

Lib[er] M[agist]ri Alb[er]ti de Szwodzyssewycze Sacre Theologie professore Legatus pro libraria Theologorum apud Collegii artistarum

עליה נזירות היכי אתיא שבת ומפקיע
ליה אלא דקאי בשבתא וביום טוב וקא
נדר וההוא יומא דשרי ליה מיכן ואילך
אסיר ליה׳ מתני׳ פעם אחת לא
ניכנסו לנמל ... אמרו לו

איתיביה רב נחמן בר יצחק לרבא נפל
דופנה לא יעמוד בה אדם בחמה ובלי[illegible]
ולא יזקוף את המיטה לפרוס עליה סדין
לפי שאין עושין אוהל עראי ביום טוב
ואין צריך לומר בשבת אל את אמרת
לי מהא ואנא אמינא לך מהא עושה לך
אדם את חבירו דופן כדי שיאכל וישתה
וישן ויזקוף את המיטה ויפרוס עליה
סדין כדי שלא תפול חמה על המת ועל

[illegible]
רביעית דיקא נמי דקתני נפלה רופנה [illegible]
שמ׳ אלא אדם אאדם קשיא אדם
אאדם נמי לא קשיא כאן לדעת כאן
שלא לדעת והא רב נחמיה בריה דרב
חנה בר חבילאי לדעת הוה שלא לדעת
הוא רב חסדא מיחת לדעת הוה רב
חסדא שלא [illegible] מן המינין הוה׳
הנה בני בנאה דאשילו מיא במחיינה
של בני אדם נבריניהו מר שמו א[illegible]
[illegible]

[illegible]
אלפים ועל גנה פחות מארבעת אלפים
אמה לא נמיינא מהלך את כולה וחזינה
לה אלפים אמה אל׳ ולא שנו לך בין ה׳
היכא דשבת באויר מחיצה מבשר יום
להיכא דלא שבת באויר מחיצה מבשר

Scriptum Scoti super primum sententiarum

Scotus super primu[m] et 2dum sententiarum

Incipit scriptū sup Primo sententiarū editum a fratre Joanne duns ordinis fratrum minorū doctore subtilissimo ⁊ oium theologorū principe.

Cupiētes

aliquid de penuria ⁊c̄. Circa prologū huius p̄mi libri sententiarū querūt quinqꝫ. Primū de necessitate huius doctrine ⁊ spectat ad genus cause efficiētis. Et est questio vtrū necessariū sit hōi p statu isto aliquā doctrinā spēalem supnāliter inspirari. Secundū spectat ad genus cause formalis Et est questio. vtrum cognitio supnālis necessaria viatori tradita sit sufficienter in sacra scriptura. Tertium spectat ad genus cause mālis. Et est questio. vtruꝫ theologia sit de deo tanq̄ de sbo primo Quartū ⁊ Quintū pertinent ad genus cause finalis. Et est quarta questio. vtrū theologia sit practica. Quinta vō q̄stio vtrū ex ordine ad praxim ut ad fineꝫ dicat per se scientia practica.

PRimo q̄ritur.

vtrū hōi p statu isto sit necessariū aliquā doctrinā spēalem supnaturaliter inspirari ad quā viꝫ nō possit attingere lumine nālī intellectus. Et vr̄ q non sic. Omnis pō habens aliqō cōe p p̄mo obiecto nālī pōt in qōlibet ꝯtentū sb illo sicut in p se obiectū nāle. Hoc pꝫ p exemplū de p̄mo obiecto visus ⁊ aliīs ꝯtentis sub illo. Et ita inductiue in aliīs obiectis p̄mis ⁊ potentiīs. Patet etiā p rōnem qꝛ primū obiectū dr̄ qō est adeq̄tū potentie. sed si in aliquo esset rō eius circa quod non posset pō hr̄e actū nālī nō esset potētie adequatū sed excederet pōm. pꝫ ꝰ maior. Sed p̄mū obiectū itellectus nostri nāle est ens inq̄tū ens. ꝰ intellectus noster pōt naturalr̄ hr̄e actum circa quodcūqꝫ ens ⁊ sic circa quodcūꝫ intelligibile etiā circa non ens qꝛ negatō cognoscit p affirmatōnem. ꝰ ⁊c̄. pbatio minoris. Auic. p̄mo metha. c. 5. Ens et res p̄ma impressiōe imprimunt in aīam nec possunt manifestari ex aliīs. Si aūt esset aliqd aliud ab istis p̄mū obiectum ista possent manifestari p rōnem illius sed hoc est impossibile. ꝰ. Preterea sensus non indiget aliq̄ cognitōe supnālī p isto statu. ꝰ nec intellectus. ans̄ pꝫ. pbaº ꝯn̄e. Nā nō defic in necc̄iīs. 3. de aīa. ⁊ si i ipfectis nō deficit multomagis nec i pfectis. ꝰ si nō deficit in potētiīs inferioribꝰ q̄tuꝫ ad necessaria eis pter actus suos habendos ⁊ finē eaꝝ ꝯsequendū. multo magis nō deficit in necessariīs potentie supiori ad actū suū ⁊ finem ꝯnd̄ū. ꝰ ⁊c̄. Preterea si aliqua talis doctrina sit necessaria hoc est qꝛ potentia in puris nālibus est iproportionata obiecto ut sic cognoscibili. ꝰ oꝫ q p aliqd aliud a se fiat ei pportionata. illud aliud aut est nāle: aut supernaturale. si est naturale ꝰ totū est iproportionatū obiecto p̄mo. si supnaturale. ꝰ potētia est iproportionata illi. ⁊ ita sequit q per aliud oportet ei proportionari ⁊ sic in infinitū. cū ꝰ nō sit pcedere in infinitū 2º metha. oportet starē in p̄mo dicendo q potentia intellectiua sit ex se pportionata omni cognoscibili ⁊ scđm omnem modum cognoscibilis. quare ⁊c̄.

Ad Oppositum

2ª Thimo. 3º. Omnis scriptura diuinitus inspirata vtilis est ad docēdū: ad arguenduꝫ ⁊c̄. Preterea Baruch. 3º. de sapientia dicitur. Non est qui possit scire vias eius. sed qui scit vniuersa nouit eam. ergo nullus alius potest habere eā nisi a sciente vniuersa hoc q̄tum ad necessitatem. de facto subdit. Tradidit eā Jacob puero suo ⁊ isrl̄ dilecto suo. hoc quantū ad vetus testamentū. ⁊ sequitur

¶ Post hoc in terris visus est ⁊ cū ho·
minibus conuersat' ē.s.quādo tradidit
eam quo ad nouū testamentū.

In ista questione.

videt̄ esse controuersia inter pħos ⁊ the
ologos.tenēt.n.pħi pfectiōem nature et
negāt pfectionē supnaturalē. Thologi
vero cognoscūt defectū nature ⁊ necessi
tatē gr̄e ⁊ pfectionē supnaturaliū. Dice
ret g̊ pħus ꝙ nulla est cognitio supnatu
ralis homini necessaria ꝑ isto statu.sed
ꝙ omnē noticiā sibi necessariā posset ac
quirere ex actōe causaꝝ naturaliū. Ad
hoc adducit̄ siml' auctoritas ⁊ ratō pħi
ex diuersis locis.ꝑmo per illud.3.ō aia
vbi dicit ꝙ intellectus agens est quo est
omnia facere ⁊ intellectus possibilis est
quo est omnia fieri. Ex hoc arguit̄ sic.
actiuo naturali ⁊ passiuo debite appro
ximatis ⁊ nō impeditis necessario sequi
tur actio qꝛ non dependet eēntialiter ni
si ab eis tanꝗ a causis ꝑoribus. Actiuū
aūt respectu oīm intelligibiliū est intelle
ctus agens ⁊ passiuū est intellectus pos·
sibilis ⁊ hec sunt naturaliter in aia. nec
sunt impedita patet g̊ ꝟtute nāli istoꝝ
pōt sequi actus intelligēdi respectu cui'
cūqꝫ intelligibilis. Cōfirmat̄ rō.omni
potētie passiue nāli correspondet aliqō
actiuū naturale alioqn videret̄ potētia
passiua esse frustra i natura si per nihil
in nā posset reduci ad actū sed intellect'
possibilis est potentia passiua ⁊ nālis re
spectu quorūcūqꝫ intelligibiliū g̊ corre
spōdet sibi aliqua potentia actiua natu
ralis sequit̄ g̊ ꝓpositū minoꝛ patet. qꝛ i
tellectus possibilis naturalit̄ appetit co·
gnitōeꝫ cuiuscūqꝫ cognoscibilis. nāliter
etiā pficit̄ p quācūqꝫ cognitōem g̊ est na
turalit̄ receptiuus cuiuscūqꝫ intellectōis
Preterea.6° metha.diuidit̄ scia specula
tiua in methaphysicā ⁊ physicā siue nā
lē ⁊ mathematicā. Et ex ꝓbatōe huius
ibidē nō videt̄ possibile plures habitus
esse speculatiuos. qꝛ in istis ꝯsiderat̄ de
toto ente ⁊ i se ⁊ quo ad omnes ꝑtes ei'
sicut aūt non posset esse aliqua alia scia
speculatiua ab istis.sic nec pꝛactica aliq̄
alia a pꝛacticis acquisitis actiuis ⁊ facti
uis.g̊ scie pꝛactice acquisite sufficiūt ad
pficiendū intellectū pꝛacticū ⁊ speculati
ue acquisite sufficiūt ad pficiendū intel·
lectū specl'atiuū. Preterea potens nālr
intelligere ꝑncipiū pōt nāliter cognoscē
⁊ intelligere cōcl'oes inclusas in ꝑncipio
Hanc ꝓbo.qꝛ scia ꝯclusionū nō depen·
det nisi ex intellectu ꝑncipiȷ̄ ⁊ ex deducti
one ꝯclusionū ex ꝑncipio.sicut pꝫ ex dif
finitōe scire ꝑmo posterioꝝ.sed deduct'
est ex se manifesta sicut pꝫ ex diffinitōne
sylogismi pfecti ꝑmo ꝑoꝝ qꝛ nullius est
indigens ut appareat euident̄ necessari'
g̊ si pꝛincipia intelligunt̄ ⁊ deductio mā
festa est ex se habent̄ oīa que sūt necessa·
ria ad sciam ꝯclusionis.pꝫ g̊ maioꝛ. Sꝫ
nāliter intelligim' ꝑncipia ꝑma in q̄bus
ꝟtualiter includunt̄ omnes ꝯcl'oes scibi
les.g̊ nāliter possumus scire omnes con
cl'ones istas scibiles. ꝓbatō ꝑme ꝑtis mi
noris.qꝛ termini ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ sunt
cōissimi.g̊ istos possum' nāliter intelligē
qꝛ ex ꝑmo physi.cōissima a nobis ꝑmo
intelligunt̄.ꝑncipia aūt cognoscim' inꝗ
tū termīos cognoscim' ꝑmo posterioꝝ
g̊ ꝑncipia ꝑma possumus nāliter cogno
scere.ꝓbatio 2ᵉ ꝑtis minoris.qꝛ termini
ꝑmoꝝ ꝑncipioꝝ sunt cōissimi. g̊ qn̄ di·
stribuunt̄ distribuūt̄ ꝑ omnib' ꝯcepti·
bus inferioꝛibus.accipiunt̄ aūt tales ter
mini vniuersaliter in ꝑmis ꝑncipȷ̄s. et
ita extendūt se ad omnes ꝯceptus ꝑticu·
lares.⁊ ꝑ ꝯn̄s ad extrema oīuꝫ specialiuꝫ
ꝯclusionū.quare ⁊c̄.

Cōtra istam positi

oneꝫ pōt argui triplr. Primo sic.omni
agenti ꝑ cognitōem necessaria est distic
ta cognitio sui finis.hanc ꝓbo.qꝛ omne
agens ꝓpter finē agit ex appetitu finis ⁊
oīe ꝑ se agens agit ꝓpter finē. g̊ omne
ꝑ se agens suo mō appetit fineꝫ.g̊ sicut

agenti naturali est necessari⁹ appetitus
finis ꝑpter quē debet agere. ita agenti p
cognitōem qͦd etiā est per se agens ex 2°.
phy. necessarius est appetitus sui finis
ꝑpter quē debet agere qui sequit͛ cogni-
tionē. patet ℊ maior. Sed hō nō potest
scire ex naturalibus finē suū distincte. ℊ
necessaria est sibi de hoc tradi aliqua co
gnitio supnaturalis. mioꝛ pꝫ. ꝑmo quia
phus sequēs nālem rōem aut ponit feli-
citatē esse pfectā in cognitōne sbaꝝ sepa
taꝝ acquisita. sicut vꝛ dicere pͦ ethi. ⁊. x.
aut si non determiate asserit istā esse su-
premā nobis possibilē. aliā tñ rōne nāli
nō concludit ita ꝙ soli rōni nāli inniten
do vel errabit circa finē in pticulari vel
dubius remanebit. vñ ꝑmo ethi. c°. 14.
dubitando ait. Siquidē igꝛ ⁊ aliud ali-
quod deoꝝ est donū hoibus: rōabile et
felicitateꝫ dei datū esse ⁊ maxime hūa-
noꝝ ꝙtū optimū. 2° ꝑbat͛ eadē mioꝛ p
rōem: qꝛ nullius sbe finis ꝑprius cogno
scit͛ a nobis nisi ex actibus ei⁹ nobis ma
nifestis ex quibus oñdit͛ ꝙ talis finis sit
cōueniens tali nāe. nullos aūt actus ex-
perimur nec cognoscimus inesse nāe no
stre in statu isto ex quibus cognoscam⁹
visionē sbaꝝ sepataꝝ esse conuenientē
nobis. ℊ non possumus nāliter cognoscē
distincte ꝙ iste finis nō sit cōueniēs nāe
nostre. Hoc saltē certū est ꝙ quedā ꝯdi-
tōes finis ꝑpter quas est appetibilioꝛ et
feruentius inquirendus nō possunt dei-
minate cōcludi rōne nāli. Etsi. n. daret͛
ꝙ ratio nālis sufficeret ad ꝑbandū ꝙ vi
sio nuda ⁊ fruitio dei est finis hois. tam
nō ꝯcluderet͛ ꝙ illa ppetuo cōuenit hōi
pfecto in corpe ⁊ aia. sicut dicet͛ in. 4. di.
43. Et tñ ppetuitas hui⁹ boni est cōditō
reddens finē appetibiliorē ꝙ si eēt trāsi-
toriū. Consequi etiā hēc bonū in nā pfe
cta appetibilius est ꝙ in aia separata. sicut
patet per Augꝰ. 12°. sup Genesim. Istas
ℊ ⁊ similes cōditiōes finis necessariū est
noscere ad efficaciter inqrendū finē ⁊ tñ
ad eas nō sufficit rō naturalis. ℊ requiri

tur doctrina supnaturaliter tradita. 2°
sic. omni cognoscēti agenti propter finē
necessaria est triplex cognitio. ꝑmo qūo
⁊ qualiter finis acqrat͛. 2° cognitio oiuꝫ
que sunt necessaria ad finē. 3° est necessa
riū cognoscere ꝙ oia ista sufficiāt ad ta
lē finē. Primū patet qꝛ si nesciat qūo
finis acquirat͛ nesciet qualiter ad cōsecu
tionē illius se disponat. 2ᵐ ꝑbat͛ qꝛ si ne
sciat omnia necessaria ad ipsuꝫ finē ꝑpꝛ
ignorantiā alicui⁹ necessariū poterit a fi-
ne deficere. Et etiā ꝙtuꝫ ad 3ᵐ si nesciat
ista necessaria sufficere dubitādo se igno
rare aliqͦd necessariū nō efficaciter ꝑse
quet͛ illud qͦd est necessariū. Sed hec tria
nō pōt viatoꝛ rōne nāli cognoscere. pro
batio ꝑmi. qꝛ beatitudo confert͛ tanꝙ pre
miū ꝑ meritis eius queꝫ deus acceptat
tanꝙ dignū tali premio. Et p ꝯñs nulla
nāli necessitate sequit͛ ad act⁹ nostros q
lescūqꝫ. sed contingent͛ datur a deo: act⁹
aliquos in ordine ad ipsaꝫ tanꝙ merito
rios acceptāte. hoc autē non est nālr sci
bile ut videtur qꝛ in hoc errabāt phī po
nētes oia que sunt a deo imediate eē ab
eo necessario saltē alia duo mēbra sunt
imanifesta. Nō. n. pōt sciri nāliter accep
tatio volūtatis diuine utpote tanꝙ ꝯti-
gēter acceptātis talia vel talia digna vi
ta eterna. Et ꝙ etiā illa sufficiāt depēdet
mere ex volūtate diuina circa ea ad que
ꝯtingēter se habet. ℊ ⁊c.

Contra istas duas

rōnes instat͛. ⁊ primo contra primā sic.
Omnis nā creata essentialiter depēdet
a qualibꝫ p se causa. Et ꝑpter talē depē
dētiā ex cāto cognito pōt demōstratiōe
qꝛ quelibet eius p se cā cognosci. ℊ cum
nā hois sit homini nāliter cognoscibilis
qꝛ nō est potētie cognitiue ipꝛo ꝓportōalis
sequit͛ ꝙ ex ista nā cognita possit nāliter
cognosci finis illius nature. Cōfirmat͛
ratō da si ex natura inferiori cognita co
gnoscitur eius finis nō minus h⁹ est pos
sibile i ꝓposito: qꝛ nec mioꝛ depēdentia

est finiti in ꝓposito ad suū finē ꝙ i alijs
Ex hac etiā rōne videt ꝙ falsa sit ista ꝓ
positio. finis substātie nō cognoscit nisi
ex actibus eiꝰ q̄ assumebat in ꝓbatione
minoris. quia ex cognitōne nature in se
potest finis eius cognosci demonstratōe
quia. Si autē dicat ꝙ ratō ꝯcludit ho
minē naturaliter posse cognoscere suuz
finē naturalē non aūt supnaturalem.
Contra. Aug. ꝑmo. de p̄destinatōe sanc
toꝝ ca°. 4°. ꝓinde inquit posse habere
fidē: sicut posse habere charitatē nāe est
hoīuz. habere aūt fidem queadmodum
habere charitatē gratie est fidelium. Si
igit natura homis est nāliter cognoscibi
lis hōi naturalit etiaz erit cognoscibilis
ista potentia ut est talis nature ⁊ ꝑ ꝯñs
ordinabilitas talis nature ad finem ad
quē fides ⁊ charitas disponit. Itez hō
naturaliter appetit finē istū quē dicis su
ꝑnaturalē. igit ad istū nāliter ordinatur
ergo ex tali ordine pōt concludi iste finis ex
cognitōe nature ordinate ad ipsuz. Itē
nāliter cognoscibile est primū obiectuz
intellectus esse ens ſm Auic. Et nāliter
est cognoscibile in deo ꝑfectissime salua
ri rōnem entis. finis autē cuiuscūqȝ po
tentie est optimū eoꝝ que continent sb
eius obiecto ꝑmo: qꝛ in illo solo est ꝑfcā
quietatio ⁊ delectatō ex. 10. ethi. igr nāli
ter cognoscibile est hoīem ordinari ſm
intellectū ad deū tanꝗ ad finē. Confir
mat ratio qꝛ cui nāliter est cognoscibilis
potētia aliqua sibi nāliter est cognoscibi
le quid sit eius obiectū primū. Et vlteri
us pōt cognoscere in quo saluat rō istiꝰ
ꝑmi obiecti. ⁊ in quo ꝑfectissime. tale āt
est finis potentie: mens aūt nota est sibi
ſm Aug. 14. de trini. ca°. 4°. vel. 15° igr
notū est sibi quid sit eius ꝑmū obiectū.
Et nouit deū non excedere rōnem illius
ꝑmi obiecti qꝛ tunc nullo mō esset ab ip
sa mente intelligibilis. ergo nouit deuz esse
optimū in quo saluat ratō sui primi ob
iecti. Et ita nouit ipsum esse finē potētie

Contra 2am rōnem arguit sic. Si ꝑ vnū
extremū cognoscit aliud. ergo ⁊ mediū. sed
necessaria ad ꝯsequendū finē sūt media
inter naturā ⁊ finez suū ꝯsequendū. igit
cū ex cognitōe nature possit cognosci fi
nis nature ſm prius ꝓbata. videt ꝙ silr
possint cognosci media necessaria ad fi
nem. Confirmat ratio. ita. n. in ꝓposi
to entiū ad finē videt esse necessaria cō
nexio ad ipsum finē sicut in alijs. sed ꝓ
pter talē ꝯnexionē in alijs ex fine cogno
scunt illa que sunt ad finē necessaria. sic
per rationem sanitatis concludit talia ⁊
talia requiri ad sanitatem. ergo ⁊c.

Ad primū licz pro

cedat de fine qui est cā finalis. non de fi
ne attingendo per operatōnē quoꝝ fini
um distinctio dicet infra. Potest tamen
ad istud ⁊ ad sequēs de Aug. Et ad ter
tiū de potentia ⁊ ꝑmo obiecto dici vni
ca responsione. ꝙ oīa recipiunt nostraz
naturā vel potētiā intellectiuā esse a no
bis cognoscibilē naturaliter. quod falsū
est sub illa ratōne propria ⁊ speciali sub
qua ad talē finem ordinat. ⁊ sub qua ca
pax est gratie cōsumate ⁊ sub qua habz
deū pro perfectissimo obiecto. Non. n.
cognoscit anima a nobis nec natura no
stra pro statu isto nisi sub ratōne aliqua
generali abstrahibili a sensibilibus. sicut
patebit infra. di. 3. Et scdm talem rōem
generalē non cōuenit sibi ordinari ad ta
lem finem: nec posse capere gratiaz: nec
habere sic deuz pro obiecto. Tunc ad
formā cum dicit ꝙ ex ente ad finem po
test cognosci finis demonstratiōe quia.
dicendum ꝙ non est veruz nisi cognito
illo ente ad finem sub illa propria ratōe
sub qua habet finem istum. Et tunc mi
nor est falsa. Et cū probatur per propor
tionalitatem. dico ꝙ licet mens sit eadē
sibi non tamen pro statu isto est propor
tionalis sibi tanꝗ obiectuz nisi scdm ra
tiones generales que possunt abstrahi

ab imaginabilibus. Ad confirmatōnem dico. ꝙ nec aliaruȝ substantiarum fines proprij cognoscuntur qui scȝ sunt earum ſm ratōnes proprias nisi aliqui sint actus manifesti ex quibus cōcludat ordo earum ad talem finem. Et ex hoc patet ad illud quod adducitur cōtra ꝓbationem minoris ꝙ ista propositio nō est falsa. Non cognoscitur a nobis finis proprius substantie nisi per actus ei⁹ nobis manifestos. Non enim accipit ꝓpositio illa ꝙ non possit aliter cognosci finis. bene. n. est veruȝ ꝙ si substantia sub propria ratione cognosceretur ex natura sic cognita posset eius causa per se cognosci demonstratione quia. sed non sic cognoscitur a nobis aliqua substantia nunc ideo nullum finem possumus nūc concludere propriuȝ substantie nisi per actum euidentē de illa substantia ut nō. in vniuersali ꝛ confuse. In proposito autem deficit vtraqȝ via. Sed probatō minoris tetigit vnam viam de ignorantia actus supponendo aliam de ignorantia nature in se. Ad 2ᵐ de Augustino dico ꝙ illa potentia habendi charitatem ut ipsa est dispositio respectu dei in se sb propria ratione amandi conuenit nature hominis scōm rationeȝ specialem nō cōmuneȝ sibi ꝛ sensibilibus. ꝛ ideo non est illa potentialitas naturaliter cognoscibilis de homine. sicut nec homo cognoscitur sub illa ratione sub qua est eius hec potentia. Et ita respondeo ad illō inqꝫtum potest adduci ad conclusionem principalem scilicet oppositam minori prime ratōnis. Sed inqꝫtum adducitur contra illam responsionem de potentia naturali ꝛ supernaturali. concedo deuȝ esse finem naturalem hominis licet non naturaliter adipiscendum. sed supernaturaliter. ꝛ hoc probat ratio sequens de desiderio naturali quam concedo. Ad aliud negāduȝ est illud quod assumitur scilicet ꝙ naturaliter cognoscimus ens esse primū obiectum intellectus nostri. ꝛ hoc scōm totam indifferentiam entis ad sensibilia ꝛ insensibilia. Et hoc quod dicit Auic. non concludit ꝙ sit naturaliter notuȝ. Miscuit enim sectam suam que fuit secta machometi phicis. Et quedam dixit ut phica ꝛ ratione probata. alia ut consona sue secte. Unde ipse expresse pōit. 9°. methaphysice sue animā separatam cognoscere substantiam immaterialem in se. Et ideo sub obiecto primo intellectus habet ponere substantiam immaterialem contineri. Non sic Aristo. sed scōm ipsum videtur esse primū obiectum intellectus nostri quidditas rei sēsibilis. ꝛ hoc vel in se sensibilis vel in suo inferiori h° est quidditas abstrahibilis a sensibilibus. Q autē ad ditur de Augustino in confirmatōne illius rationis. Respondeo ꝛ dico ꝙ dictum Augustini debet intelligi de actu primo sufficienter ex se ad actum suum secundū. sed tamen nunc impeditur propter quod impedimentum actus secundus non elicitur a primo. de hoc autem amplius dicetur infra. Si vero obijciatur contra ista. homo in statu nature institute potuit cognoscere naturaȝ suam igitur finem nature ex deductiōe prime ratōnis. igitur ista cognitio nō est supernaturalis. Iteȝ contra responsionem ad vltimam ratōnem si ideo non cognoscitur quid sit obiectum primū intellectus quia non cognoscitur intellectus sb ratione propria sub qua respicit tale obiectuȝ. ergo non potest cognosci de quocunqȝ ꝙ ipsum sit intelligibile. quia nō cognoscitur potētia sub illa ratione sub qua respicit quodcunqȝ ut obiectum intelligibile. Respondeo ad primū requireretur dici qualis fuerit cognitio hominis instituti quod vsqȝ alias differatur salteȝ respectu viatoris pro statu isto est dicta cognitio supnatural' qꝛ facultateȝ eius nālem excedens. nālem dico scōm

statum nature lapse. Ad secundū concedo ꝙ nō habet mō cognitio de aīa vel de aliqua eius potētia ita distincta ꝙ ex ipsa possit cognosci ꝙ aliqđ obm̄ tale sibi correspondeat sed ex ipso actu quē experimur cōcludimus potentiā ⁊ naturā cuius iste actus est illud respicere ꝓ obiecto qđ percipimus attingi ꝑ actuꝫ ita ꝙ obiectū potentie nō cōcludit ex cognitōne potētie sed ex cognitōne actus quē experimur. Sed de obiecto supernaturali neutrā cognitōem possumus habere iō ibi deficit vtraqꝫ via cognoscēdi fineꝫ ꝓpriū illius nature.

Ad Argumentum

contra secundā rōem patet. qꝛ supponit quoddā iam negatū. Ad ꝯfirmatōem illius rōis dico ꝙ quādo finis sequitur naturaliter ea que sunt ad finē ⁊ nāliter ꝑexigit illa: tunc ex fine possunt cōcludi ea que sunt ad finē. hic aūt non est consecutio naturalis, sed tm̄ acceptatio diuine voluntatis compensantis ista merita tanꝙ̄ digna tali fine.

Tertio arguitur

principaliter ꝯtra opi. phoꝝ. 6. metha. cognitio sbaꝝ sepataꝝ est nobilissima. qꝛ est circa nobilissimū genus. ģ cognitō eoꝝ que sunt ꝓpria eis est maxime nobilis ⁊ necessaria. nā illa ꝓpria eis sunt nobiliora ⁊ ꝑfectiora cognoscibilia ꝙ̄ illa in quibus ꝯueniūt cū sensibilibus. Sed illa ꝓpria nō possum⁹ cognoscē ex puris naturalibus ꝓbo. qꝛ si in aliqua scīa naturaliter possibili traderent̄ ħ ꝓpria. h⁹ esset in methaphysica. sed ipa nō est impossibils naturaliter a nobis haberi de ꝓprijs passionibus istaꝝ sbaꝝ sepataꝝ ut patet dupl'r: ⁊ ꝑmo sic: qꝛ illa non includuntur virtualiter in ꝑmo subiecto methaphysice. s. in ente. Hoc etiā est qđ dicit phus ꝑmo metha. ꝙ oportet sapiētem oīa cognoscere aliqualiter. s. in vniuersali ⁊ nō in ꝑticulari. Et sbdit. Qui enim nouit vniuersalia nouit aliqualiť omnia subiecta. sapientē autē vocat methaphysicū sicut methaphysicā probat ibi esse sapientiā. 2° ꝓbo ratōe: qꝛ non cognoscunt̄ talia cognitōne ꝓpter quid nisi cognoscant̄ ꝓpria subiecta que subiecta includūt talia ꝓpter quid. Sed ꝓpria subiecta eoꝝ non sūt a nobis naturaliter ꝯgnoscibilia. ģ ⁊c. Nec cognoscūtur illa ꝓpria eoꝝ demōstratōe qꝛ videlicet ex effectibus qđ probat̄. nam effect⁹ vel relinquūt intellectuꝫ dubiū quo ad ista vel adducūt in errorē quod apparet ex ꝓprietatibus ꝑme substātie imaterialis in se. ꝓprietas. n. nature eius est ꝙ sit cōicabilis tribus. sed effectus non ostendunt istā ꝓprietatē qꝛ non sunt ab ipso inꝙ̄tum trinus. Et si ab effectibus arguatur ad causam magis ducunt in oppositum ⁊ in errorem quia in nullo effectu inueītur vna natura nisi in vno supposito. ꝓprietas etiam istius nature ad extra est causare ꝯtingenter ⁊ ad oppositū huius magis deducūt effectus in errorē sicut patet per opiniones phoꝝ ponentiū primū necessario causare. De proprietatibus etiā aliaꝝ substantiaꝝ patet h⁹ idem quia effectus magis ducūt in sempiternitatē ⁊ eternitatem ⁊ necessitatem eaꝝ ꝙ̄ incōtingentiam ⁊ nouitatem. Similiter videntur phi ex motibus cōcludere ꝙ numerus istaꝝ substantiaꝝ sepataꝝ sit ſm numeꝝ motuū celestiū. Similiter ꝙ ille substantie sunt naturaliter beate ⁊ impeccabiles sicut phylosophi posuerūt que omnia absurdissima sūt.

Cōtra istā rationeꝫ

arguo ⁊ probo ꝙ quecūqꝫ necessaria de substantijs separatis cognoscuntur a nobis nunc per fidem siue per cōem reuelationem possunt cognosci cognitōne naturali. Et hoc sic. Quorūcunqꝫ necessariorꝫ reuelatoruꝫ terminos naturaliter cognoscimus ⁊ illa possumus naturali

ter comprehendere/sed omniū necessari
orum reuelatoꝝ terminos naturaliter
cognoscimus. ergo ꝛc. Probatō maio
ris. Illa necessaria aut sunt mediata aut
immediata. Si immediata: ergo cogno
scuntur cognitis terminis. primo poste
rioꝝ. Si mediata. ergo cum possumus
cognoscere extrema possum⁹ concipere
mediū inter ea ꝛ tunc cōiungendo illud
mediū cum vtroqꝫ extremo aut haben
tur premisse mediate aut imediate. Si
immediate idem quod prius. Si medi
ate procedemus concipiendo mediuꝫ in
ter extrema ꝛ coniūgendo cuꝫ extremis
quousqꝫ veniamus ad immediata. igit
tandeꝫ veniemus ad necessaria immedi
ata que intelligemus ex terminis ex qui
bus sequuntur omnia necessaria media
ta. ergo ista mediata per immediata sci
re poterimus naturalit. Probatio mi
noris principalis. quia habens fidem et
non habens fidem cōtradicentes sibi in
uicem non cōtendūt de nominibus tan
tuꝫ sed de conceptibus. sicut cum philo
sophus ꝛ theologus cōtradicunt de ista
deus est trinus. vbi non tantū idem no
men sed eundem cōceptum vnus negat
ꝛ alius affirmat. ergo omnē conceptum
simplicem quem iste habet ꝛ ille habet
Ad illud respondeo de substātijs sepa
ratis sunt alique veritates immediate ac
cipio tunc aliquā veritatem taleꝫ primā
ꝛ immediatam ꝛ sit. a. in ista includunt
multe veritates mediate puta omnes q̄
particulariter enunciāt cōmunia ad pre
dicatū de cōibus ad subiectum: dicantur
b. c. ista vera mediata non habent: eui
dentiam nisi ex illa immediata. ergo nō
sunt nata sciri nisi ex ista immediata in
tellecta. Si igit aliquis itellectus possit
intelligere terminos. b. c. ꝛ cōponere eos
ad inuicem non auteꝫ posset intelligere
terminos. a. nec per consequens ipsum
a. b. erit intellectui suo ꝓpositio neutra
Ita est de nobis quia cōceptus quosdaꝫ
cōmunes habemus de substantijs imate
rialibus ꝛ materialib⁹: ꝛ istos possum⁹
ad inuiceꝫ cōponere. Sed iste complexi
ones non habent euidentiam nisi ex ve
ris immediatis que sunt de illis quiddi
tatibus sub ratōne propria ꝛ speciali sꝫ
qua ratōne non concipimus istas quid
ditates ꝛ ideo nec scimus illas veritates
generales de conceptibus generalibus.
Exemplum. si impossibile est alicui con
cipere triangulū sub propria specie. pōt
tamen abstrahere rationē figure a qua
drangulo ꝛ eam concipere impossibile
est etiā sibi concipere primitatem ut est
propria passio trianguli quia sic non cō
cipitur nisi ut abstrahitur a triangulo
tamen potest primitateꝫ abstrahere ab
alijs primitatibus puta in numeris. iste
intellectus licet posset formare hanc cō
plexionem aliqua figura est prima quia
terminos eius potest apprehēdere tam
illa compositio formata erit sibi neutra
quia ista est mediata inclusa in ista ime
diata triangulus est sic primus ꝛ hanc
immediatā non potest intelligere quia
nec terminos eius/ideo mediatam non
potest scir que ex hac immediata tantū
habet euidentiā. Per hoc ad argumē
tū. nego maiorē. ad probationē dico ꝙ
illa necessaria sunt mediata. Et cum di
cis igitur cū possumus cognoscere extre
ma possumus concipere mediū inter ex
trema. nego ꝯñam. quia medium inter
extrema quandoqꝫ est essentialiter ordi
natum puta qd̄ quideꝫ alterius extremi
vel passio prior respectu posterioris pas
sionis. ꝛ tale est mediū ad cōcludenduꝫ
vniuersaliter extremū de extremo. Con
cedo igitur ꝙ quicunqꝫ potest intelliger
extrema potest intelligere tale mediū in
ter talia extrema quia intellectus eius
includitur i altero extremo si est passio
vel est idē alteri si est quod quid est alte
rius extremi. Si autē medium sit parti
culare contentum sub altero extremo ꝛ
non essētialiter ordinatū inter extrema
tunc non opꝫ ꝙ potens cōcipe extrema

generalia possit concipere mediū pticu
lare ad illa extrema generalia ita est hic
nam ista quidditas sub ratione ꝓpria ⁊
pticulari habens passionē aliquā sibi i-
mediate inherentē est mediū inferi' ad
cōceptū sibi cōem de quo dr̄ illa passio
in cōi accepta. ⁊ ideo non est mediū vni
uersaliter inferens passionē de cōi. ſ3 tm̄
particulariter. hoc pat3 in exemplo illo
quia nō oportet ꝙ potens ꝯcipere figurā
in cōi possit concipere triangulū in par-
ticulari: quia triangulus est mediū con-
tentū sub figura. mediū inquā ad cōclu
dendū primitatē pticulariter de figura.
Hec ratio 3ª potissime concludit de pri-
ma substātia imateriali quia eius tanꝗ
obiecti beatifici potissimū est cognitio
necessaria. Et tunc responsio ista ad ob
ectiōe3 contra ipsam. Supponit ꝙ nūc
naturaliter nō cōcipimus deū nisi in cō
ceptu generali cōi sibi ⁊ sensibilibus qđ
inferius di. 3ª. q. i. exponet. si etiā negei il
lud suppositu3 adhuc oportet dicere cō
ceptū qui potest fieri de deo virtute cre-
ature esse imperfectū: qui aūt fieret vtute
ipsius essentie esse perfectū. sicut ergo di
ctū est de cōceptu generali ⁊ speciali ita
dicat fm aliā viam de imperfecto ⁊ pfec-
to conceptu.

Quarto principali
ter arguit sic. Ordinatū ad aliquē fine3
ad quē est ex se indispositū: necesse ē pau
latim ꝓmoueri ad dispōem respectu illi
us finis. sed homo ordinat ad finē super
naturalē ad quē ex se est indispositus. ğ
indiget paulatim disponi ad habendu3
illū finē. hoc aūt fit per cognitōem aliꝗ
supnaturalē. ğ ⁊c. Si instet ꝙ agens p
fectū potest statim remouere imperfectio
nē ⁊ statim agere. Rūdet ꝙ si poss3 de
potentia absoluta. tn̄ pfectius est cōicar
homini aliquā actiuitatē respectu sue p
fectōis ꝯsequende ꝙ non coicare. potest
autem homo habere actiuitatē aliꝗ re
spectu sue perfectōis finalis. ğ perfectius
est ꝙ hoc sibi cōicetur quod non potest
fieri sine aliqua cognitiōe imperfecta pce-
dente istam perfectam ad qua3 ordinat
finaliter.

Quinto arguitur
sic. Omne agens vtens instrumento in
agēdo non potest per illud instrumētū
in aliquā actōnem que excedit natura3
illius instrumenti. lumē autē intellectus
agentis est instrm quo aia nunc vtitur
in intelligendo naturalit. ğ n̄ potest per
illud lumen in aliquā actōem que exce-
dat illud lumen. sed illud de se est limi-
tatū ad cognitōe3 habitā per viā sensuū
ğ anima non potest in aliquā actiōem q̄
non potest haberi per viā sensus. sed m
torꝝ aliorꝝ cognitio est necessaria ꝓ sta-
tu isto. igr ⁊c. Hec ratio vr̄ concludere
contra eū qui fecit eam. fm. n. deductio
nē istā lux increata nō poterit vti intelle
ctu agente ut instrumēto ad cognitiōem
alicuius sincere veritatis: qꝛ talis fm eū
non potest haberi via sensuū sine spēali
illustratione. Et ita sequit ꝙ in cognitio
ne veritatis sincere lumē intellectus agē
tis nullo mō habeat aliquā actōem qđ
videt incōueniens qꝛ ista actio pfectior
est omni intellectōne: ⁊ per ꝯñs illud qđ
perfectius est in aia inꝗtum intellectiua
oportet cōcurrere aliquo modo ad istā
actōem. Iste due rōes non vident plu-
rimū efficaces. pma. n. esset efficax si eēt
ꝓbatū ꝙ homo ordinat finaliter ad co
gnitōem supnaturalem cuius ꝓbatio p
tinet ad questiones de beatitudine. Et si
cū hoc ostenderet cognitōem naturale3
non sufficiēter disponere ꝓ statu isto ad
cognitiōem supnaturalem consequēda3
2ª ratio petit duo. s. aliquorꝝ cognitōe3
esse necessariā que nō possunt cognosci
per viam sensuū. Et ꝙ lumen intellectus
agentis est ad talia cognoscibilia limita

tum. Tres ergo prime rōnes ꝓbabilio res apparent.

Ad questionem igr̄ respondeo distinguendo primo qualiter aliq̄d dicitur supernaturale. potentia. n. receptiua cōparatur ad actū quez recipit. vel ad agens a quo recipit. Primo modo ipsa est potentia naturalis vel violenta vel neutra. naturalis si naturaliter incli nat. violenta si sit contra inclinatōnem naturalē. neutra si neq̧ inclinat ad istaz formā neq̧ ad oppositam. In hac autez cōparatione nulla est supernaturalitas. Sed cōparando receptiuū ad agens a q̄ recipit formam est naturalitas quando receptiuuz cōparat ad tale agens quod natum est naturaliter imprimere talem formā in tali passo. Supernaturalitas autez quando cōparat ad tale agens q̄ non est naturaliter impressiuū illius for me in illud passum. Ad propositum dico ꝙ cōparando intellectū possibilez ad noticiā actualē in se. nulla est sibi cognitio supernālis: quia intellectus possi bilis quacunq̧ cognitōne nāliter ꝑficit ꝛ ad quācunq̧ naturaliter inclinat. sed 2° modo loquēdo sic est supernālis que generat ab aliquo agente quod nō ē na tū mouere intellectū possibilē ad talem cognitōnem naturaliter. pro statu autē isto ſm phm intellectus possibilis nat⁹ est moueri ad cognitōem ab intellectu a gente ꝛ fantasmate. igr̄ sola illa natura lis est que ab istis agentibus potest imp̄ mi. virtute autē istoꝝ potest haberi oīs cognitio incōplexa que ſm legem cōem habetur a viatore. sicut patet in instan tia contra tertiā ratōem principalem ꝛ ideo licet deus possit per reuelatōem spe cialē cognitionē alicuius incōplexi cau sare sicut in raptu nō tamē talis cogni° supernālis est necessaria de cōi lege. De complexis autē veritatibus secus est. qz sicut ostensuz est per tres rōnes primas contra primā opinionē adductas posita tota actione intellectus agentis ꝛ fantas matū multe complexiones remanebūt ignote ꝛ nobis neutre. quoꝝ cognitō est nobis necessaria. istoꝝ igit notitiā est ne cesse nobis supernaturaliter tradi. quia nullus eaꝝ notitiā potuit naturaliter in uenire ꝛ eam aliis docendo tradere. q̄a sicut vni ita cuilibet ex naturalib⁹ erūt neutre. Utꝝ autē post primā traditi onē doctrine ō talibus possit aliquis as sentire naturaliter doctrie tradite. de h° in 3° libro. di. 23. hec autem prima tradi tio talis doctrine dicitur reuelatio que ideo est supnaturalis quia est ab agente quod non est naturaliter motiuū intelle ctus nostri pro statu isto. Aliter etiā posset dici supernaturalis quia est ab a gente supplente vicez obiecti supernatu ralis. Nam obiectuz natum causare no titiam huius deus est trinus ꝛ vnus vel similiuz est essentia sub propria ratione cognita. ipsa enim sub tali ratione cog noscibilis est obiectum nobis superna turale. Quodcunq̧ igitur agens cau sat notitiam aliquarum veritatum que per tale obiectuz sic cognitum nate sunt esse euidentes illud agēs in hoc supplet vicem illius obiecti ꝙ si ipsuz agens cau saret noticiam perfectam istarum veri tatum qualem ipsum obiectum in se co gnitum causaret tunc perfecte suppleret vicem obiecti. sed si agens non ita perfe ctam notitiam causat sicut obiectum in se causaret tunc imperfecte supplet vicez obiecti pro quanto scilicet imperfecta noticia quam facit virtualiter contine tur in illa perfecta cuius obiectum in se cognitum esset causa. Ita in proposito. nam reuelans hanc deus est trinus cau sat in mente aliqualem noticiam huius veritatis: licet obscuraz. quia causat de obiecto non sub propria ratione cogni to quod obiectum si cognitū esset natū esset causare noticiam ꝑfectam ꝛ claraz

veritatis illius. pro quanto igitur hec noticia
obscura in illa clara includit eminẽter si
cut iperfectũ in perfecto pro tãto reuelans
hanc obscurã et causans supplet vicẽ ob
iecti illius clare noticie causatiui precipue
cum nõ possit noticiã alicuius veritatis
causare nisi ut supplẽs vicem alicuius ob
iecti nec veritatũ talium de illo obiecto
noticiã causare posset ut supplẽs vicem
obiecti alicuius iferioris naturaliter motiui
intellectus nostri. quia nullũ tale virtualiter
includit aliquã noticiã istarum veritatum
etiã nec obscuram. igitur oportet quod in cau
sando etiam istam obscuram aliqualiter
suppleat vicẽ obiecti supernaturalis.

Differẽtia istorum duorum modorum ponen
di supnaturaliter noticie reuelate patet
seperãdo vnũ ab aliã puta si agẽs super
naturale causaret noticiã obiecti naturalis
ut si infunderet geometriã alicui illa eẽt
supnaturalis primo modo et nõ secũdo
modo. si autẽ infũderet noticiam huius
deus est trinus vel similiũ hec supnatu
ralis esset vtroque modo quia secundus ifert
primũ licet nõ econuerso. vbi autẽ est pri
mus tantũ ibi nõ est necesse quod sit sic sup
naturalis quando naturaliter possit haberi.
vbi vero est secundus modus est necessi
tas ut supernaturaliter habeat quia naturaliter
haberi nõ potest.

Tres rationes pri

me quibus initiatur ista solutio confirman
tur per auctes. primo per auctoritatem
Aug. de ciui. dei. li. 18. c. 41. Philosophi
inquit nescientes ad quẽ finem referẽda
ista essẽt inter falsa que locuti sunt verum
videre potuerũt. 2a ratio cõfirmat per
Aug. 2o de ciui. c. 2o. Quid prodest nosse
quo eundũ sit. si ignorat via qua eũdum
sit. in hoc. n. errabant philosophi quia et si aliqua
de virtutibus vera tradiderũt. tamẽ fal
sa miscuerũt secundum auctoritatẽ precedentem
Aug. et patet ex eorum libris. Improbat
enim Arl. pollitias dispositas a multis aliis
2o polliticorum. sed nec illa Arl. est inrep
hensibilis. 7o polliti. vbi docet deos esse
honorãdos. Decet inquit cultũ exhibẽ
diis. Et ibidẽ. Lex nullum orbatũ tradit
nutriri. Et in eodẽ li. ca. 8. dicit quod opus
fieri aborsum in casu. 3a ratio confirmat
per Aug. 11. de ciui. c. 2o. Que remota
sũt a sensibus nostris quoniam testimonio no
stro scire nõ possumus: de his alios te
stes requirimus. Et hoc confirmat totam
solutionem principalem. quia. n. complexio
nes ille de quibus argutũ est nobis ex se
sũt neutre nullus potest suo testimonio
credere de ipsis. sed oportet testimonium
supnaturale requirere alicuius superioris
tota spẽ humana. Qualiter aũt prima re
uelatio siue traditio talis doctrine fieri
potuerit et facta sit. est dubiũ an. s. locu
tiõe interiore: an exteriore: an cũ aliquibus
signis adhibitis sufficiẽtibus ad causan
dũ assensũ. ad propositũ sufficit quod vtroque
modo potuit supnaturaliter reuelari talis
doctrina sed neutro modo potuit ab ho
mie sine errore primo tradi.

Contra istas tres

rões instat simul quod seipsas destruant quia
quod ostendit esse necessariũ cognoscen
dũ hoc ostendit esse verum quia nihil scit
nisi verum. ergo quicquid iste rõnes ostendunt
esse necessariũ cognosci. puta quod fruitio
dei in se est finis hominis quo ad primã
rõnem. Quod via deueniẽdi ad ipsam est per
merita que deus acceptat ut digna tali
premio quo ad secundam. Quod deus est
trinus et contingenter causans et huius
modi quo ad tertiã. totũ illud ostendit
esse verum. vel ergo ille rõnes non sunt
nisi ex fide vel ex ipsis cõcluditur oppo
situm eius quod probant. Rñsio natu
rali ratiõe ostendit necessarium esse scire
alteram partem determinate huius cõtra
dictõnis fruitio est finis. fruitio non est
finis. hoc est quod intellectus non sit mere
dubius vel neuter i hoc problemate an
fruitio sit finis quia talis dubitatio vel
ignorantia impediret inquisitionẽ finis

non autē ostendit ratōne naturali ꝙ hec pars sit necessario ꝯgnoscēda ꝛ hoc mō ratōnes predicte ut sunt naturales concludunt de altera parte contradictōnis hac vel illa non determinate de hac nisi ex creditis tantum.

Ad Argumenta pro opi. Ari.

Ad primū dico ꝙ cognitio dependet ab anima cognoscente ꝛ obiecto cognito. quia ſm Aug. 9. de tri. c. vltimo a cognoscente ꝛ cognito paritur noticia licet ergo anima habeat sufficiens actm̄ ꝛ passiuū intra se pro quāto actio respectu cognitōis conuenit anime nō tamē habet intra se sufficiens actiuū ꝓ quāto actō cōuenit obiecto quia sic est ut tabula nuda ut dicit 3° de aia. est igit intellect⁹ agens quo est omnia facere veꝝ est inꝗ̄tū actio cōpetit anime respectu cognitōnis ꝛ non inꝗ̄tum obiectū est actiuū.

Ad confirmatōem rōnis dico ad maiorē ꝙ natura qn̄qꝫ accipit ꝓ principio intrinseco motus vel quietis ꝓut describit. 2°. phy. qn̄qꝫ ꝓ principio actiuo naturaliter ꝓut natura distinguit cōtra artē siue ꝑpositū ꝑpter oppositū moduꝫ principiādi. ꝑmo modo nō est vera maior quia non correspōdet omni passiuo naturaliter principiū actiuū ꝙ sic sit natura quia multa sunt naturaliter receptiua alicuius perfectōis cuius nō habēt pricipiū intrinsecū actiuū. 2° modo etiā ꝓpositio maior est falsa in quibusdam quādo. s. natura ꝑpter sui excellentiaꝫ ordinatur naturaliter ad recipiendum perfectōnem ita eminentē ꝙ non possit subesse causalitati agentis naturalis 2° modo dicti ꝛ ita est in ꝓposito: xū probatur maior. dico ꝙ potētia passiua nō est frustra quia licet per agens naturale non possit principaliter reduci ad actuꝫ tamen potest per tale agēs dispositō ad ipm induci ꝛ potest per aliquod agēs in natura. i. in tota coordinatōne entiū puta per agens supernaturale cōplete reduci ad actū. Si autē obijciat ꝙ illud vilificat naturam ꝙ ipa non possit cōsequi perfectōem suam ex naturalibus cū natura minus deficiat in nobilioribus ex 2° celi ꝛ mūdi. Rn̄o si felicitas nostra cōsisteret in speculatiōe illa suprema ad qualem possumus nūc naturaliter attigere nō diceret ph̄us naturā deficere in necessarijs. nunc aūt cōcedo illam posse naturaliter haberi ꝛ vltra hoc dico aliā eminentiorē posse naturaliter recipi. ꝑ in hoc magis dignificatur natura ꝙ̄ si suprema sibi possibilis poneretur soluꝫ esse ita naturalis. Nec mirum ꝙ ad maiorem perfectionē sit capacitas passiua in aliqua natura ꝙ̄ ei⁹ causalitas actiua se extendat. Illud autē quod addit de 2° celi ꝛ mūdi non est ad propositū quia ph̄us loquitur ibidem de organis correspondentibus potentie motiue si inesset stellis ꝙ natura dedisset eis organa. ꝛ cōcedo vniuersaliter ꝙ cui datur potentia que nata est esse organica ei datur a natura organū in non orbatis dico: sed in ꝓposito dico ꝙ data est potētia sed nō organica nō tamē sunt naturaliter data omnia alia preter potentiam concurrentia ad actū. a ph̄o igit ibi haberi potest ꝙ naturaliter ordinabile ad aliquē actū vel obiectū naturaliter habet potentiaꝫ ad illud ꝛ organū si potentia est organica sed non sic est de posterioribus requisitis ad actū. Aliter tamē possꝫ dici ad maiorē ꝙ ipsa est vera loquēdo de potētia passiua naturali ut passiua cōparat ad actiuā nō autē ut passiua cōparatur ad actū receptū: differētia membroꝝ patet in principio solutōis questionis. minor vero est vera 2° modo non primo. Posset aūt 3° modo facilius dici ad minorē. negando ꝙ licet absolute intellect⁹ possibilis sit naturaliter receptiuus talis intellectionis non tamen pro statu isto. causa cuius dicetur inferius distinctōne tertia.

Ad secũdũ dicitur.

ꝙ diuersa ratio scibilis diuersitatẽ scien
tiaꝝ inducit. eandẽ. n. cõclusionẽ demõ
strat astrologus ⁊ naturalis. puta ꝙ ter
ra est rotũda. sed astrologus per mediũ
mathematicũ. i. a materia abstractum.
naturalis autẽ per mediũ circa materiã
ꝯsideratũ. vnde nihil prohibet de eisdẽ
rebus de quibus phyce sciẽtie tractant
ƀz ꝙ sunt cognoscibilia lumie naturalis
rationis etiã aliã scientiam tractare ƀm
ꝙ cognoscunt lumine diuine reuelatõis
Contra hoc. si de cognoscibilib' in the
ologia est possibilis tradi cognitõ i alijs
sciẽtijs licet in alio lumine. ergo non est
de eis necessaria cognitio theologica. cõ
sequẽtia patet in exemplo eius: quia per
mediũ physicũ cognoscens terrã esse ro
tundã nõ indiget cognitiõe eius per me
diũ mathematicũ tanꝙ simpliciter ne
cessariũ. Dicta aũt responsio ad 2^m ex
ponit sic. habitus ⁊ est habitus ⁊ ẽ for
ma. inꝙtum est habitus habet distincti
onẽ ab obiecto. inꝙtuz est forma potest
distingui a principio actiuo. respectu au
tẽ habitus scientifici principia sunt cãe
effectiue. licet igit vbi est idẽ scibile puta
ꝙ terra rotũda nõ sit distinctõ per obie
cta. tamẽ est ibi distinctio per ꝑncipia q̃
bus mathematicus ⁊ physicus hoc ostẽ
dunt: ⁊ ita est distinctio habituũ inꝙtũ
sunt forme. Cõtra istud. forma est cõis
ad habitũ quia oĩs habitus est forma ⁊
nõ ecõuerso. impossibile est autẽ aliqua
esse distincta in rõe supioris: ⁊ nõ esse di
stincta in rõne inferioris. g impossibile
est aliqua esse distincta in ratõne forme
⁊ tamẽ esse indistincta in rõne habituũ
hoc. n. esset ac si aliqua essent disticta in
rõne animalis ⁊ indistincta in rõne ho
minis. Preterea supponit ꝙ principia
sunt distinctiua habitus conclusiõis in
alio genere cẽ ꝙ ut ꝑncipia effectiua qđ
falsũ est. quia si aliquã rõem cause distic
tiue habẽt ad habitus istos non habẽt
nisi rõne cause effectiue. Preterea sem
per stat ratio qꝛ ꝙtũcunqꝫ possent poni
habitus cognoscitiui distincti. nõ tamẽ
saluat necessitas vnius habitus q̃si alias
cognitõ sit impossibilis ponẽdo possibi
litatẽ alterius habitus vndecũqꝫ distincti
Ideo ad argumentũ respondeo ꝙ in il
lis sciẽtijs speculatiuis ⁊ si tractet de oĩ
bus speculabilibus nõ tamẽ ꝙtum ad
omnia cognoscibilia de eis quia nõ ꝙtũ
ad ꝓpria eorum cognoscibilia sicut pa
tuit prius in tertia ratione ꝑncipali con
tra opinionẽ phorum.

Ad tertium respon

det sic. ꝙ prima ꝑncipia nõ possunt ap
plicari ad concl'ones aliquas nisi sensibi
les. tum quia termini eoꝝ sunt abstrac
ti a sensibilibus ⁊ ita sapiũt nãm eoruz.
tum quia intellectus agens ꝑ quẽ debet
fieri applicatio limitat ad sensibilia.
Contra. certũ est intellectui ꝙ illa prin
cipia prima sunt vera non tm̃ in sensibi
libus sed in insensibilibus. non. n. magis
dubitat ꝙ ꝯdictoria nõ sunt simul vera
de eodem imateriali ꝙ materiali quare
respõsio nulla. Et quod dr̃ ꝙ termin'
primi princip*ij* est ens quod diuidit in
decem genera ⁊ illud non extendit se ad
obiectũ theologicum. Hoc nihil valet
quia nõ magis dubitamus ꝙ ꝯtradicto
ria nõ sunt simul vera de deo ꝙ de alte
ro ut ꝙ deus est beatus ⁊ non beatus.
Alia datur responsio ꝙ ex maiorib' so
lũ nõ sequũtur ꝯclusiones sed cũ mino
ribus adiunctis. nũc autẽ minores non
sunt naturaliter mãifeste que debẽt illis
adiungi. Contra. minores sumẽde sb
primis princip*ij*s predicant de sumptis
sub terminos sbiectũs primoꝝ ꝑncipio
rũ. sed notũ est terminos ꝑmoꝝ princi
pioꝝ dici de quolibet qꝛ sũt cõissimi. g.
Ideo respondeo ꝙ secunda pars miori s
est falsa. hec. s. ꝙ in ꝑmis princip*ij*s iclu
dunt virtualiter oĩes ꝯclusiões scibiles
Ad ꝓbatõem dico ꝙ sic termi sbiecti

sunt cões ita ꝛ termini predicati. quãdo igit̃ termini subiecti sic distributi accipiunt pro omnib' non accipiunt nisi respectu terminoꝝ predicatoꝝ qui sunt cõissimi: ꝛ per ꝯñs virtute taliũ principioꝝ non sciuntur de inferioribus nisi predicata cõissima. Hoc patet rõne quia mediũ non potest esse ꝓpter quid respectu passionis nisi que includit virtualiter i rõne illius medij. in rõe aũt sbiecti pncipij cõissimi non includit ꝓpter quid aliqua passio pticularis sed tm̃ cõissima. ğ illud subiectũ nõ potest esse ratio cognoscẽdi aliquas passiones nisi cõissimas. Sed preter passiones cõissimas sunt mlte alie passiones scibiles ad quas nõ possunt passiones primoꝝ principioꝝ esse media quia non includunt illas. ğ sunt multe veritates scibiles que nõ includũtur in pmis principijs. Hoc patet ex h° exẽplo. qꝛ istud oĩe totũ est maius sua parte ꝛ si includat istã: quaternarius est maior binario. ꝛ alias siles de eodẽ pdicato non tñ includit istas. s. quaternari' est duplus ad binariũ ꝛ trinarius se hꝫ in ꝓportione sexquialtera ad dualitatẽ nam ad ista predicta opꝫ habere media spẽalia ꝯcludentia ipa. 2a pbatio logica est qꝛ lꝫ ꝯtingat descẽder̃ sub subiecto vniuersalis affirmatiue. non tñ sub pdicato. multa aũt pdicata ꝯtenta sub pdicatis pmoꝝ pncipioꝝ sunt scibilia de inferioribus ad subiecta illoꝝ igr̃ illa pdicata p prima pncipia non sciunt̃ de illis subiectis. Contra illud obijcit. de quolibet affirmatio vel negatio est de necessitate vera. sequit̃ ğ de necessitate hoc eẽ albũ vel nõ albũ ita ꝙ licet ibi descẽder̃ sub predicato ꝛ sub subiecto. Rñ°. illõ principiũ de quolibet affirmatio vel negatio ꝛc. valet istã de quolibet cuiuslibꝫ ꝯdictõis altera ps est vera: altera falsa. vbi duplex est distributõ ex pte subiecti s. de quolibet ꝛ cuiuslibet. ꝛ sub vtroqꝫ distributo licet descẽdere. igr̃ de hoc h' ꝯdictõnis altera ps est vera altera falsa. Sed sub pdicato stãte ꝯfuse tm̃ non licꝫ descẽdere. qꝛ nõ sequit̃ de quolibet cui° libet altera ps. ꝛc. ğ hec ps. ꝛ ita in alijs pncipijs semp pdicatũ vlis affirmatiue stat ꝯfuse tm̃ siue sint ibi due distributõnes in subiecto siue vna. ꝛ in ꝓposito exemplo adhuc patet ꝓpositũ. qꝛ de hoie veꝝ est ꝙ sit risibilis. nunꝙ tñ p hoc pncipiũ de quolibet ꝛc. potest plus inferri nisi ergo de hoie risibile vel nõ risibile) altera igr̃ ps pdicati disiũcti nũꝙ sciet̃ d subiecto p hoc pncipiũ. sed requirit̃ aliqd principiũ spẽale.

Ad Argumenta principalia.

Ad primũ distinguo de obiecto naturali. qd põt accipi vel pro eo ad qd naturalit̃ siue ex actõne cãꝝ naturaliter actiuaꝝ potest potẽtia attingere. vel p illo ad qd potentia nãliter inclinat̃. siue possit illud naturaliter attinger̃ siue nõ posset ergo maior negari intelligẽdo naturale pmo modo. qꝛ obiectũ primũ est adequatũ potentie ꝛ iõ abstractũ ab oĩbus illis circa que potest potẽtia operari. non autem oportet si intellectus possit naturaliter intelligere tale cõe ꝙ possit intelligere quodcunqꝫ contentuꝫ sub illo. quia intellectio alicuius cõtenti mlto excellentior est intellectiõe confusa talis cõmunis. Et sic concessa minore in vtroqꝫ sensu cõclusio intenta non habetur. s. de naturaliter attigibili qꝛ sic maior fuit falsa. Contra hanc responsionẽ arguo. quia destruit seipsam. primuꝫ enĩ obiectũ est adequatũ potentie. hoc est ꝙ nihil respicit potentia pro obiecto nisi in quo est ratõ illius primi ꝛ in quocunqꝫ est ratio illius primi illud respicit potentia pro obiecto. ergo impossibile est aliquid esse obiectum primũ naturaliter quin quodlibet cõtentũ sub illo sit per se obiectũ naturaliter. da eniꝫ obiectum. ꝛ tunc non est adequatum naturaliter sed excedens ꝛ aliquid eo inferius est adequatum. ꝛ ita primum.

Ratio autē que adducit̄ pro respōsione
fallit fm̄ fallaciā figure dictiōis. licet. n.
ens ut est quoddā intelligibile vno actu
sicut homo intelligibilis vna intellectōe
sit naturaliter attingibile. illa. n. vnica i
tellectio entis ut vnius obiecti est natu-
ralis non tamē ens ut primū obiectū. i.
adequatū potest poni naturaliter attin
gibile nisi quodlibet sub eo contentum
sit naturaliter attigibile. quia est primū
obiectū ut includit̄ in oibus p se obiectis
Cōmutatur igit̄ hoc aliquid i quale q̄d
cuz arguit ens est naturaliter attingibile
ergo ens ut primū obiectum hoc est ade
quatū est naturaliter attingibile qꝛ ante
cedens est verū ut ens est vnū intelligibi
le singulare sicut albū. sed consequēs cō
cludit de ente ut includit̄ in omni intelli
gibili. non ut seorsuz ab illis intellectuz.
Ad argumentū igitur est alia respōsio
realis ꝙ minor est falsa de obiecto natu
rali. i. naturaliter attingibili. vera alio°
de obiecto ad quod naturaliter inclinat̄
ꝛ potētia ꝛ ita debet intelligi auctoritas
Auic. Quid aūt sit ponendū obiectuz
primū naturaliter attingibile de hoc. j̃.
di. 3ª. Confirmat̄ responsio per Ansel.
de li. arbi. c. 2°. Nullā inquit utputo ha
bemus potestatem que sola sufficiat ad
actum. potestatē autez vocat quod nos
cōiter dicimus potentiā sicut patet per
exemplū eius de sensu visus. Nō est igit̄
incōueniens potentiā esse naturalit̄ ordi
natā ad obiectū ad quod non potest na
turaliter attingere sicut quelibet ex se so
la ordinat̄ ad actū ꝛ tamē non potest ex
se sola attingere. Ad 2ᵐ argumentū ne
go ꝯñtiā. ad ꝓbatōem patet ex dictis ad
2ᵐ argu.ᵐ in responsione pro opi. phi ꝙ
supiora ordinantur ad pfectōem maio-
rē passiue recipiendā q̄ ipsa possint acti
ue producere. ꝛ per ꝯñs istoꝝ perfectio
non potest produci nisi ab aliquo agen
ti supnāli non sic est de pfectione inferi-
oruz quoꝝ perfectio vltima potest sub
esse actioni agentiū inferioꝝ. Ad ter
tiū dico ꝙ veritati cōplexe alicui firmi
ter tenende intellectus possibilis est im-
proportionatus. hoc est non est propor-
tionaliter mobile respectu taliū agentiū
que ex fantasmatibus ꝛ ex lumine natu
rali intellectus agentis non possūt cog-
nosci. Cum autē arguis igit̄ fit proporti
onatus per aliquid aliud concedo ꝛ per
aliud in ratione mouentis quia per mo
uens supernaturale reuelans assentit illi
veritati ꝛ per aliud in ratione forme qꝛ
per istū assensū factū in ipso qui est qua
si quedā inclinatio in intellectu ad illud
obiectū proportionās illud isti cū vltrō
de illo alio queris an sit naturale vel su
pernaturale. dico ꝙ supnaturale siue in
telligas de agēte siue de forma. cū infers
ergo intellectus est improportiōatus ad
illud ꝛ per aliud proportōnatur. dico ꝙ
ex se est in potentia obedientiali ad agēs
ꝛ ita sufficienter proportionat̄ illi ad h°
ut ab ipso moueatur. Similiter ex se est
capax illius assensus causati a tali agēte
etiam naturaliter capax non oportet g̊
ipsum per aliud ꝓportionari illi assen-
sui in recipiēdo. Statur igitur in secun-
do non in primo. quia veritas ista reue
lata non est sufficienter inclinatiua intel
lectus ad assentiēdū sibi ꝛ ita est impro
portōnale agens ꝛ passū sibi impropor
tōnale. Sed agens supernaturale est suf
ficienter inclinatiuū intellectus ad istaz
veritatez causando in ipso assensū quo
ꝓportionat̄ huic veritati. ita ꝙ nō opor
tet intellectū per aliud ꝓportionari tali
agenti nec forme ab ipso impresse sicut
oportet ipsum proportionari tali obie-
cto per aliud duplici modo predicto.

Utrū cognitio supernaturalis necessaria via
tori sit sufficiēter tradita in sacra scrip-
tura. Q. non. quia cognitio necessaria
nunq̄ defuit generi humano sed sacra
scriptura non erat in lege nature quia

Moyses primo scripsit penthateucum nec tota erat in lege mosayca ꝫ tm̄ vet' testamentū. ꝙ ꝛc. Item quicūqꝫ auctor sciaꝝ humanaꝝ quāto acutior intellectu tanto plus vitat supfluitatē in tradēdo sed in sacra scriptura vident cōtineri superflua vt cerimonie ⁊ historie multe quaꝝ cognitio non videt necessaria ad salutē. ꝙ ꝛc. Itē multa sunt de quibus non cognoscit certitudinaliter ex sacra scriptura vtꝝ sint peccata mortalia vel non quoꝝ tamē cognitio est necessaria ad salutem quia nesciens illud esse peccatum mortale non sufficienter vitabit illud. ergo ꝛc.

Cōtra Augustinus

2° de ciuitate. ca°. 2°. loquens de scriptura canonica ait. Cui fidē habem' de his rebus quas ignorare nō expedit nec per nosipsos nosse idonei sum'. In ista questione sunt hereses innumere dānantes sacrā scripturā vel partē eius sicut patet in libris Damasceni ⁊ Aug. de heresib'. Quidā vero heretici nihil de scriptura recipiunt. Quidā non vetus testamētū ut manichei. sicut in libro Aug. de vtilitate credendi patet dicētes vetus testamentū esse a malo pncipio. Quidā vo tm̄ testamentū vetus accipiūt ut iudei. quidā aūt aliquid vtriusqꝫ ut sarraceni quibus machometus imundus alias imūditias inumeras imiscuit. Quidā aliquid dictū in nouo testamento puta heretici diuersi qui diuersas sententias scripturaꝝ male itellectas habētes pro fundamento alias neglexerunt. vbi gr̄a ad Ro. 13. Qui ifirmus est olera māducet. Item Jacobi. 5°. Confitemini alter utrū peccata vestra. Ex hoc errarūt circa sacr̄m penitentie quidaꝫ dicēdo illud posse dispensari a quocūqꝫ non sacerdote vel alijs huiusmodi auctibus innitendo male intellectis.

Contra omnes istos i cōmūi

octo sunt vie cos rationabiliter cōuicendi que sunt pnūntiatio pphetica: scripturaꝝ concordia: auctas scribentiū: diligentia recipientiū: rōnabilitas ꝯtentoꝝ irratōnabilitas singuloꝝ erroꝝ: ecclesie stabilitas: miraculoꝝ claritas.

De primo patet

quia solus deus pōt nāliter non ab alio futura cōtingētia certitudinaliter puidē ꝙ solus ille vel ab illo instruct' potest ea certitudinaliter pdicere. talia aūt multa prenūciata in scriptura impleta sunt vt patet cōsiderāti libros ppheales ex quibus nō est dubiū qn sequātur pauca q̄ restāt ſm Gregm in omelia de aduentu. Istā viā tangit Aug. 12. de ciui. c. 10. vbi ait vera se narrasse pterita ex his que futura pnunciauit cum tanta veritate implentur ostendit.

De secundo scilꝫ

scripturaꝝ cōcordia sic: In nō euidentibus ex termis nec ex pncipijs euidentiā habētibus nō cōsonant firmiter ⁊ infallibiliter multi diuersimode dispositi nisi a causa supiore ipsoꝝ intellectus inclinent ad assensuꝫ. sed scriptores sacri cāonis varie dispositi ⁊ diuersis tpibus existētes in talibus nō euidētibus oio cōsonabant. Hanc viā ptractat Aug. 18. de ciui. c. 41. Auctores nostri sane pauci eē debuerūt ne mltitudine vilesceret quod religione eaꝝ esse oporteret nec tam ita pauci ut eoꝝ non miranda sit cōsensio. Neqꝫ. n. in multitndine phoꝝ qui labore etiā litterario monumenta suoꝝ dogmatū reliquerūt facile quis inuenerit ꝙ inter cuncta que sensere ꝯueniant. ⁊ hoc Aug. pbat in exēplis ibi. maior etiā assūpta nō tm̄ pbatur p exemplū de prophetis ut videt pbare Aug. sed etiā per rōem qꝛ cū intellectus qn̄tū ad assensum sit natus moueri ab obiecto euidēte i se vel in alio nihil aliud ab obiecto videt talē assensuꝫ posse causare nisi virtualit

includat euidentiā obiecti. nam si nihil
tale moueat intellectum remanebit sibi
theologia neutra nihil aūt est tale de nō
euidētibus ex terminis nisi intellect' su-
perior nostro. nihil aūt intelligēs supius
hoie potest hoiem effectiue docere nisi
deus. Si aūt dicat hic q posteriores licz
aliter dispositi q̄ p̄ores ⁊ aliīs tpibus ex
istētes tn̄ habuerūt doctrinas p̄cedentiū
in scripturis ⁊ acq̄euerūt credēdo sicut
discipuli doctrine magistroꝝ ⁊ ita nihil
scripserūt dissonū a prioribus licet deus
nō doceret hos ⁊ illos. Contra hoc vr̄
Augu. obiīcere vbi p̄us. dicens de phis
qui labore litterario monumēta suorū
dogmatū reliquerūt ⁊c̄. que discipuli le-
gentes licet in aliquibus essent assentien-
tes p̄oribus ut discipuli. aliq̄ tn̄ improba-
uerūt ut patet ibidē de aristippo ⁊ anti-
stone qui ambo socratici tn̄ i quibusdaz
sibi ꝯdixerūt. Et qn̄qz discipli mgr̄o ut
Ari. Platoni. quō igr̄ nō ꝯdixissent po-
steriores nostri p̄oribus in aliq̄bus si nō
habuissent doctorē cōem eoꝝ intellect'
inclinantē ad eadē nō euidētia. Rn̄do
q2 nō euidētia tradiderūt p̄ores ideo po-
steriores non potuerūt eos p rōnes ipro-
bare ⁊ noluerūt eis discreder̄ nisi possēt
rōem cogentē p̄ se hr̄e reuerētes eos ut
magistros veraces. sed phi discipuli per
rōem potuerūt mgr̄os iprobare q2 ma̅
circa quā altercabant potuit hr̄e rōnes
sūptas ex terminis. exemplū. Nō ita ꝯ
dicit discipulus historiographus mgr̄o
historiographo sicut phs pho q2 histo-
rie de p̄terito nō possunt esse euidētes ut
auertāt discipulū a mgr̄o sicut possunt
esse phice rōnes. Contra illud. saltez
Ezechiel p̄phetans in Babylone eo tpe
quo Hieremias in iudea p̄phauit cū n̄
solū illa dicerēt que a Moyse quasi cōi
eoꝝ mgr̄o habuerūt sed ⁊ alia multa in
illis potuissent discordare aut dissentire
cum nō essent euidētia ex terminis nisi
habuissent aliquē cōez doctorē supra in-
tellectū humanum.

De tertio .s. auctoritate scribētium sic patet. Aut libri scri-
pture sunt istoꝝ auctoꝝ quoꝝ eē dicūt
aut non. si sic. cū dānent mendaciū p̄cise
in fide ⁊ moribus quō est verisile eos fu-
isse mentitos. dicēdo hec dicit dn̄s si dn̄s
nō fuisset locutus. Aut si dicas eos fuis-
se deceptos nō mentitos vel p̄pter lucꝝ
mentiri voluisse. Primū iprobat ex dcō
Pauli. 2ª. cor̄. 12. Scio hoiez in xp̄o ⁊c̄.
⁊ s̄bdit ibi verba archana audisse que n̄
licet hoi loqui. que assertōes nō vident
fuisse sine mēdatō si asserēs non fuit cer-
tus: q2 asserere dubiū vel est mendatiuz
vel nō longe est a mendatio. Ex ista re-
uelatōe Pauli ⁊ multis aliīs reuelatōni-
bus factis diuersis sanctis ꝯcludit q itel-
lectus eoꝝ nō potuerūt induci ad assen-
tienduz ita firmiter illis quoꝝ notitiā n̄
potuerūt habere ex naturalibus sicut as-
sēserūt nisi ab agēte supnāli. 2m impro-
bat. s. q nō fuerūt p̄pter lucrū mentiti.
quia p̄ illis ad que voluerūt hoies idu-
cere ad credendū tribulatiōes maximas
sustinuerūt. Si aūt libri nō sunt illoꝝ
sed alioꝝ hoc vr̄ incōueniēs dicere quia
ita negabit quicūqz liber esse illi' aucto-
ris cuius dicit esse quare. n. soli isti falso
ascripti sunt auctoribus quoꝝ nō erant
Preterea aut illi qui ascripserūt libros
istos eis fuerūt xp̄iani: aut non. Si nō:
non videt q voluerūt tales libros cōscri-
ber̄ ⁊ aliīs ascribere ⁊ ex hoc magnifica-
re sectā cuius ꝯtrariū tenuerūt. Si fue-
rūt xp̄iani quō illi xp̄iani mēdaciter ta-
les eis ascripserūt cū lex eoꝝ dānet men-
datiū sicut p̄us. ⁊ p̄pter idē quomō asse-
rerēt deū locutū esse multa que ibi nar-
rant: ⁊ hoc p̄sonis quibus libri intitulā-
tur si talia nō acciderūt illis p̄sonis quō
etiā libri isti fuissent ita autētici ⁊ diuul-
gati esse taliū auctoꝝ nisi fuissent ⁊ ipsi
auctores eoꝝ autentici fuissent. de quo
Ricar. p̄mo. d trini. c. 2. Certe a summe
sanctitatis viris sunt nobis tradita. de

Hoc etiā Aug. li. de ciui. dei. c. 8. loquēs de xp̄o. dicit sic. Hic inquit p̄us per prophetas deinde p̄ seip̄m postea per ap̄los quantū satis esse iudicauit locutus scripturā ꝯdidit que canonica nomiat eminētissime auctoritatis ⁊c̄. Et Aug. i epistola ad Hieronymū. Et habet de cōse. Si ad sacras scripturas admissa fuerint vel officiosa mendacia quid in eis remanebit auctoritatis. ⁊ idem ad eundem in eadem epistola solis eis scripturarum libris. ⁊c̄.

Quartum. s. recipientiū diligentia

sic patet. Aut nulli credis de ꝯtingēti quod nō vidisti. ⁊ ita nō credes mūduʒ fuisse ante te. nec locuʒ eē in mūdo vbi nō fueris. nec istuʒ esse patrē tuū ⁊ illā esse matrē tuā ⁊ talis incredulitas destrueret omnē vitā polliticaʒ Si igr̄ vis alicui credere de ꝯtingēte qd̄ tibi nō est nec fuit euidens maxime credēdū est cōitati siue illis que tota cōitas approbat ⁊ maxime que cōitas famosa ⁊ honesta cum maxima diligētia approbata recepit talis est canon diuine scripture tāta. n. apud iudeos sollicitudo fuit de libris habendis in canone ⁊ tanta apud christiāos de libris recipiēdis tāq̄ antenticis q̄ de nulla alia scriptura habēda pro autentica tāta sollicitudo fuit inuēta precipue cū tam solēnes cōitates de scripturis istis curauerūt tanq̄ de cōtinētibus necessaria ad salutem. de hoc Aug. de ciui. dei. 18. ca°. 38. Scriptura Enoch de qua Judas in epistola sua facit mentionem nō recipitur in canone ⁊ multe alie scripture de quibus fit mētio in libro Reguʒ. vbi innuit q̄ sola illa recepta sunt in canone que auctores nō sicut homines sed sicut ꝓpheta diuina inspiratōe scripserūt. Et ibidē. ca°. 41. Illi israhelite quibus tradita sunt eloquia dei nullo modo pseudo prophetas cum veris prophetis parilitate licētie consenserunt. sed cōcordes inter se atq̄ in nullo dissentientes sacrarum litterarum veraces ab eis agnoscebantur ⁊ tenebātur auctores.

De quinto scilicet

rationabilitate ꝯtentoꝝ sic. quid rationabilius q̄ deū tanq̄ finem vltimū sup omnia diligi ⁊ proximū sicut seipsum. idest ad idem ad quod se ſm Gregoᵐ. in quibus duobus p̄ceptis vniuersa lex pēdet ⁊ prophete. Math. 22. Iteʒ Math. 7. Omnia ergo quecunq̄ vultis vt faciant vobis homines ⁊ vos facite illis. ex istis quasi ex pricipijs practicis alia practica ꝯsequūtur in scriptura tradita honesta ⁊ ratōni consona sicut de eoꝝ rationabilitate patere potest singillatim cuilibet pertractāti de preceptis consilijs et sacramētis quia in omnibus videtur eē quasi quedam explicatio legis nature q̄ ſm ap̄lm ad Ro. 2. scripta est in cordib' nostris. hoc de moribus. de hoc Aug. de ciuitate dei. li. 2. 28. c. Nihil turpe ac flagitiosuʒ spectandū imitādūq̄ proponitur vbi veri dei aut precepta insinuantur aut miracula narrātur aut dona laudantur aut beneficia postulantur.

De credibilibus patet quia nihil credimus de deo quod aliquam imperfectionem importet. immo si quod credimus verum esse magis attestatur perfectioni diuine q̄ eius oppositum. patet de trinitate personarum ⁊ incarnatione verbi ⁊ huiusmodi. nihil eniʒ credimus incredibile quia tunc incredibile esset mundum ea credere sicut deducit Aug. de ciuitate dei. 22°. ca°. 5°. mūdum tamē ea credere nō est incredibile quia hoc vidimus. de hac autem lege ⁊ honestate christianorum patet per Augustinum de vtilitate credendi. vulgus mariuʒ et feminarum ⁊c̄.

De sexto .s. de irroabilitate singulorum errorum patet sic. Quid pagani pro idolatria sua adducent colentes opera manuum suarum in quibus nihil est numinis sicut satis ostendunt phi. Quid sarraceni vilissimi porci machometi discipuli pro suis scripturis allegabunt expectantes pro beatitudine quod porcis conuenit.s. gulam et coytum quam promissionem despiciens phs qui fuit quasi illius secte Auic.9.metha.c.7.aliud finem quasi perfectiorem et homi magis congruentem asserit dicens. Lex nostra quam dedit machomet ondit dispositionem felicitatis et miserie que sunt secundum corpus et est alia promissio que apprehendit intellectu et sequitur ibi. Sapientibus magis cupiditas fuit ad consequendum hanc felicitatem quam corporum que quis daret eis non tamen attendunt nec appreciati sunt eam comparatione felicitatis que est coniunctio prime veritati. Quid iudei qui nouum testamentum damnant quod in suo veteri promittitur.ut ostendit aplus ad Hebre.etiam quam insipide sunt eorum cerimonie sine xpo xpm etiam aduenisse et ita nouum testamentum ab eo principaliter promulgatum sicut autenticum fore recipiendum prophete eorum ondunt. Non auferetur ait Jacob.49° sceptrum de iuda. nec dux de femore eius etc. et similiter illud Daniel. Cum venerit sanctus scorum. Quid asini manichei fabulantur primum malum cum ipsi et si non primi tamen valde mali essent nonne vident omne ens inquantum ens bonum esse nonne etiam in nouo testamento potuerunt videre esse vetus autenticum et approbatum. Quid singuli alii heretici qui vnum verbum scripture male intellexerunt secundum Augus.in li.83. questionum.q.69. Non potest inquit error oriri palliatus nomine xpiano nisi de scripturis non intellectis.et hoc ideo quia precedentia et sequentia non contulerunt. vnde ibidem.j. Solet circumstantia scripturarum illuminare sententiam nec etiam alia loca scripturarum contulerunt. vnde hereses orte sunt per se legendo quam conferendo repulse sunt quia conferentes diuersas sententias adduxerunt que ex se inuicem mutuo videri poterant quo et qualiter essent intelligende. Contra istos est illud verbum Augus.contra epistolam fundamenti. Non crederem inquit euangelio nisi quia ecclesie catholice credo igitur irroabile est aliquid canonis recipere et aliquid non. cum ecclesia catholica cui credendo canonem recipio recipiat totum equaliter. Item doctrine phorum aliquid continent irroale, put de pollitijs diuersis ordinatis a diuersis phis probat Arl.2° polliti. sed et sua in quibusdam est irronabilis.sicut patuit ex solutione questionis precedentis.

De septimo .s.de ecclesie stabilitate patet quo ad caput per illud Augus. de vtilitate credendi quasi in fine. dubitamus nos eius ecclesie credere gremio que vsque ad consumationem generis humani ab apostolica sede per successiones eporum frustra hereticis circumlatrantibus culmen auctoritatis obtinuit .et parum post.quid est aliud quod tam ingratum potest esse opi atque auxilio diuino quam tanto labore predicte auctoritati velle resistere. vnde Gamaliel actuum.5°. Si est ex hominibus consilium hoc aut opus dissoluetur. Si vero ex deo est non poteritis dissoluere ne forte et deo videamini repugnare. Et luce.22° ait dns Petro. Ego rogaui pro te Petre ut non deficiat fides tua. et tu aliquando conuersus confirma fratres tuos. Firmitas.n.ecclesie in membris patet per illud Augus.de vtilitate credendi.8.vulgo marium et feminarum etc. Similem sententiam dicit contra eplam fundamenti. Quis.n.tantam multitudinem ad peccata pronam ad legem contrariam carni et sanguini seruandam induceret nisi deus. Et confirmatur quia secta iudeorum non manet in vigore sicut contra eos obijcit Augus. in primo sermone de aduentu. Vos inquam conuenio o iudei. Si obijcit contra permanentia secte machometi. Rndeo.illa incepit plus quam sexcentum annis post legem xpi.et in breui deo cooperante finietur que multum debilitata est anno xpi m°.ccc.et eius cultores multi mortui et plurimi sunt fugati et

prophecia dicitur esse apud eos q̃ cito finienda est secta illa.

De octauo scilicet

de miraculoꝝ claritate sic patet. Non potest esse testis falsus deus. sed deus inuocatus a predicāte scripturā ut ostēderet doctrinā eius esse verā fecit aliquod opus sibi ꝓpriū utpote miracula ac per hoc testificatus est illud esse veꝝ qd̄ iste predicauit. Confirmat̃ hoc p̄ Ricar. ꝑ° de trin. c. 2°. vbi supra. Domine si est error a te decepti sum⁹ nā tantis signis cō firmata sunt que nō nisi p̄ te fieri possēt Q: si dicat̃ miracula nō fuisse facta aut etiā q̃ ipsa nō testant̃ veritatē quia antichristus faciet miracula. Cōtra primū dici pōt illa sentētia Augu. de ciui. li. 22° ca. 5°. Si ista miracula facta esse nō credunt hoc nobis vnū grande miraculū sufficit q̃ iam terraꝝ orbis sine vllis miraculis credidit nota valde illud capl̃m q: si q̇cquid quod credimus dicat̃ incredibile esse non minus est incredibile homines inquit ignobiles infimos: paucissimos: imperitos: rem tam incredibilez tam efficaciter mūdo ꝛ in illo etiā doctis ꝑsuadere potuisse ut mundus illud credat sicut iam credidisse videt̃ nisi per illos aliqua miracula fierent per que mūdus ad credendū induceret̃. vnde s̄bdit Qui ꝓpterea exiguo nūero ignobiliū infimoꝝ imperitoꝝ hominū credidit. quia in tam ꝯtemptibilibus testibus mł to mirabilius diuinitas seipsa ꝑsuasit. Quid. n. incredibilius q̃ ut ad legē ꝯtrariā carni ꝛ sanguini doctores pauci ꝛ rudes ꝛ pauperes possent pl̄imos potētes ac sapiētes cōuertere quod sp̄ealiter p3 de multis sapiētibus ꝑmo fidei rebellib⁹ postea cōuersis ut de Paulo prius ꝑsecutore postea gentiū doctore, ꝛ de Augustino prius per māicheos seducto postea doctore catholico, De dionisio ꝑus pħo postea Pauli discipulo, Et de cipriano ꝑus mago postea xp̄ianissimo epo ꝛ de inumeris alijs cōuersis. Cōtra idē 2° dici pōt illud Augu. de ciui. dei. li°. 10. c. 18. an dicet aliquis ista falsa esse miracula nec fuisse facta sed mendaciter scripta. quisq̄s hoc dicit si de his rebus negat oīo vllis lr̄is esse credendū. potest ēt dicere nec deos vllos curar̃ mortalia ꝛc̄ ꝛ ibidē de eodez. Si libris magicis siue quod honestius putāt theoricis credūt quid cause est cur illis lr̄is nolunt creder̃ ista facta esse. Contra idē 3° q: q̄daz facta nō nisi a nimis ꝑteruiētibus negari possunt ut sunt miracula facta a Siluestro corā Constātino tā in curatiōe lepre eius q̃ in disputatōne eius ꝯ iudeos que facta tanq̃ celeberrima mundū nō latuerūt. Contra 2m dici potest q̃ si q̄s inuocatus in testē signū ꝯsuetū testificatōis p̄mittat adduci ꝛ presens nō ꝯdicat talis taciturnitas nō stat cū veritate perfecta. miraculū aūt est tale signuz dei ut testis. igit̃ si p̄mittat miracula fieri a demonibus non ꝯtradicens annūciās. s. illa non esse testimonia sua non videt̃ esse perfecte verax qd̄ est impossibile ꝛ p̄ hoc dicit̃ ad illud d̄ antichristo q̃ ꝑdixit illa miracula facienda nō esse testimonia veritatis sicut p3 Math. 24. ꝛ ad thessal̃. 2°. Item contra idem est differentia miraculoꝝ que fiunt a deo ꝛ que fiūt a diabolo: de qua differētia tractat Augu. de vtilitate credendi prope finez, Miraculū inquit voco quicquid arduū aut insolidū supra spem vel facultatem mirātis apparet quedam solum faciunt admirationem: quedam magnam gratiā beneuolendamq3 conciliant qualia fuerunt christi miracl̃a ut pertractat ibi diffuse

Itē contra vtrūq3 potest dici q̃ sunt aliqua miracula facta in lege christiana in quibus non potest esse deceptio quin sint facta nec quin sint testimonia veritatis quia a deo facta. s. raptus Pauli ꝛ reuelatio contingentiū futuroꝝ. Prim patet quia impossibile est aliquē decipi circa se videre essentiā dei. g̊ impossibile

fuit Paulū se credere illā videre nisi eā videret sed hoc asserit de se ad Cor. 2ª c. 12. fm expositiōem sanctoꝝ. illud igit fuit vere factū ꝛ non tm̄ apparenter. ꝓbatio pmi ãtis. qꝛ nullus potest decipi circa aliqd principiū primū credendo se intelligeꝛ illud cū non intelligat tale pn cipiū qꝛ tunc nō cōstaret ex terminis ap prehensis qd esset principiū ꝛ qd non. ergo multo magis nō potest decipi circa deū visuz. ꝯña ista patet qꝛ plus distat visio dei ab intellectione cuiuslibet obiecti et q̃tum ad pceptionē intellectus iudicãtis ꝙ distet intellectio pncipij cōplexi ab in tellectōe cuiuscūqꝫ nō principij. Itē qua liter intellectus crederet se quietari si nō quietareꝛ: nōne poterit cognoscere incli natōem suam ad veꝝ qd non videt. Si crederet se videre deū crederet se quieta ri in deo. si non videt non quietaꝛ. Stul tius ait Aug. nihil dici potest q̃ ꝙ falsa op. aia sit beata. 2° de ciui. c. 4. 2m. s. ꝙ a solo deo fieri potuit est manifestū. qa nulla creatura potest aiaz beatificaꝛ nec simplr nec ad tempus. 2m patet ex mul tis ꝓphetis in vtroqꝫ testamēto. vnō cō tra falsa miracula antichristi posset sibi obijci saltē de istis duobus hoc mō. Si tu es deus fac me videre essentiā diuinā nude ꝛ post visionē memoriā certā hr̄e visionis ꝛ certitudinē ꝙ illa fuit visio es sentie diuine ꝛ tunc credā tibi. Item si tu es deus dic mihi quid faciā vel quid cogitabo vel appetā pro tali hora. ꝛ hu ius efficaciā ex miraculis īnuit saluator Jo. 6. opera que ego facio ipsa testimo nium perhibent de me. si mihi nō vultis credere opibus saltē credite.

Nono quoqꝫ loco

potest adduci testimoniū eoꝝ qui foris sunt. Joseph. in li. 18. antiquitatū pulch errimū testimoniū ponit de xp̄o vbi in ter alia de Jesu ait. xp̄us hic erat. vbi et veram doctrinā ꝛ resurrectōem ex mor tuis confiteꝛ. Iteꝫ de ꝓphetia Sybil le nota illud de ciui. 18. c. 23. Jesus xp̄us dei filius saluator. Item contra ep̄lam fundamēti nota quomō singuli heretici de catholicis inquisiti non ad suos mit tunt sed ad veros catholicos quasi etiā illi soli ab omnibus etiā hereticis catho lici nominentur.

Decimo et ultimo

potest adduci ꝙ deus non deest querēti bus toto corde salutē. multi aūt diligen tissime inquirētes salutē ad hanc sectaz ꝯuersi sunt. ꝛ q̃to feruētiores facti sunt in inquirendo tanto in hac secta ampli9 confirmati subitoqꝫ in ea penitentes de malitia ad bonā vitā mutati sūt tormē ta quoqꝫ ꝓ ea plures in magna exultati one sp̄us perpessi sunt. que non vidētur probabilia nisi deus hanc sectā sacre scri pture innitentem irrefragabiliter appro baret ꝛ ordinaret ad salutem.

Habito igitur con

tra hereticos ꝙ doctrina canonis est va videndum est 2° an sit necessaria ꝛ suffi ciens viatori ad ꝯsequendū finē suum. Dico igiꝛ ꝙ ista tradit quid sit finis ho minis in particulari quia visio ꝛ fruitō dei ꝛ hoc q̃tuz ad circūstantias eius ap petibiles puta ꝙ ipsa habeꝛ post resurre ctōnē ab homie imortali ꝛ in corpore ꝛ in anima simul sine fine. Ipsa etiā deter minat que sunt necessaria ad finē ꝛ ꝙ il la sufficiāt quia decē mandata Math. 19. Si vis ad vitā ingredi serua manda ta. de quibus habeꝛ in Exod. Hoꝝ etiaz explicatio ꝛ q̃tum ad credenda ꝛ q̃tuz ad speranda ꝛ q̃tum ad operāda expli catur ex diuersis locis scripture. Prop̄e tates quoqꝫ substantiaꝝ imaterialiū in ea traduntꝛ q̃tum possibile est ꝛ vtile vi atori nosse. Ista ergo ꝯferendo ad tres ratō nes quibus innititꝛ solutio. q. precedētis patet ꝙ sacra scriptura sufficienter con tinet doctrinam necessariam viatori.

Ad primum argumentū principale ad minorē respondeo ꝙ lex nature pautioribus fuit contēta q̄ memoraliter ad filios p patres deuenerūt illi etiā hoīes magis erāt prediti ī nālibus ꝛ ideo modica doctrina inspirata potuit eis sufficere. vel aliter ad illud ꝛ ad aliud de lege Moysi pōt dici ꝙ ordinatus ꝓcessus scripture oñdit eius doctorē ſm Aug. 83. qōnū. q. 52. Ad 2m dico ꝙ dulcius capit qḋ latet sb aliqua snīa lrāli q̄ꝙ si esset expresse dictū. ꝛ iō ad deuotionē ꝯfert illa que expressa sunt ī nouo testamēto. sub figura velata fuisse in veteri. hec quo ad cerimonias sed q° ad historias in quibus exempla sunt legis declaratiua. silr ex toto ꝓcessu scriptur̄ patet ordinata dei gubernatio respectu hominis ꝛ totius creature. Ad 3m origenes in omel. de archa Noe dicit nulla scia omnia sciēda explicauit. sed illa ex quibus possunt alia sufficient elici vnde multe veritates necessarie nō exprimūt in scriptura ꝛ si ibi virtualiter cōtineāt sicut conclones in ꝑncipijs circa quarū inuestigationē vtilis fuit labor expositorū ꝛ doctoꝝ. Et si obijcias multa in actibus humanis sunt dubia vtꝝ sint peccata mortalia etiā suppositis oībus doctrinis doctoꝝ ꝛ expositoꝝ. Rñō. non est dubia via salutis simplr qꝛ a talibus tanq̄ a periculosis debet hō sibi cauere et custodire se ne hō duz se exponit piculo incidat in peccatū. ꝙ si noluerit querere salutē sed nō curando exponat se piculo vbi forte de genere actus non ē peccatū mortale tn̄ peccabit mortalit se tali piculo exponendo.

Utrum theologia sit de deo tanq̄ de sbiecto primo. Et non arguit duabus vijs. Prima est ostendere istam negatiuā in se que ꝓbat ꝑmo per auctez Boetij ꝑmo de tri. Forma inqt simplex subiectū esse non potest. Itē 2° materia non coincidit cū alijs causis neqꝫ idē numero neqꝫ specie ex 2° phisycoꝝ. deus āt est finis huius scie ꝛ efficiens. non igitur materia. Item 3° ex ꝑmo posterioꝝ sbiectū scie habet ptes ꝑncipia ꝛ passiones deus aūt non habet ptes integrales cuz sit simplex. neqꝫ partes subiectiuas cum sit singulare ex se. neqꝫ habet ꝑncipia cū sit primū principiū. neqꝫ passiones quia passio inest subiecto ita ꝙ est extra eius essentiā: nihil aūt sic inest deo. 2a via est ostendere ꝙ aliud est hic subiectū nō g istud. añs ꝓbatur multiplr. ꝑmo per Aug. de doctrina xpiana ꝑmo li. c. p°. Omnis doctrina vel reꝝ est vel signoꝝ igit res vel signa sunt subiectū. Item 2° scriptura habet quatuor sensus. s. anagoticū: tropologicū: allegoricū: ꝛ lrālē. sed cuilibet sensui correspondet aliquod sbiectū primū sicut alij scie habenti vnū sensū correspondet subiectū ſm illū sensuz. igr hic sunt quatuor subiecta. Itē 3°. ꝙ homo sit subiectū probat auctoritate cōmentatoris ꝑmo ethicoꝝ in prologo quia scdm eum scientia moralis ē de homie quo ad animaz. medicinalis est de homine quo ad corpus. ex hoc ergo accipitur ista propositio ꝙ omnis scientia practica habet pro subiecto ꝑmo illud cui acquiritur finis practice ꝛ nō ipsum finem. finis autem istius scientie acquiritur homini ꝛ non deo. ergo ꝛc̄.

Item aliter ꝛ quasi in idem redit. finis scientie est per actum suum attinger obiectum primuz inducendo in ipsum formam principaliter intentam a scientia. puta in speclatiua inducere in illud esse cognitum quia cognitio ibi intenditur ꝛ in practica inducere formā ad quā ordinatur eius praxis. finis autem hic intentus est bonitas moralis que non intenditur induci in deo sed in homine igitur homo est obiectum primū eius.

¶ Contra Augꝰ. de ciui. dei. 8. c. ꝑmo theologia eſt ſermo vel ratio de deo.

Utrum theologia

Utrum theologia ſit de deo ſub aliqua ratõne ſpeciali. ꝙ ſic arguit Hugo de ſacramẽtis in ꝓncipio vult ꝙ opera reſtauratõis ſint hic ſubiectũ. ğ ſi deus eſt hic ſubiectũ hoc erit ſub ſpẽali rõne. ſ. in ꝙtum reſtaurator. Itẽ Caſſiodorus ſuper pſalmiſtã. vult ꝙ xp̃s caput cũ membris eſt hic ſubiectũ. igit ſpecialiter ut incarnatus ⁊ caput ecclĩe erit hic ſubiectũ. Item deus abſolute ẽ ſubiectũ methaphyſice. igit̃ ſi hic eſt ſubiectũ hoc erit ſub aliqua rõne ſpeciali. ꝯña ꝓbatur quia non ſub eadẽ ratõne oĩno hic ⁊ ibi eſt ſubiectũ. añs probat̃ ꝑ phm̃ 6. metha. Honorabiliſſimã ſciaꝫ oportꝫ eſſe circa nobiliſſimũ genus. illa ſm̃ ipꝫ eſt huiuſmõi hoc etiã cõfirmat̃ quia ibi vocat methaphyſicã theologiã. Item ꝯmentator ꝑmo phyſicoꝝ cõmento penultimo dicit ꝙ Auic. multũ peccauit ponẽdo methaphyſicã probare primaꝫ cauſam eſſe cum genus ſubſtãtiaꝝ ſeparataꝝ ſit ibi ſubiectũ. ⁊ nulla ſciẽtia probat ſuũ ſubiectũ eſſe. ratio aũt nõ valẽt niſi intelligeret ꝙ ipſa eſſet ibi primũ ſubiectũ. ğ ⁊c̃. Item iſta ſciẽtia eſt honorabiliſſima ğ eſt de honorabiliſſimo ſubiecto ſub ratione honorabiliſſima. huiuſmõi aũt ratio eſt ratio finis ⁊ boni. de fine autẽ probat̃ per Auic. 6. metha. dicentẽ: ſi ſcia eſſet de omnibꝰ cauſis illa q̃ eſſet de fine eſſet nobiliſſima. Ex hoc cõcludit̃ de bono. quia ſm̃ phm̃. 2° meth. qui ponit infinitatẽ in finibus deſtruit nãm boni quia deſtruit naturã finis. ex hoc ğ accipit̃ ꝙ ratio boni eſt ratio finis. Contra. cognitõ contracta preſupponit cognitionẽ abſolutam ⁊ abſoluta eſt certior ex ꝑmo metha. ſi ergo iſta eſt ỏ deo ſub aliqua ratione ſpeciali alia eſt prior ⁊ certior de deo abſolute talis non ponitur ergo ⁊c̃.

Utrum iſta ſcientia

Utrum iſta ſcientia ſit de omnibus ex attributione ipoꝝ ad primũ eius ſubiectũ. Qꝫ ſic. 4° metha. Eadẽ eſt ſcientia de aliquo ⁊ de attributis ad ipꝫ ⁊ exẽplificat ibi de ſano. ſed oĩa alia attribuũtur eſſentialiter ad ſubiectuꝫ primũ huius. ğ ⁊c̃. Contra Augꝰ. 14°. de trini. ca° ꝑmo. neqꝫ huic ſcientie tribuendum eſt. ⁊c̃.

Circa ſolutionem

Circa ſolutionem iſtaruꝫ queſtionũ ſic procedo. primo diſtinguo de theologia in ſe ⁊ ỏ theologia in nobis. 2° aſſignabo ratõeꝫ primi ſubiecti. 3° diſtinguam de theologia ꝙtuꝫ ad partes eius.

De primo dico ꝙ

De primo dico ꝙ cognitio quelibet eſt in ſe illa que nata ẽ haberi de obiecto eius ſm̃ ꝙ natum eſt manifeſtare ſe intellectui ꝓportionato. Cognitio aũt eadẽ in nobis eſt illa que nata eſt haberi ĩ intellectu noſtro de obiecto illo intellecto. Theologia ergo ĩ ſe talis eſt cognitio qualẽ natũ eſt facer̃ obiectũ theologicũ in intellectu ſibi ꝓportionato. Theologia vero in nobis talis eſt cognitio qualẽ intellectus noſter natus eſt habere de illo obiecto. exempluꝫ ſi aliquis intellectus nõ poſſit intelliger̃ geometricalia poſſet autẽ alicui credere de geometricalibus geometria eſſet ſibi fides non ſcia: eſſet tamen in ſe ſcientia. quia obiectum geometrie natum eſt facere de ſe ſcientiam in intellectu proportionato.

De ſecundo dico

De ſecundo dico ꝙ ratio primi ſubiecti eſt continere in ſe ꝑmo virtualiter omnes veritates illius habitus cuius eſt. Quod ꝓbo ꝑmo ſic quia obiectũ primũ cõtinet ꝓpones immediatas quia ſubiectũ iſtaꝝ cõtinet p̃dicatũ ⁊ ita euidentiã totius ꝓpõnis. ꝓ

põnes autẽ immediate cõtinent ꝯclões ꝗ subiectũ ꝓpositionũ imediataꝝ ꝯtinet oĩes veritates illius habitus. Probo idem 2°. quia primitas hic accipit ex primo posterioꝝ ex diffinitõne vniuersalis ẜm ꝙ dicit adequationẽ. obiectũ autẽ se habet ad habitũ sicut causa ad effectuꝫ nõ est enim causa adequata nisi ꝯtineat ꝓmo virtualiter totũ effectũ. ꝗ ꝛc. Expono quod dixi primo virtualiter quia illud primũ est qđ nõ dependet ab alio sꝫ alia ab illo. ita ergo p° ꝯtiere est ab aliis nõ dependere in cõtinẽdo sed alia ab ipso h° est ꝙ per impossibile circũscripto omni alio manẽte intellectu eius adhuc cõtineret ꝛ nihil aliud cõtinet nisi p rationẽ eius. Contra istud arguit dupliciť primo sic. Sicut se habꝫ obiectũ primũ potentie ad potentiam ita obiectũ ꝓmũ habitus se habꝫ ad habitũ. sed obiectũ primũ potentie est aliqđ cõe ad oĩa per se obiecta illius potentie. ꝗ primũ obiectuꝫ habitus est aliquid cõe ad omnia p se obiecta eius ꝛ nõ aliquid virtualiter cõtinẽs alia. Item 2° quia in sciẽtiis assignat cõiter pro subiecto primo aliqđ quod est cõe ad omnia illa que cõsiderãtur in illa scientia. sicut in geometria linea: in arismetrica numerus. in methaphysica ens. Ad primũ respõdeo ꝙ proportio obiecti ad potẽtiam est ꝓportio motiui ad mobile vel actiui ad passiuũ. proportõ obiecti ad habitũ est sicut proportio cause ad effectũ. Quãdocũqꝫ autẽ aliquod agens agit in aliqđ passũ potest quodlibet agens eiusdẽ rõnis in quodlibet passum eiusdẽ rõnis agere. ꝗ prima extrema ꝓportiõis actiui ad passiuũ sunt cõia ad omnia p se extrema illius ꝓportõis. nam inter illa cõissima ẽ adequatõ quia in quocũqꝫ est ratio vnius illud respicit quodlibet in quo est rõ alterius. sed prima extrema ꝓportõnis cause ad effectũ nõ sunt cõissima qꝛ inť illa non est adequatio. non eniꝫ sequit si cõmune potest causare habitũ ꝙ specia le possit ꝛ ecõuerso. nõ. n. quodlibet cõtentũ sub illo cõmuni respicit habitum illũ ut effectũ eius sꝫ tantũ aliqđ primũ contentiuũ quod vtualiter continet oĩa ad que habitus se extẽdit. Ad 2m dico ꝙ multoꝝ habituũ specie differentium potest esse aliquod obiectũ cõe sicut ab obiectis eoꝝ potest abstrahi obiectum cõmune. ꝛ hoc mõ in scientiis assignat obiectuꝫ commune a quo non est habitus vnus scđm speciem sed tantuꝫ scđm genus.

De tertio dico ꝙ theologia essentialiter non tantũ continet necessaria sed etiam contingẽtia. qđ patet qꝛ omnes veritates de deo siue ut trino siue de aliqua ꝑsona diuina ut cõparať ad intra sunt necessarie. illa vero in quibus cõparať ad extra sunt contingẽtes ut ꝙ deus creat ꝛ ꝙ filius est incarnatus ꝛ huiusmõi. oĩs aũt veritates ď deo ut trinus siue de ꝑsona determinata sunt theologice. Similiter veritates cõtingẽtes quia ad nullam cognitõem nãlem spectat ita ꝙ prime partes integrales theologie sunt due. s. ṽitates necessarie ꝛ veritates ꝯtingentes.

Ex dictis patet responsio ad primã questionẽ. Et primo loquẽdo de theologia in se q̃tuꝫ ad veritates necessarias ipius. Dico ꝙ primũ subiectũ theologie in se nõ potest esse nisi deus quod ꝓbo per tres rõnes. Prima accipit ex rõe primi obiecti. ꝛ arguo sic. Primũ obiectũ continet virtualiter omnes veritates illius habitus cuius est primũ obiectũ sed nihil cõtinet ṽtualiť omnes veritates theologicas nisi deus. ꝗ ꝛc. ꝓbatio minoris. nihil aliud cõtinet eas ut causa siue ut illud ad quod habeant attributõem nisi deus qꝛ deus nulli attribuiť nec aliquid ꝯtinet eas ut effcũs demonstratõne quia. nã nullus effectus demõstrat deũ trinũ que est potissima

uitas theologica ⁊ similia. 2° sic. Theologia est de hiſ que sunt soli intellectui diuino nāliter cognita. ergo est ō aliquo soli deo naturaliter noto. sed solus deus ē sibi naturaliter notus: ergo ⁊c. ꝓbatio ꝑmi .s. añtis. si ista scia est de aliquib' alicui alij intellectui nāliter notis. ergo preter ista aliqua alia sunt cognoscibilia nāliter soli intellectui diuino q2 infinitus est. ⁊ iō plurimū cognoscitiu' q̄ intellectus finitus. igit adhuc alia scia est, supior q̄ ista que erit de naturalit notis intellectui increato. probatio mioris. q2 ois essentia creata alicui intellectui creato potest eē nāliter nota. 3° sic. In nulla scia tradit ita distincta cognitio de aliquo alio qō nō est subiectū eius primū sicut tradit i illa que esset de illo ut de subiecto eius primo: quia in nulla scia tradit ita distincta cognitio de nō p se subiecto sicut de p se eius subiecto. tunc.n. nō esset ratio quare illud subiectū essz magis subiectū eius q̄ aliud. igit si deus nō sit hic subiectū tunc nō tradit ita distincta cognitio ō deo sicut traderet de eo in aliqua alia in qua posset esse subiectū sed pōt eē subiectū in alia scia. igr illa potest esse prior ista. Preter autē istas tres rōnes sunt alique ꝑsuasiones. Prima talis est. theologia ꝓm Aug. 13. de trini. c. 19. pro aliq̄ parte sui est sapia pro aliqua parte sui ē scia. si aūt essz tm̄ de aliquo non eterno formaliter de illo esset formaliter scia et nō sapia aliquo mō quia nec ex primo subiecto nec ex attributiōe q2 eterna nō attribuūtur tēporalibus. 2ª ꝑsuasio q2 supior portio rōnis habet aliquā perfectionē propriā sibi correspondentez. ista aūt si est de subiecto nō eterno ut de primo subiecto cū eternū non attribuat ad nō eternū sequit q̄ nullo mō est de eternis ⁊ ita nullo modo ꝑficit portionē supioreꝫ rōnis ⁊ ita esset aliquis habitus intellectus oīno nobilior isto ꝑficiēs istā portionē qō est incōueniēs. 3ª ꝑsuasio est q2 ꝓm beatū Aug. 14. de trini. c. i. vel 4°. ista scia est de illis q̄bus fides gignit defendit ⁊ roborat. ergo est de illo eodē subiecto qō est primū subiectuz fidei sed fides est de veritate prima ergo. 4ª ꝑsuasio ē quia nobilissima scia est circa nobilissi^m genus. ex. 6. metha. ⁊ ꝑmo de aīa. hec aūt ꝯcedit nobilissima. ergo oportz q̄ sit de deo ut de subiecto.

Ex his dictis respōdeo ad secundā. q. ad intellectū cui' pono exemplū. Homo intelligit ut aīal rōnale: ut sba: ut mansuetū nā: ut nobilissimū aīaliū in ꝑmo intellectu intelligit ꝓm rōem q̄dditatiuā ꝓpriā in 2° in cōi. in 3°. p accn̄s. i. in ꝓpria passione. in 4°. in respectu ad aliō. Sed ꝑfectissima notitia de hoie nō potest esse i respectu ad aliud q2 ista ꝑsupponit notitiā absoluti nec de hoie sub rōne passionis q2 passio ꝑsupponit notitiā subiecti nec ō homie in vniuersali q2 illa est ꝯfusa. ergo nobilissima cognitio de hoie est ꝓm rōez q̄ddita tiuā. Ita etiā posset poni aliqua scia de deo sub rōne respectus ad extra ut aliq̄ ponūt sub ratōne reparatoris vel gubernatoris vel capitis ecclesie vel possit poni de deo sub aliqua rōne attributali q̄ est quasi passio sicut aliq̄ ponūt de deo hanc sciam esse sub rōne boni. vel possz poni de deo sub rōe cōi ⁊ vniuersali ut entis vel entis infiniti vel necesse esse vl' alicuius talis. Contra istas omnes positiones arguit. ⁊ ꝑmo arguit cōtra istā de rōne cōi. nullus cōceptus de deo continet virtualiter omnes veritates ꝓprie theologicas ptinētes ad pluralitatē personaꝝ. nam si sic cū illi conceptus cōes nāliter cōcipiant a nobis. ergo ꝓpositōnes immediate de illis conceptibus possent a nobis nāliter cōcipi vel intelligi. Et p illas ꝓpōnes immediatas possemus scire conclōnes ⁊ ita totā theologiaz naturaliter acquirere. 2° quia ex quo cōceptus cōes nō sunt soli deo naturaliter noti. ergo nec veritates incluse in illis cōibus

conceptibus de quibus est theologia. g
si esset de deo sub rõne tali cõi non esset
soli deo naturaliter nota. cui⁹ oppositũ
ostensum est in prima questione. Cõ
tra aliã positionẽ de rõe attributali pos
set argui per easdem rationes. Sed ad
huc arguo per alias spẽales quia cogni
tio eius qõ quid est est pfectissima ut di
cit phus. 7°. metha. g cognitõ illius eẽn
tie est pfectior cognitio ꝙ cognitõ ꝓprie
tatis attributalis que se habet quasi pas
sio huius nature ẽm Damas. li. pmo. c.
5°. 2° quia si ille ꝓprietates realiter dif
ferent ab eẽntia: essentia esset realiť cã
ipsaꝝ. g sicut differũt rõne ita essentia ĩ
sua ratõe habet rationẽ incausati. ille ãt
lз p idẽtitatẽ cum essentia sint incausate
non tamẽ ẽm suã rõem formalẽ primo
includũt incausatõnem sui. 3° qr illud
ẽm suã propriã rõem videť esse actuali⁹
in se cui magis repugnat cõicabilitas ad
plura ad extra sed essentie repugnat cõi
cabilitas ad plura ad extra ⁊ nulli ꝓpri
etati attributali nisi quatenus est illius
essentie vel idẽ illi essentie inꝙtum infi
nite. Si vero dicať ꝙ quelibet ꝓprie
tas est infinita ⁊ iõ incõicabilis ꝓpter i
finitatẽ. Contra. infinitas ista est i eis
ꝓpter idẽptitatẽ eaꝝ cũ essentia sicut ex
radice ⁊ fundamẽto omnis perfectõnis
intrinsice. Contra viã etiã de respectib⁹
ad extra potest argui sicut contra alias
duas vias. Sed facio ratõnes speciales.
primo quia respectus ad extra est respe
ctus rõnis. sed scientia non considerans
subiectũ suũ sub ratõne reali nõ est rea
lis. sicut nec logica est realis licet cõside
ret de rebus ut eis attribuũtur intentio
nes secunde. g theologia non esset realis
2° quia absolutũ ⁊ respectiuũ non fa
ciunt aliquẽ vnũ conceptum per se. ergo
conceptus aggregãs illa duo in se est cõ
ceptus vnus per accidens. nulla autem
scientia prima est de conceptu vno per
accidens quia talis presupponit scientiã
de vtraqз parte. ⁊ ideo si scientia subalť
nata sit de aliquo vno per accidens pre
supponit duas tractantes de partibus
illius totius sepatim. Si igitur theolo
gia esset de tali vno per accidens posset
esse alia prior ea que esset de conceptu
vno per se. 3° nullus respectus ad ex
tra videtur deo necessario conuenire. g
nihil theologicuз necessario conueniret
deo ut est subiectũ theologie. ꝓbatio cõ
sequẽtie. quod cõuenit alicui sub ratiõe
non sibi necessario inherentis non con
uenit illi necessario. sed respectus ad ex
tra est huiusmodi. g ⁊c̃. ⁊ ita nulla veri
tas theologica necessaria esset. Et hec
conclusio ꝓbatur per primã ⁊ secundaз
rationes positas ad primaз questionem
scilicet de ratione primi obiecti ⁊ de no
tis soli deo naturaliter. Concedo igitur
4m membruз. s. ꝙ theologia est de deo
sub ratiõe qua est hec essentia sicut per
fectissima scientia esset de homine si eẽt
secũdũ ꝙ homo non autem sub aliqua
ratione vniuersali vel accidentali.

Ad primaз questio

nem de theologia nostra dico ꝙ quan
do habitus est in aliquo intellectu ha
bens euidentiam ex obiecto: primum
obiectum illius habitus ut est illius nõ
tantum continet virtualiter illum ha
bitum sed ut notum illi intellectui con
tinet ipsum habitum ita ꝙ notitia obie
cti in illo intellectu continet euidentiam
habitus ut in illo intellectu quia intelle
ctus cognoscens tale obiectum potest eli
cere omnem conclusionem huius habi
tus. In habitu vero non habẽte eui
dentiam ex obiecto sed causatam aliun
de ꝙ ab obiecto noto. non oportet dare
primum obiectum eius habens duas
dictas cõditiones immo neutram opor
tet dare qr pinde est habitui ut i hoc ac
si esset de ꝯtingẽtibus ꝗ neutro mõ hñt

obiectū primū. tali ergo habitui nō euidenti ex obiecto dat subiectū primū de quo ꝑmo noto. i. pfectissimo ꝑmo. i. immediate insunt ꝑme veritates habit⁹ illius. theologia aūt nostra est habitus nō habens euidentiā ex obiecto etiā illa q̄ est in nobis de theologicis necessarijs n̄ magis ut in nobis habet euidentiam ex obiecto cognito ꝙ illa que est de ꝯtingētibus ꝯ̄ theologie nostre ut nostra est nō oportet dari obiectū primū nisi primū notū de quo noto immediate cognoscātur prime veritates. illud primū notum est ens infinitū qꝛ iste est conceptus pfectissimus quē possumus habere de illo qḋ est in se primū sbiectū qḋ tn̄ neutrā predicatorꝫ cognitionū habet qꝛ non ꝯtinet habitū nostrū v̄tualiter in se nec mł to magis ut nobis notū ꝯtinet ipsū habitū. tn̄ qꝛ theologia nostra de necessarijs est de eisdē de quibus est theologia in se ideo sibi assignat subiectū primū q̄ ad hoc ꝙ est veritates ꝯtinere in se ⁊ h⁹ idē qḋ est primū subiectū thologie in se sed qꝛ illud nō est nobis euidēs iō nō cōtinet istas ut nobis notū imo non est nobis notū. Si arguis ꝙ nō est primū obiectū nostri habitus. Rn̄⁹ verū est non est primū subiectū dans euidentiā sꝫ sbiectū primū ꝯtinēs oīs veritates natū dare euidentiā si ipsū cognosceret ⁊ hec dicta sunt ad duas questiones de theologia necessariorꝫ.

Nunc autē videndum est de veritatibus ꝯtingentib⁹ theologicis quid sit primū subiectū theologie. Et quo ad istas dico ꝙ nullū subiectū v̄tualiter ꝯtinet veritates nisi necessarias de ipō qꝛ ad ꝯtingētes de ipso equaliter se habet ex se ⁊ ad oppositas. Tn̄ cōtingentiū est ordo qꝛ aliqua est ꝑma v̄a contingēs ⁊ ita subiectū primū multarꝫ veritatū contingentiū pōt poni illud dē quo ꝑmo. i. imediate dr̄ pdicatū prime cōtingētis que est quasi primū ꝑncipiū in ordine cōtingentiū vel predicata pluriū primarꝫ ꝯtingentiū si plures sunt ꝑme. Dicit autē primū subiectū prime veritatis contingētis qḋ visū ut tale natū est ꝑmo videri cōiungi cū predicato illo qꝛ primū notū in ꝯtingētibus non ē nisi p intuitiōem extremorꝫ. ꝯ̄ primū intuibile cui insit primū predicatū prime veritatis ꝯtingētis est primū subiectum oīū veritatū ꝯtingentiū ordinatarꝫ.

Ex his ad ppositū dico ꝙ essentia diuia est primū subiectū theologie ꝯtingētis: ⁊ hoc mō sumpta quo pdictū est ipsam esse subiectū primū theologie necessarie ⁊ hoc tam huius theologie ꝯtingētis in se ꝙ ut est in intellectu diuino ⁊ beatorꝫ Toti⁹ igr̄ theologie in se ⁊ dei ⁊ beatorꝫ primū subiectū est eēntia diuina ut hec cu⁹ visio a beatis est sicut in methaphysica cognitio entis. ⁊ iō beata visio non est theologia sed est quasi pfecta incomplexa apprehēsio subiecti pcedēs nāliter sciā theologie. subiectū vero theologie nostre ꝯtingētis videt idē subiectū ꝑmū qḋ ⁊ necessarie ⁊ h⁹ mō supra exposito qꝛ nō ut ꝯtinēs v̄tualiť in se habitū etiā si intuitiue videret sed ut cognoscibile a nobis primū illi cui intuitiue noto natū esset predicatū ꝑme ꝯtingētis euidēť inesse. Cōtra videt ꝙ verbū sit subiectū adequatū theologie ꝯtingētiū tā illi⁹ ꝯtingētis in se ꝙ ut est i intellectu diuio qꝛ est primū subiectū oīū articulorꝫ reparatōis nostre. Rn̄o. aliqḋ ꝯtingens pōt primo dici de verbo ⁊ aliqḋ de spū sancto ⁊ aliquod de deo trino ut creare erūt igit psone quasi ptes subiecti. sicut etiā aliqua necessaria sunt ꝑmo vera de diuersis personis.

Ex predictis apparet improbatio illius opinionis que ponit xp̄m esse primū subiectū qꝛ tūc veritates necessarie de prē ⁊ spū sancto non essent theologice. puta pr̄ generat: spūs sctūs pcedit. nec v̄itates ꝯtingētes de eis

puta pater creat p filiū. spūs sanctus tē paliter missus est visibiliter et inuisibilit nec veritates necessarie de deo trino ut qꝫ est oipotens imensus. nec cōtingentes ut deus creat. gubernat mūduz. remittit peccata. punit. pmiat. et hꝰ. cōne oms p bant qꝛ ad nullā sciam p se pertinet aliq veritas nisi sit de sbiecto pmo vel de eiꝰ parte subiectiua vel integrali vel eēntiali. vel de aliquo essentialiter ad subiectū attributo sꝫ patet qꝫ pater vel spūs sctūs vel trinitas nō est xps nec ps aliq aliqꝝ dictoꝝ modoꝝ nec attributū ad xpꝫ essentialit. tū qꝛ xpus cū dicat duas nās et hoc inqꝫtū est subiectū fm ponētes illud sequit qꝫ ut habēs naturā creatā erit eēntialit poꝛ patre vl spū sancto vel trinitate qꝛ essentialis attributio nō est nisi ad essentialiter prius. tum qꝛ xpus fm diuinitatē etiā nō habet aliquā talē prioritatem fm quā posset pater vel trinitas ad xpm attribui. Contra istā etiā opi. sūt due rōnes vltime posite. s. in solutōe 2e q. cōtra opi. de respectu ad extra. Contra idem est pma rō posita ad solutiōez pme. q. qꝛ veritates necessarie de patre et de spū sancto et de trinitate impossibile est ptineri vtualiter pmo in xpo qꝛ si verbū incarnatū nō fuisset ille veritates necessarie nihil minus fuissent. 3o ēt ibidē videlꝫ ad hoc qꝛ nō esset tradēda hic aliqua noticia de deo nisi ut includit in xpo hoc est ut de vbo tm et ita non esset distinctissima noticia de deo quā tradi posset. igr eēt alia poꝛ reqrenda. Ad hꝰ etiā faciunt alique psuasiones ibi posite qꝛ ista vnitas que est xpi ut ē suppositū vnū in duabꝰ naturis nō est vnitas eterna. istā aūt oꝫ ponere formalē vnitatē pmi subiecti. ḡ primū subiectū vt primuz nō est aliquid eternū. Illa etiā psuasio de fide videt ꝯcludere. nō. n. est creditū vel veꝝ theologicū hūc hoiem esse crucifixū nō implicādo verbū in subiecto. qꝛ hunc hoiem in cruce potuerūt iudei videre. Sꝫ creditū est et veꝝ theologicū verbū esse hoiēꝫ de virgine natū: verbū esse hoiem crucifixū: verbū eē hoiem resurgentē: et sic de alijs articulis ptinētibꝰ ad hūanitatē. ptinētes aūt ad diuinitatē pꝫ qꝫ non ꝯueniūt pmo xpo ut xpus est sed aliqui alijs psonis: aliqui trinitati. ḡ obiectū adequatū theologie nō est xpus sed aliquid quasi cōe vbo de quo primo tradunt articuli ptinētes ad repatōnem et patri et spūi sancto. s. de quibꝰ sunt alique theologice veritates. Videt igr dicendū qꝫ sicut si in medicina corpus humanū sit primū subiectū de quo cōsiderat ibi ut passio sanitas et infirmitas si spēs corporis humani essent corpus sic mixtū et sic puta corpus sanguineū et corpus fleumaticū etc. hoc totū corpus sanguineū sanū nō essꝫ pmū subiectū. tū qꝛ nimis pticulare. tū qꝛ includit passionē ꝯsiderandā de subiecto que non pōt esse ratio subiecti: qꝛ subiectū ut subiectuz ē pus natura passione et ita passio eēt poꝛ seipsa. et breuiter qcquid diceret de aliq medicina tradita. s. qꝫ esset de tali pticulari et de ente p accñs salte impossibile esset primā sciaꝫ de corpe hois esse de corpore hois sanguineo sano imo siqua eēt de ipso alia posset esse prior. s. de corpe hois in cōi qꝛ ipꝫ in cōi hꝫ aliq passiōes cognoscibiles de ipso p rōem cōem ut ē prior inferioribus siue de corpe sanguineo cuiꝰ rō est vtualiter poꝛ corpe sanguineo sano: et ista ratō prior ptinet vtualit aliquas passiones ō corpe hois sano qꝛ et eius ratio pcedit corpus sanguineū sanū. Ita in ppposito xpus dicit verbū hominē fm Damas. li. 3o. cao. Ante igit noticiā que esset ō xpo ut de pmo subiecto nata esset alia esse poꝛ de vbo siqua sibi insit p rōem qua verbū et ante istā alia de deo qꝫtū ad illa que insūt p rōem dei ut est cōis tribus psonis. Si igit theologiā tenemꝰ fm se eē primā noticiā ipa nō erit pmo de xpo et si eque est de veritatibus cōibus et pprijs tribus psonis ipa ñ erit de aliqua psona ut de subiecto ade-

quato sed de deo ut est cōis tribus psōis
Et tunc saluabit ꝙ ois veritas theolo-
gica vel est de pmo subiecto puta que in
est deo per rationē dei vel quasi de pte
subiectiua pmi subiecti puta que est pro
pria alicui psone aut de aliquo quod at
tribuit ad subiectū primū vel quasi ptē
sbiecti utputa de creatura ꝙtū ad respe
ctū quē habet ad deū ut deus ⁊ de nata
assumpta ꝙtū ad respectū quē habꝫ ad
verbū substātificans.

Aliter tamē pōitur

xpm esse subiectū primuꝫ sm Linco. in
exameron. ⁊ hoc ut xpus est vnū triplici
vnitate. quaꝝ pma est ad patrē ⁊ ad spꝫ
sanctū. 2ª verbi ad nām assūptā. 3ª xpi
capitis ad mēbra. Et p ista opi. de xpo
vr esse prima rō posita ad primā. q. Et
penultima q2 septē articulos fidei ptinē
tes ad hūanitatē non ꝯtinet deus ut sb-
iectū q2 per nām diuinitatis nō ꝯueniūt
deo. illud aūt subiectū primū ꝯtinet pas
sionē p cuius formā passio sibi inest. xps
aūt ⁊ istos cōtinet q2 sm hūanitatē sibi
insunt. ⁊ preter hoc xpus ꝯtinet realiter
alios ptinētes ad deitatē q2 sm diuinita
tē illa dicunt inesse sibi. Itē sbiecta ptiū
doctrine debēt ꝯtineri sub subiecto totius
vel ut ptes subiectiue vel ut quasi ptes i
tegrales nō aūt ꝯtinent sub deo sic subiē
cta partiū sacre scripture. Qd̄ probat p
glosas multas in principiis libroꝝ assig
nātes cās māles aliquas q̄ nō sūt aliqd
dei. vnd̄ sup Osee dicit glosa ꝙ materia
libri Osee est decē tribus. Preterea in
aliquo libro scripte nihil ꝓpriū de deo
narrat. q2 nullū factū ibi narrat vbi req
rat ex pte dei aliquid nisi īfluētia tm̄ ge-
neralis. ḡ talis liber nō est de deo. Ad
primū dico ꝙ veritates enūciate ꝯtingē
ter de xpo in nullo subiecto ꝯtinent vtu
aliter sicut subiectū dr̄ ꝯtinere passionē
q2 tunc inessent necessario. tñ habent ali
qd̄ subiectū de quo imediate enūciātur
⁊ pmo illud est verbū nā veritates the-
ologice de incarnatōe passione natiuita
te ⁊c. sunt iste verbū est factū homo: ver
bū est hō natus: verbū est hō passus ⁊c̄
Cū dicis passio inheret sm nām huma-
nitatis. Rñº humanitas nō est rō pmi
subiecti ad qd̄ stet resolutō sed est quasi
passio por medians inter primū subiec-
tū istaꝝ veritatū qd̄ est verbuꝫ. ⁊ alias
posteriores passiones ut natus ⁊c. patet
eni ꝙ humanitas non pōt esse rō sbiecti
respectu passionis pme que est eē incar-
natū q2 illud dr̄ de verbo nō preintellec
ta humanitate in ipso ut in subiecto.
Ad 2m dico ꝙ sufficeret scie subiectoruꝫ
partialiū attributō ad primū subiectuꝫ
qualis attributio ad deū pōt saluari cu-
iuscūqꝫ māe assignate p glosas adductas
Aliter tñ pōt dici ꝙ mā cuiuslibet libri
est deus de quo ibi narrat quō genus hu-
manū gubernauerit sed gens ut persona
gubernata est mā remota ⁊ ita intelligē
de sunt glose tales. Per hoc patet ad
3m q2 licet esset aliqs liber nullū dei mi-
raculū ꝯtinens tñ quilibet ꝯtinꝫ ꝓuidē
tiā ⁊ gubernatiōem dei circa hominē in
cōi vel determinatā gentē vel psonā in
tantū ꝙ si eandē historiā de Pharaonē
scribat Moyses in Exo. ⁊ aliqs egyptius
in cronicis egyptioꝝ subiectuꝫ historie
Moysi est deus de quo tradit ibi guber
natio hoim misericordit liberādo iude
os oppressos iuste puniēdo egyptios op
pressores sapiēter ordinādo formā libe-
rādi ꝯgruam ad hoc ut populus libera
tus legē gratanter acciperet. potētis tot
sibi propria signa faciēdo. subiectū vero
hystorie historiographi esset regnū vel
rex uel populus egypciacus cuius actiōes
⁊ casus circa ipsos ꝯtingētes ipse inten-
dit scribere ita ꝙ incidens est sibi qd deus
fecerat sed principale quid gens sua fece
rit vel passa sit. principale aūt est Moy
si quid deus egerit vel pmiserit sed q̄si i
cidēs est sibi circa quā māꝫ hoc ꝯtigerit
Et dato ꝙ alicubi nullū miraculū enar
ret: tñ quid deus pmiserit assistēdo sm

cōez influentiā ⁊ nō impediēdo hoc pn̄cipaliter intendit in li° illo inq̄tū est ps scripture ⁊ qualiter illud ꝯueniēter ordinatū sit ad bonū alioꝝ si fuit ordinabile vel iuste punitū si fuit malū. hoc frequenter addit in li° eodē vel alio. aut si pmissuz fuit nec hic punitū nō tacet scriptura alibi ꝺ illo in generali quod alibi punietur.

Ad primum argumentū prime questiōis ad Boetiū dico ꝙ loquit ibi de subiecto accn̄tis ⁊ nō de subiecto ꝯsideratōnis. Ad aliud de 2° phy. dico ꝙ intelligit de mā ex qua non in qua vel circa quā. Uel melius ꝙ sbiectū scie ſm veritatē nō pertinet ad genus cause mālis sed ad genus cause efficiētis. dr̄ tn̄ subiectū scie mā per quādaz silitudinē ad factōnē vbi simul ꝯcurrūt rō obiecti circa qȯ. ⁊ rō materie susceptiue q² factio est actus trāsiens extra nō sic est de actu ꝓprio scie tn̄ intelligit trāsire q² nō terminat in se sed ad aliud cca qȯ est licet non recipiat in illo circa qȯ est sed manet in sciēte. Et ꝓpter hanc ꝓprietatē māe. s. esse circa qȯ. subiectū dr̄ mā respectu scie ⁊ actus eius. Ad illō de pmo posterioꝝ dico ꝙ sbiectū cuiuslibet scie nāliter inuēte est aliqȯ vniuersale iō subiectū talis scie oȝ ꝙ habeat ptes subiectiuas. istius aūt scie subiectū ē essentia hec ut singularis q² impfectōis est in natura creata vl̄i ꝙ in mltis singularibus diuidat. ista igit impfectōe ablata remanet ꝙ ista scia est scibilis sine diuisibilitate eius in ptes subiectiuas. Tn̄ posset dici ꝙ persone diuine sunt quasi ptes subiectiue ipsius eēntie diuine sȝ essentia in eis nō numerat. Q² aūt addit de passionibus dicūt aliqui ꝙ attributa sunt quasi passiones huius essentie. Sȝ hoc non valet q² ꝯsideratio attributoꝝ nāliter a nobis intelligibiliū est ꝯsideratio methaphysica nisi sint aliqua attributa p se tm̄ ꝯuenientia huic essentie ut hec ⁊ nō ut a nobis nūc nāliter intelligit cōfuse. Q² aūt accipit ꝙ passio est extra essentiā subiecti hec est vera vbi passio est realiter causata a sbō. sed in diuinis illud quod habet rationē passionis non est causatū q² per idētitatē transit in eēntiā. tn̄ q̄tum ad scibilitatē scit per eēntie rōnem ac si esset realiter distincta ab essentia. Q² 3° dr̄ de pncipio subiecti. dico ꝙ non opȝ pncipia scibilis esse pncipia i se ipsius subiecti q² entis inq̄tuȝ ens qȯ ponit subiectū methaphysice nulla sūt pncipia q² tunc essent cuiuslibet entis. sȝ oportet cuiuslibet subiecti esse pncipia p que demōstrent eius passiones de eo ex quib⁹ pncipijs tanq̄ ex medijs demōstratōnis formant pncipia ꝯplexa sicut ꝓpōnes p se note. hoc modo cuiuslibet subiecti possunt esse principia q̄tūcūqȝ in pncipiantti respectu suaꝝ passionum.

Ad alia 2e vie ad primuȝ dico ꝙ illa auctas exprimit mām huius scie in cōi non subiectū primū formale. Ad aliō dico ꝙ quicūqȝ sensus in vna pte scripte non est lr̄alis in alia pte est lr̄alis ⁊ iō lȝ aliqua ps scripture habeat diuersos sensus tn̄ tota scriptura habet oēs sensus istos pro sensu lr̄ali. Ad 3m dico ꝙ argumentū est ad oppositū duplicit. pmo quia homo ponitur subiectum moralis scientie vel medicine pro eo quod continet virtualiter oēs veritates illius scientie. nam corpus humanū continet virtualiter ratōnem sanitatis. ideo eniȝ sanitas hominis est talis quia corpus humanū est sic ꝯplexionatū. Silr̄ aīa hois ꝯtinet virtualiter rationē felicitatis naturalis sicut patet ex primo ethi. vbi ex ratōne anime concludit ratio felicitatis naturalis hominis non sic homo continet rationē finis hui⁹ scientie quia finis supernaturalis vel obiectuȝ eius non includitur in ratōne hominis: ⁊ ideo non potest esse subiectum huius scientie primuȝ. 2° sic. homo est finis vltimus istarum scientiarū ad quem tam sanitas ꝙ

felicitas naturalis ordinatur probatio.
qa omnis amor concupiscentie presup
ponit amorem amicitie. sanitas autem
vel felcitas amat amore concupiscētie
ideo illō qō amatur amore amicitie est
vlterior finis q̃ aliqō illoꝝ. sed istud ē
corp⁹ ex vna pte ⁊ aīa ex alia. igit̄ si hō
ſm corpus vel aīam ē sbm̄ huius sciētie
seqtur q̄ finis ē sbm̄ huius scie. Ad
4^m dico q̄ prima ꝓpositio ē falsa. qa
nihil aliud est finis scie q̃ attingere per
actū ꝓprium obiectum illius scientie. n̄
q̄ inducat aliquam formam per actuȝ
suum in obiectum. quia scia non ē ali
qua qualitas factiua.

Ad primum argu

mentū scðe qōnis qn̄ arguitur p̄ hugo
nem ⁊ Cassiodorum dr̄ q̄ loquūtur h̄
non de formali subiecto sed de materia
ꝓxima de qua diffusi⁹ tractatur in scri
ptura ꝓpter ordinē immediatiorē quē
hȝ ad finē. Ad ſm dico q̄ metha. n̄
est de deo tanq̃ de primo subiecto qō
ꝓbatur. quia preter scientias spāles oȝ
esse aliquam communem in qua ꝓbē
tur in cōi oīa que sunt coīa illis speciali
bus. igitur preter scientias speciales oȝ
eē aliā cōem de ente in qua tradat̄ ꝯgni
tio passionū de ente q̄ supponitur ī ali
is sciētijs spālibus. si igit̄ aliqua ē nāli
ter de deo pret̄ istā ē alia ꝺ̄ ente natura
liter scita inquantum ens. Cū vero ꝓ
bat̄ q̃ est scia de deo p̄ phm. 6. metha.
dico q̄ ratō eius sic concludit. nobilis
sima scia ē circa nobilissimū gen⁹ l' vt p̄
mū obiectū. ul' vt consideratū in illa sci
ētia pfectissimo modo q̊ pōt considera
ri in aliqua scia nāliter acq̄sita: deus
v̊o ⁊ si nō ē sbm primum in metha. est
tn̄ ꝯsideratū ī illa scia nobilissimo mō
q̊ pōit in aliqua scia ꝯsiderari nāliter ac
q̄sita. Ad ꝯmētatorem p̄mo phy. dico
q̄ Auicen. cui ꝯ̄dixit bn̄ dixit ⁊ ꝯmēta
tor male. qō ꝓbat̄ p̄mo qꝛ si aliquas sb̄
stātias sepatas esse eēt subiectū in sciētia
methaphysice ⁊ ꝯclusū in nāli scia. g̊ sci
entia nālis esset simpl'r p̄or tota metha
physica qꝛ phia nālis ostēderet de subie
cto methaphysice si est qō supponit toti
cognitōni scie methaphysice. 2° qꝛ per
omnē ꝯditionē effectus pōt demōstrari
de cā quia est quā impossibile est ineē ef
fectui nisi causa sit. sed multe passiones
ꝯsiderant̄ in methaphysica quas impos
sibile est inesse nisi ab aliqua cā p̄ma ta
liū entiū. g̊ ex illis passionib⁹ methephy
sicis pōt demōstrari aliquā primā cām
istoꝝ entiū esse. mior ꝓbat̄. qꝛ multitu
do entiū depēdentia ⁊ ꝯpositio ⁊ hi⁹. q̄
sunt passiones methaphysice oñdūt ali
quod esse actu simplex independēs ⁊ ne
cesse eē. multo etiā pfectius oñdit̄ primā
cām esse ex passionibus causatoꝝ consi
deratis in methaphysica q̃ ex passiōib⁹
nālibus vbi ostendit̄ primū mouēs esse
pfectior. n. cognitio ⁊ imediatior est de
p̄mo ente cognoscē ipsum ut primū ens
uel ut necesse eē q̃ cognoscere ip̄m ut pri
mū mouens. Ad aliud dico q̄ respect⁹
finis nō est ratio nobilissima cognitiōis
sed illud quod est finis sicut ratio funda
mētalis illius respectus: deitas aūt ē rō
fundamētalis respectu finis ut finis ad
creaturas. igr̄ deus est primū obiectum
quod cōcedo ⁊ ita argumentū est in op
positū. Cū autē oñdit̄ de bonitate ex 2°
metha. dico q̄ si p aliquā approꝑatōem
bonitas sit fundamētū finis tn̄ diuinitas
est radicale ⁊ primū fundamentū ipsius
bene aūt sequit̄ si nō est finis vltimus q̄
nō est bonū qꝛ ⁊ si nullū est pfectū bonū
nullū est bonū nullū aūt bonū est pfem̄
qō ordinat̄ ad aliud qꝛ qō est tale habet
bonitatē diminutā. Si g̊ qōlibet ordia
tur ad aliud nihil est bonū nō opȝ autē
bonitatē eē propriā ratōem finis sed eēn
tia magis erit propria ⁊ fundamentalis
ratio. ⁊ per hec patet ad dictum Auic.
6. methaphy. q̄ non debet intelligi de fi
ne sed de ratione fundamentali ipsius
finis.

Ad tertiam questõnē vi. ꝓbabilit̃ posse dici ꝙ theologia ñ est de oib' scibilib': q2 q̈dditates distincte ab eẽntia diuia: ut ē hec eẽntia singularis ꝯtinēt ꝑmo multas v̇itates ò se qò ꝓbat̃: q2 ꝑ impossibile circūscripto omni alio: si ille q̈dditates eẽnt increate ad huc ꝯtinerēt tales v̇itates: sicut patꝫ de linea ⁊ de numero quātū ad ꝓpones immediatas de eis. ⁊ ꝭm h̄ posset poni ꝙ i intellectu diuio eẽnt hitus distincti sciales ꝭm rõem: utpote theologia eẽt quaꝫ cāret eẽntia diuia ut hec in intellectu ei' geometria aūt in intellcū eius eẽt q̄ v̇tute linee eẽt in intellcu ei'. ⁊ sic de arismetrica v̇tute nūeri. ⁊ sic de alijs. Contra illud arguit̃ tripl̄r. ꝑmo quia vilesceret intellectus diuin': ꝑ eo ꝙ pateret ab aliquo alio ab eẽntia sua. nā in isto instāti nāe in q̄ intelligit lineā adhuc eẽt q̄si in ꝑō ad v̇itates cognoscẽtes exñtes i linea ⁊ v̇tute illius q̈dditatis cog̃scit̃ g̃ linea q̄ si effectiue imꝑmeret cognitõem istaruꝫ v̇itatū in intellectu diuino. ⁊ ita linea ē motiua intellcūs diuini. 2° sic: oīs potentie actuabilis a diuersis obiectis ꝑ se v̇tute ꝓpria eoꝝ ꝑ^m obm̄ ē aliqò cõe eis. ſꝫ si linea v̇tute suē causet v̇itatē in intellectu diuio. pari rõne ⁊ alie res cābunt v̇itatē i intellcū eius. ⁊ ita ꝑmū obm̄ in tellcūs diui est cõe eis: ⁊ nō eẽntia diuia singularis. nec obstat ꝙ obiecta alia atti buunt ad essētiā suā. ita. n. alia entia atti buunt ad s̄bam: ⁊ tñ obm̄ intellcūs nr̄i est ens. 3° q2 si eẽntia sua est ꝑmū obiectū pꝫ ꝙ nō cõitate ꝑdicatõis. g̃ est ꝑ^m ꝭm v̇tutē. nō aūt eẽt ꝑmū obiectū v̇tualit̃ si q̄ōlꝫ aliud v̇tute ꝓpria imutaret intellcm̄ eius. Jō dico alit̃ ꝙ diuia theologia est de oibus cog̃scibilib': q2 obm̄ ꝑ^m theologie sue facit oia alia actu cognita in intellectu suo. ita ꝙ in ꝑmo sig̃ natur̃ est eẽntia sua ꝑmo cognita i intellcū suo ⁊ in 2° sig̃ nature q̈dditates v̇tualit̃ cõtinētes v̇itates ꝓprias. in 3° aūt sig̃ sūt iste v̇itates v̇tualiter ꝯtente in illis q̈dditatibus sibi note. ⁊ nō est ordo scòi ad ītiuꝫ ꝭm cālitatē q̄si ille q̈dditates causent aliq̄d in intellectu eius. ſꝫ est tm̄ ordo effectuū eẽntialit̃ ordinatoꝝ respectu eiusdē cāe: puta ꝙ eẽntia sua q̄i ꝑus nā cāt illas q̈dditates sibi notas q̄ v̇itates de eis fiant note. Exm̄ si sol illuminaret aliquaꝫ ꝑtem ꝓpinquā sibi. ⁊ alia ps remotior nō esset illuminabilis nisi a sole ꝓpter eius opacitateꝫ. sol illuminaret partem aliā remotā. nō aūt ps illuminata ꝑmo esset cā illuminatõis secunde. esset tñ ordo inter ꝑtem ꝓpinquā ⁊ remotā sicut ordo effectuū eiusdē cāe ⁊ tñ nō est ordo cause ad effectū: quia pars illumiata nihil agit in partē opacā remotam. Jtē in ꝓposito hec eẽntia dei in intellcū suo facit alias q̈dditates actu notas. ⁊ quasi posterius nāliter facit v̇itates illas i istis cõtentas notas intellectui illi. tñ ille q̈dditates finite nullā v̇tute h̄nt respectu i tellectus diuini imutādi. quia intellcūs diuinus nō est natus ꝑfici ab illis quidditatibus: quia ille est infinitus ⁊ ille q̈dditates finite. ⁊ infinitum a finito nllo mō ꝑficit̃. ita ꝙ si in tertio instanti nature diuina natura nō moueret ad vlteriorem noticiā v̇itatū nunꝙ intellectus intelligeret eas: quia a nullo alio motiuo illam noticiā posset haber̃. Sic ergo deus de omnibus cog̃scibilibus solū habꝫ cognitõem theologicā: q2 tm̄ v̇tute ꝑmi obiecti theologici actuantis intellectuꝫ eius. ita ꝙ theologia dei nō est tm̄ ò oibus: ſꝫ est etiā oīs cognitõ possibilis h̄ri a deo de eis. ⁊ absolute ipsa est de quocunqꝫ oīs cognitio nō includēs aliquaꝫ imperfectõem ex se: q2 ipsa sola de q̄cunqꝫ cognoscibili nō includit limitatiõem q̄lꝫ aūt alia q2 est a cā limitata includit necẽo limitatõem. Sed de intellectib' creatis beatoꝝ alit̃ est: q2 intellect' eoꝝ nati sunt imutari a quidditatibus creatis ad cognitõem veritatum inclusaruꝫ i eis: ⁊ ideo ꝑter istā veritatē theologicā

quã hñt de illis q̃dditatibus ut oñsis in
eẽntia dei pñt hr̃e nãlem cognitiõem de
eis ex ꝓpria motõe eoꝝ. theologia igit̃
beatoꝝ de q̃busdã creatis nõ est ois co
gnitio possibilis de ipsis tali intellectui.
Sed dubiũ est an sit de oib' lꝫ aliq̃ alia
sit de q̃busdã cogscibilibus. Hic distin
guendum est de theologia in se ⁊ ut est
hitus pficiẽs intellcm̃ creatũ btm̃. ꝑmo
mõ est de oib' scibilib': qꝛ oia alia nata
sunt sciri v̓tute ꝑmi obiecti thologici. 2ᵒ
mõ dico ꝙ possibile ẽ eã esse de q̃cunqꝫ
imo ⁊ de oibus scibilibus: qꝛ scibilia ñ
sunt infinita. De facto aũt nõ hꝫ limita
tõem nisi ex volũtate dei ostendẽtis ali
quid in eẽntia sua: ⁊ iõ actualit̃ theolo
eoꝝ est de tot q̃t volũtarie deus oñdit
eis in eẽn sua. De theo ãt nr̃a dico:
ꝙ ipsa nõ est actualr̃ oium scibiliũ pro
statu isto: qꝛ sicut theo beatoꝝ hꝫ t̃mi
nũ ita ⁊ nr̃a ex uoluntate dei reuelanđ
t̃minus aũt p̃fixus a volũtate diuia q̃n
tũ ad reuelatõem generalẽ ẽ eoꝝ q̃ sit in
sacra scriptura: qꝛ sicut hr̃ in Apoc. vl
timo. Qui apposuerit ad hec apponet
ei deus plagas q̃ apponunt̃ in li. isto. igi
tur theolo nr̃a de facto nõ est nisi ð his
que ꝯtinentur in scriptura. ⁊ de his que
pñt elici ex ipsis. De possibilitate theo
nr̃e dico ꝙ nõ põt esse de omnib': tum
ꝓpter defectũ intellectus nr̃i nõ potẽtis
in spãli ꝯcipe multas q̃dditates. reuela
aũt ꝓm cõem legẽ nõ est nisi de his q̃rũ
termini nãlr̃ pñt ꝯcipi a nobis: tũ ꝓpter
defectũ theo nr̃e: qꝛ nõ põt esse cum co
gnitõe euidẽti de eisdẽ cognoscibilibus
ꝓm aliq̃s. ⁊ p ꝯñs de nãlit̃ nobis cognit̃
nõ põt stare theo nr̃a reuelata. Tum
ois theologia siue nr̃a siue beatoꝝ siue
dei est de oibus entib' q̃ntũ ad aliqua ð
eis cognoscibilia. s. q̃ntaꝫ ad respect' q̃s
hñt ad eẽntiã diuinam ut est hec eẽntia
qꝛ respectus nõ põt cognosci sine cogni
tõe amboꝝ extremoꝝ. ⁊ ita respectus q̃
est ad hanc eẽntiã ut h nõ põt cognosci
sine cognitõe h' essentie ut h. Sic g̃ ut
uere dicat̃ theo est de oibus ⁊ est omĩs
cognitio nõ includẽs imp̃fectõem: iõ in
intellectu dei qui nõ põt hr̃e aliquaꝫ co
gnitõem impfectã ẽ ois cognitio. nõ tñ ẽ
ois cognitio simplr̃: qꝛ p̃ter eã põt hr̃i a
lia cognitõ de alia q̃dditate spãli mouẽ
te intellcm̃ creatũ. Ipa etiã sola ẽ cogni
tio de oib' q̃ntũ ad aliqua cognoscibilia
s. quantũ ad respectuꝫ eoꝝ ad hanc eẽn
tiã ut hec: si tñ hec eẽntia ut hec t̃minet
respectũ creature ⁊ nõ sub rõe alicui' at
tributi nãliter a nobis intelligibilis. Et
est forte rõ vna quare nõ possum' scire
de intellectu creato ꝙ ordinat̃ ad hunc
finẽ ut hũc: qꝛ nõ possum' cogscẽ respe
ctũ fundatũ in nã intellectuali ad istã es
sentiã tanq̃ ad finẽ ꝓpriũ: qꝛ nec extre
ad qð est respect': iõ nec rõem imaginis
respectu illius nãe in se sicut sci loquunt̃
de imagine. Ad ꝑmũ argumentum
dico ꝙ concludit de theo non in se sed
ꝓut tradit̃ in sacra scriptura. ⁊ de hac
loquit̃ Aug'.

IUxta hoc quẽ
ro vtrũ theolo sit scia in se. Et
vtrũ ad aliquã sciam hẽat hitudinẽ ali
quã subalt̃nãtis uel subalt̃nate. Ad
ꝑmũ dico ꝙ q̃ttuor includit scia stricte
sũpta. s. ꝙ sit cognitio certa hoc ẽ absqꝫ
deceptõe ⁊ dubitatõe: de cognito nec̃io
cãta a cã euidẽte itellectui. applicata ad
cognitũ p discursũ syllogisticũ. Hec ap
parẽt ex diffinitiõe scire ꝑmo posterioꝝ.
vltimũ. s. cãtõ scie p discursũ a cã ad sci
tũ includit impfectõnem ex pte scie. s. ꝙ
sit effect' equocus: ⁊ etiã potẽtialitatem
ex pte intellcũs recipiẽtis. g̃ theo in se ñ
est scia q̃ntũ ad vltimã ꝯditõem scie: sꝫ
q̃ntũ ad alias tres ꝯditões est scia in se ⁊
in intellectu diuio. Utrũ aũt scia sit
q̃ntũ ad q̃rtã ꝯditiõem in intellcũ btõꝝ
dubiũ est. ⁊ vr̃ ꝙ nõ p aug'. xv. de tri. c.
xvi. uel. xli. Fortasse inquit non erũt ibi
volubiles nr̃e cognitões ab aliis in alia
euntes atqꝫ redeuntes. sꝫ sciam nr̃aꝫ vni

go intuitu videbimus. ḡ intellectus bea-
toꝝ nō discurret. ⁊ ita nō hn̄t sciam q̄n
tum ad istam quartā ꝯditōem. Sed
oppositū vr̄: quia quidditas subiecti in
quocunqꝫ lumine vi᷑ ꝯtinet virtualr̄ ve
ritates quas pōt facere notas intellectui
passiuo a tali obiecto. Si igit̄ q̄ddita℩ li
nee visa in lumine nāli pōt notas facere
veritates in se inclusas itellectui nr̄o pa
ri rōne ⁊ ut visa in eēntia diua. sed om-
nis vitas cāta in intellectu nr̄o p̄ aliq̄d
p̄us nāliter notum causat per discursuꝫ
quia discursus non requirit successionē
tp̄is nec ordinē ipsius sed ordinem natu
re. s. ꝙ p̄ncipiū discursus sit naturaliter
p̄us notum. ⁊ ut sic sit causatiuū alteri᷒
extremi discursus. Hoc potest concedi
videlicet ꝙ beatus vere potest habē scīē
tiam theologicā quantū ad omnes ꝯdi
tōes scie. quia oēs ꝯditōes scie vere ꝯcur
runt in cognitōe beatoꝝ. Auctas aug᷒.
nō cogit: q2 loquit̄ dubitatie. ⁊ cuꝫ forte
nec illud intendit asserere. sed ꝙ uerbuꝫ
nostrū nō sit eq̄le vbo dei quātūcūqꝫ v̄
bū nostrū sit p̄fectū. Silr̄ pōt expōi au
ctoritas aug. de visione btā que respicit
tm̄ eēntialia in deo. Sed aliud dubi
um est in ista q̄ōne: quia sicut ad theolo
giā ptinēt necessaria. sic ⁊ ꝯtingentia q̄ō
patet de theologia nostra: q2 oēs articu
li de incarnatōe sūt de ꝯtingentib᷒. In
theolo͡a beatoꝝ p3 q2 oia cog̊scibilia de
deo in respectu ad creaturas extra sunt
de ꝯtingentib᷒: de ꝯtingentib᷒ nō videt̄
posse esse scia ex diffinitōe scie. ḡ non vr̄
ꝙ theo͡a ut extendit se ad oia ista ꝯtēta
posset hr̄e rōem scie siue cū discursu si-
ue nō. Hic dico ꝙ in scientia p̄fectio
nis est ꝙ sit euidens ⁊ certa. ꝙ aūt sit de
necessario obiecto hec est ꝯditio obiecti
nō cognitōis: quia quātūcunqꝫ scientia
sit de necessario ipsa in se potest esse cō
tingens ⁊ per obliuionē deleri. Si igit a
liqua alia cognitio est certa ⁊ euiden℩. ⁊
quantū est de se p̄petua: ipsa videt in se
formalr̄ p̄fectioꝛ ꝙ̄ scia q̄ req̄rit necitatē
obiecti. Sꝫ ꝯtingentia ut p̄tinēt ad the͡o
logiā nata sūt habere cognitiōeꝫ certā
⁊ euidentē ⁊ quantū est ex p̄te sui euidē
tiaꝫ perpetuā. hoc p3 q2 oia ꝯtingentia
theologica sunt nata videri in p̄mo ob
iecto theologico. ⁊ in eodem nata est vi
deri ꝯiunctio istarū veritatū ꝯtingenti-
um. visio aūt extremoꝝ veritatis cōtin
gentis ⁊ vnionis eorum necessario cau-
sat euidentē certitudinē de tali veritate
euidente. quantū est etiaꝫ ex p̄te obiecti
thelogici ostendētis talia uera nata sūt
videri in tali obiecto p̄petuo quantum
ex se est igi ꝯtīgētia ut p̄tinēt ad theolo
giam nata s̄t habere p̄fectioꝛē cognitio
nē ꝙ̄ scia de necessarijs acq̄sita. Sꝫ nū
quid eoꝝ cognitio est scia. dico ꝙ s̄m il
lā rōem scie positā in p̄mo posteri. que
requirit necessitatē obiecti nō pōt de ei℩
esse scia: q2 cog̊scere ꝯtingens vt necessa
rium nō est cog̊scere contingens: tamen
s̄m ꝙ accipit p̄hus scientiā. vi. ethic. ut
diuiditur contra opinionem ⁊ suspitio-
neꝫ bene potest esse scientia: quia est ha
bitus quo determinate veruꝫ dicimus.
Magis tamen proprie potest dici ꝙ
theologia secundū se est sapientia: quia
de necessarijs contentis in ea ipsa habꝫ
euidentiam ⁊ necessitateꝫ ⁊ certitudinē
et obiectum altissimuꝫ ⁊ perfectissimū.
Quantum autem ad contingentia
habet euidentiam manifestam de cōtin
gentibus in obiecto theologico ut in se
visis. ⁊ non euidentiam mendicataꝫ ab
alijs prioribus. vnde noticia contingen
tium ut habetur in ea magis assimula
tur intellectui principioꝝ ꝙ̄ scientie cō-
clusionum.

Ad secundam que

stionem dico: ꝙ hec scientia nulli sub-
alternatur: quia licet subiectum eius
possit aliquo modo contineri sub subie
cto metaphysice. nulla tamen principia
accipit a metaphysico: quia nulla pas-
sio theologica demōstrabilis est in ea per

ṗncipia entis uel ꝑ rōem sumptā ex rōe
entis. Nec ipsa aliā sibi ſbalternat: quia
nulla alia scīa accipit ṗncipia ab ipa nā
q̄lꝫ alia in genē cognitōis nālis hꝫ rsolō
nē suā vltimo ad aliq̄ ṗncipia imediata
nāliter nota. Cōtra. resolō nō stat in
cog̊scibilib⁹ nisi ad ꝑfectissimū cog̊scibi
le. nec de eodē nisi ad seipm ut ꝑfectissi
me cognitū. linea ꝑfectius cognoscit in
verbo q̄ꝫ ꝑ motiōem sui ipsius. g̊ resolō
ꝯclonū de linea nō stat ad q̄dditatem li
nee. uel ad ṗnci^a de ipsa nisi ut videnť i
v̄bo. illa aūt hī ꝑ verbū visū. g̊ resolutō
vltima q̄rūcunq̄ꝫ ꝯclonū ꝛ ṗncipiorum
stat ad visionē v̄bi. igī ista subaltnat als
noticias q̄b⁹ oīb⁹ dat euidentiā. Ad
hoc rn̄deo q̄ꝫ etsi metaphysic⁹ cog̊scens
distincte q̄dditatē linee uel totius ꝑfecti
us cog̊sceret aliq̄ȯ ṗn^m imediatū ȯ linea
uel de toto q̄ꝫ geomet̄ tm̄ ꝯfuse cog̊scens
lineā uel totū. tn̄ geometro est illa ꝑpō
imediata ꝑ se nota. nec ꝑbaṫ ꝑ istaꝫ me
taphysici: sꝫ ex ꝯceptu ꝯfuso t̄minoꝝ fit
ꝯplexio euident v̄a. sꝫ tn̄ metaphysicus
eandē ꝑ se notā ꝑfecti⁹ cog̊scit. ꝛ hoc ma
gis esset euidēs. si tm̄ ꝑ diuersa motiua:
uel media cognosceret linea a diuersis:
ꝛ eque distincte ex ꝑte obiecti: lꝫ non eq̄
clare. Ita in ꝑposito ṗncipiū imediatū
de linea pōt eē euidēs intellectui moto a
v̄bo ad noticiā linee: sicut linea clarius
vī. tn̄ ṗncipiū vno mō cognitum nō de
mōstrat se alio° notū. sꝫ vtroq̄ꝫ modo ē
per se notū lꝫ clari⁹ sic uel sic. subaltna°
aūt req̄rit q̄ꝫ noticia ṗncipioꝝ scīe sup̄i
oris sit cā noticie ṗncipioꝝ inferiorꝰ sci
entie. hoc de theologia in se. Sꝫ q̄d
de theologia nr̄a eēt ne subaltna si talis
noti^a daret alicui lꝫ si ē data. Ad h̄ dicūt
q̄dā q̄ꝫ ē subaltna. subaltnat. n. scīe dei ꝛ
beatoꝝ. Cōtra h̄ arguit sic. isti alibi
ponūt q̄ꝫ scīa nō pōt stare cū fide. sed ut
dicunt q̄ꝫ est subaltna stat cū fide. g̊ stat
ꝺm eos ꝛ nō stat. igī ꝯdicūt sibi. Pre^a
scīa dei nō pōt eē nisi vna. igī nulla ē ſb
altnata. Pre^a scīa ꝺm rōem cāe non
dependet nisi ab obiecto uel ſbo uel lūi
ne. sed respectu intellect⁹ viatoris visio
beatoꝝ nullā habet ratōem cāe. g̊ ꝛc̄.
Pre^a scīa subaltnās ꝛ subaltnata n̄
sūt ṗmo de eisdē v̄itatib⁹ uel ṗdicatꝰ sci
tis. h° pꝫ quia vbi subaltnata incipit ibi
subaltnās desinit. sꝫ hoc pōt esse de eisō
de quibus est scīa beatoꝝ. g̊ ꝛc̄. Pre^a
habens sciam subalternatā pōt hr̄e sciē
tiam subaltnantē ꝛ ecōuerso. sꝫ in ꝑpo
sito ē impossibile vtrūq̄ꝫ. g̊ ꝛc̄. maiō pa
tet q̊ ad vtrūq̄ꝫ ṗmo q̄ꝛ hn̄s ṗn^a de con
clone pōt scire ꝯcloem. Silr̄ pꝫ scōm: q̄a
ṗn^a subaltnantis sunt vlioꝛa. ꝛ sic ordie
cognitōnis intellectualꝰ ṗus nota: q̄ꝛ ibi
ꝺm q̄ꝫ h⁹ nō ꝑcedit a magis notis sꝫ assē
su. minoꝛ ēt pꝫ q̊ ad vtrūq̄ꝫ mēbꝛū: q̄ꝛ si
cut viatoꝛ nō pōt clare vidē sic btūs nō
pōt hr̄e fidem.

Trum theologia

UTrum theologia sit practica. q̄ꝫ nō arguitur
Jo. 20. Hec aūt scripta sūt ut
credatis: sꝫ credē est speculatm̄: q̄ꝛ ei suc
cedit visio. g̊ ꝛc̄. Pre^a. practica pōit
eē circa ꝯtingēs. iij. de aīa. ꝛ. i. ethi. sꝫ ob
iectū h⁹ scīe nō est ꝯtingens sꝫ necessariū
g̊ ꝛc̄. Itē Boeti⁹ de tri. assignat tres ꝑ
tes speculatiue q̄ꝝ vna est theo^a ꝺm euꝫ
ꝛ q̄ꝫ loq̄ť de ista vī q̄ꝛ ſbdit ibi de ſbo il
lius q̄ꝫ ſbm ei⁹ est ṗ^a ſba de q̄ dicit q̄ꝫ ſba
dei mā caret. Itē oī practica aliq̄ specu
latiua est nobilioꝛ. nulla aūt ē nobilioꝛ
ista. g̊ ꝛc̄. ꝑbō ṗme: tū q̄ꝛ spetulatiua est
sui grā practica v̄o grā ysus: tū q̄ꝛ specu
latiua est certioꝛ. i. metaph. Itē hec in
uēta est oīb⁹ necījs exn̄tib⁹ ꝑpter fugam
ig̊rātie q̄ȯ appet: q̄ꝛ sollicitudo circa ne
cessaria impedit ab inq̄sitōe h⁹ doctrine
g̊ ipsa est speculatiua. sic. n. arguit phus
ṗmo metaphy. q̄ꝫ metaphysica ē specla
tiua. Cōtra ad ro. xiij. Finis legꝰ est dile
ctio. Itē Math. xxij. in his duob⁹ ṗ
ceptis tota lex pendet ꝛ ꝑphe. Itē au
gus. de laude charitatis. Ille tenet quic
q̄d latet ꝛ q̄cquid patet in diuis ꝺmōib⁹

qui charitatē seruat i morib⁹. Hec āt au ctoritates ꝓbant ꝙ ista scia nō est ꝑcise ꝓpter speculari. speculatiua autē ultra speculari nihil requirit ſm Auicē. ꝑmo metaphysice.

SEcundo quero

vtrū ex ordine ad praxim ut ad finē dicat̄ ꝑ se scia practica. arguit̄ ꝙ sic 3° de aia dicit phs: intellectus extensiōe fit practicus ⁊ differt a speculatiuo fine Itē ꝑmo metaph. practica est minus no bilis ꝙ speculatiua qꝛ est gr̄a vsus. hoc argᵐ nō teneret nisi vsus eēt ꝑ se finis il lius hitus. Itē 2. meta. finis speculatie veritas. practice āt opus. Cōtra. 6. me taph. distinguit phs practicus a specula tiuis penes obiecta ⁊ nō penes fines: sic patet ibi. distinguit. n. sciam tā actiuam ꝙ factiuā a speculatiua penes obiectuꝫ Itē. 6. ethi. distinguit rōcinatiuū a sci entifico penes obiectū necessariū ⁊ ꝯtin gens. Et. iij. de aia assignat obiectū pra ctice bonū nō qōcunqꝫ sed agibile ⁊ cō tingens. ģ scientia est practica ꝑ se ex ob iecto. nō igr̄ ex praxi ut a fine.

Ad istas questiōes

soluēdas accipio vnū generale qō ab oi bus ꝯcedit̄ ꝙ hitus practicus aliq̄ mō ex tendit̄ ad praxim. In spāli igit̄ primo videnō est quid sit praxis: ad quā dicit̄ cognitio practita extēdi. 2° qualit̄ cogni tio practica extendat̄ ad ipsam praxim. tertio a quo cognitio habet taleꝫ cogni tionem.

Dico igitur primo

ꝙ praxis ad quā cognitio practica extē ditur est actus alterius potentie ꝙ intel lectus: nāliter posterioꝛ intellectōe: nat⁹ elici ꝯformit̄ rōi recte ad hoc ut sit act⁹ rectus. Prima ꝯditio apparet: qꝛ stādo ꝑcise in actibus intellectus nulla est pra xis: quia nulla est extensio intellect⁹: q̄a nō extra se tēdit nisi ut actus eius respi cit actū alterius potētie. Et si dicas vnū actū intellect⁹ extēdi ad aliū directuꝫ ꝑ illū. nō ꝓpter h̄ scōs est praxis ut mō lo q̄mur. nec ꝑm⁹ est cognitio practica: q̄a tūc logica esset practica: qꝛ dirigit i acti bus discurrēdi. 2ª ꝯditio pꝫ nō habē tes ordinē ad inteᵐ cuiusmōi sīt acct⁹ ue getatiui: aut act⁹ nāl'r ꝑcedētes intellecti onē ut act⁹ sensitiui n̄ dicunt̄ praxes nec dr̄ ad eos extēdi notiª practica ut sūt ꝑo res intellectōe. Silr̄ act⁹ appetit⁹ poten tie sensitiue q̄ ꝑcedūt actū intellcūs non sīt praxes. h. n. mō cōis est nobis ⁊ brutꝭ nec respcū istoꝝ actuū est cognitio pra ctica nisi ut aliq̄ mō ē moderatia istorū actuū. ⁊ isti act⁹ sequunt̄ intellectōeꝫ mo deratiuā ut sīt ꝑ ipsā moderati. Ex his duabus ꝯditōib⁹ seq̄t corᵐ ꝙ praxis ad quā extēdit̄ hitus practic⁹ nō est nisi act⁹ volūtatis elicit⁹ uel impat⁹. Qō pꝫ. naꝫ nullus alius act⁹ ab actu uolūtatis elici to uel impato ē eēntial'r posterioꝛ intel lectōe: qꝛ q̄cunqꝫ alius dcr̄ aliq̄s eiusdeꝫ rōis cū illo posset eē ꝑoꝛ sic pꝫ discurrē do ꝑ oēs act⁹ aliaꝝ potētiaꝝ. H° pꝫ 2° sic: qꝛ praxis ē act⁹ q̄ ē in ptāte cogſcē tis: qō ꝓbat̄ ex. vi. ethic. qꝛ artifex eget v̄tute. i. arte ad recte agēdū. nō aūt indi get v̄tute respcū illius: qō nō est in ptāte sua. ģ artifex in ptāte sua hꝫ factōem. et multo magis prudens hꝫ in ptāte sua a ctōem q̄ est formal'r v̄tuosus. Ex hoc ul tra: si oīs praxis ē in ptāte cogſcētis ⁊ ni hil est in ptāte eius nisi act⁹ uolūtatꝭ eli cit⁹ uel impat⁹. sequit̄ ꝓpoᵐ ut ꝑus. Con tra istā ꝯclōnē dr̄ seq̄ ꝙ tunc aliq̄ intelle ctio erit praxis: qꝛ aliq̄ intellectio pōt eē act⁹ impat⁹ uolūtatꝭ sic act⁹ alteri⁹ po° ī pat̄ ab ipsa. Et tūc ultra. ģ pª ꝯditio est falsa. s. ꝙ praxis ē opa° alteri⁹ potētie ab intellcū. Rn̄° lꝫ specl'atio sit q̄dā opa tio: ⁊ ita praxis sic extēdēdo nomē. tam̄ ut praxis dr̄ sola opatio ad quā intellc̄s ꝑt extēdi nulla intellectio ē praxis. ⁊ h° mō accipit̄ qn̄ ad praxiꝫ cogni° practica dr̄ extēdi. Cuꝫ igr̄ intellectio ē impata a

voluntate ꝗ̊ est praxis. nō sequit᷑: sȝ seqᷓt ꝗ̊ est praxis uel practica. ipsa. n. nata est denoīari q̄si accn̄talr̄ a praxi ad quā extensibil᷑ est. nō aūt est ēmin⁹ talis extēsionis. tn̄ ecōuerso bn̄ ꝯcedit ꝙ oīs praxis est act⁹ elicit⁹ volūtatis uel ip̄at⁹. vnd̄ ex ista 2ª ꝯditōe inferre oppoᵐ ꝓme ē facer̄ fall᷑am ꝯn̄tis ponēdo ꝯn̄s. 3ª ꝯditio ꝓbat ex dicto phi. 6. ethi. ꝙ electio recta nec̄io reqrit rōem rectā qd̄ nō tm̄ verū est de electōe stricte sūpta: sȝ pari rōe de q̄lȝ volitōe recta: q᷑ ipsa reqrit rōem rectā cui ꝯformiter eliciat᷑. Oīs aūt praxis uel est volitio uel sequens volitiōem ex correlario p̄cedēte. ꝗ̊ oīs praxis ad hᵒ ut sit recta nata est ꝯformiter elici rōi recte

Itē ex dicto aug. i5. de tri. c. vīj. Intellect⁹ intelligit sibi ⁊ alījs. ꝗ̊ sic pōt iudicare de actu suo: ita pōt iudicare de actib⁹ aliarū pōrum. ꝗ̊ de actu nāliter posteriore actu suo pōt iudicare ꝑus nālit᷑ ante q̄ actus ille eliciat᷑. ⁊ ꝑ ꝯn̄s si recte iudicet oȝ illū actū ꝯformit᷑ elici si debeat eē rectus. Ex duab⁹ ꝯditōib⁹ vltimis praxis sequit᷑ ꝙ act⁹ imꝑat⁹ a volūtate nō ē ꝓmo praxis sȝ q̄si ꝑ accn̄s: q᷑ nec ꝓmo ē posterior intellectōe. nec ꝓᵒ nat⁹ elici conformit᷑ rōi recte. oȝ igī aliquē aliū actuȝ eē ꝓmo praxim. iste nō est nisi volitō: q᷑ ꝑ istā hȝ actus imꝑat⁹ dictas ꝯditōes. ꝗ̊ ꝓma rō praxis saluat᷑ in actu elicito volūtatis. Tūc vltra: qn̄cunq̧ aliqd est ꝓᵒ tale ꝯiunctū cū alio posteriore si pōt separi ab illo adhuc eēt tale. si igī act⁹ uolūtatis pōt separi ab actu alteri⁹ potētie sepat⁹ ab illo posteriori ille est praxis. sepat᷑ aūt circa qdcunq̧ obiectū circa qd̄ pōt eē act⁹ volūtatis circa qd̄ nō pōt esse actus inferioris potentie: cuiusmodi sūt oīa imālia. ꝗ̊ circa oē tale est act⁹ voluntatis. ⁊ iste solus est praxis. 2ᵒ h̄ idē probat᷑ ex intentōe phi. iīj. de aīa. ubi inquirens ꝓnᵐ motiuū postq̄ ꝯclusit duo eē motiua videlicet appetitū ⁊ rōnē. sb̄dit Intellect⁹ nō mouet sine appetitu. volūtas aūt appetit⁹ est. Et ꝯn̄ter oñdit ꝙ appetitus duo qn̄q̧ sunt sibi ꝯtrarīj: ideo est ponē q̄si vnū mouēs spē: q᷑ duobus appetitib⁹ cōis est rō spēi inīmedie videlicȝ rō appetit⁹. vult ꝗ̊ exꝓsse ꝙ sic appetit⁹ sensitiu⁹ hȝ rōem ꝓncipīj motiui cuȝ sensu ⁊ fantasia. ita volūtas hȝ rōeȝ ꝓncipīj motiui cū intellectu ⁊ rōe. igī sicut actus appetit⁹ sensitiui sine qcunq̧ trāsitu ad extra est v̇a praxis qn̄ sequit᷑ actuȝ intellectus. ita ⁊ act⁹ volūtatis q̇ ponit᷑ eq̄ ꝓnᵐ motiuū ē v̇e praxis: q᷑ sꝑ sequit᷑ actū inte⁹. Et h̄ etiā si sit solus sine actu imꝑato. imo cū actu ī appetitu sensitiō opposito illi queȝ iꝑaret: q᷑ ipsa ut hn̄s appeᵐ sensitm̄ qn̄q̧ ꝯriū est ꝓnᵐ motm̄ ⁊ operatiuum cuius operatio sit praxis

Ex hoc articulo pa

tet scd̄s. nā illa extēsio ꝯsistit in duplici relōne aptitudinali. s. ꝯformitatis ⁊ ꝓoritatl nālis. De ꝓoritate pȝ ꝑ illud qd̄ iā adductū est in ꝓmo articulo de. 6. ethi. De ꝯformitate aūt hī ibidē vbi dicit: ꝙ v̇itas ꝯsideratōis practice ē ꝯfesse se hn̄s appetitui recto. Dixi aptitudinali: quia neutra relatio reqrit᷑ actualis. Qȝ āt praxis actualit᷑ sequat᷑ ꝯsideratiōem que cōformis sit ipsi ꝯsideratōi. hoc oīo ē accidētale ipsi ꝯsideratōi ⁊ ꝯtingēs. si igī ab actuali extēsiōe diceret᷑ practica nulla esset necessario practica. sȝ eadē qn̄q̧ practica ⁊ qn̄q̧ speculatiua qd̄ nihil est. ergo sufficit duplex aptitudinal᷑ extēsio siue aptitudo ad extensiōeȝ. Hoc declaratur quia cōiter ꝯcedit᷑ cognitōem practicā extendi ad praxim ut directiuā ad directū siue ut regulatiuā ad regulatum. Cognitōem aūt eē ꝓorē nālit᷑ praxi ⁊ cōformē nō est eē ꝯformatā praxi q̄si ꝓori sȝ eē ꝯformatm̄ praxis q̄si posterioris siue eē cui praxis ꝯformāda quod ē cognitōem dirigere ⁊ regulare in praxiȝ. vtrū aūt sit dirigere uel ꝯformare sibi praxiȝ sit aliqua efficientia in cognitiōe respcū praxis. de hoc. xxv. dis. scd̄i libri. Ex isto scd̄o pȝ ꝙ practicū ⁊ speculatiuū nō

sunt diuerse essentiales scie uel noticie i
cōi que est quoddā absolutuz: quia pra
cticū dicit duplicē respectū noticie apti
tudinalem ad praxim ut ad terminum.
Speculatiuū autē p̄uat illum respectuz
duplicē. nec respectus nec p̄uatio eius ē
d̄ eēntia absoluti. sed ē quasi diuisio ge
neris p̱ ꝓprias passiones specierū: sicut
si diuidatur numerus per par ⁊ impar
uel linea p̱ rectum ⁊ curuum: alicui au
tem noticie ꝯuenit practicū p̱ se 2ᵒᵒ ex cā
intrinseca practici in subiecto alicui spe
culatiuum.

Circa tertiuz

articulum sunt opi. Una ē
talis ꝙ ab alio dī intellectꝰ
practicus. ⁊ ab alia hītus uel actꝰ. h̄ ostē
ditur qꝛ verū operabile ⁊ nō operabile
sunt obiecta spālia formalr̄ diuersa: iō
p̱ se distinguūt illa que p̱ se respiciunt ip
sa puta hītus ⁊ actus: qui dicunt practi
ci: quia circa operabiles. sed intellectus
nō dī practicus nisi sit operatiuꝰ. qualis
nō est nisi illud quod apprehēdit ordiet
ad opus quod nō fit nisi motus ex appe
titu finis. Ita ꝙ practicus intellcūs inclu
dit in suo actu nō formalit̄ ut aliquid d̄
eēntia actus: sꝫ ꝯnotādo ordinē necessaᵒ
ad desideriū finis explicite ⁊ eoꝝ q̄ sūt
ad finē implicite. Quapropter cū specu
labile ordinari ad opus accidat specula
bili: lꝫ nō accidat ei ordinabile esse: diffe
rētia int̄ intellcm̄ speculatm̄ ⁊ practicuz
īde ꝓueniēs erit accn̄talis. ⁊ p̱ respectuz
ad aliq̄d extra intellcm̄: licet dr̄ia hītuū
⁊ actuū sit formal' s̄m dr̄iam formalem
obiecti opabilis ⁊ nō opabilis. vn̄ in ter
tio de aīa dī ꝙ intellectꝰ speculatiuus ⁊
practicꝰ differūt fine. ⁊ ex. vi. ethi. Boᵐ
intellectus practici est verū ꝯfesse se h̄n̄s
appetitui recto. Exᵐ intellectꝰ speculati
uus apprehendit sanitatē ut bonū ꝯueni
ens: appetitus vō appetit illā: ⁊ sequitur
aliq̄ mō ꝯsiliū intellectꝰ practici ꝙ sani
tas est acq̄renᵃ stāte itaqꝫ desiderio finis
intellcūs practicus ex h̄ p̄ncipio illud p̱
qd̄ meliꝰ pōt acq̄ri ē ꝓcurandū: p̄cedit
discurrēdo. ⁊ t̄minat discursus i ultima
ꝯclōe ꝯsilij. Et totꝰ ille discursus sic sūit
p̄nᵐ ex apphēsiōe finis desiderati q̄ ē p̄
mū obm̄ inteᵉ practici ita ē ut ista iuēta
ad finē opet: ⁊ iō volūtatē finis p̄suppo
nit ⁊ ad electōem sequentē ꝯsiliū ordina
tur. Cōtra hāc opi q̄ ut breuit̄ dicā in h̄
ꝯsistit ꝙ distinctōem inteᵉ practici ⁊ spe
culatiui ponit penes finē q̄ accidit obō.
Sed hītus specl'atiui ⁊ practici dīnt pe
nes obiectoꝝ spāliū drām formalez ar
guit. Quia d̄ hītibꝰ dī. 2. meta. finis spe
culatiue est vitas. practice aūt opꝰ. Si
milit̄ tūc hītꝰ practicꝰ erit in intellcū spe
culatio. nec inteᵉ illo hītu dicet practicꝰ
qd̄ vī incōueniēs: qꝛ oī habitu denoīat
h̄n̄s s̄m nām habitꝰ. Rn̄t ad p̄mū ꝙ sci
entie practice finis ē opus in pō ⁊ aptitu
dine inquantū eius obiectum est opera
bile p̱ se. sed subiectū operabile ꝯsidera
tur s̄m illum habitū in vlī que conside
ratō non sufficit ad hoc ꝙ subijciat ope
ratōi in actu ⁊ in particulari. ⁊ quia a
ctus est melior potentia in bonis iō req̄
ritur talis consideratio particularis ⁊ i
actu. ista aūt est per aliū habitū a scien
tia practica. ⁊ iste habitus alius solū est
in intellectu practico. Ad secundū dī
ꝙ denoīatiue pōt dici practicus nō sim
pliciter sed s̄m quid. s. intelligendo d̄no
minatōem fieri ab habitu. Contra igit
habitus ⁊ actus practicus possunt eē in
intellectu speculatiuo quia habitꝰ uel a
ctus ex nā sua practicꝰ pōt eē in intellcū
sine tali relōne ad actū uoluntat q̄lē po
nit. ꝯn̄s ꝯcedēt si aliū hītū ponēt posse
hēi in itellcū practico ex actibꝰ n̄ tm̄ pra
ctic sꝫ ex actibꝰ inteᵉ practici gnātū. Cō
tra hītꝰ practicꝰ gnātꝰ ex actibꝰ practicis
sufficēt ad ea ad q̄ ille hītus gnātꝰ ex acti
bus inteᵉ practici qꝛ volūtas imperans
ꝯsideratōi ꝓpter talē finē nō dat aliam
rōnē ꝯsideratōi in dirigendo. nec p̱ ꝯn̄s
hītui generato ex consideratōnibus.

Item tūc multa accñtia eiusdem spēi
essent in eodem. nō enim ꝓpter ordinē
voluntatis ⁊ nō ordinem pōt poni di'
stinctio specifica act⁹ hui⁹ ⁊ illi⁹: siliter
nec habitus. Itez ītio ꝯ opi. in se: sɓm
magis denominat a ꝑ se coditiōe sui ac
cidentis ⁊ eēntiali ꝙ a conditōne eiusdē
accidentali. ğ si intellectus pōt dici pra
cticus ex conditōe accidentali sui habi
tus: puta ex ordine volūtatis ordinan'
tis actū eius ad aliud: multomagis pōt
dici practicus ex ordine essentiali actus
quo actus dī esse essentialit̄ practicus.
iō ab eodem vī intellectus dici practic⁹
a quo habit⁹ ⁊ actus: lz nō ita accidēta
liter dicat̄ illud de habitu ⁊ actu sic̄ de
intellectu respectu cuius ē accidens per
accidens.

Aliter dicitur ꝙ il

lud a quo habit⁹ ⁊ actus dicunt̄ practi
ci est finis ⁊ extensio cognitōis practice
ad praxim q̄ est extensio ad finem. Pro
hac opi. sunt auc̄tes posite ꝑus. Argui
tur etiā ꝑ ratōes sic ꝑ°: q2 aut habit⁹ dī
practic⁹ ab obiecto aut a fine. ꝙ nō ab
obiecto ꝓbo: q2 intellect⁹ extensione fit
practicus: qđ nō est verū: nisi de eodez
intellectu ꝑus speculatiuo ⁊ postea pra
ctico extēso ad opus. igit̄ circa idem ob
iectū pōt esse cōsideratio practica ⁊ spe
culatiua. 2° sic. q2 medicina diuiditur
in speculatiuā ⁊ practicā: ⁊ tñ ipa est de
aliquo eodē sɓo: vt de sanitate ⁊ de cor
pore sanabili. Itē actus dī practic⁹: q2
bon⁹ vel malus moralit̄. bonitas ⁊ ma
licia moris cōpetunt actui ex circūstan
tijs. inter circūstantias aūt ꝑma ⁊ preci
pua est circūstantia finis.

Cōtra istā positio

nem quero an habit⁹ ⁊ act⁹ dicant̄ pra
ctici ꝓpter extensionē actualem ad op⁹
vel ꝓpter tm̄ extensionē aptitudinalez:
nō ꝓpter actualē: vt hī in. 2. arti. ⁊ ipsi
ꝯcedunt: quia tūc faber nō actu opans
nō hīet cognitōem practicā. ğ ꝓpter ex
tensionem aptitudinalē. sed aptitudo ñ
ꝯuenit vni nāe q̄ repugnat alteri nisi ꝓ
pter aliqđ absolutū in tali nā. q2. n. hec
nā est talis: iō sibi ꝯuenit tali) aptitudo
igit̄ presupponit in ista ꝯsideratione ali
quam ꝯditionem intrinsecaz ꝑ quā sibi
ꝯueniat aptitudo talis: ista ꝯditio cōsi
derationis in se est ab aliqua cā ei⁹ prio
re. cause aūt eius ꝑores sunt intellectus
⁊ obm̄. ğ sibi ꝯuenit ab aliquo obiecto
vel intellectu. nō ab intellectu: q2 tunc
omis ꝯsideratio esset practica cū omes
sint in intellectu ⁊ omniū sit vnus intel
lectus. Si dicat̄ ꝙ etiā finis ē cā prior
immo ꝑma inter oms ƒm Auic. vj me
taph. ⁊ ita ab ipo pōt esse ꝯditio tal' na
ture vt ei ꝯueniat talis aptitudo. Con
tra: finis nō est cā nisi inquantuz amat⁹
⁊ desideratus mouet efficiēs ad efficien
dum. sed aptitudo dicta cōuenit cōside
rationi siue sit finis amatus siue nō. po
test. n. in intellectu esse talis cognitio q̄li
tercunq3 volūtas se habeat: immo etiā
si volūtas nō esset ꝯiuncta intellectui. ⁊
ita a fine tanq̄ a finali cā nō ꝯuenit ap'
titudo ista cognitōi. nihil. n. inest ab a'
liqua cā qđ inest illa cā nō causante.
Si dicas finis apt⁹ natus est amari an
teq̄ aptitudo ista insit cognitiōi. Con
tra: hoc nō saluat ꝓpositū: q2 effect⁹ ni
hil habz ab aliq̊ causante: q2 illud natū
eēt causare nisi actu causet. ğ cognitio ñ
hz aptitudinē siue nām istā quā ꝯsequi
tur tali) aptitudo a fine aptitudinaliter
causante nisi actu causet. nō aūt causat
actu vt cā finalis nisi vt actu amatus ⁊
desideratus moueat efficiēs ad agendū
R: aut finis vt elicitus ⁊ habit⁹ extra
facit habitū esse practicū: aut finis ꝯside
ratus: aut intētus: nō vt elicitus ⁊ habi
tus extra: q2 sic ē posteriō habitu ⁊ effe
ctus aliq̊ mō. effectus aūt nō distinguit
cām. Si vt cognit⁹: sic hz rōem obiecti.
ğ obm̄ distinguit. si aūt intētus: hoc iaz
est improbatū: q2 nāliter anteq̄ intēda

tur ē cognitio talis. P:si sciam eē pra
cticam ⁊ ordinari ad praxim vt ad finē
ꝯuertanť. ğ moralis scīa nō est practica
ꝯn̄s est ꝯ phm̄.j.ethi.⁊.x. ꝯn̄tia arguiť:
qꝛ finis eius ē felicitas que ſm ip̄m .x.
ethi.ꝯsistit in speculatōe nō in praxi.

Si dicať q̄ felicitas ē finis remot⁹.sed
finis ꝓpinquus est praxis.s.dirigere in
actū virtutis ꝓpť felicitatē. Cōtra:ad
dirigere nō ordinať necario nisi aptitu
dinaliť.necio aūt est practica.ğ hoc erit
ſm dictā rn̄sionem: qꝛ aptitudinaliť or
dinať ad dirigere:hoc est idē qd̄ directi
uum eē.igiť est practica qꝛ directiua. sꝫ
esse directiuā ⁊ esse practicā idē sunt ex
2°arti.ex dicta igiť rn̄sione sequiť q̄ ip̄a
est practica:qꝛ ē practica.hoc nihil est.
Itē dirigere ē act⁹ intellect⁹:qꝛ eius ē ha
bitus.s.prudētia a quo ē iste act⁹ eliciť⁹
nullus aūt intellect⁹ est praxis ex p°arti
culo.2°.dť aliť q̄ finis scīe moralis sič ⁊
prudētie ē actus v̓tutis moralis ad quē
ordinať:⁊ ille actus ē praxis. Contra:
nō om̄is cognitiōis practice finis ē pra
xis.aliq̄.n. est intellectio practica respe
ctu praxis po͛ inferioris: puta appetit⁹
sensitiui vel motiue po͛.nullus aūt act⁹
potētie inferioris ē finis actus intellect⁹
qꝛ nihil ignobili⁹ est ꝑ se finis nobilio
ris:act⁹ intelligendi ē nobilior ⁊ ꝑfectiō
quocūqꝫ actu cuiuscūqꝫ po͛ inferioris
sensitiue. Dť q̄ lꝫ intellectio siť nobili
or in esse nāe q̄ opatio po͛ inferioris:n̄
tn̄ in genere moris:qꝛ melius moraliť ē
fortiť agere q̄ cogitaŕ fortiť agere. Cō
tra hoc dupľr: p̓mo qꝛ falsum supponi
tur.nā actus po͛ inferioris nō est bon⁹
moraliť nisi qꝛ ꝯformať rōni recte vt re
gule sue.ğ rectitudo rōis est cā bonitatꝭ
talis in actu isto ⁊ nō ecōuerso.sed actū
rōnis esse sic regulā est ip̄m esse bonuꝫ
moraliť: sicut intellectio pōt esse bona
moraliť. Cōfirmať:qꝛ prudētia est sim
pliciť nobilior v̓tute morali vt est in ap
petitu sensitiuo.igiť ⁊ act⁹ eius ut ei⁹.est
melior actu illi⁹ vt illius.igiť iste vt pra
cticus sicut pōt intellectio eē practica ē
melior illo vt practico siue bono mora
liter. Ex hoc patet q̄ ꝓbō de cogitare
fortiť agere nō valet.qn̄.n.queriť excel
lentia vni⁹ ad alterū: nō dꝫ cōpari opti
mum ad infimū:sꝫ optimū ad optimū
vel simplex ad simplr. sicut ğ est accipe
optimū ibi puta fortiť agere:ita est acci
pere in intellectu dictare ſm prudentiā
fortiť agere. hoc 2ᵐ est meli⁹ etiā mora
liter:qꝛ ut regula hꝫ bonitatē moralem
q̄ est rectitudo ꝓpria: aliud ē tm̄ bonū
m̄aliter:qꝛ ex se nō est bonū moraliť cir
cumscribendo ordinē ad regulā istaꝫ et
ad volūtatem impantem. 2°rn̄deo nō
vť ad ꝓpositū.queriť.n.vn̄ intellectio
sit practica nō iam supponendo eā esse
practicā: potissime cū nec supponať de
ip̄a p̓ma circūstantia que ē finis sed in
quiratur.igiť cū queriť de intellectione
practica ⁊ p̓ᵃ circūstantia a q̄ foret pra
ctica: ip̄a tm̄ accipiť vt ē illud qd̄ est in
eē nāe.igiť sic distinguere de ip̄a ſm bo
nitatem moris ⁊ nāe nihil aliud est q̄ p̄
supponere quod queriť ⁊ distinguē ali
quid ꝓut ꝯsideratur precise sub altero
mēbro distinctiōis. Ideo corrigiť ista
opinio ab alijs:⁊ dť q̄ habitus dť pra
cticus a fine qui ē ꝯsideratio practica.
ꝓpri⁹.n.finis cuiuscūqꝫ habitus ē act⁹
eius. Sed ꝯ illud:si ꝯsideratio illa q̄ ē
finis habitus est practica.ğ ip̄a hꝫ cām
ex qua dicať practica.aut ğ finem illius
ꝯsiderationis: ⁊ hoc iā improbatū est:
aut obm̄:⁊ tunc sequiť q̄ ip̄m obm̄ est
p̓or causa a qua tā habitus dť practic⁹
q̄ ꝯsideratio ip̄a.⁊ tunc hť ꝓpositū q̄
ab obiecto tā habit⁹ lꝫ mediate q̄ actus
dť practicus.

Cōcedo ergo q̄ ha

bitus nō dť primo practic⁹ab actu pro
prio:qꝛ ille ē practic⁹ a cā priore:nec co
gnitio aliqua habitualis vel actualis ē
per se practica qꝛ ordinať ad praxim ut
ad finem.pōt tn̄ qn̄qꝫ hic p̓mā extensio

nem.s.ꝯformitatē ad praxim a fine ipi
us praxis:nō tñ inquantū est finis: sed
inq̄tum est p̄m obm̄. Primū pz.qñq3
enim p̄a p̄na practica sumunt a fine pra
xis:ꝛ ita ille finis ut causa p̄o in gnē isto
includit v̄tualit̄ totā noticiā: ꝛ ita ipsa
noticia hz quidditatē suā ꝛ aptitudinē
ab illo fine. 2m pz.ideo.n.finis praxis
dat talē aptitudinē siue nām hñtem ta
lem aptitudinē: qz vt obm̄ p̄m includit
p̄ncia:ꝛ mediātibus illis ꝯclones: ꝛ ita
totā noticiā practicā.nō aūt inq̄tum fi
nis: tum qz a fine vt finis ē nulla nā vl'
aptitudo nālis hz nisi vt amato ꝛ desi
derato ꝛ sic mouēte efficiens. p̄us autē
nā q̄ amet includit talia p̄ncia ꝛ ꝯclusi
ones.veritas.n.p̄ncipij practici necessarij
nō dependet a volūtate magis q̄ specu
latiui: nec ꝯclones necario illate ex tali
p̄ncipio. tum qz quodcūq3 aliud inclu
deret virtualit̄ talem noticiā eodez mō
daret noticie ꝯformitatē talem: puta si
ipsa praxis includeret p̄o in gnē isto talē
noticiā:vel illud circa qd̄ est tal' opatio
sicut qñq3 ꝯtingit: sicut fuit tactū in rñ
sione ad tertiuz arm in q̄ne illa de sb̄o
theologie. hō.n.forte est sb̄m tā moral'
scie q̄ medicine. nō aūt felicitas vel sa
nitas:qz vtriusq3 finis nō includit in ra
tione illi' circa qd̄ est praxis. Si dica
tur q̄ p̄ncia p̄o practica semp sumunt a
fine. g̃ semp finis p̄o includit virtualit̄
noticiā eoꝝ. Si ꝯcederet ꝯñs tñ staret
q̄ nō inquātū finis sed inq̄tum ē obm̄.
Et tūc posset dici q̄ hō est finis tā sani
tatis q̄ felicitatis nālis: vt tangit in rñ
sione p̄dicta: sed saltē nō est finis proxi
mus praxis. q̄ si negaret ꝯñs negandū
esset añs vl'r sumptū:qd̄ particularit̄ ē
verū: vbi.s.nō finis nō ꝯcludit ex aliq̄ p
tinente ad cognitionem practicā. Uel
alit̄ posset exponi añs sic:p̄ma p̄ncia ꝛc
verū est int̄ illa que sumunt ex circūstā
tijs moralibus presupposito actu bono
s̄m genus:qz sic obm̄ nō est circūstātia.
alio mō accipiendo actū vñ etiaz obm̄
est circūstantia. Et ex isto vr̄ añs impro
batum.a quo.n.sumit̄ prima circūstan
tia act' nude ꝯsiderati: vr̄ esse p̄us quo
cunq3 alio:ꝛ ita obm̄ a q̄ specificat̄ pri
mo act' vt dicat̄ bonus ex genere circū
stantionalis vlterius alijs circūstantijs
vt sit plene moralis. videt̄ omino p̄mū
in cognitōe practica. de hoc nō oportet
modo ꝓsequi an ꝯcludat vel nō: qz in
tertio libro hēt locū. Breuiter g̃ ad hūc
articulū dico q̄ scientia practica nō hz
p̄mo extēsionem sibi ꝯpetentē a fine in
quantū finis ꝓpter rōnes p̄o adductas.

Ex hoc patet solu
tio scd̄e q̄onis ꝓposite cuius teneo par
tem negatiuā:sed primā relatōem.s.cō
formitatē habet p se ab obiecto qd̄ vel
est rectitudo praxis vel aliquid v̄tualit̄
includens ipam rectitudinē: ꝛ iō cogni
tioni illi praxis ē cōformabilis vt sit re
cta:qz cognitio est talis cogniti. Sz de
alia relatiōe.s.de p̄oritate est dubiū vñ
ꝯueniat cognitiōi. dico q̄ praxim neca
rio naturalit̄ p̄cedit aliqua cognitio sic
patet ex p̄mo articulo:ꝛ s̄m hoc praxi
ꝯuenit posterioritas ꝛ cognitiōi priori
tas ex rōne potentiarū ordinatarū nāli
ter in agendo.s. intellectus ꝛ volūtatis
sed nō semp ista intellectio p̄or ē practi
ca: sed tm̄ qñ est determinatiua rectitu
dinis respc̄u ipius praxis:ꝛ hoc vel for
maliter vel virtualit̄. qñ in apprehēsio
ne p̄uia nulla est determinatio formalis
vel v̄tualis de rectitudine praxis lz ibi
sit p̄oritas deficit ꝯformitas:qz ipsa nō
est cui debeat praxis ꝯformari vt sit re
cta:quia nihil determinatū ostendit de
rectitudine praxis. Qñ etiam in appre
hensione p̄uia est determinatio de recti
tudine praxis:sed potētia cuius est pra
xis nō est aliquo mō determinabilis ali
unde: tūc illa cognitō lz determinatiua
nō est cōformatiua praxis:ꝛ ideo nō ha
bet cōformitatem priorē in ratiōe regu
le dirigentis:nec sic est plene practica.

Potest igit̃ dici q̃ lz absolute ex natura intellect' ⁊ volūtatis sit cognitio prior: tamē q̃ cognitio cōformis sit prior: hoc ē simul ex obiecto ⁊ ordine potētiarum ⁊ ratōe potētie sic practicantis. s. voluntatis que sit aliquo mō regulabilis alunde. nam si obiectuz determinat intellectū ad cognitōem rectitudinis prius naturaliter q̃ voluntas velit: ⁊ volūtas sit aliquo mō regulabilis aliūde: nō tm̄ apprehensio p̄cedit praxim sed apprehensio cōformis. hoc aūt accidit quandocunq̃ determinata rectitudo praxis est cognoscibile necessariū: siue vt principium p intellectū: siue vt cōclusio per scientiaz. Qñ aūt rectitudo determinata cōtingenter cōuenit praxi: tūc nō est obiectū aliquod determinās intellectū ad cognitiōem rectitudinis determinate anteq̃ voluntas velit: et hoc loquendo de intellectu et volūtate ī cōmuni. nam illud cōtingens nō determinat ad alterā partem ante oēm actum volūtatis: compando tamē in speciali ad intellectum hūc ⁊ voluntatez hanc: istā praxim potest p̄cedere cognitio conformis quaz p̄cedit cognitio determinatiua rectitudinis: ⁊ quando nō: nō potest autē p̄cedere in om̄i intelligēte: sed in illo solo cuius voluntas nō est p̄mo determinans rectitudinē illi praxi. Exemplum predictoꝝ: rectitudo hui' praxis amare deuz recta ē ⁊ necessaria ⁊ includitur virtualiter in ratōe dei hanc praxim in quocūq̃ nō tm̄ nata est p̄cedere simpliciter apphensio: sed etiam cōformis apprehensio cui. s. praxis est cōformanda vt sit recta. Ex obiecto igit quod est p̄mo ex se determinatiuū intellect' ad noticiam rectitudinis determinate ipsius praxis: ⁊ ex ordine intellectus ⁊ voluntatis in opando. habet hec noticia p̄or praxi ⁊ cōformis: ⁊ ita in qualibet alia cui cōuenit necessario rectitudo determinata. sed rectitudo huius praxis. s. colere deū in sacrificio altaris: est cōtingēs. qñq̃ enīz est act' rectus vt modo: qñq̃ nō: vt in veteri testamēto: ideo nō est aliquod obiectū determinatiuū intellect' ad noticiā huius rectitudinis ante omnez actū volūtatis: ⁊ ideo nec ista p̄cedit vt conformis omnē actum voluntatis: alicuius tn̄ precedit puta illi' soli' que nō p̄mo detminat rectitudinē huic praxi: qualis est volūtas humana. hec enīz rectitudo determinat a volūtate diuia acceptante nūc talem cultum ⁊ al's non.

Hec aūt que iam dicta sunt de hoc videlicet vn̄ duplex relatio. s. cōformitatis ⁊ p̄oritatis cōueniat noticie practice intelligant generalit̃ nisi oporteat p̄ intellectu diuino aliquid addere: videlicz q̃ potētia practicans cui' praxi noticia cōformis est prior sit aliquo mō detminabilis aliunde siue alij tanq̃ regule cōformabil' in agendo: qd̄ an requirat ad talem noticiā vel nō: tangetur in r̄nsione ad quartā obiectionem que fit ꝯtra solutionē questionis p̄ncipalis.

His uisis respō-dendū est ad primā questionem vbi sunt quinq̃ vie tenentes ptez negatiuam q̄onis. Una dicit sic declarādo: duplex ē actus volūtatis. vnus pficiens voluntatē: alius qui pficitur a volūtate. p̄mus actus est respectu finis: ⁊ ē operatio pfecta quam intra se volūtas elicit ī fini vltimo se vnit. Secūdus act' est respectu eoꝝ que sunt ad finē. vnde est actio bona qua volūtas extra se in aliud tendit: sicut ē quelibet actio directiua in finē. In primo actu nō indiget volūtas directiuo: sed sola obiecti ostēsio sufficit. in ip̄o enim est speculatio solummodo vt volūtati obiectū sue operationis perfecte ostendat vt in ip̄m statim perfecta operatiōe tendat. talis autem actus ad scientiam simpliciter speculatiuam pertinet. In alio autez actu voluntas indiget directiuo: et hic ad scientiam practicam pertinet: quia in

ipso est speculatō ut actōem dirigat qȯ
est ꝓpriū practice. actus aūt q̇ pficitur a
voluntate nō est finis hꝰ scie nisi finis sb
fine. sed alius q̇ pficit voluntatez. Et ex
hoc hꝫ ista scia pfectissime sit speculatia
qꝛ actus pncipalit intentꝰ in ista scia ē a
ctus voluntatis circa finē in q̊ nō idiget
directiuo: sꝫ tm̄ ośsione obiecti. g̊ nō est
practica sꝫ speculatia cū in actu suo pn
cipali nō indigeat directōe. Pro hac
via est auctas Augꝰ. in sermone de Ja.
ꝛ esau. Oīa inq̄t opera nr̄a sūt ut mun
det oculus quo videat deus. Itez pōt ar
gui sic. nō req̄rit directiuū vbi nō pōt eē
error. scia practica est directiua. igit sciē
tia beatoꝝ nō est practica: qꝛ beati erra
re nō pn̄t. g̊ nec nr̄a est practica qꝛ est ea
dem cū illa beatoꝝ. Itē pōt argui sic
ꝟm intellcm̄ istius alibi quia deus n̄ hēt
sciam practicā: sed maxime autē habet
istā uel solus. g̊ ꝛc̄. Contra hoc sic ar
guit. pmo rōem positōis eoꝝ duco ad
oppositū q̄druplr. pmo sic. Et si volun
tas nō pōt errare circa finē in vniuersa
li ostensū. pōt tamē ꝟm eos errare circa
finē in particulari ostensum. ergo ad hꝰ
ut recte agat circa finem particulariter
ostensuz requirit directiua ostensio. ostē
sio autem finis in theologia est finis nō
in vniuersali sꝫ in pticulari: quia ad me
taphysicū ptinet illa ostensio in vniuer
sali. sed beati errare nō possunt circa ob
iectum theologicū in aliquo actu absolute
tn̄ possunt. ergo habent cognitiōez
directiuā respectu alicuius actus circa
obiectū theologicuz. Preterea. habi
tus directiuus non ponitur ꝓpter sbstā
tiam actus: sed ꝓpter circūstantiam sicut
temperantia nō ponitur ꝓpter substan
tiam actus comedendi uel alterius huiꝰ
modi: sed ꝓpter circūstantias. ergo licꝫ
voluntas esset determinata ad substan
tiam actus tendentis in finē in particla
ri. requireret tn̄ directio quantuz ad cir
cūstantiā illius actus ad quā non exten
ditur directio que est circa substantiam
actus. Ex istis duabus rōnibus arguit:
qꝛ vbicunq͛ ꝯtingit in praxi errare ꝛ re
cte agere ibi est noticia practica necāria
ad dirigendū in ista aūt praxi que est di
lectio finis ut ptinet ad theologiaꝫ ꝯtin
git errare duplr ut ostendūt rōes iste: tū
rōne obiecti ostensi in pticulari: tum rō
ne circūstantiaꝝ actꝰ. g̊ ꝛc̄. P. 3° sic: cu
ius dilectō pncipalr intendit extra genꝰ
cognitōis eiꝰ cognitio pncipalr intēdit i
tra genꝰ cognitōis. dilectō vō finis p eos
pncipalr intendit extra genꝰ cognitōis. g̊
cognitio finis pncipalr intendit in genē
cognitōis: sꝫ in qualꝫ scia intēdit cogni
tio sui obiecti pmi. g̊ finis ē pncipale sb
iectū istius scie. a fine autē sumunt pnª
practica. pncipia practica ꝯcludūt ꝯclo
nes practicas. igī ista scia q̄ pmo intēdit
dilectōem finis extra genꝰ cognitōis est
practica. P ad idem genꝰ ꝟm praxim
uel speculatōem ptinent pncipia ꝛ ꝯclo
nes. ꝯclones. n. practice resoluunt in pnª
practica nō speculatiua. g̊ cū cognitio fi
nis sit directiua in actibꝰ circa ea q̄ sunt
ad finē. ꝛ cognitio eoꝝ ad finē sit quasi
inclusa in cognitōne finis quasi pncipij
si cognitio eoꝝ que sunt ad finem sit co
gnitio cōclusionū practicarum. ergo co
gnitio finis erit cognitō practica: quia ȯ
principio practico. Sic patet respon
sio ad ratōnem eius pmam: quia falsuz
accipit quasi voluntas esset detminata
ex se. quod ꝓbant due rōnes prime. Si
militer si uoluntas essꝫ determinata ad
huc tn̄ cognitio esset practica sicut ꝓbāt
vltime due ratōnes. Ad auctoritatē
eorum dico: ꝙ videtur concludere ꝙ vi
sio dei est finis huius scientie: quod ipsi
non concedunt. Respondeo igitur ꝙ
auctoritas loquitur de illis operationi
bus exterioribus que sunt ieiunia. vigi
lie: et oratōnes: quia actus quicunq͛ ex
terior natus est confirmari alicui actui
interiori a quo habet suam bonitatem
ꝛ etiam ad aliquam interiorem ordina
ri ꝛ finalr ad velle. Ad tertiuz rn̄deo

ꝙ ſicut agens p ſe intendit inducere for mam nec intendit remotionē ꝯtrarij niſi per accñs: ita habitus p ſe dirigit: per accñs aũt excludit errorē. ⁊ ſi habit⁹ eſt pfectus nõ cõpatit ſecũ errorem: imo ſi ꝯpatitur ē impfectus. beati igitur lꝫ nõ poſſint errare: nõ ſequit ꝙ nõ habeant habitũ etiã directiuuꝫ: qꝛ eo p impoſſibile circũſcripto errare poſſent. ſed eo poſito ꝑpter pfectõem eius excluditur oñis error. Ad 4m dicet infra poſt ſolutionē huius qõnis ꝑme ſoluẽdo qrtã obiectiõem cõtra eam.

Secunda uia põit ꝙ lꝫ dilectio finis recte poſſit elici ⁊ nõ recte: negat tñ dilectõeꝫ finis eē praxim qꝛ nõ eſt circa obm̃ ꝯtingens. Dicit aũt ꝯmenta. j. ethi. ꝙ praxis eſt opatio ꝭm electiõem: electio aũt eſt tm̃ circa cõtingens ex. iij. ethi. quia eſt appetitus ꝯſiliatiuus. cõſilium v̄o nõ eſt niſi de cõtingente. Ex hoc etiã improbat deſcriptio praxis poſita in p° arti. qõnis eē inſufficiens: qꝛ omittit obm̃ ꝑciſum. ꝯñter dicit hec via nullã noticiã eſſe practicam q̃ extendit ad volitionē vltimi finis tm̃ qꝛ nõ eſt verũ ꝯtingens. Cõtra iſtã viam eſt qrta rõ poſita ꝯ ꝑcedenteꝫ. Itẽ vere praxis ē illa opatio ad quam inclinat v̄tus appetitiua: qꝛ quelibet tal' virtus ē habit⁹ electiuus ex. ij. ethi. electio aũt eſt praxis vt oñdetur ꝯ tertiã viam ſtatim. ſed ad dilectõem finis inclinat ñ tm̃ charitas ſed amor acquiſit⁹ habitualis qui ē virtus appetitiua: qꝛ habitus appetitiuus ꝯſonus rõi recte. Motiuũ v̄o huius vie ſoluet in ſolutiõe 2e rõnis ꝑncipalis ad primã queſtionem.

Tertia uia põit ꝙ vel volitio non eſt ꝑprie praxis ſed tm̃ actus ea poſterior: vel ſi ipſa eſt praxis hoc nõ eſt niſi in ordine ad actũ aliquẽ impatum po° inferioris: puta appetit⁹ ſenſitiui vel potẽtie motiue vl' hmõi.

Pro hac via ẽtiã arguit: qꝛ omĩs praxis ſequit electõem: quod ꝑbat p pħm vj. ethicoꝝ. actus ꝑncipiũ eſt electõ: nõ cuius gr̃a ſed vñ motus. i. nõ finale ſed effectiuũ. princim aũt effectiuũ naturaliter ꝑcedit effectũ. ergo ⁊c̃. Preterea: habitus practic⁹ generat ex praxibus. ſed habitus practicus generat ex actibus ſequentibus electõem. igit illi ſũt praxes.

Item ꝯmentator ſup ꝑmo ethic̃. Praxis eſt opatio ꝭm electiõem. g̃ praxis ſequitur electõem. Cõtra iſtud. ſ. ꝙ non tm̃ actus ſequens electõem ſit praxis ꝑbatur: qꝛ. vj ethicoꝝ dicit pħs ꝙ nõ eſt electio recta ſine ratõne recta ⁊ habitu virtutis. g̃ virtus p ſe requirit ad electionem rectaꝫ. nõ requireret aũt ſi eẽt habitus generatus ex actib⁹ poſterioribus electiõe: quia tũc nõ inclinaret per ſe niſi ad actus iſtos poſteriores electione.

Preterea ſub alia forma arguit ideꝫ: qꝛ habitus ex eiſdẽ actibus generat ad q̃s inclinat ex. ij. ethicoꝝ. ſed v̄tus moralis p ſe inclinat ad electiõem rectam: quia vt apparet p diffinitõem eius 2° ethico. virtus ē habitus electiuus ⁊c̃. igit ex electionibus p ſe generat virtus moralis: ⁊ per ꝯñs nõ tm̃ actus electõem ſequentes ſunt praxes. Preterea: nõ ſolũ falſum ē negare electiõem eſſe praxim qõ arguitur ratõe iam facta. ſed ſicut ꝑbatum fuit in ꝑmo articulo: actus voluntatis elicitus eſt ꝑmo praxis ⁊ impatus nõ niſi ꝑpter ip̃m. ergo ſi electõ ſit ſola ſine ordine ad actum impatum: puta ꝑpter defectũ materie act⁹ exterioris: ipa ſola v̄e erit praxis. hoc declarat ſic: non hẽns pecunias cui tñ in fantaſmate p̄ñtant pecunie anteq̃ alicui⁹ actus electio ſit principiũ effectiuũ vel ordinetur ad aliqd imperandũ ſi eligat illas liberaliter diſtribuere ſi haberet q̃tuꝫ ad actũ ⁊ habituꝫ virtutis nõ requirit vlterior ꝑſecutio: quia obiecto ꝑſentato in fantaſmate circa qõ põt eſſe actus liberalitatis cõplete habet electio ex q̃ generat

liberalitas vel que elicit ex liberalitate ⁊ nō requirit vlterior ꝓsecutio exterius nec ordo ad exterius si mā actus exterioris deficiat. Preterea ordo iste electionis ad actū impatum nō pōt esse nisi vt cause ad causandū effectū. sed ꝙ causa nō sit in se talis ex se vt p̄or ē effectu: sed tm̄ quia actualiter ordinat ad efficiendum videt incōueniens cuȝ nihil habeat cā ab effectu nec ex ordie ad ipm.

Tūc ad auctoritatē. vj. ethicoꝝ dico ꝙ ibidem ph̄s statim subdit: Electiōis aūt appetitus ⁊ rō que gratia alicuius .i. practica sunt supple principiū. ad hᵒ enim vt electio sit recta requirit virtus in appetitu. vn̄ sequitur: Neqꝫ sine habitu morali est electio. s. recta. igit virtꝰ habet actum elicitū immediatiorē sibi q̄ꝫ sit ille cuiꝰ electio est principiū vt imperans. p̄us enim actus volūtatis elicitus qui ē electio est actio bona q̄ꝫ actus exterior impatus ab electione bona sit bonus. quod ꝓbatur ꝑ ph̄m. ibi enim statim post illud Neqꝫ sine habitu ē electio s̄bdit. bona actio. n. sine amore nō est. sed si ista sit maior ad ꝓbanduȝ qd̄ p̄dixit de electōe: sumet ista minor sub. bona electio ē bona actio. Cōcedo igit auc̄tem affirmatiuā ꝙ electio est p̄ncim actus vn̄ motus: qꝛ actus ab ipa impatus est actus moralis. sed ex hoc nō seq̄tur ꝙ solus iste sit actus siue praxis: immo ē electio p̄or praxis ꝓpter quā etiā ista est bona praxis. Ad 2m si maior ē vera dico ꝙ habitꝰ practicus gn̄atur ex electionibus sicut p̄dictū est de eligente frequent liberalit dare: etiā sine actu imperato si facultas nō adsit posset in ipo generari liberalitas. qꝛ tn̄ qn̄ illi actꝰ imperati sūt impossibiles volūtas nō cōiter eligit frequēter recte circa mām istorum actuū: qꝛ qd̄ nō credit alicui possibile: aut ipm nō vult: aut tenuiter vult ꝺm Aug. iō cōiter nō generat habitus practicus qui ē virtus sine praxibus imperatis sequentibꝰ electōem: nō tn̄ generatur ex illis sequentibꝰ: sed ex electionibus in quibꝰ est formalit bōitas moralis in praxibus impatis ē tm̄ mālitr.

Ad tertiū ad cōmentatorē oportet ꝙ li ꝺm nō sit ibi nota cāe efficientis si descriptio dꝫ esse ꝯuertibilis cū descripto vt ꝓbatum est ꝑ Aris. vj. ethi. sed debꝫ intelligi li ꝺm effectiue vel formalit. vel electio accipit ibi ꝓ libertate siue ptāte dn̄atiua. vel accipit electio ꝓ elitione actus volendi qui nō est electio vel volitio aliqua: sed actio de genē actōis. ꝺm istā elitiōnem q̄si ꝺm p̄ncipiū actiuū est om̄is praxis siue sit electio siue sequens electiōem: qꝛ actio de genē actiōis reducitur ad p̄ncipiū effectiuū.

Iste tres uie ponūt

theologiā esse pure speculatiuā: nō obstante ꝙ extendat ad dilectōem finis: siue ad illam q̄si voluntas nālitr determinetur p̄cedente ostensione: siue libere ⁊ cōtingenter ad illā se habeat: non tn̄ circa obm̄ cōtingens ⁊ agibile: siue ītio circa quodcūqꝫ obm̄ quocūqꝫ se habeat: nō tn̄ opando siue in ordine ad actū imperatum sed sistēdo in ꝓprio actu elicito. Qꝛ aūt talis extensio nō ꝯcludat practicum ꝑsuadetur: qꝛ tūc quelibet noticia esset practica: qꝛ quālibet sequit aliqua dilectio vel delectatio. Siliter. x. ethic. Felix ē dei amātissimꝰ. ⁊ tn̄ istā felicitatem pōit ph̄s speculatiuā nō practicā.

Cōtra hāc cōclusi

onem cōem istis tribus vijs instat. vꝫ se qui ꝙ aliqua opatio est in ptāte homis ita ꝙ vere sit actus humanꝰ: ⁊ tn̄ nec sit ꝓprie speculatio nec praxis: puta amor finis. ꝯn̄s vꝫ incōueniens. Preterea ꝙ cognitio directiua in volitiōe quacūqꝫ nō sit practica cum sit veritas cōfesse se habens appetitui recto videt incōueniens: qꝛ talis vitas est propriū opus mētis practice ex. vj. ethico. Qd̄ addit de delectatione nihil est ad ꝓpositū: qꝛ de

lectatio est passio ꝯsequens nāliter opa
tionem pfectam. τ siue sit delectatio de
speculatōe siue de speculato ꝑpter extē
sionem ad illā nulla ex isto ponit̃ cogni
tio practica: qꝛ nec ista est praxis ꝑprie
loquendo. hoc tangetur dis. xv. tertij li
bri. amare aūt vel desiderare obiectum
cognitū τ hº sic vl' sic circūstantionale ē
vere praxis. nec naturalit̃ ꝯsequens ap
prehensionē: sed libere recte vl' nō recte
elicibilis. Quod aūt addit de felicita
te ꝙ sit speculatiua qꝛ felix ē dei aman
tissimus. dico ꝙ auctoritas nō cogit: qꝛ
loquit̃ passiue quasi maxime amatꝰ a
deo: nō actiue sicut patet ibi. subdit. n.
Siquidē cura humanoꝝ a dijs sit rati
onabile τ gaudē ipos supple deos opti
mo τ cognatissimo. hoc aūt ē intellectꝰ
τc. diligentes igit̃ hoc. i. intellectiuū ra
tionabile erit deos rebeneficiar̃ vt ami
cos τc. Sed ꝑtermissa auctōitate illa
nunquid felix speculatiuus ꝓm Aristo.
amat finē vt amare distinguit̃ ꝯtra de
lectari siue dō obiecto speculatiuo siue
de speculatōe. Rūdeo. xij. meta. vult
phs ꝙ pmū mouens mouet vt amatū.
igit̃ intelligentia inferioꝛ amat primū:
τ tñ ipius felicitatez poneret in specula
tione: sicut patet in. x. ethicoꝝ. igit̃ ipse
sub speculatōe ꝯprehendit non tm̃ dele
ctationem sed amare. igit̃ nec ꝑpter ex
tensionem ad illud erit noticia practica
ꝓm ipm sed speculatiua. Sed qre non
tenet̃ in hoc cuz rō scie practice τ specu
latiue accipiatur ab ipo: τ ita due pme
vie istaz ponētes theologiā esse specula
tiuam bñ ponūt τ ꝓm phm. Rūdeo:
illud amare qd poneret in intelligentia
poneret in necessitate nāli voluntati in
esse: ita ꝙ nō ꝯtingeret ibi eā errare, τ re
cte agere: ita ꝙ respectu illius notiª eēt
tm̄modo ōnsiua nō directiua: nec ꝙtū
ad obm̄ in pticulari nec ꝙtū ad aliquā
eius ꝯditionē vel aliquā circūstantiam
actus volendi. hoc mō nō diceret theo
logi de amare creaturaꝝ intellectualiū
respectu dei in pticulari τ ꝙtum ad cir
cumstantias actus: sicut argutū est con
tra pmā viā in pmis duabus rōnibus.
Si igit̃ ꝯuenisset nobiscū ponēdo ama
re respectu finis libere recte τ non recte
posse elici: nec recte elici nisi eliciat̃ con
formiter rōni recte: nō tm̄ ōndenti obie
ctum: sed etiā dictanti sic esse eliciendū.
forte posuisset respectu talis noticiā pra
cticam: qꝛ ꝯfesse se habentem appetitui
recto. igit̃ melius ē theologo qui hꝫ ab
eo discordare in minoꝛi: ꝑnter discōda
re in ꝯclusione ꝙ ꝯuenire cum eo in cō
clusione quā ipe nō poneret si minorē
cū theologo teneret. Lū igit̃ dicis ꝙ ab
ipo accipimus rōem speculatiui τ pra
ctici: verū est. τ in maioꝛi ꝯuenimus ꝙ
illa ē speculatiua: que licꝫ ad dilectōem
extenderet̃ vt ōndens obm̄ si nullo mō
eēt directiua in actu vt circūstantional'
τ vt hiꝰ obiecti in pticulari. sed minorē
quam ipe assumeret sub. habemꝰ nega
re in ꝑposito. Sꝫ dato ꝙ talis necessi
tas ponat̃ in intelligentia ex natura vo
luntatis amandi deū: nūquid ita pone
ret in volūtate hominis sapiētis quem
ipe nō ponit nāliter felicez. si nō: igitur
iste pōt dirigi in tali actu. Rūdeo: pra
cticam a tali nō negaret nisi qꝛ felicita
tem eius dixit esse speculatiuā.

Quarta uia dicit theo
logiam esse affectiuā: qd bñ intelligi pōt:
si affectiua ponat̃ esse quedaz practica.
si aūt affectiua ponat̃ tertiū membꝛuz
distinctū ꝯtra practicum τ speculatiuū
sic est ꝯ dicta in pmo arti. vbi ōnsum ē
dilectōem esse verā praxim τ etiā ꝯtra
auctes multas que sentiūt pcise sciētias
distingui in speculatiuā τ practicam: τ
nullū esse tertiū membꝝ.

Quinta uia dicit theo
logiam esse ꝯtemplatiuam: ꝑ qua via ad
ducit Aug. xiij. de trini. c. xiiij. vbi vult
ꝙ sapiētia est respectu cōtemplationis:

sciētia vō respectu actiōis. cū igitur theologia sit ꝓprie sapiētia et nō scia: ipsa nō erit practica sed ꝯtemplatiua. Rn̄º Aug. xij. de trini. c. xiiij. dicit ꝙ iste due portiones anime supior ⁊ inferior non distinguunt nisi penes officia: ⁊ i vtraqz tam in supiori ꝙ in inferiori ē trinitas. in superiori aūt imago trinitatis increate: ⁊ tn̄ tota supior portio est cōtemplatiua: qr respicit eterna. igitur ista ꝯtemplatio de qua loquit nō determinatur ad speculatōem intra genus sciētie. continet. n. illud contemplatiuū memoriā intelligentiā ⁊ volūtatem: ⁊ ita in contemplatiuo illo pōt esse extēsio extra genus scientie sicut pōt esse in actiuo: hoc est in portiōe inferiori respiciēte tpalia que etiā hz trinitatez. Si igit ista est cōtemplatiua vt loquit ibi Aug9. nō ꝓhibetur ꝓpter hoc esse practica si extenditur ad praxim in portione supiori.

Gotfre. quol. 13 q. 1

Alia est opinio discordans a p̄cedentibus.

in ꝯclusione 4e dicit ꝙ ista sciētia est speculatiua ⁊ practica. quod ꝓbatur duplicit. Uno mō sic: sicut doctrina illa in qua scriberent aliqua de iur: aliqua de phia esset speculatiua ⁊ practica siue scriberent in distinctis libris siue caplis siue intersecalit et cōmixtim: ita in ista doctrina simul speculatiua ⁊ practica tractantur nō in diuersis libris ⁊ caplis: sed intersecaliter ⁊ ꝯmixtim. g̊ ipa est speculatiua ⁊ practica. 2º sic ꝓbatur: nulla speculatiua cognitio distinctius tractat de opabilibus ꝙ eoꝝ cognitio sit necaria ad speculationem: nec practica distincti9 tractat de speculabilibus ꝙ eoꝝ requirat cognitō ꝓpter praxim ad quā extendit. ista aūt tractat de opabilibus distinctius ꝙ cognitio eoꝝ requirat ad speculatōem: et distinctius de speculabilib9 ꝙ cognitio eoꝝ requirat ad cognitōem practicam igit ipa ē speculatiua ⁊ practica. maior probat: qr speculabilia nō ꝯsiderant in sciētia practica nisi ꝓpter ꝯsideratiōem practicā: nec opabilia in speculatiuā nisi ꝓpter ꝯsideratōem speculatiuam. minor ptz: qr hic tractatur de opabilibus ita distincte ac si esset de eis p̄cise: ⁊ etiā de speculabilibus ac si esset de eis p̄cise

Cōtra istā opinionem arguit sic: habitus nō hēns euidentiā ex obiecto nō distinguit ƀm distinctōem obiectoꝝ. tunc enim opōteret ponē duas fides infusas iste aūt habitus nō habet euidentiaz ex obiecto. igit nō distinguit ƀm distinctōnem obiectoꝝ. igit nō est 2º habit9 ꝓpt distinctōem opabilium ⁊ speculabiliū.

P: illa opinio de duob9 habitib9 ꝙuis possit ꝓbabilitatem aliquā hēre de theologia vt tradita ē in scriptura: tn̄ de theologia in se cuius subiectū primū ē eēntia diuina vt hec essentia: sicut dictū est de subiecto theologie: nō vr̄ ꝓbabilis. nā de isto subiecto cū sit verissime vnū cognoscibile nata est hri p̄mo aliq̄ noticia v̄e vna. si vō detur aliqua que nō sit de ipa essentia sed de aliquo alio p̄mo: ista alia nō erit theologia in se. ē igitur vnus habitus simplicit licz forte cū ipa possit in scriptura esse aliqua alia noticia que sit de alio subiecto. Idē patet: qr ordo sciarum ƀm eminentiaz stat ad aliquod vnū tm̄: qr nō pn̄t due eē scientie simplicit p̄me istā vnam eminētissimam ⁊ solā dico esse theologiā que sola est p̄mo de p̄mo sbō theologie. D: deduco rōem eius ad oppositū. illa cognitio ē practica in qua nō determinat de speculabilib9 magis ꝙ cognitio eoꝝ ptineat ad praxim vel ad cognitōez practicā. sed cognitio ista nō tractat de speculabilibus distinctius ꝙ cognitio eoꝝ requirat ad cognitōem practicā vel praxim dirigendā. g̊ ⁊c. ꝓbō minoris: quelibet cognitio de conditionib9 appetibilitatis finis ⁊ de ꝯditionibus eoꝝ que sunt ad finem q̄tenus sunt ad finē: ⁊ tertio de ꝯditōibus quibuscūqz hui9 vel illorūz circa q̄s ꝯtingit potentiā opatiuā

errare nisi dirigat᷑ est necessaria ad pra/cticã cognitõem. nulla aũt est cognitõ h̃ tradita de fine nec de hĩs que sũt ad finẽ q̃n sit talis. ğ ⁊c. uel saltẽ circa ista cõtingit uoluntatẽ ignorantẽ errare. sic dicet̃ in solone tertie obiectiõis ɔtra solonem q. ṗncipalis. l3. n. trinitas ꝑsonarũ non ostendat finẽ appetibiliorẽ q̃ si eẽt non trinus: qꝛ est finis inquãtũ vnus de⁹ nõ inquantũ trinus. tñ voluntatẽ ignorantẽ trinitatẽ ɔtingit errare in amando uł desiderãdo finẽ: desiderando frui vna ꝑsona sola. Silr̃ ignorãtẽ deũ fecisse mũdum ɔtingit errare nõ rependẽdo amorem qualẽ gratitudo reqreret ꝑpter tã tam cõicatõem bonitatis sue ad vtilitatẽ nostram factã. ita ignorãdo articlos ptinẽtes ad nostrã reparatõem cõtingit ignorantẽ errare etiam nõ rependẽdo amorẽ debitũ ꝑ tanto beneficio. ⁊ ita de aliĩs theologicis. assumptũ pꝫ: quia quecunq ɔditões tradunt᷑ de fine magĩ nate sunt ostendere appetibilitatez finis et ɔditões eorum que sunt ad finẽ magna te sunt oñdere ea que sũt ordinata ad finem. Ad arᵐ eorum patet q̃ minor est falsa. ad ꝑbatõem dico q̃ nõ põt ita distincte tractari d̃ fine cognito: ⁊ d̃ his que sunt ad finẽ q̃n tota illa cognitio esset practica intellectui creato: qꝛ tota illa cognitio nata est ostendere finem sub ratõne appetibilis. ⁊ ea que sunt ad finẽ sub rõe ordinis eorũ ad finem. uel circa quecunq posset voluntas non directa errare.

Alia opinio tenet

eandẽ ɔclonem. Sed ponit cũ hoc theologiã esse simplr̃ vnum habitũ.

Ad questionem igi

tur respondeo q̃ cũ actus volũtatis elicitus sit verissime praxis etiã si nõ cõcomitur aliquis actus imperatus: ut patz ex ṗmo articulo. Et extẽsio cognitõnis practice cõsistat in ɔformitate ad praxiz ⁊ ṗoritate aptitudinali. hoc h3 ex 2ᵒ articulo. sequit᷑ q̃ illa est cognitio practica q̃ est aptitudinaliter ɔformis uolitõi recte: ⁊ nãliter prior ipsa. sed tota theoloᵃ necessaria in intellectu creato est sic conformis actui uolũtatis create ⁊ ṗor ea. ğ ⁊c. ꝑbatio minoris: quia ṗmuz subiectũ theologie est virtualr̃ conforme uolitõi recte: qꝛ a rõne eius sumunt᷑ ṗnciᵃ ṗma restitudinis in uolitõe. ipm etiam determinat intellcm̃ creatũ ad noticiaz rectitudinis determinate ipsius praxis quo ad omnia theologicalia necessaria ṗus nãliter q̃ aliqua uolũtas creata uelit. alias nõ esset neccia. ğ ex ṗmo sbiecto sequit᷑ tam ɔformitas q̃ ṗoritas theologie ad volitõem. ⁊ ita extensio ad praxĩ a qua extẽsiõe ipsa cognitio dicenda sit practica. Confirmat᷑ ratõ ista: qꝛ cuz ṗmũ obiectum theologie sit vltimus finis ⁊ ṗncipia in intellectu creato sũpta a fine vltimo sint ṗncipia practica. igit᷑ ṗncipia theologie sũt practica. ğ ⁊ ɔclones sunt practice. Sed obĳcit᷑: quia ex questiõe ṗcedẽte deus non est h̃ ṗmũ subiectũ inquantũ finis. sed ut hec eẽn⁹ ṗncipia aũt sumpta a fine ut finis ẽ sũt practica. Itẽ cognitio finis vltimi nõ est immediate conformis. nec nata est esse ɔformis immediate praxi eliciende. ğ nõ est ꝑpinquã practica. Item ṗmũ obiectũ includit᷑ vĩtualiter ɔformitatem ad praxim rectã non tñ solam cognitõnẽ sic ɔformẽ. alioquin nõ posset de ipo esse cognitio speculatiua: q̃d vĩ incõuẽiens. Qualiter. n. est ista veritas practica deus est trinus. uel pater generat filium ğ ṗmum obiectũ includit aliquã noticiam speculatiuã. igĩ ex conformitate illa virtuali ṗmi obiecti ad praxiz nõ sequit᷑ theologiam esse practicam cũ multe veritates que sunt maxime theologice inquantũ theologia distiguit᷑ a metaphysica sint speculatiue. Itẽ tunc scia dei esset practica que est de eodem subiecto ṗmo. ⁊ etiam videtur q̃ ratio solutionis

questiōis possit applicari ad intellectuȝ
diuinū sicut ad creatū. Ad ꝑmuȝ di
co ꝙ respectus finis nō est illud a q̊ ꝑnª
sumunt in aliq̄ scia. sed illud absolutuȝ
in q̊ fundatur respect⁹. ⁊ illud est eēntia
hec. Ad 2m dico: ꝙ virtualr ꝯtinens
cognitōem ꝯformē est v̊tualit̄ cōforme.
⁊ ita cognitio eius est practica: qꝛ ꝯclōes
practice hn̄t ꝑncipia practica. prima āt
cognitio illi que est de fine est cogni°fru
itōis finis. ⁊ ista nata est esse ꝯformis fō
malr praxi fruitōis. Ad tertiū dico:
ꝙ ꝑmū obiectuȝ solūmodo includit no
ticiam ꝯformē uolitōi recte: quia virtu
te eius nihil de ipso cognoscit qđ nō sit
uel rectitudo volitōis alicuius uel v̊tua
liter includēs noticiā talis rectitudinis.
Et cōcedo ꝙ infertur in ꝯn̄te ꝙ de ipso
nulla pōt esse scia speculatiua. nec̄io. n.
noticia eius ⁊ cuiuscū̄qꝫ intriseci ꝑ ipsū
cogniti ꝯformis est praxi aptitudinalr ⁊
ꝑoꝛ si cognitū est necessariū. Cū insta
tur de illis veritatib⁹ q̄ vident maxime
theologice ⁊ nō metaphysice. ut deus ē
trinus. ⁊ pater generat filiuȝ. dico ꝙ iste
sūt practice. ꝑma. n. includit v̊tualit̄ no
ticiam rectitudinis dilectōis tendētis in
tres ꝑsonas. ita ꝙ si act⁹ eliceretur circa
vnā solā excludendo alias: sicut infidel̄
eliceret esset actus nō rectus. 2ª includit
noticiā rectitudinis sm̄ ꝙ actus ē circa
duas ꝑsonas quaꝝ vna est sic ab alia.

Si obiiciat contra h̄ sic: qꝛ nihil nisi
essentiale est rō terminādi actū illius di
lectōis. theologia aūt est magis ꝓprie đ
ꝑsonalibus ꝙ de eēntialib⁹: qꝛ eēntialia
plurima pn̄t a nobis in metaphysica co
gnosci. igitur theologia ut distinguitur
a metaphysica quātum ad ꝓpriissima
sibi nō est practica. prima ꝓpositio ꝓba
tur: quia alias esset aliq̄ ratō diligibilita
tis in vna persona que nō esset in alia:
quod falsū est quia tunc nulla beatifica
ret in se ipsa. Rn̄deo eēntiale est ratio
absolute t̄minādi actū amādi: ut ꝓpter
quā. sed persone terminant ut que amā

tur. nō aūt sufficit ad rectitudinē actus
ꝙ habeat rōnem formalem conuenien
tem in obiecto. sed etiā reqrit ꝙ habeat
obiectū ꝯueniens in quo sit talis rō for
malis. ꝑter igitur istam noticiaȝ rectitu
dinis quā includit eēntiale in actu amā
di deū. ꝑsonalia includūt ꝓpriā noticiā
vlteriorē rectitudinis reqsite. Ad q̄r
tū posset concedi ꝙ theologia dei de ne
cessariis sit practica: qꝛ in intellectu suo
natū est ꝑmū obiectū theologicū quasi
gignē noticiam ꝯformē volitioni recte
ꝑorem nāliter ipsa volitione. ꝙ confor
mē pȝ: ꝙ ꝑorem ꝓbat: quia ꝑmus nālit̄
intellectus intelligit obiectuȝ ꝑmum ꝙ
volūtas velit illud. igitur ꝑus naturali
ter volitōe potest habere omnē noticiā
sufficienter v̊tualiter inclusā in intellecti
one ꝑmi obiecti. talis est quecūqꝫ notiª
necessaria de ꝑmo obiecto. consequenª
supposita patet: tuȝ qꝛ ꝑ impossibile ex
clusa omni uolitōne posset intellect⁹ ha
bere omnē noticiam sufficienter v̊tualit̄
inclusam in intellectōe ꝑmi obiecti. cuȝ
illa intellectio ꝑcedat omnē volitōnem
tum quia intellectus diuinus nō discur
rit. igitur nō ꝑus naturalit̄ intelligit ꝑm
obiectū ꝙ aliqđ virtualiter in illo inclu
sum quo ad noticiam. g̊ si ꝑus intelligit
ꝑmum obiectū ꝙ voluntas velit aliqđ
ꝑus intelligit q̊dlibȝ inclusū quo ad no
ticiam in ꝑmo obiecto ꝙ voluntas ve
lit. hec scđa ꝓbatio ꝯsequentie min⁹ va
let. Si obiiciat: quia tunc voluntas
diuina nō erit ꝑma regula sui in actib⁹
suis si eius actum ꝑcedat noticia cui in
agendo debet conformari ad hoc ut re
cte agat. ꝯsequens aūt videt inconueni
ens: qꝛ tollit sūmā libertatē voluntatis
diuine si ab alio terminet: ⁊ nō ex se pri
mo quo ad ꝑmū actū suum si aūt prece
dit omnē actū suū cognitio practica ab
intellectu determinabitur ad primum
actū: quia non potest ei dissentire. tunc
enim posset peccare. Item supra di
ctū est phm bene dicere consequenter si

intelligentia naturaliter amat deum vl sum. ergo noticia ostendēs deū non est practica. fiat aūt similis cōsequentia de deo naturaliter amante se. Itez diri gēs aliqua causa est respectu directi. igr̄ est distinctio realis inter ipsa. nō est aūt talis distinctio intellectōis dei ad uelle.

Et confirmatur: quia intelligēdo iā velle esse elicitum intellectus nō dirigit tm̄ enim dirigit circa actū eliciendūz q̄i p̄oz ipso. sed in deo uelle suū nō sequit̄ voluntatem. igitur nunquā est ibi qua si eliciendum. sed semper quasi elicitūz. & c̄. Hic vī consequenr̄ dictis dicen dū q̄ accipiendo regulā p̄ rectificante i praxi p̄ma regula est finis vltimus: qui virtualiter includit p̄mo noticiā om̄is rectitudinis necessarie cuiuscunq̄ pra xis sicut p̄mū subiectum scientie specla tiue p̄mo v̄tualiter includit noticiā om nium veritatū speculabiliū. hec autem p̄ma regula que est finis ordinate rectifi cat intellectūz ⁊ voluntatē sicut ipse po tentie nate sunt agere ordinate ita q̄ pri us quasi gignit noticiā conformez recte praxi q̄ rectificet praxim. ⁊ ita potentia practicāte alia erit potentia p̄oz ⁊ prius recta: ita q̄ p̄mū ꝯsequēs illatum in pri ma rōne videt ꝯcedendū. Cū uero im probatur. posset dici q̄ sicut vniuersalr̄ libertas stat cum apph̄ensione p̄uia ita sūma libertas stat cum summa apph̄en sione preuia. apprehensio autem praxis perfectissima includit noticiā conformi tatis quādo ipsa necessario conuēit pra xi. Cum ulterius additur q̄ determina ta fit aliunde. hoc negandū est loquēdo de determinatōne que fit per agens suf ficiens. lz. n. nō possit dissentire a noti rectificatiua praxis ⁊ p̄ozi praxi. hoc tm̄ nō est quasi intellectus p̄ noticiā sit cau sa sufficienter actiue determinatōis dei minās ipsam ad actum. sed ex perfectio ne uoluntatis est q̄ ip̄a tm̄ nata est con formiter agere potētie p̄ozi in agēdo q̄n do illa p̄oz p̄us p̄fecte agit circa obiectū hoc est tm̄ nouit prius quantum posset nosse: quod dico p̄ ꝯtingētibus quoꝝ intellectus diuinus nō habet omnē no ticiā sibi ꝯpossibilē ante oēm actū volū tatis: ideo circa illa nō oportet q̄ cōfor miter agat potentie p̄ozi: q̄z ipsa nō p̄ri ꝯformiter nouit tale obiectū s̄z sp̄ aliter accidit circa cognoscibilia necessaria ex se: q̄z ista p̄fectissimaz sui noticiā habēt absq̄ actu volūtatis. Licet hec r̄nsio videatur euadere argumentū. ⁊ p̄ eam etiā sequētia argumenta possent euadi. tamen aliter posset dici q̄ theologia ne cessaria in intellectu diuino non est pra ctica: quia non est p̄oritas naturalis in tellectōis ad uolitōem quasi conforma tiui ad ipsum ꝯfirmandū siue directiui ad dirigendū aliq̄d. quia posita noticia quacunq̄ rectitudinis ipsius praxis q̄n uis ista ex se possit ꝯformare potentiam ꝯformabilē seu rectificabilē aliūde non tamē uolūtatem diuinam respectu sui p̄mi obiecti que ex se sola rectificatur re spectu istius obiecti: ita q̄ uel talis natu raliter tendit in illud. uel si libere nullo modo est de se quasi indifferens ad recti tudinem ⁊ quasi aliunde aliquo modo habens eam. ita q̄ noticia determinati ua rectitudinis nō est necessariā p̄oz uo litōne quasi volitio illam requirat ut re cte eliciatur. sed tm̄ preexigit ostensionē obiecti. ⁊ istam noticiam ex se directiuā nō preexigit ut directiuā: sed tm̄ ut ostē siuam. ita q̄ si posset precedere volitio nem sola ostensio obiecti: ⁊ sequi noti rectitudinis necessarie ipsius praxis: sic̄ dicetur de praxi circa cōtingentia eque recte eliceret volitio tūc sicut nūc. nullo ergo modo intellectio est p̄riō ut confor matiua seu regulatiua volitōis. Ad argu^m igit̄ p̄bans p̄oritatem rectitudis ad praxim rectam. responderi potest q̄ l̄z sit aliqua p̄oritas intellectōis ad voli tōem. nō tm̄ est sic p̄oz ut requirat rōem rectaz esse p̄orē praxi: quia talis p̄oritas est regule ad regulatū: qualis eē nō p̄ōt

quãdo voluntas est omnimoda regula
sui in agendo. Huius cõtrouersie de
scientia respectu sui an sit practica sum-
ma in hoc ꝯsistit. si noticia que de se eẽt
directiua in praxi dato ꝙ põ practicã si
sciente non essꝫ dirigibilis in agendo sit
practica ex hoc solo ꝙ esset sic ex se dire
ctiua uel nõ practica ex hoc ꝙ potentia
practicãs in sciente nõ est dirigibilis qui
alteram partẽ tenet dicat ꝯsequenter.

Secũdus articulus

q. est de theologia ꝯtingentiũ an sit pra
ctica. dico ꝙ tm̃modo in illo intellectu
theologia ꝯtingentiũ practica potest eẽ
qui habere potest determinatiuã noti-
ciam rectitudinis ipsius praxis ante ip-
sam praxim elicitam: quia solummodo
ibi theologia ꝯtingentiũ potest esse con
formis praxi 7 prior ea. talis est tm̃ intel
lectus creat' quia nullius intelligent̃ cre
ati volũtas p̃mo determinat rectitudi-
nẽ ꝯtingentẽ ꝯuenientẽ praxi. In itel
lectu igĩ diuino nõ põt esse theolo^a con
tingentiũ practica tenẽdo ista duo. p̃mũ
ꝙ cognitio practica 7 praxis ad quã ex
tendit debẽt esse necessario respectu ei'
dem suppositi. 2^m ꝙ dei ut operãtis nul
la sit praxis nisi volitio. nõ ponẽdo ĩ ip
so potentiã tertiã aliam ab intellectu et
volũtate. nã nulla cognitio ꝯformis uo
litõi ꝯtingenti recte p̃cedit ipsam uoliti
onẽ dei: quia p̃mo uolitõe determĩatur
praxi illi talis rectitudo. Illud p̃muꝫ
est dubiũ. ꝓbat tñ dupl'r. nã si cognitio
quecunqꝫ de praxi alterius est practica.
g̃ cognitio mea de hoc qđ est deũ creare
mundũ. uel de hoc qđ est intelligentiaꝫ
mouere celũ erit practica: qđ vĩ falsum
saltẽ hoc vĩ ꝯcludere ꝙ cognitio practi-
ca nõ p̃t eẽ itelligent̃ inferioris operãte
supiore f̃m illã praxim si nihil f̃m illa i
ferius operat. pari rõne nec supioris ul'
equalis si nihil facit ad praxim operan
tis. si aũt aliquid facit iam supior habꝫ
praxim ꝓpriã respectu cuius sua cogni
tio sit practica. Item si cognitio pra-
ctica habet aliquã causalitateꝫ respectu
praxis ad quã extendit 7 nõ est nata ha
bere talẽ causalitatẽ p̃mo nisi respcũ pra
xis q̃ sit in intelligente vĩ seq̃ ꝓpositum
Cõtra. igĩ de eodẽ vnus intellect' ha
beret noticiã practicã alius speculatiuã
si praxis eẽt possibilis vni intelligenti 7
nõ alĩ. Ad hoc põt dici ꝙ pfecta re-
ctitudo praxis includit circũstantiã ope
rantis sicut 7 alias circũstantias. ita ꝙ
sine ista nõ est rectitudo. Si. n. accipiat
deus est amandus nisi addat a q̃ puta a
volũtate nõ est vere practica ꝯplete: q̃a
deus a bruto nõ est amãdus. itaqꝫ h^o ue
rũ pfectum deus est amãdus a uolũtate
etiã in q̃cunqꝫ intellectu est practicũ: ita
7 istud hõi q̃nqꝫ est ieiunandũ nõ ẽ tm̃
practicũ hõi cognoscẽti: sed etiã angelo
7 deo: 7 etiã hõi 7 deo est hoc practicuꝫ
ab angelo celũ est mouendũ. 7 cõcedo il
lud ꝙ p̃ma ꝓbatio infert tanq̃ inconue
niẽs. Et si obĩciat ꝙ non saluat p̃oritas
practice cognitõis ad praxim. p̃us. n. di
lectio dei respectu sui est recta q̃ hõ uel
angelus possit intelligere ꝙ deus ẽ amã
dus a volũtate. Rñ^o ista p̃oritas dꝫ eẽ
ex obiecto 7 intellectu hoc est ꝙ obiectũ
natũ sit detĩminare intellcm̃ ad noticiaꝫ
detĩminate rectitudinis praxis quantuꝫ
est ex se ante praxim istã. ita obiectuꝫ h^o
natũ est quẽcunqꝫ intellcm̃ determinare
ad noticiam istã. deus est amãdus a uo
lũtate quantũ est ex se añ praxim. lꝫ ali
quis intellectus ex impfectõe sui nõ p̃us
determinet q̃ potẽtia operans ex pfectõ
ne sui operet. Ad aliã obiectiõem di
co ꝙ sicut volũtas põt esse cã supior re-
spectu praxis potentie motiue. nec q̃cun
qꝫ h̲ respectu cuiuscũqꝫ: puta nõ mea re
spectu potẽtie motiui angeli: sed qñ sũt
in eodẽ. Ita si cognitõ practica sit causa
respectu praxis: hoc est in eodẽ intelligẽ
te 7 operãte. nec oꝫ ꝙ in alio sit non pra
ctica nisi accipiẽdo stricte practicũ p im
mediate applicabili ad opus quantũ est

ex identitate suppositi cogſcentis ⁊ ope
rantis. qualē denominatōnem denotat
infinitiuus ſignificās praxiȝ ꝯstruct⁹ cuȝ
ſcire. ſic eni concedit ꝙ ſolus deus ſcit ſe
infinite diligere. lȝ angelus ſciat ipm in
finite a ſe diligendū. Qui ſic respon
dit a ꝑncipio habet ꝯcedere oēs verita
tes de praxibus agētiū cauſatoꝝ cogſci
a quocūqꝫ intellectu practice: qꝛ oēs iſte
ſiue ab obiecto ut nccie. ſiue aliunde ut
ꝯtingentes nate ſunt ꝑus eſſe cōformes
praxib⁹ ſiue ꝑus determinare rectitudi
nē praxibus ꝙ ipſe praxes eliceant. Oēs
aūt veritates de volitōe diuina neccie ſī
practice ꝯtingētes aūt nō: qꝛ ante iſtam
praxim elicitā ad quā extendunt nō ha
bēt ꝯformitatē: qꝛ nullā determiatōem
rectitudinis. vbi gr̄a: deus practice cog
ſcit hōi eē penitendū ⁊ angelo eē mouē
dū celū. ſȝ nō ꝙ eſt deo uolēdū hominē
ſcm̄ penitere: uel angelū celū mouere.

Si queris qual' eſt theologia ꝯtingē
tiū in ſe nō ꝯpata huic ul' illi intellectui
Dici pōt ꝙ ipſa talis eſt in ſe qual' eſt ex
obiecto. nō eſt aūt ex obiecto cōformis
praxi ante oēm praxim: quia ex obiecto
nulla nata eſt hūi noticia determiate re
ctitudinis ꝯtingentis. ideo ex obiecto n̄
eſt practica. igr̄ ſpeculatiua ſi ſufficiēter
diuidūt noticiā. Huic ꝯgruit ꝙ in intel
lectu diuino negat̄ eſſe practica. talis aū
tem vr̄ res eſſe in ſe qualis eſt in pfcō ge
nere illo. nō in impfecto. Si obijciat
ꝙ tūc cognitō in ſe ſpeculatiua eſt alicui
practica puta intellectui creato. ḡ practi
cū nō repugnat ſpeculatiuo: Rn̄o. ꝙ
ſicut eſſe ex obiecto ſpeculatm̄ eſt per ſe
ſpeculatm̄. ita eē practicū ex obiecto ſuf
ficient determināte intellcm̄ ad noticiam
rectitudinis (⁊ ſi ſufficient. ḡ ante omnē
volitōem) eſt eē p ſe practicū. ⁊ ſic oppo
nunt iſta duo practicuȝ ⁊ ſpeculatm̄ ut
iſta nō extenſibilis ad praxim ⁊ extenſi
bilis ad praxim. Sed eſſe practicū aliū
de ꝙ ex ſubiecto: puta a cā extrinſeca ut
a uolūtate determināte intellcm̄ ad no
ticiā praxis eſt eſſe accn̄tal'r practicuȝ. et
ita ꝯcedo theologiā ꝯtingentiū eſſe pra
cticā nobis: lȝ in ſe ſit ſpeculatiua Cō
tra hoc cui conuenit vnum oppoſitoꝝ
p ſe ei aliud oppoſitū nec p ſe nec per ac
cidēs ꝯuenit. igr̄ noticia p ſe ſpeculatiua
nec p ſe nec p accn̄s eſt practica. Rn̄o
lȝ an̄s poſſet exponi de p ſe pmo mō ul'
ſcdo modo. nō aūt tertio mō put dicit
idē qd ſolitarie. Tam̄ ꝯcedo ꝙ nllo mō
inherendi inheret oppoſitū pdicati hu
ius quod eſt p ſe ſpeculatm̄. qꝛ theolo
ꝯtingens p ſe ſcdo mō eſt p ſe ſpeculati
ua. ita ꝙ inherētia ſit p ſe ⁊ pdicatū det
minet p ſe. Sed p accn̄s eſſe practicum
p accn̄s nō opponit illi. ſicut eē nigrum
ſimplr: ⁊ eſſe albū ſm qd nō opponunt
ſm quid. n. ⁊ ſimplr determināt pdica
ta ut denominātia. Si arguit p ſe ē
ſpeculatiua p ſe. ḡ p ſe eſt ſpeculatiua. cō
cedit nec huic pdicato repugnat hoc p
dicatū p accn̄s practica. Si vō alteꝝ
iſtoꝝ duoꝝ que tenet iſta rn̄ſio nō tene
atur. tūc pōt ꝯcedi ꝙ theologia ꝯtingēs
lȝ nō in ſe quia nō ex obiecto. tn̄ in oī in
tellectu creato ⁊ increato eſſȝ practica p
accn̄s: qꝛ ut ipſa eſt in intellectu diuino
pōt eſſe ꝯformis praxi ꝑus ꝙ praxis illa
eliciat a uoluntate creata. ꝑus. n. intelle
ctus dei nouit peccatorē adultū in noua
lege debere ꝯteri ꝙ peccator ꝯterat. ⁊ ſic
nō tenēdo pmū iſtoꝝ cognitō dei ō pra
xi alterius opantis eſt practica. nō tenē
do etiā ſcdm puta ponēdo agere dei ad
extra eſſe praxim eius aliā a volitōe fō
maliter. lȝ intellectus dei nō ꝑus nouit.
a. eſſe creandū ꝙ volūtas ſua uelit. tam̄
ꝑus nouit ꝙ creet. ⁊ ita praxim ad extra
ꝑcedit noticia ꝯformis: lȝ nō ex obiecto
ſed aliunde ꝯformis. Hoc ſaltē teneo
ꝙ theologia ꝯtingentiū non eſt p ſe pra
ctica ſiue ex obiecto. pōt tn̄ itellectui cre
ato eē practica p accn̄s. ⁊ h in illo intelle
ctu cuius eſt opari ſm praxim cui deter
minat rectitudo a volūtate diuina. An
vō intellectui diuino ſit practica pȝ tenen

do illa duo uel opposita quid dicenduz est ꝯñter. Probabilia tñ vident hec tria. ꝑmo ꝙ practica ē rectificatiua ī praxi cognoscētis. 2° ꝙ est rectificatiua potētie practicātis aliũde ꝗ̃ a se rectificabilis Et tertio ꝙ in deo nõ est potētia practicãs alia nisi uolũtas. Ex ꝑmo ⁊ tertõ sequit ꝙ si diuina noticia esset practica ipsa esset rectificatiua in volitõe diuina. h aũt falsũ est ex. 2°. istoꝝ: qꝛ volũtas diuina ex se ꝑmo recte elicit velle respectu ꝑmi obiecti. respectu aũt illoꝝ quoꝝ est ꝯtĩgenĩ ex se sola determinat nõ ꝑ aliquã noticiã determinatam rectitudinis precedentem.

Ad argumenta

Ad argumenta ꝑncipalia ꝑme. q. Ad ꝑmũ rñdeo ꝙ fides nõ est habitus speculatiuus. nec credē est act' speculatiu'. nec visio sequēs credere est visio speculatiua. sed practica. nata est eni ista uisio cõformis esse fruitõi. ⁊ ꝑus nãlr hñi ĩ intellcũ creato ut fruitio recta illi ꝯformit eliceatur. Ad 2m dico ꝙ ꝯtingēs circa qd ē scia practica est finis uel ens ad finez. in agibilib' aũt actio est finis vltimus ꝑm phm. 6. ethi. ğ ꝯtingētia actiõis sufficit ad sciam practicã ul' obiectũ scie practice. Cõtra hoc arguit ꝑmo: qꝛ scia est necessarioꝝ. ğ circa ꝯtingentia nõ ē scia añs pꝫ ex diffinitõe scire. i. posteri. Silr 6. ethi. scientificũ distinguit a rõcinatiuo penes necessariũ ⁊ ꝯtingēs. ğ oēs habit' ꝑtis sciētifice sunt circa necessariuz scia aũt est hit' istius ꝑtis. ğ. P. si theologia est circa ꝯtingēs agibile. ğ ē hit' actiuus cũ rõne va. hec diffinitio est prudētie ut dĩ. 6. ethi. ğ theologia ē prudēa ⁊ nõ scia. Ad ꝑmũ rñdeo de ꝯtingētib' sũt multe vitates necĩe: qꝛ act' q cõtingenter elicit ꝯcludit necĩo debet eē talis ad hoc ut sit rect'. de ipso ğ ē scia qñtũ ad ꝯclõnē demõstratã necĩo: lꝫ ĩ se sit ꝯtingens inquãtũ elicit a põ ꝓpria. tũc pꝫ ad auctem. i. posteri. scia est necĩj dci de ꝯtingēte. ⁊ ita vitates necessarie icludunt in vitate ꝯtingētis. uel ꝯcludunt d aliquo qd est ꝯtingēs ꝑ rõem alicui' ꝑoꝛis necessarij. Per idē ad auctem. 6. ethi. qꝛ hitus ꝑtis rõcinatiue est circa actũ inquantũ ꝯtingenĩ elicit. ſꝫ hitus scientificus uel scia est circa idē inquãtũ d eo aliquid necĩo ꝯcludit. Si obijcit ꝙ ñ est idē obiectũ habit' scientifici ⁊ rõcinatiui. de hoc dicet inferius quõ idē obm põt eē pluriũ hituũ: lꝫ nõ idē hitus pluriũ obiectoꝝ. Ad 2m dico ꝙ codē mõ ꝯcluderet sciam moralē esse prudētiam nã scia moralis ē hitus actiu' cũ va rõe Jõ dico ꝙ diffinitio prudētie dꝫ ĩtelligi de hitu actiuo ꝓximo qlis est hitus acq̃sit' ex actibus. vñ sic circa fcibilia ars se hꝫ ad hitũ exꝑti. ita circa agibilia se hꝫ scia moral' ad hitum prudētie: qꝛ habitus artis ⁊ scie moralis quasi sũt rẽoti ad dirigendũ qꝛ vl'es. ſꝫ hitus prudentie ⁊ exꝑti qꝛ generati sũt ex actib': sunt ꝑticulares ⁊ ꝓpinqui ad dirigendum. Ista expõ est necĩa alioq̃n nulla eēt scia practica: qꝛ q̃cunqꝫ est hitus actiu' ul' factiu' cũ rõne va. ꝯcl'o aũt est incõueniēs ⁊ ꝯtra phm. 6. meta. ⁊ ꝯtra Auic. i. meta. ⁊ ꝯtra auctes alias. Ad tertiã rõnē dico ꝙ Boecius intelligit ꝑ theologiaꝫ metephysicã. ⁊ qd dicit de sba dei dico ꝙ deus ꝯsiderat in illa scia quantuz possibile est ipm ꝯsiderari in scientijs acq̃sitis. Ad aliud dico ꝙ nobilitatis est in inferioꝛi attingere suũ supius ꝑꝫ phꝫ 7. pollit. vnde sensitiua hõis est nobilioꝛ: qꝛ oꝛdinat ad intellectiuã ꝗ̃ sensitia bruti. Nobilitatis igit est in scia oꝛdinari ad actũ nobilioꝛis potētie. ſꝫ phs non ponit aliquã sciam eē ꝯformē praxi uoluntatis circa finē: qꝛ nõ ponit uolũtatē circa finē hře praxim sed quandã motõnē simplicē nãlē: iõ nullã posuit posse esse nobilioꝛē ꝑ ꝯformitatē ad finē. Si tñ posuisset aliquã praxim circa finem nõ negasset ut vĩ sciam practicã respcũ isti' praxis eē nobilioꝛē speculatiua scia cira

idē:puta si aliqua esset speculatiua cir^a
illa circa que est scia moralis nō diceret
istā speculatiuā esse nobiliorem morali
scia. Nos autem ponim⁹ esse verā praxi
circa finē cui nata est eē cognitio ꝯformis
⁊ iō ponimus cognitōem practicā circa
finē nobiliorē esse oi speculatiua. igr̄ p^a
ꝓpō rōnis que vr̄ posse sumi ex .i. meta
phy. ꝗuis eā expsse nō dicit phs negan
da est. Ad pmā ꝓbōnem eius dico:
ꝙ scia illa est nobilior que ē sui grā ꝙ̄ q̄
est grā alicuius actus inferioris. quelibꝫ
aūt scia quā ipse posuit practicā ē grā a
licui⁹ inferioris ꝙ̄ sit ꝯsideratio specula
tiua:quia saltem circa obm̄ aliquod in
ferius ꝙ̄ qd̄ ponit esse obiectū̄ speculati
ue. ⁊ iō qualꝫ practica quā ipe ponit est
nobilior aliqua speculatiua. que aūt est
grā alterius act⁹ nobilioris suo ꝓprio a
ctu nō est ignobilior ꝓpter talē ordinez
tunc enim sensitiua nr̄a esset ignobilior
sensitiua bruti. Cum de certitudine
dico ꝙ qualꝫ cognitio scientifica respcū
sui obiecti est eque certa fm ꝓportiōem
qꝛ vtraque resoluit in sua pn^a immedia
ta. sed nō eque certa fm quantitatē: ꝗa
hec sūt cognoscibilia certiora illis sicut
obiecta de quibus ponit phus scias pra
cticas sunt minus pfecte cognoscibilia i
se ꝙ̄ de quibus ponit aliquā speculatiaꝫ
iō aliqua speculatiua fm phm ponitur
certior oi practica fꝫ quantitatē. nos āt
ponimus cognoscibile opabile hoc ē at
tingibile p opatōem que est vē praxis i
se esse maxime cognoscibile: ⁊ iō pōim⁹
sciam de ipso. nec fm q̄ntitatē certitudi
nis sic nec fm ꝓportiōem ab aliq̄ a^a ex
cedi. Ad aliā rōem de necījs extrīsecib⁹
dico ꝙ hec nō est inuēta ꝓpter necia ex
trinseca sed ꝓpter necia intrinseca. s. or
dinē passionū ⁊ opationū. sicut moral
scia si eēt inuēta oibus necījs extrinsecis
hitis nō minus eēt practica. nō est autē
hec inuēta ad fugā ignorātie: quia mul
ta plura scibilia possent poni uel tradi
in tanta quantitate ꝙ̄ hic tradite sint.

Sed h eadē replicant frequent ut effica
cius inducat auditor ad opatōem eorū
que ibi psuadent.

Ad argumenta se

cunde. q. Ad auctem. iij. de aia dico
ꝙ loquit de fine ut cognitio. nam intel
lectus ꝓpter aliquid rōcinans rōcinat ꝓ
pter finē cognitū ⁊ ut est pn^m demōstra
tōis. Ad 2^m de p^o metha. dico ꝙ pra
ctica nō est gratia vsus ut per se finis. ta
mē aliquē habitudinē habet ad vsum:
sic ꝙ vsus est p se obm̄ eius uel aliquid
virtualiter includens vsum: quale phs
non posuit esse aliquod ens nisi ens ad
finem. Et omne tale obm̄ ē ignobili⁹ ob
iecto speculabili. Et ideo talis ordo ad
praxim ꝯcludit ignobilitatē practice re
spectu speculatiē. Ad 3^m de. 2. meta.
dicitur ꝙ speculatiua ⁊ practica habēt
diuersos fines loquendo de p se finibus
infra genus cognitōnis. sed illi fines nō
distinguunt pmo. sed pot est distinctio
ex obiectis sicut dcm̄ est.

Ad ratiōes pro opi

nione opposita. Cum arguitur contra
distinctionem per obiecta. Ad pmaꝫ
dico ꝙ non potest esse circa idem obie
ctum habitus speculatiuus ⁊ practicus
Cum ꝓbatur: quia intellectus extensio
ne fit practicus. dico ꝙ Aristo. nunq̄m
dixit ꝙ intellectus speculatiuus extensi
one quacunqꝫ fit practicus. Sed Arist.
ponens tres gradus intellectus quorꝫ
pmus est considerare speculabilia tātū.
Secundus ꝯsiderare agibilia nō dictan
do ꝓsequi uel fugere. Tertius ut dicit
quando amplius extendendo se iubꝫ p
sequi uel fugere. ita ꝙ illa extensio est in
tellectus imperfecte practici ad conside
ratōnem perfecte practicaꝫ: puta ab ap
prehensione terribilium ad dictamen
completum de eis precipiendo fugam:
uel prosecutionem. Concesso tamen
ꝙ intellectus speculatiu⁹ extensiōe fiat

practicus nõ est ad ꝓpositũ: qꝛ specula
tiuum ꝛ practicũ sunt dĩe accñtales in
tellectus lꝫ sint essentiales habituũ ꝛ a
ctuum: ꝛ iõ act⁹ ꝛ habit⁹ nõ extendunt.
Ad illud de medicina dico ꝙ habitus
vlis est speculatiuus. sed qñ ex ea acqui
ritur habitus ꝑticularis tũc fit practic⁹
Cõtra: tũc ex ṗncipijs speculatiuis se
queret ↄclusio practica: iõ alit dicendũ
ẽ ꝙ qñ sunt aliqua duo extrema oppo
sita quãto aliq̃d recedit ab vno opposi
torum tãto accedit ad aliud. mõ actua
lissimã rõnem practici hẽt ↄsideratio q̃
nata est immediate esse ↄformis forma
liter praxi eliciende. ꝛ quãto aliq̃d ma
gis recedit ab isto tãto mag accedit ad
speculatiuũ. igit habitus vlis qui nõ est
immediate nat⁹ esse ↄformis praxi elici
ende põt dici speculatiuus respectu ali
cuius habit⁹ qui immediate nat⁹ est esse
ↄformis praxi eliciẽde. Ita põt dici ars
speculatiua respectu habit⁹ experti: q̃a
ars tanq̃ vlior habitus nõ est ita imme
diate directiua: sicut apparet. j. metaph
artifex frequent errabit: expertus autẽ
nõ ita errabit. Ita põt distingui medici
na i speculatiuã que. s. est de vlioribus
causis ꝛ curis q̃ cognitio est remotior a
praxi elicienda. ꝛ in practicaꝫ que est de
ꝑticularibus ꝛ ꝓpinquioribus praxi ꝛ
immediatius cõformibus praxi: tñ ẜm
veritatẽ illa vlior que in ↄparatione dĩ
speculatiua est simplicit practica: qꝛ vir
tualiter includit illã ꝑticularem forma
liter ↄformem praxi. Ad aliud de bo
nitate ꝛ malicia dico ꝙ nõ omĩs actus
bonus est ṗmo bon⁹ a circũstantia finis
vt finis: immo ẽ aliq̃s bon⁹ a circũstan
tia obiecti puta vbi finis est obm̃: ꝛ ibi
circũstantia finis vt obiecti ṗmo tribu
it rectitudinẽ actui. ille. n. actus ex obie
cto solo ẽ simplr bonus: ut amare deũ
sine alijs circũstantijs est simplr bonũ.
falsum est igit ꝙ a fine vt finis ẽ ꝓut. s.
distinguit ↄtra obm̃ accipiat ṗmo boni
tas actus moralis. immo 2° illud ẽ sim̃:

qꝛ actus circa ens ad finẽ lꝫ habeat pro
ṗª circũstantia finem: tñ ab obiecto est
aliqua bonitas ṗor a q̃ actus dĩ bonus
ex genere. Tertia rñsio ẽ directe ad ꝓ
positũ: qꝛ etsi circũstantia formalit cir
cumstet praxim vt sit bona: non tñ for
maliter circũstat intellectõem practicã.
nõ. n. ĩtellect⁹ moderate siue medio mõ
dictat actũ: ita ꝙ dictare circumstantio
netur hac circũstantia mediocriter. sed
intellect⁹ dictat ẜm vltimũ sue potẽtie.
est aũt illud dictare rectũ a principio: ꝛ
ṗnciᵐ sumit a ṗ° obiecto. Cõtra istud
arguit ꝙ nõ fit distinctio ꝑ obiecta: q̃a
om̃e formalit tale est tale ꝑ aliquid sibi
intrinsecũ. g̊ si habitus ẽ formaliter pra
cticus hoc est ꝑ aliq̃d sibi intrinsecũ: et
hoc nõ erit obm̃. g̊ ꝛc̃. exemplũ sol nõ ẽ
formalit calidus lꝫ sit virtualit calidus.
R: obm̃ nõ est distinctiuũ habitus ni
si ut cã efficiẽs. cause aũt efficiẽtes nõ di
stinguũt effect⁹ specie: qꝛ a causis diuer
sis specie põt eẽ ideꝫ effectus specie. sicut
calidũ ideꝫ specie generat vniuoce ꝛ eq̃
uoce ab igne ꝛ a sole. Ad ṗᵐ dico ꝙ eẽ
practicũ dicit aliq̃d intrinsecũ noticie si
cut respect⁹ aptitudinalis ẽ intrinsecus
fundamẽto. ꝛ ꝙ noticia aliq̃ sic sit apta
nata referri hoc ẽ per naturã intrinsecã
noticie quã naturã habꝫ ab obiecto ut
a cã extrinseca. dico g̊ ꝙ habitus ẽ pra
cticus ꝑ intrinsecũ ut ꝑ causaꝫ formalẽ
ꝛ per obm̃ ut ꝑ causam efficientẽ. Ad
2ᵐ dico ꝙ lꝫ a causis eẽntialiter ordina
tis quarũ vna ẽ vniuoca altera eq̃uoca
posset eẽ effectus vnius ratõis: sicut exẽ
plificatur de calore: tñ qñ cause efficien
tes ꝓxime eiusdẽ ordinis ad effectũ cau
sant aliqua inquantũ ipe cause sunt di
stincte maxime si vtraqꝫ sit vniuoca ef
fectui siue vniuocatõe ↄpleta siue dimi
nuta nõ põt a causis talib⁹ distinctis eẽ
effectus vnius rõis. vniuocationẽ ↄple
tam dico qñ est silitudo in forª ꝛ in mõ
essendi forme. diminutã qñ est silitudo
in forma lꝫ habeat aliũ modũ essendi.

quō dom⁹ extra ē a domo in mente. vñ ꝛ gnātionem istā vocat aliquomō phs vniuocā. 7. metaph. Quia igit̄ obm̄ est cā ꝓxima respectu noticie ꝛ vniuoca lꝫ diminute: sequit̄ ꝙ distinctio formalis obiecto ꝝ cū causent noticias inquātuꝫ ipa sunt distincta necessario ꝯcludat distinctionem formalem noticiarū.

Circa distinctionem ꝑmā in q̄ mgr̄ tractat d̄ frui ꝛ vti. quero ꝑmo de obiecto ipsius frui. ꝛ ꝑ° vtrū per se obm̄ fruitionis sit finis vltim⁹. Et arguitur ꝙ nō. qꝛ Aug. 83. qōnuꝫ. q. 30. Fruendum ē bonis inuisibilib⁹. sed plura sūt bona inuisibilia. g̊ nō est fruendū tm̄ vltimo fine. Itē capacitas fruentis ē finita: qꝛ nā subiecti ē finita. g̊ capacitas illa pōt satiari aliquo obiecto finito. Sꝫ fruendū est quocūqꝫ satiāte capacitatē fruentis. g̊ ꝛc̄. Itē aliquid ē mai⁹ capacitate aīe: ut deus q̄ sufficit sibiipi. ꝛ aliquid ē minus capacitate eius: ut corp⁹. g̊ aliquid est mediū. s. equale capacitati eius. illud erit min⁹ deo. g̊ ꝛc̄. Itē quecunqꝫ forma nālis satiat capacitatē materie. igit̄ quodcūqꝫ obm̄ satiat capacitatem poͤ. ꝯñtia probat̄: qꝛ poᵃ per formam in ipa receptā respicit obm̄. ꝛ ita si forma vna recepta satiat appetitū intrinsece: sequit̄ ꝙ obm̄ qō respicit a poᵃ per istā formā etiā satiat appetitū extrinsece seu ꝉminatiue. añs arguit̄: qꝛ si aliq̄ forma nō satiaret. g̊ stāte ista forma materia inclinaret̄ ad aliaꝫ nāliter: ꝛ ꝑ ꝯñs sub ista quiesceret violent̄. nā qōcunqꝫ ꝓhibens aliquid ab illo ad qō est inclinatio nālis ipius est violentū sibi: sicut apparet de quiete grauis extra locū suum. Itē firmius assentit intellect⁹ alīg vero ꝙ ꝑmo vero. g̊ a simi intensius pōt volūtas assentire alīg bono ꝙ ꝑ° bono.

Ad oppoᵐ est aug. ꝑmo de doc. xp̄iana ca. j. Res quib⁹ fruendū est sunt pr̄ filius ꝛ sp̄ūssc̄ūs. ꝛ hi tres sūt vna res. g̊ ꝛc̄.

Ad istam qōnem ꝑmo distinguā de fruitione ordinata ꝛ in cōi sumpta. 2° dicā de obiecto fruitionis ordinate. 3° de obiecto fruitionis in cōi. 4° quō sit intelligendū fruitionē eē circa finē: siue v̇e vltimū ut in 2° articulo: siue nō v̇e vltimū. ut in 3° articulo.

De primo dico ꝙ fruitio i cōi excedit fruitionē ordinatā: qꝛ qñcunqꝫ poᵃ nō determinat̄ ad actū ordinatū ex se: act⁹ eius in cōi vl̄ior est actu ei⁹ ordinato. volūtas aūt nō determinat̄ ex se ad fruitionē ordinatam. qō pꝫ: qꝛ summa ꝑuersitas ē in fruēdo vtēdis: fm aug⁹. 83. qōnum. q. 30. g̊ ꝛc̄. Est aūt fruitio ordinata qualis nata ē eē recta: qñ. s. ordinat̄ fm circūstantias debitas. fruitio aūt in cōi ē siue habeat illas circūstantias siue nō.

Quātum ad scd̄m videt̄ eē opinio Auic. ꝙ ordinata fruitio pōt eē circa aliud a fine vltimo. qō probat̄ ex dictis ei⁹. 9. metaph. c. 4. vbi vult ꝙ intelligentia sup̄ior ꝑ actū suuꝫ intelligendi ꝓducit inferiorē. tūc aūt videtur ꝓductū esse perfectuꝫ qñ attingit suū principiū ꝓductiuū fm illā ꝓpositionem. 35. pauli: ꝙ vnūquodqꝫ natuꝫ est ꝯuerti ad illud a quo ꝓcedit. In tali aūt reditu vr̄ esse circulus ꝯpletus: ꝛ ita ꝑfectio. g̊ intelligentia ꝓducta ꝑfecte q̄etatur in intelligētia ꝓducente. Cōtra istud: poᵃ nō quietat̄ nisi vbi ē obm̄ suum ꝑfectissime ꝛ in summo. obm̄ potētie fruentis ē ens in cōi fm Auic. j. metaph. c. j. g̊ nō quietat̄ poteᵃ fruens nisi vbi est ꝑfectissimū ens: hoc est summū tm̄. Itē poᵃ que inclinat̄ ad multa obiecta ꝑ se nō quietat̄ in aliquo vno ꝑfecte nisi illud includat oīa per se obiecta ꝙtum pñt includi in aliquo vno. sꝫ potentia fruens inclinat̄ ad om̄e ens sicut

ad p se obiecta. g nõ quietat in aliquo
vno ente nisi illud includat omia entia
qtum pñt includi in aliq vno. pñt aũt
tm includi in vno ente infinito. g potẽ
põt tm quietari ibi in summo. Itẽ intel
ligentia inferior videns superiorez aut vi
det eã esse finitã: aut credit eã esse infini
tam: aut nec videt eius finitatez nec infi
nitatem. Si credit eã esse infinitã. g nõ
beatificat in ea: qr stultius nihil põt di
ci q φ falsa op. aia sit beata sm aug. 2.
de ciui. dei. c. 4. Si ãt nec videt ei' fini
tatem nec infinitatẽ: nõ videt eã pfecte:
nec sic ẽ beata. Si aũt videt eã eẽ finitã
igitur põt intelligere aliqd posse eã exce
dere. ita. n. experimur i nobis φ possum'
apphendere vltra quodcũqz bonũ ali
ud qd oñditur maius bonũ: ⁊ per ɔñs
põt appetere vel amare illud maius bo
num: ⁊ ita ñ quietat in illa intelligẽtia.
Item duco rõnem ei' ad oppo^m: qr 2^a
intelligẽtia si ɔcedat sibi φ causat ⁊tiã:
nõ causat eã in vtute ppria sed virtute
pme. g non finit eã virtute ppria sed in
vtute aliena. qd aũt finit aliquid in vtu
te alterius. ut vltim' finis nõ quietat il
lud. g ⁊c. Aliq arguũt ɔtra istã opinio
nem qr aia imago dei est. g est capax ei'
sm aug. xiiij. de trini. c. viij. vel. xv. Eo
ipso qr imago eius ẽ q eius capax ẽ eiusqz
pticeps esse põt. Ex hoc sic: quicqd ẽ ca
pax dei p nihil minus deo satiat. g ⁊c.
Sed ista rõ nõ pcedit ɔ phos: qr pre
missa assumpta de imagine ẽ tm credi
ta nõ nãli rõne cognita. rõ. n. imaginis
quã nos cõcipimus fundat in aia in re
spectu ad deũ vt ẽ trin'. ⁊ iõ nõ cogno
scitur nãliter: qr nec extremuz ad qd est
cognoscit a nobis naturalit. Aliq argu
unt ɔ rõnem eius: qr aia immediate cre
atur a deo. igit in deo immediate quie
tatur. sed huius rõnis ãñs est tm credi
tum ⁊ negaret ab eis: qr ipse ponit eam
imediate creari ab vltima intelligentia
⁊ infima. Silr ɔñtia hec nõ valet: sic
nec etiã silis ɔñtia facta p opi. Auicen
ne. accidit. n. φ ɔiungant in eodẽ rõ pri
mi effectiui ⁊ rõ finis: nec quietat inqn
tum pncipium effectiuũ sed inquantũ
obiectũ perfectissimũ: alioquin anima
sensitiua nr̃a que creatur a dõ sm vnã
opinionem nõ posset pfecte quietari ni
si in deo. In pposito igit idem est effici
ens ⁊ finis: quia in efficiẽte ẽ plenitudo
pfectionis obiecti. nõ aũt in rõne effici
entis vñde efficiẽs ẽ includitur rõ finis
vel quietatiui. Teneo igitur qtum ad
hunc articulũ hanc ɔclusionem φ frui
tio ordinata habet tm vltimũ finẽ pro
obiecto: quia sicut tantũ assentienduz ẽ
per intellectũ primo võ, ppter se ita tm
assentiendũ est pmo bono p voluntatẽ
propter se.

De tertio articulo

dico φ obiectũ fruitionis in cõmuni ẽ
finis vltimus vel verus finis qui. s. est fi
nis vltimus ex natura rei vel apparẽs
qui. s. oñditur a rõne errãte tanq finis
vltimus: vel finis prestitutus quem. s.
volũtas ex libertate sua vult tanq finẽ
vltimũ. duo pma membra satis patet.
Tertiũ probo: qr sicut in potestate vo
luntatis ẽ velle ⁊ nõ velle: ita in potesta
te eius est modus volẽdi. s. referre ⁊ nõ
referre: quia in potestate cuiuscũqz agẽ
tis est agere ⁊ modus agendi. g in pote
state sua est aliquod bonũ velle ppi se:
non referendo ad aliud bonũ: ⁊ ita sibi
pstituendo finem.

De quarto articu

lo dico φ rõ finis nõ est ppria ratio ob
iecti fruibilis nec in fruitione ordinata
neqz in fruitione cõmuniter sumpta. φ
nõ in ordinata patet: tuz quia tũc respe
ctus includeret in obiecto beatifico in
quantũ beatificũ: tum qr iste respect' est
ens rõnis tm: tum qr si per impossibile
esset aliud obm summũ bonum ad qd
nõ ordinaret ista volũtas sicut ad finẽ:
adhuc illud obm qetaret in quo tm nõ

esset rō finis. respectu g̃ fruitōis ordinate rō finis ꝓm v̄itatem cōcomitat obm̄ fruibile: ul forte in app̄hensione p̄cedit fruitionē. in fruitōē inordinata finis ap parentis. rō finis ꝯcomitat apparenter obm̄ fruibile. sed in fruitōe finis p̄fixi rō finis sequit actū: qꝛ uel dicit modū actus vel modū obiecti vt talis finis p̄fixus actu terminat ip̄m actū: qꝛ volūtas appetendo illud ꝓpt̄ se tribuit sibi rōnem finis.

Ad primuz principale arm dico ꝙ frui accipit extensiue p amore honesti distincto ꝯ amorē vtilis ⁊ delectabilis. uel bona honesta dicunt ibi pluralit̄ nō propt̄ pluritatē eēntiarū sed ꝓpter pluritatem p̄fectionū in deo fruibiliū. Ad 2m dico ꝙ relatio aliq̄ finita necessario est ad terminū vel obm̄ infinitū: qꝛ qd̄ est ad finem in q̄tuz tale est finitū etiā acceptū ut ē oino ꝓximū fini cū omibus. s. que sufficiūt ad immediate attingendū finē vltimū: ⁊ t̄n relō finis ad quē est illud immediate nō fundatur nisi in infinito: ⁊ hoc frequent̄ accidit in relōnibus ꝓportionaliū ⁊ nō similiū: qꝛ ibi p̄a extrema sunt maxime dissimilia. ita dico in ꝓposito ꝙ int̄ potentiā ⁊ obm̄ nō est relō sil̄itudinis sed ꝓportionis. ⁊ iō b̄n pōt capacitas i natura eē finita sicut ⁊ nā est finita: ⁊ t̄n eē ad obm̄ infinitū sicut ad suū correlatiū

Per idē ad aliud dico ꝙ nihil ē maiꝰ in rōe obiecti obiecto ꝓportionato aie aliquid t̄n est maius: hoc ē maiori mō attingibile q̄ posset ab aia attingi. sed ista maioritas nō est in obō sed in actu qd̄ declaro i exemplo: si ponat aliqd̄ album visibile ꝓm decē gradus: ponat uisus capiēs istā albedinē uel illud albuz ꝓm vnū graduz: ⁊ aliꝰ visus ponat p̄fectior isto ꝓm decē gradus. iste visus p̄fecte capiet istud albuz q̄tum ad oēs gradus visibilitatis eiꝰ: ita ꝙ videbit ipsuz q̄tum ē visibile ex p̄te obiecti: ⁊ t̄n si sit

erit t̄tius visus acutior isto secundo p̄fectius videbit idem albū. vn̄ nō erit ibi excessus ex parte graduū obiecti sed t̄m ex p̄te actus videndi. Ad tertiū dico ꝙ intellectus assentit vnicuiqꝫ vero ꝓm euidentiā ipsius veri quā natū est de se facer̄ in intellectu: ⁊ iō nō est in potestate intellectus firmius vel minꝰ firmiter assentire vō: sed t̄m ꝓm ꝓportionē ipsiꝰ veri mouētis intellectū. in p̄tāte aūt voluntatis ē intēsius assentire bono vl̄ nō assentire lꝫ imp̄fectiꝰ viso. iō ꝯn̄tia non valet. Ad vltimū dico ꝙ nō quecūqꝫ forꝰa faciat appetitū mãe totalit̄ extensiue. tot. n. sunt appetitꝰ mãe ad formas: q̄t sunt forme receptibiles in mā. nulla igit̄ vna forꝰa pōt p se satiare oēs appetitus mãe ad formas: sed vna satiat p̄fectissime. s. forma p̄fectissima. illa t̄n nō satiat om̄s appetitꝰ mãe nisi in illa vna forma oēs forme includerent. Ad propositū dico ꝙ vnū obm̄ pōt includere oia obiecta aliq̄ mō: ⁊ iō illud solū obiectū p̄fecte quietat potentiā quantum pōt quietare: sicut fuit argutū in 2o articulo ꝯ Auic. nō t̄n est oino sile de quiete intus ⁊ extra: qꝛ quodcūqꝫ receptiuū quietat intra aliq̄ finito recepto. sed extra siue terminatiue nō oportꝫ ꝙ finito quietaret: qꝛ ad p̄fectiꝰ extra p̄t ordinari q̄ possit in se recipe formalit̄: qꝛ finitum nō recipit formā nisi finitaꝫ: t̄n b̄n hꝫ obm̄ infinitū. Luz probat̄: qꝛ q̄libet forma quietat mām suā: qꝛ alit̄ sb̄ quacunqꝫ quiesceret violent̄. dico ꝙ quies violēta nunq̄ est nisi quiescēs determinate inclinet ad oppom: sicut e x̄plificatur de graui respectu deorsum vel descēsus ⁊ quiete eiꝰ sup trabē. mā aūt p̄a ad nullam formaz determinate inclinat̄: ⁊ iō sb̄ quacūqꝫ quiescit nō violent̄ sed nālit̄er quiescit ꝓpt̄ indeterminatā inclinatiōem ad quancūqꝫ.

Secdo qro vtruz vltimus finis habeat t̄n vnā rationem fruibilitatis an in ip̄o sit ali-

qua distinctio ꝯm quam uolũtas possit
eo frui ꝯm vnã rõem ⁊ nõ ꝯm aliã. Et
ꝙ sit in eo talis distinctio. ꝓbo: qꝛ ꝑmo
ethi. c. 7. amplius aũt qꝛ bonũ equalit̃
dĩ enti ⁊c̃. dicit phs et cõmentatoꝛ ꝙ sic̃
ens ⁊ vnũ sũt in omni genere ita ⁊ boᵐ
⁊ spãlr ibi loqt̃ de reľoe. g̊ reľo hꝫ ꝓpꝛiã
bõitatẽ. igĩ ⁊ ꝓpꝛiã fruibilitatẽ. ⁊ p ꝯñs
cũ sit ipa in deo aᵃ ⁊ alia: erit i deo alia
⁊ alia rõ fruibilitatꝭ. P̃. sic̃ vᵐ ꝯuertit̃
cũ ente ita ⁊ bonũ. g̊ cuꝫ transferant̃ ad
diuina equalit̃ trãsferent̃. g̊ sicut vnum
est ibi essentiale ⁊ ꝑsonale ita bonum et
bonitas. sicut igĩ in deo sunt tres vnita
tes sic ⁊ tres bonitates. ⁊ p ꝯñs hĩ ꝓpo
sitũ. P̃. actus nõ terminat̃ ad obm̃ i
quãtũ numerat̃ nisi obiectũ ut ẽ forma
le obiectũ nũerct̃. ſꝫ actᵒ fruendi termia
tur ad tres ꝑsonas inquãtũ tres. g̊ obm̃
fruitõis inquantũ obiectũ formale nũe
rat̃. ꝓbatio minoꝛis: credimᵒ in deuꝫ in
quantũ trinᵒ. igĩ videbimᵒ deũ inquan
tũ trinus: qꝛ visio succedit fidei ꝯm totã
eius ꝑfectõem. g̊ fruemur deo inquãtuꝫ
trinus. Ad oppoᵐ in oĩ ordine eẽnti
ali est tm̃ vnũ ꝑmũ. igĩ in ordine eẽntia
li finiũ est tm̃ vnus finis. fruitio aũt ẽ re
spectu finis. g̊ ⁊c̃. Itẽ. ꝑmo efficiẽti cõ
respõdet vltimus finis: sed ẽ tm̃ vnũ ef
ficiẽs ꝑmũ ⁊ sub vna rõe. igĩ tm̃ vnus fi
nis. Itẽ ꝯfirmat̃ rõ: qꝛ tãta ẽ vnitas ef
ficientis ꝙ nõ põt efficẽ vna ꝑsona non
efficiẽte alia. igĩ silr tãta erit vnitas finis
ꝙ nõ poterit vna ꝑsona finire alia nõ fi
niẽte. ⁊ sic sequit̃ ꝓpoᵐ. Ista etiã secũda
rõ ꝯfirmat̃ p aug. 5. de tri. c. 14. uel. 34.
Fatendũ inqt est patrem ⁊ filiũ vnuꝫ eẽ
ꝑnᵐ spũs. s. ad creaturã vo pĩ ⁊ filius et
spũs. s. vᵐ ꝑnᵐ sicut vnus creatoꝛ ⁊ vnᵒ
dñs. Item sicut in deo est vna maie
stas ita est vna bonitas. sed ꝓpter vnaꝫ
eius maiestatem debet̃ ei tm̃ vna adoꝛa
tio ꝯm Damas. li. i. c. 9. ita ꝙ non conue
nit adoꝛare vnam personam nõ adoꝛã
do alias. ergo etiam non contingit frui
vna persona non fruendo alia uel aliĳs

Ista questio posset
habere quadruplicem difficultatẽ ꝯm q̃
druplicẽ distinctionẽ in diuinis. pꝛima ẽ
distinctio essentie a ꝑsonis. 2ᵃ distinctio
ꝑsone a ꝑsona. 3ᵃ essentie ab attributis
4ᵃ eẽntia ab ideis. de 3ᵃ ⁊ 4ᵃ mõ nõ di
cam: quia non est ostensũ qualis sit ista
distinctio. nec vtrũ ista distincta ꝑtine
ant ad fruitõem. tm̃ igitur de duabᵒ di
stinctõnibus ꝑmis nunc dicendũ est. Et
quantũ ad istas distinctões videndũ est
pꝛimo de fruitõne viatoꝛis quantuꝫ ad
possibilitatem eius. secundo de fruitio
ne cõphensoꝛis. ⁊ hoc loqnẽdo de po
tentia dei absoluta. 3ᵒ de fruitõne com
ꝑhensoꝛis loquendo de potẽtia creatur̃
quarto de fruitões cõphensoꝛis ⁊ via
toꝛis loquẽdo de facto.

De primo dico ꝙ
possibile ẽ viatoꝛẽ frui eẽntia nõ fruẽdo
ꝑsona. ⁊ hoc fruitõe ordinata: qꝺ ꝓbat̃
qꝛ ꝯm aug. 7. de tri. c. i. uel. 5. si essentia
relatiue dĩ nõ est essẽtia: qꝛ oĩs essentia
que relatiue dĩ est aliq̃d excepto relatio
ex quo ꝯcludit 3ᵒ. c. q̃pꝛopter si pater ñ
sit aliquid ad se nõ erit aliquid qꝺ ad al
terꝫ dicat̃. est igĩ essẽtia aliquod obiectũ
conceptibile in cuius conceptu nõ inclu
ditur relatio. ergo sic põt concipi a via
toꝛe. Sed essẽtia sic ꝯcepta habet rõem
sũmi boni. igĩ ⁊ ꝑfectã rõnem fruibilis.
igĩ ꝯtingit ea frui etiaꝫ ordinate. Et cõ
firmat̃ rõ qꝛ possibile est ꝯcludi ex puris
nãlibus esse vnum sũmũ bonum. ⁊ tam̃
ex illis nãlibus nõ cognoscet homo deũ
ut trinᵒ est. ergo circa summũ bonuꝫ sic
cognitũ põt hr̃e aliquẽ actum volunta
tis: ⁊ nõ necessario inordinatuꝫ. igit̃ ha
bebit actũ fruitõis ordinatum circa eẽn
tiam ⁊ nõ circa ꝑsonas ut nos concipi
mus ꝑsonas. ecõuerso aũt nõ ẽ possibile
ꝙ fruat̃ ordinate ꝑsona nõ fruẽdo eẽnᵃ
qꝛ ꝑsona in rõne sui includit eẽntiã. 2ᵒ
etiam dico ꝙ viatoꝛ potest frui ordiate

vna psona nō fruendo alia. qđ pbo: qꝛ
respectu triū personarū sunt articuli di
stincti fidei. pōt ergo cōcipi vna psona
cui corrñdet vnus articulus nō ꝯcipien
do aliā personā cui corrñdet alius arti
culus: ⁊ tūc in ista persona ꝯcipitur rō
summi boni. possibile est ḡ frui ista per
sona sic ꝯcepta nō fruendo alia. Si di
cas ꝙ psona est correlatiua. igit si ꝯcipi
tur ⁊ suū correlatiuū concipit. Rñº ꝙ
etsi cognitio relatiui requirat cognitōez
correlatiui: nō tñ oportet cognoscentez
⁊ fruentē vno relatiuo cognoscē ⁊ frui
suo cōrelatiuo: qꝛ possibile est frui deo
inquantū creator: nō fruendo creatura
que ꞇminat illā relatōez. Silr lꝫ dicat
pater relatiue ad filiū: ⁊ iō nō posset in
telligi inquantū pr̄ sine filio: nō tñ dicit
relatiue ad spm̄. s. inquantū pr̄. ḡ possi
bile erit ꝯcipere prēm vt prēm ⁊ frui eo
nō ꝯcipiendo ⁊ fruendo spūsancto.

De scđo articulo

dr̄ ꝙ nō est possibile de poª dei absolu
ta ꝙ aliquis cōprehensor fruat essentia
nō fruendo psona. Et hoc pbatur pmo
de visione ꝙ. s. nō sit possibile absolute
aliquem intellectū videre essentiā nō vi
dendo psonā. pbatur pmo sic: cognitio
ꝯfusa est impfecta. visio aūt illius essen
tie nō pōt esse cognitio impfecta. igitur
nō pōt esse cognitio ꝯfusa. sed si eēt tm̄
visio essentie ⁊ nō persone eēt visio ꝯfu
sa: qꝛ eēt visio alicuius cōis ad psonas:
⁊ nō illarū personarū: qđ vr̄ inconueni
ens. 2º sic: visio est exñtis vt exñs est ⁊
vt pñs est videnti ꝫm exñtiam suā: ⁊ in
hoc distinguit visio ab intellectione ab
stractiua: qꝛ pōt esse nō exñtis vel existē
tis: nō inquantū in se pñs: ⁊ ē intellectu
ista distinctio inter intellectōem intuiti
uam ⁊ abstractiuā sicut in pte sensitiua
est distinctio inter actū visus ⁊ actū fan
tasie. illa āt cognitio essentie diuine erit
intuitiua. ḡ erit exñtis vt p se exñtis est
⁊ in exñtia pñtis vtuti cognoscenti. non
existit aūt essentia nisi in psonis. ḡ non
pōt esse visio eius nisi in psona. Item
nō pōt aliquid cognosci cognitōe intui
tiua in q̊ sunt aliqua plura distincta ex
natura rei nisi etiā illa distincte videan
tur. Exm: albedo nō vr̄ distincte nisi vi
deantur oēs partes eius que sunt in ba
si piramidis que partes distinguunt ex
nā rei: igitur nō distincte vr̄ essentia nisi
etiam videant persone. Ex his arguit
ad propositū q̄tum ad scđam distincti
onem. s. personarū inter se: qꝛ si nō pōt
videri essentia nisi in psona: ⁊ nō magꝪ
videt in vna persona q̄ in alia: qꝛ eque
immediate videt se hr̄e ad quālibet pso
nam. ḡ nō potest videri nisi videat in q̄
libet persona: ⁊ ita nō videt in vna pso
na nisi videat in alia. Ulterius etiā ar
guitur ad ppositū q̄tum ad frui: qꝛ vo
luntas nō pōt magꝪ abstrahere obm̄ su
um q̄ intellectus ostēdere. igit si intelle
ctus nō pōt distincte oñdere essentiā si
ne persona vel vnā personā sine alia. ḡ
nec volūtas poterit distincte frui. Hoc
etiā confirmat sic: qꝛ volūtas nō potest
habere actū distinctū circa obm̄ ex par
te obiecti: nisi ponat distinctio in obie
cto vel re vel ratōe. sed si intellectus ap
prehēdit indistincte essentiā ⁊ personā:
non erit distinctio ex pte obiecti nec rei
nec rōnis. ḡ volūtas nō pōt habere ibi
actum distinctū ex pte distinctiōis i ob
iecto pmo. ꝙ nō rei patet. ꝙ nec etiā ra
tionis pbo: qꝛ intellectꝰ nō distincte ap
prehendit hº vel illud. igr̄ nec distinguit
hº ⁊ illud. Ex pte fruitionis arguit sic
fruitio quietat fruentez. sed vna psona
nō pfecte quietat sine alia nec essentia si
ne psona: qꝛ tūc essentia quietata in illa
nō posset vlteriꝰ in aliquo alio quieta
ri: qꝛ vltimate quietatū nō est vlterius
quietabile: ⁊ per ꝯñs ista poª nō posset
vlteriꝰ quietari i alia psona nec frui ea:
qđ falsum est. Itez si quietaret in vna
psona sola. ⁊ patꝫ ꝙ pōt frui alia. vl' igi
tur fruitio istius psone potest esse cum

fruitione alterius: vel erũt incõpossibi
lia ita ꝙ vna nõ erit cũ alia. Si ṗ° mõ:
ğ duo actus eiusdẽ speciei erũt in eadeꝫ
potẽtia simul quoꝝ vterqꝫ equať capa
citati illius potẽtie qð est impossibile.
Si 2° mõ: igiť neuter actuſ est fruitio qꝛ
neuter actus poterit eẽ eternus. Item
mens ẽ imago trinitatis. ğ nõ põt quie
tari nisi ĩ trinitate. ğ nec frui aliquo oꝛ
dinate nisi deo trino. Quãtuꝫ ad istũ
articuluꝫ de po^a^ absoluta dei nõ video
ↄ̃dictionem quin possibile sit ex pte in-
tellectus ⁊ volũtatis ꝙ vtriusqꝫ actum
terminet essentia ⁊ nõ persona: vľ vna
ꝑsona ⁊ nõ alia: puta ꝙ intellect⁹ vide
at essentiã nõ personã: vel vnã personã
⁊ nõ aliã. ⁊ ꝙ volũtas fruať essentia nõ
ꝑsona: vel vna ꝑsona ⁊ nõ alia. Hoc ꝑ
suadetur sic: pꝛ̃ prius origine ꝙ̃ generat
filiũ est pfecte btũs: qꝛ nullã pfectiõem
sibi intrinsecã hꝫ a persona ꝓducta. be
atitudo est pfectio intrinseca ꝑsone bea
te. sed si in illo ṗoꝛi est pꝛ̃ pfecte beatus.
igiť in illo ṗoꝛi habet obm̃ pfecte beati-
ficans. nõ videť aũt in illo ṗoꝛi habere
essentiã cõicatam tribus vt obm̃: ſꝫ vt
essentiã absolute vľ essentiã vt ẽ in vna
ꝑsona p̃cise. ğ nõ est de ratõe essentie vt
ẽ obm̃ beatificũ ꝙ beatificet inquãtuꝫ ẽ
cõicata tribus: ⁊ ita nõ videť ↄ̃tradictõ
siue ꝙ̃tum ad fruitionem siue ꝙ̃tuꝫ ad
visionẽ. Rñdetur ꝙ pꝛ̃ habet essentiã
vt in tribus ꝑsonis ꝓ obiecto: ⁊ tñ ṗmo
ẜm originem: qꝛ ex se habꝫ illã essentiã
obiectã sibi: ⁊ hoc ẽ esse ṗus origine. nõ
est. n. ibi ṗoꝛitas aliqua ẜm quã obÿcia
tur sibi eẽntia vt est in vna persona nõ
vt in alia: sicut nec ipa in aliquo prioꝛi
nãe obÿciť vni ꝑsone ⁊ nõ alÿ: sed tãtũ
vni obÿciť ex se: alÿ nõ ex se. Cõtra: q̃
libet ꝑsona intelligit formaliť intellectu
vt est ipa nõ vt est in alia nec vt ẽ in tri-
bus: vt patet ex. xv. de tri. c. vÿ. vel. ix.
quelibet ꝑsona intelligit sibiipi. igiť ita
videť ꝙ quelibet intelligit pfecte ꝑ se in
telligendo essentiã vt est in se formaliť.

igiť pfecta intellectio que ẽ beatifica nõ
necessario ex se requirit essentiã vt ĩ tri
bus. ꝓbõ ṗ^c^ ↄñtie. nõ minus ad intelle
ctionem requiriť intelligibile ꝙ̃ intelle-
ctus. igiť in pfecto intelligente ex se non
minus requiriť ꝙ habeat in se obiectuꝫ
vt formaliť intelligibile ꝙ̃ ꝙ habeat in-
tellectũ ex se vt quo intelligat. Confir
matur rõ: qꝛ si pꝛ̃ intelligat beatifica vi
sione essentiã vt in filio. igiť aliquid q̃si
reciperet a filio vel ab aliquo vt ĩ filio.
ↄñtia ꝓbatur ꝑ argumentũ phĩ. 12. me-
taph. quo probat deũ nõ intelligere ali
quid aliud a se: qꝛ tũc vilesceret ei⁹ intel
lectus: qꝛ pfectiõem recipet ab intelligi-
bili. igiť ita ħ: immo qð est maius incõ-
ueniens pfectionem simpliciť puta visi
onem beatificã quasi recipet pꝛ̃ a tribuſ
personis vt obiectiſ vel ab aliquo ut in
tribus. ⁊ tũc videnť sequi duo absurda
ṗmo ꝙ nõ omnẽ pfectiõem hꝫ pꝛ̃ a se: ⁊
sic nõ eẽt ṗus origine. aliud ꝙ nõ oĩs
pfectio simpliciť ⁊ essentialis sit aliquo
mõ prioꝛ ꝓprietatibus: sed aliqua qua
si posterioꝛ ipis ꝑsonis: puta ista que ẽ
ab obiecto vt in tribus ⁊c̃. Mod⁹ po
nendi est iste: act⁹ oĩs hñs primũ obie
ctum a quo essentialiť dependet ⁊ obm̃
2^m^ a quo essentialiť nõ dependet sed tẽ-
dit in illud virtute ṗmi obiecti: licet nõ
possit manere idẽ actus nisi habeat ha-
bitudinem ad primũ obiectũ: põt tamẽ
manere idẽ sine habitudine ad 2^m^ obm̃
qꝛ ab eo nõ dependet. Ex^m^: idẽ est actus
uisionis essentie diuine ⁊ aliarũ rerum
in eẽntia. sed eẽntia in se est primũ obm̃
res vise secundariũ obm̃. nõ posset aũt
manere eadẽ visio nisi esset eiusdẽ essen
tie. posset aũt manere absqꝫ hoc ꝙ eẽnt
res vise in ea. sicut igiť deus absqꝫ ↄ̃tra
dictione põt coopari ad actũ illuꝫ inq̃n
tum tendit in primuꝫ obm̃ nõ cooperã
do in ipm inquantũ tendit in 2^m^: ⁊ tam̃
est actus idem: ita sine ↄ̃tradictione põt
coopari ad visionẽ eẽntie vel fruitionẽ
qꝛ eẽntia habet q̃i rõem ṗmi obiecti nõ

ꝯopando eidem actui visionis vł frui
tionis inquantū tendit in ꝑsonaꝫ: ⁊ ita
in vnā ꝙ nō in aliam:qꝛ ꝑsone hn̄t rō
nem obiecti q̄si secundarÿ. Per h° ad
argumēta.cū primo dr̄ de visione cōfu
sa:dico ꝙ vłe in creaturis diuidit in su
is singularib⁹.hoc aūt qḋ est diuidi im
perfectionis ē: iō nō ꝯpetit ei qḋ est cōe
in deo: immo eēntia diuina que de se ē
cōis ꝑsonis est de se hec.ideo igit est co‐
gnitio alicu⁹ vlis abstracta a singulari
bus ꝯfusa ⁊ impfecta:quia obm̄ est ꝯfu
sum diuisum in illis que in ip̄o confuse
ꝯcipiunt. hec aūt cognitio essentie diui
ne distincta est:qꝛ est obiecti qḋ est de se
hoc: ⁊ tn̄ nō opoꝛtet in illo distincte cō‐
cepto personā distincte concipi:qꝛ illud
nō est ṗmus terminus visionis vel frui
tionis vt dictuꝫ est. Ad 2m cum dr̄ de
essentia exn̄te ⁊c̄. dico ꝙ necessariuꝫ est
terminū visionis esse exn̄s inquantū ex
istens:nō tn̄ opoꝛtet ꝙ subsistentia.i.in
cōicabilis exn̄tia sit de rōne termini vi
sionis. eēntia aūt diuina est de se hec et
actu exn̄s:lꝫ nō includat de sua rōne in
cōicabilem subsistentiam:⁊ ideo ip̄a vt
hec pōt terminare visionē absq; hoc ꝙ
videant persone. Exemplū:albū videt
intuitiue inquātū exn̄s ⁊ pn̄s visui ẜm
exn̄tiam suam.nō opoꝛtet tn̄ album vi
deri tanq̄ subsistēs vel inquantū habet
rōnem suppositi:qꝛ nō habet rōem sup
positi nec suppositū in quo est videt.
Ad formā argumēti patet ꝙ lꝫ non sit
visio nisi exn̄tis inquantū exn̄s ⁊ nō est
exn̄s nisi in ꝑsona. nō sequit igit est exn̄
tis inquantū in ꝑsona ē sed tm̄ debet in
ferri ꝙ est subsistentis vel exn̄tis in sub‐
sistente. Ad tertiū dico ꝙ ṗma ꝓposi
tio est falsa nisi qn̄ in illis ex natura rei
distinctis ip̄m primū visum distinguit
sicut patet in exēplo tuo de basi pirami
dis. nā albedo ⁊ albū visum distinguū
tur in ptes in quibus videt. ⁊ ideo non
distincte videret albū nisi ille ptes i qui
bus distinguit albū visum distincte vi
derētur. In ꝓposito aūt etsi persone ex
natura rei distinguant:tn̄ essentia visa
nō distinguit in eis:qꝛ est de se hec.ideo
pōt distincte videri sine illis visis q̄ sub
sistunt in ea. Ad aliā deductiōem vlte
rioꝛem de volūtate etsi nō opoꝛteat rn̄
dere qꝛ an̄cedens est falsum ⁊ iā negatū
tam̄ quia ꝯn̄tia nō videt necessaria pōt
rn̄deri.cum dicitur ꝙ volūtas nō plus
abstrahit q̄ intellectus on̄dit.dico ꝙ in
tellectus pōt ostēdere aliquod obiectuꝫ
primū volūtati: ⁊ in isto ṗmo obiecto
ostendere pōt aliquod ꝑ se obiectuꝫ sed
nō primū.⁊ vocat hic obiectum primū
totū illud ad quod terminat act⁹:⁊ ob
iectuꝫ ꝑ se quod includit per se vnitiue
in obiecto terminante ṗmo.vtraq; aūt
ratio ibi ostensa sufficit ad hoc ꝙ volū
tas habeat actum suū circa illud. nō e‐
nim opoꝛtet ꝙ volūtas vł totum ṗmū
ostensum:sed pōt velle illud quod ostē
ditur in illo ostenso ⁊ etiā nō velle. Ex
emplum ponit tale:in episcopatu on̄di
tur sacerdotiū.talis ostensio sufficit ad
hoc ꝙ volūtas habeat velle vł nolle cir
ca sacerdotium:ita ꝙ ex tali ostensione
possit habere velle circa ep̄atum ⁊ non
circa sacerdotiū:tn̄ nō est nisi vna ostē‐
sio: ⁊ ostensio vni⁹ obiecti ṗmi in quo
tn̄ includit aliquid vt per se obiectū.di
co tunc ꝙ voluntas non abstrahit vni‐
uersale a pticulari vel singulari: sed vo
luntati ostendunt plura obiecta ꝑ intel
lectum qui est aliquoꝝ pluriuꝫ incluso
rum in ṗmo obietto quoꝝ vtrunq; vt
sic on̄sum pōt voluntas velle. Ad cō‐
firmationem cum dicit: obiectum aut
differt re aut ratiōe: dico ꝙ differt rati
one.Et cum ꝓbatur ꝙ nō:quia intelle‐
ctus non distincte concipit hoc ab isto.
dico ꝙ nō opoꝛtet ad distinctionem ra
tionis ꝙ intellectus hēat illa sicut obie
cta distincta. sed sufficit ꝙ in ṗmo obie
cto cōcipiat aliquid. Ad illud de quie
tatione dico ꝙ pater eternus quietat in
essentia sua vt est in se: non ergo sequit

ergo nõ põt quietari in essentia vt est in filio vel spũsancto imo quietat̃ in essentia sua vt cõicata est eis: ⁊ hoc eadẽ quietatione qua quietat̃ in essentia vt est in se. qḋ .n. quietat̃ primo in aliq̃ obiecto: quietat̃ in illo in quocũq3 est ꝭm illum modũ. ita hic si beatus ꝑus fruat̃ essentia postea ꝑsona nõ quietatur vlteriori quietatione q̃ꝛ prius quietabat̃: sed eadẽ quietatione inquantũ obm̃ quietãs terminat vt in aliquo ⁊ prius nõ terminabat vt in illo. Per hoc ad vltimũ arᵐ dico ꝙ nõ erũt ibi duo act⁹: qꝛ quicũq3 act⁹ est ibi fruitionis vel visionis est obiecti ꝑmi sub vna ratõe formali. sed iste actus vnus põt esse obiecti ꝑ se virtute ꝑmi obiecti vl̃ põt esse tm̃ ipius obiecti ꝑmi. nec g̊ erũt duo actus eiusdẽ speciei simul nec successiue. Ad illud de imagine rñsionem quere.

Quantum ad tertium articulũ de poᵃ creature dico ꝙ intellectus nõ põt de potẽtia sua naturali videre essentiaз nõ videndo ꝑsonas: qꝛ cum intellect⁹ de se sit poᵃ naturalis et nõ libera: agente obiecto intellect⁹ agit q̃tum põt. g̊ si obiectũ ex parte sui agit manifestãdo tres ꝑsonas intellectui: nõ est in potestate intellectus vt videat aliquid oñsum ⁊ aliquid nõ videat. Similiter nõ est in ptãte volũtatis ordinate frui sic nõ fruendo sic: qꝛ sicut nõ est in ptãte volũtatis ordinate manẽtis vt nõ fruat̃. si .n. nõ frueretur nõ impedita in hoc peccaret ⁊ meret̃ nõ frui. ita nõ ẽ in ptãte volũtatis vt ordinate fruat̃ aliquo ⁊ nõ fruatur quocunq3 põt frui. ⁊ iõ nõ est i ptãte volũtatis ordinate manentis sub aliqua rõne nõ frui sub qua põt frui. Sed de ptãte absoluta volũtatis est magis dubium. tñ ibi põt dici ꝙ nõ est in ptãte voluntatis frui sic ⁊ non frui sic: qꝛ licз in potestate volũtatis sit aliquis act⁹ vt ponat̃ in esse vl̃ nõ ponatur: tñ nõ est in ptãte eius vt act⁹ posit⁹ in esse habeat illã ꝯditionem vel nõ habeat que naturalr̃ cõpetit actui ex rõne obiecti. Exemplũ: lз in potestate voluntatis sit elicere actũ peccati vel nõ elicere: tñ si actus posit⁹ in esse habeat deordinationem ex natura sui: nõ est in ptãte volũtatis vt act⁹ sic positus inesse sit vel nõ sit deordinatus. actus aũt fruitionis q̃tum est ex nã sui ꝑmi obiecti natus est vt sit triũ personarũ in essentia: quia nõ ponendo aliquod miraculum ex ꝑte obiecti erit de se triũ. g̊ nõ vr̃ esse in potestate volũtatis vt actus positus in esse sit essentie vt in trib⁹ vel nõ vt in trib⁹. Si dicas ꝙ ista rõ ꝯcludit ꝙ nõ est in ptãte dei vt actus sit eẽntie ⁊ non triũ personarũ: dico ꝙ nõ sequit̃. nam actus alicuius elicit⁹ est in potestate dei q̃tum ad aliquã ꝯditionez que naturaliter sibi ꝯpeteret ex obiecto: ⁊ tñ non ẽ in ptãte creature q̃tuз ad illã ꝯditionẽ. Exemplũ: in ptãte dei est vt act⁹ elicit⁹ a volũtate peccante referat̃ ad deuз: q̃a deus refert illũ actũ ad se: nõ tñ est i potestate volũtatis qñ positus ẽ in esse vt illo vtat̃ ad deuз: qꝛ illo actu fruit̃ creatura. nõ põt aũt simul eodẽ actu vti ad deum ⁊ frui alio a deo. Exemplũ istud nõ videt̃ bonũ: qꝛ actus iste peccãtis refertur ab vna poᵃ nõ ab alia. Dimittat̃ exemplũ illud ⁊ teneat̃ rõ: qꝛ accñs necessario ꝯñs actũ posituз põt nõ inesse manẽte actu: ⁊ hoc subest voluntati diuine non aũt voluntati create elicienti actũ. Ita dicat̃ de ꝯditione quã act⁹ natus est habere respectu obiecti secundarũ necessario q̃tum est ex se nõ tñ eẽntialiter: iõ subest voluntati diuine vt illa ꝯditio nõ insit.

Quantuз ad 4ᵐ artiᵐ de facto: dico ꝙ de facto erit vna fruitio ⁊ vna visio eẽntie ĩ trib⁹ ꝑsonis. h° dicit aug. de tri. in. c. 8. vel. 23. in fine: qꝛ neuter sine altero ostẽdi põt: ⁊ loquit̃ de pr̃e ⁊ filio: qḋ intelligendũ ẽ de poᵃ ordinata de q̃ locut⁹ est

phĩlippus volẽs patrẽ sibi ostẽdi quasi
potuisset ꝺ facto vidisse filiũ sine patre
⁊ aug. tractat ibi de verbis Philippi ⁊
responsiõe xp̃i. hoc ẽt vult augus. 15. de
tri. c. 16. vel. 41. Oẽꝫ inquit sciam nr̃aꝫ
vno simul cõspectu forte videbimus. ⁊
qꝺ dicit forte no refert ad obm̃ beatifi-
cũ sed ad alia vidẽda in eo. Similit̃ di
co de viatore ꝙ de facto fruitio habitu
alis ordinata necessario simul est trium
personarũ. licet aliquãdo nõ actualis.
nullus eni viator nec cõprehensor ordi
nate potest frui vna persona nõ fruen-
do alia. hoc est nisi habitualiter fruat̃
alia. hoc est ꝙ sit in proxima dispositio
ne fruendi alia. si distincte illa cõcipiat̃
ab illo. ⁊ ideo nõ stat fruitio vnius per-
sone cũ odio alterius persone. quia sic̃
dicit saluator in Jo. c. 15. Qui me odit
⁊ patrem meum odit.

Ad argumenta prĩ

cipalia. Ad primũ de primo ethicorꝫ di
co ꝙ bonũ vno modo cõuertitur cũ en
te. ⁊ isto modo bonũ potest poni i quo
libet genere. sed bonũ vt sic nõ habꝫ ra
tionẽ obiecti fruibilis. ⁊ ideo nõ oportꝫ
ꝙ in quocũqꝫ sit bonũ hoc modo sum-
ptũ ꝙ sit ibi proprie ratio obiecti fruibi
lis. ratio eni boni fruibilis nõ est rõ bo
ni in cõmuni sed boni perfecti. qꝺ ẽ bo
num nõ habens defectum. vel saltẽ ꝺm
apparentiã est tale. vel ꝺm prefixionem
voluntatis qualis nõ est relatio. Ad
2^{m} dicitur ꝙ illa que vniformiter respi-
ciunt essentiã ⁊ personã tãtum sunt essẽ
tialia. sed que tãtuꝫ cõueniunt persone
sunt precise personalia. que autẽ sb̃ a
ratione respiciunt essentiã ⁊ sub alia ra
tione personã sunt ⁊ essentialia ⁊ perso
nalia. primo modo se habet bonũ. scd̃o
modo se habet paternitas. 3° modo se
habet vnum. qꝛ iñ diuino sub vna rati
one pertinet ad essentiã. ⁊ sub alia pro-
pria ratiõe pertinet ad personas. Sed
contra istius causaꝫ querit argumentũ.

Arguit eni cũ hec 2° videantur eẽ eque
cõuertibilia cũ ente. ⁊ ad diuina trans-
ferri ꝙ equaliter vtrunqꝫ erit eẽntiale
tãtum vel vtrũqꝫ essẽtiale ⁊ personale.
Ideo est alia respõsio ꝙ obiectũ fruitio
nis oportet ꝙ sit aliqua bonitas quiddi
tatiua ⁊ nõ perfectio suppositi. qꝛ perfe
ctio suppositi vt distinguitur cõtra per
fectionẽ quidditiuã. nec est formalis rõ
agẽdi. nec est formalis ratio termini ali
cuius actionis. perfectio autẽ quiddita
tiua nõ est nisi perfectio abstracta a sup
posito que de se respicit omne suppoᵐ
indifferenter. ⁊ ideo bonitas vt termĩat
actũ fruendi oportet ꝙ sit tãtum perfe
ctio quidditatiua. vnitas autẽ potest ẽe
⁊ perfectio quidditatiua ⁊ ratio suppo
siti. qꝛ nõ dicit rationẽ de se principij ac
tus nec ratione formalẽ termini alicuꝰ
actus. est igitur bonũ nõ quomodocũ-
qꝫ sumptũ sed bonũ quidditatiue sum-
ptuꝫ terminus fruitionis. qꝛ est perfec°
quidditatiua que. s. est ratio essentialis
⁊ nõ ratõ suppositi. sed vnitas vno mo
do est ratio eẽntialis alio modo rõ sup
positi. 2° modo nõ est ratio formalis nec
terminus formalis actus fruitionis.

Ad 3^{m} dico ꝙ li inquãtum potest so-
lũmodo denotare illud qꝺ sequitur ac
cipi ꝺm suã rationẽ formaleꝫ. vel vltra
hoc etiã denotare potest illꝺ eẽ forma-
lẽ rationẽ inherentie predicati ad subie
ctũ. 2° modo sumitur reduplicatio pro
prijssime. qꝛ reduplicatũ siue sumatur
pro toto seipso primo. siue pro aliquo
ꝙ includitur in intellectu eius accipien
do reduplicationẽ formaliter. semper il
lud pro quo accipitur notatur esse for-
malis ratio inherentie predicati ad sbie
ctum. Ad propositũ ergo dico ꝙ si re-
duplicatio illa quãtum ad vtrũqꝫ isto-
rũ accipiatur in maiori ipsa est vera ⁊
minor falsa. Si vero pro primo tantuꝫ
⁊ non pro 2° minor est vera ⁊ maior fal
sa. Cũ probatur minor ꝺm primũ mo-
dũ accipiendi eã. dico ꝙ videbimꝰ tres

inquantũ tres hoc est ratõ formalis tri
nitatis videbitur. Sed ipsa trinitas nõ
erit ratio formalis videndi vel causa in
herentie predicati ad subiectũ. s. fruitio
nis vel visionis. sed vnitas eẽntie. Cum
probatur vlterius per credere deũ trinũ
inquantũ trinus. dico ꝙ nõ est simile.
qꝛ eẽntia diuina nõ causat in nobis ime
diate actũ credẽdi sicut causabit imedia
te actũ vidẽdi. ⁊ hoc est propter imperfe
ctionẽ intellectionis nostre ꝑ statu isto.
qꝛ intelligimus personas distinctas ex
creaturis ⁊ distinctis actibus. ⁊ ita ꝙtũ
ad cognitionẽ nr̃am p̃t mõ trinitas esse
ratio formalis cognoscendi. tunc autez
erit precise cognita ⁊ nõ rõ formalis co
gnoscẽdi. qꝛ tunc videbitur per rõem es
sentie i se vt per rationẽ obiecti.

Ad rationes in op

positũ. Ad primã dico ꝙ est tantũ vn⁹
vltimus finis in se. tamẽ illud habꝫ in se
distinctas rões aliquas que nõ sunt for
maliter rões vltimi finis. ⁊ ita possibl'e
est frui eo sub ratiõe vltimi finis forma
liter nõ fruẽdo illo sub illis ratõnibus.
Ad 2m dico sicut dictũ est in precedẽti
questione ꝙ per accidens est ꝙ in codez
cõcurrant ratio efficientis ⁊ ratio finis.
tamẽ de facco vna est ratio formal' ipsi⁹
finis sicut vna est ratio formalis ipsius
efficientis. sed in illa vna ratione potest
potẽtia quietari licet nõ quietetur i ra
tionibus personalibus que sunt in illo
fine. Ad cõfirmationẽ cũ dicitur non
potest vna persona creare nisi alia creet
dico ꝙ nõ sequitur. g̊ vna nõ potest fini
re actũ fruitionis nisi alia finiat. bñ eni
sequitur ꝙ vna persona ex natura rei ñ
est finis nisi alia persona sit finis. sed ñ
sequitur de fine actus vt ẽ elicitus a po
tentia. qꝛ finis actus vt eliciti ẽ ad quez
potẽtia eliciens ordinat actũ. ⁊ propter
quẽ elicit ip̃m. sed finis ex natura rei ẽ
bonũ ad qȯ actus ex natura sui natus ẽ
ordinari nõ quidẽ in rõe obiecti qȯ atti
gitur per actũ. sed sicut oẽs nature crea
te in suo gradu ad finẽ vltimũ ordinan
tur. Ad auctoritatẽ. 5. de trini. patꝫ ꝙ
loquitur de facto ⁊ formali ratiõe eius
Ad vltimũ de adoratione dico ꝙ vna
est adoratio habitualis triũ personarũ
qꝛ quicũqꝫ adorat vnã habitualiter se
subijcit toti trinitati. sed nõ oportet ꝙ
actualiter cogitet de alia persona quan
do adorat vnã personaz. sicut patet de
orante vnã personã oratione que nõ di
rigitur actualiter ad aliã. sicut pꝫ ȯ illo
hymno. Ueni creator spiritus ⁊c̃. ⁊ de
multis oratiõibus in ecclesia institutis
vnde orationes ecclesie frequẽter dirigũ
tur patri ⁊ in fine inducitur filius sicut
mediator. ergo dũ aliquis refert actua
liter intẽtiõem suã ad orãdum patrem
nõ oportet ꝙ actualiter tũc cogitet de fi
lio vel de spiritu scõ nisi habitualiter q̊
usqꝫ ṗmo inducat filiũ in cogitatõe sua
tanq̃. s. mediatorẽ. Et sicut est eadẽ ado
ratio habitualis nõ tamẽ actualis. ita
est eadẽ fruitio habitualis licet nõ neces
sario eadem actualis

COnsequenter

quero de frui in se. ⁊ primo
supposito ꝙ sit aliquid volũ
tatis precise. Quero an sit aliquis act⁹
elicit⁹ a volũtate vel passio recepta ĩ vo
luntate. puta aliqua delectatio. Q, sit ȯ
lectatio probo. qꝛ fructus est vlti^m qȯ
expectatur de arbore. ergo simil'r in spi
ritualibus fructus est vltimuz qȯ expe
ctatur de obiecto. sed tale est delectatio
qꝛ delectatio sequitur actũ. io. ethi. g̊ ⁊c̃
Itẽ ad gal'. 5. fruct⁹ spũs est charitas
gaudiũ pax ⁊c̃. q̇ numerant ibi vidẽtur
passiões vt pꝫ de gaudio aut saltẽ non
sunt actus sed ꝯñtes actũ. fructu ãt frui
mur per se. g̊ frui ẽ aliquid per se ꝯñs ac
tũ vt vĩ. Cõtra voluntas actu elicito
amat deũ. aut igit̃ ꝑp aliud: ⁊ tunc vtit̃
⁊ ita est peruersa. aut ꝑp se: ⁊ tunc fruit̃
ex diffinitione de frui. ⁊ sic frui ẽ actus.

In ista.q.primo videndū est de ipsis cōceptibus 2° de significato nominis.

Quantū ad primū dico q sicut in intellectu sunt duo act⁹ assentiendi alicui vero cōplexo. Unus quo assentitur alicui vero cōplexo pp se sicut ꝓncipio. alius vero quo assentit̄ alicui vero nō propter se. s3 propter aliud verū sicut cōclusioni propter principiū. ita in voluntate sūt duo actus assētiendi bono vnus quo assentitur alicui bono propter se. alius quo assentitur bono propter aliud bonū ad qđ illud bonū refertur sicut cōclusioni assētitur pp principiū. cōclusio eni veritatē suaȝ hȝ a prin°. Ista silitudo accipi potest a pho.6.ethi. vbi dicitur qđ in mēte ē affirmatio ꝛ negatio. hoc in appetitu est prosecutō ꝛ fuga. ꝛ ita vltra sicut in mēte est duplex affirma° pp se ꝛ pp aliud. ita in appetitu est duplex prosecutio vl' adhesio propter se ꝛ propter aliud. Est tamē hic duplex differentia. prima q̄a illi duo assensus itellectus distinguūtur ex nā obiectoꝝ. sunt eni alteri pp euidētiā alterā huius vel illius veri. ꝛ iō hn̄t disticta obiecta sibi corrn̄dentia ꝛ ipsos causantia. h āt hmōi assēsus nō sunt distincti ex distinctione obiectoꝝ. s3 ex distincto actu potētie libere sic vel sic acceptantis obm̄ eius. q2 sicut dictū est pri⁹ in potestate eius est sic vel sic agere referendo vel nō referēdo. ꝛ iō nō corrn̄dēt istis actibus ꝓpa obiecta distincta. sed qđcūq3 bonū volibile pōt voluntas habere obm̄ ꝟm hunc actum vel ꝟm illū. 2° dr̄ia est: q2 illi duo assensus intellect⁹ sufficienter diuidūt assensum intellect⁹ in cōi. nec inter ipsos est aliqđ medium q2 nulla est euidētia media ex parte obm̄ a qua possit accipi aliq̄ alia veritas q̄ veritas principij vel cōclōnis. Preter āt istos duos assensus voluntatis est aliq̄s alius assensus medius. q2 volūtati pōt ondi aliqđ obm̄ bonū absolute apphēsum nō sb rōe pp se boni. nec pp aliud bonū. volūtas āt circa tale sic ondsuȝ pt hr̄e aliquē actū ꝛ nō necio inordinatuȝ q pōt hr̄e aliquē actū volēdi illud absolute absq3 rl'one ad aliud. aut absq3 fruitione pp se. ꝛ vlteri⁹ pōt impare intellectui vt inquirat quale illud bonū sit ꝛ qualiter volendū. ꝛ tunc illi potest assētire sic vel sic. Et tota ratio differentie hinc ꝛ inde est libertas voluntatis ꝛ necessitas nālis ex parte intellectus. Ex his vltra actus assensus bono pp se est actus perfectus. actū āt perfectū cōseqt̄ delectatio ex.1o.ethi. q actuȝ volēdi bonū pp se cōsequit̄ aliqua delectatio. Habem⁹ igitur ad ꝓpositū quatuor distincta actū imperfectū volendi bonū ꝓpt aliud qui vocatur vsus. ꝛ actum perfectuȝ volendi bonū propter se qui vocat̄ fruitio. ꝛ actū neutrum. ꝛ delectationē sequentem actum.

De secūdo principali cui. s. istoꝝ conueniat istud nomen frui. sicut potest colligi ex auctoritatib⁹ loquētiuȝ de isto vocabulo frui. planū ē q fruitio nō est actus neuter nec actus vsus sed tm̄ est altercatio de actu perfecto ꝛ de delectatiōe ꝯnte actū perfectuȝ. Rn̄° aliq̄ auctoritates videt̄ dicē q frui est act⁹ perfect⁹ tm̄. alique q delecta° tm̄ aliq̄ q includit vtrūq3. ꝛ tunc nō significat aliqđ ens per se vnū. sed vnuȝ aggregatū ex duobus entibus vt ens per accidens. nec hoc est incōueniēs q vnū nomē significet multa. q2 ylion ꝟȝ phȝ.7. meta. pt significare totū bellū troianuȝ Q2 tm̄ sit act⁹ vr̄ 1ª auctoritas aug. dicē 83.qōnuȝ.q.30. Ois itaq3 hūana puersio est qđ ēt vitiū vocat̄ fruēdis vti velle atq3 vtēdis frui. puersio vl' puersitas ē formalr̄ in actu volūtatis elicito n̄ in delectatiōe. q2 delecta° nō est praua nisi quia actus est prauus. nec delecta° est in ptāte delectantis nisi q2 actus est in potestate agentis pctm̄ āt inquātū pctm̄ est

formaliter in ptāte peccantis. Hoc etiā
videt manifeste dicē augu. pͦ de doctri
na xp̄iana. c. p̄mo. Frui est eni amore i
herere alicui rei ꝓpter seipsaꝫ. Ista etiā
inhesio videt esse p potentiā motiuam
inherētis: sicut in corporibus a quibus
trāslatū est hoc nomē inherere: inhesio
ē virtute inherētis. Siliter inhesio ali
cui ꝓpt se nō videt eē p delectatōem: qꝛ
delectatōis cā efficiēs ⁊ nō finalis videt
esse obiectum delectabile: ⁊ ita non ten
dit delectans in obiectum ꝓpt se: sꝫ ista
rō nō cōcludit. ꝓcedit eni ac si obm̄ nō
possit esse efficiens ⁊ finis delectationis
⁊ solui habet a tenente in 4ͦ delectatio
nem eē de eēntia btitudinis. Qꝛ autem
frui sit tm̄ delectatō videt dicere illa au
ctoritas aug. p̄mo de tri. c. 8ͦ. vel. 23ͦ. in
fine. hoc est eni plenum gaudiū nostrū
quo amplꝰ non ē frui trinitate si nō re
trotorqueatur ista auctoritas ad cālita
tem vel ad aliū intellectum quē non so
nant v̄ba gaudiū est formaliter delecta
tio. Similiter ⁊ in. 30. questōne prealle
gata. frui dicimur ea re de qua capimus
voluptatem. si sit locutio per idemptita
tem vel quasi diffinitio. tūc capere volu
ptatem ē frui essencialiter. Qꝛ autem
frui accipiat ꝓ vtroqꝫ ꝓ actu. s. ⁊ delecta
tione simul. ꝓbatur ex diffinitōe illa de
frui. x. de trini. c. x. vl. 23ͦ. Fruimur eni
cognitis in q̄bus volūtas ipsis ꝓpter se
ipsa delectata ꝯquiescit. ad actum. n. ꝑti
net cū dicit fruimur cognitis. quia actui
volūtatis p̄supponit actus intellectus in
obiectum ꝯgnitū. sed post s̄bdit. In q̄bꝰ
volūtas ⁊c̄. ꝙ si delectatio acciderit frui
tioni nō deberet poni in eius diffinitōe.
Similiter si ponat ad beatitudinem ꝑti
nere essentialiter actus ⁊ delectatio. tūc
om̄es auctoritates quͤ dicūt frui esse sū
mū p̄miū vel beatitudinē nr̄am: dicunt
eam includere vtrūqꝫ ⁊ actū ⁊ delectati
onē. illam minorē dicit illa auctoritas p̄
mo de doctrina xp̄iana q̄si in fine. Hec
sūma merces est vt ipa ꝑfruamur. Qꝛ
aūt sit magis ꝓpriū significatū vocabu
li difficile est ꝓbare tn̄ aliq̊ mō pōt ꝯÿci
ex vsu vocabuli. Istud eniꝫ vocabulum
frui ꝯstruit cū ablatiuo significante ob
iectū ex vi trāsitōis. q̄lis ꝯstructio appro
p̄atur verbis significantibꝰ actū. nō aūt
ꝯstruit cū obiecto in ablatiuo ex vi cau
se. qualis ꝯstructio debet passionibus si
gnificatis per verba pͦ passiua. nō. n. ita
dicit fruor deo sic̄ dicitur delector deo.
vel deus delectat me. sed dicor frui deo
transitiue sicut dicor amare deū. ⁊ istō
videt esse magis ꝓpriū significatū voca
buli. Sed de vocabuli significato nō est
ꝯtendendum. qꝛ s̄m Augu. 5ͦ. de tri. cͦ.
7ͦ. vel. 17ͦ. Cum res ꝯstat nō est vis fa
cienda in nominibus. res aūt cōstat ꝙ vo
lūtas habet triplicē actū. ⁊ 4ᵐ puta pas
sionē ꝯsequentem. ⁊ pꝫ ꝙ duobus actibꝰ
nullo mō ꝯuenit hoc nomē frui. Sed ꝓ
altero alioꝝ duoꝝ ⁊ ꝓ ambobus simt
videntur aliqui vti isto vocabulo. ⁊ tūc
erit nomē equiuocum. vl̄ si est vniuocū
oportet auctoritates quasdam exponere
ꝙ loquuntur causaliter vel ꝯcomitant.

Ad p̄rmū argumen

tum. dico ꝙ fructus est vltimum quod
expectatur de arbore nō vt possidendū
corpaliter sed vt habendum p actuꝫ po
tentie attingētis illud vt obiectū. pomū
eni nō est fructus inq̄tū expectat vt pos
sidendū. sed inq̄tū expectat vt gustādū.
⁊ actu gustus attingendum quā gustati
onem sequit delectatio. Si igitur fructꝰ
dicat quo fruendum est: delectatio non
ē fructus sed illud vltimū expectandum
sed nec delectatio esset frui sed p̄mum q̊
attigo expectatum vt expectatū est frui
quod videt ꝓbabile. cum fructus sit ex
pectatū sub illa ratōe sub qua expectat.
vt a potentia attingendū. Ad scd̄m:
dico ꝙ auctoritas est in oppositū. cum
n. dicat auctoritas nō actus esse fructus
sed potius passiones. sequit ꝙ frui non
est delectari. quia fructus est obiectum

fruitõis. passio ãt ñ ita eẽ p̃t p̊ᵐ obm̃ sui sic p̃t eẽ p̊ᵐ obm̃ actus. ideo frui si ẽ passionis vt obiecti vt sonat auctoritas: non erit passio sȝ est act⁹ aliq̃s potẽs hr̃e istas passiones ꝑ obiecti quasi ꝓximis suo p̊ obõ. Et cũ dr̃ ꝙ per se fructu fruimur ñ est hoc intelligendũ in rõe formalis pricipij actiui. sicut ignis calore calet. sed i rõe obiecti. sicut si diceretur ꝙ amabile amam⁹. sed in rõe cause formalis fruitione fruimur. auctoritas ãt nõ dicit aliquid ꝯsequẽs actum esse fruitionem. sȝ fructum. i. fruitionis obiectum.

Queritur adhuc circa frui de modo eliciendi actum illum vtruȝ. s. fine apprehenso per itellectũ nec̃io sit volũtatẽ frui eo. Qꝛ sic Auic. 8. metaᶜᶜ delectaᵒ est perceptõ cõuenietis cũ cõuenieti. finis nec̃io cõuenit volũtati. ḡ ex cõiunctione eius cũ volũtate sequit̃ delectaᵒ: ḡ fruitio. Item finis mouet metaᶜᶜ sicut efficiens mouet ꝓp̊e sed efficiẽs approximatũ passo nõ ipeditũ de nec̃itate mouet ꝓp̊e. ḡ finis approximatus hoc est presens voluntati non impeditus nec̃io mouet metaᶜᶜ. Itẽȝ oẽ mobile presupponit aliquid imobile. ḡ actus voluntatis varij ⁊ mobiles p̃sup ponũt aliquẽ actũ imobilẽ. sed talis nõ est nisi circa finẽ. ḡ ille est nec̃io imobilis

Ad oppositũ necessitas nãlis non stat cũ libertate. qõ ꝓbo qꝛ natura ⁊ volũtas sunt principia actiua hñtia oppoᵐ modũ principiandi ḡ cũ modo principiandi voluntatis nõ stat modus principiandi nature. sed volũtas libere vult finẽ. ḡ nõ p̃ot necessitate nãli velle finẽ. nec per ꝯñs aliquo mõ nec̃io. Assũptũ .s. ꝙ voluntas libere velit finẽ probat̃. qꝛ eadẽ est potẽtia que vult finẽ ⁊ illud qõ est ad finẽ. ḡ hȝ eundẽ modũ agẽdi. qꝛ diuersi modi operãdi arguunt diuersas potẽtias. libere ãt operat̃ circa ea q̃ sunt ad finẽ. ḡ ⁊ circa finẽ. Qꝛ ãt sit eadẽ potẽtia amboꝝ pȝ. qꝛ alias nulla eẽt potẽtia entis ad finẽ volens illud ꝑꝑ fineȝ oȝ. n. illã eẽ vnã hñtẽ actum circa vtrũqȝ extremũ. qꝛ actus vtẽdi est perᶜ vnus ḡ per se vnius potẽtie respicientis per se vtrũqȝ extremũ: sicut phs arguit de cognitione sensus cõis in 2ᵒ de anima.

Ista questio potest intelligi vel de fine obscure apprehenso in vniuersali. sicut cõcipimus beatitudinẽ in cõi vel de fine obscure apprehenso in particulari. sicut cõcipim⁹ beatitudinẽ in deo trino. vel de fine clare viso vt in hñte volũtatẽ supernãliter eleuatã. vt in hñte volũtatẽ perfectã per habitũ supernãlẽ i voluntate. vel 4ᵒ de fine clare viso in non hñte hitum supernãlem in voluntate. ⁊ hoc posito ꝙ deus de poᵃ absoᵃ ostenderet se intellectui non dando habituȝ aliquem supernãlem voluntati.

Quantum ad istos quatuor articulos dr̃ p̊ quãtum ad p̊ᵐ ꝙ volũtas de necessitate fruitur vltimo fine sic apprehenso obscure i vli qõ tripliciter probatur. p̊ per illud scdi phi. Sicut se hȝ principiũ in speculabilibus sic finis in operabilibus. sed intellectus de necessitate assentit principijs primis speculabilibus. ḡ volũtas de necessitate assentit vltimo fini in operabilib⁹. 2ᵒ hᵒ idẽ probat̃. qꝛ volũtas nec̃io vult illud cuius participatione vult quicquid vl̃t sed participatione vltimi finis vult q̃cquid vult. ḡ ⁊c̃. probatio minoris. qꝛ nihil aliud vult nisi inquantũ est quoddã bonũ. oẽ ãt aliud bonũ videt̃ eẽ quedã participatio vltimi finis qõ est summũ bonũ. vt videt̃ probari per aug. 8. ð trini. c. 3. vel. 8. Tolle hoc ⁊ illud ⁊c̃. ⁊ vide ipsum bonũ si potes itaqȝ deũ videbis non alio bono bonũ sed bonũ oĩs boni. 3ᵒ probatur idẽ sic. volũtas non potest non velle aliquid nisi in quo est aliquis defectus boni vel aliqua rõ mali. in vltĩo fine in vl̃i apprehenso nõ est

aliquis defect⁹ boni nec aliq̄ rō mali. igĩ
ꝛc. Itē aug. iz. de tri. c. 3. dicit ꝙ quidā
(m)inus dixit se scire de multis exñtibus
in theatro quodā quid oēs vellent. hoc
volens intelligere de beatitudie. sed nō
oēs illi vellēt beatitudinē si ꝯtingēter eā
vellēt. ġ necīo eā voluerūt. Quātū ad
2ᵐ articulū dĩ ꝙ fine sic obscure appre-
henso in particulari pōt volūtas ñ frui
hoc pōt probari. q2 pōt frui aliq̄ qȯ est
incōpossibile tali fini. sicut pȝ de peccan
te mortaliter. Quātum ad 3ᵐ articulū
dĩ ꝙ necīo fruit fine sic viso ꝑꝑ rōȝ terti
am ad pᵐ articulū adductā. q2 nulla rō
mali inuenit in eo. nullus ēt defectus bo
ni in eo reperit. ⁊ hoc si videat istū finē
visiōe practica quicq̇d sit de visiōe spe-
culatiua. Additur ēt huic ꝙ est tāta in
cōnexiōe necītas istoꝝ actuū intellectus
⁊ volūtatis respectu vltimi finis clare
ostensi ꝙ deus de poᵃ absoluta nō pōt
separe visionē a fruitiōe. Quātum ad
4ᵐ dĩ ꝙ ipossibile est volūtatē charita-
te nō eleuatā frui fine ēt viso. q2 agē pre
supponit eē. ġ agē supernāle presuppōit
eē supernāle. volūtas āt illa nō hȝ eē su-
pernāle. ġ nō pōt hr̄e actū supernālem.
Itē tunc posset talis volūtas eē beata
sine charitate. ꝯñs fim̄. q2 tūc charitas ñ
erit necīa ad beatitudinē volūtatis. ꝯñᵃ
probatur. q2 frui fine i particulari viso
videtur esse beatitudo vel includere for
maliter beatitudinem.

Contra primuz articuluz ar-

guo prio sic. Aug. pᵒ retractationū. c. 9.
⁊. 22. dicit ꝙ nihil est tā in potestate vo
luntatis q̄ ipsa volūtas. qȯ nō intelligit
nisi quātum ad actū elicitū. si igit actus
volūtatis circa finē est in potestate volū
tatis mediante actu alicuius alteri⁹ poᵉ
multo fortius est in potestate volūtatis
imediate. sed in potestate volūtatis est
velle vel nō velle finē mediante actu in
tellectus. ergo hoc est in potestate eius
imediate. mior pȝ. q2 in potestate volū-
tatis est auertē intellectū a cōsideratiōe
finis quo facto volūtas nō volet finem
q2 nō potest habē actū circa ignotum.
Cōfirmatur ista rō ⁊ pōt eē 2ᵃ rō. quia
qȯcūq; agens nō ipeditum qȯ necessita
tur ad agēdum de necessitate remouet
oē ꝓhibens actiōȝ si potest. ġ si volūtas
nō ipedita necessitet ex nā sua ad volen
dum vltimū finē necessario remouet oē
prohibēs illā volitionē si pōt remouē ꝓ
hibēs āt hanc volitionē est nō cōsideraᵒ
finis. ⁊ hanc pōt volūtas remouē faciē
do intellectū stare in cōsideratiōe finis
ġ volēdo finē necīo faciat intellectuȝ sta
re in cōsideratiōe finis: maior pȝ. q2 qȯ
ex se necessitatū est ad agēdum nunq̄ ꝓ
hibet nisi per aliquid repugnās vincēs
virtutē eius actiuā: sicut pȝ de graui. ꝓ-
hibetur eniȝ a descēsu propter aliquid
repugnās vincens eius inclinationē. ⁊
pari necessitate remouet impedimētuȝ
prohibēs si potest quo amoto nō impe
ditū descēdit. q2 ita necessario remouet
repugnās effectui. sicut ponit effectū cui
illud repugnat. Itē oē necessario agens
de necessitate agit fȝ vltimū potētie sue
q2 sicut nō est in potestate eius actio ita
nec intēsio eius. ġ voluntas de necessita
te volet finē intēsissime. cuius oppositū
experimur. Itē poᵃ libera per participa
tionē nō magis tendit in obiectū perfe-
ctū q̄ in aliud obm̄. ġ nec poᵃ libera ꝑ
essētiā. nō autē est differētia inter finem
volitum ⁊ alia volita nisi ex parte per-
fectionis obiecti. añs pȝ. quia visus qui
est poᵃ libera per participationē quate-
nus actus eius subest imperio volunta
tis nō necīo magis videt pulcherrimū
q̄ minus pulchꝝ. iō ab vtroq; equalit
auertitur ⁊ vtrūq; eque cōtingenter vi-
det. Cōtra 2ᵐ articulū videt ꝙ rōes pmi
articuli destruant 2ᵐ articulū. nā iᵃ rō ꝺ
fine ꝙ in fine vltimo nō est defectus ali-
quis boni nec aliqua malitia videt eq̄
efficaciter cōcludere de fine in particula
ri apprehenso sicut de fine in vniuersali

apprehẽso vel efficacius. q2 in fine vltio in particulari apprehendit tota rõ finis in vli τ ita nullus defectus boni: nulla ẽt malitia. Silr illa rõ 2ª p pri° mẽbro de participatione plus cõcludit de fine in particulari apprehenso. nã bona creata τ si sint bona per participationẽ vs rius sunt bona per participationẽ vltimi finis in particulari ꝙ per participationẽ eius in vli. nõ. n. participant illuz in vli nisi q2 participant ip3 in particulari cũ participans hẽat participatũ ꝑ cã vel mẽsura a qua dependet eẽntialr. τ depẽdentia entitatis realis nõ est nisi ad ens reale τ ita ad aliq̃d singlare. Cõtra 3m articulũ qñ ꝑncipiũ elicitm̃ non nec̃io elicit hñs principiũ illud nõ necessario agit sed pricipiũ elicitiuũ eodẽm° se habens qd prius eliciebat cõtingẽter actu3 modo nõ elicit nec̃io. g̊ nec agens habẽs illud pricipium nec̃io aget. voluntas ãt habẽs candẽ charitatẽ quã modo hab3 prius cõtingẽter eliciebat illu3 actũ fruẽdi. modo ergo nõ nec̃io elicit actũ illũ cũ nulla sit facta muta° ex parte eius. hoc p3 in raptu pauli si pri⁹ habuit eandẽ vel equalẽ charitatẽ cum ea quã habuit in raptu illo. nulla eẽt mutatio ex parte volũtatis nec principij elicitiui. nulla ergo necessitas eliciẽdi tunc magis ꝙ nũc. nec per ꝯñs necessitas agẽdi cũ saltẽ potuerit esse equalis charitas ante raptũ τ in raptu. Itẽ aut finis mouet ad actũ istũ. aut potẽtia mouet si finis p3 ꝙ nõ est necessitas. q2 ille finis ad nullũ actũ creatũ nec̃io mouet. Si voluntas τ illa ñ hab3 dr̃ia3 ex parte obiecti nisi approximationẽ maiore3 vel minorẽ tunc arguo sic. diuersa approxia° passi ad agens nõ causat necessitatẽ sed intẽsiorẽ actionẽ sicut p3 ď calido respectu calefactibiliu3 plus τ minus approximatoꝝ. diuersa autẽ pñtia obiecti cogniti puta visi τ nõ visi nõ videtur esse nisi quedam approximatio diuersa ei⁹ circa qd debet esse actus voluntatis ad volũtatem. g̊ istud nõ diuersificat necessitatẽ τ nõ necessitatẽ. sed tm̃ facit intẽsiorẽ τ min⁹ intẽsu3 actũ. Itẽ qd dicit in isto articulo ꝙ impossibile est oĩo actũ visionis esse sine fruitiõe in tali agente hoc nõ videt verũ. q2 quecunq3 nature distincte absolute sic se habẽt ꝙ prior essentialiter nõ dependet a posteriori tale potest esse sine posteriori absq3 cõtradictione. actus autẽ isti. s. visio τ fruitio st due nature absolute. ergo sine cõtradictione visio q2 est prior naturalir̃ põt eẽ sine fruitiõe que est posterior. Rñdetur ꝙ maior est vera de illis absolutis q̊rũ neutꝝ depẽdet ab altero. nec ambo a 3° in proposito autẽ ambo depẽdent a 3° vt ab obiecto causante. Contra si nõ depẽdent a 3° necessario causante ambo nec etia3 necessario causante vtrũq3. lic3 causet alterum. adhuc maior erit vera q2 sine cõtradictione poterit esse prior sine posteriore. ista autẽ nõ dependent a 3° necessario simpliciter causãte ambo patet. nec necessario causante posterius si causet prius. q2 quicquid absolutum potest non necessario causare imediate põt nõ nec̃io causare per cãm mediam ẽt causatã q2 iª cã media cãta nõ necessitat ipsam ad causandum effectu3 illius cause medie absolutũ. vt p3 de sole. igit̃ si nõ causat imediate necessario absolutũ posterius nõ causat nec̃io illud posita cã priore si qua sit cã. Contra 4m articulũ qui dicit ꝙ voluntas nõ eleuata per habitũ supernaturalẽ ñ potest frui fine vltimo clare viso. arguo sic. illud q̊ aliquid potest simpliciter agẽ illud est potẽtia. g̊ si volũtas circa finẽ visũ nullũ põt habẽ actu3 ex naturalibus suis. hñs aũt charitatẽ põt. charitas vel erit simpliciter potẽtia volitiua circa obiectu3 illud vel pars potẽtie volitiue q̊rũ vtrũq3 est falsum Itẽ si obiectũ volibile min⁹ sufficienter approximatu3 voluntati sufficienter põt terminare actu3 volũtat. multo magis si illo ẽ sufficiẽt

approximatũ siue ꝑfectius pñtatuȝ vo luntati: ꝙ si aliquod bonum sb ratione obscura apphensũ põt esse volitũ a vo lũtate nõ eleuata per habitũ supnãlem multo magis idem obm̃ clarius visum põt esse aliquo mõ actu volitum a tali volũtate. concedo igit̃ ꝯclusiones istaꝝ rationum.

Quãtuȝ ad primũȝ articulũ dico ꝙ voluntas sicut non ne cessario fruit̃ his q̃ sũt ad finem sic nec fine obscure apphensio ⁊ in vli. quãtũ ad 2m articulũ concordo cum ꝑma opi. ꝙ nõ necia fruit̃ fine apprehenso i parti culari ⁊ obscure. nec quantũ ad cõclusi onem argui ꝯtra illã: ſȝ qꝛ ratões posi te in pº articulo concludũt ꝯ 2m si valẽt q̃s tñ non reputo valere nec simpliciter ꝯcludere ſȝ innitens eis in ꝑmo articu lo nõ video quõ soluet easdẽ i 2º articu lo. Quãtũ ad 3m artim de fine clare vi so dico ꝙ volũtas eleuata nõ necessario fruit̃ quãtũ est ex pte sua. Quãtuȝ ad 4m dico ꝙ voluntas nõ eleuata super nãliter põt frui illo fine.

Ad argumẽta pro opi. dico ad primũ ꝙ illud simile cõclu deret multa falsa: qꝛ cõcludẽt ꝙ sicut as sentimus necessario ꝯcloni ꝑpt̃ princi pia: sic necessario assentirem⁹ illis q̃ sũt ad finẽ ꝑpter finẽ qõ est falsum. ideo di co ꝙ simile est quo ad duo. s. quo ad or dinem istorum ⁊ illoꝝ int̃ se: ⁊ etiam q̃ ad ordinẽ illoꝝ cõparãdo potẽtias or dinate tendentes in illa: ⁊ intelligo sic: ꝙ sicut est ordo int̃ ista vera: sic ⁊ inter illa bona ⁊ sic illa vã sũt sic ordinate co gnita ita ⁊ illa bona sunt sic ordiate vo lita: sed non est simile quãtum ad ordi nem necessitatis in vno ⁊ in alio com parando ad potentias absolute. nõ enĩ oportet ꝙ voluntas seruet illũ ordineȝ in actibus suis qualem nata sunt voli bilia habere ex natura sua: nec est assen sus similis hinc inde: quia necessitas est in intellectu ex euidentia obiecti neces sario causante istum assensum in intel lectu. nõ aũt bonitas aliqua obiecti cau sat necessario assẽsũ volũtati: ſȝ volun tas libere assentit cuilibet bono: ⁊ ita li bere assentit maiori bono sicut minori.

Ad 2m cum dicit̃ de participatõne di co ꝙ maior est falsa: quia nihil volun tas necio vult: ⁊ iõ non oportet ꝙ neces sario velit illud rõne cuius omnia alia vult si quid esset tale. minor etiã est fal sa. ꝙ. s. ṽtute ⁊ participatõe vltimi finis vult quicq̃d vult: quia ṽtute ⁊ partici patõe alicui⁹ volũtatem velle aliq̃ põt intelligi dupliciter: vel ṽtutis ei⁹ vt effi ciẽtis siue continẽtis ṽtualiter vel ṽtute eius vt ꝑmi obiecti ꝑpter quod volitũ vult alia. si ꝑmo mõ intelligat̃ nõ ẽ ad ꝑpositum minor assũpta cũ maiori: qꝛ illud cui⁹ ṽtute vt efficiẽtis ẽ aliq̃d voli tum nõ oportet esse volitũ: sic illud qõ est efficiens alicuius visi non oportet eẽ visum. non enĩ oportet ꝙ ꝑmo videam deũ oculo corporali si videã colorẽ q̃ ẽ quedam participatio dei vt cãe efficien tis. Si intelligat̃ 2º modo de participati one vt ꝑmi obiecti voliti tunc minor ẽ falsa. nõ enĩ virtute dei voliti volo qõ cunq̃ volitũ: quia tũc oĩs actus volun tatis esset actualis vsus referẽdo illõ ad ꝑmum obiectum volitũ. Ad 3m dicit̃ vno modo ꝙ licet non sit ibi aliquis de fectus alicuius boni vel aliq̃ malicia: ⁊ ideo nõ posset forte volũtas nolle illud quia obiectũ act⁹ nolẽdi est malũ vel de fectiuũ. põt tamẽ illud bonũ ꝑfectũ nõ velle qꝛ in potestate volũtatis est nõ tm̃ sic vel sic velle sed velle vel non velle qꝛ libertas eius est ad agendum vel non a gendum. si enĩ potest alias potentias i perando mouẽ ad agendum non tm̃ sic ⁊ sic sed ad determinate agendum vel non agendum: non videt̃ ꝙ minor sit li bertas sui respectu sui quantũ ad act⁹ determinatõnem: ⁊ hº posset oñdi ꝑ illud

august. pmo retractatonū vbi supra cō
tra pmū articulum. Aliter dicitur ꝙ
non est probatū qui volūtas possit bo
nū nolle in q̊ nulla iuenitur rō mali vel
defectus boni: sicut non est ꝓbatū quin
possit velle illud in q̊ nō inuenit aliq̄ rō
boni: ꝛ hoc vel prius i re vel in apphē
sione ꝙ illud terminet actum volendi:
de h° forte alias erit sermo. Ad aucto
ritatē august. dico ꝙ nō intelligit de vo
litione actuali. vult enim qm̄in' ille de
quo loqtur ibi vere dixisset qd oēs con
currētes voluē si dixisset omibus: beati
omnes vultis esse. nō oēs aūt cōcurren
tes ad illud spectaculū habuerūt tūc a
ctualit velle btitudinis: qꝛ non actualē
cognitōem de hoc. loqtur g̊ de volitōe
habituali ꝛ aptitudinali q̄ videlicet ipa
volūtas ꝓna ē vt statim inclinetur ad
actū volendi beatitudinem si actualiter
offeratur sibi ab intellectu. Similiter
auctoritas nō est ad propositū: qꝛ si cer
tū est oēs velle btitudinē h° nō est actu
amicicie volēdo. s. bono btifico illud. s.
btificari siue btm̄ esse: sed actu concupis
cētie volendo illud bonū sibi vt suffici
ens sibi bonuꝫ: quia non est certum vo
lūtates inordinatas habere dilectioneꝫ
ordinatam pmi obiecti in se: sꝫ oēs vo
lūtates siue ordinate siue inordinate ha
bent volūtateꝫ concupiscētie volēdo si
bi bonū. actus aūt ꝯcupiscētie non pōt
eē actus fruitōis: qꝛ omnis cōcupiscens
ꝯcupiscit alīq quem amat amore amici
cie: ꝛ ita actus ꝯcupiscētie non est actus
fruitōis sed solus actus amicicie. Si g̊
loquatur aug° de actu volēdi btitudinē
non tm̄ de actu amicicie sed concupiscē
tie: ꝛ ita nō de fruitione: ꝛ ita non ē ad
ꝓpositum. Ad argumentum pro 4°.
articulo corꝫ cum di de agere ꝛ de eē di
co ꝙ ille actus non eēt supernaturał: sꝫ
naturalis: qꝛ actum aliquē pōt volūtas
elicere nāliter circa obiectū qualitercū
ꝙ ab intellectu ostensuꝫ: ꝛ quia ille act'
non excedit facultatem potentie: iō nec
obiectum vt terminat actum illius po
tentie. Cum dicitur 2° ꝙ voluntas eēt
btā sine charitate. dico ꝙ non seqtur qꝛ
ſm august. de tri. li. 13°. ca°. 5°. vel. 15°.
beatus igitur non est nisi qui ꝛ habet
omnia que vult ꝛ nihil male vult: ita i
telligenda est hec diffinitio ꝙ beatus ē
q̄ habet quicquid ordinate potest velle
nō tm̄ qcquid nūc actu vult. tūc eni ali
quis viator posset eē beatus ꝓ tunc qn̄
de vno tm̄ ordinē habito cogitat. potest
autem voluntas ordinate velle habere
charitatem: qꝛ pōt velle non tm̄ habere
sbstantiā actus fruendi: sed potest velle
habere fruitōem deo acceptā: g̊ si nō hꝫ
illud nō hꝫ qcq̄d ordinate potest velle.
Qualiter etiā charitas reqratur n̄ tm̄
ꝓpt gratificatōem actus sed ꝓpt aliquē
gradū pfectōis intrinsecū actiui: de hoc
inferi' di. 17.

Ad pncipalia argu
menta rn̄detur. Ad pmū dico ꝙ aliqd
est ꝯueniēs alicui aptitudinaliter vel a
ctualiter. ꝯueniens aptitudinalit est qd
ꝯuenit alicui ex se ꝛ quātū ē ex nā rei ꝛ
tale ꝯuenit actualiter oi ei in cuius po
testate non est ꝙ ei aliquid actualit ꝯue
niat vel discōueniat. ꝛ iō qcq̄d cōuenit
aptitudinaliter appetitui nāli vel appe
titui sensitiuo. ꝯuenit etiam ei actualit
si non sit defectus ex pte alteri' extra: sꝫ
in ptāte volūtatis ē vt aliqd ei actualit
ꝯueniat vel nō ꝯueniat. nihil eni actua
liter ꝯuenit sibi nisi quod actu placet ꝓ
pter hoc nego minorē cum di: finis ne
cessario ꝯuenit voluntati: hoc nō est ve
rum de ꝯuenientia actuali sꝫ aptitudia
li. Aliter dico ꝛ si aptitudinalis sola
sufficiat ad delectatōem: nō tm̄ ad fruiti
onē: imo i fruitōe oꝫ ꝙ sit ꝯueniēs actu
alit siue aptitudinalit ꝯueniat siue non
Si pmū suppositū i hac rn̄sione ē verū
negāda ē ꝯn̄tia dlectatio: g̊ fruitō. Ad
2m dico ꝙ ali' mod' agendi i agē ꝓprie ꝛ
metaphy̆. destruit similitudinē quātuꝫ

ad necessitatem. Uel aliter: sicut aliqd agens ppe necessario mouet aliqd ptingent: sic aliquod agens metaphysice necessario aliquod ptingent. ille eni finis q mouet necio efficiēs puta agēs nāle mouet necessario metaphysice: quia necio amat vel appetit nālit: q aūt mouet efficiēs ptingēter: mouet ptigent metaphysice. h aūt efficiēs ptingent efficit ⁊ finis ptigent metaphysice mouet. Ad 3m dico φ illud imobile nō oz eē aliquē actū elicitum. non enim plures calefactōnes varie ⁊ mobiles presupponunt aliquaz vnā calefactionem imobilē: sz psupponunt actū pmum puta caliditatez q sit pncipiū eliciēdi oēs istos actꝰ varios ita h volitōnes nō psupponūt aliquā volitōez vnā imobilē: qz tūc volūtas volēs aliqd ad finē eēt sp duobꝰ actibꝰ aut saltē sb vno actu referēte hoc ad illud sed psupponūt actū primū puta volūtatez q est pncipiū sufficiēs vel rō eliciēdi oēs illas varias volitōes.

Ultimo circa

distictōez istā pmā qritur d fruitōe cui. s. vt sbo pueīat fruitio. Et pº vtrū deo pueīat frui: vī φ nō: qz fruitio ē respectu finis: sed deꝰ nō hz finē: g nō ppetit sibi frui. Cōtra deꝰ amat se ⁊ nō amat se ppt aliud qz tunc vteret se: g frui se: pn̄ ꝯplana qz si amat se aut vtēdo aut fruēdo.

Quero secūdo

vtrū viator fruat: φ nō vī qa viator tm̄ habet actum desiderij respectu boni absentis: sed actus desiderij nō est actus fruitionis: cuius pbatio ē: qa desiderium est actus concupiscētie. fruitio autem est actus amicicie: ergo ⁊c.

Contra. augustinus ⁊ habetur in littera: frui est amore inherere alicui rei propter se: sed sic viator inheret deo ergo ⁊c.

Queritur tertō

vtrū peccator fruat: ⁊ vī φ nō qz nō innititur alicui bono immobili: sz mobili: g nō quiescit ⁊ p pn̄s nō fruit añs ostenditur: quia innititur creature que est mobilis quia ois creatura varietati subiecta est. Item q vult alium vti actu suo nō fruitur eo: sed peccator vult deum vti actu suo: ergo non fruitur eo. maior ostenditur: quia qui vult alium vti actu suo: iam non appreciat illum vt summum bonum: ergo non fruitur illo. minor ostenditur: quia peccator vult esse actum suum: igitur vult ipsum esse a deo cum nihil posset esse nisi a deo: ⁊ si hoc igitur vult deum vti illo: quia deus vtitur omni eo quod ē ab eo. Contra. augustinus. 83. questionum. q. 30. omnis itaqz humana peruersio est quod vicium vocatur fruendis vti velle atqz vtendis frui. ergo possibile est peccatorem frui vtendis.

Queritur quar

to vtrū bruta fruantur. Et vī φ sic p aug. vbi pus. 83. questionuz. q. 30. frui qlibet corporali voluptate non absurde estimant ⁊ bestie. Cōtra: frui ē alicui rei amore inhērere ppt se sz bruta nō habēt amorē qz nō voluntatem nec inherēt alicui rei ppter se sed ppt bonū eorum: g ⁊c.

Quinto qritur

vtrum oia fruantur. Qz sic qz omnia bona appetūt amore nāli: pmo ethicorū: ⁊ aliqd bonū nō ppter aliud Cōtra fruūtur cognitis: sed non omnia cognoscūt g.

Ad solutionem ista

rū questionū pmitto qodā exēplū qūo videlicet corpa diuersimode quietant: vltimꝰ terminꝰ quietis grauiū corporū est centrū. huic aūt centro tanq termio

vltimo adhēt aliquod corp⁹ graue p se ⁊ pmo puta terra: q nō p nām alterius corporis adhēt a q pticipet grauitatē ⁊ istā adhesionē. Aliqd aūt corp⁹ adhēt cētro p se sz nō p⁹ qꝛ adhēt p grauitatē ⁊ adhesionē pticipatā a tra. p se tamen adhēt qꝛ p formā intrinsecam: ⁊ firmit qꝛ ē quasi intrisecū ire q p⁹ ꝗscit: vt pote lapides ⁊ metalla i viscerib⁹ terre: ⁊ talia licz nō p⁹ tn̄ pfecte ꝗscunt: qꝛ perfecte ꝯiūcta sūt cētro mediāte pmo ꝗscente cui sūt pfecte ꝯiūcta. Aliqd corp⁹ 3⁰ mō adheret cētro mediāte terra cui vnit sz mobiliter ⁊ nō firmit: vt graue aliqd extns in supficie terre: ⁊ tale licet ꝗescat ad aliqd tempus nō tn̄ ita determinatur ad ꝗtē sicut corpus ꝗscēs 2⁰ mō.

4⁰ mō pōt aliqd corpus adherere vniformiter corpi pximo ⁊ respectu illius quiescē: ⁊ tamen nō quiescere respectu vniuersi si illud cui pximo adhēt non vniformit adhereat cētro: verbi grā de hoie iacēte in naui: ⁊si in ptāte corporis cēt per seipsum quietare illud corp⁹ graue qd seipm finalit ꝗtaret in aliq tali mobili. nō aūt in cētro nec mediate nec immediate: iordinate se ꝗtaret: quia ⁊ si quātū ē ex se ꝗtaret se ppi suā firmā adhesionē tali corpori mobili: tn̄ nō adhēt illi cui fm naturā suam adherē deberet vt ꝗtaret. Ad ppositū applicādo corpis ponderi correspondet voluntas in spūalibus: quia sicut corpus pondere sic anim⁹ ⁊ voluntas amore fert q cunqz fert: vt ait aug. xi⁰. de ci. dei. c. 28

Cētrū qd ex natura sui ē vltimate ꝗtatiuum ē finis vltim⁹ fm vitatē huic centro volūtas diuia p⁹ ⁊ p se: qꝛ nō pticipatōne alicu⁹ alti⁹ a se imobilit ⁊ ncc̄io adhēt: qꝛ ipa volūtas n̄ p habitū nec p actū dnte a se nec i vtute alic⁹ cāe supioris pfectissime amat illud sūmū bonuz ⁊ ncc̄io. In 2⁰ gradu ē volūtas creata btā q nō p⁹ sz pticipādo a deo p se tn̄ qꝛ p formā suā itrisecā adhēt firmit huic bono: ⁊ h⁰ qꝛ facta ē qsi itriseca volūtati p⁹ ꝗscēti qꝛ in ei⁹ bn̄placito sp manēs

In 3⁰ gradu ē volūtas iusti viatoris q lz imitat diuine volūtati ⁊ mediāte illa sūmo bono i q ꝗscit ipa volūtas tn̄ nō firmit adhēt illi bono vl bn̄placito isti⁹ volūtatis: vn̄ nūc adhēt illi nūc auertit ab illo. sz h est qdā dissile i corpib⁹ tertij mēbri qꝛ ibi manēte for q cop⁹ ꝗscit pt ipm nō ꝗscē h oz formā q ꝗscit destrui sil cū auersione volūtatis a centro suo. In 4⁰ gradu ē peccās mōrlit q lz quātū ē ex pte act⁹ volūtatis se ꝗtātis vehemēter ihereat alicui alij a dō ita ꝙ nec mediāte illo nec imediate iheret dō tn̄ ex pte obiecti non pōt simplr ꝗtari: imo sic ꝗscēs respectu nauis ⁊ nō respectu cētri nō ꝗscit simplr qꝛ nō ꝗscit respectu vltimi ꝗtātis i vniuerso: ita volūtas ꝗtās se quātū pt i aliq obō alio a deo nō simplr quietat: qꝛ nō respectu hui⁹ qd vltimate ⁊ pfectissime ē in vniuerso ꝗtatiuū volūtatis. Qd etiā patz qꝛ ibi volūtas nunꝙ satiatur quātumcunqz firmiter se immergat in illud ppter se amādo illud.

Ex his ad propositas quēstiones dico ꝙ frui nihil dic nisi actū inherēdi obiecto propter se quem ꝯcomitat delectatōis ꝗtatio: siue q est ipa ꝗtatio: h⁹ ē act⁹ vltiate tminās potētiā inquātū pō seipā tmiat actu suo: ita ꝙ de rōe fruitōis n̄ vi eē ꝙ ipa ꝗtet potētiā quātū ē ex pte obi sz quātū ē ex pte potētie obiecto ppi se iherētis. dico ḡ ꝙ volūtas diuia fruit simplr ⁊ ncc̄io ⁊ p se ⁊ p⁹: volūtas creata btā fruit simplicit ⁊ ppetuo ⁊ p se sz nō pmo. voluntas viatoris iusti fruit simplr ⁊ p se sz n̄ imobilit: neqz primo volūtas peccātis mōrliter fruit simplr quātū ē ex pte volūtatī ꝗtātis seipaz: qm ꝗtat i obō qd ppi se amat sz nō simplr ꝗtat quantū ē ex pte obiecti: nec frui illud reqrit: qa obiectū nō ē de se ꝗtatiuū sic potētia actu suo se ꝗtat i ipo id ē fruitō iordiata

Sed tunc est dubitatio quo obō peccans mortaliter fruit̄: an. s. actu suo an obiecto sui actus. Rn̄° ꝙ cōiter fruit̄ seipso. qꝛ obm̄ actus sui amat amore cōcupie. ꝛ per ꝯn̄s aliqd aliud amat amore amicitie. qꝛ oēm amorē cōcupie ꝑcedit amor amicitie. illud autem aliud est ipsemet cui vt amato amore amicitie appetit illō obm̄. vn̄ nō fruitur obiecto sui actus nec per ꝯn̄s ipso actu sup quē nō oꝫ p° reflecti. hec est snia aug. de ciui. dei li. 14. c. 28. ꝛ super gen̄. li. 2. ꝛ. c. 8. ꝙ duas ciuitates fecerunt duo amores. ciuitatē diaboli amor sui vsq̧ ad contēptum dei. ciuitatem dei amor dei vsq̧ ad contēptum sui. ergo prima radix ibi est ꝙ peccans fruitur se.

Ad qōem penultimaꝫ dici potest ꝙ appetitus sensitiuus licet aliqualit̄ alicui inhereat pp se. i. nō pp alterū negatiue. qꝛ n̄ est eius referre ad aliud. nō tamē ꝯrie. qꝛ nō appreciat̄ obm̄ vt nō referibile ad aliud. iō abusiue dr̄ frui pp nō relatiōꝫ nō tn̄ ꝓpe. qꝛ nō irreferibilr̄ inheret. Similiter nec amore inheret. qꝛ eius ꝓpe nō est amare. Similiter nec ꝓpe inheret qꝛ nō se applicat obiecto sed quasi infigitur vi obiecti. qꝛ nō ducit se. sed ducit̄ ꝫm damas. li. 2. c. 24. Et in sequēdo parabolā de quietatiōe corporꝝ posset dici ꝙ appetitus sensitiuus similatur ferro quasi adamanti infixo vi adamātis attracto. ꝛ sic nec in cētro mediate nec immediate quietatur nec in aliquo alio vi illa que esset quietatiua in cētro vel intrinseca quietatiua quasi in cētro. sꝫ tm̄ quasi vi extrinseci quietātis. ita hic vis obiecti quietat. nō āt i° intrīseca q̄etatiua in cētro vel q̄si in cētro q̄ est sola libertas. q̄ appetitui sensitiuo nō cōuenit

Ex his patet ad vltimā questionē. qꝛ si ab appetitu sensitiuo neget̄ frui ꝓpe qui tamē magꝭ cōuenit cū voluntate cuius ꝓpe est frui q̄ appetitus nālis qꝛ actus appetit⁹ sensitiui sequitur actū cognoscēdi sicut act⁹ voluntatis. nō sicut autē actus appetit⁹ nālis si quis sit actus eius. sequit̄ ꝙ habēti solū appetitū nālez nō cōuenit frui proprie. imo nec sic abusiue sicut cōpetit appetitui sensitiuo.

Ad argumenta ad illō prime q. dico sicut dictū est qōne prima h⁹ distinctiōis articulo. 4. Qꝛ rō finis nō est ꝓpe rō fruibilis sed rō illius boni absoluti cui cōuenit rō finis lꝫ igitur deus n̄ sit finis sui tamē respectu volūtatis sue est illud obm̄ cui nata est ꝯpetē rō finis qꝛ est sūmū bonū. nō tn̄ pōt sibi cōpetē rō finis respectu sui sic nec respectu sui est finis sed respectu oiū fruibiliū q̄lia sunt bona ordiabilia ad aliud. Si obijciatur qūo ǧ deus dr̄ agē pp finē. ꝛ etiā ꝙ superioris agētis est superior finis.

Rn̄deo respectu nullius est cā finalis aliqua nisi respectu c⁹ est cā efficiens. qꝛ cālitas cause finalis est mouē efficiē ad agendū. dei igit̄ ineffectibili nihil est cā finalis. sed illud p̄ᵐ dictū vulgatū dꝫ intelligi ꝙ agit pp finē effect⁹ nō pp finem sui. qꝛ nō est agēs sui. Similr̄ 2ᵐ dcm̄ dꝫ intelligi de fine effectus. qꝛ agēs superi⁹ ordinat nō se sed effectū ad finē vlīorez vel superiorē. ꝛ ita ille finis superior est agentis nō vt finis eius. sed ad quē ordinat illud quod agit.

Ad argumētum 2ᵉ. q. dico ꝙ p̄t actū desiderij qui est respectu non hiti q̊ viator iust⁹ appetit deū actu cōcupiscētie hꝫ iust⁹ aliū actū amicitie volēdo deo in se bn̄ eē. ꝛ hic act⁹ amicitie est fruitio nō āt ille q̄ ē desiderij. ꝛ iste 2⁹ ꝓprie est charitatis nō āt primus qui est desiderandi sicut dicetur libro tertio.

Ad primum arᵐ 3ᵉ qōis p̄t expōi maior qꝛ inherēs mobili nō quiescit simplr̄ lꝫ q̄ᵐ ē ex parte sui sic quietet se in i°. ꝛ ita ꝯcedēda est hec ꝯ° ꝙ peccans mortalit̄

non simpliciter quietatur. sȝ quātū ē ex pte ipi' sic actu suo se q̄etare volētis vltimate se q̄etet imobili. Si addat ꝙ nihil fruitur nisi simplicit̄ q̄etet. negādū est: sed opoꝛtet addē nisi simplr̄ q̄etetur quātū ē ex pte ipi' act' q̊. s. ihēt obō: ⁊ ēt quantum est ex pte obiecti i fruitōne oꝛdinata. Nec h̄ dēt intelligi q̄etatio summa: qꝛ oēm q̄etatōeȝ vie seq̄tur maioꝛ patrie: sȝ ꝓpter actū irreferibilē ita acceptātē obiectū. Ad 2m pōt maioꝛ negari: qꝛ licet amoꝛe oꝛdiato nulll' fruatur aliq̊ nisi q̊ non vult aliquē vti sȝ frui: tm̄ amoꝛe inoꝛdinato bn̄ pōt q̄s frui q̊ nō vult aliū frui: sȝ tm̄ vti: vel illud nullo modo amare sicut patet de zelotipia inoꝛdinata. Ad ꝓbatōnem maioꝛis p̄t dici ꝙ licet fruēs ap̄p̄ciet fruibile tanq̄ sūmū bonū: nō tn̄ vult illud ab oībus sic ap̄p̄ciari qn̄ inoꝛdinate sic fruit̄: non igit̄ seq̄tur vult illud eē sūmū bonū vl̄ amat illud q̄si sūmū bonū: g̊ vult alios sic amare illud. Aliter pōt responderi negando minoꝛē: ad ꝓbatōem non seq̄tur vult fruibile eē: g̊ vult illud eē a deo Nec seq̄tur etiam: vult illud esse a deo. g̊ vult deū vti illo: ⁊ cā defect' vtriusq̄ ꝯn̄tie ē qꝛ nō opoꝛtet volentē an̄s velle ꝯn̄s qn̄ ꝯn̄s nō includit̄ p se in an̄te sed tm̄ sequitur p locū extrinsecū: ita est in pꝛoposito.

Ad auctoꝛitateȝ augusti.

ad quartā questionē pȝ qꝛ exponēda ē auctoꝛitas ei' de fruitōe abusiua siue extēdendo fruitōem: qꝛ appetitus sēsitiuus nō refert intelligendo negatiue nō ꝯtrarie: qꝛ nō inhēt obō tanq̄ irreferibili: quia licet irreferibili a se hoc est in potentia naturali in ipso: non rōne bonitatis obiecti vere vel in acceptatione potentie. de differentia istoꝛum non referri negatiue ꝯtrarie ⁊ ꝓuatiue dicet̄ 2°. libro di. 40.

Ad argumētū questionis

vltime pȝ ꝙ licet appetitus naturalis alicui inhereat ꝓpter se negatiue nō tn̄ cōtrarie vt in plurib': ⁊ si qn̄q̄ cōtrarie n̄ tn̄ amoꝛe inhēt: sȝ nec etiā ꝓp̄e inheret sȝ ab ipso dāte nām q̄si infigit̄ illi obiecto. non q̄dem p actū elicitū aliū a nā sicut ē in appetitu etiā sēsitiuo: sed per inclinatōem habitualē nē. Vn̄ sicut p̄dictū est min' ꝯuenit sibi frui ꝙ appetitui sensitiuo qui per actum elicitū q̄si obō iam cognito inheret licet nō libere appetitus aūt nālis sine omni cognitōe ꝑpetuo iclinat̄. Ex dc̄is de frui: ⁊ spālit̄ i questōe. 3a. hui' distictōis patē pōt de vti q̊ est act' q̄dā volūtatis iperfectioꝛ ad frui sicut ad actuȝ ꝑfectioꝛē eiusdem potentie oꝛdinatus.

Circa secundam

distinctōnem q̄ro p̄mo de his q̄ ꝑtinēt ad vnitatē dei: ⁊ p° vtrū in entib' sit aliq̄d actu existens infinitū. ꝙ non sic arguit̄: si vnum ꝯriū eēt i nā actu infinitū nihil sibi contrariū eēt in nā: g̊ si aliq̊d bonū sit actu infinitū nihil mali eēt in vniuerso. Rn̄detur ꝙ maioꝛ est vera de cōtrarijs foꝛmaliter. nullum malū ꝯriatur deo foꝛmaliter Cōtra: siue foꝛmalit̄ siue virtualiter ꝯrietur si est infinitum nihil patitur contrariū sui effectus: qꝛ ꝓpt̄ infinitam virtutem destruet oē icōpossibile suo effectu: g̊ maioꝛ est ita vera de ꝯtrario v̊tualiter sicut foꝛmaliter: ⁊ est exēpluȝ si sol esset infinite calidus virtualiter nihil relinqueret frigidum in vniuerso: sicut nec si esset infinite calidus foꝛmaliter. Item coꝛpus infinitum nullum aliud coꝛpus secum cōpatitur ergo nec ens infinitum aliud ens cum eo. pꝛobatio consequentie: tum quia sicut repugnat dimensio dimensioni: ita videt̄ actualitas actualitati repugnare: tū qꝛ sic si eēt aliud coꝛp' ab ifinito facēt cū illo aliq̄d mai' ifinito: ita si eēt ens aliud ab

infinito facet aliquid maius infinito. Preterea qȯ ita ē h̄ ꝙ nō alibi est finitū respectu vbi: ⁊ qȯ ita ē nūc ꝙ n̄ alias est finitū respectu qn̄. ⁊ ita de alijs: ⁊ qȯ ita agit hͦ qȯ nō aliud ē finitū ẜm actōnem: ergo qȯ est hͦ aliqd ꝙ nō aliud ē finitū ẜm entitatē. deꝰ ē ſūme hͦ: qꝛ ex ſe est q̄dā ſingularitas: ergo nō est infinitꝰ. Item 8ͦ. phyſi. virtus infinita ſi eēt mouēt in nō tpe: nulla vtus pōt mouē i nō tpe: ergo ⁊c̄. Contra ibidem phs. 8ͦ. phycoꝝ ꝓbat pmū mouens eē potētie infinite: qꝛ mouet motu infinito: ſꝫ hec ꝯclo nō pt intelligi tm̄ de infinitate durationis: qꝛ ꝓpt̄ infinitatē potentie ꝓbat ꝙ nō poſſit eſſe i magnitudine. nō repugnat aūt magnitudini ẜm eum ꝙ in ea ſit potentia iſinita ẜm duratōeꝫ ſicͭ ponit i celo.

Secundo quero an aliqȯ infinitū ſiue an deū eſſe ſit per ſe notum. ꝙ ſic probo. damaſ. li. pmō. c. pmō. eiꝰ qȯ ē deū eē cognitio oibus ē nālit̄ inſerta: ſꝫ illud ē p ſe notum cuiꝰ noticia oibꝰ inſerta ē: ſicut pꝫ ex. 2ͦ. metaphy. ꝙ pma principia que ſūt q̄ſi ianua ſūt p ſe nota ergo ⁊c̄. Preterea illȯ q̄ nihil maiꝰ cogitari pōt eē est p ſe notū. deꝰ aūt ē hmōi ẜm anſel. ꝓ ſol. 2ͦ. illud aūt nō ē aliqȯ finitū ergo iſinitū. pma ꝓbatur: qꝛ oppoſitū predicati repugnat ſbiecto. ſi eni non ē nō est quo maiꝰ cogitari nō pt: qꝛ ſi eēt in re maiꝰ eēt ꝙ ſi non eēt i re ſed tm̄ in itellectu. Itē veritatē eē est p ſe notū: deꝰ aūt ē vitas: ergo deuꝫ eē est p ſe notū. ꝓbatio maioris: qꝛ ſequit̄ ex ſuo oppoſito. ſi eni nulla vitas ē ergo verū est nullā vitatē eē: ergo veritas ē. Item ꝓpōnes hn̄tes neceſſitatē ẜm qd ex terminis hn̄tibus entitateꝫ ẜm qd ſūt p ſe note: ſicͭ pma principia q̄ ſūt p ſe nō ex terminis habētibꝰ eē in itellectu: ergo multo magis erit illa p ſe nota q̄ hꝫ nccitatē ex termis ſimplr nccijs q̄lis ē iſta deꝰ ē. Aſſūptū pꝫ: qꝛ neceſſitas primorum pncipioꝝ ⁊ noſcibilitas eoꝝ nō est ꝓpt̄ exiſtētiā terminoꝝ i re: ſꝫ tm̄ ꝓpt̄ ꝯnexionē extremoꝝ vt ſūt i intellectu ꝯcipiēte. Cōtra: p ſe notū nō pt ab aliq̄ negari. ſꝫ dixit iſipiēs i corde ſuo nō ē deꝰ.

Quoniaꝫ ſecunduꝫ phm. 2ͦ. metaphy. abſurdū est ſil̄ q̄rere ſciaꝫ ⁊ modū ſciēdi: idō pͦ rn̄deo ad tertiam q̄ſtionē q̄ erit de mō cognoſcēdi iſtā deus est: ⁊ quātū ad iſtā pͦ aſſigno rōeꝫ ꝓpoſitōis p ſe note: ⁊ dico cū dr̄ p ſe nōli p ſe nō excludit quālibet cām: qꝛ non excludit t̄minos ꝓpoſitōis. nulla eni ꝓpoſitio p ſe nota ē excluſa a noticia t̄minoꝝ: qꝛ pnͣ pͦ cognoſcimꝰ inquātū terminos cognoſcimꝰ: ſꝫ excludit̄ q̄cūqꝫ cā ⁊ rō q̄ ē extra p ſe ꝯceptū t̄minoꝝ ꝓpoſitōis p ſe note. Dicit̄ igit̄ ꝓpō p ſe nō q̄ ex t̄minis ꝓpis q̄ ſūt aliqd eiꝰ vt ſūt eiꝰ hꝫ vitatē euidentem ⁊ nō p aliqd aliud qȯ ſit extra termios ꝓpos hꝫ euidentiā ſed ex ſe tm̄ vt oē totū est maiꝰ ſua pte. Ulteriꝰ qui ſūt illi termini ꝓprij ex qbꝰ debet eſſe euidēs: dico ꝙ quo ad hͦ aliꝰ terminꝰ ē diffinitio aliꝰ diffinitū: ⁊ hͦ ſiue accipiātur termini ꝓpōis p vocibꝰ ſignificātibꝰ ſiue ꝓ ꝯceptibus ſignificatis qȯ ꝓbo ex pͦ poſterioꝝ: qꝛ qȯ ē q̄d alterꝰ extremi est mediū i demōſtratōe: ergo altera pmiſſaꝝ nō differt a ꝯclone niſi ſicut diffinitū a diffinitōne: ⁊ tm̄ pmiſſa ē pncipiū p ſe notū: ꝯclo aūt nō est p ſe nota ſed demōſtrata: ergo quātū ad rōem ꝓpōnis p ſe note aliꝰ t̄minꝰ ē diffinitio a diffinito: qꝛ ſi eēt idem ꝯcepꝰ diffinitionis ⁊ diffiniti i demonſtratione potiſſima eſſet petitio pncipij: itē tūc eēnt ibi duo t̄mini tm̄ qȯ est falſū. Hoc ꝓbat̄ 2ͦ ſic p ariſt. pmo phyſi. ꝙ noia ſuſtinēt ad diffinitōeꝫ hoc qȯ totū ad partes .i. ꝙ nomē est pus notū diffinitōne. nomē aūt confuſe importat qȯ diffinitō diſtincte: quia diffinitio diuidit in ſingularia ergo conceptus q̄dditatis ꝓut ipoꝛtat̄ per nomen ꝯfuſe ē pus notꝰ nālit̄ ꝙ ꝯceptus eiꝰ vt impoꝛtatur diſticte p diffinitōem

ꝛ ita ali⁹ ꝯcept⁹ ꝛ aliud extremū. Ex du
ob⁹ declaratis īfero ꝓpositū sic: cū ꝓpō
sit ꝑ se nō q̄ ex ꝓpꝭs ꝉminis hꝫ euidētez
veritatē ꝛ alij ꝉmini sūt ꝯcept⁹ q̄dditatꝭ
disticte vt iportat̄ ꝑ diffinitōez ꝛ ꝯcept⁹
q̄dditatis ꝯfuse vt iportat̄ ꝑ nomē. seq̄t
ꝙ ꝓpō nō est ꝑ se nō q̄dditate ꝯfuse acce
pta q̄ nō ē nō nisi eadē disticte ꝯcipiat̄ ꝑ
diffinitōez. Hec etiā eadē ꝯclo ꝓbat̄ q̄a
alꝭ q̄libet ꝓpositō q̄ est vera p̄ᵒᵒ vt hō ē
aīal ꝛ corp⁹ vsqꝫ ad sbaꝫ eēt ꝑ se nō qđ
tn̄ nō est verū. nā si rō vtriusqꝫ extremi
assignat̄ ex rōib⁹ extremoꝝ disticte con
ceptꝭ apparet māifestū ꝙ vnū extremū
icludit aliud. Siḽr alias q̄libꝫ ꝓpō eēt
ꝑ se nota i scientijs specialib⁹ quā meta
physic⁹ possꝫ hr̄e ꝑ se notā ex diffinitio
nib⁹ extremoꝝ qđ nō ē veꝝ: qꝛ geomet̄
nō vtit̄ aliq̄b⁹ p̄ncipijs tāq̄ ꝑ se notis ni
si q̄ hn̄t euidētē v̄itatē ex ꝉminis cōfuse
cognitis: puta ꝯcipiēdo lineā ꝯfuse eui
dēs ē ꝙ linea ē lōgitudo sine latitudie n̄
ꝯcipiēdo adhuc disticte ad qđ gen⁹ ꝑti
neat linea sic̄ ꝯsiderat metaphysic⁹. alꝭ
aūt ꝓpositōes q̄s metaphysic⁹ possꝫ co
gnoscē puta ꝙ linea ē spēs quātitatis cō
tinue disticta ꝯ̄ supficiē ꝛ corp⁹ ꝛ hmōi
tales ꝓpōes nō hꝫ geomet̄ ꝓ ꝑ se notis.
Patet hᵒ 3ᵒ qꝛ bn̄ stat demōstratio ali
cui⁹ p̄dicati de diffinito cū hᵒ ꝙ illud p̄
dicatū sit ꝑ se notū de diffinitōe: sic hr̄e
tres ē demōstrabile đ triāgulo cū tn̄ no
tū sit ꝑ se de ei⁹ diffinitōne. ꝙ oīs figura
plana ꝛc̄. est igit̄ oīs ꝛ sola illa ꝓpō ꝑ se
nō q̄ ex terminis sic ꝯceptis vt sūt ei⁹ ter
mini nata ē hr̄e euidētē v̄itatē ꝯplexiōis.
Ex hoc pꝫ ꝙ nō est distiguere int̄ ꝓpō
nē eē ꝑ se notā ꝛ ꝑ se noscibilē qꝛ idē si
nā ꝓpō nō dr̄ ꝑ se nō qꝛ ab aliq̄ intelle
ctu cognoscat̄ ꝑ se. tūc ei si null⁹ itellect⁹
actu cognoscēt nulla ꝓpō eēt ꝑ se nō: sꝫ
dr̄ ꝑ se nota qꝛ quātū ē de nā ꝉmioꝝ na
ta ē hr̄e euidētē v̄itatē ꝯtētā in terminis
etiā in q̄cūqꝫ itellectu ꝯcipiēte termios
si tn̄ aliq̄s itellect⁹ nō ꝯcipiat ꝉminos ꝛ
ita nō ꝯcipiat ꝓpōem nō min⁹ ē ꝑ se nō

quātū ē de se: ꝛ sic loq̄mur đ ꝓpōe ꝑ se
nota. Ex his pꝫ ꝙ nulla ē distictō de ꝑ
se nō in se ꝛ i nobis qꝛ q̄cūqꝫ ē in se ꝛ ꝑ
se nō cuicūqꝫ intellectui ē ꝑ se nō lꝫ non
actu cognita: tn̄ quātū ē ex ꝉmis ē euidē
ter nō si ꝉmini ꝯcipiātur sic̄ pꝫ de sylo
gismo ꝑfecto q̄ nulli⁹ idiget vt appeat
ncc̄i⁹. Itē ꝓpt̄ idē nō valet illa distictō
ꝙ aliq̄d ē ꝑ se notū sapiētib⁹ vel insipiē
tib⁹: qꝛ hᵒ totū ꝑtinet ad ꝯceptōem ꝉmi
noꝝ q̄ p̄supponit̄ ad itellectū ꝓpōnis ꝑ
se note. Nec illa distictio valet ꝙ aliq̄
sūt ꝑ se note p̄mi ordinis aliq̄ scđi: qꝛ q̄
cūqꝫ ꝑ se note ꝓpōnes ꝯceptis ꝉminis ꝓ
prijs sic̄ sūt termini ei⁹ hn̄t euidētē veri
tatē in ordine suo.

Ex his ad q̄uestio

nē dico ꝙ ꝓpō illa ē ꝑ se nota q̄ ꝯiungit
ista extrema eē ꝛ eēntiā diuinā vt ē hec
qꝛ illa ex ꝉminis suis hꝫ euidētē v̄itatez
i tātū ꝙ illa ꝓpō nō ē ꝑ se 2ᵒᵒ q̄si p̄dica
tū sit extra rōem sbi sꝫ ꝑ se p̄mo mō ꝛ i
mediata ꝛ ex ꝉminis euidēs qꝛ ē imedia
tissima ad quā resoluūtur oēs ꝓpositi
ones enūciantes aliq̄d de deo q̄litcūqꝫ
ꝯcepto. ē igit̄ ista de⁹ ē: vel hᵒ eēntia ē ꝑ
se nō: qꝛ ista extrema nata sūt facē euidē
tiā de ista ꝯplexione cuilibet app̄hēden
dēti ꝑfecte extrēa isti⁹ ꝯplexionis: q̄a eē
nulli ꝑfecti⁹ ꝯuēit q̄ huic eēnᶜ: sic g̊ itelli
gēdo ꝑ nom̄ dei aliq̄d qđ nos nō ꝑfecte
cognoscim⁹ nec cōcipim⁹ vt hāc eēntiaꝫ
diuinā: sic hec ē ꝑ se nō: de⁹ ē. Sꝫ si q̄
rit̄ an eē insit alicui ꝯceptui quē nos ꝯci
pim⁹ ita ꝙ sit ꝓpō ꝑ se nō i q̄ enūciat̄ eē
de tali ꝯceptu: puta i tali ꝓpōne cui⁹ ex
trema pn̄t a nobis ꝯcipi. pōt enim i in
tellectu nostro eē aliquis ꝯcept⁹ de deo
dictus non cōis sibi ꝛ creature. puta ne
cessario ens vł ens infinitū vł sūmū bo
nū: ꝛ de tali ꝯceptu possumus predicare
eē eo modo quo a nobis concipit̄. dico
ꝙ nulla talis ē ꝑ se nō ꝓpter tria: p̄mo
qꝛ q̄libet talis ē conclusio demōstrabił
etiā propt̄ quid. ꝓbatio. quicquid p̄mo

ꝛ imediate cōuenit alicui de quolibꝫ qđ est in eo siue sibi superiori siue inferiori vel de passione potest demonstrari propter quid per illud cui pº conuenit tāꝗ per mediū. Exemplū si triangulus pri' habet tres angulos equales duobus rectis de quolibet contēto in triāgulo potest demonstrari ꝙ habeat tres anglos demonstratione propter quid per medium qđ est triangulus. puta ꝙ aliqua figura habet tres ꝛc. de qualibet etiam specie trianguli ꝙ habeat tres licet non primo. esse autē primo conuenit huic essentie vt hōc ergo. de quolibet qđ est in hac eēntia qđ pōt a nobis cōcipi siue sit quasi superi' siue quasi passio pt demōstrari eē per hanc eēntiā sicut per medium demōstratione pp quid. sicut p hāc triangulus hꝫ tres demōstraꝛ ꝙ aliqua figura hꝫ tres. ꝛ per ꝯn̄s nō est per se nota ex terminis. qꝛ tūc nō demōstrareꝛ ꝑpter quid. 2º sic: ꝑpositio per se nota cuiꝫ intellectui ex terminis cognitis est euidēs. sed hec propositio ens infinitū ē nō est nota siue euidens nr̄o intellectui ex termis. ꝓbaº. tales. n. terminos prius cōcipim' ꝙ eā credam' vel per demōstrationē sciam' ꝛ i isto priori non est nobis euidens. nō eni certitudinalr eā tenem' ex terminis nisi per fidē vel demōstrationē. 3º qꝛ nihil est per se notū de cōceptu nō simpliciter simplici nisi sit per se notū partes illius cōceptus vniri. null' autē cōceptus quē hēmus de deo ꝓꝑus sibi ꝛ nō cōueniens creature est simplr simplex. vel saltē nullus quē nos distincte percipiamus eē ꝓꝑuꝫ deo est simplr simplex. ꝰ nihil est per se notū de tali cōceptu nisi per se notū sit partes illius cōceptus vniri. sed hoc nō est per se notū qꝛ vnio illaꝝ ꝑtium demōstraꝛ per duas rōes. maior manifesta est per phꝫ. 5. meta. c. de falso. qꝛ rō in se falsa est de omi falsa. ꝰ nulla rō est de aliquo vera: nisi sit in se vera. ꝰ ad hoc ꝙ cognoscat aliquid eē verū de aliqua rōe vel ipsam eē verā de aliquo oꝫ cognoscere ipsam eē verā in se nō est autē rō in se vera nisi ꝑtes illius rōis sint vnite. ꝛ sicut oꝫ scire quātum ad ꝑdicationes quidditatiuas ꝙ partes illius rōis possint vniri quidditatiue puta ꝙ altera cōtineat alteraꝫ formaliter. ita quātum ad veritatē propositionis enūciantis eē opꝫ cognoscere partes rōis subiecti vel predicati vniri actualiter. Exemplū queādmoduꝫ ista hō irratiōals est aial. nō est per se nota loquēdo de predicatiōe quidditatiua. qꝛ sƀm in se includit falsum. qꝛ ꝑpositionē includentem in se ꝯdictoria. ita ista hō albus est nō est per se nota nisi per se notū sit hoiem ꝛ albū actu cōiungi. qꝛ si nō cōiunguntur actu hec est vera. nihil est homo albus. ꝛ per ꝯn̄s sua ꝯuersa est vera. nullus homo albus est aliqd ꝰ sua ꝯdictoria falsa. homo albus ē aliquid. ꝓbaº minoris. quēcūqꝫ cōceptum cōcipimus siue boni siue veri si nō ꝯhiꝛ per aliquid vt nō sit cōceptus simpliciꝛ simplex: vt dicēdo sūmū bonū vel infinitū bonū vel increatum vel imensum ꝛ sic de alijs nullus talis est ꝑꝑ' deo. voco autē cōceptū simpliciter simplicē qui nō est resolubilis in aliquos cōcept' simplices quoꝝ quilibꝫ possit actu simplici distincte cognosci. Ex ista rōe vltima pꝫ ad quasdā instantias cum arguitur hec est per se nota necesse eē est. probaº: qꝛ oppositū ꝑdicati repugnat subiecto si eni nō est nō est necesse esse. hec etiam est per se nota deus est. qꝛ ſm cōem expositionē quā ponit Damas. li. pº. c. 12. deus dicitur ab operatōne actuali fouere vel ardere vel cōsiderare. ergo scōm cōem acceptionē ideꝫ est deus est. sicut operans actu est. que videtur per se nota. qꝛ vt prius oppositū predicati repugnat sƀiecto. s. ꝙ sit actu operans ꝛ ꝙ n̄ sit. Dicitur ꝙ hec propositio operans actu est potest predicare esse 3m adiacēs vel 2m. ꝛ ita predicari esse vt nūc vel eē habituale. ꝑmomodo non est ꝑ se nota

2ᵒᵉ est per se nota. Sed hoc nõ est logice dcm̃. q2 ƀ3 phm 2ᵒ pyer. eẽ ñ predicat 3ᵐ nisi qñ 3ᵐ adiacet sibi tanq̃ predicatum qñ át nullũ adiacet sibi tertiu3 predicat eẽ ꝓpum qḋ est predicari 2ᵐ adiacẽs. hic nihil adiacet sibi. igĩ predicat precise qḋ in se est. ⁊ ita predicat eẽ 2ᵐ. Jõ aliter rñdeo ad instátias ꝙ nulla istaꝝ propositionũ est per se nota. necesse eẽ est. vel operans actu est. q2 nõ est per se notum partes que sᷓt in subiecto vniri actualiť cũ dicit opposiᵐ predicati repugnat sƀo dico ꝙ nõ sequitur ex hoc ꝓpone3 eẽ pᵉ notã nisi illa repugnãtia sit euidẽs. ⁊ ẽt cũ hoc sit euidens vtrũq3 extremũ hĩe cõceptũ simplr simplicẽ vel cõcepť partium vniri si nõ sit cõceptus simpliciter simplex. Contra istud si oppoᵐ predicati repugnat sƀo vt ħ ñ aial repugnat homini. sequitur ꝙ si homo est: aial est ergo ꝯñtia est bona ponẽdo sƀm in aliquo añte ⁊ predicatũ in aliquo ꝯñte inferẽdo ꝯñs ex tali añte puta. a. ẽ nece eẽ ǧ. a. est q2 oppoᵐ ꝯñtis repugnat añti. s3 ois ꝯñᵃ necessaria tenet virtute alicuius catheᶜᶜ necessarie illa cathegorica est q̃ vnit extrema rõe quoꝝ tenet ꝯña. ergo talis propositio est necessaria. puta illa necesse eẽ est: vel operanſ actu est. Rñᵒ qñ in añte includunt duo opposita ⁊ infert ꝯñs nõ infert ratione alicuius totiꝰ extremi. q2 totũ extremũ nullũ vnũ cõceptũ facit. sed tm̃ rõne alterius partis extremi. puta sequitur homo irratiõal' est. ǧ aial est. rõ ꝯñe nõ est homo irrationalis q2 nullũ vᵐ cõceptũ facit. sed hõ in añte ⁊ aial in ꝯñte. ⁊ iõ cathegorica p se vera debet formari ex illis extremis que erit ista homo est aial. Jta in ꝓposito si propositio habeat extremũ nõ simpliciter simplex cuius partes nõ sunt pᵉ note vniri ⁊ aliquid infertur rõne talis extremi nõ simplr simplicis infertur ratione alterius partis que includit illud qḋ infertur in ꝯñte. ⁊ iõ tenet in virtute catheᶜᶜ cõiungentis illa duo. alteram. s. partẽ añtis ⁊ alterã partẽ ꝯñtis. ista ħ: est. eẽ est. nõ autẽ necesse eẽ est. Per idẽ ad aliud si nõ est actu nõ est operans. ǧ per oppositũ. si est operans est ens actu Rñdeo in sƀo includũtur plura quoꝝ alterũ est precise rõ ꝯsequẽtie nõ autem totum. ⁊ ideo nõ est propositio necessaria vniendo totum extremũ antecedẽtis cum extremo ꝯsequẽtis.

Ad argumenta principalia.

Ad priᵐ. s. ad Damas. potest exponi de poᵃ cognitiua nãliter nobis data p quã statim ex creaturis possumus cognoscẽ deum eẽ saltẽ in rationibus generalibꝰ. ⁊ ibi subdit qualiter cognoscitur ex creaturis. vel de cognitione dei sub rõibus cõibus cõuenientibus sibi ⁊ creaturis q̃ cognita perfectius ⁊ eminẽtius sᷓt in deo q̃ in aliis. ꝙ át nõ loquatur de cognitiõe actuali ⁊ distincta dei. p3 per hoc qḋ dicit ibi. nemo nouit eu3 nisi q̃tum ipse reuelauit. Ad 2ᵐ dico ꝙ Ansel. ñ dicit illam propositionẽ eẽ per se notã. qḋ apparet q2 nõ põt inferri ex deductiõe eiꝰ ꝙ ista propositio sit vera nisi ad minus per duos syllogismos. quorũ alter iste ẽ oi nõ enti ens est maius. sũmoᵉ nihil est maius. ǧ summũ nõ est nõ ens. ex obliquis in 2ᵒ 2ᵉ. Alius syllogismᵒ est iste qḋ nõ est nõ ens est ens. summũ nõ est non ens. ǧ est ens. quõ autẽ rõ eius valeat dicet in sequẽti questõe articulo. 6. qḋ fiet ad ĩfinitatẽ probãdam. Ad probatõ3 maioris dico ꝙ maio2 ñ est per se nota. cum probatur q2 oppositũ predicati repugnat subiecto. dico ꝙ nõ est per se euidens oppositũ predicati repugnare sƀo nec per se euidẽs est subiectũ habere cõceptũ simplr simplicẽ vel ꝙ partes illiꝰ vniãtur in effectu. ⁊ ambo ista requirũtur ad hoc ꝙ propositio ista eẽt perᵉ nota. Ad 3ᵐ dico ꝙ veritatẽ eẽ est perᵉ notũ. ǧ deũ eẽ. nõ sequit. sed est fallacia cõsequẽtis. Aliter põt negari maio2. cu3 probat: si nulla verita) est ǧ nullã vitatẽ

ee est verũ.ꝯñª nõ valet qꝛ veritas aut
accipit pro fundamẽto veritatis in re.
aut pro veritate in actu intellectus ꝯpo
nẽte aut diuidẽte. si ãt nulla veritas est
nec verũ est aliq̃ veritatẽ eẽ qꝛ nec veri
tatẽ rei: qꝛ nulla res est. nec veritatẽ itel
lectus cõponẽtis ꝛ diuidẽtis. qꝛ nullus
est. bene tñ sequit si nulla veritas est ğ ñ
est verũ aliq̃ veritatẽ eẽ: qꝛ nulla est. sed
nõ sequitur vltra: ğ verũ est aliq̃ verita
tẽ nõ eẽ. est. n. fallacia ꝯñtis a negatiua
hñte duas causas vitatis ad affirmati
uã q̃ est vna illaꝝ. Ad vltimũ dico ꝙ
ꝓpositiones nõ dicũt per se note: qꝛ ex
trema hñt maiorẽ necessitatẽ in se: vel
maiorẽ in re, extra intellectũ. qꝛ extrema
vt sunt extrema talis ꝓpositiõis ondũt
euident cõplexionẽ eẽ ꝯformẽ rõnib' ter
minoꝝ ꝛ beatitudini eoꝝ ꝛ hoc quale
cũq3 eẽ termini hẽant siue in re siue in i
tellectu. euidẽtia. n. h' cõformitatis ẽ eui
dẽtia vitatis in propõe qd est ꝓpõnem
eẽ per se notã. nunc ãt ista oẽ totũ ẽ ma
ius sua parte. vel aliq̃ consilis in q̃cũq3
intellectu cõcipiẽte termios nata est hñe
talẽ euidentiã ex terminis. qꝛ ex termis
est euidens ꝙ ista ꝯplexio est cõformis
hitudini ꝛ rõib' tminoꝝ q̃lecũq3 eẽ tmi
ni hẽant. ꝛ iõ l3 mior sit necitas tmioꝝ
nõ seq̃t ꝙ sit mior euidẽtia ꝓpositionu3

Ad primaz qõnem

sic procedit. qꝛ de ente infinito non põt
demõstrari eẽ pp quid q̃^m ad nos. l3 ex
nã terminoꝝ ꝓpositio eẽt demõstrabil
pp quid. sed q̃^m ad nos propositio est d
monstrabilis demõstratione qꝛ ex crea
turis. ꝓpetates ãt infiniti entis relatiue
ad creaturas imediati' se hñt ad iª q̃ st
media in demõstratiõe qꝛ. q̃ ꝓpetates
absolute. ita ꝙ de illis ꝓpetatib' relati
uis imediatius põt cõcludi eẽ p iª q̃ sũt
media in tali demõstratione q̃ de ꝓpe
tatib' absolutis. nã imediate ex eẽ vnius
relatiui sequit eẽ sui correlatiui. iõ p° de
clarabo eẽ de ꝓpetatib' relatiuis entis i
finiti. Et 2° de his declarabo eẽ de ente
infinito. qꝛ iste proprietates relatiue so
li ẽti infinito cõueniunt. ꝛ ita erũt duo
articuli principales.

Quãtuz ad primũ

articulũ dico ꝙ ꝓpetates relatiue infini
ti entis ad creaturas aut sunt ꝓpetates
cãlitatis: aut eminẽtie. Cãlitatis duplic
aut efficient aut finis: qd addit de cau
sa exẽplari nõ est aliud gen' cause ab effi
ciente. qꝛ tunc eẽnt. 5. gnã cãrum. vñ cã
exẽplaris est qddam efficiens. qꝛ agens
per intellcm distinctũ ꝯ agens per nãm
de quo alias. In p° ğ articulo pricipali
tria pricipaliter oñdam p° videl3 ꝙ ali
quid est in effectu inter entia qd est sim
pliciter p^m s3 efficientiã. ꝛ aliquid ẽ sim
pliciter p^m sm rõ3 finis. ꝛ aliquid est sim
pliciter p^m sm eminẽtiam. 2° principalr
oñdam ꝙ illud qd est p^m sm vnã rõem
primitatis idẽ est p^m sm alias pmitates.
3° oñdam ꝙ ista triplex primitas vni so
li nature cõuenit: ita ꝙ nõ pluribus na
turis differentibus spẽ vel quidditatie.
ꝛ ita in pri° articulo erunt tres articuli
min' principales. Primus articulus
istoꝝ includit tres cõclusiones pricipa
les sm triplicẽ primitatẽ, quel3 ãt istaꝝ
triũ cõclusionu3 h3 tres ex quib' depen
det. pª est qd est aliqd primũ sic. 2ª ꝙ il
lud est incausabile. 3ª ꝙ illud actu exi
stit in entibus. Itaq3 in p° articulo st no
uẽ cõclusiones. sed tres principales. Pri
ma ꝯ° istarũ est ista. ꝙ aliqd effectiuum
sit p^m simplr. ita. s. ꝙ nõ sit effectibile nec
effectiuũ virtute alteri' a se: qd ꝓbo sic.
aliqd ens est effectibile aut igr a se. aut a
nullo. aut ab aliquo alio. nõ a nullo. qꝛ
nullius est cã illud qd nihil est. nec a se:
qꝛ nulla res est que seipsã faciat vel gi
gnat: aug. p° de tri. c. p°. ğ ab a° effectiuo.
illud aliud sit. a. si. a. est p^m h°° exposito:
habeo ꝓpo^m si nõ est primũ. ğ est poste
rius effectiuũ qꝛ effectibile ab a° vel vir
tute alteri' effectiuũ. si. n. neget negatio

ponit̃ affirma⁹. dec̃ illud alteꝝ ⁊ sit. b. ꝺ
quo arguit̃ sicut de. a. argutū est. ⁊ ita
aut procederet in infinitū. quoꝝ q̄lib3
respectu prioris erit 2^m aut stabit̃ in aliq̊
nō hn̄te prius. infinitas āt est ipossibil̃
in ascendendo. g̊ primitas necc̄ia. q2 non
hn̄s prius nullo priore se est posterius.
nā circulū in causis eē ē incōueniēs. Cō
tra istā rōz instatur dupl̃r. p° q2 ꝟm phi
losophātes infinitas est possibilis i ascē
dendo sicut ponūt ex^m de generationib⁹
infinitis vbi nullū est p̄mū sed q̄l3 2^m
⁊ tn̄ hoc ab eis sine circulo ponit̃. 2°
videt̃ ꝙ procedat ex cōtingentib⁹ ⁊ ita n̄
sit demonstra°. añs pbatur. q2 premisse
assumunt eē de aliq̊ causato. oē aūt tale
cōtingent̃ est. Ad primā instantiā ex
cludendā dico ꝙ phi nō posuerunt infi
nitatē possibilē in causis eēntialit̃ ordia
tis. sed tm̄° in accn̄taliter ordinatis. sic̄
p3 per Auic. 6. meta. c. 5. vbi loquit̃ de
infinitate indiuiduoꝝ in spē. Et ad pro
positū melius oñdendum est sciendū q̄
sit cause essentialiter ordinate ⁊ que ac
cidental̃r ordinate. vbi notandū ꝙ aliō
est loqui de causis per se ⁊ per accn̄s. ⁊
aliud est loqui de causis eēntialiter siue
accn̄taliter ordinatis. nā in p̊°tm̄ est cō
patio vnius ad vnū cause videl3 ad cau
satū. ⁊ est cā per se que ꝟm nāz ppam ⁊
nō ꝟm aliquid sibi accn̄s causat. ⁊ cā p
accn̄s ecōuerso. In 2° est ꝯpatio duaruz
causarū inter se inquantū ab eis est ali
quid cātum Et differunt cause per se si
ue eēntialiter ordinate. a. per accn̄s siue
accn̄taliter ordinatis in tribus. Pri^a
dr̄ia est ꝙ i causis per se ordinatis cā 2^a
inquantū causat depēdet a p̊^a. in per ac
cidēs nō. l3 in eē vel in aliquo alio depē
det. 2^a est ꝙ in per se ordinatis est cāli
tas alterius rōis ⁊ alterius ordinis. q2
superior est perfectior. in accn̄taliter or
dinatis nō. hec sequit̃ ex p̊^a. nā nulla cā
a cā eiusdē rōis dependet eēntial̃r i cau
sando. q2 in cātione alicui⁹ sufficit vnuz
vni⁹ rōis. 3ª est ꝙ oēs cause per se ⁊ essēti
aliter ordinate sil̃ necc̄io requirūtur ad
causandū alioquī aliq̄ per se cālitas de
esset effectui. in accn̄taliter āt ordinatis
nō sic est q2 nō requirit̃ simultas eaꝝ in
cāndo. Ex his oñditur ppositū sic. in
finitas eēntial̃r ordinatoꝝ est ipossibil̃.
sil̃r 2ª infinitas accn̄taliter ordinatoruz
est ipossibilis nisi ponat̃ stat⁹ in eēntial̃r
ordinatis. g̊ oi mō est ipossibilis infini
tas in eēntialit̃ ordinatis. 3° si ēt negetur
ordo eēntialis adhuc infinitas est iposſi
bilis. g̊ oi mō est aliqꝺ simpl̃r primū ef
fectiuū. Istaꝝ triū propositionū assū
ptarū pp breuitatē prima dicatur. a. 2^a
b. 3^a. c. Probatio istarū p°. a. s. ꝙ infini
tas eēntialiter ordinatoꝝ est ipossibil̃.
probatio tum q2 vniuersitas cātorum
eēntialiter ordinatoruz est causata. g̊ ab
aliqua cā que nō est aliquid illius vni
uersitatis. q2 tunc eēt cā sui. tota. n. vni
uersitas dependentiū dependet ⁊ a nul
lo illius vniuersitatis. tū 2° q2 cause infi
nite essent simul in actu ex 3^a differētia
sed ꝯsequēs nullus phs ponit. Tum 3°
q2 prius ē qꝺ est primo propinquius ex
5. meta. ergo vbi nullum primū nihil
essentialiter prius. Tum. 4° q2 superior
causa est perfectior in causando ex scꝺa
differentia. ergo in infinitū superior est
in infinitū perfectior. ⁊ ita infinite perfe
cte in causando. ⁊ per ꝯsequens nō cāns
in v̊tute alterius. q2 quel3 talis in v̊tute
alteri⁹ causans est iperfecte causans. q2 ē
dependens ab a^a in causando. Tū. 5. q2
effectiuū nullā iperfectionē ponit neces
sario. g̊ pōt eē in aliquo sine iperfectiōe.
sed si in nullo est sine dependētia ad ali
quid prius in nullo est sine iperfectione
ergo effectiuitas independens potest in
esse alicui nature ⁊ illa est simpliciter p̊
ma. ergo effectiuitas simpliciter prima
est possibilis. ⁊ hoc sufficit q2 inferius
ex hoc cōcludetur ꝙ tale efficiens pri^m
si est possibile est in re. ⁊ sic patet. a. qui
q3 rōnibus. B. probatur sic. s. ꝙ ifinitas
in accidētaliter ordinatis sit impossibil̃

niſi ponaꝉ ſtatus eẽntialiꝉ ordinatorū
quia infinitas accidentalˀ ſi ponitꝉ hᵒ nõ
eſt ſimul pȝ ſȝ ſucceſſiue tm̃ vt alterum
poſt alterꝫ: ita ꝙ ſi 2ᵐ fluat aliquo mõ
a ꝑore non tamen dependet ab ipſo in
cauſando. p̃t eni cauſare ipm̃ nõ exñte
ſicut filius gnãt patre mortuo ſicut ipo
viuo: talis infinitas ſucceſſionis eſt ipoſ
ſibilis niſi cõtinueꝉ vel ꝑpetuetur ab ali
qua natura infinite durante a qua to
ta ſucceſſio ⁊ quodlibet eius depende
at. nulla enim difformitas ꝑpetuaꝉ niſi
i virtute alicuiꝰ ꝑmanẽtis quod nihil ẽ
illius ſucceſſionis quia omia ſucceſſiua
ſunt eiuſdẽ rationis: ſed eſt aliquid ꝑus
eſſentialiter: quia quodlibet ſucceſſiõis
dependet ab ipſo ⁊ hᵒ in alio ordine ꝙ̃ a
cauſa ꝓxima que eſt aliq̃d illius ſucceſ
ſionis. pȝ ğ b. Probatur etiaȝ c ꝙ. ſ. ſi
negetur ordo eſſentialis adhuc ĩfinitas
eſt impoſſibilis. probatio. quia cum ex
ꝑma rõne hic adducta. ſ. ꝙ a nihilo nõ
põt eſſe aliq̃d ſequiꝉ ꝙ aliqua nã ſit effe
ctiua. ſi negetur ordo eſſentialˀ actiuorꝫ
igitur illa i nullius alterius virtute cau
ſat: ⁊ licet ipſa in aliquo ſingulari pona
tur: cauſata tñ i aliq̃ erit non cauſata:
quod eſt ꝓpoſitũ de natura. ſi eni i q̃li
bet ponaꝉ cauſata ſtatim implicaꝉ ꝯtra
dictio negãdo ordinem eẽntialem: quia
nulla nã põt poni in q̃libet cauſata ita
ꝙ ſit ordo accidẽtalis ſꝫ ipſa ſine ordie
eſſentiali ad aliam naturam ſicut pȝ ex
b. Ad ſcõam inſtãtiam. ſupra q̃ dicꝉ ꝙ
rõ ꝓcedit ex ꝯtigentibꝰ: ⁊ ita non eſt de
mõſtratio. Rᵒ ꝙ poſſet ſic argui. aliq̃
nã eſt effecta qꝛ aliquod ſꝫm ẽ mutatuȝ
⁊ ita ꝉminꝰ mutatõnis icipit eẽ i ſꝫo: et
ita ille terminꝰ vel ꝯpoſitũ ꝓducitur ſi
ue efficiꝉ: ğ aliqꝺ eſt efficiẽs ꝑ nãm corre
latiuorꝫ: ⁊ tunc ꝑmiſſa eẽt ꝭm veritatẽ
ꝯtingens: tñ nõ ſic arguiꝉ ꝓbãdo ꝑmaȝ
ꝯclõem: ſȝ hᵒ mõ aliq̃ nã eſt effectibilis:
ğ aliq̃ ẽ effectiua. añs ꝓbaꝉ: qꝛ aliqꝺ ſꝫȝ
ẽ mutabile ⁊ aliqꝺ entiuȝ ẽ poſſibile ac
cipiẽdo poſſibile vt diuiditꝉ ꝯ̃ neceſſari

um ⁊ ſic ꝓcedẽdo ẽ ex nc̃cijs: ⁊ tũc ꝓba
tio ꝑme ꝯcluſionis ꝓcedit vlˀ ꝯcludit de
eẽ q̃dditatiuo ſiue de eẽ poſſibili. nõ ãt
de exñtia actuali: ſed de q̃ nunc oſtẽditꝉ
poſſibilitas vltra in 3ᵃ ꝯclõne actualis
exñtia oſtenditur. 2ᵃ ꝯclõ de primo ef
fectiuo eſt iſta ꝙ ſimpliciꝉ ꝑmum effecti
uum eſt incauſabile: hᵒ ꝓbaꝉ: qꝛ ẽ ineffe
ctibile ⁊ indepẽdens effectiuũ: ⁊ hec ptȝ
prius: qꝛ ſi ſit v̓tute alterius cauſatiuuȝ
vel ab alio effectibile: ergo vel procede
tur i infinitum vel erit circulus vel ſtã
tus in aliquo ineffectibili ⁊ indepẽdẽte
effectiuo illud dico ꝑmũ: ⁊ aliud patet
quod nõ ẽ primũ ex datis tuis. Et vlte
rius cõcludiꝉ ſi illud ꝑmũ eſt ineffectibi
le ğ erit incauſabile: qꝛ non finibile: nec
mãle nec formãle: probatur ꝑma ꝯñtia
videlicet ꝙ ſi eſt ineffectibile ğ nõ eſt fini
bile: quia cauſa finalˀ non cauſat niſi qꝛ
metaphyſice mouet ipſũ efficiẽs ad effi
ciendũ nam non alio modo dependet
ab ipſo eſſentialiter entitas finiti vt a ꝑ
ore: nihil autem eſt cauſa ꝑ ſe niſi vt ab
ipſo tanꝙ̃ a priore eſſentialiter depẽdet
cauſatum. due aũt aliȩ ꝯñe videlicet ꝙ
ſi ẽ ineffectibile ğ imãle ⁊ non formãle
probantur ſimul: quia cuius non eſt cã
extrinſeca eius non eſt cauſa intrinſeca
quia cauſalitas cauſe extriſece dicit ꝑfe
ctõem ſine ipfectõe. cauſalitas aũt cãe i
trinſece nc̃cio req̃rit ipfectõem annexaȝ
qꝛ cã intriſeca ẽ ps cãti: ğ rõ cauſe extri
ſece eſt nãliter ꝑor rõne cauſe intriſece:
negato ergo priore negatur poſterius.
Aliter ꝓbanꝉ eedem ꝯñtie: qꝛ cauſe in
triſece ſũt cauſate ab extriſeca vel ꝭm eẽ
earum vel inquantũ cauſant ꝯpoſitum
vel vtroq; modo: qꝛ cauſe intriſece non
ſeipis ſine agente cauſant ꝯpoſitũ vlˀ cõ
ſtituũt. ex dictis aũt 2ᵃ concluſio ꝓpoſi
ta ſatis pȝ. 3ᵃ concluſio de ꝑmo effecti
uo ẽ iſta. ꝑmũ effectiũ eſt in actu exñs ⁊
aliq̃ nã exñs actu ſicut ẽ effectiua. ꝓba
tio. cuiꝰ rõni repugnat ſimplr̃ eẽ ab alio
illꝺ ſi p̃t eẽ p̃t eẽ a ſe: ſȝ rõni ꝑmẽ effcĩui

repugnat eē ab a°. ſicut pȝ ex 2ª ꝯclone.
⁊ ipȝ pōt eē ſicut pȝ ex 5ª rōe poſita ad
a. q̄ vī minꝰ cōcludē. tñ hoc ꝯcludit. alie
āt ꝓbatiōes ipſiꝰ a pñt tractari de exñª
quā ponit hec 3ª ꝯ°. ⁊ ſt iſte ꝓbatiōes ex
cōtingētibꝰ tñ manifeſtis. vel ſi accipiāt
de nā ⁊ q̄dditate ⁊ poſſibilitate ſunt ex
neceſſarijs. ğ effectiuū ſimplr̄ pᵐ pōt eſſe
a ſe. ğ eſt a ſe. qꝛ qȯ nō eſt a ſe nō pōt eē
a ſe. qꝛ tūc nō ens ꝓducēt aliquid ad eē
qȯ eſt ipoſſibile. ⁊ adhuc idē cāret ſe. ⁊
ita nō erit incauſabile oio. Iſtud vltiᵐ
ſ. de eſſēª primi effectiui alr̄ declaratur
qꝛ incōueniēs eſt vniuerſo de eē ſup̄mū
gradū poſſibile in eſſēdo. Itē iuxta illȯ
nota qȯdā corꝛeᵐ qȯ q̄ſi cōtinet tres cō
cluſiōes ꝓbatas qȯ eſt iſtud ſ. ꝙ primuȝ
effectiuū ſit nō cātum qȯ eſt prius alijs
ſed aliquid eē prius eo icludit ꝯdictionē
ſic inquātum primū exiſtit. ꝓbat vt p̄-
cedēs. nā in rōe illiꝰ maxime includit in-
cābile vt ꝓbatur ex 2ª. ğ ſi pōt qꝛ nō cō-
tradicit entitati vt probat ex prima. ſeq̄
tur ꝙ poteſt eſſe a ſe ⁊ ita eſt a ſe.

Iuxta tres ꝯcluſiōes p̄mas de cā effectiua
ꝓpono tres ſiľes cōcluſiōes de cā finali.
Prima ꝯ° eſt. aliqȯ finitū eſt ſimplicit
p̄mū. hoc eſt nō eſt ad aliud ordinabile
nec in v̄tute alteriꝰ natū finire alia. ⁊ ꝓ-
bat quiq̄ȝ rōibus ſiľibꝰ illis q̄ ponebant
ad primā cōcluſiōȝ de primo effectiuo.
2ª ꝯ° eſt hec primū finiᵐ eſt incābile. ꝓ-
bat. qꝛ eſt infinibile alias nō eēt primū.
⁊ vltra. ğ ineffectibile. hec ꝯñª ꝓbat. q̄a
oē per ſe agēs agit ꝓp finē ex 2° phi. vbi
ēt vult hoc phs de nā de qua minus vr̄
q̄ꝙ de agēte a ꝓpoſito. ſed cꝰ nō eſt aliqȯ
per ſe efficiēs illud nō eſt effectibile. qꝛ i
nullo gnē pōt per accidēs eē primuȝ. ſic
pȝ in ꝓpoſito ſpālir̄ de cauſis agētibꝰ ꝑ
accñs que ſt caſus ⁊ fortuna que ħȝ intē
tionē phi 2° phi. reducūtur ad cās nec̄io
per ſe agētes vt priores. ſ. ad nām ⁊ intē
tionē vel ꝓpoſitū. cꝰ ğ nullum eſt per ſe
agēs eius nullū erit agēs. ſed cuius nō ē
finis eꝰ nō eſt aliqȯ per ſe agens. ğ ipſuȝ
eſt ineffectibile. ⁊ tūc vltra vt ſupra oſtē
ſum eſt de cā pª effectiua. 3ª ꝯ° eſt ꝙ pᵐ
fiᵐ eſt actu exñs ⁊ alicui nature nec̄io ac
tu exñti cōuenit iſta p̄mitas. ꝓbat ſicut
3ª ꝯ° de p° effectiuo in pª via. Corꝛelari
um ſequit ꝙ primū eſt ita primū ꝙ ipoſ
ſibile eſt aliq̄d eē eo p̄us. ⁊ ꝓbat vt corꝛe
lariū in via priore de efficiente.

Cōcluſionibus tri
bus de vtroq̄ȝ ordine cāſitatis extrinſe-
ce iā poſitis ꝓpono tres ſiľes de ordine
eminētie. Prima ꝯ° eſt iſta. aliqua nā
eminēs eſt ſimplr̄ pª ħȝ perfectionē hoc
pȝ in ordine eēntiali. qꝛ ħȝ ariſ. forme ſe
hñt ſicut numeri. 8. meta. in hoc ordie
ſtat. qȯ ꝓbat illis quiq̄ȝ rōnibꝰ q̄ de ſta-
tu in effectiuis ſt ſuperiꝰ adducte. 2ª ꝯ°
eſt iſta ſuprema nā eſt incābilis. probat
qꝛ eſt infinibilis. nā finibile excellitur a
fine in bonitate ⁊ per ꝯñs in perfectiōe.
⁊ vltra igr̄ eſt ineffectibilis. ⁊ vltra ğ in-
cauſabilis. ꝯñtie vltime ꝓbate ſunt i 2ª
cōcluſiōe de p° effectiuo. Itē ꝙ ſuprema
nā ſit ineffectibilis ꝓbatur. nā oē effecti
bile ħȝ aliq̄ꝙ cām eēntialiter ordinatam
ſicut pȝ ex probatiōe ipſius. b. in cōclu-
ſione pª de p° effectio. cā āt eēntialir̄ ordi
nata excellit effectū. igr̄ ſi eēt effectibilis
nō eēt ſuprema. 3ª ꝯ°. ſuprema nā eſt
aliquid actu exñs. probatur ex precedē-
tibꝰ vt 3ª de effectiuo. Corᵐ aliquam eē
nām eminētiorē vel ſuperiorē ipſa priª
includit contradictionem. quod proba
tur vt corᵐ de efficiente ⁊ fine.

Quantum ad 2ᵐ articu-
lū dico ꝙ
iſta triplex primitas que eſt ſparſim pro
bata de iſta quidditate cōpetit eidē q̄d-
ditati. qȯ oſtenditur duabus cōcluſiōi-
bus oſtēſis. Prima eſt iſta ꝙ primū ef
ficiens eſt vltimus finis. 2ª eſt ꝙ primuȝ
efficiens eſt primū eminentia. ita ꝙ iſte
articulus habet duas cōcluſiones. priª
probatur ſic. quia oē per ſe efficiēs agit

propter finē ⁊ prius efficiens agit propt
finē priorē. ḡ primū efficiens agit propt
vltimū finē. sed propter nihil aliud a se
principaliter ⁊ vltimate agit. qꝛ nil' aliō
a se pōt eē finis eius. ergo agit propter se
sicut propter vltimū finē. ergo primū ef
ficiens est vltimus finis. 2ª cōclusio h'
articuli probatur sic: primū efficiēs nō
est vniuocū respectu illaꝝ nārum effe
ctaꝝ sed equiuocū ergo eminētius ⁊ no
bilius eis. ḡ pᵐ efficiens est eminētissiᵐ.

Quantum ad tertiū

articulū dico ꝙ nō tātum ista triplex ꝓ
mitas sic inest eidē nature ꝙ cui vna iest
insunt alie. sed ēt est ibi talis idēptitas:
ꝙ primū efficiens est tm̄ vnū ſm quiddi
tatē ⁊ nām. ad qō ondendū ondo ꝑmo
quādam cōclusionē preambulā. 2° prin
cipale. Preambula est ꝙ efficiens qō ē
primū triplici ꝑmitate ondsa est ex se ne
cesse esse. probatio qꝛ est penitus in cau
sabile. nā cōtradictionē includit aliqd es
se prius eo in genere cause efficiētis vel
finis. ⁊ per ꝯns in genere cuiuscūqꝫ cau
se. ergo est oīo incausabile. Ex hoc ar
guo sic. nihil potest nō esse nisi cui ali
quid incōpossibile positiue vel priuati
ue potest inesse. sed ei qō est a se ⁊ penit'
incābile nō pōt aliquid inesse qō sit ei i
cōpossibile positiue vel priuatiue. ḡ ⁊c̄.
maior pꝫ. qꝛ nullū ens pōt destrui nisi
per incōpossibile sibi positiue vel priua
tiue. minor probatur. qꝛ illud incōpossi
bile aut potest eē a se aut ab alio. si a se.
ḡ est a se. ergo duo incōpossibilia sunt si
mul. vel neutrū erit qꝛ vtrūqꝫ destruit
eē alterius: si ab alio. ꝯ. nulla cā potest
destruere aliqō ens pp repugnātiaꝫ sui
effectus ad illud nisi suo effectui det per
fectius ⁊ intēsi' eē ꝙ sit esse alterius de
structibilis. nullius aūt entis ab alio est
nobilius eē a sua cā ꝙ sit esse entis a se.
qꝛ oē cātum habꝫ esse dependēs. sed qō
est ex se habꝫ esse indepēdens. Ex hoc
vltra ad propositū probatur vnitas na
ture prime qō est principale intētum in
isto 3° articulo. ⁊ ad hoc adduco tres ra
tiones. Prima est talis. qꝛ si due nature
sint necesse eē aliquibus ratiōibus pro
prijs realib' distinguūtur ⁊ dicātur a ⁊
b. iste rōes aut sunt rōes formal'r necio
eēndi aut n̄. ⁊ sic ⁊si pret hec illa duo ꝑ
illud in quo cōueniunt sunt formaliter
necia. ḡ vtrūqꝫ duabus rōibus formali
bus erit nece esse qō est impossibile. qa
cū neutra illaꝝ rōnū per se includat ali
am vtraqꝫ illarū circūscripta eēt nece es
se per alterā. ⁊ ita eēt aliquid necesse eē
per illud quo circūscripto nō min' esset
necesse eē. si vero per illas rōes quib' for
maliter distiguūtur neutrū formalit sit
necesse eē. ḡ ille rōes nō sunt formaliter
rōes necio eēndi. ⁊ ita sequit ꝙ neutruꝫ
includit in necesse eē. qꝛ necesse eē nihil i
cludit qō nō sit necesse eē vel rō necio es
sendi. qꝛ quecūqꝫ entitas que nō est ō se
necesse eē est possibilis. sed nihil possibi
le includitur in necesse eē. ergo ⁊c̄. 2°
probatur idē. qꝛ due nature eminētissi
me nō possunt eē in vniuerso. ergo nec
duo prima effectiua. probatio añcedēt.
qꝛ species se habēt sicut numeri ex 8. me
ta. ⁊ per ꝯsequēs si due nō possunt eē in
eodē ordine multo magis nec due pn̄t
eē prime vel due eminētissime. Hoc
patet tertio per rōem de ratiōe finis. qa
duo fines vltimi si essēt haberent duas
coordinationes entium ad se ita ꝙ ista
entia ad illa nullū ordinē haberent. qꝛ
nec ad finem illorum. nā que ordinaren
tur ad vnū finē vltimuꝫ nō possunt or
dinari ad aliū. quia eiusdē causati duas
eē causas tōles vel ꝑfectas in eodē ordie
est impossibile: tunc enim eēt aliquid i
aliquo ordie per se causa quo n̄ posito
nihil minus eēt id perfecte causatuꝫ. or
dinata' ergo ad vnum finem nullo mo
do ordinantur ad aliuꝫ nec per ꝯsequēs
ad illa que ordinātur ad aliuꝫ. ⁊ ita ex
his ⁊ illis nō fieret vnū vniuersum.
Hoc etiam cōfirmatur in cōmuni qꝛ

nulla duo possunt esse terminãtia tota liter dependentiã alicuius eiusdem. qa tunc illud terminaret dependẽtiaꝫ quo subtracto nõ minus terminaretur illa dependentia. ⁊ ita non esset dependẽtia ad illud. sed ad efficiens ⁊ eminens ⁊ ad finẽ dependent alia essẽtialiter. ergo nulle due nature possunt eẽ p̄mo terminãtia alia entia scd̃ꝫ istam triplicem depẽdentiam. precise est ergo aliqua vna natura terminans entia scd̃m istam triplicem dependẽtiam. ⁊ ita habens istaꝫ triplicẽ primitatem. ergo ⁊c̃.

Stenso eẽ de proprietatibus relatiuis p̄mi entis. vlterius ad ostendẽduꝫ infinitatẽ illius primi. ac ꝑ cõsequẽs eẽ de ente infinito. procedo sic. pri° ostendo ꝙ primũ efficiens est intelligẽs ⁊ volens ita ꝙ sua intellectio est infinitoruꝫ distincte. ⁊ ꝙ sua eẽntia est representatia infinitorum distincte. ⁊ ex hoc scd̃o cõcluditur sua infinitas. Q autẽ sit intelligens ⁊ volens. arguo sic. primuꝫ agens est per se agens qꝛ omni causa per accidens prior est aliqua causa per se 2° phisycoꝝ. sed omne agens per se agit propt̃ finem ex 2° phi. vbi hoc ph̄us vult ŏ natura de qua minus videtur. ergo p̄muꝫ agens agit propter finẽ. Et ex h° arguit dupliciter. primo sic. omne agens naturale precise cõsideratum ex necessitate ⁊ eque ageret si ad nullum finem ageret: si eẽt independenter agens. si ergo ñ agit nisi propter finem. hoc est quia depẽdet ab agente amante finem. tale aũt a quo dependet tota natura in agẽdo nõ videtur esse nisi primuꝫ efficiens. ergo ⁊c̃. 2° principaliter arguitur sic. si primum agens agit propter finem aut ergo finis ille mouet primũ efficiens vt amatus actu voluntatis aut vt tãtum naturaliter amatus. si amatus actu voluntatis habetur propositum. si tãtum amatus naturaliter hoc est falsum. quia nõ amat naturaliter alium finẽ a se vt graue centrum ⁊ materia formaꝫ. tunc enim esset aliquo modo ad finẽ. quia inclinat᷒ ad illum. si autẽ tantum amat naturaliter finẽ qui est ipse. hoc nihil est nisi ipsum eẽ ipsum. hoc enim nõ videtur saluare ratiõem cause in ipso. Item arguit quasi cõfirmãdo ratiõem iam factam. p̄mũ efficiens dirigit effectum suum ad fineꝫ ergo vel naturaliter dirigit vel cognoscendo ⁊ amando illum finẽ. nõ naturaliter. quia non cognoscens nihil dirigit nisi in virtute cognoscentis. sapiẽtis enĩ est prima ordinatio primo metaphysi. sed primũ efficiens in nullius virtute dirigit. sicut nec causat. nunc enim nõ esset primuꝫ. ergo ⁊c̃. Itẽ tertio arguitur sic. aliquid causatur cõtingenter ergo p̄ma causa cõtingenter causat. ergo volẽs causat. probatõ prime cõsequẽtie quelibet causa scd̃a causat inquantuꝫ mouetur a prima. ergo si p̄ma necessario mouet quelibet alia necessario mouetur ⁊ quelibet necessario causat. ergo si aliq̃ secũda causa cõtingenter mouet᷒ ⁊ priͣ cõtingenter mouebit. quia nõ causat secũda causa nisi in virtute prime cause i᷒ quãtum mouetur ab ipsa. probatio secunde cõsequentie nullum est pricipiuꝫ operando cõtingenter nisi voluntas vel aliquid cõcomitans voluntatẽ. qꝛ q̄libet aliud agit ex necessitate nature ⁊ ita nõ cõtingenter. ergo. Contra istam ratiõem instatur. ⁊ primo cõtra primã cõsequentiã arguitur sic. quia nostrũ velle posset adhuc aliquid cõtingenter causare. ⁊ ita nõ requiritur ꝙ prima causa illud cõtingenter causat. Itẽ ph̄s añcedens cõcessit. s. ꝙ aliquid cõtingent᷑ causatur ⁊ negauit consequens intelligẽdo de velle dei scilicet ꝙ prima causa contingenter causet. possunt enim nõ propter contigenter deũ velle contigentiã in iferioribus. sꝫ ex motu qui necessario causatur inquãtum vniformis. sꝫ deformitas sequit in partib᷒ eius ⁊ ita ꝯtingenͣ

Contra scdam consequentiam si cau/
sat contingēter. ergo volens. ista conse/
quentia non videtur tenere: quia aliq̄
naturaliter mota possunt ipediri: ⁊ ita
oppositum cōtingent ⁊ violenter potest
euenire. Ad pmū concedendū q si de⁹
est pmū mouēs vel efficiēs respectu vo/
lūtatis nr̄e idem seqtur de ipsa quod de
aliis: q2 siue imediate necessario moue/
at eā siue aliud imediate ⁊ illud necessa
rio motum necessario mouet volūtatē
q2 mouet ex hoc q mouet sequit tandē
q proximū voluntati necessario moue
at volūtatē: etiā si illud pximū sit ipsa
met volūtas: ⁊ erit volēs necessario: ⁊
ita necessario volet: ⁊ seqtur vlteri⁹ impos
sibile q necessario causat quodlibet cā/
tum: ⁊ nō est aliquid ɔtingens. Ad 2m
dico q nō voco hic cōtingent causatuz
quodcūqz non necessarium vel nō sépit
num: sz cui⁹ oppositū posset fieri qn̄ illō
fit: iō dixi aliquid ɔtingent causat: ⁊ nō
dixi aliquid est contingēs. Nūc dico q
phus nō potest negare cōsequēs saluan
do añcedens p motum: q2 si iste tot⁹ mo
tus necessario ē a causa sua q̄libet pars
ei⁹ necessario causat qn̄ causat ⁊ ineuita
biliter: ita q oppositū nō posset tūc nec
aliter causari: ⁊ vlterius qō causat per
quācunqz partem motus necessario cā/
tur ⁊ ineuitabiliter: vel igit nihil fit cō/
tingenter. i. euitabilit causat vel pmum
sic causat imediate q posset etiā nō cau
sare. Ad tertiū dico q si aliq̄ causa pt
impedire istaz hoc nō pōt nisi in vtute
superioris cause: ⁊ ista supior in vtute
supioris: ⁊ sic vsqz ad pmam causam q̄
si imediatā causam sibi necessario mo/
uet vsqz ad istam erit necessitas: g neces
sario impediet ⁊ per ɔñs non pōt alia
causa nunc causare. Sic g videtur tri/
plici via ostensum q pmum agēs est in
telligens ⁊ volens quarum prima est q
natura agit propter finez ⁊ non nisi q2
dependens ⁊ directa a cognoscēte finez
2a est q ipsum pmum agens agit pter
finem. 3a q aliquis effectus contingent
fit qn̄ causatur. Nūc vlterius quo ad
cōclusiones preambulas ad ifinitatē p
bo 2o q eius intellectus ⁊ volitio non ē
aliud ab essentia eius: ⁊ pmo de volitio
ne suiipi⁹ vt obiecti sic: causalitas ⁊ cau
satio cause finalis est simplr prima sm
auic. 6. metaphy. dicentem q de q̄libet
causa eēt scientia illa q̄ esset de causa fi/
nali esset nobilissima. ipa enim quantū
ad causalitatem pcedit causam efficien/
tem: q2 mouet eam ad agendum: ⁊ ideo
causalitas pmi finis ⁊ eius causatio est
penitus incausabilis sm quālibet cau/
satōem in quolibet genere cause. causa/
litas autez pmi finis est mouere efficiēs
pmum sicut amatum ab ipso qd est idē
q primū efficiens amare primū finem:
quia nihil aliud est obiectū amari a vo
lūtate q volūtatem amare obiectum: g
pmum efficiēs amare pmum finem est
penitus incausabile. ⁊ ita ex se necesse eē
⁊ ita essz idem nature prime: ⁊ quasi cō/
uertitur rō ex opposito cōclusionis: qa
si pmuz amare est aliud a natura pma
g est causabile: ⁊ per cōsequens effectibi
le g ab aliquo per se efficiente amante fi
nem: g pmum amatum a se esset causa/
tum ab aliquo amore finis pore isto cā
to quod est impossibile. Hoc ostendit
aristoteles. 12o. metaphysice. de intelligē
pmi: pmo quia aliter pmū non erit op
tima sbstantia: quia per intelligere ē ho
norabile. 2o q2 alias eēt laboriosa eius
continuatio: quia si nō est idem illi erit
in potentia contradictionis ad illud. ad
illam autē potentiaz sequitur labor sm
ipsum. Iste ratōnes philosophi possūt
declarari: prima sic: cum omnis entis i
actu primo perfectiō vltima sit in actu
2o: quo coniungitur optimo maxime si
sit actiuuz ⁊ non tm̄ factiuuz. omne au
tem intellectuale est actiuum: ⁊ pma na
tura est intellectualis ex premissa. sequi
tur q vltima eius perfectō sit in actu se
cundo: ergo si ille actus non sit eius sb/

ſtantia:ſbſtantia eius non erit optima
quia aliud eſt ſuum optimum. Secū
da ratō poteſt declarari ſic. potentia ſo
lummodo receptiua eſt potentia cōtra
dictionis: cum ergo hec non ſit hmōi g̊
⁊c̄: ſed ſm ariſtotelem nec iſta eſt ratio
demonſtratiua ſed tm̄ probabiliſ. Ali
ter oſtenditur propoſitum ex idēptita
te potentie ⁊ obiecti in ſe ſic. potentia ⁊
obiectum ſunt idem : ergo actus eſt eis
idem: ſed cōſequentia nō valet. iſtātia.
angelus intelligit ſe ⁊ amat ſe ⁊ tamen
actus angeli amandi intelligēdi nō ſūt
idem ſbſtantie eius. Hec concluſio ſe
cunda videlicet ꝙ eſſentia dei eadez ſit
ꝙ volitio ſuiipſius fecūda ē correlarijs
nam ſequitur primo ꝙ voluntas ē idez
prime nature: quia velle non eſt niſi vo
luntatis: g̊ illa volūtas cuius eſt velle i
cauſabile: ē incauſabilis g̊ ⁊c̄. ſimilit̄ vel
le intelligit̄ quaſi poſterius voluntate. ſi
igitur velle ē idez illi nature multo ma
gis volūtas. 2° ſequitur ꝙ intelligere
ſe eſt idem illi nature : quia nihil amat̄
niſi cognitum: g̊ ſi amare ſe eſt ex ſe ne
ceſſe eē ſeqtur qđ itelligere ſe eſt ex ſe ne
ceſſe eſſe: ⁊ ſilr̄ intellectio eſt q̄ſi ꝓpiqui
or illi nature ꝙ velle. 3° ſequitur ꝙ in
tellectus ē idem illi nature ſicut pri⁹ de
volūtate ⁊ velle argutum eſt. 4° ſequi
tur ꝙ ipſa ratio intelligendi ſe ſit idem
ſibi quia neceſſe eſt rationem intelligen
di eſſe ex ſe neceſſe eſſe. ſi itelligere ſit ne
ceſſe eſſe. ratio enim intelligendi ſe qua
ſi preintelligitur ipſi intelligere. Oſten
ſo de intelligere ſe ⁊ velle ſe ꝙ ſint idem
eſſentie primi oſtendo propoſituz gene
ralius. ſ. de omni itelligere ⁊ velle reſpe
ctu aliorum ꝙ ſint eēntie ꝑmi idez: ⁊ ſit
concluſio iſta tertia ad infinitatem pre
ambula. Nullū intelligere poteſt eē agi
bilis ꝑme nature. probatio. quia de iſta
natura ꝑmo oſtenſum eſt ꝙ ipſa eſt pri
mum effectiuum: g̊ ex ſe habet vn̄ poſ
ſit quodcunq̧ cauſabile cauſare circū
ſcripto quocunq̧ alio ſaltez vt ꝑma cā
illius cauſabilis: ſed circūſcripta cogni
tione illi⁹ nō habet vnde poſſit illud cā
bile cauſare: ergo cognitio cuiuſcūq̧ al
terius non eſt aliud a natura ſua. proba
tio vltimi aſſūpti: quia nihil poteſt cā
re niſi ex amore vltimi finis velit illud
quia non poteſt aliter eſſe per ſe agens:
quia nec ageret propter finem. ipſi au
tem velle alicuius propter finem prein
telligitur intelligē illud: g̊ an̄ ꝑmū ſignū
in quo intelligit̄ cauſans ſiue volens a
neceſſario preintelligit̄ intelligēſ a: ⁊ ita
ſine h° nō p̄t per ſe efficere: ⁊ ita de alijſ
2° probatur idem: quia omnes intelle
ctōes eiuſdem intellectus habent ſimilē
habitudinem ad intellectum ſm idēpti
tatem eſſentialem vel accidentalem: ſic̄
patet de omni intellectu cauſato ⁊ eius
intellectionibus quia videntur perfecti
ones eiuſdem generis: ideo ſi aliq̄ue ha
bent receptiuum ⁊ omnes: ⁊ ſi aliqua ē
accidens ⁊ quelibet: ſed aliqua non po
teſt eſſe accidens in primo ex preceden
te concluſione: quia non intellectio ſui
ipſius: ergo nulla eſt ſibi accidens. 3°
ſic: intelligere ſi poteſt eſſe accidens reci
peretur in intellectu vt in ſbiecto: ergo
⁊ in illo intelligere quod eſt idem intel
lectui: ⁊ ita ꝑfectius intelligere erit i po
tentia receptiua reſpectu imperfectioriſ
quod eſt abſurdum. 4° ſic: idem intel
ligere poteſt eſſe plurium obiectorū or
dinatorum : g̊ quanto perfectius tanto
plurium: g̊ perfectiſſimum quo impoſ
ſibile eſt perfectius intelligi erit idē om
nium intelligibilium. intelligere ꝑmi ſic
eſt perfectiſſimum: ergo idē eſt omniuz
intelligibilium : ⁊ illud quod eſt ſui eſt
idem ſibi ex propoſitōne p̄cedente: g̊ ⁊ i
telligere omnium eſt idem ſibi. 5° poſ
ſet ſic argui. iſte intellectus non eſt niſi
quoddam intelligere: ſed iſte intellect⁹
eſt idem omnium: ita ꝙ non poteſt eſſe
alius alicuius alterius obiecti: ergo nec
intelligere aliud: g̊ idem eſt intelligē om
nium. Sophiſma eſt accidentis ex idē

ptitate aliquoꝝ ĩni ſe abſolute cõcludẽ idẽptitatẽ reſpectu tertĳ reſpectu cuius extraneant. vt ptꝫ a ſimili intelligẽ ẽ idẽ qđ velle. ſi ğ intelligẽ ipſum ẽ alicuiꝰ: ğ ipſũ velle erit eiuſdem: nõ ſeqtur ſꝫ tm̃ mõ ſequit ꝙ velle ẽ aliqđ qđ ẽ eiuſdem qꝛ intelligẽ eſt aliqđ eiuſdẽ: ita ꝙ diuiſiꝫ inferri põt nõ ↄiũcti propꝛ accñs. Itẽ intellectꝰ p̃mi habet vnũ actũ adeqͭuꝫ ſibi ⁊ coeternum: qꝛ intelligẽ ſe q̃ actꝰ ẽ idem ſibi igit nõ põt hr̃e aliũ: ſed ↄñtia non valet. Exẽpluꝫ de btõ qui ſimul videt deum ⁊ alia. etiã ſi videat deuꝫ ſm vltimũ capacitatis ſue ſicut de aĩa xp̃i ponitur: adhuc põt vidẽ aliud. Iteꝫ arguitur. intellectus iſte habꝫ i ſe p idẽptitatem pfectõeꝫ maximã intelligẽdi: ğ ⁊ oẽm aliã. Rñdetur. non ſeqtur qꝛ alia que minoꝛ ẽ p̃ma põt eẽ cauſabil. maxima aũt non poteſt. 4ª ↄcluſio p̃ncipalis pꝛeambula de intellectu ⁊ volũtate dei ad infinitatẽ pbandam ſit iſta. intellectus p̃mi itelligit ſp ⁊ diſtincto actu ⁊ neceſſario qđcũqꝫ itelligibile p̃us nãliť ꝙ illud ſit in ſe. p̃ma pars pbatur .ſ. ꝙ poſſit intelligẽ quodcunqꝫ intelligibile ſic. hº eni eſt perfectõis in intellectu poſſe diſticte ⁊ actu cognoſcẽ quodcũqꝫ intelligibile imo hoc poſſe ẽ neceſſarium ad intellectus rõnem: quia omnis intellectus eſt totius entis ↄmũiſſime ſũpti vt declarabiť in diſtinctõne tertia. nullã aũt intellectionẽ põt habẽ intellectus p̃mi non eandẽ ſibi ex pꝛima ↄclone: ğ cuiuſlibet itelligibilis hꝫ intelligẽ actuale ⁊ diſtinctũ ⁊ hoc idẽ ſibi: ⁊ ita ſp ⁊ neceſſario. 2ª ps videlicet de p̃oꝛitate pbatur ſic. quia quicquid eſt ideꝫ pꝛimo eſt ncc̃e eẽ ſicut patuit p̃us: ſed eſſe aliorũ a ſe intelligibiliũ non eſt neceſſe eſſe ncc̃e aũt eſſe ex ſe eſt pꝛius natura omni non ncc̃io. Aliter pꝛobatur: quia eſſe cuiuſlibet alterius a ſe depẽdet ab ipſo ſicut a cauſa ⁊ vt cauſa eſt alicuiꝰ cauſabilis neceſſario includiť cognitio eiꝰ ex parte cauſe: ğ illa cognitio illius pꝛius ẽ nãliter ipſo eſſe cogniti. Utraqꝫ etiaꝫ pars concluſionis pbatur aliť quia artifex pfectus diſtincte cognoſcit oĩa agenda anteꝙ fiant. aliť non pfecte operareť quia cognitio ẽ menſura iuxta quã operatur: ğ deus oĩm pductibiliũ a ſe hẽt noticiã diſtictam actualẽ vel ſaltẽ habitualem p̃oꝛem eis. Cõtra iſtam inſtať de arte quia ars vniuerſalis ſufficit ad vniuerſalia vel ſingularia pꝛoducenda. ğ ⁊c̃.

Oſtẽſis igitur his

pꝛeambulis arguo infinitatẽ q̃tuoꝛ vĳs Pꝛimo p viã efficientie: vbi pbať ppoſitum q̃drupliciť: p̃mo qꝛ ip̃m eſt p̃muꝫ efficiẽs oĩm. 2º quia eſt ſic efficiẽs: puta diſticte cognoſcens omnia factibilia. 3º oñditur infinitas per viam finis. 4º per viam eminẽtie. Pꝛimã viam ex parte efficiẽtis tangit phs. 8º. phyſicoꝝ ⁊. 12º. metaphyſice: ⁊ arguit ſic. p̃muꝫ mouet motu ifinito: ğ habet potentiã infinitã hec ratio coloꝛať quãtum ad añs ſic: ⁊ eque concludiť ppoſitum ſi poſſit mouere p infinitũ ſicut ſi moueretur per ifinitũ quia eque opoꝛtet ip̃m eẽ in actu: ſꝫ illud poſſe patet de p̃mo quãtũ eſt ex ſe. licet ğ p̃mum non moueat motu ifinito ſicut ariſtoteles pꝛobat. tñ ſi accipiatur añtedẽs illud ꝙ quantum eſt ex pte ſua p̃t ſic mouere habeť añcedẽs veꝝ ⁊ eque ſufficiẽs ad inferenduꝫ ppoſitũ conſequentia pbatur ſic: quia ſi ex ſe ⁊ nõ v̾tute alterius mouet motu infinito ğ non ab alio accipit ſic mouere ſꝫ i virtute ſua actiua habet totum effectũ ſuũ ſimul: quia independenter: ſed quod ſiť habet in virtute infinitum effectum eſt infinitum: ğ. Aliter pꝛobatur pꝛima conſequẽtia ſic. pꝛimum mouẽs ſimul habet in virtute ſua omnes effectꝰ poſſibiles pꝛoduci per motum: ſed illi ſunt infiniti ſi poteſt motus eſſe infinitus: ğ ſi mouet in infinitum eſt infinitum.

Contra istas declaratões rationis a-
risto. instatur quicquid sit de antecedē-
te consequentia pma non videt bene p
bari: non primo modo qz duratio ma-
ior nihil perfectōnis addit. nam albedo
que vno anno manet nō est pfectior q̄
si tm̄ vno die maneret: ergo mot⁹ quan
tecunqz duratōnis non ē pfectior q̄ mo
tus vnius diei: igitur ex hoc q agēs hēt
in virtute sua actiua simul mouere mo
tu infinito non concluditur maior per-
fectio hic q̄ ibi nisi q agens diutius mo
uet ⁊ ex se: ⁊ ita esset ostendendū q eter
nitas agentis concluderet eius infinita-
tem: alias ex infinitate motus non pos-
set concludi eius infinitas. Tunc ad for
mam illius argumenti propositio ill⁹
coloratōis negatur nisi de infinitate du
rationis. Secunda declaratio conse
quentie etiam improbat: quia non ma
ior perfectio intensiua concluditur ex
hoc q agens eiusdem speciei quodcun-
qz plura potest producere successiue q̄
diu manet q̄ si tm̄ vnū vel duo produ-
cēt qz qd potest in tempore vno in vnū
tale potest eadem virtute in mille talia
si in mille temporibus maneat. non est
autem possibilis apud philosophos in
finitas nisi numeralis effectuum produ
cibilium per motum scilicet generabi-
lium ⁊ corruptibilium: quia in specie-
bus finitatem ponebant: ergo non ma-
gis sequitur infinitas intensiua in agen
te ex hoc q potest in infinita numero
successiue q̄ ex hoc q in duo tm̄ posset
Si quis autem aliquis probet infi-
nitatem specierum possibilem proban-
do aliquos motus celestes esse incom-
mensurabiles: ⁊ ita nunq̄ posse redire
ad vniformitatem etiam si per infinitū
durarent: ⁊ q infinite coiunctiones spe
cie causarent infinita generabilia specie
de hoc q̄cquid sit in se: nihil tamen ad
intentōnem philosophi qui infinitatē
specierum negaret. Ultima probabili-
tas que occurrit pro consequētia arist.
declaranda est ista. quicquid potest in
aliqua multa simul ita pfecte sicut i qd
libet eoꝝ seorsum quorum quodlibet
in causa requirit aliquam pfectionem
sibi propriam. illud concluditur esse p
fectius ex pluralitate talium ex hoc q
potest in plura: ⁊ per consequens infini
tum si simul potest in infinita: ⁊ vlteri-
us si natura effectus non permittat si-
multatem eorum: tamen quantum est
ex se posset simul in infinita adhuc seq̄
tur q sit infinita ex pluralitate talium:
⁊ ita videtur de primo agente esse con-
cedendum q si posset causari infinita si
mul q esset virt⁹ eius infinita ⁊ per cō-
sequens si simul haberet virtutem cau
sandi infinita: ita q quantū est ex se pos
set simul producere licet natura effect⁹
non permittat adhuc sequitur infinitas
virtutis eiusdem. hec consequentia vlti
ma probatur: quia potens causare simł
album ⁊ nigrum non est minus perfe-
ctum si non potest ea simul causare: q̄a
ista nō sunt simul causabilia: quia hec
non simultas est ex repugnantia eoꝝ
⁊ non ex defectu agentis: quia agens si-
mul habet virtutem respectu amboꝝ
si illa ex se essent cōpossibilia. Sit igit̄
ista maior: quodcunqz agens habz vir
tutem que quantum est de se posset in
infinita simul licet incompossibilitas ef
fectuum impediat ista simul poni tale
agens est infinite virtutis: primum est
huiusmodi: ergo maior est declarata
iam: quia plura ita concludit maiorem
perfectionem in causa que quantum ē
ex se potest simul in illa: ergo infinitas
illorum in que potest quantum est ex se
simul concludit infinitam eius virtu-
tem. Ex istis potest propositum sic
ostendi. si primum haberet omnē cau
salitatem omnis cause possibilis for-
maliter et simul: licet non possent cau-
sabilia simul poni in esse esset infinitū:
quia simul quantum est ex se posset in
finita producere; et posse simul plura

ꝯcludit maiorē pōƺ itēsiue. ḡ si hƺ perfe
cti⁹ ꝙ si hr̄et oēm cālitatē formalr̄ magi
sequit̄ ifinitas intēsiua. sed hƺ oēƺ cālita
tē cuiuscūq; rei ꝺƺ totū qꝺ ē in ipsa. ⁊ hº
eminēti⁹ ꝙ si eēt in ipso formalr̄. ḡ ē ifini
te potētie intēsiue. lƺ ḡ oipotētiā ꝓpe di
ctā ꝺƺ intētiōƺ theologoꝝ tm̄º creditam
eē ⁊ nō nāli rōne creditā posse ꝓbari sic
dicet di. 42. ꝓbat̄ tn̄ infinita poª que sil'
ꝙ^{m} est ex se hƺ eminēter oēƺ cālitatē q̄ sil'
posset in infinita si sil' eēnt factibiª. Si
obijcit̄ p̄^{m} nō posse ex se sil' in ifinita qꝛ
lƺ hƺ eminēti⁹ oēƺ cālitatē cause ꝙ sit i cā
2ª. tn̄ nō p̄t ex se in effect⁹ oiuƺ cāꝝ ꝺaꝝ
qꝛ nō est ꝓbatū ꝙ sic totalis cā ifinitoꝝ.
Hoc nihil obstat qꝛ si cā pº hr̄et sil' vn̄ es
set totalis cā nihil ꝑfecti⁹ eēt ꝙ nunc sit
qn̄ hƺ vn̄ sit pª cā tm̄. tū ēt qꝛ ille 2ᵉ cāe n̄
requirunt̄ ꝑꝑ perfectiōƺ addēdā in cau
sādo. qꝛ tūc remoti⁹ a pª cā eēt ꝑfecti⁹. qꝛ
ꝑfectiorē reqreret cāƺ. sed si reqrunt̄ cāe
2ᵉ cū pª ꝺƺ phos hº est ꝑꝑ iperfectiōƺ effe
ctus. vt pª cū aª cā iperfecta possit causa
re iperfectū qꝺ ꝺƺ ipsos nō p̄t imediate
cāre. tū ēt qꝛ tote ꝑfectiōes cāꝝ scꝺaruƺ
eminēti⁹ st̄ in pº ꝙ si ipse formalr̄ sibi in
cēnt si possēt inesse: qꝺ ꝓbat̄. qꝛ cā 2ª ꝓ
xima p̄me totā ꝑfectiōƺ cātiuā hƺ a so
la pª. ḡ totā ꝑfectionē illā eminēti⁹ hƺ pª
cā ꝙ cā 2ª hn̄s formalr̄ ipsaƺ. ꝯn̄ª pƺ. qꝛ
priª respectu illi⁹ cause 2ᵉ est totalr̄ causa
⁊ eqꝺuoca. silr̄ arguit̄ de 3ª cā respc̄u 2ᵉ
vl' respc̄u p̄me. si respectu p̄me hī ꝓpo^{m}
si respc̄u 2ᵉ seqt̄ scꝺaƺ eminēter ꝯtinē to
talē ꝑfectiōƺ q̄ ē formalr̄ in 3ª. sed 2ª hƺ
a pª ꝙ sic ꝯtinet ꝑfectiōƺ 3ᵉ ex p̄ostēsis.
ḡ pª eminēti⁹ hƺ cōtinē eminēter ꝑfectōƺ
3ᵉ ꝙ 2ª hēat. ⁊ sic de oib⁹ causis vsq; ad
vltimā cōcludit̄ primā hr̄e eminēter to
talē ꝑfectiōƺ cātiuā oium ⁊ ꝑfectius ꝙ si
hr̄et cālitatē oiuƺ formalr̄ si eēt possibi
le. ⁊ sic vī dicto mō posse ꝯcludē rō ari.
de poª infinita q̄ fuit. s. in p̄nº h⁹ vie po
sita que accipit̄ ex 8. phi. ⁊. 12. metaᶜº.
Iuxta istā viā efficiētie arguit̄ ꝙ primū
hēat pōƺ infinitā qꝛ creatiuā. nā iter cre
atiōis extrema infinita est distāª. sed hº
āns ponit̄ tm̄ creditū vt nō eē q̄si dura
tiōe p̄cedit eē. vt tn̄ qi nā ꝺƺ viā auic. nō
eē p̄cedit eē. āns ōn̄dit̄ qꝛ saltē priª nā p⁹
deū est ab ipso. ⁊ nō a se. nec accipit eē
aliq̄ presupposito. ḡ illud creat̄. sed sic ac
cipiēdo p⁹ nā tā nō eē ꝙ eē nō sūt ibi ex
trema mutatiōis ꝙ causet iª vtus nec il
lud effici reqrit mutari. Sed qcqd sit
de āte ꝯn̄ª nō ꝓbat̄. qꝛ qn̄ inter extrēa
nª est distāª meª sed ipsa dicūtur precise
distare rōe extremoꝝ int̄ se tāta ē distāª
ꝙ^{m} est mai⁹ extremū. ex^{m} deus distat in i
finitū a creatura ēt suprema possibili si
qua daret̄ nō ꝑꝑ aliq̄ distātiam mediā
int̄ extrema sed ꝑꝑ ifinitatē vni⁹ extrēi.
ita ꝯdictoria nō distāt ꝑ aliq̄ meª. qꝛ ꝯ
dictoria st̄ imediata. ita ꝙ q̄tūcūq; pa
rū recedit aliqd ab vno extrēo stati est
sub altō. sed distāt ꝑꝑ ipsa extrema int̄
se. tāta est igr̄ ista distāª ꝙ^{m} est illud extre
mū qꝺ est ꝑfecti⁹ illud ē fi^{m}. ḡ. Cōfirmat̄
qꝛ posse totalr̄ sup ter^{m} positm̄ h⁹ distāᵉ
est posse supra distātiā siue sup trāsituƺ
ab vno extrēo i aliud extremū. ḡ ex pos
se super istū trāsitū nō sequit̄ ifinitas ni
si sequat̄ ex posse totalr̄ super 3^{m} e⁹ posi
tiuū. talis t̄min⁹ est finit⁹. ḡ. Qꝺ aūt dr̄
cōiter ꝯdictoria distare in infi^{m}. p̄ōt sic i
telligi. i. indet̄miate. qꝛ sic nª est ita ꝑua
distāª q̄ nō sufficiat ad ꝯdictoria. ita nª
est ita magna etiā si eēt maior maxima
possibili qui ad illa cōtradictoria se ex
tēdant. est igit̄ eoꝝ distātia ifinita. i. ide
termiata ad q̄cūq; magnā vel ꝑuaƺ.
ex tali enim infinitate distantie nō seqt̄
ꝯsequens de infinita potētia intēsiua. si
cut nec sequitur ad minimā distātiam i
qua saluatur sic infinita distātia. quod
enim nō sequitur ad antecedēs nō sequi
tur ad consequens.

Ostenso proposito per viam prime efficientie per
ratiōem phi. quia illa prima efficientia
infert infinitatē. Sequitur 2ª via ex hº
ꝙ est itelligēs distincte oia factibilia vel

itelligibilia: vbi arguo sic: itelligibilia sũt ĩfinita ⁊ hᵒ actu i itellectu oia itelligẽte g̊ itẽˀ illa sil̾ actu itelligẽs ẽ ĩfinitˀ. talis est itẽˀ diuˀ vt. s̈. ꝓbatũ ẽ i ꝯclonibˀ de itelligẽ ꝑmi huiˀ enthymematis. ꝓbo añs ⁊ ꝯñs. añs sic: q̃cũqꝫ sũt ĩfinita i põ ita ꝙ accipiẽdo alteꝝ pˀ alteꝝ nullũ pñt hĩe finẽ. iᵃ oia si sil̾ actu sũt ĩfinita actu. itelligibilia sũt ĩfinita in poᵃ respc̃u itellectˀ creati satis pꝫ. ⁊ in itellectu icreato sũt sil̾ oia itellecta actu q̃ a creato sũt successiue itelligibilia. g̊ sũt ibi actu ĩfinita itellecta. hˀ sylli maiorẽ sic ꝓbo. lꝫ satis euidẽs videaẗ. qꝛ oia talia acceptibiᵃ qñ sũt sil̾ exñtia aut sũt actu finita aut sũt actu ĩfiniᵃ. si actu finita. g̊ accipiẽdo alteꝝ pˀ alteꝝ tãdẽ pñt oia esse accepta actu. g̊ si nõ pñt oia actu eẽ accepta si actu sil̾ sũt actu infinita ꝯñtiã ꝑmi enthymematis sic probo: qꝛ vbicũqꝫ pl̾alitas reqrit vel ꝯcludit maiorẽ pfectionẽ q̃ꝫ paucitas ibi ĩfinitas numeral̾ ꝯcludit ĩfinitã pfectiõꝫ. exᵐ posse ferre. io. maiorẽ pfectiõꝫ r̃qrit v̾tutis motiue q̃ꝫ posse ferre. 5. iõ posse ferre ĩfiniᵃ ꝯcludit ĩfinitã v̾tutẽ motiuã: g̊ in ꝓposito cũ itelligẽ. a. sit aliq̃ pfecᵒ ⁊ itelligẽ. b. sit aᵃ pfecᵒ nũq̃ꝫ idẽ itelligẽ erit ipsiˀ. a. ⁊ b. eq̃ disticte vt duo itelligẽ essẽt nisi pfectiões duoꝝ itelligẽ in iᵒ vno eminẽter icludãẗ. ⁊ sic de tribˀ. ⁊ sic vltra de ĩfinitis. Cõsil̾r ẽt de ipsa rõe itelligẽdi argueẗ sic de itellectu ⁊ actu argutũ ẽ. qꝛ maior pfecᵒ ꝯcludiẗ in rõe itelligẽdi ex pl̾alitate illoꝝ q̊ꝝ ẽ rõ itelligẽdi disticte. qꝛ oꝫ ꝙ icludat eminenẗ pfectiões oium ꝓparũ rõum itelligẽdi q̊ꝝ q̃lꝫ h̾ꝫ ꝓꝑaꝫ rõꝫ aliq̃ꝫ pfectiõꝫ ponit. g̊ ĩfinitatẽ ꝯcludũt ĩfiniᵃ 2ᵒ iuxta istã viã de itelligẽ ꝑmi ꝓpoᵐ sic oñdo. cã pᵃ cui h̾ꝫ vltimũ sue cãlitatis cã 2ᵃ aliq̃d pfectiõis addit i cãndo ñ vꝫ sola posse sine 2ᵃ ita pfcm̃ effcm̃ cãre sicut ipsa cũ 2ᵃ qꝛ cãlitas sola pᶜ cause dimiuta ẽ respc̃u cãlitatis ãbaꝝ. g̊ si illud qᵭ natũ ẽ eẽ a cã 2ᵃ ⁊ pᵃ sil̾ sit multo pfectiˀ a sola pᵃ: cã 2ᵃ nihil pfectõis addit pᶜ. sꝫ oẽ fiᵐ oi finito additũ addit aliq̃ꝫ pfectione. g̊ talis pᵃ cã ẽ ĩfiᵃ. Ad ꝓpoᵐ noᵃ cuiuscũqꝫ obi nata ẽ gigni ab ipo sic a cã ꝓxia. ⁊ maxie iᵃ q̃ ẽ visio siue itellecᵒ ituitiua. g̊ si iᵃ alicui itellectui iest sine actõe q̃cũqꝫ talis obi. sꝫ tm̃ ᵒex v̾tute alriˀ obi ꝑoris qᵭ natũ ẽ eẽ cã supior respc̃u talis cognitiõis seq̃ẗ ꝙ illud obm̃ supiˀ ẽ ĩfiᵐ i cog̊scẽte. qꝛ iferiˀ nihil sibi addit i cog̊scibilitate. tale obm̃ supiᵒ ẽ nã pᵃ. qꝛ ex sola pñᵃ eiˀ apud itellc̃m ꝑmi nᵒ aᵒ obõ ꝯcausãte ẽ noᵃ cuiuscũqꝫ obi i itellc̃u eˀ sic ꝓbaẗ. s̈. i ꝯclonibˀ de itelligẽ ꝑmi. igiẗ nᵐ aliud itelligibile aliq̃d sibi addit i cognoscibilitate. g̊ ẽ ĩfiᵐ sic. g̊ ⁊ i entitate. qꝛ vnũqᵭqꝫ sicut ad eẽ se h̾ꝫ sic ad cognoscibilitatem ex 2ᵒ metaphysice.

Tertia uia ex ꝑte finis arguiẗ sic: voluntas nr̃a oi finito aliq̃d maiˀ põt appetẽ ⁊ amare sic itẽˀ itelligẽ: ⁊ qᵭ plˀ ẽ vꝫ iclinatõ nãlis ad sũme amãdũ boᵐ ĩfinitũ nã ide arguiẗ iclinaᵒ nãl̾ ad aliq̃d i voluntate: qꝛ ex se sine hitu ꝓmpte ⁊ delectabiliẗ vult illᵭ volũtas libera ita vꝫ ꝙ experimur de actu amãdi boᵐ ĩfiniᵐ: imo ñ vꝫ volũtas i aᵒ pfecte q̃etari: ⁊ quõ illᵭ nõ nãliẗ odiret si eẽt oppoᵐ sui obi: sic nãliẗ odit nõ eẽ ꝫm aug. de libe. arbi. c. 2ᵒ. vꝫ si ĩfinitũ repugnarꝫ bono ꝙ nullo mõ volũtas q̃etareẗ i bono sᵬ rõe ĩfiniti nec i illᵭ faciliẗ tẽdẽt: sic nec i repugnãs suo obiecto. Cõfirmaẗ ista rõ i sequẽti via ꝑ simile de intellectu.

Quarta uia ex ꝑte eminẽtie arguo sic eminẽtissimo icõpossibile ẽ aliq̃d eẽ pfectiˀ sic ꝑus patuit. finito aũt nõ ẽ incõpossibile aliqᵭ eẽ pfectiˀ q̃re ⁊c̃. ma. ꝓbaẗ. qꝛ ĩfinitũ nõ repugnat entiᵗ. oi finito maiˀ ẽ ĩfinitũ q̃re ⁊c̃. Aliẗ arguiẗ ⁊ ẽ idẽ: cui nõ repugnat ĩfinitũ itẽsiue illᵭ ñ ẽ sũme pfectũ nisi sit ĩfinitũ: qꝛ si ẽ finitũ pt excedi vel excelli. si ĩfinitũ sibi ñ repugnat. enti ãt nõ repugnat ĩfinitas: g̊ pfectiᵐ ẽ ĩfinitũ. mi. hˀ ꝯñe q̃ ẽt i ꝑcedẽti arguᵒ accipiẗ nõ vꝫ a ꝑori posse ꝓbari vl̾ oñdi:

q̄ꝛ sic ꝯdictoria ex rōnibus ꝓpijs ꝯdicūt nec p̄t ꝑ aliq̄d māifesti⁹ h° ꝓbari: ita nō repugnātia ex rōib⁹ ꝓpijs n̄ repugnant: nec vi̇ posse oñdi nisi explicādo rōes ip soꝝ. ens āt ꝑ nih̄ noti⁹ explicat. īfinitū ītelligim⁹ ꝑ finitū: ⁊ h° vulgarit̄ sic expono: īfinitū ē qd̄ aliqd̄ finitū datū ħ nullā hitudinē finitā p̄cise excedit sꝫ vltra oēꝫ hitudinē assignabilē excedit adhuc sic tñ ꝓpo^m suadet sic q̄dlꝫ ponēdū ē possibile c⁹ n̄ appet ipossibilitas: ita ⁊ ꝯpossibile c⁹ n̄ appet icōpossibilitas: h̄ nulla appet icōpossibilitas q̄ꝛ de rōe entis n̄ ē finitas nec appet ex rōe ent̄ q̄ sit pa° cōuertibil̄ cū ente. alteꝝ ei istoꝝ req̄rit ad repugnātiā p̄dictā. passiōes v̄o p̄me entis ⁊ ꝯuertibiles satis videt̄ sibi note in esse. Itē sic suadet: īfinitū suo° nō repugnat quātitati. i. i accipie° p̄tē post p̄tē: g̊ nec īfinitū suo° repugnat entitati. i. i pfectōe sil̄ eēndo. Itē si quātitas v̄tutis ē simpl̄r pfectioꝛ q̄ quātitas mol̄: q̄re erit possibilis īfinitas ī mole ⁊ n̄ ī v̄tute: sed si ē possibil̄ ē ⁊ actu sic ptꝫ ex 3^a ꝯclone vbi. s. de p̄mitate effectiui. Itē q̄re ite⁹ c⁹ obm̄ ē ens nullā īuenit repugnātiā ītelligēdo aliqd̄ īfinitū: imo vi̇ pfecti^m ītelligibile. miꝝ ē āt si nulli ītellectui tal̄ ꝯdictō patēs fiat circa ei⁹ p̄^m ob^m: cū dis cordia ī sono: ita facilit̄ offēdat auditū. si ei discōueniēs stati pcipit ⁊ offēdit: cur null⁹ ite⁹ ab ītelligibili īfinito n̄alit̄ refugit sic a nō ꝯueniēte: imo suū o^m p̄^m destruēte. Per illud p̄t colorari 1^a rō Ansel. d̄ sūmo cogitabili ꝑ sol: ⁊ ītelligēda ē ei⁹ descp̄tō sic: de⁹ ē q̊ cogitato sine ꝯdictōe mai⁹ cogitari n̄ p̄t sine ꝯdictōe ⁊ q̄ addēdū sit sine ꝯdictōe pꝫ. nā ī ei⁹ cogitatōe icludit ꝯdictō illud di̇ nō cogitabile q̄ꝛ tūc st̄ 2° cogitabi^a oppo^a nullo° faciendo vnū cogitabile: q̄ꝛ neutꝝ d̄tmiat alterū sūmū cogitabile p̄dictū sine ꝯdictōe eē ī re. ꝓbat p̄° de eē q̄dditatiuo q̄ꝛ ī tali cogitabili sūmo sūme q̄escit ite⁹: g̊ ī ipo sūmo ē rō p̄mi obi ite⁹. s. entis ⁊ h° ī sūmo: ⁊ arguit̄ vltra q̄ illd̄ sit loquēdo de eē eēntie: q̄ꝛ sūme cogitabile n̄ ē tm̄ ī ītellectu cogitāte: q̄ꝛ tūc posset eē: q̄ꝛ ē cogitabile possibile: ⁊ non posset eē q̄ꝛ repugnat rōi ei⁹ eē ab a^a cā sic patuit p̄⁹ ī 2^a ꝯclone de p̄° effectio. mai⁹ igit̄ cogitabile ē qd̄ ē in re q̄ q̄ ē tm̄ ī ītellectu. nō est āt h° sic ītelligēdū q̄ idē sit cogitet̄ ꝑ h° sit mai⁹ cogitabile si existat: sꝫ oi qd̄ ē ī ītellectu tm̄. mai⁹ āt aliqd̄ cogitabile qd̄ ē ī re vl̄ qd̄ existit. Ul̄ alit̄ colorat̄ sic maius cogitabile ē qd̄ existit. i. pfecti⁹ cognoscibile q̄ꝛ visibile siue ītelligibile ītellectione ītuitiua. qd̄ āt n̄ existit nec ī se nec ī nobilioꝛi cui nihil addit nō ē ītellc̄ualit̄ visibile. visibile āt ē pfecti⁹ cognoscibile nō visibili sꝫ tm̄ ītelligibili abstractiē: g̊ pfecti^m cog̊sci^e existit. de diā ītellectōis ītuitiue ⁊ abstractiue ⁊ quō ītuitiua ē pfectioꝛ tāget̄ di. 3. ⁊ al̄s q̄n locū hēbit.

Ultimo ostēditur

ꝓpo^m d̄ negatōe cāe ītrisece: q̄ꝛ fōꝛ finit̄ ꝑ māꝫ: g̊ q̄ nō ē nata eē ī mā est infinita Hec rō nihil valet: q̄ꝛ s̄m ipos angel⁹ ē ī mālis: g̊ in nā erit īfinit⁹: nec p̄nt dicē q̄ eē angeli finiret ei⁹ eēntiā: q̄ꝛ s̄m eos eē ē accn̄s eēntie ⁊ posteri⁹ n̄alit̄ ⁊ sic ī p̄° signo n̄e eēn^a s̄m se vt p̄oꝛ vi̇ eē intēsiue īfinita ⁊ ꝑ ꝯn̄s ī 2° signo n̄e n̄ erit finibil̄ ꝑ eē. Breuit̄ r̄ndeo ad ar^m nā q̄lꝫ entitas hꝫ ītrisecū sibi gradū sue pfectōis in q̊ ē fi^m si ē fi^m: vl̄ īfi^m si ē īfi^m. si g̊ sit fi^m n̄ ꝑ aliud ens finitat̄. Et cū arguit̄ si fōꝛ finit̄ ad māꝫ g̊ si n̄ ē ad illā nō finit̄. falla^a est ꝯn̄tis. coꝛp° finit̄ ad coꝛp°: g̊ si n̄ ē ad coꝛpus ē īfi^m: vlti^m celū g̊ erit īfi^m. sophisma ē ītū phycoꝝ: q̄ꝛ sic p̄⁹ coꝛp⁹ ī se finit̄ q̄ finiat̄ ꝑ aliud coꝛp⁹ ita fōꝛ finita ī se p̄° finit̄: q̄ꝛ ē tal̄ nā ī entib⁹ q̊ finit̄ q̄ finiat̄ ꝑ māꝫ. nā 2ª finitas p̄suppōit p̄mā ⁊ n̄ cāt eā: g̊ in p̄mo signo n̄e est eēntia angeli finita: g̊ nō finibil̄ ꝑ eē: g̊ in 2° signo nō finit̄ ꝑ eē. Breuit̄ d° vnā ꝓpōem q̄ q̄cūq̄ eēntia absolute finita ī se est finita vt pꝛeintelligitur oi compatōni sui ad aliam essentiam.

Ex predictis patet
solo.q. nã ex p° arti° hĩ q aliqd ens est
simplr p^m triplici pmitate.s. effi^c finis ꝛ
eminentie: ꝛ ita simpliciter q ẽ impossi
bile aliqd esse pri^9: ꝛ in h° pbatũ ẽ eẽ de
deo quãtũ ad ppetates respectiuas dei
ad creaturã vl inquãtũ detminat respe
ctus ꝛ depẽdẽtias creaturaꝝ ad ipsum
Ex 2° arti°. hĩ qdruplici via q illud p
mũ ẽ infi^m. p° vz q2 p^m efficiẽs. 2° q2 p^m
cognoscẽs oĩa cognoscibilia. ꝛ ppi 2^am
viã pmittebant 9clones: qtuor de itelli
gere pmi. 3° q2 finis vltim^9. 4° q2 emi
nẽtissimũ. Juxta pmã viã exclusa ẽ qdã
via iutil d cre atõe. iuxta 2^am tangit alia
via de pfectõe pmi obi in itelligẽte. iux
ta tertiã exponit rõ ansel. psologion. d
q magis cogitari nõ pt. Ultio excludit
via iutil ex imalitate iferẽs ifinitatẽ. ita
q iũge 9cloes duoꝝ articuloꝝ pncipa
liũ sic aliqd ens triplr. p^m i entib^9 existit
in actu istud triplr p^m i entib^9 ẽ ifi^m: g a
liqd infi^m ens actu existit: ꝛ i hoc pbatũ
est eẽ de deo quãtũ ad illud absolutum
qd est pmũ pfectõe oĩm a nobis 9cepti
biliũ de deo. sic dicet 3^a di. ꝛ p 9ñs pba
tũ est eẽ deũ quãtũ ad 9ceptũ pfecti^m cõ
ceptibilẽ vl possibilẽ a nobis hĩi de deo

Ad primũ argumẽ
tũ hui^9.q. pncipale dico q cã infinita a
ctiua ex necessitate nẽ nõ 9patit sibi ali
qd 9trariũ siue sit ei 9triũ formlit siue fm
aliqd qd 9uenit sibi eẽntialiter siue v̉tu
alit siue fm rõem effect^9 sui quẽ v̉tualit
includit. vtroq3 eni mõ impedierit qdli
bet icõpossibile suo effectui sicut argu
tũ est pus. de^9 aũt ẽ libere ꝛ volũtarie a
gens respectu oĩm q sunt extra ipm ꝛ iõ
9patit malũ. Cõtra. nũquid phi ponẽ
tes deũ agẽ ex nccitate nẽ nõ ponebant
eẽ aliqd malũ in vniuerso. Rñ sic pa
tuit pbãdo deũ eẽ agẽs p cognitõez nõ
potuerũt saluare aliqd malũ posse fie
ri 9tigent in vniuerso sz tantum q vn^9
ordo caꝝ pducẽt aliquod qd esset rece
ptiuum alicuius perfectõis. alius autez
ordo de necessitate pduceret oppositũ
illius perfectõnis ita q illa perfectio nõ
posset tunc induci concurrẽtibus omni
bus causis: licet absolute productuz ab
aliquibus consideratum fm rõnem sue
speciei esset receptiuum illius pfectiõis
cui^9 oppositum necessario euenit. quid
aũt phi possunt dicẽ de libero arbitrio
nostro ꝛ malicia moris dicendum ẽ ali
as. Ad 2^m dico q cõsequentia nõ valet
ad pbatõem 9ñtie dico q nõ est similis
incõpossibilitas dimẽsionum i replẽdo
locũ ꝛ eẽntiaꝝ insil eẽndo. non eni vna
entitas sic 9plet totã nãm entitatis qui
cum ista alia entitas possit stare. h° aũt
nõ debet intelligi de repletõe locali sz q
si 9mẽsuratõe eẽntiali: sz vna dimensio
replet eũdem locum fm vltimũ capaci
tatis sue: ꝛ iõ aliud nõ põt eẽ cum eo re
plẽs locũ: sz bñ possz eẽ cũ eo aliõ corp^9
ñ replẽs locũ: ita q vna entitas sil pt eẽ
cũ alia sic possz rspectu loci cũ corpe re
plẽte locũ aliud corp^9 eẽ nõ replẽs locũ
Silr alia 9ña nõ vz: q2 corp^9 infinitũ si
eẽt cum alio fieret totuz maius vtroq3
rõe dimẽsionũ: q2 dimẽsiões alri^9 corpo
ris eẽnt alie a dimẽsiõib^9 corpis ifiniti: ꝛ
eiusdẽ rõis cũ eis: ꝛ iõ totũ mai^9 eẽt ppẽ
diuersitatẽ dimensionum: ꝛ totum nõ
maius quia dimensio infinita non po
test excedi. hec autẽ tota quãtitas infi
nite pfectõis nullam recipit additõem i
ratõne talis quantitatis ex coexistentia
alicuius finiti fm talem quantitatẽ. Ad
tertiũ argumentũ dico q consequentia
non valet nisi illud quod demõstratur
in antecedente a q alia separant sit fini
tum. exẽplũ. si essz aliquod vbi infinitũ
p impossibile ꝛ corpus infinitũ replerz
illud vbi non sequeretur hoc corpus ẽ
hic ita q non alibi: ergo est finitum fm
vbi: q2 li hic non demonstrat nisi infini
tum: ita fm phm si motus esset infinit^9
ꝛ temp^9 infinitũ nõ seqt iste mot^9 ẽ i h°

tpe ꝛ nō in a°. ğ est finit⁹ ꝫ tp̄us. Jta ad
ppoᵐ oꝛ ꝑbare illud qd̄ demōstrat p h°
cē fiᵐ. qd̄ si assumat petit. ꝯ° in p̄missa
Ad vltimū dico ꝙ ph̄s infert moueri
in nō tēpoꝛe ex hoc añte ꝙ poᵃ infinita
est in magnitudie ꝛ itelligit i ꝯñte moue
ri ꝑp̄e vt distiguit ꝯ mutationē. ꝛ h°° cō
sequēs includit ꝯdictionē ꝛ ēt añs ꝫ eū
Qualr āt teneat hec ꝯñᵃ sic declaro. si ē
ifinita poᵃ ꝛ agit ex necītate nāe ğ agit i
nō tpe. qꝛ si agat in tpe sit illud tp̄s. a. ꝛ
accipiat alia v̄tus finita q̄ agat in tpe fi
nito. ꝛ sit illud tp̄s. b. augmētet āt v̄tus
finita ꝫ ꝑpoꝛtionē illā q̄ est. b. ad. a. pu
ta si. a. est cētuplū vel millecuplū ad. b.
accipiat v̄tus q̄ sit cētupla vl' millecupla
ad illā v̄tutē finitā datā. igr̄ iᵃ vt⁹ sic au
gmētata mouebit in. a. tpe. ꝛ ita iᵃ ꝛ in
finita mouebūt in eq̄li tpe qd̄ est ipossi
bile si vt⁹ ifinita mouet ꝫ vltiᵐ po° sue ꝛ
necīo. Ex h° igr̄ ꝙ v̄tus iᵃ est ifinita seq̄t
ꝙ si agat ex necītate nature agit i n̄ tpe.
ex h° āt qd̄ ponit in añte ꝙ est in magni
tudie seq̄t ꝙ si agat circa coꝛp⁹ ꝙ ꝑpꝛie
moueat illō coꝛp⁹ qꝛ v̄tutē in magnitu
dine vocat ph̄s v̄tutē extēsā p accn̄s. tal'
āt si agēt circa coꝛp⁹ hꝫ ptes illi⁹ coꝛpis
diuersimode distātes respc̄u eius. puta
vnā ptē coꝛpis ꝑpiquioꝛē ꝛ aliā remoti
oꝛē. hꝫ ēt resistētiā aliq̄ i coꝛpe circa qd̄
agit. q̄ due cāe. s. resistēᵃ ꝛ diuersa appꝛo
ximatio ptiū mobil' ad ip̄m mouēs faci
unt successionē eē in motu ꝛ coꝛp⁹ ꝑp̄e
moueri. ğ ex h° ꝙ in añte i° ponit v̄tus in
magnitudie seq̄t ꝙ ꝑp̄e mouebit. ꝛ ita
iungēdo ista duo sil' ꝙ est ifinitū ꝛ i ma
gnitudie. seq̄t ꝙ ꝑp̄e mouebit ꝛ in n̄ tpe
qd̄ est ꝯdic°. sed istud nō seq̄t de v̄tute i
finita q̄ nō est in magnitudie. ipsa. n. lꝫ i
nō tpe agat si necīo agat qꝛ h° seq̄t ad in
finitatē. tn̄ nō ꝑp̄e mouebit. qꝛ nō hēbit
in passo illas duas rōes successiōis. non
igr̄ vult ph̄s ꝙ ifinita poᵃ ꝑp̄e moueat i
nō tpe. sic argᵐ ptēdit. sꝫ ꝙ infinita poᵃ i
magnitudie ꝑp̄e moueat ꝛ i nō tpe q̄ sit
ꝯdictoꝛia. ꝛ ex h° seq̄t ꝙ añs icludit ꝯdi
ctoꝛia. s. ꝙ vt⁹ ifiniᵃ sit i magnitudie. Sꝫ
tūc est dubitā° cū pōꝫ motiuā ponat ifi
nitā ꝛ nālr̄ agentē vr̄ seq̄ ꝙ necīo ageret
in n̄ tpe. lꝫ nō moueat in nō tpe. imo tē
nihil mouebit ꝑp̄e loquēdo. ꝛ ꝙ h° seq̄t
pꝫ. qꝛ istud ꝑus ꝑbatū fuit per rōꝫ po° i
finite necīo agētis. Rn̄det ꝯmē. 12. meta.
ꝙ p̄ter pᵐ mouēs qd̄ est infinite po° req̄
rit mouēs cōiūctū po° finite. ita ꝙ ex p°
mouēte sit infinitas mot⁹. ꝛ ex 2° sit suc
cessio q̄si alr̄ nō posset esse successio nisi
ꝯcurrēt illud mouēs finitū. qꝛ si solū in
finitū agēt: agēt in nō tpe. Jstud ipꝛo
babit di. 8ᵃ. q. vlti. vbi i h° arguetur ꝯ
ph̄os q̄ ponūt pᵐ agē ex necītate qd̄libꝫ
qd̄ imediate agit. sꝫ xp̄ianis nō est argᵐ
difficile. qꝛ dicunt deū cōtingenter agē.
ipsi. n. pn̄t faciliter rn̄deri. qꝛ si virt⁹ infi
nita necīo agens agat ꝫm vltimū sui. ꝛ
ita nō in tpe quicquid imediate agit. n̄
tn̄ virt⁹ infinita cōtingēter ꝛ libere agēs
sicut. n. in ptāte eius est agē ꝛ nō agē. ita
in ptāte eius est agē in tpe ꝛ agere in nō
tpe. ꝛ ita facile est saluare pꝛimū mouē
coꝛpus in tpe lꝫ sit infinite potētie. qꝛ nō
necīo agit ꝫm vltimū potētie sue q̄ntum
. s. posset agere. nec in taꝫ bꝛeui tpe in q°
bꝛeui posset agere.

Queritur tertio
an sit tm̄ vn⁹ de⁹. Et ꝙ nō ar
guit 2ᵃ ad Coꝛ. Siquidē sr̄ dn̄i multi ꝛ
dij multi. Jtē sic de⁹ ē. ğ dij sr̄. ꝑbat ꝯñᵃ
qꝛ singulare ꝛ pl'ale idē significāt lꝫ dif
ferāt in mō significādi. ğ includūt idē p̄
dicatū ꝑpoꝛtionalr̄ acceptū. ğ sic singu
lare includit singulare: ita pl'ale icludit
pl'ale. Preterea 2° qꝛ sic de⁹ est q̄ mai⁹
cogitari nō pōt ita dij sr̄ quib⁹ maioꝛes
excogitari nō pn̄t. iᵃ āt quib⁹ maioꝛa co
gitari nō pn̄t: sr̄ in effectu. qꝛ vr̄ ꝙ si non
eēnt in effectu maioꝛa pn̄t eis cogitari.
Preterea oē ens p participatiōꝫ reducit
ad ens tale p eēntiā. sꝫ idiuidua i q̄cūq̄ꝫ
sp̄ē creata sr̄ entia p pticipatiōꝫ. alioqui
n̄ eēnt multa. ğ reducūt ad aliq̄d tale p

essentiam. ergo est aliquis homo per essentiam ⁊ aliquis bos per essentiaꝫ. sed quicquid est per essentiam non ꝑ participationem est deus ergo ⁊c̄. Preterea. plura bona sūt meliora paucioribus bonis: sed quecunqꝫ meliora sunt ponēdô in vniuerso. ergo ⁊c̄. Cōtra. Deuteronomij. Audi israbel dn̄s de⁹ tuus vn⁹ est. Et Ysaie 3°. Extra me nō est deus.

In ista questione

conclusio ē certa. sed dicūt aliqui ꝙ hec conclusio non est demonstrabilis sed tātum accepta per fidem. ⁊ ad hoc habet auctoritas rabi Moysi libro 3°. c. 6°. ꝙ vnitas dei accepta est a lege. Hoc etiā arguitur per rationē. quia si per ratōeꝫ naturalem posset cognosci deum eē vnicum. ergo posset naturalr̄ cognosci deū ex se esse singularem. ergo posset cognosci naturaliter singularitas dei ⁊ essētia dei vt singularis. quod falsum est ⁊ contra predicta in questione de sbiecto theologie. Videtur tamē ꝙ ista veritas possit ratione naturali ostendi ⁊ hoc sumendo viam ṗmo ex infinito intellectu. 2° ex infinita voluntate 3° ex infinita bonitate. 4° ex ratōne infinite potētie. 5° ex ratōne infinite absolute. 6° ex ratione necesse esse 7° ex ratōne omnipotentie. Prima via ex ꝑte intellectus infiniti arguitur ṗmo sic. Intellectus infinitus cognoscit quodcunqꝫ intelligibile perfectissime quantum est intelligibile in se. ergo si sint duo dij sint. a. ⁊. b. a. ergo cognoscet. b. perfectissime quantū. s. b. ē cognoscibile. sed hoc est impossibile. probatio. quia aut cognoscit. b. per essentiā b. aut non. si non. ⁊. b. est cognoscibile ꝑ essentiam. ergo. a. non cognoscit. b. perfectissime quātum scꝫ. b. est cognoscibile nihil enim cognoscibile per essentiam ꝑfectissime cognoscitur nisi cognoscatur per essentiam suam vel per aliquid ꝑfectius includens essentiam suam ꝙ̄ ipa sit in se. essentia autem. b. in nullo perfecti⁹ includitur ꝙ̄ in. b. quia tunc. b. nō esset deus. si autem cognosceret. b. per essentiam ipsius. b. ergo actus ipsius. a. ē posterior naturaliter essentia ipius. b. ⁊ ita a. non est deus. Q autem actus ipsius a. sit posterior ipso. b. ꝓbo. quia omnis actus cognoscendi qui nō est idem obiecto est posterior obiecto. neqꝫ. n. ṗor neqꝫ simul natuā est actus cū obiecto alio ab actu. quia tūc actus posset intelligi sine obiecto sicut econuerso. Si dicas ꝙ. a. intelligit. b. per essentiam ipsius. a. que similima est ipsi. b. aut ꝙ. a. intelligit. b. in ratōne speciei cōmunis ipsi. a. ⁊ ipi. b. Contra. Neutra responsio saluat ꝙ. a. intelligat. b. perfectissime. ⁊ per ꝯsequēs nō est deus. quia cognitio alic⁹ in simili tm̄ siue in vniuersali nō est cognitio perfectissima ⁊ intuitiua ipsius rei in se. ⁊ ita non cognoscit. b. intuitiue ⁊ ꝑfectissime quod est ꝓpositum. Scd̄o ex parte intellectus arguitur sic. act⁹ aliquis nō potest habere simul duo obiecta adequata. a. est obiectuꝫ adequatum sue intellectioni. ⁊. b. esset adequatuꝫ eidem si posset intelligere simul perfecte. a. ⁊. b. ergo impossibile ē ꝙ. a. intelligat vnica intellectione simul perfecte. a. ⁊. b Si. a. habet intellectiones realiter distīctas ergo non est deus. Maior patꝫ. qr alioquin actus adequaretur alicui obiecto quo subtracto non minus quietaretur potentia ⁊ adequaretur. ⁊ ita frustra esset tale obiectum. Quantum ad secundam viam arguitur sic. volūtas infinita est recta. ergo diligit quodlibet diligibile quātum est diligibile. si igitur. b. est alius deus est diligibilis in infinitum cum sit bonū infinitum ⁊ infinite a volūtate potēte sic diligere. ergo voluntas a. diligit. b. infinite. sed hoc est impossibile. quia. a. naturaliter plus diligit se ꝙ̄ b. probatio. quodlibet enim naturaliter plus diligit esse suum ꝙ̄ esse alterius cuius nihil est vt pars vel effectus. a. auteꝫ nihil est ipsi⁹. b. nec vt pars nec vt effect⁹

ergo plus diligit.a.se naturaliter q̄ ip̄m
b.sed volūtas libera quādo ē recta con
formatur volūtati naturali alioqui vo-
luntas naturalis nō esset semper recta.
ergo.a.si habet voluntatem liberā rectā
actu elicito plus diligit se q̄:b.ergo non
b.infinite. 2° sic: de voluntate.aut.a.
fruitur.b.aut vtitur.si vtitur eo.ergo.a
habet voluntatem inordinatam.si fruit
b.ꝛ fruit.a.ergo .a. est beatus i duobis
obiectis quoꝝ neutꝝ dependet ab alio:
quia sicut.a.est beatus in se sic ꝛ in.b.sꝫ
consequens est impossibile.qꝛ nihil pōt
esse beatū actu in duobus obiectis beati
ficantibus totalibus. ꝓbatio.qꝛ vtroqꝫ
eoꝝ destructo nihilominus eēt beatus
ergo in neutro est beatus. videt etiaꝫ ra-
tionabile q̄ quietatū in vno obiecto ad
equato nō possit in obiecto alio quieta-
ri. ¶ De tertia via.s.de ratione infiniti
boni arguo sic. volūtas ordinata potest
appetere mai⁹ bonū ꝛ magis amare ma
ius bonū.sed plura bona infinita si sint
possibilia plus bonitat̄ includūt q̄ vnū
infinitum.ergo volūtas ordinate posset
plus amare plura bona infinita q̄ vnū.
ꝛ per ꝯsequēs in nullo vno bono infini-
to quietaret. sed hoc est cōtra rationem
boni q̄ sit infinitū ꝛ nō quietatm̄ cuius-
libet volūtatis. Quantū ad quartā
viam.s.de infinita potentia arguo sic.
nō possūt esse due cause totales eiusdem
effectus in eodem ordine cause. sed infi-
nita potētia est causa totalis respectu cu
iuslibet effectus in ratōne p̄me cause.er-
go nulla alia potētia potest esse causa in
ratione cause p̄me respectu alicui⁹ effect⁹
ꝛ ita nulla alia est causa īfinita in poten-
tia.p̄mam ꝓpositionem probo.qꝛ tunc
aliquid esset causa alicuius a quo illud
nō dependeret. ꝓbatio.a nullo aliq̄d de
pendet essentialiter quo nō existente ni-
hilominus esset:sed si.c.habet duas cau
sas totales.a.ꝛ.b.ꝛ i eodem ordine cāe.
vtrolibet eorum nō existente nihilomi-
nus esset ipsum.c.ab altero eorum.quia

nō existente.a.nihilominus erit.c.ab ip
so.b.ꝛ nō exn̄te.b.nihilominus erit ipꝫ
c.quia ab ipso.a. Juxta idem arguit
de vnitate cuiuscūqꝫ p̄mi in quacunqꝫ
p̄mitate p̄dicta.nihil.n.excessum excedi
tur a duobus p̄mo ipsū excedentibus.ꝛ
nihil finitum essentialiter ordinatur ad
duos p̄mos fines.esset.n.aliq̄d ad fineꝫ
quo nō existente nihilominus esset fini-
tum.vt p̄us argutuꝫ est.ꝛ esset aliq̄d ex-
cessum essentialiter ab aliquo q̄ non exi-
stente nihilominus haberꝫ essentiale ex
cedens quo mensuraret essentialiter ꝛ a
quo acciperet suam perfectionem essen
tialiter.quod est impossibile.ergo īpossi
bile est alicuius finiti duos fines p̄mos
esse vel alicuius excessi duo p̄ma eminē-
tia esse. De q̄nta via dico:q̄ infinituꝫ
absolute non potest excedi ꝛ arguo sic.
Quecunqꝫ p̄fectio pōt numerari in di-
uersis plus p̄fectionis habet in pluribus
q̄ in vno.sicut dicit 8°.de tri.ca°. p̄mo.
ergo infinitū in pluribus omino nume-
rari nō potest. De sexta via:p̄mo ar-
guo sic.Species plurificabilis in indiui-
duis nō determinat ex se ad certum nu-
merum indiuiduoꝝ. sed quantum ē ex
se compatitur infinitatem indiuiduorū
sicut patet in speciebus omibus corrup-
tibilibus.ergo si ratio necesse eē sit pluri
ficabilis in indiuiduis nō determinat se
ad certum numerum.sed compatitur i-
finitatem q̄tum ex se est.sed si possent es
se īfinita necesse eē sūt infinita necesse eē
consequēs est falsum g̊ antecedēs ex quo
sequitur. Scd̄o arguo sic iuxta istaꝫ
viam.si sūt plura necesse esse aliquibus
p̄fectionibus realibus distinguunt:sint
perfectiones iste.a.ꝛ.b.tunc sic. aut ista
duo distincta per. a.ꝛ.b .sūt formaliter
necesse esse per.a.ꝛ.b.aut non.si non.er
go.a.nō est formalis ratio necessario es-
sendi.nec.b.ergo per ꝯsequens nec inclu
dens.a.est necessario primo.quia inclu-
dit aliquam entitatem que non est neces
sitas formaliter essendi nec necessaria ex

se. Si autem illa formaliter necesse esse.
p'a.z.b.⁊ preter hec vtrūqꝫ est necesse p
illud in quo conuenit vnum cum alio.
ergo vtrunqꝫ habet in se duas rationes
quaruꝫ vtraqꝫ formaliter est necesse. sed
hoc est impossibile: quia neutra illaruꝫ
includit alteram. vtralibet igit̃ illaꝝ cir
cunscripta esset tale necesse eē p reliquaꝫ
⁊ ita esset aliquid formaliter necesse esse
per ratione͂ aliquam qua circumscripta
nihilominus esset necesse esse quod est i
possibile. De septima via. s. de omni
potentia videt̃ ꝙ illa non sit p rationeꝫ
naturalem demonstrabilis. quia omni
potentia vt alias patebit non potest cō
cludi ratōe naturali vt catholici credūt
omnipotentiam. nec concludit̃ ex ratōe
infinite potentie. tamē ex omnipotentia
credita arguitur sic ꝓpositum: si. a. ē oi
potens ergo potest facere circa quodcūꝫ
aliud ipm esse vel nō esse. ⁊ ita posset d
struere. b. ⁊ ita fieret. b. nullipotens ꝙ. b.
nō est deus. Ista ratio nō valet. quia
b. non est obiectū omnipotentie ipius. a
quia omnipotentia pro obiecto respicit
possibile. b. aūt ponebat̃ necessarium si
cut. a. Ideo ex omnipotentia arguit̃
aliter sic declarando rationem. Ric. 2. d
tri. c. vlti. omnipotēs sicut suo velle pōt
ꝓducere oēe possibile. ita suo nolle po
test impedire vel destruere omne possi
si iam habet esse. a. ergo omnia possibi
lia potest suo velle in esse producere. nō
autem est necesse ꝙ. b. velit omnia illa es
se. sed potest nolle illa eē que. a. vult: qꝛ
volūtas. b. se habet ꝯtingenter ad illa q̄
vult. a. sicut voluntas. a. ad illa que. b.
vult si est deus. si autem. b. nolit illa esse
ergo nullum eoꝝ est. igit̃ si sint duo om
nipotentes vterqꝫ illo ꝫum faceret alteꝝ
nullipotentem. non destruendo illuꝫ sed
faciendo vel ꝓhibendo per suum nolle
esse volitoꝝ ab alio. Q si dicas som
niando ꝙ concordant in voluntate sua
quamuis de hoc nulla sit necessitas sed
quasi fecerunt pacta. Adhuc probo.
ꝙ neuter eorum erit omnipotēs. nam si
a. est omnipotens potest producere suo
velle quodcunqꝫ aliud possibile volituꝫ
a se. ex hoc sequitur ꝙ. b. nullum eorum
potest ꝓducere suo velle. ⁊ ita nō ē om
nipotens. Q hoc sequat̃ patet ex q̄r
ta via. quia impossibile est duas causas
esse totales vnius effect'. quia ex quo cā
tus est ab vna ipossibile est ꝙ sit ab alia
Argumenta quedam aliorum ad cō
clusionem predictaꝫ nolo hic adducere
quibus non oportet initi. quia sūt solu
bilia. ⁊ eque forsan concludentia vnum
esse angelū i vna specie si angelus est sim
plex in essentia sua. aut si concludūt nō
tamē ex naturalil' nobis notis. nec opor
tet illa adducere vt soluenda. quia non
sūt ꝯ ꝯclusionem quā teneo.

Ad illa que sunt

pro alia opinione respondeo ad auctori
tatem Rabi Moysi: dico ꝙ populus iu
dayeus fuit rudis ⁊ pronus ad idolatri
am. ideo indiguit instrui per leges d vni
tate dei. licet per rationem naturalē po
terat demonstrari. ita etiam acceptum
est a lege ꝙ deus sit. Exodi tertio. Ego
sum qui sum. Et apostolus ad Hebreos
dicit. ꝙ oportet accedentem ad deum
credere quia est. ⁊ tamen non negat deū
esse demonstrabile. ergo pari ratione ne
gandum non est posse demonstrari deū
esse vnum. licet acceptum sit a lege. Illa
etiam que possunt demonstrari vtile ē
comunitati tradi p viam auctoritatis.
⁊ propter negligentiam communitatis
in inquirendo veritatem. ⁊ propter im
potentiam intellectus. ⁊ propter errores
inquirentium per demonstrationem.
quia veritatibus suis multa falsa permi
scent. vt dicit Augustinus decimoocta
uo de ciuitate dei. ⁊ ideo quia simplices
sequentes tales demonstrationes bene
possent dubitare cui esset assistendum.

ideo tuta est via ⁊ facilis ⁊ cōmunis. auctoritas certa que nō pt fallere nec falli Ad 2am rōnem de singulari dico. ꝙ aliud est singularitatē eē conceptā ut obiectum vel ut ptem obiecti. aliud est singularitatē esse precise modū concipiēdi siue sub quo concipit obiectū. Exm cuz dico plurale. obiectū conceptū est pluralitas. sed modus concipiendi. i. modus sub quo concipitur est singularitas. ita in intentionibus logicis. cuz dico singulare: quod concipit est singularitas, sed modus coucipiendi sub quo concipitur est vniuersalitas. quia quod concipitur ut concipitur habz indifferentiā ad plura. Jta dico in proposito ꝙ essentia diuina potest ɔcipi ut singularis ita ꝙ singularitas sit concepta: vel vt obiectū vl ut pars obiecti. nec tamē sequitur ꝙ eēntia possit cognosci vt singlaris ita ꝙ singularitas sit modus concepti. cognoscē enī sic aliquid ut singulare est cognoscē illud vt hoc. sicut album videtur ut hº ⁊ hoc modo ut predictum est nō cognoscitur essentia diuina sub ratione singularis. ⁊ ideo in argumento est fallacia figure dictionis commutādo rem in modum.

Ad rationes principales.

ad pmam dico ꝙ aplus loquitur de ydolis. ⁊ ideo de diis nuncupatiue. ⁊ subdit ibi. Nobis autem vnus est deus quia omnes dii gentiū demonia. Ad 2am dico. ꝙ consequentia nō valet. quia numerus nō est talis modus significandi grāmaticaliter quales alii modi grāmaticales qui precise dicunt modū concipiendi rem absque aliquo reali correspondenti tali modo concipiendi. sz numerus vere includit rem substratā. vnō sequitur homines currunt. ergo plures homines currunt. sed nō est sic de aliis consignificatis nominis vel verbi. quia nō sequitur. deus est generis masculini. ergo deus est masculus. quia ad masculinitatem sufficit aliquid in re a quo iste modus concipiendi possit accipi. puta actiuitas. dico igit ꝙ illud subiectū dii: conceptū sub modo plurali includit cōtradictionē. quia modus cōcipiendi repugnat ei quod concipit sub modo. cuz igitur probatur consequentia. quia idē includit singulare ⁊ plurale. dico ꝙ singulare includit illud sub modo concipiendi conuenienti ipsi concepto. sed plurale includit illud sub modo incompossibili illi cōcepto. ⁊ ideo illud singulare includit rationem quasi in se veram pº ut includit conceptū ⁊ modum concipiendi. plurale autem put includit illa includit rōnem quasi in se falsam. ⁊ ideo non sequitur ꝙ plurale sit veruz de plurali: sicut singulare de singulari. quia de eo cuius ratio est in se falsa nihil est verum. Per idem patet ad aliam pbationem quo maius cogitari non potest quia non sunt dii cogitabiles sine cōtradictione. quia modus repugnat rei concepte. ⁊ ideo maior est glosanda sic pus in questione pcedenti. Ad veritatē autem ppositionis requirit ꝙ rō subiecti non includit contradictionē sicut dictū est in questione 2a huius distinctionis.

Ad 3m dico ꝙ maior ppositio nō est pma sed reducit ad istā. omne impfectū reducit ad pfectū. ⁊ quia omne ens per participationē est impfectū ⁊ tantū illō ens est pfectū qō est ens per essentiā. idō sequit ppositio illa maior de participatione. hec autem maior de impfecto sic habet intelligi. aliquid est impfectū sm imperfectionē simplr. que non necessario habet imperfectionē concomitantē quia nō includit in se limitationē. ut hº bonū. hoc verū. hoc ens. ⁊ hº imperfectum reducitur ad perfectū eiusdem rōnis. s. bonū. ens. verum. que importans perfectōnes simplr. aliquid autē est impfectum sm perfectionē non simplr sed sm perfectionē que de rōne sui includit limitationē. ⁊ idō necio hz imperfectionē

annexam. vt h homo ⁊ h asinus. quod
igitur imperfectũ est pmo modo reduci
tur ad perfectũ simplr ꝭm perfectionem
illius rationis quia aliqd ꝭm illam rõez
põt esse simpliciter perfectũ. Quod aũt
est imperfectum 2° modo nõ reducit ad
aliquid perfectũ ꝭm perfectionẽ eiusdez
ratõis. qꝛ. n. ista impfectionem includit
ideo ꝭm illam non põt esse aliqd perfec
tũ simpliciter pp limitationẽ. sed redu
citur ad aliqd perfectum simpliciter eq
uocum eminenter includens illam perfe
ctionem. ⁊ ideo bonum impfectũ redu
citur ad perfectum bonũ. sed lapis q est
impfectus non reducit ad lapidem pfec
tum simpliciter sed ad summũ ens ⁊ ad
summũ bonũ que includũt vtualiter il
lam perfectionem. Ad vltimum dr.
ꝙ plura bona finita sunt meliora pauci
oribus bonis finitis. nõ aũt plura bona
infinita. Sed hoc nõ videt respõdere
ad argumentũ. quia quecunqꝫ si essent:
essent meliora videntur ponẽda in enti
bus esse. ⁊ maxime in ente supremo qd
est necesse esse. quia ibi quicqd posset eẽ
bonum est: ⁊ necesse est ibi esse. sed pluã
bona infinita si essent essent meliora. vi
detur igitur ꝙ plura bona infinita sunt
ponẽda in natura summi boni. Ad
illud respondeo. ꝙ cum dicit in maiori
illa que si essent essent meliora sunt po
nenda ibi: dico ꝙ aut per ly si implicat
positio possibilium. aut positio incom
possibiliũ. si pmo modo: dico ꝙ maior
est vera ⁊ minor falsa. qꝛ implicatio illa
in minori nõ est possibiliũ sed incõpossi
biliũ. si aũt ly si implicet positionem in
cõpossibiliũ. minor ẽ vera ⁊ maior fal
sa. q̃. n. nõ essent meliora nisi ex positõe
incõpossibiliũ nõ eẽnt meliora. nec etiã
sũt bona sic illud qd nõ est nisi ex positi
one incõpossibiliũ oĩno nõ ẽ. sic nec illd
est a quo illud depẽdet.

Circa scdam partem huius di. queritur
pmo. vtꝝ possibile sit cũ vnitate eẽntie
diuine stare pluralitatem personarum.
Qꝫ nõ. quia quecunqꝫ vni ⁊ eidẽ sim
pliciter sũt simpliciter eadem inter se sũt
eadem simpliciter. ⁊ additur simpliciter
ad excludendũ idemptitatem ꝭm quid.
quia si sunt eadem eidem nõ simpliciter
sed ꝭm quid. vel si eidem simplicit sũt ea
dem solum ꝭm quid. nõ oportet illa eẽ
simpliciter eadem sed psone diuine sunt
simpliciter ⁊ oĩno idem eẽntie diuine. q̃
in se ⁊ omnino est simpliciter eadem. er
go ⁊c̃. maior pꝫ. tum quia per eam tenet
omis forma sylogismi perfecti. que for
ma de se est euidens. quia in pmissis no
tantur extrema in medio ꝯiũgi. ⁊ ex hᵒ
solum ꝯcluditur idẽptitas extremoꝝ
inter se in conclusione. tũ quia oppositũ
pdicati destruit subiectum. quia si non
sũt eadem oĩno inter se nõ sunt simplici
ter eadem alicui eidem simpliciter. minor
pbatur. quia essentia diuina pter sũ
mum simplicitatem est quicqd habꝫ ꝭꝫ
magr̃m. di. 8ᵃ. ⁊ ꝭm Augu^m. x. de ciui.
caᵒ. xiᵒ. Similiter alia ps minoris patet
quia ipa est in se oĩno simplex ⁊ indiui
sibilis. ergo ⁊c̃. 2° sic. essentiale ⁊ acci
dentale diuidunt totũ ens. quicquid er
go est in aliquo aut est idem sibi eẽntiali
ter aut accidentaliter. sed quod distiguit
personas nõ est accidẽtale essentie. quia
nihil sibi accidit. ergo est sibi idem eẽnti
aliter. sed quod essentialiter est idẽ essen
tie multiplicato illo multiplicatur eẽn
tia. ergo si sunt plures persone sũt pluẽs
essentie. 3° sic. nihil est ponendum in
entibus ⁊ maxime in sũmo bono quo
nõ posito nihil pfectionis deficit in vni
uerso. sed aliq̃ psona diuia nõ existẽte ĩ
diuina eẽntia nihil perfectõis deesset in
vniuerso. g̃ pluralitas taliũ nõ est ponẽ
da in deo. pbatio minoris. si 2ᵃ psona
nõ eẽt quicqd pfectiõis eẽt in ea eẽt in p
sona alia. ⁊ ita nihil pfectõnis deesset in
vniuerso si ipa nõ eẽt. quia qcqd pfectio
nis simplicit ẽ in vna ẽ in alia. g̃ sbtracta

vna ⁊ manente alia nihil ꝑfectionis tol litur ab vniuerso. Dices ꝙ nō sub oi modo q̄cq̄d perfectionis ē in vna est in alia. Cōtra iste modus habēdi vł es sendi aut est ꝑfectio aut non .si sic erit i deo. ⁊ ꝑ ꝯsequēs ꝑsona ꝑ̇ma nō erit sim pliciter ꝑfecta que nō habebit illū moð si nō ğ stat argumentū :ꝙ nō manēte 2ª ꝑsona manet tota eius ꝑfectio in ꝑsona ꝑ̇ma. ğ nihil ꝑfectionis deperdit ab vni uerso ammota persona 2ª. Itē 4°. si sūt plura necesse esse q̄ro q̄bꝰ formalit̄ distinguunt sūt .a. ⁊ .b. sed ꝙ plura sint nec̄e esse includit ꝯ̄dictionē. quia aut ille ratōes q̄bus distinguunt sūt necesse esse ⁊ nec̄itates eēndi ⁊ tūc erunt duo neces se eē que etiā ꝯueniūt in necesse eē. ⁊ per ꝯsequens ꝑ necesse eē non distinguūtur. si autē ille rationes sūt possibiles :ğ illa que istis distinguunt nō sūt necesse esse.

Ad oppositum. illud est possibile qð nō includit ꝯ̄dictionem. sed nō includit ꝯ̄dictionem ꝙ sit vna eēntia in tribus ꝑ sonis. quia ꝯ̄dictio est ꝓm idem. hic aūt non est ꝯtradictio ꝓm idem. quia hic est vnitas essentie ⁊ trinitatis personarum relatiuaꝝ ergo ⁊c̄.

IUxta hoc

quero vtꝝ sint tantuȝ tres ꝑsone in eēntia diuina. Et arguo ꝙ nō Primo sic. Relatōes op posite sūt equalis dignitatis. ergo si rela tio ꝑ̇mi ꝓducentis tm̄ ꝯstituit vnam ꝑ sonam correspōdebit sibi alia relatio tā tum ꝯstituens ꝑsonam vnā ꝓductam ⁊ ita tantum erit vna ꝑsona ꝓducta.

Preterea duabus relationibus ꝓducto rum correspondent due ꝓducentiū. ⁊ e que distinguunt ista extrema inter se sic̄ illa inter se. ergo si iste due relationes cō stituūt duas personas. ⁊ alie due ꝯstitu ent alias duas. ⁊ ita erūt quatuor ꝑsōe diuine. Preterea. potentia finita du rans in infinitū posset habere effectus i finitos. sicut pȝ de sole ꝓm viam phi. 2°. de generatione. ergo potētia infinita po test habere infinita ꝓducta simul. ꝯña ꝓ batur. quia ꝙ potentia finita simul non potest in tot in quot successiue hꝰ est ꝑꝑ finitatem ꝓpter quā ꝑnūc adequat sibi iste effectus. ergo potentia infinita in q̊t potest successiue in tot potest simul.

Oppositum videt Math. vlt. In noīe patris ⁊ filij ⁊ spūssācti. ⁊ Joh. 5°. Tres sūt qui testimonium ⁊c̄. Augustinus de fide ad Petꝝ. ca. 2°. ⁊ ponit in lr̄a.

ET quia plu

ralitas diuinarum ꝑsonaꝝ declarat ex ꝓductōne. ideo quero de ꝓductōe in nā diuina. ꝑ̇mo in cōi vtꝝ essentia diuina possit stare in aliquo ⁊ ipsum eē ꝓductum. arguo ꝙ nō. ꝑ̇mo sic nullū ꝓductū est ex se neces sarium. sed quicq̄d subsistit in eēntia di uina est ex se nec̄arium ergo ⁊c̄. ꝓbatio maioris per quinq; vias. Prima q2 ni hil simul est ex se necessarium ⁊ ab alio sed quod est ꝓductū si est necessarium ē necessariū ab alio ergo nō a se. maiorem huiꝰ sylogismi ꝓbo. quia si ē necessariū ex se. ergo est nec̄arium circūscp̄to omi alio. si aūt est necessariū ab alio non est nec̄ariū illo circumscripto. 2°. ꝓbatur maior. quia om̄e ꝓductū possibile fuit ꝓduci alioquin possibile ꝓduci esset ꝓ ductum. ğ om̄e ꝓductum aliquam pos sibilitatem includit. ⁊ omis possibilitas repugnat necessario ex se ğ ⁊c̄. 3°. sic. terminus ꝓductus est aliquo mō poste rior ꝓducente. quia nō potest intelligi ꝓ ductio sine aliquo ordine priori ⁊ poste riori. in illo ꝑ̇ori in quo ꝓducens intelli gitur nō intelligitur ꝓductum. quia tūc nō esset ꝑ̇us. ergo intelligitur in illo pri ori ꝓductum non esse. ⁊ in signo poste riori intelligitur esse. ergo mutatio.

4°. ꝓbatur. quia essentia diuia circūscp̄ ta ꝓductione nō habet illud ꝓductum. habet. n. illud ꝓductum per ꝓductionē ergo per illam fit eēntia diuia de nō ha

bente illud habens. ⁊ ita mutatio. 15° quia generatio videtur esse essentialiter mutatio sicut species essentialiter includit genus. ꝑductio aūt adesse per mod̄ nature est generatio. igitur illa non pōt intelligi sine mutatione. 2°. ad p̄ncipa le sic. si est ꝑductum ergo dependet. ꝯn̄s est falsum ergo antecedēs. ꝓbatio ꝯn̄tie quia si nullo mō dependet ꝑductum a producente. ergo vterqꝫ ex equo haberꝫ naturam. ⁊ ex hoc vltra nō magis p̄exigeret ꝑductnm ad sui productionem ⁊ esse ꝙ ꝑducens prehaberet suaꝫ naturā ꝙ̄ ecōuerso. quod est contra naturam ꝑductionis. 3° p̄ncipaliter sic. quia alie mutationes que non ponunt de ratōne sui tantam imperfectionem quantā ponit generatio non possūt esse in diuinis ergo nec generatio. ꝯsequentia patet. qꝛ remouet a deo quicq̄d est perfectionis. ꝓbatio antecedentis. quia latio ⁊ alteratio ſm Ariſt. 8°. phicoꝝ. non ponūt tātam imperfectionem quantam ponit generatio. quia mlta entia perfecta possūt alterari vel localiter fieri que nō possūt generari. sed nō ꝯceditur in deo loci mutatio vel alteratio. ergo nec generatio.

Ad oppositum est Augustinus. 4°. ō trini. ca°. 20. vel. 54°. pater est principiū totius diuinitatis. non nisi per productionem. ergo ⁊c̄.

Iuxta hoc quero in speciali. Utrum sint ibi tantū due ꝑductiones intrinsece. Q. non arguo sic. quia vnius nature videt esse vnus modus cōmunicandi. ſm Aueroyn. 8°. phycoruꝫ. cōmento. 46°. quod ꝓbatur ꝑ ratōnes suas ibidem. Prima. quia. s. alterius materie est altera forma. alioquin non esset forma ꝑpria huius materie. ⁊ tūc quodlibet generaret ex quolibet. ⁊ tunc vltra. materie essent ociose. sed materie correspōdentes diuersis agentibus ⁊ producentibus sūt alterius ⁊ alterius rōnis quod patet in generatōe per ꝑpagatōeꝫ ⁊ putrefactionem. quia ꝑpagatum gn̄atur ex semine. aliud non. sed ex alio corpore putrefacto. Secundo arguit ex opposito inferendo. ꝙ eadem spēs tunc essꝫ a natura ⁊ a casu. ex quo infert ꝙ hō posset generari a semine asini ⁊ ex infinitis materijs. probat autem primum cōsequens esse incōueniens. quia quod fit a casu est oppositum ei quod fit a natura. ⁊ preterea 2°. nulla species est a casu. quia eueniūt a casu sūt monstruosa. hꝰ totum est manifestum per se. sꝫ si natuā haberet diuersos modus cōicandi tunc ſm vnū modū cōicandi posset aliq̄ species esse a natura ⁊ ſm aliū modū cōicādi posset eē a casu. Preterea arguit sic. ex ꝯmēto illo. generabile hꝰ generat equiuoce non ex semine. aut g̊ de necessitate. aut vt in pluribus eq̄uoce de putrefactione. generatur ergo naturaliter. quia quecunqꝫ vt in pluribus accidunt naturaliter accidunt. ergo naturalit̄ generatur equiuoce. ⁊ vlterius sequitur ꝙ vt raro ꝑpagentur ex semine quod falsum est. si autem vt raro generatur eq̄uoce. sed que raro eueniunt casu eueniunt ⁊ casualiter. ⁊ quia casualia sūt mōstruosa sunt. ⁊ que sunt huiusmodi nō sunt eiusdem speciei ⁊ hoc ⁊ illud. g̊ natura non est cōicabilis nisi vno modo. Item arguitur ꝑ conclusione ꝯmentatoris. qꝛ diuersoꝝ motuū spē sūt diuersi termini spē. 5°. phycoꝝ. g̊ si cōicationes vel ꝑductiones sunt alterius rationis. g̊ ⁊ termini. Q. non tantū sint due ꝓbo. quia phs. 2°. phycoꝝ. distinguit naturā ⁊ intellectum tanq̄ diuersa p̄ncipia actiua. vtriusqꝫ autem ratio vere inuenitur in deo. quia neutrum includit perfectionem. ⁊ ad intra. quia neutrum est productiuum ad extra. ergo p̄ter productionem voluntatis erūt due alie productiones ad intra. Hoc etiā confirmatur per philosophum. 9°. methaphisice. ca°. tertio. vbi videtur exp̄sse

dicere ꝙ potentia rationalis valz ad op
posita. quia scientia est oppositoꝝ. sed
intellectus ex natura sui est indetermia-
tus ad opposita: ⁊ natura est determia-
ta ad vnum. g̊ intellectus habebit aliaz
rōnem principij ꝙ natura. Preterea
potentia voluntatis est libera. g̊ ⁊ ꝓdu-
ctio eius est libera. g̊ non determinat̃ ad
vnum. sed ex libertate sua potest esse ad
opposita. sed tantum creatura est possi
bilis esse ⁊ non esse non autem persona
diuina. g̊ voluntas est tm̄ p̊ncipium ꝓ-
ducendi creaturam non personam diui
nam. Ad oppositum. si non sunt tm̄
due persone producte. g̊ erunt plures p-
sone ꝙ tres vel pauciores ꝙ tres qd̊ est
falsum. g̊ ille auctoritates que ostendūt
tantū tres esse personas in diuinis ostē-
dunt ꝙ sunt tantum due persone pro-
ducte.

Quia sicut dixi plu

ralitas declaratur ex productione ideo
primo respondeo ad questionem de ꝓ-
ductione que est tertia in ordine. ⁊ dico
ꝙ in diuinis est ⁊ potest esse productio.
quod probo sic. quicquid de ratōne sua
formali est p̊ncipium ꝓductiuum illud
in quocunqȝ est a se in eo est principiuȝ
productiuū. istud totum. s. intellect⁹ ha-
bens obiectum intelligibile sibi presens
ex rōne sua formali est p̊ncipiū ꝓducti-
uum noticie generate. g̊ in quocunqȝ est
istud. s. intellectus habens obiectū actu
intelligibile sibi presens ibi erit p̊ncipiuȝ
ꝓductiuū noticie generate. ⁊ hoc ſm ꝓ-
portionem sue perfectionis. sed in deo ē
illud ſm veram rōnem sui. g̊ vere est ibi
productio noticie generate. Idem p̄t ar-
gui de voluntate. quia voluntas habēs
obiectum actu cognitum sibi presenta-
tum ex rōne sua est productiua amoris
producti. Contra istam rationē insto
vt declaretur. ⁊ maiorem quidem ratō-
nis concedo. sed ad minorem diceretur
ꝙ illud totum non est ex se principium
productiuum. sed tantum quando intel
lectus potest habere ex se noticiam pro-
ductam. hoc autem est quando potest
habere noticiam aliam a se qua perfici-
atur. intellectus autem diuinus nō pōt
habere noticiam distinctam a se qua ꝑ-
ficiatur. ⁊ ideo non videtur ꝙ ibi debe-
at poni p̊ncipium productiuum. Et
confirmatur ista ratio p̊mo. quia noti-
cia genita frustra ponitur. 2°. quia im-
possibile est eam poni. primum probat̃.
in nobis est necessaria noticia genita. q̃
per eaȝ intellectus perficitur qui sine ea
esset imperfectus. intellectus autem infi
nitus licet habeat obiectum sibi p̄sens:
tamen non formaliter perficitur per no
ticiam genitam. sed per noticiam inge-
nitam eandem sibi realr̃ qua etiam for-
maliter intelligit. secundū. s. impossibili
tatem probo dupliciter. primo. q̃ ꝓdu
ctiuum vel producens habēs productū
adequatum non potest aliud producē.
g̊ cum totum illud intellect⁹ habens ob
iectum actualiter sibi presens habeat in
intellectu paterno noticiam ingenitaȝ si
bi adequatam quasi productam ex se.
quia aliquo modo ſm rationem intelli
gendi posterior est tali presentia obiecti
videtur ꝙ nullam virtutem vlteriorem
habeat ad producendam noticiā distin-
ctam aliaȝ ab ista. 2° probatur. quia
intellectus est potentia actiua non facti-
ua. vt dicitur. 9°. metha᷒. igitur si potest
producere productum potest producere
in se illud ⁊ non extra se. alioquin non
haberet rationē actiui vt distinguit̃ con
tra rationem factiui. iste igitur intellec-
tus qui non potest producere noticiam
in se non potest producere aliquam no-
ticiam vt videtur. Istas rōnes exclu
dendo confirmo ratōnem. ⁊ ad excludē-
dum responsionē ad minoreȝ in se. dico
ꝙ intellect⁹ nr̃ respectu genite noticie ha
bet potentiam receptiuam. ⁊ ista poten-
tialitas est imperfectōnis. quia est potē-
tialitas passiua. nihil autem facit h° ad

rationē principij productiui. quia nulla
imperfectio formaliter est de ratōne pn'
cipij productiui. ⁊ maxime quando pn'
cipium productiuum potest in se eē per'
fectum. habet etiaꝫ intellectus noster ra
tionem pncipij productiui respectu no'
ticie genite. ⁊ hoc est ex perfectione eius
quatenus actus primus virtualiter con
tinet illum actum secundum. primum
istorum. s. recipere intellectionem patet.
quia conuenit intellectui possibili. de 2°
non est ita certum an conueniat passibi
li vel agēti. de hoc alias inquiretur. nūc
autem hoc indistincte acceptuꝫ de intel'
lectu ꝙ est principium productiuuꝫ no'
ticie genite satis puto verum. ⁊ declara'
bitur di. 3ª. q. 2ª. ⁊ intellect' sic est in deo
quia habet intellectum ſm omnem rō'
nem intellectus que non ponit imperfe'
ctionem. tunc arguo sic. quandocūqꝫ in
aliquo concurrunt duo per accidens. s.
ratio agendi ⁊ patiendi vbi illud quod
est ratio agendi est per se si separetur ra'
tione patiēdi ⁊ ponatur per se nihil mi'
nus est ratio agendi. quod pꝫ ex 2° phy.
de medico sanante se. si separetur medi'
cina ab infirmitate nihil minus erit rō
sanandi. igitur si separent predicta duo
in intellectu ab inuicē remanente eo qd
erat p se ratio pncipij productiui adhuc
erit ratio producendi quantūcunqꝫ nō
sit ibi potentialitas passiua receptiua.
Exemplum huius patet. quia si in intel
lectu nostro esset cōcreata vel consubstā
tialis noticia sui ſm ꝙ quidā intelligūt
Augustinū de noticia cōdita. 14. de tri.
tunc licet intellectus non possit habere
noticiam genitam qua cognoscat se for'
maliter. tamen si potest habē aliqd ob'
iectum actu intelligibile sibi psens pōt
aliquam noticiam gignere in passo ap'
proximato si quod tale sit. aut per se stā
tem si haberet virtuteꝫ gignendi aliqd
per se stans. g ab intellectu diuino circū
scripta ratione receptiui noticie si rema
neat ratio productiui noticie ⁊ hoc per
se stantis poterit talis noticia gigni licet
non recipiatur in intellectu qui est prin'
cipium gignendi. ex hoc patet ꝙ glosa il
lius minoris nulla est. Ad confirma
tionem illius glose per frustra dico ꝙ in
omni ordine agentium precipue vbi pn
cipiuꝫ actiuum de se non est imperfectū
est status ad aliquod pncipium actiuuꝫ
simpliciter perfectum. quod. s. agēs agit
ex plenitudine perfectionis. ⁊ dicit agēs
ex liberalita. ſm Auic. 6°. methaᵉ. c. vl
timo. Nullum autem agens agit libera
liter propter hoc ꝙ ex actione sua expe'
ctat perfici. sicut enim in actibus huma
nis liberalis est ille qui agit nō expectāꝫ
redditionē. ita simpliciter agens dicitur
liberale eo ꝙ nullo modo perficitur a p
ductione vel producto. Ex hoc arguit
sic. in omni genere principij productiui
non includentis imperfectioneꝫ possibi
lem est stare ad aliquod pmum simpli'
citer perfectum. sed itellectus est tale pn
cipium ⁊ volūtas similiter. ergo in isto
genere potest stari ad aliquod simplicit
perfectum. sed nihil est simpliciter perfe
ctū agens quod non agit liberaliter ſm
predictum modum. ergo hoc est aliqd
agens liberaliter modo predicto. igitur
in genē principij productiui est aliquod
principium tale quod nullo modo per'
ficitur per suam productionem. talis ē
intellectus habens obiectum sic sibi pre
sens. ⁊ nullus alius est nisi ille qui nō re
cipit nec perficitur per intellectionē quā
gignit siue que in virtute eius gignitur.
ergo non oportet intellectū omnē pdu'
cere noticiaꝫ vt ea perficiatur. sed opor
tet esse aliquem priorem producentem
non perfectibilem per productuꝫ. Et cū
dicitur tunc erit frustra nō sequitur. nā
erit summū bonū. sed non est productū
a producente ut producens per ipm per
ficiatur. sed ex plenitudine perfectōnis
producētis. Cum autem arguitur post
de impossibilitate duco ad oppositum
quia ⁊ si aliquod obiectum presens me

morie patris habeat ibi aliquā noticiā actualem patris quasi productam non tamen habet noticiam adequatā in patre productā. nulli autem principio productiuo ex se tollitur producere ut est i aliquo nisi intelligatur illud pncipium pducere vel produxisse aliqua productione adequata virtuti talis principij pductiui. ꝛ ideo quantūcunqꝫ memoria ut in patre habeat quasi productuꝫ adhuc potest producere productum. sꝫ verum est ꝙ cum habuerit productū adequatum non poterit aliud producere.

Cum arguitur vlterius de actiuo et factiuo. dico ꝙ iste differentie sunt accidentales potētie productiue. s. actiua vl factiua. vniuersaliter eni omis potentia ex se productiua alicuius receptibilis in aliquo in quolibet receptiuo proportionato ꝛ approximato producit vl potest pducere illud pducibile. ꝙ si pducibile non sit natum in aliquo recipi potentia productiua pducit illud ꝛ nō in aliquo: sed per se subsistens. si tamē sit potentia pductiua sufficiēs ad pducēduꝫ nullo alio presupposito. ita est in pposito ꝙ pater habet noticiam genitaꝫ nō agendo id est non producendo aliqd in se. nec faciendo id est pducendo aliquid distinctum essentialiter extra se. sꝫ quia productū in nullo natum est recipi ꝛ intellectus est principium productiuū sufficiens quia infinitum: ideo pducit noticiam genitam in se subsistentem que ē persona. Et ita responsiones ad instantias sunt declarationes prime rōnis. et per consequens etiam propositi principalis. 2° principaliter ad conclusionē principalem arguo sic. Obiectum ut est in memoria pducit seipm ut est in intelligentia: vel est ratio producendi seipm vt est in intelligentia. ꝙ autem obiectuꝫ habeat esse vtrobiqꝫ fm quid vel ab eis differens hoc est imperfectōnis. quia si memoria esset perfecta ꝛ intelligētia pfecta obiectū esset simplr vtrobiqꝫ idem vtriqꝫ. ğ ablata omni pfectione reseruādo illud quod est perfectōnis simplr obiectum idem simplr memorie gignet aliquid in intelligentia cui est simplr idem quod est ppositum. Preterea. 3°. sic. in qualibet conditōne entis que non est ex ratione sua imperfecta necitas ē simplr perfectionis. igit in pductiuo. quia illō nō dicit ex se imperfectionē. probatō antecedentis. quia sicut necessariū est conditio perfectōis in ente in quantū ens. ita etiā est pfectōnis in quolibet diuidente ens qō nō est ex se necessario imperfectuꝫ siue limitatū. sicut eni quando ens diuiditur per opposita alterū diuidentiū m est pfectōis in ente alterū ipfectōis. ita in quolibet qō est imperfectōis cuiuslibet distinctōis illud mēbꝝ est possibile. qō est pfectōnis est necessariū. pducens aūt inquantū tale nō includit imperfectioneꝫ. ğ nō est pducens perfectū in rōne pducētis nisi sit necessario pducens. pducens autē primū nō potest esse necessario pducens aliud a se ꝛ ad extra. sicut dicet distinctione. 8a. ergo ad intra. Silr arguitur de pductōne naturali. qꝛ productio nālis est pma pductio. ğ cōpetit p° pducēti. ñ aūt ꝯpetit p° pducenti ad extra. ut patebit alias. ğ ad itra. P. relones opposite de 2°° relatiuoꝝ pñt ꝯpetē eidem nature limitate. sicut eidem volūtati competit rō motiui ꝛ mobilis quādo volūtas mouet se. sed relationes producentis ꝛ pducti licet magis repugnēt ꝙ relatōes mouētis ꝛ moti tamē sūt relationes eiusdē modi. fm phm. 5. mete. ca°. de ad aliquid. ibi eni pro exēplo ponit calefactiuū ꝛ calefactibile. patrē et filium siue genitū ꝛ eum qui genuit. ergo relatōnes pducentis ꝛ pducti sūt cōpossibiles in eadē natura. Confirmat rō quia sicut volūtas ē quodammō illimitata quatenus fūdat relōnes oppositas ex hoc ꝙ virtualiter continet illō ad qō formalr habendū est in potētia. ita multo magis essentia simpliciter illimitata

potest simpliciter fundare relatiões op
positas magis repugnãtes. quales sunt
relationes producentis et producti. plus
enim excedit infinitas diuine essentie illimi
tationẽ qualẽcunqȝ cuiuscunqȝ creati q̄
repugnantia quarũcũqȝ relationũ scdi
modi excedat repugnantiã quarũcunqȝ
aliarũ eiusmodi. Confirmat etiã ro.
qȝ omia relatiue opposita equalr inclu
dunt contradictionẽ. sed aliq scdi modi
nõ includunt cõtradictionẽ igit nec alia
Arguit aliter qdam doctor sic. pma
psona constituit p relationẽ ad secundã
et nõ nisi p relationẽ originis. g oportet
ponere in diuinis diuersa supposita qȝ
vnũ sit ab alio. pma ppositio pbatur.
qȝ pma psona est relatiua ad 2am. et si n̄
constitueret p illã relationẽ. g accideret
sibi relatio illa qȝ adueniret illi persone
gstitute qd est incõueniens. 2o arguit
sic. virtus sũme actiua sũme se diffudit
sed nõ diffunderet se sũme nisi pducerẽ
aliqd summũ. g etc. Arguũt alij p ra
tionẽ boni. quia bonũ est de se cõmuni
catiuũ. g sũme bonũ sũme cõmunicati
uum. nõ nisi ad intra. quia nihil aliud
potest esse summũ bonũ. silr arguitur d
rõne pfecti. qȝ pfectũ est qd pt producẽ
sibi simile. ex. 9o. metha. et. 4o. methau.
g primũ agens qd est perfectissimũ põt
pducere sibi simile. sȝ pfectius est qd po
test pducere sibi simile vniuoce q̄ equi
uoce. quia pductio equiuoca est impfe
cta. ergo etc. Iste rõnes nõ declarant
ppositũ per manifestius neqȝ fideli ne
qȝ infideli. pma qñ accipit q̄ pma perso
na constituit per relationẽ si vult psua
dere infideli accipit minus notũ pncipa
li pposito. minus enĩ notũ esset tali .s.
infideli per se subsistens constitui p rela
tionẽ q̄ pductionẽ in diuinis esse. si etiã
vult psuadere fideli adhuc pcedit ex mi
nus noto. qȝ q̄ pductio sit in diuinis est
euidens q̄ sit articulus fidei. nõ autẽ est
ita euidens hoc esse articulũ fidei q̄ pri
ma psona constituat per relationeȝ. Et
cum probat: quia aliter illa relatio ad
ueniret persone constitute. et ita illa rela
tio esset accidens. probatõ non videtur
valere. quia simili modo posset argui d
spiratione actiua de qua omnes tenent
q̄ non constituit personam. nec tamen
est accidens. quia perfecte est eadem fun
damento quod est essentia in persona.
Et cum arguitur vltra q̄ distinctõ non
est ibi nisi per relatiões originis. hec nõ
est ita manifesta sicut conclusio quam
intendit ostendere. nec etiam est necessa
ria ad propositum in communi. quia et
si aliter esset ibi distinctio posset tamen
saluari origo. Et cum secundo argui
tur q̄ summe actiuum est summe diffu
siuũ sui. Responsio. q̄ veruȝ est quã
tum possibile est aliquid diffundi. Sed
oporteret probare q̄ possibile esset ali
quid diffundi siue communicari in vni
tate nature. Per idem ad tertium de
ratione boni. quia oporteret probare q̄
communicatio eiusdem rei vel nature
esset possibilis. quia ad impossibile in
cludens contradictionem non est poten
tia nec communicatio bonitatis. Si
militer ad quartum. perfectum est natũ
producere summum sibi simile. verum
est ita summuȝ sibi simile sicut potest p
duci. oportet igitur probare q̄ summe
sile vniuoce id est in vnitate nature esset
producibile.

Tenẽdo igitur qua
tuor rõnes primas et precipue duas pri
mas pro conclusione affirmatiua. q. re
spondeo ad argumenta in oppositum.
Ad primum negando maiorem. cuȝ
probatur primo per necessarium ex se
et ex alio. dico q̄ si idem genus cause im
portetur per hec duo ex se et ex alio: ve
rum est q̄ nihil sic est necessarium ex se
et ex alio. si autem aliud genus cause im
portetur puta per illud ex se causa for
malis. et per illud ab alio causa effectia
vel productiua non est inconueniẽs idẽ

esse necessarium ex se vno modo. ⁊ ab alio modo. cum probatur maior prosylogismi: dico ꝙ necessarium ex se formaliter non potest non esse circũscripto quocunqȝ alio cuius circũscriptio non includit compossibilitatē ponendo illȯ esse. sed ex se necessariũ formaliter sequitur posse nō esse circunscripto quocũqȝ alio per impossibile. sicut ex vno incompossibili posito sequit̃ aliud incompossibile ita de filio. hoc declarat̃ p exēplũ. philosophi ponentes creaturas necessario ꝓduci habent dicere ꝙ ipe haberent entitatem qua formaliter essent necessarie licet in illa entitate dependerent a cā necessario ꝓducente. filius autē habȝ entitatem formaliter necessariam ⁊ eandē cum ꝓducente. creatura igit̃ si esset ex se necessaria non posset nō esse circũscṗto omni alio cuius circũscriptio nō implicat contradictionē. tamē circumscripta causa alia a se per incompossibile possȝ non esse. filius autem non posset nō esse circũscripto quocunqȝ alio ſm entitatē a ꝓducto. quia non potest non esse nisi circumscṗta ꝑsona ꝓducente ⁊ ꝓducēs non est aliud ſm entitatem a producto. vnde si pater creaturam naturaliter ꝓduceret ⁊ necessario: ꝓduceret eā formaliter necessariam. tamen nō esset tũc necessaria tanta necessitate quanta est nũc filius necessarius. stat ergo de filio ꝙ sit a se formalit̃ necessarius ⁊ tamē ab alio procedente cum quo habet eandem entitatem necessariam. Ad secundam probationem maioris dico: ꝙ possibile logicum differt a possibili reali. sicut patet per philosophum. 5°. methaphisice. c. de potentia. possibile logicum est modus compositionis formate ab intellectu. illius quod cuius termini non includunt contradictionem. ⁊ ita hoc modo possibilis est hec ꝓpositio deum posse ꝓduci. ⁊ deum esse deum. sed possibile reale est quod accipitur ab aliqua potentia in re sicut a potentia inherente alicui. vl' terminata ad illud sicut ad terminum. filius autem nō est possibilis possibilitate reali nec possibilitate inherente: nec terminata ad ipsum. quia possibilitas siue actiua siue passiua est ad aliud in natura sicut patet per diffinitionem potētie actiue ⁊ passiue. 5° ⁊. 9°. methaphisice. ꝙ est principium transmutandi aliȯ vel ab alio inquantũ aliud. tamen filius est terminus potentie ꝓductiue que abstrahit a ratione potentie effectiue. ⁊ si illa potentia dicatur simpliciter potentia terminus illius potentie potest dici simpliciter possibile. sed possibilitas illa nō repugnat formaliter necessario. licȝ possibilitas de qua philosophi loquuntur ȯ potentia actiua ⁊ passiua ꝓprie repugnat necessitati ex se. Ad tertiam probationem cũ dicitur ibi est ordo. ergo intelligitur p̊ma persona non intellecta secunda. Respondeo: ꝙ non necessario prima intellectione intelligitur secunda persona cum prima persona si illa p̊ma persona est absoluta. sed non sequit̃: ꝙ cum p̊ma persona intelligitur esse secunda persona intelligatur non esse. sic non sequitur illud animal quod est in homine intelligitur non intellecto rationali. igitur intelligitur non esse rationale.

Cum autem infers mutationem ex terminis oppositis. accipis acsi intelligeret̃ ꝓductum non esse quando producens est. abstractionem igitur sine mendacio que est non ꝯsiderando illud a quo fit abstractio commutas in abstractionem mendacē que est considerando illȯ nō esse a quo fit abstractio. Ad quartam probationem dico: ꝙ illa persona non esset in essentia sine productione. habet enim illam per productionem. non seq̃tur ergo essentia de se non habet ꝑsonā ergo essentia de nō habente fit habens. sed sequit̃ ꝙ essentia de rōe sua nō hȝ illā vl' nō icludit illā ꝑsonā. ꝙ pȝ si ꝑsona est.

relatiua.probatio.quia tunc est aliquid
excepto relatiuo.ƀm Aug^m. 7.de trini.
c.i.vel.6.quia relatio nō est de ratōe ab
soluti. ipa inquantū eētia habet illā p
ductionē:siue per pductionē habet per
sonā in qua subsistit.que tamē persona
vel pductio nō est de rōne essentie.non
autē sequit mutatio ex hoc ꝙ aliqd in
est alicui quod nō est de ratōne eius.sed
mutatio requirit ꝙ aliquid insit alicui
cui ṗus infuit oppositū qḋ nō habet in
pposito. Ad quintā pbationē dico
ꝙ in generatōne in creaturis cōcurrunt
due rōnes.s.ꝙ ipa ē mutatō ꝛ est produ
ctio.vt est mutatio ē forma subiecti mu
tati.vt est productio est termini pducti
vt via.Iste rōnes nō includūt se essenti
aliter etiā in creaturis.diuersa eni respi
ciunt ṗmo.ğ sine cōtradictōne potest in
telligi rō pductōnis sine rōne mutatōis
ꝛ ita generatio transfert ad diuina sub
rōne pductōnis licet nō sub rōne muta
tionis. Ad 2^m ṗncipale dico.ꝙ nō se
quitur est ab alio.ğ dependens.cū pba
tur.ɔcedo ꝙ eq̄ independēter est nā i p
ducēte ꝛ pducto.cū arguit ex indepen
dentia ꝙ nō est ṗexigentia nego ɔñam.
qꝛ dependētia sequit entitatē formalem
dependentis ab illo a quo dependet.qñ
igit habet eandē entitatē nō est ibi depē
dentia.pōt tñ ibi esse ṗexigentia si vnū
suppositū habeat illud ab altero. Ad
vltimū dico ꝙ mutatōnes alie a genera
tione ex rōne sua formali sunt impfecti
ores generatōne.quia ex rōne termino
rum inductoꝝ impfectoꝝ habēt maio
res impfectōnes ꝙ termi generatōis.tñ
alie mutatōnes quantū ad illud qḋ pre
supponūt nō requirūt tantā impfectio
nē in subiecto quantā requirit generatō
ꝛ hoc vt est mutatio.quia generatio re
quirit in subiecto entitatē in potentia.ꝛ
hoc ad esse simplr.alie mutatōnes non
Ad ppositū applicando dico ꝙ gene
ratio nō transfert ad diuina ƀm illō qḋ
ṗsupponit generatio puta subiectū mu
tabile quod est imperfectōnis.quia vt ē
mutatio nō est in diuinis. sed transfert
ad diuina inquantū generatio est pdu
ctio sub ratione qua est pductio termī
quia terminus eius est pfectior termin^9
aliarū mutationū.ꝛ sic bene potest p ge
nerationeꝫ accipi essentia tanq̄ termin^9
pfectissimus in diuinis.licet nō possit p
aliquā aliā mutationē accipi aliqs ali^9
terminus aliaꝝ mutationū.qꝛ hoc con
cluderet compositionē ꝛ impfectionem
qꝛ terminus cuiuslibet alteri^9 mutatōis
eēt accñs cōponibile cum subiecto.

Ad questionē quar
tam de numero productionū patet ve
ritas.qꝛ sunt tm̄ due pductōnes.h^o de
claratur ab aliquibus sic.actus notōna
les fundant sup actus essentiales.sꝫ tan
tum sūt duo actus essentiales manētes
intra qui sunt intelligere ꝛ velle.ğ tantū
sūt duo actus notōnales qui sūt produ
ctiui intra. Confirmat ratio. qꝛ act^9
notionales fundati sup actus essētiales
equant eis. ꝛ ideo nō possunt plurifica
ri actus notionales fundati sup eundeꝫ
essentialē. Et modus ponit iste ꝛ colligi
tur ex multis dictis sparsim i pluribus
locis ꝙ tā intellectus q̄ voluntas i quo
cunqꝫ habent esse pter separationem
illius a mā postq̄ habuerit esse in actu
suo ṗmo simplicis intelligentie aut vo
litionis sūt supra se cōuersiue ꝛ sup act^9
eoꝝ simplices ꝛ super obiecta eoꝝ p ac
tus cōuersiuos intelligēdi ꝛ volendi. In
tellectus eni nō solū intelligit verū sim
plici intelligentia sed etiā intelligētia cō
uersiua intelligendo se intelligere ꝛ con
uertendo se sup obiectū intellectū ꝛ sup
actū simplicē intelligendi ꝛ super se itel
ligentē per actū suū ɔuersiuū.qꝛ notitia
secunda que est in verbo non solū scit ꝛ
intelligit rem.sed sic scit ꝛ intelligit eam
vt sciat se scire ꝛ intelligere eā.silr volū
tas nō solum vult bonū simplici voliti
one.sꝫ etiā volitōe cōuersiua volendo se

velle conuertēdo se super obiectuȝ vo-
litum ⁊ super actum volendi simpliceȝ
⁊ super se volentē per actū suū conuersi
uum. sed ista cōuersio partim vno et eo
dem modo cōuenit intellectui ⁊ volūta
ti ⁊ partim alio ⁊ alio mō. ꝙ eni ambe
se cōuertunt: ut sūt nude pure ⁊ sole po-
tentie. hoc vno ⁊ eodē modo ɔuenit eis
quantū est ex pte ipaꝝ se cōuertentiuȝ.
ambe eni se solas cōuertunt sua vi acti-
ua que equalr̄ eis ɔuenit. sed alio ⁊ alio
mō quantū ē ex parte obiectoꝝ ad que
se ɔuertūt. intellectus eni postꝙ est con-
uersus ad illa ad que cōuersus est se ha-
bet vt potentiale quoddam ⁊ puruȝ po
tentiale. ⁊ hoc quia intellectus nudus ⁊
purus natus est recipere ab illis sicut ꝓ-
prium passiuū a suo ꝓprio actiuo natu
rali qȯ est idē intellectus informatus no
ticia simplici informationē noticie geni
te. Uoluntas aūt postꝙ est conuersa ad
illa ad que cōuersa est se habȝ vt actiuū
quoddā. ⁊ hoc vt volūtas nuda ⁊ pura
nata exp̄mere ƌ illis. sicut ꝓpriū actiuū
de ꝓprio passiuo cuiusmodi est eadem
volūtas iformata amore simplici amo-
rem quendā incentiuū qui est spūs scūs
in diuinis qui habet esse a ꝓducentibus
ipm nō per informationē eius de quo ē
quasi subiectiue nec per aliā imp̄ssioneȝ
factā eidē ſm modū quo verbū siue fili
us ꝓcedit a patre per quandā quasi in-
formationē siue impressionē factā intel
lectui paterno conuerso vt sit sicut noti
cia declaratiua de noticia simplici. sed
quandā quasi excussionē vl' expulsionē
aut ꝓgressum: aut magis ꝓprie loquen
do per quandā expressionē ꝓducti ƌ eo
dē quo subiectiue ꝓducitur. Ex parte g̊
intellectus causat actus dicendi a noti-
cia simplici in intellectu nudo conuerso
supra se ⁊ supra noticiā suā simplicem:
ita ꝙ itellectus informatus noticia sim-
plici est principiū actiuū ⁊ elicitiuū act⁹
notionalis intellectus. ipe aūt nudus in
tellectus cōuersus nō est nisi q̄si p̄ncipiū
passiuū de quo quasi de materiali pro-
ducit verbū quasi per imp̄ssionē. Ex p-
te aūt volūtatis causat actus notiōalis
ab ipa volūtate nuda conuersa supra se
⁊ sup amorē suū simplicē ⁊ super ipam
volūtatē informatā amore simplici. ita
ꝙ volūtas nuda cōuersa est principium
actiuū ⁊ elicitiuū act⁹ notionalis volun
tatis. ipa vero volūtas informata amo
re simplici est p̄ncipiū quasi passiuū. de
quo quasi de mālī producit spūs sanct⁹
ſm quandā expressionē. Et hinc appa-
ret differentia intellectus vt intellectus.
⁊ intellectus vt natura. quia intellectus
vt in patre existens in actu intelligendi
suā essentiā quē actū ipa eēntia operat
in ipso intellectu suo vt est quasi in po-
tentia ad noticiā essentialē ſm rōneȝ in
telligendi fecundus est fecunditate natu
rali ad ꝓducēdū de seipso sibi simile ad
quod est quasi in potentia per hoc qȯ ē
actu sub illa noticia essentiā: intellectus
eni ut est quedā noticia essētialis ſm ac
tum est natura ⁊ principiū actiuū quo
pater de eodē intellectu vt est intellect⁹
purus ⁊ tm̄ intellectus vt de puro passi
uo format noticiā que est verbuȝ. q̄ ſm
rem est eadē noticia cum illa de qua for
matur differens solū ab ea inquantum
ꝓcedit ab ea vt manifestatiua ⁊ declara
tiua ipius. Et per omnē eundē modum
debem⁹ intelligere verbum formari in
nobis: cognitū eni p̄mo sui simplicē no-
ticiā imp̄mit intellectui nostro repre en
tādo se illi vt pure passiuo: ⁊ sub illa ra
tione qua est intellectus. Intellectus au-
tem sic ꝑfectus simplici noticia per obie
ctum cognitū qȯ in se cōtinet expressiue
factus est fecundus ⁊ principiū actiuum
vt natura in seipm vt intellect⁹ tm̄ et p̄n
cipium passiuū ad formandū in se noti
ciā declaratiuā ƌ noticia simplici. ⁊ ſm
hoc qn̄ dicit verbum formari per intel-
lectum. ⁊ ꝙ intellectus sit in formatōne
eius actiuus hoc intelligit de intellectu
actu iformato simplici noticia. per hāc

enim vt per rationem formalem agendi intellectus est principium actiuū. ⁊ necessario prior est ratio eius vt intellectus ē passiuus respectu noticie simplicis quā recipit ab obiecto ꝙ ratio eius ſm quā est natura ⁊ actiuꝰ per noticiā simplicē iherentē. ⁊ ideo ordine rōnis ꝑus habz esse vt est itellectus ꝙ vt est natura ⁊ fūdatur actus notionalis quez agit ut natura super actuz essentialē quē patitur vt intellectus. s. super noticiā simplicem obiecti quam recipit vt est nudus.

Ista opinio ponit tres articulos quos nō credo esse veros. Primꝰ est ꝙ intellectus ut nudus cōuersus supra intellectū formatū noticia simplici formatur ab eo noticia genita. Hoc iprobo sic. intellectus nō ꝯuertitur nisi vt est in aliquo supposito. quia cōuersio ponit actio. ⁊ actōes sunt suppositoꝝ. Tūc quero cuius suppositi vl' cuius ꝑsone est vt ꝯuertit sup intellectū formatū. qꝛ si vt cōuertit est ꝑsona filij. ⁊ ꝓcedit ista cōuersio generationē verbi ergo ante generationē verbi sūt due ꝑsone. qd est hereticū. Si aūt ut ꝯuertit sup intellectū formatū est ipius patris. tūc arguo sic. cuius est vt conuertit eius est vt noticia genita format ut ꝓbabo. igitur intellectus vt est patris format noticia genita. ergo noticia genita ē ipius ꝑsone patris. qꝛ cuius ꝑsone est intellectus vt formatus eiusdē est noticia qua formatur. Assumptū ꝓbandū ꝓbo sic. cuius ē vt cōuertitur sup intellectū formatū ꝑ obiecto actu ꝑsente. ergo eius est vt ab illo obiecto format. ꝓbatio huius ꝯsequentie. passiuū proportionatū dispositū ⁊ approximatum actiuo sufficienti ꝓportionato natum est immediate perfici ab illo actiuo. p phm. 9. metha. c. 6. Quoniam autem possibile ⁊c̄. Tunc eniz est aliquid in potentia proxima quādo nihil oportet addi subtrahi vel minui ad hoc ꝙ actus insit. Intellectus autem nudus vt conuersus ⁊ habens intellectum formatum vt obiectum presens est passiuum dispositum proportionatum et approximatum intellectui formato vt obiecto sufficienter actiuo. ergo intellectus nudus vt conuersus nulla facta variatione circa ipsum esse subsistentie vel cuiuscunqꝫ entitatis vt sic formatur noticia genita. ⁊ sic probatur prima consequentia. Hic posset poni vna respōsio ꝙ intellectus nudus per hoc ꝙ de seipso actualiter formatur illa noticia siue ex hoc ꝙ est quasi materia informata noticia genita habet esse in ꝑsona genita. Sed contra istam responsionē sunt duo argumenta prima que ponentur distinctione. 5a. questiōe vltima cōtra opi. de quasi materia. que ibi specialiter improbabitur. Secundus articulus est ꝙ intellectus informatus noticia actuali essētiali est principiū actiuū ⁊ elicitiuū noticie genite. Hoc improbo sic. verbum non gignitur ab intelligētia sed a memoria. ſm Augm. 15o. de trini. cao. 7o. vel. 15. ergo licet in patre concurrant memoria intelligentia ⁊ voluntas pater non gignet verbum formaliter intelligentia vt quo. sed memoria. vt autē habet noticiam actualem quasi elicitaz ⁊ vt actum primum est in actu intelligētie. cuius est omne intelligere actuale. ergo vt sic non gignet verbum: sed vt est in actu memorie id est vt habet obiectū intelligibile presens intellectui suo. in hoc enim intelligitur actus primus quasi ꝑcedens actum secundum qui est actu intelligere. Secundo sic. productō magis cōuenit actui primo vt principio ꝓductiuo ꝙ actui secundo. quia operatōnes ꝑfecte de ratione sui sūt fines ⁊ non sunt grā alioꝝ finiū. ergo intellectio vt est operatio patris nō est ratio formalis ꝓductiua alicuius termini. sed tm̄ actus ꝑmus cuius virtute elicit illa opatio erit

principiū ꝓductiuū. 3° sic. si intellec
tio patris actualis ē ratio formalis pro
ducendi verbū: adhuc obiectū vt preſēs
intellectui pr̄is vt habenti rationem me
morie erit ṗncipiū prius productiuū no
ticie genite quia in nobis apparet ꝙ illō
est natū immediatius gignere ꝙ̄ actus i
telligendi. ergo aliquod verbū ṗus erit
genitū a patre vt a memoria ꝙ̄ vt ab ip
ſa intelligentia noſcente. Preterea. v
bum est illius īmediatius verbū a quo
immediatius exprimit. ḡ ſi rō elicitiua
verbi ſit actualis noticia vt in intellectu
patris formato. ſequit ꝙ verbū ſit ime
diatius verbū intellectionis patris ꝙ̄ eſ
ſentie patris. quod videt inconueniens:
quia tūc eſſet aliud ṗus verbū quod eēt
declaratiuū eſſentie patris immediate.

Preterea ſi actualis intellectio patris
eſſet genita vel ꝓducta produceret vtu
te eſſentie non vt iam cognita ſed vt pri
or omī cognitōne. hoc patet tū ſm veri
tatem: quia alias eſſet ꝓceſſus in infini
tum actus intellectus ante actū intelligē
di. tum ſm iſtum qui ſupra dixit ꝙ i pa
tre actum intelligendi eſſentiam opatur
ipa eſſentia in intellectu ipſius. Ex hoc
arguo ſic. actualis noticia eſſentie non
pōt eſſe formaliter alterius rationis per
hoc ꝙ eſt ab alio cōmunicata ⁊ non ab
alio ſic cōmunicata. quia tūc deitas eēt
formaliter alterius ratōnis in perſonis
quia illam vna habet a ſe ⁊ non alia. er
go ⁊ actualis noticia eſſentie eſt eiuſdē
ratōnis in p̄re ⁊ filio. quod igit natum ē
eſſe ṗncipium quo reſpectu vnius ſi eēt
ṗncipiabile idē erit ṗncipium reſpectu
alterius ſi principiatur. Tertius arti
culus eſt. ꝙ ꝯuerſio intellectus nudi ſup
ſe formatum eſt neceſſaria ad hoc vt in
tellectus nudus formet ab intellectu for
mato Hoc nō video. quia intellectus
patris habēs obiectum ſibi p̄ns eſt natu
rale ṗncipium nō ſolū operatiuū reſpe
ctu intellectionis patris. ſed etiā ꝓducti
uū reſpectu noticie genite. adhuc ergo
circūſcripta illa reflexione eſſet ṗncipiū
ꝓductiuum. Secundus etiā articul⁹
eſt falſus in nobis. tum quia noticia cō
fuſa non pōt eſſe ṗncipium elicitiuū no
ticie diſtincte ſicut nec imperfectū poteſt
eſſe ṗncipiū elicitiuum ꝓductionis alic⁹
perfecti. tū quia illa noticia actualis cō
fuſa eſſet ſimul cū noticia actuali diſtin
cta. ⁊ ita duo actus eliciti ſimul vl̄ actus
cōfuſus quādo non eēt generaret actū
diſtinctū. tum quia omīs actus intelligē
di ſcdȯs eſt genitus a memoria vt memo
ria ē in actu ṗmo proportōnalis ſibi. pu
ta ꝑfectus a perfecto impfectus ab impꝰ
fecto. ſicut diſtinctione 3ª patebit.
Tertius articulus etiā eſt falſus i nobis
quia verbū perfectiſſimū erit in p̄ria ſꝫ
Aug. 15°. de tri. ⁊ tamē nō erit illud ver
bum genitum p actū reflexū ſiue cōuerꝰ
ſiuum ſuper actū ṗmum vt p illud ſciat
quis ſe ſcire vel intelligere. quia verbū
ꝑfectiſſimū creatū nō habet ꝓ obiecto
ſuo ṗmo aliqḋ creatū ſed increatū.

Dico tunc ad que
ſtionem ꝙ tm̄ ſunt ibi due ꝓductiones
diſtincte ſm ratōnes formales ꝓductio
num. ⁊ hoc quia ſūt tantū duo ṗncipia
ꝓductiua habentia formales ratōnes ꝓ
ducendi diſtinctas. Quod ꝓbo ſic. omīs
pluralitas reducit ad vnitatē vl̄ ad pau
citatem tantā ad quantā reduci poteſt.
ergo pluralitas ṗncipiorum̄ actiuorum vl̄
ꝓductiuorum reducetur ad vnitatē vl̄
ad tantam paucitatem ad quantam po
teſt reduci. ſed nō poteſt reduci ad aliqḋ
ṗncipium vnum productiuū. ꝓbatio.
quia ṗncipia ꝓductiua que ſunt natura
⁊ voluntas habēt oppoſitos modos ṗn
cipiandi. quia alterum̄ inclinatur ex ſe ad
agendum naturaliter. alterum̄ libere ⁊ i po
teſtate ſua habet ꝓducere. ita ꝙ ad hoc
ex ſe naturaliter nō inclinatur. ſi autem
reduceret ad aliquod vnū ṗncipiū ꝓdu
ctiuū. illud haberet determiate alterum
modū ṗncipiandi: vel. n. eſſet ꝓductiuū

ex se determinato p modum nature vel non ex se determinate sed libere. et ita p modum volũtatis. ergo nõ possũt reduci ad paucitatẽ minorẽ q̃ ad dualitatez pncipij. s. pductiui p modum nature et pncipij pductiui per modũ voluntatis hec aũt duo pncipia ſm ratões suas pncipiãdi debẽt poni in pmo. qz in ipo est ois rõ pncipij quod nõ reducit ad aliud pncipium prius. igit sũt tm duo pncipia pductiua alterius rõis in pmo pductio hec aũt sunt pductiua ad intra. pbõ. Intellectus pfectus sicut inquãtũ est potentia opatiua natus est intelligere obiectũ quantũ est ipm noscibile. ita inquantuz est potentia pductiua noticie genite natus est esse pncipiũ tante noticie q̃ta potest esse obiecti. Intellectus autez i pmo etiam vt est pncipiũ pductiuũ est simpliciter perfectus. qd patet qz non reducit ad aliud pncipium pus et oẽ impfectuz reducitur ad perfectũ pus se. hoc etiam obiectũ pmum intellectus est infinitum intelligibile. ergo intellectus vt ẽ pncipium pductm nat9 est esse pncipiũ pducẽdi noticiam infinitã. silr arguit de volũtate respectu amoris obiecti infiniti. nihil aũt infinitum est formaliter nisi de9 ex. q. illa vtrũ deus sit. g ista pncipia sũt pductiua aliquoꝝ in natuã diuina.

Alterius sequit si nõ sũt ibi nisi duo pncipia pductiua alterius rõis. ergo tantũ sũt due pductões nũero. pbõ. qz vtrũqz pncipiũ pductm habet pductionez sibi adequatã et coeternam. ergo stante illa nõ potest habere aliam.

Obiicitur contra

istam deductionem sic. nã ex se est principiũ determinatũ ad agendũ. in diuinis aũt intellect9. vnde intellectus nõ tm vr esse pncipiũ determinatũ ad agendũ sed etiã nã vt ẽ quodãmõ prior intellectu qi radix et fundamentũ sic essentia qlibet vr esse fundamentũ potentie. g non tm intellectus sed etiã ipa essentia debet poni habere rationẽ pncipij illius qd ẽ natuã vt distinguitur ɔ volũtatẽ. 2°. dubiũ est de istis actibus productiuis quõ sint istoꝝ pncipioꝝ pductiuoꝝ quoꝝ sũt actus essentiales. cuz. n. actus distinguant potentias. 2° de aia. videt q̃ istis potentijs qbus ɔueniũt actus essentiales non competant actus notionales siue pductiui. 3° probo. illa non videt valere q̃ adducitur ad ostendendum dualitatez in pncipijs pductiuis non posse reduci ad vnitatem. nam pncipiare necessario et pncipiare ɔtingenter sũt oppositi modi pncipiandi et diuersi. et tamẽ hec dualitas reducit ad vnitatem et ɔcedo q̃ illud vnũ habet determinate alterꝝ istoꝝ duoꝝ modoꝝ. illũ. s. qui est perfectior et prior ita diceret in pposito q̃ ad principiũ qd est nã. quia illud ẽ pus in ratõne pncipiandi reducit volũtas licet habeat oppositũ modũ pncipiandi. 4° vnõ pbatur illa pposito que dic: q̃ stante vno actu adequato potentie ipa nõ potest simul habere alium si intelligat adequatũ ſm extensionem petit principiuz si ſm intentionem videt falsũ nã licz visio verbi adequet potentie intellectie aie xpi tamẽ põt noscere etiã actu elicito aliud intelligibile a se. patz etiã q̃ deus nouit se noticia adequata itellectui suo ſm intentionem. et tm nouit alia se. si igitur ita est de actu adequato potentie opatie q̃ compatit alium. multomagis videt d potentia pductiua. qz eius pductũ vel pductio nõ est in potentia pductiua sic opatio est in potentia operatiua. 5°. sic. pncipiũ non est pncipium inquantũ pncipiatum iam intelligit positũ inesse sed inquantũ ẽ pus pncipiato. vt autez est prius pncipiato non aliter se habet p hoc q̃ pncipiatũ ponit in esse. g si isto n posito posset esse pricipiũ alterius pari rõne videt: q̃ isto posito simul põt esse pncipiũ alterius. qz isto posito pncipiũ inquantũ pncipiũ hoc est inquantũ pus pncipiato nullo modo aliter se habet.

¶ Solutio istarum duarum rationū vltiarum
⁊ declaratio ratōis illius ↄtra quē fiūt.
⁊ ꝓbatio ↄclonis ad quam illa ratō ad
ducitur videlꝫ ꝙ sūt tantum due ꝓducti
ones dimittant̃ vsqꝫ ad dist. 7. q. illa. an
possent eē plures filij in diuinis. Ad
primū respondeo ꝙ hoc totū intellect⁹
habens obiectum actu intelligibile sibi
pn̄s habet rationem memorie ꝑfecte in
actu ꝓmo que. s. est immediatū ꝓncipiū
actus scōi ⁊ noticie genite. In hoc autē
principio quod est memoria concurrūt
duo que constituūt vnum principiū to/
tale. vꝫ essentia in rōe obiecti. ⁊ intellect⁹
vt potentia quorum vtrunqꝫ per se est q̄si
ꝑtiale respectu ꝓductionis adequate hu
ic totali principio. Cū igit̃ arguitur: ꝙ
ratiōnē non tm̄ competit intellectui sed
essentie. Rº ꝙ totale ꝓncipiū includēs
naturam vt obiectū ⁊ intellectū vt po
tentiam habentem obiectū sibi presēs ē
ꝓncipiū ꝓductiuum quod est natura ⁊
principiū completum. ꝓducendi ꝑ mo/
dum nature. Si. n. essentia vt obiectum
non haberet rationē ꝓncipij in produc/
tione verbi quare magis diceret̃ verbū
essentie q̄ꝫ lapidis si ex sola infinitate in/
tellectus vt ꝓncipij productiui posset ꝓ
duci verbū infinitum quocūqꝫ alio ob/
iecto pn̄te. Ad scōm dubium dico ꝙ
memoria in patre est ꝓncipiū operatiuū
patris quo. s. vt actu ꝓmo pater forma/
liter intelligit vt in actu 2º. est etiam eadē
memoria patri principiū ꝓductiuū quo
pater existens in actu ꝓmo ꝓducit vt in
actu 2º noticiam genitam. ⁊ actus ꝓmus
prior est prioritate originis actu 2º. non
fūdatur igitur actus productiuus super
actū essentialem qui consistit in actu 2º.
valꝫ quia est oꝑatio quasi super rationē
formalem eliciendi illum actum scōm.
sed quoddammodo ꝑexigit illū actum
quia actus ꝓmus qui est oꝑatiuus ⁊ ꝓ/
ductiuus est ratio ꝑficiendi suppositum
in actu 2º. qui est operatio. In quo ē quo
dam ordine ꝓus anteq̄ꝫ intelligat ꝓduci
illud quod producitur. operans. n. ⁊ ꝓ/
ducens per idem principium pri⁹ est ope
rans q̄ꝫ ꝓducens. Exemplū si lucē pone
retur aliqua operatio in luminoso ⁊ il/
luminare poneretur ꝓductio luminis a
luminoso. lux in luminoso esset ꝓncipiū
quo ⁊ respectu operationis que est luce/
re ⁊ respectu productionis que est illūīa
re. nec tamen lucere quod est operatio
esset ratio formalis illuminatōis que est
productio. sed esset ibi ordo quasi effec/
tuum ordinatorum ad eandem causam cō
munem amborum a qua immediatius ꝓ/
cedit vnus effectus q̄ꝫ alius. Ita in ꝓpo
sito ad eundem actum ꝓmum qui ē me
moria patris ordinē quendam intelligū
tur habere intelligere quod est operatio
patris ⁊ dicere quod est producere pr̄is.
respectu noticie genite. non talem tamē
ordinem ꝙ intelligere patris sit causa vl̄
ꝓncipium elicitiuum dicere verbi. sed ꝙ
immediatius intelligere sit quasi produ
ctum a memoria patris q̄ꝫ dicere vel q̄ꝫ
verbum sit productum ab eodem. non
igitur est ibi talis ordo qualē ponit opi/
nionem. prior in ratione obiecti presup
positi vel ratione ꝓncipij formalis agen
di. sed tantum ordo prior quasi produ/
cti ad productum respectu eiusdem ꝓn/
cipij communis ad quasi productum ⁊
vere ꝓductum. Et tūc ad illud secun
di de anima de distinctōne potentiarū
per actus pōt dici ꝙ quasi producere: ⁊
ꝓducere sunt actus eiusdem ratōnis. si
enim illud quod non producitur sed q̄i
producitur esset realiter distinctum a ꝓ
ducente esset vere productū. igit̃ ꝙ mo/
do sine ꝓductōne insit tamē virtute ꝓn
cipij quod esset productiuum eius si pos
set distingui ⁊ pro tanto dicatur quasi
productum nō variat formaliter actū
ab illo quo ꝓduceretur si esset produci
bile. Alia responsio esset d̄ intellectu
agente ⁊ possibili. sed modo transeo. qꝛ
non dixi adhuc cui intellectui conuenit
ꝓducere noticiam vt ꝓncipio partiali.

hoc dicetur infra. sed nunc de intellectu
indistincte locutus sum. Ad tertium
dico: ꝙ quando duo ꝑncipia habēt mo
dos oppositos ꝑncipiandi quorum neu
ter importat aliquam imperfectionem.
neuter reducitur ad alterum vt ad ꝑus
natura. licet posset ibi esse aliqua priori
tas quasi originis. nunc autem neutruȝ
istorum principioꝝ includit aliquam i
perfectionem non magis inquantū pro
ductiuum ꝙ inq̄tum operatiuum. nec
ergo vnum ad alteꝝ reducetur vt ad ꝑ
us natura. nec ambo ad tertium ꝓpter
idem. quia neutrum est imperfectum. ⁊
etiam quia illud tertium esset ꝑncipiuȝ
ꝭm rationem alterius istorum. quia in
ter ista non est medium in principiādo.
⁊ ita si ambo reducerentur ad tertium:
vnum reduceretur ad aliud: ⁊ idem ad
seipsum. Contra ista instatur. ⁊ pri
mo sic intelligentia est in patre sub pro
pria ratōne intelligentie. ⁊ propria per
fectio intelligentie: vt intelligentia ē ver
bum. ergo verbum est intelligentia pa
tris vt patris est quod est negatum.
Preterea. Augustinus. 15°. de trini. ca°.
12. vel. 37. verbum est visio de visione.
ergo actualis noticia est ratio gignendi
verbum. Preterea non videtur dif
ferentia inter memoriam ⁊ intelligentiā
in patre. ergo non videtur aliud esse im
probare patrem vt intelligentiam esse
principium verbi. ⁊ patrem vt memo
riam. idem igitur approbas ⁊ improbas
Quarta instātia est quare pater isto
actu producit noticiam genitam: ⁊ non
illo non videtur ratio. cum vterqȝ sit ac
tus secundus. ⁊ principietur virtute ei
usdem actus primi Ad primum di
co ꝙ pater formaliter est memoria intel
ligentia ⁊ voluntas. Augustinus. 12. de
trini. ca°. 7°. siue. 15°. de paruis. in illa tri
nitate quis audeat dicere patrem nec se
ipsum nec filium: nec spiritumsāctum
intelligere nisi per filium vel diligere ni
si per spiritumsanctum. per se autem me
minisse tantūmō vł filiū vł. s. s. sedꝫ q̄s hō
in illa trinitate vł opiari vł affirmare ꝓ
sumat. si. n. solus ibi filiꝰ itelligat vt ītelli
gentia sit ⁊ sibi ⁊ patri ⁊ spirituisancto
ad illam absurditatem reditur ꝙ pr̄ nō
sit sapiens de se sed de filio hec ille. In
telligit igitur ꝙ pater formaliter est me
moria sibi intelligentia sibi ⁊ voluntas
sibi. ⁊ in hoc est dissimilitudo inter per
sonas ⁊ partes imaginis i nobis ꝭm ip
sum. cum igitur dicitur ꝓprius actus i
telligentie est verbum. nego: immo ō ra
tione verbi est ꝙ sit noticia genita cum
dicis. sufficit ꝙ sit noticia declaratiua.
nego intelligendo per declaratiuū rela
tionem rationis vt est intelligibilis ad i
tellectum. talis enim relatio est noticie ō
claratiue actualis patris: qua pater for
maliter intelligit ad noticiam habitua
lem patris vt est memoria. ita ꝙ obiec
tum pn̄s intellectui patris declaratur cq̄
perfecte per noticiam actualem patris.
sicut per noticiam actualem que est filiꝰ
⁊ tamen noticia actualis patris non est
verbum. quia nihil potest esse formalit̄
in patre nisi non genitum. Cum vero
dicitur scōo ꝙ est noticia de noticia. R°
ꝙ ipsemet Augusti. exponit se. 15°. de tri
ni. c. 12. vł. 28. simillia ē visio cogitatōnis
visioni scie. ⁊ eodē. c. 12. siue. 32. de puis.
tūc. n. ē v̈bū simillimū rei note ō q̄ gigni
tur ⁊ imago eius qn̄ de visione scie visio
cogitatōis exorit. iste ꝯstructōes sūt itrā
sitiue. nā sic visio cogitatōis nihil aliō ē
q̄ cogitatio. ita visio scientie nihil aliō ē
q̄ scia. Ideȝ est igr̄ dicere de visione scie
nasci visionē cogitatōis qō de scia nasci
cogitatōeȝ. scia aūt est forma hitualis ꝑ
ficiēs memoriā ꝭm eundē. 15. de tri. c. 15
siue. 38. vbi dic. si pōt esse in aīa scia sē
pitna. sempiterna nō pōt eē eiusdem scie
cogitatō. illud sempitnū ꝭm eū ptiēt ad
memoriā nō sempiternū ad intelligētiā
nihil igr̄ aliud vlt dicē visionē ō visione
noticiam de noticia nisi actum 2^m^ q̄ est
visio vł cogitatō in intelligētia nasci de

actu primo qui est in memoria que ē vi
sio habitualis vel scia ſm eū. Ad 3^am
instantiā cū dicit de differētia memorie
⁊ intelligētie. dico ꝙ illi aduersarij non
ponūt differentiā realē inter intellectum
⁊ voluntatē pr̄is. ⁊ tñ habent cōcedere
tantā differentiā ꝙ alterum pōt eē ꝓn^m eli-
citiuū alicui⁹ ꝓductōnis cui⁹ alterum non
pt esse ꝓn^m elicitiuū formale. filius enim
ꝓducit formalr p modū volūtatis. igit
licet nō differant realiter memoria ⁊ in-
telligentia pr̄is. est tñ tanta differētia in-
ter illa ꝙ alterū posset poni ꝓn^m eliciti^m
alicui⁹ ꝓductionis cui⁹ reliquū non po
nat ꝓn^m elicitiuū formale. talis differen
tia patet ſm Aug^m. 15. de tri. c. 8. ⁊ vbi
ꝓus. talis est eni ꝙ si pater eēt memoria
liter noscens nō aūt intelligēs nō eēt pfe
ctus. ſm phm. 12. me^e. nō obstante illa
identitate memorie ad intelligentiā siue
recordatōis ad intellectionē. Ad. 4^am
instantiā dico ꝙ h est imediata ꝯtingēs
calor calefacit. ⁊ ista imediata necia. ca-
lor est calefactiu⁹. qz inter extrema neu-
trius istorum inuenit aliqd mediū. ita di-
co ꝙ ista est per se opatio inquātū opa-
tio est nō ꝓductiua. qz opatōnes sunt fi
nes ⁊ pfectōnes opantis. ꝓductio autē
ut ꝓductio est nō est pfectio ꝓducentis
sed habētis eē ꝓductū extra essentiā ꝓ-
ducentis vel saltē nō includit formalr i
ꝑsona ꝓducētis. Quare igit actus 2^9 quo
pater intelligit vel opatur formalr non
ꝓducit. R^o qz illud intelligē ex rōne sua
est opari patris ⁊ nō est ꝓducē. ꝓductō
ne aūt siue dictōne ꝓducit. sic aliqd ca-
lefactōne calefacit formalr cui⁹ nō ē alia
cā por. Qz aūt dicis idē esse ꝓn^m istorum
duorum actuū. nō altercādo mō de intelle
ctu agēte ⁊ possibili pōt ꝯcedi ꝙ ex pleni
tudine pfectionis pōt competē alicui ꝙ
opetur ⁊ ꝓducat aliqd aliud a se. magis
tñ hoc patebit qñ dicet ꝙ dicere non est
aliquis actus intelligēdi formalr. est tñ
aliquis act⁹ intellectus. nullus aūt act⁹
intelligendi formalr est ꝓductiuus. sed
aliquis alius actus formalr nāliter ꝓce-
dens vel subsequēs potest esse ꝓductiu⁹
qualis est actus dicendi.

Ad primū argumē
tum ꝓncipale dico ꝙ Auerroys in ꝯmē
to. 46°. 8°. phy. cui⁹ textus incipit. vtrum
autē vnūquodqz. non loquit exꝓsse nisi
d homie. ⁊ quo ad hoc ꝯtradicit Auic.
sicut ipē dicit ibidē. imposuit aūt Auic.
ꝙ posuerit ꝙ hō potuerit generari equi
uoce. ⁊ tunc ꝯclusio Auerro. vera ē. ni-
hil enim generabile vniuoce potest gene
rari equiuoce nisi sit ita imperfectum ꝙ
cā equoca siue vniuoca sufficiat ad gnā
tionē eius. ⁊ ideo impfecta entia pñt ge
nerari equiuoce ⁊ vniuoce. perfecta au-
tem non. tamē rōnes Auerro. videntur
concludere nō tantū de homie sed de q
cūqz specie nāliter generabiliū. ⁊ si hoc
intendat ꝯclusio eius est falsa ⁊ ratōnes
nō concludūt. Qz ꝯclusio sua sit fal-
sa. patet per Aug^m. 3. de tri. c. 7. vel. 10.
⁊ rō Aug. ibidem est. qz generatū per pu-
trefactionē ꝓpagat alia. ꝓpagātia aūt
sunt vniuoca generatis a se. g ꝓpagata
⁊ generata per putrefactionē sūt vniuo-
ca. quod si negat Auerro. assumptū de
apibus ⁊ aialibus. nō potest negare d
plantis. quia equiuoce genite hoc est nō
ex semine postea ꝓducūt vniuoce semē
ex quo generant plante alie eiusdē spēi.
Contradicit etiā ei Aug^9. in epla ad
deo gras. ⁊ Ambro. de incarnatōe ver-
bi in fi. Sed ⁊ ipē met ꝯdicit sibiipi in
alijs locis de hac ꝯclusione. nam de gene-
ratione accidentiū equiuoca patet p ip-
sum d ce. ⁊ mun. ꝯmēto. 42. vbi ꝯcedit
ꝙ in accidētibus nō semp est generatio
ab vniuoco. ⁊ ponit exemplū de calore.
patet eni ꝙ calor generatur equiuoce ex
motu ⁊ concursu radiorum. ⁊ etiā a calo-
re vniuoce. In substantijs etiā patet. qz
ignis generat equiuoce ⁊ vniuoce. ꝙ eq
uoce patet. 3°. d ce. ⁊ mun. ⁊ Auerro. cō-
mento. 56. exitus ignis a lapide non est

de ca°. translationis sed de ca° alteratio nis. hoc est nō generaṫ per lationem sed per alteratione̅. generatur etiaꝫ ꝑ motū localem. ex. 12°. metha. ꝯmento. 18. ꝛ p° methauroꝝ de generatione impꝛssionū ignitarum. Item patet de aialibus ꝙ multa generātur equiuoce. 12°. metha^e. ꝯmento. 18. vespe videntur fieri de corꝑibus equoꝝ mortuorum ꝛ apes de corporibus vaccarum. Q. aūt omia pre dicta generata equiuoce sint eiusdeꝫ speciei cum generatis vniuoce. ꝓbatur. qꝛ habent opationes easdem ꝛ circa eadeꝫ obiecta. ꝛ ab eisdem ꝯseruantur ꝛ ab eis dem corrumpuntur. eosdem habēt motus siue quantū ad sursum siue quantū ad deorsum siue quantū ad motum ꝓgressiuum. ꝛ eadem organa motus progressiui. ex vnitate autē motus cōcludit Aristo. ꝑmo ꝺ celo ꝛ mundo vnitatem nature. ꝛ ꝯmētator ibidem ꝯmento. 8°. motus vnus nō ꝓuenit nisi ex vnitate nature. habēt etiam hec ꝛ illa membra eiusdem speciei. ꝛ mēbra leonis nō differunt a mēbris cerui nisi quia anima ab aia. ꝑmo de anima. ꝛ generaliter quecūꝙ media possunt concludere vnitatem specificam siue sumptam ex actibus siue sumptā ex operibus ꝯcludit ꝓpositum de vniuocatōne generatorum sic ꝛ sic.

Contradicit etiam sibi magr̄ suus. 7°. metha^e. vbi vult: ꝙ sicut aliqua eadem fiūt ab arte ꝛ a casu quando ꝑncipium est simile in materia illi quod esset principium motus factōnis si idem fieret ab arte. ita vult ꝙ quedam naturalia fiunt a natura ꝛ a casu ꝛ quedam non. ꝛ ibiꝺ Auerro. ꝛ incipit tex. ergo sicut dictum est. vult ibi. ꝙ illa possūt generari sine semine equiuoce in quoꝝ materia potest induci virtute celesti aliqua virtus silis virtuti seminis in ꝓpagatis. patꝫ igitur multipliciter oppositū ꝯclusionis Auerro. si generaliṫ ꝛ vniuersaliter intelligatur. Ratōnes etiam sue nō concludūt.

Ad primum Rn̄deo. ꝙ materia ſm pħm ꝑmo phy. ꝛ. 5°. metha^e. est ex qua fit res cum insit. additur cuꝫ insit ad differentiam oppositi ex quo transmutato ꝛ corrupto fit res non autē inest rei facte. si ergo accipit ꝙ forma eiusdem rationis est materie eiusdem ratōnis ꝓprie loquendo de materia que est pars rei in existens. ꝯcedo. sed si accipiat materiam ꝓ opposito ex quo corrupto generatur oppositum. nego. ignis .n. eiusdem spēi generatur siue ex terra corrupta siue ex aere corrupto. in ꝓpagatis autem ꝛ putrefactis est materia eiusdem ratōnis ꝑmo modo sed non scđo modo. Ad 2^m dico: ꝙ non dicitur aliquid fieri raro vel vt in pluribus quia ipsum in se contingat frequenter vel raro. frequentius enim lapis cadēs frangit caput q̄ꝫ luna eclipsetur. sed ista differentia debet intelligi per compationem alicuius ad suam causam. ꝛ dicitur ille effectus eueniens in maiore parte que habet causam deṫminatam ad suum euētū que vt i pluribus ꝓducit effectum. Raro dicitur euenire quando non habet certam causam determinatam ad suum euentum sꝫ tantum ꝓuenit ex aliqua causa ordinata ad alium effectum. impedita tamen ab illo effectu ad quem ordinatur. ꝛ tamen ex tali impeditione ꝓuenit istud raro accipitur etiam raro vel vt in pluribus ꝓut disiungit inter opposita contradictorie. non ꝓut inter disperata disiūgit. Cum igitur arguitur generabile hoc si generatur equiuoce vel non ex semine aut igiṫ ex necessitate aut vt in pluribus vl̄ raro ex necessitate. concedo ꝙ nō. aut in maiori parte vel raro. ꝯcedo ꝙ in maiori ꝑte compando ad causam determinataꝫ ꝛ etiam vt est disiunctio inter ꝯtradictoria compando scꝫ effectum equiuocum ad causam equiuocam sꝫ disiunctōe ad contradictoria. licet rarius eueniat h ꝙ generet non ex semine q̄ꝫ ꝙ generet ex semine vt vꝫ compantur inuicem duo disperata. Q. autē ꝑmo modo eueniat

vt in pluribus ꝓbatur. ita enim per se ē
sol causa ordinata ad generandum non
ex semine sicut ꝓpagans est causa ordi-
nata ad generandum illud ex semine.
Si instatur hic ꝙ si 2° modo raro euenit
ergo a casu non sequitur. ⁊ tamen ita ar
guit vlterius de casualitate ꝑut casualia
illa que eueniunt tm̄ ex causa alterius ef
fectus impedita. ⁊ ideo vt dicit casualia
sūt monstruosa ⁊ nō perfecta in aliqua
specie. quia ꝓprie loquendo casualia nō
eueniunt ab aliqua causa ordinata. sed
causa ordinata ad productionē alterius
impedita producit casuale. Cum ar-
guitur 3° de motu ⁊ termino. Rndeo.
ꝙ ista ꝓpositio motuum differentium
specie sūt termini specie differentes non
est imediate sed dependet ex aliīs duab᷒
ꝑma est motuū differentium specie sunt
fluxus differentes specie vel forme ꝫ q̄s
sūt fluxus differūt specie. scđa est forma
fluens vel forma ꝫm quā est fuxus est ei-
dem ratōnis cum forma terminā̄te. vbi
autem altera istaꝝ duarum est falsa pro
positio assumpta est falsa. ita est in ꝓpo
sito ꝙ forma inducta ꝑ productionem
cuiusmodi est essentia nō est eiusdem ra
tionis cū forma que est fluens vel ꝫm q̄
est fluxns cuiusmodi est productio. Q2
autem sit falsa quando alteꝝ illorum ē
falsum. patet. quia idem vbi potest acq
ri per motū circularem ⁊ rectū qui etiā
motus sūt alterius speciei ⁊ incompara
biles ꝫm phm 7°. phycoꝝ. hoc autem
est. quia forma que est terminus fluxus
nō habet distinctinoē pecificam sic illa
forma que est fluens vel ꝫm quā est flux
us. Qualitercunq̄ sit de exemplo forsā
oportet ibi exponere phum ⁊ tenere: ꝙ
vbi fluens ꝫm circulum ⁊ lineam rectā
sint eiusdem rationis inquantū vbi flu-
ens. licet rectum ⁊ circulare que accidūt
linee seu magnitudini super quam mo-
uentur non sint eiusdem ratōnis. ⁊ iđo
quo ad illa sit incompabilitas. non aūt
quo ad vbi ⁊ vbi fluens ꝑ se. ⁊ ideo nec
quo ad motus per se saltem illud ad qđ
hoc exemplum adducitur: verum est ꝙ
forma fluente existente alterius ratōnis
a forma terminante non oportet ex di-
stinctione motuum distinctionem ꝯclu-
dere terminorum. in ꝓposito ꝓductio ē
alterius ratōnis ab essentia terminante
vt a termino formali accepto per eam.
quia ꝓductio est relatio essentia autem
ad se. ⁊ ideo pluralitas ꝓductionū non
concludit distinctionem formalē termi
ꝑarum. Sed adhuc videtur rema-
nere difficultas istorum argumentoꝝ.
Auer. licet enim eadē natura possit cō-
municare vniuoce ⁊ equiuoce nō tamē
ab aliquo eiusdem speciei: sed ab indiui
duo vnius speciei tantum vniuoce com
municatur. equiuoce autē a causa supio
re. natura aūt diuina non cōmunicatur
ab aliqua causa superiore. sed tantū ab
aliquo in eadem natura ergo videtur ꝙ
natura illa non habeat cōmunicationē
nisi vnius rationis. R°. natura crea-
ta nō potest se cōmunicare nisi commu
nicatōne vnius rationis a supposito il-
lius nature. ⁊ ratio est: quia effectus nō
excedit causam. effectus aūt communi-
catus tali supposito ē natura ergo opor
tet ꝙ principiū ꝯmunicandi sit natura.
quia nihil perfectius ipsa natura est in
tali supposito ꝯmunicante: nec aliquid
eque perfectum nature. natura autem ē
ꝑncipiū communicatiuū vnius ratōnis
ergo supposito agenti virtute nature cō-
petit cōmunicatio tm̄ vnius rationis.
Oppositum est in ꝓposito. quia suppo
situm istius nature potest habere princi
pia alterius rationis in ꝓducendo quo-
rum vtrunq̄ sit eque perfectum cū na-
tura. ⁊ ideo vtrunq̄ potest esse ꝑncipiū
cōmunicandi naturam. ⁊ ita hic potest
esse duplex cōmunicatio ab illis suppo-
sitis que sunt huius nature Ulterior
ratio eius quod supponitur hic de du-
plici ꝑncipio cōmunicandi naturam in
diuinis. non autem in creaturis potest eē

talis.licet in nobis sit duplex ꝑncipium
operatiũ voluntas ⁊ intellectus ⁊ ambo
sint perfecta ⁊ possint habẽ ꝑfectas opa
tiones sibi adequatas in ratõne operatõ
nis.non tamẽ habent opationes adeq̃
tas sibi inesse.hoc est licet per intellectũ
nostrum possumus habere intellectõnẽ
ita perfectam sicut aliqua potest nature
nostre competere.non tamen intellectõ
ista erit perfectum ens vt natura.quia ĩ
tellectio adequata intellectui vt potẽtie
vel obiecto in ratione opationis non est
adequata intellectui vl' obiecto inesse.
Intellectus igitur ⁊ volũtas in creatura
⁊ si sint ꝑncipia ꝓducendi opationes ad
equatas sibi in ratione opationis nõ ta
men inesse.⁊ per ꝯsequens multomagis
nec realiter adequatas nature cuius sũt
intellectus ⁊ volũtas.ita potest argui ꝺ̓
quibuscũq; principijs ꝓductiuis in crea
turis quoꝝ distinctio stat in eodem sup
posito alicuius nature. in diuinis autez
quia ꝑncipium operatiũ nõ tantũ equa
tur nature in ratione ꝑncipij operatiui:
sed etiam in essendo.operatio etiã equa
tur ꝑncipio operatiuo ⁊ hoc in essendo.
⁊ ꝑ ꝯsequẽs equat̃ nature.similiter ꝑn^m
productiuũ equatur nature in essendo.
⁊ iõ ꝑ ipsũ põt cõicari termi⁹ formalis ꝓ
ductõis adeq̃t⁹ sibi ⁊ nãe in eẽndo.

Ad argumenta

q̃ ꝓbãt ꝙ ñ sũt tm̃ i deo duo ꝑn^a ꝓductia. Cũ ꝑ° arguit
de nã ⁊ itellectu ꝙ sũt duo ꝑn^a ꝓductia
disticta ꝑ ph̃z 2°.phy. R̃°.ꝙ ph̃s paꝝ lo
cut⁹ ẽ de volũtate vt distiguit ꝯ itellcm
sz cõiter i rõe ꝑncipij acti ꝯiũxit itellcm.
ad voluntatẽ. ⁊ ideo in 2° phycoꝝ.vbi
distinguit ista ꝑncipia actiua in naturã
⁊ intellectum nõ debet intelligi vt intel
lectus distinguitur cõtra volũtatem vt
patebit statim.sic eniz cõcurrit cũ volũ
tate ꝯstituẽdo idem ꝑncipiũ respectu ar
tificialiũ.hoc patebit respondendo ad ĩ
stantiam phi de.9°.metha^c. ad quã di
co ꝙ intellectus compatur ad suam na

turam ⁊ ad suam ꝓpriam operatõnem
cuius est ꝑncipium elicitiuum ⁊ produ
ctiuum aliquo modo.⁊ comparatur ad
opationes aliarum potentiaꝝ respectu
quaꝝ est potentia directiua vl' regulati
ua.si ꝑmo modo accipiatur dico:ꝙ est
mere natura ⁊ in eliciendo ⁊ in ꝓducen
do.quecunq; .n.actum intelligendi pro
ducit cum obiecto presente:⁊ memoria
mere naturaliter producit.⁊ quamcũq;
opationem operatur mere naturalit̃ op
atur.volũtas autem respectu operatõis
ꝓprie vt productiua habet oppositum
modũ ꝓducendi. ⁊ hoc satis apparet ꝑ
ph̃m.9°.metha^c.c.4°.vbi tractat quo
modo potẽtia ratõnalis ⁊ irratõnalis re
ducuntur ad actum. ⁊ arguit ꝙ potẽtia
ratõnalis que ex se est ad opposita:non
potest ex se exire in actum. tũc.n.simul
exiret in opposita. quia simul est oppo
sitorum.⁊ ex hoc cõcludit ꝙ preter illaz
potentiam rationalem:oportet ponere
aliam potentiam ratõnalem determina
tiuã per quã determinet̃ ⁊ illa detmĩata
põt exire in actũ.⁊ ex h° sequit̃ ꝙ inte⁹ si
ẽ oppositoꝝ sic ẽ oppositoꝝ ꝑ moꝺ̓ nãe
ꝙ q̃tũ est ꝺ̓ se nec̃ario ẽ oppositoꝝ:nec
põt se detĩare ad alteꝝ illoꝝ.sz req̃rit al
teꝝ detminãs qꝺ̓ libẽ põt exire i alteꝝ op
positoꝝ.h° ẽ appetit⁹ sz eundẽ vl' ꝓ here
sis. Ex^m sol hz v̓tutẽ ꝓducẽdi opposita
s.liq̃factionẽ ⁊ coagulatõez. vñ si essent
duo passa approxiata q̊ꝝ alteꝝ eẽt liq̃
factibile ⁊ alteꝝ coagulabile sol ꝺ̓ nec̃ita
te nãe hr̃et elicẽ illos duos act⁹ in ill'.⁊ si
idẽ eẽt approxiatũ qꝺ̓ sil' natũ eẽt recipe
oppoita ista.sol ꝺ̓ nec̃itate sil' ꝓduceret
oppoita vl' neu^m.ẽ g̊ põ solis mere nãlis
lz oppoitoꝝ q2 ẽ illoꝝ mere ex se ita ꝙ ñ
põt detmiare se ad alteꝝ tm̃.tlis potẽ^a ẽ
inte⁹ vt inte⁹ ẽ ꝑcise respcũ oppoitoꝝ in
tellcõꝝ.⁊ ñ ẽ ibi aliq̃ detmiatõ ad alteꝝ
tm̃ illoꝝ nõ ad reliquũ nisi quaten⁹ vo
lũtas concurrit.ph̃s aũt cõit̃ loquit̃ de ĩ
tellcũ sz ꝙ cũ volũtate ꝯstituit vnũ ꝑn^m
respectu artificialiũ.⁊ non vt est nãliter

elicitiuꝰ sue operationis. ⁊ ideo est ꝙ ali
quando contra naturam distinguit in-
tellectum: aliquando artem: aliquando
ꝓpositum idem intelligens per omnia.

Cum vltimo dicitur de volũtate. ꝙ
est principium respectu creaturarum di
co ꝙ per prius naturaliter volũtas dei
est principium productiuũ alicuius pro
ducti sibi adequati ꝙ̃ sit ꝓductiuuȝ nõ
adequati. adequatum infito est infinitũ
⁊ ita creatura est secundarium volitum
⁊ productum a voluntate dei.

Ad secundã questi

onem: cum queritur de trinitate perso-
narum in diuinis. Rꝫ ꝙ sunt tantũ tres
ꝑsone in essentia diuina. Nõ proba
tur sic. sunt tantũ due ꝓducte. ⁊ tantuȝ
vna improducta. ergo tantũ tres sũt perso-
ne. Circa p̄mã ꝓbo p̄mo ꝙ sint due ꝓ
ducte. 2º ꝙ non plures. Ad ꝓbandum
ꝙ sunt due persone ꝓducte. p̄mo probo
ꝙ est aliqua ꝑsona ꝓducta actu intelle-
ctus. ⁊ hoc sic. intellectus vt est perfecta
memoria. i. habens obiectum actu intel
ligibile sibi presens per aliquẽ actũ sui ẽ
productiuus termini adequati. s. infini-
ti ex p̄cedenti questione. nihil autem se-
ipsum ꝓducit p̄mo de tri. ergo ꝙ ꝓducitur
actu intellectus aliquo modo distingui
tur a ꝓducente. essentialiter non distin
guitur. quia essentia diuina ⁊ quecunqȝ
essentialis perfectio intrinseca sibi est in
distinguibilis. ex. q. de vnitate dei. igit̃
distinguit̃ personaliter ꝓductum a pro-
ducente. ergo est aliqua persona produ-
cta actu intellectus. Consimilit̃ arguit̃ d̃
ꝓducto actu voluntatis. Qꝛ aũt per
sona producta actu isto ⁊ illo sit alia ⁊
alia. probo. quia non potest eadẽ ꝑsona
ꝓduci duabus productõnibus totalibꝰ
sufficientibus. hec autẽ productio alia ẽ
ab illa. ex qõne p̄cedenti. ergo hac ⁊ illa nõ
producitur eadẽ persona sed due. ꝓbõ
maioris. si idẽ produceret duabꝰ produ
ctionibus totalibus: vtraqȝ accipet esse
sufficienter. sed si sufficienter accipet esse
a producẽte hac productõne. habẽt suũ
esse perfecte nulla alia productione posi
ta. igitur non potest accipere esse ꝑ aliã
ꝓductionẽ. quia tunc nõ esset sine illa.

Ulterius ꝙ nõ possunt esse plures ꝑ-
sone ꝓducte ꝙ̃ iste due. ꝓbo sic. nõ p̄nt
esse plures productõnes intra quod ali-
qualiter suadebatur in qõne precedenti
sed differatur vsqȝ ad distinctõneȝ. 7am
finaliter declarandũ. hoc igitur sit certũ
nunc ꝙ tantũ sunt due ꝓductõnes ĩtra
nulla autem istarũ potest terminari nisi
ad vnam personã. quia persona produ
cta est terminus adequatus illi ꝓducti-
oni. ergo ⁊c̃. Nunc restat probare ꝙ vna
tantũ sit nõ ꝓducta. vbi dicit vnus do-
ctor ꝙ illud ostenditur sicut ostenditur
vnitas dei. hoc etiã ꝓbat per Hyllam. c.
de synodo. vbi vult ꝙ qui dicit duos in
nascibiles confitetur duos deos. P̄.
arguit sic. plura supposita absoluta nõ
possunt esse in hac natura. quia natura
non est in pluribus suppositis absoluti
sine diuisione nature. erunt igit̃ pl'a sup
posita relatiua. aut igitur relatione mu
tua inter se. aut ad alia. sed si plura eẽnt
supposita nõ producta nõ distinguceren
tur relatiue ad alia supposita. quia non
relatione ad alia supposita ꝓducentia.
quia nulla sunt ex hypothesi. nec ad ꝓ-
ducta. quia ad illa haberent relationem
eandeȝ. sicut modo pater ⁊ filius habẽt
eandem relationem spiratõis actiue ad
spiritum sanctum. ergo relatione ĩter se
distinguerentur. ⁊ hoc relatiõe originis
quod est propositum. Contra. iste ꝓ
bationes nõ videntur sufficientes. p̄ma
non. quia vnitas dei probatur ex hoc ꝙ
diuina infinitas nõ diuiditur in plures
essentias. non autem ita manifestum est
ꝙ ratio ingeniti vel innascibilis non sit
in plĩbus suppositis. tũ qꝛ rõ ĩnascibilis
nõ dicit aliq̄ perfectionẽ simplr̃ ex qua
perfectione simpliciter possit ꝯcludi vni
tas innascibilis. sicut ex perfectione infi-

nita concluditur vnitas diuine essentie. Similiter auctoritas Hyllarij quaz adducit dicit ꝙ ita est. non tamen probat esse ita. ⁊ cū accipit in ratione sua ꝙ plures persone absolute non possunt eē in eadem natura. qualiter est hoc notiꝰ cōclusione. qui enim poneret plures personas ingenitas non diceret eas formalit̄ constitui aliquibus relationibus. ꝙ accipere cōtra eum ꝙ non possunt esse plures persone absolute videtur non accipere manifestius conclusione. Cuz vltra dicitur ꝙ non distinguuntur relationibus inter se. quia hoc non esset nisi ꝑ relationes originis. hanc consequentiam oportet probare. concesso enim illo ꝙ n̄ sit distinctio nisi per relationes originis cito haberetur propositum. Aliter ꝑsuadeo conclusionem intentam sic. quicquid potest esse in pluribus suppositis ⁊ n̄ determinat ad certū nūez̄ suppositoꝝ ꝑ aliud a se ꝗ̄tū est de se ꝑt eē in infinitis. et si est nec̄e esse est in infinitis. qꝛ quicquid potest ibi esse est. sed ingenitū si potest esse in pluribus suppositis non determinatur ab aliquo in quot suppositis sit. quia determinari ab alio ad eē in supposito vel in suppositis est contra rationem ingeniti. igitur de ratione sua potest esse in infinitis. ⁊ si potest esse est. quia esse ingenitum est ex se necesse esse consequens est impossibile. ergo illō ex quo sequitur. 2° sic. nunquā pluralitas ponēda est sine necessitate. nulla autem necessitas nec ad se nec ad extra cogit plures esse innascibiles. ergo est tantum vnus. 3° quia essentia vna actu existens nō videtur ex se immediate habere plures modos essendi. oppositum sequitur si plura essent supposita ingenita. non autem sequitur modo. qꝛ eēntia diuina non habet plures modos essendi immediate sine productione. sed tantum vnum modum essendi sine productione. ⁊ alios duos mediantibus ꝑductionibus.

Ad argumenta principalia. Ad primuz cum arguitur eque nobiles sunt. ergo tot. fallacia est figure dictionis commutando quale in quot. Et ratio defectus consequentie est ista. non enim est propter nobilitatem vel ignobilitatem relationis vel rationis ꝑ̄ncipij vel principiati ꝙ multiplicetur vel non multiplicetur. sed de ratione principij est vnitas licet in principiatis possit esse pluralitas. quia semper est reductio pluralitatis ad vnitatem. ⁊ ideo stante equali nobilitate potest esse multiplicatio vel distinctio in relationibus productorum licet non in relationibus producentium a se. Alia est responsio quia licet ibi quelibet relatio vnius rationis sit de se. hec tamen a pluribus relatōnibus productiui pōt forsan abstrahi vnū commune puta productiuū. ⁊ ita a pluribus relationibus producti potest abstrahi vnum commune. puta productū ⁊ si igitur est vna relatio in communi si est cōmune abstrahibile que dicit̄ in cōmuni relatio persone producentis. sunt tamen due relationes producentis sic et sic. sicut due correspondentes eis producti sic ⁊ sic. Ad 2am rationem cōcedo ꝙ relationibus ex parte producentium vel productiui correspondēt relationes ex parte productorum ⁊ tot. sed non sequit̄ si relationes producti distinguunt ergo ⁊ relationes producentis. cuius ratio assignatur. quia relatōnes producti possunt distingui propter distinctas rationes producendi que sunt in producēte. licet sit idem suppositum ꝑducens. sicut productio artifialis ⁊ naturalis distinguūtur per principia productiua ꝑ artem ⁊ naturam. licet ista concurrant in eodem supposito. relationes autez ꝑducti non possunt ita concurrere in eodem supposito ⁊ vna persona. sed sunt distincte personaliter. quia productum est per se subsistēs ⁊ suppositū. Alia

ratio patet ex superiori questione. quia non potest idem produci duabus pductionibus totalibus. licet idem possit pducere duabus relationibus totalibus. et ideo relationes producti non plurificantur in eodem licet rationes producētis possint plurificari. Ad 3m potentia finita non potest habere simul duos terminos adequatos in produci. lz possit habere vnum in pduci. τ alium in producto esse. potentia autem infinita habet terminum suum intra se semper in produci. τ iste est adequatus. τ iō nō potest habere plures terminos.

Ad primā questionem dico ꝙ simul stant vnitas essentie: τ pluralitas personarum. quod apparz ex solutōne questionis precedētis. quia simul est ibi pluralitas cum ista vnitate

Ad hoc autem aliqualr declarāduz notandū est. ꝙ sicut repugnantia repugnant ex suis pprijs rōnibus: ita nō repugnantia siue compossibilitas est ex pprijs rationibus compossibiliū. Ad videndū aūt istam compossibilitatē vidēda est rō extremoꝝ. s. nature τ suppositi vbi notandū ꝙ natura non se habet ad suppositū sicut vniuersale ad singulare quia in accidētibus inuenit singularitas sine ratione suppositi. in sba etiam nr̄a nā athoma assūpta ē a vbo sm Dam. nō tamē suppositū nostre nature. neqꝫ se habet nā ad suppositū sic quo ad qd nam cuiusqꝫ. quo corrn̄det pprium quod vel quis. τ ita sic nā est q̄ ita hz pprium qd vel qs. qd nō ꝫhit ad suppositū. τ sicut suppositū est qd vel qs ita habz suū quo pprium q̄ subsistit. τ tamē suppositū cōcomitanter de necessitate est singulare. τ etiā nō pōt esse quo respectu alterius. quia est subsistens nō potēs eē alicuius subsistētis. ꝯsistit ergo ratō suppositi in duplici incōicabilitate. vbi sciēdum ꝙ cōmunicabile dicit aliqd vl per idemptitatē ita ꝙ illō cui cōmunicat sit ipm. vel per informationē ita ꝙ illō cui cōmunicat sit ipo nō ipm. pmo mō vle cōmunicat singulari. τ 2o. forma nature. natura igit quecūqꝫ τ q̄tum est ex se τ de ratōne nature est cōicabilis vtroqꝫ mō. vz pluribus suppositis quoꝝ quod libet sit ipm τ etiāz vt quo tanq̄ forma qua singulare vl suppositū sit ens qdditatiue vel habent naturā. Suppositum autē est incōmunicabile duplici incommunicabilitate sibi opposita. Ex his declarat ppositū. et pmo sic. nā quecunqꝫ est cōmunicabilis pluribus vel p idētitatem. igit natura diuina est cōicabilis hoc etiā patet ex questione ꝑposita. nō est autem diuisibilis ex qōne de vnitate dei. igitur cōicabilis sine diuisione. Hoc etiam arguit sic. natura diuina τ qcqd inest nature vt natura est est pfectio simpliciter. omnis pfectō simplr est cōicabilis pluribus. g̃ τc. minorē pbo. pfectio simplr est que melius est ipm esse q̄ nō ipm. Ans. mono. c. 15. quod sic intelligitur. ꝙ perfectio simplr est melius q̄cunqꝫ sibi incōpossibili in quolibet supposito absolute cōsiderato. hoc est nō determinando in qua nā sit illud subsistens. Sed si nā diuina determiaret se ad subsistētiā incōmunicabilē ipa in nullo eēt melior quocunqꝫ sibi incōpossibili nisi in illa subsistentia ad quam se determiaret. quia cuilibet alij subsistentie esset incōpossibilis. igit nō esset pfectio simplr

Hoc etiam arguit ex parte rōnis suppositi. qꝛ eni suppositū de rōne sui est incōmunicabile simplr. τ ideo rō suppositi nō est perfectō simplr modo predicto non oportet illam rōnem includere q̄mlibet ratōnē entis per idemptitatē: τ ita potest stare alia ratio distincta suppositi. Si autē possunt stare due ratōnes distincte suppositi. igitur τ duo supposita distincta. etiam sine diuisione nature. g̃ τc. Hoc quarto declarat ex infinitate que est conditio nature. τ hoc sic. forma que est aliquo modo illimitata in p

ficiēdo materiā sine sui distinctōne ⁊ ex
tensiōe qualicūqꝫ pōt pficē plures ptes
materie. exemplū aīa intellectiua q̄ nō
est limitata ad perficiendū hanc partez
corporis organici sine sui diuisione ⁊ ex
tensione qualicūqꝫ vel per se vel p accn̄s
pōt pficere aliā partem corpis organici
ista eni ꝓprietas vꝫ ꝙ forma nō disting
uatur. ⁊ tamē pficiat plures ptes corpis
vel materie nō cōpetit aīe rōne impfec
tōnis. qꝛ ipa ponitur forma pfectissima
inter omēs formas nāles. omēs aūt alie
impfectiores carēt isto gradu in pficien
do. omē eni limitant ad pficiendū nec p
ficiūt plures ptes māe sine extensione p
accn̄s. ex hº arguo sic. si talis vnitas sit
cū plalitate ⁊ nō ex impfectōe illiꝰ qd̄ ē
vnū. igit subtracto omi eo qd̄ est impfe
ctiōis ex vtraqꝫ pte pōt stare pfecta vni
tas cū pluralitate. sed ꝙ aīa pficiat māꝫ
hoc est impfectōnis in ea. ꝙ etiā illa pl̄a
pfecta sint ptes eiusdē totius hoc etiā est
impfectōis. Si igit tollat ab aīa hoc
qd̄ est pficere materiā. ⁊ a pluribus illis
distinctis hoc qd̄ est esse ptes vniꝰ totiꝰ.
remanebit forma hn̄s pfectā vnitatem.
sed nō informās māꝫ sed dans totale eē
⁊ hoc pluribus distinctis q̄ nō erūt ptes
vnius totius sed erūt p se subsistentes. ⁊
tūc erit vna nā dās totale esse pluribus
suppositis distinctis. g̊ eēntia diuina que
est penitꝰ illimitata a qua aufert q̄cq̄d ē
impfectionis potest dare totale esse plu
ribus suppositis distinctis.

Sed hic restat ulte
rior difficultas. non eni videt intelligibi
le ꝙ eēntia nō plurificet ⁊ supposita sint
plura: nisi aliqua distinctio ponat inter
rōnem eēntie ⁊ rōnez suppositi. ⁊ iō ad
saluandū istā compossibilitatē p̄dictaꝫ
oportet videre de illa distinctōne. Et
dico sine assertōe ⁊ p̄iudicio snie melio
ris ꝙ rō q̄ formalr suppositū ē incōmu
nicabile. ⁊ rō eēntie vt essentia. hn̄t aliq̄
distinctionē p̄cedentē oēꝫ actū intellectꝰ
creati ⁊ increati. Et probo sic. p̄mūꝫ
suppositū hꝫ realit entitatē cōicabilem.
alioq̄n nō posset eā cōmunicare. hꝫ etiā
realiter entitatē incōicabilē. alioq̄n non
eēt positiue ⁊ in entitate reali suppositū
Et intelligo sic realiter ꝙ nullo mō p ac
tū intellectus ꝯsiderātis. imo ꝙ talis en
titas eēt ibi si nullus intellectus ꝯsidera
ret. ⁊ sic esse ibi si nullꝰ intellectꝰ ꝯsidera
ret dico eē ante oēm actū intellectꝰ. n̄ est
aūt aliqua entitas an̄ oēm actū itellectꝰ.
ita ꝙ nō p actū intellectꝰ cōicabilis. ⁊ alt
q̄ entitas sic de se incōicabilis ita ꝙ sibi
ꝯ̄dicat cōicari nisi an̄ actū itellectꝰ hoc ē
ꝙ nō p̄cise p itellīgē sit aliq̄ distinctō int
hāc entitatē ⁊ illā. g̊ ⁊c̄. Si dicas ꝙ an̄
omnē actū itellectꝰ p̄ꝛis nō est aliqua di
stinctio. sed est entitas oio vniꝰ ⁊ eiusdē
rōnis. Contra. igit entitatē istā vnius ra
tōis totā cōicat pater. ⁊ ita nullā entita
tem positiuā in se hꝫ pater quā non cō
municat filio. ergo cōmunicat ei pater
nitatē sicut essentiā. 2º arguit sic. distin
ctio vna in intellectu est penes diuersuꝫ
modū concipiendi idem obiectum for
male. ⁊ hoc siue concipiendo grāmatice
vt hō ⁊ hois: siue logice vt hō ⁊ huma
nitas. Alia maior distictio ē in itellectu
concipiendo duobus actibus duo obie
cta formalia. ⁊ hoc siue illis corrn̄deant
diuerse res vt intelligēdo hominē ⁊ asi
num ⁊ siue sit vna res extra vt intelligē
do colorē ⁊ disgregationē. Ex hº arguo
sic. pater intelligens se in illo primo sig
originis aut intelligit eēntiam ⁊ a. ꝓprie
tatez vt diuersa obiecta formalia aut p̄
cise vt idem obiectū sub alio ⁊ alio mō
cōcipiendi. 2ºº non. qꝛ tūc nō eēt maior
differentia inter deū ⁊ relationē q̄ꝫ cōci
piendo deū ⁊ deitatē. ⁊ ita non concipēt
a. ꝓprietatē magis incōmunicabilem q̄ꝫ
deitatē incōmunicabilē. nam homo nō
est incōicabilis si hūanitas est cōicabilis
nec econuerso. ita in proposito similiter
tunc nō magis esset intellectus patris in
essentia diuina beatus q̄ꝫ in .a. que dicit

ꝓprietas patris. nec magis in.a.ꝙ in ꝓ
prietate filij.⁊ ita in duobus obiectis vt
in proprietatibus patris ⁊ filij p̄mo esset
beatus. Et si detur p̄mus modus ꝙ pat̄
nus intellectus habeat essentiam ⁊.a.tā
quā duo obiecta formalia tunc arguo
sic. intellectus ille nihil intelligit nisi in-
tuitiue. quia vt patebit di.3ª.q.3ª.omis
intellectio abstractiua ⁊ non intuitiua ē
aliquo modo imperfecta. cognitio autē
intuitiua est obiecti vt obiectum est pn̄s
in existentia actuali ⁊ hoc in se vel in
alio eminenter ꝯtinente totam entitatē
ipius. ergo que cognoscunt intuitiue vt
obiecta formalia disticta: vel vnum
eminenter ꝯtinetur in alio vel vtrunq;
ſm ꝓpriam existentiam terminat actū
vt est eius. nihil aūt intrinsecū persone
diuine ꝓprie continetur in aliquo eminē
ter. quia tūc esset ens per participatōnē
illius continentis. igitur quecunq; intri
seca sunt diuersa obiecta formalia intui
bilia ſm ꝓpriam exn̄tiam actualem ter
minant intuitōnem vt obiecta. ⁊ ita ha
bent aliquā distinctionem ante actum i
telligendi. Si dicas ꝙ eēntia de se fa-
cit vnum ꝯceptum de intellectu patris:
sed circa illam potest intellectus patern⁹
facere diuersas rationes ⁊ precise 2° mō
distinguunt essentia ⁊.a. in intellectu pa-
terno ⁊ non p̄mo modo. Contra. q̄c-
quid intellectus causat sine actōne obie-
cti circa obiectum precise hoc est virtu-
te ꝓpria intellectus ⁊ hoc loquendo de
obiecto vt habet esse cognitum in intel-
lectu precise ⁊ de intellectu vt ꝯsiderans
est. illud est precise relatio ratōnis: nunc
autem illa ratio quā facit essentia de se.
patet ꝙ est absoluta aliter nō beatificarz
intellectum patris. ergo p̄ter istam ratō
nem absolutam nulla est alia in re ante
actum intellectus. alias haberetur ꝓpo
situm. nulla etiam est alia per te in intel-
lectu patris nisi per actum intellectus ne
gociantis ⁊ non per impressionem factā
ab obiecto. quia non imprimit ꝑ te nisi
vnum conceptum. ergo quelibet rō alia
a ratōne absolute essentie erit precise re-
latio ratōnis. ergo ꝓprietas patris que
est incōmunicabilis erit relatio ratōnis:
quod est inconueniens. 2° oportet vi
dere qualis sit ista differentia que ponit
p̄cedere omnem actum intellectus. Di
co ꝙ tam in rebus ꝙ̄ in intellectu diffe-
rentia maior manifesta est. ⁊ ex illa fre-
quenter ꝯcluditur differentia minor q̄ ē
imanifesta. sicut ex differentia creatura-
rum ꝯcluditur differentia ydearum in i
tellectu diuino sicut patet p Aug. 83. q̄-
stionum. q.46. in re autem manifesta ē
distinctio rerum. ⁊ hoc duplex. supposi
torum. s. ⁊ naturarum. in intellectu ma
nifesta est differentia duplex modorum
scz concipiendi ⁊ obiectoꝝ formalium.
Ex his concluditur differentia hic in
tenta que est manifesta. quia minima in
suo ordine. i. inter om̄es que p̄cedūt in-
tellectionem: ꝯcluditur aūt ex differētia
reali sic. distinctio diuinoꝝ suppositoꝝ
est realis cum igitur nō possit idem eo-
dem formaliter conuenire realiter ⁊ dif
ferre realiter concluditur aliqua differē
tia essentie in qua supposita conueniūt
ab illis rationibus quibus supposita di
stinguūtur. Similiter ex differentia ob-
iectorum formalium quorum neutrum
continetur in aliquo eminenter. ⁊ hoc i
intellectu intuitiue considerante conclu
ditur aliqua differentia ante actum in-
tellectus eorum que cognoscuntur intu
itiue. Sed nunquid hec distinctio di
cetur realis. Rn̄deo non est ꝓprie real'
actualis intelligendo sicut cōmuniter di
cit real' actual' illa q̄ est dr̄ia reꝝ ⁊ i actu
q2 i vna psōa nō ē aliq̄ dr̄ia reꝝ pp sim-
plicitatē dinā. ⁊ sic nō ē real' actual' ita n̄
est real' potētial'. q2 nl' est ibi i pō qđ nō ē
i actu. pōt aūt vocari dr̄ia rōis sic dicit
doctor q̄dā nō ꝙ rō accipiat ꝑ dr̄ia for-
mata ab itellectu. s3 vt rō accipit ꝑ q̄ddi
tate rei s3 ꝙ q̄dditas ē obm̄ inte⁹ vl' alio
mō pōt vocari dr̄ia virtualis. quia illō

quod habet talem distinctionem in se nõ
habet rem ⁊ rem. sed est vna res habẽs
virtualiter siue eminenter quasi duas re
alitates. quia vtriqʒ realitati vt est in il-
la re competit illud proprium quod in-
est tali realitati ac si ipsa esset res distin-
cta. ita enim hec realitas distinguit et il
la non distinguit: sicut si ista eẽt vna res
⁊ illa alia. Uel vt propriissime dicat
sicut possumus inuenire multos grad⁹
in vnitate. in primo minima vnitas est
vnitas aggregatõnis/ in 2° gradu est vni
tas ordinis que aliquid addit supra vni
tatem aggregationis/ in 3° est vnitas per
accidens. vbi vltra ordinẽʒ est informa-
tio licet accidentalis vnius ab altero eo
rum que sunt sic vnum/ in 4° est vnitas
per se compositi ex principiis essentiali-
bus per se actu ⁊ per se potentia/ in 5° est
vnitas simplicitatis: que est vere idemp
titas. quicquid enim est ibi est realiter
idem cuilibet ⁊ non tantum est vnum il
li vnitate vnionis. sicut in aliis modis.
ita adhuc vltra omnes est idẽptitas for
malis. voco auteʒ idemptitatem forma
lem vbi illud quod dicitur sic ideʒ inclu
dit illud cui sic est idem in rõne sua for-
mali. ⁊ per consequens per se pmo mõ.
in proposito autem essentia non inclu-
dit in ratione sua formali proprietatem
suppositi nec ecõuerso/ ⁊ ideo potest cõ-
cedi ꝙ ante omnem actum intellectus ẽ
realitas eẽntie que est communicabilis.
⁊ realitas suppositi qua suppositum est
incommunicabile/ ⁊ ante actum intelle-
ctus hec realitas formaliter non est illa
vel non est eadem formaliter illi. sicut p
us expositum est quid est formaliter eẽ
idem. nunꝙ igitur debʒ concedi aliquã
distinctio. sed melius est vti ista negatia
hoc non est formaliter idem. ꝙ hoc ẽ sic
⁊ sic distinctum. Sed nonne sequitur.
a. ⁊ b. non sunt idem formaliter. ergo sunt
formaliter distincta. R° ꝙ non opor
tet sequi. quia formalitas in antecedẽte
negatur. ⁊ in consequente affirmatur.

Breuiter igitur dico omittendo illa
verba de distinctõe rationis ⁊ de distin
ctione virtuali nõ quia sint male dicta.
sed quia non oportet eis vti/ dico ꝙ in
essentia diuina ante actum intellectus ẽ
entitas a. ⁊ ẽ entitas b. ⁊ hec formalr nõ
est illa. ita ꝙ intellectus paternus consi-
derans a. ⁊ considerans b. habet ex na-
tura rei. vnde ista compositio sit vera.
a. non est formaliter b. non autem pcise
ex aliquo actu intellectus circa a. et b.

Ista differentia manifestatur per ex-
empla. pmo si ponatur albedo spẽs sim
plex non habens in se duas naturas. est
tamen in albedine aliquid realiter. vnõ
habet ratõnem coloris ⁊ aliquid vñ ha
bet rationem differentie. ⁊ hec realitas
formaliter non est illa realitas. nec econ
uerso formaliter. imo vna est extra rea-
litatem alterius formaliter loquendo si
cut si essent due res licet modo per idẽp
titatem iste due realitates sint vna res.
hoc exemplum licet aliqualiter sit simi-
le ad propositum quantum ad hoc. s. ꝙ
idemptitas realis nõ necessario conclu-
dit idemptitatem formalem cuiuslibet
quod est in subiecto eodem ad quodli-
bet quod est in ipso. non tamen est om-
nino simile. quia aliqua compositio est
in albedine licet non rei ⁊ rei. tamẽ talis
qualis non conceditur in deo propter nõ
idemptitatem formalem. vbi autem nõ
idemptitas formalis aliquoruʒ in codeʒ
requirat aliquam compositionẽ ⁊ potẽ
tialitatem ⁊ vbi non. dicetur di. 8ª. q. de
attributis. ⁊ in questione illa. an de⁹ sit
in genere. Posset etiam poni exem-
plum de toto quantitatiuo subtrahen-
do illa que sunt imperfectõnis ⁊ ponen-
do illa q̃ sunt perfectõnis. sed in plurib⁹
esset dissimile ꝙ simile. ideo omittatur.

Ista autem distinctio siue nõ forma-
lis idẽptitas que pbata est pus p duas
vel tres rões põt etiã pbari p duas vl
tres auctes Aug. 7°. de tri. c. i. vel. 6. ois
essẽtia q̃ relatiue dicit est aliq̃d excepto

relatiuo. ⁊.c.3. si pater nõ est aliquid ad
ad se nõ est oĩno q̃ relatiue dicat̃ ad ali-
quid. Est igit̃ eẽntia in re ad se ⁊ non ad
aliq̃d. ⁊ in re pr̃ inquantũ pr̃ relatiue di
citur. nõ est aũt formal'. eadẽ entitas ad
se ⁊ nõ ad se. igit̃ ⁊c̃. Itẽ in eodẽ. c. 5.
vel. 12. nõ eo verbũ q̃ sapia. q2 verbũ nõ
ad se dicit̃ sed tm̃ relatiue ad eũ cui⁹ ver
bum dicit̃. sicut filius ad prẽm. sapia ve
ro eo q̃ eẽntia. Intelligit g̃ Aug. q̃ sicut
pr̃ nõ eo q̃ est pr̃ est sapia ⁊ eẽntia. ita nõ
eodẽ ẽ pr̃ ⁊ deus. Et ex hoc ꝯcludit̃. ca°.
14. de minoribus quapropter nõ. q2 pr̃
nõ est filius. ⁊ filius nõ est pr̃ aut ille in-
genitus. ille aũt genitus iõ ñ est vna eẽn
tia. q2 his noibus relatia eoꝝ oñdunt̃.
vterq3 aũt simul vna sapia ⁊ vna essen-
tia. est igit̃ ꝓm ipm talis nõ idemptitas
relõnis ad absolutũ in diuinis q̃ si vnũ
erit quo respectu alicui⁹. alteꝝ nõ erit q̃
respectu eiusdẽ. esse aũt quo cõuenit ali-
cui ꝓm eius rõnem formalẽ. g̃ vnũ eorũ
nõ est de rõne formali alterius: s3 extra
eam. ⁊ per ꝯñs nõ est idem formal'r alte
ri. q2 sic supra exposita est rõ eius qð est
nõ eẽ formal'r idẽ. ⁊ tñ ex hoc nõ seq̃tur
simpl'r diuersitas vel nõ idemptitas rea
lis essentie ⁊ relõnis. nõ enim illud q̃ pr̃
est pr̃ est. aliud ab essentia sed idem ꝓm
Aug. xli. de ci. dei. c. 10. ideo simplex dĩ
deus qm̃ qð habet hoc est. excepto q̃ re
latiue quecũq3 ꝓsona ad alterã dĩ nec ẽ
ipa. sicut pr̃ h3 filiũ ⁊ nõ est filius. s3 q̃c-
quid h3 pater in se ad quod ꝑ cõsequẽs
nõ dicit̃ relatiue illud est ipe vera idem-
ptitate licet non formali.

Ad primum argu.

principale dico q̃ maior sic est intelligẽ-
da quecũq3 aliqua idẽptitate sũt eade3
alicui illa tali idemptitate iter se sic sũt
eadẽ. q2 nõ potest cõcludi aliqua idemp
titas extremoꝝ inter se nisi ꝓm illã idẽp
titatẽ sunt eadẽ medio ⁊ mediũ in se sic
sit idem. ⁊ per hãc ꝓpositionẽ sic intel-
lectã tenet oĩs forma syllogistica. omis-
sa eni altera cõditione vel vnitatis me-
dij in se vel extremoꝝ ad mediũ nõ est
syllogismus sed ꝑalogismus accñtis. cũ
accipit̃ in minori q̃ quicq̃d est in eẽntia
diuina est idẽ illi eẽntie. nõ est veꝝ intel-
gendo de idemptitate formali. ⁊ iõ non
põt ꝯcludi formalis idẽptitas extremo-
rũ inter se. q̃diu aũt stat formalis distin
ctio relationũ suppositi stat formal' di-
stinctõ suppositoꝝ. Et si dicas q̃ sal
tem ex idẽptitate reali eoꝝ ad essentia3
concludã idemptitatẽ realẽ eoꝝ inter se
dico q̃ eẽntia nõ hab3 idemptitatẽ talẽ
vnicã. s. subsistentie ꝑut ꝑsone vel perso
nalia vt extrema vniunt̃ in eẽntia. et iõ
nõ p̃t ꝯcludi idemptitas subsistentis vl'
subsistentie per rõnem idemptitatis eo-
rum in eẽntia vt in medio. Per hoc
patet ad talia sophismata. hic deus est
pater. filius est hic de⁹. g̃ filius est pr̃. qð
ꝯfirmat̃. q2 medio exñte hoc aliq̃d nec̃e
est extrema cõiungi. R° q̃ sic̃ in crea-
turis cõe se habet vt quale quid. singu-
lare vt hoc aliq̃d. ita hic. eẽntia cõis per
sonis habet rõnem qualis quid. ⁊ perso
na h3 rõnem huius alicuius. medium g̃
hoc est quale quid ⁊ nõ hoc aliq̃d. ꝯclu
dit̃ aũt idemptitas extremoꝝ in ꝯclõne
ac si mediũ fuisset hoc aliquid. Sil'r ibi
videt̃ esse fallacia accidentis ⁊ ꝯñtis. q2
li deus accipit̃ in ꝑmissis pro alio ⁊ alio
supposito. ⁊ sil'r fallacia est figure dicti-
onis cõmutando quale quid in hoc ali-
quid. Q2 si arguas. deitas est pater fi
lius est deitas. g̃ ⁊c̃. R° licet deitas ñ sup
ponat ꝑ alio supposito in maiori ⁊ i mi
nori. tñ est ibi fallacia figure dictõis cu3
mutando quale quid in hoc aliquid. ni
hil autẽ aliud est sic cõmutare q̃ ex vi il
latõnis interꝑtari illud habẽ rõne3 hu-
ius alicuius qð habet rõnem qual' cui⁹
ita sic inferẽs supposiũ de supposito in
terpretat̃ mediũ cõe eẽ idem ꝓm rõnem
existentie vel subsistentie. quod falsũ est
Q2 si salte3 arguas extrema realit̃ eẽ
idem inter se. q2 etiã in medio sũt idem

concedo ꝙ poteſt inferri idēptitas eſſen
tialis nō formalis vel ſuppoſitiua. et iō
nō debet inferri ꝙ filius eſt pr̄. q̄ɜ ibi de-
notatur ex vi illatōnis ⁊ ſermonis idēp
titas formalis. vl̄ hypoſtatica. ſed ſic dɜ
inferri filius eſt idem cū eo quod eſt pr̄.
vel filius eſt id qđ eſt pater. Qɜ ſi ad-
huc confirmet illa maior argumēti p̄n-
cipalis per hoc ꝙ negare eam videt de-
ſtruere p̄mū p̄ncipium. ponendo. ſ. affir
mationē ⁊ negationē eſſe veras de eodē
℞°. de aliquo habēte verā idempti-
tatē ſed nō tantū vnicā realitatē forma-
lem neceſſe eſt idem rōne vni⁹ realitatis
vere p̄dicari formaliter de illa ⁊ de alia
realitate formali formalr̄ nō p̄dicari: ſi-
cut albedo rōne alicuius realitatis quā
habet in ſe cōuenit cū nigredine. ⁊ ratōe
alterius nō realr̄ cōuenit ſed differt. nec
affirmatio ⁊ negatio de eodē rōne eiuſ-
dem realitatis formalr̄ dicunt. Ita h̄ pr̄
rōne eēntie eſt idem q̄dditatiue filio. et
rōne ꝓprietatis nō eſt idem formalr̄ nec
hypoſtatice filio: nec dicunt affirmatio
⁊ negatio de eodē reſpectu eiuſdē. Si
cōtra hoc arguas. ꝙ affirmatio differt
ab affirmatōne cui⁹ vni⁹ negatio dicit ō
alia vel ſtat cum alia. q̄ɜ neutrū ē veruɜ
de affirmatōne cōtradicēte illi negatōi.
g̊ ſi deitas ſtat cū nō paternitate puta in
alia pſona. ſ. filij. ipa deitas differt a pa
ternitate que nūq̄ ſtat in eodē cum nō
paternitate. ℞°. maior poſſet cōcedi
de nō idemptitate formali vel de n̄ ade-
quata. q̄ɜ vnū illorū nō determinat ad
alterū ex quo ſtat cum eius oppoſito. vl̄
ſub alijs verbis de nō idemptitate ꝯuer
tibili ⁊ precisa. ſed ſi maior accipiat di-
ſtinctionē realem ſimplr̄ neganda eſt. ſi-
cut patet in albedine accipiendo ꝓpriaɜ
realitatem vnde ſumit genus illi ex ſe n̄
repugnat differētia oppoſita. ſ. nigredi-
nis. tamē realitati vnde ſumit differētia
ſpecifica albedinis differētia nigredinis
repugnat. ⁊ iſta reſpōſio debet intelligi
q̄tum ad 2^am^ ptem maioris que dicit ꝙ
altera affirmatio ſtat cū negatōne. ſed p̄
ma pars maioris que accipit negationē
de affirmatōne dici poſſet illa maior cō
cedi quo ad illā pteɜ. ſi intelligat dici ne
ceſſario ⁊ vniuerſaliter ⁊ per rōnem ꝓ-
priam hui⁹ de quo dicit. ⁊ hoc qn̄ ꝯtra-
dictio illa de qua eſt ſmo eſt realis ſiue
rei ad non rem. nō aūt rōnis ad non ra-
tionem. nam tūc nō ſequitur niſi diſtin-
ctio rationis affirmatōnis ab affirmati
one. Applicando primaɜ partem maio
ris vt vera eſt ad propoſitū: ſequitur ꝙ
filius realiter diſtinguitur a patre. non
autem ſm ꝙ de⁹ vel deitas. quia de deo
non dicitur non pater neceſſario ⁊ vni-
uerſaliter. nec per rōnem ſubiecti. lɜ ſm
aliquos dicat particularit̄ rōne ſuppoſi
ti illius ſubiecti. Qɜ ſi arguas illud q̊
pater diſtinguit a filio ſit a a. inquantū
a. aut eſt idem eſſentie aut aliud. ſi aliud
hoc eſt incōueniens. ſi inquantum a. eſt
idem. igit inquantū diſtinguit eſt idem.
⁊ per ꝯn̄s eēntia diſtinguit. ℞° ⁊ dico
ꝙ nec verū eſt a. inquantū a. eſt idē eēn-
tie. nec a. inquantū a. eſt aliud ab eēntia
⁊ hoc intelligendo illud quod ſequit re-
duplicationē inquantū accipi ſm rōem
ſuam formalē. ⁊ cū hoc etiā eſſe rōnem
formalē inherentie p̄dicati. ſic diſtinxi
ſupius in talibus ſermonibus in queſti
one de vnitate obiecti fruibilis. hoc etiā
patɜ in exemplo. homo eni ⁊ nō homo
ſunt oppoſita imediata. ⁊ tamē forma-
liter de aliquo cum reduplicatōne neu-
trū dicit. ſicut albū nec inq̄tum album
eſt homo nec inquantū albū eſt nō hō.
Et ſi dicas. ideɜ ⁊ aliud circa ens ſūt
immediate oppoſita. dico ꝙ non ſequit
ſunt immediate oppoſita. g̊ alterum p̄-
dicatur de quolibet cum inquantū. ita
ꝙ rō ſubiecti ſit formalis rō inherentie
alterius ptis ꝯtradictōnis. ſed ſufficit ꝙ
alterū contradictoriorum vere inſit cui
libet ſubiecto licet n̄ per ſe rōne ſubiecti
Si aūt accipiat li inquantuɜ primo mō
vt tm̄ notet a. accipi ſm ſuam ratōnem

formalem. dico ꝙ. a. quocūqꝫ modo ac-
ceptum formaliter est idem eēntie: licet
non sit formaliter idem essentie. sed tūc
non sequitur. a. formaliter est idem essē-
tie. a. formaliter distinguit. ergo essentia
distinguit. sed est fallacia figure dictōis.
commutando hoc aliquid in quale qd.
Si adhuc instes. quia. a. inquantum
a. est ens vel res. quero que res vł quod
ens. si essentia habetur propositum. si
res ⁊ non essentia ergo alia res. Re-
spondeo. concedo ꝙ est ens ⁊ res. ⁊ hoc
vtroqꝫ modo accipiendo inquantum.
quia si aliquod predicatū per se primo
modo inest alicui: inerit sibi eodem mo-
do per se siue illud subiectum sit res di-
stincta a quocunqꝫ quod est extra ratō-
nem eius siue contineatur per idempti-
tatem in aliquo quod est extra ratōnem
eius. continentia enim talis nō tollit ra-
tionem formalem: nec ea que insunt ṗ-
mo modo per se. Sed cum queris
quod ens. dico ꝙ ens quod est. a. sicut si
substantia est per se ens. si queras quod
ens descendendo sb̓ ente est per se sbstā-
tia non aliud. Ultra. si queras est ne
per se essentia. dictum est ꝙ nō. Si in-
fers ergo est alia res fallacia est ↄn̄tis. nō
est per se hec res. ⁊ est per se res. ergo est
alia res. quia in antecedēte negatur per
se idemptitas in ↄn̄te idemptitatis sim-
pliciter sumpta ⁊ ita destruit antecedēs.
Si obijcitur est per se res ⁊ nō per se es-
sentia. ergo per se alia res. ⁊ vltra g̊ alia
res. ꝓbat ṗma ↄsequētia. nam circa ens
idem ⁊ aliud sūt immediate opposita. g̊
si est per se res est per se res eadem essen-
tie. ⁊ ita per se essentia. vel per se alia res
Scḋa ↄsequētia probat. quia per se non
est determinatio distrahens. Prete-
rea ꝓbatur prima ↄsequētia ⁊ est ad ṗn-
cipale. si enim est per se res: aut ꝑ se res
que est essentia. aut per se res que non ē
essentia. si est per se res que est essentia g̊
est per se essentia. si est per se res que nō
est essentia. ergo est per se res alia ab eēn-
tia. Preterea tertio. essentia est per se
res ⁊ proprietas est per se res. ⁊ nō sunt
per se eadem res. ergo sunt per se due re[s]
⁊ ita vtrunqꝫ est per se res alia ab alter[a].
Ad primum. licet posset ↄclusio ṗm[e]
argumenti distingui ꝙ ibi esset alietas [per]-
seitatis vel perseitas alietatis. ⁊ ṗmo m[o]-
do negaretur ly per se per negationem [in]-
clusam in alietate. 2° modo affirmare[tur]
quia precederet vim negatōis. ⁊ per c[on]-
sequens ṗmo modo ↄclusio ṗme ↄn̄t[is]
ↄcederet. sed tunc scḋa consequētia pe[c]-
caret fm ↄsequēs a destructione antec[e]-
dentis. 2° modo ṗma ↄsequētia peccar[et]
fm ↄsequēs. Tamē quia non videtu[r]
bene logice dictum ꝙ negatio si qua i[n]-
cludatur in alietate posset aliquid at[tin]-
gere preter terminum respectus ⁊ form[e]
in qua vel fm quā notatur esse alieta[s]
nec videtur bene logice dictum ꝙ ly p[er]
se quod dicit modum inherentie ⁊ ꝑ ↄ-
sequēs determinat compositionem p[os]-
sic negari per negationem aliquam in[pre]-
dicato. Ideo potest dici aliter ꝙ in ↄ-
sequente ṗme ↄsequentie tantum pote[st]
haberi de vi sermonis vnus sensus. s[cilicet]
ꝙ hoc predicatum esse rem aliam ab [es]-
sentia per se insit proprietati. ⁊ iste sen[sus]
est falsus. quia sic bene sequitur falsu[m]
illud quod infertur in 2ª ↄsequētia. id[eo]
simpliciter nego ṗmam ↄsequentiā. cꝫ
due ꝓpositiones in antecedente sint v[ere].
⁊ ↄsequēs falsum. Ad ꝓbationeꝫ ↄ-
sequentie dico. ꝙ idem ⁊ aliud non s[unt]
immediate circa quodcunqꝫ predicat[um]
vt per se dictum de subiecto. immo n[ec]
contradictoria sic sunt immediata. n[ec]
enim homo per se est albus nec per se ē
non albus. tamen inter contradictor[ia]
absolute sumpta vel absolute dicta d[e quo]-
cunqꝫ non est medium. ita si propriet[as]
est res eadem vel alia. verum est qu[ia]
eadem. sed tunc non valet consequē-
tia: quod sit per se eadem vel alia.

Ad 2^{m} añs potest distingui ſm ꝯpositi
onem ⁊ diuisionē. ⁊ in sensu ꝯpositio
nis neutrum dandum est. sicut n. non
est dandum ꝙ sit per se essentia vel per
se non essentia. ita nec alteruꝫ membrū
illius disiūctiue cum accipit in sensu cō
positionis. nec ex hoc negant ambo cō
tradictoria. qꝛ si accipias de incōplexis
habetur ꝙ neutrū illorum dicit per se
de subiecto hoc ꝯcedo. Si vis hře con
tradictoria complexa dico ꝙ erunt ista
aut ꝓprietas ē per se res que ē essentia.
aut non est per se res que est essentia et
h̄ negatiua est vera. sed nō infert. ergo ē
per se res que nō est essentia: sicut nō se
quitur homo nō est per se albus. igitur
per se est nō albus. In sensu diuisionis
danda est affirmatiua pars disiunctiue
.s. ꝓprietas est per se res que ē essentia
sed non sequitur vltra: ergo est per se es
sentia. quia ex identitate reali infertur
idētitas formalis. nam añs in sensu di
uisionis tātum notat idētitatem realeꝫ
per li per se. Aliter potest distingui
añs predictum vt per implicatōem illā
que est per se intelligatur inherētia for
malis vel tm̄ idētica. primo modo neu
tra pars est danda. quia neutruꝫ oppo
sitorum per se inest illi rei que per se di
cit de ꝓprietate. 2° est danda pars affir
matiua: sed nō sequitur vlterius ꝓpo
situm ꝓpter pōnem ꝯñtis. Hec 2^{a}
distinctio nō habetur ex vi sermonis.
quia illa compositio implicata non de
terminatur per aliquid quod notat eā
dicere formalem iherentiam sꝫ tm̄ idē
ticaꝫ Prima distinctio habetur ex vi
sermonis. ⁊ lꝫ ly que est. non notet i sen
su compōnis formalē inherentiam. tñ
ex vnitate extremi vbi est quasi specifi
catiua ⁊ determinatiua cōstructio hēt
essentiam denoiari per se inesse subiec
to. Ad 3^{m} pꝫ. Ad 2^{m} principale
dico ꝙ accñtale aut accipitur ꝓ extra
neo aut accipitur ꝓ eo quod quasi ꝑfi
cit aliquid accñtaliter quod preexistit i
se perfectum. si 2° dico ꝙ nō omne ens
omni enti i quo ē ē essentiale vel accidē
tale. est eniꝫ mediuꝫ iter essentiale ⁊ ac
cidētale. vt cōtrahēs sicut differētia cō
trahit genus que nec est eēntiale nec ac
cidētale accipiendo hoc modo. ⁊ sic in
diuinis nihil est accñtale. sed preter eēn
tiam est aliquid nō essentiale. Si auteꝫ
accipitur accñtale ꝑmo modo quicqd
nō est de rōne eius formali: sed extrane
um licet nō ꝓprie sic dicat accñtale sic
differentia esset accñtalis respectu gene
ris ⁊ hoc modo accipit phs accñtale ꝓ
extraneo in fallacia accñtis. sic pōt dici
accñtale alicui quicquid est ei extraneū
vt illud compat ad aliquod 3^{m}. ⁊ isto°
nō est incōueniens distinctiua ꝑsonaꝝ
accidere essentie. quia sunt extra rōem
eius. Ad 3^{m} dico ꝙ si in maiori per il
lud si. intelligatur ꝯditio possibilis ma
ior est vera ⁊ minor falsa. nulla. n. posi
tione possibili posita potest deesse scđa
ꝑsona in diuinis qn summum ⁊ sūma
perfectio deesset si ipa deesset. Et si pro
bes ꝙ si illa deesset sūma perfectio esset
i patre. dico ꝙ si illa deesset summa ꝑ
fectio deesset. ⁊ si illa deesset ⁊ pater nō
non deesset summa perfectio adesset. ⁊
ita ipam deesse includit cōtradictōem
Si aūt in maiori p li si ponatur positō
icompossibilis. dico ꝙ maior ē falsa. il
lud. n. ponendum est in summo bono
quod nō potest poni nō esse sine pōne i
compossibilis. Ad vltimū dico ꝙ il
la ratō de nccē esse debꝫ sic itelligi quic
quid est per se nccē esse hꝫ ex se eē actua
lissimum: ita ꝙ per nihil qualecūqꝫ ali
ud a se expectat aliquam actualitatem
eēndi. ⁊ ideo ex se est indiuisibile. quia
si posset diuidi tunc ab illis per que di
uideretur expectaret aliquam actuali
tatem essendi quam haberet in illis di
uisis. ⁊ oporteret illa distinguentia ne
cesse eē ꝙ eēnt formalr n꞉citates eēndi.
qꝛ eēnt vltime actualitates ⁊ nccitates i
illis diuersis nccē eē, sine quibus illa nō

hr̃et actualissimam entitatem. q2 diui/sibile ñ hȝ actualissimã ẽtitatẽ siue exñ tiã actualissimã añq itelligat in aliq̃b' illoꝝ in q̃ diuidit. Et p hoc tenȝ i a rõ supius poita in qõne de vnitate dei ex rõe nece eẽ q̃ tacta fuit qõne p a h' 2 e di. q nece eẽ ñ diuidit in pl'a. q2. a. 7. b. si ñ eẽnt formalit necitates eẽndi añq itelli gẽt i aliq̃ illoꝝ i q̃b' nece eẽ didr cũ sint vltie actualitates siñ q̃b' i a actualitas cõ is ñ eẽt i a actualitas cõis ñ eẽt nece eẽ. q2 reqrẽt aliq̃ mõ aliq̃d aliõ a se p qõ eẽt. Sȝ h° nõ ɔcludit de diuers psonis i ea dẽ entitate necia. nam illa entitas ex se nec̃ a ñ expectat aliquã actualitatẽ ab ip sis distinguẽtibus psonas. q2 nõ diuidi tur per illa distinguentia psonas 7 ita distinguẽtia psonas. nõ st q̃si vltie actu alitates q̃bus talia ẽtia existũt. Cũ g ar guit. a. 7. b. intelligendo h p ipa duas p petates psonales aut st formalit necita tes eẽndi aut nõ. ɔcedi pt q ñ st forma lit necitates eẽndi. nec seq̃t igit sũt pos sibiles. quia per dẽptitatẽ sũt illa vna necitas eẽndi. sȝ si. a. 7. b. eẽnt i diuersis oporteret dicere q. a. 7. b. eẽnt formali ter necitates vl' entitates possibiles. q2 non possent eẽ eedẽ alicui entitati ex se necie. illa. n. ẽtitas cõmunis cui eẽnt ee/dẽ esset quasi potẽtial' ad existẽdũ vt p intelligit añ illã rõeȝ ɔhẽtẽ vl' diuidẽtẽ Cõtra h° ipsi. a. inq̃tũ. a. aut repugnat posse deficẽ aut ñ. si sic. a. g iq m. a. ẽ neci um. 7 ita cui inest formalit ẽ ei rõ necio eẽndi. si nõ igitur p nihil aliõ põt ipi. a pcise inq̃tũ. a. repugnar. igit p nihl' tol lit q̃n ipsi. a precise inq̃tũ. a. sit cõpossi bile deficere. g sp pr. cise sumptũ ẽ pos/sibile deficer. g repugãt necio ex se querẽ solutõeȝ ad hãc obiectõeȝ.

Circa tertiam

di. q̃ro. p° de cog̃scibilitate dei Et q̃ro pri°. Vtꝝ de' sit nãlr cog̃sci bil' ab intellectu viatoris. Arguo q non. phs 3° de aĩa. Fantasmata se hñt ad intellectum sicut sensibilia ad sensũ igitur intellectus nihil intelligit nisi c° fantasma potest p sensus apprehender deus aũt non habet fantasma. g 7c. Item 2° metha. sicut se habet ocul' noc tue ad lucem solis. sic intellectus noster ad ea q̃ sunt manifestissima nãe. sȝ ibi ẽ ipossibilitas. g 7 hic. Itẽ primo phy sicoꝝ. infinitum inq̃tum ifinitum est ig notum. 7 2° metha. ifinita non contin' git cognoscere. g nec ifinitum. q2 eadeȝ videtur esse pportio intellectus ad in/finituȝ 7 ad infinita. quia equalis exces sus vel nõ minor. q2 vtrobiq̃ est infini tas. Item greg'. super Ezechiaȝ. Quã tũcunq̃ mens nr̃a in contemplatione dei pfecerit non ad illud qõ ipse ẽ: sed ad illud qõ sub ipo est attigit Cõtra. 6. meta. methaphisica ẽ theologia de deo. g 7c. silr i actu ei'. s. i ɔsideratõne actuali sbaꝝ separarũ ponit felicitateȝ humanã. io. ethycorum.

Iuxta hoc q̃ro

vtꝝ de' sit p m ɔgnitũ a no bis nãlit p statu isto. Et arguit q sic v m q̃dq̃ sic se hȝ ad eẽ sic ad ɔgitõeȝ. 2° me tha. sȝ de' ẽ p m ens. g p m ɔgnitũ. Itẽ ni/hil pfecte ɔg̃scit nisi deo pfecte ɔgnito. g nihil simplr ɔg̃icit nisi eo simp lr cog nito. ɔñ apparet. q2 in his q̃ st p se sic maxi m ad maxi m sic simplr ad simplicit 7 eɔ°. ex 2° topi. Itẽ pfectissim' act' po a ẽ circa obiectũ simplr pmũ. pfectissim' ãt act' ẽ circa deũ. io. ety. g de' ẽ simplr p m obm̃ ɔg̃scibile. Cõtra ois nr̃a ɔgnt° orit a sensu p° meta. 7 2° poste. i fi. g de' qui est a sensibus remotissimus. nõ est pmo cognitus ab intellectu nrõ.

In p a qõne ñ ẽ distiguẽõ q deus possit ɔg̃sci negatie ñ affirma e. q2 negatõ ñ ɔg̃ scit nisi p affirmatõeȝ 2° pyerl. in fine 7 4. metha. pȝ ẽt q nll'as negatões ɔg̃sci m' õ deo nisi p affirmatões p q̃s remo uem' icõpossibi a aliq̃ ab ill' affirmatõi b': sic ñ remouem' ɔpõeȝ: nisi q2 attri buim' simplicitatẽ l' aliq̃d aliõ. negatõ nes ẽt tm̃ ñ sũme amam. Silr ẽt aut

nega° ꝯcipĩ ꝑci⁹. aut' dc̃a ꝺ aliq̊. si ꝑcise ꝯ cipit nega° vt ñ lapis h̄ eq̃ ꝯueit nihi° si cut ꝺo qꝛ pura nega^a dĩ de ente ⁊ ñ ente igit in hoc non intelligit deus magis ꝙ̃ nihil uel chymera. Si intelligit non la pis de aliquo tunc quero ille concept⁹ substractus ꝺ q̊ itelligit ista negatio esse v̊a. aut ẽ ꝯcept⁹ affirmatiuus aut nega tiuus Si est affirmatiuus habet ꝓposi tũ. Si negatiuus q̃ro ut pri⁹. aut nega tio ꝯcipit ꝑcise aut dicta de aliq̊. Si p̊° mõ hoc eque conuenit nihilo sic deo. Si ut dicta de aliquo tunc sicut prius. Et q̃tũcũqꝫ ꝓcederet i negatõib⁹ uł nõ itelligeret de⁹ magł ꝙ̃ nihil. uł stabit in aliq̊ ꝯceptu affirmatiuo q̊ ẽ p̊m⁹. Nec ẽ distiguẽdũ ꝺ ꝯgnitõe si ẽ ⁊ qꝛ ẽ. qꝛ in ꝓ posito q̃ro ꝯceptũ simplicẽ ꝺ q̊ ꝯgnos cat eẽ p actũ itellect⁹ ꝯponẽtł ⁊ diuidẽtł nũꝙ̃. n. cognosco ꝺ aliq̊ si ẽ: nisi habeaꝫ aliquẽ ꝯceptũ illi⁹ extremi ꝺ q̊ ꝯgnosco eẽ ⁊ de i° q̃rit h̄. Nec opꝫ distiguẽ ꝺ si ẽ ut ẽ qõ ꝺ vitate ꝓpõis ł. ut ẽ qõ ꝺ eẽ dei qꝛ si põt eẽ qõ ꝺ vitate ꝓpositõis i qua esse tanꝙ̃ predicatum querit ꝺ subiecto ad concipiendũ veritatem illi⁹ questio nis oportet preconcipere terminos illi⁹ questionis. ⁊ de conceptu simplici illius subiecti si est possibilis naturaliter nũc est questio. Nec valet distinguere de cõ ceptu ñaturali ⁊ supernaturali. quia q̄ ritur de naturali. Nec valet distinguer̃ de naturali loquendo de natura abso lute vel de natura ꝓ statu isto. quia q̄ ritur precise ꝺ cognitiõe pro statu isto. Nec vꝫ distiguẽ ꝺ ꝯgnitõe dei i creata ł i se qꝛ si cognitio hẽatur ꝑ creaturã ita ꝙ cognitio discursiua incipiat a creatu ra. quero in quo termino sistitur ista ꝯ gnitio. Si in deo in se habeo ꝓposituꝫ quia illum conceptum dei in se quero Si non sistitur in deo in se sed in crea tura: tunc idem erit terminus ⁊ prin^m discursus. ⁊ ita nulla noticia habetur de deo. Est igĩ mẽs q̃õnis ista. Utrũ ali quẽ ꝯceptũ simplicẽ possit itellc̃us via

torł ñalit hr̃e in q̊ ꝯceptu simplici conci piatur deus. Ad hoc dicit quidaꝫ doc tor sic. ꝙ loquendo de cognitione ali cuius distingui potest ex parte obiecti per se uel per accidens. In particulari vel in vniuersali realiter per accidens non cognoscitur. quia quicq̊d de ip̃o ꝯ gnoscitur est ipse deus. tñ cognoscendo aliquid attributum eius cognoscimus quasi ꝑ accñs q̊d est. vnde de attributł dicit Dama. li°. p̊°. c. 5°. ꝙ non nãm di cunt dei. sed que circa naturaꝫ. In uli: puta in generali attributo cognoscitur non quidem in vli ſm predicationem qõ dicat de ipso in quo nllũ ẽ vle. quia q̊dditas illa ẽ de se singularis. Sed in vli qõ sibi ãnoloyce cõe ẽ ⁊ creature. tñ quasi vnum a nobis concipit ꝓpter ꝓ ximitatẽ conceptuũ lꝫ sint diuersi con ceptus. In particulari non cognoscitur ex creaturis. quia creatura est peregria silitudo eius quia tantum ei conformis est q̊ ad aliqua attributa q̄ ñ sunt illa natura in particulari. igitur cum nihil ducat in cognitionẽ alterius nisi ſb rõe silis. sequitur ꝙ deus nõ cognoscit in ꝑ ticulari ex creaturł. Itẽ i vniuersali tri plicit ꝯgnoscit. generalissime. generali⁹ generaliter. Generalissime habet tres gradus. cognoscendo. n. q̊dcũqꝫ ens ut hoc ens est. indistinctissime concipitur deus quia concipit ens quasi pars ꝯcep tus. ⁊ est primus gradus. Amato hoc ⁊ concipiendo ens est secũdus gradus Jam. n. ens ut cõceptum nõ vt pars cõ ceptus concipit cõe anologuꝫ deo ⁊ cre ature. Qõ si distinguat conceptus entł qui deo conuenit. puta concipiẽdo ens indeterminatum negatiue. i. non deter minabile a conceptu entis qui conuenit creature anoloyce qõ est ens indetermi natũ ꝑuatiue. iam est 3⁹ gradus. p̊mo mõ idẽmiatũ abstrahit ut forma ab oi mã ut i se ſbsistẽs ⁊ ipticipabił. 2°° in detmiatuꝫ est v łe abstractũ a ꝑticular. b⁹ quod est actu participatum in illis.

Post istos tres grad⁹ ꝯcipiēdi gnālissīe ꝯcipit de⁹ gnālius. ꝯcipiēdo qđcūqꝫ attributū nō simplr sic pri⁹: sꝫ cū ꝑeminētia sūma. Gnālit aūt ꝯcipit. ꝯcipiendo qđcūqꝫ attributū eē idē suo ꝑmo attributo. s. ei⁹ eē pp simplicitatē. nec p spēꝫ ꝓpriā cogsicit. qꝛ nihil ē eo simplici⁹: sꝫ admodū estiatie. sic. n. estiatia i brutꝭ sb itētōib⁹ sēsatꝭ sbfodiēdo cogsicit itētōes ñ sēsatas vt nocui ꝛ ꝓfui. sic ite⁹ sb spē create q ñ repñtat nisi creaturaꝫ: ex suo acumie sbfodit ad cogscēdū ea q̄ sit ꝛ dicūt de deo p spēꝫ alienā ex creaturis. ꝛ hoc oib⁹ tribus modis ꝑdictis.

Quo ad secundaꝫ

qōeꝫ. ſꝫ istā opi. distiguēdū ē de mōꝯcipiēdi nālit ꝛ rōalr p⁰⁰ de⁹ ē pᵐ obm̄ itelligibile a nobis ex creaturꝭ. qꝛ nāl cognitio ꝓcedit ab idetmiato ad detmiatuꝫ. Indetmiatū negatie ē magꝭ idetinatū q̄ꝫ priuatie. idetermiatuꝫ g̊ precōcipit illi. ꝛ illud indeterminatum priuatiue ſm ꝯgnitionem nostram preconcipitur determinato. qꝛ ens ꝛ res ꝑma inpressiōe imprimuntur in anima nostra ſꝫ Auicen. i. metha. c. 5. g̊ indeterminatuꝫ negatie omnino primum est obiectū nr̄o intellectui. Rōnaliter aūt est de⁹ posterius creatura obiectum cognitum secundum tres gradus. p° generalissime. deinde generalius. ꝛ ultimo generaliter qꝛ primo concipitur hoc bonum. deinde bonū vl'e abstractum 2ᵃ abstractōe. puta qđ est indeterminatum priuatiue deinde bonum prima abstractione abstractum qđ. s. est indeterminatum negatiue. qꝛ via ratōcinatiue deductionis prius oportet cognoscere illud a quo fit abstractio quā abstractuꝫ. Exponitur primum membrum. s. naturaliter quō est sic cognitum primo. qꝛ deus vt ē sic primum cognituꝫ non distinguitur ab aliis propter simplicitatem. Et quia ñ est primū cognituꝫ nisi tm̄ quo ad duos primos modos gradus generalissie concipiendi. quoꝝ neuter pertingit ad aliq̄ꝫ rōem determinantē illud attributum deo. qualiter autem posset esse pᵐ cognitum ꝛ nō distingui ab aliis p itellectū ꝯgscētē exēplificat sic ocul⁹ p° videt lucem. lꝫ non distincte discernat de ipsa propter subtilitatem. sicut discernit de colore per lucem.

Respondeo aliter

ad primam qōnem. Et in quibusdam contradicam positioni predicte. rōnes n. mee positōnis ostendūt oppositum illius positionis. Dico primo q̄ꝫ non tm̄ hri pōt ꝯceptus nāliter in quo quasi p accñs cōcipitur deus. puta in aliquo attributo. sed etiam aliquis conceptus in quo p se ꝛ q̇dditatiue cōcipiatur deus. ꝓbo. qꝛ concipiendo sapientem cōcipitur ꝓpri tas ſm eū. vel quasi ꝓprietas in actu 2° perficiens naturā. g̊ intelligendo sapientem oportet preintelligere aliquid quasi subiectum cui intelligo illud quasi proprietatem inesse. ꝛ ita ante conceptus omnium passionū vl' quasi passionum oꝫ inquirere conceptuꝫ aliquem quidditatm̄ cui intelligatur ista attribui. ꝛ ille conceptus alius erit q̇dditatiuus de deo. quia in nullo alio pōt esse status. 2° dico q̄ꝫ non tm̄ in cōceptu anologo conceptui creature concipitur deus. qui. s. sit omnino alius ab illo. qui de creatura dꝛ. sed in conceptu aliquo vniuoco sibi ꝛ creature. Et ne fiat cōtentio de nomine vniuocationis conceptum vniuocū dico. q̇ ita est vn⁹ q̄ꝫ eius vnitas sufficit ad contradictōnem affirmando ꝛ negando ipsum de eodem. Sufficit etiam ꝓ medio sylogistico vt extrema vnita in medio sic vno. sin fallatia equiuocationis cōcludātur int̄ se vnū. Et vniuocationem sic intellectam ꝓbo tripliciter. Primo sic omnis intellectus certus de vno conceptu ꝛ dubius de diuersꝭ hꝫ cōceptum de quo est certus alium a cōceptibus de quibus ē dub

ſbiectū includit ꝑdicatū. ſ3 intellectus
viatoris. pōt eē cert⁹ de aliquo ꝙ ſit enſ
dubitando de ente finito vel infinito.
creato vel increato. ergo cōceptus ētis de
aliquo eſt alius a conceptu iſto vel illo
⁊ ita neuter ex ſe. ſed in vtroqꝫ illoꝝ in
cluditur. ergo vniuocus. probatio ma
ioris. quia nullus idem conceptus eſt
certus ⁊ dubius. igitur vel alius. quod
eſt ꝓpoſitum: vel nullus. ⁊ tunc n̄ erit
certitudo de aliquo conceptu. ꝓbo mi
norem. quilibet phus fuit certus illud
qd̄ poſuit eē primū prin^m^ eſſe ens puta
vnus de igne alius de aqua. certuſ erat
ꝙ erat ens. non autem fuit certus ꝙ eſ
ſet ens creatum vel increatum. primuꝫ
vel non primum. Non. n. erat certuſ ꝙ
erat ens primum: quia tunc fuiſſet cer
tus de falſo. ⁊ falſum non eſt ſcibile.
Nec ꝙ erat ens non primum. quia tūc
non poſuiſſet oppoſitnm. Confirmat
etiam ratio. nam aliquis videns phos
diſcordare pōt eē cert⁹ de quocūqꝫ eoꝝ
qd̄ qlibet poſuit ꝑmū prin^m^ eē ens. ⁊ tn̄
ꝑꝑ ꝯrietatē opinionū eoꝝ potuerit ſil'
dubitare: vtꝝ ſit hoc enſ l' illō. ⁊ tali du
bitāti ſi fieret demōſtratio ꝯcludēs vel
deſtruēs aliquē ꝯceptū iferiorē. puta ꝙ
ignis nō erat ens ꝑ^m^ ſ3 aliqd̄ ens poſte
rius ꝑmo ente. n̄ deſtrueret ille cōcept⁹
prim⁹ ſibi cert⁹ quē hūit de ente: ſ3 ſal
uaret in illo conceptu ꝑticulari ꝓbato
de igne. Et per hoc ꝓbatur illa ꝓpoſi
tio ſumpta in vltia ꝯña rōis q̄ fuit ꝙ il
le cōcept⁹ cert⁹ qui ē ex ſe neut̄ dubioꝝ
i vtroqꝫ illoꝝ ſaluat. Qd̄ ſi nō cu
res de auctē iſta accepta ex diuerſitate
opinionū phyloſophātiū. ſ3 dicas ꝙ q̄
libet h3 duos cōcept⁹ i itellcū ſuo ꝓpin
qs q̄ ꝑꝑ ꝓpinqtate3 anologe videt̄ eſſe
vn⁹ cōcept⁹. Cōtra. hoc videt̄ eē. q2 ex
iſta euaſiōe videtur deſtructa ois uia ꝓ
bādi vnitatē alic⁹ cōcept⁹ vniuocā. Si
. n. dicis hoiem hr̄e vnū cōceptū ad ſor
tē ⁊ plato. negabi̇ ⁊ dicet̄ ꝙ ſi duo. ſ3 vi
detur vn⁹ ꝑꝑ magnā ſilitudinē. 2° pri
cipalr̄ arguo ſic. Null⁹ cōcept⁹ real' cāt̄
i intellcū viatoris nālit̄ niſi ab hiſ q̄ ſūt
naturalit̄ motiua inte⁹ noſtri: ſed illa ſt̄
fantaſma vel obm̄ relucēs in fantaſma
te ⁊ intellect⁹ agēs. ergo null⁹ concept⁹ ſim
plex fit mō naturalit̄ in intellcū noſtro
niſi q̄ pōt fieri v̇tute iſtoꝝ. ſ3 cōceptus
qui non eēt vniuoc⁹ alicui obiecto relu
centi in fantaſmate ſ3 oio alius ⁊ prior
ad quē iſte hēret anologiā: nō poſſ3 fie
ri v̇tute itellect⁹ agentꝭ ⁊ fantaſmatis: ut
ꝓbabo: ergo tal' concept⁹ alius anologuſ q̄
ponit̄ naturalit̄ in itellcū viatoris nūqꝫ
erit. ⁊ ita nō poterit nālit̄ haberi aliqs
ꝯcept⁹ de deo. qd̄ eſt falſu3. ꝓbatio aſſū
pti. obm̄ quodcūqꝫ ſiue relucēſ in fātaſ
mate ſiue in ſpē intelligibili cū itellectu
agēte vl' poſſibili cooperāte ſ3 vltimuꝫ
ſue virtutꝭ facit i intellectu ſic efficm̄ ſibi
adeq̄tum ꝯceptū ſuū ꝓpriū ⁊ ꝯceptum
oiu3 eēntialit̄ l' virtualr̄ incluſoꝝ in eo.
ſ3 ille alius cōceptus q̄ pōitur anolog⁹
nō ē eſſentialr̄ l' virtualr̄ icluſus in iſto
nec ē iſte. ergo iſte non fiet ab aliq̄ tali mo
uēte. Et ꝯfirmat̄ rō. q2 ꝑter ꝯceptū ſuū
ꝓpriū adeq̄tū ⁊ incluſu3 in ipſo altero
ꝑdcōꝝ duoꝝ modoꝝ nihil pōt cogſci
ex iſto obiecto niſi ꝑ diſcurſū: ſ3 diſcur
ſus ꝑſupponit cognitiōe3 iſti⁹ ſimplicis
ad qd̄ diſcurrit. Formet̄ ergo rō ſic v3. Nul
lū obm̄ fac̄ ꝯceptū ſimplicē ⁊ ꝓpriū ſui
in aliq̄ intellcū ⁊ ꝯceptū ſimplicē ⁊ pro
priū alteri⁹ obiecti: niſi ꝯtineat illō aliō
obm̄ eſſentialit̄ l' v̇tualr̄. obm̄ aūt crea
tū nō ꝯtinet increatū eſſentialr̄ l' v̇tualr̄
ergo ⁊c̄. 2ª ꝑs minoris ſ. ꝙ obm̄ creatū
nō ꝯtineat v̇tualr̄ increatū: ⁊ hoc ſb̄ ea
rōne ſub q̄ ſibi attribuit̄ vt poſteri⁹ eēn
tialr̄ attribuit̄ priori eēntialr̄. ꝓbat̄. q2
ē ꝯ rōem poſterioris eſſentialr̄ includē
v̇tualit̄ ſuū prius. ⁊ ēt p3 ꝙ nō continet
eſſentialit̄ increatū ſm aliquid oio ſibi
ꝓprium ⁊ nō cōe. ergo nō facit cōceptum
ſimplicem ⁊ ꝓprium enti icreato. 3°
ſic. Ois inqſitio metaphy. de deo ꝓce
dit ſic. ſ. cōſiderādo formalē rōem alic⁹

⁊ auferendo ab illa rõe formali imper-
fectõem quã habet in creaturis: ⁊ reser
uando illam rõem formalem ⁊ attribu
endo sibi oio summam ꝑfectõem ⁊ sic
attribuendo illud deo. Exemplũ de for
mali rõne sapie vel intellectus vł volũ-
tatis ꝯsideratur ꝑmo in se ⁊ ꝺm se. ⁊ ex
hoc ꝙ rõ istorum nõ includit formalit̃
imꝑfectõem aliquam nec limitatiõem
remoueãtur ab ipa imꝑfectiões que cõ
comitãtur eam in creaturis ⁊ reseruata
eadẽ rõne sapie ⁊ voluntatis attribuã-
tur ista deo perfectissime. g̊ ois inquisi
tio de deo supponit intellectuꝫ habere
cõceptuꝫ eundem vniuocũ quẽ accipit
ex creaturis. Q̃ð si dicas nõ. sed alia
est formalis rõ eorum q̃ cõueniunt deo
Ex hoc seq̃tur incõueniẽs. s. ꝙ ex nulla
rõe ꝓpria eoꝝ ꝓut sunt in creaturi po
test cõcludi aliquid de deo. qꝛ oio alia
⁊ alia rõ est istoruꝫ ⁊ illoꝝ. imo nõ ma
gis ꝯcluderet ꝙ deus ẽ sapiens formalr
ex rõne sapie quam apprehendimus ex
creaturis q̃ꝙ deus ẽ formalr lapis. po
test. n. concept⁹ aliquis alius a conceptu
lapidis creati formari ad quẽ conceptũ
lapidis vt ẽ ydea in deo hꝫ lapis iste at
tributionẽ. ⁊ ita formalit̃ dicetur deus
ẽ lapis ꝺm istũ ꝯceptum anologicũ: sic̃
sapiẽs ꝺm illuꝫ cõceptum anologicuꝫ.
Qualis aũt sit vniuocatio enti ⁊ ad q̃ꝙ
ta ⁊ ad que dicet̃ magis inferius in qõe
de primo obiecto intellectus. 3° dico
ꝙ nõ cognoscitur deus nãlit̃ a viatore
in particulari ⁊ ꝓprie. hoc est sb ratiõe
huius essentie vt h ⁊ in se. sed ratio illa
posita ad hoc in precedẽti opinione nõ
concludit. Cuꝫ. n. arguitur ꝙ nõ cogno
scitur aliquid nisi per sile. aut intelligit̃
de similitudine vniuocationis aut imi-
tationis. Si ꝑmo modo igitur nihil co
gnoscit̃ de deo. qꝛ ꝺm opinionẽ illam i
nullo habet deus silitudinem vniuoca
tionis cũ creatura per quam deberet a
nobis cognosci. Si 2° etiam creature
non tm̃ imitant̃ illam essentiã sb ratõe
gnãlis attributi. sꝫ etiã hanc essentiam:
vt est hec essentia siue vt nuda ⁊ vt in se
est existens. ergo scðm eum propter talẽ
similitudinem posset creatura esse prin
cipium cognoscẽdi essentiam diuinaꝫ i
se ⁊ in ꝑticulari. Est igitur alia rõ h⁹
conclusionis ꝙ deus vt hec essentia in
non cognoscitur nãliter a nobis. quia
sub rõne talis cognoscibilis est obm̃ vo
lũtarium ⁊ non nãle nisi respectu sui in
tellectus tm̃. ⁊ ideo a nullo ĩtellectu cre
ato potest sub ratõne huius essentie vt
hec nãliter cognosci. nec aliq̃ ẽentia nã-
liter cognoscibilis a nobis oñdit suffici
enter hanc essentiam vt hec. nec per sili
tudinem vniuocationis nec imitatiõis
Uniuocatio. n. non est nisi in gnãlibus
rõnibus. imitatõ etiaꝫ deficit. qꝛ imꝑfe
cta est. qꝛ creature imperfecte eum imi-
tatur. Utꝝ aũt sit alia ratio h⁹ impos-
sibilitatis. s. ꝓpter rõem primi obiecti
vt alij ponunt illud esse quidditatẽ rei
mãlis. de hoc in. q. de primo obõ inte⁹
4° dico ꝙ ad multos cõceptus pro-
prios de deo possumus ꝑuenire qui nõ
ꝯueniunt creaturis cuiusmõi sũt ꝯcep-
tus oium perfectionũ simplr in sũmo.
⁊ perfectissimus cõceptus in q̃ quasi in
q̃dam descriptione perfectissime cog̊sca
mus deum ẽ ꝯcipiendo oẽs ꝑfectiones
simplr ⁊ in sũmo. tñ ꝯceptus perfectior
⁊ simplicior nobis possibilis est concep
tus entis simplr infiniti. Iste. n. est sim
plicior q̃ꝙ ꝯcept⁹ entis boni vł entis veri
vel aliquoꝝ silium. qꝛ infinitum nõ est
quasi attributũ vel passio entis siue ei⁹
de quo dr̃: sꝫ dicit modũ intrinsecũ illi⁹
entitatis: ita ꝙ cum dico ens infinitum
non habeo ꝯceptum quasi per accñs ex
subiecto ⁊ passione sed conceptum ꝑ se
subiecti in certo gradu perfectionis. s. i
finitatis: sicut albedo intensa: non dic̃
ꝯceptum per accñs sicut albedo visibił
imo intensio dicit gradum intrinsecuꝫ
albedinis in se. ⁊ ita patet simplicitas
huius ꝯceptus. s. ens infinitum. Per-

fectio autem istius conceptus multipliciter ꝓbatur. tum quia iste conceptus inter omnes a nobis ꝯceptibiles virtualiter plura includit. sicut. n. ens includit virtualiter bonuꝫ ⁊ verum in se. ita ens infinitum includit verũ infinituꝫ ⁊ oẽꝫ perfectionem simplicit͛ sub ratõe infiniti. tum quia demonstratione quia vltimo concluditur esse de ente infinito vel esse infinituꝫ de aliquo ente sicut apparet ex questiõe prima 2e distin. illa autẽ sunt perfectiora que vltimo cognoscuntur demonstratione: quia ex creaturis quia ꝓpter eorum remotionem a creaturis difficilimum est ea ex creaturis cognoscere. Si autem dicis de summo bono vel de summo ente ꝙ illud dicit modum intrinsecuꝫ entis ⁊ includit virtualiter aliquos ꝯceptus. Rñdeo ꝙ si summuꝫ intelligatur comparatiue sic dicit respectum ad extra. sed infinitum dicit ꝯceptum ad se. si autem intelligatur absolute summuꝫ hoc est ꝙ ex natura rei non possit excedi perfectio illa expressius concipitur in rõne infiniti entis. nõ enim summum bonuꝫ indicat i se vtꝛ sit finitum vel infinitum. Ex hoc apparet improbatio illius quod dicitur in p̃cedenti opi. ꝙ perfectissimum qͦd possumus cognoscere de deo est cognoscere attributa reducendo illa in esse diuinũ ꝓpter simplicitatem diuinam. cognitõ enim eẽ diuini sub rõne infiniti est perfectior cognitione eius sub rõne simplicitatis. quia simplicitas cõicatur creaturis. infinitas autem non ƀm modum quo cõuenit deo. 15o dico ꝙ ista que cognoscuntur de deo cognoscũtur per species creaturaruꝫ. quia siue vniuersalius ⁊ minus vniuersale cognoscantur per eandem spẽm minus vniuersalis siue vtrunqꝫ habeat spẽm intelligibilem sibi ꝓpriam saltem illud quod potest imprimere vel causare spẽm vnius vniuersalis in intellectu potest etiam causare spẽm cuiuscũqꝫ vniuersalioris. ⁊ ita creature que imprimunt ꝓprias species in intellectu possunt etiam imprimere species transcendentiuꝫ que cõiter conueniunt eis ⁊ deo. Et tunc intellectus propria virtute potest vti multis speciebus simul ad concipiendum illa simul quorum sunt iste species. puta specie boni: specie summi: specie actus ad concipiendum summum bonum ⁊ actualissimũ quod apparet sic per locum a minori. imaginatiua enim potest vti speciebus diuersorum sensibilium ad imaginandum compοsituꝫ ex illis diuersis. sicut apparet imaginando montem aureuꝫ.

Ex hoc apparet improbatio illius quod dicitur in precedenti opinione. de illa suffossione quia suffodiendo nunꝙ illud quod non subest suffossioni inuenitur per suffossionem. non autem subest conceptui creature aliquis conceptus vel species representans aliquid ꝓpriũ deo quod sit omnino alterius ratõnis ab eo quod conuenit creature vt ꝓbatum est per scđam rõnem in scđo artiͦ ergo per suffossionem nullus talis ꝯceptus inuenitur. Et quod adducitur sil͛e de extimatiua. dico ꝙ videtur adduci falsum ad confirmatõnem alterius falsi. q2 si maneat ouis ĩde ꝓpria natura ⁊ in eodem affectu nãli ad agnum mutaretur tñ ouis vt esset similis lupo ꝑ miraculum in omnibus accñtibus sensibilibus. puta colore. figura. sono. motu. ⁊ hꝰ. agnus fugeret ouem sic mutatam sicut fugeret lupum. ⁊ tñ in oue sic mutata non esset intentio nociui. sed ꝓficui ⁊ cõuenientis. ⁊ ita extimatiua agni nõ suffoderet ad inueniendũ intentionem conuenientis sub speciebus sensibilibꝰ. sed precise ita moueretur ƀm appetitũ sensitiuũ: sicut accñtia sẽsibilia mouerẽt. Si dicas ꝙ intentio ibi cõuenientis non m͛ltiplicat se. quia nõ sunt talia accñtia ꝯuenientia tali intentõi. ⁊ intentio conuenĩetis nõ multiplicat sine accñtibus sibi ꝯuenientibus. Hoc nihil est quia si

agnus h̄ fugeret ꝓpter ꝑceptõnē nociui
ꝯceptū ab extimatiua ⁊ illa non multi
plicaꝫ cū accn̄tib⁹ istis sensibilibus.q꞉ n̄
est cū eis intentio stante isto casu.ḡ aut
h̄ est suffocatio agni ad intentionē no
ciui q̄ nulla est.aut si h̄ nō fugeret ꝑ suf
fossionem.ergo nec alius.

Ad argumenta principalia
illius questionis. Ad ṗmum dico ꝙ illa
cōparatio phi debet intelligi q̄tum ad
ṗmā motionē intellect⁹ ab obiecto.ibi
n.fantasmata cum intellectu agēte hn̄t
vicem ṗmi obiecti mouētis.ſꝫ nō dꝫ itel
ligi q̄tū ad oēm actū sequētem motōeꝫ
ṗmā.pōt.n.itellect⁹ abstrahere obiectū
inclusum in aliq̄ ṗmo mouente ⁊ consi
deraꝛ illud abstractū nō ꝯsiderādo illō
a quo abstrahit. ⁊ considerando illud
sic abstractū cōsiderat cōe sensibili ⁊ in
sensibili.⁊ in illo ꝯsiderat insensibile in
vl̄i sicut ⁊ sensibile. Et potest ꝯsiderare
istud abstractū ⁊ aliud abstractū cum
quo fit ꝓpriū alteri.s.in sensibili.ſꝫ sen
sus non ē abstractiu⁹.⁊ iō in oi actu tā
ṗ° q̄ꝫ 2° requirit aliqđ obiectū ṗmum
mouēs.quō nō se hꝫ fantasma ad intel
lectū. Ad 2^m^ dico ꝙ cōmentator ex
poit illō sil'e phi đ difficili ⁊ n̄ đ ipossi
bili.⁊ rō sua est q꞉ tūc nā fecisset ociose
illas sb̄as abstractas itelligibiles ⁊ nō
possibiles itelligi ab aliq̄ itellectu. Sed
ista rō ei⁹ nō vꝫ.tū q꞉ nō ē finis illarum
sb̄aꝝ iq̄tū intelligibiles sit ut intelligāt
ab itellectu nr̄o.⁊ iō si h° n̄ ꝯueniret eis
nō ꝓpt h° eēnt frustra itelligibiles.tum
q꞉ nō seq̄t nō sit itelligibiles ab itellectu
nr̄o.ḡ a nl̄lo pn̄t.n.itelligi a seipis.⁊ iō
ē fallacia ꝯn̄tis. Un̄ lꝫ ml'tiplicit' posset
exponi auc̄tas phi.dico tn̄ ꝙ ocul⁹ noc
tue nō hꝫ ꝯgnitōeꝫ nisi intuitiuaꝫ ⁊ nā
lem.⁊ q̄tū ad istas duas ꝯditiones pōt
expoi auc̄tas phi đ ipossibili.q꞉ sic ipos
si^e^ ē illi oculo ituitiue ꝯsideraꝛ obiectū
illud.sic itellectui nr̄o ē ipossibile nāl'it'
⁊ ituitiue cognoscere deum. Ad 3^m^
dico ꝙ infinitū potētiale ē ignotū.quia
vnūquodqꝫ ē ꝯgnoscibile iq̄tū ē i actu.
nō tn̄ ita ē ignotū ꝙ repūgnat sibi intel
ligi ab intellectu infinito.sed nō pōt in
finitū cognosci ab aliq̄ itellectu cognos
cente ipsum secūdū modum sue infini
tatis. Modus.n.sue infinitatis est acci
piendo alteꝝ post alteꝝ. ⁊ itellectus q̄
cognosceret h̄ modo alterū post alterū
cognosceret semper aliqđ finitum ⁊ nū
q̄ꝫ infinitum.intellectus tamen infinit⁹
potest cognoscere totū illō siml' nō par
tem post partem. Et cum arguitur
de 2° metha.đ infinitis ⁊ infinita. Dico
ꝙ non est simile.quia cognitio obiecto
rum infinitoꝝ numeraliter conclude
ret infinitatē potentie cognoscentis.sic
patuit in.q.prima 2^e^ dis.ar.2°.ad infini
tatem videlicet. quia ibi pluralitas ex
parte obiecti concludit maioritatem v̉
tutis in intellectu.sed intellectio alicui⁹
infinite intensiue nō concludit infinita
tem actus.quia non oportet actum ha
bere talem modum qualem habet ob
iectuꝫ.q꞉ act⁹ sub rōne finiti potest esse
ad obiectū sb̄ rōe ifiniti nisi eēt act⁹ ꝯp
hēsiu⁹.⁊ ꝯcedēdo ꝙ talē actū circa ob
iectū ifinitū n̄ habem⁹ nec ē possibile
Ad Greg.dico ꝙ nō dꝫ itelligi ꝙ cōtē
platio sistat sb̄ deo i aliq̄ creatura.q꞉ h̄
eēt frui utēdis.qđ eēt sūma ꝑuersio ꝑm
Aug.83.q.q.30.ſꝫ ꝯcept⁹ illi⁹ eēntie sb̄
rōe enl' ē ipfectior ꝯceptu illi⁹ met eēn
tie ut h̄ eēntia ē.⁊ q꞉ ipfectior ē iō ē ife
rior i intelligibilitate.ꝯtēplatio aūt đ le
ge cōi stat i tali ꝯceptu cōi.⁊ iō stat i ali
q̄ ꝯceptu q̄ ē minoris itelligibilitatis q̄ꝫ
de⁹ in se ut h̄ eēntia.⁊ iō dꝫ intelligi ad
aliq̄d sb̄ rōe intelligibils. cui⁹ intelligi
bilitas ē inferior intelligibilitate dei in
se ut hec essentia singularis.

Ad argumenta pro ṗma o
piniōe cū arguit. ꝙ de⁹ n̄ pōt intelligi i
aliq̄ ꝯceptu vl̄i cōi vniuoco sibi ⁊ crea
turis.q꞉ ē singularitas q̄dā.Rn̄đo ꝯn̄a

ſi vʒ. Sortes. n. inq̄tū ſoꝛ. eſt ſingula
riſ. ⁊ tamen a ſoꝛte plura pn̄t abſtrahi
p̄dicata. ⁊ ideo ſingularitas alicuiuſ n̄
impedit q̄n ab eo qȯ ſingulare eſt poſ
ſit abſtrahi aliquis cōceptus cōis. ⁊ lʒ
q̄cquid eſt ibi in re ſit ſingulare ex ſe in
exiſtendo ita ꝙ nihil contrahat aliud
ibi ad ſingularitatem. tn̄ illud idē pōt
concipi vt hoc in re. vl' quodāmodo i
diſtincte ⁊ ita vt ſingulare l' ut cōe. Qȯ
dicit de cognitōe per accn̄s nō oʒ ipꝛo
bare qꝛ quaſi p accn̄s ꝯgnoſcit in attri
buto ſʒ nō p̄ciſe ſic. ſicut. s. ꝓbatum ē.

AD ſecundā

qōnem dico ꝙ triplex eſt
ordo intelligibiliū in ꝓpo
ſito. vn⁹ eſt ordo originis vel ſm gn̄ati
onem. alius eſt ordo pfectōis. terti⁹ eſt
ordo adequatōis vel cauſalitatis preci
ſe. De duabus primis p̄mitatibus hēt
9° metha. c. io. que ſunt priora ſecunḋ
generationem ſunt poſteriora ſm ſub
ſtantiam. De tertio autem primita
te hēt p̄mo poſterioꝝ in diffinitōe vni
uerſalis. quia primo dicit ibi preciſio
nem ⁊ adequationem.

Loquendo igitur

de primo ordine. ſ. originis. videnḋ eſt
p̄° de ꝯgnitōe actuali. 2° de ꝯgnitōe ha
bituali. 3° de virtuali. Quātū ad p̄
muʒ premitto duo. quoꝝ primū eſt ꝙ
alius eſt concept⁹ ſimpl'r ſimplex. ⁊ ali
us eſt conceptus ſimplex q̄ nō ē ſimpli
citer ſimplex. Conceptum ſimpliciť ſim
plicē voco q̄ non eſt reſolubilis in plu
res conceptus. vt conceptus entis vl' vl
time diē. Conceptus ſimplex ſʒ nō tn̄
ſimpl'r ſimplex ē. quicūqꝫ pōt concipi
ab intellectu actu ſimplicis intelligētie
lʒ poſſit reſolui in plures conceptus ſe
orſum cōceptibiles. ſicut eſt cōcept⁹ diſ
finiti vel ſpēi. 2° premitto ꝙ aliud ē cō
fuſe intelligere ⁊ aliud ꝯfuſū intelligere
Confuſum. n. idem eſt qȯ indiſtinctuʒ.

⁊ ſicut eſt duplex indiſtinguibilitas ad
ꝓpoſitum. ſ. totius ēēntial' in ptes eſſē
tiales ⁊ totius vniuerſalis in partes ſb
ſtantiuas. ita eſt duplex diſtictȯ dupli
cis totius predicti ad ſuas partes. Con
fuſum igiť intelligitur q̄n intelligiť ali
quid indiſtinctum altero predictoꝝ
modoꝝ. Sʒ confuſe dicitur aliq̄d con
cipi q̄n concipitur ſicut exprimitur p
nomen / diſtincte vero quādo concipiť
ſicut exprimitur per diffinitionē. His
preintellectis p̄mo pono ordinem origi
nis in cognitione eoꝝ actuali que con
cipiūtur confuſe. ⁊ q̄ ad hoc dico ꝙ pri
mum actualiter cognitū ꝯfuſe eſt ſpēs
ſpecialiſſima cuius ſingulare efficatiuſ
⁊ foꝛtius p̄mo mouet ſenſuʒ ſiue ſit au
dibile ſiue viſibile ſiue tangibile. quod
cunqꝫ ei indiuiduū foꝛtius mouet ſen
ſum eius ſpēs primo cognita ē cogniti
one confuſa. ⁊ hoc ſuppoſito ꝙ ſingu
lare non poſſit ſub ꝓpꝛia ratione itelli
gi de q̄ al's. Loquoꝛ. n. modo de illis q̄
certū eſt poſſe intelligi ſʒ coēm opinio
nem. ⁊ ꝓbo ꝯcluſionē ꝓpoſitam ſic.
Cā nāl' agit ad effectū ſuū ſʒ vlti^m po^e
ſue quādo non ē impedita. igitur ad
effectū pfectiſſimū quē p̄° pt ꝓducē p̄^o
agit omnia aūt concurrentia ad iſtū ac
tū p̄^m intellectus ſūt cāe mere nāles. qꝛ
precedūt oēm actū volūtatis ⁊ non ſt
ipedite. vt pʒ g̊ primo ꝓducunt pfectiſ
ſimum conceptum in quē poſſunt. ille
aūt non eſt niſi concept⁹ ſpēi ſpecialiſſi
me. Si. n. aliquis alius eſſet puta
ꝯceptus alicuius communioꝛis ille eēt
pfectiſſimus in quē iſta poſſent. ⁊ cuʒ
ꝯceptus illi⁹ ꝯmunioꝛis ſit ipfectioꝛ ꝯ
ceptu ſpeciei ſpeālīſſime ſic ps ē ipfecti
oꝛ toto ſequereť ꝙ illa n̄ poſſent i ꝯcep
tū illius ſpēi. ⁊ ita nūq̄ carent concep
tū illū. 2° ſic. qꝛ ſʒ aui. i. metha. c. 3° me
thaphyſica. eſt vltia in ordine doctri
ne. g̊ principia oim aliaꝝ ſciarū pn̄t cō
cipi ⁊ t̄mini illarū āte principia metha
phyſice. ſʒ hoc non eſſet ſi opoꝛteret p^o
ꝯcipi actualiter conceptus coloꝛes

q̄ꝫ ɔcept⁹ spēꝝ spālissimaꝝ. tūc. n. opor
teret ens ꝛ hi⁹. p̄° ɔcipi. ꝛ ita magl seq̄t
methaphysicā eē p̄mā i ordine doctrie
ḡ ꝛc̄. 3°. qꝛ si oporteret p̄cōcipere cō
cept⁹ vliores ante conceptū talis spēi tc̄
supposito cāu de singulari mouēte sen
sum ꝛ itellectū exn̄te soluto oporteret
ponē magnū tp̄s anteq̄ꝫ cōciperet spēs
illi⁹ singularis p̄° sensati. qꝛ pri⁹ oportēt
itelligē oia p̄dicata cōia dicta in q̄d ō
illa spē ſm ordinē. Ex hoc apparet
cā q̄re itellect⁹ itelligit pri⁹ vnū itelligi
bile q̄ꝫ aliud lꝫ spēs plurīū sint ibi pn̄tes
hoc. n. nō est a voluntate. cum tūc non
habeat itellect⁹ actū intelligēdi. sꝫ hui⁹
cā est. qꝛ singulare vni⁹ forti⁹ mouet q̄ꝫ
singulare alterius. h̄ dictū est ō ɔgnitōe
cōfusa. 2° dico ō cognitione actuali
distincte conceptoꝝ. ꝛ dico qꝫ est ɔ°. qꝛ
p̄mū sic cōceptū est ɔmunissimū. ꝛ q̄ st
ꝓpinquiora sibi sūt p̄ora. ꝛ q̄ sūt remo
tiora posteriora sūt. Hoc sic ꝓbo. qꝛ ex
2° premisso nihil concipit distincte nisi
qn̄ concipiunt oia q̄ includunt in rōne
eni eēntiali. ens icludit q̄dditatie i oib⁹
cōceptibus q̄dditatiuis inferioribus. ḡ
nullus concept⁹ inferior distincte cōci
pit nisi concepto ente. ens aūt non pōt
concipi nisi distincte. qꝛ hꝫ cōceptū sim
plicit simplicē. ḡ pōt ɔcipi destincte sine
aliȷ̄s ꝛ aliȷ̄ non sine eo distincte ɔcepto.
ḡ ens est p̄mus conceptus distincte ɔcep
tibilis. ex hoc seq̄t qꝫ ea que sunt sibi ꝓ
pinquiora sunt priora. qꝛ ɔgnoscere di
stincte habet ꝑ diffinitionē q̄ inquirit
ꝑ viam diuisionis incipiendo ab ente
vsq ad conceptū diffinitiuū in diuisio
ne aūt pri⁹ occurrūt cōcept⁹ cōmunio
res deinde genera ꝛ differentie in q̄bus
concipit distincte conceptus cōmunior
2° ꝓbo idem. qꝛ methaphysica ſm
Auic. ubi pri⁹ est prima ſm ordinē sci
endi distincte. qꝛ ipsa habet certificare
principia aliaꝝ sciaꝝ. ergo ei⁹ cognosci
bilia st p̄ᵃ distincte ɔgnoscibilia. nec i h̄
ɔdicit sibi Auic. q̄ ponit eā i ordie doc
trine vlti^m ꝛ p̄mā in sciendo distincte.
quia sicut patuit ex questione illa ō ꝓ
positione ꝑ se nota. principia aliaꝝ sci
entiaꝝ sunt ꝑ se nota ex conceptu con
fuso terminoruꝫ. sed ex methaphysica
scita postea est possibilitas inquirendi
quidditatem terminorum distincte. ꝛ
hoc modo termini scientiaꝝ specialiū
non concipiunt nec principia earum in
telligunt ante methaphysicā. sic. n. mul
ta pn̄t patere methaphysico geometre
que non erant nota prius geometre ex
conceptu confuso. Exemplum geo
meter in quātum geometer non utitur
ꝓ principiȷ̄s per se notis nisi illis que
statim sunt euidentia ex confuso cōcep
tu terminorum. qualis occurrit primo
ex sensibilibus. puta linea ē longitudo
ꝛc̄. non curans ad quod genus ꝑtineat
linea. puta utrum sit substantia uel q̄ꝫ
titas. sed modo cognita geometria ꝛ
aliȷ̄s scientȷ̄s specialibus sequit meth.
ō ɔceptib⁹ cōmunibus ex quibus pōt
fieri reditio per viam diuisionis ad in
quirendum quidditates terminorum
in scientȷ̄s specialibus. ꝛ tunc ex illis
quiditatibus sic cognotis distinctius
cognoscuntur principia specialium sci
entiarum q̄ꝫ prius cognoscebātur. Cog
noscuntur etiam multa principia que
non erant prius nota ex terminis con
fuse cognitis. ꝛ hoc modo patet quō
methaphysica est prima ꝛ quō non p̄ᵃ.
Sꝫ ɔpando totū ordinē ɔfuse ɔcipi
endi ad totū ordinē distincte ɔcipiēdi
q̄s p̄or ē. Dico qꝫ tot⁹ ordo ɔfuse ɔcipiē
di prior ē. ꝛ iō primū i i° ordie ē simplici
t pri^m. ꝛ h° ꝓbat ex auc̄te p̄dicta Auic
de ordie metha^c ad alias scias spēales.

Contra istud obii
cit. p̄° phy. dī qꝫ ɔfusa. i. magl vlia sūt
pri⁹ no. nobis. qō ꝓbat. qꝛ pueri. p̄° ap
pellāt oēs hoies pres. ꝛ feias mres. p⁹ ea
discernūt vnūq̄dq. ḡ. pri⁹ ɔgnoscūt pa
trē sb rōe h. oīs q̄ꝫ sb rōe hui⁹ hois. Hoc

actualit͛ ɔcipi ɔcept⁹ ꝑores siue colores h⁹ ꝓbat Auic. de eo qđ videt a r͂motis. qꝛ pri⁹ cognoscit aliqđ sub rõe corpis ꝙ aialis. ⁊ prius sꝫ ratõe animalis ꝙ hominis ⁊ prius hois ꝙ huius hominis. Hoc etiam videtur. qꝛ in arguēdo via cõpositiua ē ante resolutiuā. ğ ita ē in intelligibilibus simplicibus. Ad primū dico ꝙ sicut est duplr͛ confusuꝫ .s. totum vl͛e ⁊ totum eēntiale. ita vtrū ꝙ in suo ordine est primum . sed simpliciter primum est, illud qđ est primū in ordine ɔfuse cognoscēdi. qꝛ ꝓcessus nãlis ab imperfecto ad perfectum est ꝑ medium Confuse aūt cognoscere est q̄i mediū inter ignorare ⁊ distincte cognoscere . ⁊ iđ cõfuse cognoscer͛ est ante qđ cūqꝫ distincte itelligere. Et quod dicit đ puero cõcedo ꝙ spēs ꝑintelligitur ante singulare. qꝛ dixi qđ spēs est primuꝫ intelligibile . sed rõ non concludit đ genere ⁊ specie. prius. n. nãliter actualiter concipitur albedo ꝙ color in ordie cognitionis confuse. quia color sub rõe coloris non cognoscitur nisi sub maiori abstractione ꝙ sit abstractõ albedinis ab hac albedine ⁊ illa. abstractõ autez maior est difficilior . quia ē a minus similibus . Ad auic. dico ꝙ qñ obm̄ nõ est debite approximatū non mouꝫ ad cognoscendū se sub ꝑfectissima rõe sed sub alia imperfecta. ⁊ tunc intellectus sequēs sensum talis obi oꝫ ꝙ sit tal' obi vl'is cuius sensus erat sꝫ rõe singularis: sed qñ obm̄ est in debita ꝓportõne vt possit mouere sensuꝫ sub rõe sua ꝓpria ⁊ perfecta tunc intellect⁹ sequēs sensum talem hꝫ notitiā tal' nature prius sub rõne specifica cõfuse ꝙ sub ratõne generis cõfuse. Ad 3ᵐ dico ꝙ vtrobiqꝫ ꝓceditur ab includēte ad inclusū. ita in simplicibus sicut in complexis. sꝫ in simplicibus includens est inferius in cõplexis vđ ē prin^m respectu cõclusiõis

Quantuz ad notici

am hitualē siue v̄tualē: primo expono qđ intelligo per t͛minos. Habitualē noticiam voco qñ obiectum sic est pñs intellectui in ratõe intelligibilis actu. vt intellectus statim possit hēre actū elicituꝫ circa illud obiectum. Uoco virtualem qñ aliquid intelligitur in aliquo vt ꝑs intellecti primi. nõ aūt vt primū intellectū siue ut totali t͛minās intellectõnē sicut cū intelligitur hõ intelligitur aial in homine vt ꝑs intellecti nõ vt intellectum primū. siue totale t͛minās intellectõeꝫ. hoc satis ꝓprie vocat͛ itellectū v̄tualiter. quia ē satis ꝓximū ītellecto in actu. nõ. n. possꝫ eē actualius intellectū nisi eēt ꝓpria intellectõe intellectuꝫ q̄ eēt ipsius primi vt termini totalis. Quātū ad istā notitiā hitualē l' v̄tualem dico ꝙ colora sūt pri⁹ nota via originis vl' generationis qđ ꝓbatur. qꝛ sicut diuerse forme ꝑficientes idē ꝑfectibile ordine quodā nate sūt mediatius. ⁊ imediatius informare illud vl' ꝑficer͛ ita si eadē forma contineat in se v̄tualiter ꝑfectiõꝫ illaꝝ formaꝝ ordinataꝝ q̄i consili ordine natur͛ ꝑficiet illud perfectibile. sicut si forma corpori ⁊ substātie ⁊c̄. eēnt alie forme ⁊ ꝑ pri⁹ informaret forma substātie ⁊ deinde forma corpis ⁊c̄. ita si vna forma includat v̄tualit͛ oēs illas ipa q̄i prius ꝑfiaet māꝫ sꝫ ratione substātie ꝙ sꝫ ratione corpis ⁊ sp in 1ª via gnãtionis ipfecti⁹ erit prius qꝛ ꝓceditur a poᵃ ad actū. ğ sicut conceptus plures colores ⁊ min⁹ ɔmunes hituales l' v̄tuales nati sꝫ ꝑficere intellectū via gnãtionis vel originis ita ꝙ ipfectior sp pri⁹. ita si vn⁹ concept⁹ v̄tualit͛ icludat oēs istos p⁹ ꝑficiet sub rõe cõcept⁹ priori ⁊ vliori ꝙ sub rõe cõcept⁹ pticular͛ h⁹ de ordine origīs siue gnãtõis.

Nunc de ordine

perfectionis distinguo ꝙ perfectius a nobis ꝑt itelligi duplr͛ aut simplr͛ aut sꝫ ꝓportionē. Exēᵐ visio aqle đ sole est simpliciter perfectior respectu solis ꝙ visio nostra videlicet respectu candele

ꝗ tñ visio nostra perfectioꝛ est ꝓportio
naliter. hoc est. plus hꝫ ipa de rõne vi
sionis ꝟm ꝓportõeꝫ ad visibilitatẽ can
dele ꝙ̃ visio aquile hẽat de ratione visi
onis respectu visibilitat solis. Ista di
stinctio habetur a pħo. xj. de aialibus
vbi vult ꝙ lꝫ de imalibus habeam⁹ mi
nimaꝫ cognitionẽ. quod est intelligẽdũ
ꝓportionaliter. tamen illa est deſidera
bilioꝛ cognitione magna que potest ha
beri de materialibus. que est magna in
comparatiõe ad illa cognoscibilia. Lo
quendo ergo de ordine ꝑfectionis sim
pliciť dico ꝙ perfectissimũ cognoscibi
le a nobis etiam naturalr est deus. vnõ
in hoc etiam ponit pħs felicitatẽ natu
ralem. io. Eth. ꝛ post ipm spẽs spãlissiª
perfectioꝛ in vniuerso. ꝛ deinde spẽe ꝓ
xima illi. ꝛ sic vsqꝫ ad vltimaꝫ spẽm. ꝛ
post oẽs spẽs spãlissimas genus ꝓximũ
abstrahibile a spẽ ꝑfectissima. ꝛ sic sem
ꝑ resoluẽdo. ꝛ ratio oium istoꝛum ẽ. qꝛ
attingere actualius obm̃ est intellectio
ꝑfectioꝛ simplr: qꝛ hꝫ equalem ꝑfectio
nem ex parte intellectus cũ quacunqꝫ
alia intellectione vel non minoꝛeꝫ. ꝛ hꝫ
ꝑfectioneꝫ multo maioꝛẽ ex ꝑte obiecti
que duo. ſ. ꝑfectio potentie ꝛ ꝑfectõ ob
iecti sť cã ꝑfectissime cognitõis siue itel
lectionis. Si loquamur de noticia ꝑfe
ctioꝛe ꝟꝫ ꝓportionẽ ad cognoscibile. di
co ꝙ perfectioꝛa sensibilia ꝛ sensus effi
caciꝰ mouentia sunt ꝑfectius cognosci
bilia ꝟm ꝓportionẽ. qꝛ intellectus no
ster plus attingit ad illa ꝟm gradus co
gnoscibilitatis eoꝝ. ꝛ que sũt remotio
ra ab illis sunt minus cognoscibilia ꝟꝫ
ꝓportionem sue cognoscibilitatis õ ter
tia primitate. ſ. adequationis dicetur ĩ
sequenti. q.

Ad argumẽta huius q̃stionis.

Ad primum dico ꝙ ꝯsequentia nõ va
let. ſ. est primum ens. ergo est primũ co
gnitum a nobis. licet sequatur igitur ẽ
primum cognoscibile quantum est de
se. ꝛ ita debet itelligi veritas. de qua lo
quitur philosophus 2° metha. sicut res
se habent ad entitatem ita ad veritateꝫ
ꝑ euidentia rei in se. siue ꝑ intelligibili
tate rei ex parte sui. non opoꝛtet autem
ꝙ res sicut se habet ad entitatem sic se
habeat ad cognosci nisi itelligať cogno
sci ab illo intellectui qui respicit intelli
gibilia omnia ꝟm gradum ꝓprium co
scibilitatis eoꝛuꝫ. qualis non est noster
intellectus. sed maxime cognoscit sensi
bilia. Ad 2m dico ꝙ ꝯña non valꝫ. ni
si in causis precisis quod pꝫ in exemplo
si eclipsis est cognoscibilis ex duplici cã
per duas potentias. ſ. per sensuꝫ ꝛ intel
lectum habentem demonstrationẽ nũ
ꝙ̃ cognoscitur ꝑfectissime nisi cognito
principio demonstrationis ꝑfectissime
non tñ sequitur. g̊ nunꝙ̃ cognoscitur ni
si cognito pꝛicipio demonstratõnis. hꝫ
enim aliam causam qua cognosci põt
quia ista non est precisa causa. tamen ꝑ
alia non potest ita perfecte cognosci si
cut per istam. quia ista causa. ſ. demon
stratio qua potest cognosci ab intellec
tu est perfectioꝛ causa cognitionis sue
ꝙ̃ alia qua potest cognosci per sensum
ita est in ꝓposito quelibet creatura pꝛe
ter causam cognitionis sue que est eẽn
tia diuina habet aliam causam illiꝰ co
gnitionis scilicꝫ essentiam ꝓpꝛiam que
nata est gignere noticiam sui. nunquaꝫ
tamen per motionem suaꝫ ita perfecte
cognoscitur res sicut per essentiaꝫ diui
nam. non igitur sequitur ab effectu ad
causam arguendo. si perfectissime per
fectissime. ergo si simpliciter simplicit
quia illõ quod perfectissime sumptum
potest esse causa pꝛecisa perfectissime in
genere sumptum siue simpliciter non
est causa pꝛecisa effectus in genere.

Ad 3m dico ꝙ maior est vera loquẽ
do de pꝛimitate perfectionis: sed non
de pꝛimitate adequationis. Exem
plum. nunquam est visio circa ali
quid sub ratione coloris pꝛecise: ita

ꝙ nō ſub rōe hu⁹ ul' illi⁹ coloris puta
albi ul' nigri niſi illō videat a remotiſ
ul' ipfecte. viſio aūt alicui⁹ ſub rōe colo
riſ pciſe nō ē pfectiſſima ſ3 ipfectiſſima
pfectiſſima igit opatio potētie eſt circa
pmū obiectū ei⁹. ueꝝ ē ñ pmū adeq̄tōe.
ſ3 pᵐ pfcōᶜ ꝙ v3 ē pfectiſſiᵐ ꝯtētoꝝ ſb̄ pᵒ
obiecto adequato. ⁊ ideo dicit phs. io.
ethic. ꝙ delectatio pfectiſſima ē in opa
tōe circa optimū oim eoꝝ q̄ ſt ſb̄ potē
tia. hᵒ ē circa optimū ꝯtētū ſb̄ obiecto
adequato illi⁹ potētie. pbat igit iſta rō
ꝙ de⁹ ē pmū ꝯgnitū hᵒ ē pfectiſſimum
qd ꝯcedo ſ3 ñ pmū adeq̄tū ō q̄ i ſe. q.

Quod autez dicit
iſta op. recitata ⁊ hᵒ q̄tū ad 2ᵃᵐ. q. de i
detmiato negatiue ⁊ puatie. ſi itelligat
ō pmitate originis ꝯdixi i pmo mēbro
2ᶜ qōnis. ⁊ cū arguit ꝙ idetmiatū nega
tiue ē magis idetmiatū q̄ idetmiatū p
uatiue. nego ō idetmiatōe ad ppoſitū
loquēdo. qualis. ſ. ē i pmo itellecto q2 i
detmiatū negatiue ē ſingulare ⁊ tale ñ
ē magis idetmiatū q̄ idetmiatū puatie
Indetermiatio aūt negatiua. ſ. repug
nātia ad determiari ⁊ ſi ſit aliq̄ mō ma
ior. q̄ idetmiatio puatia nō tñ tale idet
miatū pri⁹ occurrit itellectui. q2 tale nō
eſt ꝯfuſum obiectū ſ3 diſtinctū ꝯgnoſ
cibile ſic pri⁹ dictū ē. Q. ō arguit etiā
in 2ᵒ mēbro ꝙ noticia rōnali de⁹ ſit ulti
mū ꝯgnitū. q2 pri⁹ ꝯgnoſcit illō a q̄ fit
abſtractō q̄ abſtractū. hoc nō ē ueꝝ ni
ſi ponēdo abſtractionē quēdā diſcurſū
a notiori ad aliud ita ꝙ illud a quo fit
abſtractō ē prio ꝯgnitū ⁊ aliud ꝯgnitū
per ipſum. ⁊ ſi ita intelligat abſtractio
nem talis cognitio per abſtractionem
nō eſt prima cognitio abſtracti ſi. n. ita
cognoſcatur deus per creaturam opor
tet aliquem conceptum prehabere de
deo ad quē diſcurritur. quia diſcurſus
preſupponit aliquem conceptum ō ter
mino ad quē eſt. l' igitur ppoſitio quaz
accipit eſt falſa. uel ſi ſit uera concludit
deum eſſe prius cognitum antequam
cognoſcatur ratiōbiliter. qō forte con
cederetur. Quod etiam addit ꝙ deus
ut eſt primum cognitum a nobis natu
raliter non diſtinguitur ab alijs quia
non concipitur in aliquo in quo diſtig
uatur a creatura. In hoc videtur con
tradicere ſibi ipſi. predixit. n. ꝙ eſt pri
mum cognitum ab intellectu naturali
ter ut eſt indeterminatu3 negatiue. ⁊ di
cit ꝙ in hoc conceptu diſtiguitur a cre
atura quia iſte non conuenit creature.

Iuxta illud
quod tactum eſt in tertio
articulo ſecūde queſtioniſ
de obiecto adequato intellectus ⁊ pre
ciſo queritur. utrum deus ſit obiectū
naturale primum hoc eſt adequatum
reſpectu intellectus viatoris. Argui
tur ꝙ ſic. quia ex precedenti queſtione
deus eſt primum hoc eſt perfectiſſimū
inter omia cognoſcibilia. primum aūt
in quocūq3 gener' eſt cauſa eſſendi alijs
in illo genere ex ſecundo metha. ſicut p
mum calidum eſt cauſa caloris in om
nibus alijs. ergo deus eſt cauſa cogno
ſcendi omnium aliorum. igitur eſt pᵐˢ
obiectum intellectus. Scdo ſic. Unū
quodq3 ſicut ſe habet ad eſſe ſe habet
ad cognitione3 ſed nihil eſt ens per par
ticipationem niſi ab ente imparticipa
to. igitur nō cognoſcitur niſi prius cog
nito ente imparticipato. Hoc cōfir
matur per Auguſt. 8. de trini. c. 3ᵒ. de
magnis. ul'. 8. ō paruis. Non dicerem⁹
aliquid eſſe melius alio cum vere iudi
camus niſi eſſet impreſſa nobis noticia
boni. Videtur autem ibidem loqui de
bono indeterminato negatiue. de quo
in eodem. c. dicit. vide ipſum bonum ſi
potes ⁊ deum utiq3 videbis. quod nō
videtur verum niſi de bono indetermi
nato negatiue. quod ſcil3 non eſt deter
minabile. quale eſt primum bonum.
Contra. primum obiectum primitate

adequationis recipit predicationē oīuꝫ
ꝯtentoꝝ sub eo. deus aūt nō. ergo ⁊c̄.

In ista questione
est vna opi. que dicit ꝙ primū obiectū
intellect⁹ nr̄i est quidditas rei māl̄is. rō
ponitur ad hoc. quia potentia ꝓportō
natur obiecto triplex autem ē potentia
cognitiua. Quedā oīo sepata a ma-
teria ⁊ in essendo ⁊ in operādo vt itelle
ctus separatus. Alia cōiuncta māe
⁊ in essendo ⁊ in operando vt potentia
organica q̄ perficit mām ⁊ non operat̄
nisi mediante organo a quo in opando
nō separat̄ sicut nec in essendo. Alia est
cōiuncta māe in essendo sed nō vtit̄ or-
gano nāli in operando vt inte⁹ nr̄. Istis
corrn̄dent obiecta ꝓportionata. nā po-
tentie oīo sepate vt ꝑme corrn̄dere debꝫ
q̄dditas oīo separata a mā. scḋe singl̄a
re oīno māle. 3ᵉ ergo corrn̄det q̄dditas
rei māl̄is que ⁊ si sit in mā tn̄ cognosci
tur nō vt in mā singulari. Contra.
istud nō pōt substineri a theolo. qꝛ ite⁹
exn̄s eadē potentia cognoscet q̄dditatē
sb̄e imāl̄is. sic pꝫ ſm fidē de aīa beata.
potētia aūt manens eadeꝫ nō pōt habē
actū circa aliquid qḋ nō ꝯtinet̄ sb̄ suo
p̄rio obiecto. Qḋ si dicas eleuabi͞ꝑ
lumen glorie ad hoc ꝙ cognoscat illas
sb̄as imāles. Contra. obiectū primū
habitus cōtinetur sb̄ p̄rio obiecto potē
tie vel saltē non excidit: qꝛ si habit⁹ res
picit aliqḋ obm̄ quod nō cōtinet̄ sb̄ pri
mo obiecto potentie sꝫ excedit tunc ille
habit⁹ nō esset habit⁹ illius potētie sed
faceret eā non esse illam potentiā sꝫ ali
am. Confirmat̄ rō. qꝛ cum potentia
in ꝑmo signo nāe in q̊ est potentia hēat
tale obiectum primum. per nihil poste-
rius natura p̄supponens rōneꝫ potētie
potest fieri aliud primum obiectum ei⁹
oīs autem habitus naturaliter p̄suppo
nit potentiam. Si dicas ꝙ hec etiaꝫ
opi. poneret̄ a pħo. puta si poneret ꝙ i
tellectus noster ꝓpter sui infirmitatem
inter intellectus ⁊ ꝓpter ꝯiunctionem
eius cum virtute fantastica in supposi
to cognoscente hꝫ ordinē imediatū ad
fantasiam sicut fantasia habet ordine
imediatū ad sensum cōem. ⁊ iō sic fan
tastica non mouet̄ ab aliquo nisi qḋ es
obm̄ sensus cōis: lꝫ alio mō idem obm̄
cognoscat: ita diceret ꝙ inte⁹ noster n
tm̄ ꝓpter statum aliquem sed ex nā p
tentie nō posset aliquid intelligere nil
abstrahibile a fantasmate. Contra h
arguitur tripl̄r. p̄rio sic. qꝛ desideriun
nāle est in intellectu cognoscēte effect
ad cognoscendū cām. ⁊ in cognoscent
cām in vl̄i est desideriuꝫ nāle ad cogn
scendū illam in ꝑticulari ⁊ distincte. d
sideriū aūt nāle non est ad ipossibile e
nā desiderantis. qꝛ tunc esset frustra.
non est ipossibile itellectui ex ꝑte intell
ctus cognoscē sb̄am imālem in ꝑticula
ri: ex quo cognoscit māle qḋ est effectu
eius. ⁊ ita primū obm̄ intellect⁹ non e
cludit illḋ imateriale. 2° sic. Nulla p
tētia pōt cognoscere obm̄ aliquod su
rōe coloꝛi ꝙ̄ sit rō sui primi obiecti. q
pꝫ. primo ꝑ rōem. qꝛ tunc illa rō prim
obiecti non esset adequata. Etiā pꝫ pe
exemplū. Uisus non cognoscit aliq̄d s
rōe coloꝛi ꝙ̄ sit rō coloris vel lucis. ne
imaginatio aliquid sb̄ rōe coloꝛi ꝙ̄ s
rō imagiabilis. quod ē primū obiect
sꝫ inte⁹ cognoscit aliq̄d sub rōe coloꝛ ꝙ̄
sit rō entis māl̄is. qꝛ cognoscit aliq̄d s
rōe entis in cōi. alioq̄n metaphysica n
la essꝫ scia intellectui nr̄o. Pretere
3° ⁊ redit in idē q̄si cum 2°. Quicq̄d pe
se cognoscit̄ a potentia cognitiua vel
ei⁹ obm̄ primū. vel ꝯtinet̄ sub illo obō
ens aūt vt est cōius sensibili per se itell
gitur ab intellectu nr̄o. al̄s metaphysi
ca non esset magis scia trāscēdēs ꝙ̄ ph
sica. g̊ nō pōt aliquid esse primum obi
ctum intellectu⁹ nostri qḋ sit ꝑticulari
us ente. quia tunc ens in se nullo mod
itelligeret̄ a nobis. videtur igitur ꝙ fal
sum supponitur in dicta op. de obiect

primo. ⁊ hoc loquendo de potentia ex natura potentie. Ex hoc apparet ꝙ si per viam istius opi. soluatur prima questio dicendo ꝙ quidditas sensibilis est primum obiectuȝ intellectus: ⁊ ideo nō intelligetur deus vel ens imateriale solutio innititur falso fundamento.

Cōgruētia etiam

illa que adducit ꝓ illa opi. nulla ē. Potentia. n. ⁊ obm̄ nō oȝ assilari in mō essendi. se habēt. n. vt motiuū ⁊ mobile. ⁊ ita se habēt vt dissilia. qꝛ vt act⁹ ⁊ potētia. sūt tn̄ ꝓportionata. qꝛ ista ꝓportio requirit dissilitudinem ꝓportionatoꝝ. sicut cōiter dicit in oi ꝓportione. sic pȝ de mā ⁊ forᵃ. ꝑte ⁊ toto. cā ⁊ cāto ⁊ ceteris ꝓportinalib⁹. igitur ex modo essendi talis potentie non pōt concludi similis modus essendi in obiecto.

Contra hoc obijcitur. qꝛ licȝ agens factiuū possit esse dissile obiecto quod ē ibi passuȝ. tn̄ operans in cognitiua operatiōe oportet assilari obiecto. circa qd̄ operatur quod non est passum: sed magis agens ⁊ assilans. omnes. n. antiqui concordant in hoc ꝙ cognitio fit per assilationem. nec Arist. in hoc eis ꝯtradixit. igitur h̄ requiritur: non tātū ꝓportio sed silitudo. Rn̄deo. aliud est loqui de modo essendi ipius potentie in se. ⁊ aliud est loqui de ipsa inquātum ē sub actu. 2° vel dispositione ꝓxima ad actum scd̄m que sit aliud a natura potentie. Nunc autem ꝙ potentia cognoscens assilatur cognito veꝝ ē per actū suum cognoscendi qui est quedaȝ obiecti silitudo vel per spēm disponentem de proximo ad cognoscendum. sed ex hoc cōcludere ipm intellectum in se habere naturaliter modum essendi similem modo essendi obiecto vel econuerso est facere fallaciam accidentis ⁊ figure dictionis. sicut non sequitur. es assimilatur Cesari. quia per figuram inductam. igit̄ es in se habȝ similem moduȝ essendi modo essendi cesaris. vel magis ad propositum. oculus videns per speciem obiecti assimilatur obiecto. ergo visus habet similem modum essendi obiecti. ⁊ ita vlterius sicut quedam visibilia habent materiam que est causa corruptionis ⁊ cōtradictionis. vt mixta. quedā carent tali materia vt corꝑa celestia. ita erit quidam visus in materia tali. quidam sine materia tali. vł qōdam organum tale ⁊ quoddam tale. vł adhuc magis ad propositum. ydea in mēte diuina que est similitudo obiecti est imaterialis. igitur ⁊ lapis cuius est ydea est immaterialis. igitur ꝓpter illā congruentiam non videtur congruum artare intellectum ex natura potentie ad obiectum sensibile vt non excedat sensum nisi tantum in modo cognoscendi.

Alia est opinio q̄ pōit deū eē

primum obiectum itellectus cuius rōes fundamētales sūt ille que adducte sūt ad primaȝ ꝑtem qōnis arguēdo ad pricipale. ⁊ ꝓpter easdeȝ ponit deū esse p̄mum obm̄ volūtatis. qꝛ habet rōnem volendi oia alia. sicut adduxit auctem Aug. 8. de tri. c. 6. de magnis. vel. 17. ꝯ puis. cur ergo aliū diligimus ⁊c̄. ⁊ seq̄tur nisi formam: vbi videmus q̄d sit iustus anim⁹ diligeremus nullo° eum diligeremus quem ex ista diligimus.

Contra istam opi. arguitur sic. Primū obiectum nāle alicui⁹ potentie hēt nālem ordinem ad illam potentiā. de⁹ nō hȝ nālem ordinem ad itellectū nr̄m sꝫ rōne motiui nisi forte sub rōne alic⁹ gnālis attributi. sic ponit illa opi. g̊ nō est obm̄ primū nisi sꝫ rōne illius attributi. vel scd̄m illā opi. quā prius tenui ꝙ deus intelligit sub rōne entis nō habebit nālem ordinē nisi sub tali conceptu vniuersali. sed particulare qd̄ non intelligit nisi in aliquo cōi non est primū obm̄ intellectus sȝ magis illud cōe. g̊ ⁊c̄

¶ Preterea. certum est ꝙ deus nō hꝫ
ꝑmitatem adequatōis ꝓpter cōitatem
ita ꝙ dicatur de omni obiecto per se i'
telligibile a nobis. ergo si aliquam habꝫ ꝑ
mitatem adequatōis hoc erit ꝓpter v'
tualitatem. q2. s. virtualiter cōtinet oia
in se p se intelligibilia. sꝫ ꝓpter hoc nō
erit obm̄ primum adequatuꝫ intellcui
nostro. q2 alia entia mouent itellectum
nostruꝫ ꝓpria uirtute: ita ꝙ eēntia diui
na nō mouet intellectuꝫ nr̄m. primo ad
se ⁊ ad oia alia cognoscibilia cognoscē
da. sicut aūt ꝑdictum ē in qōne de sbo
theologie eēntia diuina: iō est primum
obiectum itellectus diuini. q2 ipa sola
mouet intellectum diuinum ⁊ ad cog'
scendum se ⁊ omnia alia cognoscibilia
ab ipso itellectu. Per easdem rōnes ꝓ
batur ꝙ non potest poni ꝑmū obiectū
intellectus nostri substātia in cōi ꝓpter
attributiōem oium accn̄tium ad sbam
q2 accn̄tia habēt ꝓpriam v'tutem moti
uā intellectus. ergo sba non mouet ad se ⁊
ad oia alia cognoscibilia.

Ad questiōnem igi

tur. R° ꝙ nullum potest poni primum
obm̄ itellectus nr̄i nāle ꝓpter adequati
onem talē virtualeꝫ ꝓpter rōem tactā
cōtra primitatem obi virtual' in deo vl'
in sba. vel igitur nullum ponetur ꝑmū
obm̄ vel oꝫ ponere primū adequatū ꝓ
pter cōitatem in ipo: ꝙ si ens ponatur
eq̄uocuꝫ creato ⁊ increato sbe ⁊ accn̄ti
cū oia ista sint p se itelligibilia a nobis
nulluꝫ videtur posse poni primū obm̄
intellectus nr̄i nec ꝓpter virtuteꝫ nec ꝓ
pter cōitatem. sꝫ ponendo illam pōneꝫ
quam posui in ꝑma qōne huiꝰ dist. de
vniuocatōne entis potest aliquo modo
saluari aliquod eē primū obm̄ itellectꝰ
nostri. ad quod itelligendum primo de
claro qualis sit vniuocatio entis: ⁊ ad
que ē. ⁊ 2° ex hoc ad ꝓpositum. Quā
tum ad primum dico ꝙ ens nō est vni'
uocum dictū in q̄d de omnibus per se
itelligibilibus. q2 nō est de differētijs vl
timis nec ꝓprijs passiōibus entis. priᵐ
vꝫ de differētijs vltimis dupliciter ꝓbo
ꝑmo sic. Si dr̄ie includant ens vniuoc
dictum de eis ⁊ nō sunt oio idem. ergo
sūt diuersa aliquid idem entia. talia sū
ꝓprie dr̄ia ex. 5°. ⁊. 10. metha. ergo dr̄ie ill
vltime ꝓprie erūt differētes. ergo alijs di
ferētijs different. ꝙ si ille alie includan
ens quidditatiue arguitur de eis sic d
prioribus: ⁊ ita erit ꝓcessus in infiniti
i differētijs vel stabit ad aliquas dif
nō includentes ens q̄dditatiue: quod
ꝓpositum. 2° sic. sicut ens composi
tum in re componit ex actu ⁊ potenti
in re. ita ꝯceptus compositus per se vn
componitur ex ꝯceptu potētiali ⁊ actu
ali siue ex cōceptu determinabili ⁊ de
mināte. sicut igitur resolutio entiuꝫ cō
positoruꝫ stat vltimo ad simplr simpl
cia. s. ad actum vltimum ⁊ potētiaꝫ v
timam que sūt ꝑmo diuersa. ita ꝙ nih
vnius icludit aliquid alterius alioqui
hoc non eēt primo actus nec illud pri
esset potentia. quod. n. icludit aliqui
potētialitatis nō primo est actus. ita o
i cōceptibus oēm cōceptum nō simpli
ter simplicem. ⁊ tn̄ per se vnum resolu
in cōceptum determinabilē ⁊ determi
nātem: ita ꝙ ista resolutio stet ad cōce
tus simplicit' simplices. s. ad conceptu
determinabilē tm̄. ita ꝙ nihil determi
nans icludat. ⁊ ad cōceptuꝫ determin
tem tm̄. qui. s. nō includit aliquem co
ceptū determinabilē. ille cōceptus tāt
determinabil' est conceptꝰ entis ⁊ detm
nās tm̄ est ꝯceptꝰ vltie dr̄ie. ergo isti erūt ꝑ
diuersi: ita ꝙ vnum nihil icludit alteri
2ᵐ. s. ꝓpositum de passionibus ent
ꝓbo duplr. primo sic. passio p se 2° pr
dicat de sbo. ꝑmo posteriorꝫ. ergo sbm po
nitur in diffinitione passiōis: sicut ad
ditum. ex eodem prio ⁊ ex 7° methaᶜ.
ens igitur in ratione sue passionis ca
dit vt additum. habet. n. passiones pro
prias. vt pꝫ per phm 4° metha. c. 3. vbi

vult ꝙ sicut linea inq̄ꝝtum linea habꝫ ꝓ
prias passiones ⁊ numerus inquātum
numerus ita sunt alique passiones entꝭ
inq̄ꝝtum ens. sꝫ si ens cadit in rōne eaꝝ
vt additum. ḡ non est ꝑ se ṗmo mō in
rōne quidditatiua eaꝝ. Hoc ēt confir
mať per phm̄ ṗmo poste. c. de statu ṗn
cipioꝝ: vbi vult ꝙ ṗdicationes ꝑ se nō
ꝯuertunť: ita ꝙ si predicatū dicatur de
subō per se nō econuerso diceť subm̄ ꝺ
ṗdicato per se sed per accn̄s. ḡ si ista ē
ꝑ se 2ᵒᵒ ens est vnum. hoc vnū est ens n̄
est ꝑ se prīoᵒ: sꝫ quasi per accn̄s: sic ista
ꝓpositio est per accn̄s risible est hō.
2ᵒ sic. ens sufficienť diuiditur tanꝙ in
illa que icludunt q̇dditatiue ip̄m i ens
increatū ⁊ in. io. ge. ⁊ in ptes essentiales
io. geneꝝ. saltem nō videť hīe plura di
uidentia q̇dditatiue q̇cquid sit de istis
igitur si vnum ⁊ veꝝ includant quiddi
tatiue ens continebiť sub aliquo istoꝝū
sed nō est aliquid. io. geneꝝ. patꝫ. nec ex
se est ens increatum. qꝛ cōuenit entibus
creatis. igitur esset spēs in aliquo genē
vel principium essentiale alicuiꝰ generis
sed hoc est falsum. qꝛ oīs ꝑs eēntialis i
quocunqꝫ genere ⁊ oīs spēs cuiuscūqꝫ
generis icludit limitatōem. ⁊ ita q̇ōcun
qꝫ transcendens esset de se finitum. ⁊ ꝑ
ꝯn̄s repugnaret enti infinito nec posset
dici de ipso formalr̄. quod ē falsum. qꝛ
oīa transcendētia dicunť perfectōes sim
pliciter ⁊ conueniunt deo in sūmo.
3ᵒ argui pōt ⁊ in hoc etiā cōfirmať
ṗma rō ad ꝯclusionem istam. qꝛ si vnū
includit ens q̄dditatiue nō includit ṗci
se ens. qꝛ illud tūc esset passio suiip̄ius.
ḡ includit ens ⁊ aliud. sit illud. a. aut igi
tur illud. a. includit ens aut non. si sic
vnū bis includeret ens. ⁊ esset ꝓcessus i
infinitū vel vbicūqꝫ stabiť illud vltimū
quod ē de rōe vniꝰ ⁊ nō includit ens vo
ceť. a. vnum rōne entis inclusi nō ē pas
sio. ⁊ per ꝯn̄s illud aliud iclusum q̇ō ē
. a. est primo passio. ⁊ est tale q̇ō non in
cludit ens q̇dditatiue. ⁊ ita quicq̇d est
prio passio entis ex hoc nō includit ens
quidditatiue.

Quantum ad secun
dum articulū pricipalē dico ꝙ ex istis
quatuor rōnibꝰ sequiť cum nihil possit
eē cōius ente ⁊ ens non possit esse ꝯmu
ne vniuocum dictū in quid de oībus ꝑ
se itelligibilibꝰ. qꝛ nō de differentijs vl
timis nec de passionibꝰ suis seqaiť ꝙ ni
hil ē primum obm̄ inteꝰ nostri ꝓpť cōi
tatem in q̇d ipsius ad omne ꝑ se intelli
gibile/ ⁊ tn̄ hoc nō obstante dico ꝙ ens
est primū obm̄ inteꝰ nostri. qꝛ in ip̄o cō
currit duplex ṗmitas. s. cōitatis ⁊ v̇tua
litatis. Nā oīe per se intelligibile aut i
cludit essentialr̄ rōem entis vel cōtineť
v̇tualiter vel essentialiť in icludente eēn
tialr̄ rōem entis. Oīa. n. genera ⁊ spēs ⁊
idiuidua ⁊ oēs ptes essentiales geneꝝ. ⁊
ens increatum icludit ens q̇dditatiue.
oēs differentie vltime includunť in aliq̄
bus istorum essentialr̄ vel q̇dditatiue.
oēs passiones entis includunť in ente ⁊
in suis inferioribus v̇tualiť. igiť illa qui
bus ens nō est vniuocū in q̇d includū
tur in illis quibus ens ē sic vniuocū et
ita pꝫ ꝙ ens habet ṗmitatem cōitatꝭ ad
ṗma intelligibilia hoc est ad conceptus
q̇dditatiuos geneꝝ spērum idiuiduoꝝ
⁊ ꝑtium essentialiuꝫ oīum istoꝝ ⁊ entis
icreati. ⁊ hꝫ primitatem v̇tualitatis ad
intelligibilia iclusa in ṗmis itelligibili
bus. hoc est ad cōceptus q̄litatiuos dif
ferentiaꝝ vltimaꝝ ⁊ passionū ꝓpriaꝝ
Q̇ō aūt supposui cōitatem entis in
quid ad oēs ꝯceptus quidditatiuos ṗ
dictos. hoc ꝓbatur de omnibꝰ illis dua
bus rōnibus positis in prima. q. huius
di. ad ꝓbandū cōitatē entis ad ens cre
atū ⁊ ens increatū q̇ō ut pateat ꝑtrac
to eas aliqualiť. Prima sic de quocūqꝫ
n. ṗdictoꝝū ꝯceptuū q̇dditatiuoꝝū con
tigit intellectū certū eē ip̄m eē ens du
bitādo de differētijs cōtrahentibꝰ ens
ad talē conceptum vtrū sit tale ens vľ

non. ⁊ ita ꝯceptus entis vt cōuenit illi
ꝯceptui ē ali⁹ ab ill̄ ꝯceptib⁹ īferioribus
de quibus intellectus est dubius. ⁊ iclu
sus in vtroqꝫ īferiori ꝯceptu. nam dīe
ille cōtrahentes p̄supponunt eundē cō
ceptū entis cōem quem cōtrahunt.

2am rationē pertracto sic. sic est argu
tum ꝙ deus nō est a nobis cognoscibil̄
nāliter nisi ens sit vniuocū creato ⁊ in-
creato ita pōt argui de sbā ⁊ accn̄te. cū
.n. sbā nō imutet imediate itellectuꝫ no
strum ad aliquā intellectōem sui sꝫ tm̄
accn̄s sensibile: sequit̄ ꝙ nullū ꝯceptum
q̄dditatiuū hr̄e poterimus de ea nisi sit
aliquis talis q̄ possit abstrahi a cōcep-
tu accn̄tis. sed nullus tal̄ quidditatiuus
abstrahibil̄ est a cōceptu accn̄tis nisi cō
ceptus entis. g̊ ⁊c̄. Hoc autē qd̄ supposi
tum ē in rōne ista de sbā ꝙ non imutat
itellectum nostrū imediate ad actū cir-
ca se. pbat̄ sic. qꝛ quicq̄d p̄ntia sua imu
tat intellectum: abn̄tia illius pōt nālit̄
cognosci ab itellectu qn̄ non imutat. sic
apparet 2° de aīa. ꝙ visus est tenebre p
ceptiu⁹. qn̄. s. lux nō ē pn̄s. ⁊ iō tc̄ visus
non imutat̄. igitur si intellect⁹ nāliter i-
mutat̄ a sbā imediate ad actum circa
ipam sequeret̄ ꝙ qn̄ sbā non esset pn̄s
possꝫ nāliter cognosci nō esse pn̄s. ⁊ ita
nāliter possꝫ cognosci i hostia altaris cō
secrata nō esse sbam panis: quod ē ma
nifeste falsuꝫ. nullus igit̄ cōceptus quid-
ditatiuus habet̄ nāliter de sbā imedia-
te causat⁹ a sbā. sed tm̄ causat⁹ vl̄ abstra
ctus p̄mo ab accn̄te. ⁊ illud non est nisi
ꝯceptus entis. Per idē cōcludit̄ etiā ꝓ-
posituꝫ de ptibus essentialib⁹ ipius st e
si. n. mā nō imutat itellectū ad actuꝫ cir
ca ipam. nec forma sbālis. quero q̄s cō
ceptus simplex i itellectu habet̄ de mā
vel forma. si dicas ꝙ aliquis cōceptus
relatiu⁹ puta ptis vel cōceptus p accn̄s
puta alicui⁹ ꝓprietatis māe vel forme.
quero q̄s est ꝯceptus q̄dditatiu⁹ cui iste
p accn̄s vel relatiu⁹ attribuit̄. ⁊ si nullus
q̄dditatiu⁹ habet̄ nihil erit cui attribue
tur iste cōceptus p̄ accn̄s. nullus aūt q̄d
ditatiu⁹ pōt haberi nisi imp̄ssus vl̄ ab
stractus ab illo qd̄ mouet itellectuꝫ. pu
ta ab accn̄te ⁊ ille erit cōceptus entis. ⁊
ita nihil cognosceret̄ de ptibus essentia
libus sbē nisi ens sit cōe vniuocuꝫ eis ⁊
accn̄tibus. Iste ratōnes nō ꝯcludunt
vniuocationē entis in q̄d ad vltias vlti-
mas ⁊ passiōes. de p̄ma ostendit̄: qꝛ licꝫ
intellect⁹ sit certus de aliq̊ tali ꝙ sit ens
dubitando vtꝝ sit hoc vel illud. tn̄ nō
est certus ꝙ sit ens q̄dditatiue: sed q̄si p̄
dicatione p accn̄s. Vel alr̄ ⁊ melius. q̄
libet talis conceptus est simpliciter. ⁊
ideo non pōt fm̄ aliq̄d concipi ⁊ fꝫ ali
quid ignorari. sic pꝫ p phm̄. 9°. metha.
in fi. de conceptib⁹ simplr̄ simplicib⁹: ꝙ
nō ē circa eos ōceptio sic ē circa quiddi
tatē cōplexorum. qd̄ non ē intelligendū
q̄si intellectus simplex formalr̄ decipia
tur circa itellectiōem quidditatis: qꝛ in i
tellectione simplici nō est veꝝ vel falsū
sꝫ circa q̄dditatē cōpoitam pōt itellect⁹
simplex v̊tualiter decipi. si. n. ista rō est
in se falsa tunc includeret v̊tualr̄ ꝓposi
tōeꝫ falsaꝫ. qd̄ aūt est simplicit̄ simplex
nō includit v̊tualiter nec formalr̄ ꝓpo
sitōeꝫ falsam. ⁊ iō circa ipam non ē de-
ceptio. Vel. n. totaliter attingit̄ vel nō
attingit̄: ⁊ tunc totalr̄ ignorat. de nullo
igit̄ simplr̄ simplici conceptu pōt esse
certitudo fm̄ aliquid eius. ⁊ dubitatio
fm̄ aliud: per hoc ēt pꝫ ad scd̄am rōem
supra poitā: qꝛ tale simplr̄ simpl̄x igno
tum est oīo nisi fm̄ se totū concipiatur

3° etiā mō potest rn̄deri ad p̄mā ra
tioneꝫ ꝙ ille cōceptus de quo est certitu
do est alius ab illis de quib⁹ est dubi⁹ et
si ille concept⁹ certus saluat̄ in altero il
loꝝ dubioꝝ vere est vniuocus vt cum
alterutro illorum concipitur. sed nō oꝫ
ꝙ insit vtriqꝫ illorum in quid. sed l̄ sic
vel est vniuocus eis vt determinabilis
ad determinantes vel vt denoīabilis ad
denominantes. vn̄ breuiter ens est vni
uocum omnibus. sed conceptibus non

simplr simplicibus est vniuocum in qd
dictum de eis: sed simplr simplicibus ē
vniuocū vt determinabilis vl vt deno
minabilis. non autem vt dictum est de
eis in quid: qꝛ hoc includit ꝯtradictio
nem. Ex his apparet quō in ente cō
currat duplex primitas. s. primitas cōi
tatis in quid ad oēs conceptus non sim
pliciter simplices. ꝛ primitas virtualita
tis in se vel in suis inferioribus ad oēs
ꝯceptus in se simpliciter simplices. ꝛ ꝙ
ista duplex primitas concurrens suffici
at ad hoc ꝙ ipsum sit primū obiectum
intellectus licꝫ neutram habeat precise
ad oia per se intelligibilia hoc declaro
per exemplum. quia si visus esset per se
cognoscitiuus omnis coloris ꝛ omiū
passionum ꝛ differentiarum coloris in
cōi ꝛ omnium spērum ꝛ indiuiduorū
ꝛ tamen color non includeretur quid-
ditatiue in differentijs ꝛ passionibus co
loris adhuc visus haberet idē obiectū
primum qō modo habet. qꝛ discurren
do per omnia nihil aliud esset sibi ade
quatum. igitur tunc non icluderetur ꝓ
mum obiectū in omnibus per se obie
ctis quidditatiue: sed quodlibet ꝑ se ob
iectum vel includeret ipm essentialr vl
includeret in aliquo essentialr vel vtua
liter includente ipm. ꝛ ita in ipo ꝯcur
ret duplex primitas. s. cōitatis ex parte
sui. ꝛ primitas vtutis in se vel in suis in
ferioribus. ꝛ ista duplex primitas suf
ficiet.

Contra istā vniuo
cationem entis arguitur multipliciter.
Primo ꝑ phm 3° metha. quia ſm ipm
ibi ens non est genus. quia tunc ſꝫ ipm
ibidem differentia non esset ꝑ se ens. si
aūt esset cōe dictū in quid de pluribus
specie differentibus videretur esse gen⁹
Idem etiam in 4° metha. in princi°
vbi vult ꝙ ens dicitur de entibus sicut
sanum de sanis. ꝛ ꝙ methaphysica est
vna scientia: non quia omnia illa de ꝗ
bus methaphy. est dicant scōm vnum:
sed ad vnum. s. non vniuoce ſꝫ anologi
ce. ergo subiectū metha. non est vniuo
cum sed anologum. Idem 7° metha
phy. dicit ꝙ accñtia non sunt entia nisi
quia entis sicut logici dicunt non ens eē
non ens: ꝛ non scibile esse scibile. ꝛ sicut
vas dicitur salubre. in omnibus istis ex
emplis non est vniuocatio eius quod
dicitur de pluribus. Item Porphy.
siquis oia entia vocet equiuoce i quid
nuncupabit. Itē primo phycorū.
principium est ꝯ Permenidē ꝛ Melis
sum ꝙ ens multiplr dicit. ꝛ arguit ꝙ si
oia sint vnum ens. ġ omia sunt vel hoc
vnum ens vel illud quod non sequeret
si ens esset vniuocum. sicut non sequit
omnis homo est vnus homo. ergo ille
vnus homo vel ille vnus homo. Itē
per rationem si ens esset vniuocum ad
10. genera. ergo descenderet in ista per
aliquas differentias. sint igitur due ta
les differentie. a. ꝛ. b. aut igitur iste in
cludunt ens quidditatiue ꝛ tunc in con
ceptu cuiuslibet generis generalissimi i
cluditur nugatio. aut ista non sunt en
tia. ꝛ tunc non ens erit de conceqtu en
tis. Ad primum argumentum tertij
methaphy. quāuis non oportet dicere
ꝙ argumenta illa concludāt: quia phi
losophus intendit ibi arguere ad oppo
sitas partes questionum quas disputat
sicut ipemet premittit in ꝓhemio. duo
autem opposita non possunt concludi
nisi alterum argumentum sit sophisti
cum. vnde Cōmentator eius dicit in ꝓ
mo argumento ad primam qōnem ibi
disputatam esse fallaciam cōsequentis
si ꝯtraria pertinent ad eandem sciam.
ergo non ꝯtraria non pertinent ad ean
dem sciam. q̄uis etiam istud argumen
tum spāliter non oportet tenere ꝙ con
cludat. infert. n. ibidem quare si vnum
ē gen⁹ aut ens nulla differētia neqꝫ vnū
neqꝫ ens erit. Quero aut intendit infer
re ꝙ non ꝑ se ꝑmo mō erit dria ens vel

vnū. ⁊ sic conclusio non est icōueniēs de uno aut intendit inferre negatiuam absolute. ⁊ tūc nō valet ɔña. Non. n. si rōnale est dr̄ia respectu aialis seqꝛ ꝙ rōnale nō est aial sꝫ ꝙ nō est ꝑ se p̊° aial. Tñ tenendo ꝙ argumentū valeat concludit oppositū magis ꝙ ꝓpositū. Remouet. n. ab ente rōneꝫ generis nō ꝓpꝫ equiuocationē imo si esset equiuocum ad. io. gñ̄a esset. io. gñ̄a. quia idem conceptus quocunqꝫ noīe significet habet eandē rōnē generis. sꝫ remouet rōeꝫ generis ab ente ꝓpter nimiam cōitatem qꝛ videlꝫ p̄dicat per se p̊mo mō ō dr̄ia aliqua ⁊ ꝑ hoc possit cōcludi ꝙ ens nō sit genus. Ad videndū aūt quō h° sit verū cū tñ predictū sit ꝙ ens nō p̄dicat ꝑ se p̊mo mō de differentijs vltimis distinguo de differentijs. ꝙ aliqua potest sumi a pte essentiali ultima que est res ⁊ nā alia ab illo a quo sumit cōceptus generis. sicut si ponat formaꝝ pluralitas ⁊ genus dicat sumi a pte essentiali p̊ori ⁊ dr̄ia specifica a forma ultima. tūc sic ens dicit in quid de illa parte essentiali a qua sumit dr̄ia tali specifica. ita dicit in quid de tali dr̄ia in abstracto. ita ꝙ sicut hoc ē in quid aīa intellectiua ē ens accipiēdo eundē conceptū entis sꝫ quē dī de hoīe uel de albedine. ita hoc est i quid rōnalitas ē ens si rōnalitas sit talis differentia. sed nulla talis dr̄ia ē ultima qꝛ in tali continent plures realitates aliquo mō distincte tali distinctōe uel nō idēptitate qualem dixi in. q. p̊a 2a dis. esse inter essentiaꝫ ⁊ ꝓprietatē ꝑsonalē uel maiori. sic al's explanabit. ⁊ tūc talis natura pōt concipi ſm aliquid hoc est ſm aliquam realitatē ⁊ ꝑfectionē ⁊ ſm aliquā ignorari. ⁊ ideo talis nature cōceptus non ē simplicit simplex. sed ultima realitas seu ꝑfectio realitatis nature a qua sumit vltima dr̄ia ē oīno simpliciter simplex. ista realitas non includit ens quidditatiue sed habet conceptuꝫ simplicit simplicē. vnde si talis realitas sit a. hoc nō ē in quid. a. est ens. sed ē q̄si per accñs. ⁊ hoc siue. a. dicat illam realitatē seu dr̄iam in abstracto sūptā a tali realitate. Dixi igit prius ꝙ nulla dr̄ia simpliciter ultima includit ens quidditatiue. quia est simpliciter simplex. sed aliqua dr̄ia sumpta a parte essentiali q̄ pars est vna in re alia a natura a qua sumit genus. illa dr̄ia non est simplicit simplex ⁊ includit ens in quid. ⁊ ex hoc ꝙ talis differentia est ens in quid sequitur ꝙ ens non est genus ꝓpter nimiam cōmunitatē entis. Nullum. n. genus dicitur de aliqua differentia inferiori in quid nec de illa que sumit a forma nec de illa que sumitur ab vltima realitate forme. sicut patebit dis. 8 ꝙ semꝑ illud a q̊ sumit ɔcept᷒ generis sꝫ se est pōle ad illā realitatē a qua sumit ɔcept᷒ dr̄ie siue ad illā formā si dr̄ia sumat a forma

Et si arguas contra istud ꝙ si rōnale includit ens quidditatie ⁊ q̄libꝫ dr̄ia ɔsilis q̄. s. sumit a pte eēntiali nō ab vltima realitate eius g̊ addendo talē differētiaꝫ generi erit nugatio eo ꝙ ens bis dicet. Dico ꝙ qñ duo iferiora ad 3m sic se habent ꝙ vnum denomiat alteꝝ illud cōe pticulariter denominat se ipꝫ sine nugatiōe. sicut albedo que ē inferior ad ens denominat aial qō ē inferius etiā ad ens sine nugatione ⁊ ideo sicut ē denominatiua ista aial est albū ita ens qō est superius ad album pōt denominari aial siue ens particulariter sūptuꝫ pro aiali. puta si illō ens denomiatiuū esset entale hec esset vera. aliquod ens est entale. sicut. n. ibi concedo denominationē accidentalem sine nugatōe nec tamen idem oīno denominat se ipsum eodem mō conceptum. ita hoc. aial rōnale est sine nugatione. nam in aiali includitur ens quidditatiue ⁊ in rōnali denominatiui. ⁊ sicut rationalitas est ens quidditatiue ita rōnale denominatur ab ente. igit hec esset nugatio aial rōnalitas. non autē hec aial rōnale. sicut esꝫ

hec aial albedo. nõ aũt est nũgatio hec
aial album. Ad aliud qõ dicit ð 4°
metha. dico ꝙ phus. 10. metha. cõcedit
ordinẽ essentialem inter spẽs eiusdẽ ge-
neris. qꝛ ibi vult ꝙ in quolꝫ genere est
vnũ pmũ qõ est mensura alioꝝ. mensu
rata ãt hñt eẽntialẽ ordinẽ ad mẽsurã. ⁊
tñ nõ obstante attributione qlibꝫ cõce-
deret vnũ eẽ cõceptũ generis. alˀs genus
nõ predicaret in qd de plibus differenti
bus spẽ. s. in. genus nõ haberet cõceptũ
aliũ a ꝯceptibus spẽꝝ nullus cõceptus
diceret de plibus in qd sed tm̃ qlibꝫ de
seipo. ⁊ tũc nihil pdicaret ut genus de
spẽ. sed ut idẽ ð eodẽ. Cõsiliter phs
dicit in 7°. phycoꝝ ꝙ in genere latent
equocationes ꝑpter quas nõ põt fieri
cõparatio ſm genus. Non. n. est equo-
catio q̃tum ad logicũ qui ponit diuer-
sos conceptus. sed q̃tũ ad realem phꝫ
est equiuocatio: quia non est ibi vnitas
nature. ita igitur omnes auctates que
sunt in metha. ⁊ phia que essent de hac
materia possent exponi ꝑpter diuersi-
tatem realem illoꝝ in quibus est attri-
butio cum qua tamen stat vnitas con
ceptus abstrahibilis ab eis. sicut patuit
in exemplo. concedo tunc ꝙ totum illõ
qõ accidens est attributionem essentia
lem habet ad substantiam. ⁊ tamen ab
hoc ⁊ ab illo potest conceptus vnus ꝯ
munis abstrahi. Ad illa que dicunt
de 7°. metha. dico ꝙ littera ultimi pa-
ragraphi de illa materia soluit omnes
auctates phi phabitas que incipit Pa
laꝫ aũt illud ⁊c. ibi. n. dicit phs ꝙ pmo
⁊ simpliciter diffinitio ⁊ qõ quid erat
esse substantiarum est. ⁊ non solum sed
aliorum simpliciter est. non tamẽ pmo
⁊ ꝑbatur hoc ibi. quia ratio significãs
idem nomi est diffinitio si illud cuius ẽ
ratio est per se vnum. vnum võ dicitur
sicut ⁊ ens. ⁊ intellige per se ens. ens aũt
hoc quidem hoc aliquid aliud q̃titatẽ
aliud qualitatem significat. qõ verum
est de ente per se. quia ens per se in 5° li°
diuisit in. 10. genera. igit qõ liber illoꝝ
est vnuꝫ per se. ⁊ ita rõ istorum est diffi
nitio. ⁊ hoc cõcludit ibi. qua ꝑpter erit
hominis albi ratio ⁊ diffinitio. alio võ
modo albi ⁊ substantie. quia substãtie
per se ⁊ primo. albi simpliciter ⁊ per se
sed non primo. albi hominis ſm quid
⁊ per accidẽs. vnõ ⁊ i illo caplo tractat
principaliter de tali ẽte p accidẽs cuius
modi est homo albus ꝙ eius non sit dif
finitio. Ens igitur vel quid vel diffiniti
onem habere quodcũqꝫ istoꝝ simplici
ter dicitur sicut de substantia de accidẽ
te. sed non eque primo. ⁊ non obstante
ordine potest bene esse vniuocatio.
Ad Porphyrium ipse allegat Aristl.
dicendo equiuoce inquit. s. Aristl. de q̃
ibi loquit. non inuenitur autem ubi hõ
dixerit in logica. in methaphysica autẽ
dicit hoc sicut iam allegatuꝫ est ⁊ expo
situm. si quis autem vellet pertractare
auctoritatem Porphyrij quõ ratio eius
ex auctoritate Arl. valet ad propositũ
suum posset exponi sed nullo imorari
Ad illud qõ arguitur ð primo phy.
dico ꝙ ad op. illã Permenidis ⁊ Mel
lissi destruendaꝫ principium est accipe-
re ꝙ ens dicitur multipliciter. non equi
uoce. sed multipliciter hoc est de multis
ad inquirendum de quo illorum intel-
ligant. sicut si diceretur omnia esse vnũ
animal contra eos esset distinguere ani
mal ⁊ querere de quo aiali intelligunt
aut omnia esse vnũ hominem. aut vnũ
equum. Cum dicitur ꝙ argumẽtuꝫ
phi nõ vꝫ ꝯ eos si ens eẽt vniuocũ. Rñ-
deo ꝙ ꝯña ista descendẽdo sub pdicato
stãte ꝯfuse tm̃ ñ tꝫ formaliter sed est fal
la figure dictiõis. ⁊ falla ꝯñtis. tñ si ip
si itellexerũt sic phs iponit eis ꝙ oia sit
vnũ ñ loquẽdo ð vno ꝯfuse. sed ð aliq̃
vno detmiato. bñ seqt ad añs sic itellec
tum ꝙ oia sũt hoc vnũ vel illud vnũ.

His visis ð en
te restat vlterior dubi° Utrũ

posset poni aliqd aliud trāscendens pri
mū obiectuꝫ intellectus nr̄i qd̓ videtur
habere equalē cōitatē cū ēte. ⁊ videt̄ qd̓
sic ⁊ hoc ꝙ veꝝ sit obiectū adequatuꝫ
⁊ primū intellect⁹ nostri hic ⁊ non ens.
qd̓ triplicit̄ ꝓbat̄. Primo sic. distincte
potētie hn̄t distincta obiecta formalia.
ex 2° de aia. sꝫ intellect⁹ ⁊ volūtas sunt
distincte potētie. g̊ hn̄t disticta obiecta
formalia. qd̓ nō videt̄ posse substiner̄ si
ens ponat̄ pᵐ obm̄ ītellect⁹. sꝫ si veꝝ po
nat̄ bn̄ pn̄t assignari distincta obiecta
formalia. 2° sic. ens ē cōe de se ad sensibi
le ⁊ intelligibile. obiectū aūt ꝓpriū ali-
cui⁹ potentie est obiectū ei⁹ sb̓ aliq̄ ꝓpa
rōe. g̊ ad hoc ꝙ ens sit ꝓpriū obiectum
intellectus oportet ꝙ determiet̄ ⁊ contra
hat̄ ad ens intelligibili per aliqd qd̓ ex-
cludat̄ ens sensibile. sꝫ tale ꝯtrahēs vide
tur eē veꝝ qd̓ dicit ꝺ se rōem manifesta-
tim uel intelligibil. Itē 3° sic. obiectū n̄
est ꝓpriū alicui⁹ potētie nisi fm qd̓ n̄ ē p
priū motiuū illi⁹ potētie nō mouet aūt
aliqd potētiā nisi fm ꝙ hꝫ aliq̄ habitu
dinē ad eā. ens aūt fm ꝙ absolutū ⁊ nō
hn̄s aliquē hitudinē ad intellectū n̄ ē p
mū ⁊ imediatū obiectū illud. aut fm
ens formalit̄ hꝫ hitudinē ad intellectuꝫ
est ueritas. qꝛ fm Ans. de ueritate. ve-
ritas est rectitudo sola mēte ꝑceptibilis.

Sed contra istam

ꝯclusionē de veritate arguo sic. Primū
obiectū hoc est adequatū l̓ adequat̄ fꝫ
cōitatē ul̓ fm v̓tutē ul̓ fm istam dupli-
cē ꝑmitatē ꝯcurrētē. veꝝ āt nullo istoꝝ
modoꝝ adequat̄ ītellectui. ens aūt ade
quat̄ ut patuit. g̊ ⁊c̄. ꝓbatio prime ꝑtis
minoris. veꝝ nō dr̄ in qd de oibus per
se intelligibilib⁹ qꝛ n̄ dr̄ in qd de ente nec
de aliq̄ per se iferiori ad ens. 2ª pars mi
noris ꝓbat̄ cū 3ª. qꝛ iferiora ad veꝝ lꝫ
includant ipsum eēntialr̄ n̄ tn̄ includūt
oīa alia itelligibilia v̓tualit̄ l̓ eēntialit̄ qꝛ
hoc veꝝ qd̓ est in lapide nō includit eēn
tialit̄ ul v̓tualit̄ lapidē. sed ecōuerso ens
qd̓ est i lapid̓ includit veritateꝫ. ⁊ ita de
quibuscūqꝫ aliis entibus ⁊ eorum veri
tatibus. Itē verum est passio entis ⁊ c⁹
libet inferioris ad ens. ergo intelligēdo
ens ⁊ quodcūqꝫ inferius ad ens precise
sub ratione veri non intelligitur nisi ꝑ
accidens ⁊ non fm rationē quidditati-
uā. sed cognitio cuiuscūqꝫ secūdū ratio
nem quidditatiuā est prima ⁊ ꝑfectior
cognitio de eo ex septimo metha. c. i. g̊
nulla cognitio de aliq̊ ꝑcise sub ratione
veri est prima cognitio obiecti. ⁊ ita nec
veritas est prima ratio precise cognoscē
di obiectum. ¶ Confirmatur ratio ex
secundo priorum cum scientia mule ut
mula stat ignorantia huius mule ut h. si
cut ergo cōpando obiectum ad habitū
inferius extraneatur a suo superiori de
quo superiori est primo ille habitus ita
multo magis extraneabitur subiectum
sue passioni cōparando siue ad habitū
siue ad potentiam. Item obiectum ha-
bitus naturaliter non precedit obiectū
potentie. sed primum obiectum metha
physice que est habitus intellectus est
ens quod est prius naturaliter vero. ⁊
n̄ veꝝ qd̓ ē passio eī l ē sbiēᵐ meth. g̊. ⁊c̄

Ad rationes in op

positum respondeo ducendo illas ad
oppositum primam sic. quia sicut volū
tas non habere actum circa ignotum
ita nō pōt habere actum circa obiectū
sub ratione formali. aliqua obiecti que
ratio est penitus ignota. g̊ ois rō fm q̄
aliqd obiicit̄ volūtati ē ꝯgnoscibilis ab
intellectu. ⁊ ita nō pōt esse prima ratio
obiecti intellectus illa que distinguitur
cōtra rationē volibilis. si q̄ sit talis. Itē
intellectus ponit dr̄iam inter bonuꝫ ⁊
veꝝ ⁊ etiā ꝯuenientiā. g̊. ⁊c̄. Hoc etiam
ꝓbat̄ qꝛ de q̄buscūqꝫ passiōib⁹ ent̓ ha
bet eq̄ disticta noti ita ꝺ bono sb̓ rōe
boni sic ꝺ v̓o sb̓ rōe v̓i. qꝛ fꝫ Auic. 6°.
metp. c. ult. si aliq̄ scia eēt de oib⁹ causis
ª eēt nobilissia q̄ eēt ꝺ cā finali cui⁹ rō

ꝫm multos eſt bonitas. ñ ğ oīa obӱciūt itellectui ſƀ rōe veri. Ad illō qō accipit in argumēto ō diſtictōe obōꝝ. Rñ°. ꝙ potentie diſperate tripliciter ſe habent ad inuicem aut ſunt omnino diſperate vel ſubordinate. ⁊ tunc vel in eodeʒ genere ſicut cognitiua ſupioꝛ vel inferioꝛ vl' in alio genere potentiarum ſicut ꝯgnitiua ad ſuā appetitiuā. ꝓmo mō potētie diſperate habēt oīno obiecta diſꝑata. qꝛ nulla eaꝝ ex quo ſunt diſperate eſt per ſe operatiua circa obiectum circa qō alia. tales ſunt ſenſus exterioꝛes inter ſe. vt viſus auditus ⁊c̄. 2° modo potentie diſperate habent obiecta prima ſubordinata ita quod ſicut potētia ſuperioꝛ poteſt hr̄e per ſe actū circa qō cunqꝫ circa qō pōt potētia inferioꝛ. ita obiectum ꝓmū potētie ſupioꝛis ꝯtinet ſub ſe primū obiectum potentie inferioꝛis alioquin non eēt illud obiectū adequatū potentie ſuperioꝛi. vnde primū obiectum viſus ꝫm ſuam cōitatem cōtinetur. ut inferius ſub primo obiecto ſenſus cōis. 3° mō potentie ſic ſe habēt ꝙ ſi appetitiua adequaretur ꝯgnitiue i operādo circa quecunqꝫ obiecta ideʒ eſſet obiectum primum vtriuſqꝫ ⁊ ſub eadem ratione formali ex ꝑte obiecti. ſi autem appetitiua habeat actum circa aliqua cognoſcibilia. ⁊ circa aliqua nō tūc obiectū appetitiue erit inferius ad obiectum cognitiue. Ad ꝓpoſitum intellectus ⁊ volūtas cadūt ſub 3° membro ⁊ ſi volūtas ponat habere actū circa omne intelligibile ponet idē eē obm̄ tā volūtas ꝙ itellect⁹ ⁊ ſƀ rōe eadē formali ſi non: ſed volūtas tm̄ hēat actuʒ circa intelligibilia que enim ſunt finis vel entis ad finē ⁊ non circa mere ſpeculabilia. tū ponet obiectum volūtati aliquo mō ꝑticulare reſpectu obiecti intellectus. ſʒ ſemper ſtabit ꝙ ens ē obiectū intellectus. Secūdā rationē etiā duco ad oppoſitū. qꝛ obiectū ꝓportionatuʒ. potētie ſupioꝛi ē cōe ad obiectū ꝓportionatū potētie inferioꝛi ex ꝓdicta diſtictione. ⁊ ita ens ſecūdū ꝙ abſtrahens a ſenſibili ⁊ inſenſibili ē vere ꝓpriū obiectū intellectus. qꝛ itellc̄us tāꝙ potētia ſupioꝛ pōt habere actū tā circa ſenſibile ꝙ circa inſenſibile. vnde iſta abſtractio q̄ videt eē nō appropꝛiatio eſt ſufficienter appropꝛiatō reſpectu potētie ſupioris. Per hoc rñō ad rōnē ꝙ cōitas entis ad ſenſibile ⁊ iſenſibile eſt rō appropꝛiandi ipſum potētie opatiue circa vtꝝqꝫ obiectum per ſe. Tertiā deduco ad oppoitum. qꝛ rationē obiecti dico eſſe illam formam ſecūdū quā obiectū eſt motiuū potētie ſicut rō actiui vl' agēdi dī eē illa forma ꝫm quā agēs agit. talis autem rō obiecti nō pōt eſſe reſpectus ad potētiā. ⁊ iſto modo loquitur phus 2° de anima vbi aſſignās ꝓmum obiectum viſus dicit ꝙ illud cuius eſt viſus vt obiecti eſt viſibile nō ꝑ ſe primo mō ſed 2° mō. ita ꝙ ipm ponit in rōne viſibilis ſi aūt formalis rō obiecti potētie eēt reſpectus ad talem potentiā tūc obiectū ꝓmū viſus eēt viſibile ꝑ ſe ꝓ° mō qꝛ tūc ipa viſibilitas eēt rō formalis obiecti: ⁊ tūc facile eēt aſſignare ꝓma obā qꝛ obiectū ꝓmū cuiuſcūqꝫ potētie eſſet correlatiuū ad talē potētiā. puta viſus viſibile. audit⁹ audibile. quō phs ñ aſſignauit ꝓma obiecta potētiaꝝ. ſʒ ſic aliqua abſoluta. puta viſus colorē. audit⁹ ſonū ⁊c̄. vñ ſi veꝝ dicat formalē reſpectū obiecti ad intellectuʒ de q̄ al's ſe qt oppoitū ꝓpoſiti. ex h°. n. ſeqtur qō rō illa nō ſit rō formal' obi ſʒ aliq̄ alia ab ea. pʒ igit ex dictis ꝙ nihil pōt poni ita ꝯueniēt ꝓmū obiectū itellect⁹ ſic ens neqꝫ aliqd viuale ꝓmū neqꝫ aliqō aliō trāſcēdēs. qꝛ ō q̊libʒ alio trāſcendēte ꝓbat ꝑ eaō me^a ꝑ q̄ ꝓbatum eſt de vero

Sed reſtat unum dubium ſi ens ꝫ rōeʒ ſuā ꝯiſſimā ſit ꝓ^m obiectū itellc̄s q̄re ñ ꝑt qōcūqꝫ ꝯtētū ſub ēte nālit mouē itellc̄m ſic fuit argutū i

p̃ma ratione ad p̃mam.q.in ꝓlogo. ⁊ tunc videt̃ ꝙ deus nãliter posset cognosci a nobis ⁊ substãtie oẽs immãles. qȯ negatum ẽ.imo negatuȝ est de omnib⁹ sbstãtijs ⁊ de omnibus sbaruȝ partib⁹ essentialibus.qꝛ dictum est ꝙ non cõcipiunt in aliquo ꝯceptu quidditatio nisi in conceptu entis. Rñdeo.obiectuȝ primum potentie assignatur illud qȯ adequat̃ potentie in ratione potentie. ñ autẽ qȯ adequatur potentie vt in aliquo statu.quẽadmodum primũ obiectuȝ visus non ponitur illud quod adequatur visui existenti in medio illuminato lumine candele precise. sed qȯ natum est adequari visui ex se ꝗ̃tum ẽ ex nã sui.nunc autem vt ꝓbatum est prius contra primaȝ opinio.ad.q. de primo obiecto intellectus hoc est adequato q̃ ponit quidditateȝ rei mãlis esse primũ obm̃ nihil potest adequari intellectui nostro ex natura potentie in ratione p̃mi obiecti nisi cõissimum:tamen ꝓ statu isto ei adequatur in ratione motiui quidditas rei sensibilis. ⁊ ideo ꝓ statu isto non naturalr̃ intelliget alia q̃ non continentur sub illo primo motiuo.

Si queritur que est ratio istius status. Rñdeo stat⁹ non videt̃ esse nisi stabilis permanentia legibus sapientie firmata stabilitum est aũt illis legibus sapientie ꝙ intellectus noster non intelligat ꝓ statu isto nisi illa quorum spẽs relucent in fantasmate. ⁊ hoc siue ꝓpter penam originalis peccati.siue ꝓpter naturalem ꝯcordiam potentiaꝝ aĩe ĩ operando sm̃ ꝙ videmus ꝙ potentia superior operatur circa idem circa qȯ inferior si utraqȝ habeat operationẽ perfectam. ⁊ de facto ita est in nobis ꝙ quodcunqȝ vl̃e intelligimus eius singulare actu fantasiamur.ista tamẽ concordia que est de facto ꝓ statu isto nõ est ex natura nostri intellectus vnde intellectus est nec etiam vnde in corpore est. tc̃ eni in corpore glorioso necessario haberet silem concordiam.quod falsuȝ est.vñcunqȝ igitur sit iste status siue ex mera voluntate dei siue ex mera iusticia.quã cãm Augu.innuit.15°.de tri.c.vlti.que causa inquit cur ip̃am lucem acie fixa videre non possis. nisi vtiqȝ infirmitas ⁊ quis eam tibi fecit nisi vtiqȝ iniq̃tas siue inquã hec sit tota causa siũ aliqua alia saltem non est primum obiectum intellectus.vnde potentia est quidditas rei mãlis.sed est aliquid ꝯmune ad oĩa intelligibilia.lȝ primum obiectum adequatum sibi in mouendo ꝓ statu isto sit quidditas rei sensibilis. Et si dicas dato ꝙ ens cõe sit ei obiectum adequatum ꝓ statu isto.non tñ mouerent sbe separate ꝓ statu illo.nisi in maiori lumine ꝗ̃ sit lumen nãle intellectus agẽtis. Ista rõ nulla videt̃.tum qꝛ si tale lumen requiritur non est rõ ex parte intellect⁹ nostri.vnde talis potentia q̃re modo non possit habere tale lumen.ẽ eni de se receptiu⁹ talis luminis alioq̃n manens idem nunꝗ̃ posset illud idem recipere.tum quia qñ aliqua duo agẽtia ꝯcurrunt ad aliquem effectum ꝗ̃to vnum illoꝝ plus potest supplere viceȝ alterius tanto minor perfectio requiritur in alio qñqȝ aũt nulla. si illud supplet totam vicem eius.sȝ ad imutatõeȝ inte⁹ possibilis ꝯcurrit obiectum ⁊ lux ḡ quãto obm̃ est perfectius ⁊ magis potest supplere vicem luminis tanto sufficit minus lumen.salteȝ non requiritur maius.sed p̃muȝ intelligibile est maxie lux.ḡ maxime potest supplere viceȝ luminis obiecti intelligibilis.ḡ ꝗ̃tum est ex parte illa si ꝯtineatur sb̃ primo obõ adequato intellectui nostro ꝓ statu isto non ẽ defect⁹ ex parte luminis quin possit mouere intellectũ nostꝝ.

Ad argumenta principalia istius questionis dico ad primuȝ ꝙ nõ semp ꝑfectissimum est cã respectu imperfectorum ꝯparando iperfecta ad quod

cunqꝫ 3m. sicut perfectum album non ē
cā visibilitatis oībus visibilibus. aut si
ē cā non tamen pcisa ⁊ adequata. ⁊ si
maxime motiuū non tn̄ pcisuꝫ ⁊ ade
quatum. primum aūt obm̄ intellectus
de quo loquimur in ista. q. debet esse p̄
mum ⁊ adequatum potentie. Ad se
cundā rōnem dico ꝙ si recte arguit̄ dꝫ
inferri ꝙ nullum ens ꝑticipatum pōt
cognosci nisi sit ens ab ente impticipa
to. ⁊ non debet inferri ꝙ non potest co
gnosci nisi per rōnem entis impticipati
cogniti. tunc. n. sunt quatuor termini.
qꝛ ponitur in cōclusione esse cognitum
per ens impticipatum qui termin᷒ nō
fuit in ꝓpositione scōa. ⁊ rō realis isti᷒
defectus assignati in forma dicta ē pri᷒
in respōdendo ad primum argumētū
scōe. q. hui᷒ di. qꝛ ⁊ si cognoscibilitas se
quat̄ ꝓportionalr̄ entitatem. non tam̄
ita est de cognosci nisi cōparando ad il
lum intellectum ꝙ̇ cognoscit quodlibꝫ
ſm gradum sue cognoscibilitatis. ita di
co h̄ ꝙ si entitas participata concludat
ō necessitate cognoscibilitatē participa
tam ⁊ ita participatum habeat cogno
scibilitatē per cognoscibl'e imparticipa
tum. non tamē habet cognosci per co
gnoscibile impticipatum vt cognitum
sed vt cām dantem sibi esse. ⁊ h̄ tactuꝫ
est in argumento quodam de frui. q. 4.
p̄me di. Ad illud. 8. de tri. dico ꝙ lo
quitur ibi ō noticia boni in cōi. que nā
liter ipressa est. hoc est de facili imp̄mit̄
i intellectu a singularib᷒. qꝛ in quolibꝫ
intentiones vl'es facilius occurrunt pri
mo. hoc ꝓbo ꝑ ipm̄ qui eodem li°. c. 4.
de magnis. vel. 18. de ꝑuis dic̄. habem᷒
. n. regularit̄ infixā humane nature no
ticiam ſm quam statim quicquid tale
aspicimus hoiem esse cognoscimus vel
hois formam. ⁊ sicut ſm istam noticiā
hominis quam dicit infixam nobis re
gularit̄ hoc est facil'r a sensibilibus ab
stractum iudicamus de quocunqꝫ vtꝝ
sit homo vel non. ita etiam per idē pos

semus iudicare eminentiam in humāi
tate si illa esset in occurrentib᷒ sicut iu
dicamus de occurrentibus hoc eē meli
us alio. qȯ apparet de noticia impressa
albedinis per quā non tm̄ iudicam᷒ oc
currens esse album: sed hoc esse albius
altero. ita dico hic ꝙ illud bonuꝫ de q̊
loquitur. c. 3. cui᷒ noticia impressa ē nā
liter intellectui est bonuꝫ in cōi. ⁊ per il
lud iudicamus de occurrentibus hoc il
lo esse melius. Et ꝙ loquatur de bono
indeterminato ꝓuatiue ⁊ nō de bono
ideterminato negatiue. in quo bono in
determinato itelligitur deus. videtur ꝑ
hoc ꝙ ibi enumeratis multis particulari
bus bonis dicit. bonum hoc. bonum il
lud. tolle hoc ⁊ tolle illud. ⁊ vide ipuꝫ
bonum si potes. hoc ē tolle illa ɔti abē
tia rōnem boni ad creaturas. ⁊ vide ra
tionē boni in cōi. ⁊ in hoc videbis deū
sicut i ɔceptu cōi in quo potest natura
liter a nobis videri ⁊ in ꝑticulari nō vt
hec eēntia. Consil'r intelligendum ē
illud quod premittit. c. 2. vel. 3. vbi dic̄
deus est veritas noli querere quid ē ve
ritas statiꝫ obijciunt se fantasmata. h°
intelligo sic. qn̄ ɔceptus vl'is abstrahit̄
a singulari q̄to est vl'ior tanto difficili
us potest intellect᷒ diu sistere in tali cō
ceptu. qꝛ vt predictum est qn̄cūqꝫ intel
ligimus vl'e fantasiamur eius singulare
⁊ illud vl'e diutius ⁊ facilius possumus
intelligere. quod est silius singulari re
lucenti in fantasmate. ⁊ qꝛ vl'issima sūt
remotiora ab ipo singulari. ideo diffi
cilius est stare in conceptu illoꝝ vl'issi
moꝝ. Concipiendo g̊ deuꝫ in ɔceptu
vl'issimo noli querere q̄d. hoc ē. noli de
scendere in aliquem cōceptum ꝑticula
rem in quo ille vl'ior saluatur. qui par
ticularior ꝓpinquior est fantasmati. de
scendendo. n. ad talem qui magis relu
cet in fantasmate occurrenti stati amit
titur illa serenitas veritatis. vel sinceri
tas veritatis in qua intelligebatur de᷒.
quia statim intelligitur veritas ɔtracta

que non cõuenit deo cui cõueniebat ve
ritas in cõi ꝯcepta nõ ꝯtracta. Per idẽ
ẽt dico ad illud. 8. de tri. c. 3. de bono ⁊
voluntate pudeat cum alia non ament
nisi quia bona sunt eis inherendo non
amare bonum ipm̃ vnde bona sunt.
vnde rõ bene ꝓbat ꝙ ipm̃ summũ bo-
num mag s est amanduꝫ ꝙ̃ bona ꝑtici
pata: non tamẽ ꝓbat ꝙ sit pͥmum ama
tum pͥmitate adequatõis. quia ⁊ si ipꝫ
sit rõ bonitatis in alijs. ⁊ iõ ratio ama-
bilitatis eoꝝ non tamen ipm̃ vt ama
tum est rõ aliorum amatoꝝ. potest eiꝫ
aliquid aliud amari non ipo amato si
cut in fruendo vtendis pꝫ ⁊ vtendo fru
endis. Et ista intentio Augu. colligitur
ex. c. 6. vel. 16. vbi tractans de dilectiõe
alicu⁹ qui creditur esse iustus si post in
ueniat non esse iustus. statiꝫ inqͭ amor
ille quo in eum ferebar offensus ⁊ qua
si repercussus atqꝫ ab indigno homine
ablatus in ea forma ꝑmanet ex qua eũ
talem credens amaueram. hoc est. si di
lexi iusticiam ⁊ ipm̃ quia credidi i ipo
esse iusticiam si inueniam eum iniustuꝫ
resilit voluntas ab eo. sed adhuc stat di
lectio ipius iusticie vt obiecti. Istud in
telligendum nõ est de iusticia aliqua ꝑ-
ticulari sed de cõi rõe iusticie que amat
ꝓpter se ⁊ quodcũqꝫ in quo est ista pro
pter illam. Ita etiam pꝫ expositio illius
auctis. 8. c. 6. vel. 27 cur ergo alium di
ligimus ⁊c̃. In illa aucte forma vbi vi-
debimus quid sit iustus anim⁹ debet in
telligi iusticia ipa in cõi. sicut forma ho
minis in cõi est illa vbi siue ꝑ quã vide
mus quid requirit ad esse hois vel ad
esse hoiem. ⁊ ꝓpter quã formam iudi-
camus illud quod occurrit esse vel non
esse hoiem ꝺm ipm̃ in codẽ. c. 4. vel. 18
nisi ꝙ͛ hanc formam iusticie in cõi dili-
geremus non diligerem⁹ illum quẽ cre
dimus esse iustum quẽ ex ista forma di
ligimus. sicut si non diligas formaꝫ ho
minis in cõi nunꝙ̃ occurrẽs ꝓpter for
mam hominis dilectam diliges. Est igi
tur hec iusticia indeterminata priuatie
ꝺm quã de mente iusta iudicamus ⁊ ꝓ
pter quam dilectam diligimus menteꝫ
quã credimus iustam esse. ⁊ dum nõ su
mus iusti minus diligimus iusticiam i
cõi ꝙ oportꝫ. qꝛ diligimus q̃dam voliti
one siue ꝯplacentia simplici que nõ suf
ficit ad esse iustuꝫ sꝫ oportet eã diligere
volitõue ⁊ amore efficaci qua vꝫ volẽs
eam eligit in se eam obseruans tanꝙ̃ vi
te sue regulam.

Vltimo quan
tum ad mãm istam de coꝰ-
scibilitate. quero vtꝝ aliq̃
veritas certa ⁊ sincera possit nãliter co-
gnosci ab intellectu viatoris absqꝫ lud
increate spãli illustratõe. Et arguo ꝙ ñ
Aug. 9. ꝺ tri. c. 6. ⁊. 15. sꝫ intuemur inqͭ
inuiolabilem veritatem ex qua perscẽ
ꝙ̃tum possumus diffiniamus non qua
lis sit vniuscuiusqꝫ mens hois: sed qua
lis esse sempiternis rõibus debeat ⁊ ibi
dem. c. 6. vel. 16. alijs oio regulis supra
mẽtem nostram incõmutabiľr manen-
tibus vel approbare apud nosmetipos
vel improbare ꝯuincimur cum aliquid
recte approbam⁹ vel iprobamus. ⁊ ibi
dẽ. c. 6. artẽqꝫ ineffabiľr pulchram tali
um figuraꝝ super aciem mẽtis simpli-
ci intelligẽtia capientes. ⁊ ibidem. c. 7°.
vel. 18. in illa igitur eterna veritate ex q̃
tꝑalia fcã sunt oia formam ꝺm quã su
mus ⁊c̃. aspicimus atqꝫ inde ꝯceptam
reꝝ veracẽ noticiaꝫ tanꝙ̃ verbum apꝺ
nos habem⁹. Item li. 12. c. 2. vel. 3. sꝫ sb-
limioris rõis est iudicare de istis corpo
ralib⁹ ꝺm rationes icorporales ⁊ sempi
ternas. Itẽ eodem li. c. 14. vel. 32. nõ au
tẽ rerum sensibilium. in locis positarũ
sine spacijs localibus manent itelligibi
les incorpalesqꝫ rõnes ⁊c̃. Et ꝙ intelli
gat ibi de rõnibus eternis vere in deo ⁊
in pͥmis principijs videt per hoc qꝺ ibi
dẽ dixit ꝙ paucoꝝ ẽ ad illas peruenire

si autez intelligeret de primis principijs non est paucorum ad illa peruenire sed multorum: quia omnibus sunt nota. Itez li°. 14. c. 15. vel. 34. loquens de iniusto quo recte multa laudat & vitupat in moribus hominum ait quibus ea tandem regulis iudicant &c. & in fine sbdit vbi g scripte sunt nisi in libro illo lucis illius que veritas dicitur. liber ille lucis est intellectus diuinus. igitur vult q in illa luce iniustus videat que sunt iuste agenda. Et q per aliquid impressuz ab illa videtur. quia ibidem dicit. vn ois lex iusta describitur & in cor hominis q operatur iusticiam non migrando sed tanq imprimendo transfertur. sic imago ex anulo in ceram transit & anulum non relinquit. igitur in illa luce videm' a qua imprimitur in cor hominis iusticia. illa autem est lux increata. Item 12° confessionum si ambo videmus verum nec tu in me nec ego in te sz ambo in ea que supra mentez est incomutabili veritate. multe autem alie sunt auctoritates Augu. in multis locis ad pbandum hanc pclusionem. In oppositu ad Roma. j. Inuisibilia dei a creatura mundi per ea que facta sunt intellecta conspiciuntur. sed iste rationes sunt inuisibilia dei. ergo cognoscunt ex creaturis. g ante visionez istaruz habet certa cognitio creaturaz.

In ista questione

est opi. vna talis. q inter intentiones generales e per se ordo naturalis. de duabus que sunt ad ppositu; loquamur. s. de intentione entis & veri. intentio pma est entis. quod pbatur per illud de cais ppositione 4a. pma rerum creaturaz est esse & in comento prime propositionis. esse est vehementioris adherentie. Etiam probatur ratione: quia entitas est absoluta. veritas dicit respectuz ad exemplar. ex hoc sequitur q ens possit cognosci sub ratione entitatis licet non sub ratione veritatis. Hec etiam conclusio probatur ex parte intellectus. qz ens potest concipi simplici intelligentia & tunc concipitur illud quod verum e: sed ratio veritatis non concipitur nisi intelligentia componente vel diuidente. Compositionem autem & diuisionem precedit simplx intelligentia. Si igitur in questione proposita queratur de noticia entis siue eius quod est vez. dicit q intellectus ex puris naturalibus pot sic cognoscere verum. quod pbatur. qz inconueniens est naturam esse expertez pprie operationis scdm Damas. & hoc magis est inconueniens in natura perfectiori & superiori secundum philosophum in 2° de ce. & mun. de stellis. quia magnum inconueniens esset stellas habere virtutem progressiuam & non habere instrumenta naturalia ad progrediendum. igitur cum propria operatio intellectus sit intelligere verum videtur inconueniens q natura non concessit intellectui illa que sufficiunt ad hac operationez. Sed si loquamur de cognitione veritatis: respondetur q sicut est duplex exemplar creatum & increatum secundum Platonem in thimeo. exemplar creatum est species vniuersalis causata a re. Exemplar increatum est ydea in mente diuina. ita est duplex conformitas ad exemplar & duplex veritas. vna est conformitas ad exemplar creatum. & isto modo posuit Aristo. veritates rerum cognosci per conformitatem earum ad speciem intelligibilem. & ita videtur Augu. ponere 9°. de trini. c. 6° vel. 16°. vbi vult q rerum noticiam specialem & generalem ex sensibilibus collectam habemus secundum quam de quocunqz occurrente veritatem iudicamus q ipsum sit tale vel tale. Sed q per tale exemplar acquisituz in nobis heat oio certa & ifallibil' noticia vitatis o re. hoc di esse oio ipossibile. & pbatur

triplici ratione fm illos. prima ratō su
mitur ex parte rei de qua exemplar est
extractum. 2ª ex parte subiecti in quo
est. tertia ex parte exemplaris in se.
1 Prima ratio est talis. obiectum illō a
quo abstrahitur exemplar est mutabi-
le. ergo non potest esse causa alicuius i
mutabilis sed certa notitia alicuius ve
ritatis de aliquo habetur de eo sub rō
ne immutabilis. ergo non habetur p
tale exemplar. Hec dicitur ratio eē au
gusti. 83. q. q. 9. vbi vult q a sensibilib⁹
non est expectanda sincera veritas. qz
sensibilia sine intermissione mutantur
2 Secunda ratio talis ē. anima de se ē mu
tabilis ⁊ passiua erroris. ergo per nihil
mutabilius ea potest rectificari ne errz
sed tale exemplar in ea est mutabilius
q̄ sit ipsa anima. ergo illud exemplar
non perfecte regulat animam ne erret.
Hec dicitur esse ratio August. de vera
3 religione lex omnium artificum ⁊c. 3ª
ratio, noticiam veritatis certam ⁊ ifal
libilem nullus habet nisi habeat vnde
possit discerni verū a verisili. qz si non
potest discernere verum a falso vl' veri
simili potest dubitare se falli. Sed per
exemplar predictum creatum non po-
test discernere verum a verisimili. ergo
⁊c. probatio minoris. talis species pōt
representare se tanquam se. vel aliomō
se tanquam obiectum sicut est in som-
nis si representat se tanq̄ obiectum fal
sitas est. si se tanquam se veritas est ig
tur per talem speciem non habetur suf
ficiens distinctiuum qn̄ repn̄tat se vt se
⁊ qn̄ se vt obiectum. ⁊ ita nec sufficiēs
distinctiuum veri a falso. Ex istis
concluditur q certam scientiam ⁊ ifal
libilem veritatem si contingat hominē
cognoscere hoc non contingit ei aspici
endo ad exemplar a re per sensum acce
ptum quantuncūqz sit depuratū ⁊ vni
uersale factum. sed requiritur q aspi-
ciat ad exemplar increatum. Et tūc
modus ponitur iste deus non vt cogni
tū habet rationem exemplaris ad qō
aspiciendo sincera veritas est. est. n. ɔg
nitum in generali attributo. sed est
ratio cognoscendi ut nudum exemplar
⁊ ppria ratio essentie create. qualiter
autem possit eē ratio cognoscendi ⁊ nō
cognitum ponitur exemplum. quia sic
radius solis deriuatur qn̄qz obliquato
aspectu a suo fonte quandoqz directo.
⁊ eius qō videtur in radio primo mō
diriuato. licet sol sit ratio videndi non
tamen vt in se est visus. eius autem qō
videtur secūdo modo in radio sol est.
ita ratio cognoscendi q etiam est cogni
tus. Ita igitur lux increata angelicum i
tellectuz quasi directo aspectu illustrat
⁊ tunc vt visa est ratio videndi alia in
ipsa intellectum autem nostrum p sta
tu vie quasi obliquato aspc̄u illustrat.
ideo est intellectui nostro ratio vidēdi.
⁊ non visa. Ponitur autem qualit
hz triplicem rationem respectu act⁹ vi
dendi. lucis acuentis ⁊ speciei immutā
tis. ⁊ caracteris siue exemplaris. ɔfigu-
rātis. ⁊ ex hoc concluditur vltimo q re
quiritur specialis influentia. qz sicut il
la essentia non videtur a nobis natura
liter in se ita etiam vt illa essentia ē exē
plar respectu alicuius creature non vi
detur naturaliter fm August. de viden
do deum in eius. n. potestate est vide-
ri si vult videtur. si non vult non vide
tur. Ultimo additur q perfecta no
titia veritatl est qn̄ due species exempla
res concurrunt in mente vna inherēs.
s. causata. alia elapsa. s. nō causata i mē
te lucendo. de istis autem duabus speci
ebus rei ɔfecta vna ratōne ad intelligen
dū rem cuius est: mens cōcipit v̄bum
dū rē c⁹ est mens ɔcipit v̄bū pfc̄e v̄itatis

Contra istam op.

ostendo primo q iste rationes non sūt
rōnes fundamentales alicuius op. vere
nec fz intētionē Aug. sed p op. achede-
micoꝝ. 2° oñdo quō illa op. achademi-
coꝝ q̄ videt ɔcludi p istas rōes falsa sit.

3° Rñdeo ad illas rationes quaten⁹ minus concludunt. 4to arguo contra conclusionem istius opinionis. 5°. soluo questionem. 6°. ostendo q̊ modo iste rationes quatenus sunt Augustini conclud ũt illaȝ intentionẽ Augusti. non autem illam ad quam hic inducuntur.

Primo iste ratões videntur concludere impossibilitatem certe cognitionis naturalis. quia si obiectum continue mutatur nõ potest haberi aliqua certitudo de ip̃a sub ratõe immutabilis immo nec in quocunq̃ꝫ lumine posset certitudo haberi. qꝛ certitudo non est quãdo obm̃ aliomodo cognoscitur q̃ꝫ se habet. g̊ non est certitudo cognoscendo mutabile vt immutabile. pꝫ etiam ꝙ añs huius rõis. s. ꝙ sensibilia continue mutantur falsum ẽ Hec. n. est opinio que imponitur Heraclito. 4. metha. Similiter si propĩ mutabilitatem exemplaris qȯ est in aĩa nostra non posset eẽ certitudo cum q̊c quid ponatur in anima subiectiue sit mutabile etiam ipse actus intelligendi. erit mutabilis. ꝛ ita sequitur ꝙ ꝑ nihil in anima rectificatur anima ne erret se queretur etiam ꝙ ipse actus intelligendi cum sit mutabilioꝛ ipsa anima in q̃ est nunq̃ꝫ erit verus nec veritatem continebit. quod est falsum. Similiter secundum op. istam species causata inherens concurrit cum specie illa illabẽte. sed quãdo aliquid concurrit quod repugnat certitudini. non potest certitudo haberi. sicut. n. ex altero de neccio ꝛ altera de contingenti non sequitur ꝯclusio nisi de contingenti. ita ex certo ꝛ incerto concurrentibus ad aliquaꝫ ꝯgnitõnem non sequitur conclusio certa. Idẽ etiam pꝫ de tertia rõe quia si spẽs illa abstracta a re concurrat ad oẽꝫ ꝯgnitionem ꝛ non potest iudicare quãdo iª repñtat se tanq̃ꝫ se ꝛ qñ se tanquam obm̃ g̊ q̃ꝫtuncũq̃ꝫ aliȯ ꝯcurrat ñ p̃t hr̃i certitudo per quã ȯcernat verũ a verisili. Iste igitur rõnes videntur cõcludere omnem incertitudinem ꝛ ita op. alchademicoꝝ. Quod autem ista conclusio non sit ꝯm mentem Aug. ꝓbo. 2. soloquioꝝ spectamina disciplinaꝝ q̊sq̃ꝫ verissima eẽ nulla dubitatõe concedit. ꝛ Boetius. de ebdomadibus Cõis animi conceptio est quam quisq̃ꝫ ꝓbat auditam. ꝛ ph̃s. 2. metha. Pria p̃ncipia sunt omnib nota sicut ianua in domo. quia ianua neminem latet. lꝫ interioꝛa domus lateant. Ex his trib⁹ auctoꝛitatibus arguitur sic. Qȯ cõucit omnibus alicuius speciei sequit̃ naturam specificam. igitur cũ quisq̃ꝫ hẽat certitudinẽ infallibilem de principiĳs p̃mis. ꝛ ulterius cuilibet est naturaliter euidens foꝛma syllogismi perfecti. sic̃ pꝫ ex diffinitione sylogismi ꝑfecti p̊ p̃ prioꝝ. scientia autem conclusionis nõ dependet nisi ex euidentia p̃ncipioꝛuꝫ ꝛ ex euidentia sylogistice illationis. igitur cuilibet naturaliter scita potest esse quecunq̃ꝫ ꝯclusio demonstrabilis ex p̃missis per se notis. 2° apparet ꝙ august. etiam concedit certitudinem eoꝝ que cognoscuntur per experientiam sẽsuum. vnde dicit. 15. de tri. c. 12. vel. 32. absit a nobis vt ea que didicimus ꝑ sẽsus coꝛꝑis vera esse dubitemus per eos q̊ppe didicimus celũ terram ꝛ ea que i eis nota sunt nobis quãtum ille q̊ nos ꝛ ip̃a condidit innotescere nobis voluit. si igitur non dubitamus ȯ veritate eoꝝ ꝛ non fallimur ut patet. ergo certi sumus de cognit ꝑ viam sensus. nã certitudo habetur quãdo excluditur dubitatio ꝛ deceptio. 3° etiam patꝫ ꝙ Augusti. concedit ibidem certitudineꝫ de actibus nostris. 15. lib. c. eodem. vel 31. siue doꝛmiat siue vigilet viuit. quia etiam doꝛmire ꝛ in somnis videĩ viuẽs est. Qꝛ si dicas viuere non eẽ actum secundum sed pꝛimum. sequitur ibidẽ

si aliquis dicat scio me viuere falli nõ põt. etiã quociensc͡uq͡ʒ reflectẽdo supra pmũ scitũ. ⁊ ibidẽ. si quispiaʒ dicat volo eẽ beatus. quomõ nõ ipudent rñdet forte falleris. ⁊ si dicat scio me hoc velle ⁊ hoc me scire scio. iam his duobus ⁊ 3^{m} põt addere. q̄ hec duo sciat. ⁊ 4^{m} q̄ hec duo se scire sciat. ⁊ similit in infinitũ numerũ pergere. Et ibidẽ. si qspiã dicat errare nolo. nõne siue erret siue ñ erret eum errare nolle verum erit. Et alia inquit requirunt que cõtra achademicos valent qui nihil sciri ab hoie posse contendunt. Et sequit ibidem. si inde libri tres nostri pmo nostre cõuersionis tempore scripti. quos qui poterit ⁊ uoluerit legere lectosq͡ʒ intellexerit nihil eum perfecto que ab eis contra perceptionem veritatis argumenta multa inuenta sũt permouebunt. Itẽ 14°. c. 38°. illa que sciuntur ut nũq̄ excidet possunt ⁊ ad naturam ipsius anime ptinent cuiusmodi est illud quod nos viuere scimus. Et sic patet primum.

Quãtum ad secũ

dum articulum ut in nullis cognoscibilibus locum habeat error achademicorum videndum est qualiter de tribus cognoscibilibus predictis s. de pricipiis per se notis. ⁊ de conclusionibus. 2° de cognitis per experientiam. tertio de actibus nostris possit naturaliter haberi certitudo infallibilis. Quantum ad certitudinem de principiis dico sic. q̄ termini principiorum per se notorũ talem habent idẽptitatem ut alter euidenter necessario alterum includat. ⁊ ideo intellectus ꝯponẽs illos terminos ex quo apprehendit eos habet apud se necessariam causam cõformitatis illius actus ad ipsos terminos quorum est ꝯpositio. ⁊ etiam causam euidenteʒ illi' conformitatis. igitur non potest esse in intellectu apprehensio terminorum ⁊ compositio eorum quin stet conformitas illius compositionis ad terminos. sicut non potest stare albedo ⁊ albedo quin stet similitudo. hec autem conformitas cõpositionis ad terminos est veritas compositioni. ergo non potest stare compositio talium terminorum quin sit vera. ⁊ ita non potest stare perceptio illius cõpositionis ⁊ perceptio terminoruʒ quin stet perceptio conformitatis cõpositionis ad terminos. ⁊ ita perceptio veritatis. quia prima pcepta euidenter includunt perceptionem illi' veritatis. Confirmatur ratio ista p simile p phuʒ quarto metha. ubi vult q̄ oppositũ primi principii. s. hoc impossibile est idem esse ⁊ non esse: non potest venire in intellectu alicuius. quia tunc essent opiniones contrarie simul in mente. quod vtiq͡ʒ verum est de opinionibus contrariis. i. repugnantibus formaliter. quia opinans esse de aliquo ⁊ opinio opinans non esset de eodem sunt formaliter repugnantes. ita arguam in proposito repugnantiam aliquã intellectionem in mente licet non formalem. si. n. stat in intellectu notitia totius ⁊ partis ⁊ cõpositio eorum cum ista includant sicut causa necessaria cõformitatem cõpositionis ad terminos si stat in intellectu hec opi. q̄ ista cõpositio sit falsa stabunt noticie repugnantes non formaliter. sed noticia vna stabit cum alia ⁊ tamen vna erit causa necessarie opposite noticie ad illam. qđ ẽ impossibile. sicut. n. impossibile est album ⁊ nigrum stare simul. quia sunt contraria formaliter. ita impossibile ẽ simul stare album ⁊ illud qđ est per se causa nigredinis ita necessaria q̄ non potest esse sine ea absq͡ʒ contradictione

Habita euidentia uel certitudine ꝺ principiis primis. patet quõ habetur ꝺ

conclusionibus illatis ex eis propter euidentiam forme syllogismi perfecti cum certitudo cõclusionis tantummõ dependeat ex certitudine principiorũ ꝛ ex euidentia illationis. Sed nũqd in ista noticia principiorũ ꝛ conclusionũ nõ errabit intellectus si sensus decipiatur omnes circa terminos. Respondeo ꝙ q̃tnm ad istam noticiam intellectus non habet sensus ꝑ cã sed tm̃ pro occasione. quia intellectus non põt hr̃e noticiam simpliciũ nisi acceptam a sẽsibus. illa tñ accepta põt simpl cia v̄tute sua componere. ꝛ si ex ratõne taliũ simpliciũ sit complexio euidenter v̄a. intellectus v̄tute propria ꝛ t̃minoꝝ assentiet illi complexioni nõ virtute sensus a quo accipit t̃minos exterius. exẽpluꝫ si ratio totius ꝛ ratio maioritatis accipiantur a sensu ꝛ intellectus cõponit istam. Omne totum est maius sua parte. intellectus virtute sui ꝛ istorum terminorum assentiet indubitanter isti complexioni ꝛ non tantum. quia vidit t̃minos ꝯiunctos in re sicut assentit isti. Sortes ẽ albus qꝛ vidit t̃minos in re vniri. imo dico ꝙ si oẽs sẽsus eẽnt falsi a quibus accipiuut̃ tales t̃mini. vl̃ ꝙ plus ẽ ad deceptionem aliqui sensus essent falsi ꝛ aliq̃ sensus veri. intellectus circa talia ṗncipia nõ deciperet̃. qꝛ semꝑ hr̃et apud se terminos qui eẽnt cã veritatis. vt pote. si alicui ceco nato eẽnt i ꝑsse miraculose in somnis spẽs albedis ꝛ nigr̃dis ꝛ iᵃ r̃manerẽt pᵒ i vigiᵃ itellectꝰ abstrahẽs ab eis cõponẽt istã. albũ ñ ẽ nigꝝ ꝛ circa istã nõ decipet̃ intellectus. lꝫ t̃mini accipiãt̃ a sensu errãte. qꝛ rõ formal̃ t̃minoꝝ ad quã deuentũ est est necessaria causa veritatis huius negatiue.

De secundis cognoscibilibus. scilicet de cognitis per experientiam.

dico quod licet expientia non habeatur de omnibus singularibus. sed de pluribus nec quod semper sed ꝙ pluries. tamen expertus infallibiliter nouit ꝙ ita est ꝛ semper ꝛ in õnibus ꝛ hoc ꝑ istã ꝓpõnẽ quiescentem in anima (quicquid euenit vt in pluribus ab aliqua causa non libera est effectus naturalis illius cause) que propositio nota est intellectui licet accepisset t̃minos eiꝰ a sensu errãte: qꝛ cã nõ libera ñ potest producere vt in pluribus effectũ ad cuius oppositum ordinatur. vel ad quẽ ex forma sua ñ ordinatur. sed causa casualis ordinatur ad producenduꝫ oppositum effectus casualis vl̃ non ad istum producendum. ergo nihil est causa casualis respectu effectus frequẽter producti ab eo. ꝛ ita si non est libera est naturalis. ꝙ autem iste effectus euenit a tali causa producente vt in pluribus hoc acceptum est per experientiam. qꝛ inueniendo nunc talem naturam cum tali accidente nunc cum tali inuentum est ꝙ quantũcunqꝫ esset diuersitas accidentium talium semper istam materiã sequebatur talis effectus g̊ non per aliquod accidens. per accidens illius nature. sed per naturam ipsam in se consequitur talis effectus. Sed vlterius notandum quod quandoqꝫ accipitur experientia de conclusione. puta ꝙ luna frequenter eclypsatur ꝛ tunc supposita conclusione ꝙ ita est inquiritur cã talis conclusionis per viam diuisionis ꝛ quandoqꝫ deuenitur ex conclusione experta ad principia nota ex terminis ꝛ tunc ex tali principio noto ex terminis potest conclusio prius tantum per experientiam nota certius cognosci. primo genere cognitionis. quia vt deducta ex principio per se noto. sicut illud est per se notum quod opacum interpositum inter luminosum videlicet ꝛ etiam inter ꝑspicuum impedit lu-

minis multiplicationez ad tale perspi
cuum. ⁊ si inuentum fuerit ꝑ diuisióez
ꝙ terra est tale corpus interpositūz īt
solē ⁊ lunam scietur certissime demon
stratōe ꝓpter quid ⁊ non tm̄ per expe
rientiā sicut sciebat illa ꝯclusio añ intē
tionē principiȷ̄. Quñqȝ aūt est experiē
tia de principio ita ꝙ nō ꝯtingit ampli
us ꝑ viam diuisionis vlterius inuenire
principiū notum ex termis. sed stat in
aliquo vero vt in pluribus cuiꝰ extrēa
experimentatū est frequenter vniri. pu
ta ꝙ herba talis spēi est calida: nec inue
nit aliquod mediū aliud prius per qd̄
demonstret passio ḋ subiecto ꝓpter q̄d
sed statur in isto sicut in primo noto ꝓ
pter experientiā. tunc licz incertitudo ⁊
fallibilitas remoueant per illā ꝓpōnē
effectꝰ vt in pl'ibus alicuiꝰ cause non libē
est nālis effectus eius. tñ iste est vltimus
gradus cognitionis sciētifice. ⁊ forte ibi
nō habetur nccīa cognitio actual' vnio
nis extremorū sed aptitudinalis. si eni
passio est res alia absoluta a sb̄o. possz
sine ꝯtradictione separi a subiecto. ⁊ ex
pertus non haberet cognitionem. quia
ita est: sed quia aptum natum est ita eē.

De tertiis cogno

scibilibus. s. de actibus nostris. Dico ꝙ
est certitudo de multis eorum sicut de
primis ⁊ per se notis. vt patet 4° meta.
vbi dicit phs de rōnibus dicentiuz oīa
apparentia esse vera. ꝙ iste rationes q̄
runt vtrum nunc dormiamus an vigi
lemus. possunt autem idem omnes du
bitationes tales omnium. n. rōnem hi
dignificant esse. ⁊ subdit rationem que
runt quorum non est ratō. demonstra
tionis enim principȷ̄ non est demōstra
tio. igitur per ipsum ibidez nos vigila
re est per se notum sicut principium de
monstrationis. Nec obstat ꝙ est ꝯtin
gens. quia sicut dictum fuit al's ordo ē
in contingentibus. ꝙ aliqua est prima
⁊ imediata. alioquin vel esset ꝓcessus
in infinitum in contingētibus. vel ali
quod ꝯtingens sequeretur ex causa ne
cessaria. quorum vtrūqȝ est impossibi
le. Et sicut est certitudo de vigilare: sic
de per se noto ita etiam de multis alȷ̄s
actibus qui sunt in potestate nostra. vt
de me intelligere. de me audire. ⁊ sic de
alȷ̄s qui sunt actus perfecti. licet. n. nō
sit certitudo ꝙ videam album extra po
situm. vel in tali subiecto vel in tali di
stantia: quia potest fiēi illusio in medio
vel in organo. ⁊ multis alȷ̄s vȷ̄s. tamē
certitudo est ꝙ video etiā si illusio fiat
in organo que illusio in organo maxia
illusio videtur esse. puta qñ actus sit in
organo ipso non ab obiecto presente q̄
lis natus est fieri ab obiecto presente. ⁊
ita potentia haberet actum suum posi
ta tali illusione vel passione. ⁊ vere eēt
illud ibi quod visio dicitur siū sit actō
siue passio siue vtrunqȝ. Si autem illu
sio fieret non in organo ꝓprio sed i ali
quo ꝓximo quod videtur organum si
cut si non fieret illusio in concursu ner
uorum sed in ipso oculo fieret impres
sio speciei qualis nata est fieri ab obie
cto. adhuc visus videret. quia talis spe
cies vel quod natum est videri in ea vi
deretur. quia haberet sufficientem di
stantiam respectu organi visus: quod
est in concursum istorum neruorum.
sicut patet per Augusti. ii. de trini. ꝙ re
liquie visorum remanentes in oculo
oculis clausis videntur. ⁊ per philo
sophum de sensu ⁊ sensato ꝙ ignis qui
generatur ex eleuatione oculi violenta
⁊ multiplicatur vsqȝ ad palpebraz clau
sam videtur. iste sunt vere visiones licz
non perfectissime. quia hec sunt suffici
entes distantie spēꝝ ad organum ꝑnci
cipale visus. Sed quomodo habe
tur certitudo eorum que subsunt acti
bus sensus. puta ꝙ aliquod extra est
album vel calidum quale apparet.

Rndeo. aut circa tale cognitū opposita apparent diuersis sensibus aut non. sed omnes sensus cognoscētes illud habent idē iudiciū de eo. Si secūdo mō tūc certitudo habet de veritate talis cogniti p sensus. ⁊ p illā ꝓpositionē p̄cedentē qd̄ euenit ut in plurib' ab aliquo est effect' nālis eius si non sit causa libera. ğ cū ab isto presente euenit ut in pluribus talis imutatio sensus sequit ꝙ imutatio uel species genita sit effectus nālis talis cāe. ⁊ ita tale extra erit albū uel calidū. uel tale quale natū est rep̄sentari p speciem genitā ab ipso ut in pluribus. Si aūt diuersi sensus habent diuersa iudicia d̄ aliquo viso extra. puta visus dicit baculū esse fractū cuius pars est in aqua ⁊ pars in aere ⁊ tactus pōt experiri contrariū visus etiā semp dicit solē esse quantitatis minoris q̄ est. ⁊ oīe visū a remotis eē minus q̄ sit. in talibus est certitudo q̄d verū sit ⁊ quis sensus erret p ꝓpositōz q̄escentē in aīa certiorē omi iudicio sensus ⁊ p actus pluriū sensuū cōcurrētes. ita ꝙ semp aliqua ꝓpositō rectificat intellectū de actibus sensus q̄d sit verus ⁊ q̄s fallat. in qua ꝓpositōe intellectus nō depēdet a sensu sicut a cā sed sicut ab occasione. Exemplū intellectus habz hāc ꝓpositionē quiescentē nullū durius frāgitur ad actū alicui' mollis sibi cedenti hec est ita p se nota ex terminis ꝙ etiā si essent accepti a sensibus errantib' nō p̄t intellectus dubitare d̄ illa ꝓpositōe imo oppositū includit ꝯdictionē. sed ꝙ bacul' sit durior aqua ⁊ ꝙ aqua sibi cedit hoc dicit uterq; sensus tā visus q̄ tactus sequit igit ꝙ baculus nō est fractus sicut sensus visus iudicat ipsū fractū. ⁊ ita q̄s sensus errat ⁊ q̄s nō circa fracturā baculi intellectus iudicat p certius omi actu sensus. Similit ex alia parte ꝙ quantū applicatū quāto oīo est equale sibi. hoc est notū intellectui quantūcūq; notitia terminorū accipiat a sensu errāte. sed ꝙ idē quantū possit applicari viso propinquo ⁊ remoto hoc dicit tam visus q̄ tactus. ğ quantū visum siue ꝓpe siue a remotis est equale. igit visus dicens h̄ esse minus errat. Hec ꝯclusio cōcludit ex p̄ncipiis p se notis ⁊ ex actibus duorū sensuū cognoscentiū ut in plurib' ita esse. ⁊ ita ubicunq; ratio iudicat sensum errare hoc facit nō per aliquā notitiā precise acquisitam a sensibus ut a causa sed per aliquā notitiā occasionatā a sensu in qua non fallit etiam si omnes sensus fallant. ⁊ per aliquā aliā notitiā acquisitam a sensu uel a sensibus ut in pluribus que sciunt esse vera p ꝓpositionem sepe allegatā. s. ꝙ euenit in pluribus ⁊c̄.

Quātū ad tertiū

articulum ex istis respondendū est ad illas tres rationes. Ad primā. ad illō de mutatione obiecti antecedens est falsum. nec est op. Aug. sed Heracliti ⁊ discipuli sui. Trachili qui nolebant loqui sed mouere digitum. ut dicit. 4. metha. Et etiam ꝯsequētia nō valet. dato ꝙ antecedens eēt verū. quia adhuc fm Aristo. possit haberi certa cognitio de h̄ ꝙ omnia cōtinue mouent. Nō sequit etiā si obiectum est mutabile. ğ qd̄ gignit ab eo non est representatiuū alicuius sb̄ rōne imutabilis. quia mutabilitas in obiecto nō est ratio gignendi. sed natura ipius obiecti qd̄ est mutabile. genitū igitur ab ipso rep̄sentat naturā per se. igitur si natura vnde natura habeat aliquā immutabilē habitudinē ad aliud illud aliud p suū exemplar ⁊ illa natura per suū exemplar representant ut imutabiliter vnita. ⁊ ita per duo exemplaria genita a duobus mutabilibus nō inquantum mutabilia sed inquantū nature pōt haberi notitia imutabilis vnionis eorum. Patet etiā ꝙ p representatiuū in se mutabile pōt representari aliquid sub ratōne imutabilis. quia essentia dei sub ratōne imutabilis representat intellectui per aliquid omnino mutabile. siue illud sit

species siue actus. Hoc patet per simi-
le. quia finitũ potest representare aliq̃d
sub ratione infiniti. Ad secundã dico
ꝙ in anima põt intelligi duplex mutabi
litas. vna ab affirmatione in negationẽ
⁊ ecõuerso. puta ab ignorantia ad sciaꝫ
vel a nõ intellectõe ad intellectionẽ. alia
quasi a cõtrario in cõtrarium. puta a re
ctitudine ad deceptionẽ ⁊ ecõuerso. aĩa
aũt quo ad quecũqꝫ obiecta est mutabi-
lis prima mutabilitate. ⁊ ꝑ nihil forma
liter in ea existẽs tollit ab ea talis muta-
bilitas. sed nõ est mutabilis secũda mu
tabilitate. nisi circa illa cõplexa que nõ
habẽt euidentiã ex terminis. Circa illa
vero que sunt ex terminis euidentia mu
tari nõ põt secũda mutabilitate. qꝛ ipsi
termini apprehẽsi sunt causa necessaria
cõformitatis cõpositionis ad ipos termi
nos. igit si aĩa est mutabilis a rectitudi-
nẽ i errorẽ absolute nõ sequit ꝙ ꝑ nihil
aliud a se põt rectificari. quia saltẽ recti
ficari põt circa illa obiecta circa que nõ
põt intellectus errare apprehẽsis termĩs
Ad tertiã si aliquã apparentiã habe
ret magis cõcluderet cõtra op. illã q̃ ne-
gat speciẽ intelligibilẽ. quia illa species q̃
põt representare se tanq̃ obiectũ in som
nis est fantasma non spẽs intelligibilis.
igit si intellectus solo fantasmate utat ꝑ
qȯ obiectũ est sibi presens ⁊ nõ alia sp
intelligibili nõ videt ꝙ ꝑ aliq̃d in q̊ ob-
iectum sibi relucet posset discernere ve
rũ a verisimili. sed ponẽdo spẽm intelli
gibilẽ in intellectu non ualet ratio. quia
intellectus nõ põt uti illa ut per se obie
cto. quia nõ cõtingit uti illa in dormien
do. Si obijcias ꝙ fantasma põt repre
sentare se uel obiectũ. igit intellectus ꝓ-
pter illum errorẽ virtutis fantastice põt
errare. uel saltem ligari ne possit opera
ri. ut patet in somnis ⁊ freneticis. Põt
dici ꝙ si liget qñ est talis error in virtute
fantastica non tamẽ errat intellectus. qꝛ
tunc nõ habꝫ aliquẽ actũ. Sed quomõ
sciet intellectus uel erit intellectus cert᷒
quãdo nõ errat virtus fantastica. quaꝫ
tamẽ nõ errare requirit ad hoc ut intel
lectus non erret. Rñdeo. ista veritas
quiescit in intellectu ꝙ potẽtia nõ errat
circa obiectũ ꝓportionatũ nisi indispo-
sita sit. ⁊ notũ est intellectui virtutẽ fan-
tasticam nõ esse indispositã in vigilia ta
li indispositione que facit fantasma rep̃
sentare se tanq̃ obiectũ. quia per se no-
tum est intellectui ꝙ intelligens vigilat.
⁊ ita ꝙ virtus fantastica nõ est ligata in
vigilia sicut in somnijs. Sed adhuc in
statur contra istã certitudinẽ dictam de
actibus hoc modo videt mihi ꝙ videã
uel audiã. ubi tamẽ nõ video uel audio
ergo de hoc non est certitudo. Rñdeo
ꝙ aliud est cõtra negantẽ aliquã propo
sitionem ostẽdere eã esse verã. Aliud est
alicui admittenti eam ostendere quõ sit
vera. Exemplũ. 4. metaphi. vbi contra
negãtes primũ principiũ nõ inducit phs
illud incõueniens ꝙ opiniones contra
rie simul essent in anima. hoc ipsi conce
derẽt sicut ꝑmissam. sed inducit eis alia
incõuenientia manifesta eis. licet nõ i se.
sed recipientibus primũ principiũ osten
dit quõ sit notũ primũ principiũ. qꝛ ita
ꝙ oppositũ eius nõ possit euenire in mẽ
te. qȯ probat. quia tunc possent op. con
trarie simul inesse. talis cõclusio est ma-
gis ibi incõueniens q̃ ypothesis. ita h si
cõtendis mecũ nullã ꝓpositioneꝫ esse ꝑ
se notã nolo disputare tecũ. Constat eni
ꝙ tu es proteruus. quia nõ es persuasus
sicut patet in actib᷒ tuis quomõ obijcit
phus. 4°. metaphi. somniãs eni de aliq̊
quasi de ꝓximo obtinẽdo. ⁊ postea eui
gilans nõ prosequit illȯ sicut ꝓsequeret
si ita esset proximus vigilando ad illud
consequendũ. si aũt admittas aliquã ꝓ
positionẽ esse per se notã oportet ꝙ pos
sit cognosci. ⁊ circa qȯcunqꝫ põt poten-
tia indisposita errare. sicut patet in som
nijs. igit ad hoc ꝙ aliqua cognoscãtur
esse ꝑ se nota oportet ꝙ possit cognosci
quãdo potẽtia est disposita ⁊ quãdo nõ

ꝛ per ꝯsequens pótest haberi notitia de
actibus nr̄is ꝙ potētia est ita disposita
ꝙ illa sunt per se nota que apparēt sibi
ꝑ se nota. Dico tūc ad formā illius ca-
uillationis ꝙ sicut apparet somnianti se
videre ita posset sibi apparere oppositū
vnius ṗncipij ꝑ se noti speculabilis. ꝛ tn̄
nō sequit̄ quin illud ṗncipiū sit ꝑ se no-
tum. ita nō sequit̄ quin illud sit ꝑ se no-
tum audienti ꝙ audiat. qꝛ circa utrūqꝫ
pōt potētia indisposita errare. nō autē
potētia disposita. ꝛ quādo sit disposita
ꝛ qn̄ nō. hoc est ꝑ se notū. al's nō posset
cognosci aliquā aliā esse ꝑ se notā. quia
non posset cognosci que esset ꝑ se nota.
vtrum illa cui intellectus sic dispositus
vel sic assentiret.

Circa quartum

articulū contra cōclusionē op. arguo sic. Quero q̄d
intelligit per v̄itatē certā ꝛ sinceraꝫ. aut
veritatē infallibilē absqꝫ .s. dubitatione
ꝛ deceptione ꝛ est ꝓbatū prius ꝛ decla-
ratū in .2°. ꝛ .3°. articul'. ꝙ illa pōt habe-
ri ex puris nālibus. aut intelligit de veri
tate que ē passio entis. ꝛ tūc cū ens pos-
sit nāliter cognosci. ḡ ꝛ verū cum sit pas
sio eius. ꝛ si verū. ḡ ꝛ veritas per abstra
ctionē. qꝛ quecūqꝫ forma p̄t intelligi ut
in subiecto pōt etiā intelligi ut in abstra
cto in se ꝛ in abstracto a subiecto. Aut
3°. intelligit ꝑ ueritatē cōformitatē ad ex
emplar. ꝛ si ad creatū pꝫ ꝓpositū. si aūt
ad exēplar increatū ꝯformitas ad illud
nō p̄t intelligi nisi illo exēplari cognito
quia relatio nō est cognoscibilis nisi co-
gnito extremo. ḡ falsū est qȯ ponit̄ i op.
.s. exēplar eternū esse rōnem cognoscēdi
nō cognitū. Preterea secūdo sic. Intel
lectus simplex qȯ intelligit cōfuse p̄t co
gnoscere diffinitiue inquirēdo diffinitio
nem illius cogniti ꝑ viā diuisionis. hec
cognitio diffinitiua videt̄ ꝑfectissima ꝑ-
tinens ad intellectuꝫ simplicē ex tali co-
gnitione ꝑfectissima terminorū pōt itel
lectus ꝑfectissime cognoscere ṗncipium
ꝛ ex ṗncipio cōclusionē. ꝛ in hoc cōple-
ri videt̄ notitia intellectualis. ita ꝙ non
videt̄ cognitio veritatis necessaria hr̄i
ultra veritates p̄dictas. Itē .3°. aut lux
eterna causat aliquid prius nāliter actu
aut nō. si sic. aut ḡ in obiecto aut in intel
lectu. nō in obiecto. qꝛ obm̄ inquantum
hꝫ esse i intellectu nō hꝫ esse reale sed in
tentionale. igit̄ nō est capax alicuius acci
dentis realis. Si in intellectu. igit̄ lux in
creata nō imutat ad cognoscendū since
ram veritatē nisi mediāte affectu suo. ꝛ
ita eque ꝑfecte videt̄ op. cōis ponere no
titiā in lumine increato sicut ista op. qꝛ
ponit eā videri in intellectu agēte qui est
effectus lucis increate ꝛ ꝑfectior q̄ꝫ esset
illud lumē accidētale causatū. Si autez
nihil causat ante actū. aut ergo sola lux
causat actū aut lux cū intellectu ꝛ obie
cto. si sola lux. ḡ intellectus agens nullā
habet opationē in cognitione sincere ve
ritatis. qȯ videt̄ incōueniens. quia ista
operatio est nobilissima intellectus nr̄i.
ḡ intellectus agēs qui est nobilissimus in
anima cōcurret aliquo mō ad istā actio
nē. similiter etiā ꝭm phm. 3°. de aia. intel
lectus agēs corrn̄det in rōne actui possi
bilis in rōne passiui. ḡ q̄cq̄d recipit possi
bilis ad illud aliquo mō se habet actiue
intellectus agens. Hoc etiā incōueniens
qȯ illatū est cōcludit̄ ex op. predicta per
aliā viam. qꝛ ꝭm sic opinantē agēs utēs
instr̄o nō pōt hr̄e actioneꝫ excedentē ac
tionem instrumēti. igit̄ cū virtus intelle
ctus agentis non possit in cognitioneꝫ
sincere veritatis lux eterna utens intelle
ctu agente nō poterit in cognitionē uel
in actionē istius cognitionis sincere ve-
ritatis. ita ꝙ intellectus agēs habeat ibi
rōnem instrumēti. Si dicas ꝙ lux icrea
ta cum intellectu ꝛ obiecto causet istam
veritatem sinceraꝫ hec est cōis op. q̄ po
nit lucem eternā sicut causam remotā.
causare omnē certā cognitionē uel veri
tatem. uel igit̄ erit ista op. incōueniēs. ul'
non discordat a cōi op.

Ad questionem igitur dico quod propter verba Aug. oportet concedere quod veritates infallibiles videntur in regulis eternis. ubi primo nota quod potest ly in accipi obiectiue. et hoc quadrupliciter. uel sicut in obiecto proximo. uel sicut in continente obiectum proximum. uel sicut in eo virtute cuius obiectum proximum mouet. uel sicut in obiecto remoto. Ad intellectum primi dico quod omnia intelligibilia actu intellectus diuini habent esse intelligibile. et in eis omnes veritates de se relucent. ita quod intellectus intelligens ea et virtute eorum intelligens necessarias veritates de eis videt in eis sicut in obiectis istas veritates necessarias. illa autem inquantum sunt obiecta secundaria intellectus diuini sunt veritates. quia conformes suo exemplari intellectui .s. diuino. et sunt lux quia manifestatiue et sunt immutabiles ibi et necessarie. sed eterne sunt secundum quid. quia eternitas est conditio existentis. et illa non habent existentiam nisi secundum quid. sic ergo primo possumus dici videre in luce eterna hoc est in obiecto secundario intellectus diuini quod est veritas uel lux eterna modo exposito. secundus modus patet similiter. quia intellectus diuinus continet istas veritates quasi liber. sicut dicit illa auctoritas Augu. de tri. 14. c. 15. uel. 34°. quod iste regule scripte sunt in libro lucis eterne. i. in intellectu diuino inquantum continet veritates istas. et licet ille liber non videatur. videntur tamen ille quidditates uel veritates que sunt scripte in illo libro. et eatenus posset dici intellectus noster videre veritates in luce eterna. hoc est in illo libro sicut in continente obiectum. et hoc secundum secundum modum. uel etiam in illis veritatibus que sunt lux eterna secundum quid sicut in obiectis videmus. et hoc secundum primum modum. et alter istorum modorum videtur esse de intellectu Aug. 12°. de tri. c. 14°. quod ratio quadrati corporis manet incorruptibilis et immutabilis etc. non autem manet talis nisi ut est obiectum secundarium intellectus diuini. Contra tamen primum modum est dubium. si enim non videmus istas veritates ut in intellectu diuino. quia non videmus intellectum diuinum quomodo dicemur videre in luce increata ex hoc quod videmus in tali luce eterna secundum quid que habet esse in luce increata sicut in intellectu cognoscente. Huic respondet tertium membrum quod illa ut sunt obiectum secundarium intellectus diuini non habent esse nisi secundum quid. operatio autem vere realis non competit precise alicui enti secundum quid virtute sui. sed si aliquo modo competit sibi hoc oportet esse virtute alicuius cui competit esse simpliciter. igitur istis obiectis secundariis non competit mouere intellectum precise nisi in virtute esse intellectus diuini quod est ens simpliciter. et per quod ista habent esse secundum quid. sic igitur in luce eterna secundum quid sicut in obiecto proximo videmus. sed in luce increata videmus secundum tertium modum. sicut. s. in causa proxima cuius virtute obiectum proprium mouet. Iuxta hoc etiam posset dici quod quantum ad tertium modum videmus in luce eterna sicut in causa proxima obiecti in se. nam intellectus diuinus producit ista actu suo in esse intelligibili. et actu suo dat huic obiecto esse tale et illi tale. et per consequens dat eis talem rationem obiecti per quam rationem primo mouet intellectum ad cognitionem talem certam. Et quod proprie posset dici intellectum nostrum videre in luce eterna quia lux est causa obiecti apparet per simile. quia proprie dicimur intelligere in lumine intellectus agentis. cum tamen illud lumen non sit nisi causa actiua. s. uel faciens obiectum in actu uel virtute cuius obiectum mouet uel utrumque. ista igitur duplex causalitas intellectus diuini qui est vera lux increata. videlicet quod producit obiecta secundaria in esse intelligibili. et quod est illud virtute cuius obiecta secundaria etiam producta mouent actualiter intellectum. potest quasi integrare unum tertium membrum de causa propter quam dicamur vere videre in luce eterna. Et si obiicias contra

istos duos modos integrãtes tertiũ mẽ
brum de cã. quia tunc magis videt ꝙ di
ceremur videre in deo volẽte uel in deo
ut volũtas est ꝙ̃ in deo ut lux est. qꝛ vo
luntas diuina est principiũ imediatum
cuiuslibet actus ad extra. Rndeo intel
lectus diuinus inquantũ aliq̊ mõ prioꝛ
est actu volũtatis diuine ꝓducit ista ob
iecta inesse itelligibili. ꝛ ita, respectu isto
rum videt esse cã mere nãlis. qꝛ deꝰ non
est causa libera respectu alicuius nisi ꝙ
p̄supponit añ se aliq̊ mõ volentez scõm
actũ volũtatis ꝛ sicut intellectus ut poꝛ
actu volũtatis ꝓducit obiecta in esse in
telligibili. ita ut poꝛ causa videt coopari
illis intelligibilibus ad eoꝝ affectũ nã
lem. ut. s. apprehensa ꝛ cõposita causent
apprehẽsionis cõformitatẽ ad se. videt
igit ꝙ cõtradictionẽ includat aliquẽ in
tellectũ talẽ cõpositionẽ formare ꝛ com
positionẽ non esse cõformẽ terminis. lꝫ
possibile sit illos terminos nõ cõcipere.
quia licet deus voluntarie coagat ad h
ꝙ intellectus terminos cõponat uel nõ.
tamẽ cum cõposuerit ut illa compositio
sit cõformis terminis hoc videt necessa
rio sequi rõnem terminoꝝ quã habẽt
ex intellectu dei causante illos termios
in esse intelligibili. Et ex isto apparet
qualiter non est necessaria specialis illu
stratio ad videndũ in regulis eternis. qꝛ
Aug. non ponit in eis videri nisi vera q̃
sunt necessaria ex vi terminoꝝ. ꝛ in tali
bus ẽ maxima necessitas tã cause remo
te ꝙ̃ ꝓxime respectu effectus. puta tam
intellectus diuini ad obiecta mouentia
ꝙ̃ illoꝝ obiectoꝝ ad veritatẽ cõplexio
nis de eis. ꝛ licet etiã nõ sit tanta necessi
tas ad ꝑceptionẽ illius veritatꝭ ꝙ oppo
situm includat cõtradictionẽ. tamẽ ne
cessitas est ex parte cause ꝓxime coassi
stẽte sibi causa remota. quia termini ap
prehensi ꝛ cõpositi nati sunt nãliter cau
sare euidentiã conformitatis cõpositõis
ad terminos. ꝛ si ponat ꝙ deus coagat
terminis ad istũ effectũ influentia gene
rali. non tamẽ necessitate naturali. sed si
ue sit influentia generalis siue ꝙ plus est
necitas nãlis influendi terminis ad hũc
effectum. patet ꝙ nõ requirit illustratio
specialis. Assumptũ de intentõne Aug.
patꝫ per ipm. 4°. de tri. c. 35°. vbi loquit
de phis infidelibus nõnulli eoꝝ potue
runt aciem mentis ultra omnẽ creaturã
transmittere ꝛ lucẽ incõmutabilis veri
tatis quantulacũqꝫ ex parte attinger ꝙ
xp̄ianos multos ex fide interim soli vi
uentes nõdũ potuisse deridẽt. igit vult
ꝙ xp̄iani credita nõ vident in regul eter
nis. sꝫ phi vidẽt in illis necia multa. idẽ
9°. de tri. 6°. c. uel. 15°. nõ qual sit vniuſ
cuiusqꝫ hominis mẽs ꝛc. quasi dicat cõ
tingentia nõ vident ibi sed necessaria. ꝛ
in eodẽ. 4°. li°. c. 16°. uel. 36°. arguit ꝯtra
istos phos. nunquid quia verissime di
sputant ꝛ documẽtis certissimis persua
dent eternis rõnibus omia tẽporalia fie
ri. propterea potuerũt in ipsis rõnibus
ꝑspicere uel ex ipsis colligere quot sunt
aialium gña. que semina singuloꝝ in ex
ordijs ꝛc. nõne ista omia nõ per illã in
cõmutabilẽ sapientiã sed ꝑ locoꝝ ac tẽ
poꝝ historiã quesierũt ꝛ ab alijs exper
ta atqꝫ cõscripta crediderũt. g̊ intelligit
ꝙ ꝑ regulas eternas nõ cognoscunt illa
cõtingentia que tm̃ per sensus cognoscũ
tur uel per historias credunt. ꝛ tamẽ spe
cialis illustratio magis requirit in credẽ
dis cõtingentibus ꝙ̃ in cognitis necessa
rijs. imo ibi maxime remouet illustratõ
specialis ꝛ sufficit sola generalis. Cõtra
quid igit dicit Aug. 12°. de tri. c. 14°. uel
32°. ꝙ paucoꝝ est ꝑuenire mentis acie
ad rões intelligibiles. ꝛ. 83. q. q. 46. nõ
nisi pure anime ad illas ꝑtingũt. R°.
ista puritas non debet intelligi a vitijs.
quia. 14°. de trini. c. 15°. uel. 34°. vult ꝙ
iniustus videt in regulis eternis quid in
his sentiendũ sit. ꝛ. 4°. li°. c. ꝑallegato.
vult ꝙ phi viderunt veritatẽ in regulis
eternis sine fide. ꝛ questione eadem vult
ꝙ nullus potest esse sapiẽs sine cognitõe

ydearum. eo mō quo Platonem forsan
cōcederet esse sapientē. Sed ista puritas
debet intelligi eleuando intellectū ad cō
siderandū veritatē ue relucent in se non
tm̄ ut relucēt in fantasmate. vbi cōside
randū q res sensibilis extra causat fan
tasma cōfusum. ꝛ vnū p accn̄s in virtu
te fantastica representās. s. rem ꝑm quā
titatem figurā colorē ꝛ alia accn̄tia sen
sibilia. ꝛ sicut fantasma representat tm̄
cōfuse ꝛ p accn̄s ita multi percipiūt tm̄
ens per accidens. veritates aūt pure pre
cise sunt tales ex ꝓpria rōne terminorū
inquantū illi termini abstrahunt ab oi
bus per acidēs cōiunctis cū eis. Nō eni
hec ꝓpositio. Omē totuz est maius sua
parte. ꝑmo vera est: ut totū est in lapide
uel ligno. sed ut totū abstrahit ab omi
bus quibus cōiungit per accn̄s. ꝛ ideo
intellectus qui nunq intelligit totalita
tem nisi in cōceptu p accidēs. puta in to
talitate lapidis uel ligni nunq intelligit
sincerā veritatē hui9 principij. quia nū
q intelligit precisam rōnem termini per
quā est veritas. paucorū igit est pertin
gere ad rationes eternas. quia paucorū
est habere intellectiones per se. ꝛ multo
rum est habere cōceptus tales per acci
dens. sed isti nō dicunt distingui ab alijs
p specialē illustrationē sed p meliora nā
lia. quia habēt intellectū magis abstra
hentē ꝛ pspicaciorē uel propter maiorē
inquisitionē p quā eque ingeniosus per
uenit ad cognoscenduz illas qdditates
quas alius nō inquirēs nō cognouit. Et
isto mō intelligit illud Aug. de vidente
in monte ꝛ vidente inferius aerez nebu
losum ꝛ superius aerē sincerū. 9. de tri.
c°. 6°. uel. 46°. qui eni tm̄ intelligit sem
per cōceptus per accn̄s ipse est quasi in
valle positus circūdatus aere nebuloso.
sed qui separat quidditates intelligēdo
ꝑcise eas conceptu p se que tm̄ relucent i
fantasmate cū multis alijs accn̄tib9 ad
iunctis ipse hz fantasma inferius. s. aerē
nebulosū. ꝛ ipse est in monte inquantuz
cognoscit illā veritatē ꝛ videt verum su
pra. ut istā veritatē supiorē in virtute in
tellectus increati que est lux eterna. Et
isto ultimo mō pōt cōcedi q cognoscū
tur veritates sincere in luce eterna sicut
in obiecto remoto cognito. qr lux icrea
ta est primū ꝑncipiū entiū speculabiliū.
ꝛ ultimus finis rerū practicarū. ꝛ ideo
ab ipsa sumunt ꝑncipia tā speculabilia
q practica. ꝛ ideo cognitio omniū tam
speculabiliū q practicabiliuz p ꝑncipia
sūpta a luce eterna ut cognita ē pfectior
ꝛ purior cognitōe sūpta p principia i ge
nere ꝓprio sicut dictū est i qōne de theo
logie sb̄o. ꝛ est eminētior alia quacunq;
Et hoc mō cognitio omniū pertinet ad
theologū. Cognoscere. n. triangulū hr̄e
tres ut est quedā participatio dei ꝛ hn̄s
talē ordinē in vniuerso q quasi exꝑmit
pfectionē dei. hoc est nobiliori modo co
gnoscere triangulū hr̄e tres q p rōnem
trianguli. ꝛ ita cognoscere q tēpate vi
uendum sit ꝓpter btitudinē ultimā cō
sequendā q est attingendo dei eēntiaz in
se est pfectius cognoscere istud cognosci
bile practicū q p principiū aliqd in gn̄e
moris. puta p hoc q honeste viuenduz
sit. ꝛ isto mō loquit Augu. de luce icrea
ta ut cognita 15°. de tri. ca°. 27°. uel. 82°.
vbi seipsum alloquens: ait. Nēpe ergo
multa va vidisti eaq; discreuisti ab illa
luce qua tibi lucente vidisti. attolle ocu
los ad ipsam lucem ꝛ eos in eam fige si
potes. Sic enim videbis quid distet na
tiuitas verbi dei a processione doni dei
ꝛ paulopost. Hec ꝛ alia similiter certa
oculis tuis interioribus lux ista mōstra
uit. que igit est causa cur acie fixa ipsam
videre nō possis. nisi utiq; ifirmitas ꝛc̄.

Ex dictis patet ad omnes auctorita
tes Augustini. in oppositum ꝛ scd̄m ali
quem dictorū modorū videndi exponi
possunt auctoritates Augu. que occur
runt de ista materia.

De sexto articulo

videndum est quomõ ille tres rationes facte pro prima op. aliquid veri conclu dunt inquantū accipiunt ab Augu. licet nõ cõcludant illã conclusionẽ falsaz ad quã inducunt. Ubi sciendum est ꝙ a sensibilibus sicut a causa ꝑ se ꝛ prin cipali nõ est expectanda sincera veritas quia notitia sensus est vere aliquid per accidens. ut dictū fuit. licet actus sensuum aliqui sint certi ꝛ veri. sed virtute in tellectus agentis qui est participatio lu cis increate illustrantis sup fantasmata cognoscit quidditas rei. ꝛ ex hoc habet sinceritas vera. ꝛ per hoc soluit primuz argumentū Henrici. ꝛ scõm intentionẽ Augusti. non plus concludit. Ad se cundam rationẽ Henrici dico ꝙ anima mutabilis est ab vno actu desperato ad alium scõm diuersitatẽ obiectoꝝ ꝛ suã illimitationez ꝛ imaterialitatẽ. quia est respectu cuiuslibet entis finalit ab actu in non actum. quia non semper est in ac tu. sed respectu primoꝝ principioꝝ quoꝝ veritas nota est ex terminis ꝛ cõ clusionum euidenter deductarū ex ter minis non est mutabilis a contrario in contrarium. a vero in falsum. Regule enim in lumine intellectus agentis intel lectum rectificant ꝛ ipsa species intelligi bilis terminoꝝ. licet in essendo sit mu tabilis. in repraesentando tamẽ in lumie intellectus agentis imutabiliter represen tat. ꝛ per duas species intelligibiles co gnoscuntur termini pmi principij. ꝛ ita illa vnio est vera ꝛ certa euidenter. Ad tertiū dicenduz ꝙ concludit contra eum. quia non ponit nisi speciẽ intelligi bilem uel fantasma. nõ autẽ cõcludit de specie intelligibili repraesentãte quiddita tem. Dicendū autẽ ꝙ si potentie sen sitiue nõ sunt impedite species sensibi lis veraciter reꝑsentant rem. sed in som no potentie sensuū exterioꝝ sunt ligate ideo virtus imaginatiua cõseruans spe cies sensibiles scõm diuersitatem fluxus humoꝝ capitis apprehendit eas tanꝙ res quarū sunt similitudines. quia vim rerum habent scõm philosophū de mo tibus animalium. non plus concludit tertia ratio.

De uestigio

Quero vtruz in omĩ crea tura sit vestigiū trinitatis. Qꝺ non. quia per vestigiū potest inuestigari naturalit illud cuius est vestigium. ergo per creaturaz posset naturaliter inuestigari trinitas. qꝺ est falsum. quia hoc excedit naturalẽ ratio nem. Item si in natura intellectuali est imago trinitatis. igitur non vestigiū cõsequẽtia patet. quia ista habẽt oppo sitas ꝛ distinctas rationes reꝑsentandi. igitur nõ cõueniunt eidem. Item na tura intellectualis. quia nobilioꝛ est. ha bet aliam rationẽ repraesentandi ꝙ alie nature inferioꝛes. ut rationẽ imaginis. sed citra naturã intellectualẽ sunt natu re multe habẽtes ordinem in perfectiõ ne. sicut sunt animata supra inanima ta. ꝛ mixta supra simplicia. ergo i eis erit alia ratio repraesentandi. ita ꝙ ratio ve stigij nõ erit cõmunis omnibus. Con tra. 6°. de trini. ca°. ultimo. uel. 28°. opoꝛ tet igitur ut ꝛ creatorez per ea que facta sunt intellecta cõspicientes intelligamus trinitatẽ: cuius in creatura quõ dignuz est apparet vestigium.

In ista questione

tria sunt videnda. primo quia ꝑm phm omẽs transferẽtes ꝑm aliquã similitudi nem transferũt. Uidenduz primo est de ratione vestigij in coꝛpoꝛalibus vnde translatū est nomẽ eius ad propositum Secũdo videndū est que sit rõ vestigij ꝑm quã transfert ad propositū. ꝛ i quo cõsistat. ꝛ respectu cuius in deo sit ratio vestigij in creatura. Tertio videndū ẽ in quibus fundat respectus vestigij siue creature ad deū siue econuerso cuius di citur vestigium.

Quantum ad primum dicit ꝙ vestigiū est impressio derelicta ex transitu alicuius super vacuū uel plenum ipm imperfecte repꝛesentās ꝛ ideo imperfecte. quia vestigium representat aliquid cōfuse ꝛ sub ratione speciei imago perfecte. quia sub ratione indiuidui. sicut p vestigiuz distinguit equus a boue ꝛ cognoscit ꝙ transiēs est equus non bos. non autē distinguit hic equus ab illo. sed imago distinguit sub ratiōe indiuidui. quia imago iouis non representat cesarem. Quantū ad secundū articulū dicit ꝙ creatura habet ad deuz triplicē relationē sicut ad triplicē causā. ꝛ hoc scđm tres modos relatiuoꝛuz q̄s ponit philosophus. 5°. metaphi. Quātum ad primū modū refertur ad deum relatione fundata super vnū. s. relatōne similitudinis. ꝛ hoc inquantū creatura est exemplata. ꝛ refert ad deum inquantum est causa exemplaris. Quantum ad secundū modū. s. potētie refert creatura ad deū ut productū ad producentē

Quantū ad tertiū modū. s. modū mēsure refert ad deū ut oꝛdinata ad ipsum sicut ad causā finalē. Isti igit tres respectus integrant rationē vestigij. quia vnus non sufficit sine alijs. ut colligitur ab Aug. 83. q. q. 74. d duob' ouis ꝛc. habetur hic. igitur in quo cōsistit ratio vestigij in creatura. Sed respectu cuius est ex parte dei. Rn̄deo respectu appropriatoꝛū tribus personis diuinis. nam creatura per primū respectū. s. similitudinis repꝛesentat artē exemplantez que appropꝛiat filio. per secunduz rep̄sentat potentiam producentis que appropꝛiat patri. per tertiū repꝛesentat bonitatem finientis que appropꝛiat spiritui sancto.

Contra illud qd dicit in primo mēbro. si tantū esset vnū animal. ita ꝙ nō esset aliud possibile in vniuerso adhuc eius vestigium non esset eius imago. qꝛ adhuc non esset eius vestigium similitudo totius sed partis. imago autez est totius similitudo. ꝛ tamē tūc non repre sentaret ipm cōfuse. i. scđm aliquā rationem cōmunem sibi ꝛ alijs.

Quantum ad hoc igit dico ꝙ vestigiū est similitudo illius partis animalis a qua imprimit in aliquid sibi cedens. sed similitudo expressa partis nō est similitudo totius. qꝛ neqꝫ scđm rationē totius in se nec etiam qua totum imediate cognoscit sed arguitiue tm̄. ex hoc ꝙ cognoscit illud repꝛesentatum esse alid illius. ꝛ ideo si illud suppositū sit falsū. puta ꝙ illud imprimens est separatū a toto. ut si pes amputatus a coꝛpore imprimeret vestigiuz. erraret quis circa totuz cuius nata est esse talis pars impressiua vestigij. patet etiā ꝙ si totum coꝛpus esset ita impressū pulueri sicut modo pes est impressus illa imp̄ssio derelicta vere esset imago ꝛ similitudo totius sicut modo vestigiū est similitudo partis. Hoc etiā ad propositū applicando non videt ꝙ prima differentia posita inter vestigiū ꝛ imaginē sit vera quia nulla creatura repꝛesentat deū nisi scđm cōceptus cōmunes ꝛ nō ẜm conceptus speciales. s. speī specialissime. ğ non est differentia creature ad creaturā in rep̄sentando deū in ratione cōmuni ꝛ nō cōmuni. Qđ etiā dicit in secūdo mēbꝛo ꝙ vestigiū cōsistit in illis tribus relationibus nō videt verū. quia licet rō vestigij dicat respectū queadmodū similitudo. realiter tamē nō est respectus tm̄ sicut nō dicit similitudo esse in respectu precise. sed in aliquo absoluto in quo fūdetur relatio similitudinis. ita videt etiam ratio vestigij non esse in respectu p̄cise. sed in aliquo in quo fundat ille respectus. ꝛ hoc probat sic. quia vestigiū est similitudo vestigiati. ex quo cognito cognoscit illud. ergo vestigiū potest precognosci naturaliter illi cui' est vestigiū sed relatio non pōt p̄cognosci termino

naturaliter. Item ꝙ dicit ꝙ illi tres respectus pertinent ad illos tres modos relatiuorū. hoc videt falsum. quia phs 5°. metaphi. ponens differentiā duorū modorū. ad tertiū vult ꝙ in duob' primis modis sit mutua relatio. in tertio autē non. sed tantū vnū dicit ad aliud. quia aliquid est eius. omnis aūt relatio creature ad deum est non mutua. sed tā tum dicit deus ad creaturā. quia creatura ad ipsum. ergo omnis respectus creature ad deum est scdm tertiuz modum.

Quod aūt adducit de primo modo de similitudine non valet. quia illa similitudo que est exemplati ad exēplar nō est de primo modo. quia nō est similitudo vniuocationis sed imitationis. imo pertinet ad tertiū modū sicut manifeste patz per phm qui in tertio modo ponit relationē scientie ad scibile. ⁊ vniuersaliter mensurati ad mensurā. Exemplar autē habet rationē mēsure respectu mēsurati uel exemplati. g̊ ⁊c̄.

Quantum ergo ad secundū articulū cōcedo ꝙ omnis respectus creature ad deū pertinet ad illum tertiū moduz relatiuorū nec in solis respectibus consistit vestigiū sed in aliquibus absolutis. ⁊ forte in aliquo respectu sicut in tertia sui parte. scdm ꝙ assignat Augu. partem vestigij. 6°. de trini. ca°. 9°. uel. 28°. vbi dicit de creaturis. Hec igit omnia que arte diuina facta sunt ⁊ vnitatem quandā in se ostendunt ⁊ speciem ⁊ ordinē. vnitas autē est perfectio absoluta sicut patet per exempla sua ibi vnū aliquid est sicut natura corporū ⁊c̄: species etiam seu forma absolutū aliqd est. sicut patet per exempla sua ibidem. sicut sunt qualitates corporū ⁊ doctrina animarū. Ordo autē aliquē respectū dicit sed non ad finē ultimū sed ad operationem. vnde dicit aliquem ordinem tenet sicut sunt pondera ⁊ collationes corporū ⁊ amores aut delectatōnes animarum. quare ⁊c̄. Hec tria sic sumpta representant sub ratione similitudinis tria correspondentia eis in deo. quia vnitas respicit summā vnitatē primi principij a quo est origo. ⁊ quo ad hoc ait. In illa trinitate summa origo est reruz omniū. Species in creatura representat summā pulchritudinem in deo. vnde ⁊ subdit. ⁊ sūma pulchritudo. Ordo siue operatio in creatura representat operationem perfectissimaz in deo. ⁊ quo ad hoc subdit. ⁊ btissima delectatio. Possunt ⁊ alia multa in creaturis assignari que velut similia representant in diuinis aliqua appropriata personis. puta vnū verum bonū. Unū in creatura representat vnitatē appropriatā patri. Uerum veritatem appropriatā filio. Bonū bonitatem appropriatā spiritui sancto. Et iste omnes pfectiones substantie sunt absolute ⁊ representant absolutas dei pfectiones psonis appropriatas. Aliter multipliciter assignat vestigiū siue i illis que per rationē similitudinis representant aliqua appropriata psonis siue per rationē ꝓportionalitatis. Dico aūt proportionaliter repsentare quando ratio illius representantis nō est formaliter in deo sed aliquid ꝓportionale illi rationi sicut de illa assignatione. Modus: Species ⁊ Ordo: cum qua videt esse eadem illa assignatio. Sapiētie. ij°. In numero pondere ⁊ mensura. Modus accipit pro limitatione ⁊ pro eodē accipit mensura in illa assignatione. Sapiētie. ij°. Pondus autez accipit ibi pro ordine. ⁊ numerus pro specie. Numerus siue species ⁊ pondus siue ordo exponātur sicut in prima assignatione. Sed mensura q̄ est idem ꝙ modus nō representat aliqd sub ratione similitudinis. sed sub ratione proportionabilitatis. quia limitatio ꝓducti representat potentiā illimitataz producētis. ⁊ sic patet quibus in creatura consistit vestigiū ⁊ respectu quorum in diuinis, quia respectu appropriatorū

personis diuinis. Sed quomō acci-pitur ratio vestigij in diuinis cū sit similitudo partis cū in diuinis non sit pars.

Respondeo ut trinitas est quasi qō-dam totum numerale saltem in conceptu intellectus nostri. psona est ibi quasi pars huius totius. ita etiam appropatum persone inquantum appropriatuz est ibi quasi pars eiusdem. quia accipit pro illo cui appropriatur. nec tantū hoc sed etiam appropriabile. licet non acceptum ut appropriatū adhuc est ibi quasi pars eiusdem. quia eius ratio ut est: ⁊ ut concipitur complete saluatur in vna persona. ⁊ per cōsequens ratio eius nō ponit trinitatē: sed ponit cōcomitanter vnitatez alicuius persone in qua sit. licz igitur creatura cōmuniter non representet nec personaz ut persona que est in intellectu nostro quasi pars trinitatis. nec appropriatuz ut appropriatū. Nō enim sic cognoscitur appropriatū nisi cognoscatur illud cui appropriat. representat tamē appropriabile in quo saluat quasi ratio partis modo predicto respectu trinitatis.

Quantum ad tertium

articulum dicitur scōm Boetium de ebdomadibus. ꝙ diuersum est esse. ⁊ id quod est. quia illud quo aliquid est dicitur ratitudo eius. Quo autē ipsuz est quod est. uel aliquid. dicitur aliquitas eius. Hoc intellecto dicitur ꝙ respectus vestigialis in creatura non fundatur in ratitudine rei. sed in aliquitate tantum. ⁊ est formaliter ratitudo eius.

Modus ponitur iste scōm Auicen. quinto metaphi. Humanitas est tantū humanitas. ergo ratio humanitatis nō est res rata. ergo oportet ꝙ aliquo alio extra rationem formalez humanitatis sit ens ratum. Arguitur etiaz ꝙ illud quo formaliter est ratitudo eius sit respectus vestigialis. ⁊ hoc primo sic.

Quicquid includitur in per se intellectu alicuius inquantū tale. est illud quo ipsum formaliter est tale. sed respectus vestigialis includitur in ratione cuiuslibet entis rati. ergo ⁊ cetera. probatio minoris. quia quoddā ens est. qō est ipsum esse. sicut deus. quoddam quod non est ipsum esse. sed cui cōtingit esse. sicut omne aliud extra a deo. quod non est de se esse. sed tantū est ens cui contingit esse. ex hoc arguitur sic. Quodcūqz ens qō non est de se esse sed tantū cui contingit esse non est ens ratum nisi participādo ipsum esse uel inquantū participat ipm esse. sed omne aliud a deo est cui contingit esse ⁊ non est ipsum esse. ergo nō est ratum nisi inquantum participat esse. ergo illa participatione formalit est ratum. Secūdo sic. nihil aliud a deo potest perfecte cognosci sine cognitōne omnium causarū intrinsecarū ⁊ extrinsecarum pmo phisicorū. Tunc vnūquodqz sed si essentia alicuius talis esset absoluta ⁊ nō includeret essentialiter respectuz ad causam extrinsecam posset perfecte cognosci sine cognitione cause extrinsece. ergo oportet ꝙ includat talem respectum. Adducit ad hoc Augusti. 8°. de trini. ca°. 3°. uel. 8°. Uidebis bonum omnis boni ⁊c̃. Item Boetius de ebdomadibus. Si paulisper per intellectum āmoueas ipsum primuz bonum. tunc licet sint bona nō tamē in eo ꝙ sūt erūt bona. ergo aufertur ratio boni ab eis ablato per intellectum primo bono. ⁊ p cōsequens bonitas formaliter in eis dicit respectum. quia participationē sūmi boni. Si arguit contra istam op. per Auerr. ỹ°. metaphi. ꝙ relatio habz debilissimum esse. ergo nō est nec potest esse formaliter ratitudo entis formaliter rati. Dicit ꝙ duplex est relatio. quedam accidentalis. ⁊ quedam substantialis. ⁊ accipit ista distinctio relationis a Simplicio super predicamēta vbi vult ꝙ aliqua in. non cōstituūt predicamēta sicut alia. pro eo ꝙ aliqui respectus sunt

essentiales siue substantiales aliqui nō.
Dicunt igit̄ ꝙ dictum cōmentatoris ve
rum est de relatione accidētali nō de sb
stantiali. Si autē obijcit̄ ꝙ omnis re
latio presupponit fundamentū inesse ra
to. igitur non est ipa ratitudo fundamē
ti. Dicitur ꝙ verū est de relatione ad
ueniente fundamento. non autē de con
stituente fundamentum. ⁊ huiusmodi
est ista ⁊c̄.

Cōtra ista ūt intel-

ligantur verba illa distinguo tria scd̄m
opinionē illius doctoris in cuius dictis
videtur fundari ista op. Quia fm ipsū
res dicit̄ vno modo a reor reris qd̄ est
opinari. ⁊ sic est cōmunis scd̄m ipsum fi
gmentis ⁊ nō figmētis. Secundo mō
res dicit̄ a ratitudine. loco istorū verbo
rum accipio verba planiora. pro re di
cta a reor reris accipio realitatez opina
bilem que cōmunis est scd̄m ipsū figmē
to. ⁊ non figmento. pro re autem dicta
a ratitudine accipio scd̄m intentionem
suam realitatē quidditatiuā. quia ponit
rem quidditatiuā esse ratam per hoc ꝙ
est exemplata qd̄ non conuenit figmen
tis. vltra ista non restat nisi realitas exi
stentie actualis. Habemus ergo tria
per ordiuem. realitatē opinabilez. quid
ditatiuam ⁊ existētie. Quero tunc quid
intelligit per aliquitatem. Si realitatez
opinabilem cum illa sit cōmunis alicui
⁊ nihilo. illa de se nihil est. igitur si rati
tudo fundet̄ in aliquitate sic sūpta sicut
quidditas uel essentia in supposito fun
datur in nihilo. ⁊ qd̄ fundat̄ in nihilo.
nihil est. quia quod nihil est ad se nihil
est ad aliud. 7°. de trini. ca°. 3°. ergo rati
tudo nihil est. igitur tota res composita
ex ratitudine ⁊ aliquitate erunt duo ni
hila. Si aliquitas dicat̄ realitas quid
ditatiua. Quero quid intelligit per rati
tudinem aut realitatem quidditatiuā.
aut realitatem existentie. Si quiddita
tiuam. igitur dicere ratitudinem funda
ri in aliquitate est dicere realitatez quid
ditatiuam fundari in realitate quiddi
tatiua. quod nihil est. Si realitatem exi
stentie. Contra. igitur illi realitati exi
stentie p̄supponitur ratitudo. quia res
scd̄m istam opinionem habet vere esse
ratum ante esse existentie. ⁊ ita non po
test prima ratitudo eius esse existentie.
Si dicas ꝙ aliquitas que est realitas
opinabilis est quid cōmune alicui ⁊ ni
hilo. Sed alia est aliquitas que est pro
pria figmentis. ⁊ alia que est propria rei
possibili esse. que non competit figmen
tis. ex qua componitur res habens ali
quitatem ⁊ ex ipso esse sicut ex ratitudi
ne sua. Contra. hoc est dicere ꝙ du
plex est aliquitas. alia alicuius ⁊ nihili.
alia alicuius tantū. sicut si diceretur du
plex est albedo. alia albi ⁊ nigri. ⁊ alia
albi tantū. Et preterea de illa aliqui
tate propria entitati possibili quero. aut
illa est respectus tantū ⁊ fundatur in ali
quitate cōmuni. quia illa sola precedit
eam. ⁊ tunc fundabitur in nihilo. ut di
ctum est. ⁊ tunc erit nihil aut illa aliqui
tas propria est absolutum ⁊ per eam di
stinguitur res habens eam a figmentis
per te. igitur ista est prima ratitudo rei
⁊ absoluta. ⁊ ita respectus non erit pri
ma ratitudo rei. Preterea secūdo sic
Humanitas aut habet de se conceptuz
cui non repugnat aliquid subesse in effe
ctu aut cui repugnat de se aliquid sub
esse in effectu. aut cui de se aliquid sub
est in effectu. non tertio modo scd̄m om
nem opinionem. quia hoc est propriuz
soli deo. Si detur ꝙ de se repugnet
sibi aliquid subesse illi conceptui. igitur
per illum respectum aduenientem non
potest ei competer̄ ꝙ aliquid possit sibi
subesse. quia qd̄ repugnat alicui ex par
te sui nō potest ei non repugnare stante
natura eius. ⁊ ita non fit sibi non repu
gnans per aliquē respectuz aduenientē.
ergo cōceptus humanitatis est talis cui

de se non repugnat aliqd subesse in effectu. sed talis conceptus entis rati scdm op. istius magistri. quia cōceptui figmēti repugnat aliquid subesse in effectu. Preterea phs. 4°. metaphi. ex opiniōe dicentiū omia apparētia esse vera, infert istud impossibile ꝙ oia erunt ad alidd. qd nō intelligit tm̄ denominatiue. quia sic omnia esse ad aliquid verū est. saltez omnia alia a deo. ergo intendit inferre pro maximo incōuenienti omia esse eēntialr̄ ad aliquid. hec autē op. ponit oia esse essentialiter ad aliquid. ergo hec cōclusio omnia esse ad aliqd apud phm ē magis incōueniens ꝙ ista omnia apparentia sunt vera. Respondet. philosophus dicit ꝙ omia erūt ad aliquid scilicet ad opinionē et sensum. Contra. in argumento ducēte ad impossibile. conclusio debet eque uel magis esse impossibilis ꝙ premissa. ista conclusio illata quatenus sic illata non differt a premissa que ponit omnia esse vera propter apparentiā eorum sensui uel opinioni nisi in hoc ꝙ infert omnia esse ad aliqd. ergo si in aliquo habet maiorē impossibilitatē ꝙ premissa est illa impossibilitas omnia sunt ad aliqd simpliciter. Quarto sic. humanitas inquantū humanitas aut habet tantū quid nominis. aut habz quid rei qd repugnat figmentis. si primo mō igit de humanitate inquantū humanitas non plus est scientia ꝙ de chimera. et per ꝯsequēs methaphysica que est de quidditatibus nō magis est scientia ꝙ si esset de figmentis nō intelligibilibus propter cōtradictionē inclusaz in eis. Si vero humanitas inquātū humanitas habet quid rei qd repugnat figmētis. ergo humanitas vnde humanitas ē quid ratum. Respondet ꝙ humanitas vnde humanitas habet aliquā diffinitionē. sed illa non indicat ens ratum. quia figmēta possunt habere genus et differentias. et ita diffinitionē. sed ad habendū rationem completā entis rati. oportet addere respectum ad ens imparticipatū. Istud non respondet ad argumentū quin metaphysica nulla sit scientia. Similiter qd dicit de figmētis: ꝙ figmenta habēt genus et differentiā. falsum est. quia omne tale habet rationem in se falsam et includentē contradictionē. quia vna pars repugnat alteri. sed tales partes nunꝗ sunt genus et differētia. quia differentia est per se determinatiua generis. et per consequens non repugnat ei.

Secundo contra

opinionem arguit ex dictis eius. primo sic. Quodlibz ens est formaliter actiuū sua ratitudine. quod probat. quia ratitudine est formaliter in actu. Sed nihil scdm ipsum est formaliter actiuū relatione. quia relatio non est principiū agēdi. ergo ratitudo nō est relatio. Itē secundum ipsum nulla cratura inquantū rata differt spē ab illo esse qd est deus. sed ipsuz esse qd est deus scdm omnē opinionem est absolutū. quomō igit illud qd est formaliter relatio non differt specie ab eo. quod est absolutū. Item scdm ipsuz ens rationis participat ens ratum. non tamē formaliter est res rata. ergo participatio talis non est formaliter ipsa ratitudo. quare etc.

Quantum ad istuz

articuluz dico ꝙ nullus respectus est ratitudo siue quo aliquid est firmum ens vel verum ens uel certū ens in quacūqz entitate. quia omnis respectus aliquid habet in quo fundat quod scdm se non est ad aliud. et in illo priori in quo ē. est essentialiter ens ad se si non est essentialiter ens certum aut ens firmum nō erit capax alicuius respectus per quem fiat ens ratum. quia ens non ratum si fiat ratū aut fiet ratū ex se. qd includit ꝯdictionē. quia quicqd est ex se aliqle est necio tale. aut ab aliquo causante fiet ratum.

ꝛ ſi hoc prius nãliter abſolutũ aliquod
pōt terminare illã cauſationez q̃ reſpe
ctus. quia formalis rō cuiuſlibet termi
ni pmi pducti nō ē neceſſario reſpect⁹.

Ad rationes pro

op. oppoſita quantũ ad iſtũ tertiũ arti
culum. Ad illud Auic. de humanitate
dico q per hoc q dicit q equitas ē tm̃
equitas. ly tm̃ nō excludit illa que ſunt
de per ſe rõne equitatis. cuiuſmodi ē en
titas rata. ſed excludit illa que ſunt p ſe
paſſiones entis. vt vnuz actus ꝛc̃. ſicut
patet ibi per lr̃am ſuã. Ad 2m tam ma
ior eſt falſa q̃ minor. maior. quia aĺ in
eſt per ſe homini ꝛ eſſentialit inquantũ
homo. nō tñ animalitas eſt qua forma
liter homo eſt hō. Si addat in maiori
quicquid p ſe includit in intellectu ali
cuius tanq̃ ultimũ in eo: vera eſt. ꝛ ſic
minor eſt falſa. cũ probat per alium p
ſyllogiſmum. creatura eſt cui conuenit
eſſe ꝛc̃. dico q maior illius proſyllogiſ
mi falſa eſt ſi per ly inquantũ intelligat
reduplicari aliqd per ſe primo mō. vel
ſi accipiat in maiore participando gerũ
diuũ ꝛ prout exponit p quia ſi p ly qꝛ
intelligat cauſalitas ptinens ad primũ
modũ per ſe. maior eſt falſa eodē mō.
quia per ſe primo mō pticipatio ipa nō
eſt quo ens eſt formaliter ratũ. ſi aũt in
telligat per ly inquantũ cauſalitas per
tinens ad ſecundũ modũ per ſe. qualis
eſt in ſubiecto reſpectu pprie paſſionis
ſic cōcedo q tale ens inquantũ tale ens
puta lapis inquantũ lapis participat eē
nō tamē eſt proprie vera ecōuerſo. ſ. q
inquantũ participat eſt ens. Exempluz.
hec falſa pprie loquēdo homo inquan
tum riſibilis eſt homo. etiã intelligendo
per ſe ſecũdo mō. ꝛ multo magis per ſe
primo mō. tñ hec eſt vera homo inquã
tum hō eſt riſibilis ſecũdo mō. ſic in p
poſito. iſta nō eſt cōcedenda: lapis iquã
tum participat eſſe eſt ens ſumēdo iquã
tum ut. s. dcm̃ eſt 2°°. tñ pōt cōcedi aliq
mō illa pma. q lapis inquantũ lapis p
ticipat ipm eſſe ita q lapis poſitus in en
titate rata de neceſſitate ꝛ p ſe 2°° habet
reſpectũ participatōis ſine qua ipm eſſe
includit ꝯdictionē. ſicut ſubiectũ eē ſine
ppria paſſione uel fundamentuz neciuz
relationis eſſe ſine relatione poſito tmi
no illius relationis. Tũc intelligo ſic. q
in primo inſtanti nature eſt enſ q ē ipm
eſſe. ſ. deus. in 2°. lapis eſt ens ratũ abſo
lutũ qð nec intelligit tũc ut participans
necnō participãs. in 3° eſt ipſa participa
tio ꝛ reſpectus quidã ꝯñs ad ipm lapið

Ad argumentũ ð pmo phicoꝝ de cau
ſis dico q aliud eſt relationē eſſe priorez
cognitōe cauſati cogniti p cãm. ꝛ aliud
ipſam includi in cognitōne cauſati. licet
enim prius lapis habeat reſpectũ ad de
um q̃ lapis cognoſcat. ꝛ ideo nō cogno
ſcit perfecte niſi cognito deo. tñ lapis co
gnoſcit nō cognito reſpectu ad deũ. ꝛ ex
hoc ſequit q ille reſpectus nō eſt de eēn
tia lapidis. quia nihil pfecte cognoſcit.
niſi cognito eo qð ē de eēntia ſua. Ad
Aug. dico ꝛ ꝯcedo q qðcunq aliud bo
num eſt per participationē bonuz. ſꝫ nō
vult auctas q participatio ſit de eēntia
illius boni. Ad Boetiũ dicendũ eſt q
auctas ꝯcludit oppoſitũ. quia ibi ponit
ſubtractionē pmi boni per intellectum.
ꝛ hoc poſito loquēdo de creaturis. dicit
q loquēdo de eſſe earũ licet ſint ꝛ bona
ſint. nō tñ inquantũ ſũt bona ſũt. ſic igr
ipſe ſubtrahens ſm intellectũ pmũ bo
nũ loquit de creaturis ſm eſſe creatura
rum. ſed ſi eſſe creaturarũ eſſet reſpectus
ad ſũmũ bonũ nō ſolũ eſſet cōtradictio
ſubtrahere primũ bonũ ꝛ loqui de eſſe
creaturarũ ſed etiã non eſſet intelligibi
le. quia nō eſt intelligibile ponere reſpe
ctum ſubtrahendo terminũ reſpectus.
igit intelligit q eſſe creaturarũ ſit abſo
lutum. ſed bonitas apud eũ dicit quen
dam fluxũ a primo bono. ꝛ veruz eſt q
iſte terminus fluxus dicit reſpectũ. ꝛ iðo
nō pōt cōpetere rei abſolute. ſi ergo res

ꝟm esse suū non essent a p̄mo bono: nō essent bone inquantū sunt. quia inquātum sunt nō fluerēt a primo bono. eēnt tamē bone per accidens si ꝟm esse aliud fluerent a p̄mo bono. sicut lapis si non esset ꝟm se a voluntate primi boni. sed tm̄ ꝟm duriciē inquantū durus esset bonus. quia a volūtate primi boni esset inquantū durus. licet non inquantū lapis uel inquantū ens. patet igit̄ ꝙ accipit bonum pro respectu fluxus a primo bono ⁊ hoc etiā mō bonitas in alijs entibus a deo nō est: nisi quia sūt a volūtate primi boni. sed ista nō est ꝑfectio absoluta ⁊ intrinseca creature. ⁊ ideo bonitas ꝟm aliam rōnem absolutā nō dicit respectū ad creatorē. licet bonitas ut accipit ibi dicat.

Ad primum argu-

mentū principale dico ꝙ per vestigiū distincte inuestigat̄ illud cuius est imago .s. pars totius. sed totū nō inuestigatur nisi indistincte. sicut totū cognoscit̄ ex ꝑte. ita in proposito ꝑ creaturā inuestigatur appropriatū. nō tñ inquantū appropriatū sed ip̄m qd̄ est appropriabile cuicunq3 persone. sed nō ꝓpria ꝑsonarū. ⁊ ideo trinitas cuius conceptus est in intellectu quasi totalis inuestigat̄ quasi ꝑ similitudinē partis. Ad secundū dico ꝙ quelibet essentia creata inquantū talis essentia creata est ꝟm determiatū exemplar. ⁊ ideo quelibet representat deū sꝫ ratione vestigij. natura aūt intellectual' inquantū habꝫ in se essentiā vnā ⁊ opationes multas inter quas est ordo originis repñsentat trinitatē rōne omniū istorum ꝯcurrentiū in tali natura. ita ꝙ natura intellectualis nō eodē est vestigiuꝫ ⁊ imago. sicut patebit magis in qōne de imagine. Ad ultimū dico ꝙ non est in essentijs creaturarū ꝓpter ordinē ip̄arꝫ alia ratio repñtandi ꝙ̄ ratio vestigij. sed quia in aliqua nā cōcurrūt multa representātia vnitatē ⁊ trinitatē. ideo illa nā talis habet rōnem imaginis sicut nā intellectualis. talis aūt cōcursus nō est in aliqua natura inferiori nā intellectuali. ⁊ ideo omnes nature alie inferiores habent ꝑcise rationē vestigij ⁊c̄.

Circa tertiam

partē distinctionis. s. d̄ imagine. Quero primo de memoria. vtruꝫ in parte intellectiua ꝓprie sumpta sit memoria ꝓprie. i. habens speciem intelligibilē priorē nāliter actu itelligendi. Et videt̄ ꝙ nō. quia oīs sp̄es impressa ab obiecto rep̄sentat illud sꝫ illa rōne qua imprimit̄ ab eo. ⁊ si imprimit̄ ab alio adhuc rep̄sentat sub eadē rōne: sub qua rep̄sentaret si imp̄meret̄ ab obiecto. alioq̄n nō esset vera species eius. sed sp̄es q̄ñ imprimit̄ ab obiecto imprimitur ab eo ut singulare est. quia actio est singularis. g̊ species impressa a quocunq3 nō pōt rep̄sentare vl'e. sed tm̄ vl'e repñtat̄ intellectui. g̊ nulla sp̄es imp̄ssa repñtat intelligibile sub rōne intelligibilis uel vl'is. secūdo sic. pñtia obiecti ē cā pñtie speciei ⁊ nō ecōtra. nō enim quia sp̄es est in oculo. ideo obiectū est p̄sens. sed ecōuerso. g̊ p̄ma rep̄sentatio obiecti nō est ꝑ sp̄em. g̊ sup̄flue ponit̄ sp̄es ꝓpter pñtiam obiecti. tertio sic. quelibet sp̄es si esset in intellectu eēt forma nālit̄ agēs ad intellectionē. sed multe possunt esse in intellectu simul si vna ponit̄. g̊ omnes ille naturaliter agerēt ad intellectiones sibi correspondētes. g̊ simul eēnt plures intellectiones in intellectu correspondētes illis plurib' specieb'. si enim aliqua illarū ageret nāliter. ⁊ tñ nō esset intellectio ꝟm eā sequeret̄ ꝙ nunq̄ possit esse intellectio ꝟm eā. quia causa nāliter agens quādo agit: agit ꝟm ultimū potētie sue. sed si tūc nō potest habere effectū: nūq̄ habebit. pluralitas aūt ista sp̄erum q̄ sequit̄ ex ypothesi improbat̄ per illā ratōnem Algazel'. 4. metaphi. q2 sicut vnuꝫ

orpus non pōt simul figurari diuersis iguris. ita non videt idē intellectus pos e figurari simul diuersis obiectis. qd tn̄ equeret ponendo simul plures spēs intelligibiles. quarto sic. quia tunc videt equi ꝙ intellectus nō patiet ab intelligi ili inquantū intelligibile. sed tn̄ paciet assione reali recipiēdo quandā formā que erit sicut pfectio eius realis. recipit nim speciez illā ut subiectū recipit acci lens reale. ⁊ ita non patit intellectus inquantū intellectus ab intelligibili iquātum intelligibile. ⁊ ex hoc sequit ꝙ intel igere nō erit motus rei ad animā. imo omnis intellectio erit actio eius absoluta sicut forma stans nō habens aliquez erminū extra. Ad oppositū sic. Intel ectus quādoqz est in potētia ppinqua accidētali ad intelligendū qui pri⁹ fuit n potētia essentiali ⁊ remota. istud aūt o est i intellectu nisi p aliquā mutatio em nō obiecti. pz. quia in obiecto tn̄ ē elatio rōnis. g ipsius intellectus. igitur sta mutatio que fit ad talē potentiā pinquā videt esse ad aliquaz formā per quā obiectū intelligibile est pn̄s intellectui. que forma erit prior nāliter actu in elligendi. quia prior est natura potētia ppinqua qua quis est potēs intelligere ꝙ sit actus intelligendi. illa autez forma p quā obiectum est sic presens vocatur ergo in intellectu est ponere speciem in elligibilem.

In ista questione negat omis species intelligibilis pcedēs naturalit actū intelligēdi pter ratiōes positas ad pmā partē qōnis. Modus aūt ponendi est iste. habita impressione speciei sensibilis in organuz sensus. ⁊ toto illo pcessu usqz ad virtutē fantasticā intellectus agens abstrahit ab ipso obiecto in fantasmate ⁊ īmutat intellectum possibilē ad simplicē apphensionē cēntic. ita tn̄ ꝙ intellectus possibilis nullaz speciē impressam recipit a fantasmate. nec est obiectū pn̄s intellectui: nisi quia prius in imaginatione. ⁊ hoc probat ex ista deductione. sensus eni recipit spēm aliam ab actu. uel quia organuz est eiusdem rationis cū medio. uel quia species illa recepta est dispositio propinqua ad actum sentiendi recipiendū. neutrū istorum cōcurrit in intellectu. est enim intellectus virtus nō organica. ⁊ de se sūme disposita ad actū intelligēdi. igit intellectus nullaz speciē recipit priorem actu. Hec dicit esse intentio Aristo. 3°. de anima. vbi cōmendat antiquos dicētes animā esse locum specierū non totā sed intellectiuā. hec aūt distinctio Aristote. non videt esse bona intelligēdo ꝙ alie ptes nō habent species. sunt enim species in parte sensitiua. sed qz alie partes non habēt species ut loca. sed ut subiecta habent accidentia. intellectus aūt habz eas ut locus. quia ut formā expressam non impressā. Hic etiā accipit qd dicit. 3°. de anima. ꝙ speculamur qd quid est in fantasmatib⁹. ⁊ ꝙ fantasmata se hn̄t ad intellectū sicut sensibilia ad sensuz. ⁊ ꝙ nihil intelligimus sine fantasmate. ⁊ plura similia dicit. Ex his cōcludit ꝙ nullam ponit spēm intelligibilē. quia si ipa poneret intellectus nō specularet qd qd est in fantasmatibus sed in spē intelligibili. similiter nō oporteret intellectū cōuerti ad fantasmata sed sufficeret spēs intelligibilis in qua haberet obiectū psens ad qd converteretur. Si arguit cōtra hoc. quia per philosophū ibidem ꝙ necesse est ꝙ aut res sint in anima aut species earum: ⁊ res non sunt. ergo species. Dicit ꝙ ex parte intellectus est species impressa que est habitus uel actus. uel species expressa que est species in fantasmate uel quidditas. que quidditas relucens in fantasmate est species respectu singularis. Non enim hic lapis est in anima. sed quidditas que est species respectu huius lapidis.

Hec etiaz ponit intentio Aristo. qui
vult q̄ verbū gignit non ex specie sed ex
habitu. dicit eni. 15. de trini. c. 10. uel. 24
q̄ ex ipsa scientia quā memoria tenem⁹
nascit verbum. ⁊ ex eodē. ij°. uel. 28°. gi-
gnit verbū de scientia que manet in aīo
Idem ponit doctor quidā negādo spe-
ciem intelligibilē. ⁊ ptractat illā rationē
de organo que tacta est in positione ista
Ponit etiā aliā rationē talē. quia que
cunq̧ potētia est in potētia p̄mo ordina
ta ad aliquē actū primo pficit ſm talez
actum ab agente pportionato p̄ñte. sed
potētia apprehēsiua est potētia p̄mo or
dinata ad hunc actū. s. apprehēsionem.
ḡ ab agēte pportionato p̄mo potētia p
ficitur ſm actū istū qui est apprehēdere.

Contra istā opinio

nem arguo sic. siue intelligat singulare
siue nō: nō est cura ad ppositū. certū est
enim q̄ vl'e pōt ab intellectu intelligi. ⁊
magis ponit a p̄hīs q̄ intellectus est po
tentia distincta a potentia sensitiua ppt
intellectionē vl'is ⁊ ppter cōpositionē ⁊
diuisionē ⁊ ppter syllogisationē q̄ pro
pter cognitionē singularis si posset intel
ligere singulare. Ex hoc igit manifesto
q̄ intellectus pōt intelligere vl'e accipio
hanc ppositionē. Intellectus pōt haber
obiectū actu vl'e pfecte sibi p̄ñs in rōne
obiecti prius nāliter q̄ actu intelligat. ex
hoc sequit ppositū q̄ in illo priori ha
bet obiectū sibi p̄ñs in specie intelligibi
li. ⁊ ita hz speciē intelligibilē priorē actu
Añs assumptū videt satis manifestum
quia obiectū in ratione obiecti est prius
nāliter actu. igit vl'itas que est ppria cō
ditio obiecti inquantū obiectū precedit
actū intelligendi ⁊ sb illa ratione opor
tet obiectū esse p̄sens. quia p̄sentia obie
cti p̄cedit nāliter actum intelligendi.
Consequētiā probo. p̄mo ex parte vl'i
tatis obiecti. secūdo ex parte p̄ñtie. ex p-
te vl'itatis obi arguo sex vijs. quaꝝ due
p̄me sumunt ex parte fantasmatis repre
sentantis. ⁊ due ex parte intellectus agē
tis. ⁊ due ex parte cōioris ⁊ minus cōi
Primo arguo sic. species ex hoc q̄ t
lis species hz talē rōnem representādi.
hoc respectu obiecti sub tali rōne repr
sentabilis. ḡ eadē species manēs non h
duas rōnes representatiuas. nec ē resp
ctu duarū rōnuz representabiliū. sed r
presentare obiectū sub ratōne vl'is ⁊ sin
gularis requirit duplicem rōnem repr
sentatiuā ⁊ est respectu duplicis rōnis r
presentabilis formalit. igit idem manē
idem nō representat sic ⁊ sic. ḡ fantasm
qd de se representat obiectū sub ration
singularis nō pōt ipsum representare s
ratione vl'is. Rndet q̄ species eadē su
alio ⁊ alio lumine representat obiectu
sub alia ⁊ alia rōne. sicut nocte lucenti
in lumine diei representant se sub rati
ne coloratorū. in lumine aūt noctis s
ratione lucentiū. sic in proposito per l
men intellectus ⁊ fantasie eadē spēs pō
representare opposita in obiecto. Co
tra representatiuū prius naturalit est a
quid in se q̄ in tali lumine uel tali repr
sentet. quia enim est talis species. ideo c
gruit sibi lumen in quo representet vn
⁊ nō aliud. alioquin posset poni q̄ ead
species representaret colorē ⁊ sonū. qu
species illa ut in aere tremulo represen
taret sonū ut in aere illuminato rep̄se
taret colorē. ⁊ ita nō posset ostendi ali
distinctio representatiuoꝝ. in illo igitu
priori oportet intelligere vnitatē specie
in se quā cōsequit vnitas representatio
nis ⁊ obiecti representabilis per ipaz i
quantū per ipaz representat. ⁊ ita aliq
qd est idē in isto priori nō pōt habere d
uersam rōnem representandi nec pōt r
presentare idem sub alia ⁊ alia ration
representabilis. Nec exemplum uale
ad propositū. imo est ad oppositū. ue
quia due qualitates sunt in tali corpor
ut lux ⁊ color quarū altera multiplica
se in lumine maiori presente alia in mi
nori quando nihil aliud efficacius mo

uens mou

in luce maiori sed efficcius mouēs tm̄
pcipitur. ⁊ minus efficaciter mouēs nō
percipit sicut stelle de die multiplicāt ra
dios suos sed non vident. quia aliud lu
minosius efficacius mouet visum. vel si
vna est qualitas sensibilis in tali corpo
re ipsa virtualit cōtinet 2° rep̄sentatiua.
color enī quodāmō cōtinet lucē cum sit
lux in corpore terminato. ⁊ ideo in alio
⁊ alio lumine causat diuersa rep̄sentati
ua. aliud. s. in maiore ⁊ aliud in minore
⁊ ita semp stat ꝙ nō sit idē representati
uum obiecti sub diuersa rōne rep̄senta
bilis quantūcūqz aliud lumē ⁊ aliud cō
currat. Si rn̄deat ꝙ idē scđm eandem
qualitatē pōt esse simile diuersis sic vnū
albū scđm eandē albedinē est simile di
uersis albis. hoc nihil est ad ꝓpositū. qz
in relationib⁹ ordinis eēntialis non pōt
esse alia ⁊ alia dependētia in aliquo ad
duo in eodē ordine. vtputa eiusdē mēsu
rati ad duas mēsuras i eodē ordine nec
eiusdē pticipantis ad duo pticipata. nec
eiusdem effectus ad duas causas totales
in eodē ordine. sicut probatū est in que
stione de vnitate dei. g̊ in ista relatione
vbi non est tantūmō similitudo sed imi
tatio ⁊ exēplatio passiua impossibile est
idē absolutū referri ad diuersa. ⁊ ita nō
pōt esse eadem species in rōne rep̄senta
tiui diuersorū sub ratione diuersorum.
Secūdo ad istud primū mēbrū arguo
sic. quia rep̄sentatiuū scđm totā virtutē
suā representans obiectū aliqđ sub vna
rōne nō potest simul rep̄sentare idē uel
aliud sub alia ratione obiecti. sed fantas
ma in eodē instanti in quo intelligit vni
uersale scđm totā virtutē suaz represen
tat obiectū ut singulare virtuti fantasti
ce. quia tunc est actualis imaginatio illi
us obiecti in singulari. ⁊ ptz ꝙ scđm to
tam virtutē fantasmatis. quia al's virt⁹
fantastica nō posset habere p fantasma
ita pfectū actū circa obiectū sicut obie
ctum natū est representari p illud fantas
ma. igit tūc nō pōt representare obiectū
sub alia ratione rep̄sentabilis. Ex alio
mēbro arguit sic. Intellectus agens est
potentia mere actiua scđm phos. quia
est illud quo est omnia facere. sicut pos
sibilis est quo est omia fieri. ⁊ scđm phi
losophū est sicut ars ad materiā. i. ita cō
paratur ad intellectū possibilē sicut ars
ad materiā. omnis autē actio realis ha
bet aliquē terminū realē ⁊ vnū. ille autē
terminus realis nō est in fantasmate. qz
intellectus agens nihil causat in fantas
matibus. quia illud receptū esset exten
sum. ⁊ ita intellectus agens nō transfer
ret ab ordine in ordinē. nec illud eēt ma
gis ꝓportionatum intellectui possibi ꝙ̄
fantasma. g̊ est in intellectu possibili. qz
nihil recipit in intellectu agēte. illud aūt
primū causatū nō pōt poni actus intelli
gendi. quia p̄mus terminus actionis in
tellectus agentis est vniuersale in actu.
vniuersale aūt in actu p̄cedit actū intel
ligendi sicut predictū est in antecedente.
quia obiectū sub rōne obiecti p̄cedit ac
tum. Et confirmat ratio. quia intelle
ctus agentis est facere de non vniuersali
vniuersale. uel de intellecto in potentia
intellectū in actu. sicut dicunt auctorita
tes phi ⁊ cōmentatoris. vnde cōmenta
tor. 3°. de anima dicit. ꝙ si essentie reruz
essent vniuersales sicut posuit Plato nō
indigeremus scđm ipsū intellectu agēte.
cum aūt vniuersale inquantū vniuersa
le nihil sit in existentia. sed tm̄ sit in ali
quo ut representante ipsū obiectū sb̄ ta
li rōne. Ista verba nullū intellectum ha
bent nisi quia intellectus agens facit ali
quid rep̄sentatiuuz vniuersalis de eo ꝙ
fuit rep̄sentatiuū singularis. quōcunqz
illud de intelligat. materialit uel virtua
liter. hoc realiter est facere rep̄sentatiuū
sub ratione vniuersal. quia actio realis
nō termiat nisi ad rep̄sentatiuū obiecti
sub ratione vniuersalis. ergo talis actio
intellectus agentis terminat ad formaz
aliquā realem in existentia que formali
ter rep̄sentat vniuersale inquantuz vni

uersale. quia aliter nō possit terminari
actio eius ad vl'e sub rōne vl'is. Itē 2°.
ſm istā viā sic. Intellectus agens in rōne
actiui nō excedit possibilē in rōne passi
ui. ḡ quicq̄d causat ab intellectu agente
recipit in possibili. ḡ primus terminus
actōis intellectus agētis recipit in possi
bili. ⁊ ita cū prima actio intellectus agē
tis sit ad vl'e in actu. illud vl'e uel illud q̄
ipsum habet esse tale recipiet in intelle
ctu possibili. Scōm tertiā viā arguit
p̄mo sic. Habitus minus vl'is ⁊ magis
vl'is sunt distincti habit⁹ ꝓprij. alioquin
metha^{ca}. ut methaphysica nō esset ha
bitus distinct⁹ intellectus. qꝛ esset de vl'is
simo obiecto ad oia alia obiecta. habi
tu aūt vl'iori cōtingit vti nō utēdo aliq̄
alio habitu minus vl'i. ḡ cōtingit haber̄
actū circa vl'ius eo mō quo respicit ab
habitu illo vl'iori nō habēdo actū circa
minus vl'e. sed nō habet actus intelligen
di circa vl'ius nisi ip̄m sub tali rōne sit p̄
sens intellectui sub rōne p̄ntis. sed nō ha
betur actus intelligēdi circa ip̄m in rōe
p̄sentis nisi sub rōne vl'is. ḡ vl'ius potest
esse p̄sens intellectui absq̄ p̄ntia alicui⁹
minus vl'is sed si p̄cise intelligeret obm̄ i
fantasmate nunq̄ esset vniuersale p̄sens
nisi in minus vl'i. quia nunq̄ nisi in sin
gulari fantasiabili. ḡ est p̄sens in specie i
telligibili ex̄nte in intellectu. Item ulti
mo q̄ ad hanc viā arguo sic. vl'ius nūq̄
apprehendit quantū ad suā indifferētiā
totam qn̄ apprehendit in suo inferiori.
tota eni indifferētia vl'ioris est scōm qd
ip̄m ut conceptū est idē cuilibet inferio
ri. nunq̄ aūt cōmuni⁹ ut cōceptū tm̄ in
inferiori aliquo est idē cuilibet inferiori
suo. sed p̄cise illi in quo ꝯcipit. ḡ qdcūq̄
vl'e conceptū in singulari uel cōmunius
in minus cōi nō cōcipit scōm totā suā
indifferentiā. potest aūt intellectus con
cipere illud ſm totā suā indifferentiā. ḡ
nō ꝯcipit p̄cise cōmunius in minus cōi.
uel vl'e in singulari. ⁊ ita nō p̄cise cōcipit
vniuersale in fantasmate. fantasma eni

nō est proprie nisi ipsius singularis. ⁊ h
inquantū est singulare spēi spālissime. ⁊
hoc si fantasma sit sibi impressū ab aliq̄
debite ꝓpinquato. De secūdo mēbro
.s. p̄sentia obiecti. probat illa ꝯsequētia
p̄ma. p̄mo sic. aut intellectus pōt haber̄
obiectū sibi p̄sens in rōne obiecti intelli
gibilis absq̄ hoc q̄ sit p̄sens alicui potē
tie inferiori aut nō. si nō igit nō pōt hr̄e
aliquā operationē sibi ꝓpriam sine po
tentijs inferioribus. quia si nō pōt habe
re obiectū suū sibi p̄sens sine eis nō pōt
habere operationē sine eis. igit nec esse
sine eis. scōm argumētū phi in ꝓhemio
libri de anima. vnde nō cōtingeret inte
lectus separi a corpore sicut perpetuū a
corruptibili nisi posset habere opatōem
ꝓpriam nō depēdentē a parte sensitiua
si aūt pōt habere obiectū p̄ns absq̄ ei⁹
p̄sentia potētie inferioris. ḡ habet. h ꝯse
quētia ꝓbat. quia agentia talis p̄sentie
obiecti. s. fantasma ⁊ intellect⁹ agens sūt
sufficient̄ appropinquata intellectui po
sibili ⁊ agunt p̄ modū nature. ⁊ ita cau
sant necessario in illo p̄ntiam cuius ē re
ceptiuus. mō obiectū nō est p̄ns intelle
ctui possibili in cognitione abstractiua
ante actū elicitū nisi per aliqd rep̄ntati
uū qd voco speciē. ⁊ sic habeo ꝓpositū
Secūdo sic. alie potētie cognitiue ha
bent obiectū presens eis nō solū p̄ntial
tate secūdaria. s. quia illa sūt p̄ntia aliq̄
potētijs inferioribus sed ꝓpria p̄ntiali
tate. sicut sensus cōmunis habet colori
sibi p̄sentē nō tm̄ inquantū est p̄sens vi
sui sed quia habet spēm eius p̄ntem i or
gano sensus cōis. ḡ cū hoc sit p̄fectionis
in potētia cognitiua. s. posse haber̄ obm̄
sibi p̄sens sub rōne qua est obiectū talis
potētie sequit̄ q̄ intellectus non tm̄ pōt
habere obiectū sibi p̄ns. quia p̄ns ē vir
tuti fantastice. sed ꝓpria p̄ntialitate in
quantū. s. relucet intellectui p̄ aliqd qd
est in intellectu. Itē potētia nō potēs ha
bere actū nisi circa obiectū sibi p̄sens s
nō potest habere illud p̄ns nisi p̄ aliqui

aliam potentiã cui cõiungit cõtingenter
dependet in opatione sua a tali potẽtia
sibi cõtingẽter ꝯiũcta ⁊ ita est impfecta.
intellectus certũ est ꝙ nõ põt haber̃ ope
rationem nisi circa obiectũ sibi pñs. ⁊ p
te nõ potest habere obiectũ pñs sibi nisi
in virtute fantastica. virtus aũt fantasti
ca cõtingẽter cõiũgit intellectui inquãtũ
potentia est. igit intellectus in opatione
sua dependet ab illa potẽtia cui cõtingẽ
ter ꝯiungit. ⁊ ita hec positio ponit in ea
impfectionẽ potẽtie cognitiue. nulla aũt
imperfectio ẽ ponẽda in aliqua natura
nisi necessitas appareat in tali natura.
ğ imperfectio talis nõ est ponẽda in itel
lectu. Si obĳcias. pluralitas nõ ẽ po
nẽda nisi ubi est necessitas. h aũt nõ est
necessitas. cũ ita bene possit poni intelle
ctum habere actũ sine specie sicut cũ spe
cie. ergo nõ est ponẽda talis species. Re
spondeo. necessitas est quãdo pfectio na
ture hoc requirit. licet aũt hoc supposi
tũ qd̉ est homo posset habere obiectuȝ
sibi p̃sens in fantasmate. quia homo est
tamẽ natura intellectualis hominis ut i
tellectualis est nõ habet obiectũ sufficiẽ
ter sibi p̃sens si nõ habet ipm nisi in pre
sentia mendicata a virtute fantastica. h
igit multũ vilificat naturã intellectiuaȝ
ut intellectiua est. qꝛ remouet ab ea illd̉
qd̉ est perfectõis in potẽtia cognitiua. ⁊
inuenit in potẽtia sensitiua ut in virtu
te fantastica. ponit igit hec pluralitas ꝓ
pter necessitatem. quia ꝓpter perfectio
nem nature perfectioris saluandaȝ ma
iorem q̃ꝫ sit nature impfectioris uel sal
tem equalem.

Ad questionẽ ergo

dico ꝙ est necesse ponere i intellectu spe
ciem intelligibilem priorem naturaliter
actu intelligẽdi propter ratões iam po
sitas ex parte obiecti inquantuȝ vniuer
sale. ⁊ inquantũ presens intellectui. que
due cõditiones vniuersalitas. s. ⁊ presen
tia precedũt naturaliter intellectionem

Hec etiam videt intentio Aristo. qui. 3°
de anima volens ꝙ anima sit quodam
mõ omnia quasi probando exponit se.
ꝙ est per sensus sensibilia ⁊ per intelle
ctum uel scientiam scibilia qd̉ aliqui ex
ponunt ꝙ nõ loquit vniformiter h ⁊ ibi
quia de sensu loquit quantũ ad speciem
impressam. de intellectu autẽ quantum
ad habitũ scientie. Sed hec expositio
nõ videt esse ad intẽtionem philosophi
quia sicut antiqui posuerũt animã esse
omnia realiter ut omia cognosceret. sic
philosophus ponit eã eẽ omnia nõ rea
liter sed per quandã similitudinẽ. Si
aũt per sensus esset sensibilia ꝓpter simi
litudines impressas ⁊ per intellectũ eẽt
intelligibilia. aut hoc esset ꝓpter sciẽtiã
que est in intellectu. ⁊ ita nõ esset scibilia
ꝓpter similitudinẽ. quia sciẽtia de se nõ
est similitudo intelligibilis circũscripta
omni alia specie obiectũ rep̃sentãte. aut
ꝓpter aliqd̉ fantasma representãs obie
ctum intelligibile. ⁊ tũc non esset intelle
ctus intelligibilia omia per speciem. sed
aĩma per fantasma. nihil enim esset ibi
representans intelligibile nisi fantasma
tantũ scd̃m positionẽ istã. Expressius
tamẽ est ad istud intẽtio Augusti. qd̉ de
duco sic. Nihil enim sufficienter natum
est gignere notitiã actualẽ nisi ipsum ha
beat obiectũ prius naturalit̃ ꝙ actũ pre
sens sibi in se uel in aliquo rep̃sentante
ipm. Sed negãdo speciẽ intelligibilẽ to
ta pars intellectiua nõ habet ante actũ
intelligendi obiectũ sibi presens in se nec
in aliquo representante. ğ negãdo speci
em intelligibilẽ nihil in intellectiua par
te erit sufficienter natũ gignere actuȝ in
telligendi. Et ita nihil in parte intellecti
ua erit sufficienter memoria respectu ta
lium intellectionum uel gignitionũ. qd̉
negat Augu. 12°. de trini. c. 14°. ⁊. 17°. c.
18°. Si respondeas ꝙ memoria est in
parte intellectiua proprie sũpta per hoc
ꝙ intellectus factus ẽ in actu p̃mo intel
ligendi. ⁊ sic est actiuus respectu secundi

actus intelligendi. ita ꝙ habēs notitiam
primā cōfusam actiuus est respectu noti
tie secūde distincte. Cōtra. hoc est con
tra op. istam ⁊ cōtra Augu. Cōtra opi
nionē. quia ponit ꝙ vniuersale ut i fan
tasmate est ibi quasi in memoria. ut aūt
mouens ad actū intelligendi est ibi p̄n̄s
quasi in intelligētia. g͛ per istā opinionē
nullus actus intelligendi est memorie ſʒ
intelligētie. Est etiā hoc cōtra Augu.
ut apparet de tri. Intelligētie tribuentes
cogitationis formationē. ⁊ libro .15°. c.
15°. uel. 7°. Nihil intelligimus nisi ꝑ in
telligentiam. Similiter aūt rōne. quia
actus ille q̊ memoria est in actu primo.
aut est idē cū illo actu intelligētie. ⁊ tūc
idē erit ratio gignēdi se. aut erit alius. ⁊
tunc uel erit simul cū actu intelligentie.
⁊ tūc duo actus erūt simul aut nō. ⁊ tūc
memoria formalit̉ gignet qn̄ nō erit. est
enim memoria formalit̉ ꝑ te ꝑ illud qȯ
nō est quādo gignit actus secūdus. Si
etiā dicas ꝙ memoria est memoria ꝑ ha
bitum scientialē hoc nō stat cū op. quia
dicit ꝙ habit⁹ nō est obiectū p̄n̄s nisi in
fantasmate. ⁊ ideo habētē habitū opor
tet recurrere ad fantasma ad h° ut actu
intelligat. g͛ nō est obiectū p̄n̄s ꝑ habitū
scientialē p̄cise sed per fantasma. qȯ nō
est in parte intellectiua. ⁊ hoc magis pa
tebit rn̄dendo ad auctoritates Augu.
ponentis scientiā in memoria. ⁊ nō spe
ciem imp̄ssam in intellectu sicut arguit
ex verbis eius.

Ad primū argumē

tum principale. Ju oppositū primo ap
paret ꝙ illud argumentū nō cogit. quia
si valeret: cōcluderet cōtra omnē op. ꝙ
nullo mō possit intelligi vniuersale. q̄c
quid enim sit illud ꝑ qȯ vniuersale rep̄
sentat similit̉ rep̄sentabit sicut si esset im
pressuʒ ab obiecto. sed si imprimeret ab
obiecto imprimeret a singulari. qꝛ actus
est singularis sic argumentū dicit. Ideo
rn̄deo ꝙ alia pōt esse ratio agēdi. ⁊ alia
ratio agentis. singularitas ē cōditio agē
tis nō ratio agēdi. sed ratio agēdi ē ipsa
forma existēs in singulari scd̄m quā sin
gulare agit. Cū ergo accipit ꝙ quecunq
species gignit ab aliquo rep̄sentat ipsuʒ
scd̄m illā rōnem scd̄m quā gignit ab eo
si intelligat de rōne gignētis: falsa est. si
de ratione gignēdi cōcedi pōt. ⁊ tūc non
sequit ꝙ representat euʒ sub rōne singu
laris. sed sub rōne nature. quia ratio na
ture est ratio gignēdi. Sed ista rn̄sio
nō videt sufficere. quia ita videret ꝙ spe
cies in sensu rep̄sentaret vl̄e ⁊ nō singu
lare. quia ratio gignendi speciē in sensu
nō est singularitas: sed rō nature. Ideo
generaliter rn̄deo ꝙ qn̄ species gignit ab
aliquo sicut a totali cā rep̄sentat ipsum
sub illa rōne sub qua gignit. loquendo
de rōne gignēdi. ⁊ etiā rep̄sentat ip̄m cō
comitant̉ sub rōne gignētis. aut saltē nō
sub rōne opposita rōni gignētis. ⁊ ideo
species in sensu nō rep̄sentat obiectū sb
ratione vl̄is que est cōditio opposita rō
ni gignētis singularis. sed in ꝓposito ob
iectū nō est causa totalis gignēs respectu
speciei intelligibilis. quia cū ipso agit in
tellectus agens sicut partialis cā. ⁊ ideo
genitū ab istis duab⁹ causis pōt rep̄sen
tare obiectū sub opposita rōne singula
ritatis que est rō gignētis. Ad 2ᵐ de p̄
sentia ista. dico ꝙ obiectū respectu potē
tie habet p̄mo p̄sentiā realē. s. approxia
tionem talē ut possit gignere speciē talē
in intellectu. que est ratio formalis intel
lectionis. Secūdo ꝑ istā speciē genitā
que est imago gignētis est obiectū p̄sens
sub ratione cognoscibilis siue rep̄senta
ti. prima p̄sentia p̄cedit nāliter secundā.
quia p̄cedit naturalit̉ imp̄ssionē speciei
per quā est formaliter secunda p̄sentia.
quādo igit accipit ꝙ species in intellectu
nō est causa p̄sentie obiecti. dico ꝙ falsū
est de p̄sentia sub rōne cognoscibilis sal
tem i cognitione abstractiua de qua mō
loquimur. ⁊ cū ꝓbat quia prius ē obm̄
p̄sens ꝙ̄ species ibi. hoc ē verū de p̄n̄tia

reali qua agens est p̄sens passo. ⁊ intelligo sic q̄ in p̄mo signo nature est obm̄ in se uel in fantasmate p̄ns intellectui agēti in secūdo signo nature in quo illa sūt p̄sentia intellectui possibili ut agētia passo gignit species in intellectu possibili. ⁊ tunc in tertio p spēm est obiectū p̄ns sb rōne cognoscibilis. Ad tertiū Augu. de trini. 9°. ponit memoriā esse multoꝝ simul cognitorū habitualit̄. sicut p̄z ibi de perito multarū disciplinarū ⁊c̄. ergo oportet s̄m omnē op. ponere multa cognita i memoria habitualit̄. ⁊ illa ut sūt ibi aliquo mō causa notitie genite. s̄m Aug. ⁊ nō nisi cā nāliter quatenus p̄cedunt actū volūtatis. igit̄ si argumentuȝ valet s̄m omnē op. cōcluderet actualem cognitionē simul pluriū. Ideo R° sic̄ dictū est de p̄mo cognito 2ª. q. huiꝰ tertie dis. quia cuiuscūq̄ȝ spēi singulare fortius p̄mo mouet sensū eius fantasma efficacius imprimit̄ ⁊ p̄mo mouet intellectum. ⁊ q̄ ad istū primū actū nō est i potestate nr̄a quin intelligamus s̄m Aug. 3°. de libero arbi. nō est in potestate nr̄a quin visis tāgamur. Sed isto actu posito in potestate nr̄a est cognitio actualis cuiuslibȝ habitualit̄ noti. de hoc di. viª. dicet̄. Cum igit̄ dicit aut p̄t mouere ista species ad intellectionē aut non. dico q̄ pōt. sed si alia species fortius mouet ista impedit̄ ne mō moueat. potest autē postea p imperiū volūtatis impantis mouere ad cognitionē istius ⁊ cuiuslibȝ alterius obiecti habitualit̄ cogniti. Ad Algazelem dico q̄ similitudo nihil valet. quia h̄ tollit̄ illud qd̄ est ibi ratio impossibilitatis. qd̄ pbat̄ per Aristo. ⁊ cōmentatorē. 7°. metha. vbi volunt q̄ rōnes oppositorū nō sunt opposite i intellectu. Ad quartū dico q̄ nō tm̄ intellectus patit̄ ab obiecto reali imp̄mente talem speciē realē. sed ab illo obiecto ut in specie intelligibili patit̄ passione intētionali. ⁊ illa passio est receptio intellectionis que est ab intelligibili inquantū intelligibile est relucens in specie intelligibili. ⁊ istud pati ē intelligere. sicut patebit in qōne pxima. Cū ultra deducis q̄ tūc intellectio nō est motus rei ad animam nō sequit̄. quia impressio speciei est quidam motus rei ad animā quatenus res habet esse in illa spē. intellectio etiaȝ sequens speciē impressaȝ est motus rei ad animā quatenus p intellectionē obiectū habet esse in anima actualit̄ cognitū qd̄ prius tantū habuit esse habitualiter cognitum ⁊c̄.

Ad rationes alteri

us opinionis. Cū p̄mo arguit̄ in prima op. q̄ recipere speciē cōuenit sensui p̄cise quia potētia organica. dico q̄ hoc ē falsum. quia illud nō est precisa causa. sed p̄cisa causa cuiuscunq̄ȝ potētie habendi speciē p̄sentē representantē obiectū suuȝ est. quia ipsa est cognitiua. ⁊ natura dedit sibi ut possit habere obiectū p̄us naturaliter sibi p̄sens q̄ cognoscat. Sȝ potentie organice dedit ut obiectū sit p̄ns nō in potētia ipsa sed in organo. hoc est in parte corporis quā pficit potentia organica ⁊ illa p̄sentia sufficit. quia totuȝ ꝯpositū ex parte corporis sic mixta ⁊ ex potentia erit organū. ⁊ huic toti sufficiēter obiectū est p̄sens qn̄ species est in illa parte corporis. cū igit̄ intellectui nihil pfectionis auferat̄ inquātū potētia cognitiua est ex hoc q̄ nō est organicus. imo magis addit̄ sibi perfectio. sequit̄ q̄ sibi possit esse obiectū p̄sens ante actū sicut alijs potētijs. sed illa potētia nō erit per aliquid impressū organo. quia nō habȝ organū. ergo erit per aliquid impressū illi potētie. tale autē impressū rep̄sentās p̄cedens in potētia intellectiua actuȝ intelligendi voco speciē intelligibilē. Breuiter igit̄ dico q̄ sensus habet obiectū p̄sens in illa parte corporis que dicit̄ organum illius sensus. sed intellectus tā illaȝ p̄sentiam priorē actu q̄ ip̄m actū habȝ ratione eiusdē receptiui. ⁊ ideo falsum

accipit q species talis nõ est nisi precise propter organũ. Natura eni causat talẽ partẽ talis corporis sic mixtã ut sit pfectibilis a tali potẽtia aie ꝛ cõgruat opationi eius. quia mã est ꝑpter formã. ꝛ ñ ecõuerso. ex 2°. phisi. ꝛ cõmentator pmo de aia. Mẽbra leonis nõ differũt a mẽbris cerui nisi quia aia differt ab aia. nõ igit forma est ꝑpter mãm. sed ecõuerso. ꝛ ideo talis pars facta est talis speciei receptiua ut p talẽ spẽm sit obm̃ psens toti cõposito qð est totũ organũ. vnde prima cã pñtie obiecti in spẽ nõ est talis dispositio corporis. sed prior cã est ut potentia apprehẽsiua habeat obiectũ actu cognoscibile sibi psens. uel in seipsa uel i aliquo qð est pars ipsius organi in tali opatione. Ad aliud de pho 3°. de aia q intellectus est locus spẽrũ: põt exponi q intellectus dicit locus spẽrum. qz saluans. sicut dicit q ipsius loci est seruare locatũ. ꝛ organa sensitiue potẽtie nõ sũt loca. quia nõ ita saluant spẽs receptas i eis. species quippe intelligibiles nõ vidẽtur deleri sicut species sensibiles. qz spẽs sensibilis ita est in organo q põt corrũpi p contrariũ formalit uel p dispositionem in susceptiuo discõuenientẽ tali potentie. sicut ptz p phm de memoria ꝛ reminiscẽtia. Senes ꝛ iuuenes. i. pueri sũt male reminiscitiui ꝑpter habundantiã humorũ nimiã ꝛ etiã ꝑpter indispositionem ꝛ lesionẽ organi. isto utroqz mõ nõ est spẽs intelligibilis i intellectu ut p se deleat per aliqð cõtrariũ ad ipam seu p indispositionẽ receptiui. alie multe cõgruẽtie possent assignari circa illud vocabulũ locus circa qð nõ oportz multũ imorari. Qð addit de pho q speculamur qð qd est in fantasmatibus ꝛc. pro oibus talibus auctoritatibꝰ dico q talis est cõnexio istarũ potentiarũ. s. fantasie ꝛ intellectus ꝑ statu isto q nihil intelligimus in vniuersali nisi cuius singulare fantasiamur. nec est alia cõuersio ad fantasmata nisi q intelligẽs vniuersale imaginatur singulare eius. nec intellectus videt qð quid est in fantasmatibꝰ sicut in rõne videndi. sed intelligẽs qð quid est relucens in specie intelligibili videt illð in suo singulari viso p virtutez fantasticam i fantasmate. Qð adducit de Augu. q nõ ponit speciẽ intelligibilẽ in memoria sed sciẽtiã Rñdeo. dico q vbi ponit scientiã statim ponit aliqd qð includit speciẽ intelligibilẽ. licet nõ vtat isto vocabulo. quia. 15°. de trini. ca°. x°. cum pmisisset ex ipsa sciẽtia quã memoria tenemus gignit verbũ. subdit q formata cogitatio ab ea re quã scimus verbũ est ꝛ idẽ de trini. 15°. c. ij°. Cũ pmisisset similima est visio cogitatõis visioni sciẽtie. subdit. qñ g qð est in notitia h est in verbo. tũc ẽst verũ verbũ. ꝛ eodẽ. c. 12°. uel 32°. tũc eni est verbũ similimũ rei note de qua gignit ꝛ imago eius qñ de visiõe sciẽtie visio cogitatõis exorit. subdit. nec interest qñ id didicerit qui qð scit loqt. similit. ca°. 22°. uel. 65°. qñ ad memoriã meã aciem cogitationis mee aduerto ac si in corde meo dico q scio ꝛc. Ex istis oibus apparet q illud qð Aug. tribuit memorie rõne sciẽtie ut gignẽti. exponit se semp de obiecto psente in memoria. nõ est autẽ obiectũ psens in memoria ut memoria intellectiua est p scientiã ut est habitus distinctus a spẽ. ergo oportz q illã psentiaz esse intelligat p speciẽ intelligibilem ꝛ sub illa rõne subqua distinguit ab habitu sciẽtie ꝑprie sumpte. ꝛ h mõ etiã debet accipi illud verbũ phi. 3°. de anima. qui cũ pmisisset q aia est quodãmõ omia. subdit q per sensuz est sensibilia ꝛ per sciẽtiã scibilia. sciẽtia quippe ibi tam apud phum q apud Augu. in locis pdictis accipit pro ipsa psentia habituali obiecti in memoria intellectiua que sciẽtia habitualis est virtualiter sciẽtia. quia in obiecto sic psente cõcipit virtualiter tota psentia de tali obiecto.

Hec species est illa sciẽtia que reducit intellectũ de potẽtia essentiali ad accidẽ

talem scdm Aristo. 8°. phisicoꝝ. ⁊ 2°. de
anima. Nõ aũt illa que proprie dicit sci
entia que est habilitas quedaz derelicta
ab actibus. nã ante istã ad primũ actuz
cõsiderandi requirit q sit iam reductus
intellectus de potẽtia essentiali ad acci
dentalẽ. alioquin nõ oparet tũc magis
q̃ prius vnde in cognitione spẽs in qua
relucet quidditas dicit sciẽtia nõ tm̃ vir
tualiter. quia totã cõtinet. sed formalit
põt dici habitus cognitiuus. quia est q̃li
tas mansiua in intellectu disponẽs ipsũ
ad actũ. ⁊ ex hoc habet argumentũ pro
specie intelligibili. quia nõ videt quõ ali
qua sciẽtia tota dici possit vna rõne pri
mi obiecti nisi quatenus illa sciẽtia con
tinetur virtualiter in illo pmo obiecto
intelligibili. nõ eni tota illa sciẽtia dicit
vna ab obiecto q̃tenus relucet in fantas
mate. quia illa nõ esset vnitas alicuius
habitus intellectualis sed alicu' imagi
nabilis. Qd arguit post in 2a. op. q po
tentia que est ad aliquẽ actum ordinata
actuat pmo p illũ actũ. Dico q quelibet
potẽtia apprehẽsiua ut apprehẽsiua est.
est in potẽtia ad apphẽdere pmo pmita
te pfectõis. licet nõ pmo pmitate via ge
neratõis. ⁊ qñqz pmo pmitate gñatiõis
qñ. s. obiectũ in se est pñs tali potẽtie ut
actu cognoscibile ab ea. tũc eni nõ opor
tet ante actũ in potẽtia aliqd aliud fieri
in q ipm obm̃ sit pñs. sz pm qd fit ab eo
ẽ actus. qñ aũt obiectũ nõ est natũ in se
esse presens sb ratione actũ cognoscibil
a tali potẽtia. tũc quelibet potẽtia app
hẽsiua est in potẽtia ad apprehẽsionem
⁊ ad illud i quo cognoscibile erit p̃sens
⁊ prius ordine originis est in potẽtia ad
habendũ istã p̃sentiam q̃ ad habenduz
actũ. ⁊ ita est in proposito. sensibilia eni
nõ sunt nata in se esse p̃sentia intellectui
sb ratione actu intelligibiliuz. sed tm̃ in
specie intelligibili possũt sic esse p̃sentia
⁊ hoc quantũ ad intellectionẽ abstracti
uam de qua ẽ sermo in ppposito. ⁊ ideo
potẽtia apprehẽsiua respectu talium est
in potẽtia ad duplicẽ actũ ⁊ ab agẽte ap
proximato prius ordine originis recipi
et priorẽ actũ q̃ posteriorẽ. nec tm̃ intelli
go ita istos actus esse ordinatos q prior
sit rõ recipiẽdi respectu posterioris. sic. s.
supficies ẽ rõ recipiẽdi albedinẽ. tũc eni
intellectus respectu nulli' intelligibil re
cipe posset actũ 2m q est itellectio nisi p'
hr̃et actũ pmũ ut spẽm eiusdẽ obi. sz in
telligo q intellect' de se est rõ imediata
recipiẽdi utrũqz actũ. ipsi actu tm̃ int se
sũt ordinati qñ obm̃ nõ est natũ eẽ pñs
in se. qr tũc oportz pus nãlit eẽ illũ actũ
q obm̃ est pñs ut intelligibile q̃ illũ qui
elicit circa obm̃ intelligibile ut pñs. Si
instet ↄ istã solõnẽ. qr nunq̃ plalitas est
ponẽda nisi ppter necessitatẽ pmo phi
sicoꝝ. h aũt nõ videt necessitas. quia ob
iectũ videt sufficient pñs in fantasmate.
g nõ est ponẽda ista species in intellectu.
Rñdeo q necessitas est semp dignifica
re naturã nobilẽ qñ nõ apparet aliquid
manifeste repugnãs. sed magna vilifica
tio nãe intellectiue ut intellectiua est. vi
det eẽ q nõ possit habere obm̃ suũ sibi
pñs in se absqz mẽdicata pñtia a poten
tijs inferiorib' cũ quibus cõtingent con
iungit in rõne potẽtie. ⁊ tamẽ q potẽtie
alie inferiores possint habere obm̃ sibi
pñs ut in se. ⁊ si intellectus possit habere
obm̃ sibi pñs in potẽtia inferiori. nõ tm̃
sũma pñtialitate possibili p̃cedere actũ
intelligẽdi. ⁊ sicut alijs potẽtijs cogniti
uis. ita multomagis isti potẽtie debz cõ
cedi obm̃ esse sũme p̃sens quantuz põt
esse presens ante actuz cognoscendi. ⁊ h
nõ saluat nisi in specie intelligibili. non
etiam ponit pfectio sũma possibilis po
tentie cognitiue nisi ponat eã posse con
seruare speciẽ intelligibilẽ preter actum
⁊ ita habere obiectũ suũ pñs cõseruatũ
sine actu. quia hoc cõcedit sensitiue. ⁊ p
fectionis est in cognitiua q nõ depẽdeat
ab aliquo in cognitõne sua. sed q possit
habere obiectuz pñs sine depẽdentia ad
aliam potentiam.

Secūdo quero ꝺ notitia genita que sit causa gignēs uel ratio gignēdi eaꝫ. Et quero utrū pars intellectiua ꝓprie sumpta uel aliq̄d eius sit causa totalis gignēs notitiā actualē uel ratio gignēdi.

Et arguit ꝙ nō. quia. 2°. de aīa probat phs sensum esse passiuū: nō actiuū. per hoc ꝙ si esset actiuus semp ageret. sicut si cōbustibile esset cōbustiuū semp cōbureret. ita arguit in ꝓposito. si pars intellectiua esset actiua respectu intellectōis semp intelligeret. ⁊ ita sine obiecto. qꝺ ē falsum. Secūdo sic. 3°. de aīa. Intellectus possibilis est quo est omīa fieri. sic intellectus agens est quo est omīa facere g̊ intellectus possibilis saltē nō erit causa actiua respectu cognitōis. sicut potentia passiua nō est actiua respectu actus. Tertio sic. Actiones distinguunt penes distinctionē principiorū actiuoꝝ. si igit intellectus qui est indistinctus sit principiū actiuū omīs intellectionis: tūc oms intellectiones essent eiusdem speciei. ⁊ si omēs intellectiōes. g̊ ⁊ omēs habitus. ⁊ ita ꝯsequent̄ oēs sciētie essent eiusdē spēi

Ad oppositū Auicē. 9°. metha. Immālitas est ratio intellectiui sicut intelligibilis. igit intellectus siue pars intellectiua ex imālitate sua se sola est actiua respectu intellectōis sicut receptiua. Itē si obiectuꝫ uel aliq̄d eius esset ratio formalis agēdi. g̊ intellectōes obiectoꝝ diuersorū specie essent diuerse specie. qꝺ ē falsum. ꝯsequētia ꝓbat. quia actus differūt spē qui sunt a causis diuersis specie. falsitas ꝯsequētis ꝓbat. qꝛ tūc de qualibet spē spālissima esset ꝓpria scia. ⁊ ita de pluribus spēbus spālissimis non posset esse vna sciētia.

In ista questione ē vna op. que attribuit totā actiuitatē respectu intellectōnis ipsi aīe. Et imponit Aug. qui dicit. 12°. sup Gen̄. c. 28°. ꝙ qꝛ imago corporis est in spiritu qui est prestantior corpore. ideo est p̄stantior imago corporis in spū ꝙ ipm corpus in sua substātia. ⁊ sequit nec sane putandū est facere aliqꝺ corpus in spū tanq̄ sps corpori facieti materie vice subdat. omī. n. mō p̄stantior est res que facit illa re de qua facit. nec ullo p̄stantius est corpus spū. imo spūs corpore. q̄uis g̊ incipiat imago corporis eē in spū. tn̄ eandē imaginē nō corpus in spū. sed spūs in seipo facit celeritate mirabili. ⁊ sequit. Cuius imago mox ut oculis visū fuerit in spū videnti sine interpositōe format. Item x°. de tri. ca°. 5°. uel. 15°. Aīa cōuoluit ⁊ rapit imagines corporū factas in semet ipsa ⁊ de semetipsa. dat eni eis formandis quiddā sbe sue. seruat aūt aliq̄d q̊ libere de tali specie iudicet. hec est mens. i. rōnalis intelligētia que seruat ut iudicet nam illas aīe partes que informant corporū similitudinib⁹ etiaꝫ cū bestijs cōces nos habere sentimus. igit ipa anīa in se format imagines ipsoꝝ cognitorū ut dicit ista auctas. ⁊ expressius p̄allegata.

Pro ista op. arguit p rōnes sic. effect⁹ non excedit cām in pfectione. melius est aūt omē viuū nō viuēte fm Aug. de ciui. g̊ opatio vitalis nō pōt esse nisi a p̄ncipio agēdi vitali uel viuo. iste opationes cognoscēdi sūt opatōes vitales. ergo sūt ab ipsa anīa sicut a rōne gignēdi. 2° sic. Quāto forma est pfectior tanto est actualior. ⁊ p ꝯsequēs actiuior. quia actiuū esse cōuenit alicui inquantuꝫ est in actu. sed aīa intellectiua inter omēs formas est actualissima. g̊ maxime actiua. igit se hꝫ in rōne actiui. ⁊ se sola seip̄am mouet in opatione sua. cum etiā h̄ possint forme impfectiores. sicut pꝫ de formis elementorū. ⁊ quorundā mixtorū. 3°. sic. phus. 2°. phisicoꝝ. ⁊. 6°. ethicoꝝ ⁊. 9°. metha. distinguit inter actionē ⁊ factionē. ⁊ vult ꝙ actio ꝓprie dicta manet in agēte. sicut exēplificat ibi de speculatione. intellectio igit ꝓprie est opatio

manens in agēte. manet autē in parte in
tellectiua. ut dicit phus. 9°. metha. ergo
erit ab ea ut ab agente. 4°. ⁊ est quasi
idem. Actio ꝓprie dicta ut distinguit cō
tra factionē denominat agens. intelligē
aūt denominat hominē ſm partē intel
lectiuā. ergo est actiue a parte intellectiua.
uel ab homine ſm partē intellectiuam.
Cōtra istā op. ꝙ nō sit intētio Aug.
Apparet. 9°. de tri. c°. ultī°. ⁊. 30. de par
uis. liquido tenendū est ꝙ oīs res quaꝫ
cognoscimus ꝯgenerat in nobis notitiā
sui. ab utroqꝫ eni parit notitia a cogno
scente. s. ⁊ cognito. Idē. ij°. de tri. c. 2°. ul
5°. ex visibili ⁊ vidente gignit visio. Itē
15°. de tri. c. x°. uel. 24°. ut ꝓdictū est for
mata quippe cogitatio ab ipsa re quaꝫ
scimus verbū est. ergo intēdit attribuere ali
quā cālitatem obiecto. Hoc etiā argui
tur rōne sic. quia tm̄ sunt quatuor gene
ra causarū p se. sicut apparet ex secūdo
phisicoꝝ. ⁊. 5°. metha. ergo illis exn̄tibus i
se pfectis ⁊ nō impeditis ⁊ sufficient ap
proximatis sequet effectus ex illis si sint
cause nāles. uel poterit saltēꝫ esse si sint
cause libere agētes. ⁊ quia forma habet
esse aliquo mō p ꝓductionē. ⁊ finis seq
tur ꝓductionē rei inesse. aut si ꝑcedit h
est inquantū mouet efficiens ad agenō
ideo qn̄ due cause ꝑores ipa re. s. efficiēs
⁊ mā sunt in se pfecte ⁊ approximate ⁊
nō impedite sequit effectus uel saltē pōt
sequi. ergo si aīa est totalis causa actiua no
titie genite ⁊ ipa ē mā disposita siue sub
iectuꝫ receptiuū uel susceptiuū respectu
eiusdē. ⁊ ipsa est semp actu pn̄s. cū sit cā
naturalis: semper erit actualis itellectio
in ea cuius ipsa est causa ⁊ cuius ipsa est
causa de se. non enim potest poni imper
fectio alicuius cause in se retenta prima
ypothesi. necnon approximatio. nec im
peditio. quia nihil videt tunc impediēs
fugere tunc ad causam sine qua nō. que
requiritur ad hoc ut notitia gignat. hoc
est dicere ꝙ omnes per se cause nō sunt
sufficientes cause. sed requiritur aliquid
aliud a quo res causanda depēdet essen
tialiter. ergo non erunt tm̄ quatuor cau
se siue quatuor genera causaꝝ sed plura
uel aliquid depēdebit essentialit ab aliq
qd non est causa eius. Per hoc etiaꝫ
improbant diuersi modi ponēdi tenen
tium istā opinionē. siue enim ponat ob
iectum necessariuꝫ in ratione cause sine
qua nō. uel in ratione termini. uel in ra
tione excitantis. si nō detur sibi aliqua
per se causalitas cū ipse per se cause sint
perfecte in se ⁊ approximate ⁊ omne im
pedimentū remotuꝫ nullo modo salua
bitur ꝙ ipsuꝫ necessario requiratur nisi
ponendo quinqꝫ genera causarū.

Alia est opinio que

totaliter est in alio extremo que dicit. si
cut colligit ex diuersis locis sic opinātis
ꝙ anima intellectiua ut intellectiua est:
nihil habet actiuitatis uel causalitatis
respectu intellectionis. Nō enim habet
talem causalitatē intellectus possibilis
siue informatus specie intelligibili quā
ipsi negant siue nudus. quia scdm eos ni
hil idem potest agere in seipsum. quod
probāt. quia cum agens sit tale in actu
quale passum est in potētia ut apparet
tertio phisicoꝝ. ⁊ ꝑmo de generatione
sequitur tūc ꝙ idem esset in potentia ⁊
in actu. qd primo videt esse oppositum
primi principij methaphisici noti p ra
tionem actus ⁊ potentie. ⁊ tunc etiā idē
esset efficiens ⁊ materia. qd videt esse cō
tra philosophū. 2°. phisicoꝝ. materia ⁊
efficiens nō coincidunt. tūc etiam idem
referretur ad se relatione reali. qd videt
impossibile. 5°. methaphi. propter opi
nionem talium relationū. tandem ad h
deducunt ꝙ poneret quodlibet in se age
re ⁊ mouere se. utpote ꝙ aer ad presenti
am solis illuminaret se ⁊ nō sol. ⁊ lignū
ad presentiam ignis calefaceret se. ⁊ non
ignis. nec esset ratio quare non esset ali
quid naturalit sic causatiuū cuiuscunqꝫ
noui in se. quia nō esset vnde ꝓhiberet

quin qðlibet esset causatiuū cuiuscūqȝ noui in se. Ex istis ꝓpositionibus dicunt ꝙ agens ⁊ patiens distincta sūt subiecto. ⁊ dicunt ꝙ quecunqȝ difficultates accidūt in aliqua materia nō sunt propter eas negāda ista principia. quia tūc tollit omis inquisitio veritatis per talia principia negata. qua eni rōne negātur in vna materia ⁊ in alia. Propter idē dicunt ꝙ intellectus agens nō potest aliquid causare effectiue in intellectu possibili. quia nō distinguit ab eo subiecto. sȝ quasi formalit̄ ipm lumine suo pfūdendo uel pficiēdo. hu9 illustrationē facit sicut cum ꝓducit aliqð corpus luminosum in quo sūt iste due pfectōnes. s. dyaphanitas ⁊ ipsa lux. dicit ꝙ lux hoc corpus pspicuū facit luminosū nō trāsmutando ipsam a potētia p̄cedente actum ad talem actū. sed totum simul factū est scðm rōnem cause efficientis ab agente extrinseco ꝓducente corpus tale ad esse tale. sed ideo dicit lux facere illud corpus luminosum. quia est formaliter pficiens illud corpus. ita est in ꝓposito. intellect9 agens in rōne cause efficientis nihil agit in intellectū possibilē. sed qui creauit aiam p modū cause efficiētis ipse in ea hanc illustrationē fecit istas potētias simul in eadē substātia ꝓducēdo. Similiter ponūt ꝙ intellectus agēs nullā opationem habet respectu intellectōnis nisi quatenus habȝ actionē circa obiectū intelligibile. quatenus. s. agit ad h̄ ut illud habeat rōnem mouētis ⁊ obiecti i actu. ğ ad ipsam intellectionē ꝑpter ista duo intellectus agens nullā actionē imediate habebit. Quid igit causabit effectiue intellectionē. Rñdent ꝙ obiectū ideȝ ꝭm rem efficit intellectionē ⁊ volitionē. ⁊ h̄ inquantū relucet in fantasmate illustrato ab intellectu agēte nō effectiue sȝ quasi formaliter cōcurrēte respectu intelligibilis. Qualit aūt sit possibile fantasma mouere intellectū possibilē. cū tamē virtus fantastica ⁊ intellectus possibilis sint in eadem substantia aie. ⁊ fantasma nō distinguit subiecto ab intellectu possibili. Dicūt ꝙ aia potest cōsiderari dupliciter. vel scðm essentiā uel ꝭm potentias. Primo mō est totū in qualibȝ parte corporis. nec est p̄ncipiū alicuius opationis. Secūdo mō aliqua potētia determinat aliquā partē corpori ut organica aliqua nō ut intellectiua. quia ipa sb̓ rōne talis potētie nō est in ista parte corporis nec in illa. quia in nulla est. qꝛ per se nec in toto nec in aliqua parte. sicut nec opationes que p eaȝ exercent. sicut ğ potentia que esset in alia parte corpori q̄ ē fantasia posset imutari ab eo qð est i fātasia. ita potētia que nō est determinata ad partē in qua est fantasia. sed est extra illā. sic ꝙ nō est ibi plus q̄ in pede poterit immutari ab eo quod est in fantasia ita est in propolito. quia ille potētie nō sunt alligate ⁊ immerse materie sicut alie. ⁊c̄.

Contra istam opi.

Intellectus agens scðm eam nihil causat qð sit formaliter in fantasmate. sed solum fit remotio prohibentiū per quēdam cōtractum spiritualeȝ huius lucis ad fantasmata. qua remotōne facta virtute intellectus agentis fit informatio intellectus possibilis. Et ex hoc sequitur ꝙ nihil quod est in intellectiua ut intellectiua comprehēdit agentem ⁊ possibilem habebit aliquam rationem actiui siue ut agentis siue ut rationis agendi respectu cuiuscūqȝ intellectionis. ⁊ ita tantum fantasma effectiue se habȝ ad intellectionem. vel si sit ibi efficientia aliqua per quam effectiue fiat irradiatio uel illustratio super fantasmata illa efficientia erit precise ipsius dei qui creauit tale lumen in intellectu possibili. vel ergo deus agit immediate ad intellectionē quācunqȝ uel tantū fantasma erit causa omnium actionum intellectiue partis tam intellectionū q̄ volitionū. Itē secūdo

ex ista opinione sequitur ꝙ angelus in quo non potest poni talis distinctio in subiecto nullam intellectionem posset habere nouaz quantũcunqꝫ habeat obiecta multa presentia habitualiter. immo nullam potest habere effectiue nisi a deo. quia opposito posito intellectus mouebitur a se uel agens ⁊ patiens erũt indistincta subiecto. hoc videtur ipse cõcedere. quia ponit ꝙ angelum posse habere nouam intellectionem est mere creditum. Tertio si fantasma causat omnem intellectionem effectiue. ⁊ causa naturalis non agit nisi scd̃m naturã illam qua est actu. fantasma nunꝙ causabit aliquam intellectionez in intellectu nisi conformem fantasmati. ⁊ ita nunꝙ causabit compositionem falsam repugnantem rationi terminorũ quorum fantasmata sunt in virtute fantastica. aut si quãmodo potest sicut respondent ꝙ per vnum oppositum cognitũ potest suum oppositũ cognosci. hoc nõ est nisi quia per vnam compositionẽ veram potest cognoscere oppositam esse falsam. Sed nunꝙ idem fantasma causabit aliquaz intellectionẽ falsam tanꝙ veraz uel ecõuerso. Et si dicas ꝙ fantasma false rep̄sentat obiectũ. ideo causat intellectionẽ falsam in intellectu. sequitur ꝙ idez fantasma manẽs idem nunꝙ potest causare assensum oppositũ. ⁊ ita non poterit intellectus eandem complexionẽ apprehẽdere nũc ut veram: nunc ut falsam.

Item quãdo dicit ꝙ intellectio scd̃m philosophum est actio manens intra.

Respondent ꝙ intelligere scd̃m modum significãdi grãmaticalez significat actiue. ⁊ intelligi passiue. tamẽ scd̃m rẽ intelligere est passio. ⁊ quod intelligitur est agens. Intelligere enim nõ significat aliquid ut habet esse in subiecto in se ⁊ absolute. sed quasi tendens in alterum: ut in obiectũ siue ut in terminum. ⁊ q2 actionis est procedere ab agente ⁊ tendere in passiuz. ideo tales perfectiones que in re sunt passiones. hoc est manentes in eo quod denominatur ab eis per modũ actionis dicuntur esse actiones immanentes. Contra. philosophus distinguens actionem a factione. secũdo phisicorum ⁊ sexto ethicorũ ⁊ 9°. metaphi. assignat diuersa principia propria actioni ⁊ factioni. quod non oporteret si intelligeret ꝙ illud qđ assignat esse actionem esset passio. quia tunc non oporteret assignare sibi principium actiuuz ꝓprium. non enim oporteret prudentiaz esse actiuam. sicut ars est habitus factiuus si actio nihil esset nisi quedam forma recepta in alio ut in eo quod dicitur agens. Item habitus non ponitur p̄cise ad patienduz: ⁊ maxime in passiuo summe disposito ad formam. nõ enim oportet illud facilitari ad recipiendum quod in se est summe dispositũ ad recipiendum. sed intellectus est summe dispositus ad quamcũqꝫ intellectõnẽ. quia nihil habet contrariũ. ergo non oporteret ponere aliquem habitum in intellectu si precise esset passiuus respectu intellectionis. probat prima ꝓpositio. q2 habitus est quo utimur cum volumus ⁊ habitus habentem perficit ⁊ opus ei9 bonum reddit ex secundo ethicorũ. omnia ista attribuunt aliquam actiuitatez habitui. Item quomodo intellectus discurret syllogisando uel argumentando si fantasma causat omnez intellectionem. Non enim videt intelligibile quomodo fantasmata occurrentia causant omnem discursum. Item quomodo causabuntur intentiones logice uel relationes rationis. si eniz fantasma causat omnem intellectionem quecũqꝫ causata ab eo erit realis. quia illa dicitur esse realis intentio que causat imediate a re uel a specie rep̄sentante rem in se. ergo nulla intellectio causabit intẽtiões logicas uel relationes rationis. quia intellectus nullo actu suo poterit cõferre obiectuz ad aliud: que collatio causat relationẽ

rationis vel intentõꝫ secũdã inˢobiecto.
Item quomõ reflectet intellectus su
pra actũ suũ. ⁊ hoc quõ erit in potestate
potẽtie reflectẽtis. si. n. fantasma causãs
aliquã intellectionẽ habet nãliter causa
re reflexionẽ sup istã actionẽ pari ratio
ne ⁊ reflexionẽ reflexionis. ⁊ sic in infini
tum. ut dicit Aug. 15°. de trini. Si autẽ
nõ habet causare reflexionẽ sed tm̃ actũ
absolutũ. ⁊ postea occurrat aliud fãtas-
ma nõ videt posse assignari quõ posset
esse aliqua reflexio sup aliquẽ actũ. Itẽ
quõ illud nõ vilificat animã ꝙ omnem
actionẽ suã naturalẽ que est ꝑfectio na-
turalis tam ꝑfecti entis effectiue esset fã-
tasmatĩ. nullã enim ꝑfectionẽ videt pos-
se causare fantasma in intellectu que ex
cedat nobilitatẽ eius. quia effectus equi
uocus nõ potest excedere causã equiuo-
cam: sed deficit. igit nihil ꝓcise causatũ
a fantasmate sicut a tota cã actiua põt
esse ꝑfectius fantasmate. sed impꝑfectius
eo. ⁊ ita nulla ꝑfectõ erit in homine ma
ioꝛ ipso fantasmate. quod est absurdissi
mum. ⁊c̃.

Tertia opi. ponit

ꝙ intelligibile ut simpliciter ꝑ̃sens intel
lectui non ꝑ speciẽ intelligibilẽ sed ꝑ fan
tasma ut illustrat ab intellectu agẽte est
in intellectu possibili ut in memoꝛia. ut
aũt imutat ad actũ intelligendi est in eo
ut in intelligẽtia cuius notitia terminat
in ipsum obiectũ. Et quãtũ ad ista duo
intellectus est passiuus. videlicet inquã
tum est memoꝛia hñs obiectũ simpliciť
pñs. ⁊ inquantũ intelligẽtia est ab obie
cto sic pñte mota ad ꝑmũ actũ itelligẽdi
Sed intellectus factus in actu ꝑmo na
turali acumie suo põt suffodere ⁊ discu
tere in vnoqq̃ꝫ q̃d sit cõponẽdo: diuidẽ
do ⁊ ratiocinando. ⁊ sic inquirere q̃d re
spectu intellectus simplicis. ⁊ ꝓpter q̃d
respectu cõplexi: ut respectu ꝯclusionis
scibilis. Et in isto discursu intellectus in
quantũ discurrit est actiu᷒. inquantũ tm̃

cõcipit ẽ passiu᷒. Iste idẽ. istã positõem
de passione respectu notitie ꝑme simpli
cis ⁊ cõfuse. ⁊ actõne respectu notitie di
stincte inuestigate: videt retractare ⁊ coꝛ
rigere alibi: vbi inq̃rens de ꝑncipio acti
uo actionũ vitaliũ. s. sensationis ⁊ intel
lectionis. ponit ꝙ illud ꝑncipiũ est aliq̃d
in ipso aĩato ⁊ nõ obiectũ extra. sicut ⁊
in sensu ponit ꝙ spẽs impꝑ̃ssa in oꝛgano
tm̃ inclinat ⁊ inclinãdo excitat potentiã
⁊ quasi euocat ad ꝓpriam oꝑationẽ. Ita
fantasma in virtute fantastica inclinat
intellectũ ita ꝙ intellectus inclinatus fit
in vltima dispositõe ad eliciendũ intelle
ctionem tanq̃ suã pꝛopꝛiã oꝑationem.
Et pꝛo ista opinione adducit ibi vnã rõ
nem pꝛo istis actionib᷒ quia sint vitales
⁊ nulla actio transcẽdit ꝑfectionẽ agent
Et aliam de actione manẽte in agen
te. ⁊ iste sunt pꝛopꝛie actiones ⁊ denomi
nant pꝛopꝛie ipsum agens. sicut lucere
se habet ad ipsũ lucens. non illuminare
Ad hoc concoꝛdat ratio Augusti. ꝙ
anima foꝛmat in se imagines cognitoꝛũ
que tres rationes adducte fuerũt pꝛius
pꝛo pꝛima opinione.

Contra neutra ista

rum opinionũ nec retractata nec retra
ctans videt esse vera. Nõ retractata. qꝛ
aut intellectus factus in actu scđm noti
tiam pꝛimã confusam est actiuus virtu
te sui respectu intellectionis secũde. aut
virtute illius notitie prime confuse. Si
virtute sui non videt rõnabile ꝙ aliqua
causa possit esse actiua respectu ꝑfectio
nis in aliqua specie ⁊ nullo modo possit
esse causa actiua respectu impꝑfectioꝛis
eiusdẽ rationis. Intellectio aũt cõfusa
⁊ distincta alibi videnť esse intellectões
eiusdem rationis. quia eiusdẽ obiecti. g
videtur inconueniens ꝙ intellectus de se
possit esse causatiuus respectu secũde in
tellectionis que est perfectioꝛ: ⁊ non re
spectu pꝛime. Si autẽ dicas ꝙ respe
ctu secunde est actiu᷒ virtute actus ꝑmi

Contra. actus impfectioꝛ nõ potest esse ratio foꝛmalis causãdi actũ pfectiorem. quia tũc nõ esset vnde posset ꝓbari deũ esse pfectissimũ ens si effectus posset excedere causã suã totalẽ in pfectõne cognitio aũt distincta est nobilioꝛ cognitione cõfusa. g̊ illa cõfusa nõ est foꝛmalis ratio eliciẽdi uel causandi illã distinctã.

Opinio etiã retractãs nõ videt esse vera. quia quero q̃d intelligit ꝑ inclinationez. aut aliqua foꝛma que sit in intellectu ꝑ quã inclinet: aut nihil. Si nihil nõ magis inclinat nũc ꝙ̃ ꝓus inclinabatur. Si aliqua aut act⁹ intelligẽdi. ⁊ tũc oppositũ op. eoꝛũ. quia obiectuz causabit actũ. aut aliq̃d prius actu intelligẽdi ut species quã ipsi negãt. Itẽ in causis ordinatis inferioꝛ nõ inclinat supioꝛẽ. sed ecõuerso. respectu aũt intellectionis pars intellectiua est causa supioꝛ ꝙ̃ species alicuius obiecti. ut patebit in sequẽti questione. ergo obiectũ nõ inclinat intellectum.

Quinta opi. ponit

ꝙ species obiecti in intellectu uel ipsum obiectũ in se p̃sens est gignens uel est ratio gignẽdi notitiã actualẽ in intellectu. Et ipse intellectus tm̃mõ se habet tanꝙ̃ materiale uel informatus illa specie uel ꝑ obiectũ supplens vicẽ speciei. Ad hoc arguit sic. Cõmentatoꝛ. 3°. de aĩa cõmento. 5°. Intellect⁹ se h3 ad foꝛmas vniuersales sicut materia prima ad foꝛmas indiuiduales. Et alibi aĩa nostra ẽ infimũ in genere intelligibiliũ sicut materia in gñe entiũ. Et. 3°. de aĩa ⁊. 8°. phisicoꝛũ. Intellectus ante habitũ est in potentia essentiali sicut materia añ foꝛmã. Et. 3°. de aĩa. Intellectus nihil est eoꝛuz que sũt ante intelligere. Ex oĩbus istis cõcludit. potẽtia intellectus respectu intelligibilis esse pure potẽtialis. sed q̃ꝺ est pure potẽtiale nõ põt esse principiũ actiuũ alicuius actus nisi infoꝛmatũ aliqua foꝛma. ⁊ tunc principiũ foꝛmale erit foꝛma. Arguit ulterius ꝙ ipsa foꝛma q̃ est principiũ agẽdi sit similitudo obiecti quia sicut factio est foꝛmaliter ꝑ foꝛmã qua faciẽs assimilat facto. ita actio videtur esse foꝛmalit̃ ꝑ illã foꝛmã qua agens assimilatur obiecto ⁊ ita illa similitudo erit foꝛmalis ratio agẽdi. Ad h° etiã adducit ꝙ agens indeterminatũ nõ põt in actionẽ determinatã uł circa obiectũ determinatũ nisi determinet. intellectus de se est indeterminatus ad oĩe intelligibile ⁊ ad omnẽ intellectionẽ. g̊ ad h° ꝙ intelligat aliq̃d requirit determĩatio aliqua. illa nõ est nisi per speciẽ intelligibilem. igit illa species intelligibilis requirit ut principiũ determinatiuũ.

Sexta op. que redit

in idẽ quantũ ad conclusionẽ hui⁹ quinte op. est ꝙ ipsa notitia actualis genita siue in sensu siue in intellectu est species. Et tunc sicut ratio foꝛmalis gignẽdi speciem actualẽ que dicit notitia actualis est ratio obiecti uel spẽs obiecti i memoria. ita sequit q̊ ad ꝓpositũ ꝙ rõ foꝛmalis gignẽdi notitiã actualẽ est ipm obiectũ uel aliqua spẽs in v̓tute obiecti. Et hoc ita ꝙ qñ obiectũ est in se p̃sens ab eo egredit uel generat spẽs que ẽ intellectio. cũ aũt nõ est in se pñs sed per speciẽ in memoꝛia tũc per illã speciẽ uel virtute illius speciei gignet alia species que ẽ intellectio. Pro ista opinione quatenus dicit speciẽ intelligibilẽ esse notitiã actualẽ adducit Augu. ıȷ°. de trini. c. 2°. uel. 4°. ubi inquit. illa tamẽ infoꝛmatõ sensus que visio dicitur a solo imprimit coꝛpore q̃ꝺ videt. q̃ꝺ autẽ imprimit uel gignit a solo corpore est spẽs. g̊ illa spẽs est visio scðm Aug. Hoc idẽ secũdo probat ꝑ phm. 2°. de anima. qui vult ꝙ idẽ sit sonatio ⁊ auditio. qꝛ idẽ est act⁹ actiui ⁊ passiui. ꝑ phm. 3°. phicoꝝ. sed sonatio in actu causat spẽm soni i aure. g̊ illa spẽs causata ẽ idẽ cũ auditõe. ⁊ ita spẽs sensibilis ⁊ sonatio idẽ.

Conclusio istarum

duarũ opi. ultimarũ improbat per que
dam argumẽta facta cõtra opi. secundã
Nã effectus equiuocus nõ põt excedere
in ꝑfectione causã equiuocã. sed deficit
necio ab ea. Intellectio esset effectus eq'
uocus speciei intelligibilis si ab ea sola
causaret. ⁊ ita simpliciũ esset imꝑfectior
spẽ intelligibili qȯ nõ est verũ. Similit̃
habitus nõ videt̃ necessarius sicut argu
tum est ibi quinta rõne. Similit̃ quõ fie
ret discursus. quõ reflexio quõ causarẽt
relatões rõnis siue intẽtões logice. Quõ
cõplexio falsa cui assentiret̃ tanꝙ̃ vere.
si sola spẽs intelligibilis genita a fantas'
mate esset rõ formalis oĩs intellectionis.
Similit̃ tũc spẽs eẽt magis potẽtia intel
lectiua ꝙ̃ intellectus. ⁊ ita ipsa seꝑata ha
beret eundẽ actũ. sicut calor seꝑatus ca'
lefaceret. Siĩiter tũc intelligẽ nõ videret̃
ꝓpria ꝑfectio ipsius intellectus. q2 nihil
videt̃ essentialit̃ ordinari ad illã oꝑatio
nẽ ad cuius ꝑncipiũ se h3 in potẽtia ꝯdi
ctionis sicut ad accidẽs ꝑ accñs. sicut ca
lefieri nõ videt̃ ꝓpria ꝑfectio ligni. ex q̊
lignũ se habet ad calorẽ sicut ad accidẽs
ꝑ accidẽs. sed ita se haberet intellectus
scd̃m istã opi. ad speciẽ intelligibilẽ que
esset principiũ intellectionis. igitur ⁊c̃.
Similiter tã in sensu ꝙ̃ in intellectu po
sito eodẽ representante maior attentio
uel conatus facit actũ perfectiorẽ. Idem
enim habẽs eandẽ speciez intelligibilem
uel fantasma: ꝑfectius intelligit illud ad
cuius intellectionẽ magis conat̃ ⁊ min'
qñ minus. Ita etiã in sensu eodẽ obiecto
pñte ⁊ in eodẽ lumine ⁊ in eadẽ distãtia
ꝑfectius videt̃ aliq̃d ꝑ maiorẽ attentõez
in vidẽdo. Patet etiã ex h̃ ꝙ mag̃ qñq3
ledit̃ visus ꝓpter maiorẽ attẽtionẽ. imo
ceteris paribus vnus oculus magis attẽ
tus posset multũ offẽdi in visione alicu
ius in qua minus alius offendit̃. sicut p3
ꝑ experientiã. Patet etiã ẜm Aug. ũ°. d̃
trini. ca°. 2°. ꝙ in attẽto multũ remanẽt
species post visionẽ: que nõ remanẽt in
oculo nõ attendentꝭ. Sed cõtra 2ᵃᵐ
op. arguit̃ specialiter ꝙ ipa sit falsa tam
in sensu ꝙ̃ in intellectu. In sensu. quia si
species ista que est visio sit eiusdẽ rõnis
cum illa que est in medio. illa in medio
erit formaliter visio. ergo mediũ forma
liter habens eã erit formaliter videns.
Si aũt ꝑter hanc speciẽ in visu que po'
nitur visio sit alia alterius rõnis ab ea.
⁊ alia ⁊ eiusdẽ rõnis cum illa que est in
medio. habet̃ propositu3. s. ꝙ li et illud
qȯ est visio dicat̃ species. tamẽ est aliq̃d
aliud prius eo in oculo. ⁊ alterius rõnis
⁊ illud ut cõmuniter dicit̃ est spẽs. Et ita
species proprie dicta differret ab actiõe.
Si dicas ꝙ spẽs ĩ medio differt a spẽ in
oculo ꝓpꝰ diuersa recipientia. hoc nihil
est. quia sicut albedo est eiusdẽ rõnis in
lapide ⁊ equo. ⁊ ideo utrũq3 est formali
ter albũ scd̃m eandem rõnem albi. ita si
illa qualitas que dicit̃ spẽs sit eiusdẽ rõ'
nis in oculo ⁊ in medio si illa de se sit vi
sio formalit̃. visio formalit̃ erit ĩ uroq3
⁊ in quocũq3 est formalit̃ visio illud for
maliter est videns. Principale etiã ꝓpo
situm p3. q2 in oculo ceco manẽte tñ sic
mixto ut prius causat̃ spẽs. Similiter in
oculo dormientis. al's nõ excitaret̃ ab ex
cellenti sensibili pñte. Non etiã aliter ali
quis excitaret̃ a sono excellẽti nisi species
esset in aure. tamẽ in istis non est visio.
Ita etiã in oculo bene disposito recipit̃
aliqua spẽs eiusdẽ rõnis cũ illa que ẽ in
medio. ex hoc ꝙ ipm organũ est similis
dispositõis cũ medio ꝓpter ꝑspicuitatẽ
vtriusq3 ⁊ dyaphanitatẽ. ex. 2°. de aia.
⁊ ista nõ erit formaliter visio sed ꝑor vi
sione. Quod etiã hoc de intellectu sit fal
sum. patet. cõiungendo aliqua dicta sic
opinantis. posuit enim nullã esse aliam
spẽm ab essentia diuina in visione bea'
ta. ⁊ beatitudinẽ essentialiter cõsistere in
sola visione. Cõiũge istud dictũ ꝙ visio
formaliter est species. ⁊ sequit̃ ꝙ beatitu
do nostra erit formaliter essentia diuia.

probatio. beatitudo formaliter est visio
scđm eos. visio formaliter est species fm
eos species est formaliter essentia diui-
na. ergo essentia diuina est formaliter
beatitudo nostra. Sed hec cõclusio ẽ in
cõueniens aut negent istã ꝑmissam ꝙ vi
sio est species. aut ponãt ꝙ essentia diui-
na habet aliã speciẽ a se. aut beatitudi-
nẽ eẽntialiter in alio ꝙ̃ in actu visionis.

Ad questionem
Respõdeo ⁊ dico ꝙ intellectio
actualis est aliq̃d in nobis nõ
perpetuũ. sed habens esse post non esse.
sicut experimur. Istius ergo oportʒ po-
nere aliquã causã actiuã. ⁊ aliquo mõ i
nobis. alioquin nõ esset in potestate no-
stra intelligere cũ volumus qđ est cõtra
phm. 3°. de anima. Apparet etiã hic ꝙ
oportet cõcurrere aiam ⁊ obiectũ ꝑ̃sens
⁊ hoc in specie intelligibili. sicut dictum
est in ꝑcedenti qõne. quia alio mõ nõ est
ꝑ̃sens ut actu intelligibile. loquendo de
sensibili obiecto ⁊ materiali. Dico ergo
tunc ꝙ istius intellectõnis nõ est totalis
cã actiua obiectũ nec in se nec in sua spe
cie. sicut apparet ꝑ rõnes cõtra secundã
quintã ⁊ sextã opiniones. Et etiã quia
tũc nõ posset saluari imago in mente ut
mens ẽ. quia nihil ipsius mẽtis haberet
rõnẽ parẽtis. Nec tota causa intellectio
nis est anima intellectiua uel aliq̃d eius
formaliter ꝓpter rõnes factas cõtra pri
mam op. Et etiã quia tũc actus nõ esset
similitudo obiecti. nec distingueret eẽn-
tialiter ꝓpter distinctionẽ obiecti. quia
essentialis distinctio nõ est ab eo qđ nõ
est causa nec esset simpliciter ꝑfectior in
tellectio perfectioris intelligibilis posito
equali conatu hincinde ex parte intelle-
ctus. probatio. quia posita causa totali
efficacius operãte sequit perfectior actõ
⁊ ita si anima esset causa totalis vbicũ-
q̃ ipsa ex parte sui perfectius ageret ex
maiori conatu ꝑfectiorem intellectionẽ
produceret, ⁊ ita intellectio dei non esset
perfectior intellectione musce. qđ est cõ-
tra phm. x°. ethicoꝝ. ponentẽ felicitatẽ
in speculatione obiecti ꝑfectissimi. videt
etiã ꝙ tũc esset infinita actiuitas in intel
lectu inquantũ est actiuus respectu omi
um intellectionũ. quia ad vnam intelle-
ctionem requirit aliqua ꝑfectio in cau-
sa illius intellectionis ⁊ ad aliaʒ intelle-
ctionem alterius rõnis requirit tanta ꝑ
fectio uel maior. ergo habẽs hanc ⁊ illã
est perfectius ꝙ̃ habens illam tantuʒ. ⁊
ita habens infinitas tales ut totalis cau
sa est infinitũ in perfectione. Similiter
non videret quomõ aliqua tota sciẽtia
continet virtualiter in obiecto si sola ai
ma intellectiua haberet causalitatem re
spectu actus ⁊ habitus. Si ergo nec aia
sola nec obiectũ solũ sit causa totalis in
tellectionis actualis. ⁊ ista sola videtur
requiri ad intellectionẽ. sequitur ꝙ ista
duo sunt vna causa integra respectu no
ticie genite. Et ista est sentẽtia Augus.
9°. de trini. capi°. ulti°. Sicut allegatuʒ
fuit arguendo cõtra primã opinionem.
liquido tenendũ est ⁊c̃. Qualiter au
tem hoc sit distinguo de pluribus causis
cõcurrentibus ad eundẽ effectũ. Quedã
enĩ ex equo cõcurrunt sicut aliqui duo
trahentes aliqđ idem corpus. Que-
dam vero non ex equo: sed habẽtes or-
dinem essentialẽ. ⁊ hoc dupliciter. uel sic
ꝙ superior moueat inferiorem ita ꝙ in-
ferior non agat. nisi quia mouet a supe
riore. ⁊ tunc inferior habet a superiore
virtutem illam qua mouet. Quãdoq̃
aũt superior nõ mouet inferiorem: nec
dat ei virtutẽ qua mouet. sed supior de
se habet virtutem perfectiorẽ agendi. ⁊
inferior habet imperfectiorẽ virtutem
agendi. nec tamẽ recipit virtutẽ istã im-
perfectiorem a superiori que est ꝑfectio
ris virtutis. Exemplũ ꝓmi mẽbri hu⁹
secũde diuisionis. de potẽtia motiua q̃ ẽ
in manu ⁊ baculo ⁊ pila. Exẽplũ secũdi
mẽbri. si mr̃ ponat virtutẽ actiuã habe
re in generatione prolis. illa ⁊ potentia

actiua patris concurrunt ut due cause partiales ordinate quidem. quia altera perfectior reliqua. nõ tamē imperfectior recipit suā causalitatē a causa pfectiore. nec tota illa causalitas est eminent in cā pfectiori. sed aliquid addit causa impfectior intantū ꝙ effectus potest esse perfectior a causa pfectiori ⁊ imperfectiori simul: ꝙ a causa sola pfectiore. Ad ꝓpositū. obiectū intelligibile p̄sens in se. uel in specie intelligibili ⁊ pars intellectiua nõ ꝯcurrūt ut cause ex equo ad intellectionē. quia tūc alterū haberet causalitatem talē impfectā ⁊ reliquū suppleret eam. ⁊ si alterū esset pfectū posset habere in se vno existēte totā causalitatem amborū. sicut si virtus motiua vni᷒ eēt pfecta suppleret virtutē alterius. ⁊ tunc species esset quasi quidā gradus intellectualitatis supplens gradū intellectualitatis deficientē intellectui. ⁊ tūc si fieret pfectior intellectus fm gradū talē posset sine specie ⁊ sine obiecto habere actū intelligendi: qđ est falsū. Cōcurrūt ergo ista duo ut habētia ordinē essentialē nõ tamē pmo mõ. quia nec intellectus dat obiecto uel speciei rōnem sue causalitatis. Nõ eni obiectū natū est in se uel in specie sui facere intellectionē per aliqđ qđ recipit ab itellectu: sed ex natura sua nec intellectus recipit suā causalitatē ab obiecto uel specie obiecti. sicut ꝓbatū ē cōtra quintā et sextā opinionē in ista q̄stione. Sūt igit̄ cause essentialit̄ ordinate ultimo mõ. s. ꝙ vna est simpliciter pfectior altera. ita tamē ꝙ utraqꝫ in sua partiali causalitate ē pfecta nõ depēdēs ab alia. Si arguit̄ cōtra istud ꝙ in causis talib᷒ essentialit̄ ordinatꝫ neutra est ꝑfectio alterius. ḡ species intelligibilis nõ erit forma ipsius intellect᷒. Simılit̄ ad idem si sit pfectio intellectus. ⁊ totū hoc sit ratio agēdi. ḡ vna opatio utpote itellectio non habebit vnā formalē rōnem agendi. sed ab ente p accñs. quale est hoc totū intellectus habens speciē qđ est incōueniens. quia quicqđ nõ est p se ens, non per se est ratio formalis agendi.

Respondeo ad primā. accidit speciei inquantum est causa partialis respectu actus intelligēdi cum intellectu ut cum alia causa partiali ꝙ ipsa pficiat intellectum. quia ⁊ si pficiat eū non dat tamē intellectui aliquā actualitatē ptinentem ad causalitatē intellectus. Exemplum potētia motiua in manu pōt uti cultello inquantū acutū est ad diuidendū aliquod corpus. ista acuties si esset in manu ut in subiecto. posset man᷒ uti ea ad eandē operationē. ⁊ tamē accideret manui inquantū in ea est potētia motiua: ꝙ in ea acuties eēt ⁊ ecōuerso. quia acuties nullā perfectionē daret manui pertinentem ad potentiā motiuaꝫ. qđ apparet. quia eque pfecta est potētia motiua sine tali acutie. ⁊ ita eodē modo utit̄ ea quādo est in alio ꝯiuncto manui ut cultello sicut uteret̄ ea si esset in manu. Ita in proposito. si species posset esse inexistens intellectui absqꝫ inherētia per modum forme. si isto mõ inexistens eēt sufficienter cōiuncta intellectui. possent iste due cause partiales intellectus ⁊ species cōiuncte sibi inuicē in eandē opationē in quā modo possūt quādo spēs informat intellectū. qđ etiā apparet ponēdo aliqđ intelligibile p̄sens sine specie. illud enim obiectū est causa partialis ⁊ nõ informat intellectū qui ē altera causa partialis. sed iste due cause ptiales approximate absqꝫ informatione alterius ab altera p solā approximationē debitā causant vnū effectū cōmunē. Per idē patet ad secunduꝫ. quia in vnoquoqꝫ ordine cause oportet ponere respectu vni᷒ effectus vnā per se causā. ⁊ vnā per se rationem causandi. ita intellectus in suo ordine causalitatis est vnus. ⁊ habet vnā formalē rōnem causandi. ⁊ spēs uel obiectū in suo ordine causandi est vna causa ⁊ habet vnam rationē causandi. sed non oportet talē causā ꝓut cōplectitur

omnes causas partiales habere vnā ra
tionem causandi nisi vnitatez ordinis.
quia si cuz vnitate ordinis ɔcurrat vni
tas p accidēs hoc accidit. sed vnitas or
dinis est p se. Exemplū sol in suo ordi
ne causandi habet vnā rōnem cāndi re
specta prolis. ⁊ pater in suo ordine cau
sandi est vna cā vnius rōnis. sed cā to
talis que ɔplectit pr̄em ⁊ solem nō ha
bet aliquam vnā rationē formalē cau
sandi. sicut nō est vna cā nisi vnitate or
dinis. ⁊ si contingat causas sic ordina
tas p̄ter vnitatē ordinis habere vnita
tem per accidens inquantū. s. vna acci
dit alteri. hoc nō cōuenit eis p se inquā
tum cause.

Ad argumenta opini onū p ordinem. p̄mo ad auctoritates Augu.
dico ꝙ imago q̄ ponit ab eo esse in spi
ritu oz ꝙ intelligat esse in aīa vel in ali
quo aīe vt in subiecto. ⁊ nō p̄cise in cor
pore sic mixto. aliter nō cōcluderet illā
imaginem esse nobiliorē omni corpore
sicut dicit ipse. 12°. sup Gen̄. quod aūt ē
in anima vel in aliquo aīe vt in subie
cto nō est illa species que coiter dicitur
species. sed illa recipit in parte organi q̄
est corpus sic mixtum. sed illud qȯ reci
pitur in aīa vl̄ potentia aīe est actus co
gnoscendi. ğ per imaginez intelligit ipse
talem actū. Ista glo. arguit ex dicto ei⁹
li. de trini. c. 2. vl̄. 5. vbi vult ꝙ informa
tio sensus que fit a solo corpe visio di
citur. illa aūt informatio est ꝓpria spe
cies que recipit in parte organi. s. in cor
pore sic mixto. hoc patet ex hoc qȯ di
cit ꝙ gignit a solo corpore qȯ videtur.
Sic ğ illud quod ē ꝓprie imago dicit
visio. ita econuerso visio pōt dici ima
go ⁊ multo verius. qz visio fm verita
tem est quedā qualitas ⁊ talis qualitas
est quedā similitudo obiecti. ⁊ forte ꝑ
fectior q̄ illa similitudo prior que dicit
vsitate species. Hoc intellecto facilit
patz ad auctoritates eius. concedo. n. ꝙ
istam imaginē que est sensatio nō cau
sat corpus in spiritu vt totalis cā. sed
anima causat in se mira celeritate. non
tm̄ vt tota cā sed ipsa ⁊ obiectū vnde di
cit ibidē. 12°. ꝙ mox vt visum fuerit ⁊c̄.
Innuens ꝙ p̄ntia obiecti requirit in rō
ne visibilis vt anima faciat in se visio
nem ⁊ non requirit nisi vt aliquo mō
causa partial sicut ipsemet exp̄mit. 11°.
de trini. c. 2° vel. 5°. ꝙ a vidēte ⁊ visibi
li gignit visio. Istā conclusionē sic in
tellectā ꝓbat rō sua in auctoritate p̄al
legata. qz est ꝓpositio. s. ꝙ agens est pre
stantius patiente nō est imediata sed de
pendet ex istis tribus. s. agens est p̄stan
tius effectu. ⁊ effectus agentis est actus
⁊ forma patient. ⁊ actus ē nobilior po
tentia. ğ agens inducens huiusmodi for
mam est nobilius patiente. Ubi igit iste
ꝓpositiones sunt vere ibi ꝓpō Augu.
quam accipit est vera. Ista aūt ꝙ agens
est prestātius effectu nō est vera nisi de
causa totali. Potest. n. aliqua eē causa
partialiter agens ad aliquē effectū no
biliorē se sicut elementū in virtute cor
porum celestiū pōt agere ad generatio
nem mixti qȯ est nobili⁹ ipso elemēto
agente vt partiali cā. Per istud patet
ad secundā auc̄rem Augu. 10. ḋ trini. c.
5. vel. 15. Format. n. aīa in se imaginez.
hoc est sensationē. ⁊ de se. hoc est ipsa ē
in potentia naturali ad sensationē ⁊ n̄
in potentia neutra. sicut supficies ad al
bedinem est in potentia neutra ⁊ nō na
turali. ⁊ istam naturalitatē ostēdit cuz
dicit de se. Et loquit ibi tm̄ de sensatio
nibus vt apparet. quia dicit ibidem ꝙ
illas partes aīe que corpoꝶ similitudi
nibus informant habemus cōes cū be
stijs. hoc verum est ḋ illis que informā
tur imaginibus. hoc est sensationibus.
extendēdo nomen imaginis ad sensatō
nem. Ad rationē p̄mam ꝓ illa opini
one dico ꝙ ɔcludit pro me. qz cognitio
cum sit operatio vitalis nō ē a nō viuo
sicut a totali causa. pōt tamen nō viuū

esse causa partialis alicuius viui vel effectus vitalis. sicut sol non viuus est cā partialis cum p̄re ad generandū filium viuū. ⁊ multo magis in ꝓposito ē possibile. q̄ꝛ hic cā principalioꝛ est viua. sicut patebit in sequenti q̄ōne. Cum arguit᷑ pᵒ de forā ꝑfecta hoc ꝯcludit ꝙ aliquā actiuitatē habeat respectu ꝓpꝛie operationis. Sed q̄ꝛ videt᷑ ꝯcludere totalem cāl̄itatē in ea respectu sue ꝓpꝛie operationis. Rndeo ꝙ ista forma ex ꝑfectione sua ordinat᷑ ad hn̄dū aliquā operationē circa totū ens. vt dicit᷑. 3ᵃ. q̄ōne huius di. q̄ꝛ vero nō est simpliciť perfecta q̄ꝛ nō est infinita ideo non pōt in se habere totū ens. ex eius ḡ perfectione cum sua imꝑfectione concludit᷑ ꝙ aliquā actiuitatē habeat non tn̄ sufficientem. q̄ꝛ non posset habere totalē causalitatem cognitiōis respectu totius entis nisi haberet in se totū ens. ⁊ ideo dico ꝙ forme imꝑfectiores bene p̄nt esse cause totales respc̄u suaꝝ operationū. quia operationes eaꝝ sunt limitate ad res respectu quaꝝ habēt totalē actiuitatem nō ꝯcludit aliquā ꝑfectionē actiuam nisi limitatā. Sed in ista forma ꝑfecta que ordinat᷑ ad totū ens non pōt poni totalis cāl̄itas respectu cognitiōis totius entis. tunc. n. poneret᷑ in ea virtᵒ actiua illimitata. Sꝫ tn̄ potest poni cāl̄itas partialis in ea ⁊ partialis in obiecto. vt sic ipsa possit cooperari ꝑfectiōi sue circa quodcūqꝫ obiectū. ⁊ obiectuꝫ etiaꝫ quodcūqꝫ cooperari sibi magnū obiectum ad magnā perfectioneꝫ eius ⁊ paruum ad paruā. Alia duo argumenta de actione vt distinguit᷑ cōtra factionem ⁊ ꝙ actio denominat agēs. cōcedo. pono enim actū intelligendi vere manere in agente non tm̄ in supposito agente. ita ꝙ nō transeat extra suppositum. sed nec transit extra partem intellectiuam in sensitiuaꝫ. nec extra intellectiuam in appetitiuaꝫ. nec extra principium eius actiuū in aliaꝫ potentiā. sed manet in parte intellectiua que est causa partialis eius. Nō autē opoꝛtet actionem ꝓpꝛie dictā manere in sua cā totali. sed sufficit ꝙ maneat in sua causa partiali.

Ad argumēta pro secūda opinione quāuis posset ibi tāgi vtrum ista cāl̄itas que attribuit᷑ parti intellectiue ꝯueniat ꝓpꝛie intellectui agēti vel possibili. tamē illam difficultateꝫ dimitto vsqꝫ alīs. Cum ꝓbatur ꝙ possibilis nō potest habere illam causalitatem. quia nihil idē agit in se. Respondeo ꝙ illa ꝓpositio non est vera nisi de aliquo agente vniuoco. nec ista ꝓbatō eius ꝙ tunc idē esset in actu ⁊ in potentia concludit. nisi quādo agēs agit vniuoce. hoc enī inducit in passum formā eiusdem rōnis cum illa per quaꝫ agit. Si enim aliq̄d sic ageret in se sequeret᷑ ꝙ simul haberet formā eiusdē rationis ad quā mouet. ⁊ dum moueret᷑ ad illā causaret᷑ illa. igiť simul haberet illam ⁊ nō haberet. saltē hoc sequit᷑ de duabus formis eiusdē speciei vl̄ de eadē. In agētibus autē equiuoce. i. in illis agētibus que nō agunt per formā eiusdē ratiōis cum illa ad quā agunt. ꝓpositio illa ꝙ nihil mouet se nō habet necessitatē nec ꝓbatio eiᵒ ꝙ aliquid sit in potētia ⁊ in actu respectu eiusdē aliquid cōcludit. n̄ enim ibi agēs est tale formaliter in actu quale passum est formaliť in potētia. sꝫ agens virtualiť est tale in actu qualiter formaliter est in potētia patiēs. ⁊ ꝙ idē sit virtualiť tale in actu ⁊ formaliter tale in potētia nulla est cōtradictio. Ista glo. de agentibus vniuocis ⁊ equiuocis necessaria est. q̄ꝛ ph̄s posuit motū non tm̄ in genere qualitatꝭ sed quantitatꝭ ⁊ vbi. In quantitate autē ⁊ vbi nullū est agens vniuocū. q̄ꝛ in genere quātitatis ⁊ vbi nulla est forma que sit ꝑncipiū inducēdi silēm formā. imo vt gn̄aliter dicatur quicūqꝫ motus est ad formā non

actiuā.non est ab agente vniuoco.q2 ex quo forma tal' īminās nō ē actiua nul'la eiusdē rōnis est pncipiū agēdi.Sunt igit apud phm multi motus ab agente nō vniuoco sed equoco. ⁊ ibi agens est virtualit tale in actu quale patiens formaliter in potētia. Si arguas.g in oī'bus posset idē esse in actu virtuali. ⁊ in potentia ad actū formalē. ⁊ sic qōlibet pōt mouere se. Rndeo q in ista illatione est nō causa vt cā.nam ex gnāli rōne actus virtualis ⁊ potētie ad actum formalē nulla est repugnantia.q2 si ex ista rōne esset repugnātia tunc ⁊ in qlibet esset repugnātia.tñ in aliq cum actu vir'tuali cōcurrit aliqd aliud pter qd re'pugnat sibi qnq3 esse in potētia vl actu formalit tale. Exemplū eē calidū virtualiter in actu ⁊ formalit in potentia de se non includit cōtradictionē vel repu'gnantiā ⁊ ideo in nullo sbo includūt repugnantiā q pter hoc nō possint esse simul.nec alterū esse ibi q2 alterū. Tñ sol qui ē calidus viruali nō pōt eē calidus formali.tñ hoc nō est pter repugnantiā istaz. pbo.q2 saturnus ē frigidus virtualit ⁊ tñ non pōt esse calidus formalit. g actus virtualis nō erat i eo cā repugnātie sed aliqd aliud qd est cōe Soli ⁊ Saturno. puta q ista sunt cor'pora incorruptibilia. ⁊ caliditas est qli'tas corporis corruptibil. Sed si obijcias q talia pncipia metha exquo sūt generalia nō debent negari pter aliqs difficultates speciales. Rndeo q nulla sunt pncipia methaphisica que multa habēt singularia falsa. intellectio autē q nihil est in actu vtualit ⁊ in potentia ad actū formalē ⁊ q ista repugnātia accipiat ex parte vel ratiōe actus ⁊ potentie nō ē pncipiū methaphysicū.q2 multa singularia patent sunt falsa. ex quo patz q illud nō est pncipiū methaphy'sicum. sed q nihil est in actu formali ⁊ in potētia respectu eiusdē actus formalis.verum est q sic nihil est in actu ⁊ in potentia. Et si omnino ptendas q etiam loquēdo de actu virtuali ⁊ potētia ad formalē actum sit principiū metha'physicum. Quomodo alij erāt ita ceci ⁊ iste solus videns vt rationē cōmuniū terminoz methaphysicoz non possēt cōcipere ⁊ ex eis apphendere veritatē talis cōplexi quod ipse ponit principiū methaphysicū qd non tm ab alijs non ponit principiū imo in multis falsuz ⁊ nunq necessariū in ratione terminoz.

Cum arguit 2° phycoz de causa ma'teriali ⁊ efficiēte q nō coincidunt verz est de materia que est in potentia pura. sed nō d materia sm quid qualis ē subiectum respectu accidentis. Necesse est enim aliquid idem quādoq3 esse materiam ⁊ efficiēs respectu eiusdē.quod apparet. quia alias passio non predicaret per se 2° modo de subiecto. quia si pdicaretur p se 2° modo de eo est eius causa materialis sicut materia est in accidētibus.quia ponit in diffinitiōe eius vt additum.si etiam est pdicatō per se. igitur ⁊ necessaria.s3 qd est sola causa materialis respectu alicuius non habet necessitatem respectu eius.g oportet pter causalitatē materie ponere in subiecto causalitatē efficiētie ad saluandū neces'sitatem. Qd arguitur postea de rela'tionibus realibus opposit. Dico q alique relationes opposite sunt incōpossibiles in eadem natura/alique in codez supposito/alique nec i eadē natura nec in eodez supposito. vnde ex ratione re'lationū realiuz in cōmuni nō potest cōcludi repugnātia earum in eodē. Exē'pla predictoz causa ⁊ causatū in eadē natura siue supposito repugnāt.quia si non tunc idē dependeret a se/pducens ⁊ pductū nō repugnāt in eadē natura quia nā pōt cōmunicari sine diuisione sui qualis est nā diuina.repugnat tñ in eodem supposito/mouēs autem ⁊ mo'tum nec in eadē natura nec i eodē sup'posito repugnāt.quia hic nō ponit de'

pendentia essentialis qualē ponūt rela-
tiones cause ⁊ causati. nec per idē ponit
ꝙ idez sit anteꝗ sit qḋ ponere videtur
ratio ꝓducti ⁊ ꝓducentis. sed tm̄ poni
tur h ꝙ idem dependet a se quantū ad
actum accidentalē. sicut motū a mouē
te dependet quantū ad actū accidenta-
lem quē recipit ab eo. In cōpossibilita-
tem igit aliquaꝝ relationū oportet re-
ducere ad aliquā incōpossibilitatē ꝑo-
rem ⁊ vbi ista prior nō inuenit ibi nec
illa incōpossibilitas relationū opposi-
tarum cōcludet. Hoc etiam amplius
declarat. qꝛ sicut iste relatiões ꝓducen-
tis ⁊ ꝓducti que sunt repugnātes in eo
dem supposito possunt fūdari in eadē
natura illimitata sicut in essentia diui-
na. ita iste relationes mouentis ⁊ moti
que multo minorē habent repugnanti
am fundari pn̄t in eadē natura aliqua
liter illimitata: Quicquid aūt est in po
tentia ad aliquē actum formalit. ⁊ cuz
hoc habet eandē actualitatē virtualit
sicut cum idē mouet se est aliqualiter il
limitatum. ponit. n. non tm̄ capax illi-
us ꝑfectionis sed vt causans eaz. ibi igi
tur ꝓpter illimitationez aliqualē bene
cōpatiuntur se iste ralationes opposite

Ad achillē eoꝝ ꝙ quodlibz moueret
se. Dico ꝙ sicut argutū est cōtra primā
opinionez in excludendo cām sine qua
non. ꝙ nihil est cā totalis ⁊ ꝑfecta ⁊ na
turalis effectiua alicuius quin ipsuz ap
proximatū totali receptiuo ⁊ nō impe
ditum causet illud. lignū autē semp est
approximatū sibiipsi. ⁊ sufficienter ⁊ n̄
potest poni aliquod ꝑpetuum impedi-
tum qn̄ ignis nō est p̄sens sibi. qꝛ si po-
natur hoc impediens amoueat illud ⁊
non erit impeditū. si aliud amoueat il-
lud. ⁊ sic discurrendo per singula habe
bitur sibi pn̄s lignū ⁊ nullo modo im-
peditum. igit si ipsuz esset causa actiua
totalis respectu caloris ⁊ ipsum est etiā
totalis cā receptiua. igit semper esset ca
lidum. nō aūt semper est calidū g̊ cum

nō posset poni nō cālitas totalis ꝓpter
impedimentū. nec ꝓpter approximati
onem. nec ꝓpter receptiuū cōcludetur
ꝙ in ligno nō est causalitas actiua tota
lis qḋ est ꝓpositum. sic igit nō oīa mo-
uebūt se vt cause totales. quia nulle ta
les nature que nō habent semp actum
sunt cause naturales totales illius act⁹.

Sed dices saltē dicam lignū esse cām
partialez vt p̄sente igne coagat ad cale
factionem sui in rōne effectiui vl' actiui
partialis. Nec ista cauillatio valet. q
cause due partiales non ponunt respc̄u
eiusdem effectus quādo altera p̄cise ha
bet totum effectū in virtute sua vniuo
ce vel equiuoce. ꝓbo. si. n. altera habe
ret in virtute sua totum effectuz sequi
ꝙ totū potest ꝓducere. igit alia causa
partialis nihil pōt ꝓducere. vel idē bi
produceret. ignis aūt qui ex p̄cedēti a
gumento cōclusus fuit habere actiuita
tem respectu calefacere in ligno habet
se virtualiter totū calorē ligni. g̊ ligni
hic nullā habet causalitatē partialem

Ad ꝓpositū igit. quia aīa non semp
est in actu respectu cuiuscūqꝫ intellecti
nis. cuz tn̄ ipsa sit receptiua respectu c
iuscunqꝫ intellectiōis. ⁊ ipsa sit sibiip
approximata ⁊ nō semp impedit. ꝯcl
ditur ipsam nō esse cām actiuā totale
sed aliq̄d aliud requiritur. illud aūt al
ud concludit esse obiectū. quia eo p̄se
te sequit effectus. eo nō presente nō pō
haberi effectus. Cōcludit g̊ p̄mo causa
litas aliqualis in obiecto nec totalis. q
obiectū ꝓpter sui imꝑfectionē non pō
habere in v̄tute sua totaliter intellecti
nem ꝓpter suam ꝑfectionē. ⁊ ideo ꝯcl
ditur ꝙ cum obiecto requirit aliq̄ ali
causa actiua partialis. nō aūt alia ab
tellectiua. qꝛ ipsa cōcurrente cum obi
cto sequit intellectio. sic g̊ concludit bi
duas esse cās partiales actiuas ⁊ i alij
multis. nō quia nihil mouet se nec to
taliter nec partialit. Istud etiam qḋ h
betur ꝑ Achille n̄ videt multū effica

argumentum. hoc. n. videt esse cautela quedã diuertendo a parte opponentis ad partẽ respõdentis. quia ꝑpter defe ctum argumẽtoꝝ induũt tales formas respondentiũ vt respondẽtes faciãt argumenta ad ꝓbandũ vnum necessariũ .s. ꝙ lignũ non calefaciat se.

Pro tertia ꝛ quarta opi nione ñ sunt argumẽta adducta ad que oportet rñde re. qui vult credere ď actu ꝑmo simplici. ꝛ de 2° distincte cognoscẽdi. vel illud dictũ 2ᵉ opi. ꝙ spẽs inclinat credat nõ credenti tñ nõ sit articulus fidei nisi p rõnem ostendat. Jste tñ due opi. s. 3ᵃ ꝛ 4ᵃ que vident inter se opposite concor dant adinuicẽ ꝛ cõfirmant. ꝛ hᵒ sic. ad agendũ requirit rõ formalis agẽdi ꝛ rõ agentis. agens est suppositũ. rõ agẽdi est forma elicitiua actionis. Jn ꝑma igit actione in intellectũ possibilẽ agens est fantasma. sed qd̃ quid ẽ splendẽs in fan tasmate est rõ agendi in ipsum. ꝛ hᵒ in quantũ illud qd̃ quid est stat in lumi ne intellectus agentis ꝛ penetratur ab ipso lumine ꝛ ambit ab ipso agente. ꝛ hac rõne agendi ꝑmũ impssuz in intel lectum possibilẽ est inchoatio hitus sci entialis. que inchoatio nõ est spẽs intel ligibilis nec forma mouens ad actũ in telligẽdi. qꝛ obiectũ ẽ in se ꝑsens quate nus relucet in fantasmate. qꝛ fantasma ꝑsens est intellectui qui videlicz ẽ in cor pore. igit nõ requirit aliq̃ alia spẽs per quaz obiectũ sic sit ꝑsens. nec aliqd ali ud tenẽs vicẽ obiecti vel reꝑsentans ip sum cum ipsa impssio ꝑma habeat ra tionẽ ꝛ quo ꝛ qd̃ respectu intellectiõis. quo: qꝛ per ipsam est intellectus in poᵃ ꝑpinqua ꝛ accidẽtali ad actũ intelligẽ di sicut p grauitatẽ est corpus in poten tia ad vbi. ꝛ etiaz est quo quantũ ad hᵒ ꝙ manet in intellectu impedito ab actu ali intellectõne. est etiã qd̃: quia sibi pri mo occurrit sicut ſm Auic. primũ sen satum est spẽs nõ vt obiectũ terminãs

sed vt qd̃ quasi deducẽs nõ p collatõez sed p continuationẽ ducit in obiectuz. Sic igit ꝯcordat ꝑma opi. ꝛ 2ᵃ quo ad hᵒ aũt ꝙ ꝑᵃ negat spẽm ꝛ 2ᵃ cõcedit in clinationẽ ꝑcedentez actum. Quo ad hoc ꝙ prima opi. ponit intellectuz esse passiuũ respectu ꝑmi actus. ꝛ actiuũ re spectu secũdi actus. ꝛ 2ᵃ opi. videt po nere ꝙ aia seipsa eliciat actũ. hoc cõcor datur sic. quia facta tali impssione pri ma in intellectũ possibilẽ ipse intellectᵘ occurrit tali passione. qꝛ omne passuz occurrit agenti inquantũ passũ nititur saluare suũ esse. hoc etiã vult Aug. 6. musice. vbi loquit de illis numeris oc cursorijs ꝛ ď alijs. i isto occursu intelle ctus imbibit illam intellectionẽ cõfusã ꝛ trãsmittit ad intima sua. ꝛ tunc rece pit eam a se intimius ꝙ possit eam reci pere ab obiecto. illi etiã impssiõi sic in timate occurrit intellectus 2°. ꝛ in illo 2° occursu imergit se illi penetrando il lam. ꝛ in hoc est distincta ꝛ perfecta co gnitio intellectus.

Quicqd sit de opi nionibus illis quas iste medius nitit ex ponere arguit cõtra multa hec dicta. ꝙ ꝑmo ponit. s. qd̃ quid est relucẽs in fan tasmate esse rõnẽ agendi formalẽ fanta smati. Cõtra quõ aliquid est rõ agen di alicui in quo nõ est formaliter. aut si quoquo modo qd̃ quid est ponat i fan tasmate cum istud sit esse eius ſm quid quia ſm esse reꝑsentati ꝛ nõ ſm aliqd̃ esse existentie. quõ ipsum qd̃ quid ẽ ſm istud esse erit ratio formalis agendi ali quam actiõez realẽ. ꝛ ita cum istud fan tasma per qd̃ ꝯuenit sibi istud eẽ nõ sit principalis causa agẽdi ſm eos nec qd̃ quid est ſm ꝙ existit in eo est ꝑncipalis ratio agendi. qd̃ est cõtra eos. Preterea preter hoc quero quid est qd̃ quid ẽ sta re in lumine intellectus agentis si nihil aliud est nisi intellectũ agentem esse in aia ꝛ in fantasia eiusdez anime esse fan

tasma. ergo ꝑpetuo qñ fanſma eſt in vᷣ
tute fantaſtica ſit iſta penetratio ⁊ am
bitio. ⁊ ita erit in frenetico ⁊ dormiēte
qꝺ negat ille cuius oppo. exponit. ſi ali
quid aliud eſt ꝙ illa duo eē ſimul ⁊ ſit
aliqua actio noua: detur igit eiꝰ termi
nus nouus. nō erit in fantaſmate igit
erit in intellectu poſſibili. ğ qꝺ quid eſt
non agit per aliquaꝫ penetrationē que
penetratio ꝑcedit actionē qꝺ quid eſt.
ſed tantū° qꝺ quid eſt cū intellectu agē
te coagit cauſando aliquā impſſioneꝫ
nouā in intellectu poſſibili. hᵒ dic opi.
alia. Si dices alia opi. ponit ſpēm in
telligibilē impſſam. iſta nō ponit ſpeci
em talem ſed inchoationē hitus ſcien
tialis. Contra. iſta opi. ponit iſtaꝫ im
preſſionem eſſe primū quo intellectus
eſt in potētia accñtali cum tñ ꝑus eſſet
in potētia eſſentiali. ſed ſi ꝑ iſtā impſſi
onem nō eſt obiectū intelligibile pſens
nunc magis ꝙ prius: nō magis eſt nūc
in potentia accidētali ꝙ prius ſi eſt pñſ
aliquo mō nunc quo mō non fuit ꝑus
preſenſ. illud quo nunc eſt pſens eſt ſpe
cies intelligibilis. hoc etiā magis appa
ret ex hoc qꝺ pᵒ ei occurrit tanꝙ oſten
denti obiectū ꝓpter naturalē cōtinua
tionem ad ipſum. hoc nō poſſet eē niſi
obiectū reluceret in eo ⁊ ita haberet ra
tioneꝫ ſpeciei. Similiter hoc qꝺ dicit
inchoationē habitus ſcientialis ꝑcede
re actum nō eſt verum. quia habituſ ꝑ
prie loquēdo vt phs loquit 2° ethicoꝝ.
generat ex aliquo actu elicito. ⁊ ſicut vl
timus gradus habitus generat ex vlti
mo actu ita ꝑmus ex primo. ita ꝙ qui
cunqꝫ gradus habitus eſt poſterior ali
quo actu. ğ illud qꝺ eſt ſimplicit primū
in intellectu poſſibili nō eſt aliquid ip
ſius habitus. Hoc confirmat ſm opi.
illius doctoris qui exponit. quia ponit
iſtam inchoationē eſſe eſſentiam habi
tus totā. Qꝺ vlterius dicit de occur
ſu illo. ratio occurſus nō bene aſſignat
nec ad intentionē Augꝰ. patiens eni oc
currens agenti nitit ſaluare ſe ⁊ contra
agere agenti corrūpēti ſe. hic iſtud agēs
agit ad perfectiōeꝫ ⁊ ſalutē paſſi. ğ non
occurrit ei ꝓpter illaꝫ rōnem vt ſaluet
ſe. nec iſta eſt intentio Augꝰ. vult. n. ꝙ
anima occurrēs paſſioni facte in aere i
aure vehementius agitat illum aerem
⁊ cauſat magis auditione ꝙ ſolus ſonꝰ
cauſaret. hoc igit occurrere eſt ei coage
re. Et tunc Rñdeo breuiter ad Augꝰ.
de impſſione ſpeciei ſenſibilis facta i or
gano vel ſpeciei intelligibilis facta i in
tellectu. anima ꝑ potentiā talem occur
rit. i. cuꝫ illa ſpecie impſſa coagit ad ac
tum aliqueꝫ perfectiorem ꝙ poſſet illa
ſpecies de ſe ſola cauſare. Et cuꝫ vltra
additur de illo duplici occurſu ꝑmo oc
currit paſſioni quaſi tangenti. poſt paſ
ſioni imbibite. quero qđ ſignificent iſta
verba methaphorica. ſi ſignificent ꝙ ꝑ
ſecundū occurſuꝫ cauſat aliquid perfe
ctius ꝙ per primū: ⁊ illud intimius ꝑfi
cit. ſicut dicit materia intimius ꝑfici a
forma ꝑfectiori que magis actuat eam
ğ in ſecūdo occurſu nō tranſmittit paſ
ſio illa ad intima magꝰ ꝙ prius. ſed aia
coagens illi paſſioni cauſat aliquid per
fectius qꝺ eſt intimius in aia ꝙ illa paſ
ſio prius cauſata.

Ad auctoritatem

phi. 3°. de aia ꝙ intelligere eſt pati. que
adducit pro. 5ᵃ. opi. hic tñ nō determi
nando dico ꝙ phs locutus ē cōmunit
de potētijs aie inquantū ſunt qbus for
maliter ſumus in actu 2°. puta de ſenſu
inquantū eſt quo formalit ſentimus. ꝺ
intellectu inquantū eſt quo formalit in
telligimus. formalit aūt intelligimꝰ in
tellectu inquantū recipit intellectioneꝫ
qꝛ ſi cāret eam actiue: nō tñ dicor intel
ligere intellectu inquantū cauſat ſed in
quantū habet intellectionē vt formaꝫ.
habere eni qualitatē eſt eſſe quale. ⁊ ita
intellectū habere intellectionē ſiue reci
pere qꝺ idem eſt. eſt ipſum eſſe intelligē

tem. nos igit intelligimus intellectu in quantū recipit intellectionē. ideo phus loquens sic de intellectu necesse habuit dicere eum esse passiuū. ⁊ ꝙ intelligere est quoddam pati. hoc est ꝙ intellectio inquantū est quoddā quo formalit̄ intelligimus est forma quedā recepta i intellectu. nō aūt intelligimus ea inquā^m est quid causatū ab intellectu si causat ab eo. nam si deus eam causaret ⁊ eam in intellectu nostro imprimeret nō min⁹ ea intelligeremus. sicut dixi de intelligētia actualiter. ita dico de scire habitualiter. ꝙ intellectus est quo scimus habitualiter inquantū recipit habitū: nō inquantū istum cāt si illū causat. dico igitur ꝙ oēs auctoritates que sonāt passibilitatē intellectus possibilis pn̄t exponi de eo inquātū cognoscim⁹ habitualiter vel inquantū cognoscim⁹ actualit̄ ⁊ isto mō cōcedo ꝙ est passiuus. ⁊ si sit actiuus nō tm̄ ſm istā rōnē. sed accidit ei ꝙ sit actiuus ſm istā rōnē. affirmant g̊ iste auctates de intellectu qd̊ verū ē. ꝙ sit passiuus. nō loquentes de intellectu sub ratione actiui sed asserētes ipsū habere rationē receptiui. licȝ ipsum nō dicant nō esse actiuū. locus autē ab auctoritate nō tenet negatiue. Et p ideȝ rn̄detur ad illud de potentia accn̄tali ⁊ essentiali. nō. n. intellectus est in potentia eēntiali q2 deficiat sibi aliqua rō cālitatis quantū est ex p te sui. sed intellectus est in potētia essentiali qn̄ alia causa partialis nō est sibi p̄sens quā oportet esse presentē ad hoc ꝙ sequat actio. ⁊ qn̄ illa cā partialis est approximata: est in potētia accidentali siue ꝓpinqua ad agendū. Sed illa auctas que dicit ꝙ intellect⁹ possibilis nihil est eoꝝ que sunt ante intelligere requirit aliā expositionem. quā in tm̄ ptractāt aliqui vt dicant intellectū possibileȝ eē in pura potentia in genere intelligibiliū sic materiam primam in genere corporalium que nō est intentio phi. q2 potentia ad accn̄s nunq̄ fundat nisi in sb̊a in actu. intellectio aūt siue spēs intelligibilis nō est forma sb̊alis sed accidētalis. igit qd̊ est imediatum receptiuū illius est aliquid in actu substātiali. aut saltē qd̊ ē imediate receptiuum. ⁊ tunc qd̊ imediate recipit erit aliquis actus accidētalis. sicut se habet superficies ad albedineȝ. intellectus igitur possibilis ſm qd̊ est illud in quo recipit species itelligibilis vel intellectio vel illud ſm quod species recipitur in anima nō erit puruȝ potentiale. sed erit aliquid in actu primo. licȝ iste respectus potētie non sit aliqd in actu. cum enim loquor de potentia receptiua albedinis nō loquor de potētia que dicit respectum ad albedinem. ille enim respectus nō est aliquid in actu. sicut nec albedo ad quam est: est aliquid in actu. sed illud i quo est ista potentia ē aliquid in actu vt supficies q̄ est receptiua albedinis. ita hic licȝ ante intellectionē potentia ante actum que est respectus ad intellectiōeȝ non sit aliquid i actu sicut nec intellectio ad quā est. tamē illud i quo est ista potētia qd̊ est fundamentū istius respectus est aliquid in actu. ⁊ illud est intellectus possibilis. non est igitur apud phm intellectus possibilis nihil in actu sicut isti accipiunt. sed oportet exponere illam auctoritatem. hoc modo naturalit̄ intelligimus. primo illa que p̄mo occurrūt ex fantasmatibus. sicut dictū est in. q. 2ª huius dis. nihil igitur possumus potentia ꝓpinqua intelligere ante intellectioneȝ alicuius imaginabilis. ideo nō possumus intelligere intellectū ante intelligere alterius intelligibilis. g̊ nec intellectus potest intelligi a nobis ante itelligere alterius intelligibilis. ergo nō est intelligibil̄ ante intellectionē alicuius alterius. sicut primū antecedēs est verum sic ⁊ ꝯn̄s. ideo sic intelligenduȝ est ipsum non esse aliquid eorum que sunt ante intelligere. s. intelligibiliū. nō

qꝛ anteq̄ꝫ intelligat nihil sit in actu. sed
qꝛ nō est aliq̄d qḋ possit po^a ꝓpinq̄ in-
telligi a nobis ante intelligē alteri⁹ ꝓpt
intellectionē nr̄az nālē incipientē a fan-
tasmatib⁹. Et cū post arguit de illa si
militudine ꝙ sit rō tam faciēdi q̄ꝫ agēdi
Dico ꝙ in faciēte bñ forma est rō faciē
di in qua forma faciēs assīlat sibi factū
sed in agēte nihil ē ꝓductū nisi ipsa ac-
tio. actio. n. est vltimus ti⁹ nec hꝫ aliuꝫ
terminū. ⁊ iō non oꝫ ꝙ in agēte rō agē-
di sit aliq̄d in quo asīlet agens alicui al
teri ꝓducto. Sed dices saltē illa ē rō
agendi in qua agēs assimilat sibi ꝓdu-
ctum. s. actionē ipsam bñ ꝯcedo ꝙ spēs
illa que est sīlitudo obiecti ⁊ ꝑ quaꝫ in-
tellectus assimilat cognitioni ꝓducte ē
aliqua rō agendi. sed nō totalis rō. nec
etiā rō principalis. sic patebit in sequē-
ti. q. sed quādo due cause ꝯcurrunt suf
ficit in ꝓpiquiore similitudo formalis
⁊ in remotiore v̄tualis siue sīlitudo eq̄-
uoca. ⁊ ita intellectus quasi cā superior
equiuoce ⁊ v̄tualit̄ assīlat cognitiōi vel
intellectioni. spēs aūt q̄si cā ꝓpinquior
q̄si vniuoce ⁊ formalit̄ assīlat ei. Luꝫ
arguit post ḋ indeťiatione intellect⁹ ad
diuersos actus ⁊ obiecta. R̷° ꝙ alia ē
indeťiatio mālis ꝓpter defectum act⁹.
alia est indeťiatio agentis ꝓpt illimita-
tionē v̄tutis actiue sic̄ sol est indeťiatus
ad multa gnāndū. p° indeťiatū nō agit
nisi determinet ꝑ aliquē actum. qꝛ al's
non est in actu sufficiente sed in po^a. 2°
mō indeťiatū nulla for^a alia a se deťia-
tur. sed ex se determinat ad ꝓducendū
quēcunq̄ꝫ effectū ad quē ex se est indet-
minatū ⁊ hoc pñte passo receptiuo sic̄
sol pñte passo gnāt q̇libꝫ gnābile ex q̊
ipsum natū est gnāri. ita in ꝓposito in
deťiatio intellectus nō est indeťiatio po
tentialitatꝭ passiue in ordine cālitatꝭ. sꝫ
est indeťiatio actualitatꝭ q̄si illimitate.
⁊ ideo nō deťiat ꝑ formā que sibi sit rō
deťiate agendi. sꝫ tm̄mō ꝑ pñtiā obiecti
circa qḋ deťiatū nata est esse deťiata in
tellectio. Uel alit̄ posset dici ꝙ sicut cā
superior deťiat ad agendū ꝯcurrēte ali
qua ꝑticulari cā inferiori sic̄ sol ad ge-
nerandū hoiem ꝯcurrēte hoie agēte. ⁊
bouē ꝯcurrente boue. nō aūt ꝑ aliquaꝫ
formā in se receptā. ita intellect⁹ qui est
cā supior ⁊ cā illimitata deťiat ad hoc
obiectū ꝯcurrente cā ꝑticulari deťiata.
puta ad agendū circa h° obiectū cōcur-
rente hac spē. nō. n. istud deťians deťmi
nat effectiue cām indeťminatā supiorē
neq̄ꝫ formalit̄ sicut rō agendi. sed sic de
terminat h° est v̄tus actiua supior inde
terminata pōt indeťiatū effectū tali vir
tute inferiori determinata ꝯcurrēte.

Ad argumēta prin

cipalia. Ad p^m dico ꝙ ar^m phi 2° de aia
bene ꝯcludit ꝙ sensus nō est cā total' re-
spectu sensatiōis: qḋ cōcedo. ⁊ ita argu
tum est. s. ꝯ primā opi. ꝙ aia nō est cā
totalis actiua ad intellectionē. ⁊ h° cō-
cedo. sed nō ꝯcludit q̄n sit ꝑtialis cā. sꝫ
nō sequit̄ ex h° ꝙ sp sit in actu. nisi qñ
reliq̄ cā ꝑtialis ꝯcurrit. Ad 2^m nō tra
ctando illā difficultatē. vtrꝫ actiuitas il
la cōpetat intellectui agēti vel possibili
dico ꝙ intellect⁹ possibil' ſm ꝙ phs loq̄
tur de eo ē illud q̄ formalit̄ sumus intel
ligentes. ⁊ eo mō ꝑcise est q̊ est oia fieri.
qꝛ vt dicebat prius sum⁹ eo formalr̄ in
telligentes inq̄ꝫtū recipit nō inq̄ꝫtū agit
lꝫ agat. qꝛ h° accidit sibi inq̄ꝫtuꝫ est q̊ in
telligimus. Ad 3^m licꝫ ꝯñtia nō sit ne
cessaria. qꝛ sol pōt esse cā multoꝝ diffe
rentiū spē ꝓpter distinctas v̄tutes in ip
so que sufficiūt in rōe cāe effectie ad di-
stinguēdū effect⁹. tñ ad ꝓpositū pōt cō
cedi ꝯñtia. ꝯcludit. n. ꝙ aia nō est cā to
talis oiuꝫ intellectionū. qḋ ꝯcessum ē.

Ad primum in op

positū ꝯcedo ꝙ aia qꝛ imālis ē: est rece
ptiua cuiuslibet intellectōis. ipsa etiā ē
actiua cuiuscūq̄ꝫ intellectiōis obiecti al
teri⁹ a se vt cā ꝑtial'. ⁊ actiua intellectio

nls de se vt totalis cā. qꝛ vt cognoscens ꝛ vt cognita. ſm Aug. 9. de tri. c. vlt. ſꝫ talē intellectiōeꝫ n̄ hēmus ꝑ statu isto. sed ex imālitate ei⁹ nō seq̄t ꝙ ipsa sit totalis cā cuiuscūqꝫ obi alterius ab ipsa.

Ad 2ᵐ ꝯcedo ꝯclusionē ꝙ cognitiōes diuersaꝝ spēꝝ ꝓꝑe. s. v̓tute ipsaꝝ hite dr̄nt spē. qḋ ꝓbo. qꝛ ad indiuidua eiusdē spēi n̄ req̄rit total' cā dr̄sa spē. vl' aliquid i totali cā dr̄sum spē ab eo qḋ ē in totali cā alteri⁹ indiuidui. nūc āt ad intellectōeꝫ albi ꝛ nigri necio req̄runt aliqua dr̄sa spē puta albū ꝛ nigrū l' aliq̄ icludētia ipsa. ğ ista duo magis dr̄nt ꝙ̄ indiuidua vni⁹ spēi. ğ dr̄nt spē. Cū arguis vltra ꝙ tūc oēs hitus taliū differrent spē. ꝯcedo de hitib⁹ q̄ hn̄t v̓tute ꝓpria taliū obiectoꝝ. Et cū dicis quō tc̄ eēt vna scia de plib⁹ spēbus spālissimis R̸ᵒ ꝙ vna spēs spāliᵃ ṗt includē multas alias spēs virtualit̓ siue passiōes earum siue ꝑ modū cāe siue ꝑ aliū ordinē eēntialē. ꝛ tūc hit⁹ ille qui ē forālit̓ illi⁹ obiecti primi includentꝭ alia est v̓tualit̓ alioꝝ obiectoꝝ lꝫ nō formalit̓ ꝛ ṗᵒ. est igit̓ ille hit⁹ vn⁹ ab vnitate ṗmi obi virtualit̓ ꝯtinentꝭ oīa que ꝯtinent in illo. n̄ est āt ꝓ̇pus cuicūqꝫ v̓tualit̓ ꝯtento in ṗmo obiecto. sed qui eēnt ꝓpriꝗ illis eēnt distincti sicut illa sunt distincta.

Q Uero de cōparatione istaꝝ duaꝝ cāꝝ partialium que cānt noticiā genitā. Utrꝝ ṗncipalioꝛ cā noti^e genite sit obm̄ in se vl' in spē pn̄s vel ipsa ꝑs intellectiᵃ aie. Qꝛ obm̄. ꝓbaᵒ. qꝛ illud ē ṗncipali⁹ mouens qḋ mouet nō motū ꝙ̄ qḋ mouet motū sic appet in oībus cāis eēntialit̓ ordinatis. obm̄ aūt mouet non motū sic h̓r a pho. 3. ḋ aia. intellect⁹ aūt nō mouet nl si motᵒ. ğ ꝛc̄. Itē agens assil'at sibi effectum ꝙ̄ᵐ pōt. ğ illud est ṗncipali⁹ agēs qḋ magis assil'at l' cui magis assil'at effectus. actus aūt magis assil'at obiecto ꝙ̄ intellectui. ğ. Iteꝫ vnitas scie assignat penes vnitatē obiecti v̓tualit̓ ꝯtinentꝭ eā. nō āt attribuit intellectui tal' ꝯtinēᵃ v̓tualis respectu hit⁹ ꝯtinē aūt virtualiter ꝯuenit cāe actiue. ğ ṗncipalioꝛ cā illius hit⁹ erit obm̄ ꝙ̄ intellect⁹. ꝛ si cā hitus. igr̄ ꝛ act⁹. Ad opᵐ arguit sic. ꝙ̄to aliq̄d est actuali⁹ tanto forālius ꝛ tāto actiuius. ğ aīa q̄ ē forᵃ actualioꝛ multꝭ alijs cāis ꝯcurrētib⁹ erit actiuioꝛ. ꝛ ita qn̄ ꝯcurrit cū eis in agēdo erit ṗncipalius agēs. ſꝫ i intellectiōe ꝯcurrit cū obō tanꝙ̄ cā ꝑtial' igr̄ i intellectōe erit cā ṗncipalioꝛ ꝙ̄ obiectū. Itē enti ſm q̄d nō ꝯuenit act⁹ simpl'r. sed qn̄ hꝫ eē tale ſm q̄d ꝑ aliud simpl'r ens tc̄ ṗncipali⁹ ꝯuenit illi enti simpl'r si illud aliq̄ᵒ sit actm̄ respc̄u eiusdeꝫ. obm̄ āt a nobis nāli mō itellectū hꝫ eē ſm q̄d tm̄ i intellectu nostro ꝓpt̓ eē simpl'r ipsi⁹ ꝑtis intellectie. qꝛ obm̄ in ea ē sic ꝯgnitū in ꝯgnoscēte. ğ illi⁹ actōis ad quā ista duo ꝯcurrūt n̄ erit obm̄ hn̄s tale eē ṗncipalis cā ſꝫ ꝑs intellectiᵃ ꝓpt̓ quā obm̄ hꝫ tale esse.

Respondeo ꝙ ꝑs intellectiua hꝫ ṗncipaliorē cālitatē respc̄ū cognitioᵐ mō nobis nāl'r ꝯuenientiū. ꝓbo ṗᵒ. qꝛ qn̄ cāꝝ ordinataꝝ alīa est indet̓iata ad mltos effect⁹ ꝛ q̄si illimitata: altera aūt q̄ ſm vltiᵐ virtutꝭ sue det̓iata ad certū effectū: illa q̄ ē illimitatioꝛ ꝛ vl'ioꝛ v̓r esse ṗncipalioꝛ ꝛ ꝑfectioꝛ. Exēplū de sole ꝛ de ꝑticularib⁹ gn̄ātib⁹ intellectus aūt hꝫ v̓tutē q̄i illimitatā ꝛ indet̓iatā respectu oīuꝫ intellectionū. obā aūt a nobis nāl'r cognita hn̄t v̓tutē det̓iataꝫ respc̄u det̓iataꝝ intellectionū q̄ sunt ab ipsis. ꝛ hᵒ ſm vltiᵐ sue v̓tutꝭ. sic qḋlibet ad intellectionē sui. ğ intellect⁹ est cā vl'ioꝛ ꝛ principalioꝛ intellectionis ꝙ̄ obm̄ pro statu isto. 2ᵒ qꝛ illa est ṗncipalioꝛ cā q̄ agēte alia cā coagit ꝛ nō ecꝯᵒ. intellectu aūt nr̄o agēte ad intellectionē obm̄ i se vel in sua spē coagit. est. n. in ꝑtāte nostra intelligē. qꝛ intelligim⁹ cū volum⁹. 2ᵒ de aia. hoc aūt nō est ꝓpt̓ spēm ṗnci

pařter que ē forma nālis sed ,ppť intel
lectū q̊ vti possum⁹ cū volum⁹. p̄ncipa
lem aūt actiōez intellect⁹ seq̄t actio spēi
que nata ē eē sp vniformis ex pte spēi.
Lū aliq̄ȯ obm̄ excedēs multū faculta'
tē ptis intellectiue puta obm̄ btificū vt
clare visū posset poni hīc totā cālitatē
respectu visionis aut p̄ncipaliorē q̄ ps
intellectiᵃ. ⁊ hᵒ ,ppť excellentiā tal' obi:
⁊ ,ppť defectū ptis intellectiᶜ. Sʒ de hᵒ
in. 4ᵒ. li. De obiect! āt q̄ mō nāl'r cogno
scim⁹ pᵃ ps solonis vř eē vā. vř. n. intel
ligibiliū nāl'r a nobis intellectoꝝ spēs i
intellectu eē q̄si instrm ipsi⁹ intellect⁹ n̄
motuʒ ab intellectu vt agat q̄si. s. aliq̄d
recipiat ab itellectu. sed q̊ intellect⁹ vtiť
ad suā actiōez. vtpute qn̄ intellect⁹ agit
species illa tanq̄ min⁹ p̄ncipal' agēs co
agit ad idē vt ad effectū cōem.

Ad primum argu

mētū dico q̄ duplex ē act⁹ intellect⁹ re'
spc̄u obōꝝ q̄ nō sunt pn̄tia in se q̄lia sť
illa q̄ mō nāl'r intelligim⁹ / p⁹ act⁹ ē spēs
q̄ obiectum est pn̄s vt obm̄ actu intelli
gibile / c⁹ actus ē ipsa intellectio actual' ⁊
ad vtrūq; agit intellect⁹ nō mot⁹ ab eo
qȯ est cā ptialis secū ɔcurrēs ad illā ac'
tionē. lʒ vnū actū intellect⁹ p̄cedat mo'
tio ei⁹ ad aliū actū / ad pᵐ aūt actū agit
intellect⁹ agēs cū fantasmate. ⁊ ibi intel
lectus agēs ē p̄ncipalior cā q̄ fantasma
⁊ ambo integrāt vnā totalē cām respe'
ctu spēi intelligibil' / ad 2ᵐ aūt actū agit
ps intellectiᵃ siue itellect⁹ agēs siue pos
sibil' non curo mō ⁊ spēs intelligibil' sič
due ptiales cāe. ⁊ ibi agit ps itellectiᵃ n̄
mota a spē sed prius mouēs. s. agens vt
spēs sibi coagat / Cū igř dř obm̄ mouet
nō motū. Dico q̄ in vtraq; motiōe ob
iectū est mouēs 2ᵃᵐ lʒ nō sit motū. i. ali
q̄d recipiēs in se a p̄ncipali siue p̄ori mo
uente / Cū dicis q̄ itellect⁹ nō mouet ni
si mot⁹. Dico q̄ nō mouet 2ᵃ motione
nisi mot⁹ p̄ori motiōe. h igiť ē ɔparatō
duaꝝ motionū intellect⁹. nō aūt duaꝝ
cāꝝ ptialiū ɔcurrentiū i vna motione
Si āt ɔpares cās ptiales i vtraq; moti
one. dico q̄ itellect⁹ vtrobiq; mouet n̄
motus a cā ptiali ɔcurrēte i eadē moti
one. Ad 2ᵐ arᵐ dico q̄ effectus forāl'r
magis assilať cāe ,pxime inferiori q̄ re
mote ⁊ p̄ncipali ⁊ pfectiori. sič apparet
de filio respc̄u pr̄is ⁊ solis. vn̄ illud arᵐ
est ad opᵐ. q2 ,pbat q̄ actus intelligēdi
sit ab obō vt a cā ,pxima. q2 magis sibi
assilať forāl'r ita etiā spēs itelligibil' ma
gis forāl'r assilať fantasmati q̄ intellec'
tui agenti ⁊ tn̄ min⁹ p̄ncipal'r ē a fantas
mate q̄ ab intellectu agente. Cōtra cū
agēs intēdat assilare sibi passū. quō p̄n
cipale agēs nō magis assilat sibi forāl'r.
Rᵒ. p̄ncipali⁹ agēs cōiť ē eq̄uocū ⁊ emi'
nenti⁹ hʒ in se pfectiōez effcūs q̄ cā vni
uoca. ⁊ iō nō mag! assilať sibi forāl'r. q2
hᵒ eēt ipfectiōis in cā sič assilari effectui
sed assilat magis hᵒ ē dat magis formā
effectui p quā sibi assilať eq̄uoce q̄ det
agēs pticulare. ⁊ ista assilatio ē ex pfec'
tione cāe. lʒ nō sit mag! assilatio forāl'r
sil'r cā pfectior magis assilat effectuʒ ei
cui ē assilabilis q̄ inferior magis. n. cāt
effectū q̄lis ē cābilis ⁊ assilabil'. assilabi
lis āt est effectus forāl'r cāe ,ppinque. iō
ipsa cā remotior magis assilat effectiue
ipsū effectū cāe ,pxie q̄ ipamet cā ,pxia
sibi. Q2. n. forāl'r fili⁹ ē silis pr̄i hᵒ: mag!
est a cā remota assilante filiū pr̄i effecti
ue q̄ ab ista cā ,ppinq̄. q2 q̄ plus dat for
mā q̄ assilať plus dat effectie assilatiōez
Ad 3ᵐ dico q̄ vnitas scie assignať pe'
nes obiectū. q2 illud ē penes qȯ scie di'
stinguunť nō penes intellectū. q2 intelle
ctus vn⁹ est respc̄u oium sciaꝝ. ⁊ hᵒᵒ di
stinguēdo scias illa ē vna q̄ ē vni⁹ sbi p̄
mi q̄tenus obiectū p̄mū hʒ ɔtinē sciam
illā v̄tualiť. sed hᵒ nō ē nisi vt cā ptialis
p̄ter. n. h itellect⁹ ē alia cā ptialis ɔtinēs
illā. nō ē igiť aliud reducē sciaʒ ad obie
ctum p̄mū: q̄ i alia cā ptiali hn̄te i suo
genere ordinē eēntialē reducē ad pᵐ ibi
simpl'r ⁊ ab ipso assignare vnitatē effe'

ctus inq̄m effect⁹ ē ab eo. ſȝ cū h° ſtat ꝙ multo pfecti⁹ ꝯtineat in reliq̄ cā ptiali.

Ultio circa iſtā ptē diſ. q̄ro vtꝝ in mente ſit diſtincte imago trinitatꝭ. Q nō arguo. qꝛ imago repn̄tat illud diſticte cui⁹ ē imago. igit mēs diſtincte repn̄tat trinitateȝ h° eſt falſū. pba°. Tū qꝛ tūc nāli cognitione poſſet ꝯcludi trinitas ex mēte nāliter nota. tū qꝛ nulla creatura in repn̄tando excedit pfecōeȝ ſue ydee. ydea āt mentꝭ nō repn̄tat deū inq̄tū trinus. qꝛ ydea ē dei inq̄tū ē cā ⁊ ē cā inq̄tū vnus Itē nihil i mēte plus repn̄tat vnā pſonā q̄ aliā pſonā. g̊ nec tota mens repn̄tat totā trinitatē. pba° añtis. 15. de tri. c. 5. vl. 14. pꝛ eſt memo^a intelligē^a ⁊ voluntas ⁊c̄. g̊ pꝛ ita foꝛālr eſt intelligē^a ⁊ volūtas ſicut memo^a ⁊ filius ſiliter. igitur memo^a nō magis diſtincte repn̄tat pꝛem q̄ filiū. Itē 3° in trinitate due pſone ſunt pducte in imagine aūt nihil eſt pductū vt pbabo. g̊ nō eſt repn̄tatiua pductiōis. pba° aſſūpti. in aīa nō ſūt originati a ſe inuicē. qꝛ ſunt ꝯcreati ipſi aīe. nec act⁹ ſecūdi ſunt originati. pba° qꝛ actiōis nō eſt actio nec vt ſbi nec vt termini. 5. phyſ. qꝛ tūc eſſet pceſſus in infinitū. iſtoꝝ igit actuū vt ſīoꝝ nō eſt actio. qꝛ ſunt foꝛālr actiōes. p°. ſunt. n. actus ſecūdi ⁊ nō pmi. ſȝ ſi nō eēnt actiones eēnt act⁹ pmi. Itē ex ipſis gnāt hītus. actio q̄ gnāt aliq̄ foꝛ^a eſt actio ō genere actiōis. igit iſti act⁹ ſecūdi ſūt actiones de gnē actiōis. Ad op^m Augꝭ. 14. de tri. c. 8. ibi q̄renda ē imago ⁊ eſt inuenienda q̄ etiā nā nr̄a nihil hȝ melius.

Hic primo niden dum eſt q̄d ſit rō imaginis in coꝛporalibus. vn̄ tranſlatū eſt vocabulū ad ppoſitū. 2° reſpectu cuius i trinitate ſit imago. 3° in quo in nobis eſt imago. Quantū ad pmū ſicut dictuȝ eſt in. q. de veſtigio. dico ꝙ imago eſt repn̄tatiuum totius. ⁊ in hoc differt a veſtigio qd̄ eſt repn̄tatiuū partis. ſi eni totū coꝛpus eſſet impſuȝ pulueri ſicut pes ē impreſſus. illud derelictū eſſet imago totius ſicut iſtud eſt imago ptis ⁊ veſtigiū totius. ſed iſta ꝯfoꝛmitas expſſiua totius non ſufficit ſed requirit imitatio. qꝛ ſm̄ Aug^m. 83. q. q. 74. Quantūcunq̄ duo oua ſunt ſimilia vnū nō eſt imago alterius. qꝛ nō eſt natū imitari ipſuȝ. ⁊ ideo requirit ꝙ imago nata ſit imitari ipſum cuius ē imago ⁊ exp̄mē illud.

De ſecundo ſcien dum ꝙ cū ꝯcept⁹ vnius pſone i intellectu nr̄o ſit ptialꝭ reſpcū ꝯcept⁹ t̄nitatis. illa creatura q̄ ducet nos in cognitionē trinitatꝭ p modū imagis repn̄tabit trinitatē q̄m ad illū ꝯceptū quē intellect⁹ nr̄ pōt hr̄e de ea. repn̄tabit igit diſtinctionē triū pſonaꝝ. vnitatē eēn^e. ⁊ oꝛdinē origis. qꝛ illa diſtinctio realꝭ in diuinis eſt p originē. hēbit etiā imitationē eēntialem ad ipſam trinitatē quā repn̄tat.

De tertio. primo videndū eſt de illis que ſunt manifeſta eſſe in mēte. 2° in quib⁹ nō ꝯſiſtit imago. 3° in q̄bus ꝯſiſtit. Quantū ad pmum experimur in nobis eſſe actuȝ intellectōis ⁊ actū volitionis. ⁊ iſtos act⁹ aliquo mō eſſe in poteſtate nr̄a qn̄ obiectum eſt pſens. g̊ opoꝛtet in nobis ponere aliquo mō pn^a actiua ad iſtas actus ⁊ potētias q̄bus ſumus potētes reſpcū iſtoꝝ actuū. Non pōt aūt idē ſub cadē rōne foꝛmali eſſe pn^a iſtoꝝ duoꝝ actuum ſecūdoꝝ. qꝛ iſti act⁹ ſecūdi req̄runt oppoſitā rōnē pncipiādi i ſuis pncipijs g̊ oȝ hr̄e aliquā diſtinctiōeȝ actuū pmorum. ⁊ hoc pportionalr coꝛr̄ndentē diſtinctioni actuum ſecundoꝝ. De 2° in iſto articulo dico ꝙ nec in actib⁹ pmis ſolū. nec i actib⁹ ſecūdis ſolū eſt imago qd̄ apparet duplr. p° qꝛ ⁊ hi ſunt duo tm̄. ⁊ illi duo tm̄. g̊ tm̄ eſſet imago dua

litatis nō trinitatis. 2° qꝛ in p̄mis acti
bus lꝫ sit ibi ꝯs̄ᵬalitas non tñ est ibi di
stinctio realis rei ꝛ rei. nec ordo origis.
In actibus secūdis etiā lꝫ sit distinctio
ꝛ origo aliquo mō nō tñ ꝯs̄ᵬalitas. Ex
his sequit 3m. ꝙ imago ꝯsistit in actib'
primis ꝛ secūdis simul. ꝛ hoc intelligo
sic. aia hꝫ in se aliquā pfectōeꝫ ſm quā
formaliter est actus p̄mus respectu no-
ticie genite. ꝛ hꝫ in se aliā pfectionē ſm
quā recipit formaliter noticiā genitam
ꝛ hꝫ in se aliā pfectionē ſm quā recipit
formaliter volitionē. iste tres pfectiōes
dicunt memoria. intelligenª ꝛ volūtas
vel aia inquātū hꝫ ipsas. aia igit inꝙm
hñs actum p̄muꝫ totalē respectu intel
lectionis. s. aia vel aliq̄d anime ꝛ obie-
ctum sibi pñs in rōne intelligibilis dici
tur memoª. ꝛ hᵒ memoria pfecto inclu
dendo tam intellectū ꝙ illud quo obm̄
est sibi pñs ipsa eadeꝫ aia inꝙm recipit
noticiā genitā dr intelligenª. ꝛ intelligē
tia perfecta vt est sub illa noticia geni-
ta. voluntas etiā dr pfecta inquantū ē
sub illo actu pfecto volēdi. Accipiēdo
igit ista tria ex pte aie vt sunt sub trib'
actib' suis in istis inquā tribus ē ꝯs̄ᵬa-
litas rōne illaꝝ triū realitatū que sunt
ex parte anime. sed est distinctio ꝛ ori-
go ratione istarū actualitatū receptaꝝ
in aia ſm istas realitates in aia.

Sed hic occurrunt

duo dubia. Prim. qꝛ tunc vr esse q̄ter-
nitas in imagine. nā act' p̄mus respc̄u
volitiōis nō ꝯcurrit cuꝫ aliquo triū in
imagine. nō cū 3ª pte pꝫ. qꝛ idē nō ē p̄n
cipiū sui. nec cū 2ª manifestū ē. qꝛ actu
alis noticia nō ē volūtas. nō etiā cū p̄ª
qꝛ memoª dicit ꝓpe p̄nm ꝓductiuū no
ticie genite nō volitiōis. g̊ volūtas erit
4m cū istis. 2m dubiū. qꝛ nō vr h̄ sal-
uari ordo origis sicut ē in diuinis. ibi. n.
p̄ª psona originat secūdā ꝛ due tertiā.
hic p̄ª ps imagis nostre ē cā 2e. sed nec
p̄ª nec 2ª est cā 3e. g̊. Ad p̄mū dico ꝙ
imago pōt dupl'r assignari ſm ꝙ eā du
plicit assignat. Aug. vnoᵒ. 9. de tri. c. 4.
ꝛ deinceps mēs. notiª ꝛ amor. Alioᵒ si
cut eam assignat 10. de tri. c. 8. ꝛ dein-
ceps memoria intelligenª ꝛ volūtas. ꝛ
de ista duplici assignatiōe imaginis lo-
quens Aug. 15. de tri. c. 2. dicit ꝙ illa q̄
posita ē in. 10ᵒ. est euidentior. Dico igit
p̄ᵒ ptractādo primā assignatiōeꝫ ꝙ per
mentē possumus intelligē actū p̄m pfe-
ctum respc̄u vtriusqꝫ act' secūdi. s. fecū
ditatē ad gignendū ꝛ ad spirandū. ꝛ hᵒ
mō mens hꝫ rōnē pfecte parentis. qꝛ in-
cludit pfecte vtrāqꝫ fecunditatē. ꝛ tūc il
la alia duo. s. amor ꝛ notitia sunt duo
ꝓducta ab aia lꝫ ordine quodā. ꝛ tūc n̄
erit q̄ternitas qꝛ in parēte hñte pfectaꝫ
rōnē parentis ꝯcurrit act' p̄mus duplex
ꝛ istoᵒ est in diuinis. qꝛ in p̄re nō solū ē fe
cunditas ad gn̄andū sed ad spirandū. ꝛ
hᵒ a se. qꝛ si p̄r nō hr̄et fecunditatē a se:
ad spirādū sed hꝫ et eā derelictā sibi ex
ꝓductiōe filij sicut quidā dicūt. sequit
vt videt hoc ipossibile ꝙ p̄r nunꝙ hr̄et
illā fecūditatē. nullā. n. realitatē siue ab
solutā siue relatiuā hꝫ p̄r aliqᵒ p ꝓdu-
ctionē quā añ nō habuit. ꝛ iō quācūqꝫ
realitatē nō hꝫ in p̄ᵒ signo origis inꝙtū
s. p intelligit ordine origis filio: illā nūꝙ
hēbit. igit si illā fecunditatē duplicē nō
hꝫ in se in isto p̄ᵒ signo origis nūꝙ ha-
bebit illā. si aūt mens accipiat p̄cise vt
act' p̄mus hñs solūᵒ fecunditatē respe-
ctu noticie genite. hᵒᵒ impfecte assigna
tur imago. qꝛ hᵒᵒ mens nō hꝫ rōnē pa-
rentis pfecte / ita dico de alia assignatō
ne ꝙ si memoria accipiat p̄cise p parē-
te respc̄u noticie genite ē ipfecte parēs.
parēs aūt pfecte nō tm̄ hꝫ rōeꝫ vñ gnēt
sed vñ spiret. qꝛ nō p̄t illud hr̄e ab alio
ꝛ oꝫ illud hr̄e in toto. ꝛ iō oꝫ vt habea
tur in parēte a se. si āt accipiat memoª
p tota aia vt hꝫ hitualit i actu p̄ᵒ fecū
ditatē istā duplicē: hᵒᵒ hꝫ pfecte rōnem
parētis. Sꝫ lꝫ mēoria sit euidētior parēs
sic oꝫ cōcedē ꝓpt vba Aug. 15. de t. c. 2.

quatenus.s.magis exprimit habitudi'
nem gignētis ad genitū q̄ mens. tñ mēs
nostra videt̄ pfectius importare rōnez
parētis si accipiat vt includit vtraq̄ fe
cunditatē. Breuit̄ ergo quōcunq̄ assi'
gnatur trinitas in imagine vl' sic vel sic
nō est quaternitas. q2 duplex concurrit
hitudo fecunditatis in parente si est pfe'
cte parens. Ad 2m dico q̄ in nobis in
hoc nō pōt esse silitudo imaginis ad p
thotipom. notitia. n. genita in imagine
creata accñs quoddā est cui non coicat
fecunditas illa ad pducendū amorē q̄
formalit̄ est aliqd pductiuū dilectiōis.
accñs. n. tale nō est natū esse formaliter
intelligens vel volēs. ꝛ iō memoria gi'
gnens noticiā actualē accipiēdo memo
riā vt est pfecte gignēs ñ pōt cōicare ge'
nito illā pfectā fecunditatē quā pus ha
buit. q2 nō coicat sibi eandē nām sed p
ducit eam equoce in alia nā. pr̄ aūt ge'
nerans filiū coicat ei eandē nām ꝛ ean'
dem fecunditatē spirādi amorē que nō
intelligit̄ in generatōe filij hr̄e terminū
adequatū. ꝛ iō filius eandē fecunditatē
hñs pōt pducere sicut pr̄. patet igit̄ rō
quare nō pōt ista pductio saluari in p
tibus imaginis sicut in psonis trinitatis
q2 non pōt esse eadē fecunditas in dua
bus pmis ptibus imaginis. pōt eē autē
ꝛ est in duabus psonis respectu tertie.
Similit̄ si noticia genita eēt alicui' pro
ductiua aliq̄ mō hoc nō esset nisi p mo
dum nature ꝛ nō libere. Est tñ hic ali'
quis ordo inter secundā partez imagis
ꝛ tertiā. q2 tertia p̄supponit secūdā na
turaliter lz nō sit ab ea. etiā illud expri'
mit Aug. 15. de tri. c. 27. velut parentē
ꝛ prolē 3a voluntate siue dilectiōe iun'
gente quā quidē voluntatē de cognitō
ne procedere. ꝛ subdit statim ꝛ exponit
quō intelligat. nemo. n. vult q̄ oio qd
vel quale sit nesciat nō tñ esse ꝛc̄. pz igr̄
q̄ istum ordinē originis pcise ponit p
pter nālē ordinē volitiōis ad intellectō
nem. nō aūt q̄ intellectio sit cā respectu

volitionis. pz igit̄ f̄m intentionē Aug.
q̄ volūtatē f̄m q̄ est 3a ps imaginis ac
cipit ibi p actu volēdi sicut hic accipit
cum subdit quā voluntatē pcedere ꝛc̄.
qd nō est verū de voluntate vt est potē
tia. sed si verū sit hoc est de actu volēdi
Ulterius in spāli cū oia ista p̄dicta re
periant̄ in intellectu vel in mēte respcu
cuiuscūq̄ obiecti notandū est q̄ pfectis
sima ꝛ vltima rō imagis est qñ ista cō
currūt in mente respectu dei vt obiecti
q2 tunc aia nō habet tm̄ similitudinez
expressiuā quantū ad p̄dicta ex rōe eo
rum in se. sed ea etiā rōne qua act' ipsi
conformant̄ obiecto. est. n. actus vere si
militudo obiecti. sicut dictū est in p̄ce'
denti qōne. ꝛ iō qñ isti actus sic sunt in
mente q̄ non hñt ꝯsubstātialitatē ꝛ sili
tudinē distinctionē ꝛ originē. sed etiaz
hñt vlteriorez assimilationē ad deū ex
ratiōe obiecti circa qd sunt est pfectior
similitudo. minus aūt pfecta qñ aia hz
se p obiecto. q2 lz tunc habeat silitudo
ab ipso deo imediate tāq̄ ab ipso obie
cto pximo habet tñ aliqualit̄ inquan'
tum in mēte vt in imagine cognoscitur
deus. Et istā duplicē trinitatē assignat
Aug. illā que ē respectu dei. 12°. de tri.
c. 4°. dicēs. In eo solo qd ad cōtempla
tionē ptinet eternoꝝ non solū trinitas:
sed etiā imago dei. in hoc autē qd deri
uatum ē in actione tpaliū: etiā si trini'
tas possit nō tñ imago dei inueniri pōt
hoc intelligendū ē de exp̄ssiua quantū
ad sūmā exp̄ssionē siue silitudinē. De
eadē etiā. 15°. de t. 20. vel. 62. vnde pōt
sempitna atq̄ imutabilis nā recoli con
spici ꝯcupisci ꝛc̄. pfecto repit̄ sūme tri
nitatis imaginē: ad quā reminiscendaz
vidēdā diligendā totū debet referri qd
viuit. De alia imagine loquit̄. 14. de
tri. c. 8. vel. 16. Ecce inquit mens memi
nit sui: intelligit se: diligit se. h° si cerni
mus: cernim' trinitatē. nondū quidem
deū. sz iam imaginē dei. Ista aūt 2a au
ctoritas videt̄ ꝯdicer̄ p̄me nisi intelligat

mō p̄dicto. ⁊ tūc pȝ quō respc̄u oīuȝ obie
ctoꝝ iferioꝝ a mēte ñ pōit imaginē i mē
te. qꝛ nullū aliō obm̄ ē imago dei respc̄u
c⁹ potissīe ⁊ respc̄u imagis ei⁹ scd̄ario ē i
mago i mēte ꝙm ad illā siliitudinē q̄ hȝ ab
obō. Ex istis appet coꝛr̄e q̄re i pte sensitia
ñ ē imago. p° qꝛ ibi ñ ē ꝯsb̄alitas opantiū
siue totoꝝ illoꝝ sūptoꝝ cū suis opatōib⁹
qꝛ p̄nm sentiēdi ñ tm̄ ē aliq̄d aīe sed totū
ꝯpom ex aīa ⁊ pte corpis sic mixta qō ē to
tū orgam. silr̄ p̄nm appetēdi appetit⁹ sensi
tiui ñ ē aliq̄d aīe tm̄ sȝ silr̄ ē ꝯpom. Ista āt
duo q̄ꝝ sīt iste opatōes nō sīt ꝯsb̄alia. qꝛ lȝ
iste poe aīe sint in eadē eēn̄a ⁊ fortasse idē
eēne aīe. ñ tn̄ tōles cāe opatōis puta tota
ipsa organa. qꝛ ptes corpis nō sīt ꝯsb̄ales
nec int̄ se nec potētijs aīe. Silr̄ i pte sensi
tiua nō est duplex mod⁹ origināđi. qꝛ sic
sensus nālr̄ sentit. ita appetit⁹ sensitiuus
nālr̄ appetit. vn̄ f̄m Jo. dam̄. li. 2°. bruta
in suis actiōibus nō agūt sed agunt.

Ad p̄m arm p̄ncipale ꝯcedo ꝙ q̄lȝ eēn
tia creata inq̄m h̄ eēna p̄ducta f̄ȝ
talē ydeā: ñ repn̄tat deū sb̄ rōe tn̄i sȝ sub
rōe vni⁹. qꝛ ñ cāt nec ideat a deo. sb̄ rōne
tn̄i sȝ sb̄ rōe vni⁹. sȝ tn̄ aliq̄ nā rōe eēne sue
⁊ mltoꝝ ꝯcurrētiū i ea tāq̄ vnū totū ag
gregatū pōt eē repn̄tatm̄ tn̄itatl ⁊ coꝝ q̄
apph̄ēdūt i tn̄itate. tale q̄d ē mēs accep
ta i se ⁊ cū opib⁹ suis. qꝛ ibi ē vnitas ⁊ di
stinc° ⁊ ordo origīs. tale āt ēt ꝙm ad talē
ꝯcursū nihil ē qō sit iferi⁹ mēte. sic patuit
i pte sensitia. Sȝ cū ar. ꝙ si eēt imago pos
set tn̄itas cogsci p cognē mētl. R°. ista cō
currēa i mēte valēt credēti trinitatē ad p
scrutādū ⁊ psuadēdū quō possit eē. ñ aūt
ñ credēti ꝯcludūt eā eē. qꝛ tota ista aggre
ga° pluriū i mēte i q̄b⁹ ꝯsistit imago pos
set eē ⁊ ē ab vna p°. ⁊ iō ex ipsa nō p̄t de
mōstratie ꝯcludi ipsā eē imaginē tn̄itatl.
de h° aug. 15. de t̄. c. 24. l. 70. q̄ vidēt suā
mētē ⁊ i ea tn̄itatē istā nec tn̄ credūt eā eē
imaginē dei speculū q̄dē vidēt: sȝ ñ vidēt
p speculū cū nec ipȝ qō vidēt sciāt eē spe
culū. q̄lit̄ āt valeat deductio ad ōn̄dēdū
tres psonas ex rōe inte° ⁊ volūtatl i diuīs
dictū fuit di. 2. q. ō duabus p̄ductōib⁹.
Ad 2m dico ꝙ illō arm vidēt efficax si po

nēt p̄rēȝ gignē inq̄m itellia: sic ponit vna
opi. supi⁹ iprobata 2a di. q. p̄dc̄a q̄ ponit
actualē noticiā p̄ris hr̄e aliq° rōnē p̄du
cētl respc̄u gignitiōis filij. ⁊ rōnē formalē
p̄ncipij p̄ducti. sȝ f̄m aliā viaȝ quā ibi te
nui ꝙ p̄r inq̄m hȝ eēntiaȝ sibi p̄ntē sb̄ rōe
actu itelligibil̄ qō ꝯueīt p̄ri iq̄m ē memo
ria. h°° p̄r gignit ñ ꝙm itelligēs sic ibi fuit
declaratū. tc̄ falsū ē an̄s. qꝛ memoa mag
repn̄tat p̄rem ꝙ filiū ñ q̄ ad h° ꝙ sola me
moria sit i p̄re. ⁊ sola itelligēa sit i filio. s
q̄ ad h° ꝙ p̄r gignit filiū inq̄m p̄r hȝ rōnē
memoe. ñ āt vt p̄r hȝ rōeȝ itelligene l̄ voli
tatl. Ad 3m. d°. ꝙ act⁹ scd̄i sīt p̄ducti. cū
p̄bas p p̄hm. 5. phy. arm ē p me. cū. n. a
tio ñ sit ti⁹ actōis ⁊ ista v̄e tiat actōnē. si
Augl. dic̄. 9°. de t̄. c. vlt. ꝙ notia gignit v
⁊ volitō p̄cedit. vt dic̄. 15. ō t̄. c. 27. g̊ ist
nō sīt actōes de gnē actiōis. sȝ sunt fore al
solute ō gnē q̄litatl. Cū p̄bas ꝙ sīt actiōe
p̄prie qꝛ sīt act⁹ scd̄i. Dico ꝙ q̄dā fore hn̄
esse fixū ñ depēdēs ꝯtie a sua cā q̄si i fier
sic caloꝛ i ligno. q̄dā hn̄t q̄si ꝯtinuā depē
dētiā ad suā cāȝ. sic lumē i medio ad sol
⁊ h° dic̄ Aug. 8°. sup Gen̄. ad lr̄am dicēs
ꝙ aer nō ē fact⁹ lucid⁹ sȝ fit lucid⁹ p̄e fore
p̄pt̄ suā indepēdētiā i eē nō hn̄t rōnē act
onis nec mot⁹. 2e p̄pt̄ ꝯtinuā suā depēdē
tiā magl vidēt hr̄e eē i fieri ꝙ i facto eē. l
f̄m v̄itatē ñ sit i eis actio ⁊ passio. qꝛ sīt to
te sil̄ i eē ⁊ nō ps p⁹ ptē acq̄rit. actio āt p
p̄rie ñ ē ad aliq̄ formā nisi c⁹ ps p⁹ ptē a
quirit. h° 2°° se hȝ itellectio. qꝛ ipsa ē i ꝯt
nua depēdena ad p̄ntiā sue cāe. qꝛ alr̄ nō
hr̄et eē sic pȝ p Aug. 11. de t̄. c. 3°. cū āt co
gitātis acies auersa inde fuerit nihil for
q̄ impssa erat i eadē acie remanebit. ñ. n
manet act⁹ intellie absq̄ tali p̄ntia cāe q̄l
ꝯtie i fluentl. Sȝ istud solū ñ ꝯcludit ipa
eē actū 2m. ita. n. ponēt lumē in medio e
act⁹ 2⁹. ⁊ iō cū ista ē alia ꝯditio vltioꝛ v
ꝙ iste fore de rōe sui trāseāt in aliq̄d vt
tim. ⁊ h° siue illō aliud sit intra operās l
ue extra ñ curo. nō ē. n. itelligibile ꝙ sit i
tellectio ⁊ volitio. ⁊ ꝙ nō sit alic⁹ ti h° a
ꝯuenit actiōi p̄p̄e dc̄e vt trāseat in aliq̄
vt in tim p̄pt̄ igit̄ istas duas ꝯditōes ꝯcu
rētes i istis foꝛis dicūt iste fore eē act⁹ sc

ū ve sint forᵉ manētes. Ad aliā ꝓbōnē ū dr̄ ꝙ act' tal' ē gnātiu' hit'. R̷º arm est opm. q2 actio ō gnē actiōis nō p̄t eē eius lē rōis nisi ti sint eiusdē rōis. sic calefactō ō ē e' dē rōis nisi calor tiās sit ei' dē rōis si act' gnāret hitū vt actio de gnē actio is tminata ad hitū vt ad tim ñ posset eē ctio ei' dē rōis cū alt'a nisi illa eēt ꝑ se ge eratia hit'. imo ꝯdictio videt̄ ꝙ eēt act' iusdē rōis ꝛ nō alic' ti q2 ñ pōt eē actio ō nē actōis nisi sit alic' ti. nc̄ aūt aliqs act' tellectiōis l' volitiōis p̄t eē eiusdē rōnis. ʒ nō sit alic' ti ꝑducti. g̊ actus iste ñ ē gnā iu' vt actio: sʒ vt forª q̄ fōralr gnāt iste hit'. Tūc d° breuit ꝙ act' ē gnātiu' hitus ic forª aliq ē cā l' rō cāndi aliā formā. sic umē sol' i medio ē rō gignēdi ibi calorē. ē āt tal' act' gtiu' vt actio. sʒ tali actiōe ignit tā act' q̄ ꝑp' hit' vt ti' tal' actiōis. ad signāndū genitionē talē q̄ ē actio de nē actōis dici' poam elicē actū itelligēdi.

Circa 4. dis. q̄ro vtꝝ ista sit va de' gnāuit aliū deū vr̄ ꝙ sic. de' gnāuit deū. aut g̊ se de m aut aliū deū. ñ se. ꝑ° de t. g̊ aliū. 2° sic nāns distiguit a gnāto. sʒ de' genuit deū de' genit' distiguit a deo gānte. ꝛ ꝑ ꝯñs de' genuit aliū deū. 3° sic. de' gnāt aliū. ut igit deū ꝛ sic h̄r ꝓpom. aut ñ deū. qō alsū ē. q2 sic genit' nō eēt de'. 4° sic de' gnāt aliū hñtē deitatē. q2 aliā ꝑsonā sbsi stentē i deitate. g̊ genuit aliū deū. ꝯñª pʒ ꝑ Dam. 5. c. a. deus ē dinā hñs nām. hō hūanā. ꝯ ñ ē ali' de'. g̊ ñ genuit aliū deū. ñs pʒ Deut. 7. Audi isrl' dñs de. t. vn' ē. R̷º q2 c'lʒ entitati forāli corrñdet adeq̄te aliqō ens l' aliq̄d ens entitate tali. ista āt deitas forāl' q2 se tota ē forª ꝛ ñ hʒ sic sibi adeq̄te corrñdēs nisi deū q2 ipsū icludit. deitas āt ē de se h. g̊ de' ē de se h. illi āt qō de se h° rcpugāt ñ idēptitas. g̊ ꝛ alietas q̄ includit ñ idēptitatē. g̊ ñ p̄t eē ali' de'. g̊ de' ñ genuit aliū deū. q2 ñ genuit qō ñ p̄t tē. ꝛ h° qm ad rē. qm ad logicā d° ꝙ h tria dr̄nt soz. ē alius ab hoie. soz. est ali' hūa nitate. soz. ē alius in hūanitate. in prima ū di. soz. ē ali' ab hoie negat vniuersalr

soz. hīe idētitatē cū tio ꝑ negatōez iporta tā i ly ali'. q2 aliud icludit ñ idētitatē. igr̄ ti' ibi p̄dicat' negat ꝑ q̄lʒ sui. iō ti' alieta tis ꝯfūdit ꝯfuse ꝛ distributie. iō seq̄t soz. ē ali' ab isto hoie ꝛ ab isto. ꝛ sic de oib'. sic ēt seq̄t. a. ē ali' a deo. igr̄ ē ali' a q̄libet ꝑª dina. In 2ª cū dr̄. soz. ē ali' hūaiᶜ. hūaitas sigāt eē forāl' rō drie. sic nō ē i ꝑª. q2 in ip sa hō sigāt eē ti' drie. in hac āt 2ª nōt esse forāl' rō drie vlit ꝙ i nullo idiuiduo illi' nāe ꝯuenit q2 ē aliud idiuiduū alti' nāe ꝑ illā forāʒ ꝑ quā h° drt ab illo. vñ nō. ꝙ lʒ rō forāl' alietatl stet vlr qm ad negatio nē iclusā. vñ seq̄t soz. ē hūanitate ali' ab brunello igr̄ i nullo idiuiduo st idē: nec ꝯ ueniūt i hūaniᶜ. tñ illa rō forālis drie nō stat vlr qm ad illā affōnē ibi inclusā. vñ ñ seq̄t soz. drt a brunello hūaiᶜ. g̊ drt ab illo hac hūaniᶜ. s. pla. q2 añs ē veꝝ ꝛ ꝯñs flm. q2 i ꝯñte seq̄t ꝙ hūaitas pla. sit forāl' rō drie q̄ soz. drt. In 3ª cū dr̄ soz. ē alius i hūaiᶜ. alietas ibi ponit suū deriabile eē cōe vtꝙ extremo ꝛ distigui siue diuidi i ipsis extremis. ꝛ iō h ñ ē vª. soz. i hūaiᶜ ē ali' a bru. q2 ñ didit hūanitas i eis nec ē cōe eis. sed h ē vª soz. in aialitate ē ali' a bru. q2 aial cōe ē eis ꝛ didit i hac 3ª ꝓpō ne alietas ꝯnotat aliq ꝯueniētiā extremo rū in suo deriabili ꝛ tñ negat aliq idētita tē eoꝝ i eoō deriabili. Ad ꝓpom igr̄ quā istaꝝ triuʒ significat hec locutio. fili' est ali' de'. Dico ꝙ nec p̄mā nec 2am. ñ p̄mā q2 nō seq̄t soz. ē ali' hō. g̊ est ali' ab hoie. añs ē veꝝ ꝛ ꝯñs flm. nec 2am. q2 ꝛ si soz. ē ali' hō a pla. nō tñ seq̄t. g̊ ē ali' hūaniᶜ a pla. q2 hūaitas ñ ē rō forāl' drie soz. a pla. sʒ sigāt 3am. vñ bñ seq̄t soz. ē ali' hō a pla. g̊ soz. ē ali' a pla. i hūaiᶜ. ꝛ eꝯ°. ꝛ idē est cū dr̄ fili' ē ali' de' a p̄re. ꝙ fili' genit' ē alius de' a p̄re gnānte. ita ꝙ ly ali' ponit suū ꝑ se sigātū circa ꝑ se sigātū extrēoꝝ ꝛ sui ō tiabilis denotās ipsa int' se eē disticta. ꝛ il lud cōe eē vtriꝙ extrēo alietatl. ꝛ tñ disti gui i eis qō nō ꝯuenit deo. ꝛ h° etiā sigāt in 3ª ꝓpōne p̄dcā ꝓpt qō idē st. ex q̄ seq̄t cuʒ h sit fl'a fili' ē ali' de' genit' vt nūc de claratū ē: erit h falsa de' genuit aliū deū

Ad primum argu
mentum dico q͂ hoc antecedēs est verꝝ
deus genuit deū. q꞉ termini in cōcreto
possunt supponere ꝓ suppositis respe-
ctu p̄dicatoꝝ quoꝝ nō extraneant sup
positaliter. ⁊ ideo sicut hec est vera deꝰ
pater genuit deū filium. ita hec deꝰ ge-
nuit deum. sed ꝯñtia nō valet. vnde nō
sequit̄ gͦ deus genuit se deū aut alium
deum. primū non sequit̄ q꞉ nō est intel
ligibile q͂ idez ꝓducat se. nec 2^m sequit̄
quia sicut dictuz est cum dicit̄ deus ge
nuit alium deū. alietas notat suum de
terminabile distingui in extremis qd̄ ñ
significat̄ in antecedēte. vnde sicut pro-
positio est falsa vbi alietas addit̄ deter
minabili qd̄ non est cōmune suis extre
mis. sicut hec est falsa sol est alius mus
si igit̄ sol generat alium murē. igitur se
murem: aut aliuz murem. sed aliū qui
est mus. ita in ꝓposito ꝓpositio est fal
sa in qua alietas addit̄ detminabili qd̄
non distinguit̄ in extremis. sic hec ē fal
sa pater in deitate est alius a filio. ⁊ iō
non sequit̄ deus pater genuit deū. aut
igitur se deum. aut aliū deum. ſʒ sequi
tur q͂ genuit alium qui est deus. sicut
exponit magister in littera. q͂ si probet̄
illa ꝯñtia sic. si generat deū. aut igitur
eundē deum aut diuersum deuz. quia
idem ⁊ diuersum imediate diuidūt qd̄
libet ens. ex. io. metħ. igit̄ si eundez vel
diuersum. igit̄ se deum vel aliū deum.

Rñdeo pōt ꝯcedi q͂ genuit eundē de-
um. q꞉ sicut alietas ponit suum signifi
catum circa suum determinabile deno
tans ipsum distingui in extremis. ita p
oppositū idēptitas ponit suum signifi-
catum circa suum determinabile deno
tans ipsum non distingui nec diuidi in
eis. ⁊ ideo hec est v̄a deus pater genuit
eundē deum. q꞉ filium qui est idē deus
sed nō sequit̄ gͦ genuit se deuz. quia no
men reciprocū denotat actū terminari
ad idem suppositū a quo ꝓcedit ille
actus. antecedēs nō est reciprocū. vnde
nō solum refert eundē in essentia deita
tis. sed eundē in ratione suppositi. ⁊ iō
est fallacia ꝯsequētis ⁊ figure dictiōis.

Ad 2^m dicendū q͂ ista deductio redu
cenda est ad duos syllogismos quoꝝ
primus est iste generās distinguit̄ a ge-
nito. deus est generās ḡ deus distingui
tur a genito. Alius est iste. genitū est de
us. deus distinguit̄ a genito. ḡ deus di-
stinguit̄ a deo. in vtroq꜄ syllogismo est
fallacia accñtis. naz in p̄mo syllogismo
maior est vera ꝓpter formalē oppositi
onem extremoꝝ. sic aūt extraneat̄ me-
dium vtriq꜄ extremo in quo extrema
sunt vnū siue idē. vnde fallacia accñtis
nisi maior extremitas dicat̄ de medio
ſm illam rōnez ſm quam mediū dicat̄
de extremis. vt patz si sic arguit̄ album
distinguit̄ a dulci. lac ē albū. ḡ lac distin
guitur a dulci. ⁊ eodē modo peccat aliꝰ
paralogismus. vnde in vtroq꜄ syllogis-
mo ex distinctōe formali q̄ est inter ista
relatiue opposita generās ⁊ genitū con
cludit̄ distinctio essentialis ⁊ ideo nō se
quitur ꝯclusio. Ad 3^m cum dicit̄ deꝰ
genuit alium. igit̄ aliū deum vel alium
non deū. Dicendū q͂ ꝯtradictio ista est
tam in ꝯplexis q̄ in incōplexis. ⁊ loquē
do de cōtradictorijs cōplexis semp ve
rum est q͂ altera ē vera ⁊ altera falsa. sed
sic est in ꝓposito. hec est falsa deus ge
nuit alium deū. ⁊ hec vera deus nō ge
nuit alium deū. que est sua cōtradicto
ria. ⁊ nō ista deus genuit aliū non deū

Et si arguat̄ deus nō genuit aliū deū
ḡ genuit alium nō deum. quia ex nega
tiua de p̄dicato finito sequit̄ affirmati
ua de p̄dicato infinito. sicut sequit̄ ho
mo nō est iustus. gͦ est nō iustus. Rn
deo dicendū q͂ q̄uis illa regula sit vera
sicut pōt ꝓbari p naturā cōtradictiōis
nunq̄ tñ tenet in p̄dicatis cōpositis. non
enim sequit̄ lapis nō est lignum albū.
lapis est lignū non albū. q꞉ affirmat̄ li
gnum in secūda qd̄ nō affirmabatur in

ↄma. Et si arguit in ↄtradictorijs incomplexis. dico q lz de quolz dicat alterū illorum: nō tñ dī de quolibet quodcūq ꝑdicatū determinatū p alterū illoꝝ: q̄a nec ip̄m determinabile dī de quolz ⁊ iō licet deus uel nō deus dicat de quolibz nō tñ aliud siue aliud sic determinatuz p deū ul' p nō deū. ⁊ iō q̄uis deus genuit alium: nō tamen alium deū: nec aliuz nō deū. nec est hic ↄtradictio. Concedo igi q sequit genuit alium. g̊ deum uel ñ deum. sed nō sequit genuit aliū ⁊ deum g̊ genuit alium deum ꝑpter variatōem alietatis. Ad 4^m dicendū q non seq̄tur genuit alium hñtem nām diuinam g̊ genuit alium deum: quia in añte sbȳcit ut substantm̄ huius adiectiui habēs quod substantm̄ idē significat qȯ persona. ⁊ circa illud li aliud ponit suū significatū. in ↄñte ponit li aliud suum significatū circa significatū dei. ⁊ sic cōmutatur hoc aliquid in quale. ⁊ arguit ab iferiori ad suū supius cum negatiōe quam impōtat alius. Ad ꝑbatōem. p Damas. dico q descriptio sua est quedā explicatio nois. nō aūt exp̄ssio p se significati: q2 nomē ↄcreti de per se significato nō importat hoc: quod est habens siue habere: sed tm̄ de modo significandi: in quo distinguit ab abstracto. solum eniz ↄcretū importat ip̄az formam: q2 albū solā qualitatem significat. vnde importat hoc quod est habens: quia concernit suppositum habens suum significatum tñ idem significat concretū ⁊ abstractū licet modus significādi sit alius. ⁊ in huius ethimologia ⁊ descriptōibus nō oz q q̇cq̇d pōt vere ↄiungi cū descriptōib' ⁊ descriptis.

Circa secundā ꝑtem. 4. dī. quero de veritate huius. deus est pī filius et sp̄ussc̄us. vī q nō sit vera: quia eius contradictio vī esse vera. nullus deus est pī filius ⁊. s. s. quia quelz singularis ē vera q2 nec pī nec filius nec. s. s. R̄. cuiuslibz ꝑpōnis vere indefinite aliqua singularis est vera: sed nullā est dare verā singularē huius indefinite. igī ipsa nō est vera.

Contra. hec: pī. f. ⁊. s. s. sunt vn' deus est vera. g̊ ⁊ eius ↄuertens. añs pz p Augus. de tri. multis in locis. Rñ° q ꝑpō ē vera: q2 termin' subiectus qȯ p̄mo significat hoc p̄mo ponit in oratōe. ⁊ si illi aliud extremū qȯ ꝑdicat sit idē ꝑpō affirmatiua denotās talem identitatē: vera est. deus aūt significat nām diuinam ut est nata ꝑdicari de supposito. ⁊ illud significatū est idē tribus ꝑsonis. igī ꝑpō hoc significans est vera. Uerū est tam̄ q in eius ↄuersa est magis ꝑdicatio formalis: quia ibi intelligit quasi superius vel quasi cōmune ꝑdicat de per se suis suppositis. ꝑdicatio aūt formalior ē q̄n do cōe ꝑdicat de vnitatibus q̄ ecōtra.

Sed nunq̄d eadem ē veritas illius ⁊ huius. deitas est pater fi. ⁊. s. s. Rñ°. sic ꝑdicatio in diuinis distinguit in veram formalit' ⁊ veram p identitatē, hoc est q illa sit formalis q̄n ꝑdicatū cōuenit formalit' sbo. p identitatē vero q̄n propter simplicitatem diuinam ꝑdicatū est idez subiecto lz nō formalit'. ita hec pī. f. ⁊. s. s. sunt deus: vera est formalit'. ⁊ hoc per idētitatē: pī. f. ⁊. s. s. sunt deitas: nō autez formalr. g̊ ⁊ ista deus ē pī ⁊c̄. hz aliquaz veritatez loquendo de ꝑdicatiōe formali quā nō hz ista deitas est pī ⁊c̄. Sz p q̄bus supponit de' intelligēdo istam eē verā q̄si ꝑdicatōe formali. Rñ° vnicuiq q̊ corrñdet ꝑpriū qȯ uel q̄s: ⁊ iō deitati ut deitas est corrñdet qȯ uel q̄s: q2 illud qȯ uel q̄s est p̄mo deitate ens ut deitas est. ⁊ sicut deitas est de se hoc ita deus q̊ deus ē deitate est de se hic. ⁊ in isto cōceptu nō includit incōicabilitas nec ratio ꝑsone: q2 deitas cōicabilis est: ⁊ ideo de' ut deitate est deus nō includit aliq̄d incōicabile formalr. Isti sic intelligo absq conceptu ꝑsonarum seu personaliuz ꝑprietatum uere pñt competere aliqua

predicata realia q̄ videlicet non compe
tunt nature vt existēti in rōe suppositi,
sed existenti in hac natura inq̄tū exn̄s
in ea. hoc modo forte est ista vera deus
creat. ꝛ silr̄s, intelligēdo subiectū ꝑ h°
deo exn̄te i natura diuia nō intelligēdo
aliq̄ suppositū vel aliq̄ incōicabile in
illa natura: q̄ꝛ incōicabilitas non est rō
taliū actuū: ꝛ ita pōt poni ꝙ ista deus
est pr̄ ꝛ fili' ꝛ. s. s. est vera q̄tenus deus
stat ꝑ hoc deo inq̄tū est ꝑ se ens deita
te. nō aūt ꝑ aliquo supposito ꝓprie di
cto in quo est nā diuina. q̄ꝛ qn̄ est veri
tas ꝑ primis significatis terminoꝝ nō
oportet querere veritatē in aliis in qui
bus includunt ista significata. sicut qn̄
ꝯn̄s habet ꝓpriā veritatē nō oportet q̄
rere veritatē eius p̄cise ꝑ aliquo an̄te.
Exemplū hui': color hic singularis exi
stens nō determiat sibi rōem suppositi
q̄ꝛ rō suppositi ꝓprie nō reperit in acci
dētibus. ꝛ licet sit in supposito substan
tie tn̄ inq̄tū intelligit absq̧ vlla substā
tia in supposito: vt hic color exn̄s pōt
esse principiū operatiōis realis. sicut si
eadē albedo esset existēs in trib' suppo
sitis vel supficiebus haberet actū realē
scz vnā rōem disgregādi. ꝛ si queras a
me de veritate huius ꝓpositionis hic
color disgregat pro quo suppoit ibi ly
color. dico ꝙ supponit ꝑ p̄mo significa
to suo puta ꝑ hoc colore existēte. non
aūt ꝑ aliquo colore inferiori ad hūc co
lorē: puta ꝑ hoc colore in hac supficie
vel in illa. q̄ꝛ ista cōtrahētia colorē nō
causa veritatis huius ꝓpositiōis. sed ē
vera ꝓpter prima extrema. multoma
gis esset hoc veꝝ si hic color vt hic esꝫ
per se existēs. deitatis aūt est per se ens
ꝛ ideo deus inq̄tū est deus deitate est
ꝑ se ens. q̄ꝛ. 7. de trini. Aug. dicit pater
eodē est quo de' est licet non eodē sit et
pr̄ sit. ꝛ ideo huic deo nō itelligēdo ali
quā rōem suppositi siue ꝑsone imo rōi
huius dei potest attribui. p. ꝛ. f. ꝛ. s. s.

Ad primū argumentū in oppositū
dico ꝙ illa nō est eius contradictoria si
precise fiat distributio ꝑ ꝑsonis: q̄ꝛ tūc
nō negat qd̄ p̄mo affirmat in affirmati
ua. si aūt illa neget p̄dicatū a primo si
gnificato dei scz ab hoc deo. falsa ē illa
ꝛ hoc est qd̄ vsitate dr̄ ꝙ talis vl's ne
gatiua nō cōtradicit termino habenti
suppositionē simplicē licet contradicat
termio hn̄ti suppositionē ꝑsonalē. hoc
āt videt ꝓbabile si illa maxia sophista
rū est vera qn̄ in aliqua dictōe officiali
vel sinonica includunt duo: ad nihil re
fert vnū ad qd̄ nō alteꝝ. in hoc autē si
gno nullus includunt duo scz negatio
ꝛ distributio: ergo cū distributio p̄cise
respiciat supposita talis nature negatio
p̄cise erit ꝑ eisdē. ꝛ tūc illa negatio vl'is
est vera. sed nō est cōtradictoria prime
sed ista deus nō est pr̄ filius ꝛ spūs scūs
vbi idem negat qd̄ prius affirmabat. et
ista est falsa pro codeꝫ sb̄o ꝑ quo affir
matiua est vera. Ad euidentiā secū
di argumēti est sciendū ꝙ sicut dictū ē
i qōe p̄cedēti cuilibet vnice nature ade
quate correspōdet vnū singulare qd̄ sin
gulare vel est incōicabile sicut in crea
turis. vel cōicabile sicut in deo. nā autē
diuina vnica ē omino iplurificabilis ꝛ
innumerabilis: ergo ei adeq̄te correspō
det vnū singulare qd̄ exprimit noie dei
qd̄ naturali intelligētia itelligit an̄ quā
cūq̧ ꝓprietatē ꝑsonalē: ꝛ si cōsideretur
illud singulare vt qdā ens ad se cui cō
ueniūt oēs ꝓprietates essentiales ꝛ ꝑfe
ctiones ante oēm ꝓprietateꝫ ꝑsonaꝝ.
qd̄ quidē est ad se ens ꝛ ꝑ se nullo mō
plurificabile vel nūerabile lꝫ cōicabile
sit i suppositis plurib' q̄ cōicatio itelli
git ꝑ ꝓꝑetates notionales. ꝛ sic ē illa va
de' ē pr̄ fili' ꝛ. s. s. ita ista h de' ē. p. f. ꝛ
s. s. Exēplū iaꝫ tactū est: q̄ꝛ si esset vnus
color in trib' supficiebus ille color: pu
ta albedo disgregaret ꝛ haberet oēs ꝑ
fectiōes albedini cōpetēs. sed nō vt pri
mo est in illa vel in illa supficie sed ꝑm
se licet illas haberet existēs in illis supfi

eiebus nõ tñ primo. sic aũt est hic.

Circa quintã dis. quero vtrũ essentia diuina generet vel generetur
Q sic. Aug⁹. 7°. de trini. ca°. 2° vel. 12°.
Idẽ dici accipiamus cũ dicit verbũ ac
si dicat nata sapiẽtia. vt in vno eoꝝ eo
ꝙ nata est ⁊ verbũ ⁊ filius accipiat et i
his omibus noĩbus nõ ostẽdat essentia
que ad se dr̃. ac in altero qđ est sapiẽtia
demonstret essentia. ac ꝑ hoc ad se dr̃
ergo expresse vult ꝙ sapiẽtia vt est sapi
entia ⁊ ad se dr̃ dicat nata vt nata ẽ ꝓ
priũ filij. Scđo sic. Ric. 6°. de trini.
c. 22°. videt exꝓsse loqui cõtra magistꝝ
sniaꝝ. Multi inquit tpibus nr̃is surre
xere qui nõ audẽt dicere substãtiã geni
tã qn potius qđ est periculosius ⁊ ꝯtra
sanctoꝝ auctoritates audent negare et
modis omibus conant refellere ꝙ sub
stãtia gignat substantiã. ꝑtinaciter ne
gãtes qđ omẽs sancti affirmãt. ad illud
qđ ipi dicũt auctoritatẽ inuenire non
pñt. ad hoc qđ dicim⁹ auctoritates mul
tas etiã ipsi adducũt in morẽ Golie ⁊c̃.
Et qꝛ magister exponit illas auctorita
tes quas adducit ꝯtra se. ideo Ric. sub
dit idẽ de eo. Bñ dicũt p̃res ꝙ substan
tia substãtiã gignit vr̃a autẽ expositio
ad hoc ꝯtendit ꝙ credam⁹ ꝙ substãtia
substãtiã nõ gignat. fidelis expositio et
omni acceptiõe digna. qꝛ hoc ꝙ sancti
p̃res clamãt contendit falsum esse. ⁊ qđ
nemo sanctoꝝ asserit contẽdit veꝝ esse
hec ille. Videt deridere magistrũ q̃ con
tra intentionẽ patrũ exponit auctorita
tes quas adducit contra se. ⁊ videt asse
rere oppositũ illius qđ tenet magister
esse de intẽtiõe sanctoꝝ. Itẽ ꝑ rõez essẽ
tia cõicat ergo ꝓducit. añs pꝫ ꝑ Aug⁹.
15°. de trini. ca°. 26°. Essentiã ꝑstat filio
sine initio generatio. ꝓbatio ꝯñe. tum
qꝛ cõicare ⁊ cõicari sunt relatiue oppo
sita ⁊ nõ dicunt nisi relationẽ originis.
nõ enim dicũt relationes cõmunes: pa
ter igitur dicũt relatiões originis oppo
sitas. igitur idẽ quod ꝓducere et ꝓduci
tuꝫ quia si sint aliqua duo correlatiua
si vnũ extremũ vnius sit idem vni ex
tremo alterius: ⁊ reliquũ reliquo. Exẽ
plum si a. ⁊ b. essent duo correlatiua: et
c. ⁊ d. correlatiua. si a. ⁊ c. sunt idem b.
⁊ d. erunt idem. ꝓbatio: quia alioquin
diceretur idem ad plura correlatiua si
cut a. quod idem est quod ipm c. dicere
tur correlatiue ad b. ⁊ d. que per te sunt
diuersa. hec est vna cõbinatio relatiuo
rum producens ⁊ productũ: ⁊ hec alia
cõmunicãs et cõmunicatũ. sed cõmuni
cans et producẽs idem sunt. ergo et ex
trema eis correspõdẽtia sunt eadem.
Item per argumẽta logica: quando
predicatũ predicat per se d subiecto po
test supponere pro eo. patet de superio
ribus et inferioribus sed essentia predi
catur per se de patre: quia pater est es
sentia: ergo potest supponere pro eo.
igitur sicut illa est vera: pater generat:
ita ista videtur esse vera. essentia gene
rat prout supponit pro patre. probatio
minoris: quia non per accidens: quia
nec vnuꝫ accidit reliquo. nec ambo ter
tio. et isti sunt duo modi vnitatis per
accidens qui ponũtur. 5°. methaphi. c.
de vno. Item essentia est pater: ergo
essentia generat. antecedens patet ꝑ cõ
uersionẽ simplicem. probatio cõsequẽ
tie. de quocũqꝫ predicatur subiectũ ⁊ ꝓ
pria passio. ⁊ hoc probatur quia subie
ctum est mediuꝫ ad demonstrãdũ pro
priam passionem suam de eo cui non
primo conuenit illa passio. generatio
autem videtur propria opatio vel pas
sio patris: ergo consequentia est bona.
Itẽ essẽtia est pr̃ filij: g̊ essẽtia generat
ꝓbatio añtis. ꝑ ꝯuersionẽ. pr̃ filij ẽ essẽ
tia. igit essentia est pater filij. probatio
ꝯñe: essẽtia est pr̃ filij: g̊ filius est filius
essẽtie. ꝓbatio istius ꝯñe: qꝛ in relatis
est ꝯña mutua. si a. est pr̃ b. ergo b. ẽ fi
lius a. g̊ si essentia est pr̃ alicui⁹ ille erit

filius essentie. Item vltimo genitum inquantū genitum est aliquid quia gnā tio ñ terminat ad nihil. et int nihil ⁊ aliquid non est medium: sed nihil in diuis est aliqd nisi sit eēntia. g̃ filiꝰ inq̄tum genitus est eēntia. g̃ eēntia generat. Contra est magister in lr̃a.

In ista questiōe errauit abbas ioachim: ut hr̄ extra de sū. tri. ⁊ fi. ca. c. damnamꝰ. Dixit. n. mgr̄m petrū esse hereticū: q: dixit rē esse in diuinis que nec ꝓducit nec ꝓducit. ex hoc n. intulit ioachiȝ ꝙ petrus poneret q̄ternitatem in diuinis. posuit. n. tres res. rē generantē: rē genitā: rem spiratam: ⁊ posuit rem nec generantem nec genitā nec spiratam. g̃ quattuoꝛ res. hoc igi incon ueniēs qd̄ sequi videbat vitādo posuit Joachim ꝙ nulla res vna est pr̄ fi. ⁊. s. s. sed tm̄ dixit psonas illas esse vnam rem sicut multi fideles dicunt vna ecclesia ꝓpter vnā fidem ⁊ charitatē. ⁊ istud ꝓbauit ꝑ illud saluatoris in Jo. orantis p̄rez ꝓ suis fidelibus ut sint vnū inquit sic̄ ⁊ nos. intulit igi Joachim cū fideles non sint vnum vnitate natvre. g̃ nec filius ē vna res cū patre. Istud scd̄m in opinione ioachim est hereticū. s. ꝙ pr̄ ⁊ fi. ⁊. s. s. nō sint aliqua vna res: q: sicut arguit ca. ꝑallegato: pr̄ gignēdo dedit essentiaȝ suaȝ filio. nullā eni aliā potuit dare q̄ filius esset deus. ⁊ sili rōne ambo eam dederūt suā spiritui scō. nō aūt erat ista cōmunicatio ptis eēntie: q: eēntia est simplex ⁊ indiuisibilꝭ. g̃ totius eēntie. g̃ tota eadē essentia que est in p̄re est in filio et spūscō: ⁊ ꝓpter simplicitatē diuinā quelibet psona est illa res: ⁊ tres psone sunt illa res. Qd̄ aūt arguit de euangeᵒ soluit ibi. Naȝ saluatoꝛ intelligit in oꝛone sua ꝙ. s. illi fideles sint vnū vnitate sibi ꝓpoꝛtionabili sicut pr̄ ⁊ filius sūt vnuȝ vnitate sibi ꝓpoꝛtionabili. hoc est ꝙ sic̄ pr̄ ⁊ filius sūt vnuȝ vnitate charitatis q̄ est natura coꝝ ita fideles sint vnuȝ charitate ꝑticipata. Et ista expō ꝓbat ibi ꝑ sile dcm̄ saluatoꝛis Mat. 5. dicent discipulis suis: Estote pfecti sicut ⁊ pat vester celestis pfectus est. vbi nō monuit q simus pfecti nāliter ex nobis: sicut pr̄ ex se nāliter est beatus uel pfectus. sed ut es semus pfecti pfectōe nobis ꝯpetēte. s. gr̄e ⁊ virtutum.

Quātum autez ad ꝑmū articulū in quo ioachim dixit magistrū petrū esse hereticū ꝯtradicit sibi papa. Nos aūt sacro approbāte cōsili credimus ⁊ ꝯfitemur cū petro. s. ꝙ vna sūma res est eēntia uel natura diuina: nec generat nec generat ⁊ tñ nō sequitur ꝙ sit q̄ternitas: q: ille tres res pr̄ filius s. s. sunt illa vna res. q̄ternitas aūt eē n posset nisi esset q̄rtū realiter a tribus distinctū. Pro ista igi opi. magistri solenniter approbata adducit tali rat Res generans generat aliam rem ⁊ realiter distinctā: quia nulla res seipam gignit ut sit ꝑmo de tri. c. i. eēntia aūt in diuinis est penitus indistincta. g̃ nec generans nec genita: quia qua rōne generat ⁊ genita. Ad hoc adducunt rōes magistri in lr̄a: q: eēntia referret ad se distingueret a se. Tertia rō est: quia pat est formalr̄ eo ꝙ generat: quia pater est formalit ipa eēntia que est in filio ꝓpter distinctōem ipius essentie. ⁊ si ipam gigneret nō esset formalit ipsa eēntia: quia illa esset distincta realit ab eo ut posterior origine. Adducitur etiam alia ratio quia in creaturis foꝛma nō generat nec generat: sed ꝯpositū. deitas aūt se habet quasi foꝛma in psona. g̃ ipsa nō generat nec generatur. ista rō minorē habet euidentiam hic q̄ in creaturis: quia ibi forma non est aliquid per se existens ut possit esse operans. hic aūt deitas nō cointelligendo ꝓprietates personales est in se ens in actu. Tamen confirmatur ratio sic: quia operatio q̄ est necessaria distincti operantis non potest esse ei

quod h̄ est ut forma: q2 ipsa est per se in
distincta in tribus. talis aūt operatio ē
personalis que est generare.

Hec q̄ztum ad rea
litatem hu⁹ q̄ōnis dicta sint: sed loquē
do de logica causa quare nō pōt hec eē
vera eēntia generat ut eēntia supponit
ibi p̄ persona sicut ista est vera deus ge
nerat: quia deus supponit p̄ patre: ꝛ tñ
deus nō distinguitur a se: nec deus ē for
maliter is qui generatur lʒ de⁹ generet
deum. Rñdeo: q̄ñcunq3 est subiectuʒ
abstractū vltimata abstractōe ꝛ p̄dica
tum ex ratōe sua nō potest p̄dicari nisi
formaliter: nō potest ꝑpositio esse uera
nisi sit per se p̄mo modo. subiectū hic ē
abstractū vltimata abstractione: ꝛ p̄di
catum hoc de rōne sua nō est natū pre
dicari nisi formalit̄. ergo ꝑpositio non
posset esse vera nisi p̄ se p̄mo modo. sic
aūt nō est vera hec: quia p̄dicatum nō
est de per se intellectu subiecti. om̄e eniʒ
quod dicit̄ ad aliquid ē aliquid p̄ter re
lationem. 7. de tri. 2. c. ita q̄ relatio nō
est intra cōceptum absoluti. huius sylo
gismi maiorē declaro sic. in substantiis
q̄uis in eadem re simplici possint esse p̄
fectiones multe substātiales formaliter
distincte: ꝛ ibi vna ratō formalis possit
abstrahi ab alia remanēte adhuc ꝯcre
tione vtriusq3 formalitatis ad sua pro
pria supposita. v̄bi gratia: lʒ hec sit v̄a:
substātia intellectiua est volitiua: vbi ē
predicatio cōcretiua vnius perfectiōis
de altera: tñ hec negatur: intellectus est
volūtas: quia illa significāt perfectiōes
illas ut abstractas a se inuicem: ꝛ s̄m p̄
prias formalitates: tñ adhuc sic abstra
cta ꝯcernunt ꝑpria supposita: ut hic in
tellectus ē intellectus: ꝛ hec volūtas est
voluntas. accipiendo tñ substantiā siue
simplicem siue cōpositam p̄cise s̄m rati
onem suā formalē quidditatiuā tm̄ est
abstractio a supposito ꝑprie nature: q2
cōmuniter nō sunt nate ꝯcernere aliq̄d
alterius nature: ideo ibi ista abstractio
est maxima. abstrahendo. n. naturā hu
manam a suppositis que sunt illi⁹ natu
re sicut abstrahit cum cōcipit humani
tas nō remanet vlteri⁹ abstractio alia.
ꝛ ideo illud ut sic conceptū p̄cise ē ip̄m
met p̄cise quia cuilibet aliū extraneū: sic
dicit Auic. 5. metaph. q̄ eq̄nitas est tm̄
equinitas ꝛ nihil aliud. Sed in accidē
tibus quanto plura pñt cōcernere: tāto
plures pñt fieri abstractiōes. cōcernunt
quidem accidētia supposita alteri⁹ nāe
ꝛ lʒ ab his abstrahant cōcernunt tñ in
diuidua ꝑprie nature: sicut albū cōcer
nit lignū: ꝛ lʒ ab hoc abstrahat albedo
tñ adhuc cōcernit albedinem hanc ꝛ il
lam que sunt indiuidua sua. sed vlteri⁹
ē abstractio q̄dditatis a supposito qua
lis dicta est fieri in substantiis: ꝛ illā cir
cumloquimur p̄ hoc q̄ dicimus quid
ditas albedinis: ꝛ illa nō concernit ali
quod suppositū nec ꝛ eiusdē nature nec
alterius. In relatōibus etiam que plu
ra ꝯcernunt adhuc plures possunt esse
abstractiones. cōcernit enim relatio su
um propriū indiuiduū. fundamentū ꝛ
subiectū: ꝛ lʒ abstrahatur a posteriori:
nō tñ a priori. Exemplū: hoc concretū
quod est causa dicit̄ de igne qui causat
calorem in ligno ut de subiecto: sed abs
trahēdo a subiecto remanet adhuc cō
cretio ad fundamentū: puta si dicatur
potētia causandi. calor eniʒ est potētia
causandi calorem: nō tñ ignis est poten
tia causandi illū. adhuc pōt fieri vlteri
or abstractio ad propriuʒ genus: ut pu
ta si dicatur causalitas: et tūc nec ignis
nec calor recipit predicationem istius:
tamē hec causalitas est causalitas. vlti
ma abstractio qualis ē in substātiis est
per hoc q̄ dicimus quidditas causalita
tis: ꝛ hec d̄ nullo predicat̄ alio. Ex istis
narratis apparet que sit vltima abstra
ctio: q2 quidditatis absolutissime sum
pte ab om̄i eo quod est quocūq3 modo
extra rōem quidditatis. Circa alium

terminū maioris.s. ꝙ ꝑdicatuꝫ de quo cūqꝫ dicit̄ de necessitate formalit̄ predicatur: notādū est ꝙ substātiua possunt dupliciť predicari in diuinis.q̄nqꝫ formaliter: q̄nqꝫ per identitatem. sed adiectiua si predicant̄ de necessitate formalit̄ predicantur: ⁊ hoc q: sunt adiectiua. nam ex hoc ꝙ sunt adiectiua significant formam ꝑ modum informātis. ⁊ ideo de nullo dicunt̄ vere nisi ad quod se hn̄t per modū informantis de quo videlicꝫ formaliter dicunt̄. talia sunt nō tm̄ nomina adiectiua: sed oīa participia et verba. His intellectis patet illa maioꝛ assumpta: q̄n aliquid est abstractū ultimata abstractiōe ita ꝙ est abstractū ab omi eo quod ē extra ratiōem eius: ⁊ ꝑdicatum eius nō predicat̄ de aliquo nisi formaliter nō est vnio vera taliuꝫ extremoꝛū nisi sit formalis ⁊ per se ꝑmo modo: q: istud predicatū precise natuꝫ est ꝑdicari formalit̄: ideo non potest saluari vnitas ꝑ identitatem tm̄: ⁊ q: subiectum ē summa abstractiōe abstractū nō pōt stare pro aliquo qualitercunqꝫ alio a se sed precise ꝑ se formaliter: ⁊ iō oporteret ꝙ sua ratio ꝑcisa formal eēt idem illi ꝑdicato: quod nō posset eē nisi ista ratio ꝑcisa includeret illud predicatum. patet igit̄ illa maioꝛ. Patꝫ etiam illa minoꝛ ꝙ talia sunt ista extrema eēntia generat uel deitas generat: q: deitas est abstractū vltimata abstractiōe generat aūt est verbū: ideo nō potest ꝑdicari nisi formalit̄: nō sic aūt ñ abstrahitur vltimata abstractiōe hoc nomen deus: ⁊ ideo pōt supponere ꝑ persona ut cum dr̄ deus creat: deus generat.

Ad argumenta in

oppositū. Ad primā auctoritatē Aug. rn̄deo: sapientia lꝫ abstrahatur a sapiēte quod est operās: tn̄ adhuc significat potentiā operatiuā vl' principiū operatiuum: ⁊ ideo nō abstrahit̄ summa abstractiōe: quia potētia opatiua aliquo modo cōcernit aliquid: ⁊ ꝑpter talē cōcretionem aliqualē aliqualit̄ cōceditur ꝙ sapiētia est nata: nullo aūt mō ꝙ eēntia sit nata. Qd̄ aūt Aug. dicit aliq̄n filium esse essentiā de essentia hoc exponetur in se. q̄ne. ꝙ hoc nō ꝑbat essentiā esse genitā uel generantē sed esse illud ō quo filius generet̄. Ad dictū Ric. si intendit reꝑhendere magistrū ibi sicut ex verbis eiꝰ apparet cū doctrina magri ⁊ ꝑcipue ista auctenticet̄ per cōciliū generale in ca. ꝑallegato nego Ric. tenendo magistrū. ⁊ ꝙ dicit magistrū adducere multas auctoritates cōtra se: magr̄ bn̄ exponit eas sicut patebit in se. q. nullaꝫ aūt habet ꝑ se auctoritatē: sed hēt illaꝫ vlis ecclesie ca. ꝑallegato: que maxima est q: dicit Aug. in libello cōtra eplam fundamenti: Euāgelio nō crederem nisi ecclīe catholice crederem: que ecclia sicut determinauit qui libri habēdi sunt in canōe biblie: ita etiā determinat qui libri habēdi sunt auctentici in libris doctoꝛum: sicut patꝫ in canone: ⁊ post istā auctoritatē canō. nō inuenitur in corpe iuris scriptū aliquod ita auctenticū sic scriptū magistri ꝑallegato ca. Ad rōnem illā de cōmunicare dico ꝙ ꝑductō habet productū pro termino suo ꝑmo ⁊ dico h̓ primū terminū: terminū adeq̄tum: ⁊ hoc mō dicit phs. 7. meta. ꝙ cōpositū ꝑmo generat̄: quia est qō primo habet esse per ꝑductionem hoc est adequate. in cōposito tn̄ forma est formal terminus generatiōis: nō aūt terminus per accidēs: sicut apparet ꝑ phm. 2. physicoꝝ: vbi ꝑbat formā esse naturā per hoc ꝙ generatio est naturalis: quia est via in naturā. est aūt via i formā. ergo ⁊c. que rō nulla eēt si forma esset tm̄ terminus per accidens generatiōis. ⁊ in eodem etiā vult ꝙ forᵃ ⁊ finis coincidunt in idem: quod nō est verū de fine geniti sed generatiōis. g̃ terminus formalis generatōis vere est ipa forma. ipm igit̄ generans vnā habet habitudinē ad ꝑᵐ

terminũ qui dĩ productus siue genitus
⁊ aliam habitudinẽ habet ad formalẽ
tminũ: ⁊ in creaturis vtraqꝫ habitudo
est realis: quia vtraqꝫ habitudo habet
tminos realiť distinctos: ⁊ realis depen
dentia est vtriusqꝫ ꝑducti ad ipm pro
ducens. in ꝓposito aũt ꝑducens ad pri
mum ꝑductum habet relatiõem realẽ
quia distinctiõem realeꝫ ⁊ realem origi
nem. ad terminũ aũt formalem in pro
ducto nõ habet relatõem realem: quia
nõ distinctiõem realem sine qua nõ est
relatio realis. producere igiť in diuinis
dicit relatõem realem: cõmunicare aũt
dicit relatiõem originis ⁊ quasi ratiõis
cõcomicantem illã realem. cum igiť di
citur ꝙ iste sunt relatões opposite. s. cõ
municare ⁊ cõicari: dico ꝙ sunt relatio
nes rõnis opposite ꝺm ꝓprias rationes
suas: lꝫ necessario ꝯcomitentur aliquas
relatões reales oppositas. s. ꝑducere et
produci. sed iste relatões ⁊ ille non sunt
eorundẽ relatorũ formaliter. Per idẽ
ad secũdũ dico ꝙ nullum extremũ vni
us correlationis est idem formaliter cũ
extremo alterius correlatiõis. cõicans
enim ⁊ ꝑducens lꝫ cõcurrant in eodem
supposito: quia natura non diciť ꝓprie
cõicans se sicut diciť cõicata: tñ cõicans
nõ diciť formaliť eandeꝫ relatiõem quã
dicit ꝑducens ut ꝑducens. cõicari aũt
⁊ produci nec eandem dicũt relatiõem
nec idem ꝑmo denominant.

Ad argumẽta logi

ca. cum ꝑmo arguiť de predicatõe ꝑ se:
dico ꝙ essentia nõ predicať per se ꝑmo
mõ de patre neqꝫ formaliť. Cum ꝓbas
quia nõ per accidens: dico ꝙ sicut in cre
aturis nõ om̃is predicatio est ꝑ se uel ꝑ
accidens accipiendo accñs ꝓprie: ut qñ
accidens ꝑdicatur de subiecto. nõ enim
genus per se ꝑdicatur de differẽtia. nec
sic ꝑ accidens: quia neutrũ neutri acci
dit nec ambo tertio. sed ẽ ibi mediũ ex
traneum siue inferius cõtrahens aliud
qd inferius põt dici accidens supiori. i.
extraneũ sed nõ ꝓprie accidens. in diui
nis aũt nõ om̃ia sunt ꝑ se eadem. i. for
maliter. nec tñ est aliquid alicui per ac
cidens ꝓprie sed aliqd ẽ idem alicui ab
soluta identitate absqꝫ formali idẽtita
te: ⁊ ita est in ꝓposito. Ad aliud dico
ꝙ ista eẽntia est pater põt distingui: qꝛ
pater põt sumi adiectiue ⁊ substantiue.
2° modo significat personã cuius ẽ pa
ternitas: ⁊ cõcedo eam esse verã ꝑ iden
titatem: quia substantiuũ potest ꝑdica
ri de aliquo ꝑ identitatem. ꝑmo mõ si
gnificat ipam proprietatẽ denominati
ue. ⁊ hoc mõ exponit magister dis. 27.
quia idem est patrẽ esse ⁊ genuisse. hoc
mõ ista est falsa: essentia est pater: quia
significat patrem formaliť predicari de
essentia. qñ igitur arguis de subiecto ⁊
passione: dico ꝙ qñ passio potest ꝑdica
ri ꝑdicatione eiusdem rõnis cum illa q̃
predicatur subiectũ uel qñ habet silẽm
modũ predicandi põt ex subiecto infer
ri passio. qñ nõ: nõ hic subiectũ si sit sb
stantiuũ potest ꝑdicari ꝑ identitatem:
passio si est passio nõ potest: sed tm̃ for
maliter quia est adiectiuũ. Ad aliud:
essentia ẽ pater filij: quidaꝫ doctor repe
tit opiniones aliorũ: primã magri Ale
xandri qui distinguit istã: essentia ẽ pa
ter filij sicut iam distincta ẽ illa ꝑcedẽs
. s. essentia est pr: ꝙ pater põt sumi adie
ctiue ul' substãtiue. ꝑmo mõ dicit ipam
eẽ falsam ⁊ ꝯñtiam nõ valere: 2° mõ ve
ram. Aliã magri prepositiui: qui dicit
eam simpliciť esse verã. ad qd habꝫ du
as ratiões. vnam ꝑ cõuersionem: quia
si cõuertens est vera cõuersa erit simili
ter vera. sed hec est vᵃ: pater filij ẽ essen
tia: g̊ essentia est pater filij. Aliam habꝫ
ratiõem: qꝛ hec ẽ simpliciter vera: essen
tia est pater: aut igiť alicuius: aut nulli
us. si nullius. ergo om̃ino nõ est pater.
si alicuius ⁊ nõ nisi filij: ergo essentia ẽ
pater filij. Cõtra magistrum Alexan
drum arguit sic: ⁊ probat ꝙ li pater tm̃

tenetur adiectiue. qm̄ noia que impo
nūtur a potētia actiua ⁊ possiua vt sūt
magister ⁊ discipulus. pr̄ ⁊ filius edifi
cator ⁊c̄. sumūtur tn̄ in significatōe ad
iectia ⁊ hͦ in respectu quē hn̄t ad aliud
qͦ respicit potētia a qua imponūtur.
sed qn̄cunqȝ aliquid habet rōem adia
cētis vel adiectiui ex respectu ad aliud
q̄tomagis est determinatꝰ eius respectꝰ
tātomagis habet rōem adiacētis vl' ad
iectiui: ⁊ tātominus q̄tomagis est inde
terminatus. sicut patet de respectu mo
di infinitiui quē grāmatici dicūt posse
supponere magis q̄ alios. qꝛ illi dicunt
finitā inclinationē ad suppositū ille vͦ
infinitā inclinationē ad suppositū. infi
nitiuus aūt ⁊ adiectiuū in neutro gene
re potius substātiuant q̄ in gnē mascu
lino vl' femio. ergo cū ly pr̄ filij̄ habeat
finitam ⁊ expressā habitudinē. nō sic āt
cum p se ponitur li pꝛ: iō licet posset te
neri substantiue dicēdo essentia est pat
nō tn̄ nisi adiectiue dicendo essentia est
pꝛ filij̄. ⁊ sic simpl'r ista ē falsa: eēnᵃ ē pa
ter filij̄. Et si obij̄ciatur essētia est pater
⁊ nō est pater nisi filij̄ ergo est pater filij̄
aut non est pater. Rn̄ͦ q̄ est fallacia fi
gure dictōnis: quia in pma ꝑpositione
pater per se supponit pꝛo tota persona
in secunda autem cum dicitur q̄ est pa
ter filij̄ copulat pꝛopꝛietatem tm̄ circa
subiectum. Patet etiam q̄ nō ualet
argumentum pmi ꝑpositiui: pater filij̄
est essentia. ergo essentia est pater filij̄. p
conuersiōem: quia debet sic conuertere
ergo aliquid quod est essentia est pater
filij̄. sicut ista indiuiduum est homo. nō
sic cōuertitur. ergo homo est indiuidu
um. sed sequitur. ergo aliquid quod est
homo est indiuiduum. Similit' secun
da ratio nō valet cum arguit: essenᵃ est
pater. aut igitur alicuius: aut nullius.
Dicendū q̄ nō sequit ꝑpter fallaciaȝ fi
gure dictiōis: quia statim cuȝ addit ali
cuius uel nullius aliter copulat q̄ prius
supponebat. Et dicendū est q̄ nullꝰ est
pater. i. nō alicuius est pater. ⁊ nō sequi
tur ex hoc q̄ nō sit pater ꝑpter figuraȝ
dictōis: sed sequitur tm̄. ergo nō ꝯuenit
ei ꝑpꝛietas paternitatis.. Contra mo
dū eius dicendi arguo sic: quod includi
tur essentialiter in conceptu alicuius sic
ꝑs ꝯceptus nō pōt ab eo excludi sub q
cunqȝ mō concipiatur. si. n. sub aliquo
modo ꝯcipiat' ⁊ illud excludat' tunc ille
modus repugnat rōni ꝯceptus q ꝯcipi
cum ergo in ꝯceptu relatiui ex hoc q̄ cō
ceptus relatiuus nō ut hoc mō ꝯceptu
uel illo necessario includat' relatiuuȝ u
terminus eius: qꝛ nō potest esse nec inte
ligi sine eo sicut nec sine termino: hoc
enim esse eius. ergo quocunqȝ mō conc
piatur siue adiectiue siue substantiue s
includeretur correlatiuū ut terminus.
ita nullo mō pōt intelligi ut absolutum
Item tunc ista esset incōgrua: pꝛ filij̄
essenᵃ: qꝛ adiectiuū n̄ sb̄stātiuatuȝ n̄ su
pōit ꝯgrue ꝑ subō ibi q̄ppe i sb̄o deim
nat' pater per filium ad quem hȝ deim
natū respectum. Ideo teneo opi. al
xandri distinguendo sicut ipse distigui
q̄ substantiue est vera: adiectiue falsa.
Ad rōnes ꝑpositiui dico q̄ ꝯuersa ē v
substantiue: adiectiue incōgrua: q̄a m
sculinū nō potest substantiuari. Ad s
cundā eius rōem dico q̄ essentia est pa
igit' alicuius: ⁊ ꝯcedo q̄ est filij̄. sed cū a
guit in rōne ꝑncipali si eēntia est pat
filij̄. ergo filius est filius essentie. nego c
sequentiā: cū ꝑbatur p illam ꝯn̄am m
tuam in relatiuis, dico q̄ illa ꝯn̄a m
tua tenet in illis relatiuis que sunt pꝛi
relatiua. tenet etiam in his que referun
per relationes. si tn̄ dicant' formalit' rel
tiōes de eis. sicut si formalit' soꝛ. est pa
pla. ecōuerso formalit' pla. est filius soꝛ
in his tn̄ que nō referuntur pmo nec e
am denominant' formaliter ab ipis rel
tōibus. sed relatio ꝑdicatur ab alio eoꝝ
per identitatē non ualet ꝯn̄a: quia ibi
ꝯn̄te plus significat q̄ in an̄te. in an̄te. n
notat' identitas relatōis ad aliquid de

dicitur: sed in ꝯñte significat illud aliud
referri ad illud formalit. cum enim dici
tur filius est filius eentie ex vi cōstructi
onis significat eentiā esse ꝓpriū correla
tiuū eius quod est filius. ⁊ ita filiuz esse
formaliter filium essentie. añs aūt non
significat relatōem pñitatis formaliter
ꝯuenire eentie sed tm̄ p identitatē. Ad
vltimum dico cum accipis genitū inqñ
tū genitū est aliquid. nego. ⁊ cum dicis
non est nihil. dico ut sepe ṗdictū est ꝙ i
ter ꝯtradictoria est mediū cum li inquā
tū ita ꝙ neutrū inest cum inquantū. sic
nec homo inquantū homo est albus ne
qꝫ inquantū homo est non albus. tamē
ñ sunt duo ꝯdicª ꝯplera simul falsa. ista
enim ꝯtradictoria est uera: homo non
inquantū homo est albus. ita hic geni
tum non inquantū genitū est aliqd: qa
rō gignitiōis nō est formalis rō inherē
tie ṗdicati. ita. s. ꝙ li inquantū dicat ra
tōnem formalē geniti. lꝫ genitum i se fō
maliter sumptū sit p identitatē essentia

Quid igi dicetur de genito inquātū
genitum. potest ꝯcedi ꝙ genitū inquan
tum genitum est persona uel subsistens
sed non sequit vlterius. ğ inquantuz ge
nitum est aliquid accipiendo aliquid p
eentia: ppter nō identitatē formalē rōis
psonalis cū essentia:

Secundo quero

de secunda pte dis. vtrū filius ge
neret de substātia patris. ꝙ non. q. 7. d
tri. c. 5. uel. 40. personas ex eadem eenª
non dicimus. substātia aūt videt vnifor
miter se habere ad quālibet personam.
ergo nulla persona est de alterius sbstā
tia. Item ꝯstructio alicuius cum suo
genitiuo non notat maiorem distictōez
ꝯstructibiliū q̄ ṗpositio cum suo casua
li qñ additur eidē ꝯstructibili. ergo non
maior distinctio notatur h: filius essenᵉ
patris: q̄ filius de essentia patris. sed nō
cōcedtur ꝙ sit filius eentie patris: quia
tunc essentia generet filium. ergo. Itez
cum dicitur filius est de substantia pris
aut li de: notat distinctionem: aut non.
si sic: propositō falsa est: quia essētia nō
distiguitur realiter a filio. si non. igitur
hec est uera pater est de essentia filij uel
de essentia patris: quod non conceditur

Oppositum. 15. de trini. c. 19. uel. 57
augus. tractans illud ad Collo. transtu
lit nos in regnuz filij charitatis sue: qd
dcm̄ est: ait filij charitatis sue nihil aliō
est q̄ filij substantie sue. ergo est de sub
stantia patris. Preterea. ad hoc ē au
ctoritas augº. contra maximinum ⁊ po
nitur in lr̄a. nullo modo verum filium
dei cognoscitis si hunc de substantia pa
tris esse negatis. Itez filius in creatu
ris non est nisi gignatur de substanª pa
tris: ideo in inanimatis non est paterni
tas nec filiatio: quia generatū est de ma
teria aliena: sicut ignis generat ignez de
materia aeris. ergo non est vera filiatio
nisi vbi uera substantia patris: ul' aliqd
de substantia patris est materia respcū
filij. sed filius in diuinis est vere filiº pa
tris. ergo de substantia patris est tanq̄
materia.

In ista questiōe di

citur ꝙ sicut in substātia creata genera
bili aliquid est potentiale quod suppōi
tur generatōni: ut materia. ⁊ aliquid in
ductum per generatōnem: ut forª. ⁊ ex
eis non productū quod est genitum. ita
correspōdent ꝓportionaliter quasi tria
in diuinis cōsimilia. persona quippe est
quasi compositū ⁊ relatio quasi forma
⁊ essentia quasi mā. est igi filius genitus
de substantia patris sicut quasi de mā.
Istud ꝓbatur p rōnem aug. contra ma
ximinum que ponit in lr̄a. filius. n. nul
lo modo est de nihilo. neqꝫ negatiue ut
aliquis dī loqui de nihilo: quādo nō lo
qt. neqꝫ affirmando li de nihilo ut li de
sit nota mālitatꝭ vl' q̄i mālitatꝭ qꝛ nihl' ñ
ṗt esse mā alicuius, neqꝫ affirmando li
de originaliter siue ordinaliter. i. post ni

hil. quos tres modos intelligendi aliqd
esse de nihilo ponit Ans. 9. c. 8. si nullo
modo filius ē de nihilo. ergo de aliquo
ergo cum nō de alio ꝙ de substantia pa
tris: patet ꝙ est de substantia patris.

Et si respondeatur sicut videt magr
respondere in lr̄a ꝙ est de substantia pa
tris. i. de patre qui est substantia. Argui
tur ꝙ ista expositio non sit sufficiens: qa
tm̄ exponit de: ut notet rōnem principij
originantis vel efficientis. ⁊ posito ꝙ ho
mō sit de pr̄e adhuc restat questio: vtrū
de aliquo uel de nihilo sicut de materia
uel de quasi materia. ⁊ cum nō sit de ni
hilo sic: quia hoc modo creatura est de
nihilo. ergo de aliquo. ⁊ stat argumen-
tum. Ad hoc etiam adducit auctori
tas aug'. 7. de tri. c. 3. uel. 18. ꝙ filius est
sapientia genita uel nata. Si arguitur
contra istam positōnem ꝙ actus purus
non potest esse quasi mā respectu gene-
ratōis: quia nullo modo est i potentia.

Preterea per rōnem magistri cuz sit
vna essentia triū psonaruz generaret fi
lius de essentia triū. Respōdēt ad pmū
dicēdo ꝙ aliquid est i potētia ad aliqd
qd est absolutuz ⁊ differt ab ipo re vel
intētiōe: ⁊ vadit de potētia ad actū per
motū ⁊ p transmutationē rei vel rōis.
Alio mō aliquid est i potētia ad aliqd
quod est rōis tm̄: ⁊ differt ab ipo sola
rōe nunq̄ vadēs p trāsmutationē quā
cūq3 de potētia ad actū sed semp natu
raliter est cōiūctū actui. Primo modo
in creaturis materia ē in potētia ad for
mā tanq̄ ad differēs re ab ipa ⁊ trāsiēs
de potētia in actū p realē trāsmutatio
nē. ⁊ similiter forma generis est in potē
tia ad formā differētie tanq̄ ad aliquid
differēs rōe vel intētione ab ipa ⁊ trās-
iens de potētia ad actū p trāsmutatio-
nem rationis. nullo tali modo diuina
essentia est in potentia ad aliquid: ⁊ de
ista potētia habet veritatē mediū in ar
gumēto quia illa repugnat actui puro.
nō sic est de potētia secūdo modo. quia
de natura forme diuine inq̄tū est actus
purus est etiā ꝙ sit secūdo mō in poten
tia ad plures respectus. Breuiter igitur
pductio diuina summe differt a produ
ctione naturali quia in ista itur p trans
mutationē ad pfectionē. ⁊ ibi distat po
tentia ab actu: in ista aūt nequaq̄. Dif-
fert etiā ista specialiter a pductione na
turali que est generatio: quia illa est de
impfecto substātialiter. ista vero est de
pfecta substātia in quo plus cōuenit cū
pductione que est alteratio quia in illa
subiectū quod est in potētia sm quid e
aliquid existēs in actu. sed differt i hoc
quia subiectū in alteratione est in pote
tia ad aliquid reale absolutū realr̄ dif
ferēs ab ipo. in pductione autē diuina
nequaq̄. ⁊ in hoc diuina pductio cōue
nit plus cū pductione speciei ex genere
sed differt q2 in hac pductione gen' est
sicut subiectū ⁊ materia: ⁊ est in poten
tia ad aliquid absolutum vt ad diffe
rētiā que tm̄ sola intētiōe differt ab ipo
hic aūt subiectū est in potētia ad aliqd
respectiuū qd differt ab ipo sola rōne

Et ita licet ista pductio spēi ex genere
sit magis similis diuine ꝙ alia: in mul
tis tm̄ differt. q2 pductio speciei ex gene
re pcedit ab esse incōpleto ad esse cōple
tuz assumēdo cōplemēti determinatio
nē per differētiā: vt sm aliud ⁊ aliud re
ale descēdat i aliā ⁊ aliā spēm: ⁊ erit tm̄
vnū cōmune sm rōem. in pductōe aūt
diuina subiectū nō est aliquid incōple
tū determinatū p assumptā pprietate:
sed vnū et idē re singulare totaliter ha
bet esse p pductionē in diuersis pprie
tatibus relatiuis quod est cōmune nō
sm rōem sed sm cōicatoz. Ad secūdā
dicit ꝙ nō est de substātia inq̄tū ē triū:
sed vt est patris substātia. Huic opi
nioni addit ab alijs: ꝙ essentia diuina
dicit generari subiectiue. qd eni subijcit
generationi potest dici subiectiue gene
rari p phm. 5°. phisicoz. vbi arguit q
generatio nō est motus. per hoc argu-

mētū quod mouet est:qȯ generatur nō
est:ergo qȯ generat non mouet. accipit
aūt qȯ mouet ꝓ subiecto mot⁹:nō pro
termio.si eni acciperet qȯ generat pro
termio generationis nō ꝓ subiecto ar-
gumentū nō valeret:qꝛ dū motus ē ter
minus motus nō est:ergo oportet ꝙ ac
cipiat ibi generationē ꝓ eo quod subij
citur generationi. Idē ꝓbatur ꝑ cōme
tatorē ibidem cōmēto.8°.⁊.9°. Pro
ista opi.adducūtur rōes tales illud ḋe
dr̄ generari subiectiue siue esse subiectū
generatōis quod manet idē sub vtroqꝫ
termino generatiōis.essentia aūt diuia
manet eadē i patre ⁊ filio:ergo ipa erit
vere subiectū ipius. Cōfirmat ratio
qꝛ in eodē est termin⁹ et trāsmutatio :si
cut dispositio ⁊ forma ad quā disponit
ergo cū in essentia sit relatio que est q̄si
termin⁹ generatiōis in ipa etiā erit ipa
generatio. Preterea :om̄i potētie acti
ue correspōdet aliqua potētia passiua.
ergo fecūditati p̄ris q̄si actiue correspō
det aliq̄ potētia q̄si passiue de qua pōt
ꝓducere. Ultimo arguit sic .si ignis
generaret ignē de substantia sua adhuc
substātia ignis generātis ita esset in po
tētia ad formā ignis generādi sicut mō
est materia aliena de q̄ generat.sic igit i
ꝓposito :essentia p̄ris de q̄ pr̄ generat
erit q̄si materia respectu generatiōis.

Contra istam opi.

arguo ṗmo sic.essentia est formalis ter
minus ꝓductionis.igit nō q̄si materia
ꝓbatio an̄tis.Jo.x°. Pr̄ qȯ dedit mihi
maius est omibus.maius aūt omibus
nō est nisi aliquid infinitū hoc nō ē nisi
essentia:ergo illā dedit.hoc etiam vult
Aug⁹.15°.de trini.ca°.26°.vel 78°. sic
filio iquit prestat essentiā sine initio tē
poris sine vlla mutabilitate nature de
patre generatio :ita spūi sancto prestat
essentiā sine vllo initio tēporis sine vlla
mutabilitate nature de vtroqꝫ ꝓcessio
nō aūt cōcedit formā aliquā dari pro-
ducto siue cōicari vel p̄stari ꝑ generati
onem nisi illa forma cōicata sit formal
terminus talis ꝓductiōis. Probat etiā
illud antecedēs per rationē. Primo q̄a
nulla entitas formaliter vnica simplici
ter pfectior termino formali ꝓductōis
habet per ꝓductionē.essētia est forma-
liter infinita.relatio aūt nō.ergo si rela
tio esset formalis termin⁹ ꝓductōis ꝑ-
sona nō hr̄et essētiā ꝑ ꝓductionē. Se
cūdo qꝛ in creaturis nā ē t̄min⁹ formal
generatōis nō aūt ꝓprietas indiuidual
vel ypostatica.sicut pꝫ.2°.phisi. vbi dr̄
ꝙ generatio est nālis siue qꝛ est via i na
turā scꝫ in formā.nā igit siue essētia ē ꝑ
se termin⁹ generatōis ⁊ nō nisi termin⁹
formalis. Tertio qꝛ alias ista genera
tio nō essꝫ vniuoca . qꝛ ratio formalis
termini eius nō esset ratio conuenientie
generantis cum genito .consequens est
incōueniēs sicut tangetur dis.7. Simi
liter alias nō esset ista productio gene
ratio.sed magis esset mutatio ad rela
tionem:quia productio ponitur in ge
nere vel in specie ex suo termino forma
li.sicut patet ex.5°. phisicoꝝ. sicut alte
ratio ponitur i genere qualitatis:quia
ibi est forma accidentalis que est for-
malis terminus alterationis:ergo si for
malis terminus huius productionis es
set relatio ista productio poneretur in
genere relationis et non esset generatio
Probo consequentiā primi entimema
tis.primo quia illud quod est materia
in generatione est in potentia ad termi
nuꝫ formalē.⁊ quod est quasi materia
est quasi in potētia.essētia nec vere nec
quasi est in potētia ad seipam:ergo ⁊c̄.
Silr̄ ꝓbatur eadē ꝯn̄a:quia vna perso
na tantū vno modo habēdi habet essē
tiam.saltem istis duobus modis non
habet eaꝫ scꝫ vt terminū formalē ꝓdu
ctionis:⁊ cū hoc vt quasi materiam et
subiectum generationis. probatio istı⁹
quia si haberet eam ex vi productionis
vt terminum formalem haberet eam

circumſcripto om̄i alio mō ꝙ̄ nō habet
eam ut quaſi materiā ſubiectaꝫ genera
tioni. nō eniꝫ habet deitatē aliquo mō
quo circūſcripto haberet eam ꝑfecte et
eſſet verus deus. videt̄ etiā ſequi ꝙ ha
beret bis eſſentiā: ⁊ per ꝯn̄s ꝙ ſit bis de
us: quia habeṙ eſſentiā eſt eſſe deū: ⁊ ꝙ
habeat ṗus eam naturalit̄ ꝙ̄ habeat eā
ſi ratō quaſi materie ꝑcedit aliquo mō
ratiōem formalem termini generatōis.
Item ſcḋo eſſentie vt de ea generatur
filius neceſſe ē aſſignare aliquod eē: q̇a
ṗncipiare aliquod veꝝ ens in quocūqꝫ
genere ṗncipij nō cōuenit alicui niſi re
aliter enti. quero qḋ eſſe cōuenit eēntie
ut ipa eſt de quo p impſſionem genera
tur filꝰ: aut ꝑciſe eſſe ad ſe eſſe .ſ. qḋ eſt
eſſentie vt eēntia: ⁊ tūc filius eſt de eēn
tia vt eſſentia. ⁊ hoc modo eſt triū per
ſonarum. aut ut cōuenit ſibi eſſe in aliq̄
ſubſiſtētia: ⁊ tunc quero in qua: aut in
ingenita: ⁊ ſic cum in intellectu eius qḋ
eſt eſſe de quo aliquid ꝓducitur inclu
datur hoc quod ē eſſe illud in quo for
ma inducitur: ⁊ in intellectu eiꝰ quod ē
eſſe in quo includat̄ habere illud quod
eſt in eo: ⁊ per ꝯſequens eſſe formaliter
per ipm. ergo ſi eēntia ut eſt in patre ſit
de qua filius generat̄ et per impſſioneꝫ
ſm eoꝝ ſequitur ꝙ ipa ut in patre erit il
lud in quo noticia genita impmit: ⁊ ita
eēntia ut in patre erit formalit̄ verbuꝫ
ſiue noſcens noticia genita quod eſt in
cōueniens. Si aūt eſſentia ut in alia ſb
ſiſtentia a patre ē de qua generat̄ filius
⁊ inquantū eſt de qua: ꝑcedit aliq̄ mo
do terminū generationis. ergo ante ter
minū generationis ſunt due ſubſiſtētie
quod eſt incōueniens. Si aūt dicas ut
eſt de qua generat̄ filius nullā habet ex
iſtentiam in pſona: ſicut ⁊ materia inꝙ̄
tum eſt de qua generatur genitū nō ha
bet eſſe in aliquo ſuppoſito: ſed tm̄ ha
bet eſſe in potentia in ſuppoſito generā
do. hoc nihil ē: quia ut dictū eſt ṗncipi
anti realit̄ aliquod ens in quocunqꝫ ge
nere principij oportet tribuere aliquod
reale eſſe: ⁊ ideo materie vt ṗncipiat cō
poſitum lꝫ ſibi nō competat eſſe cōpo
ſiti quod ē eius participatiue tamē con
uenit ſibi eſſe ſuū propriū quod eſſe eſt
prius naturalit̄ ꝙ̄ ſit ps cōpoſiti. ita igi
hic oportꝫ eſſentie inquantū eſt de qua
generat̄ filius dare eſſe uel in ſuppoſito
vel eſſe eſſentie ſm ſe: ⁊ ſic ſtat argum
tum. Si dicat̄ aliter ꝙ inquantū ē pa
tris eſt illud de quo generat̄ filius: ⁊ ti
per generatiōeꝫ inquantū quaſi actu in
formatur noticia genita eſt actu alteri
ſuppoſiti. hoc improbatū eſt in argum
to: quia in intellectu eius qḋ eſt eſſe d
quo per impſſionem includitur eſſe i
quo: ⁊ ita eē formalr̄ tale ſm impſſun
illud. Similit̄ tūc cōmunicatio eēnti
alteri ſuppoſito ꝑcederet ſm intellect
ꝓductionem: ita ꝙ cōmunicatio nō fi
ret per ꝓductionem ſed fieret quaſi a
terminū productionis ſicut illud quo
eſt quaſi materia generatiōis preintell
gitur aliquo modo ipi termino. Sim
liter lꝫ aliquid quod nō eſt de ſe alicui
ſuppoſiti in actu per generationem fi
actu alicuius ſuppoſiti: ſicut materia
nō eſt alicuius ſuppoſiti fit p generati
nem aliquid ſuppoſiti: tn̄ ꝙ illud quo
eſt vnius ſuppoſiti fiat alterius ſuppo
ti ꝑciſe per hoc quod eſt materia vide
impoſſibile abſqꝫ actione q̄ fit ad ipm
Preterea tertio: quando ad ꝓductio
nem effectꝰ cōcurrunt actiuū ⁊ paſſiu
prior eſt naturaliter reſpectus actiui a
paſſiuum ꝙ̄ vtriuſqꝫ ad productū. pr
batio huius: quia oportet cauſas diu
ſas eiuſdeꝫ prius naturalit̄ approxima
ri adinuicem ꝙ̄ producant effectū. ⁊ p
tet per exemplū de igne calefactiuo ⁊
gno calefactibili de calore genito. Iter
iſti reſpectus actiui ad paſſiuū ⁊ eiuſd
ad ꝓductum nō omnino ex equo ꝯu
niunt actiuo: nec ille reſpectus ad ꝓd
ctum eſt prior ꝙ̄ eſt poſterior. an̄cedens
huius entimematis ꝙ̄tum ad vtranq

partem simul ꝓbatur: quia actiuū agit
in passiuū se solo in rōne cause: nec pro
ducit ꝓductū nisi alio cōcurrente in ra
tione cōcausantis. Et si omino neges
prioritatem respectus ad respectū nō po
tes negare quin necessario sit respectus
actiui ad passiuū: nō posterior respectu
vtriusqꝫ ad ꝓductum igitur si in patre
est fecūditas actiua ⁊ aliquid quasi mā
cōcurrens ad ꝓductū prior est respectu
patris vt ꝓductiui ad illud quasi mām
ꝙ sit vtriusqꝫ eorū ad filium: aut saltez
erit necessario cōcomitans. Et ex hoc
vltra: cū res nō preexigat naturalr̄ nec
necessario simul requirat illud quod ē
precise ens rōnis: sequit̄ ꝙ ista relatio q̄
naturalr̄ preexigit quasi actiui ad passi
uum sit real: ⁊ ita in p̄re erit relatio rea
lis prior relatiōe eius ad filium vl̄ saltē
alia ab illa qͦ videt̄ incōueniens. Itē
quarto ad p̄ncipale: potentia p̄ma cau
satiua effectiua se sola effectiē causat ex
cludendo omnē aliā causaz eiusdē gene
ris ⁊ alterius generis in rōne cause ma
terialis. ⁊ rō est: qͣ causalitas cause ma
terialis nō dicit perfectōem simpliciter
⁊ iō lꝫ reductio fiat ad aliquod primū
in illo genere: illud tn̄ nō est simpliciter
primū: sed totuz illud genus reducit̄ ad
aliquod primū in alio genere quod nō
includit imperfectionez: puta ad aliqͩ
in genere efficientis. patet etiā hoc añs
ꝑ hoc ꝙ potentia creatiua ꝑ se sine alio
p̄ncipio materiali ꝓducit productū. ex
hoc infert a simili ꝙ ꝓductiua potētia
p̄ma seip̄a sola ꝓducit ⁊ sine alio p̄nci
pio ꝓductiuo cōcurrente. ⁊ ita sine alio
quasi materia. similis. n. ratio videt̄ de
p̄ncipio ꝓductiuo ⁊ creatiuo: qꝛ si pone
retur aliquod p̄ncipium quasi materia
le: nō esset inquantū tale est summe ꝑfe
ctionis: ⁊ ita videret̄ reducendū in rati
one principij ad principiū ꝓductiuum
actiue. Item ſm aug⁹. cōtra Maximi
num li. 3. ca. 15. spūs. s. nō est de nihilo
sed inde est vnde ꝓcedit. ita igit̄ ꝓcedit
spiritū. s. nō esse de nihilo sed de substā
tia patris ⁊ filij sicut cōcedit filium esse
de substātia patris: ⁊ simili mō relatio
spiritus. s. est in deitate sicut relatio filij
sed essentia nō se habet respectu relatio
nis spūssancti quasi materia receptiua
eius vt videt̄ ſm istam opi. quia ponit̄
verbū generari per imp̄ssionez in illud
de q̄ gignitur. spiritū. s. aūt quasi per ex
pressionem uel ex sufflatiōe sui de volū
tate formata de qua ꝓducitur. qͦ eniz
ꝓducitur ꝑ expulsionem de aliquo nō
habet illud de quo ꝓ materia in ꝓdu
ctione sui: qꝛ om̄is materia cuiuscunqꝫ
productiōis ⁊ ꝓducti est in qua recipit̄
forma ꝓducti: quod nō est in expulsio
ne de illo. igitur spūssanctus nō est ꝺ ni
hilo: nec tn̄ de aliquo sicut de quasi ma
teria sue ꝓductionis. igitur ꝓpter hoc
quod est filium nō esse de nihilo vel re
lationem eius fundari in essentia: non
oportet essentiā vt est ꝺ qua filius gene
ratur esse quasi materiā respectu gene
rationis filij.

Ita tenēdo cūz do
ctoribus antiquis qui om̄es a tempore
augustini vsqꝫ ad istum nō sunt ausi in
diuinis nomiare materiā nec quasi ma
teriam: cum tn̄ om̄es cōcorditer dicant
cum augusti. ꝙ filius generatur de sub
stantia patris: dico p̄mo ꝙ filiūs nō ge
neretur de essentia patris sicut de mate
ria vel quasi materia. Secūdo ꝙ sine
glosa vere ⁊ ꝓp̄rie filius est de substātia
patris. Primū declarari potest sic: Ge
neratio in creaturis duo dicit: ꝓductio
nem ⁊ mutatōem. ⁊ istorū rationes for
males alie sunt ⁊ sine ꝯtradictione sepa
rabiles abinuicem. ꝓductio aūt forma
liter est ip̄ius ꝓducti quod est cōpositū
7. metaph. ⁊ accidit sibi ꝙ fiat cū muta
tione alicuius partis cōpositi. mutatio
formalr̄ est actus mutabilis qͦ quidez
de priuatiōe transit ad formā. cōcomi
tatur aūt mutatio ꝓductionem in crea

turis ꝓpter imperfectōem potentie ꝓdu
ctiue que nō pōt dare esse totale īmino
ꝓductionis: sed aliquid eius presuppo
situm transmutat ad aliā partem ipsi⁹:
⁊ sic ꝓducit ꝯpositum. si enim generās
creatum esset ꝑfectum agens ⁊ nō exige
ret materiā de qua vl' in quā ageret sed
posset ꝓducere effectum ꝑ se ⁊ ex se tūc
esset ꝓductio sine mutatiōe. igitur sine
cōtradictione pn̄t separi ⁊ realiter sepa
rantur cōparando ad potentiā ꝓducti
uam ꝑfectam. hoc apparet etiā in crea
tione vbi ꝓpter ꝑfectionem potentie ꝓ
ductiue ponentis ꝑmo totum in esse ve
re est rō productionis inquantū ꝑ eam
terminus ꝓductus accipit esse: sed nō ē
ibi rō mutatiōis inquantū mutatio di
cit aliquid substratū aliter nūc se hr̄e ꝙ
prius ex. 6. phisicoꝝ. in creatione autez
nō est aliquid substratū. Ad ꝓpositū:
cum in diuinis nihil imꝑfectiōis sit po
nendum sed totū perfectionis: ⁊ muta
tio de ratōe sui dicat imꝑfectionem: q̄a
potentialitatē ⁊ hoc in mutabili ⁊ ꝯco
mitanter etiā dicit imꝑfectionem potē
tie actiue in mutante: qꝛ talis necessario
requirit causam cōcausantem ad h^{o} ut
producat. cum igit nō sit ibi aliqua im
perfectio nec qualis ē potentie passiue:
nec etiā aliqua imperfectio potētie acti
ue sed summa ꝑfectio: nullo modo po
netur ibi generatio sub ratiōe mutatio
nis nec quasi mutatiōis: sed tm̄ genera
tio vt est ꝓductio inquantū .s. aliquid
per eam capit esse ponetur in diuinis: ⁊
ideo generationi vt ē in diuinis nō assi
gnabitur materia nec quasi materia: sꝫ
tm̄ terminus: ⁊ hoc vel totalis siue pri
mus. i. adequat⁹ qui ꝑmo ꝓducitur in
esse: uel terminus formalis ꝰm quez ter
minus ꝑmus formaliter accipit esse.
Secūdo dico ꝙ negata omī materiali
tate ⁊ quasi materialitate: uere tm̄ filius
est de substātia patris sicut dicūt aucto
ritates adducte in littera: vbi ply de nō
tm̄ mutatur efficientia ul' origo. Si. n.
tm̄ efficientia: tūc creature essent de su
stantia dei. nec notat per illud de tm̄ c
substantialitas: quia tūc pater eēt de s
stantia filij: sed notat simul originati
⁊ cōsubstantialitas: ut. s. in casuali hu
prepositiōis de denotet consubstantia
tas sic ꝙ filius habet eandem substan
am ⁊ quasi formā cum patre ō quo e
originaliter: ⁊ per illud quod ꝯstruit i
genitiuo cum isto casuali notet princi
um originās: ita ꝙ totalis intellect⁹ h
ius sermonis: filius est de substātia pi
est iste: filius ē originatus a patre vt c
substantialis ei. Et isto mō exponit m
gister auctoritates in lr̄a adductas n
precise per cōsubstantialitatem nec p
origine precise sed per vtrūqꝫ: sicut c
ter apparet ō patris substātia: hoc ē
patre qui est eadē substātia. per p^{m} or
natio: per 2^{m} consubstantialitas hab
Et ꝙ ista sit intentio august. in aucto
tatibus eius cōtra Maximinū: que p
nuntur in lr̄a apparet ex fine auctori
tum. nā in vna auctoritate ponit Au
Si aliam nō inuenis patris agnosce
stantiam ⁊ filiū cū patre omonsion
fitere. hoc igit intelligit ꝑ filium esse
substantia patris filiū sic esse de sub
tia patris: ut sit omonsion cum patr
Itē in alia auctoritace dicit: Si vo
patris substātia tūc est eadem substā
patri) ⁊ filij. Ad intellectū huius a
matiue qua dicit: filius est de substā
patris ꝰm intellectū predictū. dico q
tellectus iste vere saluat ꝙ filius non
de nihilo: vere etiaz saluat ꝙ filius ē
substantia patris sicut requirit ad fi
tionem. Primū declaro: q̄a creatu
genita nō est de nihilo: quia aliquid
preexistit ut materia. igitur cuz for
sit aliquid cōpositi ⁊ aliquid eius ꝑf
us ꝙ sit materia si forma alicuius ꝑ
steret ⁊ maťia de nouo adueniret et
formaretur illa forma ꝑexistente: ip
productū nō esset de nihilo: qꝛ aliqd
eius preextitisset: immo aliquid ei⁹ p

ectius q̄ materia que p̄existit cōmunicͭ
gitur si filius nō diceretur esse de nihi
o quia essentia eius sm̄ ordinem origi
is prefuit in patre: ⁊ hoc si illa eē̄tia
sset quasi materia generatōis filij: mul
omagis nec filius esset de nihilo si illa
ssentia prius origine existēs in patre sit
uasi forma cōicata filio. Secūdum
eclaro. s. q̄ istud de sufficiat ad rōnem
liatioins: quia in animatis vbi est pa
ernitas ⁊ filiatio: videamus quis sit il
e actus p quem generans dicitͭ formali
er pater. ille vtiq̄ ē actus decidendi se
men. ⁊ si esset perfectū agens ita q̄ tunc
uando decidit semen possit immedia
e decidere plem: vere eēt pater ⁊ mul
o perfectius q̄ modo sit vbi requirun
ur tot mutationes intermedie: sed nūc
n isto actu decidēdi semen illud quod
rat substātia eius vel aliquo modo ali
uid eius: nō est materia sed ē quasi ter
minus formalis pductus siue cōmuni
atus per istum actū sicut esset proles si
mmediate decideret a patre. igitͭ q̄ ali
quid substātie generantis sit terminus
ctionis sue qua est pater hoc vere sal
uat pductū simile in natura esse de sub
stātia eius: sic q̄ ip̄m de vere sufficit ad
ratōem patris ⁊ filij: ⁊ q̄ illud decisum
ut terminus sit materia sequentiū trā
mutationum hoc accidit ipi de ut con
uenit patri ⁊ filio. igitur pater eternus
nō decidendo aliquid sui sed totā essen
tiam suam cōmunicando ⁊ hoc ut for
malem terminū illius productionis ve
rissime pducit filium de se: eo mō quo
esse de pertinet ad patrem ⁊ filium. ⁊ lз
esset ibi essentia de q̄ sicut de quasi ma
teria illud de nō faceret ad ratiōem pa
tris: sicut nec in creaturis si generās ha
beret suū semen pro termino formali ⁊
pro materia sue actionis nō esset pater
inquantū suū semen esset materia sub
iecta sue generatōi vel actioni. sed inq̄n
tum esset terminus illius actionis: quē
admoduз etiā si pater creatus immedi
ate decideret a se filiū vere eēt pater: q̄a
illud quod esset de se vere esset termin⁹
actionis: nullo aūt modo materia.

Tertio principali
ter ad solutiōem difficultatis hui⁹ que
stionis videndū est quomodo relatō ⁊
essentia possunt esse in eadem persona:
quin essentia sit materiale respectu rela
tionis: cum nullo mō relatio sit materi
ale respectu eius. Et sunt hic quatuor
difficultates. Prima difficultas quali
ter psona diuina erit vna nisi hoc sit a
ctus: illud v̄o potentia. Ad quod dico
sic q̄ sicut quidditas creata est quo ali
quid est ens quidditatiue: ⁊ hoc nō est
imperfectōis. ɔpetit enim quidditati ex
ratiōe quidditatis. Scōo ip̄a quiddi
tas puta humanitas quia est impfecta
actualitatis: ideo diuisibilis est p illud
quod cōtrahit ip̄am ad indiuiduū: pu
ta per ppietatem indiuidualē quecūq̄з
sit dicatur. a. ⁊ recipit ab a. aliquā actu
alitatem sicut ⁊ unitatē siue indiuisibi
litatem quam habet in indiuiduo ⁊ nō
habet ex se: ita q̄ illud cōtrahens vt. a.
nō tm̄ est formaliter in sor. quo sor. for
maliter est sor. sed est aliquo modo for
male respc̄u nature: ⁊ natura est aliquo
modo potētiale respectu ei⁹ vnde natu
ra cōtrahitur ⁊ determinatͭ p ip̄m. a.

Tertio: humanitas in sor. est aliquis
actus: ⁊ p̄cipue accipiendo humanita
tem ⁊. a. distinguendo contra se: huma
nitas est perfectior actus q̄ sit ipsum a.
lз. a. sit magis proprius actus ⁊ aliquo
modo act⁹ nature inquantū detminat
nām. Applicādo hec tria ad diuina: re
linquatͭ illud qō est impfectionis. Quo
ad primū deitas de se est qua deus ē de
us ⁊ qua subsistens siue psona cui⁹ pro
prium est. a. est formalitͭ deus: quia esse
quo hoc mō nō est imperfectionis i cre
atura sed cōpetit quidditati vn̄ quiddi
tas est. Quo ad 2m est dissimile: q2 dei
tas ip̄a per ppietatem psonaleз nō de

terminaẗ nec cõtrahitur nec aliquo mõ
actuatur: quia hoc erat imperfectõis ⁊
potentialitatis in natura creata. similiť
deitas de se est hec ⁊ ita sicut habet ulti
mam vnitatẽ de se ita ⁊ actualitatẽ. est
igitur ꝓprietas ꝑsonalis ita ꝓprius act⁹
persone ꝙ tñ nõ est actus ipsius nature
diuine aliq̊ mõ perficiens vel informãs
eam. Quo ad tertiũ est aliquo mõ si
mile: qꝛ relatio etsi sit ꝓprius actus ꝑso
ne ⁊ eẽntia nõ sit ꝓprius actus persone
sed aliquis actus: tñ essentia est formali
ter actus infinit⁹. relatio aũt nõ est act⁹
infinitus ex ratiõe sua formali. ergo re
latio lꝫ sit ꝓprius actus ꝑsone: nõ tamẽ
actuat essentiã: cuius contrariũ est i cre
aturis: vbi. a. qꝺ est in soꝛ. actus actuat
aliquo mõ naturã que est actus ꝑfecti
oꝛ. Sed quõ pñt isti duo actus cõcur
rere ad cõstitutionem vnius si neutruꝫ
sit actus alterius. Rñdeo: vnitas cõpo
siti necessario est ex rõne actus ⁊ poten
tie: sicut assignat ph̃us. 7. ⁊. 8. meta. ca.
vlti. sed ꝑsona in diuinis nõ est cõposi
ta nec quasi cõposita sed est simplr̃ sim
plex ⁊ ita v̈e simplex sicut ẽ essentia ip̃a
ꝭm se ꝯsiderata nullam hñs cõpositio
nem nec quasi cõpositionem in se: ⁊ tñ
formalis rõ eẽntie diuine nõ est formal̃
ratio relatõis nec ecõuerso: sicut dictuꝫ
est supra dis. 2. q. ꝓma de tri. in solutiõe
questionis. Qualiter aũt stat ꝙ rõ re
lationis in re nõ sit formaliť eadem rati
oni eẽntie ⁊ tñ in eodem ꝯcurrentes nõ
constituũt compositũ vel cõpositioneꝫ
hoc est quia ista rõ est eadem ꝑfecte illi
ꝓpter enim infinitatẽ vnius ratiõis q̃c
quid põt esse cum ea est ideꝫ ꝑfecte sibi.
perfectio enim identitatis excludit oẽm
cõpositiõem ⁊ quasi cõpositionem que
identitas est ꝓpter infinitatem ⁊ tñ infi
nitas nõ tollit formaliť rõnes quin hec
formaliť nõ sit illa. nõ est igitur ex istis
quasi compositũ: ⁊ ideo nihil est ex eis
quasi compositũ ex actu ⁊ potẽtia: sed
est vnũ simplicissimũ ex istis: qꝛ vna ra
tio est ꝑfecte immo ꝑfectissime eadẽ [...]
teri: ⁊ tñ nõ est formaliter eadẽ. nõ en[...]
sequitur: sunt ꝑfecte eadem etiã idẽti[...]
te simplicitatis: ergo sunt formaliť ea[...]
sicut tactũ est di. 2. in qõne ꝑallegata [...]
tangetur inferius dis. 8. ⁊ eadem ꝑfec[...]
identitas excludit omnẽ aggregatiõe[...]
quia idem nõ aggregatur cum seipso.
Scd̃a difficultas est quõ relatio pos[...]
esse distinguens personã ⁊ essentiã n[...]
distinguẽs quin relatio habeat ratõ[...]
actus: qꝛ actus est distinguere. 7. me[...]
Rñdeo: cõcedo relatõem esse actũ p[...]
sonalem nõ actum quidditatiuũ: qu[...]
personaliť distinguit ⁊ nõ quidditat[...]
eẽntia aũt est actus quidditatiuus ⁊ [...]
ditatiue distinguens. actus aũt quid[...]
ditatiuus est simpliciť perfectus qꝛ i[...]
nitus: nõ sic aũt est actus personalis [...]
se formaliť infinitus. Et si di[cat] ꝙ act[...]
distinguens est act⁹ eius quod nõ dis[...]
guit: falsuꝫ est nisi illud quod nõ dist[...]
guit distinguaẗ per actũ distinguent[...]
sicut in creaturis humanitas disting[...]
in soꝛ. ⁊ pla. per. a. ⁊. b. ⁊ ideo ibi act[...]
distinguens etiaꝫ indiuidualiť est act[...]
eius quod nõ distinguit: qꝛ actus ille [...]
stinguens distinguit illꝫ naturã que [...]
distinguit: nõ ita est hic: quia ꝓpriet[...]
personalis nõ distinguit essentiã nec [...]
trahit nec determinat. Tertia diffi[...]
tas est quõ põt esse relatio nisi requi[...]
propriã rõnem fundamenti. fundam[...]
tum. n. videẗ esse ꝑus relatõe ⁊ quasi [...]
fectibile p eam: nõ ecõuerso. relatio [...]
nõ videẗ perfici a suo fundamẽto: qu[...]
tũc presupponereẗ suo fundamẽto. er[...]
cum eẽntia sit fundamentũ istarũ re[...]
tionum videẗ esse q̃si mã illarum. R[...]
deo ꝙ in creaturis ordo generatiõi[...]
ordo ꝑfectionis sunt cõtrarij: sicut p[...]
9. metaph. ꝙ illa q̃ sunt prioꝛa gener[...]
one sunt posterioꝛa ꝑfectione. ⁊ ratiõ[...]
qꝛ creature ꝓcedunt de potẽtia ad a[...]
⁊ ideo de imꝑfecto ad perfectũ: ⁊ iõ [...]
us ꝯuenit via generatiõis ad imꝑfec[...]

ꝙ ad perfectū: sed eūdo ad simpliciter
primū oportet ꝙ idē sit simpliciter pri
mū ⁊ origine ⁊ perfectōe. etiā ꝭm phm
ibidē: qꝛ totus ordo originis reducitur
ad aliquid primū pfectiōis sicut ad pri
mū originis totalis. in diuinis igit̄ simꝉ
debēt intelligi ordo generatōis ⁊ ordo
pfectionis. sicut igit̄ in creaturis si con
currerēt isti duo ordines semp vnifor
miter: nō quereremus primo materiaꝫ
que substaret forme. ⁊ secūdo formā sꝫ
quererem⁹ primo formā que nata esset
dare actū materie. ⁊ secūdo quererem⁹
materiā que nata esset recipere esse per
illā formā. vel suppositū qđ natū esset
subsistere p illā formā. Ita in diuis inci
piendo a pͥmo signo nature: omīno pri
mo occurrit essentia diuina: vt est esse
p se ⁊ de se quod nō cōpetit alicui natu
re create: qꝛ nulla natura creata habet
esse prius naturaliter ꝙ̄ in supposito.
ista aūt essentia ꝭm Aug⁹. 7°. de trini.
est qua pater est ⁊ q̄ filius est. licet nō sit
q̄ pater est pr̄: ⁊ qua filius est fili⁹. Isti
igitur essentie abstractissime cōsiderate
vt prior omībus psonalibus conuenit
esse per se: ⁊ in isto priori occurrit non
vt aliquid receptiuū alicuius pfectiōis
sed vt infinita pfectio potēs in secūdo
signo nature cōicari alicui nō vt forma
informās materiā sed vt quidditas cōi
catur supposito tanꝗ̄ forma existenti p
eam: ⁊ ita pullulāt vt quidā dicūt rela
tiones ex ea ⁊ persone in ea ⁊ ex ea. non
quasi quedā forme dātes eē sibi vel q̄si
quedā supposita in quibus recipiat eē
quod sit simpliciter ens. sed quib⁹ sup
positis dat esse. vt quo formaliter illa
supposita sunt ⁊ quo sunt deus: ⁊ ita re
latio illa pullulās cum sit per se subsi
stens ipsa pullulat nō vt forma essētie
sed vt nata esse deus ipa deitate forma
liter. licet nō vt informāte ipam sed vt
existēte eadē sibi pfectissima idēptitate
nullo aūt modo ecōuerso relatio ē essē
tie: vt quo formaliter essentia est deter
minata vel cōtracta vel aliquo modo
actuata per ipam: quia hec omnia re
pugnāt infinitati essētie: vt pͥmo occur
rit sub ratione actus infiniti. Concedo
tūc ꝙ essentia est fundamētū istaꝝ rela
tionū: sed nō fundamentū quasi poten
tiale recipiēs istas: sed fundamētū qua
si per modū forme i qua iste forme na
te sūt subsistere. nō quidē per informa
tionē sicut similitudo est in albedine. sꝫ
sicut subsistēs dr̄ esse i natura: sicut sor.
dr̄. subsistere in hūanitate: qꝛ sor. hūa
nitate est homo. nō eni ex rōe fundamē
ti habebit rōem potētie vel quasi potē
tialitatis essentia diuina. sed pcise habe
bit rōem forme vt qua relatio fundata
in eo simpliciter est deus. Exēplū hui⁹
potest accipi in creaturis ponēdo ibi q̄
dam p impossibile. augmētatio modo
fit per hoc ꝙ alimentū aduenies corpo
ri corrūpitur ⁊ materia eius recipit for
mā carnis: ⁊ sic informatur ab anima
ponat̄ ꝙ eadē materia manens nata sit
recipere aliā partē forme sicut ponitur
in rarefactiōe. tūc materia r̄manet vna
que prius fuit formata ⁊ nūc noua for
ma informat̄. ipa tn̄ formaliter est vere
mutata: qꝛ de priuatōe trāsit ad formā
ponamus ex alia pte ꝙ aīa eadē primo
pficeret vnā partē corporis vt cor. post
ea adueniret alia pars corporis organi
ci pfectibilis ab aīa: ipa perficeret istaꝫ
parteꝫ aduenientē de nouo ⁊ tn̄ nō mu
taretur: qꝛ nō esset in ea pͥmo priuatio
⁊ postmodū forma. priuatio eni est ca
rentia in apto nato recipere. aīa cui pri
mo nō informās ⁊ postea informās nō
ē nata aliq̄d recipere sed dare. i vtroqꝫ
igit̄ istoꝝ exemploꝝ vere esset ꝑductio
alicuius ꝑducti sed in pͥmo mutatio: in
secūdo nō. Aptius exēplū videtur si
ponam⁹ materiā cordis aīati posse ean
dē cōicari diuersis formis: puta manus
⁊ pedis ⁊ hoc virtute actiua cordis aīa
ti ꝑducētis cōposita ista ex materia sua
cōicata ⁊ ex formis istis. hic vere esset

ꝓductio totoꝝ habentiū eādē materiā
⁊ esset cū mutatiōe illius materie. Sed
si ex alia parte ponamus animā ꝓpter
sui illimitationē in rōne actus ⁊ forme
posse cōmunicari multis et virtute aie
in corde ipam cōimunicari manui ⁊ pe
di ꝓducit a corde aniato: hic esset ꝓdu
ctio multoꝝ cōsubstantialiū in forma
absq; mutatōe illius forme. In vtroq;
exemplo ponātur producta esse per se
subsistētia ⁊ nō partes eiusdem: q2 par
tem esse est imperfectionis hoc posito
secūdus modus in vtroq; exemplo qui
est de cōicatione forme ipi ꝓducto per
fecte representat ꝓductionē in deo. nō
primus modus in vtroq; exemplo qui
est de cōicatione materie: ⁊ adhuc hoc
addēdo in positione q anima in corde
⁊ manu ⁊ pede nō sit forma informans
q2 cōponibilitas includit imperfectiōez
sed sit forma totalis qua ista subsistētia
sint ⁊ aiata sint. Ita intelligitur deitas
nō cōicari quasi materia. sed relatiōib9
subsistentibus si ꝑsone ponātur relati
ue cōicatur deitas per modū forme nō
informātis sed qua relatio vel relatiuū
subsistēs est deus: nec igitur essentia in
format relationē nec ecōuerso. sed est ꝑ
fecta idēptitas. sed essentia hab3 modū
forme respectu relationis. sicut natura
respectu suppositi inq̄ᵽtum ipsa est qua
relatio subsistēs est deus. ecōuerso autē
nullo modo relatio est actus essentie q2
sicut dicit Dam̄ relatio nō determinat
naturā sed ypostasim: ita nō est act9 na
ture: sed ypostasis. Similiter qn̄ r̄latio
informat fūdamētū suppositum dicit
relatum per se secūdo modo ſm illud
fūdam̄tū. sicut sor. est silis ſm albedinē
vel albedine. pater aūt nō est pater dei
tate ſm Aug9. 7. de tri. c. 4. igitur hic
nō est talis modus relatōnis ad funda
mentū qualis est in aliis. quia hic fūda
mentū non actuatur per relationē. sed
illa est tantū actus suppositi vel est sup
positu3. Dico igitur breuiter q relatio

et essentia ita sunt in persona q neutra
est forma informās alterū. sed sunt per
fecte idem licet non formaliter vt tam
nō sunt formaliter eadem relatio null
modo perficit essentiā nec est terminu
formalis receptus in essentia: sed esse
tia hoc modo est forma relationis: q
est qua relatio est ⁊ similiter qua est de
essentia etiam est formalis termin9 g
nerationis. sicut in creaturis natura e
formalis terminus generatōis. nō au
actus indiuidualis. Cōtra istud ob
citur quia termin9 formalis generatō
cōmunicatur. igitur presupponit illu
cui cōmunicatur. essentia aūt nō p̄su
ponit relationē: sed ecōuerso: ergo es
tia nō cōicatur relationi. Et potest es
quarta difficultas: quia aliquid ibi c
catur ⁊ illud erit ibi formalis termin
⁊ illud presupponit illud cui cōmuni
tur. essentia aūt nō potest presuppo
re relationē cui cōmunicetur: ergo ec
uerso. ⁊ ita relatio cōimunicatur ess
tie: ⁊ tūc relatio erit terminus formal
ꝓductionis ⁊ essentia quasi materi
Respōdeo ꝓductio quia est alicui9 t
mini primi idest adequati includen
aliq̄d in ratione formalis termini ip
ꝓductionis ⁊ aliquid in ratione sub
stentie in tali termino: ideo cōtradict
est respectu ꝓductionis hec separari
terminū formalem ⁊ rationem subsi
tie inq̄ᵽtum sc3 ꝓductione habent e
licet absolute prioritas esset vnius
alterum etiam q̄ᵽtum ad separari si
cōtradictione cōsiderādo ipa absolu
nō inq̄ᵽtum per productionē habēt e
licet etiam esset ibi prioritas perfec
nis qua alterum esset altero perfecti
quia natura perfectior est ratione su
stētie etiam in creaturis. ⁊ ex hoc seq
tur q natura est terminus formalis
ductiōis. quia nulla entitas simplicit
perfectior formali termino produc
nis potest esse per productionē. Tunc
ad formā argumenti dico q cōmun

tum inquantū ꝓductione cōmunicat nō presupponit illud cui cōmunicetur nec ecōuerso: quia ista cōmunicatio nō est alicui iam existenti sicut est in alteratione: sed est alicui vt sit: ideo nec natura cōmunicatur ante ꝓductionē suppositi: quia tunc cōmunicaret non producto: nec etiā ecōuerso suppositū est anteꝙ natura cōmunicet. licet absolute cōmunicatū sit prius ratione ꝓpria suppositi prioritate perfectionis: ⁊ etiā prioritate essendi. prime prioritate in creaturis correspōdet h ꝙ in deo essentia est formaliter infinita. relatio aūt nō.

Ad argumēta pro

opi. ad primū de Aug⁹. contra Maximinū. patat quomodo filius nullo mō est de nihilo: sed est vere de substantia patris. Sed si q̄ras posita originatione ⁊ consubstātialitate adhuc queritur sicut de materia: vel de quasi materia de quo est filius. Respōdeo ꝙ nō est ibi materia: ⁊ ideo nō est ibi de aliquo sic: ⁊ vltra: igitur de nihilo non sequit. sed sequitur ergo de nulla materia. Sed dices tunc est creatura. dico ꝙ falsum est: quia creatura ē post nihil idest post nō esse sui et cuiuscūq; in ea: nō ita filius. nō tantū quia suum esse est eternū: sed etiā quia sicut est secūda ꝑsona sic pri⁹ origine est suum esse formale in prima persona. Ad aliud Aug⁹. de tri. 7 c. 4. hoc nihil valet ad ꝓpositū. sicut in q̄ōe p̄cedēte expositū est. Q̄ō aliȷ̄ arguūt essētiā subiectiue generari: ex falso īferūt falsū. Ad argumēta cōtra. ad p̄mū dico ꝙ h nō sunt t̄mini aliq̄ correspōdētes generatōi vt mutatio ē: q2 nihil ē hic q̄ sit aliq̄ mō pri⁹ sub p̄uatōe ⁊ postea sub forma. Generatōis v̄o t̄mini sūt p̄uatio ⁊ forma ut gn̄atio ē mutatio. gn̄atio āt vt ē ꝓductio tm̄ hꝫ ip̄m ꝓductū. nō āt gn̄atio sic hꝫ t̄minū a q̊ nisi loquēdo de p̄n° ꝓductio ⁊ sic t̄mini gn̄atōis sūt ꝓducēs ⁊ ꝓductū. ⁊ ex h° nō seq̄t ꝙ aliq̄d sit q̄si subm̄. sꝫ seq̄t ex hoc si gn̄atio ē vniuoca ꝙ aliq̄d sit cōe gignēti ⁊ genito: ⁊ h° ꝯcedo: sꝫ nō cōe vt mā̄ sꝫ vt forma vl' act⁹ i vtroq;. Cū arguit p⁹ ō gn̄atiōe ⁊ t̄mio. pꝫ r̄nsio ꝙ relatio nō ē in essentia sic forma i mā̄: sꝫ si ꝑsona ē ibi relatiua tūc r̄latio ē in essētia sic ꝓprietas suppositi ē i nā̄. esse āt i aliq̊ vt suppositū vl' rō suppositi i nā̄ nihil īfert de esse in: vt forma i mā̄. lꝫ qn̄ nā̄ ē impfecta ꝓprietas īdiuidual' aliq̊ mō īformet nām̄ sic dictū fuit i. 3°. arti. solonis i p̄ma difficultate. Cū t̄tio arguit ꝙ oi potētie actiue corr̄ndet potētia passiua ⁊c̄. R°. p̄me potētie actīe nō corr̄ndet aliq̄ po^a passiua. sic pꝫ ō po^a creādi: ⁊ h° loquēdo ꝓprie ō po^a passiua vt inq̄: vl' de q̄ aliq̄d ꝓpe ꝓducit po^e tm̄ actīe corr̄ndet aliq̄ passiua quā ipi vocāt potētiā obiectiuā q̄ ē po^a ꝓducibil': ⁊ h° mō ꝯcedo si pr̄ est secūd⁹ actīe ꝙ fili⁹ ē ꝓducibilis sed ex hoc nō seq̄t aliq̄ po^a q̄si māe. sic nec sequit i creatōe. Cū vltio arguit de igne. dico ꝙ si ignis generaret de se ⁊ cōicaret genito suā formā: vt formaleꝫ terminū generationis nō aūt esset substātia sua in potētia ad formā ignis generādi sed ip̄e ignis esset pfecte ꝓductiuū. tūc enī nō req̄rerer aliquā causā cōicātē: ita ē in ꝓposito. p̄mū p̄ncipiū nec aliud p̄ncipiū i eodē genē p̄ncipȷ̄ nec in alio req̄rit cōicans secū ad p̄ncipiandū.

Cū arguit ad principale per Aug⁹. 7°. de trini. c. 4. R°. ꝙ p Aug⁹. subdit ibidē q̄si aliud sit ibi essētia ⁊ aliud ꝑsona. Similiter cōcedo ꝙ nō ꝓprie dicit aliquā ꝑsonā esse de essētia absolute. sꝫ addēdo cū substātia aliquā ꝑsonā originātē bn̄ dicit ꝙ aliqua ꝑsona originata est de substātia illius ꝑsone ita ꝙ hec fili⁹ est de essētia diuina nō est ita concedēda sicut hec. filius est de substātia patris: quia per secūdā exprimit cōsubstātialitas et originatio ꝓpter genitiuū cōstructū cuꝫ casuali p̄positionis. per primā aūt nō notatur aliquid originans

Ad aliud dicendū. ꝙ licet Aug⁹. dicat filiū esse filiū substātie patris. 15. de tri. c. 19. vel. 40. et doctoꝛ quidā dicat illam esse ꝓpꝛiam. tñ videtur ꝓbabili⁹ ꝙ quādocūq̧ relatiuū cōstruit cū aliq̄ in tali habitudine casuali in qua aliq̄d natū est terminare illam relationē: vt correlatiuū: tūc cōstruit cum illo ꝓcise vt cum correlatiuo. Exēplū pr̄ ↄstruit cū suo correlatiuo in habitudine genitiui. sīle in hītudine datiui. maius in habitudine ablatiui ꝯm cōem sermonē: et ideo videt ꝙ cū quocūq̧ construit tale relatiuū exꝑsso in tali habitudine casuali illud notat esse correlatiuū hui⁹ relatiui. nō eni dicimus iste canis est fili⁹ homis: qꝛ est filius ⁊ est homis: vt dñi. ita ꝙ ly homis cōstruat cū cū ly canis ex vi possessoꝛis vel possessionis. sed videt significare ꝙ ↄstruat cū ly canis rōe relatiui vt patris. ita igit ista filius essentie videt accipi essentia vt correlatiuū eius relatiui cū quo cōstruit: ⁊ tūc auctoꝛitas Aug⁹. de trini. 15°. c. 19. debꝫ exponi sicut ip̄e exponit filī charitatis sue. i. filī sui dilecti. Et tūc ad argumētū ibidē cū arguit ꝙ ad illā est de essentia sequit ista ꝙ est essentie. nego ↄñam. qꝛ ↄñs notat relationē esse inter filiū et essentiā sicut suū correlatiuū: qd̄ nō notat antecedēs: sed tñ cōsubstātialitatē in essentia cuꝫ oꝛigine notata in illo qd̄ cōstruit cū essentia. Ad vltimū dico ꝙ de. nō tñ notat idēptitatē: sed notat idēptitatē sui casualis ⁊ hoc in rōe foꝛme cū distinctiōe illius qd̄ addit suo casuali vt principij oꝛiginātis: sicut dictū est pꝛius. Ad argumēta in oppositū ad illud de. 15°. de trini. respōsum ē. ad illud ↄtra Maximinū patet etiā ex dictis. Ad vltimū de filio in creaturis ꝙ est de substantia pr̄is patet responsio ex dictis in solutōe q̄ōis. qꝛ illud de. qd̄ pertinet ad rōem filiationis nō dicit circūstantiā cause materialis: sed magis sufficit si illud de quo est filius sit vt foꝛma cōis pr̄i ⁊ filio ⁊ sit nō subiecti generatōis sed termin⁹ foꝛmalis eiusdem

Circa distincti onem sextā quero. vtrū de⁹ pr̄ genuit deū filiū vo[lun]tate. Q̄ sic. Ricl. 6°. de tri. c. 17°. post [a]lia tractata de ꝓductōe ꝑsonaꝝ dicit [u]lti mo. vultis super his que superius [d]ixi mus audire verbū abbꝛeuiati in genituꝫ velle habere de se sibi cōfo[r]mē atq̧ condignum. idem mihi vide[tu]r ꝙ gignere filiū: ⁊ tam genituꝫ q̄ inge[ni]tū velle habere condilectū iedm vid[et]ꝙ ꝓducere spiritūsanctū. Sed si pa[tr]em velle habere confoꝛmē est gignere: [er]go sicut volūtate vult habere confoꝛ[m]ē: ita volūtate genuit. Ex eadem a[uc]to ritate arguit aliter sic. Eodē mode[c]on cedit ꝙ velle patris se habet ad gig[n]ere sicut velle vt est patris ⁊ filij se ha[b]ad spirare. nūc autem spiritus sanctu[s] spi ratur volūtate foꝛmaliter vt est p[at]ris ⁊ filij: ergo ⁊c̄. Item Aug⁹. contra Ma ximinū. li. 3°. c°. i. et ponitur dis. 2[0]. pa ter si nō genuit sibi filium equalē aut nō voluit. aut nō potuit. si non v[ol]uit igitur inuidus fuit ex hoc sic ĩuid[ia] nō pertinet nisi ad illa que voluntat[i] sub trahuntur et volūtate possunt cō[ci]ari sicut nō sum inuidus si nō facio te [s]api entem: qꝛ nō possum facere sapien[ti]am in anima tua. igitur pater volunt[at]e ge nerat filium sibi equalem. qꝛ ꝯm [a]ucto ritatē pꝛedictā esset inuidus si nō [g]ene raret filium equalē. Item. 5. m[et]ha. c. de necessario: oīe inuolūtariū [es]t tri ste. sed nihil est triste in diuinis: er[g]o ni hil inuoluntariū: ergo filius volu[n]tate generatur. Item verbū est am[or] pa tet ⁊ est ꝓductus: qꝛ nihil nisi nat[us] ꝯm Hylariū habet filius. pꝛincipiū a[u]tem amoꝛis ꝓducti est volūtas: igitu[r] ⁊c̄. Si dicatur ꝙ cōcomitāter est am[or] q[u]a pꝛimo est notitia ꝓducta. Cōtr[a] q[u]a idem est pꝛincipiū respectu pꝛimi [te]rmi

nl formalis ⁊ cuiuscūq; cōcomitātis il-
lum terminū. Contra. Dam̄. li. i. c. 8.
Generatio est opus nature. ⁊ magister
in litera. ⁊ Aug⁹. ad Dorosiū preire sci
entiā volūtas nō potest: ergo cuz filius
sit scientia vel sapiētia patris nō genera
tur voluntate.

In ista questiōne

videtur esse due difficultates. vna qua
liter pater generat filium volens. Alia
quō saluetur ꝙ pater non generat filiū
volūtate vt ṗncipio ꝓductiuo. Quā
tum ad primū dicit ꝙ non generat vo-
lens: sed tm̄ necessitate nāli. sicut ignis
calefacit licet actu generādi quasi iā po
sito volūtas patris quasi cōplaceat in
illo. Hoc arguit sic. Intellectio patris ṗ
cedit aliquo mō volitionem patris. sed
intellectio patris vt patris videt esse gi
gnitio verbi vel filij: ergo gignitio filij
vt filij ṗcedit quācūq; volitionē patris
prima ꝓpositio est euidēs ex. 15. de tri.
c. 17. ꝓbo secūdā. quia eiusdē potentie
nō sunt duo actus q: potētie distinguū
tur per actus. 2. de anima. gignere aūt
filiū siue dicere verbum quod idē est in
deo est potētie intellectiue ⁊ intelligere
similiter ergo dicer̃ est formaliter aliqō
intelligere: ⁊ nō nisi patris ut patris. er
go intellectio patris ut patris ē gignitō
Ista rō innitit minori false. s. de iden
titate intelligere ⁊ gignere uel dicē: ⁊ ex
ipsa sequit̃ ɔclō falsa. s. ꝙ pr̄ nō ꝓp̄e uo
lens dicit. ṗmo ġ ōn̄do falsitatez minoris
2° ꝙ illō ɔn̄s falsū sequat̃. 3° r̄ndebo ad
ꝓbatōem minoris false. 4° quō dēat
vitari illud ɔn̄s falsū ⁊ oppositū teneri
quod est ṗncipale in isto articulo. De
ṗmo ɔ̄ illam opi. de identitate intelliger̃
⁊ dicere arguo sic: Intelligere est ꝑfectō
simplr̄. dicere nō. ġ nō sunt idem forma
liter. ꝓbatio ṗme: pr̄ quantū ad intelle
ctum est formalit̃ beatus intellectione. ⁊
quantū ad uoluntatē volitōe. nō est au
tem beatus nisi ꝑfectiōe simplr̄. ergo in
telligere est ꝑfectio simplr̄. ꝓbatio scōe
quia si dicere esset ꝑfectio simplr̄ tūc fili
us ⁊ spūs. s. nō essent simplr̄ ꝑfecti: q: n̄
dicunt accipiendo hoc mō dicere quod
est exṗmere verbum. 2° sic: quia sicut i
creaturis rō actōis ⁊ rō factōis formalr̄
distinguunt̃: qa actō est vltimus t̃min⁹.
factōis aūt est alius t̃minus ꝓductus ꝑ
ipsam factōem. ita in diuinis oꝑatio: q̄
formalit̃ pr̄ oꝑatur videt̃ distingui a ꝓ
ductione q̄ formaliter ꝓducit. ⁊ hoc vi
det̃ quia oꝑatio habet obiectuz quasi ṗ
suppositū. ꝓductio aūt habet t̃minum
ꝓductū ꝑ ipsam. ergo intelligere: quod
est oꝑatio patris nō est formalit̃ dicē qō
est ꝓductio filij a patre. De scōo qō ē
ɔfirmatio ṗmi. s. ꝙ illud ɔn̄s falsuz seq̄t
ex illa falsa minori. arguo sic: sicut in in
tellectu nostro habēte naturalit̃ ṗmam
intellecōem: que non est in ptāte nostra
potest postea uoluntas nostra complace
re in illa intellectōe iam posita. sed ꝓp̄e
loquendo non dicimus illam actionem
uolētes sed eam elicitam volumus esse.
ita sequeret̃ si formalit̃ dicere esset intel-
ligere ꝙ pr̄ non gigneret formalr̄ volēs.
licet patri ipsa gignitio quasi aliq̊ mo-
do posterius complaceret. De. 3. ad ar
gumentū illud de distinctōe potentiarū
ꝑ actus dici posset ꝙ illud uerū est de a-
ctibus adequatis ⁊ alit̃ nō: q: poten^a il
limitata eadem manēs potest habē plu
res actus. Aliter dicit quidā doctor:
ꝙ intellectus ut intellectus habet illum
actum qui est intelligere. 2° aūt hꝫ istum
actum qui est dicere sm̄ ꝙ iam factus ē
in actu ꝑ intelligere. sed illud est impro-
batū di. 2. vbi argutum est ꝙ ille actus i
telligēdi ṗmus nō est rō formalis gignē
di uerbum. Aliter r̄ndeo sic: ꝙ actio
in creaturis vno modo accipit̃ ꝓ actiōe
de genere actōis. Alio modo ꝓ actu 2°.
q̄ est qualitas absoluta sicut expositum
est ṗus dis. 3. q. vltima. in r̄nsione ad ter
tium arg^m ṗncipale. vnius ġ potētie tm̄
est vnus actus: loquēdo de hoc actu tm̄

vel illo tm̄. vnius tm̄ potentie potest be-
ne esse duplex actus quorum vnus sit de
genere actionis alius de genere qualita-
tis sicut intellectus noster ꝑ actiōe d̄ ge
nere actonis habet gignere verbū. hab;
tamen alium actum de genere qualita-
tis. s. illam noticiā genitam. ita in ꝓpo
sito intellectus diuinus habet vnum a-
ctum correspondentem intellectioni no
stre que ē qualitas quo. s. actu intellcūs
patris formaliter intelligit. habet etiaz
actum correspondentem actui de gener̄
actiōis quo. s. exp̄mit verbuz. De 4°
dico ꝙ pater hoc modo gignit filiū vo-
lens: quia pater in p̄mo signo originis i
telligit formaliter. ⁊ tunc etiam pōt ha
bere actum volendi formaliter. In se-
cundo signo originis gignit filiū. nec tm̄
vult illam genitiōem volitione sequēte
illam genitōem: sed volitōne habita in
primo signo originis qua volitione pat̄
formaliter vult p̄supposita aliquo mo
do intellectione qua pater intelligit nō
āt genitōe v̄bi. sic g̊ dico ꝙ pr̄ volēs gnāt
nō tm̄ voluntate ꝯn̄te s; volūtate an̄te.

Quātū ad secūduz

articulum videtur: ꝙ pr̄ non producat
filium voluntate tanq̄ p̄ncipio ꝓducti
uo: quia p̄ncipium ꝓductiuuz vnius ra
tōis in diuinis non potest habere duas
ꝓductiones vnius ratōnis. nulla enim
ꝓductio ibi est vnius rōnis nisi vnica:
quia adequata. ergo cum spiritus. s. ꝓ
ducatur per modū uoluntatis ut prin
cipij ꝓductiui filius non sic ꝓducetur.
Sed in isto articulo videtur esse dif-
ficultas ꝓpter verba aug°. qui videtur
attribuere genitōem uoluntati in nobis
ut p̄ncipio productiuo. 9° de trini. c. 7.
uel. 19°. Uerbum amore concipitur. et
e. li. c. ii. ul̄. 27. noticia placita digneq; a
mala uerbū est. ⁊. ii. de tri. c. 3. uel. 9. uo
luntasq; ipsa quomodo foris corpi ob-
iecto formandum sensum admouebat:
formatūq; iungebat sic aciem recordan
tis animi ad memoriam conuertit. ⁊ i
eodem li. c. 4. uel. ii. voluntas vero i
que hac atq; illac fert atq; refert acie
formandā coniungitq; formatam. ⁊ i
cit multa consimilia. ergo vult ꝙ vo
tas habeat ratōnem ꝯuertentis aciē i
te genitionem ⁊ retinentis eam in ac
Ita igitur videtur i trinitate cuius i
go est in anima ꝙ uoluntas habeat i
aliquam ratōnem p̄ncipij respectu ꝓ
ctionis uel genitōnis. uel ratōnem al
ius superioris applicātis principium ꝓ
ximum ad actum suum sicut in nob.
Hoc etiam arguitur in nobis: q2 si g
tio nostra esset mere naturalis nllo m
do esset in potestate voluntatis. ⁊ it ē
per haberemus idem verbum de co;
obiecto fortius mouēte intellectum.
Quantū ad istum articulū: ⁊ si a
distinguant ꝙ li voluntate potest ten
aduerbialiter: ut sit sensus voluntat e
nuit. i. volūtarie genuit. ⁊ tunc est v a
aut potest teneri ablatiue. ⁊ tunc no t
causam ⁊ principiū elicitm̄ respectu e
nitōnis. ⁊ tunc est falsa. Quicqd
sit de ista distinctiōe nō videtur dicē
ꝙ pater filiū genuerit voluntate. it
volūtas sit p̄ncipium ꝓximum uel ꝓ
tum. ꝙ nō ꝓximum ꝓbatum est: q2 ꝑ
cipium vnius ratōnis nō est nisi pri
pium vnius ꝓductiōis. Qō etiam n
remotum: pz: quia sicut volūtas ut
p̄ncipiuz operatiuū aliquo modo p e
rius operat̄ q̄ intellectus: ita ut ē p̄n i
um ꝓductiuū aliquo modo posteriu p
ducit q̄ intellectus. ⁊ ita nō erit caus u
prior neq; p̄or in ꝓductiōe que est ꝓ e
intellectus. Propter istas tm̄ auc s
aug°. intelligendū est ꝙ in nobis non
tm̄ vnic° act° intelligēdi: accipiēdo a
de genere qualitatis. neq; vnicus act
gnēdi: accipiēdo actū ꝑ actione de g ē
actōis: q2 si esset tm̄ vnicus actus ist
tm̄ vnic° ille. ⁊ ille ⁊ iste essēt idem: t
volūtas nostra nullā cālitatē h̄ret in ō
ne actus intelligendi qui est de genē

litatis.neqȝ in rõne act⁹ gignẽdi qui ẽ de
genẽ actõis.in diuis igĩ cum nõ sit i pa
tre nisi vnicus act⁹ intelligẽdi respcũ illi
us actus volũtas patris nõ habebit ali
quã rõnem pncipij uel cause.cũ etiã nõ
sit nisi vnicus actus dicẽdi respectu illi⁹
volũtas nõ habebit rõnem pncipij: qa
voluntas sicut operãdo ita ꝛ pducẽdo
uel pncipiãdo sequit aliquo modo intel
lectũ.actus igĩ dicẽdi pcedit oẽm princi
piatõem voluntatis.potest tñ voluntas
ut ꝯplacens:nõ ut principians hĩe actũ
respcũ illius genitõis ex h° ꝙ voluntas
ut operans in patre non psupponit gẽi
tõem:sed tmmodo volitõem illã q̃ pat
formalit intelligit.in nobis aũt vere sũt
auctes aug⁹.ꝙ volũtas mouet aciẽ ad
actum cognoscẽdi:ꝛ tenet eam in cogni
tõe:qꝛ posito pmo actu nr̃o siue de gnẽ
qualitatis siue de genẽ actiõis possum⁹
hĩe alios actus posteriores ex imperio
volũtatis.in patre aũt volũtas non ad
mouet intelligentiam prĩs ut formãdaȝ
a memoria patris:qꝛ in patre non est ni
si vnica intellectio formalr:que pcedit
aliquo mõ pductõem uerbi.neqȝ admo
uet memoriam ipsi obiecto ut gignatur
verbũ. Cõtra istud ar.ꝙ aug.nõ tm̃
intelligit in nobis sed etiã in deo:qꝛ au
gus.nunꝗ videt assignare actũ volendi
voluntati ut est tertia ps imaginis: nisi
illum qui est ꝯiungere pentẽ cũ ple.ꝛ h
mõ habȝ causalitatẽ aliquã respectu ge
nitõis plis.g̊ ista ps ut est ps imagis ni
hil repñtabit in ptotipo:nisi uoluntas
diuina hẽat aliq̊ mõ sic ꝯiungẽ. Rñ°.et
si frequent assignet uolũtati actũ illum
ut est ps imaginis.tñ aliqñ sibi assignat
aliũ videlȝ dilectõem eiusdẽ obiecti:qȯ
est obiectũ memorie ꝛ intelligẽtie sicͣ ap
paret.15.de tri.c.20.uel.62.vñ põt inqt
sempiťna imutabilisqȝ nã recoli cõspici
ꝯcupisci que auctas posita est supra di.
3.q.ulti.ibi.n.expsse ponit trinitateȝ in
memoria intelligẽtia ꝛ volũtate:ut hũc
actuȝ circa obiectũ idẽ.s.ṽitatẽ increatã

sitr.li.14.c.8.ponit trinitatẽ in mente i
quantũ meminit sui itelligit se ꝛ diligit
se.vtrunqȝ etiã actũ tangit simul.15.de
trini.c.3.mens ꝛ noticia qua se nouit ꝛ
amor quo se noticiãqȝ suaȝ diligit.ꝛ bñ
ꝯcurrunt isti duo actus in volũtate nr̃a
qꝛ ipsa amans obiectum amat etiaȝ no
ticiam obiecti eiusdem.ꝛ ex amore obie
cti mouet intelligentiam ad intelligẽdũ
illud copulãs ipsam memorie de qua ip
sa formetur.ꝛ tenẽs eam in tali ꝯiuncti
one.ꝛ per hoc in actuali intellectõe vni⁹
obiecti. Istoꝝ autem duorum actuum
voluntatis in nobis pncipalior est ille q̃
est dilectio obiecti:qꝛ ille est cã quando
qȝ dilectõis actus.tñ alius.s.dilectio a
ctus est vlior:quia respectu obiecti ma
li diligimus actum cognoscẽdi:licet nõ
obiectũ.sicut dicit August.9.de tri.diffi
nio intẽperantiã:ꝛ hoc est uerbũ ei⁹ pla
cet mihi diffinire licet nõ placeat mihi i
cõtinentia.uoluntas igitur in nobis ut
est pars imaginis repñtat uoluntatem
in deo non quantũ ad istum actum co
pulandi qui est voluntatis nostre.sȝ qn
tum ad alium actũ inquantuȝ.s.volun
tas nr̃a est pncipiũ pducendi actuȝ cirͣ
idem obiectum qȯ fuit memorie ꝛ intel
ligentie nostre:quia voluntas in diuis ẽ
pncipiũ pducendi amorem adequatuȝ
essentie diuine que est obiectũ pmũ me
morie diuine intelligentie ꝛ voluntatis
ꝛ ille amor pduct⁹ est spũs.s.cui correspõ
det in nobis dilectio pducta:q̃ dilectio
frequent ab aug.uocat volũtas.sȝ uolũ
tas pprie in nobis q̃ est põ nõ correspon
det spũi.s.sed vi spiratiue q̃ ẽ in pr̃e ꝛ fi.
ꝛ h ẽm illũ actũ q̊ uolũtas i nobis ẽ pn
cim pducẽdi amorẽ obi intellecti. nõ ãt
p° inqñtũ hȝ pducẽ amorẽ noticie gẽite
nllo ãt mõ inqñtũ ẽ cã supior noti⁹ gẽite
sic quidẽ vis spiratiua est pncipium p
ducendi spirituȝ:scilicet in diuinis qui
est amor essentie diuine: ꝛ etiam amor
noticie geniti.licet forte ẽm aliqueȝ or
dinẽ.sed ñ est vis illa spiratiua aliq̊ mõ

principiū ꝓductiuum noticie genite: qꝛ etsi pr̄ in p̄mo signo originis sit volens ⁊ in secūdo gignat: tamen volūtas pr̄is nō habet ratiōem principij respectu illius gignitionis verbi. sic igit̄ patet quomodo pater volens generat filiū: ⁊ tamē nō voluntate ut p̄ncipio formali eliciti uo generatōis. Tamen q̄tum ad intētionem Augus. de dilectiōe copulante parētem cum prole: dicit quidā doctor ꝙ illa dilectio copulans loquēdo respectu actus sentiēdi est inclinatio facta in potentia per speciē sensibilem. vnde ista quinq̄ꝫ preponit ille doctor: videlicꝫ obiectum sensibile: speciem: inclinatiōem factam: potentiam sentiendi: ⁊ actū sentiendi. Probat p̄ vnam auctoritatē augustini. xj. de trini. ca. ij. uel. iiij. cū enumerat aug. quedam ad suū propositū facientia in fine sic sensum inquiens detinet oculorū animi intensio: ecce ait ille tertium. quod enim determinet sensum nō est nisi illa excitatio per dictaꝫ inclinationem. vocat aūt eam augusti. s̄m eum intentōem animi causantis: qꝛ per ipsam fit sensus animi intent⁹ ad percipiendum obiectū. Sed istud nō ē ibi ad intentiōem Augus. quia ibidem distinguens ea ab inuicē de intentione dicit ꝙ tertiū solius anime est. igit̄ s̄m euꝫ illa intentio que erat tertiū non est illa inclinatio vel excitatio p̄ speciem. similiter illud tertiū attribuitur volūtati illi de qua dicit inferius ꝙ voluntas hac atq̄ꝫ illac refert aciē mentis ⁊c̄. qđ non videtur verū de inclinatione sed tantū modo de volūtate ⁊ potētia anime.

Ad argumēta principalia.

Ad primū cum dicit Ricar. hoc mihi videtur ⁊c̄. nō hoc videt̄ Augus. ꝙ velle patris sit formalit̄ gignere. quia dicit. v. de trini. ca. xiiij. uel. xxxij. ꝙ spiritussanctus p̄cedit quomō datus nō quomō natus. i. per modū voluntatis libere: nō p̄ modū nature: ⁊ iō oportet exponere Ricar. ꝙ ipe intelligat concomitanter. Ad aliud dico ꝙ inuidia nō solum est in subtrahendo illa bona que possunt cōmunicari actu voluntatis immediate. sed quecūq̄ꝫ volens pōt cōmunicare ⁊ nō cōmunicat. pater aūt volens lꝫ nō sicut principio elicitiuo ul̄ productiuo generat ut dictū est: ⁊ ideo tenet argumentū Augus. de inuidia. Ad tertiū dico ꝙ nihil est ibi inuolūtarium ⁊ ideo generatio filij nō est inuoluntaria. cōcedo: sed tn̄ non sequitur vltra: ergo est volūtate ut principio elicitiuo. multa. n. facimus siue voluntate precedente siue cōcomitante quoꝝ principium immediatū nō est voluntas.

Circa distincti

onem septimā quero vtrum potentia generandi in pr̄e si aliquid absolutū uel ꝓprietas patris. q̄ proprietas patris ꝓbo. Aug. 5. de triū ca. 6. eo pater est quo ē ei filius. ergo eo est pater quo generat. ꝓbatio ꝯn̄tie. q̄ generatiōe est ei filius: sed paternitate pater. ergo paternitate generat. uel si deitate generat: ergo deitate est pr̄. Item per ratiōem: actus proprius est a ꝓpria forma agentis. sed generare est ꝓprius actus patris. ergo ⁊c̄. ꝓbatio maioris: tum qꝛ ꝓpria forma dat esse: igit̄ ⁊ agere. tum qꝛ si forma cōis ⁊ effectus cōis quia causa ⁊ effectus corr̄ndent sibi inuicem: vl̄is vl̄i: particularis p̄ticulari. ⁊ physicoꝝ ⁊. 5. meta. c. de causa. Item mediū est eiusdem generis cū extremis sed supposita que sunt extrema sunt relatiua. igit̄ illud quo suppositū agit q̄ est mediū inter ea est relatiuū. Iteꝫ potentia ē eiusdē generis cum actu: immo in diuinis sunt idem. sed actus generādi est relatio ul̄ relatiuū. ḡ ⁊ principiū erit relatio ul̄ relatiuū. Cōtra Dam. generatio est opus nature. sed nō est op⁹ nature ut generātis: qꝛ natura nō generat ergo ē opus n̄āe ut principij generandi

Item Boecius de trini. c. 5. Ex virtu
te nature in eandem naturā natiuitate
subsistit filius. Item magr̄ in lr̄a: Pat
nō est potens nisi nā. ꝛ loquit̃ de poͣ ge
nerandi. ergo ꝛc̃.

Hic ē opinio talis

illud q̄ pater generat est eēntia propt
hanc ratoēm: quia generās assimilat si
bi genitum in forma qua agit: filius au
tem assimilat̃ patri in eēntia nō in pro
prietate: ergo ꝛc̃. ꝛ declarat̃ ratio: quia
sicut in creaturis ꝓprietas indiuidualis
nō est ratio agendi sed natura in q̄ indi
uidua cōueniūt: ita in diuinis ꝓprietas
personalis que corrn̄det ꝓprietati indi
uiduali in creaturis nō erit ratio agēdi
vel gignendi. Cōtra istud arguit̃ mlti
pliciter: p̄mo sic: om̄is forma sufficiēter
elicitiua alicuius actōis si per se est p se
agit illa actiōe. Exemplū: si calor ē suffi
ciens causa calefactiua calor sepatus ca
lefaceret. ergo si deitas sit potētia gene
ratiua ꝛ cōstat ꝙ sufficiens sequit̃ ꝙ si p
se sit deitas ꝙ p se generabit. deitas aūt
prius est in se aliquo modo q̄ꝫ intelliga
tur esse in psona: qꝛ deitas ut deitas est
per se esse: ita ꝙ tres persone ip̄a deitate p
se sunt nō ecōuerso. 7. de trini. ca. 8. oīs
creatura ad se subsistit quāto magis de
us. Et infra: hoc ē deo esse qđ subsistere
ergo in isto p̄mo signo nāe in quo intel
ligitur deitas in se anteq̄ꝫ intelligat̃ in p
sona generabit: ꝛ ita deitas sicut cōside
rata distinguet̃ a genito. Si dicat̃ ꝙ de
itas nō habꝫ p se esse in persona: ꝛ ideo
nō per se agit sed psona p se agit. Con
tra: argumentū probat oppositū: quia
si calor habens esse participatū ꝛ p mi
raculum eēt per se: posset opari per se il
la opatione cuius est principiuꝫ quo eli
citiuum in supposito. g̃ ip̄a diuina eēn
tia que est p se esse ex se nō aūt p se par
ticipat esse poterit per se esse agens illa
opatione cuius est principiū quo eliciti
uum in supposito: ꝛ ita stat argumētū.

Item 2° sic: producētis ꝛ forme qua p
ducens producit eadem est relatio ad p
ductum. hoc accipitur a pho. 2 physic.
ꝛ. 5. meta. vbi vult ꝙ ad idem gen' cau
se ꝛ principij ptinent ars ꝛ edificator. g̃
ad idē gen' p̄ncipij ptinēt ꝓducens ꝛ il
lud quo ꝓducens ꝓducit. ꝛ ita si eēntia
sit qua pater generat habebit eēntia re
lationem realē ad genitū. hoc falsum ē
ergo ꝛc̃. Item tertio: forma inquantū
est in qua assimilant̃ generās ꝛ genitū:
nō habet vnitatem nisi ratiōis: sicut ac
cipitur a Dam̄. li. p̄mo ca. viij. ergo nec
entitatem nisi ratiōis. ergo ſm hoc nō
est principiū elicitiuū actionis realis.
Item q̄rto: forma nō est principiū agen
di nisi inquantū agens est in actu p eā.
nō est aūt in actu per ip̄am nisi inq̄ꝫtuꝫ
est in ip̄o. nō est aūt in ip̄o nisi ut ē hoc
ergo vt est hoc est principiū. Itē quin
to: productio p prius est distinctiua q̄ꝫ
assimilatiua. quod patet: quia om̄is p
ductio est distinctiua: nō auteꝫ om̄is est
assimilatiua. ergo forma que est princi
pium ꝓductionis prius est principiuꝫ
eius inquantū forma est distinctiua q̄ꝫ
inquantū est assimilatiua. ip̄a aūt est di
stinctiua inquantū hec assimilatiua in
quantū forma. ergo prius est p̄ncipiū p
ductiuū inquantū hec q̄ꝫ inquantū for
ma. Item instatur cōtra ꝓbationem
argumenti positōis: tum quia brutum
generans brutū assimilatur ei in specie
ꝛ tn̄ forma specifica bruti nō est princi
pium generādi sed potētia vegetatiua.
igit̃ maior videt̃ esse falsa. tum qꝛ in au
gmentatione carnis calor est principiū
actiuū ſm phum. 2. de anima: ꝛ tn̄ illo
generatur caro animata similis generā
ti in forma vegetatiue.

Aliter dicitur ꝙ ge

nerationis in diuinis oportet dare ali
quod principiū positiuū: quia actio est
positiua. nō sunt aūt positiua i diuinis
personis nisi essentia ꝛ relatio. relo aūt

nõ potest esse principiũ illius ꝑductõis
quia relatio non est principiũ nec termi
nus motus ex. 5. physicoꝝ. ergo eẽntia
sed essentia ẜm se cõsiderata est indeter
minata ad plures personas ⁊ ad actio
nes plurium personarũ. ergo oportꝫ ꝙ
ad hoc ꝙ ipa sit principiũ determinate
actionis ꝙ determinet. determinat aũt
per relatiõem: ⁊ ideo relatio ponit prin
cipium nõ elicitiuũ sed determinatiuũ.

Ad hoc etiam adducit cõfirmatio ex
creaturis vbi eadem forma dat actũ pri
mum ⁊ secũdũ: sed determinat ad hũc
⁊ illum ex diuersis respectibus: quia ad
primũ determinatur ex respectu ad sub
iectum: ⁊ ad secundũ ex respectu ad ob
iectum. Cõtra: indeterminatio est du
plex. Quedã est potentie passiue: ut in
determinatio materie: ⁊ quedã potẽtie
actiue illimitate ad plures effectus. Ex
emplũ: sicut sol ẽ indeterminatus ad ꝓ
ducendũ multa animalia: nõ ꝙ aliquã
formaꝫ recipiat ut agat: sed quia habet
virtutem productiuã illimitatã. quod
aũt est indeterminatũ indeterminatiõe
materie oportet ꝙ recipiat aliquam for
mam ad hoc ut agat: quia nõ ẽ in actu
sufficiente ad agendũ: sed quod est inde
terminatuꝫ indeterminatione potentie
actiue est ex se sufficienter determinatũ
ad producendũ quencunqꝫ istoruꝫ effe
ctuum: ⁊ hoc si passuꝫ dispositũ sit ap
proximatum vbi requirit passuꝫ: uel ex
seipso vbi nõ requirit passum. ꝓbatio:
si tale actiuũ esset de se determinatũ ad
vnũ effectum posset de se sufficienter ꝓ
ducere illum. sed si est indeterminatum
ad hoc ⁊ ad illud ex tali illimitatõe nul
la tollitur ꝑfectio causalitatis eius respe
ctu talis effectus: sed tm̃ causalitas addi
tur respectu alterius. igit ita potest pro
ducere istud sicut si esset tm̃ istius: ⁊ ita
nõ requiritur aliquod determinãs. ad
propositũ: essentia diuina nõ est princi
pium indeterminatũ indeterminatõne
materie. igitur sine determinatione alte
rius quasi ꝑncipij actiui erit simpliciter
determinatũ determinatiõe que requi
ritur ad agendũ: ita ꝙ nõ requiritur ali
quid aliud. Cõfirmatur: quia talis in
determinatio principij actiui licet sit ad
disparata: nõ tamen est ad cõtradicto
ria: sed determinate ad alterã parteꝫ cõ
tradictionis respectu cuiuslibet istoruꝫ
disparatorũ. nulla aũt indeterminatio
prohibet ex se determinate agere nisi q̃
aliquo modo eẽt ad ↄtradictoria ut ad
agere ⁊ nõ agere. ergo ⁊c̃. Item scd̃o:
quando aliquod principiũ actiuũ est in
determinatũ ad aliquos duos effectus:
nõ ex equo sed ẜm ordinem naturalẽ ex
se sufficiẽter determinatũ est ad primuꝫ
illorũ ⁊ posito ꝑmo ad secundũ. eẽntia
aũt diuina nõ est indeterminata ad istas
duas ꝑductiones ex equo. sed per prius
se habet ad generatiõem. igitur est ex se
sufficienter determinata ad vtrunqꝫ: qꝛ
ex se ꝑmo ordine originis ad primã: ⁊ il
la posita est determinata ad secundã: et
ita in nullo signo originis est indetermi
nata ad vtranqꝫ quasi tũc eliciendam.

Item tertio: relatio ẽ ratio suppositi
agentis. igitur si est determinatiua prin
cipij quo: habebit duplicem ratõem ꝑn
cipij respectu generatiõis. vnam inquã
tum est ratio agẽtis: ⁊ aliam inquantũ
est ratio determinatiua ꝑncipij agendi
⁊ sic ipa mediabit inter seipam ⁊ actio
nem. Item q̃rto sic: natura ut natura
ponitur principiũ elicitiuum istius actio
nis. ipa aũt ut natura nõ est determina
bilis: ẜm Dam̃. li. iij. ca. vj. proprietates
determinãt hypostases nõ naturam ut
natura. igitur nullũ est determinatiuũ
principij quo ut ẽ principiũ quo sed tm̃
principij agentis. Item quinto: relatõ
ẜm istum magistrũ tm̃ ratiõe differt a
fundamento. ergo nõ potest esse princi
pium determinatiuũ ad actũ realeꝫ ali
quo modo distinctũ ab eẽntia: qꝛ nihil
cõcurrit ad ratiõem alicuius principij
respectu actiõis realis: nisi reale. Item

:to: quod dicit de relatiōe determina
a in creaturis videt esse falsum: quia
oꝛ ex se nō per aliquez respectū medi
est fundamentū huius respectus po
tie calefactiue. nō opoꝛtet etiaz ꝙ de
minatio ad actum primū ⁊ secundū
t p respectus: quia eadem forma ab-
uta dat actum primū absolutum et
respectiuū: ⁊ principiū agendi est ab
utum ⁊ nō respectiuū.

Ad qōem igit rn̄deo distin
guēdo de potētia
no modo dicit potētia logica que di
modum ꝯpositionis facte ab intelle
: ⁊ ista notat non repugnantiā extre
ꝛū de qua dicit phs. v. metaph. c. de
tentia: Illud ē possibile cuius cōtra
m nō est de necessitate verū. ⁊ si hoc
do querat de potētia generādi in di
is: dico ꝙ ipa est possibilis compan
generatiōem ad quencunqꝫ actū nō
ugnantem generatiōi: ⁊ tūc possibi
is est patris uel dei ad hoc p̄dicatuz
od ē generare: quia isti termini nō re
gnant. impossibilitas aūt est ꝙ filius
spiritus sanctus generēt: quia isti ter
ni repugnant. Et si querit quid est
tētia generādi in diuinis isto modo:
opoꝛtet dare aliquod principiū quo
quis sit potens generare. sufficit eniz
a nō repugnantia terminoꝝ: sicut si
e mundi creatiōem mūdus nō solū
fuisset: sed p impossibile deus nō fu
t ⁊ incepisset a se esse ⁊ tūc fuisset po
s creare mundū si fuisset intellectus
quis ante mūdi creatiōem cōponens
nc: mūdus erit: hec fuisset possibilis
ia termini nō repugnarent. nō tamē
pter aliquod principiū in re possibi
el actiuuz sibi coꝛrn̄dens: nec etiam
do illa mūdus erit fuit possibilis foꝛ
liter loquendo ō potētia dei. sed po
tia que erat nō repugnantia istoꝛum
minoꝛū: quia isti termini non repug
rent lꝫ istā nō repugnantiā concomi
etur potentia actiua respectu huius
possibilis Alio mō dicitur potētia di
uisa cōtra actum. ista nō est in deo. Re
linquitur igit potentia realis que dicit
principiū agendi ul patiendi ut p̄ximū
fundamentū relationum: quia hoc no
men potētia nō est abstractuz vltimata
abstractiōe: sed est concretuz concretiōe
ad fundamentū: lꝫ nō ꝯcretione ad sub
iectum. de qua multiplici abstractione
in relatiuis dictū est supra distin. v. que
stione p̄ma articulo 2°. Hic aūt tantū
modo querit de potētia agendi: ⁊ tunc
distinguitur ꝙ hoc nomē potentia pōt
sumi uel pro eo qd̄ per se significat: uel
pro eo quod cōnotat quod est p̄ximuz
fundamentū talis relatōis. Primo mo
do accipiendo dico ꝙ potētia significat
relatiōem sicut potētialitas uel principi
atio: ⁊ hoc modo questio nō habꝫ diffi
cultatem: quia potētia generandi in di
uinis dicit eēntialiter relationem. Se
cundo mō est difficultas questiōis que
rendo quid sit illud absolutū quod est
fundamentū proximū istius relationis
⁊ tūc loquendo semp precise de potētia
actiua siue productiua de qua ē modo
sermo: distinguo vlteri⁹ de potentia de
nominatiue sumpta: ꝙ aliquādo sumi
tur pro suo fundamēto precise: aliquan
do aūt pro ipo cum omnibus aliīs que
concurrūt ad hoc ut possit elicere actū
que scilicet requirunt ad ratōem poten
tie propinque: cuiusmōi sunt in creatu
ris approximatio passi ⁊ impedimenti
remotio. Ista distinctio vltima potētie
accepte pro fundamēto precise uel pro
ipo cum aliīs omibus concurrentibus
accipitur a pho. ix. metaphy. diffinitio
autē potentie actiue quā ponit. v. ⁊. ix.
metaphy. est potentie actiue primo mo
do sumpte. potentiam aūt secūdo mo
do sumptam exprimit ipe manifeste. 9.
metaph. ca. 4. Quoniam inquit aliqd
possibile ⁊ quando ⁊ quō ⁊ quecunqꝫ
alia necesse est adesse in diffinitione: et
subdit: Tales potētias. s. irrōnales neēe

est ut possint quando passiuuz ⁊ actiuū
appropinqua ut hoc quidem facer̄ illō
vero pati. Et si obijciat̄ ꝯtra eum ꝙ
iste irratiōales possint impediri. hoc ex
cludendo dicit: nullo nanqꝫ exteriorum
ꝓhibente adiungere nihil ad hoc opor
tet. potentiam enim habet ut est potenᵃ
faciendi. est aūt nō omnino: sed haben'
tium aliquo modo: in quibus excludun
tur que exterius ꝓhibent. remouent. n.
hec eorum que in determinatōne appo
nuntur quedā. vult dicere ꝙ quedaz ꝑ'
tinentia ad diffinitōnem potentie actīe
⁊ possibilis excludunt impedimentum
ergo potentia actiua ibi sm eum accipi
tur cum omnibus ꝯcurrentibus ad pos
sibilitatem propinquam agendi.

Loquēdo tunc de
potentia. i. de proximo fundamento isti
us relatiōis precise sumpto. dico ꝙ poᵃ
generandi patris nō est relatio: sꝫ aliqd
absolutum. Partem negatiuam ꝓ'
bo. primo: qa omnis relatio videt̄ eque
nāliter respicere suuz ꝓpriū correlatiuū
ergo relatio spirantis suum proprium
correlatiuum sicut relatio generantis su
um. non distinguuntur autem in diuis
productōnes per modum nature et uo
luntatis: nisi quia pncipium a quo pro
ducens producit aliter ⁊ aliter se habet
ad ꝓductionem ⁊ ꝓductum: quia hec
naturaliter hec liber̄. ergo non ēēnt tūc
due ꝓductiones formaliter distincte ꝑ
modum nature ⁊ voluntatis. Secun
do: quia tunc eadem relatio esset pncipi
um sui ipsius: quia in patre non est nisi
vnica relatio ad filium. ⁊ illa est per te
quo respectu generatōnis: que. s. genera
tō est eadem relatio licet aliter nomina
ta. ergo ⁊c̄. 3° quia tunc paternitas eēt
simplr̄ perfectior filiatōne. ꝓbatio con'
sequentie duplr̄. Primo quia illud q̊ ꝓ
ducens producit si non est eiusdem rati
onis cum ꝓducti forma: continet eam
virtualiter: ⁊ est perfectior ea. ergo si pa
ternitas est quo pater agit: ⁊ nō est eius
dem ratōnis cum filiatōne continet fili
ationem virtualiter ⁊ est perfectior ea.
2°: quia filiatio non dat filio ꝙ aga
nihil enim nec ad intra nec ad extra ꝓ
ducit filius filiatiōe. ergo si pater pate
nitate agit formaliter paternitas erit al
quid perfectius filiatōe. Partem a
firmatiuam solutionis ꝓbo. primo si
quod est perfectōnis in pncipio prod
ctiuo non tollit ab illo ratōnem pncip
ꝓductiui. sed cōmunicare se in identit
te numerali ⁊ adequata cōmunicatōn
sibi: ponit perfectōnem in pncipio ꝓd
ctiuo. ergo h° non tollit ab aliq ratōe
principij ꝓductiui. sed si deus per ip
sibile generaret alium deum ⁊ ille aliu
3m deitas poneretur pncipium prod
ctiuum alterius ⁊ non relatio. ⁊ tūc d
tas non communicaret se identitate n
merali. nec cōmunicaret se cōmunica
ne adequata sibi in ratōne pncipij ꝓd
ctiui: quia deitas posset esse principiu
alterius communicatōnis: puta facte
impossibile a secundo deo. ergo cū m
do deitas communicetur in identita
numerali ⁊ communicatōne adequa
sibi: ita ꝙ deitate non potest esse alia c
municatio numero eiusdem ratōnis c
ista. sequitur ꝙ multo magis modo p
netur absolutum esse principium ꝓd
ctiuum ꝙ̄ tunc poneretur. Exemplu
istius est si calor in igne communica
se eundez numero ligno ⁊ communic
tōne adequata. ita ꝙ iste calor non po
set esse principium alterius calefactōn
non negaretur calorē ignis esse princi
um productiuum caloris in ligno cu
modo de facto ponatur calor esse pri
cipium illius. ⁊ hoc cum duplici imp
fectōne opposita duplici perfectōni h
sumpte: quia nunc est ibi diuersitas
loris communicati: ⁊ communicatio
est adequata hic autem esset identit
caloris: et communicatio adequata: ⁊
illa hypostasi posita lignum calore

posset calefacere. non enim sic: quia acci
pit calorem calefactione que est ab hoc
calore: et tunc prius haberet calorem q̃
haberet calorem. nec aliud: quia ista ca
lefactio ligni ponitur adequata illi ca
lori in ratiõe principij actiui. Ita intel
ligendum est in pposito q illud quod
poneretur esse principiuz alterius com
municationis: si communicatio fieret
in diuersitate numerali et non adequa
ta illud idem debet modo poni princi
pium quando fit communicatio eius
dem et adequata pncipio productiuo.
Secũdo probo idem sic: aliquid abso
lutum ẽ terminus formalis generatõis
ergo aliquid absolutũ est ratio formal
qua agens agit. añcedens probatũ ẽ di
stinctione. 5. qõne. 2. prima ratiõe ꝯtra
primã opinionem. probo cõsequentiã:
quia impossibile est agens cõmunicare
terminũ formalẽ productiõis nisi agat
forma eque perfecta si agit vniuoce uel
perfectiori si equiuoce. in diuinis autez
nihil est perfectius absoluto: quia abso
lutum est formalit infinitũ: relatio aũt
nõ ergo etc. Huic ratiõi instatur q cõ
sequentia tm̃ valet in generatõe vniuo
ca. hec aũt probatur eẽ equiuoca. tum
ex parte personarũ. tum ex productiõi
bus: tum ex ratiõe differentie specifice.
Prima via sic: pñitas et filiatio diffe
runt specie. ergo persone cõstitute p eas
antecedens probatur: quia differũt ſm
quidditates: et talis est differẽtia specifi
ca. tum quia sunt puri actus: differẽtia
aũt actus et forme est specifica. ꝯsequen
tia probat primo: quia nõ maior distin
ctio ẽ in principijs q̃ principiatis. Se
cundo: quia eadem est differẽtia forma
lium constituentiũ et cõstitutorum. Ter
tio: quia eadem est differentia eorũ ſm
que pcise aliqua differũt et ipsoruz diffe
rentium. Quarto: quia sunt idẽ essen
tie diuine sicut persone. igit ppter istud
nõ negabitur differẽtia specifica perso
narum sicut nec relationum. Secũda
via de productiõibus arguitur sic: si p
ductiones differũt specie: ergo et produ
cta. antecedẽs patet: quia in diuinis nõ
est productio vniuoca nisi vnius ratio
nis. cõsequentia probat: tum quia alit
nõ esset proportio productionũ ad pro
ducta. tum secũdo: quia productiones
sunt eiusdem rationis cum productis.
tum tertio: quia potẽtie alterius rõnis
requirũt obiecta alterius ratiõis. ergo
si producerẽt sua obiecta producerẽt ea
alterius ratiõis. ergo sicut intellectus et
volũtas presupponunt bonũ et verum
formaliter distincta: ita pducerent ter
minos formaliter distinctos vel erunt
quibus termini sic distincti pducunt.
Tertia via de differentia specifica ar
guitur sic: differentia specifica videtur
esse perfectior q̃ differentia numeralis
quod probat: quia distinctio specieruz
est de perfectiõe vniuersi: nõ aũt distin
ctio indiuiduorũ. ergo differẽtia specifi
ca sicut perfectior videt esse ponẽda in
diuinis. Ad ista: siue generatio ponat
equiuoca siue vniuoca: ratio nõ infrin
gitur: quia in equiuoca generatõe opor
tet principiũ productiuũ esse perfectius
forma terminante. nihil aũt in deo est
perfectius absoluto: et specialiter nulla
relatio perfectior. absurdissimũ eniz vi
detur dicere q relatio cõtineat virtua
liter essentiã diuinam: conclusio tamen
ad quam inducũt iste relationes scilicz
de generatiõe equiuoca videtur esse fal
sa: quia cum in pmo termino generati
onis scilicet in ipo producto cõcurrant
duo scilicet natura et relatio ppria ipsi
us producti qua ẽ hec. aut generatio di
citur equoca uel vniuoca a termino for
mali generatiõis: aut a formali pprio
ipi supposito pducto. Si pmo modo
cum natura que ẽ termin⁹ formalis hu
ius productiõis sit eadem in pducente
et producto: sequitur vniuocatio: quia
pfectissima similitudo. Si secũdo mo
do: ergo nulla generatio est vniuoca q̃r

nullum genitū in sua forma indiuidua
li assimilat gignenti. Hoc eciam argui
tur alio modo ⁊ est idem quasi: quia ge
neratio ⁊ est distinctiua ⁊ est assimilati
ua. perfectior aūt ratio in ea ē ꝙ sit assi
milatiua q̄ꝫ distinctiua. quod apparet:
quia sic est a forma sub ratione forme:
non sub ratione qua hec: ⁊ ratio forme
est perfectior in supposito ista differen-
tia indiuiduali. si enim perfectius est in
generatiōe ipam esse assimulatiuam. er
go sm̄ hec generatio dicitur esse vniuo
ca uel equiuoca. Si enim diceret talis
uel talis inquantū est distinctiua queli-
bet esset equiuoca: quia quelibet distin
guit: ⁊ hec est imperfectiō ratio in gene
ratione: quia ꝯuenit imperfectissime ge
nerationi. ergo per hanc non distingui
tur vniuoca ab equiuoca. ergo ad pro-
positum cuꝫ generatio sit assimilatiua
quatenus eadem natura cōmunicatur
distinctiua quatenus est geniti distincti
a generante distincto sequitur ꝙ penes
naturam gignentis ⁊ geniti sit vniuoca
tio ⁊ nō penes distinctiōem eorum scili
cet gignentis ⁊ geniti. Tertio applica
tur ad propositūꝫ: quia si ille due diffe-
rentie indiuiduales que sunt primo di-
uerse constituūt producta nō primo di
uersa sed inter que est generatio vniuo-
ca propt̄ similitudinem in natura si iste
differētie indiuiduales essent species al-
terius generis adhuc nō constituerēt di
stincta tanta distinctiōe quanta esset ea
rum in suo genere: quia tūc differentie
indiuiduales cōstituerent primo diuer-
sa. Qꝫ aūt constituta modo nō sunt pri
mo diuersa: hoc est ꝓpter naturam in
qua natura indiuidua ꝯueniunt. ita eti
am tunc cōuenirent in eadem natura li
cet differētie constituentes essent species
alterius generis. igitur tunc constituta
essent eiusdem speciei sicut modo.

Ad argumenta igi

tur in oppositū. Ad primū dicendu
ꝙ nō est ibi ꝓprie genus nec species ne
differentia specifica. sed bene cōcedo
paternitas ⁊ filiatio sunt relatōes alte
us speciei ⁊ alterius rationis: quia su
opposite ⁊ nō fundate supra vnitate
immediate sicut similitudo uel equal
tas. magis etiā distinguitur paternit
a filiatione q̄ꝫ paternitas a paternitat
Sed cum infers: ergo cōstituta sunt
terius rationis quasi specifice. nego c
sequentiā. Et propter probatiōem c
sequentie notandū est ꝙ aliqua dicu
aliquando magis distingui propter e
rum minorem cōuenientiam in aliq
genere: aliqua propt̄ maiorem repug
tiam vel incōpossibilitatem eorū: sic
contraria magis dicuntur distingui:
album ⁊ nigrum: q̄ꝫ disparata: ut hō
album. sed hoc modo nō est proprie
ctum aliqua magis distingui. plus e
proprie distinguunt que minus cōue
unt in aliquo genere: ⁊ ita distincta
nere generalissimo plus distinguunt
q̄ꝫ contraria que sunt eiusdem gener
lꝫ contraria mag repugnent. vnde v
uersaliter quanta est distinctio. i. rep
nantia constituentiū uel formaliter
stinguentium tanta est ⁊ constituto
quia si albū ⁊ nigrum sunt incompo
bilia: ⁊ ꝯstituta per ea sunt incompo
bilia: ⁊ ita est in proposito. quanta e
est incōpossibilitas paternitatis ⁊ fil
tionis propter quaꝫ paternitas nō e
liatio: tanta est ⁊ patris ⁊ filij ita ꝙ p
ter nō est filius. Sed p̄mo modo acc
endo nunq̄ꝫ distinguentia cōueniun
tum quantum cōueniūt que per illa
stinguuntur: sicut pater per om̄ia di
guentia discurrendo. differētie eniꝫ
cifice nō includunt genus in quo co
ueniant. species aūt distincte per ea
cludunt genus in quo cōueniunt. ⁊
tio est: quia distinguentia aliquid p
supponunt in ipis distinctis quod i
distinguentia nō includunt in suo i

lectu distincta tñ per ea includūt illud. ideo distincta conueniunt in illo: distinguentia aūt ea non conueniunt in illo. Et per hoc patet ad argumenta ⁊ ad ꝓbationes cum dicit de principiis ⁊ principiatis. Dico ꝙ maior distinctio. i. maior nō conuenientia hoc est in pauciori bus cōuenientia potest esse principiorū ꝙ̄ principiatorū: sicut differentie specifice que sunt principia specierū nō conueniunt in genere in quo conueniunt ipe species. ⁊ ita etiā est de differentiis indiuidualibus ⁊ indiuiduis respectu nature specifice. Per idē apparet ad illud de formalibus cōstitutiuis ⁊ de ꝑcise distinctiuis. in omnibus enim est falsum ꝙ quanta est distinctio uel differentia formalium constitueutiū tanta sit differentia constitutorū. Sed adhuc pondero argumentū: quia iste relationes in proposito sunt subsistentes. igitur tantam differentiā habent inquantū subsistentes quantā habent in ratiōibus ꝓpriis subsistentes aūt sunt persone. igitur tantam differentiā habēt persone quantā habent relationes. Et preterea aliqua differētia formali differūt persone ⁊ nō nisi differentia illa que est relationum: quia nullam aliā habent ꝙ̄ istam que ē relationum. ista autē que est relationū ē specifica. ergo ista erit specifica uł nulla. Ad ista respondeo ad primā ꝙ licz relatiōes sint subsistentes: tamē persone nō tm̄ includunt relatiōes sed ipam naturam in qua subsistūt. relationes autē nō includunt formaliter ipam naturā. in aliquo igitur formaliter conueniunt persone in quo nō conueniūt relatiōes formaliter: ⁊ ideo hic nō est tāta distinctio sicut ibi. Ad secundū dico ꝙ non sequitur istis ꝑcise persone distinguunt ⁊ ista distinguunt specie. ergo ꝑsone distinguuntur specie. sicut nec de differentiis indiuidualibus respectu indiuiduorum. Et cum dicis: tunc nulla erit differentia distinctorū cum nō sit illorum illa que est distinctorꝝ nec aliqua alia per illa. Dico ꝙ per ista potest eē distinctio distinctorꝝ ⁊ aliqua alia ꝙ̄ sit illa distinctiuorum uel distinguentiū ⁊ minor: sicut per differentias indiuiduales est aliqua distinctio ipsorū indiuiduorū alia ꝙ̄ ipsarum differentiarū: quia differentie sunt ꝑmo diuerse: sed distincta non sunt ꝑmo diuersa sed tm̄ sunt distincta numero in eadem specie. ita hic in proposito per relatiōes distinctas in specie uel quasi genere quibus tamen inquantum sunt distincte accidit distingui specie possunt alia distingui ꝑsonaliter tm̄ in eadem specie siue in eadem natura.

Ad secundā viam de productionibus nego consequentiā: quia hic ex perfectione isti⁹ nature possunt esse aliqua ꝑncipia propria alterius rationis cōmunicatiua tamen ipius essentie: quod non cōtingit in aliqua natura imperfecta: et propter distinctionem istorū principiorum formalium possunt esse productiones alterius rationis: ⁊ tamen ꝓducta vnius rationis propť vnitatem termini formalis: scilicet nature que cōmunicatur. Cum probatur illa cōsequentia prima per proportiōem. Dico ꝙ ꝓportio illa productionis ad terminū formalez est ꝙ per ipam cōmunicatur terminus formalis: sed nō requiritur talis ꝓportio ꝙ productio sit vnius ratiōis si terminus formalis sit vnius ratiōis: quia productiōes possunt distingui per rationes suas formales aliter ꝙ̄ ex ṫminis formalibus: sicut ħ ex principiis formalibus. Exemplū huius est: quia quandoqꝫ forma eadem potest acquiri mutationibus alterius ratiōis: sicut idem vbi per motū localez super magnitudinem rectā ⁊ circularem: qui motus ita sunt alterius ratiōis ꝙ nō sunt compabiles ꝯm phūm. 7. physicorꝝ. ita esset si eadem sanitas posset induci immediate ab arte ⁊ immediate a natura. Cū probatur illa cōsequentia 2° per hoc ꝙ

productiões sunt eiusdem ratiõis cum
pductis. Dico q̄ q̊ ad hoc sunt eiusdez
ratiõis: quia sicut pductiones sunt rela
tiones: ita pducta sunt relatiua. sed pro
ducta sunt subsistẽtia in aliqua vna na
tura: ⁊ pductiões formalit̃ nõ sunt sup
posita subsistentia in illa natura: iõ pro
ducta pñt habere vnitatez aliquã in na
tura formaliter cõmunicata eis p pdu
ctiones quam nõ habent formalit̃ pro
ductiones. Cũ arguit̃ tertio de poten
tiarum distinctiõe ⁊ obiectoꝝ distincto
rum q̄ similis est distinctio obiectoruz
ad potentias: patuit rñsio dist. 2ª. qõne
4ª: Utrũ in diuinis sint tm̃ due produ
ctiones ⁊c̃. De tertia via. s. de perfecti
one differẽtie specifice: dico q̄ differẽtia
specifica nõ est perfectior identitate spe
cifica in diuinis: sed in creaturis est per
fectionis. posita enim limitatiõe creatu
rarum nõ potest esse tota pfectio in cre
aturis absq3 distinctione specifica. sed si
in aliqua vna natura eẽt perfectio infi
nita ibi distinctio specifica non require
retur ad perfectõem simpliciter. in crea
turis igitur differẽtia specifica est perfe
ctio supplens imperfectiõem. in diuinis
aũt vni vna natura ẽ simplicit̃ perfecta
nõ oportet ponere talem perfectionem
supplentẽ imperfectõem: quia nulla est
ibi imperfectio que suppleat. Exemplũ
generatio in creaturis est perfectio sup
plens imperfectõem in corruptibilibus
que sine generatiõe nõ possent cõserua
ri nec idem numeralit̃ nec idez specie. in
diuinis aũt nõ oportet ponere talẽ per
fectionem supplentem imperfectionem
aliquam que sit ibi nec in aliquo eterno.

Ad formam autez

questionis qua querit̃ de potentia gene
randi an sit aliquid absolutũ respõdeo
gerundiuũ constructũ cum potẽtia no
tat actum ut egredientem ab eodẽ sup
posito cui attribuit̃ potentia. similit̃ est
de scientia ⁊ voluntate quando cõstru
untur cum gerũdiuo notant actum
egredientem uel potentez egredi ab il
supposito cui attribuit scientia ul' vol
tas: propt̃ quod nõ ita cõcederetur ist
filius habet scientiã ul' voluntatẽ ge
randi: quomõ concederet̃ illa: filius s
generatiõem patris uel vult eaz: imm
vident̃ ille negãde sicut iste: filius scit
nerare ⁊ vult generare: q2 idẽ videt̃ v
le agere ⁊ habere voluntatẽ agendi. s
nõ idem istis videt̃ esse velle actione
quia hec nõ includit eam velle ut act
nem voluntatis quod alia videntur
nificare.

Ad argumenta p

mo ad pncipalia. Primo ad august
dico q̄ intelligit eo formalit̃ non eo f
damentaliter seu causalit̃. Exemplũ
cimus q̄ sortes est similis silitudine
maliter: sed dicit̃ simili3 albedine fun
mentaliter seu causaliter. ita in ppos
pater generat generatõe formaliter.
hoc modo nõ querimus hic quo g
sed querim9 h quo generatio elicitur
principio formali elicitiuo qõ. s. sit f
damentum proximũ istius relatiõis.
tendit igit̃ Augustin9 q̄ eo est pater q
est ei filius. i. illa notiõe hoc est q̄ pa
nõ dicitur ad se pater sed ad filium.
aũt intelligit ibi quo pr̃ sit pater siue
neret ut principio elicitiuo generatiõ
sicut patet ibi ex lr̃a sua. Ad secund
dico q̄ duplex potest intelligi cõmu
cabilitas forme: Una que ẽ vniuersa
que ẽ per identitatẽ ad multa inferi
quorũ quodlibet est ipsuz: sicut vni
sale cõmunicatur singularibus. Ali
est ad multa quorũ quodlibet est ip
sicut forma cõmunicatur materie s3
est ipsum: sicut dictũ est de duplici c
municatiõe forme distinctiõe 2ª qu
one 4ª. tunc dico q̄ a forma cõmun
mo modo est opatio cõmunis: q2 si
mam aliquã in vniuersali acceptã c
sequatur aliqua opatio in vli: quãli

formam singularē sꝫ illa consequit̄ opa tio singularis eiusdem ratōnis nisi aliq̄ forma singularis sit imperfecta. si autē lo quamur de 2ª cōmunitate que ē forme respectu participantiū ipam: dico ꝙ nō oportet ꝙ forma cōmunis sit pncipium opationis ꝯmunis. ꝛ maxime qn̄ habet̄ a pluribus suppositis sꝫm ordinē. ita ꝙ vni cōmunicat̄ ab alio ꝛ hoc ꝯmunica tione adequata. sicut fuit delaratū in ex emplo adducto in pma rōne ad partem affirmatiuā questionis. Ad ppositū dico ꝙ maior ē falsa. operatio ppria est a forma ppria loquēdo de appropriatio ne scd̄o modo qualis est appropriatio ista vel saltē nō alia potest intelligi in p posito. Et cum pbatur pma ppositō pmo. quia propria forma dat esse. ergo dat agere. nego ꝯn̄tiam. multe. n. sūt forme dantes esse que nō sunt actiue. ꝛ ita nul lo modo dant actum 2m. ꝛ talis est pat̄ nitas sicut ꝛ filiatio. Que autē sit ratio quare quedam forme sūt actiue: ꝛ que dam non difficile est assignare rationē cōmunem. quia alique forme sꝫstantia les sunt actiue ꝛ alique qualitates sunt actiue. alique aūt forme sꝫstantiales nō sūt actiue. ꝛ alique qualitates non sunt actiue: ꝛ tamē plus conueniūt qualitates ꝛ qualitates in aliquo cōcepto cōmuni ꝙ qualitates ꝛ sꝫstantie. Similiter aliq̄ forme sꝫstantiales impfectiores sūt acti ue sicut elementares: ꝛ perfectiores non sūt actiue sicut mixtoꝝ sicut forma lapi dis ꝛ alioꝝ ianimatoꝝ. alique etiā mix torum perfectoꝝ sūt cōmunicatiue sicut animatoꝝ. alique tamē pfectiores non sūt cōmunicatiue sui sicut forme corpm celestium ꝛ forme angelice. non igit̄ vide tur ratio quare alique forme in cōmuni sūt actiue ꝛ alique non. sicut in speciali nō videtur aliqua ratio quare calor est calefactiuꝰ nisi quia calor est calor. ꝛ ita videtur ꝙ hec sit immediata calor ē ca loris effectiuus. ita etiam videt̄ ꝙ oēs forme de genere quantitatis ꝛ oēs re lationes de quibus est modo sermo nō sūt actiue ꝛ de omibus talibus nō valꝫ si dant actum pmum ergo ꝛ 2m. Cuꝫ pbatur 2º ꝯn̄tia per phm 2º phycoꝝ ꝛ. 5º. methaᶜ. dico ꝙ loquit̄ de vniuersali ꝛ pticulari loquendo pmo modo de cō muni. non aūt accipiendo 2º modo. s. p ūt eadem forma numero est cōmunis. pticipantibus eam. ista. n. cōmunitas n̄ est in creaturis nec cōmunitas vniuersa lis ad pticipantia sine cōmunitate vni uersalis pmo mō dicta. Ad 3m cū ar guitur de medio ꝛ extremis: dico ꝙ q̇d dam est medium p participationē vtri usqꝫ extremi sicut fuscuꝫ quod ē mediū inter albū ꝛ nigꝝ quod est mediū ex na tura rei. ꝛ de tali verum ē quod est in eo dem genere cū extremis. sicut pbat phs 10º. methaᶜ. aliud est mediū aliquo alio modo accn̄taliter sumptum sicut opera tio inter opans ꝛ terminum. istud non oportet esse eiusdem generis cum extre mis. quia quādo anima intelligit se: in tellectio eius est qualitas ꝛ tamē opans ꝛ obiectū sunt sꝫstantie. tale aūt mediū accipitur in pposito vꝫ ipum quo inter suppositū generans ꝛ generatū. Vel potest dici ꝙ ipm quo non est medium pprie. sed tenet se ex parte alterius extre mi. s. generantis. pprium aūt mediuꝫ si qd̄ detur pōt dici generatio ꝛ de illa ve rum ē ꝙ est eiusdem ratōis cū extremis qꝛ ipa ē relatio sicut extrema sūt relatia

Ad 4m de potentia ꝛ actu dico ꝙ eq̄ uocatur de potentia. vera ē. n. maior vt potentia ē differentia entis ꝯdiuidēs ens ꝯtra actū. qꝛ sic ens in cōmuni non tātū diuidit̄ p actū ꝛ potentiā. sed etiā q̇cūqꝫ genus entis ꝛ quecūqꝫ spēs ꝛ idiuiduuꝫ qꝛ sic eadem albedo pº est in potentia ꝛ postea in actu: ꝛ h mō ad idem genus p tinent actus ꝛ potentia. hº mō pprie lo quendo non ē poª generādi in diuinis. ppe. s. que opponat̄ actui. qꝛ illa genera tio ē simplr in actu ꝛ necaria. ꝛ iō non ē in poª vt poª repugnat actui. sed hic est

sermo ō potentia vt ē p̄n^m ⁊ hoc modo ista ꝓpō est falsa q̄ dicit ꝙ po^a ē eiusdez generis cū actu. pōt. n. forma ſbalis esse p̄n^m actōnis de genere actōis. ⁊ actōnis de genere qualitat̄. sicut tactū ē. s̄. di. 3^a q. de noticia genita. ꝙ subiectū est per se causa ꝓprie passionis.

Quia autez aliqua argumenta ꝯ p̄maz opinionē sūt ꝯ me. R̄ ad illa. Ad p̄mū dico ꝙ illa ꝓpositio maior hꝫ hic maiorē ꝓbabilitatez q̄ꝫ in creaturis. qꝛ ista forma sic per se ē. ꝙ illi corrn̄det ꝓprium qꝺ potens agere puta h̄ deus. qui quoddāmodo p̄cedit relationes. ⁊ sic agit. pꝫ quia sic p̄mo intelligit ⁊ vult igitur videt ꝙ posset i oēz actionē cuius suum quo est ꝓpriū principium formale ⁊ ita h̄ deus generat primo. ⁊ ideo illa maior de p̄n^o elicitiuo falsa est quādo p̄ncipiū elicitiuum si per se existat nō pōt esse ꝓpinqua ratio ad operandum. Exemplū species si ponat principium elicitiuum operationis videndi in oculo si per se existeret nō posset esse p̄ncipium illius operationis ⁊ ratio esset. qꝛ non posset esse in po^a ꝓpinqua ad agendum. qꝛ nō posset hīe passū approximatum. qꝛ approximatio vt dictū est prius requiritur ad rationē potentie ꝓpinque sicut autē approximatio in creatur̄ vel amotio impedimentoꝝ ita dictū ē ꝙ in ꝓposito requirit suppositū ꝯueniēs ad agendū. ergo forma que esset p̄n^m actōis in supposito distincto si eēt p se exn̄s nō eēt suppositū nec p̄n^m distinctū nec i supposito distincto ꝯuenienti generatōni. ⁊ extͣ illud suppositū requirit ad potētiaz ꝓpinquā agendi nō poterit talis forma p se agere. eēn^a aūt si p se existat in aliq̊ instanti nāe anq̄ꝫ intelligatur eē in supposito vel psona in illo p̄ori nō ē suppositū agēs in po^a ꝓpinqua ad agendū ista n. actio distinctōem requirit aliq̊ꝝ i ista nā que nō pōt eē nisi suppositoꝝ. g̊ suppositū ꝯueniēs huic actioni ē suppositū distinctū existens in ista nā. in nullo tali est natura inq̄ꝫtuz intelligit p se eē si p se sit aliq̊° anq̄ꝫ in psona. ⁊ ideo nō poterit p se agere ista actōe. Ad aliud ō qui ⁊ quo: dico ꝙ illud dictū phi ē verū in c... ⁊ cāto. qꝛ ibi est distictio realis cāe ⁊ p̄ncipij q̊ causat ab ipo cāto. dependentia etiā eēntialis ē causati ad p̄n^m causatiuum sic̄ ⁊ ad cāz. ⁊ rō est ibi. qꝛ p̄n^m causatiuum nō est nisi vnicū in vno supposito. In ꝓposito autem ē oppositū. quia suppositum ꝓducēs ē distinctum. quo aūt producit ē indistinctum. ⁊ iō ꝓductum n... realiter refert ad p̄n^m q̊. sic̄ refert ad p̄n... quod ꝓduc̄. Et ideo in ꝓposito non e... relo realis p̄ncipij ꝓductiui ad ꝓductu... sed ꝓducentis ē relo realis. p̄ncipij au... ꝓductiui est relo rōis: sic̄ p̄us dictum ... de nā cōmunicāte ⁊ cōicata di. 5^a. q. p̄...

Ad 3^m dico: ꝙ forma ꝼm quod est il... lud in quo assimulat generās generat... nō ē tm̄ ens ratōis sed hꝫ aliquā vnitatem p̄cedentem oēm actū intellectus. c... nullo actu intellectus exn̄te ignis gnār... ignem ⁊ corrūperet aquā. ⁊ hoc ꝓpte... sui siītudinē nālem h̄: ⁊ ꝯrietatem ib... hoc aūt mag̃ patebit in. q. de indiuidu... atione. Ad Dam̄. dico ꝙ intelligit ... cōicabilitate alicuius vnius ꝼm nām: ... ꝼm numeꝝ sicut essen^a diuina est cōmunis trib^9 psonis sed mō nulla ē cōitas r... alis in creaturis: est tn̄ vnitas alicu^9 vn... vnitate minori q̄ꝫ sit vnitas numeral...

Ad aliud cum dicit forma ē p̄ncipi... agendi inquantū ē in hoc concludit pri... me: quia illō absolutū quod ē patri po... tentia generandi nō est potentia gener... di filio. Cum arguitur ꝙ generatō... us est distinctiua q̄ꝫ assimilatiua. ⁊ ꝙ ... hoc forma sit p̄us elicitiua vt hec: q̄ꝫ ... forma. Respondeo. ꝙ prius ꝼm con... sequentiam nō semper ē prius secundu... causalitatem. Exemplū sequitur. ignis igitur calidus ⁊ non econuerso. igitur ca... lidum est prius ꝼm consequētiam. ⁊ tamen ignis est prius ꝼm causalitatem ...

so calore. ꝛ ita concedo: ꝙ distinguere ē ꝑus in generatione ꝙ̄ assimilare. i. communius. quia multa distinguunt que n̄ assimilant sed distinguere non est perfectius in generatione ꝙ̄ assimilare. quia conuenit generationi etiam imperfectissime inquantum est a forma vt hec.

Assimilare conuenit sibi ĩquantum est a forma absolute. ꝛ perfectior ē ratō forme ꝙ̄ ratio singularitatis. Concedo tamen argumentum contra opinionē ponentem tantum distinctionem ratōnis: ꝛ non concludit contra me. sicut patebit in sequenti distin. Instantia ꝑma de calore ꝛ vegetatiua non valet. quia ibi cōmunicatur vtraqꝫ forma: ꝛ forma principalis actiua ꝛ immediata. Est enim caro genita animata ꝛ habens calorē genitum aliqualem naturalem. vtraqꝫ etiam forma est ꝑncipium generatōnis licet vnum mediatum aliud immediatū. Sed illa alia instantia: de generatione bruti difficilior videtur si sensitiua non habeat ibi aliquam operationem: sꝫ vegetatiua tantum. ꝛ de hoc in secundo libro. quando fiet sermo de rationibus seminalibus quomodo potest esse generatio vniuoca in animalibus.

Circa distinctionem octauam quero. Utrum deus sit sūme simplex ꝛ perfecte talis. Qꝫ non. quia simplicitas non est simpliciter perfectionis. ergo non est ponenda ĩ deo vt essentialis. probo antecedens. quia si esset simpliciter perfectionis. ergo quelibet habens eā esset simpliciter ꝑfectior non habente. ꝛ ita materia ꝑma esset ꝑfectior homine. immo generaliter ĩ corruptibilibus ꝛ generabilibus compositiora sunt perfectiora. Item perfectōnis est forme posse dare esse licet imperfectionis sit dependere a materia. ergo si prima ratio separetur a secunda: quia n̄ videtur esse contradictio in tali separatione potest esse deitas forma dans esse: licet ipa non dependeat ab ipo cui dat esse: ꝛ ita potest ibi poni sine imperfectōne compositio materie ꝛ forme. vel saltem componibilitas dei vt forme.

Item quod vni est non sb̄stantia nulli ē sb̄stantia ex ꝑmo physicorum. sed sapiētia in nobis est accidens. ergo in nullo ē sb̄stantia vel non accidens. sed in deo ē sapientia secundum eandem ratōnem secundum quam est in nobis. igitur ē ibi accidens. ꝛ ita compositio subiecti ꝛ accidentis. Contra. 6°. de tri. ca°. 7°. vl' 22°. deus vere ꝛ summe simplex est.

Ad questionem respondeo. ꝛ ꝑmo ꝓbo simplicitatem diuinam per media quedā particularia. 2° ex mediis cōmunibus scꝫ ex infinitate ꝛ necessitate essendi. Primo modo ꝓcedendo ostendo primo simplicitatem oppositam compositioni ex ꝑtibus essentialibus. 2°. oppositam compositioni ex partibus quantitatiuis. 3° oppositam compositioni ex subiecto ꝛ accidente. Primū sic. causalitas materie ꝛ forme non est simpliciter prima necessario enim presupponit causalitatē efficientis priorem. ergo si primum esset compositum ex materia ꝛ forma presupponeret causalitatem cause efficientis. non autem huiusmodi. quia istud non efficit se coniungendo materiam suam cum forma. ergo alicuius efficientis ꝑoris. ergo deus non esset ꝑmum efficiens cuius oppositum ꝓbatum est dist. 2ª. q i. probatio prime propositionis. causalitas materie ꝛ forme includit imperfectionem. quia rationem partis. causalitas efficiētis ꝛ finis nullam imꝑfectionē includit sꝫ perfectōem. omē aūt imꝑfectū reducit ad ꝑfectū sic ad ꝑus se cētialit: ğ cālitas māe ꝛ forme nō ē simplr ꝑma. Idē ꝓbo sic. mā ŏ se ē i pō ad formā ꝛ ħ passiā ꝛ ꝯdctōis ꝙm ē de se. ğ n̄ ē ex se sb̄ for' sꝫ fit sb̄ for' ꝑ aliq̄ȝ aliā cāȝ reducētē

ipsam materiam ad actũ forme. ista autem causa reducens non potest tantum dici forma inquantum forma. quia sic nõ reducit materiã nisi actuãdo formaliter ipam materiã. ḡ oportet ponere aliquid reducens effectiue ipam materiam ad istam actualitatẽ. ḡ si primũ eẽt compositum ex materia ꝛ forma esset aliqḋ efficiens per cuius efficientiã esset materia eius sub forma. ꝛ ita ipm nõ eẽt primũ efficiens vt ꝑus. 3° sic. omis entitas vna causata habꝫ aliquã vnã causã a qua est eius vnitas. quia nõ pót poni vnitas in causato sine vnitate in causa. vnitas igitur compositi cum sit causata requirit aliquã vnã cã a qua sit illa entitas causata. illa causa non est entitas materie nec forme. quia vtraqꝫ est entitas diminuta respectu entitatis compositi. igitur ꝑter illas .s. materie ꝛ forme oportet ponere aliquã aliam. illa erit efficiens. ꝛ ita redit idem quod ꝑus. quia omni composito ex mã ꝛ forma erit aliquid ꝑus. 2^am^ videlicet carentiã compositõnis quãtitatiue videt phs ꝓbare 8. physicoꝝ. ꝛ. 12. me^ce^. quia ꝑmũ est potentie infinite. potẽtia autẽ infinita non est in magnitudine. ꝛ hoc ꝓbat. qꝛ maior potentia est in maiori magnitudine. ꝛ ita infinita potentia nõ potest eẽ i magnitudine finita. nulla est aũt magnitudo infinita. ḡ nec aliqua infinita potentia in magnitudine. Sed istud argumẽtum videt deficere. quia q̇ poneret potẽtiam infinitã esse in magnitudine dicẽt ipam esse eiusdẽ rõnis in qualibꝫ parte magnitudinis ꝛ in tota magnitudine. ꝛ ita in maiori ꝛ in minori. sicut aĩa intellectiua est tota in toto: ꝛ tota in qualibꝫ parte corpis. nec maior in maiori. ꝛ minor in minori corpe. nec maior in toto corpore q̄ in parte. ꝛ si animã istã consequeretur infinita potentia intelligendi: ipa potentia esset in magnitudine finita ꝛ ita in parte sicut in toto: ꝛ in parua pte sicut in magna. Ita diceret in proposito ꝙ potentia infinita in magnitudie finita esset eiusdẽ rõnis in toto ꝛ in parte

Declarando ergo rationem Aristo. dico ꝙ conclusio sua est ista ꝙ potentia infinita non est in magnitudie finita extensa per accidens ad extensionem magnitudinis. ꝛ hoc probat ratio sua hᵒ mo. quecũqꝫ potentia est extẽsa per accidẽs ceteris paribus maior est ꝛ efficacior in maiori magnitudine licet non sit maior i. formaliter intẽsior. quia paruus ignis potest plus habere intẽsiue de calore q̄ magnus si sit multũ rarus ꝛ alius densus. ideo additur in maiori ceteris paribus. Exemplum de calore in igne quilicet sit equalis intẽsionis in parte ꝛ in toto. tamen maior ignis maioris est potentie. i. efficatioris est potentie in toto q̄ in parte. ꝛ ex hoc sequitur ꝙ omnis talis potentia extensa per accidens quãdiu in magnitudie finita potest intelligi crescere in efficacia per augmentum magnitudinis. sed quãdiu itelligitur posse crescere in efficacia non est infinita ꝑm efficaciam. ꝛ ex hoc sequitur ꝙ omnis talis potentia extensa per accidens quãdiu in magnitudine finita est intensiue finita ꝛ non infinita. quia infinitas intensiue nõ potest esse sine infinitate in efficacia. ꝛ ex hoc sequitur ꝙ potentia infinita in efficacia non est in magnitudine finita. nec etiam potentia infinita intensiue. Et tunc vltra cum nõ sit aliqua magnitudo infinita. patet ꝙ nõ est aliqua talis potentia infinita in magnitudine.

Sed quid hoc ad propositũ ꝙ oĩs talis potentia non sit in magnitudine.

Respondeo. coniungendo huic illam conclusionem quam ꝑus probauit philosophus ꝙ. s. tale potens est sine materia sequitur propositum. quia omni extensione aliquid extenditur: vel si extensio erit aliquid per se existẽs aliquid ei formaliter informãs extensionẽ extensum per accidens. ergo si potentia ista infinita ponatur in magnitudine quero qui

quod est extensũ ipa magnitudine vl' ip
sa extensione magnitudinis. nõ ipa potẽ
tia infinita sicut ꝓbatum est. nec ipa per
ficit ipam sicut forma materiã. quia nõ
est in materia ex ꝯclusione ꝑostensa. er'
go oportet ponere materiã extensã ista
magnitudine: que materia ꝑficeret potẽ
tia infinita sicut materia nostra vl' cor'
pus nr̃m extẽditur magnitudine per se
extensa: ⁊ ꝑficitur ꝑ animã intellectiuaȝ
nõ extensam. sed nulla materia ẽ i habẽ
te talem potentiã ex preostẽsa cõclusione
a pho. ex illa igitur immaterialitate pre
ostensa per phm̃ ⁊ modo oñsa in ista cõ
clusione habet ista ratio efficaciam.

3ª cõclusio specialis ꝓbatur ex istis. q2.
n. deus nõ ẽ materialis nec quãtus. ido
nõ est capax accidẽtis alicuius material'
ꝯueniẽtis rei materiali. sicut ẽ qualitas
rei materialis. ergo tm̃ est capax illoruȝ
que cõueniũt spiritualibus puta intelle'
ctionis ⁊ volitionis ⁊ habituuȝ illis cor
respondentiũ. sed talia nõ possũt esse ac
cidentia illi nature. sicut ꝓbatum est di.
2ª. ꝙ intelligere eius ⁊ velle sũt substan'
tia eius ⁊ habitus ⁊ potẽtia.

Secundo probo

generaliter ꝓpositum. Primo ex rõe
necesse est. quia si ꝑmũ sit compositum
sint componẽtia. a. ⁊. b. quero de. a. si sit
formalit' ex se necesse esse aut nõ. sed pos
sibile esse. Alterꝝ. n. hoꝝ oportet dar' in
quacũqȝ re siue nã ex quo aliquid com'
ponitur. si ẽ ex se possibile esse. ḡ necesse
esse ex se componit' ex possibili esse. ⁊ ita
nõ erit necesse esse ex se. si aũt. a. est ex se
necesse esse igitur est ex se in vltima actu
alitate. ⁊ ita cum nullo facit ꝑ se vnum
similiter si. a. est ex se necesse esse compo
sitũ erit necesse esse per. a. ⁊ pari ratõne
erit necesse esse per. b. ⁊ ita erit bis neces'
se esse. erit etiam compositũ necesse esse
ꝑ aliquid quo sblato nihil minus erit ne
cesse esse qȯ ẽ impossibile. 2° ostendo
generaliter ꝓpositum ꝑ ratõeȝ infinita'
tis. ⁊ ꝑmo ꝙ deus nõ sit cõponsbilis per
hoc ꝙ om̃e ꝯponibile põt esse ꝑs alicu'
ius totius compositi qȯ est ex ipo ⁊ alio
componibili. omis aũt pars põt excedi
contra ratõnem aũt infiniti est posse ex'
cedi. ergo infinitum nõ est componibile
sed deus ẽ infinitus. ergo nõ est cõponi'
bilis. Et ꝯfirmatur ratio ⁊ quasi idem
est. quia om̃e cõponibile caret ꝑfectõne
illius cũ quo componit' ita ꝙ illud aliȭ
componibile nõ habet in se om̃eȝ perfe'
ctionem ⁊ omnimodam idemptitatẽ cũ
illo. quia tũc nõ posset cum illo compo
ni. nullum aũt infinitũ caret eo cuȝ quo
põt aliquo modo esse idem. immo om̃e
tale habet in se ꝰm perfectam idemptita
tem. quia alias posset intelligi ꝑfectius:
puta si haberet illud in se sicut composi
tum habet ⁊ istud infinitum nõ habet.
contra ratõem aũt infiniti est simplicit'
ꝙ ipm possit intelligi perfectius vel ali'
quid perfectius eo. Et ex hoc sequit' vlte
rius ꝙ sit omnino incompositus. quia
si sit compositus aut ex finitis aut ex in
finitis. si ex infinitis nullum tale est com
ponibile ex ꝓbatis. si ex finitis ipm nõ
erit infinitum. quia finita nõ reddũt ali
quid infinitum in perfectione sicut mo'
do loquimur.

Ad primũ argumẽ

tum dico ꝙ simplicitas ẽ simpliciter ꝑ'
fectionis ꝰm ꝙ excludit componibilita'
tem vel cõpositionem ex actu ⁊ potẽtia
vel ex ꝑfectione ⁊ imperfectõne. sicut di
cetur in sequenti questõe. nõ tamẽ sequi'
tur ꝙ omis creatura simplex sit ꝑfectiõ
creatura nõ simplici. quia aliquid qȯ ẽ
simpliciter perfectõis põt repugnare ali
cui nature limitate. ⁊ ita illa nõ eẽt sim'
pliciter ⁊ perfecte talis natura si haberȝ
illud qȯ repugnat sibi. ita canis nõ esset
simpliciter canis ꝑfectus si esset sapiens
quia repugnat sibi sapieutia. Similiter
alicui nature limitate põt repugnare ali
qua ꝑfectio simplicit' ⁊ aliqua nõ. ⁊ tũc

nõ sequitur illam naturã esse pfectiorẽ cui competit talis perfectio q̃ cui repugnat maxime quando illi cui ista repugnat cõuenit alia perfectio simplicit̃ que forte est simpliciter perfectior illa alia repugnante. Exemplum. actualitas est pfectio simpliciter ꝛ simplicitas est perfectõ simpliciter. composito autem conuenit maior actualitas licet nõ maior simplicitas. materie autem licet conueniat simplicitas non tamẽ tanta actualitas quãta competit composito. simpliciter autem actualitas est perfectior simplicitate. ꝛ ita simpliciter perfectius põt esse illud cui cõuenit actualitas sine simplicitate q̃ illud cui conuenit simplicitas sine actualitate Sed hic videntur duo dubia. Unum quomodo perfectio simpliciter erit que non erit perfectio vbicũ ꝗ cum de ratõne simpliciter pfectõis sit ꝗ ipm sit simpliciter melius q̃ nõ ipsuȝ in vnoquoq; ſm Ans. mono. 15°.

Scõm dubium ẽ quomodo vna perfectio simpliciter ẽ perfectior alia absolute. Ad pmum dico: ꝗ illa descriptio debet sic intelligi ꝗ perfectio simpliciter est melius non tantum suo contradictorio. ita enim quodcunq; positiuum est: melius ꝛ simpliciter perfectius sua negatione: immo nulla negatio est perfectio aliqua formaliter. ſ; intelligitur sic. esse melius ipm q̃ non ipm. i. quolibet suo incompossibili. ꝛ tunc debet intelligi h° quod dicitur in quolibet est melius considerando quodlibet precise inquantum suppositum non cõsiderando in qua natura illud suppositum subsistat. considerando enim aliquod inquantũ subsistit in aliqua natura põt aliqua perfectõ nõ simplicier esse melior sibi. quia incõpossibilis vt est in tali natura. quia repugnat tali nature tamen ei inquantum precise subsistens non repugnat. sed si hoc modo consideretur illã habere erit simpliciter perfectius ens q̃ si haberet quodcunq; sibi incompossibile. Ad scõm dubium dico: ꝗ requirit declarationẽ quis sit ordo perfectionum simpliciter. ꝛ modo breuiter supponatur ꝗ aliquis ordo perfectõnis sit inter eas: ita ꝗ vna ex ratõne sui est perfectior alia precise sũpra licet quando quelibet est in summo sint tunc omnes eque perfecte quia infinite: ꝛ quelibet tunc est infinita. de hoc alias dicetur. Ad scõm principale dico ꝗ dare alicui esse formaliter. necessario ponit limitationem. quia sic dans esse nõ includit per idemptitatẽ illud cui dat esse. nec potest separari a sic dare esse imperfectõ quia nec limitatio nec etiã dependentia omnimoda. licet enim separetur ab eo dependentia ad materiã. semper tamen manet dependentia ad efficiens v̓tute cuius forma informat materiam. Et instes de verbo quod dat esse nature humane. dico ꝗ hoc non est dare esse formaliter: sicut patebit libro 3°. dist. pma. Ad tertium dico. ꝗ sapientia ſm illam ratõnem ſm quam est species qualitatis ꝛ accidens in nobis est eiusdem ratõnis in deo: sicut melius patebit in questiõne illa. vtꝝ deus sit in genere. distin. ista. 8ª.

IUxta hoc quero. Utrum aliqua creatura sit simplex. Et arguitur ꝗ sic. compositũ componitur ex partibus ꝛ ille nõ ex aliis. igitur partes ille in se sunt simplices. Oppositum huius est. 6°. de tri. ca°. 5°. vel. 18 ꝛ. 19°. vbi dicit August. ꝗ nulla creatura est in se simplex. Hic dicitur ꝗ quelibet creatura est composita ex actu ꝛ potentia quia nulla est pura potentia quia tunc nõ esset nec purus actus. quia tunc esset deus. ergo quelibet creatura est composita ex actu ꝛ potentia. Preterea. quelibet creatura est ens p participationem ergo est composita ex participãte ꝛ participato. Contra istam cõclusionem

nem arguo sic. quia si in quolibet sit cō-
positio ex re ⁊ re: accipio illam rem cō-
ponentem. ⁊ quero si ē simplex aut com
posita. si simplex habetur ꝓpositum. si
composita erit ꝓcessus in infinitum i re
bus. Cōcedo igitur ꝙ aliqua creatu-
ra est simplex hoc est non composita ex
rebus: tamē nulla creatura est ꝑfecte sim
plex quin aliquomodo sit composita ⁊
componibilis. Et quomodo cōposita ō
daro sic. quia habet entitatem cum pri-
uatōne alicuius gradus entitatis. nulla
enim creatura habet entitatem ſm totā
perfectionem que nata est esse entitatis i
se. ⁊ ideo causaret aliqua perfectione q̄
est nata competere entitati in se. ⁊ ideo
ṗuatur. sicut talpa dicitur esse ceca quia
nata est habere visum ſm ratōnem ani-
malis non ſm ratōnem talpe. ſm phm.
5°. metha^c. ca°. de ṗuatōne. componitur
igitur nō ex re ⁊ re positiuis sed ex re po
sitiua ⁊ ṗuatōe. i. ex entitate aliqua quā
habet. ⁊ ex carentia alicuius gradus per
fectionis entitatis cuius ipum nō est ca-
pax. tamen ipm ens ē capax sicut talpa
ſm se nō ē nata videre sed ſm quod ani
mal nata est videre. nec tamē ista cōposi
tio ex positiuo ⁊ ṗuatiuo est in essentia
rei. quia priuatio non est de essentia ali
cuius positiui. Ad istam etiam sequit.
compositio actus ⁊ potentie obiectiue.
quicquid enim ē ens ⁊ caret aliqua per-
fectiōe entis ē simpliciter possibile ⁊ ter
minus potentie simpliciter cui⁹ termin⁹
non pōt esse ens infinitū quod est neces-
se esse. Est etiam quelibet creatura com
ponibilis quod patet de accidēte quod ē
componibile cum subiecto. in substātia
etiam patet tam de forma ꝙ de materia
de substantia etiā per se generabili ⁊ cor
ruptibili patet ꝙ est receptiua accidētis
non igitur esset nō receptiua nisi ꝓpter
perfectionem sui. sed perfectissima intel-
ligentia est receptiua accidentis. quia ca
pax est sue intellectōnis ⁊ volitōnis que
nō est sb̄stantia sua. Probatio. quia tūc
esset formaliter beata se ipa. cuius op-
positum probatū est distinc. ṗma. Tum
quia quelibet intelligentia pōt intellige-
re infinita. quia omne intelligibile. ergo
si intellectio sua esset sua essentia posset
habere essentiam infinitam. quia habe-
ret vnam intellectionem infinitoꝝ. tum
quia intellectio sua nō depēderet ab ali-
quo obiecto nisi a quo dependet suū es-
se. ⁊ ita nihil inferius se nec etiam se pos
set intelligere in genere proprio. sed tan-
tum in obiecto superiore mouēte immo
nihil posset aliqua intelligētia intellige-
re nisi in deo. Ad argumentum ṗnci
pale Augusti. concedo ꝙ nulla creatura
est vere simplex. quia composita modo
predicto ex positōne ⁊ ṗuatione: actu ⁊
potentia obiectiua. ⁊ componibilis alı̄q̄
creature. Et per idem patet ad argu-
menta pro opi. prima. non eni est actus
purus qui caret aliquo gradu actualita
tis: sicut non est lux pura que caret aliq̄
gradu lucis: licet cum illa luce impura
non misceatur aliqua alia entitas posi-
tiua: sed tantum carētia perfectionis gra
dus lucis. Ad secundū de participa-
re: dico ꝙ participare est idem ꝙ partē
capere. ita ꝙ duplicem relationē impor
tat. ⁊ partis ad totum ⁊ capientis ad ca
ptum: ṗma est realis: nec tamē sumitur
ibi pars proprie pro eo quod est aliquid
rei: sed intensiue prout omne minus di-
citur pars maioris. omne autem finitū
tale est simpliciter minus tale: si aliquod
tale est simpliciter natum esse infinitū
quelibet autem perfectio simpliciter na
ta est esse infinita simpliciter. ergo vbicū
q; est finita ipa est minor: alia perfectio-
ne simili: ⁊ ita pars extensiue. Secū-
da vero relatio scilicet capientis ad ca-
ptum est relatio ratōnis sicut inter dans
⁊ datum. Tripliciter tamen pars ca-
pitur. aut pars capitur sic ꝙ totum ca-
ptum est pars capientis: sicut species

participat genus quantum ad ptes eēn tiales generis non subiectiuas. Aut sic ꝙ pars capti est pars capientis. Aut 3° modo sic ꝙ pars capti sit ipsū totū capiens. Primis duobus modis relatio capientis ⁊ capti potest concedi esse realis 3° modo non. Iste autem tertius mod' est in ꝓposito. quia omnis perfectio limitata que tamen non determiatur ex se ad limitationē que est pars capta: est ipa tota limitata. ubi autē ibi distingui potest suppositum capiens ⁊ natura capta. sed non est sic distinctio realis.

Secundo quero. s. vtrum cuz simplicitate diuina stet ꝙ deus vl' aliquid formaliter dictum de deo sit in genē. Qꝫ sic. quia deus formaliter est ens. ens autē dicit ꝯceptū dictuz de deo in quid. ⁊ iste conceptus non est ꝓprius deo sed cōmunis sibi ⁊ creaturi sicut dictū fuit distinctōne 3ª. ergo oportet ad hoc ꝙ fiat ꝓprius ꝙ determinet' p aliquē conceptum determinantē. ille determinans se habet ad conceptum entis sicut conceptus qualis ad conceptuz qd ⁊ per consequens vt conceptus differētie ad conceptum generis. Preterea. Auic. 2° methaᶜ. c. p°. ens in subiecto: et ens non in subiecto non habent mediū ⁊ videtur loqui fm ꝙ ens non in subiecto est ratio substātie.: ⁊ ens in subiecto est ratio accidentis. deus igitur cum sit ens formaliter ⁊ non ens in subiecto. ergo est ens formaliter non in subiecto. ergo substantia. substantia autem ut substantia est gen'. Preterea. vbi est species ibi est genus. fm Porphy. quia sūt correlatiua. sed natura diuina est species respectu diuinarū personaruz. fm Dam. caᵒ. 50. ergo deus est in genere. Item scientia formaliter dicitur de deo. ⁊ hᵒ fm eandem rationem fm quaz dicitur de nobis. quia ille ratiōes que dicte sūt distinctione 3ª. questione prima. de vniuocatione entis concludūt de vniuocatione sapientie. igitur fm illam rationē fm quam sapientia dicitur de deo ē species generis. ⁊ hoc probatur p dictum antiquorum doctorū qui dicunt ꝙ species transfertur ad diuina. quia dicit pfectionem licet non genus. quia dicit imperfectionem vt scientia transfertur ad diuina licet non qualitas. Contra est magister in lra ⁊ adducit Aug. ⁊ ostendit per eum ꝙ remouentur a deo illa pdicamenta artis dyaletice.

Hic sunt due opi. extreme. vna negatiua que dicit ꝙ cum simplicitate diuina nō stat ꝙ aliquis sit conceptus communis vniuocus deo et creature. de qua dictum est supra distinctione. 3ª. questione pma. Ad hᵒ ponuntur quedam rationes prius non tacte. Prima est ista. illis que sunt totaliter immediate sub extremis contradictionis nihil est commune vniuocum deus ⁊ creatura sunt totaliter ⁊ immediate sub extremis cōtradictionis. s. dependere non dependere. causatum ⁊ nō causatum. esse ab alio ⁊ non ab alio. ergo nihil est eis commune vniuocum.

Item secundo sic. ⁊ est cōfirmatio alterius rationis. Omnis conceptus communis est neuter respectu illorum quibus est communis. sed nullus est conceptus neuter respectu contradictoriorum quia est alter eorum. ergo ⁊c. Item 3° sic. quia primo diuersa in nullo conueniunt. sed deus est pmo diuersus a quacunqꝫ creatura: alioquin haberet q̄ conueniret ⁊ q̄ differret. ⁊ ita non esset simpliciter simplex. ergo deus in nullo conuenit cum creatura. ⁊ ita nec in aliquo concepto communi. Item 4° sic. vbi tantum est vnitas attributōnis non potest esse vnitas vniuocatōnis. sed oportet ponere vnitatem attributionis creature ad deū in ratione entis. ergo in hoc non est vniuocatio. Ad hoc adduci

ntentio Diony. de diuinis nominibus
qui ponit tres gradus cognoscendi deū
.per eminentiam.per causalitatem.ꝛ p
abnegationē. ꝛ ponit illaꝫ cognitionem
per abnegationē esse vltimā quando re-
mouentur a deo omia illa que sunt cō-
munia creaturis.ergo non intelligit ipe
ꝙ aliquis conceptus qui est abstractus
a creaturis remaneat i deo ſm ꝙ fuit cō
munis creature. Ad hoc etiā ē Aug.
8°.de tri.c.2°. vel.10. Cum itaqꝫ inquit
audis bonū hoc ꝛ bonū illud q̄ possūt
alꝰ dici etiam non bona si potueris sine
illis que partipatōne boni bona sunt p-
spicere ipm bonū cuius pticipatōne bo
na sunt.simul enim ꝛ ipm intelligis cuꝫ
audis hoc aut illud bonū:si ergo potu-
eris illis detractis per seipm perspicere
bonum perspexeris deū. ꝛ si amore ad-
heseris continuo beatificaberis.hec ille
igitur vult dicere ꝙ intelligēdo hoc bo-
num ꝛ illud bonū intelligendo illud bo
num cuius participatōne illa sunt bona
hoc autē est bonū infinitū.ergo non ha
beo tantum ibi conceptuꝫ boni in com-
muni sed etiā boni per essentiā. Con
tra istam positionem sunt due ratōnes
que tacte sunt superius distinctione.3a.
questione prima.vna quia tunc nō pos-
set conceptus ille ꝓprius deo causari in
intellectu nostro.quicquid enim est na-
turaliter mouens intellectuꝫ nostrū pro
statu isto siue intellectus agens siue fan-
tasma siue species rei intelligibilis habꝫ
pro effectu adeq̄to causare in nobis con
ceptum illius quidditatis ꝛ eorum que
continentur in tali quidditate essentiali
ter vel virtualiter.conceptus autem ille
ꝓprius deo neutro modo cōtinetur in
ista quidditate nec essentialiter nec vir-
tualiter. Qꝫ non essentialiter patet quia
negas vniuocationem. Qꝫ non virtuali
ter probo.quia pfectius nunꝗ continet
in minus perfecto .g° nunꝗ habet in via
conceptus proprius deo.quod falsuꝫ est
ergo conceptus vniuocus deo ꝛ creatu
re potest haberi. Respōsio aliquorū
ad hanc rōnem est ꝙ ens ratuꝫ facit no
ticiam de se inquantum ens ratum est.
hoc est inquantum est relatum ad ṗmū
ens.ꝛ ita concipere illud sub ratōne illa
non est concipere illud sub ratione abso
luta.sed sub ratione relata ad primum
ens.relatio autem habet causare in itel
lectu conceptum correlatiui siue relatō
nis correspondentis.ꝛ cum non concipi
atur vt in se subsistens relatio correspō
dens concipietur aliquo modo virtute
istius fundamentū illius relatōnis. Cō
tra istud argumentum videtur stare.qꝛ
si est dare aliquod adequatum obiecto
a nobis naturaliter cognoscibili ꝛ intel-
ligibili qualitercūqꝫ sit p̄sens intellectui
nostro potest facere conceptū de se et de
his que includit essentialiter vel virtua
liter.ꝛ ſm iam dicta nullo modo inclu
ditur illud absolutum quod est funda-
mentum relationis in deo. vt probo.er
go sequitur ꝙ nullo modo fiat in nobis
conceptus illius absoluti. ꝛ ita nullum
conceptum alicuius absoluti poterimꝰ
de deo habere naturaliter .probatio as-
sumpti.quia licet dicta responsi ꝙ rela-
tio in creaturis ṗus naturaliter concipi
atur ꝙ̄ relatio sibi correspōdens vl' fun-
damentum relationis correspondentis.
quod credo esse falsum. quia terminus
relationis naturaliter p̄intelligitur rela
tioni sicut ꝛ fundamentum. licet etiam
supponat ꝙ res creata rata non intelli-
gitur a nobis nisi inquantuꝫ relata. qđ
improbatum est distinctōne.3a.questio
ne de vestigio. ꝛ videtur esse ꝯ Aug. 7°
de tri.c.4°.vel.32° omnis res ad se subsi
stit quāto magis deus.loquit autē ibi đ
subsistentia vt qua naturalr est res crea
ta ꝛ naturaliter in se subsistit.alioq̄n nō
esset argumentū.si omis res ad se subsi-
stit quāto magis deus si ideꝫ accipiat in
p̄missa ꝛ in cōclusione. His inquam
obmissis que forte ab aduersario nega-
rent.arguo sic.Relatio in creatura licet

habeat in virtute sua causare conceptū
relatōnis sibi corrn̄dentis. tñ illa relatō
correspōdēs sibi nō includit in se aliquē
ꝯceptū absolutū in quo fundet. qꝛ rela-
tio dei ad creaturā que est tm̄ rōnis nō
includit in se essentiā diuinā vel aliquā
ꝑfectionē absolutā in deo. q̄ ꝑfectio rea
liter est ipa essentia. quā tñ essentiā vl' ꝑ
fectionē absolutā oportet ponē esse fun-
damentū relatōis dei ad creaturā. ⁊ ita
nō posset per relatōnes istas causari in
nobis aliqˢ ꝯceptus de ꝑfectionibꝰ ab-
solutis nisi relo altera haberet in se vir-
tualiter illud absolutū: qd̄ est ꝓpria per
fectio dei. qd̄ est ipossibile. Istud etiaꝫ
probat. qꝛ ſm eos eēntia diuina non est
nata facere de se nisi conceptū vnicū in
intellectu. g̊ nō est natus habere de ea ni
si vnicus ꝯceptus realis. hec ꝯn̄a proba
tur. qꝛ oēm ꝯceptū realē natū haberi de
ea q̄tuꝫ ad intelligentiā simplicē ipa na
ta est facē in intellectu. hͦ eni cōpetit ob
iectis impꝑfectioribꝰ. Ulterius infero. er-
go quodcūqꝫ obiectū natū est facē de il-
la essentia aliquē ꝯceptū realē natū ē fa-
cere illū vnicū q̇ natus est haberi de ea.
qꝛ si nō illū tūc nullū de ea. sed nulla cre
atura potest illū vnicū causare. qꝛ tunc
ex creatura posset cognosci sub rōe qua
est hec essentia singularis. ergo per nul-
lam creaturā ſm illam opinionē potest
haberi aliqˢ ꝯceptus singularis de eēn-
tia diuina. Scd̄a ratio tacta in qōne
ṗdicta erat de ꝯceptu vno certo ⁊ duo-
bus dubijs qui certus est cōmunis illis
Rn̄det ibi tripliciẗ. Primo q̄ aliqˢ cō
ceptus idē est certus ⁊ dubius. vt cōcep-
tus Sortis ⁊ Plato. dubius est. concep
tus alicuiꝰ homis certus: ⁊ tñ iste ⁊ ille
est idem. Hoc nihil est. quia licet ꝯcep-
tus idē possꝫ diuersificari penes modos
grāmaticales ⁊ logicales. grāmaticales
vt penes quoscūqꝫ modos significandi
logicales vt penes quoscūqꝫ modos cō-
siderandi diuersos. sicut spēs vniuersa-
le ⁊ ꝑticulare. vl' penes explicite ⁊ impli
cite. explicite sicut diffinitio expͥmit. im
plicite sicut diffinitū expͥmit. ⁊ per ista
differētias pn̄t poni nō tantū certitud
⁊ incertitudo. sed etiā veritas ⁊ falsita
cōgruitas ⁊ incōgruitas. tñ q̄ idem co
ceptus eodē mō cōceptus q̄tum ad iste
modos sit certus ⁊ dubius hoc est ide
oīno affirmare ⁊ negare. g̊ si cōceptus
ente est certus. ⁊ cōceptus de ente creat
⁊ increato est dubius: nō est hoc ꝓpte
modos significādi diuersos grāmatic
les. nec penes diuersos modos cōcipi
di logicales. vel igiẗ erit simplr̄ alius c
ceptus ⁊ alius qd̄ est ꝓpositū. vel cōce
tus diuersificat penes modū cōcipiend
ꝑticularis ⁊ cōmunis. qd̄ est etiā ꝓpo
tum. Aliter diciẗ q̄ sūt duo ꝯceptꝰ. si
ꝓpinqui tamē ⁊ ꝓpter istā ꝓpinquit
tem vident esse vnus. ⁊ est certus ḋ vn
hoc est de illis duobus ꝯfuse ꝯceptis
certus est ḋ illis sub vnitate ꝯceptis. d
bius est aūt ḋ illis duobus distincte co
ceptis. Contra quando nō pn̄t ali
ꝯceptus ꝯcipi sub vnitate nisi simul v
ṗus naturaliẗ cōcipiant sub distinctōn
ꝓpria sibi que supponit illi vnitati no
potest intellectus esse certus de eis inq
tum habēt illā vnitatē. ⁊ dubius de e
inquantū sūt distincti. sed intellectꝰ cō
piens ens dictū de deo ⁊ creatura si si
duo cōceptus nō p̄t hr̄e ꝯceptꝰ istos ſ
aliquā vnitatē nisi ṗus naturaliter h
beat eos vel simul sub rōne distinctoꝝ
ergo nō posset esse certus de eis sub rō
vnius dubitādo de eis sub rōne mult
ruꝫ. ꝓbatio maioris. qꝛ si certitudo e
de aliquo cōceptu vel de aliqbus cōce
tibus dubitando de. a. ⁊. b. vel cum d
bitatōne de a. ⁊. b. ille vnus vel illi du
cōceptus cōciperent ṗus naturaliẗ sb̄ e
rōne sub qua eēt certitudo de illo vl' d
illis q̄ concipiant. a. ⁊. b. ergo per opp
situ si nō potest cōcipi aliquid de. a. ⁊.
nisi sub distinctōne sibi ꝓpria concipiē
tur nō pōt intellectus esse certus de e
sub rōne alicuius vniꝰ, ⁊ dubius sub r

ne distinctõnis. ꝓbatio minoris. ens in
deo ⁊ ens in creatura si sũt duo ꝯcept⁹
habẽtes attributionẽ nõ possunt cõcipi
inquantũ hñt vnitatẽ attributõnis nisi
bus natura vel saltẽ simul ꝯcipiat iste ⁊
ille inquantũ distincti. puta iste sub pro
pria rõne ⁊ ille sub ꝓpria rõe. qꝛ isti sꝫ
ꝓprijs rõnibus sũt fundamẽta vnitatis
ordinis ⁊ attributõis. Confirmat istõ
per argumentũ phi. 2°. de ania. d̃ sensu
cõmuni quẽ ꝯcludit esse cõmunẽ per co
gnitionẽ differẽtie albi ⁊ dulcis ex cuius
differẽtie cognitõe ꝯcludit ꝙ cognoscit
extrema. Si eni posset cognoscẽ ista sub
rõne hui⁹ respect⁹ q̃ est differẽtia absqꝫ
hoc ꝙ ea cognosceret sub ꝓpria ratõne
tũc argumentũ suũ valeret. ergo similit̃
in ꝓposito non pñt simul cognosci. a. ⁊
b. sub rõne illius vnitatis ordis nisi co-
gnoscatur a. sub ꝓpria rõne. ⁊. b. sub ꝓ-
pria rõne cum per te nihil sit eis cõmu-
ne. ⁊ ita quicũqꝫ intellect⁹ concipit istos
duos sub vnitate ordinis cõcipit eos di
stincte vt distinctos in se. 3° modo re
spondet ꝙ nõ est certitudo de conceptu
aliquo vno ⁊ dubitatio de duobus. sed
est certitudo de duobus disiunctis ⁊ du
bitatio de alterutro illoꝝ. vtputa cert⁹
sum ꝙ hoc ens est substãtia vel accidẽs
dubitãdo tamẽ determinate vtrum sit
hoc ens vt substantia: vel illud ens qđ ẽ
accidens. Contra. ista certitudo pre-
cedit omnem apprehensionem quorũ-
cunqꝫ diuidentium ipsum ens. ergo pre
cedit certitudinẽ de toto disiuncto. ante
cedens probatur. quia non oportet in p̄-
ma apprehensione qua scit hoc esse ali-
q̃d: vel ens apprehẽdere a se vel ab alio
per se vel in alio. ⁊ sic de alijs disiũctis.
Contra illud etiam est tertium argu
mentum superius dictum. quod erat d̃
inquisitione intellectus quam habem⁹
de deo per naturalem inuestigationem
in qua illas rationes creature que dicũt
perfectionem de se separamus ab imper
fectione cum qua sũt in creaturis. ⁊ eas
sm̃ se acceptas consideramus vt indiffe
rentes. ⁊ eis attribuimus perfectionem
summaꝫ. ⁊ sic acceptas in summo attri
buimus eas creatori vt proprias sibi. et
ita arguit Augustinus. 15. d̃ trinitate. c.
4°. vel. 6°. ac per hoc: quoniam rebus
creatis creatorem suum sine dubitatio-
ne prenouimus oportet eum et summe
viuere ⁊ cuncta sentire atqꝫ intelligere.
hoc probat ipse ex hoc ꝙ dixit ante ca°.
5°. ꝙ viuentia non viuentibus sensu pre
dita non sentientibus. intelligentia non
intelligentibus: immortalia mortalibus
bona malis: incorruptibilia corruptibi
libus: immutabilia mutabilibus: inuisi
bilia visibilibus: incorporalia corporali
bus: beata miseris preferenda videam⁹
Quod argumentum non videtur valẽ
si talia vt preferuntur in creaturis non
essent eiusdem rationis cum illis que ta
lia in summo attribuuntur deo. Cõ
similia argumenta frequenter habẽtur
a doctoribus ⁊ a sanctis. ita eniꝫ forma-
liter ponitur in deo intellectus ⁊ volun
tas ⁊ non tantum absolute sed cum infi
nitate. ita ⁊ potentia: sapientia: ⁊ liberũ
arbitrium ponitur in deo. ⁊ Ans. de li-
bero arbitrio ca°. primo reprehendit il-
lam diffinitionem de libero arbitrio q̄
est potestas peccandi. quia sm̃ eum tũc
sm̃ hoc non esset in deo liberũ arbitriũ
quod est falsum. que improbatio nulla
esset si sm̃ aliam rationem omnino di-
ceretur liberum arbitrium de deo ⁊ cre
atura. Hec est etiaꝫ via Diony. quia
quando in tertio gradu peruenit ad istã
cognitionem per remotõnem quero an
p̄cise cognoscatur ibi illa negatio: ⁊ tũc
non plus cognoscitur deus q̃ chimera
quia illa negatio est cõmunis enti et nõ
enti. aut etiam ibi cognoscitur aliq̃d po
sitiuũ cui attribuitur illa negatio. et tũc
de illo positiuo quero quomodo cõcep
tus eius habetur in intellectu. si eni non

habetur in intellectu per viã causalitatis
ꝛ eminentie aliquis conceptus ꝑus cau-
satus in intellectu nihil omino positiuũ
cognoscetur cui attribuatur ista negatio
Confirmatur etiã ista ratio. quia nõ
dicimus deum formaliter lapidem sed
formaliter sapientẽ ꝛ tamẽ si precise con
sideretur attributio cõceptus ad ꝯceptũ
ita potest formalit̃ lapis attribui ad ali-
quid in deo vt ad ydeam suam sicut sa-
pientia. Et si dicas ꝙ de deo concludi
mus aliquid per rationem effectus: vbi
sufficit tm̃ ꝓportio ꝛ nõ similitudo.
Hoc nõ respondet sed confirmat argu-
mentum. quia cõsiderando deum sb̃ ra
tione cause ex creaturis bene cognoscit̃
ꝓportionaliter. sed hoc modo non cog-
noscitur aliqua perfectio de deo que est
in creatura formaliter sed causaliter scꝫ
ꝙ deus sit causa talis perfectõnis. attri-
buta autem sũt perfectiones simpliciter
dicte de deo formaliter. ergo talia cog-
noscuntur de deo nõ solum per viam ꝓ
portionis sed etiam per viam similitudi
nis: ita ꝙ oportet ponere aliquẽ concep
tum communẽ in talibus deo ꝛ creatu-
re qualis non est cõmunis in prima via
cognoscendo deum per viam causalita-
tis. Ad istud ẽ auctoritas phi. 2°. me-
tha[e]. qui arguit ꝑ̇ncipia sempiternorũ
esse verissima. ꝛ ꝓbat hoc per istã maio
rem. quia vnũquodqꝫ ẽ maxime tale ꝑ
qḋ alijs inest vniuocatio ꝛ exemplificat
de igne. ꝛ ex hoc cõcludit ꝙ sempiterno
rũ ꝑ̇ncipia necesse est esse verissima. ista
ꝯsequẽtia nõ valet nisi virtute istius mi
noris. ꝙ ꝑ̇ncipia illa sempiĩna sũt causa
vniuoca veritatis in alijs. si. n. accipitur
in minori ꝙ illa ꝑ̇ncipia sũt ꝑ̇ncipia eq̃-
uoca vel analoga erũt quatuor termini
in sylogismo philosophi. quod non est
verisimile.

Ad argumenta.

opi. opposite. Ad ꝑ̇mum aũt intelli-
git in minori ꝙ illa sũt sub extremis cõ-
tradictionis totaliter: hoc est ꝙ ꝑcise si
illa extrema contradictionis. ꝛ sic mi
est falsa. deus. n. nõ est precise hoc scꝫ n
ab alio. quia ista negatio dicit̃ de chim
ra nec creatura est precise ista negatõ
nõ necesse esse. quia hoc etiam conuen
chimere. sed tam deus ꝙ̃ creature est
quid cui conuenit alteꝝ extremum co
tradictõnis. accipe tũc maiorem ꝙ qu
cũqꝫ sũt talia quibus conueniunt ext
ma contradictionis ipa nõ vniuocãt
in aliquo. ista maior est falsa. nam om
per se diuidentia aliquod commune
talia ꝙ de ipis dicuntur extrema cõt
dictionis ꝛ tamen vniuocantur in ip
diuiso. ita in ꝓposito possunt ista ꝑ̇m
tota recipere predicationem contrad
tionis: ꝛ tamen possunt habere aliqu
substratum illis extremis illius cont
dictionis quod est cõmune ambobus
Ad confirmationem de neutro di
ꝙ conceptus communis duobus est n
ter formaliter. ꝛ ita concedo cõclusion
ꝙ conceptus entis non est formaliter
ceptus creati nec increati. si autem int
ligatur ꝙ iste conceptus est ita neuter
neutrum contradictoriorum dicatu
eo falsum est. ita est in rationali ꝛ irra
nali ꝙ conceptus animalis neuter ẽ fo
maliter ꝛ tamen illud quod concipit
non est neutrum sed vere est alteruꝫ i
rum. alterum enim contradictoriorum
dicitur de quolibet. ꝛ tamen non op
tet quemlibet conceptum esse forma
alterum conceptum contradictorio
Ad scḋm patebit in secũdo articu
ꝙ deus ꝛ creatura non sunt ꝑ̇mo diu
sa in conceptibus tamen sũt ꝑ̇mo diu
sa in realitate. quia in nulla realitate c
ueniũt ꝛ quõ esse possit cõceptus ꝯmu
sine conuenientia in re vel in realitat
sequenti dicetur. Ad aliud de att
butione dico ꝙ attributio sola non p
nit vnitatem vniuocatõnis. quia vni
attributionis minor est vnitate vniu
cationis: ꝛ minor vnitas non conclud

maiorem. tamē minor vnitas potest sta re cum maiore vnitate. sic que sunt vnū genē sūt vnū specie. lz vnitas generis sit minor ꝙ̄ vnitas spēi. ita hic concedo ꝙ vnitas attributōnis nō ponit vnitatem vniuocatōis. pōt tn̄ stare cū ea lz hec for maliter nō sit illa. Exemplū. spēs eiusdē generis hn̄t essentialē ordinē siue attribu tionē: ad primū illius generis ex. io. mec. 7 tamē cum hoc stat vnitas vniuocatō nis rōnis generis in ipis speciebus. ita 7 multo magis oportet esse in ꝓposito ꝙ in rōne entis in qua est vnitas attributi onis attributa hēant vnitatē vniuocati onis. qr nūꝙ̄ aliqua comparant vt mē surata ad mēsurā. vel excessa ad excedēs nisi in aliquo vno cōueniant. sic eni cō paratō simplr est in simplr vniuoco. 7° phy. ita omis cōparatio est in aliqualit vniuoco. qn̄ eni dicit. hoc est pfectius il lo. si querat quid pfectius oportet ibi as signare aliqd cōe vtriqz. ita ꝙ omis ꝯpa ratiui determinabile. cōmune est vtriqz extremo cōparatōnis. nō eni homo ē p fectior homo ꝙ̄ asinus: sed pfectius aial 7 ita si aliqua comparant in entitate in qua est attributio vni9 ad alterꝫ hoc p fectius est illo quid pfectius ens pfecti9. g oportet entitatē esse aliquo mō cōem vtriqz extremo: ita etiā posset argui de numero vel de distinctione. qr omia nu merata vel discreta hn̄t aliqd cōmune. sicut vult Aug9. 7. de tri. c. 4. vel. 26. si tres psone cōmune est eis illud qd est p sona. ita ꝙ determiabile termini nūera lis semp est cōe omibus numeratis fm Aug. Et cum arguit de Diony. patz ꝓus in 3° articulo ꝙ intentio Diony. est ad oppositū. qr in tertio gradu nō stat in sola negatōne: sed in aliquo positiuo cōceptu a creatura accepto cui attribui tur illa negatio. Ad Augm. rn̄deo ꝙ illud bonū cuius pticipatōne alia bona sunt qd intelligit intelligēdo hoc bonū vel illud. vel pōt poni vle ad oia bona. 7 tūc eius pticipatōne sūt alia bona sic species pticipant genus: vel aliquod in ferius pticipat supius: vel pōt intelligi bonū per essentiā cuius vt cause partici patōne alia bona sunt. 7 tūc verū est ꝙ intelligendo illud bonū intelligo bonū per essentiā in vli sicut intelligendo hoc ens: intelligo ens vt partē cōceptus. 7 in ente intelligo qdcunqz ens in vli. Et cuz subdit. si potes illd per se nosse. dico ꝙ ly perse si refert nō ad actū cognoscendi sz ad obiectū. puta ꝙ cognoscat illd bo num qd cognosco in vli cum ista deter minatōne per se. s. ꝙ conciperē bonū cū tali determinatōne ꝙ sit bonū nō depē dens: 7 bonū per essentiā intelligo deū: nō tantū in cōceptu cōmuni sed in con ceptu ꝓprio. Et tūc per hoc ꝙ dicit per se ꝯtrahit bonū qd erat cōe 7 fit ꝓpriuz deo. 7 isti inherendo per fruitionē est be atitudo loquēdo de beatitudine vie. qr iste ꝯceptus est pfectissim9 quē possum9 habere in via concipiendo deū nālr. Et ista apparet eē intētio Aug. 8°. de tri. c. 2°. vel. 7°. vbi dicit. Noli querere quid sit veritas. statim eni se opponent caligi nes imaginū corpalium 7 nubila fantas matū 7 perturbāt serenitatē que primo ictu diluxit tibi cū dicerez veritas. qd n̄ esset verū si oīno esset alius cōceptus en tis vel boni in deo a ꝯceptu illoꝝ in cre atura. tūc eni bene esset querendū quid veritas. qr tūc esset veritas querenda q̄ est ꝓpria deo nec obijcerēt se illi fantas mata perturbātia cōceptū veritatis vt est ꝓpria deo. quia iste cōceptus nō ha bet fantasmata sibi correspōdentia. per turbant eni cōceptū veritatis vt ꝯuenit deo loquēdo de veritate in cōmuni. sic alias expositū est. Si autē aliqui ꝓ teruiāt vnū esse conceptū entis 7 tamen nullum esse vniuocū isti 7 illi. Istud nō est ad intentionē istius qōnis. qr ꝙ̄tum cunqz illud quod cōcipit sit fm attribu tionē vel ordinē in diuersis. si tamen de se conceptus vnus est ita ꝙ nō hz aliam rōnem fm quā dicitur de hoc 7 de illo

ille conceptus est vniuocus. Si etiā alio modo proteruiat aliquis ꝙ conceptus denominatiuus non est vniuocus. quia ratio subiecti non est ratō predicati. Hec videtur instantia puerilis. q2 vno modo predicatum denominatiuū est medium inter predicatum vniuocuz ⁊ equiuocum. Alio modo vniuocuz et equiuocum sunt immediata apud logicum. Primum verum est: accipiendo predicatum vniuocum ⁊ quod vniuoce ꝓdicatur. hoc est. s. ꝙ ratio eius sit ratio subiecti. ⁊ isto modo denomiatiuuz non est vniuocum. 2m etiam veruz est: intelligendo de vnitate ratōnis eius qō predicatur. sic vniuocum est cuius ratō est in se vna: siue illa ratio sit ratio subiecti: siue denominet subiectum siue per accidens dicatur de subiecto. equiuocū autem cuius ratio est alia quomodocūꝗ3 illa ratio se habeat ad subiectuz. Exemplum. animal est vniuocum nō tantum vt dicitur de speciebus suis: sed vt determinetur per differentias. quia habet vnum conceptum determinabilem per eas. ⁊ tamen non dicitur de differentijs vniuoce hoc est in quid. ita ꝙ ratio eius sit ratio differentiarum quomodo vniuoce dicitur de specicbus. Ista etiaz altercatio nihil est ad propositum. quia si ens dicatur ꝯm vnum conceptum sui de deo et creatura: oportet dicere ꝙ ratio entis sit ratio subiecti. dicetur enim de vtroꝗ3 in quid: ⁊ ita erit vniuocum vtroꝗ3 modo.

Alia ē opinio affirmatiua in alio extremo que ponit deuz in genere. ⁊ habent per se auctoritatem Dam̄. in elemētario. c. 10. supra. ⁊c̄. Iteȝ Boetij in libello suo de tri. vbi videtur dicere ꝙ duo genera manent in diuinis hoc non potest intelligi tantum ꝯm modum aliquem similem predicandi. quia

15. de trinitate. c. 4°. dicit Augꝰ. sic. si cam eternus immortalis incorruptibilis: immutabilis: viuus: sapiens: pot speciosus: iustus: bonus: beatus: spi horum omnium nouissimum quod sui quasi tantuz videtur significare su stantiam. cetera vero huius substan qualitates. Item idem. 5°. ō trinitat 8°. vel. 22°. videtur dicere ꝙ actō pro issime conueniat deo. ergo non tant manent modi predicādi similes du istis generibus. ⁊ ita videtur ꝙ opor intelligere Boecium de illis duobus neribus in se ꝙ maneant. 3°. ad h videtur auctoritas Auerroys. x°. m commento. 7°. ⁊ incipit textus vbi p losophus dicit aliquam esse vnam mam substantiam que sit mensura rum. commentator vult ꝙ ille sit ṗm motor. ergo sicut in alijs generibus mum est aliquid illius generis. ita mus motor est aliquid de genere sub tie. Ad hoc ratio prima ponitur lis. quia potest concipi substantia c ta ⁊ substantia increata. ⁊ neuter co ptus ē simpliciter simplex. ergo resol do remanebit ratio substātie indiffe ad vtrunꝗ3 contrahens. ⁊ sic indiffe ter accepta videtur esse ratio generi

Secunda ratio est. quia multa en simplicia ponuntur in genere sicut a li ꝯm ponentes eos eē immateriales. cidentia etiam ꝯm ponentes ea esse s plicia. ergo simplicitas dei nō exclu ab eo rationē generis.

Teneo opinionem meam mediam. ꝙ cum simplicitate stat ꝙ aliquis sit conceptus commu sibi ⁊ creature. non tamen commu vt generis. Prima pars probata arguendo contra primam opinione

Secundam parteȝ probo p Aug 7°. de trinitate. c. 5°. vel. 32°. Manife

ſt deum abuſiue ſubſtantiam vocari.
ratio ſua ibi eſt. quia ſubſtantia dicitur
quod ſubſtat accidentibus. abſurdum
vero eſt ꝙ deus alicui accidenti ſubſtet.
hec ratio ſic tenet. Non enim intelligit
ꝙ ratio ſubſtantie ſit ſubſtare accidenti
bus vt ſubſtantia eſt genus. quia premi
ſit ibi ꝙ abſurdum eſt ꝙ ſubſtantia rela
tiue dicatur. Sed ſubſtātia vt eſt genus
eſt limitata ſicut ſtatim poſtea probabi
tur. omnis autem ſubſtantia limitata
capax eſt accidentis. ergo ſubſtātia que
cunq3 que eſt in genere poteſt ſubſtare
alicui accidenti. deus non. ergo ⁊c̃. Itē
arguit Auic. 8°. metha. c. 4°. ꝙ deus nō
eſt in genere. quia genus eſt pars. deus
autem ſimplex eſt non habens partem
⁊ partem. ergo deus non eſt in genere.
Iſte due probationes ſunt ſimul per au
ctoritatem ⁊ per rationē. Nunc oſtē
do propoſitum duobus mediis. Et decla
rantur ex his que ſunt ꝓpria deo. Pri
mo ex ratione infinitatis. Secūdo ex
ratione neceſſe eſſe. Ex primo arguo
dupliciter. Primo ſic. conceptus habēs
indifferentiam ad aliqua ad que nō po
teſt conceptus generis eſſe indifferens:
non poteſt eſſe conceptus generis. Sed
quicquid dicitur communiter de deo ⁊
creatura eſt indifferens ad finitum et in
finitum loquendo de eſſentialibus: vel
ſaltem ad finitum ⁊ non finitum loquē
do de quibuſcunq3. quia relatio diuina
nec eſt finita nec infinita. nullum autem
genus poteſt eſſe indifferens ad finitum
⁊ infinitu3. ergo ⁊c̃. Prima pars mi
noris patet. quia quicquid eſt in deo ꝑ
fectio eſſentialis eſt formaliter infinitu3
in creatura vero finitum. Secunda3
partem minoris probo. quia genus ſu
mitur ab aliqua realitate que ſm ſe eſt
potentialis ad realitatem a qua accipit
differentia. ſed nullum infinitum eſt po
tentiale ad aliquid: vt patet ex dictis in
queſtione precedenti. Aſſumptum hoc
patet auctoritate Ariſto. 8°. methaͤ. c.
5°. oportet terminum .i. diffinitionem
eſſe orationem longam. quia ſignificat
aliquid de aliquo. ita ꝙ oportet illud
eſſe materiam: ⁊ illud formam. Ap
paret etiam per ratōnem. quia ſi illa re
alitas a qua accipitur genus eſſet vere
tota quidditas rei. ſolum genus com
plete diffiniret. genus etiam ⁊ differētia
non diffinirent. quia ratio ex eis non in
dicaret primo ide3 diffinitio. vnaqueq3
enim res eſt ſemel ipſa. Et ideo illa ratō
que bis exprimeret eam non indicaret
primo idem diffinito vel quidditati illi
us rei. Hanc rationem aliqualiter per
tractando intelligo ſic. ꝙ in aliquibus
creaturis genus ⁊ differentia accipiun
tur ab alia ⁊ alia re. ſicut ponendo plu
res formas in homine animal accipitur
a ſenſitiua. ⁊ rationale ab intellectiua.
Et tunc illa res a qua accipitur genus
vere eſt potentialis ⁊ perfectibilis ab il
la re a qua accipitur differentia. Alē
quādo ibi non ſunt res ⁊ res ſicut in ac
cidentibus. ſaltem in vna re eſt aliqua
prima realitas a qua ſumitur genus. et
alia realitas a qua ſumitur differentia
dicatur prima. a. ſecunda. b. a. ſm ſe eſt
potentiale ad. b. ita ꝙ preciſe intelligen
do. a. ⁊ preciſe intelligendo. b. a. vt intel
ligitur in primo inſtanti nature in quo
preciſe eſt ipſum eſt perfectibile per b. ſi
cut ſi eſſet res alia. Sed ꝙ non perfici
tur realiter per. b. hoc eſt propter idem
ptitatem .a. ⁊. b. ad aliquod totum cui
realiter primo ſunt eadem. quod q̇dem
totum primo producitur. ⁊ in ipo toto
ambe iſte realitates producuntur. ſi ta
men altera iſtarum ſine altera produce
retur vere eſſet potentialis ad eā ⁊ vere
eſſet imperfecta ſine alia. Iſta autē com
poſitio realitatū potentialis ⁊ actualis
mi̅ma eſt que ſufficit ad rōnem generis
⁊ diīe. Et iſta nō ſtat cū hoc ꝙ quelibet
realitas in aliq̊ ſit infinita. Realitas enī

ſi eſſet de ſe infinita quantũcunqȝ p̄ciſe
ſumpta non eſſet in potentia ad aliquā
realitatem. igiť cum in deo quecunqȝ re
alitas eſſentialis ſit formaliter infinita:
nulla ē a qua formaliter poſſit accipi ra
tio generis. 2°. ex eodem ſic. Concep
tus ſpeciei non eſt tantum conceptus re
alitatis ⁊ modi intrinſeci eiuſdem reali
tatis. quia tũc albedo poſſet eſſe genus
⁊ gradus intrinſeci albedinis poſſent eē
differentie ſpecifice. illa autem per q̄ cō
mune aliqnod ɔtrahitur ad deũ ⁊ crea
turam ſnnt finitum ⁊ infinitum que di
cunt gradus intrinſecos ipſius. ergo iſta
ɔtrahentia nō poſſunt eſſe vere differen
tie nec cum contracto conſtituũt. ita cō
poſitum conceptum ſicut oportet cōcep
tum ſpeciei eſſe conpoſitum. imo conce
ptus ex tali contractu ⁊ contrahente eſt
ſimplicior ꝙ̄ poſſit eſſe conceptus ſpeciei
Ex iſtis mediis de infinitate habȝ eui
dentiam ratio Auguſti. ſuperius tacta:
de ſubſiſtere accidenti Habet etiā eui
dentiam ratō Auic. 8°. metha. de ptia
litate generis. ſupra tacta. quia nunquā
eſt genus ſine aliqua partiali realitate i
ſpecie que non pōt eſſe in vere ſimplici.
Arguo ergo 3° ex 2° medio. ſ. ex rati
one neceſſe eē. Et eſt argumentũ Auic.
8°. metha. ca°. 4°. Si neceſſe eſſe habȝ
genus. ergo intentio generis vel erit ex
ſe neceſſe eſſe vel non. Si primo mō tũc
non ceſſabit quouſqȝ ſit ibi differentia.
Hoc intelligo ſic: ꝙ genus tunc include
ret differentiam. quia ſine illa non eſt
in actu vltimo. ⁊ neceſſe eſſe ex ſe eſt i ac
tu vltimo. Si autem genus includat
totam differentiam tunc non eſt genus.
Si detur ſcōm membrum ſequiť ꝙ ne
ceſſe eſſet conſtitutum ex eo quod non ē
neceſſe eſſe.

Quo ad illud qđ

additur in queſtione de quocunqȝ for
maliter dicto de deo. dico ꝙ nihil tale ē
in genere ꝑpter idem. quia nihil dicitur
de deo formaliter quod eſt limitatu[r]
quicquid autem ē alicuius generis qu[e]
cunqȝ ſit illius generis ē neceſſario li[mi]
tatum. Sed tunc ē dubiũ qualia ſ[int]
illa predicata que dicunť de deo for[ma]
liter vt ſapiens bonus. ⁊c. Rndeo
ens ꝑus diuiditur in infinitum ⁊ fini[tum]
ꝙ̄ in decem genera. quia alterꝫ iſtoru[m]
ſcȝ ens finitum eſt ɔmune ad decem [ge]
nera: ergo quecunqȝ conueniunt enti [ut]
indifferens ad finitum ⁊ infinitum vl [ut]
eſt ꝓprium enti infinito conueniun[t]
bi non vt determinatur ad genus ſed [ut]
prius. ⁊ per conſequens vt eſt tranſc[en]
dens ⁊ extra omne genus. quecunqȝ [ſunt]
cōmunia deo: ⁊ creature ſunt talia [que]
conueniunt enti vt eſt indifferens ad [fi]
nitum ⁊ infinitum. vt enim conueniu[nt]
deo ſunt infinita. vt creature ſũt fini[ta].
ergo illa per prius conueniũt enti ꝙ̄ [ens]
diuidatur in decem genera. ⁊ per con[ſe]
quens quodcunqȝ tale eſt tranſcende[ns].
Sed tunc eſt aliud dubium quon[iam]
do ponitur ſapientia trāſcendens: cũ [non]
ſit ɔmunis omibus entibus ⁊ tranſc[en]
dentia videntur ɔmunia omnibus.
R°. ſi. de ratōe gener generaliſſimi nō [eſt]
ſe hr̄e plēs ſb ſe ſpēs ſed nō hr̄e aliō [ſu]
ueniēs gen°. ſic h° p̄dicamentũ qn̄. q[r]
hȝ ſupueniēs gen° ē gnāliſſi[m]: lȝ pauc[as]
hēat ſpēs aut nullas. ita trāſcendēs c[ui]
cũqȝ nullũ hȝ gen° ſb q̄ ɔtineať. Sȝ q[uod]
ſũ ſit cōe ad mlta iferiora h° accidit.
pȝ ex alio: qr ens n̄ tm̄ hȝ paſſiōes ɔuer[ti]
biles ſimplices ſic vnũ verꝫ bonũ ⁊c. [ſed]
hȝ aliq̃s paſſiōes vbi oppoita diſtigu[un]
ɔ ſe ſic nece eē vl poſſi. act° vl pō ⁊ h[uiuſmodi].
Sic aũt paſſiōes ɔuertibiles ſũt trāſc[en]
dētes qr ɔſequũť n̄ ens inꝙ[m] determiať [ad]
aliqō gen°. ita ⁊ paſſiōes diſiũcte ſũt [tran]
ſcēdentes. ⁊ vtrũȝ mēbꝫ illi° diſiũcti [eſt]
trāſcēdēs. qr neutꝫ detiat ſuũ detiab[ile]
ad certũ gen° ⁊ tn̄ vnũ membꝫ illi° [di]
iũcti ē ſpēale formaliť n̄ ɔueniēs niſi v[ni]
enti. ſic nece ē i iſta diuiſiōe nece l poſ[ſibile]
⁊ infinitũ i iſta diuiſiōe finitũ l infinitũ ⁊[c].

Jta etiam potest sapientia esse tran
scendens ⁊ quodcunqꝫ aliud quod est
cōe ⁊ deo ⁊ creature. licet aliquod tale
dicatur de solo deo ⁊ de nulla creatu-
ra. aliquod autē de deo ⁊ creatura ali
qua. Non oportet autē transcendēs vt
transcendens dici de quocunqꝫ ente: ni
si sit ꝯuertibile cum primo transcendē-
te. s. cum ente.

Alij probāt quar
to modo deū non esse in genere. quia
cōtinet in se perfectōnes omnium gene
rum. Sed istud argumentū non va
let. qꝛ continens aliquid continet illud
per modū sui. Substantia. n. que mo
do est genus generalissimum vt accipi
tur ꝓ omnibus speciebus inferioribus
continet virtualr̄ omnia accidentia. ita
ꝙ si deus sola indiuidua sbaruꝫ causa-
ret: illa haberent in se virtutē vñ cau-
sarent oīa accidentia. Et tamē non pro
pter hoc negantur substantie create eē
in genere. quia continet virtualiter acci
dentia per modum sui non per modū
accidentium. igitur ex hoc solo ꝙ deus
continet perfectiones omniū generum
non sequitur ipm non esse in genere.
Sed ex absoluta infinitate dei hoc seq̄
tur sicut prius dictum est. Sed con
tra hoc instat ꝙ infinitas simpliciter nō
concludit ꝓpositum. quia philosophꝰ
6° topicoꝝ increpat diffinitionem li-
nee recte. hanc. s. Linea recta est cuius
medium non exit extrema. per hoc ꝙ si
infinita linea esset: recta esse posset. nō
autem haberet tunc medium nec extre
ma. non ē autē aliqua diffinitio incre-
panda. quia non conuenit illi quod im
possibile est esse in genere. ergo non est
impossibile lineam infinitam esse in ge
nere. Et per ꝯñs infinitas nō necessario
excluditur a genere. Rñdeo primo
ad intentionem auctoris ꝙ linea recta
est quoddam totum per accidens. Et si
hoc totū diffiniatur assignabitur vna
diffinitio correspōdens linee. ⁊ alia cor
rñdens recte. illud quod corñdebit re-
cto loco diffinitionis non contradicet
formaliter infinito. qꝛ rectum non con-
tradicit formaliter infinito. ⁊ cuicunqꝫ
repugnat formaliter diffinitio eidē re-
pugnabit ⁊ diffinitum. Quod aūt ī dif
finitione illa quam increpat phus assi-
gnatur tanq̄ diffinitio recti est hoc ha
bere medium inter extrema. istud for-
maliter repugnat infinito. ergo oportꝫ
ꝙ si diffinitio ista esset bona ꝙ rectum
formaliter repugnaret infinito. Sꝫ h°
est falsū lꝫ virtualit̄ repugnet infinito
quatenus sbm suum. s. linea formalit̄
repugnat infinito. non ergo intendit di
cere phs ꝙ linea infinita potest esse ī ge
nere. sed ꝙ rōni recti non repugnat for
maliter infinitas. Et ideo illa diffi°
cui repugnat formaliter infinitas non
est recti inq̄tum rectum. Non. n. incre-
passet istam. Linea recta est longitudo
sine latitudine cuius extrema sunt duo
puncta eque ꝓtensa. quia hic eēt aliq̄d
repugnans infinitati. sed illud assigna-
retur tanq̄ ratio linee non tanq̄ ratio
recti. ⁊ tunc bene assignaret. quia cum
ipi linee repugnet ifinitas bene assigna
retur diffinitio sibi corñdens: cui repu
gnat infinitas. Sed alia est difficul
tas ad rem. vtrum linea infinita possit
esse in genere q̄titatis. ⁊ si sic. non vidē
tur videre due rōnes sumpte ex infini-
tate. Rñdeo. nunq̄ ad summum in
inferiori sequitur summum in superio
ri nisi illud inferius sit nobilissimū cō
tentū sub illo superiori. Sicut non se-
quitur perfectissimus asinus ergo per-
fectissimum animal: sed gratia materie
sequitur perfectissimus homo ergo per
fectissimū animal. quia homo est per
fectissimū animaliū igitur non sequit̄
optimum siue perfectissimum ens ad ꝑ
fectissimum aliquid eorū que continē
tur sub ente nisi illud sit simpliciter ꝑ-
fectissimum sub ente. quantitas autem

non est tale nec aliquid alicuius generis.
qr quodlibz ē limitatum. immo nihil
est tale nisi qd̄ ē pfectio simpliciter qd̄
ex se pōt esse ifinitū. ⁊ iō nō sequit pfec-
tissima quātitas. ergo pfectissimū ens nec
etiā sequitur de aliqua re alicuius gene
ris sed tamen sequitur pfectissima veri
tas vel bonitas ergo perfectissimū ens.
Ita eum infinito qd̄ non tm̄ dicit pfec-
tiōem summā. sed etiam non possibilē
excedi. non sequitur infinitum ens nisi
precise ad infinitum tale: quod est per-
fectissimum in quo est ratio entis. qd̄
s. dicit pfectionem simpliciter. Et ideo
licet esse quantitas infinita in ratione
quantitatis: cuz tamen quantitas nō sit
perfectō simpliciter: non sequitur ꝙ sit
infinitum ens. quia non sequitur ꝙ sit
ens quod nō potest excedi i perfectione
esset igitur infinita linea in genere quā-
titatis. quia esset limitatum ens simpli
citer ⁊ excessum simpliciter a perfectio
ri ente. sed infinitum ens simpliciter n̄
potest esse in genere. Et ratio est. quia p̄
ma infinitas non tollit omnez potenti
alitatem quam requirit ratio generis.
sed tm̄ ponit infinitatem secundum q̄d
alicuius imperfecte entitatis in qua ut
illa est bene potest esse cōpositio in quo
cūq̄ gradu illa ponatur. sed secunda ne
cessario tollit omnem potentialitatem
sicut prius declaratum est. Contra
ista obijcitur. quia tunc ponuntur con
tradictoria concedendo conceptum cō-
munem dictum in quid de deo ⁊ crea-
tura: ⁊ negando deum esse in genere.
Omnis enim conceptus dictus in quid
si est conceptus cōmunis. vel est concep
tus generis. vel diffinitionis. alioquin
erunt plura predicata quā docuit Aris.
in primo thopicorum. Ad istud dico
ꝙ non sunt contradictoria quod patet
auctoritatibus Augusti. 7° de trini. ca°
ubi prius. ubi negat eum esse substanti
am. ⁊ tamen concedit ꝙ proprie ⁊ vere

est essentia. sed si esset conceptus aliqui
equiuocus essentie ut conuenit deo
creature. ita posset esse conceptus equi
uocus substantie ⁊ posset dici substan
tia sicut essentia. Similiter Auic. 8°
methaphysice. ca° quarto ubi negat d
um esse in genere concedit ipsum ibi e
substantiam. i. ens non in alio. Et ꝙ a
cipiat ens non equiuoce ab illo conce
tu secunduz quem dicitur de creatur
videtur per ipsum primo methaphy
ubi dicit ꝙ ens in se non habet princ
piuz quapropter scientia non inquir
principia entis absolute. sed alicuius e
tis. Si autez ens haberet alium c
ceptum in deo ⁊ creatura bene entis e
set principum secundum se quia ent
secundum vnum conceptum esset ip
ens principium secundum alium co
ceptum. Cum autem arguis si est
ctum in quid. igitur est genus vel dif
nitio. Respondeo Aristo. octauo m
thaphysice docet quale predicatum d
tum in quid sit diffinitio. inducit eni
ibi contra ydeas Platonis dicta an
stenicorum. quos in hoc opprobat d
centes terminum esse rationem long
Et post subdit quare substantie est c
ius contingit esse terminum ⁊ ration
puta cōposite. siue sensibilis fuerit si
intellectualis. primorum autem ex q
bus hoc non est supple diffinitio. Et
dit rationem. Si quidem aliquid
aliquo significat ratio diffinitiua. h
debet intelligi virtualiter non forma
ter sicut alias dictum est. Et subdit o
hoc quidem esse ut materiam. illud
ro ut formam. Ex quo videtur ibi a
guere ꝙ ydea si poneretur non esset d
finibilis. ⁊ si rō sua aliq̄ mō valēt p
simplicitatem ydee. multo magis ne
ret ipse diffinitionem a deo cuius est
ma simplicitas. sequitur igitur ex au
toritate eius ꝙ nihil est dictum in q̄d
deo vt diffinitio. Ex eodem sequitur

nihil omnino dr de deo in quid vt gen⁹ quicquid enim hz genus potest habere differentiam ꝛ diffinitionē qz. 7. meta. c. 23. aut genus nihil est preter species. aut si est. est quidem vt materia. ꝛ tunc cuius est genus oꝫ ipsū ponere posse habere differentiam tāq̄ formā. si igit aliquid ē dictū ḋ deo in quid. arguēdo ex auctoritate Ari. cōstructiue nō destructiue. sequitur q̄ illud nō sit genus nec diffinitio. sed cum infers est genus vł diffinitio. quia Arist. nō dixit eē aliqua p̄dicata in quid dicta. g̊ nō sunt alia. arguis ab auctoritate destructiue. ꝛ ē fallatia ꝯntis. Sed dices tunc Arist. nō tradidit sufficienter omnia predicata i quid dicta. Rn̄º. phus in primo tophicoꝝ. distinxit predicata ꝓpter distinctōnem ꝓbleumatū. qꝛ diuersa ꝓblemata habent diuersum moduꝫ t̄minādi ex diuersitate predicatoꝝ. non ergo enumerat ibi omnia predicata. quia n̄ differentiam specificam. lꝫ differentiam generalem collocauerit sub genere. ꝛ tn̄ differentia specifica habet propriaꝫ rationem p̄dicādi. Spēs etiā hꝫ ꝓp̄a rationem ꝑdicati aliam a diffinitōne alioq̇n male poneret porphy. quinqꝫ vniuersalia. Non igit insufficient distixit ibi Arist. predicata. qꝛ distinxit oīa de quib⁹ ꝓbleumata querēda requirūt specialem artem terminādi: quā ibi intendebat tradere. transcendentia auteꝫ non sūt talia predicata. quia non sunt ḋ eis specialia ꝓbleumata. ꝓbleuma. n. presupponit aliquid certuꝫ ꝛ querit dubium ex. 7. metha. c. ul. Ens autem ꝛ res imprimuntur in anima ꝑma impressione. ſm Aui. ꝑmo metha. c. 5. ꝛ ideo ḋ cōceptibus illis cōīssimis non sūt problemata p se terminabilia. Nō enim igitur oportuit ea videlicet numerari inter predicata ꝓbleumatuꝫ. Sꝫ nūq̇d Arist. ista predicata generalia nusquā docuit. Respondeo ex octauo metaphy. docuit nihil dici de deo vt genus ex auctoritate preallegata. Et tamē docuit vniuoce dici de deo ꝛ creainra veritatem secūdo metha. sicut supra allegatum est. principia sempiternoꝝ eē verissima ꝛ in hoc docuit entitatem vniuoce dici de deo et creatura. quia subdit ibi secūdo methaphysice quod sicut vnumquodqꝫ se habet ad esse sic ad veritatem. patet etiam secundum eum q̄ si ens dicatur de deo q̄ hoc erit secundum quid. ergo in istis docuit implicite aliquod predicatum trāscendēs dici in quid. ꝛ non esse genus nec diffinitionem. ꝛ aliqua predicata transcendentia dici in quale vt verum. ꝛ non esse propria. nec tamen accidentia secundum quod ista vniuersalia competunt speciebus aliquoꝝ generum. quia nihil quod est alicuius generis conuenit deo aliquomodo. Docuit etiaꝫ idem aliquomodo quarto thopicoꝝ. in fine si sequitur aliquid semper ꝛ non conuertitur. difficile est separare quod non sit genus. ꝛ subdit potest vti eo vt genere quod semper est consequens cuꝫ non conuertatur quasi dicat hoc expedit opponenti. ꝛ subdit deinde. alio autem protendente non in omnibus obedire. quasi dicat hoc expedit respōdenti non concedere omne consequēs non conuertibile esse predicatuꝫ vt genus. Et si non loqueretur de predicato dicto in quid non haberet apparentiam illud quod ipse docet opponentem vti tali vt genere. ergo innuit ibi quod aliquid est commune predicatum dictum in quid. quod non est genus. Et q̇ḋ loquitur ḋ predicatione in quid. videtur per exempla sua. tranquillitas est quies. predicatio enim in abstractis non est p̄dicatio in quale. vel denominatiua. ergo ꝛc.

Ad argumenta·

pro 2ª opi. Ad Dam̃. Rñdeo. lȝ ml
ta uerba dicat in diuersis locis q̃ videt̃
dicere deũ eẽ in genere: vnũ tñ vbuȝ qȯ
dicit in elementario caº 4º. soluit oĩa.
ibi eni dicit sic. Substantia q̃ continet
supsubstancialit̃ increatam deitatẽ ꝯg
noscibilit̃ aũt ꝛ contentiue omnem cre
aturam generũ est genus. non igitur di
cit substantiam que est generum conti‑
nere contentiue deitatem sicut continet
creaturam sed supersubstantialiter. hº
est accipiendo illud qȯ est perfectionis
in substantia ſm ꝙ est genus ꝛ reliquẽ
do illud quod est imperfectionis. quo‑
mȯ dicit Auic. 9º metha. deũ esse ens
per se. Ad Boetium dico ꝙ nusq̃ i
uenitur dicere in libello illo ꝙ duo ge‑
nera manent in diuinis nec breuiter ge‑
nera nec differentia generum. nec etiaȝ
modi eorum. nec rationes eorum ma‑
nent ibi. quia sicut genera ꝛ ea que in
eis sunt limitata sunt. ita ꝛ modi ꝛ rati
ones eorum loquendo de rationibus
prime intentionis que fundantur i istis
quia in limitato non potest aliquid fũ‑
dari nisi limitatuȝ. dicit tamen Boetiꝰ
in libello suo de trini. caº primo. ꝙ enu
meratis ꝑdicatis hec si quis in diuinaȝ
ꝑdicationẽ cõuerterit oĩa mutãt q̃ mu‑
tari possunt. ad aliq̃d vero oĩno ñ mu‑
tat̃ ibi. Et. ĩ. eẽntia cõtinet vnitatẽ rela‑
tio multiplicat trinitatẽ. Et ex istis ac‑
cipit ꝙ inuat sb̃aȝ ꝛ relatõem manere i
diuinis. Sed exꝑsse dicit ibi. ꝙ nec sb̃a
que ẽ genus nec aliq̃d eius manere ibi
dicit eni cum dicimꝰ deus. sb̃aȝ signifi‑
care videmur. sȝ eã q̃ sũt ultra sb̃aȝ. q̊
mȯ Dam̃. sb̃am dixit substãtialit̃. Intẽ
dit ergo ꝙ duo modi ꝑdicandi sunt in
diuinis. s. ꝑdicati relatiui ꝛ essentialis.
quos modos Augꝰ. magis exꝑmit 5º ȯ
trini. coº 6º uł. io. ad se ꝛ ad aliud ꝛ oĩa
ꝑdicata formaliter dicta de deo sub al
tero istoꝝ membrorum cõtinent̃. Sed
sub primo membro continentur m[a]
predicata que habent similem mo[d]ȝ
predicandi qualitati ꝛ q̃tati non a[ ]ẽ
sola illa que habent similem modu[ ]ꝑ
dicandi illis que sunt ȯ predicamẽt[o] ſb
stantie. sub secundo autem membr[o] cõ
tinentur omnia que habent similẽ [m]o
dum predicandi quibuscũq3 relati[ui]s
siue sint relatiua proprie siue non.
Sed quare omnia essentialia dican[tu]r
precise predicari secundũ substanti[a]m
ꝛ contra ea distinguantur predicat[a] di
cta ad aliquid cum tamen illa predi[c]a‑
ta dicta ad aliquid transeant per i[de]m
ptitatem in substantiam sicut ꝛ ea.
Ratio assignabitur in sequenti qu[esti]o
ne de attributis. dubtatione secũd[a] ꝯ‑
tra solutionẽ principalẽ. Ad A[ui]
dico ꝙ non videtur habere intenti[o]nẽ
magistri sui Aristꝰ. quia Aristꝰ. i[n] 3º
4º illius decimi qu[e]rit an i substan[ti]s
sit aliquid vnum quod sit mensur[a] ali
orum. an hoc ipsum vnum. Et [ꝓ]
bat ex intentione contra Platone[m] ꝙ
non sit ipsum vnum. sed aliquid cui
cõuenit ipsum vnuȝ sicut est de om[ni]‑
bus aliis generibus loquendo de [n]o
ꝛ de oibꝰ aliis mẽsuratis i illis gene[ri]bꝰ
Et concludit in fine. quare si qui[de]m
in passionibus ꝛ qualitatibus ꝛ qu[an]‑
titatibus ipsum vnum aliquid v[nu]m
sed non hoc ipsius substantie. sed i [su]b
stantiis necesse est similiter se habe[re] si
militer enim se habet i omnibus. S[u]p
quam litteraȝ ponit cõmetator ve[rb]a
preallegata. Sed si primus m[ot]or
poneretur mensura ipsius generis [su]b
stantie hoc ipsum vnum poneretu[r] mẽ
sura. quia primus motor propter [si]m‑
plicitatem suam multo verius esse[t] hꝰ
ipsum vnum q̃ ydea Platonis. Q[u]id
igitur est mensura prima ipsius ge[ne]ri
Rñdeo aliqua substantia illius [ge]ne
ris prima cui conuenit vnitas. no[n] est
autem primus motor mensura itri[n]ca
illius generis sicut nec aliorum. qu[i]e‑

nus tamen eciaȝ est mensura extrinseca omniuȝ. aliquo modo ⁊ immediatius mensura substantiarum que sunt perfectiora entia quam accidentium. que sunt remotiora ab ipsa. nullius tamen generis est mensura intrinseca. Ad pmam rationem dico ꝙ si substantiaȝ abstrahas a creata ⁊ increata nõ accipitur substantia vt est conceptus generis generalissimi. quia increata repugnat substantie hoc modo. quia substantia hoc modo includit limitationem. Sȝ accipitur ibi substantia ꝓ ente in se ⁊ ñ ente in alio. cuius conceptus prior est ⁊ communior conceptu substantie vt est genus sicut patuit per Auicen. vbi. s. Ad aliam rationeȝ concedo ꝙ compositio rei ⁊ rei non requiritur in ente in genere. sed requiritur compositio realitatis ⁊ realitatis. quaꝝ altera ꝑcise sũpta in primo signo nature est in potentia ad alteram ⁊ pfectibilis per alteraȝ. talis aũt cõpositio nõ põt esse realitatis infinite ad realitatem infinitam omnis autem realitas in deo est ĩfinita formaliter. sicut supra declaratum est. q. ⁊c.

Ad primum argumentum principale concedo ꝙ iste conceptus dictus de deo ⁊ de creatura ĩ q̃d cõtrahitur per aliquos conceptus dicẽtes quale contrahentes. Sed ipse cõceptus dictus in quid non est cõceptus generis. nec illi conceptus dicentes quale sunt conceptus differentiaꝝ. quia iste conceptus q̃dditatiu⁹ est cõis ad finitũ ⁊ infinitũ que cõitas non põt eẽ in ꝯceptu generis. Isti etiã conceptus cõtrahentes dicũt modũ intrinsecum ipsius contracti ⁊ non aliquã realitatẽ pficienteȝ illam. differentie aũt non dicũt modũ intrinsecum realitatis alicuius generis qꝛ in quocũqȝ gradu intelligatur aialitas non propter hoc inuenitur rõnalitas vel irrõnalitas eẽ modus intrinsec⁹ aialitatis. sed adhuc intelligit aialitas in tali gradu vt pfectibil' a rõnalitate vel irrõnalitate. Sȝ hic ẽ vnũ dubiũ. quõ põt conceptus ꝯmunis deo ⁊ creature realis accipi nisi ab aliqua realitate eiusdem generis. ⁊ tunc videtur q̃ sit potẽtialis ad illam realitatem a qua accipitur conceptus distinguens vl' differẽtie. sicut prius argutum est de conceptu generis ⁊ differẽtie. ⁊ tunc stat argumẽtũ supius factum ꝓ prima opi. ꝙ si eẽt aliqua realitas. distinguẽs in re ⁊ alia distincta videt ꝙ res sit cõposita qꝛ hȝ aliquid q̊ conueniat ⁊ quo differat. Rñ. ꝙ qñ itelligitur aliqua realitas cũ mõ intrĩseco suo. ille cõcept⁹ nõ est ita simpliciter simplex q̃n possit cõcipi illa realitas absqȝ mõ illo. sȝ tũc ẽ conceptus ipfectus illius rei põt ẽt ꝯcipi sub illo⁰ ⁊ tũc ẽ ꝯceptus pfectus illius rei. Exem si eẽt albedo sub. io. gradu intentionis q̃tũcũqȝ esset simplex oĩno in re posset tamen cõcipi sub rõe albedinis tãte ⁊ tũc pfecte cõcipet ꝯceptu adequato illi rei vel possȝ ꝯcipi precise sub rõe albedinis. ⁊ tũc concipietur ꝯceptu impfecto ⁊ deficiente a perfectione rei. ꝯceptus aũt impfectus posset eẽ ꝯmunis illi albedini ⁊ aliĳ. ⁊ cõceptus pfectus ꝓprius eẽt. requiritur igitur distinctio inter illud a quo accipit ꝯceptus cõmunis ⁊ illud a quo accipit cõceptus ꝓprius non vt distinctio realitatis ⁊ realitatis. sed vt distinctio realitatis ⁊ modi ꝓpriĳ ⁊ intrinseci eiusdẽ. que distinctio sufficit ad habẽdũ pfectũ ꝯceptũ vel impfectũ de eodẽ quoꝝ impfectus sit cõis et pfect⁹ sit ꝓpꝰ. sed ꝯceptus generis ⁊ differẽtie requirũt distinctionem realitatum nõ tm̃ eiusdem realitatis pfecte ⁊ impfecte concepte. Istud potest sic declarari. si ponamus aliquem intellectum perfecte moueri a colore ad intelligendum. realitatem coloris ⁊ realitatem differẽtie quantuncunqȝ habeat pfectum cõceptum adequatum prime realitati ⁊ non tamen habet in hoc conceptum

realitatis a quo accipitur differentia.
nec econuerso. sed habet ibi duo obiec-
ta formalia qua nata sunt terminare cō
ceptus proprios distinctos. Si autē
tm̄ esset distinctio in re sicut realitatis
sui modi intrinseci rei. non posset intel
lectus habere ꝓprium conceptum illi⁹
realitatis ⁊ non habere conceptum illi
us modi intrinseci rei saltem vt modi.
sub quo conciperetur. licet ille modus
non conciperetur sicut de singularita-
te concepta ⁊ modo sub quo dicitur cō
cipi vt patet alibi. Sed in illo perfe-
cto conceptu haberet vnum obiectum
adequatuꝫ illi. s. rem sub modo. Et
si dicas saltem conceptus communis ē
indeterminatus ⁊ potentialis ad spe-
cialem conceptum. ⁊ realitas ad realita
tem vel saltem non erit infinitus. quia
nullum infinitum potentiale ad aliqd
Concedo ꝙ conceptus ille communis
deo ⁊ creature est finit⁹. hoc est non ē ꝺ
se infinituſ positiue. ita quod ꝺ se inclu
dat infinitatem. quia si eēt infinitus nō
eēt cōmunis de se finito ⁊ infinito. nec
est de se finitus positiue. ita ꝙ de se iclu
dat finitatem. q2 tunc non competeret
infinito. sed est de se indifferens ad fini
tum ⁊ infinitum ⁊ iō est finitus negati
ue. i. nō ponens infinitatem. ⁊ tali fini-
tate ē determinabilis per aliquem ꝯce-
ptum. Sed si arguas ḡ realitas a q̄
accipitur est finita non sequitur. nō. n.
accipitur ab aliqua realitate vt concep
tus adequatus realitati. siue vt perfect⁹
ꝯceptus illi realitati adequatus. sed di
minutus vl' impfectus intm̄ etiam ꝙ si
illa realitas a qua accipitur videtur ꝑ
fecte ⁊ intuitiue. intuens ibi nō haberꝫ
distincta obiecta formalia. scilicet rea-
litatem ⁊ modum. sed idem obiectum
formale. tamen intelligens intellectio-
ne abstractiua propter intellectionis il
lius imperfectionem potest vnum ha-
bere pro obiecto formali licet non ha-
beat alterum. Istud etiam potest vl

terius declarari si cuiuslibet vniuers
ponitur esse propriuꝫ indiuiduum p
ta in re proprium indiuiduum anim
lis proprium indiuiduum hominis
cetera. tunc non tantum conceptus g
neris est potentialis ad conceptum d
ferentie: sed proprium indiuiduum g
neris est potentiale ad proprium in-
uiduum differentie: si autem accipia-
proprium indiuiduum huius conce-
tus ens: quod indiuiduum est in dec
proprium indiuiduum huius quo
infinitum: idem indiuiduum est ne
potentiale ad se ipsum. Sed salt
queres quare entitas non habet pr
um indiuiduum in re quod sit in p
tia ad indiuiduum determinantis
primo intelligatur hoc ens quam i
nitum. Respondeo ꝙ quando
quid de se esse ⁊ non tantum capa
lius esse: tunc etiam est de se haben
libet conditionem necessario requ-
tam ad esse. ens autem vt conuenit
s. ens per essentiam est ipsuꝫ esse in
tum ⁊ non aliquid cui tm̄ conuenit
sum esse. ⁊ ideo ex se est hoc ⁊ ex se i
tum. vt quasi per prius intelligatur
quo modo infinitas esse modus ent
tis ꝑ essentiam ꝙ ipsum intelligat h
esse. ⁊ ideo non oportet querere quō
ens sit infinitum quasi prius conue
at sibi singularitas ꝙ infinitas. ⁊ it ē
vniuersaliter in his. que possūt esse
tia per essentiam non per participa
nem tale primo determinatur ex se
sit tale per essentiam. ⁊ ut sit infinit
tale ⁊ ut sit hoc de se. Et si argu
diuiduum includit indiuiduum ḡ co
mune includit cōe. ḡ si hoc ens inclu
infinitatem hanc. ⁊ ens in cōi inclu
infinitatem in communi. Rn̄deo co
quentia non valet. quia indiuiduu
cludit perfectionem aliquam quaꝫ
includit continue ⁊ per illam perfec
nem potest formaliter includere infi
tum. ⁊ tamen commune ex ratione

ceptus communis non includit illum ut conceptum inclusum: sed est aliquo modo determinabile per ipsum.
Ad auic. secundo metha. patet per ipsum quarto metha. ut dictum est. Ad Dam. quinto patet per magistrum distinctione. 19. quia ponit ibi speciem p aliqua similitudine speciei ad indiuidua. ē tamen maior dissimilitudo secundum Augustinum. ꝛ ideo Augustinus de trini. negat ibi speciem sicut et genus. Unde illa distinctio Porphirij. species dicitur que predicatur de pluribus in quid. debet intelligi ꝙ in illis pluribus plurificetur species secunduȝ naturam. in personis autem diuinis n̄ plurificatur natura diuina. Spēs etiam secundum se habet realitatem correspondentem sibi potentialem ad propriam realitatem indiuidui. essentia diuina nullomodo est potential' ad relationem sicut dictum fuit supra distinctione quinta questione secūda.
Ad vltimū de sapientia. dico ꝙ non ē spēs generis vt transfertur ad diuina. nec fm illam rationem trāsfertur. sȝ fȝ rōeȝ sapiētie vt ē trāscēdēs quō aūt rōe pōt eē trāscēdēs dictū ē supius in so. principali articulo. 3. Dubiū tm̄ ē de hac sapia q̄ ē in nobis. vtꝝ sit īdiuiduū sapie trāscendentis ꝛ qualitatis an alterius tm̄. ꝙ nō vtriusqȝ videt. q2 nihil idē ptinet sub diuers p̄dicatis dictis in q̄d de eo non sub alternis. sapia aūt trāscēdens ꝛ qualitas nō sub alterna sūt g̊ ꝛc̄. Itē sapientia trāscēdēs ē passio entis. g̊ ens non d2 de ea in q̄d nec ecōuerso. ex di. 3. igitur nec aliq̄d in q̊ includitur sapiētia trāscēdēs includit ens ī q̄d q2 tūc illud eēt ens p accidēs. includēt n. eēntialit̄ rōnem subiecti ꝛ passionis q̄ nō faciūt aliq̄d vnū p se sȝ tm̄ p accidēs. Si hec argumēta valēt vnum vr̄ dandū. s. ꝙ sapiētia in nobis l' sit tm̄ indiuiduū sapiētie trāscēdētis vl' tm̄ generis qualitatis. nō videtur dādū scd̄ȝ q2 tunc nō eēt in nobis pfectō simpliciter qō vr̄ cōtra august. 15. de tri. c. 3. ōis circa nos creatura clamat. ꝛc̄. Si primū det̄ g̊ nō ōis habitus formaliter ē in genere qualitatis. sed omnes sunt trāscēdentes qui important perfectioneȝ simpliciter.

Quero utruȝ cuȝ simplicitate dei possit stare aliquo mō distictō pfectionū eēntialiū p̄cedens aliquo mō omnem actū intellectus. Arguo ꝙ nō. augu. 15. de tri. c. 5. Non sicut in creatura sapiētia ꝛ iusticia sūt due qualitates ita in deo. sȝ que iusticia ipsa est ꝛ bonitas. Ex hoc arguo p̄dicatio in abstractis non ē vera nisi sit per se primo mō. g̊ ista. sapiētia est veritas ē per se primo mō. Et ita nullo mō ē distictio int̄ subiectū ꝛ p̄dicatū. sed subiectum per se īcludit predicatū. q2 hoc pertinȝ ad per se p° mō g̊. ꝛc̄. Contra dam̄. li. p°. c. 4 si iustū si bonū si q̄d tale dixeris nō naturā dicis dei. sȝ que circa nāȝ. dicis āt aliq̄d qō p̄cedit oēm actū intellectus. g̊ ante opus ꝛ actum intellectus est aliquid in deo quod nō est formaliter natura.

In ista questione sunt multe opi. quas non oñis intēdo recitare. sed due sunt tenentes conclusionem negatiuā que tamen inter se differunt vel contradicūt. quoruȝ vtraqȝ ponit ꝙ simplicitate dei non stat distīctio attributorum aliqua nisi tantum rationis. Sed prima ponit ꝙ nec illa potest haberi nisi per respectum ad extra. Secunda ponit istam distictōeȝ rōis posse haberi absqȝ respectu ad extra. Prima innititur isti rōni. q̄ñcūqȝ in vno extremo ē differentia rationis cui corrñdet in alio extremo dr̄ia real' distinctio vl' dr̄ia rationis sumitur per comparationem ad distincta realiter.

Exemplum de distinctione scđm rōem
dextri ⁊ sinistri in colūna que sumitur
p respectum ad distinctionē realē eorū
in aiali. silr de distinctione rōis in pun
cto vt est pricipiū ⁊ finis. que distinctio
sumit per respectum ad lineas realr di
uersas. Sed attributa diuina habent i
creaturis aliqua re distincta sibi corrñ
dentia. vt bonitas bonitatē. sapientia sa
pientiā. ⁊ alia que vere dicunt attribu
ta p que excludūtur quedaz ,ppzietates
diuie. vt sempiternitas ⁊ eternitas que
,ppzie nō sunt attributa. g̃ ⁊c̃. Adherē
tes huic rōni tenent q̧ sic distinguūtur
attributa p respectum ad intellectū no
strū: in tm̄ q̧ illis corrñdentibus i crea
turis circūscriptis nō nisi vnicus ꝯcep
tus ⁊ simplex posset formari de essen[a]
diuina. que unico noie exprimeret. naz
alia nomina si imponerētur aut essent
nomina synonima. quia idem re ⁊ rōe
eēt eis corrñdens. aut vana q2 nihil eis
corrñderet. Modus eorum ponen
di est talis. oibus rōnibus attributorū
que. s. dicunt pfectionē in deo ⁊ in crea
turis. corrñdet in deo vnitas eēntie nō
ꝑm esse qd absolute habz vt dictū est.
sed scđm respectū quē hz ad creaturaz
nō in genere cāe efficientis. sic. n. nulluz
sumit attributum vt sapia q2 sapiaz fa
cit. nec etiā ad remouēdū aliquid a deo
quos duos modos videtur dicere Aui
cen. ⁊ Rabi. Sed inq̄tum essentia diui
na ꝯparatur ad creaturas ꝑm ratōnem
cāe formalis integritatem omnis perfe
ctionis in se continens que disperse ⁊ i
perfecte est in creaturis. ⁊ per hoc ē eēn
tia illa ab omnib9 diuersimode imita
bilis. Ultra. ista opi. dicit q̧ plurali
tas perfectionum attributalium vt ē in
essentia diuina est quasi in potentia. vt
aūt est in cōceptu inte9 est quasi in actu
Exemplum de vniuersali in re ⁊ in itel
lectu: sed diuersimode habent esse ista
plura in diuersis intellectibus. In diui
no quidem ⁊ beato creato ex plenitudi
ne perfectionis illius essentie simplici[...]
ipsa concipitur scđm diuersas rōnes. ⁊
ex hoc prouenit multitudo conceptu[...]
scđm actum in intelligentia. sed ab ite[...]
lectu lumine naturali intelligente con[...]
cipiūtur a posteriori inquātum ex pe[...]
fectionibus realiter diuersis in creatur[...]
format conceptōnes ⁊ perfectiones co[...]
rñdentes in deo ,ppoztionales. nullu[...]
tamen intellectus sine respectu ad illa [...]
portionalia eas actu intelligit. siue a[...]
illis proportionalibus intelligat eas. v[...]
3[9] intellectus. siue non. sed ex essentia v[...]
primus intellectus ⁊ secundus. limitat[...]
autem perfectiones inquantum actu i[...]
intelligentia sunt dicuntur rationes. [...]
dicitur hic ratio conceptio perfectiō[...]
determinate ex respectu ad determin[...]
tam sibi in creatura corrñdentem.

Aliq̄ declarant istam positionem si[...]
q̧ sicut intellectus diuinus apprehēd[...]
suam essentiam scđm rem vnam ⁊ si[...]
plicem. virtualiter tamen oiuz perfec[...]
ones quātuncunq3 limitatas ⁊ deim[...]
natas absq3 limitatione ⁊ defectu co[...]
tinentez: ,ppter quod est imitabilis a [...]
buscunq3 rebus quascunq3 perfectiō[...]
limitatas importantibus: intelligen[...]
illam essentiam vt vnam ꝑm rem. int[...]
ligit tamen illam aliquo modo mul[...]
plicem ratōnem. vel intelligit in vna [...]
multa ꝑm rōnem inquātuz apprehe[...]
dit eam sb alia ratione imitabilez a le[...]
ne ⁊ sub alia rōne ab asino: ⁊ hoc in[...]
tum asinus ⁊ leo scđm diuersas perf[...]
tiones diuersorum graduum ipsam [...]
fectionem diuinam sunt participant[...]
⁊ imitantes vel apti imitari. Ita inte[...]
ctus diuinus suam essentiam scđm r[...]
simplicem: virtute tamen oium enti[...]
perfectiones simplices ⁊ absolutas a[...]
q3 limitatione ⁊ defectu ꝯtinentem a[...]
prehendens vt ,ppter eminentiam su[...]
fectionis eisdem perfectionibus emi[...]
tius est perfecta. intellit illam essenti[...]
vt vnā scđm rem ⁊ multiplici perfec[...]

ne scđm rationem dr̃nte perfectam. Et
si non apprehenderet ꝙ creatura diuer
sis perfectionibus realiter differentibꝰ
perficeretur inq̃ntum est bona ⁊ sapiens
siue ꝙ iste diuerse perfectiones importā
tur in creatura non apprehēderet se sb̓
alia ratione perfectum sapientia. ⁊ sub
alia rõne perfectum bonitate. Nec ap'
prehenderet differentiam rationis iter
suam sapientiā ⁊ suam bonitatem nisi
apprehenderet differentiam scđm rem
sapientie ⁊ bonitatis in creatura. alio'
quin ab vno eodem modo se habente
scđm rem ⁊ scđm conceptum sumeret
vnitas ⁊ pluralitas. Cum igitur essenᵃ
diuina ut in se consideratur non sit nisi
aliquid indistinctū omnino simplex re
⁊ rõne non potest dici ꝙ absq̧ compa'
ratione eius ad aliqua in quibus inue'
nit diuersitas rei vl̓ rationis ꝙ talis di
stinctio esse possit. quia cum apprehen
dit illud quod est omio simplex ⁊ vni'
cum sub rõne qua sibi competit ẜm se
⁊ absq̧ habitudine ad aliquid in quo
sit aliqua distinctio. sicut apprehensuȝ
non est nisi vnum ẜm rem. ita non põt
apprehendi nisi scđm vnam simplicem
rõnem. Nec etiam illa. s. intelligibile et
itelligens potest circa essentiam suam
apprehendere vt differentia quedaȝ ex
comparatione eoꝝ ad inuicem. vel vt
mutuo se respiciētia: nisi iam in sua dif
ferentia existere supponant siue quan'
dā differentiā importātia. Que. n. app̃
hendũtur vt quedā differentia mutuo
se respicientia: ⁊ que etiā operatione in
tellectus vt differētia ad inuicem com'
parant. iam in sua differentia existere
supponũtur. Que auteȝ ex operatione
rõis vel intellectus habent ꝙ sint que
dam entia scđm rõem ⁊ ad inuicem ra
tione differentia. non pñt dici constitui
in tali suo esse ⁊ habere dr̃iam hanc ẜȝ
rõnem ex compatione eoꝝ int̓ se ꝑ ope
rationeȝ rõnis vel inteꝰ. imo ista 2ᵃ ope
ratio p̃mam necessario p̃supponit. ita

ꝙ p̃mo per oꝑationē vnam rõnis in ta
li esse distincto constituũtur. ⁊ 2° ꝑ aliā
oꝑationem intellectus sic distincta ad
inuicem comparãtur. sicut. n. cum res
vere absolute comparãtur ad inuicem
supponũtur habere esse distinctum ẜm
rem. sic etiam cum res rõnis ad inuicē
compantur p̃supponũtur habere disti
ctum eē scđm rõnem. igitur si intellectꝰ
diuinus apprehendit essentiam suaȝ vt
differentē scđm rõnem ab attributis. ⁊
ēt app̃hendat ipa attributa vt dr̃ia ẜm
rõem. ⁊ sub hac differentia ista ad iui'
cem compat. in ipsa ẜm se actualiter sit
illa vt sic dr̃ia. ⁊ sub sua actuali distin'
ctione quā sic habent scđm se. mouent
intellectum diuinū vt ipsa sic distincta
concipiat ⁊ ad inuicem compet hoc au
tem non videtur conueniens. Ratõ
ista confirmatur quecunq̧ eni differũt
aut habent dr̃iaȝ ẜȝ se vel ex seipsis for
maliter ꝑ illud quod sunt ẜm seip̃a abs
q̧ ꝯparatõne ad aliqua realiter differē
tia. ⁊ ista differunt ẜm rem. alia aũt sũt
que habent pluralitatē siue differentiā
ex comparatõe ad aliqua realiter diffe
rentia. ⁊ ista differunt rõne. ⁊ hoc patȝ
in creaturis. Naȝ supposita vnitate for
me specifice scđm rem in illa distinguit
itellectus rõnem generis ⁊ dr̃ie que di
cunt non diuerse res sȝ diuerse rõnes.
Sed hec diuersitas non posset accipi i
illa re vna ⁊ simplici nisi per intellectū
ꝯparet ad aliqua realiter differentia et
scđm quēdam ordinem illi vnice rei cõ
uenientia. vnū ⁊ idem ēt nõ haberet di
uersas rõnes veri ⁊ boni nisi itelligere
⁊ velle illud vnum ⁊ idem sb̓o eēnt ali
cubi actus realiter diuersi ⁊ ad inuiceȝ
ordinati. Hoc etiam pȝ in deo: q2 circū
scripta comparatiõe omnimoda ad di
uersas essentias creaturarum realeȝ di
uersitatē importãtium. essentie diuina
non apprehenderet ab intellectu diuio
sub rõne diuersarum ydeaꝝ vel forma
rum sola rõne differentium. sed sb̓ vna

rõne simplici oio indistincta. Et hec
est intentõ ɔmẽtatoris.12.metha.ɔmẽ.
39.vbi loquens de mã hac dicit ꝙ vita
sapientia ꝛc̃.dicunt ꝓprie de deo.quia
deus dĩ ꝓprie de vere viuens ꝛ sapiens
ꝛc̃.talia aũt ꝛ ɔsilia que significant per
modũ dispositionis ꝛ dispositi in reb⁹
imãlibus reducũtur ad vnum in esse ꝛ
ad duo in ɔsideratiõe. intellect⁹.n.nat⁹
est diuidere adunata in esse.sed in reb⁹
ɔpositis cum disponit ɔpositũ per for
mam:aut cuȝ disponit habentẽ formã
per formam: intelligit vtraqȝ adunata
aliquo modo ꝛ differentia aliquo mõ.
cum autem fuerit ɔsiderata dispositio
ꝛ dispositum in rebus imãlibus tũc re
ducunt ad vnam intentionẽ oibus mo
dis ꝛ nullus modus erit quo p̃dicatuȝ
distinguatur a subiecto extra intellectũ
.s.in esse rei:sed nullaȝ driam intelligit
intellectus int̃ ea in essendo nisi ſm acce
ptioneȝ.s.q2 idem accepit dispositũ et
dispositionem vt duo quoꝝ ꝓportio ẽ
ad inuicem sic̃ ꝓportio p̃dicati ad sb̃m
intellectus.n.potest intelligere idem his
duobus modis ſm similitudineȝ ad ꝓ
positionẽ cathegoricã in rebus compo
sit̃.sicut intelligit multa p̱ silitudinẽ.

Contra istam posi

tionẽ p̱mo arguit sic. Quicquid est per
fectionis simpl'r in creaturis p̱ncipalius
est in deo ex se ꝛ nõ ex respectu aliquo
attributuȝ est simpl'r perfectionis i crea
tura.ita ꝙ simplicit̃ est melius ipm̃ ꝙ̃
non ipm̃.g̊ ꝛc̃.ꝓbatio maioris.perfcm̃
semp̱ est independens ab imperfecto si
cut imperfectum dependens a perfecto
attributalis aũt perfectio in deo est per
fecte.in creatura imperfecte. Similiter
non esset infinite perfectionis simplicit̃
nisi esset continens omnẽ perfectionem
simpl'r sine respectu ad extra. Minor
declarat sic.q2 eniȝ quodlibet creatũ in
esse quidditatiuo est limitatũ ꝛ quelȝ p̱
fectio eius sibi essentialis.iõ a nulla ta

li sumit attributuȝ.pari eni ratione a
liber essentia creata assumeret attribu
tum:sed ab illo qd̓ est perfectio accñta
lis creature:siue in bene esse eius sum
attributuȝ quod dicit perfectioneȝ sim
pliciter in subiecta sb̃a.q2 licet vt nat
ra quedam habeat graduȝ limitatum
tamẽ vt perficiens aliud in bene eẽ ei
nullam limitationẽ importat ꝛ sic ẽ
tributũ.sic etiam in deo non notat p
fectionem p̱mam sed quasi accñtale
in bene eẽ. Aug.15°.de trini.c.5°.si di
mus sapiens speciosus potens spiritu
horum qd̓ nouissimuȝ posui videtur
gnificare sb̃am:cetere vere huius sb̃e
litates. Iteȝ 2° sic.illa non distingu
tur p̱ respectum ad extra quorum q
libet continet essentiã diuinaȝ ſm oẽ
rõnem ydealeȝ:ſȝ quodlibet attribu
ɔtinet essentiam diuinã ſm oẽm rati
neȝ perfectionis idealis.g̊ ꝛc̃.minor p
batur:q2 ratio idealis corrñdȝ perfec
ni creature inq̃ꝫtum ea perficitur in e
quidditatiuo.ꝛ per ɔseq̃ns sb̓ ratiõe
la qua essentia illa est limitata.vnde
ſȝ diuersos grad⁹ limitatiõis distingu
tur.non auteȝ inq̃ꝫtum ista essentia e
perfecta simpliciter.q2 sic correspond
omnibus vnuȝ attributuȝ in deo vt b
nitas aut perfectio simpliciter. Et ex
apparet ꝓbatio minoris.q2 eni quod
bet attributum est perfectio simplicit
ex declaratione minoris ꝓbationis p
me sequit ꝙ quodlibȝ ẽ imitabile ab
gradu limitato.ꝓbatio maioris.tuȝ
cõtinens oẽm ideam equal'r videtur r
picere oẽ ideatum.ꝛ ita per respectu
ad nullũ potest distingui ab alio:q2 s
militer respicit quodlibet.vnde sapi
tia attributũ non magis respicit sapi
ydeatam ꝙ̃ colorẽ ydeatuȝ.q2 vtrun
eque est limitatum nec ab⁹vno mag l
mitur attributuȝ ꝙ̃ ab alio. Item
sic.distinctio attributoruȝ fundamẽ
est respectu distinctõis emanationũ p
sonaliũ:q2 filius ꝓcedit nãliter nasc

do tanq̃ verbum conceptum in intelle
ctu spiritus scũs ꝑcedit liberaliter spirã
do tanq̃ amor ꝯceptus in voluntate. ⁊
non vt verbuȝ quod non potest esse ni
si esset aliqua distinctio intellect⁹ ⁊ vo
lũtatis ad intra. sicut ꝓductio persona
ruȝ ad nihil extra necessario compara
tur. ꝯ ⁊c. Item 4° sic. deus intelligit
essentiã suã inq̃tum vera non inq̃tum
bona. ⁊ vult eam inq̃tum bona non in
quantũ vera. ab eterno etiaȝ intellexit
se intelligere essentiã ⁊ uelle eaȝ. silr sine
respectu ad eã: qꝛ iste actus cõsequitur
imãlitateȝ nãleȝ. ergo sine tali respectu i
cludit essentia sua rõem veri ⁊ boni. et
silr rõnem intelligentis ⁊ intellecti volẽ
tis ⁊ voliti formalr distinctas. ꝯ ⁊c.
Iteȝ 5° sic beatitudo diuina ꝯstitit in
eius actibus pfectis intellect⁹ ⁊ volũta
tis. sȝ oia attributa diuina sese mutuo
respiciunt in pficiendo actus illos: ut pa
tebit. beatitudo autẽ dei a nullo respcu
dependet ad extra. ꝯ ⁊c. Cõtra rõeȝ
eius maior est falsa. tũ qꝛ ita distinguit
essentia diuina rõne ab attributo: sicut
vnũ attributũ ab alio. nunq̃d sequitur
ꝯ essentia vt essentia nõ est ibi nisi ex res
pectu ad extra. Tum qꝛ bonũ ⁊ veꝝ in
creatura distinguũtur distinctione ra
tionis. a quib⁹ igr re distinctis sumitur
hec distinctio a nullis. sed a võ ⁊ bono
in deo q̃ rõne differũt. Tũ 3°. qꝛ vbi est
mera distinctio rõnis nõ reqritur respe
ctus ad aliq̃d extra. sicut est in diffinitõ
ne ⁊ diffinito. ⁊ talis est distinctio in at
tribut qualia sũt obiecta intelligẽtie di
uine dzia rõe lȝ sint vnius actus intelli
gẽdi in deo. Qñ eni requirit respectus
ad extra tunc distinctio ptiȝ est ab intel
lectu ptiȝ aliũde. ⁊ hoc vl a diuersis cir
cũstantib⁹ extra diuersimode. vt pȝ i ex
emplis adduct de colũna ⁊ pũcto. vel
ab eodẽ diuersimode circũstante vt i 2ª
instãtia pȝ ꝯtra maiorẽ. Itẽ ꝯtra mi
norẽ illius rõnis arguit sic. cũ oia attri
buta ptineant ad itellectum ⁊ volunta
tẽ que sũt ꝑncipia emanationũ: ad per
sonas distinctas realiter põt reduci di
stinctio attributoꝝ. ita ꝙ illa que perti
nent ad intellectum habent respectũ ad
gignitionem verbi. que autem ad volũ
tatẽ habẽt respectum ad spirationem.
vt sicut intellectus creature naturalr nõ
distinguit hec ⁊ illa nisi ex respectu ad
aliqua in creatur ad quas reflectit oẽȝ
suum intellectum sic intellectus diuin⁹
⁊ beatus ex respectu ad personas ad q̃s
dirigit oẽm suũ intellectũ.

Alia est positõ que di
cit ꝙ
eẽntia diuina absolute cõsiderata inq̃
tum nã aliqua vel essentia nullã hȝ di
stinctionem rõnis nisi quasi in potẽtia
ꝯmẽta. 12. metha. multiplicitas rõnum
in deo non est nisi in intellectu tm̃ non
in re. ꝯsiderata aũt non in se sed inq̃tũ
veritas. put. s. habȝ esse in intelligẽtia
potest duplr accipi. aut inq̃tuȝ mouet
intellectũ quasi simplici intelligentia. ⁊
sic adhuc concipitur per rõem sue sim
plicitatis nec habȝ aliquã pluralitateȝ
nisi quasi in potentia. aut inq̃tum intel
lectus post istã apprehensionẽ negociat
circa ipam pluralitatẽ attributoꝝ qua
si reducenda ipa de potentia ad actum
ꝑmo° intellect⁹ nãlis ad ipaȝ nõ ptingit
sȝ ꝯcipit ipaȝ pticulati in attribut ꝯcep
tis ex creatur fȝ istã opi. 2°° inte⁹ bea
tus q̃i pª actõe itelligẽdi capit eã. 3°°
q̃i inte⁹ idẽ ꝯponẽs ⁊ diuidẽs ⁊ inte⁹ di
uinus vnico ⁊ simplici intuitu distiguit
rões ꝯtẽtas in essentia q̃ ex sua pfectiõe
sũma oẽs pfectões simplr sola rõne vel
operatione intellectus distinctas conti
net. Iste rationes attributorum q̃s
intellectus de simplici essentia diuersos
conceptus format non sunt nisi respcũ
fundati in cẽntia. qꝛ cõceptũ pluriũ ab
solutoꝝ intra eã impedit simplicitas. ⁊
sunt conceptus plures ne concept⁹ sint
synonimi. ⁊ in essentia ne sint vani. sed

nō sūt respect⁹ ad extra ut ꝓbatū ē. sed
ad intra. sic attributa dīna ptinēt ad in
tellectum uel voluntatem. que ad itel
lectuꝫ mutuo ad intra se recipiūt. simi
liter que ad volūtatem mutuo se respi
ciunt. inquātū hec ⁊ illa cadunt sub ap
prehensione itellectus qui itellectus ꝑ°
simplici itelligentia concipit essentiam
ut essentia est. deinde negociando circa
eam concipit videlicet eam ut intellec
ta ē. ⁊ ut itelligēs. ⁊ ut ratio intelligēdi.
Ita ꝙ essentia inquātum essentia respi
cit alia ut in qua enim sunt fundata. ut
vero est concepta ⁊ mouens intellectuꝫ
ad intelligendum. dicitur veritas cuius
propria ratio est ut respiciat essentiam
ut essentia est. sicut illud cuius est decla
ratiua. ⁊ intellectum ut cui habet decla
rare. ⁊ actum intelligendi ut quo habet
declarare. ⁊ sapientiam ut habitum q̊
intellectus habilis est ut sibi declaratio
fiat. Ipsa vero essentia ut per actum in
telligendi est conceptiua sui ipsius est i
tellectus. ⁊ respicit verum ut per quod
manifestatur essentia que concipitur si
militer de actu ⁊c̄. ⁊ sic etiam de perti
nentibus ad volūtatem. A summa vni
tate eē̄ntie ordinate secundum moduꝫ
concipiendi primo concipiuntur diuer
se rationes attributorum. ⁊ inter illa
adhuc est ordo secundum quem media
atius uel imediatius ordinātur ad ema
nationes. deinde concipiuntur emanati
ones ⁊ ibi est status ad intra. deinde se
quuntur omnes respectus ad extra qui
sunt per accidens. sicut autem distinctō
relationum realium ad sua corrn̄dētia
sic relationum rationalium ad sua cor
rn̄dentia ⁊ totum ad intra. secundum
illud argumentum qd̄ fuit ꝓ hac pte.

Contra istam opi

Arguitur p rationes illas quas adduxi
contra primam opi. Primo per 3^am
quia ꝑꝫ eos distic° perfectionū attribu
taliuꝫ est fundamētū respectu distictōis

emanationū sꝫ distictio emanationū
realis pꝫ. nulla aūt distictō real ꝑexig
ncc̄io distictiōꝫ q̄ tm̄ ē ratiōis. sicut n
aliquid qd̄ ē pure reale ꝑexigit aliq̄ q
est mere ens rōnis. g̊ distinctio attrib
torum non est tātū rationis sed aliqu
mō ex natura rei. Assumptum prob
quia ens reale quod distinguitur cōt
ens rōnis est illud qd̄ ex se habet esse
cunscripto oī ope intellect⁹ ut intelle
est. quicquid autem dependet ab ente
tionis uel necessario ꝑexigit illud n
potest habere suum esse circūscripto
opere intellectus ut intellectus ē. g̊ nil
qd̄ ꝑexigit ens rationis ē vere ens re
Confirmatur ista ratio: quia quod
posterius naturaliter non potest esse
fectius ens ente priori naturaliter. I
ens reale ē pfecti⁹ ens ꝙ̄ ens quod ē
rationis. ⁊ distictio emanationū ē re
⁊ posterior. g̊ n̄ fūdat nisi i ente real
distictio. Hec rō lꝫ sufficiat ꝯ oppo
tē tn̄ opꝫ eā ꝯfirmare ꝓpt ꝯclusionē
Dicit ad eam ꝙ attributa nō sūt fun
mēta emanatōnū distictaꝝ imo eē̄nt
sola cuꝫ relatiōibus pricipiat diuers
emanatōes. tn̄ itellectus postea pōt ꝯ
derare ipaꝫ eē̄ntiā vt cū relatiōib⁹ pri
piat hāc ⁊ illā ⁊ tūc pōt ꝯsiderare rō
nature ⁊ volūtatis ⁊ tn̄ n̄ ꝑcedūt ex
rei. Cōtra i illo i stāti originis i q̊
nerat fili⁹ q̄ro an pricipiū ꝓductiuū
alio mō se hꝫ ad ipꝫ ꝙ̄ pricipiū ꝓduc
uū spūs. s. se hꝫ ad ipꝫ. aut alio mō. si
alio mō. g̊ n̄ magꝭ ē fili⁹. fili⁹ nec ima
pris ex vi ꝓductiōis sue ꝙ̄ spūs scūs
sic igit i illis signis origis an̄ oēꝫ actū i
lect⁹ hēt aliq̄ distictio ⁊ n̄ idēptitas f
Nec vꝫ attribuet istā distictōnē r
tōib⁹. qꝛ oīs relatio eq̄ nālit respicit s
correlatiuū. g̊ eē̄ntia ut sb rōe spirat
eq̄ nālit respicit suū spiratū sic sb rōe
nerati rspicit gnātū l genitū. n̄ igit p
set ibi saluari ali⁹ ⁊ ali⁹ mod⁹ ꝓduce
nālit. s. ⁊ libet ꝓpt relatōes. sꝫ tn̄ si il
absolutū q̊ ꝓducēs ꝓduc sit alter⁹ r

Hoc etiam arguitur ꝯ istam positō nē ꝛ ex alia ratione eorum de obīs veri ꝛ boni. quasi ab eterno deus ex sui i materialitate intelligit ꝛ vult se. ꝛ hᵒ sb rōne boni ꝛ veri. g̊ ibi est distinctio veri ꝛ boni rationum formalium in obiectis ante omnem actum circa talia obiecta. Hoc etiam confirmatur ꝑ argᵐ eorū de btitudine qꝛ cōuenit deo ex nā rei ante omnem actuꝫ intellectus negotiatiui. qꝛ actus negotiādi nō est formaliter btificus. illa autem btitudo vt ꝺꝛ requirit propriam rationem obiecti et potentie ꝛ operationis g̊ ꝛc̄.

Ista tamen positō

exponitur sic. qȯ possumus loqui ꝺ ratione quā obiectū facit in intellectu de se vel de illa quā intellectꝰ pōt facere circa obiectum negotiādo. si loquamur ꝺ ꝑma illa ē vnica sicut ꝛ vnica est in re. ꝛ h dicit in se opi. ꝙ vt est intellecta per actū intelligentie simplicis hꝫ oino rōnē indistincti. si secūdo mō sic intellectꝰ pōt formare circa illā vnā rōnem obiecti mltas rōes distinctas ꝯferendo hoc ad illȯ. ꝛ hoc silr̄ dixit illa opi. ꝙ obiectū vt est in intellectu negotiāte hꝫ distinctas rōes quasi formatas circa ipsū Addit tn̄ ista expō ꝙ opinio in se non videt dicere ꝙ illa vna ratio in se ē formaliter bonitas ꝛ veritas ꝛ quelibꝫ ꝑfectio simplr̄. ꝛ ꝙ illa vna rō que fit itellectu v̄tute obi est etiam rō formalit̄ boitatis ꝛ veritatis ꝛc̄. op. tn̄ in se videtur dicere ꝙ ista dicunt diuersos respectus fundatos in essentia.

Quia igitur diuer

simode pōt intelligi dicta op. ꝑ̄ter argumenta iam facta appono alias rōes speciales. ꝛ ꝑmo ostendo ꝙ formaliter veritas ꝛ bonitas sint in re ꝛ quelibet perfectio simpliciter ante omne opus intellectus. Quia quelibꝫ ꝑfectio simplicit̄ ē formaliter in ente perfecto ex nā rei. veritas formaliter est perfectō simplicit̄ ꝛ bonitas similit̄. g̊ ꝛc̄. maior patet. tuꝫ quia aliter non eēt deus simpliciter perfectum. qꝛ non esset quo maius excogitari non posset cogitaretur maiꝰ si esset sic ꝛ sic perf ctuꝫ. Tum quia aliter perfectō simpliciter in nullo eēt perfecte n̄ enim est aliqua perfectio in creatura ꝑfecte. quia ibi est finite nec in ꝺo est perfecte si non sit in ipso vt existens sed tātum vt quid cognitum quia esse cognitum est esse diminutuꝫ vt distinguitur contra existens. Tum tertio. quia tunc ꝑfectio simpliciter in aliquo, essꝫ formaliter per participationem ꝛ non formaliter in eo a quo participaret eam: immo perfectio talis in participante non esset per participationem illius perfectionis in causa. quia nihil est a quo fit participatio existentis nisi existens. q̄ omnia videntur absurda. Minor apparet. qꝛ alr̄ Ansel. nō ponēt talia eē in deo. qꝛ ꝺm eum monolo. 15. nihil tale ponēd ē in deo qȯ nō est meliꝰ ipm ꝙ n̄ ipm ac per hoc perfectio simplicit̄ Pꝫ etiam eadem minor. qꝛ quodlibꝫ tale ꝑ̄t eē formalit̄ infinitū. infinitas repugnat cuicunqꝫ qȯ non est perfectio simpliciter g̊ ꝛc̄. Ulterius ꝓbo ꝙ tales ꝑfectōes ex nā rei ante opus intellectus n̄ hn̄t idemptatem formalem. quia intellectus actu suo non potest causare nisi rl̄onem rōnis. Ex hoc. s. ꝙ est virtꝰ collatiua potens conferre hoc vt cognituꝫ ad illud. Quero igitur vtruꝫ veritas dicat precise illam ꝑfectōnem que est i re formaliter. aut precise illam relationem factam ab intellectu. aut vtrunqꝫ si precise relationem rationis. ergo non est ꝑfectio simplr̄. qꝛ nulla relatio rōis potest esse infinita. si eniꝫ relatio realis vt paternitas non est formaliter infinita q̄to magis illa relatō rōnis. Si ambo cum illa non sint vnum nisi per accidens qꝛ relatio ratōnis cum ente reali nūq̄ facit vnum per se. qȯ patet. qꝛ

multo minus facit vnum ente reali ens
rationis ꝙ passio cum subiecto. passio
enim consequitur subiectuz ex ratione
subiecti. nullum autem ens rationis cō
sequitur ens reale ex ratione sui. separa
igitur ista duo que concurrunt in isto
ente per accidens. ⁊ sequitur tunc ꝙ ve
ritas semper dicat precise illaz perfectō
nem in re ⁊ bonitas similiter. ⁊ tunc vl
tra cum nulla sit distinctio in re siue ſʒ
opinio. siue secundum expositionē opi
nio. sequitur ꝙ bonitas ⁊ veritas sint
formaliter synonima quod ipsi negant

Preterea. intellectus intuitiuus nul
lam habet distinctionem in obiecto ni
si secunduz ꝙ existens est. quia sicut nō
cognoscit aliquod obiectum nisi scōm
ꝙ existens ita non cognoscit aliqua di
stincta formaliter in obiecto nisi vt exi
stens. Cum igitur intellect⁹ diuinus nō
cognoscat essentiaz suam nisi intuitiua
intellectione: quecunqꝫ distinctio pona
tur ibi in obiecto siue sit distinctoꝝ ob
iectorum formalium siue vt rationum
causatarum per actuz intellectus sequi
tur ꝙ ista distinctio erit in obō vt actu
exn̄s est. ⁊ ita si ista est obiectorum for
malium distinctoruz: in obō erunt ista
formaliter distincta. ⁊ habet tunc ꝓpo
situz ꝙ distinctio talis obiectoꝝ forma
lium precedit actum intellectus. si autē
sit rationuz cātarum per actum intelli
gendi. igit intellectus diuinus cābit ali
quam intentōem in essentia vt rōnem
rationis vt existens. quod est absurdū.

Item arguit ɔtra illam expōnem. qꝛ
si de aliquo obiecto tātum natus ē ha
beri vnus cōceptus realis: nihil fac ali
quem conceptum realem illius obiecti
nisi faciat illum vnum. de essentia autē
diuina scōz eos tm̄ natus ē haberi vn⁹
conceptus realis. quia illa tm̄ nata ē fa
cere vnum conceptum realem. nata est
autem facere omnez realez qui de ipsa
haberi potest. alioqui esset imperfecti⁹
itelligibile ꝙ sit aliquod intelligibile cre

atum quod quidem est causatiuum o[...]
conceptus realis possibilis haberi d eo
igitur nihil faciet in itellectu aliquez cō
ceptum de deo nisi faciat illum vnicu[...]
⁊ ita cum creatura non possit causare
intellectu illum conceptum. quia ille c[...]
ceptus est essentie vt est. hec in se sub ꝓ
pria ratione. sequitur ꝙ per nullaz act[...]
onem creature possit haberi aliquis c[...]
ceptus naturalis de deo in ista vita.

Preterea. contra conclusionem in s[...]
quia si ista qualitercunqꝫ distinguan[...]
ratione non distiuguant ex natura r[...]
sine actu intellectus vel uoluntat. E[...]
hoc arguo distinctio precedens ratio[...]
primi distinctiui non est per tale disti[...]
ctiuuz. sed distinctio nature ⁊ intellec[...]
vel volitionis ⁊ itellectionis precedit [...]
tellectionem ⁊ volitionem que est p̄m[...]
distinctiuuz eorū que distinguuntur [...]
rōem. ergo illa distinctio nature ⁊ int[...]
lectionis vel volitionis ⁊ intellection[...]
non erit per intellectum. assumptuz p[...]
si enim nulla distinctio eorum prece[...]
ret non magis ista distinguerētur ista[...]
tellectione ꝙ natura vl volitione. qu[...]
quid aūt distinguitur intellectione vt[...]
oio indistincta a natura etiam distig[...]
tur natura. Et si dicitur q̄si cōtemne[...]
do istud argumentū forte ad cautela[...]
ꝓpter defectum respōsionis ꝙ si p in[...]
possibile esset sola intellectio per seip[...]
distingueret. non autem natura vel v[...]
luntas. Hec respōsio non sufficit. [...]
ꝙ tuncunqꝫ aliqua per impossibile se[...]
rent si eis separatis aliquid cōpetat v[...]
⁊ non alteri hoc non potest esse nisi p[...]
aliquā distinctionem formalem rōn[...]
istius a rōne illius. si igitur istis sepa[...]
ɔpetēt distinctio itellectui ⁊ nō nāe a[...]
qua ē distinctio hui⁹ ⁊ illi⁹ etiā qn̄ no[...]
sunt separata. Separa. n. per ipossibi[...]
albū ab albo nō poteris habē ꝙ alb[...]
sit cā alicui⁹ quin albū sit cā eiusdē. [...]
nulla est distinctio inter album ⁊ alb[...]
vn̄ nunꝙ esset h fallacia accn̄tis. ista [...]

llectōe diſtinguunt iſta intellectio eſt
atura.ergo natura diſtinguuntur niſi
tio intellectionis extranearet rationi
ature inꝙtuꝫ compantur ad 3[m].ergo
la extraneatio ꝑuenit aliquam diſtin
ionem rōnis ab illa inꝙtum compa
nt ad tertium.⁊ ita ꝑuenit diſtinctio
em rationum inter ſe.

Ad queſtionem

Rn̄deo ⁊ dico ꝙ inter perfectiones eēn
ales nō eſt tm̄ differentia rationis h°
t diuerſorum modorum ɔcipiēdi idē
biectū formale.talis eim diſtinctio eſt
ter ſapiens ⁊ ſapiētiaꝫ. ⁊ vtiqꝫ maior
ter ſapientiam ⁊ veritatem.nec ē ibi
tum diſtinctio obiectorum formaliū
intellectu.quia vt argutum eſt prius
a nunquam eſt in cognitione intuitia
ſi ſit in obiecto intuitiue cognito.
ſta etiam duo membra ꝓbantur per
tiones factas contra precedentē opi.
ſt ergo ibi diſtinctio tertia precedens
tellectuꝫ omni m q̊. Et eſt iſta ꝙ ſapi
tia eſt in re ex natura rei. ⁊ bonitas ē
re ex natura rei.ſapientia autem ī re
rmaliter non eſt bonitas in re. quod
obatur.quia ſi infinita ſapientia eſſꝫ
rmaliter infinita bonitas ⁊ ſapientia
cōmuni eſſet formaliter bonitas in
muni.infinitas eim non deſtruit for
aliter rationē illius cui additur.quia
quocunqꝫ gradu intelligatur eſſe ali
ua perfectio:qui tamen gradus ē gra
us illius perfectionis nō tollitur ratō
rmalis iſtius perfectionis ꝓpter iſtū
radum.⁊ ita ſi non includit formalit
t in cōmuni nec vt infinituꝫ in finitū
Qō autem non includat formaliter vt
cōmuni:hoc declaro.quia includere
rmaliter eſt icludere aliquid in ratōe
a eſſentiali.ita ꝙ ſi diffinitio includē
s aſſignaretur icluſum eſſe diffinitio
el pars diffinitionis.Sicut aūt diffini
o bonitatis i ɔmuni nō habet ſapien
iam in ſe ita nec infinita i finitam. Eſt
igitur aliqua nō idētitas formalis ſapī
entie ⁊ bonitatis inquātuꝫ earum eēnt
diſtincte diffinitiones ſi eſſent diffinibi
les.diffinitio autem nō tātum indicat
ratōem cauſatam ab intellectu:ſed q̊d
ditatem rei.ergo non eſt idētitas forma
lis ex parte rei. Et itelligo ſic.ꝙ intelle
ctus componens iſtam.ſapientia non ē
bonitas formaliter non cauſat actu ſuo
collatiuo veritatē iſtius compōnis.ſed
in obō inuenit extrema ex quoꝝ ɔpoſi
tōe ſit act⁹ verus. Et iſtud arg[m] de non
formali idētitate dixerūt ātiqui docto.
ponētes in diuinis aliquā eē predicatio
nē verā ꝑ idētitatē q̄ tn̄ nō eēt formalis
ita ɔcedo ꝑ idētitatē veritatē eē bonita
tē i re nō tn̄ formalr̄ veritatē eē bōitatē
Iſta ēt op. ɔfirmat auc̄te Dam̄. 4.c
ꝑallegato.⁊.c.9.vbi ipē vl't ꝙ inter oīa
noia ō deo dcā ꝓꝑꝗſſi[m] eſt q̄ ē.qꝛ eē di
cit q̊ddā pelag⁹ īfinite ſb̄e.ceta aūt vt di
xit.c.4.ſt illa q̄ circūſtāt nāꝫ. Iſtō n̄ vi
det niſi eēt aliq̄ diſtictō ex ꝑte rei. n̄.n.ē
pelag⁹ īfinite ſb̄e ꝑꝑ h° ꝙ mlt̄e rl'oēs rō
nis pn̄t circa ipꝫ cari.ita.n.pn̄t ꝑ actuꝫ
ite⁹ circa q̊dlꝫ cāri. Ɔōfirmat ꝑ Aug.
8.de tri.c.2.vbi ꝓbat ꝙ n̄ ē aliq̄d mai⁹
due ꝑſone ꝙ̄ vna.qꝛ nō aliq̄d veri⁹ que
ɔn̄a eēt iſta.ſi tm̄ eēt diſtictio rōnis int̄
ſapiaꝫ v̄itatē ⁊ magnitudineꝫ. nō vidēt
aliō arg[m] ꝙ̄ ſi ꝓbaret ſapia ḡ ſapiēs. vl'
eɔ°. Ad q̄d ēt doc.q̄ tenēt oppoſitaꝫ
opi.iplent tot q̄nīnos oſtēdēdo vnū at
tributū ex alio.ſi nō ē int̄ ea niſi dīa re
lationū rōnis tm̄mō.ita.n.ꝑfcē videret
de⁹ cognoſci ꝙ̄tū ad oēꝫ cognitionē rea
lē vl' ɔceptū realē vt cognoſcit ſb̄ attri
buto vno.ſic̄ ſi cognoſcat ſub rōe oiuꝫ
attributoꝝ.qꝛ cognitio pluriū relatio
nuꝫ rōnis nō fac̄ ad ꝑfectiorē cognitōeꝫ
realē habēdā de aliq̄. Silr̄ iuxta au
ctoritatē Dam̄. ꝑdcām ad q̄d aſſignāt
ipi ordinē attributoꝝ ꝙ̄ſi eēntia ſit fun
damtū ⁊ q̄dā ſt ꝓpinq̄ora eēntie q̄dā ꝓ
pinq̄ora emanatōib⁹.ſi tm̄ ſt rl'oes rōis
q̄s ēt ordo ꝑ ɔꝑatōeꝫ ad emanationes.

Similiter Augu. ꝯtra maximinū si
potes deū patrem concedere simplicez
⁊ tñ eē sapientem bonū ⁊ numerat ibi
multas tales perfectiones: quāto magis
vnus deus potest esse simplex ⁊ tñ trini
tas. ita ꝙ tres persone non sunt partes
vnius dei. arguit. n. ibi ꝙ si in eodem si
ne ꝯpositione ⁊ partialitate possunt eē
multe ꝑfectiones simplr. ergo mlto magis
possunt esse tres persone in deitate sine
compositōe ⁊ ꝑtialitate. Quod argu^m
eēt istud si attributa tm̄ differrent ꝑ re
lationes rationis ⁊ persone distinguerē
tur realiter. non. n. sequit si relationes
rōnis non faciunt ꝯpositionē in aliquo
ergo nec relatōes reales. Idem etiā Au
gu. 15. de tri. c. 3. dicit oīa ista eē equalia
nihil. n. est proprie sibi ipi equale. nihil
aūt est dicere ꝙ aliquid sb̄ vna rl̄oe ra
tōnis sit sibi equale sb̄ alia relatione ra
tionis. Hyll'. ēt. 12. de tri. c. 5. alloquens
deū patrem ait sic. perfecti dei qui ⁊ v̄
bum tuuz ⁊ sapientia ⁊ veritas absolu
ta generatio est q̄ in his eternaꝝ ꝓprie
tatū noibus nat' est. dicit igit ꝙ iste pro
prietates sūt eterne ⁊ in his natus est fi
lius de patre q̄si pater ꝑhabens ista cō
municet eam filio. si aūt eēnt tm̄ distin
cta rōne non viderent prius esse in pr̄e
origine ꝙ ꝓduceret filius. quicquid est
. n. ibi ꝓductum i esse rōnis ꝑ actum in
tellectus videtur eē productū a tota tri
nitate. ⁊ ita non eē in patre vt precedēs
origine filium q̄si notio precedēs origie
Ista aūt non idētitas formal' stat cū
simplicitate dei: qr hanc driam necesse
ē ponere inter eēntiam ⁊ ꝓprietatez. sic
supra. dis. 2. q. vlti. ostensum ē. ⁊ tñ pro
pter hoc nō ponit ꝯpositio in ꝑsona. si
milit ista distinctio formalis ponitur in
ter duas ꝓprietates in patre innascibili
tatē. s. ⁊ paternitatem. que fm Aug. 15.
de tri. c. 6. non sūt eadē proprietas: qr n̄
ē eo pater quo ingenitus. ergo si in vna
persona pn̄t eē due ꝓprietates sine ꝯpo
sitione mlto magis vel saltē equalr pn̄t
eē plures perfectiones eēntiales in deo
non formaliter eedem sine compositōe
qr ille ꝓprietates in patre nō sūt forma
liter infinite. essentiales aūt perfectiōes
sūt īfinite formalr. ergo quelz eadē cuilibz.

Contra istam solu

tionez sunt tria dubia. ꝑmo n. videtur
ꝙ non saluet simplicitas diuina: qr ex
quo ponit essentia q̄si fundamentum ⁊
ista q̄si circunstantia eēntiaz videtur q
ista se hn̄t vt actus ⁊ forme respectu e[s]
sentie diuine. 2^m dubiū. qr Aug. 7°.
de tri. c. 5. vbi negat idētitatez deitati[s]
⁊ p̄nitatis. nō eo inquiens pater q̄ deu[s]
sicut nec eo verbū q̄ sapia: ita concedi[t]
idētitatem magnitudinis ⁊ bonitatis [⁊]
perfectionū essentialiū: quia dicit ꝙ e[o]
magnus q̄ deus ⁊c̄. ergo sicut ibi idētitat[e]
negat ita cōcedit hic. non aūt negat ib[i]
nisi idētitatē formalem. ergo illaz co[n]cedi[t]
hic. 3^m. qr sic non esset bonitas reali[ter]
infinita nisi eēt realiter eadez sapienti[e]
ita videt ꝙ rō bonitatis nō sit infinit[a]
formaliter nisi sit formalr eadē rōni s[a]
pientie. ergo ꝓpter eandem rōnem ꝓpte[r]
quā ponis veram idētitatem inter ist[a]
deberes ponere idētitatem formalē r[a]
tionis ad rōem. Ad ista ad ꝑmam
Rn̄deo ꝙ forma in creaturis hz aliquid
imperfectionis. s. qr est forma informā[s]
aliquid ⁊ pars compoiti. aliquid ēt h[z]
qd̄ nō est imꝑfectionis. sz consequit ea[m]
fm suā rōem essentialem siue formale[m]
. s. ꝙ ipa sit quo aliquid est tale. Exem
plū sapientia in nobis est accn̄s hoc e[st]
imperfectionis. sed ꝙ ipa sit quo aliq[uis]
est sapiens hoc nō est imperfectionis: [s]
essentialis rōnis sapie. In diuinis autē n[i]
hil est forma fz illā duplicem rōem in
perfectionis. quia nec informans nec ꝑ
est. tñ ibi sapia inq̄tuz est q̄ illud in qu[o]
ipa est ē sapiens. ⁊ h° non per aliquam
ꝯpositionē sapie ad aliquid q̄i subiecti
nec q̄si sapia illa sit pars alicui' comp[o]
siti: sed per verā idētitatē qua sapia ill[a]

sit pars alicuius compositi. sed per ve-
ram idemptitatem q̄ sapientia ꝓpt̄ sui
infinitatem perfectam ꝑfecte est idē cui
libet cum quo nata est esse. Sed ob
ijcies quō est aliquid formaliter sapiēs
sapientia. si sapientia non est forma ei⁹
Rn̄. corpus est animatum quasi deno
minatiue. quia anima est forma eius.
hō ōr animatus non denominatiue. sꝫ
eēntialit̄. quia aīa est pars ei⁹ ꝛ aliq̄d
eius. non igitur requirit̄ aliquid eē for-
mā informantem aliq̄d ut ip̄m sit tale
per ipsum. quia forma non est forma i
formās totū qȯ tn̄ ōr formalit̄ tale per
ipsam. si igitur veriori idēptitate esset
aliqua forma idem alicui ꝙ sit idēpti-
tas eius ad informatum vel ad totum
cuius ē pars sufficeret illa idētitas ad h̄
ꝙ illud tali forma eēt tale. ita ē in ꝓpo
sito. Et tūc si queres vtꝝ a p̄mo ac
tu posset eē aliqua abstractio forme.
Dico ꝙ non ē ibi abstractio forme vt i
formantis vel ut partis ab informato l'
a toto. sꝫ ē ibi abstractio forme inꝙtū
per eā aliquid ē tale precise accepte non
cōsiderando idēptitatem eius ad illud
quod ē tale per ipsam. Ad scōm du
bium qȯ videt̄ habere difficultatem ex
verbis Aug⁹. dico ꝙ dupliciter vel tri
pliciter eodem deus est sapiens ꝛ mag-
nus ꝛ tamen non sic eodem est deus et
pr̄. vno mō qꝛ sapientia ꝛ magnitudo
sunt perfectiones eiusdē rationis hoc ē
q̄dditatiue. quia quicquid perficitur is
tis perfectionibus perficit̄. nō vt ratōni
bus suppositi. sed ut rationibus q̄ddita
tiuis. non sic autē paternitas ꝛ deitas
sunt eiusdē rōnis. Sunt etiam aliomō
eiusdem rationis sapientia ꝛ bonitas.
qꝛ perfectiones simpliciter. n̄ sic autem
paternitas ꝛ deitas scōo mō qꝛ magni
tudo ē eadem deitati in quolibet. pꝛ̄ni-
tas non sed tm̄ in vno supposito.
Tertio modo qꝛ boītas ꝛ magnitudo
ꝛc̄. huiusmodi sunt eadē quasi idēpti-
tate mutua. quia vtrunqꝫ est formalit̄
infinitum ꝓpter quam infinitatē vtrū
qꝫ ē idem alteri sed paternitas ꝛ deitas
non sunt eadem sic mutuo. qꝛ vnū eo
rum nō est formalit̄ infinitū. sꝫ tm̄ dei
tas ē formalit̄. ꝛ propter istā infinitatē
pꝛ̄nitas ē sibi idēꝫ nō eꝯ⁰ sic. Ad formā
ꝰ ꝯcedo ꝙ eo mō est bon⁹ ꝛ sapiēs quō
nō eodē est deus ꝛ pr̄. qꝛ eodē est bon⁹
ꝛ sapiēs. eodem. s. in quolibet supposi-
to. ꝛ eodē quasi idēptitate mutua. non
sūt aūt sic eadē in q̊lꝫ pr̄nitas ꝛ deitas
eodē sil'r. i. ꝑfectione eiusdē rōis ē bon⁹
ꝛ sapiēs. qꝛ q̄dditatiue est bon⁹ ꝛ sapiēs
n̄ sic eodē est deus ꝛ pꝫ. qꝛ non est vtrū
qꝫ q̊ ibi eēntialis ꝑfectio illius cuius est
quia lꝫ q̄dditas pat̄nitatis maneat ibi
tamē illa q̄dditas nō ē rō q̄dditatia sim
plicit̄ suppositi alic⁹ sed rō ꝑsonal' eius
dem. Ad 3ᵐ ꝯcedo ꝙ rō sapie ē infinita
ꝛ rō bonitatis ꝛ iō hec rō est illa ꝑ idēp
titatē. qꝛ oppoitū nō stat cū infinitate
alteri⁹ extremi. tn̄ hec rō non ē formali-
ter illa. n on. n. sequit̄ est vere idē alteri.
ꝰ formaliter idem eidem. est enim v̉a
idemptitas. a. ꝛ. b. absqꝫ hoc ꝙ. a. iclu
dat formaliter rationem ipsius. b.

Ad argumentum

pꝛicipale qȯ sumit̄ de auc̄te aug'. 15. de
tri. Rn̄. ꝙ in creatura nō est aliqua v̉a
ꝑdica⁰ in abstracto per idēptitatē q̄ nō
sit formal'. ꝛ iō nūꝙ fuit tradita logica
in creaturis de predicatōe alia formali
ter per idēptitatē. In diuīs aūt ē v̉a ꝑdi
catio per idēptitatē in abstracto ꝛ tn̄ n̄
ē formal'. Ratō h⁹ differētie ē ista vt pu
to. qꝛ ꝯcipiēdo abstractū vltīa abstrac-
tōe ꝯcipit̄ q̄dditas absqꝫ hitudiᶜ ad qȯ
cūqꝫ qȯ ē extra propꝛiā rōeꝫ quiddita-
tis sic igit̄ ꝯcipiēdo extrema nulla erit
veritas vniēdo ea nisi ꝑcise quidditas
vni⁹ extremi sit eadē quidditati alteri⁹
extremi h⁰ aūt nō ꝯtigit in creaturis qꝛ
ibi abstrahēdo illas realitates que sūt
i eodē puta realitatē generl' ꝛ differētie

⁊ considerando eas precisissime vtraq̃ est finita ⁊ neutra pfecta eadẽ alteri nõ enim sunt modo eadẽ int̃ se nisi ꝓpter 3^m cui sunt eadem. ⁊ iõ si abstrahãtur nõ a 3° remanꝫ cã idẽptitat̃ eoꝝ. ⁊ iõo nec cã veritatis ꝓpõnis vniẽtis ext̃ma illa. hec igit̃ ẽ falsa aialitas ẽ rõnalitas ⁊ ecõuerso ⁊ hoc quacũq̃ predicatõne q̃ꝛ non tm̃ extrema sũt formalit̃ eadeꝫ sꝫ nec vere eadẽ. q̃dditas. n. hec precise ẽ põlis ad q̃dditatẽ illã ⁊ nõ ẽ eadẽ illi nisi ꝓpt̃ idẽptitatem ad tertiũ a quo abstrahũtur. ḡ abstractio illa tollit cãꝫ vitatis affirmatiue vnientis ea. Oppo^m est in deo. q̃ꝛ abstrahẽdo sapiam a q̃cũ q̃ꝫ qd̃ ẽ extra rõeꝫ sapientie ⁊ bonitatẽ similiter abstrahendo a quocũq̃ qd̃ ẽ extra ei⁹ rõeꝫ formaliter remanꝫ vtraq̃ quidditas precise sũpta formaliter infinite ⁊ ex hoc infinitas ẽ rõ idẽptitat̃ eoꝝ facta tali abstractõne precisissima remanet rõ idẽptitat̃ extremoꝝ. nõ. n. hec erãt eadẽ precise propter idẽptitatẽ eoꝝ ad 3^m a quo abstrahuntur sed propter infinitatẽ formalẽ vtriusq̃. Et qd̃ ista sit rõ predicatõis ꝑ idẽptitatẽ sig^m est ex hoc q̃ non concedit̃ ista p̃nitas in diuinis est spiratõ actiua neq̃ vt vera formaliter neq̃ vt vera per idẽptitatẽ neq̃ p̃nitas ẽ innascibilitas ⁊ ecõ. sicut ista conceditur p̃nitas ẽ deitas ⁊ ecõ ⁊ rõ vi q̃ abstrahẽdo p̃nitatẽ ⁊ innascibilitatẽ ab eẽntia siue a suppoito neutꝝ ẽ formaliter infinitum. ⁊ iõ neutruꝫ in sua rõne sic abstractũ includit rõnẽ idemptitatis eius ad alteꝝ. ⁊ iõ neutrũ sic abstractũ de altero vere predicat̃. sꝫ sic abstrahẽdo deitatẽ ⁊ p̃nitatẽ q̃tuncũq̃ remanet adhuc alteꝝ extremum formalit̃ infinitũ. que infinitas ẽ ratõ sufficienter idẽptitatis extremoꝝ. ⁊ iõ remanet ratio idẽptitatis eoꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs ratio veritatis cõpositionis affirmatie In ista aũt deitas ẽ bonitas remanꝫ infinitas nõ tm̃ in vno extremo sꝫ i vtroq̃. ideo eẽt hic veritas ꝓpter idemptitatem inclusam virtualiter in utroq̃ extremo. Ex isto ⁊ rñsione ad dictum August. ꝑus adductum in secunda dubitatõe pꝫ illud qd̃ supponebatur ꝑus in questione de genere i responsione ad argumenta scd̃e opi. quõ. s. maneãt tm̃ duo modi predicãdi in diuinis. q̃ꝛ ⁊ si ꝑ idemptitatem relationes transeant in eẽntiam siue substantiam tñ non ita sicut predicata essentialia. quia omnia eẽntialia magis dicũt perfectiones simpliciter quiddiratiuas. rõ autem ꝑsonalis nõ dicit perfectionem quidditatiuam ⁊ ideo omnia eẽntialia magis reducũtur ad vnum modum predicandi inter se q̃ personalia reducantur ad vnuꝫ modum predicandi cum eis. Et ſm h⁹ꝑo sunt dici duo modi predicandi manentes in diuinis non tm̃ propter modos concipiendi ipsa predicata. sed aliquo modo propter realitatem eorum que predicantur.

De immutabilitate dei de qua tractat magister in scd̃a pte di. tñ videtur posse concludi ex simplicitate dei de qua q̃situ est supra. Queritur vtꝝ solus deus sit immutabilis q̃ non q̃ꝛ si eẽt immutabilis. ḡ immutabiliter se hꝫ ad illud ad qd̃ immediate se hꝫ. illõ aliõ ẽ imutabile probatio ꝑme consequentie. q̃ꝛ immutabile qd̃ est ex se primum agens nõ potest diuersimode se hr̃e ad effectũ suuꝫ. q̃ꝛ si q̃ñq̃ agat q̃nq̃ nõ. videtur esse ex mutatione sui. non enim hoc põt poni propt̃ nouã approximationem passi. vel ammotionẽ impedimẽtoꝝ. q̃ꝛ actio ꝑmi agentis non requirit ista. pro. scd̃e ꝯñtie. ad qd̃cũq̃ necessarium necessario se hꝫ illud ẽ necessariuꝫ. Oppo. Aug. 7. de tri. c. 6. ois creatura mutabilis sol⁹ de⁹ imutabilis. ⁊ ad Thy. vl. sol⁹ deus hꝫ imortalitatẽ. qd̃ aug. exponẽs de tri. li. ꝑ°. c. ꝑ° dicit q̃ vã imortalitas imutabilitas est

Huius exclusie de

qua queritur pars affirmatiua probat
a pho. 7. phy. per hoc quod omne qd
mouetur mouetur ab alio. quod pro-
batur. quia quiescente parte quiescit to-
tum ⁊ non est procedere in infinitum
in motis ab alio. q tunc posset fieri ex
eis vnum infinitum mobile qd moue
retur tempore finito. qd est improbatũ
6. phi. ⁊ prius dis. 2. q. pma in responsi
one ad vltimum argumentum. opor-
tet igitur stare ad aliquod mouens qd
non mouetur ab alio. ⁊ p ɔñs omnino
non mouetur. Probatur etiam ab eo
8. phisi. illa conclusio per diuisionem.
mouentiũ ⁊ motorũ nãlit vel violent
⁊ qd ultimo oz stare ad aliqd mouens
qd ñ mouet ex se p se ⁊ pº. ⁊ vlteri9 ẽt oz
star ad aliqd simplr imobile. Sz pces-
sus isti qui st pncipales in duobus li.
s. 7. ⁊ 8. phy. indigent maiori expõne
ad hoc vt rões ille oñdãt valere. ⁊ si
forte valeãt tñ diminute cõcludũt. sic a
lias oñdetur. forte nõ plus cõcludũt ni
si q pmũ nõ mouet vt corpus vel ut v
tus in corpe sic aia mouet p accñs i cor
pore moto. Jõ nõ insistẽdo mõ circa d
claratõnẽ illarũ rõnũ oñdo bĩ istã ptẽ
eẽ verã ex simplicitate dei. q si de9 ẽ p
fecte simplex ut pbatũ ẽ ex ifinitate. iõ
nõ põt mutari ad aliq formã q in ipo
recipiat. q ẽt ẽ nece eẽ vt pbatũ ẽ ex p
mitate efficiẽtie. di. 2. q. pª. iõ nõ pt mu
tari ab eẽ in nõ eẽ vl a nõ eẽ in eẽ q mu
tatio dr versio a Dam. Oi igitur imu-
tatione siue substantiali siue accidenta
li dr deus simpliciter immutabilis.

Sed pars negatiua

illius exclusiue. s. q nihil alio a deo ha
beat immutabilitatem habeat maiorẽ
difficultatem. Circa istam partem
phy. a theologis discordãt ⁊ ecõuerso.
Ad quod considerandum primo opor
tet videre que fuerit intentio philoso-
pho. ⁊ que motiua p eis ⁊ que sunt ra
tiones contra eos. Quantum ad pri-
muz specialiter de intentione Arl. ⁊ A
uicen. dicitur q. x. modis pt aliquid se
habere ad eẽ. sed ad propositum suffi-
ciant tres modi. potest eniz aliquid ali
ud a deo puta intelligẽtia alia a prima
tripliciter poni esse. vno modo q ex se
formaliter sit necesse esse. sed ab alio cã
liter. Secundo modo q ex se formalit
sit necesse. sed ab alio dependenter. sic
q propter ordinem essentialem contra
dictio esset secundum esse sine primo.
⁊ nõ econuerso. ⁊ silr tertium sine secũ
do sed nõ econuerso. ⁊ est ordo inter p
fectius ⁊ minus pfectum non inter caz
⁊ causatum. tertio mõ aliquid hz eẽ ex
se formaliter possibile necessario autẽ
ab alio est. quia illud aliud necessario
causat. Istorum triũ modorum pri
mus modus includit contradictõnem
vt dr. ⁊ illũ non posuit phus. q nõ vi-
detur verisimile contradictoria posuis
se. q includat ɔdictõnẽ pz. q qd est cã-
lit ab alio ẽ ex se nõ ens. ⁊ de se ẽ possi-
bile alit impossibile caret. Sz qd est ne
cesse eẽ nullo modo est possibile. g incõ
ueniẽs est dicere Arl. hũc modũ posuis
se de sbstãtijs separatis ppt ɔdictõnem i
inclusã. q etiã negauerit ttiũ modũ p
bat q etiã includit ɔdictõnez. Confir
mat etiã hoc. q cõmentator. 12. meta.
in qõne Johãnis grãmatici vult quod
motus cũ sit de se possibil põt ab alio
perpetuari quia habet eẽ ab alio. sub-
stãtia aũt possibilis non potest ppetua
ri. g substantia perpetua non est neces
saria ab alio. Item ut dicit ɔmẽ. p. ce.
⁊ mundi super illud impossibile est vt
non generabile cadat sub corruptione
exponens illud dicit q si inueniret ali-
quod generabile eternum. possibile eẽt
vt natura possibilis transmutaretur in
necessariam. Ulterius imponitur
phi. q voluit ibi p. celi ⁊ mũdi q que
libet substãtia habet suũ eẽ ex nã sua

hec semper hec q̄nq̄ꝫ: ita ꝙ hec necessa° semꝑ est. hec necessario q̄nq̄ꝫ nō est. nec aliter posset esse nisi vna natura muta‑retur in aliaꝫ. vel ꝙ due nature ꝯtrarie sunt simul in eodem. vt in eodē lib. p° ꝺ ce. ⁊ mun. 12. metha. deducit Aristo. ⁊ ꝯmen. Item ex istis. s. primo celi ⁊ mū. ⁊ 12. metha. ostendit ꝙ negauit primuꝫ mo^{m} supra. qꝛ esse sb̄e separate vl' neces‑sarie attribuit nature eius intrinsece. ⁊ ita nihil perpetuum ponit causatū nisi motū in celo ⁊ mediāte illo indiuidua generabilia ⁊ corruptibilia fieri que nō sunt necessaria licet spēs eorum sint ne‑cessarie. Ex quo posuit aliquē ordinem reꝝ concluditur ꝙ hoc est scd̄m 2^{m} mē‑brum vel ſm mo^{m} 2^{m}. sed in icorrupti‑bilibus dixit species necessario eē in vno idiuiduo. sꝫ in corruptibilibus spēs di‑xit necessario esse in pluribus indiuidu‑is ⁊ diuersis. ꝙ spēs de se sunt nc̄cio in‑corruptibiles. tamē per accn̄s corrupti‑biles: sicut elementa ſm se tota ponit in corruptibilia tota sed scd̄m ꝑtes corru‑ptibilia.

Contra istam opi.

que imponit ista Aristo. arguit ꝓmo ꝙ nō negauerit primū motū hoc videtur ex intentōe eius 2° metha. sempiternoꝝ principia verissima eē necesse ē qꝛ aliȷ̄s sunt cā veritatis. vnūquodq̄ꝫ aūt sic se hꝫ ad esse sicut ad veritatē. pꝫ etiā scd̄m ip̄m ꝙ oē sempiternū est necessa^{m} ex p° ce. ⁊ mun. ⁊. 9. metha. c. penult. Iteꝫ 5° metha. nihil ꝓhibet quorūdam nc̄cio rū esse alteras cās. c. de nc̄cio. si tam̄ de rōe causati esset possibilitas repugnans necessitati sicut arguit dicta opi. cōtra‑dictio esset alicu' necessarȳ esse aliquā cām. Item 12. metha. concludit vni‑tatē vniuersi ex vnitate finis. g° oē aliud ab isto fine est ad ip̄m vt ad finē. sꝫ cui' cunq̄ꝫ est cā finalis eius est causa suffici‑ens. g° ⁊c̄. ꝓbatio vltime ꝓp̄onis. finis non est causa nisi inq̄tum mouet effici‑ens ad dandum esse. mouet inquaꝫ vt amatum ⁊ desideratuꝫ. hoc pꝫ ex rōne finis 5° metha. c. 2. ꝓpter quē finē agēs agit ꝓpter quem. s. finem amatuꝫ agēs dat esse aliȷ̄ ad ip̄m ordinando. Iteꝫ ꝯmen 12. metha. ꝓcedit ꝙ est ibi cā ⁊ cā‑tum sicut intellectū est causa intellectio‑nis. ⁊ Aristo. dicit ꝙ mouet sicut ama‑tū ⁊ desideratum. balneuꝫ vt in mente mouet ſm ꝯmentatorem effectiue. Iteꝫ saltem obiectuꝫ q̄tū ad intelligere mo‑uet effectiue. g° ⁊ ad esse. qꝛ iponitur phi‑losopho ꝙ posuit vnāquanq̄ꝫ sb̄arum istarum esse suū intelligere. Itē Aui‑cen. expresse ponit necessarium ab alio causaliter. g° si nō in hoc vidit contradi‑ctionem quare debet negari ab Aristo. ꝓpter cōtradictionem quam tu ponis

Item ꝯmen. de sb̄a orbis. c. 3. corp' celeste non indiget virtute mouente i lo‑co tm̄. sed etiam virtute largiente in se ⁊ in sua substātia ꝑmanentiā eternā ⁊c̄ ⁊ sequitur post de opi. Arist. dixerunt quidam ip̄m non dicere cām agentem totum. sꝫ cām mouentem tm̄. ⁊ illud fu‑it valde absurdum eis. Rn̄detur ab eis. ꝙ qui ponunt fundamenta falsa ex rōnibus visibilibus ꝯtingit ꝙ postmodū contradicant eisdē ex rōnibus veris.

Contra. ostendisti Aristo. negare ꝓmuꝫ mo^{m} qꝛ videtur includere cōtradictio‑nē. ⁊ nunc concedis ip̄m sibiip̄i contra‑dicere. sed rōnabilius videtur sibi non imponere contradictoria sꝫ ꝙ dicat ꝯse‑quēter ad an̄s falsum concedendo cōse‑quens falsum. Item ꝙ non posuerit 2^{m} mo^{m} quē iponis ei. videtur ꝑꝑ ratio‑nabilitatem illius mōi probo. nihil de‑pendet ab alio in essendo a quo nō hēt eē ⁊ ita nec in ꝑmanēdo ab alio a quo non habet permanentiam: quia ab eo‑dem habet esse ⁊ ꝑmanentiam. Nec est simile de figuris ⁊ numeris. qꝛ ibi prior licet non sit causa effectiua posterioris ē tamen causa materialis sicut pars que est potentia in toto. in ꝓposito aūt nō

potest poni causalitas nisi efficientie ⁊ finis ſm Ari. Quod etiã imponit ari. de necessitate spẽrum in corruptibilib⁹ in diuersis indiuiduis non est verũ. qꝛ intellexit necessitatem motus celi esse ⁊ ita productionẽ indiuiduoꝝ quãdo eẽt talis vel talis approximatio agenti ad passum necessitas. n. est conditio existẽtie non igitur conuenit spẽi nisi in indiuiduis. nec est simile de elemento ſꝫ totũ ⁊ ſm partem. nam elementum totũ est singulare ꝑ se existẽs ⁊ principal' ps vniuersi. Quod etiã imponitur sibi ꝙ nulla substantia est ab alio effectiue videtur manifeste falsum de generabilib⁹ generatio. n. est ad substantiam. ergo ipsa generatione substantia accipit esse q̃ prius non fuit. ⁊ ita eius qđ ꝓducitur est cã efficiens. nihil enim se ipsum producit ad esse. Item si corruptibile ex cã intrinseco qñqꝫ necessario non sit vt sibi imponitur. ergo a se corrumpetur sine corrumpente exteriori. Imponitur etiam auicen. tertius modus ⁊ ꝓbatur ex 6. metha. vbi dicit ꝙ cãtum q̃tum ex se inest ei ut non sit. q̃tum vero ad suam causam est ei ut sit. quod autez est ei ex se apud intellectũ prius est non duratione eo qđ est ei ex alio. Et hoc apud sapientes vocatur creatio dare scilicꝫ esse rei post non esse absolute. Contra ip̃m arguitur. qꝛ iste modus includit cõtradictionem. quia si per impossibile poĩt non esse sequitur non tantum falsum. sed etiam impossibile ſm ipsum. s. cãm necessariã non necessario causare ⁊ dare esse.

De intentione istorum phoꝝ

Ari. ⁊ auicen. nescio. sed nolo eis imponere absurdiora quã ipi dicant. vel q̃ ex dictis eoꝝ necessario seq̃tur. ⁊ ex dictis eoꝝ volo rõnabiliorem intellectum accipere quẽ possuꝫ. Rñdeo igitur ꝙ arist. simul. ⁊ auicen. posuerũt deũ necessario se habere ad alia extra se. ⁊ ex hoc sequitur ꝙ qđlibet aliud necessario se hꝫ ad illud ipsum qđ quasi imediate cõpatur ad ipꝫ vel non mediante motu qui ex vniformitate in toto ponit difformitatẽ in ꝑtibus mobilis. ⁊ mediãte motu generabilia ⁊ corruptibilia difformit' cõpantur ad ip̃m. Tenẽdo illud falsũ fundamẽtum. s. arist. ponendo ipꝫ eẽ cãm neccĩã nõ videt cõtradicere sibi ponẽdo cãtũ necessarium vt vult. 5. metha. c. de neccĩo. ꝙ quorũdã neccĩoꝝ ẽ alia cã ⁊. 8. phi. ⁊. 2. metaphi. sempiternoꝝ principia sp eẽ verissima necesse ẽ vt argutũ est. ⁊ ita ñ ponit ñ tm̃ 2m modũ sꝫ etiã pmũ modum Auicen. aũt videtur stati ꝯdicere sibiip si ponẽdo illud eẽ possibile. qꝛ tũc necessariũ nõ necessario cõpat ad illud. Sꝫ arguit ꝑ Auicen. si ẽ ab alio. ergo in ꝯceptu quidditatiuo eius nõ cadit eẽ. ergo ẽ de se possibile eẽ ⁊ nõ exñs. sicut hũanitas non est de se vna nec plures. Concedit de isto modo possibilitatis que. s. possibilitas non est nisi ꝙ ordine nãe hoc ẽ cã hoc est capax huius ⁊ non ẽ illud quidditatiue. Et ex hoc patet Rñ. ad argum factũ ꝯtra auicen. quasi cõtradicat sibi qꝛ non sequitur posse nõ eẽ. nec potest poni icẽ. sicut nec ens nõ eẽ vnũ. Et sic Ari. cõcederet possibile qđ est necessarium ab alio. sꝫ possibile põ ante actum iprobat p̃. ce. ⁊ mun. Itaqꝫ cõcordãt Arist. ⁊ auic. in sequentibus ex vno pncipio falso in quo concordãt ꝙ deus necessario se habet ad quodlibꝫ qđ est extra se ad quod imediate vel mediante immutabili comparatur. Ad illa que adducebantur prius ad ꝓbandum qđ arist. negaret primum modum. ad pm quod nititur probare contradictionez forte diceret aristo. possibile obiectiue nõ repugnare necessario si ꝓducẽs necessario ꝓducit non eniꝫ requiritur ꝙ re aliter posset eẽ nõ tale. sꝫ ꝙ ordie nãe ꝑintelligẽdo nõ tale. Hoc ꝓbatur per confirmationem argumenti quod ad-

ducebatur ab Henrico q̄ est ꝙ de essen tia diuina quasi de potentia subiectie ſm ipsum generatur filius. certnm est enim ꝙ ista potentialitas quasi subiec tiua non prohibet necessitatem nec q̄si potentia obiectiua filij. quia generans necessario generat. Ad illud quod ad ducebatur de primo celi ⁊ mundi. q̊ vna natura mutaretur in aliam potest dici ꝙ substantia habet esse permanēs ⁊ ideo non datur sibi semper nouum ⁊ nouuꝫ eē. ergo a causa necessario cān te ſm eum datur sibi natura necessaria formaliter. ⁊ si posset nō eē mutaretur eius natura. Per idem patet ad illud 12. metha. de motu. quia cum sit de se possibilis nō solum pōt ꝓpter hoc ab alio perpetuari quia ab alio est. sed qꝛ cum hoc semper habet esse nouum. et ita nunꝙ formam que est necessitas lꝫ necessario semper sit quia mobile to^m necessario vniformiter se habet ad dās esse vniformit' necessario ſm istos.

Et hec habitudo necessario vniformis mobilis ad mouēs ē cā motū necessa rio fieri. lꝫ mot' nūꝙ habeat eē forma liter necessariū. Est etiā hic nc̄citas ine uitabilitatis sine necessitate imutabili tatis in motu sed ex necessitate imuta bilitatis in cauſ ipsius motus. Ita ꝙ vtraqꝫ auc̄tas ꝑ hoc soluit. Sꝫ ꝑmanēs si ē nc̄ciū sil' hꝫ eē q̄ ē formalit' nc̄cium. ⁊ ita si sit corruptibile ꝯdictō erit n̄ sic motus. Uel argu^m Arl. ꝯ platonem p̊. celi ⁊ mūdi ꝓcedit ex suppōne nc̄cij agētis. ⁊ tunc sic deduco. si celū pōt ꝑ petuari ⁊ ab agente nc̄cio. g̊ nc̄cio ꝑpe tuabitur. huic aūt nc̄cio repugnat act' iste corrūpetur. g̊ ⁊ pō ad illū actū. qꝛ cuicunqꝫ nc̄cio repugnat actus eidē ne cessario repugnat potētia ad illū actuꝫ lꝫ nō cuicūqꝫ contingenti. g̊ nō stat po tētia ad corruptōnē nisi stet potētia ad obā simul. ⁊ ꝑ hoc tꝫ illa ꝯn̄a de possi bili posito in esse. nā ex pōne possibilis in eē non sequitur impossibilitas. nec noua impossibilitas alicui necessario.

Quātuꝫ ad secundū ꝑncipale ꝓ ista conclusione q̄ dc̄a ē eē intentio amboꝝ Arl. ⁊ Auicē. arguo sic. in omni differentia entis necessitas est perfectiō contingētia. ꝓbatio. qꝛ ne cessitas est perfectio in ente in se. g̊ i oi differentia entis. g̊ in illa differentia en tis que est cā necessitas est perfectior cō tingentia. perfectissima igitur causa nc̄cio cāt. Respōdetur ꝙ nc̄citas est ꝑfe ctior conditio vbi est possibilis. ē aūt i cōpossibilis rōni cāe vt cā. quia sic loq mur ⁊ non de eo q̊ est cā. Cōtra h' in multis diuisionibus entis alteꝝ diui dens ē perfectum alteꝝ imperfectum. ⁊ extrema illa q̄ sunt perfecta in diuerſ diuisionibus aut necessario concomi tāur aut cōpatiūtur se. Exēplū si diui datur ens per finitū ⁊ ifinitū. per neces sariū ⁊ possibile. per potentiam ⁊ actū actus nc̄citas ifinitas aut necessario se cōcomitātur aut compatiūtur se. g̊ cū in diuisione entis per cāꝫ ⁊ causatuꝫ cā sit perfectius extremū. cōcomitabitur cum eo q̊cunqꝫ perfectius diuidēs ens aut poterit stare cum eo. ⁊ per cōseq̄ns necessitas. Preterea si primū cāns nāli ter cāret. causaret necessario ⁊ tunc da ret necessitatē suo causato. sed nulla ꝑ fectio tollitur a causato propter modū causandi ipsius causantis eque ꝑfectuꝫ cāre autē volūtarie non est modus cān di minus perfectus ꝙ causare naturali ter. g̊ ꝓpter hoc quod est causare volū tarie nō tollitur necessario aliqua ꝑfec tio effectiui. ergo cā causans voluntarie potest dare necessitatem effectui. Con firmat rō. qꝛ si cāret nālit' posset ꝓducē plures dr̄ias entis. s. possibile ⁊ necessa riū si ergo causās voluutarie nō posset cāre nisi tm̄ ens contingens videretur eē causa imperfecta quia tūc causalitas ei' n̄ se extēderet ad tot effect' ad q̊t se extēderet si nālit' cāret. Itē aliq̄ cāt ne

cessario causat .ergo prima causa ne-
cessario causat suum cãtum .añs videt
manifestum ꝓpt̉ multas causas nãles
que necessario causant suos effectus. cõ
sequentiam probo. quia in essentialiter
ordiatis posterius non potest habere ne
cessitatem nisi prius habeat esse necessa
rium. connexiones autem causatorum
ad suas causas sũt eẽntialiter ordinate.
ergo nulla talis connexio est necessaria
nisi illa q̄ ẽ ꝑmi cãti ad suã cãz sit nccia

Contra istaz cõclu

sionem in qua communiter concordãt
phi ꝙ prima causa necessario ⁊ natura
liter causat primum causatum. arguit
sic. Primum eni agens nullo modo
per'icitur aliquo alio a se. agens natu
rale aliquo modo perficitur sua ꝓduc
tione vel producto. ergo ⁊c̃. minor ostẽ
ditur. quia agẽs naturale agit ꝓpt̉ finẽ
ex secundo phy. sed nihil videtur agere
propter finem quo nullo modo ꝑficiat

Sed ad istud primo respondetur se-
cundum intentionez Auic̾. 6°. metha[e].
c. vlt̾ ꝙ agens perfectum agit ex libera
litate. hoc est non expectans perfectio
nem a producto sicut exposita est inten
tio liberalitatis. dis. 2[a]. questione de ꝓ-
ductionibus. Negandum igitur videt
ꝙ assumitur. s. ꝙ agẽs naturale perficit
eo quod producit quia hoc non est nisi
in agentibus naturalibus imperfectis.
⁊ cum adducitur ꝙ agẽs nãle agit ꝓpt̉
finem non oꝫ ƀꝫ phos agẽs primũ nãle
agere ꝓpter aliud q̄ꝫ ꝓpter se. sꝫ ꝓpt̉ se
ipꝫ vt ꝓpt̉ finẽ nec oꝫ ipꝫ ꝑfici illo fine
sꝫ eẽ nãliter illũ finem. Alia etiã rñsio
hẽtur ab Auic̾. ꝙ sicut aqua ex se ipsa
est frigida ꝯsequitur aũt eã ꝙ infrigidet
aliõ a se ita ꝑmum agens si ponatur nã
le agens scđm eos ex se ipso erit ꝑfec-
tum sꝫ perfectionem eius ꝯsequetur ꝓ
ducere ꝑfectionẽ i alio. ita tamen ꝙ illa
ꝓductio perfectionis in alio nõ sit finis
ei⁹ sic nec finis aq̄ ẽ ifrigidar̃. Rõ rñsi

onis reducitur cõtra istas responsiones
ꝙ si aq̄ ñ posset stare in frigiditate sua
absqꝫ hoc ꝙ aliquid frigefaceret nõ eẽt
summe perfecta in frigiditate quia aliq̊
modo dependeret ab alio in frigiditate
sua. ita igitur hic de prima causa i enti-
tate sua respectu entitatis ꝑmi causati.

Sed ista reductio non multuz cogit
quia si aliqua posset producere frigidi-
tatẽ ꝑ se stãtẽ dicẽt auic. ꝙ q̄tũcũqꝫ nõ
possꝫ eẽ in se frigida absqꝫ hoc ꝙ frige
facẽt nõ eẽt ꝓpt̉ hoc depẽdentia in frigi
ditate sua sed ꝑfectõ cõpletia frigidita-
tis ex qua nccio ꝓduceret vl' frig⁹ i alio
vel frigus per se stans ⁊ ita ponẽt de ꝑ
mo ente respectu ꝓductionis in aliĳs.
Ultimo vr̃ ꝙ ista ratio posset sic d̾cla
rari oẽ agens naturale au actõne sua
perficitur in se. aut in suo simili aut in
toto aut per suã ꝓductionẽ nã eius ac-
cipit esse in alio. hoc. n. apparet induc
tiue in omnibus. intellectus eniꝫ agẽs
naturaliter perficitur sua actõne. ignis
naturaliter agens perficitur in simili
⁊ natura sua habet esse in alio in quo
posset illa natura esse etiam igne gene
rãte corrupto. ⁊ ita vr̃ necit as gnãtõis i
corruptibilibus ꝭm illud scđi de aĩa
gnãtio est perpetua vt saluetur eẽ diui
nũ . sol generat vermen. lꝫ nõ perficitur
in se nec natura sua accipiat eẽ in alio.
tñ perficitur in suo toto in quãtum est
pars vniuersi. cuius vniuersi aliqua ꝑs
producitur. ⁊ perfectio totius videtur
eẽ aliquo modo perfectio partis. deus
pr̃ nãliter producendo filium licet nõ ꝑ
ficiatur in se nec in toto cum non sit ꝑs
qꝛ nll'⁹ ẽ ꝑs tñ sua nã accipit esse in alio
supposito. vl' aliõ suppositũ accipit eẽ
nãe. Patet igitur inductiue ista maior
diuisim lꝫ difficile sit assignare ꝓpt̉ q̇d
isti⁹ maior̾. Sꝫ si deus nãlit̉ ꝓduceret
creaturã nullũ istoꝝ ꝯtingeret. nec. n. ꝑ
ficeretur in se ex tali ꝓductione. nec in
simili nec in toto. nec nã sua accipiet eẽ
in ꝓducto. g̊ nec creatura nãlit̉ ꝓducit

12ª ratio opponit ꝯtra phõs. qꝛ potē
tia reſpiciens aliquod obm̃ per ſe ⁊ eēn
tialiter non neceſſario reſpicit illa que
non hñt ordinem eſſentialē ſ3 accñtalē
ad illud ꝑmuz. voluntas diuina reſpic̃
ꝑmo bonitatē diuinaz ad quã creature
hñt ordinē ꝯtingentem nõ neceſſariuz.
qꝛ non ſũt neceſſarie ad ꝯſequendũ iſtã
bonitatē nec augēt eam. ğ volũtas diui
na iſtas creaturas nõ neceſſario reſpicit
Sed iſta rõ licet ſit in ſe aliqualr̃ ap
parens tñ videt ꝯtradicere aliquibꝰ di
cti argumētl. qꝛ ponit ꝙ voluntas diui
na vt reſpicit res in eſſe quidditatio ne
ceſſario vult q̃cquid vult. ⁊ tñ res in eē
quidditatiuo nõ magis hñt neceſſariũ
ordinē ad bonitatē diuinã ꝙ res in eſſe
exñtie. Uidetur ēt rõ hic aliaz inſtãtiã
qꝛ ſicut voluntas diuina h3 eſſentiã ſu
a3 ꝓ primo obiecto: ita ⁊ intellectus di
uinus. ğ ⁊ inteꝰ diuinus accñtalit̃ reſpi
ceret q̃cquid aliud ab eēntia diuina reſ
piceret ꝓ obõ. ⁊ ita videretur ſequi ꝙ
deus non neceſſario ſciret aliud intelli
gibile a ſe ſicut non neceſſario vult aliõ
volibile a ſe. Primam inſtantiã: q̃a
non eſt ꝯ̃ veritatem ſ3 ꝯtra opinãte3 cõ
cedo. Secũdam excludendo confir
mo rõnem qꝛ voluntas que determiat
ad finem nõ determinat ad aliquid eo
ru3 que ſunt ad finē niſi quatenꝰ per ſy
logiſmũ practicũ cõcluditur ex fine ne
ceſſitas illius entis ad finē. ſ. vel neceſſi
tas eius in eſſe vel haberi ad hoc ꝙ fi
nis ſit vel habeatur vel acquiratur.
vel neceſſitas eius in diligi ad hoc vt fi
nis diligatur vel habeat. hoc videmus
in omnibus voluntatibꝰ que ſunt ipiꝰ
finis: quia non opo3 ꝓpter finem eas
determinatas eſſe alicuius entis ad fi
nem ſi tale ens non ꝯcludatur ꝑ ſylogiſ
mũ practicũ eſſe neceſſariũ aliquo iſto
rũ modorum ad fine3. ğ cum intellectꝰ
diuinus non cognoſcat aliud a ſe eē ne
ceſſariũ ad finē vltimu3 q̃̃ocunq3. vo
luntas illa ex hoc ꝙ eſt neceſſario finis
non o3 ꝙ ſit neceſſario alterius a fine.
Qd̃ inſtatur de intellectu nõ eſt ſil̃e
quia intellectũ eſſe neceſſario reſpectu
alicuius obiecti non ponit illud eſſe ali
quid in entitate reali aliud a ꝑmo obõ
qꝛ eē cognitũ ab intellectu diuino non
ponit illud eē in ſe. ſed in intellectu pre
ſentialr̃ non ſic eē volitum. imo ponit
tunc vel ꝑñter illud habere aliud eſſe a
voluntate. ⁊ hoc loquendo de volitiõe
efficaci. qꝛ qd̃ ſic volitũ eſt a deo aliqñ
eſt in effectu. non eſt igitur intellectꝰ di
uinus ita ſe hñs ad intelligibilia alia a
ſe: ſicut volũtas ad alia volibilia. qꝛ il
le intellectus poteſt eē neceſſario oium
intelligibiliũ quatenus ſunt ſibi pñtia:
nec per hoc ponitur aliquid aliõ a deo
formaliter neceſſarium in eē reali. volũ
tas aũt non poſſet eē neceſſario aliquo
rum alioru3 volibiliũ niſi illa alia eēnt
aliqñ neceſſaria in aliquo eē reali alio
ab eſſe diuino.

Iſtis rationibus

cuiuſdam doctoris aliqualr̃ ſic fortifi
catis Addo rões alias. Et arguo ꝑ̃
ſic. quod eſt ex ſe neceſſariũ perfecte ꝙ
tum põt cogitari aliquid eē neceſſariũ
non poteſt nõ eē quocunq3 alio a ſe nõ
exñte. deus eſt ſũme neceſſariũ ſcd̃m il
lum intellectum preacceptum. ğ quocũ
q3 alio a ſe non exñte non ꝓpter hoc ſe
quit̃ ipm non eē. S3 ſi neceſſariã habe
ret habitudinē ad primũ cauſatu3: illo
cauſato non exñte non eēt. ğ non hab3
ad illud neceſſariã habitudinem. Ma
iorem ꝓbo. qꝛ ex minus ĩpoſſibili non
ſequitur ĩpoſſibilius. ſicut nec ex minꝰ
falſo ſequit̃ falſiꝰ. Et hoc ꝓbo. qꝛ ſi fal
ſius habeat duplicem rõnem falſitatis
⁊ minꝰ falſum tm̃ vnicam circũſcribã
mus a falſiori illam rõnem falſitatis in
qua excedit minꝰ falſum ſtante alia: ⁊ e
minus falſo illã quã h3. tũc falſius erit
falſũ ⁊ minus falſũ non erit falſũ. quia
circũſcripta eſt rõ falſitatis minus falſ

g̊ h° posito falsi⁹ erit falsū ⁊ min⁹ falsū
erit veꝝ. ⁊ tunc ex vero sequit̄ falsum.
Ex hoc ēt pꝫ tunc ꝙ ex minus iposſibi
li nō sequit̄ impossibilius. Sed tale ne'
cessarium quale descriptū est: est magis
necessariū ꝙ q̊dcunqꝫ aliud necessariuꝫ
ab eo etiā ſm oēm opi. phoꝝ. g̊ ex non
eē cuiuslibet alterius qȯ est minus im'
possibile: non sequit̄ nō eē istius quod
est impossibilius. Probo aliud assūp
tum. s. ꝙ si necessariuꝫ haberet habitu'
dinē ⁊c̄. qꝛ habens necessariā habitudi
nē ad aliquid nō est illa habitudine nō
existente. non existente aūt extremo nō
existit illa habitudo non existente. igit̄
extremo habitudinis non existit funda
mētū. Contra istam rōem instat̄. qꝛ
ṗncipium d: struitur destructa ꝯclusio
ne. ex ṗmo ṗoꝝum. ⁊ tñ principiū ex se
videtur eē formal̄r necessariū. ꝯclusio
aūt nō est necessaria nisi ex prin°. g̊ ⁊c̄.

Hec instātia nulla ē. qꝛ stat ꝓbatio
maioris ꝙ ex min⁹ impossibili nō sequi
tur ipossibilius. sed nec est sil̄e ad ꝓpo'
sitū. qꝛ cōclusio nō ē nisi quedā veritas
partial̄ principij qȯ hꝫ q̄si totalē verita
tē. sicut singulare ē quedā veritas ꝑtial̄
respectu vl̄is. In entibus aūt ens causa
tū non est quedā entitas q̄si partial̄ cāe
sed est oio alia entitas depēdens ab en
titate cāe. ⁊ si ergo aliqua cōclusiōe de'
structa destruatur principiū non tñ ita
erit de entitate in causa ⁊ causato.

Ad hoc aūt vt istud de principio ⁊ con
clusione intelligat̄ melius pñt poni exē
pla. ṗma ꝯclusio geometrie ꝙ ille linee
trianguli sic cōstituti sunt equales non
videtur esse nisi quoddā ꝑticulare isti⁹
vl̄is oēs linee ducte a centro vsqꝫ ad cir
cūferentiam sunt equales. ⁊ ita in mul
tis alijs ꝯclusio non videtur eē nisi par
ticulare vel vnius vl̄is vel multoꝝ ex q̄
bus simul infertur. sicut si iungam⁹ isti
istam vl̄em. quecunqꝫ eidem sunt equa
lia inter se sunt equalia. ⁊ lꝫ predicatuꝫ
primo conueniat subō ipius vl̄is. i. ade
quate non tamē conuenit primo tali ṗ
mitate subiecto minus vl̄is nec ꝓꝑ istā
primitatem in principio ⁊ nō primitatē
in conclusione est talis causalitas in pri
cipio respectu conclusiōis qualis est in
entitatibus vnius entis respectu alteri⁹
ita ꝙ illa causalitas in principio ponat
veritatē aliam formaliter a veritate cō
clusionis. sicut in entibus entitas cause
est formaliter alia ab entitate causati. ṗ
mitas aūt predicationis ē propter ṗmi
tatē terminoꝝ. ⁊ termini ſpāles lꝫ non
sint adequati illis predicati. tamē attri
butio ꝑdicati illis terminis ſpālibus ꝑ'
ticularit̄ sumpti includit̄ in attributiōe
eiusdē predicati terminis cōibus vl̄iter
sumptis. includit̄ inquā sicut aliquid il
lius veritatis. 12° arguo sic. aliquid
fit contingent̄ in entibus. g̊ prima causa
ꝯtingenter causat. antecedens cōcedūt
phi. ꝯñtiam ꝓbo sic. si ṗma cā necessa°
se habet ad cām ꝓximam sit illa. b. b.
igitur necessario mouetur a prima cau
sa. b. aūt eodem modo quo mouetur a
ṗma causa mouet ꝓximam sibi. igitur
b necessario causat mouēdo. c. ⁊. c. mo
uendo. d. ⁊ sic in omnibus causis proce
dendo nihil contingent̄ erit. si ṗma cau
sa necessario causat. Ista ratio pertrac'
tata est dis. 2ª. qōne prima de infinitate
dei ꝓbando deum esse formaliter infi'
nitum. ⁊ ideo non oportet hic amplius
imorari. Preterea ⁊ redit in idē. ali'
quod malum fit in vniuerso: ergo deus
non necessario causat. antecedens cōce'
dunt phi. ꝓbo ꝯñtiam. qꝛ agens neces'
sario ꝓducit effectum suum in suscepti
uo quantum potest ꝓduci in eo effect⁹
primi est bonitas ⁊ perfectio. g̊ si neces
sario agit ꝓducit bonitatem in quolibꝫ
q̄tum ipm susceptiuum pōt recipere. sꝫ
habens bonitatem tantam q̄te ipsum
est capax nullam habet maliciam. ergo
⁊c̄. Et si istud argumētuꝫ posset euadi
de malo in natura. sicut tactum ē dist.
2ª. q. preallegata. tamen de malo conti

gēter facto. quod. s. est vituperabile nō
videtur possibilis euasio quin si aliqd
tale malum eueniat quod. s. sit vitupe
rabile. ac ex hoc sequat̃ q contingenter
eueniat. causa prima nō necessario cau
sat sicut ostendit ista deductio. Itez
ois causa necessario agens agit sm vlti
mum potentie sue. q2 sicut non est ī po
testate sua agere ꝛ non agere: ita nec in
tense ꝛ remisse agere. ergo si prima cau
sa necessario causat: causat quicq̄d pōt
causare. potest autē causare ex se omne
causabile. vt pbabo. ergo causat omne
causabile. ergo nulla causa scđa aliq̄d
causat. istam scđam ꝯñtiam pbo. quia
causa prior prius naturalit̃ respicit cau
satum q̄ causa posterior. ex prima pro
ductione de causis. g̊ in illo priori si to
taliter causat totum illud quod in scđo
signo deberet causari a causa scđa in 2°
signo in quo deberz causa scđa causare
nulla est possibilis actō cause scđe. quia
iam preintelligitur totus effectus causa
tus a causa prima. Assumptuz in argu
mento q possit causare omne causabi
le pbo. q2 hz potentiaz cuiuscunq3 cāe
scđe. totaz ēt que est in causa scđa. quā
tum ad quodlibet pfectionis quod ē in
quacūq3 causa scđa: sicut deductum est
in q̄one prius allegata de infinitate via
pma sumpta de efficientia. non requiri
tur aūt cū causa efficiente aliqua imp
fectio. s3 tm̄ perfectio. quia causare effe
ctiue est perfectionis simplr̃. ergo pmū
habēs in se causalitatē omnem cause se
cunde q̄tum ad quodlibet qđ est perfe
ctōis potest imediate causare ex se om̄e
causabile. sicut ꝛ cum cā scđa. Et si cōse
quēs vltimum. q. s. cāe scđe preuenitur
actōnibus suis nō habeatur p incōue
nienti. duco ad maius inconueniens q
causabit ꝛ oia ꝛ vnum soluz. ita q oia
erunt tm̄ vnuz. q2 sicut causabit oia cā
bilia pp̄ter h° q causat omnia que po
test causare. ita etiam in quacunq3 cau
satione causabit q̄tum potest causare.

ꝛ ita perfectissimum. ꝛ ita oia illa erūt
illud vnum cātum. ꝛ tunc omnia erūt
vnum. Per idem mediū ex necessita
te causandi ꝛ vltimata causatione seq̄t
q mouebit in non tempore. aut saltem
mutabit celuz in non tempore. ita q ce
lum non pp̄rie mouebitur. Nec va
let illa responsio tacta supra. q. pealle
gata đ infinitate. quia ista virtus infini
ta habet oēm perfectionem cause effici
entis in se quam ip̄a habet cum causa
secūda prima. ꝛ ideo sequitur q imme
diate potest causare omnē illum effcm̄
in celo per se quem potest causare cum
intelligentia. ergo ꝛ causat si necessario
agit quicquid potest. ꝛ vltra si causat il
lud imediate. ergo mutat ꝛ in non tem
pore: quia potentia infinita agens secū
dum vltimum potentie sue non potest
agere in tempore. si autem aliquis mo
tus celi potest esse in nō tempore ab isto
mouente igitur est ꝛ si hoc ergo nulla ē
generatio ꝛ corruptio in inferioribus q̄
sunt ꝯtra philosophos. igitur illa ex q̄
bus sequūtur ista sunt falsa secundum
philosophos.

Ad questionem quantum

ad exponentem negatiuam istius exclu
siue. Respōdeo ꝯcedēdo ꝯclusiones ista
rum rationum quaruz lic3 forte aliqui
non ꝯuincerent philosophos quin pos
sent respōdere. sunt tamen pbabiliores
illis que adducūtur pro philosophis ꝛ
forte alique necessarie. Dico tamē quā
tum ad istam partē q nihil aliud a deo
est imutabile loquendo de mutatōne q̄
est versio. quia nihil aliud est formalr̃
necessarium. quodlibet etiam aliud est
mutabile subiectiue. nisi pp̄ter imper
fectiōem negatiuam. puta vltimum ac
cidens quod nullius perfectiōis est ca
pax pp̄ter sui imperfectionē. vtputa si
sit aliqua relatio nō est mutabilis subie
ctiue. quia non potest esse subiectuz ali
cuius. hoc est q2 est imperfectum nega

ctiue.i.non capax alicuius perfectiōis.sꝫ
nihil alius a deo ꝓpter perfectionē sui
est imutabile. quia si aliquid est tale:
hoc maxime esset prima intelligentia.
sed illa est mutabilis ab intellectiōe ad
intellectiōem.probatio.potest enim ha
bere intellectiōem cuiuscūqꝫ intelligibi
lis.quia hoc potest intellectꝰ noster ha
bere.nō autem vnicam oīum quia tūc
illa esset infinita ex distin.2.qōe prima
nec infinitas simul oīum intelligibiliū
quia tunc intellectus habens in actu si
mul distincte videtur esse infinitꝰ.ergo
potest ītellectionem vnius ītelligibilis
habere post alterius intelligibilis intel
lectōem.ġ est mutabilis.

Ad argumenta

Pro opio.philosopho.posita.Ad illō
quod arguunt de mutatione p̄mi.si nō
necessario se habet ad ꝓximum sibi.

Respōdeo ꝙ voluntate antiqua po
test fieri nouus effectus sine mutatiōe
voluntatis.sicut ergo volitione mea ea
dem continuata qua volo aliquid iam
fieri faciam illud tunc pro quando vo
lo illud facere.ita deus in eternitate vo
luit aliquid aliud a se esse pro aliquo tē
pore: ⁊ tunc illud creauit pro quando
voluit illud esse Et si obījcias secun
dum Auerro.8.physico.ꝙ saltez expe
ctabit tempus si non statim ponat effe
ctum in esse qn̄ vult illuz esse.Et preter
hoc secundum eundem alibi indetermi
natum contingētia ad vtrūlibet: talem
indeterminatiōem ponit ꝙ sic indetmi
natum non potest ex se exire in actum
vt videtur.ergo si in deo erit talis con
tingētia ad causan duz nō videtur posse
ex se determinari ad causandū. Ad
p̄mum. Respōdeo existens i tempore ⁊
volens.aut vult efficacissima volitione
non respiciendo tempus ꝓ quo vult il
lud esse.aut vult illō esse pro aliquo tē
pore certo.si primo modo statim pone
ret volitum in esse si voluntas sua sit ꝑ
fecte potens.si 2ᵒᵒ posito ꝙ volūtas eiꝰ
esset simpliciť potens non statim pone
ret rem in esse sed protunc qn̄ vult illō
esse expectaret igitur tempus quia ē ens
in tempore sꝫ applicando ad deum au
ferende sunt iperfectiones. si.n.volun
tas eius potens est tamē voluntas eius
nō habet esse in tempore vt expectet tē
pus pro quo producat volitum qō vti
qꝫ nō vult necessario tunc esse qn̄ vult
sed vult esse pro tempore determinato
qō tamē nō expectat qꝛ operatio volū
tatis eius non est in tempore. Et cū
dicis 2ᵒ de indeterminatione cāe cōtin
genter cāntis.dictum est alias de dupli
ci indeterminatōe.s.potentie passiue et
potentie actiue illimitate.deus nō est i
determinatus p̄ma indeterminatione
ad cāndum.sꝫ scōa.⁊ hoc nō tm̄ ad plu
ra disperata ad quoꝝ quodlibꝫ eēt na
turaliter determinatus sicut sol se hēt
ad multos effectus suos in quos potest
sꝫ indeterminatꝰ ad ꝯtradictoria ad q̊ꝝ
vtꝝlibꝫ poterat ex liberalitate sua detē
minari. ⁊ voluntas nr̄a est indetmina
ta hoc mō indeterminatiōe virtutis acti
ue ad vtrūlibꝫ ꝯ̄dictoriorūꝫ ⁊ ex se pōt
detminari ad hoc vel ad illud. Et si
queras q̄re igiť volūtas diuina magis
detminať ad vnuz ꝯ̄dictorioꝝ ꝙ̄ ad al
teꝝ. Rn̄deo idisciplinati ē querere
oīum cās ⁊ demōstrationē ẜm phꝫ.4ᵒ.
metha.principij.n.demōstratiōis nō ē
demōstratio.imediatū aūt p̄nᵐ est volū
tatē velle hoc.ita ꝙ nō ē aliq̄ cā media i
ter ista.sic̄ imediatū ē calorē esse calefa
ctiuū:lꝫ h̄ sit nālitas ibi aūt liberalitas
⁊ iō hꝰ quare volūtas voluit hᵒ.nll'a ē
cā nisi qꝛ volūtas sic̄ hꝰ cā ē q̄re calor ē
calefactiuꝰ nll'a ē cā nisi qꝛ calor ē calor
qꝛ nll'a est prior cā. Et si dicas quō h̄
potest esse immediatio cum sit contin
gentia ad vtrūlibet.dictum est al's in q̄
stione de s̄bo theo.ꝙ in contingentibus
est aliquid primum quod est imediatū
⁊ tamen contingens quia non stat ad

necessarium .non enim ex necessario sequitur contingens. ⁊ ideo hic oportet stare ad istam voluntas dei vult hoc. que est contingens ⁊ tamen immediata quia nulla alia causa prior ratione volūtati quare ipsa sit huius ⁊ non alterius

Per hoc apparz ad illud qđ Auic. adducit q actio sua est in eo per essentiam ⁊ non est in eo accidentalis. verum est quia suum velle est sua essentia. tam̄ contingenter transit supra hoc obiectū vel illud sicut infra de futuris contingentibus dicetur. Per idem apparz ad argumentum principale q cū necessitate dei stat q illud ad quod immediate se habet sit mutabile quia immediate ab immutabili ē mutabile sine mutatione immutabilis. quia contingens habitudo est immutabilis ad proximū sibi. ⁊ iō extremū illi⁹ hītudis ē cōtigēs ⁊ mutabile lz fūdamētum sit imutabile.

Ad argumenta

posita pro phis ad primum de illis diuidentibus ens. dico q necessarium est conditio perfectior in omni entitate q possibile cui conditio necessitatis est cōpossibilis. non est autem perfectio in illa entitate cui est compossibilis. quia contradictio non ponit aliquam perfectionem. ⁊ hoc non est ex ratione sui. sed ex positione illius entis cui repugnat. ⁊ ita dico q necessitas repugnat omni respectui ad posterius. quia ex quo omne posterius est non necessarium primum n̄ pot est habere necessariam habitudinē ad aliquod eorum. Et cum dicis q omnia diuidentia perfectiora concomitantur se. dico q hoc est verum de diuidētibus que dicunt perfectionem simpliciter ⁊ ad se. vt actus ⁊ infinitas ⁊ huius modi. Non autem de illis que dicunt respectum ad aliquid posterius. quia habere necessariam habitudinem ad aliquid tale non est perfectionis. quia n̄ stat cuz perfecta necessitate illius quod dicitur habere talem habitudinem.

Hoc confirmatur quia talis habitudo non est formaliter infinita cum tamen infinitas sit nobilius extremum in diuisione entis. Ad aliud cum dicitur si naturaliter causaret necessario causarz ⁊ tunc daret necessitatez producto ⁊c. dico q tunc sequitur q necessario causaret sicut ex antecedente includente incōpossibilia sequitur consequens includens incompossibilia. in antecedente repugnat eiz quod est causare modus ille qui est naturaliter. quia causare dicit productionez diuersi in esse. ⁊ ita cōtingent naturaliter dicit modum causandi necm̄. ⁊ ita respcu necessarÿ. ⁊ iō sequitur consequens icludens simul duo opposita ratiōe causatiōis ⁊ modi cāndi. hoc modo primo ꝓpō est vera. et cum addis nulla perfectio tollitur a cāto ꝓpter modum perfectiorem causandi ipsius cause. concedo nec modus causandi voluntarie tollit aliquam perfectionem a causabili. sed tollit a causabili necessitatem que est in se perfectio. sed incompossibilis causabili. ⁊ dat perfectionem causato cōpossibilem sibi. sicut voluntarie in causatione dicit modum cōpossibilem causatiōi. Per hoc apparet ad confirmationem de pluribus differentÿs entis producibilibus. dico q ens cābile n̄ pt hie orās istas necessariū ⁊ possibile est. sed om̄e ens cābile est tātum possibile. ⁊ ideo non est imperfectionis in causa nō posse causare istas differentias. quia ad impossibile nulla est potētia. Similiter si per impossibile naturaliter causaret. ⁊ ideo necessario nō produceret plures differentias entis. q tantum produceret necessaria non contingentia. Ad vltimum dico q nulla est connexio causati ⁊ cause simpliciter necessaria. nec aliqua causa secunda causat necessario simpliciter sed tm̄ fm qđ. p^a ps apparz q qlz ōpēdz ab hitudine p^e cāe ad cātū. silr nlla cā 2ª cāt nisi prima causa cōcausante causatum eius ⁊ hoc pri⁹ naturalit q ipsa cā ꝓxia cāt

ꝑma aũt non causat nisi contingenter. ergo scõa simplr̃ contingenter causat. qr dependet ad ipa causatione primi q̃ simplicit̃ ↄtingens est. 2ª pars. s. de nc̃citate fm quid pz qr multe cãe nãles q̄ꝓtum ē ex pte eaꝝ non pñt nõ cãre effect⁹. ⁊ iõ necessitas est scõm quid q̄ꝓtum. s. est ex pte eaꝝ ⁊ nõ simplr. sicut ignis quãtuz ex pte sui non põt nõ calefacere. tamen põt absolute ñ calefacer̃ deo nõ cooperante: sicut perfecte apparuit de tribus pueris in camino.

Circa distictõnem nonã quero. vtrũ generatõ filij sit eterna in diuinis. Q̃ õ nõ. qr vbi idẽ est esse ⁊ duratio si aliquid est principiũ esse ⁊ durationis: sz pat̃ est ꝑncipiũ esse filij qr principiũ diuinitatis fm Aug. 4. de tri. ca. 17. vel. 54. ergo est principiũ duratõis filij

Preterea Aug. 15. de tri. c. 15. vl̃. 40 Impfcõis ẽ in v̄bo nr̃o qõ ẽ formabile anq̄ꝓ formet. ergo ipfcõis videt in v̄bo qõ ẽ formari. hoc igit non ↄpetit v̄bo diuio

Preterea. si generatio filij ẽ eterna. ergo filius semp generat. ergo filius nunq̄ꝓ gẽitus est. ⁊ ita nunq̄ꝓ est filius. he due ↄñe ꝓbant per Aug. 83. q. q. 37. qui semp nascitur nunq̄ꝓ natus est. ergo si fili⁹ semp nascit nunq̄ꝓ nat⁹ est vltra qõ nunq̄ꝓ natuz est nunq̄ꝓ est filius. Oppoᵐ Ambro. j. de tri. c. 6. ⁊ ponit in lr̃a. si pater prius erat deus ⁊ postea genuit gnãtionis accessione mutatus est. auertat de⁹ hanc amentiã. semp igitur habuit filiũ

Silr auctas Hil̃a. in lr̃a. iter gignere ⁊ gigni nullũ est mediũ. s. durationis si igitur ꝓpriũ est patri semp genuisse ꝓpriũ est filio q̄ꝓ semp genitus est.

Ad questionem dico q̄ꝓ sic. qr generatio nõ est ibi sub rõe mutatiõis. sicut dcm̃ est di. 5. q. 2. ideo non hz terminos corr̃ndentes terminis generatõis mutatõis. s. esse post non eẽ ꝓpter quos terminos repugnat generatõi mutationi eternitas. qr non pñt sil̃ esse sz alteꝝ ante alteꝝ. ergo non eĩnitas. sz tm̃ est ibi generatio ꝓductio in esse sbe ꝑ moduz nãe. Ex hoc ostendo q̄ꝓ sit eterna. qr agens oĩo sufficiens hoc ẽ in nullo dependens ⁊ ꝓducens ꝑ moduz nãe. hz ꝓductionem sibi coeuã ⁊ ẽt productum pfectũ si non agit ꝑ motũ. sz pr̃ generãs ꝓducit ꝑ modũ nãe ⁊ est agẽs oĩo sufficiens in nullo dependẽs. igit hz gnãtionem sibi coeuaz. igit ⁊ genitũ: qr nõ ꝓducit ꝑ motuz. maior appet. qr q̄ꝓ ꝓducens precederet suam ꝓductionem hoc nõ posset esse vt videt nisi qr vl̃ in ptãte eius eẽt agere ⁊ nõ agere vel qr si ex se determinaret ad agendum tm̃ posset ipediri ꝓpter defectũ alicui⁹ a q̃ dependet in agendo hec oĩa excludunt ea q̃ poita sũt in maiore. s. esse agens sufficiens ⁊ ꝓducere nãliter. si et istis positis ꝑcederet ꝓductũ hoc esset qr ꝓducens ꝓduceret ꝑ motum. igitur istis amotis ⁊ motu nõ tm̃ ꝓductio est sibi coeuã ꝓducenti: sed etiaz ꝓductũ. minor appet q̄ꝓtum ad oẽs cõditiones. qr gnãns nãliter generat. ⁊ est ꝓducens oĩo primuz. igit a nullo alio dependet in ꝓducendo ⁊ naturam suã nullo mõ coicat ꝑ motum: qr non potest esse mot⁹ in nã illa.

Per istam rõnem tenet illud exemplũ Aug. 6. de tri. c. j. de magnis. vel 2º de paruis de igne ⁊ splendore q̄ꝓ si ignis esset etern⁹ haberet splendorez sibi coeuũ ⁊ coeternũ. Istud exemplum declaro sic. qñcunq; cõcurrunt in aliquo rõ coiozis ⁊ minus cõis. quicquid in illo sequitur per se rõem coiozis sequitur ẽt eam vbi inuenit absq; rõne minus cõis hoc apparet in omnibus coibus habẽtibus ꝓprias passiones ⁊ eoꝝ inferioribus. igitur si in creatura cõcurrat ratõ cãntis naturaliter ⁊ rõ ꝓducentis naturaliter quicq̃d sequit creaturã ratione huius coiozis quod est ꝓducere nãliter sequitur etiaz eam vbi inuenit sine cau

sati̇one naturalr:sꝫ ꝙ ignis habeat splē
dorem sibi coeuuꝫ hoc nō sequit̃ ipum
precise ꝑ hoc quod est causans nāliter:
sꝫ ex hoc ꝙ est ꝓducens naturalr. quia
si ꝑ impossibile nō causaret illū sed ꝓ-
duceret ita ꝙ splendor esset eiusdē nāe
cum igne. adhuc non minꝰ sequeret̃ coe
uitas. igitur vbi ē vere rō producentis
naturaliter sine ratiōe causantis natu-
ralr sicut est in diuinis ibi vere sequit̃ ꝓ
ducens habere ꝓductum naturalr sibi
coeuū. Ista solutio etiā cōfirmatur
accipiendo illud qd̄ reperit̃ perfectiōis
sparsim in generatōibus diuersaꝝ crea
turaꝝ ⁊ relinquendo ea que sūt imper
fectionis. in generatōibus. n. successiuo
ruꝫ hoc est perfectionis in eis ꝙ duꝫ fi-
unt sūt imperfectionis est in eis ꝙ non
manēt sꝫ habent esse tm̄ in fluxu partis
post ꝑtem. In generatione ꝑmanētiuꝫ
hoc est perfectionis ꝙ manent ⁊ imper
fectionis ꝙ nō sunt dum fiunt. quia hᵒ
ponit imperfectionem in faciente. quia
nō est perfectum faciens. silr in facto ꝙ
necessario hꝫ esse post nō esse in indiui-
sibilibus successiuoꝝ. hoc est ꝑfectionis
ꝙ dum fiunt sunt ⁊ tota simul sunt. sꝫ
imꝑfectionis ꝙ raptum transeunt. Ag
gregando igitur perfectiōes habebitur
genitū quod simul generabit̃ ⁊ erit ⁊ ꝑ
manent̃ erit. hoc est genitū generari et
ꝑfecte esse in nunc perfecte stāte quod ē
nūc eternitatis. hoc est propositum.

Ad primum argᵐ dico ꝙ principium
dicit̃ multiplr. sicut apparet 5ᵒ metha.
c. j. ⁊ si accipiatur eodē modo bn̄ potest
ꝯcedi ꝙ si sit principiū alicuiꝰ ꝙ sit ꝓn-
cipium illius quod est idem ipsi. sed ꝓn
cipium nō cōsueuit cōstrui cum hoc qd̄
est durationis pro principio originis. sꝫ
tm̄ ꝓ principio quod sit quasi terminꝰ
illius duratiōis a quo. sicut instās dicit̃
pꝛicipiuꝫ tꝑis. ⁊ siue hoc sit ex vsu ſmo
nis vel ex virtute sermonis nō cōcedere
tur ista pater est principium duratiōis
filiꝫ sine determinatione. sꝫ bn̄ concede-
retur ista pater est pꝛicipium originati-
uū eternitatis filiꝫ. Qn̄ igitur arguis ꝑ
idētitatē eē ⁊ durationis: quia quicqd
est principium vnius ⁊ alterius. cōcedo
si principium vniformiter accipitur res
pectu esse ⁊ durationis. sꝫ ly principiuꝫ
non construitur cum li durationis i ra
tione qualis principꝫ li principiuꝫ con
struitur cuꝫ li esse. qꝛ respectu esse est ꝓn
cipiū originatiuū. Et ideo nō sequitur
sꝫ est fallacia equiuocatōis vel amphyᵉ.
sꝫ ad hoc vt ꝯn̄tia teneat oporteat det-
minare principiuꝫ in ꝯn̄te per hoc qd̄ ē
originans vel originale. sic. pater est pri
cipium originale durationis filiꝫ. quod
concedo vt dictuꝫ est. Ad 2ᵐ dico ꝙ
verbum nostrū est dupliciter in fieri.
Uno mō est in fieri quod est propria gi
gnitio ipius verbi. Alio mō est in fieri
quod est propria inquisitio precedēs il-
lam gignitionem. quaꝫ inquisitionem
Aug. vocat cogitatōnem volubileꝫ. ꝙ
verbum nostrū sit in fieri hoc scd̄o mo
do hoc est imperfectionis ⁊ ex parte vᵉ-
bi quia ponit nouitateꝫ ⁊ ex ꝑte intelle
ctus nostri quia ponit imperfectaꝫ cau
salitatem. ⁊ hoc modo verbuꝫ diuinū
non est in fieri. ⁊ ideo concedit Aug. vᵉ-
bum nostrū cogitatione formari. ita ꝙ
ꝓus sit formabile q̄ formatuꝫ in illa in
quisitiōe ꝓma: sꝫ ꝙ verbuꝫ nostꝝ sit in
fieri q̄tum ad gignitionē non est iperfe
ctionis: imo est necessariū ad per se rō-
nem verbi. ⁊ erit etiam in pria. ⁊ ita
nō est imperfectionis in verbo eterno
semper esse in fieri. i. gigni absq̄ omni i
quisitione ꝓuia. Ad 3ᵐ dico ꝙ Au-
gu. videtur negare filium semper nasci
in questione preallegata. cum tamē ori
genes dicat oppoitum sicut allegat ma
gister in littera super illud Jere. io. iuē-
ta est. ⁊ Gregorius moralium. 29. super
illud Job. 38. sciebas quando nasciturꝰ
Nunquid igitur illa sibi ꝯdicunt.

Respondeo. Augu. in illa questione
videtur dicere aliqua quibus possunt
ista dicta concordari. non possumus in
quit dicere semper nascitur ne imperfe
ctum aliquid videatur ne inquit aliqd
videatur imperfectuz. non dixit imper
fectio est si dicatur semper nasci. sed vi
detur significari imperfectio. hoc ē iste
sermo semper nascitur non significat
generationem esse ita perfectam: sicut
sermo iste significat eandem esse perfec
tam semper est natus. ista enim semper
est natus. magis exprimit veritatem q̄
ista semper nascitur licz vtraqꝫ sit vera

Ad cuius intellectum sciendum ē q
verba cuiuscunqꝫ temporis dicuntur d
deo vere siue significent actus persona
les siue essentiales: sicut patet per Aug.
super Joannem Omel' 99. super illud
Joan. 16. non eniz loquetur a semetipso
sed quecunqꝫ audiet loquetur. audiet i
quit Augusti. de spiritu quod vtiqꝫ au
diuit ⁊ audit. quia spiritum. s. audire ē
a patre filioqꝫ procedere. ⁊ per cōseqns
quod audiet: audiuit. ⁊ audit: sicut qd
scit sciuit ⁊ sciet. igitur vult ipse dicere
q verba omnium temporum vere di
cuntur de deo. ⁊ illud apparet per illud
quod adducit magister in littera. disti.
8. c. 2. Sed quid significant ista ver
ba diuersorum temporum cum dicun
tur de deo. Respondeo magis proprie
possunt dici consignificare nunc eterni
tatis q̄ differentias temporis. non tam̄
illud nunc absolute quia non esset va
riatio tunc diuersorum modorum tem
poris significandi. sed inquantū coex
stit partibus temporis vt cum dicitur
deus genuit consignificatur nunc eterni
tatis vt sit sensus deus habet actum ge
nerationis in nunc eternitatis inquātū
illud nunc existebat preterito. deus ge
nerat hoc est habet actum in nunc eter
nitatis inquātuz nunc eternitatis coex
istit presenti. ⁊ ex hoc patz q cum illud
nunc vere coexistat cuilibet differentie
temporis vere dicimus de deo differen
tias omnium temporum. Expressius
tamen scd̄m beatum Gregorium signi
ficatur diuine generationis veritas per
hunc sermonem semper natus est q̄ p
istum sermonem semper nascitur. quia
per li natus significatur natiuitas vt p
fecta. sed cum li semper significatur vt
perfecta cum omni parte temporis coe
xistere: ⁊ ita non tātum significatur oī
parti temporis coexistere sicut significa
tur per istam semper gignitur. sed signi
ficatur etiam omni parti temporis coe
xistere sub ratione perfecta ⁊ in hoc vi
detur expressi⁹ significari veritas huius
processionis.

Circa distinctō
nem decimam quero: vtrū
spiritus sanctus producat
per moduz voluntatis. q non. quia na
tura est vis insita rebus ex similibus si
milia procreans secūdum illam cōmu
nem descriptionem nature. spiritus san
ctus est similis producenti. igitur pdu
citur per naturam ⁊ non per volunta
tem. Item Auerro. 8°. physicorum
cōmento 46. vult q vnius nature ē tm̄
vnus modus cōmunicandi. igitur si di
uina natura cōmunicatur per moduz
nature non cōmunicabitur per actū vł
modum voluntatis. Preterea. vo
luntas est potentia actiua in creaturis.
non igitur factiua. ⁊ ita a simili in deo
volūtas si est potentia operatia non vi
detur esse potentia productiua. proba°
cōñtie. quia sicut in creaturis se habent
actiua ⁊ factiua ita in deo productiua
⁊ operatiua. sicut enim in creaturis acti
ua habet actum imanentem ⁊ obiectuz
presuppositum. factiua habet obiectuz
productum ⁊ actū transeuntem. ita in
diuinis actus operatiue immanet act⁹
productiue nō imanet. opatia ēt psuppo
nit obm̄. pductia āt ñ psuppōit iminū

Item nihil producitur actu voluntati nisi precognitum ex. 5. de trini. c. scdo. ergo si spiritus sanctus sic pducat erit precognitus antequam pducatur. et tunc a patre cognosceretur et filio cognitione non intuitiua. quia cognitio que est eius inquantum cognoscitur antequam pducatur non videtur esse intuitiua. quia cognitio intuitia non est rei. nisi ut est in se presens et existens. ergo etc. inconueniens autem est spiritum sanctum a patre et filio cognosci non intuitiue. Con. Aug'. 5. de tri. c. 14. vel. 32 spiritus sanctus exit a patre et filio non quomodo natus sed quomodo datus. exire per modum dati vel doni conuenit pduci per modum voluntatis cuius est ex liberalitate sua dare. vel donare

Ad questionem dico

co quod sic. quia in deo est voluntas sicut apparuit di. scda. et etiam ex questione de attributis di. octaua. patet etiam ex hoc quod deus ex natura sua est beatus. beatitudo non est sine voluntate vel actu voluntatis. est etiam in eo voluntas sub ratione principij productiui. quia principia productiua ex quo de se non dicunt imperfectionem reducuntur ad aliquid vnum perfectum vel ad aliqua perfecta in tanta paucitate ad quantam reduci possunt. non possunt autem omnia reduci ad vnicum principium productiuum vel actiuum. quia illud vnicum haberet modum determinatum agendi alterius istorum. s. nature vel voluntatis quia inter modos istos pducendi est non aliquis modus medius. igitur non possunt hic reduci ad minorem paucitatem quam ad dualitatem. s. principij productiui per modum nature et per modum voluntatis. et cum illa ad que tamquam ad perfecta stat tota reductio principiorum sint simpliciter perfecta ambo ista principia sub ratione ppria sua ponentur in deo vt est primum pducens.

Et ex his vltra probo conclusionem principalem. in quocumque est principium aliquod quod ex ratione sua est principium pductiuum illud erit in eo principium pducendi si est in eo sine imperfectione. et non intelligatur prehabere aliquod pductum simpliciter adequatum. in deo autem vt probatum est. est formaliter voluntas ex natura rei et hoc sub ratione principij productiui liberi respectu amoris. et patet quod est ibi sine imperfectione. igitur erit in deo principium producendi amorem. et hoc secundum proportionem perfectionis sue in comparatione ad obiecctum presentatum. ita quod sicut voluntas creata est principium producendi amorem creatum tantum quanto amore ipsa potest amare obiectum qui dicitur amor adequatus. ita illa voluntas est principium producendi tantum amorem quanto ipsa nata est amare obiectum infinitum. nata est autem amore obiectum infinitum infinito amore. ergo nata est esse principium producendi amorem infinitum. nihil est autem infinitum nisi sit ipsa essentia diuina. ergo ille amore est essentia diuina ille autem amor productus non est natus esse formaliter inherens quia nihil est tale in diuinis. igitur est per se subsistens. et non idem subsistens cum producente. quia nihil producit se primo de trini. c. i. igitur est personaliter distinctum. hanc personam dico spiritum sanctum quia filius non sic producitur ut patet disti. 6. sed per actum nature siue intellectus.

Hic tamen sunt tria

dubia. primum quomodo voluntas potest esse principium comunicandi naturam cum ita non sit in creaturis. secundo quomodo voluntas posset esse principium necessario pducendi. et que necessitas requiritur in ista productione. 3° si pductio sit necessaria quomodo non est per modum nature sed distincta contra illam et libera.

Quantum ad pri
mũ dubiũ dicitur q̃ natura dicitur in
diuinis quadrupliciter. vno modo ap
pellatur natura ipsa essẽtia diuina in q̃
tres persone diuine ꝯsistũt ⁊ dicitur na
tura sic pure eẽntialiter. scd̃o modo di
citur natura pricipium actiuũ naturale
⁊ natura sic dicta est vis productiua si
milis ex simili. ⁊ sic potẽtia generãdi ac
tiua in patre est natura. ⁊ sic est essẽtiale
cõtractum ad notiale: q2 est ipa natura
diuina dicta. primo modo. natura eniꝫ
que est ipsa essẽtia diuina vt est sub pro
prietate paterna determinata ad actum
generãdi ẽ potẽtia generãdi actiue i so
lo patre existens. Et istos duos modos
nature tãgit Hill'. 5. de trini. c. 17. dicẽs
de filio q̃ ex virtute nature in eadeꝫ na
tura natiuitate subsistit. Tertio modo
dicitur natura quelibet vis naturaliter
existẽs in natura primo modo dicta. q̃
scilicet vis ⁊ si sit libera tam̃ hoc modo
potest dici natura. ⁊ sic volũtas in deo
dicitur natura. quia. s. est naturalis po
tẽtia existẽs in natura diuina naturali
ter. Quarto modo dicitur natura incõ
mutabilis necessitas circa aliquẽ actuꝫ
vt natura isto quarto modo dicta non
sit nisi cõditio ⁊ modus circa actum eli
citũ. Ex his ad propositũ dicitur q̃ nec
intellectus nec voluntas ratiõe qua sim
pliciter intellectus ⁊ volũtas sunt prici
pia elicitiua actuum notiõalium per q̃s
producitur simile in forma naturali ipi
producẽti quia tunc in quocũq3 essent.
essẽt pricipia productiua vl' elicitiua ac
tuũ similium quibus produceretur si'le
in forma. qd̃ falsum est in creaturis. sũt
enim solũmodo ibi pricipia elicitiua ac
tuũ naturalium notiõalium vt sunt in
natura diuina. ⁊ vt sic per illam habẽt
in se naturalitatẽ quãdam ad producti
ones notiõales. scd̃m hoc enim diximꝰ
in questiõe quadaꝫ de emanatiõibus in
generali q̃ intellectus ⁊ volũtas vt sũt
simpliciter intellectus ⁊ volũtas. modo
. s. intellectuali ⁊ volũtario agẽtes. tan
tum sũt pricipia elicitiua actuum essẽti
alium. qui sũt intelligere ⁊ velle. lꝫ hoc
sit passiue ex parte itellectus ⁊ actiue ex
parte volũtatis. vt autem sũt natura ⁊
pricipia actiua naturaliter eliciẽtia ac
tus. sunt pricipia actiua elicitiua actuuꝫ
notialium qui sũt generare ⁊ spirare. ⁊
hoc necessitate naturalitatis. quia ipos
sibile est deum per pricipia que sunt na
tura in ipso huiusmodi actus nõ elicere

Ad cuius declaratiõem sciẽduꝫ q̃ hu
iusmodi naturalitatem habẽt a natura
diuina in qua sũt intellectus ⁊ volũtas
sed aliter ⁊ aliter quoniã intellectus di
uinus habet ipsam coincidẽdo i ratiõeꝫ
nature que est ratio pricipalis elicitiua
actus notiõalis ⁊ hoc iuxta moduꝫ na
ture predictum vt omnio naturalitas
ista sit preuia ⁊ ratio intellectus sit con
comitãs vel quasi cõcomitãs. propt̃ qd̃
nõ nisi modo nature ⁊ naturali impetu
actum suum notiõalem eliciat. vt magl
proprie dicatur pater generare natura i
tellectuali q̃ naturali intellectu. vt intel
lectus potius intelligatur quasi deimia
re naturã q̃ ecõuerso. ⁊ s̃m hoc rõ qua
productũ natura eliciente dicitur filius
est prima. ⁊ ratio qua dicitur verbũ est
respectu illius quasi scd̃a. Volũtas au
tem habet natura ipsam non vt coinci
dendo i ratiõem nature scd̃o modo di
cte. sed habẽdo ãnexam sibi quãdaꝫ viꝫ
nature primo modo dicte. ex hoc q̃ fun
datur in illa. vt naturalitas ista in volũ
tate nullo modo sit preueniẽs eius liber
tatẽ nec elicitiua actus eius notõalis pe
nes scd̃m modũ nature. hoc enim esset
omnio cõtra ipsam libertatem. sed poti
us vt sit cõsecutiua ⁊ ãnexa libertati. ⁊
hoc nõ vt aliquid quo volũtas suũ ac
tum notiõalem eliciat pricipiatiue. sed
vt aliquid quo assistẽte volũtati volun
tas ipsa ex vi quã hꝫ ex eo q̃ est volũtas
⁊ libera. põt elicere actũ suũ notiõalem

quē sine i⁹assistente oio elicere nō possꝫ

Quātum ad scōm

dubiū dicitur ꝙ triplex est actio volun
tatis. primo que est elicita a volūtate vt
est volūtas simpliciter absq; oi natura
litate ⁊ necessitate. vt est illa que proce
dit a libertatis arbitrio, siue in deo siue
in creatura intellectuali. ⁊ in nobis ten
dit solūmodo in bonū amatū qd est cir
ca summū bonū. Secunda que est elici
ta a volūtate vt est simpliciter volūtas
⁊ hoc cū sola naturalitate necessitatis i
mutabilis ānexa illi actioni. vt est illa
que procedit a libertatis arbitrio ⁊ ten
dit in summū bonū amatū ⁊ aperte vi
sum. Tertia que est elicita a volūtate n̄
vt est voluntas simpliciter sed vt est na
tura naturalitate sibi ānexa dcō modo:
vt est illa que procedit a voluntat liber
tate in solo deo ⁊ tendit nō soluꝫ in bo
nū summū amatū ⁊ visum. sed etiā in
ipsum amorē procedētem quo incenti
ue amatur. licec diuersimode tendat in
vtrūq;. ⁊ hoc scōm aliā ⁊ aliam necessi
tatē imutabilitatis annexā ipsi actioni.
inquantū enim actio ordinatur in ama
tum summū ab ipsa sola voluntate rōe
qua est libera procedit necessitas imuta
bilitatis in actōe ei⁹ 2ª ⁊ in actōe eius 3ª
inquantū vero actio ordinatur in amo
rem productū tēdentē in amatū termia
tiuum voluntatis. sic ab illa naturalita
te annexa volūtati procedit necessitas i
mutabilitatis. circa solū actuꝫ notiona
lem elicitum a voluntate vel potius ab
ipsa libertate voluntatis vt ei talis natu
ralitas est annexa.

Contra dicta pri

mo quātum ad hoc ꝙ ponit de illa assi
stentia natnre ipsi voluntati vt volūtas
vi illius assistētie possit cōicare naturā.
Quero quid est ista assistentia videtur
ꝙ nō sit necessaria ad istā cōicationem.
q2 habito supposito perfecto agente ⁊
cōueniente actioni ⁊ principio quo ag
di perfecto nō videtur eē aliquid aliu
necessariū ad agendū. sed per te sola v
luntas est principiū quo respectu actu
notionalis. ⁊ cōstat ꝙ suppositū agen
est perfectū ⁊ cōueniens actioni. igit n
videt illa coassistentia esse necessaria a
talē actionē. Preterea quādo aliqu
sic se habēt ꝙ s'm prius ⁊ posterius co
currunt ad aliquā actionē illud qd d
prius principalius cōcurrit ad illam a
tionē. sed eēntia que est natura prout
cipiunt naturaꝫ primo modo in q tr
persone diuine cōsistunt est prior vol
tate. igit si natura isto mō cōcurrat
actionē vt assistens volūtati necessar
erit principalius vt in ista productior
igitur cōtradictionē includit ꝙ ɔcurr
vt assistens cōcomitans voluntatē ⁊
preueniens vt ipsi dicunt. Preterea
ponitur vnita necessitas in volitōne
libertatis ⁊ duplex in spiratione. s. lib
tatis ⁊ naturalitatis videtur eē ɔtra i
⁊ cōtra veritatē q2 ipse ponit actus no
onales fundari super eēntiales vel in
sentialibus. ⁊ omnes cōcedunt cōmu
ꝙ actus essentiales aliquo modo pre
dunt actus notionales. nō videtur a
ꝙ in fundato possit eē aliqua necessit
formaliter maior ꝙ̄ in eo in quo fun
tur. vel ꝙ duplex necessitas sit in fun
to ⁊ vnica in fundamento. probo. qu
tunc per impossibile vel incōpossib
sepata vna necessitate ab altera adh
remanebit illud fundatū necessariū.
autē remanebit illud in quo fundat
cessariū. q2 nō habuit nisi illā vnicā
cessitatē que circūscribitur a fundat
to, igitur posset illa pōne posita nec
tas eē in fundato ⁊ nō in illo in quo
datur. Ex hoc ad propositū q2 si act
spirādi habet necessitatē ex libertate
luntatis ⁊ preter hoc ex illa naturali
te annexa voluntati ē actus dilectio
simplicis nō habet nisi tantū primaꝫ
cessitatē. ergo circūscripta tātum p

necessitate circũscriberetur tota illa ne-
cessitas que erat in fundamẽto: ⁊ adhuc
tamẽ remanebit alia necessitas in ꝓdu
ctione illa. s. illa que est ex naturalitate.
Preterea videtur ꝙ tota naturalitas
nõ cõsequatur actum voluntatis. quia
ista cõpetit voluntati ꝑ ipsuꝫ ex hᵒ ꝙ fũ
datur in essentia diuina. igitur cũ prius
sit ratio eẽntie diuine ratione volũtatis
quicquid cõsequitur rationẽ essentie di
uine vel voluntatem ratione essentie cõ
sequitur eam per prius ꝙ̃ illud ꝙ sequit
voluntatẽ vt voluntas est. ⁊ ita vĩdtur
ꝙ naturalitas illa precedat aliquo mo-
do ipsaꝫ libertateꝫ. ⁊ per ꝯñs impediet
ipsam libertatẽ. Preterea cõtra opinã
tem qḋ argᵐ eẽt illud qḋ ipse facit si ĩtel
lectus ⁊ voluntas essent principiũ cõicã
di naturã vnde tales potẽtie. igitur ĩ cre
aturis essent tales potẽtie principia cõi-
candi naturã si omnino eẽt alia rõ for
malis intellectus ⁊ voluntatis in deo ⁊
in creaturis. Et similiter que est necessi
tas distinguendi inter voluntatẽ quaꝫ
ponit pĩcipium eliciendi actum ⁊ natu
ram quã ponit coassistere voluntati eli
cienti si tantum est inter ista distinctio
rationis. sicut videtur alibi sentire ḋ di
stinctione attributorum in diuinis.

Aliter dico ꝙ voluntas po
test esse pĩciᵐ
cõicandi naturã ⁊ nõ volũtas vt cõiter
sumpta ad creatã ⁊ increatã. sed volun
tas vnde infinita est. est enĩ infinitas ꝓ
prius modus voluntatis diuine sicut ⁊
cuiuscũqꝫ alterius perfectionis eẽntialis
hoc patet ex rõe posita prius ad solutõꝫ
qõnis. qꝛ voluntas est principiuꝫ amo
ris sibi adequati hoc est tanti amoris
quãto ipsa nata est amare obiectuꝫ. na
ta est ãt amare obiectũ infinitũ infinito
amore. igĩ ⁊ est productiua ĩfiniti amo
ris. quicquid est infinitũ formaliter est
eẽntia diuina g̊ ipsa voluntas est princi
piũ cõicandi essentiã diuinã amori pro
ducto. Et si queras a me de coassisten

tia nature aliquo modo dico ꝙ nõ opꝫ
voluntati vt est principiũ cõicandi nãꝫ
aliquo modo speciali assistendi ponere
nãm coassistere si natura possit eẽ pĩci
piũ cõicandi nãꝫ ⁊ nõ voluntas nisi po
neretur aliqua perfectio minor volũta
tis ꝙ̃ nature. nulla est ãt talis ĩperfectio
quia simpliciter ita est perfecta volũtas
infinita sicut natura infinita. Ad 2ᵐ
dubium de necessitate patet per ideꝫ qꝛ
priñᵐ productiuũ perfectũ põt dare pro
ducto omnẽ perfectionem que sibi non
repugnat. voluntas infinita est pĩcipiũ
producẽdi perfectũ. igitur potest dare ꝓ
ducto suo perfectiõem sibi cõpetẽtem.
nõ aũt repugnat sibi necessitas. imo cõ-
uenit necĩo sibi qꝛ nullum infiᵐ potest es
se possibile nõ necessariũ. igitur istḋ pĩ
cipiũ qḋ est volũtas infinita erit suffici-
ens pĩcipiũ dandi necessitatẽ huic pro
ducto. si autẽ est pĩcipiũ quo potest da
ri necessitas producto: igitur datur. q̊a
nulli qḋ nõ est necessariũ potest dari ne
cessitas ex se: ⁊ vltra se est pĩcipiũ quo
datur necessitas producto igitur ⁊ pro
ductõi. productum eniꝫ capit eẽ produ
ctione: nõ potest autẽ aliquid capere eẽ
necessariũ per productionẽ nõ necessa-
riã. Istud argumẽtum quasi a posterio
ri videtur cõcludere necessitateꝫ produ-
ctionis ex necessitate producti. sꝫ queri
tur ratio a priori siue causa quid sit per
qḋ volũtas ista dat necessitatẽ isti ꝓdu
ctioni. Rñdeo ꝙ nec voluntas infinita
ex se sola dat necessitateꝫ amori produ
cto. ꝯpando ipsam ad qḋcũqꝫ obiectuꝫ
nec solũ obiectuꝫ amatũ qḋ est finis cõ
patum ad quãcũqꝫ voluntatẽ dat neces
sitatem actui volendi vel productioni
amoris. primũ probo. qꝛ voluntas non
est principiũ necessariũ producẽdi aliq̃ꝫ
amorẽ alicuꝰ obiecti nisi sit necessariuꝫ
principiũ amãdi illud obiectũ. volũtas
autẽ infinita nõ est necĩum principium
amari obiectuꝫ finitũ. qꝛ tunc deꝰ necĩo
amaret q̃lꝫ creaturã imo ⁊ oẽ amabile

ergo nec ē necessariū pncipiū pducendi
amorē suuz: ↄpando illud ad qdcūqꝫ
obiectū. 2m pbatū est de frui. di. i. ꝙ
volūtas ex rōne voluntatis in cōi non
necessario tendit in finē. Etsi rn̄deas
ꝙ volūtas potest cōsiderari vt volūtas
vel vt natura ↄparando ad finē vel ad
ea que sūt ad finē vt cōpatur ad ea que
sūt ad finē est volūtas. vt autē cōparat
ad finem ē natura: ⁊ sic est mere necessi
tas. istud improbat ⁊ auctoritate ⁊ rati
one. rōne qꝛ non sūt eiusdē potētie acti
ue oppositi modi agendi: ⁊ maxime isti
nāliter ⁊ libere qui predistinguūt poten
tiam actiuam: quia si voluntas ↄparat
ad finem p modum nature: ⁊ ad entia
ad finem p modum libertatis ipsa non
erit potētia actiua vna respectu istoruz
⁊ tc̄ nulla potētia erit que eligat ens ad
finem pter finē. nulla enim potētia eli
git hoc ppt̄ illud nisi velit vtrūqꝫ extre
mum: sicut nulla potentia cognitiua co
gnoscit cōclusionem propter principiū
nisi eadem cognoscat pricipia ⁊ conclu
siones sicut arguit. ph. 2°. de aīa de sēsu
cōi. Auctoritas est augustini in ench. c.
73. ⁊ ponitur a magistro libro scdo di.
25. c. 5. neqꝫ ei clpāda ē volūtas aut vo
lūtas non est: aut libera dicenda nō est
qua bti sic eē volumus vt eē miseri non
solum velim⁹ sꝫ nequaꝙ velle possimus
vult igit dicē ꝙ volūtas illa q̄ volum⁹
beatitudinem ē libera sꝫ nullū finez ma
gis necessario respicit volūtas ꝙ beati
tudinem in cōi. igitur nullū finez neces
sario respicit. Itez ista rn̄sio ponēt spm̄
sanctū spirari non libere: sꝫ p modū na
ture qꝛ ei⁹ pncipiū eēt volūtas nō vt li
bera sꝫ vt nā. itaqꝫ dico ꝙ necessitas hu
ius pductōnis amoris adeq̄ti sicut ⁊ ne
cessitas dilectōis q̄ formalit̄ hn̄s volun
tatem diligit ē ex infinitate volūtatis: ⁊
ex infinitate bonitatis obiecti qꝛ neutꝝ
sine altero sufficit ad necessitatem. Ista
aūt duo sufficiūt hoc modo quia volū
tas infinita nō pōt nō eē recta nec pt nō
eē in actu: qꝛ tūc eēt potētialis. igit nc̄ci
est in actu recto. nō autē omne velle e
pcise rectum: qꝛ ē ab illa volūtate rec
solū q̄si nihil sit volendū ex se: sꝫ tm̄ d
est volituz ab illa volūtate recte. eēnt
enim diuina q̄ est primū obiectum ill
volūtatis est ex se volenda. igit volūt
illa de necessitate est in actu recto vol
di illud obiectum: quod ē ex se recte v
lendū: ⁊ sicut ex necessitate ē pncipiu
volendi ita ex necessitate est pncipiuz
ducendi amorez illius. ⁊ tūc dico ꝙ n
sola voluntas infinita pcise nō detern
nādo obm̄ cuius sit nec soluz bonū in
nitum nō detminando quam volūta
respiciat vt est obm̄ est totalis causa
cessario diligendi: nec etiā nc̄cio pduc
di amorem adeq̄tum. sꝫ infinita volu
tas hn̄s tale obm̄ qd est ex se recte an
dum pfecte pn̄s: ē ratio nc̄cio tā volē
illud bonū ꝙ spirādi amorē illi⁹ boni
talis volūtas hn̄s tale obm̄ pn̄s est pri
pium cōicandi naturā diuinā: qꝛ pn̄m
ducēdi amorē infinitū pductū. talis
amor pductus pportionatur tam po
tie ꝙ obiecto. nō est aūt ita qn̄ volūt
infinita respicit bonū amabile finitu
qꝛ licet ibi actus sit infinit⁹ quātū est
pte volūtatis diuine: nō tamen ē infi
tus quātū est ex parte obiecti. Sꝫ vt
voluntas infinita sit prinm infinitū: n
tm̄ amādi bonū infinitū sꝫ finitū ⁊ p
ducendi amorē talis boni: ⁊ hoc vel
dē pductōe ꝭm rem q̄ pducitur spūs
ctus. alia tn̄ ꝭm ratōez vel omnino a
vel nulla de hoc alias: qꝛ similē hab
difficultatem cū pductōe verbi vtꝝ
tellectus diuinus sit pncipiū pducen
verbū essentie diuine: vel v̓bum alic
alterius intelligibil̓ ⁊ tūc vel pductō
eadē ꝭm rē cui⁹ pductōe v̓bi diuini. al
tn̄ ꝭm rōem: vl̓ alia tam ꝭm rem ꝙ ꝭ
rōnem.

Ad teritum dubi

di ꝙ nā agit p ipressionē sicut intelle

non voluntas.

Ad argumenta pricipalia. Ad primũ dico ꝙ illa diffinitõ nature probat ꝙ spiritus sanctus ñ producitur vt similis ex vi productiõis sue ⁊ verum est ꝙ nõ est imago patris sicut filius. qui ex vi productionis sue procedit vt similis patri. Ad scõm respõsum est alias diffuse distinc. 2. q. 4. in illa q̃stione qua querebatur vtrum possent plures esse productiones in diuinis. Ad tertiũ dicendũ est sicut dictum est disti. 2ª. q. de productionibus ꝙ differẽtie accidentales potentie. s. actiuum ⁊ factiuũ nõ sunt differentie productiue potentie generaliter enim tali principio producitur illud cuius est tale principiuꝫ productiuum vel in eo in quo est si natum est illud recipere vel in alio: vel in nullo si in nullo quia nihil natum est recipere illud tunc producitur per se subsistens si potentia productiua sit perfecta respc̃u subsistentis ita est in proposito. volũtas qua producens producit nec agit in supposito producendo in quo est: nec facit producendo in alio. sed producit terminum per se stãtem: vt personam que in nullo recipitur subiectiue. Aliter est responsum distincti. sexta: vbi dictum est qꝺ productio nõ est intellectio formaliter. ⁊ quomodo tũc intellectus potest esse principium nõ tãtum intelligendi sed etiam dicendi. Ad vltimũ dicenduꝫ est ꝙ necesse est ad actum amandi. siue ad actum amoris amatũ esse precognituꝫ hoc dicit beatus Augustinus. 15. de tri. c. 27. sed nõ oportet ipsam dilectionem esse precognitam. puta si offertur mihi aliqꝺ bonum honestum nõ oportet ꝙ antequã possem habere illuꝫ actũ amãdi circa illud qꝺ precognoscam illũ actum. Ita in proposito oportet esse essentiam diuinam cuius amor spiratur eẽ precognitam patri ⁊ filio ad hoc vt spirẽt. sed nõ opꝫ in isto instanti originis cõcedere spiritum sanctuꝫ. qui est amor spiratus esse precognitum patri ⁊ filio. licꝫ in instãti eternitatis sit tota trinitas nota cuilibet persone in trinitate. quia distinguendo inter instantia originis non distinguitur inter durationẽ ⁊ duratricem. sed tantum a quo quis sit. Aliter possꝫ dici ꝙ in illo priori signo originis antequã intelligatur spiritus sanct⁹ spirari pater ⁊ filius cognoscunt spiritum sanctum vt intuitiue licet nõ vt existentem in se quia cognoscunt essentiam diuinam que est ratio cognoscendi intuitiue quodcũqꝫ obiectum intelligibile. sicut trinitas cognouit creaturam etiam intuitiue antequã producatur. quia essentia sua quaꝫ intuetur est ratio perfectissime cognoscendi omnia alia. ⁊ per cõsequens est ratio cognoscendi intuitiue quodlibet cognoscibile licet nullum existeret in se.

Circa distinctionẽ vndecimaꝫ. Quero vtrũ spiritus sanctus procedat a patre ⁊ filio. Q non Dam̃. libro primo capitulo octauo a patre procedẽtem ⁊ in filio quiescentem spiritum sanctũ dicimus. Item capitulo vndecio spirituꝫ sanctum dicimus ex patre. ex filio non dicimus. Item idem in epistola de trisagio ad iordãeꝫ archimedritaꝫ in fine pater ⁊ verbum ⁊ spiritus sanctus. ⁊ sbdit ex patre quidem filij auteꝫ ⁊ nõ ex filio. sed spiritus oris dei. Item per ratiõeꝫ grecoruꝫ nihil tenendũ est vt articulus fidei nisi quod cõtinetur in euãgelio qꝺ complete cõtinet fidem aut saltem i scriptura noui testamenti. sed non videtur expressum in nouo testamento ꝙ spiritus sanctus procedat a filio. ergo ⁊c̃.

Item dilectio in nobis nõ procedit a verbo quia notitia nõ habet causalitatem respectu volitionis. igitur similiter

nec in prothotipo. Item spiratio passi
ua est propria vni persone in dinis. igit
⁊ actiua. probatio cõsequentie. vtraqꝫ
enim videtur eque perfecta ⁊ eque incõ
municabilis. Cõtra in simbolo nice
no ex patre filioqꝫ procedit. ⁊ athanasi
us etiam in simbolo spiritus. s. a patre
⁊ filio.

In ista questione

dicuntur greci discordare a latinis. vt
videntur auctoritates Dam̃. sonare. sed
de ista discordia dicit Lincol. in notula
quadam super finez epistole de trisagio
ꝙ sententia grecorũ est ꝙ spirit' sanctus
est spiritus filij sed nõ procedens a filio
sed a solo patre per filium tamen. ⁊ vi'
detur hec sentẽtia cõtraria nostre quia
dicimus spiritum sanc. a patre ⁊ filio ꝓ
cedentem. Sed forte si duo sapiẽtes
vnus grecus ⁊ alter latinus vterqꝫ ver'
amator veritatis ⁊ nõ proprie dictiõis
vnde propria est. de hac visa cõtrarieta
te disquirerent pateret vtiqꝫ tãdez ipsã
cõtrarietatem nõ esse veraciter realem:
sicut est vocalis. alioquin vel ipsi greci
vel nos latini sumus vere heretici. Sed
quis audet hunc auctorem Johem. s.
dam̃. ⁊ beatos. s. basiliuz. gg. theologũ
gg. nicenum. Cirillum ⁊ similes patres
grecos arguere hereseos. Quis iterum
argueret hereseos beatum Hiero. Au
gus. ⁊ Ambro. ylla'" ⁊ cõsimiles latios.
verisimile igitur est ꝙ nõ substantie di
ctis verbis cõtrarijs cõtrariorũ sancto
rum sententia. multipliciter enim dicit
sicut hoc huius. sic hoc ex illo vel ab il
lo qua multiplicitate forte intellecta ⁊
distincta. pateret cõtrariorũ verborum
nõ discors sententia. Quicquid sit de
eis ex quo ecclesia catholica declarauit
hoc esse tenẽdum sicut de substãtia fidi
sicut patet extra de sũma trinitate ⁊ fi
de catholica. c. firmiter. tenenduz est ꝙ
spiritus sanctus procedat ab vtroqꝫ.
Ad hoc est ratio talis habens princi
pium perfectum productiuum prius
intelligatur habere propositum. pote
illo pricipio producere. quando. s. pri
cipium est ita perfectum ꝙ nõ depẽd
a passiuo nec potest per aliquid impe
ri sed filius habet voluntatẽ que est p
cipium productiuum amoris adequa
⁊ habet eaz vt preintelligitur produc
actu voluntatis. ergo potest ea produ
re. igitur ⁊ ea producit. probo mino
generatio ⁊ spiratio habent aliquẽ or
nem inter se ita ꝙ aliquo modo gene
tio est prius spiratione. in illo priori
municatur genito omnis perfectio di
na que sibi nõ repugnat. ⁊ ita volun
ergo habet tunc voluntatem vt prio
producto per actum voluntatis: qu
ad huc ñ intelligitur productio aliqu
facta per modũ vel actum voluntat
Assumptum etiaz de ordine istar
productionum licet videatur esse ma
festuz ex ordine potẽtiarum. proba
tamen per hoc ꝙ quando actus pri
habent ordinem in aliquo si vterqꝫ
perfecte actiuus. habebunt etiam si
lem ordinem in eliciendo suos actu
addidi autem perfecte actiuus ad exc
dendam formaz substantialem ⁊ qu
tatem in corporibus vbi licet forma
stantialis sit actiua ⁊ qualitas simili
⁊ forma substantialis sit prior quali
te tamen qualitas habet actum suu
prius. sed hoc est ex imperfectiõne
tiuitatis forme substantiali. in patre
tem intellectus ⁊ voluntas sũt perfe
principia actiua ⁊ habent ordinem q
dam quia fecunditas intellectus con
tuit ipsum patrem nõ autem fecũdit
voluntatis. ergo ista fecunditas intel
ctus aliquo modo prius habebit ac
suum ꝙ̃ fecunditas voluntatis actuz
um. Probant alij iustum ordinem
ductionis ad productionem per hoc
sicut intelligere ad velle ita dicer̃ ad s
rare. Sed ista probatio videtur defi
re. velle enim presupponit intelligere.

per illud intelligere obiectum illō circa qō dicitur esse dilectio est sufficienter p̄sens ⁊ absq̄ illa intellectione nō essꝫ sufficienter presens voluntati vt possꝫ velle. sed per actū dicendi nō est presens voluntati precise obiectuꝫ cuius amor spiratur. quia si pater volūtate spirat ī eo tamē nō habetur obiectum presens formaliter per notitiam genitam qꝛ nihil nouit notitia genita: vt dicit Augu. iꝫ. de trini. sed intellectiōe sibi ingenita habet obiectum sibi presens ⁊ ista est notitia que presupponitur actui spirādi. ergo nō est similis necessitas ꝙ generatio presupponatur spirationi sicut ꝙ intellectio presupponatur volitioni. Concedo ꝙ instantia bene probat ꝙ nō est similis necessitas. sed inter intellectionem ⁊ volitionem est ordo propter duo vnū est propter presentiā tam dictam. aliud est propter istarum potētiarum ordinē in operando quia iste potentie tales sūt ꝙ vna est naturaliter ordinata pri⁹ operari q̄ꝫ alia. prima ratio nō est ratio prioritatis generationis ad spirationē sed 2ᵃ. sicut eniꝫ inquātum sunt potētie apatiue est aliquis ordo inter operationes earum ita inquantū sunt potētie productiue est aliquis ordo productionis eaꝝ licet nō sit ordo necessitatis propter presentiā obiecti taleꝫ habendā. Exemplū huius est. si in igne calor ⁊ siccitas sint cause vel potētie actiue nate tamen ordinate elicere actus suos ita qō siccitas n̄ possit desiccare nisi calor prius calefaciat ista necessitas ordinis nō est quia per calefactionem fit obiectum desiccabile presens sicco vt desiccet. sed propter naturā istarum potētiarum actiuarū ⁊ si in illo priori in quo calidum calore calefacit cōicaret calefactio vel produceret in calefacto nō tantum calorem sed ēt siccitatē quā habuit. calefactū eadeꝫ siccitate desiccaret cū calefaciente. qꝛ in illo instanti nature in quo est desiccatio. vna siccitas est in calefaciēte ⁊ calefacto

Ita intelligendū est h̄ ꝙ in illo signo originis in q̊ pr̄ ꝓducit actū voluntat̄. ꝓnᵐ productm̄ idem est in patre ⁊ filio. ⁊ iō filius eadem productione producit spiritum sanctum cum patre.

Ad auctoritates

dam̄. vr̄ posse r̄nderi per notulaꝫ illam lincol̄. de q̄ dc̄m est. pᵒ tn̄ auctoritas ei⁹ posset exponi. si loquat̄ de volūtate ⁊ n̄ de spū scō. qꝛ tūc posset dici ꝙ volūtas q̄ est prinᵐ spirādi ipsa est a p̄re in filiuꝫ qꝛ pr̄ cōicat eā filio ⁊ q̄escit in filio. hᵒ est nō vlti⁹ cōicat̄ sub rōe pricipij fecundi lꝫ eadē volūtas cōicet̄ spūi. s. s. i se. sꝫ lr̄a dam̄. ibiō vr̄ loq̄ de pᵒ. s. s. ⁊ nō de volūtate q̄ spirat̄. Ad rōꝫ illā de euāgelio dico ꝙ xp̄m descēdisse ad inferna non docet̄ in euanᵒ. ⁊ tūc tenēdū est sicut articulus fidei qꝛ ponit̄ in simbolo apl̄oꝝ. ita ml̄ta aᵃ de sacr̄is eccl̄ie nō st̄ exp̄ssa in euanᵒ ⁊ tn̄ eccl̄ia tenet iᵃ eē tradita certitudialit̄ ab apl̄is ⁊ ꝑiculosū eēt errare circa iᵃ q̄ nō tm̄ ab apl̄is descēdunt ꝑ scripta. sed ēt q̄ ꝑ ꝯsuetudinē vl̄is eccl̄ie teneda sūt. nec xp̄s in euanᵒ docuit oīa ꝑtinēᵃ ad dispēsatiōꝫ sacr̄oꝝ. dixit. n. discipulis suis in Jo̅he. adhuc hēo multa vobis dicer̄ sed n̄ potestis portare mō. cū āt venerit ille spūs v̄itatis docebit vos oēꝫ v̄itateꝫ multa igr̄ docuit eos s. s. q̄ nō st̄ scripta in euanᵒ ⁊ iᵃ multa q̄dā ꝑ scripturā q̄dā ꝑ ꝯsuetudinē tradider̄t. sil̄r diuersa simbola diuersis tp̄ib⁹ st̄ edita ꝯ̄ diuersas hereses de nouo oriētes qꝛ qn̄ insurgebat noua hēsis necēiuꝫ erat declarare v̄itateꝫ ꝯ̄ quā erat iᵃ hēsis. q̄ v̄itas ⁊si pri⁹ erat ō fide n̄ tm̄ erat prius tm̄ declarata sic tūc ꝯ̄ errorē illoꝝ q̄ eā negabāt. Ad aliud de v̄bo nr̄o dico ꝙ illud iꝑfectionis ē in imagine creata. qꝛ v̄bo nō cōicat̄ eadē nā cū mēte. ⁊ iō nec libertas formaliter verbo āt diuino cōicat̄ nā p̄ris ⁊ eadem voluntas cū patre. ⁊ iō hꝫ eā vt fecūdā respectu productiōis. s. s. qꝛ intelligit̄ ordine origis prehabē iᵃ anteq̄. s. s. spiret̄.

Ad vltimum dico ꝙ non sequitur quia non potest natura diuina pluribꝰ productionibus haberi in vna persona sicut patebit in sequenti questione: quia vtraq; productione haberet naturam ⁊ neutra haberet: tamen vna persona potest pluribus productionibus cõmunicare naturam: ⁊ plures persone possunt vna productione producere personam ⁊ iõ si passiua sit tm̄ in vno nõ sequitur ꝙ etiam actiua sit tm̄ in vno.

Secundo vtrũ si spiritussanctus non procederet a filio posset stare distinctio realis ipsius a filio. ꝙ non: quia ꝑm boetium de trini. essentia cõtinet vnitatem relatio multiplicat trinitatem: ergo nulla ꝑsona distinguitur ab alia nisi que refertur relatiue ad illam: sed si spũssanctus non procederet a filio non posset stare distinctio realis ad ipsum: quia non refertur ad ipsum: igitur ⁊c. Preterea august. ij. de ci. c. io. sed ideo simplex dicitur supple deus: qm̄ quod habet hoc est excepto ꝙ relatiue queq; personam ad alteram dicitur sicut pater habet filium ⁊ non est filius spiritussanctus: igitur si non procederet a filio esset filius quia tunc non relatiue diceretur ad eũ

Contra. 5. de tri. c. 14°. vel. 32. apparet ꝙ spiritussanctꝰ non est filius ⁊ si exeat a patre quia exit non quomodo natus: sed quõ datus.

Hic dicitur ꝙ questio nulla est: quia potẽtia includens incõpossibilia nõ potest poni nec sustineri: quia in ea statim includitur redargutio: qđ est incõueniens vltimũ ad qđ ꝑt rñdens deduci: tali eni põne posita nulla regula disputatõis põt saluari. s. concedendo sequẽs ⁊ negando repugnans: q2 statim oportet concedere repugnãtia que includũtur in posito. Q2 autẽ istõ positum quod ponitur sit tale: ꝓbatu[r] quia summo necessario repugnat sum[mum] mum impossibile: quicq̃d est in deo a[d] intra est sũme necessarium g̊ repugnã[s] sibi est sũme impossibile: g̊ positio su[p]ponẽs spm̄sãctũ non ꝓcedere a filio e[st] summe impossibile: q2 oppositũ est s[um]me necessarium. s. ipm̄ ꝓcedere a fili[o] ⁊ impossibile includens incõpossibil[ia] videt esse magis ipossibile q̄ꝫ impossi[bi]le talia non includens: g̊ ⁊c: Cõtra is[tam] positõem est hoc ꝙ ista positio vĩ eẽ [...] ga questõnis mouetur enim questio [...] inquiratur quid sit ꝑmum distincti[...] reale filij a spiritusancto: vtrum filia[tio] an sola spiratio actiua q2 si filiatio i[...] ꝑ quodcunq; incompossibile circũsc[ri]pta spiratione actiua adhuc remanet [...] ratio distinguẽdi. Preterea licet po[si]tio que statim ex intellectu suo includ[it] contradictoria nõ possit admitti. ta[men] illa que ex intellectu suo tm̄ vnum co[n]tradictorium includit ⁊ aliud non n[isi] per consequẽtiam accidentalem vel p[er] locos extrĩsecos bene videt posse adm[it]ti: quia tali positõne posita possunt [su]stineri regule disputatõnis. potest eni[m] concedi sequens consequentia essenti[a]li ⁊ negari repugnans. si autem infer[tur] aliud repugnans sequens per locum [ex]trinsecum vel consequentia accident[ali] negandum est illud sequi: quia propo[si]tio illa ꝑ quam talis consequẽtia ten[...] destrueretur ex positione. nunc aũt [spi]ratio actiua non est de ꝑ se intellectu [fi]lij vt persona est: sed quasi passio cõ[...] patri ⁊ filio: igitur circunscripta illa p[o]nendo filium in esse filij non ponunt[ur] contradictoria ex primo intellectu p[o]ni: sed tm̄ alterum. s. ꝙ filius sit filius: [...] reliquum non nisi ex cõsequẽtia acci[den]tali ⁊ per locum extrinsecum ex remo[ti]one quasi passionis remouendo. q. su[b]iectum: igitur ista positio non sic incl[u]dit opposita quin possit admitti. It[em] si aliquid essentialiter inclusum in al[...]

ponatur remoueri ab eo quod tamen non ſit ratio inherentie predicati bene poteſt queri an iſto vel illo circūſcpto ī ſit tale predicatum vł non: etiam quantumcūqꝫ poſituꝫ includat contradictoria: non tamen repugnat huic ꝓpoſito quin altera pars huius queſiti ſit determinate danda: puta ſi circumſcribatur ab homine aīalitas quod tamen includit incompoſſibilia: ⁊ queratur vtruꝫ hoc circunſcripto poſſit homo diſtingui ab aſino videtur determinate poſſe rn̄deri ꝙ ſic: quia non per animalitateꝫ conueniebat homini ſic diſtingui: ſed ꝑ rationalitatem. igitur licet ſpiratio actiua eſſet de ratōne filij. adhuc tamen ipſa circūſcripta queri poteſt vtrum filiꝰ diſtinguatur a ſpirituſancto vel non: qꝛ non queritur niſi vtrum predicatuꝫ circunſcriptum fuit preciſe cauſa diſtinctionis vel aliud predicatum non circunſcriptum. Preterea aliud eſt ponere aliquid ⁊ illo poſito vlteriꝰ querere de aliquo propoſito. aliud eſt querere de veritate alicuius conditionalis: quia q̄rere de aliqua conditōnali ad nihil obligat: ⁊ ſi igitur aliquam probabilitatē haberet opinio dicendo poſito ꝙ ſpūſ ſanctus non procederet a filio ⁊c̄. nullā tamen probabilitatem habet quando queſtio ſic eſt ꝓpoſita ſicut eam propoſui: vtrum ſi ſpirituſſanctus non procederet a filio poſſet ſtare diſtinctio realis ipſius a filio. ibi enim quero de conditionali quadam ſcilicet ſi ſpirituſſanctus ſcilicet non procederet a filio ſequatur eſſentialiter ipſum non diſtingui ab eo ita ꝙ oppoſitum conſequentis non poſſit ſtare cum antecedente loquendo de formali intellectu eorum. Contra iſtā opinionem etiam ſunt multe auctoritates vna aug. 5°. de tri. c. 6. vel. 13. ſi paṫ non eſſet innaſcibilis: nihil prohiberet eum genuiſſe filium: ⁊ tamen iſta poſitio concomitanter includit incompoſſibilia. ſcilicet ꝙ pater non ſit innaſcibił: ⁊ ricardus. 3. de trini. ca. 16. ſi ſola vna perſona in diuinitate eſſet nihil prohiberet eam habere plenitudinem ſapientie vel intellectus: cum tamen concomitanter ad plenitudinem ſapientie vel intellectus ſequatur pluralitas perſonaꝝ. Item etiam phūs. 4°. phyſicorum arguit poſito ꝙ eſſet aliquod ſpacium ⁊ non haberet corpus ſed ſonum vel colorem querit vtrum eſſet vacuum: ⁊ reſpondet ꝙ ſi natum eſſet recipere corpꝰ eſſet vacuum. ſi non: non. g̊ tali poſita poſitione que tamen per ipſum ponit ī compoſſibilia quia accidens vt ſonum ⁊ colorem eſſe ſine ſubiecto poteſt queri de aliquo an ſequatur. ſ. intelligendo de naturali conſequentia: quia ⁊ ſi poſitum includat incompoſſibilia: non tamen omnia incōpoſſibilia naturali cōſequentia: ſed ad ipſum poteſt ſequi aliquod contradictorium naturali conſequentia ⁊ aliquod aliud nullo modo niſi ſicut ad impoſſibile quodlibet.

Ideo admittendo queſtionem eſt vna opinio que dicit ꝙ ſi non ꝓcederet ab eo nullo modo diſtingueretur ab eo: ⁊ habet pro ſe duas rationes: vna ratio eſt iſta. relatio in diuinis aut diſtinguit ſm quidditatem aut ſm eſſe. nō ſm eſſe quia ſic tranſit in eſſentiam: igitur ſm quidditatem ſed ſm ꝗdditatem tm̄ reſpicit oppoſitum: igiṫ tm̄ diſtinguit ab oppoſito: ſed poſita illa ypotheſi non eſſent in filio ⁊ ſpiritu ſancto relatōnes oppoſite. Secunda ratio ē talis: ſi relationes diſperate poſſent ſufficienṫ diſtinguere perſonas ergo cum tales due ſint in patre vt generatio actiua ⁊ ſpiratio actiua pater eſſet due perſone. Confirmatur ratio quia tantam diſtinctionem videtur habere iſte relationes ſpiratio actiua ⁊ generatio actiua quantam habent eorum relatiua vel correlatiua: igiṫ ita poſſunt hec diſtiguere ſic̄ illa. Auctoritas adduciṫ

ansel.liᵒ.suo de possessione spiritussci.
Sed quia ipsum adducunt vterqꝫ pro
se ⁊ fit altercatio magna de intentione
eius que fuerit ideo hic nolo multum
circa intentionem eiꝰ imorari.

Cōtra istaz opinio

nem sunt ratōnes que sumuntur ex du
obus medijs.primuz medium est ex ra
tione formali constitutiui. 2ᵐ medium
est ex distinctione emanationum. Ex
ꝑmo horuz arguitur sic: quocunqꝫ for
maliter aliquid constituitur i esse eodē
distinguitur:quia eodez est aliquid ens
⁊ vnum vnitate conuenienti tali entita
ti: ⁊si vnum igitur in se est indistinctuz
⁊ ab alijs distinctum:sed filius constitu
itur in esse personali filiatōne:ergo ⁊ ea
formaliter distinguitur ab omni alia ꝑ
sona:igitur per impossibile vel incom
possibile circunscripto quocunqꝫ alio
⁊ maxime posteriori filiatōne remane
bit filius filiatione distinctus personali
ter a quacunqꝫ persona.assumptuz pa
tet:quia filius non constituitur in esse ꝑ
sonali spiratione actiua quia illa est cō
munis patri ⁊ filio:⁊ non sunt in eo ꝓ
prietates positiue alie ꝙ generatio pas
sio ⁊ spiratio actio:ergo ⁊c̄. Respondet
ꝙ formali constitutiuo non distinguit
aliquid a quocunqꝫ:sed tm̄ ab illis cum
quibus maxime conuenit ⁊ a quibꝰ nō
distinguitur aliquo modo nisi illo for
mali constitutiuo. Exemplum. homo
rationalitate non distinguitur a lapide
sed a speciebus animalis cum quibꝰ con
uenit maxime: ⁊ a quibus in paucissi
mis videtur distingui.a lapide enim di
stinguitur animalitate que non est for
male constitutm̄ eius qꝛ lapis est inaia
tus:ita dicitur in ꝓposito ꝙ filius cum
patre conuenit in spiratōne actiua ⁊ in
hac distinguitur a spūsancto.ꝓpo autē
suo formali.s.filiatōne distiguitur a pa
tre cum quo maxime conuenit: q̄re ⁊c̄.
Contra istud: ⁊ ꝑmo qꝛ quodlibet hn̄s
aliquod eē distinguitur distinctōe con
ueniēte illi esse a q̄cūqꝫ alio ꝑ aliqd̄ q
est de ratione eiꝰ inquātū hꝫ tale eē. fili
igit personaliter distinguitur per aliq
quod ē de ratione eius inquātū est ꝑs
na.spiratio actiua non est de ratōe eiu
inquantum persona:sed filio iam pos
to est quasi ꝓprietas aduenticia. Ex h
patet ꝙ exemplum adductum non ē a
ꝓpositum:quia ⁊si homo distinguitu
a lapide nō per rationale ꝑmo.distigu
tur tn̄ per aliquod qd̄ est de essētia su
ita ꝙ incōueniēs esset ipm per nihil q
est de essentia sua a lapide distingui:se
tm̄ per risibilitatem ita est ꝙ in propo
to. Ex hoc etiam patet ꝙ exemplū c
cludit propositum:homo enim non d
stinguētur essentialiter a lapide inqua
tum animal si aial nō eēt de essentia ei
quod tamen est licet non vltimum co
stitutiuum eiꝰ: sic autem arguitur in ꝓ
posito:quodcunqꝫ distinguitur ab ali
per se:inquātum tale distinguitur ꝑ a
quod qd̄ est ꝑ se de ratōne eius inqua
tum tale filius per se distinguitur a no
filio.igitur ꝑ aliquod quod est de esse
tia eius:sed hoc non est vis spiratiua.c
sequitur enim ꝓꝑetatem cōstitutiuar
eius ꝙ ⁊c̄. 2ᵒ sic formale constitutiuur
distinguitur constitutum ab omni ali
etiam si per impossibile quodcunqꝫ a
ud ab illo circūscribatur: quia ꝑ illud d
stinguitur primo .i. adequate ab omn
non tali:sed quodcunqꝫ non habens i
lam formam constitutiuam est non ta
igitur ꝑ illam distiguitur ab omni ali
non habente illam. Ista ratio declara
quia licet homo non tm̄ per rational
distinguatur a lapide:sed etiam per ai
litatem. non etiam primo distinguitu
per rōnalitatem.i. non adequate: qui
tunc quodlibet distictū a lapide essꝫ r
nale:sed adequate in genere corporis ꝑ
mo distinguitur a lapide per animatu
tamen circūscribendo per intellectū a
homine quodcunqꝫ aliud a rationali

illud solum distingueretur eẽntialiter a
quocunq; non rõnali ⁊ ita a lapide qui
non ẽ rationalis. non igitur tm̃ illud di
stinguit realiter quod distiguit adequa
te: sed etiam illud quod solum si pone
retur esset incompossibile illi a quo di
stinguit. Cõfirmat ista ratio p̃ncipalis
sumpta ex proprio constitutiuo: quia si
pat per impossibile non spiraret sed fili
us. adhuc tñ pater patnitate distingue
retur a filio ⁊ spũsancto: sicut patnitate
constituitur ĩ esse personali. Ex secun
do medio. s. ex distictõe emanatõnũ ar
guitur sic: generatio distinguitur a spi
ratiõe ⁊ hoc p impossibile circũscripto
omni alio a ratione gñatiõnis ⁊ spirati
onis aut saltem circũscp̃to hoc: ꝙ spira
tio actiua esset a filio: dum tamen starz
destinctõ principiorum generandi ⁊ spi
randi: g̊ ⁊ quolibet tali circũscripto: sta
ret distinctio filiÿ ⁊ spiritussancti. pba
tio ꝯñtie: quia impossibile est vnaz p̃so
nam duabus p̃ductõnibus totalibꝰ ac
cipere eẽ. nulla enim p̃ductione aliq̇d
accipit esse. p impossibile circũscripta ñ
minus accipet esse: sed si p̃ductõne hac
⁊ illa acciperet aliqu d esse et vtraq; cõ
plete: quia vtraq; esset perfecta: igitur
vtraq; circunscripta haberet esse per al
teram complete: ⁊ ita neutra et vtraq;
acciperet esse. Ad istam rõnem ponunt
alique responsiones ad añcedens: ⁊ q̇a
de hoc tractabitur di. 13. modo non in
sisto. ꝯclones istarum rõnum concedo:
⁊ magis patebit p̃positum declarata il
la distinctõne emanatõnum. Ad au
ctoritatem boetÿ cõcedo ꝙ relatio mul
tiplicat trinitatẽ: ⁊ tñ non tm̃ distinguit
a relatõne opposita: sed a q̃libet relatio
ne dispata: cui formalit̃ non est idem q̃
sicut in genere qualitatis albedo nõ tm̃
distinguit ab altera qualitate contraria
sed etiaz ab omni alia dispata: quia nõ
est albedo dulcedo formaliter nec odor
⁊si aliqua dispata eẽt incompossibilis
alteri dispate in eodem supposito non

tm̃ distigueret nã a nã: sed etiã req̇reret
distinctio suppositoꝝ ita aliq̃ relatõ di
spata ab alia rl̃oe dispata distiguit abs
q; aliqua alia incõpossibilitate. aliq̃ au
tẽ non tm̃ hñt distinctõem sz etiaz incõ
possibilitatem siue incõpossibilẽ rõnez
ĩ eodẽ supposito q̃les sunt rl̃ones dispa
te accipiendi naturã: quia persona que
dispatis modis accipet naturaz nõ vni
co modo haberet naturam. ad august.
de ciui. dei. dico ꝙ quelibet p̃sona hꝰ est
ꝙ habet nisi ꝙ relatm̃ hz correltm̃ ⁊ nõ
est illud. posita aũt illa ypotasi spũssan
ctus non haberet filiũ vt correlatiuũ ⁊
spirantez: ⁊ iõ non sequitur ꝙ spũssãctꝰ
est filius q̃ non haberet filiuz. nec sicut
intrinsece: nec sicut correlatiuum origi
nans. excipit aũt august. ꝙ illud q̇d ha
betur non est habẽs qñ habetur vt cor
relatiuũ. nõ igitur accipit augu. nisi q̇d
habet vel eo modo quo dĩ filiꝰ hr̃e diui
nitatem: vel quo mõ dĩ hr̃e patrez. vnꝰ
modus est habendo formaliter vel eẽn
tialiter. aliꝰ modꝰ est habẽdo correlatiẽ
vel originaliter.

Ad rõẽs pro p̄ma

opinione ad p̄maz dico ꝙ tã s̃m q̇ddi
tatẽ q̃ s̃m eẽ manet ibi relatio. q̊cũq; ei
mõ manet s̃m q̇dditatẽ manet s̃m eiꝰ eẽ
q̇d ẽ eẽ ad aliud: q̃ q̇dditas rl̃onis ñ p̃t
eẽ sine eẽ ad aliud: q̃ intelligẽdo rl̃onez
sine eẽ ad aliud nõ intelligit̃ relatio: sed
absolutũ q̃ s̃m aug. 7°. de trini. c. j. vel
6. siue ad aliud non ẽ s̃ba: ⁊si ẽ s̃ba siue
ad se iã non est relatõ. q̊cũq; etiã modo
trãsit eẽ trãsit ⁊ q̇dditas: q̃ sic esse ad
aliud q̇d est eẽ rl̃onis. ṽe est idem eẽntie
ita ⁊ q̇dditas relatõis ẽ idẽ eẽntie. nihil
enim ẽ ibi q̇d nõ est idem. manet igit̃ ⁊
q̇dditas ⁊ eẽ: q̃ relatio non est formalit̃
ter eẽntia diuina: q̃ sicut dicit aug. 7°.
de tri. c. 2. vel. 12. nõ est ṽbũ quo sapien
tia. trãsit aũt vtrunq; quia cum hoc ꝙ
non est formaliter idem: ẽ ṽe idẽ sicut se
pe dictum est. Cum igitur dicis: aut

diſtinguitur ſcdm eſſe aut ſꝫ quidditatē dico ꝙ ſecundū quidditatem ⁊ ſcdm eſſe ad aliud. Et cum dicis ſic tranſit. ergo nō ſic diſtinguit cōſequentia non valet. quia tranſit ſecūdum idēptitatem ⁊ manet ſecūdum formalitatem. ⁊ quia nō oportet veraz idēptitatez eſſe formalem. quia formalis ratio huius tranſeuntis nō eſt formaliter ratio illius eſſentie. inquā tranſit. ideo huic rationi formali competit qđ eſt huic proprium. eſt autez ei proprium diſtingui realiter ab omni relatione tam oppoſita ꝙ diſperata ei incompoſſibili. ⁊ ideo cum hoc quod vere tranſit vere manet quantuz ſufficit ad diſtinctionem realem taz ab oppoſita relatione ꝙ etiam a relatione diſperata ſibi incompoſſibili. Ad ſecūdam cum dicitur de duabus proprietatibus in patre reſponſum eſt diſtin. ſecūda parte ſecūda. q. ſecunda. nō enim oportet tantam eſſe diſtinctionem vel incompoſſibilitatem productionum actiuarum. quanta eſt productionum paſſiuarum. quia impoſſibile eſt idem duabus productionibus oppoſitis produci ⁊ accipere eſſe. non autem eſt incompoſſibile idem duabus productionibus actiuis cōmunicare eſſe diſtinctis perſonis.

Circa diſtinctionem duodecimā. Quero vtrum pater ⁊ filius ſpirent ſpiritum ſanctum inquantuz omnino vnum vel inquātum aliquo modo diſtincti. Qđ inquantum diſtincti. Auguſti. ſexto de trini. c. quinto vel. 16. ſpiritus ſanctus ē cōmunis vnio patris ⁊ filij. ex hoc accipitur cōmuniter ꝙ eſt nexus amborum nexus autem nō eſt aliquorum. niſi inquantum ſunt diſtincti. eſt autez nexus eorum inquantum procedit ab eis inquātum ſunt diſtincti. Itē actio eſt ſuppoſiti. igitur duorum ſuppoſitorum nō eſt vna actio. ſpiritus ſanctus autez produ[citur] actione patris ⁊ filij vt agenti[um] igitur inquantum diſtincti. Item [si] producunt inquantum omnino vnu[m] aut inquantum vnum in eſſentia au[t in]quantum vnum in perſona aut inq[uan]tum vnum in vi inſpiratiua. nō inq[uan]tum vnum in eſſentia. quia tunc ſpi[ritus] ſanctus produceret ſe quia eſt vnum [in] eſſentia cuz patre ⁊ filio. nec ſecūdo [mo]do inquātuz vnum in perſona quia [sic] nō ſunt vnum. nec tertio modo inq[uan]tum ſunt vnum in vi inſpiratiua: q[uia] tunc ſequitur ꝙ pater eſſet duo pri[nci]pia reſpectu filij ⁊ ſpiritus ſancti p[ro]p[ter] duas vires productiuas in ipſo reſ[pectu] eorum. Contra quinto de trinit. c. 14. vel. 34. pater ⁊ filius ſunt vnuz [prin]cipium ad ſpirituz ſanctum ſicut pa[ter] filius ⁊ ſpiritus ſanctus ſunt vnum [prin]cipium ad creaturam. creatura aut[em] eſt a tribus inquantum vnuz nō inq[uan]tum diſtincti. ergo ⁊c.

In iſta queſtione planum eſt ꝙ pater ⁊ filius ſunt vnu[m] principium ſpiritus ſancti hoc decla[ra]tum eſt in cōcilio lugdunenſi ſub gre[go]rio. ſicut patet extra de ſumma trinit[a]te ⁊ fide catho. ⁊ eſt hodie in ſexto lib[ro] [de]cretalium. Ratio autem huius v[eri]tatis eſt iſta quia vt dictum eſt diſti[n]. pater prius origine habet actum fec[undi]tatis intellectus ꝙ voluntatiſ. in illo [pri]ori cōmunicatur filio fecunditas ea[ꝫ] que eſt in patri. quia in illo ſigno ori[gi]nis in quo filius producitur per fec[un]ditatem intellectus cōmunicatur ſib[i a] patre quicquid ei nō repugnat. ⁊ it[a fe]cunditas volūtatis. igitur in alio ſig[no] originis quando producitur perſon[a p]er actum fecūditatis ſecunde ſcilicet v[olun]tatis producitur a patre ⁊ filio omn[ino] vt ab vno principio propter vnam [fe]cunditatem principij productiui in e[is].

Sed est difficultas alia. cum enim vo
untas ista sit vna in duobus supposi-
s que supposita ꝯcordiť volũt ista vo
itate ⁊ ꝯcordia ꝯnotet aliquã distictõ
em suppositoꝝ ꝯcordãtiũ vtꝝ pať et
lius p se magis spirẽt hac voluntate i
uãtũ vna: vel inquãtũ ꝯcors. Hic di
tur sic ꝙ supposita ꝓducẽtia sunt di-
incta ⁊ ꝑpter illã distictõez nullo mõ
cederenť spirare inquãtũ plures. hẽnt
ni vnã vim spiratiuam. Sed vlteri⁹ il
a vna vis spiratiua nõ oĩno sꝫ rõe vni
atis sue ẽ ꝓximũ ꝑncipiũ fecũdum ad
pirandum sꝫ sꝫ rõne ꝯcordis volũtatꝭ
bi ꝯnotať aliq̃ distictio: ⁊ ꝑpť istã di.
notatã ex pte ꝑncipiȷ̃ q̃ põt ꝯcedi ꝙ spi
ãt inquãtũ sũt disticti. Istã opi. con-
irmať p ricar. 3. de tri. qm̃ intellect⁹ pfe
tam fecũditatẽ hr̃e potest ad ꝓducti-
onẽ vbi vt existit in vna sola psona. vo
ũtas aũt ad ꝓductõem spũssancti pfe-
tam fecũditatẽ hr̃e nõ potest nisi sit in
gemina psona: ⁊ hoc qꝛ fecũditas itelle
tus ꝯsistit in plenitudine pfecte sapien-
ie q̃ põt esse in vnico dicẽte ricar. de tri
ni. li. 3°. c. 16. nihil diffiniť ꝯriũ nẽ si ple
nitudo sapientie dicatur posse ꝯsistẽ in
singularitate psone. nã quantũ vĩ etiaꝫ
si vna sola psona in deitate esset: nihilo
min⁹ plenitudinẽ sapientie hr̃e possꝫ. fe
cunditas aũt volũtatis ꝯsistit in pleni-
tudine veri amoris: qui nõ potest eẽ ni-
si in duobus ad minus: dicẽte in eodeꝫ
ricar. c. 3. nõ põt amor eẽ iocund⁹ si nõ
sit ⁊ mutuus q̃re cũ in amore eẽntiali fe
cunditas volũtatis nõ possit eẽ nisi sum
me perfect⁹ ⁊ iocũd⁹ sit amor oportet ꝙ
volũtas si sit fecũda ꝙ sit amor mutu⁹:
vt sit ꝺm eũ ibidem q̃ amorẽ impendat
⁊ sit qui amorem repẽdat. Quia vt di
cit. c. 7°. summe diligẽti nõ sufficit si sũ
me dilectus sũmã dilectionem nõ repẽ
dit: ⁊ ꝺm hoc vt supra dictũ est ad hoc
cõmunis voluntas patris ⁊ filiȷ̃ sit fecũ
da ad spirandum spm̃sanctum nõ suffi
cit ꝙ sit vna voluntas cõmunis ambo
rum ⁊ amor eẽntialis in ipa cõmunis
qua ambo simul amant ⁊ volunt: sed
oportet ꝙ sit voluntas cõcors ⁊ mutua
duoꝝ qua vn⁹ sũmum amorem alteri
impendat ⁊ ille viceuersa eundem repẽ
dat. quo existente. fecunda ẽ voluntas
vt ex ipa necesse sit emanare amoreꝫ q̃
est spiritussanctus dicẽte ricar. vbi ꝑus
c. xj. ꝙ in amore mutuo multũqꝫ feruẽ-
te nihil preclarius q̃ꝫ ab eo quem sũme
diligis ⁊ a quo sũme diligeris aliũ eque
diligi velis. In ill' itaqꝫ vt dicit sic mu
tuo dilectꝭ vtriusqꝫ pfectio vt ꝯsũmata
sit exhibite dilectõis consortẽ equa rõe
reqrit ⁊ hoc p vim spiratiuã q̃ est ꝯcors
volũtas in mutuo amore ꝓducẽdo spi
ritumsanctum non solum vt sunt vnũ
in volũtate illa siue amore: sed vt sunt
plures inter se distincti q̃ distictio ꝯno-
tať p h° ꝙ volũtas dĩ eẽ ꝯcors ⁊ amor
mutu⁹ qui non põt eẽ nisi sit pluriũ ꝺm
ꝙ plures sũt insepabiles. nã hec ꝑposi-
tio con associatõem iportat q̃ non ẽ ni-
si plurium distinctoꝝ: ⁊ ꝑpter hoc bñ
dicitur ꝙ pater filius ⁊ spũssactus sunt
tres coeterni: cũ tamẽ ista negeť pĩ fili⁹
⁊ spũssanctus sunt tres eterni: p h° etiã
ꝙ voluntas ꝯcors ẽ amor mutuus duo
rum licet sit vnus ⁊ idẽ: tñ non est eadẽ
ratio ei⁹ vt ẽ a pr̃e i filium ipensus ⁊ ecõ
uerso vt ẽ a filio ad pr̃em repensus qm̃
ꝺm ricar. li. 3. c. 19. qñ duo mutuo se di-
ligunt ⁊ summi desideriȷ̃ affectus inuicẽ
impendunt ⁊ istius in illũ: ⁊ illi⁹ i istuꝫ
affectus discurrerit ⁊ q̃si in diuersa ten-
dit ⁊ per hoc ꝙ q̃si in diuersa tendit q̊-
dammodo rõne diuersus est: sed ista di
uersitas est in amore vel volũtate essen
tiali qua non obstante fecunditas ẽ pe-
nitus vna ⁊ eadem in voluntate illa cõ
cordi ⁊ amore mutuo in qua fecũdita
te pater ⁊ filius sunt penitus vnum: et
vniformiter spirant spiritumsanctum
qui a duobus concorditer diligitur: et
duoruꝫ effectus tertiȷ̃ amoris incendio
in vnum conflatur: vt dicit ibidẽ ricar.

⁊ ſm hoc in ſpiratōne ſpūs.ſ. duplr eſt ꝯſideranda pris ⁊ filij diſtictio vno mō vt exꝓmūtur ſicut elicientes actū. alio° vt intelligūtur eſſe ꝯcordes i amore mutuo ⁊ i voluntate circa rōnem eliciendi actum: ⁊ ex diſtictōne eius ꝓmo mō: cōſiderate nullo mō dicēdi ſūt ſpirare vt plures. licet enim ſint plures qui ſpirāt nō tamē ꝓpter plalitatem q̄ principalit̄ eſt in illis ſpirāt: ſed ſolum ex diſtinctōne eorum cōnotata: ⁊ ſic pater ⁊ fili⁹ nō ſpirāt ſpiritumſanctum inquantuʒ ſūt plures in eliciendo actōnem licet cōcurrāt in vnam rōem ſm quam elicit actō ſed vt ſunt plures in voluntate q̄ eſt ratō eliciendi actum concordando ⁊ amorē ſuū in illa mutuatōne.

Contra iſtam opinionē arguit̄ ſic: ſi pr̄ ⁊ fili⁹ ꝓducāt ſpm̄ ſanctum voluntate inquātū concordit̄ amantes ſe ea: igitur eſt alius ſpūs ſcilicet ꝓus productus: ꝯn̄s eſt incōueniens ꝓbatio ꝯn̄tie: ꝓmo qꝛ in q̊cunqꝫ ſigno nature vel originis eſt ꝓncipium productiuum ꝑfectum in ſe ⁊ in ſuppoſito cōueniente actōni in illo ſigno pōt eſſe tali ſuppoſito rō ꝓducendi: ſed voluntas infinita vt volūtas infinita ītellecta an̄ omne velle habens infinitū obm̄ ſibi p̄ſens eſt ſufficiens ꝓncipium ꝓductiuuʒ ſpirati amoris infiniti: ⁊ pater ⁊ filius ſunt ꝑſone ꝯuenientes actōni vel ꝓductōni g̊ volūtas vt i pr̄e ⁊ filio non intellecta vt qua formalit̄ volūt ſed vt volūtas infinita hn̄s eēntiam diuinam pn̄tē ſibi per actum intelligentie. ē patri ⁊ filio ꝓncipium ꝓductiuum ſpūſſancti: ⁊ ita ſi ſpūſſāctus ꝓducatur ꝑ voluntatē inquantum volens ſiue inquantum ea pater ⁊ fili⁹ diligunt ſe actu ſequeretur ꝙ ante ſpm̄ſanctum ꝓductum volūtate volente erit ſpūſſanctus ꝓductus voluntate vt eſt actus primus quod eſt incōueniens. Iſta rō de voluntate ꝙ ſit ꝓncipium ſpirandi vt voluntas eſt. non

aūt vt eſt actu volens confirmatur du[...] pliciter: ꝓmo per formalem rōnem vo[...] luntatis in ꝓncipiādo que eſt libertas non ita conuenit ipſi velle. 2° ꝑ ſimile intellectu. De ꝓmo arguitur ſic: voli[...] tas vt in nobis ē actus primus libera ad habendum actum volendi. nō au[...] ipſe actus volendi liber ē ſiue ꝓncipiu[...] liber producendi aliquid: quia act⁹ v[...] lendi eſt quedam qualitas naturalis: [...] ſi ē principiū alicuius videt̄ eſſe ꝓnci[...] um naturale eius non liberū ſicut ſi [...] tali actu generaretur habit⁹ appetiti[...] naturaliter generaretur: ita ꝙ non e[...] poteſtate actus gn̄atio talis habitus [...] videtur: g̊ magis videt̄ ꝙ ſaluatur ſpi[...] tumſanctum produci libere ſi produ[...] tur voluntate vt eſt actus ꝓus q̄ꝙ ſi pr[...] ducatur voluntate vt actu volens vt [...] intelligitur ſb̄ actu 2°. Ex ſecundo [...] guitur ſic: filius non producitur intel[...] ctu paterno vt actu intelligens eſt: i[...] ꝙ actualis intellectio ſit formalis rat[...] qua pater generat filium ſicut oſtenſ[...] eſt ſupra di. 2ª. g̊ a ſimili volūtas vt [...] ctu volēs non erit principium produ[...] di ſpiritumſanctum: ſʒ volūtas vt a[...] primus. 2° probo ꝯſequētiam pricip[...] lem ſic: accipiendo eandem maiorem [...] cut prius. ſ. in q̊cunqꝫ ſigno nature v[...] originis ⁊c̄. addendo hanc minorem [...] diuina voluntas habens obiectum p[...] mum ſibi preſens eſt ratio producen[...] amorem adequatum illi perfecti⁹ q̄ꝙ h[...] bens obiectum ſecundarium ſibi preſ[...] vel ſaltem non minus perfecte: ergo [...] eſſentia diuina ſit primum obiectuʒ v[...] luntatis diuine non pater vt pater: n[...] filius vt filius: quia tunc pater eſſet fo[...] maliter beatus in pluribus obiectis d[...] ſtinctis: ergo voluntas habens eſſent[...] diuinam preſentem ſibi ſiue vt amab[...] lem ſiue vt amatam non curo in iſta ꝓ[...] batione ſecunda magis eſt principiu[...] producendi amorem adequatum illi [...] vt habet patrem vt pater: vel filium v[...]

ius pro obiecto vel saltem non min⁹
ita cum voluntas prius habeat essen
am pro obiecto ꝙ̄ patrem vt pater est
ius spirabitur spiritussanctus volun
te vt est essētie diuine tanꝙ̄ primi ob
cti ꝙ̄ voluntate vt est patris vel filij
nꝙ̄ obiecti secundi. Confirmatˀ ista
tõ quia essentia diuina est formaliter
finita paternitas vt paternitas nõ est
rmaliter infinita : ergo spiritussanct⁹
u est amor infinitus ⁊ hoc non tantū
tione voluntatis infinite: sed etiaȝ ra
one obiecti infiniti vt dictum est dist.
.magis spirabitur voluntate vt est es
ntie diuine que est obiectum infinituȝ
vt est patris vt patris vel filij vt filij
t obiecti. Si dicatur essentiam non
se primum obiectum voluntatis diui
e. sed rationem formaleȝ in primo ob
cto quod est persona. Hoc falsum
t: tum quia vnum est primuȝ obiectū
oluntatis: tum quia ratõ formalis ob
cti amati prius amatur: ⁊ concedit ꝓ
ositum quia tunc erit ratio formalis
pirandi eo modo quo primuȝ obiectū
oncurrit ad spirare. Ex istis dua⁊
⁹probationibus concluditur ꝙ pater
on spirat spiritumsanctum inquantū
iligit filium. primo nec filius inquan⁊
um diligit patrem: sed pater ⁊ filius in
quantum habent essentiam diuinam ꝑ
entem vt obiectum primum volunta⁊
is sue: ⁊ hoc per secundam probationē
onsequentie principalis : similiter spi⁊
ant inquantum habent essentiam pre
entem ⁊ non inquantum amataȝ actu
ed inquantum amabilem presentataȝ
ctu intelligentie eorum per primam ꝓ
bationem consequentie. Etsi obijcias
contra primam probationeȝ consequē
tie nonne prius pater ⁊ filius sunt amā
tes essentiam in se ꝙ̄ spirant spiritum⁊
sanctum. Responderi potest sicut pri
us dictum est dist. 6. de productione fi
lij quomodo pater aliquo modo prius
origine intelligit ꝙ̄ filius sit generatus

⁊ tamen nõ sic ꝙ intellectio actualis pa
tris sit ratio gignēdi filiū sed memoria
in patre: ita potest dici de dilectõe qua
pater ⁊ filius diligunt se conformiter ⁊
formaliter ⁊ de actu spirandi. Secun
do sic: principiuȝ eque perfectum ī vno
supposito sicut in duobus: eque est pri⁊
cipium agendi in vno sicut in duobus:
quia ad actionem non videtur requiri
nisi principium perfectum quo ⁊ quod
suppositum agens perfectum: sed volū
tas eque perfecta est in vno supposito si
cut in duobus ⁊ vnum suppositum eq̄
perfectum est perfectione requisita ad
suppositum agens sicut duo: ergo volū
tas eque potest principium ꝓducendi
eē in vno sicut in duobus: ita ꝙ illa mu
tuitas non sit aliqua ratio ꝓducendi ex
parte ꝑ̇ncipij ꝓductiui. ꝑ̇ma pars mino
ris probatur: quia principium q̊ nõ ac⁊
cipit perfectionem sibi ꝯpetētem a sup⁊
posito sȝ dat supposito: qꝛ eo suppositū
est perfectum vt possit agere: ergo non
est tale ꝑ̇ncipiuȝ perfectius in pluribus
ꝙ̄ in vno quando est idem principium
in pluribus ⁊ in vno. Etsi dicas ꝙ il
lud principium non ē in vno vt ꝑ̇ncipi
um ꝓductiuum est: sed tm̄ sic est ī duo⁊
bus. ⁊ tm̄ derelinquitur in patre genito
filio. Hoc videtur absurdū qꝛ omneȝ
realitatem tam absolutam ꝙ̄ relatiuaȝ
quam pater habere potest a se habet in
ꝑ̇mo signo originis. nullam ergo habet
filio genito quam non intelligatur ha⁊
bere prius origīe ꝙ̄ filios generetur: q̄re
⁊ illam fecunditatem siue illa fecūditas
ponatur relatio siue aliq̄d absolutum.
Item si in patre est perfecta voluntas
prius origine ꝙ̄ in filio: nõ tm̄ est ꝑ̇ncipi
um spirādi ꝑfectū per te: q̄ro q̇d intelli
gitur addi vt sit ꝑ̇ncipiū spirādi ꝑfectū
nõ aliud suppositū qꝛ illud nihil addit
ꝑ̇ncipio quo : sȝ tātū illo hȝ ꝙ possit a⁊
gere. si dilectio mutua ꝑ te hui⁹ ī illuȝ ⁊
econuerso: ḡ relatio duplex ratõis erit
vltimata actualitas principij spirandi.

hoc est impossibile propter duo.pri°qꝛ
nulla relatio ratiõis preexigitur produ
ctiõi diuie: vt probabit dis.13.ↄtra opi.
ponẽtem itellectum ⁊ volũtatem i deo
distigui tãtum rõe.2°quia tũc essẽt duo
pricipia formalia proxima spirandi .⁊
ita duo supposita nõ spirarẽt precise in
quãtum vnum.qð est cõtra Aug.5.de
tri.c.14.sicut allegatũ est in opponẽdo
Itẽ si haberẽt duas volũtates possẽt cõ
cordes esse in tali mutuitate ergo inquã
tum cõcordes spirare nõ est vt vnũ pri
cipiũ spirare.qꝛ nec vt vnũ suppositum
nec vt vnũ quo inquãtum cõcordes.

Itẽ aut pater volũtate ⁊ volitiõe vt i
ipso cũ ista relatiõe ad filiũ dilectum ẽ
totale pricipiũ spirãdi.aut nõ.si sic seqͭ
ꝙ filius nõ spiret.qꝛ nõ hꝫ idẽ quo inꝙ
tum hꝫ relatiõem ecõuerso.nõ enim spi
rat inquãtũ diligẽs quo diligere circun
scripto nihil minus spiraret spũs scũs.
sed circũscripta relatiõe ecõuerso nihil
minus spiraret a patre spũs scũs vt to
tali pricipio per suũ velle vt tẽdit in fili
um. Si detur in prima diuisiõe ꝙ nõ
sequitur ꝙ vterqꝫ inquãtum amãs alte
rum est diminutũ pricipiũ ⁊ ambo sil'
vnũ principiũ quasi per aggregatiõem
vt duo trahẽtes nauim nõ autem vnuꝫ
pricipiũ per idẽptitatẽ pricipij perfecti.
hoc cõfirmatur per aug.4.de tri.c.20.
vel.54.pater est pricipiũ totius deitatꝭ.
⁊ per ipsum in auctoritate preallegata
5.de tri.c.14.vel.34.patet ꝙ sũt vnum
pricipium spũs sãcti oĩo vnũ ⁊ vnifor
miter sicut tres persone sũt vnũ pricipi
um creature.nõ aũt oĩo vniformiť spi
rarẽt si filius statim in suo signo origis
haberet fecũditatẽ spirãdi ⁊ pater non
haberet in primo signo suo oĩo oẽm fe
cũditatem sed haberet solũ i scðo signo
filio genito. Et si instetur de potẽtia
creãdi ꝙ illa nõ sit in patre ante produ
ctiõem filij ⁊ spũs sancti patebit respõ
sio partim hic exponẽdo intẽtiõem Ri
car.⁊ amplius in questiõe de ordie pro
ductiõum intrĩsecarũ ad extrinsecas.

Preterea cõtra illas rationes quas in
it Ricar.pro se.s.ꝙ amor mutuus sit i
cũdissimus.ex hoc sequitur ꝙ pater e
formaliter tali amore beatus.qꝛ am
quo est beatus est iucũdissim⁹.⁊ tũc p
ter nõ eẽt formaliter beatus in se sed i
filio obiectiue qð est hereticũ. Item
cõtra illã rõem arguo sic.i nobis am
mutuus est iucũdior.qꝛ per talem m
tuitatẽ hꝫ in dilecto amplior ratio di
gibilitatis.quicũqꝫ.n.dilectus potẽs
ligere si rediligat amabilior est.qꝛ nõ
tum bonitas quecũqꝫ sit in eo est rat
diligibilitatis sed redamatio est aliq
ratio diligibilitatis.⁊ propter hoc ip
habẽs illã bonitatem que est prima r
tio diligibilitatis.⁊ similiter redama
nem est amabilior.igitur oppositũ e
in diuinis vbi ista ratio maioris ama
litatis nullo modo poterit inueniri n
poni.nõ enim filius est amabilior pa
quia redamãs patrem ꝙ propter essẽ
am diuinã propter quã primo amat
nec ista redamatio est alia ratio ama
litatis in filio. Preterea amor mutu
in nobis nõ est iucũdior nisi sciatur
nõ amatur bonitas nisi cognita sic n
amatur redamãs inquãtum redam
nisi cognoscatur eius redamatio: sed
hoc modo deberet poni in diuis am
mutuus iucũdior.⁊ propter h°tali am
re spirari spiritũ scm̃.tunc pater ⁊ fil
nõ tãtum inquãtum redamãtes.sed i
quãtum amãtes se ⁊ sciẽtes se redama
spirarent spiritũ scm̃.ita ꝙ cognitio r
damatiõis videť tũc eẽ formalius ⁊ i
mediatius pricipium spirãdi spiritu
sanctũ ꝙ amor.⁊ ita formalius ꝙ im
diatius erit spiritus sãctus productus
intellectũ ꝙ per voluntatẽ. Preter
cõtra opinãtem qꝛ tenet ꝙ spiritus sa
ctus posset distingui a filio ⁊ si nõ pr
cederet ab eo propter eius distinctũ m
dũ procedẽdi a patre.si ãt fecũditas v
lũtatis ad spirãdũ spiritũ sanctum nõ

lli vt formalit volũtas est in duobus
õ posset spiritui sancto cõpetere suus
nodus ꝓcedendi alius a modo ꝓcedẽ
i filij nisi essꝫ a filio. ergo videt sibiipi
ontradicere.

Quantum ad istuꝫ
rticulũ cõcedo ꝙ pater ⁊ filius spirãt
piritũ sanctũ voluntate inquantũ om
ino vna quia ad rationẽ ꝑncipij. preci
e vt principiũ non requirit nisi ꝑfectõ
us in se: ⁊ ꝙ habeat in persona anteꝗ̃
ntelligatur habere terminũ adequatũ
oluntas auteꝫ omnino vna est in pr̃e
filio ⁊ ante ordinẽ originis intelligit
n eis ꝙ̃ intelligat habere terminũ ade-
uatuꝫ. q2 ambo sunt spiratiui. ⁊ ideo
oluntas vt in eis est idem ꝑncipiũ pro
uctiuum respectu spiritus sancti. Sꝫ
ꝓpter verba Ric. intelligẽda distinguo
multipliciter potest intelligi volũtas
oncors aut cõcordans in aliquo actu
ecũdo elicito puta amãdo idem. ⁊ tũc
el essentiã vel amando se ⁊ redaman-
o. puta ꝙ pater diligat eque filium ⁊
conuerso. vel potest intelligi concors
uasi habitualiter inquantũ actus pri
nus natus est habere quasi actũ secun
um. duobus ꝑmis modis nõ videtꝙ
ater ⁊ filius spirẽt spiritum volũtate
oncordi vt ꝓbatum est in ꝑma ratiõe
er duas ꝓbationes. nec enim dilectio
e eẽntie vt probatũ est in prima ꝓba
ione. nec suiinuiceꝫ vt tactũ est in secũ
la ꝓbatione formaliter spirãt. ğ opor
et ꝙ intelligat tertio modo voluntate
õcordi. i. voluntate inquantũ est actus
rimus in quo nati sunt concordare in
ctu secũdo ꝯcorditer ꝓducendo amo
em. tali inquã voluntate spirãt. ⁊ ma
gis vna ꝙ̃ cõcordi quia vt intelligitur
ctus ꝑmus intelligit vna voluntas in
is ⁊ non habere cõcordiã nisi isto mõ
oquẽdo. quia iste ꝑsone intelligũt pos-
e cõcordari in actu quasi secũdo cõcor
liter spirãdo. Saluãdo tamẽ aliqua

liter verba Ric. dico ꝙ quãdo in aliq̃
eodem sunt duo ꝑncipia ordinate acti
ua illud non est in potentia ꝓxima ad
agenduꝫ principio secũdo nisi ꝑintelli
gatur in actu ꝑmi ꝑncipij. igit pater nõ
est omnino fecũdus potẽtia ꝓpinqua
ad spirandũ qd est actus voluntatis ⁊
principij quo. nisi intelligat in actu ꝑn
cipij prioris quod est intellect⁹. ⁊ per cõ
sequens volũtas nõ est principiũ proxi
mum nisi vt est in duobus. Hoc sequi
tur quia ꝑ illam ꝓductiõeꝫ priorẽ sine
qua nõ est ista potentia ꝓpinqua. vo-
luntas est in duobus. quia ꝑ actuꝫ pri-
me fecunditatis cõmunicat ꝑsone ꝓdu
cte secũda fecunditas. s. fecunditas vo-
luntatis respectu spiratõis spiritus san
cti. non tamẽ est alia fecunditas in duo
bus ꝙ̃ in vno. sed eadẽ ⁊ in ꝓducente ⁊
in ꝓducto. Exemplũ istius est aliquali
ter in nobis. anima enim nõ est fecũda
potentia ꝓpinqua ad habendũ actum
volendi nisi sit i actuali intellectõe. licꝫ
actuali intellectiõe non formaliter pro
ducat actum amãdi sed voluntate vt ẽ
actus primus qui ꝑexistit in anima an
te intellectionẽ. licꝫ nõ in potẽtia ꝓpin
qua omnino ad agendũ. si tunc anima
ꝓducens intellectionẽ ꝯmunicaret sibi
fecunditatẽ voluntatꝭ nõ esset volũtas
in poten^a ꝓpinqua ad ꝓducẽdũ amo-
rem nisi ꝑus esset ꝓductuꝫ verbũ ⁊ ita
cõicata sibi volũtate fecũda. ⁊ ita nũꝗ̃
esset voluntas ꝓxime fecũda nisi i duo
bus. non tñ ita ꝙ illa fecũditas reꝗrat
de ratione sua esse in duob⁹ q̃si ipsa ñ
posset eẽ in vno. imo ipsa eadẽ iam exi
steret in ipsa mente. sed ꝓpter ordinẽ fe
cunditatũ i ꝓducẽdo necessario oꝫ secũ
dam fecunditatẽ qñ est in potẽtia ꝓxi-
ma esse in duob⁹. Põt igit ꝯcedi ꝙ pr̃
⁊ filius voluntate vna que est in eis spi
rant que est ꝑfecte fecũda in duob⁹ sup
positis exñs. quia ꝑus intelligit cõicari
genito ⁊ ita esse in duobus ꝙ̃ ꝙ spũs. s.
ea ꝓducat. Sed quõ dilectiõe mutua

spirat spiritus sanctus. R° dilectiōe .i. voluntate qua p̄r ⁊ filius vt actu p̄mo nati sunt se mutuo diligē. Hac inquā volūtate vt exn̄te in eis vt ē nata talis esse q̄ diligunt se mutuo spirat. s. s. non aūt aliq̄ actu 2° q̄si dilectiōis actual' impense ⁊ repēse. Si istud n̄ sufficiat ad intentiōez Ric. exponat eum qui poterit. q2 non vr̄ ꝙ eius deñatio bn̄ possit stare cum dict̄ Aug. qui attribuit p̄ri ⁊ filio pfectā rōnē vnius p̄ncipij respc̄u spūs. s. sicut trinitati respc̄u creature si ꝯdicat p̄dict̄. Qualit' aūt Aug. dicat ꝙ p̄r ⁊ filius diligūt se spū. s. q̄si sit mutua dilectio p̄ris ⁊ filij. sic videt' loqui ō tri. li°. 6. c. 5. exponet' dis. 32. vbi magr̄ tractat de illa qōe vtrum pater ⁊ filius diligunt se spiritu sancto.

Juxta qōem istaz

est vna difficultas q̄si grāmatical'. vtrū p̄r ⁊ filius possent dici vn⁹ spirator vl' duo spiratores. Ubi multiplr̄ dr̄. sz q2 vis est de sigāto nois nō multū imoror vr̄. n. ꝙ nullū tale nomen v̄bale significet p̄n^{m} agendi nisi vt illud natū est denoiare suppositū actiuū. sicut. n. lectio sigāt q̄dditatiue actū p modū hitus ⁊ quietis. ita lector sigāt p̄n^{m} hui⁹ actus p modū hitus ⁊ quiet̄ vt est denoiat̄m suppositi actiui. spirator igit' sigāt vim spirādi vt ꝯcernit suppositū. ⁊ q2 vna est vis in p̄re ⁊ filio ⁊ t'min⁹ nūeral' appositus alicui deñabili ponit suū significatum circa illud. iō nō videt' ꝯcedendum de vi s'monis ꝙ sint duo spiratores. q2 tunc vis spiratiua videret' numerari in eis. Et si obijciat'. sunt duo spirantes. g° duo spiratores. ꝯn̄ia p̄bat'. q2 sicut singulare infert singulare sic plurale infert plurale. R° dico ꝙ ꝯn̄ia nō valet. q2 p̄ticipiū sigāt actū vt in fieri. consignificat. n. t̄ps sic v̄bū. ⁊ ita sic ꝯceditur p̄r ⁊ filius creant ita ꝯcedit' ꝙ sint creantes. nō aūt ꝯcedit' ꝙ sint duo creatores sed vnus creator. q2 nomē v̄bale non significat actū p modū actus ⁊ in fieri sed p modū habit⁹ ⁊ quietis. Sz que rō quare termin⁹ numeralis conceditur posse apponi terminis adiectiuis ⁊ nō substantiuis. ponit' ista rō. q2 adiectiua adiacent supposit̄ ⁊ significāt formam in adiacētiā ad supposita. ⁊ ideo pn̄t numerari ad numerationē suppositoꝝ. sed substātiua non significāt formam in adiacētia ad supposita sz significant aliquo mō absoluto a supposit̄ ⁊ iō nō pn̄t sic numerari q2 sic significaretur ibi numeratio forme. ⁊ ideo non cōcedit' duo dij. sicut ꝯcedit' duo hn̄tes deitatē. Sed ista rō nō videt' sufficere q2 terminus numeralis ponit significatum suū circa significatū determinabilis. significatū aūt substātiui ⁊ adiectiui idem ē. nō differūt aūt nisi in modo significādi. ideo videt' ꝙ termin⁹ numeralis primo ponat significatū suū circa idē. ⁊ iō si significet numera° forme determinabilis ex vna p̄te ⁊ ex alia nec p̄p illaz adiacentiā ad suppositū que cōuenit vni ⁊ nō alij non rōne significati sed rōne modi significādi poterit esse veritas in vna ⁊ falsitas in alia. Assigno aliā rationē talē. omne depēdens depēdet ad aliq̄d oino ⁊ simplr̄ independēs nunq̄. n. dependētia alicuius sufficienter terminat' nisi ad aliquid oino independens. ⁊ ideo qn̄ duo eque depēdent neutrū est natū t'minare alterū sed vtrūq3 depēdet ad 3^{m} indepēdens. adiectiuū est depēdens ad substātiuū qn̄ igit' adiectiuum addit' substantiuo saltē inuenit independēs ad quod terminat' eius depēdentia. qn̄ aūt duo adiectiua addunt' sibi mutuo neutrū ad alterū depēdet. q2 neutrū terminat' ad alterū sicut neutrū terminat depēdentiā alterius. sed depēdet ad aliq̄d 3^{m} qd̄ terminat sufficiēter depēdentiā eoꝝ amboꝝ. igit' qn̄ terminus numeralis addit' substātiuo sicut si dicat' duo spiratores statim termin⁹ numeralis adiectiuus hz substantiuū ter-

minans. ⁊ q̄ꝛ adiectiuū determinat illud
q̇ꝺ eius dependentiā terminat. iō deno
at significatū sui substātiui numerari.
q̄n aūt addit adiectiuo vt cum dr̄ duo
spirātes. vtrunq̄ȝ est depēdens ⁊ iō neu
trum determinat alterū sicut neutruȝ
terminat depēdentiaȝ alteri⁹ sed ambo
depēdent ad 3ᵐ q̇ꝺ terminat eoꝝ depē
dentiā ⁊ determinat p ipsa. Et hᵒ in ꝓ
posito est aliqui vel ꝑsone. quasi dicat
tres aliqui vel tres ꝑsone creātes. q̄ꝛ lȝ
ꝓsitate adiectiuū masculinū nō sit sub
stantiuū sed tm̄ neutrū sit substantiuū.
q̄n in diuinis q̄n adiectiuū masculinuȝ
ponit p se tunc intelligit ibi esse substā
tiuū vt quis vel ꝑsona. vt cum dicit pr̄
⁊ filius nō sunt vn⁹ sicut dicunt auct̄es
licȝ sint vnus de⁹. q̄ꝛ vnus absolute po
situs significat adiectiue ⁊ intelligit hr̄e
suum substantiuū. s. quis. vn̄ significat
q̄ pater ⁊ filius sint vn⁹ quis vel vnus
aliq̄s vel vna ꝑsona. q̇ꝺ est falsū. Tūc
ad illā ꝯn̄tiaȝ sunt duo spirātes. g̊ duo
spiratores nego eam. ⁊ tu probas q̄ꝛ sic
singulare infert singl̄are ita plurale plu
rale. dico q̄ non oȝ q̄ si ad aliq̇ꝺ an̄s se
quat aliq̇ꝺ ꝯn̄s q̄ ad distinctionē an̄tis
sequat distinctio ꝯn̄tis nisi q̄n ꝯn̄s illò
distinguit in an̄tibus sicut genus distin
guitur in spēbus. In ꝓposito autē sup
posita spirātia distinguūt. ⁊ ad suppo
sitū spirans seq̄t spiratoꝛ. sed illud ꝯn̄s
non distinguit nec numerat numerato
an̄te. ⁊ iō arguēdo spirans g̊ spiratoꝛ.
duo spirantes g̊ duo spiratores. est fal
lacia ꝯn̄tis. arguēdo a distinctiōe an̄d
ad distinctionē ꝯn̄tis. ⁊ si aliq̄n inuenit
a doctoribus q̄ pr̄ ⁊ filius sunt duo spi
ratores. debent exponi eoꝝ auct̄es ⁊ sa
ne intelligi. multe. n. auct̄es scōꝝ q̄ non
sunt vere de virtute sermonis exponē
de sunt ꝺm magr̄m. di. 12.

Ad argumenta Rn̄de tur.

Ad primū cum arguit de nexu. dico q̄
pater ⁊ filius nectunt in spū sancto sic
in cōi producto. ⁊ que sic nectunt in cōi
ꝓducto licȝ sint distincta. alioquin nō
cōnecterent. tn̄ non habēt cōe ꝓductuȝ
inquantū distincta sed inquantū vnuȝ
vnde ꝓductū vnū est ab eis inq̄tū sunt
vnum ꝓducens. ⁊ ita auctoritas illa ē
in oppositū. Ad 2ᵐ dico q̄ actio ē sin
gularis per se existentis. nō oportet aūt
esse alicuius singularis incōicabilis p se
existentis. sicut dictū est di. 4. sicut hec
est vera deus creat vel deus est pr̄ filius
⁊ spiritus sanctus. ita ponit hic q̄ ē ali
quis spiratoꝛ singularis cui ꝑmo cōue
nit. i. adequate spirar̄ qui ꝑintelligitur
aliquo mō patre ⁊ in filio quibus cōue
nit actus spirādi. q̄ꝛ vterq̄ȝ est hic spira
toꝛ. ⁊ tunc diceret q̄ illius per se ex̄ntis
q̇ꝺ est quasi cōe quoddā in re ad pr̄em
⁊ filiū est vna actio licȝ illud nō sit vnū
suppositū. i. incōicabile. sicut nec trini
tas est vnum suppositū vna tn̄ creatio
ne creat. Istud non videt hic ꝓbabile
sicut ibi deus creat. q̄ꝛ nō videt hic ali
quis per se existens cōmunis pr̄i ⁊ filio
⁊ nō spiritui sancto. q̄ꝛ tunc illud singu
lare p se ex̄ns licȝ nō incoicabilit̄ realit̄
tn̄ referret ad spiritū sanctū ⁊ esset ali
quid realiter relatū ad intra prius aliq̄
mō q̄ intelligeret esse ꝑsona. ita q̄ non
ois relatio realis ad intra eēt ꝑsone q̇ꝺ
nō videt ꝓbabile. Alit̄ potest dici q̄
actio nō denominat vltima denomina
tione nisi suppositū vl̄ habentē modū
suppositi. dico modū suppositi ꝓ ani
ma separata ⁊ ꝓ accidentibus separatis
per miraculū que denoiant ab actione
vltima denoiatione q̄ꝛ p se existunt licȝ
non incoicabilit̄ q̄ꝛ nata sunt coicare se
suppositis dum tamē nihil coicant illis
nihil denominatur ab actione eorum:
nisi ipsa vltima denominatiōe. sed om
nis forma existēs in alio vt forma sicut
dat esse illi ita dat illi aliquo modo de
noiari a sua actiōe. ⁊ licȝ forma in sup
posito denominetur ab actione sua nō
tamen vltima denoiatiōe sed vlterius

denoīaret suppositū ab eadē actione si
tñ aliqua forma p se exñs nata esset ha
bere aliquā actionē ,ppriā si ipsa daret
idē esse plurib⁹ exquo supposita nō de
nominant actione forme nisi q2 hñt eē
per formā denoīarent ab eadē actione
sicut hñt idez esse illius forme actiue.
Exemplū si vna albedo esset in duab⁹
supficiebus vna imutatiōe imutarent.
igit cum volūtas fecūda sit vnū pncipi
um spirādi quicq̄d denoīat ab ista acti
one per hoc q̄ hz esse ista forma deno'
minat eadē actōne. Qñ igit dicit actio
est suppositi. g̊ pluriū suppositoꝝ plu'
res actiones. nego ꝯñiam nisi qñ pluri
ficatur in eis illud qđ est ratio agendi:
per qđ ista dicuntur denoīatiue agere.
Et si obijcias. ab vna aīa homis sunt
multe opationes sensitiuaꝝ partiū. vt
videre audire ⁊ talia multa. ⁊ si ptes il
le essent supposita essent eoꝝ agentiuz
plures actiones. Dico q̄ nō semper si
vnica res est. est eius vnica ratio agēdi
imo vnica res pōt includere i se plures
rōnes agēdi. sicut dicet de aīa respectu
suarum potentiaꝝ si de hoc fiat qō. di
ctum aūt est in ista rōne iam habita de
vna rōne simplicit agendi. qualis vna
rō est in patre ⁊ filio ad ,pducendū spi'
ritum sanctū. Ad 3m dico q̄ pater ⁊
filius spirāt spiritū sanctum inquantū
sunt oīno vnum ⁊ nō inq̄tū sunt vnū
in essentia nec inquantū vnū in psona:
sed inquantū sunt vnū in vi spiratiua.
Et cum infert g̊ pater esset duo princi
pia ,pductiua ,ppter duplicē fecundita
tem in eo. nego ꝯñtiam. quia ad hoc q̄
dicatur plura ,pducētia requirit nume
ratio suppositoꝝ. non enim dicit ali'
quis plures scientes licz habeat plures
scientias. sed oporteret eē plura suppo
sita ad hoc q̄ sequeretur. de hoc in 3°.
li°. vbi queretur vtrum si plures natu'
re assument a verbo esset vnus homo
vel plures.

Secūdo q̄ro
vtrum pat ⁊ filius spirēt vni
formiter spiritū sanctū. Q2 nō Aug. 15
de tri. c. 16. spiritus sanctus pncipaliter
,pcedit a p̄re. non igit principalit a filio
g̊ nō vniformiter oīno. Item Hiero.
epistola. 88a. spiritus sanctus ,pprie a
patre per filium. g̊ nō ,pcedit ,pprie a f
lio. Item Hyllarius de tri. 22. spiriti
sanctū qui a te per vnigenitū est ,pme
rear. igitur est a p̄re per filiū. g̊ non vn
formiter ab vtroq3. Item Richar. 6
de tri. spiritus sanctus ,pcedit a p̄re m
diate ⁊ imediate. a filio autez imediat
tm̄. g̊ ⁊c. Itē omnis cā pma plus agi
q̄ 2a. ex prima ,ppositione de causis. ⁊
patet ex dicto phi p° posterioꝝ. ⁊ 2. m
thaphy. necessarioꝝ pncipia esse veri
sima semp oportet q2 sunt alijs cā ver
tatis. g̊ omne prius ,pducēs plus ,pdu
cit q̄ 2m ,pducens. pater videt plus pro
ducere cuz det filio ,pducere. g̊ ⁊c. Cō
tra. vno pncipio inquantū oīno vnū
in eis spirant spiritū sanctū ex qōne p
cedente. g̊ oīno vniformiter.

Respondeo actus potes
considerar
tripliciter. vel in se vel inquantū est te
mini vel inquantū cōparat ad suppos
ta agentia. pmis duobus modis est oi
no vniformitas vl potius vnitas. q2 v
rissime vna actio et vnus terminus p
ductus. 3° mō loquendo sic ipsa vis sp
ratiua coicat filio a patre ita etiā filius
spiret hoc habet a patre. ⁊ ita pater sp
rat a se. filius autē nō a se. Cōtra. igit
pater prius spirat spiritū sanctū q̄ fili
us spirat spirituz sanctum. quia in illo
primo signo originis in quo pat habet
a se esse habet spirare in se. ⁊ tūc filius
nō spiraret. quia si spiritus sanctus pre
intelligit habere prius esse a patre q̄ a
filio. tunc filius ,pduceret spiritum san
ctum iam p̄existentem. Confirmat. q2
quodcunq3 pncipium ,pductiuū in sup

posito priori intelligit habere terminū adequatū non pōt esse p̄ncipiū ꝓducē[di] in posteriori supposito. sic est in proposito. ꝙ ⁊c̄. R̄º ꝺ istis ordinibus siue originis siue nature ⁊ de multis ordinibus prioritatis ⁊ posterioritatis al's dicetur. sed quantū ad ꝓpositū dicendū: ꝙ nō est ꝯsimilis ordo inter p̄rem generantē ⁊ spirantē sicut est inter p̄rem spirantem ⁊ filiū spirantez. vnde nō est intelligendū ꝙ pater spirat anteꝙ̄ filius spiret. sicut prius origine pater generat ꝙ̄ spiret ꝓpter ordinē principioꝝ in ꝓducēdo. qꝛ tunc filius nō spiraret vt argumentū deducit. quēadmodū spiritus sanctus nō pōt generare filiuz iam p̄ intellectū generari. Sed est iste ordo ꝙ in patre est p̄mo vtraqꝫ fecūditas a se. 2º est in p̄re actus p̄me fecūditatis. ⁊ tunc in filio est 2ª fecunditas. 3º est actus secunde fecūditatis simul a p̄re ⁊ filio habentibus tunc simul illā fecūditatē adhuc tñ cum aliquo ordine. qꝛ ille actus est patris a se. filij aūt nō a se sed ad patre. sicut nec in secūdo signo ē illa fecūditas filij a se. sed patris est a se. non est ergo ordo originis inter spirationē patris ⁊ filij q̄si spiret p̄r in aliquo signo originis in quo nō spiret filius sed i eodem signo originis simul spirant. est tñ ibi ordo spirantiū in spirādo qꝛ pater in 2º signo originis spirat a se filius aūt nō a se. Ad cōfirmationē dico ꝙ maior nō est vera si illud principiū nō habeat p̄us terminū adequatū anteꝙ̄ aliud suppositū producat cui coīcat illud principiū s̄m totaz eius fecunditatē. ⁊ sic est in ꝓposito de vi spiratiua quam pater coīcat filio anteꝙ̄ habeat terminū adequatū. s. spiritū sanctum.

Per idē patet ad omnes auctoritates adductas. qꝛ ꝓpē hoc dicit Aug. p̄rem p̄ncipaliter spirare. exponit. n. se. ideo p̄ncipalit' dixi qꝛ ꝙ filius spirat hoc habet a p̄re. Dicit tñ quidā doctor ꝙ p̄r spirat principaliter ⁊ p̄ncipalius. filius aūt tm̄ p̄ncipaliter spirat. qꝛ respectu. s. s. habet fili' auctoritatē licz pater habeat auctez respectu filij ⁊ respcū. s. s. inq̄m spirat. Alius aūt doctor contradicit sibi ꝙ nō est ibi aliqua ꝯparatio ꝓprie dicta in aliqua forma vna sed tm̄ est ibi cōpatio in voce sicut michael dicit sanctior demone vbi est tm̄ ꝯparatio s̄m vocez ⁊ nō s̄m aliquā formā cōem in vtroqꝫ extremo sed illa forma est tm̄ in vno extremo ⁊ nō in altero. ita p̄ncipalitas est in p̄re vt idem sit p̄rem p̄ncipalius spirare ⁊ p̄ncipaliter spirare. Ad aliud de Hiero. dico ꝙ ꝓprietari' tm̄ dr̄ ille qui h̄ndo rem nullo modo depēdet ab alio. vsurarius aūt qui in vtendo re depēdet ab alio non est ꝓprie ꝓprietarius. p̄r igit qui vim spiratiuā habet a se recte dicitur ꝓprie spirare. filius nō sic ꝓprie. s. a se spirat licz ꝓprie. i. nō improprie vl' impꝑfecte spiret. Per idem pꝫ ad Hylarium qn̄ dicit ꝙ spūs. s. est a p̄re p filiū distinguit tñ ꝙ aliquid determinatū p hanc p̄positionē p cum suo casuali cōparat ad verbū transitiuū vel intransitiuum. si ad transitiuū tunc notatur in casuali huius p̄positiōis subauctas vt pater creat p filiū. si ad absolutū vel intransitiuū tunc notat in causali huius prepositionis auctoritas ⁊ hoc vel efficientie sicut homo viuit p deū vel cause formalis vt homo sapit per sapientiam. Et p idem patz ad Richar. pat̄ enim eadez fecunditate imediate spirat spiritū sanctum. sed inquantū dat filio illam virtutē spirādi qua filius spirat: potest dici mediate spirare. nec est hic difformitas aliqua pꝑfectionis ⁊ impꝑfectionis siue aliquid quod ponat diuersitatem in actu. sed tm̄ alius modus habendi eandē virtutē. quia pater a se filius nō a se sed a patre. Ad vltimū dico ꝙ illa propositio est vera de causa ⁊ causato ꝓpter hoc ꝙ in causis ordinat

est alia virtus causandi ⁊ ꝑncipalioꝛ in
prioꝛe nõ autez in ꝑncipio quod nõ est
causa. qꝛ ibi non est alia virtus ꝑncipi-
andi. ita est in ꝓposito. ⁊ ideo nõ plus
principiat primũ principiãs ꝙ secundũ
sicut. nec causa supioꝛ plus causaret ꝙ
causa secũda si eadez virtute causatiua
causaret cum causa 2ª.

Circa .iz. disti.

Quero vtrũ spiritus sanctus
sit genitus. siue vtrũ produ
ctio spiritus. s. sit generatio vel distin
guat ab ea. Qꝛ sit generatio ꝓbo. qꝛ
generatio in creaturis ꝑ hoc distingui
tur ab alijs mutatiõibus ꝙ est ad sbaz
vel per hoc ꝙ ea ꝓducit aliquid in esse
substãtie. spiratiõe ꝓducitur. s. s. in esse
diuino sicut generatione ꝓducit filius.
ergo ꝓductio. s. s. est generatõ. Confirma
tur ratio: qꝛ mutatiões ⁊ motus distin
guunt per terminos formales coꝝ. ƒm
phm. 5. phyſ. sed formalis termin' spi
rationis. s. s. est idez cum formali termi
no generationis. qꝛ essentia cõmunicat
vtraqꝫ. ergo spiratio est gener atio. Pre-
terea. quecũqꝫ vni ⁊ eidem sunt eadem
inter se sunt eadẽ. igit que eidẽ sunt vni
uoca inter se sunt vniuoca. generatio ⁊
spiratio sunt vniuoce ꝓductiões cõpa-
rando ad idẽ tertium vt ad patrẽ. quia
sicut dictũ est supra. di. 7. vtraqꝫ ꝓdu-
ctio est vniuoca in se. igit iste due erunt
vniuoce ꝓductiones inter se. ⁊ ita vni⁹
rationis. Preterea differẽtia realis nõ
depẽdet a differẽtia rationis quia est ꝑ
fectioꝛ. Sed differẽtia principioꝝ ista-
rum ꝓductionũ sunt natura ⁊ volun-
tas que differunt tantũ ƒm rationem.
quia differẽtia realis absolutoꝝ nõ vi
detur posse stare cum simplicitate diui
na. ergo distinctio istarum ꝓductionũ que
ꝑexigit istam tñ erit rationis. ꝓbat eti
am minoꝛ aliter dupliciter. ꝑmo quia
alias inter intelliger ⁊ intellectũ in deo
erit relatio realis. ⁊ ita distinctio realis
ꝯsequentia ꝓbatur quia vbicũqꝫ intel
lectus ex natura rei distinguit ab intel
ligere intellectus recipit intelligere vel i
ratio recipiẽdi ipsum. ⁊ ita ibi erit rela
tio realis recipientis ad receptũ. Et cõ
firmatur. quia si intellectus in deo nõ
sit ratio recipiendi intelligere non ma
gis ꝓprie dicet deus intelligere intelle
ctu ꝙ voluntate. ita etiam potest argu
de relatione ꝑoris. qꝛ principiuz est pri
us illo cuius est principiũ. 2° ꝓbatu
minoꝛ. quia absolute intellectus est ꝑi
cipium quo respectu intellectionis ⁊ i
eliciendo ⁊ recipiẽdo. igitur eodẽ addi
to vtrobiqꝫ intellectus infinitus erit si
principiũ respectu intelligere infiniti.
ita erit ibi relatio realis. Cõtra Aug
5°. de trini. c. 14. vl. 32. spiritus sanctu
ꝓcedit a patre ⁊ filio. nõ quomodo n
tus sed quomodo datus.

Hic sunt multe vie

ponendi ⁊ multi modi quibus distin
guuntur iste ꝓductiones. Uno mod
ponit istas ꝓductiões distingui per fo
males terminos qui sunt ꝑsone produ
cte. Et confirmat ista positio ꝑ illud
phi. 5. phyſ. vbi dicit ꝙ motus distin
guũtur per terminos vt videt quia ali
us terminus est alterius motus. ⁊ lic
iste ꝓductiones nõ sunt motus nec mu
tationes sunt tamẽ quasi vie quedã ad
personas. igitur per istas distinguunt

Contra. emanatiões non habent ess
per terminos. igit nec distinctionẽ. ant
cedens patz. quia haqent ex se eẽ form
liter. cõsequentiã ꝓbo. quia ab eoden
habet esse ⁊ distinctio. Item illud di
5. phyſ. est ad oppositum. nõ enim mo
tus distinguunt penes terminos nisi q
forme fluentes sunt eiusdẽ rationis cu
formis terminãtibus. sed hic nõ est flu
xus eiusdẽ ratiõis cum termino nec et
am via quasi fluxus est eiusdez ratiõi
cum terminis formalibus. qꝛ terminus
formalis est eẽntia. illa autem ꝓductio

ue est quasi via est relatio. Alio mō
onitur istas ꝓductiones distingui per
oc ꝙ vna ꝓductio est ab vna persona
lia a duabus ꝑsonis. Cōtra hoc. qꝛ
idem sit principiū formale ꝓducēdi
liquid ꝓpter esse eius in hoc supposi
vel in illo non erit principiū alterius
ationis. qꝛ albedo in lapide ꝛ in equo
t principiū mutationis visus eiusdez
ationis ita etiam si eadē albedo esset i
uobus ꝛ in vno esset principiū imuta
onis vnius rationis. iste aūt ꝓductio
es ita distinguūtur ꝙ nō unt eiusdez
ationis. ḡ oportet istius distinctiōis as
ignare aliaz rationē q̄ꝫ vnitatē vł dua
itatez suppositoꝝ agentiū. Item ꝑm
tam viaz possunt poni infinite ꝑsone
diuinis. posset. n. poni quarta ꝑsona
tribus. ꝛ 5ᵃ a quatuor ꝑsonis. nec eēt
liqua ratio trinitatis in ꝑsonis diuinis
tantū essꝫ distinctio ꝑ vnitatez suppo
iti agentis ꝛ pluralitatem. ꝛ nō esset di
tinctio ꝑ rationes ꝓducendi. Itez oīs
distinctio reducit̄ ad aliqua ṗmo diuer
a que eēnt distincta si ꝑ impossibile es
ent ab oībus aliis sepata. ḡ illa distin
tio est ꝑ aliqua talia que eēnt disticta
oībus aliis ꝑ impossibile ṗtermissis q̄
etiam seipsis sunt ṗmo diuersa. talia n̄
sunt vnitas vel pluralitas suppositoꝝ
agentiū si nō sit aliqua alia distinctio i
principiis agendi. ḡ ꝛc̄. circūscripto. n.
omni alio ab vnitate vel dualitate sup
positoꝝ nō videt̄ ꝙ ista vnitas vel plu
ralitas sit ṗma ratio distinguēdi ꝓdu
ctiones. Aliter ponit̄ istas ꝓductiōes
distingui quia vna est cum alia ꝛ cū op
posito eius. ita ꝙ rō distinctionis relati
onum dispataꝝ est distinctio opposita
rum relationū. quatenus. s. vna relatō
dispata secū cōpatit̄ duas alias relatio
nes oppositas sic̄ vis spiratiua stat cuꝫ
generatione actiua ꝛ passiua. ꝛ ideo di
stinguitur ab vtraqꝫ illarum. Contra
istud pōt sic argui sicut ꝯtra opi. ṗcedē
tem. nō. n. assignat ista positio quare n̄
possunt eē infinite ꝑsone. qꝛ semꝑ poste
rior relatio possꝫ stare cū oppositis rela
tionibꝰ ṗoribus. Preterea nō esset ṗmo
diuersitas int̄ hanc ꝓductionē ꝛ illā ni
si ꝑ hoc ꝙ ista ꝓductio eēt cum vna ꝛ
sua opposita ꝛ alia nō stat cū sua oppo
sita. ꝛ ita ista nō esset ṗma rō dis. qꝛ ṗᵃ
rō di. est aliqua rō ṗ° distinctoꝝ. Cō
tra istā viam ꝛ aliā ṗcedentē simul ar
guo sic. quero quare spiratio actiua ṗt
stare cū gnātione actiua ꝛ cū gnātione
passiua. ꝛ gnātio actiua nō pōt stare cū
gnātione passiua. nulla est rō nisi ꝓpt̄
distinctionē spirationis actiue a gnātio
ne actiua. ideo. n. aliq̄d est ꝯpossibile vł
incōpossibile alicui. qꝛ ipsum est tale in
se ꝛ non eꝯ°. qꝛ veritas negatiue firma
tur ꝛ fundat̄ sup ṽitatē affirmatiue. iō
eni hō nō est asinꝰ. qꝛ hō est hō. 2° pier.
in fi. ꝛ. 4. meth. ṗus igit̄ est aliq̄ distin
ctio gnātionis actiue ꝛ spiratiōis actiue
ꝓpter quā est incōpossibił gnātiōi pas
siue gnātio actiua ꝛ nō spira° actiua q̄ꝫ
sit ista ꝯpossibilitas vł incōpossibilitas
ḡ ista cōpossibilitas ꝛ nō ꝯpossibilitas
nō est ṗma rō distinctionis ꝓductionū
Preterea. iste ꝓductiones distinguūt̄
qꝛ altera est ꝑ modū nē altera ꝑ modū
volūtatis hec aūt distinctio ꝓductionū
non tm̄ est a suppositis ꝓducētibus nec
qꝛ vna stat cum aliq̄ ꝛ altera nō stat cū
illa. sed sumit̄ ex distinctione ṗncipioꝝ
productiuoꝝ q̄ h̄nt oppositos modos
principiādi. ḡ ꝛc̄. Rn̄det sic opinās ꝙ
productio ibi ē vna ꝑ modū nē. ꝛ alte
ra ꝑ modū voluntatis. non qꝛ vna ꝑso
na producat n̄aliter ꝛ alia nō. sed qꝛ ꝓ
ductio vna est silis ꝓductiōi n̄ali. ꝛ aᵃ
est silis ꝓductōi volūtarie. n̄ale. n. agēs
producit nō ṗsupponēs aliā ꝓductōez
ꝛ hoc in cōi loquendo licꝫ ꝑ accn̄s vnū
n̄ale agens ṗsupponat aliq̄d ꝓducens
prius ipso. ita tm̄ ꝓductio filii est ꝑ mo
dum nature qꝛ nō ṗsupponit aliā ꝓdu
ctionē. productio voluntatis ṗsupponit
aliā ꝓductionē illā vꝫ que est ꝑ modū

nature ⁊ intellectus. ⁊ ita ꝓductio spi-
ritus sancti ē p modū volūtatis. q₂.s.s.
ꝓducit simili mō illi ꝓductōi que pro
prie dr̄ esse ꝓductio voluntatis.s. p̄sup-
ponendo aliā ꝓductionē. Ista exposi
tio nō videt̄ ſm intentionē sanctoꝝ at-
tribuentiū istas ꝓductiōes ꝓprie intel
lectui ⁊ volūtati. q₂ si tm̄ debeāt intelli
gi distingui p h° q̄ vna p̄supponat ali
am ꝓductionē ⁊ alia ꝓductio nullaȝ p̄
supponit. nō videt̄ rō ex ꝓductiōibus
quare fili⁹ sit magis filius vl̄ v̄bū ex vi
ꝓductionis sue q̄ .s.s. nec q̄ .s.s. ex vi ꝓ
ductionis sue magis sit amor q̄ filius.
qd̄ videt̄ absurdū. Itē multe alie ꝓdu-
ctiones pn̄t esse vl̄ p̄supponētes vel nō
p̄supponētes aliquā ꝓductionē. sic ꝓ-
ductio p modū artis videt̄ aliā ꝓducti
onem p̄supponere.s. ꝓductionē verbi
interioris in mente artificis. g̊.s.s. posset
dici produci p modū artis. qd̄ est falsū
Et p̄ter hec sicut est argutuȝ dis.2.⁊ 10.
exquo in deo ꝓprie est intellectus ⁊ vo
luntas. ⁊ vtrūq₃ est sufficiēs ꝓductiuū
cum obiecto sibi pn̄te vere ꝓducet p^a
p actuȝ intellect⁹ vt p̄ncipij ꝓductiui ⁊
alia p^a p actū voluntatis vt p̄ncipij pro
ductiui ⁊ nō tm̄ methapho^c ꝓpter ta-
lem sīlitudinē extraneā.s. ꝓduci alia p̄
supposita vl̄ nō p̄supposita. Alit̄ dici
tur q̄ iste emanatiōes distingunt̄ p rela
tiones oppositas.s. p̄oris ⁊ posterioris
q₂ vna est p̄or alia. Cōtra ista distin°
nō est p̄ma. oȝ.n. dare aliquā aliā cām
quare vna est nālr̄ prior alia. nec ē alia
rō nisi vel q₂ ista est ꝓductio talis ⁊ il-
la talis vel ex pte p̄ncipioꝝ ꝓductiuo-
rum vel ex pte suppositoꝝ agentium.

¶P. relatio nō distiguit̄ p̄° ⁊ p̄cise a re
latione p relationē. q₂ relatio nō refert̄
p̄°. g̊ cū iste emanatōes sint relōnes nō
distinguunt̄ p̄° ab inuicē p alias rl̄ones
s. p relōnes p̄oris ⁊ posterioris. ⁊ pȝ q̄
iste relōnes sunt alie a relōnibus origis
q₂ sunt inter alia extrema. naȝ relo ori
ginis est inter ꝓducēs ⁊ ꝓductū. relo
prioris ⁊ posterioris ē inter originē ⁊ ori
ginē. Alit̄ dr̄ q̄ emanatōes distinguū
tur penes p̄n^a formalia elicitiua q̄ ponū
tur eē rl̄ones psonaꝝ agentiū puta vis
gnātiua ⁊ spiratiua. Sed istud est ipro
batū di.7. siue intelligat̄ de p̄n° eliciti
uo siue de p̄n° determinatio. Et p̄ter h°
quō distinguant̄ ille relōnes vt p eas di
stinguerent̄ relōnes opposite. ille enim
vident̄ min⁹ distincte q̄ opposite. q₂ il
le pn̄t ꝯcurrere in eadeȝ p^a puta in pie
iste nō pn̄t. q₂ nulla eadē p^a duob⁹ mo
dis ꝓducit̄. manifesti⁹ est igit̄ istas ema
natiōes distingui q̄ relōnes oppositas
ex pte ꝓducti. igit̄ assignare istaꝝ disti
ctionē p illas est assignare distinctionē
manifestā p distinctionē minus manife
stam. ⁊ etiā nō p intrinseca q₂ relatiua
non sūt intrinseca suis correlatis. Alit̄
ponit̄ q̄ distinguūt̄ penes p̄n^a distincta
ſm rōnē puta penes nām ⁊ volūtatē q̄
hn̄t p̄ncipiare distinctas emanatiōes ⁊
tn̄ ipsa in eēntia nō distinguūt̄ nisi sola
rōne. sic ꝓbat̄ in.q. de attributis. di.8.

Cōtra istud. distinctio realis nō p̄exi-
git necio distinctōeȝ rōnis. sed distin° il
larum emanationū necio p̄exigit disti-
ctionē p̄ncipioꝝ elicitiuoꝝ. igit̄ illa si ē
realis nō est tm̄ p illā q̄ est rōis tm̄. ma
ior isti⁹ rōis ab aliq̄bus negat̄ ⁊ ponit̄
instātia de ydeis q̄ dn̄t tm̄ rōne ⁊ crea
ture realit̄ dn̄t. ⁊ tn̄ distin° creaturarū
realis necio p̄supponit distinctōeȝ ydea
rum rōnis. Cōtra istud arguit̄. ⁊ p̄° ꝓ
bat̄ maior. 2° excludet̄ ista instā^a. maior
ꝓbat̄ ſm istū inte^m q̄ dr̄ia rōis in cā nō
erit ꝓpria rō distinctōis real' in effectu.
Quia si sic sit. a. cā ⁊ diuerse rōnes sub
quib⁹ cāt sint. b. c. cāta sint. d. e. tunc sic
si. b. c. sunt rōes ꝓprie ipsi⁹. a. inq̄tū cāt
d. e. g̊. a. inq̄tū est sub. b. ē ꝓpria cā ipsi
us. d. nā si nō. nō est magis illa dr̄ia rō
cāndi distincta q̄ si ipsa dr̄ia nō inesset
q₂ neutra rō est ꝓpria appropriās cām
ad hūc effectū. qui igr̄ ꝯcedit q̄. a. inq̄^m
est sub. b. ⁊. c. cāt. d. ⁊. e. hȝ concedere q̄

traqз rõ sit ppria rõ cãe respectu sui
fectu). sз illud ɔñs ē falsum ꝙ. a. inq̃ᵐ
t sub. b. est cã ipsiᵒ. d. qꝛ. a. inq̃ᵐ ē sub
. qȯ ē tm̃ ens rõnis. tm̃ hз eē in intelle
u qꝛ ens rõis nõ cãt ab obõ nisi inq̃ᵐ
ognituз. ⁊ vt sic nõ hз eē nisi in intelle
u qȯ est ens diminutũ. ex. 6. meth. ni
il aũt ſm qȯ ens diminutũ ē: est ppa
ɔ entis veri. ⁊ ppria cã entis pfecti. Et
lud pbať qꝛ oē cãns veꝝ ens oз ꝙ ha
eat aliqȯ eē exñᵉ inq̃ᵐ est cã: ens ãt di
iinutũ. qȯ. s. est ens cogniᵐ nõ hз esse
al exñᵉ. g̊ nec inq̃ᵐ tale põt eē cã pro
ria alicᵒ realis entis. Et si dicas ꝙ lз
õ habeat eē exñᵉ sui tñ hз eē exñtie in
ellectᵒ in q̊ est. qꝛ eē intellectᵒ pticipat i
ɔtũ hз eē in ipso intellectu. Cõtra. ex
oc sequiť ꝙ nulla cãtio ɔpetit enti co
nito inq̃tũ tale nisi v̇tute exñtie actua
s ipsiᵒ intellectᵒ in q̊ hз eē exñᵉ actual
in q̇d. ⁊ tũc vltra volũtas nõ erit ṗnᵐ
pirãdi nisi inq̃tũ pticipat rõcз inteᵒ. ⁊
ũc inteᵒ diuus erit magis rõ spirãdi q̃
olũtas. ⁊ ita sequiť vltra ꝙ intellectus
espc̃u gñatiõis v̇bi erit duplex ṗnᵐ. s. i
nediatũ inq̃ᵐ est ṗnᵐ pductiuũ. ⁊ me
liatũ inq̃tũ ipsũ est ṗnᵐ opatm̃ p cuiᵒ
patione ipsum hз eē inq̃tũ pductiuũ
ĩc cogniᵐ inq̃tũ cognitũ hз eē pticipa
um ipsiᵒ cognoscẽtis. Q si nõ attribu
s talē actionē realē ipsi intellectui exñ
i sed obõ hñti eē diminutũ in ĩtellectu
sequiť ꝙ actõ real erit ipsiᵒ qȯ nihil mi
nus ē tale si illud nõ eēt oĩno. naз nõ re
pugnat alicui ꝙ sit ens cognitũ lз nullũ
verũ eē reale habeat. Si dicať h̃ ꝙ ĩtel
lectus diuus nihil cogĩcat nisi intuitiue
⁊ ita illud qȯ hз eē cognitũ in hᵒ intelle
ctu inq̃tũ tale hз vere eē exñtie. nõ aũt
tale eē qȯ hз est cognitũ intellectõe ⁊ co
gnitione abstractiua q̃lis ē intelleᵒ mea
de rosa nõ exñte mõ q̃ nõ est intuitiua.
Cõtra. illa rõ q̃ poniť ppa ṗnᵒ. s. deo
inq̃tũ ṗncipiat poniť cãri p actuз inteᵒ
in obõ cognito. intellectᵒ aũt diuinᵒ ni
hil causat in eẽntia diuina vt exñs est:

sicut ɔcedũt illi de opi. opposita. qꝛ nul
la est ibi dĩa rõnũ in eẽntia vt est exñs
sed tm̃ vt cognita ē. ⁊ p se pз. qꝛ quicq̇d
est in eẽntia vt exñs est eēt in ea si p im
possibile nõ esset intellectᵒ negociãs cir
ca ipsaз. Preterea 2ᵒ eẽntia diuina vt
in filio ⁊. s. s. hз nãliter ṗoritatē aliquã
ad intellectionē simplicē istius eẽntie. si
cut. n. ipsa vt est in pr̃e nata est mouere
inteᵐ pr̃is ad simplicē sui intellectionē
ita etiã vt in filio nata est mouere quē
cunqз intellectũ ad sui intellectiõeз sim
plicē. qꝛ ſm Aug. 15. de tri. oĩa videt pr̃
in filio sic in semetipso. sed si eẽntia vt i
filio talē hз prioritatē circa talē intelle
ctionē simplicē sui igiť ipsa vt i filio na
turaliter p̃cedit oēm rõneз quã põt in
tellectus negociãs fabricare circa ipsaз
igiť nulla rõ fabricabilis circa eam nãli
ter p̃cedit eaз vt in filio. alioquin esset
circulus in ṗoritate nãli qꝛ ⁊ rõ cãta p
inteᵐ nãliter p̃cederet esse eiᵒ in filio ⁊
eɔᵒ. Si aũt dicas ꝙ eẽntia in pr̃e p̃ce
dit nãliter oēm rõnē pducibilē circa ip
sam. sed vt in filio sequiť rõnē iam pro
ductã p actũ intellectus pr̃ni. ⁊ tunc nõ
est circulus eiusdē ad idem ſm eadē ex
trema siue ſm exñtiã in eodē. qꝛ eẽntia
ſm exñtiã in vno supposito p̃cedit. ⁊ i
alio sequiť. Cõtra istaз rñsionē argui
tur sic pᵒ. vnius cē in vno ordine cãndi
est vna p se rõ cãndi. g̊ multo magis in
diuinis vbi ē primitas ṗncipiãdi oз po
nere vnam rationē per se ṗncipiãdi. er
go ratio ṗncipiandi generationem ver
bi erit aliqua vna realis rõ p se. res aũt
⁊ ratio nõ faciũt vnũ p se. qꝛ nec passio
aliqua ɔsequens rem ex nã rei põt face
re vnũ p se cum sb̃o cuiᵒ est effectᵒ. g̊ nec
multo magis rõ. qꝛ nõ sequiť reз ex nã
rei sed tm̃ ɔsequiť eam p actũ intellectᵒ
g̊ alterum istoꝝ erit p̃cise ṗnᵐ quo ipsi
pr̃i pducenti. nõ ratio sola qꝛ ipsa non
est formaliter infinita. pbatio. qꝛ nul
la relatio realis est formaliť pfectio in
finita. pbatio. qꝛ tunc psona aliqua in

diuinis nõ haberet oẽm ꝑfectionẽ infi/
nitam formalr̃. g̊ nec multo magis ens
rationis põt esse formalr̃ infinitũ. ⁊ ꝑ
ↄ̃ns nec est pͥnͫ ꝓducendi quo supposi
tum infinitũ. g̊ sola res cui attribuit il/
la ratio est principiũ ꝓducendi suppo/
situm infinitũ. sed in quocũ[que] est pͥnci/
pium quo respectu alicuius ꝓductiõis
ei est principiũ producendi si illud sup
positum ↄueniat tali ꝓductioni. cõue
niens aũt suppositũ in diuinis ad pro/
ducendũ ꝑsonã in diuinis est ꝙ nõ ha
beat talẽ naturã ꝓductione ista nec ali
qua ꝓductione pͥore ista. talis aũt ẽ pa
ter. g̊ sola res erit sibi principiũ quo ꝓ
ducit ⁊ nullo modo rõ ista. Preterea
4° in diuinis qd̾ non ẽ formalr̃ idem
alicui nõ est vere idẽ sibi nisi vl' vtrũ[que]
sit formaliter infinita vel alterũ vl' sal
tem vtrũ[que] sit vere idez alicui formalr̃
infinito. sed iste rõnes que ponunt qua
si appropriãtes principiũ ꝓductiuum
duaruz personaꝝ non sunt formaliter
eedem. quia tunc nõ essent distincte ra
tiones nec sunt vere eedez alicui forma
liter infinito. quia tunc eẽnt in isto infi
nito ex nã rei. sicut sapiẽtia ẽ in diuini/
tate dei foralr̃ ex nã rei. nec alia istarũ
est formalr̃ infinita. sicut ꝓbatũ ẽ in p̃/
cedenti rõne. ergo nulla istaruz est vere
eadem alteri aliquo modo. g̊ eo modo
quo ambo sunt ibi ita sunt vere distin
cte ꝙ vident obuiare summe simplicita/
ti qualitercũ[que] ponat entitas earuz. q2
nihil põt poni ibi esse ſm quãcun[que] en
titatem qd̾ sit nõ simpliciter idem alte/
ri ꝓpter simplicitatẽ illius eẽntie. Illã
instantiã excludo. pͥmo quia videt esse
ad oppositũ. si eniz distinctio creatura/
rum necessario p̃supponeret distinctio
nem ydearũ ac ꝑ hoc deus sub ratione
vnius ydee esset causa ⁊ ꝓpria ratio re
spectu vnius ydealis hoc ideo eẽt quia
esse diminutũ dei. s. esse cognitum esset
simpliciter ꝑfectius ⁊ prius naturaliter
esse ꝑfecto ydeati. q2 ydeata sunt respe/
ctu dei artificialia. ⁊ esse cognitũ artifi
cis vel exemplaris in quo artificiatum
habet esse est simplicit' prius ipso eẽ exi
stentie ipsius ydeati. sed illa ratõ omni
no deficit in ꝑsonis diuinis. quia eẽ co
gnitum essentie nõ potest eẽ prius natu
raliter ꝑfecto esse eẽntie in se. ⁊ ideo licz
illa pͥma maior falsa eẽt ad cuius ꝓba/
tionem apposite sunt quatuor ratiões
in agente artificiali nõ tamẽ esset falsa
in ꝓductione naturali vbi esset ↄmuni
catio eiusdẽ nature sicut est in ꝓposito
quia ibi nõ videt ꝙ aliquod esse cogni/
tum posset naturalr̃ p̃cedere naturale
esse ipsius nature. Preterea. instan
tia illa sumit falsum de ydeis. quia illa
distinctio ratiõis in deo nõ necessario
presupponit ipsis ydeatis distinctis. nec
deus sub rationibus ydearum est pro
pria causa diuersoꝝ ydeatorũ. sicut pa
tebit inferius. di. 35 de ydeis. ⁊. 45. de
volũtate. Alia est opi. ad q̃õnez q̃ po
nit ꝙ eẽntia sub rõe vna oĩno indistin/
cta ẽ pͥnͫ istaꝝ ꝓductionũ. q2 sicut duo
limitata pñt esse pͥncipia duoꝝ actuuz
ita idem illimitatũ cõtinens in se virtu
aliter ipsa plura potest esse pͥncipiũ ꝓ/
prium eorundẽ actuum. etiam sub ra/
tione vna nulla distinctiõe in eo sed ex
sola illimitatione suiipsius vt indistin/
ctum est. sicut patet de sole respc̃u mul/
torum generabiliũ in istis inferioribus
Et confirmat ista positio. quia opor/
tet ponere essentiaz diuinam imediate
habere sapientiã ⁊ bonitatẽ ⁊ esse quo/
dammodo quasi radicez ⁊ principium
illarum perfectionũ attributalium ⁊ si
ne omni distinctõe in ipsa essentia. alio
quin ꝓcederetur in infinituz. igitur ita
videtur posse poni imediatuz principi/
um duaꝝ ꝓductionũ. Contra hoc
quia actio volendi in nobis non est for
maliter libera. sed ipsa voluntas. quia
actio illa est quedã qualitas ⁊ quedam
forma naturalis in se. ⁊ non aliquid in
tellectuale habẽs inclinationẽ ad oppo

ita. ita igitur in diuinis ipsa ꝓductio
spiritus sancti vt ipsa iam posita est in
esse non videt formaliter esse libera. sed
precise libertas videt esse in pncipio hu
ius ꝓductionis inquantū est huiusmo
di. sed si nulla distinctio pcedat produ
ctionem filij ⁊ spiritus sancti prima di
stinctio que est hu' ꝓductionis ⁊ illius
est vt sunt posita in esse ab illo pncipio
ergo nō est vna ꝓductio in diuinis per
modum intellectus siue nature ⁊ alia p
modum libertatis. quia nullum princi
pium pcedit quod ex se aliter se habeat
ad hanc ꝓductionez q̄ ad illam. ⁊ ille
productiones in quib' est distinctio pri
mo omnino in se vniformes sunt in na
turalitate vt iam posite sunt in esse. As
sumptum de volitione licz posset mul
tis vijs probari patere tamē potest per
hoc. quia quicquid generat ipsa voli
tio generat naturaliter. vnde habitus
appetitiui virtute actuū appetitus ita
generantur naturaliter ex eis sicut ha
bitus intellectiui generant naturaliter
ex intellectionibus. Ex alio etiam ap
paret. quia tunc formalit posset aliquis
gaudere ⁊ tristari libere inquātū. s. gau
dium ⁊ tristicia sunt passiōes consequē
tes velle ⁊ nolle. quia illa que sunt ime
diate cause istarum passionū ponerent
formaliter libere. cōsequens tamen de
passionibus videt satis manifestū incō
ueniens. quia nō videtur esse in potesta
te voluntas gaudere nisi q2 in potestate
eius est velle illud ad quod sequit gau
dium. ⁊ ita nec tristari nisi quia in po
testate eius ē nolle illud ad quod sequi
tur tristari. ⁊ ideo tristatus de aduentu
alicu' rei nociue siue displicibil si vult
amouere tristiciā oportz q̄ desinat nol
le illud quod noluit. nō aūt expedit ad
hoc deliberare vt stante nolitiōe ⁊ euē
tu noliti nō sequat tristicia. Preterea
2° si essentia vt omnino indistincta eēt
principiū duplicis ꝓductionis. g̊ cuz in
tellectus sub ratione infiniti sit sufficiēs
principiū ꝓductiuū ⁊ sufficiēs rō prin
cipiandi verbū infinitū ⁊ volūtas sub
ratione infiniti sit pncipiū ꝓductiuum
amoris infiniti ⁊ anteq̄ intelligat intel
lectus infinitus ⁊ voluntas diuina infi
nita formalit distincta pintelligit essen
tia vt essentia infinita. g̊ per ipsaz vt p
intelligit erit duplex ꝓductio intrinse
ca. iterum etiā quādo posterius intelli
gitur ibi intellectus formalit infinitus
⁊ volūtas formalit infinita erūt due p
sone infinite ꝓducte virtute illoꝝ duo
rum pncipioꝝ. g̊ erunt quatuor psone
ꝓducte infinite. Or si dicat nūq̄ ibi eē
infinitū intellectū nec infinitā volunta
tem ex parte rei sed tm̄ esse ibi illā vnā
naturā omnino indistinctā ex natura
rei. ⁊ ex eius ratiōe esse tres psonas. ⁊ i
tellectum ⁊ voluntatē esse ibi pcise per
considerationez intellect'. ⁊ ita nō esse
ibi principia ꝓductiua psonarum rea
lium ex natura rei distincta. Cōtra si
aliqua sit ibi distincta p actū intellect'
sint. a. ⁊. b. tunc quero aut illa ex nā rei
sunt disticta aut nō. ⁊ si sic. ꝯtradicis ti
biipsi. si nō sed p intellectū. g̊ intellect'
sub rōe intellectus ⁊ nō sub rōe nature
distinguit. aut igit ante distinctiōez isto
rum est ibi intellect' sub rōe intellectus
⁊ hr̄ ꝓpositū. q̄ est ibi ex nā rei aut nō
sed ipse intellectus sub rōe intellect' est
ibi ꝓductus p actum intellectus nego
ciantis ⁊ distinguentis. ⁊ tunc erit que
rere de illo intellectu quo actu ꝓducit
aut est ex natura rei. aut ex itellectu vt
intellectus est. ⁊ ꝓcederet in infinitū vl
vbicūq3 stabit ibi erit intellect' inquā
tum intellect' ⁊ ex natura rei. vel ꝓp̊a
distinctio que ponet ibi erit ex natura
rei cui' oppositū ponis. Preterea. deus
est ex natura rei formalit beatus. ⁊ nō
formaliter in relationibus rōnis. beati
tudo autē eius est formaliter in electio
ne ⁊ volitione. ergo intellectus ⁊ volū
tas que sunt principia istorum ibi ex
natura rei. Confirmatur ista ratio:

per phm. 12°. methyſ. qui probat ꝙ ſi deus nõ ſit actu intelligẽs nihil oncrabile inerit ei. ſe habebit. n. vt dormiẽs. ğ ſm ipſum nõ eſt pfectuſ ex natura rei niſi ibi eſſet formalit̃ intellect⁹ ex natura rei. ⁊ per ꝯſequẽs eſt ibi intellect⁹ diſtincte ex natura rei. quia nõ poteſt intelligi actualis intellectio formalit̃ ſine intellectu formalit̃. Preterea ſi intellectus nõ eſt ibi formalit̃ ex natura rei ſʒ fundamentalit̃. ğ intellectus formaliter non eſt pfectio ſimplicit̃. quia nõ eſt ibi melius habere ipſuʒ formalit̃ ꝙ̃ nõ habere ipſuʒ. imo ꝑ te in eſſentia illa que optima eſt nõ habet formalit̃ ſʒ tñ oppoſito mõ habendi. ğ non põt cõcludi ibi eſſe intellectũ quia eſt pfectõ ſimpliciter ſed magiſ videtur ſequi oppoſitũ.

Quid igit̃ dicit Anſel. monologion. 15°. ꝙ quicq̃d eſt in deo melius eſt ipſuʒ ꝙ̃ nõ ipſum ſicut eſt de ſapiẽte. ⁊ Aug. 15. de trini. c. 4. vel. 5. neqʒ. n. diuinoꝝ libroꝝ auctoritas tantũ° eſſe deuʒ p̃dicat ſed omniſ que nos circũſtat natura ꝓclamat habere ſe p̃ſtantiſſimũ conditorem qui nobis mentẽ rationẽqʒ naturalem dedit qua viuẽtia nõ viuẽtibus predita ſenſu inſentientib⁹. intelligentia intelligẽtib⁹. imortalia mortalibus. impotentibus potẽtia. iniuſtis iuſta. bona malis. incorruptibilia corruptibilibus imutabilia mutabilib⁹. inuiſibilia viſibilibus. incorporalia corporalib⁹. beata miſeris p̃ferenda videamus. Ac per hoc quoniã rebus creatis creatorẽ ſine dubitatione p̃ponimus. oportet eum ⁊ ſumme viuere ⁊ cuncta ſentire atqʒ intelligere. ⁊ paruʒ poſt. iuſtiſſimũ ſpecioſiſſimũ optimum ⁊ beatiſſimum fateamur ⁊c̃. quere ibi Aug. que ꝯñtia eſſet illa ſi rõ naturalis dicit beatuʒ eſſe meliorem miſero. ğ deus ẽ beatus. ſi ipſuʒ qd in creaturis meli⁹ eſt ſuo oppoſito: hoc eſt ꝓpter eius realitatẽ ⁊ in deo ex natura rei nõ eſt aliq̃ mõ realitas illa. ſed tñ fundamentũ cum oppoſito mõ formalitatis huius. Q2 aũt intellectus qui probat ibi eſſe ex natura rei ſit infinitus ꝓbo. intellectus. n. vt intellectus eſſentiã diuinã cõphendit vt obiectum formalit̃ infinitũ. nihil aũt cõphendit obiectũ formalit̃ infinitũ niſi ipſum cõprehẽdens ſit formaliter infinitũ. ğ ⁊c̃.

Preterea intellect⁹ diuinus intelligit ſimul infinita intelligibilia. ſm Aug. 12 de ci. dei. c. 18. ita nec numeros ꝓpter infinitatẽ neſcit omnipotens de⁹ ⁊ ſi vſq ad quandã ſummã numeroꝝ ſcientia dei ꝑuenit ⁊ ceteros ignorat quis hoc vel demẽtiſſim⁹ dixerit. ⁊ ſubdit paruʒ poſt. infinitaſ itaqʒ numeri q̃uis infinitorum numeroꝝ nõ ſit numerus. non tñ eſt incõprehẽſibilis ei cuius ſapiẽtie nõ eſt numerus. Et ſi dicas intellectus nõ eſt formaliter infinitus inquantũ intellectus ſed inquantũ eſt idẽ eſſentie diuine infinite. ⁊ ideo nõ habet inquãtum intellectus ꝙ ſit principiũ ꝓductiuum alicuius ꝑſone infinite. ⁊ ita non erunt ſecunde ꝑſone diuine. Contra hoc arguo. quia hoc mõ poſſet dici ꝙ paternitas eſt formaliter infinita q2 eſt idẽ eẽntie infinite. ⁊ tunc nõ eſſet magis inconueniens finitũ nõ eſſe formaliter intelligentẽ ꝙ̃ ipſum nõ eſſe for̃alit̃ prẽm. qd eſt manifeſte abſurdũ. Probat etiã ex alio. quia illa que nõ ſunt formalit̃ infinita in diuinis ſi accipiant in abſtracto non predicant de ſe inuicem etiam per ydemptitatẽ ſicut nec formalit̃. hec. n. non concedit paternitas eſt innaſcibilitas. cuius ratio dicta eſt di. 8. q. õ attributis. quia illa abſtractio tollit illud quod fuit cauſa veritatis. ſ. ydemptitatem extremoꝝ. q2 vt p̃ciſe ſumunt neutrum ẽ formaliter infinitũ. ⁊ ideo neutrum vt p̃ciſe abſtractiue ſumptum includit ꝙ ſit idem alteri. ſed iſta eſt vera intellectus eſt p̃nitas ⁊ intellectus eſt filiatio. licʒ nõ ſit formalis p̃dicatio ğ intellectus habet infinitateʒ formalẽ qualem nõ hʒ filiatio vel p̃rnitas vł inna

[...]ibilitas. Et si queras est ne intellect⁹
[o]mnino infinitus formaliter ex se sicut
[es]sentia. Rñdeo potest dici q̇ sicut di
[st]inguẽdo res ab inuicẽ aliqua res ẽ in
[fi]nita a se ⁊ in se. sicut pater ⁊ prima p̱
[so]na in diuinis aliqua res est in se infi
[ni]ta. sed nõ a se sicut filius ⁊ spirit⁹ san
[ct]us. aliqua autẽ res est ex se finita ⁊ in
[se] simpliciter finita. sicut creatura. Ita
[c]õsiderando aliqua que nõ sunt forma
[li]ter eadẽ potest aliquid accipi tanq̃ in
[fi]nitum in se ⁊ omnino a se. sicut essen
[ti]a diuina que est radix ⁊ fundamentũ
[q]ue infinitatẽ a nullo habet. vnde Jo.
[D]am̃. c. 12. esse dei ẽ velut pelagus sub
[s]tantie infinitũ ⁊ indeterminatũ. aliq̇d
[a]ut est infinitũ per se ⁊ in se sed nõ om
[n]ino a se tanq̃ prima radix ⁊ fundamẽ
[t]um omnis infinitatis. sicut attributa
[d]iuina. que ſm eundẽ Dam̃. c. 5. debẽt
[a]liquid quasi circa essentiã. ⁊ bene pos
[s]unt esse talia formaliṫ infinita ⁊ in se
[⁊] per se. sed radicaliter in essentia sicut
[i]n fundamẽto cui sunt eadem. vlterius
[a]liquid est qḋ nec in se formaliter est in
[f]initum nec idem formaliter infinito si
[si]cut personales ꝓprietates. Sed que ra
tio quare ista non habent formalẽ infi
nitatem aliam ab eẽntia sicut intellect⁹
habet hoc alias poterit patere.

Ad argumenta ꝓ opinione

ista nunc vltimo improbata cum dicit̃
infinitũ ex se omnino indistinctum põt
esse principiũ distinctoꝝ. veruꝫ est vbi
illa distincta nõ requirũt ex ratiõe sui
distinctionẽ priorem in principijs. taleꝫ
autẽ requirit ꝓductio libera ⁊ natura
lis. quia ad illa nõ potest esse prima di
stinctio. sed p̃exigitur aliqua distinctio
in principijs que aliquo modo habent
principiare naturaliṫ ⁊ libere personas
diuinas. Et per hoc patet ad cõfirma
tionem illaꝫ que adducit̃ ibi q̇ essentia
habet sapientiã bonitatẽ ⁊ omẽs alias
perfectiones attributales ante omnem
consideratiõnẽ intellectus ⁊ hoc absq̃
omni distinctione p̄supposita in eẽntia
verum est quia ille pfectiones attribu
tales non requirũt oppositum moduꝫ
principiandi nec distinctionẽ in princi
pijs. ita enim essentia naturaliter est in
tellectus sicut est voluntas. similiter il
la attributa nõ sunt ꝓprie principiata
ab essentia diuina licꝫ eẽntia diuina cõ
cedatur aliquo modo habere rationeꝫ
perfectionis radicalis ⁊ fundamẽtalis
respectu eorum.

Ad questionem respõdeo q̇

productiones seipsis formaliter distin
guuntur. generatio enim formaliter se
ipsa est generatio. Et spiratio seipsa est
formaliter spiratio. Et ex rationib⁹ for
malibus eorum impossibile est genera
tionem esse spirationẽ circũscripto per
impossibile quocunq̃ alio. Ita q̇ non
oportet querere quibus distiguunt̃. q2
tota ratio formalis vnius est non eadẽ
toti ratiõi formali alterius. Hoc appa
ret per Aug^m. 15. de trini. c. 27. vbi di
cit. Sic enim videbis quid distet nati
uitas verbi a ꝓcessione doni. Et paulo
post voluntateꝫ de cognitione ꝓcedere
nõ tamen esse cognitionis imaginẽ ⁊c̃.
quere totum vbi vult ex ꝓcessionũ di
stinctione cõcludere distinctionẽ perso
narum ꝓcedentium. Similiter. 5. de
trini. c. 9. vl. 32. cur spiritus sanctus nõ
sit filius cuꝫ tamẽ a patre exeat. Et sol
uit dicens. exit enim nõ quomodo na
tus sed quomodo dat⁹. soluit ergo ibi
questionẽ de distinctione p̄sonarum p̱
distinctas earum emanationes. Et si
obicitur q̇ emanationes nõ sunt a se.
ergo nõ distinguunt̃ a se. ꝯsequentia ꝓ
batur. quia a quo aliquid habet enti
tatem ab illo habet vnitatẽ. 4°. meth.
quia dicunt̃ ad cõuertentiã ens ⁊ vnũ.
Respõdeo differẽtie specifice nõ sunt
a se effectiue ⁊ tamẽ sunt seipsis primo
distincte formaliter, ab eo tamen sunt

distincte effectiue a quo habēt esse effe/ctiue. distingui autē primo formaliter nō est distingui per aliquod inclusuz in vno aliquo. ⁊ in aliquo cōuenire. sed se toto formaliter distingui. etiaz si ꝑ im/possibile omne aliud a ratione sua cir cūscribatur. Ita dico ꝙ si differētie vl/time opposite essent. se totis distingue rentur ⁊ se totis essent ꝑmo diuerse for maliter. Ita dico in ꝓposito ꝙ si ꝑ im possibile iste persone distincte vel ꝓdu ctiones possent esse imprincipiate se to tis essent formalit̃ distincte. ita ꝙ nihil formaliter inclusuz in vna esset forma liter inclusum in altera. Et tamē sicut principiata sunt ita ꝑncipiatiue seu ori ginatiue distinguunt a suis ꝑncipijs in tellectu. s. ⁊ voluntate. que nō tantū di stinguunt ratione sicut argutum ē con tra penultimā opinionē. sed intellectus formalit̃ nō est voluntas ex natura rei Et cum infinitas addita alicui nō vari at rationē eius formalē. intellectus infi nitus nō est formaliter voluntas infini ta. Et licz nō necesse sit distinctiōez illā formalē reducere ad aliam inquantū ē formalis. tamē quod est formale in ꝑn cipiatis reducitur ad istā distinctionez principioꝝ.

Ad argumēta prin cipalia.

Ad primū dico ꝙ videt̃ con cludere cōtra eos qui ponūt quasi sub iectum generationis esse essentiaz diui nam. Nam cū in creaturꝭ generatio sit naturalis ex inclinatione ꝑncipij passi ui nō autem ex ratione principij actiui quia si volūtas mea generaret ignē de materia illa. generatio passiua esset na turalis ꝓpter inclinationez potētie pas siue ad formā licz principiū actiuū eēt liberum. Ita videt̃ si diuina essentia es set quasi subiectum in diuinis respectu ꝓprietatum personaliuz. eque natura liter inclinaret̃ essentia ad proprietatez spiritus sancti sicut ⁊ filij. ⁊ per conse quens ꝓductio spiritus sancti. s. passi ua esset eque naturalis sicut ⁊ filij. lic ab alio principio actiuo esset hec ꝓdu ctio ⁊ illa. Sed cōtra me nō concludi quia nego ibi generationē sub ration mutatiōis. ⁊ omnino quodcūq; pass uum respectu actus sicut patuit. di. 5 Sed precise pono ibi generationē su ratione ꝓductionis cuius termini sun producens ⁊ ꝓductuz. precise igit̃ di tur illa generatio naturalis. quia ill habitudo inter ꝓducens ⁊ ꝓductum naturalis ⁊ naturalitas huius hitud nis est ex parte naturalitatis ipsius ꝓ ducentis. quia producit primo natur liter inclinatō ad agendū. ⁊ hoc mod non spirat pater. Alio modo dicit̃ generatio sumitur vno modo ꝓ gen ratione substātie. vl' alio modo speci liter ꝓ productiōe viui ex viuo. ⁊ ho modo dicit̃ animal generari ⁊ nō ign Et ibi ꝯmuniter ꝯcurrit ex parte age tis inclinatio naturalꝭ siue forma nāli que est principiū generādi. ⁊ h° mō v timo videt̃ eē gnātio in diuinis. Pr ma rñsio forte ē melior. Ad 2[m] dico q qñ ꝯparant̃ duo ad 3[m] illimitatū ſm i lud 3[m] nō sequitur ex vnione eoꝝ in 3 vnio eoꝝ inter se. Ex[m]. si ego sum cu deo hic. ⁊ papa sit cuz deo rome. g̊ eg sum simul cuz papa. nō sequit̃. qꝛ deu est illimitatus ſm p̄ntiaz. qꝛ est p̄ns o bus locis. Ita etiā non sequit̃ ego sun cum eternitate. ⁊ Abrahā fuit cuz ete nitate. g̊ ego sum vel fui simul cū Abr ham. qꝛ deus eīnus ⁊ eternitas ei⁹ sun illimitata. Ita dico in ꝓposito ꝙ pate habet in se duplicē fecunditatez ꝑfecte vtraq; aūt ꝓductio corrñdet vni fecu ditati. ⁊ ideo pater respectu duarū pro ductionū est illimitatū vel quasi indet minatū cōparatū ad determinata. ⁊ id non sequit̃ ꝙ si vtraq; ꝓductio sit vn uoca. in 3° tali. ꝙ ille ꝓductōes sint vn uoce inter se. Cōtra istud arguitur sic Si ꝓductiōes nō sunt vniuoce sꝫ sunt

lterius rõnis. ğ ⁊ termini ꝑductionũ
runt alterius rõnis. ex. 5. phyſ. igit cũ
terminis ꝑductis requirāt talem di
inctionē formalē termini nõ erũt vni
oci alicui tertio. ğ ex opposito si termi
i sunt vniuoci alicui 3° ⁊ ꝑductiones
unt vniuoce inter se. Preterea intel
ctus ⁊ voluntas ꝑut sunt poᵉ opera-
ue requirunt distinctionē formalē in
biectis. ⁊ si respectu obiectoꝝ eēnt po
entie ꝑductiue talē ꝑducerēt distincti
nem in obiectis. ğ cuȝ termini ꝑducti
eq̄rant talē distinctiōeȝ formalē termi
i nõ erunt vniuoci. Preťea ꝑductũ
er intellectũ ex vi ꝑductionis sue ē no
icia genita. ꝑductũ aũt ꝑ modũ volũ
atis est amor ꝑcedens. sed notiᵃ vt no
icia ⁊ amor vt amor vident alteri⁹ rõ-
is formalit. ğ ⁊c̃. Ad p̄ᵐ dico ꝙ illa
ppositio de motibus ⁊ t̃minis que ad-
ducitur ad ꝑpositũ nõ est vera nisi qñ
llie due sunt ṽe. s. ꝙ forᵃ fluēs ſm quā
st motus est eiusdē rõnis cum forᵃ ter-
minante. ⁊ motus ē eiusdē rõnis cũ for
na fluente. Ad ꝑpositũ igit applican
lo. ꝑductio ista ñ est fluxus aliq̄s neq̧
orma fluens. neq̧ est eiusdē rõnis cum
orma que ē termin⁹ formalis ꝑductio
nis. q2 formalis terminus ꝑductiõis ē
liq̄d essentiale. ꝑductio aũt est relatio
ormalit. ⁊ ideo nõ oportet ex distincti
one ꝑductionũ cõcludere distinctionē
formalē terminoꝝ. Exemplũ huius q̄d
dictũ est de motibus patet ex. 5. phyſ.
q2 idem vbi põt acquiri ꝑ motũ rectuȝ
⁊ per motũ circularē qui sunt oīno alte
rius speciei. sicut ꝑbat ex. 7°. phyſ. q2
nõ sunt cõparabiles. sed hic forma ſm
quam est fluxus in motu si est eiusdē ra
tionis cuȝ termino nõ est ex hoc distin-
ctiua rationis motuũ. Ista rñsio tacta
est. s̈. di. 2. q. de ꝑductionib⁹ pro argu-
mento ꝯmentatoris. Et si obĳcias sal-
tem primi termini. s. termini formales
erunt nõ vniuoci ex quo ꝑductiões nõ
sunt vniuoce. ⁊ ita ꝯsone que sunt p̄mi

termini erunt nõ vniuoce inter se. ⁊ ita
neq̧ erunt vniuoce in tertio. Rñdeo
productio nõ includit formaliter essen
tiam diuinā. persona autē includit for-
maliter eam. q2 persona nõ est tm̃ pro-
prietas siue relatio. sed ypostasis subsi-
stens in natura diuina. sicut sor. nõ tm̃
includit ꝑprietateȝ indiuidualē. sed eti-
am naturā humanā. licȝ enim p̄mi ter-
mini sint eiusdem rõnis cũ productiõi-
bus quantũ ad hoc ꝙ p̄mi t̃mini inclu
dunt relationes ⁊ ꝑductiões sint rela-
tiones nõ tñ sunt eiusdeȝ rõnis q̄si ade-
quate. q2 p̄mi termini nõ tm̃ includunt
relationes sed etiā absolutũ. ⁊ tunc nõ
oportet eas tm̃ distingui sic̃ productio
nes distinguunt. q2 que includunt aliq̄
distinctiua nõ oportet tm̃ distingui sic̃
illa. vt dictũ est. s̈. di. 8. q. illa. vtꝝ deus
sit in gnē. q2 dñe sunt p̄mo diuerse. nõ
tñ includētia eas sunt p̄° diuersa. Ad
aliud de potentĳs dico ꝙ vt sunt potē-
tie oꝑatiue non req̄runt distinctũ obm̃
formale. imo illud idē q̄d est p̄mũ obm̃
formale intellect⁹ diuini est etiā p̄mum
obiectũ ⁊ foȓale volũtatis diuine. ita ꝙ
vtraq̧ potētia beatificat in eodeȝ obie-
cto primo ſm eandē rationē formalē p̄
mi obiecti. nulla. n. ꝑfectio quasi radi-
cata in ipsa essentia diuina est p̄mo bea
tificatiua intellectus vel voluntatis di
uine. sed ipsa essentia diuina sub oīmo
da prima ratione. vt. s. est fundamentũ
oīs ꝑfectionis in diuinis. ita ꝙ argᵐ est
ad oppositũ. quia sicut non requirit di
stinctio formalis in obiectis vt sunt poᵉ
operatiue. ita nec in potētĳs vt sunt ꝑ-
ductiue. Ad 3ᵐ dico ꝙ nõ est ad ꝑpo-
situm. q2 tenētes in diuinis generatiōeȝ
esse equiuocā in se haberēt dicere eam
in se equiuocā esse propter equiuocatō
nem termini ꝑducti a producente. Si-
militer habēt dicere spirationē in se eē
equiuocā propter differentiā spirantis
a spirato. nõ igit sufficeret eis ad istam
conclusionē ꝙ genitum ⁊ spiratũ essent

equiuoca. Argumentū aūt in se si quid probet non pbat nisi distinctionē geniti ⁊ spirati. vel formaliū terminoꝝ generationis ⁊ spirationis. ⁊ ita nō ppositum eoꝝ. Sed cōtra arguo sic. non tm̄ noticia vt noticia ⁊ amor vt amor sunt alterius rationis. sed etiaꝫ noticia vt noticia actualis est alterius rōnis a memoria. Et amor vt amor est alterius rationis a volūtate vt est actus pmus. ergo si concedat distinctio formalis in terminis pductionuꝫ. s. noticie ⁊ amoris ⁊ ꝙ pducant isti termini. s. noticia ⁊ amor virtute memorie ⁊ voluntatis oportet cōcedere distinctionē formaleꝫ principiȳ productiui a termino formali pducto. ⁊ ita equiuocationē in vna pductione. Rn̄deo potest dici ꝙ illud assumptū. s. ꝙ genitū ex vi pductionis sue. s. generationis sue sit noticia actualis. potest distingui de pmitate originis ⁊ primitate adequationis. Si intelligatur de primitate originis potest negari quia tūc nō essent tres psone vniformiter deus. essentia eniꝫ in patre intelligit esse in eo quasi principiū ⁊ fundamentum cuiuslibet pfectionis. Et tunc si in filio pintelligit noticia ante essentiam: filius tunc nō haberet essentiā ante qȯ cunqꝫ aliud in se. sicut nō ante noticiā ⁊ ita nō esset vniformiter deus cum patre. Quantū igit ad istam primitatē licꝫ non sit originis correspōdet tamen primitati originis pluriū perfectionuꝫ in vna creatura. potest dici ꝙ primū i quacūqꝫ persona est eēntia. quia quando aliquid cōtinet in se plures pfectiones cōmunicabiles: cōmunicans illud vnum cōmunicat omnes pfectiōes in eo. eo ordine quo nate sunt esse in illo vno. Exemplū tam in distinctione rerum ꝙ̄ nō rerum. tamē ex parte rei. primum quideꝫ. si ignis generaret totum ignem ⁊ pduceret tam materiā ꝙ̄ formam prius origine cōmunicaret materiam ꝙ̄ formā eo ordie. s. quo illa sunt in generante. Exemplū secūdi. ignis substātia corporea inanimata ⁊ elemē- tum. sicut tunc sunt ista p ordinem i igne generātesita cōmunicant simili o- dine igni genito. ⁊ tamē primus term- nus ꝭm adequationē est ignis vt igni quia hoc est quod pncipaliter intend ignis generans. ⁊ in quo pfectissime s- bi assimilat ignis genit⁹. s. ignis vt ign Ita pōt dici in pposito ꝙ licꝫ essenti diuina in qualibet psona sit oīno pr- mum quasi fundamentuꝫ cuiuslibet p- fectionis essentialis. prima tamē per- na appropriate habet memoriā ⁊ vi- tute illius pncipȳ pductiui pducit p- ma pductione adequate secundaꝫ ps- nam. ⁊ secūda persona quasi adequat principio pductiuo pducit vt notici actualis. ⁊ spiritus sanctus q̄si adequ- tus suo pncipio pductiuo producit v amor actualis. Sed adhuc videt sta- argumentū. quia vniuocatio vel equ- uocatio magis videt cōcludi ex pmita- te adequationis ꝙ̄ ex pmitate originis licꝫ enim sol sit substantia ⁊ vermis si substātia. nō ppter hoc dicit generati- vniuoca vermis a sole. quia nō assimi- lat sibi terminū in forma specifica. Ita igitur hic videt equiuocatio exquo pr- mus terminus pductus adequat⁹ non est omnino vniuoce eiusdē rationis c- principio pductiuo. Rn̄deo ⁊ dico q nō est equiuoca pductio si principiū p- ductiuum nō est eiusdē ratiōis cum te- mino formali pducto loquendo de te- mino formali pmo pducto ⁊ de princ- pio pmo pductio. sed requirit ꝙ illu- qȯ est pncipiū pductiuū nō cōicet eiu- dem rōnis genito ⁊ ꝙ illud qȯ est term- nus formalis in pducto non sit eiusd- rōnis in pducente. opposita aūt istorū sunt in pposito. qꝛ memoria est forma- liter in noticia genita actuali. ⁊ notitia est formalit in psona gnāte licꝫ neutꝝ istoꝝ sit pma ratio pducendi ⁊ prima ratio terminandi pductionē.

PReterea dili/genter ⁊c̃. Circa istam. 14. di. ⁊ duas sequẽtes. s. 15. ⁊. 16. vbi magister agit de ꝓcessione tẽporali spiritus sancti querit vnum. Utrum quelibet persona diuina mittat quãlibet ꝑsonã ⁊ mittatur. Videt ꝙ sic. qꝛ quicquid est eẽntiale in diuinis conuenit tribus. Missio tam actiua q̃ passiua est quid essentiale. quia dicit respectũ ad creaturas. respectus autẽ ad creaturaz cõmunis ẽ tribus. Q aũt tam mittẽ q̃ mitti dicat respectũ ad creaturã probat quia dicit de deo ex tempore. nihil aũt dicit de deo ex tp̃e nisi qȯ dicit respectuz ad creaturã. Item in Jo. ȯ patre dicit saluator ⁊ de seipso. ad eum veniem⁹ ⁊c̃. g̊ pater etiam venit tp̃aliter ad aliquẽ. hoc venire dicit aliquẽ effectum trinitatis. g̊ videtur ꝙ pater possit mitti a tribus ꝑsonis sic̃ filius ⁊ spiritus sanctus.

Item fm Aug. ad dardanũ quelibet persona dat ⁊ dat. g̊ pari ratiõe mittit ⁊ mittit. Cõtra. Aug. 4. de trini. c. 20. Sed pater cum ex tẽpore a quoq̃ cognoscitur nõ dicit missus. nõ. n. habet de quo sit aut ex quo ꝓcedat. Ad hoc etiam adducit magr̃ auctoritatẽ Aug. in littera.

In ista questione videt esse opinio magistri ꝙ mitti non conueniat tribus sed tm̃ duabus personis procedẽtibus. qꝛ fm Aug. nulla persona mittit nisi que habet aliaz de qua sit. fm hoc mitti dicit respectũ ad creaturã tamẽ ꝯnotando respectũ processionis eterne. sed mittere ẽ cõe tribus fm magr̃m. quod probat ꝑ auctoritatẽ Aug. 2. de tri. c. 6. vel. 2. vbi dicit Aug. de filio proinde mitti a p̃re sine spiritu sancto nõ potuit. Et ꝓbat. qꝛ pater intelligitur misisse eum fm ꝙ fecit euz ex femina. quod nõ fecit pater sine spiritu sancto. g̊ spiritus sanctus misit filiũ. Et constat ꝙ seipsũmet misit: sicut habet ab Aug. in eodẽ. c. g̊ mittere ꝯuenit cuicunqꝫ ꝑsone. Et hoc probat magr̃ per rõnem. qꝛ alias aliq̄d efficeret vna persona trinitatis quod nõ alia. cum mittere sit effectũ aliquẽ creare. Cõtra istã opi. potest argui. Si mitti iportat aliquo modo duplicez respectũ eternũ ⁊ temporalẽ cũ nõ dicat respectũ nisi ad eum cui mittit vel ad mittentẽ. patz ꝙ primus est cõis tribus. qꝛ est respectus rationis ad extra. secũdus aut est realis aut rõnis. si rõnis g̊ potest esse in patre respectu sui sicut pater põt dari ⁊ dare Non. n. repugnat patri mitti ꝓpter respectũ ratiõis tm̃. Si mitti dicat respectum realem tm̃ ad mittentẽ puta processionẽ a mittente. igit mittere non est essentiale. qꝛ tunc spiritus sanctus non mitteret filiũ cum nõ ꝓducat eũ. Preterea. mittere ⁊ mitti vident idẽ significare licz diuersimode quãtũ ad modos grãmaticales. igit si vnũ ꝯnotat aliquẽ respectũ ad intra reliquũ ꝯnotabit. Si igitur mitti cõnotat produci. igit mittere cõnotat ꝓducere. Et ita neutrum est mere essentiale. vel si vnũ nõ ꝯnotat respectũ ad intra nec reliquũ sed tm̃ respectum ad aliq̄d extra. Et ita vtrũqꝫ erit cõmune tribus. Et hoc ẽ ꝙ sic breuiter potest argui. Si mitti includit ꝓduci. g̊ mittere includit producere. ergo spiritus sanctus nõ mittit filiũ. quia nõ producit euz. Preterea mittere ⁊ mitti videntur dicere relationes oppositas. g̊ si mittere nõ includit ꝓducere nullo mõ correlatiuũ includit correlatiuũ.

Videtur aliter posse dici ad questionẽ. Manifestũ est. n. fm intentionẽ Aug. 4. de trini. c. 20. ꝙ pater nõ dicit missus. g̊ oportet ꝙ mitti cum hoc ꝙ dicit respectũ ad extra cõnotet productionẽ ad intra. Et tunc rationabile videt ꝯsimiliter dicere de mittere ꝙ licz dicat principaliter respectuz

actiõis actiue ad extra. tñ ꝯnotat respe
ctum ꝓductionis actiue ad intra. ⁊ sic
neutrũ est mere ẽentiale sꝫ mitti tm̃ cõ
uenit ꝑsone producte ⁊ mittere tm̃ ꝑso
ne ꝓducenti. Et ita sunt due ꝑsone mit
tentes. s. pater ⁊ filiꝰ. ⁊ due tm̃ misse. s.
filius ⁊ spiritꝰ scũs. Nec aliqua ꝑsona
seipsam mittit nec ꝓducta ꝓducentẽ.
Huius sil'e põt haberi in alio. nam paẗ
dicit p verbũ creare. Et posset ꝯcedi fi
lium creare per. s. s. non aũt sic cõ°. vbi
creare p filiũ nõ dicit absolute actionẽ
ad extra. sed actionẽ cum auc̃te. ⁊ in hᵒ
ꝯnotat ꝓductionẽ actiuã in operãte re
spectu illius ꝑsone p quã quasi subau
ctoritate operaẗ. Ita posset dici q̧ mit
tere ꝑsonã est opari p eam. ⁊ ita opari
effectũ cum illa ꝑsona p modũ auctori
dantis illi ꝑsone actionẽ. qꝺ tm̃ ꝯuenit
ꝓducenti respectu persone ꝓducte. Et
mitti diceret idem qꝺ sub auctoritatẽ
operari virtute ꝑsone mittentis. qꝺ nõ
est nisi qñ ꝑsona opans accipit ab alia
virtutẽ agendi. Et ad illud qꝺ magr̃
adducit ꝓ se de Aug°. q̧. s. s. mittit fili
um. Et q̧ filius mittit se posset exponi
ꝑ° primũ de filio incarnato nõ de filio
vt icarnãdo. quõ Amb°. in. 3. li. de. s. s.
c. 2. vel. 3. dicit q̧ spũs dñi misit filiũ si
cut legiẗ Isaᶜ. 61. Spiritus dñi sup me.
⁊c̃. bene dicit Ambᵒ. spũs dñi misit me
ad p̃dicandũ qꝛ quasi filius hois ẽ mis
sus ⁊ vnctus. nam ꝭm deitatẽ non sup
xp̃m est spũs. sed in xp̃o. g̊ illa auc̃tas
ysa. que dicit xp̃m missum a. s. s. intelli
gitur de xp̃o hoie. nõ autẽ de missione
verbi eterni incarnãdi. Silr posset ex
poni illa auc̃tas q̧ filius misit se. Ad
argumẽtũ etiã mgr̃i posset dici q̧ ꝯnia
nõ valet. qꝛ ꝯmutaẗ qualiter in quid.
nõ. n. sequiẗ filius nõ operaẗ p filiũ sic̃
pater p filiũ. g̊ pater aliquid operaẗ qꝺ
non filius. sed sequiẗ g̊ aliquo mõ alio
operaẗ pater quõ nõ operatur filius. qꝛ
auctoritatiue est: ⁊ hoc est verũ. Ita eti
am si pater mittaẗ filium ⁊ nõ filius se

dꝫ inferri q̧ auc̃tas agẽdi effectũ in crea
tura est in pr̃e ⁊ nõ in filio. ⁊ hᵒ est verꝫ.

Licet aũt hec uia

videaẗ ꝓbabilis. tñ quia auc̃tes Aug.
vident sonare nõ tm̃ de xp̃o hoie mis
so sed de verbo eo misso. quia incarnã
do sicut ipse dicit. intelligiẗ missio ipsa
incarnatio. ideo põt teneri opinio ma
gistri. hoc modo ꝭm Aug. 4. de tri. c.
20. vel 50. cum ex tẽpore cuiusq̧ perfe
ctus mente concipiẗ mitti quidẽ diciẗ.
Et planius hoc idẽ paulopost. mitti ẽ
filio cognosci q̧ a pr̃e sit. Ita spũi san
cti mitti est cognosci q̧ ab illo ꝓcedat.
mitti g̊ est manifestari ꝓcedere. nec con
uenit oibus ꝑsonis. qꝛ non oẽs ꝓcedũt
⁊ mittere est manifestare ꝑsonã ꝓcedeř
hoc manifestař est mere cõe. qꝛ tota tri
nitas manifestat ꝑsonã ꝓcedentẽ proce
dere. sed manifestari ꝑsonã ꝓcedere cõ
notat ꝑsonã ꝓcedentẽ. Et si ista sunt
significata istoꝝ vocabuloꝝ. qꝛ signifi
cata accipienda sunt ex vsu auctoꝝ: se
quitur q̧ mittere sit mere ẽentiale. nec
cõnotat respectũ realem eternũ in mit
tente. Sed mitti ꝯnotat respectũ in per
sona missa quatenus manifestaẗ eiꝰ ꝓ
cessio eterna. Et possꝫ quidẽ aliud ver
bum imponi qꝺ significaret manifesta
re ꝑsonã ꝓducere ⁊ eius passiuũ qꝺ si
gnificaret manifestari ꝑsonã ꝓduci. ⁊
illud actiuũ esset cõe tribus ꝑsonis. pas
siuum tm̃ ꝯpeteret duabus ꝑsonis que
producunẗ. Scõm hoc ad argumẽta
que sunt ꝯtra opi. magistri. Ad p̃mũ
dico q̧ mitti diciẗ respectũ rationis ad
mittentem formaliter sed ꝯnotat respe
ctum eternũ. non quidẽ ad mittentem
quia mittẽs. sed ad aliquem indistincte
vnde hec ꝓpositio ẽ neganda q̧ mitti
nullũ respectũ diciẗ nisi ad euꝫ cui mit
titur vl' ad mittentẽ si intelligaẗ inquã
tum mittens ⁊ hoc tam de p̃ncipali si
gnificato q̃ de ꝯnotato. dicit enim cõ
notando respectũ ꝓcedentis ⁊ hoc ad

ꝓducens nõ inquantũ mittens. quia etiã aliqua ꝑsona mittẽs põt esse nõ ꝓducens. licꝫ semꝑ ꝓducens sit mittens. Ad 2ᵐ cõcedo ꝙ actiuũ ⁊ passiuum significant idẽ sub alio ⁊ alio mõ grãmaticali. sed aliquid idem põt esse cõnotatum in vtroqꝫ qȯ nõ diuersificatꝛ penes istos modos. Manifestare quidẽ ⁊ manifestari que principaliꝛ importantꝛ diuersificantꝛ penes illos diuersos modos sed nõ ita hoc qȯ est ꝑsona ꝓcedere. illud enim est qȯ ꝯnotatꝛ vniformiꝛ tam per actiuũ q̃ per passiuũ. Exemplũ huius in aliȷs. scio ignẽ calefacere ⁊ scitur ignem calefacere. lꝫ hec sit variatio grãmaticalis quantũ ad scire ⁊ sciri nõ tñ quantũ ad illud quod notatꝛ esse terminus ipsius scire. illud enim vniformiter se habet vtrobiqꝫ. Et si imponeretꝛ vnũ actiuũ ad significandũ hoc totum scire ignẽ calefacere. suum passiuũ nõ ꝯnotaret sciri ignẽꝫ calefieri. sed tñ ipsum sciri per modũ passiui ⁊ illud aliud ꝯnotaretꝛ per modũ actiui. Et ꝑ hoc patꝫ ad illam cõfirmationẽ mittere ⁊ mitti sunt correlatiua quantũ. s. ad formalia significata. ⁊ vtrũqꝫ dicit ꝑ se respectũ rationis tamen vnum istoꝝ põt includere vt ꝯnotatum aliqȯ extremũ relationis ⁊ reliquũ non includere correlatiuum illius sicut i exẽplo posito apparet ꝙ illud verbũ sic impositũ includeret calefacere ⁊ tñ verbũ passiuũ corrñdens sibi nõ includeret hoc quod est calefieri.

Ad argumenta principalia.

Ad primũ dico ꝙ non oẽ dictũ de deo ex tꝑe est cõe tribus qñ importat nõ tm̃ respectũ ad creaturã sed cum hoc cõnotat respectũ intrinsecũ sicut est de mitti. Ad 2ᵐ cõcedo ꝙ patꝛ venit inuisibiliter ⁊ inhabitat. sed tñ nõ dicitꝛ mitti. qꝛ non habet de quo sit. non. n. manifestatur ꝓcedere nisi procedat. tñ manifestari põt absolute vel manifestari ꝙ ꝓducat. sed manifestari sic nõ notatꝛ per mitti. Ad 3ᵐ concedo ꝙ quelibet ꝑsona dat quãlibet. quia dare est liberaliꝛ cõmunicare. quelibet aũt seipsam cõicat liberaliter voluntate vt sui est. Nec sequitur ex hoc ꝙ quelibet mittat quãlibet: quod iam patet quia dare nõ includit talem respectum intrinsecũ qualem includit mitti.

Circa distinc.

17. quero. Utrũꝫ necesse sit ponere charitatẽ creatã formaliꝛ inherẽtẽ nature beatificabili.

Quod nõ. Aug. 8. de tri. c. 7. vel. 31. Qui diligit ꝓximũ ꝯñs est vt ipsam p̃cipue dilectionẽ diligat. dilectio aũt est deus ꝯñs igiꝛ est vt diligat deum. Quero quomodo accipit dilectionẽ in minore si formaliter: habeo ꝓpositũ. si effectiue tunc erunt quatuor termini. qꝛ maior nõ est vera nisi de dilectione formali. q̃ diligit ꝓximus. Si etiaꝫ dicas ꝙ p̃ter istam dilectionẽ que est spiritꝰ sanctus est alia dilectio formaliꝛ. ergo fallacia cõsequentis est in argumẽto. arguendo sic. diligit dilectionẽ formaliter. g̊ hanc quia antecedens potest verificari pro alia. si ergo argumentuꝫ debeat tenere oportet ꝙ deus sit formaliter dilectio. que est formaliꝛ in diligẽte respectu ꝓximi. Item de trini. 15. c. 18. vel. 49. nullum est isto dei dono excellentius. supple quod est charitas. sed nullũ donum dei est excellentius spiritu sancto. ergo spiritus sanctꝰ est charitas. Istud argumentuꝫ similiter non valeret nisi esset de charitate formali. ⁊ ꝙ spiritus sanctus precise erit illa. Si dicatur ad istas auctoritates ꝙ spiritus sanctus dicatur charitas causaliter. Obuiat in hac littera magr̃ adducens augmentũ ꝙ ipse intelligat formaliꝛ. dicit. n. in. 15 de trini. c. 17. vel. 43. neqꝫ. n. dicturi sumus non ꝓpterea deũ dictũ esse charitatem ꝙ ipsa charitas sit vlla sb̃a que

dei digna ſit nomine. ſʒ ꝙ donū ſit dei
ſicut dictū ē deo. quoniā tu es paciētia
mea. nō vtiqꝫ ꝓpterea dictum eſt quia
dei ſubſtātia eſt noſtra pacientia. ſed ꝙ
ab ipſo nobis eſt. ſicut alibi legit̃. quo-
niam ab ipſo ē paciētia mea. hūc quip
pe ſenſum facile refellit ſcripturaꝝ ipā
locutio. tale eniʒ eſt tu es paciētia mea:
quale eſt domine ſpes mea ⁊ deꝰ meus
miſericordia mea. ⁊ multa ſimilia. non
eſt aūt dictū domine charitas mea. aut
tu es charitas mea. ſed ita dictū eſt deꝰ
charitas eſt. ſicut dictū eſt deus ſpiritꝰ
eſt. Preterea per rationē. omnis crea-
tura poteſt intelligi nō bona. quia ē bo
na per participationē charitas non po
teſt intelligi nō bona. videt̃ enim bona
per eſſentiā. ģ ⁊c̃. Cōtra. Aug. de mo-
ribus eccleſie. 4°. c. ꝑtractans illud ad
romanos 8°. Quis nos ſeꝑabit a cha-
ritate xp̄i ⁊c̃. Charitas inquit dei hic
dicta eſt virtus q̄ animi noſtri rectiſſi-
ma eſt affectio.

IUxta iſtā que
ſtioneʒ aliā in generali ꝓpono
de habitu. Utrum ſit neceſſe in habi-
tu ponere rationē principij actiui reſpe
ctu actus. Qꝫ ſic. habitus eſt quo hn̄s
vtitur cum voluerit. ſm cōmentatoreʒ
3° de aia. ſed vti ꝯpetit agenti. nam pa
tiens ṗncipio paſſiuo nō vtitur. Pre-
terea. quatuor cōditiones attribuimuſ
habenti habitū. ṗmo ꝙ operat̃ delecta
biliter. faciliter. expedite. ⁊ ꝓmpte. ex
qualibet poteſt argui ꝓpoſitū. Ex ṗ-
ma quia actus qui fuit prius diſcoueni
ens agenti nō fit ſibi ꝯueniens niſi ipm
inquantū agens aliter ſe habeat. igit̃ ꝑ
iſtum habitū per quem cōuenit ſibi ſic
operari fit cōueniens ſibi. ⁊ ita delectabi
le ipſum aliter ſe habet habitu agēs in
quantū agens. Ex ſecūda via arguit̃.
quicquid eſt ex ſe ſumme diſpoſitū ad
paciendū nō indiget facilitari vt patia
tur. ſed potētia habitualis ſicut volun
tas ⁊ intellectꝰ eſt ex ſe ſumme diſpoſi-
ta ad recipiendū actus. qꝛ nō habet cō-
trarium. ⁊ ꝓpter hoc nō indiget motu
ad hoc vt agat. ģ habitus ꝑ quē facili-
tatur diſponit ipſam ad agendū nō ad
patiendū. Ex 3ª ꝯditōe arguit̃. Quia
cui ꝯpetit impediri ei cōpetit expeditio
ſed impediri conuenit agēti quādo vir
tus eius actiua deficit ⁊ ab alia ſupera
tur. igit̃ habitus ꝑ quē ꝯuenit alicui ex
pedite operari eſt ipſius vt actiuuʒ eſt.
Ex 4ª via arguit̃. qꝛ cuius eſt tarde ⁊
nō prompte oꝑari eius eſt etiā ꝓmpti
tudo. ſed nō prompte oꝑari ꝯuenit agē
ti inquantū actiuū nō paſſiuū. ģ ⁊ ꝓm
ptitudo quā tribuit habitus ꝑtinet ad
agens inquantū agens. Preterea. ad
principale habitꝰ inclinat potentiā ad
actū. duplex aūt eſt inclinatio. ſ. poten
tie paſſiue ad formam. ⁊ potētie actiue
ad agere. habitus nō inclinat ṗmo mo
do. nam habitus recipit̃ in potētia im
mediate alioquin actus ꝑfectus ⁊ imꝑ
fectus nō haberēt idem ſuſceptiuum. ģ
inclinat 2° modo vt ṗncipiū actiuū ad
agere. qđ eſt propoſitū. Preterea ſm
phm. 8. phyſ. ⁊. 2. de aia. anima añ ſci-
tiam eſt in potētia eſſentiali. habēs aūt
ſcientiam eſt in potētia accn̄tali. qđ aūt
reducit de potētia eētiali ad accn̄tale
reſpectu operationis videt̃ eſſe princip
um actiuū reſpectu eiuſ. quia ē quo ha
bens operatur. vnde phs vult 2° de aia
ꝙ ſicut ſciētia eſt qua ſcimus ita aia eſt
qua viuimuſ ⁊ ſentimus ⁊c̃. Et per ꝯſe
quens ſicut anima eſt quo agimꝰ actus
vitales. ita ſcientia eſt quo actiue ſpecu
lamur. Preterea aliquis habitus eſt
practicus ⁊ talis eſt actiuuſ vt prudētia
aliquis factiuus vt ars. ratio practici i
cōmuni ⁊ ſpecialiter factiui videtur cō
cludere in tali habitu rationē principij
actiui. Contra. relatio nō eſt princip
um actiuū nec aliquid eſſentialit̃ inclu
dens relationē. habitus auteʒ eſt ad ali
q̄d. ſm phm. 7. phyſ. ģ ⁊c̃. Cōfirmat̃

Confirmat. quia nõ minus requirit entitas realis absoluta in pn° motus ꝙ in termino motus. Si g° habitus caret entitate absoluta que sufficiat ad terminandum motũ ſm phm ibi. multo magis caret ea que requirit i pncipio actiuo. Preterea vnius actionis videt eẽ vna potentia actiua. 5. phyſ. ꝯmenta. ꝯmento 7°. ſed nõ ſolum habit⁹ eſt potentia actiua reſpectu oꝑationis. quia tunc ipſe habitus eſſet potẽtia. qꝛ potẽtia eſt qua ſimpliciter poſſumus. ⁊ nõ eſſet illud quo ſimplicit ꝑficit potentia g° ſolũ illud qͦ perficit per hitũ eſt pncipium actiuũ actiõis. Confirmatur iſta ratio. qꝛ vna actio reqrit principiũ formale quo eliciat ꝑ ſe vnũ. aggregatum aũt ex po^a ⁊ hitu eſt vnũ per accñs. nõ per ſe. igit totũ non põt eẽ quo reſpectu operatiõis ꝑ ſe vnius. Preterea accñs nõ eſt pnm agendi in ſbm ꝓpriũ. ſ3 operatio ad quã ponit habitus recipit frequenter in po^a cuius eſt ille hitus. g° reſpectu iſtius nõ eſt hitus pnm actiuum. Preterea aliqui habitus ſunt in potẽtijs ſenſitiuis appetitiuis ⁊ ille appetit⁹ non eſt actiuus. qꝛ ſm Dam. ſenſus nõ ducit ſe ſed ducit. g° nec forma. i. habit⁹ eius põt eſſe pnm actiuũ. qꝛ ſi eſſet oporteret ꝙ ꝯcurreret cũ potẽtijs in agẽdo.

AD iſtã ſecundam qõnez dicit ꝙ aliter eſt de habitu acqſito ⁊ alit de habitu infuſo. nam ab alio eſt actus hois natural: ⁊ expeditio actus ꝓpter indeterminationem quã habet natura reſpectu iſtius actus. Et ideo virtus acqſita eſt ꝑfectõ nature ꝓſuppoſite in rõne pncipij act⁹ ſed ſi virtus ſupnaturalis eſſet ꝑfectio nature ꝓſuppoſite in iſto eſſe cui correſpondet talis actio tunc ipſa tñ facilitaret naturã ſicut virtus acquiſita. ſed hoc eſt falſum. imo ab eodẽ eſt eſſe gratuitum ⁊ ſimpliciter elicit actio gratuita ſm illum gradũ. Ita ꝙ virtus acquiſita eſt virtus ſm illam rationẽ virtutis que ponit 2° ethi. virtus eſt que habentem ꝑficit ⁊ opus eius bonũ reddit. ſed virtus theologica nõ ſic. ſed ſm illã rationem virtutis que ponit p° de celo. ꝙ ſ. virtus eſt vltimũ de potentia. Contra iſtam opi. ſi ſic intelligat ꝙ habitus ſupnaturalis eſt ſimplicit principiũ reſpectu actus. Arguo ſic. quo quis põt ſimplicit operari illud eſt potentia. ſed habitus ſupnaturalis ꝑ te eſt hi⁹. igitur habitus ſupnaturalis erit potẽtia. añs pat3. quia potentia eſt qua ſimplicit ⁊ primo poſſumus. Preterea. ex hoc ſequit vlterius ꝙ nõ plus erit voluntas bona ſi operet ꝑ habitũ charitatis ꝙ lignum ꝑficitur in agendo ſi agit ꝑ calorem ſibi accidentaliter inherentẽ. nam ſicut ex hoc nulla ꝯuenit actio ligno ꝑ formã ligni ſed tñ illi accidẽti qͦ recipitur in ipſo. ita etiam videt ꝙ actio illa qua ꝯpeteret charitati vt principali pncipio nullo modo ꝯpeteret volũtati vt volũtas. Ex h° ſequit vlterius ꝙ ſicut calor ſi eſſet ſeparatus eque calefaceret: ita charitas ſi eſſet ſeparata eque ageret. nam oĩs forma que eſt principium totale agendi vt eſt in ſbo ſi per ſe eſt põt per ſe operari. Et ita ſequit euidenter ꝓpoſitũ ꝙ habitus eſt potentia Preterea. operatio nõ elicit libere cuius principiũ actiuũ eſt mere naturale ⁊ agens ꝑ modũ nature. Sed habitus cum nõ ſit formaliter volũtas nec ꝑ cõſequens formaliter liber ſi eſt pncipiu3 actiuũ erit mere nãle. g° operatio eius ñ erit libera. ⁊ ita nullũ velle erit liberũ: ſi eliciat ab habitu vt a totali pncipio actiuo. Preterea. tunc homo habens ſemel charitatẽ nũꝙ poſſ3 peccare mortaliter. qͦ eſt incõueniens. ꝓbatio ꝯñie quia habens formã aliquã actiua3 ſibi predominantẽ nũꝙ poteſt moueri cõtra inclinationẽ illius forme ꝓdominãtis. ſicut nũꝙ corpus mixtũ graue poteſt aſcendere contra inclinationẽ terre

pꝛedn̄antis. ſed charitas ſi eſt pꝛincipiū
actiuum totale pꝛedn̄atur ipſi volunta
ti que nō poteſt in actū illum. ḡ volun
tas ſemꝑ ſequit̄ inclinationē charitatis
in agendo ⁊ ita nunꝙ̄ peccabit. Pꝛete
rea. actus nō eſt meus qui nō eſt in po
teſtate mea. ſed actio ipſius hitus nō ē
in poteſtate mea. qꝛ ipſe ſi ē actiuus nō
erit liber ſed pꝛincipiū naturale. ḡ illud
diligere nō erit meum. nec potero dici
agere iſta operatione. ⁊ ita actiōes me
ritoꝛie nō ſunt voluntat nec ſuppoſiti
volentis qđ eſt incōueniens.

Alia uia poſſꝫ dici

ꝙ virtutes acq̄ſite ⁊ infuſe nō differūt
modo ṕdicto. ſed eodē modo cōparan
tur ambe ad ſb̄am actus. Et tunc eſt
vnus modus dicendi. ꝙ actus hꝫ ſub
ſtantiā a potentia. ſed intenſionē talem
vel talem habet ab habitu. ita ꝙ quaſi
duobus in actu. ſ. ſubſtātie ⁊ intenſiōi
coꝛrn̄deant duo in ratione ṗncipij vel
cauſe. Cōtra iſtud arguo ſic. intenſio
actus nō eſt aliq̄d extrinſecū accidēs ac
tui. ſed gradus intrinſecus actui. ita ꝙ
actus intenſus eſt qđdā ꝑ ſe vnū. ſicut
hoc indiuiduū in ſpecie. nō ergo pōt eē
aliud ṗncipiū ſubſtantie huius actus ⁊
intenſionis ſue. qꝛ a quo eſt hoc indiui
duum ab eodē eſt gradus intrinſec᷒ ꝓ
pꝛius huic indiuiduo. nō. n. pōt recipe
re naturā ab aliquo ⁊ hanc ſignatā q̄n
recipiat eam in certo gradu. Iuxta hͦ
quaſi ex eodē medio poſſet argui ſicut
pꝛius argutū eſt ad pꝛincipale. qꝛ cum
actus intenſus ſit ꝑ ſe vnum ⁊ aggrega
tum ex potentia ⁊ habitu ſit vnuꝫ per
accn̄s. nō pōt totum hoc eſſe pꝛincipiū
illius. Sed iſta foꝛma arguendi nō co
git vnde poſtea ſoluet. ſed pꝛimum co
git. quia vnde eſt hoc inde habet certū
gradum intrinſecū huic. Pꝛeterea. ſe
cundo quandocūq; pꝛincipium actiuū
naturaliter concurrit cum cauſa libera
agente. cauſa illa libera agente opoꝛtet
ꝙ illud pꝛincipium naturaliter coaga[t]
quantū poteſt. Exemplū de volunta
te ⁊ potentia inferioꝛe naturaliter agen
te quantū eſt de ſe. tale enim licꝫ impe
diatur ab agendo quādo liberum non
agit. tamē libero agēte ipſum. quia pe[r]
moduꝫ nature quantū eſt de ſe agit co
agit illi libero quātū poteſt. ergo ſi ha
bitus determinatus in volūtate det in
tenſionem determinatā actui. tunc vo
luntate operāte ad ſubſtantiā actus ne
ceſſario dat habitus illam intenſione[m]
ſibi coꝛreſpondentē. Et ita quantūcū[que]
ex modico conatu voluntas operetur
ſemper eſſet actus eius eque intenſus
quia ipſa cauſante ſubſtantiā actus ha
bitus quia agit per modū nature cau
ſaret quod ſuum eſt neceſſario. Pꝛete
rea. ſi habitus det intenſionē actui ho
erit in aliquo gradu finito. ſignetur iſ[te]
gradus ⁊ ſit. a. voluntas igit̄ cum hab[i]
tu illo poteſt habere actuꝫ intenſum i[n]
hoc gradu fiat aliqua alia voluntas [per]
fectioꝛ iſta voluntate ſm ꝓpoꝛtionē. a
gradus ad actum in vno gradu. puta [si]
a. eſt gradus. 8° in actu fiat volūtas e[x]
cedens pꝛimam voluntateꝫ in. 9. grad[i]
bus. iſta igitur volūtas ſine habitu po[ſ]
ſet habere actuꝫ eque intenſum ſicut i[l]
la voluntas cum habitu. ergo nō pꝛe[ci]
ſe eſt ſubſtantia actus a potentia ita [ꝙ]
non intenſio. Pꝛeterea. ſola volun
tas infinita circūſcripta omni ration[e]
habitus poteſt habere actum infinitū
ergo voluntas in quocūq; gradu nat[u]
re poteſt in actum determinati gradu[s]
antecedens patꝫ. quia voluntas infinit[a]
nō eſt receptiua alicuius habitus. qui[a]
non deficit ſibi aliqua perfectio poſſib[i]
lis voluntati. ꝯſequentia ꝓbatur. qui[a]
ſicut ſummū ad ſummū ita ſimplicite[r]
ad ſimpliciter ⁊ quilibet gradus ad gra
dum ſibi coꝛreſpondentē.

Tertio modo at

tribuendo habitui aliquo modo rati[onem]

nem principij actiui respectu actus potest dici ꝙ habitus est causa partialis actiua cum quo ipsa potentia etiam est causa partialis respectu actus perfecti: procedentis a potẽtia ⁊ habitu. licꝫ ipsa posset esse totalis causa respectu actꝰ imperfecti precedentis generationeꝫ habitus. Et tunc de distinctione illarꝫ causarum partialium. Et etiaꝫ quomodo faciant vnam per se causam totaleꝫ. dicendum esset sicut dictum est supra di. 3ª. qõne de causa noticie genite. Sed tunc est dubitatio cum illa duo nõ sint causa eiusdem ordinis vel rationis: sicut duo trahentes nauim qđ eorum habet rationem cause prioris. videtur ꝙ habitus. quia cause prioris est determinare secundã non ecõuerso. habitus autem determinat potentiam ad agendũ ⁊ nõ econuerso ⁊ inclinat eam. Inclinare autem est superioris respectu inferioris: non ecõuerso. Sed oppositũ huius videtur primo. quia potẽtia vtitur habitu non econuerso. ⁊ quod vtitur alio est principalius in agendo ⁊ illud quo vtitur quasi instrumentum vl causa secunda. Similiter secũdo. potentia est illimitatior in agendo ꝙ̃ habitus eo ꝙ ad plura se extendit. sed superior causa videt̃ esse illimitatior extẽsiue ergo ⁊c̃.

Preterea 3° sic. habitus est causa naturalis. igitur si ipsa est causa principalis mouens potentiã. moueret eam per modum nature. ⁊ per cõsequens cum potentia agat eo modo quo mouetur ageret per modum nature. Nam agẽs quod agit inquantũ mouetur si mouetur per modum nature agit etiam vlterius per modũ nature. ⁊ ita omnis actio potentie habitualis esset naturalis: ⁊ nulla libera. quod inconueniens est.

Item quarto habitus esset potẽtia. quia esset illud quo primo habens potest operari. Preterea quinto. quando sunt due cause ordinate quarũ vna est causa alterius illa que est causa alterius est superior causa. sed potentia est causa habitus saltem mediantibus actibus. ⁊ nullo modo ecõuerso. Concedo igitur ꝑpter istas rationes ꝙ tenendo habitum esse causam partialem respectu actus erit causa secũda ⁊ nõ prima. sed ipsa potẽtia erit causa prima. ⁊ absolute non indiget habitu ad operãdum. Minus tamen perfecte operabit̃ sine habitu ꝙ̃ cum habitu ⁊ opposito equali conatu ex parte potentie. Quia quando due cause cõcurrunt ad aliquẽ effectum vna sola nõ potest ex se in ita perfectum effectum sicut ambe simul. Et hoc modo saluat̃ quia actꝰ est intensior a potentia ⁊ habitu ꝙ̃ a potẽtia sola. non quidẽ ꝙ potentia sit causa substantie actus. ⁊ habitus sit causa intensionis. quasi duobus causatis correspõdeant due cause. sed ꝙ ambe cause concurrentes possunt ꝑducere effectũ perfectiorem ꝙ̃ altera sola. qui tñ effectus ſm se totum ⁊ vt per se vnus est a duabus causis. sed i diuerso ordine causantibus. Contra istaꝫ opinionẽ arguo sic. nulla distincta spẽ sunt equoce cause sibiinuicem agentes. habitus ⁊ actus distinguunt̃ spẽ. ergo non sunt sibiinuicem cause equiuoce agẽtes. sed actus necessario est causa equiuoca in generatõne habitus acquisiti saltẽ. ꝗ non ecõuerso. ꝓbatio maioris. quia causa equiuoca eminenter cõtinet in se perfectionem effectus. nõ autẽ possunt duo distincta specie se inuicem eminenter cõtinere.

Preterea. ꝯparãdo ad eandẽ causam ꝑmam duos effectus videt̃ ꝙ alter istorꝫ habeat determinatũ ordinẽ mediatum vel imediatum. priorẽ vel posteriorẽ. ⁊ hoc loquendo de tota spẽ alterius istorum duorꝫ effectuũ. hoc apparet inductiue in passionibus consequẽtibus idẽ subiectũ in quo est necessario determinatus ordo. ꝙ vna imediatiꝰ sequitur subiectuꝫ ꝙ̃ altera. ⁊ hoc ſm totam speciem. ita ꝙ ille ordo non variatur in

quibuscūq3 indiuiduis. igiť respectu po tentie que est cā cōmunis actus ⁊ habi tus. habebunt isti duo effectus ordinē3 determinatū. q2 vl' necessario actus ſm totam spēm p̄cedit habitū vl' ecōuerso. Et cum aliq̄s actus ꝺ necessitate p̄cedat habitū vt causa eius. habitus oīno nō precedet aliquē actu3 vt eius cā per se.

Preterea si habitus sit cā partialis re spectu actus ⁊ equiuoca. igiť causa hu ius cause erit p̄fectior causa equiuoca eiusdē actus. ꝯn̄tia pat3. quia in causis equiuocis causa cause p̄fectior cā est ꝙ causa ꝓximior cāto. sed actus est cā ge nerationis habitus. igiť si po^a cum ha bitu pōt in actum p̄fectū multo magis fuisset sub actu generatiuo habitus pos set in eundē actum p̄fectum quod vide tur incōueniens. q2 duo actus p̄fecti nō possunt esse in eadē po^a aut saltē si pn̄t non videť ꝙ vnum istorū possit eē ali quo mō actiuū respectu alterius. Pre terea. si habitus est quasi cā 2^a supplen do aliquē gradū cālitatis qui deest po^e posset igiť fieri habitus ita perfectus ꝙ suppleret vicē totius potentie. ⁊ ita ali quis habitus solus sine po^a posset esse causa sufficiens ⁊ in rōne habitus ⁊ in rōne potētie. Et vniuersaliť in agētibus eiusdē rationis videť ꝙ ita possit inten di virtus vnius q̄ꝺ equabiť duobus.

Preterea si teneret ꝙ in motu intēsio nis ⁊ remissionis indiuiduū p̄ex̄ns cor rumpať necesse esset ponere habitū nō esse cām actus. q2 corrumpiť illo actu quo intendiť. cā autē non est cā qn̄ cor rumpiť. q2 q̄ꝺ non ē nullius est cā.

Qui vellet tenere cōclusionē istaꝝ rōnū posset negare ab habitu oēm rōnē principꝫ actiui. Et di cere ꝙ habitus tm̄ inclinat ad operatō nem quasi actus p̄or ꝯueniēs cum actu 2° ⁊ determinans ad actū illū. sicut gra uitas est actus prior determinās ⁊ incli nans ad determinatū vbi. lic3 ſm anti quos grauitas nō sit principium respe ctu esse in illo vbi. ⁊ illud videť proba bile. quia nulli deb3 attribui causalitas respectu alicuius nisi tal' causalitas sit euidens ex natura rei vel cause vel cāti nulli etiam cause negāda est p̄fecta cau salitas nisi manifeste appareat imperfe ctio causalitať in ea. quia nullā naturā negandū est p̄fectionē habere qua non est euidens eam carere. nulla autē vide tur necessitas ponere aliqua3 causalita tem actiuā in habitu respectu actus. q2 sine hoc saluabunť omnes conditiones que cōmuniter attribuunť habitui. nul la est etiā necessitas auferēdi a potētia perfectā ratiōe3 causalitať. vt attribua tur partialis causalitas potētie. g̊ nō est aliqua habitui attribuenda. assumptū patet quia ille quatuor cōditiones que habitui attribuunť videl3 ꝙ ē quo ha bens faciliť operať. delectabiliter. ꝓm pte. ⁊ expedite. saluanť ꝓpter solā incli nationē habitus quam tribuit potētie vt receptiua est operationis. delectatio quide3 est ꝓpter conditionē recipientis cui conuenit opatio recepta ⁊ obiectū circa quod est operatio. nūꝙ. n. delecta tio est in factione que p̄cise est factio. s3 quia actio est in agēte pōt esse actio de lectabilis ꝓpter conuenientiā agētis ad obiectum. hanc aūt ꝯuenientiā pōt tri buere bitus ex hoc ꝙ inclinat ad actio nem ⁊ obiectū. g̊ ⁊ delectabilitas nō in cludit rationē p̄ncipꝫ actiui. sed tm̄ cō uenientiā principꝫ passiui ad potentiā ⁊ obiectū. ⁊ hoc ad actionē q̄ est de gnē qualitať nō que ē de gnē actionis. de q̄ differētia actionū dictum est. s̄. di. 3. q quedā est actio que est q̄litas. ⁊ illa ꝯue nit po^e habituate q̄ per bitū inclinatur ad talē actū ⁊ ad obiectū terminans ta lem opatiōe3. non habituate aūt nō sic ꝯuenit nec talis forma nec tale obiectū. Siliter quo ad ꝯditiōe3 2^{am} difficultas in operatione accidit ex h° ꝙ receptiuū operationis nō est dispositū ad recipiē

dum et non solū ex defectu virtut' acti
ue. ḡ si receptiuū sit dispositū erit facili
tas in agēdo inquantū agens agit circa
tale passuz. Silr de expeditiōe et ꝓm
ptitudine. nam impeditio et tardatio agē
tis in agēdo pōt esse ꝓpter indispositio
nem ipsius passi potissime qn̄ idem est
agens et patiēs vel recipiēs. ita qꝛ ipsuz
nō operabit' ꝓmpte qꝛ est indispositum
ad opandū. hec etiā indispositio nō est
ad agendū actione de gn̄e actionis. sed
ad habendū actionē de genere qualita
tis. Nihil.n. dicit' formaliter opari in
quantū elicit operationē sed inquantū
recipit eam in se. Qualit' aūt oia alia
habitui attributa saluant' attribuendo
totā actiōez potētie et nullā habitui pa
tebit soluendo argumenta ad princi
pale. Sic igit' patz qualit' duabus pri
mis vijs de habitu tanq̄ incōueniētib'
derelictis due vltime tanq̄ probabiles
pn̄t sustineri. s. 3ª et 4ª attribuēdo fm
tertiā aliquā cālitatē habitui non solū
rationē principij passiui. Uel fm quar
tam negādo ab hītu rōnē actiui et ꝙ sit
tanq̄ forma inclinās ad aliquā formā
vlteriorē recipiendā licz nō sit rō recipi
endi respectu eius. sicut grauitas incli
nat deorsum lz nō sit rō receptiua eius
qd̄ est deorsum. sed corpus inquantū ē
receptiuū ois obecti. Argumenta que
sunt contra istas duas vias vltimas qꝛ
vtraqz potest ꝓbabilit' sustineri postea
soluent' fm alterutrā istam.

Hoc tenēdo de
actu quo ad sbam actus si
ue quo ad gradū intrinsecū. Restat in
quirere vlteri' de bonitate accn̄tali act'
qualis est bonitas moral' et de hītu mo
rali. Utrū hītus moralis inq̄tū virt'
sit aliquo' pn̄m actiuū respectu bonita
tis in actu. Qꝛ sic videt'. quia p Arl. 2°
ethi. virtus est que hn̄tez pficit et opus
eius bonū reddit. Et nō reddit bonū il
lud in rōne pncipij passiui. qꝛ nō est rō
recipiendi. ḡ in rōe pncipij actiui. Pre
terea virtus est dispositio pfecti ad op
timū. ex. 7°. phys. nō est aūt dispositio
passiua qꝛ vt prius nō est rō recipiendi
ḡ actiua. Confirmat' rō. qꝛ sic se hz op
timū ad optimū. sic bonū ad bonū. sed
cum optima rō sit pncipij actiui. ḡ fm
istā rationē virtus pficit potentiā. et ita
ad agendū. Preterea. virtus est mode
ratrix passionū. nō moderat' autē p ra
tionem principij passiui. qꝛ obiectu ex
quo est cā nālis causat actū fm vltimū
potētie sue. ḡ quantū pōt si nō impedia
tur p aliquid ꝯtraagens. igit' agēs impe
diendo obiectū sic siue sic agere in repri
mendo passionē moderat' eam p rōnez
principij actiui. Preterea. 4° sic dicit
phs 2° ethi. ꝙ non hn̄s iusticiā et si pos
sit opari iusta nō tn̄ iuste. et ita de alijs
actibus. bonitas aūt moralis requirit
operari iuste vel fortiter. et sic de alijs.
ḡ virtus est tale pncipium actus inquā
tum bonus. quia sine ea nō posset esse
actus bonus.

Sed oppositū hu
ius arguit' per hoc ꝙ bonitas moralis
in actu nō dicit nisi relationē. qꝛ actuz
esse circūstantionatū debitis circūstan
tijs nō est aliquid absolutū in actu sed
tm̄ cōparatio debita actus ad illa qui
bus debet ꝯuenire. ḡ illud nō hz aliqd
principiū actiuū ꝓpriuz: sicut nec aliqs
respectus. Preterea si hītus inquantū
virtus esset principiū actiuū bonitatis
moralis in actu cuz habitus nō sit vir
tus nisi ex respectu. s. ex cōformitate ei'
ad prudentiā. est.n. habit' electiuus me
dij vt determinat' a recta rōe. ḡ aliqua
rō relatiua in habitu esset ratio princi
pij actiui. quod est impossibile.

Quantuz ad istum
articulum dici pōt ꝙ sicut pulchritudo
nō est aliqua qualitas absoluta in cor
pore pulchro. sed est aggregatō omniū

conuenientiũ tali corpori puta magni-
tudinis figure ⁊ colorꝭ. ⁊ aggregatõ om
nium respectuuꝫ qui sunt istoꝝ ad cor
pus ⁊ ad se inuicẽ. Ita bonitas moralis
actus est quasi quidẽ decor illius actus
includens aggregationẽ debite ꝓportõ
nis ad oĩa ad que debet actus ꝓportio
nari. puta ad potentiaꝫ. ad obiectũ. ad
tempus ad finẽ. ad locũ. ad modũ. ⁊ hꝰ
specialiꝭ vt ista dictant a recta rõne de
bere cõuenire actui. Ita ꝙ ꝓ oĩbus pos
sumus dicere ꝙ ꝯuenientia actus ad ra
tionem rectã est qua posita actꝰ est bo-
nus. qua nõ posita q̃buscũqꝫ aliis cõue
niat nõ est bonꝰ. qꝛ quantũcũqꝫ actus
sit circa obm̃ qualecũqꝫ si nõ sit ꝫm rõ
nem rectã in opante puta si ille nõ hẽat
rectã rõnẽ in opando. nõ ẽ bonꝰ actus.
principaliꝭ igr̃ ꝯformitas actus ad rõeꝫ
rectã plene dictantẽ õ circũstãtiis oĩbꝰ
debitꝭ illius actꝰ est bonitas moral' actꝰ
hec aũt bonitas nullũ hꝫ p̄nm actiuũ si
cut nec aliq̃s respectus. maxime cũ ille
respectus ꝯsequaꝭ extrema posita ex nã
extremoꝝ. impossibile. n. ẽ actũ aliquẽ
poni in esse ⁊ rõnẽ rectã in esse quin ex
nã extremoꝝ ꝯsequaꝭ in actu talis con
formitas ad rõnẽ rectam. relo aũt ꝯñs
extrema nccio non hꝫ cãm ꝓpriã aliaꝫ
ab extremis. Quantũ igiꝭ ad istã ꝯditi
onem actꝰ accñtalẽ que est bonitas mo
ralis nõ oꝫ aliquẽ hitũ hẽe aliquã rõeꝫ
proprii p̄ncipii actiui nisi inq̃tũ hꝫ rõ-
nem principii actiui respectu sbe actus
qui actꝰ natus est ꝯuenire ꝯpleto dicta
mini prudentie. Et ad illũ actũ in se in
clinat hitus aliq̃s ex natura hitus. Et
ex hoc ex ꝯñti inclinat ad actuꝫ qui sit
ꝯformis recte rõni. si recta rõ insit ope
ranti. Sicut dictũ est de bonitate mo
rali actꝰ. Ita ꝓporcionabiliꝭ dicendũ ẽ
de hitu ꝙ v̇tus moralis nõ addit super
sbam hitus vt est forma de genere qua
litatis nisi ꝯformitatẽ habitualẽ ad ra
tionẽ rectam. Idem. n. habitus in natu
ra qui generareꝭ ex actibus abstinentie

elicientis cum rõne erronea in eliciẽte.
manens post cum rõne recta esset post
virtus abstinẽtie. ⁊ prius nõ fuit habi
tus virtutꝭ q̃diu nõ fuit ratio recta ab
stinẽdi. nec tñ aliquid mutatum est cir
ca istum habituꝫ in se sed tm̃ nunc con
iungiꝭ prudẽtie prius nõ. Coniungi igi
prudentie attribuit habitui vt ẽ forma
de genere qualitatꝭ esse virtuteꝫ. qñ ist
habitus ex natura sua natus est eẽ con
formis prudẽtie. Et ita nihil aliud in en
titate absoluta dicit habitus qui ẽ vir
tus moralis ab illo qui est talis in nã ⁊
non v̇tus si sit sine prudẽtia. ⁊ per ꝯñ
nullã aliam causalitateꝫ põt hẽe vt es
v̇tus q̃ vt est talis q̃litas nãlis. nisi ꝙ v
ꝯiungiꝭ prudentie natus est eẽ causa 2ª
quasi directa a prudentia respectu eff
ctus cõmunis amboꝝ. vt auteꝫ est sin
prudẽtia nõ põt esse cã 2ª respectu eiu
sicut visus in frenetico non põt esse po
tentia libera per pticipatiõeꝫ. qꝛ ille n
põt habere vsum voluntatis que est l
bera per eẽntiam. In sano aũt visus h
vsum potentie libere ꝑ participatione
⁊ est cã quasi 2ª respectu volũtatis. S
adhuc qñ est causa 2ª respectu pruden
causalitatẽ ꝓpriam ꝯuenientem sibi i
suo ordine cãndi habet p̃cise ex hoc q
est talis forma vel q̃litas in nã. nõ aut
per respectũ ꝯformitatꝭ vel ꝯiunctioni
ad prudentiã. sed nec vt cã 2ª põt aliq̃
causalitatẽ habere respectu actꝰ nisi r
tione nature absolute i ipso. ⁊ nõ ex ta
li ꝯiunctione prudentie. qꝛ licꝫ causa 2ª
cõiuncta prime aliter agat q̃ sine ea. n
tamen habet virtutẽ propriã actiuan
ex ꝯiunctione tali. sed ex natura sua al
soluta. ergo nec ex parte actus inquan
tum est bonus moraliꝭ. nec ex parte h
bitus inquantũ est virtus moralis. po
test inueniri ratio specialis ꝫm quã vi
tus vt virtus sit principiũ actus vt bo
nus moraliter nisi ista que est ex part
habitus ⁊ actus quantũ ad naturã eo
rum. Istaꝫ ergo quintã viã de actiõ

virtutis moralis respectu actus vt ē bo
nus moraliter nō oportet ptractare q̄si
aliam ab illis que tangunt de substātia
habitus ⁊ substātia actus. Et ita breuit̄
quantū ad totā questionē istam opor
tet tenere vel tertiā vl' quartā viam de
omni habitu.

Tenendo tertiam

viam que videt̄ plus attribuer̄ habitui
pōt dici sic. q̄ sicut si esset in lapide gra
uitas aliqua que nō esset sufficiēs p̄n^m
actiuum respectu descēsus deorsum. es
set tñ partiale principiū actiuū sicut di
cetur in 2° li°. de grauitate sufficiente q̄
est totale principiū actiuuz respectu de
scensus. Ista inquā grauitas diminuta
cum alia potētia motiua principaliter
mouente ad descensuz posset diminute
agere. ita q̄ potē^a alia motiua ex equa
li conatu agente descensus eēt velocior
qui causaret̄ ab ista po^a motiua ⁊ gra
uitate diminuta intrinseca mouente q̄
ille qui causaret̄ a sola po^a motiua ex
trinseca cuz equali conatu mouēte. po
tentia tamen motiua extrinseca posset
cum tanto conatu mouere corpus neu
trum cui⁹ nulla esset grauitas nec leui
tas sicut illud corpus moueret̄ ⁊ a gra
uitate intrinseca ⁊ a potētia motiua ex
trinseca remisse agente. Ita in ꝓposito
habitus mouet potentiaz quasi quod
dam pondus qui tamē ex se nō sufficit
ad eliciendū actiue ipsam operationez.
Sufficit autē sola virtus potentie acti
ue sine tali pondere. sed qñ ambo ꝯcur
runt itē tñ q̄ nō maior sit cōnatus ex p
te potētie nunc q̄ prius pfectior opera
tio elicitur q̄ posset elici ab ipsa poten
tia sola. Et videt̄ ꝓ ista via esse experiē
tia cōmunis qua quis potest experiri se
habituatū ex equali conatu posse ha
bere pfectiorē operationē q̄ posset ha
bere non habituat⁹ que perfectio actus
nō possz attribui habitui si esset tantū
principiū passiuū inclinans quia saltez
vt videtur in priori instanti nature in
quo elicit̄ prius q̄ recipiat̄ in po^a esset
equalis rō principij actiui in eliciendo.
⁊ ita eque pfecta operatio eliceret̄ equa
li conatu a potentia habituata sic̄ a nō
habituata.

Hanc viā tenendo

ad argumenta principalia r̄ndeo. Ad
primum q̄uis dicat̄ habitū nō esse for
mam absolutā ꝓpter illa verba phi. 7
phyſ. tñ tenendo omnē qualitatez esse
formā absolutaz. ⁊ cum qualitas p̄me
speciei nō est minus qualitas q̄ alteri⁹
speciei. potest dici q̄ aliquid cui relatio
est eadem pōt esse principiū actiuū licz
relatio non sit principiū actiuū. nec eti
am illud idem cui relatio est eadē p ra
tionem relationis est principiū actiuū.
sed p rationē absoluti cui relatio est ea
dem. distinctio istoꝝ. s. relationis ⁊ eēn
tie pōt patere ex mult̄ etiā alijs vijs di
ctis supra. vbi cum idēptitate pfecta re
ali ponit̄ non idēptitas formalis. Et h⁹
magis patebit in 2°. dis. i. vbi dicetur q̄
creature ad deum relatio est eadē essen
tie absolute rei create ⁊ tñ non formali
ter eadez. pro tanto igit̄ potest exponi
phs qui dicit habitū esse ad aliquid. q2
per idēptitatem includit respectuz. ⁊ tñ
nō est tm̄ respectus sed est quoddā ab
solutū. ⁊ ideo potest sibi cōpetere actio
tanq̄ p̄ncipio agendi. Ad cōfirmatio
nem rationis posset dici q̄ maior abso
lutio requirit̄ in termino mot⁹ q̄ in p̄n
cipio agēdi q2 nihil pōt terminare mo
tum qđ habet relationē eandē sibi. nō
sic de p̄n° actiuo. Vel q̄ magis est ad
rem pōt dici q̄ illa ratio phi non ꝯclu
dit ꝓpositū nisi diminute. ⁊ ad hn̄duz
ꝯclusionē suam quā intendit hīc opor
teret eam alio⁹ ptractare q̄ v̄ba p̄mo
sonant. circa qđ nolo mō imorari. vel
oportēt alias rōnes ipsi⁹ declarare ad
dictā ꝯclusionē probandā. de hac qōe.
vtrum. s. habitus sit aliquod absolutū

dicetur alias. Ad 2^{m} arg^{m} dico q̃ vni
us actionis est vnũ principiũ p se. ⁊ h^{o}
in vno ordine principiandi. tñ pñt esse
multa pncipia in diuerso ordine princi
piandi quoꝝ nõ sit vnitas nisi vnitas
ordinis. licꝫ qñqꝫ cum vnitate ordinis
cõcurrat vnitas accñtis ⁊ sbi inter hec
ordinata. sed hoc accidit. Ita etiã in p
posito habitus ⁊ potẽtia sunt duo pn
cipia alterius ordinis. ⁊ vtrũqꝫ in suo
ordine est vnũ p se. ⁊ cũ ista vnitate or
dinis cõcurrit vnitas accñtis ⁊ sbi inter
hec ordinata. sed h^{o} accidit. qꝛ si ita pos
set cõiungi cã pma cum 2ª siue forma
tione tali vnius ab altera sicut ꝯiungũ
tur qñ informat vna ab altera. eodem
modo possent habere vnitatẽ sufficien
tem ad causandũ vnum effectum. Qñ
igit dicit q̃ vnius actionis p se est vna
causa actiua. ꝯcedo in vno ordine. sed i
alio ordine principiãdi bene põt eẽ alia
⁊ alia causa. ⁊ hoc siue hec ⁊ illa consti
tuant vnum p accidens siue nõ. sed tm̃
vnũ vnitate ordinis. Et licꝫ sit ibi vni
tas p accñs adhuc tñ semp saluat vni
tas ordinis pncipij ad principiũ. Per
hoc apparet ad illam cõfirmationẽ de
vnitate pncipij formalis. ꝯcedo talẽ vni
tatem in illo quod est pn^{m} quo in vno
ordine pncipiandi. Ad aliud dico q̃
accñs bene põt esse principiũ alicui9 ef
fectus receptibilis in suo sbo. sicut spe
cies intelligibilis est principiũ intellecti
onis recepte in intellectu possibili. ⁊ ita
forma põt esse principiuꝫ quo respectu
transmutationis sui sbi. Ad aliud de
appetitu sensitiuo dico q̃ iste hꝫ rõem
principij actiui aliquo mõ lꝫ nõ actiui
libere. ⁊ h^{o} est quod Dam. intelligit q̃
non ducit sed ducit. i. non dñat actioni
sue qd̃ est ducere. sed respcu actiõis sue
determinat ab agente ad certã operatõ
nem. ⁊ h^{o} est duci q̃ aũt appetitus sen
sitiuus licet non sit liber sit aliquo mõ
actiuus. ⁊ etiã sensus dicet alias.

Ad argumenta que facta sũt

contra 2^{am} viã ponentẽ habitũ esse pn
cipium actiuũ in actũ intellectionis vi
dent esse ꝯ istã viam p tãto qꝛ ista po
nit actũ elicitũ ab hitu ⁊ po^{a} agente cũ
equali conatu eẽ intensioreꝫ q̃ elicitũ a
potentia sola discurrẽdo p illa oñdo q
nõ repugnãt huic vie. De p^{o} patꝫ. q
nõ pono duo distincta in actu habẽtia
duo pn^{a} distincta. sꝫ idẽ actus p se vn9
habet duo pn^{a} in diuerso ordine princ
piandi. Ad 2^{m} ꝯcedo qd̃ infert. s. q̃ po
tentia opante ex equali conatu semp a
tus sit intensior hitu coagẽte q̃ nõ coa
gente. sed ex hoc nõ sequit illud incõu
niens qd̃ sequit ꝯ aliaꝫ viã vꝫ q̃ po^{a} e
quocũqꝫ conatu agẽte actus sit eque i
tensus semp. hoc ibi sequit qꝛ tota int
sio attribuit habitui sed nõ hic. qꝛ int
sio attribuit duabus cãis. ⁊ potẽtie qu
dem ex maiori vel minori conatu. ha
bitui aũt semp equalit quantũ est de
Ad 3^{m} ꝯcedo q̃ posset fieri volũtas
puris nalibus que actũ intensiorẽ elic
ret q̃ alia volũtas cũ hitu. h^{o} nõ ẽ inc
ueniẽs ponẽdo ista duo esse pnci^{a} ord
nata sic eẽt incõueniẽs attribuẽdo tot
intensionẽ hitui ⁊ nõ po^{e} p illud ad 4^{m}

Ad argumenta que facta sũ

cõtra 3^{am} opi. que ẽ 4^{a} in ordine. A
primũ oꝫ negare maiorẽ. quia oꝫ dicer
q̃ duo distinctaꝝ specierũ pñt esse sib
inuicẽ cause equiuoce partiales lꝫ nõ t
tales. Ad pbatiõeꝫ eius que est p em
nentiã cause equiuoce. R^{o} ista pbati
tenet de cã totali. ⁊ nõ pono circulũ i
causis eq̃uocis totalibus. Ad aliam
pbationẽ dico q̃ duo effectus ꝯpara
ad vnã cãm cõem eoꝝ pñt hĩe ordin
mutuũ ad se inuicẽ in rõne cãe ptiali
sicut spẽs intelligibilis ⁊ intelligere ꝯp
rando ad intellectũ agentẽ ⁊ possibil
qꝛ respectu intellectiõis ptialis cã ẽ sp
⁊ possꝫ poni intẽsio eẽ aliqua cã spẽi

quanto intēdit eam. Ad aliud pōt di
ci ꝙ nō oportet oēm actū generatiuuz
habitus cē rationē agendi quo. sicut hi
tus genitus pōt esse rō quo. queādmo
dum virt⁹ solis nō pōt esse pn^m quo re
spectu ois actus respectu cuius forma
genita a sole pōt esse pncipiū quo. Cuz
vero dicit ꝙ quicqd est cā cause ꝛc̄. ve
rum est sicut remotū quo. sed nō sicut
īmediatū quo. Ad 3^m dico ꝙ in quan
tocūqȝ gradu habitus nō posset supple
re totā vicem potētie. qꝛ ꝛ si cālitas ei⁹
sit diminuta ꝛ cālitas potētie diminuta
tn̄ alterius rōnis est cālitas habitus ꝙ
cālitas potētie. qꝛ ex ratione sui habit⁹
est cā 2^a. qua. s. potētia pōt vti. ꝛ ita si i
infinitū augeret nunꝙ posset fieri pnci
pium vtens sicut virtus gnātiua patri
quantūcūqȝ augeret nō posset fieri vir
tus solis. Non igit eiusdē rōnis est cāli
tas habitus cum causalitate potētie vt
illa intensa possit ascendere ad istā sed
semp alterius rōnis. ꝛ tamen cum ista
causans actū pfectiorē. Ad vltimū il
lud suppositū negabit i materia sequē
ti de augmēto charitatis ꝛc̄.

Qui uult tenere quar tā vi

am que est 5^a in ordine pōt rn̄dere ad
rationes pncipales adductas p prima
parte. Ad p^m poten^a vel potens vtit
habitu. qꝛ ipse est quedā inclinatio ad
operationē nō quidē vt po^a actiua ad
agere sed vt forma pōr inclinat ad for
mam posteriorē. sicut grauitas ad deor
sum. Ad illas ꝯditiōes quatuor dicet
ꝙ electio est ex ꝯueniētia opationis ad
potentiā ꝛ obiecti circa qd̄ est operatō
que ꝯuenientia est obiecti ad potentiaȝ
inquantū recipit actionē ꝛ nō inquan^m
elicit eam. qꝛ factio sola vt factio nūꝙ
est delectabilis. Et ideo pter delecta
tionem nunꝙ oportet ponere rōnē pn
cipij actiui. Similit facilitatio expedi
tio ꝛ pmtitudo ponunt rōne passi. qꝛ
passum pōt difficulter recipe qn̄ nō est
dispositum. ꝛ impedite ꝛ tarde vel nō
pmpte. Et ratione indispositiōis passi
est ibi difficultas tarditas ꝛ indispositō
g agens pōt expedite pmpte ꝛ faciliter
agere pter dispositionē passi. ꝛ habi
tus est talis dispositio in passo. Qn̄ igi
tur dicit ꝙ nō est difficultas ad pacien
dum qꝛ passum est summe dispositū.
Rn̄deo ꝙ p abnegationē cōtrarij ē di
spositū. sed nō per rōnē dispositiōis cō
uenientis. Exemplū de ligno sicco ꝛ
neutro. lignum quidē neutrū esset sum
me dispositū ad calorē priuatiue. s. per
carentiā cuiuscūqȝ dispositiōis opposi
te. non aūt sūme dispositū positiue per
positionē dispositiōis cōuenientis. qual
est siccitas. Et si ista cōueniētia esset cuȝ
sensu lignū siccum delectabiliter calefie
ret. nō sic lignū neutrū. qꝛ nō sic ibi cō
uenit for^a recepta. Ad aliud de incli
natione posset dici ꝙ inclinat sicut for
ma prior ad susceptionē forme posteri
oris. sicut grauitas inclinat ad eē deor
sum. etiam sm eos qui dicūt grauitatē
respectu descensus nō esse principiū ac
tiuum. nec oportet sic passiue inclinās
esse rōnem recipiendi formā ad quā in
clinat. sicut nec grauitas est principium
receptiuum vbi. Ad aliud de scientia
dico ꝙ sciētia per quam aia reducit de
potentia eētiali ad accn̄talē est species
intelligibilis ipsius obiecti. ꝛ de illa cō
cedo ꝙ ipsa est principiuȝ actiuū respe
ctu considerationis. sed illa spēs nō est
habitus de quo loqmur qui est quali
tas derelicta ex actibus frequenter elici
tis. ista enim spēs pcedit naturalit pri
mum actū elicitum circa obiectū circa
qd̄ est. Et licȝ ista spēs possat eē radica
ta in intellectu. ꝛ cū fuerit radicata pos
set dici habitus. non tn̄ est iste habitus
qui generat ex actib⁹ frequētibus sicut
dictū est. ideo oia vba que loquunt de
spē tanꝙ de hitu nō pcedunt ad inte^m
huius ꝯclonis. nec etiaȝ illa que accipi
unt sciaȝ p ista spē. distin^o istoꝝ hituū

scilicet habitus qui est spẽs intelligibi-
lis ⁊ habitus intellectiui ꝓpriȷ̃ dicti pa
tebit in 2° li. di. 3ª. Per h° apparet ad
illud qȏ adducit̃ de esse quo dico q̃ sci
entia stricte accipiẽdo ꝑ habitu acqui
sito ex speculatiõibus nõ est ꝓprie quo
speculamur sed quedã inclinatio ad fa
ciliter ⁊ delectabilit̃ speculanduȝ. illud
auteȝ quo vt principio actiuo ex parte
obiecti speculamur est spẽs intelligibi
lis. Ad aliud dicit̃ q̃ habitus intelle
ctus practic⁹ dici põt q꜡ inclinat ad pra
xim. nõ q̃ illa praxis sit eius vt ṗncipiȷ̃
actiui. sed quasi terminans inclinatio-
nem eius sic aut vel ipsius potẽtie habi
tuate vel alterius potentie vt principiȷ̃
actiui. sicut electio recta practice actiue
elicit̃ a voluntate ⁊ nõ a prudentia que
tamen est habit⁹ practicus respectu isti
us electionis. q꜡ inclinat ad eaȝ: liceȝ nõ
sit principiũ actiuũ eius.

Ad argumenta

Alia addu
cta pro 5ª opi. que est 6ª in ordine que
vident̃ ostendere q̃ habitus moralis in
quantũ est virtus est principiũ actiuuȝ
actus inquantũ est moralis. R° q̃ bo
nitas moralis vt p̃dictũ ẽ est integritas
omniũ conditionũ in actu ⁊ circũstan
tiarum. ⁊ hoc p̃cise vt ille ꝯditiones di
ctant̃ a recta ratione debere incẽ actui.
simpliciter ergo ẽ necessariũ ad bonita
tem actus moralis q̃ eam p̃cedat dicta
men ꝯpletũ rationis cui certo dictami
ni cõformet̃ tanq̃ mensuratũ mensure
sed nõ oportet istud dicamẽ esse ab ha
bitu intellectio aliquo° puta prudẽtia.
nec istũ actũ ꝯformẽ dictamini elici ali
quo mõ ab habitu morali appetitiuo.
Simplicit̃. n. dicamẽ rectũ p̃cedit pru
dentia. q꜡ ꝑ ipsum generat̃ prius gra-
dus prudẽtie. ⁊ ita simpliciter recta ele
ctio p̃cedit habitũ moraleȝ. q꜡ ꝑ ipsam
electionẽ generat̃ virtus moralis in ṗ°
gradu. tũc igit̃ in ṗ° actu recte dictat si
ne prudẽtia generata ⁊ recte moralit̃ eli
git sine virtute morali generata. tñ pru
dentia ex ṗ° actu vel ex aliȷ̃s plurib⁹ re
ctis dictamib⁹ gnãta magis inclinat ad
ꝯsilia dictamina eliciẽda. i. ad recte cõ
cludendũ ꝯclusiones syllogismoꝝ pra
cticoꝝ de oibus circũstantiȷ̃s q̃ deben
esse in actu eliciẽdo. Sil'r virtus mora
gnãta post ṗm actuȝ magis inclinat ad
actus eliciẽdos siles illis ex q̇bus ẽ gen
rata. Intelligendũ aũt q̃ illud qȏ ge
nerat̃ de v̄tute morali est quedaȝ q̄lita
de cuius rõne vt est absolute talis qua
litas nõ est ꝯformitas eius ad prudẽti
posset. n. eadẽ q̄litas gnãri ex actib⁹ sil
bus in eadẽ specie elicitis sine prudẽti
imo cuȝ rõne erronea si inesset. sed ist
qualitas q̃ generat̃ ex istis actib⁹ s̄m sp
ciem nature non est virtus ex hoc q̃ e
quedã q̄litas sed ad hoc necessario re
ritur ꝯformitas eius ad prudentiaȝ. ve
qȏ est exp̃ssius ipsius coexñtia cuȝ pru
dentia i eodẽ operãte. semꝑ quideȝ siu
prudentia insit siue nõ semꝑ hitus ist
est natus eẽ ꝯformis prudẽtie si inesset
sicut hitus abstinẽdi gnãtus ex actibu
factis ex rõne erronea semꝑ q̃tũ est e
se natus ẽ esse ꝯformis prudẽtie liceȝ pru
dentia nõ insit queãdmodũ alius hi
gnãtus ex actib⁹ excessiuis nõ est natu
esse ꝯformis. qñ igit̃ q̄litas que nata e
esse ꝯformis prudentie coexistit cuȝ e
tunc nõ solũ hȝ ꝯformitatẽ aptitudin
lem sed actualẽ ad prudẽtiã. q꜡ ad siliũ
inclinat vterqȝ hitus. ⁊ act⁹ elicitus s̄m
inclinationẽ istoꝝ duoꝝ habituũ ẽ bo
nus moralit̃ qui si eẽt elicit⁹ s̄m inclina
tionẽ illius solius q̄litatis que est mãli
virt⁹ moralis prudẽtia nõ coexñte in e
dem operãte nec inclinãte ad actũ illu
nõ esset act⁹ ille bonus moralit̃. Sic ig
tur pȝ q̃ ista q̄litas que est mãlit̃ virtu
moralis que ꝑ hoc hȝ ꝯpletiue rõnem
virtutis moralis q꜡ coexistit prudẽtie
habet ad prudentiã qñ inest sicut cã 2
ad ṗmã. ⁊ h° respc̄u eiusdẽ effectus cõ
eliciẽdi ab eis. tunc. n. prudentia est q̄l

causa pōr ⁊ habitus moralis est quasi
cā posterior. Iste aūt due cause sīt con'
currentes ad actū eliciēdū pñt ei tribue
re bonitatē moralē quā nō posset solus
habitus secūdus tribuere si eēt sine pru
dentia vel sine rōne recta tribuere qui'
dem moralē bonitatē est tribuere ꝯfor'
mitatē ad rōnē rectā. ⁊ hoc tribuit qli'
tas illa non ex hoc ꝙ qlitas solū. sed qꝛ
in cāndo coexñs prudētie sit inclinanti.
ꝑꝫ igit ꝙ ista qlitas que est vtus ex hoc
ꝙ est vtus nō hꝫ cālitatē specialē respe'
ctu bonitati moralis in actu. sed tm̄ ex
hoc ꝙ est vtus habet coexñtiaꝫ cū qua'
dam alia cā eiusdē actus: que cā sit con
currens ad eliciendū actū tribuit illi ac
tui boniatē moralē. quia ꝯformitatem
moralez sibiipsi. sed adhuc tñ habitus
iste nullā cālitatē hꝫ respcū actus ex ista
rōne que est coexñtia eius cū prudētia:
sed tm̄ ex rōne nature sue vnde est hec
qualitas. Et iō nullo mō est ꝯcedenda
cālitas aliq̄ specialis hitus vnde mora
lis vltra illā que ꝯcedit sibi vnde est iste
habitus. Et est aduertendū ꝙ ista boni
tas vt attribuit prudētie sic inclināti si'
cut dictū est in pn° nō necessario ꝯuenit
habitui prudentie nec soli sed actui illi
qui natus est eē actus prudētie qui ē di
ctamen rectū. si eniꝫ illud insit ⁊ ꝑm eū
tanq̄ ꝑm mensurā appetit⁹ appetat re'
ctus est actus moralit. Et si illud dicta
men rectū nō inesset tñ prudētia inesset
ꝑm quā intellectus posset recte dictare:
adhuc actus elicitus sine dictamine re
cto nō esset pfecte bon⁹. Itaqꝫ prudētia
qñ nō inest sufficit ad actum moralē di
ctamē rectū. qñ aūt prudē^a inest ipa ñ
sufficit sine actu suo elicito. ⁊ ita istā re
ctitudinē quā tribuit prudē^a actui mo
rali tribuit mediante actu ꝓꝓo prudē^e

Ad illas igitur

auctes addu'
ctas p 5ª via que vident sonare ꝙ vir
tus vñ vtus effectiue cāt bonitateꝫ mo
ralem actus. p° ad illā de 2° ethi. opus

eius bonum reddit. dico ꝙ vel reddit
inclinādo. ⁊ hoc sibi competit in eo ꝙ
hec qlitas in spē nature. vel si h° nō suf
ficit. sic. n. inclinaret sine prudētia redit
igit vñ vtus est. i. vñ coexñs prudentie.
redit quidē in suo gnē cāe. qꝛ vt cā 2^a. ⁊
hoc vtute cāe supioris q̄ est prudentia.
Si igit teneat 3ª via puta de actiuitate
hitus tunc redit actiue sed vt cā ptialis
2^a. Si aūt teneat 4ª via tunc reddit p
modū inclinatiōis. ⁊ hoc nō ex h° solo
ꝙ ipsa inclinat sed ex h° ꝙ ipsa vtus cū
prudētia vtute inclinat. Ad aliud de
moderari dico ꝙ vtus moralis nō mo
derat actiue passionē q̄si eam factaꝫ ab
obiecto faciat eē minorē. obiectū. n. de'
lectabile pus nālr mouet ꝑm vltimū sui
sed hitus pōt facē obiectū min⁹ ꝯueniēs
potentie hituate q̄ po^e non hituate. sic
graui discōueniēs est sursum magis q̄
corpori neutro lꝫ grauitas non eēt pn^m
actiuū descensus. Ita po^e ꝑm se ꝯueni
ens eēt aliqō delectabile excessiuū potē
tie aūt hituate p habitū inclinantē ad
actus moderatos est discōueniēs vl nō
ita ꝯueniens illud delectabile excessiuū
⁊ pro tanto quasi p repugnātiā forma'
lem vel virtualeꝫ ad habitum habitus
disconueniēs vel excedens moderat ne
delectabile imoderate delectet. Et ex
hoc non sequit aliqua actiuitas habit⁹
sicut nec humiditas in ligno lꝫ ipsa mo
deretur ne ignis ita vehement calefaci'
at sicut corpus siccū. Aliter potest di
ci ꝙ virtus moderatur passionem non
iam factam sed fiendaꝫ ꝓ quanto incli
nat potentiā. ⁊ hoc cum prudentia co
existente. vt fugiat imoderata delecta
bilia que nata sunt inferre delectatiōes
imoderatas ⁊ nō admittat nisi delecta
bilia que nate sunt moderate delectare
⁊ in h° moderat nō quidē delectationē
inexñtem minuendo. sed imoderatam
que inesset p̄cauendo. Ad aliud ꝙ si'
ne iustitia nō pōt quis operari iuste. di
co ꝙ in pmo actu qñ est dictamē rectū

generatiuum prudentie ⁊ cõformat illi
electio alicuius iusti ibi non tm̃ operat
istum. sed iuste operat eligẽs. sed debet
intelligi q̄ n̄ iuste sine iusticia operatur
ſm oẽm pfectionẽ ſm quam posset ali
quis iuste operari. quarum vna est dele
ctabilitas ⁊ facilitas in opando quod
nõ competit potentie nõ habituate sic
habituate.

AD primã que
stionem dicitur eẽ opi. magr̃i
q̄ solus spiritus sanctus inexñs sine ali
quo habitu medio informãte volunta
tem mouet ipsam ad actũ meritorium
aliter q̄ moueat aiam ad credere ⁊ spe
rare. qr ad credere ⁊ sperare mouet me
diantibus habitib' fidei ⁊ spei. ⁊ ita di
citur negasse omnem charitatẽ creatã.

Pro hac ꝯclusione põt argui duabus
vijs. p̃ma accipitur ex impfectione for
me vel habit' vel nõ necessitate ad mo
uendum. Ubi arguo p̃mo sic. sicut se
habet actus naturalis ad naturalẽ ha
bitum siue acquisitũ ita videtur se hr̃e
actus habitus infusi ad habitũ infusũ
sed habitus acquisit' tm̃ facilitat ⁊ tri
buit delectabilit̃ operari. nõ aũt dat ip
sam ſbam actus: sicut patz in. q. p̃cedẽ
ti. g̃ similiter infusus tm̃ tribueret dele
ctabiliter opari aut saltem illud tribue
ret si inesset. sed peccator iam iustifica
tus p̃mo nõ delectabiliter elicit actũ di
ligendi deũ. ita enim videt ei difficilis re
sistentia vitijs ⁊ ꝯtinuatio bonorum ope
rum sicut quãdo erat in peccatis. vl' nõ
multo facilior quousq; per pugnã ⁊ vi
ctoriam passionũ acquisierit habitũ. ⁊
tunc delectabilit̃ operat. igit non est ali
quis habitus infusus illi iustificato. qr
illo delectabiliter operaretur si inesset.

Preterea si ostenderet bonũ supnatu
rale volũtati in puris naturalib' volũ
tas illud sufficient̃ amabit qr sufficient̃
habet obiectũ ꝓportionatũ ⁊ approxi
matũ. g̃ non requirit aliq̃s habitus in
fusus ad diligendũ bonũ supnatural
Assumptũ probat. qr si minus bonum
ostensum volũtati nude põt diligi. g̃
maius bonũ. ergo si ex puris natural
bus voluntas põt aliquid diligere põ
diligere summũ bonũ si sibi ostende

Preterea actus ille diligendi qui esse
illius habitus supnaturalis esset etia
supnaturalis. ⁊ ita crearet imediate. s
pernãlia enim nõ producunt inesse pe
aliquã mutationem de aliquo. sed tm̃
creationẽ. si creat actus igit nõ p̃supp
nit aliquid sue creationi. Preterea. h
bitu cõtingit vti cum habens voluerit
ꝯmenta. 3. de aia. sed nõ experitur qui
se posse illo habitu vti cum voluerit. n
enim cum voluerit põt facilit̃ ⁊ delect
biliter elicere actus feruẽtes amãdi. s
patet de cõtemplatiuis qui q̃nq; expe
untur se magnã deuotiõem habere qu
doq; etiam cum equali conatu minor
vel nullã. 2ª via accipit ex hoc q̄ sp
ritus sanctus sufficiat mouere sine hit
vbi arguit p̃° sic. prima cã põt p se ill
qd̕ põt cum 2ª que 2ª est tantũ° cã agẽ
sed hitus si inesset nõ haberet cãlitate
necessariã respectu act° nisi aliquo m
cause agentl. saltẽ patz q̄ nõ formal' ne
mãlis de qua igit cãlitas eius erit extri
seca. igit quicq̃d põt. s. s. cum hitu cãr
in actu. hoc põt sine hitu. pluralitas s
ne necessitate nõ videt ponẽda quia s
perfluit. Preterea. volũtati hñti hit
ad hoc q̄ agat ſm illũ oz. s. s. cooperar
alioq̃n nõ esset cã p̃ª in oi actione cre
ture. nõ aũt cooperat quia volũtas h
bet istum habitũ. qr tunc. s. s. non esse
causa p̃ma sed quasi cã secũda respect
voluntatis habẽtis habitũ quia deter
minaretur per habitũ voluntatl ad c
agendum voluntati. ergo ecõuerso. q
cooperat voluntati. ideo voluntas ſm
illum habitum operatur. sed eque po
test cooperari ⁊ in p̃mo instanti natur
voluntati non habenti charitatẽ. g̃ ⁊ c̃

Preterea. filius dei sic ẽ vniu° nostr

nature q operabatur opera illius natu
re.ita q illi actus vere dicebantur esse
filij dei vt supposito agentis. Et tamen
nihil per hoc derogatur assūpte nature
quin ipsa eēt principiū suarū operatio
num.ergo a simili spiritus sanctus pōt
aliquo mō vniri voluntati vt ipe agat
opera volūtatis nec per hoc derogatur
nature voluntatis in aliquo vt pricipij
operatiui. Preterea intellectus est ma
gis passiuus q volūtas & minus actiu⁹
igitur magis indiget aliquo actuāte ad
hoc q possit in actū suū:sz ponitur pos
se in visionē beatā absq oi forma infor
mante ex hoc solo q essentia dei est sibi
presens quasi per modū forme.ergo mlt
tomagis volūtas potest in oēm actū su
um sine forma informante p hoc q spi
ritus sanctus sit sibi quasi forma ad di
ligendum.

Contra istam con

clusiōem siue sit fz intentionē magistri
siue nō.arguit duabus vijs. Prima ac
cipitur ex iustificatione peccatoris sine
acceptatione diuina. & hoc absq actu
elicito. Scda ex ratōe actus meritorij

Ex prima via arguitur sic:peccator
ante penitētiam est iniustus post penitē
tiam est iustus. sicut scriptura cōiter vo
cat peccatorē iniustū & liberatuz a pctō
iustum. Ex hoc arguitur iniusticia cuz
sit formaliter priuatio nō potest auferri
ab aliquo nisi ei detur habitus opposi
tus.qz priuare priuationē est habitum
ponere.qz sunt imediate opposita circa
aptum natum.io.meta.anima est apta
nata recipere iusticiā.ergo ille iustifica
tus qui factus est de iniusto iustus reci
pit habitum oppositū illi priuationi. si
enim nihil inesset sibi formaliter nūc q
prius nō magis careret priuatione nūc
q prius caruit. Preterea:peccator an
te penitentiam est indignus vita eterna
post penitentiam est dignus.nō est autē
dignus nisi per aliquid formaliter sibi
inherens cui sm regulas diuine iusticie
iudicatur vita eterna reddenda & nil ta
le prius habuit.igitur aliquid positiuū
est formaliter in isto per qd est dignus
vita eterna. Preterea:deus nō acceptz
peccatorē ad vitā eternam:iustum tam
acceptat. Quero quid est acceptare ad
vitā eternaz hoc nō est velle voluntate
beneplaciti beatificare pro tunc.qz tunc
beatificaret statiz.ergo hoc est velle istū
sm dispositionez sm quam nunc habet
esse dignum tali premio quez prius nō
voluit esse dignū. Ista diuersitas nō
potest poni vt videtur in voluntate di
uina.quia nihil est ibi nouuz quia imu
tabilis.nō igitur hoc erit nisi propter di
uersitatē a parte illius.quia illo eodem
modo se habente voluntas diuina eodē
modo vult ipsum se habere. Confir
matur ista ratio.quia volitio diuina q
est omnino vnus actus in se non habet
ratiōem oppositorum actuuz siue disti
ctorum absq omni distinctiōe obiecto
rum.hoc enim velle diuinum nō ē vel
le quorūdam beneplaciti vel nolle. nisi
illa obiecta distinguantur alioquin con
tradictoria erunt vera absq omni disti
ctione causante istam veritatez.ergo cū
deus velit istum iustificatum ad aliqd
ad qd nō vult peccatorē.propter quam
diuersitatē dicitur diligere iustos & odi
re peccatores in scriptura. Sequitur:
q ista distinctio scdm ratiōem ex parte
volitionis diuine necessario requirat di
stinctiōem actualē ex parte ipsorū obie
ctorum. aliter igitur se habet iste in se
quando dicitur dilectus a deo vel acce
ptus ad vitā eternam aliter quādo odi
tus. Ultimo sm istam viā arguitur
sic:quia si nihil aliud est in anima illius
post penitentiā q ante.nō videtur q ali
quo alio modo se habeat ad deum nec
deus ad ipsum.quia nō videtur ibi esse
alietas propter mutationem aliquā ex
parte dei factā.ergo si concedatur sicut
videtur necessarium q aliquo mō alii

se habet ad deū ꝛ ecōuerso hᵒ ē ꝓpt̄ mutationem ipsius. ꝛ ita aliquid infiet sibi formaliter de nouo. nō autez infiunt ei de nouo fides ꝛ spes. quia manent ista i peccatore. ergo charitas. Posset argui ẜm istam viam. quia deus offensus peccatori prius postea penitēti remittit offensā. hoc nō est per mutatiōem aliq̄ꝫ voluntatis diuine sicut in me potest eē quando remitto offensam. igitur hoc ē propter hoc ꝙ ille cui remittitur offēsa aliter se habet in se. Sed istud argumētum nō cōcludit sicut patebit in. 4ᵒ dis. 7. vbi dicetur ꝙ prius natura deus remittit offensam peccatori q̄ꝫ det ei gratiam. Unde argumenta si qua valent ẜm istā viā accipienda sunt ex iusta acceptatōne passiua ꝛ ordine siue dignitate ad vitā eternam que conueniunt iustificato ꝛ nō peccatori. sicut argutū est prius. nō autē ex sola remissione offēse qꝺ̊ scḋm se est minus q̄ꝫ iustū esse. Ex secūda via arguitur sic. nihil dicit formaliter agere aliqua actione nisi principium illius actionis sit forma agentis. hᵒ accipitur ex scḋo de anima vbi ex hᵒ ꝙ anima est quo viuimus ꝛ sentimꝰ concluditur ꝙ anima est actus ꝛ forma sic agentis. igitur cū operatio meritoria sit volūtatis vel hominis per volūtatem operantis sequitur ꝙ illud quo meritorie agit sit forma eius. hoc autem quo meritorie agit nō potest esse pura natura. quia tunc ex solis naturalibus possꝫ meritorie agere. qꝺ̊ videtur error pellagij. igitur requiritur aliquid supernaturale. non fides vel spes patet quia manēt in peccatore. ergo charitas. Preterea nulla actio est in potestate agentis nisi ipsum habeat formā scḋm quā possit agere. Si enim per aliquid tātum extrinsecū coassistens sibi qꝺ̊ nō est in potestate eius possit agere talis actio non est in potestate eius sicut nec coassistenᵃ illius extrinseci est in potestate eius. sed spiritum sanctum coassistere voluntati nō est in potestate volūtatis sic̄ nec vniuersaliter actio cause superioris est i potestate cause inferioris. igitur si ex sola tali coassistentia possit agere. ꝛ ñ habeat in se formā qua sufficienter possit exire in actum meritoriū. sequitur ꝙ actus meritorius nō erit in potestate eius. qꝺ̊ videtur incōueniens. Preterea si spiritus sanctus moueat specialiter volūtatem in actōem meritoriā sequitur ꝙ illa motio est creatio alicuius in ipsa voluntate ꝛ respectu illius voluntas non habebit aliquā causalitatem. sed tātum receptiōem passiuaꝫ. igitur vel illud est actus diligendi ꝛ ita sequitur ꝙ actus diligendi nullo modo est a volūtate vl istud est aliquid naturaliter precedens actum diligendi ꝛ illud voco habitum quia perfectio prior actu que accipitur in potētia habituali videtur esse habitꝰ.

Preterea. 4ᵒ nō minor idēptitas est patris ad filium q̄ꝫ posset esse quecūqꝫ vnio. s. s. ad voluntatē quia in eadē natura. sed propter illā idēptitatem nō dr̄ pater operari aliquid filio. sicut pꝫ scḋꝫ Augu. 7. de trini. c. j. vel. 4. ꝙ pater nō sapit sapiētia genita. ergo nec multomagis volūtas dicet aliquid operari propter vnionem spiritus sancti cooperātis ad ipsam.

Ad solutiōem

Ad solutiōem huius qōnis tria sunt vidēda pᵒ si debeat poni aliquis habitꝰ supernaturalis gratificās nām beatificabilē. 2ᵒ si simplr̄ sit necessarium talem habitū poni ad hoc ꝙ talis nā beatificetur. 3ᵒ quid circa hoc senserit magr̄.

Quātū ad primū articulū potest dici ꝙ ex nullo actu quē experimur. nec ex sḃa actus. nec ex intensiōe actus nec ex delectatione siue facilitatiōe in oꝑando neqꝫ ex bonitate siue rectitudine morali actus possumus cōcludere aliquē talē habitū supernālez inesse: qꝛ quocūqꝫ istoꝝ dato posset aliquis habens chari

tatē cognoſcere certitudialiter ſe eſſe in
charitate. ex hoc. ſ. ꝙ actū illū ſibi expe
riret ineſſe. vel actū ſic intēſum ſibi ineſ
ſe. vel ſic delectabiliter vel faciliter ieſſe
vel recte ratiōi cōſonū eē. Rō āt quare
nō pōt cōcludi ex actu vel aliqua cōdi
tione ipſius actus talis hītus ineſſe eſt:
q2 vel actus pōt ex ſola poa habere oīa
predicta ꝯcurrēte rōe recta ſicut tenen⁹
quartā viā in precedenti ſolutōe poſitā
vel ſi cōcurreret habitus aliquis propt
aliquā cōditionē predictarū poſſet iſte
eē aliquis hītus acquiſitus. poſſet eniꝫ
amicitia acquiſita tantā intenſione ac
tui ſtare ſicut cā 2a cū poa vt prima poſ
ſet etiā tantā facilitatē ⁊ delectationē tri
buere. poſſet ēt habitus ita cōſonus eē
rōi recte ꝙ actus elicitus nullā cōditiōꝫ
euidenter apparentē haberet ex qua ne
ceſſario cōcluderet ipſū elici ſꝫm habitū
ſupernālēꝫ. Q2 ſi dicas ſubito mutatur
volūtas vt intēſe ⁊ faciliter ⁊ delectabi
liter operet. ⁊ hoc modo cōſono super
nāli ratiōi. hoc eſt ad dictamē fidei. ⁊ n̄
poteſt ita ſubito acquirere habitū ami
citie ordinate cōſonū fidei. igitur habet
habitū aliquē nō acquiſitū quo ad ſbi
to agendū inclinatur. Rn̄deo volūtas
poteſt ſatis ſubito mouere quantuꝫ ad
actus naturales qui ſbſunt totaliter po
teſtati eius. q2 ſicut dicit Aug. p° retra
ctationū. c. 22. nihil tam eſt in poteſtate
volūtatis ꝙ ipſo volūtas. igitur ex tali
ſubitatiōe nō poteſt cōcludi propoſitū.
Dico igitur ꝙ vltra oēs cōditiōes pre
dictas vꝫ vltra intēſiōem actus delecta
tionē facilitatiōem in agēdo rectitudieꝫ
ſiue bonitatē ⁊ cōformitatē ratiōi recte
ſiue recte ſꝫm dictamē prudētie ſiue ſꝫm
dictamē fidei: vltra inquā hec oīa credi
tur eſſe vna cōditio in actu. videlicet ꝙ
eſt acceptabilis deo nō quadā cōmuni
acceptatiōe ſoluꝫ modo quatenus acce
ptat oēm creaturā. vel quo etiā modo
vult actū ſubtractum peccato alioquin
nō eſſet ab ipſo. ſed acceptatiōe ſpeciali
que eſt in volūtate diuina ordinatō hu
ius actus ad vitā eternam tanꝙ meriti
nō ꝯdigni ad p̄miū hoc modo credim⁹
etiā naturā noſtram beatificabilem iu
ſtā eſſe habitualiter acceptā hoc ē quā
do nō actualiter operatur adhuc tamē
volūtas diuina eā ordinat ad vitā eter
nam tanꝙ dignaꝫ tanto bono ſcd̄m di
ſpoſitōem quā habet habitualiter in ſe
propter hanc acceptationem nature be
atificabilis habitualem etiā quādo nō
operatur. ⁊ propter acceptatiōem actu
alē actus eliciti a tali natura. oportꝫ po
nere vnū habitū ſupernaturalem quo
habens formaliter acceptetur a deo ⁊ q̊
actus elicitus eius acceptetur tanꝙ me
ritorius. ſic enim non videtur acceptari
natura vel actus ſine aliquo habitu in
formāte. quia ſicut argutū eſt nō videt
deus aliā volitiōem ſꝫm rōem habere ō
obiecto. nullo modo diuerſificato: nec
etiā actus vt acceptabilis deo videretur
eē in poteſtate agentis niſi illud quo for
maliter ageret ſic eſſet forma eius. Sꝫ
dubium eſt qualiter habitus iſte ſit ra
tio acceptādi naturam ⁊ actū. Ratio
quidem acceptādi naturam videtur eē
ſicut quidam decor nature complacēs
volūtati diuine. Ita ꝙ ſiue ponatur ha
bit⁹ iſte actiu⁹ ſiue n̄ actiu⁹ ex h° ſolo ꝙ ē
tal' for decorās ⁊ ornans animaꝫ poteſt
eſſe ratio acceptādi naturā. ſed ad actus
acceptatiōem plus requiritur ꝙ ꝙ agēs
habeat hunc decorē ſpiritualē. alioqui
habēs talem habitū nō poſſet habere
actum indifferentē aliqueꝫ nec peccare
venialiter qd̄ eſt inconueniens. cōſequē
tia patet quid neutruꝫ iſtoruꝫ tollit iſtū
decorem operantis. ⁊ ita vtrunqꝫ eēt ac
ceptum ſi actus acceptaretur ex ſolo de
core operantis. Oportet igitur dicere ꝙ
iſte habitus preter hoc ꝙ eſt decor ſpiri
tualis etiā eſt inclinās ad determinatos
actus ⁊ hoc ſiue nō actiue ſcd̄m quartā
viā poſitā in ſolutione precedentis q̄ōis
ſiue qd̄ magis videt actiue ſꝫ 3am viam

Quod probatur p̄mo: quia alioqui videretur ꝙ sine isto posset h̄ri actus intēsissim⁹ diligendi deū: ⁊ hoc tā in via q̄ in patria: ⁊ ita btitudo: quia in illo istāti nature in q̊ elicitur act⁹ a p̄ncipio actiuo si sola volūtas eēt p̄ncipiū actiuum ipsa eēt p̄ncipiū inquātū actm̄ eq̄ perfectū sine isto habitu sicut cū isto: ⁊ ipsa potētia posset equali conatu agē vt patet: g̊ pfectissim⁹ actus diligēdi sine habitu tali haberi posset. Secundo probatur idem q̄z alioqui nō videret verū esse qd̄ dicit aug. de libero arbitrio: ꝙ gratia se hēt ad liberū arbitrium sicē sessor ad equū: q̄z sessor actiue regit ⁊ mouet equum q̄liter vult: nec etiā illud qd̄ dicit i epistola ad sixtū voluntate inq̄t cōcomitante non preeunte. pedissequa non domina. nō aūt eēt volūtas pedissequa grē si ipa grā nullā causalitatē haberet. Sed tunc est vlterius dubiū de isto habitu cōparato ad potētiam operantem q̄ videlicet istaꝝ debet dici prima causa ⁊ que secūda. Videt eni ex dictis ꝙ gratia ē causa p̄ma. Sed oppositū ondītur. p̄mo quia potētia vtitur habitu ⁊ non ecōuerso. Et secūdo q̄a actio non esset libera si gratia eēt p̄ma causa. volūtas eni nāliter moueret: q̄a grā naturaliter moueret: ⁊ sicut voluntas non libere moueretur ita nec libere ageret cum non ageret nisi quia mota.

Tertio: quia vt videtur voluntas semel hn̄s grām nunq̄ posset peccare: q̄z causa secunda sēper sequitur motionez cause p̄me nec potest moueri ad oppositum illius ad quod p̄ma causa mouet.

Quarto. voluntas est illimitatior ad actus q̄ ipse habitus. illimitatio autez ad plures effectus videtur competē cause superiori. Hic potest dici ꝙ in actu meritorio de quo est sermo duo considerare oportet: videlicet illud quod precedit ratōem meritoꝝ: ⁊ in hoc gradu includitur ⁊ intentio actus ⁊ substātia actus ⁊ rectitudo moralis. vltra h⁹ considero ⁊ ipsam rōnem meritoꝝ quod ē sic esse acceptū a diuina voluntate i ordine ad primum vel acceptabile esse siue dignum acceptari. Hoc 2m membꝝ vi⁹ esset si act⁹ eēt ꝯplete merito⁹ per aliquid quod esset in merente. acceptare enim non est in ipso: sed est actio diuina. actio autem diuina non videtur per se requiri ad meritum: quod etiam probatur quia respectu huius acceptari videtur esse meritum. nam aliquis actus dignus est. aliquis alius non: igit anteq̄ intelligatur acceptatus est aliq̄d in actu quo dignus sit acceptari: ergo tunc est in ipso ratio meriti saltem respectu acceptationis. Cōtra. ratio meriti non habetur complete nisi habeat ratio digni vel digne ordinabilis ad premium quod est beatitudo ⁊ hoc digne s̄m iusticiam commutatiuaz siue retributiuam: sed quicunq̄ actus ex solis intrinsecis agenti non hab; hunc ordinē tunc enim deus nō posset ei qui sic operatus est non retribuere beatitudinem nam iniuste eaz sibi sb̄traheret. hoc āt est falsum: ergo talis ordo s̄m iusticiaz est ex sola voluntate diuina gratuite ordināte: ⁊ ita ratio meriti cōplete erit ex ordinatione voluntatis diuine illius actus ad p̄mium. Et quod adducitur pro secūdo membro ꝙ actio diuina nō est de ratione meriti. Responsio. relatio in actu merentis ad actionem diuinam est de ratione meriti: que relatio non est sine actōne diuina. Si dicas ꝙ tunc non est in potestate merentis mereri: sicut nec in potestate eius est illa actō diuina. Similiter principali⁹ erit dici mereri q̄ mei: quia principalius in merito est ex actione diuina. Ad primuz dico ꝙ actus qui est meritum est in potestate mea supposita influentia generali si habeo vsum liberi arbitrij ⁊ gratiā sed completio in ratione meriti non est in potestate mea nisi dispositiue: tamē sic dispositiue ꝙ ex dispositōne diuina

semper sequitur istud cōpletiuū ad age
re meū. sicut semper sequitur animatio
ad organiçatiōem factā a causa natura-
li. Per idē dico ad 2m. q2 licet princi
palius. i. vltimū 7 cōpletiuū in merito
sit a deo ñ sequitur tamē ergo deus me-
retur q2 meritū est actus libere 7 scdm
inclinatiōem gratie elicitus accept9 deo
vt premiabilis beatitudine 7 ita mereri
est sic agere: deus autē nō sic agit. Cō
tra: saltē principalius in merito est a dō
Rñdeo: si principalius dicatur vltimū
cōpletiuū concedatur. si dicatur prima
realitas vel perfectio realitas negetur.
q2 actus est absolutū quid 7 prius natu
ra ista acceptatione passiua 7 mag ens
ea. Ad illud qd scdo adducitur pro
scdo mēbro q actus meretur acceptari
Rñdeo in hoc est ratio meriti scdm quid
q2 nō est ordinatio actus ad beatitudi-
nem vt ad premiū iuste reddendū p ta
li actu. 7 cōceditur q acceptatio ista passi
ua diuina nō includitur in ratiōe meri
ti scdm quid. sicut nō requiritur in ratiōe
meriti de cōgruo. quomodo attrit9 me
retur iustificari. Et qd predictū est: ē in-
telligendū de acceptatiōe eterna qua de
us ab eterno preuidens hunc actū ex ta
libus principijs eliciendū voluit ipsum
esse ordinatū ad premiū 7 ita actu volū
tatis sue ordinādo ipsum ad premium
voluit ipsū esse meritū. qui scdm se con
sideratus absq3 tali acceptatione diuia
scdm strictā iusticiā nō fuisset dignus tali
premio ex intrīseca bonitate quā habe
ret ex suis principijs. qd patet q2 semp
premiū est maius bonū merito. 7 iusticia
stricta nō reddit melius pro minus bo-
no. ideo bene dicitur q semper deus p-
miat vltra meritū cōdignū. vniuersal'r
quidē vltra dignitatē actus qui est me-
ritū. quia q ille actus sit cōdignū meri
tū hoc est vltra naturā 7 bonitatē act9
intrinsecā ex mera gratuita acceptatiōe
diuina. Et forte adhuc vltra illō ad qd
de cōmuni lege esset act9 acceptandus

quādoq3 deus premiat ex mera libera-
litate. Ulterius sicut in actu meritorio
sūt duo predicta. s. substantia actus cū
rectitudine 7 ratio meriti sic habit9 gra
tie est quedā qualitas 7 preter relatiōe3
illā quā habet ad ratiōem rectam inq-
tum est habitus bon9 formaliter habet
specialē relatiōem ad voluntatē diuinā
acceptantē ipsum vel subiectū habens
ipsum habitus ille scdm substantiā incli-
nat actiue ad actū scdm substantiam. Et
hoc actiue vt causa partialis tenēdo ter
tiā viam in precedenti solutiōe. 7 i hac
causalitate habitus est causa scda. 7 po
tentia causa prima. sicut dictū est in so
lutione precedenti d habitu cōiter 7 po
tentia. ponēdo habitū actiuū. 7 hoc p
bant ratiōes nūc adducte. Sed accipien
do actū scdm ratiōem meritorij potest
dici q principaliter illa cōditio cōuenit
actui ab habitu 7 minus principaliter
a volūtate. magis enim acceptatur act9
vt dignus premio. quia ē elicitus a cha
ritate q quia est a volūtate libere elici-
tus quāuis vtrūq3 necessario requirat
Exemplū huius potest poni de diuisio-
ne alicuius corporis mediante cultello.
ipsa quidem diuisio absolute magis est
a potentia diuidēte q a cultello. 7 ideo
potentia motiua fortior velocius diui-
dit. sed tamē inquantū hec diuisio com
paratur ad visum sub ratione accepta-
bilis vt cui placeat. magis attribuit cul
tello. quia leuitas partium diuersarum
que placet visui mag est ex acutie istru
menti q ex efficacia virtutis principali-
ter diuidentis. Similiter sonus magis
est ex percussione corporis sonantis. q
ex percussionis ordine. 7 tamen vt acce-
ptabilis auditui magis est ex ordine per
cussionis q ex efficacia potentie percuti
entis: imo posset esse efficatior vis per-
cutientis. 7 tamen omnino nō accepta-
retur auditui quia nō esset sonus armo
nicus. Aliud exemplū: si enim pater est
causa principalis respectu filij. 7 mater

minus principalis. tamē ipsa potest esse causa principalior filij inquantū dilecti vel diligibilis alicui. hoc est ꝙ filius magis diligat. q2 ē m̄ris vt gignēti ꝙ̄ q2 ē p̄ris vt gignēti. Ita deꝰ pt ordiasse aliquē actū acceptare tanquā dignū tali premio vel acceptabilem vel acceptanduz esse. quia ad illū actum inclinat habitus alicuis vt principiū actiuū eius partiale ⁊ ꝙ principalius per hoc acceptetur vł acceptabilis sit ꝙ̄ quia est a reliqua causa partiali scōm igitur hoc potest exponi illud Augus. charitas est sicut sessor ad equū. Et illud etiam ꝙ voluntas respectu gratie pedissequa est ⁊ non preuia. hoc quidem verū est respectu actus inquantū meritorius est. sed nō inquantū est iste actus in sb̄stantia. Et primuz exempli esset omnino idem vel simile si equus esset liber ⁊ sessor per modū nature esset dirigens equum ad certū terminū magis placere posset ⁊ hoc alicui ordinate volūtati cursus equi ex hoc ꝙ est scōm inclinatiōem naturalez ipsius sessoris ad certū terminum ꝙ̄ ex hoc ꝙ equus vi sua motiua velociter curreret tunc etiam posset equus ex sua libertate sessorem deijcere vel preter eius directiōem in terminū aliū se mouere. ⁊ in primo quidem fieret equus omnino nō acceptabilis q2 nō haberet sessorem propter quem acceptaretur a tali volūtate In scōo licet equus talis esset acceptabilis nō tamen cursus eius acceptaretur. quia nō esset scōm directiōem sessoris. Hoc modo in proposito: volūtas enim est quasi equus liber. ⁊ gratia quasi sessor per modū nature inclinans ad obiectū per modū determinatū. scōm huiꝰ inclinationem cursus volūtatis placerz aliter nō placeret sicut quādo est peccatū veniale vel actus indifferens. quādo autem sessor abijcitur. qꝺ fit per peccatū mortale omnino ipsa volūtas fit displicens. hoc etiam modo volūtas est pedissequa. quia nō ex se ita determinate inclinatˀ ad terminū propter quaz inclinatiōez actus acceptatur sicut gratia incliat ⁊ volūtas potest illud participare a gratia q2 competit gratie magis p eēntiam ꝙ̄ sibi. ⁊ in hoc ip̄a erit cā scōa tñ in eliciendo actū volūtas habet primaz rationē motiui. ita ꝙ in cāndo aliquid intrinsecū actui nō sit volūtas 2ª cā. sed in essendo propter qꝺ actus accipiatur. qꝺ dicit respectū eius ad extrinsecū. satis quippe possibile est propter cām principaliorē effectus competere illi effectui aliquā relationē ad extra minus principaliter ꝙ̄ propter cāz eius minus principalē. sicut patet i exemplis supra positis. habet aūt ⁊ habitus ille sic ⁊ quilibet alius habitus moralis inclinare determinate ad obiectū siue ad finez ex virtute obiecti quā aliquo modo ꝑticipat. nā sicut habitꝰ intellectualis habet aliquo modo in se obiectū presens tanꝗ̄ sb̄ ratione obiecti intelligibil. Ita habitꝰ moralis hꝫ quodāmodo obiectū in se sb̄ rōe boni diligibilis. ⁊ ita sicut ille hꝫ virtute obiecti quodāmodo agere ad p̄ntiam obiecti. ita iste virtute obiecti suo modo cōtenti hꝫ inclinare i obiectū. Et ex hoc apparet quō habitꝰ magis deťminate inclinat ad obiectum ꝙ̄ poª q2 deťminatius includit obiectum. Et fm hoc ēē posset dici ꝙ illa cālitas partialis que attribuiť hitui cōuenit sibi ex ea parte qua obm̄ dꝛ actiuū respectu actionis ⁊ nō ex ea parte qua poª dꝛ actiua q2 magis habitꝰ vim suaz hꝫ ex obiecto qꝺ deťminate includit ꝙ̄ ex ipa poª. Et si tūc arguať sicut argutū fuit i precedēti solutiōe ꝙ habitꝰ deťminat ⁊ inclinat potentiam. g̃ est cā prior. Rñˢ queratur alibi.

De secundo articulo

dico ꝙ deꝰ de poªabsoluta bñ potuisset acceptare nāz beatificabilē acceptatiōe sp̄ali ꝑdicta ex̄ñtem in puris nālibꝰ Et silr actū eꝰ ad quē eēt inclinatio eius

mere nālis potuisset acceptare vt meri
toriuȝ. Sed nō credit ita disposuisse ꝙ
nām purā vel act⁹ e⁹ sic acceptet: qꝛ actū
ex puris nālib⁹ eē meritoriū appropin-
quat errori pellagij. iō verisilius credit
ꝙ acceptet nāȝ ⁊ actū e⁹ tanꝙ meritoriū
per habitū supernālē. Sed est duplex
dubitatio. vna qūo aliquid in nā crea
ta possit esse rō quare acceptat a volun
tate dina vel absolute vel tali mō cū ni-
hil in creatura sit rō actus dini nec in se
nec vt tēdit super tale obm̄. Alia quia
circūscripto oi dono supernāli est disti
guere inter amicū ⁊ inimicū vt inimic⁹
dicat in quo est peccatū nō deletū. ⁊ iō
manet offensa nō inimicus dī in quo n̄
est offensa. sed an̄ collationeȝ ōis boni
supernālis posset alicui inimico dimit-
ti offensa. sicut dicet in 4° dis. 3. Ad ista
rn̄deo quere ibi. Quantū igī ad illuȝ
articulū nō est nec̄ium ponere habituȝ
supernālē gratificantē loquēdo de neces
sitate respiciēte potētiam dei absolutā
precipue cū possit dare beatitudinē sine
oi merito precedēte lȝ sit nec̄ium loquē-
do de necessitate que respic̄ potētiā dei
ordinatā. quā ordinationē colligim⁹ ex
scriptura ⁊ ex dictis sanctoꝝ vbi hēm⁹
ꝙ pctōr ē idign⁹ vita eīna. ⁊ iust⁹ dign⁹.

Quātuȝ ad tertiuȝ

articulū posset dici ꝙ magr̄ non negat
oēm habitū supernālē. ipse quippe dis.
27. c. j. illud quoqȝ mirabile adduc̄ Au
gus. ad dardanū dicentē: ꝙ ad tēplū dei
pertinēt pueri sanctificati quo nō valēt
cognoscere deū. ergo deus inhabitat p-
uulū qui tam̄ nō potest hēe actū elicitū
circa deū. Ista inhabitatio que cōpetit
paruulo regenerato ⁊ nō alij nō potest
esse sine oi habitu supernāli in ipso par
uulo: nec eni pōt poni propter actuȝ qꝛ
talē actū nō habet nec habere pōt nec ꝓ
pter naturā solā qꝛ nō inhabitat alium
paruulū nō regeneratū. cū in eo sit eadē
nā. simil̄r 2° distin. libri. 2. videt ponere
grām creatā in aīa. Itaqȝ potest dici ꝙ
magr̄ posuit vnū habitū quo informā-
te aīam spūs sanctus inhabitat. ⁊ vt in-
habitans quasi perficit potētias habiti
b⁹ supernālib⁹. duas quid⁹ intellectum ⁊
volūtatē fide ⁊ spe ad credendū ⁊ sperā
dū. sȝ volūtatē nullo a° habitu ad amā-
dū ꝙ isto per quē dī inhabitare. qꝛ act⁹
iste amādi est ita perfect⁹ ꝙ pōt attribui
imediate illi habitui quo formal̄r inhe
rente spūs scūs inhabitat tanꝙ perfectis
simo habitui nō sic pn̄t act⁹ credendi ⁊
sperādi attribui imediate illi habitui ꝑ
quē spūs scūs inhabitat ꝑꝑ iperfectiōeȝ
istoꝝ actuū ⁊ perfectionē illi⁹ habitus q̄
spūs scūs inhabitat mētes. iste. n. dȝ eē
ita perfect⁹ ꝙ nec in pr̄ia euacuet qn̄ aīa
erit tēplū dei. tūc. n. nō manebūt creder̄
⁊ sperare. Et hoc mō auctoritates aug.
faciūt ꝓ magr̄o nō ꝙ nullus sit habitus
supernālis formal̄r gratificās aīam. sed
ꝙ nō ali⁹ ab isto per quē spūs scūs inha
bitat aīam eo° q̄ habit⁹ credēdi ⁊ speran
di ali⁹ est ab habitu quo inhabitat. ⁊ h°
patebit soluēdo rōnes q̄ adducuntur ꝑ
p° parte q. 2^m hoc igitur nō videt ma-
gister discordare ab alijs nisi qꝛ vel po-
net gratiā aliū habitū eē a charitate vl̄
saltē dicat istū habitū qui real̄r est gra
tia formaliter esse in volūtate ⁊ nō in es
sentia anime. quia tunc nō inhabitaret
s. s. per habitū vnū quasi radicalē respe
ctu fidei ⁊ spei nisi pri° infuerit. sed in-
habitaret per habitū formaliter infor-
mantē volūtateȝ qui quodā ordine na
ture eēt posterior fide ⁊ spe. Sȝ tenēdo
eunō habitū eē real̄r charitatē ⁊ grām
vtꝝ illa hitus iformat eēntiā aīe p°. ⁊ sic
a. s. s. inhabitāte eēntiā aīe fluāt ṽtutes
iformātes potētias vel sit in voluntate
formal̄r iā ṕsuppositis fide ⁊ spe i potē
tijs. de h° in 2° li° di. 26. saltē charitas nō
vī alius hitus real̄r ab isto per quē. s. s.
inhabitat aīam. ⁊ ita nō sic. s. s. ꝑ hituȝ
mediū a^m ab i° q̄ inhabitat mouet ad di
ligere sic̄ mouet ad credere ⁊ sperare.

Ad argūmenta pri

cipalia. Ad pmum dico q argumen tum aug. sic tenet omnis diligens proximum diligit dilectionem suam formaliter si ꝯuertit se sup illam. ois aūt diligens dilectionem suā formaliter diligit spūm sanctū q̄ est dilectio p eēntiā: g̃ diligēs frēm diligit spm̄sanctū. 2ª ꝓpositō in ordine q̄ tñ erit maior in sylogismo disponēdo: pbatur sic: qꝛ ordinate diligens minꝰ bonū magis dēt diligē aliud maius bonū: pcipue qñ in minori nō ē ratio diligibilitatis nisi a maiori bono dilectio aūt mea formalit̄ est minꝰ bona q̄ dilectio illa bona p eēntiam q̄ est spiritussanctus: ꝛ precise ab ista dilectione illa hꝫ rōem diligibilitatis. Istud ergo argumētū ꝓbat deū esse diligenduꝫ ꝛ non tñ q sit dilectio mea formalit̄ nec q non sit in me alia dilectio formaliter dn̄t quippe intelligi duo sylogismi in argumēto Aug. quoꝝ vnuꝫ est iste diligēs frēm diligit dilectōem qua formalit̄ diligit. ista aūt est dilectio pticipata: g̃ diligit dilectōem pticipatam. Ulterius aliꝰ sylogismꝰ: diligēs dilectōem pticipataꝫ dꝫ diligē dilectōem p eēntiā: deꝰ est dilectio p eēntiā g̃ ꝛc. De 2° argu° eiꝰ vꝫ de dono excellētissimo dici pōt q argumētū sic tenet: nullū donū creatū est excellētiꝰ charitate creata: g̃ charitas est pfectio simplicit̄: ꝛ nō ex rōne sui includēs limitatōem: ꝯñtia ista ꝓbatur: qꝛ oi dono qd̄ non ē pfectio simpliciter eminentius est aliq̄d in creaturis qd̄ formalit̄ ē pfectio simplicit̄. vlteriꝰ ois pfectio simpliciter formalit̄ ꝯpetit spūisācto ex hᵒ q ipsum ē donum simplicit̄ excellētissimū ac per hoc deus qꝛ deus pōt dare se ipsum: ꝛ ita excellētissimū donū eiꝰ ē deus: igitur spūssanctus ex hoc q ē donū excellētissimū simplicit: ē ois perfectio simplicit̄. ſꝫ cū hoc stat q ista pfectō simpliciter in nobis sit pticipata: ꝛ alia eēntialit̄ ab ipsa psona diuina q̄ est pfecte hac pfectōne simplicit̄. Absolute g̃ argumenta aug. ꝓsupponunt vnū veꝝ q deꝰ sit formalit̄ dilectio ꝛ formalit̄ charitas ꝛ non tñ effectiue. sicut dī species vel potētia mea qꝛ efficit patientiā tanq̄ non pfectōem simplicit̄: ꝛ ideo nō cōuenīētem sibi formalit̄ ſꝫ charitateꝫ efficit in aīa ꝛ dilectōem tanq̄ pfectionem simplicit̄: ꝛ ideo sibi formalit̄ ꝯuenientē queādmodum alio modo facit bonitatem alio modo humanitatē ex hoc q̄ppe q facit humanitatem non sequit̄ q sit formalit̄ homo ſꝫ tñ causa effectiua hōis: sed ex hoc q efficit bonitatē sequitur q sit formalit̄ bonitas: ꝛ rō est quia ois pfectio simplicit̄ q̄ est in causato reducitur ad cām formalit̄ hn̄tem istam pfectōnem: non sic de pfectōe limitata Sꝫ q̄d faciunt iste auctoritates sic intellecte ad ꝓpositū magistri. Rn̄o qꝛ ille habitus quo inclinat̄ aīa ad diligendū meritorie ē pfectio simpliciter in tñ vt ista perfectio simplicit̄ ꝯueniat formaliter spirituisancto: sequit̄ q iste habitus possit esse imediatus habitus respectu dilectōnis que est perfectio simplicit̄: ꝛ p hoc spūssanctus vt inhabitans p istū habitū immediatius causat illū actum q̄ credere vel sperare respectu quorum non pōt eē aliqua causa ꝓxima que sic pfectio simplicit̄. Sꝫ ꝯtra istā rn̄sionē arguo sic: vī primo q ꝓpositio sit falsa cui initit̄ vꝫ q oi perfectōne non simpliciter in creaturis eminētior sit siue pfectior aliqua pfectio simplicit̄. vī eni hīc instantiam de eēntia supmi angeli q̄ nō est pfectio simplr̄: ꝛ tñ nulla res nobilior illa vī eē in tota creatura. Peterea male vī ratio ꝛ intētio aug. adduci ad intētionē mgrī: qꝛ ex pma rōne hī q spirítussanctꝰ ē formalit̄ dilectio p eēntiaꝫ Ex 2ª habetur si q̄d vꝫ q spūssanctꝰ est formalit̄ charitas p eēntiam: quō ex hᵒ infertur q non est in nobis aliqua dilectio habitual̄ siue charitas alia ab isto habitu p queꝫ spūssanctꝰ dī inhabitare

Iste quippe habitus quo spūssanct⁹ in-
habitat vel non ē pfectio simpliciť: sed
aliq̄ limitata vel si est non seq̄tur quin
alius habit⁹ ab isto posset poni ,pximū
pncipium eliciēdi actū meū diligēdi me
ritorie. nā iste actus ē limitat⁹ ⁊ pfectio
limitata. Aliť potest dici de rōne aug.
ad ,ppositū mgrī. Ad aliȯ p3 q̊modo
charitas ē bona p participatōem ex di.
3. q. 2. vbi expositu3 est quō forma sim
plex pticipat causam suā.

Ad agrumēta pro
opinione q̄ iponiť mgrō q̄ v3 negat ha
bitum supnālem gratificantē. Ad pri
mū dico q̧ iste habitus simplr̄ dat acce
ptabiliť operari: ⁊ etiā dat aliqua3 acti
uitatem respectu actus sicut aliq̄ causa
2ª respectu eius. s3 non dat delectabiliť
neq3 faciliter q̄ ꝯueniūt habitui acquisi
to inquantum distinguitur ab infuso p
hoc q̧ acq̇riť ex frequenī agē. Ad 2ᵐ
q̄uis aliq̄ dicāt volūtatē in puris nāli-
bus nullū actū posse habere circa obie
ctū supnāle visum: tm̄ hoc improbatu3
est di. j. q. 4. Cōcedo igiť q̧ posset habē
actū circa tale obiectū ostensu3 siue nu
de siue p actum fidei: s3 iste actus circa
obiectū ōnsum a fide non esset merito
rius q2 non eēt ꝭm inclinatōem illi⁹ ha
bitus ꝭm quem solus de⁹ disponit acce
ptare actū. nec etiā in pria ess3 btitudo
q2 non eēt ita perfectus sicut posset hr̄i
a tali potentia si esset pfecta ,pportiona
liter habitui supnāli. Etsi obījcias q̧
ille actus circa diuinam eēntiam visam
posset eē ita perfectus q̧ totaliť quieta-
ret volūtatem: q2 eliceret ꝭm totum co
natum ei⁹ ⁊ p ꝯn̄s eēt btific⁹. Qȯ etiam
vī q2 talis volūtas habēt q̇cquid vellet
⁊ nihil vellet male. h° aūt est eē btm̄ ꝭm
aug. i3. de tri. c. 5. vel. i5. Rn̄o q̧ nō so
lum illa volūtas nō eēt beata q2 nō ha
beret q̇cquid vellet eo modo q̄ deberet
velle. debēt eni velle acceptabiliť diligē
⁊ hoc nō habēt: sed etiā nō eēt beata q2
nō habēt actū ita pfectū sicut ꝯpetēt si
bi in gradu nē sue. nulla eni potētia ha-
bitualis pōt hr̄e actū ita perfectu3 sine
habitu sicut cū habitu: imo quāto po-
tētia ē pfectior tāto min⁹ pōt hr̄e actu3
,pportionabilē sue pfectōni si careat oī
habitu: q2 ex quo ē sil'is ,ppor° geome-
trica duaꝝ psonaꝝ ineq̄liū ad habitus
,pportōnaliť pfectos erit aliq̄ ,pportio
arithmetica: ⁊ ita simplr̄ magis defici-
et potētia pfectior si nō pficiatur p ha-
bitū q̧ potētia impfectior. Qȯ etiam
addiť q2 h3 q̇cquid vult. R° non tanta
volitōne quāta pōt ordinate appetē il-
lud obm̄. pōt eni ordinate appetē habē
illud tanto actu quantus ꝯpetēt sibi ex
nā potētie ⁊ habitus ,pportionalis sibi
⁊ nō tm̄ ita pfecto actu sicut ꝯpetit sibi
ex puris nālibus. nō aūt haberet ṗmo
mō: s3 tm̄ 2°°. Cōtra illud vī q̧ tūc nul
la volūtas eēt btā q̄ nō habēt charita-
tē maximam cui⁹ eēt capax. Preterea
sicut argutū fuit in ꝑcedēti solutōne: ex
rōe qua potētia ē pfecta i sūmo gradu
potētie pōt in supmū gradū seu i supre
mū actū: ita q̧ nihil deficit sibi ex defe
ctu habitus: g̊ volūtati in quocūq3 gra
du nihil deficit in isto gradu ,ppť defe-
ctū habit⁹. Ad ṗmū rn̄deo q̧ nō pōt
ordinate velle hr̄e obm̄ btificū maiori
actu q̧ corrn̄dente meritis suis. tal' nō ē
maxim⁹ cui⁹ ē capax. sp tm̄ ē maior illo
quē posset hr̄e exn̄s in puris nālibus.

Ad 2ᵐ dico q̧ volūtas infinitas conti
net in se eminenť p idēptitatē tota3 pfe
ctōem habit⁹: ⁊ iō nullā pfectōe3 mino
rē dat actui q2 non intelligiť informari
habitu: s3 potētia finita non includit p
idēptitatē habitū ,pportōnalē sibi ⁊ iō
pōt deficē a pfectōe sibi ꝯueniente i agē
do si nō pficiať habitu. Ad 3ᵐ dico q̧
act⁹ iste nō creať loquēdo ,ppe de creati
one. tm̄ q2 respectu ei⁹ ꝯcurrit aliq̄ cā 2ª
actiua. creatio aūt ē soli⁹ agētis ṗmi sine
cā 2ª. tū q2 h̄ ꝑsupponiť aliqȯ receptm̄
ipi⁹ act⁹: puta volūtas. in creatōe autez

nihil susceptm̃ p̃supponit. qñ igit dĩ ꝙ
dẽ supnãle creat si ꝯcedat de oĩ actu pri
mo supnãli.nõ oꝫ ꝯcedẽ de supnãli qui
est act' scd̃us:q2 ad ip̃m ꝯcurrit potẽtia
creata ⁊ in rõne actiui aliq̊ mõ:⁊ in rõe
receptiui.tñ põt dici supnãlis rõne for/
me siue habit' ꝯcurrẽtis ad ei' ꝑductio
nẽ lꝫ nõ imediate creet. Aliť põt dici ꝙ
actus nõ est ꝑp̃e supnãlis:q2 ⁊si habit'
p̃supposit' sit a cã supnãli imediate: tñ
iste posit' in eẽ est cã nãlis respectu sui a
ctus:⁊ iõ act' qui ꝑducit p talẽ habitũ
nõ est ꝑp̃e supnãlis. ita eni nãliť põt se
hr̃e ad actũ suũ forma q̃ supnãliť ꝑdu/
citur sic se hꝫ ad actũ suũ forma q̃ ẽ me/
re nãlis:ita ꝙ drã in ꝑductõe formarũ
non causat nec ꝯcludit distĩctõem earũ
in ꝯpatõne ad suos effectus. Ad 4^{m}
d° ꝙ ẽ in ptãte volũtatis non impedite
vti isto habitu ⁊ qñ cũ eq̃li conatu opat
volũtas: habit' eq̃liť sibi coopatur: q̊a
habit' ex pte sui agit p modũ nẽ: nec tñ
sp erit eq̃lis delectatio ꝯsequẽs actũ eli/
citũ.delectatio q̊ppe est ab obõ qõ atti/
gitur p actũ ⁊ non tm̃ ab ip̃a potẽtia a/
gẽte circa obm̃.nunc aũt qñ obm̃ non ẽ
pñs in se sꝫ in enigmate põt ab obõ dele
ctatio diuersimode cãri:nũc plus:nunc
minus. licet act' circa ip̃m ⁊ eq̃ intẽsus
sp eliciat ex eq̃li conatu. Qd̃ igit dĩ de
ꝯtẽplatiuis verꝫ est de deuotõe h° est de
delectatõe ꝯsequẽte actũ.nõ aũt de ip̃o
actu amãdi elicito q̊ qñq3 est intensior
⁊ magis meritori' lꝫ ip̃m seq̃tur minor
delectatio vel q̃si nulla. ⁊ qñq3 minorẽ
actũ ⁊ in se ⁊ in acceptatõe diuina con/
comitat maior delectatõ ad alliciẽdũ p
uulos vt auidi' sequant illud cui' dulce
dinẽ p̃gustarunt.

Ad primum de se/

cũda via ꝯcedo ꝙ spũssãct' possꝫ actuꝫ
causare imediate i volũtate ⁊ tanq̃ a se
creatũ acceptare tanq̃ dignũ vita eter/
na.sed nec tũc iste act' eẽt volũtatis vt i
ptãte ei';nec credim' ip̃m talẽ actũ acce
ptare:q2 disposuit actũ liberi arbitrij ⁊
q̊ esset in ptãte eius acceptare. Ad 2^{m}
dico ꝙ spũssanct' coopari igni ad cale/
faciẽdum nõ est miraculũ.coopari aũt
aque frigide ad calefaciẽdum. si tñ sine
ꝯdictõe possit sibi ꝯpetẽ aliq̃ causalitas
respectu calefactõis hoc eẽt miraculuꝫ
Ita dico i ꝑposito ꝙ spũssanct' coopa
ri voluntati habituate ad actũ eliciẽdũ
ßm illũ habitũ hoc est de cõi lege q̃ de'
assistit cause 2^{e} ad suuꝫ actũ.sꝫ ip̃m coo
perari volũtati nõ habituate eẽt mira/
culũ.si tñ voluntas ip̃a posset operari.
Dico g̊ ꝙ spũssanctus coopat volũtati
hñti charitatẽ: nõ quidẽ q2 hꝫ charita
tem ita ꝙ charitas eius sit cã prior mo
uens spm̃sanctũ ad coopandum:sed q2
spũssanct' oĩ cause secũde gnãliter coo/
perat ad aliũ actũ ad quẽ ßm formã su
am ordinat.quõ est diligẽ in voluntate
habituata. Cũ igit dicis ꝙ p̊us opera
tur spũssanct' q̃ volũtas habeat chari
tatem. falsũ est nisi itelligat de p̊oritate
eminẽtie sicut cã supior.siľ q̊ppe coope
ratur spũssanct' volũtati hñti charita
tem ⁊ ip̃a operat. aut si ꝯcedat ꝙ prius
cooperet spũssanct' q̃ habeat charitatẽ
non seq̃tur g̊ eque possꝫ coopari volun
tati nõ habẽti charitatem q2 nõ ita coo
peratur nõ hñti formam ad agendum
sicut hñti. Ad 3^{m} dico ꝙ si p cõicatõꝫ
idiomatũ opatões humane vere dican
tur de verbo: tñ act' ꝑprij vbi in nã di
uina non erãt in ptãte illi' hois:vt ipse
inquãtũ homo posset mereri actib' illi'
nõ eni xp̃s in hoc nobis meruit si filius
dei q̊ erat in carne creauit aĩas cũ pr̃e ⁊
spũsancto. Et ita ad ꝑpositũ nõ mere/
bit volũtas mea si.s.s. quõcũq3 ꝯiũctus
ei causet i ea actũ diligẽdi. Ad vltimũ
dico ꝙ licet illud faciat difficultatẽ tenẽ
tib' spẽm eẽ actũ p̊mum respectu intel/
lectus p quẽ intellect' põt i actũ scd̃m si
cut lignũ calidũ calefacit calore quia si
hoc esset verꝫ esset difficile saluare ꝙ i/
tellectus nõ informatus aliq̃ forma pos

ſet in opatões. tñ ẜm illã viaȝ quã dixi
di. 3. huius ꝑmi ꝙ obm̃ ſiue in ſe ſiue i
ſpẽ eſt ſicut cauſa ꝑcialis ꝯcurrẽs cũ itel
lectu ad cauſandũ intellectõem nõ facit
aliquã difficultatẽ qꝛ obiectũ in ſe pñs
quõ erit i pr̃ia ſufficit abſqꝫ oĩ informa
tõe ad cauſandũ viſioneȝ vel ex ſe ſolo
cũ intellectu. Et ſi arguit̃ ꝙ ſine habitu
informãte põt eẽ viſio ꝑfecta: ğ ꝛ fruitõ
ꝑfectiſſima. R°. nullus negat cõiter in
gloria habitu lumis glorie i intellectu.
Et iſte ex ꝑte intellect⁹ põt põi corñdẽ
charitati ex ꝑte volũtatis.

Circa augmen

tũ charitatis. Suppoſito ꝙ
charitas poſſit augeri: ẜm illud aug. ad
bonifaciũ. Charitas meret̃ augeri vt
aucta mereat̃ ꝛ ꝑfici. Et ẜm illud augꝰ.
7°. de tri. c. 7°. vel. 8°. In reb⁹ incorpo
reis idẽ meli⁹ eẽ qȯ mai⁹ eẽ. aliq̃ aũt cha
ritas ẽ melior altera: qꝛ ei corñdet ma
ius ꝑmiũ eẽntiale: ğ aliq̃ charitas ẽ ma
ior alia. Quero de mõ augmẽti chari
tatis: ꝛ ꝑmo vtꝝ tota charitas preexñs
corrũpatur ita ꝙ nulla realitas eadẽ nu
mero maneat in charitate maiore ꝛ mi
nore. Qꝫ ſic arguo: qꝛ alias ipa forma
augeret̃ ſbiectiue: qꝛ ipa eadeȝ manens
trãſmutaret̃ de minori ad mai⁹: hoc eſt
falſũ: qꝛ forma ſimplex ſbm trãſmutati
onis eẽ nõ põt: ẜm auctẽ. 6. ꝑncipioꝝ: ğ
nõ põt charitas ſic augeri. Cõtra. pri
mo de gñatõe auctũ oꝫ manẽ: ğ ꝛ in au
gmẽto quocunqꝫ non eſt corruptio pre
exiſtentis.

Hic dicitur ꝙ nihil

charitatis ꝑexñtis manet idẽ numero i
charitate aucta: ſꝫ totũ qȯ ꝑfuit corrũ
pit̃ ꝛ aliud indiuiduũ ꝑfecti⁹ illo gñatur
Ad h° ponit̃ rõ: qꝛ termini mot⁹ ſunt
icõpoſſibiles ex. 7. phyſicoꝝ. igit̃ h⁹ mo
t⁹ vel mutatõnis q̊ charitas augetur ter
mini erũt icõpoſſibiles: ğ illõ qȯ eſt ter
min⁹ ad quẽ ſimpl'r ẽ icõpoſſibile ẽmio
a q̊: ğ nõ includit idẽ numero. Confir
tur iſta rõ: qꝛ ſic in ſpẽb⁹ ponit̃ magis ꝛ
min⁹ ꝑpt̃ ordinẽ eẽntialẽ ſpẽꝝ ita vr̃ po
nẽdũ ſuo mõ in idiuiduis eiuſdẽ ſpẽi: ſꝫ
ſpẽs ꝑfectior q̃ di̇ maior. eſt ſimpl'r alia
nã ab ipfectiore ꝙ nihil idẽ numero nẽ
iferioris manet i ſupiore: ğ i indiuiduis
eiuſdẽ ſpẽi nihil ipfectõnis idẽ numero
manet i ꝑfectiore. Cõtra iſtã poſitõeȝ
arguit̃. 6. vĳs: quaꝝ ꝑma ſumit̃ ex ꝑſup
poſitõe forme in augmẽto illi⁹ forme: ꝛ
ẜm iſtã viã arguo ꝑmo ſic: licet nõ necẽ
ſit deũ augẽ charitateȝ in illo iſtãti in q̊
elicit̃ act⁹ meritori⁹ q̊ meret̃ charitas au
geri: tñ põt tunc augere charitatẽ ita ꝙ
augmentũ qȯ q̇s meret̃ ſimul tẽpe det̃
qñ actus elicit̃. Ex hoc arguo: iſte actus
qui meretur augmentũ charitatis ẽ me
ritorius: igitur preſupponit charitateȝ
in iſto inſtanti in quo elicit̃: quero quã
non iſtam nouam partem que acquiri
tur: qꝛ iſta ſequit̃ actum ſicut ꝑmiũ me
ritũ. ğ ꝑſupponit iſtã q̃ ꝑexiſtebat: ꝛ ꝑ
ꝯñs nõ corrũpit̃ illa i illo inſtanti: q̇a ſi
ſic tũc in illo inſtãti non poſſet act⁹ me
ritorius elici in quo tñ quis meret̃ au
gmentũ charitatis. Si autẽ ꝑteruiat
quis ꝙ deus nunq̃ auget charitatẽ in i
ſtanti in quo habetur actus meritorius
reſpectu augmenti: ſꝫ ſꝑ poſteri⁹ durati
one pro eo ꝙ non auget ꝑpt̃ actum in
quantum elicitur: ſꝫ inquãtuȝ ẽ in acce
ptatõne diuina: ꝛ h° modo manet poſt
inſtãs in q̊ elicit̃: ꝛ tũc poſt ipm ꝯfertur
augmentũ. Licet iſta rñſio oĩno ſit im
probabil' ꝑ eo ꝙ nõ euadit difficultateȝ
in alĳs. ꝑmo q̇dem qꝛ in v̾tutibus mo
ralibus ꝛ intellectualibus v̾tus augetur
ꝑ actũ elicitum ꝛ nõ quãdo act⁹ ille nõ
ẽ. qꝛ qȯ non ẽ nihil cãt: ğ qñ actus ille
ineſt tũc eſt ratio augendi habitũ: ergo
ſi tũc generetur nouũ indiuiduuȝ ꝛ cor
rumpitur indiuiduum qȯ ꝑfuit ſequit̃
ꝙ actus augmẽtatiuus habit⁹ nõ eliciet̃
ab habitu: ſed a ſola potẽtia: qȯ videt̃ i
cõueniẽs: qꝛ tunc ẜm dicta in ꝑcedenti

q. act⁹ augmētatiu⁹ habit⁹ esset imperfe
ctior ꝙ alius nō augmētatiu⁹ habit⁹ eli
cit⁹ ab habitu. Et si etiā concedat cōclu
sionē ꝙ act⁹ augmentatiu⁹ habit⁹ acquisi
ti elicitur a sola potentia ꝗuis hoc vid'
atur incōueniens nō tamen euadet hāc
difficultatē specialē si ponatur species i'
telligibilis augeri per actus intelligendi
qꝛ nō potest ille act⁹ elici a sola potentia
circūscripta specie. qꝛ sicut patuit disti.
3ª h⁹ primi non sufficit intellect⁹ sine spe'
cie ad actū intelligendi eliciendū. ergo ñ
potest aliqua inte° augere speciem : que
elicitur a sola potentia. illa igitur intel
lectio augmentatiua speciei presuppōit
speciem ⁊ non illud indiuiduū qȯ gene'
ratꝰ. ergo indiuiduū preexistens nō cor'
rūpitꝰ. Qꝛ si negetꝰ intellectionem augere
speciē intelligibilē. Ultima instantia ad
propositū est ista. volūtas per actū suū
potest remittere actū intelligēdi qȯ pro
batꝰ qꝛ potest totaliter corrūpere intelle'
ctiōem ⁊ amouere intellectū ab hoc ac
tu ⁊ tam̄ volitio illa remissiua itellecti
onis presupponit necīo intellectiōem. ñ
aliꝗ nouā q̄ sequatꝰ ipsā volitiōem: pꝫ
igꝛ aliꝗ precedentē ipsā volitiōem. ⁊ ꝑ
ꝯñs inte° preexñs nō corrūpitꝰ per eā. 2ª
via est ex ꝑfectione illi⁹ forme q̄ inducitꝰ
per augmentū. vbi arguo p° sic. In acti
bus augmentatiuis habit⁹. act⁹ decim⁹
potest esse imperfectior p°. ⁊ tamē per
istū actū decimū augetꝰ habit⁹ ad aliquē
gradū ad quē nō potuit p° augeri per ꝑ
mū vel 2ᵐ actū. qȯ nō posset esse si totū
preexistens corrūpatꝰ. qꝛ perfectio primi
vel secūdi actus in se erat maior. ⁊ per
cōsequens indiuiduū in c⁹ generatiōem
potuit prim⁹ act⁹ potuit esse perfecti⁹ illo
indiduo in qȯ potuit decim⁹ act⁹. g̊ ꝙ ꝑ
fecti⁹ sit illud qȯ seq̄tꝰ decimū ꝙ primuꝫ
nō erit qꝛ nouū indiduū generatꝰ virtu'
te decimi. sed qꝛ preexñti generatio per
act⁹ precedentes aliq̄d additꝰ. ⁊ ita mane
bit preexistens. Si dicatꝰ ꝙ precedentes
act⁹ eliciti a charitate maneant in acce'
ptatione diuina licet nō in se nec in alio i
presso a se vel ab eis. nō soluitꝰ argᵐ i ac
q̄sitione habituū naturaliū ⁊ moraliū.
pª rō nō soluitꝰ in agentib⁹ naturalibus.
pono enim ꝙ alicui calido in nouē gra
dibus adueniat aliquod calidū in gra
du minori illud potest aliquo modo in
tendere calidū illud nouem graduū. ⁊
per cōsequens illud qȯ est in termino ac
tionis est perfecti⁹ in caliditate ꝙ sit ip̄m
agens adueniens ⁊ augmentās. hoc eēt
impossibile si esset indiduū nouū gene
ratū per actū illi⁹ calidi iam presentis.

Nec potest euadi hoc per ordineꝫ gra
duum puta ꝙ agens potest reducere ad
gradū perfectiorem illȯ passum qȯ fuit
sb̄ aliquo gradu qȯ nō potuit in princi
pio reducere sicut agēs potest animare
passū qȯ ṗ⁹ fuit organicū ⁊ tñ organicū
ñ p̄t reducere ad perfectiōem tantam ⁊
hoc propter ordinem formarū vel gra
duū in forma propter quem ordinē exi
stens sub imperfectiori potest statim du
ci ad perfecti⁹ nō sic si non esset sub illo
gradu. Non valet inquā hec respōsio
quia si calidū. 8. graduū intendat cali'
dū nouem graduū ⁊ ista intensio fiat ꝑ
caloris corruptiōem preexistentis et ge
neratiōem noui indidui igꝛ in illo instā
ti in quo generatꝰ calidū. 10. graduū ge
nitū excedit i ꝑfectiōe ipꝫ gnās. qȯ est i
possibile. igꝛ ñ fit sic augmētatio. 3ª via
sūitꝰ ⁊ accipitꝰ i nālib⁹ ⁊ in actiōe ꝯrij ꝑ
ꝯriū. calidū. n. agēs i frigidū anꝗ corrū
pat totalr̄ frigidū remittit ipꝫ. si in ista
remissiōe gnātur indiduū. q̄ro a q̊ gene
rāte si ñ fugiatꝰ ad agēs vl'e q̄ fuga ē h ir
rōabil' ñ pōt assignari aliqȯ ꝑticulare
gnāns h⁹ indidui. qꝛ caliᵐ remittēs frigi
dū nō pōt per se gnāre aliqȯ indiduum
frigidi. igꝛ nec nouū remissū. 4ª via su
mitꝰ ex h° ꝙ phs ꝓcedit eo° motū i accñti
b⁹ q̊ negat in sb̄ijs. ⁊ ꝑ ꝯñs magis ⁊ mi
n⁹ in accñtib⁹ sicut requiruntꝰ ad motū
nō sic in sb̄ijs. si āt nō eēt augmentū in
accñtib⁹ nisi per corruptiōem preexñt ⁊

gnãtionem noui ⁊ tali modo potest iue
uri magis ⁊ minus in sb̃stantijs: igitur
non saluatur magis motus hic ꝙ̃ ibi.
5° arguit̃ p h° ꝙ nã sb̃ deꝰminato gra
du magis vel minus esset spẽs ad indi-
uidua: ⁊ hoc spẽs inferior ꝯtenta sb̃ spẽ
nature: ⁊ ita nulla spẽs nature intẽsibil̃
vel remiscibilis erit indiuidua seu speci
alissima. ꝯñtia pᷓma ꝓbatur: qꝛ q̃cquid
dĩ p se in q̃d de indiuiduis ⁊ ẽ p se vnũ
spẽs eoꝝ: nã in deꝰminato gradu tali
vel tali dĩ in q̃d de indiuiduis ⁊ est p se
vnũ qꝛ tõ nã ƀz hũc gradũ eẽntialit̃ est
eoꝝ q̃ hñt nãz ĩ tali gradu ⁊ gradꝰ nihil
addit qď accidat nẽ. pz ğ ꝙ nã ĩ tali gra
du est spẽs. pz etiã ꝙ nã ĩ tali gradu ẽ mi
nus cõe spẽ nẽ in se: igit̃ erit spẽs ĩferior
ordie nẽ. 6° ⁊ vltio arguit̃ ꝙ si rõ ad-
ducta ꝓ positõe valẽt ꝯcludẽt eodẽ mõ
de quãto mol̃ sic̃ de quãto ṽtutis: ⁊ ita
qñ quãtũ molis augeret̃ nihil ꝓpe ma-
neret idẽ: ğ in argumẽtatõne ꝓpe dicta
quãtitas mol̃ aucta nõ remanẽt ƀz quã
titatẽ p̃exñtem qď vĩ incõueniẽs. Rñ-
detur ƀm istã positõez ꝯcedẽdo ꝯclõnez
ꝙ ita ẽ nouũ indiuiduuz quãti mol̃ qñ
aliq̃d ẽ maiꝰ sic̃ aliquid intẽsius ẽ aliud
indiuiduũ q̃litatis vel quãtitatis ṽtual̃
Sz ꝯ hoc arguit̃: qꝛ duo vident̃ sequi
incõueniẽtia: pᷓmo ꝙ si rarefiant spẽs vi
ni erit quãtitas molis maior ꝙ̃ priꝰ q̃a
rarefactõem ꝯcomitat̃ maior quãtitas
ğ ista quãtitas q̃ fuit vini ñ manet post
rarefactõem: igit̃ nec manet ibi sanguis
qꝛ non tenet̃ cõit̃ ibi sãguis manẽ nisi ꝙ̃
diu manẽt accñtia q̃ affecerũt vinuz cõ
uersũ. Aliud incõueniẽs qꝛ tũc videre
tur ꝙ tal̃ rarefactio non posset eẽ ṽtute
agentis nãlis: vel ꝙ agẽt agẽs nãle non
p̃supposita mã aliq̃ vel sb̃o. pz qꝛ ibi ñ
p̃supponit̃ mã sb̃alis qꝛ ibi nõ ẽ sb̃a al
terabil̃. nec etiã p̃supponit ibi quãtitas
eadẽ numero manẽs p te ⁊ tñ agẽs nãle
põt vt videtur sic rarefacẽ vel cõdẽsare
istas spẽs: igit̃ agens nãle potest arguere
nõ p̃supponẽdo aliq̃d ĩ sua actõe. Ad
ista incõueniẽtia rñdet̃ ad pᷓmũ ꝙ ꝙ̃ diu
manẽt accñtia silia ill̃ que affecerũt vinũ
manet sanguis. licet autẽ non maneant
eadem manẽt tñ silia post rarefactõem
Ad aliud ꝯcẽdit̃ ꝙ ṽtus nãlis põt agẽ
nullo manẽte cõi sb̃ terminis. nõ tamẽ
creat qꝛ h̃ posteriꝰ nãli ordine seq̃tur p̃ꝰ
ita nõ est in creatõe. Contra istas rñsi
ones arguitur: qꝛ cũ quãtitas illa noua
numero differat a p̃existente: ⁊ nõ alio
modo. differat quãtitas aque a quanti
tati vini nisi numero tm̃. qꝛ non spẽ pz
sequit̃ ꝙ ꝓpt̃ talem ꝑmanẽtiã accñtiuz
spẽ non numero nõ plus manet sãguis
sb̃ quãtitate ista noua ꝙ̃ manẽt sb̃ quã
titate aque si ibi eẽt: p̃cipue cũ ista quã-
titas noua non magis inclinet̃ ad affici
endũ vinũ cuius quãtitas fuit prior ꝙ̃
ad afficiendũ aquã. Cõtra aliã rñsio-
nẽ vĩ eẽ incõueniens ꝙ ṽtus nãlis actia
non supponat in actõne sua sb̃iectum.
Preterea quero quõ vnũ istoꝝ sequi
tur ad reliquũ: aut sine actõe nãlis agẽ
tis ⁊ hoc est manifestum incõueniẽs qꝛ
tunc agens nãle frustra ageret qꝛ sine eo
illud ꝯñs adesset: ğ non sequit̃ nisi per
actõem nãlis agentis sed tale agens nõ
põt ponere effectum in esse sine cã mãli
nisi posset creare qď repugnat naturali
agenti. Preterea ƀm hoc possz dici ꝙ
agens nãle effectiue inducit aiaz intelle
ctiuam quia ipã nãli ordine consequit̃
ad organisatõem corporis: ꝯñs hĩ cõit̃
ꝓ inconuenienti.

Ad questionem igi
tur ꝓpter rões improbãtes istam opini
onem ⁊ precipue duas vel tres pᷓmas te
neo conclusionẽ oppositam ꝙ realitas
illa positiua q̃ erat in charitate minore
manet eadem realiter in charitate ma-
iore. qualiter autem hoc fit patebit ĩ
solutionibus sequentium questionum
Ad argumentum in oppositum dico
ꝙ non sequitur manet forma eadem in
indiuiduo perfecto ⁊ imperfecto: ğ ipsa

mutatur ſbiectiue: qꝛ nō manet ſic mā
ſb forma:ſed ſic nā in indiuiduo ſupra
quā quodlibet indiuiduū aliqͩ addit:
Et rō defectus ꝯñtie eſt:qꝛ illud quod ē
ſbm vnius indiuidui nē.eſt etiā ſbm al
terius indiuidui:ꝛ illud etiā eſt poſſibi
le ꝛ mutabile ab idiuiduo i indiuiduū
ipſa aūt forma ſicut vni⁹ indiuidui nō
eſt ſbm ita nec alterius:ꝛ ꝑ ꝯñs nec mu
tabilis de vno ad aliud.

Secūdo quero

vtrum illud poſitm̄ charitatꝭ
preexiſtentis qȯ manet in augmento ſit
tota eſſētia charitatis intēſe:ita ꝙ ſi po
neretur charitas intēſa ſine ſbo:nullā
realitatem haberet poſitiuā in ſe eēntia
liter aliā ab iſta q̄ prefuit i charitate re
miſſa. Et ꝙ hoc modo realitas charita
tis preexiſtētis ſit tota eēntia ꝛ realitas
charitatis aucte. ꝓbatur ṗ°qꝛ.8.meta.
forme ſunt ſicut numeri quo ad h° ꝙ ſi
cut numer⁹ quilibꝫ additus numero nu
merum variat:ita quilibet gradus i for
ma additus variat ſpeciē ġ in eēntia h⁹
forme nō poteſt addi aliqͩ manente ea
dem ſpecie. Supponit ꝙ intēſa eſt eiuſ
dem ſpēi cū remiſſa: ġ non addit ibi ali
quis gradus vltra realitatē ipſi⁹ forme.

Preterea.10.metaphy.c.penul. dicit
phus.ꝙ differētie formales mutant ſpe
ciē.dr̄a graduum in eēntia forme ſi eēt
eēt differētia formalis.ġ ꝛc̄. Preterea
porphyrius dicit ꝙ differētia formalis
non recipit maius nec minus: eē inquit
vniuſcuiuſqꝫ vnum ꝛ idem ē neqꝫ intē
ſionem recipiens neqꝫ remiſſionem.

Preterea auctor.6.ṗncipioꝝ. forma
ē ſimplici ꝛ inuariabili ꝯſiſtens eēntia.

Preterea ſi realitas aliq̄ aduenit pre
exñti:ġ charitas aucta non erit in ſpē:
quia includet aliquid accñtale nē ſpeci
fice:vel ſi ipſa ſit i ſpē ꝑ ſe nihil includit
niſi pertinens ad nām ſpeciei:ꝛ ita cha
ritas minor que non includit illum gra
dum non erit in ſpecie. Cōtra ſi cha
ritas maior nō plus realitatis habēt ꝙ̄
charitas minor tūc charitas cuiuſlibet
beati eēt eq̄lis in natura charitatis cha
ritati chriſti.ꝛ ſm hoc aug.6.de tri.ca.
7°.In rebus incorporeis idē ſit maius
eē qȯ melius eſſe.charitas cuiuſlibꝫ be
ati eſſet eque bona ꝛ meritoria cū cha
ritate anime chriſti: ꝛ ita foret quilibet
eque eēntialiter beatus cum chriſto:qꝛ
premium eſſentiale correſpondet quan
titati charitatis:quod eſt impoſſibile.

Opinio innitens ar

gumentis factis:ad ṗmam partem vide
tur dicere ꝙ ṗſcindendo formam a ſub
iecto non ē magis ꝛ minus in forma ſꝫ
ſe ꝑ realitatem additam.ꝛ qꝛ ſm aucto
ritates ſanctoꝝ oportet ibi ſaluare aliq̄
modo magis ꝛ minus.oportet ibi ponē
magis ꝛ minus ſm ineſſe ip̄ius accñtis
ip̄i ſbiecto:qȯ quidem ineſſe eſt ſibi eē.
ꝛ ita maioritas accñtis quantum ad in
eſſe attribuitur vel maiori diſpoſitioni
ſbiecti:vel maiori amotōni oppoſiti in
diſponentis: Cōtra iſtā opinionem
arguo ṗmo ſic:ꝯtraria in ſummo ſunt
incompoſſibilia in eodem.in gradibus
vero remiſſis non:h° non eſt niſi aliqͩ
eſt in ꝯtrario intenſo quod non eſt in re
miſſo.ſi enim tota realitas ē in remiſſo
que ē in intenſo non eſt repugnantia in
tenſi ad remiſſum: ſicut nec remiſſi ad
remiſſum:ſed illa incompoſſibilitas nō
eſt habitudo ad ſbiectum:nec ex habi
tudine aliqua ad ſbiectū. ṗor enim eſt
incompoſſibilitas formaꝝ in ſe: ꝙ̄ ſit
formaꝝ in ſbiecto recipiente.quia enī
ſunt icompoſſibiles in ſe:iō non pñt re
cipi in eodem.non ecōuerſo. ġ iſtud qȯ
eſt ratio incompoſſibilitatis in formis
intenſis oppoſitis eſt aliquid poſitiuū
in eis ſm ſe:non tm̄ in ordie ad ſbiectū

Preterea idem non pōt bis ꝓduci ꝛ
ꝑ ꝯñs non pōt aliqua realitas habita ꝑ
aliquam mutatōnem acquiri:ġ iſta rea
litas que acq̄rit ꝑ motū vel mutatōem

tēsionis nō est eadē positiue cum ista
ↄfuit: qr tc̄ illud qd̓ preexistit realiť ac
ceret. Preterea. si forma ē indiuisi-
lis dat sbo eē indiuisibile ⁊ indiuisibi
ter. nō ei sbm est tale ꝑm formā nisi qr
rma est talis: ergo si forma est talis ꝙ
n se non ē aliq̄ maioritas pfectōis nec
iectum ꝑm eam dicetur magis tale.
Preterea. ↄtra istos modos quibus
onitur magis ⁊ minus in forma ꝑmo
ra istū modū de dispositōe ad maius
minꝰ. si eni est eadē dispositio. i. ꝑm rō
m vniꝰ dispositōis ad magis ⁊ minꝰ:
ista ē forma. seqtur ꝙ in aliq̄ forma ē
agis ⁊ minꝰ. Si aūt ad aliquā formā
t dispositō nō ꝑm rōnem vniꝰ disposi-
is ad magis ⁊ minꝰ sicut volunt aliq̄
icē ꝙ in aere humiditas est. dispositio
d minorē caliditatē ⁊ siccitas in igne ē
ispositꝰ ad maiorē caliditatē. Cōtra hꝰ
rguo. vna spēs ꝑm se totam vř hr̄e i su
eptiuo rōem vnius dispositōnis sic̄ sb
ctū susceptm̄ speciei est vnius rōnis ⁊
nius dispositōis: vn̄ oia idiuidua vniꝰ
ispositōis accn̄tis hn̄t dispositōez vniꝰ
ōnis sicut ⁊ formā eiusdē ratōis. g̊ ⁊c̄.
rcunscpto omni alio qd̓ nō est disposi
o ppa pōt eē magꝭ ⁊ minꝰ i indiuiduis
iusdē spēi ⁊ ita intēsio ⁊ remissio ſꜭ for
nam illiꝰ spēi absqꜭ hoc ꝙ ꝑcedāt tales
ispositōnes ↄtrarie ⁊ opposite i sbis: ⁊
ūc queritur vt ꝑus q̄re est aliq̄d nunc
nagis dispositū ꝙ̄ priꝰ vt ꝑus arguᵐ est
Preterea. si precedant tales dispositi
ones ad magis ⁊ minꝰ: tunc nō erit mo
us vnus ab intenso ad remissū nec ecō
ra. nihil enim mouetur ad remissū ni-
i quatenus hꜭ dispositōem istam con-
uenientem receptioni eius. intensum au
em non habet dispositionem istaꜭ con
uenientem remisso: ergo oportet ad hꝰ
ꝙ possit moueri ad remissuꜭ quod mo
ueatur ad dispositionem conuenientem
gradui remisso. Et ita oportet ad hoc
vt ex remisso fiat intensum ꝙ prius fiat
motus a dispositione que est ab intēso
ad dispositionem que est ad remissum
⁊ ita nunꝙ̄ vnus motꝰ immediate erit
ab intenso ad remissum: quia non hn̄t
idem susceptiuum immediatum dispo-
situm. Alia via q̄ dicit de indispositōe
siue de amotōne ↄtrarij indisponentis
videtur improbari per hoc ꝙ in ange-
lis in statu innocentie non erat aliqua
indispositio maior vel minor ad chari-
tatem: ergo omnes recepissent charita-
tem equalem quod non tenetur. Ter-
tia etiam via que tenetur a quibusdam
de radicatione forme in subiecto videt
improbari quia illa radicatio aut ē ali-
qua forma absoluta: ⁊ habetur ꝓposi-
tum quia in tali est magis ⁊ minus. aut
non: si non sed tm̄ respectus videt tunc
ꝙ non posset habere magis ⁊ minus ni
si per magis ⁊ minus in fundamento: si
cut absoluta non conueniunt in respe-
ctu nisi per fundamentum. Tunc etiaꜭ
non ꝓprie saluatur forma intensior qr
aliquando forma minus radicata in sb
iecto potest esse in se intensior: sicut ru
bor qui est ex verecundia est intesior ru
bore qui est q̄litas passibilis in alio.

Ad istaꜭ questionē

concedo precipue propter tres primas
rationes contra istam opinionem ad-
ductas ꝙ realitas positia que preexistit
in charitate minore non est tota reali-
tas positiua que est in charitate maiorī
immo si essēt charitas maior ⁊ minor
separate a subiecto maior haberet in se
realitatem positiuam minoris: ⁊ aliam
additam si per impossibile tolleretur:
omnis habitudo ad subiectum: sicut
quantitas molis si poneretur separata
a subiecto etiam si per impossibile non
haberet inclinationem ad subiectum.
vna tamen esset maior alia: ⁊ ista ha-
beret in se totam realitatem positi-
uam minoris ⁊ aliquid additum.
Ad argumenta in oppositum.

Ad primũ de numeris dico q̃ ꝓcedit
ex defectu intellectus phi.cõꝑat quidez
ibi quidditates ad nũeros inquãtũ sũt
diffinibiles eo mõ q̊ ꝑlo loquebať d q̃d'
ditatib' ponendo quidditates seꝑatas.
sꝫe quid hoc mõ accepte.i.quidditates
rerũ ꝯꝑantur numeris ꝫꝫ istas q̃tuoꝛ ꝓ
prietates.quarũ vna est ista q̃ qd̊lꝫ ad
ditũ variat spẽm.ꝛ intelligo sic q̃ de vᵃ
spẽ faciat aliã.vel de nõ spẽ faciat spẽm
quelꝫ.n.dr̃ia addita diffinitiõi vt ĩdicat
quidditatẽ aut spẽm aliã a preexistente
ꝯstituit.aut si preexñs fuerit rõ generis
determinat ad rõꝫ spẽi que nõ hẽbatur
añ additionẽ dr̃ie.dico igiť q̃ additum
quidditati accepte ꝫm rõꝫ quidditatis
alterat spẽm altero dictoꝝ modoꝝ.sed
qd̊ addiť nõ quidditati vt quidditas est
nõ mutat.gradus aũt indiuidualis qui
cũq꜀ sicut ꝛ dr̃ia indiuidualis ꝯhens ad
eẽ hoc siue vnitas vel pluralitas indiui
dualis ꝛ hr̃ quecũq꜀ cõditio indiuidual'
addita.nature specifice nõ addiť sibi q̃
tum ad rõꝫ quidditatiuã.ita q̃ ꝫm istaꝫ
rõꝫ determinat eã ꝛ ꝑꝑ hoc non mutat
spẽm quidditatis cui additur.nihil eniꝫ
põt neq꜀ aliquã spẽꝫ preexistentẽ muta
re in aliã spẽm neq꜀ de nõ spẽ in aliquaꝫ
spẽm nisi ipm additũ sit rõ spẽi ꝛ tale ñ
est aliqua cõditio indiuidualis. Ad
formã tũc auctoritať dico q̃ si adderet
aliquid q̃ eẽt pars quidditatiua quiddi
tati preexistẽti mutaret spẽm sicut si ad
datur aliq̊d qd̊ est pars numeri nume'
ro preexistenti mutatur spẽs numeri.si
aũt addatur aliquid qd̊ nõ est natũ esse
pars numeri puta aliqd̊ accñs puta si i'
telligereť vna vnitas ternarij intẽsioꝛ fi
eri q̃ prius in se nõ mutareť spẽs.ita in
proposito.quecũq꜀ differẽtia indiuidu
alis vel gradus additus quidditati nõ
est nata eẽ pars quidditatis. Per idem
pꝫ ad porphyriũ qui simili modo loq̃ť
de differentia inquantũ est per se pars
diffinitionis. ꝛ hoc modo cõsistit in in'
diuisibili.hoc est accipiẽdo illã indiffe'
rentiã ꝫm quã abstrahiť ab indiuiduis
que indifferẽtia totalis est gradus eius
vt differẽtia specifica sic nõ recipit ma'
gis ꝛ minus.qꝛ quecũq꜀ magis ꝛ min'
pñt competere indiuiduij hoc modo ꝛ
sunt oĩa intra istam indr̃iam differẽtie
specifice ꝛ nõ addunt differẽtie ꝫm hãc
indifferẽtiam. Ad illud de.io.meta.
potest respõderi per idem vocãdo diffe
rentiã formalẽ dr̃iam quidditatiuam.
potest etiã dici ad formã q̃ nõ oĩs diffe
rentia formarũ est formalis loquendo
proprie de formali prout vꝫ differentia
formalis est dr̃ia ꝫm formas.sicut non
oĩs differentia hoĩum est differentia in
humanitate.cuius ratio assignatur rea
liter ꝛ logice. Realiter sic: possũt hoĩes
habere humanitatẽ ꝛ differre licet non
per humanitatẽ ꝛ ita in humanitate ñ
differunt.ita possunt pure forme dif'
ferre.ꝛ tamen nõ per formalitatẽ diffe'
runt.ꝛ ita neq꜀ formaliter.qꝛ idem est
differre formaliter proprie loquẽdo q̃
differre in forma vel per formã: logice
sic.qꝛ terminus differentie intelligẽdus
per negatiõem inclusam in differentia
respectu illius negationis potest accipi
ꝯfuse ꝛ distributiue.ita etiã illud quod
denotatur esse ratio formalis differẽtie
quale est illud qd̊ cõstruitur cũ differr̃
vt in quo vel ꝫꝫ qd̊ denotatur q̃ posset
cõfundi a negatione.nũc autẽ ad negati
onẽ inferioris sequitur negatio superio
ris.sed est destructio añcedentis. Ad
aliud de.6.principijs dico q̃ sicut pro'
bat simplicitatẽ forme ita cõcedẽda est
sibi.9°probat autẽ simplicitatẽ opposi
tam quantitati molis.qꝛ ipsa addita ñ
facit maius ꝫm molẽ.forma enim posi
ta in subiecto nõ est aliquid mai' q̃ p'
fuit.cõcedatur igitur simplicitas forme
opposita quantitati molis.sed h° nihil
cõtra intensionẽ que pertinet ad quãti'
tatẽ perfectionis ꝛ virtutis. Ad rati
onẽ aliaꝫ dico q̃ hoc q̃ dicitur aliquid
accidere nature speciei potest intelligi

uobus modis. vno modo sic q sit ex'
a rõem quidditatiuã speciei quomõ
icitur differẽtia accidẽ generi. 7 sic ac
pitur accidẽs in fallacia accidentis ꝓ
traneo qȝ est extra rõem alterius. 2°
odo dicitur accidens qȝ nõ facit per
vnũ cũ eo cui accidit. sicut albedo in
rpore. primo modo dico q albedo in
nsa aliquid habet qȝ accidit nature
eciei. ita etiã habet albedo remissa i'
o omne indiuiduũ aliquid habet qȝ
cidit nature speciei alias nõ cõtrahe'
tur natura speciei. 2° modo dico q al
do intẽsa nõ habȝ aliquid qȝ accidit
ature speciei. qꝛ iste gradus qui intelli
tur addi ſm se nature facit vnũ per se
i natura sicut quecũqȝ differẽtia indi
idualis addita nature facit vnũ per se
i natura. Quãdo igitur dicis si inten
um includit aliquid qȝ accidit nature
eciei. igitur remissum qȝ nõ includit
tud nõ est in specie. ꝯsequẽtia nõ valet
quẽdo de accidere p°° sumpto. quo° 7
õ alio añs est verum.

Circa distincti tionẽ. 19. quero primo vtruȝ persone sint equales ſȝ magni
adinẽ. Q nõ: qꝛ in predicamẽtis dici
ur q qtitati propriũ est ſm eam q ali'
uid equale vel inequale dicatur. quãti
as nõ est in deo ſm aug. de tri. c. 5. de'
st magnus sine quãtitate 7 bonus sine
ualitate. ergo 7c. Itẽ nihil est ponẽdũ
n deo qȝ dicit imperfectiõeȝ. equalitas
st huiusmodi. probatio. qꝛ repugnat ꝑ
ectioni in creaturis qȝ patet per augu.
3. q. q. 41. Si omnia inquit essẽt equa
a nõ essent oĩa. igitur perfectio vniuer
i nõ posset stare cuȝ equalitate. equali'
as igitur nõ est in oĩbus melioꝛ suo op
osito. igitur nõ erit perfectio simplicit
gitur non erit in deo tanq̃ essẽtiale vel
õe tribus. 3° sic perfecta equalitas ẽ mu
ua. hic nõ est mutua ſm aug. 6. de tri.
. vltimo vel. 27. imago si perfecta est
equatur ei cuius est imago nõ illud sue
imagini. Oppositũ in simbolo atha'
nasij per° coeterne sibi sunt 7 coequales
Et magister in littera probat hoc speci'
aliter per aug. de fide ad pe. c. 2.

Hic primo uiden dũ est de equalitate proprie sumpta. 2° d
ipsa generaliter sumpta. Et 3° qualis est
equalitas in ꝓposito. Et 4° ostẽdendũ
est q hoc modo in diuinis personis sit
vere 7 perfecte equalitas. De primo
phus. 5. meta. c. de relatione distinguit
tres relationes fundatas super vnuȝ .s.
idem simile 7 equale. 7 loquẽdo de istis
stricte 7 proprie approprîantur diuersis
generibus. vt idẽptitas substantie equa
lis qtitati 7 similitudo qualitati. 7 ita
forte possent alie relatiões proprie fun'
dari super res alioꝝ generũ sicut ꝓpor
tionalitas super relatiõem siue similitu
dinẽ duarum proportionũ. Et hoc vi'
detur auic. dicere saltẽ de his tribus re'
lationibus cõibus quas expresse ponit
phs. dico tamẽ q fundamẽtum remo^m
istarum relationũ est res illius generis.
puta equalitatis fundamẽtum est res d
genere quãtitatis. sĩlitudis est res d gnẽ
q̃litatis idẽptitatis ẽ res de gnẽ sbe. pxi^m tñ
funda^m vel ratio proxima fundandi est
vnitas talis rei. quia super rẽ talis gene
ris vt diuersa est fundantur relationes
disperate 7 nõ cõmunes. De scdo di
co q qȝcũqȝ ens est in se quid. 7 habet
in se aliquẽ gradũ determinatũ in enti'
bus 7 est forma vel habens formaȝ. Et
ſm hoc sicut potest tripliciter cõsidera'
ri quodcũqȝ ens ita etiã super ipsum pt
fundari triplex relatio cõiter sumpta qꝛ
idẽptitas super quodcũqȝ ens inquãtũ
est quid 7 equalitas vel inequalitas su
per quodcũqȝ ens inquãtum habet ma
gnitudinẽ aliquã perfectionis que dicit
quãtitas virtutis de qua dicit augu. 6.
de tri. c. 7. q in his que nõ magna mo'
le sunt idem est melius esse qȝ maius eẽ

Similitudo aũt vel dissimilitudo potest fundari super quodcũq3 ens inquãtum est quale ꝛ qualitas quedã. de hoc modo qualitat loquitur philosophus 5. meta. c. de qualitate. ꝙ vnus modus qualitatis est differentia sbstantie. i. differentia essentialis. ꝛ hoc modo indiuidua eiusdem speciei sunt essentialiter similia inquantũ habẽt eãdem differẽtiam specificam. que est vt qualitas essentialis ipsoꝝ. Et hoc modo cõiter ꝛ non stricte accipiẽdo istas relationes cões dicit phs. 10. meta. ꝙ omne ens omni enti compatum est idem vel diuersuz. ita ꝙ omne ens omni enti compatũ est equale vel inequale. sicut igitur fundamentũ idẽptitatis equalitatis ꝛ similitudinis hoc modo cõiter sumptaꝝ est ens in cõmuni compatum ad quodcũq3 ens in cõmuni. ita ꝛ ille relatiões sunt transcẽdentes. licet nõ conuertibiles cum disiũctione diuidẽtes ens sicut diuiditur i necessariũ ꝛ possibile. De tertio dico ꝙ sicut nullũ genus nec aliquid alicuius generis dicitur ꝺ deo formaliter. ita nec passio alicuius generl. ꝛ per ꝯñs nec aliqua relationũ cõium ꝫ ꝙ stricte sumũt vt. s. sunt passiones geneꝝ determinatorũ. sed qꝛ ens dicitur formaliter de deo ꝛ quecũq3 passio cõuertibilis cum ente ꝛ passionũ nõ cõuertibiliũ sed disiũctarũ semper extremũ nobilius. Ideo hoc modo illud extremũ dicetur de deo qð vel dicit nobilitatẽ vel nõ repugnat nobilitati. sed reliquũ repugnat. De 4° dimittẽdo nunc de idẽptitate ꝛ similitudine de quibus nũc nõ est questio. dico de equalitate ꝙ ipsa est perfecte in personis diuinis. Et licet equalitas aliquorũ entiũ causatorũ posset sumi ꝫ qñtitatẽ cõtinuam siue discretam. ꝛ scðm continuam vel permanẽtẽ vel successiuam ac per hoc posset queri vtrũ in persõis diuinis essꝫ equalitas ꝭm numerum. si ibi essꝫ perfectus numerus. ꝛ an ibi essꝫ perfecta equalitas scðm durationẽ vel scðm eternitatẽ que correspondet quãtitati successiue in creaturis primũ tamẽ nõ pertinet ad distinctionẽ istam: sꝫ ad distinctionẽ. 24. nec de hoc tãgit hic aliquid magister. qꝛ nõ ponit ibi numerũ positiue. sed forte in illa distinctione tãgẽtur. de scðo aliqualiter tangit magr. ꝛ adducit aug. de fide ad pe. ꝛ probatũ est di. 9. De tertio est questio. s. ꝺ equalitate ꝭm magnitudinẽ. ꝛ ꝙ ista sit perfecta in diuinis. probatur. tum ex fundamẽto remoto. s. magnitudine. tuz ex ratione proxima fundamẽti. s. vnitate. primũ patz ex hoc ꝙ magnitudo virtutis nõ est perfecta nisi sit infinita. qꝛ non repugnat sibi infinitas. ꝛ nihil est perfectũ cui nõ repugnat infinitas nisi sit infinitũ. oĩs autẽ alia magnitudo virtutis finita est. sola ista est infinita sicut patuit di. 2. De 2° probatur propositũ. quia ĩ oĩbus alijs equalibus est diminuta vnitas magnitudinis ꝫ quã equales dicũt qꝛ illa magnitudo numeratur in ipsis equalibus. hic autẽ est perfecta vnitas magnitudinis. ꝛ tamẽ cũ hoc distinctio sufficiẽs relatiuorũ que requirit ad relationẽ realẽ. Sed hic est vnũ dubium qꝛ cum magnitudo transeat in essẽtiam nõ videt ꝙ relatõ fundata super magnitudinẽ sit alia a relatiõe fundata super essẽtiã vt est quid. ꝛ ita ñ videt differre equalitas ab idẽptitate. Aut si equalitas ꝛ similitudo possent attẽdi in illis q̃ vidẽtur quasi passiones essẽtie nõ attẽditur in eis nisi inquãtuz habẽt magnitudinẽ virtutis. ista autẽ magnitudo nõ est aliud attributũ a perfectione tali. qꝛ dicit mo^m^ intrinsecũ illius sicut sepe. ŝ. dictũ est. g̃ si similitudo sit ꝭm talẽ proprietatẽ. equalitas ꝫ magnitudinẽ illi⁹ proprietatis nõ differret a similitudine ꝭm istã proprietatẽ. ꝛ ita videt ꝙ equalitas ꝭm ꝙ equalitas nõ sit hic ponẽda qꝛ neq3 vt distinctũ ab idẽptitate loqñdo de equalitate infinite essẽtie. neq3 vt distinctum a similitudine loquendo de

equalitate que est in magnitudine perfectionũ attributaliũ. Est etiam aliud dubiũ qꝛ videntur ponēde equalitates personarꝫ infinite si possent eē infinite perfectiones attributales. quelibꝫ enim habet magnitudinē suā tanꝙ moᵐ intrinsecũ sui scōm suā rationē propriā. ergo quot sunt perfectiones attributales tot magnitudiues erunt ꝛ equalitates. Ad ista quere responsiones di. 3i.

Ad argumenta principalia.

Ad primũ dico ꝙ nō est ibi ꝙtitas molis sed virtutis. Et si nomē ꝙtitatis appropriatur ad magnitudinē molis. magnitudo aũt nō appropriatur ad magnitudinē molis. tũc potest proprie cōcedi ꝙ est magnitudo ibi sine quātitate. ꝛ ita magnitudo vere est fundamentum equalitatis transcēdentis. quia hᵒ᷒ omne ens est magnũ vel paruũ equale vel inequale. licet magnitudo ista nō sit fundamētũ equalitatis prout est passio quātitatis que est genus. Sed contra istud arguitur. qꝛ nō videtur verum ꝙ aliquid possit dici de deo nisi illud qd̄ ē de itellectu illius dicatur de eo. ergo cũ de intellectu magnitudinis sit quātitas magnitudo nō potest cōcedi in deo ꝛ negari ibi quantitas. Itē quererĩ quātus est deus bñ respōdetur ꝙ est imensus. si autem non esset ibi quantitas questio nulla esſꝫ. Itē passio cōis toti generi nō cōuenit alicui per dr̄iam specificā. eq̄litas est passio cōis toti generi quātitatis ergo nō cōuenit alicui per aliquā differētiam specificā de genere quātitatis. ꝛ ita nō posset poni in deo aliqua differētia de genere quātitatis negādo ibi genus quātitatis ꝛ ꝙ per talē differētiam sit ibi equalitas. Ad primũ rñᵒ ꝙ magnitudo est equiuocũ ſm ꝙ est spēs ꝙtitatis distincta cōtra multitudinē. 5. meta. ꝛ ſm ꝙ opponitur paruitati. ꝛ eius cōcretũ qd̄ est magnũ opponitur puo. Ista dis. satis habetur a pħo. 5. metha. ꝛ. io. in simili de longo ꝛ breui. multo ꝛ pauco. multo ꝛ vno. pᵒ modo nō trāsfertur magnitudo ad deũ nec differētia eius vt aliquid eius. sicut pꝫ ex dis. 8. qꝛ nunc trāsferret genus qd̄ includit in eo. Nec etiā scd̄o modo vt magnũ proprie sumitur ꝛ dicit passionē quātitatis. qꝛ etiā propria passio nō est sine suo ꝓprio subiecto. Sed alio modo magnitudo ē passio entis diuisa cōtra paruũ. ꝛ sic in omni ente est alterũ extremũ. hoc patet per pħm. 5. meta. c. de quāto. Sũt aũt ꝛ magnũ ꝛ paruũ ꝛ maius ꝛ minus ꝛ ſm se ꝛ ad inuicē dicta quāti passiones ſm se transferunt etiā ꝛ ad alia hec nomina. q. d. proprie sumpta dicũt passiones proprias quātitatis cōiter sumpta dicũt passiōes cōes entis. Ad aliud ꝙtus est deus. negāda est questio esse rationabilis si negetur in deo quantitas: si aũt cōcedatur questio erit ratiōabilis. sed tũc cōcedēda est eē quātitas virtutis nō molis. 3ᵃ ratio nō cōcludit nisi ꝙ equalitas vt est passio generis ꝙtitatis nō cōuenit deo per aliquā differētiam generis ꝙtitatis. nec transfert ad dina. ꝛ cōcedo ꝙ nulla dr̄ia de gn̄e ꝙtitatis cōuenit deo nec aliq̄ passio illius generis cōuenit deo. sed passio transcēdens. Ad 2ᵐ pricipale dico ꝙ perfectioꝫ simplicit. i. q̄ formaliter posset eē infinita nō dic nisi aliq̄d qd̄ pt eē essētiale in dinis ꝛ ad se ꝛ tale aliq̄ modo preintelligit relationib' originis cuiusmodi sũt sapia bonitas ꝛc̄. eq̄litas āt ñ p̄intelligit relatiōib' origis. nec pōt eē ad se. pr̄. n. nō est eq̄lis sibi sꝫ filio. ꝛ iō eq̄litas hᵒ᷒ ñ dicit perfectionē simplr. dicit tñ perfectionē q̄ est i oi nā ꝯpando ad aliq̄d eiusd̄ nature. ꝛ sic melioꝛ est suo opposito. qꝛ oppoᵐ ei ad necessitatē dicit iperfectionē. nō ei ē ineq̄litas in eadē nā nisi alterꝫ indiuduū iperfecte hēat illā nām. ex quo igit relatio potest eē inter supposita in ista natura imperfectiōis eēt iequalitas in eis qꝛ in altero poneret perfectionē diminutā

equalitas aūt non est ibi iperfectōis: im
mo magis ꝑexigit ꝑfectōem simplr pre
exigit nām ꝑfectā ⁊ ꝑfecte in vtroqꝫ re-
lato: ⁊ hoc ē qđ dicit aug. li°. de quanti
tate aie loquēs ad discipulū eq̄litatē in
quit ineq̄litati iuri ꝓponis: nec queq̄ꝙ ex
timo humano sensu ꝑditū cui nō illud
videat. Hoc vtiqꝫ verꝫ est ↄparādo ali
qua in eadē natura: ⁊ simpliciť quibus
cōpossibil' ē eq̄litas magis pn̄t eē perfe
cte ꝙ illa quib' equalitas nō est cōpossi
bilis: qꝛ illorꝫ aliqđ necessario est iper-
fectum. Tunc cuꝫ ꝓbas de ꝑfectōe crea
ture. R° ꝙ aliq̄ sunt nc̄cia ad ꝑfectōem
creaturarꝫ q̄ tn̄ nō dicūt ꝑfectōnez sim-
pliciť: ⁊ hoc ē quia creature de se impfe
cte sūt ⁊ sine ill' non pn̄t hr̄e ꝑfectam ꝑ-
fectōem quāta ⁊ qualis ē eis possibilis
⁊ iō illa aliq̄liter supplēt impfectōeꝫ cre
aturarum: sicut dictum est supra di. 7.
vbi negatū est ꝙ differētia specifica ali-
cui' sit ꝑfectio simpliciť. Ita dico ꝙ per
fectio limitata nō pōt eē tanta i vna na
tura sicut pōt eē in plurib' naturis ordi
natis: ⁊ iō ibi ordo nē hoc ē ꝑfectōis in
eq̄lis nc̄cius ē ad maximā ꝑfectōem eis
ↄpossibileꝫ. nō aūt est simpliciť necessa
rius ad ꝑfectōeꝫ maximā: qꝛ illa potest
eē in nā ꝑfectissima illimitata sine ordi
ne ꝑfectōis ineq̄lis. Etsi arguas ꝙ or-
do ē ꝑfectōnis: ⁊ ordo videť req̄rere in-
equalitatē. Rn̄o dico ꝙ ordo originis
stat cū perfectōne. ordo aūt ineq̄litatis
nō stat cū ꝑfectōe. nō igiť ois ordo ē ꝑfe
ctionis. sed aliq̄s stat cū ꝑfectōe in eadē
natura: ⁊ aliq̄s non. Ad 3m dico ꝙ ali
qn̄ sup aliquā relacōem cōem fundant
relatōnes opposite disq̄perātie: sicut si
dicatur assimilans ⁊ assimilatū. ista di
cūt relatōem actiui ad passiuū fundatā
sup hāc relatōem cōem que ē silitudo.
assimilās eni est causans similitudineꝫ
sicut dealbans est causans albedineꝫ: ⁊
assimilatū est causatum ſm similitudi-
nem sicut dealbatum est causatum ſm
albedinem. est igitur hic relatio actiui
⁊ passiui in assimilante ⁊ assimilato sicť
videtur in dealbāte ⁊ de albato. sed in
dealbante illud in q̄ fundatur relatio a
ctiui ē absolutū. in hoc aūt. s. in assimi-
lāte illud in quo fundať relatio actiui ē
relatio equipantie. Et tale nomē quod
importat duas relatōes tales vnam cō
munem: ⁊ aliā disquipantie. quātuꝫ ad
illā cōem relatōem mutuitatem habet
ad correlatiuum illius relatōis. nō aūt
mutuitatem habet ad correlatiuuꝫ ſm
relatōem disquipantie. Ita etiam h̄ coe
quari importat relatōem coeq̄ri ad coe
quans: ⁊ illa eq̄litas mutua est. fili' eniꝫ
qui coeq̄tur patri est equalis patri ⁊ ecō
uerso. sed alia relatio ꝑ modū passiui.
s. accipere equalitatem ab alio illa non
est mutua sed ↄpetit ꝑcise filio: ⁊ relatō
opposita disq̄perantie. s. coeq̄re conue-
nit patri. i. dare equalitatem filio. ē igiť
imago equalis ⁊ ecōuerso: sed sola ima
go coequatur intelligendo duas relatō
nes predictas.

SEcūdo quero

de circūincessione ꝑsonarum
diuinarꝫ. Utrū quelibꝫ ꝑsona diuina
sit in alia: Et arguiť ꝙ non: qꝛ si quodli
bet eēt in quolibet ſm opi. anaxa. esset
maxima ↄfusio: g° si persone diuine eēnt
in se inuicem cōfuse essent. contra illud
athanasij nec ↄfundentes personas: nec
sbām sepantes. Et confirmatur rō: q̄a
indiuisibile non distinguiť ab indiuisi-
bili nisi sit extra illud qđ probatur per
phm. 6. phycorꝫ: qꝛ duo indiuibilia siť
posita non faciunt maius qꝛ essent vnū
indiuisibile: igiť cum ꝑsone diuine sint
indiuisibiles si sunt simul non sūt disti
cte. Preterea. si cū personā esse in ꝑso
na esset distinctō aliqua: g° ⁊ ↄposito. ꝓ
batio ↄsequētie: si aliquid esset in deita
te quod non esset ipsa tunc deitas esset
componibilis vel composita: quod pa-
tet per augu. de ciui. dei. 2°. ⁊ poniť di.
8. Ideo simplex est deus: quia est illud

ꝗ̄ hꝫ excepto ꝙ persona dicitur relati-
ue ad aliã ⁊ nõ est ipsa. ergo si persona
habet aliquid in se qd̄ nõ est ipsa. ipsa ē
composita vel componibilis. qd̄ est ſm̄
prius improbatũ. Itē in eodē in quo
est filius est filiatio in patre est filius p
positã circũcessionē. ergo in patre est fi
liatio. Et vlterius illud in quo est filia-
tio est filius. ergo pater esset fili⁹. Pre
terea: si pater est in filio ⁊ filius est i prē
ergo pater est in se. ꝯsequētia probatur
per philosophũ. 4. phi. Si aer in igne
⁊ ignis in celo. ergo aer est in celo. igit a
simili hic. Et ꝯfirmatur per illud phi
in predicamētis quicquid sequitur ad
predicatũ sequit ad subiectũ. Et p istas
maximas quicquid sequitur ad ꝯseqns
sequitur ad añs. ⁊ quicquid añcedit ad
añs añcedit ad ꝯsequēs. ⁊ qd̄ est p⁹ prio
re est prius posteriore. ⁊ quicqd est cau-
sa cause est causa causati. Itē si pater
est in filio ergo deus est in deo ⁊ vlteri⁹
ergo deus distinguitur a deo. Itē qd̄
exit ab alio non est in eo. sed filius exit
a patre: vt dicitur Jo. Exiui a patre.
Contra Jo. 10. c. Ego in patre ⁊ pater i
me est. Et magister adducit auctoritatē
in littera amb⁹. aug. ⁊ hyllarij.

Istius questionis

veritas est plana ⁊ certa ex auctoritate
saluatoris in Jo. ⁊ alibi in multis locis
⁊ etiã sanctoꝝ expoſitorum. Sed vt ali
qualiter possit intelligi tria sunt viden-
da. Primo de modo quo persona ē
in persona. Scd̄o que sit ratio istius
inexistentie. Tertio si iste modus es
sendi in. posset reduci ad modũ aliquē
essēdi in. repertũ in creaturis loquendo
de illis modis quos ponit philosoph⁹
4. phi. vel vtrũ posset declarari per ali
quē modũ qui possit in creaturis inueīri

De primo dicitur

sic ꝙ duobus modis potest intelligi ali
quid eē in alio. primo. i. scd̄m totum si
cut vinũ est in amphora vel ſm̄ partē.
⁊ hoc dupliciter vel ita ꝙ pars sit in a°
⁊ nihil eius sit: vt pes auis in laqueo ⁊
⁊ nihil eius est. ⁊ per hoc auis tota dicit̄
esse in laqueo vel ꝙ pars eius sit in alio
⁊ sit aliquid eius. ⁊ per hoc illud cuius
est pars dicitur eē in illo in quo pars il-
lius dicitur esse. sicut si aliqd̄ monstruꝫ
habens duo capita ⁊ duo corpora habꝫ
tantũ duos pedes tunc vnũ diceretur es
se in alio per pedē eius qui est alterius.
Ad propositũ dicitur ꝙ pater nõ est i
filio primo⁹ qd̄ probatur dupliciter. pri
mo qꝛ illud qd̄ est in alio p̄mo quelibꝫ
pars eius est in eo eque prio. sicut si ter
ra primo est in centro quelibet pars ter
re est eque primo in centro quantũ ē ex
se. igitur si pater primo est in filio quelꝫ
pars patris p̄mo erit in filio. ⁊ ita pat-
nitas est eque primo sicut deitas in fi°
Et ex hoc vltra sicut deitate filius ē de⁹
ita paternitate filius erit pater. qd̄ ē fal
sum. 2° quia illud in quo p̄mo est ali
quid videtur quasi ambire illud ⁊ pe-
netrare ⁊ continere. idē autē respcu eius
dē cõtinere ⁊ cõtineri. ambire ⁊ ambiri
nõ est intelligibile. ergo ⁊c. Oportꝫ igit̄
ꝙ sicut in creaturis dicitur aliquid ſm̄
partē in alio ⁊ nõ primo. ita vna perso
na dicatur eē in alia ſm̄ aliquid sui nõ
est aũt ſm̄ aliquid sui qd̄ nihil sit eius ī
quo est. qꝛ illud eēt relatio personalis p
sone existentis. ⁊ istud non est ratõ qua
persona ē in persona sicut patebit in 2°
articulo. ergo illud est essentia que ita ē
aliquid existentis qd̄ est aliquid eius in
quo coexistit. Et ꝙ propter istã essentiã
filij inexistentē patri filius sit in patre.
probatur. qꝛ vbicũqꝫ est fundamentum
relationis alicuius ibi est relatio funda
ta in eo. ergo vbicũqꝫ est essentia in qua
fundatur filiatio ibi est filiatio. Distin
guitur tamen de persona que est in alia
⁊ in qua est alia. qꝛ licet persona que est
in alia ponatur in ea nõ primo sed per
aliquid sui. i. per essentiaꝫ. tamẽ persona

ĩn qua est alia. est in qua primo est alia .i. se tota. quia se tota habet aliquo modo ratione ambientis ꝛ ↄtinentis deitatem que licet non sit pars perᶜ inexistentis est tamen aliquid persone. Contra illud. prio eẽ in. non dicit aliquid ad se. scd̃m omnẽ opinio. igitur relationẽ persone ad personam. non relationẽ originis. quia illa non est eiusdẽ rationis in extremis. persone autẽ vniformiter sũt in se inuicem scd̃m istos. ergo dicit relationẽ cõem. sed relatio cõis scd̃m eandẽ rationẽ fundamenti est in supposito qd̃ refertur ꝛ in supposito ad qd̃ refertur. sicut similitudo requirit eandem ratiõꝫ albedinis in simili qd̃ refertur ꝛ in simili ad qd̃ refertur. igitur si illud aliud ad qd̃ refertur persona inexistens sit tale p° ꝙ in ipso sit persona illa. sequitur ꝙ persona inexistens primo erit relata illa relatione ꝛ non per aliquid sui precise. 2° sic. quando aliquid dicitur esse in alio scd̃m partẽ. eodẽ modo est in isto scd̃m partẽ quomodo ista pars est in isto pri° Exemplũ. si homo sit in terra per pedẽ sicut pes est in terra localiter ita homo est in terra localiter per partẽ. nõ auteꝫ si pes est ibi quasi in loco homo erit ibi sicut forma in materia. ita etiã si albedo est in homine scd̃m partẽ qꝛ scd̃ꝫ faciem eo modo essendi in genere quo est in facie primo puta vt accidens in sbiecto. eo inquã modo ẽ in homine ꝑ partẽ quia sicut in subiecto. ergo si filius est in patre per essentiã que formaliter est i patre sequitur ꝙ filius erit in patre quasi formaliter. licet scd̃m aliquid sui. qd̃ non est esse in. scd̃m circumincessionem

Respondetur ꝙ maior est vera loquẽdo de illo qd̃ est ratio proxima alicuius essendi in. non autẽ de ratione remota essentia autẽ vt est formaliter in patre nõ est ratio proxima filij essendi in pr̃e sed remota. proxima autẽ est vt est sub proprietate persone inexistentis. Contra: hoc cõcedit propositũ. quia illud dicitur cõuenire alicui primo. qd̃ nõ cõuenit ei scd̃m aliquã partẽ sui. sed scd̃m ꝙ est ex omnibus partibus suis intrinsecis igitur ita hic cũ non sit in persona scd̃ꝫ istos nisi relatio ꝛ essẽtia. quicquid conuenit persone nõ precise ratiõe alterius istoꝝ sed ratione essẽtie cũ relatiõe siml' vel ecõuerso hoc cõuenit sibi ꝑmo. quia hoc dicit personã ſm se totã. Preterea proprietas persone vt est incõicabilis ñ cõuenit formaliter essẽtie sicut essẽtia ñ generat nec generatur nõ distinguit nec refertur. nec etiaꝫ eꝯ° proprietas que est eẽntie vt cõicabilis cõuenit persone. q̃a iste est proprius modus essẽtie vt distinguitur a persona. qꝛ essẽtia est vna i tribuſ. persona autẽ nullo modo nec ꝑmo nec ſm aliquid sui est vna in tribus. igĩ iste modus essẽdi in. quo essentia est in patre vt quasi forma puta vt qua pr̃ ẽ deus nullo modo conuenit persone. qꝛ iste est proprius modus essentie ſm qd̃ distinguitur a persona.

Quantuꝫ ergo ad istuꝫ articl'm dico ꝙ predicatũ cõuenit alicui toti pri° vt primo distinguitur cõtra illud qd̃ ẽ ſm partẽ: vt dicitur. 5. phi. in principio qd̃ nõ cõuenit ei precise qꝛ parti illiꝰ conuenit. ꝛ per oppositũ nihil dicitur ↄuenire alicui toti ſm partẽ nisi qd̃ cõuenit parti ꝛ per partẽ dicitur de toto. sic pꝫ per pħm. 5. phi. in eius exemplo. Sanatur homo qꝛ torax eiuſ formaliter sanari dicitur de torace ꝛ primo ꝛ per ↄñs per hoc de toto cuius totius torax ẽ ꝑs tale predicatũ primo inherens alicui toti aliquãdo nulli parti ipsius totius iest aliquando aũt cuilꝫ parti inest. Exemplũ primi. triangulus primo habet tres angulos ꝛc̃. ꝛ tamẽ nulla pars trianguli loquẽdo de partibus integralibus habet hoc predicatũ. s. habere tres. Siłr homo primo est risibilis. ꝛ tamen nulli parti eius primo inest hec passio. ꝛ cõ-ꝑositũ generatur primo licet nulla parſ

ius generetur primo. loquendo de isto
modo eius qd̄ est generari. ⁊ ita vniuer
saliter in oibus sbis etherogenijs ⁊ pas
sionibus eoꝝ. ⁊ ratio est ista qꝛ natura
talis subiecti adequata est tali predicato
quā adequationē notat talis primitas.
sicut patet ex diffinitione vniuersalis p°
poste. ⁊ natura illius totius adequati ī
nulla parte saluatur. ⁊ ideo eius passio
nulli parti cōuenit. Exemplū scd̄i est
si ignis sit prio calidus quelꝫ pars ignis
est primo calida. Ita etiā phs. 7. phi. ar
guit ꝙ nullū corpus potest a se moueri
primo. qꝛ tunc quiesceret ad quietē par
tis. nō enim primo mouetur nisi mot⁹
inesset cuilibet parti eius. si eni alicui p̱
ti eius nō inesset motus tunc toti ꝑmo
nō inesset. ⁊ ita est vniuersaliter in sbis
homogenijs ⁊ passionibus eoꝝ. qꝛ na
tura ista cui primo. i. adequate cōuenit
talis passio ipsa est eiusdē ratiōis in par
te ⁊ in toto. igitur predicatū adequatuꝫ
tali nature cōuenit cuilꝫ in quo est ipsa
natura. ⁊ ita cōuenit parti. nō igitur ꝓ
pter rōem primitatis oportet predicatū
qd̄ cōuenit toti nature cōuenire parti. i
mo nunꝗ propter hoc oportet ꝙ cōue
niat parti. sed precise quando natura to
tius est eadē in toto tali ⁊ in parte eius.
Ad propositū dico ꝙ iste modus essē
di in. nō est per illuꝫ modū quo natura
est in supposito. vel forma in materia. sꝫ
sicut subsistens est in subsistente. ꝭꝫ hyl
a. 7. de tri. c. 6. vbi dicit sic. inesse nō vt
aliud in alio vt corpus in corpore. sꝫ sic
in eē ac subsistere vt i subsistēte vt sit ita
inesse vt ipse subsistat. Subsistere autēꝫ
i. incōicabiliter per se esse cōuenit per
se primo. nō enim de persona dicitur qꝛ
de essētia vel de relatione dicitur. sicut
etiā agere in creaturis vel produci pri°
cōuenit suppisito toti. i. nō sibi qꝛ parti
ergo ⁊ subsistere in. primo conuenit per
sone. licet enim natura primo insit pa
tri vt natura in supposito. illa tamen n̄
est subsistentia vel inexistentia subsisten
tis in subsistente sed precise illa inexistē
tia qua totus filius inexistit presentiali
ter ⁊ intime in toto patre cui alludit il
lud Ambrosij in hymno. In patre to
t⁹ filius ⁊ totus in verbo pater. Et tunc
ad argumenta dicte opi. cōtra istud mē
brum. Ad primū dico ꝙ illa maior
est dupliciter falsa. primo qꝛ nō oportet
illud predicatū qd̄ primo conuenit toti
cōuenire alicui parti vt ex determiātis
satis patet 2° qꝛ si alicui parti cōuenit vꝉ
toti ratione alicuius partis nō oportet
alteri parti competere ratiōe cuiuscūqꝫ
partis. ⁊ maxime quando ille partes n̄
sunt eiusdem rationis in integrando to
tum. sicut homo est primo ratiōalis qꝛ
differentia specifica sicut ratiōale ꝑmo
dicitur de specie. primo etiā homo ha
bet actū illū qui cōuenit animali ratio
nali inquātum rationale. s. intelligeꝛ vꝉ
ratiocinari. ⁊ tamen nō equaliter cōue
nit istud predicatum vtriqꝫ parti homi
nis. s. anime ⁊ corpori. forte eniꝫ forma
liter potest dici ō anima ⁊ nullo modo
de corpore. nō tamē dicitur de homine
qꝛ ō anima. quia tūc competeret homi
ni ꝭm partē. sicut esse longū cōpetit ho
mini ꝭm partē qꝛ ꝭm corpus. Et si etiā
intelligere neutri parti ꝯpeteret ita ꝙ n̄
posset dici de ea nō tam̄ equaliter se ha
bet vtraqꝫ pars ad inherentiā predicati
totius. nō enim est ita corpus ratio īhe
rentie huius predicati sicut anima ⁊ h°
qꝛ ille ptes. s. corp⁹ ⁊ aīa nō sꝫ ptes eiusd̄
rōis in integrādo totū. sed alr̄a mā alr̄a
for^a^. mā. n. nō ē rō operādi sic for^a^ ipsi
toti p°opanti. Ita igr̄ in ꝓposito pp pa
trē p°eē in filio nō oꝫ cōcedere diuinita
tē esse in filio vel paternitatē illo modo
essendi in. si tn̄ cōcederetuꝛ nō oꝫ adhuc
cōcedere ex eq̄. quia nō sunt eiusdeꝫ ra
tiōis in persona que includit eas. Et vl
teri⁹ cū arguit si eq̄ eēnt in pr̄e ḡ si vnum
formaliter ⁊ reliquū nō vꝫ. sed est fallā
equiuocatiōis. qꝛ in an̄cedente accipien
do i°eē in pr̄e accipitur eē in subsistente

vt pn̄tialiter: ꝛ in ꝯn̄te infert alius modus eēndi in. qui non est ille modus formalit̄ licet ꝑsupponat illi mō eēndi in. vn̄ ex mō eēndi in ꝑ pn̄tiā ꝯcludit modus eēndi in. ꝑ iformatōez. Ad 2m dico ꝙ illud nō ē tm̄ ꝯtra mēbꝝ istud de eē in ꝑmo: sed etiaz ꝯtra ꝯclusionē ꝑnci palē. Ita etiā videt̄ eē impossibile i creaturis ꝙ idē respectu eiusdē ꝯtineat ꝛ ꝯtineat vel rōne ꝑtis ꝯtineat ꝛ rōe toti⁹ cōtineat sic ꝙ idē ꝑmo ꝯtineat ꝛ ꝯtineat. Et iō rn̄deo ad argum ꝛ dico ꝙ iste mod⁹ eēndi in. nō dicit ꝯtinētiaz: sed pn̄tiā sꝫsistētis in sꝫsistente. ꝛ ita est vni⁹ rōis in vtroqꝫ: quia sicut hoc sꝫsistens ē pn̄s illi: sic illud isti.

Quantum ad secundum articulū dico ꝙ nec eēntia sola est rō huius inexistētie nec relatio sola.

Primū ꝓbo qꝛ tunc pr̄ eēt in se qḋ est falsuz eo mō quo intelligit saluatoꝛ patrez eē in filio: ꝛ filiū in pr̄e: qꝛ sic inesse reqrit distinctōem realē. 2m ꝓbo: tū qꝛ relatōes originis nō sunt eiusdem rōis in ꝑsonis relatis: ꝛ ita si ille eēnt formales rōnes eēndi ꝑsonarū in se inuicē nō eēt ꝑsone in se inuicē vniformiter qḋ est ꝯtra ꝑdicta. tum 2°: qꝛ si ꝑ impossibile ipse deus ꝓducēt aliū deum nō eēt iste de⁹ in illo: qꝛ ſm dama. c. 5. si eēnt duo dij nō possent esse simul: ꝛ ita neut̄ eēt immēsus: ꝛ ita nec deus: tn̄ vere eēt relatio producentis ad ꝓductum. Tum 3° qꝛ si ꝑ impossibile due ꝑsone essent sine origine sꝫ tn̄ haberēt eandem essentiam cum distinctōne reali eēnt in se inuicem: qꝛ non posset eēntia vni⁹ ꝑsone eē in alia nisi ipa que oino eadez est illi eēntie esset in ea licet alio modo ēendi i. Tum 4°: qꝛ in creaturis sūt vere relatōes originis ꝛ principiantis ꝛ ꝑncipiati: ꝛ tamē ibi ꝓpt̄ diuersitatē nē in ipsis relatiuis neutꝝ ē in alio. Et ex his seqtur cuz nō sit in ꝑsona nisi eēntia ꝛ relatio ſm cōem opi. ꝙ ambo erūt totalis rō inexistētie: Et ad intelligendū quō hoc sit pōt accipi exemplū in creaturis de similitudine. nihil enim est sibi simile sꝫ alteri. silitudo tn̄ fūdat̄ sup vnitatē in qualitate ſm phm. 5. metaphy. c. de ad aliquid. nec igit̄ sola diuersitas relatiuorū nec sola vnitas fundamēti sufficit ad similitudinē: sed ambo requiruntur ꝑ se sicut vna causa total̄: ita hꝫ: nec distictio ꝑsone inexn̄tis ꝛ in qua ē alia: nec vnitas eēntie ꝑ quam sūt in se inuicem ē tota rō inexn̄tie sed ambo simul. Sicut tn̄ in similitudie ē ꝑncipalioꝛ rō vnitas fundamēti ꝙ̄ distinctio ibi fūdamentorū ꝛ similit̄ immediatioꝛ: ita hic potest poni immediatioꝛ ꝛ principalioꝛ rō inexn̄tie istius vnitas eēntie ꝙ̄ distinctio ꝑsonaꝝ.

Quantum ad tertium articulum dico ꝙ iste modus eēndi in. nō ē aliqs istoꝝ modoꝝ formaliter q̊s ponit phus 4° physicoꝝ. formaliter dico qꝛ oēs illi modi sūt: ꝑ hoc ꝙ ꝯtētū est aliqd ꝯtinentis quō non econuerso: vel ꝑ hoc ꝙ cōtinens aliqd contēti quō nō econuerso. neutra illarum rōnum ē in ꝓposito: quia diuersitas est ibi maioꝛ rō eēndi in. ꝙ̄ vnitas. ꝯtrarium est in ꝓposito: iō bn̄ dicit hylla. 3°. de tri. ꝛ ponitur in lr̄a. nam intelligētia humana rōnem hui⁹ dicti nō capit: nec exemplū aliqḋ rebus diuinis ꝯparatio humana prestabit. Colligēdo tn̄ ea que sūt perfectōnis in creatura tollendo ea que sunt imperfectionis pn̄t poni aliqua exēpla huiusmodi eēndi in. lꝫ haberi ꝑfecte nō possint tn̄ imꝑfecta exēpla imꝑfecte repn̄tandi illū moduz eēndi in. pn̄t adduci. Primo quidem de illapsu eēntie diuine respectu creaturaꝝ ad quez illapsum concurrunt simul imēsitas nature diuine: ꝛ eius manutenētia. circūscribatur: g̊ ab illapsu rō manutenētie: ita ꝙ reseruet̄ ratio pn̄tie ꝓpt̄ imensitatem absqꝫ rōne ꝯseruatōnis sine rōne poten

le actiue ꝑtinẽtis ad manutenẽtiã. hoc
ircũscripto sicut deꝰ qꝛ imensus pñs ẽ
mni creature ita tũc intelligeret pñs a
cui absqꝫ hᵒ ꝙ illõ manuteneat: ⁊ tũc
ponat vna natura in pñte: ⁊ i illo cui
t pñs propĩ quã naturã vnam oporte
t ipm eẽ pñs. erit exemplum ad ꝓposi
im de illo modo eẽndi in. Aliud exẽ
lum ẽ de aĩa nõ informante corpus. ꝑ̃
nte tñ corpore sicut in instanti mortis
ut de angelo nõ formãte corpus ipi tñ
pñte. aut de corpe glorioso pñte corpo
e nõ glorioso. vel meliꝰ exemplũ si pos
t corpus gloriosum inexistere alĩj cor
ori non glorioso eque sbtili. In his oi
us eẽ in. est sbsistentis ⁊ pñtis nõ per i
ormatõnem: nec ꝑ modum partis. Et
in istis addatur vnitas nature q̃ de ne
cessitate nature exigat talẽ pñtiam est ꝑ
ectiꝰ simile. Aliud etiam est exemplũ
de potẽtijs aie que si ponant differre ex
arte rei: ⁊ cum hoc tñ eẽ idẽ eẽntie aie
e nccitate vna erit in alia: qꝛ in alia est
ẽntia aie cui illa potẽtia est eadẽ: igit di
tincta aliquo mõ realit̃ erũt indistincta
Sed si duo corpora intelligant eẽ in eo
lem loco in se inuicẽ si vtrunqꝫ istoruʒ
sset per se sbsistens. distinctũ erit in sb
sistente presentialit̃: ⁊ erit exempluʒ eẽn
li in. pre omnibus istis exemplis. Et
ad declaratõnem duorum articulorũ
precedentium potest addi ꝙ in isto mo
lo essendi in. vtrunqꝫ extremũ ꝭm ean
lem ratõnem est in alio: quia hic nota
ur presentia mutua non continẽtia ex
tremi ab extremo: quia si intelligatur
corpus esse in loco hoc est sicut conten
um in continente. non eni est hoc mõ.
Sed si intelligãt duo corpora esse i eo
dem loco in se inuicem hoc est ꝭm eãdẽ
rõneʒ qꝛ sunt simul: ⁊ simultas dicit re
lationem communem vnius rationis i
extremis: ⁊ si per impossibile circunscri
bacur locus ⁊ ponatur simul pñtia cor
porum erit relatio vnius rationis in ex
tremis ⁊ vtrunqꝫ in altero sine continẽ
tia vel vnius ab altero: vel amborum
a tertio.

Ad argumẽta prin

cipalia. Ad pͥmum dico ꝙ confusio es
set si quodlibet eẽt in filio ꝭʒ opi. anax.
qꝛ sic quodlibet eẽt in alio sicut pars eiꝰ
sicut videt phus iponere sibi: sed perso
na nõ est in ꝑsona sicut ps eiꝰ: ⁊ iõ nõ se
quit ꝯfusio. Cum confirmatur ratio
per illud. 6. physicoruʒ de indiuisibili
bus. Rᵒ ꝙ aut illud est falsum ꝙ indi
uisibilia quãtitatis nõ sunt distincta ni
si differant situ: de quo alias. aut si ẽ ve
rum nihil est ad propositum: qꝛ rõ ista
que esset ibi non esset in personis diui
nis quibus nõ conuenit situs. Ad 2ᵐ
dico ꝙ deitas est cõis omni sbsistenti in
natura diuina ⁊ est aliquid sbsistentis
in natura diuina: ⁊ ideo non posset rea
liter distigui ab aliquo nisi esset aliquo
modo componibile cum isto: quia non
est intelligibile ꝙ in aliquo subsistente
sint plura nisi vnuʒ sit componibile cũ
altero. persona autem non est aliquid
cuiuscunqꝫ sbsistentis in natura ista. ⁊
ideo licʒ ꝑsona sit in persona: non tamẽ
oportet ꝙ sit ipsa vel componibilis ipi
sicut oporteret dicere de deitate. Ad
3ᵐ dico ꝙ qñ abstractum dicitur esse
in aliquo aut de v̓tute sermonis deno
tatur eẽ in. sicut forma in informato: sic
cuʒ dicitur color est in lapide non signi
ficatur esse in sicut pars in toto: sed sic
forma in iformato: ⁊ tũc ista ꝓpositio
est neganda filiatio est in patre: ⁊ tunc
prima consequentia non valet. Aut hᵒ
nõ habet de virtute sermonis sʒ ex vsu
sicut dicimus colorem esse in luce non
sicut in sbiecto: ⁊ tũc ꝯcedi potest ista fi
liatio est in patre accipiendo esse in pro
inexñtia intima: sicut iam dictum est:
nec sequitur vltra igit̃ pat̃ est filius: sed
est fallacia equiuocatõnis inferendo ex
ãcedẽte q̃si in. accipet̃ ibi ꝑ modũ for
me. Ad 4ᵐ dico ꝙ iste modꝰ arguẽdi

tenet vbi vera est talis propositio per
quã tenet talis modus arguendi. tenet
aũt gnãliter ꝑ talẽ ꝓpositõem: q̃cq̃d hꝫ
aliquã habitudinẽ ad aliq̃d hꝫ silẽꝫ ha
bitudinẽ ad illud ad quod illud aliud
hꝫ habitudinẽ talẽ: ista ꝓpositio frequẽ
ter vera est i relatiuis suppositõis ꝛ sup
positõis: non tñ est vl'r vera. Sꝫ de isto
non dico mõ q2 argumẽtũ h° ꝓcedit de
esse in: qd̊ vt sumit in ꝓposito notat re
latõem cõem. Quantũ igit ad r'ones
cões: dico ꝙ ista ꝓpositio est vl'r falsa:
puta q̃cquid ẽ simile sorti ẽ simile oi si
mili sorti. hoc eñi includit ꝙ aliq̃d sit si
mile sibiipi: q2 illud cadit sb̓ ista distri
butõe oi simili: sꝫ ad h° ꝙ sit vera oꝑtet
addẽ specificatõem istã oi alij̄ a se. ꝛ tũc
v̓tute talis ꝓpositõis specificãtis tenet
talis modus arguẽdi ꝓcedẽdo nõ ꝯuer
tendo puta non seq̃tur: sortes ẽ similis
platoni: plato ẽ silis sorti: igit sortes ẽ si
milis sorti: q2 ꝓpositio ista ẽ falsa: q̃cq̃d
ẽ simile sorti ẽ simile oi simili sorti nisi
addatur oi simili sorti alij̄ a se: ꝛ tũc nõ
includit sor. sb̓ ista distributõne nec p̃t
argui ꝯuertẽdo ad sortẽ. sꝫ tñ ꝓcedẽdo
Sꝫ adhuc talis additio non sufficit ad
veritatẽ talis ꝓpositõis nec ad efficaciã
talis argumẽtatõnis. Sed oportet ad
dere ꝙ medium ad quod comparãtur
extrema sit limitatum ꝟm talem rõem
q2 non sequitur q̃cquid ẽ simul cũ a est
simul cum omni eo cum quo a. est siml'
omni inquam alio a se si ip̃m a sit illi
mitatum: quia tunc existens parisi⁹ eẽt
simul cum exñte ratõe q2 sunt simul cũ
deitate immensa ꝛ illimitata ad illos:
nec etiam omnia ista sufficiunt nisi ad
datur ꝙ medium non varietur vt com
paratur ad extrema. Ad ꝓpositũ ergo
dico ꝙ argumentũ non valet q2 argui
tur conuertendo non ꝓcedendo: ꝛ pro
positõ ꝯfirmãs talem modum arguen
di falsa est. argumẽtũ tñ phy. 4. physi.
tenet q2 arguit tantũ procedendo ꝛ ac
cipiẽdo medium limitatum ꝛ nõ vari

atũ: sed argumẽtum ẽ in relatiuis sup
positõnis ꝛ superpositõis. vñ nõ multũ
est ad ꝓpositum de eẽ in. in ꝓposito vt
dicit relatõnem ꝯmunem. Ut tñ de re
latiuis disq̃perantie breuit' dicatur. di
co ꝙ talis modus arguendi gnãliter nõ
tenet nisi per rõnem prioris ꝛ posterio
ris: quod fere ẽ commune omnibus ta
libus relatiuis. quicq̃d enim est p̓us pri
ore ẽ p̓us posteriore. Et vt generali⁹ di
catur q̃cquid hꝫ ordinem ad aliq̃d hẽt
similẽ ordinem ad quodlibet aliud ad
qd̊ illud habet ordinem talem. ista pro
positio ẽ vera in ordine eẽntiali non in
telligendo conditõnem spẽalem ordinis
puta mediatõnem vel immediatõnem
ꝓpinquitatem vel remotõnem. Quia
igitur esse in. ipsi⁹ aeris in igne dicit or
dinem eẽntialem ꝛ similem modum di
cit eẽ in. ignis in celo. tenet illa ꝯñtia ꝓ
cedendo: ꝛ hoc quia ꝓceditur ꝟm ratõ
nem generalem ordinis non specifican
do ordinem mediatum vel immediatũ
ꝓpinquũ vel remotũ. vñ non sequitur
a. est pater b. b. est pat' c. g̊ a. est pater c.
vt pat' denotat imediatũ ordinẽ ad c. vt
ad filiũ: sꝫ bñ seq̃tur vt notat p̓ncipian
tẽ in cõi ꝓut pat' extẽdit ad auũ vel pro
auũ ꝛc̃. Ad aliud ꝯcedo ꝙ de⁹ ẽ in deo
ꝛ h° ꝯcedit hylla. 7. de tri. Sed cũ infer
tur g̊ de⁹ distinguit a deo. nego ꝯñtiam
ꝓpt' fallaciã ꝯñtis. h eñi p̃positio in. nõ
notat v̓tutem ꝯfũdendi suũ casuale nec
hoc hẽt: ꝛ iõ põt casuale eius stare pro
supposito aliquo detmiato indetmina
te. Distingui aũt distribuit terminũ hu
ius relatõis ꝯfuse ꝛ distributiue ꝓpter
negatõnem inclusam: ꝛ ideo casuale hu
ius p̃positõnis non infert terminũ hui⁹
relatõis. sicut non sequitur de⁹ generat
deum: g̊ deus distinguitur a deo ꝓpter
similẽ ratõem. Ad vltimũ dico ꝙ exi
tus filij a p̃re ẽ ꝓcessus ꝓducti a ꝓducẽ
te. nũc aũt tal' exit⁹ nihil ꝓhibet qui exi
ens maneat i eo a q̊ exit: q2 recipit eãdẽ
nãm cũ eo a q̊ ꝓcedit.

actiuā cū sit pricipiū efficiēs ex distictōe 2° ꝛ de ista loquit magr di. ista. Et hⁱ equalitas potest intelligi dupl̄r. aut ſm extensioꝫ obiectoꝝ possibiliū ad que se extēdit po^a. aut ſm intēsionē illius po⁄tētie in se. Exemplū: po^a calefactiua dicitur equalis extēsiue si ad equalia calefactibilia se extēdat. sic ois charitas ē eq̄lis qꝛ extēdit se ad oia diligibilia ex charitate ſm intētionē si eque perfecta sit potētia ꝛ in eque perfectis actū possit licet nō tot possibilia sibi sbessent sicut sbessent alij potētie. vt pꝫ posito isto casu q̄ ponitur di. 7. ꝙ calor productione sibi adequata produceret aliquē calorem ꝛ iste due equalitates frequēter cōcomitātur se. potest tamē intelligi vtralibet sin̄ altera. Loquēdo aūt de equalitate extēsionis nō est difficultas nisi de actibus notiōalibus ꝛ de terminis istarum actionū. quia illi duo termini nō sunt pro⁄ducibiles ab oibus personis. sed filius a solo patre. spūs sāctus autē a patre ꝛ fi^o

Unde quo ad hoc dr̄ sic ꝙ potētia generādi pertinet ad oipotētiaꝫ in patre ñ in filio. Qd̄ declaratur dupliciter. pmo qꝛ oipotētia est ad oē qd̄ nō includit cō⁄tradictiōem. sed patrem generare nō in⁄cludit cōtradictionē. filiū autē generare includit cōtradictionē. g̈ ꝛc. Preterea 2° aliter est d̄ actiōibus transeūtibus ad extra. ꝛ aliter de actiōibus imanētibus intra. possibilitas actiōis transeūtis iu⁄dicatur ex ratōe actionis in se in termi⁄no eius. possibilitas autē actiōis imanētis nō iudicatur ex his precise. sed cū hᵒ in ꝯpatione ad agens in quo manet tal̄ actio. cū igitur generatio sit actio imanēs possibilitas eius iudicāda est. nō tm̄ ex seipsa in se ꝛ cū hoc ex termino eius. sed qꝛ cōpossibilis illi supposito agenti in quo debet manere. est autē cōpossibilis generatio patri ꝛ nō filio. igitur ideꝫ qd̄ prius. 3° declaratio additur quia dicitur qd̄ potest i oē illud ad qd̄ habet formaꝫ. sicut ignis nō dicitur impotēs: quia nō potest frigefacere. quia non habet potētiam ad frigefaciēduꝫ. pater autem habet formā couenietem generationi ꝛ filius nō. igitur pater nō est omipotens si nō potest generare. nō autē filius est impotēs si non potest generare. ꝛ ita posse generare pertinet ad oipotētiam patris ꝛ nō ad oipotētiam filij. Contra istud. nō ꝯpando generare ad aliqd̄ suppositūꝫ quero aut illud vt est geniti tanq̄ termini est aliquid ad qd̄ nata est eē aliqua po^a actiua aut ñ. si sic ergo in quocūqꝫ nō est po^a ad illud nō est in eo oipotētia. hoc est nō potētia ad oīe illud ad quod nata est esse potētia. si non ergo in nullo est potētia ad illud. ꝛ ita nō pertinet ad omipotētiam patris.

Confirmatōes etiam nō valent. prima nō quia oipotēs potest in omne illd̄ qd̄ est terminus potētie simpliciter. ꝛ hoc producēdo illud in eo in quo natuꝫ est produci si natum est produci in aliquo vel producēdo ipsum in se subsistens si nō est natum produci in aliquo. nō aūt oportet ꝙ possꝫ producere oīe tale formaliter in se. sicut potest producere cur⁄sum aialis in animali vt in homine vel asino in quo natus est esse cursus. lꝫ hᵒ nō potest producere in se. nec potest formaliter currere. quia tūc per illud ver⁄bum neutrum significaretur ꝙ talis forma esset in ipso formaliter. licꝫ igitur filius nō possit formaliter generare vt generatio sit in ipso nec possit pricipiare generatiōem in seipso tn̄ si istud sit iminus oipotētie oꝫ dicē ꝙ filiᵘˢ possit pricipiare generatioꝫ in eo in q̄ nata est eē. sicut nō esset oipotēs si nō posset causare intellectionē in intellectu potētie recipeā. generare aūt nō potest aliquo mō esse a filio nec vt in filio nec in alio. igitur si generare est terminᵘˢ oipotētie simpl̄r filius nō erit oipotēs. 2° nō vꝫ qꝛ qd̄ habet formā limitatam ad agenduꝫ nō est omnipotens ad agendum lꝫ ei ignis sit potens ignire ꝛ calefacē si non possit

ĝfacere non eēt simpliciter omnipo
ns:quia forma eius limitata ad vnū
tum concludit ipsum non esse simpli
ter potentem: ergo filium non habe-
formam conuenientem omni actōni
iam actionem nata sit potentia sim-
iciter respicere. concluderet filiū non
e simpliciter omnipotētem. Item
a via non saluat quomodo pater ⁊ fi
s sint eque potentes:quia paṫ potest
actum generatōis quin per te est ter-
inus potētie simpliciṫ: in quem actuꝫ
n potest filius: ⁊ ita non erūt eq̄ potē
a quātū ad extensionem.

Quantuꝫ ergo ad
ū articulū dico aliṫ: ꝙ potētie actiue
num correlatiuum est possibile: non
iter sumptum vt opponitur īpossibi
quia hoc modo possibile est deum eē
tū illud possibile non est terminus ali
ius potētie actiue:ĝ oꝫ ꝙ possibile vt
t potētie actiue correlatiuū sumaṫ de
rminatius·h° autē non videṫ nisi ƀm
Auic. accipit possibile. 6. metaphy. ⁊
libi frequenter ꝓut opponitur ei qȯ ē
cc̄ium ex se: ⁊ tunc cum quodlibet in-
insecum deo sit in se formaliṫ necessa
um vel ꝑ idēptitatem cū essentia que
t formaliter ex se necessaria nihil itrin
cum deo erit terminus potētie ꝓprie
icte: ⁊ si hoc ē cū ad omnia alia ab eēn
a diuina eandem rōnem ꝑncipij habe
nt tres ꝑsone quia prius intelligiṫ prin
ipium illud ꝓducendi creaturas cōica
um tribus ꝙ̄ possit hr̄e actuꝫ ꝓducēdi
ta alia sequitur ꝙ eq̄lis erit potētia tri
m ꝑsonaꝝ quātū ad numeꝝ possibi-
ū. Assūptū āt declaraṫ in. q. illa de or
ine ꝓductōnū extrīsecaꝝ ad intrīsecas
°. li. q. j. Et breuiṫ pꝫ ex hoc ꝙ si sit ꝑn-
ipium necessariū respectu vnius ꝓdu-
tōis ⁊ ꝯtingēs respectu alteri⁹ ꝓductōis
us est ꝑnm ꝓducēdi nc̄cium ꝙ̄ ꝯtingēs
icq̄d aūt sit ꝑnm ꝓducēdi ꝑsonas nc̄cio
e hꝫ ad ꝓductōeꝫ illaꝝ. ꝯtigenṫ āt se hꝫ

ꝑnm ꝓducēdi creaturas ad ip̄as creatu-
ras. ꝑus igiṫ cōicaṫ trib⁹ ꝑsonis ꝙ̄ possit
hr̄e actū r̄spectu possibiliū extra. Ex h°
appet ꝙ potētia ē eq̄lis i ꝑsonis diuinis
nō tm̄ quātū ad extēsionē: ſꝫ etiā quātū
ad intēsionē. siue eni potētia accipiaṫ ꝑ
absoluto qȯ est fūdamētū relatōis ꝑnci
pij pꝫ ꝙ illud ƀm eādē magnitudinē ē i
trib⁹ nō tm̄ ƀm eandē magnitudinē ƀm
q̄d ſꝫ simpl'r sicut dictū ē in. q. p̄cedēte
de q̄litate magnitudinū. siue accipiaṫ ꝑ
relatōe fūdata sup illud absolutū eadē
relatō ē triū ⁊ si quā hꝫ magnitudinē ea
dem ē magnitudo illi⁹ relatōis i trib⁹: ⁊
ita oi modo ē eq̄litas potētie ⁊ ƀm extē
sionē ⁊ ƀm intensionē. Quod aūt di-
ctū est de ꝑmo correlatiuo potētie acti-
ue ꝙ sit possibile itelligēdū est de possi
bili obiectiue. s. ꝙ ē termin⁹ potētie non
de possibili sbiue: qꝛ illud nō est correla
tiuū ꝯuertibile respectu potētie actiue.
Nō eni ois pōtētia actiua hēt aliqȯ sic
possibile sibi corrn̄dens ſꝫ soluꝫ illa po
tētia actiua q̄ est trāsmutatiua. Eq̄tur
igiṫ possibile obiectiue vt correlatm̄ po
tētie actiue. nō aūt possibile sbiue: ⁊ ta
le est illud possibile de quo adduct⁹ est
Auic. qȯ opponitur ex se necessario for
maliṫ. Q: āt istud differat a nc̄cio ex se
formaliṫ siue a ꝓducēte possit ꝯfirmarꝭ
ꝑ phm. 5. metaphy. vbi vult ꝙ ꝑncipiū
⁊ causa ꝯuertūtur realiṫ. oē āt causatū
est aliud a cā: ĝ ⁊ possibile hoc ē ꝑncipa
tū est aliud ƀm eū a ꝑn°. Cōfirmaṫ eti
am ꝑ rōnem potētie actiue positā in. 5.
metaphy. ꝙ ip̄a ē ꝑncipiū trāsmutandꝭ
aliud inquātū aliud: ĝ multomagis est
ꝑnm ꝓducēdi aliud: quia non pōt causa
tū ita esse idem cause sicut actiuuꝫ pōt
esse idē passiuo i creaturis. Sꝫ tunc re
stat dubitatō quō po^a gnāndi dicaṫ po
tētia: cū nō sit respectu alicui⁹ possibil'
ƀm p̄dicta. Rn̄o possibile pt sumi ad
huc magis extēdendo nomē ꝙ̄ vt oppo
niṫ nc̄cio ex se: dicēdo illud eē possibilē
qȯ opponiṫ nc̄cio eē a se: ⁊ hoc mō oē

originatũ eēt possibile. Sed nec sic vi
dent sancti cōiter loq̄: nec etiā phi: ⁊ hꝰ
mō posset ꝯcedi filiũ eē possibilē q2 ori
ginatũ: ⁊ ita potētiā corr̄ndentē actiuā
huic termino eē potentiā. Uerius tñ
ꝯceditur filiũ esse ṗncipiatũ ⁊ nō possi
bilē: in pr̄e tamē conceditur potētia acti
ua gn̄āndi: q2 potētia actiua in creatur
aliquā dicit pfectōem. possibilitas autē
sibi corr̄ndens q̄ repugnat nc̄citati ex se
dicit pfectionē. trāsfert igit nomē vnius
qđ significat pfectōem. nomē aũt alterius
correlatiui qđ dicit impfectōeꝫ nō trās
fertur in se: sꝫ in aliq̄ ꝯmuniore se: vt sic
ex pte ꝓducētis dicat eē potētia: ⁊ tñ ex
pte ꝓducti nō dicat eē possibilitas: sed
tm̄ rō ṗncipiati. Ex hꝰ apparet irrōna
bilitas illꝰ dicti ꝙ sꝭ oipotētia de v̓tute
sermonis ꝯtineat potētia gn̄āndi. non
aũt ꝭm vsũ sāctoꝝ: q2 ⁊si aliqñ sācti vl
doctores dicāt potētiā gn̄āndi eē poten
tiā: ⁊ gn̄āri eē terminũ potētie: tñ de vir
tute ꝭmonis neutra ē vera simplicit lo
quēdo de potētia ꝓut respicit terminũ
possibilē. sed ampliādo rōnem potētie
ad rōnem ṗncipÿ ꝓut in cōi respicit ṗn
cipiabile. Hꝰ mō loquēdo ad questōnē
de eq̄litate potētie i diuinis ꝑsonis. Rꝰ
⁊ dico ꝙ etiā si sunt eq̄les: q2 ꝭm mgr̄m
di. 7. huꝰ li. Eadē est potētia q̄ paṫ pōt
gn̄āre: ⁊ filiꝰ pōt gn̄āri. Sꝫ tūc ista eq̄li
tas potētie nō est ad idem sicut si ponē
tur eq̄litas potētie in colore ad imutan
dum visũ ⁊ in sapore ad imutanduꝫ gu
stum. essēt quidē ista duo eq̄lis potētie:
nō tñ habēnt eandem potētiam: nec ad
idē: ita in ꝓposito loquendo de potētia
hoc modo extēsiue ad actũ notōnalem
eq̄les sūt pater ⁊ filius in potētia extēsi
ue ⁊ intēsiue: q2 potentia q̄ est in pr̄e ad
actũ gn̄āndi est eq̄ pfecta sicut in filio ⁊
ad eq̄lia obiecta: nō tñ est hoc modo oi
no eadem potētia sicut potētia est eadē
q̄ est respectu eiusdem possibilis: ⁊ hoc
modo ꝯcedēduꝫ est ꝙ in filio nō est ois
potētia: vel nō est in eo potētia ad om
ne accipiēdo sicut potētiā extēsiue licet
in ipo sit oipotētia que dicit potētiam
ad oia possibilia. Etsi q̄ras si idem ab
solutũ est in pr̄e ⁊ filio sup qđ fundatur
potētia eq̄lis ꝭm extēsionē ⁊ intēsioneꝫ
etiā illa que est ad intra q̄re non ē potē
tia ois eadem in vtroq3. Rñō. dico ꝙ
⁊si idē absolutũ qđ est potētia sit in pr̄e
⁊ filio. nō tñ sꝭ rōne potētie quantũ ad
actũ notionalē est in vtroq3: q2 nō est sꝭ
rōne ṗoris ad illũ actum: ⁊ potētia siue
principium requirit ordinem prioritа
tis ad terminũ.

Ad argumenta pri

cipalia. Ad ṗmũ dico negādo illā ꝯse
quētiam ṗmam: ⁊ quantuꝫ ē ex forma
ꝯñtie. Cũ probatur ꝑ augu. cōtra maxi
minum r̄ndeo ꝙ illud argumētũ augꝰ.
non tenet ꝑ locum intrīsecum quasi ꝑ
locũ a toto in quantitate ad partē totꝰ
in quātitate q̄si posse gn̄āre sit aliquod
posse. sed tenet ꝑ multas ꝓpositōnes sꝭ
intellectas: ⁊ hꝫ illud argumētũ reduci
ad multos sylogismos. hꝰ modo cōces
sit maximinus patrē filium generare sꝫ
non equalem. Cōtra aug. arguit: si ge
nuit ⁊ non potuit gn̄āre filiũ equalem
sibi g̊ fuit impotens. ꝓbatio huius con
sequentie exquo dedit filio deitatē etiā
ꝭm maximinum: quia aliter nō esset ge
neratio: sꝫ deitatem minorē ꝭm eum de
itate patris: g̊ deitas non ē infinita ex se
q2 infinito non potest esse aliq̄d maius
nec īfinitũ pōt minui: ⁊si deitas non est
infinita g̊ habēs eam non est oipotens.
nihil eni est oipotēs cũ oipotētia req̄rit
potentiā infinitā nisi habeat infinitam
essentiam. Non igit tenet ꝯñtia h quasi
sꝭ ista vniuersali ꝯtineatur istud singu
lare: sed q2 istud vl̓e quod est oipotens
ꝯcomitatur infinitas eēntie: ⁊ ita cōica
bilitas i eq̄litate. Et similit sequit si paṫ
non pōt intelligē paṫ non est oipotens:
sed non sequit ꝑ locuꝫ intrinsecum q̄si
intelligē pr̄is sit terminꝰ oipotētie: sed ꝑ

as ꝑpositões sꝫ intellectas qȯ nõ pōt
tellig̃ nõ hꝫ oẽm pfectõem simpliciť
tunc non est infinite cẽtie ac per hoc
c oipotens. Cum arguitur postea de
sciẽte dico ꝙ scia non requirit ordinẽ
ıminatũ ad scibilia nec ordinez ꝑoris
c ordinez posterioris: qꝛ potest esse si
respectu ꝑoris vt obiecti siue posteri
is. potẽtia aũt req̃rit determinatam
dinem ad terminuz vt prioris ad po-
rius. ⁊ ideo scientia de necessitate ex-
ndit se ad omne ens: quia omne ens ẽ
bile. potentia autem non extẽdit se vt
l obiectum ad omne ens: sed tantum
l ens possibile qȯ quõcũq̧ sumendo
ssibile natum est esse posterius. Et iõ
on est ad illud quod non est natum es
posterius: ⁊ ideo non ad illud quod
t natum esse in persona infinita idem
i persone. Cum postea arguitur ꝑ
car. dico ꝙ argumentum valet si po-
rentur duo dĳ per impossibile sicut
eclaratum est di. 2ª. non autem de du
bus personis eque potentibus. Cum
obatur ꝑmo ꝙ vna ꝑsona possꝫ facẽ
liam nullipotentem volendo omnia
ossibilia ⁊ ponendo ea in esse. dico ꝙ
on potest velle ista alia ꝑsona non vo
nte. ⁊ ita nõ ponerent in esse ab vna ꝑ
ona. alia ꝑsona nõ volẽte ⁊ ea in eẽ po
ente. Sꝫ sicut ĩ eodẽ instanti nature i-
lligũtur tres ꝑsone hr̃e principiũ suffi
iens ponendi ea inesse ita in eodem in-
anti intelliguntur habere actum q̊ po
untur ista inesse. Sed si ponerentur
uo dĳ vnus ꝑꝑa actoẽ posset omnia
onere in esse: ⁊ alius non posset produ
ere ista eadem productione: ergo vel
ta eadem non posset producere ⁊ ideo
on esset omnipotens: vel posset produ
ere illa alia actione: ⁊ ita idem posset
is accipere esse quod est impossibile.
Ad secundam ꝑbationẽ ꝙ vnus om
ipotẽs posset impedire alia volita ab
lio. dico ꝙ illa probatio bona ẽ de du
abus voluntatibus: quia per impossi-
bile habens suam voluntatẽ posset vti
ea contigenter ad quodlibet aliud obie
ctum a se. non sic autem est de duobus
habentibus eandem voluntatem: quia
ꝑpter eandem necessitatem est vn⁹ vsus
voluntatis ꝑpĩ quam volũtas est vna
Et ideo non pōt vna ꝑsona ista volũta
te velle ⁊ alia non velle: sicut non potest
vna ꝑsona habere istam voluntatem ⁊
alia non habere illã. Cũ obĳcit ꝯtra
istam rũsionem de forma que est in du
obus ꝙ sit ꝑncipium operandi eodem
modo vtriq̧ sicut si essꝫ in vno solo: cõ
cedo ꝙ filius non quasi naturaliter vel
coacte vult voluntate ista: quasi pater
volens ꝑdeťminauit filiũ ad volenduz
idem ⁊ non sit in potestate filĳ idez vel-
le sicut erat in potestate patris. Sed in
eodem instanti nature pater et filius in
tellliguntur habere voluntatem ⁊ eque
libere quemlibet actum volendi habe-
re vt est illius obiecti sicut si alius non
haberet istam voluntatem. Est igitur
illa forma cuilibet habenti principium
vniformiter operandi sicut eẽt si ille so
lus haberet eam. sed non ẽ alicui habẽ
ti principium operandi: ⁊ alĳ princi-
pium non operandi operatione que est
eadem illi voluntati sicut ista non ẽ ea
dem voluntas ⁊ non voluntas. vnde
necessitas illius consequentie. si pater
vl̃t hoc filius vult hoc. non ẽ contra li
bertatem volitionis filĳ. sicut nec ꝯtra
libertatem volitionis mee ẽ ista cõseq̃n
tia si volo volo. ita nec ibi si pater vl̃t
a. filius vult a. quia idem velle ẽ patris
⁊ filĳ. Ad aliud de causa prima ⁊ se
cunda responsum est di. duodecima. ꝙ
ista propositio veritatem habet ꝑpť
aliam virtutem siue vim causandi in
causa priori ⁊ posteriori ⁊ illa que est
prior ẽ principalior. ⁊ hoc fallit in pri
cipio priori ẜm originem ⁊ posteriori
in quibus est eadem vis vl̃ virtus cau
sandi respectu tertĳ cui⁹ vis est in pro
posito. ⁊ iõ in proposito nõ vꝫ.

Circa distincti
onē. 2i. quero. Utrū hec sit
vera. solus pr̄ est deus. Q2 sic
solus deus qui est pater est deus. ḡ solus
pr̄ est deus. an̄s p3. q2 solus deus qui est
pr̄ est trinitas. ꝯa pbaẗ per sile q2 sequiẗ
solū aial qd̄ est hō currit ḡ solus hō cur
rit. Itē solus deus est pr̄ ḡ solus pr̄ est de
us. an̄s p3 per exponētes. ꝯn̄a pbaẗ per
cōuersionē exclusiue. Itē solus deus ē
deus. ḡ solus pr̄ est deus. ꝯn̄tia probaẗ.
q2 an̄s infert vtrāq3 exponentē ꝯsequen
tis. ⁊ ꝙ inferat exponētem affirmatiuā
probo q2 sequiẗ solus deus est deus. ḡ
ois deus est deus. ⁊ ita pater est deus. ḡ
sequitur affirmatiua exponēs cōsequēs
Sequitur etiā solus deus est deus. ergo
nō alius a deo est deus. ergo nō alius a
patre est deus. probatio huius ꝯn̄tie hic
videtur fallatia cōsequētis alius a deo.
ergo alius a patre. ergo arguēdo nega
tiue codē ordine erit bonū argm. probō
assumpti q2 si alius a deo inferret aliuz
a patre hoc eēt propter distributionem
termini relationis diuersitatis: sed non
distribuitur. probatio. q2 tunc eēt ois ꝓ
positio falsa vbi predicareẗ relatiuū di
uersitatis de aliquo. puta quecūq3 talis
homo est diuersus vel aliud. datur eni
hic intelligi correlatiuū primū huius re
latiui. ⁊ per ꝯsequēs sequētur ꝙ homo
esset alius ab alio. Et si terminus relati
onis distribuatur sequitur ꝙ sit alius a
quocūq3 alio. igitur alius a se. Oppom
p3 per Aug. 6. de tri. 8. c.

Ad questionē potest fie
ri distinc°
sicut distinguitur cōiter ⁊ bene ꝙ solus
potest teneri cathegorematice ⁊ synca
thegorematice. solus quippe significat
idē qd̄ nō cū alio. sicut p3 per phm pri°
elēcoꝝ. Ista autē negatio associationis
potest intelligi determinare aliquid i se
siue in natura rei. vel determinare ali
quid vt est extremū cōpositionis in ha
bitudine ad aliud extremū. puta nega
do associationē alterius ab isto in rec
piēdo predicationē talis predicati. Pr
modo nō admittitur in diuinis h°nom
solus. q2 nihil est ibi solitariū. 2° mod
cōceditur quandocūq3 nō associaẗ sb
cto aliquid de quo dicatur idē predic
tū. ita nō est predicando eēntiale de p
sonali q2 eēntiale cōuenit alij ab isto
cluso: ⁊ iō talis propositio negatur.

Declaratio istoꝝ. i. qualiter syncat
gorema disponit extrem intellect9 co
ponētis ⁊ diuidētis respectu alterius
tremi. Et quō differat syncathegorem
ab intēsione 2a. ⁊ quomodo diuerse
terminationes syncathegorematice i
se differunt. longū tractatū requirere
sed nō oportet hic imorari propter
magis necessaria. Probatur etiā fa
tas dispositionis proposite per illā cō
regulā i sophismatibus affirmatiua e
clusiua infert vniuersalē affirmatiua
de terminis transpositis. igitur ista. so
lus pater est deus. infert istā. ois deus
pater. vel omnis persona diuina est p
ter. Regula ista probatur ex rōe exclu
onis que videlicet notat precisionē in
lo cui additur respectu alterius extrem
siue precisam cōmensurationē. s. ꝙ al
rū extremū nō excedat illud. ⁊ hoc n
tat ista vl̄is affirmatiua de termis tr
positis. ⁊ maxime in terminis cōibu
vbi potest vtrūq3 extremū accipi vl̄r.
Probatur ēt logice per vnā propōne
que exprimit totū intellectū exclusiu
Ista eni tm̄ homo est risibilis l3 pon
cōiter habē duas exponentes. sufficie
ter tamē exprimitur per istā. nullus n
homo est risibilis. ex qua sequiẗ nullu
risibile est n̄ hō per conuersionē. Et
tra igitur nullū risibile nō est homo.
illud scd̄i pyarmenias ex negatiua de
dicato infinito sequitur affirmatiua c
ꝑdicato finito ⁊ negatiua d̄ ꝑdicato n
gato. Qd̄ probatur per primū princip
um de quol3 affirmato vel nega° ⁊c.

hoc in predicatis simplicibus. qz negan
lo istam ꝯñaz negãtur vtraqꝫ opposi-
a ab eodem. ꝛ vltra g̊ omne risibile est
homo per equipollentiam a primo ꝛc̃.
Hic aliqui instant quasi vno correlati
o incluso aliud non excludit. qz vnuz
ꝯ̃ de intellectu alterius. qz posita se po
unt ꝛc̃. ꝛ sunt simul natura. Sed h°
st ꝯ̃ intentõem philosophi p̃mo phy.
rguentem ibi si tm̃ principium est p̃ncі
iatum non est. g̊ correlatiuum nõ ē de
ntellectu correlatiui sicut aliq̃d eius.
uta pars eẽntialis vel integralis. sz sic
liquid ad quod terminat intellect᷒ ei᷒.
tale est sufficienter diuersum ab iclu-
o quanta diuersitas requirit ad hoc ꝙ
psũ excludat.

Ad primum argu

mentũ añs distinguit ꝑm cõpositionem
diuisionem. sicut ista ois hõ q̇ est albus
urrit sensus cõpositõis fallus est. qz ibi
he᷒ determinat ad standũ ꝑ patre ꝑ istã
mplicatõem q̇ est pat̃. sicut determinatur
homo ad standũ ꝑ homine albo in sen
u cõpositõis ibi homo qui est albus. ꝛ
unc ꝯñia tenet. Sensus tm̃ diuisionis
ꝰus est. qz tũc enunciant duo p̃dicata ȯ
odez sbiecto. de quo ambo sũt vera. s.
de deo esse patrem ꝛ esse deũ. quasi enũ
iarent ista duo in duabus ꝑpositioni
bus cathegoricis copulatis sibi inuicem
quarum neutra specificaret alterã: ꝛ tc̃
ꝯñia non valet ab inferiori ad suum su
perius cũ exclusione. Et si obijcit ꝙ si
milis ꝯñia tenet in creaturis in sensu di
uisionis. Respõdeo si cõe idem innume
ratum possit cõpetere pluribus inferio
ribus non teneret illa ꝯñia in sensu diui
siõis. tenet. n. precise qz illud animal qȯ
est rõnale diuidendo ñ est aliud ab ani-
mali quod est ratiõale in cõponendo.
In ꝑposito aũt ratio illa non tenet. q̇a
iste idem deus qui ē pat̃ in sensu cõposi
tõis nõ est filius qui distinguit a patre.
Et ita deus q̇ est pat̃ in sensu diuisionis

potest dici vere de aliquo de quo nõ di
cit in sensu cõpositõis. nõ sic autẽ de aia
li quod est homo. qz illud in sensu diui
sionis de nullo vere predicat de quo ve
re ñ predicat idẽ i sẽsu cõpositõis vl̃ eꝯ°
Et ideo predicatur ibi indifferent̃ non
sic hic cum nõ sit idẽ antecedẽs scd̃m cõ
positõem ꝛ diuisionẽ. Aliqui etiam
distinguũt principalez ꝑpositionẽ qua
si ista solus pater est deus possit habere
sensum cõpositionis falsum ꝛ sensum
diuisionis verum adducẽtes illud p̃scia
ni 2° cõstructionũ iter exigens ꝛ exactũ
cadit aliquid medium. Sed istud non
est logice dictũ nec grãmatice. logice nõ
qz tũc ñ posset aliq̃d cõtrahi vel deṁi-
nari per aliquã contractõem vel deter-
minatõem. quantuncũqꝫ. n. immediate
adderet alicui determinatio cathegori-
ca vel syncathegor^{ca} vt homo alb᷒ cur-
rit vel omĩs homo albus currit adhuc
restaret distinguere sicut hic in sensu cõ
positõis ꝛ diuisiõis. ꝛ in vtroqꝫ sensu re
staret vlterius distinguere. ꝛ sic in infini
tũ. nec posset aliquis sensus determina
te exprimi. nec docuit philosoph᷒ in ta
libus multiplicitatem ꝑm cõpositionez
ꝛ diuisionẽ. sed tantũ in illis vbi eadez
materialia cõposita ꝛ diuisa diuersum
sensũ faciũt. ista aũt materialia ois hõ
currit vel ois hõ albus currit cõposita
ꝛ diuisa nullum alium sensum faciunt
secus est hic iste videt nũc me currere.
cõponendo nũc aduerbiũ cum verbo p̃
cedente vel sequẽte. Nec etiam est dic
tũ grammatice quia exigens ꝛ exactum
dicũtur constructibilia quorum alterũ
dicitur a pueris regere alterũ ex vi aliq̃
non est autẽ syncathegorematicũ ꝯstru
ctibile respectu cathegorematici qua-
si vnũ regat aliud ex aliqua vi. Et ideo
licet hic cadat medium vel implicatio
media cappa sor. i. cappa que est sor. nõ
tamen hic homo albus ꝛ omnis hõ al-
bus. Ad scd̃m dico ꝙ illa non est sua
conuersa nec illa ꝯñia tenet sed est falsa

ꝯñtis. qꝛ ſic̃ ꝓbatũ ẽ i ſolõne qõis exclu
ſiua ẽ ꝯuertibil' cũ vl̃i affirma^a de terĩs
trãſpoſitis. g̊ iferre excluſiuã ex excluſi^a
de tĩs tranſpoſitis equaleret illatõi vl̃is
affirma^e ex vl̃i affirma^a de terĩs trãſpo
ſitis. In tali ãt illatõe vl̃is ex vl̃i ẽ fall'a
ꝯñtis. oĩs hõ ẽ al'. g̊ oẽ aial ẽ hõ. a ſupio
ri ad ſuũ inferi⁹ affirmando. Ita eſt i ꝓ
poſito. Et ꝓbat̃ qꝛ ſp ex vi ꝑmonis ꝓce
dit ab inferiori ad ſupi⁹ cũ diſtributõe.
Predicatũ. n. vl̃is affirma^e nõ notat̃ eẽ
ꝯuertibl'e ſed ſtat q̇ ſit ſupi⁹ ad ſb̃z ex di
ſtributõe ſbi vl̃is nõ ſeq̃t diſtributio p̃-
dicati reſpectu eiuſdez. nec p̃t ſeq̃ diſtri-
butio p̃dicati reſpectu inferioris ad ali
q̃d ſi ñ ſeq̃t diſtributio p̃dicati reſpectu
ſupiori ad illud. arguẽdo g̊ ſic. oẽ b. ẽ a
g̊ oẽ a. ẽ b. eſt fall'a ꝯñtiſ. qꝛ ex diſtributi
one e⁹ qõ notat̃ eẽ inferi⁹ ñ ſeq̃t diſtribu
tio ſupioris. ⁊ hoc reſpectu p̃dicati qõ
notat̃ eẽ iferi⁹ ad p̃dica^m ſupi⁹ ſꝫ ẽ fall'a
ꝯñtis. ſic̃ arguẽt oĩs hõ eſt aial g̊ oẽ aial
ẽ ſor. Sꝫ cũ ꝓbat̃ i^a ꝯ^a ꝑ ꝯuerſionẽ ꝓpõ
nĩs excluſi^e. R° ñ oĩs illatio in tĩs trãſpo
ſitis notat tãtã vnionẽ extrẽoꝝ q̃ta hũi
p̃t virtute p̃^e. vñ vl̃is nega^a nõ ꝯuertit̃
i pticularẽ negatiuã i tĩs trãſpoſitis. lꝫ i
ferat eã. Ad ꝓpoſitũ dico q̇ i^a de tmĩs
trã ſpoſitis q̃ tm̃ capit de itellectu exclu
ſiue affirma^e q̃tũ aliq̃ p̃t cape de tĩs trã
ſpoſitis eſt vl̃is affirma^a ſic̃ ꝓbatũ eſt i
2ª rõe ad ſolutõem p̃ncipalẽ. g̊ tal' exclu
ſiua affirma^a ꝯuertit̃ in vl̃em affirma^m
⁊ pari rõe ꝯ° vl̃is affirma^a in excluſiuã
affirma^m. Et ſi obĳcias Arl. male docu
it ⁊ inſufficiẽt ꝯuerſiões ñ docẽdo vl̃ez
affirmati^m ꝯuertendã in excluſiuã affir
matiuã. R° q̇ ꝯuerſiones docuit ꝓꝑ
ꝑficiẽdã ipfectõem ipfectorũ ſyll'oꝝ. nõ
aũt excluſi^a alium locũ tenẽt i ꝑficẽdo
ſyll'm ipfectũ q̃ aliq̃ idiffinita ñ excluſi^a
qꝛ ñ aliã ꝯcluſionẽ iferret q̃ prius ifere
bat̃ in ſyll'o ipfecto. Et iõ bñ ⁊ ſufficientẽ
docuit ꝯuerſiões q̃tum nccĩuꝫ ſibi fuit
ad ꝓpoſitũ. Ad 3^m dico q̇ ex negatia
exponente añs ñ ſeq̃t neg^a exponẽs ꝯñs
Cũ ꝓbat̃ qꝛ ñ ſeq̃t ali⁹ a deo. g̊ ali⁹ a p̄re

ne^e. qꝛ i^a ꝯ^a ẽ bõa. Et cũ vlteri⁹ ꝓbat̃ q̇
tmin⁹ h⁹ alietatis nõ diſtribuit. qꝛ tc̃ eẽt
ipoſſibilitas enũciãdi tale rl̃m de aliq̃
R° q̇ in oĩbus relatiuis eq̃ꝑãtie cõe ſꝫ
ſe acceptũ vt cõe eſt nõ refertur. qꝛ ex q̃
vt cõe eſt abſtrahit̃ ab omnibus relatis
ſiue termĩs relationũ. qꝛ rl'o realis ñ eſt
niſi diſtincti ad diſtinctum. ſed ſi vt ſic
referretur oporteret ibi dare terminum
ſibi relatum diſtinctũ. Et ideo nõ refer
tur ad aliquid eiuſdem rõnis cũ relato
ſed refert̃ ad aliq̃d alterius rõnis refert̃.
igĩ tale relatiuum tm̃ ꝓ ſuo inferiori ſi
cut ſil'e nõ refert̃ ꝓ ſil'i in cõi ad ſil'e ſꝫ ꝓ
aliquo inferiori quod põt diſtingui a ſi
mili ad quod refert̃. ita ẽt ẽ de differẽti.
nõ. n. refert̃ ad differẽs in cõi quaſi ad p̄
mũ correlatiuuꝫ quaſi eſſent duo extre
ma p̄ma relationis. ⁊ vtrũq̧ cõiſſimuꝫ
ad om̃e differens. ſꝫ differẽs eſt differẽs
ab hoc differenti. Et ſi obĳcias q̇ relati
uũ debeat p̄mo intelligere ſuuꝫ correla-
tiuum cõe. R° nõ eſt tale correlatiuũ
eius vt cõe niſi ipſum vt ſumptũ ꝓ ali-
quo inferiori ꝓ quo diſtingui poteſt a
correlatiuo. Exemplum huius eſt in re
bus. quia ſi tota natura ignis eſſet i v°
indiuiduo illud indiuiduum nõ poſſet
generare. quia ſi ſic tũc generaret alium
ignẽ i quo eſſet tota natura ignis ⁊ eẽnt
quaſi due ſpẽs ignis quod eſt impoſſi-
bile. Et tamẽ nũc in vno indiuiduo na
tura ignis eſt ratio generandi. qꝛ habet
vnitatem ſufficientẽ ꝓ principio actiuo
⁊ diſtinctõem ſufficientẽ. Ita hic ſil'itu-
do bene eſt ratio alicui referendi vel ter
minãdi relatõem. ſed nec refert̃ nec tmi
nat niſi accipiatur ꝓ diſticto in quo ſit
ita q̇ nec vnitas nec diſtinctio eſt per ac
cidẽs ſed vtrũq̧ per ſe reſpectu talis re-
latiõis. ſicut dictũ eſt i. q. de circunceſſi
one. Nõ. n. ſequit̃ nõ alius a deo. ergo ñ
alius a patre. ſed in affirmatiua eſt bõa
ꝯña ratione diſtributionis termini hu-
ius relationis ꝓpter negationem inclu-
ſam in ratione alietatis. Ad aliaꝫ ꝓ
bationem cũ dicitur ſolus deus. g̊ ſolus

pr̄ vel sol᷒ fili᷒. Rn̄det ꝙ sbm̄ exclu᷒ p̄t ꝯ
paril' ad excl'onem vel ad predicatū. p᷒
habet suppōnem simplicem qꝛ exclusio
fit ab eo ratione significati. 2° mō habꝫ
suppositionem ꝑsonalē qꝛ predicatum
attribuitur sibi ꝓ supposito. Contra
istud. vnum extremum in vno actu cō
ponendi ⁊ diuidendi hēt rationem vnā
ſm quam accipitur respectu alterius ex
tremi. quia diuerse rationes accipiendi
idem extremum respectu eiusdeꝫ termi
nō videt stare cum vnitate actus cōpo
nendi. Et si dicatur ꝙ respectu exclusi
onis supponet sibi vna ratione ⁊ vt ac
cipit sub exclusione respectu p̄dicati sup
ponit sub alia ratione. Cōtra subiectū
non disponit respectu sue dispositionis
sed respectu predicati. ⁊ ita precise habꝫ
illam suppositionem quam intelligitur
habere respectu predicati vt accipitur
sub vna dispositione. Ideo dico ali
ter ꝙ subiectum affirmatiue exclusiue
supponit confuse tantum sicut ⁊ predi
catum vniuersalis affirmatiue. quod ꝓ
bat ex ꝯuertibilitate eaꝝ. ⁊ sb̄ n̄o sic stā
te ꝯfuse tm̄ n̄ lꝫ descēdere. Posset tn̄ di
ci i ꝓposito alr̄ ꝙ̄ i creaturis. vꝫ ꝙ deus
sb̄ excl'one stat ꝓ hoc deo q̄ cōis est tri
b᷒ ꝑsonis. q̄ rn̄sio tacta est di. 4. ꝓ q̄ stet
ibi sbm̄ ds ē pr̄ ⁊ fili᷒ ⁊. s. s. ⁊ posset etiā
valē di. 12. q̄d ē illud sbm̄ cui p᷒ ꝯuēit a
gē respc̄u creaturaꝝ. qꝛ h̄ ds vt ē hac di
tate ds n̄ intell'o aliquā ꝑsōalē ꝓꝑetatē
lꝫ oē p̄di᷑ qd̄ veꝝ ē de h᷒ p̄dicato p᷒ ve
ꝝ sit d̄ p̄re ꝑ se sꝫ n̄ d̄ so᷒ p̄re sꝫ d̄ fi. ⁊. s. s.

Circa di. 22. q̄ro vtrū ds
sit noiabilis a no
bis viatorib᷒ aliq̄ noie signifi
cāte entiā diuā vt h᷒. Hic di ꝙ sic ds i
tell'r a nobis ita pōt ⁊ a nobis noiari ſꝫ
igr̄ ꝙ diuersimo᷒ aliq̄ asserūt de cogniti
one dei ab itellectu viatorl ita ꝯn̄t dn̄t
diuersimode de possibilitate ēt noiandi
deū: ⁊ q̄ negat ꝯceptū vniuo᷑ deo ⁊ cre
ature ⁊ pōit duos ꝯcept᷒ analogos q̄rū
.s. alr̄ q̄ ē creatu᷒ attribuit alteri illi. s. q̄
ē dei dic ſꝫ hoc ꝯn̄t ꝙ de᷒ ē noiabil' a vi
atore noīe exp̄mēte i᷑ ꝯceptū analogū.
Sꝫ ꝯ istā pōem spāl'r arg᷒. Quia ois cō
cept᷒ real' possibil' hr̄i de eēn᷒ dia nat᷒ ē
fieri in itellectu v̄tute i᷒ eēn᷒ ꝓbat qꝛ qd̄
cūqꝫ obm̄ itell'ibile mi᷑ natū ē facē i itel
lectu ꝯceptū oēm realē possibilē hr̄i de
eo sꝫ ſꝫ istos tm̄ vnic᷒ ꝯcept᷒ real' nat᷒ ē
hr̄i de eēn᷒ dia v̄tute e᷒ lꝫ itellc̄s negoci
ās possit pl'es ꝯcept᷒ cāre ⁊ fabricare cir
ca idē obm̄. g᷒ qdcunqꝫ obm̄ p̄t facē ꝯce
ptū realē in itellectu de deo p̄t facē illuꝫ
vni᷑ quē ꝯceptū i᷒ eēn᷒ eēt nata d̄ se fa
cē: sꝫ i᷒ vnic᷒ ē h᷒ eēn᷒ vt ē hec. g᷒ qdcūqꝫ
obm̄ faciat aliquā noticiā de deo i intel
lectu n̄ro faciet ſm opi. istā ꝯceptū e᷒ vt
ē hec eēn᷒: ⁊ ita noiabil' ē a viatore no᷒
significāte hāc eēntiā vt hec.

Pōt dici breuit̄ ad q̄onē ꝙ ista
ꝓpō cōis multis opi. ꝙ. s.
sic intell'r ita ⁊ noiat fl'a est si itelligatur
p̄cise. qꝛ distincti᷒ p̄t aliq̄d significari ꝙ̄
itelligi. qd̄ vr̄ ꝑsuaderi ex hoc. qꝛ cū sba
n̄ sit intelligibil' a viatore nisi in ꝯceptu
cōi entis sic ꝓbatū ē di. 3. si nō posset di
stinct᷒ significari ꝙ̄ itelligi nll'm nomen
ipositū a viatore significaret aliquā reꝫ
de gnē sbe. sꝫ sic p̄cise ꝯcipit ab itellectu
viatoris aliq̄ ꝓꝑetas a q̄ iponit nomen
q̄ ꝓꝑetas cōit exp̄mit ꝑ ethimolo᷑ nois
ita p̄cise tal' ꝓꝑetas significaret ꝑ nomē
puta ꝑ hoc nomē lapis n̄ significaretur
aliq̄d de gnē sbe sꝫ tm̄ aliq̄d d̄ gnē actōis
puta lesio pedis quā exp̄mit ethimo᷒ h᷒
nois ⁊ fuit rō a q̄ iponebat nomē. ita p̄t
argui de oib᷒ alijs noib᷒ ipositis reb᷒ d̄
gnē sbe ꝙ nll'm coꝝ significat aliq̄d nisi
ꝓꝑetatē accn̄talē aliquā q̄ intelligebat
ab iponēte. vel oꝫ dicē ꝙ ipse distictius
noiabat sbam quā itellexit. Qualr̄ aūt
hoc sit possi᷒ p̄t itelligi sic ſm viā aug.
6. de tri. c. 5. q̄ ꝓbat ꝯpōem i oi cre᷒. nā
ꝯcipiūt ab aliq̄ multa accn̄tia ꝯcurrē᷒ i
eod. puta tal' q̄litas ⁊ tal' q̄titas. ⁊ ꝓbat
neut᷑ illoꝝ eē alteꝝ. qꝛ vtrūꝫ illoꝝ ma
net sin̄ alio. ꝓbat ēt 2° vtqꝫ illoꝝ aliq̄d
alio eē sbm̄ cōe. qꝛ vtrunlꝫ illorum pōt
destrui n̄ destructo alt̄. g᷒ aliq̄d

concludit esse sōm vtriusqʒ vt quātita
ti ⁊ qualitati. illud autem quod subest
nō cōcipitur ī cōceptu quidditatiuo ni
si entis vel huius entis. Et tamē frequē
ter accidit ꝙ talis qualitas ⁊ talis quā
titas cōiungūtur in aliquo ⁊ alibi non
cōiungūtur. ⁊ hoc ñ est ex natura quali
tatis ⁊ quātitatis vt preostensum est su
pra cōcluditur. igitur ꝙ hoc est ex natu
ra illius tertij in quo fundantur ambo
ista. nō autem cōiungūtur talia in isto
tertio qualia in illo. Ex quo etiaʒ diuer
simode ꝯiungūtur in diuersis ꝯcluditur
substratum istis eē diuersum a substra
to illis. ⁊ ex hoc cōcluditur tertium illō
esse aliud ab alio tertio. ergo cognoscit
aliud tertiuʒ eē substratum. ⁊ similr̄ ꝙ
sit aliud a subiecto alterius. Neqʒ enim
cognosco disticte q̄d sit in se nisi ꝙ sit ēs
vel res affecta talibus accidētibus. vnō
vlterior cōceptio quaʒ possint ō illo ha
bere q̄d sit est res aliqua habēs talia ac
cidētia ⁊ relatōes. Ad ꝓpositum ḡ ñ
accñtibus sed isti alij sic disticto quicq̄d
sit quod est cum istis ꝯiūctis que intelli
gūtur imponitur nomē aliquod. illud
videtur eē proprium signum huius sb̄
ratōe qua hoc. ita ꝙ imponens nomen
ītendat illam eēntiam de genere substā
tie significare. ⁊ sicut ītēdit significar̄ ita
nomē quod imponit est signum ⁊ tamē
ipse nō intelligit illud disticte quod di
sticte intēdit significare per hoc nomen
vel per hoc signum. Exemplū eēt etiam
si q̄s imponerʒ characteres hebreos ne
sciens voces hebreas in particulari sci
ēs tñ ꝙ aliqua vox est prima aliqua se
cūda ⁊ aliqua ītia iponeret sic. aliqua ē
ꝑma ⁊ quecūqʒ sit illa volo ꝙ significet
tali noie vel tali character̄. illi characte
res eēnt signa illarum vocum hebreaꝝ
quas aliquis hebreus distincte cognos
ceret obiectis sibi talibus signis. non he
breus autem ⁊ si cognosceret q̄d signifi
caret per istas figuras. nō tamē illud qō
significat distincte cognosceret. sed tñ i

rōe ꝑ voce vel secūde. Breuit igitur
dici potest ꝙ ad minus noia multa im
ponūt q̄ significāt deuʒ ī cōi. q2 sic nālit
pōt cōcipi a simplici viator̄ vt pʒ di. 3. l
si verum est ꝙ distinctius potest signifi
cari q̄ꝙ cōcipi potest deus noiari a viato
re noie significante hāc eēntiam. Quic
quid sit de istis verisimlē est deū noiari
tali noie. ⁊ hoc siue illud nomē sit iposi
tum ab ipso deo vl̄ ab angelo cognoscē
te ipsum deū vel a viatore. verisimile ē
.n. ꝙ multa noia sint in sacra scriptura
distincte illam eēntiaʒ significātia. sicut
iudei dicunt de noie dei quod vocāt te
tragramatō. Et videt deus dicere exo.
3°. hec dices filijs isrl̄ qui est misit me ad
vos. hoc nomen mihi est in eternū. Et
ca. 6. Ego dñs qui apparui abrahā ⁊c̄.
nomē meum adonai nō indicaui eis.
Est ergo deus nomiabilis a viatore no
mine significante ꝓpriam eēntiam vt ē
hic eēntia. q2 viator potest vti illo sig°
⁊ intēdere exprimere significatum illius
signi siue ipse imposuerit illud signum
siue ali⁹ q̄cūqʒ q̄ cognouit significatū. ⁊
tali etiā signo potest viator vti tanq̄ꝙ no
mine l3 cet nō potuerit illud imponer̄ tā
q̄ꝙ signum. Si autem ista ꝓpō eēt ve
ra ꝙ nullum nomen potest alicui iponi
distinctius q̄ꝙ intelligatur. hec tamē ē fal
sa ꝙ nullus potest vti noie distinctius si
gnificante rem quā ipse possit intelliger̄
Et ideo simplr̄ cōcedendum est ꝙ mul
tis nominibus vti potest viator exꝑmē
tibus essentiam diuiam sub ratōe essen
tie diuine.

Circa distinc. 23. quero vtrū ꝑsona scōʒ
ꝙ dic̄ aliq̄d cōe patri filio
⁊ spūi sctō dicat precise aliquid scōe itē
tionis. Q2 non ꝓbo. q2 ꝑsona est ter
minus ꝓductōnis realis. ⁊ adoratur. se
cūda int tio non terminat ꝓductiōem
realem. nec adorat̄. ḡ ⁊c̄. Preterea tri
nitas in diuis nō est tm̄ cōceptuum sed

rerum contra errorem sabelli. Cōtra. omne commune pluribus vniuocum ⁊ distinctum ⁊ plurificatum in eis dī de eis ſm aliquam rōnem vniuersalis. p̄sona est cōe vniuocū patri ⁊ filio ⁊ s. s. ⁊ plurificatum in eis etiā ſm Augu. 7. d̄ trini. c. 4. vel. 26. ḡ dr̄ de eis ſm aliquā rōnem vniuersalis. At si dicat aliquam intentōem scd̄am vere ē in diuinis aliq̄ ratio vniuersalis qd̄ nō videt̄ incōueniens. si vō dicat intētōem p̄mā erit in diuinis vniuersale reale cōe. ⁊ ita aliq̄ realitas potētialis qd̄ videt̄ inconueniēs.

Hic dr̄ ꝙ p̄sona tm̄ dicit intētōem secūdā. q2 sicut indiuiduū ī dī natura ita suppositū in nā sb̄ali ⁊ p̄sona in nā itellectuali. sed indiuiduū ⁊ suppositū dicūt tm̄ rem scd̄e intentōis. ḡ ⁊ p̄sona dicit tm̄ rem scd̄e itētionis. Confirmat̄ rō. q2 nā in qua sunt ista. vt eēntia non est de p̄ se rōne istorum. ponit̄ enim in diffinitōe istorū vt additum. igr̄ nō variat rōnes formales istorū. Itē oē cōe dictū de pluribꝰ dī de eis. ſm rōem alicuiꝰ vniuersalis. ḡ si p̄sona significet rez p̄me intētionis cōem tribꝰ. illa dicet̄ de eis sub rōe generis gn̄alissimi. aut aliċ ītermedij. aut ſm rōem spēi spālissime. quoꝝ opposita sūt manifesta. ꝙ non sit spēs spālissima manifestū est. q2 tūc seq̄ret ꝙ due erūt q̄si spēs spālissime respectu earundē p̄sonarum. deitas. n. ſꝫ Damasce. c. 5. notat quasi spēz circumplectiuā hypostaseō. ⁊ p̄sōa ēt notabit spēz spālissimā r̄spc̄u earundē. ḡ ⁊c̄. Addit huic opinioni ꝙ lꝫ p̄sona dicat aliquid 2e itētionis non tn̄ dicit illud in abstracto sed in ꝯcreto. ⁊ iō potest p̄dicari d̄ re p̄me intētionis ⁊ supponere ꝓ ea. Exēplum spēs est intētio. ibi accipit̄ spēs ꝓ ipsa intētione in se. ⁊ spēs p̄dicatur de pluribus differētibꝰ numero. ibi accipit̄ spēs ꝓ re quam denominat. non. n. predicat̄ h̄ hec intentio spēs de pluribus vt videt̄ sed hō vel asinus de quibꝰ dī hec itētio. Cōtra istud. ⁊ p̄mo ꝯtra opinā tem. quādocūq3 a formalibus ꝯstitutis aliquorum potest abstrahi aliquod cōe p̄me intentionis pari rōe vel maiori potest abstrahi aliquid cōe a ꝯstitutis p̄ illa. persone aūt diuine sed istos constituūtur per relationes formaliter. ab illis aūt ꝯstitutis pōt abstrahi aliq̄d cōe reale prime intētionis. paternitas est. n. rlō filiatio est relatio ⁊ hoc vniuoce sumēº relationem. q2 potest eē certitudo de cōceptu relatōis ad intra dubitando de q̄libet ꝯceptu spāli. ⁊ talis sic certus non tm̄ habet certitudinem de voce sed de conceptu aliquo. ergo ꝯceptus ille de relatione in cōi alius est a ꝯceptu illiꝰ i speciali: ḡ multomagis a cōstitutis p̄ istas relationes poterit abstrahi aliq̄ res p̄meͤ intentionis. assumptū aūt de vniuocatōe relationis magis patebit inferius i ista. q. Contra opi. in se. q2 oīs intentō 2a est relatio rōis non q̄cūq3 sed p̄tinens ad extremū vel actum intellectus cōponentis vel diuidentis vel saltem ꝯferentis vnū ad alteꝝ. hoc p3. q2 intētio scd̄a ſm oēs cātur p̄ actum intellectꝰ negociantis circa rem prime intētionis qui nō potest cāre circa obm̄ nisi tm̄ relationez rōis p̄sona aūt non dicit relationem rationis ⁊ precipue non dicit relatōem pertinentem ad actum. intellectus cōponētis. Q aūt non dicat aliquam relatiōez rōnis videt̄. q2 tunc saltē necessario coexigeret correlatiuū ad qd̄ referretur. q2 impossibile ē intelligere relationē ⁊ nō esse ad aliquē terminū ⁊ correlatiuū. sicut oīs intentio scd̄a requirit correlatm̄ ad qd̄ refert̄. vt spēs respicit genꝰ ꝓ suo correlatiuo ⁊ p̄ticulare vl̄e ꝓ suo correlatiuo. ⁊ sic de alijs. p̄sona aūt non dicitur alicuius persōa vel saltem non dicit extremum intellectus ꝯferentis. Item duco rationem eorum ad oppositum. quia vnitas est passio entis sicut patet 4. meth. ⁊ per ꝯn̄s consequit̄ rem ex nā rei. ⁊ maxime est verum de illa vnitate q̄ue est vera vnitas cuiusmodi ē vnitas

individui. g͛ talis vnitas ñ dicit intẽtõez
scdam. ⁊ sicut non vnitas in cõi ita nec
vnitas in natura intellectuali. si igi͛ per-
sona dicat vnitatẽ in nã intellectuali sicͣ
indiuiduum in cõi sequit͛ oppositũ cõ-
clusionis eorum. Preterea ꝯtra rõem se-
cũdam Aug. de doctria christiaͣ ⁊ põit
in lr̃a di. i. ⁊ di. 25. ꝑmi li. dicit ꝙ res q̃-
bus fruẽdum est sunt pater filius ⁊ .s.s.
vnde ẜm ipm tres persone sũt tres res.
res autem ñ videtur dicere secũdã intẽ-
tionem ⁊ tamẽ est cõe tribus personis ⁊
numerat͛ in eis. ergo ñ oportet dicere ꝑ-
sonam significare secũdã intẽtionez. qꝛ
est cõe numeratum in multis. magister
etiam di. 25. c. 8°. exponit tres ꝑsonas ꝑ
tres subsistentias vel tres subsistẽtes. sb-
sistẽtia aũt ñ videtur significare rẽ secũ-
de intẽtionis. ⁊ tñ est cõe tribus ⁊ nume-
ratur i eis. Dicũt. n. tres subsistẽtie tres
subsistẽtes tres res tria entia. Itẽ predi-
cta opi. querit quomõ ꝑsona possit vni-
uoce ꝑ̃dicari de pluribus idiuiduis ni-
si sit vl̃e. sed eãdez difficultatẽ petit ð re-
latione ⁊ eodem mõ sequit͛. magis. n. vi-
det͛ ꝙ a cõstitutis possit abstrahi cõe q̃
a ꝯstituẽtibus. sed q̃uo potest abstrahi
aliqð cõe ꝑme itẽtionis ⁊ tñ non vl̃e re-
ale dicet͛ di. 25. Preterea ꝯtra additũ
arguo sic. adiectiuum non determinat
aliquid nisi illud ad qð terminat͛ eiꝰ de-
pendẽtia. sed adiectiuũ non potest ?mi-
nare dependẽtiaz alterius adiectiui. qꝛ
equaliter depẽdent ⁊ ambo sũt eque de-
pendẽtia. g͛ neutrũ detẽrminat alteruz
g͛ si hoc nomẽ ꝑsona sit tale cõcretum ñ
potest terminare depẽdentiam alterius
cuiusmodi est ille terminus numeralis
tres. igi͛ non bñ diceret͛ ꝙ sunt tres ꝑsõe
nisi intelligendo aliquod substãtiuũ qð
determinetur per vtrunq; adiectiuũ. sꝫ
non est dare aliquod substãtiuũ tale sb
intellectum. ergo ⁊c̃.

Ad questionem respõdeo
ꝙ accipiendo diffinitionẽ ꝑsone quam
ponit Ricã. 4. de tri. c. 22. ꝙ est itellectu-
alis nature incõicabilis existentia ꝑ quã
diffinitionem exponitur vel corrigitur
diffinitio Boetĳ dicẽtis ꝙ ꝑsona est rõ-
nalis nature indiuidua substãtia. qꝛ sic
sequeret͛ aiam esse personã quod est in-
cõueniens. Dico ꝙ nihil ꝓprie est i hac
diffinitione Ric. quod significet intẽtio-
nem secũdã. qꝛ ex natura rei sine oi ope-
ratione intellectꝰ est i patre natura itel-
lectualis ⁊ entitas incõicabilis. Ista aũt
incõibilitas duplex est. qð potest intelli
ex dictis in di. 2. qꝛ cõicabile pluribꝰ di-
citur duplr̃. vno mõ dicit͛ cõicabile plu-
ribus quod est idem cuilibet eorum. ita ꝙ
quodlibet sit ipsũ. sicut vl̃e dicit͛ cõicari
suis inferioribus. Alio mõ cõicat͛ aliqd
vt forma qua aliquid est sed nõ est ipsũ
vt aia cõicatur corpori ⁊ vtroq; mõ di-
tas est cõicabilis. ⁊ neutro mõ ꝑsona est
cõicabilis. Et ita duplx̃ ẽ incõicabilitas
ꝑtinens ad rõnem ꝑsone. ꝓpter qð aia
seꝑata lꝫ habeat ꝑmã incõicabilitatem
non tñ est persona qꝛ ñ habet secũdam
⁊ vtraq; incõicabilitas requirit͛ ad rõez
ꝑsone ⁊ est in re ex nã rei. ⁊ ita nihil de
rõne ꝑsone dicit intẽtionem secũdaz.

Cõtra istud potest obĳci qꝛ ẜm istð vi-
det͛ ꝙ ꝑsona tm̃ significet duplicez nega-
tionem duplicis cõicabilitatis. Et si hꝰ
sit verum tunc videt͛ dubiũ q̃uo negatio
possit eẽ cõis tribus ꝑsonis nisi affirma-
tio aliqua sit eis cõis ꝓpter quam insit
eis talis negatio. qꝛ negatio nõ videtur
tribus ꝯuenire nisi ꝯsequatur affirmati-
onẽ. non est aũt deitas ista affirmatio.
qꝛ ipsa nõ numeratur i tribus. g͛ ñ opor-
tet dare aliqð cõe positiũ ꝑus ab eis ab-
stractum q̃ sit negatio talis. ⁊ tũc habe-
tur ꝓpositum. Si etiã dicat ꝑsona talẽ
negationem precise ñ videtur dicere to-
taz rationẽ persone quia ꝑsona dicit rẽ
ad dignitatem vel ad ꝑfectionẽ ꝑtinentẽ
negatio autem nullam dignitatem vel
perfectionem ponit. Videtur etiã ꝙ di-
cat relationem rationis per hoc ꝙ suũ

oppositum.s.cōicabile tm̄ dicit relatio-
nem rationis in eentia diuia. est.n.essē a
cōicabilis filio ⁊ tm̄ essentia nō refertur
realiter ad filium.g̊ incōicabile dicit re-
lationem rationis. Ad primum istoꝝ
dico ꝙ ab vltimis distinctiuis ⁊ ꝯstitu-
tiuis ꝑsonarū nihil potest abstrahi cōe
dictū de eis in quid. quia illa sūt primo
diuersa.i.nihil idem realiter includētia
tunc.n.esset querere de eis ꝑ quid distin
guerētur. ⁊ ideo oē cōe abstractū ab eis
vel est ꝯceptus oīno negatiuus vel saltē
n̄ est quidditatiuus ꝯceptus vnius rati
onis: certum est autē ꝙ aliqua negatio
cōis potest abstrahi ab illis vltimis. ⁊
hic vnius rationis. quia negatio est vni
us ratiōis per hoc ꝙ repugnat affirma
tioni vnius rōnis. quibuscūq; igitur re-
pugnat affirmatio vnius ratiōis: conue
nit negatio vnius rationis. ⁊ ita tribus
personis ⁊ etiam distinctiuis illarum
vltimis potest cōpetere negatio aliqua
cōis. si illa dicatur esse incōicabilitas. ⁊
si ponatur icommunicabilitatem solaz
esse de per se rōne ꝯstitutiui ꝑsone ita ꝙ
personalitas sit icōicabilitas subsistētis
i natura itellectuali ⁊ ita oia alia preter
primū sint addita in ratione persone tc̄
ꝑsona ꝓprie n̄ diceret aliquem ꝯceptuz
ꝓprie positiuum. Sed tm̄ non dicet ali-
quē ꝯceptum 2e intētionis. Ois.n. ꝯcep
tus est intētionis ꝑme qui natus est fieri
imediate a re sine ope vel actu intellect⁹
negociātis. qualis est ꝯceptus n̄ tm̄ posi
tiuus sed negatiuus. Tam dubitatur
quō potest negatio esse cōis sine positio
cui insit. Rn̄deo ꝙ tancunq; diuersis
si nihil etiam cōe haberēt potest esse ne
gatio cōis. sicut n̄ soz. est cōe vniuscum
ad oia alia a sorte entia ⁊ nō entia. Et lz
illa quibus negatio est cōis habeāt ali
qd̄ positiuū cōe. n̄ tamē oportz ꝙ per il
lud cōe insit eis negatio cōis. n̄ rationa
litas eim ꝯuēit vltime differentie asini
⁊ equi ⁊ n̄ per aliquid cōe in illis quib⁹

conuenit ista negatio. qꝛ vel nihil est cō
mune differentijs vltimis vel si entitas
ei⁹ cōe est n̄ ꝓpter entitatem ꝯuenit eis
talis negatio. sicut nec ꝓpter entiatez re
pugnat eis talis affirmatio. Et sic dicen
dū ꝙ maior est falsa qꝛ negatio est vni⁹
rationis qꝛ opponitur affirmatiōi vni⁹
rationis ⁊ n̄ qꝛ consequit affirmationez
vnius rōnis. n̄ homo.n. est vnius rōis.
qꝛ homo cui opponit est vni⁹ rōis ⁊ nō
qꝛ ꝯsequit affirmatōem vni⁹ rōis. n̄ hō
.n. cōe est enti ⁊ nō enti q̄bus nihil affir
matiuū siue positiuum est cōe. Cuz se-
cūdo obijcitur ꝙ negatio n̄ dicit aliq̄d
ad dignitatem pertinens. ⁊ ad hoc etiaz
possūt adduci rationes ad pricipale. qꝛ
negatio n̄ adoratur nec etiam est termi-
nus actionis realis. Posset dici ꝙ ne-
gatio i genere differt a negatione extra
genus ⁊ a ꝑuatione. priuatio quippe re
quirit subiectum aptum vel ꝑm se si est
priuatio scōm se. vel scōm gen⁹ si est pri
uatio ꝑz genus. sicut talpa dicit ceca. 5°.
methaphysi.c. de priuatione. Negatio
extra gen⁹ absolute nihil requirit. quia
equaliter dicit de ente ⁊ ō non ente. Ne
gatio autem in genere quasi mediat. qꝛ
requirit subiectum de quo dicatur non
tamen aptitudinem ad formam. talem
forte negationez iportat diuersitas de q̊
alias. quia negat identitatem vel notat
nō identitatem talem in ente. ergo talez
potest nominare incommunicabilitas
vt importatur in persona. quia notat
negationem duplicis communicabili-
tatis in natura intellectuali. nec tamen
dicit aptitudinem ad aliquam commu
nicabilitatem sed negationem illam in
natura positiua intellectuali. ⁊ ita dicit
aliquid pertinens ad dignitatem nō ra
tione significati sed ratione connotati
⁊ subiecti. ⁊ sic posset concedi personaz
generari ⁊ adorari sicut cecus ambu-
lat vel amatur. non ꝙ cecitas sit ratio
ambulandi. sed ꝙ illud in q̊ est tal ꝑua°

sit s̄bm respectu talis predicati. Cū ar
guit̄ de cōmunicabili ⁊ incōicabili dico
ꝙ vnum oppositū pōt esse r̄lo rōis ⁊ al
tez r̄lo realis. vel saltē nega° vel pua°re
alis alicuius relatōis. sic idē pfecta idē
titate dicit relatōem rōis. 5. meth. c. de
codē. ⁊ tn̄ diuersum qd̄ negat istā idēti
tatē ꝯuenit rei absq; actu rōis ⁊ intelle
ctus. ⁊ rō est q₂ licet aliquid n̄ cōueniat
rei nisi ex opere vel actu intellect⁹ tn̄ po
test repugnare rei ex se sine actu intellec
tus. sicut sorti vniuersalitas repugnat.
que tn̄ non ꝯuenit hoī nisi p actum itel
lect⁹ opantis ⁊ negociātis circa hoiem.
Et si igi cōibilitas dicat tm̄ relationez
rationis in essētia tn̄ potest repugnare
persone ex aliquo quod est in re: ⁊ pp
ter idem potest sibi icommunicabilitas
competer̄. Ista igr̄ via supposita sicut
certa ꝙ a personis potest abstrahi aliqᷓ
conceptus negatiuus negationis in gene
re. ⁊ hoc non solum a personis quasi cō
stitutis. sed etiam a formalibus constitu
tiuis earuz. Est dubitatio vlterior vtrū
tale commune solummodo sit abstra
hibile ab eis vel aliqd̄ cōe positiuum.

Et videt̄ ꝙ oporteat ponere aliquod
positiuum possibile abstrahi ab eis pp
ter verbum Augu. de doctrina christia
na ⁊ v̄bum magistri in in l̄ra di. 25. que
adducta sunt ꝯtra opinionem. Potest
dici ꝙ ab indiuiduis non tm̄ pōt abstra
hi species que dicit quidditatem indiui
duorum sed etiaz aliquid quasi propri
um.

Circa distinc
tionem. 24. quero. Utruz
in diuinis sit ꝑprie nume
rus. Rn̄deo aut ponitur ꝙ numer⁹ ha
beat vnitatem formalem respectu c⁹ for
malitat vnitates sūt mᷓles. ⁊ sicut mā
illius forme. Aut ponit̄ ꝙ numer⁹ ē tan
tū vnus aggregatiōe vnitatū sicut acer
uus lapidū dī vnus aggregatōe lapidū
Qd̄ hoꝝ veꝝ sit alias videbit̄. qn̄ trac
tabit̄ de numeris. Primo° dico ꝙ i diui
nis non est numer⁹. q₂ quelꝫ psona diua
ē īfinita. ⁊ quelꝫ ꝑprietas psonalis ē ea
dez infinito. Sed nihil qd̄ ē ex se forma
lit̄ infinitū vel idē infinito ē potētiale vl̄
ps alic⁹. q₂ tūc eēt aliquid mai⁹ infinito
q₂ totū eēt maius infinito si tm̄ ps eius
eēt infinita. Et iō illam pōnem tenēdo
n̄ erit numer⁹ in diuis. Si 2ª pō vā ē. s.
ꝙ numer⁹ est tm̄ vn⁹ aggregatione vni
tatū cum aggregata sint simpl̄r diuersa
ita ꝙ nō faciunt nec sūt aliqd p se vnuz
imo sūt min⁹ vnum ꝙ illa q̄ sī vnum p
accn̄s. ⁊ que sī in diuis sī idez alicui vni
nāe quod ē eēntia seq̄t ꝙ nll'a ē aggrega
tio ibi rei ad rē. Et ita nll's est numer⁹ sꝫ
istam 2ᵃᵐ pōnem. Si tn̄ numer⁹ hēat
eē in intellectu. tm̄ sil' ꝯcipiēte plura vᵃ
vel plures vnitates. cū intellect⁹ aliquis
possit ꝯcipe tres vnitates sil'. vel vnā so
lā n̄ ꝯcipiendo tres personas ⁊ nō sit cō
ceptus ita perfectus ꝯcipiēdo vnaz pso
nam sicut concipiendo tres psonas. vn̄
aliqui distincti articuli fidei respiciūt di
stinctas psonas. posset poni ꝙ ibi ē vn⁹
numerus q̄si vn⁹ ꝯceptus totalis trini
tatis in intellectu. Sed obmittēdo d̄ nu
mero. an sit i intellectu ⁊ loquēdo d̄ nu
mero i re. dico ꝙ numer⁹ simpl̄r nō est i
diuinis. tenēdo altutram illaꝝ duaruꝫ
opi. primarum. ꝯcedit̄ tn̄ ibi numerus
sm̄ qd. s. cū hac determinatōe psonarum
q₂ ibi sit abstractio illius a numero qd̄
n̄ dicit impfectōnē. s. distinctionē ab eo
qd̄ notat impfectōem aut in vtroq; nu
meratoꝝ aut saltem i altero. s. a potētia
litate si numer⁹ ē vn⁹ sm̄ formā. vel a di
uersitate si numer⁹ ē vn⁹ p aggregatōeꝫ
vnitatum pluriū. bn̄ tn̄ ibi ꝯcedit̄ distin
ctio sine diuersitate vel potētialitate vl̄
etiā aggregatione. q₂ dicūt impfectōem
aliquā in vnitate.

Circa distinc
tionē. 25. quero vtrū psōa
in diuinis dicat s̄bam vel

relatõem sine argumentis. R° psona non dicit relatõem ppriam. qz hoc no nē psona est cõe tribus. fm Aug. 7°. de ri c. 7°. si tres psone sũt. cõe est eis hoc qd est persona: z ñ communitate equivocationis sicut hic hõ est cõis sorti z platoni: hoc quidē est equiuoce qz pnomē hoc. qd demonstrat hoc significat. Nõta hic. qz equiuocũ non numeratᵣ i equiuocatis. Non. n. dr piscis . z sydus duo canes. qz numeratio alic⁹ in qbus requirit vniuocatõem eius in eis. psona ē sic cõis q numeratᵣ in eis. Nec dicit relationē cõem. quod pbatᵣ per Aug. 7. d tri. c. 5. vel. 34. q patᵣ ñ ē psona filij nec ecõ. Et ista rõ põt deduci sic. ad quodcũqz di relatiuũ inferius ad idez dr relatiuuz superius lz non pmo. Exēplum. si duplũ est duplum dimidij. z hoc p°. duplũ ē multiplex dimidij. licet non p°. Et ñ solũ hoc. sed ēt vsqz ad generalissimuz. est relatiuum dimidij. lz ñ primo. i. adeqte. si psona diceret relationē cõem . tunc dicatᵣ sicut est pater filij pmo. ita pater eēt psona filij per se. lz non pmo qd est falsum. Nec persona dicit sbãm scdam i. quidditatē qz illa ñ numeratur in tribus psonis. persona aũt numeratᵣ. g fm duas opi. tactas in. q. de persona di. 23. Quia fm vnam opi. persona dicit negationē in genere cõmũem tribus. z sic nõ significat sbãm nec relationem. connotat tñ aliquid positiuũ. z pmo cõnotat illud de quo pmo pdicatur. puta patrē filium z. s. s. non quasi ex pmo itellectu suo: sed sicut cõe cõnotat inferius p quo supponit. 2° cõnotat relationē. qua patri cõueniat talis negatio cõis z filio similr. 3° z vltimo cõnotat eēntiam que lz sit in primo cõnotato. ñ ãt est in eo ratio istius negationis. Si autem teneatᵣ alia opi. in. q. illa de persona. s. q persona dicat aliquid positiuum abstractũ a trib⁹ vt quasi ppriũ ñ vt species. tunc dici potest q significat positiuum. sed nec sbstantiam nec relationem z hoc extēdendo sbãm tã ad primã q̃ ad scdaz. sz aliquod positiuũ indifferens ad vtrãqz ratio. n. subsistentis idifferēs est ad absolutũ z relatiuum. tenēdo psonas diuias esse relatiuas pmo. Ex cõnti tñ datᵣ itelligere sicut superius suũ inferius illud p quo accipitur relatiuũ superius de quo dicitur psona puta patrem filiũ. s. s. Ex secũdo ipsas relatões z 3° eēntiã. Ita q vtraqz opi. posita. 23. concordat in hoc q psona de prima ratione sua ñ dicit relationē nec substãtiam. z hoc nec primam nec scdam. sed fm vnã opi. dicit cõceptũ negationis in genere cõis tribus qui distinguitᵣ i eis. fm aliam opi. dicit cõceptũ positiui cõis distincti in eis. Et fm vtrãqz opi. tale cõe siue positiuũ siue priuatiuum cõnotat sicut suum inferi⁹ illud d quo formaliter dr puta patrē filiũ z. s. s. Et quasi 2° connotat formalia distinctiua in eis. Et 3° eēntiam cõem in eis.

Sed obijcitur q persona significet sbstãtiam scdam. i. qdditatez p hoc qd dicit Aug. 7. de tri. c. 4. vel. 7. per hoc q est tres persone. Rñdetur ad . q. illam qua queritur in diuinis quid tres. quid aũt querit eēntiam. Preterea dic Au 7. de tri. c. 5. vel. 9. q non est aliud deũ eē z persõam eē. g persona est mere eēntiale. z per cõñs significat sbãm scdam z quidditatem. Ad primũ respondeo q quid. quandoqz querit diffinitionez quãdoqz querit illud de quo aliquid dicitur. primum patet ex primo topicorũ Diffinitio est oratio indicans quid est esse rei. Secundum etiam patet per phm 4. methaphy. totaliter querendum est quid vnum. quemadmodum z quid ēs tanq non sufficiēs qz hoc ipsum istius natura. Intēdit dicere q non sufficit dicere ipsum vnum esse principium sicut aliqui philosophi ipsum vnum esse pncipium dicebant sicut platonici. sed aliquid de quo dicitur vnum. Et scdm h⁹ questio ista quid est elementum. duplicem habet responsionem vnã assignã°

elementi diffinitionem. aliam aſſignan
do illud de quo dicitur elementū puta
ignis eſt elementum. Nūc autem catho
licis confitentibus tres. ſcōm canonicaꝫ
epiſtolam Johā. 5° ca°. queſierunt here
tici quid tres. non interrogantes huius
nominis diffinitionem. ſed quid eſſet il
lud ſubſtantiuum. quod determinaret
per illud adiectiuum tres. ſiū de quo di
ceretur. ⁊ ad hoc bene reſpondetur per
hoc. quod eſt perſona. Cum igitur acci
pitur ꝙ quid querit de eſſentia. non eſt
verum generaliter nec ſpecialiter in pro
poſito. Ad ſecundum de Auguſtiō
patebit di. ſequenti. ꝙ perſona eſt ad ſe
tam in ſe ꝙ̄ in ſuis inferioribus. licet nō
ita ſit ad ſe. ſicut eſſentia eſt ad ſe. Et hoc
ſi ponitur diuinas perſonas eſſe conſti
tutas in eſſe perſonali per aliqua abſo
luta. Si autem hoc ponatur. difficile vi
detur exponere auctoritatē beati Aug.
ſed de hoc dicetur ibi.

Circa dſtincti

onem. 26. quro. Utruꝫ
perſone conſtituantur in
eſſe perſonali per relationes originis.
Q2 non relationes originis ſunt alteri
us rationis. ſicut relationes ſpecie diffe
rentes in creaturis. quod apparet. plus
enim differt paternitas a filiatione ꝙ̄ fi
liatio a filiatōe vl' paternitas a paterni
tate. ergo conſtituta per eas formaliter
differunt ſpecie. perſone igitur differūt
ſpecie ⁊ ita generatio eſt equiuoca in di
uinis. que improbata ſunt di. 7. Iteꝫ
qua ratione relationes originis conſti
tuunt perſonas. eadem ratione relatio
nes communes conſtituerent eas. ⁊ ita
eadem perſona conſtitueretur duplici
formali conſtitutiuo. quod eſt inconue
niens conſequētia probatur per hoc q2
relationes communes equalem diſtinc
tionem requirunt in extremis ſicut re
lationes originis ⁊ eodem modo ſtant
cum vnitate eſſentie. ergo equaliter di
ſtinguunt. Preterea. relatiōes oppo
ſite de ſecundo modo relatiuorum poſ
ſunt fundari in eodem. ſicut voluntas
mouet ſe. relatio autem mouētis ⁊ mo
ti pertinent ad ſecundum modum rela
tiuorum. ergo pari ratione relatiōes ꝓ
ducentis ⁊ producti que pertinēt ad eū
dem modum poſſunt eſſe in eodē. ⁊ ita
per eas diſtinguuntur ſuppoſita. Con
firmatur ratio per Boetium qui in fiñ
libri ſui de trini. dicit ꝙ relatio iſta eſt
quaſi eiuſdem ad ſe. ergo relationes iſte
non diſtinguunt. Contra Boetius ibi
dem ſubſtantia continet vnitatem rela
tio multiplicat trinitatem.

Reſpondeo opin.

quorundam eſt ſicut prepoſitiui ꝙ per
ſone ſeipſis diſtinguuntur. Et ita non ē
querere quo formaliter diſtinguuntur
vel quibus conſtituuntur quia non ha
bent conſtitutiuum. Confirmatur po
ſitio iſta. quia perſona diuina eſt eque
ſimplex ſicut eſſentia. eſſentia autem ꝓ
pter ſui ſimplicitatem ſeipſa diſtinguit
a quocunqꝫ. igitur ⁊ perſona. Item ab
ſtractum ⁊ concretum idem ſignificant
ergo paternitas ⁊ pater. ergo dicere pa
trem diſtingui paternitate eſt dicere ipꝫ
ſeipſo diſtingui.

Contra iſtud argu

itur ſic. Quecunqꝫ non ſunt primo di
uerſa aliquo ſui diſtinguuntur. quia q̄
ſe totis diſtinguuntur ſunt primo diuer
ſa. ſi enim non ſunt primo diuerſa ſꝫ ali
quid idem entia tunc non eo diſtinguū
tur quo ſunt idem. ſed aliquo ſui quo n̄
ſunt idem. Sed perſone diuine non ſūt
primo diuerſe. quia ſunt eiuſdem eſſen
tie. ergo adhuc eſt querere quo diſtiguū
tur. Item plures proprietates ſunt in
eadem perſona ſicut in patre innaſcibi
litas. ⁊ generatio actio. ⁊ diſtinguun
tur hec ſcōm Aug. 5. de tri. ca. 6. vel. 13
vbi vult ꝙ ſi pater non eſſet ingenitus

posset tamē esse pater ⁊ ecōuerso. ergo ⁊ si per impossibile vna non distinguerēt patrem ab aliquo. posset alia distinguere ⁊ ecōuerso. ergo semper est aliquid q̊ distinguitur pater a filio. ita ꝙ non primo se toto. Item in patre est generatō actiua. ⁊ spiratio actia. ⁊ spiratione actiua non distinguitur a filio. quia illa ē in filio. ergo pater non seipso toto eque primo distinguitur. sed aliquo quod est in eo. Item in prefatio. de trinit. dicit in personis proprietas. non autem persona est in seipa hoc modo sicut proprietas intelligitur esse in persona. ergo aliquo modo persona dici potest distigui proprietate formaliter quomodo nō distinguitur seipsa primo.

Arguitur etiaʒ ab

alijs aliter contra ipsum. quia si pater se toto distinguitur a filio. pari ratione ⁊ a spiritu sancto. ⁊ si eodem distinguitur ab vtroqʒ. ergo eandeʒ habitudinē habet ad vtrunqʒ. igitur ⁊ econuerso. vterqʒ habet ad ipsum eandem habitudinem eisdem rationis. sicut si Paulus est similis Petro ⁊ lino. ergo petrus linus habent similitudinem eandem ⁊ relationem eiusdem rationis ad paulum Et tunc filius videtur distingui a patre relatione eiusdem rations cum ea. qua distinguitur spiritus sanctus a patre.

Sed forte istud argumentum non cōcludit. quia quocunqʒ pater constituit in esse personali. eo distinguitur primo personaliter a filio ⁊ spiritu sancto non tamē sequitur econuerso. ꝙ filius ⁊ spiritus sanctus distinguerētur aliquo eiusdem rationis a patre.

Alia est opinio cō

munis que dicit personas constitui per relationes. Pro hac opinio. allegatur auctoritas christi in euangelio Mathei vlti. sicut postea tangetur ifra cōtra tertiam opinionem. Adducitur ad hoc Boetius de trinitate qui multa videtur tāgere de hoc. Et Aug. similiter. 5°. de trini. c. 8. vel. 19. qua ꝑpter illud precipue teneamus. quicquid ad se dicitur ꝑ stātissima illa ⁊ diuina sublimitas substantialiter dici. Et paulopost. Quicquid ad seipsos de singulis dicitur non pluraliter in summa sed singulariter accipiatur. Et ibidem. 23. ꝺ paruis. Quicquid ergo ad seipum dicitur deus ꝺ singulis personis similiter dicitur. i. patre filio spiritu sancto. Et ibidem ca. p°. vel 27. ꝙ autem proprie singula in eadem trinitate dicuntur nullo modo ad seipsa sed ad inuicem. aut ad creaturam dicuntur. ⁊ ideo relatiue. non substantialiter ea dici māifestum est. In his expresse videtur haberi: ꝙ omne dictuʒ ad se conuenit tribus: ⁊ est commune tribus ⁊ quicquid non est commune tribus est relatiuum vel relatio. constitutiuuʒ autem ⁊ distinctiuum persone nō ē cōmune tribus. ergo est relatiuum vel relatio

Item Aug. xi. de ciuita. dei. c. 10. deus est. quicquid habet excepto ꝙ vna persona dicitur ad aliam ⁊ non est ipsa. nā habet pater filium nec tamen est ipse filius. ⁊ filius habet patrem nec tamē ipse pater. Item Boetius de trinitate in fine. ita igitur substātia continet vnitatem relatio multiplicat t̄nitateʒ. Et multa alia verba ibidem ad hoc. Item damasce. ca°. i. Et quoniam pater ⁊ filius ⁊ s. s. ꝫm oia vm sunt ꝑter ingnātōem ⁊ gnātōem ⁊ ꝑcessionē. Et ibidē. c. 10. In .n. solis hypostaticis ꝑpetatib' ab inuicē dīnt he scte tres hypostases. Itē Dama. 3° de tri. c. 5. dīa āt inq̄t hypostase on. i. ꝑsonaꝝ i solis trib' ꝑpetatib'. anetio. i. incābili. ⁊ pnali ⁊ etiaci. i. cābili ⁊ filiali ⁊ cābili ⁊ ꝑcessibili recognoscim'

Itē vr̄ Ric. dicē de tri. 3°. Q p' n̄ distiguunt in diuis nisi p aliuʒ ⁊ aliū modū hn̄di eādē nām. g̊. Itē Ansel. ꝺ ꝑcessi. s. s. dicit ꝙ i diuis oia si vnū vbi nō obuiat relatōis oppositio.

Item per rationez
qꝛ si per absolutum ꝯstituꝛ persõa i di
uinis: ḡ absolutum addit absoluto. sed
absolutũ additum absoluto necessario
facit compositionem. Sed si in absolu
to aliquo ꝯueniũt persone diuine. ꝯstat
ꝙ non eodẽ absoluto quo ꝯueniunt di
stinguunt personaliter. ḡ absoluto alio.
ḡ est ibi absolutuz ⁊ absolutũ. ḡ compo
sitio. hoc non sequit de relatione. qꝛ re
latio nihil addit supra suum fundamen
tũ nec facit compositionẽ cum eo. Ali
ter confirmatur ista positio. ⁊ ista rõ. qꝛ
relatio vno° põt transire in sbam ⁊ p h°
non facere compositionem cũ absoluto
alio modo põt manere per comparati
onẽ ad oppositũ. ⁊ ita distinguit realiꝛ.
iste due rationes non videntur compe
tere absoluto. quia absolutum vel om
nino manet vel oĩmode transit. Si om
nimode trãsit non distĩguit. sicut nec es
sentia in quã trãsit. Si omnimode ma
net ḡ compositio. Item eadem natura
nõ potest esse in diuersis suppositis ab
solutis nisi distinguatur in eis. licet eni
possit esse in diuersis suppositis relatis
quia idẽ illimitatum potest esse funda
mentũ plurium relationuz in diuersis
suppositis. non tamẽ in diuersis suppo
sitis videt posse esse nisi distinguat ⁊ nu
merat in eis. Si enim sũt duo supposi
ta absoluta videt ꝙ quicquid est i vno
sit aliud a quocũqꝫ qꝺ est in alio. ḡ essẽ
tia diuina numeraretur in deo si perso
ne diuine ꝯstituerent inesse personali p
absoluta. Item ſm oẽs relatões sunt
in personis diuinis. ḡ si non ꝯstituũt p
sonas vident sequi duo incõuenientia.
ꝓmo ꝙ erũt ibi q̄si accñtales ⁊ aduenti
cie personis ꝯstitutis. qꝺ vr̃ eẽ ꝯ simpli
citatem dinaꝝ ꝑsonaꝝ. 2° ꝙ tales rela
tões que sꝛ ꝓꝑe personis erũt rõnes rõ
nis. qꝛ relatio dei ad creaturã. iõ non ẽ
realis qꝛ ꝑsupponit diuinã ꝑsonã inẽẽ
perfecto. ⁊ ñ dependẽtẽ ad creaturã. nec
nãliꝛ vel nec̃io coexigentẽ eam ad suum
eẽ personale. igr̃ a simili idẽ videt in pro
posito. si persona ꝓa sit absoluta non di
pẽdebit ad scđam. pꝫ qꝛ ẽt ꝑintelligit ꝑ
fecta in sua hitudine personali ante se
cundã personã. ⁊ per pñs non nec̃io co
xigit personã scđam ad suum esse ꝑsõa
le. ḡ habitudo eius ad scđam personam
erit tantũ relatio vel habitudo ratõnis.
Preterea. si ꝓprietas absoluta alic
ꝯstitueret non eẽt tm̃ virtualiter in dec
quia tunc non essꝫ magis tali ꝓprietat
hec persona q̄ꝫ asinus. Includit enim di
us virtualiter ꝑfectionẽ asini in se. ergo
oportet ꝙ sit ibi actualiꝛ. ḡ est ibi vt act
ḡ dans esse. ḡ in diuinis eẽnt tria esse.
Preterea. ꝓprietas illa absoluta si fa
ciat vnum cum essentia. alteruz est act
alterũ vero potentia ⁊ alterũ perfectio
alterius. essẽtia non ꝑficit illud ꝑsonale
qꝛ non ꝑsupponit illud sed magis eꝯ°. ḡ
absolutum personale erit perfectio essẽ
tie. Et sequũtur duo incõuenientia. Pri
mũ ꝙ essentia ſm se nõ sit ꝑfecta omnio
Aliud ꝙ vna ꝑsona ñ sit oĩo ꝑfecta. qꝛ
ñ hẽt absolutũ alteri᷒ ꝑsone: qꝺ ẽ ꝑfectõ
ex ꝓnñsis. Et ꝯfirmat qꝛ ſm Ansel. mo
no. 15. ꝑter relatões oẽ aliꝺ aut ẽ simpli
ciꝛ meli᷒ ipm q̄ꝫ ñ ipꝫ aut ñ. ſꝫ in aliq̊ me
li᷒ ñ ipm q̄ꝫ ipꝫ. qꝺ 2°° se hꝫ ñ ẽ in deo ſꝫ
ipm. ḡ oẽ aliud a rl̃one qꝺ ẽ in đo ẽ sim
plr̃ meli᷒ ipm q̄ꝫ ñ ipꝫ. ḡ erit ꝑfectõ sim
pliciꝛ. Et ex hoc seq̃t ꝙ nª pª erit simpli
ciꝛ ꝑfecta. qꝛ nulla hꝫ absoᵐ alteri᷒. Se
quiꝛ ẽt ꝙ due sunt quid ꝑfectius q̄ꝫ vna
quod est contra Aug. 8. de tri. c. i. vel. 3
Preterea. tertio multiplicato aliq̊
absoluto multiplicatur oẽ aliud abso
lutum circunstans illud. Exemplũ mul
tiplicata quantitate multiplicabitur al
bedo. ⁊ econuerso: ergo si sic sint distin
cte proprietates absolute que circũstant
essentiam diuinam distinguerent etiam
essentiam diuinam. Et cõfirmatur ma
ior quia plura eiusdem speciei nõ pos
sunt eẽ in eodeꝫ. iste si ponũꝛ erũt eiusđ

pẽi. q2 si nõ erũt igr̃ alii͛ spẽi. ⁊ ita opõ
ebit q̃rere p̱ quid alterum istorũ sit icõ-
nunicabile. sicut. n. ponitur pat̃nitatez
que differt specie a filiatione non posse
ẽ de se incõicabilẽ. ita sequit̃ de a. i pr̃e
i sit abso^m ⁊ b. i filio si dĩant spẽ ꝙ neu
rũ erit de se incommunicabile ⁊ opor-
ebit stare ad aliqua propria eiusdẽ rati
onis. Confirmatur ista ratio saltem
quia non sunt plura eiusdem rationis i
odem p̱fecto. sicut in diuis nõ sũt plu-
a verba neq3 plures patres. q2 hoc vi
let esse imp̱fectõis. ꝙ in aliqua natura
possint eẽ plura oĩno similia. ergo i na-
ura diuina simplicit̃ p̱fecta nõ erũt plu
a absoluta eiusdẽ ratiõis. 4° si ꝓprie
as absoluta a. exprimat̃ vl̃ pullulat ab
ssentia ⁊ similit̃ b. ⁊ expressum est n eo
lem supposito cum eo a quo exprimit̃
ꝺm istũ modũ exprimendi qui ponitur
ꝙ a. ⁊ b. erũt in v^a p̱^a ⁊ ita n^a p̱^a originabi
ur ab alia. q2 ꝓpria earũ erunt in eadẽ
p̱sona numero. sequit̃ ꝙ nõ erit distinc-
io personalis. 5°. sequit̃ ꝙ ñ sit ibi ori
go. q2 persona originata per originẽ ca
pit essentiã. sed persona si est absoluta p̃
cedit ipsam relatõem originis: igit̃ scõa
p̱sona precederet in essendo ipsam origi
nem passiuam. ⁊ ita non haberet esse p̱
eam.

De mõ igitur po

nendi qualiter possit relatio constituere
personas ⁊ easdem distinguere. declara
tur p̱ hoc ꝙ ꝓducens necessario distin-
guit̃ a suo opposito realit̃. quia idem ñ
ꝓducit seip̃m ꝺm Augusti. p̃mo. de tri.
c. i. ergo erit aliqua relatio realis. ⁊ di-
stinctio realis aliquorũ que sunt in eẽn
tia diuina. Non aũt pñt ibi esse aliquo
modo per informatõem ꝓpter simplici
tatem diuinam. ergo erũt per se subsistẽ
tia in illa natura. ergo erunt per se reali
ter distincte. Qualiter autem ex hoc
non sequatur distinctio essentie in qua
desistunt declaratur. quia idem illimita

tum potest esse fundamentuz relationũ
oppositarum. ⁊ tũc illa relatio dicit̃ v°
modo manere ⁊ alio modo transire.
Et circa hoc fiũt multe altercationes ꝺ3
quam rationem relatio distinguatur.

Sed breuiter posset dici ꝺm istaz vi
am ꝙ relatio scd̃m ꝙ relatio non est for
maliter eẽntia. quia ꝺm Aug. 7. de tri.
ca. i. vel. 15°. Si essẽtia est ad aliud iam
nõ est essẽtia. Et potest argui similit̃ ecõ
uerso. Si relatio formalit̃ est entitas
ad se. igit̃ non est relatio. Ipsa etiam ex
hoc ꝙ est relatio est oppositi necessario
vt termini. ita ꝙ comparare eam ad es-
sentiam nõ includẽdo habitudinem ad
oppositum est nõ comparare relationẽ
ad essentiam. Et ex hoc ꝙ est oppositi
necessario distinguit̃ realit̃ ab illo. ⁊ ta
men non oportet essentiam realit̃ distin
gui. quia essẽtia non formalit̃ est relatõ
distincta. Nec oportet ibi esse composi
tionem. quia licet relatio maneat sic ꝙ
nõ est formalit̃ essẽtia. tamẽ relatio ꝓp
ter infinitatem essẽtie transit in eam ꝺ3
p̱fectã idẽtitatem ad eam. manet igitur
formalit̃ relatio. q2 ratio eius ꝺm quam
est formaliter relatio nõ est ratio essẽtie
⁊ trãsit ꝓpter p̱fectam idẽtitatem ad es-
sentiã. licet nõ in idẽtitatem formalez. ⁊
illud manere sic sufficit ad distinctõem
formalẽ ⁊ realem sine aliqua distictiõe
eẽntie. Et ex hoc ꝙ eẽntia ista simplex ẽ
ista distinctio nõ erit informãtium. sed
subsistẽtium. Et ex hoc ꝙ illa essentia ẽ
infinita istud manẽ formalit̃ est sine cõ-
positione. In spãli autẽ ponit̃ vlteri
us ꝙ nõ quecũq3 relatões etiã reales cõ
stituunt p̱sonas diuinas nec eas distin-
guũt sed relationes origĩs. q2 i^e p̃° pullu
lant i essẽtia diña q2 p̃° i eẽn^a diña ẽ du
plex fecũditas. Inquãtũ est intellect' ifi
nitus ⁊ volũtas infinita. Et mediãtib'
istis statim pullulant relatiões originis
p̱tinentes ad cõicabilitatez nature. que
natura vel essentia diuina cõicatur ꝺm
istam duplicem fecũditatem iam dictã

quibus iam preintellectis pullulant cō-
munes relationes semp̄ presupponentes
istas. Et ideo tales relationes cōmunes
ꝛ si sint reales. non tamen distinguunt
nec constituunt personas.

Contra istam con

clusionem arguit quadruplici via. p̄mo
cōparando r̄lonem ad relatū. 2° cōpādo
r̄lonē ad originem. 3° ex ꝓpa rōne ipi
us ꝯstitutiui. 4° p̄ auctes.

Quantum ad p̄mā viā arguit sic

p° relatione aliq̄d refert formaliter sicut
albedine aliquid albat. non autem ipsa
met relatio refertur. qꝛ scd̄m beatū Au
gu. 7. de tri. c. 2°. omne relatiuum est ali
quid excepta r̄lone. ꝛ in p̄n° eiꝰ capituli
si pat inquit nō est aliquid ad se nō ē qd̄
refert. ex hoc vꝫ ꝙ r̄lo nō refert. sed illd̄
qd̄ refertur est aliquid ad se. qd̄ etiaꝫ ꝓ-
batur qꝛ illud qd̄ refert relatōe nō ē ali
quid posterius ea. nec simul nā. ḡ est pri
us nāl̄r ꝛ ita est ad se. Sed eēntia diuina
nō refertur real̄r. qꝛ non distiguit real̄r
ḡ tm̄ suppositū refert. ḡ prius est ibi rea
litas suppositi naturalit̄ ꝙ r̄lo. non igit
p° suppositum distīctū ꝯstituit in eē sup
positi p̄ relatōez. pbō istius vltime ꝯn̄e
oē ꝯpositū nec̄io preexigit ptes ꝛ parti
um vnionem. Et hoc nō tm̄ in compo-
sito per se sed i ꝯposito per accn̄s vno. si
cut. n. eēntia hois p̄exigit esse corpori ꝛ
eē aie ꝛ vnionem eoꝝ ita esse hois albi
preexigit esse hois ꝛ albedinem ꝛ vnio
nem eoꝝ. ḡ esse alicꝰ relati quod dr̄ r̄fer
ri p̄mo quasi totū qd̄dam p̄exigit rela-
tōem vt formā. ꝛ illud qd̄ refert r̄lone
q̄si sbꝫ ꝛ vnionē istoꝝ. Prius igr̄ aliq̄d
informat relatōe ꝙ sit aliqd̄ relatiuū q̄i
ꝯpo^m quod dicatur referri p°. Illud āt
p̄us informatū r̄lone pōt dici referri. qꝛ
oē informatum aliqua for^a pōt dici tl̄e
ḡ nihil in diuis pōt dici r̄ferri nisi aliq̄d
sit q̄si totum qd̄ denoīatiue dicatur re-
ferri. illud nō ꝯstituet r̄lone formalit̄ tā-
ꝙ p̄ se inclusa in ipso pꝫ quidē ex dr̄ia
relati p° ad illud quod denoiatiue dicit
referri. Et illud non pōt esse nisi supp^m
vt p° ostensum est ḡ. Confirmat ista rō
in sili. qꝛ sicut hō non eēt aiatus p° nisi
corpus eēt quasi p̄us iformatuꝫ aia. ita
vt vr̄ erit in ꝓposito ꝙ nihil erit relatū
p̄mo. qd̄ ꝯstituat formalit̄ in eē formali
p° r̄lone nisi aliquid pꝛꝰ sit relatū q̄si de
noiatiue p̄ denoiatōem realē a relatōe.

Juxta hoc posset argui sꝫ minꝰ effica
cit sic. Si relatō nō refert nec eēn^a diua
pꝫ igr̄ ꝙ tm̄ p^a refert. Sed qd̄ refert pri
us est ad se. pbo s̄m Aug. 7°. de tri. c. i.
vel. 6. q̄ ꝓpter si ꝛ pat nō est aliquid ad
seip̄m. nō est oio qui relatiue dicat. hoc
ēt ꝓbat rōe. qꝛ quod refert non ē sil̄ nā
cū r̄lone. nihil. n. simul ē cū relatōe nisi
relatio. igr̄ illud quod refert eēt relatio
ꝛ ita relatio referret. Nec posteriꝰ ē r̄lo
ne. qꝛ quod est q̄le q̄litate non ē posteriꝰ
q̄litate. Sil̄r de quātitate ꝛ aliis formis
ḡ a simili de r̄lone. ḡ oꝫ dare 3^m mēbꝛuꝫ
.s. ꝙ illud quod refert ē p̄us r̄lone. ꝛ tñ
vꝫ sequi ꝙ sit abso^m. qꝛ nihil vr̄ p̄us re-
latōe nisi absolutū. Itē 2° relatio real
p̄exigit extrema realia. vel distinctōem
realē extremoꝝ. ḡ nl̄la r̄lo realis causat
p̄mo distinctōem realē extremoꝝ. ḡ nꝫ
hic. pbō añtis. phs. 5. methaphys. c. de
eodē ꝓbat identitatem n̄ eē relationē re
alem. qꝛ non preexigit realem distinctiō
nem extremorum. Si dicatur ꝙ illa
relatio non est realis que nec p̄exigit nec
facit distinctionem realē extremorum.

Cōtra. ḡ istud arg^m extrema nō sūt di
stincta realiter. ḡ non est relatio realis n̄
valeret. aut enim accipit in añte ꝙ extre
ma nō sunt distincta realiter distinctio
ne p̄cedente relationem ꝛ tunc sequitur
ḡ relatio non est realis. quia sic possꝫ ac
cipi in ꝓposito aut accipit in añte ꝙ ex
trema non sunt distincta distinctiōe fa
cta hac relatione si sic accipis ideo non
est facta distinctio realis extremorū per
illam. qꝛ illa non est relatio realis. ḡ īfer

eex añte sic sumpto relationez non ẽe ealem est inferre. qȝ non ẽ realis iõ nõ realis. quod nihil est. Alii dr̃ ꝙ ma/ ioꝛ est vera de accidẽtali relatione que aduenit extremis iam distinctis. talis ñ ista sed ẽ constituens suppositum foꝛ/ maliter distinctum p ipsam. Contra tud relationi vnde relatio ẽ conuẽit ꝙ t ad aliud. qȝ si non ẽ ad aliud non est elatio alioquin possȝ dici ꝙ paternitas osset esse relatio realis absqȝ filio si nõ poꝛtẽt aliquo mõ extrema relatõis ẽe istincta sicut nec extrema idẽtitatis aut hec pr̃nitas est ad aliud distinctũ sola liatione. aut ad aliud distinctum disti tõe prioꝛi ꝙ illa que esset a filiatõe. Si ° mõ hẽtur ppositum. si pmo°: g argu/ ndo paťnitas nõ est ad distinctum. g ñ st realis ẽ arguere sic. huic relationi nõ st relatio realis opposita. g non ẽ realis Sed hec videtur ẽe mãifesta petitio pꝛi ipij. qȝ añs non vr̃ ẽe manifestius ꝯñte ullum igitur arm habẽtur in multis re ationibus ad concludẽdum eas non es e reales p hoc ꝙ non sunt iter extrema ealr̃ distincta. sed ẽẽt communiť petitõ pꝛincipij. Itẽ 3° sic. ois rl̃o pꝛimo ťmiat d absolutũ. pmus aũt ťminus rl̃onis psona ẽ alia psona ꝛ nõ ẽẽntia. qȝ sicut on refert ita non ťmiat relationẽ. Ita n. ťminus rl̃onis distiguitur sicut rela/ um. g persona inquantum est distincta b alia terminans relationem eius ad e est absoluta. maioꝛ declarabitur di. o. questione de relatione dei ad creatu am.

Ex secunda uia arguitur pꝛimo ex oꝛdie quem necessario equirit oꝛiginatio qui videtur duplex Nam pꝛincipium oꝛiginans videť pꝛius oꝛiginato vr̃ etiam pꝛius oꝛigine. Ex p/ ma pꝛioꝛitate arguitur pꝛimo sic. oꝛigi/ nans est pꝛius oꝛiginato. relatiuũ nullo modo est pꝛi⁹ suo coꝛrelatiuo. qȝ sũt sim/ plicit̃ simul g ꝛc̃. Confirmať rõ quasi ex oposito ꝯcl̃onis sic. si psone non sũt absolute sed pmo relatiue. tũc non erit aliud patrẽ oꝛiginare filiuȝ ꝙ patrẽ ha/ bere filium coꝛrelatiuum. sed patȝ ꝙ pa ter ex se eo ꝙ pater hȝ filiũ coꝛrelatiuuȝ qȝ in nullo instanti nec nature nec oꝛigi nis põt intelligi pať sine filio. vel nisi in telligatur habẽ filium. igr̃ pať ex se sine oꝛigine habet filium. g nõ oꝛiginat eum si nihil oꝛiginatur nisi suum coꝛrelatm̃ Hoc manifestius sic arguitur. illud ñ oꝛiginať quod posito innascibili ꝛ circũ scripta oi actione habȝ suum totum ẽe tale est coꝛrelatiuum innascibilis. qȝ ex sola nã relationis que ẽ actus pꝛim⁹ cir cũscripta oi actõe siue actu 2°. coꝛrl̃m in nascibilis ẽ innascibili exñte. g ꝛc̃. Pre ťea. rl̃o non põt oꝛigiari nisi aliquo ab soluto pꝛi⁹ oꝛigiato. ꝛ hoc aut in relato aut in termino. sicut nec mot⁹ põt ẽe in ad aliqd nisi p accñs. qȝ ẽ p se ad aliqd absolutum in sbo vel in termino rela/ tionis vt patȝ 5. physi. g psona diuina q pmo oꝛiginať ñ põt ẽe tm̃ rl̃o sbsistẽs sed opoꝛtet ponẽ aliquid absolutuȝ qõ pꝛimo oꝛigietur. Cõfirmať ista ratio maxime si negetur essentiaȝ ẽe foꝛmalẽ terminum huius pductionis. tunc eim nec oꝛiginatum erit ad se nec foꝛmalis ť minus generatiõis vel oꝛigiationis qõ vr̃ inconueniẽs. Preťea 3°. oẽ relatiuũ eque naturalr̃ respicit suum coꝛrelatm̃ g eque nãlr̃ spirans respicit spiratũ sic gnãns gnãtum. igr̃ si pducitur vtraqȝ p ductione tm̃ relatiuũ vtrunqȝ eque nã/ liť pduciť. ꝛ ita non erit i diuis duplex pductio. s. p modum nãe ꝛ voluntatis ꝛc̃. n. eque ve põt dici ꝙ ꝛ. s. s. pducitur p modũ nãe sic ꝛ filius quod ẽ ꝯtra oẽs Item 4°. tunc nulla pductio in diui/ nis erit generatio. qȝ gnãtio ẽ ad pmaȝ sbam vt ad pductum. h aũt poniť rl̃o vel relatiuum pmum pductum. g erit pductio in genere relationis ꝛ non gnã tio. Item ex scda via secunde vie sic Suppositũ aliquo mõ pintelligiť actõi

q2 prius intelligit vnũquodcunqꝫ p se esse ꝙ per se agat. in illo priori si est suppositum ad se habet ꝓpositum. si nõ ẽ suppositum ad se sed ad aliud vt ad filium. ğ simul intelligit filius. ⁊ ita filius preintelligit generationi ⁊ ita filius non est terminus generatiõis. Et confirmat quia quacunqꝫ prioritate vnuꝫ correlatiuũ preintelligit alicui eadeꝫ prioritate preintelligitur reliquũ eideꝫ ꝓpter simltatem relatiuoꝝ. Juxta hoc posset argui de 3ª prioritate. s. relatõis ad psonã que ꝓbat per phm. 7°. methaphy. c. 3° forma. n. est prior cõposito ẜm phm ibi ğ paternitas est prior persona prima ⁊ per ꝯñs relatio opposita paĩnitati erit prior psona ṗma. igit ipsa non habetur a 2ª psona p actõem ṗme persone. ꝯñia de relatõe opposita ꝓbat per simultatẽ correlatiuorum.

Quantum ad tertiam viã arguitur ṗmo sic.

Quicquid cõstituit formalr in aliquo primo eẽ ⁊ in vnitate corñdente tali esse se toto repugnat distinctioni opposite illi vnitati ⁊ esse Exemplũ si rationale primo constituit hominem in entitate ⁊ vnitate specifica se toto primo repugnat distinctõni specifice. ita ꝙ circũscribendo p iposſibile vel possibile quodcunqꝫ aliud rationali quod non est de intellectu eius stãte solo intellectu rationalis repugnabit sibi diuisio in diuersas naturas specificas. Et ꝓbatur ista ꝓpositio. q2 si ñ toti constitutiuo repugnat talis distinctio. ergo per aliquid suisibi r̃pugnat sit illud a. si ipsi a. se toto repugnat habet ꝓpositum. si nõ sed repugnat ipi a. per b. erit ꝓcessus in infinitũ. vel vbicunqꝫ stabitur illud erit vltimum constituẽs in tali vnitate. ⁊ illi toto repugnabit distinctio opposita tali vnitati. igr̃ si paternitas constituat ṗmum suppositum in esse personali sb ratione incommunicabilis. ergo oꝫ ꝙ paĩnitati ṗ° ex rõne sua repugnat cõicabilitas. sed hoc vĩ flꝫ mlplr. Tũ ṗ° q2 ẜꝫ illos q̃ tenẽt hãc opi. nlla quidditas de se est incõicabilis. ğ nec paternitas. Tũ 2° q2 paternitas nõ est de se hec circũscripto omĩ eo quod nõ ẽ de formali ratione paternitatis circũscripta. n. deitate que nõ est de formali rõne paternitatis ẜm Aug. 7. de tri. c. i. vel 9 vel. 34. ꝙ non eo pater quo deus. paternitas nõ est de se formalit̃ ĩfinita. ⁊ p ꝯñs non est de se hec. ꝓbat hec ꝯña cõtinens p idẽtitatem aliq̃d quod est extra eiꝰ rõnem ꝓpriã vel primaꝫ est quodãmodo illimitatũ. ğ ꝯtinens formalit̃ tale hoc est simplr̃ illimitatum vel infinitũ. cõtinẽtia eĩm formalis requirit maiorem pfectionem cõtinentis. Ex hoc vltra si paternitas non est de se hic nec multomagis erit de se icommunicabilis. q2 icõicabilis presupponit singularitatem. Tuꝫ tertio. quia quelibet relatio diuina origis est eque eadem essentie diuie. ergo si ex illa cõtraheret aliquam incõicabilitatẽ quelibet equaliter eam cõtraheret. sed hoc est falsum quia spiratio actiua licꝫ sit hec nõ tamẽ icommunicabilis est. q2 est in duobus patre. s. ⁊ filio. Ex hoc autem 4° ꝓbatur q2 cum opposita relatiua videãtur vniformiter se habere ad icommunicabilitatem ⁊ spiratio actiua nõ sit de se sic incommunicabilis. ğ nec spiratio passiua sibi oppõita. ergo nõ ꝯstituet. s. s. iesse personali. quod est falsum. si ponatur relatõem cõstituere. Tũ 5°. q2 ẽt si ponerent q̃cũqꝫ põnes impossibiles vel incõpossibiles stãte itellectu rõnalitatis repugnaret sibi diuidi in plures naturas specificas. puta si ponatur ꝙ rationale esset differentia specifica coloris. ⁊ ꝙ ille color possit causare substantias de nihilo. vel quecũqꝫ talia posita autem hac positione impossibili ꝙ prior esset productio voluntatis ꝙ intellectus saluata ratione generationis ⁊ spirationis. spiratio actiua esset in vno supposito ⁊ generatio actiua

tūc esset in duobus. qꝛ tūc spūisancto in p̄mo instāti in q̊ spiratur cōicaretur vis generatiua. ergo mō generatōi actiue i se nō repugnat in se formalit̄ cōicabilitas

Ad istud argumentū de p̄° incōicabili rn̄detur dupl̄r. vno mō ꝙ paternitas licet nō sit incōicabilis vn̄ paternitas tamē paternitas diuina siue vn̄ diuina est incomunicabilis. Aliter dicit̄ ꝙ paternitas sbsistēs qualis est ista que est in deo est incōicabilis sed nō paternitas inherēs qualis ē creata. Contra p̄mam rn̄sionem licet ꝯcludant vltime tres ratōes vl̄ ꝓbatōes. tamē arguo aliter dupl̄r. p̄mo sic. quādo duo cōstituūt per se aliquod tertiū neutrum illoꝝ habet ab altero illaꝫ ꝯditionē que ē propria sibi inquātū ꝯstituit sꝫ vtrūqꝫ habet ex se p̄mo. verbi gratia. materia ⁊ forma ꝯstituūt ꝑ se cōpositū ⁊ materia nō habet a for^a potentialitatem que ē eius cōditio i causando ꝯpositū. Nec for^a hꝫ a materia aliquā actualitatem que ē eius ꝯditio i causando ꝯpositū. ita ⁊ in diffinitōe genus nō habet a dr̄ia ꝯceptum determinatū vel determinabileꝫ nec dr̄ia habet a genere cōceptum specificum indiuisibileꝫ i plura s̄m speciē. ergo si ꝑsona ꝯstituat ex essentia ⁊ ꝓprietate incōicabili neutrū habebit ab altero quod ē sibi ꝓpriū sed sicē essentia nō habꝫ cōmunicabilitatē a proprietate. sꝫ est ex se ip̄a cōmunicabilis circunscribēdo per intellectū ꝓprietatem. ita ꝓprietas nō habebit ab essen^a incōicabilitatem. sed erit ex se p̄mo talis circunsc̄pta ꝑ impossibile eēn^a. Preterea. essentia nō dat incōmunicabilitatem pr̄i. vt mere essen^a ē. qꝛ ip̄a est cōicabilis. ergo vt ip̄a intelligit̄ habere v̄tualit̄ paternitatē in se. Et ita idē vt v̄tualiter i essentia erit ratio incōmunicabilitatis sui ip̄sius vt formalit̄ tale. quod ē incōueniēs

Tū quia de illo vt ē v̄tualiter in essētia querā aut est cōicabile aut incōicabile. Si cōmunicabile nō erit ratō incommunicabilitatis pr̄nitati vt formaliter in se. Si incōmunicabile ⁊ ab essētia s̄ꝫ illam rn̄sionem iteꝝ arguit̄ ꝙ nō ab essētia vt mere essētia sic p̄us. ⁊ sic in īfinitū aut cōicabile aut icōmunicabile. Tum quia nulla vnitas verius vel itensius cōuenit alicui vt ē vnuꝫ v̄tualiter tm̄ q̄ꝫ vt est vnū formaliter. ⁊ hoc loquēdo ď vnitate ꝓpria illi ⁊ hoc patet sicut de entitate ꝓpria. Tum quia quod ē i aliquo est in eo per modū eius. ergo quod ē in eēntia virtualit̄ vt precise ē in ea nō ē ibi vt icōmunicabile Contra illud q̇ᷓ respondetur postea de relatōe sbsistēte: ꝙ ip̄a est incōicabilis. quero cū p̄us oporteat intelligere aliquid esse hꝫ ꝙ sbsistēs. quero per quid pr̄nitas sit hꝫ nō de se cū nō sit formalit̄ infinita. ergo nec multomagis est de se sbsistens. ergo nec de se ē incōmunicabilis.

Secundo principa

liter arguit̄ sic quātū ad istam viam. ab vltimis distinctis ⁊ ꝯstitutis aliquorum nō p̄ōt abstrahi aliquod cōe dictuꝫ i q̇d de eis. probo. quia si est aliq̇d cōmūe eis illo cōmuni nō distinguerētur p̄mo sed aliquo ꝯtrahēte distinguūt̄ ⁊ ita nō sūt p̄mo distictiua. Si igit̄ sūt p̄mo distictiua nihil ē eis cōe dictū in quid de eis. a paternitate aūt ⁊ filiatōe abstrahitur h° dictū quod ē relatio que videt̄ eis cōmune esse ⁊ vniuoce. p̄ōt. n. intellectus certus esse de relatōe ⁊ dubius de hac relatione vel illa. igitur ⁊ ista a quibus abstrahitur nō sūt p̄mo distinctiua. Respōdetur negādo minorē dicēdo ꝙ relationes diuine sūt p̄mo diuerse. Contra hoc est argutū frequēter ⁊ p̄ōt vnuꝫ mediū iterari. quia tūc sciēs vnam originem i diuinis. ⁊ nesciēs vtrum illa originatio esset generatō vel spiratio nullū cōceptum haberet nisi ď voce. vana igitur essent illa ꝓbleumata que fiūt de generatōne siue de ꝓductōne i communi. ⁊ soluūtur per ꝓpria media an̄quā queratur de ꝓductōibus in speciali.

Tertio principali
ter sic. ṗmum ꝯstitutm̄ suppositi in aliq̄
natura videť facere ꝑ se vnū cū illa natu
ra. quia ñ videť ꝙ aliquod vnū ꝑ accn̄s
possit esse ṗmū simpliciť in aliquo gene
re ſm ph̄m. 2°. phy. ṗmū aūt de quo nā
dř ꝑ se est eius ꝓprium suppositū. ergo
⁊c̄. Sed sicut in creaturis relo ē alterius
generis ab absoluto. ⁊ ideo nō facit ꝑ se
vnū cū eo. ita in diuis ñ videtur ꝯcept⁹
vnus esse per se absoluti ⁊ relatōis. ergo
si ꝑsona ista duo includat essētialiť. essē
tiam. s. ⁊ relonem nō videť esse supposi
tum per se ⁊ ṗmū talis nāe. sȝ quasi sup
positum per accn̄s. Et ita videť ꝙ possit
dari aliquid ṗus ꝯstitutm̄ ꝑ se supposi
ti in illa natura. Confirmatur ratio
sic. ṗma idemptitas videť esse ṗme nāe.
ad ꝓpriū suppositū. ergo illa idemptitas
nec est per accn̄s nec q̄i per accn̄s. sȝ omi
no per se ergo suppositū ñ includit ali
quid quasi alterius generi a natura.
Cōfirmatur scd̄o. qꝛ aliter magis per se
esset idemptitas nature create ad suppo
situm suum q̄ꝫ nature diuie ad suuȝ. qḋ
videtur incōueniens. Confirmatur
3°. quia 2ᵃ sb̄a dicit totum quod quid ē
ṗme sb̄e. ergo in ṗma sb̄a nō ꝯcurrit ali
qua quidditas distincta a q̇dditate scd̄e
substātie. ergo nec q̇dditas relonis que ē
distincta a q̇dditate essētie ꝑtinet ad rō
nem ṗme sb̄e. Si. n. ṗma substantia in
cludit per se quidditatē distinctā a q̇ddi
tate sb̄e 2ᵉ. ergo nō magis est per se sup
positū sb̄e q̄ꝫ illi⁹ q̇dditat alteri⁹ ⁊ ita neu
trius vł vtriusq̄ꝫ. Nec vȝ h°. R°. qꝛ h q̇d
ditas ē illa per idemptitatē. ⁊ iō idē ꝑ se
vnū pōt esse ꝑ se suppositū vtriusq̄ꝫ q̇d
ditatis. h°. n. ñ saluat ꝑ se vnitatem sup
positi quia suppositū poniť ꝑ se suppo
situm q̇dditatis actuate ſm formalē ra
tionem. ñ aūt ꝓpter idemptitatem realē
⁊ nō formalē ipius ad aliā. Tūc. n. ꝑ se
suppositum entis esset per se suppositū
vnius ꝓpter veram idemptitatē vnius
ad ens. itaq̄ꝫ suppositum per se vnū est
tm̄ per se suppositū q̇dditatis ꝑ se vnius
formaliter. Et per ꝯn̄s nullius formaliť
distincte ab illa. Et per ꝯn̄s nullā for
maliter distictam includet ꝑ se ṗmo. qꝛ
nō esset ratio quare ñ esset per se suppo
situm illius quidditatis disticte quam ꝑ
se ṗmo modo icluderet. Si instetur
hic de attributis nō est simile. quia nul
lum attributum ꝯstituit per se supposi
tum deitatis. sed est q̄si passio. ſm Dam̄
li. 4°. ca°. 9°. Et non ē incōueniens qua
si passionem cū quasi subiecto q̄i per ac
cidens esse idem ⁊ etiaȝ cū supposito sb
iecti. licet sit incōueniēs primum suppo
situm ṗmi subiecti esse in se ens ꝑ accn̄s
Ad istam tertiam ratōeȝ que ꝓcedit
ex per se vnitate suppositi nature diuie
Respondetur ꝙ relatio ꝯstituit vt trā
sit in essentiā: ⁊ ita nō vt est alterius ge
neris. nec ꝓpter hoc sequiť ꝙ absolutu
sit ꝯstitutum. quia relatio seruat illō q
est ꝓprium sibi. bene tamē conceditur q
illud quod derelinquitur ꝑ relationem
est absolutum. quia illud derelictuȝ est
essentia diuina. Cōtra istam respon
sionem arguitur sic. Et quero aut rela
tio cōstituit vt est idem essētie formaliť
siue quidditate aut nō. Si sic sequū
duo incōuenientia: vnum ꝙ relatio nō
erit relatio. quia ſm August. 7°. de tri
Si est ad alteꝝ formaliter iam nō ē sb
stantia. ⁊ pari ratōne si est formaliť sub
stantia iā nō est ad aliud. Similiter aliq
quicq̇d ꝯstituiť aliquo inquātum est fo
maliter absolutum ē formaliter absolu
tum. ⁊ ita suppositum ꝯsti^{tm} esset formi
liter absolutū. Aut ꝯstituiť relatōe inq̄
tum transit siue est idem essētie non for
maliter sed realiter. ⁊ cū hoc stat ꝙ con
stituatur relone ꝓprie vt relatio ē: quia
relo nullo modo pōt ꝯsiderari in diuin
q̇n sit realiter eadē essentie. Si igiť ſm
aliquē modū ꝯsiderata constitueret sup
positum nō ꝓhiberetur ꝯstitutū eē ens
per accidēs: dato ꝙ sic ꝯstitueret: cū ſm

ōm̄ez modū̄ ɔſiderata ē realiter eadem eſſentie licet non formaliter. ſequit̄ ꝙ ex hoc ꝙ ip̄a vt realiter eadē̄ eſſētie conſtituit nō ꝓhibetur ɔſtitutū̄ eſſe ens ꝑ accidens. nō aūt poteſt ɔſtituere ſūt magl idem eſſētie ꝙ̄ realiter niſi vt formaliter idem ſed nō ē idem formaliter. Preterea. quod dicit̄ relatōnē derelinquere eſſe abſolutum hoc videt̄ repugnare ſibiip̄i. quia forma nō derelinquit aliud eſſe a ſe ſicut albedo nō derelinquit aliō in albo quo eſt albū̄ ꝙ̄ ſe ip̄am. ergo ꝓprietas ɔſtituēs ſi ɔſeruat hoc quod eſt ſibi ꝓprium derelinquit hoc quod eſt ſibi ꝓpriū̄ ⁊ nihil aliud. Similiter quomodo eſſe abſolutum poſſet derelinqui a proprietate relatiua ſi precederet eam in perſona.

Quarto principaliter arguitur ſm̄ iſtam 3^am^ viaz ſic. p̄ma ſb̄a eſt maxime ſubſtantia ſm̄ ph̄m in p̄dicamētis ⁊ hoc nō ē imperfectionis. ergo videt̄ ꝙ hoc modo poſſet poni p̄ma ſb̄ſtantia in diuinis. vz pſona cui maxie competat ſubſiſtere. i. per ſe eſſe. relatio aūt nō videtur poſſe formaliter ɔſtituere aliquid ſb̄ſiſtens: nec per ɔſequēs primam ſubſtantiam. Confirmat̄ etiaz. quia cū̄ 2^a^ ſubſtantia no includat aliq̄d quod nō ē formalit̄ ſubſtantia. igit̄ nec p̄ma ſubſtantia que eſt maxime ſubſtā̄tia includet. quia ſb̄ſtantia nō eſt ex nō ſb̄ſtantia. Confirmatur iteruz ratio. quia ſi oportet ī his que ſūt ad aliquid in diuis nō tm̄ ponere q̄dditatē̄ puta n̄ tm̄ p̄rnitatem. ſ3 etiā̄ hā̄c paternitatem ⁊ vltra hā̄c etiā̄ ſub rōe incōicabilis ⁊ hec omia ɔpetere ſibi inquātū̄ eſt ad aliud. ⁊ vt n̄ ē formalit̄. illō qō eſt ad ſe. quare non pōt ita in eo quod eſt ad ſe non per illud formaliter quod eſt ad aliud haberi hoc quod eſt incōmunicabile.

Et ɔfirmatur illud vltimo. quia in ſubſtantia creata licet imperfectōni) ſit limitari ad vnam ſubſiſtentiā̄ ſiue ad vnum eſſe perfectiſſimū̄ quod nullo modo eſt determinabile vel ɔtrahibile nec pōt eē̄ aliquid alicuius tamē̄ ꝙ natura ip̄a ſine alio alterius generis poſſit habere vltimuz eſſe quod nō eſt natū̄ aliquo alio cōtrahi: hoc non ē imperfectōnis. quia hoc eſt cōmune ſb̄ijs ⁊ ɔceditur ſubſtantijs ⁊ negatur ab accidētibus ꝓpter eoꝝ impfectionem. ergo videt̄ ꝙ natura diuina vt ē ad ſe habebit vltimum eſſe actuale ⁊ vltimā̄ vnitatē̄ abſq3 limitatōne ad eſſe ſubſiſtētie vnius. Rn̄detur ad hanc rationem quartā̄: que procedit ex ratōne p̄me ſubſtantie. dicēdo ꝙ relatō habet vim ꝓprietatis incōmuncabilis p̄me ſubſtā̄tie: ⁊ ideo habet vi ɔſtituendi hanc p̄mam ſubſtantiam vel ſuppoſituz ſcd̄e ſubſtā̄tie. Quod ɔfirmatur per hoc. quia que ſparſa ſūt in īferioribus vnita ſūt in ſuperioribus. ⁊ ideo licet alio cōueniat alicui in creaturis eſſe ad aliud ⁊ ſubſiſtē̄. vel eē̄ quo ⁊ ſubſiſtere. tamem iſta poſſūt eodem competere deo vl̄ perſonis diuinis. Cōtra iſtud arguitur ſic. quero quam vim intelligl. aut vim cauſe efficientis: aut formalis. Si efficientis quaſi cauſabit ibi quā̄daz realitatem abſolutā̄ que formaliter conſtituet ibi p̄mam ſubſtantiā̄ ⁊ ita conceditur ꝓpoſitū̄: ꝙ ſubſtantia conſtituit̄ aliqua realitate abſoluta. ⁊ cū̄ hoc additur vnum aliud impoſſibile ꝙ relō poſſet cauſare illam realitatem abſolutam. Si ſcd̄o mō. ſ. formaliter cum nulla forma habeat vim ɔſtituēdi aliquid formaliter niſi tl̄e quale natū̄ ē eſſe tali forma ſicut albedo nō habet viz ɔſtituendi aliquid niſi album ⁊ que includuntur ī albo. ſequitur ꝙ relatō que eſt eſſentialit̄ habitudo ad aliud non habet vim conſtituendi aliquid ad ſe. Cōfirmatio illa nihil videt̄ valere. n̄ eni ſit talis vnio in deo niſi ꝓpter infinitatē̄ eſſen̄ diuie. q̄ in ſe icludit vnitie oē̄z pfectōē̄z ſimpl̄r ⁊ om̄ez etiā̄ realitem ſibi compoſſibilez ꝓprietas aūt non eſt infinita formalit̄:

ergo nō oportet in ea vniri oēm realitatem ⁊ maxime nō illaȝ que videtur sibi formaliter repugnare aut nō posse in ea icludi quasi maiorē pfectionē diceret formaliter q̄ ista vl' omino nō minorem.

Ex quarta uia ar

guitur p auctoritatē August. 7°. de trini. ca°. p°. vl. 2°. vl. 6°. oīe relatm̄ est aliquid excepta relatōe. ergo sicut deduxit pma ratō videt̄ ꝯcedere ꝙ illud quod refertur ē aliquid ad se. Item in eodeȝ. ca°. 4°. vl. 32°. omis res ad se sꝫsistit q̄to magis deus. ⁊ loquit̄ de sꝫsistere qȯ ꝯuenit sꝫstātie put greci accipiūt sꝫam accipiūt aūt ipi ꝺm eum sꝫstātiā sicut nos personā. ergo sꝫsistere quod cōuenit psone inquātū persona numerat̄ in trib' put. s. dicunt̄ tres sꝫsistentes illud est ad se ꝺm eum ⁊ videt̄ dicere: ꝙ incōueniēs est psonam diuinā sꝫsistere ad aliud h° modo accipiēdo sꝫsistere. Iteȝ 3° oīa que ponunt̄ in diffōe p° siue a Boetio d̄ duabus naturis siue a Ric. 4°. de trini. ca°. 22°. ⁊. 23°. sūt absoluta ita ꝙ nulluȝ illoꝝ includit relatōeȝ essentialit̄ ⁊ diffō debet exp̄mere intrinsecā rationē diffiniti. ergo ⁊c̄. Ad auctoritates August. iā adductas h̄ in quarta via rn̄detur ꝙ Augu. loquit̄ d̄ formali significato hui' nois psona nō de mālī. formalit̄ aūt significat h° nomē psona aliq̄d indistinctū in se ⁊ ab alio distinctū in nā intellectuali. accidit aūt huic significato formali p quid sit talis distictio. tñ in aliqua nā necesse ē illud distinctiuū esse absolutū sicut i natura creata. in aliqua aūt relatōneȝ sicut in pposito. Cōtra hanc responsionē arguo. aut August. intelligit i illo significato formali psone indistinctū in se ⁊ distinctum ab alio ꝺm essētiā. ⁊ tūc nō magis haberet ꝯcedere ꝙ sint tres psone q̄ tres eēntie siue 3ª disticta ꝺm eēntiam. quod videt̄ manifeste ꝯ̄ intētioneȝ suam vbi vult ꝙ aliter vtimur nos noie sꝫstātie q̄ greci. ipi vtunt̄ p pma sꝫstantia. ⁊ ꝯcedūt tres sꝫstantias eo mō quo nos tres psonas. ergo nos pprie ꝺm euȝ concedimus tres personas. aut intelligunt indistinctū in se ꝺm sꝫam incōicabilem ⁊ sic distinctū ab alio. ⁊ tunc si illud ꝺm formale significatum est ad se habetur ppositum.

Tertia opinio est

ꝯcordans ratōibus ⁊ auctoritatibus adductis ꝯ̄ 2ᵃᵐ opi. ponit diuinas psonas eē absolutas qȯ ne videat̄ nouū ⁊ extraneum adducit dictū cuiusdā antiqui doctoris distinguētis aliq̄d dici duplr̄ ꝺm sꝫaȝ. dic̄. n. sic. intelligendū est ꝙ sic dicit Ric. de scō victore dici ꝺm sꝫaȝ ē dupliciter. vno quidē mō indicādo sꝫam ꝺm nāȝ cōeȝ ⁊ sic dicit̄ hō ꝺm sꝫaȝ. alio mō indicādo sꝫstātiā ⁊ suppositū certū. vt quidā hō p°° dicere sꝫaȝ ē dicē q̄d 2°°. dicere sꝫaȝ est dicere aliq̄d. dicit igit̄ ꝙ hoc nomē sꝫa vel eēnᵃ dr̄ ꝺm sꝫaȝ q2 idicat nāȝ cōmunē. sȝ h° nomē psona dicit̄ ꝺm sꝫaȝ q2 indicat suppositū certū ⁊ distinctū. nā aūt cōis nō multiplicat̄ nec refertur. ⁊ iō qȯ dicit sꝫaȝ ꝺm nāȝ cōmuneȝ ita dicit̄ ad se ꝙ nullo mō pōt dici ꝺm relationē ⁊ h°° diuidit̄ ex opposito cōtra ad aliq̄d suppositū aūt siue yposta' natū ē plurificari ⁊ ad aliud ꝯpari ⁊ ita referri. ⁊ qȯ sic dr̄ ꝺm sꝫaȝ nihil impedit rōne relatōis supaddite dici ꝺm relōneȝ ⁊ h° vult dicere Ric. de scō victore. ꝺm h° igit̄ poneret̄ ꝙ psone diuine distiguerentur p aliquas realitates incōicabiles absolutas nō tñ illa ꝯstituentia ⁊ distinguentia essēt absoluta pmo mō sed 2°°. quia ⁊si nō essent formaliter relatōnes ꝯstituta tamē per ipas essent referibilia. Et si obijciat̄ quomō tūc saluabit̄ cōmunis snīa sanctoꝝ dicentium psonas distingui per relationes. Ad hoc potest accipi quoddam dictū eiusdem doctoris. idem. n. doctor in questōe illa an pprietates distinguant personas. dicit ꝙ ꝺm ꝙ sūt habitudines nō distinguūt

p̱sonas.sed ħz ꝙ sūt origines.quod ver-
bum :licet forte ip̄e nō sic intelligat pōt
exponi ꝙ origines nō distinguūt p̱sonas
formaliter sed quasi ꝓ̇ncipiatiue:sic̄ mo
tus in creaturis.ꝛ maxime si esset in mo
uente ꝛ nō in moto nō distingueret ter-
minos talis motus formalit̄ sed effecti-
ue.eo ꝙ pertineret ad genus cause efficiē
tis.quēadmodū etiā si nā humana po-
neretur i vno homie ꝛ ip̄a nō possit mł
tiplicari nisi per generationē posset dici
ꝙ generatō multiplicat homies nō qui-
dem formalit̄ quasi homies distinguerē
tur formaliter generatōibꝰ vt sūt genera
tiones sz quasi effectiue. quia generatio
reducit̄ ad genus cāe efficiētis.ita posset
dici in ꝓposito ꝙ natura diuia nō com
municat̄ suppositis nisi p̱ originez. ꝛ ita
origine distinguūtur p̱ͤ i natura :q̄i ꝓ̇n-
cipiatiue reducendo ad ip̄m ꝓ̇ncipians:
quod distiguit nō formalit̄ sz quasi cor-
respondēter distinguenti effectie in crea-
tura. Et tūc posset poni exempluz.ꝙ sic̄
si aia intellectiua ꝓ̇mo p̱ficeret vł consti-
tueret cor i esse suppositi ꝛ 2° cor aiatuz
posset ꝓducere manū in esse suppositi.n̄
essent aliqua disticta in natura animati
nisi p̱ origines ꝛ tamē formaliter essent
aliqua absoluta quoꝝ vnū ꝓducitur p̱
alteꝝ.in ip̄is tamē vere essent relatōnes
ꝓducētis ꝛ ꝓducti.nō.n.minus saluant̄
relatōnes:sed magis vt videt̄ si ponātur
aliqua absoluta que possent referri q̄ꝫ si
nō ponantur aliqua talia absoluta.

Per ista duo dicta .ꝓ̇mū de duplici ab-
soluto.scōm de origine distiguente qua
si correspōdenter ꝓ̇mo ꝓ̇ncipio effectio i
creatura nō formali. possūt multe auc-
toritates exponi que vident̄ incōtrariū.

Cōtra istam opi.potest obījci.ꝙ ip̄a
nō videtur stare cū fide.ꝓ̇mo quia salua
tor exp̄mens. Math.vlt. totā veritatez
suam que de tri.tenēda est nomiat tres
p̱sonas nomibus relatiuis.Jn nomie in
quit patris ꝛ ꝛ filīȷ ꝛ spiritussancti.Si-
militer Joħ.in canonica sua ꝓ̇ma ca°.5°
tres sūt qui testimoniū dant in celo paẗ
verbum ꝛ.s.s. Et generaliter vbicunq̄
scp̄tura canonica loquitur de p̱sonis di-
uinis exp̄mit eas nomibus relatiuis :vi
detur igit̄ ꝙ ponere eas esse absolutas ꝯ̄
dicat scp̄ture ꝛ ita etiam fidei. Secū-
do quia ecclesia vł quicūq̄ exp̄mit veri
tatem tenendam de tri. exp̄mit p̱sonas
nomibus relatiuis.sicut patz i simbolo
apłorum.in simbolo athanasīȷ ꝛ in sim-
bolo niceno.ꝛ in alīȷs quibuscūq̄ auctē
ticis declaratōnibus fidei p̱ ecclesiaz vni
uersalem.ergo oppositū repugnat fidei
vt ip̄a est ab ecclesia declarata. Ter-
tio.quia sancti ꝛ cōmuniter doctores ca
tholici de isto articulo tractaňtes tantū
ponūt ꝛ saluāt trinitatem personarum
relatiuarum.quoꝝ doctrinam saltē mł
torum auctenticauit eccłia vniuersalis:
sicut patet i canone di.15°.Sancta Ro-
ma.igit̄ dictis istorum sanctoꝝ ꝯ̄dicere
est cōtradicere ecclesie auctenticāti dicta
eorum. Si dicatur ad istā obiectōez:
ꝙ dicta opi.nō solū fidei nō repugnat:sz
ꝙ magis ē scp̄ture sancte concordat.

Primū ostendit̄ dupliciť.ꝓ̇mo sic. quia
quicq̄d de trinitate sacra scp̄tura tradi-
dit vel eccłia declarauit.vel doctor auc-
tēticus manifeste asseruit.hec dicta opi.
ꝯcedit.vz ꝙ tres p̱sone ꝯgrue exp̄munt̄
nomibus patris ꝛ filīȷ ꝛ.s.s.quia ꝯcedit
ibi vere relatōnes originis.quia cōcedit
veram originatōnem vnius p̱sone ab a-
lia que ē generatio.ꝛ ita p̱sona generās
est pater ꝛ p̱sona genita ē filius.ꝛ ꝓcessi-
onem 3ͤ a duabus ꝛ ita ꝓcedēs est.s.s.ꝛ
spiratur volūtate casta ꝛ sancta sed non
dicit scp̄tura nec vniuersalis eccłia alicu
bi declarando :ꝙ persone solum his re-
lationibus distinguūtur sicut nec dicit:
ꝙ distinguūtur ꝓprietatibus absolutis.

Nunc autē licet tenēdum sit ꝓ vero:
quicquid tradidit auctoritas nō tamen
est negādum esse verum quicquid ip̄a n̄
tradidit młta inq̄t ille christi secretarius
Joħ.op̱a.ꝛ si non hic fecit iħs que non

sūt scripta in libro hoc. Jo. vlt. certe nec alicubi. quia addidit. existimo mūdum nō posse capere libros. Logice etiā loqn do patet: ꝙ locus ab auctēte negatiue nō tenet. Scōo sic. nihil ē asserendū eē de v̄itate fidei nisi quod tradit in scptu ra. vł ab vniuersali declarat ecclīa in scp tura vł ex altero istoꝝ sic tradito vł de clarato necessario: ꝛ euident̄ infert. tale nō videtur eē personas nullis ꝓprietati bus absolutis distingui igit ꝛc̄. Prima ps minoris videt plana: ꝙ scptura nus ꝙ hec tradidit quia relones affirmat. ab solutas ꝓprietates nusꝙ negat. 2ª pars patet. qꝛ quecūqꝫ tenēda ecclīa circa arti culos de tri. declarasse inuenit. cōtinēt i symbolo aploꝝ vł athanasij vł niceni. vt extra de sum. tri. ꝛ fi. ca. caplīs. firma tur ꝛ dānamus. q̄ duo capla edita fuert i ꝯsilio generali sb innocētio. 3°. celebra to. vel extra de sum. tri. ꝛ fi. ca. fideli. ꝛ ē hodie in. 6° li°. quod caplm editum fuit in ꝯsilio lugdunēsi generali sub Grego. io. celebrato. nō inueniūtur plura scpta auctētica declarationē ecclīe circa articu lum de tri. ꝯtinentia. nec in aliquo isto rum declaratur psonas p ꝓprietates re latiuas ꝯstitui. patet intuenti 3ª ps mi noris. ꝓbatur quia ratōnes que fiūt ad inferendū ꝓpositum ex tradito p scptu ram vel declaratō per ecclīam videntur oēs esse solubiles sicut postea rūdebit ad eas. Scōm. s. ꝙ hec opi. scpture ꝯcordat ostēditur per illud ꝓuer. 30. vbi post multas qōnes motas de deo querit salomō qd nomē ei9 ꝛ quod nomen filij eius si nosti. ex hoc arguit sic. omis que stio aliquid certū suppōit ꝛ aliquod du bium querit ex 7°. metha. ca°. vltimo. hic igitur est certuꝫ filium esse. ꝛ querit quod est nomē eius. ꝛ pari rōe p naturā relatōis supponitur illud cui9 ē filius eē scꝫ patrē. ꝛ querit quod ē eius nomē: igi tur hoc exnte certo. s. hunc esse filium ꝛ hūc patrē. dubium ē quod nomē hui9 ꝛ quod illius. sed si iste persone pmo con stituantur in esse psonali p paternitate ꝛ filiatōnem. proprium nomen huius ē pater. ꝛ ꝓpriū illius ē filius. ꝛ ita esse certitudo de filio ꝛ dubitatō quod nom esset eius. ergo salomō videt intendere q nō pmo ꝯstituantur filiatōne ꝛ patnit te sicut ꝙ nec filius sit ꝓpriū nomē eiu sed scito ꝙ sit filius adhuc restat quere re sm ipm quod nomē eius. Hoc br uiter sic arguit ad impossibile deducen do dato ꝙ ꝓprium nomen persone qu est filius sit filius quod sequit si pmo c stituatur relatōne vel filiatōne. igr ide querit salomon ꝛ suppoit. supponit en ꝓprium nomen psone ꝛ querit quod nomen eius. Sed si dicto modo r deatur ad obiectionē de fide factam cō tra tertiam opinionē.

Contra hanc respō sionem arguitur pmo sic. quare volui saluator psonas nomibus relatiuis ex mere si sūt absolute: ꝛ absoluta si sint latuissent eum. ꝛ ꝯgruum videtur bap tismū dare inuocando psonas diuina proprijs nomibus ipsarum. Secūd sic. articulus quando traditur a christ ꝯueniens ē illum accipere sm illum ire lectum qui maxime pōt haberi a xpo talis est de personis relatiuis ꝛ nllo m do de absolutis. Tertio sic. ꝯsequen tie sanctoꝝ ꝛ doctorum supponēde sū esse necesse. sed illis vtēdo vel similibu concluditur ex manifeste credito ꝙ p ne non sūt absolute sicut pꝫ i multis d ductēibus magistroꝝ.

Ad primū forsan diceret aliquis ꝙ ꝓpter duo saluator si expressit psonas congrue. pmum: qui nos docuit sicut eramus capaces. si aū sūt proprietates absolute vidit eas no nō posse concipere vel nō concipere: it faciliter sicut relationes. quia nec p via causalitatis ꝛ eminentie possūt cognos ci a nobis cum nō sint perfectōnes sim

pliciter nec per aliquid simile in creatura. sicut forte possumus ꝯcipere relationes ex relatõnibus originis in creaturis quia illis incõmunicabilibus absolutis sint nulla sũt similia in creatura. immo nec alicui cõmunicabili increato est aliquid simile. quia quodlibet tale pmo ē diuersum a quocũqꝫ alio. ⁊ hanc impossibilitatem vel difficultatem cognoscendi illas absolutas ꝓprietates si sint posset quis concipere ex premissa questõne salomois. Exemplũ huius patet in communi modo loquẽdi vbi expssius ⁊ frequentius expmimus psonas aliquas nominibus relatiuis ꝙ absolutis. quia illa nomina sũt notiora. tamē ꝯstat personas quas intẽdimus illis nominibus expmere esse in se absolutas. vbi gratia. Hoc fecit papa vel epus vel rex. nõ ita sepe dicim⁹ Petrus vl Johes. quia officia sũt notiora psonis absolutis: ita posset esse hoc. ꝙ originem psone possumus concipere ꝓprietatem absolutam si habet vel non possumus. vl non ita faciliter. Secũdo. quia sint ꝓprietates absolute ⁊ sm hoc psone possent nomiare nominibus absolutis. sic tamē nominãdo eas nõ exprimitur illis nominibus tantum de necessitate fidei quãtum istis pater filius ⁊ spiritussanctus. quia istis non tantum expmitur distinctio personarum. sꝫ etiã origo que est i eis. ⁊ aliquo modo ex cõsequenti vnitas essentie. quia in tali origine pfecta est cõmunicatio eiusdem essentie. per tria nomina absoluta non sic expmerentur hec omia. Ad secũdum forsan aliquis diceret pmo: ꝙ ille intellectus quem christus expressit scꝫ ꝙ sint persone relatiue est absqꝫ dubitatõne tenendus. sed de eo quod tacuit scꝫ an sint absolute nõ est magis contra intellectuꝫ articuli vna pars ꝙ alia nisi ostendatur repugnare intellectui quem expressit.

Secundo diceret: ꝙ articulum fidei restringere ad intellectum specialeꝫ qui tamen traditus est in generali quasi nõ possit intellectus generalis esse verus nisi specialis sit verus. hoc videtur articulum reducere ad icertitudinem. videtur enim incertum quod non potest sine incerto teneri. saltem maior reuerentia videtur fieri articulo invniuersali tradito si dicatur intellectum eius vniuersalem posse esse verum quocũqꝫ speciali posito vel negato quod non est traditum vt tenendum ꝙ ꝙ nõ possit esse verus nisi aliquod determinatum speciale sit verꝫ. Exemplum huius in alĳs articulis. creator celi ⁊ terre nõ oportet hoc artaē ad hoc ꝙ si omipotētia in deo aliquo⁰ distinguatur a voluntate potuit creare ⁊ ita de parte opposita. similiter verbuꝫ factum est homo nõ oportet artare ad multa specialia nec ad aliquod illorum cum quorũ quolibet: ⁊ etiam opposito potest stare hoc verum. Aptius exemplum videtur. si iudeis erat traditũ vt crederēt deum esse vnum. ⁊ de trinitate nihil explicite. non solum minor reuerētia sed irreuerētia ⁊ falsitas esset asserere hunc articulum non posse esse verum nisi esset vnus psonaliter sicut est essentialiter. ⁊ tamē hoc videretur tũc eē magis cõsonum verbis articuli eis traditi ꝙ oppositum. sicut igitur illi tunc neutram partem debuerunt asserere esse necessario tenendam sed vtraqꝫ posita necessario tenendum esse illud quod in generali fuit eis traditũ. ita videt ꝙ circa articulos nobis in vli traditos nõ debeamus asserere sine declaratõne ecclie necessario h⁹ speāle vl illō eē tenenō cuꝫ quorum vtroqꝫ pñt articuli stare vt traditi sũt. nõ n. deus q̃ scit i speciali istã vitatē sine cã tm̃ sm intellectuꝫ vlem tenenda de fide tradidit ⁊ nec ad hũc moō spālē nec ad illũ tanꝙ ex fide tenendũ artauit

Tertio qꝛ in ꝓposito nõ videt ꝓpter reuerentiã istaꝝ personaꝝ dicenduꝫ: ꝙ sint tm̃ relõnes in essētia nisi h certissime traderet ⁊ h⁹ ꝓpter modicam entitatem relationis respectu entis absoluti.

Ad 3m diceret forsan aliquis q̄ preci se ꝓpter rōnem solubilē a quocū q̄3 fiat nō est tenendū aliq̄d esse de sb̄a fidei. nc forsan ꝓpter ɔc̄lonem talis rōis quatenus p̄cise est per illā rōnem ɔclusa sic arguens se exponēt morti. nec aliq̄s s̄m rectam rōnem se deberet exponē. oportet igit̄ habē maiorē auc̄tem ad hoc vt aliquid teneat̄ eē de fide: q̄ q̄ scūs aliq̄s sic arguat. sepe eni quis arguit q̄ð nō oīno asserit. l3 illud q̄ð scūs auctēticus ab ecclesia quantū ad doctrinā asserit eē tenē dū sit certū. tn̄ alie auc̄tes dubie pn̄t exponi. ꝛ multo magis alioꝝ min' auctēticoꝝ scribentiū. Isto modo diceret aliquis nihil inueniri ɔ̄ opi. p̄dictam.

Ad illa que secun

do mō vident̄ esse cōtra eā. Rn̄derȝ discurrendo per ordinē. Ad illas auc̄tes ꝛ rōnes que ɔtra eā vel pro 2a opi. superius sūt inducte. Ad p̄mū de cuā° videt̄ iam supra rn̄suȝ. Ad auc̄tes Aug. 5. de tri. Rn̄det per distinctōneȝ positaȝ in p̄ncipio opi. q̄ Aug'. loquit̄ de his q̄ sunt ad se: ita q̄ nec sūt relatiua nec referibilia. sed etiā opposita relōni. sic̄ patȝ per exempla sua. videt̄ eni ip̄emet dicere ibi q̄ aliq̄d est ad se l3 sit referibile ad aliud. sicut exp̄sse vult Aug'. 7°. de tri. c. 4. vbi tractās q̄uo greci dicūt tres eē substātias vult q̄ subsistē s̄m q̄ cōpetit substātie illo mō sumpte sit ad se. sb̄dit eni ibi si aliud est deo eē ꝛ aliud subsistē sicut aliud est deū esse ꝛ aliud p̄rem esse relatiue igit̄ subsistit sicut relatiue gignit. Et ex hoc infert q̄ substātia iam nō erit substātia. q2 relatiuū. ꝛ infra. absurduȝ est aūt vt substātia relatio dicat̄. oīs eni substātia ad se subsistit quāto mag' de' quid exp̄ssius q̄ substantia s̄m q̄ greci accipiūt eā. s. pro p̄sona. s. substantia p̄a nō 2a sit ad se ꝛ ad se subsistat illo subsistere q̄ð cōpetit substātie sic dicte. Et si obȷ̄ciat̄ q̄ ista verba Aug. de substātia ꝛ p̄sona nō debent magis accipi de p̄sonali q̄ de eēntiali. q2 dicit q̄ eodē di° de' ꝛ p̄sona. R°. eodē. i. aliquo dicto ad se. distinguendo illud q̄ð est ad se ɔ̄ illud q̄ð est ad aliud. eo q̄ pater nō est p̄sona filij: sicut nec est deus filij. quēadmodū sor. nō est sor. alicui'. sicut nec hō alicui'. s. itelligēdo vt correlatiuū. sed nō oportet q̄ eodē sit deus ꝛ p̄sona: ita q̄ p̄sona nullo mō oīno ad se dicat̄ sicut deus d ad se vl' deitas. quia tūc sicut nō sūt tres deitates: ꝛ per hoc nec tres magnitudines s̄m eū. q2 magnitudo dicit̄ oīno ad se sicut deitas. sic nec essēt tres p̄sone. q ip̄e negaret. que igit̄ oīno sūt ad se n̄ numerant̄. que oīno ad alterū nō sūt cōitribus. qui aūt ad se sed nō oīno ad se s referibilia. quia nō repugnat eis referr nō sūt cōmunia sed numerant̄. aut pn̄ dici ꝓpria a q̄bus potest abstrahi aliq cōmune numeratū. Ad Aug. xi. de ciui. dei c. 10. ɔcedo q̄ pater est q̄cquid habet excepto relatiuo q̄ð habet ꝛ non est ip̄m. habȝ q̄dem correlatiuū sicut p habet filiū. ꝛ ideo ɔcedo q̄ p̄ma p̄sona est quicq̄d habet ad q̄ð non refert̄. non est aūt 2a p̄sona quā habet vt correlatiuum licet ista relōne nō p̄mo constitueret. Ad Boeciū quando dicit q̄ relatio multiplicat trinitatē ꝛc̄. dico q̄ doctor ille accipit relationē pro origie. et si intelligēdo accipit̄ multiplicare nō pro formal'r distinguere. s3 q̄si p̄ncipiatie correspondent̄ p̄n° effectiuo. ꝛ hoc q̄deȝ nō est extorquere verba. multiplicare eni multa facere sicut xp̄us vere multiplicauit panes euāgelicos. ꝛ tn̄ ip̄e nō fuit forma illa qua formal'r multiplicabant̄ panes illi. ꝛ deus creans multiplicat aīas nō tn̄ est ip̄e forma qua formal'r aīe ip̄ distingunt̄. Ad Jo. Dam̄. dico q̄ vnā eius auc̄tas soluit aliā. q2 c. i. p̄cise ponit ingenerationē. ꝛ in li. 3°. c. 5. ponit p̄rnalez ꝓprietatē. iste aūt due ꝓprietates distinguunt̄ s̄m Aug. 5. de tri. c. 6. igit̄ excludendo oīa alia in p̄re in. c. i. p̄ter ingenerationē intelligit p̄ter per ingeneratō

omne ꝑsonale ꝑžis. ⁊ ita vbicūqȝ exclu-
dit ab aliqua ꝓprietate alicui⁹ supposi-
ti omne aliud. per illā ꝓprietatē inclusā
includit omne aliud ꝑsonale. ⁊ ita inclu
deret ibi realitas absoluta si qua esset. ⁊
maxie includeret vt videt. q2 in creaturꝭ
incluso accn̄te n̄ excludit subiectū. ⁊ ita
inclusa relone in ꝑsona diuina nō exclu
ditur illud qḋ refert ea. sicut si diceret ꝙ
sola pr̄nitas est nō ꝓpter hoc excludere
tur pater q̇ pr̄nitate eēt pater. Ad Ri-
ca. dico ꝙ modus exn̄tie alius est ⁊ hoc
ꝑtinet ad originē. sȝ ex hoc nō sequit ꝙ
originatū nō sit aliq̇d subsistēs ad se di-
stinctū aliqua realitate ꝑsonali absolu-
ta alia ab originate. Ad Anš. silr̄ di
co ꝙ omia sūt vnū ⁊ eadē vbi nō obui-
at relonis oppositio vel formalr̄ sic̄ rela
tio obuiat alicui relatiuo. vl̄ sicut natū
referri relatōne opposita. ⁊ isto mō per-
sone si essent absolute distinguent. q2 in
eis sunt relones ṗncipiantes.

Ad ratōnes pro se

cunda opi. rn̄det. Ad ṗmā pōt dici ꝙ
si realitas absoluta aliqua ↄstituat ꝑso-
nas nō tn̄ faciet compositionē cū essētia
diuina: sicut nec relo ↄstituens facēt. qḋ
ↄfirmat per locū a maiori. q2 realitas ꝓ
ꝓprie subsistētie in creatura nō facit com-
positionē cū creatura. relo aūt in creatu
ris facit compositionē cū fundamēto ut
alias declarabit. g̊ si hec relo pōt non fa
cere compositionē cuȝ eēntia multoma-
gis nec realitas suppositi faciet compo-
sitionē cum realitate nature. Et cum
confirmat rō. quia absolutū aut manet
oino aut trāsit oino. dico sicut dictū est
declarādo 2^{am} rōnem ꝙ relo manet ex
hoc ꝙ eius rō nō est formalr̄ rō essentie
⁊ transit. quia ꝭm ꝑfectam identitatē
est essentia. ita dici pōt ꝙ realitas abso-
luta si cōstituat ꝑsonā trāsit q̇dem perfe
ctam identitatē ad essentiā. manet tn̄
q2 nō est formalr̄ realitas eēntie. Et con
firmat ista rn̄sio. quia ꝑfectōes attribu-
tales vident esse absolute: ⁊ nō relatiue
sicut dictū est supra di. 8. qōne de attri-
butis. ⁊ tamē ⁊ manēt ⁊ transeūt ita ꝙ
nō faciunt compositōnem. nec sunt ideȝ
formalr̄ ipi essentie. ⁊ si aliqua illaꝝ ꝭȝ
rationē formalē hr̄et distinguere realr̄
ab altera illa distictio eēt ꝑ eā formalr̄
⁊ nō ꝑ essentiā ⁊ tn̄ nō esset ↄpō. Ad
2^{m} ar^{m} dico ꝙ ponēdo ꝑsonas relatiuas
oȝ ponere eas vere sꝫsistētes ⁊ in eis esse
eandem nāȝ indiuisā. h° nō pōt poni ꝓ-
pter aliquā impfectōeȝ ꝑsonaꝝ i sꝫsistē-
do. q2 ponunt ita v̇e subsistētes sic̄ si eēnt
absolute. g̊ oȝ ꝙ ponat ꝓpt̄ infinitatem
essen^{c} q̄ est in sꝫsistētib⁹. sȝ eadē eēt infi-
nitas eēntie si ꝑsone eēnt absolute. g̊ nō
oȝ tūc nāȝ diuidi sic̄ nec si ꝓprietatibus
absolutꝭ ↄstituant. ꝓbet igr̄ ista omīs nā
cōis suppoitis absolutꝭ distinguit in eis
hec q̇dem vera est in creaturis. sed in ꝓ
posito petit conclusionē ṗncipalē. Ad
3^{m} instando dicit ꝙ patri cōstituto in eē
ꝑsonali. ⁊ filio ēt ↄstituto in esse ꝑsonali
quasi aduenticia est ꝓprietas spiratō ac
tiua ꝭm aliq̊s ⁊ tn̄ nō est q̄si accn̄talis ꝭȝ
eos. nec etiā relo rōnis. q̄re igit nō possȝ
intelligi in ꝓposito ꝑsonā ↄstitui in esse
ꝑsonali realitate absoluta ⁊ ei q̄si cōsti-
tute in esse tali realitate aduenire ꝭȝ mo
dū intelligēdi relationē ⁊ nō tn̄ esse nec
accn̄talem nec rōnis. Et cū ꝓbat ꝙ sit
relatio rōnis: per sil̄e de relatōne ad cre-
aturā. dico ꝙ nō est sil̄e. illa eni relo ad
creaturā nō est ex necessitate nature fun
damenti sicut est hic. Quarta rō ini
tur ꝓpositōni huic. s. omne absolutum
est actus ⁊ per ↄn̄s dans esse. hec impro
batur multiplr̄. tū quia in creaturꝭ. vbi
maxime videt habē ꝓbabilitatē habet
instantiā de ꝓprietate ypo^{ca} quia illa n̄
est dans esse. quia tūc natura humana
in xp̄o nō habēt idem esse qḋ habēt di-
missa. Silr̄ actus dans esse dat opera-
tionē. ꝓprietas hypo^{ca} in creaturis nō
dat opationē. qḋ patet per Dam̄. li°. 3°.
c. 15. b. Nāles ⁊ n̄ hypostaticas animus

⁊ voluntates ⁊ opationes. Si enim hy-
postaticas. i. psonales dabim⁹ eas ethe-
rotheleas. i. aliud volētes. ⁊ etherouer-
geas. i. aliud operantes. tres hypostases
sancte trinitatis dicere cogemur. vbi ip
se ex hoc ꝙ psone diuine nō habent tres
opatōnes ɔcludit ꝙ opatio nō est hypo
statica. ⁊ hoc in cōmuni siue de ꝓprieta
te absoluta siue relatiua. Preterea 3°
in omni eo qȯ aliquo mō habet eē aliq̊
ꝑter illud qȯ dat sibi esse est aliquid rō
ne cuius recipit esse. patet de composito
ex mā et forma ⁊ omibus aliȷ̃s cōpositis
ex actu ⁊ potētia. igit in omni habente
esse per aliq̇d dans esse est aliq̇d qȯ non
est actus dans esse. sed rō recipiēdi eē. et
ita videt in supposito nature. qꝛ cuȝ sup
positū hēat esse ⁊ natura det esse ꝓprie
tas hypostatica erit ratio recipiēdi esse.
Ad arᵐ tūc potest dici ꝙ cū duplici
ter sit rō entitatis q̇dditatiue. s. ⁊ hypo-
statice. sicut q̇dditatiue est dare eē quia
ipa est de se cōicabilis. ita hypostatice ē
vt nō sit actus dans esse. qꝛ de se est incō
municabilis ut quo. ⁊ licet in creaturis
ꝓprietas indiuidualis det esse. quia est
alicuius gradus entitatis positiue vltra
entitatē q̇dditatiuā nature. tn̄ vltra enti
tatē singularē ꝓprietas suppositi nullā
entitatē dat. imo nullū positiuū addit
ex ꝑma qōne. 3. li. ⁊ licȝ illud adderet tn̄
nō esset rō dandi esse: qꝛ hec natura exi-
stens in qua includent natura ⁊ entitas
singularitatis est eēntialis rō dandi esse
⁊ ita quicq̇d intelligat aduenire siue po
sitiuū siue priuatiuū siue absolutū siue
respectiuū nō dabit esse. quia per illud
quod iam ꝑintelligitur datur esse. lȝ igi
tur in diuinis nō sit ꝓprietas psonalis
tantū ne°. sed aliqua ꝓprietas vel enti-
tas positiua. tamē qꝛ natura diuina est
de se hec per se exn̄s ipa habebit totam
rōnem dandi esse. sicut ⁊ in creaturis. et
licet natura exn̄s det totalr esse nō ꝓpt
hoc ꝓprietas aduenies est tantū ne° im
mo si adueniret ꝓprietas positiua nihil

tolleretur ab hac natura exn̄te. ita nec
diuinis tollet ab hac natura que est ȯ
exn̄s quin dabit totalr esse psone licȝ i
psona intelligat ꝓprietas psonalis po
tiua. Ad arᵐ igitur cum ꝓbatur ꝙ s
actus cū nō sit ibi tm̄ virtualr sed actu
liter. dico ꝙ est ibi fallacia equiuocati
nis. vno mō eni actus est differentia o
posita potētie. ⁊ hoc mō diuidit omn
ens. Alio mō actus cuȝ potētia ɔstitu
aliquod totū. sicut loquit ꝑhus de po
tia. 8. meᶜᵉ. de potētia ⁊ actu qȯ nō ē
rum de potētia opposita actui. qꝛ illa
manet cum actu. ista igit ꝓprietas n̄ t
est virtualiter in essentia diuina sicut
asinus qui est in potentia ante actum.
per ɔn̄s hec ꝓprietas est actu ibi pro
actus opponit tali potētie. sed nō sequ
ergo est actus dans esse. ad hoc eni re
reretur ꝙ esset actus formalis. hoc en
modo materia daret esse. quia est in c
posito in actu nō in potētia ante actu
2ᵃ rō videt deficere. qꝛ istud nō hȝ
ad eēntiā vt perfectō ad pfectibile vt d
fuse declaratum est etiam de propriet
te relatiua psone di. 5. vbi dictū est ꝙ
sona nō cōponit ex essentia ⁊ ꝓprieta
sicut ex quasi potētiali ⁊ actuali. imm
eēntia hȝ magis rōnem actus. si igit ist
ꝓprietas itelligat posterior aliquo m
eēntia nō. tamē est pfectio eius. ibi en
est idem ordo originis ⁊ pfectōnis. et i
ꝑus origine est ꝑus pfectōe sicut fuit tū
declaratū diffuse. 2° dato ꝙ aliq̊ m
se haberet ad essentiā vt informās ipa
nō tamē eēt pfectio simplr. qꝛ ꝼm An
ratio pfectōnis simplr est ꝙ sit in quol
bet melius ipm ꝙ̄ nō ipm. qȯ est impo
sibile de ꝓprietate hypostatica. quia il
la ȯ rōne sui repugnat ɔ̄dictorie cuilib
aliȷ̃ ab illo cui⁹ est. ⁊ ita nō pōt in quol
bet alio eē melius ipm ꝙ̄ nō ipm. qui
cuilibet aliȷ̃ repugnat. sic igit ad rōnen
patet ꝙ falsū assumit si accipiat ꝙ ist
absolutū pficiat essentiā. nec ꝓbatio h
valet per hoc ꝙ aliquo modo sequit e

non precedit. quia in diuinis sicut p̄t po
ni p̄cessio actus ⁊ forma est primum.
3° dato ꝙ haberet hoc ꝙ informat n̄
sequit̄ ꝙ sit pfectio simplr̄ nec illa q̄ infe
runt vlterius. s. ꝙ essentia diuina nō sit
simplr̄ pfecta. vel ꝙ vna psona n̄ sit sim
pliciter pfecta in se. Preterea. ista rō
melius cōcluderet ꝯtrariū de relōne. q2
pbabilius videt̄ ꝙ relō possit esse perfe
ctio q̄ ꝓprietas hypostatica sit pfectio
quia nulli ꝓprietati hypostatice ꝯuenit
esse perfectionem nec in creaturis nec in
aliꝭs. alicui tamē relōni ſm ꝓpriam rō
nem ꝯuenit esse pfectionē. aliqua eni est
pfectio altera. vt pȝ de equalitate respe
ctu inequalitatis. q2 ſm Aug. d q̄titate
aīe. c. 7. Inequalitati equalitatē iure p̄
ponis: nec quisq̄ oīno est ut opinor hu
mano sensu p̄ditus cui nō id videat̄. h°
aūt nō est tm̄ a fundamēto. pōt. n. ineq̄
litas fundari in fundamētis pfectioꝛib⁹
q̄ eq̄litas. patet etiā ꝙ si esset tm̄ ex fun
damento Aug. faceret petitōem princi
pij. intēdit. n. ꝯcludere excellentiā puta
circuli ad figuras rectilineas: ⁊ h° facit
ex equalitate ⁊ ineq̄litate. q2 si illa excel
lentia nō eēt nisi ex fundamtis ⁊ ex illa
ꝯcluderet excellentiā fundamtoꝝ: circu
lum faceret. Si dicat̄ ꝙ dictū Aug. ue
rum est rōne fundamētoꝝ pximoꝝ nō
remotoꝝ. primū aūt fundamentū eq̄li
tatis ē paritas. Hoc falsum est ⁊ nihil
ad. b. quero aūt aut par dicit aliq̄d a se
⁊ tūc pōt intelligi aliquid eē par absq̄
hoc ꝙ sit alicui par: ⁊ silr̄ tūc vn̄ pfecti
onem hēbit paritas respc̄u imparitatis
in triangulo. uel. n. paritas diceret q̄nti
tatem ⁊ tunc uel eadē cū illa que cōiter
ponit̄ fundamentū equalitatis: ⁊ tūc nō
erit distinctio aliq̄ alia q̄ ratōis int̄ fun
damentū proximū ⁊ remotū vl̄ aliā: et
tūc in isto eq̄li dicet̄ esse duas q̄ntitates
vel fingas aliquē modū aliuȝ q̄ paritas
possit eē absolutū pfecti⁹ imparitate et
aliud a q̄titate. Si aūt dicat relōnez si
cut vī manifestū. ergo relatio fundabit
per se in relatiōe: immo videtur dicere
eandem relatiōem q̄ equalitas. q̄tum
eni est par quāto ⁊ eq̄le quāto. ad illud
Anſ. mono. r̄ndet̄ ꝙ loquit̄ tm̄ de q̄ddi
tatibus nō de ꝓprietatib⁹ hypostaticis
qd̄ pbat̄ p̄mo p exēpla ei⁹ de sapia ⁊ ve
ritate ex vna pte. auro ⁊ plūbo ex alia
parte. 2° per rōnem. q2 solū illud est p
fectio simplr̄ qd̄ pōt eē in aliquo infini
tū. solū illud erit in aliq̄ melius nō ipm
q̄ ipm qd̄ ex se est finitū. hec cōueniunt
q̄dditati. s. esse finitū vl̄ infinitū. nō aūt
ꝓprietati hypostatice. q2 ꝓprietas pso
nalis diuina qualiscūq̄ sit nec est infini
ta formalr̄ nec finita. Silr̄ ꝓprietas hy
postatica repugnat cuilibȝ p̄terq̄ vni cu
ius est. ḡ nō p̄t esse cuilibet melior ipa q̄
nō ipa. sed nec alicui. excludit aūt Anſ.
ab vniuersitate q̄dditatū relōeȝ ſm q̄d
ditatē. ⁊ tūc omis q̄dditas absoluta vel
est pfectio simplr̄ vel limitata. sȝ n̄ sequi
tur ex hoc ꝓpositū de ꝓprietate hypo
statica absoluta. 3ª rō hȝ maiorē fal
sam in oib⁹ ordinatis eēntialr̄ ex forma
lȝ gr̄a mere q̄nq̄ sit vera. ⁊ silr̄ in oībus
nō eque limitatis. in nullo eni ordie eēn
tiali ex ꝓpria rōne p̄oris ⁊ posterioris:
oȝ ipa cōmultiplicari. sȝ p̄t stare multi
plicatio posterioris sine multiplicatōne
p̄oris. sed nō ecōuerso. silr̄ q̄ncunq̄ aliq̄
duo cōparant̄ ad aliqd̄ tertiū qd̄ est illi
mitatū eo mō q̄ illa duo nō sūt illimita
ta nō oportet cōdiuidi in eis. Exemplū
aīa intellectiua comparat̄ ad ptes. quia
quodammō est illimitata eo mō q̄ par
tes nō sūt illimitate nō oportet aīam di
stingui in distinctis ptibus. illa igit̄ ma
ior est falsa duplr̄ ad ꝓpositū. primo q2
eēntia eo mō quo est ibi p̄oritas p̄or est
ipis ꝓprietatibus nō ecōuerso ſm eos.
igit̄ nō oportȝ eēntiā distingui ad distin
ctionē istarū ꝓprietatū. ⁊ 2° quia eēntia
est formalr̄ infinita. iste aūt ꝓprietates
nō sūt formalr̄ infinite. ⁊ nō oȝ infinitū
formalr̄ distingui ad distinctionē eoꝝ q̄
nō sunt formalr̄ infinita. Si etiā maior

acciperet generaliter de quibuscūq; ab-
solutis circūstantibus idem. habet istan
tiam manifestam de anima ꝛ potentijs
que potentie multiplicant nō multipli-
cata anima. Sed si h̄ euadant specificā-
do maiorem de his que sūt eiusdem spe
ciei sicut accipit illa prima confirmatio
maioris. nec tūc ꝓpositio est vera vni-
uersaliter in relationibus. patebit enim
di. 8ª. tertij libri. plura eiusdem speciei
esse in eodem absoluto nō est cōtraditō
si aliquid illoꝝ non sit actus alteri⁹ ade
quatus ei in quo ē. Cum autē maior
declaratur per inductionē fit fallacia cō
sequētis. quia accipiūtur aliqua singula
ria nō similia ꝓposito. puta in quibus
distinctio priorū constituit distinctionē
posterioꝝ vel in q̄bus est cōsimilis limi
tatio vtrobiq;. ꝛ nō illius in vna respe-
ctu alterius. ex his. n. non pōt ꝓpositū
inferri vniuersaliter quia falsa ē vbi de-
ficiunt cōditiones sicut in ꝓposito.
Sed ad illud vltimū additum ad cōfir-
matōnem maioris per idē: ꝙ in eodem
simpliciter perfecto nō possūt esse plura
eiusdem ratōnis: posset dici de sicut sim
pliciter perfectū idem numero ē cōmu-
nicabile pluribus suppositis eiusdem ra
tionis: ita ꝙ nō repugnat sibi ex hoc ꝙ
est perfectio simpliciť sed cōuenit sibi ꝙ
ipm sit in pluribus supposit̄ eiusdē rati
onis. ita ex perfectōne eius sibi pōt com
petere ꝙ plura eiusdem ratōnis possūt
esse in eo sicut supposita in natura. ꝛ ꝑ
cōsequens sunt in eo plures ꝓprietates
hypostatice eiusdem ratōnis. sed nō po-
test ita esse de alijs de quibus exemplifi
catur puta de patre ꝛ verbo. eo ꝙ perfe
ctio diuina requirit ꝙ quelibet ꝓduc-
tio habeat terminū adequatū. nō autē
ita requirit ꝙ aliqua ꝓprietas hyposta
tica sit adequata illi nature in cōstituen
do suppositū. Per istud posset dici.
ad illam primā confirmationē maioris
applicando eam ad ꝓpositum ꝙ est ibi
fallacia equiuocatōnis. maior. n. si esset
vera debet intelligi de esse in. sic actus
in eo quod informatur. sed minor nō
vera. ꝓprietas aūt non est in essenª vt
formans eam sȝ vt cōstituens supposit
in ea. Posset tamē ad vtranq; cōfu
mationē dici ꝙ iste ꝓprietates nō sun
eiusdem ratōis formaliter. sicut in cre
turis ꝓprietates indiuiduales sūt ꝑm
diuerse ꝛ nō eiusdem ratōnis. ꝛ si ex h
inferatur ꝙ sūt alteri⁹ speciei siue ꝙ vtr
q; earum habet ratōeȝ alterius specie
ꝛ per h° oportet ipaȝ per aliud detern
nari ad incōicabilitatē nō sequitur sic
nec in ꝓprietatibus indiuidualib⁹ in c
aturis licet nō sint eiusdem ratōis in a
quo tamē nō est entitas quidditatiua
cōis sed de se hec. Quarta ratō eti
ꝓcedit ex falsa imaginatōne ꝙ iste ꝓp
tates exp̄munt ab essenª quasi ꝑ origi
qō nō fuit dictū. sed sicut aliqui ꝯcedi
ꝙ relōnes pullulant in essenª si tamē h
ꝓprie dicatur quasi posset ꝯ eos cōce
ꝙ iste ꝓprietates absolute si sint pull
lant in essenª ꝛ licet quelibȝ sit in eode
supposito cum illo ex quo pullulāt. c
essentia ē in omibus personis. nō tam
aliqua est in eadem ꝑsona cū illa a qu
habet per verā originē. nec repugnat v
ra origiatio persone hn̄ti vnaȝ a ꝑson
habente aliā. licet omēs iste nō origine
tur sȝ aliquo° pullulēt in essēª. sicut al
hn̄t dicere qui dicūt suppositū cōstitu
ꝑ relationē ꝙ filius pullulat a p̄re ꝑ or
ginem ꝛ tamē fili⁹ aliquo mō pullul
in essenª siue ab eēntia diuina. Qu
ta ratio videt deficere. quia difficili⁹ v
det sustinere originē ponēdo extrēa t
esse relatia formaliť ꝙ ponēdo ea eē a
soluta. nā si tm̄ sint relatia nihl' aliō e
ꝑam originare ꝑam ꝙ corream hr̄e corream
ream positū sn̄ oi actōe alia vr̄ hr̄e corre
si aūt ponāt absoluta n̄ vr̄ tāta difficu
tas quō vnum suppositū gignat ab ali
cū i creaturl ꝑȝ eos sint supposita absoª
tn̄ n̄ negat origiatō vni⁹ ab aº. cū argu
tē ꝙ absom p̄cedit relōeȝ ꝛ ita origiatōe

R°. dictum fuit ꝙ originatio ptinet ad
genus esse efficientis nō formalis: ⁊ sicut
in creaturis termin⁹ nō hꝫ eē originatō-
ne formalr̃ sꝫ quasi effectiue nec ex h° ꝙ
nō est formalr̃ illo sequit̃ ꝙ p̄cedat illō.
ita posset dici in ꝓposito. nec videt̃ ma-
ior difficultas de prioritate absoluti et
respectiui in creaturis ꝙ̄ hic.

Tenēdo opinionē
secundā que est mag̃ cōmunis p̄t rn̄de-
ri ad rōnes ꝯ eā. Ad p̄am ꝯcedit̃ ꝙ re-
latio nō refert̃: sed aliq̄d qȯ nō est tm̄ re-
latio refert̃ relōne. nō q̄dem eēntia refer-
tur sed suppositū. q2 suppositū nō ē tm̄
relō. sed tn̄ est relatiuū nō ab^m. ⁊ ita ꝯce-
dit̃ tota deductio vsq3 ad vltimā ꝯn̄am
que negat. ⁊ ad ei⁹ ꝓbationē qn̄ accipit̃
in omi ꝯposito oꝫ p̄us intelligē partes et
vnionē ptiū. Tenētes ꝙ relō est in essen-
tia quasi act⁹ in susceptio oꝫ ꝙ dicāt ꝙ
in ipa ꝑsona que est quasi tota nō oꝫ p̄⁹
intelligere informationē quasi ptis a q̄-
parte per denominationē anteq̄ intel-
ligat̃ totū. sꝫ si p̄intelligat̃ quasi talis in-
formatio nō tn̄ intelligit̃ q̄si p modū for-
me denominātis. Sed meli⁹ videt̃ dō
ꝙ relō nō est quasi forma vel act⁹ respe-
ctu eēntie sicut tactū est di. 5ª. sed magis
videt̃ eēntia esse q̄si forma ⁊ actus q̄ rlō
subsistēs est deus. ⁊ hoc videt̃ ꝓbari ex
hoc. q2 qn̄cunq3 fundamentū est poten-
tiale ad relationē p̄us nālr̃ informat̃ fū-
damentū relōe ꝙ̄ suppositū. ꝯcedit̃ etiā
ꝙ relatū eē aliq̄d formalr̃ ipo fūdamē-
to siue ꝑm ipm fundamentū. sicut cōce-
dit̃ sortē eē silem albedine vl̃ ꝑm albedi-
nē. neutrū aūt videt̃ esse dandū in ꝓpo-
sito. nec ꝙ p̄rnitas p̄us insit eēntie ꝙ̄ pa-
tri. nec ꝙ pater deitate siue ꝑm deitatē
sit formalr̃ pater. q2 hoc videt̃ Aug. 7.
de tri. c. 5. vel. 9. vel. 34. negare dicēdo
quo circa vt substātia p̄ris ipe pater est
nō quo pater est sꝫ quo ē. g̊ ꝑm ipm alio
est deus alio p̄r. sed est deus deitate for-
maliter. igit̃ nō est pater deitate formali-
ter sed alio ꝑm Aug^m. Ideo alit̃ dici
pōt tenēdo scȯam opi. ꝙ si ptes p̄exigāt̃
toti ⁊ vnio ptiū. ⁊ quasi ptes ⁊ q̄si vnio
ptiuꝫ p̄exigant̃ quasi toti. tn̄ vbi nō est
ptialitas nec q̄si sed ꝑfecta idēptitas eo-
rum que al̃s eēnt ptes nisi alterū illoꝝ
essꝫ infinitū nō oꝫ p̄intelligi toti vnionē
taliū sꝫ ꝑfectā idemptitatē vni⁹ ad alte-
rū. ⁊ ita videt̃ in ꝓposito ꝙ p̄ri qui dici-
tur p̄mo referri p̄intelligit̃ aliquo mō ꝑ-
fecta idēptitas relōnis ad eēntiam sꝫ nō
vnio q̄si forme alicui quasi mere vel q̄si
potētiali. nec tn̄ talis ꝑfecta idemptitas
est rō ꝓpter quā eēntia formalr̃ denomi-
net̃ a relōne. Cum confirmat̃ rō per
hoc ꝙ nihil est quantū p̄mo ⁊ per se ni-
si aliquid sit quantū per se ⁊ nō p̄mo sꝫ
denomiatiue. dicit̃ ꝙ si quātitas posset
esse eadē alicui qȯ al̃s esset susceptiuum
eius ⁊ ita eadē ꝙ n̄ informaret illud. bn̄
posset esse aliquid quantū p̄mo ⁊ tamē
nihil quantū per informationē. nec h°
videt̃ mirabile: q2 primū videt̃ posse se-
parari ab eo qȯ est per se ⁊ nō p̄mū. igit̃
pōt aliq̄d poni p̄° relatū. lꝫ nihil sit rela-
tū non p̄mo sed per se quasi informatū
relōne. Ad illud qȯ arguit̃ iuxta h°
negat̃ illa ꝓpositio. qȯ refert̃ p̄us est ali-
quid ad se ad p̄mā ꝓbationē que accipit̃
tur ab Aug. R°. qȯ refert̃ est aliq̄d exce-
pto relatiuo. hoc est includit aliqȯ ab^m
qȯ est fundamentū relatōnis. ⁊ iō si pa-
ter nihil est ad se nec includit aliquid ab-
solutū nō erit pater ad aliud. sed non in-
telligit Aug⁹. ꝙ omē relatiuū est forma-
liter ad se anteq̄ sit ad alterū per relōeꝫ.
Ad scȯam ꝓbationē negat̃ ꝓpositō
quā nitit̃ ꝓbare. s. ꝙ illud quod refertur
est p̄us relatōne siue ꝙ idem est ꝙ omis
relō p̄supponit illud qȯ refert̃. hec enim
ꝓpositio falsa est in relatōe constituēte
suppositū. ⁊ vera est in alijs. Cum ꝓbat̃
per diuisionē. dico ꝙ si debeat dari ali-
quod istoꝝ triū membroꝝ diuisionis
magis daret̃ ꝙ relatio est prior sicut for-
ma est prior ente per formā. nec sequit̃

suppositū est quasi posterius relatione.
igit ipm est relatio. sed sequit igit est re-
latio vel relatiuū constitutū per relatō-
nem. ⁊ sic ꝑm est verū. Ad 2m dico ꝙ
sicut quelibet forma seipa est tal' forma
nec est alia rō intrinseca quare est talis
forma. ita etiam relatio aliqua seipa est
formalr realis ⁊ aliqua seipa est forma
liter est tantū relatio rōnis. tamē huius
vel illius aliquādo sunt cause extrinsece
effectiue vel materiales. aliquādo etiā
aliqua causata vel aliqua signa posteri-
ora sūt ex qbus pñt hec inferri demon-
stratōne. quia dico tūc ꝙ idemptitas. qꝛ
idēptitas est relatio rōnis nec est alia rō
formalis ꝓpter quid. paternitas etiā qꝛ
paternitas est relo realis. nec etiā est alia
rō formalis ꝓpter quid. tamē qꝛ relatō
realis est nata hēe cās extrinsecas causā-
tes eam cōiter loquendo in creaturis. se
quitur ibi ꝙ relatio que nō habet tales
causas nō est realis sicut ad destructōēz
cause sequit destructio causati. Similit
relatio aliqua realis si nō habet talē di-
stinctionē causaꝝ priorē saltē causat di
stinctionē. ⁊ tūc ex remotōne tam cause
ꝙ causati quoꝝ alterū corrñdet relatio
ni reali pōt ꝯcludi aliquā relationē non
esse realē. ita ꝙ sequet. hec relatio nō p-
exigit extrema distincta nec facit ea esse
distincta. igit nō est relatio realis. ⁊ vnō
pmisse sūt vere oportet querē media ꝓ
bantia. Sed ꝯña ē bona. sicut ex destru
ctione cause sequit destructio causati. et
ex remotione causati sequit remotō cāe
demōstratōne quia. aut saltē alteꝝ eoꝝ
oportet ꝯcurrere ad relationē realē ita
ꝙ vbicunqꝫ vtrūqꝫ remouet sequit ꝯña
per extrinseca remotio relonis realis.
Qū dicit vlterius. g inferre relonem nō
esse realē: qꝛ nō est inter extrema realit
distincta est inferre nō est realis. qꝛ nō ē
realis. dico ꝙ nō. qꝛ licet nō sequat: iō n
distinguit extrema. qꝛ nō est relatio rea-
lis quasi arguendo a causa ad causatū.
tamē sequit nō distinguit. g nō est realis

sicut a causato ad causam ⁊ hoc addit
isto ꝙ nō pexigit distincta. qꝛ tūc cōcu
runt ibi ⁊ negatio cause relonis realis:
negatio signi ex qbus cōcurrentibus p
fecte infert negatio relonis realis. sꝫ qi
distinctione pcedēte relones reales qi
nō sed tantū formalr causata: ⁊ nō tm
relo realis volūtatis ad volitionē. sꝫ
volūtatis vt actiua est ad seipaꝫ vt p
siua. ⁊ vniuersaliter effectus depende
a pncipio actiuo ⁊ passiuo necessario
quirit relationē realē: ⁊ tamē volunt
que est fundamentū istaꝝ relationū o
positarū mouētis ⁊ moti: ⁊ tamē den
minat ab vtraqꝫ eaꝝ. dico ꝙ oportet
cedere ad inferendū ꝯclusionē ꝙ nec e
trema sūt distincta distinctione pcedē
relationē. s. distinctōne ptinente ad ge
relonis. sicut nec sqit dicunt de eode
g nō sunt reales. i. nō sunt ex natura r
sine actu intellectus. vnde bene pōt ꝯ
di. si tamē illa sint ꝓbata ꝯña est bon
sed oportet vltimo deuenire ad hoc p
misso quod est de distinctōne extrem
rum. statim eni sequit. si relatio nō co
sequit ex natura rei nō est realis opo
ret exponē aūs ꝙ extrema nec distingu
tur distinctōne pcedente relonem. A
3m dici potest ꝙ bene absolutū pt term
nare relonem: ⁊ semp terminat in rel
nibus mēsurati. ⁊ hoc pncipalr solui
di. 30. ꝙ relones creaturaꝝ termināt
ad deū inquantū absolut9 est. vel alit
loquēdo nō oportet ꝯcedere terminū r
latōnis esse absolutū: nisi in relonibu
diffinibilibus de qbus arguit ibi. que.
sunt in genere qles non sūt diuine vel t
termio formali. s. rōne cui9 pmus term
nus termiat. nō aūt de pmo termio qu
admodū eni in relato fundamētū ē a
solutū: sed non semp illud qd refert ꝑ
istā opinionē. ita etiā illud qd est rō te
minādi relonem semp absolutū est. ⁊ p
exigit a parte termini relatiui: sicut fu
damentum ex parte relati.

Ad p̄rimū z et secū
um de scd̄a via sit dico. q̄ p̄rem origia
filiū est patrē hr̄e filiū pro correlatio
quocunq꜡. sed tali correlatiuo. et q꜡
lis corre^o est relatio originis: iō vnum
tremū potest esse p̄us origine altero:
et sint simul natura. hec respōsio silr
t ad 2^m de p̄oritate suppositi ad actio-
em: sicut declarabit di. 28. Ad 3^m di-
q̄ falsa est illa ꝓpositio q̄ relō nō p̄t
se termin⁹ formalis generatōnis vl̄ ori
nis siue actōnis vel mutatōnis sic pa-
bit in mā de incarnatōne. ⁊ quicq̄d sit
termio formali saltē relatiuū pōt eē
rmin⁹ ꝓductus ita q̄ eēntia que est ad
in relatiuo sit p se formalis termin⁹ et
oc mō positū est in di. 5. in ꝓductione
sone. cum igit dicit relō nō originat ni
absolutū originet si intelligas origina
sicut p̄mus termin⁹ generatōnis vl̄ ꝓ
uctōnis posset cōcedi de relatōne non
relatiuo. Si aūt intelligas de origi-
ari sicut formalis termin⁹ p̄mus poss꜡
lr cōcedi. ⁊ neutro mō est cōtra ꝓposi-
um. q꜡ nec ponit relationē primo origi
ari sed suppositū. nec ponit relationez
sse terminū formalē ꝓductōnis s꜡ eēn-
iā simplr absolutā. Ad 4^m dicit. q̄
t generatō. q꜡ ista relō h꜡ vim ꝯstituen
i scd̄am psonā vel p̄mā sb̄am in natu-
a diuina. saltē oportet dicē tenēdo istā
iā q̄ relō ista pōt esse ꝓprietas psonal
bsistētis in natura diuina sic si eēt ali-
ua ꝓprietas personalis absoluta. ⁊ ita
us ꝓductio erit ꝓductio subsistētis in
ā sb̄e. ⁊ iō generatio. q꜡ generatō est ge
eratio ex formali termino q̄ est nā cōi-
ta ꝓducto. nō aūt ex indiuiduali siue
ncōicabili ꝓprietate ꝓducti. sic vlr ois
ot⁹ recipit spēm a formali termio mo
us. Ad 5^m videt eis difficile rn̄dere
dicunt psonas esse relatiuas: ⁊ cū hoc
relōes eē pn^a agendi. q꜡ tūc nec ex parte
agentis nec ex parte pncipij agendi pōt
sse libertas. sed licet teneat opi. 2^a q̄tuz
ad primum dictum. 2^m tamen negaui
distinctione. 7^a.

Ad aliud dico q̄
paternitas est de se formalr incōicabilis
nō tamē iste ꝯceptus qui s̄m dicta alias
potest abstrahi a p̄rnitate diuina ⁊ crea
ta. Sed ista realitas que est in diuinis q̄
nō est formalr cēntia ipa est formalr in
cōmunicabilis. ⁊ nō quasi per determi-
natiōnē extrinsecā puta quia diuina. rō
eni incōmunicabilitatis eius est ista. q꜡
sicut essentia est actus vltimus. ⁊ iō non
potest per aliq̄d determiari respectu cu-
ius sit ipa quasi potētiale. ita q̄cquid ē
in ea est vltimū in vltima actualitate si-
bi possibili. ita q̄ in illo instanti nature
in quo sapia pullulat in eēntia ipa pul-
lulat s̄m vltimā determinationē quā p̄t
habē. vnde ⁊ ista realitas que est sapien-
tia formalr est nō determiabilis. ⁊ simi-
liter quicq̄d pōt esse incōicabile in p̄mo
instanti nature in quo pullulat in natu-
ra pullulat vt incōicabile. ⁊ nō prius ut
cōmunicabile. quia tūc esset determina
bile per aliquod per quod fieret incom-
municabile. Et si dicas q̄ tūc paterni-
tas nō est incōmunicabilis nisi quia est
in essentia diuina. hec enim realitas nō
habet vt ex se sit vltimate determinata
nisi quia est in essentia diuina. Dico q̄
quasi originaliter vel fundamentaliter
quicq̄d est intrinsecū in diuinis est ab es
sentia. quia s̄m Dam̄. li. i. c. 12. est pelag⁹
quoddā infinite substātie. sed tamē illa
alia habent formalr rōnes suas ⁊ seipis
sunt p̄mo talia formalr. ita q̄ sapientia
licet ab essentia quasi fundamentaliter
⁊ originaliter habeat q̄ sit perfectō sim
pliciter. est tamen formaliter perfectio
simpliciter ⁊ in se formaliter īfinita. ita
q̄ in eodem instanti nature in quo sapi
entia iam actu est in essentia si circum-
scribatur per impossibile ipsa essentia
et remaneat intellectus sapientie. erit in
tellectus perfectōnis simpliciter infinite

Ita in illo instanti nature in quo intelli
gitur paternitas in eẽntia ip̃a seip̃a ē in
cõmunicabilis formalr̃ circũscripta tũc
per impossibile ip̃a eẽntia. nec est hic cõ
tradictio ꝙ aliq̃d quasi originaliter vel
causaliter hẽat ab aliquo hᵒ qḋ sibi cõ
uenit formalr̃. sicut calidũ formalr̃ ꝯria
tur frigido. licet cãliter sit ab igne cui ig
nis nõ ꝯriat formalr̃. ita est in alĳs ꝙ il
la entitas qua ꝯstituit aliquid in eẽ spe
cifico ex se formalr̃ est indiuisibilis i plu
res spẽs. etiã dato per ipossibile ꝙ esset
incausata. lꝫ pmõ istã diuisionẽ hẽat cau
saliter vnde est cãliter. Et si obĳcias
quare aliqua entitas originat in essẽtia
cõicabilis ⁊ aliq̃ incõicabilis. Rᵒ. ꝙ hʼ
ñ est rõ formalis alia nisi qꝛ hec entitas
est hec. ⁊ illa entitas ē illa. ⁊ hec entitas
quia hec est cõicabilis. ⁊ illa qꝛ illa ē in
cõicabilis. ita ꝙ ista originari nõ posset
nisi incõicabilis formalr̃ oriret. nec illa
nisi formalr̃ cõicabilis oriret. Ratio au
tem istius extrinseca quasi fundamenta
lis vel originalis est quia eẽntia est radi
caliter infinita ex qua oriri pñt intrinse
ce nõ tantũ pfectõnes simplr̃ ⁊ cõicabi
les. sed etiã ꝓprietates psonales incõica
biles. quelibet tamẽ quãdo originat ori
ginat in sũma determiatõne sibi possi
bili. Et per hoc patet ad omẽs alias ꝓ
batõnes que ostendũt paternitatẽ ex se
nõ esse incõicabilem. cum eni dicis ꝙ ñ
est de se hec. falsũ est intelligẽdo formali
ter de realitate illa que est paternitas. ñ
de conceptu cõmuni huic pr̃nitati ⁊ illi
qꝛ sicut expositũ est di. 8. ⁊ di. 23. potest
esse cõceptus aliquis absq̧ ordine reali
tatũ intra. quaꝝ vna sit cõtractiua vel
determinatiua alterius. paternitas tñ h
ł. illa realitas nõ est de se hec fundamen
taliter. sed ab eẽntia. ⁊ ab ip̃a eadẽ essen
tia est paternitas incõicabilis qꝛ nõ ꝑus
h ⁊ postea quasi facta incõicabilis per
aliud determinãs. sed sine omni ordine
singularitatis ad incõicabilitatẽ in ista
realitate oritur realitas sũme determia
ta in primo instanti nature in quo lč
Nec illa ꝓpositio est vera ꝙ omis q di
tas est cõmunicabilis. sed tñ quidd is
que est perfectio simplr̃. aut diuisib s:
ꝑma eni cõicat in vnitate nature. 2ᵃ di
catur cum sui diuisione. hec q̃ddit ñ
est pfectio smplr̃. nec diuisibilis. qui est
in natura pfecta simplr̃. Nec illa ꝓpo
sitio est vera ꝙ reloes opposite sũt iue
cõicabiles ex se. imo spiratio actiua di
tur cõicabilis duobʼ. nec vnq̃ pote ie
ri incõicabilis per aliqḋ determin s.
spiratio aũt passiua ex se formalr̃ i o
dem in instanti in quo est in diuini st
incõmunicabilis. Ad etiã dicis a in
tam ꝓbationẽ ꝙ quacũq̧ positõe ta
possibili vel impossibili stante rõn ua
ip̃m remanet incõicabile. Cõcedo im
te rõne eius ⁊ non posito aliquo reug
nante rõni sue ꝙ si ponat ratõnem us
manere ⁊ aliquid repugnare tunc e op
positis in añcedẽte sequunt opposi .i.
ꝙ ip̃m sit incõicabile ex se formalr̃ os
sit cõmunicari. ⁊ ita in ꝓposito si p na
tur spirationẽ ꝑcedere generationẽ ti
uam ponit aliquid incõpossibile p er
nitati patris ⁊ tamẽ rõnem paterni tis
manere. ⁊ ita sequit paternitatẽ eẽ cõ
municabilẽ ex ꝑmo ⁊ tamẽ incõical lez
ex scḋo. vnde formalr̃ cõtradictio e ge
nerationẽ eẽ 2ᵃᵐ ꝓductionẽ in diu is
paternitas igit in diuinis quia diui ẽ
incõicabilis ita ꝙ ly quia sit circũst is
ꝑncipĳ originalis siue fundamẽtalis õ
aũt contrahẽtis siue determinantis o
modo quo contrahit albũ cum dic ur
homo albus ⁊c̃. vel albedo human h
enim albedo ꝑintelligitur in se exis is
⁊ vt sic essꝫ indeterminata ⁊ determ a
bilis vt sit homis ⁊ ad hoc determi t:
cum dicit albedo humana. nõ aũt al
bedo oriatur ex natura homis ⁊ in lo
instanti ip̃a de se sit indetermiata .i p
oppositũ in ꝓposito. quia sicut cau ñ
causaret effectũ : nisi daret sibi esse c e
niens effectui nec ꝓduceret istũ effec z

nisi ꝑduceret aliquid quod natū eēt ha
beret talem effectū: puta nulla causa cā
ret triangulū formal'r: nisi ꝑduceret ali
quid quod neċio hīet tres ꝛc̄. ⁊ si posset
ꝑducere aliquid quod nō neċio haberꝫ
tres nō ꝑduceret istum effectū sed aliū.
Nec est alia rō huius nisi qꝛ formalis
rō trianguli est ut sit triāgulus. ita dico
ꝙ deitas nō esset rō fundamental' alicu
ius realitatis intrinsece: nisi ipsa ꝯtret
talis ut in p̄mo instanti in quo est sit de
ṫminata vltima determinatōe. si igi͛ pro
duceret aliquid determinabile ꝑ aliq̄m
realitatē quasi sibi aduenientē iam pro
ductio nō esset ad intrinsecū in diuinis.
si etiam ꝑduceret aliquid cōicabile non
ꝑduceret ꝓprietatē ꝑsonalē. sed aliquid
aliquo modo aliud ab illa. Ad aliud
dico ꝙ lꝫ aliquis ꝯceptus cōis possit ha
beri qui dicat̄ in quid in generatōe diui
na ⁊ spiratōe diuina. immo forte qui di
catur in quid de paternitate diuia ⁊ cre
ata: tn̄ nulla realitas pōt esse in diuinis
aliquo° distincta ex ꝑte rei a qua sumat̄
iste conceptus dictus in quid: que reali
tas sit deṫminabilis per aliam realitatē
sicut ꝯceptus cōis est deṫminabilis in in
tellectu ꝑ alium conceptū. ⁊ possibilitas
huius ⁊ rō satis tacta est. dico igi͛t ꝙ pa
ternitas ⁊ filiatio nō sunt duo p̄mo di'
uersa quantū ad intellectū quin possit ī
tellectus abstrahere ab eis aliquē conce
ptum realem cōem. sed sunt p̄mo diuer
sa quantū ad realitatē ⁊ realitatē: ita ꝙ
nullū vnum gradū realitatis includunt
qui sit quasi potentialis ⁊ deṫminabilis
ꝑ ꝓprias dr̄ias uel quasi ꝑ ꝓprias. sicut
albedo ⁊ nigredo includūt realitatē ali
quā eiusdē rōnis deṫminabilē ꝑ ꝓprias
dr̄ias specificas earū: siue realitates a q̄
bus sumunt̄ eaꝝ dr̄ie specifice. ⁊ tūc illa
ꝓpō maior ꝙ p̄mo distinctiua sunt pri
mo diuersa. tn̄ debet intelligi de ipis re
alitatibus que p̄mo ꝯstituūt quantū ad
nō ꝯuenientiā in aliqua realitate vª for
mali ꝙ formal'r includant ambo. Ad
aliud de supposito ꝑ accn̄s: dicenduꝫ ꝙ
alio modo de ꝑ accn̄s loquit̄ meta. ⁊ ali
ter logicus. metaph. eni dicit esse ens ꝑ
accn̄s quod includit in se res duoruꝫ ge
neꝝ sicut pꝫ. 5. meta. c. de ente ⁊ vno. lo
gicus dicit ꝓpōnem eē ꝑ accn̄s cuius sb̄
iectū nō includit rōnem inherentie p̄di
cati. ⁊ si ex duobus talibus fiat vnus cō
cept⁹: quoꝝ neuter est ꝑ se deṫminatiu⁹
alterius dicit illū ꝯceptū esse vnum con
ceptū ꝑ accidens. Exemplū nō est in cre
aturis de ꝯceptu vno ꝑ accidens logico
nisi cui correspondet vnū ꝑ accidens me
taphysice: qꝛ etsi h̄ sit ꝑ accn̄s rōnale est
animal. tn̄ iungēdo vnum ꝯceptū alteri
vnus est ꝑ se deṫminatiuus alterius: et
iō totus ꝯceptus nō est vnus ꝑ accidens
sed tm̄ aliquis aggregans ꝯceptus duo
rum generū est vnus ꝑ accn̄s. ⁊ ei semꝑ
correspondet vnum per accidens apud
metaphysicū. Ad ꝓpositū. h̄ pōt cō
cedi ꝑ accn̄s: p̄ānitas est deitas. qꝛ subm̄
ut subijcit̄ nō includit rōnem inherētie
p̄dicati ut p̄dicati: quia subiectū non ē
formaliter p̄dicatū. iungēdo etiam cōce
ptum subiecti ꝯceptui p̄dicati. sic de⁹ pa
ter. vnus ꝯceptus nō ꝑ se deṫminat alte
rū. qꝛ s̄m Dama. ꝓprietates deṫminant
hypostases nō nām. Iste igi͛ ꝯceptus nō
est in se ⁊ per se vnus. ⁊ ita nō dicit con
ceptum ꝑ se suppositi respectu alicuius.
quod. n. nō est in se ⁊ per se vnum nō ē
alicuius per se suppositum. ⁊ sicut nec i
rebus sic nec in ꝯceptib⁹. sic igi͛t logice lo
quēdo posset ꝯcedi ꝙ pater non est ꝑ se
suppositū dei. Sed cōtra hoc arguo
qꝛ p̄ma identitas nō potest esse ꝑ accn̄s
⁊ sicut nec in rebus sic nec in ꝯceptibus
p̄ma aūt identitas in p̄dicatōe vi͛ esse ꝑ
se nature ad suum suppositū. igi͛ illa nō
est ꝑ accn̄s sed per se. Rn̄° p̄ma iden
titas p̄dicatōnis est cuiuscunqꝫ ad se: ut
homo est homo. deus est deus. sed com
ꝑando hūc deuꝫ ad suppositū ⁊ q̄rendo
ibi identitatē dico ꝙ realit̄ loquēdo s̄m
metaphysicū cū h̄ nō sint genera nec ali

quidalicuius generis ex dif. 8. nihil erit
hic ens p accidēs: nec sequit est supposi-
tuz p accidens logice. ḡ est suppositū p
accn̄s meta. quia esse suppositū dicit hi
tudinē alicuius ut subiecti ad aliquid ut
ad p̄dicatū. ꝛ ita pōt dici suppositū per
accn̄s ꝓpt̄ accn̄talitatē ex p̄te inherentie
nō extremoꝝ. Et si obÿcit ꝙ hic con
ceditur esse res quasi duoꝝ geneꝝ. s. sb
stantiue ꝛ accidētis uel relōnis. Rn̄º p
pria rō rerū quantū ad genera uel qua-
si genera nō facit totuz eē ens p accn̄s: sz
habito rei ad rem. puta ñ idenüitas sim
plr. nunc aūt ꝙꝙ ꝓpria rō relōnis que
manet ibi nō includat formalr rōem es-
sentie. tn̄ vnū in re verissime ē idē alÿ ꝓ
pter quā identitatē nō est habitudo rea
litatis ad realitatē qual' reqrit eoꝝ que
ꝯstituunt ens p accn̄s. Si obÿciat cō
tra p̄mū mēbrū cum in creaturis possit
esse p se suppositū nāe q̄re nō h. Posset
dici ꝙ absolutū ip̄fectū pōt esse incōica
bile uel aliq̄d ꝯtrahens p se in aliq̄ gnē
pōt esse incōicabile sicut aliquid cōicabi
le. ꝛ ita in q̄cunq; creato qd̄ pertinet ad
genꝰ aliquod pōt eē aliq̄d illiꝰ generꝰ cō-
stituēs incōicabile. simplr aūt p̄fectū nō
pōt esse incōicabile neq; aliq̄d eiusdem
rōnis quale ƀm istā viam est dē absolu-
tū in diuinis: ꝛ ideo nihil quasi eiusdez
generꝰ cū eēntia pōt ꝯstituere suppositū
ibi. sed tn̄ aliquid qd̄ sit q̄si alteriꝰ gene
ris. Exᵐ si q̄dlz de gnē sb̄e vsq; ad vltiᵐ
inclusiue q̄ ꝯstituit hec sb̄a eē p̄fectō sim
plr. ꝛ p ꝯn̄s cōicabile nō posset hec sb̄a
vlterius p aliquid ꝯhi in se. qꝛ qd̄ est hº
nō est ulterius determinabile in se. si tn̄
posset p aliq̄d de genere q̄litatis ul' q̄nti-
tatis ꝯstituere in hac sb̄a aliquid incōi-
cabile: quia quantitas uel qualitas non
esset perfectio simpliciter. tunc illud con
stitutum ex substantia ꝛ quantitate ne-
cessario esset suppositum p accidens. et
etiam esset ens per accidens. si vna illaꝝ
realitatum nō esset p̄fecte eadē alteri. ita
ponitur in ꝓposito ꝙ essentia est perfe-

ctio simplr. ꝛ q̄cquid est eiusdē rōnis
essentia q̄cquid. s. est ad se. ꝛ iō q̄dlz t
est cōicabile ꝛ de se hoc ꝛ ultra illud
est de se hoc nō pōt ꝯtrahi vlterius: s
tn̄ pōt in eo qd̄ est hoc ꝯstitui aliqd̄ i
cabile p aliq̄d quod non est p̄fectio si
plr: ꝛ iō nec eiusdē generis cū essentia
quasi alterius. Per istud pōt dici
aliam ꝯfirmatōem qua infert ꝙ ver
eēt identitas sb̄e create ad suum sup
sitū ꝙ nature diuine ad suum. hoc n
sequit si intelligat ex p̄te rei: quia lz e
tas indiuidualis in creaturis p se de
nat nām ꝛ faciat p se vnum cuz ea. ta
illud vnum est ꝯpositū aliqua ꝯpōne
reali. relō autē lz nō p se determinat nā
diuinā. tn̄ ita vere est idem ei ꝙ nlla f
ibi ꝯpō. ꝛ ideo realr siue meta. loquē
multo est verior identitas suppositi
uini ꝛ in se ꝛ ad nām ꝙ suppositi cre
in se uel ad suam naturam. logice tn̄
quēdo bene potest concedi ꝙ substan
creata formaliter dicitur de suo supp
to. quia per se p̄mo modo non sic de
de patre quia pater non habet ita pe
vᵐ ꝯceptum ī itellcū sic̄ soī. Si infe
igitur p̄dicatō hec uerior est ꝙ illa ne
ri potest ꝯn̄tia. quia aliqua p̄dicatio
formalis: uel nō p se potest esse uerio
illa formalis ꝛ p se. si tn̄ maior est ide
tas extremoꝝ in re in quorum cōcep
est minus formalis inclusio uel inher
tia. Ad vltimā ꝯfirmatiōem pōt
cedi ꝙ logice loquēdo neutriꝰ q̄dditat
ē per se suppositū. realiter aūt est sup
sitū nature nō relatōis: quia relatō ē i
ꝓprietas incōicabilis nā non. siliter r
transit in essentiam non econuerso p
pter infinitatem essentie. Ad quar
p̄ma substantia in creaturis aliquid h
bet perfectōis. s. vltimam vnitatez: id
est indiuisibilis. ꝛ hoc ꝯsequitur vltı
actualitatem ꝓpter quam competit s
per se esse ꝛ duo opposita his ꝯueniu
substantie scd̄e que ꝛ est diuisibilis ꝛ
habet esse nisi in p̄ma substātia. istas

ditões ꝑme substantie habet essentia diuina ex se ⁊ non per relatōnem formaliter. est enim de se hec ⁊ ex se subsistit. i. ꝑ se est. uel saltez est totaliter ratō subsistēdi. ideo ꝭm Augus. 7. de tri. c. 2. ⁊. 4. pater non eo est quo est pater: sed quo ē deus. vltra hoc ꝑma substantia creata: q̄a limitata non hab; cōmunicabilitatem quia idem numero limitatum non ē cōmunicabile. hec ꝓprietas prime substantie non conuenit essentie diuine. Per hoc patet ad primum ibi tactū: quia cōcedo ꝙ prima substantia in diuinis quo ad hoc quod est maxime esse substantiā ⁊ per se subsistere non constituitur formaliter relatōne sed deitate. Similiter ad secundū ꝙ prima substantia non includit nō substantiā verum est propter ꝯditōnes ꝑfectionis cōuenientes ei. ⁊ iō vbicun ꝗ saluant iste cōditōnes nō erūt ꝑ nō sbām. sed in qua natura nō potest esse ꝑ substantiā illa conditio q̄ est impꝑfectiōis in ꝑma substantia creata. s. incōmunicabilitas sicut ponitur in deo. vbi quodlibet ad se ponitur simplr̄ ꝑfectuz ⁊ ita cōmunicabile. ibi uerum est ꝑmaz substantiam quantuz ad illam cōditionem habendā includere non substantiā

Ad tertiū ibi tactum rn̄°. ꝙ paternitas ħ paternitas. ⁊ ħ paternitas incōmunicabilis. quicquid sit de istis in conceptu in re omnino sunt idem. ita ꝙ nulla est ibi distinctio realis nec formalis. res enim in illa in ꝑmo instanti in quo est siue pullulat in essentia est ibi sub ratōne vltime determinatōnis sibi possibilis: alioquin in illo instanti esset potentialis ad determinatōem. quia igr̄ relatiōi nō repugnat determinatio ad incōicabilitatem. ideo ipsa nō tm̄ est q̄dditas ⁊ ħ sed incōmunicabilis ⁊ ideo ꝑus non est i re ħ q̄ incommunicabilis. Sed deitas est communicabilis: ita ꝙ repugnat sibi ꝑ aliquid quasi sui generis ꝭm istam opinionem esse incommunicabilē. Nego igitur consequentiā in relatōne est quiditas ⁊ hec est incommunicabilis inq̄ntū est relatio. igitur hec possunt inueniri in eo quod est ad se: quia vltimum repugnat cuiuslibet ad se in deo ꝭm istam opi. non relationi. ⁊ ideo statim relatio habet eam. Ad quartū ibi tactuz dico ꝙ per se esse conuenit huic essentie ul' deo vnde deus. sed non posse esse quo formaliter aliquid per se sit. hoc conuenit nature create ex limitatione propter quam est incommunicabilis ⁊ ut quod ⁊ ut quo: de qua duplici incommunicabilitate dictum est di. 23ª. verum est igit ꝙ substantia creata habet per se esse nō per accidens. ⁊ hoc competit substantie ex perfectione. sed ꝙ nō potest illud per se esse cōmunicare alicui in quo sit. hoc est limitationis. Hic igitur concedo eēntiam determinari ex se ad ꝑ se esse siue ut quod siue ut quo. sed tamen cum h° esse communicabilem persone relatiue ut quo ip̄a persona relatiua habeat idē per se esse.

Ad illa de quarta

via rn̄det. Ad ꝑmū de aug. responsū est supra post rn̄sionē ꝑmi argumenti ꝯ sc̄dam opi. Ad sc̄dam auctem eius rn̄deo. aug°. ibi in. 7. a ꝑncipio capituli q̄rti inquirit quomodo est dictum vna essentia. ⁊ a greci tres substantie. a latis autem tres ꝑsone. ⁊ in illa lr̄a que adducitur que accipit ex. c. 4°. ul'. 3i. ꝙ substāª est ad se: ⁊ ꝙ nō ꝓprie dicunt tres sbstātie: q2 sba sicut cōcedit in diuis est ad se ⁊ iō eadez est essentia ⁊ sba ⁊ ita inq̄t n̄ dicēde sunt tres sbe ut nō dicant tres essentie. Nō igr̄ intendit ipse ꝙ substantia sic accipiūt greci est idē. s. ꝓ ꝑsona sit ad se. sȝ ꝙ ipsi nō ꝓprie ꝯcedūt tres sbas sȝ tm̄ ꝓpter necītatē loquēdi. vn̄. c. eodem vr̄ ꝑferre modū loquēdi latinoꝝ ꝙ sūt tres persone. sed ⁊ illud ꝓbat ꝯn̄ter non esse ꝓpriū on̄dens ꝑsonā simpliciī dici ad se ꝭm essentiam. finalē ergo ꝯclōnez eius de hac materia accipe. c. 6. uolum°

inquit vel vnum aliquod vocabulū ser
uire huic significatōi qua intelligit̄ trini
tas. ne oio taceremus interrogāti quid tres
dicendo igr̄ siue tres psonas a latinis si-
ue a grecis tres substantias diceret Au-
gus. improprie dici. ⁊ tm̄ ppter necitatē
loquēdi. nō igr̄ ex eius intentōe hr̄ ꝙ ali
quid significās subsistens incōicabile in
diuinis sit ad se. sed tm̄ ꝙ illa noia que
ab aliquibus accōmodata sūt ad exp̄mē
dū tale incōicabile sūt ᵹm se noia abso-
luta: immo mere absoluta: ita ꝙ essenti
alia. optēt .n. p̄ᵐ hr̄e ab ipo ad hoc ꝙ ha
beret ppositū in ista questione p tertia
opi. que ponit in re hoc subsistens incōi
cabile esse ad se: ⁊ nō tm̄ posse exp̄mi ali
quo noie essentiali accōmodato ex vsu
uel necessitate loquendi. ⁊ per hᵒ ad oia
que adducunt̄ de aug. Ad tertiū d ri
car. ⁊ Boe. dico ꝙ sicut ab aliquo abso
luto ⁊ respectiuo loquendo q̄dditatiue
potest abstrahi aliquod cōe q̄dditatiue
ita etiā ab incōicabili tali ⁊ tali abstra-
hitur aliqd cōe qd nec est d se incōicabi
le absolutū nec incōicabile relatiuū tale
quid describit Ricar. ⁊ boe. hoc addito
ꝙ illd sit i nā̄ intellcuali. ita ꝙ sic descri-
ptio supioris nō dz includere ppriā rō
nem alicuius inferioris. ita descriptō p
sone que sit incōicabilis in nā̄ intellectu
ali nō dz includere aliquid pprie ptinēs
ad incōicabile absolutū nec pprie ad in
cōicabile relatm̄: sed debet esse indifferēs
ad vtrunq̄. ⁊ ita describit vterq̄ psonā
Cōcedo igr̄ ꝙ nec in diffinitōe psone as
signata a ricar. nec a boe. ponit aliquod
relatm̄. ⁊ ita dico ꝙ nec ponit. vnde dif
finitū exp̄mat̄ esse absolutū sed est indif
ferens ad vtrunq̄. ita ꝙ sicut in aliqua
natura nō inuenitur ratio illa in cōi as-
signata nisi in absoluto ⁊ in rōe absolu
ti sicut in creatura. ita in nā̄ diuina non
inuenit̄ nisi in relatiuo.

Ad argumēta prin

cipalia. Ad p̄mū pȝ quō psone non dif-
ferūt spē. neq̄ enī pductio psone a ps
est equoca ut tactū est de h di. 7. A
2ᵐ di ᵹm tenētes secūdā opi. ꝙ reloes
munes nō p̄ pullulāt in eēnᵃ: sȝ p̄us p
lulāt in ea reloes originis: ⁊ iō p̄me ꝯ
tuūt ⁊ nō alie: qꝛ q̄ aduenīūt psonis
stitutis. Tn̄ nō vr̄ hoc posse stare
oppositū: qꝛ magnitudo magis ptin
ad essentiā ut intelligit̄ abstracta a p
nis ꝙ actō uel passio que nō est nisi s
positi. g̊ reloes ꝯn̄tes magnitudinem
iusmodi est relo equalitatis magl pn̄
telligi in essētia ut eēntia vr̄ abstract
psona ꝙ reloes originis. Cōsilr̄ pōt a
pposito de silitudine que ꝯsequit̄ eēn
am ut hȝ rōem forme in q̄ supposita
silant̄. g̊ n̄ p̄us pullulāt iste ꝙ ille. ꝙ si
latōes cōes eque p̄mo uel p̄us pullul
⁊ iste pn̄t ꝯstituere ut pbat ratō. g̊ cō
tuunt. nō est .n. ibi possibilitas ad ali
qd nō est in actu. nec forᵃ aliq̄ pōt ibi
stituere psonā nisi actu ꝯstituat si illa
ma actu est ut vr̄ sicut nec forma aliq̄
actu ꝯstituere aliq̄d in spē: q̄n ipsa si
⁊ nō hēat impfectū eē: ꝯstituat aliq̄d
spē. Ad istud pōt dici ꝙ sicut q̄lȝ e
tia creata lȝ ipsa sit q̄dditas ⁊ q̄ta ita
in certo gradu pfectōis ⁊ q̄litas eēnti
sic tanget̄ di. 31. p̄us tn̄ est q̄dditas ꝙ
titas uel qualitas: ⁊ iō p̄us est in indi
duo rō identitatis ad aliud indiuidu
ꝙ equalitatis ⁊ silitudinis: ita etiā est
us ē supposito rō agēdi si est forma a
ua ꝙ rō eq̄litatis uel silitudinis. nō e
posterius ꝯsequit̄ ipm rō actiui ꝙ eē
tōem identitatis. In diuinis g̊ cū c
care sit actio cuius formale p̄nᵐ est ess
tia ut quid: quoddāmō p̄us in ea eru
relones ptinētes ad cōicatōem ꝙ alie
litatis uel silitudinis que fūdant̄ in ip
rōne q̄ntitatis v̄tualis ⁊ q̄litatis essen
alis. Per hoc ad argumentum dic
ꝙ nec actio nec equalitas potest intelli
in eadem natura ad intra nisi sint su
positorum ut relatiuorum. tamen er
nature ut fundamenti. ⁊ p̄ns est coru

actio ꝙ equalitas: sicut ipsa actio prius ꝯsequitur fundamentū rōne cuius ē suppositorum ꝙ equalitas ꝯsequatur. Cōtra. hec responsio videtur supponē eēntiam mere ut est quid esse rōnem cōmunicandi in diuinis cuius oppositum determinatuz est di. iz. Rñº. essentia ut q̄d est ratio cōmunicandi essentiam. nec solum hoc sed cum hoc essentia ut est intellectus. ꝛ ut est volūtas est ṗncipiuz ꝓductiuum ꝑsone ꝛ cōicatiuum essenᵗ. sicut dictum est ibi ꝛ dist. 2. huius primi. Nunc autem sicut essentia intelligitur ṗus ratio cōmunicādi se ꝙ intelligatur esse quanta uel qualis: ita etiā intelligit esse ratō operādi ṗus ꝙ q̄nta uel qualis nō. n. posterius ꝯuenit essentie esse principium operatm̄ respectu operationum ꝓpriarū tali nāe ꝙ sibi ꝯueniat esse ṗnᵐ actiuū. ꝛ h sive ꝓductiuū rſpc̄u ꝓducibiliū i illa nā siue cōicatiuum ipsiᵘ nature essentia autem diuina est ṗncipiuz operationū ꝓpriarū tali nature inquantuz nā est intellectus ꝛ volūtas: qꝛ intelligē ꝛ velle sūt ꝓprie operatōes illius natuř ideo ṗus est essentia nō tm̄ eēntia: sȝ etiā intellectus ꝛ volūtas ꝙ sit q̄nta uel qualis. q̄uis igi ꝓductio non conueniat soli eēntie ut eēntia est tanꝙ ṗncipio ꝓductiuo: sed etiā intellectui ꝛ voluntati taꝙ ṗncipio ꝓductiuo cum eēntia inquātuz eēntia adhuc stat: ꝙ relatio ꝓducētis et ꝓducti ṗus pullulat in eēntia ꝙ relatio equalitatis uel similitudinis. Cōtra. ex ista rñsione videtur sequi ꝙ intellcūs ꝛ voluntas nō sunt attributa: quia attributum quasi ꝑficit in esse scōo aliquid quasi ṗsuppositū in esse primo. ergo nihil quod pertinet ad eēntiam prius ꝙ intelligatur quanta uel qualis est attributum. Similiter ex hoc videtur ꝙ intellectus ꝛ voluntas non distinguantur ibi ex natura rei. consequens est contradc̄a di. iz. consequentia probatur: quia illud quod in deo precedit ratiōem quātitatis ꝛ qualitatis est tātuz quid. quid autem ut quid non distinguitur in deo ex natura rei: quia tunc non esset quid eius simplex. Ad ista. ad primum dico ꝙ si in substantia creata potentia siue illud qđ est ṗncipium ꝓprie operatōnis conuenienti tali nature non est aliquid pertinēs ad genus qualitatis. sed uel est mere ipsa substantia cui competit operatio. uľ est aliqua perfectio identice contenta i substantia. ꝛ hoc ꝑtinens ad ipsam substantiam ut substantia est. non autem quasi quedam qualitas circunstans ipsam sƀstantiam. quomodo esset ponenduz de potentijs ponendo aliquam distictōem realem inter ipsas ꝛ tamen ipsas nō esse accidentia. multo magis eēntia diuina circūscripto omni eo quod est quasi q̄litas habet in se ut eēntia est illa que sunt ṗncipia ꝓprie operatōnis conuenientis deo huiusmodi sunt intelligere ꝛ uelle. concedo igitur ꝙ ꝓprie uocando attributa illa sola que quasi qualitates ꝑficiunt in esse scōo rem ṗsuppositā in perfecto esse. ṗmo. s. quantū ad omnē ꝑfectōnem que conuenit rei ut est substantia. hoc modo intellectus ꝛ voluntas nō sūt attributa. immo sunt quedam ꝑfectōes intrinsece in eēntia ut ṗintelligit omi q̄titati ꝛ quasi qualitati. Istud declarat qꝛ sicut ab aliquibꝰ ꝯcedit ꝙ vita uel viuere nō sit attributū: qꝛ dicit tale eē nō talitate q̄si accn̄tali: sȝ q̄si ꝑ se ꝯtrabente rē sicut hō est aīal tale: qꝛ ē rōnale. eodē mō cū inteᵒ sit q̄dā vita ꝛ uolūtas q̄dā vita n̄ erūt ꝓpe atributa. Uel alr̄ declarat ꝛ melius. qꝛ hec eēntia ut h eēntia ṗcedēs oēm q̄si q̄litatem est intellectualis ꝛ volitiua eēntia. ita ꝙ sic rōnabilitas n̄ est attributū hōi. sic nec intellectualitas huic essentie. Istud pȝ ꝑ sile de infinito quod alias negaui esse ꝓpriū attributū quia dicit modū intrinsecū cuiuslibet i deo tam substantie ꝙ cuiuslibet attributi. ita intellectualitas dicit modum itrisecum huius essentie. ꝓprie aūt attributa sunt sapientia ꝛ charitas. ꝛ alio mō

transcendentia:puta vitas ꝛ bonitas.
Ad scđm dico ꝙ quid simplex nō ē pun
ctualiter simplex quasi vnicā solam per
fectōem in se ꝯtinēs. sed hec eēntia ē sim
plex ꝛ illimitata: quia illimitata nō tm̄
intēsiue in vna rōne sed in omnibꝰ que
sūt pncīa ꝑpriaꝝ oꝑationū dei. sicut na
tura creata est q̇dāmodo illimitata: q̇a
identice est q̇dlibet pncipiū tale operan
di. cū hac tn̄ illimitatōe eēntie diuine q̄i
extensiua stat simplicitas. immo ex infi
nitate sequitur simplicitas: quia infini
tum nulli est ꝯponibile ut pars parti. sꝫ
tn̄ pōt esse realiter idem licet non forma
liter cuilibet infinito. Ad tertium re
sponsum est di. 3. ꝙ quedam sunt relatō
nes scđi modi incompossibiles in eodē
supposito: q. s. dicūt ordinez eēntialem
uł ordinem origis. quedam autem eius
dem modi non sunt incōpossibiles: que
s. dicunt accidentalem ordinē ut mouēs
ꝛ motum. non enim dependet motum
a mouente nisi p accn̄s. quo. s. ad illum
actum quē recipit ab eo. s. mouere: ꝛ iō
licet voluntas possit mouere se. nullum
tamen idem suppositū potest ꝓducere
se. ꝛ ideo relatōnes ꝓducentis ꝛ ꝓducti
sufficienter distinguunt realiter supposi
ta. Ad Boetiū rn̄deo: ꝙ intelligit de
relatōne identitatis ſm naturam nō fō
maliter: quasi diceret ꝙ quedam relatō
nes necessario exigunt diuersitatem nāe
in extremis. ista autem relatio: que ē re
latio originis nō ita exigit sed ꝯpatitur
secum identitatem nature: ꝛ ideo ē qua
si eiusdem ad se ꝓpter identitatem rela
torum in natura: licet sit distincti ad di
stinctum: loquendo de distinctione sup
positorum.

Ad argumenta prō

opinione ꝑpositiui. dico ad primum ꝙ
verum ē ꝙ psona ē simplex sicut eēntia.
psona tn̄ includit aliqua quoꝝ vnū nō
est formaliter alterū. nō ita includit eēn
tia: ꝛ ideo se tota distinguitur: licet psōa
non se tota distinguat ꝓpter essentia[m]
que cōis est. sufficit enim talis identita[s]
nō formalis in aliquo ad hoc ut vno [di]
stinguat filius ꝛ nō altero. Ad 2m [di]
co ꝙ ꝯcretū siue significet siue connot[et]
saltem dat intelligere subsistens i form[a]
uel natura. abstractū aūt p̄cise dat int[el]
ligere formā. ꝛ si hoc sit alicui dubiu[m]
de ꝯcreto adiectiuo saltē hoc vī certu[m]
de substantiuo ꝯcreto: qđ uel signat u[el]
nec̄io cōnotat subsistens in nā que ip[...]
tatur p abstractum eius. abstractū au[t]
p̄cise dat intelligere formaꝫ. in ꝓposi[to]
autem subsistens habēs paternitatē c[...]
hoc etiā habet essentiā diuinā que nō
formalis paternitas: nec econuerso: p[...]
dī. 7. de tri. c. 1. ꝛ c. 4. ꝛ ideo patrē di[...]
gui pr̄nitate accipiendo patrē nō adie[cti]
ue sed substantiue ꝑ hypostasi sicut a[c]
pit magr̄ nō est dicere patrē se toto di[...]
gui p̄mo sed aliquo qđ est in eo dans [...]
men intelligere totum. non autem o[...]
ni eodem modo per se includit pater [...]
substantiue accipitur: ꝛ paternitas d[...]
tatem.

Circa distinct[i]

onez. 27. quero de uerbo. [...]
p̄mo de verbo intellectus c[re]
ati. Utrū verbū creatū sit intellectio [...]
ctualis. ꝙ non. Augꝰ. 7. de tri. ca. 7. u[...]
24. fantasia carthaginis i mēoria me[...]
hoc est verbū eius. fantasia illa sumit[...]
prie ꝓ spē non ꝓ actuali imaginatiōe[...]
eodē modo verbū intellectuale est sp[...]
intelligibilis ꝛ nō intellectio actualis.
Item aug. 15. de tri. c. xi. uel. 25°. ꝑ[...]
de v̄bū qđ foris sonat signū est eius u[er]
bi qđ intus lucet. verbū aūt exterius [...]
signū rei ꝛ non intellectōnis. alioquin [...]
libet affirmatiua eēt falsa: in qua non [...]
dicat idem de se. quia intellectō subie[...]
nō est intellectio p̄dicati lꝫ res sit res. e[r]
go v̄bū est obm̄ ꝛ nō actualis intellecti[o]
Itē aug. 9. de tri. c. vi. verbū ē ꝓles ꝛ g[e]
nitū a memoria. actio aūt nō genit: s[...]

est quo aliud gignit. g verbũ est aliquid formatũ pter actum intelligendi et non ipse actus. Cõtra ibidẽ vocat aug. vbũ noticiã. et .15. de tri. c. 15. uel. 37. ẽ visio de visione: et scia de scia.

S Ecundo quero de vbo diuino. An verbuz in diuinis dicat ppriũ psone genite. q nõ. augus. 9. de tri. c. x. uel. 25. verbũ est cuz amore noticia. hic aũt omnia posita i diffinitõe verbi sunt essentialia. ergo vbuz non dicit ppriũ psone genite sed eẽntiale. Pre^a. 15. de trini. c. 7. de magnis. ul' 15. de puis. sicut pat intelligit sibi et vult sibi et meminit sibi. ita filius et spũsscũs actus aũt pprius intelligentie ut intelligentia est ponit esse vbũ. ergo sicut i patre est formalit intelligentia ut intelligẽtia: ita in eo est verbũ ut verbuz. assumptũ pbatur per hoc q illa trinitas quã assignat Augus. 9. de tri. c. vlt. mens noticia et amor. que noticia est verbuz sm eum ibidem. et illa assignata sm eum p mo. de tri. memoria intelligentia et uoluntas correspondent sibi inuicem. pria ps pme parti. et scda scde. et tertia tertie. ergo sicut non est perfecta voluntas sine amore formaliter. nec mens perfecta sine memoria formaliter. ita non ẽ perfecta intelligentia sine verbo formaliter.

Item nõ sunt duo ppria vnius psone quia vnius cstituti in esse est vnũ formale cstitutiuũ filiatio est pprietas constitutiua psone genite. sm augus. de fide ad petrũ. c. 2. nõ g verbũ. nõ eni videtur ista dicere pprietatẽ eandẽ. q: nõ ois filius ẽ vbũ. nec oẽ verbũ est filius. Oppositũ aug^o. 7. de tri. c. 4. eo vbum q filius et vtrunq3 relatiue di.

T Ertio queritur Utrũ verbũ diuinũ dicat respectũ ad creaturã q sic. Aug. 6. de tri. c. ul. verbũ est ars oĩpotẽtis dei plẽa oium rõnũ viuentiũ. ars dicit respectũ ad artificiatũ. ergo et vbũ ad creaturas. Oppo^m aug. 7. de tri. ca. 4. p idẽ qd p us. fili^o nõ dicit respcm ad creaturas. ergo nec vbũ: q: eo verbũ quo filius.

Ad primam questionẽ di q verbũ est intellectio actual' et n quecũq3 sed declaratiua. Ad qd intelligendũ ponit sic. inte^o pmo recipit intellectõem simplicẽ ab obõ q impssiõe recepta intellectus ut actiu^o est. cuertit se supra se: et sup acũ suũ et obiectũ intelligẽ^o se intelligẽ. 2° sequit impssio noticie declaratiue in intellcm nudũ cuersuz. et h^o ab intellectu informato noti^a simplici. ita q intellect^o informat^o tali noti^a ẽ rõ i pmẽdi noticiã declaratiuã et intellectus nudus cuersus ẽ ppriũ receptm. et inter has duas intellectiões pmã. s. q est rõ i pmẽdi. et scdam q ẽ impssa ẽ hitudo media q est actio de gnẽ actõis. q notat p h qd est dicẽ. est. n. dicẽ illud expmẽ uel ipmere noticiã declaratiuã noticie simplicis. et ista noticia declaratia impssa i intellcm nudũ cuersũ et tminãs illũ actuz dicẽdi est vbũ nõ igi qcũq3 intellectõ actualis ẽ verbũ. s3 illa q ẽ declaratiua: q psupponit intellectõez actualẽ simplicẽ et cuersionẽ actualẽ sup illã. et gignitur actu dicẽdi. cuius pncipiũ actiuũ ẽ noticia simplex. et receptiuũ ẽ intellect^o nud^o cuersus. Huic cformit rñdet ad scdaz questionẽ q intellectus pris pmo informat qsi noti^a simplici essentie ad quam fuit quasi mere in potentia passiua. et fact^o in actu isto noti^e simplici ut nud^o cõuertit supra se ipm sic isomatũ et i ipm cuersũ qi i passi^m dispo^m sic impmit noti^a declaratia vtute noti^e actual' simplicis. q noti^a declaratiua et tmin^o act^o dicẽdi ẽ verbũ. et sm h p3 q vbũ ẽ tmin^o gnãtõis sic et fili^o. et ita erit ppriũ 2^e psõe ista op. rcitata ẽ s. d. 2. q. de duab^o pductõib^o.

Contra istã opini. q̃rtuz ad pmã. q. ar. p^o. qa irrõnabile vi ponere eandẽ põm eẽ

actiuā respcū vni⁹ actus sui ⁊ passiuam
respcū act⁹ alterius: qꝛ ex hoc vī ꝙ nō
est poᵃ eiusdez rōis. queciūqꝫ.n.poᵃ vni⁹
rōis importat silem habitudinē poᵉ ad
obm̄. visus.n.nō est actiuus respcū vni
us act⁹ videndi ⁊ passiuus respcū alteri
us. vn̄ quicūqꝫ act⁹ vnius poᵉ hēt silem
habitudinē potētie ad obm̄. igit̄ si intel
lectus ē tm̄ passiuus respcū noticie sim
plicis lapidis ⁊ ꝑfecte actiuus respcū cō
uersionis que ē act⁹ secundus qui intelli
git se intelligere lapidē: nō erit ut videt̄
vna poᵃ. Videt̄ etiā incōueniens ꝙ nō
possit hr̄e aliquā actiuitatē respcū act⁹
impꝑfectioꝛis: ⁊ tn̄ possit eē totale actm̄
respcū actus ꝑfectioꝛis. ponit̄ aūt a qui
busdam ꝙ cōuersio illa ē actus ꝑfectioꝛ
intellectōe simplici. Qđ postea addit
ꝙ intellectio actualis est rō gignēdi no
ticiaꝫ declaratiuā: hoc vī esse incōueni
ens in nobis: qꝛ forᵃ impꝑfectioꝛ nō pōt
esse rō perfecta gignēdi perfectā. illa āt
ꝓma noticia in nobis ꝯfusa est ⁊ impꝑfe
ctioꝛ noticia distincta. ǧ ⁊c̄. P̄: si notiᵃ
ꝓma est rō gignendi secundā: aut hoc ē
qn̄ pꝛima nō est: ⁊ tūc nō ens erit ratio
agēdi: aut qn̄ est: ⁊ tunc aut sunt eiusdē
rōis aut alteri⁹. si 2° mō: ⁊ ꝓᵃ est impꝑfe
ctioꝛ 2ᵃ. nō igit̄ est pꝛinciᵐ gignēdi secun
dam: qꝛ impꝑfectius nō est ꝓncipiū ꝓdu
cendi ꝑfectuꝫ. vn̄ in ꝓductione equoca
semꝑ cā est ꝑfectioꝛ effectu. si ꝓmo mō:
tūc duo actus intelligēdi eiusdeꝫ speciei
sunt simul in eodē siue in eadē potēᵃ qꝛ
memoꝛia ⁊ intelligētia sūt vna poᵃ ⁊ re
spectu eiusdē obiecti et in eodē instanti.
Itē tūc nō poneret̄ trinitas in mēte ꝫ
ꝙ mens ē: qꝛ mens nō hēt aliquā actiui
tatem ꝓpꝛiā ꝫ ꝙ mens ē: sed p̄cise per
accn̄s eius ꝑ accn̄s qđ est notiᵃ simplex
sicut nec lignū hēt aliquā actiuitatē re
spectu calefactiōis que attribuit̄ sibi per
caloꝛē qui ē accn̄s eius ꝑ accn̄s: ⁊ ita vī
Aug. frustra quesiuisse in mente ꝫ ꝙ
mens ē parentē ⁊ ꝓlem: qꝛ rō parētis n̄
vī cōpetere anime ꝫ aliq̄d sibi eētia
le: sed ꝫ aliqđ accn̄s p̄cise qđ impꝛi
tur ei ab obiecto. P̄: gignere verbū
est act⁹ intelligentie sed mēoꝛie ꝫ au
oīs aūt intellectio actualis ē intell
tie n̄ memoꝛie: ꝫ eū. xiiij. de tri. c. x
ǧ nulla actualis intellectio ē rō gign
verbū. P̄: qđ dicit đ ꝯuersione ꝙ
sit necessario p̄uia gignitioni vbi vī
ꝯtra Aug. xv. de tri. c. xvj. uel. c. xlj.
vī dicere ꝙ verbū ꝑfectissimū nr̄m
in p̄ria respectu obiecti beatifici: ⁊ t
ibi ille actus nō erit ꝯuersiuus: qꝛ vi
beatifica nō hꝫ aliquid creatū ꝓ obie
immediato. oīs aūt act⁹ ꝯuersiuu
nobis hꝫ aliq̄d creatū ꝓ obō imme
to: nec illa visio p̄supponit ꝯuersion
qꝛ si illa visio ē effect⁹ solius eētie d
ne: aut intellect⁹ coopatōis diuine e
tie p̄cedit nāliter ꝯuersionē intellect
per suū intelligere. Qđ etiā dicit q
ꝯuertit̄ est mere actiuus ⁊ tn̄ ut ꝯuer
ē mere passiuus respcū noticie geni
est verbū: vī valde irrōnale ꝙ ideꝫ
rōne qua ē actiuū sit tm̄ passiuū res
act⁹ eiusdeꝫ rōis: ⁊ inq̄ntū est mere p
uum sit actiuū respcū actus eiusdē
onis. intellect⁹ aūt inq̄ntū recipiens n
ciam simplicē est tm̄ passiuus: ⁊ inq̄
est ꝯuertens est tm̄ actiuus. igit̄ vī ꝙ
cōueniens sit ꝙ inq̄ntū cōuersus sit
siuus respectu gn̄ationis vbi: ⁊ inq̄nt
hn̄s noticiā simplicem sit actiuus re
ctu eiusdē generationis.

Cōtra etiā illud q
dicit ad secundā. q. vī posse obijci p
qꝛ intellect⁹ p̄iis ut ꝯuertit̄ est mere a
uus ⁊ ut hn̄s noticiā simplicē est m
passiuus ꝫ eū. igit̄ vī incōueniēs q
ꝯuersus sit illud de q̊ gignit̄ verbū
noscēs notiᵃ simplici sit rō gignendi v
bum q̄si actiue. P̄: aliq̄ dicunt ꝯuer
nem istā intellect⁹ p̄ini esse q̄si dispō
māe: qđ vī incōueniens: qꝛ māe disp
tio nō est ꝑfectioꝛ neqꝫ eque ꝑfecta c
foꝛma actiua agētis. hec aūt cōuersi

actꝰ eque pfectus cū notiª simplici vł p
fectioꝛ. ğ. P:ista ꝯuersio ē respectu pri
mi actꝰ ut obiecti. igiť est notiª declara
tiua illiꝰ actus: sicut oīs notiª declarat
obm̄ cuius ē. igiť añ gignitionē vbi que
sequiť istā ꝯuersionē ſm eū hꝫ notiª de
claratiua pmi actus ꝛ ita verbū añ ver
bum. Itē ista op. q̄tū ad hoc ꝙ poniť
intellectionē pr̄is eē rōnem gignēdi vbū
improbata ē. s. di. 2. q. de pductōibus.
Et q̄tum ad hoc ꝙ pōit intellectū pa
tris esse illud de q̊ gigniť verbū impro
bata ē ibidē ꝛ etiā di. v. Et repeto vnuz
arᵐ ibi tactū: qꝛ intellectꝰ ut ꝯuersus est
alicuiꝰ suppositi. ꝯuersio. n. ista ſm euz
est quedā actio intelligēdi: actꝰ aūt sunt
suppositoꝝ. ğ ꝯuersio ista ē alicuius sup
positi. Quero cuiꝰ suppositi ē ut ꝯuerti
tur. si vbi: ꝛ ut ꝯvertiť pcedit gignitōez
vbi ſm eū: igiť pcedit verbū: ꝛ ita vbuz
est añ verbū. si pr̄is est ista ꝯuersio ꝛ cu
ius ē ut ꝯuertiť eius ē vt de q̊ generať fi
lius p impressionē: ꝛ cuiꝰ est ut de q̊ gnā
tur aliq̊d p impressionē eius est ut illud
impssum sit in illo: ꝛ p ꝯn̄s eius ē ut hꝫ
illud impssum. ğ a pͦ ad vltimū sequiť
ꝙ intellectꝰ pr̄is ut pr̄is hꝫ formaliť no
ticiā genitā impssaz sibi: ꝛ ita pater for
maliť intelliget notiª genita qͦ est ꝯtra
Augꝰ. vij. de tri. c. iiij. Rn̄detur ꝙ sicut
in gnātione i creaturis ē distingueř tria
signa nature. pᵐ instans ē in q̊ mā est sb
forma corrūpenda. 2ᵐ instās ut in q̊ est
mā sub nulla forma sed q̄si nuda ꝛ in p
xima poª ad formā generandā. ꝛ tertiū
instās in q̊ est sub forma geniti: ita corre
spondenť pōt dici in diuinis ꝙ intellcs
in pmo signo ut est in pr̄e sic ꝯuertiť su
per se: ꝛ ista conuersio est q̄si dispō māe
ad generationē. ꝛ in 2ͦ signo in q̊ est q̄si
nullius psone tūc est in poª pxima ad
terminū gnātionis. ꝛ in 3ͦ signo in quo
est sub ppꝛietate psone genite est tūc illi
us psone. Exemplū poniť: si vinū sit in
pxima poª ad acetum: ita ꝙ forma vi
ni pexigitur ordine nāli i materia ad hͦ

ꝙ sit in potētia pxima respectu aceti: ꝛ
cū hoc materia vini esset illimitata ad
istas duas formas: ꝛ per ꝯn̄s neutra in
ducta expelleret aliā: ꝛ si cū hoc vtraqꝫ
esset hypostatica dans eē personale tūc
acetū generareť de materia ut fuit vini
q̄si de mā disposita dispōne puia necā
rio pcedente formā istā. sed si quereret:
cuiꝰ est illa materia ut immediate acetū
generať de ea. Rn̄deo nulliꝰ sed generať
de ea immediate ut mā ē sub neutra for
ma hypostatica. Per hoc ad formam
argumti: hic in pposito ꝯceditur ꝙ est
pr̄is sicut materia ē vini ut est disposita
ad formā aceti. ꝛ cum arguiť: ut igiť est
pr̄is recipit noticiā genitam. negať ꝯn̄ia
immo p hoc ꝙ recipit noticiā genitam
est alteriꝰ subsistentie ꝛ est de q̊ immedi
ate generať verbū nō ut pr̄is sed ut con
uersus. Et si ꝯ hoc obijcitur ꝙ nō ma
gis generať de intellectu ut est pr̄is q̄ de
intellectu ut ē filij uel. s. s. negať ꝯn̄ia: qꝛ
est ibi duplex ut vnū notat rōem imme
diati pncipij de quo: ꝛ sic generať de eo
verbū ut nullius q̄si de immediato pn
cipio susceptiuo aliud ut ē: qͦ notat rō
nem immediati pncipij dispositi ad for
mam illā que est terminꝰ lꝫ nō sit rō im
mediati receptiui. absolute igiť verbum
generať de intellectu ut nulliꝰ ut tn̄ pre
fuit pr̄is ꝛ pus exn̄s in pr̄e: ita ꝙ neutra
reduplicatio est pcise sine altera: ꝛ tn̄ p
hoc ꝙ verbū generať de eo nō est i sub
sistentia vbi neqꝫ pr̄is neqꝫ vllius. Ad
ditur aūt ꝙ decipiunť aliqui arguentes
ꝯ istam opi. de q̊ quasi de mā uel quasi
mā quasi imaginātes ibi esse distinctio
nem q̄si potētie passiue ab actu: qͦ non
est verū sicut teneť generaliť a quibusdā
de attributis. sed tn̄ sicut ē ibi sapiētia
formaliť ꝛ bonitas formaliť sine distin
ctiōe: ita poniť ibi ꝙ est vē impssio ꝛ ve
re imprimens: ꝛ omīa q̄ dicunť ibi eē si
ne distinctōe. distinctio aūt istoꝝ nō est
nisi p actū intellectꝰ negociātis circa idē
vnū qͦ est in re. Cōtra ista: generatio

in creaturis vꝫ esse formalit mutatio ꝓ
eo ꝙ materia ut nulli⁹ pri⁹ postea intelli
gitur sub for^a geniti. p hoc.n. intelligit
trāsmutari a priuatōe ad formā:q̄ trās
mutatio ē formalr gnātio. igit si sꝫ hac
rōne ponat potētia passiua in diuinis:
erit tūc in diuinis vera mutatio saltem
in intellectu negociāte: ⁊ ita necārio im
perfectio: vel si tm̄ p actū intellectus ne
gociātis fiat ista cōuersio ⁊ gignitio ver
bi: verbū nō erit psona realis sed tm̄ ra
tionis ⁊ intentionalis. Cōfirmat rō in
eoꝝ exemplo: qꝛ si vinū nō corrūperet
in generatōne aceti: ṽe tm̄ illa generatio
erit mutatio a priuatōe ad formā. lꝫ nō
ꝯcurreret ibi alia mutatio a for^a ad pri
uationem: sicut accidit modo cōiter qn̄
vnū generat ⁊ aliud corrumpit. tūc eni
ꝯcurrūt ibi cōiter due mutatōes ⁊ q̄tu
or termini: due forme ⁊ due priuatōes.
sed circūscripta altera mutatōe ⁊ termi
nus ei⁹ nihil min⁹ esset reliq̄ mutatio. g̊
ita erit in ꝓposito ꝙ illud inq̄tum ē pri
us nulli⁹ ⁊ ita sub priuatiōe termini ad
quē ⁊ post sub illo termino mutat. P̄
si p° est p̄ris: 2° nulli⁹: 3° est filij p hoc ꝙ
recipit noticiā illā imp̄ssam. g̊ per h° ꝙ
est filij est q̄si potētiale recipiēs formale
filij: ⁊ ē filij ut ē termin⁹ formalis cōica
tus filio p gnātionem sicut ōnsum ē di.
5. g̊ filius q̄si duplici mō h̄ndi habebit
intellectū ita ꝙ vtrolibꝫ istoꝝ duorum
modorū circūscripto nihil min⁹ habēt
alio mō h̄ndi: sic modo in creaturis cō
positū hꝫ mām aliq̄d sui: ⁊ ṽe hēt lꝫ nō
sit termin⁹ formalis gnātionis. idē etiā
cōpositū habet formā ut aliq̄d sui ⁊ ṽe
habet lꝫ nō sit fōm gnātionis. ꝯn̄s autē
illatū. s. ꝙ fili⁹ duplici mō habēdi hēat
essentiā siue intellectū vꝫ impossibile tā
in re ꝙ in ꝯsideratōe intellect⁹ negocian
tis. ꝓbatur etiā p hoc qȯ est māle gene
rationis est in po^a ad formalē terminū
eius. idem.n. sub eadē rōne nec in re nec
in mēte est in po^a ad se. g̊ nec intellectus
erit sic simul potētia receptiua ⁊ termi
nus formalis eiusdē gnātionis. Et ꝙ
addit de duplici ut: ex pte marie q̄ ... d
illud ut: qȯ est rō pximi susceptiui ... a
rio preexigit illud ut qȯ est eiusdē u ... b
for^a ordinata ad formā generandā ... de
tur nō esse p se in creaturis: qꝛ si po ... re
tur mā illa q̄ est sꝫ forma vini absc ... di
forma ⁊ agens creatū posset agere ... il
lud sic a forma denudatū: ipm eēt ... ci
mum susceptiuū cuiuscūqꝫ forme ... te
imprimi in mām purā ⁊ ab agente ... ffi
ciente quocūqꝫ posset talis forma ... du
ci. igit 2^m ut sufficit p̄cise in creatur ... d
potentiā proximā: lꝫ frequenī mod ... cō
comitet ille ordo illud ut: qꝛ nunq̄ ... nā
est sine forma: ⁊ ut ē sub forma nō ... ās
mutat indifferenī a quacunqꝫ ad q ... an
cūqꝫ p agens creatū sed a determinat ... in
determinatā. Istud ꝓbatur: qꝛ qn̄ ... tel
ligitur ut nulli⁹ tūc nō est sub form ... pri
ori que ponit quasi dispō ad form ... ge
nerandi. tūc igit ordo ei⁹ ad formā ... qꝫ
priorē nō est nisi relo posterioris ac ... pri
us que forte nō est relo positiua: qꝛ ... mi
nus ad quē tūc nō est ex nā rei: aut ... st
relo realis nō vꝫ esse rō ꝓpria in m ... re
cipiendi formā inducendā. Ex his ... p
positū vꝫ ꝙ lꝫ oporteat intellectū eē ... pri
us origine in p̄re ꝙ in filio: tm̄ si po ... at
receptiuus noticie genite poneret ta ... iō
essentialit ꝓpter aliquē talez ordin ... d
essentiā in p̄re: sed s̄m ꝙ nulli⁹ est p̄ ...
⁊ s̄m ꝙ ipi dicūt quasi nulli⁹. Qȯ ... it
addit ad excludendū deceptōem vꝫ ... se
dictū decepti: qꝛ illud dictuꝫ vꝫ in se ... b
surdū ⁊ seipm interimere. p^m ꝓbat ... er
hoc: qꝛ tūc ita vere ex nā rei intellec ... st
po^a passiua: ⁊ ita ṽe incipit sicut de ... x
nā rei vere ē actus ⁊ sapiēs ⁊ bonus ... ȯ
videt absurduꝫ: ꝙ illud qȯ in creat ... is
necārio hꝫ imperfectōem annexā: vl ... st
impfectio sicut rō po^e passiue: qꝛ sem ... p
dicit impfectionem ꝓut diuidit ens ... ꝯ
tra potentiā actiuam ponat ita ver ... it
in deo sicut illud qȯ est perfectū sim ... li
citer. Et si dicas imo potētia passi ... a

dicit pfectionem lȝ nõ distinctã ab actu etiã hoc videt esse fictio: qꝛ nihil pfectionis est in creaturis inferi⁹ rõne potẽtie passiue inquantũ passiua est. hec.n. rõ pere cõpetit materie ṗme que ponit in'fimũ entiũ. ergo veri⁹ põt dici ꝙ sit formaliter lapis q̃ꝫ potentia passiua si ,ppt pfectionem aliquã in rõne potẽtie passiue debet ibi poni formalit potẽtia passiua. 2m probo.s. ꝙ hoc dictũ interimat seipm. pbo: qꝛ nõ videt intelligibile ꝙ ibi sint relatões opposite: quin sicut sũt relatiões opposite ita sunt relatiões distincte: si reales realit: si rõnis ratiõe distinguunt. ergo si ibi ẽ ex natura rei imprimens ⁊ qð imprimit ⁊ illud cui imṗmitur que nõ pñt intelligi sine relatiõe: erit ibi distinctio ex nã rei: qꝛ poner ibi ista ex nã rei sine omi distinctõe est ꝯtradictio si sunt ex natura rei: si nõ ex natura rei qualit debent poni.

Ad questiões istas

igit aliter rñdeo ad primaȝ. qꝛ rõ verbi ṗcipue accipit ab Aug. li. de tri. supponenda sunt quedã certa que ẜm ipm cõueniunt v̾bo: ⁊ ex illis inuestigandũ est quid ẽ in intellectu cui potissime ꝯueniant illa ⁊ illud ponẽdũ est verbũ. Uerbum igit ẜm ipm est act⁹ intelligẽtie: ut patȝ compando trinitatẽ quã ponit. ix. de trini. c. ulti. trinitati. quã ponit. c. xj. li. x. uel. xxiij. noticia eniȝ corrñdet intelligentie. verbũ etiã nõ est sine actuali cogitatione sicut patet. xv. de tri. c. xv. uel c. xxxviij. verbũ etiam genitũ est de memoria uel de sciẽtia in memoria: uel de obiecto relucẽte memoria siue in scia: sicut patet p ipm. xv. de tri. c. x. ul. xxiiij. formata quippe cogitatio ab ea re quã scim⁹ verbũ est. ⁊ c. xiiij. uel. xxxvj. verbum nostrũ de nr̃a sciẽtia nascit: ⁊ verbum dei de patris sciẽtia natũ est. ⁊ ista omia sunt eadem: qꝛ ẜm ipm. ix. de trini. c. vltimo ul. xxx. a cognoscente ⁊ cognito pariter noticia que duo sunt vna causa integralis respectu noticie genite sicut dictũ est di. iij. q. vij. verbũ etiã ab eo inquirit per imaginẽ in mente: ⁊ ponitur scðа pars imaginis .s. ,ples sic patet p ipm. ix. de tri. c. vltimo uel . xxxij. est igit quedã imago trinitatis ipa mẽs ⁊ noticia ei⁹ que est ,ples ei⁹ ac de seipa verbũ ei⁹ ⁊ amor tertius. Posset igr describi verbũ ꝙ verbum est actus intelligentie ,pductus a memoria perfecta nõ habens esse sine actuali intellectiõe repsentans verbum diuinũ, propr illud .n. Aug⁹. inquisiuit de verbo nostro. Ex his apparet ꝙ verbũ nihil est pertinens ad voluntatem neqȝ ad memoriã: quia ẽ secũda pars imaginis nec ṗma nec tertia: ⁊ per cõsequens nõ est species intelligibilis nec habitus nec aliquid ptinens ad memoriã. est igitur aliquid ptinens ad intelligentiã. intelligentia aũt nõ videtur esse nisi uel actualis intellectio vl obiectũ terminans illam intellectõem. uel ẜm alios species genita in intelligentia de specie in memoria: que species in intelligẽtia precedit actum intelligendi. vl ẜm aliquos est aliquid per actũ intelligendi formatũ. uel ẜm alios ipsamet ĩtellectio ut passio quasi causata a se vt actio: ⁊ ẜm hec quinqȝ pñt esse quinqȝ opiniões de verbo. Nõ est aũt verbũ species in intelligẽtia ṗor actu intelligẽdi: quia talẽ speciem superfluũ est ponere. ipa enim nõ representat pfectius obiectum q̃ꝫ species in memoria. ⁊ sufficit habere vnũ perfecte representans obiectum ante actum intelligẽdi. Qð aũt nõ perfectius probat per Augm. xv. de trini. c. xiij. uel. xxxv. Nihil plus in ,ple q̃ꝫ in parente. tunc etiã due essent species eiusdem ratiõis in eadem potẽtia. qꝛ iste due species sunt eiusdem ratiõis: et ipe intellectus ut memoria: ⁊ ut intelligentia est vna potẽtia: qꝛ idem est actus ṗmus ⁊ quo habens opatur siue q̊ hñs actum primũ est in actu secũdo: tũc etiam habit⁹ nõ eẽt immediatũ principiũ

actus nec habens habitum esset in potẽ
tia accidentali ad agendũ ſm illum ha-
bitũ: quia requireret forma ꝑor ipsa o-
peratione alia ab habitu. nec ista spẽs i
intelligentia posset poni gigni naturali
ter si nunq̄ posset esse sine actuali intel
lectione: quia actualis intellectio subest
impio uoluntatis. nec etiã posset dici gi
gni libere vel eius gignitõem subesse im
pio voluntatis: ut vꝫ si ponatur forma
ꝑor ipsa opatione: quia videt̃ q̄ ꝑmum
ꝑtinens ad intellectũ qđ est in ptãte nr̃a
ẽ actual' intellectio. Nec ipm obiectũ
potest poni verbũ sicut dicit alia opi. qꝛ
obiectum ſm se non est aliquid ꝓductũ
v̓tute memorie siue alicuius in mẽte q̄le
est verbũ. nec ipm obiectũ ut in memo
ria ꝓducit̃ v̓tute memorie: ut pꝫ. ipm ãt
obiectũ ut in intelligẽtia nõ gignit̃. nisi
quia aliquid ꝑus gignitur in quo obie-
ctum habet esse. quia sicut dictum ẽ di.
3. iste actõnes ⁊ passiones intentionales
nõ conueniunt obiecto: nisi p aliquam
actionem uel passionẽ realem que cõue
nit ei in quo obiectũ habet esse intentõ
nale. Nec etiã est ṫminus alquis ꝓdu
ctus p intellectõem: quia intellectio nõ
est actõ ꝓductiua alicuius ṫmini. tũc. n.
incompossibile esset eam intelligere ⁊ ñ
esse ṫmini sicut incõpossibile est intellige
re calefactionẽ esse ⁊ nõ esse calorem ad
quẽ fit calefactio. nõ est aũt impossibile
intelligere intellectõem in se non intelli
gendo q̄ sit alicuius ṫmini ut ꝓducti p
ipsã. Cõfirmat̃ etiã qꝛ opatões tales
dicunt̃ esse actus vltimi ex ꝑmo ethi. et
9. meta. de hac materia dictum ẽ supra
di. 3. qualit̃ est quedã actio de genẽ actõ
nis. ⁊ alia que est qualitatis cuiusmodi
est intellectio. Improbat̃ etiã hec via
⁊ sequens de intellectõe passione p idez
medium: quia tunc intelligentia gignerꝫ
verbuꝫ ⁊ ñ memoria qđ est ꝯ aug. inte⁹
eni ꝓducẽt illũ ṫminũ actõis intelligen
di si q̄s esset. ⁊ intelligẽtia ꝓduceret itel
lectõem passionẽ si qua esset. Ista ẽt
via de intellectõe actõe ⁊ passione nõ r
rõnabilis: quia intellectõ est forma v
que licet posset compari ad agens a
⁊ ad subiectũ in quo recipit̃ tñ ipsa e
nõ habet talem distinctionẽ ut possi
quasi cã sui uel esse termin' actõis ſm
⁊ nõ ſm illud: qꝛ si est ṫminus action
hoc est ſm se. nec ſm istũ respcm̃ nec
illum: sed eam cõcomitãtur isti respe
Sequitur igit̃ per viam diuisiõis q̄
verbũ est actualis intellectio. Et hoc
firmat̃ p aug. 15. de tri. ca. 16. uel. 40.
gitatio q̄ppe nostra ꝑueniens ad ill
qđ scimus atq̃ inde formata uerbũ
strũ est. Idem etiã hꝫ ab codẽ. 15. de t
c. x. uel. 24. Formata quippe cogita⁹
verbũ est sicut supra dcm̃ est. Et ꝯfir
tur istud p sile de verbo vocali ⁊ ima
nabili. format̃ eni verbũ vocale ad sig
ficandũ ⁊ declarandũ illud qđ intelli
sed q̄ vox nõ statim formatur ab int
gente inquantũ intelligens. sed per al
potentiam mediam: puta motiuam:
est imperfectõnis in intellectu. si igit̃
tim gigneretur uel formaretur ut exp
siuum illius quod latet in intellectu:
hoc virtute intellectus intelligentis
minus eẽt verbũ. obiectũ aũt habitu
lit̃ cognitũ latet in memoria. si igĩ v̓tu
eius statim cãret̃ aliq̄ intellectio actu
q̃e genita exꝑmet ⁊ declaret illud ob
ibi latẽs vere est ibi verbũ: qꝛ exꝑssiu
latentis ⁊ genitũ v̓tute eius ad exꝑm
dum ipm. Sed restat dubitatõ ulteri
vtrũ quelꝫ intellectio actualis sit v̓bu
Ad hoc dĩ q̄ nõ: sed oꝫ addere q̄si dĩ
specificã que est declaratiua. Contr
ħ arguit̃: qꝛ in patre est noti⁹ declarat
formalit̃. nã intellectio q̃ est patri inq̄
est intelligẽtia est declaratiua p̄ris inq̄
tũ est memoria ita ꝑfecte: sicut actual
intellectio: ut in filio declarat habitua
ut in memoria filĳ. in patre tamen no
est verbũ formalit̃. sicut dicet̃ in soluti
ne questionis. Siĩiter verbũ declar
se ſm aug. 7. de tri. ca. 3. uel. 16. si ingu

hoc verbũ quod nos ꝓferimus tpale ⁊ seipm oñdit ⁊ ipm de q̊ loq̇mur: quanto magis verbũ dei p qȯ facta sunt oia ⁊c̃. supple seipm oñdit. declarare igitur nõ dicit relõnem realem: nec p ↄñs relationem geniti. verbũ aũt nõ est nisi itellectio genita. alioquin posset poni i pr̃e formaliter.

Aliter dicitur q̃ꝫ tũ

ad istuz arti. ꝙ verbũ est noti^a actualis que ẽ termin⁹ inquisitõis: qȯ oñditur p aug. ix. de trini. c. vlti. vbi dr̃ ꝙ verbuz est partũ siue ꝓles. est aũt partũ qꝛ ẽ repertum: nõ est aũt repertũ nisi qꝛ inq̇situm. vñ vult ꝙ partũ istũ mẽtis p̃cedit appetitus impellens intellectũ ad inquirendum. Idẽ vr̃ velle. xv. de tri. c. xv. ul. xxxix. Tũc fit verũ verbũ qñ illud qȯ nos diximus⁹ volubili motõe iactare ad illud qȯ scimus ꝑuenit atq̧ inde formatur ei⁹ om̃imodã silitudinem capiẽs vt quõ res queq̧ scit sic etiã cogitetur. ista aũt volubilis cogitatio ẽ inquisitõ qualis nõ erit in pr̃ia: sic innuit. ca. xvj. uel: xlj. fortassis etiã nõ erũt ibi volubiles cogitatões nr̃e ⁊c̃. ponit tunc ꝙ post noticiã cõfusam sequit inquisitio p diuisionez ⁊ augmentationẽ: ⁊ vltimo deuenitur ad ꝑfectã noticiã que q̃si gignit ipa inquisitiõe: ⁊ illa ꝑfecta noti^a que ẽ terminus inquisitõis est verbũ. Cõtra istud arguit sic: si de rõe v̇bi sit sic gigni inquisitiue: igit deus nõ habet verbũ. 2°: igit angelus nõ habet verbũ de nãlit sibi cognitis. 3°: igit btũs nõ habet v̇bũ de eẽntia diuina nec de aliq̊ ꝑfecto cognito sine inquisitiõe. 4°: igit hñs ꝑfectũ scientie habitũ statim oꝑans p illuz habitum nõ põt habere verbũ. que om̃ia vident absurda.

Ideo istis õpi. ob

missis q̊ ad istũ arti. dico ꝙ nõ quelibet intellectio actualis ẽ verbuz: sicut ꝓbat cõtra istã viã que ponit declaratiuũ eẽ ꝓpriuz verbi: sed tm̃ noti^a genita: iõ in pr̃e nõ est verbũ formalit. quelibet autẽ noticia genita quã aug. vocat ꝓlem est verbũ: nõ tñ eo mõ quo aug. ponit verbum ꝑfectũ qȯ .s. repñtet verbũ diuinũ. Primũ istoꝝ declaro: qꝛ q̃libet intellectio actualis gignit de memoria. impꝑfecta aũt de impꝑfecta sic ꝑfecta de ꝑfecta. igit quelibet noti^a est ꝓles ⁊ expressiua parẽtis ⁊ genita ad exp̃mendũ parentẽ. Et istud ↄfirmat p aug. ix. de tri. ca. x. uel. xxiiij. Oẽ qȯ notũ est verbũ dr̃ animo impr̃ssum q̃diu de memoria diffiniri ⁊ ꝓferri põt. Itẽ. xv. de tri. c. xij. uel xxxij. igit nec interest qñ illud didicerit qui qȯ scit loquit. aliqñ. n. statim ut dicit hoc dicit. ⁊ breuit quecunq̧ dr̃ia inueniat int̃ noticiaz p̃mã genitã imperfectam ⁊ illã que sequit inquisitionez nõ est dr̃ia formalis ꝓpt̃ quã hec possit dici verbũ: ⁊ ista nõ vt vr̃. 2^m declaro sic .s. ꝙ intellect⁹ nr̃ nõ statim hꝫ ꝑfectam noticiã obiecti: qꝛ s̄m phm. j. phy. innata ẽ nobis via ꝓcedendi a ↄfuso ad distinctũ: ⁊ iõ prius ordine originis imprimitur nobis noticia obiecti ↄfusa q̃ꝫ distincta: ⁊ iõ necaria ẽ inquisitio ad hoc vt intellect⁹ nr̃ veniat ad distinctã noticiã: ⁊ iõ necaria ẽ inq̇sitio p̃uia v̇bo ꝑfecto: qꝛ nõ est verbũ ꝑfectũ nisi sit noti^a actualis ꝑfecta p viã diuisionis dr̃iarũ ↄuenientiũ illi. Sic igit intelligendũ est ꝙ cognito aliq̊ obõ cõfuse sequit inquisitio p viã diuisionis dr̃iarũ ↄuenientium illi: ⁊ inuẽtis om̃ib⁹ illis dr̃ijs cognitio diffinitiua illi⁹ obiecti ẽ actualis cognitio ꝑfecta ⁊ ꝑfecte declaratiua illius habitual' noti^e que p̊° erat in memoria ⁊ ista distincta noti^a ꝑfecte declaratiua est ꝑfectũ verbũ. hoc dicit aug⁹. ix. de t̃. c. x. uel. xxiiij. placet mihi qȯ noui diffinio q̇d sit itꝑantia ⁊ hoc ẽ v̇bũ ei⁹ ⁊ ibidem p̃misit in eodẽ. c. aug. qȯ iã supius positum est q̃diu de memoria ꝓferri ⁊ diffiniri põt. i. distincte ⁊ diffinite actualiter cognosci v̇tute ei⁹ qȯ est in memo^a

nõ igiť de rõe verbi ẽ gigni post inqui
sitionẽ: sed necessariũ est intellectui im
pfecto: qꝛ nõ põt statiꝫ hr̃e noticiã diffi
nitiuã obiecti. hꝫ. n. noticiã talẽ post in
quisitionẽ: ⁊ iõ verbũ pfectũ nõ est i no
bis sine inquisitiõe: ⁊ tñ qñ verbũ pfcm̃
sequiť talẽ inquisitionẽ: illa inqͥsitio nõ
est gnãtio ipius v̑bi formaliť: sed q̃si p̃
uia ad hᵒ ut genereť verbũ. qȯ bñ innu
it aug. in auc̃te p̃allegata li. xv. de triñ.
ca. xv. uel. xxxix. hac atq̃ꝫ illac volubili
quadã motiõe iactamꝰ: cũ a nobis nũc
hoc nũc illud sicut inuentũ fuerit uľ oc
currerit cogitaꝛ̃: ⁊ tũc fit veruꝫ v̑bũ qñ
ad illud qȯ scimus p̄uenit atq̃ꝫ inde for
maꝛ̃ verbũ eiꝰ ⁊c̃. innuẽs ꝙ illa iactatio
. i. inquisitio nõ est gignitio v̑bi forma
liter: sed eã sequiť gignitio v̑bi de eo qȯ
scimꝰ. i. de obõ in memoria habitualiť
cognito. Et tũc si obijciaꝛ̃ ad q̃d tunc
inquisitio eẽt nec̃ia. Possꝫ dici ad istud
ꝙ motus ẽ necessariꝰ ad hoc ut inducaꝛ̃
forma pfecta q̃ nõ posset statim in p̄nci
pio motꝰ induci: uel inductio multarũ
formarũ ordinatarũ ad inductiõem vl
time forme ⁊ absq̃ꝫ illo ordine formaꝝ
nõ posset vltima forma induci statiꝫ: et
sic ſm hoc poniť iste ordo ita ꝙ p̄ᵒ ẽ ha
bitualis notiᵃ cõfusa: 2ᵒ actualis intelle
ctio ꝯfusa: 3ᵒ inqͥsitio ⁊ inquisitiõe mľta
v̑ba de multis noticijs habitualibꝰ ha
bitualiť ꝯtentis in memoria: quã inqui
sitionẽ sequiť distincta ⁊ actualis notiᵃ
p̄mi obiecti cuiꝰ cognitio inquiriť q̃ no
ticia actualis distincta imp̄mit habitu
alem in memoria pfecta: ⁊ tũc est p̄ᵒ me
moria pfecta ⁊ assiĺatur memorie i p̄re:
vltimo ex memõia pfecta gigniť verbũ
pfectũ sine inquisitiõe mediãte inť ipaꝫ
⁊ verbũ: ⁊ illa gignitio assiĺatur gigniti
oni v̑bi diuini pfecti ex memoria p̄rna
pfecta. nulluꝫ igiť verbũ est pfecte rep̄ñ
tãs verbũ diuinũ qȯ potissime inuesti
gat aug. nisi illud qȯ gigniť de memõia
pfecta sine inquisitiõe media inť talẽ me
moriã ⁊ tale verbũ: lꝫ nec illa memõia
possit hr̃i in nobis ꝓpť impfectiõem in
tellectus nr̃i nisi p̄cedat inquisitio. Ul
timũ dubiũ istiꝰ op. est vtrũ ad rõnem
v̑bi ꝯcurrat volũtas: puta vtrũ de rõne
eius sit ꝙ sit notiᵃ volũtate genita uľ vo
luntate agẽte uel copulãte eã memorie:
ſm aug. in multis locꝭ. Istã. q. mouet
aug. ix. de tri. c. x. uel. xxiiij. rc̃e q̃ inquit
queriť vtrũ om̃is notiᵃ sit verbũ: an tã
tum amata notiᵃ. nouimꝰ. n. ⁊ ea q̃ odi
mus: sed nõ ꝯcepta nec p̄ata dicẽda sũt
animo. Et r̃ñdet nõ om̃ia q̃ quoq̊ mõ
tangũt ꝯcipiunť: sed aliqua ut tm̃ nota
sint nõ tñ verba dicanť: sic illa de quibꝰ
nũc agimus. aliť. n. dicunť verba q̃ spa
cia tempoꝝ syllabis tenẽt: aliť oẽ quod
notũ est verbũ dr̃ q̃diu de memoria p
ferri uel diffiniri põt q̃uis res ipsa dis
pliceat. ⁊ sb̃dit postea: Ueruntñ cũ illa
q̃ odimꝰ recte displicẽt recteq̃ꝫ improbã
tur: approbaꝛ̃ eoꝝ improbatio ⁊ placet
⁊ verbũ est notiᵃ nobis nõ displicet ita
ꝙ de rõe v̑bi nõ est gigni amore obiecti
cogniti: sed nec etiã gigni amore notiᵉ q̃
est verbũ: tñ ꝯcomitaꝛ̃ pfectũ verbũ du
plex actꝰ voluntatis. vnꝰ primꝰ quo im
peraꝛ̃ actꝰ ille ⁊ inqͥsitio p̄uia sine q̃ nõ
p̄ueniret ad verbũ pfectũ: sicut pꝫ. ix. ď
tri. vlť. c. ⁊ alius q̃ intellectꝰ quiescit i in
tellectuali notiᵃ iã habita sine q̃ nõ per
maneret intellectus in notiᵃ iã habita.
nõ igiť actꝰ volũtatis ẽ de eẽntia verbi:
nec formaliť nec ut cã: sed cõcomitaꝛ̃ ne
cessario ad gnãtionem eiꝰ in nobis ꝓpť
inquisitionẽ eius p̄uiam ⁊ ad ꝯtinuati
onem eiꝰ siĺr ꝓpter hoc ꝙ si intellectus
volũtati nõ ꝯplaceret in ista noticia nõ
pmaneret in ea: ⁊ ita ista notiᵃ nõ hr̃et
rõnem v̑bi pmanẽtis. ista tñ pmanẽtia
nõ est de rõne pfecti v̑bi intensiue: qꝛ nõ
minus pfecta ẽ albedo vniꝰ diei q̃ vnius
anni. volũtas aũt respiciẽs obm̃ cuiꝰ est
verbũ nõ ptinet ad rõnem v̑bi nisi stri
cte sumendo verbũ quoq̊ mõ aug. ptra
ctat c. p̄alľ. Nemo põt dicere dñs iesus
nisi in sp̃ũsancto. hoc dicere includit ac

ꝑpiatiōe obiecti dicti: ⁊ addit aliq̈d vl-
ra ratiōem verbi absolute.

Ad argumenta hu

ius.q. Ad pᵐ pʒ ꝙ illa auctas indiget
xpōne. dic̄. n. ibi ip̄a fantasia ei⁹. s. char
aginis i memoria mea verbū est. pʒ āt
m ip̄m. xv. de tri. c. xxxviij. ꝙ verbuʒ
nō est formalit̄ in memōia. ḡ oportet ꝙ
ntelligat causalit̄ nō formalit̄. Ad 2ᵐ
ʒ magna altercatio fiat de voce vtꝝ sit
ignū rei uel ꝯcept⁹: tn̄ breuit̄ ꝯcedendo
ꝙ illud qȯ significat̄ ꝑ vocē ꝓprie ē res
unt tn̄ signa multa ordinata eiusdē sig
ificati: lr̄a: vox: ⁊ ꝯcept⁹: sic̄ sunt multi
effect⁹ ordinati eiusdē cāe quoꝝ nullus
est cā alteri⁹: ut pʒ ḋ sole illumināte plu
res ꝑtes medij: ⁊ vbi ē talis ordo causa
torū absq̄ʒ hoc ꝙ vnū sit cā alteri⁹ ibi ē
immediatio cuiuslibet respc̄u eiusdem
cause quoꝝ nullus ē cā alteri⁹: excludē-
do aliud in rōe cause nō aūt excludēdo
aliud in rōe effect⁹ immediatioris: ⁊ tūc
posset ꝯcedi aliq̇ mō effectū ꝓpinq̇orēʒ
esse cām respc̄u effect⁹ remotioris nō ꝓ
prie sed ꝓpt̄ prioritatē illā que ē int̄ t̄les
effect⁹ ad cām. ita pōt ꝯcedi de multꝭ si-
gnis eiusdē significati ordinatis ꝙ vnū
aliq̇ mō est signū alteri⁹: q² dat intelligē
ip̄m: q² remoti⁹ nō significaret nisi ꝑus
aliquo mō immediati⁹ significaret: ⁊ tn̄
ꝓpt̄ hoc vnū ꝓprie nō est signū alteri⁹:
sicut ex alia ꝑte de cā ⁊ causatꝭ. Ad 3ᵐ
ꝯcedo ꝙ noti^a est ꝑles ⁊ v̇e genita: sed ꝓ
ductio illa nō est actual' intellectō: q² ut
dictū est. s̄. actual' intellectio nō ē actio
de genē actiōis: sed ē qualitas nata īmi-
nare talē actiōem q̄ significat̄ ꝑ hoc qȯ
est dicē. uel in cōi ꝑ hoc qȯ est elicē. non
igit̄ verbū est aliq̈d ꝓductū actiōe q̄ est
intellectio: q² ip̄a intellectio nō est ꝓdu
ctiua alicui⁹ sed ip̄a est ꝓducta actiōe q̄
est de genē actōis: sicut dictū est supra.

Ad scd̄am

q. dico ꝙ ideʒ ꝑ
se significat ab-
stractum ⁊ ꝯcretū lʒ alio mō significan
di sicut fili⁹ ⁊ filiatio: q² sic̄ filiatio signi
ficat reloem de genē relonis: ita ⁊ filius
ꝑ modū tn̄ denōiantis suppositū relati
uum: ⁊ si accipiat̄ substātie idem signifi
cat cū tali subsistente. ita igit̄ idē signifi
cat verbū ⁊ abstractū ei⁹. abstractū aūt
eius si eēt nominatū eēt v̇batio q̄ notat
relonem formalit̄. idē. n. significat ꝙ ex
pressio passiua alicui⁹ de intellectu. sed
sicut fili⁹ ꝯnotat nām viuentē in q̄ est ta
lis relo ita verbū ꝯnotat actualē notici
am cui⁹ est talis exp̄ssio. igit̄ cū in diuis
intellectualit̄ exprimi sit ꝓprietas 2ᵉ per
sone sequit̄ ꝙ verbū sit ibi mere ꝑsona-
le ⁊ significet ꝓprietatē ꝑsonalē. Patʒ
etiā ꝙ rō gignēdi verbū nō ē pr̄ vt actu
intelligens. sed pr̄ ut memoria ꝑfecta. s.
ut intellect⁹ hn̄s obm̄ actu intelligibile
sibi pn̄s: sic̄ declaratū est. s̄. di. 2. q. de ꝓ
ductionibus. Pʒ etiā ꝙ verbū nō pōt
hr̄e aliq̈d de q̇ ꝓducat̄ ex dis. 5. q² si ꝑn
cipiū ꝓductiuū hēat virtutē sufficientē
ad ꝓducendū ꝑ se subsistēs ꝓducit tale
⁊ maxime si tale nō sit natū alicui inhe
rere. noticia autē ista exp̄ssa nō est nata
alicui inherere. igit̄ est nata ꝑ se subsistē
⁊ ꝑncipium ꝓductiuuʒ eius ē sufficiētis
virtutis q² est infinitū. igitur ⁊c̄.

Ad argumēta cūm

ꝑmo arguit̄ ꝭm aug. de tri. xv. Verbū ē
cū amore noticia. dico ꝙ ꝑ hoc ꝙ dicit̄
cū amore circum loquit̄ in nobis notici
am genitā: q² amor nō habet causalita
tem respectu v̇bi nisi ut imꝑat itellectui
gignitionē ip̄ius: sic̄ dictū est. q. ꝑcedēte
in diuinis aūt verbū ē noti^a nāliter ex-
pressa: q² ꝙ volūtas in nobis hēat cāli
tatē respc̄u v̇bi gignēdi ꝑ imperiuʒ eius
hoc ē imꝑfectōis in intellc̄u: q² nō statiʒ
hʒ verbū ꝑfectū: ⁊ de hoc quō differenꝭ
volūtas se hēat i deo ⁊ i nobis dc̄m est
di. vj. Ad aliud de. xv. ḋ tri. ꝯcedo in
pr̄e intelligētiā formalit̄: sed nego istā ꝙ
oīs act⁹ intelligētie formalit̄ ē v̇bū: q² h⁹
nō est verū nisi de intelligētia illa q̄ pōt

hr̃e aliquē actū genitū uł noticiā genitā talem actū nō pōt intelligētia hr̃e ut patris ē: qꝛ pr̄ est a se ꝛ nihil habꝫ ꝑ gnātionem: tñ pōt ꝯcedi ꝙ intellectio actuał pr̄is est q̄si genita v̄tute memorie ut i patre: sꝫ nō v̇e genita qꝛ nō distincta. Ad tertiū dico ꝙ nō sunt duo ꝓpria sed idē qꝛ eandem relonem ꝑ se significant filiꝰ ꝛ verbū lꝫ alia ꝯnotent: qꝛ filiꝰ naturaꝫ viuentē in cōi: ꝛ verbū noticiam intellectualem actualiť exp̄ssam. ista ꝯnotata nō semꝑ sunt eadē sed relatio passiua significata semꝑ est eadem.

Ad tertiā q. dr̄ ꝙ sic propter auctem Aug. 83. q. q. 63. ibi. n. loquens de pn̄ciͦ euāgelij Joh. ait qȯ grece logos dr̄ latine ꝛ v̄bū ꝛ rōnem significat. sed hoc loco melius verbū interp̄tatur ut significeť nō solū ad pr̄em respectꝰ sed ad illa etiā que per verbū facta sunt oꝑatiua poᵃ. Addiť etiā ꝙ verbū dič ꝓpriū respectū ad creaturas: qꝛ verbū ex rōne sui ē notiᵃ declaratiua. ġ ꝯpetit sibi ex rōne sui declarare. appropriať etiaꝫ filio relo ad creaturas. appropriatio autē nō fit nisi ꝓpť ꝯuenientiā talis appropriati ad ꝓprietatem ꝑsone cui illȯ appropriať. Et declaratur istud ꝑ sil̃e de dono: ꝛ sili mō ponitur sicut ibi ꝙ donuꝫ ut ꝯnotat relationem aptitudinalē ꝑtinet ad ꝓprietatē spūssancti. ita verbū ut dicit reloem aptitudinalē nō actualē nec habitualē ꝑtinet ad secundā ꝑsonā. Cōtra istud pōt argui sicut s̄. argutū est de dono: qꝛ nullus respectꝰ ad creaturā ē ꝓprietas ꝑsone diuine: nec ꝑ se intrinsece includiť in aliqua ꝓprietate ꝑsone diuīe sicut ꝓbatur ibi: ita pōt h̄ improbari. qȯ ꝯcedo: tūc nō ē vis nec ꝯtētio de re nec de aliq̊ intrinseco ꝑsone diuine: sed solū ȯ hoc nōie verbū. formaliť. n. respectꝰ noticie exp̄sse ad exprimentē alius ē a respectu illiꝰ ad creaturā declaratā: qꝛ ad alium terminū: ꝛ nō solū hoc sed etiā respectꝰ v̄bi exp̄ssi ad exprimentē ꝛ respectꝰ eius dem ut declarātis ad eundē ut declaratum sunt duo respectꝰ: qꝛ p̄mus realis ꝛ scd̄s rōis. isti aūt duo nō faciūt aliquid vnū ꝑ se: qꝛ res v̄a ꝛ ens rōis nihil vnū per se ꝯstituūt: iō si ambo isti respectus vno nōie significent: nō ꝓpť hoc faciūt vnū ꝑ se ꝯceptum: sed alter eoꝝ p̄cise ē ꝓprietas 2ᵉ ꝑsone. s. exp̄ssio illa passiua q̄ est respectꝰ realis. alter autē. s. respectꝰ declaratiui est respectꝰ rōnis tm̄: siue sit ad pr̄em declaratū siue ad creaturā declaratā: qȯ aliq̄liť tactū est. s̄. ꝑ auctem augꝰ. vij. de tri. c. iij. uel. xvj. vbi vult ꝙ verbū declarat se. ꝛ idē. xv. ȯ tri. c. xiiij. uel. xxxv. ꝓinde inq̇t tanq̄ seip̄m dicēs pr̄ ꝛc̄. hoc ē seip̄m ꝑfectissime declarās ꝛc̄. Ex quibꝰ duabꝰ auctibꝰ patet ꝙ idē pōt ad se referri ut declarās ad declaratum: ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō est relo realis. Sꝫ posito hoc de istis respectibꝰ in se ꝙ alť sit ꝓprietas ꝛ alter nō: quid diceť de hͦ nomine verbū: nūquid significat vtrunqꝫ uel alterū. Videť quidē ꝙ verbū significet ꝑ se respectū istū realē. ꝛ ṗͦ: qꝛ eius abstractū ut dictū est ṗus significat eūdem: sed qꝛ cōnotat noticiā ꝑfectā que noticia hꝫ respectū rōis ad cognita ꝑ eā iō etiā ꝯnotat q̄si adhuc remotiꝰ rōem declaratiui: ꝛ ita verbuꝫ significabit ꝓprietatē 2ᵉ ꝑsone licꝫ ꝯnotet aliq̇d absolutum in illa ꝑsona qȯ est q̄si terminus formalis ꝓductōis illius ꝑsone: ꝛ mediante illo q̄si remotius cōnotat respectū ad oē illud ad qȯ illud absolutū potest hr̃e respectū rōis. s. ad om̄ia declarata.

Ad aug. vj. de tri. ꝯcedo ꝙ filius ē ars ita etiā dr̄ sapientia pr̄is ꝛ v̄tus: ꝛ tñ sič pr̄ formaliť est sapiētia ꝛ v̄tus: ita etiam formaliť est ars. si aūt pr̄ formaliť creat ꝛ hoc ut artifex: creatiua rō formaliť est in pr̄e: ꝛ ita ille respectꝰ artis ad creaturas ut ad artificiata est cōis tribꝰ lꝫ appropriet filio: sič sibi appropriať sapientia ꝓpť ꝯuenientiā cū ꝓductione sua. Ad illud ꝑ opi. de. 83. q. q. 63. pōt dici ꝙ meliꝰ interpretať logos grece ꝑ illud

quod est verbū latine ꝙ ꝑ illud quod ē
ro:qꝛ rō nō ita significat respecuȝ ad pa
rem sicut verbū. nec etiaȝ ita ꝯnotat re
spectum ad declarata sicut verbum. nō
aūt vult aug⁹. dicere ꝙ verbū dicat eēn
ialiter relonem ad creaturā sub ratiōe
declaratiui. quia dicit ut significet nō so
um ad patrē respectus. sȝ ad illa etiam
que ꝑ verbū facta sunt opatiua potētia
verbū aūt nō dr̄ opatiua pō patris: nisi
sicut dr̄ sapia patris ⁊ ars patris q̄ nō si
ius nisi ꝺm appropriatōem. aut si alit̄:
cȝ intendat ꝙ hoc nomē verbū vtrūqȝ
respectū significet. tūc nō signat ꝑcise ꝓ
prietatē icōe ꝑsone. sed cū h aliū respcm̄
appropriatū. ⁊ tūc ꝯgrua est interꝑtatō
logoſ in verbū ⁊ nō in rōnem. qꝛ rō nec
respcm̄ ꝓpriū nec approꝑatū ita signat
vera est q̄dē interꝑtatio in uerbū ꝓpte
ea ꝙ plus dicit ꝙ ꝓprietatē ꝑsone. nec
aug. dicit interꝑtatōem esse in aliquid
quod signat ꝓprietatē ꝑsone scōe. ¶ Luȝ
additur postea ꝙ verbū dicit respectuȝ
ad creaturas ꝓpriū sibi. h vr̄ multo fal
sius ꝙ ꝯclō opposita ei quā teneo: quia
nō tm̄ ad creaturā relatio nō includitur
in rōe eēntiali alicuius ꝑsone sed nec ali
quo mō pōt ꝑtinere ad aliquā q̄n vnifō
mit ꝑtineat ad totā trinitatē: qꝛ tota tri
nitas vniformit̄ se hȝ ad ōe illud a se ꝺm
q̄dcunqȝ esse siue ꝺm eē in re. siue ꝺm eē
intelligibile. ⁊ cū ꝓbat ꝑ declaratiuum
dico ꝙ intellectio actual̄ patris est ōcla
ratiua nec declaratiū est ꝓpria rō verbi
sed noticiā exꝑssam ꝯcomitat declarati
uū: qꝛ illa exꝑssio est noticie actual̄ ul̄ in
noticia actuali: ⁊ iō sibi appropriat de
claratiuū lȝ nō sit ꝓpriū eius. ¶ Tū addi
tur postea ꝙ appropriatio nō fit nisi ꝑꝑ
ꝯuenientiā cū ꝓprio. nō sequit ex hoc ꝙ
approꝑatū sit ꝓpriū: sȝ oppoᵐ. ⁊ ꝯcedo
ꝙ ꝓpriū filij qd est exꝑmi hȝ ꝯuenienti-
am cū sapia ⁊ declaratiuo. ⁊ cuȝ arte ꝓ
to ꝙ ista exꝑssio est alicuius ꝑ modum
intellectus ⁊ v̇tute intellect⁹: ⁊ talis exꝑs
sio est noticie actualis cuius est declara

re noticiā habitualē de qua exꝑmitur.
¶ Sed tn̄ h est difficultas melioꝛ ꝙ sit
ista de rōne declaratiui. s. vtrū verbum
exꝑmatur virtute intellect⁹ ꝑrni: nō tm̄
de essentia diuina q̄si obiecto p̄nte intel
lectui patris. sed de alijs intelligibilibus
ut sic habeat respcm̄ ad creaturas nō ut
in se sunt. sed ut habēt eē in intellectu ꝑri
no ꝑus origine ut vr̄ ꝙ verbuȝ exꝑmat
⁊ tūc hr̄et ad illa relonem exꝑssi. eēt. n.
tūc verbū exꝑssū nō tm̄ de eēntia ut ob
iecta intellectui prīs. sȝ etiā de alijs intel
ligibilib⁹. ⁊ de hac difficultate alias in q̄
stione de vniformi habitudine trinitatꝭ
ad alia a se.

Circa distincti
onē. 28. in qua magr̄ agit de
ꝓprietatib⁹ ꝯstitūtis. Primo
q̄ro vtrū ingenitū sit ꝓꝑetas ipsius prīs
ꝙ nō ꝑmo sic: hoc ꝓbat ꝑ rōnem: nulla
ꝓprietas dr̄ formaliter de eēntia: qꝛ tūc
ipsa distingueret. pȝ etiam exēplo sicut
essentia nō dr̄ formalit̄ generās nec geni
ta spirans: nec spirata. sed eēntia ut vr̄ ē
formalit̄ ingenita. ğ ingenitū nō est ꝓꝑe
tas alicuius ꝑsone. spūscūs etiā est igēi
tus formalit̄: ut ꝓbabo. ğ esse ingenituȝ
nō est ꝓꝑetas prīs. ꝓbō assumpti: quia
eēntia est nō genita. ğ nō est genita. ꝯn̄a
pȝ ꝑ phm̄. 2. ꝑiermenias. qꝛ negatiua de
ꝑdicato finito sequit ad affirmatiuā de
ꝑdicato infinito: ⁊ ecōuerso cū ꝯstantia
subiecti. ⁊ vlterius ğ est ingenita. hec cō
sequētia ꝓbat ꝑ aug. 5. de tri. c. 7. ul̄. 17
dicit ꝙ idē ē ingenitū ⁊ nō genitū. Cōsi
milr̄ argui pōt de spūscō si nō est genit⁹
ğ est nō genit⁹. ⁊ ultra igr̄ est ingenitus.
¶ P̄. ōis ꝓprietas ꝑsonal̄ est relatia: qꝛ
q̄cq̄d ad se dr̄ cōe est trib⁹ ex. 5. de tri. in
genitū aūt nō dicit relatōem ut ꝓbabo
ğ ⁊c̄. ꝓbō minoris. qꝛ si sic igr̄ oē ingeni
tū est relatū. hec etiā ē v̇a ōe genitū ē re
latū. hāc ꝯuerto ꝑ ꝯpōnem. ğ oē nō rela
tum est nō genitū. tunc arguo oē nō ge
nitū est relatū oē nō relatū est nō gēituȝ

ergo omne nõ relatũ est relatũ. ꝯclo im-
possibilis. ğ aliqua ꝑmissarũ. non ista q̄
sequit ex vera p ꝯuersionẽ p ꝯtrapõem
ğ alia. Item si inascibilitas eẽt ꝓpetas
pr̃is. ğ inspirabilitas eẽt notõ pr̃is ⁊ filij
⁊ ita essent sex notiones: qḋ negat cõit.
Pre^a. amb. 4. de spũscõ noluit vti h°
noie ingenito sicut magr̃ dicit in lr̃a.
Oppositũ aug. ad orosiũ. 2°. nõ duos
esse ingenitos certa fides declarat.

Secundo queri

tur. vtrũ innascibilitas sit ꝓp̄
etas ꝯstitutiua ꝑme psone i di
uinis. ꝙ sic. Damas. li. i. c. 2. Oia sĩ vnũ
ꝑter ingeneratõem ⁊ generatõem ⁊ ꝓces
sionẽ. ꝯstat ꝙ nõ excludit oẽs ꝓp̄etates
psonales: qꝛ tũc in patre nõ esset aliq̃ ꝓ
p̄etas nisi innascibilitas. igĩ excludit oĩa
alia in rõne ꝓpꝛietatis psonalis ꝯstitu-
tiue. ergo vult oẽs istas ⁊ solas esse tales
relatões. igĩ ingnãtio est ꝓpꝛietas cõsti-
tutiua psone. Oppositũ sicut scḋa p
sona se hꝫ ad filiatõeꝫ sic ꝑma psona ad
patnitatem. sꝫ filiatiõe ꝯstituit scḋa pso
na. ğ ⁊ paternitate ꝑma.

Ad pꝛimam questi

onẽ dico ꝙ duo sunt videnda. pꝛimo q̄
liter ingenitum soli patri conueniat.
Et secundo quomodo possit esse pro-
pꝛietas cum videatur tm̃ negatõneꝫ im
poꝛtare.

Quantuꝫ ad primũ

dico ꝙ ois dictio ꝯposita ex aliq̊ multi-
plici ⁊ pticula ꝑuatiua ẽ dupl̃r mltiplex
tũ ex multiplicitate affirmatõis opposi
te: tũ ex multiplicitate ꝑuatõis: sicut pa-
tet p phm. 5. meta. c. de põ. ubi impõm
distinguit ꝓm multiplicitatẽ potẽtie ⁊ p̄
ter hoc ꝓm multiplicitatẽ ꝑuatõis q̄ po
nit. c. de ꝑuatõe eodẽ. 5. ⁊ ita h nomẽ in
genitũ est multiplex: ⁊ multiplicitate ei⁹
qḋ est genitũ. ⁊ multiplicitate pticule ꝑ-
uatiue. Quantũ ad ꝑmũ. genituꝫ dĩ
ꝓpꝛie ꝓductũ p gnãtõem ut ꝑm⁹ termi
nus. extendẽdo aũt genitũ dĩ genitũ cõi
catũ p gnãtõem qḋ est ṫmin⁹ formal̃ ge
neratõis. sicut dic̃ Hill̃. ꝙ nihil nisi natũ
hꝫ filius. 3° mõ extẽdit gẽitũ ad ꝓductũ
siue ad p̄exigẽs generatiõeꝫ: lꝫ ipm in se
nõ sit ṫminus generatõis nec ꝑm⁹ nec fo
malis. Priuatio etiã lꝫ multipl̃r possit
distingui in ꝑuatõem ꝓpꝛie dictã: puta
qñ aliq̃d caret eo qḋ natũ est hr̃e. ⁊ qñ ⁊
ut oꝫ ⁊c̃. ⁊ in ꝑuatõem cõiter dictã. s. qñ
aliq̃d caret illo qḋ natũ est hr̃e. nõ tam
ꝓm ꝯditões p̄dictas. ⁊ adhuc cõius qñ
caret illo qḋ ipm natũ est hr̃e nõ ꝓm se:
sed ꝓm gen⁹. sicut talpa dĩ ceca: qꝛ visio
qua ꝑuat p cecitatẽ nõ repugnat aniali
ꝓm genus. lꝫ repugnat talpe ꝓm se. ⁊ in
isto mõ tãto generalius q̃nto habit⁹ cui⁹
est ꝑuatio natus est ꝯpetere cõiori cõueni
enti ipsi ꝑuato: puta cõius diceret̃ priua
tũ aliq̃d qḋ nõ hr̃et illud quod natũ est
sibi competere ꝓm rõeꝫ corpis q̄ꝙ cui na
tũ esset ꝯpetere ꝓm rõem corpis aiati. ⁊
adhuc cõius qḋ natum esset hr̃e ꝓm rõ-
nem substantie q̄ꝙ quod natũ est hr̃e ꝓm
rõem corpis. ⁊ cõissime si natũ eẽt hr̃e il
lud ꝓm rõem entis. ex^m ꝑmi: si lapis dĩ
esse inaiatus ⁊ ꝑuari aia: qꝛ ꝯuenit sibi
ꝓm rõem corpis cuius aiatũ est dr̃ia. ex
emplũ scḋi sicut angelus dĩ incorpoꝛeus
ex^m tertij sicut ois creatura dĩ impfecta
nõ qꝛ nata sit hr̃e oẽm pfectiõem nisi in
suo genere. sed qꝛ hr̃e oẽm pfectõem nõ
repugnat enti: qꝛ vni soli enti ꝯuenit eẽ
simpl̃r pfectũ. Negatio etiã distinguit
per negatõem extra gen⁹ q̄ ꝯtradic̃ affir
matõi simpl̃r. ⁊ ista v̊a est de quolꝫ de q̊
falsa est affirmatio siue de ente siue de n̄
ente. alia est negatio in gnẽ: ⁊ ista p̄sup-
ponit nãm generl̃ de q̄ dicat̃. ⁊ ista põt i
telligi multipl̃r ꝓm multiplex gen⁹ cõius
⁊ minus cõe. Ad ꝓpositũ igĩ loquẽdo
de multiplicitate impoꝛtata p hãc parti
culã in. lꝫ fiat altercatio vtrũ ipoꝛtat ne
gatõem in gnẽ uel ꝑuatõem. tñ vĩ ꝙ idẽ
sit in ꝓposito accipiẽdo negatõnem ꝓm

genus cōīssime: si natū est hēre illud: ꝛ ꝓ
uatōem ſm genus cōīssime: qꝛ negatio
in apto nato est ꝓuatio ſm phm. 4. me
taph. ita ꝙ nihil addit ꝓuatio vltra ne'
gatōez nisi ꝙ requirit nām aptā in qua
it. igr negatio in genere q̊cunqꝫ mō acci
piat genus cuz sit in apto nato aliq̊ mō
ꝫ nō ſm se apto ipsa erit ꝓuatio aliquo
nō ſm genus lꝫ nō ꝓprie in tali ſm ꝙ ta
e. Et si obiicias ꝯ hoc: qꝛ nulla est pri
uatio in diuinis: qꝛ ꝓuatū est imꝑfectū.
Rn̄o ꝙ h̄ ꝯcludit de ꝓuatōe ſm rōem ꝓ
priaz subiecti ꝓuati. si. n. ipm carēs aliq̊
natū eēt ſm se hēre illud imꝑfectuz eēt. ſꝫ
si natū sit ſm rōem generis nō aūt ſꝫ se
pīe n̄ illud esſꝫ īꝑfectū: lꝫ carēt ipo. Nō
aūt hoc mō multe ꝓuatōes accipiant in
creaturis pꝫ nō solū ꝑ illō phi de talpa. ſꝫ
etiā ꝑ cōem diuisionem cōis in hītū ꝛ ꝓ
uatōem: sicut aial in rōnale ꝛ in irrōale
irrōnale q̊dē dicit ꝓuatōem in boue nō
eius qō natū est hr̄i in boue ſm spēm: ſꝫ
eius qō natū est hr̄i in eo ſm qō ē aial.
gen' quidē q̄si cōe hitui ꝛ ꝓuatōi ē illud
cui ꝯuenit aptitudo ad vtrūqꝫ. In ꝓpo
sito aūt extendēdo illud qō est gen' siue
intelligam' ꝑ ꝓuatōe siue negatōne ſm
genus ꝑ quc ambo idē itelligo. possum'
dic accipe quasi gen' h̄ ꝙ est cōe ad tres
ꝑsonas: ut ꝑsona siue subsistēs. ꝛ tūc di'
cam' pr̄em priuari aliq̊ ſm genus: uł ꝙ
in pr̄e dicat negatio aliq̊ ſm gen' alicui'
qō natū est ꝯpetere: nō tm̄ enti: ſꝫ suppo
sito qō est cōe patri ꝛ filio. ꝛ tūc h̄ nom̄
ingenit' poterit ad ꝓpositū quadruplr
accipi. Uno mō ꝓprijssime ꝓut signifi'
cat carentiā ꝓpriā eius qō importat per
hoc nomē genitū ut. s. ꝓmi ꝓducti ꝑ ge
neratōem. ꝛ h̄ mō nō est in diuis: qꝛ ibi
nihil caret eo qō sibi natū est inesse. 2°°
ꝓut signat cōiter carentiā eius qō signi
ficatur proprie per genitū. ꝛ tūc conno
tat subsistens siue ꝑsonā. ꝛ signat caren
tiā geniti ꝓprie sumpti. ꝛ hoc mō vr̄ cō
petere de v̄tute sermonis pr̄i ꝛ spūiscō:
quoꝝ vterqꝫ est subsistēs ꝛ nō est genit'

nō sic ꝯuenit essentie: qꝛ ipsa lꝫ sit ens et
nō genita nō tm̄ est ꝑ se subsistēs ꝛ ꝑsōa
3° mō ut dicit carentiā ſm genus ꝛ h̄ ge
niti scdo mō sūpti. s. ꝑ cōicato ꝑ gnātio
nē: ꝛ h̄ mō eēntia nō dr̄ ingnābilis remo
uēdo aptitudinem excōicatiōem: ſꝫ ut i
patre pōt dici nō cōicata. ꝛ ita ingenita
si hoc mō sumat ingenitū. 4°° significat
carentiā ſm genus geniti cōissime sūpti
ꝛ tūc idem est ingenitū qō subsistēs non
ꝓductū. ꝛ hoc mō accipit in sanctis ita ꝙ
idē est in diuis ꝙ iꝓductū ꝓprie dictū
qō pꝫ ꝑ aug. 15. de tri. c. 26. vel. 78°. pat
n. solus nō est ab alio iō solus appellat
ingenit'. ꝛ idē vult ad orosiū. 2° dico igr
ꝙ ingenitum ſm vsum sanctoꝛuz prout
s. signat negatōnem geniti cōmunissime
sumpti. s. ꝓducti connotādo subsistens
in natura diuina sic conuenit soli patri:
sicut patet per auctoritatem Augustini
iam preallegatam.

De secundo articu

lo dicunt aliqui ꝙ cum ingenituz dicat
tm̄ priuatōnem in genere uel tm̄ negati
onem. ꝛ per ꝯn̄s ex ratione sua formali
non dicit aliquaz dignitatē nec aliquid
ad dignitatez ꝑtinens. ꝛ nihil possit po
ni ꝓprietas persone diuine nisi sit aliq̊d
pertinens ad dignitatem. ergo opoꝛtꝫ ꝙ
ingenitum connotet aliquod positiuuz
ratōne cuius connotati sit proprietas. h̄
autem positiuum ponitur ab eis eē fon
talis plenitudo: que est in solo patre: in
quo est omnis fecunditas tam ad intra
q̄ ad extra. Sed contra istud arguit
ꝓmo: quia ista fontalis plenitudo nō in
telligitur ad extra: quia talis fecunditas
est cōmunis tribus. sed ad intra non est
in patre nisi duplex fecūditas. s. ad gene
randum ꝛ spirandū. hec autē fecūditas
nō est aliquid vnum positiuū in pr̄e nisi
eēntia. eēntiā aūt nō ꝯnotat ut ꝓpter h̄
dicat eē ꝓprietas patris. Qō aūt ista fō
tał plenitudo non sit aliq̄ positia relatō

vna in patre patet: qꝛ tũc in patre eẽnt tres relatões positiue. s. gnãtio actiua. spiratio actiua. ⁊ illa relatio quã circũloquimur p hoc ꝙ est fontalis plenitudo fecũditatis: lȝ sit innoiata. ⁊ tunc eẽnt quinqꝫ notõnes: qđ nõ ↄceditur cõiter. saltem non ↄceduntur in patre tres ꝓprietates positiue. Preª. ingenitũ nõ vĩ connotare illam fontalẽ plenitudinẽ: quia nõ ꝑmã fecunditatẽ. qꝛ ſm aug⁹. 5. de tri. c. 6. ⁊ si pr̃ filium nõ genuisset nihil prohiberet eum dici ingenitũ. igr̃ ingenituȝ põt ꝑcedere generatiõem actiuã. multo magis etiam ↄnotat scđam fecunditatẽ quia si p impossibile non posset esse ꝓductio p modũ voluntatis adhuc tam̃ esset status in gnãtiõe ad aliquã psonaȝ ingenitam sub ꝓpria rõne. ergo videt̃ ꝙ illa fontalis plenitudo que nihil dic̃ nisi duplicẽ fecunditatem nõ põt connotari p hoc quod est ingenitum. 3° quia rõ eorum non videt̃ valere. quia si ꝓprietas p̃c diceret dignitatẽ simplr̃. igr̃ alia psona que nõ habet illam nõ habẽt omnem dignitatem simpliciter quod est incõueniens.

Ideo uidetur dicẽ

dum ꝙ ingenitũ sub ꝓpria rõne sua ut significat nõ habere genitorẽ est ꝓꝑetas patris ⁊ sufficienter importat dignitatẽ .i. nõ indignitatẽ. h. n. sufficit ad psonalem ꝓprietatẽ ꝙ nõ sit indignitas. sicut ⁊ psonalia in diuinis nõ dicunt̃ eẽ ipfectões: nõ tñ pfectões simplr̃. i. vlr̃ in q̊lȝ melius ipm ꝙ nõ ipm. Et si dio fiat altercatio ꝙ dio oȝ ꝓprietatem dicer̃ dignitatem nõ absolutã sed personalem. Potest dici ꝙ ingenitũ inquantũ negat habere genitorem dicit dignitatem personalem ꝑme psone in diuinis. quia sic dignitatis est in scđa psona habere ꝑncipiũ originãs. ita est dignitatis in ꝑma psona nõ hr̃e. ⁊ tñ ista dignitas nõ oportet ꝙ sit dignitas formaliter alicuius positiui ꝓprij connotati p hoc quod est ingenitum. vnde negatio põt dici eẽ dignitatis in aliq̊ ꝓ quanto indignitatis esset si opposita affirmatio poneret in eo.

Ad argumenta huius q.

Ad ꝑmũ nego minorẽ: cũ ꝓbatur p phm. 2. piermenias. dico ꝙ illa consequentia phi tenet p v̊tutem ꝑmi ꝑncipij huius. s. a quocunqꝫ remouet̃ vnũ contradictorioꝝ de eodẽ dr̃ reliquũ: ut sic aũt nõ põt ↄcludi affirmatiua de ꝑdicato infinito sequi ad negatiuã đ ꝑdicato finito nisi vbi illud ꝑdicatũ infinituȝ signat negatõem extra genus ↄ̃dictoriaȝ affirmatõi. quia negatio in genere nõ ↄ̃dicit affirmatõi. ⁊ tunc nõ sequit̃ nõ est genitũ. g̊ est nõ genitũ nisi in negatõe extra genus. ⁊ hoc mõ nõ genitũ nõ ↄuertitur cum ingenito. lȝ ↄuertat̃ in accipiẽdo nõ genitũ ꝓut dicit negatõem in genere quomodo intelligit Aug⁹. Ad scđm. ↄcedo ꝙ nulla ꝓprietas psone ſm viã cõem dicit aliq̇d ad se. nec tñ oȝ oẽȝ ꝓprietatẽ dicẽ relatõem positiue: sȝ sufficit ꝙ uel positiue uel negatiue. si. n. relatio sit psonal̃ et ꝓpria alicuius psone negatio etiã relõnis erit psonalis ꝓpria alĩꝰ psone. ⁊ ita nõ ad se aut cõis tribus ⁊ hoc mõ. s. negatiue ingenitũ dicit relatõem sicut pȝ p aug⁹. 15. de tri. c. 8. ⁊ tũc ista est falsa: oẽ nõ genitũ est relatum. et tñ nõ sequit̃. ergo nõ genitũ dicit aliq̇d ad se. sed sequit̃ ꝙ ul̃ dicat aliquid ad se uel negatõem ꝓprie relatõis siue relatõnẽ negatiue. ⁊ sic ↄcedit̃ ↄclusio ꝙ oẽ nõ relatũ sit relatũ positiue uel negatiue.

Ad 3ᵐ dr̃ ꝙ inspirabile nõ dic̃ aliq̇m dignitatẽ sicut dicit ingenitũ: ⁊ ita non est notio. Sed h vĩ esse falsũ in se: qꝛ eq̄lis dignitatis est in pr̃e ⁊ filio nõ spirari sicut in pr̃e nõ gnãri. ⁊ etiã ad ꝓpositũ nõ vĩ valere: qꝛ nõ vĩ necariũ ad ꝓꝑetatẽ siue ad notõem dicẽ ꝓprie dignitatẽ. Aliť põt dici ꝙ ingenitũ dicit nõ ꝓductũ sic̃ expositũ est i ꝑmo arti. solõnis ⁊ hoc modo inspirabile qꝛ ↄtinet̃ in eo

nō est alia notio ab eo. sequit. n. nō ꝓductū. ꝗ nō spiratū ⁊ nō ecōuerso. ꝗ nō est alia notio. Cōtra ingnātio est tm̄ i p̄re inspiratio aūt est in p̄re ⁊ filio. ꝗ hec notio nō est illa. Si ista ꝯn̄tia sit ꝯcedēda erūt sex notiōes nisi alia rō assignet q̄re inspiratio nō sit notio. Et si videat absurdū ponere sex notōes: q2 cōiter n̄ ponunt tot posset dici ꝙ locus ab auc̄te n̄ tenet negatiue. t̄pe aūt amb. nō vidētur fuisse vsitate tres notōes in patre: q2 noluit h̄ noīe ingenit⁹ vti. t̄pe etiā Ansl. nō vident fuisse vsitate due notiones positiue in p̄re: q2 non vtit ipse vi spiratiua. s3 ꝑ illa accipit dignitatē cōez p̄ri ⁊ filio ⁊ sicut antea a ꝑncipio fuerūt note tres ꝓprietates notōales. s. pat̄nitas: filiatio ⁊ spiratio. ⁊ hoc ex verbo saluatoris in euāgelio. ⁊ Jo. in canōica sua. tn̄ postea ꝑ inuestigatōem innotuerūt alie notiones ⁊ ꝓprietates q̄ ꝑus erant in se l3 nō ꝑus note. ⁊ ita sicut posteriores ꝯcesserūt plures notiōes q̄ ꝑores. nō tn̄ ꝑores eas negauerūt l3 nō eas dixerint. ita non vī incōueniēs de posteriorib⁹ ad illos doctores. dū tn̄ possint ꝯcludē illas ex dcīs ꝑoꝝ. Ad vlti^m de amb. p3 ꝑ magr̄m ꝙ illud vocabulū ingenitus nō erat t̄pe suo ita notuz uel ita nec̄ium ad exꝑssionē fidei: ꝙ oporteret oēm catholicuz eo vti. ⁊ ꝑmā ꝑsonā illa ꝓprietate exꝑmer̄ erat occasio simplicibus fidelib⁹ erroris q2 vī dicere aliquid ad se: q2 nō ita mãifeste importat relōnem: sicut iportat genitū: ⁊ iō secuꝝ ⁊ cautū erat simplicib⁹ fidelibus nō vti illo vocabulo ꝓpt̄ hereticos malignātes: l3 h̄ vocabulū in se ꝓprie ⁊ ꝑmo ꝯpetat patri.

Ad qōnez secundā

vī posse ꝙ sic. h⁰⁰ intelligēdo. eēntia. n. diuina anteꝙ̄ intelligat cōicata ꝑ ꝓductōem vī in aliquo intelligi non cōicata actu: ut in ꝑma ꝑsona ꝓpter ꝑmitatē ei⁹ nō quidē nō cōicabilis: q2 nō est nō cōicabilis: s3 nō actu cōicata: q2 nō vī posse cōicare alicui quasi passiue: nisi ꝑhēatur in aliquo nō cōicata sibi q̄si passiue ⁊ h̄ mō in isto ꝑmo signo in q̊ tm̄ intelligit eēntia in aliq̊. ⁊ ista negatio nō cōicata actu: vī hr̄i intellect⁹ alicuius incōicabilis. si. n. essentia ut nō cōicata actu nō esset incōicabilis. igī ipsa ut nō cōicata posset esse in plurib⁹. ⁊ tūc possent esse plures ingeniti ⁊ pl̄es ꝑme ꝑsone in quibus eq̄ ꝑmo eēt eēntia: ⁊ nō esset eius status in aliquo ꝑmo. s3 si hr̄ aliq̇s incōicabilis subsistens in nā diuina tūc hr̄ ꝑsona ꝑma. ꝗ an̄ omnē intellcm̄ ꝓprietatis positiue intelligēdo solā eēntiā ⁊ ingenitū. hoc est nō cōicatū ꝑ gnātiōem hr̄ aliq̇s subsistens incōicabilis in nā diuiā q̄ est ingenit⁹ accipiēdo ingenitū ꝓprie sic̄ pōt accipi in diuiīs. Cōfirmat ista opi. ꝑ Aug. 5. de tri. c. 6. vbi vult ꝙ si p̄r nō genuisset nihil eū ꝓhiberet dici ingēitū ꝗ pōt intelligi aliq̇s ingenit⁹ nō intelligēdo ipm gnāsse. intelligēdo aūt ingenitū intelligit suppositū incōicabile subsistēs ꝗ vī ꝙ ꝑus ꝯstituit ibi ꝑsona ꝑ ingenitū q̄ ꝑ aliquā ꝓprietatē positiuā. Pre^a: i oī ordine eēntiali negatio ordinis ad ꝑ⁹ vī imediatius ꝯsequi ipm ꝑmū q̄ ordo eius ad scdm: q2 illa negatio vī imediate sequi ipm inquantū tale. igī silr̄ in ordine ꝑsonaꝝ ꝑus ꝯueniet ꝑme ꝑsone negatio originis ad ꝑorē q̄ ordo ad scdam ꝑsonā. ꝗ ꝑus intelligit ingenita q̄ gnāns ⁊ in illo ꝑori intelligit ꝑsona incōicabil̄ in nā diuina. Pre^a. si ꝓm imaginatōnem phoꝝ nō esset in diuis: nisi vnum suppositū absolutū ꝯstitueret ꝑ essentiā absq3 ꝓprietate positiua. ⁊ si aliqua cōcurreret nō esset nisi illa negatiua que esset non esse ab alio. ergo videt ꝙ cū origo posita in diuinis nihil auferat ipi essentie. nec etiam huic ꝓprietati negatiue non esse ab alio. ergo ipsa poterit modo aliqua persona constitui. Et si obijciatur quomodo sola negatio poterit cōstituere personaz diuinā. Respondetur: ꝙ persona includit essentiam diuinaz q̄

est cōicabilis. ⁊ cū hoc aliquid quod est
incōicabile p hoc q̄ hꝫ nām in se habet
in se oēm pfectiōem positiuam que pōt
poni in ipsa. per negatōem aūt cointelle
ctam pōt hr̄e rōnem incōicabilis. ⁊ hoc
maxime si incōicabilitas nō dic̄ nisi ali
quā negatōez in genere. Contra istaȝ
viam arguit sic. nulla negatio est de se i
cōicabilis: quia sicut nō est de se vna ne
qꝫ indiuisibilis aliqua indiuisione. sic n̄
est de se hec ⁊ incōicabilis. sed tm̄ p affir
matōem cui p̄mo repugnat diuidi. et p
hoc negatōi ꝯuenit nō diuidi. ⁊ iō nega
tōi nō ꝯuenit p̄mo nō diuidi sed ꝯn̄ter.
ita etiam vr̄ de incōicabili: qꝛ cōicari n̄
repugnat negatōi de se: sed tm̄ p aliquā
affirmatōem cui p̄mo ꝯuenit talis incōi
cabilitas. g̊ negatio nō erit p̄ma rō incōi
cabilitatis. Preͣ. nulla negatio est p
pria alicui subiecto nisi p aliquam affir
matōem ꝓpriam ei quā sequit̄ talis ne
gatio. g̊ p̄me psone nō est ꝓpria ista ne
gatio nō esse ab alio nisi quia eidē ꝓp̄a
est aliqua affirmatō p̄oꝛ quā ꝯsequitur
ista negatio ista affirmatio p̄oꝛ nō p̄t eē
essentia. g̊ aliqua ꝓprietas positiua. P̄
si p̄ma psona sit incōicabilis formaliter
negatōe. ⁊ scd̄a est incōicabilis relatōne
positiua. s. filiatōe. ⁊ tertia sil̄r spiratiōe
passiua. g̊ nō vniformit̄ se hn̄t iste psone
in rōne psonalitatis neqꝫ sunt eque poi̅
tiue persone : nec eque perfecte inquan
tū psone: quia nō est eque pfecta psona
litas negatio ⁊ ꝓprietas aliqua positia.
Iste rōes lꝫ forte nō ꝯuincerent aduersa
riū q̄n possent solui. tn̄ qꝛ nō vr̄ ꝓbabi
le psonaȝ p̄mā ꝯstitui sola negatōne for
malit̄. vel negatōe formaliter esse perso
nam: iō pōt concedi ꝯclusio istarum ra
tionum.

Ad argumētum in

oppoᵐ dico sicut dcm̄ ē di. 26. q̄ li p̄ter
n̄ excludit aliq̄ psonalia: sꝫ excludit essē
tialia: ⁊ includit in ꝓprietate in ea inclu
sa omne psonale illius psone. vn̄ ⁊ i in
gn̄atōe includitur tam paternitas q̄ spi
ratio actiua: ut est in pr̄e. ⁊ omnia perso
nalia que ꝯueniunt patri. Qd̄ etiā ꝓba
tur per eum alibi ubi noiat paternitatē
filiatōem ⁊ ꝓcessionem. ergo non inten
debat in p̄mo loco solas illas tres esse ꝓ
prietates psonales. nec etiam intēdebat
illas tres constitutiuas esse personales.
per illas intendabat omnes al̄s: ⁊ q̄ oia
eēntialia que excludunt p li p̄ter si vnū
in tribus.

Ad argumenta pro

opi. p̄ma q̄n arguit̄ p aug. de p̄oꝛitate i
geniti ad paternitatem. Rn̄° aliq̄n p̄uaᵒ
non cōnotat affiniatōnem. ⁊ tn̄ nunq̄ i
est formaliter p̄uatio ut ꝓpria nisi p̄ua
uatō insit formaliter talis positio. Exᵐ
cecus nō cōnotat nisi oculum qui ē cōe
subiectū cecitatis ⁊ visiōis. ⁊ tn̄ nunq̄m
inest oculo p solam rōnem oculi: sed p
aliquam aliā entitatem positiuā quam
ꝯsequitur ista p̄uatio: puta p talem mi
xtionē in oculo cum qua non possit sta
re visio. Ita pōt dici hic: q̄ licet ingēitū
nō connotet nisi aliquā personā sb̄sistē
tem in eēntia diuina. tn̄ ista affirmatio
non est tota rō inherentie huius negatō
nis que est ingenitum: sed oportet in re
aliam ꝓprietatem positiuam aliq̊ mo
do p̄cedere ingenitū per quam insit: licꝫ
non connotet p ingenitu: tanq̄ aliud ꝓ
prium sb̄m. ⁊ s̄m hoc dcm̄ Aug⁹. debet
intelligi q̄ ingenitum quantū est de p se
rōne ingeniti non cōnotat pr̄em non tn̄
pōt inesse ꝓprie in re: nisi affirmatō ista
uel aliqua alia absoluta uel relatiua sit
quasi rō inherentie eius. Ad 2ᵐ dici
tur q̄ ista ꝓpositio est uera de p̄mo i or
dine quod est ad se. cuius. s. eē nō est esse
ad 2ᵐ. ita nō est in ordine psonarū habē
tium eandē nām ut in ꝓposito. qꝛ hic p̄
mā psonam esse est ordo eius ad scd̄am
⁊ iō ordo ad scd̄am quasi p̄cedit negatō
nem p̄ncipij sicut ꝯstitutū formale alicu

ius entis positiui p̄cedit in eo negatōem alicuius entis sibi repugnantis. Ad tertiū si esset ita ſm imaginatōem pho-rum gentiliū. tunc essentia diuina eēt determinata ex se ad hanc subsistentiā. et ꝯstitueret hāc nō p aliquā negatōem: sꝫ se ipsa ſm eos: quia esset oio determinata ad hanc: sicut in creaturꝭ hec natura est oio limitata ad hoc suppositū. nunc aūt ponēdo ibi esse originē oportet eēntiā nō esse oio determinatā ad vnaꝫ personā: ꝛ ideo nō ꝯstituere per se aliquā ꝑsonā. Et cum dicit ponere originē nihil aufert eēntie: nec illi qđ p se cōstituit. verū est ꝙ nihil aufert: sed ponit oppositū illius hypothesis ꝓpter quam eēntia de se ꝯstitueret ꝑsonā. s. determinatōem essentie ad vnicam subsistentiam que hypothesis auferret eēntie ꝑfectiōem: quia videret ponere limitatōeꝫ. sed oppositū illius hypothesis ponēs originē non aufert ꝑfectōnem. aufert tamen moduꝫ in compossibilem ꝯstitutiuuꝫ ꝑsone: q̄ eēt ver⁹ ex hypothesi.

Ultimo hic queritur

ro: vtrū ṗma persona ꝯstituatur in esse ꝑsonali aliqua relatōne positiua ad scđam ꝑsonā. ꝙ nō. arguit ṗmo: qꝛ ṗma ꝑsona ṗintelligit in esse ꝑsonali anteq̄ gignat. agere. n. suppositi est. igr̄ ṗintelligit esse suppositū etiā anteq̄ agat. si aūt ꝯstitueretur relatōe ad scđam personam cointelligeret cū ipsa existēte scđaꝫ ꝑsonā esse. ꝛ p ꝯn̄s scđa ꝑsona cointelligeret esse anteq̄ ṗma gignēt. ꝛ ita secunda ꝑsona nō esset termin⁹ illius gnātōis. Cōfirmat rō: quia quecunq̄ sunt simꝉ natura quocunq̄ vnuꝫ est ṗus ꝛ alterū relatiua sunt simul natura. ergo si ṗma ꝑsona formaliter cōstituitur in esse ꝑsonali p relatōem ad scđam. quocunq̄ ṗª persona ṗor est in esse personali: eo ꝛ 2ª. sed generatiōe que est actio ṗme ꝑsone: videtur ṗma ꝑsona esse ṗor in eē personali. igr̄ ꝛ scđa. ꝛ ut ṗus tūc non erit terminus formalis generatōis. Preª: in oī ordine ṗmū vr̄ esse absolutissimū: sic apparet ꝑducendo in q̄buscunq̄ ordinib⁹ ergo ita erit in ordine ꝑsonarū ꝙ prima erit absolutissima. ꝛ ita nō ꝯstituetur p relatōem ad scđam. Cōtra: ṗma persona nō ꝯstituitur in esse personali deitate: quia nō est incōicabilis. nec spiratione actiua: quia cōis est sibi ꝛ filio. nec innascibilitate ex. q. p̄cedente. ꝫ p viā diuisiōis aliq̄ relōe positiua ad secundā personam.

Hic cōmuniter cō

ceditur ꝑs affirmatiua questiōis. sed ꝑp difficultatē ṗmi argumēti distinguit de ipsa relatōe ꝯstituēte ṗmā ꝑsonā. Uno° ꝙ ipsa pōt ꝯsiderari ut ꝓprietas uꝉ ut relatio: ut ꝓprietas p̄cedit gnātōem: ut relatō sequit. ꝛ tūc ſm ꝙ ꝯstituit scđam ꝑsonā nō oꝫ ipsā siꝉ esse cū ṗma: licꝫ ut est relō q̄si ꝯn̄s gnātōnem oꝫ scđam simꝉ eē cum ea.

Contra istud. pro

prietas ut proprietas est aliqua entitas. alioquin nō ꝯstitueret aliquod ens. aut igitur entitas ad se: aut ad alterum: aut neutꝝ. entitatē eni aliquā esse singularē que nec sit entitas ad se nec ad aliud nō vr̄ esse intelligibile. ꝫ oꝫ ꝙ ista entitas formaꝉr vel sit ad se. ꝛ tunc ꝯstituit ꝑsonaꝫ absolutā uel ad alterū. ꝛ tunc ut ꝓprietas erit relatio. ꝛ tunc nō euadetur difficultas lꝫ alia rō sit ꝯsiderandi eā ut ꝓp̄etas ꝛ ut relatio. Et confirmari potest ratio per exemplū: quia et si albedo possit ꝯsiderari ut albedo uel ut qualitas. ꝛ si ꝯsideretur ut albedo hoc est ſm ꝓpriam rōneꝫ specificā suam. si autē ut qualitas: h̄ est ſm rōem imꝑfecti sui generis tn̄ q̄cq̄d ꝯstituit albedine ut albedo ē nō ꝯstituit aliq̄ entitate q̄ nō sit q̄litas: qꝛ albedo etiam ut albedo includit eēntialiṫ q̄litatē: ꝛ ē eēntialr̄ q̄litas. ita ꝙ albedo nō pōt ꝯstituere albū uel aliq̄d nisi in eē

qualitatiuo:ita vꝫ in ꝓposito de ꝓprie
tate relatiua sic ⁊ sic ꝯsiderata. Preᵃ:
iste dicit alibi ꝙ in diuinis nō pōt eē or/
do:qꝛ nec essentie ad relatōes nec relati
onum inť se:quia relatiua sunt siľ natu
ra.ꝙ si ꝓprietas possit ꝯsiderari eo mo
do quo nō esset relō: ⁊ hoc mō nō opō
tet ꝙ haberet correlatiuū simul natura
argumentū eoꝝ nō valēt.

Aliter distinguitur

de relatōe ut relō est ⁊ ut origo est. ⁊ po
nitur ꝙ cōstituat ut origo:nō aūt ut re
latio:qꝛ rō originis aliquo mō p̄cedit:
⁊ in ea quasi fundať relō. pᵃ aūt psona
ꝯstituitur p primā ratōem ibi p quam
distinguitur.

Contra hoc obiici

tur:qꝛ origo ut origo nō est ꝓpria forᵃ
nec psone in qua est nec psone ad quaꝫ
est.sed est q̄si via: ⁊ tūc neqꝫ p̄me psone
est forma sed q̄i p̄supponit eā.nihil aūt
ꝯstituit aliquid in aliq̊ esse nisi inq̄ꝓtuꝫ
est forma eius. Si tū ista via intelligiť
de distinguere q̄si p̄ncipiatiue corrn̄den
tur cause effectiue in creaturis:sicut ex/
positū est dis.xxvj.⁊ nō per modū prin
cipij formalis: tūc ista positio possꝫ ha
bere veritatem:nec hoc argumentū eēt
cōtra eam.

Alio modo dicitur

ꝙ sicut eadē actio pōt diuersimode itel
ligi:inquantū aptitudinalis: inquantū
potētialis:inquantū futura: inquantū
actu:⁊ inquantū p̄terita:ita relōes fun
date sup actōem pn̄t diuersimode acci
pi vt sit relō fundata sup generatōeꝫ q̄si
aliquo mō preteritā. alio mō ut q̄si pre
sentem:alio mō sup eam ut q̄si futurā:
alio mō sup eam ut q̄si potentialē:⁊ vl/
terius ut q̄i aptitudinalē. di aūt ꝙ relō
sub p̄ma rōne cōstituit primā personā.
p̄ma aūt rō est rō aptitudinalis: qꝛ illō
sequiť ad aliud nō ecōuerso.g̊ gnātio ta
li mō ꝯstituit prēm: ⁊ hoc mō significa
tur p hoc qō est generatiuitas.

Cōtra istud

prima psona
nō ꝯstituitur
ꝓprietate hn̄te minus pfecte esse positi
uum q̄ꝫ habeat ꝓprietas ꝯstitutiua 2ᵉ p
sone:qꝛ tunc nō videreť esse eque perfe/
cta in esse psonali.2ᵃ aūt persona ꝯstitu
itur s̄m istos:filiatiōe ut filiatio est.g̊ p̄
ma psona nō constitueť relōne potētia/
li que minus pfectū esse habet de rōe re
lationis q̄ꝫ ꝓprietas 2ᵉ persone.sed relō
generatiui ad generabile quā ponūt eē
primā ⁊ constitutiuā est relō potētialis
g̊ nō cōstituit ita perfectā personā actu/
alem sicut 2ᵃ.ꝓbō assumpti:nulluꝫ esse
actuale exigit ens potētiale: qꝛ ens potē
tiale ē minus pfectum q̄ꝫ actuale dūmo
do sint eiusdem rōnis. relō aūt gnātiui
requirit gnābile qō dicit relonem potē
tialem ex pte filij. g̊ ista relō generatiui
in pře nō est relō actualis. Preterea ꝯ̄
istam opi.⁊ cōtra duas p̄cedentes:relō
si ꝯstituat ibi primā personā hoc nō est
nisi s̄m ꝙ est in re:alioquin non ꝯstitue
ret personā realem. nō est aūt in re nisi
vnica relō psone prime ad secundā:nec
est ibi nisi sub rōe actualissima quomo
docūqꝫ possit diuersimode accipi. g̊ sꝫ
illa rōne actualissima constituet illā pri
mam personā: ⁊ sub ea rōne correspon
det sibi relō in secūda psona. nō est aūt
in secunda aliq̄ nisi ut actualissima. fru
stra igiť queriť distinctio q̄si potētialis
uel aptitudinalis ibi a rōne actiua:quia
ista distinctio in modis ꝯcipiendi nihil
facit ad ꝯstitutiuū prime psone quin p̄/
ma psona semp exigat secū simul secun
dam:⁊ tū ꝓpter hanc difficultateꝫ.s.ne
poneret personā primā hře simul secuꝫ
secundā queriť ista distinctio relationū
aptitudinaliū:actualiū:⁊ potentialiuꝫ:
ne filius ponať p̄cedere generatiōem pa
tris. Eodeꝫ mō posset argui ꝯ̄ primam
opi.⁊ secundā: qꝛ illa relatio quōcunqꝫ
concipiať nō est ibi nisi ut vnica. Pre/

erea: ꝯ omnes tres opi. quia etsi pr̄ gnāt filium p hoc ꝙ actione p̄ris relatio filij̄ st in eēntia diuina: ꝛ actōe sua ſm istas opi. paternitas ut p̄nitas est in essentia diuina: quia ſm eos p̄nitas ut p̄nitas nunc p̄mo est qn̄ filiatio est ut filiatio ꝉz prius p̄cesserit aliquid ut origo uel gnā iuitas uel ꝓprietas. igit̄ pater ita generabit se p̄rem sicut generabit filium: aut altē ita erit paternitas in p̄re per gnāti nem sicut filiatio in filio: qd̄ videt̄ ab surdum. Preterea cōtra om̄s opi. alia st difficultas quomō essentia determi etur ad p̄sonam primā uel ꝓprietatez: ex se nō videt̄ cōis alijs p̄sonis: q2 qn̄ ūqꝫ aliquid determinat̄ ad aliud ex se: bicūqꝫ est habꝫ illud: ꝛ tūc eēntia vbi unqꝫ esset hēret personalitatē prime p one. si aūt ab alio determinat: hoc videt̄ sse ꝯ rōnem prime p̄sone: q2 tunc vide ur esse originata uel aliquo mō posset b alio poni in tali subsistentia.

Aliter ponitur tenē

o ꝯclusionem oppositā istis trib⁹ opi. s. ꝙ prima p̄sona nō constituit̄ relatiōe liqua ad secundā personā: ꝛ hoc loqn̄ o de p̄mo ꝯstitutiuo illius p̄sone in eē ersonali sed aliqua realitate absoluta: ō quidditatiua: sicut tactū est in opin̄. .di. 26. Pro hac opi. arguit̄ specialr̄ e prima p̄sona si ingenitū preintelligi ur p̄nitati: ꝛ ingenito vī preintelligi a iqua realitas ꝓpria p̄me p̄sone. igit̄ cuꝫ lla nō possit esse relatiua erit aliq̄ abso uta ꝓpria illi p̄sone. ꝓbatio assumpti: um p Aug. 5. de trini. c. 6. Si pater nō enuisset nihil ꝓhiberet eum dici inge itum. tum q2 fecūditas ad aliquā pro luctionem in diuinis nō intelligit̄ qua i po^a proxima nisi ut est in nō hn̄te illā ecunditatē per actuꝫ illius fecūditatis: icut volūtas nō intelligit̄ fecūda ad spi andum ut in aliqua p̄sona nisi ut in q̄ it ut nō cōicata p fecunditatem volun atis: ꝛ ideo vī cōiter ꝯcedi ꝙ vī spirati ua in p̄re ꝛ filio p̄intelligit̄ nō h̄re volū tatem p spirationem. ḡ a simili huic fe cunditati generādi ut q̄si po^a ꝓpinqua vī preintelligi innascibilitas que notat eam nō h̄ri per actū fecunditatis intelle ctus. s. gnātionis. ꝓbatio secūdi sequit̄ ex improbatiōe opi. in. q. p̄cedente. P̄ nulla relatiua p̄mo referunt̄ ad inuicez ita ꝙ relatū ut relatū p̄mo terminet re lationez. patet in creaturis: q2 relatū ut relatū requirit illud ad quod refert̄ ad sui esse ꝛ ad sui diffinitionez. ḡ illud ad quod refert̄ est aliquo mō prius relato ut relatū. si igitur ecōuerso ip̄m ut t̄mi nans refert̄: ḡ pari ratiōe requirit illud ad quod refert̄ ꝓpter sui esse ꝛ sui diffi nitionē. ḡ circulus esset in necessario co exigendo: ꝛ hoc ita ꝙ vtrunqꝫ exigeret alterū sicut prius essentialit̄ se ut diffini ens se. sed circulū esse in prioritate essen tiali est impossibile. ḡ impossibile ē rela tiuum ut relatiuū siue ſm illud eē quo dependet a correlatiuo ut ad terminuꝫ esse terminū dependentie alteri⁹ correla tiui: ꝛ a sili videt̄ in ꝓposito ꝙ relatiuū nō refert̄ p̄° ad relatiuū ut ad terminuꝫ huius relōis. ḡ secūda persona si refera tur ad personā primā oportet ponē ali quod absolutū ut terminū huius rela tionis. nō est aūt illud absolutū eēntia: q2 illa sicut nō refert̄ ita nō terminat re latiōem: q2 nō distinguit̄. ḡ est absolutū p̄sonale quod pōt distingui a 2^a p̄sona Cōtra istam opi. arguit̄ ꝙ esset hētica sed tacta sunt argumēta ꝛ solutōes di. xxvj. ideo modo transeo.

Ad questionē istaz

cui nō placꝫ ultima opi. de p̄sonis abso lutis pōt dici tenendo cōem viā: suppo nendo. s. p̄sonas esse relatiuas: ꝛ ꝙ p̄ma p̄sona ꝯstituit̄ relōne positiua ad scdaz p̄sonā: q2 nec aliquo alio sicut argutuꝫ est ad oppositū p viam diuisionis. nec oportet distinguere qualit̄ illa relō con sideretur ut est constitutiuū. quōcunqꝫ

enim variet ꝑm ꝯſiderationem eadē tñ
eſt in re: ⁊ ꝑm ꝙ eſt in re ꝯſtituit pſonaꝫ
realem. Nec ē difficultas alia niſi quō
requirit ſecundā perſonā ſimul ſecū cū
tñ precedat. vbi tñ breuit̄ dico ꝙ ſimul
tas relatiuoꝝ qua dicunt̄ eſſe ſimul nā
eſt iſta.ſ.nō poſſe eſſe ſine ſe inuicem ſi
ne cōtradictione ſi ſint relatiua mutua
nā vna relo nō pōt eſſe ſine termino.qꝛ
ſi poſſet eſſe ſine eo eſſet ens ad ſe. pari
rōne nec relatio alia ſibi corrñdens pōt
eſſe ſine iſto termino. qꝛ tūc eſſet ad ſe.
igit̄ iſte due relatōes qñ ſunt mutue nō
poſſunt eſſe ſine ſe inuicē abſqꝫ cōtradi
ctione.oīe aūt prius nā poteſt eſſe ſine
ꝯtradictione ſine poſteriore: ita ꝙ ſi po
natur hoc eē ſine illo nō eſt cōtradictio
ſicut patet p phm.v.metaph.c. de prio
re.iſto mō concedo perſonā primam et
ſecundaꝫ nō poſſe eē ſine ſe inuicē abſqꝫ
cōtradictione: ⁊ nō eſt ꝯtradictio ex ali
quo extrinſeco: ſed ex formali rōne iſta
rum perſonarū: ⁊ tñ cum hº ſtat priori
tas originis ꝙ vna ſit ab altera. Qō de
claratur pº: qꝛ ſi ſor.ſit pr̄ platonis: ſor.
nō intellectus ut ſubiectuꝫ pr̄nitatis ſed
ut ſub paternitate: ⁊ plato intellectꝰ ut
ſub filiatiōe iſta ſunt ſiml' natura: qꝛ ſic
intelligunt̄ ut correlatiua: ⁊ tñ ut ſic ſor
tes eſt ꝓus origine ꝙ̄ plato: qꝛ ſic intelli
gitur ſub paternitate q̄ eſt formalit̄ pri
oritas originis.ğ vr̄ ꝙ eodē quo aliquid
ē prius origine in creaturis eſt ſimul na
tura cum eodē eo mō quo ſimultas na
ture requirit̄ ad correlatiua. Hoc ſcdo
ſic pſuadetur: qꝛ prioritas nāe vno mo
do eſt ꝓoritas ꝑm pfectionem: ita ꝙ pri
ora dicunt̄ eſſe pfectiora ꝑm naturā.ix.
meta.c.vij.nūc aūt cum ſimultate corre
latiuoꝝ ꝑm naturā vr̄ poſſe ſtare prio
ritas ꝑm pfectionem in vno reſpectu al
terius: qꝛ ſi genus relatiōis diuidat̄ per
ꝓprias differētias oppoſitas ſicut alia
genera vna differentia diuiſiua erit dig
nior ⁊ alia indignior: qꝛ due ſpecies nō
ſunt equales.8.metaph. ⁊ per ꝯſequens

ſpecies ꝯſtituta minus nobili differētia
erit minus nobilis: ⁊ tñ due ſpecies ꝯſti
tute ex duabus differētijs oppoſitis pñt
referri ſibi inuicē: qꝛ oīs relatio diſqui
parantie eſt ad aliqd alterꝰ ſpeciei. igit̄
relationū ſibi correſpōdentiū altera po
teſt eſſe prior.i.pfectior alia: ⁊ tñ ſimul
natura q̄tum ad hoc qō eſt nō poſſe eē
ſine ſe inuicem.ğ multo magis vr̄ etiam
prioritas originis ꝑm quaꝫ.ſ.vnū extre
mum in nā nō excedit aliud extremum
ſed ē a quo aliud poſſit ſtare cum iſta ſi
multate relatiuoꝝ. Ad hoc etiā addu
citur auic.vj.metaph.vbi videt̄ velle ꝙ
cauſa inquantū cauſa prior ſit cauſato
inquantū cauſatū: ⁊ tñ cauſa inquantū
cauſa ē ſimul cū cauſato ſimultate reqˀ
ſita ad correlatiua. iſta aūt prioritas na
ture que ē cauſe ad cauſatū vr̄ magis re
pugnare ſimultati nature correlatiuoꝝ
q̄ prioritas originis tm̄. Tūc breuit̄ pri
ma pſona conſtituit̄ in eſſe pſonali per
reloem poſitiuā ad ſecundā ⁊ ecōuerſo
⁊ impoſſibile ē eſſe ſine ſe inuicem: ⁊ tñ
ipa perſona ꝓma cōſtituta in tali eē eſt
prior origine pſona 2ª ita ꝙ ꝓma pſona
ꝯſtituta in tali eſſe eſt a q̄ originata ē 2ª
⁊ ita prioritas originis non repugnat ſi
multati relatiuorū.

Sed tunc eſt aliud

dubiū qō tactū eſt cōtra iſtas tres opi.
.ſ.quō eſſentia determinat̄ ad primam
ſubſiſtentiā. Ad hoc dico ꝙ qñ aliqd
eſt illimitatū in aliqua rōne cauſe ita ꝙ
corrñdent ſibi plura in altero extremo
uel aliquod vnū cōtinens plura ſi inter
illa plura ē aliqs ordo uel abſolute uel
in ſe habēdo ad illud illimitatū tūc nō
eſt idem primū reſpectu talis illimitati
⁊ hoc loquēdo de primitate adequatio
nis ⁊ ꝓmū primitate immediatiōis. Ex
emplū huius ꝓmo in cā efficiēte ubi eſt
manifeſtius: ſi ſol ut cā illuminet medi
um totū: ⁊ tñ eſt quaſi agens illimitatū
cui correſpōdent plures ptes medij illu

minate: ꝛ int istas ptes est ordo aliquis
qꝛ ꝑus illuminat pars ꝓpinquior q̄ re
motior. primū corrn̄dens soli ut illumi
nanti ē totū mediū ut includit oēs par
tes. primū inquā quasi adequatū: tam̄
nō est primū ut immediatū: sed ps pro
pinquior soli immediatius illuminat q̄
pars remotior. ita etiā in forma accipi
endo animā intellectiuā que ē forma a
liquo mō illimitata corrn̄det sibi ꝓ pri
mo pfectibili corpus organicū ſm se to
tum includēs in se multas ptes pfectibi
les. primū igit perfectibile aīe intellecti
ue. i. adequatū est totū corpꝰ organicū.
sed quia in ptibus huius totiꝰ est ordo
originis uel in se uel in hn̄do animā: q̄a
primū est cor: dein̄ alie ptes. xvj. de ani
malibus: iō ista forma nō primo. i. eque
immediate pficit totū: sed sic ꝑmo perfi
cit cor immediate ꝛ mediāte ipso alias
ptes. si igit anima eēt tota eēntia cordis
ꝛ manus p identitatez: ꝛ tn̄ daret eis eē
distinctū quale modo dat eis lꝫ in toto
ꝛ cum hoc cor ꝛ manus nō essent ptes
eiusdem totius: qꝛ hoc eēt imperfectōis
sed hec essent supposita distincta eēt ad
huc anima propt sui illimitationē hn̄s
corpꝰ organicū pro adequato pfectibili
siue habēs oīa illa supposita que mo
do sunt ptes corpis ꝓ vno adequato: ꝛ
tn̄ haberet vnū illoꝝ quod. s. est primū
origine ꝓ primo ꝛ immediato pfectibi
li. ita pōt dici vniuersalit in oīm illimi
tato cui corrn̄dent plura inter que ē ali
quis ordo ꝓpter quez vnū illoꝝ imme
diatius respiciat ab illo illimitato q̄ al
terum. ita in ꝓposito eēntia diuina nō
hꝫ aliquā subsistentiā vnaz primā. i. ad
equatam sibi: qꝛ tūc nō posset eē in alia
sed sic adequant tres subsistentie illi na
ture: q̄ tn̄ in istis tribꝰ est ordo in hn̄do
naturā: ꝛ iō essentia vna ꝑmitate. s. im
mediationis respicit ꝑmū illoꝝ ordina
torum: ita q̄ sicut eēntia ex se ꝑmo esset
in tribꝰ si esset in eis sine ordine: ꝛ hº taz
primitate adequatiōis. q̄ primitate im

mediationis: ita nūc ex se est in tribꝰ pri
mitate adequatōis: sed nō primitate or
dinis immediatōis: sed prius in ꝑmo il
lorum ꝛ v̓tute illius in alijs quibꝰ cōica
tur ab illo ꝑmo. Cum igit queris per
quid est eēntia in ꝑma psona. dico q̄ ex
se. ꝛ si adhuc velis dicē q̄ nō: sed p pro
prietatē determinantē: eadē questio eēt
p quid determinaret ad proprietatē de
terminantē siue p quid ꝑmo pullulat i
essentia illa ꝓprietas: ꝛ tunc uel oportet
ꝓcedere in infinituz uel oportet stare q̄
eēntia que ō se esset ꝑmo. i. adequate in
tribus ꝛ esset de se immediate in tribꝰ si
nō haberēt ordinē q̄ ipa est de se imme
diate in ꝑmo istoꝝ triū hn̄tium ordinē
Et si q̄ras vnde determinat eēntia ad
primā personā. ꝛ si ex se determinat. er
go nō pōt esse in alia. Rn̄deo: detmina
tio duplex ē opposita duplici indetmi
nationi. vna indetminatio est ad oppo
sita ꝯtradictorie: sicut mā est indetermi
nata ad formā ꝛ ad priuatiōem. alia est
ad diuersa positiua que tn̄ stat cum de
terminatione ad alterā partez vtriusq̄
cōtradictionis. Exemplū huiꝰ secūdi: si
cut sol est indeterminatꝰ ad producēdū
vermem ꝛ plantā tanq̄ a diuersa posi
tiua: cum tn̄ ex se sit determinatꝰ ad al
teram ptem cōtradictionis tā huius q̄
illius: sicut si eēt agens pticulare tm̄ na
tum ꝓducere vnicuz illoꝝ tm̄. dico tūc
in ꝓposito q̄ essentia de se determinat
ad primā personā detminatione oppo
sita indetminationi ꝑme que est ad ꝯdi
ctoria: nō tn̄ detminatione opposita 2ᵉ
indetminationi: qꝛ illa nō staret cuz illi
mitatione ad plura. Et p hoc patz ad
arᵐ: si ex se determinat ad istā igitur nō
pōt eē in alia. ꝯn̄ia tenet loquēdo de de
terminatione 2ª que opponit illimitati
oni ad plura: ꝛ hoc mō nō determinat
essentia ad vnā sed ad tres subsistētias:
qꝛ illa detminatio est ad ꝑᵐ adequatū:
nō tn̄ tenet ꝯn̄tia loquendo de determi
natione ꝑmo mō: qꝛ illa est ad primum

immediatū nō adequatū: ꝛ stat cum illi mitatōe indeīminati ad plura.

Ad primum argu/

mentū pncipale pꝫ ex dictis: qꝛ pmū suppositū pcedit scdm originē. ꝛ tn̄ sunt sil' natura sicut requirit ad relatiua. Et cū arguis ꝙ pmū suppositū pcedit generatōem. igit ꝛ scdm. Rn̄o. ꝙ ante pōt intelligi gn̄atio actiua ꝛ passiua. si generatio actiua nego. immo pmū suppositūꝫ est generatio actiua subsistēs. quia quomodocunqꝫ intelligat illa relatio nō est dīa in re dicendo patrē subsistere vl' generatōem subsistere vel generantē subsistere. Si aūt intelligat in ante de gn̄atōe passiua cōcedo ꝙ pma persona sicut origine pcedit filium: ita pcedit origine generatōem passiuā. Et cum arguitur sic: filius pcedit eandem generatiōeꝫ passiuam: quia est sil' cum patre. ista ꝯn̄tia nō valꝫ: quia nō est isto modo simul cū patre quō pater est pōr generatiōe passiua. filius. n. est simul cū patre nā. sicut ptinet ad correlatiua. pater aūt pcedit generatōem passiuā nō sic sed origie. Nūc aūt ista ppō qn̄cunqꝫ aliqua sunt siml' quocunqꝫ est vnum pus. ꝛ reliquū falsa est nisi intelligatur de simultate eiusdeꝫ rōnis cum illa pōritate ꝛ posterioritate sicut ista est falsa. si aliqua sunt simul tēpe quicqd est pus natura vno ꝛ reliquo Sed ista est vera: si ista sunt simul tēpe quicqd est pus tempore vno ꝛ altero.

Ad scdm argumentū dico ꝙ vera ē illa maior in ordine eēntiarum: qꝛ ibi intelligit in pfectōibus qdditatiuis ꝛ stat9 est ad pfectōem qdditatiuā infinitam q̄ est absoluta. Sed in psonis habentibus eandē nām distinctā tm̄ p originē: sicut oportet intelligere in pposito fm cōem opi. ppō maior est falsa: quia ibi pmuꝫ pcise est illud: qd ē formal'r pcise ad 2^m.

Circa distincti

onē. 29. quero vtrū pn^m vno9 dicatur d pncipio sumpto psonaliter ꝛ notionalit ꝛ sumpto etiā essentialiter. ꝙ nō. quia si pncipiū esset vnius rōnis hoc mō tripl'r sumptuꝫ. ergo pncipiata essent vnius rōnis. hoc est falsuꝫ: qꝛ nec filius nec spūssc̄us pncipiat vno mō. nec creatura eodē modo cū eis. Cōtra. sedtur creans igit pncipians. generās igit pncipians. et spirās igit pncipiās. ꝛ nō ecōuerso. g ꝯn̄s est cōmune ad omnia antecedentia.

Ad istam questionē

dico ꝙ pncipium nō dicit vniuoce d pncipio essentialiter ꝛ notōnaliter ꝛ personaliter sumpto. ꝛ hoc loquēdo de relatione que per se significat hoc noīe pnci^m ꝛ accipiendo pncipium pncipiatiue: nō p eo quod pncipiat siue p pncipio qd: sed quo ꝛ rō est qꝛ pncipium essentiali sumptū nō dicit nisi relonem rōis non realē quia nō est realis relatio dei ad creaturā: ut ex dis. sequēti patebit. ut autē accipit ad intra notionalit uel psonalit dicit relonem realeꝫ. relationi aūt reali ꝛ rōnis non est cōe aliquid idem qd est in vno rei: ꝛ in alio rōis: qꝛ ei qd est fm quid tale: ꝛ ei qd est simpl'r tale inqn̄tuꝫ tale non est cōe vniuocū illud qd accipitur in eis fm qd ꝛ simpl'r. relo aūt realis est simpl'r relo. ꝛ relatio rōis ē fm qd relatio. qꝛ sicut eē in rōe est eē fꝫ qd. ita referri fm rōem siue ꝯpari a rōe ē referri vel ꝯpari fm qd. g nō est pn^m vniuocuꝫ istis. Si aūt loqmur de pn^o ad intra ut est psonale ꝛ notōale vīꝫ ꝙ eis possit esse rō pncipii cōis vniuoce sicut pternitati ꝛ filiatōi pt hoc qd est relo originis eē cōe vniuoce sicut tactū est supra di. 23. d cōi vniuoco psonis inquantū psone.

Ad argumenta pri

mū pbat ꝙ nō est pncipiū vni9 rōis ibi notōnale ꝛ psonale. Rn̄o ꝙ in creaturis aliq̄ duo distincta spē dicūt eē alteri9 rōnis ꝛ tn̄ pōt abstrahi ab eis v^m cōe vni9

rõnis sicut genus. ita in ꝓposito iste ꝓ'
ductiones gñatio ⁊ spiratio sunt alteri⁹
rõnis loquendo de ꝓpriỹs rõibus earũ
tñ potest aliquod vnũ cõe abstrahi ab
eis: ⁊ eodem mõ de hoc cõi qꝺ est prin'
cipium. ipm põt esse cõe vnius ratiõis:
lꝫ illa de quibus dĩ sint alterius rõis lo
quendo de ꝓpriỹs rõnibus eoꝝ. ⁊ si ob
ỹciatur cõtra hoc ꝙ tũc est vl̃e in diuis
de hoc tactũ est. s̈. di. xxiij. Ar^m ad op
positũ ꝓbat cõitatem huius qꝺ est prin
cipium ad tale ⁊ tale principiũ sicut ꝓ'
bat vniuocationẽ ad principiũ intra et
extra. ideo põt rñderi ꝙ nõ sequit̃ creãs
g̊ principians. ⁊ generãs g̊ principiãs. ac
cipiendo principiãs pro aliquo cõceptu
vniuoco simpliciter: q2 principians qꝺ
infert̃ ad hoc quod ẽ creans ut dicit̃ de
deo dicit tm̃ relõnem rõis. principians
aũt quod infert̃ ex generãte dicit relatio
nem realem.

Circa distincti

onem. xxx. p̊° quero vtrum
de deo dicat̃ aliqua relatio
ex tpe. ꝙ nõ. q2 quicquid de deo dĩ ẽ de
us. igit̃ est eternũ: nõ igit̃ nouũ: nec ꝑ cõ
sequens ex tpe. ꝰ: nihil eternum dĩ de
tpali. ergo nec ecõuerso. ꝰ: factio non
vĩ esse sine mutatõe. g̊ de⁹ qui est immu
tabilis nõ fit aliquid. sed si aliq̃ relõ no'
ua diceret̃ de eo posset dici fieri ꝭm istã
relationẽ. Oppositũ patet ꝑ aug. 5. de
trini. c. vlti. ⁊ ꝑ rõnem q2 relatiua sunt
simul nã. ergo relatõbuꝭ in creaturis ex
tpe ad deum: correspondẽt relatiões in
deo ex tempe.

Secũdo quero

vtrum dei ad creaturã possit
esse aliqua relõ realis. ꝙ sic: q2 deus ex
natura rei absq3 ꝯsideratione intellect⁹
est om̃ipotens ⁊ om̃isciens. ista. n. ponũ
tur in deo sicut attributa dicẽtia in deo
ꝑfectionem simplicit̃: ⁊ om̃e tale est ibi
ꝭm naturã rei: ꝭm Ans. mon. c. xv. ista
aũt dicunt respectũ ad creaturã potẽtia
lem ⁊ scibilem. g̊ ⁊c̃. ꝰ: deus ab eterno
voluit om̃e creandũ esse ꝓ eo tpe pro q̊
postea creauit: ⁊ istud velle creaturã in
cludit relõnem ⁊ tñ nõ rõis. ꝓbo: quia
ꝑus potuit velle creaturã ꝙ̃ intelligere
se velle eã. nõ. n. q2 sciuit creaturã iõ vo
luit eã: sed q2 voluit eam iõ sciuit eaꝫ se
velle. igit̃ ista relatio eterna voluntatis
dei ad creaturã est realis: q2 nõ est i vo'
luntate ꝑ actum alicui⁹ intellectus com
parantis eã ad aliq̃d. ꝰ: relatiões fun
date sup quantitatẽ sunt rões reales ex
5. metaph. igit̃ inequalitas dĩ ad creatu
ram fundata sup quantitatẽ virtutiꝭ in
deo. s. sup infinitatẽ magnitudinis eius
⁊ sup magnitudinẽ virtutiꝭ in creatura
. s. magnitudinem finitã creature erit re
latio realiꝭ. Confirmat̃ rõ: q2 magnitu
do in deo est fundamentũ eq̃litatis que
est realis relõ ad intra. magnitudo etiã
creature est fundamentũ relõnis realis
in creatura. g̊ cõparando hãc magnitu
dinem ad illã videt̃ ꝙ habitudo funda
ta sup ista sit realis. Preterea: relões
secũdi modi relatiuoꝝ que. s. fundãtur
sup actiõem ⁊ passionẽ sunt relões re'
ales. sed tales sunt relões dei ad creatu
ram inquantũ cã ⁊ effectus. igr̃. Si di
ces nõ est verũ nisi in agentib⁹ naturali
ter. Cõtra: igit̃ volũtas creata nõ hẽbit
habitudinẽ realeꝫ ad suũ effectũ. Pre
terea: sicut forma est in aliquo ita deno
minat illud. g̊ si nõ est aliqua relõ i deo
ad creaturã realit̃: deus nõ est realit̃ cre
ator creature qꝺ videt̃ absurdũ. Con'
tra: relõ realis ẽ ad terminũ ꝭm eẽ eius
reale. sed termin⁹ necessario exigit̃ ad re
lationem realẽ. ergo si deus referat̃ rea
liter ad creaturã: creatura ꝭm esse reale
fuisset eterna.

Ad primã qõnem

dĩ ꝙ nulla est in deo noua relõ: q2 sicut
actio est eadẽ lꝫ diuersimode ꝯsiderata:
ut in aptitudine: ut in po^a: ut ꝑsens: ut

p̄terita: ut futura: ita relatō fundata su per actionē sic ꝛ sic ꝯsideratam est eadē relatio. eandem igit̄ relationem dicit in deo ip̄m esse creatiuū ꝛ creātem: sed et'naliter fuit creatiuus. ḡ cum dicit̄ creās nō est in eo relatō noua sed noua appellatio relatiua. Qđ confirmat̄ per aug. 5. de trini. vlti. c. vbi potius videt̄ nouā appellatiōem dicere q̄ relatiōem. Ad secundā qōem dī q̄ illud qđ realit̄ est relatum est realr̄ ordinatū: sicut albedo q̄ est ratio referēdi realiter ad aliā albedinem est naturalit̄ ordinata ad illā ꝓ eo q̄ aliquam p̄fectionem habet ista ab illa inquantū in eis est natura p̄fectior simul q̄ in altera earū. oīe aūt naturaliter ordinatū dependet ab illo ad quod naturalit̄ ordinat̄ ꝓ quāto. s. expectat illud ut in ip̄o fundet̄ relatio ad illud: et si depēdet igit̄ est mutabile: qꝛ depēdentia nō est sine potētialitate ad actū: ꝛ si mutabile igit̄ imperfectū: qꝛ carens illa p̄fectione ad quā mutat̄ ꝛ si imperfectū igit̄ illimitatū. ḡ de p̄° ad vltimū si realiter relatum ḡ limitatū. Et qꝛ posset instari q̄ tūc nō esset relatio realis in diuinis: iō vī exponēda illa positio de relato ad aliud in nā. si. n. realiter referatur ad aliq̄d qđ est idem realit̄ ei in nā: non oportet q̄ dependeat: qꝛ nō expectat aliquid aliud a se in nā ut in eo fundet̄ relatio. Tunc ad ꝓpositū: cum deus non sit imperfectū nec mutabile ꝛ dependēs ꝛc. ḡ nō est relatū ad aliquid aliud a se. igit̄ nō relatū ad creaturam.

Contra istā opinionem q̄tum ad illud qđ dicit ad primaꝫ qōnem: si relō actualis ꝛ aptitudinalis sint eadē ꝛ ꝓpter hoc nō sit aliqua relō noua actualis dei ad creaturā. ḡ pari ratione non est aliqua relō noua creature ad deū: qꝛ aptitudinali in deo corrn̄debat aptitudinalis in creatura sicut actuali actualis: ꝛ tūc si erant eadem in deo aptitudinalis ꝛ actualis pari rōne aptitudinalis illa in creatura erit eadē cum actuali: ꝛ ita nulla noua i vno extremo sicut nec in alio. ꝯn̄s vī absurduꝫ s̄m veritatem: qꝛ tūc nulla essentia esset noua nec aliquid absolutū nouū. impossibile est. n. fundamentū esse nouū ꝛ relōnem esse eťnā s̄m illud fundamentū. Et etiam sequit̄ impossibile s̄m eos: qꝛ tūc cū oīa sint illud qđ sunt per respectū ad deū ut ad cām exemplarē uel ut ad causam efficientē: sequit̄ q̄ oīa sunt eťna ꝛ nihil nouū: qꝛ si nō respect⁹ nec absolutum: qꝛ nullus respect⁹ pōt esse eťnus sine eternitate fundamēti: nec nouus sine nouitate fundamēti. Specialit̄ etiā vī ꝯn̄s incōueniens s̄m istos qui dicūt esse exn̄tie dicere respectū ad cām efficientem ut efficiens est: ꝛ illud eē uel respectus erit nouū uel nihil erit nouū p creationem: ꝛ tn̄ ille respect⁹ in creatura est in compatione ad deū. ḡ nō obstante relatione aptitudinali p̄cedente ut aptitudinalis est: pōt actualis esse noua tanq̄ alia ab illa aptitudinali. Preťea: n̄ potest esse eadē relatio nisi sit inter eadē extrema. nūc aūt intellectus diuin⁹ nō tm̄ ab eťno intellexit animā antixp̄i ut possibilem ꝓ tanto tp̄e anteq̄ crearet̄: sꝫ intellexit eā vt actu exn̄tem ꝓ illo instāti creatiōis ꝓ quo existet. istud aūt intelligibile videt̄ esse distinctuꝫ ab isto intelligibili in rōe intelligibilis: qꝛ vī aliud intelligibile esse potētiale ꝛ actuale aīe: qꝛ pn̄t esse duo act⁹ intelligendi circa illa: qꝛ vtrūq; pōt intelligi cū opposito alterius. ḡ respectu intellect⁹ diuini sūt duo intelligibilia s̄m duos actus s̄m rōem. igit̄ intellectio diuina que est vnica pōt hr̄e ista ꝓ obiectis distinctis vnici actus s̄m rē distincti s̄m ratōem sicut pn̄t esse obiecta distincta duoꝝ actuū intellect⁹ nr̄i: ꝛ per ꝯn̄s diuinus intellect⁹ ꝯpans se ad p̄ᵐ extremū ut creatiuū ad creabile: ꝛ ad aliud extremū ut creās ad creatum vī in essentia sua q̄i ꝓducere duas relōnes rōis ad distincta extrema: ꝛ ita

reľo creatiua ⁊ creãtis nõ est vna relatõ rõnis sicut nec extrema ad q̃ compatur sunt ibi idem. Confirmaẗ ista rõ: in q̊cunq̄ʒ gnẽ illud qȯ est in po^a tale nõ est nisi ſm q̊d tale. g̊ nõ est simpliciẗ ei ideʒ illud qȯ est actu tale: ⁊ per ꝯñs si intelligaẗ hoc ut in po^a ⁊ illud ut in actu: eriẗ aliud extremũ intelligibile simpliciter.

Preterea qȯ dĩ de noua appellatione vĩ irrõnabile: qꝛ in q̊cunq̄ʒ eadẽ forma hꝫ idem esse vĩ eodeʒ mõ posse appellari ab illa. qꝛ.n. forma talis ẽ ⁊ in tali iõ tale appellaẗ ab ip̃a ⁊ nõ ecõuerso. ergo si reľo erat eadeʒ ⁊ vniformiẗ ad creaturam ex ꝑte dei: non vĩ quare nõ posset deus semꝑ vniformiẗ ab ea appellari.

Cõtra illud qȯ dĩ ad scd̃am. q. vĩ ꝙ illa que ponunẗ ibi cõnexa nõ sunt cõnexa. p° quidẽ si ponanẗ duo albissima illa erũt perfecte siĺia. qȯ declaraẗ: qꝛ mõ ꝑfecta similitudo ⁊ equalitas ẽ in personis diuinis. nõ.n. tolliẗ ꝑfectio siĺitudinis ꝓpter infinitatẽ fundamẽti: sed magis ꝯniẗ: ⁊ si per impossibile essent ibi duo fundamẽta esset siĺitudo realis: q̊a modo nõ poniẗ esse rõnis nisi ꝓpter intellectũ compantem illã magnitudineʒ vnã. igiẗ ibi esset ꝑfectissima siĺitudo: et tñ neutrũ ordinareẗ ad alterũ ut a quo haberet ꝑfectionem. Si dicas ꝙ natura specifica ẽ ꝑfectioꝛ in ambobus q̃ꝫ in vno hoc nõ est vnũ ordinari ad alterũ qꝛ vnũ illoꝝ nullam ꝑfectionẽ dicit vľ habet ꝑ hoc ꝙ ad alterũ est siue nã sit ꝑfectius in ambobus simul q̃ꝫ in altero siue non. nec sequiẗ: adinuicẽ ordinanẗ: g̊ dependẽt ad inuicẽ. Preterea agẽs creatum nãle non agit inquantũ est impfectum: qꝛ agere sibi ꝯpetit inquantũ ẽ in actu: ⁊ agere summe cõpetit deo: ⁊ tam̃ agẽs tale inquantũ sic agẽs poniẗ habẽ reĺonem realẽ ad creaturã. g̊ nõ est necẽ realiẗ om̃e relatũ inquantũ tale depẽdere ad aliud. licꝫ enim agẽs creatũ ad aliquid dependeat: nõ tñ vĩ dependere ad aliquid qȯ creat: nec inquantũ potẽtiale ⁊ mutabile ⁊ imperfectũ causat illud sed inquantũ est in actu: tunc sic: agens agit inquantũ perfectũ. sed inquantũ ẽ agens referẗ realiter. g̊ nõ om̃e relatũ inquantũ realiter relatũ est imperfectũ.

Preterea: si. a. inquantũ referẗ ad. b. realiter depẽdet ad ip̃m: pari rõne si relationes mutue sint. b. depẽdet ab. a. inq̃ntum refertur ad. a. ⁊ ita erit depẽdentia circularis. a. ad. b. ⁊ ecõuerso. qȯ videẗ impossibile: quia in nullo ordine eẽntiali est circulus.

Aliter dicitur ad primã q. ꝙ i deo nõ est aliqua reľo ex temꝑe ad creaturã sed in sola creatura est relatio ex temꝑe ad deũ: ⁊ sic illa relatio qua deus diciẗ ad creaturã nõ est in deo nisi ſm ꝙ ẽ in creatura: quod videẗ accipi ab Aug. c. ꝓalľ. ⁊ a magistro in lr̃a. Cõfirmaẗ: actio est in patiẽte ex. 3. physi. ⁊ tam̃ nõ denominat patiẽs sed agens. sic deus denominaẗ a relatõe illa que est in creatura. Ad secundã qõnem diciẗ ꝙ nlľa relatio talis põt esse realis: quia reľo realẗ nõ est sine ordine: deus aũt nõ habet ordinem realeʒ ad creaturaʒ: quia ẽ supra ordinem.

Cõtra primuz qꝛ tunc reľo eẽt in eo in quo nõ est fundamentũ. fundamentũ enim relatõis qua deus diciẗ ad creaturã si dicaẗ ad eaʒ nõ est in creatura: q̊a potẽtia que fundat reĺonem non est in creatura sed in deo. ergo relatio illa nõ erit in creatura. Preterea: opposite relatiões cause ⁊ causati nõ pñt esse in eodem: quia magis repugnãt q̃ꝫ relatio ꝓducentis ⁊ ꝓducti: que tñ nõ pñt esse in eodẽ supposito lꝫ sint in eadẽ natura. Et si dicaẗ ꝙ hic sunt relationes opposite in codẽ supposito: nõ tñ denominant ip̃m: hoc vĩ om̃ino irrõnabile ꝙ aliqua forma sit in aliquo sb̃iecto: ⁊ tñ subiectũ nõ posset dici tale quale natum est ꝯstitui per illaʒ formã. Ratio

que ponit ad scđam.q.vꝫ petere pncipiũ ꝛ
peccare ſm ꝯñs.ꝓbatio pmi:qꝛ cuz deꝰ
sit prior creatura mltiplici prĩmitate vꝫ
hře ordinem ad ipam extendendo nom̃
ordinis nõ tm̃ ꝙ dicat posterius ordina
tum ad pus sed etiã prius ad posterius:
lꝫ alio mõ oporteret etiã probare ꝙ ista
pozitas que põt dici ordo nõ sit relatio
realis in deo.hoc ğ petitur nec sequit ex
isto noto ꝙ deus sit supra ordinẽ accipi
endo ordinez ꝓut est posteriorꝝ ordina
torum ad prius.ex hoc.n.nõ sequit nisi
ꝙ nõ sit posterius:ꝛ ex hoc nõ sequitur
ꝙ nõ habeat ordinẽ generalit accipien
do ordinẽ.Qđ aũt rõ peccet ſm ꝯñs ꝓ
batur:qꝛ ordo est quedã relatio:nõ aũt
oĩs relo ẽ ordo:qꝛ nõ relatio cõis fun
data super vnũ ut relones equipantie:
sed sole relones disquipantie dicũt ordi
nem.arguendo igit a negatione ordinis
ad negationẽ relonis est arguere ac si pᵒ
negaret añcedens ꝛ postea ꝯñs.

Respondeo igitur
ad primã.q.ꝙ reloes creaturarũ ad de
um sunt noue ꝛ ex tpe nec ꝓpter istas:
nec inquantũ sunt ad eũ ut ad terminũ
necesse ẽ ponere aliquas relones in deo
ex tempe terminãtes istas.qđ probo:qꝛ
ſm phm.v.meta.c.de adaliquid.tertĳ
modi dicunt relatiua que dicunt adali
quid qꝛ alia sunt eorꝝ.ita ꝙ hec ẽ per se
dĩa duorꝝ primorꝝ modorꝝ a tertio:qꝛ
in pmis duobꝰ mõis est relo mutua:in
tertio aũt nõ est relo mutua:sed alterũ
pcise refert ad reliquũ:sed reliquũ non
refert sed tm̃ aliquid ẽ eius:oẽs aũt rela
tiones creature ad deũ ptinẽt ad tertiũ
modũ relatiuorꝝ.igit qualescũqꝫ sint il
le que sunt in vno extremo nõ oportet
alterũ extremũ ſm aliquã relonem i eo
terminare illas reloes:sed põt termina
re pcise sub rõne absoluti.ꝛ istud etiã ꝓ
batur ex intentiõe phi.9.meta.c.7.vbi
ꝓbat ꝙ actꝰ est prior poᵃ diffinitiõe:qꝛ
poᵃ diffinit per actũ.si aũt actꝰ refertur
ad potentiã:tũc etiã ecõuerso actꝰ diff
niretur p põm:sic dicit Por.c.de speci
ꝙ in relonibus mutuis nece est in vtro
runqꝫ diffinitõibus vtrisqꝫ vti.Tũc a
guit sic:actꝰ diffinit põm ut terminat r
lationẽ eius.aut ğ terminat relonez eiꝰ
ut abᵐ:ꝛ hꝫ ꝓpoᵐ:aut ut correlatiuu
ꝛ sic poᵃ diffinit actũ.igit ut actꝰ est pr
or diffinitõe est etiã posterior diffinitõ
ğ uel diffinit actꝰ põm sicut ecõuerso:u
ita diffinit actꝰ põm ꝙ ecõuerso nõ di
finit p ipam:ꝛ p ꝯñs actus nõ refert a
põm:sed ẽ mere absolutũ ꝛ hoc sub e
rõne sub qua diffinit põm.diffinit aut
põm inqũtũ põ est ad ipm ut relo ad te
minũ.ğ actus ſm ꝙ mere absolutus:e
terminꝰ huius relonis qualiscũqꝫ sit il
la relo siue simplex siue ſm quid.Ho
etiã probat generalius p oĩa relatiu
qꝛ nullũ relatiuũ pᵒ refert ad correlatĩ
ut ad terminũ in creaturis.ꝓbo:relat
uum inqũtum relatiuuz pᵒ diffinit p te
minũ ad quez refert.ğ terminꝰ ut term
nus por ẽ diffinitõe relatiuo ut relatiᵐ
ꝯñia pꝫ.7.meta.vbi ꝯpat accñs ad su
stantiã:ꝛ p phum.9.meta.vbi ꝯpat p
tentiã ad actũ.si ecõuerso terminꝰ inq
tum terminꝰ refert ad relatũ inqũtũ fu
relatũ.ğ inquantũ terminꝰ hẽt illud q
fuit relatũ ad ipm ꝓ diffiniẽte:ꝛ p ꝯñ
ꝓ priore ſm diffinitionẽ.ğ pꝫ esset pri
filio ſm diffinitõez ꝛ ecõuerso.imposſi
bile est aũt circulũ esse in prioritate eẽ
tiali quacũqꝫ.ğ impossibile ẽ pr̃em pᵒ r
ferri ad filiũ inqũtũ filius pmo refert a
pr̃em.ğ refert pᵒ ad illud abᵐ qđ est pr
ximũ fundamentũ relonis:ꝛ illud abᵐ
est pus pr̃e ut pꝫ est:ꝛ ecõuerso filiꝰ ut f
lius refert ad absolutũ qđ est ꝓximum
fundamentũ pr̃nitatis:ꝛ illud abᵐ pu
est filiatõe ꝛ filio inquantũ filiꝰ:nec ſm
hoc ẽ circulus aliqs.s.ꝙ pr̃e inqũtum p
pus sit.a.qđ est abᵐ ꝛ ꝓximũ fundam
tum filiatõis:ꝛ ꝙ filiatiõe inqũtum fili
tio ẽ prius sit.b.qđ est fundamentũ ꝓx
mum relonis pr̃nitatis.nõ enim ex ho

sequit nisi ꝙ ista duo absoluta sūt ꝓora istis duabus relonibus. ⁊ hoc verꝝ ē immo ambo absoluta sūt ꝓora vtraqꝫ relone. qꝛ quelibꝫ relatio nō tm̄ preexigit fūdamentū sed etiā terminū vt terminus est. Sic igit qn̄ sūt relones mutue termi mutuo referatur: accidit ꝙ ibi terminus inquātū terminus ē vt econtra referat. possibile ē igit aliq̄d referri ad absolutū ⁊ ita videt hᵒ ratōabile ponere in deo q̄ maxime hꝫ ratōnē absoluti vt creature sūt ad eū. Preterea. lꝫ intellect⁹ possit negociari circa terminū alic⁹ relonis tertiū mōi ⁊ in illo tertio cāre relonē rōnis tn̄ illa nō ē ratio termināḋi. licet n. inte⁹ aliquis ꝯferat quadraturā circuli ad scientiā vt quoddā scibile cāndo in isto absoluto relatōnē ratōis q̄ est scibilitas: tn̄ ista nō est ratō termināḋi relonē scie ad ip̄m. ista. n. relo ratōis nō ē in hoc absoluto. nisi dū actu ꝯsiderat ab intellcū. sciencia aūt realit̄ refert ad scibile n̄ tm̄ vt ꝯsiderat ab intellectu. g̊ illa relo ratōnis in scibili nō fuit rō termināḋi relonē scientie. Hoc etiā pōt declarari i ꝓposito de deo ꝙ eēnᵃ diuia licꝫ possit ꝯpari ad creaturā. ⁊ hᵒ tā ꝑ actū inte⁹ creati q̄ꝫ increati. ⁊ sic in ea cāre relonē rōnis. tn̄ ista relo nō est rō termināḋi reloeꝫ creature ad ip̄m nō q̄dē illa q̄ cāt ꝑ actū intellect⁹ cāti. ꝓbo. qꝛ tūc nullo intellectu creato ꝯsiderāte ꝯpando deū ad lapidē si de⁹ ꝓduceret lapidē n̄ eēt i lapide relo real ad ip̄m qȯ est falsū. nec etiā illa quā cāt inte⁹ dinus in eēnᵃ sua. ꝓᵒ. qꝛ si per impossibile deus nō eēt nā intellcūalis sicut aliq̄ posuerūt solē esse ṗᵐ ṗnᵐ ⁊ ꝓduceret lapidē lapis refert realit̄ ad euꝫ. ⁊ tn̄ tūc nō eēt relo rōis ad ip̄m. Absolute igit dico: ꝙ ꝓpt termiatōneꝫ relonū creaturaꝝ ex ꝑte ad deū nō oꝫ ponere aliquā relonē i deo nec nouā nec antiquā q̄ sit ratō termināḋi relonē creature pōt tn̄ in deo poni aliq̄ relo rōnis. noua q̄dem sic illa que causat in eo ꝑ actuꝫ intellectus nr̄i ꝯsiderātis ip̄m. sed nō noua aliqua ꝑ actū intellectus sui. quod ꝓbo. quia nūq̄ ē transit⁹ a ꝯdictorio ad ꝯdictum sine mutatōne. patet ex diffinitōe mutatōis. si. n. nulla mutatō eēt in aliq̄ nō essꝫ rō q̄re magl vnū ꝯdictorioꝝ posset mō eē verꝝ q̄ꝫ reliquū. nec q̄re magis 2ᵐ falsū q̄ꝫ ṗmū. ⁊ ita vl̄ ambo simł̄ falsa vl̄ ambo sil̄ vā. sed si i deo posset esse noua relo ꝑ actū intellect⁹ sui tūc alicu⁹ ꝯdictionis alteꝝ extremū mō eēt veruꝫ de aliq̄ qȯ ṗus nō erat veꝝ. qꝛ mō cōsideratur sb̄ aliq̄ rōne sb̄ qua ṗus nō cōsiderabat ab intellectu dino. igr̄ aliq̄ mutatio in aliq̄ ē nō in essenᵃ dina vt ꝯgnita. nec i obiecto ꝯsiderato. qꝛ nōndū est. nec in aliq̄ ad quod ꝯꝑat ꝑ itellectū suū nisi ponat mutatō in ip̄o itellectu ꝯꝑāte quia sic obm̄ ꝯꝑatū ⁊ illȯ ad qȯ ꝯꝑatur inquātū talia nō hn̄t esse nisi i intelligi: ita nō pn̄t hr̄e aliud esse nec alit̄ esse nisi sit alit̄ itelligi vl̄ aliter intelligi eoꝝ. sed alit̄ intelligi eoꝝ nō pōt esse sine aliqua mutatōne inte⁹ dini. igr̄ nulla relatō noua pōt esse i deo ꝑ actū intellect⁹ sui ꝯꝑādo essētiā suā ad aliqȯ tꝑale. Sꝫ istō nō ē ꝓpter hᵒ ꝙ relo actual̄ ⁊ potētialis sūt vna sic dicit ṗᵃ opi. improbata. sꝫ ꝓpter hᵒ ꝙ inte⁹ dinus ad qȯcunqꝫ cōꝑat essentiā suā in eternitate ꝯꝑat. lꝫ nō pro eternitate vn̄ sicut in eṫni ate ꝯꝑat volūtatem suā vt creatiuā ad aīam añxp̄i: vt possibilē ꝓ aliq̄ tp̄e. ita ꝯꝑat in eṫnitate voluntaē suā vt creantē ad animaꝫ añxp̄i vt actualiter exn̄tem ꝓ illo nūc ꝓ q̊ vult creare illam aīaꝫ. ⁊ iste q̄deꝫ sunt due relones rōnis sic duo extrēa. sꝫ vtraqꝫ eterna lꝫ nō ꝓ eterno. Et ex hᵒ apparet Rꝫᵒ. ad istā obiectōnē. si nulla pōt esse relo noua i deo ꝑ actū inte⁹ sui. igit si inte⁹ nullus creat⁹ esset possibilis ⁊ de⁹ posset creare lapidē nō possꝫ intelligere se creantē lapidē sicut intellectus creatus pōt intelligē ip̄m creantē lapidē qn̄ ip̄m creat. ꝯn̄s videt incōueniēs. quia q̄cq̄d est cognoscibile a nobis multo magis ⁊ ab ip̄o. Rꝫᵒ. deus posset se cognoscere

creantē lapidem ꝑ.a. ſꝫ nō poſſet nouiṫ
cognoſcere ſe creantē lapidē ſed in eter'
nitate cognoſcit ſe ꝑ.a. creantē lapidem
ſic̄ in eternitate cog̊ſcit ſe ꝑ aliquo tem'
pore creatuꝝ lapidē. hoc eſt dictū̄ i eter'
nitate cog̊ſcit relōnem actualem eius ad
illud qḋ ꝑ.a. inſtanti erit. ⁊ cognoſcit re
latiōnē ſui q̄i potētialē rōis tn̄ ꝑ aliquo
tp̄e. Breuiṫ g̊ pꝫ: ꝙ nulla ē relatō no'
ua in deo ꝑ ſe terminās nouā relōnē cre
ature eſt tamē aliqua noua ꝑ actū inte'
creati. nulla aūt noua per actū ſuū.

Sed ꝯ iſtud mēbꝝ ṗm vr̄ dubiū quō po
natur deus eē dn̄s. ſm Aug. 5°. ḋ tri. c.
vlt. R°. ſola relōe noua q̄ eſt in creatura
ad ip̄m ip̄e denoiaṫ dn̄s. nō q̄dē ꝙ i cre'
aturis ſint due relōnes oppoīte q̄ꝝ alte'
ra ip̄e denoiēt ſed vna tm̄ q̄ ē ad ipſum
vt ad abſolutū. ⁊ ꝓpṫ h° ꝙ ſic abſolutū
ē termin' illi' relōnis denoiaṫ q̄i eēt i eo
noua relō corrn̄dens queādmodū opuſ
factū ab homie dr̄ humanū nō ꝓpṫ ali'
quid humanitatꝭ qḋ ſit formaliṫ in ope
ſꝫ ꝓpter humanitatē q̄ ē formaliṫ i hoie
ad quē op' hꝫ hitudinē. Et hec vr̄ inten'
tio mgr̄i exp̄ſſe in lr̄a ꝯcludētꝭ ex verbis
Augꝭ. ait. n. ſic. appellatio q̄ creatura re'
latōe ad creatorē dr̄ relatia ē ⁊ relōnem
notat q̄ ē in ip̄a creatura. appellatio au
tē iſta qua creator diciṫ ad creaturā relō
quedā ē ſed nullam relōnē ꝯnotat q̄ ſit
in creatore. ⁊ h° idē vr̄ Augꝭ dicē. 5°. ḋ
tri. ca°. 19°. ſm ꝙ mgr̄ adducit eū. ꝙ tp̄a'
liter incipit dici dn̄s ꝙ antea nō dicebaṫ
manifeſtū ē relatie dici: nō tn̄ ſm accn̄s
dei ꝙ ei aliq̄d acciderit ſꝫ plane ſꝫ accn̄s
eius ad qḋ icipit dici dn̄s relatiue.

Ad agumenta pri

me q̄ſtōnis. Ad ṗm ꝯcedo. ꝙ q̄cq̄d eſt in
deo eſt eternū ꝑ idemptitatē. ſed nō opꝫ
ꝙ q̄cq̄d p̄dicaṫ ḋ eo per h° ꝙ aliud hꝫ hi
tudinē ad ip̄m ſit eternū formaliṫ. quia
nihil aliḋ hꝫ hitudinē eternā ad ip̄m. ſic̄
ſi de' ſit etern' ⁊ diligiṫ tp̄aliṫ a volūta'
te creata dr̄ quidē dilect' a nobis ſꝫ non
dilectus eternaliṫ. Ad 2m. ꝯn̄a non tꝫ
qn̄ extrema ſūt alteri' rōnis ꝓpṫ h°. n. ꝙ
vnū excedit alteꝝ nō oꝫ ſimilē eē coaſſi'
ſtentiam vni' ad alteꝝ ⁊ ecōuerſo. ſic̄ nō
ſequiṫ qḋcūqꝫ eternū ē cū toto tempore
g̊ omē tp̄ale eſt cū tota eīnitate. ṗma va
ē rōne imenſitatis. eīnitatiſ. ⁊ illḋ deficit
in altero extrēo ⁊ ideo nō pōt eē ꝯcomi'
tantia ecōuerſo. q̄lis eſt h̄. ita h̄ eternum
pōt eſſe termin' noue hitudis ad ip̄um.
quia eternaliṫ exn̄s pōt aliq̄d de nouo ꝓ
ducere ⁊ pōt de eo aliqua appellatō dici
ex tp̄e. ſꝫ temp̄ale nō pōt ita habere ha
bitudinē alicui' eterni ad ip̄m Vl̄ po
teſt cōcedi ꝙ temp̄ale etiā pōt denotari
ad hitudinē eterni ad ip̄m. ſicut lapis n̄
tantū vt ideatum ſed vt exn̄s ē eternaliṫ
ſcituꝫ a deo. Ad tertiū fieri nō deter'
minatū ꝑ aliq̄d puta quādo p̄dicaṫ ſm
adiacēs notat factōeꝫ ſimpliciṫ eius ḋ q̊
diciṫ. vt ſi dicaṫ homo fit denotaṫ factō
ſimpliciṫ i eſſe homi. ſi aūt p̄dicaṫ tertiū
adiacens ſicut homo fit alb' nō notat fi
eri niſi ſm quid eius. ſ. ꝙ ſpecificat ip̄m
⁊ ita cōcederet forte aliq̄s de deo: ꝙ de'
ſit dominus notādo factioneꝫ ſm quid.
puta factionē ſm aliquā relationē ratō'
nis: vel ſm terminatōnē alicuius relatō
nis. magis tamem cōcedereṫ ꝙ incipit eſ
ſe dominus. quia hoc nō ſignat imper'
fectionē ſicut fieri. nullo mō tamen con'
ceditur nec fieri nec icipere abſolute.

Ad ſecundam que

ſtionem Rndeo. ꝙ in deo nō eſt aliqua
relatio realis ad creaturā cui' ratō acci'
pitur ex ꝑfecta ſimplicitate ⁊ ex perfecta
neceſſitate dei. quia. n. deus ꝑfecte ſim'
plex eſt nihil eſt in eo quod nō eſt ipſum
ſm Auguſtꝭ. 2°. de ci. dei ca°. x°. deuſ ſim
plex eſt. quia hoc ē quod habꝫ. perfecta
eius neceſſitas ē etiā ex ſe eſſe tale quod
nō variabiṫ eius eē quacūqꝫ ypoteſi poi'
ta ſiue poſſibili ſiue ipoſſibile eſſe aliud
a ſe. quia nō ſūt neceſſaria niſi ſecunda'
rio. ex his ſequiṫ ꝙ nulla ē in eo realitaſ

que necessario coexigat aliō a se. tale. n.
necessario coexigēs aliud a deo nō esset
illo coexacto nō existente. ꝛ p ꝯñs aliq̄d
quod pfecte eēt idem deo nō essꝫ aliquo
alio quod nō est necessariū ex se nō exñ-
te. relatio aūt realis de necessitate coexi-
git ad suū esse tertiū illi⁹ reōnis. g̊ i deo
nō est reō realis ad aliō a se. Cōtra
istam ratōeꝫ instat pmo. qꝛ licꝫ creatura
nō sit necessaria in eē actuali. tamē vide
tur ꝙ aliquid aliud a deo sit necessariuꝫ
in esse possibili. quia ipm possibile eē ē
necessariū qō pbatur ex hoc. quia pus
videt aliquid possibile possibilitate eius
in se q̄ꝫ sit reō dei ad ipm. nam nō ē po-
tentia in aliquo nisi respectu possibilis
in se. quia ad impossibile nō est potētia.
ergo relatō dei ad creaturā inq̄tū possi
bilis nō coexigit aliq̄d quod nō est sb il
la ratōne necessariū sb qua termiat. re-
latio aūt in deo ad creaturā vt possibi-
lem videt esse eadē cū reōne eius ad cre
aturam vt actualē p illam deductōnem
positā p pma opi. ad pmā questionem
ergo aliq̄ relatō pōt esse in deo stante ne-
cessitate eius simplicit ad creaturam vt
possibilē. ꝛ eadem etiā est cū illa que est
ad creaturam vt actualē. Item si cre
atura habꝫ esse q̄dditatiuū inquantum
habet esse exemplatū. ſm vnā positōem
istud esse creature ē necessariū. igr respe
ctus ad istud vt sic videt posse esse absꝫ
possibilitate cū eo in quo ē talis respcūs
Item si phi ponerēt aliq̄ alia a deo p
ducta eē formalit necessaria sic dictū est
de opi. Aristl. ꝛ Auic. di. 8ᵃ: tūc respec-
tus ad illa posset esse idē deo ꝛ tamē sta
ret necessitas entitatl diuie. quia termi⁹
illius reōnis ſm illā positōnē esset neces
sarius. ergo tenēdo positōeꝫ phoꝝ q̄ ta-
mē negabāt in deo reōnem realem ista
rō iam posita ex simplicitate ꝛ necessita
te dei nō videt sufficiēs. Item. 4°. tūc
in nulla creatura magl necessaria debēt
poni respectus realis ad minus necessa-
riū. ꝛ ita in corpibus celestibus nō esset
respect⁹ real ad gnābilia ꝛ corruptibilia
Ad ista quāuis ad duo pma possit rñde
ri quasi vno mō. Ad pmū p h° ꝙ eē pos
sibile nō est nisi esse ſm q̄d. quia hoc esse
nō ē simplr esse creature sic nec esse ho-
minē mortuū est esse hominis. nec plus
ponit ista possibilitas i re q̄ꝫ cecitas in o
culo. ꝛ ideo ad ipm nō est aliqua relatō
simplex sed ſm q̄d. Ad 2ᵐ simili mō: ꝙ
esse exemplatū nō est esse nisi ſm quid.
ꝛ ideo habitudo ad talem terminū non
esset realis sicut ꝛ termin⁹ nō est realis.

Tamē potest dici vna respōsione ge-
nerali ad omēs istas instantias ꝙ neces-
sarium ex se vt dictū est nō mutabitur.
ſm aliquid pfecte idem sibi q̄cunqꝫ posi
tōne possibili vl impossibili facta circa
aliud a se. quicq̄d aūt est impfecte sim-
plici est idē sibi pfecte g̊ necessariū ex se.
igitur nihil in eo pōt mutari quocunqꝫ
posito circa aliud. nihil autē aliō a deo
ē ita formaliter necessariū sic deus: ſm
quācūqꝫ positōeꝫ. quia si poneret aliq̄d
formalit necessariū nō tamē sine omi de
pendētia ad pmū necessariū ꝛ ideo non
ex se necessariū. igit nulla realitas in p°
mutabit propt pōnē quācunqꝫ circa ali-
quid tale qō nō ē ex se formalit necessa-
riū. fieret aūt mutatio in aliq̄ realitate i
pmo ppt mutatōeꝫ in alio a se si aliqua
realitas in ipo necessario exigeret aliq̄d
aliō a se. Et tūc ad duas instātias ō pos-
sibili ꝛ eē q̄dditatio ſm aliq̄s. R°. p°. nō
ē illō possi ͨ ex se necessariū i tali eē etiā
necessariū possi ͨ formalit sic ē deus ex se
act⁹ necarius. 2°. nec ille q̄dditates sūt
ex se necessarie in illo esse q̄dditatio sed
p participatōnē sūt sic necessario entes.
nec 3°. creature si essēt necessarie ſm phi
losophos essent ita necessarie sicut pmū
sed haberent necessitatem tantum par-
ticipatam. ꝛ ideo ponere ista non eē nō
esset ita impossibile sicut aliquam reali-
tatem in pmo non esse. quia nullū isto-
rum est ita necessarium sicut quecunqꝫ
realitas in p° est necessaria. ꝛ tūc ex hac

positione minus impossibili videret̃ seq̃ impossibili⁹ nõ igit̃ ad aliq̇d istoꝝ lꝫ ali quo mõ necessariũ nõ tñ ex se necessari-um posset esse aliqua realitas in necessa rio ex se nec̃io. Ad 4^m dico q̈ si aliq̃d magis necessariũ eẽt etiã simplex h° est nõ compositũ: nec cõponibile cũ aliqua realitate nõ nec̃ia magis necessariũ nõ habẽt relationẽ ex se ad min⁹ necessariũ sed istud suppositũ est falsuꝫ. qꝛ lꝫ aliq̇d corpus celeleste poneret̃ in se esse necessa riũ. ñ tñ est simpl'r simplex q̃n possit re-cipe aliquã realitatẽ nõ necessariã aliaꝫ a se. deus aũt sicut nõ põt esse illud q̇d ẽ in ordĩe ad aliq̃d nõ ex se necessariũ. ita nõ põt habere aliquã realitatẽ in ordĩe ad aliq̃d tale. qꝛ illa realitas esset ip̃m.

Ad argumenta secun-de q̇õnis. Ad illa de oĩpotentia ⁊ oĩ scĩa ⁊ vo luntate futuroꝝ dicet̃ in q̇õnib⁹ spãlib⁹ de eis. Ad aliud de actõe ⁊ passione ph̃s nõ dicit q̈ ille reł̃ones sũt reales. sꝫ dicit q̈ sũt mutue: ⁊ in hoc p̃cise disting uunt̃ p̃m⁹ ⁊ 2⁹ mod⁹ reł̃ois a 3° mõ reł̃o nis. sꝫ q̃cquid sit de dicto ph̃i ꝓpõ ñ est vl'r vera vel de se vera q̃n agẽs est ex se necessariũ ⁊ p̃fecte simplex. sic̃ dictũ fu-it in soluẽdo. Sed q̃res q̃re igit̃ sunt reł̃ones reales que fundant̃ sup actionẽ ⁊ passionẽ in creaturis. Quãuis ad h° nõ oppꝛteat dicẽ pp solutõꝫ argumenti tñ dĩ q̈ hoc est veꝝ de agente nãli. quia ip̃m ex forma quã hꝫ qua est actiuũ nã-liter inclinat̃ ad effectũ ꝑducendũ. agẽs aũt liberũ non inclinat̃ nãliter ex forma quã habet ad effectũ. ⁊ tũc cum deus sit agens libere sequit̃ vt sup actõem ei⁹ nõ fundet̃ reł̃o realis. Cõtra. ph̃i ꝯcedẽ-tes deũ nãli nec̃itate ꝑducẽ res negaue-rũt reł̃onem realẽ eius ad istas. igit̃ ista nõ est p̃cise rõ. sil'r volũtas creata videt̃ h̃re reł̃onem realẽ ad suũ effectũ licet sit libera. R̃. effectus sua entitate abso^a nõ nec̃io req̃rit cãm ꝓximã. posset eniꝫ eadẽ entitas abso^a eẽ a cã p̃^a. ⁊ tñ q̃n ꝓ ducit̃ a cã ꝓxĩa hꝫ relationẽ realẽ ad eã igit̃ nõ requirit̃ ad relationẽ realẽ q̈ nã illa absoluta in qua fundant̃ nec̃io incli netur ex se ad alteꝝ extremũ. Itẽ sili tudo est reł̃o in duobus albis. ⁊ tñ vnũ albũ p̃cise ꝯsideratũ inquantũ est fũda mentũ reł̃onis nõ videt̃ inclinari ex enti tate sua que est fundamentũ ad alteru extremũ. maxime sũma albedo si pone tur ad aliã albedinẽ summã. sic̃ arguti fuit ꝯ p̃mũ ar^m ad istã q̇õnem. Itẽ s[i] añ reł̃onem realẽ semp opoꝛtẽt ponẽ i[n] fundamẽto inclinatõꝫ nãlẽ ad termin[um] g̊ añ reł̃oneꝫ realẽ semp est reł̃o realis. q[r] illa inclinatio ad alteruꝫ est reł̃o realis.

Iõ breuit̃ ñ videt̃ necessariũ ad reł̃o realem q̈ illõ absolutũ q̇õ est fundamẽ tũ vnius reł̃ois ex se inclinet̃ ad reliqu[um] sed q̈ ip̃m sit tale q̈ posito termino a[d] ip̃ꝫ ⁊ ad terminũ sequat̃ talis habitud[o] ex nã extremoꝝ. ita q̈ quecũqꝫ reł̃o cõ sequit̃ ad extrema ex nã rei sine ꝯsidera tõne intellect⁹ est realis. ⁊ tũc dico q̈ o[mne] agens creatũ tale est q̈ posito aliquo ef fectu per ip̃m ad ip̃m vt ad fundamen tum ⁊ ad ꝑductiuũ vt ad terminũ cõse quit̃ h̃itudo eoꝝ rõ aũt quare reł̃o rea actualit̃ ꝯsequit̃ nõ ẽ nisi qꝛ hoc est ho[c] ⁊ illud ẽ illud. sic̃ ratio q̃re albedĩe ⁊ al bedine poĩtis sequit̃ reł̃o real' actual': v[t] sil'itudo ñ est nisi hec albedo ⁊ illa albe do ⁊ binariũ ⁊ ternariũ poĩta ineẽ qua re seq̃t̃ maioritas ⁊ mioritas real' non alia rõ nisi q̈ h̃ ẽ binari⁹ ⁊ ille ternariu[s] sed tñ rõ p̃õlitatis i fũdamẽto ⁊ termi[no] q̃re scꝫ possit seq̃ h̃itudo realis possit a[s] signari generalis. q̃cũqꝫ. n. p̃nt eẽ parte[s] alicui⁹ toti⁹ sũt possibilia ad formã illi[us] toti⁹. ⁊ sic̃ etiã si p̃nt eẽ p̃tes alic⁹ totiu[s] vni⁹ p se p̃nt eẽ possibilia ad formã ill[ius] q̃ illud est p se vnũ. sic̃ pꝫ de p̃tib⁹ corp[oris] organici respectu aĩe intellectĩe. ⁊ etiã [si] p̃nt esse p̃tes alic⁹ vni⁹ vnitate ordĩs p̃n[t] esse possibilia ad formã illi⁹a q̃ illõ toti ẽ vnũ f̃m ordĩeꝫ ⁊ gnãlit̃ pꝫ ꝓpõ de p̃õ litate p̃tiũ f̃m ph̃m. 5°. metha. vbi vul

ꝙ ptes sūt sicut mā respectu totius. oia aūt creata. quia limitata nata sūt eē partes tot⁹ vniuersi qḋ est vnū vnitate ordinis sic pz. 12°. metha. ꝛ iō qḋlibꝫ illoꝝ ē pōle ad istā formā q̄ ē ordo. vt. s. hēat ordinē ad aliā ptem. ꝛ hoc vl̄ ɓm eminentiā q̄ ē in naturis diuersis in vniuerso. vl̄ ɓm eq̄litatē. q2 ordo est pariū dispiū q3 reꝝ dispō. ɓm Aug. de ci. dei vl̄ ɓm actōeꝫ ꝛ passionē siue ɓm cālitatē. ꝛ iōo qḋcūq3 agēs creatum ꝓducēs effectum: ita pōle est ꝙ ad ipm ꝛ ad effectū ꝓductum pōt ꝯsequi ordo int̄ ea. nō sic inter agēs illimitatū ꝛ ei⁹ effectum. quia illud agēs nō est pōle nec ad formā absolutaꝫ nec ad relōnē ꝑpt̄ ei⁹ infinitatē. Per idem pōt rn̄deri ad ar^m de q̄titate. quia om̄e creatū q̄tū siue mole siue v̄tute ad aliud q̄tū creatū. ꝛ si ponat̄ posse hr̄e relationē realē ꝑpter h° ꝙ ordo a q̄ ē vnitas vniuersi pōt attēdi inter talia quāta tn̄ quāti infiniti nulla pōt eē hitudo realis ad q̄tū finitū. Et cū ꝯfirmat̄ rō p equalitatē q̄ est respect⁹ realis i diuis ꝛ i creaturis. R°. ꝙ in diuis ē realis. q2 ē hitudo ex nā rei ꝛ stat cū simplicitate ꝛ necessitate relati i se. q2 n̄ refert̄ ad aliḋ qḋ ē minus necessariū formalit̄ ꝙ ipm relatū. in creaturꝭ ē relo realis ꝑpt̄ ipam pōlitatem q̄toꝝ relatoꝝ. ꝯpando aūt illā q̄titatē infinitā ad istā finitā: vtraq3 rō destruit̄. quia iā tollit̄ simplicitas ꝛ necitas i vno extrēo. ꝛ tollit̄ pōlitas ꝛ limitatio i altero Ad aliḋ dico ꝙ realitas aliqn̄ determiat ꝯpōeꝫ. ꝛ tūc nihil aliud est ꝙ illḋ qḋ ve est. sic ista ꝑpō ē realiter falsa. h° est. ve ē falsa. si aūt realitas accipiatur put determiat p̄dicatū h° ē deus est dn̄s realit̄ lꝫ possit negari ista. tn̄ pōt ꝯcedi ɓꝫ qḋ dn̄s nō notat relōnē aliquā i deo. sed quia deus termiat relōnē realē creature vt dictū est in. q. p̄cedēti.

Circa distinctionē. 31. q̄ro. Utꝝ idēptitas ꝛ similitu° ꝛ eq̄litas sint relationes reales i deo. Q2 nō. Aug. 5°. de tri. ca°. 6°. vl. 25°. cū q̄rit̄ ɓm qḋ eq̄lis sit p̄ri fili⁹. Rn̄det nō ɓm h° ꝙ ad p̄reꝫ dr̄ filius est eq̄lis p̄ri. restat igit̄ vt ɓm illḋ qḋ ad se dr̄ dicat̄ eq̄lis ꝛ isert. restat igit̄ vt ɓm sb̄aꝫ sit eq̄lis igit̄ eq̄litas nō dr̄ ibi ɓꝫ relōnē. Preterea. forma eiusdē spēi nō numerat̄ nisi p mā3 ꝓbo. ois for^a sepata a mā hꝫ totā spēꝫ ɓm aliq̄s. ğ eq̄litas i diuinis cū sit for^a eiusdē rōnis ꝛ sine mā n̄ ꝑlificat̄ nec distinguit̄. ğ nō ē alia eq̄litas in p̄re ꝛ filio. ꝛ p ꝯn̄s nō ē realis in p̄re. q2 tūc req̄reret relōnē distinctā corrn̄dētem i filio. Preterea. si in p̄re ē alia eq̄litas ab ea q̄ est i filio pari rōe ꝛ alia ab eq̄litate q̄ est in. s. s. ꝛ tūc eq̄litati i filio ꝛ eq̄litati in. s. s. corrn̄debit alia ꝛ alia equalitas in p̄re q2 correlatia cōmultiplicant̄. igit̄ in p̄re erūt due eq̄litates qḋ v̄r incōueniēs. Preterea. si iste sūt relōnes reales igit̄ eq̄ realit̄ sūt distincte sic relōnes origis. ꝛ per ꝯn̄s ita p̄nt ꝯstituere psōas diuias sic ꝛ ille origis. ꝛ si p̄nt ꝯstituere. igr̄ ꝯstituūt. q2 nō ē ibi pō sine actu. Oppo^m Hil. 3°. ꝺ tri. silitu° sibiipi n̄ est

Ad questionem ui detur dicēdū: ꝙ ad relōnē realē tria sufficiūt. s. p̄° ꝙ fūdamētū sit reale. ꝛ terminus realis. 2° ꝙ extrēoꝝ sit distictio realis. 3°. ꝙ ex nā extrēoꝝ. s. fundamēti ꝛ termi sequat̄ ipa tal̄ relo absq3 ope ali⁹ po^e ꝯpantis vnū extremū alteri.

Quantum ad p̄mā cōditionē relōnis realis negat̄ h eē fūdamentū reale. q2 di ꝙ magnitudo q̄ ē fundamētū eq̄litat̄ trāsit in eēntiā. ɓꝫ Aug. 5°. de tri. ca°. 8°. ꝛ alibi i multꝭ locꝭ. ꝛ ita nō manet sb̄ rōe magnitudis nisi ɓm rōnem. Sed ꝯ istud. eēn^a diuia vt ē p̄^m obiectū ipius inte⁹ diui visa p̄^a cognitōne intuitia an̄ oēꝫ negociatōeꝫ cuiuscūꝫ inte⁹ ē obm̄ beatificū ill⁹ inte⁹. q2 ille nō beatificat̄ p actū negociatm̄ igr̄ ex se absq3 di negociatōe inte⁹ ē formalit̄ ifinita

quia nihil beatificat nisi formalit̃ infini
tũ g̊ est ibi magnitudo v̇tutꝭ imo ĩfinitas
magnitudis ex nã rei. Itẽ inte⁹ añq͂ in-
telligat aliq̇d intelligere vł negotiari est
cōp̃hensiu⁹ illi⁹ eẽnͨ vt p̃mi obiecti. ⁊
ita ex h° vi negociatõis circa illõ potẽs
ẽ reducere oẽs relões in actũ q̄ p̃nt cir-
ca illã essentiã ꝯsiderari. igit̃ ex nã rei il-
le ĩtellectus ẽ infinitus igr̃ ⁊ eẽnᵃ in qua
fundat̃ Preterea. rõ illoꝝ nõ vȝ. qꝛ lȝ
q̄titas accñtalis dicat aliq̇d additũ nãe
ſbiecti. ⁊ iõ ip̃a nõ possit manere ſb rõe
sua formali ⁊ trãsire inenẽtiã ẜm idemp
titatẽ. tñ magnitudo v̇tutis in omi ente
trãsit in illud c⁹ est ꝑ idẽptitatẽ etiã i cre
atura. ꝓbo. si. n. angel⁹ hȝ aliquã magni
tudinẽ v̇tutꝭ. de qua dic̃ Augꝭ. 6°. d tri.
ca°. 7°. vel. 22°. in his. n. q̄ nõ mole mag
na sũt h° ẽ maius esse q̄ meli⁹. si ista ma
gnitudo ꝑfectõalis nõ sit idẽ eẽnͨ circũ-
scribatur ab ip̃a eẽnᵃ: ip̃a eẽnᵃ remanen
te. q̄ro quẽ gradũ ꝑfectõis tȝ in ente vel
in entib⁹. nihil. n. ẽ nisi aliquẽ gradũ det̃
miatũ ꝑfectõnis hẽat int̃ entia. g̊ adhuc
manet in ip̃a eẽnᵃ magnitu° v̇tutꝭ q̄ dr̃
sic vel sic ꝑfectũ ens. ista igit̃ q̄titas i oi-
bus transit ꝑ idemptitatẽ ⁊ cũ h° manȝ
in oib⁹ ẜm rõnẽ ꝓpriã inq̄tũ ẽ fũdamẽᵐ
eq̄litatꝭ vł ineq̄litatꝭ ꝑfectõnał in entib⁹
nã ꝑ istã viã vnũ ens ẽ eq̄le vł ineq̄le al-
teri ẜm ꝑfectionẽ. qꝛ rõ tał q̄titatꝭ ẽ dicẽ
modũ intrĩsecũ illi⁹ ꝑfectõis c⁹ ẽ. ⁊ ex h°
q̄ dic̃ mod manet. ex h° ãt q̄ dic̃ itrĩsecũ
ꝑ idemptitatẽ trãsit i eẽntiã cui⁹ ẽ. Dico
igr̃ q̄ h° ẽ fundamẽᵐ eq̄litatꝭ reale ex nã
rei nõ tm̃ remotũ qd ẽ eẽnᵃ sed ꝓpiquũ
qd ẽ magnitu°. siue sp̃ali⁹ qd ẽ ĩfinitas.

Secundum p̃ncipale. scȝ q̄ ista relõ req̄rat
extrẽa realit̃ disticta pȝ ꝑ Hill. vt dictuȝ
ẽ opponẽdo. Et ꝑ Aug. 6°. d tri. ca°. 9°
q̄ i filio ẽ p̃ᵃ eq̄litas qd nõ ẽ veꝝ si aliq̄
pᵃ posset dici eq̄lis ad se. tc̃. n. pr̃ p̃us cẽt
eq̄lis. sȝ qꝛ eq̄litas nõ p̃ot intelligi sine di
stictõe ⁊ p̃ᵃ distictio ẽ int̃ p̃reȝ ⁊ filiũ ꝓdu
cto filio. iõ est i eo p̃ᵃ eq̄litas termiatiue
⁊ q̄i sbtiue accipiẽdo illã eq̄litatẽ q̄ fili⁹
ẽ eq̄lis p̃ri. H° etiã ꝓbat ꝑ h°. qꝛ relõne
origis ponũt reales ⁊ tñ nõ p̃exigũt di
stinctõeȝ extrẽoꝝ sȝ q̄i formalit̃ causan
eã. iste ãt relões illã distictõeȝ q̄i cãtan
ꝑ relões origiꝭ p̃supponũt. sic̃ cõit̃ p̃oi
q̄ iste nõ p̃nt pullulare i eẽnᵃ nisi iã p̃e
istẽtib⁹ relõib⁹ origis i ea. igr̃ ista vide
tur magiꝭ req̄rẽ disticta extrea q̄ relõne
origis vł saltẽ nõ min⁹. Et si obĳcias: q
iste nõ sũt alteri⁹ rõnis sic̃ ille origis. h
nõ ꝯcludit nisi q̄ nõ distiguunt sp̃ẽ. i cr
aturis ãt nõ tm̃ relões suppõnis ⁊ sup
positõis sũt reales vbi extrea differt̃ sp
cifice. sȝ etiã relões cões sũt reales i ex
tremis vbi extrẽa dr̃nt numero. g̊ h suf
ficit distinctõ reał nũeraliꝭ i extremis a
realitatẽ relõnũ cõium sic̃ ad distictõe
relõnũ origis q̄ q̄i specie differunt.

Quãtum ad tertiã ꝯditionẽ vr̃. q̄ ista relõ ꝯseq̄t ꝑsonas e
nã rei sine oi ꝯꝑatõe ꝑ aliquã p̃oȝ extri
secam ꝯꝑantẽ. qꝛ. n. pr̃ gñando cõicat f
lio ꝑfecte suã eẽntiã. iõ cõicat sibi eand
magnitudinẽ infinitã. sic̃ dic̃ Augustꝭ.
maxiᵐ. li°. 3°. ca°. 3°. vł. 19°. vł 18°. S
dicas. inq̇t coip̃o pr̃ maior ẽ filio. qꝛ p
genuit. Cito r̃ndebo imo ideo pr̃ nõ e
maior filio. qꝛ eq̄le genuit. nõ vr̃ igit̃ e
aliq̄ rõ q̄re eq̄litas p̃ris ad filiũ nõ deb
at poni relõ realis. Consilr̃ p̃ot dici d
similitudine sic̃ in creaturꝭ est duplex si
militudo scȝ eẽntialis ẜm dr̃iaȝ specific
⁊ accñtalis ẜm aliquã qualitatẽ accñta
lem. licet p̃ᵃ neget in ꝓposito. qꝛ de⁹ nõ
hȝ aliquã dr̃iam specificã. tamẽ qꝛ si il
lud qd est dr̃ia specifica in creatura esse
tota eẽntia indiuidui nihil min⁹ eẽt for͛
respectu idiuidui. ideo nihil min⁹ eẽt re
spectus sĩlitudinis tũc q̄ mõ. Ideo vi
ibi ꝓprie posset ꝯcedi sĩlitudo ẜm eẽntiã
nõ inquãtũ quid sed inq̄tũ ẽ act⁹ ⁊ qua
si forᵃ qua ꝑsone sũt deus. ⁊ etiã sĩlitudo
ẜm attributa oia que sũt q̄si ꝓprietates
hui⁹ nãe. sic̃ dicit Damas. ca°. 5°. nõ nãȝ

sed q̄ circa naturā sūt dicunt. ⁊ tūc sicut ex nā rei ē fūdamentū eq̄litatis ⁊ distinctio realis extrēo℞. ⁊ ista relo sine ope intellectus ita est de silitudie. De idēptitate etiā dici pōt ꝙ ipa duplr accipit in diuinis. vno° eiusdē psone ad se. sicut pr̄ est idē sibi. alio° vnius psone ad aliā. sic pr̄ est idē filio ⁊ ecōuerso de pᵃ idēptitate alias. de 2ᵃ pōt dici sicut de alijs ꝙ est realis. quia ibi ē vera vnitas ex nā rei. ⁊ sufficiēs distinctō extrēo℞. nec vr̄ necessaria ꝯpatio inte᷒ ad esse hui᷒ idēptitatꝭ Et si idēptitas eiusdē suppositi ad se in creaturis sit relo rōnis tm̄ q̄tū ad fūdamentū tūc nūq̄ est vā ⁊ pfecta idēptitas nisi i deo tm̄. nā sortis ad se nō est pfecta idēptitas q₂ rōnis tm̄. ⁊ ita ois talis est ens ꝭm q̄d. nec sortis ad platonē ē pfecta idēptitas q₂ nō fundat in pfecta vnitate. h aūt pr̄is ad filiū idemptitas ē pfecta q̄tū ad fundamētū: q₂ pr̄is ad filiuʒ ē pfecta vnitas ⁊ pfecta realis idēptitas q₂ realis distinctō ⁊ sufficiēs extremo℞.

Sed de eq̄litate sūt duo dubia. pmo enī vr̄ ꝙ nō ē relo disticta ab idēptitate ⁊ silitudie. q₂ sic dictū ē alias īfinitas nō ē spāle attributū. sʒ dic mod̄ intrīsecum cuiļʒ attributi. ⁊ pari rōe magnū qd̄ q̄si dic idisticte qd̄ īfinitū dic disticte. ḡ magnitudo eēnᵉ n̄ distiguit ab eēnᵃ nec ēt illa distictōe q̄ ē int̄ atributa. ⁊ p ꝯn̄s eq̄litas ꝭʒ illā magnitudieʒ nō distiguit ab idēptitate q̄ ē ꝭʒ eēntiā. silr̄ magnitu° sapie n̄ distiguit a sapia iᵃ distictōe q̄ ē int̄ atributa. ḡ eq̄litas ꝭʒ magnitudieʒ sapie n̄ distiguit a silitu° ꝭʒ sapiaʒ. ois āt magnitu° ē vł eēnᵉ ꝭm quā ꝑpe ē idēptitas ł atributi ꝭm quā alic᷒ ē lilitu°. ḡ nᵃ vr̄ ꝑpe eq̄litas eē in diuis disticta ab idēptitate ⁊ silituᵉ Preterea. si etiā qdlʒ atrbutū hʒ suā magnitudieʒ ꝑpā sup quā vr̄ fūdari eq̄litas igr̄ tot erīt eq̄litates psona℞ q̄t sūt atributa. Ad pᵐ pōt ꝯcedi ꝙ sicut i creaturis pōt esse silitu° sine eq̄litate. sic remissum albū ē sile itenso albo. lʒ nō pfecte. nō āt ecōuerso pōt esse sine silitudie eq̄litas. ⁊ hoc i forma illa in q̄ aliq̄ nata sūt assilari. ideo ꝯpando aliq̄ in forᵃ ꝭm quā nata est eē silitudo. eq̄litas vr̄ q̄i determiare silitudieʒ ⁊ fūdameᵐ silitudis. ita pōt ꝯcedi h. ꝙ eq̄litas nō ita distiguit ab idēptitate ⁊ silitudie sic illa int̄ se. sʒ ꝙ ipa dicat ꝑpriū mod̄ fūdamēti vtriusq₃ illa℞ dua℞ relonū. ⁊ q̄i etiā mod̄ ꝑpriū vtriusq₃ relonis. s. ꝙ tā idēptitas q̄ silitudo sit pfecta. q₂ si p impossiᵉ pr̄ haberʒ deitatē maiorē ⁊ fili᷒ minorē eēt aliq̄ idemptitas. sed q₂ fūdamētū idēptitatꝭ nō haberʒ eandē magnitudieʒ nō eēt idēptitas pfecta q₂ nec cū eq̄litate. silr̄ si p impossibile pr̄ hr̄et maiorē sciaʒ ⁊ fili᷒ minoreʒ essent aliq̄° siles. sʒ q₂ deficēt modus ille fundamēti. s. magnitu° pfecta. iō nō eēt silitu° pfcā. Nūc āt magnitu° q̄ ē q̄i modus fūdamēti idēptitatꝭ ⁊ silitudis fūdat eq̄litatē q̄ ē q̄si mod᷒ silitudis ⁊ idēptitatis. q₂ dicit vtranq₃ illa℞ vt pfectā.

Ad 2ᵐ pōt ꝯcedi. ꝙ q̄t sūt pfectōes i deo simplr tot sūt etiā magnitudies ⁊ tot eq̄litates. sic tn̄ ille oēs sūt simplr vna res. ita ⁊ eq̄litates ꝭm eas sūt simplr vna res Ex h° pʒ quō mgr̄ bn̄ assignat di. 19. eq̄litatem pfectā in trib᷒ ꝭm Aug. de fid̄ ad Petr℞. ca°. 2°. s. magnitudie ptāte ⁊ eīnitate. p magnitudieʒ q̄dē intelligit fūdamentū ois eq̄litatꝭ ad itra ꝭm quācūq₃ pfectionē simplr in oibus atributꝭ accipiēdo magnitudieʒ nō p aliq̄ atributo distincto sʒ vt ē cōe magnitudi cuiuslʒ atributi. ⁊ p ptātē notāt pᵉ eē eq̄les ad obā extra. ⁊ h° seq̄t ad pᵐ. q₂ eq̄litatē valoris i forᵃ i se seq̄t eq̄litas vigorꝭ i rōe acti ad extra. Et p eīnitatē notat eq̄litas eē i eis q̄i ꝭm duratōeʒ. Eq̄litas āt ꝭʒ q̄titatē discretā nō q̄rit ibi. q̄titatib᷒ āt ꝯtinuis in caturꝭ q̄ sūt q̄titas pmanēs ⁊ successiua corrn̄dēt ibi magnitu° ⁊ eīnitas. ptās āt siue pō n̄ ē 3ᵃ q̄titas sed respect᷒ magnitudinis ad extra vt p̄dictū ē statim.

Ad pmū arᵐ dico. ꝙ albū ⁊ albū dn̄t silia ꝭʒ albedinē: ⁊ h p̄ut ly ꝭʒ nōt suū deriaᵉ eē fūdaᵐ

relõnis silitudinis. dicunt etiã silitudie
esse silia formalr. ita dico q pater ꝛ fili⁹
sũt equales ꝓm eẽntiam vt ly ꝓm notat
fundamẽtũ ꝓpriũ eq̃litatis. qꝛ iste relo-
nes cõmunes fundant sup aliq̃d quod
est cõe ut est cõe. nihil aũt cõe vnũ est in
psonis: nisi eẽntia vel eẽntiale. Et si obij
cias tũc posset dici pr̃ ꝓm eẽntiã. qꝛ eẽn-
tia est fundamentũ pr̃nitatis. qd̃ tñ nõ
ꝯcedit. Istud ar^{m} licet al's fecerim ad
ꝓbandũ q relo originis nõ sit act⁹ eẽn-
tie. Tamẽ tenẽdo cõem viã põt assigna
ri rõ q̃re ꝓm eẽntiã dicit pr̃ eq̃lis filio. et
nõ pater filij. qꝛ licet eẽntia sit fundamẽ
tum vtriusqꝫ nõ distinctũ in tribus nec
per istã nec p illã. est tñ fundamẽtũ ꝓxi-
mũ relõnis cõis inquantũ vnũ in trib⁹
nõ aũt inquantũ sic vnũ est fundamen-
tũ relõnis originis. lꝫ in se sit vna. cũ au
tem dico ꝓm eẽntiã sũt eq̃les ibi essentia
ut eẽntia nõ accipit nisi ꝓut est vna for-
maliter in trib⁹. iõ dicit eq̃lis eẽ ꝓm eẽn-
tiam ꝓpter hoc q eẽntia vt vna est ꝓxi
mũ fundamentũ istius relõnis. nõ autẽ
dicit ꝓm deitatẽ esse pater: qꝛ deitas vt
vna nõ est rõ fundamẽti hui⁹ ita q vni-
tas sit relo fundãdi. sicut notaret si dice-
ret ꝓm deitatẽ est pr̃. Ad 2^{m} ar^{m} dico
q maior ꝓpõ ẽ falsa. imo vbi forma di-
stinguit in mã ꝛ cũ mã: mã nõ est rõ ꝑn-
cipalis hui⁹ distinctõis. qꝛ in q̃cunqꝫ di-
stinctõne illud ẽ rõ ꝑncipalis distinguẽ-
di qd̃ est rõ ꝑncipalis eẽndi in illo eẽ. de
hoc al's in. q. de indiuiduatõe. Ad 3^{m}
ꝯcedit q in pr̃e sit alia eq̃litas ad filiũ et
alia ad spm̃ scm̃: sic si pr̃ genuisset spm̃
scm̃ eẽt in eo alia pr̃nitas ad filiũ ꝛ alia
ad spm̃ scm̃. ꝛ de isto dicto generalr̃ erit
ꝓmo in 3°. li°. vtrũ in vno relato ad plu
res sint pl'es relones. Ad 4^{m} vꝫ diffi-
cile ar^{m} illis q̃ ponũt psonas eẽ relatiuas
sic fuit argutũ ꝯ eos. di. 26. ꝓ opi. 3ª. tñ
tenẽdo cõem viã oꝫ dicẽ q ꝑus pullulãt
in eẽntia relões originis q cões. ꝛ iste ꝑ°
pullulãtes distinguũt ꝛ ꝯstituũt psonas
nõ aũt ille cões: qꝛ sũt q̃si aduẽtitie pso-
nis. sicut ponit q spira°actiua nullã per
sonã ꝯstituit. qꝛ itelligit q̃si aduenire pr̃i
ꝛ filio iam ꝯstitutis in eẽ psonali. ꝑma
eñi ibi pullulãtia que pñt psonalit̃ disti
guere distinguũt psonalr̃ ꝛ ꝯstituunt.

Circa distincti

oné. 32. q̃ro vtrũ pr̃ ꝛ fili⁹ di-
ligant se spũ scõ. q nõ. qꝛ aut
diligẽ sumit eẽntialit̃ aut notõnalr̃. Nõ
eẽntialr̃. qꝛ quodlibet eẽntiale inest for
maliter cuilibet psone nõ p alterã. si no
tionalr̃. igr̃ pr̃ ꝛ fili⁹ spirãt spũ scõ. qd̃
falsũ. Probat idẽ 2°. q nullus actus
notõnalis est ꝯuersiu⁹ in idẽ agẽs a q̃ est
vel ꝓcedit pp distinctionẽ quã tal' actu
req̃rit iter agẽs ꝛ terminũ. g̃ si iste actus
est ꝯuersiu⁹ ñ sũit notõnalr̃. P̃. si pr̃
ꝛ fili⁹ diligãt se spũ scõ. g̃ pr̃ diligit se spũ
scõ. qꝛ eodẽ videt pr̃ diligẽ se ꝛ filiũ. sed
ꝯclo videt incõueniẽs. qꝛ pr̃ diligit se in
ꝑmo signo originis in q̃ spũs scũs nõ in
telligit spirat⁹. Pretea eodẽ diligunt
se ꝛ creaturã. sꝫ spũs scũs nõ videt eẽ q̃
diligũt creaturã. qꝛ tũc spũs scũs ex ne-
cessitate ꝓductõis sue ẽ amor. ita ex ne-
cessitate eẽt amor creaturaꝝ. ꝛ ita necio
deus amaret creaturas. Cõtra. 6°. de
tri. c. 5. vel. 15. Spũs scũs ẽ q̃ genit⁹ a ge
nerante diligit genitoreqꝫ suum diligit.

Secũdo queri

tur vtꝝ pr̃ sit sapiẽs sapia ge
nita. q sic. pr̃ dic̃ verbo. ꝓm
Aug. 7. de tri. c. 1. vel. 2. sꝫ ꝓm Ans. mõ.
37. nihil aliud ẽ sũmo spũi dicẽ q̃ qua
si cogitãdo intueri. igit pr̃ intuet v̓bo. et
ita sapit v̓bo. Cõtra. Aug⁹. 7. de tri.
c. 3. eo est quo sapit. qꝛ idẽ est sape ꝛ eẽ. g̃
si saperet verbo esset etiam verbo.

Primã questionẽ

mgr̃ reputat difficilẽ ꝛ dimittit eã inso
lutã. Aliq̃ negauerũt istã ꝓpõeꝫ. pr̃
ꝛ filius diligũt se spũ scõ. ꝛ dixerũt eaꝫ
ab Aug°. retractatã in sili ꝑmo retracta

tionū.c.26.vbi retractat istā.pr̄ est sapiēs sapia genita.cui ista videt̄ assimilari.ꝛ iō istā retractatā dicūt in illa. Cōtra.nō solū diuersas mās retractandas Aug⁹.seorsū retractat.sed etiā eandem māz que in diuersis libris ponit̄.que tn̄ est retractanda.Aug⁹.pluries retractat qñ.s.facit mentionē de illis libris diuersis.ḡ multo magis istā retractaret seorsum si esset retractanda. Item Aug. nō retractat dicta alioꝝ sanctoꝝ qui videntur istam concedere.

Alii dixerūt ꝙ propositio est exponēda.ita ꝙ ly spū scō accipiat̄ in rōne signi:ita ꝙ pr̄ ꝛ filius diligat se spū scō ut sig̃ dilectōis cōis. Cōtra.ita pt̄ dici ꝙ diligunt se creatura.qꝛ creatura est signū dilectōnis eoꝝ.

Alii dicunt ꝙ diligunt se amore appropato spūi scō.et iō dicunt se diligē spū scō p appropatōez n̄ p ꝓprietatē. Cōtra.igit̄ ita eēnt boni spū.s.qꝛ bonitas appropriat̄ spūi scō.

Aliter dicitur ꝙ ablatiuus iste ꝯstruit̄ in rōne effect⁹ cāe formalis.qō declarat pmo sic.lꝫ nō omnis res sit forma.tn̄ omē illud a quo aliqd denominat̄ ꝗtum ad hoc hꝫ habitudinē forme.vt si dicat̄.iste est indut⁹ indumento.iste ablatiu⁹ indumēto ꝯstruit̄ i habitudinee cāe formalis licet nō sit forma homis.Cōtingit aūt aliqd denominari p illud qō ab ipo ꝓcedit nō solum sicut agēs ab actōe.sed etiā sicut termio actōnis qui est effect⁹.qñ ipe effectus in intellectu actōnis includit̄.dicimus eni ꝙ ignis est calefaciēs calefactōne quāuis calefactio nō sit caloꝛ q̄ est forma ignis.sed actio q̄ ab igne ꝓcedit. Et dicim⁹ ꝙ arboꝛ est florens floribus:quāuis flores nō sint forma arboris.sed qdam effect⁹ ab ipa ꝓcedentes.ſm hoc igit̄ dicendū: ꝙ cū diligere in diuinis dupl'r sumat̄.s. essentialiter ꝛ notionaliter.ſm ꝙ eēntialiter sumit̄ sic pr̄ ꝛ fili⁹ nō diligūt se spū scō.sed eēntia sua. Unde Aug.15.de tri ni.c.7.vel.15. At vero inquit in illa trinitate qs audeat dicē patrē nec seipsum nec filiū nec spm̄ scm̄ itelligē nisi p filiū.vel diligē nisi p spm̄ scm̄.ſm aūt ꝙ notionaliter sumit̄ sic diligē nihil aliud ē ꝙ spirare amorē.sicut dicē est verbū ꝓducere.ꝛ florere est flores ꝓducē.sicut igit̄ arboꝛ dicit̄ florens floꝛib⁹.ita pr̄ dicitur dicens verbo vel filio se ꝛ creaturā.ꝛ pr̄ ꝛ fili⁹ dicūt diligētes se ꝛ nos spū scō vel amore ꝓcedente. Cōtra.edificare distincte ipoꝛtat terminū q̄ est edificiū n̄ tn̄ ꝓcedit̄ ꝙ edificatoꝛ edificat edificio.ꝛ in ꝓposito etiā spirare distinctius ipoꝛtat spm̄ scm̄ ꝙ diligē ꝛ tn̄ nō ꝓcedit̄ ꝙ pr̄ et fili⁹ spirēt spū scō. Itē vi talis ꝑdicatō ꝓcederet nō tn̄ ut est ꝯuersiua sup agens qꝛ nō ꝓcederet de igne dici aliqd qō terminaret ad ipm igne aliq̄ ꝓducto a se.

Preterea.in ꝯstructōe trāsitiua nunꝗ effectus ut effect⁹ ꝯstruit̄ cū ablatio.diligē aūt ē vbū trāsitiuū vn̄ ex^m cui initūt nō est ad ꝓpositū:ſꝫ ad oppositū.florē eni est vbū neutrū ꝛ nō significat formaliter ꝓductōꝫ alicui⁹.Omē qppe verbū neutrū vnū ꝛ idē significat cū noie adiectio si eēt nomē ipositū.nisi ꝙ nomē idē significat p modū hitus ꝛ qetis.verbuꝫ aūt qsi significat i fieri.sic idē significat calidū eē qsi in qete ꝛ calē qsi i fieri.ꝛ sic tale nomē denoiatiuū posset dici d aliq̄ cū ablatiuo denotāte illud a q̄ sbm denoiat̄ tali denomiatōne.ita vbū neutrū posset ꝯstrui cū ablatio in eadē hitudie forme denoiantis.ita eni ignis calet caloꝛe sic est calidus caloꝛe.ꝛ vtrūqꝫ est in rōne forme a q̄ est ista denoiatio p mo^m qetis in vno.ꝛ p mo^m fieri in altero.ista aūt forma in aliq̄ aliqñ ē iherēs vt qualitas.aliqñ se hꝫ p mo^m forme ab extra denoiantis.sic est de genē hitus vel ad modū illi⁹.ꝛ vtroqꝫ mō pt̄ fieri denoiatio.Et sicut aliqd denomiat̄ nō tantū a

forma sed ab aliquo extrīseco qn̄q3 .ita
denoiatiuū poss3 dici de eo cū illo extri
seco ablatie sūpto. ⁊ h° siue illō de noia
tiuū significet noialit siue verbalr. Sic
eni poss3 dici iste ē ornat' vestimto ꝓut
ornat' significat aliq̄d de genē hitus. ita
poss3 dici iste nitet vestimēto l' aliq̄ alio
v̄bo neutro qō significaret idē cū isto de
noiatio. s. eē ornatū. ⁊ ita ē i ꝓposito. q2
arborē florere n̄ significat formalr arbo
rē ꝓducē florē. si eni ponat v̄bū actiuū
qō sic significet puta florificare si eēt in
vsu hec eēt falsa arbor florificat florib'
hec aūt vera arbor floret florib'. q2 per
istō v̄bū neutrū significat q̄d denoians
sbm q̄si p modū hit'. q2 l3 n̄ sit ꝓpe hit'
in inaiatis. q2 ꝓpe hit' ē tm̄ i aiatis. pn̄t
tn̄ denoiari ab aliq̄ adiacēte qō inq̄ntū
ē aliq̄ mō ornamētū: vl' tegumētū eorū
p̄t reduci ad gen' hitus. ⁊ tūc sic diceret
arbor ē florida florib': ⁊ ablatiu' ꝯstrue
ret i rōe illi' a q̄ sbm denoiat fm talē de
noiationē. ita ēt ꝯstruit ly florib' cu3 h°
v̄bo florere. ex^m igit est ad oppositū lo
quēdo de verbo actiuo: ⁊ nihil ad ꝓpo
sitū. vt verū est de verbo neutro.

Ad istam questōez

soluendā. q2 illa q̄ sūt i itellectu sūt ma
nifestiora. p° rn̄dendū ē ad 2^am qōnem.
Et p° videam' ō itellectu nr̄o. ibi eniz
mēoria gignit noticiā actualē q̄ ad mēo
riā h3 duplicē hitudinē vel reloez. v3 ge
niti ad gignēs. ⁊ hec ē de 2° mō relatio2
⁊ mutua. ⁊ alia ē declarātl ad declaratū
⁊ hec tertij mōi ⁊ nō mutua. sic aūt no
ticia gcita declarat formalr ob^m latēs i
mēoria: ita illō qō ꝓducit noticiā actu
alē ⁊ dat illi istā vi declarādi p̄t dici de
clarare ista noticia q̄si effectie. Si. n. ali'
q̄s ꝓducat speculū ⁊ i eo imagines relu
cētes. h° speculū formalr declarat illa re
lucētia. ⁊ tn̄ illō ꝓducēs speculū effectie
declarat. Et istō magl apparet si act' aie
q̄ n̄ sūt vere factōes significarēt p verba
neutra nō actia. nūc aūt significant per
verba actia pp illā hitudinē quā habēt
ad ob^a i q̄ trāseūt q̄si i terminū l3 nihil
causēt i illis obiectis. tūc eni si eēnt neu
tra significarēt formalr illā realitatē a q̄
iponunt ineē sbo. ⁊ tūc possēt alia v̄ba
actia iponi ab eisdē formis q̄ signicarēt
ꝓductōz taliū. ⁊ tūc noticia gcita forali
cēt declaratia obi. s3 ꝓducēs diceret effe
ctiue cāre formā. sic als dictū ē ꝙ silitu
do p̄t eē illō i q̄ fundat relo actiui ⁊ pas
siui. ita ꝙ sic assimilās est dās silitudie
ita tūc declarās actiue sumptū cēt effic
ens ipa3 declaratō3 formalē in ipo acti
aie siue i sbo illi' act'. Ad ꝓpositū ver
bū diuū a p̄re exp̄mit. ⁊ hec exp̄ssio ē re
latio origis. huic eni exp̄sso cōicat ex v
ꝓductōis sue noticia ifinita q̄ ex h° ē d
claratia ois declarabilis. h3 igit reloem
realē ad exp̄mentē a q̄ gignit. s3 aliā. s. d
clarātis h3 n̄ tm̄ ad ipm. sed q2 ē ifiniti
h3 respectū declaratiui ad se ⁊ ad ipm:
⁊ ad oia alia. ⁊ ista est tm̄ relo rōnis: q
nō tm̄ ē ad creaturā sed ad seipm. Et si
nulla relo real' ē ipi' ad creaturā ex dis
30. multo magl igit n̄ eiusdē ad se ē relo
real'. s3 istō declarare ꝯpetit formalr ver
bo: ꝓducēti aūt ꝯpetit p̄ncipiatie sic in
nobis ꝯpetebat mēorie effectie. ⁊ tūc ver
bū formalr declarat oē declarabile. pa
aūt v̄bo declarat n̄ formalr s3 p̄ncipiati
ue. inq̄^m sibi cōicat noticiā actualē ifini
tā q̄ v̄bū actualr declarat. Applicando
igit istā realitatē ad illō vocabulū qō d
dicē. dico ꝙ dicē vno° essentialr accipit
ut p Ans. mon. 12. c. ⁊ sic nō loq̄t Aug.
q2 fm ipm p̄r ⁊ fili' ⁊ sp̄us scūs sūt vnū
dicēs. ⁊ q̄libet p̄sōa formalr dicit. ⁊ nul
la dic alia ablatie. Alio° accipit p̄sona
liter ⁊ sic denotat significare illā reloez
originis q̄ ē gignētis ad genitū. ⁊ h° mō
sol' p̄r dic. nō q̄dē v̄bo s3 v̄bū. ⁊ h° mō
loquit Ric. 6°. de tri. c. xi. ꝙ sol' p̄r dicit
Alio mō p̄t significare istā hitudinez
rōnis q̄ ē declarare. ⁊ h° ꝓut declarare
ꝯuenit alicui formalr. ⁊ sic v̄bū dic oia
declarabilia ⁊ seipm seipo formalr. et d

hoc loquit᷑ Aug. 7. de tri. c. 3. vel. 16. Si
eni h᷒ vbū qḋ nos ꝓferim᷒ tpale ⁊ trā
sitoriū ⁊ seipm oñ ⁊ illud ḋ q̊ loq̈mur
ꝙto mag̃ vbū dei ꝑ qḋ facta sūt oia ⁊c̄.
⁊ sic est eēntiale ⁊ approp̄at vni ꝑsōe. nā
q̄libet ꝑsona declarat sua itelligētia q̄ in
ipa est. appropriat tñ filio vt patebit ex
dubitatōe sequēte. 4ᶜᵒ significare ꝑt
istā eandē hitudinē declaratis ꝓut ꝯue
nit alicui ñ formal̃r sꝫ ꝑncipiatiue. ⁊ h᷒
mō dr̃ de p̄re ꝙ dicit vbo. ⁊ isto mō loq̈
tur Aug. 7. de tri. c. i. vel. 2. ꝙ pr̃ dic̄ ver
bo. h᷒ ēt mō loquit᷑ Aug. 15. de tri. c. 14
vel. 35. ꝙ pr̃ seipm dicēs genuit filiū sibi
equalē ꝑ oia. vbi accipit dicē ꝓ ꝑncipia
tiue declarare. lꝫ nō addat ibi illud ꝑnci
piatiuū q̊ pr̃ dicit. ⁊ sic ꝑncipale signifi
catū eē eēntiale cōnotat tñ notōnale ut
supra dictū est de dono. In q̄ igit᷑ ha
bitudine ꝯstruit᷑. dico ꝙ si dicē sic sūptū
eēt idē ꝙ cāre denotaret hr̄e rōnez ꝑnci
pij actiui sb̄ auctoritatiui. sed qr̄ nō sūt
idē. iō dico ꝙ denotat᷑ hr̄e rōnez forma
lē ꝑncipij subauctoritatiui. ⁊ in hitudie
talis ꝑncipij ꝯstruit᷑. Sꝫ tūc ibi ē vnū
dubiū. vtrū declarare formal̃r oē decla
rabile sit ꝓpriū vbi. Dicūt aliq̄ ꝙ sic.
qr̄ ex vi ꝓcessionis sue h᷒ sibi ꝯpetit. sꝫ
de hoc dictū est supra di. 27. q. 3ᵃ. Et ge
neral̃r cū istud vbū declarare dicit relō
nem rōnis: ⁊ nulla talis est ꝓpria alicui
ꝑsone. nec includit᷑ in ꝓprio alicui᷒ sic̄ ꝓ
batū est di. 18. de dono. hoc manifestar̃
nō est ꝓpriū vbo nec includit᷑ in eius ꝓ
prio. sꝫ tm̄ est ei appropriatū ꝓ eo ꝙ ver
bū ex vi ꝓductōnis sue hꝫ noticiā actu
alē sibi cōicatā. pr̃ aūt lꝫ hēat eandē no
ticiā tñ ex ea vi q̄ ꝓducit ē mēoria ⁊ nō
ꝓducit inquantū actualis noticia. No
ticie eni actuali vñ actualis ꝯuenit dcla
rare. ⁊ iō declarare magis ꝯuenit cū ꝓ
prio filij ꝙ̄ cū ꝓprio aliaꝝ ꝑsonaruꝫ. ⁊
ita magis sibi appropriat. vere tñ est in
oi alia ꝑsona. qr̄ q̄libet hꝫ actualē decla
ratione inq̄ꝗtum ē actualis noticia ⁊ eq̄
declaratiua realiter sicut est illa noticia
actualis que est verbū. declarat igit᷑ for
maliter per omia seipo. ⁊ spūs scūs oia
seipo declarat. declarāt etiā pater ⁊ fili᷒
spū scō principiatiue. licet isti modi acci
piendi declarare formal̃r ⁊ principiatie
non sint ita vsitati sicut illi quibus ver
bum dicitur declarare formaliter ⁊ pa
ter principiatiue verbo. ⁊ ratio maiori
visitationis istorum verborum est pro
pter appropriationem nomine actualis
ad verbum.

Ad secundam que

stionē ꝯcedo negatiuā ꝑtem questōnis
ꝓpter rōnem Aug. 7. de tri. c. 4. cuius
declaratio est ista. Actus essentialis nō
pōt esse alicuius suppositi mediāte aliq̊
principio ut quo nisi illud sit tali ꝑsone
principiū eēndi formale. vt pater sapit
sapia ingenita. vel sit ꝑncipiū sibi eēndi
ꝑncipiatiuū. q̄uo mgr̃ ꝯcedit ꝙ filius sa
pit sapia ingenita a qua hꝫ ꝙ sapiat. vl̃
sit principiū subauctoritatiuū respectu
talis actus q̄uo ꝯcedit ꝙ pater creat ver
bo. sed filius siue sapia genita nō est pri
ꝑncipiū eēndi formale nec principiatm̄
nec principiū actiuū subauctoritatiuū
respectu actus eēntialis qr̄ nō producit
istū actum in se sed cōicat᷑ sibi a patre ⁊
principiū actiuū subauctoritatm̄ habꝫ
rōnem producētis actus respectu cuius
dicit᷑ principiū tale. quomō concedit ꝙ
pater creat verbo. sapere aūt est actus es
sentialis. g̊ pater nō sapit sapia genita.
concedit autē mgr̄ ⁊ bene ꝙ pater est sa
piens sapia ingenita sicut formali princi
pio. filius autē sapit sapia ingenita sicut
principio principiatiuo.

Ad argumētum in

oppositum dico ꝙ Ansel. accipit ibi di
cere mere essentialiter. s. ꝓ actualiter in
telligere sicut expresse vult. c. eodez. vbi
vult ꝙ sunt vnus dicēs. sicut sunt vnus
intelligens. ⁊ licet quilibet dicat etiam
quēlibet. tamē sunt vnus in rōne dicētis

⁊ dicti sicut sūt vnus intelligēs ⁊ vnū in
tellectū. ⁊ iste modus ē valde extēsiuus
huius nois quod ē dicere. qꝛ nec signifi-
cat illā relonem origis nec ↄnotat eā. sic
nec intelligere vel sapere. ⁊ h° mō nō di
cit Augus. ꝙ pr̃ dicit v̉bo. Sed quō
ↄcedit ꝙ spūssanctus dic̄ v̉bo. Rndeo
sicut intelligit v̉bo. sȝ nō ꝓ exp̉mere nec
ꝓ declarare nisi accipiat formalit̄. quia
spūssanct⁹ formaliter declarat oē decla-
rabile. nō aūt ꝓ declarare p̉ncipiatie ni-
si forte respectu creature. qꝛ loquendo ꝺ
manifestatōe creature illā efficit tota tri
nitas. ⁊ qꝛ absolute sup manifestatōnez
formalē v̉bi nō ↄpando ad creaturā. spi
ritusscūs nō hȝ aliquā rōez p̉ncipij. qꝛ n̄
dat v̉bo illud q̊ formalit̄ v̉bū ē manife-
statm̄. iō nō vr̄ aliq̊° ↄcedēdū. nec Ans.
dic̄. ꝙ. s. s. dic̄ v̉bo lȝ videat oia i v̉bo. ita
etiā qlȝ beat⁹ videt oia i v̉bo ⁊ q̄libet pᵃ
vidȝ i q̄libȝ ꝭm Aug. 15. ꝺ tri. c. 14°. sȝ di
cere v̉bo vr̄ iportare aliquā auctē dicēti
v̉bo respcū v̉bi inq̄tū ē declaratm̄ forlit̄

Ad aliā questionez

de spūscō ꝓcedēdū ē eodē mō q̊ in p̄cedē
ti. q. ꝓcessū ē ⁊ p̉° ꝺ volūtate nr̄a vbi di
co ꝙ amor i nobis vt ꝓduct⁹ hȝ ad volū
tatē vt ꝓducentē relonē scōi mōi. ⁊ iᵃ fō
te ē mutua. hȝ etiā aliā relonē ad obm̄ p
tinentē ad 3ᵐ modū relatioꝝ. ⁊ illa nō ē
mutua. qꝛ sic̄ scia refert ad scibile ⁊ n̄ eↄ°
ita amor ad amabile ⁊ nō eↄ°. ⁊ sic̄ amō
hȝ formalit̄ habitudinē aliquā ad obm̄
ita illud qȯ ꝓducit amorē posset denoia
ri ab illa habitudie si esset verbū impo
sitū hoc significās actiue. Ita dico in
diuis ꝙ spūssanctus ex vi ꝓductōis sue
nō quidē ꝓprie. sed appropriate ē amor
omis amati necessario. ⁊ iō habȝ aliquā
relationē rōnis formalit̄ ad sic amatuȝ.
ꝓducens aūt ipm pōt denomiari ab ea
dem hitudie quasi p̉ncipiatiue. ⁊ ista hi
tudo vt p̉ncipiatiue denomians impor-
tatur p hoc v̉bum diligere quādo dicūt
pater ⁊ fili⁹ diligere se spūsancto: h° q̊p-
pe est p̄rem ⁊ filiū ꝓducere amorē qui ē
patris ⁊ filij sicut patreȝ dicere se verbo
est ꝓducere verbum quod est declaran
ipm patrem.

Ad primum dico

ꝙ nec mere eēntialiter nec mere notōn
liter tenet sed cōnotat notōnē. s. ꝓduct
nem spūssci. ⁊ significat il ā hitudiuē c
sequentē spm̄scm̄ ad amatū nō q̄dē for
maliter sȝ p̉ncipiatie. ⁊ rōne isti⁹ habit
dinis ↄn̄tis eēntiale ē quātū ad termin
illius hitudinis. quia terminus ille no
tm̄ est spūssanct⁹ sed etiā om̄e necessari
amabile. ⁊ quo ad illud fit cōuersio. n
aūt quo ad notōale cōnotatu. Per
patet ad 2ᵐ ⁊ istud posset manifestari i
exēplo de dicere. qꝛ eo mō q̊ ↄcedit p̄re
dicere v̉bo dicere n̄ ē mere eēntiale neq
mere notōale. sed ↄnotat notōale. s. gig
nitionē ⁊ iportat i genito hitudinem d
claratiui q̄ est ad oē ꝺclarabile. sil̄e hui
lȝ nō ita p̱fecte pōt hr̄i in hoc qȯ ē mit
qȯ ↄnotat in diuis ꝓcessionē lȝ signific
p̉ncipaliter effectū tp̱alē. ⁊ q̄tū ad illu
qȯ significat tota trinitas op̱at effectu
illū. sed q̄tū ad notionē illā nō respic̄ t
tā trinitatē in ratōne p̉ncipij. fili⁹. n. pō
mitti a spūscō lȝ nō sit a spūscō. A
3ᵐ lȝ posset fieri vis in ista ꝓpōe ꝙ ly s
posset cōstrui trāsitiue vl̄ reciproce. de
duplici ↄstructōne habet ab illo Petr
helie sup Priscianū de cōstructōne. ⁊ p
tet in illo sophismate. isti pugnāt vt vi
cant se. ⁊ videtur ꝭm aliquos magis cō
cedenda ꝓpositio ꝓut se construitur tr
sitiue q̄ reciproce. pro eo ꝙ spiritussan
tus scōm eos spiratur a patre ⁊ filio v
luntate cōcordi. inquātum scȝ pater im
pendit amorem filio ⁊ filius repēdit ꝭm
Richardum de trini. tamē dicendo co
sequēter his que dicta sunt. di. 12ᵃ. ꝺ ist
materia ꝙ pater ⁊ filius spirant forma
liter voluntate inquantū vna est: n̄ō au
tē ipa relatio concordie patris ad filiuȝ.
⁊ ecōuerso est formalis. ratio spirandi.

quia non videtur inquantū pater et fi-
lius inquantū hñt respectū originis ad
spm̄ scm̄ habeāt mutuā reloñez ad inui
cem. tūc eni nō haberēt tm̄ mutuā relo-
nem originis pr̄nitatis ꝛ filiatōnis. hoc
inquā dicendo ꝙ licet hñtes vnā volū-
tatē ꝯcordet in ea formalr̄ tñ ꝯcordia ñ
est per se rō sed volūtas vna. ꝛ ꝙ fecun-
ditas plena sit ita in vna sicut in duab⁹
iō tñ duo spirant. quia p̄intelligit illa fe
cunditas vna esse in duobus anteꝙ ha-
beat terminū. Pōt tamē ꝯcedi ꝯña.
ꝙ eadē est veritas accipiēdo ly se sic vel
sic. ꝛ tunc cōcedo ꝯñs ꝙ pater se diligit
spū sancto. ꝛ cum dicit diligit se in p̄mo
signo originis ꝯcedo. sꝫ tūc diligit se vo-
luntate vt in ip̄o ē formalr̄. spirādo aūt
spm̄ scm̄ qui necessario est amor ei⁹ dili
git se spū scō quasi p̄ncipiatiue qūo etiā
diligit filiū spū scō. Ad vltimū dico
ꝙ nō oportet ꝯcedē p̄rem ꝛ filiū diligē
creaturā spū scō sicut diligūt se spū scō.
quia iste modus diligēdi vt sumit p̄nci-
piatiue videt esse p̄mo illius termi dilec
tōnis cui⁹ ip̄a dilectio est formalr̄ ex h°
ꝙ est p̄ncipiata. sic eni diligē obiectū est
p̄ncipiare amorē qui vt p̄ncipiat⁹ est for
maliter illi⁹ obiecti. spūs aūt scūs ex vi
p̄ncipiatōnis sue neqꝫ p̄mo neqꝫ ꝯcomi
tant̄ est amor creature. qꝛ creatura tan-
tū ꝯtingēter amat a deo. lꝫ aūt ex vi pro
ductōnis sue p̄mo sit amor eēntie. tñ cō
comitant̄ p̄t dici amor filij qꝛ ille p̄sone
sūt in nā p̄mo amata ex necītate illi⁹ na
ture. ꝛ ita posset ꝯcedi ꝙ p̄r non diligit
creaturā spū scō eo mō quo filiū. qꝛ nō
p̄ducit amorē q̄ ex vi p̄ductōis sue sit
amor creature. imo ꝯpleta p̄ductōe ne-
cessaria illi⁹ amoris adhuc est ꝯtingen^a
ut iste amor sit creature. ꝛ h° ē i p̄tāte ñ
tm̄ p̄ducētis hūc amorē: sꝫ ēt isti⁹ amo-
ris p̄ducti. qꝛ ita ꝯtingēt amat spūs scūs
creaturā sic p̄r ꝛ filius.

Circa distincti
onē. 33. quero sine argumē-
tis. Primo vtrū p̄prietas sit idē cū per-
sona. Et 2° sine argumētis. vtrū p̄prie
tas sit idem cum essentia.

Circa distincti
onē. 34. sine argumētis. An
p̄sona sit idem cū eēntia.

Circa istas tres qō
nes nō oportꝫ immorari. qꝛ eaꝝ solutō
patet ex dictis alibi dis. 2. q. illa. vtrum
cū vnitate eēntie stet pluralitas p̄sona-
rum vbi ostensū est qualr̄ p̄prietas per
sonalis nō est idez formalr̄ cū eēntia di.
etiā. 26. cōtra prepositiuū ostensū est q̄li
ter p̄prietas nō est idem formalr̄ cū per
sona. Illud etiā qō dictū est de nō idēp-
titate formali p̄prietatis cū eēntia ꝯclu
dit ꝙ p̄sona nō est idē p̄mo formalr̄ cuꝫ
eēntia. Et ꝙ aliq̄ distinguunt inter oīa
ista ꝙ tm̄ differat rōne. ip̄robatū est di.
2^a. ꝛ di. 8. in ꝯsimili de attributis. ꝛ di.
13. de dist^oe emanationū i diuinis. ꝛ als
ꝛ tñ cū hoc ꝙ istud nō est idem formalr̄
li stat ꝙ vere ꝛ simplr̄ sit idē sibi. imo h°
est necessariū p̄p p̄fectā simplicitatē di-
uinā q̄ sequit ex p̄fecta infinitate illi⁹ es-
sentie p̄p quā simplicitatē ꝛ infinitatem
nō p̄t illa eēntia in aliq° cū aliq̄ realitate
in eodē: nisi illa realitas sit p̄fecte eadem
sibi. ꝛ istud dictū est ꝯfirmatū per cōe di
ctū antiqꝝ q̄ ꝯcesserūt multas p̄dicatō
nes eē veras in diuinis per idēptitatē ñ
formalr̄. qō nō videt itelligibile nisi per
hoc ꝙ p̄dicatū erat vere idē cū subiecto
ꝛ ex h° erat p̄pō affirmatia vera p idēp
titatē. ꝛ tñ p̄dicatū nō erat idē formalr̄
cū subō. ꝛ p̄p h° ñ erat ibi p̄dicatio for-
malis. Et q̄ sit distin° idēptitatis formal̄
ab idēptitate simplr̄ tactū ē di. 8. q. ō at
tributis. ꝛ als frequent: ꝛ iō nūc trāseo.

Circa distincti
onē. 35. q̄ro vtrū in deo sint
reloes eīne ad oīa scibilia ut
quidditatiue cognita. Q: sic Aug⁹. 83.

questionū.q.46.Idee sūt forme eterne
⁊ incōmutabiles i mēte dina.⁊ ñ abso.
ḡ respectie.⁊ nō nisi ad alia a se vt q̇ddi
tatiue cognita.q̄re distinguunt ꝭm disti
ctionē istoꝝ.Itē Auic.8.metha.c.7.
ꝑcedit in deo eē relatōꝫ dei vt intelligen
tis ad formas intellectas. Itē deus no
uit distincte alia a se.ḡ ꝑ aliq̄s distictas
rōnes cognoscēdi.⁊ ille nō pñt eē abso.
ḡ relatiue. P̄.ꝭm Aug.5.sup Gen.c.7
oia in deo sūt vita.⁊ idē videt dicē sup
Jo.oia in ipo vita erāt.nō vita ečna cre
ata sed creatrix.hoc nō est verū loquen
do de ipis obiectis formalr in se.igit de
ipis rōnibus formalib⁹ q̄bus cognoscū
tur. Cōtra.igit ille relones eēnt reales
qd̄ est ꝯ dictū i di.30.ꝓbō ꝯñtie.q2 de⁹
ꝑus itelligit alia a se q̄ intelligat se intel
ligere illa.q2 act⁹ reflex⁹ ꝓsuppoit actū
rectū.ḡ ille relones q̄ eēnt in deo ad alia
eēnt in deo ex nā rei.⁊ nō ꝑ actū itellect⁹
ꝯsiderātis illā intellectionē.sed qd̄ ē ibi
ex nā rei.⁊ nō in obiecto vt cognitū est.
est reale. Preterea.q̄ rōne eēnt relones
eterne in deo ad oia cognita pari rōne ⁊
ad oia volita vt volita.⁊ tūc ille reloes
eēnt reales.q2 ꝑus vult alia eē q̄ intelli
gat se velle illa.⁊ ita relo volūtatis eius
ad alia erit realis.q2 ñ in aliq̄ ut cog^m ē.

Supposito q deus
sit intelligēs ex di.2.⁊ q eēntia sua sit ꝑ
mū obiectū in rōne sui ex q̄ōne de subō
p⁹ theo.⁊ q intellect⁹ su⁹ sit oīuꝫ intelli
gibiliū nō q̄dē po⁹ sꝫ actu ⁊ sil ex di.2.⁊
hoc distincte.q2 impfectōnis ē in intelli
gēte ꝯfuse intelligē. Circa istā q̄ōnez
notandū est q ad intellectōꝫ alicui⁹ tria
vident ꝯcurrē.vꝫ obiectū cognoscibile.
intellect⁹ ipe.⁊ rō cognoscēdi. In intelle
ctu aūt vt po⁹ est nō oꝫ ponē distinctōꝫ
ad hoc vt distincte itelligat.q2 etiā intel
lectus nr̄ vt videt oino indistinct⁹ ꝭꝫ rō
nem po⁹ pt plura itelligē.igit si est disti
ctio.q̄rat in obiecto vel rōne cognoscen
di obiectū vel in ipa intellectōne.ponūt
igit relones eē eternas in deo ad alia a
se cognita simplici intelligētia.⁊ q iste re
latōnes sint in eēntia ut est rō cognoscē
di.pp hoc q nihil est rō cognoscēdi pla
nisi ut illa rō appropat aliq̄ mō illis pli
bus obiectis cognitis. Qd̄ ēt ꝯfirmat
ꝑ hoc q cognitio fit ꝑ sile.ḡ oꝫ rōnez co
gnoscendi hēe aliquā rōnez ꝓpriā silitu
dinis ad ipm obiectū cognitū.pp igitur
istā determinationē ⁊ istā assimilatōez
rōnis cognoscēdi ad obiectū ponūt relo
nes eterne tanq̄ rōnes determinātes eēn
tiam ut rō intelligēdi ⁊ q̄bus ipa eēntia
sit distincte silis obiectis cognitis.

Aliter ponitur q iste re latōnes
sūt in eēntia dina ut est ob^m cognitū.in
telligit eni ipa oino p⁰ intellectōe vt pe
nitus indistincta.sꝫ ad h⁹ ut postea crea
tura intelligat intellect⁹ compat ipam ꝑ
mo cognitā ad creaturā sb̄ rōe imitabi
lis.⁊ tūc itelligēdo eēntiā ut imitabilem
itelligit creaturā ꝑ illō obiectū ꝑmū sic
sub tali relone rōnis ꝯsideratū. Et dif
fert h opi.a p⁰ sic isti modi dicēdi q̄ruꝫ
vn⁹ ponēt ipēm eandē eē rōnem cogno
scēdi ꝑn^m ⁊ ꝯclonez.nō tñ nisi ut sub di
stinctis relonib⁹ rōnis corrñdētib⁹ istis
cognitis sb̄ ꝓpriis rōib⁹ ali⁹ dicēt ipsuꝫ
ꝑn^m sic cognitū eē rōez cognoscēdi ꝯclo
nē.⁊ hoc nō vt ꝑn^m absolute intellectū.
sꝫ in ꝯpatōne siue in relone ad ꝯclonez.

Cōtra conclusionē
in q̄ ꝯcordāt iste opi.s.q iste reloes rōis
sūt necio ponēde in deo distincte ꝭm rō
nem ad hoc ut intelligant creature disti
cte in deo in rōe obōꝝ. Arguit p⁹ sic
iste rōnes sūt cognoscibiles ad itellectu
dino.q̄ro q̄ rōne cognoscēdi.si aliq̄s rōi
bus determinātibus eēntiā ut est rō vel
determinātib⁹ essentiā ꝑmū obiectū re
spectu obōꝝ scdōꝝ.ꝑcedit in ifinitū.q2
iteꝝ ad istas alias rōnes itelligēdi prece
dēt alie.⁊ sic nūq̄ iste alie rōnes sūt itel
ligibiles a deo.q2 oportebit ipm añ ip

ſas itellectas itelligẽ alias infinities infi-
nitas. ꝯ oꝫ dare ꝙ iſte rõnes pñt itelligi
a deo p eẽntiã vnde eẽ eſt: vt nude accep
tã ſiue vt p rõnez ſiue vt iſte cognoſcan
tur p ipam ut p p^{m} ob^{m} cog^{m} abſolute.
⁊ q rõne iſta poterũt cognoſci p eẽntiaꝫ
vñ eẽntia nude. pari rõne ⁊ ipa obiecta
ſcdaria alia. q2 vident iſte rõnes habẽ
rõnes diſtinctoꝝ obõꝝ ſicͭ ⁊ alia. Sꝫ
dices ꝙ iſte rõnes cognoſcunt ab intelle
ctu dino per ipa obiecta ad que ſũt: ita
ꝙ eẽntia ſub rõnibus iſtis eſt rõ cogno-
ſcendi obiecta alia ⁊ alia. ⁊ illa cognita
ſimul cũ eẽntia ſub diuerſis rõnibus ſũt
rõ cognoſcendi iſtas rões ſicut extrema
relonis vident eẽ rõ cognoſcẽdi relonez
Hoc videt vilificare itellectũ dinum
q2 tũc eſſet paſſiu' reſpectu alioꝝ obõꝝ
cognitoꝝ per iſtas rõnes per q actuabit
ad cognitionẽ iſtarũ rationũ. Prete-
rea 2°. cuiuſcũqꝫ obiecti ratio aliqua co
gnoſcendi determinate poteſt eẽ aliqd li
mitatũ ad illud. eiuſdẽ poteſt eẽ aliqd il
limitatũ ad illud ⁊ ad aliud. ſed ſi eſſen
tia eſſet limitata reſpectu alicuius vni'
determinati cognoſcibilis ipa eſſet de-
terminate rõ cognoſcendi illud abſqꝫ oi
reſpectu rei ⁊ rõnis. igit ſi ipa ſit illimi-
tata rõ reſpectu pluriũ cognoſcibilium
põt eẽ ex ſe ratio cognoſcẽdi quodcũqꝫ
illoꝝ. ⁊ omia illa ſine omni relone rei ⁊
rõnis. pbatio maioris. illimitatio ñ au
fert ab aliquo aliquã perfectionẽ. ſꝫ ſtã
te pfectõne que erat ad aliquid qſi poit
ſimilẽ pfectionẽ ad aliud. ⁊ ideo ſic dic-
tum fuit diſ. 7. ⁊ diſ. 28. indeterminatũ
ex illimitatõne. ſ. qd eſt indeterminatũ
ad plura poſitia ex ſeipo ẽ determiatũ
ad quodlibet illoꝝ determiatõne repu-
gnãte indetmiatõni ad ꝯdictoria / pbõ
mioris eẽntia ponit ꝓpa rõ cognoſcen-
di ſeipam: ⁊ hoc ſiue ut obiectũ primũ.
ſiue ut rõ cognoſcendi obiectũ. ⁊ iſtõ cõ
petit eẽntie mere ſub rõne abſoluta ſine
omni reſpectu rei. q2 reſpectus realis ñ
eſt in eadẽ pſona ad ſe ſine oi etiã reſpe-
ctu rõnis. pbo. q2 iſta intellectõ non eſt
collatiua vel ꝯpatiua nec negociatiua.
igit per eaꝫ nulla relatõ rõnis cãt i aliq.
Preterea 3°. vni' opatõnis opꝫ dare
vnũ pncipium q per ſe vnũ ⁊ obiectum
per ſe vnũ. ⁊ hoc maxime in ſimplr p°
opatione qualis eſt intellectio diuina:
relatio aũt ratõis ⁊ ens reale nihil vnũ
per ſe faciunt. q2 nõ pñt etiam habere p
ſe vnitatẽ ſcdi modi per ſe q mioꝛ eſt ꝙ
eẽntialis vnitas. nõ. n. põt relo ratõnis
ꝯſequi rem ex nã rei. ⁊ ideo nõ põt eſſe
paſſio eius. ꝯ eẽntia ſiue vt obiectũ ſiue
vt rõ intelligendi. ⁊ illa relo rõis nõ ſũt
vnũ per ſe obiectũ nec vna rõ intelligẽdi
ꝯ oꝫ dare alteꝝ pciſe in rõe pmi obiecti
vl vt rõe q preciſe. nõ autẽ illã relatõnez
rõnis. q2 ipa nõ eſt p^{m} obiectũ cognitũ
quo cognito cognoſcatur aliquid aliud
ad qd eſt ille reſpect'. nec eſt ẽt rõ q inte'
din' hẽat intellectõꝫ h' obiecti. ſ. lapidis
q2 intelligẽ lapidẽ eſt pfectio ſimplr: ita
ꝙ itellellect' dinus nõ eẽt oino pfectus
ſi nõ intelligẽt lapidẽ. nulla aũt relo vẽ
eẽ rõ inherẽtie alicui' pfectõnis ſimplr.
ꝯ oꝫ dare pciſe eẽntiã que ſubeſt iſti rela
tõni tãꝙ pmũ obiectũ q cognito cogno
ſcat lapis. vel tanꝙ rõnez formalẽ intel-
ligendi lapidẽ. Et ex hoc vltra oſten
ditur ꝙ fruſtra ponit talis relo determi
nans ipam eſſentiã. nam ipa ſub reſpe-
ctu rõnis eſt formalr infinita. quia intel
lectus qũocunqꝫ compareteſſentiã. et p
hoc cauſet in ea relationẽ rõnis nõ com
parat eã niſi ut ẽ formalr infinita. ⁊ ita
ut eſt ſub tali relatõne formalr eſt infini
ta. ⁊ per ꝯñs ita indetermiata ut eſt ſub
illa rõne ſicut ſm ſe. ⁊ ita ut eſt ſub pri
ma rõe pt fũdare aliã pp ſui finitatẽ ſicͭ
ſm ſe pt. igit p reloem rõnis ñ detmiat.

Contra opinionez

primã ſpecialiter videtur ſequi ꝙ iſte re
lationes erunt reales. quia ratio intelli-
gendi vt eſt ratio precedit naturaliter in
tellectionem. ⁊ per ꝯñs quo ad nihil qd

est eius vt ē ratio intelligēdi causat̄ p intellectionē nec sequit̄ intellectōez. Si igr̄ sͦ reľone ratōis ē ratio intelligēdi lapidem illa reľo nō pducit in eēnᵃ itellectōe lapidis. qꝛ p̄cedit nālit̄ illā intellectōem q̄ alia pduceret. sꝫ istā nō p̄cedit nisi illa q̄ est eēnᶜ vt eēnᵃ. hac aūt nō pducit̄ qō ꝯcedit ab eis vbi minus vr̄ de psonis diuinis ꝛ de p̄ncipijs pducēdi eas. igit̄ ista reľo erit in essētia vt est rō ꝛ nō p aliquā actionē intellect⁹. Preterea. fm aliq̄s istoꝝ ad distinctōez realē in p̄ncipiatis: suffic̄ distinctō ratōis in p̄ncipijs. g̊ ista distinctō rōis vt ē rō intelligēdi. a. ꝛ. b. sufficiēs ē ad distinctōez realē ip̄ius. a. ꝛ b. Preterea. res extra imediate itelligent̄ qꝛ tota distinctō q̄ ponit̄ intra p̄cedit intellectionē. nihľ igr̄ intra terminat intellectionem q̄i obiectū scd̄ariū.

Contra secundam

positōnē sp̄alit̄ sic. ois reľo rōis q̄ ē i obiecto ex hͦ q ꝯpat̄ p intellectū ad aliō ē in eo p̄cise vt ē ens diminutū hn̄s esse in intellectu. vt cognitū i cog̊scente. ꝛ possꝫ esse i eo si p impossiᶜ illud nō hr̄et eē essentie dū tn̄ hr̄et silī mō esse i intellectu ꝯpante. igit̄ iste reľones erūt i eēnᵃ diuia p̄cise vt hꝫ esse diminutū i intellcū ꝯpāte essentiā ad creaturā ꝛ nō vt eēnᵃ ē aliquid in se. ꝛ vltra essent i eēnᵃ si p ipossibile illa essentia nō essꝫ dū tn̄ ab aliq̊ intellectu intelligēte ꝯparet ad eosdē terminos. ꝛ vltra si p impossiᶜ eēnt duo dij essent i intellectu h⁹ dei ꝯpante istū deum ad creaturas ꝛ nō in isto deo i se Preterea. de⁹ p̄us nālit̄ est imitabiľ a creaturā q̄ ꝯparet̄ vt imitabilis. qꝛ. n̄. ē imitabilis ideo ve ꝯpat̄ vt imitabilis a creatura vt vr̄ ꝛ nō ecōuerso. igr̄ an̄ istā ꝯpationem factā p intellectū eēnᶜ vt imitabilis est i essentia imitabilitas. sꝫ fm aliq̄s istius vie reľo aptitudialis est eadē cū actuali ppter aliquā idemptitatē i deo dicūt n̄ esse aliā reľonē nouā ꝛ antiquā. nec etiā aliā creatiui ꝛ creantis. g̊ iste reľones i essentia vt obiecto ꝯpato nō erūt p̄ᶜ ad extra. sꝫ erūt alie p̊res ꝛ reales vt vr̄. qꝛ an̄ oēz actū inte⁹ ꝯpantis. Preterea. etsi eēntia vt cognita sit rō deueniēdi in noticiā lapidis tn̄ vr̄ postea :q inte⁹ diuie possit cog̊scere lapidem in se. ꝛ nō p̄cise p hͦ q ꝯpat eēntiā suā ad lapidem. quia sic sine tali ꝯpatōe alteri⁹ ad ip̄m possumus nos itelligere lapidē. i ista intellectōne lapidis q̄ro in q̊ ē reľo ad lapidē non in eēnᵃ vt in obiecto ꝯpato. qꝛ i isto obiecto vt sic nō ē intelligere vt obm̄ ꝯpatum. g̊ oꝫ querere eā in intellectōe vľ in ratōe intelligēdi. ꝛ redibit ad aliquam illaꝝ opinionum.

Pōt dici ad que

stionē. q reľones terᵗij modi dn̄t p se ab alijs duoꝝ mōꝝ. qꝛ in 3ͦ mō nō ē mutuitas sic̄ in alijs duob⁹ modis. ꝛ ex hͦ sequitur sic̄ deductū est in di. 30. q. i. q terminus reľonis ē absolutū vt absolutuꝫ. sic igit̄ obiectū intellectōis nr̄e termiat relationē ip̄ius inquātū mere absolutū. ꝛ sic ip̄a ē mēsurata p ip̄m. ita vr̄ q cū inte⁹ diuia sit simplr̄ mensura oim alioꝝ a se intellectoꝝ. seq̄t̄ q alia p̄cise referant̄ ad intellectionē diuinā ꝛ ip̄a terminabit relationē istā sͦ rōe mere absoluti. H⁹ ꝯfirmat̄. qꝛ omino p̄ᵃ intellectō diuia q̄ beatifica ē: est eēntie vt essenᵃ ē sine omi respectu rei vľ rōis ꝛ hͦ ppt̄ pfectā idēptitatē realē inte⁹ ad eēntiā obiectā. nō oꝫ igit̄ ppter intellectōez alic⁹ obiecti p̄cise querere reľonē nec i vtroqꝫ extrēo nec i altero. g̊ oꝫ aliq̄d aliud addere ppt̄ qō sit reľo in vtroqꝫ extrēoꝝ vľ in altero. illud aūt nō vr̄ eē nisi vľ mutua coexistentia si ē reľo mutua vľ dependētia in altero extrēo. si nō ē mutua h̄ aūt. qn̄ deus intelligit aliq̄d aliō a se nō pōt poni mutua coexigētia i vtroqꝫ extrēo vt vr̄. g̊ p̄cise suffic̄ ponere reľonē in altero extrēo vbi ē dependētia illud ē obm̄ vt ꝯgnitū. Preterea. volūtas fruēs siue nō pducit aliō ab ip̄o in eē volito amādo finez

in ordine ad aliud, siue ꝯpando ip̄m ad
aliud amabile. sed mag ꝯpando aliud
amabile ad istū finē. ita ꝙ relo cāta per
ꝯpatōez volūtat vr̄ eē in aliq̊ alio ama
to ad finē. nulla aūt ꝯpatio p volūtatez
vr̄ esse i fine amato. g̊ a sili in intellectu
cog̊scente p^{m} obm̄: ⁊ ex illius cognitōne
cog̊scente obm̄ scd̄ariū. nulla vr̄ relo ꝓ
duci in ip̄o p° obiecto ad 2^{m} obm̄ sʒ eꝯ°.
Pretea. sicut argutum ē nō vr̄ posse
poni q̊ actu inte⁹ ista relo ꝓduceret. p° n̄
ꝑpt pfectionē absolutā illi⁹ act⁹. si 2°. g̊
nō ē pncipiū illi⁹ actus scd̄i etiā in illo 2°
actu pfecte ꝯgnoscit creatura. g̊ i nullo a
ctu erit talis relo q̄i rō poꝛ creatura i rō
ne obiecti. Cōcedi pōt ꝯclo triū rōnū
factaꝝ ꝯ̄ duas op. cōes supius recitatas
⁊ ꝯcedi pn̄t iste rōes h iam facte. ⁊ ꝺʒ h°
pōt ꝯcedi ꝙ sūt ibi relones i deo etne ad
obā ꝯgnita sed nō poꝛes nālit ip̄is ꝯgni
tis in rōe obōꝝ. Hoc pōt poni sic. de
us in p° instāti itelligit eēntiā sb rōe me
re absoluta in 2° instāti ꝓduc lapidē i eē
intelligibili ⁊ itelligit lapidē. ita ꝙ ibi ē
relo in lapide intellecto ad itellectōez di
uiaz. sʒ nulla adhuc i itellectōe diuia ad
lapidē. sʒ inte° diuia termiat relonē lapi
dis itellecti ad ip̄az. In 3° instāti forte in
tellect⁹ diuus pōt ꝯpare suā intellectōez
ad qd̊cūqʒ itelligibile ad qd̊ nō possum⁹
ꝯpare. ⁊ tūc ꝯpando se ad lapidē inte^{m}
pōt cāre in se relonē rōis. Et in. 4° instā
ti pōt q̄si reflecti sup istā relonē causataz
i 3° instāti. ⁊ tūc illa relo rōis ꝯgnita erit
sic igr̄ nō ē relo rōis necessaria ad intelli
gēdū lapidē tāq̄ poꝛ lapide vt obm̄. im
mo ip̄a vt cāta ē posterioꝛ. qꝛ i 3° istāti
⁊ adhuc posterioꝛ erit ip̄a vt ꝯgnita. qꝛ
in 4° instāti. Et ista via vr̄ tenē istā ꝓpō
nem q̄ vr̄ ꝓbabil ꝙ relo n̄ nālit ꝯgnoscit
nisi ꝯgnito termio sʒ nec inte⁹ ꝯpat ad a
liq̄d nisi nālit pus ꝯgnito termio. quam
ꝓpōez nō pōt alia via tenere. qꝛ oʒ ꝙ di
cat ꝙ illa relone q̄ ꝯpat istā intellectōem
ꝯpet eēntiā ad aliq̄d nō pus ꝯgnitū nālr
Ista pō de relonib⁹ alioꝝ a deo vt itelle
ctoꝝ ad ip̄m inte^{m} diuū vt absolutū cō
similit ꝯfirmat ⁊ itelligit sicut illa supra
di. 30. creaturaꝝ relataꝝ ad deū.

Contra istud argui

tur. vr̄. n. ꝙ destruat intētōez Aug. 83°.
q. q. 46°. vbi dic̄ si q̄dē in ideis tāta vis
ꝯstituit vt nisi eis itellect̄ sapiēs eē nemo
possit. ꝺm aūt istā pōnē sapia pfecta dei
ad creaturas erit i 2° instāti ⁊ pcedit nā
liter tā eē ideaꝝ q̄ ꝯgnitōez eaꝝ. Ibidez
etiā dic̄. ꝙ istaꝝ visione fiet aia beatissia
qd̊ nō eēt veꝝ de visione p^{a} q̄ ē in crea
tore nec de visione 2^{a} q̄ ē i creatur̄. qua
re ⁊c̄. Pretea arguit. illa q̄ sūt diuisa i
inferioꝛib⁹ q̄ sūt alteri⁹ rōis nō reducunt
ad aliq̄d vnū i supioꝛi sic lʒ po^{e} ꝯgnitie
in nobis reducāt ad vnā pōʒ ꝯgnitiaz in
angelis ꝓpter vnitatē rōis oiu pōꝝ ꝯg
nitiuaꝝ. tn̄ inte⁹ ⁊ volūtas q̄ sūt i nobis
alteri⁹ rōis nō reducunt ad vnā pōʒ i an
gelis. erit igr̄ in deo inte⁹ sb tali rōe tlis
po^{e} distictus a volūtate sb rōe talis po^{e}
⁊ p ꝯn̄s inte⁹ vt in deo ē passiu⁹. g̊ oʒ sibi
dar̄ aliquā formā an̄q̄ opet actu. ⁊ per
ꝯn̄s ad h° vt hēat distictā opatōez opō
tebit sibi dare distinctā formā nō autez
pōt h dari aliq̄ for^{a} disticta si idee ponū
tur ꝯsequi creaturaꝝ itellectōez. Pre
terea si ꝓpt illimitatōez eēn^{e} diuie poat
ip̄a vt oino absoluta eē rō cognoscendi
oēs creaturas cū ita sit illimitata inq̄tū
itellecta sic iquātū rō. sequit ꝙ ip̄a sola
cognoscet sb rōe obiecti. aut si ponatur
plalitas ex pte obōꝝ nō obstāte infinita
te vni⁹ obiecti pari rōe videt posse poni
ex parte rōis intelligendi.

Ad ista sententia

Aug. in ista. q. pōt colligi i ista descptō
ne idee. idea est rō eterna in mēte diuia.
ꝺm quā aliq̄d ē formabile vt ꝺʒ ꝓpriam
rōez eius. ꝓbatio p^{e} pticule. de⁹ oia cāt:
vl cāre pōt. nō irratōnabilit g̊ rōnabili
ter. igr̄ hʒ rōez ꝺm quā format nō autez
eandē oiuz g̊ singula ꝓpriis rōib⁹ format

nõ aũt rõnibus extra se. qꝛ nõ eget in ef
ficiẽdo aliq̃ alio a se. igit rõnibꝰ in mẽte
sua. nihil aũt in mẽte sua ẽ nisi incõmu
tabile. g̊ oẽ formabile ꝑt formare ſm rõ
nem ꝓpriã sibi eternã in mẽte sua. nihil
aũt in mente sua tale ponit nisi idea ſm
istã dscriptionẽ. igit videt ꝙ lapis inteꝰ
possit dici idea ipe eni hꝫ oẽs istas ꝯditi
ones. qꝛ ipe est rõ factibilis extra ꝓpria
sibi. sic arca in mẽte ꝑt dici rõ respectu
arce in mã: ⁊ est ꝓpria rõ ſm quã arca
in mã format. ⁊ ista rõ ẽ etna in mẽte di
na: ut cognitũ in cognoscẽte ꝑ actũ inteꝰ
diui. q̇cquid aũt est in deo ſm q̇ocunqꝫ
eẽ siue rei siue rõnis ꝑ actũ inteꝰ diui est
eternũ. sic declaratũ fuit supra di. 30. ꝙ
nulla relõ ꝑt eẽ noua i deo ꝑ actũ inteꝰ
sui. Istud videt ꝯsonare cũ dicto Pla
tonis a q̊ accepit Aug. nomẽ idee. ipe ei
posuit ideas q̇dditates rez. ꝑ se q̇dẽ extñ
tes ſm Arl. ⁊ male. ſm Aug. in mẽte di
na ⁊ bñ. vñ aliqñ loq̇tur de mũdo itel
ligibili ſm eũ. sic igit ponerẽt idee ſꝫ illã
impõnez Arl. q̇dditates rez. ita ponũt
ſm Pla. vt vĩ q̇dditates hñtes eẽ cogni
tũ in intellectu diuo. Hoc posito ñ oꝫ
laborare circa relões aliq̃s formalr. siue
in eẽntia ut obiectũ: siue in eẽntia ut rõ.
siue in eẽntia ut intelligẽ diuũ. q̃ relões
dicant idee. imo ipm obm̃ cognituꝫ est
idea ſm istud. ⁊ tũc concedi pñt auctes
Aug. adducte. ꝙ nisi cognitis ideis sapi
ens nẽo eẽ possit: q̇ tũ. s. ad oẽm plenitu
dinẽ sapie. licet eni deus ꝑ̇ncipalr sit sa
piẽs sapia eẽntie sue ut obi. tñ nõ omni
mõ si nõ sapet creaturã q̃ creatura ut in
tellecta ab ipo ẽ idea. ⁊ ita ñ itellectiꝫ ide
is sapiẽs oino eẽ nõ ꝑt. ponit aũt eẽ sapi
ens ꝑfectissime in ꝑ̇ᵒ instãti. sꝫ ñ sapiens
oino in ꝑ̇ᵒ istãti absqꝫ 2ᵒ. Si aũt idee po
nerent q̇dam relones rõnis in deo ñ vĩ
formalr eẽ sapiẽs i itellectõe eaꝝ: qꝛ etiã
ibi eẽnt vt rõnes intelligẽdi añq̃ ipe in
telligerent. Silr alia auctas Aug. ha
rũ visiõe fit aĩa btissima. Si idee ponũ
tur eẽ q̇dditates ut cognite tũc exponen

da est de btitudine q̃ ꝑt hꝛi in creaturis
ut in obiectis. qꝛ certũ ẽ ꝙ nõ est ꝑfectis
sima btitudo in creatura absoᵉ ſm ipm
5. ꝯfessionũ. Btũs est qui te ⁊ illa nouit
nec ꝑꝑ illa beatior. sꝫ est intelligẽdũ btis
sima hᵒ est totali btitudine possibili btõ
nõ q̇dem in eis formalr: sed in obõ cuꝰ
cognitio ꝑ̇supponit istis. ⁊ q̃si ꝯcomitã
tur in istiꝫ in q̇bus aliq̃ btitudo est lꝫ nõ
ꝑ̇ma. Et si Augꝰ. aliqñ loquat aliter de
ideis q̃si sint rõnes cognoscẽdi aliq̇d. cũ
tñ hic nõ dicat ipas eẽ nisi rõnes ſm q̃s
formant q̃ formant ꝑt inquã exponi il
lud dictũ eius si alibi dicat nõ ꝙ ly ſm
notet rõnem formalẽ intelligẽdi. sed ſm
q̃s ut sũt obã nõ ꝑ̇ma nec mouẽtia intel
lectũ: sꝫ obã scdaria ꝯminãtia intellectũ
Ad 2ᵐ qualr inteꝰ est passiuꝰ in se. et
qualr est passiuꝰ respectu intellectõis di
ctũ ẽ dis. 3. sꝫ posito ꝙ sit passiuꝰ i nobis
⁊ q̃si passiuus in deo: ⁊ ꝙ dẽat hic assig
nari forma vel q̃si forma vt qua opet.
ꝑt dici ꝙ illud est eẽntia sub rõne q̃ cen
tia. q̃ sub rõne absoluta est rõ cognoscẽ
di nõ tm̃ ipa met sed oẽ aliud sub q̃cun
qꝫ rõne cognoscibilis. ⁊ hoc isto mõ itel
ligendo. ꝑ hoc eni ꝙ intellectꝰ diuus est
in actu ꝑ eẽntiã suã vt est rõ intelligẽdi
hꝫ primũ actũ sufficientẽ ad ꝓducendũ
oẽ aliud in esse cognito. ⁊ ꝓducendo il
lud in eẽ cognito ꝓducit ipm vt habet
dependentiã ad ipmmet ut ad intelligẽ
tiã. ⁊ per hoc ꝙ intellectio ipius est eius
illud dependet ad istã intellectõeꝫ ut ad
absolutũ. sic etiã in aliꝭs dicet. ꝙ cã sub
rõne mere absoluta est actus ꝑ̇mus a q̊
ꝓcedit effectus. ⁊ effectus ꝓductus hꝫ re
lationẽ ad cãm. qñqꝫ ut ad absolutum.
qñqꝫ aũt mutuo est relõ effectus ad cau
sam ⁊ ecõuerso. nunq̃ tñ ex ꝑte cãe req̇
ritur relõ ꝑ̇or q̃ sit effectꝰ positꝰ in esse.
Qd nũc breuit suadet. qꝛ nihil hñs ꝑfe
ctius eẽ in aliq̃ genẽ ad illud qd hꝫ minꝰ
ꝑfectũ eẽ i genẽ tali depẽdet. g̊ relõ actua
lis ñ depẽdet ad aliq̇d qd tm̃ est ens põ
le ⁊ nõ actuale. ois igit actualis relõnis

termin᷒ est aliqđ ens actu. in quocunqꝫ
igit instāti nāe cā refert actu ad effectuꝫ
tūc ē i termīo esse actuale. pt aūt illđ ab
solutū tminās eē sine respectu ad ipm.
igit ita ē sił cū isto respectu ꝙ ē pus nāłr
eo. ḡ n̄ pt eē aliq̄ relo in cā nāłr añq̄ ab
solutū sit ad qđ oꝫ eē ista relo. Et ita in-
telligo ꝙ i pͦ instāti ē a. sub rōe absoluti
in 2ͦ ē b. sub rōne absoluti hñs eē p a. i
3ͦ b. refert ad a. sub rōe absoluti si ē rło
nō mutua. vł a. ⁊ b. referūt relonib᷒ mu
tuis. Ita ḡ h̄ i pͦ instāti inte᷒ est i actu p
eēntiā ut mē absoᵃ tāq̄ i actu pͦ sufficiē
ti ad pducēdū q̄dlibꝫ i actu itelligibili.
In 2ͦ instāti pducit lapidē ineē itellecto
ita ꝙ tmin᷒ iste ē ⁊ hꝫ respectū ad itelle-
ctionē diuā. null᷒ aūt ē respect᷒ eꝯͦ in in
tellectu diuo. qꝛ respect᷒ ei᷒ n̄ est mutu᷒
istud qđ dictū est reloēꝫ pus n̄ eē i cā q̄ i
tāto hꝫ istātias de qb᷒ als. Ad 4ᵐ de
obō illimitato. Rñō obm̄ inq̄ᵐ motiᵐ
⁊ inq̄ᵐ pͦ tmiatiuū. ⁊ p ꝯñs vt duplicit
necio req̄sitū vel coexactū ad actū ē eq̄
illimitatū. ⁊ iō nihil aliud ē sic obm̄. tn̄
aliud est obm̄ scđario terminās. nec oꝫ
obm̄ illimitatū eē p̄cise terminās qūo-
cūqꝫ actū. sic p̄cise est mouēs ⁊ rō actus
qꝛ aliquid pōt sequi terminū p̄mū et eē
tmin᷒ scđus. nihil aūt p̄t eē scđario mo
uens ad actū. rō est qꝛ omē mouēs aliq̄
liter p̄cedit actū nō aūt qūocūqꝫ termi
nās p̄cedit nec coexigit ad actū. sed secū
dario terminās sequit actū sicut mensu
ratū ⁊ causatum. sicut intellectio in no-
bis sequitur obiectum.

Ad argumenta pri

cipalia. Ad illud de. 83. qōnuꝫ pꝫ qūo
loquit de idea. Ad Auic. ꝯcedo ꝙ in
deo pōt esse relo intelligētis vel put hͦ
qđ est intelligēs termiat relationē intelle
cti. sicut dn̄m eē est appellatio relatiua:
⁊ significat termiare reloēꝫ fui. vel put
intelligens dicit reloēꝫ rōnis positiue. sꝫ
tūc nō est hoc in p̄mo instanti nec in 2ͦ.
sed in 3ͦ. Ad aliud pꝫ ex dictis ꝙ eadē
rō intelligēdi illimitata pōt eē ꝑpria rō
intelligēdi qđcunqꝫ eoꝝ ad que ē illimi
tata sic si eēt limitata ad aliđ solū ⁊ ma
xime respectu istius actus qui est intelli
gere in quo n̄ semp requirit vniuoca rō
vel assimilatio cum cognito. alioqui ni
hil posset cognosci p cām nec ꝯclo p p̄n
cipiū. sed sufficit rō eminētioꝛ ꝯtinēs p-
fecte siłitudinē virtualē cogniti.

Et quod arguitur

ꝑ p̄ma opi. ꝙ oportеat illā rōnem inde
terminatā determiari. dico ꝙ ipa est ex
se determiata determiatōe opposita in-
determiationi q̄ est ad ꝯdictoria. lꝫ non
sit ex se determiata determiatōe limita-
tōnis. nec hͦ oꝫ ad hͦ ut p ipaꝫ obm̄ de
termiate intelligat. Et si dicat q̄ tūcūꝫ
eēntia sit excedēs mediū nō est rō intelli
gēdi hͦ in pticulari nisi determiat ad il
lud p aliq̄d aliđ. Rͦ. semp ab añte ad
ꝯñs arguēdo cū distinctōe ē fallacia ꝯñ-
tis ex forma. tenet aūt gr̄a mere qn̄ ꝯñs
illud nō pōt eē nisi numeret in plurib᷒.
⁊ per hͦ tenet illa forma arguēdi Aug.
7. de tri. Si duo homīes ⁊ duo aialia
sed hoc est ex impfectōne ⁊ limitatione
ꝯñtis ad añs. vnde nō sequit: si pr̄ ḡ de᷒
si filius. igit deus. igit si pr̄ ⁊ filius sunt
duo. igit duo dn̄. ita dico ꝙ ad itellectō
nem hui᷒ oꝫ dare rōnem qua intelligat
⁊ ꝑpriā vel formałr vel eminēter ꝯtinē
tem q̄cquid est pfectōnis in ꝑpria rōne
⁊ ad intelligendū illud oꝫ habē ꝑpriam
⁊ determinatā rōnem. sꝫ inferēdo. ḡ ad
intelligendū aliud ⁊ aliud oꝫ hr̄e aliam
⁊ aliam rōnem determinatā. est fallacia
ꝯñtis. qꝛ hoc añs. s. rōnem eē intelligen
di illimitatum est ad alia añtia. Qđ
addit ibi etiā ꝑ illa p̄ma opi. ꝙ rō intel
ligendi est siłitudo intelligibilis. Rͦ. n̄ ē
siłitudo formalis: sed vel illa vel aliud si
mile analogice. hoc est continens pfecte
similitudinē formalē fm omē illud pfec
tōnis qđ est in ea inquantū ipa est ratō
intelligendi. ⁊ sic est in ꝑposito.

Circa distincti

onē.36.q̄ro.vtꝝ creatura in quantū ē fundamētū relōis eterne ad deū vt cognoscentē hēat vē eē eēntie ex hoc ꝙ est sub tali respectu. Qꝛ sic. hō nō est ex se ens ratū. qꝛ tūc eēt de⁹ g̊ p aliqd aliud est ratū formalr. nō nisi p respectū ad ipm pᵐ ratū ex se. ñ aūt p respectū ad illud ut ad efficiēs. qꝛ cū diffinitio sit entis rati: ⁊ efficiēs inquantuꝫ efficiēs pducat exñs in actu si hō haberet esse ratū ab efficiēte inq̄ᵐ efficiēs diffinitio nō eēt ei⁹ nisi ut exñs. ⁊ ita diffinitio termiaret qōnem an est. qd est incōueniens. g̊ est ens ratū inquātū pticipat pmū ut exemplar. hoc est inquantū hꝫ relationē eternā ad deū ut scientē ⁊ exēplantē. g̊ ⁊c̄. Preterea: correlatia sūt simul nā. g̊ simul nā deus est intelligens lapidē ⁊ lapis itellectus ab eo. g̊ ab eterno est lapis intellect⁹ ab intellectu dino ⁊ hoc inq̄tum fuit aliud ab eēntia dina ⁊ ista intellectio erit realis ⁊ methaphysica non logica. ergo illud quod termiauit istam intellectionem erat vera res.

Oppositū magr̄ in lr̄a. c. i. hui⁹ dis. expōnēs auctēz Aug. 5. sup Geñ. ad litterā istā. s. erāt in dei scia nō exñtia i sui nā. dic̄ sic. illos. s. electos habuit ab eterno deus apd se ñ in natura sui. i. ipsorū qui nondum erāt. sed in sua p̄sentia. qꝛ illos ita nouit ac si essent.

Hic quidam dicūt

ꝙ sic. Pro hac opi. arguit potissime p illud qd dictū est in i° ar° p̄ncipali de scia dei eterna. ⁊ obiecto reali eterno.

Addit ad hoc ꝙ pportio ē passio entis. obi aūt cogniti in eternitate pportō est aliq̄ ad cognoscentē ⁊ h° realis. qꝛ impossibile eē nō est sic pportionatū. P. sic̄ ens ad ñ ens ita possibile ad ipossibile. g̊ pmutati. sic̄ ens ad possibile ita non ens ad ipossibile. sed oē ens est possibile g̊ oē qd est purū ñ ens ē ipossibile. Cōfirmat rō. qꝛ si aliqd purū ñ ens siue nihil eēt possibile ⁊ aliqd purū nō ens eēt purū ipossibile. vnū nihil eēt magis nihil alio. qd videt absurdū. g̊ possibile ñ est oino nihil sed aliqd ens. Prētea. Aug. de nā boni. c. 8. si bonitas ē forma aliqua nō nullū bonū est capacitas forme. g̊ nō nullū bonū est possibilitas ad bonitatē actualē. Itē sup Io. omel. 18. easdē lr̄as format cor ⁊ man⁹. sꝫ alii ⁊ aliter. g̊ pus facte sūt a corde ꝙ a māu. Et Auic. 8. methaᶜ. c. vlti. vult idem de duplici fluxu reꝝ a deo. Addit autē ab istis ꝙ distinctio ista eēntie ab eē existentie sufficit ad ꝯpositōez. p eo ꝙ ipsa eēntia intellecta ut hñs eē eēntie adhuc est in potētia ad esse existentie qd recipit ab efficiente inquantū efficiens est. ⁊ tūc est compositio ex potētia ⁊ actu.

Contra ista argui

tur p°: qꝛ creatio ē pductio de nihilo. sꝫ si lapis p̄habuit eē veꝝ reale. igit qñ pducit ab efficiente nō pducit de nihilo. Silr 2° si nō pducit nisi fm respectuꝫ tm̄ nouū ad efficiēs nō videt eē pductō ad esse simplr. sed tm̄ ad eē fm qd ⁊ minus erit creatio pductio simplr ꝙ sit alteratio vbi est pductio saltē alicui⁹ q̄ᵐ ad eē absolutū. 3° fm eandē viā arguit qꝛ eandē relōneꝫ ponit actualē ⁊ aptitudinalē ex pte dei. ⁊ pp hoc nō posse esse aliquā nouā actualē in deo pp aptitudinalē antiquā. g̊ silr ex pte eius qd refert ad deū eadē est relō actualis ⁊ aptitudinalis. ⁊ nō erit actualis noua pp aptitudinalē relōneꝫ antiquā. g̊ cū relō aptitudinalis ad eē exñtie fuerit sp in ente hñte esse eēntie. nulla est in ea relō actualis noua inquantū existens est. Et 4° fm eandē viā. qꝛ in fundamēto eodē et termino imutabili nō potest esse respectus nouus. sed hoc fundamentū idē est. s. eē eēntie ⁊ terminus imutabilis. s. deus. g̊ nullus respectus nouus pōt esse ad talē terminū qualis respectus ponit eē ad eē

exñtie. Et. 5. ſm idē mediū de creati
one. q2 productio rei ſm illud eē eētie
veriſſime eſt creatio. ipſa. n. eſt mere de
nihilo vt de termio a quo ⁊ ad vez enſ
vt ad terminū ad quē. ⁊ productio iſta
ſm eos eſt eterna. ergo ⁊ crea° eſt eterna
cuius oppoſitū nititur oñdere ⁊ dic̄ ſe
habere demōſtrationes. 6. ſm eandem
viā per oppom de ānihilatōne ſequit̄ ꝙ
nō poſſit aliquid ānihilari. ſicut. n. pro
ducit̄ de ente ſm eētiā ita videt̄ redire
in ens ſm eētiā ⁊ nō in nihil. Pre
terea 2° principaliter ille rōes que tacte
ſunt di. 8. cōtra Auic. ꝙ nihil aliud a
deo ſit formal'r neccium pñt fieri contra
iſtā. q2 ita cōcludunt de eſſe q̄dditatiuo
ſi ſit verū eſſe ſicut de eſſe exñtie: nō. n.
volūtas magis neccio vult aliud a ſe eē
in eſſe quidditatiuo ꝙ velit aliud a ſe i'
eſſe exñtie. q2 eadē eſt rō vtrobiq3 ⁊ ita
de alijs medijs. Preterea 3°: res ſ3 eſſe
eſſentie aut eſt termius r'onis idee quā
ipſi ponūt in deo aut nō. ſed ſm aliud
eſſe cognitū. ſi 2°° ģ fruſtra ponunt̄ res i
iſto eſſe eſſentie. nō. n. vident̄ pp aliud
poni niſi vt ſint termini r'onū idealiu3
que eternaliter ſī in deo. ſi p°° ģ aliqd ē
in deo per actū intellect' diuini ſ3 ꝙ de
us pt aliter ſe habere ſiue mutari. cui'
oppom probatu3 eſt diſ. 30. probō vltie
ꝯñtie. q2 per te oē aliud eē a deo non eſt
formaliter neccium. ex ſe ponatur igī l3
per ipoſſibile iſtō ens quidditatiue al'r
ſe habere: ſequit̄ ꝙ illa entitas in deo ſi
ue rei ſiue rōis que h3 iſtud eſſe ꝓ terio
aliter ſe hēbit. ⁊ ſic ex pōne alicuius cir
ca aliud a deo. mutari poterit aliquid
qō eſt in deo per actū intellect' ſui. qō ē
ipoſſibile. Preterea 4°. qñ cā eſt per
fecta ⁊ independens nāliter in cādo ⁊
agit nāliter vī poſſe producere imedia
tiora ſibi perfectiora. q2 producit ſ3 vl'
timū potētie ſue. intellect' diuinus vt itel'
lect' preciſe ſm iſtā viā producit in deo
rōes ideales ⁊ ipſas eſſentias in rōe eēn'
tie ⁊ quaſi per prius in ſe rōnes ideales
ꝙ rōes illas in iſto eſſe. ſunt. n. per h° ꝙ
exēplate ſī. ģ ille idee hñt veri' eſſe cum
ſit nāliter agens ꝙ ipſa ideata. nō cau'
ſat āt ideas niſi entia rōnis ⁊ nō in aliq̄
eē reali. ģ nec dat aliqō eē reale ipſis ide
atis que ſī cāta quaſi remotiora. P
5° iſtas eētias ꝓducit in eſſe aut vt coģ
ſcens aut nō. ſi ſic. ģ ſī cognite añꝙ ſint
in iſto eſſe. ⁊ ita fruſtra ponunt̄ iſte en'
titates pp cognitionē dei eternā. ſi non
igī ꝓducit eas mere nāliter ſic ignis ca'
lefacit. qō vī valde abſurdū de q̄cūq3 ꝓ
ducto a° a ſe in nā. imo ēt filiu3 ꝓducit
vt intellect' l3 nō vt intelligēs formal'r.
ſic aliaſ expom ē. Pretea. 6. ꝙ attribuit
aliū effcꝫ cāe exēplari ⁊ aliū cāe efficiēti
ñ vī ꝓbabile. q2 cā exemplaris nō ē niſi
qōdā efficiens. efficiens. n. diuidit̄ in effi
ciens per intellectū ſiue propoſitū ⁊ effi
ciens per nām ſm phm. 2. phi. ſicut igit̄
nāliter ꝓducens nō eſt alia cā ab efficiē
te ita nec exēplaris nec exēplariter ꝓdu'
cens. ⁊ ita idē eſt effectū ⁊ exēplariter ꝓ'
ductū alicu' intelligētis inq̄tum eſt itel
ligens ⁊ inquātū exēplans. Qō etiā
addit cōpoſitionē eē in creaturis ꝑ iſtā
potētialitatē ad actū nō vī rōabile. qa
nihil vī eē ibi qō cū alio cōponat̄. ſi. n.
tota albedo ꝑexiſtat in poa vt termin'
potētie. ⁊ poſtea ipſamet ſit in actu nō
eſt pp hoc aliq̄ cōpoſitio rei ⁊ rei. igī ſi
ꝑexiſtat res ſm eē eētie ⁊ ipſa ꝓducat̄
ſm eē exñtie qō nō eſt aliud ſ3 iſtos ab
eē eētie ſicut nec gnāl'r r'o eſt aliō a fū
damēto pp qō ñ ponūt r'onē ⁊ fundam
facere cōpoſitionē nō erit res cōpoſita
pp iſta duo. Et iſtud poſſet eſſe 7m ſm
primā viam ad improbandū creatiōe3
propter idēptitatē r'onis cū fundamēto
⁊ eēn' cū eē. q2 eaō res nō pt eē realit̄ no
ua ⁊ ñ noua. ģ ſi eē dicat r'onē q̄ ē eaō
cu3 eſſea na creatura erit ſimpl'r noua.

Concedo concluſi
onē iſtarum rationū. ſ. partē negatiuā
queſtionis. Ad qō videt̄ ſpāliter eē h°

ꝙ nō tm̄ eē eēntie fundat ad deū rōnez talē.sed ēt eē exñtie qꝛ ꝓm aug.5°.super geñ.7.nō aliter nouit fcā ꝙ fienda.pco gnouit igiꝛ eē exñtie sicut eē eēntie.ꝛ tñ pp istā rōnem fundatā nō ꝯcedit aliqͣs eē exñtie fuisse veꝝ tale eē ab etno.ꝫ pa ri rōe nō est cōcedendum de eē eēntie.

Dia ēt motiua que adducunť de intel lectu dino videnť ēt posse adduci de in tellectu nr̄o.qꝛ si aliqͣd nō sit ꝑt tñ a no bis intelligi.ꝛ hoc siue eēntia ei⁹siue exi stentia ei⁹.ꝛ tñ nō pp intellectioꝫ nr̄am ponit ꝙ illud hēat verū eē exñtie vel eē eēntie.nec ēt est dr̄ia aliqua q̄ ad hoc ꝛ videť inť intellectū diuinū ꝛ nr̄ꝫ nisi ꝙ intellect⁹dinus ꝓducit illa intelligibilia in eē intelligibili.nr̄ nō producit p°.sed si istud eē nō est ex se tale qȯ requirit eē simplr̄ producē illud in tali eē nō est ꝓ ducē illud in aliquo eē simplr.ꝛ iō vꝛ si istud eē intelligibile ꝯꝑando ad intellēꝫ nr̄m ñ requirit eē simplr̄.ꝯꝑando ēt ad diuinū intellectū ꝓducentē in isto eē nō erit eē simplr̄.qꝛ si eē albū nō est nisi eē qualitatiuū ꝓducē in eē albo nō est pro ducē in eē sbē vel simplr̄.sed tm̄ in isto eē qualitatiuo. Silr̄ intellect⁹ nr̄ agens producit rē in eē intelligibili lꝫ sit ꝓdu cta prius.ꝛ tñ pp illud producere intel lectus nostri agentis nō ponitur res sic producta habē esse simpliciter.

Contra istud

obijcitur.qꝛ oē fūda mentū rōnis qñ fundat rōnē ꝛ ꝓm il lud eē ꝓm qȯ fundat.aliter ꝓm illud eē nō fundaret.sed lapis ꝓm verū eē eēntie fundat istā rōnem eternaꝫ ad deum vt scientē ꝛ hoc in eternitate.ergo lapis est in eternitate ꝓm illud esse.proba°mi.ꝓꝫ illud eē fundat rōnē ad deū vt scientē ꝓm qȯ esse eius vt obiectum cognoscit a deo.cognoscitur autē a deo vere sub ratione essentie.ꝛ nō sub ratiōe essentie dimiute.quia pͣ intellec°lapidis a deo nō est reflexiua. Preterea pͣ productio nō est tantū alicuius relationis.qꝛ rela° nō est nisi in absoluto.ergo cū concessū sit in precedenti.q deum producere res in esse intelligibili ꝓm ꝙ res cognita di citur esse idea sequitur ꝙ in illo instāti 2°oportet ponere aliquā entitatē abso lutam rei producte.ita ꝙ in ente abso luto habente talem entitatez fundetur relatio ad producens.

Ad primum dico

ꝙ di stractuꝫ respectu distrahentis nō est di stractū.sed respectu tertij ad qȯ cōꝑat sub ratione distrahētis.qꝛ ꝓm phm 2° pyarmenias predicādo de aliquo hoīe hoc qȯ est homo mortuus est opposi^m in adiecto ad qȯ sequitur cōtradictio.ꝫ compando precise determinabile ad de terminationem determinabile nō est di stractū respectu determinationis.sꝫ nec includit cōtradictionē ad ipꝫ.sed respe ctu tertij de quo dicitur.mortuū est de terminatio distrahens ꝛ illud qȯ deter minatur per ipsum distrahitur.ita ꝙ il lud aliud nō dicitur nisi ꝓm quid ȯ isto ita dico ꝙ diminutū respectu diminuē tis nō est diminutuꝫ.sed respectu tertij ad qȯ ꝯꝑatur ipsum sub determiatiōe diminuēte.sicut cum dico iste est albus ꝓm dentes nō diminuitur album sꝫ ac cipitur ꝓ albo simpliciter respectu hui⁹ determinatiōis.alioqui eēt nugatio.vt āt accipitur sub ista determinatione dr̄ de 3°.s.de ethiope tanꝙ diminutum.

Ad propositū.hec determiatio esse i opinione est determiatio diminuens ꝓꝫ phm vbi prius.ꝛ sicut eē i opinione ita ꝛ eē in intellectiōe siue eē exēplatuꝫ siue eē cogni^m que oīa equalēt.lꝫ igiꝛ istȯ qȯ ꝯꝑatur ad aliqȯ istoꝝ vt comparatur ad ipm nō sit diminutū.tñ vt sub aliquo istoꝝ ꝯꝑatur ad 3^m est diminutū.esse ei homeri simpliciter ꝛ nō diminutuꝫ est obm̄ op̄.sed istud esse simpliciter vt in op̄.est esse ꝓm quid.ꝛ iō nō sequiť ho merus est in op̄.ꝫ homerus est.nec etiā homerus est exñs in op̄.ꝫ est exñs.sed ē

fallacia ſm quid ⁊ ſimplr. Jta hic ꝯpando ad intellectionē diuinā lapidē i eternitate. lapis quiō ſimpliciter ꝯpatur ad intellectionē illā. ⁊ hoc nō tm̄ ſꝫ eē eēnc lapidis ſed ſm eſſe exiſtentie ⁊ qōcunqꝫ ꝯpabile. tamē illud vt acceptum ſb̄ iſta ꝯparatione ad ſciam dei diminuitur. nō quidē diſtrahitur quaſi nō poſſit ſtare ens ſimpliciter cū tali reſpectu. ſed diminuitur ita ꝙ talis reſpectus nō ponit neceſſario ſuū determinabile eſſe ens ſimpliciter. Tūc ad formā argumēti fundamentū rōnis eſt ſm illud eē ſm qō fundat rōnē. verū eſt qñ rō illa fundata nō eſt ſimplr diminuēs eē fundamēti. Et rō realis iſtus ſꝫ quid ⁊ ſimplr vī eē iſta. qꝛ pa diſtinco entis vī eē in ens extra aiam ⁊ ens in aia. ⁊ illud extra aiaꝫ ṗt diſtingui in actū ⁊ potētiā eſſentie ⁊ exñtie. ⁊ qōcūqꝫ iſtoꝝ eē extra aiam ṗt hr̄e eē in aia ⁊ illud eē in aia aliud ē ab oī eē extra aiam. ⁊ iō de nullo ente nec de aliquo eē ſequit̄ ſi hꝫ eē diminutū in aia ꝙ pp hoc habeat eē ſimpliciter. q̄a illud eē eſt ſm quid abſolute qō tñ accipitur ſimplr inquātum ꝯpatur ad aiaꝫ vt fundamentū illius eē in aīa. Ad 2m dico ꝙ ꝓductio iſta in eē eſt alterius rōnis ab oī eē ſimplr. ⁊ nō eſt rōnis tm̄ ſed etiā fundamenti abſoluti. nō quidē ſm eē eēntie vel exñtie qō eſt verum eē ſed ſm eē diminutū qō eē eſt eē ſm q̄d ē entis abſoluti qō tñ ens abſolutū ſꝫ iſtud eſſe diminutū cōcomitatur relatō rōnis. Exemplū huius: ſi ceſar eſſet ānihilatus ⁊ tamē eſſet ſtatua ceſaris ceſar eſſet repreſentatus per ſtatuam. illud eē repñtatum eſt alterius rationis ab omī eſſe ſimplicirer ſiue eſſentie ſiue exñtie. nec eſt eſſe diminutū ceſari quaſi aliq̄d ceſaris habeat hoc eſſe ⁊ aliquid nō ſic ethiops eſt diminute albus. qꝛ aliquid eius eſt vere aꝫm aliquid nō. ſed totiꝰ ceſaris ⁊ eſſe eius a cauſa ſua eſt veruꝫ eē exñtie ⁊ eēntie. cuius totius ſm totale eſſe ſuum eſt iſtud eſſe ſꝫ quid. ⁊ in ipō ſm iſtud eſſe ſꝫ quid pōt eſſe aliqua relatio ad ſtatuā. ⁊ licet poſſet poni calūnia in exemplo nō tamē ita in propoſito de intellectione ⁊ obiecto quin obm̄ totum ſm etiā totale eſſe ſuū diminutū eſſe habeat in intellectu. Et ſi velis querere aliqō eē verum huiꝰ obiecti vt ſic nullū. eſt querere niſi ſm quid. niſi dicatur ꝙ iſtud eē ſm quid reducitur ad aliqō eē ſimpliciter qō eſt eſſe ipſius intellectionis. ſed iſtud eē ſimpliciter non eſt eē formaliter eius qō dicitur eē ſꝫ quid ſed eſt eius terminatiue vel pricipiatiue ita ꝙ ad iſtud verū eē illud eē ſm q̄d reducitur. ita ꝙ ſine iſto vero eē iſtiꝰ ñ eēt illius eē ſꝫ q̄d. ex hoc aūt appet qōdam dcm̄ ſuperiꝰ di. 3. de cognitione in regul' eternis. vꝫ ꝙ motio intellectꝰ nr̄i a q̄dditatibꝰ intelligibilibꝰ reducit̄ ad ipm intellectū diuinum p cꝰ eē ſimplr iſta obā hñt eē ſꝫ quid. ſ. eē obiectm̄. ſꝫ qō eē mouēt intellectū nr̄m ad cognoſcendū vitates ſinceras. ⁊ pp. motionē earū dī intellēs ille mouere. ſicut iſta habent ſuum eſſe ſm quid propter ſimpliciter eſſe illius.

Ad primum principale. dico ꝙ ens ratū aut appellat̄ illud qō hꝫ ex ſe firmū ⁊ veꝝ eē ſiue eēnc ſiue exñtie. qꝛ vnū nō ē ſine alio q̄litcūqꝫ diſtinguunt aut ens ratū dī illō qō po diſtinguit a figmētiſ. cui. ſ. nō repugnat eē veꝝ eēntie vel exñtie. Si poo accipiatur ens ratū. dico ꝙ hō nō eſt ex ſe enſ ratū ſed ab efficiente a quo hꝫ eē veꝝ ⁊ eēnc ⁊ exñtie. Et cū dicis igī nunꝙ eſt ens ratū niſi effcm̄. ꝯcedo hoo. ⁊ qñ eſt effectuꝫ eſt exñs. g̃ nunꝙ eſt ens ratū niſi ſit exñſ ꝯcedo. g̃ nō eſt eiꝰ diffinitio niſi ſit exñs nego iſtā ꝯñam. qꝛ diffinitio eſt diſtincta cognitio diffiniti ſꝫ oēs eiꝰ ptes eēntialeſ diſticta āt cognitio ṗt eē alicuꝰ lꝫ ipꝫ ñ ſit ens ratū. nō. n. oꝫ niſi qō ens ratum īminet cognitionē diffinitiuā. et non ſequit̄ ens ratū diffinitie itelligī g̃ ēs ratū eſt. Si 2o mō intelligat̄ ens ratū dico ꝙ

homo est ex se ens ratum. qꝛ formalr̃ ex se nõ repugnat sibi esse. sicut eni cuicunqꝫ repugnat aliqd̃ p̃mo ei repugnat formaliter ex rõne eius. ita cui nõ repugnat formalr̃ nõ ei repugnat ꝑ rõnem ip̃ius. ⁊ si homi de se repugnat eẽ per nullũ respectũ aduenientẽ possꝫ nõ repugnare sibi esse. Etsi tunc ex hoc inferas hõ est ex se ens ratũ hoc mõ. ḡ est deus. ꝯña nõ vꝫ. qꝛ deus nõ est tm̃ cui nõ repugnat eẽ: sꝫ est ex se ip̃m eẽ. Qꝛ aũt dĩ hic q̄ hõ ẽ ens formalr̃ ratũ aliq̃ relõe q̃ est ratitu° eius. h° improbatũ ẽ dis. 3ª. qõne de vestigio. ⁊ vĩ valde absurdũ. qꝛ ſm Aug. 7. de tri. c. i. vel 6°. si est nihil ad se nihil est ad aliud. ⁊ hoc ip̃i ꝯcedũt q̄ relõ nõ p̃t fundari in relõe sed in absoluto. q̄ro igit de fũdamẽto talis relõnis q̃ dĩ ratitudo dicat a. si est ad se ḡ nõ icludit eẽntialiter in suo intellectu ꝑ se respectum. qꝛ nihil eẽntialr̃ includens respectũ ẽ ad se formalr̃ istud a. inquantũ ẽ ad se aut est ratũ ⁊ habeo ꝓpositũ. aut nõ ẽ ratũ ⁊ tũc ille respect⁹ fundabit in ente nõ rato. ⁊ respect⁹ ꝑ eos ẽ idẽ fundamento. ḡ respect⁹ est idẽ enti nõ rato. ⁊ maxime ẽ ꝯñs incõueniẽs si accipiat nõ ratũ ꝓ illo cui repugnat eẽ. qꝛ tunc sequit̃ q̄ ratitudo illa fundabit̃ in nõ rato qd̃ ẽ nihil ⁊ ita ille respect⁹ eẽt nihil. ⁊ tũc ens ratũ erit ex duobus nihilis. Ad 2^{m} ar^{m} cõcedo q̄ deus ab eterno itellexit lapidẽ ⁊ ñ vt idẽ sibi. ⁊ illa intellectõ fuit methaphysica ⁊ realis nõ aũt logica. nec tñ pl⁹ sequit̃ ex hoc de lapide q̄ sit eẽntia q̃ existentia. nec magis cõparando ad intellectũ diuinũ q̃ meũ. sequit̃ quidẽ igitur res semꝑ fuit intellecta. sed arguendo. ḡ res fuit in aliquo esse reali. dico q̄ est fallacia ſm quid ⁊ simpliciter.

Per idez ad illud qd̃ adducit̃ ꝓ opi. de ꝓportõne ad intellectũ. dico q̄ ista ꝓportio est relõ cogniti ad cognoscentẽ. ⁊ hec ẽ diminuẽs ens in q̃ fundat̃. sicut declaratũ est. relõ aũt diminuẽs ens nõ oꝫ q̄ req̃rat secũ entitatẽ simplr̃ illius entis qd̃ determinat. Et cũ dicis nõ ẽ talis ꝓportio impossibilis ad intellectũ diuinũ. dico q̄ bene põt eẽ q̄ oĩno niger nõ sit albus. nec tamen ꝑ hoc albus ſm dentes est simplr̃ alb⁹. itẽ põt eẽ q̄ oĩmoda iproportio sit ipossibilis ad inte^{m} diuinũ: ⁊ aliq̃lis ꝓportio sit possibilis ad inte^{m} ei⁹ nõ tñ ad eẽ simpli[citer].

Ad illud de ꝑmutata ꝓportione. dico q̄ ille mod⁹ arguẽdi ortũ hꝫ ab euclide ꝯclõne. 16. 5. si inq̃t q̃tuor q̃ntitates proportõnales fuerit ꝑmutati ꝓportõnales erũt. q̃ ꝓbat̃ p̃. 15. p̃cedentẽ. eadẽ ẽ ꝓportio multipliciũ ⁊ submultipliciũ. et iste ꝑmutatõne certa ⁊ nota in q̃ntitatibus vtunt̃ aliq̃ in argumẽtis. ph̃us aũt vsus est in duab⁹ regulis p̃° p̃oꝝ. si a. ⁊ b. cõuertunt̃. ⁊ c. ⁊ d. conuertant̃. ⁊ a. ⁊ c. cõtradicãt b. ⁊ d. ꝯ̄dicũt. ⁊ ecõuerso. ꝯña ẽ necessaria. qꝛ altera ꝯ̄dictorioꝝ dicit̃ de q̃libet. ⁊ qꝛ ꝯuertibile cũ vnũ ꝯ̄dictoriorũ nõ recipit p̃dicationẽ alteri⁹ nec econuerso. iõ cõuertet̃ cũ reliquo ꝯ̄dictorio. ⁊ generalr̃ vbicũqꝫ põt hr̃i aliq̃ ꝓportõ corñdẽs illi. 15me euclid ꝑ quã tenꝫ ista ꝑmutatio corñs. 19me. tũc ꝑmutatio ẽ bona ⁊ qñ nõ nõ. Ad ꝓpositũ igit̃ dico q̄ generalr̃ nũq̃ tenet talis ꝑmutatõ ꝯparando extrema ad inferi⁹ ⁊ suꝑi⁹: imo est fallacia ꝯñtis. qꝛ extrema duaꝝ ꝯ̄dictionũ adinuicẽ ꝯparata hñt ꝓportõ; cõuersã in inferẽdo ⁊ nõ eandẽ. oppositũ eni ꝯñtis infert oppositũ añtis ⁊ nõ ecõuerso. ⁊ iõ arguere ita inferẽdo sicut p̃^{m} ad 3^{m}. ita 2^{m} ad 4^{m} faciũt fallaciã ꝯñtis sꝫ ecõuerso deberẽt argui sic p̃^{m} ad 3^{m} inferẽdo ita 4^{m} ad 2^{m}. Ita i ꝓposito si oẽ ens ẽ possibile. ḡ oẽ ipossibile est nõ ens. sꝫ ñ ecõuerso. ḡ oẽ nõ ens ẽ ipossibile. Et quod additur ibi. q̄ tunc vnum nihil magis est nihil q̃ aliud nihil. Respõsio q̄ tripliciter inest negatio alicui. qñ non ꝓpter repugnantiam alicuius positiui ad affirmationem illius negationis sed ꝓpter solam negationem cause non

ponẽtis illũ effectũ. sicut si aliqua supfi
cies eẽt neutra esset quid nõ alba ñ pp
repugnantiã superficiei ad affirmatioꝫ
oppositã huic negationi. sed pp negati
onẽ cause nõ ponẽtis albedinẽ inẽe su
perficiei. Qñq3 ãt inest negatio positi
ui pp repugnantiã eius ad affirmatioꝫ
ꝛ oppositũ illius negationis: ꝛ hoc du
pliciter. qñ3 ãt precise ẽ talis repugnãª
pp aliquid vnũ de intellectu vtriusq3.
sicut in speb⁹ vltimis eiusdẽ generis pri
mi negationes earũ mutue dicunt̃ de se
pp repugnantiã earũ que est pp solum
vnũ inclusum in intellectu vtriusq3 .s.
pp dĩam vltimã cõpletiuã. Qñq3 aũt
pp plura inclusa in intellectu vtriusq3
vel alteri⁹. sicut si accipiant̃ spẽs specia
lissime duoꝝ generũ gnãlissimoꝝ repu
gnant quid sibi inuicẽ affirmatiões pp
multa inclusa in eis tot. s. quot sũt pdica
ta dicta in quid de vtroq3 in suo genẽ.
nihil. n. dĩ in quid de albedine qd non
sit mediũ oñdendi hanc hõ nõ est albe
do. nihil ẽt dĩ de hoie in quid qd ñ est
mediũ oñdendi eand. ꝛ iõ ista hõ ñ est
albedo vera est pp repugnantiaꝫ extre
moꝝ simplr̃ siue pp multa inclusa in i
tellectu repugnãtiũ quoꝝ qdlꝫ ex vtraq3
parte eẽt sufficiens rõ talis repugnãtie.
ꝛ tñ in oib⁹ istis inherẽtijs negationuꝫ.
lꝫ ex diuersis causis insint. nõ tñ dr̃ ali
quid magis vel min⁹ negatũ. sed qdlibꝫ
simplr̃ nõ tale. ita. n. est simplr̃ sapor ni
hil albedis sicut hõ. ꝛ simplr̃ superfici
es nihil hꝫ albedinis posito iº casu. ꝛ rõ
est quare nõ magis est hec negatio q̃ iª
q2 quelꝫ negaº negat totã affirmationeꝫ
sibi oppositã ex quacũq3 rõe sit talis si
ue pp vnã rõꝫ siue pp plures. Ita in p
posito hoi in eternitate inest nõ eẽ aliqd
ꝛ chimere nõ eẽ aliquid. sed hoi non re
pugnat affirmaº que est eẽ aliquid. sed
tñ inest negatio pp negationẽ act⁹ vel
cause nõ ponẽtis in eẽ. chimere ãt repu
gnat q2 nulla cã pt̃ in ea causare eẽ ali
quid. ꝛ quare hoi ñ repugnat ꝛ chime
re repugnat rõ est. q2 hoc ꝛ hoc. ꝛ illud
ꝛ illud. ꝛ hoc in quocũq3 intellectu ꝯci
piente. q2 sicut dcm̃ est quicquid repu
gnat alicui formalr̃ ex se repugnat ei. ꝛ
qd nõ repugnat formalr̃ ex se nõ repu
gnat. nec est hic fingendũ q hoi non re
pugnat. q2 est ens in poª ꝛ chimẽ repu
gnat q2 nõ est ens in poª. imo magis eꝯº.
q2 hoi nõ repugnat iõ possibile est poª
logica. ꝛ q2 chimere repugnat iõ est im
possibile ipossibilitate opposita. ꝛ istaꝫ
possibilitatẽ ꝯsequit̃ possibilitas obie
ctiua ꝛ hoc supposita oipotentia dei q̃
respicit oẽ possibile dũmõ sit aliud a se
tñ illa possibilitas logica absolute rõne
sui posset stare. lꝫ per ipossibile nª poª
eã respiceret. pª igĩ oio rõ ꝛ nõ reducibi
lis ad aliã quare hoi nõ repugnat eẽ ẽ
q2 ꝯõ formalr̃ est hõ. ꝛ hoc siue in re re
aliter siue in intellectu cõceptibilr̃. Et pª
ma rõ quare chimere repugnat esse est
chimera inquãtũ chimera. Aliẽ igitur
inest ista negatio nihileitas hoi in eter
nitate ꝛ chimere ꝛ tñ nõ pp hoc ẽ vnũ
magis nihil altero. Uel ẽt posset dici
q ab hoie remouet̃ tm̃ illud eẽ ꝛ ñ ali
quid ꝯñs ad eẽ qd est possibile eẽ a chi
mera ãt remouet̃ eẽ ꝛ suũ ꝯñs. iõ ppter
plura negat̃ eẽ a chimera q̃ ab hoie. nõ
tñ magis est ista negatio in vno q̃ i aº.
Sed por tñ vĩ eẽ realior. Ad aug. ca
pacitas forme hꝫ eũ est mã q̃ hꝫ aliquaꝫ
entitatẽ verã ꝛ nõ tm̃ qualẽ hꝫ aia anti
christi añq creet̃. de hoc in liº 2º disti. i2.

Ad ipm sup Jo. cõcedo q qñ si due
cause subordinate ambe causant effcm̃
sed alr̃ ꝛ aliter. q2 superior plus cãt. ꝛ
ita si cor sit cã supior ꝛ man⁹ inferior re
spectu litterarum vtrunq3 causat tam
cor q̃ manus nec tam̃ pri⁹ cor q̃ man⁹ p
ducit lr̃as in aliq vero eẽ ꝛ post ea ma
n⁹ addit eis quedã respcꝫ. Ad vltiᵐ
de Auic. loquit̃ de fluxu formaꝝ a deo
inquantũ intellecte sũt. ꝛ de fluxu ois ei⁹
qd est. hoc est rei in vero eẽ. ꝛ cõcedo q
sicut aliud eẽ est intellecti inquantũ itel

lectū abeē vero qȯ est eēntiarum extra
aiaȝ. ita ē flux⁹ iste ⁊ ille alius ⁊ alius. et
vtroq; fluxu fluit res a deo. nō sic in no
bis: q₂ res ꝑexistūt extra aiaȝ vł in se vł
in cā ad hᵒ ut moueāt itellectū nr̄m ad
actū intelligēdi. nō aūt dicit Auic̄ istuȝ
fluxū in esse intellecto eē fluxū in eē qd'
ditatiuo. q₂ eē intellectū est eē distinctuȝ
ꝯ totū eē reale tā quidditatiᵐ q̄ ex̄ntie.

Circa distincti
onē. 37. q̄ro vtꝝ deū eē p̄n̄tē
vbiq; ẜm pōȝ inferat ip̄m eē
vbiq; ẜm eēntiā. hoc est vtꝝ oipotētia
īferat imensitatē. Q₂ sic. oē agēs est p̄n̄s
passo ẜm phm̄. 7. phy. ⁊ hᵒ imediate si
imediate possȝ agē i illud. vł mediate si
agat in illud mediate. oipotens aūt pōt
agē i qȯlibet imediate. ergo est p₂esēs cu
ilibet imediate. Oppᵐ patet. ṗt enim
causare aliquid extra vniuersū. ⁊ tn̄ ibi
nō est ẜm essentiā. g̊ ⁊c̄.

Respondeo. agēs creatuȝ
potest agere
vbi nō est. tn̄ cōiter oȝ q̄ sit imediatum
cuilibȝ sui ꝓxio passo in qȯ agat. lȝ qn̄ȝ
nō agat in illȯ passū actōe eiusdē rōnis
actōni q̄ agit in remotū. vt piscis motifi
cās manū piscatoris n̄ motificat rethe.
Qn̄q; aūt in ꝓximū passū nō agit eadȯ
pō actia qua agit in remotū lȝ agat alia
pō actiua. sic̄ corp⁹ celeste generās mine
rā in viscerib⁹ terre vel aliqȯ mixtū aia
tū vel inaiatū: hic iferi⁹ agit sua forma
sb̄ali. q₂ nō sb̄a nō ṗt generare sb̄aȝ. nec
accn̄s aliqȯ in medio ṗt eē rō generādi
sb̄aȝ. est igit̄ forma corꝑis celestis pō ac
tiua i remotū absq; hᵒ q̄ corp⁹ illȯ agat
in ꝓximū ẜm eandē pōȝ actiuā ẜm quā
agit in remotū. lȝ agat in ꝓpinquū ẜm
aliā pōȝ actiuā. sȝ hoc accidit vł pp con
iunctionē istaꝝ pōꝝ duaꝝ actiuaꝝ i eo
dē quaꝝ vtraq; ē actia ⁊ vna hȝ ꝓximū
ꝓ passo ꝓportōnato: ⁊ alia pō actia hȝ
reliquū passū remotū ꝓportionatū: vł
accidit pp impfectōȝ ipi⁹ agētis in q̄ ē de
fect⁹ v̄tutis actie pp quē defectū ꝑu; agit
ẜm formā imꝑfectiorē q̄ ẜm ꝑfectiorē.
sicut generās corruptibile prius alterat
q̄ generat pp illi⁹ agētis imꝑfectionēȝ a
q̊ ꝑus origine est imꝑfectius. Si igit̄
ꝑmo tollam⁹ talē duaꝝ pōꝝ ꝯcursū ab
agēte creato. ⁊ 2ᵒ tollam⁹ ab eo istā imꝑ
fectionē q̄ nō oporteat eū ꝑus ꝓducere
imꝑfectius. nō videt̄ aliq̄ rō q̄re nō erit
p̄n̄s remoto ẜm pōȝ ẜm q̄ est mō ꝑsens
sibi in rōne poᶜ actiue. ⁊ tn̄ nō aget in ꝓ
pinquū nec illa pō sic̄ nec mō nec alia. ⁊
hoc maxie si illa pō ẜm quā agit i remo
tū sit simpl̄r pō actiua ꝑfecta. q̄to enim
ꝑfectior forma ē in creaturā tāto vꝫ ratō
agēdi inremotius. Ex his ad ꝓpoᵐ.
vꝫ q̄ cū oipotētia q̄ est simpl̄r ꝑfecta pō
actiua nō req̄rat actōeȝ in vnū passū ꝑ
us q̄ in aliud: nec pp diuersas pōs ꝯcur
rētes in agēte: nec pp ꝑoreȝ generationē
imꝑfectōris. q̄ talis oipotētia sit rō agē
di in qȯcūq; ⁊ ꝓducēdi qȯcūq; possibi
le licet ꝑ ipossibile ip̄m cui⁹ est oipoten
tia nō eēt vbiq;. ⁊ ẜm hoc videt̄ tenēda
negatiua ꝑs qōnis. Confirmat̄. si enim
oipotētia est volūtas ad cui⁹ velle sequi
tur rem eē. cū volūtas possit eque velle
distans sic̄ ꝓpinquū. vꝫ q̄ si oipotēs eēt
ꝑ ipossibile in aliq̊ loco determiato ⁊ n̄
vbiq; posset velle aliq̄d esse in alio loco
cui nō repugnaret eē. ⁊ per ꝯn̄s suo vel
le illud habēt esse in illo loco. ⁊ per ꝯn̄s
illud fieret ab oipotente absq; hoc q̄ oi
potens eēt ibi ẜm eēntiaȝ. Confirmat̄
etiā. q₂ ante mūdi creationē nō est ima
ginandū vacuū infinitū q̄si ibi fuerit ꝑ
us p̄n̄s deus ẜm eēntiam anteq̄ ꝓducēt
mundū: imo nō vt alicubi ꝑsens de⁹ ẜȝ
eēntiam fuit potēs facē mundū. sic̄ igit̄
ibi pō imensitatis nō ꝑexigebat̄ ꝑsentie
poᶜ siue ut pō est. imo pō ꝑus habuit ter
minū suū q̄ eēt p̄n̄tia ẜm eēntiā. ita vꝫ
mō q̄ nō oporteat ꝑintelligē deū in ali
qua ꝑte vniuersi ut ibi aliq̄d causet. sed
magis ecōuerso ꝑus sit ibi ẜm potentiā
vbi prius aliquid causet. ⁊ tūc licet per
impossibile non esset ibi prius ẜm eēn
tiam posset tamen ibi causare.

Ad argumentū in oppositū dici pōt ꝙ illud dictū phi verꝝ est de agētibus nālibus q̄ agūt per qualitates nāles vel formas nāles actiuas q̄ nō sūt ꝑncipia agēdi in remotū nisi sint alie forme ꝯcurrentes q̄ sūt ꝑncipia agēdi in propinquū. ita autē nō est de volūtate qua omnipotens agit.

Circa distinctionē .38. quero. vtruꝫ scia dei respectu factibiliū sit practica. Qꝛ nō. 2°. metha^c. finis practice ē op^9 nihil aūt extra deū est finis eius. Cō tra. 6. de tri. c. vlti. Est ars q̄daꝫ oīpotētis atqꝫ sapiētis dei plena oīuꝫ rōnuꝫ viuentiū incōmutabiliū. ars est habitus practic^9. ergo ⁊c̄. Sil'r. 83. questionū q̄ōne. 46. idee sunt rōnes fm quas formatur omne formabile: ⁊ multe alie auctoritates sunt ad hoc.

Supra in questōne de theologia vtrū sit practica vel speculatiua multū dictū est de cognitōne practica ⁊ speculatiua. Breuit' aūt nūc aliq̄ applicādo ad ꝓpositū pt dici ꝙ de rōe hitus practici sūt duo. s. cōformitas ad praxim quā ꝯformitatē hꝫ ex obō circa qd̄ ē. ⁊ ꝑoritas eius nālis ad eandē praxi qꝛ praxis ut ab ea dī opatio practica est opatio q̄ distinguit a speculatōne. nulla aūt opatio alia a speculatōne ē in ptāte speculātis nisi sit vel esse possit nāl'r posterior intellectōe vel speculatōne. cognitio aūt nō ponit practica in aliq̄ ut ē ei^9 nisi respectu praxis q̄ ē in ptāte ei^9. Et ex hoc sciendū vlteri^9 ꝙ lꝫ cognitio practica actualissima ⁊ ꝓxia praxi sit al q̄ scia de praxi eliciēda: puta iudiciū de cōclusione sylli practici q̄ ꝯclo finis ē motus itelligētie. sed ab ea incipit opatio. tñ nō solū ista cognitio est practica q̄ sic est ꝓxime practica sꝫ etiā cognitio practicoꝝ ꝑncipioꝝ q̄ virtual'r includit istā ⁊ etiā cognitio q̄dditatiua terminoꝝ q̄ includūt ꝑncipia practica. sic ibi dictū ē q̄cūqꝫ igit inte^9 nō pōt habē aliquā cognitionē dictatiuā de opando nāl'r ꝑorez dictantē illā praxi quā respicit talis cognitio. nec pōt habē cognitionē ꝑncipiorū ex q̄bus iferat talē cognitionē dictatiuā opandoꝝ. nec pt hīe cognitōꝫ q̄dditatiuā terminoꝝ in q̄bus excludūt talia ꝑncipia. talis inte^9 ñ vī posse hīe cognitionē practicā ꝓprijssime sūptā fm illas duas ꝯditōnes ꝑdictas. s. ꝯformitatē ad obm̄ ⁊ ꝑoritatē. sꝫ inte^9 dinus ꝯpando cognitōꝫ ei^9 ad actū volūtatis ei^9 nō prehꝫ cognitōꝫ dictatiuā aliquā de aliq̄ faciēdo. nec cognitōneꝫ alicui^9 ꝑncipij. nec q̄dditatiuā termi includentē ꝑn^m practicū. g̊ nō hꝫ aliquā cognitōꝫ ꝯformē ⁊ ꝑorez tali praxi. ꝓbō miōris. Si añ actū volūtat' dine posset inte^9 dinus aliq̄ talē cognitōꝫ hīe: hīet eā mē nāl'r ⁊ necio. qꝛ oīs cognitio ꝑcedēs ibi actū volūtat' est mere nālis ⁊ ꝑ eēntiā ut ipa ē rō mē nālis itelligēdi. de necitate g̊ cognosceret hoc esse faciendū. ⁊ tūc volūtas cui hoc offert nō posset nō velle istō: qꝛ tūc posset eē ñ recta. qꝛ volūtas potēs discordare a rōe practica pt eē ñ recta ō necitate. g̊ volūtas dina vellet h° opandū. ⁊ per ꝯñs oīa. qꝛ q̄ rōe eēt ō vno eadē rōe ⁊ ō alio. Hic instat p°: qꝛ ꝑ istā rōneꝫ inte^9 dinus nō hīet aliquā cognitōꝫ speculatiuā. aut eni volūtas necio vellet illū itellectū speculari. ⁊ tūc ñ eēt libertas ꝑma ex ꝑte volūtatis. aut posset nō velle illū intellectū speculari. ⁊ tūc posset eē nō recta. Et ꝑterea. si ꝑmo offerat intellectui dino aliq̄ lex vlis puta oē glorificādum esse gratificādū. ⁊ istā acceptat volūtas dina. ⁊ ex h° statuit aliq̄ lex sapie. ⁊ 2° offerat inte^9 volūtati Petrū eē btificandū. si volūtas istā acceptet vr̄ ex hoc intellectū cognoscē Petrū esse gratificādū: ⁊ h° cognitōe dictatia ñ accepta i se formal'r a volūtate: lꝫ volūtas verificauerit ꝑmissas ex q̄bus inte^9 istaꝫ habet.

Ad p̄mū istoꝝ. intellectus diuinus ex
necessitate nature est speculatiu9. ⁊ n̄ est
ad hoc formalr libertas licet nō sit sine
volūtate ꝯplacente. deus eni necio ē sci-
ens nō aūt volūtate est sciēs ꝓprie sicut
necitate nō volūtate ē de9. qn̄ igit argu-
is si voluntas non possit nō velle intel-
lectū speculari. g̊ nō est sūme libera. n̄ se
quit. q2 libertas ei9 nō est ad intrinseca.
que q̄si p̄cedūt actū eius. sed libertas ei9
est ad omia factibilia. ⁊ iō est nece ponē
p̄mā determinationē in volūtate respe-
ctu factibiliū. nō sic aūt eēt si inte9 prac-
ticus p̄determiaret. imo nec ꝓprie liber
tas possꝫ saluari in volūtate respectu fa
ctibiliū. sꝫ nec ꝯtingētia aliq̄. q2 inte9 ne-
cessario p̄determiaret eā mera necitate
nāli. ⁊ volūtas necio ꝯformaret se intel-
lectui. qd̄ aūt necio etiā necitate ꝯn̄tie ē
ꝯforme necio nō pōt eē ꝯtingens. Ad
2m dico. ꝙ inte9 din9 nō sic cognouit ali
qua discurrēdo sicut ꝓcedit arm. sed di
stinguendo de instāti nāe in p̄mo appre
hendit quodcūq3 opabile: ita vlia prin-
cipia opabiliū sicut opabilia pticularia
Et in 2° offert oia ista volūtati quorum
diuꝫ aliqua acceptat tam p̄ncipioꝝ pra
cticoꝝ q̄ꝫ pticulariū opabiliū. ⁊ tūc i 3°
signo intellectus sit eque imediate illa p
ticularia sic̄ illa vlia. ⁊ ita nō acq̄rit cog
nitionē illoꝝ particulariū ex p̄ncipijs p̄
determinatis per voluntatē. hoc magis
patebit in questione de sciētia dei respe-
ctu futurorum contingentium.

Ad auctoritatem

Aug. dico ꝙ ars ē hitus cū vera rōe fa-
ctiuus. ex 6° ethy. ⁊ ꝓut cōplete accipit
diffinitio artis intelligit rō recta hoc est
directiua siue rectificās potentiā aliā cu
ius est opari f̄m artē. diminute aūt ars
est hitus cū vera rōne qn̄ ē tm̄ hitus ap
p̄hensiuus rectitudis agendoꝝ ⁊ nō ha
bitus directiu9 siue rectificatiu9 in agen
dis. hoc 2° mō potest ꝯcedi ars in deo.
q2 posita determiatōne voluntatis eius
respectu quorūcūq3 operandoꝝ intell[...]
ctus eius cognoscit istū ordinē opand[...]
rum. ⁊ tūc est ibi recta rō. hoc ē cog̊scē[...]
rectitudinē. nō tm̄ recta rō. h° ē directi[...]
ip̄ius potētie opantis. ⁊ h° maxie si po[...]
nat pō illa opans extra eē volūtas ⁊ n[...]
aliq̄ alia potētia executiua. q2 si ponere[...]
aliq̄ potētia executiua alia a voluntat[...]
videt ibi posse saluari recta rō alio m[...]
se habēs respectu illius potētie opanti[...]
f̄m eam quā possit mō saluari respect[...]
voluntatis. Per idem patet ad illu[...]
Aug. quia idee sunt obiecta secundari[...]
cognita sicut dictū est p̄us. f̄m que fiu[...]
aliqua extra. nō tm̄ ip̄a includūt aliqu[...]
noticiā dictatiuā de opando vel de n[...]
opando. licet ip̄a rep̄sentēt opabilia. [...]
cognitio operabilis non est scientia pr[...]
ctica nisi virtualiter includat p̄ncipiu[...]
vel conclusionem practicā. sic non est [...]
ideis in intellectu diuino.

IN secūda pa[...]

te dis. tractat mgr̄ de infallib[...]
litate scientie diuine. Et di. 39. tractat [...]
imutabilitate scie diue. q̄tuꝫ igit ad ist[...]
materiā ꝓut scia diuina respicit simpl[...]
exn̄tias rerū quero quiq3. Primo vtr[...]
deus hēat noticiā determinatā omni[...]
quantū ad omēs ꝯditōes exn̄tie. 2° vtꝫ
hēat certā noticiā ⁊ infallibilē omniu[...]
quantū ad omēs ꝯditōnes exn̄tie. 3° a[...]
hēat imutabilē noticiā de oibus q̄ntu[...]
ad oēm ꝯditionē exn̄tie. 4° an necio s[...]
at omnē ꝯditionē exn̄tie omniū. Et 5[...]
vtrum cum determinatione ⁊ certitu[...]
ne scientie sue possint stare aliqua cōti[...]
gentia ex pte reꝝ in exn̄tia. ⁊ hec sil̓ q̄[...]
pn̄t: q2 p eadem simul soluuntur.

Ad p̄mam questio[...]

nē arguo ꝙ nō. q2 f̄m ph̄m p° phierm[...]
nias. In futuris ꝯtingētib9 nō ē detmi[...]
ta veritas. g̊ nec scibilitas determiata.
nec inte9 hꝫ noticiā de eis determinatā
Cōfirmat rō p ꝓbationē suā ibidem

q̄ tūc nō oportēt ꝯsiliari neq̄ negotiari ita videt̄ si est aliq̄ determiata noticia ꝺ aliq̄ futuro ꝯtingenti nō oꝫ negociari n̄ ꝑcōsiliari. q̄ siue ꝯsiliemur siue nō hoc eueniet. Preterea pō dei si eēt limitata ad vnā ꝑtem eēt imꝑfecta. q̄ si deus ita posset hoc ꝙ nō possꝫ eius oppositū eēt pō limitate ⁊ n̄ oīpotētie. ġ eoꝺ mō si ita sciat vnā ꝑtē ꝙ n̄ aliā eēt limitatus ꝺm sciam ⁊ nō oīsciens. Cōtra Hebr. 4. oīa nuda ⁊ apta sūt oculis ei⁹. ⁊ glo. ibidē dicit. i. ex oī ꝑte plene visa. igit̄ hꝫ certā ⁊ determiatā noticiā de oībus q̄n tum ad omē cognoscibile in eis.

Ad secundam questionē arguo ꝙ nō. q̄ seq̄t de⁹ nouit me sessuꝝ cras ⁊ nō sedebo cras. ġ decipit̄. ġ a sili sequit̄ deus nouit me sessuꝝ cras ⁊ possū nō sedē cras. ġ deus ꝑt decipi. ꝓa illatio ē maīfesta. q̄ credēs illud qꝺ non est in re decipit̄. ꝓbo ex hō ꝙ ꝯn̄a teneat q̄ sic ad duas de ineē sequit̄ ꝯclo de inesse. ita ex vna de ineē ⁊ altera de possibili sequit̄ ꝯclo de possibili. Pretea. si deus scit me sessuꝝ cras ⁊ possibile est me nō sedē cras ponat̄ inesse. nō sedebo cras. sequit̄ ꝙ de⁹ decipit̄. sed ex positōe possibilis ineē non sequit̄ ipossibile. igit̄ ista deū decipi nō erit ipossibilis. Ad oppositū Hebre. 4. ut supra dictū est.

Itē in ꝑmo oīo ꝑfectissimo nulla est imꝑfectio. sed si deus nullā talē noticiā habēt esset imꝑfectius. ġ ⁊c̄.

Ad tertiaꝫ questionē arguo ꝙ nō. a ꝯdictorio ad ꝯdictoᵐ nō ꝑt eē trāsitus sine aliq̄ mutatōe. q̄ si nulla sit oīno mutatō nō videt̄ aliq̄ mō ꝙ illud qꝺ fuit ꝑus verū sit mō falsum. igit̄ si deus sciens a. ꝑt nescire a. hō videt̄ ꝑ aliquā mutationē possibilē nō nisi in ipo a. vt scitū a deo. q̄ nullū eē hꝫ nisi i scia dei. ⁊ ꝑ ꝯn̄s eius mutatio nō ꝑt esse sine mutatōne scie dei qꝺ est ꝓpositum. Preterea. q̄cquid nō est a. ⁊ potest eē a. potest incipe eē a. q̄ nō vī eē intelligibile ꝙ affirmatio negatōnis q̄ non inest possit ineē nisi incipiat eē. ġ si deus non scit a. ⁊ ꝑt scire a. ꝑt incipe scire a. ġ pōt mutari ad scire a. Pretea 3ō. si de⁹ nō scit a. ⁊ ꝑt scire a. quero q̄ est ista pō aut est passiua ⁊ tūc est ad formā ⁊ seq̄t mutatio. aut est actiua. ⁊ pꝫ ꝙ nālis. q̄ itellect⁹ ut intellect⁹ nō est liber ſꝫ nālr agēs tal̄ aūt pō n̄ ꝑt agē postq̄ n̄ egit nisi mutet̄. igit̄ ut ꝑus sequit̄ mutatio. Oppoᵐ pꝫ. s̄. ex di. 8. ꝙ nihil ē in eo mutabile.

Ad quartā questionē arguo ꝙ sic. q̄ deus imutabil̄r scit a. ġ necīo ꝑ a. intelligat̄ an̄xp̄m fore. ꝓbō ꝯn̄tie ꝑō: q̄ nō ponit̄ in deo necītas nisi imutabilitatis. ġ q̄cquid est in eo imutabiliter: necīo est. 2ō q̄ oē imutabile videt̄ eē necessariū formal̄r. sic oē possibile qꝺ repugnat necīo videt̄ eē mutabile. omne enim tale possibile ex se nō ē ⁊ ab alio ꝑt eē. ipm aūt eē post nō eē siue ordine duratōnis siue ordine nāe nō videt̄ posse eē sine aliqua mutabilitate. Preterea. q̄cquid ꝑt eē in deo ꝑt eē ideꝫ deo ⁊ per ꝯn̄s deus. sed q̄cquid ꝑt esse deus de necītate est deus. q̄ deus ē imutabil̄. ġ q̄cquid ꝑt eē in deo de necītate ē deus scire aūt a. ꝑt eē in deo. ġ de necītate est deus. ⁊ ꝑ ꝯn̄s simpl̄r necīo scit a. Preterea. omis ꝑfectio simpl̄r absoluta ꝺ necessitate inest deo. scire aūt a. est ꝑfectio simpl̄r. q̄ alioq̄n nō esset deus ꝑfectus si nesciret a. formal̄r. q̄ nō est imꝑfectus nisi ꝑꝑ carentiā ꝑfectōis simpl̄r. ġ necīo scit a. Oppositū. si deus necīo sciret a. ġ a. esset necessario scitum. ġ necīo verum. ꝯn̄s falsū. ġ ⁊ an̄s.

Ad quintā questionē arguo ꝙ nō. q̄ sequit̄ deus scit a. ġ necessario erit. an̄s est necessariū. ꝓbō ꝯn̄tie. q̄ actus rōnalis nō distrahit̄ ꝑꝑ materiā sup quā trāsit. sic loqui non distrahit si trāseat sup hoc qꝺ ē me nihil loq̄.

sequit eni. dico me nihil dicere. ḡ aliqd
dico. ḡ a sili scire nō distrahit pp māam
sup quā transit. ḡ cū scire dei sit simplr
necessariū nō distrahit ab hac necītate
pp hoc qḋ trāsit sup ꝯtingēs. Prete-
rea omē scitū a deo foꝛe necīo erit. a. est
scitū a deo. ḡ ꝛc̄. maioꝛ est vera ꝑut ē de
necīo. qꝛ p̄dicatū de necītate inest sbo. ꝛ
mioꝛ est de ineē simplr: qꝛ ꝑ eternitate
vera. ḡ sequit ꝯclō de necīo. Oppo^m
ens diuidit in necessariū ꝛ ꝯtingēs. ḡ in-
tellectus intelligēs ista ſm rōnes suas ꝓ
pꝛias itelliget hoc ut ē necessariū. ꝛ illḋ
ut ꝯtingēs. alioqn nō itelligēt ista ut sūt
alia entia. ꝛ per ꝯñs illa scia nō tollit cō
tingentiā ab eo quod est scitū.

Circa istas questio

nes ponit certitudo dine scie respc̄u om
niū quantū ad oēs ꝯditōnes exn̄tie ꝓpt
ideas que ponunt in itellectu dino. ꝛ h^o
pp pfectionē eaꝝ in repn̄tando. qꝛ rep-
sentāt illa quoꝝ sūt nō solū ſm se totuȝ
sȝ ēt ſm oēm rōeȝ ꝛ hitudieȝ extremoꝝ
ꝛ ita in intellectu dino sūt rō sufficiens
nō tm̄ simplr apprehēdendi illa ideata
sȝ ēt apprehendēdi oēm vnionē illoꝝ et
oēm modū ipoꝝ ideatoꝝ ptinenteȝ ad
existentiā eoꝝ. Cōtra. rōes cognoscē
di termios alicu^9 cōplexionis nō suffici
enter causāt noticiā illi^9 cōplexiōis nisi
illa nata sint cognosci ex terminis. ꝯple-
xio āt ꝯtingēs n̄ ē nata ꝯgsci ex t̄mis. qꝛ
tūc nō tm̄ eēt necīa sȝ etiā pma ꝛ imedi-
ata. ḡ rōnes cognoscēdi terminoꝝ q̄tū-
cunqȝ pfecte repn̄tent eos nō sūt sufficiē
tes cause ꝯgnoscendi illā cōplexionē cō-
tingentē. Pretea. idee mere nālr rep-
sentāt illḋ qḋ repn̄tant ꝛ sb rōe sb q̄ ali-
qd repn̄tāt. qḋ ꝓbat ex hoc. qꝛ idee sūt ī
intellectu dino añ oēm actū volūtatis
dine. ita q̄ nullo mō sūt ibi ꝑ actū volū
tatis dine. sed qcquid nālr p̄cedit actuȝ
volūtatis est mere nāle. accipio igit du
as ideas extremoꝝ que rep̄sentant i eis
puta hoīs ꝛ albi. quero aut iste ex se re-
p̄sentāt cōpositionē istoꝝ extremoꝛum
aut diuisionē aut vtrūqȝ. Si tm̄ cōposi
tionē. ḡ nālr cognoscit illā. ꝛ ita mō ne-
cessario. ꝛ per ꝯñs nullo mō cognoscit
diuisionē. eodē mō si tm̄ repn̄tant diuisi
onē. si vtrūqȝ. igit deus ꝑ istas nihil no
uit. qꝛ scire ꝯdictoꝛia cē vel esse vera ni-
hil est scire. Preterea. eodē mō sunt
idee possibiliū nō futuroꝝ sicut futuro-
rū. qꝛ differētia ista possibiliū non futu
roꝝ a futuris nō est nisi ꝑ actū volūta
tis diuine. ḡ idea futuri possibilis n̄ ma
gis repn̄tat ipm futurū esse q̄ idea possi
bilis nō futuri. Pretea. nō magis re
pꝛesentabit idea futuri ipsum ponendū
esse in hoc nunc q̄ in illo.

Aliter ponitur

q̄ certā noticiaȝ
habet deus de futuris ꝯtingētibus. per
hoc q̄ totus fluxus tpis p̄sens est eterni
tati: ꝛ oīa que sūt in tpe. qḋ ꝓbatur per
hoc: qꝛ eternitas est imensa ꝛ infinita. ꝛ
per ꝯñs sicut imensū est simul p̄sens oi
loco: ita eternuȝ est sil p̄sens toti tpi. Et
declarat per exempla. ꝛ vnū qdem ē de
baculo fixo in aqua iuxta quē baculuȝ
ꝛ si totus fluui^9 fluat successiue ꝛ sic sit
p̄sens baculus successiue oībus ptibus
fluuij. nō tamē baculus est imensus re-
spectu fluuij. qꝛ nō est simul p̄sens toti.
ḡ eodē mō si eternitas eēt quoddā stans
sicut baculus iuxta quā flueret tempus
ita q̄ nūq̄ eēt simul sibi p̄sens nisi vnū
instans tpis: sicut nec baculo sil pꝛesens
est nisi vna par) fluuij. eternitas nō esset
imensa respectu tpis. Confirmat etiā
istud. qꝛ nūc eternitatis vt ē cū nūc tpis
nō coequat sibi. igit vt est cū isto nūc ex
cedit ipm. nō aūt excedēt ipm nisi ut est
cum isto nunc eēt simul cum alio. Cō
firmat etiā hoc. quia si totū temp^9 pos-
set simul esse extra nūc eternitatis eēt sil
p̄sens toti isti tēpoꝛi. sed licet tempoꝛi re
pugnat ꝓpter eius successionē simul eē:
nihil tamē ꝓpter hoc pfectōnis tollitur
eternitati. ḡ ipa eternitas mō est eque p̄-
sens toti tpi ꝛ cuilibet existenti in tpe.
Confirmat etiā istud per aliud exem

plum de centro in circulo. quia si ponere-
retur tẽpus fluens esse circũferentiã cir-
culi ⁊ nũc eternitatis eẽ centrũ: ꝙ tũcun-
qꝫ eẽt fluxus in tẽpore: tamẽ totus flux⁹
⁊ quelibet pars eius eẽt sp̄ p̄sens centro
Ita in ꝓposito omia in quacũqꝫ parte
tẽporis habẽtia existere siue sint in hoc
nunc temporis: siue ip̄a sint p̄terita siue
p̄sentia vel futura. omia p̄sentia sũt re-
spectu nũc eternitatis. ⁊ ita qȯ est i eter-
nitate videt ea p̄ñtialiter ꝓpter talẽ co-
existentiã. sicut ego possum videre p̄sen
tialiter illud qȯ in isto instanti video.

Cõtra istud arguit̄ p̄mo reducẽdo cõ
tra eos qȯ ibi adducunt de imensitate.
quia posito ꝙ locus possit crescere con-
tinue in infinitũ ita ꝙ sicut tempus ẽ in
cõtinuo fluxu ita deus augeat locũ infe-
rius. imensitas tñ dei nõ eẽt sibi rõ coex
istendi alicui loco in aliquo nunc nisi ex
istenti. nõ eni deus per imensitatẽ sui co
existit alicui in loco nisi qȯ est in illo. sꝫ
posset causare locũ extra vniuersum. ⁊
tunc per imensitatẽ suã coexisteret illi: si
igit̄ imensitas nõ est rõ coexistendi loco
nisi actuali ⁊ nõ p̄oli qꝛ nõ est. pari rõne
eternitas nõ erit rõ coexistẽdi alicui nisi
exñti. qꝛ illud qȯ nõ est nulli p̄t coexistẽ
qꝛ coexistẽ dicit relõnem realẽ. sꝫ relõ ñ
est realis cui⁹ fundamentũ nõ est reale.

Itẽ si effectus hꝫ eẽ in seip̄o respectu
cause p̄me simpl̄r est in se. qꝛ respc̄u nul
lius habet verius eẽ. vñ illud qȯ dı̄ tale
respectu cause p̄me simpl̄r p̄t dici tale. si
g̊ aliqȯ futuꝝ sit in actu respectu dei. g̊
simpl̄r est in actu. g̊ ip̄ossibile est postea
ip̄m poni in actu. Itẽ si sessio mea fu-
tura ñ tm̃ ꝙ̃ᵐ ad entitatẽ quã hꝫ eẽ co
gnoscibili. sꝫ ẽt quã hꝫ in eẽ exñtie ẽ nũc
p̄ñs eternitati. g̊ nũc ẽ ꝓducta in illo eẽ
a deo. nã nihil aliud a deo hꝫ eẽ i fluxu
tp̄is nisi sit ꝓductũ a deo ƀm illud eẽ. sꝫ
istã sessionẽ deus ꝓducet vel aiaꝫ añ xp̄i
qȯ idẽ ẽ. g̊ illȯ qȯ iã ab ip̄o ꝓductũ ẽ ite
rũ ꝓducet in eẽ. ⁊ ita bis ꝓducet in esse.

Itẽ. ista p̄o ñ vı̄ iuuare ad illȯ ꝑꝑ qȯ
ponit̄. s. ad hñdaꝫ certã noticiã futuroꝝ
⁊ p⁹ q̇dẽ: qꝛ ista sessio p̄ter h⁹ p̄ñs ẽ eter-
nitati ƀm ꝙ est in aliq̃ p̄te tp̄is ip̄a tñ est
futura i se. ⁊ ƀm h⁹ ꝙ futura est ⁊ a deo
ꝓducenda. q̃ro vtrũ hẽat certã noticiã
eius. si sic igit̄ hoc nõ est ꝑ h⁹ ꝙ iã exñs ẽ
sꝫ ƀꝫ ꝙ futura ẽ. ⁊ istã certitudinẽ oꝫ po-
nere ꝑ aliq̇d aliud. ⁊ illȯ sufficit ad oẽm
cognitionẽ certã de exñtia hi⁹ rei. si non
nouit ip̄am certitudialr̄ sic futurã. g̊ ꝓ-
ducit ip̄am nõ p̄cognoscẽs ip̄am. cogno
scet aũt certitudinalr̄ ip̄am cũ fuerit ꝓ-
ducta. g̊ alit̄ nouit facta ꝙ̃ fienda qȯ ẽ ꝯ
Aug. 5. sup Geñ. 2° qꝛ inte⁹ diu⁹ nullã
certitudineꝫ accipit ab obȯ aliq̊ alio ab
eẽntia sua. tũc eni vilescẽt. vñ nũc etiam
de sessione mea q̃ ẽ nũc i actu posita nõ
hꝫ itellect⁹ diuinus certitudinẽ causatã in
ip̄o ab ip̄a sessione. nõ eni mouet sessio
intellectũ eius. g̊ eodẽ mõ omia tp̄alia si
sint in exñtia sua p̄ñtia eternitati ƀꝫ illas
exñtias eoꝝ nõ faciũt certitudinẽ in in-
tellectu diuo de eis. sed oꝫ ꝑ aliud de eis
habẽ certã noticiã de existentijs: ⁊ illud
aliud sufficit nobis. Preterea isti po-
nunt ꝙ euũ angeli est oino simplex coex
istens toti tp̄i. g̊ angelus q̇ est in euo p̄ñs
est toti fluxui tp̄is ⁊ oibus eius partib⁹
ergo videtur ƀm illam rationem eorꝫ
ꝙ angelus possit naturaliter cognoscere
futura contingentia.

Tertia positio dicit ꝙ licet ali
qua respectu scie diue sint necessaria. tñ
nõ sequit̄ quin respectu causaꝝ ꝓxiarũ
possint eẽ ꝯtingẽtia. Et confirmat̄ ꝑ
Boetiũ. 5. ꝯsolationũ. c. vlti. siue prosa
6ᵃ. vbi dicit sic. Si dicas ꝙ euẽtuꝝ de⁹
vidꝫ illud nõ euenire nõ possit. qȯ autẽ
nõ potest nõ euenire illud necessitate cõ-
tingere: meqꝫ ad hoc nomẽ necessitatis
astringas. Rñdebo. idem futurũ cuꝫ ad
diuinã noticiã refert̄ est necessariũ. cum
vero in sua nã ꝑpendit̄ liberũ prorsus ẽ
⁊ a viculis necessitatis absolutũ. Pro
hoc etiam arguitur. qꝛ imꝑfectio p̄t in

esse effectui a cā ꝓxima lꝫ nō a cā remo-ta siue ꝑori: sicut deformitas ē in actu a volūtate cāta. nō aūt inq̄ꝰtū ē a volūta-te diuia. ideo peccatū nō reducit in deū vt in cāꝫ sed tm̄ imputat volūtate crea-te. lꝫ ḡ q̄ꝰtū est ex pte dei q̄ est cā remota eēt necessitas reꝝ. tñ ex cāis ꝓxis earum pōt eē ꝯtingētia in eis. Cōtra ista argu-tum ē di. 2ª. vbi ꝓbatū est deū eē intelli-gentem ⁊ volētē alia existere ꝯtingēt per ꝯtingētiā reꝝ. qꝛ nulla ꝯtigētia pōt esse i cātione alicuꝰ cause respectu sui effectꝰ. nisi ꝑma cā ꝯtingēter se hēat ad cāꝫ ꝓxi-mā sibi vl' ad suū effectū. Qd̄ nūc ꝓbat breuit ex hº q causa mouēs inq̄ꝰtū mo-ta si necessario mouet necario mouet. q̄ libet igr̄ cā 2ª q̄ ꝓducit inq̄ꝰtū mota a ꝑ-ma si necario mouet a ꝑª necario mouꝫ ꝓximā sibi l' ꝓduc̄ suū effectū. tota ḡ or-dinatō cāꝝ vsqꝫ ad vltiᵐ effectū necario ꝓducēt si hitudo ꝑª cause ad sibi ꝓximā sit necessaria. Pret̄ea. cā ꝑor ꝑus nāli-ter simpl'r respic̄ effectū suūꝫ q̄ cā poste-rior. ḡ in illo ꝑori si hꝫ necessariā hitudi-nem ad ipm dabit sibi eē necessariū. In 2º aūt instātiˀnāe nō pōt causa ꝓpinqua dare sibi eē ꝯtingēs. qꝛ iā ꝑintelligit hr̄e a ꝑª cā esse repugnās ꝯtingētie. nec pōt dicere q in eodē instāti iste due cāe dāt esse cāto. qꝛ sup illud eē nō posset funda-ri necessaria hitudo ad illaꝫ cām ꝑfecte dātē esse ⁊ ꝯtingēs hitudo ad aliquam aliā cāꝫ. Pret̄ea. q̄cq̄d ꝓducit a cau‹s›‹is› posterioribꝰ pōt imediate ꝓduci a ꝑª. ⁊ tūc hr̄et eandē entitatē quā mō hꝫ. ⁊ tūc esset ꝯtingēs sic̄ ⁊ mō est cōtingēs. hꝫ er-go ꝯtingentiā suā etiā mō a cā ꝑma. ⁊ ñ tm̄ a causa ꝓxima. Pret̄ea. deꝰ mul-ta ꝓduxit imediate ⁊ ꝓducit. sicut crea-uit mūdū ⁊ nūc creat anias. ⁊ tñ omnia contingenter.

Contra solutōnem

istaꝝ qōnū sic ꝓcedēdū ē. ꝑº videndū est quō ꝯtingētia sit. 2º qualit cū hoc stet certitudo ⁊ imutabilitas diuine scie ō eis.

Quantum ad ꝑmā

dico q istud disiūctū necessariū vl' pos-sibile ē passio entis circūloquēs passiōeꝫ ꝯuertibilē cū ente. sic̄ sūt multa alia illi-mitata i entibꝰ. passiōes āt entꝭ ꝯuertibi-les vt cōius imediate dicūt de ente qꝛ ēs hꝫ ꝯceᵐ simpl'r simplicē. ⁊ iō nō pōt esse mediū int̄ ipm ⁊ suā passionē qꝛ neutri-us ē diffō q̄ possit eē mediū. si etiā sit ali-q̄ passio entꝭ nō ꝑª difficile ē vidē ꝑ quā rōeꝫ ꝑorē vt ꝑ mediū possit ꝯcludi ō en-te. qꝛ nec facile ē videre ordinē passionū entis. nec si ille ordo cog̃sceret viderent ꝓpōes assūpte ab eis ꝑ ꝑmissis eē mul-tū euidētiores ꝯc̄lonibꝰ. In passiōibꝰ āt disiūctis lꝫ illud totū disiūctū nō possit demōstrari de ente tñ cōit sūpto illo ex-tremo qd̄ ē minꝰ nobile de aliq̄ ente pōt ꝯcludi aliud extreᵐ qd̄ ē nobiliꝰ de aliq̄ ente sic̄ seqt̄ si aliqd̄ ens ē finitū. ḡ aliqd̄ ens ē infinitū. ⁊ si aliqd̄ ens ē ꝯtigēs ḡ ali-qd̄ ens ē necariū. qꝛ i talibꝰ nō possꝫ enti ꝑticularit̄ iesse iꝑfectius extreᵐ. nisi ali-cui enti iesset ꝑfectiꝰ extreᵐ a q̄ depēderꝫ Sed nec istoº vr̄ posse ꝯcludi extreᵐ iꝑ-fectiꝰ talis disiūctōis. nō. n. si ꝑfectiꝰ est i aliq̄ ente necesse ē iꝑfectiꝰ eē in alio en-te. ⁊ hº nisi illa extrēa disticta eēnt corre-latia sic̄ cā ⁊ cātum. igr̄ nō pōt oñdi de ente ꝑ aliq̄d ꝑus mediū disiūctū hº neca-rium vl' contigēs. nec etiā ista pars disiū-cti qd̄ est ꝯtingēs posset oñdi de aliquo supposito necessario. ⁊ iō vr̄ ista aliqd̄ ens est ꝯtingēs esse vera ꝑª ⁊ nō demon-strabil' ꝓpt̄ q̄d. vñ phs arguēs ꝯ necitatē futuroꝝ ñ ōduc̄ ad aliq̄d iꝑossibil' ipo-teli. lꝫ ad aliqd̄ iꝑossiᶜ nobis māifestꝰ. s. q nō oꝫ nec ꝯsiliari nec negociari ⁊ iō ne-gātes tlia māifesta idigēt pēa l' sensu. qꝛ fꝫ Auic̄. ꝑº meth. negātes ꝑᵐ ꝑnᵐ sūt va-pulādi l' exponēdi igni qusꝫ ꝯcedāt q ñ ē idē ꝯburi ⁊ nō ꝯburi vl' vapulare ⁊ ñ vapulare. ⁊ ita ēt isti q̄ negāt aliqd̄ ens ꝯtigēs exponēdi sūt tormentis quousqꝫ ꝯcedant q possibile ē eos nō torqueri.

Supposito ġ isto tanq̄ māifesto vo q̄ aliquod ens est ꝯtingens inquirendū est quō possit saluari ꝯtingentia in entibus. Et dico q̄ ꝑpter ꝑmā rōem factā ꝯtra tertiā opi. q̄ magis explicita ē dis. 2. in q̄ōne de esse dei q̄ nulla cāūsatio alic⁹ cāe potest saluare contingētia nisi ꝑma cā ponat̄ imediate ꝯtingēter cāre. ⁊ h° ponēdo in ꝑma cā ꝑfectā cālitatē sic catholici ponūt. primū aūt ē cāns ꝑ intellectū ⁊ volūtatē. ⁊ si ponat̄ tertia potētia executiua alia ab istis nō iuuat ad ꝓpositū. q̄z si necessario intelligat ⁊ velit necessario ꝓducit. oꝫ ġ ꝯtingentiā istarum querere in volūtate diuina vel in intellectu diuino: non aūt in intellc̄u hꝫ actū ꝑmū añ oēm actū volūtatis. quia q̄cq̄d intellect⁹ intelligit hoc mō intelligit mere nāliter ⁊ necessitate nāli. ⁊ ita nulla ꝯtingentia pōt eē in sciēdo aliq̄d q̄d non scit vel i itelligēdo aliq̄d q̄d nō intelligit tali itellectōe ꝑma. Primā ġ ꝯtingentiā oꝫ querere in voluntate diuina. q̄ vt videat̄ qualit̄ sit ponēda pri° vidēdū est in volūtate nr̄a. ⁊ ibi tertia. ꝑmo ad que sit libertas voluntatis nr̄e 2° qualr̄ istā libertatē sequat̄ possibilitas siue cōtingētia. Et 3° de logica distictione ꝓpōnum q̄uo exprimit̄ possibilitas siue contingentia ad opposita.

Quātum ad ꝑmū dico q̄ volūtas i q̄tum est act⁹ prim⁹ libera ē ad oppositos actus libera ēt est mediantib⁹ illis actib⁹ oppositis ad opposita obā in q̄ tēdit ⁊ vlteri⁹ ad oppositos effect⁹ q̄s ꝓduc. ꝑma libertas hꝫ nc̄c̄io aliquā ipfectōeꝫ ānexā: q̄z potētialitatē passiuā volūtatis ⁊ mutabilitatē tertia libertas nō est ꝑma. q̄z ⁊ si ꝑ ipossibile nihil efficēt extra adhuc inq̄tū volūtas posset libē tēdere in obā. Media aūt rō libertatis ipa ē sine iperfectōe imo nc̄c̄ia ad perfectionē. q̄z ois potētia ꝑfcā pōt tēdere in oē illud q̄d est natuꝫ esse obm̄ talis potētie. ġ voluntas ꝑfecta pōt tēdere in oē illud q̄d natū est esse volibile. libertas igit̄ prima sine iperfectōe inq̄tum libertas ē ad opposita obā in q̄ tēdit. cui vt sic accidit vt oppoitos effect⁹ producat.

De 2° dico q̄ istā libertatē cōcomitatur vna potētia ad opposita manifesta lꝫ. n. nō sit in ea potētia ad sil' velle ⁊ nō velle. q̄z hoc nihil ē. tn̄ in ea est potētia ad velle post nō velle siū ad successiōeꝫ oppositoꝝ actuū. ⁊ ista potētia est māifesta i oib⁹ mutabilibus ad successionē oppositoꝝ i eis. tn̄ est ⁊ alia nō ita māifesta absq̄ oi successione. ponēdo. n. voluntatē creatā tm̄ hīe esse in vno instanti. ⁊ q̄ ipa in illo instāti hēat hanc volitionē non nc̄c̄io tūc hēret eā. ꝓbatio. si eni in illo instāti hēret eā nc̄c̄io cū non sit cā nisi in illo instāti qn̄ cāret eā. ergo simplr̄ volūtas qn̄ cāret eā nc̄c̄io cāret. non. n. mō est ꝯtingens cā q̄z ꝑexistebat añ istud instās in quo cāt ⁊ tūc vt ꝑexistens potuit cāre vel nō cāre. q̄z sic hoc ens qn̄ est ē nc̄c̄iuꝫ vel ꝯtingēs. ita causa qn̄ cāt tūc cāt nc̄c̄io vl' ꝯtingent̄. ex quo igit̄ in isto instāti cāt hoc velle ⁊ nō necessario iō contingent̄. est ġ potentia h⁹ cāe ad oppositū ei⁹ q̄d cāt sine successione. ⁊ ista potētia real' est po^a prioris nālit̄ vt act⁹ ꝑmi ad oppoita q̄ sūt posteriora nālit̄ vt act⁹ scōi. act⁹. n. ꝑm⁹ ꝯsideratus in illo instāti in q̄ est ꝑoꝛ nālit̄ actu 2° ita ponit illū in esse tanq̄ effcm̄ suuꝫ ꝯtingētē q̄ vt prioꝛ nālr̄ posset eq̄ ponē aliud oppo^m in eē. Hanc ēt potētiā realē actiuā priorē nāliter ipo q̄d ꝓducit: ꝯcomitat̄ potētia logica q̄ est non repugnātia terminoꝝ. volūtati. n. vt ē act⁹ ꝑm⁹ etiā qn̄ ꝓduc̄ hoc velle n̄ repugnat oppo^m velle. tū q̄z cā ꝯtingēs ē respectu sui effect⁹. ⁊ iō nō repugnat sibi oppo^m. in rōe effect⁹. tū q̄z vt sbm̄ est ꝯtingēter se hꝫ ed istū actū vt iformat. q̄z sbo nō repugnat oppo^m sui accn̄tis ꝑ accn̄s. libertatē igit̄ volūtatis nostre inq̄tum ē ad oppositos actus concomitat̄ potentia tā ad opposita successiue q̄ ad opposita ꝑ eodē instanti. hoc ē q̄ altutrū

possit inesse sine altero. ⁊ ista pō 2ª ē cā
realis actus ꝑus nāliter ꝙ logica. sꝫ 4ª
potētia ñ cōicat istā. s. ad opposita sil'.
qꝛ illa nulla est. Ex isto 2° pꝫ3^{m}. s. di'
stinctio huius ꝓpōnis volūtas volens
a. pōt non velle. a. hec. n. in sensu ꝯpōis
falsa ē vt significetur possibilitas hu⁹
ꝯpōnis voluntas volēs. a. non vult. a.
vera autē est in sensu diuisionis vt sig
nificetur possibilitas ad opposita suc'
cessiue. qꝛ voluntas volēs ꝓ. a. pōt nō
velle ꝓ. b. Sed si etiā accipiamus ꝓpō
nem de possibili vnientē extrema ꝓ eo
dem instanti. puta istā voluntas ñ vo
lens aliquid ꝓ. a. pōt velle ꝓ a. adhuc
ista ē distinguenda ſm ꝯpōnē ⁊ diuisio
nē. ⁊ in sensu cōpois ē falsa. s. ꝙ sit pos
sibilis ꝙ ipsa sit sil' volēs ꝓ. a. ⁊ nō vo'
lens ꝓ. a. Sensus vero diuisionis ē ve
rus. s. ut significet ꝙ illi volūtati cui in
est velle ꝓ. a. possit inesse nō velle ꝓ. a.
sed nō sic sil' stabit. ita non velle qꝛ tñ il
lud velle nō ineēt. Et ad intelligendū
istā scd'a3 distinctōeꝫ q̄ ē obscurioꝛ dico
quod ē sensu ꝙ ꝯpōis ē vna cathegori
ca cuius sbm̄ est istō voluntas non vo'
lēs ꝓ. a. ⁊ ꝑdicatū volēs ꝓ. a. ⁊ tunc tm̄
attribuit h° ꝑdicatū possibilit' huic sb'
iecto cui repugnat ⁊ ꝑ ꝯñs ipossibiliter
sibi cōuenit qō notat possibilit' sibi cō
uenire. In sensu diuisionis sūt due ꝓpō
nes cathegorice enūciātes de volūtate
duo ꝑdicata in vna ꝓpōne de ineē enū
ciat de volūtate hoc ꝑdicatuꝫ non vel
le. a. q̄ cathegorica intelligitur ꝑ ꝯpōeꝫ
implicitā. in alio autē cathe^{a} de possibi
li enunciatur possibiliter velle. a. ⁊ iste
due ꝓpositiones verificantur ꝓ. a. qꝛ si
gnificant predicata sua attribuere sbo:
ꝓ eodē instanti. ⁊ hoc quidem verum
est. nam volun ati isti in eodem instan
ti conuenit non velle. a. cum possibili'
tate ad oppositum pro. a. sicut sigāt 1ª
de possibili. Exemplum huius disti
ctionis est in ista omnis homo qui ē al
bus currit. q̄ posito isto casu ꝙ omnes
homines albi currant ⁊ non nigri nec

mediū vera est in sensu compositionis
⁊ falsa in sensu diuisionis. in sensu ꝯpo
sitionis est vna ꝓpō hñs vnum subiec
tum determinatum per hoc qui est al'
bus in sensu diuisionis sunt due ꝓpōes
enunciantes duo predicata de eodē sb'
iecto. Consimilit' in ista ois hō q̄ ē alb⁹
necessario ē animal. q̄ in sensu ꝯpōnis
est falsa. qꝛ ꝑdicatuꝫ nō necessario ꝯue'
nit toti huic sbo. In sensu vō diuisiois
vera est quia de eodem subiecto notan
tur dici duo predicata alterum necessa
rio alterum absolute sine necessitate. ⁊
ambo conueniunt. ⁊ ambe ille cathego
rice vere sunt.

Sed contra istam

di. arguit' ꝑpliciter ꝙ ipa nō sit logica.
nec ꝙ pō aliq̄ sit ꝓ aliq̊ instanti ad op
posituꝫ eius qō inest i illo instāti. Prio
ꝑ istā ꝓpōnē ꝑ° pyer. oē qō ē qñ ē nece
est eē. 2° ꝑ illā re^{am} art' obligatorie po
sito falso contingenti de pñti in istanti
negādum est primum eē. quā regulā ꝓ
bat ille ꝑ hoc ꝙ illud posituꝫ sustinendū
ē tanq̄ veꝝ. g̊ sustinēdum est ꝓ aliq̊ in
stāti ꝓ quo ē possibile nō autē ē veruꝫ
possibile ꝓ illo instanti pro q̊ ē posituꝫ
qꝛ si eēt possibile pro illo instanti. ergo
possꝫ eē veꝝ. ⁊ tunc vel per motum vl'
mutationem. sed neutro modo quia
motus non est in instanti. nec mutatio
est in aliquo instanti ad oppositum ei⁹
quod tunc inest quia simul sunt muta
tatio ⁊ terminus mutationis. Pre
terea tertio si pro aliquo instanti sit po
tentia ad aliquid cuius oppositum inē
aut ista ē potentia cum actu aut ante
actum non cum actu patet. nec ante ac
tum. quia tunc esset ad actum pro alio
instanti quam pro quo inest illa poten
tia. Ad primum respondeo ꝙ illa
ꝓpō Arl'. pōt eē cathe^{a} l' ypoth^{a}. sic ⁊
ista aial currere si hō currit ē neēꝫ. hec
quidem secundum quod conditiona'
lis est. est distinguenda secunduꝫ quod
necessarium potest dicere necessitatem

ꝯñtie vel consequentis. p° mõ ē vª 2° mõ est falsa. secundum autem ꝙ est cathegorica sensus est hoc totum currere si homo currit predicatur de animali cuȝ modo necessitatis. ⁊ cathegorica est vera quia predicatum sic determinatum necessario inē subiecto lȝ non predicatū absolute. ⁊ iõ tunc arguere a predicato sic determinato ad predicatum absolute sumptum ē falsa secundum quid ⁊ simpliciter. Ita dico hoc ꝙ si ista ꝓpõ Arist. accipiatur vt ē ypathetica tꝑalis tā necessitas aut notat necessitateȝ cõcomitantie uel cõcomitātis. ut concomitantie vera est. ut concomitantis falsa. Si autem accipiatur ut est cathegorica tūc hoc quod est. quando est non determinat compositionem implicitam in hoc quod est sed cõpositõeȝ pricipalē significatā ꝑ hoc qõ est eē. ⁊ tūc ꝑdicatū hoc esse qñ ē denotatur dici de subiecto quod est cum mõ nccītatis. ⁊ sic ē ꝓpõ vera. nec seqͥt ergo necesse ē eē. sed ē falsa ꝭm qd ⁊ simpliciter sicut i alio patet. nullus igitur sensus verus huius ꝓpõnis denotat ꝙ eē aliqd in instanti in quo ē sit simpliciter necessariuȝ sed tm̄ ꝙ sit nccāriū ꝭm qd. s. qñ ē. ⁊ cū hoc stat ꝙ in illo instanti in quo ē sit simpliciter ꝯtigēs. ⁊ ꝑꝯñs ꝙ in illo instanti possȝ oppositū illius ieſſe. Ad 2m illa regula est falsa ⁊ ꝓbatio eius nõ vȝ. qꝛ lȝ positū debeat sustineri sicut verū. pōt sustineri pro illo instāti nõ negādo illō instans eē ꝑ quo est falsuȝ. qꝛ nõ seqͣtur est falsū ꝑ illo instāti. ergo ē impossibile. sicut inuit illa ꝓbatio ⁊ cū dicit si pōt eē verū ꝑ instāti ꝑ quo ē falsū aut pōt v̾ificari ꝑ illo instāti ⁊c. dico ꝙ nec sic nec sic qꝛ ista possibilitas ad veritatē eius non ē possibilitas aliqua cū successione vt alterū post alteꝝ insit. sed est pō ad oppositum huius qõ inest alicui inquātū est prior naturaliter illo actu. Ad 3m dico ꝙ ē pō ante actū non ante duratõeȝ sed añ ordine nature. qꝛ illud qõ ꝑcedit naturalit̾ istū actum ut ꝑcedit actuȝ naturalit̾ posset eē cum opposito illius actus. ⁊ tunc negandum est ꝙ omnis pō est cum actu uel ante actum intelligēdo añ ꝑ prioritate durationis. vera aūt est intelligendo ante ꝑ prioritate nature.

4° obijcit̾ contra illud. quia si pōt velle a. ꝑ hoc instanti. ⁊ non vult. a. ꝑ hoc instanti. ergo pōt non velle. a. ꝑ hoc instanti. qꝛ ad illam õ incē sequitur illa õ possibili ⁊ tūc videt̾ sequi ꝙ possit uelle a. ⁊ non velle. a. simul pro eodeȝ instāti.

Ad istud rñ° ꝭm phm. 9°. methaᶜ. ꝙ habens potentiam ad opposita si faciat ut faciendi habet potentiaȝ nõ aūt ut potentiam habet faciendi. ita ꝙ modus refertur ad terminū potentie nõ āt ad potentiaȝ ipsam. quia simul habeo potentiam ad opposita sed non ad opposita simul. tunc dico ꝙ non sequitur potest velle hoc in instantia. ⁊ pōt nolle hoc in a. ergo potest velle ⁊ nolle in a. qͣ potest esse pō ad vtrūqȝ oppositoꝝ disiunctim ꝑ aliquo instāti. ⁊ si nõ ad ambo illa sil̾. qꝛ sicͭ ē possibilitas ad vnū illoꝝ ita est ad non esse alterius. ⁊ ecõ°. sicut ad reliquum ita ad non eē istiue. non igit̾ simul ad esse huius ⁊ istius oppositi. qꝛ possibilitas ad simultatem non esset nisi essȝ ad ambo concurrentia in eodem instanti qõ non habetur per hoc ꝙ ad vtrumqȝ diuisim est potentia pro isto instanti. Exemplum huius apparet in ꝑmanentibus hoc corpus pōt esse in hoc loco in a. instanti. ⁊ aliud corpus potest eē in eodem loco in a. instanti. igitur ista duo corpora eē pñt sil̾ in a. instanti nõ sequitur. Ita. n. hoc corpus potest eē ibi ꝙ potest illud corpus non esse ibi. ⁊ ecõ°. Et ideo non sequitur si potentia est ad vtrumqȝ pro eodeȝ siue in instanti siue in loco ergo ad ambo siml̾. sed fallit qñ cūqȝ vtrumlibȝ illorū duoruȝ excludit alterum ita etiam non sequitur possuȝ tota die portare istum lapidem sic portabile aliqd adeqͣte v̾tuti mee. ⁊ possum tota die portar̾ aliū lapidē. ergo possū siml̾

portare ambos. non sequitur q2 h vtꝛ ꝗ ad quod est potentia diuisim exclu dit reliquū. simultas autem nūꝗ possꝫ inferri ex sola idemptitate illius vnius instantis vel loci. sed oꝫ cum hoc habe re coniunctionē istorum duorum respe ctu tertij que dicūtur eē simul.

Iuxta predicta de voluntate nostra videnda sunt quedaꝫ de voluntate diuina. ⁊ pmo ad que sit libertas eius. scdo que sit ꝯtingentia re spectu volitoꝝ tertiū. s. ꝗtū ad distinc tionem logicam .propositōm ꝓportio nabiliter est ibi ⁊ hic. Quātum ad pmum dico ꝙ volūtas diuina nō est in differens ad diuersos actus nolendi ⁊ volendi. q2 hoc in voluntate mea non erat sine imperfectione voluntatis. vo luntas. n. nostra erat libera ad opposi tos actus ad hoc vt eēt libera ad obā opposita ⁊ hoc ꝓpter limitationē vtri usqꝫ actus respectu sui obi. ḡ posita illi mitatōe eiusdem volitionis ad diuersa obā non oꝫ ꝓpter libertatem ad oppo sita obiecta ponere libertateꝫ ad oppo sitos actus. ipsa etiam volūtas diuina libera est ad oppositos effectus. sed h ñ est prima libertas sicut nec in nobis. re manet ḡ libertas illa que est per se ꝑfec tionis ⁊ sine imperfectione. s. ad obiec ta opposita ita ꝙ sicut voluntas nostra pōt diuers volitōib9 tendere in diuersa volibilia ita illa volūtas pōt vnica vo litōe simplici illimitata tendere in que cūqꝫ volibilia. ita ꝙ si volūtas illa vel illa volitio eēt tm̄ vnius volibil ⁊ non posset eē oppositi qd tamen est de se vo libile. hoc eēt impfectionis in volunta te sicut deductū est prius de voluntate nrā. Et lꝫ in nobis possꝫ distigui volun tas vt ē receptiua vt ē opatiua ⁊ ut ꝓ ductiua. ipa. n. ē ꝓductiua actuū. ⁊ ipa ē qua hn̄s opatur formaliter volēdo. ⁊ ipsa est receptiua volitionis sue. tn̄ li bertas vꝫ eē ei9 inꝗtū ē opatia. inꝗtū s. hn̄s eā formalit pōt ea tendere in ob iectū. Ita igitur poit libertas in volūta te dina ꝑ se ⁊ p9 inꝗtū ē pō opatiua. lꝫ ipa non sit receptiua nec ꝓductiua vo litionis sue. ⁊ tn̄ pōt saluari in eo aliq̄ libertas inꝗtū ꝓductiua ē. lꝫ. n. ꝓduc tio in eē existētie nō cōcomitetur neces sario opationē eius. q2 opatio ē in eter nitate ⁊ ꝓductō eē existētie est in tpe. tn̄ opationē eius necio cōcomitat ꝓductō in eē volito. ⁊ tūc non pōt pō illa volū tatis dine pmo quidē eē vt ꝓductiua. sꝫ ꝫm quid. s. in eē volito ⁊ ista ꝓductō ꝯcomitatur eā vt operatiua. Quātuꝫ ad 2m articulum dico ꝙ volūtas diui na nihil aliud respicit necessario ab ob iecto ab eēntia sua ad quodlibet. igitur aliud contingenter se habet. ita ꝙ pos set eē oppositi. ⁊ hoc cōsiderādo ipam ut ē prior nāliter tendentia in illud op poitū. nec solū ipsa in volitione por est nāliter suo actu sed etiā inꝗtū ē volēs q2 sicut volūtas nostra vt prior natura lit suo actu ita elicit actū illum ꝙ pos sit in eodem instāti elicere oppoitū. ita volūtas diuina inꝗtū ipa sola volitio ne ē prior naturaliter tendētia tali ita tendit in illud obiectū contingent ꝙ in eodem instanti possit tendere in oppo sitū obiectū ⁊ hoc tam de potentia lo gica q̄ est nō repugnātia terminoꝝ. sic dictū est de voluntate nrā. ꝙ de pō rea li q̄ prior est naturaliter actu suo.

Uiso de contingē tia reꝝ ꝗtū ad existentiā ⁊ hoc cōside rādo respectu voluntatis dine restat vi dere scdm pncipale qualiter cum hoc stat certitudo scientie eius hoc pōt poi duplr vnomodo per hoc ꝙ intellectus diuinus videt determinationem volū tatis diuine. vꝫ illud fore pro. a. quia voluntas illa illud determinat fore ꝓ eo. scit enim illam voluntatem esse im mutabilem ⁊ non impedibilem. Uel

aliter qꝛ ista via videtur ponere quēdā
discursum in intellectu diuino quasi ex i
tuitōe determinatōis volūtatis ꝛ immu
tabilitatis eius ꝯcludat hoc fore. pōt po
ni aliter ꝙ intellectꝰ diuinꝰ aut offert sim
plicia quoꝝ vnio est contingens in re aut
si offert ꝯplexionem. offert eā sicut neu
tram. ꝛ volūtas eligens vnam partem
s. coniunctionē istorum ꝓ aliquo nūc i
re. facit illud determinate esse veꝝ. hoc
erit ꝓ. a. hoc aūt exñte detmiate vero
eēntia ē rō intellectui diuino intelligēdi
istud verum. ꝛ hoc nālit ꝗtum est ex ꝑ
te eēntie. ita ꝙ sicut naturaliter intelli-
git omnia pricipia necessaria quasi añ
actum voluntatis diuine. qꝛ eoꝝ veritas
nō dependet ab illo actu ꝛ eēnt ꝯgnita
ab intellectu diuino si per impossibile
nō esset volens. ita eēntia diuina ē rō
ꝯgnoscendi ea in illo priori instāti na
ture. quia tunc sunt vera. nō quidez ꝙ
illa vera moueant intellectum diuinū
nec ēt termi eoꝝ ad apprehendendu3
talem veritatem. qꝛ tunc inteꝰ diuinus
vilescēt qꝛ pateretur ab alio ab eēntia
sua. sed sicut eēntia diuina est ratio ꝯg
noscendi simplicia ita ꝛ complexa t'lia
tunc autem non sunt vera ꝯtingentia.
qꝛ nihil est tunc ꝑ qō hēant v'itatem de
terminatam. posita aūt detminatione
voluntatis diuine iam sūt v'a videlicet
pro illo secūdo instanti. ꝛ hoc idez erit
rō intellectui diuino qō erat in primo i
telligendi ista que sunt iam vera in 2° i
stanti. ꝛ fuissent cognita in ꝑmo instā
ti. si fuissent in ꝑmo instanti. Exemplū
sicut si oculo meo potentia mea visiua
sit rō videndi obm̄: si ab aliquo p̄ntan
te nunc sit iste color p̄ns nunc ille oculꝰ
meus videbit nūc hoc nūc illō ꝛ tñ per
eandem visionem tm̄mō erit dria in ꝑ
oritate ꝛ posterioritate vidēdi. ꝓpt ob
iectum prius ꝛ posterius p̄ntatum. Et
si vnus color fieret naturaliter p̄ns ꝛ ali
us libere non esset differentia formalit
in visione mea quin ex parte sua oculꝰ
videret naturaliter vtrunq3. tamen cō
tingenter posset videre vnu3 ꝛ necessa
rio aliud inq̄tum sibi vnum sit presens
ꝯtingenter ꝛ aliud necessario vtroq3 is
toꝝ modoꝝ ponatur intellectū diuinu3
ꝯgnoscere existentias reꝝ. p3 s'm vtrū
q3 ꝙ ē determinatio intellectus diuini ad
illud exñs ad qō determinat voluntas
diuina. ꝛ certitudo infallibilitatis. q'a nō
pōt volūtas determinare q'n intellectꝰ
detminate apprehēdat illō qō volūtas
detminat ꝛ imutabilit'. qꝛ tā volūtas
q̄ intellectꝰ sit imutabiles. ex dis. 8. Et
hoc q̄tū ad tres q̄ōnes ꝑmas. ꝛ tamen
cū istis, stat contingentia obi ꝯgniti. qꝛ
voluntas volens hoc determinate: cō
tingent' vult hoc ex ꝑmo articulo

Quātū ad quartā

q. vr̄ fortasse distinguendu3 de ista deꝰ
nccio scit. a. s'm ꝯpōnem ꝛ diuisionem
vt in sensu ꝯpōnis notet necitas scien
tie vt trāsit sup istō obm̄. in sensu diui
sionis notet nccitas scie absolute q̄ tñ
trāsit sup hoc obm̄. ꝑmo mō ē falsa. se
cundo mō vera. Tñ talis distictio non
vr̄ logica. qꝛ qñ actꝰ trāsit sup obm̄ nō
vr̄ distiguēdō d' 1° actu abso'l' vt trāseū
te s' obm̄ puta si dico si dicā video sortē
ꝙ distiguatur de visiōe ꝓut trāsit i sor
tem. vel de visione absoluta q̄ tamē est
sortis. ꝛ sic nō est ibi distictio i ꝓpōe de
iesse. ita nec i ꝓpoito vr̄ distictio. s3 tm̄
vr̄ nccia si actus trāsit in obm̄ nccio ꝛ
ita videt' ista simpl'r negāda deus nccio
scit. a. ꝓ eo ꝙ hoc ꝑdicatū sit detmiatū
nō nccio cōuenit huic subiecto l3 ꝑdi-
catū non detminatū cōueniat. Contra
hoc obijcit' qꝛ actus rōnalis nō distrahi
tur ꝑ mā3 sup quā trāsit. ita. n. ē simpli
cit' dicere qō trāsit sup me nihil dicere
sicut qō trāsit super me aliq'd dicere. ꝛ
ideo ita sequitur dico me nihil dicere.
g° dico. sicut sequitur dico me aliquid
dicere. g° dico. g° in deo scire nō distrahi
tur per materiā sup quā transit q'n sit

equalis necẽitas. Ad istud dicendum
ꝙ lꝫ nõ distrahatur ꝙ stet ẜm quid. ta
mẽ non põt eẽ necẽitas eius ut significa
tur trãsire sup mãꝫ lꝫ sit necẽitas eiꝰ i se
⁊ hoc maxie si sit actus potẽs respiceᷣ
diuersa obiecta: sicut si haberẽ actũ lo
quẽdi eundem virtuti motiue ⁊ ille ac
tus possit trãsire sup diuersa obiecta
ꝯtingentẽ. lꝫ necẽio haberẽ actũ sicut po
tẽtiã nõ tamẽ necẽio hẽrem actuꝫ vt trã
seuntẽ sup tale obiectũ. ⁊ iõ sequeretur
necẽio. dico ꝙ necẽio dico istꝺ imo posset
eẽ necẽitas dcõis in se cũ cõtingentia re
spc̃u hꝰ obi. ⁊ tñ dictio huius obi esset
simplr̃ dictio. ita ꝙ nõ dictio ẜm q̃d.

Ad argumenta pncipalia p ordinẽ.
Ad pmũ ꝓ pª. q. dico ꝙ nõ ẽ silis
veritas in illis de futuro. sicut in illis
de pñti ⁊ de pterito. In pñtibus quidẽ
⁊ pteritis ẽ veritas detmĩata ita ꝙ al
terꝝ extremũ ẽ positũ. ⁊ vt intelligit po
situ nõ ẽ in potestate cause vt ponatur
vel non ponatur. quia licet in potesta
te cãe vt por nãliter i effectu sit ponẽ ef
fectũ vl nõ ponẽ: ñ tñ vt effectꝰ intelligi
tur iã positus ineẽ. talis ãt nõ ẽ detiã
tõ ex pte futuri. qꝛ lꝫ alicui itellectui sit
vna ps vã detĩata ⁊ etiã vna ps sit vã i
se detminate. lꝫ eã nullꝰ inteꝰ appreben
deret. nõ tñ ita q̃n in ptãte cãe ẽ p i° istã
ti ponẽ oppoitũ. ⁊ ista indetmiatõ suf
ficit ad cõsiliãdũ ⁊ negociãdũ. si ãt neu
tra ps eẽt futura nõ oporteret negotia
ri vel consiliari. ẜ ꝙ altera ps sit futu
ra dũ tñ reliqua possit euenire. nõ ꝓhi
bet cõsiliatõnez ⁊ negotiatõnez. Ad 2m
dico ꝙ sciaꝫ eẽ vniꝰ ptis ita ꝙ nõ possit
eẽ alteriꝰ poit ipfcõez in ea. Silr ⁊ i vo
lũtate ponẽ eã eẽ vniuſ ita ꝙ nõ possit
eẽ alterius obi volibil poit i ea ipfectõ
nẽ. tñ scientiã eẽ vnius ita ꝙ nõ sit alte
riuſ ⁊ volũtati silr nullã ipfectõez poit
sicut ⁊ põ ẽ vniꝰ oppoiti in actu detmi
nate qꝺ ꝓducit ⁊ nõ alterius. Dissilr tñ
ẽ ꝺ poª ⁊ scia ⁊ volũtate p h° ꝙ poª vr̃
dici eẽ vnius obiecti tm̃. qꝛ tm̃ possit
illꝺ. ⁊ scia ⁊ volũtas ita ꝙ tm̃ sciat l ve
lit illꝺ. Sꝫ si accipiat silimõ ex vtraq
pte equal ẽ detminatõ ex vtraqꝫ pte. q
qꝺlibꝫ istoꝝ ẽ actu vniꝰ oppoiti ñ ãbo
rũ. qꝺlibet ẽt istoꝝ põt eẽ vtriusqꝫ. se
põm eẽ alicꝰ hoc vr̃ significare põlẽ hi
tudinẽ eiꝰ ad illꝺ. Sciaꝫ vl volũtatẽ e
eiꝰ vr̃ significare actualẽ hitudinẽ ad i
nihil tñ mali seq̃t si silimõ accipiat hi
⁊ ide. qꝛ tũc sicut ad sciaꝫ scire. ⁊ ad vo
lũtatẽ velle: ita ad potẽtiã ꝓducere. no
aũt posse ꝓducere. ⁊ sicut ad potenti
posse producere. ita ad scientiam poss
scire ⁊ ad voluntatẽ posse velle.

Ad primum arm 2e. q. dic
ꝙ lꝫ ad dua
de ineẽ seq̃t cõcl̃o de ineẽ nõ q̃dẽ sylogi
tice. qꝛ ẽ orõ nõ sylo^a reducibil i syllo
mstos. tñ ex vna de ineẽ ⁊ alta de poss
bili nec syllo^c nec necẽio sequit ꝯ° ꝺ po
sibili. rõ ẽ qꝛ falli est rem opiari alite
eẽ q̃ sit ꝓ tunc ꝓ q̃n credit eẽ. Istꝺ aũ
icludit in ill duabꝰ pmissis ꝺ ieẽ q̃ꝝ al
tera sigãt istũ credẽ h°. ⁊ reliq̃ negat h
esse. ⁊ hoc pro eoꝺ instanti. ⁊ iõ seq̃tu
ꝯ° de falli. Nõ sic aũt ex alia pte. qꝛ ill
de ineẽ affirmat vm oppom ꝓ illo inst
ti. illa de possibili affirmat potẽtiã ad
alterꝝ oppom ꝓ eodẽ instãti. nõ cõiun
tum sed diuisim. ⁊ iõ nõ sequitur ꝓ al
q̃ instãti ꝙ possit eẽ cõiũctio oppoſit
in re ad illud qꝺ creditur ⁊ iõ nõ sequ
tur possibilitas deceptõis q̃ includit i
tã ꝯiũctionẽ. Similis ẽ rõ in mixtion
de cõtingẽti ⁊ de ineẽ q̃re illa nõ teneat
nisi sit ẽt mior de ineẽ simplr. Ista etiã
ratio patet. quia si ex opposito conclu
sionis arguatur cum illa de possibili ñ
infertur oppositum nisi alicuius de ne
cessario. ⁊ ita oporteret maiorem esse
realiter eandem cum illa de necessario
ad hoc ut inferat conclusionem. nõ. n.
sequitur deꝰ. ñ pt decipi. ⁊. a. põt ñ for
ẜ deꝰ nõ scit. a. fore. lꝫ sequit ꝙ nõ necẽio
sit a. fore. qꝺ apparet quia si inteꝰ meus

semper sequeretur mutationez in re. ita q̄ te sedente opinarer te sedere. ⁊ te surgente opinarer te surgere non possez decipi ⁊ tñ ex istis tu sedes ꝑ a. ⁊ ñ possū decipi. ñ sequitur nisi q̊ non necessario scio te sedere ꝑ a. Ita in ꝑpoito licet intellectus diuinus non sequatur res sicut effectus cāz tñ cōcomitantia est ibi q̄ sicut res potest non esse ita intellectus dinus potest non scire. ⁊ ideo nunq̄ sequitur q̄ intellectus diuinus cognoscat rē alr q̄ est. Et ideo nunq̄ possunt simul starē illa que requiruntur ad deceptionem. sed sicut res scita potest esse ita deus pōt eam scire: ⁊ sicut res scita potest non eē ita deus potest eam non scire. ⁊ si non erit non sciet. Ad 2am de illa positōe possibilis inesse. dico q̄ ex tali positiōe in se nūq̄ sequitur aliquod impossibile tamen illa de inesse in qua ponitur illa de possibili potest repugnare alicui cui non repugnat illa de possibili posita in esse. quia antecedens potest repugnare alicui cui non repugnat cōsequēs. ⁊ tūc ex añcedente ⁊ suo repugnāte pōt ꝯseq̄ aliqd̄ ipossibile qd̄ nō sequit̄ ex ꝯñte simpliciter ⁊ eodē. q̄z nō est sibi icōpossibile Nec mirū ē si ex icōpassibilibus sequat̄ ipossibile. quia fm pħm secundo ꝓꝛū in sylla ex oppositis sequit̄ conclusio ipossibilis. dico tunc q̄ posita ista inesse possibile est me non sedere. ex ista sola nihil ipossibil̄ seq̄t. sz ex ista ⁊ alia. s. deus scit me sessuruz sequitur impossibile. s. deum falli. ⁊ illud impossibile non seq̄t ex impossibilitate eius qd̄ ponitur ineē nec etiam ex impossibilitate aliqua que est absolute in ea. sz ex ipsa ⁊ q̊daz alio simul quod est incōpossibile. nec hoc ē inconueniens q̄ illud quod est impossibile sequatur ex aliqua de inesse in qua ponitur alia de possibili ⁊ aliqua de inesse. quia cuz ista ego sedeo stat ista possibile est me stare. illa tamen de inesse in qua ponitur illa de possibili repugnat illi alteri de inesse. ⁊ ex illis duabus de inesse sequitur impossibile. ista. s. stās ⁊ sedens. nec tamen sequitur ergo illa que ponebatur de possibili inesse fuit falsa vel illa fuit falsa sed vel alia cum qua sua de ineē accipitur est in compossibilis sue de ineē.

Ad primum argumentum tertie questionis concedo maiorem q̄ non est transitus sine mutatione. sed in minori dico q̄ hic nullus est transitus nec esse potest. quia transitus nō pōt esse sine successiōe. ita q̄ oppositū succedat opposito. talis aūt nō pōt esse in ꝑposito. sicut. n. nō pñt siml̄ starē scire ⁊ nō scire. ita non pōt simul starē q̄ aliqn̄ sciat ⁊ aliquando non sciat. sine q̊ transitu ab opposito in oppositū successiue. non est mutatio. Et si tu queras saltē si pōt nō scire b. qd̄ scit. aliq̄d aliť se haberet. quero quid est illud. dico q̄ b. inesse incognito. non tamen aliter q̄ prius se habuit. sed aliter q̄ nunc se habz ita q̄ istud aliter esset non alicuius succedentis oppositi ad oppositum. sed cēt alterius oppositorum qd̄ in eodem instāti posset ineē in q̊ suū oppoᵐ inest. ⁊ hoc non sufficit ad mutationem. Ad secundum dico q̄ ista consequētia non valet. non sciens a. potest scire. a. ergo pōt icipe scire. a. ⁊ hoc qñ ē pō ꝑcile alicuius ꝓꝛis nālr̄ ad oppoitū posterioris ꝑ eodē istanti ꝑ q̊ ⁊ in q̊ hz hō posterius ꝯtingenť esse. sicut ē in ꝑpoito. tz tamē gr̄a mē in creaturis ubi est possibilitas ad opposita successiue. sed licet illa non eēt adhuc tñ eēt possibilitas ad vtrūq3 illoꝝ ꝑ vno istāti. Ad 3m pōt ꝯcedi q̄tum ad istud arᵐ q̄ ista pō ad opposita sit pō actia. puta q̄ inteˀ diuˀ iq̄tū ē actu ꝑ eēntiā ⁊ ꝑ actualē itellectōez ifinitā sit pō actia respectu q̄rūcūq3 obiectoꝝ q̄ ꝑducit icē itellecto. Et cum dicit igiť ipa ñ pōt agē circa aliq̄d circa qd̄ priusˀ ñ egit nisi priusˀ muteť. dico q̄ ꝯñtia ñ vz qñ agē) r̄q̄rit obiectū circa qd̄ agat

sicut in agentibus creatis non oꝫ ꝙ agēs si de nouo agat ꝙ mutet si d̄ nouo approPinquetur sibi passum in qd̄ agat. Ita in ꝓposito voluntas diuina determinās fore aliquid ostensum ab itellc̄u facit cōplexionē talē esse verā ⁊ iō intelligibilē ⁊ ex hoc istud ē pn̄s intellectui in rōne obiecti. ⁊ sicut voluntas pōt facere istud volitum ⁊ nō facere: ita posset esse veꝝ ⁊ nō verū. ⁊ ita pōt cognosci ⁊ nō cognosci ab isto intellectu nāli non quidē pp aliquam cōtingentiaꝫ q̄ quidē sit prius in isto agente nāli. sꝫ pp ꝯtingentiam ex parte obiecti qd̄ cōtingenter est verū pp actum volūtatis verificantis. Et si obijcias ꝙ adhuc nō pōt esse sine mutatione saltē in obō intellecto. sicut nec illa approximatō passi naturalis ad agens nāle potest esse sine mutatione passi. ⁊ forte ipius agētis approximantis. Rndeo qd̄ obm̄ istud nō mutat in isto esse q2 nō potest eē successiue sb̄ oppositis cōtingēter tn̄ est in isto eē. ⁊ hec cōtingētia ē a pte volūtatis ꝓducētis ipm in tali esse. ⁊ ista cōtingētia volūtatis pōt esse sine mutatōe volūtatis. sicut declaratuꝫ est in p̄mo arti. solutionis.

Ad argumenta q̄rte q̄stiōis

Ad pri^m nego ꝯn̄tiaꝫ. Ad p̄mā ꝓbationē dico ꝙ si nō sit i deo nc̄citas alia q̄ imutabilitatis hoc est. nō alius mod' necessitatis illoꝝ quos assignat phus in 5. nisi. 4. fm ꝙ ē non ꝯtingere aliter se hre. q2 alij mōi nc̄citatis requirūt iperfectōꝫ. sic̄ nc̄citas coactōis ⁊ ceteri. tn̄ n̄ ē ibi sola nc̄citas imutabilitatis sic ꝙ imutabilitas ex se sit nc̄citas q2 imutabilitas ex se n̄ p̄uat nisi possibilē successiōꝫ oppositi ad oppo^m. Necessitas aūt simplr p̄uat absolute possibilitatem h' oppositi ⁊ nō successioneꝫ h' oppositi. sic̄ hic. ⁊ iō nō sequit oppo^m nō pōt succedere opposito. g̊ oppo^m nō pōt inee.

Ad scđam ꝓbatōem dico ꝙ lꝫ om̄e eē exn̄tie possibile forte sit mutabl'e. ponēdo creatōem fm intellectū Auicē. et ab eterno esse mutatōem. tn̄ in eē intellecto siue volito qd̄ est eē fm q̇d nō oꝫ ꝙ oīs possibilitas q̄ repugnat nc̄citati ex se formal'r cōcludat mutabilitatem q2 istud eē nō est eē reale. sed reducit ad eē alicui' reale fꝫ se necessarij. ꝓpt cui' alterius necessitatē nō pōt eē hec mutabilitas. ⁊ tn̄ illi' alteri' nc̄citas ex se nō ꝯuenit huic formal'r. ⁊ iō istud nō ē ex se formal'r necessariū. q2 nō hꝫ eē extremi qd̄ respicit real'r. nec tn̄ est mutabl'e q2 scđꝫ illud eē diminutū respicit extremū imutabile. ⁊ mutatio in aliquo inq̄tum respic̄ aliud nō pōt eē sine mutatione in illo. Ad 2^m arg^m dico ꝙ aliq̇d pōt iesse deo dupl'r. vel formal'r vel inesse subiectiue. sic̄ logice p̄dicatū qd̄cūq3 dr̄ inesse sbo. p̄mo mō ꝯcedo maioreꝫ. q2 oē tale est deus. ⁊ idē deo necessario. 2° nō. sicut appellatio relatia potest inesse deo scđꝫ ꝙ de' dr̄ dn̄s ex tpe. ⁊ tn̄ ista appellatio nō significat aliq̇d idē deo ita ꝙ nc̄cio sit idē deo vel idem qd̄ ipe de'. q2 tūc nō eēt ex tpe. Modo dico ꝙ deū scire. b. rōe hui' qd̄ est scire absolute ē scire formal'r ⁊ est in deo formal'r. sꝫ rōne scire vt est h' termini non inest deo nisi 2°. est. n. h' termini q2 h' scitū hꝫ respectū ad sciam diuinā ⁊ ꝑ hoc aliqua appellatō relatiua iest deo sic̄ p̄dicatū sbo. Ad 3^m dico ꝙ nll'a pfectio simpl'r i deo dependet a creatura nec ēt necessario simpl'r coexigit creaturā in q̊cūq3 esse. ⁊ iō deū scire. b. ꝓut intelligit nō tm̄ scire absolute: sed ēt ꝓut trāsit sup ipꝫ. b. nō est pfectio simpl'r. sed pfectio simpl'r cū addito qd̄ necessario concomitat pfectionē simpl'r. tūc dico ꝙ maior illi' argumenti est v̇a de pfectione illius scie absolute sumpta sic aūt minor est falsa. ⁊ ꝓbatio eius nō ꝓbat nisi qd̄ ad pfectōnē simpl'r ꝯsequitur necessario ꝙ sit talis obiecti. q2 consequit necessario ꝙ habeat aliquē talē

respectũ ad talẽ ꝑfectionẽ simplr: cum tñ nec ex tali respectu alterius ad ipm nec ex appellatione relatiua eius est ꝑfectio simpliciter in eo.

Ad argumenta quite qõis

Ad primũ dico ꝙ añs nõ est necessarium simplr ⁊ cũ ꝓbatur qꝛ act⁹ rõnalis nõ distrahitur sup quãcũqʒ mãm ⁊c̃. Responsuʒ ẽ ad illã ꝓpõem in ar° fcõ ꝯtra solutionẽ hui⁹ qõnis. Ad 2m dico ꝙ illa mixtio nõ valet nisi illa minor sit d̃ inesse simplr. ⁊ hoc nõ tm̃ ꝙ sit vera ꝓ oi tpe sʒ ꝙ sit necessario vera. ⁊ forte oʒ ꝙ significet sumptũ sub ꝑ se ꝯtineri sub medio. sufficit ad ꝓpositũ ꝙ opʒ eã necessario eẽ verã. ⁊ ꝙ hoc requirat pʒ in ista instãtia oẽ quiescens de necessario nõ mouet. lapis in centro terre est quiescẽs. g° de nccitate nõ mouet. ꝯclo nõ sequitur. ⁊ tamẽ minor semꝑ ẽ vera non tamẽ necessario v̉a. ita ẽ in ꝓposito lʒ illa minor de ineẽ sit simpliciter vera nõ tñ ẽ necessario vera potest. n. de⁹ nõ scire. a. sicut potest nõ velle. a. ꝑꝑ ꝯtingentiã que ꝑmo ẽ in volũtate ad obã secũdaria ⁊ ex hoc cõcomitant in intellectu sicut prius expositum ẽ.

Ad argumenta ꝓ secũda

opi. Ad primũ ꝯcedo ꝙ imẽsitas est ꝑsens oi loco sʒ nõ oi loco actuali ⁊ potẽtiali. sic̃ argutũ est in ꝑma rõe ꝯtra istã opi. ⁊ ita nec eternitas ꝑꝑ suã infinitatẽ erit pñs alicui tpi nisi exñti. Per h° pʒ ad exemplũ illud de baculo i fluuio. qꝛ. n. baculus nõ hʒ vñ posset eẽ pñs oibus ptibus aque: iõ nõ ẽ immensus respectu illaꝝ sed nũc eternitas hʒ q̃tum est ex parte sua ꝙ pñs esset omnibus ꝑtibus tpis si essent. Per hoc ad aliõ cũ dicit ꝙ nunc eternitatis vt coexistit non equatur nunc tpis veꝝ est. qꝛ nunc eternitatis ẽ formalr isinitũ. ⁊ iõ excedit formalit nunc tpis. non tñ coexistendo alteri nunc. sicut imensitas dei pñs huic vniuerso non coequat huic vniuẽso ⁊ iõ excedit formalr non tñ ẽ alicubi nisi in hoc vniuerso. Per idẽ ad alteꝝ pʒ qꝛ si totũ tp̃s esset sil eternitas cõplecteret illud. ⁊ ita cõcedo ꝙ eternitas q̃tũ est ex se hʒ infinitatẽ sufficiẽtẽ ad cõplectendũ totũ tp̃s si totũ sil esset. Sed q̃tuncũqʒ ponat imensitas a pte vnius extremi ꝑꝑ quã ipm posset coexistẽ cuʒ q̃tocunqʒ in altero extremo. cũ exñtia dicat rlõneʒ realem int̃ duo extrema. ⁊ iõ requirat ambo. ꝑꝑ immẽsitatẽ vni⁹ extremi ñ potest ꝯcludi coexñtia ad alteꝝ nisi tm̃ ad illud qd̉ coexistit de alio extremo. ⁊ iõ oia ista argumẽta ꝓcedũt ex insufficienti. vʒ ex imensitate eternitatis ex qua nõ sequit coexistentia q̃ dicit rlõnem ad alteꝝ nisi hẽatur aliq̃d i altero extremo qd̉ possit eẽ termin⁹ coexñtie cũ isto fundamẽto. ⁊ tale nõ põt eẽ nõ ens q̃le est om̃e tp̃s preter pñs.

Ad aliud exẽm de cẽtro ⁊ circũferẽtia simplr est ad oppom. qꝛ si imaginemur lineã rectã hñteʒ duo puncta terminãtia. a. ⁊. b. sit. a. pũct⁹ imobilis. ⁊. b. circũducat sic̃ ẽ de pede circini vno imobili alio mobili. b. circũductũ cãt circũferẽtiã ꝫm imaginationẽ geometraꝝ qui imaginãtur pũctũ fluẽs cãre lineã. hoc posito si nihil remaneat de circũferẽtia ꝑ fluxũ ipi⁹. b. sʒ tm̃ in circũferentia sit pũct⁹ iste ita ꝙ qñcũqʒ pũctus iste desinet eẽ alicubi tũc nihil circunferẽtie erit ibi. tũc nũq̃ circũferẽtia eẽt pñs sil centro. sʒ tm̃ aliq̃s pũct⁹ in circũferentia. si tñ toto circũferẽtia eẽt sil tota pñs esset cẽtro. Ita hic cũ tp̃s nõ sit circũferẽtia stãs: sʒ fluens cui⁹ circũferẽtie nihil ẽ nisi instãs actu. nihil ẽt ei⁹ erit pñs eternitati quod ẽ quasi centꝝ nisi illud instãs quod ẽ quasi pñs. ⁊ tñ si ꝑ ipossiblẽ poneretur ꝙ totũ tp̃s esset simul stans totũ esset simul ꝑsens eternitati vt centro

Auctoritates omnes scõrum que videtur sonare oia esse pñtia eternitati intelligende sunt de presentia in rõne cog

ſcibilis: ⁊ non tm̄ cognoſcibiliſ quaſi cognitiõe abſtractiua ſicut roſa non exñs eſt pñſ intellectui meo p ſpēm. ſed de cognitione vera intuitiua. q2 nõ alit̃ cog/ſcit deus fcā vel fienda. ⁊ ita pfecte ſũt pñtialiter cognita ab intellectu diuino fienda ſicut facta.

Ad primum pro 3ª. opi. Boetius exponit ſe ibidē. ſtatiʒ imediate poſt diſtinguit de nccitate cõ/ſequētis. ⁊ neceſſitate ꝯñtie. p hoc cõce/do ꝙ ꝯtingentia relata ad diuinā ſciaʒ ſunt neceſſaria neceſſitate ꝯñtie. hoc ē iſta ꝯñtia ē neceſſaria ſi deꝰ ſit illa eſſe futura illa erũt nõ tamē ſũt neceſſaria neceſſitate abſoluta nec nccitate ꝯñtis

Ad aliud pro quarta opiniõe dico ꝙ ꝯtingentia nõ eſt tm̄ priuatõ vl' defectus entitatis ſicut eſt deformitas i actu 2° qui ē peccatũ. imo ꝯtingentia ē modus poſitiuꝰ entitatis. ſic neceſſitas eſt alius modus ⁊ eēt poſitiuũ qd̃ eſt i effectu pncipalius eſt a cā priore. ⁊ iõ ñ ſicut difformitas ē ipius actus a cā 2ª non a cā prima ita ē ꝯtingentia. imo cõtingentia p prius eſt a cā prima ꝙ̃ ſcd̃a pp quod nullũ cauſatũ eſſet formalit̃ ꝯtingens niſi a cauſa prima contingent̃ cauſaretur ſicut oſtenſum eſt.

Circa diſtictõnem. 40. q̃ro. vtꝝ p̄deſtinatus poſſit dãnari. Q̄d nõ. oē preteritũ ē ſimplicit̃ neceſſariũ. q2 ſ̃ʒ phm 6° ethico. hoc ſolo priuat̃ deus ingenita facere q̃ facta ſũt. ſʒ p̄deſtinatio hꝰ predeſt nati tranſit in p̄teritũ. quia deus p̄deſtinauit iſtum ab eterno. ğ eſt ſimplr̃ neceſſariũ. ğ non põt deus nõ p̄deſtinaſſe. ⁊ p ꝯñs nõ poteſt iſte dãnari

Preterea ſi p̄deſtinatꝰ poſſet dãnari hoc non eēt niſi p actũ ſuũ. ğ per actuʒ volũtatis create poſſʒ ipediri actus voluntatis diuine. qd̃ eſt impoſſibile.

Contra ſi non. non eſſet ſolicitanduʒ alicui de obſeruantia preceptorum et conſiliorũʒ. quia qualitercũqʒ operaret̃ ſaluaretur ſi eſt predeſtinatus. ⁊ qualit̃/cunqʒ viueret ſi nõ eſt predeſtinatus dã/naret̃. fruſtra ğ ponitur tota lex diuina

Ad iſtam q̃õnem dico ꝙ predeſtinatio ꝓprie ſumpta dic̃ actum voluntatis diuine. vʒ ordinem electionis p voluntatem diuinam alicꝰ creature intellectualiſ vel rationalis ad grãm ⁊ gloriam. lʒ poſſet accipi ꝓ actu intellectꝰ concomitante iſtam electionē Sicut igitur in gnãli dictũ eſt de liber/tate ⁊ contingentia voluntatis diuine reſpectu q̃rũcũqʒ obõꝝ ſcd̃ariorũ ſpã/liũ ita dicendũ eſt reſpectu hꝰ obiecti ſecũdarij. i. velle huic grãʒ ⁊ gliaʒ. Ex h° dico ꝙ pp illa q̃ dicta ſt̃ in. q. p̄cedente ꝙ deus contingenter predeſtinat illum quē predeſtinat. ⁊ põt nõ p̄deſtinare ñ ſimul ambo oppoſita nec ſucceſſiue: ſʒ vtrũqʒ diuiſiʒ in iſtanti eternitatis.

Conſilr̃ dico ad. q. in ſe ꝙ iſte qui ē predeſtinatus põt dãnari. nõ. n. pp eius p̄/deſtinationē eſt voluntas eius ꝯfirma/ta. ⁊ ita poteſt peccare. ⁊ ita pari rõe in pctõ ſtare finalr̃. ⁊ ita iuſte dãnari. ſʒ ſicut poteſt dãnari ita põt non p̄deſtinari. Quãtũ aũt ad logicā ꝓpoſitio ꝓpoſita diſtinguēda eſt ſcd̃ʒ ꝯpoſitioneʒ ⁊ diuiſionē ⁊ in ſenſu ꝯpõnis p ſe extremũ eſt hõ vel pſona p̄deſtinata ſb' iſta determinatõne p̄deſtinatũ. ⁊ iſte ſenſus falſus ē. In ſenſu aũt diuiſioniſ ſũt due cathegorice ⁊ enunciat̃ de perſona aliq̃ beatificabili in vna cathegorica eē pre/deſtinatum. ⁊ in alia poſſe damnari. ⁊ iſta duo ſunt vera de eodē ſbiecto. nec ita vera ꝙ ſimul poſſunt eē oppoª nec ēt ꝙ vnum poſſit ſuccedere alteri. q2 in eternitate eſt vtrunqʒ. ſed vera ſimul in quãtuʒ volitio diuina conſideratur vt prior naturaliter tranſitu ipſius ſuper illud obm̄ qd̃ eſt gloria iſti. i illo priori

naturaliter non repugnat sibi eē oppo siti obiecti. imo posset equal'r esse oppo siti lз non simul amboꝝ.

Ad primum argumentum dico ꝙ argu^m pcedit ex falsa imaginatione cui' imaginationis inte' iuuat ad intelligendū veritatem pposite.q. Si.n. p impossibile intelligerem' deū adhuc nō determinasse volūtatez suā ad alteram ptez: sed q̄si deliberaret vtrū vellet istum p̄destinare aut nō bñ posset intellect' noster capere ꝙ cōtingēter ipm predestinaret vel nō predestinaret. sicut pз in actu voluntatis nr̄e. sз qꝛ sp recurrimus ad actuз volūtatis diuie q̄si p̄teritum. iō q̄si nō ɔcipim' libertatē in volūtate illa ad actū q̄si iam sit positus absolute a volūtate. Sз ista imaginatio falsa est. illud.n. nunc eternitatis in quo est iste actus semper presens est. ⁊ ita intelligendū est de voluntate diuina siue volitione eius vt est huius obiecti: sic si per ipossibile nūc inciperet de' habere velle in isto nunc. ⁊ ita libē pōt deus in nunc eternitat' velle qđ vult sicut si ad nihil esset volūtas sua determinata. Tunc dico ad formaз argumenti ꝙ p̄destinatio hui' nō trāsit in preteritū. lз.n. ista coexistiterit preterit' que transierunt nō tñ ipa preterȳt si alia p̄terierunt que coexisterūt sibi. vñ sicut dictum fuit di. 9. v̄ba diuersoꝝ tēpoꝝ dcā de deo put verissime ɔpetunt sibi nō significāt ptes tpis mensurant' actū illuз. sз ɔsignificant nūc eternitatis. q̄si mēsurās illū actū inquātū coexn̄s illis pluribus partibus tpis. Et ideo idem ē deū predestinare ⁊ predestinasse ⁊ predestinatuꝝ esse. ⁊ ita contingens vnū sicut aliud. quia nihil est nisi nunc eternitatis mensurās illū actū qui nec est presens nec preteritū nec futurū. sed coexistens omnibus istis. Ad 2^m dico ꝙ voluntas increata non potest impedire ordinationeз voluntatis diuine. nam impedire esset si staret ppositum voluntatis diuine ⁊ oppositū eueniret per volūtatem aliam. hoc aūt est ipossibile. qꝛ sicut voluntas creata pōt mereri damnationē ita etiam potest ɔcomitant' sequi ꝙ voluntas diuina non preordinauēit ipm ad gloriam. vnde dictū est dis. precedente in solutōne primi argumēti ad scđam. q. ꝙ deus non possit falli. qꝛ nō pōt stare intellectio eius respectu actus cum opposito illius ita nō potest impediri voluntas ei' qꝛ non potest stare ordinatio sui cum opposito eius quod ordinauit.

Circa distinctionē. 41. quero. vtꝝ sit aliqđ meritum predestinationis vel reprobationis. ꝙ sic. quia si sola voluntate absqз aliqua alia rōne hunc predestinaret ⁊ illuз reprobaret. igitur non videret esse summe bon'. qꝛ nō summe liberalis nec cōicatiuus. posset enз bonū suum eque cōicare illi quē non p̄destinauit. ex quo sine oī ratione ī alio illum predestinat ex sua liberalitate sola ⁊ ita posset istum predestinare.

Preterea. si duo equales in nālib' apprehendūtur ab ītellcu suo ⁊ solo actu voluntātis sue sine alia rōne ex parte eorū illum reprobat ⁊ illum predestinat. igitur videt acceptator personaꝝ: quia equales quātuз ex pte sua ⁊ ad finē eq̄liter ordiabiles nō eq̄liter amat ad istū finē. hoc videt accipe psonā p̄ferēdo eā alteri ad illū finē ad quē nō ē mag' ex se p̄ferēda. sз ɔñs ē ipossibile ⁊ ɔ̄ petꝝ act'. x°. In v̄itate ɔperi. qꝛ nō ē psonaꝝ acceptator de'. Cōtra. Ro. 9°. Cū.n. nōdū nati fuissent aut aliqđ bōi egissent: aut mali vt fз electōeз ppo^m mācret nō ex opib' sз ex volūtate q̄re ibi. Preterea ibidē exēplificat de figulo q̄ đ eađ massa pōt formare vnū vas ī honoreз ⁊ aliđ in ɔtūeliā. ex q̊ vr̄ arguē a sili de p̄destinatiōe hui' ⁊ reprobatiōe alteri'.

Circa istā questiōꝫ
sensit Aug⁹. aliqn̄ ꝙ ⁊ si bona opa in p̄'
scia dei non fuit rō predestinandi. fides
tamen in prescia dei est ratio predestinā
di sicut per eū patet sup eplam illā ad
Ro. ubi vult ꝙ propter fidem quam p̄
sciuit in Jacob qua sibi esset creditur⁹
⁊ infidelitatem in esau. hunc preelegit ⁊
illum non. ⁊ habetur in littera. Sed il'
lud retractat ip̄e primo retractationuꝫ
22. inuens contra se rationē. quia fides
est donum dei sicut ⁊ alia bona opera.
qd̄ probatur ꝑ Apl̄. p̄° ad Corintl. vbi
dicit illud non dixissem si fidem inter
dona sp̄ūs scī cōnumerare sciuissem.

Magister uidetur
sentire ꝙ oīno nullum sit meritum pre'
destinationis vel reprobationis. ⁊ videt
inniti auctoritati apl̄i predicte ⁊ dicto
Aug. de predestinatione scōꝝ. nō inq̄t
quia nos futuros eē tales sciuit nos ele'
git. sed ut essemus tales per illam electi
oneꝫ. Et magister adducit auctoritateꝫ
Augustini contra se. 83. q. q. 68. dicentl
Cui vult inquit miseret ⁊ quem vult in
durat. sed hec voluntas dei iniusta esse
non potest venit enim de occultissimis
meritis. quia ⁊ si ipsi peccatores ꝓpter
generale peccatum vnum massam fece'
rit. non tamen inter eos nulla est diuer
sitas. precedit enim aliquid in peccatori
bus quo quamuis nondum sunt iustifi
cati digni. tamē efficiuntur iustificatōe
⁊ iterum precedit in alijs peccatoribus
quo digni sunt obstinatione. Rn̄det
magister ꝙ istam auctoritatem videtur
retractasse in simili retractando illō qd̄
dicit super epstolam ad Ro. ⁊ hoc con
firmat per hoc ꝙ quedam que subdide
rat in eadem questione retractat. sicut
apparet primo retractationū. 25. ⁊ i° vi
dentur consonare cum ista sententia. ex
quo videtur etiam ꝙ illam sententiam
retractauerit. Sed contra responsioneꝫ
magistri de retractatōe auctoritatis ad
Ro. obijcit quidem doctor per hoc ꝙ
Aug. librum illum super epistolam ad
Ro edidit quando fuit presbiter. illuꝫ
autem de. 83. questionū non compila'
uit anteq̄ȝ esset episcopus. non igit̄ vide
tur ꝙ retractando aliqua de primo li'
bro r̄tractat aliqua de secundo. quia re
tractando dictum pri⁹ quando minus
sciebat non est retractare dictum poste
rius quando magis sciebat. Sed illō
argumentum non cogit. quia licet pri⁹
scripsit vnum librum q̄ȝ alium simul ta
men fecit libruꝫ retractationū. ⁊ tūc ha
buit illos ambos libros editos. ⁊ potuit
sniam dictā in vno libro retractare in
alijs siue pri⁹ editis siue posteri⁹. appareꝫ
eni ꝙ oēs libros illos de q̄b⁹ fecerat mē
tionē ediderat an̄q̄ȝ edidit illū librū re'
tractatō^m. ⁊ tn̄ si in p̄°. c. p̄mi retractati
onū retractasset aliquā sentētiā quā di
xisset i aliq̄ alio libro posteri⁹ q̄dē edito
⁊ retractato nō operiret ꝙ iterū repli'
caret retractatioēꝫ illi⁹ siue in aliquo. c.
assignato alij libro posterius edito. vn̄
dicit libro p̄°. c. 3° retractationū retrac'
tās illā sententiā de⁹ quē sensus ignorat
addendū inq̄t erat ut diceret mortalis
corpis sen⁹. Et subdit nec assidue repetē
dū ē qd̄ ēt superi⁹ iā dixi. sꝫ hoc recolen
dū vbicūqȝ sentētia ista in meis libris i
uenitur. g̊ sentētia dicta in libro pri⁹ re'
tractato ⁊ pri⁹ edito magis retractat eā
dē sentētiā ut dictā in libris posteri⁹ edi
tis q̄ȝ ex°. Sꝫ aliter possꝫ argui ꝯtra
expositionē mgr̄i ꝙ non inuenitur ubi
Aug⁹. illa verba retractet. q2 sic ip̄emet
confitetur ⁊ veꝝ est post illa verba que
adducit sequuntur alia v̄ba que retrac
tat de illa q̄one. 68. p̄° retractationum
c. 25°. ⁊ ista v̄ba non retractat. videtur
autem ꝙ si intelligeret ea esse retractan
da non inciperet a verbis sequentibus
ista obmittendo illa.

Aliter dicitur

operat circa creaturas solo beneplaci-
to sui voluntatis opat. vt sup hoc non
sit aliqua alia ratio vl cā petēda. Qȯ
confirmant p illud quod dr Ro.9°. ȯ
Jacob ꝛ Esau cum nōdū nati fuissent
aut aliquid boni egissent aut mali ut sꝫ
electionē ꝓpositū dei maneret. glosa sic
nō p meritis p̄cedentibus ita nec p fu-
turis. qꝛ bona vl mala non erāt futura
nisi appoita gr̄a vl subtracta. Qȯ ēt
apl̄s declarat subdens an nō hꝫ ptātem
figulus ex eadem massa ꝛc̄. vnde sicut
sola voluntas figuli est ratio quare de
hac pte masse facit vas honorabile. de
illa vas contumelie. nulla discrepantia
existente in tota massa. quēadmodum
nō est in p̄ma mā quā tn̄ causa agēs ve-
stit in vna pte forma nobiliori in alia
vero minus nobili. sic sola volūtas be
neplaciti dei ē ratō quare de eadeꝫ mas
sa equalit vitiata in p̄mo parente: istuꝫ
eligit ad gloriam illum vero dimittit
in cōdemnationē. vel etiam si nō fuisset
massa vitiata ꝛ oēs essent equales non
nisi gratuito vnum eligeret alterū vero
mitte. vtrobiqꝫ faciendo gr̄am illi quē
eligeret. sed maiorem illi quē eligeret ex
massa vitiata ꝛ illi iusticiaꝫ quē ex mas
sa damnata non eligeret. nō aūt in iusti
ciam illi quē sm statum innocentie exn̄
tem non eligeret. Ulterius dicit ista
positio ꝙ conuenit assignare rationem
eius extrinsecā quare deus de tota mas
sa perdita voluit q̊sdā hoīes misericor-
diter liberare ꝛ quosdam non. nullam
aūt quare potius hunc vel illum. Ratō
primi ponitur vt. s. bonitas eius vna ꝛ
simplex existens in se manifestetur mul
tipliciter in rebus diuersis simul. eo ꝙ i
nulla vna tota bonitas manifestari pōt
quia dinam perfectionem non attingit
vlla. vt quemadmodum ad perfectionē
vniuersi requiruntur diuersi gradus re-
rum in naturalibus. ꝛ etiam in materi-
alibus ex eadeꝫ materia equaliter se ha-
bente ad omnes. sic etiā propter eandeꝫ

bonitatem ꝛ perfectionem manifestan-
dam requiruntur diuersi gradus in mo
ralibus. quia in hoc bonitas sua mani-
festatur quo ad aliquem graduꝫ super-
naturalem. reprobos eni iuste puniēdo
manifestatur bonitas iusticie illi⁹. sicut
in glorificatis manifestat bonitas mīe
eius sic. n. de⁹ permittit iuste mala fieri
ne bona impediantur sed ut eueniant.
ꝛ hoc tam in moralibus vt in proposi-
to. ꝙ in naturalib⁹ vt in ceco nato Jo.
9°. in quo christus solam rationem ostē
dit esse. ut gloria dei manifestaretur in
illo. sed hoc n̄ ē ex defectu visus in ceco
sꝫ ex ei⁹ illuminatōe miraculosa a ȯo
facta. Et videtur hanc rationem assig-
nare apl̄s Ro.9° dicens. Uolens deus
ostendere iram iusticie ꝛc̄. Cui concor
dat exēpluꝫ de figulo de eodem luto fa
ciente vas. vnum in honorem. aliud in
contumeliam. de quo 2ª. Thimot. 2°.
dicit apl̄s. Jn magna aūt domo non so
lū vasa aurea ꝛ argentea sed etiaꝫ ficti
lia. Unde dicitur ꝙ sicut in naturali
bus cum prima materia tota sit vnifor
mis quare vna pars est sub forma ignis
alia est sub forma terre. alia sub forma
hominis ꝛc̄. bene potest assignari ratio
intrinseca. scilicet perfectio uniuersi ꝛ
extrinsecas. manifestatio potentie ꝛ sa
pientie ꝛ bonitatis dei. Sed quare hec
pars materie est sub hac forma ꝛ hec sb
illa ꝛ non econuerso. nulla ratio potest
assignari nisi sola volūtas artificis sic dn̄
minantis. sicut in omnibus opibus hu
manis ut hic lapis figuretur sic ut situe
tur in altari alter ita ut in cloaca sm ꝙ
phus 2° phy. dicit aliquos lapides esse
bn̄ fortunatos ꝛ aliquos non. h° a mer
electione artificis dependet. sic dicunt i
proposito in particulari nulla est ratio
quare hunc preelegit ꝛ illum nō. Qȯ
confirmatur per Aug super illud Jo.
Nemo venit ad me nisi pater meus ꝛc̄.
vbi dicit quare hunc trahat. ꝛ illuꝫ nō
trahat noli velle diiudicare si non vis

errare. ꝛ dicunt ꝙ ex hoc ꝙ deus sic in-
equalia ex equalibus facit non est iniq̄
tas. qꝛ in his que fiunt ex gratia sine de
bito pōt absq̧ omni iniquitate deꝰ da
re ꝑut vult. Juxta illō Math. 20. Tol
le qđ tuum est ꝛ vade an nō lȝ mihi qđ
volo facere. tunc autē esset iniquitas si
esset datum ex debito.

Cōtra istaȝ pōem

arguit quidā. primo ꝯtra illā rōnem q̄
assignat in cōi. nam nullus defectꝰ cul-
pe siue pene ē de ꝑfectione ꝑ se vniuersi
igitur nec ꝑ se requirit ad manifestatio
nē diuine bonitatis. Et ꝑ hoc pȝ ꝙ non
ē sile de differentijs reꝝ in eē nāli ꝛ mo
rali. qꝛ oēs spēs reꝝ distincte in esse nā
li sūt de ꝑ se ꝑfectōne vniuersi. nō sic āt
de differētijs in esse morali int̄ bonū ꝛ
malū vel inter beatū ꝛ miserū. Jteȝ
arguit ꝙ si esset necessariuȝ ad manife-
statōem diuine iusticie dānatio aliquo
rū ad hoc videret sufficere dānatio de-
monū. non. n. vident homines ꝛ demo
nes in culpa ꝛ pena differre spē in esse
morali. pluralitas aūt indiuiduoꝝ non
ē de perfectione vniuersi. Aut si dicas
ꝙ alioꝰ manifestatur diuina iusticia in
illis ꝛ in istis iuste punitis. Contra.
ita manifestaretur diuina misericordia
pluribus mōis si deꝰ glorificasset aliq̊s
homines innocentes sicut glorificauit
angelos innocentes. vel aliquos anglos
vel homines sine omni merito in seipis
vel in alio. qđ nō fecit. cum magis tñ vi
deretur de ꝑfectōe diuine bonitatis plu
ribus mōis māifestari misericordiā dei
q̄ꝫ dei iusticiaȝ. Preterea arguit iste
ꝙ non videt ꝙ ex intentione deus fieri
peccata ꝑmittat vt ea postmodū puni-
at. qꝛ non videtur ꝙ per intentōnē cuiꝰ
q̄ꝫ plus sint ꝑmittenda mala fieri q̄ꝫ fa-
cienda. qꝛ nullū malum culpe vel pene
potest esse per se intentū inq̄ꝫtuȝ malū.
Et si dicatur ꝙ volūtas in ꝑmitten
do nullo modo fertur suꝑ malum sed
solūmodo suꝑ ꝑmissioneȝ vt intendat
malū permittere esse vel fieri non rōne
totius sed ꝑtis. Arguit iste ꝙ saltē nō ē
manifestū qualit̄ ex intentione deus ve
lit vnū ꝛ nō alteꝝ. Preterea. contra
2ᵐ membrū. s. ꝙ nulla sit rō in spāli q̄re
illū eligit ꝛ illum nō. arguit ꝙ illud ex
emplū non est sile. in materia. n. vt nu-
da est non potest esse dr̄ia ꝑꝑ quam sic
sit disposita ad talem ꝛ talem formā si
cut nec in massa respectu diuersorum
vasorum: sed in hominibus videt pos-
se inueniri alia dispositio in vno ꝛ i al-
tero propter quaȝ huic congruant pre-
destinari. ꝛ illi non. sicut in materia nō
vt nuda est dispositio propinqua vt fi-
āt sub alia forma sicut patet de vino ꝛ
aceto non autem esset perfectissime dis
posita ad illam posteriorem si non eēt
sub priore. Et ꝙ illi adducunt pro se
apostolum dicit iste secundum glosam
ꝙ apostolus hoc dicit non propter in-
opiam reddende rationis sed vt repri-
mat temeritatem incapacium. nec est si
mile in exemplo apostoli de massa ꝛ fi
gilo nisi ex parte finis non autem ex ꝑ-
te subiecti. quia hic in electione potest
esse differentia in subiecto. ibi aūt non.
ꝛ quo ad hoc est congruētius exemplū
apostoli quod ponit scđa. ad Thimo.
2°. de vasis argenteis ꝛ aureis. qꝛ ibi est
differentia in subiecto secundum quaȝ
vasa fictilia fiunt in maiorem contume
liam. lignea in minoreȝ aurea in hono
rem maiorem ꝛ argentea in honorem
minorem.

Jste igitur impro

bans istam positionem dicit aliter ꝛ hᵒ
sic. Actus diuinus potest considerari
dupliciter. vel vt est a deo agente. vel vt
recipitur in aliquod passum siue vt ter
minatur ad aliquod obiectum. primo
modo nulla est ratio actōnis diuine ne
q̧ vt finis nisi vt bonitas sua manife-
stetur. neq̧ vt efficiens nisi volūtas sua

2° modo tamen est assignare aliquã ra
tionem per quam.s.illud ens circa qd
est actio: vt ens ad finem: congruit fini
⁊ q aliqua talis ratio sit ex parte entis
ad finem ostendit tripliciter. primo qꝛ
in rebus omnino equalibus electio no
minari non potest. igitur si deus istum
eligit aliqua est differentia electi a non
electo. 2° quia in omnibus operibus mi
sericordie diuine videtur concurrere iu
sticia. ergo aliqua est congruentia ex p
te illius circa quod operatur misericor
diter. Et 3° quia consimiliter videtur
non esse vel esse meritum electionis vl
reprobationis. ⁊ ita licet malicia ex par
te receptiui non sit causa damnandi a
parte dei. quia tunc deus esset passiu9
⁊ temporale esset causa eterni. tamẽ be
ne conceditur ex parte damnandi ma
licia esse ratio motiua propter quã re
cipiatur in ipso aliqua actio ⁊ sit circa
ipsum. ergo a simili videtur ex alia par
te q absq imperfectione dei in agendo
possit poni aliqua ratio ex parte prede
stinati. Et iste innititur in ista conclusi
one auctoritati Augu. preallegate. 83.
questionum. que non videtur retracta
ta ⁊ hic potest introduci expositio ma
gistri superius posita. Ulterius in
speciali dicit que sit ista ratio qꝛ bonus
vsus liberi arbitrij preuisus ex parte ele
cti ⁊ mal9 vsus liberi arbitrij preuisus
ex parte reprobati. hoc declarat sic. licz
gratia principalr operetur in actib9 bo
nis tamẽ liberũ arbitriũ cooperatur. qd
pbat per Aug. super illud psalmi adiu
ua nos deus salutaris noster. vbi dicit
Aug. cum ait adiuua nos. nec ingrat9
est gratie nec tollit liberũ arbitriũ. qui
eni adiuuat etiam per seipm aliqd ope
ratur. quando igitur offertur gratia vi
atori si recipiat gratiam oblatam ⁊ ei
secundum vsũ liberi arbitrij bene coo
peretur meretur habere gratiam secun
dum gradum vlteriorẽ. sicut exempli
ficat in multis gradibus intermedijs a
statu peccati mortalis vsq ad statũ glo
rie. quos non oportet modo enumera
re omnes. ⁊ ita videtur q totus bonus
vsus liberi arbitrij pro omnibus stati
bus preuisis possit esse ratio electionis
eterne ipsius bene vsuri. ⁊ ita ex alia p
te de malo vsu ⁊ reprobatione. Et si
obijciatur contra istud q bonus vsus li
beri arbitrij est per gratiam. ergo perti
net ad effectũ predestinationis. ⁊ ita nõ
est ratio eligendi. Respondent q bonus
vsus quodãmodo non includitur sub
predestinatione. nec sub eius effectu licz
non sit sine eius effectu nec sit distinctũ
quod ẽ predestinationis ab eo quod ẽ
liberi arbitrij. Sic igitur sm ipsum ⁊ i
cõi circa totum genus humanum põt
assignari bonus vsus ⁊ malus vsus ⁊ d
quocũq homine põt assignari rõ ex p
te ipius non pp quã sed sine qua non.
Tamen in speciali circa determinatũ
hominem non est hominis illam ratio
nem inuestigare quanuis non desit: et
vix possit sciri. tamen in speciali secun
dum eum magna inopia reddende rati
onis apostolus laborauit cum dixit ad
Roma. xj°. O altitudo diuitiarum q̃a
i hoc consistit iudiciũ dei abyssus mlta

Sed contra istud

arguitur. pmo qꝛ deus non puidet istũ
bñ vsũ libero arbitrio nisi qꝛ vult vl
preordinat istũ bñ vsũ eo. qꝛ sicut dcz
est di. 39. Certa preuisio futurorũ ptin
gentiũ est ex determinatiõe voluntatis
diuie. si g offerant volũtati diuine duo
equales in nãlibus: quero q̃re istũ por
dinat bñ vsũ libero arbitrio ⁊ illũ nõ
non ẽ huius vt videt assignare rõnem
nisi volũtatẽ diuinã. ⁊ hec est pma di
stinctio iter eos quã per te sequit electõ
vel reprobatio. g in pma distinctõe pti
nente ad predestinationem ⁊ reprobati
onem sola ratõ est diuina voluntas.

Preterea. ista ratio quã ponit nõ vi
detur cois omnib' predestinat] ꝛ repro
batis. pmo quidẽ qꝛ nõ puul' in quibus
non puidet deus vsum bonũ vel malũ
liberi arbitrĳ. Et si dicas ꝙ ꝛ si non
puideat vsum talẽ tamẽ puidet istũ bñ
fuisse vsuꝝ si supuixisset. illũ fuisse ma
le vsuꝝ si superuixisset. ꝛ iõ istũ perdu
cit ad baptismũ ꝛ illuꝫ non. ꝛ iste salua
tur ꝛ ille dãnatur. Sed hoc ipe ita
iprobat qꝛ pp bonum vsum puisuꝫ ali
cui' si supuixisset non acceprat vel dã
nat. tunc eni adult' scdm eos moriens i
gratia non pmiaret scdm merita q iam
hꝫ sꝫ scdm illa q preuideret habitur' si
supuixisset. Silr si loquamur de angel'
pdestiatis ꝛ non pdestinatis quẽ vsum
liberi arbitrĳ puidet deus in isto si offe
ratur gratia quẽ non puidet in illo pp
quẽ predestinat istum ꝛ illũ reprobat.

Potest aliter dici

ꝙ pdestinationis nulla ẽ ratõ etiã ex p
te pdestinati aliquo° prioꝛ ista predesti
natione. reprobatiõis tñ est aliqua cau
sa non qdeꝫ pp quã deus effectiue rpro
bat inqꝙtum est actio a deo. sic argutuꝫ
ẽ in pmissa opi. qꝛ tunc deus esset passi
uus: sed pp quã ista actio sic terminet
ad istud obm̃ ꝛ non ad aliud. Pri^m
pbat. qꝛ volens ordinate finẽ ꝛ ea que
sunt ad finẽ prius vult finẽ ꝙ aliquod
entium ad finẽ ꝛ ppter finẽ alia vult. g
cuꝫ in toto pcessu quo creatura btifica
bilis pducitur ad pfectũ fineꝫ. finis vl
timus sit beatitudo pfecta deus volens
huic aliqd istius ordinis pmo vult huic
creature btificabili finẽ. ꝛ qsi posterius
vult sibi alia q sunt in ordie illoꝝ que
ptinent ad illũ finem. sꝫ gra. fides. meri
ta. ꝛ bonus vsus liberi arbitrĳ. omnia
ad istum finẽ sunt ordinata. lꝫ quedã re
motius ꝛ quedam ppinqui'. g prio isti
vult deus btitudinem ꝙ aliqd istorum
ꝛ prius vult ei qdcunqꝫ istoꝝ ꝙ puide
at ipm habituꝝ qdcunqꝫ istoꝝ. igitur

pp nullum istoꝝ puisum vult ei btit
dinẽ. 2^m pbatur. qꝛ dãnatio nõ uic
tur bona nisi quia iusta. Nã fm Au
sup Geñ. 4i. Non prius ẽ deus vltoꝛ
aliquis sit peccator. videtur. n. esse cr
delitatis punire aliquẽ non pexñte i
culpa. igitur a sili non vult deus pri
aliquem punire ꝙ videat aliquẽ eẽ p
catorem. nõ igitur prim' actus volũ
tis diuine circa Judã ẽ velle dãnare i
dam put iudas offert in puris nãlib
qꝛ tunc videret velle dãnare sine culp
sed videtur ꝙ oꝫ iudaꝫ offerri volũta
diuine sub rõne peccatoris anteꝙ vel
ipm dãnare. g cũ reprobare sit velle d
nare reprobatio hꝫ ex pte obiecti rõe
aliquã. s. peccatũ finale preuisuꝫ. Ho
cõfirmat aucte Aug. in li°. de pdestin
tiõe scõrum ꝛ ponitur in lrã.

Contra istud

Petrus
Judas e
les in naturalib' voliti a deo in eẽ ex
tie in illo instãti in quo offeruntur v
luntati diuine in exñtia nãli ꝛ eqles d
p te pmo vult Petro btitudinem. qr
tunc qd vult iude. si dãnationeꝫ hab
pposituum. qꝛ tunc reprobat sine oi rõ
si btitudinem g predestinat iudã. Di
potest ꝙ in isto pmo instãti nihil vlt i
de. sꝫ tm̃ est ibi negatio volitionis glũ
ꝛ silr quasi in 2° instãti nature qñ vu
petro gratiam adhuc nullus actus po
tiuus voluntatis diuine est circa iuda
sꝫ tm̃ negatiuus. In 3° instãti qñ vult
mittere petrũ esse de massa pditionis
ue dignũ pditõe ꝛ hoc siũ pp pctm̃ o
ginale siue actuale tũc vult pmittere i
dam simili modo esse filium perditõi
ꝛ hic ẽ primus actus positiuus vnifo
mis quidẽ circa petrum ꝛ iudam. sꝫ e
isto actu est istud verum iudas erit fin
liter peccato positis illis negationibu
. s. ꝙ non vult sibi dare gratiam nec gl
riam. In 4° instanti offertur Judas v
peccatoꝛ finaliter voluntati diuine. ꝛ t
ipe vult iuste punire ꝛ reprobare iudã

Nec mirũ ꝙ non ponit similis ꝓces sus predestinationis ⁊ reprobationis.qꝛ bona oīa attribuunt ꝑncipaliter deo mala autē nobis.⁊ ita deū ꝑdestinare si ne rōne cōgruit bonitati sue.sed ipm vel le damnare nō videt sibi imediate posse attribui respectu obiecti ut cogniti in su is puris naturalibus sed tm̄ respectu ob iecti ut cogniti in peccato mortali finali

Pōt cōfirmari ista rn̄sio ꝑ simile.po namus duos ex pte sui eque gratiosos mihi quorū alterū diligo:alterū non.⁊ istū quē diligo ꝑordino ad aliqd̄ bonuꝫ ꝑ qd̄ possit mihi placere.illū aūt quē nō diligo nō ꝑordino ad tale bonum.si ita esset ꝙ in potestate mea esset permittere eos posse offendere possem velle ꝑmitte re utrūqꝫ offendere.⁊ exquo illū ꝑducē nō volo ad illud ꝑ qd̄ posset mihi placē ꝑscirem offensam ei⁹ ꝑpetuā.⁊ ita me iu ste punire eū.ꝑscirē aūt offensaꝫ alteri⁹ remittendā siue ꝯmutandā ad qd̄ vellē

Sed adhuc cōtra istud instat.qꝛ de⁹ certitudinalit nō ꝑuidet iudā esse malū ẜm istā viā.nam sola ꝑmissio alicuius actus ⁊ certitudo de ꝑmissione nō facit certitudinē de illo actu.quia oporteret hr̄e aliquā cām effectiuā.igit ex hoc so lo ꝙ de⁹ ꝑscit se velle iudā ꝑmittere pec care nō erit certus de iuda peccaturo.uł iudā peccaturū.Uel loquamur de ange lo bono ⁊ malo qui non erāt in peccato originali.ex hoc inquā solo nō videt ꝙ sciat luciferū esse peccaturū.⁊ ex hoc so lo ut videt nō offert sibi lucifer ut pecca tor. Preterea.quid est istud velle ꝑmit tere luciferū peccare.si h est aliquis act⁹ positiuus volūtatis respectu peccati.igr videt ꝙ vult eū peccare si nō est act⁹ po sitiuus respectu actus peccati.sed respe ctu actus ꝑmissionis tunc erit actus re flexus.⁊ tunc erit querere de ista permis sione quis actus sit.si actus positiu⁹ vo luntatis.ergo videt adhuc ꝙ deus habe at actū positiuū respectu peccati qd̄ per mittit. Primū istorū soluit per hoc ꝙ deus ꝑscit se coopaturū lucifero ad sub stanciam illius actus qui erit peccatum hoc aūt prescit quia vult coopari illi si est peccatū cōmissionis.vel prescit se nō coopaturum ad actū aliquē si non vult ipm.⁊ hoc si iste actus primus est pctm̄ omissionis.⁊ sciendo se coopaturuꝫ ad talē sb̄am actus cū non circūstantijs de bitis uel nō coopaturū ei ad actū neces sarium.⁊ per ꝯsequens quē omittet: scit illum peccaturū.ita ꝙ scit hūc peccatu rum nō solū ꝙ scit se ꝑmissurū sed etiaꝫ quia scit se coopaturū huic ad substan tiam actus nō circūstantionati.⁊ ꝑ ꝯn̄s iste cōmittet.uel non coopaturum ei ad actum necessariū.⁊ per ꝯn̄s iste omittet

12m dubiū difficultatē querit tangentē diuinā voluntatē de qua nō mō sed als

De istis opinionibus oībus.qꝛ aplus videt disputās de ista mā ad Ro.in fine quasi totū inꝑscrutabile relinquere.O altitudo inquiens diuitiarū sapientie ⁊ scie dei.Et quis nouit sensū dn̄i aut qs cōsiliarius eius fuit.ideo ne scrutādo de ꝓfundo ẜm dictū magrī:cat in ꝓfundū eligat que magis placet.dum tn̄ saluet li bertas diuina sine aliqua iūstitia ⁊ alia que saluāda sunt circa deū ut liberalit eligentem.⁊ qui aliā opinionē tenuerit. respōdeat ad ea que tacta sunt ꝯtra eā.

Ad primum argu mentū principale respondeo ꝙ sūma bo nitas pōt stare cum liberali cōicatione. licet nō sit illa equalis omibus.pōt eniꝫ sūme bonus ex libertate libere cōmuni care ⁊ ut ostendat se non necessario libe ralem.sed liberalē libere cōmunicatiuū pōt aliquibus duobus apprehēsis equa libus velle bonū nō equaliter cōmunica re.nec in hoc fit iustitia aliqua sicut di cit secūda opinio.quia nihil est ibi debi tum. Ad secundū dico quando sunt aliqua duo eque volibilia ⁊ ordiabilia ad aliquē finē ⁊ ex parte sui habēt rōneꝫ illam propter quā sunt volenda ab aliq

voluntate: volũtas ꝑacceptans vnũ illo
rum alteri ad illũ finem peccat ẜm acce
ptationem ꝑsonarũ. talis est aũt omnis
volũtas creata. quia respectu illius bo'
nitas amabilis est rõ recte amãdi. nõ sic
volũtas increata respectu alicuius boni
alterius ab essentia sua. nullũ eniꝫ aliud
bonũ. quia bonũ ideo amaꝛ ab illa vo'
luntate sed ecõuerso. ⁊ ideo nõ põt acce
ptare ꝑsonas. quia nõ est in eis bonitas
que sit sibi ratio amandi.

Ad primũ inoppo

situm qui vult tenere aliaꝫ viã põt dicẽ
sicut dicit quarta opinio ꝙ aplus i hoc
redarguit ꝑsumptuosos inquirẽtes illa
quorũ nõ sunt capaces. nõ aũt ꝓpter in
opiã reddende rõnis saltẽ in cõi. licet in
particulari nesciaꝛ qȯ malũ ꝑuidet de⁹
in isto ꝓpter qȯ reprobet eum ⁊ in ist s
ſpãlibus peccatis ꝑuisis est altitudo di'
uitiarũ ⁊ sunt iudicia incõprehẽsibilia.
cui videꝛ cõcordare illud vocabulũ iu'
dicij. quia iudiciũ est de particulari agi'
bili. vsitate enim non dicim⁹ de ꝑncipijs
practicis siue de legibus statutis esse iu'
dicia sed de aliquo particulari actu iu'
dicatur ẜm principia practica siue leges
statutas. ⁊ ideo nõ obstante ꝙ sit princi'
pium practicũ statutũ ꝑ diuinã volũta'
tem ꝙ omis ꝑuisus finaliter malus dã'
netur. tñ de particularibus assumendis
sub. iste ꝑuideꝛ sic finaliter malus ⁊ ille
sic quasi ex hoc iudicaꝛ iste reprobatus
ꝓpter hoc ⁊ ille ꝓpter illud ista iudicia
sunt inscrutabilia. non enim scit hõ nec
põt scire in qȯ peccatũ deus vult ꝑmit'
tere istũ cadere respectu cuius sit nõ vo'
litio cõferendi grãm ut sic offeraꝛ tanꝙ
finaliter peccator in illo peccato. ⁊ sic ꝓ
pter illud peccatũ ꝑuisum reprobetur.
De bonis aũt preuisis põt poni ꝙ nulla
sit rõ. sicut dictũ est in quinta op. Et
si cõtra hoc arguas ꝙ saltẽ circa bonos
non erũt iudicia inscrutabilia. facile eni
est dicere de eis ꝙ quia vult: ideo saluat

Põt dici ꝙ de eis inquantũ predestinat
nõ est iudiciũ neqꝫ de facto in existentia
neqꝫ quasi in ꝑscia diuina. iudiciũ enim
est de aliquo facto uel ꝑuiso. sed de ma
lis licet nõ sit iudiciũ de facto. quia non
peccauerũt. põt tñ condẽnatio dici iudi
cium de eis in ꝑscia dei vbi dicunꝛ mali
⁊ tũc inscrutabilitas iudiciorũ ꝑt referri
ad malos ex parte quorũ poniꝛ aliqua
rõ. licet ille rõnes ex parte diuersoꝝ pro
pter quas quasi ex ꝑte eoꝝ feruntꝛ iudi
cia sint inscrutabiles ⁊ per hoc iudicia i
scrutabilia. Ad aliud Aug. facit ꝓ
5ª op. qꝛ ꝓbat ex ꝑte ꝑdestiatoꝝ nullaꝫ
eẽ rõnem. sed nõ ex ꝑte dãnandoꝝ.

Circa distinctio

nem. 42. Quero vtrũ deũ eẽ
oipotenteꝫ possit probari nãli rõne. Q
sic. Ricardus ȯ tri. i. c. 3. ad oĩa q̃ fide te
nemus nõ solũ habemus rõnes nãles sꝫ
necessarias. Preterea nãli rõne ꝓbaꝛ
deũ esse potẽtie infinite. sicut ꝓbaꝛ. 8°.
phisi. ⁊. 2°. metha. potentia aũt infinita
nota est esse oipotentia. g̊ ⁊c̃. ꝓbatio mi.
qꝛ notũ est potẽtia infinita nõ posse ali
quã aliã maiorẽ cogitari sine ꝯdictione
quacunqꝫ aũt põ que nõ est omipotẽtia
põt cogitari maior sine ꝯdictione. ꝓbo.
sine ꝯdictione põt cogitari oipotẽtia sb
rõne oipotẽtie. ipsa aũt maior cogitaꝛ q̃
cunqꝫ alia q̃ nõ esset oipotẽtia. Si di'
cas ꝙ nõ põt nãliꝛ ꝓbari oipotentiã esse
cogitabilẽ sine ꝯdictione. Cõtra. oipo'
tentiã esse in entibus verũ est. g̊ omis rõ
ꝓbans impossibilitatẽ oipotẽtie: sophi'
stica est. ois aũt rõ sophistica põt ꝑ intel
lectũ ex puris naturalibus solui. g̊ intel'
lectus talis ex puris nãlibus põt cogno
scere nullũ impossibile sequi ex omipo'
tentia. ⁊ scit ꝙ illud est possibile ad qȯ
nullũ impossibile sequiꝛ. cognoscit g̊ oi'
potentiam esse possibilẽ. Ex isto etiaꝫ
põt fieri rõ ꝑ se. quia si naturaliter põt
ꝓbari oipotentiã esse possibilẽ. quia nõ
impossibilẽ. g̊ naturaliter põt ꝓbari eã

esse necessariā. quia nō pōt esse nisi pos-
sit esse necessaria. ⁊ qd̄ pōt eē necessariū
est necessariū. g̊ ⁊c̄. Contra. nulli philo-
sophi utentes naturali rōne etiā quātū-
cunqȝ ꝑfecte cōsiderarēt deū sub ratōne
efficientis cōcesserūt deū esse omnipotē
tem ſm intellectū catholicoꝝ. Confir-
matur etiam. quia articulus fidei est in
simbolo aplōꝝ. Credo in deum pa-
trem omnipotentem ⁊c̄.

Hic respōderi pos-
set distinguēdo ꝙ omnipotēs aut pōt di-
ci agens qd̄ pōt ī omne possibile media-
te uel imediate. ⁊ hoc modo est potētia
actiua primi efficientis omipotētia ꝓut
extendit se ad omnē effectū in rōne cau-
se proxime uel remote. ⁊ si nāliter possit
cōcludi eē aliqd̄ primū efficiēs sicut ostē
sum est. s̄. dis. 2^{a}. naturaliter etiā potest
cōcludi illud esse omnipotēs hoc mō lo-
quendo. Alio mō accipit omipotens
proprie theologice ꝓut oipotens dicit
qui potest in omnem effectum imedia-
te ⁊ in quodcūqȝ possibile. hoc est in qd̄-
cunqȝ quod nō est ex se necessariū nec in-
cludit in se cōtradictionē. ita inquā ime-
diate ꝙ sine omi coopatione cuiuscūqȝ
alterius cause agētis. ⁊ hoc mō oipoten-
tia videt esse credita de ꝑmo efficiente ⁊
nō demonstrata. qȝ licȝ p^{m} efficiēs hēat
in se potentiā effectiuā eminentiorē pō
cuiuscunqȝ alterius cause effectiue. hēat
etiam in se eminēter potentiā effectiuā
cuiuscunqȝ alterius cause. sicut deductū
est dis. 2^{a}. ⁊ per hoc probatū est eū habe-
re potentiā infinitā. ⁊ istud sit quasi ulti-
mum ad qd̄ ratio naturalis potuit atti-
gere de deo cognoscendū. tn̄ ex hoc non
videt posse cōcludi omnipotentia scd̄m
istū intellectū. quia ⁊ si verū sit nō tam̄
est manifestū naturali rōne ꝙ hn̄s cāli-
tatem eminēter in se ⁊ cālitatē cause se-
cunde eminētius ꝙ̄ illa cā secunda habe-
at respectu sui effectus posset imediate
in effcm̄ imediatū cāe 2^{e}. ordo. n. cāꝝ su-
perioꝝ ⁊ inferioꝝ h̄ nō ꝯcludit. qȝ ⁊ si sol
hr̄et i se cālitatē eminētiorē ꝙ̄ hēat bos
ul̄ aliud al̄ nō tn̄ ꝯcederet solē imediate
posse gn̄are bouē sicut pt̄ mediate cū bo-
ue gn̄are. ⁊ h̄ maxie ponerēt phi. qȝ non
posuerūt cām 2^{am} nec̄io ꝯcurrētē ꝓpter
aliquā ꝑfectionē addendā effectui. sȝ q̄si
magl̄ ꝓpt imꝑfectōȝ addendā. qȝ cālitas
ꝑme cāe imediate ꝑfcā ē. iō posuerūt eā
nō posse imediate eē cām alicui⁹ imꝑfci
effect⁹. ⁊ iō oȝ cāȝ agentē aliā ꝯcurrē im-
ꝑfectiorē ut illa p^{a} nō ꝓducēt ſm ulti^{m}
po^{e} sue. sȝ cū illa cā agēte 2^{a} effcm̄ dimi-
nutū ⁊ imꝑfcm̄ ꝓducēt. h̄ ē nō ita ꝑfcm̄
effectū ꝓducēt mediāte cā 2^{a} imꝑfecta si-
cut si imediate ꝓducēt non mediātibus
alijs cāis secūdis. P. si phi nō potuerūt
ꝑ rōnē nālē ꝯcludē deū posse ꝯtingenter
cāre quāto magis nec posse imediate in
quēcūqȝ effectū uel in qd̄cūqȝ qd̄ pt̄ pro-
ducere mediātibus alijs cāis secundis.

Preterea si ipsi habuerūt quasi pro
ꝑncipio ꝙ de nihilo nihil fit. saltē i istis
gn̄alib⁹ ⁊ corruptibilib⁹ nō vī deū sic eē
oipotentē ꝙ possit aliquē effectū totalit̄
ꝓducere sine omni alia cā cōcausante.

Preterea si phi posuerūt deū esse ne-
cessario agentē. sicut vident multi eoꝝ
sensisse ⁊ posuisse si cum hoc ponerēt ꝙ
esset oipotens ſm istū intellectū 2^{m}. ha-
berēt negare omnē aliā cālitatē cuiuscū-
qȝ cāe 2^{e}. qd̄ ē maximū icōueniēs eis. Nā
cā nec̄io cāns i q̊cūqȝ instāti cōparet ad
effectū. nec̄io in eodem instanti causat ⁊
agit. ergo cū prius comparet cā supior
ad effectū ꝙ̄ cā inferior ⁊ tūc per te neces-
sario est omnipotēs. g̊ in illo instāti pro-
ducit effectū totū. g̊ in secūdo instāti in
quo compat cā secūda ad eundē effectū
nihil intelligit tūc causandū. ⁊ ita agens
2^{m} uel cā 2^{a} nihil pōt cāre. Et ex hoc ap-
paret ꝙ ista ꝓpō q̄cq̄d pōt cā effectiua
ꝑma cū cā 2^{a} pōt ꝑ se imediate nō est no-
ta ex terminis neqȝ rōne nāli. sed est tm̄
credita. quia si ipsa omnipotētia ex qua
dependet esset nota rōne nāli facile esset

probare ipsis phis multas veritates ꝛ
ppositiones quas ipsi negāt. ꝛ facile eēt
eis pbare saltem possibilitatē multoꝝ
que credimus que ipsi negāt. Omnipo
tentia tamē hoc mō sūpta. licet nō suffi
cienter demonstret. pbabiliter tñ potest
probari sicut verū ꝛ necessariū. ꝛ proba
bilius ꝙ quedā alia credita. quia nō est
incōueniens quedā credita esse euiden/
tiora ꝙ alia.

Ad auctoritatem

Ricardi. dico ꝙ si sint necessarie rōnes
ad omnipotentiā pbandā ꝛ quedā alia
credita. tamē nō sunt euidenter necessa/
rie ꝛ vere. sicut illa rō que probat trini/
tatem ppter duplicē pductionē ad itra
in diuinis. quia licet sit ex necessarijs. nō
tñ pmisse sūt necessario euidentes. quia
nō sūt note ex tminis nobis notis neqꝫ
ex imediatis nobis notis possibile ē hoc
inferre. sicut dictū est dis. 2. q. 1. Ad 2m
dico ꝙ infinita potētia dei ꝛ si possit cō
cludi de deo naturali rōne. nō tñ omni/
potētia fm ꝙ pprie sumit. Et cū dicis ꝙ
infinita potētia nulla pōt maior cogita
ri. verū est intensiue. tñ nō videt cōtradi
ctio ꝙ sit uel cogitet maior pō ad plura
se extendēs extēsiue. vel diceret ꝙ ꝛ si nō
sit cōtradictio oipotentiaꝫ cogitari que
ut sic aliquo mō excedat infinitā poten
tiā non intellectā ut omnipotētia. nō tñ
est nāliter notū potentiā sic intellectā eē
oipotentiā. Et cū dicis notā esse omni/
potentiā pprie sumptā. hoc negat. ꝛ cū
pbatur. quia ois rō probans impossibi
le sequi ex ea ē sophistica. Ad hoc dicit
ꝙ est sophistica. nō tamē pōt solui p rō/
nem nālem. quia put dicit sophistica ꝛ
peccans in mā est hñs aliquā pmissam
falsaꝫ. ꝛ nō pōt solui nisi p interemptio
nem illius pmisse. que tñ nō pōt cogno/
sci interimenda p rōnem nālem. sicut nō
pōt cognosci vera p rōnem nālem. Sꝫ
cōtra istud arguo sic. aut illa que appa/
rent vera ꝛ nō apparēt interimenda ex
rōne nāli apparēt esse vera ex terminis
tanꝙ imediata. aut apparēt esse cōclus[a]
ex imediatis. Si pmo mō. ergo itellectu[s]
nr nō pōt esse certus de pponibus ime
diatis que sit vera ꝛ que nō. quia tūc ap
parerēt alique ppōnes vere ꝛ imediat[e]
que tñ sunt simpliciter false. ꝛ ita nō erū[t]
aliqua pncipia certa tāꝙ ianue i dom[o]
cōtra phm ꝛ cōmentatorē 2° metha. ci[r]
ca que nō ꝯtingit errare. Si 2° mō app[a]
reant esse vera tanꝙ ꝯclusa ex imediat[is]
tunc arguo de illo syllogismo sophist[i]
co sicut de isto. aut peccat in mā aut i[n]
forma. si in mā tunc pōt solui. quia pr[e]
missa falsa peccās in mā pōt interimi. [si]
in forma adhuc pōt solui p artē logicā

Si aūt dicat ꝙ peccat in forma. ꝛ t[ñ]
non pōt solui rōne nāli. Istud videt a[b]
surdū. quia sicut intellectus inclusus i[n]
nālibus tradidit omnē artē de syllogi[s]
mo apparenti informi ꝛ defectuoso. s[ic]
posset soluere p illā artē omnē talē syll[o]
gismū applicādo talē artem ad talē pa
ralogismū. Ideo dico aliter ꝙ ꝛ si qu[o]
cunqꝫ paralogismus deducens appare[n]
ter ad impossibile ex pmissa significāt[e]
deū esse oipotentē posset solui p intell[e]
ctum ꝛ rōnem nālem siue peccet in m[ā]
siue in forma ꝛ intellectꝰ posset scire qu[o]
cunqꝫ talē palogismum diuisim factu[m]
esse solubilē. nō tamē sequit ꝙ sciat ist[ud]
nō esse ipossibile. stat enim oppositū. [vel]
ꝙ dubitet istud esse oppositū pmū ex r[e]
pugnantia terminoꝝ ex quo tñ nō po[s]
set sequi aliqđ manifestius impossibile
aut ꝙ dubitet utrū ex isto possit infer[ri]
aliquid impossibile aliud a quocunqꝫ [il]
lato. ꝛ illud argumentū inferens illđ im
possibile sit insolubile. licet illud nō s[it]
aliquod eoꝝ que facta sunt que scit na
turaliter soluere. vel aliter generalit po
test responderi ad illud argumētū ꝙ p[o]
test fieri generaliter ad omne creditum
ꝙ illud sit necessariū ad omne possibil[e]
ꝛ credibile.

Circa distinctionē. 43. vbi magr̄ īprobat opi. aliorum q̄ro vtrū p̄ma rō impossibilitatis rei fiende sit ex pte dei vel ex pte rei factibilis. Q2 magis ex pte dei. pbo. magr̄ arguit distinctōe sequēte: q̄ vniuersū possit fieri melius. q2 si non: aut hoc eēt ppter hoc q̄ nllm bonum sibi deesset: 7 tūc eēt deus aut q2 aliquid sibi deeēt sed non eēt capax ad illud recipiendū. 7 tūc arguit q̄ meli⁹ fieret si daret sibi capacitas a deo ad illud. Ita arguo i pposito si aliquid sit infectibile. ergo si daretur sibi capacitas a deo posset fieri. ergo mō non pōt fieri: q2 non dat sibi capacitas. ergo ista inpossibilitas videt p̄mo eē ex parte dī non potētis dare capacitatem. Cōtra Ansel. de casu diaboli. c. 3. q2 deus dedit pseuerantiā bono angelo: iō bonus angelus hūit: 7 nō q2 de⁹ non dedit malo angelo iō non hūit. sed q2 malus nō accepit.

Hic dicitur ab Hen. 6°. q̊libeto. q. 3. cuius oppositū manifeste quere. 8. quolibeto. q. 3. Contra istā scđam sniam siū sit dicta retractando p̄mā sniam de isto articulo siue sit dicta vt retractāda per p̄mam non oporteret arguē ꝯtra eā nisi ex v̄bis suis ppr̄ijs que implicant manifeste opposita. Tñ specialr̄ arguo ꝯ eam sic. Nihil est simplr̄ impossibile nisi q2 simplr̄ repugnat sibi esse: cui autē repugnat sibi eē. cui aūt repugnat eē repugnat ei ex se p̄mo 7 non ppter respectū aliquem affirmatiuum vel negatiuū eius ad aliquid aliud. pbatio. repugnātia. n. quecūq3 extremoꝝ est ex rōe sua formali 7 p se eēntiali circūscripto quoscunq3 alio respectu vtriusq3 extremi positiuo vel negatiuo ad quodcūq3 aliud sicut album 7 nigrū p se ex suis rōnib⁹ formalibus ꝯtrariant 7 hñt repugnantiam formalē circūscribendo p impossibile oēm respectū ad q̄dcūq3 aliud. illud igr̄ est simplr̄ ipossibile cui per se repugnat esse 7 quod ex se p̄mo est tale q̄ sibi oino repugnat eē 7 non ppi aliquē respectum ad deū affirmatiuū vel negatiuum immo sibi repugnaret eē si p impossibile deus nō eēt. videt igr̄ p̄ma sententia pbabilior 2ª. Sed ꝯ istam p̄mā sniam arguo p̄mo sic. poª actiua qua d̄us dī oipotens non ē formalit̄ intellect⁹ diuin⁹ sed q̄si p̄supponit actionem intellectus siue illa poª sit voluntas siue aª potentia executiua. s3 lapis ē possibilis eē ex se formaliter. g̊ reducēdo quasi ad p̄mū p̄ncipiū extrinsecū intellect⁹ diuus erit illud a q̊ est prima rō possibilitatis in lapide. non igr̄ 1ª potētia actiua a q̄ d̄us dī oipotens ē p̄ma rō possibilitati in lapide. Probatio assūpti. possibile scđz q̄ ē termin⁹ vel obm̄ oipotētie ē illd̄ cui non repugnat eē 7 qđ nō pōt ex se eē necessario lapis pductus iesse intelligibl'r p intellectū diuum h3 ista ex se formaliter: 7 q̄si principiatiue p intellectū. igr̄ ē ex se formaliter possibilis 7 q̄si p̄ncipiatiue per intellectū diuuz. male igr̄ videt illa p̄ma snia ponere q̄ oipotētia i deo sit illa potentia q̄ ē potētia passiua i creatura 7 hoc si loq̄tur de potētia actiua a q̄ deus dī oipotens 7 respectu cui⁹ illa dī potentia passiua in creatura. Cōfirmat ista rō potentia actiua q̄ ē ōnipotētia non dat alicui aliqđ eē nisi pducen° illud. q2 illa ē potētia pducta rei ad extra. s3 añ oēm pductōez rei ad extra res h3 eē possibile q2 sicut pbatū ē dī. 36. Rem pduci incē intelligibili non ē rem pduci incē simplr̄. 7 si eēs non eēt p illā potentiā q̄ deus dr̄ oipotens. non igr̄ p illam potentiā que ē oipotentia ē res aª a deo p̄mo possibilis. Itē in cāis p̄cise si affirmaº ē cā affirmatōis 7 negatio ē cā negatōis. fm q̄ dicit phs. p̊ posteri. sicut si hr̄e pulmonē est cā respirandi. n̄ habere pulmonem est causa non respirandi: ergo si potentia actiua que est

omnipotētia in deo ē precisa ratio pos/
sibilitatis in creatura negatio potentie
actiue in deo eēt cā negationis possibi
lis in creatura: quod ipse negat ꝛ bene:
quantū ad hoc: qꝛ impossibilitas in cre
atura ē ꝓpter formalem repugnantiaꝫ
ꝑtium. Preterea. iste respectꝰ qui con/
sequitur potentiam actiuā in deo in. 4°
instanti aut est realis aut non. Si realis
ꝛ ad extra hoc ē improbatuꝫ di. 30. Si
rōnis: ergo in. 3° instanti terminatur possibi/
litas ad deum sub rōne absoluta: quod
non infero sicut in se inconueniēs sed tā
ꝙ a pluribus concedēdum: ꝛ saltem nō
habendum ꝓ inconuenienti ab eis qui
tenent op. illius doc. ex quo sequitur ad
eam. Similiter ꝓpter ideꝫ ex ista po/
sitōe infero aliam conclusionem. s. ꝙ nō
est aliquis respectus prior ex pte cāe ꝙ̄
ex parte causati: immo ab ipsa cā sb rō
ne absoluti est ipsum cātum sub ratiōe
absoluta: ꝛ postea tertio sequitur respe
ctus in cāto ad cām. ꝛ 4° in cā ad cātuꝫ
iste ergo ordo absolutorum ꝛ relatiuo/
rum quem hic concedit nunꝙ̄ debet te/
neri inconueniens tenentibus eum. 3°
similiter infero ꝙ potētia vt est attribu
tum diuinum ꝛ dicit perfectionem sim
pliciter non dicit aliqueꝫ respectum ad
creaturam quod ipse ꝓbat in prima sē
tentia. 6. quolibet. q. 3ª. qꝛ nulla perfec
tio diuina ꝛ simpliciter dependet a crea
tura: hoc autem ꝓbat Ansel. mono. c.
15. cum illa relatio ad creaturam nō di
cat perfectionem simpliciter etiam i do:
quia deus non esset talis si creatura nō
esset. est autem ꝑfectum omni perfectōe
simplr ex se ꝛ ex natura sua ꝛ non ex ali
quo respectu ad creaturam: hoc igitur
illatum quod puto esse veruꝫ sicut ꝛ aª
duo non debent respui sicut inconueni/
ens ab aliquibus tenentibus dicta eius.

Aliter dico a prima senten
tia ꝙ̄tum ad il
lud qđ ꝓbant illa duo argumenta: qꝛ lꝫ
potentia dei ad se. i. aliqua ꝑfectio abso
luta qua deus est formaliter potens si
in deo in primo instanti nature sicut
quelibet perfectio absoluta simplicite
sicut calorem consequitur esse poten
tiam calefaciendi qui tamen calor es
absoluta forma: tamen per ipsaꝫ potē
tiā sub rōne qua est omnipotentia non
habꝫ obiectū quod sit ꝑmo possibile
ꝑ intellectum diuinum ꝓducentem i
pº instanti illud in eē intelligibli: ꝛ inte
lectus non ē formalr potentia actiua
deus dr formalr oipotens: ꝛ tunc res ꝓ
ducta ab intellectu diuino in eē tali. s.
telligibili in ꝑmo instanti nature habe
se ipsa eē possibile in scđo instanti natu
re: qꝛ seipsa formalr non repugnat sib
esse: ꝛ seipsa formalr non repugnat sib
hre eē necessarium ex se: in qbus duob
stat tota rō possibilis in quibus corre
pondet rōnibus potētie actiue: non es
igr possibilitas in obō aliquoº ꝑor ꝙ̄ si
oipotentia in deo accipiendo oipotent
am ꝓ ꝑfectione absoluta in deo sic ne
creatura ē prior aliquo absoluto i deo
si tn̄ res intelligatur esse possibilis anteꝙ̄
deus ꝑ oipotentiam ꝓducat eam: sic es
verum: sed in illa possibilitate nō ē sim
pliciter ꝑor sed ꝓducitur ab itellectu diu
no. Quātū aūt ad ipossibilitatē dico
ꝙ illa n̄ pt eē pº ex pte dei: sic dic pª snia
ꝛ hoc ꝓpter rōnem factam ꝯtra scđam
sententiā: qꝛ ipsa est impossibilis ꝓpte
repugnantiam eius vt fiat quod intell
go sic: impossibile simpliciter icludit in
compossibilia que ex ratiōibus suis fo
malibus sunt incōpossibilia: ꝛ ab eo s
ꝑncipiatiue incompossibilia a quo ꝑnc
piatiue habent suas rationes formales
Est igitur ibi iste ꝓcessus: ꝙ sicut deus
suo intellectu producit possibile in esse
possibili ita producit duo entia forma
liter vtrunqꝫ in esse possibili ꝛ illa pro
ducta seipsis formaliter sunt incom/
possiblia vt non possint simul esse vnū
neque aliquid. tertium ex eis. Hanc au
tem incompossibilitateꝫ quam habent

formaliter hñt ex se. ꝑncipiatiue ab eo
quodammodo q̄ ꝓduxit ea: ⁊ istã incom
possibilitatẽ istoꝝ sequit̃ incõpossibili
tas toti⁹ figmenti includẽtis ea: ⁊ ex ista
impossibilitate figmẽti in se ⁊ ex icõpos
sibilitate ptium suaꝝ. sequit̃ ipossibili
tas ei⁹ respectu cuiuscunq; agentis. ⁊ ex
hoc hꝫ cõpleri tot⁹ ꝓcessus ipossibitati
rei quasi vltim⁹ gradus ipossibilitatis
sit negatio respect⁹ ad quocunq; agens.
oꝫ hr̃e aliquem respectũ negatiuum ex
pte dei nec ex pte cuiuscũq; alterius. nec
ẽ forte aliqͣ in nã rei lꝫ intellect⁹ possit
cõpare deum vel aliud agẽs ad istud sb
negatõe respectus. Sic igr̃ impossibili
tas pͥma ẽ formalr̃ ex pte impossibilis
⁊ ꝑncipiatiue a deo. ⁊ si pricipiatiue re
ducat̃ ad aliqd non tñ reducit̃ ad nega
tionẽ possibilitatis in deo: imo reducit̃
ꝑncipiatiue ad intellectũ diuinũ princi
piantẽ illud i illo eẽ in quo ptes ille for
maliter repugnant ꝓpter quã formalez
repugnantiã totum ex eis simplr̃ ẽ ipos
sibile. Et ex hoc appet ꝙ falsa ẽ imagi
natio querentiũ impossibilitatẽ aliquo
rũ q̄si in aliquo vno. q̄si aliqd vnũ vel
intelligibile vel q̄lecunq; ens sit ex se for
maliter impossibile sicut deus ex se ẽ ne
cesse eẽ formaliter. nihil. n. ẽ tale primũ
in nõ entitate. nec ẽt entitatis opposite
tali non entitati ẽ intellect⁹ diuinus ratio
possibilitatis: nec ẽt intellect⁹ diuinus ẽ p̄
cisa rõ possibilitatis opposite nihilo: qꝛ
tunc tenẽt illud argumentũ de cãis pre
cisis in affirmatione ⁊ negatõe sed õne
simplr̃ nihil includit in se rõnes pluriũ
ta ꝙ ipsum non ẽ p⁹ nihil ex rõe sui sꝫ
ex rõnibus illorũ que intellr̃ includẽ ꝓ
pter formalem repugnantiã illoꝝ inclu
soꝝ plurium: ⁊ ista rõ repugnãtie est ex
rõnibus formalibus eoꝝ quã repugnã
tiam pͥmo hñt per intellectũ diuinuꝫ. sꝫ
non ꝑcise.

Ad primum argu
mentũ illa ratio magistri tenꝫ supponẽ
do ꝙ vniuersum possit eẽ maioris per
fectionis capax: qꝛ tunc melius fiẽt si da
retur sibi illa capacitas ꝙ̄ sit sine illa ca
pacitate vt si eẽt capax multoꝝ alioꝝ
absolute aũt nõ tenet ratio magistri ne
gato isto. s. ꝙ potuit meli⁹ fieri sicut nec
sequit̃ ꝙ ignis manens ignis possit fieri
melior si fiat capax intellectus vel volũ
tatis. qꝛ non põt esse istorum capax. di
co tunc ad formam argumenti ꝙ deus
non põt dare capacitatem nihilo factio
nis passiuum: sed ista non ẽ pͥma rõ sed
qꝛ tale non põt hr̃e talem capacitatem.
⁊ ista ratio reducitur ad formalez repu
gnantiam partium ⁊ vlterius ad intel
lectum diuinũ.

Circa distinc
tionem. 44. vbi magr̃ tra
ctat vtrum deus potuit fe
cisse melius res ꝙ̄ fecit quero istam. q.
Utrum deus possit facere aliter res ꝙ̄
ab ipso ordinatũ est fieri. Et videt̃ ꝙ nõ
qꝛ tunc posset facere res inordinate: ꝯñs
ẽ falsum: g̃ ⁊ añs. Contra. res alr̃ fieri
ꝙ̄ facte sunt non includit contradictio
nem nec ẽ necessariũ.

Respondeo in omni agẽ
te per intelle
ctum ⁊ voluntatem potente conformi
ter agere legi recte ⁊ tamen non necessa
rio agere conformiter legi recte est disti
guere potentiam ordinatam a potentia
absoluta. Et ratõ huius est: quia potest
agere conformiter illi legi recte ⁊ tũc se
cundum potentiam ordinatam: ordina
ta enim est inquantum est principium
exequendi alia conformiter legi recte se
cundum ordinem prefixum ab illa lege
⁊ potest agere preter illam legem vel cõ
tra eam: ⁊ in hoc est potentia absoluta
excedens potentiam ordinatam: ⁊ ideo
nõ tñ in deo sꝫ in oi agẽte libere q̄ põt
agẽ ſm dictamen recte rõnis vel recte le
gis ⁊ pter talem legem ⁊ ꝯtra eam ẽ di
stinguere potẽtiã ordinatã ⁊ absolutaꝫ

Jō dicunt iuriste q quis pōt hoc facere
de facto: hoc est de potentia sua absolu
ta. vel de iure hoc ē de potentia ordina
ta ſm iura. Qñ aūt illa lex recta ſcōm
quā ordinate agendū est non ē in ptāte
agētis tūc potētia ei' abso^a non pōt ex
cedere potentiā ei' ordinatā circa obiec
ta a^a nisi circa illa agat inordiate nec iuz
.n. ē illā legē stare cōpando ad tale agēs
τ actionē non ꝯformē illi legi recte nō es
se rectā neqꝫ ordinatā. q2 tale agēs tenet
agere ſm illā rectam legē cui subest. vñ
oēs qui subsunt legi dine si non agant
ſm illā inordinate agūt. Sed qñ i ptāte
agētis ē lex τ rectitudo eius ita q non ē
recta nisi q2 statuta. tunc pōt recte agere
agendo aliter q̄ lex illa dictet. q2 pōt sta
tuere aliā legem rectā ſm quaꝫ agat or
dinate. nec tūc potētia sua absoluta sim
pliciter excedit potentiā ordinataꝫ q2 es
set ordinata ſm illā legē sicut ſm porez
tñ excedit potentiā ordinatā p̄cise ſm p
orem ꝯ quā vel p̄ter quā facit. Jsta pos
sent exemplificari de principe τ subditi
τ lege positia τc. Ad ꝓpositum igi ap
plicando dico q leges aliquę gnāles rec
te de opabilib' dictātes. p̄fixe sunt a vo
luntate dīna. τ non quidē ab intellectu
dino vt p̄cedit actum volūtatis diuine
vt dictū est di. 38. sed qñ intellect' offert
voluntati dine talem legē. puta q ōnis
glorificand' p̄us est gratificandus: si pla
cet voluntati sue que libera ē recta ē lex
τ ita de aliis legibus: de' igitur agere po
tens ſm istas rectas leges: vt p̄fixe sunt
ab eo dr̄ agere ſm potentiā ordinatam
vt aūt pōt agere multa q̄ ñ sūt ſm istas
leges iam p̄fixas sed p̄ter illas di ei' po
tentia absoluta: q2 multa alia pōt agere
ordinate τ multa alia posse fieri ordina
te ab illis que fiūt ꝯformiter istis legib'
non icludit ꝯtradictōem: q2 rectitudo
illius legis ſm quā quis dr̄ recte τ ordi
nate agere ē in ptāte ipsius agētis: ideo
sicut pōt aliter agere ita potest aliam le
gem statuere rectā que si statueret a deo

recta eēt: q2 nulla lex est recta: nisi qu
tenus a voluntate diuina acceptat: τ
potentia eius absoluta ad aliquid nō
extendit ad aliud q̄ ad illud qō ordin
te fieret si fieret. non quidē fieret ordi
te ſm istum ordinem sed fieret ordina
ſm alium ordinē quem aliū ordinē it
posset voluntas dina statuere sicut al
ter pōt agere. Aduertendū tamen
q aliquid eē ordinatuꝫ τ ordinate fie
ē dupliciter. vno mō ordine vniuersa
quod ptinet ad legem cōem. sicut ordi
tum ē ſm legem cōem finalr peccator
eē damnandū: vt si rex statuat q om
homicida moriat. 2° mō ordine pticul
ri circa hoc iudicium ad qō non ptin
lex: q2 lex ē de vlibus casibus: ō casu a
tem pticulari non ē lex sed iudiciū ſꝫ
gem qō est ꝯclo legis: vt q iste homi
da moriatur. Dico igr̄ q deus non so
pōt agere aliter q̄ ordinatum est ord
pticulari sed etiam aliter q̄ ordinatu
est ordine vli siue ſm leges iusticie p
ordinate agere: q2 tam illa que sūt p̄te
illum ordinem q̄ illa que sūt ꝯ illū o
dinem possunt a deo ordinate fieri p
tentia absoluta. potentia tñ ordinata
di nisi ſm ordinem legis vlis: non aū
ſm ordinem legis recte de aliquo ptic
lari qō apparet ex hoc: q2 possibile ē
um saluare aliquem: qui tñ morietur
peccato mortali finaliter τ dānabitu
nō aūt ꝯceditur ipsum posse saluare i
dam iam dānatum: nec tñ hoc ē impo
sibile potentia absoluta dei: q2 non icl
dit ꝯtradictōeꝫ: igr̄ istud. s. saluare iud
eo mō est impossibile quō impossibil
ē saluare istum: g̊ istum pōt saluare
potentia ordinata qō verum est: τ illu
non: non quidē ordinatione pticula
que est quasi de isto agibili τ opabili
ticulari tm̄: sed ordine vniuersali: q2
saluaret istum staret statutum mō cū
legibus rectis quas recte p̄fixit de salu
tione τ damnatione singulorum: star
enim cum ista q omis finalr mal' dān

dítur que est lex p̄fixa de damnandis: qꝛ iste adhuc non est finaliter peccatoꝛ: sed pōt eē non peccatoꝛ: maxime dum ē in via: qꝛ potest deus cum gratia sua p̄uenire. sicut si rex p̄ueniret aliquem ne faceret homicidium si non dānat eū nō facit ꝯtra legem suam vniuersalē de homicida. non autem staret cuꝫ illa p̱ticulari lege ꝙ iudam saluaret. iudam eniꝫ potest p̄scire saluanduꝫ de potētia oꝛdinata sed non isto mō oꝛdiata ſꝫ abso^a isto mō: ſꝫ alio^o oꝛdinata ꝑm aliquem alium oꝛdinem: qꝛ ꝑm oꝛdinem aliū tē possibilem institui. Potentia igī abso^a pōt iudam saluare. potentia vero oꝛdinata potest istum peccatoꝛem saluare licet nunq̄ꝫ saluabitur: sed lapideꝫ nec potest beatificare potētia absoluta nec oꝛdinata. Et ꝑꝫ hoc pꝫ respectu cuī^9 dī potentia absoluta in deo. ſ. inq̄tum potest ꝯtra legem vniuersaleꝫ ⁊ non ꝯtra legē p̱ticularem. Qualit̄ aūt voluntas dīna possit circa p̱ticularia ⁊ circa leges rectas instituendas volēdo opposi^m ei^9 qd̄ nunc vult dictū ē. s̈. de hoc dī. 39. Ad p^m p̄mum pꝫ ꝙ ꝯn̄a non vꝫ: qꝛ si facēt alio^o res q̄ꝫ mō oꝛdinatum ē eas fieri: n̄ p̱pter hoc inoꝛdinate fierent: qꝛ si statueret alias leges ꝑm quas fierent eoipso oꝛdinate fierent. Ad p̄imuꝫ argumētum in oppositum ꝯcedo quod ꝓbat d̄ potentia absoluta que tamen si eēt p̄incipium alicui^9 eēt eoipso oꝛdinata: sed non ꝑm oꝛdinem ab eo p̄efixum eūdeꝫ quē p̄mo habuit.

Circa distinctionē. 45. quero vtrum deus ab eterno voluit a^a se. Qꝛ non: qꝛ tūc in voluntate dīna fuissꝫ relatio realis ad creaturam. ꝯn̄s est falsum: sicut pꝫ dī. 30. ḡ ⁊ an̄s: ꝓbō ꝯn̄e p̄ꝰ deus vult aliquid q̄ꝫ intelligat se velle illud sit illud a. qꝛ sicut dictuꝫ est dī. 39. certitudo intellectus dīni circa futura contingētia non est sine certitudine voluntatis. ergo r̄o illa q̄ ē in volūtate dīna p̄^o ad a. p̄cedit oēm ꝯsiderati̇ōem intellect^9 de illa volitione: igr̄ non est ī voluntate siue ī volitōe vt cognita ē ſꝫ vt in se est: ⁊ per ꝯn̄s ē ibi ex n̄a rei ⁊ n̄ in cognito vt cognitum est. Contra si non voluit ab eterno ⁊ nec mō vult de nouo: qꝛ tē eēt mutabilis: g^o nihil vult.

Respondeo ois potētia op̱atiua p̱fecta pōt eē p̄ncipium op̱andi circa qd̄cunq̄ꝫ obiectuꝫ natum respici a tali potentia: sicut p̱fectus intellect^9 pōt eē p̄ncipiū itellīndi qd̄cūq̄ꝫ itellīblē ⁊ p̱fēs vis^9 p̄t eē p̄n^m p̱fecte vidēdi qd̄cūq̄ꝫ visibile: igr̄ cum in deo sit voluntas foꝛmaliter ex dī. 2^a. ⁊ ēt summe p̱fecta qꝛ infinita ex eadē dī. seq̄tur ꝙ ipsa pōt eē p̄ncipium volēdi qd̄cunq̄ꝫ volibile. non. n. pōt eē p̄ncipium volēdi aliq̄d ex tp̱e: q hoc non pōt eē sine mutatione alic^9 ⁊ n̄ obiecti voliti qꝛ obm̄ volitum non hēt eē nisi qꝛ volitum: ⁊ qꝛ hꝫ eē in volūtate dīna: g^o ipsa mutatio eēt ipsius volūtatis sicut deductum ē dī. 39. de rōe ipsius voluntatis: g^o voluntas dīna pōt in eternitate sua eē principiū volendi qd̄cunq̄ꝫ volibile: non ē aūt rō volendi sil̄ opposi^a ambo. qꝛ illi respectus nullius p̄n̄t eē simul. nec est rō volendi neutruꝫ qꝛ tunc in creaturis nihil tale eēt a deo volitum: ⁊ per ꝯn̄s nihil cāret in creaturis qꝛ ꝯtingentia non pōt esse in deo nisi a p̱te voluntatis sicut deductum ē dī. 39. g^o in eternitate est rō volendi alteꝝ oppositum in quibuscunq̄ꝫ aliīs a se.

Ad argumenta R̄ndeo sicut sicut dictum est prius dī. 30. de relatiōibus ex tempoꝛe ꝙ terminant ad deum sub ratione mere absoluta. ⁊ simili mō de ideis dī. 35. ⁊ simili modo de omnipotentia. dī. 43. que est mere absoluta ꝑm ꝙ est attributum diuinum. ⁊ sic terminat relatiōem creature possibilis ad deum: ita dico ꝙ voluntas diuina sub

a tõe mere absoluta terminat respectũ
voliti ad ipsã qȏ quidem volũtas diui
na ꝓducit ineẽ volito ꝛ in eternitate si
cut intellectus ꝓducit ineẽ cognito vel ĩ
tellecto: ꝛ simili modo dicendu3 de esse
voliti: sicut dictum ẽ de esse cogniti. di.
.35. Sed tunc argues si volitum hẽt
relationem ad voluntatem diuinã aut
relationẽ realẽ aut ẽm rõem tm̃: si realẽ
igr̃ fundamentum suum est reale: ḡ illa
res h3 eẽ reale ab eterno. Si relationez
rõnis tm̃. Contra. non ẽ p actum itel
lectus diuini cõparantis obiectum illȏ
ad intellectu3 suum: ḡ non est relatio rõ
nis in eo. licet enim intellectus diuinus
prius comparet illud obiectu3 vt cogni
tum ad intellectum suum: ꝙ sit volitu3
ab ipso ꝛ in illo priori cãet relationem
rõnis ipsius obiecti vt cogniti ad intelle
ctum suũ non tñ videt cãre aliquam re
lationem eius ad voluntatem. Lz hic
posset rñderi ꝙ ista relatio voliti ad vo
luntatem sit p actum intellectus diuini
cõparantis obm̃ volitũ ad voluntate3
suam: qꝛ ꝑus cõpat obm̃ ad voluntate3
suam ꝙ compet ad intellectũ suum. Si
poneret idem eẽ sufficere in obiecto itel
lectus vt obm̃ est cognitum ꝛ volũtatis
vt volitũ est ꝛ ꝙ nullo mõ eẽt volitum
nisi qꝛ prius fuit intellectũ. Tñ respõ
deo alr ꝙ in isto obȏ vt volito est rela
tio alia ad voluntatem diuinam ꝙ illa
que ĩ eo est vt intellecti ad intellectũ di
uinum. ꝛ ista alia relatio nõ ẽ relatio re
alis: nec tñ est rationis loquendo stricte
de relatione rationis. s. itellect⁹. nec ista
diuisio est sufficiens ꝙ ois relatio aut ẽ
realis aut rõnis accipiendo relationem
rationis stricte: qꝛ ois potentia que põt
habere actum circa obiectum existens
vel non existens ꝛ illud obiectu3 potest
actu suo comparare ad aliȏ ad qȏ tale
obm̃ non ꝯpat ex nã rei põt in obȏ vt
obm̃ est cãre rlonem ipsi⁹ ad aliud. que
quidẽ relatȏ non ẽ realis qꝛ non ẽ ex nã
obi in se. nec tñ est stricte rõnis. qꝛ non
sp illa pȏ compans ẽ rȏ tm̃ siue pȏ rõci

natiua. põt. n. voluntas vtẽs aliquo b
no ad finẽ cãre in obȏ illo rlonem ad
lum finẽ. ꝛ nec ẽ illa realis rlo. qꝛ non
in aliquo ex nã rei sed ex cõpatione v
luntatis ꝯferentis. põt. n. vti deo ad c
aturam. nec ẽ illa rlo rõnis qꝛ potent
ista cãns istam cõpationẽ non ẽ rõ siu
intellect⁹ siue imagina⁹ dicat talis vtu
collatiua siue ꝗcunqꝫ alia. certum ẽ.
ꝙ voluntas ẽ talis potentia collatiua
compatiua. ita bñ sicut pȏ intellectiu
ꝛ iȏ certum ẽ ꝙ vtraqꝫ istaꝝ potent
rũ põt obm̃ suum cõpare ꝛ in obȏ su
cãre rlone3 non reale. qꝛ sic cẽt ibi in
li ex nã rei sine oi cõpatõe nec rlone3
nis stricte sumptã ꝑ rlone cãta ab int
lectu lz eam qñqꝫ ꝯcomitet rlo rõnis
ta ab intellectu. sed voluntas diuina
ẽt voluntas ois ꝗcquid sit de imagi
tione de ꝗ nũc non põt compare seip
ad obm̃ in eẽ volito ab eterno ꝛ e
sic põt in obȏ cãre rlonem rõis ad ip

Circa distinc
tionẽ. 46. ꝗro vtrũ volu
tas bñplaciti dei sp imp
atur. ꝛ vr̃ ꝙ non ꝑ⁹ ad Thi. 2⁹. de⁹ vu
oẽs hoies saluos fieri non tñ erũt om
saluati: ḡ ꝛc. Preterea Math. 22. ait
uator illis filijs Hierusalem. Quotie
cũqꝫ volui ꝯgregare filios queadmod
gallina congregat pullos suos sub ala
ꝛ noluisti: ḡ vt ꝑus. Cõtra Ro. 9. U
luntati ei⁹ ꝗs resistet. ꝛ in ps. Oia ꝗcu
ꝙ voluit fecit. Rñdeo voluntas dei
tum ad oia sp d3 impleri. qꝛ sicut oip
tens põt õe possibile. ita qñ voluntas d
uina determinat ad ponendũ aliqd i
vltima deĩatõe illud erit: velle aũt
lud voluntate bñplaciti est vltima de
minatio ꝗ põt poni ex pte voluntati
ipsi⁹ oipotentis volentis ponere effect
in eẽ: ḡ respectu cuiuscũqꝫ effectus de⁹
sic volens illud erit. Et posset rõ ꝯfi
mari qꝛ si cã vltima deĩatõne ad aliq
deĩata non ponẽt effectũ in eẽ hoc no
videẽt nisi pp potentiã i⁹. vt pata qꝛ

ſufficēt ex ſe: vel q2 eēt impedita ab aliq̊ a° vel ꝑꝑ mutabilitatē ei⁹ añq̄ intelligatur effect⁹ poni in eē. ſed oipotēs nec eſt ipotens nec ipedit⁹ nec imutabil. g̊ ⁊c̄.

Ad primū argᵐ dico ꝙ lȝ illud dc̄ȝ apl̄i poſſet exponi de diſtributōe accōmoda ꝑ oib⁹ q̄ ſalui fient. tñ m̄lto mcli⁹ poſſȝ expōi ȏ volūtate añte ſic. i. vult oēs hoies ſaluare ⁊ ſaluos fieri q̄tū. ſ. ē ex pte ſui ⁊ volūtate ſua añte ꝑ q̄to dedit eis dona nãlia ⁊ leges rectas ⁊ adiutoria cōia ſuffici^a ad ſalutē: ſic̄ de rege ſtatuēte bonas leges ⁊ ꝓfigēte miſtros ad cuſtodiā iſtaꝝ legū poſſet dici ꝙ vult oēs ſubditos ſuos pacifice viuē ⁊ q̄ete: ⁊ tñ ſi videēt aliquē tribulari iniuſte ñ ſtati oporꝫ ꝙ rex intromittēt ſe ad faciendū illū q̄ete viuē niſi deuoluēt cā ad ipm ꝑ q̄rimoniā de facto: vult q̄dē iſte quēlȝ pacifice viuē ⁊ q̄ete añter non tñ vult quenūq̄ȝ ime^e ita viuē. Ita d° in ꝓpo° ꝙ ſi ȏ is non hēat volūtatē bñplaciti ad iſtū ſaluādū tñ vult iſti i^a adiuto^a cōia añ^a ad ſalutē oium q̄b⁹ iſte ēt pōt ſufficiēter q̄ñȝ viuē ⁊ ſaluari. ꝑꝑ q̄ dici pōt ꝙ q̄tū ex pte ſui vl̄t oēs ſaluos fieri. **Ad 2ᵐ** magr̄ exponit ⁊ bñ non q̄ſi dñs voluēit colligē filios Hirl̄m ⁊ nō ſit factū ꝙ voluit: ſȝ ꝙ oēs q̊s ipſe ꝯgregauit ſua volūtate ꝯgregauit. vid expōeȝ mgr̄i ⁊ nō eā.

Circa di. 47. q̄ro vtruȝ ꝑmiſſio diuia ſit aliq̄s act⁹ voluntatis diue. Quod ſic: q2 al̄r non vi̅ de⁹ hunc certitudinal̄r ſcire peccatuꝝ. neſcit. n. futuꝝ ꝯtingenſ ſine detiatōe voluntatis ſue. ſȝ circa peccatorē non vi̅ hr̄e aliquē actum niſi permittē eū peccare. neq̄ȝ. n. hȝ reſpc̄u illi⁹ velle vel nolle. g̊ ſi ꝑmittē non ſit aliq̄s act⁹ non erit de⁹ cert⁹ de pctō iſtius futuro: q2 non erit aliq̄ detminatio volūtatis ſue ad iſtud futurum ꝯtingēs certitudinal̄r cognoſcendū. **Cōtra.** ꝑmiſſio ꝯnumerat̄ cū alīs ſignis voluntatis diue ſꝫ ꝓceptū non ē aliq̄s act⁹ elicit⁹ voluntatis diue. g̊ multo forti⁹ nec ꝑmiſſio.

Rñdeo in nobis pōt diſtingui duplex act⁹ volūtad: velle. ſ. ⁊ nolle. ⁊ vtq̄ȝ ē act⁹ poſitiu⁹. ⁊ ſi ſint circa idē obm̄ ſt ꝯrrī act⁹ q̄ exp̄munt̄ alīs vocabul' q̄ ſt amar̄ ⁊ odire ⁊ vtrūq̄ȝ i nobis p̄t diſtigui: vt velle diſtiguat̄ i velle efficax. ⁊ i velle remiſſū: vt dicat̄ velle efficax q̊ voluntati ñ tm̄ cōplacet eē voliti ſȝ ſi poſſet ſtatiȝ ponē volitū in eē ſtati ponēt: ita ēt nolitio efficax ē q̄ nō tm̄ nolēs ipedit aliq̄d ſȝ ſi poſſit oio deſtruit illud. **Uoluntas** āt remiſſa ē q̄ ita placet volitū: ꝙ tñ volūtas non pōit illud ieē lȝ poſſit ponē illud ineē. nolitio ēt remiſſa ē q̄ ita diſplicet nolitū ꝙ non ꝓhibeat illȯ eē l poſſit i nobis: g̊ ꝑmiſſio ꝓꝑe dicta vr̄ eē noli° remiſſa alic⁹ mali qȯ ſcio. non. n. dicoꝝ ꝓꝑe ꝑmittē illud de q̄ nihil ſcio vel illud qȯ ita fit ab a° qȯ placet mihi. ſed illud ꝑmitto qȯ ſcio ab a° male fieri ⁊ diſplicet ſi non ꝓhibeo: hec ꝑmitto ſi poſſeȝ ꝓhibē. ſigᵐ āt efficacis volitōis ſi fiat imedi^e a volūtate ē adipletio. ſi per alterū ē ꝓceptū: ⁊ volitōis remiſſe i nobis forte ē ꝯſiliū ſigᵐ vel ꝑſuaſio ſiū monitio. ita ſigᵐ nolitōis remiſſe ē ꝑmiſſio vel diſuaſio. ⁊ ſigᵐ nolitōis efficacis ē ꝓhibitio. **Si iſta di.** poſſet poni in deo ita ꝙ ſicut vn⁹ act⁹ ei⁹ ē velle ⁊ nolle: ⁊ hoc ſine ꝯrietate vel di. in i° actu i ſe ita poneret̄ ſup q̄dā obā volita ei⁹ velle efficax. ⁊ ſil̄r nolle ſuū ſup obā quedā nolita efficax. ſup quedā aūt non: tūc poſſet dici noli° dei remiſſa reſpc̄u illoꝝ obōꝝ q̄ ita nollet ꝙ tñ ñ vellet iſta ꝓhibē: ⁊ hec nolitio dei poſſet dici ꝑmiſſio ei⁹. ⁊ ita ē act⁹ in deo iq̄tū trāſit ſup obiectū ſic ſe hñs ad voluntatē diuā. **Si** āt iſtud ñ placet ꝑ eo ꝙ nolitio cuiuſcūq̄ȝ poſiti in eē videt̄ eē cū aliq̄ triſticia ⁊ cū aliq̄ impfectōe ipſi⁹ volūtatis. tc̄ pōt dici ꝙ ꝑmiſſio extra vel ſigᵐ ē ꝙ effect⁹ ſit qui tñ eſt contra ꝓceptum diuinū. ⁊ iſtud ē permiſſio qȯ eſt ſignū voluntatis diuine. huic autē non corrñdet aliquid

in ipsa volūtate diuina nisi nō velle ꝓ-
hibere illud fieri siue nō velle ꝙ ē nega°
act⁹ diui positiui ꝛ p ꝯñs ñ act⁹ ē positi
uus. Et qđ dr̄ volens sinere hoc pōt in
telligi non ꝙ hēat velle rectū circa illud
qđ ꝑmittit sed actū reflexum. Offertur
.n. voluntati sue hūc peccatuꝝ vel pec-
care. ꝑmo volūtas eī⁹ circa hunc nō hȝ
velle. velle.n. ipm hr̄e pctm̄ non pōt. 2°
pōt intelligere volūtatem suā non volē
tē hoc: ꝛ tunc pōt velle volūtatem suaȝ
non velle hoc: ꝛ ita dr̄ volens sinere et
voluntarie ꝑmittere: sicut ex aª pte pñ-
tato sibi iuda ꝑ° deus hȝ non velle sibi
gloriā ꝛ non ꝑ° nolle. ſm illā vltimā po
sitionē di. 4i. ꝛ pōt tunc 2° se reflectē su
ꝑ istā negatōem actus ꝛ velle eam. ꝛ ita
volens siue volūtarie non eligit iudā fi
naliter peccaturū ꝛ ñ nolitōem glie. sȝ ñ
volitionē glorie.

Ad primum argu

mentū dictum ē di. 4i. quō nō est ꝑmis-
sio dei de peccato futuro per hoc soluȝ
ꝙ scit se permissurum hūc peccare fina
liter ꝛ sic finalit̄ damnandū sed cū hoc
requiritur ꝙ sciat se coopaturum isti in
actu peccādi vel nō coopaturū ad actū
illū cui⁹ omissio erit peccatū omissiōis
ꝯcomitat̄ tñ vtranqꝫ istaꝝ permissiōuȝ
deū preuidere se velle ꝓhibere hūc pec
care: ꝛ ita pȝ quō ꝑmissio diuina sit ac-
tus volūtatis ꝛ quō non.

Circa distinc

tionē. 48. quero vtrū vo-
luntas humana: vl' genera
lius: vtrū volūtas creata sit bona mo-
ralr̄ qñcūqꝫ ꝯformat̄ voluntati increa-
te. Qꝫ sic: veritas intellect⁹ creati est qñ
ꝯformat̄ intellectui increato. g° a simli ð
voluntate creata tūc est bona qñ volun
tati ꝯformat̄ increate q̄re ꝛc̄. Cōtra iu
dei voluerunt christū pati ꝛ mori et qđ
Christus voluit ꝛ tñ ipsi peccauerūt di
mitte inqt eis pat qꝛ nesciunt quid faci

unt. g° ꝛc̄. R° ſm Diony. de di. no. c.
bonū est ex cā integra. Et ſm phȝ. 2. et
Oportet sil' oēs circunstantias ꝯcurr
in actu q̊cunqꝫ morali ad hoc vt sit b
n⁹ moralr̄ sufficit tñ defectus vni⁹ ꝛ c
iuscūqꝫ circūstantie ad hoc vt sit mal
moralit̄. volūtas igr̄ creata ꝯformis v
lūtati diue in sba act⁹ siue in sba vt c
cunstātionata q̄cunqꝫ vna circūstan
siue sit ꝯformis sibi in oibus circūstan
is ptinentib⁹ ad bonitatē moris ꝛ fo
si eēt ꝯformis sibi in oibus circunstan
is. puta ꝙ aliud vellet ꝛ eođ modo ꝛ
de oibus alijs circūstantijs adhuc n
oporteret eam eē bonā sicut volunta
creata est bona. qꝛ non ꝯgruūt eedē c
cūstantie actui vt actus ē diuersoꝝ a
tium. non.n. volūtati create ꝯgruit
intēse velle aliqđ obm̄ bonū sicut vo
tati increate ꝛ intētio actus respectu
iecti in agēte creato ꝛ increato est di
multū in eis ꝛ saltē quicq̊d sit de cō
mitate voluntatis create ꝛ increate o
bus circūstantijs non sufficit ꝯformi
in bonitate actus ꝛ obiecti qꝛ pōt eē d
formitas in alijs circūstantijs q̄ nec
quirunt ad bonitatē actus volūtatis

Ad argumentuȝ i

oppositū. dico ꝙ non ē sile. qꝛ veritas
tellect⁹ non depēdet nisi a solo obō
obm̄ si ita se hēat sicut intellr̄ ver⁹ ē i
lectus. bonitas aūt voluntatis non ð
det a solo obiecto sed ab alijs oibus c
cunstantijs. ꝛ potissime a fine. Pro
quod notandū est ꝙ ois nostra volit
potissime ordinata est ad finē vltimu
qui ē alpha ꝛ o ꝑncipium ꝛ finis cui
honor ꝛ gloria in secula seculoꝝ Am

Laus deo. Finis.

Prologus

Cupientes aliquid rc.

Finis.

Prologi Additiones.

Prime qonis. ꝯm aliã viã de perfecto ⁊ impfecto ꝯcep tu. Contra hoc aũt posset sic argui. pono ꝙ sit aliquis adultus nõ baptisatus ⁊ ꝙ non habeat aliquẽ docentẽ habeat tñ bonos motus quales põt habere cõformes .s. rõni recte nãli. ⁊ caueat ea que nãlis rõ ostẽdit sibi esse mala. licet deus de cõi lege talẽ visitaret docẽdo p hominẽ. sicut Corneliũ visitauit. pono tñ ꝙ non doceat ab aliquo ille saluabit. Siłr licet postea doceat tñ p̄us est iustus ⁊ ita tunc dignus vita eterna. qꝛ p bona velle precedẽtia doctrinã meret grãm qua est iustus non tñ habet theologiã ꝙtuꝫ ad p̄ncipia credibilia sed tm̃ cognitõem nãlem. ergo nihil theologie est simplr necessariũ ad saluteꝫ. Posset dici ꝙ iste p bona velle ex genere de ꝯgruo meret iustificari ab originali. ⁊ deꝰ nõ sbstrahit liberalitatis sue munꝰ ab eo ꝫ dat sibi p̄mã grãꝫ siñ sacro qꝛ ñ ẽ alligatꝰ sacris ⁊ tũc grã non dat sine habitu fidei theoᶜ. ita ꝙ habet habitũ theologie lꝫ non possit exire in actũ sicut nec baptisatus nisi instruat. ⁊ lꝫ non sit ꝯdictio grãm dare siñ fide cũ sint habitus distincti ⁊ in diuersꝭ potentijs tñ sicut in baptismo ponit simultas in infusione ita in ꝓposito põt poni simultas in casu isto. non. n. minus gratiosus est deus illi quẽ ꝓpter meritũ de ꝯgruo iustificat sine sacr̃o ꝙ̃ illi queꝫ sine omni merito ꝓprio iustificat in susceptõe sacr̃i. sed possibile est deo de põ absoluta quẽlibet saluare ⁊ ẽt facere ꝙ mereat gl̃iam sine fide infusa: si sine illa det grãm quã habẽs bene vtat ea ꝙ̃tum ad velle qõ põt habere ꝯm nãlem cognitõem ⁊ fidẽ acquisitã vel sine oi fide acquisita si doctor desit. sed de põ ordiata non tenet sine fidei habitu p̄cedẽte qꝛ sine illa non ponit grã infundi. nõ tñ ꝓpt̃ indigentiã quasi sine illa non sufficeret sed ꝓpter liberalitatẽ diuinã que totum reformat intꝰ hoiem. minus etiã pfecte esset homo dispositu) ꝙ̃tum ad assensũ quorũdã veroꝝ sine fide infusa. ⁊ sicut in hoc ita ꝓportõabiliter de habitu theologie qui pfectus exñs includit fidẽ infusam ⁊ acquisitã articuloꝝ ⁊ alioꝝ reuelatoꝝ a deo in scriptura ita ꝙ non ẽ tm̃ hic infusa nec acquisita tm̃ sed simul ãbe. Est igr̃ theologia necessaria loquẽdo de potentia ordinata ⁊ loquendo de p̄ncipali habitu siue priori pertinẽte ad theologiã que est fides infusa. ⁊ hoc generat ꝙ̃tum ad omnes non sic autẽ ꝙ̃ tũ ad 2ᵐ habitũ quẽ includit qui est fides acquisita. sed forte de põ ordinata ẽ necessaria in adulto potẽte haber̃ doctorẽ ⁊ eũ intelligere ⁊ hoc ꝙ̃ᵐ ad aliquoꝝ generaliũ fidẽ acquisitã. 4° sic arguit ordinatũ ⁊c̃. Hoc est quidditas abstrahibilis a sensibilibus. Arguit ꝯtra hᵒ sic. qꝛ si quidditas rei mãlis sit obiectũ adequatũ intellectus tũc intellectus nõ poterit intelligere aliquid de substãtijs separatis. qꝛ obiectũ adequatũ vł formaliter vel virtualiter ꝯtinet omne illud in qõ põ potest ferri. sed quidditas mãlis nec formaliter nec virtualiter ꝯtinet sb̃as separatas. ergo ⁊c̃. Rñö. assumptũ non est verũ qꝛ quinqꝫ cõia sensibilia .s. numerꝰ figura motus magnitudo ⁊ puitas sentiunt a visu p se ⁊ tñ neutro mõ cõtinent sub luce vel colore. sufficit .n. aliqua conueniẽtia vel ꝯcõitantia vniꝰ ad alteꝝ. Quod aũt addit de Aug. ⁊c̃. Illius forme in illud passũ. Anteꝙ̃ hec distinctio ad ꝓpositũ applicet ꝯtra istud arguitur multipliciter taꝫ ꝙ distinctio nãlis ⁊ violẽti sumat ex ꝯpatõe passi ad agens. nõ tm̃ ex ꝯpatõe eius ad formã ꝙ̃ ꝙ distinctõ nãlis ⁊ supnãlis sumat ex ꝯpatõe passi ad formã ⁊ nõ tm̃ ex ꝯpatone eius ad agẽs que argumẽta nõ ponunt hic. Solutio rõnis apparet qꝛ illud est p̄cise causa alterius q° posito circũscripto vł variato quocũqꝫ alio sequit effectus nunc auteꝫ

licet forma contra quā inclinat receptm̄ nō inducat nisi p agens violentās passū nec agens supnāle supnaturalit̄ agat nisi inducēdo formā tm̄ p se rō violenti est ex habitudine passi ad formā. ⁊ p se rō supnaturalis est ex habitudine passi ad agens. pbat q2 passo ⁊ forma manētibꝰ in sua rōe. puta ꝙ forma sit receptibilis contra tm̄ inclinatōnem passi quōcunq3 varief agēs passum violēter recipit. sīr passo ⁊ agente sic se habētibus ꝙ solum agens nō naturaliter actm̄ transmutat passum solū in quā ita ꝙ agēs nāle non disponat: quācunq3 formā3 inducet erit supnaturalis respectu passi. Hoc pbatur 2° q2 non tm̄ in induci sed in pmanē aliqua forma violēter pmanet in passo sine actōe extrinseca l3 non diu aliq̄ naturaliter etiā diu aliqua manet naturalr̄ aliqua supnālis ꝑpter agēs tm̄ ita ꝙ circūscribendo agens a quo fit nō poss3 dici supnaturalis. pōt autē dici naturalis q2 pficit nāliter ꝯpando formā ad receptiuū tm̄. Ad ꝑpositū igit̄ ꝯpando intellectū possibilē ⁊c. 8ᵉ. qōnis.

¶ Confesse se habens appetitui recto. Contra. de necessitate actus intellectus prior est actu volūtatis actualiter quem ponis pmā praxi3 ve2 est. sed nō sequit̄ necessario ad ipm de actualitate actꝰ volūtatis qui est praxis. cōtra tūc quelibet cognitio esset practica. q2 ad quācūq3 actualitatē apta est sequi volitō recta ei cōformis in bonitate quā ponis pmā praxim. Dicendū ꝙ nō est ve2 de volitione cognoscibilis sed cognitōnis ⁊ hec est rō praxis. Preterea aptitudo q̄ conuenit vni nature ⁊ repugnat alteri non videt̄ nisi propter aliquid intrinsecu3 in ea. ḡ oportet dare aliquid ꝑpter quid ista cōformitas ad praxim ꝯuenit isti habitui ⁊ repugnat alteri dicendu3 ꝙ hoc est ex obiecto. Aptitudinali dixi quia neutra relatio ⁊c. Prime distinctōnis. 3ᵉ qōnis. que est ab obiecto ut in tribus. Preterea. si intellectus ut nō in se sed ut in aliquo ꝑducto esset pncipiū beatitudinis pr̄is pater nō esset beatus a se. ḡ si essentia ut in ꝑducto eēt p se obiectū beatitudinis pater non esset beatus a se. ꝯña ꝑbat q2 obiectū ut obiectū nō minus requirit ad beatitudinem ꝙ intellectus. Rñō obiectū requirit̄ ut pñs nō ut inexñs. intellectus requirit ut inexñs q2 eo formaliter intelligit pater. nō sic obiecto hoc p3 q2 nullus est beatꝰ nisi intellectu inexñte. est aūt aliqs beatꝰ obiecto nō inexñte. ⁊ esset nāliter beatus si naturaliter hr̄et obiectū pñs licet non inexñs nō sic aūt de intellectu. Contra qñcunq3 aliquid est a se tale erit tale si p impossibile qōlibet aliud nō esset. Item pater recipit aliquid a filio vel ab aliqᵒ ut in filio sicut ab obiecto beatitudinis sue q2 quod est ad se nō reqrit aliquid ad sui eē qō nō est a se. ⁊ hoc tāta necessitate q̄ta depēdēs requirit illud a quo dependet. hec rō bene concludit ꝙ pater non tm̄ ex pte intellectus sed ex pte obiecti h3 a se vñ sit beatus. ⁊ p ꝯñs essentiā essentia ut essentia beatificat non tm̄ ut i tribus. q2 ita requirit obiectū pñs a se sicut intellectus. ḡ breuiter in sūma a se beatus est pater vtroq3 mō. s. intellectu ⁊ essentia q2 fiat tale entimema a se beatus est pater. ḡ hab3 obiectū beatificū vt beatificū a se. ḡ nō habet illud ut in tribus ꝑ obiecto q2 tūc ut in filio p se quasi ageret ad beatitudinē patris. Rñō ꝯpando essentiā ut eēntia est primū obiectu3 beatificū ad pr̄em l3 simul necessario beatificet cū tribus: ita etiā necessario simr̄ cū tribus intelligat creaturas non tm̄ ab eis filio. s. ⁊ spū sācto recipit intellectōe3 ea2 sed ab essentia qua3 habet tanꝙ ab obiecto quā h3 a se ita ꝯpando essentiā diuinā ad intellectū creatū pōt esse obiectū primū sine 2° obiecto. Modus ponēdi est iste ⁊c. Cōpetit actui ex rōne obiecti. Contra quicq̄d necessario cōcomitat actū est in pō volūtatis eliciētis illu3 vel sic. quecūq3 ñ necessario sir̄ respiciūt

ab actu volūtatis nec etiā ab ipsa ut eliĉ
actū. vel sic. quecunqꝫ separi possunt ut
terminãt actū volūtatis possunt etiam
separi respectu potētie ut elicit actū. Ex
emplū licet in potestate voluntatis ꝛc̄.
4ᵉ. qōnis.
ponit effectū cui illud repugnat. Si te
nēdo conclōem opposità q̄s instet huic
rōi dicendo volūtatē nō necessario sim
pliciť frui fine sed necessitate ꝯditionata
.s. si oñdat. ꝛ maioꝛ dicat eē vera de sim
pliciter necessario agente. Rō nō soluit
qꝛ ipedibilia nō simpl'r necessario agunt
sed tm̄ necessitate ꝯditionata. s. si nō im
pediant ꝛ in illis est maioꝛ vera. ꝛ iō in
maioꝛi non accipit ꝙ quicq̄d necessario
agit necessario remouet ꝓhibens si pōt
sed q̄cq̄d nō impedit necessario agit ꝛc̄.
vbi specificat in maioꝛi de necessitate cō
ditiōata. Si aūt instet ꝙ maioꝛ est vera
aliter ab alijs. Rñdet ꝙ maioꝛ est vera
de illis que similē necessitatē habent re
spectu p̄ncipaliter intenti ꝛ respectu illo
rū que sunt necessaria ad illud cuiusmo
di sunt agētia mere nālia que in toto ꝓ
cessu vsqꝫ ad vltimū intentū agūt mere
necessitate nāli. volūtas aūt alio modo
respicit finē in quo bonitas oīs est qꝛ ne
cessario ꝛ alio mō entia citra finē in qui
bus est defectus boni qꝛ illa respicit cōti
genter. Cōtra istā responsionē arguit
sic. ipossibile est aliquod extremū respi
cere aliud extremū quacūqꝫ necessitate
q̄n tāta necessitate respiciat qōcūqꝫ me
diū necessario requisitū inter illa extre
ma. alioq̄n necessariū depēderet necessa
rio a nō necessario. ģ qua necessitate vo
lūtas tendit in finē ea necessitate tendit ĩ
ꝯsionē finis sine qua impossibile est ip
sam tendere in finē. Si 3° instet ad mio
rē aliter ab alijs dr̄ ad minoꝛē ꝙ nō ꝯsi
deratio finis nō ꝓpe ꝓhibet volūtatem
a fruendo. vñ pōt aliť argui ꝛ cōcludi ꝙ
volūtas tenebit intellectū in ꝯsideratōe
finis sic. q̄cquid necessario quiescit ĩ ali
quo sibi p̄ñte necessario tenet illud sibi
p̄ñs si pōt. volūtas ꝑ te necessario quies
cit in fine sibi p̄ñte. ģ necessario tenꝫ illū
semel p̄ñtatū ut sit semꝑ sibi p̄ñs. ꝓba°
maioꝛis inductiue si graue necessario q̄
escit in centro necessario se facit pꝛesens
cētro si pōt ꝛ centrū sibi ꝛ necessario te
net illā pꝛesentiā q̄ꝓtum pōt. Istud appa
ret in appetitu sensitiuo si necessario. s.
q̄escit in appetibili sibi p̄ñte necessario
q̄ꝓm pōt tenet sensuꝫ in isto appetibili ut
sit sibi p̄ñs ad delectandū. ꝓbať etiā ma
ioꝛ rōe qꝛ ꝙ aliquid necessario quiescat
in aliquo sibi p̄ñte est ꝓpter ꝯuenientiā
ꝑfectā hui⁹ ad illud: ꝛ pꝛopter eandē vr̄
necessario appetere sibi ꝯiūgi q̄ꝓtū pōt.
hec aūt ꝯiunctio fit in p̄ſentia hui⁹ ad il
lud. Aliť rñdet ab alijs ꝛ ꝓbabili⁹ dicen
do ꝙ maioꝛ p̄me rōis veritatē hꝫ de agē
te necessario ꝓpꝛie ipedito cuiusmōi est
agens qō ꝓhibet agere ꝓpter aliud vin
cens eius virtutē actiuā. in ꝓposito aūt
non sic est ſꝫ est qōdā aliud agēs cui⁹ ac
tio necessario est p̄uia actōi volūtatis. ꝛ
ideo illius actōis p̄uie cessatio a cōside
rādo large dr̄ impedire volūtatē a volē
do ꝛ loquēdo de tali impedimēto negat
maioꝛ. ſꝫ. n. agēs p̄supponēs actōi sue ac
tōem alteri⁹ possit illō alteꝝ moueri ad
agendū. ꝛ illo ꝓpꝛio agente ipm necessa
rio agat necessitate ꝯditionata siue ꝯcōi
tātie nō tñ necessario mouet illud p̄ᵐ ad
agendū qꝛ nō simpl'r necessario agit. sic
illud qō dī pꝛope impeditū simpl'r neces
sario ageret q̄ꝓtū est de se sed istud tm̄ de
necessitate ꝯditōata. s. posita actōe agētꝭ
p̄uij sic pꝫ in exēplo. ſꝫ. n. posito actu po
tētie ꝯtingēter agētis necessario generet
habit⁹ necessitate ꝯcōitantie. tñ pō ꝯtin
gēter agēs nō necessario ponit actū. Cō
tra istud arguit sic. necessitas agēdi non
inest nisi ꝑ aliq̄d intrīsecū p̄ncipio actio
p̄ncipali. s. uolūtati. ģ illa ē necessitas agē
di ꝛ ita absoluta ꝛ tūc reducit rō ut p̄us
Si est simpl'r necessitas ad agendū. ģ ad
faciendū illud sine quo nō pōt agē. si tñ
illud sit in ptāte eius sicut ē hic. ergo ꝛc̄.

Confirmaƚ istud sic. si hic nō est neces-
sitas actōis ad actōem qꝛ vna non est rō
actia respectu alterius. g̊ h̄ necessitas est
ꝓpter inclinatōem potētie ad actōem. g̊
ꝛ ad media requisita erit necessario icli
nata qꝛ non est necessaria cōnexio inter
extrema. nisi etiam sit necessaria ꝯnexio
medioꝝ oīm necessario requisitoꝛuꝫ ad
cōnexionē extremoꝝ. Rn̄deƚ ad ista ar-
gumēta ꝛ ad argumentū principale sic.
hec est necessitas ꝯditōnata. s. alio p̄sup
posito ꝛ cōcediƚ ꝙ hec necessitas est p in
trinsecū principali agēti ꝛ ꝙ hec necessi-
tas est ad media sicut extremoꝝ inter se
sed totū est ꝯditōnatū. s. posita oñsione
obiecti. Contra. agens ipedibile nō sim-
plr necessario agit sed ꝯditōaliter. s. si n̄
sit impeditū ꝛ tn̄ necessario remouet im
pedimentū si pōt. g̊ ita est in ꝓposito et
sic nō valet rn̄sio p̄ma de ꝓprio impedi
mēto. volūtas. n. nō est ꝓprie impedita
p non intelligere. Cōfirmaƚ rō vbicūꝫ
est necessaria ꝯnexio extremoꝝ etiā ē ne
cessaria cōnexio oīm medioꝝ requisito
rū ad vnionē extremoꝝ. alioqn necessa
riū dependeret a ꝯtingēte. sed si volūtas
necessario fruiƚ fine oñso erit necessaria
cōnexio extremoꝝ inter se ꝛ ex natura
ipsoꝝ extremoꝝ. igr̄ ꝛ oīm medioꝝ sed
vnū mediū necessario requisitū ad vnio
nē illoꝝ extremoꝝ est ostensio finis. igr̄
ꝓbatio minoris si sit necessaria cōnexio
volūtatis ad finē est sicut p̄ncipalis agē-
tis ad ipsuꝫ obiectū circa qd̄ agit. sed vir
tus ad agendū non pōt esse in p̄ncipali
agente nisi per illud quo formaliter agit
voluntas autē seipsa agit. g̊ in ipsamet ē
ipsa necessitas ad agendū circa obiectuꝫ
patet etiā p̄ma minor. probaƚ minor ꝑ
sili sic. Agens p̄ncipale principaliƚ nullo
necessario agit nisi quo principaliƚ agit.
alioqn illo necessario ageret quo impos
sibile est ipsuꝫ agere nō autē agit nisi illo
quod est sibi rō formalis agendi. Hec cō
firmatio vr̄ excludere quandā responsi
onē que dareƚ ad rōnem p̄ncipalē de ne
cessitate simpliciter ꝛ ꝯditionata. nā il
probat ꝙ si volūtas etiā fine oñso fru
necessario ꝙ hoc est ꝓpter proprias rō
istoꝝ extremoꝝ que ex se habent ꝯne
onē necessariā. g̊ illa nō dependet ab a
quo alio ab extremis ꝛ ita est absolu
ꝛ si extremoꝝ inter se ꝛ oīm medioꝝ
suo ordine erit ꝯnexio necessaria. R
deƚ ꝙ minor p̄ma est falsa nisi intellig
de necessitate ꝯditōata hoc est ꝙ supp
sita intellectōe necessitas fruendi sequ
que est necessitas s̄m quid qꝛ depende
ab illa oñsione illa inquā est ex nā ext
moꝝ qd̄ est breuiƚ dicere extremoꝝ
necessaria ꝯnexio si ostensio p̄cedat. S
illa mior ꝓbaƚ d̄ necessitate absoluta
natura extremoꝝ iō ad ꝓbatōem illi
rn̄deo ad minorē. dico ꝙ in agēte prin
pali simplr necessario agente nihil est
necessario agit nec etiaꝫ requisitū ad
cessario agere nisi tm̄ illud quo pricip-
liter agit qꝛ in simplr necessario agēte
ta rō necessitatis est in ip̄o p illud s̄m
est agens sed in agēte principaliter ne
sario s̄m quid siue ꝯditōaliter non es
lud sufficiēs rō necessario agendi ꝙ ē
agēdi sed requiriƚ aliud a quo depend
ista necessitas qꝛ nō est a sola rōne ag
tis negaƚ igiƚ mior 2ª qꝛ non p illud so
quo agēs p̄ncipaliter agit p hoc est ne
sitas ꝯditionata in agendo sed per ill
cū alio p̄supposito. Ad ꝓbatōem sc
minoris dico ꝙ in hoc qd̄ est necessar
duo includunƚ ꝛ respectu agere est da
vnū q̊. s. rōem formalē agēdi in p̄ncip
agēte respectu aūt necessitatis nō est il
sola ratō sed cū hoc aliud p̄suppositū.
Ad formā g̊ dico ꝙ non est cōcedend
ꝙ aliquid sit quo necessario agit sed a
necessitatē illā requiriƚ ꝛ illō a quo ag
ꝛ illud aliud p̄suppositū quo non agi
sed qꝛ in ꝓposito a quo dependet nece
tas ab eo dependet ꝛ actō ꝛ quo agit e
agit aliquo mō agendi necessario vel
tingenter iō ad ꝓbatōeꝫ scd̄e minoris a
dici pōt ꝙ illō quo ad actiuū nō est ill

quo ipſuꝫ neceſſario agit niſi alio p̃ſup
poſito ⁊ tūc eſt quo neceſſario agit alio
p̃ſuppoſito. Cōtra iſtā rn̄ſionē arguit
ſic in p̃mo inſtāti nature eſt actio preuia
in 2° eſt actio p̃ncipalis agentis. q̄ro tūc
in illo 2° inſtāti qualiter p̃ncipale agens
agit ſi ↄtingenť habet ꝓpoſitū. ſi neceſſa
rio cū tunc p̃ciſe ꝑ ꝓpriā formā agat. et
qꝛ p̃ncipaliter ⁊ qꝛ ipꝫ primū nullo mō
libero eſt ratio agendi. ſequit tunc ꝙ for
ma ſua ſit tūc neceſſaria ratio agēdi. ſed
hoc non eſt niſi ex determinatiōe forme
ad obm̄ ⁊ actōem in obiectū. ğ extrema
ex nā ſua habent neceſſariā cōnexionēꝫ
igit ⁊ ad media neceſſaria. Iteꝫ nihil fac
agere illud qđ ponit ſub cōditōne. ğ nec
ad neceſſario agere. ğ ſi iſta neceſſitas ē
ex iſta conditōe erit eque ſimplr. Rn̄det
ad primū iſtoꝝ ꝙ in 2° ſigno nature prin
cipale agens agit neceſſario nō ſimpliciť
ſed ƀꝫ quid. ſ. alio preſuppoſito. Cōtra
ꝙ qn̄ agit neceſſario ſimpliciť neceſſario
agit quia ↄtingēter ⁊ neceſſario determi
nant agere pro tunc qn̄ cā agit generās
neceſſario generat licꝫ preſupponat alte
ratōem q̄ꝫtum eſt ex ſua forma actiua. ⁊
tunc vltra ſic ſimplr neceſſario q̄ꝫtū eſt
ex ſua forma determiat ad om̄e mediuꝫ
neceſſariū ⁊ in illud neceſſario tendit q̄ꝫ
tum pōt ⁊ qn̄ pōt neceſſario. ğ vult intel
lectōem eſſe ſibi pn̄tialiter ut obiectū co
gnitū. Pro ↄcluſione neceſſaria primi
articuli arguit ſic. Omne agens neceſſa
rio de neceſſitate agit ƀm vltimū ſue po
tentie qꝛ ſicut non eſt in ptāte eius actio
ita nec intentio eius. ğ nec modus agēdi
.ſ. intenſe vel nō intenſe agere. ğ volūtas
de neceſſitate volet finē intenſiſſime ⁊ q̄ꝫ
tum poteſt cuius oppoſitū experimur.
Concedit cōcluſio qn̄ eſt equalis appre
henſio ⁊ nihil retrahens. Rn̄o maior ē
vera de impediente ꝓpie dicto quādo
aliquid prohibēs agere vincens virtutē
eius actiuaꝫ non ſic eſt hic. ſed eſt aliud
agens cuius actio eſt preuia actōni volū
tatis. ideo eius ceſſatio poteſt impedire
voluntatē a volendo. ⁊ de tali maior ē
falſa. licet. n. agens preſupponēs actōem
alterius ſue actioni poſſet illud alteruꝫ
mouere ad agendum. ⁊ ipſo p̃mo agēte
neceſſario agat neceſſitate ↄditionata ſi
ue ↄcomitantie nō tamē neceſſario mo
uet illud primū ad agendū qꝛ non ſim
pliciter neceſſario ageret ſicut ꝙ diceret
ꝓpe ipedimētū ſimplr neceſſario agerꝫ
q̄ꝫm ē ex ſe tm̄ etiā de necitate diminuta
agit illud. ſ. poſita actōe p̃ma. exempluꝫ
de pō volitiua ↄtingenter agente. ⁊ tam̄
poſito actu neceſſario generāte habituꝫ
neceſſitate cōcomitātie generatur habi
tus. Cōtra neceſſitas agendi non eſt ni
ſi ꝑ aliquid intrinſecū p̃mo actiuo p̃nci
pali. ğ circūſcripto quocunqꝫ alio in illo
eſt neceſſitas agendi ita abſoluta ⁊ tunc
ſicut p̃us ſi eſt neceſſitas ſimpliciť ad agē
dū ğ ad faciendū illud ſine quo non pōt
agere ſi tn̄ illud ſit in ptāte eius hic aūt
eſt ğ ⁊c̄. Confirmat qꝛ hic nō eſt neceſ
ſitas actōis ad actōem qꝛ vna non eſt rō
actiua reſpectu alterius ğ eſt ꝓpter incli
natōem potētie ad actū. igr̄ ⁊ ad media
requiſita erit neceſſario inclinata qꝛ nō
eſt neceſſaria cōnexio inter extrema niſi
ſit etiā neceſſario ↄnexio oim̄ medioruꝫ
requiſitoꝝ ad ↄnexionē extremoꝝ. Itē
potentia libera per ꝑticipatōnem ⁊c̄.

Eiuſdem q̄ōnis.

⁊ vtrūqꝫ eque ↄtingenter videt. Ad iſtā
reſponſionē rn̄det ꝙ veꝝ eſt ꝙ pō cogni
tiua libera ꝑ participatōnem nō magis
tēdit in obiectū ꝑfectū q̄ꝫ aliud ſꝫ nō eſt
vera de appetitiua tēdente in obm̄ app̃
henſuꝫ a ſua cognitiua. magi. n. neceſſa
rio pulcherrimū viſū delectat appetituꝫ
viſiuū q̄ꝫ minus pulchrū. ⁊ ſi ille appeti
tus aliquo actu elicito poſſet ſe in illud
viſuꝫ ferre magis neceſſario feret q̄ꝫ i mi
nus pulchrū viſū. Itē quecūqꝫ potētia
circa obiectū ꝑfectiſſimū pn̄tatū ꝙ ſi cir
ca illud neceſſario opať neceſſario circa
idē cōtinuat operatōem q̄ꝫtū poteſt cuꝰ
ↄtrariū experimur qꝛ voluntas auertit

intellectum a consideratiõe finis vltimi
sicut aliorum. maior pbat ꝛ pmo sic eadez
est rõ operãdi ꝛ necessario continuandi
operatiõez si simplr simplr si quãdo po
test qñ põt. 2° sic i appetitu sensitiuo h°
videmus ꝛ in intellectu. i volũtate autez
videt verissima qꝛ ipsa non cessat ex se
agere circa aliquod obiectũ nisi vertẽdo
se ad aliud vel pfectius vel magis cõue-
niens vel ad qõ magis determinat vel i
clinat quod impedit illud operari simul
circa illud. sed finis est omniũ pfectissi[m]
ꝛ ꝯuenientissimũ ad ipm solũ necessitat
ad ipsum solũ inclinat ꝛ in ipso maxie
delectat ꝛ volitio eius stat cũ volitõe cu
iuscũqꝫ alterius. Item quicqd necessa
rio agit posita aliqua actõe preuia neces
sario determinat ad illam si põt. sed vo
lũtas posita actiõe intellectus preuia cir
ca vltimũ finẽ necessario tendit in illum
ergo necessario determinat intellectũ sic
ad eius apprehensionẽ. vis huius rõnis
est qꝛ eadẽ est necessitas ad mediũ ꝛ ad
extremũ. Pro conclusione pmi articu
li dicit ad rõnez que est de necessario cõ-
tinuãdo velle qñtum potest volũtas. cõ-
cedit conclusio ꝛ dr qꝫ nũqꝫ cessat nisi in
tellectus saltem prius natura cessat con
siderare finẽ. ꝛ si arguat qꝫ voluntas cõ-
tinuabit necessario vel cõtinebit illud qñ
tum potest impando dr qꝫ nõ sequit qa
nõ necessario vult illã intellectõem sicut
vult finẽ. ꝛ ideo põt aliter argui qꝫ saltẽ
volũtas nũqꝫ auertet intellectũ ab hac
intellectõe vel consideratõne qꝛ volũtas
necessario cõtinuãs ꝛ ex se etiã illud de-
pendens non destruit illud imperãdo a
quo dependet. Dicit qꝫ dũ stat cõsidera-
tio finis stat eius velle sed cũ offert aliud
confuse eius consideratio imperat a vo-
luntate ꝛ sic indirecte auertit intellectuz
a consideratiõe finis ꝛ p nunc pro quo
auertit cessat prius natura consideratio
ꝛ posterius natura volitio. Contra pri-
mã responsionẽ que est necessitas extre-
mi ad extremũ eadem ad mediũ. Ad h°
dicit ut supra qꝫ non est similis volunta
tis ad intellectũ qualis est ad finem. Cõ
tra 2[am] rñsionẽ arguit qꝛ nihil aliud st
pfectius nec ad qõ est eque vel magis ne
cessario inclinet qꝫ ad istud. ꝛ etiã tũ vl
tima volitio pfectior ꝛ necessaria ꝛ pfec
tioris ꝛ ꝯuenientioris obiecti magis impe
dit volitõem obiecti minus talis qꝫ cõ-
uerso. Itẽ si obiectũ ẽ necessario volũ
ergo eius velle est determinat[us] volendũ qꝫ
qõcunqꝫ aliud velle. igr ꝛ eius intelligere
vtraqꝫ ꝯña pbat. qꝛ volũtas vult velle
ppter obm̃ ꝛ intelligere ppter velle. Itẽ
ad qõ obm̃ voluntas est pnior ad eius
intelligere magis impellit iõ dr qꝫ volũ-
tas nũqꝫ auertit intellectũ sed tm̃ fantas-
ma occurrens qõ nõ est in ptãte volũta
tis. ꝛ iõ dr qꝫ bene volũtas ꝯtinuat qñ
põt sed non põt qñ occurrit aliud fantas
ma qõ non subest sibi nec eius motio.
Confirmat. intellectus sepatus semp sta
bit in ꝯsideratõe finis ꝛ volitõe lꝫ qualiter
terius qꝛ bñ stant simul. Contra expri
mur qꝫ ita libere volũtas auertit intelle
ctũ a ꝯsideratiõe finis ad aliud obm̃ sic
de aliis obiectis. Itẽ cum vltimus finis
sit obm̃ maxime motiuũ ꝛ pfectũ intel-
lectus semp staret in ꝯsideratõe eius ergo
non stet hoc vr ppter imperiũ volũtatis
auertẽtis. Dr qꝫ bene in hoc qꝫ si finis et
obm̃ in se mouẽs vel etiã in ppria spẽ
verum est qꝛ maxime moueret; nũc aũt in
aliquos mouet tm̃ in alio qõ magis na
tũ est mouere ad se vel in se qꝫ ad alterũ
vel sm te multa fantasmata sil mouent
ad obm̃ descriptõis eius ex cõibus. iõ
minus mouet qꝫ alia obiecta ppter duo
primũ qꝛ difficile est stare in ꝯsideratiõe
vlis transcẽdẽtis. fãtasma. n. mouet ma
gis ad spẽm spẽalissimaz. iõ dicit Aug.
8°. de tri. cũ cepis cogitare quid verius
statim obiicient se fantasmata. 2[m] est qa
difficilius est simul vti illis multis ad de
scriptõnem qꝫ singulis sepatim. Contra
istã responsionẽ arguit qꝛ saltẽ intellect[us]
sepatus semp cõsideraret. silr ista rñsio
nõ valet sm Hen. qui ponit qꝫ possum[us]
habere ppriũ ꝯceptũ de deo. Pro cõ-

clusione negatia ꝓmi articuli sic. dānat᷒ appꝓhendit finē vltimū si necessario velit eum. aut igr̄ amore amicitie aut ꝯcupiscētie. nō 2° modo. qꝛ apprehēdit eum ut impossibile sibi. nec ꝓmo mō qꝛ talis fruitō est summe recta. Itē si diligere necessario ponit̄ posita intellectōe practica ꝛ tn̄ est ibi sūma rō recta ꝛ meriti de cō gruo. qꝛ omnis alius actus est acceptabilis sicut ꝛ laudabilis nō nisi virtute eius igit̄ cū merito quocūqꝫ staret ꝙ voluntas necessario sequeret̄ intellectōem practicā qd̄ est ꝯ̄ Ansel. de ꝯceptu vg̃i. c. 4°. Itez in necessario ad agendū ꝛ sine quo cūqꝫ pōt agere pōt esse aliquis habitus sic. n. possent inesse lapidi qui nō simplr̄ necessitant̄ ad descēdere sed ꝗtū est ex se ꝰ in voluntate respectu finis nullus pōt esse habitus nec etiā supnatural̄. Cōfirmat̄ de acquisito: qꝛ ille nō generaret̄ ex actu. sed tūc qn̄ agit est necessitata ad agendū in sensu diuisionis. Concedit̄ conclusio de habitu acq̄sito. sed hec concordat cū pħo ꝙ sapia est habitus supmus ꝓbat̄ etiā de habitu supnāli. qꝛ ad quē actū necessitat̄ respectu eius nō est capax alicuius habitus dr̄ ꝙ nō necessitat̄ nūc ad dilectōem finis in pticulari nec etiaz clare visi in pr̄ia nisi ꝓus eleuet̄. ꝓmū improbat̄ in 2° articulo. 2m in 3°. Contra rōem positā instat̄. qꝛ si rō valeret non poneret̄ habitus in habitu. dico ꝙ non debet poni habitus inclinās sed bn̄ req̄rit habitus oñdens qui habit᷒ non pōt poni in volūtate nisi ut tm̄ inclinās ideo rō bona est de volūtate non ō intellectu. Teneo igit ꝙ ꝑt volūtas non velle finē quocunqꝫ modo apprehēsum.

Eiusdem qōnis.

Contra 2m articulū arguit̄ ꝛc̄. ꝛ in raptu ꝰ equalis libertas. vel sic formet̄ rō necessitas agēdi non pōt esse nisi ꝑ aliqd̄ intrinsecū ꝓncipio actiuo. per hoc autem ꝙ intellectus nunc videt obiectū nihil nouū ē intrisecū ꝓn° actio in fruitōe. ꝰ nec tota necessitas agendi. maior ꝓbat̄. alioquin necessitas agēdi non esset ꝑ rōnē ꝓncipiȷ̄ actiui. ꝛ ita ꝑ nihil vel extrinsecū ꝛ si ꝑ extrinsecū ꝑ illud esset agē qꝛ per qd̄ est necessitas agēdi ꝑ illud est agere. minor patet. qꝛ visio ꝭm eū nullā habet rōnez ꝓncipiȷ̄ actiui respectu fruitōis nec intellectus nec aliq̄d in intellectu. si etiā ꝭm aliaz viā visio hꝫ aliquā rōnem ꝓncipiȷ̄ actiui nō tm̄ ꝓncipalis sed scd̄ariȷ̄. ꝛ tunc accipiat̄ maior sic necessitas agēdi nō est nisi ꝑ aliq̄d intrisecū ꝓncipio actiuo ꝓncipali. sicut nec determiat ipm ad agendū. sed ecōuerso ꝓncipale agens ex se hꝫ modū sui vtit̄ scd̄ario ita ꝙ si nihil i ꝓncipali excludat ꝯtingentiā tota actō erit agens. mior est plana. qꝛ per visionez nihil est intrinsecū principali actiuo. ꝰ ꝛc̄. Item a ꝓori sic. omnis pō vna sicut hꝫ vnū primū obiectū sic vnū modū respectu ꝓmi obiecti. ꝰ eundē respectu cuiuslibet in quo ꝑ se includit̄ eius ꝓmū obm̄ dr̄ ꝙ volūtas hꝫ aliquē modū vnū q̄ ē ꝑ se. sed modi posteriores sunt variȷ̄ q̄ ꝯueniūt potētie in agendo respectu spāliū obiectoꝝ tales sunt necessario ꝛ cōtingenter. sed ꝑ se modus est libē. Cōtra nāliter libē nō infert ꝯtingent. vel sic posterior infert primū necessario nō infert libē. dr̄ ꝙ sic cōꝑat̄ ad volūtatē licꝫ simplr̄ loquēdo se habeat necessario ꝛ libē sicut excedentia ꝛ excessa. Item diuersa approximatio passi. ꝛc̄.

Eiusdem qōnis.

vt. s̄ ꝯtra primū arciculū. Posset tamē dici ꝙ ipsa ꝑ aliqd̄ velle elicitū impat actiones potētie inferioris vel ꝓhibet. nō autē pōt sic suspendere oīe velle qꝛ tūc simul nihil vellet ꝛ aliquid vellet, ſꝫ q̄c q̄d sit de suspitiōe omnis velle saltē pōt suspendere omnē actuz circa illud obm̄ ꝑ aliqd̄ non velle eius elicitū. h° mō nō volēdo nūc aliq̄d elicē circa istud obm̄ quousqꝫ distincti᷒ oñdat̄ mihi et illō nō velle eēt q̄dā elicit᷒ q̄si reflexus sup velle obi n̄ ꝙ inē vl̄ infuit ſꝫ ꝙ possꝫ icē ꝙ ꝛ si in se non oñdat oñdit tn̄ in cā. s. i obō

ostenso qȏ natū est esse principiū actus i
aliquo genere p̄ncipij̄. Contra istā rn̄sio
nē ꝓbo ꝙ si pōt nō velle pōt nolle. hoc
est qꝛ necessario in se aliq̇d cui repugnat
illud nolle. sed illud nō pōt esse nisi actu
ale velle. p̄mo qꝛ nulla iclinatio habitu
alis vel aptitudinalis ad volēdū ipi nol
le si etiā det ꝙ illud sit nō nolle hoc non
euadit qꝛ negatio nulli positiuo necessa
rio cōuenit nisi p aliquā positōem neces
sario ꝯuenientē illi positiuo quā ꝯseq̇t
illa negatio. tunc illa positio in ꝓposito
nō pōt esse hitualis vel aptitudinalis in
clinat aliqua qꝛ illā nō sequit non nolle
sicut nec illi repugnat nolle. g̊ illud posi
tiuū necessario ꝯueniens volūtati ꝓpt̉
qȏ repugnat sibi nolle erit actuale velle
g̊ si non pōt nolle necessario vult. ⁊ ista
rō generaliter ostēdit ꝙ nulli susceptiuo
ꝯ̄trioꝝ ⁊ medioꝝ si habeat media repu
gnat aliqua forma illius generis ꝙ ipos
sibile sit eā inesse nisi alia forma illius ge
neris necessario insit eidē vel aliq̇d aliȏ
cui virtualiter repugnat illa quā impos
sibile est inesse. tale aūt positm̄ v̉tualiter
repugnās ipsi nolle non pōt in ꝓposito
repiri aliud ꝙ̄ ipm velle. Rn̄o. illud re
pugnās illi nolle est volūtas. qꝛ ipsa nō
est capax nisi velle ⁊ nolle possibilis nol
le finē est includēs ꝯ̄dictiōem. qꝛ istud n̄
est possibile hui⁹ actus. exm̄ videre sonū
includit ꝯ̄dictōez ex respectu actus ⁊ ob
iecti. iō repugnat visui vel visus sibi ⁊ ȏ
terminat sibi nō videre hoc qꝛ visus est
ita in se vel respectu huius nec est incō
ueniens negare finē posse esse obiectum
odij̄ ⁊ beatitudinē fuge. sicut nec miseria
pōt esse obm̄ cōcupiscentie fm Augꝰ. in
ench. Miseri nō solū esse volum⁹ sꝫ
nequaꝙ̄ velle possumus. di. 15. scōi. ⁊ h̄
di. x. Aliter dr̄ ꝙ non est ⁊c̄.

2e. di. 2e. qōnis

qꝛ vnio illaꝝ partiū demōstrat. hec mi
nor pendet ex op̄. de vniuocatōe ꝯcept⁹
cōis deo creature. q̄ opi. mutata mior ta
lis sumet h̄ multi ꝯceptus in q̇bus ꝯcipi
mus deū nō suut simplr̄ simplices ⁊ co[n]
cludit ꝯclusio ꝑticlaris nō vlis. sicut [...]
p duas primas rōes. Minor alr̄ pōt [...]
mi nullus ꝯceptus noster ꝓprius deo [...]
quē ꝯcipimus esse ꝓpriū deo est simp[...]
simplex. qꝛ licet ꝯceptus entis factus [...]
creaturā sit simplr̄ simplex ⁊ ꝓpri⁹ d[eo]
fm aliā op̄. nō tn̄ est ꝯceptus ꝓprius [...]
ceptus. qꝛ fm Hen. in articulo. 2°. q. [...]
vr̄ ꝙ in isto conceptu ꝓpter silitudin[e ⁊]
simplicitatē nō distinguim⁹ deū ab al[ij]s
intellige nō distinguim⁹ ꝑceptibiliter. [...]
licet sit ꝯceptus distinctus nō tn̄ ꝑcipi[...]
nobis ut distinctus. g̊ nihil est p se no[tū]
de tali ꝯceptu nisi p se notū sit ꝑtes illi[us]
cōceptus vniri. sed hoc nō est p se no[tū]
qꝛ vnio illaꝝ partiū demonstrat. ma[ior]
manifesta est per ph̄m ⁊c̄.

Tertie di. p̄me qōnis

In questione de p̄mo obiecto intellec[tus]

Preterea illi duo conceptus sunt si[m]
plr̄ simplices. igr̄ nō intelligibiles nisi [di]
stincte ⁊ totalr̄. igr̄ si nō vident duo n[on]
post. Itē aut ꝯcipiunt ut oino dispati[...]
miꝝ quomō vident vnus aut ut ꝯpe[...]
fm analogiā vel silitudinē vel dissimi[li]
tudinē ⁊ tunc sil̉ vel p̄us ꝯcipiunt ut d[i]
stincti. igr̄ non vident vnus. Itē ponē[...]
illos duos ꝯceptus. ponit duo opposi[...]
formalia cognita ⁊ ut nō dici. P̄ si in[tel]
lectus intelligeret singularia sub ꝓpri[is]
rōnibus ꝙ̄uis ꝯceptus duoꝝ eiusdē sp[ecie]
essent simillimi nō dubiū q̇n multo si[...]
ores ꝙ̄ isti duo in ꝓposito qꝛ isti duo d[if]
ferūt spē adhuc intellectus bn̄ distingu[e]
ret inter tales ꝯceptus singulariū. hec [...]
rn̄sio improbat. di. 8. q. 3. ⁊ alia rn̄sio [...]
negat maiorē. 2° p̄ncipalit̉ arguit sic ⁊c̄.
In qōne de p̄mo obō intellect⁹. Adsu[n]
alia media. di. 8. q. 3. ꝯ̄. primā op. argu[...]
etiā. 5° adhuc sic. ꝑfectior creatura p[...]
mouere ad ꝑfectiorē cōceptū de deo. i[...]
cū aliqua visio dei puta infima non t[...]
differat ab alia intellectōne abstractiu[...]
data ipius ꝙ̄tūcūqꝫ supma creatura [...]
stat ad infima vr̄ seq̇ ꝙ si infima pote[...]

mouet ad aliquā abstractiuā ꝙ supmā
vel alia citra eā poterit mouere ad intu
itiuā qđ est impossibile. Qz si dicas tot
gradus esse in intentiōe abstractiua de
deo quot sūt spēs creature lꝫ extreme in
tentōes non tm̄ distēt q̄tū extreme spēs
qđ bene est possibile qꝛ q̄libꝫ gradus mi
nus distat a ꝓprio ꝙ spēs creata mouens
ad illū distet a spē mouēte ad illū. Con
tra drīa intentōnuꝫ abstractaꝝ nō ē tm̄
nūeralis. qꝛ ille cānt a cāis alterius spēi
ꝛ ꝑ ꝓprias rōnes eaꝝ non inq̄tū inclu
dūt aliq̄d cōe. sicut dicit via de vniuoca
tōe. ergo sequit ꝙ inter infimā intellectōem
ꝛ infimā intuitiuā sint plures spēs me
die ꝙ inter infimā spēm entiū ꝛ supmā
vel tot ꝙ si est incōueniēs. ꝛ ꝑ ꝯn̄s an̄s.
ergo pautōres st̄ spēs intellectōis abstractie
ꝙ entiū. ergo incipiēdo ab infima hinc inđ
restat entitas supior illa que causat sup
mā abstractiuā. igr̄ ista supior cābit itui
tiuā de deo. Itē quare ponunt tot spēs
intellectionū de eodē obō. ergo nulla mouꝫ
ad propriū. Itē ad ɔclōnem pncipalē vr̄
esse ꝙ ois multitudo reducit ad vnū. ergo
ita in ɔceptibus. Cōtra istas rōnes obijcict ɔ primā instat de toto disiūcto cuius
rn̄sio ponit di. 8. ꝛ debilius ꝓbat ꝙ alie
Ad 2^am ut formāt breuit negat maior.
qꝛ ꝓpter ɔnexionē effectus pōt aliqueꝫ
ɔceptū facere de cā licet nō ita pfectū sic
cā de se. cōcedit. n. ꝙ conclō facit notitiā
de pncipio demōstratiōe qꝛ. sed illa non
est pfectissima notitia pncipij. sed illa q̄
cognoscit ex termis pfecte cognitis. qua
re. n. nō simplr̄ in ɔceptibus simplicibus
effectus simpliciter apprehēsus causabit
aliquā notitiā habitualē simplicē de cā
Ad ꝓbatiōem maioris dico ꝙ licet non
possit effectus in cām equiuocā exn̄tem
sicut in aliq̄d eiusdē rōis cū cā pōt tam
in notitiā aliquā eius que est impfectōr
non solū ipsa in se cā sed effectu equoco
cause sicut pfecto ɔceptu eius. Sed acci
piat maior sic nullū obm̄ pōt in ɔceptū
alicuius nisi ɔtineat illud obm̄ virtualit

vel essentialiter. hec vr̄ manifesta ꝑ rōeꝫ
cause ꝛ effectus equiuoci ꝛ licet attribu
at fm̄ aliquos actio intellectui nō curo
quōcūqꜫ obm̄ requirit sic nō pōt in con
ceptū pfectiorē conceptu sibi adeq̄to. alś
pfectio intelligētie excederet totā virtu
tē memorie qđ est incōueniēs oibus. pro
batur minor qꝛ effectuū equiuocoꝝ eius
dē cāe ille est pfectior qui est simillimus
cāe. talis est ꝓles intellectualis siue v̄bū
huius obiecti. maior ꝓbat qꝛ tunc pfec
tio intelligētie totā virtutē memorie vt
dictū est. absolute vr̄ ꝙ nullus de deo pōt
fieri in nobis conceptus ꝑ actū obiecti
creati qui sit pfectior cōceptu pfecto ꝓ
prio illius obiecti nec ꝑ ꝯn̄s ad quē attri
buat iste ꝓprius illius obi mouentis. imo
ille ɔceptus de deo est impfectior v̄bo huius
qꝛ effectus equiuocus dissimilior cāe oꝫ
ergo ab op. hac recedere si ponat cōceptuꝫ
lapidis attribui ad cōceptū queꝫ cāt de
deo lapis p̄cise saluari pōt ꝙ obm̄ cōce
ptū attribuit ad obiectū nō ɔceptus ad
ɔceptū ꝛ hoc est bene possibile qꝛ de ob
iecto pfectiore habet ɔceptus impfectōr
ꝙ de obō impfectiori. ꝛ q̄uo est rōabile
in eodē intellectu cōceptū ꝓpriū de deo
esse simplr̄ impfectiorē cōceptū lapidis
vel albi qđ necessario sequit ad hāc opi
nionē ꝛ q̄uo erit beatitudo nostra natu
ralis in cognitōne dei ex. 10. ethi. Sꝫ ve
rius contra rn̄sionē esset eadē difficultas
ꝙ omnis ɔceptus de deo erit minus pfe
ctus ɔceptu ꝓprio pfecto albi. qꝛ omnis
talis continet in albedine ut conceptus
cōis in spēali ꝛ cōis est simplr̄ minus ꝑ
fectus ꝙ spēalis. qꝛ pōlis ꝛ ꝑs respectu
ɔceptus spēalis. q̄uo ergo fm̄ istū erit beati
tudo in cognitōe nāli dei. Rn̄o. quilibꝫ
ɔceptus simplr̄ simplex fꝫ viā vniuoca
tōis est impfectior positiue ꝙ verbū al
bi hoc est non tantā pfectiōem ponit tn̄
est pfectior pmissiue qꝛ abstrahit a limi
tatōe ꝛ ita est ɔceptibilis sub impfectiōe
ꝛ tunc ille ɔceptus simplex quidē nō tā
simplr̄ siplex. s. ens infinitū ens pfectior

verbo albi ⁊ ille est ꝓpꝰ deo. non autē
ille poꝛ cōis abstractus ab albedine vñ
vie vniuocatōis tꝫ ꝙ ois ꝯceptus ꝓpꝛiꝰ
deo est pfectioꝛ v̉bo cuiuscūqꝫ creati sed
alia nō est sic. Sed instat ꝯtra hanc rñ
sionē duplr. pmo arguo ꝙ difficultas re
manet cōtra viā vniuocatōis qꝛ ex duo
bus ꝯceptibus quoꝝ vterqꝫ est impfecti
oꝛ verbo albi nō vr̄ fieri ꝯceptꝰ pfectioꝛ
illo verbo: sed conceptus entis ut ꝯcedit
est iperfectioꝛ q̄ albi vel lapidis ⁊ ꝯceptꝰ
infiniti silr. ꝓbatio qꝛ infinitū concipit
a nobis p finitū ut per lineā vel aliquod
tale obm̄ mouēs ad ꝯceptū passiōis siue
igr̄ ꝯceptus infiniti est iperfectōꝛ ꝯceptu
linee. Confirmat rō qꝛ ꝯceptus inclu-
dens affirmatōem ⁊ negatōem nō est p-
fectioꝛ ꝓpter negatōem aut saltē non ē
pfectioꝛ q̄ ꝯcipiēdo affirmatiōem illius
negatōis. hic ens infinitū nō est aliqs cō
ceptus alicuius positiui nisi entis. g̊ infi
nitas nō facit ꝯceptū pfectū aut saltē nō
erit pfectioꝛ entis infiniti q̄ finiti. 2° in-
stat sic per Hen. qꝛ licet cōceptus simplr
simplex sit ipfectioꝛ v̉bo creature ut ar-
guit. tñ multi tales possunt ꝯiūgi ⁊ vnꝰ
determiabit aliuꝫ ⁊ ille conceptus totus
erit pfectioꝛ nec est hic maioꝛ difficultas
q̄ ibi nisi in duobus pmo qꝛ hic q̄libet
ꝯceptus siue determinās siue determia-
bilis ponit ꝓpꝰ deo. ⁊ ita vnus cōis et
alius ꝓprius. 2° ꝙ aliquis ꝓpꝰ deo cō
cedit impfectioꝛ v̉bo create ibi nō istoꝝ
aut primū non est incōueniens qꝛ passio
bene determiat obm̄ ut hō risibilis ⁊ tñ
vtrūqꝫ est eque cōe. 2m oꝫ oino cōcedere
ꝓpter istā 2am rōem loquēdo de ꝯceptu
.i. de actu cōcipiēdi non aūt de obō con
cepto. Quo ad istas instātias arguitur
satis cōgrue rñderi. qꝛ vtraqꝫ op̄. cōcep
tū non simplr simplicē ponit pfectioꝛeꝫ
verbo illius qō mouet ad ꝯtū sed instan
tie arguēdo facte vident ꝯ vtrāqꝫ op. qꝛ
quocūqꝫ ꝯiūgunt quilibet istoꝝ concep
tuū impmit a creatura mouēte. igr̄ est i-
pfectioꝛ v̉bo illius creature aggregatio

impfectoꝝ qūo faceret ꝯceptū pfectio
intensiue. confirmatio etiā bñ instat c
tra illud de infinito. nō g̊ ꝓpter illā rō
dimittat op̄. qꝛ est cōis difficltas vtri
⁊ eque si analogia cōceptuū exponit. c
conceptis forte. n. instantie bñ ꝓbant
actus circa deū nō est pfectissimus in
siue nec hꝰ requirit ut sit ibi beatitud
nālis. sed ꝙ cōiungat obō perfectissim
q̄ tuncūqꝫ sit pfectus siue impfectus.
ut. n. nō esse excedit notitiā alioꝝ foꝛ
eni intensius amatū cāt aliqō q̄ deu
nec tñ illud amatū nō beatificat sicut
us de hoc. 4° li° qūo beatificat in obō
Istud de infinito veꝝ esset si manifest
esset p̄cise modus sb̄ quo obm̄ cōciper
quasi nō ps conceptus vel modus sic
conceptus in se sicut distinguit in quest
one de vnitate dei de singularitate ut c
cipit. ⁊ ut modus p̄cise sb̄ q° quēadm
dū etiā certus gradus intēsionis est p̄ci
modus sub quo vr̄ hec albedo sic aut
non intelligimꝰ ens infinitū sed ut incl
dēs duos conceptus lꝫ alter determiet
teꝝ. ⁊ forte ille priuatiuꝰ finiti nihil po
nit q̄uis debeat intelligere positiuū. It
ꝙ si habemus cōceptū positiuū de nec
sario magis pfecte positiue intelligit d
hoc ens simplr necessariū. sed nec foꝛt
necessariū nec eternū cōcipimus nisi n
gatōem impfectōis. puta pō aliter se h
bēdi vl̄ fluibilis seu pncipij seu finis ete
nū dicit quoddā infinitū qꝛ in duratō
minime pfectioꝛ est infinitas q̄ in quā
tate perfectōis. sicut infinita magnitud
si esset pfectioꝛ esset infinito tempe. 3
dico ꝙ deus non cognoscit ⁊c̄.

3c. qōnis.

Et qōcūqꝫ in quo est ista ꝓpter illam.
Contra voluntas non est vniuersaliu
tū qꝛ tendit in rem ut in se: tum qꝛ tam
amoꝛ amicitie q̄ amoꝛ cōcupiscentie es
alicuius s̄m exn̄tiā realē pn̄tem vel possi
bilē. Rñō. pmis pncipijs practicis in in-
tellectu corrn̄det in volūtate aliqua vo-
litio que est pncipiū bonitatis moralis

ſicut illa ꝑncipia ſunt ꝑncipia veritatis
practice in intellectu. patet ēt ꝙ quecūqꝫ
ő boni vel appetibilis pōt oñdi in vlī ⁊
i ſic oñdat volūtati nō video quare vo
lūtas nō poſſit habere actū circa propū
obm̄ ſibi oñſuꝫ. / 3° appetitus ſingularꝭ
ut ſingularis non habet appetitiuā ꝓpā
ibi ad iſtā methaphorā ꝙ dilectio ē mo
us anime ad res. dico ꝙ verū eſt cauſa
iter. quia volūtas impat coniūgi rei de
iderate in ſe. non aūt formaliter niſi qꝛ
voluntas eſt actiua reſpectu ſui actus. ſꝫ
non contra rem ſub maiori rōne exñtis
ꝙ apprehēdat ab intellectu. imo deſide-
riū ⁊ intellectio abſtractiua ſunt rei eq̄
exñtis ſicut ⁊ non exñtiſ ex parte obiecti
ita viſio ⁊ fruitio pñtis ſed deſiderium
nouꝫ effectū ad rem quia eſt impiū nō
ſic intellectio abſtractiua. Ad 2ᵐ dico
ꝙ homo in vlī oſtēſuſ amat amore ami
citie. ⁊ ꝓpter illud amat hic homo ſicut
etiaꝫ iuſticia in vlī concupiſcit ⁊ ita hec
iuſticia hu⁹. Ita etiā patet expō ⁊c̄.

Ad vl'e ſub rōne vlis. Dicet ꝙ termi
nus actōnis intellectus agentis eſt obm̄
vl'e ſub rōne vlis lucens in fantaſmate.
Contra vl'e obiectū ſub rōne vlis lucenſ
in fantaſmate non habet niſi eſſe dimi-
nutū. quia om̄e repñtatū in imagine. ſꝫ
ſi aliqđ eſſe hꝫ hoc eſt inq̄tū in aliq° vt
in repñtante ipm ſb̄ illa rōne vlis ita. ſ.
ꝙ intellect⁹ agēs ſicut dictū ē facit aliqđ
repñtatiuū vlia de eo quod fuit repſen
tatiuū ſingularis cuꝫ terminus actōnis
realis non ſit obm̄ habēs eſſe diminutū
ut eſſe cognitū vel repſentatū ſꝫ quid re
ale ſequit ꝙ talis actio intellectus agentꝭ
terminat ad formā realem in exiſtentia
qua formaliter repreſentat vl'e vt vl'e ⁊
quā formā realem cōcomitat terminus
intentionalis ut obiectuꝫ vl'e ſm eſſe re-
preſentatum quod habet in ſpecie. Iteꝫ
2° ſm iſtam viam ⁊c̄.

4ᵉ q̄ōnis.

in intellectu ſicut arguit ex verbis eius.

Ad argumenta in oppoſitū ſed non
ꝑmo quod in reprobatōibus patet. alit
dicit in corpore q̄ōnis dicit. n. ſic ad que
ſtionē. g° dico ꝙ oportet ponere in intelle
ctu ut habet rōem memorie ſpēm intel-
ligibilē repſentantē vl'e priorē actu intel
ligendi nālit ⁊ h⁹ neceſſitas duplex vna
ex ꝯditōe ꝑ ſe obiecti q̄ ē vlitas q̄ vt ꝑ ſe
rō obiecti ſꝑ ꝑcedit actū qđ non eēt niſi
eēt ſpēs ipreſſa i intellectu. alia ē ꝯditio
vt dignitas potētie ſuperioris ne ipa vili
ficet quō aūt vilificaret dictū ē in ꝑcedē
ti. q. Ad euidētiā g° queſtionis ſciēdū ꝙ
memoria pōt accipi triplicit: vel itelicꝭ
ſb̄ rōne memorie. vno mō vt ē ꝯſerua-
tiua ſpēꝝ ꝑteritoꝝ vt ꝑterita ſūt ex iſto
mō acq̄rit phus in de memoria ⁊ remi-
niſcētia. alio mō vt ē ꝯſeruatiua ſpēruꝫ
repñtantiū obā in ſe ſiue ſint realit ſiue
nō: ⁊ hoc mō loquēdo de memoria di
co ꝙ oꝫ ponē ſpēm i intellectu vt hꝫ rō-
nē memorie. tū ꝓpt vlitatem. tū ꝓpt di
gnitatem potētie / 3ᶜᵒ accipit ꝓut hꝫ ali-
qđ ꝑnᵐ eliciēdi aliquā noticiā actualem
qđ tñ nō manet ſine actu 2°. quō poſuit
Auic. ſpēꝫ in intellectu nr̄o: ⁊ de iſta di-
cet in queſtione ſequēti. hec q̄. ſ. ꝓbaui
vi eē intētio. 3°. de aīa vbi dicit ꝙ aīa ē
quodāmō oīa itelligibilia ꝑ itellectum
ſic ſenſibilia ꝑ ſēſum qđ nō ꝑt itelligi ꝑ
habitum: quia nō eſt ſimilitudo repñta
tiua obiecti: qꝛ ſeq̄tur actū aliquē hituſ
oīs. Et ꝯfirmat h°. qꝛ hit⁹ ſcie ꝑ quam
reducit intellect⁹ de poᵃ eētiali ad potē
tiā accidētalē reſpectu actuū de qb⁹ loq̄
tur phus 2° de aīa ⁊ 8°. phy. ncc̄io ꝑce-
dit actū itelligendi. ſcia aūt q̄ hit⁹ ē ſeq̄t
actū eo ꝙ gnātur ex actib⁹ vñ iſta ſcia q̄
reducit intellectū de potētia eētiali ad
potētiā accidētalē ē ſpēs q̄ ve ē hituſ: qꝛ
nata radicari ⁊ firmari i intellectu: ſed
tñ nō oīs habitus ē ſpēs: qꝛ hit⁹ actualr
radicatus ⁊ firmat⁹ nō eſt ſpēs q̄ ꝑcedit
actuꝫ nata radicari ⁊ firmari: quia iſta
poſtea firmat ꝑ actum. Itē ſm iſtos
nō vi aliq̄s habit⁹ poſitus in intellectu
noſtro. ſed tñ in virtute fantaſtica quia

ꝑm quecūqȝ modū essendi est obiectū i
aliqua pō ꝑm eundē modū eēndi sūt oia
que ꝯtinent in ipso obiecta v̓tualiter. igr̄
si obiectū nō sit p suū repn̄tatiuū in in
tellectu sed in v̓tute fantastica oia expli
cāda ꝛ explicabilia de illo obiecto erūt
ibidē ꝛ ita non erit nisi habitus fantasti
cus ꝑcipue si fantasmata ordiate cōcur
rant explicās omnes veritates scibiles d̄
illo obiecto. ꝛ ois scia erit fanᵃ ꝛ pfectio
eius non erit pfectio intellectus ꝯ phm
ꝛ sic cū ista spēs in fantasia v̓tute sua cō
tineat actū intellectus. ḡ actus ille erit in
fantasia. Itē Aug. .iz. de tri. c. 46. ꝛ 15.
inuestigat trinitatē vbi dicit ꝙ impossi
bile est accipe imaginē trinitatis ex aia
nostra vel in mēte nisi p hoc ꝙ aliq̄d est
in memoria exquo exprimit aliud. tūc
arguo sic: si in mente est aliquid expri
mens verbum oportet ꝙ hoc sit per ali
quid intrinsecuȝ siue existens in memo
ria: sed non est exprimens verbum nisi
memoria habens obiectum menti pn̄s
intra se. alias non erit exprimens. ergo
cum obiectuȝ non sit in memoria quid
ditatiue ꝛ realiter: nec fantasia necessa
rio erit pn̄s per speciem intelligibilem.
Si obijcias ꝙ nunꝙ pluralitas est po
nenda nisi propter necessitatem ꝑᵒ phy.
h non videtur necessitas: qꝛ obm̄ vȝ suf
ficient pn̄s i fantaᵉ. Rn̄o nc̄citas ē sp di
gnificare nām nobilē qn̄ nō pȝ aliq̄d ad
manifeste repugnās. mō magna vilifica
tō nē vt itellectiue vȝ eē ꝙ nō possit hr̄e
obm̄ sibi pn̄s in se absqȝ pn̄tia mēdica
ta a potētijs iferiorib⁹ cū q̄b⁹ contingent
ꝯiungit in rōe potētie: ꝛ tn̄ ꝙ potētie in
feriores hoc possint hr̄e. Si etiam intel
lectus possit hr̄e obm̄ sibi pn̄s i potētia
inferiori: nō tamē sūma pn̄tialitate pos
sibili ꝑcedē actū intelligēdi: ꝛ sicut alijs
potētijs cognitiuis ita multomagis isti
dȝ ꝯcedi obm̄ eē sūme pn̄s quātū pt an̄
actū cognitiuū ꝛ h⁰ nullo mō saluat ni
si i spē intelligibili. nō etiā ponit pfectō
sūma possibil̄ potētie cognitiue nisi po

nat eā posse saluare spēm itelligibile
post actū: ꝛ ita bn̄ hr̄e obm̄ suū pn̄s
seruatū sine actu: qꝛ h⁰ ꝯcedit sensitu
ꝛ pfectio ē i potētia cognitiua nō dep
dē ab aliq̄ i cognitōe sua sȝ ꝙ hēat ob
pn̄s sibi sine depēdētia ad aliā potēti
Ad ꝑᵐ argᵐ i oppoᵐ ꝑncipale ꝛc̄.
9ᵉ. q. 3ᵉ. dis. 2° q̄ro de noᵃ genita:
sit beat⁹ in sua opatōe. Hoc nō euad
nullū ei creditū repugnat ꝯclōni seq
ti ex v̓is ꝑncipijs. Ex isto autem prin
pio nc̄cio agens ꝛ patiens sunt distinc
sbiecto: seq̄tur ꝙ intellectus nō pōt h
ex se aliquā itellectōeȝ actiue: ḡ si opp
sitū hui⁹ ꝯclōnis ē creditū ꝑnᵐ illud e
seq̄tur illa cōclusio ē falsa. hoc mag p
de velle. constat eni ꝙ ꝑᵐ velle malū a
gelus imediate nō habuit a deo: nec p
tuit aliq̄d nobili⁹ eē ipo velle nisi ipe a
gelus sit indistinctus sbiecto a passo.
sequitur ꝙ nō oportet ponē aliquē h
bitum in intelligentia: qꝛ ad ordinate
telligendum req̄ritur ꝛ sufficit ꝑm ista
opi. ꝙ fantasmata ordinate occurrāt
occurrētia ordinate mouēt intellectu
sȝ ꝙ ipsa ordinate occurrāt nō pōt fie
p habitū in intellectu: qꝛ nihil in pas
dat mouēti ordinate moueri aut salt
p hitū in fantasia pn̄t ordinate occur
absqȝ oi habitu in itellectu ḡ ꝛc̄. Cōfi
mat q̄a iō ꝑm eos vel istos negat hab
tus in volūtate: qꝛ ipa facilit̄ mouetu
ꝯformit̄ intellectui: ḡ a sili mouet inte
lect⁹ a fantasimatibus eo modo quo o
currūt sufficit habitus i fantasia ad h
ꝙ ordinate occurrāt. hec tria argume
ta pondero. fiunt alia argumenta ꝯtr
eos sic prio. 13° si fantasma causat
15ᵉ. dis. qōnis. 2ᵉ.
quasi mām respectu generationis filij
Itē ad idē filiū eē de sbstantia patri
req̄rit ad hāc gnātōem quātū ad exn̄t
am realem generationis. sed ad istā, ex
tiam nō nc̄cio realit̄ sbstantiam patris
eē q̄si māȝ ḡ ꝛc̄. pȝ maior p ꝯ aug. max
minū. nullo mō veȝ dei filiū cogitatis

i hunc eē de sbā patris negat. pbatur
ior. nullū ens pcise rōis necessario rea
ter ad hanc generatōem ut extītē sbaz
atris esse quasi māz pcise necessario di
it ens rōnis circa sbam alioqn circūstā
a negociatōe intellectus erit ex se quasi
ateria. g vel mā realiter vl' similitudo
ealis ad mām. Itē nihil ꝯuenit illi eēn
e in quo mā distinguit a forma. sed qȯ
bet cōueniens sibi vel est ppriū forme
el cōe. g in nullo erit ita quasi mā. aūs
z ꝙ essentia idē est generāte ⁊ genito n̄
t propriū materie imo aīa est eadez in
orde generante ⁊ parte genita materia
unq̄ eadez in creatura. q2 sufficienter
ctuatur p vnicā formā in ppagāte mā
eniti fuit aliquid sed nō fuit mō sub for
na ppagantis. hec est deceptio q2 eadez
nā est corrupti ⁊ geniti quasi iō sit gene
atū ⁊ genitū eadē. Item incōpossibilia
impliciter nō possunt esse actus simpli
iter eiusdē. bene tn̄ possunt esse actus in
ōpossibiliū sicut aīa ptinet organicaz
oc ꝯ relatōem accn̄tia essentie. Itē illa
ō que in 3ª dubitatōe in fine ꝙ supposi
ū diceret realiter ꝼm id finituz sbā. ꝼm
iuinitatē pater est filius filio tam̄ hec
elatio nō est actus fundamēti nec est re
liter distincta a fundamēto ꝼm se. Itē
ppositū p hoc constituit q2 pōle actuat
ctu ꝯpositi ⁊ determinat. igit essentie re
erunt ⁊ determiabunt. Confirmat quia
qualitas nō est actus alicuius nisi ꝼm ꝙ
ctuatū est quale ita relatio nullius est
actus nisi ꝙ ipsa refert essentia nō refert
Ideo tenēdo cū doctoribus antiqs ⁊c.
Idē non aggregat cū seipō. Et qȯ addit
ꝙ vnū oportet esse in alio ꝯcedo ut rela
tio est in fundamēto suo siue radice sed
hoc nō est ut actus in potētia sed ut idē
tice ꝯtentū in pelago infinito. aliter pōt
dici ꝙ omnes iste sunt vere. deitas est in
patre q2 paternitas est in deitate. pater ē
in deitate siue in nā diuina q2 paternitas
est in deitate ⁊ tn̄ nullū inest ibi ut actus
in pō. naz prima est vera ut nā est in sup

posito habente esse quidditatiuū ei. q̄a
hoc cōuenit quidditati vnde quidditas
est sed non propter hoc est forma infor
mans suppositū etiā in creaturis/ 2ª est
vera ut forma idēptica est i ypostasi nec
informat ipam. cū. n. quidditas qua for
ma ypostatica etiā in creaturis lz sit for
ma suppositi non tn̄ forma informans
sed ibi quasi pars hec quasi vna rō for
malis ꝯcurrens cū alia formaliter ad iō
simplex. lz habent in se plures formales
rōnes/ 3ª est vera ut suppositū est in nā
qȯ patet licet non ut informans. /4ª est
vera eodē modo in quasi quo totuz est
p̄mo in aliquo eodē mō pars est p se sed
non primo in eodē pz exemplū de esse i
loco. igit si pater est primo in nā ut sup
positū nature paternitas p se erit in ea
dē natura eodē modo essendi lz non p̄º
vltra hoc prior. Rn̄sio dat modū in quo
est in fundamēto qui nō reducit ad esse
forme in mā nisi ut fundamētū est limi
tatū in tm̄ ꝙ non hz pfecte idēptitatē in
seipsam relationē. 2ª difficultas est
quō relatio ⁊c. Solutōis in pria dif
ficultate. Sed obijcit eo mō quo genera
tio precedit filiū ꝼm modū intelligēdi in
quo est ut in patre quia ut in ipo est nō
habet p generatōem nō ut in filio q2 p̄
cedit filiū aliquo mō ⁊ est in aliquo q̄a
non est p se subsistēs q2 tunc essz psona
non p̄ma igr̄ 2ª psona precederet filiuz.
Rn̄o in quo est creatio passio est eadem
qō immo difficilior q2 hic pōt dari ꝙ ē
in essentia dupl'r ⁊ tanq̄ in fundamēto
⁊ tanq̄ pprietas psone in nā in qua est
illa psona ⁊ vtrūqz sine pōlitate essentie
nec scōus modus est difficilior q2 gene
ratio passiua est pprietas eadē cū filia
tōe tn̄ alio mō cōcepta. Cū 3º arguit ⁊c.

6. distinc.

Non aūt gignitōe verbi. Sic ergo dico
ꝙ pater volens generat nō tn̄ volūtate
ꝯn̄te sed an̄te qȯ sic intelligo ꝙ in eēntia
est pfecta pducēdi patris ⁊ principium
opandi inq̄tuz eēntia formal'r intelligit

hoc est ab ea habet formalit̃ quo intelli
git alit̃ non esset in essentia pfecta nõ so
lũ aũt est pncipiũ opandi intra sed etiaz
põt extra intelligere siue pducere q2 fe-
cũditas paterni intellectus nõ est exhau
sta vsq3 ad terminũ pductũ. in pmo aũt
instãti pater habet pfectũ intelligere cu-
iuscũq3 intelligibilis ꝛ volibilis a se. g̊ i
illo. si g̊ intelligit generatõem filij ꝛ in 2°
signo habet terminũ pductũ. nã ꝛ in p°
signo ꝛ si nulla psona pcederet ab eo h3
intelliger̃ ꝛ velle ꝛ in illo priori intelligit
actũ dicẽdi q̃ ẽ q̃si posterior respectu ac-
tus intelligẽdi ꝛ volẽdi. nõ igr̃ pr̃ tm̃ cõ
placet volũtate in pductõe filij sic dice-
bat ille s3 volẽs p̃cedit actũ generatõnis
filij q2 pr̃ q̃cq̃d itelligit p essentiã suã in-
telligit. ꝛ q̃cq̃d vult p essentiã suaz vult
vñ licet intellige patris p̃cedat velle. vel
le tñ p̃ris p̃cedit dicere ita q̧ pus pater
est pfectus in se ꝛ beat⁹ p itelliger̃ ꝛ velle
q̃ ista alteri psone cõicet p pductiõez. q2
qd̃ nõ cõuenit ei in pmo instãti q̊ est pr̃
nũq̃ cõuenit eo q̧ nulla pfectio põt sibi
addi pductõe cuiuscũq3 psone q2 nulla
psona habet nisi qd̃ est sibi cõicatũ ab il
lo velle igr̃ sicut intelligere precedit dicẽ
sed spirare sequit̃ dicer̃ aliquo modo. s.
ordine originis. Ad argumentũ illud
de distinctõe põꝫ ꝛc. 7. di.
ergo deitate est pater. Rñ. neutra cõ-
sequẽtia valet quia ablatiuus cum ver-
bo significat principiũ agendi cum adie
ctiuo nomine vel concreto significat pri
cipium formale concernens. nunc autez
non oportet idez esse quo formaliter ta-
le ꝛ quo elicitiue licet esse ꝛ agere cõuer
tantur respectu suppositi agentis. nec ẽt
illud additum est idem quia ablatiuus
non potest construi cum hoc ꝛ illo vni-
formiter: propter fallaciam figure di-
ctionis. primo modo similis termina-
tio ostendit idemptitatem conceptus
cum hoc et cum illo cum sit alius.
Item per rationem actus proprius.
ꝛc. ꝛ loquitur de potentia generandi.

Rñdetur q̃ maior est vera qñ forma
actiua respectu termini distincti. q2 t
licet possit ẽẽ quo suppositũ pducat.
tñ põt ẽẽ pducens: q2 nec distinguen
termio sic̃ sequit̃ ad hoc ut sit pducen
non aũt hoc requirit̃ ad hoc ut sit qu
planius dicit̃ q̧ maior est vera d̃ actio
imanente ꝛ factõe ꝛ vl̃r pductõe ter
distincti a forma pductiua hic term
est idistinctus a forma pductiua. Co
tra. si deitas vel hic de⁹ creat. g̊ agit i
actõne que nec̃io p̃cedit creare huius
gnãtio. pbõ ꝯñtie. p° q2 qd̃ est oino
nõ req̃rit aliqd̃ posteri⁹ agẽ ad h° ut i
possit in actõne sibi ppria hic deus ẽ
quo mõ pus pma psona relatia. g̊ ꝛc.
argumentũ req̃rit q̃uo h deus pus ẽ
psonis q̃ possit põ ppinqua creare
pp impotentiã h⁹ dei ad creandũ: s3 c
ƀm imaginationẽ gentiliũ nõ ẽẽt in p
sonis. sed pp maiorẽ ppinquitatẽ p
naꝝ ad essentiã q̃ creatõis ƀm illã re
lã realẽ. de q̃buscũq3 duobus ꝯpat
ordinẽ ad idẽ pmã. põ ppinqua nõ ẽ
scõm nisi pmo posito. ita hic de⁹ intel
git etiã nõ p̃cise ut in psonis. q2 actio
sentialis est q̃si põ relõne ꝛ ita imedia
or oi pmo. 2°. hic de⁹ est p se exñs illim
tatũ ꝛ in illo signo nãe est pmo in tri
psonis. illud tñ h3 signũ originis. 3° ut
deus habet potentiã ppinquã ad ext
Nota q̧ tripl̃r põt intelligi forma
se esse. vno mõ q̧ per ly per se exclud
inesse forme ipi mãe siue forme accñt
lis siue eẽntialis vel sƀalis. alio mõ ine
q̃dditatis ipi supposito ꝛ h° actuale. 3
aptitudinale ꝛ potẽtiale ꝛ vtroq3 inesse
3⁹ modus ponit illud qd̃ sic est per se cõ
plete suppositũ. ꝛ iõ sic accipe in maior
est accipe ꝯdictoria. quia forma que h
benti est primum quo agit: non pote
sic per se esse. igitur intelligitur per se i
maiori duobus primis modis. et sit p
batio maioris. quia ad agere non requ
ritur nisi actualitas et per se esse primi
habetur eque in forma inherente ꝛ pe

:exñte 2^{m} habet ſufficiẽter ſi duobus ꝑ
nis modis pſe ſit. alioqn aia ſepata nõ
ſet agens. Jtaqꝫ negat minoꝛ qꝛ nunꝙ
eitas ꝑ ſe eſt ita ꝙ nõ in ſuppoſito niſi
oud intellectũ. Contra. qḋ ꝯuenit ꝑmo
: ſe pꝛio foꝛmaliter eſt aliquo mõ pꝛiuſ
tra intellectũ illo qḋ non cõuenit ſibi
: ſe foꝛmaliť. deitas eſt oio pꝛima quia
elagus ⁊ illi cõuenit ex ſe foꝛmaliť ꝑ ſe
ſe non autẽ ex ſe foꝛmaliter eſt in hoc
ppoſito. relatio igř ꝑ pꝛius ꝑ ſe ẽ ꝙ ſit
iſto. b. ꝓbat qꝛ idẽ eſt ꝑ ſe eẽ triũ pſo-
aꝝ aut nihil eſt cõe tribus niſi qḋ eſt ꝑ
io eſſe. c. ꝓbat qꝛ fundamẽtũ aliq̊ mõ
cedit relatõem. ğ nõ ex ratiõe ſua habꝫ
elatiõem qꝛ eſt aliq̇d pꝛeter eam. 7°. de
ini. c. ꝑ° ⁊. 3. ꝓbat etiã qꝛ aliter in quo
bet haberet illã relatõnem qꝛ vbiqꝫ hꝫ
lud qḋ ꝯuenit ſibi ex ratõe ſua foꝛma
. Contra iſtud arguit multipliciter ⁊c̃.
8c. di. 2c. q̃õnis.
onceptus ſingulariſ de eſſentia diuina
ña ꝓbat ⁊ etiã pꝛima ꝓpõ pꝛobãs eã
ꝛ effectus natus eſt facere de cauſa ali-
uẽ ꝯceptũ impfectũ quẽ illud obiectuꝫ
in ſe moueat nullo mõ cauſabit ſꝫ im
fectioꝛe qꝛ impfectõnis eſt in mouente
auſare ꝯceptũ ita impfectũ de obiecto
d qḋ mouet 2ª rõ recitata in queſtione
ꝛedicta ⁊c̃. ut ad ideã ſuã ſicut ſapiẽtia
ñdet. deus nõ dicit ſapiẽs. qꝛ eſt in ipſo
dea ſapiẽtie. ſed qꝛ eſt in ipſo ꝑfectõ ſim
ľr talis ſed alterius rõis a ſapia creata.
Cõtra. illius ſapie eſt ſapiẽtia creata no
tra quedã ꝑticipatio ſimiliť ⁊ idee. ideꝫ
ũt non ꝑticipat eſſentialiter niſi vnicã
ꝑfectõem. Jtem relatio ideati ad ideaꝫ
ſt menſurati ad menſurã vnicũ menſu
atũ non niſi ad vnã menſurã refertur.
dea autẽ eſt menſura eius. ğ ſapientia q̃
eus dicit ſapiens cũ ſit menſura eiuſdẽ
ıõ diſtinguit ab ea. Rñdeo. idea eſt mẽ-
ura pꝛopꝛia ⁊ ꝑticipatũ ꝓpriũ vel ma
ꝑs relatio menſure ⁊ ꝑticipati. ſapiẽtia
on ſic eſt magis fundamentũ relatiõis
mẽſure ⁊ participati ⁊ cõe non pꝛopꝛiũ

quia ita participat vna creatura illam
perfectõnem ſicut alia. Et ſi dicis ꝙ de
deo ⁊c̃. quod non eſt veriſimile. Rño ve
rũ eſt ſi deberꝫ reduci in vnũ ſylogiſmũ
ſed nõ ſic reducet ſed pꝛimo arguet per
locũ a minoꝛi ſic. illud eſt maxime tale
pꝛopter quod vniuocatio eſt. ergo mul
tomagis eſt eminenter tale in perfectiõe
ſimpľr per quod eſt effectus equiuocus.
ſed pꝛincipia ſempiternoꝛuꝫ ſunt huiuſ-
modi. ğ ⁊c̃. Ad argumẽta op. oppo-
ſite ⁊c̃. Ex eo quod non eſt neceſſe eſſe.
Sed hec ratio ꝓbat ꝙ neceſſe eſſe nihil
cõmune habet cũ alio quia illa inuẽtio
cõmunis eſt non neceſſe eſſe. vnde Rño
intentõ intellecta non includit neceſſita
tẽ nec poſſibilitatem ſed eſt indifferens
illud autem in re quod intentõni in hoc
eſt neceſſe eſſe in illo vero poſſibile. hoc
impꝛobatur ſi intentioni generis coꝛre-
ſpondet ꝓpꝛia realitas ⁊ non ſic aliĳ in-
tentõni cõmuni ſicut dicet infra quãdo
reſpondebitur ad dubiũ adductum con
tra ſolutionem pꝛimi argumenti pꝛinci
palis. quo ad illud quod addutur ⁊c̃. Et
tali finitate eſt determinabiľ per aliquẽ
conceptum. Contra. conceptus ille qui
eſt infinitus ſed eſt obiectũ foꝛmale ſi eſt
determinabile igitur foꝛmaliter finituꝫ
⁊ potentiale. igiť non eſt cõmunis rei in
finite. Ultima ꝯſequentia eſt neganda
quia res infinita in inperfectione intelli
gitur in obiecto foꝛmali finito pꝛo ꝙ̃to
illud obiectũ infinitũ natum eſſet facere
in intellectu tale obiectum foꝛmale ſi di
minute moueret ſicut ⁊ obiectum crea-
tum diminute mouens natuꝫ eſt facere
idem. ⁊ ideo eſt commune vtriqꝫ quare
eſt ſimilitudo communis ⁊ imperfecta.
Contra. res infinita non eſt aliquid
finitum. deus eſt illud obiectum ſi il-
lud pꝛedicatur in quid de deo ſicut ho
mo eſt animal. Similiter deus non
eſt aliquid potentiale. Reſpondeo
quamuis compoſitio apud intellec-
tum ſit conceptuum, tamen eſt pꝛo re

extra sicut signa accipiunt ꝓ significatis
⁊ sicut plures cõceptus possunt esse sig-
na eiusdẽ rei licet vnũ cõe aliud ꝓprium
ita compositio illoꝝ ꝯceptuũ est signuꝫ
idemptitatis significatoꝝ per ipsos con
ceptus. qꝛ ergo significatũ per cõceptum
finitũ ut per signũ cõe est id ipm qḋ sig-
nificat per cõceptũ dei. ideo hec est vera
deus est ens cõponendo ꝯceptũ finitum
apud intellectũ cõceptui dei. sed non est
pro finito significato sed pro infinito cõ
muniter signato. Tunc ad istã ꝓpõem
deus est hoc obiectum ens. Rño. deus ẽ
illud qḋ per hoc signũ ens ut per signuꝫ
cõe signat. ⁊ ideo apud intellectũ hec cõ
positõ est vera deus est ens. que ꝯpositõ
est signũ illius idẽptitatis. cũ dicis deus
non est aliquod finitũ. veꝝ etiã loquen-
do idẽptitate in re que. s. est significata ⁊
significatoꝝ. loquẽdo autẽ de esse ut est
cõpositio apud intellectũ ꝙ de deo in cõ
positõe nihil põt predicari qḋ est apud
intellectũ signũ finitũ falsum est. exẽplũ
huius. hõ est aĩal. animal apud intellec
tũ ut est ibi obiectũ formale est ens dimi
nutũ. Contra. nullũ ens diminutũ est
veꝝ de sorte existente in re. igr̃ hec ẽ fal
sa sortes exñs est animal. Rño ꝯpositõ
semp fit cõceptuũ ⁊ est signũ ⁊ signatoꝝ
sed est ꝓ oĩbus mãlibus que significant
per conceptus ⁊ ꝓ idẽptitate que signat
p ꝯpositõem ita ꝙ si idẽptitas est signa
toꝝ. i. obiectoꝝ materialiũ cõpositõ est
vera conceptuũ qui sunt formalia obiec
ta. Sed si arguis igit realitas ⁊c̃.
4ᵉ qõnis. sed etiã primum
moᵐ. Ari. similiter ponit primũ mouẽs
esse infinite potẽtie. infinita potẽtia nõ
potest immediate mouere orbem qꝛ nec
in tempe nec in nũc. g° ponit ꝙ ꝑcise mo-
uet mediate: illud potest intelligi triplr̃.
sed nullus triũ modoꝝ est possibilis ni-
si ꝙ ꝓducat in esse mouens ꝓximũ. q̃a
alia duo ibi improbant. igit intelligit ta
lem ꝓductõem ponere. Istud etiã ꝓbat
qꝛ Ari. ponit omnes intelligẽtias imedi

ate produci a pmõ ꝯ Auic. 9. meth. c.
4. qꝛ omnẽ motũ infinitũ causat in[fi]ni
ta potentia ⁊ hoc mediate. nulla aũ a[ĩ]ᵃ
a prima est infinite potentie qꝛ quel[ib]et
est coniuncta alicui orbi. g° finita. g° c[ui]-
cũqꝫ motus est a pmo mediate mo[ue]te
⁊ a propria motrice imediate mouet[ur].
g° prima produxit illã motricẽ ꝓxim[a]m
⁊ sic intelligit illud. intellectus prod[u]cit
ab extrinseco. 16. de aĩalibus. qꝛ lice[t] nõ
poneret primũ agere sine scḋis causi[s] tñ
mã disposita ad effectũ pmi pncipῦ [ni]-
mũ necessario scḋm ipsuꝫ informat [ma]
teriaꝫ ita ꝙ illa informatio est vnica [nõ]
due sicut ponẽdo creatõeꝫ ⁊ infusio[nẽ].
sicut 2° de bona fortuna dicit ꝙ cã se[pa]-
rata hoĩem sic dispositũ imediate m[ouet]
ad sibi ꝓficuũ. Auic. videt statim ꝯ[ce]dẽ
sibi ⁊c̃. non necessario respicit. vel q[u]ia
quodlibet aliud a deo habet ordinẽ [es]sen-
tialem ad ipm licet nõ ecõuerso. vide[tu]r
ꝙ maior debꝫ sic accipi potentia nec[ess]a-
rio respiciẽs aliquod obiectũ primũ [a]d
nullũ aliud necessario se habet nisi [i]d
primũ obiectũ sit rõ necessario tend[en]di
in illud aliud. tunc sit minor bonita[s] di
uina non est rõ necessaria voluntati [te]n-
dendi volitiõe efficaci in aliqḋ aliud [o]b
iectũ bonũ qꝛ nec est aliud necessari[u]m
ad ꝯsequendũ ipam nec etiã auget i[psa]m
siue cũ ipa plus quietat voluntatẽ se[d] il
lud equaliter probat de volũtate ꝯpl[ac]ẽ-
tie sicut efficaci. silr̃ cõcludit ꝯfirma[ti]o
de sylogismo practico cui initeris. igi[tu]r
negat necessitatẽ vtriusqꝫ volitõnis c[re]a
ture. vel quere aliud mediũ spẽale q[ui]a
nec sunt necessarie ad ꝯsequendũ illã [bo]
nitatẽ nec augent eam. g° volũtas diui[na]
non necessario illas creaturas respic[it].
licet ista rõ ⁊c̃. in aliquo eẽ reali alio [a]b
esse diuino. igit potest necessario ꝯpl[ac]ẽ
in ostẽso nõ volẽdo illud esse sicut, in[tel]
lectus necessario intelligit illud non i[ntel]
ligendo tñ illud esse ꝯsiderãdo ꝙ sim[il]e
est vtrobiqꝫ ⁊ tũc cũ minor ꝓbatur. l[ꝫ]
non requirit ad ꝯsequẽdũ finẽ nec au[g]

eque cõcluderet contra velle cõplacẽtie
ſicut cõtra velle efficax .ideo contra ipꝫ
videt ꝙ neceſſario velle concedit rem in
eſſe q̊dditatiuo cũ ꝓ°.ſua de ordine eẽn
tiali eque cõcluderet ibi.itaqꝫ formet rõ
ut hic ſupra.⁊ minor ꝓbat ꝑ illud ȯ ſyl
logiſmo practico que ꝓbõ ꝯcludit ȯ vel
le efficaci patꝫ.ſed nõ de velle cõplacen
tie.ꝓb°.quia cõcludit voluntatẽ ꝑficere
amantẽ ipſam bonitatẽ cõplacere in q̊li
bet oſtenſo ꝑticipante illã.ſicut in intel
lectu obiectũ ṗmũ eſt neceſſario cauſa
tendendi in ſecundũ.qꝛ manifeſtat ipſũ
ut quandã participationẽ eiꝰ. Iſtis rõ
nibus cuiuſdaꝫ doctoris aliqualiter ⁊c̃.
aliquid illius veritatis. Cõtra.igitur
nulla veritas eſt cõplexa neceſſaria alia
a veritatibus ṗmoꝝ ṗncipioꝝ qȯ videt
incõueniens. Itẽ eſt cõtra te qui ſupra
adducis cõcluſionẽ habere veritatẽ ne
ceſſariã cauſatã ꝯtra Hen.pro Ariſto.
Secundo arguo ſic.aliq̇d ⁊c̃. cauſare ⁊
nõ imediate poſſet dici aliter ad primũ
incõueniens ꝙ primũ transſerat celũ in
inſtãti.ꝙ hoc nõ ſequit quia corpus nõ
eſt ſuſceptiuũ tranſlatõis inſtãtanee.iõ
virtus quecũqꝫ nõ põt in hoc.⁊ ṗcipue
patꝫ hoc in circulatõe.quia ſi in nũc cir
culat quelibet pars lati erit in eodẽ inſtã
ti in eodem ſitu in quo fuit prius.alio
quin ſi pars nõ redeat oĩo ad ſitum eun
dem.⁊ poſtea qñ ꝯplebit circulatio ꝑue
niet.igit circulat in tp̃e.ſequit g̊ ꝙ ſi in
nũc circulet ꝙ in illo nũc quelibet pars
ſit in eodẽ ſitu.⁊ quantũ ad totũ ⁊ quã
tũ ad partes.igit circulare in nũc eſt nõ
circulare nec oĩo mutare.hec ſecũda rõ
bene ꝓbat ꝙ nõ ponẽdo mouẽs ꝯiũctũ
ip̃m ṗmũ etiã ſi ſit potẽtie infinite non
poterit ſperã circulare ut nũc.ſed nec in
tẽpore propter ꝓbationẽ Arĩ.quia tũc
finita potẽtia trãſferret in equali tẽpore

Ex quibus ſequit ꝙ infinita non põt
omino imediate ſperã circulare.⁊ tamẽ
videmus eã circulari.hec igit neceſſitas
Auerrois ponẽdi mouens coniunctũ.i.
imediatũ ⁊ finitũ ſine quo primũ nihil
transſfert ſperice.quia nõ poteſt niſi me
diate agere ꝓpter ſui ꝑfectionẽ ⁊ imper
fectioneꝫ effectus inter que neceſſario re
quiritur cauſa ꝓxima medians. Cõ
tra illud quero quid eſt primũ mouere
mediate.aut enim quia ꝓducit cauſam
ꝓximã mouentẽ cui dãdo eſſe dedit vir
tutem finitã mouentẽ.aut ſi ſecundũ eſt
a ſe dat ei virtutẽ ⁊ influentiaꝫ aliquam
qua mouet.aut tertio.quia ṗmũ ⁊ ſecũ
dum eundẽ effectũ cauſãt ordine quodã
abſqꝫ hoc ꝙ cauſa ſecũda aliq̇d recipi
at a ṗma ſi tertiũ ſequit ꝙ finita cã ſine
alia ṗma mouebit in equali tẽpore cum
infinita mediãte tamẽ cã ſecũda.ſi ſecũ
duꝫ ſequit ꝙ illud influxũ ſit aliud a na
tura ſecũde cauſe.igit ſi negat ṗmũ hr̃e
motũ ꝓprio effectu eſt cõtra tertiũ.⁊ in
nulla intelligẽtia eſt contra ſecundũ.⁊ ſi
dicat primñ eſſe de mente Arĩ.⁊ ꝙ ipſũ
exponit Auicẽ.9°.methaphi.de ordine
intelligẽtiarũ.⁊ tũc infinitas motus re
ducat in primũ.quia etiã infinitas dura
tionis ſecũde cauſe eſt a ṗma ſemꝑ cau
ſante ſicut filius ſemꝑ gignit.ṗmũ autẽ
ex ſe eſt duratõnis infinite ſi ſucceſſio re
ducat in virtutẽ finitã mouẽtis ꝓxima
ita ꝙ nõ aliud eſt ibi ṗmũ mouens.niſi
quia dans eſſe mouẽti ſic bene ſaluat ṗ
mũ efficiẽs ⁊ ultimus finis.qꝛ amatus
ꝓpter ſe a ſecũdo mouẽte ſed nõ ṗmuꝫ
mouẽs niſi remouẽs.i.dans eſſe mouen
ti.ad q̃õnem quantũ ad exponenteꝫ ne
gatiuam ⁊c̃.

x^a.diſ.

Voluntas infinita ſicut natura infinita
Contra iſtud arguit tripliciter ꝙ nõ cõ
petit alicui ſiue ꝙ repugnat alicui ſcḋm
rõnem abſolutã nec ſibi cõpetit ſi eſt in
finitũ.alia rõ quaſi ꝓbatio illius ꝓpoſi
tionis infinitũ nõ dat virtuti actiue ra
tionẽ alterius virtutis actiue iungat mi
nor rõni volũtatis ut tale principiũ acti
uũ nõ cõuenit ſiue repugnat ſibi cõmu
nicare naturã.g̊ ⁊c̃. Item tertio vnde

voluntas habet infinitatē si ex se. igitur
ubiqꝫ qͦd est falsū in creatura si ab essen
tia. ergo volūtas infinita est ut habens
assistentiaꝫ nature siue essentie qͦd dicit
alia op. Item arguo sic. infinitas est de
se eiusdē rōnis in intellectu ꝛ volūtate.
ergo nō est formalis ratio distinctarum
ꝓductionum que habēt distingui ex ꝑn
cipijs formalibus. Ad primuꝫ si pro
medio accipiatꝰ repugnātia. maior est ve
ra. ꝛ minor falsa. nam ista ratio volūta
tis transcēdens que abstrahit a finita ꝛ
infinita nō est ratio repugnātie sed limi
tatio superueniēs illi si accipitꝰ ꝓ medio
nō cōueniētia. dico ꝙ principio actiuo
infinito nō cōpetit actio nisi infinita ta
lis qualis trāscendens cōpetit trāscendē
ti. nūc aūt volūtati transcēdenti ꝯuenit
trāscendēter sic velle sic. ꝛ ꝓducere velle
igitꝰ infinite volūtati cōpetit ꝓducere in
finitū velle nō plus per se sed cōcomitā
ter infinitū velle est deitas. finitū auteꝫ
velle angeli nō est esse angeli. Ad mi
norē dico ꝙ cōicare naturā nō est actio
transcēdēs volūtatis in cōmuni. sed pro
ducere velle est sibi ꝓportionatū ꝛ obie
cto. ideo infinita volūtas infinitū ꝓdu
cit ꝛ ex ꝯsequēti naturā. Ad aliud pꝫ
dis. 8. a quo quia ab essentia fundamen
taliter ꝛ ex se formatꝰ. itaqꝫ ꝯcedo essen
tiam requiri ut fundamentū etiā ut rea
liter idē. sed illud in suo signo nature in
quo est formaliter infinitū est principiū
quo ꝑcisum cū obiecto sicut operādi sic
producēdi. Ad tertiū dico ꝙ duo in
actu. s. libertas ꝛ infinitas que ē modus
intrinsecus termini habēt duo alia cor
respondentia in termino q̄ siue ꝑncipio
quo quere in ultima coll. parisꝰ. vñ non
dico infinitatē esse formalē rōnem respe
ctu spirādi. sed volūtatē infinitam. nec
in hoc duo pricipia formalia. quia infi
nitum est modus intrinsecus. aliter pōt
dici ꝙ volūtas vnde volūtas oīno sim
plex hoc nō cōponibilis nature cuiꝰ est
pō nec actui suo. nam ex hoc sequitꝰ ꝙ

est productiua actus. quia ꝯpetit sibi u
est volūtas. ꝛ ultra actus est idem nat
re. ꝛ hoc vnū simpliciter omnino. erg
cōmunicatiua nature. Ad secundu
dubiū de ꝛc̄. cōparando illud ad quo
cūqꝫ obiectū. Cōtra. idem est prin
pium ꝓducēdi ꝛ necessario ꝓducend
igitꝰ si infinitas volūtatis. uel magis vo
luntas infinita nō est ex se necessariū ꝑ
cipiū producēdi. igitur nec absolute pr
ducendi nec cōmunicandi naturā. qu
ipsa nō pōt cōmunicari nisi necessario
igitꝰ ꝛ in solutione qōnis primi dubij it
oportet exprimere de obiecto sicut hic
solutione secūdi dubij. Cōfirmatꝰ. qui
volūtas etiā infinita nō est principiū ꝓ
ducendi amorē obiecti infiniti. alioqu
uel erūt multi sp̄s. s. uel vnus erit amo
ꝓductiuus omnis creature qͦd negas. q
tūc necessario amarentꝰ. cōcedo ꝙ rati
ad ꝑncipalē solutionē h ꝛ similis de ve
bo quantū ad intellectū ꝛ omia illa qu
ponuntꝰ supra dis. ij. q. vi. nō cōcludun
nisi accipiēdo cum volūtate h ꝛ cū int
lectu ibi principiū ꝓductiuū. s. obiecti
sine quo nō ꝓducit sicut nec opatꝰ. Si
militer dicatꝰ ad illud ꝙ volūtas non e
ꝑncipiū ꝓducēdi nisi ut habens sibi ob
iectū ꝑsens qͦd est sibi cōprincipiū ꝓdu
cendi ꝛ nō potest esse principiū haben
qͦcunqꝫ obiectū sed ꝑcise ut habens ob
iectū primū sibi ꝑsens ꝛ cū illo ꝛ hoc u
quia ante ꝑsentiam obiecti secūdi habe
ꝓductōnē adequatā. quia cū ꝑmo obie
cto vltra adequatā nō potest in aliam.
vel secūdo. quia principiū infinitū non
requirit aliqͦd finituꝫ cōproducēs obie
ctum secundariū est finitū. vel tertio. q
principiū necessario ꝓductiuū nō habꝫ
ꝓductiuū illud ad qͦd nō habet habitu
dinē necessariā. voluntas dei nō necessa
rio respicit obiectū secūdariū. vel quar
to. quia in istis generale supponi verū ē
ꝙ volūtas est principiū ꝓducēdi necessa
rio requirens obiectū cōproductiuū sic
intellectꝰ. vnde dictū ē di. ij. ꝙ memoria

perfecta que est principiū cōpletū dicen
di est intellectus habēs obiectū actu itel
ligibile sibi p̄sens. ita voluntas perfecta
est habēs obiectū diligibile sibi p̄sens uł
actu presentatū per intelligentiā. Sȝ qȯ
addit de differētia primi obiecti ꝙ ipsū
est cōproductiuū ⁊ secundū ꝙ ipm non
est cōproductiuū hoc dubiū est tam de
intellectu q̄ꝫ de volūtate nec aliqua cau-
sa que assignat videt sufficere p̄ma. non
quia aut intelligit adequata extēsiue ⁊
petit principiū aut intēsiue ⁊ falsa ē ista
vltra aut ⁊c̄. sicut patet in opatione. qꝛ
ultra sic adequataȝ opationē que est cir
ca primū obieciū pōt in opationē circa
secundū. nec secūdo valet. quia volo ꝙ
obiectū secundū nō sit cōproductiuum.
sed p̄mū sit cōproductiuū nō tm̄ notitia
sui qȯ est sibi pn̄s formaliter. sed obiecti
secūdi qȯ est in ipsa p̄sens virtualit. ita
ꝙ sicut memoria diuina ꝯtinet p̄cise ob
iectū primū formalit ⁊ secundū non est
in memoria nisi virtualiter. quia in pri
mo. ⁊ tm̄ memoria est rō intelligētie ope
rādi circa utrūqȝ. ita est rō ꝓducēdi no
titiam declaratiuā utriusqȝ nō quidem
ꝓcedentē de utroqȝ sed de infinito tm̄.
tm̄ declarantē utrūqȝ obiectū. s. obiectū
qȯ est pn̄s formalit ⁊ habet in se 2[m] vir
tualiter ita de spiratione. Itē hec volū
tas in p̄ma ꝓductione nō requirit com
productiuū nisi infinitū. vnde improba
tur impfectio eius si in secūda ꝓductiōe
requireret ꝓductiuū finitū. Rn̄deo licet
qn̄ coagat creature uł nature nunq̄ꝫ illa
necessario requirit. eēt tūc impfecta p̄n
cipiatio ꝙ solū primū obiectū est cōpro
ductiuū duplicis verbi uł amoris. 2ᵃ nō
probat. qꝛ sicut volūtas opat circa obie
ctum ad qȯ ꝯtingent se habet. tm̄ respe
ctu illius opationis est p̄ncipiū solūmō
primū obiectū qȯ ꝯtingēter respicit 2[m].
quia nō pōt esse in ꝓductione. Item de
verbo nō ꝯcludit. Itē cōplacētia ē neces
saria. Itē in quocūqȝ est principiū ꝓdu
ctiuū prius q̄ꝫ terminus ꝓducat ⁊ nō re

pugnat termino ꝓduci ab ipso est ꝓdu
cibilis. ⁊ sic nō pōt ab ipso ꝓduci si non
est i ipso p̄us q̄ꝫ termin⁹ ꝓducat. utraqȝ
istarū maior videt imediata q̄rū p̄ma ē
in q̊cūqȝ ē p̄ncipiū ꝓductiuū pfectū p̄us
q̄ꝫ termin⁹ ꝓducat illud pōt tali p̄ncipio
terminū ꝓducē. maior 2ᵃ. in q̊cūqȝ nō ē
p̄ncipiū prius q̄ꝫ termin⁹ ꝓducat. illud
nō pōt ꝓducere terminū si simul. ideo
verbū nō dicit se si posteri⁹ ideo spūs. s.
nō gn̄at. vtraqȝ. n. istarū videt eē maior
imediata. vtraqȝ etiaȝ videt minor ime
diata. vltra sic p̄ma ꝯclusio. ꝓbatō ma.
minor talis. memoria pfecta est pfectuȝ
p̄ncipiū ꝓductiuum notitie declaratiue
obi tam relucētis formalit in memoria
q̄ꝫ vtualiter in illo obō formali. igit hn̄s
memoriā pfectā pōt ꝓducere notitiā si
ue hui⁹ siue illi⁹ si p̄us habeat q̄ꝫ alteri⁹
notitia ꝓducta. similit syllogizo de vo
lūtate pfecta ⁊ dilectōe. terti⁹ syllogism⁹
quia duo p̄mi ꝯputant ꝓ vno fiat sic sit
cōclusio ꝓ maiori sit mior. h̄ tota trini
tas hȝ memoriā pfectā p̄us q̄ꝫ notitia d̄
claratiua creature sit ꝓducta ex p̄ma q̄
stione secūdi. qꝛ in p̄mo instanti nature
cōplet tota origo simpliciter psonarū ⁊
notitia creature in secūdo instāti natur̄
g̊ tota trinitas ꝓducit notitiā declarati-
uam obi secūdarÿ. cōsimiliter de volun
tate ⁊ amore. ꝯn̄s videt falsū. qꝛ nihil ꝓ
ducit i q̄libet psona. ⁊ tūc in p̄re erit pro
ductū aliq̄d uel indetermiatis ꝓductis
q̄rū ꝓductōnib⁹ ꝯspirāt istas ꝓductōes
puta notitiā creature i filio ⁊ dilectōem
in spū scō. ēt fili⁹ ꝓducēt aliq̄d i se. itaqȝ
vitādo ꝯclonē illatā aliq̄ triū maioruȝ
negāda est. si p̄ma neget de p̄us nā. quia
illa stat in eodē gradu originis. ubi tam̄
nō est ꝓductio. uel gloset ꝙ vā ē si post
q̄ꝫ termin⁹ primus ꝓducibilis ꝓducat.
sit principiū ꝓductiuū in isto nō prius.
q̄ꝫ 2⁹. ⁊ rō est. qꝛ est in eodē gradu origis
cū p̄ᵒ utraqȝ rn̄sio vr̄ eadē. saltem conce
dit vbū eē creature notitiā declaratiuā.
⁊ spm̄ scm̄ esse dilectionē creature. licet

non a trinitate produci. contra di. 18. de
dono. ⁊. 27°. de verbo. si neget secunda
minor de obiecto secũdario. tũc difficul
tas redit h tacta supra. si dicat cũ. ⁊ tunc
oportet aliter dicere de voluntate q̃ de
memoria. quia volũtati p intelligentiã
repñsentat actualit obiectũ secundariuz.
Rñdeo nõ habet ex se rõnem diligibilis
sicut ut primũ obiectũ. tertia minor nõ
habet vim nisi de pus sicut pma minor
patet eni q nõ est vera de prius origine.
de natura est dubiũ si tm̃ est differentia
rõnis inter pductionẽ verbi declarantẽ
primũ obiectũ ⁊ declarantẽ secundũ. qr
differẽtia rõnis nõ est pro ordine suffici
ens. Nota q illud qd dicit ibi supra. s. in
quocũqꝫ est principiũ pductiuũ ⁊c̃. Si
accipit pus duratione. patz minor falsa
si nã dubiũ ⁊ ad ppositũ. si origine non
facit difficultatẽ ad ppositũ.

Sed accipiẽdo tm̃ de pori origine videt
petere. quia minor est eadẽ cũ ↄclusiõe.
Istud de prius nõ cogit hic sicut di-
ctum est supra. sed vz dis. 5. de filio. No
ta pro tribus syllogismis supius positis
quia licet minor pmi neget de pori alio
q̃ originis in diuinis. ⁊ p hoc videt ex-
cludi omis via arguendi de quis ⁊ q̊. qr
prius origine est idẽ cum cõclusione tũc
pdicta. adhuc tñ restat difficultas de pn
cipio pductiuo que tangit supra de ob
iecto secũdario. qr uel maior cui omino
initeris in qõne de pductionib' erit fal-
sa. vel difficile est q nõ extẽdat ad secun
dariũ obiectũ cõcesso vero q nõ exten-
dat ad illud perit illud. c. i. di. ij. de crea
tura in esse intelligibili q sit a tota trini
tate. quia a quo ẽ pductiue notitia crea
ture ab ipso creata ut intellecta perit de
ratione obiecti secundarij ad scire. 15. de
ideis. ⁊ perit de rõne verbi ⁊ spũs sancti
ad creaturas. di. 17. uel. 27. pmi. perit q
spũs scũs nõ sit necessario amor creatu
re. ⁊ oportet dicere q sit necessario com
placẽtie. licet nõ vno mõ existẽdi. ⁊ tunc
perit illud. s. dis. 8. cõtra phos de necessi
tate creature. ⁊ reddit Hen. ibi de cõpla
cẽtia. stat eni argumẽtũ pmũ. q. pma. 2.
nõ vz idẽ respectu pmi obiecti. q spirit'
sanctus. s. nõ ita libere amat creaturam
ut pater. qr ex pductõe est amor nec ver
bũ virtute memorie ut in ipso intelliget
sed ut in patre. Ad ista. pmo ad ma
iorẽ. pncipiũ qd ex rõne sui natũ est exit
prius in actũ realiter pducendi in subsi
stẽtia reali cõcludit suũ cõproductiuuz
esse prius origine. i. sine quo nõ alius. ⁊
ex hoc ↄcludit q ab ipso est alius. ita de
spiritu sancto q est a patre ⁊ filio. dis. 2.
similiter pductũ qd natũ est in reali sb
sistẽtia pus pduci alio est sine quo non
aliud. igit a quo aliud sic tres psone ad
creaturas in esse extra. cõcedo igit q na
tura accepta in subsistẽtia reali ut habz
omia qualẽcunqꝫ ordinẽ in ipsa haben
tia ẽ realit pductiua psone secũde simil
accepte sed oia in ipsa. tamẽ in utraqꝫ ẽ
distinguere quid primũ est i ipsa quo. s.
psona diuina est ⁊ qd quasi aduẽticium
psone quasi iam ↄstitute quale est omne
cõparans ad obiectũ secundũ. b. cõcedo
⁊. c. similit nisi q iuxta pdicta in. a. in. a
tres in esse simplicit psone diuine prece
dunt ordine nature ut intellectionẽ crea
ture. ⁊ p ↄñs creaturã in esse intelligibi
li. hoc quidẽ añcedẽs est verũ ibi. dis. pͣ
2. sed negat ↄsequẽs. igit creature produ
cunt a trinitate i esse intellecto. rõ nega
tionis est ista. quia sicut opero circa ob
iectũ secundũ non esse alia. realit potest
quocũqꝫ hoc est realit uel insistenter ab
opatione circa obiectũ primũ. ita nec p
ductio circa istud a pductõe circa illud
ergo nõ põt esse alteri' sic uel sic realiter
pducti. g̊ solus pat dicit verbũ creature
sic ⁊ verbũ essentie sue. cõfirmat. quia si
cut hoc pncipiũ opatiuũ hz vnã opera
tionẽ adequatã sibi. nõ tamẽ intẽsiue sz
extẽsiue. hoc est circa omia que virtuali
ter sunt in ipsa. ita inquantũ est pducti
uum habet vnã pductionẽ adequatam

vtroq3 mō. quia neutrū repugnat vni pducto. cōfirmat etiā q2 notitia siue opatio siue ut pducta nō pōt esse nisi eiusdē termini pmi aliorū nō nisi ut secūdariorum. g nulla pt esse pducta q̄ sit imediata alicuius subiecti pmi ut termini. silr ꝯcedēdo. b. nō pit. c. q2 pductio obiecti secūdi in esse cognito nō est īmin⁹ realis sicut nec termin⁹ accipit esse reale. g ē pductio diminuta sicut pductū est ens diminutū talis pductio pōt esse q̄ nō ē pductio. sed. a. pductio hui⁹ ē cognitio. g pōt in se p cognitionē in q̄ est v̇tualit̉ obiectū ꝑm qȯ pducit in se obm̄ illud du3 actu cognoscit ⁊ cōicans cognitionē cōicat se ut quasi pducentē idē obm̄. q2 posterius est psona cui cōicat. g trinitas q̄si pducit obm̄. ⁊ ita pducit i esse cognito q2 in illo produci est q̄si produci. l3 solus pr̄ realit̉ producat in filio ex vi gn̄ationis ⁊ pr̄ ⁊ filius in spm̄ scm̄ ꝯcomitant̉ cognitioni hui⁹ obiecti q̄ cognitio in oibus q̄si cōcomitata est pductio. ⁊ ita pductio diminuta. Alit̉ plani⁹ cognitionez esse obiecti secūdi ē ipm pducē inesse cognito sicut ipam esse obi pmi ē eē ei⁹ q̄si producētis cognitionē. q2 pmū obm̄ q̄si p̄ upponit ⁊ 2^m^ q̄si producit ⁊ hoc i actu. q2 cognitio ē eius. g realiter cōicās cognitionē ut obiecti secūdarij realit̉ cōicat illā ut producentē obm̄ secundariū productōe que ibi pōt esse que nō est diminuta siue trinitas producat obm̄ inesse cognito non parit dis. q2 idea est obm̄ secundariū siue pductū sic uel sic. uel nō productū sed quasi. Et si aliqs dicat ideam sic referri realiter ad scire dei. quia idea sic nihil est pari rōne. nec ecōuerso scire habet aliquā relationē rōnis ad obiectum 2^m^. q2 oio nihil. q2 sicut nec fundat ita nec terminat aliquā relationem. Nō parit. c. quia vndecūq3 pducit uel quasi pducit obm̄ 2^m^ psona diuina pfectum esse h3 cōparādo intellectū ⁊ volūtatem ad obm̄ primū. tn̄ cōcedo q̄ v̇bū quasi ex pductione secūdaria ē notitia creature pducta realiter sicut pr̄ quasi secūdario est notitia eius pducta. ⁊ ita necessario filius sicut pr̄ est notitia eius sed ista relatio nec cū in gn̄atione cōstituit patrē nec cū gn̄atione filiū

vel pōt dici de cōplacētia inquantu3 illō ōnsum ostendit hr̄e bonitatē participatam a pmo. vel alit̉ sicut psona pr̄is necessario h3 opationem volūtatis q̄ opatio est alicuius obiecti necessario alicui⁹ cōtingenter ita producit quasi opatōez subsistentez que necīo pducta est alicui alicuius cōtingēter ⁊ sicut nō sequit̉ volitio creature est eadē psone patris. igit̉ pr̄ necessario h3 volitionē creature sed tm̄mō sequit̉. g h3 volitionē necīo que ē creatur̄. ita nō sequit̉ pr̄ necīo spirat volitionem creature in sensu cōi. licet necessario spiret volitionē que ē creature 2^m^ probatū est de frui. dis. i. ⁊c. tam ꝑm rem q̄ ꝑm rōnem. Nō videt̉ q̄ volūtatem esse rectā sit coassumendū cū hoc qȯ est ipam esse infinitā quasi aliud ex equo. quia tūc volūtas infinita nō esset sufficiens quo cōicandi nām etiā habēs obm̄ pn̄s. sed volūtas infinita recta. Itē si volibilitas illa sit ꝯformitas ad rōnez rectā. g relatio uel rō erit principiū productionis spūs sci. saltē ut volūtas recta sicut recta est rō volēdi. Itē sic voluntas infinita oio nihil addendo ibi de obō p̄sente necīo est in actu volendi ita q̄ ad nullū actū volēdi est in pō ꝯdictionis. q2 tūc cōpossibilis ⁊ ipa pro obō adeq̄to h3 infinitū volibile. g necīo actu vult illud ⁊ ita de productōe ultra sicut ō necessaria opatōne. 2° probat̉ ex rōne potentie q̄ pōt hr̄e obm̄ adequās capacitatem eius. igit̉ ut infinitū ⁊ nō ut cōtentū sub illo obō. quia tunc ab aliq̄ finito dependeret in opando ⁊ ita vilesceret. 3° probat̉ ex rōne actus. q2 volitio infinita nō depēdet a finito g finitū nō est pmu3 obm̄ eius quecūq3 volitio ibi possibilis est infinita. Restat tertiū dubiū ubi dr̄ q̄ nā agit p impssionē sicut intellectus

voluntas aũt nõ. Cõtra. hoc falsum ẽ
⁊ improbatũ. di. 2. ⁊. 5. Jtẽ nõ ad ꝓpo
situm. quia querit de distinctõe ꝑncipῃ
actiui in mõ agẽdi siue eliciẽdi actionez
siue in aliquid agat siue nõ. Alia rñsio
verbuz est formaliter noie memorie vo
lũtas eliciẽs dat obiecto ꝑmũ donũ. q2
amorẽ ⁊ in hoc se nec ex ista rõne est do
num vñ nec aliud simile obiecto pñtato
ideo amor non gignit nec ẽ imago. s. ita
sicut filius hoc quidẽ bñ verũ est ꝺ ima
gine sed nõ saluat quõ hec principia eli
cere pñt diuersimode ꝗuis ponat aliq̃
distinctio in terminis cõparatis ad ꝑnci
pia in assimilari tñ. Tertia via ꝙ est ne
cessitas ut actus tẽdit in obm̃. non tñ ut
elicet a potẽtia uel alit si ut in actu quasi
iam ut elicito firmat. nõ tñ ut quasi ꝑor
actu elicit illũ. Cõtra ista arguit. g̊ ex ꝑ
te ꝑncipῃ ut quasi p̄cedit actũ est necessi
tas ad eliciendũ. nec volũtas repugnat
nec̃io. q2 volũtas ꝑfecta põt hr̃e ꝯditio
nem ꝑfecti ꝑncipῃ. Jtẽ ecõuerso nec̃itas
nõ tollit libertatẽ ꝓpter nũc dictũ. Jtez
necessario agere est ꝯditio modi opan
di. g̊ nõ repugnat alteri diuidẽti princi
piũ actiuũ. sicut nec modus ille cuius est
modus ponẽdi sicut duplex principiuz.
nec est alia rõ distinctionis nisi hec. hec
ita duplex necessitas cõueniens. q2 hec ⁊
hec. g̊ nõ omis necessitas ẽ nãlis stricte
accipiendo naturale quõ volũtas ẽ na
tura. Alia difficultas.

12. di. prime q̃õnis.

Ad hoc ꝙ sequeret. quia adiectiuũ ẽ in
adiacentia essentiali ad suppositũ quod
terminat eius dependentiaz. ⁊ ideo non
põt plurificari nisi subsistit uel substat
eius dependẽtia plurificet. hic aũt in ꝓ
posito suppositũ qꝺ subsistit dependen
tiam adiectiui nõ põt plurificari. ⁊ ideo
adiectiua sibi adiacentia nõ possũt plu
rificari nisi ꝓpositio sit falsa. ⁊ de h̄ alс
in tertio li°. ubi queret vtrũ si plures na
ture assumerent a verbo esset vnus uel
plures homines. Secũdo quero utrum
pater ⁊ filius ⁊c̃.

Circa dis. q̃õ cancellarῃ.

Circa distincti.

16. querit utrũ cõueniat spiri
tui sancto missio visibilis. vide
tur ꝙ nõ. Aug⁹. 4°. de trini. ca°. 9°. ⁊ po
nitur in lr̃a. Fateamur filiũ minorem fa
ctum ⁊ intantũ minorẽ inquantũ factũ
⁊ intantũ factũ inquantũ missũ. igit fili
est hic qui est sic missus visibiliter. quia
de illo ibi loquit ꝙ sic est minor. igitur
si spũs sanct⁹ sic mitteret a patre ⁊ filio
esset minor patre ⁊ filio: qꝺ nõ cõcedit.
Jtẽ si spũs sanctus mitteret visibili
aut cõcurrit cũ ea missione reuelatio in
terior aut nõ. si nõ. frustra fieret missio
exterior i aliquo visibili signo. quia tũc
ad nihil esset utilis. Si aũt cõcurrat re
uelatio interior. tũc frustra fieret missio
uel apparitio exterior visibilis. quia tale
signũ sensibile exterius distraheret a re
uelatione interiori cum occupatio circa
exteriora distrahit intellectũ ab interio
ri cõsideratione. Cõtra est magister in
littera ⁊ allegat Aug. ⁊ Johem. 14°. ca°.
Cũ venerit ille paraclitus veritatis. Et
iterum ibidem. si enim abiero mittã vo
bis eũ ubi loquit de missione tẽporali.
Respondeo cũ ꝑsonã mitti sit eam ma
nifestari ꝓcedere. ut patet alibi q̃õne p̄
cedente ⁊ missio passiua visibilis est cuz
signo sensibili cognosci ꝑsonã ꝓcedere.
qꝺ quidem signũ oportet esse couenien
ad manifestandum suam processionẽ. g̊
cum spũs scũs põt manifestari ꝓcedere
signo sensibili cõueniente sue ꝓcessioni
sequitur ꝙ spũs spũs poterit visibiliter
mitti. De missione vero sensibili filῃ
que fuit per incarnationẽ dicet in tertio
libro. Ad primã rationẽ dicendum ꝙ
nõ est simile. quia spũs scũs non vnit si
bi naturã signi sensibilis quo ipsius pro
cessio manifestet. ⁊ ideo non oportet ꝙ

illa que cõueniunt nature talis signi ꝙ
cõueniant spiritui sancto. sed filius vni
uit sibi naturam humanã in vna perso
na. ⁊ ideo que dicunt de ista natura ve
re dicunt de diuino supposito substanti
ficante illam ꝑsonam. vnde filius potest
dici minor patre ratione nature assum
pte. non sic autem spiritus sanctus. quia
non habꝫ in tali natura esse speciali mo
do nisi sicut in signo. Et concedo ꝙ fru
stra esset reuelatio exterior nisi cõcurre
ret illustratio interior ⁊ reuelatio talis.
quia illa apparitio exterior non est nisi
quoddam signũ simile representans ta
le significatũ in institutõne humana ad
placitum ⁊ non ex natura que eque pos
set quantum est ex se aliud significare si
cut illud si placeret instituenti. ⁊ si non
esset reuelatio interior nõ cognosceret̃ p
talem apparitionẽ exteriorem. nõ enim
potest signum sensibile ex institutõne co
gnosci qd significet ex ratione represen
tantis uel representatiuũ nisi cognoscat̃
representatum per repñtatiuũ. Ad
probationem dico ꝙ licet intellectus di
strahatur ab intelligendo quãdo occu
patur sensus circa sua sensibilia alia a
suo intelligibili ꝙ tunc paruꝫ intelligit.
quia sic potẽtie se inuicem impediũt nec
mutuo se iuuant. in actibus tamẽ quan
do sensus occupant̃ circa singulare sensi
bile cuius vniuersale per speciẽ intelligi
tur ut videlicet quãdo sensus sentit illõ
obiectũ qd fantasiat̃ ⁊ intellectus intelli
gens nõ distrahit̃ tunc intellectus maxi
me confortat̃. quia tũc potẽtie circa idẽ
obiectũ sibi administrant eius ꝑsentiaꝫ
ut a qualibet scdm eius ꝓportionẽ ap
prehendat̃. hoc patet in exẽplo qñ volu
mus colere xp̃m ⁊ passionẽ eius cõpati
facilius eã cõtẽplamur si imaginẽ cruci
fixi frequẽtius intuemur ⁊ ex tali intui
tione talis spẽs ⁊ fantasia generat̃. ⁊ hoc
totũ est mõ ꝓpter ordinẽ nãlem poten
tiarum ꝑmarũ in agẽdo. ꝓphe nõ erãt
distracti per sensibilia ut eos sensibilia
multũ iuuarent ad ꝓphetiã. qꝛ nõ erãt
eis cõuenientia. nam talia parũ faciunt
ad reuelationẽ que ẽ de his que nec ocu
lus vidit nec auris audiuit ⁊c̃. que omi
bus enarrare non licet scdm aplm circa
aliqd sensibile eis ꝑsens in imaginatiõe
quia ut cõiter omnes ꝓphete erãt mul
tum imaginarij. patet p Augu. 12. super
Geñ. ⁊c̃. Quare ⁊c̃.

17. dis. 2ª. q. cancellarij.

S Apposito cha
ritatem posse argumẽtari. quia
fm Aug. 6°. de trini. c. 7°. In his q nõ
mole magna sunt hoc est maius esse qd
melius esse q̃rit de mõ augmẽtationis.
Et ꝑmo utrũ in augmẽtatiõe charitatis
charitas ꝑexistens corrũpat̃ cũ noua in
ducit̃. Qꝫ sic. quia si nõ corrũperet̃: tunc
forma charitatis mutaret̃ d minori ad
maius. hoc ẽ falsum. qꝛ forma simplex
subiectũ transmutatõis esse nõ potest.
¶ Cõtra. ꝑmo de gñatione oportet au
ctum manere. g̃ ⁊ charitatẽ ꝑexñtem au
ctam p nouũ gradũ charitatis sequent
oportet manere ⁊ nõ corrũpi.

Hic dicitur ꝙ in omni in
tẽsione cuius
cunqꝫ forme de nouo aduenietis gradus
forme ꝑcedens corrũpitur in aduentu al
terius gradus sequẽtis. quia termini mo
tus sunt incõpossibiles. gradus iste pre
existens ⁊ ille de nouo adueniens in illa
augmentationis mutatione forme sunt
termini illius mutationis ergo nõ sunt
simul. igit̃ vna corrumpit̃ in aduentu al
terius. ergo ⁊c̃. Huic opinioni addo
duas cõfirmationes: prima sit ista. Eo
dem modo se habẽt maius ⁊ minus in
eadem specie quõ se habent ꝓportiona
biliter maius ⁊ minus in diuersis specie
bus. sed in diuersis specieb' quãto vna
species est ꝑfectior alia tanto perfectius
cõtinet eã ⁊ modo simpliciori ita ꝙ secũ
da spẽs cõtenta ab ea non facit additio
nem ad ipsam. igitur cũ simplicitas sit

perfectio in omnib' formis. videt etiam ꝙ in eadē spē forma simplicior sit pfectior nō hñs graduꝫ uel formā pexñtē sibi additā. Itē cōsimili mō se hñt maius ꝛ minus in formis accñtalibus quō se habent in formis sbalibus si in sba eēt maius ꝛ minus. Sꝫ ƀm omēs ponētes maius ꝛ minus in forma sbali sba pfectior ꝛ in eadē spē est simplicior illa nō faciēs additionē cū min' pfecta. sed ꝯtinēs aliā mō simplici ut'ponit de aia xpi ꝙ nō fuit cōpositior aīa petri sed simplicior. ꝛ tamē pfectior in essentia aie. igit eodem mō de forma accidētali. Cōtra istam opi. arguit sic supposito ꝙ possibile sit deū augere charitatē in illo instāti quo elicit actus meritorius ponat. igit in esse ꝙ tūc augeat. quero tūc a qua charitate elicit actus iste meritorius. quia necessario ab aliqua charitate elicit ut pri' ostēsum est nō a charitate infusa de nouo q̄ augebat charitatē in illo instāti in quo fuit sub actu. quia est p̄miū talis actus. ꝛ sequit aliquo ordine actū illū meritorium nec elicit a charitate pexñte. qꝛ ƀm te illa corrūpit. nā in infusione posterioris charitatis corrūpit prior. igit in illo instanti in q̊ charitas auget est act' meritorius. ꝛ tñ a nulla charitate qȯ est impossibile. Dices ꝙ deus non auget charitatem in illo instanti quo elicit actū meritoriū. sed actus charitatis trāsit ꝛ stat in acceptatōe diuina tanq̄ qȯdaꝫ remunerabile. ꝛ tūc deus acceptādo actū meritorium dat post augmentationē charitati pexistēti ut qȯdam p̄miū actus ꝛ nō dat simul in eodē instāti premiū cuꝫ merito. sicut nō dedit angelis bonis in p̄mo instāti nāe posteriori. Contra. licet istud posset dici in ꝓposito de virtutib' infusis. nō tamē pōt dici in augmētatione virtutū nāliuꝫ moraliū ꝛ intellectualiuꝫ ꝛ maxime moraliū. Nā virtus moralis auget p actus morales sicut generat ex eis 2° ethi. actus igit qui augmētat ꝛ auget virtutē moralē nō auget nisi qñ ē qñ igit auget quero utrū est ab aliq̄ virtute uel nō. si sic a qua virtute nō p̄cedite. qꝛ illa corrūpit nec a gradu quē nunc facit. quia ille est posterior sicut effectus sua cā. igit qñ auget virtutē nō est ab aliqua virtute. sed hoc est impossibile qꝛ tūc non esset v̓tuosus ꝛ tñ generaret virtutem qȯ est cōtra phm 2° ethi. ꝛ cōtra omnē intellectū. qꝛ ex similibus actibus siles actus gñant. Eodē mō posset argui de actu intelligibili dū est actus speculandi augmētat habitus intellectualis uel speculatiu'. qꝛ qñ nō est nihil facit. sed ille actus nō est ab habitu p̄cedente. quia tūc nō est talis habitus sed corrumpit in illo instāti in quo est augmētatus nec a gradu sequēti. qꝛ ille sequit. igitur nō pōt dici ꝙ talis aliquo mō augeat. quia nullus est terminus aliūde p quē fiat augmētatio. Itē volūtas pōt remittere actū intelligēdi. qꝛ pōt oio p suum velle actū eius corrūpe auertēdo ipm a cōsideratione omis obiecti secūdarij ne ipm determinare ꝯsideret. sed omnē actū voluntatis nāliter p̄cedit act' intellecus In illo igit instāti in q̊ volūtas remittit actū intellectus p actū suū impatū opꝫ intellectū esse in actu suo nō in actu intēso pexñte. qꝛ ille actus. nō manet intensus qñ volūtas sic eū remittit p positū nec i actu remisso. qꝛ ille nālit seq̄t actuꝫ volūtatis. igit si actus remissus non sit aliq̄d realitatis act' intēsi. sequit ꝙ i illo instanti in quo volūtas ē in actu suo respectu alicuius obiecti ꝙ respectu illius obiecti nō sit nāliter pri' intellect' i actu ꝛ tūc volūtas vult incognitū qȯ est impossibile. 2° arguit sic. supposito ꝙ actus secūdus uel tertius possit intendere hitū licꝫ nō sit pfectior nec intēsior p̄mo actu tūc arguo. si actus posterior intendit habitū ꝛ tñ nō est necessario intēsior nec pfectior actu q̊cunqꝫ p̄cedēte. nō igit gñat nouū indiuiduū charitatis pfectius qȯ est ꝯ te. ꝓbatio ꝯñtie. quia actus gñans hitū nō pōt ipm gñare nisi ƀm ꝓportōꝫ

sue virtutis. si igit iste actus qui est imꝑ
fectior ꝑmo actu gñat indiuiduũ chari-
tatis ⁊ ꝑfectius h. vel erit in v̓tute actuũ
ꝑcedentiũ ⁊ tũc manẽt ⁊ nõ corrũpunt.
sicut ponit opi. uel virtute ꝓpria ⁊ tũc
effectus erit ꝑfectior sua cã totali in vir-
tute qͦd est falsũ. 3° sic. calidũ corrũpẽs
frigidũ prius remittit frigiduʒ. cũ enim
sint duo motus simul intẽsio ⁊ augmẽ-
tatio in calore ⁊ remissio in frigiditate
motus. s. intẽsionis caloris ⁊ remissiõis
frigiditatis. igit ſm hanc opi. generatur
nouũ indiuiduũ frigidi. Quero tũc ter-
minũ a quo istius mot᷒ ad frigiditatem
nõ põt dici ꝙ frigiditas maior ꝑcedens
quia illa frigiditas corrũpit nec sequens
gradus frigiditatis remissior. quia tunc
effectus excederet suaʒ cãm in entitate ⁊
ꝑfectione qͦd nõ est intelligibile ſm Au-
gu. sup Geñ. ⁊. 83. q. q. 2. Itẽ oẽ qͦd mo
uetur dũ mouet partim est in termino
a qͦ ⁊ partim in termino ad quẽ. 6°. phi.
si igit calidũ agat in frigidũ in toto mo
tu frigiđ hʒ aliqͩd ꝺ termino ad quẽ. s. de
calido. si igit in toto motu nõ remittat
frigidũ anteꝙ̃ corrũpat. sequit ꝙ ꝯ̃rium
in sũmo ⁊ nõ remissuʒ sit cũ aliqͦ gradu
sui ꝯ̃rij. ⁊ cũ nõ habeant iste forme lati-
tudinẽ. sequit ꝙ cõtraria in sũmo pñt eẽ
simul vera. remittit igit frigidũ. igit ſm
hanc opinionẽ gñatur aliqͩd suppositũ
frigiditati. sʒ illud nõ generat ex frigido
ꝑcedente. quia illud corruptũ est. igit ge
nerat ex calido. ⁊ ita caliđ generaret fri-
gidum qͦd est impossibile. Itẽ quarto
sic. si semꝑ corrũpit forma ꝑcedens. seqͭ
ꝙ nõ possit esse mot᷒ ſm gradus forme
ꝗlitatis. qꝛ statim qñ recedit a termio a
quo gñat alia forma. igit tm̃ erit motus
in qualitate ſm gradus mobilis. sed hoc
esset falsũ. qꝛ tũc esset motus ꝯtinu᷒ cui᷒
tm̃ partes nõ copularent ad aliquẽ tmi-
nũ cõem. quia mutatio copulãs. quero
in quo est aut est in aliqͦ diuisibili aut in
aliquo indiuisibili. nõ in parte diuisibili
quia nulla pars tota simul alterat. sʒ ꝓs

ante partẽ ſm istã opi. igit esset ista mu-
tatio in indiuisibili ⁊ ita punctus fieret
calidus. Itẽ sequit etiã ꝙ omne calefa-
ctibile dum calefit infinitis calorib᷒ cale
fiat. quia si fiat motus ꝑcise ſm gradus
mobilis successiue cũ infinite partes sint
in mobili ut in calefactibili saltẽ in potẽ
tia. ⁊ nulla pars mobilis in eodẽ gradu
caloris calefieret cũ alia. sed alio calore
⁊ in alio gradu sequit ꝙ totũ fiet calidũ
infinitis gradibus caloris qͦd est impos-
sibile. Preterea rõ nõ valet. quia tunc
nõ ꝯcluderet vniuersaliter de oi augmẽ-
to ⁊ ita in augmẽto corporali terminus
ꝑcedens ⁊ gradus augmẽtans essent in-
cõpossibiles qͦd est destruere augmẽtuʒ.
Rñdetur ſm istã viã cõcedendo ꝯclusio
nem. ꝙ ita ẽ nouũ indiuiduũ quãtitati
mobilis qñ aliqͩd fit maius. sicut qñ ali
qͩd fit intensius ſm virtutẽ sit nouuʒ in-
diuiduũ intensionis. Sed cõtra h videẽ
tur sequi duo incõueniẽtia. primuʒ ꝙ si
rarefiant spẽs vini in sacramẽto altaris
erit quãtitas eius maior ſm molẽ ꝙ̃ ꝑus
quia talẽ rarefactionẽ cõcomitat maior
quãtitas que fuit vini. post rarefactõnẽ
aũt nõ manet ibi sed corrũpit ſm istam
opinionẽ. igit nõ manet ibi sanguis post
rarefactionẽ spẽi vini. quia nõ tenet cõi
ter ꝙ sanguis ibi manet nisi ꝙ̃diu ma-
nent accidẽtia ⁊ spẽs accidentiũ que af-
fecerũt vinũ cõuersum in sanguinẽ. Ali
ud incõueniens sequit. quia tũc videret
ꝙ talis rarefactio nõ posset esse virtute
agẽtis nãlis. uel ꝙ agens nãle ageret de
nihilo. nulla mã uel sba ꝑsupposita qͦd
videt impossibile. ꝯñtia pʒ. qꝛ ibi nõ ꝑ-
supponit in tali rarefactõe mã sbalis. qꝛ
sba nõ est ibi alterabilis nec ꝑsupponit
etiam ꝑ te eadẽ quantitas numero ma-
nens ante rarefactionẽ. ⁊ tamẽ agẽs nãle
põt istas spẽs sic rarefacere ⁊ cõdensare.
⁊ ita agens nãle põt agere nihil ꝑsuppo
nendo sue actioni. Rñdet ad ista incõ
ueniẽtia. Ad primũ ꝙ ꝙ̃diu manẽt ac
cidentia silia que affecerũt vinũ manet

sanguis. licet aūt nō maneat eadem. manent tamen similia post rarefactionem.

Ad aliud cōcedit ꝙ virtus naturalis pōt agere nullo manente cōmuni sb terminis. nō tamē creare quia h posterius naturali ordine scōm prius. igit non est in creatione. Cōtra istas rōnes arguit ꝙ cū quantitas illa noua numero differat a pexistēte ⁊ nō alio modo differat quantitas aque a quātitate vini nisi numero tm̄. quia nō specie. patet. sequit ꝙ ꝓpter talē pmanentiā accidentiū eorundem spē nō numero. nō plus maneat sāguis sub quātitate illa noua q̄ꝫ maneret sub quātitate aque si ibi precise esset cū ista quantitas noua non magis inclinet ad afficiendū vinū cuius quantitas fuit prior q̄ꝫ ad afficiendū aquā. Contra secundā rn̄sionem quero quō vnū istorū sequit ad alterū aut sine actione agētis. ⁊ hoc est manifestū incōueniens. q2 tūc agens nāle frustra ageret. q2 sine eo illō ꝯn̄s esset. igit nō sequit nisi p actōnē agētis nālis. sed tale agens nō pōt ponere effectum in esse sine māli. igit p distinctaꝫ cōstitutionē in esse nō ꝓhibet creatio ul' actio talis qualis repugnat agenti nāli.

Preterea fm hoc posset dici ꝙ agens nāle effectiue inducit animā intellectinā quia ipsa nāli ordine ꝯsequit ad organizationem corporis. ꝯn̄s habet cōiter ꝓ incōuenienti. cōcedo' ergo cōclusionem istarū rōnum. ⁊ ꝙ illa realitas positiua que est in charitate minore manet eadē in charitate realiter maiore nec corrūpitur nisi quantū ad esse qō habuit prius per se ⁊ manet in alio ut pars i toto. exm de materia per se uel forma p se que nō corrūpunt ut sūt in toto. sed manēt pfectius in toto q̄ꝫ qn̄ habuerūt esse per se. hoc pꝫ in quantitate molis qn̄ augmentatur. Ad rōnem illius opinionis dico ꝙ termini motus p se cuiusmodi priuatio ⁊ forma sūt incōpossibiles. sed forma remissa ⁊ ipsa augmētata non sunt per se huius termini motus. quia forma remissa nō est priuatio. nō tamē oportꝫ ꝙ forma que p accidēs cōcomitat terminum a quo p se corrūpat. Ad primaꝫ ꝯfirmationē dico ꝙ est oppositū. quia ordo spērum est fm spēs ⁊ q̄dditates. ⁊ ideo vna nō cōtinet essentiā ⁊ q̄dditatē alterius. sed ordo fm gradus eiusdē forme est fm partes māles que pn̄t eē simꝉ ⁊ forma quāto est sub talibus pluribus gradibus forme tanto est intensior ⁊ pfectior. opposito igit modo est hic ⁊ ibi.

Ad aliā confirmationē dico ꝙ ē ad oppositum. quia phs eo mō quo ꝯcedit maius ⁊ minus in accn̄tibus negat in sbstantijs maius ⁊ minus. hic aūt. s. in sbstātia nō negat fm partes molis. imo sic concedit ibi. igit isto mō negat maius ⁊ minus in accidētibus. s. fm ptes molis. negat aūt in sbstantijs maiꝰ ⁊ minꝰ fm gradus forme. igit isto mō cōcedit in accidentibus. vnde quia ponit formā substātialē in se indiuisibilē. ideo nullū gradum forme ponit cū alio opposito mō in accidentibꝰ. q2 forma accidētalis ē diuisibilis fm gradus. ideo quilibꝫ gradꝰ ꝯpatit aliū ⁊ pficit eo. Ad rationeꝫ ꝑncipalem dico ꝙ forma nō est subiectū mutationis sed se habet respectu diuersorum graduū eius sicut spēs ad duo indiuidua que de nouo hn̄t esse speciei. q2 cū multiplicant indiuiduo de nouo species mō esse incipit in vno indiuiduo ⁊ mō in alio. vnde nō ē forme motus fm istos gradus. quia sunt accn̄tia supaddita nature forme. sed sunt modi intrinseci diuidētes certū gradū quātitatis virtualis illius forme ⁊c̄.

13a. dis.

Negationē duplicis cōicabilitatis. Itē arguo sic si psona dicit formaliter incōicabilitatem. ḡ formaliter dicit negatōeꝫ sed negatio est secūda intentio cū sit ens rōnis. ḡ persona dicit rem secūde intentionis qō est ꝓpositū. Rn̄deo. persona nō tm̄ dicit incōicabilitatē sed dat intelligere naturā intellectualē in qua ē sicut

Preterea. posset etiam istoꝝ assigna
ri causa per primū. quia. s. vnitas suppo
siti nature ⁊ formalitatis nō sunt vnita
tes vnius rōnis. ideo nā cōnumerat alq̄
ꝓpter tertiū nec intra nec extra aliq̄d in
trinsecū deo est cōnumerabile. quia nec
potētiale. tamē extendendo numerū ad
distinctionē entium cōcedit numerus in
diuinis. ⁊ hec duo. s. entitas ⁊ distinctio
numeratorū requirit ad numerū sed nō
sufficit. ideo ibi ꝓpter ista sola ponit nu
merus impfecte ponit tres psone. corre
lariū ternarius lapidū est p se vnū ſm
opinionē cōmunē ita ꝙ nō tm̄ est h hic
hic trinitas psonarū. est tm̄ hic hic hic
nec magis minus. alio modo dicit si nu
merus ponit in intellectu. quia tūc con
tradicūt utrobiqꝫ. 43. ⁊ relatio ifra suū
genus nō distinguit nisi p illa supra que
fundant. ⁊ sic nō est in ea relatio vlis. qꝛ
sup vniuersale fundat exemplū de simili
tudine ⁊ albedine. omnis aūt relatio di
uina fūdat supra essentiā que nullo mō
pōt habere rōnem vniuersalis. quia na
tura vniuersalis est sola vna que ex rō
ne quidditatis est natura tm̄. scdm Aui
cen. 5°. metaphi. nō cōcernēdo rōnē vni
uersalis uel particularis sed nata i se re
cipere respectus utriusqꝫ singularis per
esse terminatū in supposito vniuersalis
per hoc ꝙ est nata cadere in ꝯsideratiōe
intellectus ut vna ſm rōnem tm̄ applica
bilis p p̄dicationē pluribus in quibus ē
multiplicata. essentia aūt de se est singu
laritas quedā. q̄ꝙ igit relatio predicet
vniuoce de paternitate ⁊ filiatione. non
tamē est vniuersalis. 743. 3. Job. ca°. i.
c. 55°. tamē duplex dicit dam̄. Auic. 3°.
metaphi. Cōtra. Boetius hic est vere
vnuz in quo nullus est numerus. Item
vnus est prius nā ꝙ duo. itez pars ꝙ to
tum. Itē Auic. ſm sbam aut ſm relatō
nem. Solutio. vnuz duplex synonimuz
qui cōsequit formā ⁊ principiū numeri
qd̄ addit sup vnā rōnem mensure. ⁊ iō
est de gn̄e quātitatis ⁊ cōsequit formam
propter materiā sic duplex numerus. 5°
metaphi. vel triplex formalis metaphy
sicus ⁊ sensibilis p̄mus ē ibi ⁊ est ab vno
⁊ seruat vnitatē. secūdus nō est ibi. R°.
numerata sup plura diuisa vnde partes
in toto nō numerent nisi in potentia. in
deo nulla sunt diuisa ab inuicē ꝓpt vni
tatē essentie. itē qōlibet est ibi. q. spēs nō
aūt sūt plura sb eadē spē ꝯtēta. sꝫ sūt na
ta ꝯtineri in vnitate vni⁹ ꝯtinui oīa na
ta sūt eē vnū. ⁊ iō vni⁹ spēi ⁊ in mā alia
⁊ alia alit nō ē numer⁹ simplr sed cū de
terminatōe formarū in deo nulla sūt di
uisa ab inuicē ꝓpter vnitatē eēntie p op
positū in spē imāli est numerus formal
Itē qōlibet est ibi q̄si spēs. nō aūt sūt pla
sub eadem spē ꝯtēta. igit tm̄ numer⁹ ſm
q̄d. s. cū adiectōe psonaꝝ ⁊ attributorū
ita ꝙ si vnius spēi indiuisio ꝓhibet. si di
uisio essentie alia diuisio ꝓhibet conue
nit cū numero in aliquo. qꝛ ab vnitate
essentie ut a radice orit. i. diuidit. qꝛ hec
vnitas nō diuidit ⁊ quasi spē distinguit
in hoc ꝯuenit cū numero formali. sꝫ ille
nunq̄ radicat in vna forma singulari. ⁊
est ibi differētia p formas absolutas hic
nō. Ad primū nō est vnū numero. quia
nō constituit numerū. Ad 2^m loquit de
numero cū determinatōne psonarum.
Ad tertiū multitudo est nobis magis
nota ⁊ positione significat sed est vnita
tum diuisio. quia ē negatio vnionis. iō
nō simpliciter nisi cū determinatiōe ecō
uerso in deo licet ſm modū nois signifi
cet negationē. illa negatio non est ibi ne
gans ⁊ ita ſm rem vera positio ⁊c̄.

27. dis.

Truz per rem
naturalem possit cognosci ver
bum nō esse essentiale in diui
nis. Qd̄ nō. tunc trinitas re nāli cogno
sceretur. Item in creatura verbū ē eque
. s. cuiuslibet suppositi in natura. Con
tra. cognoscit nō esse veram primā per
sonam esse verbum. alia est prima.

Solutio. ad illud de negatione pꝫ ꝙ
ↄceptus termini siue verus in se siue nō
ↄstendit negationē de affirmatiua: h pos
set demōstrari. nā ꝑpter effectū causan
tem ↄceptū cōem pōt nō per impossibi
le ꝛ qōlibet cōtrariū solui. Utrū rō vbi
sit prior respectus filij in secūda ꝑsona.
ꝑ sic. quia est magis ꝑ se terminus prin
cipij ꝑductiui. Cōtra. nō ꝑor notitia.
Cōtra. 7°. de trini. c. 4°. opinio veri itel
ligibilis. Cōtra. natura substātie dic̄ ꝑn
cipium moderatiuū. Solutio. filius est
subsistens in natura intelligibili genitus
virtute nature eiusdē respectus existētis
in. p. Hill. ꝰ tu curris. ↄn̄tia bona.

28ª. dis.

Per auctoritatē Augu. iam ꝑallegataꝫ
ↄ opinione ꝑma ꝑprietas incōicabilis
ↄstituit ingenitū. hoc. 5°. de tri. ꝛ si filiꝰ
nō genitus esset nihil ꝑhiberet eū. s. pa
trem dicere ingenitū. ꝛ si gignat quisqꝫ
filiū nō ex eo ipso est ingenitus. quia ge
niti hoies gignūt alios post. c. 7°. nec iō
quisqꝫ pater. quia genitus nec ingenitus
ideo quia pr̄. post alia notio est qua itel
ligit genitor. alia qua ingenitus. 78°. cū
ingenitus dicit pater nō q̄d sit: sed q̄d nō
sit ōn̄ditur. ca°. 9°. etiā dicit ingenitꝰ nō
ad seip̄m dicit. sed ꝙ ex genitore non sit
ōn̄dit. R̄n̄deo potētia secūda ꝑpinqua
nullo° ꝑcedit in re gn̄ationē sed tm̄ ꝫm
ↄceptus absolutos. sicut dis. 27. dcm̄ ē
ꝫm rōnem. Itē de respectu ad ꝑus. Item
absolutū prius ꝰ quāto magis hꝫ de re
absoluta tanto ꝑus. Itē non habere per
ꝑductionē ꝑcedit quia ꝑtinet ad rōneꝫ
ꝑsone ꝑpinque siue amotio impedimē
. Cōfirmat ꝑ simile de inspirabili mo
essentia prius in aliq̄ mō cōicato ꝙ cōi
cato ad se si vis essentia ꝫm se nō est cōi
cata. Cōtra. ne°. in gn̄e ꝑmā. quia nec se
cundā ꝑ°. tum qꝛ est alia notio ꝛ ut sic
nō dicit essentiā tm̄ nec rei positiuā aliā
a duabus. alia cōcludit ꝙ nō notio. R°.
Cōtra. inquantū notio dicit dignita
tem. R°. dignitas ꝑsonalis alia oia a se

supra. h. extra. Contra. nō est simile.
quia in nō ↄstituendo ꝑ ordinē posteriꝰ
prior nature notior ad prius. Itē nega
tio incōicabilis ꝛ ꝑpria. quia nec vna si
cut nec ens nō nisi ꝑpter positionē. Itē
ꝑsona parit non substātiata secūda. Itē
Augꝰ. in fi. re. ꝫm nō qō nō est: est intel
lectus. sed ꝙ vnicū filiū genuit. De se
cūdo articulo dicūt aliqui ꝙ cum inge
nitum ꝛc̄. Ribaldus uel nō mercator.
ꝑs. 52. ꝛ in. p. sicut relationes positiue fū
dant i essentia ex natura rei sic ꝛ ista ne
gatiua. ex natura enim essentia est ꝙ in
aliqua ꝑsona sit ratio qua ipsa nō sit ab
alia. ꝛ sic substractū ipsius relatōnis nō
est nisi essentia diuina. ut sit sensus inge
nitus. i. habens diuinam essentiā nō ab
alio. ex se enim habere dignitatē ꝛ a nul
lo priuatiue est libere habere sicut rex re
gnat. ideo est dignitatis. negatio enim ꝑ
cise ut negatio nō dignitatē iportat nisi
ex hoc ꝙ circa talē affirmationē funda
ta vnde habere dignitatē ab alio simpli
citer nō est dignitatis. sed soluꝫ respectu
modi notabilis habēdi. s. ꝑ gn̄ationem
ꝛ spirationē. ibidē. 2°. ingenitū stricte. s.
nō ꝑductū ꝑ gn̄ationē nō dicit dignita
tem. sed ingenitū ut est ne°. ꝛ nō ut cōue
nit spūi sancto sed tm̄ patri sicut dic̄ sim
pliciter nullo mō esse ab alio. Ad secū
dum ibi inspiratū nō dicit dignitatē. qꝛ
spiratū dicit ideo non est sexta notio ꝛ
exponit ibi ad tertiū ingenitū. cōsiderat
vno mō simpliciter ꝛ scd̄m se. Alio mō
ut ↄsiderat circa talē naturā. primo mō
substractū nō est nisi essentia ita ꝙ si eēt
negatio in essentia sine ꝑprietate essꝫ in
genita. secūdo mō aliq̄d est substractuꝫ
negationi eiꝰ tripliciter. uel. s. ut in q̊ fū
datur in ꝑmo uel secūdo ut cuius est no
tificat respectus substātie solius formali
ter in quo fundat nō tamē ut est sub ꝑ
prietate patris. Contra. melius diceret
ad argumentū ꝙ dignitatē importat re
spectus fundamēti tm̄. nec sequit ꝙ non
dicit dignitateꝫ ꝑpriā. quia essentia est

differens ad plures dignitates psonales
quas ponit.15°.de tri. Cōfirmat.quia
ubi ad prius est hitudo positiua ꝓus est
q̄ ad posterius.igit̄ ⁊ negatiua.⁊ hoc ē
qd̄ dicit̄ q̄ rō ꝑmi ꝓcedit ordine ad po
sterius ⁊ nunq̄ alicubi absolutū ꝓus est
relatiuo ingenitū ſm se p̄t cōpetere sup
posito absolute si esset. Ad argumēta
hui⁹ q̄onis ⁊c̄.sicut pōt accipi in diuinis
Itē essentia ut ꝑor relatione est nō cōica
ta ⁊ dans p se esse.igit̄ est ypostasis i ge
nerāte.añs ꝓbat̄.quia ut ꝑor nō est cōi
cata ⁊ ut sic dat p se eē.7°.de tri.ca°.9°.
ꝯñtia probat̄ ut nō cōicata non est cōis
plurib⁹ suppositis.g̊ in vno tm̄.⁊ nō est
nisi in ingenito.q̄ genito est cōicata in
hoc reddit illud q̄ essentia p se ens hoc
uel h̄ deus generat inquātū hȝ ꝑncipiū
formale ⁊ p se esse ⁊ nō ꝑintelligit̄ aliq̄d
gn̄ationi nisi qd̄ hȝ principiū illud quo
nō ab alio ⁊ quasi expectat relationē cō
sequentē q̄ cōsurgit termino iā posito.
Cōtra.igit̄ p ingeneratōnē est ꝓprietas
positiua in p̄re sicut in filio.pōt cōcedi
q̄ in neutro est ut p se termin⁹ nec ꝑmus
nec formalis sed cōcomitās ꝑmū termi
nū qui ē fili⁹.q̄ relatōes mutue ꝯcomi
tant̄ p se t̄minū qui ē vnū extremū. Et
ꝯfirmat̄ ista op.p Aug.⁊c̄. Prima rō
incōicabilitatis. Rn̄deo.nō ꝑncipiatuȝ
in ente est oīo incōicabile.q̄ om̄e aliud
ab vnico ente est ꝑncipiatū.vn̄ ē ista ne°
incōicabilis in ente.dico q̄ ex nā entis.
quia illi repugnat istā negationē in ip̄o
cōicari. Cōtra.igit̄ illud positiuū est ꝑ
us incōicabile non sequit̄.imo si nō tm̄
vniuocū ens esset ꝑncipiū nec tm̄ vnuȝ
esset nō ꝑncipiatū ista nulla inaīatio po
nendo q̄ forma mixti manet eadē que
prius nō est instās.q̄ ⁊ si sic mixto insit
inaīatio.nō tn̄ est ꝓpria illi.q̄ anima
tio infuit.itaq̄ q̄ eēntia nō ut cū aliqua
ꝓprietate nec ut i aliq̄ psona est ꝑncipiū
gn̄andi ita ut recipiet aliqd̄ p⁹ quōcūq̄
in re.sed tm̄ sic dicēdo ut actu ꝑncipiat
quo ꝑncipiat quo hoc est ut actu fūdat

actu fundat.q̄ dis.28.q.ult°.Gn̄atio est
omnino primo determinata essentie.

Preterea nulla negatio est ⁊c̄.Alicu
ius entis sibi repugnātis.vel sic ubi nā
primi nō est eadē cū nā secūdi.ibi nega
tio ꝑncipiati statim sequit̄ naturā ꝑmi
anteq̄ intelligat̄ ordo ad secundū. Sed
ubi est eadē natura ꝑmi ⁊ secundi nega
tio ꝑncipiati nō sequit̄ naturā sed aliq̄d
ꝓpriū illi h̄ nō p̄t eē ſm cōem opinionē
nisi relatio. Ad tertiū si esset ita.

Utruz essentia

diuina ex se determinet sibi p⁹
mo generationē actiuā: q̄ non
quia tūc in quolibet nō supposito. Itē
relationes sunt eque primo in essentia.
Cōtra.si p aliud ꝑma psona nō ꝯsti
tuitur ista solutio determinato ⁊ inde
terminato ⁊ determinare cōtinentiam.
Cōtra illimitationē essentia determi
nat.q̄ p̄ᵃ ⁊ aptitudinalis.igit̄ actu p ali
q̄d nō p relōnē.q̄ ip̄a est añq̄ fūdet̄ nec
p aliud infinitū.igit̄ ex se p̄° di adequat̄
imediate p̄° mō ſm intētionē sic rō.ex^m
ꝯ god.ſm extēsionē non imediate q̄cq̄d
se hȝ ad plura ordinē h̄ntia respectu ei⁹
aliud habȝ ꝑmū sic.⁊ sic ex^m sol' ex^m aīa
eēntia.igit̄ imediatissime ad ꝑmā ⁊ per
illā ad 2^am de⁹ inquātū ꝑncipij.te.n.m^e
ꝯ ꝓductū p diuisionē. Itē forma p se
ens modus h̄ ⁊ ꝯgruētia de 3° ꝑnci°.ꝯ tri
plicit̄ h̄ modus p⁹ ad argumēta. Ultio
hic ⁊c̄.haberet psonalitatē ꝑme psone.
D.3°.si determinat̄ ex se.q̄ro rōnē cui⁹
ꝑncipij hȝ eē in determinādo se ad ꝓp̄e
tatem ꝑmā nō māe ex dis.5.nō forme.
q̄ ꝑncipiatio forme ꝓexigit ꝓuationē ꝓ
ductōȝ sic de cā formali ⁊ efficiēte.g̊ eēn
tia q̄si ꝓductiue se determiat.⁊ ita p̄ᵃ p
sona erit aliq̄ mō ꝓducta.nec p̄t dici q̄
ꝓp̄ietas ex se determiat̄.q̄ ꝓp̄etas ex se
determiat̄.q̄ ip̄ossibile ē q̄cūq̄ duo esse
oīo p̄ᵃ.sed oīs multitudo stat ad oīo pri
mū illud.h̄ nō ē nisi eēntia ut ē pelag⁹.g̊
ip̄i attribuet̄ rō ꝑncipij actual' respectu

cuiuscūqȝ secūdi. Si q̄s vellet dicere q̄
essentia ut h̄ ꝑ se est ⁊ sic ꝑ se agit. iuxta
pmū argumentū factū dis. 7ª. ꝯ Tho.
posset dicere q̄ h̄ eētia cōicat q̄si ꝓdu
ctiue se ꝑsone ṗme ⁊ in ṗma cōicat se 2ᵉ.
⁊ 2ª tertie. ⁊ sic tres ꝓductōes ẜm triplex
pncipiū. s. eētia ut eētia. ut intellectus
ut volūtas. Cōtra. nihil ꝓducit se. igit
est distinctio int̄ ꝑsonā ṗmā ⁊ essentiā.
Cōfirmat rō ꝑ auctē magr̄i. di. 5. ꝓpt
hō negat eētiā gignere uel gigni pari rō
ne negandū est ad ipsa ꝓducē. Itē h̄ ꝓ
ductio nō ē gn̄atio. q₂ pr̄ est ingenit⁹ nec
spiratio pȝ nec sūt alie i diuinis. Itē actō
est suppositi. ḡ eētia est 4ᵐ suppositū.
Pōt dici ad ṗmū q̄ aliq̄d ꝓducti bn̄ pt
pducē totū qn̄ illō aliq̄d ē ṗus ꝑ se ens
⁊ hn̄s in v̄tute reliquū qō ꝯcurrit cum
ṗo i ꝯposito. exᵐ nō ē in creaturl i ꝓdu
tione s̄bali. q₂ ibi nō ṗest nisi mā̄ q̄ nō
hȝ v̄tualit̄ formā sȝ bn̄ ē exᵐ in ꝓductōe
accn̄tali ubicūqȝ subm̄ hȝ actiue accidēs
ẜm subm̄ ꝓducit ꝯpositū illud sicut aq̄
ꝑus calefacta ⁊ postea sibi derelicta pro
ducit aquā frigidā. ita diceret h̄ q̄ essen
tia ꝑ se ens i illo ṗº signo qn̄ relatio pul
lulat ꝓducit se in ꝑsona relatiua uel ma
gis ꝓpe cōicat se illi. Ad formā ꝯcedit
ꝯn̄s put se refert p̄cise idē. ⁊ sic ꝯn̄s qō ē
distinctio h̄ ē nō ē oimoda idēptitas eēn
tie ad ꝑsonā relatiuā. quia ipsa includit
aliq̄d preter essentiā. Ad secundū hoc
pōt dici q̄ ꝓductio est generatio ⁊ ꝓdu
tio verbi dictō sicut si ignis eēt intelligi
bilis uel intelligēs igneitate gigneret in
tellectu diceret. Ad tertiā formā per se
ens. i. non inherēs ut accn̄s uel forma ut
s̄balis uel q̄dditas suppositi pōt eē agēs
nec tn̄ est suppositū. q₂ nō est incōicabil̄
⁊ sic videt̄ euadi tertia rō. Sed restāt in
solute due auctes. prima cōfirmans ra
tionem primā est magistri. s. auctorita
tem magistri. alia in secunda rōne. quia
Augu. dicit patrē esse ingenituȝ. ꝓpter
primā posset dici q̄ in omni ṗmo signo
nō tm̄ est deitas ꝑ se ens. sed hic deus ⁊

ille producit se pr̄em. ⁊ tūc euadit h̄ ista
locutio eētia ꝓducit. licet ille ꝓducat i
q̊ nihil ē nisi eētia sic corrigit̄ dicta via
quantū ad sermonē. Ad 2ᵐ posset dici
q̄ sancti supponētes ꝓprietatē ṗmā esse
in eētia vndecūqȝ pullulauerit ṗmum
suppositū. ⁊ nō loq̄bat̄ nisi de ꝓductiōe
suppositi a supposito. ideo dixerūt illaȝ
ṗmā esse improductaȝ. qui nō ꝓducit̄ a
supposito. Cōsimilit̄ dixerūt relationes
oppositas nō posse esse nisi in distinctis
suppositis. qō verū est si utraqȝ sit sup
positi. sed nō si vna sit alicuius ꝑ se entis
singularis ⁊ nō suppositi hui⁹ dei. Et rō
est. quia singulare non suppositū pōt se
cōicare. ⁊ ita nō distinguit̄ a ꝓducto. q₂
enim est singulare ꝑ se ens. ideo p̄t ager̄
q₂ nō suppositū. iō pōt cōicari. supposi
tū aūt nunq̄ se cōicat. ⁊ iō si ꝓducit sup
positū distinctū ꝓducit cui⁹ ipm nihil ē
qualiter improbabit̄ hec fantasia tā dis
sona dictis sanctoruȝ. Si eni ab illo ⁊c̄.
sil̄ nā sicut requirit̄ ad relatiua q̄uis. i di
uinis neget̄ ois ṗoritas ẜm nām. ⁊ tn̄ cō
cedat̄ ṗoritas originis cōiter uel ṗoritas
ẜm nālem intelligentiā. tn̄ oi mō oȝ ali
quā ṗoritatē dare eētie respectu relōnis
tū q₂ fundamētū ẜm oēs. tū q₂ formalit̄
infinita relatio nō. tū q₂ q̄litcūqȝ distin
guat̄ nō sūt ex eq̊ oio. ṗª nec relō ṗor me
rito. igit̄ q̄rit̄ vn̄ eētia determiat sibi ꝓ
ṗetatē ṗmā ⁊ cū nō inueniat̄ aliq̄d deter
minans. q₂ semꝑ est eadē q̄ vn̄ eētia ha
beat illud nisi ꝓcedat̄ i infinitū standuȝ
est q̄ eētia ex se p̄cise determiat i se ut i
fūdamēto ṗmā relōnē. falsa ē igr̄ illa ra
dix in nullū indeterminatū ex se ad aliq̄
determiat ex se ad aliqō illoꝝ sicut bene
habet h̄ infra de duplici modificato ⁊ ō
duplici ṗoritate adeq̄tōis ⁊ imediatōis.
Sȝ restat dubiū quā circunstantiā ṗnci
pij notat ex vel de cum dicit̄ essentia de
se determinat sibi proprietatē primā. ⁊
si fugias q̄ ibi nō dicit rationem princi
pij alicuius sed excludit cum particeps
principium non obstat. quero eniȝ quo

modo essentia determinat ī ratione cuius principij respectu proprietatis. ⁊ dicit vna solutio hic ꝙ producētis. quia sine illa nō est ratio ꝑncipij formalis nec materialis. ⁊ quia forma actiua est ꝑ se ens per se agit. de qua ꝓpositione querē di. 7. extra. Et ꝓpter cōgruentiā de tertio principio ꝓductiuo ex qua cōgruentia fit vna de secūda qōne de tribus ꝓductionibus. sed corrigit ꝙ hic deus ꝓducit patrē. nō aūt essentia ꝓprie loquēdo. sed cōtra istā viā fiūt tres ratōnes ⁊ tres auctoritates videntur omnes euadi aliqualiter. sed quia male sonat primaz ꝑsonam esse ꝓductā. potest dici ꝙ essentia determinat ꝓprietatez sibi primā in ratione principij formalis: nō quidem informantis. sed sicut quidditas dicitur forma suppositi ⁊ ꝙ q̄dditas nō est causabilis necessario sic formaliter determinat aliqđ suppositū sicut pagani ponerent de supposito absoluto. nos aūt de ꝑmo relato. ⁊ ratio est. quia talis quidditas seipsa sistit se ⁊ seipsa est alicuius quidditas. Tunc ad illa pro via alia.

Ad primū dico ꝙ omnē formā informantem ꝑcedit causa efficiens. ideo primum efficiēs nō sic habet formā sed nō omnē formā quidditatiuam dantē esse supposito precedit efficiens uel ꝓducēs. quia hic nō est causa. ⁊ causa intrinseca suppositi quis oporteat per agēs si est ꝑfecta entitas qua seipsa est entis in ipsa. Qđ si obijcit uel essentiā informare proprietatem uel ecōuerso. responsū est dis. 5. neutrū est: sed est perfecta idēptitas q̄ idēptitas nō habet principiū efficiēs sed habet quidditatē in rōne ꝑncipij formalis illius cui seipsa ꝑmo est eadē. Ad secundū q̄re responsionē dis. vij. Ad tertiū ista via bene saluat ꝯgruentiā. qr essentie ut essentia ⁊ ut ꝑor omni ratione potentie est dare esse formaliter. ⁊ sic determinat se. ut aūt talis ⁊ talis potentia eius est principiare. itaq3 duo principia productiua vnicū nō productiuū ex se solo sed datiuū esse formaliter primo supposito.

30. dis.

Utrum relatio noua creature ad deuz necessario coexigat relationē nouam dei ad creaturam. Qđ sic. 15°. de trini. c° 19°. uel. 38°. sicut non pōt esse seruus q̄n habeat dominū. sic nec dominus quin habeat seruū. Item correlatiua sunt simul natura. Item ibidē. 37°. Si min⁹ pōt nulla mutatōne totiēs dici tale quāto facilius de illa substātia. Cōtra argumenta huius opinionis. 1° 3°. solūmō scđm respectus distinguunt ista tria deo ⁊ sunt respectus scđm rationē differētes solūmodo nomine creatiuus creaturus creans. creatio illa terminans cōuenit ei ex tēpore. quia creatura prefert ad ipsuz tamē creans actiue potius est ratio creari passiue ꝙ ecōuerso. s. ꝑncipaliter ꝑus relationes quas cōsueuerūt est differentie. dicendū ex tēpore non sunt ꝓprie relationes sed nomigenes eternarum relationum.

Explicit scriptum super primū sniaruz: editum a fratre Joanne duns: ordinis fratrum minorū doctore subtilissimo: ac omniū theologorū principe. Per excellentissimū sacre theologie doctorem magistrū Thomaz penketh anglicū ordinis heremitarū sancti Aug. in famosissimo studio patauino ordinarie legentem maxima cū diligētia emendatum. Impressum Uenetijs ope ac impēsa Joannis de Colonia. Nicolai Jenson: sociorūq3 eorūdē. curā ac diligentiaz adhibuit ī his sūm⁹ in hac arte vir: magister Joannes de Selgenstat nō mediocriter obseruandus. Anno saluti. 1. 4. 81. 10. Nouēbris

DIfficillimas subtilis doctoris
sententias: quas in primum li
brum theologie idem doctor
edidit: quidam quamplurimis additō
nibus textui interpositis ornare volue
runt. Quidam vero illis reiectis que
remanserant purum textum existima
rūt. Sz īpensa Johis de colonia agrip
pinensi: clarissimus sacre theologie do
ctor Thomas penchet anglicus casti
gatum dictum opus maxima diligen
tia prestitit. ꝛ postremo cura studioq3
eiusdem: necnon ꝛ preclari eiusdem fa
cultatis doctoris magistri bartholomei
bellati feltrensis idem opus q̄ꝫ possibi
le fuit secundum communem viam sco
tistarum tam in textu quam in additi
onib⁹ p̄ter eas q̄s aliȷ̄ excipere solēt ad
maiorem intelligentiam prefati docto
ris euigilantissime emendatum fuit. ꝛ
ut magis tam textus q̄ꝫ additionuz or
do elucescat: distinctiones questionesq3
cum locorum annotationibus quibus
dicte additiones solent ānecti infra po
suerunt

IN prima questione prologi
p̄mi sententiarum: ꝛ in rn̄sio
ne ad 2m argumentum princi
pale post illa verba imediate. Pōt sb̄
eē actioni agentium inferiorum. ponit
Et ideo nā non deficit in necessariȷ̄s in
potentiȷ̄s superioribus. quia perfectio
nes ad quas ordinantur ex causis natu
turalibus non possunt habere. quia n̄
possunt subesse alicui causalitati agen
tis naturalis. quia vero perfectiones i
feriorum entium tali causalitati subsūt
deficeret natura si non daret vnde pos
sent. Usq3 ad rn̄sionem tertiȷ̄ argumen
ti q̄ incipit. Ad 3m dico. ꝛ secundū men
tem quorundam non debet poī i textu

ITem in scd̄a questione prolo
gi. ꝛ i septima via fidei. Que
est de ecclesie stabilitate stati
post illud verbum. de vtilitate creden
di quasi in fine ponitur. Cum igitur tā
tum auxilium tantum ꝓfectum fructū
q3 videam⁹ vsq3 ad illud verbū dubita⁹
Et quidam putant non esse in textu. ꝛ
in eadē auctoritate ibidē allegata solet
poni immediate post illud verbum cir
cumlatrantibus. ꝛ partim ipsius iudi
cio plebis. ꝑtim cōsilioꝝ grauitate. ꝑti
etiam miraculorum maiestate damnā
tis. nec secundum p̄ores debet eē i textu

PReterea in prologo circa ma
teriaz de subiecto theologie.
doc. mouit tres q̄ōnes. Et in
responsione ad argumenta secunde q̄ō
nis facta in oppositum. respondeo ad
2m ibi. Ad 2m dico ꝙ metphy⁹ poīt
ista verba. Nobilissimo modo quo
potest construi in aliqua scientia natu
raliter acquisita. Et a quibusdā p⁹
predicta verba ponitur. Quia passio
nes entis conuertibiles cognoscuntur i
summo de aliquo ente. ꝛ passionibus
entis disiunctaꝝ nobilius diuidēs eidē
competere in summo est cognitō nobi
lissima naturaliter possibil̄ de deo. hec
autem est cognitio metha⁹ quia cuius
est considerare passionem in communi
de subiecto in cōi vniuersaliter: eiusdez
ē ꝯgnoscere eādem passionē in summo
de eodē subiecto ꝑticulariter. Et durat
vsq3 ad illud. Ad ꝯmētatorē p⁹ phy. A
multis ponitur in textu.

IN rn̄sione ad vltimam q̄ōnē
prologi que est secunda d̄ pra
xi. ꝛ in secundo articulo. qui
incipit ex hoc articulo patet secundus
Et immediate post illam lineam. Pra
cticum per se secundo modo ex causa i
trinseca practici in subiecto alicui specu
latiuum ponitur. Confirmatur illa ra
tio. quia aliqua practica magis conue
nit ꝯueniētia essētiali cū aliq̄ specula⁹
q̄ꝫ vna speculati⁹ cū alia. sic magis ꝯue
nit speculatiua medicina cum practica
medicina: q̄ꝫ musica cum geometria.
Contra diuisio vel distinctio noticiarū
ab obiectis est essentialis. Rn̄deo veꝝ

est ꝑma distinctio q̃ est ſꝫ eẽntialẽ drīaꝫ ẽ eẽntial' ⁊ ab obiecti . ut a caīs extriſecis ſꝫ ab eiſdẽ põt eẽ aliq̃ distictõ posterior ñ eẽntial' . ⁊ durat uſqꝫ ibi. Circa 3^m ar ti^m . ⁊ poit nõ eẽ de textu.

IN rñſiõe ad penultimã . q. ꝓ logi q̃ ẽ vtrum theologia ſit practi^a p^9 m ltas vias rñſiuas poit vltimã q̃ icipit. Alia opio tꝫ eãdẽ ↄcluſionẽ . ſꝫ ponit cũ hoc theologiã eẽ ſimplr vnũ habitũ inmediate post hoc ponit. Et h^o ꝑpter ſubiectũ ei^9 vnũ . qȯ ẽ deus in quo ↄueniũt õnia de quib^9 in ſcia determinat . oīa eni cadũt ſub ↄſide ratione hui^9 ſcie inquãtũ ꝑticipant ali qȯ diuinũ. Et iõ ſiue ↄſideret de his ꝑ extenſionẽ ad opus ſiue nõ . ſꝫ pure ſpe culatiue ꝑpt vnitatẽ formalem ſubiecti tñ hec ſcia ẽ vna. Cõtra istã opinio nẽ arguo ſic. Qñcũqꝫ aliqȯ ↄmune di uidit ꝑmo ꝑ drīas oppoſitas ĩpoſſibile ẽ utrãqꝫ drīam iueniri ſub aliquo uno ↄtento ſub ↄmuni . ſꝫ ſcia ĩ cõi diuidit ꝑmo in practicã ⁊ ſpeculatiuã . g̊ ĩpoſſi bile ẽ istas drīas ſimul inueniri ĩ aliqua ſcia vna. Maior ẽ manifesta . quia ſi cõ drīe diuidentes aliquod ↄmune poſſẽt ſe ↄpati in aliquo ↄtẽto ſub ↄmuni . tũc idẽ corp^9 poſſe ⁊ eẽ corporeũ ⁊ incorpo reũ . ⁊ idẽ aīl ſenſibile ⁊ inſẽſibile . ⁊ idẽ homo rõnal' ⁊ irrõnal' . q̃ ſunt abſurda Minor patꝫ ꝑ Auicẽnã p^o metaphyſi^c ĩ ꝑn . ⁊ ꝑ ↄmẽtatorẽ p^o ethicoꝝ . ↄmento p^o . ⁊ ꝑ gondiſlaũ ȯ diuiſione ſciaꝝ. Itẽ ſequũt ȯ eodẽ vno ↄ̃dictoria . vꝫ extẽdi ⁊ ñ extẽdi ⁊ multa alia icõueniẽtia . qua re ⁊c̃. Et ñ opinat a multis eẽ de textu uſqꝫ ibi. Ad q̃stionẽ igitur reſpõdeo.

IN rñſiõe ad eãdeꝫ . q. ĩ ſecũdo articulo q̃ ſic icipit. Secũd^9 ar ticul^9 qui ẽ ȯ theologia ↄtigẽtiũ . post il lã lineã que icipit. Ad aliã obiectõeꝫ dico q̄ ſic volũtas põt eẽ cã ſupior re ſpectu praxis . imediate ponit ab aliqui b^9 vna additio que eiſdẽ uidet de textu . ſ. potentie motiue . nec quecunqꝫ reſpe ctu cuiuſcunqꝫ . puta non mea reſpectu potentie motiue angeli . ſed quando ſũt in eodeꝫ . ita ſi cognitio practica ſit cau ſa reſpectu praxis. Et quidam volunt q̄ debet immediate ſubiungi textui pre cedenti . hoc est in eodem intelligente . ⁊ operante ſic ĩ diuerſis potest eſſe . nec oportet q̄ in alio ⁊c̃.

ITem in prima distinctione ꝑ mi ſententiarum . q. 4. q̃ inci pit. Querit adhuc circa frui de modo eliciendi actũ illum in recita tõe dictoꝝ henrici factis tribus ratõni bus ad ꝓbãdũ primũ articulum hen rici imediate . post illam lineam tertie ratõis. Non ẽ aliquis defectus boni nec aliqua ratio mali . igr̃ ⁊c̃. Non poi tur ab aliquibus . ⁊ ab aliquib^9 ponit vna quarta ratio fundata ſuper aucto ritate auguſt . iꝫ . de tri . q̃ ſic incipit. Itẽ Auguſtinus . iꝫ . de tri . c. 3. dicit q̄ qui dam mim^9 dixit ſe ſcire ȯ multis existẽ tibus in theatro quodam quid om̃es vellent . hoc volens intelligere de btitu dine . ſed non oẽs illi vellẽt btitudinem ſi contingenter eam vellent . ergo neceſ ſario eam voluerunt. Et debet poni in textu.

ADuertendum est etiam in ea dem distinctione ⁊ in eadem questione quando doctor im probat tertiũ articulum henrici . que improbatio incipit. Contra tertiuꝫ ar ticulum . quando principium elicitiuũ ⁊c̃. Immediate post illam lineaꝫ. Pri me rationis cõtra henricum que est. Potuerit eſſe equalis charitas añ rap tum ⁊ in raptu. Ponitur ab aliquibus vna alia ratio cõtra henricum . ſ. Pre terea diuerſa approxiatio paſſi ad agẽs non cauſat neceſſitatem ſed tm̃ intenſi orem actionem ſicut apparet de calore reſpectu calefactibilium plus ⁊ minus

approximatorum. Diuersa autem presentia obiecti cogniti puta visi ꝛ nō visi non videtur eē nisi quasi diuersa approximatio eius circa quod eniȝ debȝ eē actus voluntatis ad voluntatem. ergo non diuersificat necessitatem ꝛ non necessitatem. sed tm̄ faciet intētiorē et minus intensum actum. Et ƀȝ quosdā non debet esse in textu. quia in ratione immediate posita a doctore que est. Item aut finis mouet statim. post illa v̄ba nisi approximationē maiorē aut minorem dȝ sequi. Diuersa aūt approximatio passi ad agens ꝛc̄. vt patet in textu.

In prima etiam distinctione ꝛ in responsione ad auctoritatem octogitatriū questio^m que auctoritas fuit mota arguēdo eni ad partē illius questiuncule penultime que incipit. 4° q̄ritur vtꝝ bruta fruāt Et rn̄sio ad illā auctoritatē que incipit. Ad auctoritatē August. Immediate p⁹ illa verba de fruitioue abusiua siue extēdendo frui. Multi textus habent ad oēm actum non referibilem qḋ aliquo° pōt conuenire appetitui sensitiuo puta negatiue tm̄ non contrarie vt dictum ē qꝛ nō inheret obiecto tanq̄ irreferibili. qꝛ hoc ē impossibile in ip̄o nisi ratio bonitatis obi vere ł in acceptatione sit nota potētie lȝ irreferibili a se hoc ē ptāte nāli in ip̄o nō tn̄ rōe bonitatis obi ꝛc̄. Et a multis sic legitur parisius. Tamē apud maiorē ptez legētiuȝ sic habet post p̄dictum verbū frui. quia appetit⁹ sensitiuus nō refert intelligēdo negatiue nō ↄ̄rie. Quia nec iheret obiecto irreferibili tanq̄ irreferibili lȝ irreferbili a se: h° ē rōne ipotētie nālis in ip̄o nō rōne bonitatis obiecti ꝛc̄.

Sciendū ꝙ in 2ª di. p̄mi. sen. ꝛ in. 2. q. vbi queritur an deū eē sit p se notū. In deductiōe propositōis p se note post illā rōeȝ. Itē ꝓpt idem non valet illa distinctō qḋ aliquid ē p se notū sapientib⁹ vł insipientibus qꝛ hoc totū ptinet ad cōceptionē t̄minoꝝ que supponit ad intellectuȝ ꝓpositōnis p se note ƀm multos debet sequi hoc lȝ sic distinguat Boe. in ebdomadib⁹ cōeȝ cōceptōem. Sed uel nō est ideȝ ꝓposito p se nota ꝛ cōis ai cōceptio vł ip̄e intelligit de concepta non de conceptibili sub rōe terminorum distincte.

Iteȝ in 2ª distinctōe ꝛ i respōsione ad illaȝ qōnem. vtrum cū vnitate eēntie stet pluralitas personaꝝ etiam in solutōe ad ar^m p̄ncipale Immediate post illa uerba. Supi⁹ in talib⁹ ƀmonib⁹ in qōne de vnitate obiecti fruibilis. Que uerba sunt in illa parua rn̄sione que incipit. Respondeo ꝛ dico Qꝛ nec veruȝ est. a. inquantum. a. est ponuntur ab aliquibus alique linee que n̄ sunt de tex. s. ꝙ li inquātū potest accipi dupliciter aut secundum qḋ denotat illud quod sequitur accipi secunduȝ ratōeȝ suā formalē aut ƀm ꝙ denotat rationem inherentie predicati ad subiectū In responsione ad tertiū argumētū ad hoc ē exemplum. Sed debet sequi p⁹ p̄dicta verba. hoc etiā patet in exemplo.

In tertia distinctone p̄mi sen. q̄stōe de vestigio. In q̄ q̄ritur. vtꝝ in oi creatura sit vestigiū t̄nitatis statiȝ post duos articulos recitatos de mente beati tho. in principio ubi dicitur. Quantū ad primū dicit. Immediate post illa uerba. ƀm aliquam rōem coēȝ sibi ꝛ aliꝭs. Solet a multis poni in tex. doctoris vna additio que nullo mō ē de textu. s. Dicetur ꝙ sic sicut mō sol ē vłe licet ipossibile sit esse plures soles. ꝛ scientia que est de sole est de ipso sub ratione vłis nō de hoc sole ꝛ ita sp̄es intelligibilis representat vniuersale. non autem hoc licet vniuersale non posset esse nisi in hoc. Cōtra si respectu alic⁹ in q̄tū est hoc vestigiuȝ n̄ est imago hēi ꝓꝓoitū

⁊ h° posito q̄ p̲ quācūq̄ʒ potentiā ab h°
nihil abstrahi possit: sed hoc posito ad
huc posset rep̄sentare totū hoc vt hoc
aut partem huius ⁊ hui⁹. Item si par
tes aialium diuersorum spē que impri
munt in molle cedens essent siles in q̄tī
tate ⁊ figura: vestigium non duceret in
cognitionem sub ratione spēi: sʒ tm̄ sub
rōne generis. Silr si in eadem spē eēnt
partes dissimiles in q̄titate ⁊ figura ve
stigiū duceret in cognitionez indiuidui
vt hoc. lʒ non totius. vt rep̄ntati totali
ter. g̊ accn̄talis dr̄ia est spēs vel non spe
cies. Et durat vsq̄ʒ ad illam partez tex.
Quantū igitur hoc dico q̄ vestigiū ⁊c̄.

IN eadem distinctione ⁊ ea. q.
In 2° articu. qui incipit. Quā
tum g̊ ad 2m articuluz vbi do
ctor assignat rōnem vestigij. Aduerten
dum q̄ post auc̄tez sapie. xj°. nullo mō
dʒ poni auc̄tas Augu. sup Gen̄. li°. 4°.
Mensura oi rei modū p̄fīgit. Nume
rus oi rei spēm p̄bet. ⁊ pondus ad q̄e
tem ac stabilitatē trahit. Et post fatea
mur g̊ dictuʒ eē oia i mensura ⁊ nūero
⁊ pondere disposita: tanq̄ dictum esset
ita disposita vt haberent ꝑprias mēsu
ras suas ⁊ ꝑprios nūeros ⁊ ꝑpriū pon
dus q̄ in eis ꝑ sui cuiusq̄ʒ generl muta
bilitate mutarētur augmētis ⁊ diminu
tionibus mltitudine ⁊ paucitate leuita
te ⁊ grauitate. qr scđm quosdam non ē
de textu.

ITem in eadē distin. ⁊ in que
stione de imagine: que incipit
vtrū in p̄te intellectiua ꝑprie sumpta sit
memoria ꝑprie imediate. antequaʒ do
ctor ponat decisionem questionis: que
decisio incipit. In ista questione negat
⁊ post illa verba textus. ergo in intelle
ctu est ponere speciem intelligibileʒ. po
nitur ab aliquibus vna declaratio que
incipit. Aliter deducitur argumētū
p̄cedens sic. quia aliter se habet intellc̄s
quādo est in potentia essentiali ante ad
discere. ⁊ aliter quando se habet in po
tentia accidentali ante intelligere. obie
ctū autez se n̄ habet aliter sed eodē mō
intellectus igitur se habʒ aliter per hoc
q̄ est mutatus: sed omnis mutatio ter
minatur ad aliquam formam. ergo ali
qua forma precedit actum intellectiōis
istam non voco nisi spēm ⁊ a multl nō
reputatur de textu.

ITem in eadem distinctione ⁊
in eadem questione de imagi
ne. In fine illius opinionis quam reci
tat doctor ibi. In ista questione sūt ml
ti modi dicendi. immediate post illa v̄
ba. potentia perficitur secundū actum
istum. Qui est apprehendere multi po
nunt. Illud autem ad quod aliquid ē
primo ⁊ per se in potentia illud recipit
ab agente proportionabili. virt⁹ cogni
tiua est in potentia per se: ⁊ primo respe
ctu ꝑprie cognitionis. ergo ab obiecto
ꝑportionato recipit cognitionem ⁊ nō
speciem. Et existimatur a multis non
esse de textu.

ADuertendum etiaʒ q̄ in eadē
distinctione ⁊ eadem questio
ne preallegata: in improbatio
ne predicte opinionis. Que improbatō
incipit. Contra istam opinioneʒ ar
guo sic. Statim post deductionem pri
me rationis contra illam opinionem.
Antequā ponat euasionem quandam
que incipit. Respondetur q̄ eadem spe
cies sub alio ⁊ alio. Aliqui volunt po
nere vnam aliam deductionē rationis
que incipit vel potest sic formari rō ea
dē species ⁊ eiusdem rationis non est p̲
se representatiua obiecti sub oppositis
rationibus representabilis: ratio singu
laris ⁊ ratio vniuersalis sunt opposite
rationes in cognoscibili ⁊ representabi
li. ergo nulla eadem species ⁊ vnius ra
tionis pōt esse rep̄ntatiua alic⁹ obiecti
sb̄ rōne vlis ⁊ singularis. Spēs i fan
tasmate rep̄ntat singulare sub rōne sin
gularis. g̊ non potest rep̄ntare sub rōne
vlis idē obiectū. maior ꝑbatur. qr spēs

sub illa ratione repꝛesentat obiectum q̄
mensuratur ab obiecto. sed idez non po
test mensurari duabus meusuris oppo
sitis nec econuerso. tunc enim idem bis
diceretur scd̄m phi. 5. metha. ergo eadē
species non potest repꝛesentare duo ob
iecta opposita nec idem sub diuersis ra
tōib' obiectiuis oppositis. Respōdetur
quo ad repꝛesentationem. ⁊ non est de
textu.

ETiam in eadem distinctione.
⁊ eadem questione in illa eua-
sione p̄recitā que incipit. Re
spondetur ꝙ eadem species sub alio ⁊
alio lumine. Aliqui volunt post il-
la verba. In lumine noctis sub ratione
lucentium ponere in textu obiectum in
telligentis ī organo determinato. ⁊ sic i
tellectio licet non recipiatur in organo
tamen determinabitur ad organum in
quo precise est obiectum vt obiectum ⁊
nōn debet poni. quia non est ad propo
situm.

SCiendum etiam ꝙ in eadem
distinctione ⁊ eadem questio-
ne statiz ꝙ doctor recitauit p̄
dictam euasionem que incipit. Respon
detur ꝙ eadem ⁊c̄. Improbat illam ⁊ il
la improbatio incipit. Contra repꝛesen
tatiuum prius naturaliter ⁊c̄. immedia
te post illa verba posita in illa euasione
s. nec potest repꝛesentare idem sub alia
⁊ alia ratione repꝛentabilis. Aliqui cor
rectores posuerunt in textu. vel forma
sic rationem lumen non repꝛesentat. q̄z
lumen in medio est eiusdem rationis si
ue videam album siue videam nigrum
qui distinguit essentialiter repꝛesentati-
uum a repꝛesentatiuo: altera est tamen
species ⁊ repꝛesentatiuum albi ⁊ nigri ⁊
per consequens distinctio luminis non
causat distinctam rationem repꝛesentā
di vel repꝛesentati: sed manente eadem
natura repꝛesentatiui semper repꝛesētat
idem repꝛesentabile. ⁊ eiusdem rationis
non est ergo sub diuersis rationibus.

Confirmatur ratio. quia repꝛesentati-
uum in lumine perfectiori non repꝛesē
tat aliud sed repꝛesentat idem clari' tam̄
in lumine solis q̄ lune. ergo licet species
in organo fantastico in lumine intellec
tus agentis clarius repꝛesentet singular̄
vt intellectus possit melius illud intelli
gere q̄ in lumine proprio. s. fantasmate
nunquam tamen repꝛesentabit obiectū
vniuersale sub ratione vniuersali p̲ qō
cunqꝫ lumen. Exemplum eorum de no
cte lucentibus non valet sed concludit
oppositum. Nam quero an eodem re
presentatiuo repꝛesentat illa diuersimo
de de die ⁊ de nocte: an alio ⁊ alio repꝛe
sentatiuo. non eodem: quia illa tunc re
presentarentur de die sicut de nocte. q̄z
repꝛesentatiuum prius est aliquid in se
q̄ in tali vel tali lumine repꝛesentet. si
in alio ⁊ alio repꝛesentatio repꝛesentāt
diuersa in nocte lucentibus habetur p̲
positum siue idem sit lumen siue diuē
sum. Aliꝗ libri non habēt hanc additi-
onem sed statim post predicta verba sꝫ
alia ⁊ alia ratione repꝛesentabilis hn̄t
sic. Confirmatur quia lumen nō re
presentat: ⁊ durat vtrunqꝫ visqꝫ ad illō
nec valet ⁊c̄.

ITem in eadem questione in
eadem improbatione opinio
nis prerecitate. statim post se
cundam rationem improbationis que
incipit. 2° ad istud primum membrum
arguo. Cuius rationis vltima verba sē
non potest repꝛesentare obiectum sub
alia reatione repꝛesentabilis. Ali
qui volunt ponere. Item quare nō po
test in imaginatiua esse actio respectu
obiecti actu vniuersali: sed potest eē ibi
species respectu talis obiecti cum actu
sit quedam species. ⁊ non est in textu.

PReterea in eadem distinctio
ne ⁊ eadez questione. In deci
sione questionis secunduz mē
tem scoti. que decisio incipit. Ad q̄ōnē

ergo dico ꝙ est necesse ponere in intelle ctu speciem. Antequā ponatur intentō Augustini que incipit. Expressius est tamen ad istud statiȝ post ista verba s. nihil. n. eē ibi representans intelligibi le nisi fantasma tantum ſm positioneȝ istam. Aliqui volunt ponere. Iteȝ Ari sto. octauo phy. pon͞it ꝙ acquisita scien tia reducitur intellectus de potentia es sentiali ad accidentalem quero quid in telligat per scientiam non habitum se quentem actum. quia quando intellec tus egit non fuit in potentia essentiali. manifestum est igitur ꝙ formam prece dentem actum. ergo speciem intelligibi lem ꝓbatio. tum quia fantasma non re ducit intellectum de potentia essentiali ad potentiam accidentalem. quia tunc omnis illa scientia que dicitur habitus quidditatis primi obiecti essȝ i͞ fantasia ergo ibi esset omnis habitus de eodem. quia scd͞m phy. 9. metha. idem habitus intellectus ⁊ scientia ⁊ multis apparet n͞ esse de textu.

PReterea in eadem questione post completam decisionem doctor statim post illa verba sicut arguitur ex verbis eius ⁊ antequā ponatur R͞nsio ad argumentum ꝑnci pale in oppositum. Que responsio inci pit. Ad primum argumentum princi pale: Aliqui textus antiqui habent vnā additionem. s. Et confirmatur hoc q͞a habitus scientie per quem reducitur in tellectus de potentia essentiali ad acci dentalem respectu actuum de quib' lo quitur ph͞s 2° de anima. ⁊ octauo phy. precedit actum intelligendi: sed scientia que est habitus sequitur actus quia eis generatur. vnde illa scientia prima ē spe cies quedam ⁊ habitus quia nata radi cari ⁊ firmari in illum. non tamen om nis habitus est species. Et secundū istos non videtur aliquis habitus ponend' in intellectu. sed tantum in virtute fan tastica quia secundum quemcunq; mo dum est obiectum in aliqua potentia se cundum eundum modum sunt omnia que virtualiter continentur in obiecto Igitur si obiectum vniuersale non sit ꝑ suum representatiuum in intellectu sed in virtute fantastica omnia explicanda ⁊ explicabilia de illo obiecto erunt ibi dem. ⁊ ita non erit nisi habitus fantasti cus maxime si fantasmate ordinate con currāt. Et erit explicans omnes. virtu tes scibiles de illo obiecto. ⁊ omnis sciē tia erit ibi fundamentaliter ⁊ perfectio eius non erit perfectio intellectus quod est contra phi. ⁊ cum illa species fanta stica virtualiter contineat actum intelle ctus sequitur ꝙ actus ille erit in fantas mate. Nec multis videtur esse de textu

ET in eadē questione vbi: doc tor respondet ad auctoritateȝ Augusti. Que auctoritas vi detur negare speciem. Et responsio inci pit. ꝙ adducitur de August. In fine re sponsionis sunt ista verba. an sic i corde meo dico ꝙ scio. Aliqui textus habent Item. 15. de trini. 27. vel octuagesimose cundo. Quando loquitur de luce i qua videtur vera ipsa inquit ostendit vbuȝ verum esse in te quando de scientia tua gignitur idest quando quod scimus di cimus hec ille. Et similiter iudicant scotiste non esse de textu.

ITem in tertia distinctione pri mi sententiarum post questio neȝ predictam. In qua quere batur. Utrum in parte intellectiua pro prie sumpta sit memoria. Ab aliquib' ponuntur alie due questiones immedi

ate sequentes illam Quarum prima est
Utrum memoria intellectiua sit conser
uatiua speciei intelligibilis cessante ac
tu intelligendi: videtur ꝙ non. quia si
conseruaret vnam speciem: pari ratiõe
⁊ aliam speciez alterius obiecti ⁊ sic mľ
tas simul. consequens est falsum. ergo ⁊
antecedens. probatio falsitatis conseq̃n
tis. quia non est nisi quedam configura
tio intelligibilis in intellectu sicut ĩ cor
poralibus est impossibile idem corpus
configurari diuersis obiectis per diuer
sas species ⁊ hec est ratio algazeľ. Secũ
do sic omnis qualitas di sponens intel'
lectum ad operandum vel ad operatio
nem mansiuam in eo est habitus intelle
ctualis sed species est qualitas quedam
disponens intellectum ad operationem
mansiuam. igitur sequitur ꝙ esset habi
tus. sed hoc est falsum. quia species intel
telligibilis precedit actum naturaliter.
⁊ habitus sequitur. nam generatur ex
actibus. ꝙ ⁊c̃. Contra intellectus est
in potentia accidentali non nisi quãdo
habet speciem intelligibilez patet ex phi
losopho tertio de anima ⁊ octano phi
sicorum. Hic est vna opinio que po
nitur Auicen. sexto naturalium. parte
quinta capitulo sexto ꝙ ipse senserit spe
ciem intelligibilem non habere esse mã
siuum in anima post actualem conside
rationem. ⁊ dicunt ipsum probare per
hoc ꝙ in organo sensus. quia non est v̇
tus cognitiua potest esse species represẽ
tatiua obiecti licet non sit ibi sensualiter
sed in intellectu exquo est virtus natu'
raliter cognitiua non erit aliqua species
representans obiectum nisi ipsum obie
ctũ sit ibi itellectualiter ⁊ secundũ actu
alem considerationem vel intellectionẽ
hanc rationem dicunt ipsum innuere.

capitulo quinto post medium cum di
cit impossibile est formam esse in aima
in effectu perfecte ⁊ non intelligi effectũ
perfecte. Dicunt quidam ꝙ hec opi
nio fuit auicen. ꝙ nulla species manet ĩ
parte intellectiua post actum intelligen
di quod videtur. quia sexto naturaliuz
parte quinta. capitulo sexto. dicit ꝙ in
organo sensus conseruatur species post
recessum sensibilis ⁊ hoc soluz quia or
ganum non est natum cognoscere obie
ctum. sed intellectus non est potentia
organica ⁊ ideo de se est dispositus ad
recipiendum. non autem ad conseruan
dum. quia in ipso non potest fieri talis
impressio aliqua: sed tantum intellectu
alis immutatio. Modus suus est ꝙ
posuit ordinem in intelligentijs ⁊ dixit
vltimam intelligentiam influere speciẽ
in intellectum nostrum. ita ꝙ sicut pla
to posuit ꝙ per conuersionem intellec
tus nostri ad ideam alicuius rei habea
mus scientiam alicuius rei. ita Auicen.
posuit ꝙ per conuersionem intellectus
nostri ad illam intelligentiam natura
liter influentem habemus notitiam ⁊
scientiam rei quam ad sensum eramus
dispositi cogitare. Quod si contra
eum tum diceretur ꝙ secundum hoc
nunquam haberemus habitum scien
tie exquo species non manebant in in
tellectu nostro. nisi in actuali considera
tione quod tãtum erat in actuali con
uersione ad illam intelligentiam.
Respondebat secundum ꝙ sibi imponi
tur quod ex frequenti conuersione ad
illam intelligentiam generatur quedaz
habilitas in homine que habitus põt
dici per quam erat facilis ⁊ habilis ad
se conuertendum. ⁊ per consequens ad
actum considerari secundum scientiaz

An hoc senserit Auicen. an non: nō
curo tamen posset bene excusari. nam
ipse dicit ibidem. 8. c. 6. ꝙ aliquis de q̄-
stione sibi ꝓposita potest habere certi-
tudinem ꝙ scit eam soluere ⁊ tamē nō
habet in promptu solutionem ꝙ non
esset nisi apud se haberet speciem intel
ligibilem. Item caº 5º vult ꝙ singula
ria non faciunt aliquam diuersitatem
ad intelligenduȝ. vnde vult ꝙ facta ab-
stractione quidditatis ab vno singula-
ri non oportet ꝙ fiat ab alio eiusdem
speciei concurrentibus ⁊ ipse expresse
ibi ponit abstractionem speciei a singu
lari. Item parte quarta. c. 5. dicit ꝙ
thesaurus intellectus est memoria qͦ
nihil est dictu nisi species ibi conserua
rentur. ⁊ 5º methaphysice dicit ꝙ spe-
cies in intellectu respectu intellectus est
singulariter: sed respectu obiecti est vni
uersalis. Qui ergo vellet saluare
Auicen. diceret ⁊ videtur esse eius intē
tio ꝙ duplex est species in intellectu vna
que abstrahitur a sensibilibus: ⁊ hec
manet actu intellectus transeunte. alia
que habetur ex influxu intelligentie ad
quam. ⁊ hec non manet actu intellectꝰ
non manente. nec est necesse ꝙ maneat
illa: quia semper intelligentia illa na-
turaliter influit species in intellectum
sibi conuersum per modum quo. Ali
qui dicunt intellectum separatuȝ intel
ligere: sed per influxū specierum a deo
non ab intelligentia. Contra illam
opinionem: que diceret ꝙ non ament
species sicut imponitur Auicen. arguo
sic. intellectus habens habituȝ scientie
⁊ non considerans actu est potentia ac-
cidentalis ex secundo de anima sed sup
posita hypothesi non considerans actu
est in potentia essentialis respectu illius
⁊ vocatur potentia essentialis quando
ad hoc ꝙ exeat in actu necessario pre-
exigitur ꝙ acquirat aliquam formam
per quam exeat in actum. Secūdo
sic nihil precedens actionem magis re-
quirit actionem coexistentem q̄ꝙ princi
pium illius actionis ex quo est primo
actione sicut ⁊ principium agendi. sed
principium agendi non necessario re-
quirit coexistentiaȝ actionis: quia oia
principia naturalium possunt impedi-
ri ab actionibus suis: vt propter indis-
positionem subiecti instrumenti vel or-
gani ⁊ tamen stabunt principia. ergo
cum species sit naturaliter prior actio-
ne intelligendi. vt patet ex predictis nō
coexigit existentiam actionis ⁊ sic tran
seunte vel non existente actu intellectō
nis manebit species intelligibilis. 3º
sic. prius in natura potest esse sine poste
riori nisi in priori sit necessitas respectu
posterioris vt est in subiecto respectu ꝓ
prij accidentis: sed species est prior actu
intelligendi ⁊ non facit necessitatem res
pectu actus intelligendi: tum quia in-
tellectio est voluntaria per participati-
onem quia intelligimus cum volumus
tertio de anima: tum quia non obstan
te ꝙ intellectus habeat speciem intel-
ligibilem potest impediri ab actione:
sicut dictum est. ergo ⁊c̄. Quarto
sic quod est perfectionis in inferiori est
eminentius in superiori eiusdem ratio-
nis ⁊ generis: sed transeunte actu ima-
ginationis siue sensitiue partis retinere
species est perfectionis: ergo eminen-
tius hoc erit in parte intellectiua. est
enim intellectiua eiusdem generis cum
sensitiua pro tanto: quia cognitiua si
cut sensitiua eminentior. tamen minor
probatur. nam in quolibet perfectionis
est quanto minus indiget aliquo extrin
seco in sua operatione: sed ceteris pari
bus retinendo species sensus minus in-
diget extrinsecis in operationem suam
ergo hoc est perfectōnis in eo probatur
etiam ex alio: quia omne illud quod
arguit independentiam est perfectio-
nis: sed habere speciem ⁊ non intueri

el actu intelligere arguit ꝙ intellectus s
nō dependet ab actu intelligendi. ergo
t cetera. Aliqui adducunt vnaȝ ra-
ionem ad propositum que magis con
ruentia est q̄ꝙ ratio ⁊ est talis vniuscu-
iusqȝ permanentia attenditur penes vl
x parte nobilitatis illius quod recipit
iue recipientis. nam omne quod reci-
itur recipitur per modum rei recipien
is non per modum rei recepte. cum
gitur species sit res nobilis ⁊ recipia-
ur in intellectu qui est incorruptibilis
rgo ipsa manebit actu non manente.
Respondeo. non valet. nam actus ē
es nobilior q̄ꝙ species ⁊ recipitur in in
ellectu. ergo manet in seipso non ma
ente non sequitur. Ad questioneȝ
gitur dicendum ꝙ manent species in
nemoria actu intelligendi non manen
e. cuius ratio est quia vt habetur ter-
io de anima intellectus inquantum in
ellectus potest esse sapiens de se sed de
e nullo modo esset sapiens de aliquo
biecto nisi quantum esset sibi presens
n ratione cognoscibilis: sed hoc non cō
ingit nisi per sensum intelligibilem. er
go. Sed tunc restat vna difficultas cuȝ
x quo habet speciem in qua relucet ob
iectum quare in actu intelligendi opor
et intellectum conuerti ad fantasmata
⁊ ꝙ oporteat cōuerti dicit philosophꝰ
tertio de anima. dicit eniȝ ꝙ quicquid
intelligimus necesse est simul fantasma
ta speculari hoc etiam ostendunt expe
rientie alias leso organo fantasie possȝ
esse intellectus in actu recto intelligen-
di ex quo species habuisset cuius con
trarium videmus. Ad hoc respon-
dent quidam ꝙ pro tanto oportet fieri
conuersionem ad fantasmata: quia ꝓ
prium obiectum intellectus coniuncti
est quidditas rei materialis: que non
est nisi in hoc singulari vel in illo. ideo
non cognoscitur perfecte nisi existens
in hoc vel in illo particulari vel singu
lari. singularium autem est fantasma
⁊ ideo oportet ꝙ ad hoc ꝙ intellectus
intelligat obiectum suum quod cōuer
tat se ad fantasma: vt speculetur natu
ram vniuersalem existentem in parti-
culari. Sed hec ratio nulla est: quia
aut cognouit primo singulare vel vni
uersale non singulare: quia tantuȝ co
gnouit singulare per reflexionem secū
dum eos. si vniuersale tunc arguo sic
nunquā secundum totam suam indif-
ferentiam potest cognosci in inferiori
nec tanquam in obiecto nec tanquam
in representatiuo. Preterea dato ꝙ
verum esset ꝙ quidditas rei materialis
esset proprium obiectum intellectus
coniuncti: quod tamen falsum est: vt
supra est ostensum. tamen ratio sua nō
est vera. nam secundum suam rationeȝ
angelus cum cognoscat perfecte quid-
ditatem rei materialis: oportet ꝙ ipsaȝ
aspiciat in fantasmate. quod est falsuȝ.
Preterea species angeli siue quid-
ditas angelica non minus existit in
supposito sue speciei quam quidditas
rei materialis in indiuiduo eius. si er
go angelus non abstrahit nullo mo-
do intelligit quidditatem sue speciei sb̄
ratione vniuersalis. licet ergo quiddi-
tas non existat nisi in supposito vel sin
gulari potest tamen intelligi ab intelle
ctu non intelligendo ꝙ existat in eo: ⁊
sic falsum est: quod assumit scilicet ꝙ
non possit intelligi quidditas nisi vt
existens in singulari intelligatur. non
eniȝ est de ratione quidditatis vt quid
ditas est quod in singulari existat non
nisi in eo existat realiter. Ideo di-
cendum ꝙ duplex est necessitas conuer
sionis intellectus ad fantasmata vna
est conformitas actionum potentie in-
tellectiue ⁊ fantasie: quia quicquid in
telligimus in vniuersali illud idem fan

tasiamur in suo singulari ⁊ simul ne-
cessario exquo accidit ꝙ impedita ope
ratio fantasie impeditur intellectus: si
cut simul operatio sensus communis
⁊ particularis ⁊ impedita operatione
sensus particularis: impeditur operatō
sensus communis. Quo ad causam se
cundam vel necessitantem est intelli-
gendum ꝙ species intelligibilis abstra
hitur a fantasmate vt actu per ipsum
fantasiatur obiectum particulare fan-
tasia. antequam igitur intellectus habe
at speciem necessario oportet ipsum cō
uerti ad fantasmata: sicut proprium
passiuū ꝯuertitur ad suū propriuꝫ acti
uum a quo simul ⁊ ab intellectu agen
te recipit speciem intelligibilem ⁊ si eaꝫ
habet recipit intensionem actus: quia
clarius videt obiectum. stante enim
voluntate ad hoc ⁊ fantasia non fati
gata quanto ipsa est magis in actu or
dinato intellectus intensius videt ob-
iectum suum proprium. Sed dices
si actus est intensior quanto plus fan-
tasia est in actu. ergo videtur ꝙ non
habeat terminum cuius falsitas patet
in prima. Dicendum ꝙ generali-
ter in his que suscipiunt magis ⁊ mi-
nus: sicut in hn̄tib' q̄libꝫ actus auget
habitum vel saltem ille actus virtua-
lius continet ipsum generatum. vnde
aquam calidam non facit calidiorem
modicus ignis vel modicus calor: pu
ta tepidum: puta calor qui virtute est
talis. si autem forme tales habent ter
minum non amplius illi actus inten-
dunt habitum: ita est in proposito.

Ad argumentum primum dicen-
dum ꝙ sunt ibi plures simul. ad pro-
bationem dicendum ꝙ secundum phi-
losophum eptimo methaphysice. ⁊ cō
mentatorem ea que oppositionem ha
bent in re non habent op. in mente.
nā species contrarioꝝ simul sunt in ani
ma. cum tamen contraria simul esse
non possunt in eodem subiecto possūt
tamen aliqualiter esse idem in esse co
gnito: nam vnum est ratio cognoscen
di alterum: sicut rectum est iudex sui
⁊ obliqui primo de anima. Ad se-
cundum dicitur ꝙ illas species dicitur
⁊ est habitus. non tamen eiusdem ra-
tionis cum illo qui per actus acquiri-
tur: nam ex actibus non acquiritur
nisi habilitas ad actus consimiles. nun
quam tamen per illam habilitatem fit
obiectum in intellectu presens. per ha
bitum autem qui est species fit pn̄s.

Secunda que-
stio est ista que
sequitur.

¶ Queritur. vtrum in intellectu no
stro sit noticia genita vel producta ar
guo ꝙ non. actionis non est actio vt ter
minus. nec passionis est passio quinto
physicorum: sed noticia est actio vel
passio. ergo ipsa non est genita vel pro
ducta: quia hoc esset alia passione vel
actione: ⁊ ita esset terminus actionis
vel passionis. minorem probo sic no-
ticia est actus secundus: sed omnis act'
secundus est actio vel passio. ergo. Se
cundo sic. nullum entium consistit pre
cise in fieri ⁊ successione nisi sit actio vl'
passio. noticia non est permanentium
ergo ⁊ cetera. Tertio sic philosophus
nono methaphysice distinguit actionē
immanentem ⁊ transeuntem: sed noti
cia est operatio imanens. ergo ē actio
quia continetur sub vna sensitiue actō
nis scilicet immanentis. Secundo
sic ad principale August. quarto super

Genesis ca. octauo. sicut aer presente lu
mine non est factus lucidus: sed fit, qz
i factus esset ⁊ non fieret absente lu-
mine maneret. ex his habeo ꝙ illud
quod factum est intranee ⁊ de se ma-
net: sed illa noticia non manet. ergo
non est facta nec est genita. Tertio
sic. philosophus septimo methaphysi-
ce probat ꝙ forme non est generatio.
sed tantum compositi: sed noticia non
dicit compositum sed tantum formaz
ergo ⁊ ceťa. Contra. Augusti. nono
de trinita. cap°. 12°. vel. 3°. liquide tenen-
dum est ꝙ omnio res quamcunqz co-
gnoscimus congenerat in nobis noti-
tiam sui. ab vtroqz enim noticia pari
tur ⁊ a cognoscente ⁊ a cognito ⁊ ali-
quantulum infra partum mentis ante
cedit appetitus quidam quo id quod
nosse volumus querendo ⁊ inuenien-
do nascitur proles noticia ipsa. Hic
sunt tres breues questiones. prima cu
iusmodi entitas sit intellectio ⁊ volitō
⁊ huiusmodi operationes immanen-
tes. Ubi intelligendum ꝙ vt ex di
uisione entis patet: non sunt substan-
tie: quia intellectio adest ⁊ abest preter
subiecti corruptionem: nec quantitas
quia non est nisi in corporibus vel in
pluribus realiter distinctis vt nume-
rus. nec aliquid illorum vt actio: vel
passo: relatio vel qualitas. quod au
tem dico de intellectione hoc idem di-
co de volitione visione auditione ⁊ sic
de aliis operationibus immanentib⁹.
Et primo probo ꝙ non sit relatio
nec actio nec passio. sed operatio im-
manens est vltima perfectio nature
absolute operantis: sed nulla relatio
actio vel passio est huiusmodi. ergo ⁊
ceťa. tamen bene potest importare re-
lationem. minor patet. ꝙ scilicet vlti-
ma perfectio nature non sit relatio. re

latio enim perfectionem non importat
inquantum huiusmodi: ⁊ ꝙ vltima
perfectio esset relatio repugnantiam in
cludit. nec est actio: quia actio non
perficit agentem sed passium. Pre-
terea. actionis est aliqualis terminus
realis. hic autem preter intellectionez
non est aliqualis terminus: nec ē pas
sio. quia iam tunc esset vltima perfec
tio. quare ⁊ cetera. Secundo pro
bo specialiter de quolibet primo: ꝙ
intellectio, non sit relatio sic August.
septimo de trinita. cap°. primo. omnis
essentia que relatiue dicitur est aliquid
excepto eo quod relatiue dicitur ⁊ ce
tera. Sed intellectio subest relatio-
ni: sed dicitur relatiue ad obiectum: sic
enim scientia refertur ad scibile vt mē
suratum ad mensuram quinto metha
physice: ita ⁊ intellectio. ergo secundū
rē ⁊ absolutū suū siue poitiuū suū ñ est
relatō. Quod aūt non sit actio vel pas
sio. probo sic. actio ⁊ passio sunt alicui⁹
termini accipientis esse per ipsas: sed
operationes immanentes sunt vltimi
termini quibus nihil accipit esse non
anima nec obiectum. nec enim obiec
tum accipit esse per ipsas. Quod si
dicas ꝙ cum per actus habitus generā
tur. habitus est terminus dictarū ope
rationum ⁊ sic sunt actio vel passio.
Dicendum ꝙ dicta responsio magis est
ad oppositum: nam quod non est for
ma actiua non est principium formale
inducendi aliquam formam: sed per
operationes immanentes inducitur ha
bitus: qui est aliqua forma. ergo ope
rationes immanentes non sunt relatio
actio vel passio. actus ergo quia virtua
liter continent habitum ipsum generāt
⁊ intendunt. Ad argumentuz tamē
licet sit ad oppositum dicendū ꝙ actio
illa que proprie est ad terminum non

potest intelligi sine termino sed operati
ones huiusmodi possunt itelligi siñ ha
bitu ⁊ esse: ut patet in habentibus habi
tum intensissimum vt in bonis. ğ ꝓprie
ñ dicitnr ti⁹ quasi intrinsecus: sed quasi
consequens ⁊ accidentalis. Cuz ğ huius
modi operationes aliquid sint ⁊ ꝓbatū
est ꝙ non sunt substãtia nec relatõ nec
actio aut passio neqꝫ quãtitas vel aliq̇d
extrinsecus adueni entiū relinquitur ꝙ
sint in genere qualitatis. ⁊ constat ꝙ nõ
est in tertia vel quarta specie: quia talia
solum sunt corporalia nec in secūda: qꝛ
illa sunt naturalis potentia vel impotẽ
tia. Sunt ergo in prima in qua credo ẽ
omnis perfectio substantie spiritualis q̃
non est deus vel que nõ est de ei⁹ sb̃stan
tia. ergo qualitates. Secunda questio
est an ad huiusꝭ opatõnes sit aliqua per
se mutatio. ⁊ est dicenduz breuiter ꝙ sic
quod patet. nã ẜm phylosophū. 6. phy
sicoꝝ mutari ẽ aliter se hr̃e nunc q̃ꝫ pri
us. sed intellectus actu intelligens se hꝫ
aliter nunc q̃ꝫ prius. ergo vere ẽ mutatõ
perse. ⁊ ergo proprie mutatio ad huius
modi opatões terminat. Tertia questõ
est an huius operationū sit ꝓductõ vel
generatio vbi intelligendum ꝙ ẜꝫ phy
losophuz. 7. metha. forma ꝑ se nõ gnã
tur sed compositum tam in generatõe
substantiali q̃ꝫ scd̃ꝫ quid. ⁊ sua ratio est.
qꝛ omne quod fit. fit ex materia tãq̃ꝫ ex
eo qd̃ ẽ ꝑs ipsius quod fit cū igit̃ mate
ria non sit pars nisi ꝯpositi generatõ ꝑ
se ꝑ se soli⁹ erit ꝯpositi. Preterea gene
ratio cum sit via de non eẽ ad eẽ illius
perse ẽ generatio cuius perse est eẽ com
positi autem siue suppositi pse ẽ. ergo
⁊c̃. Secūdū ergo intentionem phi qd̃
perse generatur ẽ diuisibile in duo. s. in
materiã ⁊ formã ⁊ ideo dixerunt ꝙ for
ma accidentalis habet suum potentia
le ex quo fit. ⁊ suum formale tanq̃ꝫ in
trinseca sui generis quod non videtur
quia accidẽtia non habent. materiam

ex qua sed in qua nec est ad intentõem
philosophi. quia ipse intelligit ꝙ com
positum in generatione ꝑ accidens per
se generatur compositum dico ex subie
cto ⁊ accidente sicut sua exempla osten
dunt ⁊ ratio sua est. qd̃ generatur ex eo
generatur quod preexistebat. ergo dicẽ
dum ꝙ si ⁊ noticia possit esse terminus
mutationis. ñ tamen generatur nec pro
ducitur sed perse intellect⁹ noscens l' po
tius homo noscens. quia actiones sunt
suppositorum quare. ⁊c̃. Contra h'
arguo ꝙ intellectus noscens non per se
generatur: quia non est ens per se. sed ꝑ
accidens. ergo non est per se termin⁹ ge
nerationis. Item noticia est perse ter
minus productionis: quia mutationis
sed omne tale producitur. ergo noticia
producitur ⁊ generatur. Ad primū
dicendum ꝙ ens ẜm quid ⁊ per accidẽs
ẽ simpliciter per accidens ⁊ scd̃ꝫ quid si
cut mortuus homo scd̃m quid. simpli'
citer autem dicitur mortuus. generatio
ğ simpl'r est in substantia ẜm quid vero
i accidẽtib⁹ ꝑ° de generatõe. generatio ğ
entis per accidens ⁊ scd̃m quid est gene
ratio simpliciter per accidens ⁊ secūdū
q̇d. Ad 2m dicendū ꝙ ẽ t̃m in⁹ alteratõis
ẽ ⁊ mutationis. t̃min⁹ aūt alteratõis est
forma ⁊ similiter mutationis non tam̃
productionis. vbi intelligendum ꝙ mu
tatio est per se mutabilis. alteratio alte
rabilis ⁊ motus mobilis. illud autez di
citur proprie alterari ⁊ mutari quod de
non tali fit tale puto de non albo albuz
de non noscente noscens. forma ergo
qua fit tale proprie est terminus muta'
tionis non tamen mutatur sed tantum
mutabile mutatur. productio autem
proprie est solius termini cui per produ
ctionem acquiritur esse. cum ergo for'
ma que est mutationis terminus non
habeat esse proprie. sed sit illõ quo com
positum habet esse: ideo ipsa non dicit̃
produci nec esse terminus productõnis

d tantum compositum siue illud cõ
positum sit ens per se siue per accidens
huiusmodi differentia patz. quia de
mino vel de forma non dicitur ꝙ mu
tur vel alteretur: sed est terminus mu
tionis tantum. de termino autem ge
erationis ⁊ mutationis dicitur ꝙ est
eneratus ⁊ productus siue generatur ⁊
roducitur. Ex his corelarie potest
oncludi ꝙ intelligere ⁊ velle in deo nõ
nt actus productiui. nec per cõsequẽs
incipia actuum notionaliũ qui sũt
enerare ⁊ spirare. intelligere enĩ ⁊ vel
in deo actus operatiui sunt: quibus
se beatus quasi perficitur. non autem
nt productiui: ex quo patet ꝙ nec no
cia simpliciter nec amor simplex sunt
ationes productiue sine quibus perso
e ꝑducuntur vt quidam dicit ⁊ supe
us est improbatum. vnde intelligere ⁊
elle in nobis non sunt actiones vl' pas
ones vt dictum est. dicere autem siue
ntellectiouem producere ⁊ spirare seu
morem elicere sunt actiones in nobis
de genere actionis: vel quasi de gene
e actionis quare ⁊c. Ad argumẽta
rincipalia. Ad primum dicenduz ꝙ
aior est vera: sed minor ẽ falsa. ad cui
entiam autem eius ⁊ argumentorum
uibus ipsa. minor probatur intelligẽ
uz ꝙ actio proprie sumpta tres habet
roprietates. vna est ꝙ est in continuo
ieri. eque enim dependet ab agente in
ecundo ⁊ vltimo instanti in prima. im
no in quolibet quantum durat. Secũ
a proprietas est ꝙ est circa aliquez ter
minum in quo est vt in subiecto: nam
ctio non est in agente: sed in passo.
Tertia proprietas est ꝙ est circa aliquẽ
erminum ad quem terminatur qui eẽ
ccipit per eam. idem intellige de passi
ne. operationes ergo immanentes assi
milãtur actioni ⁊ passioni in prima cõ
ditione ⁊ secunda. non autem in tertia
que est complectiua. Ad argumentum
ergo primum quo predicta minor pro
babatur. concedo ꝙ est actus secundus
nego tamẽ ꝙ omnis actus secundus sit
actio vel passio. immo est qualitas.
Ad 2m dicenduz ꝙ assimilatur in se
cunda conditõne vnde lumen ⁊ si fit ẽt
continue non tamen est actio sed actio
nis terminus. Ad 3m dicendum ꝙ
diuisio actionis quedam est immanens
quedam transiens. vno modo est equi
uoci siue vocis in sua significata. Alio
vniuoci siue generis in suas species. si
enim accipiatur actio transiens ⁊ ope
ratio imanens que est intelligere velle
videre ⁊ huiusmõi significata sunt vni
us vocis tãtum. s. actionis ⁊ nulli vni
uoci. Si autem dicatur actio quedam
est transiens quedam imanens vt elitio
intellectionis que imanet sicut ⁊ ipsa in
tellectio tunc est diuisio vniuoci in suas
species. Ad 2m principale dicendum
ꝙ non intendit Augusti. lumen esse et
fieri ab agente ⁊ factum esse simul: sed
non permanet sine presentia agentis si
cut nec creatura rationalis conseruat i
gratia sine diuina presentia: nã ad hoc
ipse eam inducit. Ad 3m patet per p̄
dicta in tertia questione quare ⁊c. Et
predicte due questiones non pertinent
ad primum sentẽtiarum. Quia doctor
tanꝙ impertinentes declarat eas in re
portationibus. Ideo non sunt annũe
rande in primo sniarum.
In eadez distinctione questio
ne illa que incipit. 2° quero de
noticia genita que sit causa gi
gnens vel ratio gignendi eam. Post p
mi argumenti deductionem ⁊ post illa
verba. Et ita sine obiecto. Quod ẽ fal
sum ponitur ab aliquibus vna additio
que incipit. Confirmatur ratio ex secũ
do de anima sensibilis ⁊ sensus est vn9
actus. puta sonatio ⁊ auditio est idem
actus. ergo a simili motio actiua obie
cti. ⁊ motio passiua intellectus que est
intellectio ẽ idem actus. g intellectio est
ab obiecto. Quod extra apud multos

I non ponitur in textu.
In eadem etiã questione post
deductionẽ scõi argumenti in
oppositum ⁊ post illa verba. De pluri
bus spẽbus spãlissimis non põt eẽ vna
scia. ponitur a quibusdã. ꝓbatur ẽt idẽ
per phm primo ethicoꝝ vbi vult ꝙ in
telligere ẽ ꝓpria opatio hominis scõm
ꝙ homo. vnius autem spẽi est operatõ
vna ẜm spẽm. A quibusdaʒ non ponit
Tñ debet poni: qꝛ est de textu.

In eadem etiam questione pꝰ
deductionem totius opiniõis
propositiui. Que deductio in
cipit. In hac questione est vna opi. Añ
ꝙ ponat secundam opinionẽ que ẽ gof
fredi que opinio incipit. Alia ẽ opio
que totaliter ⁊c̃. statiʒ post illa verba vl
tima ꝙ ip̃m necessario requirat nisi po
nendo. 5. genera causarum. Quidam
ponũt hoc non esse de tex. Specialr̃ ẽt
illud de excitatõne non videtur valere
quero enim quid sit excitari si aliquid
causare in intellectiua potentia. g̊ obm̃
causat anteꝙ intellectiua de se agat. g̊
intellectiua non est tota causa prima:
sed etiam obiectum si excitare non sit
aliquid causare in potentia intellectiua
non aliter se habet nunc ꝙ prius: ⁊ ita
non magis excitatur nũc ꝙ prius.

In eadem etiam questione et
eodem loco preallegato ante
ꝙ ponatur predcã opio goff.
que incipit. Alia est opinio post illud
prenotatuʒ. Specialiter etiam illud de
excitatione. Aliqui ponunt vnaʒ addi
tionem longã que sic incipit. hec tamẽ
ratõ ꝯcluderet simili modo vt videtur
ꝯtra actioneʒ voluntatis. vnde ad ip̃aʒ
responderi potest ꝙ quando alique for
me habent essentialem ordinem. ita ꝙ
vna recipitur mediante altera in eodeʒ
siue sit natura siue potentia. Et hoc si
ue ab eodem agente siue ab alio. Dato
etiam ꝙ neutra sit ratio accipiendi alte
ram. nunquã secunda potest induci ab
agente suo receptiuo nisi prima sit priꝰ
iducta. Exẽm de volitõe ⁊ delcãtõe po
nẽdo iª eẽ diuersa realir̃: nũꝙ 2ª recip
tur nisi ꝑus pª recipiat. cũ tamen secun
da habeat causam actiuam naturalem
prioritatem etiam anteꝙ sit volitio ⁊
huiusmodi ordinatis. negatur maior
similiter de specie intelligibili ad intel
lectionem ponendo speciem intelligibi
lem non esse causam nisi receptiuuʒ in
tellectiõis. Similiter de lumine ⁊ si non
sit actiuuʒ neqʒ receptiuum respectu co
loris speciei. aliter dicitur ꝙ quandocun
qʒ aliquam formam recipi in sua potẽ
tiali de necessitate preexigit aliam for
mam recipi in suo receptiuo falsa est. i
la maior agens perfectum approxima
tum passo ⁊ non impedituʒ potest ag
re intelligendo de potentia proxima.
Et hoc siue receptiuum forme prioris
sit eadem potentia cum receptiuo for
me posterioris. Exempluʒ volitio ⁊ de
lectatio in voluntate siue sint eadeʒ rea
lr̃. Exẽm in aĩa itellectio ⁊ volitio ponẽ
do totalr̃ volũtatẽ actiuã respc̃u velle
siue i eodẽ suppoº recipiat nõ i vna nã
nec potẽtia. Exemplũ de fantasmate et
intellectione si neget spẽs intelligibilis ⁊
actio toto det intellectui siue in alio et
alio suppoĩto recipiatur forma prior ⁊
posterior. Exemplum. lumen in aere et
in aqua a sole. Nec hic saluat ꝓpositio
ꝙ forma prior sit actiua respectu poste
rioris vel ratio recipiendi sit lumen in
medio respc̃u speciei coloris: qꝛ si in ta
libus instet nihil valet instantia. qꝛ ibi
actiuũ ꝓximũ deficeret vel passiuuʒ ꝓ
ximum. In quatuor autẽ instantijs po
sitis neutra conditio accidit. Nam nec
volitio est cã actiua delectationis sʒ ob
iectum nec receptiua sed voluntas sic i
alijs ẜm illas opiniones. Nec ẽ dicendũ
ꝙ maior illa ẽ vera nisi ab eodẽ agente
sint duo effectus necessarij ẜm ordineʒ
ꝓducibiles: quia etiã nõ est vera: si ne
cessario ẽ ordo inter formas a diuersis
agentibus inducibiles. sicut patet in in
stantijs positis. v̇tualiter g̊ quecũqʒ for

a ad hoc vt recipiatur in suo passiuo
quirit aliam prius recipi in quocūq̄
unq̄ actiuū forme scđe est impotētia
cn̄tali ad agendū in receptiuū illius
si forma prior iam sit inducta. ḡ pōt
ci q̄ p instanti p quo est causabil' nō
pendet ab aliјs. q2 nō est cābilis nisi
turaliter post aliam que preexigitur
gitur forma posterior quo ad fieri de
ndet essentialiter ab alio ꝛ a suis per
causis inferioribus que sunt agens et
ā. Concedi potest igitur hec cōclusio
prius essentialiter. nō tm̄ conuenit eē
effectus sit sed etiam posterius. patet
tractatu de primo principio. Cū nō
ducatur nā illa nisi ostendat ṗoritas
terius forme velut actiue respectu se'
unde vel respectu rōnis recipiendi vel
t effectus ꝓpinquioris cause cōmuni
cāe necio pri⁹ cānti: ꝛ n̄ ē de textu.

Item in eadem. q. in iprobatō
ne scđe opinionis preallegate.
que iprobatō incipit. Con
ra illā opinionē intellectus agens scđz
um post deductionē quinte rōnis ꝯtra
pinionē illā q̄ ratio incipit. Itē q̄uo in
llectus distaret sylogizādo p⁹ illa v̄ba
ntasmata occurrētia cānt oēm discur
um. Et an̄q̄ ponat 6ª rō que icipit. itē
q̄uo causabunt intentiōes: aliq̄ volunt
onē h°. s. ꝯfirmat q2 inte⁹ inferēs. a. ad
o. f3 talē hitudinē q̄lis ē ipoꝝ ex nā rei
āt r̄lones ipius: puta qn̄ ꝯparat ea vt
ria vt ꝯ̄ria vt totū ꝛ ptē ꝛ hi⁹. ḡ sola il
a collatōe cātur relatio rōnis q̄ nec i eē
ec in cog̊sci ꝯsequit extrema ex nā eo'
rū. ḡ nō sunt cā illius actus collatiui et
ō o3 poni q2 non est de textu.

In eadē. q. ꝛ in iprobatiōe p̄di
cte opi. q̄ incipit alia ē opi. sta
ti3 p⁹ deductōe3 p̄me rōis ꝯ̄ il
ā opi. que rō incipit inte⁹ agēs f3 eū ni
il cāt imediate post illa v̄ba. Intellecti
ue ptis tā intellectionū q̄ volitionum.
Quidā ponūt in tex. iuxta scđam rōe3
ꝯtra videt ꝯ̄ ip3 q̄uo aīal fantasiat abs'
q̄ sensitiuo extiori. q̄d. n. ibi mouet or'
ganū ad actū. Nihil certe videt ibi disti
ctū s̄bo nisi ponat memoriā sensitiā3 in
alio orgāo a fantasmate ꝛ illā mouere
fantasiā ad imaginādū ꝛ nō est de tex.
ꝛ durat vsq3 ad scđam rōe3 ꝯ̄ illā opi. q̄
2ª rō icipit. itē 2° ex iª opi. seq̄t. vn̄ iciēō
q̄ ꝯpleta 2ª rōe ꝯ̄ illā op. iā r̄citatā ime
diate p⁹ illa v̄ba hr̄e nouā itellectiōe3 ē
mē creditā. ml̄ti tex. ātiq̄ hn̄t vnā addi
tōe3. s. S3 h° nō euadit. Nll3. n. creditū
repugnat ꝯcl'oi seq̄nti ex v̄is pricipijs.
Ex isto āt p̄n° agēs ꝛ patiēs nccio sit di'
sticta s̄bo: seq̄t q̄ agēs n̄ p̄t hr̄e ex se ali
q̄ itellectōe3 actie. Igr̄ si opp^m h⁹ ꝯcl'ois
ē creditu3 p̄n^m illō. Exq̄ seq̄t ista ꝯ° erit
fl̄m. qō p3 magl ō velle. Cōstat. n. q̄ p̄^m
velle. Angel⁹ n̄ hūit imediate a ōo. igit
ibi agēs fuit idistictū s̄bo a passo. 3° se
q̄t q̄ n̄ o3 ponē aliquē hitū i itellcū. q2
ad ordiate itelli^m req̄rit ꝛ suffic f3 ista3
opi. q̄ fātasmaª ordiate ꝯcurrant. q̄ oc
currēª ordiate moueāt ite^m. S3 q̄ ipsa
ordiate ꝯcurrāt n̄ p̄t fieri p hitum i itel
lectu: q2 nihil i passo dat mouēti ordia
te mouē. Aut saltē p hitu3 i fātasia pn̄t
ordiate ꝯcurrē absq3 oi actu i itellcū. ḡ
ꝛc. Cōfirmat. iō. n. f istos ē v̄e hit⁹ i vo
lūtate. q2 ipa facil'r mouet ꝯformit itel
lectui. igitur a simili cū ite⁹ mouet a fā'
tasmatib⁹ eo° q̄ occurrūt. f istos sufficēt
hitus i fātasia ad h° vt ordiate occurrāt
Hec tria ponderādo fiūt aliqua argu'
mēta ꝯ̄ eos. Et nō est de textu. ꝛ durat
vsq3 ad tertiā rōem ꝯ̄ opinionem.

PReterea i ea. q. r̄citata p̄dcā op̄.
ꝛ iprobata doctor s̄btil' pōit
ētiā q̄ ē hērici ꝯtinētem duas
opi. vnā retractātē. ꝛ aliā retractatā. q̄
opi. ētia hērici icipit. 3ª op̄. pōit q̄ itelli
gibile. i iprobatōe illi⁹ opi. q̄ iproba° in
cipit. Cōtra neutra illaꝝ opi. In illa p'
ticl'a. Opi. ēt retractās. imediate p⁹ illa
v̄ba. Ut spēs quā ipi negāt ml̄ti ponūt
R° n̄ ē hit⁹ nec act⁹ nec spēs. s3 qōdā q̄r
tū. Cōtra. q̄uis hec stati videat icōue
niēs. tn̄ arguit sic. sit illō 4^m. a. tunc sic
Aut sine illo a ē i itellcū tota v̄t⁹ actia

Si sic ergo sine illo potest intellectus
hanc intellectionē. ⁊ ita videtur imagi
nationem omnem requisitā. q² hec ⁊
hec est determinatissima. ⁊ ita. a. ppt
nihil erit necessariū. Si nō. q̊ dat a. v̓tu
tem actiuā vel totā vel ptialem ipsi in
tellectui. ⁊ ita actio non erit ab intellec
tu vt a totali principio actiuo. Et non
ē de textu. ⁊ durat usq₃ ibi. Itē in cais

In eadem qōne in rn̄sione ad
i argumenta opinionis goffre
di que fuit scōa post rn̄sionē
omnium rationum illius. antequaʒ re
spondeat non ad argumenta sed ad fū
damenta henrici. que responsio incipit
Post tertiam opionem ⁊ quartam. i
mediate post illa verba. Ad probanđ
necessitatem ꝙ. s. lignum nō calefaciet
Quidam ponunt vnam additionem.
que incipit ad rn̄sionem achillis instat
q² lignum nō calefacit se nisi pn̄te alio
sine quo nō sicut per se voluntas n̄ vo
lificat se nisi pn̄te obiecto per cognitio
nem. Si etiam arguas ꝙ semp cale
facit alteꝝ. qui habet v̓tutē calefaciēdi
Rn̄detur ꝙ prius calefacit se q̄ꝫ aliud.
⁊ hoc non est nisi presente causa sine q̄
non. vel forte nunquam calefacit aliđ
sicut nec voluntas volificat aliam vo
luntatem. Nam concesso ꝙ aliqua ac
tio de genere actionis sit īmanens. di
cetur ꝙ quelibet illa stat in voluntate
quare non aliter excluditur achiles po
nentibus diuersis lignis ignibus simili
ter dispositis oīa calefiunt pn̄te eodeʒ
obiecto. diuers̄ voluntatibus non oēs
similiter volificantur duodecimo. c. 6.
augu. igitur hic agit ignis ⁊ non ibi ob
iectum. quia tunc eque agent omnes vo
luntates. Contra hoc instatur. quia si
voluntates non similiter patiuntur pre
sente causa sine qua non. hoc est. quia
agit libere p te lignū p̄sente causa sine
q̄ n̄ agit nālr̄. Ita pbat̄ hic ꝙ ignis sit
cā h̄ alit̄ ꝙ sine qua nō dr̄. sʒ tm̄ lig^{m} ē
naturale volūtas uero nō. 3^{oo} achilles
quicq̄d patitur ab aliquo patit̄. verbi
gratia. aliquid nō potest a se pati. opor
tet ponere ꝙ patiat̄ ab alio. ⁊ vbi non
potest ab alio oportet ponere ꝙ a se.
Voluntas non p̄t poni ab alio non lo
quendo de deo. tum quia tunc volitio
non esset in potestate eius. tum quia tū
aliqđ aliud mouens eodē modo se hn̄s
⁊ respectu eiusdeʒ passi posset indifferē
in vtrūq₃ oppositoꝝ. quia volūtas po
test velle ⁊ nolle. vel eodē modo pricipa
liter. Itaq₃ necessitat̄ reattribuer̄ volū
tati principaliter motionē sui ad velle.
sed lignum non habet in agendo indif
ferentiam proportōnatam sibi in ratōe
passi. deinde receptiuū qualitatum dis
peratarum ⁊ contrariaꝝ etiā quarum
illa intensa facta corrūpit ip̄m. nec h̄
principia. quia ipsa sola habet indiffe
rentiam in agendo ꝓportionata tali
passo tot vniuoca. patet etiaʒ. quia ni
hil vniuoce mouet se. nec vnum pnci
piū vniuocū. q̄a quō eēt ita illimitatus
non dicendo quelʒ posse in oēs quali
tates susceptibiles in ipso etiā corrupti
uas sue in volūtate quelʒ inq̄ꝫ ē natural
eius pfectio. Et non ē de textu.

Sciendū est ꝙ in 7ª distinctōe
p̄mi sniaꝝ q̄ incipit. Utrū po
tētia gnāndi in patre ⁊c̄. in qōne vnica in improbatione opi. henrici
que ip̄robatio icipit. Cōtra. indetermi
natio est duplex. in qua improbatione
facta prima ratione ꝯ illū facit vnā cō
firmationē que talis est. Confirmat̄. q²
talis ⁊ statim post illa v̓ba ad ꝯdictoria
ut ad agere ⁊ non agere. a quibusdā po
nitur vna additio talis. Hic no. ꝙ inde
t̓miatū detiat̄ seip̄o. alioq̄n eēt ꝓcess⁹ i
īfinitū. q² ad iª q̄ detmiaret̄ p aª ⁊ aª p
alia cōtra qđ ex se detiat̄ ad v^{m} op po^{m}
ip̄possi^{e} alti q̊ i q̄lʒ detiat̄ ad aliđ. R̸ᵒ de
ꝯdictoriis tʒ. ⁊ stati p⁹ ꝯductōeʒ 2^{e} rōis
ꝯ hēricū q̄ sic icipit Itē 2ᵒ qn̄ aliqđ p̄n^{m}
p⁹ iª v̓ba imedi^{e}. s. ē īdt̓miata ad vtrāq₃
q̄i tc̄ eliciēdā. aliꝗ ponūt tale extra. Itē 3ᵒ
poª gnāndi sign at p̄n^{m} actus eliciēdi a
suppoᵒ hn̄te istud p̄n^{m} igit du^{cem} rela^{em}

cipĳ ad actū. aliam ꝯnotat actus ad
ppo^{m}. quod est dicere. ꝯnotat rl̄onez
cipij quo ad actū. ꝛ ꝯnotat relatōem
t^{9} ad prin^{m}. ꝛ ꝙ forte tertio ꝯnotat re
ionē principĳ quo ad ṗn^{m}. ꝙ siue sint
e vel tres relationes nulla est nisi ra-
nis ꝓpter indissimilitudinē extremo
m. ṗ^{a} ꝯpetit vere patn̄itati vt funda-
ento ꝓximo. Quid ergo dic̄ Boeti^{9} ꝙ
intra est rō principĳ originis verum
respectu ꝑsone originate. sed non res
ctu originis sicut actus originandi ni
m rōnem tātum. Et non debet poni
erum istorum.

Aduertēdum etiam ꝙ doctor
i eadem di. ꝛ ea. q. indecise qō
nis ꝛ illa in particula que ici-
. Loquēdo tūc de potentia. i. de ꝓxi-
o fundamēto. Tenet doctor duas cō
lusiones. vnam negatiuā: aliā affirma
ā. negatiua est ꝙ relatio non est ꝓxi^{m}
ndamētum potētie generādi. affirma
a est ꝙ aliquod absolutum est fūda-
entum. Declaratio primi ꝛ conclusio
s incipit partem affirmatiuā solutio-
s. ꝛ post declarationem illius anteꝗ̄
nat exemplū. aliqui ponunt in textu
um extra. s. breuiter si forma cōicare
r nō eadem numero nec adequata ip
pōneret ṗncipium cōicādi. igr̄ si mō
rfectius cōicetur ipsa vel aliquid per-
ctius erit principium communicandi
o modo.

Preterea i respōsione ad argu-
mentum primū in oppositū
statiz post illa verba. Ideo di
ncta ꝯueniūt in eo. distictiua autē nō
nteꝗ̄ doctor ponat. per hoc pꝫ ad ar-
menta quidam ponunt hoc in textu
vn̄ dicit cōmentator ṗ^{o}. physi. cōmen
. 52. ꝙ aliꝗ̄ sunt ꝯ̄ria ꝑm formā nō āt
n sꝫm. vt singularia que in sꝫo ꝯuēi-
t. idem. n. obm̄ substat vtriqꝫ. ꝑ hoc
ad argumenta ꝛ ad ꝓbatōes cuꝫ dic
s ȯ ṗncipĳs ꝛ ṗncipiatis: ꝛ non dꝫ po
in textu.

Preterea in eadem di. ꝛ ea. q. i
responsione ad argumenta cō
tra ṗmā opinionem q̄ est tho
me qꝛ aliqua sunt ꝯtra ipꝫ vt pꝫ ibi. qꝛ
aūt aliqua argumēta in fine illius ṗme
responsionis post illa v̄ba. Et ideo non
poterit agere illa actione. quidā ponūt
in textu hoc. vn̄ nota ꝙ tripliciter pōt i
telligi forma per se. vno mō ꝙ per se ex
cludat in esse forme ipsi materie siue ac
cidētalis siue substantialis. Alio mō in
esse quantitatis siue nature ipi suppo^{o}.
ꝛ hoc actuale. 3° modo aptitudinale
ꝛ potentiale ꝛ vtrunqꝫ in esse. 3^{9} modus
ponit illud quod sic est perse esse suppo
situm complete. ꝛ ideo sic accipere i ma
iori est accipere ꝯtradictoria. qꝛ forma
que habenti est principium quo agat n̄
potest esse sic per se. igitur intelligitur ꝑ
se i maiori duobus primis modis. ꝛ sic
ꝓbo maiorem. qꝛ ad agere non requiri
tur nisi actualitas ꝛ per se esse. primum
habetur eque in forma inherente ꝛ ꝑse
stante. 2^{m} habetur sufficienter in duob^{9}
ṗmis modis per se sic. alioquin aīa sepa
ta non eēt agēs. Cōfirmat etiaꝫ. qꝛ si na
tura assumpta a v̄bo dimitteret ab ōni
actione passiua circa ipsam ipsa nō essꝫ
per se 3° mō qꝛ tunc esset in assūptibilis
vt sic ꝛ tn̄ hic homo posset agere omēꝫ
actum quē habet modo verbū median
te ista nā immo ꝑm 2^{m} articl̄m di. ꝓ̄a
tertij libri nihil positiuum cōstituit sup
positum creatum. ꝛ certum est ꝙ ratio
suppositi nihil dat alicui positiuuꝫ ad
agendū sed nec ordinem ad alia passa fi
nit sine illa per Auerro. 7. methaphys.
qꝛ vna non possꝫ mouere corpus n^{e} na
turam ꝓpter defectum ordinis. Con-
tra hoc quod ordo agentis ad patiens
consequtur hoc existēns patiēs accipit
quidem incommunicabiliter. Ideo res
ponderi potest aliter ꝙ maior est vera
quando forma est actiua respectu termi
ni indistincti a se: quando autem non.
non ē quo suppositum ꝓducat nec pōt

eē ꝑducens. q̃ nec distingui a termino
sicut requirit ad hoc ꝙ sit ꝑducens. nō
aūt requirit hoc ad hoc vt sit q̄. plani⁹
dī ꝙ maior est vera de actione imanēte
ꝛ in factione ꝛ vlr in ꝑductione termi-
ni distincti a forma ꝑductiua h⁹ qñ ter
minus ē idistinctus a forma qua ꝑduc̄
Contra si deitas vel hic deus creat. igi
tur agit illa actione qua necessario p̄ce-
dit creare. hi⁹ est generare. ꝓbatio p̄me
ꝯñe. qō est oino primum p̄n^m non req̄
rit aliquod posterius agens ad hoc vt
ipsum possit in actōem sibi ꝓpriā hic
deus est prima persōa a quo est vltima
ḡ ꝛc̄. Hoc ar^m requirit ꝙ ponatur or-
do quō hic deus est prius in personis q̄̄
possit potentia ꝓpinqua causare. ñ ꝓp
impotentiam hoc ē ad creandum. etiaꝫ
si ſm imaginationem gētilium non essꝫ
in ꝑsonis. sed ꝓpter maiorem ꝓpinq̄ta
tem ꝑsonarum in eēntia. q̃ ſm illam re
gulam antiquā de q̄buscūq̄ duobus ꝯ
paratis ſm ordinem ad idē primū po^a
ꝓpinqua non ē ad 2^m nisi posito p̄mo.
ita ꝙ hic deus intelligit ꝛ nō p̄cise vt in
ꝑsonis. q̃ actio eēntialis est q̄̄si p̄us rl̄o
ne ꝛ ita immediatius oino p̄mo. 2° hic d̄
us est ꝑ se exñs illimitatum ꝛ in illo sig̃
nāe est primo in tribus personis illō tñ
hꝫ signa originis. In 3° signo nāe hic de
us hꝫ potentiam ꝓpinquam ad extra.
Iteꝫ negat minor q̃ deitas nunq̄̄ ē ꝑse
ita ꝙ non sit in supposito nisi a p̄mo.
Contra. qō ꝯuenit p̄mo ex se formaliter
alicui ē aliquo° p̄us extra intellectū illo
qō non ꝯuenit sibi ex se formalr. deitas
ē oino p̄ma q̃ pelagus. ꝛ illi cōuenit ex
se formalr ꝑse esse. nō aūt formalr ex se
est eē in hoc suppo° relatio. igit per p̄us
se ē q̄̄ sit in illo. minor igr̃ ꝓbatur ꝑ idē
q̃ idem ē esse ꝑse trium ꝑsonarum qua
si nihil sit cōe tribus. nisi quod ē p̄° eēn
tiale. ꝯ° ꝓbatur q̃ fundamētū aliquo°
p̄cedit relatōem saltem ex rōne sua for-
mali non hēt relationem. q̃ est aliquid
p̄ter eā. 7. de tri. c. 23. ꝓbatur. q̃ aliter
tūc vt q̄lꝫ haberet illam relationem. q̃
v̄bum habet illud quod cōuenit sibi ex
sua rōne formali. Et durat vsq̄ ad aliō
de quo ꝛc̄.

Notandum ꝙ in di. 8^a. q. 2. p̄n
cipali q̄ incipit. Utruꝫ cū sim-
plicitate diuina stet ꝙ de⁹ vel
aliquid ꝛc̄. Sūt. ij. opi. extreme prima
est Henrici ꝛ doctor improbat eam ibi
Contra istam scđam pōem sunt. ij. rō
nes. vñ facta p̄ma rōne ꝯ illum. Anteq̄̄
dicat scđam rōem. Que incipit 2^a rō ta
cta est. statim post illa verba. ḡ per nul-
lam creaturā scđm illam positionem.
Potest haberi aliquis ꝯceptus singula
ris de eēntia diuina. Quidā ponunt h⁹
in textu. ꝯña negatur ꝛ ēt prima ꝓbatō
ꝓbans eam. q̃ effectus natus est facere
de cā aliquem conceptuꝫ imꝑfectū quē
illud obiectum si inesse maneat nullo°
causabit. sed ꝑfectioreꝫ q̃ imꝑfectionis
est immediate cāre conceptū imꝑfectuꝫ
de obiecto ad quem mouet. Et non de-
bet poni in textu.

Et in eadem qōne doctor non
ponit scđam rōem ꝯtra Hen-
ricum sꝫ refert se ad p̄mā qōeꝫ
.3^e di. vbi delucide ponit. In hac tñ qō
ne ponit tres euasiones ad illam scđam
rōnem. Et in 2ª euasione que incipit dī
ꝙ sunt duo conceptus ꝛ ꝓpter istam ꝓ
pinquitatem videntur esse vnus statim
post illa verba. Quidam ponunt vnuꝫ
extra in textu ꝛ non dꝫ eē. ꝛ est tale. Cō
tra arguit sic. duo ꝯcept⁹ simplr simpli-
ces non sūt in intellectu nisi vterq̄ fue-
rit distincte ibi quia talis aut oino igno
ratur aut totaliter attingitur. 9. metha
physi. c. vlti. igitur de illo non est intel-
lectus certus scđꝫ aliquid ꝛ incertus vel
dubius vel deceptus ſm aliud. Sic igit
formaretur ratio si intellectus duos ha
bet conceptus. ḡ aliquid patet sibi d̄ vt°
q̄ conceptu si videntur vnus aliquid ñ
patet alioquin semper viderentur vnus
ḡ neuter conceptus est simplr simplex. ḡ

õ pmo diuersi ⁊ abstractissimi. pterea
ntellectus habens conceptum distinctũ
otest illo distinguere obiectum cogni-
um ab alio conceptu quẽ hẽt. sed hic ñ
õt distiguere ğ non habet conceptum
istinctum. ğ nec pprium qꝛ conceptus
pus est conceptus alrĳ repugnans. ğ cõ
piens p hunc habet conceptum repu-
nantem alteri. verbi gratia visus non
idet aliquid repugnans nigro quin
er illud distinguat a nigro. conceptus
ũt voco obiecta formalia que duo ob
cta sub pprĳs rõnibus q̃rũ vna est p°
iuersa ab alia sic ꝯsiderantur itellecta
me ⁊ non possũ aliter distincte cogno
ere q̃d ẽ hoc igr̃ pprias rões nõ intelli
. ğ nihil vel aliq̃d aliud ꝯtinet. Itẽ bre
ius arguit sic intellectus qñ est certus
ut ẽ certus de cõceptu simplr vno aut
on. sed vno vnitate analogie. si pmo°
non de hoc ⁊ non de illo qꝛ de vtroq̨
ticulari est dubius. ğ est certus de aliq̃
rtio simplr vno q̧ ẽ ppositum. Si 2°
iõ arguo sic non potest intellectus esse
rtus de vno inq̧tuz sit vnus. s. de illo
ui est sic vnus vnitate analogie nisi sit
rtus de duobus vt duo sunt. ğ duo i°
on vident intellectui esse vnus. qꝛ. s. cõ
piunt vt distincti ꝯceptus pbõ añtis
analogia siue attributio includit eẽn
aliter cõparationem vnius ad alteruz
gnitio autem compationis psuppõit
cessario distinctam cognitõem cõpa-
torum. ğ ⁊c. vñ immediate post illa v̄
a euasionis pallegate debet esse in tex
. Et est certus de vno:

Item doctor in eadem. q. re-
plicat contra istam euasionez
Ibi ꝯtra quãdo nõ ponit ali-
uis conceptus. Et imediate post illa v̄
a posita in illa replica ⁊ dubius de eis
q̧tum sunt distincti. Quidaz ponũt
suo textu correcto. vel sic non põt in
llect° eẽ cert° de illa vnitate eoꝝ ⁊ du-
ius de distinctione eoꝝ vel sic nõ põt
tellect° eẽ cert° de eis sub rõne alicui°

vnitatis ⁊ dubius de eis sb̃ rõe alicuius
distinctõis. sed intellect° ꝯcipiẽs ens dic
tum de deo ⁊ creatura ⁊c. Et nõ dʒ põi
sed statim post dicta verba replicare de
bet esse in textu. Sed intellectus conci-
piens ens ⁊c.

Etiã in eadẽ di. 7. e. q. ad ean-
dem scd̃am rõem ꝯ Henricuz
ponit tertiã euasionem q̃ inci
pit 3° mõ rñdere q̧ non ẽ certitudo ⁊ do
ctor replicat ꝯtra illam euasionem ibi.
Cõtra. ista certitudo. vñ in illa replica
ponit mentem Dionysĳ ibi. Hec est eti
am via Dionysĳ. Et in confirmatõe il-
lius rõnis post illa v̄ba vt ad ideam suã
sicut sapia. Quidam ponũt in textu R°
deus non dr̃ sapiens qꝛ est in ipso idea
sapie. sed qꝛ est in ipso pfectio simplicit
talis licet alterius rõnis a sapia creata
ꝯ istius sapie nobis est quedaz pticipa-
tio sicut ⁊ idee. idem aũt nõ pticipat ni
si vnicum pfectuz. Itẽ relatio ideati ad
ideaz ẽ rl̃o mensurati ad mẽsurã vnicũ
ẽ ãt mẽsuratũ ñ nisi ad vnicã m̃surã re-
fert idea ẽ mensura eius. ğ sapia qua dr̃
sapiens cũ sit mensura eiusdez nõ disti-
guit ab idea. R° idea est mensura ppa
⁊ pticipatum pprium vel magis. rela-
tio mensure ⁊ pticipati sapia non sic sʒ
est fundamentum relationis mensure
et participati ⁊ commune non propri-
um. quia ita participat vna creatura il-
lam perfectionem sicut alia. Contra
quare ⁊ si dicatur ad illud de inquisiti
one. Et non debet poni. sed statiz post
verba preallegata debet sequi in textu.
Et si dicas q̧ de deo ⁊c. In eadem eti
am questione Respondẽdo ad argumẽ-
ta opinionis opposite: statim post dedu
ctionem responsionis ad tertium argu
mentum ibi. Ad illud de attributione
immediate post illa verba semper est cõ
mune omnibus numeratis. Antequaz
ponatur. Respondeo ad auctoritatem
Dionysĳ ibi cum arguit de dionysio.
Aliqui volũt esse de textu. Et si instet

ꝙ nõ est proprie numerus dei ⁊ creatu-
re. arᵒ de diuerso vel disticto vel ꝺ alio
sine deᵘ ⁊ creaª sit diuersa vel disticta. vł
deᵘ ē alius vel aliud a creaª. in omibus
istis determinabile distinctionis siũ expͥs
sum singulariter siue pluralit̃ oȝ eē cõe
vtriq; extremo pȝ in exemplis. q2 hõ ñ
est alius hõ ab asino sȝ aliꝺ. als ꝓbatur
idē rõne q2 in relationibᵘ eq̃paraᶜ extre
ma sunt eiusdē rõnis alietas est talis rło
ġ in quibuscũq; aliꝗs ē alietas vniᵘ rõis
mutua. ⁊ per ꝯñs determinabile alietatis
erit vnius rationis.

Duertendũ insup ꝙ in. 8ª di.
⁊. q. 3. s. Utrum cuȝ simplici-
tate diuina possit stat̃ aliquo
mõ distinctio pfectõum in decisione. q.
ꝺm ꝓpriã mentē que ꝺcisio incipit. Ad
que ℞ᵒ ꝙ īter pfectiones ⁊c̃. doctor po
nit vnũ pagraphȝ. s. Et istud argᵐ de ñ
idētitate ⁊ statim pᵘ illa v̓ba. non tñ for
malit̃ veritatem eē bonitatem multi po
nunt in textu hoc. s. regula Ansel. ī mo
na. 15. ideo necesse est vt sit quicq̃d oino
melius est ipm q̃ non ipsum. nulla res
est hiᵘ. ⁊ nihil est. n. oino idē re ⁊ re cir-
cũscriptis relationibus rõnis. igr̃ nihil
aliud est regula sua Ansel. nisi ꝙ deᵘ est
deus. Contra si querit̃ quid sit illa nã
quid v̓ius rñdetur q̃ v̓tus. igr̃ qꝺłȝ dr̃ ī
quid. ꝯceptus quidditatiuᵘ pfectus est.
tñ vnicus vel saltem ñ est distinctio for-
malis ī re int̃ quid ⁊ quid. Itē. c. 17. Re
gula ipsa est vera vno mõ ⁊ vna ꝯside-
ratõe quicquid ē eēntialit̃. i. qꝺ ē. Ad
primum dico ꝙ ē quid ꝑ idētitatē ⁊ nõ
formalr̃. ꝓbatio glo. c. 17. Dicit iusticia
idem significat ꝙ alia vel oïa simul vel
singula. hoc nõ intelligit̃ idem formalit̃
⁊ ꝑmo significare. q2 tunc eēnt synõima
igit̃ ꝯnotat̃ vel ideȝ realiter non forma-
liter. Ad scðm subdit exᵐ de hoīe qui
non vnoᵒ nec vna ꝯsideratione dicitur
hec tria. corpus rõnale. hõ quasi põat
duas rationes. q2 ꝺm aliquid aliꝺ ē cor
pus. ꝺm aliquid ē rõnalis. alia rõ singu-
laris haȝ non est rationũ hiᵘ ꝙ est bo
mo ꝑ oppoᵐ istis duobus modis dr̃ de
us vnoᵒ ⁊ vna ꝯsideratione. Et non oȝ
esse. sed statim post v̓ba recitã oȝ poni.
Ista ēt opi. ꝯfirmat̃. immo quidã ī ista
ꝯfirmatõne ꝓdicta immediate post illa
v̓ba sunt ista. Que circunstant nãm po
nũt vnuȝ extra. s. Nota ꝓ dicto Dam.
ꝙ pelagus pfectionum vnoᵒ põt intelli-
gi ꝓ ꝯtinente actu ⁊ formalit̃ in se omes
pfectiones sub ꝓpriꝭs rõnibus formali
bus sic nihil vnũ formalr̃ est pelagus q2
ꝯtradictio est vnicam rõnem formalem
ꝯtinere actu tot res. ġ ⁊c̃. hocᵒ nihil ē pe
lagus nisi vᵐ idētice qꝺ ē deᵘ sapiēs bo-
nᵘ beatᵘ ⁊c̃. hocᵒ non accipit Da. pelagᵘ
Alioᵒ põt intelligi aliq̃d vᵐ formalr̃ cõ
tinens oēȝ pfectionē mõ eminentissimo
quo possibłe est oēs inᵘ vno ꝯtineri. Iste
aũt est ꝙ non tm̃ ꝯtineant in eodē iden-
tice ꝓpter infinitatē formalem ꝯtinētis
sic. n. quełȝ ꝯtinet oēs. sed vltra ꝙ ꝯtine
ant̃ v̓tualr̃ quasi in cã ⁊ adhuc ī aliq̊ vt
ꝑma cã a se ꝯtinente. ⁊ vniuersalissima
quia omnes cõtinēte hocᵒ hec essentia ē
pelagus. q2 in q̃cunq; multitudine ꝯtin
git stare ad aliqꝺ oino ꝑmum in hac ni
hil ē primũ nisi hec eēntia. iõ ipsa ñ est
tm̃ formalit̃ infinita. sȝ v̓tualr̃ ꝯtinēs alᵗ
nᶜ tm̃ aliq̃s. sicut forte itellectᵘ ꝯtinet sa
piētiam ⁊ intelligē ⁊ volũtas bonitateȝ
⁊ diligē. sȝ oēs nec ab aᵒ. i. v̓tuteȝ altiꝰs
ꝯtinēs. s. a se itaq; hȝ infinitatē for̃alr̃ ꝑ
mariã. tã. s. a se q̃ respectu oīm vłr cãlē
⁊ v̓tualr̃ ꝯtēªᵐ. ⁊ iõ pelagᵘ. i. ꝯtinēs oēs
sicut pñt eminēt̃ in vᵒ aliq̊ for̃alr̃ ꝯtineri
oïa flumina intrãt mare ⁊ vñ exeũt reuē
tũt. Est igi ista magis ꝑ se deᵘ ē sapiens
q̃ ista sapiēs ē boᵘ. Alie hñt īfinitatē for
malē. ⁊ si cãlē vel for̃alē pp ordinē ꝓpi-
q̇orē ad eēntiã ⁊ remotiorē saluãᵐ sed
ñ respcũ oīm hñt talē nec respectu aliq̊-
rũ hñt a se. sȝ ab eēnª hec oïa patēt ī exᵒ
de ente ⁊ passiõibᵘ eiᵘ si ponãt eedeȝ vt
nece ē si vitet̃ īfinitas. Cõtra v̓issiª v̓itas
ponenda ē ī deo. formalis est verior q̃
absoluta tm̃. ℞ᵒ illa ponitur. sȝ nõ cu
iuscũq; ad qꝺcũq;. si sic accipiat̃. maior

ſt falſa de perſona. ⁊ perſona ⁊ gloſan
a eẽ vioꝛ que eſt poſſibilis nũc aũt nõ
ſt poſſibilis formaliſ idẽptitas cuiuſcũ
ꝫ ad qõcũqꝫ ſed tm̃ cauſalis. Ex hᵒ me
io arguit propoſito. qꝛ oĩs vnitas ſim
licit perfectionis eſt ibi ponẽda: talis ẽ
idẽptitas ſine formali: qꝛ eſt ſimplex ⁊ il
imitata. formalis aũt nõ ponit illimi
ationẽ. Et nõ debet poni. qꝛ additio ſꝫ
oſt vba retractata debet ſequi Iſtud ñ
idetur verũ niſi eſſet aliqua.

N ea di. 2. q. vltima. ſ. vtrum
ſolus deᵒ ſit imutabilis. ponũ
tur opi. hen. in principio qõis
iprobant a doc. ibi. Cõtra iſtam opi.
uã iponit ⁊c̃. pᵒ illũ paraphũ Auicen.
uté ſtatim videtur cõtradicere ſtatim
oſt illa verba. Sed poſſibile potentia
nte actum. Improbat. primo de celo
mũ. Ibi ſm ꝙ quidã ponunt. Et quã
o primũ mouens. ibi tamen contradi
unt ambo. auic. ⁊ ariſ. ſed an ariſ. intel
igat de vna tantũ intelligentia produ
ta dubiũ eſt: tamen nullum aliud ime
iate ponit a pmo modo niſi intelligen
iam. quaꝫ nõ produceret oĩo niſi eſſet
mouens: qꝛ ſm nullũ trium modorum
ui habentur ibi. ⁊ non debet poni.

Tiam in ea. q. anteꝙ faciat 2^{am}
ratiõem contra philoſophos q̃
taliſ eſt. ſcđo arguo ſic. Aliquid
cõtingenter fit. multi ponũt. igitur nul
a eſt veritas complexa neceſſaria alia a
veritatibus primoꝝ principioꝝ qđ vi
letur incõueniens. Item eſt cõtra te q̃
doc ſupra adducis concluſionẽ habere
veritatẽ neceſſariam cauſatã cõtra hen
icũ pro ariſ. ⁊ nõ debet eẽ de tex.

Tẽ in ea. q. factis ratiõibus cõ
tra phos. que rationes fuerunt
henri. doc. facit alias ex mente
a ibi. Iſtis rationibus cuiuſdam doc.
⁊c̃. poſt ſcđam rõeꝫ quã facit cõtra phi
loſophos que eſt. 2ᵒ arguo ſic. aliquid cõ
tingenter fit in entibus ſtatim poſt illa
verba. ⁊ ideo nõ oportet amplius hic i

moꝛari. quidam habent in textu. Rñᵒ
añs eſt verũ preciſe de illo qđ dependet
ex voluntate noſtra quantũ ad fieri. ni
hil eni aliud poteſt dici ꝯtingenter fieri
ab actibus noſtris. ſed eſt eadẽ difficul
tas eis an. ſ. voluntas noſtra mota a pri
mo moueat niſi ꝙ tu potes ſaluare con
tingentiam in eᵒ motõe a pmo. Illi aũt
nõ poſſunt vt hic arguitur. ⁊ iudicio q̃
rũdam nõ debet eſſe in textu.

Tiam in ea. q. poſt tertiã rñſio
nẽ ſuã cõtra phos que incipit.
Itẽ cauſa neceſſario agens agit
⁊c̃. in fine poſt illa verba. ⁊ tunc omnia
eſſent v^{m}. Alij tex. habent. Itẽ primitas
adequationis totũ ordinẽ multoꝛuꝫ ad
que cauſa ſe extendit ſicut alibi dicis. de
primitate triũ perſonarũ ad eſſentiaꝫ ⁊
alia perſone prime ad eandẽ. Ita hic ⁊
tunc eſt in potentia propinqua. ad 2^{m}
quando primũ poſituꝫ eſt ⁊ tm̃ agit 2^{m}
quantum poteſt ipſum agere. ⁊ non de
bet poni. ſed ſtatim poſt verba allegata
debet poni per idem etiam medium.

Tiam in ea. q. pᵒ deductionem
totalẽ predicte tertie ratiõis cõ
tra phos anteꝙ doc. rñdeat ad
queſtiõem ibi. ad queſtionẽ quãtuꝫ ad
exponẽtem. aliqui volunt ponere vnaꝫ
quitam rõem. ſ. Itẽ cauſa 2ᵃ nõ tollit pᵒ
propriũ modũ cauſandi eius. Rñᵒ pro
prius modus cauſandi eius eſt median
te cauſa 2ᵃ cauſare ⁊ nõ imediate. ⁊ non
debet poni ex multorum iudicio.

Reterea in ea. q. poſt vltimã re
ſpõſionẽ quedã ad vltimũ arg^{m}
Et incipit. Ad vltimuꝫ dico ꝙ
nulla eſt cõnexio cauſe ⁊ cauſati poſt vl
tima verba illius rñſionis que ſunt ta
lia. ſicut perfecte apparuit de tribus pu
eris in camino ignis. aliqui in ſuis libriſ
hñt. poſſet dici aliter ad illud inconue
niens. ſ. ꝙ primũ transferat celũ in inſtã
ti ꝙ hoc nõ ſequitur. qꝛ corpus ñ eſt ſu
ſceptiuũ tranſlationis in nũc. ideo vtuſ
quecũqꝫ nõ põt in hoc. hoc precipue pꝫ

in circulatione.q̄ꝛ si in nūc circuletur q̄libet parſ loci ſit in eodē ſitu in quo fuit prius alioqui ſi pars nō redeat ad circu larē ſitū ⁊ poſtea cōplebitur circulatio. perueniet igitur circulatō in tēpore. Si militer igitur ꝙ ſi mā nūc circulet in 1°. nūc quelꝫ pars ſit in eodē ſitu in quo fu it.ex hoc ſequitur ꝙ nō mutatur. quia manet oīo in eodē vbi ⁊ ſitu ⁊ q̄tuꝫ ad totū ⁊ q̄tum ad parteſ.ḡ circulare in nc̄ eſt oīo nō circulare nec oīo mutare.hec 2^{a} rō bene probat ꝙ nō ponēdo mouēs coniūctum ip̄ꝫ primū etiā ſi ſit potētie infinite ſpera nō poteſt circulare in nūc ſed nec in tēpore pp propoſitionē Ariſ. q̄ꝛ tunc finita tranſfert inequali tpe: ex quo ſequitur ꝙ infinita oīo nō poteſt im̄ mediate ſperā circulare ⁊ videmus eaꝫ circulari.hic igitur vī neceſſitas Auer. ponēdi mouens coniūctum.i. imedia^{m} ⁊ finitū ſine quo primū nihil tranſfert ſperice:q̄ꝛ nō poteſt nō mediate agere ꝓpter ſui perfectionē ⁊ imperfectionē effectus inter que neceſſario requiritur cā proxima medians. Contra iſtud q̄ro quid eſt primū mouere mediate aut q̄ꝛ producit cām proximā mouentē cui dā do eſſe:dedit virtutē primā mouentem aut ſi 2^{m} eſt a ſe dat ei virtutē ⁊ influētiā aliquā que mouet aut 3° primū ⁊ 2^{m} eūdem effcm̄ cauſant ordine quodā abſq; hoc ꝙ 2^{a} cauſa aliquit recipiat a ṗ^{a}. Si 3^{m} ſequitur ꝙ finita po^{a} ſiue a^{a} cā 2^{a} mouebit inequali cū infinita mouente cuꝫ cā 2^{a}.ſi 2^{m} ſequitur ꝙ illud in fluxum ſit aliud a nā cauſe ſc̄de.igitur ſi neget ṗ^{m} habere motū proximo effectu ꝯ 3^{am} ⁊ i n^{a} intellĭa eē accn̄s cōtra 3^{am} dicatur ṗ^{m} eē de mente ari. ⁊ ꝙ ip̄m exponat auic. 9° met.de ordine intellĭarū. ⁊ tūc infinitas motuſ reducatur in ṗ^{m}.q̄ꝛ infinitas durati ōis ſc̄de cauſe eſt.a ṗ^{a} cānte ſicut filius ſp gignit.primū āt ex ſe eſt durās infinite.ſed ſucceſſio reducat in vnitatē finitā mouētis ꝓximi ⁊ ita nō ob h° aliud eſt ibi primū mouēs niſi q̄ꝛ dans eē

mouenti ſicut dans ſaluat primū efficiens ex vltimiſ finis:q̄ꝛ mot⁹ pp ſe a ſc̄do mouēte ſed nō primū mouēs niſi remotū ⁊ dans eē mouenti. ⁊ nō debet poni: q̄ꝛ nō eſt doc.ſꝫ poſt verba preallegata debet ſequi nona diſtictio.ſ.vtruꝫ generatio filij ſit eterna.

Duertendū ꝙ in di.10:vbi q̄rit vtrū.ſ.ſ.ꝓducatur per mo^{m} volūtatis in ſolŏne primi dubij q̄ incipit ꝙ^{m} ad primū du^{m} dī. Ponūt q̄tuor mēbra de iſto t̄mino nā. ⁊ p⁹ aſſignationē quarti mēbri ſtati p⁹ i^{a} v̄ba niſi cōditio ⁊ mo⁹ circa actū illicitū.an̄ꝙ pōat doc.ex dictis ad ꝓpo^{m} dī ꝙ nec intellect⁹ nec volūtas rōe q̄ ⁊c̄.aliqui voluerīt ponere.ex dictis ad ꝓpo^{m} dī ꝙ nā 3° eſt ṗncipiū ſpirādi. q̄ꝛ volūtas eſt vis elicitiua ſpirati ōis vt eſt libera liberaliter agens 4° nā cōcurrit cū volūtate p^{o} cōcurrit nō elicitiue ſbiectiue tm̄.2° nō cōcurrit oīo ſed vltra 3^{m} declarat ibidem ad 4^{m} articulū. ⁊ nō videt poni:quia ſuperfluum nec eſt doctoris.

Reterea in ea.di. ⁊ in ea.q.an̄ꝙ doc.ſoluat ar^{a} ꝓcipa^{a} q̄ōis ibi ad ar^{a}.ad ṗ^{m} dico p⁹ ſolutioneꝫ tertij dubij ꝓcipalis.q̄ eſt ad 3^{m} du^{m} dr̄ ꝙ nā agit ⁊c̄. aliqui poſuerūt in libris ſuis. Cōtra hoc ſlm̄ eſt ⁊ iprobatum di.2.⁊.5.Itē nō eſt ad ꝓpoſitū.q̄ꝛ q̄rit ð principij actiui diſtictione in mō agēdi ſiue eliciēdi actionē ſiue in aliq̄ð agat ſiue non.alia rn̄° verbū eſt formalr̄ noti^{c} memo^{c}:volūtas eliciēs dat obm̄ primū donū:q̄ꝛ amorē ⁊ in hoc ſe nec ex iſta ratione eſt donū nec aliud ſilĕ obiecto p̄ſētato.iō amor nō gignit nec eſt v̄bū.imo ſ.ſ.ſicut fili⁹.hoc ꝙ verbū ⁊ bn̄ de imagine:ſed nō ſaluant q̄ hic ṗn^{a} pn̄t eligere q̄uis ponatur aliq̄ diſtinctio in t̄minis ꝯpatis ad pri^{a} in aſſilari tm̄.3^{a} via ꝙ ſi eſt neceſſitas vt actus tendit in obm̄ nō tn̄ vt elicit a po^{a} vel aliter ſi vt in actu q̄ ſi iā elicito firmatur.n̄ tamē vt quaſi p⁹ or actu elicit illū aliter ex parte ꝓcipij:

vt quasi procedit actū ē necessitas ad eli
ciendū nec volūtas repugnat nec(ess)io. q(uonia)m
volūtas perfecta pōt hr̄e rōz perfecte p(ri)n
cipij p(ro)ductiui. Itē e(ti)a(m) necessitas nō tol
lit libere pp nūc dictū. Itē nec(ess)io agē est
condi(ti)o modi operandi igr̄ nō repugnat
alteri diuidēti primum actm̄ sicut nec mod(us)
illi c(uius) est mo(dus) ponēdi sicut duplex p(ri)ncipium
nec est a(li)a rō distinctiōis nisi hic. Ita du
plex necessitas (con)ueniens. q(ui)a hoc ⁊ hoc.
q(uia) nō oīs necessitas est n(atur)alis stricte accipi
endo n(atur)alē q(uo)mō volūtas est n(atur)a. alia diffi
cultas si hec est libē pp idēptitatē a pro
creatis ad p(ro)ductū di sic ⁊ nō d(ebet) eē (de) tex.

Item dis. xj. vtruz. s. s. p(ro)cedat a
p(at)re ⁊ filio. q. i. p(ost) illā rōz an̄ op
positū. Itē dilec(tio) in nobis ⁊ an̄q(uam)
ponatur alia rō que incipit. Itē spiratō
passiua ⁊c. aliq(ui) h(abe)n̄t in tex. Itē volūtas
3(a) pars imaginis. 15. de tri. vel igr̄ nō est
p(ri)ncipiū p(ro)ducēdi. sed p(ro)ductū. R(espo)n(de)o dilec(tio)
vocatur voluntas. sed voluntas p(ri)ma p(er)
tinet ad parentē licet nō cōstituat paren
tem sed quasi aduenit simul 2(a) fecundi
tas in patre. ⁊ nō debet poni in textu.

Ciendū q(uod) i dis. 12. q. j. que incip(it)
vtrū p(ate)r ⁊ filius p(ro)ducāt ⁊c. p(ost) de
ductionē vltie rōis an̄ oppositum
que talis est. Itez si p(ro)ducunt vt dio v(num)
anteq(uam) arguat in o(ppositu)m. aliqui tex. h(abe)n̄t. Itē
amor noti(ti)e genite est 3(a) pars imagis. igr̄
amor p(ro)cedens est amor verbi. an̄s p(ro)bat
di. 6(a) per aug. R(espo)n(de)o est q(ui)a tres sūt act(us) volū
tatis respectu obiecti. s. act(us) elicit(us) cop(u)la
tiue i(m)perij. 3(u)m n(on) video: q(ui)a nec i nobis re
spectu prime intellectionis. prim(us) n(am)q(ue) ē
p(ri)ncipalior: 2(us) v(er)ior. est t(ame)n̄ vterq(ue) essētial(is)
in deo. sed amor p(ro)cedens est p(ri)ncipalior
amor obiecti nō verbi nisi sit p(at)ris neu
trius forte ex p(ri)(m)a productōe sicut nec v(er)bi
nisi essentia in nobis oīs amor est proce
dens ibi nō sed tātuz amor primus obi
diligibilis. ⁊ nō debet esse in textu.

Reterea in ea. q. in cōfirmatōne
opi. hen. ibi ista opi. (con)firmatur
doc. assignat auctoritatē Ric. 3(o)
de tri. c. xj. ibi dicente Ric. vbi pri(us) ⁊ sta
tim p(ost) i(st)a verba ⁊ a quo summe diligeris
aliū eque diligi vel. Alij posuerūt i suis
libris. proba(ti)o itaq(ue) cōsūmate charitatis
est mutua coīo exh(ib)ite sibi dilectiōis ita
q(uod) in illo sicut mutuo diligi vtriusq(ue) di
lectio vt consūmata sit prehite dilectōis
consortium. ⁊ nō debet sic esse: sed ita d(e)
bet scribi. In illis itaq(ue) vt dicit sic mu
tuo dilectis vtriusq(ue) perfectio vt consū
mata sit exhibite dilectiōis (con)sortem eq(ue)
ratione requirit.

Otādum q(uod) dis. 13. q. vnica vbi
queritur. an. s. s. sit genitus. post
illud ar. ante oppositum p(re)terea d(ict)ia re
alis nō dependet anteq(uam) arguatur in op
positū aliqui ponūt probationē mi. ibi
Aliter probatur minor esse extra. Qui
dam volūt q(uod) nō sit extra. tamē tenēduz
est s(ecundu)m magistrū v(vilhelmum) turoniēsem ordinis
minorū ministri prouincie turonie q(uod) n(on)
est extra.

Reterea aduertēdum q(uod) in ea.
di. ⁊ ea. q. post multas r(esp)n̄siones
ad ar(gument)a siue p(ri)ncipalia siue nō p(ri)ncipalia
doc. facit vnā replicā. que incipit. s(ed) ad
huc videt(ur) stare ar(gumentu)m. q(ui)a equiuoca ⁊ r(espo)n̄dz
illi replice ibi. R(espo)n(de)o ⁊ dico q(uod) nō est equiuo
ca produc(tio). ⁊ in fine illius r(esp)n̄sionis sunt
ista v(erb)a. l(ice)z neutrū illorū sit p(rim)a rō agendi ⁊
p(rim)a rō terminādi productionē. stati(m) post
illa v(er)ba est finis disti. ⁊. q. ⁊ debet sequi
14. di. aliqui posuerunt vnā longā addi
tionē que n(on) est de tex. s. Exemplū hui(us)
est si asinus generaret asinū. l(ice)z for(m)a speci
fica nō sit p(ri)mū p(ri)ncipiū p(ro)ducēdi asinū.
⁊ iō pp hoc n(on) est vniuoca generatō nec
equiuoca. q(ui)a illud q(uo)d est per(se) formal(is) ter
min(us) g(e)n(er)ātionis est eiusd(em) rōis in g(e)n(er)ānte
⁊ genito. licet nō sit ibi prima rō produ
cēdi seu generandi. Q(ui)a aūt aliquid eius
dē rōnis pri(us) sit in isto vt producente. ⁊
primo in illo vt in termino producto n(on)
requiritur ad generationē vniuocā. Ita
potest poni exēplū de car(n)e a(n)i(m)ata g(e)n(er)ānte
carnem animatā n(atur)aliter virtute caloris

nālis vbi tñ ipa aia vl' q̄cunq3 alia for/
ma det non est necessario p^{m} pn^{m} ꝓdu
cendi i ꝓducēte ⁊ pm⁹ tmin⁹ formal' i ꝓ
ducto: iō h^{o} saltē nō reqrit ad vniuoca/
tōem in gnātōe. Ad 3^{m} d^{o}. ꝙ gnātio
actiua ⁊ spiratio actiua non sūt idē for
malit: nec pmi tmini formales ipaꝝ .s.
noia actual' ⁊ amor actual' sūt idē fōrlit
⁊ tñ pmi tmini ꝓducti ill' ꝓductōibus
sūt vniuoci int se ⁊ ꝓducēti: q2 psone ꝓ
ducte hñt oino eādē pfectōez absolutā
int se ⁊ eādē cū ꝓducēte. Ad 3^{m} pnci/
pale d^{o}. ꝙ añs de distictōe pncipioꝝ so
la rōne falsū ē. Ad pmā ꝓbatōez cum
arguit ꝙ oppositū nō staret cū simplici
tate diuina. Rñsū ē pus sepe di. 2^{a}. ⁊. 8^{a}
vbi itērō habita ē de nō i sēptitate fōrli
absq3 distictōe reali. Ad 2^{am} ꝓbatōez
cū arguit ꝙ alit eēt relatio real' int itel^{m}
⁊ intelligē. R^{o} ite⁹ ē po^{a} opatiua ⁊ ꝓdu
ctiua pmo^{o}. s. inquātū ē pn^{m} opatiuum
nec inte⁹ nec supp^{m} cui⁹ ē actio h3 relatō
nē realē ad opatōem realē q̄ nata ē eē in
ipo: s3 h^{o} accidit in nobis: q2 ē ibi distic^{o}
real' seu dr̄ia int ip3 ⁊ opatōez ad quā ē
vt aūt ē pn^{m} ꝓductm̄ l3 ipm nō hēat re
latōez realē ad ꝓductū: q2 idē ē ꝓducto
nec ad ꝓductōez ꝓpt idē: tñ ꝓducēs ipo
h3 rl'onē realē ad ꝓductū ꝓpt distictōez
eoꝝ realē: ⁊ hec sufficit ad h^{o} ꝙ ꝓductō
sit real': s3 tal' rl'o nō reqrit int inte^{m} ⁊ in
telligē ad h^{o} ꝙ opatio inte⁹ sit real': q2 nō
ē distinctio real' hui⁹ ⁊ illi⁹. nec h^{o} ꝙ ite⁹
di pñi eē pn^{m} ad intelligēdū notat rl'onē
realē ipi⁹ inte⁹ ad itellectōez q̄ iest pñi s3
h^{o} pn^{m}: q2 h^{o} magis vī de gignitōne q̄ꝫ
de inte^{oe}: q2 gignitio maiorē distictōem
reqrit. Nec tñ cū di inte⁹ ē pñi pn^{m} dicē/
di notat rl'o real' inte⁹ ad dicē. Et cū ar
guit ꝙ tūc nō magis intelligēt itellectu
q̄ꝫ volūtate. ꝯñ^{a} nō v3. nec tñ di ita itel
lectu intelligē: q2 sit rl'o real' intellect⁹ vl'
pñis bm inte^{m} ad itelligē: s3 tm̄ ꝙ ista sit
aliq̄ pfectio opatiua bm quā nata ē ꝯpe
tē pñi talis opatio: nec seqtur ꝙ nō ma/
gis itelligat pī in itellectu q̄ꝫ voluntate:

q2 hec opatio q̄ ē itelligē nata ē p^{o} cōpe
tē itellectui. nō aūt ē nata ꝯpetē volūta
ti: nec ē aliq̄ alia rō nisi ꝙ inte⁹ ē inte⁹: ⁊
volūtas ē volūtas cuicūq3 eni pn^{o} opa
tio ex eo ꝙ tale siue sit res p se siue vniti
ne ꝯtineat in aliq̄ na^{a} ē ꝯpetē ꝓpa opō.
Cōtra. ꝯcedit in pñe inte^{m} eē sibi pn^{m} i
telligēdi. eē pn^{m} iportat rl'onē aliquā: et
si ē ex nā rei pn^{m} ē ex nā rei rl'o: ⁊ p ꝯñs
real'. Rñō q̄cq̄d ꝯpetēt alicui si esset res
realit h^{o} idē dēt ei ꝯpetē ⁊ nō alteri vbi
ē rō vel bm rōem. h^{oo} ē in pñe inte⁹ respe
ctu itelligē: q2 pn^{m} ē oino idē realit cū i/
telligē. Ad aliā rōem de eq̄lib⁹ ⁊ eodē
addito ꝙ adhuc d3 tenē ꝯñtia ⁊ ita ē i ꝓ
posito. Rñō sic di in ꝯñtis ⁊ si ꝯñtia te
neat eodē addito adhuc retinebit ⁊ ve/
rū est addito nō destruēte rōez ꝯñtie sic
ē cū di hō: ḡ aial. ois hō: ḡ oē aial respe
ctu cuiuscūq3 p̄dicati: vl' ecōuerso: nega
tiue. Ita i ꝓposito d^{o} ꝙ ieq̄litas itellectō
nis ⁊ inte⁹ ē ꝓpter limitatōez extremoꝝ
ꝓpt quā vel sine q̄ alteꝝ excedit alterū
additū ex vtroq3 extremo. additū autē
ifinitū vtriq3 extremo tollit ab vtroq3
extremo limitatōez ⁊ iō ineq̄litatē: ⁊ iō
tūc nō seqtur ꝙ sint ineq̄lia: imo eque p
fectōnis ē inte⁹ infinit⁹ ⁊ intelligē infini
tū. Etsi obijciatur cōtra hoc ꝙ infini/
tas nō tollit omnē ineq̄litatē: quia albe
do infinita ad hec excedēt impfectōem
nigredinem infinitam. Dico ꝙ infini/
tas addita alicui limitato ex se ē infini/
tas bm quid. qualis. s. potest ꝯpetere ra
tōni talis limitati: quia non dicit infini
tatem vel illimitatōnem nisi ratione il/
lius cui additur: quia hoc non pōt esse
formaliter simpliciter infinitum. Infini
tas autem addita alicui perfectioni sim
pliciter cui. s. nō repugnat infinitas sim
pliciter ē infinita simpl'r in illa rōne: et
iō est simplicit infinitas. intelligē aūt et
intellect⁹ sūt ex se pfectōes simpl'r fōrlit
nec ex se limitatōem includūt. ⁊ iō infi/
nitas addita vtriq3 dicit infinitatē sim/
plicit nō tm̄ in istis rōib⁹: s3 ꝯcomitant

n entitate. veritate ⁊ bonitate: ⁊ oi pfe
tone simplicit vl'r: qꝛ ois pfectō simpli
it mutuo ⁊ vnitiue se icludit: ⁊ iō intel
gē infinitū simpl'r eq̄ret itellectu infini
o ⁊ ecōuerso.

Uidēdum ꝙ in di. 14. q̄ comp'
hendit. 15. ⁊. 16. simul. ⁊ icipit
vtrū q̄libet psona diuia quā'
bet psonā diuinā mittat Doc. Rn̄den
o ponit opionē mgr̄i sniaꝝ quaꝫ ipro
at ibi. Cōtra istā opi. ⁊ i fine p̄me rō
is ꝯtra mgr̄m sūt ista v̄ba: ꝙ tūc. s. s. nō
ittēt filiū cum non pducat eum post
ta v̄ba statim aliqui posuerūt in suis
bris vel alit̄ sic. Si mitti includat rela
ōnem etnam aut ꝙ respectu ei' cui mit
t psona qđ nō cōtingit: qꝛ hoc ē tpale
ut ad mittētem: ⁊ tūc ois missus a mit
te ab eo pcedēt. ⁊ sic cum filius dicat̄
itti a spūsancto pcedēt ab eo. ⁊ non ē
e textu: sꝫ dꝫ sequi imediate 2ª rō. s. p̄
ittere ⁊ mitti.

Tem i ea. q. p̄mi argumēti ꝙ
fuit ꝯ mgr̄m ibi. Ad p̄m d° ꝙ
mitti dicis in fine sunt illa ver
a: licet sp pducēs sit mittēs. ⁊ an̄ꝙ rn̄
eat doct. ad 2m argm cōtra mgr̄m ibi.
Ad 2m dico. Aliq̄ hn̄t vnuꝫ extra qꝛ rō
itas māifestat psonā pcedētē pcedē sꝫ
āifestari psonā pcedē nec ꝯuēit oib' p
is nec oēs pcedūt. exm ꝺ mēoria qꝛ sigm
n aug. manifestāt memoria ⁊ bonitas
q̊ tn̄ signo memoria māifestat̄. vn̄ sꝫ
ē manifestare ē mē ꝯn̄tie.

Duertēdū ꝙ i di. 17. doct. fa'
cit vnā scđam q̄stōem gnālez
de habitu q̄ incipit. Utꝝ ncc̄e
t in habitu ponē rōnem p̄ncipij actiui
p° argumēto an̄ oppm facta maiore
pbatur p ꝯmētatorē 3° de aia statim
ost illud v̄bum 3° de aia. aliqui tex. ha
ēt sup illud oꝫ vt in ea sit intellect'. h̄
nq̄t est diffinitio itellect' vt habitu itel
gat illud qđ est pp̄um sibi fm se ⁊ qn̄
oluerit absq̄ h° ꝙ indigeat in eo aliq̊
ztriseco: ⁊ nō dꝫ eē sꝫ p̄us illa v̄ba dꝫ eē
h°. s. Sꝫ vti ꝯpetit agēti.

Reterea in ea di. ⁊ in rn̄sione
ad 2am questōeꝫ in q̄ q̄rit̄. vtꝝ
habitus habeat rōnē p̄ncipij
actiui. doc. ponit vnā difficultatē ibi h°
tenēdo de actu. vtꝝ habit' moralis in'
quantū v̄tus sit aliq̊ mō principiuꝫ acti
uum respectu bonitatis in actū. ⁊ post
deductōnem rōnū. In oppm doc. Doc.
ponit vnā conclusioneꝫ ibi. Quantum
igit̄ ad istā ꝯclōnē: ⁊ ibideꝫ paulo infra
sūt ista v̄ba: sed tm̄ nunc ꝯiungitur pru
dētie p̄us nō. Cōiungi igit̄ prudentie. p'
q̄ v̄ba imediate q̄dā ponūt in textu: nō
d° ꝯiūgi in eodē sbo: sꝫ cū h° ꝯiūgit sibi
vt regule ⁊ eē p̄ori cui iste habit' sbordi
nat̄ inquātū motiu'. Et ista sbordina°
vel ꝯformatō. ē eēntial' rō v̄tutis. Et for
ma absoluta vt p̄cise motiua sb tali re
spectu ē p̄cise actiua ad actū hn̄tē ꝯsileꝫ
respectū: qꝛ qđ ꝯuenit regulato ⁊ regu'
le. ⁊ sic habit' vt v̄t' ē p̄cise motiuus ad
actū rectū moralit̄ q̄ vt absolute tal' for
ma ē absolute actiu' ad actū talē in sba
nec ibi hēt rōem eē sbordinate respectu
prudētie coniungi in quam sic prudētie
Et nō est de textu: sed post p̄dicta v̄ba
debet seq̄ attribuit habitui vt ē forma
de gnē qualitatis.

N ea. etiā di. ⁊ ea. q. In rn̄sio
ne ad argumēta pbātia hitū
nō eē formā actiuā: ibi hāc vi
am tenendo imediate post rn̄sioneꝫ ad
primum argum. ⁊ doc. rn̄det ad ꝯfirma
tōnem in q̄ rn̄sione ad ꝯfirmatōem sūt
illa verba. Qđ habet relationeꝫ eandē
sibi non sic de p̄ncipio actiuo: vel ꝙ ma
gis est ad rē. post q̄ verba immediate a'
liqui sbiungunt in tex. Addēdum ē ad
minorem phi sic. Omnis habitus ē idē
tice ad aliquid non fm gradus diuisibi
les ⁊ sic maior ē vera. q̄cquid eni idēti'
ce est ad aliquid nō fm gradus diuisibi
les nō pōt t̄minare motum sed mutati
onem bn̄ potest terminare vn̄ habitus
non cōtinue gnātur vt sit motus: sed si

habet gradus q̇libet ē indiuisibil' ⁊ in q̊
libet indiuisibili respicit op^m ⁊ quilibet
simplici mutatione gn̄atur q̊ non t̄mi'
nat motum i illa forma sȝ forte motuȝ
in passionibus ⁊ quibuscūqȝ aliis.nam
magis ⁊ minus in forma nō sufficiunt
ad motum i illa nisi quilibet gradus sit
diuisibilis vt possit continue ꝓcedi ab
vno in aliū.non eni ↄponit mot' ex mu
tatōibus:itaqȝ nō est me^m phi.ad aliq̇d
sed sic ad aliquid.s.ꝙ nō est ſm gradus
diuisibiles:sed in q̊cūqȝ gradu indiuisi'
bili respicit ad illud qȯ est idētice rela'
tiuum ex h° sicut ex manifestiore sequi
tur forte ipm absolutū qȯ sic respicit n̄
hēe grad' diuisibiles.non aūt sequit h°
tanq̄ ex cā:imo absolutū nō hēe grad'
diuisibiles cā est eius ꝙ est respectū non
diuisibilē:q2 relatio suscipit mag̃ ⁊ mi
nus ex fundamēto nō ecouerso.licȝ qn̄'
qȝ ecōuerso possit cā innotescendi. Ista
aūt indiuisibilitas respectus identice ab
soluto nō ꝓhibet ipm absolutū eē p̄n^m
agendi sicut pȝ de quacūqȝ forma actia
siqua ē indiuisibilis hȝ respectū idēticū
ad deum.non igit sequit non terminat
motum ꝓpter relationem indiuisibilē
identicam ad deum: g̊ non ē p̄n^m agēdi
ꝓpter illam:quia relatio identica indi'
uisibilis repugnat forme acq̇site per mo
dum.non autē forme actiui potest dici
ꝙ illa rō phi non ↄcludit ꝓpositum ni
si diminute.⁊ non ē de tex. sed post alle
gata debet esse potest dici ꝙ illa ratio
philosophi ⁊c̈.

Liendum ꝙ in ea.17. di. aliq̇
ponūt vnā vltimā questōeȝ.s.
vtrū charitas augeat.p extra'
ctōnem ptiū noue de potētia ad actum
ꝙ sic. p̄mo vbicūqȝ ē mutatio ibi est
extractio alicuius de potētia ad actum
augmētatio charitatis est mutatio:g̊ in
eius augmentatione oportet ponere ex
tractōnem illius de potētia ad actum:
sed non est exitus de potētia ad actum
nisi actus educatur g̊ charitas sic educi
tur:sȝ non extrahit tota de potentia ad
actū g̊ ſm ptem. Item charitas intēdi
sicut ↄcedit iste:g̊ mutatur igit vt prius
pars noua extrahit de potētia preexistē
tis ad actū ↄn̄tia p̄ma pȝ q2 intēdi inclu
di mutari. Item si charitas augeatur
g̊ est ibi gn̄atio alicuius totius ↄpositi:
quia oēm mutatōem ↄcomitat gn̄atio
aliqua.sȝ ois gn̄atio ē ↄpositi.7°.meta
phisice ⁊.5.g̊ in agnitōe charitatis gn̄a
tur aliqȯ ↄpositū non ↄpositū ex aia ⁊
charitate:q2 tūc charitas non crearet.
creatio enim non requirit aliqȯ ſbiectū
gn̄atur igit ↄpositum ex pte p̄exn̄te ⁊ se
quenti:⁊ p ↄn̄s illa extrahit de potētia
ad actum. Cōtra si charitas auget p
extractionez ei' de potētia ad actū.aut
igitur p extractōeȝ de potētia ſbi.s.aie
vel volūtatis aut charitatis p̄exn̄tis n̄
p̄mo modo:quia tunc esset forma nāli
educta ⁊ ita forma naturalis qȯ est ſm̄
⁊ cōtra fideȝ.2° non q2 forma charita
tis preexn̄s ⁊ sequens eiusdē sūt rōnis:
ergo vna nō est principium māle respe
ctu alterius de quo educatur. Confir'
matur quia forma simplex ſm boetiuȝ
ſbiectum esse nō potest. Hic dicit vn'
mgr:3ª. Primum ꝙ possibilitas ad au
gmentatōnem i forma infusa non est ac
cipienda ex parte ſbiecti vel materie cū
non sit educta de potentia materie:sed
est accipienda ex parte forme ipsius i se
que in sua essentia partes habet. nam
vt est ſb minori quantitate est in poten
tia vt educatur ad actum quantitatis
maioris. Secundo dicit ꝙ hec argumē
tatio non est per aliquid eiusdem natu'
re appositum quia augmentatio in for
mis non est per partium appositōnem
in substantia vel essentia ipsarum:sed i
virtute per quam augmentatum effica
cius potest in suam operationem pro'
priam quod non faceret si simile appo'
neretur sibi:quia tepidū additū tepido
ineq̄li gradu non facit magis calidum.

°cõcludit ꝙ ſit augmẽta° per extractõz aliũ partiũ vtualiũ in ſba habit°i actũ quaꝝ quelz educta de po^a partis p̃cedẽ is ponit augmẽ^m nõ ſolũ ponit augmẽ ũ in ſba hitus:ſed ẽt in v̇tute:q2 ſba ꝛ ṫus in forma idẽ ſt ſicut pars extracta acit augmẽtum in virtute charitatis p̃ edentis que eſt in po^a nõ rõe ſui ſbi.ſed õe ſue nature ad actũ vel gradũ extra tuz. Cõtra iſtã opi. vĩ ꝙ ꝯ̄dicat ſibi.nã ugẽdo primũ cũ 3°ꝛ eꝯ ſequit oppo^m ꝯ̇i. q2 ſi fiat augmẽta° in charitate per xtractionẽ partiũ v̇tualiũ. tũc aut per tã extractionẽ hĩ aliqua entitas realis oua vel nõ.ſi nõ ḡ iſta extractio ñ erit liq̃ actio. ꝛ per ꝯñs augmẽtabit charitas ſine actiõe diuina.ſi ãt eſt aliq̃ realitas ad quã terminat iſta extrac° que nõ ſt p. ciſe realitas p̊or. q2 cõcedit latitudinẽ in eſſẽ^a forme nec prior realitas corũpit ẜm ſic opinãtem.igit terminat ad liquã realitatẽ aliã a priori. ꝛ cũ faciat ^m per^e cũ priori aliter nõ eẽt augmẽta°. equit ꝙ hoc ſit per appõez vni° realitas ad aliã. igĩ ponẽ augmẽtatiõz charitatis fieri per extractionẽ eſt ponẽ eã fie per appõem. Jtẽ ſic opinãs inq̃tum c oſ̃t a ponẽte augmẽtatiõz fieri p appoſitionẽ dicit min° rõabiłr q̃ dic̃ ipſe: ab eodẽ gnãtur hitus ꝛ augmẽtatur c 2° ethi. gnãtur ãt hitus h° charitatiſ a eo igĩ ꝛ augmẽtat ab ipſo. hoc aũt nõ t ẜm eẽ in ſbo ſolũ ſicnt ꝑbatũ eſt con a 2^am opi. in precedẽti q̃õe. nec q2 p̊or radus corrũpit ſicut ꝑbatũ eſt ꝯ̄ pmaz pi. ḡ q2 deus augendo addit aliã realitatẽ precedẽti. ḡ nõ ſit per extractiõz illi° radus a ſbo. ſed per additionem noui radus ad gradũ preexñtẽ. magis enim ꝑ̇pe dĩ augmẽ° per appõem q̃ per extractionẽ. Rñdent iſti ꝙ hec extractio ẽ virtalis ꝛ nõ ptis accñtalis. Contra nec̃io t ibi aliq̃ ac° realiſ ꝛ paſſio q̃ ẗminatur d aliq̃d ꝛ nõ ad aliq̃d preexñs. q2 tunc ĺẽ accipẽt bis eẽ. ḡ ad aliq̃ realitatẽ no

uã ꝛ ſic appõ ꝛ ꝯpõ cũ ſint eiuſd̊ rõis. ḡ n^a dĩia eſt niſi ꝙ p^a opio dicit aliq̃d apponi ꝛ iſta dicit aliq̃d extrahi. Dico ḡ ꝙ nõ eſt ibi extractio nec iſtũ modũ ꝯcipio. q2 talis ꝑductio nõ eẽt ꝑductio. ſed dico ꝙ eſt ibi noua realitas in preexñti ſicut partes vel grad° nõ q̇dditati ſed indiduales ꝛ exñtie. Ad primã rõz dõz ꝙ nõ ſequit ſbm exit de po^a ad actum. ḡ for^a edutit de po^a ad actũ. q2 ſiue educatur nãliter de po^a ad actũ ſiue supernãliter infundat ſp ſbz ei° exit vniformiter de po^a ad actũ ꝛ nõ for^a ipſa. ꝛ iõ in illa ꝯñ^a eſt falla^a ꝯñtis. q2 nõ ois muta° ſbi ẽ per operatiõez nãlẽ educentẽ formã de po^a mẽ vel ſbi. ſed ſbm vniformit mutat a priuatiõe forme ad formã. vñcũq3 ſit i^a for^a vel nãliter educta vel per infuſionẽ imiſſa. Ad 2^m dico ꝙ nõ ſeq̇t charitas intẽdit. ḡ charitas mutat. ſicut nõ ſequit quãtitas molis auget. igit mutat vel mouet. nã ſolũ ſbz mutat nõ for^a niſi meta. ꝛ iproprie vñ for^a q̃ ꝑ̇pe dĩ augeri ꝛ intẽdi ñ ꝑ̇pe mutat niſi per accñs inquãtũ e° ſbz mutat ſicut ſba q̃ta mutat ꝛ nõ q̃titas. l3 q̃titas ſit ẜ3 quã ſba q̃ta mutat ꝛ auget ſumẽ° augẽ meta^cc. nã hñs formã mutat ẜ3 eã l3 ipſa ñ mutet. tenẽdo tñ ꝙ ad intẽdi ſeq̇t mutari ꝑprie dico ꝙ for^a nõ intẽdit nec auget: q2 nõ mutat ſed ꝙ hñs eã dĩ itendi ꝛ mutari ẜm eã. ꝛ iſto° charitatẽ itendi nõ eſt aliud q̃ ſbz e° vt aĩam ẜ3 eã itendi. ꝛ iõ ẜ3 ſe ꝑ̇pe nõ cõcedit iſto° ꝙ charitas itẽdit. ſed ſbm e° ẜ3 eã. vñ dicit aug. ꝛ hĩ in lr̃a. Charitas nõ creſcit. ſed hõ hñs eam creſcit ẜ3 eã. nomẽ tñ mutationis attribuit diuerſimode diuerſis. nã alicui attribuit vt ẗmino p° vt cũ dĩ ꝙ ꝯpoſi^m generat ꝛ mutat alicui vt ſbo vt cũ dicit: mã gnãt ita in ꝑpo° augmẽ° dĩ aliqñ de ſbo augmẽtatiõis qñ3 de for^a vt ꝑxio ꝛ totali ẗmino augmẽtatiõis iſtoꝝ mõꝝ. 2°° dĩ for^a itendi ꝛ mutari p° ſbz e°. Ad 3^m ꝯcedo ꝙ ꝯpo^m p° gnãt vt aĩa cara i an

gmētatiōe charitat. q2 ꝯpo^m icludit sb3
⁊ īminū. ⁊ qn̄ dr̄ ꝙ tūc nō eēt crea° dico
ꝙ in eod instāti tpis in q̊ charitas l' gr̄a
creat͛ infundit͛ aīe. sed in a° ⁊ a° instāti nē
q2 p2l^9 nā gr̄e vel charitas creat͛ ꝙ aīe in
fundat͛ l3 totū sit in eod instāti tpis. vn̄
duplex est ibi muta° vna an̄ eē charitatꝭ
vel gr̄e ad eē gr̄e: ⁊ hec est vere muta° q̄ ē
crea° ⁊ nō est muta° ꝓpe dicta. q2 nihil
p̄supponit nec nā3 nec sb̄m e^9 susceptm̄.
Alia est muta° a sb̄o nō caro ad eē carū
⁊ sic mutat͛ aīa a nō eē caro ad eē caru3
⁊ ista muta° nō est simplr̄ crea°. q2 p̄sup
pōit susceptm̄. ⁊ iō hec mutatio fm q̄d
ꝑt gnātio. ⁊ totū ꝯpo^m h3 q̄d gnāt͛ tale ⁊
nō simplr̄. q2 sb̄a q̄ est īmin^9 gnātiōis p̄'
fuit vel p̄supponit͛ in īfusione gr̄e gnāt͛
2^m eē gratū ⁊ accn̄tale. ⁊ n̄ est de ozigiali
doc. sed pertinet ad repoztationes.

Tē a multis ponit͛ vna qō p. 18
di. ⁊ n̄ est de tex. q2 ꝑtinet ad re
poztatiōes. q̄ icipit. vtrū do^m di
cat ꝓꝑetatē personalē. s. s. ꝙ nō vr̄. q2 h3
aug. 15. de tri. c. 19. vel. 54. Spūs scūs
in tm̄ donū dei est inq̄tū dat͛ eis quib^9
dat͛. sed nō q2 dat͛ eis quib^9 dat͛ h3 suam
ꝓꝑetatē personalē. q2 sic dat͛ ex tpe. g̊ ex
sua ꝓꝑetate personali nō h3 ꝙ sit donū
q2 h3 eund ibid vbi. s. apud se inq̄t autē
deus est ⁊ si nemini det͛ q2 deus erat pr̄i
⁊ filio coeternus an̄q̄ cuiq̄ daret͛. h° sit q̄'
tum ad istā qō3 q̄ magr̄ q̄rit. vtrum. s. s.
ead rōe dicat͛ donū ⁊ dat͛ ⁊ datū. Itē
2° sic. si. s. s. ex sua ꝓꝑetate personali di'
cat͛ donū cū per. s. s. dant͛ dona ꝑ donū
darent͛ dona. sed hoc vr̄ ipossibile quia
donū includit rō3 donabilis. ⁊ sic inclu
deret rōes oppositas. s. dantis ⁊ dati. h°
sit q̄^m ad p̄mā qō3 magistri an per. s. s.
do^m donant͛ dōa. 3° sic. si. s. s. ex ꝓꝑetate
sua sit donū. g̊ ex ꝓꝑetate sua est dona'
bile. q2 oē donū est donabile. quero cui
sit donabilis nō pr̄i ⁊ filio. certū est. igit͛
creature. sed hoc est flm̄. s. ꝙ dicat͛ donū
ab eterno ex sua ꝓꝑetate p̄sonali q2 dona
bilis creature. q2 tūc eadē rōe fili^9 dicere

tur donū. q2 ab eterno ꝓcessit a pr̄e vt do
nabilis creature. vn̄ dr̄ in Esa. fili^9 datus
est nobis ⁊c̄. h° q̄tū ad 3^am qōe3 magri
vtrū. s. s. sit donabilis pr̄i ⁊ filio vel tm̄
nobis. Itē 4° sic. ꝓꝑetas p̄sone ꝓcedē
tis dicit ꝓcessionē qua accepit eēntia3. g̊
si donū sit ꝓꝑetas p̄sonalis. s. s. donum
dicet ꝓcessionē ei^9 q. s. s. ꝓcedit ⁊ accepit
eēntiā. sed donū nō dicit nisi donatiōe3
que nō ꝯpetit. s. s. ab eterno cū non p2i^9 da
ret͛ ꝙ eēt cui daret͛. g̊ ꝓcessus ei^9 non esset
ab eterno. qd flm̄ est. Itē quo aliq̄ perso
na accipit eēntiā eo h3 eēntiā. sed. s. s. ꝓ'
cessione accipit eēntiā g̊ ꝓcessione h3 es'
sentiā. g̊ eod addito vtrobiq3 quo h3 es
sentiā eo est eēntia. g̊ ꝓcessione est eēntia
qui si h3 eēntiā ē eēntia. sicut igr̄ seq̄tur
ꝙ. s. s. dono sit eēntia qd flm̄ est. q2. s. s.
nō est eo donū quo deus nec fili^9 eo fili^9
quo deus: eo āt quo est deus est eēntia.
g̊ non eo eēntia quo procedit nec eo do
nū quo deus hoc est ꝙ dicit Aug. 7. de
tri. c. j. de magnis. Itē. 6. sic. donū h3
rl̄onē ad illud cui dat͛. igit͛ si. s. s. habet
ex processione ꝙ sit donū creature per
ꝯn̄s haberet ꝙ sit spūs creature. h° flm̄ ē
q2 ead rōe filius ess3 filius creature cum
sit nobis datus. ⁊ hec rō innuitur in 4^a
qōe magistri an filius possit dici noster
cum sit nobis datus sicut. s. s. dicitur no
ster. Ite3. 7. sic. inter dātem ⁊ datū est
creatō. sed. s. dat donū. g̊ si ex proprieta
te sua personali sit donum. igitur spūs
referretur ad se fm rationē3 donātis ⁊
donati siue dātis ⁊ dati. sed n^a relatio
realis vel personalis est eiusdē ad se: er'
go ⁊c̄. hoc sit q̄tum ad quintā questiō3
magistri. an. s. s. referatur ad seipsum.

Contra aug. 4° de tri. c. 20. vel. 52. Si'
cut eni inquit natum esse est filiū a pr̄e
esse ita mitti est filio cognosci ꝙ ab illo
sit. ⁊ sicut. s. s. donum dei esse est a pr̄e
procedere ita mitti est cognosci ꝙ ab il'
lo procedit. ⁊ sequitur. c. 53. nec possu^9
dicē ꝙ spūs ⁊ a filio nō procedat. g̊. s. s.
eo est donū quo a pr̄e filioq3 procedit.

ꝛ p ↄn̄s donū ē ꝑpetas ꝑsonal̄.s.s. Jtez
august. 5°. de tri. c. 2. vel. 27. ſʒ tn̄ inq̄t il
e.s.s. q̄ nō trinitas: ſʒ in trinitate intelli
git in eo ꝙ ꝓpe dī. s.s. relatiue dī cū ad
ꝑēm ꝛ filiū refert qꝛ ꝛ. s.s. ꝛ pr̄is ꝛ filij
spūs ē: ſʒ ipa relatio non appet i h° noie
appʒ āt cū dī donū dei. donū ei est pr̄is
ꝛ filij: qꝛ ꝛ a pr̄e ꝓcedit. hec ille. g° donū
ſt ꝓpetas ꝑsonal̄ ei⁹ ſm quā a pr̄e filio
ꝙ ꝓcedit. Dic dī ꝙ donū p̄t accipi tri
plicit̄ siue equoce sicut hr̄e possum⁹ ab
aug. in auc̄tib⁹ p̄dictis. vno° aptitudina
lit̄: 2°° habitualit̄: 3°° actualit̄. 3°° loq̄tur
aug. in p̄ma auc̄te allegata de dono 2°°
loquit̄ aug. 5. de tri. c. 15. vel. 35. vbi in
quit. vtꝝ g° erat supple donū anteq̄ⱥ da
retur: ſʒ nondū erat donū aut eo ip̄o q̄
datur⁹ erat eū de⁹ iā donū erat an̄q̄ⱥ da
ret ꝛc̄. paꝝ post rn̄dit dicēs: ſʒ qꝛ sic ꝓce
debat vt eēt donabile iā donum erat ꝛ
an̄q̄ⱥ eēt cui daret. Pꝛio mō. s. aptitu
dinalit̄ donū dī vt aptū natū ē dari vl̄
ꝙ ei nō repugnat dari ꝛsi in futuro nō
daret sicut loq̄tur aug. in auc̄tib⁹ ad op
positū: ꝛ isto mō donū hʒ rōem ꝓpeta
tis ꝑsonal̄ vel ē donū ex ꝓcessione sua
inquātū donabil̄: ꝛ h° nō cōcedo lʒ di
ctōem approbem⁹ ꝙ sit⁹ falsū arguit̄:
qꝛ ꝓpetas ꝑsonalis ē ad intra ꝛ non ad
extra. ſʒ donabilitas illa nō est ad itra
ſʒ ad extra vt ad creaturā: qꝛ nō ad pa
trē nec ad filiū g° ꝛc̄. ꝓbo ma. qꝛ ꝑsona
q̄libet diuina hūit ꝑfectū eē diuinū ꝛ ꝑ
sonale an̄q̄ⱥ fuit aliq̄ creatura: qꝛ ex se ē
necē eē. Creatura vero i nullo eē nec in
tra nec extra est necē eē neqꝫ ineē exn̄tie
nec ineē eēntie. s. diminuto siue itellecto
ꝗ hui⁹ ē: quia nc̄citas ē ↄditio exn̄tis. ꝛ
ꝗle eē abstrahit ab exn̄tia. etiam h° eēt
magis incōueniēs ꝙ si eēt necē eē in esse
reali: sed qȯ est ex se necē eē p̄us ē ꝙ illȯ
qȯ ē possibile vel nō necē eē: g° in illo p̄o
est ꝑsona 3ª siue ei⁹ ꝓcessio ꝛ nō reus
eiusdē ad creaturā: qꝛ nō est itelligē ali
quā rl̄onem eē ad creaturaʒ nisi creatu
ra eēt vel intelligat̄ eē qꝛ rl̄o req̄rit t̄mi

nū simul cu ip̄a eē. 2° ꝓbat̄ ma. sic: qꝛ
rl̄o rōis nō ꝑ se includit i ꝑsona diuina
q̄ est ens reale: ꝛsi icludēt rl̄onē rōis eēt
ens rōnis: ꝛsi cū h° plura realia inclu
deret: qꝛ ↄstitutū sequit̄ debilioꝛē ꝑtem
ſʒ rl̄o dei ad creaturā siue actual̄ siue hi
tualis siue aptitudinal̄ est ens rōis g° ꝛc̄
Jtē ad p̄ncipale sic vna ꝑsona nō ↄsti
tuit̄ formalit̄ duab⁹ rl̄onib⁹ distictis: sed
s.s. ꝑ spiratōeʒ passiuā q̄ dicit re^m ad spi
rātes ↄstituit̄ in eē ꝑsonali. sed si rl̄o ap
titudinal̄ eēt nc̄cia ad h° ip̄a eēt alia rl̄o
ab illa. ꝓbo: tū qꝛ sūt ad diuersos t̄mi
nos. tū qꝛ vna ē real̄: alia rōis. Rn̄o p̄
mo ad rē in se. 2° ad intētōeʒ Aug. quā
tū ad rē dico ꝙ nulla ꝑsona ↄstituit̄ i eē
ꝑsonali ꝑ aliquē re^m ad creaturā: nec a
liq̄ ꝓpetas ꝑsonal̄ dicit re^m ad creaturā
imo q̄cq̄d ē intrīsecū i diuinis siue abso
lutū siue respectm̄ in q̄cūqꝫ eē reali siue
intelligibili abstrahit̄ ab oī respectu ad
creaturā ꝛ ē p̄⁹ q̄cūqꝫ eē creature: ita ꝙ
si ꝑ ipossibile vel icōpossibile nihil ali
ud a deo posset eē in aliq̄ eē nihilomi
nus eēt in deo q̄cq̄d sibi cōuenit ad itra
ſm qȯcūqꝫ eē eēntiale vl̄ ꝑsonale: qꝛ p̄us
itelligit̄ tota trinitas ſm qȯcūqꝫ eē qꝛ qȯ
cūqꝫ eē attribuit̄ creature siue reale siue
diminutū illud ē a tō trinitate: ꝛ iō cre
tura ſm qȯcūqꝫ eē ei⁹ nc̄cio ē posterioꝛ
oī eē ad itra: ꝛ iō nihil itrīsecū i diuis i
cludit nc̄cio re^m ad creaturā q̄ ē posteri
oꝛ: ſʒ cū re⁹ q̄. s.s. dī donū sit ad creatu
rā qꝛ n̄ eēt donū nisi creature cui daret
qꝛ n̄ pr̄i nec fi° sic dat seq̄t ꝙ donū n̄ sit
ꝓpetas ↄstitutia. s.s. ſʒ tm̄ spira° passiua
q̄ accipit eē a pr̄e ꝛ fi° q̄ ꝓpe signatur h°
noie. s.s. i sēsu ↄpōis q̄cq̄d dicat aug. 5.
de tri. c. 2. vl̄. 27. ꝙ. s. ei⁹ rl̄o magis in h°
noie donū ꝙ in h° noie. s.s. Dico g° ꝙ
maxie appet illi⁹ 3ᵉ pᵉ ꝓpetas ↄstitutia
h° noie. s.s. n̄ itelligē° ꝑ spm̄ tm̄ nāʒ itel
lectualē vl̄ spūalē: qꝛ sic h° nomē spūs ē
cōe trib⁹ ꝑsōis. ſʒ accipē°. s.s. ꝓ spirato
volūtaᵉ casta ꝛ scā pr̄is ꝛ filij: qꝛ taliuʒ
volūtas hn̄s obm̄ ifini^m ifinite diligibᵉ

ſibi pn̄s ē ꝑnm ſufficiēs ꝓducēdi amorē
īfinitū: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ꝑ ſe ſtātē ꝙ ſpūs dī. Tn̄
ꝓpt auctē aug. ē ſciēdū ꝙ donū multi-
plicit pōt accipi. Uno mō pōt donū di
ci qōcūqꝫ liberalit ꝓductū ⁊ ſic dare ni
hil aliud ē niſi liberalit ꝓducē: ⁊ dari li
beralit ꝓduci. ⁊ iſto° pt ꝯcedi. ſ. ſ. eīno
datū eē ⁊ donū: qꝛ ab eīno ſpirat ⁊ ſic
donū n̄ dic̄ niſi ꝓꝑetatē ꝑſonalē: qꝛ ab
eīno. ſ. ſ. ē ſpirat⁹: vn̄ ſic dare ⁊ dari nil
aliud ē ꝙ̄ ſpirare ⁊ ſpirari: ⁊ ſic non lo-
quuntur ſci de dono. nam ꝯcedūt ſpm̄
eē donū ab eīno: ſꝫ n̄ dari ab eīno: qꝛ ip
ſum dari ab eīno includit creaturā cui
dat fore ab eīno. n̄ ei pt aliquid dari niſi
ſit illud cui dat. Alio° pt ītelligi ꝑ donū
amoꝛ ꝯcoꝛs pr̄is ⁊ filij ꝙ pr̄ īpēdit amo
rē fi° ⁊ ille repēdit amorē eūdē. quō lo-
q̄tur ricar. 3°. de tri. de amore: ⁊ ſic n̄ itē
dit h aug. loq̄ de dono: qꝛ ſic donū qō
idē eſt ꝙ amoꝛ ē mere eēntiaſe ſm vnaꝫ
opi. vl̄ mere ꝑſonale ſꝫ aliā opi. ⁊ iō di
co ꝙ donū ꝑ ſe aliq̄d vnū ꝑncipl̄r ſignat
⁊ aliud ex ꝯn̄ti ꝯnōt ⁊ ſic ē vniuocū. ſiḡt
eē ꝑ ſe rem rōis ad creaturā: ⁊ tūc ſiḡt a-
liqō eēntiale ⁊ n̄ ꝑ ſe vl̄ ꝑncipalit ſiḡt ꝓꝑ
etatē notōnalē alicui⁹ ꝑſone. ꝯnōt tn̄ no
tōnale vt ſupꝛ⁹ de dari dcm̄ ē. vel ſi dica
tur ꝙ ſiḡt vtrūqꝫ ꝑ ſe tūc erit equocū ⁊
n̄ ſiḡt ꝑ ſe vnū. Supponēdo tn̄ ꝙ ſiḡt a
liq̄d ꝑ ſe: dico ꝙ ꝑ° ⁊ ꝑ ſe ſiḡt rem dona
bilitatis ad creaturā vl̄ donaturi vl̄ do
nādi: qꝛ dom pt tripl̄r accipi reſpc̄u cre-
ature vt dixit ꝑoꝛ opi. ⁊ i hoc bn̄. ſed tn̄
ꝯnōt ꝓꝑetatē 3e ꝑſone ꝓcedēt a pr̄e ⁊ fi°
qꝛ amoꝛ ē ver⁹ ex vi ꝓceſſiōis ſue ⁊ ſic ꝟe
libē donū. Int eni oia dona dātis ꝑm do
nū qō dat ⁊ q̄ſq̄s dare pt ē amoꝛ ei⁹ quē
ꝑ° dat amato ꝙ ē rō cuiuſcūqꝫ alt̄i⁹ do-
ni. nihil ei hꝫ rōēꝫ doni niſi inquātū ca
dit ſb actu amoris. nō ei cultell⁹ vl̄ roſa
neqꝫ aliqō extī⁹ hꝫ rōem doni vel meret
nomē doni niſi qꝛ cōicatū amicabilit a
ctu amatorio volūtatis: iō oia dona di
cūtur talia rōe amoris dātis ⁊ ſi n̄ recipi
ētis. ſpūs āt ſcūs ex vi ꝓceſſiōis ſue ē ꝑ⁹

amoꝛ ⁊ īfinit⁹ ⁊ ꝓcedēs ꝑ actū amoris a
pr̄e ⁊ fi° eū liberalit ꝓducētib⁹: ⁊ ita do-
nū ſi ſit eēntiale ꝑ ſe ſignās rem ad crea-
turā. ꝯnōbit tn̄ nccīo ꝓꝑetatē. ſ. ſ. ꝙ ē pri
m⁹ amoꝛ eēntie ꝓcedēt a pr̄e ⁊ fi° ꝑ actū
amoris: ⁊ ſic itelligēde ſūt auctes augu.
ſupꝛ⁹ ad ꝑtē oppoſitā allegate ꝙ donuꝫ
dicat ꝓꝑetatē ꝑſonalē. ſ. ſ. ꝑ ꝯnotatōēꝫ ⁊
n̄ ſm ſuā ꝑncipalē ſignificatōēꝫ h° ꝑ exm
declarat h° numē datoꝛ n̄ ſiḡt ꝑ° rem rōis
ꝟtud ſpiratī pr̄is ⁊ filij. ſꝫ ꝑ° ſiḡt rem rōis
ipi⁹ ad creaturā ꝯnotādo ꝓceſſionē paſ
ſiuā vel ꝓꝑetatē ꝑſonalē. ſ. ſ. ꝑ rem tn̄ ad
ꝟtutē ſpiratiuā ſpiratm̄ ꝑ quā ꝓducit ꝑ
m⁹ amoꝛ ſpirat⁹ īfinit⁹. eodē mō donū n̄
ꝑ°° ſignat ꝓprietatē ꝑſonalē. ſ. ſ. Ad ꝑ
mā rōēꝫ ꝑncipalē pꝫ R° ꝑ ea q̄ dcā ſūt:
qꝛ donū n̄ ꝑ° ſignat ꝓprietatē ꝑſonalē
ſ. ſ. nā i tm̄ ē donū inquātuꝫ dat eis q̄b⁹
dat ⁊ ita ꝑ ſe ſignat rem ad creaturā. cō-
nōt tn̄ ꝓꝑetatē. ſ. ſ. Ad 3m ꝯcedo ꝙ per
donū dona dēt qꝛ ꝑ amorē ꝙ ē ꝑm donū
dātur dona oia ſic dcm̄ ē. Ad ꝓbatōēꝫ
dico ꝙ nō ē oppō i relatiuis niſi accipi-
ant reſpc̄u eiuſdē. nō eni opponunt i eo
dē pr̄nitas ⁊ filia°: ita ꝙ idē reſpectu di-
uerſoꝝ ſit pr̄ ⁊ fili⁹ qꝛ pt eē fili⁹ pr̄is ſui ⁊
tn̄ pr̄ filij quē gnāt. nō tn̄ pt eēt fili⁹ pr̄is
ſui ⁊ ipi⁹ pr̄ qꝛ tūc idē ꝓducēt ſe: qō ē in
cōueniēs. ꝑ° de tri. c. i. ſ. ſ. aūt ē donū in
quātū ꝯnotat ei⁹ ꝓceſſionē ꝑſonalē ⁊ ē
ſil̄ cū pr̄e ⁊ fi°. datoꝛ vel donatoꝛ cuiuſli
bet doni qō dat creature nec ē h° icōue
niens ꝙ ſit dās ⁊ donū vl̄ datū reſpectu
diuerſoꝝ. Ad 3m dicēdū ꝙ donabile
dī vno mō qō ē aptū natū donari. alio
mō dicit idē qō ē poſſibile dari: nec ſūt
iſta eadeꝫ: qꝛ aliqō ē poſſibile eē tale qō
tn̄ nō ē aptū natū eē tale. lapidē ei ē poſ
ſibile fieri ſurſū ⁊ tn̄ nō ē aptū natū eſſe
ſurſū. nec hꝫ ad h° aptitudinē. coꝛp⁹ eti-
am neutꝝ qō nec de ſe ē natū fieri ſurſū
nec deoꝛſū vt coꝛp⁹ circulare poſſibile ē
deferri deoꝛſū ⁊ ſurſū: ſm aūt ꝑmū mo
dū ꝑa. ſ. ſ. hꝫ ex ꝓceſſione ſua ⁊ a ꝓꝑeta
te ꝑſonali aptitudineꝫ: qꝛ. ſ. ſ. ꝓcedit vt

mor donabilis non sic fili⁹ sʒ vt v̉bum
eclaratiuū eētie patris: ⁊ ideo non ꝓ
dit filius ex ꝓprietate ꝑsonali vt hn̄s
otitudinem vt det. procedit tamen pe
es secūdum modum vt possibilis da
a patre ⁊ a filio ⁊ a spūsancto: ⁊ ita n̄
t idez vt pʒ in exēplo ṗallegato. Ad
m concedendum est ꝙ .s.s. prestat essen
aʒ sine vllo tpis initio de patre filioqʒ
ocessio sicut dicit august. 15. de tri. ⁊
ista ꝓcessio includatur in hoc nomi
donum non vt principale significa
tum: sed vt connotatum. Ad quin
m dicendum ꝙ illa est falsa quo spiri
msanctum habet essentiam eo deus:
ia processione habet essentiam: nō ta
en ea est deus. nā non eo pater q̊ deus
qʒ eo .s.s. q̊ deus. sicut patuit supi⁹ per
ugl. fili⁹ etiā nascibilitate hʒ eēntiā nō
nascibilitate est de⁹ sed deitate. ⁊ cū ꝓ
t ꝑsonā hr̄e cēntiaʒ est ipam eē deū. g̊
dē addito vtrobiqʒ q̊ ꝑsona hʒ eēntiā
est de⁹. nego ꝯn̄aʒ. sʒ est fallacia figur̃
ctōis penes ṗmū modū. nā ablatiuus
cōstruit cū v̉bo ꝯstruit cū eo in rōne
cipij actiui vel in rōe actōis ⁊ fieri. ut
nū est calidū calore vel igne. ⁊ iste ab
iu⁹ calore significat ꝙ calor habit⁹ in
no sit ṗn^m calefactōis i ligno. Cū vō
lignū hʒ esse calidū calefactōe ꝯstruit
latiu⁹ in rōe calefactōis ⁊ fieri. sed qn̄
latiu⁹ ꝯstruit cū noie sb̄stātiuo ꝯstrui
r cū eo i rōe ṗncipij formalis eēndi vt
dr̄ lignū est calidū calore. ⁊ ita in ꝓpo
o .s.s. hʒ essentiā ꝓcessione ꝯstruit ab
iuus cū verbo in rōne actōis q̄re i eē
ieri sed cū dr̄ ꝓcessiōe est eēntia ⁊ de⁹
nificat ibi ꝙ ꝓcessio sit formal̄ rō q̄ ē
us qd̊ nō est. ⁊ sic ē ibi fallacia dictōis
siti termiatōe. Ad 6^m dicēdū ꝙ .s.s.
do^m creature ⁊ spūs noster ꝭm illū re
ctū quē ꝯnotat ex sua ꝓcessiōe. q2 sic
nū ṗmo significat re^m ad creaturā cō
tādo tn̄ eternā ꝓcessionē ita ex⁹ .s.s. ṗ
o significat ꝓcessionē eternā vl̄ ꝑsonā
i ꝯstitutā ꝯnotādo respectū aptitudi

nalē ad creaturā. fili⁹ āt ex ꝓcessiōe sua
nō significat re^m ad creaturā nec illū cō
notat q2 nālit̃ ⁊ n̄ ꝑ modū doni ꝓcedit.
exit. n. nō qūo dat⁹ sʒ qūo nat⁹. Augl. 5.
de tri. Ad 7^m dico ꝙ .s.s. est datiu⁹ sui
quantum ad extra sed iste re⁹ non est ꝓ
ṗetas eius.

Ciēdū insup ꝙ in. 21. di. q. vni
ca in q̄ q̄rit̃ an hec sit v̉a solus
pr̄ est de⁹. post rn̄sionē. Ad ṗ^m
arg^m ṗn^e quidā rn̄sionē ad 2^m arg^m hn̄t
sic. Ad 2^m dr̄ ꝙ exceptia nō ꝯuertit̃. phs
v̉o hoc nō on̄dit q2 determiat de simpli
ciū ꝓpōnuʒ ꝯuersionibus q̄ ꝑtinēt ad sy
logismū cathe^m ⁊ simplicē. Sed ꝙ ꝯuer
tat̃ pʒ ꝑ ꝓbata. Et nō est de tex. sed sic
debet ordinari rn̄sio. Ad 2^m argu^m dico
ꝙ illa non est sua ꝯuersa.

Tiā in. 23. di. in q̄ q̄rit̃. vtꝝ ꝑ^a
ꝭm ꝙ dic̃ aliq̄d cōe ⁊c̃. doc. an
teq̄ rn̄deat ad. q. ibi. Ad qōez
Rn̄o i fine illi⁹ rōis. P̄ ꝯ additū arguo
sic sūt ista v̉ba: sed nō est dare aliqd̊ sb
stantiuū tale sb̄intellectū. Aliq̄ volūt ad
dere hoc nō pōt termiare depēdētia al
teri⁹ adiectiui cuiusmōi ē termin⁹ nūeral̄
tres igit̃ nature ꝑ ipm determinat̃. Rn̄°
multa sunt ꝯcreta q̄ nō sūt adiectiua sic̄
causa gen⁹ spēs. Cōtra adiectiuū arguis
nō ꝯ ꝯcretū. Etiā post illa v̉ba posita in
ṗncipio rn̄sionis ad qōem ibi. Ad qōez
rn̄deo. q2 sic sequeret̃ aiaʒ esse ꝑsonā qd̊
est incōueniēs. Multi volūt adder̃ ⁊ de
itatē esse ꝑsonā ⁊ ēt n̄ ꝯueniret ꝓṗe deo
q2 indiuiduū nō est nisi vbi est diuiduū
qd̊ non cōuenit deo. Similit̃ tn̄ ꝓprie
nomē persone ꝯueniret hōi qui ꝯsimil̄r
solus propṗe dicit̃ rōnalis. Et non est de
textu: sed debet post illa verba immedi
ate sequi. dico ꝙ nihil

Cciēdū ꝙ. 26. di. q. vnica doc.
ponit ṗmo viam tenentē ꝙ ꝑ
sona ꝯstituit̃ ꝑ relatōem. Cō
tra quā arguit. q. 4. In prima via ibi.
Quantum ad primam viam in princi
pio post illa verba. oīe relatiū ē aliq̄d

excepta relatione. aliqui tex. nō habēt.
et in pricipio tertij capituli si pater inqt
nō aliquid ad se nō est ꝙ refertur. ex h°
videt ꝙ rl'o nō refert: sed illud qḋ refert
est aliquid ad se qḋ ēt probat. qꝛ illḋ qḋ
refert rl'one nō est aliquid posterius ea
nec simul natura. ergo est prius nāliter.
⁊ ita est ad se. ⁊ debet esse de tex.

Duertendū ꝙ doc. in. 27. disti.
mouet tres questiones ad quas
rñdens fm mentē propriam ibi
Ad questiōes istas igr̄ rñdeo ad pmaz.
Ad primā qꝛ ratio verbi precipue acci
pit ab aug. li. de tri. supponēda sūt que
dā certa que fm ipm cōueniunt verbo
post que vba ab aliquib' imediate poni
tur hoc. s. Et 2° per diuisionē sr i° remo
uenda ab oi eo qḋ nō est verbū sicut fa
cit phs 3° ethi. ad inquirendū gen' vtut
vbi dicit illa que sunt in anima vt po
tentias ⁊ passiones ⁊ habitus 3° illis
remotis que nō cōueniunt illi de quo q̄
ritur. ⁊ nō est de tex. sed debet imediate
sequi. ⁊ ex illis inuestigandum.

Duertendū est etiā ꝙ in 28ª do
ctor mouet duas questiones. ⁊
volēs respōdere ad primā facit
duos articulos. In 2° vero articulo ibi.
De scḋo articulo dicunt ⁊c̄. anteꝙ ꝯclu
dat ibi. iō videt dō3 ꝙ ingenitū. aliqui
ponunt in textu aliter dicit ꝙ hoc posi
tiuū est eē a se. ⁊ hec dicit esse intentioni
Ric. ⁊ ꝙ esse a se est aliquid propositu3
positū circūscriptū per ingenitū ⁊ pre
cessit relationē ad finitū. qꝛ eni aliquid
est a se: iō o3 fm Ric. ꝙ ab ipso sit omē
eē ⁊ oē existere. Contra. a se si est posi
tiuū aut est absolutū. ⁊ erit cōe tribus.
aut rl'm ⁊ nō ad prius qꝛ nō est nisi ne
gatio relationis ad prius igr̄ erit ad fili
um ⁊ ita ad se vel dicit filiationē si ē po
sitiuum vel si dicit habitudinē ad pre
cedens erit negatio relatiōis. ⁊ ita nega°
est ingenitū. ergo nō est proprium posi
tiuū illius. ⁊ nō est de textu.

Irca distin. 30am doctor mouet
duas qōes. ⁊ rñdens ad primā auc̄tem
ponit p° opi. Cōtra quā arguit ibi. Con
tra illā opi. Quātū ad illud qḋ dicit ⁊
arguit cōtra rñsiones illius datas tam
ad primā ꝙ ad 2am. q. ⁊ anteꝙ arguat
contra illud qḋ dicimus ad 2am. q. ibi.
Contra illud qḋ dicit ad 2am stati3 post
illa verba. Uniformiter ab ea appellāe
aliqui tex. hñt. ꝙ. n. forma sit in aliq̊ ⁊
tam̄ ꝙ nō possit denomiari ab ea vt di
catur habēs formā ꝯ̄dictio est. qꝛ nō dif
ferunt ꝯcretum ⁊ abstractū forme nisi i
sola denomiatione subiecti. ergo ꝙ cre
atio actio sit in deo. ⁊ tamē ꝙ nō possit
denoiari ab ea ꝯ̄dictio est ⁊ nō ē de tex.

N di. 3i. in decisione questiōis
doctor ponit ibi. Ad questionē
videtur dō3 qḋ ⁊c̄. tres ꝯditōes
que requirunt ad relationē realē in fine
prime ꝯditionis ibi. quātum ad primā
ꝯditionē sr ista verba. Qꝛ ē magnitudo
siue specialius infinitas. ⁊ statim p' ista.
anteꝙ ponat 2am cōditiō3. multi volūt
ponere. ⁊ hec probatur generalius p oēs
rōes que fiunt ad oñdendum essentiam
primi esse infinitā: qꝛ oēs iste cōcludunt
ꝙ ex natura rei ipsa sit infinita. Nā q
cūq3 via ad ipsa sumatur siue in ratiōe
principij effectiui siue finalis eminentis
⁊ mensurantis ⁊ participati que vie ta
cte sunt dis. 2ª Omnia inquam sunt ad
ipsa3. s. ꝙ ipsa est ibi ex natura rei circū
scripto oi actu intellectus: qꝛ nulla depē
dentia effectus infiniti vt participantis
est sub ratione ad aliquid sub ratiōe for
mali entis rationis sicut probari potest
per ratiōes. Cōtra 6am opi. est igitur h
ex natura rei illḋ qḋ ponitur fundamē
taliter proximū equalitatis ⁊ ratio fun
dandi. s. vnitas. quia fm dam̄. c. 6 illic
. s. in deo cōe est vnum in intellectu tm̄.
⁊ nō est de textu.

Reterea in eadem distinc. 2. q.
In responsione. ad primū arm
ibi. Ad primū argum dico. post
illa verba istud argm licet alias fecerim

pbãdum. ꝙ relatio origis non ẽ act⁹
itie. Aliqui text⁹ correcti nouiter ha
t. qꝛ vbicũqꝫ rlo est actus fundamẽti
suppo^m põt dici ad alteꝝ ꝫ illud fũ
mentum. sicut sor. ꝫm albedinẽ ẽ silis
is calore calefacit. lapis ꝫm ꝗdditatẽ
idis est mensure noticie lapidis hoc
n ꝯcedit pr̃ deitate est paẗ vel ꝫm dei
tem. ǧ. Sed vĩ ita posse argui ꝙ nec
deitatez est eq̃lis. qꝛ ista relatio non
ctus fundamẽti ibi ꝫm fundamentuz
aliquid ad alteꝝ. hanc. n. accep. sed
n ꝯcedo eꝯ° ꝙ vbicunqꝫ aliquid dicit
alteꝝ ꝫm fundamentũ ꝙ ibi relatio
actus fundamẽti. qꝛ vlr̃ tale ꝫm ꝙ ẽ
ta esse inherentie ꝑ se 2° mõ ñ primo
ene actuatio fundamẽti ꝑ rlonem ꝯ
dit fundamentũ eẽ cãm iherentie re
ionis ipsi supposito. cãm inquã ꝑ se
mõ ñ ꝑmo. non aũt eꝯ°. qꝛ eẽ ꝑse fun
mentũ qñqꝫ sufficit ad esse ꝑse causã
herentie relationis ipsi suppo° absqꝫ
c ꝙ relatio actuet lꝫ qñqꝫ nõ sufficiat
tunc pr̃ ꝫm eẽntiam eẽt pater. Sꝫ sal
n que est rõ dissimilitudis hic ꝙ rela
cõis dr̃ in esse ꝫm eẽntiam. rlo v̓o ꝑ
a siue originis non cũ neutra sit ma
actus q̃ alia in creaturis. vtraqꝫ est
us ꝛ vtraqꝫ dr̃ in esse ꝫm fundamen
tã. n. calidum ꝫm calorez ẽ calefactũ
ꝫm calorem est simile. ꝛ ñ ẽ de textu.
ed p⁹ v̓ba predicta debet sequi tenen
tñ viam cõem.

N di. 35. q. vnica. doc. respon
det ad questionem ibi põt di
ci ad q̃stionem ꝙ relatiões ꝛc̃.
Ad quam ponit tres rationes 2ª ibi.
Preterea voluntas fruens fine ꝛc̃. post
rõnem anteq̃ ponatur. 3ª ibi. Pre
terea sicut argutum est. Aliqui ponunt
vnam aliam rõem. s. Pretea. ista itelle
ctio ẽ ꝑma est recta ꝛ hẽt modum realẽ
nec est rõis. si. n. intelligo hoiez absolute
hec intellectio realis est ꝛ habet moduz
realem. Si autem eam intelligã postea
comparando ad formã. hec ẽ itellectio cõ
paratiua ꝛ est rõnis. Si ǧ ille hitudines
sũt intellecte intẽtõe non reflexa. ǧ erũt
reales. Et non est de textu.

Irca di. 36. Põit doctor duo
arg^a in prin°. Et in secũdo ar
gumento aliqui ponũt ista v̓
ba: ǧ cum lapis intellect⁹ ab itellectu di
uino intelligatur ab eterno inq̃tum est
aliud ab eẽntia diuina ꝛ illa scia dei sit
realis ꝛ methaphysica ꝛ non logica. Et
non ẽ de textu. Et in rñsione ad qõnem
ibi: hic quidã dicunt ꝙ sic. Aliqui ime
diate post hec v̓ba ponunt in tex. ꝙ ens
cõissime acceptũ vel res põt dici a reor
reris. ꝛ sic est cõis figmentis ꝛ alijs mul
tis. Alio° ꝑcedendo vltra. res dr̃ a rati
ficatõe vt est res rata ꝛ distincta a re fic
ta ꝛ ista est duplex vel tanq̃ res cui põt
cõpetere eẽ vl̓ cui cõpetit esse prius tam̃
est res cui potest cõpetere esse. Et non ẽ
de textu. Sꝫ p⁹ predicta v̓ba debꝫ sequi
Pro hac opi. arguit.

Irca di. 44. vbi ãguit. Utrũ
d̓us possit facere aliter res ꝛc̃.
q̃ ab ipso ordinatum est fieri
ibi. Ad ꝑpositum igr̃ applicando ꝛc̃. i
principio post illa verba vt precedit ac
tum voluntatis diuine vt dictum est di
stinctione. 38. ꝛc̃. Aliqui ponunt. qꝛ nõ
inuenitur i illis legibus necessitas ex ter
minis vt ꝙ omnis peccator damnabit.
sed solum ex volũtate dina acceptãte q̃
operaẗ ꝫm illas leges quas statuit. Uel
sufficit ad ꝑpositum dicere ꝙ statuunt
a sapiẽtia diuina ꝫm ꝙ intellect⁹ offert
volũtati diuine. Et alĳ non ponunt. tñ
est de originali doc.

Et sic ẽ finis haꝝ additõum. que ꝫ
nõnulloꝝ opinionẽ textui doctoris sb
tilissimi sup ꝑmum sniaꝝ librũ addunt
ꝛ in eodem locis suis intponũtur.

Registrū sup pri
mo sniarꝫ.

a

pma vacat
Cupientes
agenti naturali
ab imaginabi

b

Moyses
hoc etiam
pphetia
Ad primum

c

Ad tertiam
eo intuitu
qui charitatem
sunt diuerse

d

errare nisi
intelligentia
ex identitate
idem: puta

e

philippus
In ista
fruitionis
apprehenso

f

2° est per se
ponit affir
repugnat
nulla duo

g

essentiam
se. Si aūt
annexam
bente illud

h

ex se deter
hoc dicetur
de ca° transla
talis licet

i

Ad 2m añs
negatio
subiectum
fectio autem

k

vult ꝙ sicut
simplr sim
hec aial
sm multos

l

Rñdeo aut
ꝛ per pñs
istos duos
videndum

m

in luce
aliam poten
reali qua agēs
talem scdm

n

omnes cās
actiuam non
argumentum
tem. nos igr

o

prima.
ciebus non
quod hic est
terminum

p

ꝙ ad perfectum
tum inqꝫtum
ni formalis
litatis. neqꝫ

q

formam
so calore
quod est
nem arguo

r

Ita etiam
nihil oino
nus tamen
ceptus cōmu

s

sit pars ali
Huius exclu
potest
cessario cau

t

Quantuz
necessitate
non voluntas
per illud

v

nisi vt forma
minans
posito
que ē quasi

x

Preterea
pducens
Confirmatur
nem princi

y

nature ꝙ
tatez, cognoscere
semper
mere naturalis

z

duobus
equalitate
quod habet
eius gene

ꝛ

hoc in predi
pater vel solus
rerum contra
oppositū

ꝯ

tunc esset
omnem modum
personas
pliciter

ꝝ

nisi pduceret
ditiones pme
actio ꝙ equa
est quo

aa

quod est
genus
non est alia
ius entis

bb

sequitur
que necessario
ꝙ partes
sed que circa

cc

in ordine
terminus
existentie
fallatia

dd

Supposito
ꝯsequētie vel
aliter qꝛ
semper seque

ee

Nec mirum
esse necessariaz
Circa distincti
formaliter

ff

Prologi
ab actu
quo ipsum
clusione

gg

eque conclu
perfecta
vtroqꝫ
illa que

hh

difficilius
approximatorum
sub illa ra
ate sequentes

ii

pncipiȷ̄
non primo
est falsa
vt quasi
in entitate

Secundus sententiarum

Irca cre ationem. In hoc 2°. vt dictuȝ est in lectõe: tractat magister de deo quã tũ ad cãlitatẽ eius ꝑmariã ꝛ hoc circa causalitatẽ triplicis cause quã habet respectu creature

Quero ꝑmo circa hoc. vtꝝ ꝑma cãlitas respectu omniũ causabilium ꝺ necessitate sit in tribus ꝑsonis. ꝛ intelligo respectu omniũ causabiliũ in quocunqȝ esse. ꝛ hoc ꝺ necessitate ita ꝙ non possit esse nisi in tribus. ꝙ nõ. Ric. de trini. li. 3. c. 16. Si tm̃ esset vna ꝑsona adhuc eẽt in ea plenitudo potẽtie ꝛ sapientie. g̊ posset ꝓducere omne possibile. Item actio est suppositi. g̊ pluriũ suppositoꝝ pluẽs actiones. igiẗ triũ ꝑsonaꝝ nõ põt eẽ vna actio. igiẗ nec vna potẽtia actiua vl̕ vna cãlitas respectu omniũ causabiliũ. qꝛ cuius ẽ potẽtia eius est actus. p̊ de somno ꝛ vigilia. Preterea sicut se hȝ ꝑncipiuȝ ita oꝑatio ad oꝑationẽ. hec ꝓpositio pȝ in potẽtia sensitiua intellectiua ꝛ volitiua ꝛ actibus eaꝝ. sed ꝑnm creationis est aliq̄d eẽntiale: qꝛ cõe tribus. ꝛ tale ẽ ꝑus aliq° notionali siue ꝑsonali. igiẗ ꝛ actio actione. Contra. ꝑsone diuine pl᷒ cõueniunt ꝙ̃ sb̃a ꝛ v̊tus in creatura. sȝ ista non pñt separi in oꝑatione. g̊ nec ille Item bonitas dei presupponiẗ bonitati creature. ergo ꝓductio ꝓductioni. Hic dicitur ab Henrico q̊libeto. 6°. q. 2. vide ibi. Contra istud p̊ videẗ sequi ꝙ pr̃ formaliter nõ creat. nihil. n. formaliẗ agit q̊ nõ est in actu ꝺm illud q̊ est ꝓxima rõ agendi. pr̃ aũt nõ est formaliẗ in actu verbo vel spũsancto. ꝺm aũt istam positionẽ v̊bũ ꝛ spũssanctus sũt ꝓxima ratio agendi ꝛ causãdi sicut intellectio ꝛ volitio sũt remote rationes cãndi. igiẗ pr̃ nõ causat formaliẗ ꝛ ꝓximo. Et si dicas ꝙ om̃es creant: qꝛ om̃es hñt vnũ verbũ i intellectu suo cõi quo v̊bo ꝑficiẗ intellectus essentialis: lȝ istud v̊buȝ sit a pr̃e solo dicente vice omniũ ꝛ om̃es hñt vnũ amorẽ in volũtate cõi: lȝ ille amor spireẗ a pr̃e ꝛ filio sil̕ vice omniũ trium

Contra istud sic arguo. q̄ro quõ pr̃ hȝ istã noticiã genitã. nõ formaliẗ ꝺȝ augu. 7. ꝺ tri. c. i. qꝛ ꝺm eũ ibidem pr̃ nõ ẽ sapiẽs sapia genita. sed hȝ sic̃ correlatm̃. scȝ vt ꝓducens habet ꝓductum. sed sic habens non est in actu formaliter eo q̊ habet. ergo nec formaliter agit actione illa respectu cuius habitum siue illõ q̊ habetur est formalis ratio agẽdi. Videtur etiã vltra seq̄ ꝙ filius ꝛ. s. s. nõ creent. qꝛ cõiter formalis rõ agẽdi nõ agit illa actõe respectu c᷒ dr̃ formalis rõ agẽdi Et si dicaẗ: ꝙ filius creat. ꝛ. s. s. creat neutra tñ ꝑsona vr̃ ꝓximo creare. quia neutra ẽ in actu ꝑ alteraȝ formaliẗ: ꝛ oẽ agẽs ꝓximo ꝑ intellectũ ꝛ volũtatẽ ẽ in actu tã notitia ꝙ̃ volitõe necessarijs ad talẽ actũ. Preterea 2° q̄ro q̄d intelligis ꝑ sapiaȝ dispositiuã vl̕ disponentẽ ꝛ amorẽ effectantẽ: aut. n. ista sũt approꝑata v̊bo. ꝛ. s. s. aut sũt ꝓpria. si ꝓꝑata: g̊ ꝺm veritatẽ sũt cõia trib᷒. ꝛ ita due ꝑsone nõ sũt ꝓprie rões formales creandi. si sũt ꝓpa cũ dicũt respectũ rõis ad creaturas. qꝛ ꝺm ipm dispõ dic̃ respectũ rõnis ad disposita. g̊ aliq̄s respect᷒ rõis ẽ ꝓp᷒ alicui ꝑsone diue q̊ ẽ improbatũ. di. 18 ꝑmi li. de dono. ꝛ di. 27. ꝑmi ꝺ v̊bo. Preterea q̊ dic̃ ꝺ ideis practic ꝙ ñ sũt in patre sed in v̊bo ac si vna ꝑsona non sufficeret ad ꝓductionem. vr̃ eẽ ꝯ aug᷒. 15°. de tri. c. 13. vl̕. 36. iõ v̊bũ h° v̊e veritas ẽ. qꝛ quicq̄d est i ea scia de q̄ genitũ ẽ ꝛ in ipo ẽ. q̊ aũt i eo nõ ẽ nec i ipo ẽ. Et paulo post. Nouit oia de᷒ i seipo nouit ꝛ in filio: ꝛ post. Oia q̄ sũt in eoꝝ scia vnusquisqȝ eoꝝ simul videt. Ex q̄bus ꝛ alijs verbis ibidẽ positis videẗ velle manifeste. ꝙ nihil actualius ẽ in v̊bo ꝙ̃ i intellectu patris. ꝛ ꝑ ꝯsequens nõ est ibi distinctius ꝙ̃ i intelligenᵃ pr̃is. Preterea

ꝙ dicit ibi verbū esse ad pficiendū intel
lectionē eēntialē videt falsū. qꝛ illud qd̓
est rō agendi alicui actōe nō manēte in
agēte nō pficit illa actōe. sic calidū inq̄
tū calidū nō pficit calefactōe q̄ recipitur
in passo. sed ſm istū intellectio essential̓
est rō gignendi verbū. ⁊ ista gignitio nō
est actio formal̓r imanens ipi patri. qꝛ
termin' gignitōnis nō est formal̓r pr̄is.
g̊ intellectio essentialis q̄ est rō gignēdi
v̓bū ſm eū nō pficit v̓bo pducto. Qd̓
etiā dicit d̓ noticia v̓li ꝙ sit speculatiua
īprobatū est supra in pemio pmi d̓ scia
theologica vtrū sit speculatiua vel prac
tica. qꝛ ꝯcl̓ones practice resoluunt in pn
cipia practica ⁊ nō in pnª speculatiā sic
ꝯcl̓ones speculatiue in pnª speculatiua.
⁊ nō in pnª practica. Qd̓ etiā dicit ꝙ
lō posuerunt phi deū necessario pducē
aliud a se. qꝛ negauerūt in eo sapiam p
cedētē dispositiuā v̓l disponentē. ⁊ amo
rē affectantē esse pductū nō videt verū
qꝛ volitio eēntialis siue vt i tribus siue
vt in filio siue vt in pr̄e nō est nec̄io alte
rius a se. nihil eni aliud a se vult volun
tas diuina necessario etiā si p ipossibile
nō eēt pnᵐ pductiuū ad intra. qꝛ tūc ne
cessario dependeret ad creaturā qd̓ ē in
conueniens maximum.

Ad solutōnem q̄ue

stionis tria sunt videnda. pmo ꝙ pª cā
litas respectu creaturaꝝ ē nec̄io in trib'
psonis dinis. ⁊ hº respectu earū ut cāta
rū q̄tū ad verū eē siue q̄tū ad eē simpl̓r
2º ppter illud qd̓ additū est in. q. d̓ cā
libus ſm qd̓cūqꝫ eē videndū ē de cālita
te respectu oīuꝫ cābiliū q̄tū ad eē ſꝫ qd
vt eē cognitū vel eē volitū. 3º pp illud
qd̓ addit in. q. s. ꝙ nō possit aliter esse q̄
in tribus. videndū est si p ipossibile po
neret vna psona absoluta vtrū possꝫ eē
in ea pfecta cālitas respectu oīum cābli
liū. Quantū ad pmū dico ꝙ illa cā
litas pfecta necessario est in trib'. qd̓ p
bat tripl̓r. pº qꝛ pnᵐ duaꝝ pductōnum

necessarie videlꝫ ⁊ ꝯtingētis nec̄io ē pu
pnᵐ necessarie q̄ ꝯtingētis. nō eni pot
fectus necessarius psupponē ꝯtingent
sed aliqd in diuinis est pnᵐ pductōn
intrinsece que est nec̄ia. ⁊ aliqd ē pnᵐ
ductōnis extrinsece que est ꝯtingēs. ig
pus necessario est in deo aliqd̓ pnᵐ pr
ductōnis necessarie ⁊ ad intra q̄ i eo
aliqd̓ pnᵐ pductōnis ꝯtingētis ⁊ ad
tra. In illo aūt pori cōpleta pductōe a
intra cōicatur tribus psonis oīs fecūd
tas que eis nō repugnat. ⁊ p ꝯn̄s cōic
eis illud qd̓ est pnᵐ pductiuū cōicatō
ad extra. igit in illo instāti in quo ē p
mū pnᵐ in deo ad pducendū aliud co
tingēs ad extra illud cōicabitur tribu
Itē pus nāliter est pmū obiectū psen
potētie respicięti tale obiectū vt prim
q̄ secundariū obiectū sit psens. ⁊ hº m
xime verū est qn̄ solū primū obiectū e
natura rei ⁊ ex se est obiectū: ⁊ scd̓ariu
obiectū nō ex se est obiectū illius pote
tie. sed fit per actū istius potentie in ta
esse. hoc mō pmū obiectū intellectus d
uini ⁊ volūtatis diuine est sola essenti
diuina. ⁊ oīa alia sunt tantū secūdari
obiecta ⁊ pducta aliquo mō in tali es
obiecti per actū intellectus diuini. pu
igit natural̓r est eēntia diuina psens in
tellectui suo vt pmū obiectū q̄ aliqui
aliud. sed intellectus dininus hn̄s obie
ctū sibi psens nō tantū est potētia opat
ua circa illud sed etiā potētia pductiu
noticie adequate illi itellectui vt pnº p
ductiuo. ⁊ illi essentie cuius est ut obie
cti. igit tūc est pductiua verbi infiniti.
per ꝯn̄s verbi geniti in natura diuina
Sil̓r volūtas habēs eēntiā illā actu in
tellectā vt obiectū sibi psens nō tantū
potentia opatiua qua. s. formaliter ha
bens eam amet ipm obiectū. sed etiam
potentia pductiua amoris adequati in
finiti. ⁊ per ꝯn̄s psone spirate in natura
diuina. pus ergo natural̓r q̄ intellectus
⁊ volūtas diuina habeāt vel respiciant
aliqd̓ aliud obiectū secūdariū habetur

completa ratio ꝓductōis ꝑsonaꝝ dina-
rum intrinsecaꝝ. ꝛ ꝑ ꝯsequēs ille ꝑsone
ꝑ̇us ꝓducunt ꝙ̄ aliqḋ aliud obiectū pn̄-
tetur. ꝛ ꝑ ꝯn̄s multomagis ꝑ̇us ꝙ̄ aliqḋ
aliud obiectū causet. Preterea 3° ha
bitudo nature ad suppositū ꝑ̇or est ha-
bitudine eius ad actū scḋm. quia agere
presupponit eē. ꝛ habitudo nāe ad sup-
positum ē essentialis ꝛ i quid. illa autē
habitudo que est nature ad agere nō vi
detur ita essētialis. natura igit̃ diuia ꝑ̇us
hꝫ esse i illis ꝑsonis ꝙ̄ sit ꝑ̇ncipiū ꝓduc-
ctionis extrīsece 2° quātum ad istum
articulū videndum ē q̄ sit ratio h⁹. dico
ꝙ rō hui⁹ nō est sic̄ positio ꝑ̇ma inuebat
scꝫ ꝙ verbū ꝛ.s.s. sint rationes formales
ꝑxime creandi. vel ꝙ aliquo° ꝯpleāt cā
litatem pr̄is. immo eadē causalitas ꝛ eq̄
ꝑfecta est in pr̄e sicut i tribus. Ista ḡ pri-
mitas talis est in tribus ꝑsonis respectu
creature qualis ē dicta di. 12. ꝑ̇mi li. i pa
tre ꝛ filio r̄spectu. s.s. nō. n. hoc ponitur
ibi quasi impꝑfectior fecūditas sit in vna
ꝑsona ꝙ̄ in duabus. sꝫ quia ꝑ̇us cōicat̃
fecūditas illa filio ꝙ̄. s.s. spiretur. ꝛ tūc i
illo instāti originis quo pr̄ ꝓducit. s.s. il
la fecūditas qua ꝓducit̃ est i pr̄e ꝛ filio:
ex hoc sequit̃ ꝙ tūc ꝓducit̃. s.s. a duob⁹
in q̇bus ē illa vna fecūditas. Ita hic. ꝑ̇⁹
nāliter cōicat̃: nā diuia tribus supposit͛
diuis ꝭm rōes istas ꝑ̇us positas ꝙ̄ crea-
tura possit imediate ꝓduci. ꝛ ideo i illo
ꝑ̇mo instāti i quo creatura est imediate
ꝓducibilis cālitas illa vna est i trib⁹ ꝑso
nis respectu creaturaꝝ ꝓducēdaꝝ. Et h̄
est s̄nia Aug. 5. de tri. c. 14. ꝙ sic̄ pr̄ ꝛ fi-
lius ad. s.s. sūt vnū ꝑ̇n^m sic oēs tres sunt
vnū ꝑ̇n^m creature ad ip̄aꝫ ꝓducendā.

Quantum ad 2^m articu^m ꝑ̇ncipalem
videt̃ ꝙ si in itellectu patris sint idee pra
ctice sicut ē argutū ꝯ opi. ꝑ̇mam. ḡ v̇buꝫ
est genitum de creatura: vt est idea in in
tellectu patris. qḋ etiā ꝯfirmat̃ ꝑ aug. 15
de tri. c. 14. Natum est de omibus his q̄
sūt i scientia patris. Sed cōtra istud
arguitur. quia tūc. s.s. nō spiratur tātū
vt amor essētie diuie. sed vt amor omis
amabilis intellecti. ꝛ ita ex vi ꝓductōis
sue esset amor creature sicut essētie diuie
vel ergo deus necessario amaret creatu-
ras. vel. s.s. nō necessario ꝓduceret̃: q̊ꝝ
vtrūqꝫ est falsum. Item nō tm̄ pater
nouit creaturas formalit̃ sed etiaꝫ nouit
filiū formalit̃. igitur si de oib⁹ vt not͛ pa
tri gignit̃ verbū de v̇bo vt noto pr̄i gig-
nitur verbū. ꝛ ita verbū gignit̃ de v̇bo.
Iteꝫ nulla relatio realis alic⁹ ꝑ̇e diuie
videt̃ eē ad aliq̇d aliud extra ip̄aꝫ vt ad
creaturam. ex di. 30. ꝑ̇mi. sed geiti ad il-
lud de quo gignit̃ si ē distinctū realit̃ est
rel̄o realis. ḡ v̇bū nō ē genitū de lapide
vt noto pr̄i. Quātū ad hoc igit̃ dico
sic. ꝙ duo ordines pn̄t itelligi i diuinis s.
ordo nāe ꝛ ordo originis q̇ sūt alterius
rōis. ꝛ i quocūqꝫ gradu vni⁹ ordinis po
test tot⁹ ali⁹ ordo assignari. Ex^m ꝑ̇° i cre
atura vbi ē ordo nāe. ordo originis. ꝛ or
do duratōis qui sūt alteri⁹ ꝛ alteri⁹ rōis
ꝛ totus vnus ordo pōt assignari in vno
gradu alterius ordis. accipiat̃. n. vnum
instās duratōis in illo instāti possūt assi
gnari oia ordiata ꝭm origiṅe ꝛ naturā.
accipiat̃ etiā vnū instās nāe in eo possūt
assignari oia ordiata ꝭm originē simpl̄r
tn̄ in diuis ordo nāe ꝑ̇mus ē ita ꝙ sim-
plicit̃ procedēdo i ꝑ̇mo instāti nāe debꝫ
assignari totus ꝑ̇mus ordo origis. ꝛ si i
2° instāti nāe assignet̃ ordo originis non
ē ꝑ̇mus ordo origis sed 2⁹. quod itelligo
sic ordo nature accipit̃ ꝯꝑando obiecta
ad intellectū ꝛ volūtatem diuiaꝫ. qꝛ cō-
ꝑando essētiā suā ad itellectū ꝛ volunta
tem ei⁹ q̄ est ꝑ̇mū obiectū intellectus sni
ꝛ volūtatis sue ē ꝑ̇mū instās nāe. ꝛ ꝯꝑā-
do alia obiecta q̄ sūt scḋaria ad itellectū
ꝛ voluntatem diuiam que nō sūt ex se
obiecta sed ꝓducta ꝑ intellectū ꝛ volū-
tatem inesse obiecti ē ꝭm instās nāe. In
ꝑ̇° igit̃ instāti nāe stando i illo habet̃ per
sona ꝑfecta hn̄s mēoriā ꝑfectā essētie di
uine. i. hn̄s itellectū cui eēn^a diuia ē pn̄s

in ratõe obiecti actu intelligibilis. ꝛ ista
ꝑsona ista memoria essentie diuine põt
formaliter opari ꝛ formalit̃ ꝓducere sicut
dictum ē in ꝑmo li. ꝛ pri⁹ aliq̃ mõ intel-
ligibilit̃ ista ꝑsona opari ista memoria
q̃ꝫ ꝓducere. ꝛ in illa ꝑori intelligitur ista
ꝑsona in se ꝑfecta ꝛ vere beata in actu i
tellectus intelligẽdo essentiã diuinam si
cut obiectũ suũ. Eadem etiã ꝑsona pro-
ducendo ista memoria ꝓducit noticiaꝫ
adequatã huic obiecto. ꝛ cũ hoc obiec^m
sit infinitũ ꝓducit personã formalit̃ in-
finitã ꝑ^e sbsistẽtem. illi aũt ꝑsone cõica-
tur volũtas vt actus ꝑmus nõ habens
adhuc terminuꝫ adeq̃tum productum.
ista vna volũtate ꝑsona ꝑma ꝛ 2ª opan
tur circa essentiã diuinã tãq̃ obiectum:
amãdo eam infinite. ꝛ tũc sũt in se ꝑfec-
te ꝛ vere beate i essen^a diuina. ꝑter hoc
aũt ista eadem volũtate vna in cui iste ꝑ
sone ꝓducũt amoreꝫ adequatũ huic ob
iecto cognito sb rõe amabilis. ꝛ ita pro-
ducũt amorem infinitũ. ꝛ ita spirãt per
sonã diuinã. q2 nihil est formaliter infi-
nitũ nisi quod per idemptitatẽ ē deus.
Stando igit̃ precise in ꝑmo instãti natu
re ꝯpando essentiã diuiaꝫ ad intellectũ
ꝛ volũtatem habet tot⁹ ordo originis ꝑ
mus. quia. s. due persone ꝑfecte originãt
ꝛ tota ꝑfectio diuinaꝝ ꝑsonaꝝ ad intra
in intellectu diuio ꝛ volũtate habetur i
ꝑmo instãti nãe vt sũt potentie opatiue
circa illã essentiã. quia tota ꝑfectio sim
plicit̃ cuiuslibet persone ē in intelligẽdo
ꝛ volendo essentiã diuinã. quia i intelli
gendo ꝛ volẽdo eã sũt beate formaliter
hoc ergo quantũ ad ꝑmũ instãs nature

Sequit̃ 2^m instans nãe in quo ꝯpat
intellectus ꝛ volũtas diuina ad aliõ ob
iectũ scđariũ. ꝛ quia in illo instãti obm̃
illõ nõ est ex se actu intelligibile sed fit a-
ctu intelligibile ꝑ intellectũ. iõ nõ habet
esse in memoria diuina vt mẽoria ē. sed
ꝓducit̃ actu intelligẽtie i tali eẽ obi. sic i
nobis intentiones 2^e ꝓducunt̃ per intel-
lectum ꝛ nõ sũt i memoria vt memoria
est. ꝛ siue poneret̃ q̃ haberẽt eẽ per mẽo
riam sicut q̃ ꝓducerentur ꝑ intelligẽtia
in eẽ cognito saltem ꝑus nã q̃ habean
esse in memoria vel in intelligentia: tam
memoria q̃ intelligentia ē in tribus pe
sonis. ꝛ ita inquãtũ memoria vel intell
gentia est in istis tribus personis erit r
producẽdi ista in esse. nõ igit̃ verbum ꝑ
ma ꝓductione ꝓducit̃ ð lapide vt est i
memoria patris. quia vł lapis nõ hab
esse in memoria patris: vt memoria e
ꝑncipiũ ꝓducendi verbũ. vel si habꝫ e
in memoria non tamen ꝑus naturalite
q̃ ipa intelligatur in tribus. ꝛ ita potes
probari q̃ ꝑma causalitas respectu ca
sabilium in esse cognito necessario sit i
tribus ꝑsonis. sic fuit probatum in scđ
rõne ad ꝑmũ articulũ q̃ eque vꝫ ad istũ
articulũ. In 2° tñ instanti nature po
test assignari quidã ordo originis. quia
ꝑus origine pr̃ intelligit lapidem q̃ fili⁹
quia pr̃ intelligit a se: fili⁹ nõ a se. sed h⁹
habet a pr̃e. ꝛ. s. s. a pr̃e ꝛ filio. Sed ist
scđs ordo originis ñ ē originatio simpł
qua scꝫ ꝑsone diuine ꝓducunt̃ in eẽ nãe
diuine simpł sed est q̃si originatõ ẜꝫ q̃d
siue ꝯsequẽs personas iã ꝓductas. Ex^m
hui⁹ in creaturis si sit origo sortis a pla
tone ꝑ^e ẜm humanitatẽ ordo originis i
istis in habẽdo humanitatem: ē ꝑmus
ordo originis simpł. ordo aũt eoꝝ i ha
bẽdo risibilitatẽ est alius ordo originis
q̃si ẜm quid. quia sic in ꝑmo instãti nãe
sortes habet humanitatẽ a platone ita i
2° habet risibilitatem ab eo. ꝛ si ꝑus na-
turalit̃ ambo hr̃ent humanitatẽ q̃ risi-
bilitas ꝓduceret̃ ambo causarent simul
risibilitatem. ꝛ tñ q̃ hoc cãrent vn⁹ hr̃et
ab alio. Ita dico in ꝓposito q̃ verbum
eẽ noticiã infinitã genitã ē ipam eẽ infi-
nitã noticiã infinite essentie. ꝛ hoc ē per
originationẽ ipi⁹ a pr̃e i ꝑ° instãti nãe. sꝫ
v̓bũ esse noticiã lapidis vł hr̃e noticiaꝫ
lapidis a pr̃e gignẽte. h° ē q̃si origiare v̓
bũ ẜm q̃d siue ẜm aliq̃d adueniens v̓bo
enti simpł. h°. n. ñ est ipm gigni simpł

ſꝫ rõne ꝑſone diue. qꝛ nec ſꝫ rõe noticie
ſimplr̃ infinite. ⁊ formalit̃ infinite eẽntie
vt obi p^c. lz. n. ꝯcomitant̃ noticia illa in
finita q̃ ẽ infinite eẽntie vt obi p^c ſic no
ticia lapidis. q̃tenus tñ ẽ lapidis nõ hꝫ a
lapide formalit̃ infinitatẽ. Et ſic dictum
eſt de eẽ intellecto ꝯſilr̃ dici põt de eẽ vo
lito Et ſi arguat̃ ꝯ̃ iſtud. qꝛ pr̃ ꝑus ori
gine ꝓducit lapidẽ in eẽ cognito ꝙ̃ fili⁹
illũ ꝓducat. igit̃ vel filius nõ ꝓducit illũ
vel idẽ bis ꝓducit̃: vel saltẽ ꝓducẽt̃ poſt
ꝙ̃ intelligit̃ eẽ ꝓductũ. ꝑintelligit̃. n. i il
lo ꝑori originis eẽ ꝓductũ a pr̃e. ℞°.
pr̃ ꝓducit lapidẽ ꝑus origine ꝙ̃ filius. h̄
eſt a ſe ⁊ filius nõ a ſe. ⁊ tñ filius eadem
ꝓductione ꝓducit lapidẽ ⁊ in eodm in
ſtanti nãe. ⁊ tamẽ in eodem inſtanti na
ture pñt aſſignare om̃es grad⁹ ordis ori
ginis. ⁊ iõ nõ ſequit̃ ꝙ ſit bis ꝓduct⁹ niſi
ꝑus nãlit̃ ⁊ in ꝑori inſtãti nãe ꝓduceret̃
a pr̃e ꝙ̃ a filio ꝙ nõ eſt verꝫ. nã in illo in
ſtanti nãe in quo pr̃ ꝓducit lapidem i ta
li eẽ filius hꝫ eandẽ nãꝫ. ⁊ ꝑ ꝯñs oẽꝫ fecũ
ditatem ꝓductiuã q̃ ſibi nõ repugnat. ⁊
ita virtutẽ ꝓducẽdi lapidẽ ⁊ añ illud in
ſtans ordine nature nõ ꝑintelligit̃ lapis
ꝓductus in eẽ cognito. Et ſi dicas ſal
tem añ originẽ ꝑintelligit̃ ꝓductus a pr̃e
ꝙ̃ a filio. igit̃ nõ põt ꝓduci a poſteriori
origine. igit̃ nec a filio: qꝛ fili⁹ nõ põt ꝓ
ducere filiũ: qꝛ añ originẽ vis generatia
vt i pr̃e hꝫ terminũ adequatũ ſibi. ℞°.
⁊ dico ꝙ nõ ẽ ita in originatõe ſc̄m q̃d ſi
cut i origiatõe ſimplr̃. originatio. n. ſim
plicit̃ ponit originatuꝫ in eẽ ſimplr̃. ⁊ iõ
quod in eſſe reali ꝑcedit originationem
ſimplr̃ ꝑcedit ⁊ originatũ ſimplr̃. ⁊ io ñ
põt eẽ ab ip̃o origiato. ⁊ iñ ẽ ꝙ v̓bũ non
põt ꝓducẽ aliud v̓bũ. Sed i origine ſc̄m
q̃d originãs nõ ꝓducit originatũ in aliq̊
eſſe ſimplr̃. ⁊ iõ põt ſtare cũ h° ꝙ ꝓduc
tio ei⁹ ꝑcedat ſic aliq̊d originatũ ꝙ tam̃
ſimplr̃ nõ ꝑcedat illõ origiatũ. Sed
hoc nõ videt̃ ſufficere. quia ſemꝑ videt̃
dubiũ quomõ verbũ põt ꝓducere lapi
dem in eſſe cognito, ⁊ quomõ lapis poſ

ſit ꝓduci a verbo cum ꝑus origine pro
ducatur a pr̃e in tali eẽ. ⁊ tamẽ verbum
nõ põt producere verbum igit̃ nec lapi
dem in eẽ cognito. ſi iſta ſit ratio ibi q̃re
verbũ nõ põt ꝓducere v̓bũ q̃ ponit̃ cõit̃
ſcꝫ qꝛ ꝑintelligit̃ iã termin⁹ adequatuſ il
lius virtutis vel vis generatiue vt i pr̃e.
℞°. iſta ꝓpõ. oĩs poten^a ꝑhabẽs ori
gine terminũ adequatũ añꝙ̃ ſit in alio:
nõ eſt illi ꝑncipiũ ꝓducẽdi nõ ẽ vera ni
ſi addat̃ ꝙ hñs illõ ꝑncipiũ cõicatũ non
poſſit eẽ realit̃ añ termi^m illũ: vl̃ niſi ad
dat̃ ꝙ ab illo hñte illud ꝑn^m ille termin⁹
nõ eſt 2° ꝓducibilis. ita eſt in ꝓductõne
ſimplr̃ ꝙ v̓bũ hñs memoriã eandem cũ
pr̃e nõ põt eẽ ꝑus realiter ꝙ̃ verbũ ſim
plicit̃ ſit ꝓductũ. nec etiã ẽ aliq̊d v̓bum
ꝓducibile a v̓bo hñte memoriã illã. nõ
ſic aũt eſt in ꝓductione creaturaꝝ in eẽ
intelligibili. Sed iſta rñſio deſtruit poſi
tionẽ q̃ndam que ponit̃ a multis. di. 7.
ꝑmi li. que ponit ꝙ filius nõ põt genera
re. nõ. n. illa ẽ tota rõ. qꝛ. ſ. memoria vt
in pr̃e hꝫ terminũ adequatũ ſed oportet
addere ꝙ hꝫ terminũ adequatũ illi ꝑn°
nõ ꝓducibilẽ ab eo cui cõicat̃ tale ꝑnci^m
qꝛ ſi eẽt ꝓducibile ab eo cui cõicat̃ tale
ꝑn^m tũc cõicaret̃ ei tale ꝑnci^m in rõe ꝑn
cipij ad producendũ. ⁊ ita eo poſſet pro
ducere. ꝗ̃do aũt vltra q̃re v̓bo hñti eã
dem memoriam cũ pr̃e ñ cõicat̃ ip̃a me
moria in rõe ꝑncipij ꝓductiui: videt̃ ꝙ
oporteat ꝓbare ꝑ aliud ꝙ̃ ꝑ terminũ ad
eq̃tũ rõi illi⁹ ꝑncipij vt in pr̃e.

Quantum ad tertiũ arti
culũ intel
ligendum eſt ꝙ in creaturiſ ſi competur
cauſa ad duos effectus ordinatus eſſen
tiabilior eſt eius ꝯparatio ad effectũ vtrũ
ꝙ ꝙ̃ vnius effectus ad alterum. propter
eni dependentiã eorũ ad cauſam eandẽ
ordinate dependẽt ad inuicẽ ⁊ nõ econ
uerſo ꝓpt̃ dependentiã vni⁹ ad altꝝ de
pẽdẽt ordiate ad cãꝫ eãdẽ. igr̃ ſi ꝑ ip̃oſſi
bile deſtruatur ibi ordo effectuũ inter ſe
ordiatoꝝ ñ ꝓpt̃ hoc adhuc eſt negandus

ordo ⁊ dependētia vtriusqꝫ ad cām. qꝛ
ꝓpter minus ipossibile nō est ꝯcedendū
maius ipossibile. nec pp minus necium
est negandū mai⁹ necium. Ex^{m} si ponat
ignē hr̄e istos duos effectus ordinatos.
s. calefacere ⁊ ignire si eētialius se habe
at ignis ad vtrūqꝫ ꝙ ignire ad calefacē:
ꝙuis ignire ꝑsupponat calefacē si pona
tur per ipossibile ignē nō posse calefacē
nō ꝓpter hoc negandū est ipm posse ig
nire. ⁊ iō obligās seipm ad tenēdū añs:
nō est obligatus ad tenendū ꝯñs. nō eni
teneret ista ꝯña. si ignis nō possit calefa-
cere. igit nec ignire. nisi p hanc ꝓpositō
nem affirmatiuā intellectā potēs ignire
pōt calefacere. q̄ destruit ex positōe vbi
ponit pfecta rō ipius ignis. nā posse ig-
nire pōt stare cū opposito eius qd̄ est ca
lefacē. ⁊ ita illud qd̄ est mediati⁹ igni ꝙ
sit calefacere qd̄ est ignire pōt stare cum
opposito eius qd̄ est calefacē. qꝛ cū non
calefacē ponit stare ignire. ⁊ ita illa posi
tio destruit ibi talē ꝯñaꝫ. qꝛ destruit illā
ꝓpositionē p quā tenꝫ talis ꝯña. Ita ad
ꝓpositū applicādo pōt dici ꝙ aliquid ē
in deo pn^{m} ꝓductōnis itrinsece: ⁊ aliqd
in eo est pn^{m} ꝓductōnis extrinsece ita ꝙ
iste ꝓductōnes ordinate sūt ad idē pn^{m}:
⁊ quodāmō magis necius est ordo vtri-
usqꝫ ꝓductōis ad cām ꝙ alterius ad al-
terā. si igit p ipossibile ponat aliqd̄ pn-
cipiū nō eē pn^{m} ꝓductōnis ꝓoris qd̄ po
nit ponēdo vnā psonā eē absolutā ⁊ ne-
gando ꝓductionē intrinsecā nō pp hoc
videt esse negandū illud pn^{m} eē pn^{m} pro
ductōnis extrinsece. qꝛ adhuc hoc posi-
to habet tota rō pncipij ꝓductōnis ex-
trinsece. ⁊ tm̄mō negat ille ordo ꝓducti
onis ad ꝓductionē qui nō stat ꝫ destru
itur per oppositū. Et iō si arguat. ista p
sona nō pōt ꝓducē intra. igit nec extra.
negāda eēt ꝯña ab obligato ad añs. nō
eni illa ꝯña tenet nisi p hāc ꝓpositionē
potētia ad aliqd ꝓducendū extra ꝑsup
ponit ꝓductionē intra: que destruit per
hypothesim. Et iō videt ꝙ cālitas pfca
ex sui rōne inquantū. s. dicit ꝯparatōeꝫ ad
ꝓductū extra. vel ad productionē extri
secam nō reqrat habitudinē ad ꝓducti
onē intrinsecā ꝫ idē fundamentū neci
sit rō ⁊ cā vtriusqꝫ ꝓductōis intrinsec
⁊ ex trinsece. ⁊ ꝓus intrinsece ꝙ extrinse
ce. Ex hoc videt ꝙ phi nō posuerūt ha
bitudinē in eis. ꝫ eni viderēt neciam ha
bitudinē creatōnis vel ꝓductōis extri
sece ad efficiens vel ꝓducens. nō tamen
viderūt neciaꝫ habitudinē creatōis ve
ꝓductōnis extrinsece ad ꝓductionē in
trinsecam. ⁊ ideo licet negarent illam ꝓ
ductionē intrinsecaꝫ. cōcederent tamen
illam productionē extrinsecam.

Ad questionez igi

tur pncipalē patet ꝙ de necitate cālitas
pfecta respectu cābiliū extra est in trib
⁊ hoc respectu oiuꝫ cābiliū in qcūqꝫ c
cābili siue simplr siue fm qd. ita ꝙ non
posset nō eē in trib⁹. tn̄ si p ipossibile eē
vna p^{a} absoluta ꝯñter eēt dicendū ꝙ in
illa p^{a} absoluta simplr eēt talis cālitas
pfecta. ⁊ ita cālitas pfecta ex rōne istius
termini nō videt necio includere ꝙ ipsa
sit in tribus. sicut nec ex rōne istius ter
mini includit rōnem ꝓductōnis ad itra
licet illa in re necessario ꝑsupponat sibi
sicut nec posse ignire ex rōne sui necessa
rio includit posse calefacere: licet in re ꝑ
supponatur.

Ad argumēta prin

cipalia Ad Ri. patet ꝙ ꝯcludit ꝑ 3° ar-
ticulo qōnis. Ad 2^{m} dictū est in simili
di. 12. pmi li. vbi dictū est quō pater ⁊ fi
lius sunt vnū pn^{m}. s. s. ⁊ melius quo ad
ꝓpositū. di. 4. pmi li. vbi dictū est d̄ ve
ritate hui⁹. deus est pater ⁊ filius ⁊. s. s.
⁊ tactū est supra de. 20. pmi li. de poten-
tia quō est eadē in tribus psonis. Ad
3^{m} dico ꝙ licet aliqd̄ essētiale sit pn^{m} p-
ductōnis alicuius ad extra. nō tn̄ ē pn^{m}
statim applicabile ad actū nisi intelligit
in tribus. quia sicut dictū est di. 12. pmi

illud qđ est pn^m actiuū ordinatoꝝ non
intelligit esse in potētia ꝓxima ad actū
remotū nisi vt est sub actu ꝑori. sic ania
nunq̄ intelligit eē in potētia ꝓxima ad
actum volendi nisi vt est actu intellgēs.
qꝛ quādo est in potētia ꝓxima volendi
aliquid actu intelligit illud. qꝛ nihil est
volitū nisi cognitū. ꝛ ita licet q̊dlibꝫ eēn
tiale ad se ꝑcedat aliquo mō notionale
tamē nō oportꝫ omne eēntiale sb̄ omni
respectu ad extra posse ꝑcedere qđcūqꝫ
notionale. Ad primū argumentū in
oppositū dico q̄ ꝑsone diuie necessario
ꝯueniunt in omni opatōe ad extra plus
q̄ substātia ꝛ virtus. qꝛ ꝑsone dine vnā
opationē habēt qua sunt simplr̄ vnus
opator. tamē si ꝑ ipossibile illa v̄tus eēt
in vna ꝑsona absoluta nihil ꝑfectōnis
deesset sibi quin ꝑfecte posset ꝓducere
omne ꝓducibile. Ad 2^m dico q̄ pro-
cedit de facto q̄ ꝓductio ꝑsupponit ꝓ-
ductionē: nō tamē vt formalr̄ cām suaꝫ
sub ratione qua est productio. sed quia
principiū immediatius comparatur ad
vnā ꝓductionē q̄ ad aliam.

Secūdo quero

vtrū deus possit aliquid crea-
re. videt q̄ nō. qꝛ si aliquid ꝓ-
ducit qđ nō prius producebat hoc ē: qꝛ
aliquid aliter se hꝫ nūc q̄ prius. Istud
in ꝓposito nō potest poni passum. quia
nō prefuit. igitur oportet agens aliter se
habere nunc q̄ prius. ꝛ per ꝯn̄s mutari
sed primū agens nō potest mutari. igit
ꝛc̄. Si dicat q̄ agens sine sui mutatōe
potest ꝓducere nouū effectū. Cōtra.
quia agens dat esse. iō productū vl̄ pas-
sum recipit eē ꝛ nō ecōuerso. quia pro-
ductū recipit esse: iō ꝓducēs dat esse. igi
tur in agente oportet nāliter ꝑcedere ali
quā habitudinē nouā ad ꝓductū ꝛ nō
ecōuerso. igit ꝛ mutationē que nō ē po-
nenda in deo. igit nec creatio. Item cā
semꝑ eque determinata ad agēdū eque
videt agere semꝑ ꝛ effectū ꝓducē. qꝛ nō
videt rō quare nūc debeat aliq̄d ꝓducē
ꝛ n̄ al's si fuit al's ita determiata ad agē-
dum sicut mō. sed si creat aliq̄d nūc alit
aliquo mō se hꝫ nūc q̄ ꝑus. ꝛ per maio-
rem determinationē cāe ad ip̄m nūc q̄
ꝑus. g̊ cā illa aliqn̄ est magis determina
ta ad ꝓducendū effectū q̄ al's. ꝛ sic non
eque semꝑ. ꝛ ꝑ ꝯn̄s mutata. Preterea
2° de generatōe. Idē manēs idē semꝑ na
tum est facē idē. g̊ nō erit aliqua variatō
in effectu nisi ꝑus nāliter ponat in cā.

Preterea. si nulla ponat mutatio ex
ꝑte cāe vt mō dicat magis approxima-
ta ꝛ minus approximata q̄ al's. nec pos
sit esse aliqđ impedimentū ex ꝑte eius n̄
videt rō quare nūc agit ꝛ ꝑus nō egit.

Et si dicas q̄ voluntarie agit. ꝛ iō pōt
agē qn̄ vult. Cōtra h° nō videt rō q̄re
voluntariū agēs aliqn̄ agat ꝛ n̄ al's nisi
qꝛ expectat maiorē oportunitatē agēdi
tūc q̄ al's. hoc aūt assignari nō pōt in ꝑ°
mouēte respectu sui effectus. g̊ nec quia
volūtarie agit pōt agē qn̄ vult.

Oppositum

Gen̄. i. In ꝑn
cipio creauit
deus celū ꝛ terrā. R°. creare ē aliq̄d de
nihilo ꝓducē in effectu. Deus aūt lꝫ pos
sit multiplr̄ sumi sic pꝫ ꝑ Ans. monol.
c. 8. vno tn̄ mō accipit vt notat ordineꝫ
tn̄ vt notat ordinē adhuc ē multiplr̄ di
ctū. qꝛ pōt notare ordinē nāe vel dura-
tōnis. si ꝑ°°. ꝯcedunt phi deū posse crea
re ꝛ aliq̄d de nihilo ꝓducē. vt patet per
Auic. 6. met. c. 2. q̄re lr̄am eius. Et intel
ligo istud de ꝑoritate nāe. sic ꝑus nā pōt
aliq̄d dici positiue. qꝛ ip̄m inest alicui ꝛ
ꝑor est entitas ei⁹ q̄ illa q̄ dicit posteri⁹
nā inesse illi. sic est de aiali ꝛ rōnali i ho
mine. de sb̄a ꝛ accn̄te in ꝓposito ꝑ acci-
dens. de mā ꝛ forma respectu cōpositi ꝑ
se. Alio mō ꝑus nā dr̄ eē vnū alio q̄si ꝓ-
uatiue. qđ. s. nō inest ei cui dr̄ ꝑ° ꝯuenire
sꝫ ineēt ei nisi ꝑ aliud impediret. sic si di
catur in mā ꝑus nāliter eē ꝑuatio q̄ for
ma. nō quidē q̄ ista duo sint sil' in mā:

ita ꝙ ꝑuatio ꝑus insit ꝗ̃ forma. sed ꝑuatio ꝑ tanto põt dici ꝑor nã: ⁊ ꝑus nã in mã ꝗ̃ forma. qꝛ ꝑuatio semꝑ ineẽt mãe nisi ab aliquo agente recipet formã. ita ꝙ ad habẽdũ ꝑuationẽ sufficit sola mã cũ negatõe vel ꝑuatõne cause extrinsece ad hñduꝫ aũt formã requirit cã extrinseca. nec tñ ꝑuatio ẽ de rõne mãe sic̃ nec forma. nec ãbo sunt sil' in mã. Jta intelligo in ꝓposito ꝙ creatura non hꝫ ex se nõ eẽ: nec ꝙ sil' sint in ea eẽ ⁊ nõ eẽ quasi simul sint eẽ ⁊ nõ eẽ. nec aliq°° hꝫ nõ eẽ qñ est. sed ꝗ̃tuꝫ est ex se habẽt nõ eẽ nisi cã extrinseca suũ nõ eẽ ĩpediret dãdo sibi eẽ. qꝛ ex sola rõne creature nõ habẽt eẽ circũscripta oi cã extrĩseca dante esse qꝛ nullo° habẽt eẽ nisi ꝑ cãm extrinsecã ꝓduceret in eẽ. ita ꝙ magis ꝓprie dicendũ est creaturã nõ habẽ eẽ ex se formal'r ꝗ̃ hr̃e nõ eẽ ex se formal'r. qꝛ formaliter ꝓut ex se affirmat nec hꝫ eẽ ex se nec nõ eẽ. Pro ista opi. sic intellecta arguit. agẽs ꝑfectius min' ꝑ̃supponit in agẽdo ꝗ̃ agens ĩperfecti'. sicut nã minus ꝑ̃supponit in agẽdo ꝗ̃ ars. qꝛ nã ꝑ̃supponit ens in potẽtia: ⁊ ars ens in actu. sꝫ deus est agens perfectius ꝗ̃ nã vel ars. igitur min' ꝑ̃supponit ꝗ̃ nã vel ars in sua actione. ⁊ ita min' ꝗ̃ ens in põa: qd̓ ẽ ꝑ̃suppositũ a nã. ⁊ ita nihil. ⁊ ꝑ ꝯñs põt creare. Jstã rõnem adducũt aliq̃ ad 2^m mẽbrũ ꝓut denotat ordinẽ duratõnis. sed ibi oĩo nõ valet. qꝛ si deus nihil ꝑ̃supponat in ꝓducẽdo de q̊ ꝓducat. nõ tñ seq̇tur ꝙ possit ꝓducẽ nouũ sic. sic̃ nec de nã ⁊ arte sequit ex v̓tute argumẽti ꝙ qꝛ nã nõ ꝑ̃supponit in actõe sua ens ĩ actu igit põt ꝓducẽ aliq̃d oĩo nouũ ₰m eẽ in actu. nõ sequit. Sꝫ nec ad istud ꝑmum mẽbꝝ valet. qꝛ ₰m ph̃os q̃cũqꝫ ĩtelligentia est agens supioꝛ ꝗ̃ agẽs nãle. ⁊ tñ nõ ꝯcedit ꝯñs ab eis. lꝫ Auic̃. ꝯcedat ꝙ ĩtelligentia possit creare siue aliq̃d ꝺ̇ nihilo ꝓducẽ. Jõ al'r arguo ad istud mẽbrum sic. deus ꝑt imediate aliq̃d cãre ⁊ efficẽ. igit põt creare ⁊ aliq̃d de nihilo facere.

añs est manifestũ. qꝛ de' est ꝑn^m efficiẽs ex 2^a di. ꝑmi li. ẏ si nihil ꝑt ĩmediate facere: tũc nec etiã mediate põt facẽ aliq̃d qꝛ est ꝑmũ efficiẽs. ⁊ ita nullũ effectũ ꝓducet. ꝯñam ꝓbo sic. qꝛ si põt efficẽ aliq̃d. igitur illud nõ habet esse ex se necessariũ formal'r. ⁊ hꝫ eẽ a cã. igr̃ hꝫ eẽ post nõ eẽ ₰m intellectũ istius mẽbri. ĩmediate etiã ꝓducit nullo alio ꝑ̃supposito. qꝛ si aliq̃d aliud ꝑ̃supponeret illud aliud eẽt effectũ ab eo. sic̃ pꝫ ex di. 8. ꝑmi. igit istõ nõ eẽt ĩmediate effectũ ab eo. hẽm' igit a ꝑ° añte ad istud ꝯñs: ꝙ ꝓducit aliq̃d ordine nature de nõ eẽ ad eẽ ⁊ nullo presupposito. ₰m g̊ istum intellectũ creat. Jsta rõ videt innui ab Auic̃. 6. met. c. 2. vbi prius. quere eam ibi.

De secundo mẽbro ꝓut denotat ordinẽ duratõis negat cõit' creatio a ph̃is qꝛ dicũt deũ nec̃io ꝓducẽ q̇cq̇d ĩmediate ꝓducit ⁊ nullo ꝑ̃supposito. qd̓ auteꝫ mediate ꝓducit ꝓducit aliq̊ ꝑ̃supposito de q̊ ꝓducit. qꝛ tũc ꝓduc̃ ꝑ cãs scd̓as ⁊ ita nec mediatũ nec ĩmediatũ effectuꝫ ꝯtingẽter ꝓducit de nihilo sic accipiendo de. Sed ꝯ istud ꝓbatũ ẽ di. 8. ꝑmi li. ⁊ tactũ est di. 39. eiusdẽ. ꝙ de' causat oĩa q̃ sũt ad extra cõtingẽter. ⁊ ex h° seq̇tur ꝙ nõ nec̃io. ⁊ ꝑ ꝯñs nec sempiternũ qꝛ ph̃s. 9. met. videt ꝯcedẽ oẽ nec̃iuꝫ eẽ sempiternũ. idẽ etiã videt inuere. i. ꝺ̇ ce. ⁊ mun. ꝯ platonẽ q̊ ꝯcessit aliq̃d sempiternũ eẽ ⁊ tñ possibile nõ eẽ. Sed instabis huic rõni. ꝙ nõ oꝫ vbi est ꝯtingẽtia in effectu ꝙ ibi ĩferat possibilitas ad nouitatẽ. deus eni cõtingent' vult. a. ex di. 8. ꝑmi li. ⁊ tñ nõ ꝑt de nouo nõ velle a. qꝛ tũc eẽt mutabilis. R°. nouitas ꝑt eẽ in ꝓductõe diuina ꝓpter nouitatẽ ꝓducti. lꝫ nõ sit nouitas in ip̃o ꝓducente qꝛ in ꝓductõe ꝑma nouitas est ex ꝑte ꝓducti: sic̃ patebit rñdendo ad ꝑmũ argumentũ ꝑncipale. sed circa velle nõ ꝑt eẽ nouitas vel mutatio ex parte voliti nisi eẽt aliqua nouitas ex ꝑte actus volẽdi.

uia actus volendi idẽ ⁊ eodẽ mõ ſe ha
ens nõ põt eſſe alicuius nouiter voliti
olitũ eni nõ hꝫ eẽ volitũ niſi ꝑ actum
olendi. ⁊ ita nõ eſt nouũ in eẽ voliti ni
ꝑ nouũ actum volendi. Sic igit̃ videt̃
liqualr̃ ſequi ꝙ ſi deus poſſit aliq̃d cõ
ngent̃ cãre: põt etiã cõtingẽter cãre ali
d nouũ. q꞉ nõ eſt rõ q̃re nõ poſſit cãre
õ ſempiternũ ꝯtingẽter ſic põt ꝯtingen
r cãre ſempiternũ. ex quo nõ cauſat ne
ſſario. ꝙ eni oportẽt cãtum eẽ ſempit
um videt̃ ſequi ex neceſſitate cãtionis:
el ex imutabilitate ipius cãntis. quoꝝ
eutrũ infert ſempiternitatẽ. igit̃ poſſi
ilis eſt nouitas inferri. Argu:t etiaꝫ
d iſtud membꝝ. q꞉ ſi aliquid ſit nouũ
uero a qua cã ſit nouũ. ſit illa cã a. tũc
rguo. aut a. eodẽ mõ ſe habẽs ꝓduxit
oc nouũ: aut aliter. ſi eodẽ mõ habet̃
ꝓpoſitum. q꞉ ab eadẽ cã nõ mutata po
ſt eſſe aliq̃s effectus nouus. ſi ab a. ali
r ſe hñte quero a quo mouẽte aliter ſe
abuit ad hũc nouũ effectũ ꝓducendũ
õ eſt ꝓceſſus in infinitũ. g̊ ſtabitur tan
ẽ ꝙ aliq̃d erit nouũ a cã vniformiter ſe
ñte. Et confirmat̃ rõ. q꞉ ſi poteſt eẽ a
mo mouente hec ꝑs motus noua que
unq̃ ꝑfuit quare nõ põt ita aliq̃d totũ
ſſe nouũ cuius nihil vnq̃ ꝑfuit. Sed
ta rõ cum ſua ꝯfirmatõne cõtra phõs
arũ valet ⁊ leuiter ſolueret̃ ab eis. ꝯclõ
amẽ vera eſt ꝙ ab aliq̊ agẽte nõ muta
o poteſt eẽ ꝓductũ ꝙ oino ſit nouum.
In iſto tamẽ mẽbro 2°. ſ. intelligendo
e ꝑut dicit ordinẽ duratõis diſtingui
õt de nihilo ꝙ põt accipi ꝓ nihilo oio
vel ꝓ nihilo ẜm eẽ exiſtentie. aliquo tñ
m eſſe eẽntie. Et ponit̃ ab aliq̃bus ꝙ lꝫ
deus poſſit creare ȯ nihilo 2°°. nõ tñ ꝑ°°
q꞉ nõ poteſt aliquid ꝓducere qȯ non eſt
ex ꝑte ſui poſſibile ẜꝫ Auic. 2. met. nihil
uutẽ nõ eſt poſſibile ex ꝑte ſui. quia non
ſt rõ aliqua quare vnũ nihil nõ eẽt poſ
ſibile: ⁊ aliud nihil eſſet poſſibile. Cõ
firmat̃ iſta rõ. quia in omi creatura eſt
cõpoſitio ex actu ⁊ potẽtia. ⁊ vbicunq;

iſta ſunt ꝑcedit ordine nature poſſibili
tas vel potẽtialitas. igit̃ potentialitas in
quacũq; re creata ſic ꝑcedit nãliter ⁊ eſt
ꝑor nã actualitate. ⁊ tũc iſta potentiali
tas nõ eſt nihil ſed eſt alicuius entis ẜm
aliqȯ eſſe: nõ eſſe exñtie. igit̃ ẜm eſſe q̃d
ditatiuũ. Et hoc ponit̃ ẜm illũ modum
qui recitat̃ di. 43. ꝑmi. ibi eni ponit̃ ꝙ ꝑ
potentiã actiuã dei ad ſe ꝓducit̃ ꝑ° res
in eẽ poſſibili paſſiue ad ſe. ⁊ tũc vltra
poteſt ꝓduci in eẽ exñtie. nõ tñ niſi ꝑus
nã fuerit ꝓducta in eẽ q̃dditatiuo ⁊ i eẽ
poſſibili paſſiue. Cõtra iſtud eſt argu
tum ibi di. 43. quia nõ ꝓducitur res ali
qua in eſſe poſſibili per oipotentiã ſꝫ ꝑ
intellectũ quo ꝓducit̃ in eẽ intelligibili.
⁊ qñ eſt in eẽ intelligibili nõ repugnat ſi
bi eſſe nec eſt ex ſe formalr̃ neceſſarium
igit̃ eſt poſſibile. Silr̃ ſic argm ẽ di. 36.
ꝑmi ꝯ illud eẽ eẽntie: ſi illud eẽ eẽt verũ
eẽt ꝓductio in illo eẽ vere eẽt creatio. q꞉
ad aliq̃d eſſe ſimplr̃ ȯ nihilo. igit̃ illa ꝓ
ductio eſt ſimplr̃ alia. nõ rei in eſſe poſ
ſibili. quia ſi res nõ ſit poſſibilis anteq̃
ſit in eſſe eſſentie. ⁊ ꝓducitur in iſto eſſe
igitur aliquid producitur in aliquo eſſe
aliqua productione. quod non eſt poſſi
bile ex parte ſui.

Quantum ad iſtuꝫ

articulũ dico ꝙ de nihilo. i. ñ de aliquo
ẜm eẽ exñtie põt deus creare. ⁊ ꝑ ꝯñs ȯ
nihilo. i. nõ ȯ aliquo ẜm eẽ exñtie. q꞉ vt
ꝓbatũ eſt di. 36. nunq̃ eẽ eſſẽtie ſepatur
realr̃ ab eẽ exñtie. tñ nõ põt aliquid cre
ari. i. ꝓduci ad eſſe ſimplr̃ de nihilo. i.
nullo mõ ente. nec ſimplr̃ nec ẜm quid.
nihil eni creat̃ qȯ nõ ꝑus habuit eſſe in
tellectũ vel volitũ. ⁊ in eẽ intellecto fuit
poſſibile formalr̃ ſicut dictũ eſt in ꝑma
rõne cõtra iſtã poſitionẽ. ⁊ tunc fuit q̃ſi
in potẽtia ꝓpinqua vt poſſet eẽ obiectũ
oipotentie ⁊ poni in eſſe ſimplr̃. põt tñ
aliq̃d ꝓduci licet nõ creari de ſimplicit̃
nihilo. i. non aliquo ẜm eſſe eſſentie nec
ẜm eẽ exñtie. nec ẜm aliq̃d eẽ ẜm q̃d. q꞉

creatura ꝓducit in eē intelligibili nō de
aliquo eē nec simplr nec ſm q̄d nec pos-
sibili ex pte sui in isto esse. istud tñ ꝓdu-
ci nō est creati. quia ñ termiatur ad esse
simplr sed ſm quid.

Ad primum argu

mētum ꝑncipale dico. ꝙ cā pōt pͦ ⁊ ime
diate aliquā effectū nouū ꝓducere absꝫ
omi nouitate in ipa. qḋ pꝫ p exͫ. si poā-
tur sol semper eē in se eq̄ne lumiosus ⁊
creetur aliqḋ medium ꝑspicuū approxi
matum de nouo illumiabit illud: ita ꝙ
nihil nouum erit i sole ad hocꝙ ab ipo
sit noua illumiatio. ⁊ si posset ex se po-
nere mediū ꝑspicuum ⁊ sub lumie sicut
causat in ipo lumē ita poneret i esse hͦ
totum. s. mediū illumiatum sine aliq̄ no
uitate i seipso Et si dicas hoc nō pos
set si eēt agēs naturale ⁊ vniformiter se
habēs. quia tūc semp vniformit ꝓduce
ret. igitur exmplū ñ valet ad ꝓpositum
oñdendū. Rͦ. verꝫ est ꝙ istud exēplū
quo ad hoc valuit ꝙ nō oportet ꝓpter
nouitatē effectus ponere nouitatem i cā
tñ nō voluit quo ad hoc ꝙ effectus pos-
sit esse nouus a causa naturalit agente ⁊
totale. quia tale agēs semp vniformiter
ageret si tale esset respectu effectꝰ. agens
autem liberꝫ pōt eadem volitione antiq̄
effectū nouum ꝓducere ꝓ tūc ꝓ quan-
do vult effectū nouum esse. nō. n. est ne-
cesse si sempiternalit vult ⁊ nō potest de
nouo velle. igitur vult ꝓ sempiterno. sic
est necessariuꝫ i me: ꝙ si nūc volo aliq̄d
ꝙ ꝓ nūc velim illud. sed possū velle illḋ
esse ꝓ cras. ⁊ eadē volitione stāte sine oī
mutatione a pte volūtatis mee possum
illud nouū causare cras ꝓ quo volo il-
lud. Et qñ arguitur ꝯ istud p illā ra-
tionem ꝙ oportet habitudinē nouā ali-
quam naturaliter ꝑcedere i producente
ad ꝓductum ⁊ nō ecōuerso. Dico sicut
dictum est di. 35. ꝑmi. ⁊ alias frequēter
ꝙ ad absolutum i causa immediate seq̄
tur absolutū i effectu. ⁊ in effectu primo

cōsequitur respectus ad causam. ⁊ tunc
si aliquis est respectus cause ad effectu:
ille respectus ad effectum ē vltimus ⁊ ali
quādo nullus. Cum igitur dicis ꝙ quia
causa dat esse. ideo effectus recipit esse ⁊
nō ecōuerso. dico ꝙ si intēdas p ly quia
reduplicationē relationis i causa vl ali
quam realitatem nouā in causa siue re
latiuam siue absolutā ꝓpositio ē falsa
si aūt intelligas reduplicare actuꝫ ꝑmu
cause q̄ ꝑcedit naturalit causatum illo
modo ꝓpositio ē vera. absolutum. n. in
causa ꝑcedit naturalit causatū. Et si
dicas ꝙ nō tm̄. quia ē absolutū causat:
quia tale ē. s. absolutū qñ nō causat. Di
co ꝙ i illo istāti i quo causat adhuc cāt
vt ꝑus naturalit ipa causatōne. ⁊ vt sic
nihil intelligit nisi absolutū a quo poni
tur ipm causatū in esse. ⁊ ideo nihil pōt
accipi cum hoc qḋ est causati nisi illud
sit ꝑus nec respectu huius instātis nec re
spectu alterꝰ. fallit autē imaginatio: q̄a
semp videt ꝙ causa sit indetermiata vs-
qꝫ ad illud instās qñ causat. ⁊ tūc ꝙ ali-
qua relatio determinās ipam ad effcm̄
ꝑmo requirat a pte eius qḋ falsū est. illḋ
eni ideꝫ absolutū qḋ in cā ꝑcessit taꝫ nā
ꝙ duratione ipm effectū ꝓductum vel
causatū ē etiā i ea in illo instāti ꝑus nāli
ter ꝙ causet. ⁊ ſm illud absolutum ſm
qḋ priꝰ fuit causatm̄ est nūc causās. ⁊ ñ
ſm aliq̄d additū neqꝫ absolutū neqꝫ re-
spectiuū. Ad 2ͫ patet p idem. q2 cau
sa eque detmiata ad ꝓducēdū aliquod
ꝓductū q̄tū ē ex pte sui pōt qñqꝫ ꝓdu-
cere: ⁊ qñꝫ nō ꝓducē. q2 sic i nālibus cāꝫ
determiari ex pte sui ē ipam hr̄e formā
q̄ causet. ita i liberis cāꝫ eē determiatam
ē ipaꝫ hr̄e volitionē respectu volibilis.
⁊ sic ibi forma hr̄i pōt añꝙ effectus cau
setur si tūc est impedimētū extra vel ab
sentia passi. ita q2 hic pōt volitio hr̄i añ
ꝙ volibile hēat ⁊ priꝰ nā ⁊ duritōe. Ad
3ͫ ḋ pho. 2. ḋ gnātōe. dico ꝙ phs itelligit
ḋ agēte nāli sic pꝫ p eū ibi. Ad 4ͫ dico
sic dcꝫ ē di. 8. ꝑmi. idisciplīati ē q̄rē oiuꝫ

emonſtrationē ſm phm.4.met. ꝑnci-
ioꝝ eni demōſtratōnis nō eſt demon-
ratio. ⁊ eodē mō in cōtingētibus.alio-
uin eſſet ꝓceſſus in infinitū in ꝯtingen
bus.q꞉ ꝯtingētia nō ſequūtur ex neceſ
rijs. ⁊ iō iſta volūtas dei qua vult h⁹
ꝓducit ꝓut eſt imediata ⁊ ꝓma cauſa
ı⁹ nō eſt aliq̄ alia cā querēda. ſicut eni
ō eſt rō q̄re voluit naturā humanā in
oc indiuiduo eſſe ⁊ eſſe poſſibile et cō-
ngēs.ita nō eſt rō q̄re hoc voluit nunc
nō tūc eſſe. ſed tm̄ q꞉ voluit hoc eē iō
onū fuit illud eē. ⁊ q̄rere h⁹. ꝓpōnis lz
ingētis imediate cām eſt querē cām ſi
rōnem cui⁹ nō eſt rō querēda. Et cuȝ
icit de expectare verū eſt ꝙ ipſa volun
s que habet bonitatē ex ipō volibili:
a ſi eſt recta vult volitū ſtatim eſſe ni-
ſit aliqua rō ꝓpter quā velit aliquid
iud eſſe. ⁊ tunc expectet illud aliud eē
e oportuniori. ſed voluntatē que nul-
m habet bonitatē ex volito ſȝ eꝯ⁰. nec
ōnem hȝ q̄re nūc vult aliq̄d ſic̄ nec ab-
lute rōnem hȝ quare hoc velit nō oȝ
iā oportunitatē in volito expectare.
Q̄ō arguebat ꝓ 2ᵃ pōne de eſſe eēnᵉ
rn̄ſio per dicta ꝑus. ꝯcedo eni ꝙ om̄e
eabile ꝑus erat poſſibile creari ex ꝑte
i. ſed iſta poſſibilitas n̄ fundat in aliq̄
ſe ſimplr̄ ſed in eē cognito ita ꝙ eē cog
tū ꝯcomitat poſſibilitas ad eē ſimplr̄
formalr̄ eē cognitū nō ſit eſſe poſſibi-
.q꞉ eē cognitū eſt eſſe in actu lȝ ſm q̄d
poſſibile eſt eē in pōa ad eē ſimplr̄ ⁊ n̄
actu. nec tn̄ eē in pōa eſt eē ſimplr̄. ſed
t falſa ſm quid ⁊ ſimplr̄. ſic̄ nec futuꝝ
ſe eſt eē ſimplr̄. nec eē ꝑteritū eſt eē ſim
icit. ſic̄ eni ꝑteriſſe in eē ſimplr̄ nō iſert
ſe ſimplr̄: ſic nec futuri eē in eē ſimplr̄
it nec multomagis poſſe eē ſimplr̄ in-
rt eē ſimpliciter. q꞉ poſſe eē videt eē re
otius ab eē ſimplr̄ ꝙ fore. Per idē
alīā rōnē de cōpoſitōne ex actu et po
ntia lȝ eni ꝯcedat potētiā. ſ. obiectiuā
cedere actū. nō tamē ipā eſt in aliquo
tu reali: licȝ ſit in aliq̄ cognito ſm q̄ō
cōcedit eē cognitū. nō tamē eſt formalr̄
eē cognitū. Iſta tamē rō nō valet. q꞉
ꝯpoſitio nō eſt ex potentia obiectiua ⁊
actu termināte: ſed alio mō eſt ipā com
poſitio ſicut dictū eſt di. 8. i. li.

Ertio queritur

vtrū poſſibile ſit deū ꝓducē ali
q̄d aliud a ſe ſine ꝑn⁰. videt ꝙ ſic. Phs
i. phy. ꝓbat ꝙ mā eſt ingenita ⁊ incorru
ptibilis. alioqui eēt ꝓceſſus in infinituȝ
in materijs. igit mā vel nō fuit ꝓducta:
vel fuit ꝓducta ſine ꝑn⁰. hoc eſt ꝓpoſi-
tū. vel ſi nō ſaltē aliqua forma fuit i ea
producta ſine ꝑn⁰. q꞉ mā nunq̄ fuit ſine
forma igit ⁊c̄. Preterea tp̄s ſm phm
8. phy. ⁊ 12. metha. eſt ſine ꝑn⁰ q̄ō ꝓba-
ri videt ex hoc. q꞉ ſi nō. igit ꝑus potuit
fuiſſe tp̄s ꝙ fuit. vel ꝑus eē ꝙ eēt. ſed an̄
eſt differētia tpis. igit an̄ tp̄s fuit tēpus.
3⁰ ſic ſm phm. i. de generatōe. Genera
tio vni⁹ ē corruptio alteri⁹. igit nunquā
fuit aliq̄ ꝑᵃ generatio. ⁊ per ꝯn̄s ſine ꝑn⁰
ſunt aliqua generabilia. Item cā non
agens per motum ⁊ nō impedibilis po-
teſt habere effectū ſibi coeuum. ſicut ap
paret in creaturis. igitur ⁊c̄.

Contra Aug. ad Felicianū aſ-
ſignat diffinitōeȝ crea
ture. ⁊ dicit ꝙ creatura eſt ex eo ꝙ omi
potētis dei volūtate ex nō eſſe ad eſſe ꝓ
ducta eſt eius ſb̄a. ſed ſi de rōe creature
eſt ꝓduci ex nō ente. igit impoſſibile eſt
eam ꝓduci ſine ꝑn⁰. Preterea. q̄ rōe
deus potuiſſet ꝓduxiſſe vnū ſine ꝑn⁰ et
aliud. ⁊ ita eēnt ꝓducta actu infinita in
multitudine. potuiſſet ēt aggregaſſe oēs
lapides qui poſtea fuiſſent. ⁊ ita infini-
tum mole feciſſe. ſed tam infinitas nūe-
ro ꝙ in mole improbat. 3⁰. phyſicoꝝ.

Hic dicitur ꝙ de⁹ potuit
ꝓducē aliq̄d
aliud a ſe ſine ꝑn⁰. q꞉ ipm̄ n̄ potuiſſe h⁹
feciſſe. ſ. ꝓduxiſſe aliq̄d ſine ꝑn⁰ n̄ ꝑt de-
mōſtrari nec ꝑ mediū extrinſecū: nec ꝑ
mediū intrinſecū. n̄ ꝑ mediū extrinſecū

quia illud ē volūtas dei cuius nō potest
sciri nec hrī rō q̄re magis vult hᵒ eē cuȝ
p̄nᵒ q̄ꝫ sine p̄nᵒ. nec ꝑ mediū intrinsecū. s
ꝑ qᷓ q̄d est ipiꝰ factibil. qꝛ qᷓ q̄d est ab'
strahit ab h̄ ꝛ nūc. ḡ nō ē rō demr̄andi
hic ꝛ nūc. Item qᷓlibet aliud a deo
factū eē ex tp̄e ē articulꝰ fidei. ḡ ad hᵒ nō
expedit fieri demr̄ationes nec ꝑpt̄ fide
les nec ꝑpter infideles. imo videt̄ piculo
sū quātū ad fideles quidē. qꝛ sic euacua
retur meritū fidei vt vr̄. nec quantū ad
infideles. qꝛ tunc possent nos arguere ꝙ
talia crederemꝰ ꝑpter demr̄atōnes: ꝛ sic
tenerent nos esse sine fide. ꝛ si viderent
eis eē sophistica sic̄ q̄busdā fidelibꝰ vide
tur posset dubitare infidelis ꝙ ꝑpt̄ talia
crederemꝰ Preterea 3ᵒ. Aug. 6. ꝺ tri.
c. i. dicit. ꝙ si ignis eēt eternꝰ splēdoꝛ ab
eo cātus sibi eēt coeternꝰ. Et ex hᵒ arguit̄
efficaciter ꝑ ista opi. vt videt̄: qꝛ ꝯsequē
tia aug. est nālis. alioq̄n nō valēt ꝯ arri'
um ad ꝓbandū coeternitatē filij cū p̄re
nō aūt pōt tenere nisi ex ꝑfecta rōe cau'
se ꝛ cāti. igit̄ sic̄ ibi infert̄ ex ꝑfecta cā nā
liter agēte coeternitatis necītas. ita ex ꝑ
fecta cā volūtarie cāte pōt iferri possi
bilis coeuitas effcūs limitati ad cāȝ illi'
mitatā. qꝛ nō vr̄ eē diīa int̄ agēs nāle: ꝛ
liberū. nisi incōtingent̄ ꝛ nāliter agere. n̄
est aūt diīa in posse agere ꝛ nō posse agē
qꝛ q̄cq̄d pōt nāle agens agere ꝛ liberum
ꝛ nō differūt nisi in modo causandi.
Et illud argᵐ pōt multipliciī replicari
qꝛ nulla ꝯditio ꝑfectōis i secūda cā repi
tur quacūqꝫ positōe facta q̄ ꝯditio ꝑfec
tionis n̄ sit i pᵃ cā vt cā. sed ꝑfectōis est
i aliq̄ cā 2ᵃ hr̄e effectū sibi coeuū. ꝛ ex hᵒ
si eēt eternꝰ vl̄ coeternꝰ effectꝰ sue cāe ꝑfe
ctio eēt i cā. igit̄ ꝛc̄. Aliī etiā deducit̄ ꝛ
est quasi idē qꝛ modꝰ cāndi n̄ formaliī
variat ipm cātū s̄m Amb. ꝺ icarnatōe
v̄bi. sȝ si deꝰ nāliī cāret necīo cāret. ꝛ pos
set cāre effectū sibi coeuū ꝛ coeīnū. igit̄
si mō volūtarie cāret lȝ n̄ necīo causȝ po
terit tn̄ cāre effectū sibi coeuū. Et si dica
tur Aug. itellig̃ ꝺ splēdoē imanēte igni

q̄ n̄ est formaliī cātus ab eo. Cōtra h[...]
lr̄a sua q̄ dic̄. splēdoꝛ ab eo genitꝰ atȝ [...]
fusus. Eandē etiā sn̄iaȝ dic̄ aug. sup I[...]
omel. de v̄gulto ꝛ imagie eiꝰ i aq̄. ce[...]
ē aūt ꝙ imago talis si eēt eēt cāta ꝛ g[...]
ta a v̄gulto. Pret̄ea. 4. q̄cq̄d n̄ rep[...]
nat limitatōi nō repugnat creature si[...]
aliq̄ entitas. sȝ q̄ꝫtacūqꝫ duratio n̄ re[...]
gnat limitatōi qꝛ n̄ est ꝑfectiꝰ qᷓ du[...]
ꝑ. x. ānos q̄ꝫ qᷓ durat ꝑ vnā diē. igr̄ [...]
ꝙ infinita duratō n̄ ponēt maiorē p[...]
tionē i creatura q̄ꝫ mioꝛ. ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō [...]
nit repugnātiā eam sꝑ fuisse sine p̄nᵒ.
Itē creaᵃ ita tēdit i nō esse: q̄ꝫtū e ex [...]
sꝑ eēt sic̄ si nō sꝑ esset. ꝛ hᵒ qꝛ ē ex nih[...]
sed absqꝫ ꝯdictōe pōt aliq̄ creaᵃ sꝑ tē[...]
re i nō esse. ꝛ tn̄ sꝑ esse. sic̄ pȝ ꝺ angel[...]
aīa. igit̄ absqꝫ ꝯdictōe pōt sꝑ fuisse: ꝛ[...]
q̄ꝫtū est ex se habuisse nō esse. Itē a[...]
gust. io. de ci. c. 3ᵒ. dic̄ ꝙ si pes ab etern[...]
vel ex eternitate fuisset i puluere semp[...]
ei sbesset vestigium. qᷓ tn̄ vestigiū a c[...]
cante esse factū nemo dubitaret. nec a[...]
rum altero ṗus esset q̄ꝫuis alteꝝ ab a[...]
ro factū esset. Itez ibidē li. 2. c. 4. nō
quodā vix itelligibili ph̄i dixerūt mu'
dū esse factū. ꝛ tn̄ nō hr̄e p̄nᵐ durat[...]
igit̄ ille modus si est vix intelligibilis [...]
intelligibilis. ꝛ ita nō iducit ꝯdictōeȝ [...]
q̄d sꝑ fuisse ꝛ sine p̄nᵒ. Confirmat[...]
etiā. quia nō videt̄ ꝓbabile ꝙ tam p[...]
clari ph̄i ꝛ tā diligēter veritatē inq̄rē[...]
ꝛ tā ꝑspicaciter rationē termioꝝ ꝯcip[...]
tes nō vidissent ꝯdictionē inclusā si fu[...]
set inclusa in termis. Et ꝯfirmatur eti[...]
s̄m ph̄os ꝙ nō sit ibi ꝯdictio: quia n[...]
solū nālis ꝯsiderat q̄tuoꝛ causas sȝ eti[...]
methaphysicꝰ. sb ṗoꝛi tn̄ ꝛ cōioꝛi rōe [...]
ficiēs ḡ in plꝰ est q̄ꝫ mouēs vl̄ mutās: [...]
ꝯn̄s pōt dare esse sine motu. ṗmū igit̄[...]
ficiens pōt dare esse absqꝫ hᵒ ꝙ det e[...]
motū vel mutationē. ꝛ ita absqꝫ hoc [...]
det eē nouū post nō esse. Itē motus [...]
effectꝰ coeuꝰ ꝛ coeternꝰ ipius ṗmi mo[...]
tis. igit̄ pōt aliq̄d eē ꝓductū vl̄ effecti[...]
pᵒ efficiēte sibi coeīnū vl̄ coeuū.

Contra istã põnem arguit q̄ in
cludat ꝯdictõꝝ aliud a
deo fuisse sine p̃n°. qꝛ ð omi ꝓducto ali
q̃n verꝫ est vel aliq̃n erit verũ dicẽ q̄ ꝓ'
ducit. qꝛ de filio dei i eternitate ꝓducto
vere põt dici q̄ ꝓducit in eternitate. cre
atura igitur aut semꝑ ꝓducit q̃n ẽ. aut
aliquãdo ꝓducitur ꝛ non semꝑ. Si 2°°
in illo instanti in quo sic ꝓducit primo
capit eẽ ꝛ patet ꝓpositũ. quia qð p̃mo
capit eẽ habet p̃n^m. Si p̃°°. igit creatura
est in cõtinuo fieri. qð videt incõueniẽs
qꝛ tũc nõ eẽt ꝑmanẽs. videt etiã q̄ tũc ñ
differret creari a ꝯseruari. qð improbat
dupl'r. p̃mo quia creari est ꝓduci de nõ
esse ad eẽ. ꝯseruari aũt est ipius p̃habi'
ti eẽ. ꝛ ita creari nõ est cõseruari. 2° qꝛ
agẽs pticulare generat ꝛ nõ ꝯseruat. igit
vbi ambo ꝯcurrũt in eodẽ aliud ẽ vnũ
ꝛ aliud est alterꝫ. Et addit huic rõni. qꝛ
creatura habet esse acquisitũ. ꝛ per ꝯñs
eẽ post nõ eẽ. al' eẽt deus. 2° arguit. oẽ
qð est q̃n ẽ neceẽ est eẽ. 2. ꝑhier. igit nihil
põt non eẽ nisi qꝛ potẽtia p̃cedit eẽ eius
ꝑ quã potest ipediri eius eẽ. sed si aliq̃d
fuit ab eterno a deo nulla potẽtia p̃cesf'
sit esse eius a deo. g̊ ñ potuit nõ eẽ a deo
Instat sibi quia predestinatus põt sal'
uari ꝛ nõ saluari. g̊ a simili de facto ab
eterno possibile est ip̃ꝫ fuisse ꝛ nõ fuisse
Rñdet q̄ predestinatio respicit rem
extra ꝑ certo nunc ꝑ quo. s. res põt nõ
esse. ꝛ ita nõ p̃destinari. qꝛ p̃destinatio
correspõdet nature rei. sed dare esse ali'
cui ab eterno respicit potentiã ꝑ ifinita
eternitate in qua nulla est potẽtia ad op
positũ. ꝛ ita nec in actu eẽndi. Cõfir
matur. qꝛ in ꝑpetuis nõ differt eẽ a pos'
se. 3. phy. ꝛ. 9. met. c. penul. igit nullum
sempiternũ est in potẽtia. Preterea.
3° arguit idem alibi sic. q̄libet spẽs eque
est in potẽtia vt sit ꝯpando ad deum vt
dantẽ eẽ. igitur sicut sol potuit fuisse ab
eterno ita ꝛ asinus. ꝛ hoc pfectus potẽs
generare. ꝛ ab illo possent fuisse omnes
asini aliȷ̃ generati q̄ sunt vel fuerũt vsqꝫ
ad hunc diẽ modo geniti. Et tũc quero
vtrũ omẽs fuissent tũc finiti aut infiniti
si finiti. igit totũ tp̃s ab illo vsqꝫ ad istũ
fuisset finitũ. si infiniti. igit positis extre
mis potuissent media fuisse ifinita actu
qð est inconueniens. Preterea. 4° ar
guit sic. creatura ab eterno possibilis est
est eẽ ꝛ possibilis est nõ eẽ. si ergo ponat
in eẽ habet illud eẽ acquisitũ. g̊ duratio
ne nõ eẽ suũ p̃cessit suũ eẽ nouũ vel acq̃
situm. vel forma eam sicut soluẽdo for'
matur ꝛ ponit ꝓlixe nimis in quodlibe
to. 8. q. 9. Itẽ arguit pro ista opi. q̄
sequit fuisse infinitas aias intellectiuas
si potuisset mũd' fuisse sine p̃n°. Pre
terea cõtra rõnem infiniti in q̄titate est
ip̃m posse excedi vel eẽ totał'r acceptuꝫ.
sicut patet ex diffinitõne eius. 3. phy. in'
finitũ est cui' nihil est accipe extra. sed si
mũdus potuisset fuisse ab eterno ꝛ sine
p̃n°. infinita duratio fuisset accepta. igit
nihil fuisset vlterius accipiẽdũ. Nec va'
let rñsio illa que dicit q̄ fuissent infinita
in potẽtia ꝛ semꝑ in accipiẽdo eẽ ꝛ non
in accepto eẽ. quia signa° intellect' nihil
facit ad hoc q̄ infinitũ sit acceptũ actu.
qꝛ impossibile est infinitũ futurũ aliq̃n
fuisse acceptũ licet nullus intellectus fu'
isset qui signaret partes illius tp̃is infi'
niti. Iteꝫ arguit q̄ pars eẽt maior to
to. quia sit meridies huius diei a. ꝛ me'
ridies crastine diei sit b. si ex vtraqꝫ ꝑte
a. potuit eẽ tempus infinitũ. pari ratõe
de preterito respectu b. ad futurũ respe'
ctu b. ergo quocunqꝫ preteritũ ad b. est
maius eo futurũ ad b. quod est equale
preterito ad b. est maius. sed p̃terito ad
a. est maius preteritũ ad b. sicut totum
parte. ergo futuꝝ ad b. quod est equale
p̃terito ad b. est maius preterito ad a.
sed futurũ ad a. est equale p̃terito ad a.
igitur futurũ ad b. eẽt maius futuro ad
a. ꝛ ita pars maior toto. Alie rõnes pos
sunt multe adduci: alique sunt sophisti
ce: ꝛ alie multe fiunt sepe.

Tenentes istā pōnē potissi-
me: q2 ponūt ean
dem ipossibilitatē eē ex pte spēi cuiuscū
ꝙ ⁊ in aliq̄ spē sic i successiuis qd̓ est ac-
ceptū vr̄ esse finitū lꝫ totū sit infinitū in
accipiendo ptem post ptē rn̄dent ad rō-
nem p̄ᶜ opi. Ad p̄mā lꝫ nō posset sci-
ri nāliter volūtas dei an sit respectu hꝰ.
tn̄ nāliter pōt sciri ꝙ ip̄a nō ē alicꝰ qd̓ n̄
est ex se volibile. ⁊ ideo illud includit ꝯ-
dictionē ⁊ p ꝯn̄s impossibilitatē. volun
tas aūt diua nō est eiꝰ cuius nō ē rō. Sꝫ
tūc oꝫ ponere nō volibilitatē ex pte obi
sic impossibilitatēex. 43. di. p̄mi. Et tūc
cū arguit. ꝙ q̄dq̄d est nō est mediū dmō
strandi esse h. ⁊ nūc dr̄ ꝙ ⁊si illud veruꝫ
sit tn̄ creata pōt eē mediū demōstrandi
inceptōeꝫ exn̄tie eiꝰ. Cōtra h°. q2 mediū
il ud p qd̓ demōstrabit inceptio exn̄tie.
non pōt eē qd̓ q̄d ꝓm istos. igr̄ exn̄tia. ⁊
tūc vr̄ illa rō dupliciť peccare. p̄° ꝓm fal
laciā ꝯn̄tis. q2 exn̄tia in miori n̄ infert ex
istentiā actualē. 2°: q2 p̄missa i q̄ applica
tur exn̄tia ad lapidē erit ꝯtingēs: ita de-
mōstratio illa nō erit rō multū pbabilis
sꝫ sophistica. Ad argᵐ tn̄ pōt rn̄deri.
ꝙ lꝫ qd̓ q̄d ē ꝯtingenť se hꝫ ad exn̄tiā ac
tualē vl̄ n̄ actualē ⁊ iō n̄ sit mediū demō
strādi exn̄tiā absolute nec aliq̄ ꝯditōem
exn̄tie absolutā. alicui tn̄ qd̓ q̄d ē pōt re-
pugnare aliq̄ ꝯditio exn̄tie. ⁊ ideo pōt es
se mediū demōstrandi: ita ꝙ exn̄tia sub
tali ꝯditione pōt demōstrari p qd̓ q̄d est
ipius. sic q̄dditas lapidis lꝫ i se nō inclu
dat existē. tn̄ sibi repugnat ex se eē icrea-
tū. ⁊ ideo ex rōe hꝰ q̄dditatis: pōt ꝯclu-
di ꝙ nō hꝫ esse increatū nec sempiternū
Ita dicendū est in ꝓposito ꝓm istā posi-
tionē ꝙ lapidi repugnat existē sempiter
num. ⁊ ideo ex q̄dditate lapidis pōt de-
mōstrari ꝙ n̄ hēat esse sempiternū. ⁊ iō
ex h° vltra nō absoluteꝙ hēat esse nouū
sed si est ꝙ hꝫ esse nouū: qd̓ ē ꝓpositum
Aliter etiā peccat rō vt vr̄ ꝓm fallaciaꝫ
ꝯn̄tis. nō. n. sequit oppositū huiꝰ nō pōt
demonstrari. igit istud ē possibile: sed ē
fallacia ꝯn̄tis. nam p̄ᵃ impossibilia sint
impossibilia ex termis. sic opposita eoꝝ
s. p̄ᵃ necessaria sūt necessaria ex termis.
lꝫ eoꝝ opposita nō pn̄t demonstrari q2
sūt p̄ᵃ vera. Sꝫ oportēt ad istud añ op
positū nō pōt demōstrari addē ꝙ oppo
sitū nō est necessariū p̄ᵐ siue notū ex ter
minis. Et forte illud negaret ab aliquis
in ꝓposito lꝫ illa necessitas oppositi ex
terminis latēs sit ⁊ nō eudēs cuicūq in
tellectui ꝯfuse ꝯcipienti termios. Ad
2ᵐ dici pōt: ꝙ sint rōnes aliq̄ necessarie
ꝓ creditis nō ē piculosum eas adducere
nec ꝓpter fideles nec ꝓpter infideles nō
q̄tū ad fideles. nō. n. doctores catholici
inq̄rentes veritatem creditoꝝ p rōnē ⁊
nitentes intelligere illud qd̓ crediderunt
p hoc intendebāt destruere meritū fidei
immo Aug. ⁊ ans. crediderūt meritorie
laborare vt intelligerent qd̓ crediderit.
ꝓm illud Esa. 7. Scd̓m aliā translatioꝫ
nisi credideritis nō intelligetis. Credentes
eni inq̄rebāt vt intelligerent ea q̄ cre-
derunt p rōnes: Si aūt demonstratōes
si q̄ possent hr̄i euacuāt fidē. vl̄ nō deꝰ
in li. 3. de mā incarnationis: nec picu-
sum est quantū ad infideles si rationes
necessarie possent hr̄i. ⁊ si non pn̄t habe
ri rationes necessarie ad ꝓbandū esse a
ctum. s. articulum fidei. si tn̄ haberētur
ad ꝓbandum possibilitatem facti etiāꝫ
vtile esset eas adducere ꝯ infidelem .
p hoc aliqualiter psuaderet ne resisteret
talibus creditis sic impossibilibus: ad
ducere tn̄ sophista ꝓ demonstrationiꝰ
piculosum esset ꝯ infideles. q2 ex hoc
poneret fides derisioni. ⁊ ita etiā est i
materia alia etiā indifferenti vt in ge
metricis. si sophista tanꝙ demonstrati
nes ꝓponerentur. melius ē. n. ignorant
se scire ignorare ꝙ ꝓpter sophista opi-
ri se scire. Illi autem qui dicūt ptem o
positam dicūt se nō adducere solita: se
rationes necessarias ⁊ veras demonstr
tiones. ⁊ ideo nullū preiudiciū facere f
dei nec respectu fideliū nec respectu inf

deliū ſed magis ꝯfirmare eā hi⁹. rōib⁹.
Ad 3m dico. ꝙ lꝫ dicat ibi multiplicit̄ a diuerſis rn̄deo tamē breuiter ꝙ in eadē ꝯn̄tia poſſūt eſſe multe rationes ꝓpter quas illatio ſit neceſſaria. ⁊ ita multi loci ſūpti ex multis rationib⁹ talis ꝯn̄tis in ipo an̄te. ⁊ ideo vbicunqꝫ aliq̄ illaꝝ rationū ſiue aliqs illoꝝ locoꝝ inueniri pōt ſimilis illatio inueniri pōt ⁊ inferri Exemplū. homo currit. ḡ animal currit ſequit̄ bn̄ ꝑ locū a ſpecie ⁊ nō ſoluꝫ hoc ſed etiā ꝑ locū ꝯmuniorē a ꝑte ſbiectiua ⁊ nō tm̄ vbicunqꝫ eſt illatio ſpēi ad gen⁹ ē bona ꝯn̄tia. ſed ⁊ vbicunqꝫ eſt argum a ꝑte ſbiectiua ad totū ē bona ꝯſequētia. ⁊ poſſet poni aliud exemplū vbi plures rationes inferēdi ꝯcurrūt. ſed iſtud ſufficit ad ꝓpoſitū. Ita dico ꝙ ſequit̄ ignis ē in hoc nūc nō impeditus. igit̄ lux eſt. locus eſt a cā naturaliter cauſāte nō impedita. ⁊ nō ſolū hoc ſed etiā a ratione q̄ō cōiore in an̄te pōt iſta ꝯn̄tia tenere. ſcꝫ a ratōe ꝓducentis nāliter ⁊ nō impediti. nō. n. tm̄ cā cauſans nāliter nō impedita hꝫ cauſatū ſibi coeuū. 2. phy. ſed etiā ꝓducens nāliter hꝫ ꝓductū ſibi coeuum. ſicut ē manifeſtū ꝑ 2am rationē. Ubicunqꝫ igit̄ eſt ſimilis rō inferendi nō tm̄ ſm̄ illā rationē generalē. ſꝫ etiā ſpecialē erit ꝯſequētia neceſſaria ⁊ naturał. ⁊ ita dico ꝙ exemplum bn̄ ē ad ꝓpoſitum. ꝙ ſi ignē eſſe inferat ſplendorē diffuſū eē per ratiouē ꝓducentis nāliter lꝫ an̄s hoc fuerit impoſſibile ⁊ incōpoſſibile ⁊ ꝯn̄s ſimiliter ꝯn̄tia tam̄ ē neceſſaria ⁊ bona. igit̄ vbicūqꝫ ē illa ratio illationis erit cōſequētia bona ⁊ neceſſarſa quomōcūqꝫ ſit de an̄te ⁊ ꝯn̄te. ſed ita eſt de p̄re ⁊ filio quia p̄r ē ꝓducēs naturalit̄ reſpectu filij. igitur ibi erit ſimilis ꝯn̄tia bona ⁊ neceſſaria. Per hoc pꝫ ad ꝯfirmationes illius rationis ꝙ nulla ꝑfectio tollit̄ a ꝑ̇ma cauſa q̄ poteſt eſſe in 2a. poſſe autē hēe cauſatū ſimpłr neceſſariū nō ē ꝑfectionis in cā 2a. imo hoc nulli cauſe ſcđe ꝯuenit vt dictū eſt de 2a ꝑ̇mi. lꝫ aliqua cā 2a hoc habeat ſm̄ q̄d. ſimpłr. n. neceſſario cauſare includit ꝯ̄ditionē. ⁊ iō hoc nulli cauſe 2e ꝯuenit nec ex hoc tanq̄ȝ ex impoſſibili inferēdo q̄ōlibet ex ꝑte ignis arguit Aug. ſed ex rōe cōiori arguit Auguſ. ſ. ex ratione ꝓducentis ꝙ nō includat ꝯ̄dictionē. ⁊ hoc ſufficit ad rōeꝫ ſuā Per idē patet ad illā aliā rationē: ꝙ diuerſus modus cāndi nō variat cātū formaliter. veꝝ ē de diuerſis modis cāndi: qui pn̄t eē cauſe in aliqua cauſatōe. ſed ſi vnus modus i cāſādo ſit poſſibilis: ⁊ alius impoſſibilis ſm̄ modū poſſibilem cātū erit tale ⁊ ſm̄ modū impoſſibilem cātū erit aliud. ſicut ex impoſſibili ſequit̄ impoſſibile nāli tn̄ ꝯn̄tia. Ita dico ꝙ naturali ꝯn̄tia ſequit̄ ꝙ ſi nālit̄ cauſaret ꝙ neceſſario cauſaret ⁊ coeterne. ſꝫ iſte mod⁹ cāndi includit ꝯ̄dictionē ad ipm̄ cāre. Alius aūt modus cāndi. ſ. libere ꝯpoſſibilis ē cauſe. ⁊ ideo nō tollit ꝯpoſſibilitatē in an̄te ⁊ ꝯſequēte. Ad 4m. diceret aliqs ꝑ iſta via ꝙ ſempiternum eē includit aliquā illimitationem. quia includit adeq̄ri deo ſm̄ aliq̄d. ſ. ſꝫ illimitationē duratōnis. q̄ō nō poſſet eē ſine illimitatōe. q̄ꝛ nō poſſet ſibi adeq̄ri in aliquo vno ſine alio. Sed hoc nihil eſt. q̄ꝛ etiā coexn̄s deo hodie nō ꝓpt h⁹ equat̄ et̄nitati cui coexiſtit hodie. q̄ꝛ eternitas coexiſtens huic diei ē infinita ⁊ independēs ⁊ creatura vt hodie coexiſtēs eternitati ē finita ⁊ dependēs. ⁊ iō nō coequat̄ ſibi. Oportēt igit̄ dicere ꝙ ſempit̄num eē aliquā illimitationē dicit in creatura vn̄ repugnet ſibi. ſꝫ vn̄ ſit illa illimitatio ⁊ repugnātia quilibꝫ on̄deret ꝑ illā rationē fūdamētalē quā ꝓ ſe ponēt
Ad 5m rn̄det ducendo ad oppoſituꝫ quia ſic̄ creatura nō pōt actualit̄ tendē in nō eſſe ⁊ tn̄ ſemꝑ fore. ita nō pōt actualiter fuiſſe poſt nō eē ⁊ tam̄ ſemꝑ fuiſſe de ratione aūt creature ſm̄ iſtā poſitionem nō tm̄ ē habuiſſe nō eſſe an̄ eē aptitudinaliter ſed etiam actualit̄ ante eſſe habuiſſe nō eē. Ad auctoritatē dico:

ꝙ auctoritas aug. io. de ci. dei. nõ est ꝺm
intellectũ suũ ibi posita. ſꝫ ponit eaꝫ ꝺm
intellectũ phoꝝ. vnde ꝑmisit ibi ꝺ phis
sic. n. inquiũt. si pes eēt i puluere ab eter
no ⁊c̃. Unde ꝺm veritatē pedē semp fuis
se ⁊ causasse vestigiũ in puluere includit
ꝯdictionē. quia vestigiũ causat p impꝑs
sionem pedis i puluere p motũ localem
⁊ ita motũ aliquē talē fuisse sine ꝑnci°.
qui de rõe sua ē inter opposita ꝯdictio ē

Ad illud de vix intelligibili dico: ꝙ
ꝯdictoria pñt apphendi ab intellectu ⁊
etiam simul apphendunt. alioqn nullo
mõ intellectus diceret ea eē ꝯtradictoria
sicut generaliter pꝫ ex argumēto phi. 2.
de anima. vbi ꝓbat de sensu ꝯmuni ⁊ a
lijs sensibus pticularibus ꝙ nullus sen
sus nec intellectus ꝯpat extrema nisi ap
phendat vtrũqꝫ sed sic apphendi ē vix
intelligibile. quia nõ est intelligibile cuꝫ
assensu quo dicimus nos intelligere qꝺ
credimus eē veꝝ. ⁊ nõ intelligere quod
nõ credimus eē verum lꝫ tñ apphenda
mus illud. Uel aliter põt dici ꝙ si acci
piatur intelligibile ꝓ eo cui intellectus
põt assentire ⁊ dicat modus istoꝝ pho
rum fuisse vix sic intelligibilis põt expo
ni ꝙ in suo vli modus ille fuit intelligi
bilis. nõ autē in se ⁊ in pticulari. intelli
gibilis. n. erat cũ assensu in ratione ꝓdu
centis ⁊ nõ in ratione causantis. ⁊ intel
ligere causãs in ratione ꝓducētis est itel
ligere causãs impfecte etiã in vli. sicut i
telligere hominē in ratõe animalis ē in
telligere hominem impfecte. Uel 3°
põt dici ⁊ forte ad mētem eius ꝙ ꝯdic
toria latentia quãdiu nõ pcipit ꝯtradi
ctio euidēs in eis pñt aliquo° apphendi
ab intellectu: nõ tamē certitudinalit: ⁊
ita ꝯtradictio ista si est tñ latuit ⁊ potuit
ab eis vix intelligi. Ad illud qꝺ addi
tur de phis põt dici ꝙ multas ꝯdictões
latētes ꝯcesserũt. sicut negauerũt cõiter
eē aliqꝺ ꝑmũ ꝑncipiũ ꝯtingenter cãns.
sed dixerũt causãtē ꝑmũ esse necessario
cãntem. ⁊ tamē dixerũt ꝯtingētiã esse in

entibus. ⁊ aliqua ꝯtigit fieri seu ꝯdictio
nem includit aliqd ꝯtingēter fieri in en
tibus ⁊ ꝑmam cãꝫ necessario cãre. sic d
ductum ē di. 8. ꝑmi. ⁊ di. 2. eiusdē. ⁊ al
quantulũ in. q. ꝑcedēte. Ad illud q
additur de q̃tuor causis que ꝯsiderant
methaphisico. põt dici ꝙ ꝓbat abstra
ctionem ꝺm intellectũ efficientis a mo
uēte ⁊ mutãte. nõ aũt oĩe abstractiu
ꝺm ꝯsiderationē intellectus oportꝫ po
se separari ꝺm esse ab eo a quo põt fier
abstratio ꝺm intellectum. ⁊ ideo ex h°
sequit ꝙ in re sit aliquod efficiēs qꝺ n
est mouēs vel mutans.

Tenentes primam

opi. potissime ꝓpter hoc ꝙ non inueni
ꝯdictio in istis terminis aliud a deo ⁊ e
se sempiternũ. ⁊ 2° ꝓpter hoc ꝙ ratõne
que vident ꝓbare ꝯtradictionē sũt spēa
les. ⁊ ideo si de aliquo speciali ꝓbent ꝯ
dictionē nõ ꝓbãt hoc ꝺ omi alio a deo
Et 3°. quia quedã rões fiũt de ꝑterito
vident silr posse fieri de futuro sic de p
terito. cũ tñ nulli negēt possibilitatē fu
turi sine fine. aut possent fieri de successi
one sic de pmanētia. Isti rñdent ad rõe
ꝯtra istã opi. que ꝓbant ꝯdictionē.
Ad ꝑmã. qꝛ creatura aliqua potuit sem
p ꝓducta fuisse puta angelus cuiꝰ eē es
in euo. Et si dicas ꝙ creatura illa aliqñ
fit ꝯcederēt ꝙ illa fit in instanti eui. ⁊ cũ
infertur ꝙ tũc esset successiuũ nõ sequi
tur. quia filius dei sp generat. ⁊ tamē nõ
est aliqd successiuũ sed sũme pmanens.
quia idē instãs in quo generat sp manet
ita dicerēt isti ꝙ idē nunc manet in quo
angelu accipit esse. ⁊ ita nõ est successio
successiua. n. semp aliã ⁊ aliam ptem ac
cipiũt ꝺm esse. Ad aliã ꝓbationē de
cõseruari ⁊ creari patebit in. q. de euo.

Ad illud additũ de eē acquisito ꝯce
dũt ꝙ habet eē acquisitũ. quia nõ habꝫ
eē qꝺ ex se sit formaliter necessariũ. tañ
nõ videt necessarium ꝙ sit acquisitum
post nõ eē. qꝛ acquisitio sic ⁊ receptio vñ

sufficienter stare si ex se nõ habeat illud quod dr̃ acq̃rere siue sit nouũ siue anti quũ. Ad 2am rõem de pħo.2.pyber. om̃e quod est ꝛc̃.patet rñsio di.39.p̃mi. vbi ẽ adducta ista instãtia ad ꝓbanduꝫ ꝙ nihil ꝯtingenter ẽ in illo instãti ꝑ q̊ ẽ q̃m oppositũ tũc posset inee̾. ex hoc pꝫ ꝙ assumptũ est falsũ.imo i illo instãti in quo ꝛ ꝑ quo ẽꝯtingent̃ ẽ.sic ibi deductũ ẽ ꝛ determinatũ. Et idẽ dico de cã ꝙ causa nõ causat inq̃tũ p̃cedit effectum duratõe sed ẽ cã inq̃tũ p̃cedit effectũ nã si igit̃ omis cã pro illo instãti ꝑ quo cãt necessario cãt ꝛ nulla ꝯtingent̃.omis cã inq̃tũ cãt necessario cãt ꝛ nulla contin genter. Ad 3m posset negari in q̃cũqꜫ spẽ est silis ĩpossibilitas ad eternitatem ꝛ sempiternitatẽ.quia ñ appet ꝯ̄dictio ex pte cuiuscũqꜫ spẽi ꝛ ideo nec silis possi bilitas vl si ꝯcedat̃ de asino ꝙ potuit fu isse ꝑduct⁹ ab eterno ꝛ potuit generare ꝛ ꝑ ꝯñs ab ip̃o potuissent fuisse oẽs asi ni geniti vsqꜫ ad istũ. Et cũ queris vtrũ fuissent finiti vl' infiniti.negat̃ ꝙ sint ifi niti imo finiti. Et cũ infers.igit̃ tota du ratio a ꝑductione illi⁹ asini vsqꜫ ad istũ fuisset finita.negat̃ ꝯñtia.ille.n.ꝛsi ꝑdu ctus fuisset ab infinito :nõ tñ potuit ge nerasse ab infinito:quia generatio neces sario includit in creaturis ꝙ sit mutatõ inter terminos oppositos p̊uationem ꝛ formã.ꝛ quicq̃d ẽ iter opposita sibi suc cedentia nõ põt esse sempiternũ. Et si dicas ꝙ tũc oportuit ip̃m per tempus infinitũ q̃euisse ad generandũ cũ tamen fuisset pfectus ꝛ potẽs generare.qȯ videt̃ incõueniẽs. R̸o.asinus nõ fuisset fact⁹ pfectior ab eterno ad generandũ q̃ deus ad causanduꝫ.ꝛ tamẽ ꝑ te optuisset deũ quieuisse a causãdo per infinitũ q̃si ima ginatũ.ita ꝙ ꝯ̄dictio ee̾t ip̃m aliq̃d creas se quin infinitũ quasi p̃teritũ imagiatu p̃cessisset.ꝛ tamẽ in creatõe eius.s.i dan do totũ ee̾ ei quod habet in se ee̾ ñ videt̃ ita necessario includi nouitas sicut i ge neratione que est a p̊uatione ad formã.

non igit̃ ẽ incõueniẽs si oportuit asinuꝫ generasse ꝙ q̃euisset ꝑ infinitũ imagina tum a pte ante ab illa actione que neces sario includit ꝙ sit noua cũ ponas deuꝫ necessario quieuisse ab illa actione quã nõ oñdis includere formalit̃ nouitatem

Ad 4m dico ꝙ tota deductio de po tẽtijs illis videt̃ ee̾ supflua ꝛ multiplicit̃ peccare.ꝛ tamẽ loquẽdo de potentia sic ip̃e ꝑcedit in argumẽtando in fine.con cludendũ ee̾t ſm eũ ꝙ potẽtia ad nõ esse necessario p̃cedit potentiã ad ee̾. ꝛ si ar gumentũ suũ valet de potẽtijs ꝯtrarijs ſm ꝙ accipit̃ a pħo.i.de ce.ꝛ mũ.debet intelligi de potẽtijs icõpossibilibus acti bus suis.ꝛ tũc si potẽtia ad nõ ee̾ necessa rio p̃cedat potentiã ad esse tũc ee̾ neces sario p̃cedit non ee̾.quia potẽtia ad non ee̾ nũq̃ est ſm ee̾ intellectũ nisi in eodẽ p̃ cesserit ee̾. Ubi sciendũ ẽ ꝙ loquẽdo ꝓprie de potẽtia.s.ante actũ sb̾m imme diatorꝫ opposito nunq̃ ẽ in potẽtijs op positis simul.qꜫ tũc careret vtroqꜫ actu ꝛ ita nõ ee̾nt opposita imediata circa il lud sbꝫ.ꝛ de illis v̾m ẽ ꝙ potẽtia ad vnũ nõ est sine actu alterius nõ ꝙ ille act⁹ sit receptiuus illius potẽtie.imo sb̾m tñ re cipit illam potentiã sicut ꝛ eius actũ .si eni actus.a.p̊or sit potẽtia.b.qꜫ rõ rece ptiui.igit̃ ip̃o.b.qꜫ in eodẽ ẽ p̊us nã po tentia actu.9.metha.b.aũt pari rõe p̊us est potẽtia ad.a.ꝛ ita idem p̊us ꝛ poste rius eodẽ.sed potẽtiã ad vnũ necessario ꝯcomitat̃ alterius act⁹ ꝓpter imediatio nem actuũ ad vnũ. Ad ꝓpositũ di co ꝙ nõ fuit ab eterno sub potentia ad esse ꝛ sub potẽtia ad nõ ee̾.sb̾ qua tamẽ p̊us dico ꝙ sb̾ potẽtia ad ee̾ ſm v̾itatem quia sub non ee̾. ꝛ ita nõ sb̾ potẽtia ad illud.si aũt fuisset ab eterno fuisset sem per sub potẽtia ad non esse. ꝛ nũquam sb̾ potentia adesse sed sub actu. Si aũt non loquaris de potentia ante actum il lum sed quasi subiectiua:ꝛ assumas ibi ee̾ntiam non esse sic in potẽa ad esse nisi sb̾ non esse falsũ est ꝛ s̈ improbatum.

Omittendo igit̃ de potẽtijs arm̃ breuiter videt̃ stare in hoc. opposita que insunt eidẽ ordine nature nõ pñt eidẽ ineẽ sil' ordine duratõnis. qꝛ ꝑus duratõe inest qd̾ ꝑus nã inest. eẽ igit̃ ⁊ nõ eẽ cuꝫ insint ordine nature lapidi nõ pñt sil' ineẽ eidẽ sil' duratõe. nec indifferẽter seinuicẽ ꝑcedere. sed nec̃io nõ eẽ ꝑcedit duratõe ipm eẽ. ⁊ ita ñ potuit semꝑ fuisse. ꝙ aũt nõ eẽ ꝑus nã insit q̃ꝫ eẽ hoc ꝓbant qꝛ nõ esse ꝯpetit lapidi ex se aliud. s. eẽ nõ ꝯpetit sibi ex se sꝫ ex alio. Hic dico ꝙ duo opposita nõ insũt ordine nature eidem quasi positiue loquẽdo d̾ ordine nature sic̃ est de aiali ⁊ rõnali. sb̃a ⁊ accñte. sed quasi ꝑuatiue. s. ꝙ alterꝝ ineẽt nisi impediret. qui modus expositus est in. q. ꝑcedente exponẽdo opi. Auic̃. Et hoc mõ nõ oporꝫ illud qd̾ ꝑus nã ꝯuenit alicui ꝑus duratõne ꝯuenire sibi. põt eni illud qd̾ nõ habet eẽ aliqd̾ ex se ꝑueniri a causa positiua dante sibi aliq̃d qd̾ istud nõ habet ex se. ⁊ ita ꝑus duratõne haberet oppositũ q̃ꝫ istud. Ista rñsio patet in alijs. ꝓbaret eni argm̃ ꝙ deus nõ posset creare mãꝫ sub forma. qꝛ mã ꝑus nã est ꝑuata q̃ꝫ informata. qꝛ ex se habet ꝙ sit ꝑuata ex alio ꝙ sit informata. igitur nõ posset in mã esse forma nisi duratõne ꝑcessisset mã in formis. sed ho nõ ꝯcludit qꝛ mã nõ est ex se positiue ꝑuata sed priuatiue tm̃. qꝛ non ex se hꝫ formã sed ab alio vt generãte vel creante. ⁊ ipa sola sine alia cã positiua sufficit ad hoc ꝙ ipa sit ꝑuata: eẽt igit̃ semꝑ ꝑuata nisi eẽt aliqua cã positiua impediẽs eius ꝑuatõeꝫ ꝯtinuã. ⁊ tñ quia cã positiua põt a pno impedire ipius eẽntie mãe ꝑuatõneꝫ dãdo sibi eẽ ne semꝑ sit ꝑuata. iõ nõ oportet ex tali ꝑoritate nãe nec̃io ꝯcludere ꝑoritatẽ duratõnis. Ad aliud de infinitis aialibus ℞o. q̃cquid nõ põt fieri a deo in vno die qꝛ includit cõtradictõeꝫ hoc nõ posset fieri in infinito ꝑterito si fuisset ꝓꝑ eandẽ rõneꝫ. in ista eni die sũt infinita instantia. imo in vna hora vni' diei in quoꝝ quolibet possꝫ creare aiaꝫ sic̃ in vno die toti' tꝑis ifiniti si eẽt. non eni oꝫ eũ q̃escere a die i diẽ vt creet vnã aiam post aliã. ⁊ ita si in infinitis instantibus huius diei nõ ꝑt creare infinitas aias. qꝛ ho nõ est factibile. nec in infinitis diebus toti' ꝑteriti posset ifinitas anias creasse. Et si dicas instãtia h' diei non fuisse in actu sic̃ sũt infiniti dies ꝑteriti hoc nõ sufficit. qꝛ sic̃ instãtia ifinita infinitoꝝ dieꝝ in q̃bus creasset fuissẽt i potẽtia ꝑ te sic̃ indiuisibile ẽ in ꝯtio ⁊ nõ in actu. qꝛ nullũ illoꝝ fuisset in actu terminus tꝑis ita est etiã de infinitis instãtib' hui' diei. igit̃ equalẽ ifinitatẽ videt̃ hꝛe instãtia vni' diei vel hui' hore cũ infinitis instantib' infinitoꝝ dieꝝ. ⁊ ita videt̃ sequi ꝓpositũ. ꝯcederẽt tñ aliqui phi nõ eẽ ipossibile infinitatẽ eẽ in accñtalit̃ ordinatis. sic̃ pꝫ ꝑ Auic̃. 6. met. c. d̾ causis.

Ad aliud d̾ transitu infiniti videtur improbare sempiternitatẽ successiuoꝝ. sed ſm tenẽtes istã opi. nõ est sil's rõ impossibilitatis in successiuis ⁊ in ꝑmanẽtibus. qꝛ ꝑmanẽtia q̃cũqꝫ lꝫ ſm motus suos possint mẽsurari tꝑe. tñ ſm eẽ sb̃ale ponũt mẽsurari euo. ⁊ iõ ponẽs ꝑmanẽs eẽ sine ꝑno nõ videt̃ ponẽ aliqd̾ infinitũ esse acceptũ. Istã rõnem d̾ infinito successiuo ꝯfirmat illa imaginatio de linea ꝯuersa. qꝛ si aliqua linea eẽt q̃si protensa in infinitũ incipiẽs ab ho pũcto a. nõ eẽt possibile ꝙ eẽt ꝑtrãsita. igit̃ videt̃ ꝙ etiã ecõuerso imaginãdo lineã q̃si sic acceptã in ꝑteritũ nõ videt̃ possibile ꝙ sit accepta vsqꝫ ad a. Ad vltimuꝫ argumentũ dici põt ꝙ eq̃le maius ⁊ min' nõ ꝯueniũt q̃titati mobil' nisi finite. qꝛ ꝑus diuidit̃ ꝑ finitũ ⁊ infinitũ q̃ꝫ sibi cõueniat equale vel inequale. de rõne eniꝫ quãtitatis maioris est excedere ⁊ minoris excedi ⁊ equalis cõmensurari. q̃ ois vident̃ concludere finitatẽ. ⁊ iõ negaret infinitũ esse equale infinito. quia equale ⁊ inequale: ⁊ maius ⁊ min' sũt differentie quãtitatis finite ⁊ nõ infinite.

Ad primum argu
mentum pncipale ɔcedo ꝙ materia ē in
genita ⁊ in corruptibilis. nō tamē ex hᵒ
sequit ꝙ sit sempiterna. quia nō hȝ ma
teriā vnde fiat. est tñ ꝓducta tota q̄ pro
ductio nō ē generatio. quia generatio ⁊
corruptio sūt compositoꝝ nō simpliciū
Ad aliud de sempiternitate tpis: di
co ꝙ nō valet. quia alias ɔcludit mouēs
nō posse mutari. ⁊ rñsum ē ad illud i. q
pcedenti. Et ꝙ arguit de añ: ꝙ nō ɔclu
dit nisi de añ imaginato vel puato. sic
eternitas est añ quod nihil est vł sicut ex
tra vniuersū nihil ē ibi vel negat extra.
vel nō affirmat nisi imaginatū extra.
Ad illud pmi de generatione q̄uis ista
sit aliq̊ modo ꝓbabilis. corruptio vniꝰ
generatio alterius quod ꝓ tanto veꝝ
quia nullū agēs naturale p se intendit
corrūpere aliquid. sed p accidēs corrū
pit illud quod est incōpossibile genera
to quod p se intēdit. tamē ex illo nō seq̄
tur ppetuitas generatōnis. quia vltima
corruptio potest ɔcomitari vltimā ge
nerationem. puta qñ omia mixta resol
uent in elemēta. ⁊ tūc erit status tam ge
nerationis q̄ꝫ corruptōnis. lȝ illa vltima
corruptio nō sit annihilatio. phs tamē
supponit cū ista ꝓpositione vnā aliam
ꝓpositionē. s. ꝙ tale generabile ē iterum
corruptibile. ⁊ eiꝰ generatio alterius sit
corruptio quod nō est veꝝ sed arguēdo
in pteritis oportet accipere istam. genēa
tio vnius ē corruptio alterius. ⁊ ista nō
est ita vera ex p se intentione agent nālis
sicut illa pcedens. accidit. n. ꝙ generās cor
rūpat ꝓpter incōpossibilitatē termi cor
rūpendi cū termio quē intēdit. quia nō
pōt ꝓducere formā quā intēdit nisi i mā
pexnte. ⁊ illa mā pexñs cōiter ē sb forᵃ
incōpossibili forme quā intēdit. ⁊ ideo
oȝ ipm corrūpere ɔpositū pexñs: vt ge
neret illud qđ intēdit. ⁊ dato ꝙ ex hᵒ se
queret ꝙ nulla eēt generatio qñ ꝓducit
motū nō oȝ ꝙ ps eius pexistat sb forma.

incōpossibili. ⁊ talē ꝓductionē alicuius
entis nō oȝ eē destructionem alicuiꝰ alte
rius entis sed tñ destructionē nihili siue
nō entis pcise. ⁊ tūc nō oȝ illā pmā ꝓdu
ctionē pcessisse aliū. qꝛ terminꝰ a q̊ huiꝰ
ꝓductōis ñ fuit terminꝰ ad quē alterius
ꝓductionis. qꝛ nihil i illa ꝓductōe ꝓdu
cebat. Ad illud 4ᵐ argᵐ de successi
one ꝓpt motū qñ dr ꝙ agēs nō causās p
motū ⁊ nō impedibił pōt hr̄e effectum
sibi coeuū diceret ꝙ vbi agēs ⁊ effectus
pñt hr̄e eēntiā vnigeneā vera ē maior il
la. sȝ vbi nō pñt eē vnigeᵃ sȝ poritas nāe
in cā de necitate reqrit poritatē duratio
nis eiꝰ respectu effcūs ibi maior ē falsa.
sic ē in ꝓposito. Ad pmū in oppᵐ di
co ꝙ vel illa nō ē diffinitio creature sed
descriptio quedā ɔcessa ab Arrio ɔ quē
arguit aug. qꝛ dicit filiū dei aliqñ nō fu
isse. ⁊ tūc sufficit augᵒ. accipe istam diffi
nitionē vel descptionē ɔ eū vt ɔcessam:
⁊ ex negatione huius descptionis a filio
dei ɔcesse ab eo ɔcludē ɔ eū ꝙ nō sit cre
atura. vel si ē diffinitio creature ꝓpe lo
quēdo de creatura inq̄ꝙtū creatura. non
tñ ꝓpt hoc ē diffinitio cuiuslȝ alterius a
deo puta angeli vel homis. qꝛ diceret ꝙ
huic qđ ē creatura accidit hec diffinitio
sic si aqua poneret diffinitio incipientis
⁊ de facto eēt oē aliqd a deo tūc arguen
do sic. oĩe aliđ a deo ē incipiēs. ġ omne
aliud a deo ē creatura nō sequit. sȝ ē fal
lacia accñtis ꝓpt extraneitatē mediꝫ re
spectu tertiꝫ inquātū ɔpat ad pmū. ñ. n.
qcq̄d repugnat accñti repugnat sb̄o cui
accidit tale accñs. Ad aliud đ ifinito
in multitudie ⁊ magnitudie rñsuȝ ē pus
i rñsione đ infinitate actuali aiaꝝ.

Truȝ creatio
āgeli sit idē āgelo. Et argui
tur pᵒ ꝙ nō. qꝛ ſm Auic. 5
meth. eq̄nitas ē tm̄ eq̄nitas nec vna nec
pl̄es. igr̄ pari rōe angelꝰ tātum ē angelꝰ.
⁊ nō ē idē sibi realit̄ aliquis respcūs.
Preterea creatio angeli nō ē nisi i pmo

ſnſtāti nature qñ angelus accipit eē. ſed angelus manet poſt ꝑmū īſtās. ⁊ nihil manet ſine eo qḋ eſt idē ſibi realiť. igr̄ ⁊c̄

Item ſi ita eēt deus nō poſſet angelū ānihilatū eundē numero repare. ꝯñs eſt falſū igiť ⁊ añs. ꝓbatio ꝯſequētie. quia nō pōt eandē creationē repare vt videť quia nec eundē motū numero ſm aliq̊s q̄ interruptio ꝓhiberet illum eē eundez numero. Preterea ignis genitus ē cāliter ab alio igne generāte. ⁊ p ꝯñs habz naturā ab ipo. ⁊ tñ creatō nō eſt in igne genito cāliter ab igne generāte. igitur ⁊c̄. minor ꝓbať. q̄ tūc ignis genit⁹ haberet ab igne generāte ꝙ eēt creatura. q̄ a q̊cū q̄ agente eſt creatio in igne ab illo. ignis creatur. ꝯñs videť eē falſū q̄ ipm eē creaturā tm̄ dicit reſpectū ad creatorem.

Item mutatio differt a termio ad quez creatio ē mutatio igiť ⁊c̄. ꝓbať maior tū q̄ mutatio ꝑcedit terminū. tū q̄ mutatio ē i genere paſſionis. quia ⁊ mot⁹ ſm ꝯmētatorē. 5. phy. termi⁹ aūt intrinſec⁹ ē eiuſdē generis cū termiato. ſic pūctus circuli. forma aūt ad quā ē mutatio vel motus ñ eſt de genē paſſionis. ex. 5. ph. ꝓbatio mioris. tū q̄ noua relatio nō aduenit alicui ſine mutatōe alteri⁹ extremi p creationē ē noua reľo creature ad deū q̄ aliq̄d nouū dr̄ de creatore. ⁊ nō niſi ꝓpter nouā reľonē in eo ad qḋ dr̄. Cōfirmatur p aug. 5. de tri. c. vlt. ea q̄ ſūt relatiua ad deū cū mutatōne eius ḋ q̊ dicūť exiſtūt. tū q̄ i oi gnē eſt aliqḋ vnū qḋ ē mēſura oim alioꝝ q̄ ſūt i illo genere. ex 10. metha. ꝑmuz aūt i gnē mutationū ñ videť poſſe poni gnātio. q̄ nō ē rō mutabilitatis in oib⁹ mutabilibus. q̄ ñ oia mutabilia ſūt genita. Silr̄ nō ē maxia oppoſitio inť termios generatōis q̄ ſūt ꝑuatio ⁊ forma. ſz maior oppoſitio eſt inter termios creatōis qui ſūt contradictorij vt ens ⁊ nihil. igitur creatio ē prima mutatio.

Oppoſitum q̄ ſi eſt alia. aut ḡ creator quod nō ꝯuenit. quia creatio eſt noua. aut mediū iter creatorem ⁊ creaturam. qḋ nō ꝯuenit q̄ nō ē mediū. aut poſterius re creata qḋ nō ꝯuenit. q̄ eſt q̄ſi via ad eſſe creature igr̄ ⁊c̄ Et q̄ hec q̄ſtio depēdet a quadā alia. ſ. ḋ idemptitate relatōis ad ſuū fūdamēm. ⁊ h ſpeāliť loq̄ndo ḋ relatione que ē creature ad deum. ideo quero.

Utruz relatio

creature ad deū ſit eadē fūdamēto. ꝙ nō. ſi oia alia a deo hn̄t reľonē ad ipm. igr̄ oia alia eēnt ad aliq̄d nō tm̄ accn̄taliť ſz etiā p idemptitatē. ꝯñs vr̄ ipoſſibile. q̄ illḋ ifert phs 4. metha. ex dict̄ dicētiū oia apparēa eē vera. Preterea ꝑdicata ſūt p° diuerſa. ex. 5. ⁊. x. meth. ⁊ ſimplr̄ diuerſa ētia q̄ ens ſm ſe diuidiť i illa. ḡ nihil vni⁹ ꝑdicamēti eſt idem ens alicui alteri⁹ ꝑdicamēti. ergo nulla relatio eſt eadem alicui abſoluto.

Oppoſitum. Nō min⁹ dependet quodlibet creatū ad deū q̄ꝙ qḋcūq̄ cātum ad aliud cauſatū. quia dependētia ad ꝑmū videť eē eſſētialiſſima. ſz totū hz relonez ad ptes eandē ſibi. q̄ nō pōt eſſe totum ⁊ nō eſſe ex ptibus. ḡ pari rōe ad cām ꝑmā lz extrinſecā hēbit depēdentiā eanḋ ſibi. lz. n. cā extriſeca nō ꝯpōat rē ſic fac cā itrinſeca. ꝑfectius tñ cauſaret rē q̄ꝙ cā intriſeca. ꝯponē. n. includit imꝑfectōem ſcꝫ potētialitatem.

Hic dicitur ꝙ ois reľo ē eadem fūdamēto. ꝓ iſta opi. arguiť multiplr̄. ꝑmo q̄ reľo trāſfertur ad deū ſm ꝓpriā rōnem relatōis. ⁊ ideo i diuis dicūť manē duo ꝑdicamēta ꝓprie. ſ. ſbā ⁊ reľo. ſz ſi de ratiōe relatōis eēt ꝙ eſſet alia res a fūdamēto. igiť i deo ē res ⁊ res. ⁊ ita ꝯpō. qḋ eſt ꝯ ſimplicitatē diuiaz. Et ex h° medio arguiť generaliť. ſ. ex ſimplicitate diuia nō. n. ē ꝯpoſiti⁹ albū ſiſe q̄ꝙ albū im. ⁊ p

ꝯñs relõ sĩlitudis nõ addit aliã rẽ a fun-
dam̃to. 2°. hoc idem arguitur p viã
mutatõis. quia si eẽt alia res a fũdamẽ-
to. igiẗ cuicũqꝫ fũdamẽto ipa adueniret
de nouo ipm mutareẗ realiter. hoc vidẽ
tur negare multe auctes phi. 5. phy. vbi
negat i ad aliq̃d esse motũ vel mutatõeꝫ
ẜm etiã Boe. 3. de tri. Anſ. etiã mono.
3. q̃re eum ibi. 3° arguiẗ ex hoc si rela
tio eẽt alia res a fũdamẽto. g̊ similitudo
hr̃et suũ ꝓpriũ iesse aliud ab iesse albe-
dinis. qȯ vr̃ incõueniẽs ꝓma facie. quia
tũc relatio fũdata super sb̃aꝫ siq̃ eẽt: eẽt
accñtalis ꝓpꝰ suã ꝓpriã accñtalitatem.
qȯ vr̃ eẽ ꝯ simpm sup predicamẽta. vbi
dicit ꝙ phs ꝓus tractat de q̃titate ⁊ q̃li-
tate q̃ꝫ de relatõe. quia relatio fũdatur i
istis imediate ⁊ nõ fũdaẗ in sb̃a imedia-
te. ⁊ hoc loquẽdo de relatõe accidẽtali.
igiẗ relatio fũdata sup sb̃am nõ habet
ex se ꝓpriã accñtalitatem. ꝓbaẗ etiã idẽ
illatũ ꝓus eẽ incõueniẽs. quia tũc genus
relationis nõ esset simplex sꝫ quasi ꝯpo
situ ex in. ⁊ ad. qȯ videẗ icõueniẽs. q꞉ ꝓ-
mus ꝯceptꝰ cuiuslꝫ generꝭ ꝓmi dꝫ eẽ sim
plex oio vt vr̃. g̊ ⁊c̃. 4° si eẽt ita ꝙ eẽt
alia res a fũdamẽto eẽt tũc ꝓcessus in i-
finitum i relõnibus. nam si ista relatio
sit alia res a fũdamẽto. pari rõe ⁊ illa ali
etas que ẽ quedã relatio est alia res a fũ
damẽto. ⁊ sic erit ꝓcessus i infinitũ i re-
lationibus ⁊ hꝰ ẽ incõueniẽs. 5° relõ
nõ hꝫ distinctionem in spẽs suas nisi pe
nes fũdamẽta. nõ. n. differt dominiũ a
p̃rnitate penes hoc qȯ est eẽ ad. sꝫ penes
fũdamentũ. nec relationes ille disq̃pane
distinguũẗ vel sũt eedem cũ relatõibus
equipane nisi ꝓpter vnitatẽ ⁊ difformi
tatem i fũdamentis. sꝫ si relatio eẽt alia
res a fũdãmẽto habẽt ex se formaliẗ di-
stinctõeꝫ in suas spẽs. igiẗ ⁊c̃. Contra
istam opi. arguo sic ꝓ°. nihil ẽ idẽ realiẗ
a. sine quo. a. põt esse realiẗ sine ꝯdictõe.
sꝫ multe sũt relõnes sine q̃bus fũdamen
ta pñt esse sine ꝯdictione. g̊ multe sũt re-
lationes que nõ sũt realiẗ eedem cũ fun-
damẽto. Probatio maioris. q꞉ ꝙ id̊ enſ
realiter sit realiẗ ⁊ ñ sit realiẗ vr̃ eẽ oppm
ꝓmi ꝓncipij ex q̊ principio videẗ statim
ꝯcludi diuersitas entiũ. q꞉ si de aliq̃bus
duobus dicanẗ ꝯtradictoria eodem mõ
quo dicunẗ de eis vidẽtur esse nõ idem.
⁊ ita si ꝯtradictoria esse ⁊ nõ esse dicanẗ
esse de eis videnẗ esse nõ idem in esse siue
nõ idem ens. Cõfirmatur istud. quia
si illa maior negeẗ nõ videtur relinqui.
vnde possit distinctio entiũ ꝓbari. dice-
retur. n. a proteruo nõ tm̃ ꝙ in vno sup
posito plures nature vt substantia ⁊ ac-
cidena sint eadem. sed ꝙ sortes ⁊ plato ꝉ
sortes ⁊ lapis vel albũ nõ differũt reali-
ter. Et si arguaẗ ꝯtra eum ꝙ sortes po-
test esse sortes nõ existẽte lapide. ⁊ p hoc
ꝯcludatur distinctio vnius ab alio. vel
sortes põt eẽ sortes ⁊ nõ ẽ albus. ⁊ p hꝰ
ꝯcludaẗ distinctio sb̃i ⁊ accidentꝭ negabi
tur ꝯñtia. quia ꝓteruus negabit tibi ꝓ-
positionẽ cui initeris ⁊ cui innitunẗ iste
ꝯñtie. quã ꝓpositionẽ etiam tu negas.

Hanc etiã ꝓpositionẽ illa sũt distin-
cta realiter quoꝝ vnũ põt manere sine
altero. negaret ꝓteruus. negata v̊o ista
perit tota doctrina ꝓhi. 7. topicoꝝ qua
docet ꝙ ꝓpositio vel ꝓbleuma faciliter
destruiẗ p ꝯtradictionẽ inuentã sed diffi
ciliter ꝯstruiẗ. si auteꝫ negeẗ ꝓpositõ ista
ñ videẗ posse destrui. q꞉ si nõ destruiẗ p
ꝯdictionẽ nec p aliquã aliã oppõnẽ. aut
saltẽ nõ faciliter. ⁊ facillime vr̃ posse su-
stineri. q꞉ nullus locus ẜm eũ vel ab eo
assignatus vr̃ efficax ad destruendũ ali-
quid si iste locus destruatur. In ista
etiam via philosophi fundaẗ illa via ð
motu siue mutatõne: ad ꝓbandum di-
stinctionem qua vtiẗ phs ad ꝓbandum
materiam esse aliam rem a forma. quia
manet eadem sub oppositis formis. q꞉
etiã vtiẗ philosophus. 4. phy. ad ꝓban
dum locũ esse aliud a locato. quia idem
locus manet cum diuersis locatis. mi-
nor etiam apparet in omnibus relatio-
nibus quorum fundamẽta possunt esse

ſine termis. ſic̄ eſt in oibus reľonibus eq̄
pan^e. ſic̄ ſūt ſiľe eq̄le ꝛ hꝰ. ſi eni hoc albū
ſit ꝛ hoc albū nō ſit hoc albū ē ſine ſiľi
tudine. ꝛ ſi aliud albū fiat in hoc albo ē
ſiľitudo. pōt igiť eē ſine iſto ꝛ cū iſto ſiľr
eſt in multis reľonibꝰ diſq̄pan^e. ſi. n. iſte
ſit hō ꝛ nullus aliꝰ ſubſit ptāti ſue ē ſine
dn̄atōe. ꝛ p̄t eē dn̄s ſeruoꝝ acceſſiōe. ſic̄
dicit Boe. ꝛ ita eſt de mulťi aliȷ̄s de q̄bꝰ
oibus nō oȝ exͣ adducē. Confirmať
etiā iſta rō q̄tū ad ſe totā. q2 iſte confir
matōnes tacte valent ꝑ maiori ꝛ miori
Si eni relatio nihil aliud ſit reaľr a fun
dam̄eto qō tn̄ manet ſine ea videť nega
ri incarnatio ꝛ ſepatio accn̄tiū a ſb̄o in
euchͣ. videť etiā negari oīs ꝯpō in enti
bus. ꝛ oīs cāľitas cāꝝ ſecundaꝝ. ꝓbatō
p̄mi incōueniētis. ſi idē reaľr nāe hūane
ſit vnio eiꝰ ad verbū. igiť ſi verbū nūq̄
aſſumpſiſſet nāȝ illā ꝛ feciſſet illā abſo
lutā eandē ipa eq̄ reaľr fuiſſet vnita ver
bo ſic̄ mō eſt vnita v̄bo. q2 tota realitas
fuiſſet tūc que mō. ſi etiā deponēt illam
nām manēte tn̄ ipa eadē in ſe manēt nā
illa reaľr vnita verbo. ꝛ ita reaľr ſic̄ nūc
eſt vnita. q2 ſaluareť tota realitas natu
re tūc ſic̄ mō. 2^m etiā de euchͣ ꝓbať.
q2 ſi manet eadē quātitas que p̄us erat
panis ꝛ nihil aliud ē inherētia eiꝰ pani.
q̄ ipamet quātitas. igiť illa vniť realiter
pani: vel eū informat nūc ſic̄ p̄us. 3^m
ꝓbatur q̄ ſi a. ꝛ b. cōponāt ab. ꝛ iſtarū
ptium vnio ad inuicē nihil aliud ſit rea
liter niſi iſta abſoluta a. ꝛ b. ğ ſeparatis
reaľr a. ꝛ b. manet tota realitas illa que
eſt ipoꝝ a. ꝛ b. vnitoꝝ. ꝛ tūc a. ꝛ b. ſepa
rata manēt reaľr vnita. ꝛ ita manet cō
poſitū ſepatis ptibꝰ ꝯponētibꝰ. ꝛ ita cō
poſitū nō erit ꝯpoſitū. q2 qō manet cō
poſitū ſepatī ptibꝰ ꝯponētibꝰ nō eſt cō
poſitū ex eis. nihil eni eēt tūc niſi vnum
aggregatōe. ſic̄ phus videť deducere. 8.
me^ce. Probať etiā 4^m. q2 quicq̄d cā
tur a diuerſis cauſis ſecūdis ꝑexigit in
eis debitā ꝓportionē ꝛ approximatōeȝ
ad hoc q̄ cauſeť ab eis. ſȝ ſi iſta approxi
matio ꝛ ꝓportio nihil ſint niſi ipamet
abſoluta. igiť iſta ſūt reaľr ita cātiua hꝰ
effectus qn̄ nō ſunt approxiata ſicut qn̄
ſunt approximata. ꝛ ita ipa approxima
ta nihil pn̄t cāre reaľr qō nō pn̄t cāre eē
nō approximata. nulla eni realitate alia
poſita nō pōt aliqua res cāri que prius
n̄ potuit cāri: ꝛ ita potuit fuiſſe argutuȝ
in 3° mēbro ex ptibus cōponētibꝰ. q2 ſi
a. ꝛ b. ſepata nō ꝯponāt ab. igiť nec ipſa
vnita. quia eadē res ſicut abſq3 omi rea
litate alia nō pōt aliq̄d cāre mō qō p̄us
nō potuit. ita nec eedē res abſq3 omi re
alitate pn̄t aliq̄d ꝯponē qō p̄us n̄ potue
rūt cōponere. igiť ꝛc̄. Preterea 2° ar
guo ſic ꝯ p̄dictā opi. nihil finitū ꝯtinet
ſm pfectam ꝯtinentiā formalē ꝛ virtu
alem oppoſita formaľr. q2 q̄tumcunq3
ꝯcedať in deo pfectiſſima cōtinētia oiuȝ
pfectionū ſm identitatē q̄ ſūt i eo. nō tn̄
pōt ꝯtinere oppoſita formaľr abſoluta
in ſe. ſȝ i ſe poſſit hr̄e talia oppoſita vir
tuaľr ꝛ relatiua formaľr. ſed ex hoc con
cludiť infinitas fundamēti. ſȝ equalitas
ꝛ inequalitas ſūt oppoſita formaľr. ꝛ ſi
militudo ꝛ diſſimilitudo ſiľr ſaltem ad
idē correlatiuū. iſta aūt pfecte pn̄t fūda
ri in eodē fundamēto ſucceſſiue. igitur
idē fundamētū neutrū iſtoꝝ ꝯtinet vir
tualiter ꝛ ſm pfectā identitatē. q2 q̄ rōe
nō ambo eadē rōne nec alteꝝ. Prete
rea 3° arguiť. idē nō ꝯtinet plura eiuſdē
rōnis ſm pfectā identitatē eadē ſibi. ſed
pľes reľones eiuſdē rōnis ſūt in eodē fū
damento. ſic̄ pľes ſiľitudines fundanť in
eadē albedine. Maior apparet inducti
ue in oibus que ꝯtinēt pľa p identitatē.
q2 vnū ꝯtinēs ꝯtinet vnū eiuſdē rōnis.
Itē 4° ſic. ꝯtinens aliq̄d p identitatē
ſi eſt pfectius ꝯcludit etiā ꝯtentū i eo eē
pfectius p identitatē. ſic̄ aīa pfectior hȝ
pfectiorē intellectū. ꝛ ſm ponētes eādē
eē formā intellectiuā ꝛ ſenſitiuā corpo
reitatis ꝛ ſb̄e. intellectiua pfectiorē ſen
ſitiuā includit q̄ eſt ſenſitiua in brutis.
nō aūt ſemp fundamentū pfectiꝰ ꝯtinet

in se pfectiorē relationē. qꝛ nō omne al/
bius est filius vt manifestū est ad sensū.
igit ꝛc. Preterea. 5° ꝯtenta in aliqb⁹
p identitatē nō minus differūt in ꝯtinē/
tibus magis distinctis. sꝫ relatōnes fun/
date in duob⁹ generib⁹ minus differunt
ꝙ due relatōnes fundate in re eiusdem
generis. imo i eadē spē spālissima. qꝛ eq̄
litas q̄ fundat sup quātitatē: ꝛ silitudo
fundata sup qualitatē min⁹ differūt: qꝛ
vnius modi ꝙ silitudo ꝛ relatio poten͏ͤ
actiue q̄ pn̄t fundari sup eundē calorez
qꝛ alteri⁹ modi. igit ꝛc. 6° relatio rō
nis est alia res rōnis a suo fūdamēto. g̊
relatio realis erit alia res realis a suo fū
damento. ꝯn̄a pbat. qꝛ sicut relatio rō/
nis est modus obiecti in pmo actu intel
lectus. ꝛ tn̄ nō est in se nihil in genere in
telligibiliū: sed est in se aliq̄d vere intelli
gibile lꝫ nō ita pmū vel eq̄ pmū sic illud
cuius est modus. ꝛ ita nō intelligit nisi i
actu reflexo. ꝛ iō non ita pfecte sic illud
cui⁹ est mod⁹. ita etiā relatio realis lꝫ sit
modus sui fundamēti ꝛ nō eq̄ pmo cuꝫ
eo nec eq̄ pfectū cū eo tn̄ in se est res ali/
qua. qꝛ qd̄ in se nihil est nullius ē mod⁹
realis. nō eni est aliqd̄ nomē gnālius ꝙ
ens vel res ꝰm Auic. i. meͨͤ. c. 5. ꝛ ideo
cui nō cōuenit eē ens vel res ei nō cōue/
nit aliqd̄ eē reale. Preterea pbatur
ꝯclo ista ad quā inducte sūt rōnes p au
ctoritates ꝛ p° p Augᵐ. 5. de tri. c. 5. In
rebus cātis qd̄ nō ꝰm sbam dicit restat
vt ꝰꝫ accn̄s dicat. vbi expsse vult ꝙ rela
tio sit accn̄s in creatura. ꝛ lꝫ sit dubiū si
hoc hēat intelligi de relatōe que est crea
ture ad deū. tn̄ verū est de illa relatōne
q̄ amitti pt manēte fundamēto ꝛ ꝰm ve
ritatē ꝛ ꝰm suā intentionē. Item per
Ambꝛ. i. de tri. c. 5. Si pus erat deus et
postea pr̄ gnātōnis accessione mutatus
est auertat deus hāc dementiā a fideliū
mētibus. g̊ per solā accessionē relatōnis
realis fieret mutatio in pᵃ diuia ꝰꝫ ipm
qd̄ nō eēt nisi eēt illa relatio aliqua res
alia a fundamēto. qꝛ fūdamētū pexistit

Itē Hil⁹. i2. d̄ tri. dicit. Nasci qd̄ erat
iā nō tantū nasci est sꝫ seipm demōstra/
re nascendo. ꝛ loq̄tur de natiuitate filij
dei. igit relationē nouā dicit nasci. Itē
phs in pdicamētis. Adaliquid sūt que/
cunqꝫ hocipm qd̄ sūt ad aliud sūt. et p
hanc rōez excludunt sbe q̄ lꝫ sint alioꝝ
non tn̄ sūt ad aliq̄d igit accipit hocipm
qd̄ sūt nō p eē in intellectu: sed p eē in
re. s. ꝙ relatōes in re hocipm qd̄ sūt ali/
oꝝ sūt. fundamētū aūt nō est ad aliud
hocipm qd̄ ē. igit est aliud eē huius: et
aliud eē illius. g̊ ꝛc. Itē Simplicius
ibidē sup pdicamēta ex intentōne decla
rat relationē ad aliud et. Itē phus. i2.
meͨͤ. c. 2. vult ꝙ sicut pncipiata sūt alia
ita ꝛ pncipia. ꝛ exemplificat spāliter de
distinctione relatōnis ad alia ꝛ pncipio
rum relatōis ad pnᵃ alioꝝ. Itē Auic.
3° meͨͤ. c. de relatōne videt velle ex intē/
tione ꝙ relatio hēat certitudinē ppriaꝫ
ꝛ in pn°. c. vult ꝙ ꝰm suā certitudinem
hēat ppriū in eē ꝛ ppriā accn̄talitatez.
Et qꝛ posset pteruiri de relōnibus cō/
cedendo eas nō eē easdē realr̄ fundamē
to. nō tn̄ eē alias realitates negādo eas
esse aliq̄s res dicendo relationē tm̄ eē in
actu intellectus. Cōtra hoc arguit p°
qꝛ hoc destruit vnitatē vniuersi. 2° qꝛ
destruit omnē cōpositionē in vniuerso:
sbalem ꝛ accn̄talē. 3° qꝛ destruit omnē
cālitatē cāꝝ scdaꝝ. 4° qꝛ realitatē sci/
entiaꝝ mathe. destruit. Primū pba
tur facilit. ꝙ. s. destruat vnitatē vniuer/
si. qꝛ ꝰm phm. i2. meͨͤ. vnitas vniuersi
est in ordine ptium ad se inuicē ꝛ ad pri
mū. sicut vnitas exercitus est in ordie p
tium exercitus inter se ꝛ ad ducē. Et ex
hoc ꝯ negātes relationē eē rē extra actū
intellectus pt dici verbū phi. i2. meͨͤ. ꝙ
tales q̄ sic dicūt incōnexā faciūt vniuer/
si sbam. 2ᵐ pbat. qꝛ nihil est cōposi/
tum sine vnione ptiū ꝯponētiū ita ꝙ p/
tib⁹ sepatis nō manet ꝯpositū. nihil aūt
reale dependet ab eo qd̄ est tm̄ rō. ꝛ pre
cipue qd̄ est tm̄ rō cāta p actū intellect⁹

nostri. ⁊ saltem reale tale qḋ nō est arti-
ficiale. igit nullū totū compositū erit re-
ale naturale si necessario ad suū eē req̊-
rat relationē que relatio nihil ē nisi ens
rōnis. 3^m pbatur. q2 causatio effect⁹
realis nō requirit ens rōnis in cā. ⁊ non
pn̄t cause 2^e cāre nisi pportionate et ap-
proximate. igit si ista approximatio est
tantū ens rōnis nō poterunt sub ista ap
proximatōne cāre aliquid reale. q2 sine
ista approximatōne nō pn̄t cāre. Et si
ista approximatio que est relatio nulla
res est p te. igit cā 2ª nihil cōfert ad pos
se causare. 4^m pbat. q2 omēs ɔcl'oes
mathe^{ce} demōstrant relatōnes de sbis.
qḋ apparet p̊ ex aucte phi. iz. me^{ce}. c. i.
in fine. Boni autē maxia spēs ⁊ ordo ⁊
cōmēsuratio ⁊ determiatū q̄ maxie oñ-
dunt ma^{ce} scie. q2 illa ars est in pportōe
⁊ mēsuris aliquoꝝ ad inuicē. 2° pz h°
p expientiā discurrēdo p ɔcl'oes mathe
ma. in q̄bus oibus cōiter p̄dicatū ē aliq̄
pa° relatiua sic pz incipiendo a p̊^a ɔcl'oe
geo^e vbi oñditur eq̄litas laterū de triā-
gulo vel de linea recta hoc p̄dicatū pos
se esse basim vel latus trianguli equila-
teri. ⁊ ita in oibus aliis. puta q triangu
lus habet tres angulos equales duob⁹
rectis. pa° demōstrata d̊ tribus angulis
trianguli est ista. s. eq̄litas duob⁹ rectis
⁊ ita est in aliis. Q2 si adhuc pteruiat
q lz rel'ones nō sint formal'r entia rōnis
sed aliq̄d extra intellectū ⁊ nō idē fūda-
mento. nō tn̄ sūt alia res a fundamēto:
sed tm̄ sūt modi pprii rei. Ista instātia
videt tm̄ ɔtendere de nomie modi ⁊ rei
licet eni modus nō sit ita res sic illa cui⁹
est modus. nō tn̄ nulla res est sic nec nul
lū ens. q2 tūc nihil eēt. dicit enim btūs
Aug. i. d̊ doc. xpi. c. i. q signū ꝭm q tm̄
est signū est res aliqua ⁊ modus signati
Et hoc pbat. q2 oino qḋ nulla res ē ni-
hil est. ⁊ ita relatio cadit sub diuisiōe en
tis ꝭm se ꝭm phm. 5. me^{ce}. nec omnia in
que diuidit ens ꝭz se sūt eque pfecta en-
tia: imo qualitas respectu sbe potest di-
ci modus. ⁊ tn̄ in se est vera res. ita rel'o
licet sit modus. adhuc tn̄ est impfectior
modus qualitate si sit extra intellectū ⁊
nō modus intrinsecus fundamēti sicut
est infinitas in deo ⁊ omniū essentialiū
que sūt in eo sicut dictū est di. 8. p̊mi li.
sequit q talis modus alius a re ex natu
ra rei sit res alia a fundamēto accipien-
do rez generalissime vt diuidit in. io. ge
nera. Et si dicas q genus rel'onis ē res
nō ppter modū illū q̄ est habitudo ad
aliud: sed ppter rem cui cōuenit esse ad
aliud. hoc nō est verū. q2 omne ens ad
se consideratū sub rōne absoluta potest
ptinē eēntialiter ad aliqḋ genus absolu
tum si est p se vnū. nullus eni modus cō
cipiendi cū quo stare pōt vnitas per se
ɔceptus qui ɔceptus sit absolutus tollit
q̄n illud conceptū ptineat ad genus ab-
solutū. q2 illud sic conceptū includit ali
quid absolutū dictū de se in quid. ⁊ ali-
quid i quale p qḋ distinguit ab aliis cō-
ceptibus absolutis vt gen⁹ ⁊ dfferentiā
extra intellectū. omis talis est respectus
siue habitudo siue relatio siue qualiter-
cūq3 nomietur. q2 ista sunt syno^a. ⁊ ille
respectus pōt per se cōcipi vt p se vnuz
habēs aliqḋ p̄dicatū q̄dditatiuū dictuz
de eo in quid. ⁊ est aliq̄d extra aiam vt
pbatum est ⁊ distinctū ab illo in q̊ fun-
datur. vt pbat in p̊° ar. g̊ potest habere
q̄libet istoꝝ respectuū genus ppriuz vt
respectus sūt nō includēdo essential'r fū
damenta. ⁊ ita realitas eoꝝ que sunt in
isto genere nō est p̄cise talis ppter fūda-
mentū formal'r loquēdo. q2 fundamētū
est extra per se rōnem istoꝝ vt hn̄t com
pletā rōnem entis in genere reali. Sic
igit declarata realitate relatōnis in 2° ar
ti° ⁊ etiā eius diuisione reali a fūdamē-
to in p̊° arti. ⁊ hoc q̄tū ad illas de q̄bus
ɔcludunt rōnes ibi adducte. videt suffi-
cienter improbata p̊ma opi. ꝭm quēcū-
q3 intellectū ponat intelligi. Ad p̊^m
alteri⁹ opi. dico q nihil alicui⁹ generis
dicit de deo sic dictū est di. 8. p̊mi. et sic

absoluta ita relões que formalr dicun
tur de deo nõ sunt alicui⁹ generis. sȝ trã
scendentia ⁊ passiones entis in cõi. quia
quicqd cõuenit enti inq̃tum est indiffe
rens ad finitũ ⁊ infinitũ cõuenit ei pus.
q̃ diuidat in genera. ⁊ ita est transcẽdẽs
Ad illud ꝙ nõ est ꝯpositius albũ sil'e
q̃ albũ tantũ. q̃uis illud posset faciliter
exponi faciẽdo vim in vocabulo dicen
do cõpositio est simul positio. tñ nõ cu
rando de vocabulo dicendũ esse ꝯnter
ꝙ album sil'e est ꝯpositius q̃ albũ tantũ
qꝛ habet in se actũ ⁊ potentiã distincta
realr. hoc etiã dꝫ ꝯcedẽ ille ꝓ cui⁹ opi.
fit istud argᵐ. ꝯcedit eni ipe nusq̃ eẽ dif
ferentiã intentõis sine ꝯpõne ⁊ ꝙ rela
tio differt a fundamẽto in creaturis dif
ferẽtia intẽtionis ꝯcedit etiaȝ in diuinis
ꝑsonã eẽ q̃si compositã ⁊ eẽntiã eẽ qua
si potentiã ⁊ relationẽ quasi actũ. sȝ vbi
ista sunt quasi actus ⁊ quasi potenᵃ ibi
est quasi cõpositio. igit̃ vbi est act⁹ ⁊ po
tẽtia ibi est vere ꝯpõ. nõ tñ est ꝯpositio
ex duabus entitatib⁹ absolutis. qꝛ alte
ra entitas nõ est absoluta entitas. Ad
2ᵐ de mutatõne rñdet Simplicius sup
ꝑdicamẽta: ꝙ sicut relatio nõ est forma
ad se sed ad alterũ: ita ille cui aduenit ñ
mutat̃ ad se sed ad aliũ. ⁊ si tũc mutari
dicat̃ solũ illud qd̃ aliter se hꝫ ad se nũc
q̃ pus tũc nõ est mutatio in adaliquid.
Si vero mutari sit cõe ad aliter se hẽre ad
se ⁊ ad alterũ tũc mutatõ est in adaliqd
sicut vult Simplicius. qꝛ fm relationẽ
se habet aliquis aliter ad alterũ. phs tñ
qꝛ ponit ꝙ non est possibile aliqd aliter
se habere ad alterũ nisi aliter se hẽat ad
se. ideo dicit ꝙ in adaliquid nõ est mot⁹
vnde solũ oñdit in qbus ꝑdicamẽtis est
per se ꝑmo motus ⁊ in qbus nõ. Itẽ
phs ibi oñdit ꝙ in sb̃a non est motus ⁊
tñ ibi est mutatio. g̃ ex intentõne phi ñ
põt haberi nisi ꝙ in adaliqd nõ sit mo
tus. cuȝ quo tamẽ stat ꝙ ibi sit mutatio
Et cõfirmat̃ ista rñsio ꝑ auctẽȝ Am
bro. supra adductã qui relationẽ ꝯcedit
esse aliam rem a fundamento ⁊ eẽ mu
tationẽ ad illã. Ad 3ᵐ de inesse cõce
do ꝙ relatio habet ꝓpriũ suũ ineẽ sicut
dicit Auic. 3. meᵉᵉ. ⁊ tñ nõ sequit̃ cõposi
tio isti⁹ generis ex aliqbus essentialiter
inclusis. qꝛ etiã quãtitas hꝫ suũ ineẽ qd̃
nõ est de rõne sui generis formalr. et tñ
nõ est cõposita ꝯpositõne respiciẽte nãȝ
generis. hoc aũt iõ est. qꝛ paᵒ inest rei cᵉ
est ⁊ nõ est ĩ per se intellectu illiᵘ. qd̃ tñ
magis videt̃ eẽ verũ de passione q̃ rela
tione. cum g̃ arguit̃ ꝙ relatio fũdata su
per sb̃am hẽet ꝓpriã accñtalitatẽ qꝛ ꝓ
priũ inesse. rñdeo si aliqua sit talis rela
tio ⁊ de ipsa concludãt rõnes supradc̃e
in pᵒ arti. ꝯcedo conclusionẽ: vtraqꝫ ps
añtis videt̃ esse vera de identitate specifi
ca indiuidui ad aliud indiuiduũ in spẽ:
siue de sil'itudine essentiali fm formam
specificã. Ad 4ᵐ de ꝓcessu in infini
tum dico ꝙ nõ sequit̃. quia relatio seip
sa refert ad fundamentũ nõ eni põt esse
absqꝫ fundamẽto nec absqꝫ se sine ꝯtra
dictõe. ipa eni exñte ⁊ fũdamẽto simul
ambo sũt extrema illius relatõis q̃ ẽ ei⁹
ad fundamentũ. g̃ ipa nõ est absqꝫ ꝯdic
tõne siue relatõne eius ad fundamentũ.
⁊ ita sine ꝯdictõe nõ pt eẽ sine fũdamen
to. ⁊ ita relatio illa qua ad fundamẽtũ
refert erit eadẽ sibi. ⁊ hᵒ magis patebit
in ꝓxia solutõe sequẽtis. q. Ad 5ᵐ ꝺ
distinctione dico ꝙ relatio hꝫ suã distin
ctionẽ in suas spẽs sicut aliud genus hꝫ
distinctionẽ ⁊ in spẽs suas. ⁊ tñ illa non
innotescit nisi ꝑ fundamenta ꝓpter mo
dicã entitatẽ suã quã hꝫ in fundamẽtis
suis. ita etiaȝ ⁊ in alijs accñtibus q̃ hñt
maiorẽ entitatẽ ⁊ realitatẽ ⁊ aliqñ di
stinctio sit per extrinseca ⁊ cognoscit̃ ex
distinctõe extrinseca in eis. est tñ forma
lis intrinseca sed nõ innotescit nisi ꝑ ex
trinsecã. Hoc g̃ viso de relonibus in
cõi videndũ est de relonib⁹ in speali cre
ature ad deũ. ⁊ ẽ vna opi. que dicit illaȝ
relationẽ esse eandẽ fundamẽto: ⁊ h⁹ ita
ꝙ fundamentũ nihil est nisi q̃dam relo

ad deum. quia lz creatura in se sit ens. i
respectu tamē ad deū dr nō ens ſm ans.
sic etiā licet in se sit ens absolutū tamen
respectu dei nō est nisi quidā respect⁹. cū
ista videt ꝯcordare illud qđ dicit ꝙ rela
tio sit ratitudo sui fūdamenti quod im
probatū est. di. 3. ꝑmi. q. de vestigio.
Contra istam opi. est aug. 7. de tri. c. 2.
Omne qđ relatiue dr est aliqđ exceptio
relatiuo. ⁊ in ꝑn° tertiū. qđ nihil ē ad se.
nō est qđ ad alteꝝ dicat fundamētum ğ
relationis est aliq̄ entitas formaliter nō
includēs illā relationē formalit. quia si
formaliter includeret eaz nō erit forma
liter relatio ad aliud sed ad se. qꝛ fūda
mentū suū est formaliter ad se cū q̊ poit
formaliter idem. nec posset eē fūdamen
tū ꝑmū relationis. adhuc. n. eēt querere
de illa relatione ꝑma in q̄ poneret. nō ē
ğ precise aliqua relatio fūdamentū alic⁹
relationis qđ etiā appet in relatōib⁹ di
uinis vbi est maxima idēptitas in fun
damento. ⁊ tñ fundamentū nō ē forma
liter relatio qꝛ tūc nō eēt ꝑfectio forma
liter infinita. Preterea diffō indicat
totā q̄dditatem rei si est ꝑfecta. sz diffini
tio lapidis nō includit essentialit vl for
malit respectū ad aliud. qꝛ tūc nō eēt dif
finitio lapidis vt ē in genere absoluto. ⁊
ita nō ē diffinitio lapidis vt ē in gnē sb̄e
vel vt spēs sb̄e. ğ in eēntia lapidis nō in
cludit formaliter aliqs respectus. 3°.
sic ſm istā opi. creature nō magis distin
guunt a deo ꝙ relōnes in diuinis int se.
qꝛ oēs relōnes opposite sūt eq̄ distincte
⁊ specialit que ꝑtinēt ad eundē modum
relatioꝝ. relōnes aūt diuie q̄ sūt relōnes
originis ꝑtinēt ad 2^m^ modū relatioꝝ ad
quē etiā vident ꝑtinere ille rōes q̄ sūt in
deo rōe cāe efficientis ad creaturam. igr
si creatura tm̄ sit relatio ⁊ relō opposi
ta in deo sic filius ē relō sb̄sistens oppo
sita relatōi pris eq̄lis erit distinctio hic
⁊ inde Et confirmatur rō. qꝛ tūc sup
positū creatū non ē nisi relatio quedaz
sb̄sistens. ⁊ sic difficilius esset ꝯcipe mo
dū existendi p° create ꝙ increate. Et
si dicas ꝙ creature differūt in nā abso
luta in se nō sic diuine ꝑsone: hoc videt
destruere positū. quia tūc creatura ha
bebit essentiam absolutā que nō tantuz
erit relatio. videt etiam sequi vlterius ꝙ
minus differat creatura a deo ꝙ vna ꝑ
sona diuina ab alia ꝑsona diuina. quia
in ꝑsonis diuinis ē relō realis ⁊ mutua
sed inter creaturā ⁊ deū nō est mutua re
latio realis ğ ⁊c. 4° ad ꝑncipale argu
itur sic. q̄ distinguunt formaliter nō sūt
idem formalit ⁊ ꝑcise. quia distinguerēt
formalit ⁊ nō distinguerent formalit. qꝛ
nihil essent nisi illud indistinctū forma
liter. sed relatio creature ad deum nō di
stinguit forlit nec spē i diuersis creaturis
igit vel creature nō differūt spē vel crea
tura nō erit ꝑcise illa relatio. ꝓbatio mi
noris. illis relōnibus omibus in creatu
ris correspōdet idem extremū ex ꝑte dei
relationibus autē alterius rationis non
correspondet terminus eiusdem ratōnis
5° sic. in creatura est triplex relatio
ad deum. igit qua ratione ipa nihil erit
nisi vna relatio pari rōne nihil erit nisi
alia relatio igit nō pōt ꝑcise eē aliq̄ vna
istarum. nec pōt eē oēs iste. quia oēs
iste differūt formalit inter se. ⁊ tūc queli
bet vna eēntia haberet distinctionē for
malem a se ipa: vel sic vna nā formalit
⁊ specifice nō est plura specifice. sed que
libet natura hz tres relationes respectu
dei spē differentes. qđ pz. qꝛ ecōuerso in
deo ad creaturā sūt tres relōnes ſm rōez
igr ⁊c. Alit ponitur ꝙ ista relō angeli
ad deuz differt realit ab eēn^a^ angeli. qđ
ꝯfirmat ꝑ aug. 5. de tri. c. 4. vbi dicit ꝙ
in creatura q̄cq̄d nō ſm sb̄am dr restat
vt ſm accñs dicat. Et arguit ꝙ in creatu
ris sit accñs. quod etiā expresse vult i eo
dem. c. 19. dicens. Illa sūt accñtia relati
ua q̄ cū aliqua mutatione reꝝ ď quib⁹
dicūt accidūt. ⁊ vult ex h° relōnē crea
ture ad accñs. nō autem eam que relati
ue dicit dei ad creaturaz. ex h° exꝑssius

ibidē in fi. ꝙ ꝗ tpaliter dici incipit deus qd̓ antea nō dicebat manifestū est relatiue dici. nō tñ ꝓm accñs dei sed plane ꝓm accñs eius ad qd̓ dici aliqͩ de⁹ icipit relatiue. Cōtra istud. ſb̓a est p̓or accñte tripl'r ꝓm pħm. 7. met. ſ. cognitōe: diffinitōne: ⁊ tpe. Et h° qd̓ est eē p̓us tpe itelligit sic ꝙ nulla ē ꝯdictio ex pte ſb̓e qui p̓or posset eē duratōe oi accñte. ꝗ n̄ ē cōtradictio ꝙ lapis eēt p̓or duratōe oi dependētia ad deū. ⁊ p ꝯñs nō ē ꝯdictio lapidē nō dependē ad deū. qd̓ videt absurdū. Preterea. Aug. aut accipit ibi accidēs cōiter p q̊libet mutabili. ⁊ tūc ſb̓a q̄libet creata erit accñs. qꝛ ē mutabilis. aut accipit ibi accñs p mutabili. i. amissibili. ſ. qd̓ pōt alio manēte. ſ. ſb̓a amitti ⁊ h° manēte p̓ori duratōe vel nā. si hoc mō. igit relatio creature ad deū non est accñs. qꝛ nō pōt creatura manē nec duratōne nec nā sine ista. Et hoc mō videtur ip̄e loq̄. c. 4. q̄uo sūt aliq̄ accñtia inseparabilia. qꝛ etsi coruus manēs n̄ possit amittere nigredinē. tñ pōt amittere plumas ⁊ alia q̄dam. hec q̄dem nō ē mutatio. qꝛ sic ip̄a amissio plume eēt mutatō sed est amissio. qꝛ sicut pluma est p̓or nā nigredine: ita etiā posset esse posterius natura nigredine. hoc est nō p̓mo corrūpi corruptōne nigredinis.

Ad questionez istā

igit dico ꝙ relatio ad deū cōis oi creature est idē realr fundamento. nō tñ idem formalr nec p̄cise idē siue nō idē idēptitate adeq̄ta ita ꝙ fundamētū sit tm̄ relo formalr. p̓mū ꝓbat p duas rōnes. qꝛ illud qd̓ ꝓprie dicit ineē alicui sine q̊ illō nō p̄t eē. sine ꝯdictōe ē idē sibi realit. relatō aūt ad deū ꝓprie inest lapidi ⁊ sine ea nō potest eē lapis sine ꝯdictōne. ꝗ illa relatio est eidē realr lapidi. Probatio maioris. qꝛ sic ꝯdictio dicta de aliq̄bus est via ꝯcludēdi distinctōez. ita ipossibilitas recipiendi predicationē ꝯdictoriorū ptinentiū ad eē est via ꝯcludēdi idēptitatē in eē. Et hoc vbi nō ē dependētia eēntialis q̄ requirit distinctionē manifestā. Qd̓ declaro sic. qꝛ impossibilitas ꝙ a. sit sine b. aut ē ꝓpter idēptitatē b. ad a. aut est ꝓpter p̓oritatē: aut simultatē i nā. ꝗ si b. nō sit p̓us nāliter ꝙ a. nec necessario sil' nā. ⁊ a nō pōt eē absq̧ b. sequit ꝙ a. sit idē b. si aūt sit aliud ⁊ posterius eo nō est verisile ꝙ nō possit esse sine eo nālr absq̧ ꝯdictōe. sed ꝙ inest alicui ꝓprie sic relatio inest fūdamēto. hoc ē ita inest ꝙ si eēt aliud eēt posteri⁹ eo nā. tale nec est p̓us nā: nec sil' cū eo cui inest. ꝗ si necio requirit ad esse eius ita ꝙ illud aliud nō p̄t eē sine eo: necio est idē realr sibi. ita est in ꝓposito. Minor ē manifesta. qꝛ sic incōpossibile est lapidē eē sine deo: ita incōpossibile est lapidē esse sine dependētia eius ad deū. Nā si posset eē sine dependētia illa posset eē sine termino illius dependētie. nō eni est incōpossibilitas essendi absq̧ termio nisi ꝓpter ip̄am dependentiā nō est autē aliqͩ nō necessariū simpl'r rō simpl'r necessarij. ꝗ ⁊c̈. Cōtra rōnem istā insto. qꝛ tūc quelibet relatio q̄ inest eēntie diuine p actuz intellectus diuini eēt eadē illi eēntie. ꝓbatio. qꝛ incōpossibile est illi eēntie esse sine ea. si eni talis relo possit eē noua. ꝗ intellectus diuinus posset mutari. qd̓ ē incōpossibile. sed ponē talē eandē illi est ponē incōueniēs. qꝛ tūc eēt realis. q̄cq̄d eni est idē rei est reale. illa aūt relatio nō est realis. ex di. 3. p̓mi. ꝗ ⁊c̈. R° incōpossibilitas sepatōnis p̄t eē ex rōne ip̄i⁹ a quo aliqͩ est inseparabile. ⁊ p̄t eē ab aliquo extrinseco. Ex^m hui⁹ secūdi. qꝛ ꝓm pħm. ꝯdictio est celū eē sine motu. non q̄dem ex cā intrinseca in celo. qꝛ ē receptiuū motus ⁊ indifferēs ad q̄etem sic ad motū. sed ex cā extriseca mouēte. nō tñ sequit ꝙ celū sit motus suus lꝫ nō possꝫ eē sine eo. mō dico ꝙ incompossibilitas essendi lapidē absq̧ dependētia eius ad deū est ex rōne lapidis p̄cise. ex qua etiā est rō incōpossibilitatis essendi lapidem

ſine termino dependẽtie. q̃cquid eni eſt
rõ req̃rendi terminũ dependẽᶜ eſt rõ ha
bendi depẽdentiã illã. ſed in iſta inſtan‐
tia adducta nõ eſt nec̃itas ſimplr̃ inhe‐
rentie talis relatõis nec incõpoſſibilitas
oppoſiti ex nã rei ex pte eſſentie diuine.
quaſi ĩpoſſibile ſit eã eſſe niſi exigat ter‐
minũ ad quẽ quẽ ĩpoſſibile eſt nõ eẽ. ſed
tm̃ eſt incõpoſſibilitas ex cã extrinſeca.
ſ. in intellectu diuino ſimplr̃ nec̃io agen
te. ꝛ iõ incõpoſſibilitas eſt ex pte eiuſ no
uiter agere. 2ª rõ p̊ncipalis ad p̊ᵐ mẽ
brũ ſolutõnis eſt iſta. qḋ vniformiť dici
tur ḋ omi alio a deo nulli dicto ad deũ
accidit. ſed talis relatio cõis omi creatu
re vniformiť dı̃ de omi alio a deo ad ip
ſum deũ. g̃ nulli accidit. ꝛ ita eſt idẽ fũ‐
damẽto. ꝓbatio maioris. qꝛ ſi alicui ac‐
cidẽt pari rõne ꝛ alteri. vtputa ſi relatio
effectus ad cãm accidẽt lapidi. ꝛ ꝑ ꝯñs
eſt res alia a lapide. pari rõne ip̃a habẽt
relationẽ ad deũ vt effectꝰ ad cãm. ꝛ tũc
accidẽt ſibi alia relatio effectus. ꝛ ita eẽt
alia relatio. ꝛ ſic in ĩfinitũ. Cõtra iſtaꝫ
rõnem inſto. qꝛ nõ videť incõueniens ꝓ
cedere in infinitũ in relatõibus. dictum
eni eſt in p̊mo li. ꝙ relatio fundať ſupra
relationẽ ſic̃ ꝓportionabilitas ſupra ꝓ‐
portionẽ. Ex hoc arguiť. ſi ſortes ẽ idẽ
platoni. g̊ illa identitas ſortis eſt eadem
identitate platonis. ꝛ pari rõne illa idẽ‐
titas eſt eadẽ identitati. ꝛ p̊ma idẽtitas
erat alia ab identitate fundamẽti. qꝛ fũ‐
damentũ poterat eſſe ſine ea. ergo pari
rõne q̃libet identitas erit alia ab identi
tate illius cuiꝰ eſt. ꝛ ita erũt infinite rela
tões reales. ꝛ ita põt argui de ꝓportio
nalitatibꝰ ꝛ ſilitudinibus. Ad iſtud rñ
deo ꝙ ſtatus eſt in 2° ꝙ vt intelligať ac‐
cipiant p̊ma fundamẽta ſoꝛ. ꝛ pla. inter
que eſt identitas mutua. ꝛ dicať illa in
ſorte a. ꝛ illa in platone b. identitas aũt
a. ad b. dicať c. ꝛ illa idẽtitas ecõuerſo ĩ
b. dicať d. dico tũc ꝙ a. differt a ſorte qꝛ
ſoꝛ. poteſt eẽ ſine a. qꝛ p̃t eẽ ſine eius ter‐
mino. ꝛ ip̃a nõ p̃t eẽ ſine termio a. tñ ñ
differt a. c. ſed c. eſt idẽ ſibi. qꝛ a. nõ põt
eẽ ſine b. cũ ſint ſil̃ nã. ꝛ ꝑ ꝯñs ꝯtradictõ
eſt a eẽ niſi tam fundamentũ eius qḋ eſt
c. ꝙ etiã terminꝰ eius ſit. ſed fundamen
to ꝛ termio ip̃ius c. exñtibus nec̃io erit
c. g̊ ꝯ̃dictio eſt a. eẽ ſine c. ꝛ c. ineſt forma
liter a. qꝛ a. diciť idẽ ip̃a eadẽ identitate
que eſt c. g̊ c. eſt idẽ ip̃i a. ꝛ ꝑ ꝯñs ibi erit
ſtatus. Et ſi queras q̃ idẽtitate ẽ c. ideꝫ
ip̃i a. dico ꝙ ip̃o a. qꝛ illa identitas non
eſt niſi rõnis. qꝛ ſimplr̃ eiuſdẽ ad ſe. Eo
dem mõ eſt ſtatus de ſilitudinibꝰ ꝓpoꝛ
tionalitatũ. qꝛ vna ꝓportionalitas ẽ ſi‐
milis alteri ſilitudine eẽntiali. duo etiaꝫ
indiuidua eiuſdẽ ſpẽi dicunť ſilia in for‐
ma ſpecifica. ꝛ ita ſicut eſt ſtatus in idẽ‐
titate ſpecifica in 2° ꝛ nõ in p̊°. ita ꝛ in ſi
militudine ꝓportionalitatũ. 2ᵐ arti. ſ.
ꝙ relatio nõ ſit eadẽ formalr̃ fundamẽ‐
to ſuppono manifeſtũ ex intellectu eius
qḋ diciť formalr̃ idẽ. qꝛ per ſe rõ reſpec‐
tus nõ includiť formalr̃ rõneꝫ abſoluti.
nec abſolutũ ꝑ ſe includit formalẽ rõeꝫ
reſpectus. Silr̃ qḋ ibi addiť ꝙ fundamẽ
tũ nõ ſit p̃ciſe ip̃a relatio hꝰ ꝓbatur cõ
tra illã opi. Et tũc intelligo qualr̃ poſſit
eſſe vera identitas ꝛ nõ p̃ciſa hoc mõ.
qñ in creaturis aliq̃d cõtinet per identi‐
tatẽ ſiue vnitiue plura nõ eſt hoc ex per
fectõne illius cõtenti ſed ex pfectõe cõti‐
ñẽtis. ſicut ſi aĩa intellectiua ſcḋm aliquoſ
cõtineat aniam vegetatiuã ꝛ formã ſbe
nõ eſt hoc ex pfectõne forme ſbe. qꝛ ip̃a
nõ ꝯtinet oẽs formas alias. ſed ex pfecti
one anie intellectiue. ſilr̃ ſi hoc ens conti
neat quãlibet paſſionẽ entis vt veritatẽ
ꝛ bonitatẽ ꝛ vnitatẽ. nõ eſt tñ iſta conti‐
nentia ex pfectõne ꝯtenti: ſed ex pfectõe
ꝯtinẽtis. quẽadmodũ ꝛ in diuinis ꝙ re‐
latio ſit eadẽ fundamẽto nõ eſt ex perfe
ctione relatõnis quaſi ip̃a ꝯtineat eſſen
tiã per identitatẽ. ſꝫ ex infinitate forma‐
li eẽntie ꝓpter quã ip̃a habet in ſe relati
onẽ ꝑ identitatẽ. In oibus iſtis ꝛ maxi
me in creaturis ꝯtinẽs nõ eſt p̃ciſe ꝯten
tum: ſed eſt ita pfecta entitas in ſe ſicut

esset si contentũ esset extra se vel sibi additũ. imo pfectior entitas est. q2 ex pfectione sua ꝯtinet omnẽ aliã entitatẽ. vnde aĩa intellectiua nõ tm̃ est forma sb̃alis. quia tũc nõ est pfecta: sed est ita perfecta illa vltima entitas que est ibi sicut si psupponeret aliã entitatẽ a se. Ita dico in ꝓposito ꝙ fundamentũ nõ est tantũ relatio quã ꝯtinet per identitatẽ: sꝫ ẽ ita absolutũ sic si relõ eẽt sibi addita vl' oino nullã haberet relationẽ. quia non est hoc ex impfectõne sua. sed ex pfectõe vel simplr vel aliqualr. q2 cõtinet illam relationẽ per identitatẽ ita ꝙ ipa continentia quasi ꝑuenit ipam accidentalitatem relatõnis ne ipa possit eẽ accñs. q2 ipsa pfecte continet in sb̃a. que tamen relatio si nõ sic contineret ex se nõ haberet forte ꝙ esset per identitatẽ sb̃a.

Ad argumẽta principalia

hui⁹. q. ad pmũ de. 4. me[cc] dico ꝙ incõueniens est oĩa eẽ ad aliqd ita ꝙ ipoꝝ eẽ sit formalr ad aliud eẽ. sicut dicit illa opi. que dicit oĩa apparẽtia ẽ vera. que etiã dicit ꝙ ipm eẽ rei est formaliter in apparere. nec sic ꝯcedo omĩa eẽ ad aliquid ita ꝙ eoꝝ esse sit formaliter ad aliud. imo ipoꝝ esse est formalr ad se licet per identitatẽ cõtineant esse illorum que sunt ad aliud. Alia respõsio infert omĩa esse ad aliquid vt ad opi. et sensũ. Ad 2m ⁊ si negari posset de relatiuis: vel eoꝝ que sunt in diuersis generibus. ⁊ tunc dicerent esse pmo diuersa quantũ. s. ad rõnes formales eorum: ita ꝙ nullũ illorum formaliter includit alterũ: nec aliquid alterius. licet p identitatem in existendo vnũ cõtineat alteꝝ potest tamẽ dici ꝯsequẽter ad als dicta ꝙ huiusmõi relatio est transcendens. q2 qd ꝯuenit enti anteꝗ descendat ad genera est transcendẽs. sed qd ꝯuenit omni enti ꝯuenit enti anteꝗ in genera descendat. g qd est tale est transcendẽs ⁊ nõ alicuius generis determinati. sicut sũt huiusmodi relationes. g. Ad auctoritatem Aug. p vltima opi. cõcedo ꝙ relatõnes in creaturis sunt accidẽtia loquẽdo de relatõnibus creaturarũ ad illa ad que nõ dependẽt eẽntialiter. ad quecũqꝫ autẽ essentialr dependet a. ipa dependẽtia eius eẽntialis non est sibi accñs. hoc est non est aliud realr. ⁊ tunc illud pmũ quod adducit de. c. 5. ꝙ in rebus creatis illud qd nõ ꝛm sb̃am dicit restat ⁊c. exponendũ est ꝛm accñs dici qd nõ per se predicat in quid. ⁊ cum hoc est etiã mutabile. nõ tamẽ manẽte fundamẽto: sed per mutationẽ fundamenti. ⁊ pma conditio deficit in ꝑdicatis eẽntialibus vel potius in sb̃alibus dictis de creaturis. 2a conditio deficit in relatõnibus diuinis sed ambe concurrẽtes sufficiũt. ⁊ ita potest exponi vltima auctoritas d. 19. c. q2 illa sunt accñtia in his ad que dicit de⁹. hoc est sunt simpliciter mutabilia. non tamẽ amissibilia. ⁊ sunt dicta accñtalr: hoc est nõ eẽntialiter de sb̃is. ⁊ vna conditio deficit in relationibus diuinis.

Ad primã questionem

de creatõne dico ꝙ creatio nõ tantũ videt importare relationeꝫ ad deum in rõne cãe efficiẽtis. sed etiã respectum ad nõ eẽ ꝑcedens. ⁊ hoc ordine durationis vt accipit ꝓprie creatõ. sed iste ordo põt intelligi vel ad nõ esse imediate ꝑcedens vel indistĩcte. ⁊ p[co]. tm̃ dicit res creari in pmo instãti. ⁊ 2[o] põt dici res semper creari dũ manet. Si loqmur d p[o] relatõne. s. ad cãm efficientẽ pꝫ solõ ex. q. ꝑcedenti. si de 2a relatõne videt ꝙ illa ñ sit eadẽ fundamẽto qd sequit ex illo 2[co] ꝓut tantũ cõuenit rei in p[o] instãti si idẽ respectus ad non esse maneat tm̃ in illo instanti. absolutũ autẽ manet post illud instans ⁊ manenti non manens non est idem realiter. Sed de ordine illo ad nõ esse indistincte accepto videtur idem: nisi probari possit contradictio ꝙ illa eẽntia posset esse absqꝫ respectu ad nõ esse

duratione p̃cedens ꝙ ſi ꝓhibet h° in 3^{a}
q. q̄ſita. ꝙ ꝯ̄dictio ſit lapidē eē ſine reſpe
ctu ad nō eſſe p̃cedens duratōe tūc poſ
ſet dici ꝯ̄nter ꝙ iſte reſpcūs nō differt a
fūdamēto niſi ꝙ iſte reſpectus nō ē depē
dentia ad aliquid ad quod hn̄s illū eēn
tialiter dependeat nō eſt aūt generaliter
dictū in p̃cedenti. q. ꝙ oīs reſpect⁹ ē idē
realiť cū ſuo fūdamento. ſed omis reſpe
ctus dependētie ad aliq̄d ſine quo depē
dens nō pōt eſſe idem ē dependēti. Si
aūt nō ſit ꝯ̄dictio lapidē eſſe ſine tali or
dine ad nō eſſe. tūc planū eſt illū ordinē
nō eſſe idem fūdamento. Sic ergo l' ſ̄m
vnā op. creatio ſ̄m vtrūq̧ reſpectū quē
dic̄ eſt idē fūdamēto vl' ſaltē q̄tū ad p^{m}
reſpectū lʒ nō quantū ad 2^{m}.

Secundum primaz
opin. pōt rn̄deri ad p̄mū argumentū ꝙ
auctoritas loquiť de his preciſe que p ſe
includunť in quidditate rei vnde q̄ddi
tas eſt. vnde excludit vnū ⁊ multa. actū
⁊ potentiā. quia nullū tale eſt de per ſe.
intellectu quidditatis. ⁊ ita ꝯcedo ꝙ nul
la relatio ſit idē formaliť fūdamento: ⁊ ſi
realiter ⁊ p idemptitatem qn̄q̧ ꝯtineat
in eo vt eſt in ꝓpoſito. Ad 2^{m} patʒ ꝙ
ille reſpectus ad deū non tm̄ manet in p̄
mo inſtanti ſed ſemper dū manet res. ſi
cut diceť in. 2. q. 2^{c}. di. h⁹ li. Ad 3^{m} et
ſi nō ſit verꝫ deum non poſſe repare eū
dem motū de quo in 4° diceť. tn̄ ſi h° cō
cedatur ꝯcedit ꝓpter interruptionē que
ſ̄m eos ꝓhibet idemptitatē motus rep
ati ⁊ deſtructi ſed hoc nō ꝯcludit i ꝓpo
ſito niſi ꝙ creatio nō poſſet repari eadē
inq̄tū dicit ordinē imediatū ad nō eſſe.
non aūt inq̄tum dicit reſpectū ad cām
vnde idē reſpectus pōt repari. quia eaδ
mr̄nitas fuit in matre xp̄i ad ip̄m poſt
reſurrectionez que ante fuit. Ad 4^{m}
ꝯcedi pōt ꝙ creatō paſſiua ineſt igni ab
igne gnānte. illa. ſ. crea° q̄ oē aliō a deo
diciť creari ſiue creetur ſiue genereť: nec
ſequiť ſi ineſt ab igne generante: g° eſt ad

ignem generantē vt ad terminum: na
ſimilitudo ineſt huic albo: ⁊ illi albo
generante ip̄a. ⁊ tn̄ nō oportet illā ſimi
tudinem eſſe ad generans ſic̄ ad termi

Ad 5^{m}. cū arguitur de mutatōne i
videť eſſe difficultas de maiori ⁊ mino
dico ꝙ in mutatōe nāli vbi eſt mater
⁊ forma ⁊ agens ⁊ compoſitū ex mā
forma ⁊ reſpectus multi. puta reſpect
agentis ad ꝯpoſitum ꝓductū: ⁊ ecōue
ſo. reſpectus compoſiti ꝓducti ad ag
tem. reſpectus materie ad formā ⁊ ec
uerſo. ⁊ vtriuſq̧ reſpectus ad totū ⁊ e
uerſo. ⁊ reſpectus compoſiti ⁊ forme
ſentis ad oppoſitū precedens. ⁊ nō ſol
iſta abſoluta. ſ. compoſitū ⁊ formam
ceſſerūt ſua oppoſita. ſed etiam illos r
ſpectus materie ad formaʒ ⁊ econuer
⁊ forme ad compoſitū ⁊ econuerſo. p
ceſſerūt oppoſita ſua. ⁊ ideo pōt eſſe r
ſpectus oīum iſtoꝝ reſpectuū ad opp
ſita ſua. nec hoc tm̄ ſed etiā omēs iſti r
ſpectus ſūt ab agente. ⁊ ideo pōt eſſe r
ſpectus iſtoꝝ reſpectuū ad agens. ita
de iſtis multis reſpectibus accipiēdo i
los q̄ ſūt ad ꝓpoſitū. materia hʒ reſp
ctum ad formā ſic̄ p̄fectibile. ⁊ illud q
perficiť ad perfectionē. ⁊ iſta coeua ſu
exn̄tie ꝯpoſiti. iſte etiā reſpect⁹ eſt ab a
te effectiue inducēte formā ⁊ p̄ficiēte m
teriā hac p̄fectione formali: ita ꝙ i reſp
ctu iſto q̄ eſt materie ad formā vt rece
tiui ad p̄fectionē ſiue vt p̄fectibilis ad
fectionem fūdatur reſpectus paſſiui a
agens. Iſte etiā reſpect⁹ ſuccedit ſuo o
poſito. qꝛ mā nō p̄us fuit formata iſto
tres reſpcūs vr̄ dicē mutatō paſſiua ſ
re^{m} māe ad formā vt receptiui ad p̄fec
onē ſiue vt p̄fectibilis ad p̄fectōeʒ ⁊ re^{m}
paſſiui ſiue ꝓducti ad agēs ſiue ꝓducē
⁊ re^{m} poſterioris ad oppoſitū p̃cedens
duo aūt iſtoꝝ reſpectuū. ſ. p̄⁹ ⁊ 3⁹ vidē
vlr̄ ꝯcurrē ad mutationē abſolute no
ꝯparando eā ad agēs. ⁊ iſti exp̄mūt p illa
rōeʒ mutationis q̄ diciť aliq̄d mutari. q
aliq̄d aliť ſe hʒ nūc q̄ p̄us ſi hīc exp̄ma

reᵐ mãe ad formam siue pfectibilis ad pfectiõem ẜm quã sic se hꝫ. hoc est ꝙ ac tuat illa pfectione. ſꝫ alr̃ q̃ꝫ pri⁹. ecce ali⁹ respectus fundat⁹ i aliq̃ respectu mãe ad formã siue pfectibilis ad pfectõez. Et si addat ꝙ mutari est aliq̃d alr̃ se hr̃e nũc q̃ꝫ pri⁹ ab aliq̃ mutante. ecce 3⁹ respectus Ad ꝓpoᵐ ğ põt dici ꝙ mutatio accep ta ꝓpe non est eadẽ forme. qꝛ mutatio tũc maneret manẽte forma. nec ẽ eadeꝫ respectu mãe ad formã nec ecõ. qꝛ tunc sp maneret dũ manet ꝯpositũ. sed est or do mãe ad formã vt nou⁹ .i. imediatus ad talẽ ordinẽ. ꝛ neuter istoꝝ ordinũ ẽ dependentia eẽntial ad aliq̃d ad qᷓ de pendeat hñs illũ ordinem. ꝛ iõ neut̃ ẽ iõ ab absoluto. Sic ğ ꝯcedit maior h⁹ rõis Et ad minorẽ dico ꝙ creatio ẽ ꝓductio toti⁹ creati ineẽ non ꝑsupᵃ aliq̃ pte eius ita ꝙ lꝫ creatum hẽat duas ptes q̃rum altera nãlr̃ posset ꝑcedere alterã ꝛ eã re cipe vt suã pfectõem. tñ vt totũ creatur non videt ꝑm⁹ termin⁹ creationis eẽ ps aliqua ſꝫ totale eẽ. aut saltẽ si loq̃mur d angelo creato ibi nihil est potentiale re cipiens aliqᷓ actuale sub c⁹ oppo° ꝑfue rit. Et tunc si dicat mutat habitudo po tentialis ad actuale nouũ. ita ꝙ potenti ale ꝑfuerit in se ꝛ tñ sine illo actu pꝫ ꝙ nulla creatio ẽ mutatio. qꝛ nll'm poten tiale ꝑexistebat. Si aũt mutatio dicat noua actuatio ipsius potentialis ita ꝙ illud potentiale non ꝑfuit sub actu. nec tñ oꝫ ꝙ in se ꝑfuerit. nec sic creatio ange li est mutatio. qꝛ nll'm potentiale ẽ i eo tñ sic posset dici ꝙ creatio ignis ẽ muta tio. si ignis crearet. qꝛ in eo ẽ potentiale ꝛ actuaret p formam. ꝛ alr̃ se hr̃et nũc q̃ꝫ ꝑus non ꝙ pri⁹ fuerat. sed ꝙ nunc sic se hũerit pri⁹ sic mõ. ꝛ videt ꝙ in diffini tione mutatõis illud aliter se hr̃e nunc q̃ꝫ pri⁹ non oporteat ꝙ accipiat põitiue qꝛ planum ẽ non refert ad ẜm ſꝫ ad ter minum a q̃. termin⁹ aũt a q̃ mutatiõis ꝓprie non est aliq̃d positiuum ſꝫ priua tio ẜm phm. 5. phy. dico tunc ꝙ vl' nll'a creatio est mutatio si oporteat sp poten tiale in se ꝑfuisse ꝛ nouiter actuari a for ma recepta. qꝛ nullius creati potentiale ꝑfuit. vel saltẽ creatio simplicis non est mutatio si sufficiat potentiale nõ fuisse sub illo actu i q̃ nũc ẽ. ꝛ ita nouiter fuis se sub actu p mutatiõem. sed quõcunqꝫ rõne illius ordis imediati ad non eẽ pp quem ꝯcessũ ẽ mutatõem differre a for ma: ꝯcessũ est ẽt creatõem non eẽ eanᷓ realr̃ fundamento: qꝛ ille ordo imedia tus ad non eẽ non est idẽ si non maneat in ꝑmo instãti sicut ꝓpter illũ eundem ordinem nõ manet creatio nisi i ꝑmo i stanti cũ forma.

Sexto ꝛ vltio circa hãc di. vbi magr̃ trac tat de creatura mere spuali ꝛ creatura cõposita ex corporali ꝛ spuali Querit vtrũ angelus ꝛ aĩa differat spẽ ꝙ nõ. ꝑmo qꝛ si eẽntie dĩunt spẽ. ğ ꝛ po tentie q̃ fundãt in eis: ꝛ si po^e. ğ ꝛ opati ones. ꝛ vlteri⁹ ğ ꝛ obã. ex. 2. de aĩa: ꝯñs ẽ fũm. qꝛ idem ẽ obm̃ intellect⁹ angeli ꝛ mei. 2° sic Aug. de li. ar. 3. Angl's ꝛ aĩa sunt nã pares sed officio ipares: ſꝫ pari tas nãe non ẽ in dĩentib⁹ spẽ ğ ꝛc. 3° qꝛ si sint alterius spẽi vna ẜꝫ se tota erit no bilior altera. ꝛ p ꝯñs qᷓlꝫ indiuiduum nobilioris erit nobili⁹ q̃lꝫ indiuiduo ig bilioris. ꝛ ita vel q̃lꝫ angelus erit pfecti or q̃lꝫ aĩa vel econuerso. ꝛ tũc vlteri⁹ cũ capacitas seq̃t nãm vl' erit capacitas ma ior cuiuslꝫ ãgeli capacitate cuiuslibet aĩe vel ecõ. ꝛ cũ beatitudo req̃rat totam ca pacitatẽ nãe satiari seq̃t ꝙ maior pfectõ necio ẽ in quolꝫ angelo ad hoc ꝙ sit be atus q̃ꝫ sit in q̃lꝫ aĩa vel ecõ. quorũ vtrũ qꝫ est falsũ: qꝛ angel⁹ ꝛ aĩa se hñt sic ex cedentia ꝛ excessa in beatitudine.

Contra Quanto forma crea ta ẽ nobilior tãto disti guit in plures gradus nobilitatis. sicut sunt plures forme mixti q̃ꝫ elementares ꝛ plr̃es forme aĩati q̃ꝫ inaĩati: ꝛ forte pla aĩalia q̃ꝫ plante. igr̃ plura erunt dr̃ia spẽ

in nā intellectiua ꝙ non itellectiua. hoc
non pōt eē nisi angelus ⁊ aīa differant
spē igr̄ ⁊c̄. Conclo istiꝰ. q. est certa. s. ꝙ
angelus ⁊ aīa differāt spē. qꝛ forme eius
dem rōnis hn̄t eandē rōnem pficiendi
⁊ non pficiendi. sed aīa nālr est pfectiua
corpis organici vt forma. angelus autē
nālr ē non pfectō aliꝰ mãe. igr̄ ⁊c̄. Sed
q̄ sit pma rō hꝰ distictōis specifice dr̄ ab
aliquibꝰ ꝙ vnibilitas ad mãz. ⁊ nō vni-
litas ad mãm. Contra forᵃ ē finis mãe
ex 2° physi. ⁊ iō distinctio mãe est ꝑpter
distinctionem forme ⁊ non eꝯ°. vn̄ mē
bra cerui differūt a membris leonis: qꝛ
aīa differt ab aīa. igr̄ non erit pma disti
ctio specifica hꝰ ⁊ illius per mãm ⁊ non
mãm. sed prior erit distinctio ipsorum
actuū in se. Qd̄ ꝯfirmat māifeste qꝛ. n.
hec mã est talis ⁊ illa nō. iō hec non est
illa. igr̄ ista rō perficiendi ⁊ n̄ pficiendi
non erit pma rō diuisiua.

Aliter dicitur ꝙ gradus intelligen
di maior vel minor in angelo: ⁊ aīa est
pmum distinctiuum vniꝰ ab alio. qd̄ ꝯ
firmat per simile. qꝛ aīa sensitiua nō vi-
det distingui in brutis nisi fm diuersos
gradus sentiendi. ⁊ tn̄ ibi est dr̄ia speci-
fica. igitur ita potest eē hic penes diuer
sos modos intelligendi pfectiorem ⁊ ip
fectiorem. Quis aūt sit iste distinctus
modus intelligendi ponit ꝙ angelus in
telligit sine discursu ⁊ aīa intelligit cum
discursu loquendo de intellectu nāli. ⁊
isti modi sunt distincti spē ⁊ sunt itellec-
tualitatis alterius ⁊ alterius spēi. Cō
tra aīa non discurrit circa pncipia sed
circa ꝯclusiones. g̊ si cognoscere sic ⁊ sic
est alterius speciei. ⁊ iō requirat intelli-
gentem alterius speciei erunt due intel
lectualitates alterius spēi in vna anima
vna inq̄tum intelligit pncipia ⁊ alia in
quātū intelligit conclusiones. Preter-
ea aīa beata in obō beatifico nō discur-
rit circa illud. discurrit autē circa obm̄
cognitum nālr. igr̄ esset alia intellectua-
litas spē beati inquantū intelligit deum
⁊ inq̄tum intelligit aliquid nālr. Itez
tertio si intellectualitas angeli ⁊ aīe dif
ferunt spē. igr̄ illa que dependent eēntia
liter ab ista ⁊ illa differunt spē. sz ab istl
dependet eēntialr visio beatifica angeli
⁊ aīe. lz. n. angelus non sit tota cā visio
nis sue nec aīa sue. tamen vtraqꝫ visio
eēntialr dependet ab itellectualitate nãe
cuius est. igr̄ ista visio beatifica ⁊ iᵃ dif
ferunt spē: quod est flm. quia oēs speci-
es diuerse hn̄t ordinem determinatuz
fm pfectius ⁊ iperfectiꝰ ita ꝙ qōlibet in
diuiduū pfectioris spēi excedit qōlibet i
diuiduum iperfectioris. ⁊ tūc sequeret
ꝙ vel quelibet beatitudo cuiuslibet āge
li excederet quālibet beatitudinē cuius-
libet aīe vel eꝯ° quorum vtrūqꝫ est flm
qꝛ se habent sicut excedentia ⁊ excessa i
beatitudine. Item q̄ritur q̄d intelligit
p hoc ꝙ dr̄ angelū non itelligere discur
rendo. aut ꝙ angelus non hēt potentiā
qua cognitis principijs possit cognosce
re conclusiones si ille non eēnt sibi priꝰ
note actu vel habitu. ⁊ hoc tūc non vi
detur esse pfectionis i intellectu creato.
immo hoc videt eē impfectionis in itel
lectu creato. qꝛ pfectio in intellectu nr̄o
est supplens ipfectōnem ꝙ possit ex qui
busdam cognitis v̊tualiter icludentibꝰ
alia illorum alioꝝ cognitōem acquirer̄
aut intelligitur ꝙ iō non pōt discurrere
qꝛ oēs conclusiones sunt sibi actualiter
note a pncipio ⁊ ita non pōt eas cogno
scere discurrendo. sz hoc ē falsū. qꝛ non
oīa a principio actu ⁊ disticte cognoscit
⁊ intelligit. aut iō qꝛ oīa sibi sunt habi-
tualiter non a pricipio. ⁊ ideo nō pōt hi
tualem noticiā illorū acquirere ex prin-
cipijs. ⁊ hoc non ponit differentiā essen
tialem intellectualitatis angeli a nobis.
quia sic esset in aīa mea. qꝛ si omnes cō
clusiones essent ibi note a pricipio. a dō
imprimente noticiam simul cum noti-
cia pricipiorum ⁊ conclusionum ipsa n̄

posset discurrere non ppter impotētiā nature sed qr iam prehabet cognitōem ⁊ non pōt acquirere de nouo id quod p̄ habet. hoc modo aīa christi non discurrebat sed ipsa nouit habitualr oīa pncipia ⁊ ɔclones in principio ⁊ tn̄ ipsa non fuit nā angelica.

Dico tunc ad que stionem q̄ quicq̄d est potens agere ē aliq̄d ens habēs actum pmum. ⁊ pōr ē ibi ƀm nām rō actus primi ƀm se q̄ in ɔparatione ad actū scōm cui' pōt esse principium ita q̄ lʒ illud quo tale ens est pncipiū actus scōi non sit aliud a nā sua. n̄ tn̄ pma entitas sua est nā sua vt est principiū tal actus secūdi sed nā sua vt in se est hec. ⁊ ita pma distinctio entis non ē p naturā suam inquātum est pncipiuʒ talis opationis. sed p nām suam vt hec nā. lʒ p identitatē ipsa sit principiū act' secundi. Jta dico in ppolito q̄ lʒ nā angelica sit pricipiū intelligendi ⁊ volēdi ⁊ aīa simlr. ita q̄ iste potentie nihil dn̄t eēntie aie additum tn̄ primum hic ⁊ ibi est hec nā ⁊ illa nā ad se. Et ista distictō pma est ad quā sequit illa distinctio pncipioꝝ opandi siue eiusdem actus siue opationum. aliarū. qr enim hec est nā iō est prin^m talis operatōnis ⁊ non econuerso. Exemplū huius est. sol habet virtutem generādi multa mixta inferius. ⁊ si queras primam rationem distinctionis solis a planta nō est prima ratō distinctionis vnius ab alio p potentiam generādi plātam ex parte solis. qr si illa potentia cōicaretur alīj nō ppter hoc ē sol. nec distigueretur a plāta sicut sol distinguit. prima ergo ratio distiguendi ē quia forma solis est talis forma. ⁊ for^a plante est talis ⁊ ad hāc sequitur q̄ ista forma potest esse principiū taliū operationum ⁊ alia non. Jta dico in ppolito q̄ qr angelus est talis natura ad se ⁊ aīa tal natura ad se. iō primo distiguuntur specie. non q̄dem sicut due spēs sed sicut spēs ⁊ pars speciei. qr aīa non est ppr'e spēs sed pars spēi. ⁊ tn̄ ipsa est prima rō distiguendi suā spēm sicut c' ps est alia ab angelo. ⁊ iō prima rō distinctōis specifice ex pte spēi sue est in ipsa. Potest etiam addi lʒ nō sit necium p solutione qōnis q̄ itellectualitas angeli inquātuʒ intellectualitas nō differt specie ab itellectualitate aie inq̄tū itellectualitas. h° est q̄ lʒ iste actus prim' ⁊ ille differunt spē vt considerant absolute in se non tn̄ ƀm illā pfectōem quā v̄tualr ɔtinēt ƀm quā sūt pn^a actuuʒ duoꝝ: qō vr̄ p hoc q̄ sunt circa obā eiusdē rōnis ⁊ ad obā eiusdē rōnis. sile h° est. qr si aīa bouis ⁊ aq̄le dn̄t spē. non tn̄ ppter hoc vis visiua hic ⁊ ibi inquātum talis pfectio et tal dn̄t spē. Jstud aūt est bn̄ possibile q̄ ɔtinentia aliq̄ differāt spē. ⁊ tn̄ ɔtēta non dn̄t specie sicut passiones entis ɔtinent p identitatē in entibus q̄tūcunq̄ distictis. ⁊ tn̄ ille passiones in eis distinguūtur spē. vnitas. n. lapidis que non ē realiter aliud a lapide. ⁊ vnitas homis que ē realr eadem hoī non ita distiguūt formalr specie sicut homo ⁊ lapis. imo hec vnitas ⁊ illa tm̄ videtur differre numero: hoc etiam declarat p aliud. quia sicut in eodem pn̄t ɔtineri p identitateʒ illa q̄ruʒ est distictio formalis quasi specifica sicut in eadem aīa includunt pfectiones intellectiue ⁊ sensitiue que ita sūt distincte formaliter sicut si essēt due res ita ⁊ econuerso potest aliquid indistinctum formaliter contineri in distinctis. Et si hoc est verū tūc planum est q̄ angelus ⁊ aīa sic non distinguuntur specie pmo p talem ⁊ talē intellectualitatē: immo nec pmo nec non pmo. qr talis itellectualitas in eis nō distinguitur specie Aut si istud non est veꝝ sed relinq̄t istō mō sicut dubiū saltē pmum dictū vr̄ satis clarum. s. q̄ per istud non est prima distinctio eoꝝ.

Ad primum argu.

p̄ncipalem pōt ↄcedi ꝙ essentie angeli ⁊
aie pn̄t differre spē ⁊ non tn̄ potentie si
illud dictū vltimū in solutōe sit verū ⁊
tūc illud argumentū non ꝓcedit: vel pt
dici ꝙ potentie dr̄entes spē ex parte fun
damenti non tn̄ ex pte obi p n̄t hr̄e actu
dr̄entes spē inq̄tum illi actus dependēt
a fūdamento illius potentie. sed isti sint
eiusdem spēi inquantum dependent ab
obiectis. ⁊ tūc concederet ꝙ intellectio
angeli ⁊ hois de eodem intelligibili ex p
te obiecti est eadē spē. ex pte autem fun
damēti inquātum fundamētū ē potēs
tie rō agendi sunt alia spē. ⁊ tūc oportēt
ↄcedere ꝙ opationes simplr̄ dr̄unt spē.
q2 illa identitas ſm quid ex parte obie
cti simplr̄ non est idētitas in spē: s3 alia
diuersitas simplr̄ est diuersitas ⁊ identi
tas ſm quid. Quecūq3. n. dr̄ia suffic̄ ad
distinguendū: sed non q̄cūq3 identitas
sufficit ad pfectam identitatē aliquoru3
Et tūc videt sequi illud inconueniēs qd
illatū est contra scdam opi. de actibꝰ be
atificis nisi forte diceret ꝙ tota cā actus
beatifici est obm̄ ⁊ ꝙ potentie se habeāt
ibi respectu illius actus vt tm̄ receptiue
⁊ passiue. ⁊ receptiua nō distinguūt for
mas receptas in spē sicut p3 de albedie
in lapide ⁊ in ligno. Ad 2m ⁊ ad omēs
auc̄tes ↄsimiles p3 p istam auc̄te3 Aug.
aia sola v̄itate p̄ma formatur ꝓpter h°
q̄dem nihil superius est aia. verū. n. ē i
rōne obi i quo q̄escit. ⁊ quo ad hoc par
est ipsa angelo. q2 nulla nā intellectual'
pōt quietari nisi in obō infinito. ⁊ ita i
telligenda est illa auc̄tas ⁊ omnes simi
les. Ad tertiū concedi pōt ꝙ qōl3 indi
uiduum vnius excedit qōl3 indiuiduu3
alteriꝰ: sed ꝙ sit illud nō o3 explicare an̄
3m li. cōparando aiam xp̄i ad nām ange
licā. ⁊ ↄcedendū est totum arm vsq3 ad
illud ꝙ tota capacitas nāe satiat in bea
titudine: illa. n. ꝓpō non est v̄a loquen
do de capacitate mere nāli: p̄cise. n. sati
at ſm ꝓportōem ad merita cōiter loq̄n
do. ⁊ i h° satiat sufficient appetitꝰ delibe
ratiuus. Qualr̄ aūt stare pōt pfecta be
atitudo ex sola tali satietate ēt si appeti
tus nālis possit eē ad vlteriorem pfecti
one3 non hitā poterit tractari al's i ma
de beatitudine.

Jrca distincti

onem scdam vbi agit magr̄ d
loco creatōis angeli ⁊ tpe qn̄ creabatur
Quero p̄mo de duobꝰ p̄mo de mēsu
ra duratōis exn̄tie angelorū: ⁊ 2° de lo
angelorum: Quantū ad p̄mu3 quero
vtrū in exn̄tia actuali angeli sit aliq̄ suc
cessio formalr̄: ꝙ non q2 quātitas n̄ pōt
recipi i non q̄to. igr̄ nec successio q̄ quā
titas est pōt recipi in exn̄tia angeli q̄ idi
uisibilis est. Confirmat rō. q2 quanti
tas pmanens non pōt recipi i indiuisibi
li. igr̄ nec quātitas successiua. Preter
ea prius ⁊ posteriꝰ in rōne numeri pn̄t i
tegrare rōnem tp̄is: vbicūq3 aūt est suc
cessio ibi est p̄us ⁊ posterius: ⁊ ibi pōt i
ueniri rō numeri ⁊ mensure. igr̄ si i exn̄
tia actuali angeli eēt successio formalr̄
ipsa mēsuraret tpe. Preterea Aug. 83
. q. q. cuum ē stabile. tp̄s aūt mutabile.
Jtem Dioꝰ. de di. no. c. 5. ⁊. 10. Hec cū
ibi vident ibi dicunt eē.

Contra Non necc̄e est deū cre
are vnū angelum quā
do creat aliū angelū. igr̄ pōt aliq̄s ange
lus eē alio non exn̄te. ⁊ pōt angelus aliꝰ
creari. ita ꝙ ille sit alio exn̄te. igr̄ ille q̄
fuit isto non exn̄te ⁊ est cū isto nunc exn̄
te videt esse prior isto ⁊ eē eius vt non
cu3 isto videt p̄cedere esse eius vt cum
isto. Preterea angl's pōt annihilari cir
cūscriptio tpe. q̄ro in q̊ nūc. nō in nunc
tp̄is. q2 illud non ē. nec in nūc eternita
tis formalr̄. nec i nunc eui. q2 nūc illud
man3 vnum ⁊ idem p te. igr̄ in eōd erit
⁊ non erit que sūt contradictoria. Jtē
aliq̄s angelus pōt esse ⁊ post annihilari
⁊ iterū reparari. s3 eē reparatū non ē ita
vnum cū esse creato sicut si nulla iterru
ptio fuisset. alioquin ita vnū esset aliqd

interruptū ſicut nō interruptū. qđ ē fl'z.
igr̄ in alio nunc erit iſtud eē angeli repa
tū. ⁊ in alio nūc ꝑus erat creatū. ⁊ ſi hᵒ
igr̄ ſi mā̃ſiſſet ſine iterruptōe fuiſſet i aᵒ
nūc ꝙ mō. ꝓbatio hu' ꝯñe. tāta moꝛa
fuiſſet dſcentis quāta quietis. ⁊ ꝑ ꝯñs
tanta moꝛa nō tendentis potentis non
tendere quāta eēt ſi actu tenderet.

Hic dicitur ꝙ in exñtia a
ctuali angeli
eſt ſucceſſio foꝛmal'r. Pꝛo iſta opi. ar'
guit. quadrupl'r. ꝑmo ex ꝑte ꝯſeruatōis
⁊ fundat rō ſup auctem Aug. ſup geñ.
ad l'ram li. 8. c. 19. vbi vult ꝙ ſicut aer
reſpectu ſolis ñ eſt factus lucid' ſꝫ fit lu
cidus. alioqn abñte ſole remaneret aer
lucidus. ita ſe hēt creatura reſpectu dei
Idem etiam vult. 14. ſuper Geñ. ad lit'
teram. ꝙ deus nō ita ſe hꝫ reſpectu cre
ature ſicut edificatoꝛ reſpectu domus.

Ex iſto arguit ſic: ſi creatura reſpectu
dei non eſt facta in eē ab ipſo deo ſꝫ eſt
q̄ſi infieri foꝛmal'r. g̊ foꝛmaliter ſꝑ poni
tur ineē a deo. ⁊ ita ſicut cōtinue manet
ita continue ē creatio eius a deo. Con
firmat iſtud. qꝛ ꝯſeruare nō eſt tm̄ non
deſtruere ſꝫ eſt aliq̄ actio dei poſitiua. a
lioqn diceret' cōſeruare lumē q̄ nō clau
dit feneſtrā. Siml'r tūc annihilare eſſet
actio poſitiua. qđ falſum ē. qꝛ annihila
re ē non agē. igr̄ conſeruare eſt agē. Qđ
etiam appet ex hoc. qꝛ nulla creatura ē
in eē ſuo indepēdēs. qꝛ nec act' pur'. igr̄
ꝯtinue ineēndo depēdet a cā ⁊ non tātū
a cā que dedit eē ⁊ mō non dat. qꝛ ꝯfua
re tunc nihil eēt niſi ꝑus egiſſe ⁊ modo
ñ deſtruere. Si ꝯcedantur oīa iſta ꝙ đ
us ꝯſeruādo agat pōitiue aliquid circa
creaturam tñ non actōe aliqua ꝯtinua
qꝛ nulla eſt ibi foꝛma ſm quā poſſit aſ'
ſignari ꝯtinuatio actōis nec etiaꝫ alia ⁊
alia actōe ſed ſemꝑ eadē. Contra. hac
actiōe nō habetur foꝛmaliter ⁊ vltima'
te illud eē quod poteſt non haberi poſi'
ta hac actione. hanc pꝛobo. qꝛ cā cāns
hac cauſatione eſt cā vltimate applica'
ta ad pꝛoducendum effectum ineſſe. igi
tur ſi cum hoc poſſit ſtare effectum nō
eſſe non videtur ꝙ hac cauſatōe habea
tur eſſe vltimate. ſed hac cauſatōne po
ſita qua angelus pꝛoducebatur ineē po
teſt angelus non habere eſſe cras. igitur
nō habet illud eſſe foꝛmaliter ⁊ vltima
te illa cauſatione. ⁊ habet ſic eſſe. igitur
alia cauſatione. Si dicas ꝙ non habꝫ
eē cum coexiſtentia in tꝑe craſtino ex ꝑ
ma factione ſed ad hoc requiritur illud
futurum exiſtere. ⁊ illo futuro exiſtēte
tūc illa ratio futuri eſt ratio coexiſtēdi ī
angelo. Contra. ita eſt i eternitate ꝙ ñ
habet coexiſtētiā cum tēpoꝛe inquātuꝫ
exñtia eſt. ſed ſolū ex hoc ꝙ tꝑus eſt co
exiſtēs ei ⁊ ideo ſi hec eſt cauſa nō diffe'
rūt euum ⁊ eternitas. Similiter nō tm̄
poſita cauſatōe angelus non poteſt ha'
bere eſſe cū futuro. ſed pōt non habere
fundamētum illius coexñtie. ſ. eſſe abſo
lutum. g̊ illud eſſe abſolutū nō habꝫ ex
tali coexñtia. Itē 2ᵒ ſi eē ei' eſt ſimplex
⁊ imutabile. g̊ ſicut deus non poteſt fa'
cere angelum nō fuiſſe ita nec nō foꝛe.
Cōfirmatur ratio qꝛ in eternitate nō ſit
ꝯtradictoꝛia vera de volūtate diuina.
neqꝫ ēt volitio diuina eſt reſpectu ꝯtra'
dictoꝛioꝝ vt ꝯtradictoꝛia ſunt. ſed de' i
eternitate potuit velle creare angelum
vnū ⁊ eūdem annihilare. igit voluit ip'
ſum eſſe ⁊ voluit ip̄m non eſſe. vel non
voluit eū eſſe ⁊ voluit eū eſſe. ſed opoꝛ'
tet hic inuenire aliquas ꝯdictōes ex par
te eſſe ⁊ ñ eſſe vt nō ſint cōtradictoꝛia.
ſed iſta que tolleret ꝯtradictiōem nō vi
dētur poſſe aſſignari niſi diuerſa nunc.
puta ꝙ voluit ip̄m eſſe pꝛo a. ⁊ nō volu
it ip̄m eſſe pꝛo b. igitur impoſſibile fuit
deū velle creare angelum vnū ⁊ annihi
lare eundem niſi vellet hoc ⁊ illud pꝛo
diuerſis nūc. ſed potuit velle hoc ⁊ illđ
abſqꝫ reſpectu ad tēpus. g̊ neceſſe eſt po
tuiſſe ex parte angeli itelligi aliud ⁊ ali'
ud nūc abſqꝫ reſpectu ad tēpus iſta alie
tas nō poteſt eſſe niſi ipſoꝛum nunc cui

igitur ꝛc. Tertia via arguit de infini-
tate. quia cum angelus durabit in infi-
nitum cum toto tempore futuro si nũc
hꝫ totam suã duratõem quam habebit
semper. igitur nũc formaliter habet du
ratõem infinitaꝫ. Hoc cõfirmatur. qꝛ
illud nũc quod est ex se tale ꝙ potest co-
existere infinito est formaliter infinituꝫ.
sicut si angelus cũc haberet i se vñ pos-
set coexistere omni loco eẽt infinitus ꝓꝫ
locum. Et si dicatur ꝙ hoc non est ve
rũ nisi habeat ex se vnde possit sic coe-
xistere. Cõtra: licet nõ habeat ex se vñ
sic sit coexistens. ⁊ ideo effectiue ex se nõ
habeat ĩfinitateꝫ. tamẽ sicut formaliter
habet vñ sic coexistat ita videtur forma
liter infinitum sicut si haberet vñ esset
presẽs toti loco actuali ⁊ potentiali licꝫ
effectiue a deo esset immensus licꝫ non
a se effectiue: ⁊ licet imensitas sua nõ eq̃
retur immẽsitati diuie ꝓm itensionem.
tñ equaretur ꝓm extẽsioneꝫ ita ꝙ nusq̃
posset deus esse per suã immẽsitatẽ ni-
si vbi posset esse angelus. Et cõfirmat
ista ratõ: quia negatio negatõis est affir
matio positõis. igitur negatões infinita
rũ negatõum ponũt infinitas positiões
vel vnam formaliter ĩfinitam: sed ange
lus habẽs istam coexñtiam simplicẽ ha
bet ex ipsa negatões infinitarũ negatio-
num. s. ñ esse cum infinitis instantibus.
temporis: igitur habet ex ipsa infinitas
positões vel vnã positiõem virtualiter
infinitam. Quarta via est ex ordine
eorũ que possũt esse i euo: potuit enim
angelus fuisse creatus non peccator sed
innocens ⁊ potuit postea peccare ⁊ non
peccare circũscripto omni tempore. igi-
tur iste angelus prius fuisset inocens q̃
peccator. ergo prius ⁊ posterius sũt in es
se eius. Simlr potuit vnus angelus ꝑ
us creari ⁊ postea statiꝫ annihilari ⁊ po
stea alius creari ille primus nunq̃ fuit
illo scdo existente. ergo nec in eodẽ nũc
cum illo. igr̃ est prius vnus ⁊ alius po-
sterius. quia si fuerunt ⁊ non simul: igit

vnus post alium: igitur si vnus aliuſ e
titisset cum illis ambobus fuisset ines
eius prius ⁊ posterius sicut esse vniu
istorum est prius q̃ esse alterius. Pr
ista positiõe sunt auctoritates beati Au
gu. ij. cõfessi. nũc temporis si semper st
ret ⁊ non flueret ñ esset tempus sed ete
nitas: ⁊ videtur ibi loqui de vera eter
nitate dei exponendo illud ꝑs. Tu aũ
idem ipse es ⁊ anni tui ñ dficient. Pr
terea idem. 4. sup geñ. Pater meus v
modo operatur ꝛc. Qd ãt ait vsq; m
cõtinuatõem operis significat hoc pro
bat subdens. aliter. n. posset itelligi si d
ceret nũc operatur vbi nõ est necesse v
operis cõtinuatõem acciperemus. alite
aũt cogit intelligi cum ait vsq; nũc ex i
lo. s. quo cũcta operatus est vel cõdidi
ex nihilo: hec ille. Preterea Boeti. d
trinita. Quãuis ꝓm phõs de corporib
celestibus ⁊ spiritibus possit dici ꝙ sũ
semper. magna tñ est differẽtia in semp
esse. in deo. n. tãtum presẽs est ñ currẽs.
nũc autẽ fluens facit sempiternitateꝫ. i
euum. Preterea Dama. li. i. c. 15. Se
culum dicitur quod semper protẽditu
cũ eternis velut spacium. Itẽ Gregori.
27. moral. sup illud Iob. Numerus die
rum ꝛc. de angelis ait. In eis initiũ cer
nimus cũ mẽtem retro reuocamus: de
ñ recipit ex alio nec quibuscũq;. Prei
ea Ansel. ꝑ solo. 20. Hoc quoq; modo
trãsis o a ẽt eterna qꝛ tua ⁊ illorũ eter-
nitas toto tibi pñs est cũ illa nondũ ha
beãt de sua eternitate qd vẽturũ ẽ sicut
iã ñ hñt qd ꝑteritum ẽ. Itẽ Hiero. ad
Marcellũ. Solus deus ñ nouit fuisse
nec futurũ eẽ.

Contra istam posi

tionem arguit ꝙ icludat ꝯtradictiõem:
qꝛ vbi est successio ibi ẽ prius ⁊ posteri⁹
q̃ ñ sũt sil' sed adueniẽte posteriori prius
decidit. ⁊ per ꝯñs prius veterascit ⁊ po-
sterius nouum est. Sed si intelligat suc-
cessionem esse in mẽsura absq; hoc ꝙ i

nouatio sit i mensurato. ꝯtra hoc argui
tur. quia ſm phm. 4. physi. prius ⁊ po
sterius sunt i tempore ꝓpter prius ⁊ po
sterius i motu. ita ꝙ si nō esset aliud et
aliud i motu non esset prius ⁊ posterius
in tēpore. igitur a simili si nō sit aliqua
existentia noua i euiterno nec aliq̄ noui
tas in euo. ⁊ sic si nō sit prius ⁊ posteri⁹
in mensurato nō erit aliqua distinctio i
ter prius ⁊ posterius in mensura. hoc ēt
ꝯfirmat per philosophū. io methaphy
sice. qꝛ scđm eum mensura dꝫ esse vnige
nea mensurato. ⁊ ita si mensura sit diui
sibilis ⁊ mensuratum: qđ ēt probatur p
hoc quia indiuisibile inquantū indiui
sibile nō potest mensurari diuisibili.

Preterea nūc eui si desinit ⁊ non sem
per manet idem hoc ñ potest esse prop
ter defectuꝫ subiecti. quia per te sbiectū
manet idem. nec pōt poni ꝓpter aliquā
causā corrumpētem. quia nō videt assi
gnari posse causa corrumpēs. igitur nō
deficit. aliter est de nūc temporis. qꝛ ipi
us sbiectum ꝓximum deficit: s. mutatō

Preterea si est hic aliqua innouatio ⁊
iueteratio manens circa idem. g͛ illud ꝓ
prie mutatur. qꝛ illud aliter se habet nc̄
ꝙ prius. mutatōis aūt mēsura est nunc
tpis. g͛ euitnū iq̄tuꝫ pōit m̄surari nc̄ eui
mensurabit nc̄ tpis. Pro hac positōe ē
auctoritas Augu. de ciui. li. ij. c. ij. q̄re.

Hanc conclusionē

negatiuā tenēdo duplr ponitur differē
tia eui ad tēpus ⁊ eternitatem. Cōtra
istum modū ponendi arguo: videt. n. ꝯ
tradicere sibiipsi. quia si in euiterno nō
est successio sequitur ꝙ esse quod habet
i presēti nūc habeat in sequēti nunc: sed
esse angeli quātum est ex se habet termi
nari sicut dicit expresse ⁊ ponit ꝙ euum
potest in quolibet instanti quantum est
ex se deficere: igitur si istud euiternum
habeat formaliter esse cuꝫ isto nūc hoc
ñ potest esse ſm illud idem esse: quia il
lud esse habuit terminari cum illo nūc

ſm illos. igitur oportet ꝙ vel alio eē sit
cum isto nūc scđo vel eodem iteruꝫ po
sito. Preterea ꝙ dicit impossibilia esse
q̄ iferuntur ⁊ illa nō sequi ex hoc ꝙ euū
ponitur indiuisibile sed ex negatione tē
poris q̄ negatio est incompossibilis cuꝫ
positōe eui. ⁊ ꝓpter illā icompossibili
tatem sequit impossibile ō euiterno. h⁰
ñ videt rōabile. qꝛ ſm ipm quicquid est
prius nā q̄tum est ex se potest esse prius
duratōe hoc ē ex pte suisibi ñ repugnat
eē pus duratiōe q̄n absq ꝯtradictōe q̄
tum ē ex parte sui possit eē sine posteri
ore respectu cui⁹ dicitur eē pri⁹ nā. ⁊ ita
ipso posito ⁊ posteriore nō posito nulla
ꝯtradictio ē ex parte prioris nāliter nec
alic⁹ qđ ptinet ad ipsum inquātum pri⁹
est: sed euiternū ⁊ mensura eius ꝓpria
sunt nāliter priora omni respectu ad tē
p⁹ sicut fundamentū ē prius relatōe igr̄
ex tali hypothesi nō sequit in composi
tis ex pte euiterni in quātum euiternuꝫ
est. Ex^m h⁹ est qꝛ lꝫ necio ad sbm seq̄t
ꝓpria passio. tn̄ qꝛ sbꝫ est prius natura
passione ñ est ꝯtradictio ex parte sbiec
ti ꝙ sbm sit prius duratione sua propa
passione quantum est ex parte subiecti.
Et si hoc opponatur nulla incōpossibi
litas sequit ex parte subiecti in se eodeꝫ
mō quo est prius passione cōtradictio.
igr̄ si aliquā sequat hoc ē p locū extrin
secū ex habitudine. s. cāe ad effectuꝫ. ita
igitur si est necc̄ia habitudo eui ad tpus
tanq̄ prioris nā ad posterius nā ꝓpter
negationem posterioris ponendo prius
nō sequeretur aliqua ꝯtradictio ex par
te poris ſꝫ se nec ex pte alicuius alteri⁹
qđ ꝯuenit pori ſm se. ista āt illata. s. an
gelū ñ posse eē porē alio angelo vel non
posse eē post suum ñ eē sūt incōpossibi
lia p se ex pte euiterni inquātum euiter
nū est. igr̄ ⁊c̄. Et ꝙ ꝓbat etiā illā neces
sitatē ꝯcomitātie tpis ad euuꝫ ꝓpter or
dinē imperfectōis ad impfectius nō vī
sufficere. hoc. n. ñ cōcluderet ō ꝯtinētia
quantitatiua sed quidditatiua sicut si

quidditas superiori cõtinet inferiorem sed cum tali cõtinentia stat ꝙ superior potest esse sine inferiori ⁊ ꝙ sibi cõueni at eē quod est ꝓprium sibi absq; inferi ori. aut saltem nõ cõueniat sibi in respe ctu ad inferius. Ita igit̃ in ꝓposito dicẽ dum est ꝙ nihil ꝓprium euo ꝯueniet p̃ cise sibi in ordine ad tp̃s.

Qui uult tenere pri mam opi. que videtur probabilis ⁊ ha bere ꝑ se rõnes ꝓbabiles potest dicere ſm intentõem ponentis ꝙ euũ ꝓprie ẽ quãtitas. ⁊ per ꝯñs habet ꝓpriam diui sibilitatem non aũt ꝑmanentem igitur successiuaz. tale est indiuisibile succedẽs indiuisibili sicut aliud aliȷ̃: ⁊ ita nũc eui quãtum est ex se raptim trãsit ⁊ esse eui terni vt positũ est in illo nũc ex vi istius põnis precise hʒ esse in isto nũc ⁊ statiʒ non esse isto nũc transacto nisi eadeʒ cã alia cãtione poneret idem eẽ in alio nũc ⁊ ita cõseruat positiue cãndo non aliud eẽ sicut est in successiuo. sed idem icẽ fini ties ita ꝙ prima cãtio dicit̃ creatio: q̃a sequit̃ imediate non eẽ ordie duratiõis quelibet aũt cãtio sequẽs sequit̃ non eẽ ĩmediate ordine duratõis ⁊ ñ eẽ media te ordie nãe qȯ ñ eẽ tc̃ icẽt nisi cã ꝯſuans daret eẽ sʒ daret eẽ. sʒ seq̃t eẽ scḋo positũ ordine duratõis esse ṗmo positũ. ⁊ per hoc ẽ ꝯtinuatio ⁊ cõseruatio eiusdeʒ eẽ ex iñ est si angelus habet aliquaʒ quãti tatem v̾tualem ꝑ quã põt esse pñˀalicui loco ita ꝑ eam est pñs huic loco ꝙ ñ po test eẽ pñs simul aliȷ̃ loco. nec absolute põt eẽ presens aliȷ̃ loco nisi aliqua mu tatõe facta circa ipsam ꝑ respectũ ad ali um locũ: vel ꝙ ipsa fiat maior formalit̃ vel ꝙ ipsa transferat̃ de loco ad locũ. vl̾ ꝙ ꝑ potẽtiam diuinã sit in alio loco nõ dereliquẽdo istum. ita ẽ i ꝓposito ꝙ ali ud eẽ quod hʒ angelus vnica cãtione li mitatũ est ad hoc nũc ⁊ nullo facto no uo circa ip̃m ñ potest vi hˀ cãtionis est vltra hoc nũc. sed deus dans ei quãtita tem duratiuã ꝑpetuam. ⁊ hoc vna cãti one cõtinua vel infinitis cãtionibus eiˀ dem eẽ dat ei semꝑ vniformiter quo ex tendat̃ toti tempori. Ad argumenta ꝯtra illam positiõem ad ṗmũ qȯ ꝓbat ꝯtradictõeʒ sequi ex ea rñdeo ꝙ illa du ratiõe siue mora eẽndi que est p̃cise suc cessiua est inouatio ⁊ pars eius vna re cedit ⁊ alia succedit ⁊ general̾r vna pars succedit alteri. non tñ est inouatio aliq̃ i illa exñtia cuius est illa mora. sicut si po neretur caro non hñs partem ⁊ parteʒ sub eadem quãtitate ꝑmanente tunc es set ibi alietas ꝑtiũ i ip̃a extensione for̃a liter. que quãtitas est absq; extensiõe vl̾ diuersitate partiũ eius cui accidit talis extensio. ⁊ cum ꝓbat̃ non esse distictio i mensura ꝑ pħum. 4. physic. nisi fuerit distictio in mensurato. dico ꝙ bñ sequi tur si ꝑtes temporis sı̃t alie ꝙ partes mo tus sint alie. sicut ab effectu ad cãm. sed non ẽ necesse ꝙ in quibuscũq; ꝑtes du rationis sunt alie ꝙ aliqua distictio ꝑti um ṗorum sit cã huius distinctõis. q̃ il la que alicui est scḋa põt in alio esse pri ma. Exemplum huiˀ est. ignis calefacit ⁊ desiccat ꝓpter accñtia distincta ordia ta i igne: ita ꝙ distictio actõuʒ ẽ ibi 2ª p̃ suppõnẽs aliã distinctõem ṗorẽ sʒ distic tõeʒ accñtiũ actiuoꝝ: sʒ ex hoc ñ seq̃t ꝙ vbicũq; est distinctio actionũ ꝙ ip̃a sit scḋa. q̃ si i sole cõtinerent̃ v̾tual̾r illa ac cidentia distincta ignis tunc ṗma distin ctio ibi eẽt actionum que tñ fuit secũda respectu ignis. sic dicendũ est in ꝓposi to. Ad aliud arm dico ꝙ nunc potest deficere. q̃ ex se hẽt tm̃ raptim transire lʒ sḃiectum eius maneat ideʒ nec aliqȯ agens corrumpat ip̃m. ⁊ ꝙ nũc tẽporis deficiat deficiente suo ꝓprio sḃiecto ac cidit sibi ꝙ sḃm eius primũ deficiat. q̃ si illud maneret idẽ sicut ẽ in quiescente tc̃ posset dici ꝙ illȯ iȯ agẽs ꝑ qȯ ẽ aliud nunc succedens isti producendo aliȯ nc̃ incompossibile isti destruit illud nõ ex se primo sed ex consequenti. Et si q̃ras

tunc i quo deficiat istud nunc aut in se
aut in alio. sicut arguit phus. 4. physi.
dico q deficere sicut ⁊ desinere potest ex
poni dupliciter. Uno modo per positõ
nem presentis ⁊ negationem futuri. vel
per positionem preteriti ⁊ negationem
presentis. Primo modo debet exponi i
indiuisibilibus ⁊ in his que habent vlti
mum sui esse. illa. n. non hñt primũ sui
non eẽ ⁊ tunc desinunt cum sunt. ⁊ hoc
mõ nunc desinit in se. qꝛ nũc ẽ ⁊ post hᵒ
non erit. Et si queras pmum sui nõ esse
nullum ẽ sicut nec alicuius habentis vl
timum esse.

Alio modo posset conclu
sio sustineri li
cet non ad intentionem ponentis illam
põnem principalem q tota exñtia ange
li manet ſm q absoluta est habẽs tñ no
uum ⁊ nouum respectũ ad ipsam cãm.
ita q ipsa tota vt sub vno respectu ad
cãm suam cãntem succedit sibiipsi vt sb
alio respectu ad cõseruantẽ. Et ista via
forte esset facilior ad tenendũ successio
nem q̃ poꝛ que ponit quãtitatem lꝫ eẽt
ex alia pte multum difficile sustinẽ quõ
eẽt ibi vera successio absqꝫ oi distinctio
ne i absoluto quocũqꝫ siue in fũdamen
to siue in termino.

Sed contra conclonem di
cte opi. i se siũ
pmo siue scdoᵒ sustieatur arguo sic. aut
nũc eui qd ponitur aliud ⁊ aliud absoᵐ
ſm pmum modũ sustinendi opi. est idẽ
exñtie actuali aut aliud. si idez. patet q
sicut exñtia actualis manet eadem ita ⁊
nunc eui. Si aliud contra. sicut ipa exñ
tia põt infinities poni ineẽ. ita videt q
illud idem nunc absolutum aliud ab ea
potest frequenter poni ineẽ. ⁊ ita põt cõ
seruari idem nunc eui sicut eadem exñ
tia. Si dicatur q si ponatur inesse fre
quenter ponitur in diuersis nunc. Cõ
tra illud nunc absolutum aliud ab esse
existentie si potest frequenter poni esse i
alio ⁊ alio nunc adhuc eadem erit ratõ
q in quolibet poterit conseruari. ⁊ tũc
erit processus in infinitũ vel status erit
in hoc q sicut exñtia conseruãtur eadez
ita quodcunqꝫ absolutuz in angelo põt
conseruari idem. Similiter in sequenti
.q. pbabitur q non est in angelo aliqd
aliud absolutuz ab existentia eius: ⁊ ita
non poterit esse identitas i exñtia ⁊ suc
cessio in aliquo alio absoluto sui. siũ sic
siue sic non videtur posse esse nouus re
spectus sine nouitate fundamenti vl ter
mini. nam respectus ꝯñs extrema ita q
vno vel altero posito sequitur respectᵘ
ex natura extremoꝛum non põt esse no
uus. vt videtur sine nouitate in alio ex
tremo. nihil autem per te est nouum in
fundamẽto huius respectus nec i termi
no vt patet. Similr iste respectus ẽ id
in fundamento vt patet ex. q. preceden
ti. igitur non põt iste respectus eẽ aliᵒ fũ
damento exñte eodem. Potest ergo
dici q nulla est necessitas ponẽdi aliqd
nouum siue aliquam successionem i ali
quo angelo q. s. sit in eo formaliter: qa
quicquid est ibi põt manere idem sicut
exñtia manet eadez. ⁊ per ꝯñs qlꝫ respe
ctus ꝯñs absolutum.

Ad argumenta p pri
ma o
pinione ad primum dico q vtraqꝫ via
saluat dictum Aug. nam sicut pma via
dicit creaturam semp eẽntialiter eque d
pendere a deo ita q sit quasi vna conti
nua creatio vel infinite creationes sicut
conseruatio rei. ac per hoc semp ita ac
tualiter cãt rem sicut in pmo instãti cã
uit lꝫ ista cãtio vt in pmo instanti dicat
creatio in alijs conseruatio. ita scda po
sitio non videns rõem continuationis
in hac causatione. quia nullam formaz
continuatam nec videns tantam ratio
nem distinctionis. qꝛ non videns illam
distinctionem nec in creante nec in crea
to quatum ad terminum formalem di
cit q vna actio semper manens respec
tu creature est creatio inquantũ intellr

coexistere ꝑmo nūc tꝑis quod nūc tem
poris ꝓcessit nō eē illius creati. ⁊ illa ea
dem actio manens dicit̄ ꝯseruatio iquā
tum coexistit alijs partibus tpis n̄ ime
diate sequentibꝰ non eē sed eē ꝑhabituꝫ
cum illis partibus tpis. ⁊ ita illa actō ē
quasi ꝯtinuatio esse ꝑhabiti nō cōparā
do ad eē vbi non ē prius nec posteriꝰ. sꝫ
cōparādo ad ptes temporis quibus coe
xistit. Sed ꝓter itentōēꝫ Aug. rō ibi ad
ducta videt̄ hr̄e difficultateꝫ. s. ꝙ alia cā
tione res habeat esse cū vno nūc ⁊ cum
alio. qꝛ illud non hētur completiue ali
qua cātione cꝰ oppositum videtur stare
posita tali cātione. Rꝫº ista ꝓpositio ē
distinguēda ſm cōpōem ⁊ diuisionem
qꝛ in sēsu compositōis est vera. qꝛ illud
non hētur aliqua causatōe completiue
cuiꝰ opposituꝫ stat stante tali cātione ita
ꝙ ista sint simul. sed i sensu diuisiōis est
falsa. quia ⁊ ipsa mutatio poterit nō eē
licet posita fuerit cātio qua res habꝫ su
um esse vltimate. ita etiā licet posita sit
creatio angeli pōt tn̄ diuisim hac posita
stare ꝙ angelus non sit licet non coniun
ctim. Et per hoc patet ad simile arᵐ ꝙ n̄
possunt simul stare ꝙ angelus creetur ⁊
annihiletur. g̊ n̄ est idem creari ⁊ conser
uari. qꝛ quādo cōseruatur potest anni
hilari. non aūt quādo creat̄. Rꝫº. sicut
non stant simul in sensu cōpōnis angl̄m
cōseruari ⁊ annihilari ita nec creari ⁊ ꝯ
seruari stant simul in sensu compōnis.
i sensu diuisionis stat circa angelum eē
quādoqꝫ creatōem siue cōseruatōem. ⁊
tam̄ ꝙ quādoqꝫ possit nō esse. ⁊ sic pos
sit eē annihilatio sicut dictum ē in ma
teria de predestinatōe ⁊ ꝑscientia dei ꝙ
in sensu diuisiōis est potentia ad vnum
oppoᵐ manente alio. nō tamē ꝙ sit po
tētia ad illud oppositum alio opposito
manente. Ad scōm dicit̄ ꝙ non est ali
ud ex parte angeli ipm esse fuisse ⁊ fore
tamē aliam habitudinem ipsius esse ad
tꝑs notant ista: qꝛ sicut dictum est di. 9
primi de generari ⁊ genitum eē ꝓ que ꝯ
significat̄ nūc eternitatis inꝗtuꝫ coexn̄s
diuersis partibus temporis. ita diceret̄
ēt isti ȯ nūc cui ꝙ idē pōt esse ⁊ coexiste
re oībus ptibus tpis. ⁊ cum dr̄ in argu
mento non pōt facere angeluꝫ non fuis
se. negat̄ ista vt est nota rei significate ꝓ
fuisse. quia illa res significata ꝓfuisse ē
illud idem eē quod nūc habet angelus
Et si dicatur preteritū non potest nō fu
isse. negat̄ minor. qꝛ hoc non ē ꝓteritꝫ
in se. Exᵐ hꝰ est. si filiꝰ dei cū hoc ꝙ gnā
tur in eternitate accipet aliam nām ſm
quā dependeret a pr̄e ꝑ ipossibile tūc di
ceret̄ idem i eo eē generari ⁊ genitū esse
⁊ illud eē filij posset absolute nō esse. ⁊ i
quātum istud eē quasi imediate seque
retur suum n̄ eē diceretur generari. ⁊ in
quātum q̄si mediate sequeret̄ suū nō eē
vt coexn̄s alijs ptibꝰ tpis dicēt̄ genitū eē
Et ita ꝯseruatio ⁊ ꝓductio siue creatio
differunt sola actōe intellectꝰ. ⁊ pōt con
seruatū non eē qn̄ ꝯseruat̄ ⁊ qn̄ ꝓducit̄
i sensu diuisionis. Et si arguat̄. ꝓteritū
non pōt n̄ coextitisse isti. g̊ istud n̄ potest
nō fuisse. videt̄ eē falla figure dictōis cō
mutādo qn̄ i quid. Ad cōfirmatōem il
lius 2ᵉ rōis de ꝯtradictorijs volitī i eter
nitate pōt dici ꝙ licet deꝰ voluit me sed
re ꝓ a: ⁊ nō sedere ꝓ b. tn̄ ꝑus nālr voli
ta sunt ab eo ipsa obiecta. ꝙ ipsa nc̄ mē
suranᵃ. ⁊ i illo priori oꝫ querere n̄ ꝯdic
tōem istorū volitorū. alioqn ꝑ ipsa nūc
posteriora eis adiecta non videt̄ posse
tolli illa ꝯtradictio respectu hꝰ si vellet
angelū eē ꝓ hoc nūc ⁊ n̄ eē ꝓ hoc nunc
Primo querēda ē possibilitas quō vel
let angl̄m eē ⁊ n̄ eē. dico tūc ꝙ si nūc po
nat̄ in quocunqꝫ euiterno tanquā ꝓpri
um sibi deus vult ipsum esse in illo nūc
positiue ⁊ vult ipsuꝫ non esse negatiue
volendo illud nunc non esse. ⁊ tūc si ali
ud euiternum sit in cuius nunc fiāt am
bo ista hoc accidit ipsis nunc. nam illō
nunc illius euiterni non est ꝓpria men
sura eorum. sicut nec eternitas in qua
eternitate possunt esse contradictoria ꝗ

succedūt sibi in oībus mensuris. Aut si n̄ ponatur in aliquo euiterno aliquod nūc aliud ab exn̄tia actuali ipsius angeli sicut dicetur in.q. sequenti. tunc vult istum esse cum eternitate ⁊ vult ipsum esse cum eternitate non tamen vult ip̄z n̄ ēē cuz eternitate ſm omnem presentialitatem eternitatis. nec non esse cuz tota eternitate hoc modo. quia tūc esset ꝯtradictio non est autem cōtradictio cōparando ista ad eternitatem non ſm totam ratōem presētie sue infinite. Ad tertiuz dico ꝙ ad hoc ꝙ ex coexn̄tia alicuius quāti virtualis cum alio quanto ꝓprie.s. molis debet concludi infinitas quāti virtualis oportet illud necessario coexistere omnibus ꝑtibus quāti alterius. ꝓbo. quia quātum aliud nō esset infinitum nisi haberet oēs partes possibiles sicut tempus si simul esset n̄ esset actu infinitum nisi haberet necessario oēs partes eius sibi possibiles simul. ergo nihil cōcluditur esse infinitum virtualiter ex coexn̄tia eius cū toto tempoī nisi nec̄io coexistat cuz oībus partibus temporis tale autem non est euum. dico tunc ꝙ licet formaliter habeat vnde possit coexistere infinitis partibus temporis non sequitur ꝓpter hoc ꝙ sit in se infinitum. quia non habet formaliter vnd̄ necessario sic coexistat. Ad aliud simile d̄ immensitate. dico ꝙ ibi non est simile. qꝛ ibi illud quod posset esse presēs oī loco esset i eo simul ⁊ non per aliquam conseruatōem cause extrinsece. in ꝓposito autem habet vnde coexistat partibꝰ tēporis. sed nihil haberet per quod coexisteret nisi idem cāretur quasi continue ab aliqua causa extrinseca: lꝫ n̄ alia cātione: ita ꝙ simile huius magis esset de isto si causaretur continue coexn̄tia eiꝰ cum alio etiam alio loco ⁊ si hoc posset eadem causatione: nūꝙ̄ tamen vt simul coexn̄s haberet infinitam presētiam loco illud nunquā esset imensuz ita i proposito. Cōtra infinitum nō potest coexistere simul toti infinito. ita ꝙ i se totuz habeat vnde possit ei coexistere. ergo ꝙ sic coexistit est infinitum. R° añs negatur de illo infinito quod est in successione ⁊ de illo finito formaliter habēte qd̄ semper eadem actōe habet ita ꝙ nō sine tali actōe. Ad 4m conceditur ꝙ vnuz euum succedit alteri euo. ⁊ exn̄tia euiterni succedit suo opposito ⁊ vnum est pꝰ alterum. sed ex hoc non concluditur aliqua successio in aliqua vna existentia euiterni alicuius. Et ꝑ hoc patet ad oia alia argumenta ꝙ illi duo angeli de q̄bus ꝯceditur prius ⁊ posterius ꝙ vnus manet post alium si tn̄ tertius coexistēt ambobus in eē illius tertij nullum est ꝑ̇us ⁊ posterius. sicut si dies hodiernꝰ ⁊ crastinꝰ coexisterēt eternitati non ꝓpter hoc est ꝑ̇us ⁊ posteriꝰ in eternitate. Similiter ꝯceditur ꝙ ꝑ̇us est i nā angeli ꝙ̄ ipsius culpa ita ꝙ ipsa exn̄tia sb̄ innocētia eēt cum opposito illius exn̄tie. ⁊ ex illa scd̄a exn̄tia sequeretur oppoᵐ sui ⁊ oppositum primi. non tn̄ exn̄tia angeli i sua nā hr̄et aliquā saccessionez nec vt sb̄ innocentia exn̄s nec vt exn̄s sub culpa. sed tn̄ esset successio in actibus hoc est ꝙ exn̄tia vnius actus est post alteriꝰ exn̄tiam siue cum diuersitate alterius in se. Auc̄tes adductas pro illa opini. ꝯcedo qꝛ nᵃ creatura est a ꝑ̇ᵃ cā idependens. sed sp̄ dependēs a cā. non tn̄ depēdētia ꝯtinua nec alia ⁊ alia sꝫ eadez. Et ꝑꝑ istā eādē pōt qlꝫ creatura hr̄e eē cuz vna ꝑte tp̄is ⁊ non cū alia. ⁊ ꝓ tāto pōt q̄si cadeř sub tp̄e: hoc ē vt coexistat vni ꝑti tp̄is ⁊ non alteri. ⁊ ita dicaẗ fuisse n̄ fore. ⁊ ita non eternū.

Ad argumenta pricipalia ad ꝑ̇mum ꝯcedereẗ ꝙ vnꝰ angl̄s creaẗ ꝑ̇us alio. sed n̄ ꝑꝑ hoc sequiẗ ꝙ in eē angeli ꝑ̇us creati sit prius ⁊ posterius

Ad scd̄m siľr pōt dici ꝙ angelus pōt annihilari in eodez nunc negatiue si hꝫ nunc. i. ꝙ suuz nunc deficiat secū: si aū

suum nũc non differat a sua existentia.
tũc potest annihilari cũ eternitate ⁊ esse
cum eternitate sed nõ cum tota ratione
presẽtialitatis eternitatis. Ad vltimũ
dico ꝙ esse reparati sequit̃ non esse ãni-
hilati. ⁊ illud nõ esse precessit esse creati
⁊ illud esse precessit nõ esse creabilis. et
ita sequitur idem esse mediãte non esse
interrũpẽte. nec sequitur ex hoc aliqua
cõtinuatio in ipso esse si nõ fuisset anni
hilatum. quia modo nõ est successio in
aliquo vno sed vnius oppositi ad alte-
rũ. Cõtra. ergo ita simul est existẽtia i
terrupta cũ seipsa reparata sicut nõ iter
rupta. Respõdeo si nõ esset ibi successio
oppositi ad oppositum quod oppositũ
ibi mediat iter hic esse ⁊ sequeretur ꝙ es
set tanta simultas sicut si oppositum ñ
iteruenirct. nũc autẽ oppositum quasi
mediat inter esse creatum ⁊ ipsum esse
reparatum. ⁊ hoc oppositũ est aliquod
medium vel aliquam habitudinẽ habꝫ
ad vtrunqꝫ extremũ. ⁊ ideo ñ sũt ita si-
mul sicut si nõ esse non iteruenisset. si ta
mẽ modo sit idem nũc reparatuꝫ vł ea-
dem existẽtia si nullum requirit nũc ve
re idem ⁊ i eodem est existẽtia reparata
⁊ creata sine omĩ successiõe i illo i se. licꝫ
ipsum i esse positum succedit sibiipsi vt
prius positum in esse ita fuisset i eodem
nũc si ñ fuisset iterruptum ⁊ absqꝫ omĩ
successiõe vtroqꝫ modo.

Ecũdo quero

Utrũ i angelo actualiter exi-
stẽte necessarie sit ponere aliquid mẽsu
rans eius exñtiam vel duratõem existẽ
tie eius realiter aliud ab ipsa existentia.
ꝙ sic temp⁹ differt a motu ꝑ hoc ꝙ mẽ-
surat ipm̃. sicut probat phus. 4. physi.
ꝑ hoc ꝙ tempus ñ est velox nec tarduꝫ
motus aũt dicit̃ velox ⁊ tardus. ⁊ per
alias ratiões. ergo a simili euum est ali-
quid aliud ab exñtia euiterni mensurãs
i sũ. Scdo sic. quãtitas ꝑmanẽs ⁊ suc
cessiua sunt eiusdẽ generis. ergo vtrũqꝫ
est aliquid aliud a suo subiecto maxime
si illud ꝑtineat ad genus substãtie. ergo
sicut quãtitas ꝑmanẽs ẽ aliud ab eo cu
ius ẽ mensura ita h quãtitas successiua
Cõtra de illo alio si sit quero quo du
rat inesse si seipso. ergo pari ratione ipa
exñtia poterit seipsa durare formaliter
quia istud aliud nõ erit perfectius ipsa
actuali existẽtia eius cum sit quasi pas-
sio ei⁹. Si autẽ alio a se absoluto durat
in esse. erit processus in infinitum i men
suratis ⁊ mensuris.

Respondeo

Patet enim ꝙ ꝑma opi. i precedẽti. q. debuit cõcedere partem af
firmatiuam: qꝛ euum vere põt hrẽ rõeꝫ
mensure ⁊ esse quãtitatem ꝓprie. ⁊ ita
differre ab exñtia angeli que non est i se
formaliter quãta sed idiuisibilis. simlr
in illa existẽtia succedũt sibi iuicem nũc
eui alia ⁊ alia. g̊ vtrunqꝫ differt ab ipsa
exñtia angeli sicut quoddam absolutũ
ſm illam positõm. quia sunt indiuisibi
lia de genere quantitatis. Simlr aliq̃
tenentes scdam opionem in precedenti
. q. s. de indiuisibilitate eui. dicunt ipsuꝫ
euum pertinere ad genus quãtitatis. ñ
sicut diuisibile sed idiuisibile in genere il
lo ita ꝙ ex multis indiuisibilibus eiusđ
speciei mensurantibus. s. exñtias pluriũ
euiternorũ eiusdem speciei potest cõpõi
quãtitas discreta que sit numerus ⁊ mẽ
sura in euiternis sicut numerus i corpo
ralibus est ex indiuisibilib⁹ vnitatibus
discretis in eis. ꝓ hoc adducunt ratões
quere. Cõtra: istud arguitur sicut ꝑus
argntum ẽ in qõne. q̃nta ꝑme di. huius
scdi in solutione ꝑncipali. illud qđ esset
distinctum ab aliquo esset posterius eo
naturaliter necessario est idem illi si icõ
possibile ẽ illud aliud eẽ sine eo. igr̃ si i-
possibile ẽ eẽ angelũ sine aliquo extrin-
seco ꝙ sit mensura actualis exñtie eius
cũ illud si essꝫ aliud esset posterius nãlr
ipsa actuali exñtia angeli: sequitur ꝙ ñ
est aliud ab exñtia ei⁹. aut si ẽ aliud ⁊ ꝑ

ñs posterius poterit actual' exñtia abs
z ꝯtradictõe esse sine eo. ꝛ ita ñ ẽ neciũ
onere illud. Confirmat rõ ista ꝛ illa
lr de qua fit mentio in. 5. q. di. p̄ˢ hui⁹
di. qꝛ distinctio aliq̃rum quoꝝ vnũ p
zie iest alteri non ꝯcludit nisi vel ex se
atõne actuali vel potẽtiali vel nisi sint
lia q̃ sic se hẽant adiuicez sic aliq̃ alia
uorũ vnũ ẽ sepabile ab alio. hoc 3ᵐ ad
o. qꝛ ẽm phm. 7. meth. c. de ptib⁹ diffi
tõis pabola socratis minoris vel iuni
is multos seduxit a vitate dicentis q̄
non ẽ circl's nisi i ere non pp hoc ẽ cir
l⁹ in diffinitõe eris ꝛ a sili iferentis q̄
on oz carnes esse i diffinitõe hõis licet
ó non sit sine carnibus dato iquã q̄ ẽ
cõpossibilis sepatio istoꝝ ab inuicez
tñ ista sic se hẽant ad iuicem sicut aliq̃
a quoꝝ est possibilis sepatio ꝯcludit
a eẽ disticta. puta si ex rõne ꝑpria cir
li ꝛ trianguli carnis ꝛ ligni ꝯcluditur
clm sic se hr̃e ad lignũ sicut triãgulũ
carnem. ꝛ pbat sepabilitas ex vna p
ꝯcludit distinctio ex alia. Et dato q̄
insepabilitas ab vna pte hoc non est
ꝑpria rõne sz ex aliq̊ extriseco. Acci
o g̊ q̄ nihil põt ꝯcludi eẽ distinctũ ab
o nisi vel pp sepatõem actualẽ vl po
tialem vel pp ꝑportõnem istoꝝ ad
q̃ alia quorũ alterum est ab altero se
bile. sed i ꝑposito nllm istorũ ꝯtigit.
n. n. p te est hic aliq̃ sepatio actualis
l potentialis. nec ista se hñt ad iuicez
ut aliq̃ distincta ꝛ sepabilia. qꝛ nihil
tinctũ ab alio realit sine q̊ non põt es
ine ꝯtradictõe ẽ prius eo. sz vel ẽ po
rius eo nãliter vel simul nã cum eo.
ud aũt qõ ponit aliõ ab angelo si eẽt
posterius nãlr. igi ꝛc̃. Instat cõtra
ud sic. qꝛ nunc ẽm sbam se hẽt ad sb
ntiã mobilis sicut istud qõ ponit mẽ
a duratõis exñtie angeloꝝ se hz ad
i exñtiam. qꝛ sicut ista exñtia manet
dez mensurata hoc idiuisibili. ita põi
ex alia pte de nunc ꝛ de sba mobilis
ñ ex illa pte inuenit distinctio iter sb

stantiã mobilis ꝛ sbam ipsi⁹ nũc. igr̃ ꝛ
hic. q̄ aũt debeat poni aliqõ tale nc̃ mẽ
surans mobile idẽ ẽm sbam videt eẽ in
tentionis phi. 4. phy. vbi dr̃ soluere qõ
nem quã mouet de nũc. vtrũ sit idem i
toto tpe. dicendo q̄ est vnũ ꝛ idem ẽm
sbam dr̃ens ẽm eẽ. Istã instãtiam ex
cludendo p̄mo oñdo q̄ illud qõ suppo
nit de nũc ẽm sbam sit falsum ꝛ ꝯtra in
tentõem phi. qꝛ phs ꝑbat q̄ nũc sequit
illud qõ fert p hoc. qꝛ eo qõ fert cognos
cimus pri⁹ ꝛ posteri⁹ i motu ꝛ ipso nũc
cognoscim⁹ pri⁹ ꝛ posterius i tpe. sz hec
non sũt vã de mobili ẽm sbam sz ẽm q̄
est sub mutatione alia ꝛ alia. qꝛ si accipi
at mobile ẽz sbam absolute non cogno
scit eo pri⁹ ꝛ posterius in motu. igr̃ nec
p idẽ nunc ẽm sbam cognoscimus pri⁹
ꝛ posterius in tpe. sz p aliud ꝛ aliud. Si
milit phus in 2ª ꝑprietate de nũc dicit
q̄ non est sine tpe nec eꝯ°. qꝛ mot⁹ non ẽ
sine mobili nec eꝯ°. ꝛ sic motus ad mo
bile ita numer⁹ motus vel vnitas mot⁹
ad numerũ siue vnitatem mobilis. slm
est aũt q̄ mobile ẽm sbam suã non pos
sit eẽ sine motu. sed p̄cise verũ est õ mo
bili vt ẽ sb mutatõe. si igr̃ sit alterũ mo
bile in toto moto. g̊ ꝛ nũc sibi corrñdẽs.

Preterea quõ posset ipm nunc indiui
sibile fluere ẽm diuersa eẽ que necio es
sent indiuisibilia quin totus fluxus eius
cõponeret ex indiuisibilib⁹. ꝑbat. n. phs
ex intentõe. 6. phy. q̄ indiuisibile ñ põt
moueri. qꝛ tũc motus ei⁹ cõponeret ex i
diuisibilibus. qꝛ prius ptransiret min⁹
vel sibi equale q̄ maius. g̊ tp̃s est cõposi
tum ex indiuisibilibus qõ est ꝯtra phm

Ad hoc etiã sunt due rõnes phi qua
rum vna est talis. illa dicunt simul que
sunt in eodem indiuisibili. igi si est istãs
idem ẽm sbam omnia que sunt eque p̄
sentia ꝛ simul. ꝛ que nũc ꝛ que millesi
mo anno. Alia ratio est qꝛ cuiuslibet ꝯ
tinui sunt duo termi distincti. quam rõ
nem sic declaro. qꝛ nunc ẽm sbam si est
ipsa sba mobilis non est nisi ꝯtendere õ

vbis. si aut est aliud ab ipsa puta aliqd indiuisible de genere quantitatis. quero cuius sit continui terminus vl cuius discreti pars. qz omne indiuisible de genere quātitatis per se vl est terminus continui vl pars discreti. si pōatur pars discreti. g ponit tempus discretum. quod phus nō cōcessit. si ponat terminus cōtinui. g oportet ꝙ sit aliud ꝛ aliud ꝭm sbstantiā ꝭm ꝙ terminat aliam ꝛ aliā partem cōtinui. s. temporis. qz impossibile est idem ꝭm sbaz eē p se terminus alicuius quātitatis ꝛ eiusdem principiuz. Et si dicas ꝙ termiat ꝭm diuersa eē. Contra cum ista accidūt illi nūc idez ꝭm sbstātiā. qz p te illud manet idem sub diuersis esse. ꝛ p ꝯñs ista accidūt sibi ꝛ ōe īdiuisibile de genere quantitatis. vl per se terminat quātitatem vel est pars discreti: seqtur ꝙ istud nūc ñ sit indiuisibile p se de genere quātitatis. Preterea ista eē quero cuius generis sūt. si sint indiuisibilia de genere quātitatis. igr sufficiūt ad terminādum ꝑprium cōtinuū absqz iº nunc ꝭm sbaz quod est icōueniens. quia nllum indiuisible per se terminat nisi ratiōe qua est terminus huius diuisibil. si autem sūt alterius generis. puta qualitatis. igr qualitas erit per se ratio terminādi cōtinuum i genere quātitatis. Et p̄rea quomō ñ mutaretur ipsum nūc ꝭm substātiam si mutat ꝭm diuersa eē. ꝛ tūc oportet eius ꝛ suorum eē querere mēsuram. ꝛ sic i infinitum.

Preterea aut istud nūc ꝭm sbam idez est i quolibet mobli aut p̄cise i vno. nō i quolibet. qz tūc vnum accidens numero esset i diuersis substātijs. nec i vº mobili p̄cise. Ad phum dico ꝙ nō itelligit nūc manere idem scōm substātiam. qz oppositum sequitur ex dictis eius: sz quodcūqz vnum nūc cōsideratum ꝭz se est idem. ꝛ hoc dicitur esse idem ꝭm sbstātiam. cōsideratum autem i ordie ad tempus preteritū ꝛ futurū cuz sit terminus p̄teriti ꝛ pricipiū futuri dz distictuz ꝭm eē. Et ad hoc declarādum est illud simle de mobli qd manet idem nō qdez mobile vt absolute p̄cedit mutatōnem qz hoc mō nūc ñ est mēsura eius nec aliquid ptinens ad tp̄s sed mobłe vt ē sub vna mutatōe est idem ꝭm sbam hoc est ꝭm esse illius mutatōis cōsiderate ꝭz se ꝛ est aliud ꝭm eē hoc est vt sub illa mutatiōe terminat p̄teritum ꝛ initiat futurū ꝛ ꝭm hoc dr alibi ꝛ alibi eē non quidem actu sed i vno vbi medio iter extrema inꝗtum illud terminat motū scōm prius vbi ꝛ inchoat motū ꝭm posterius vbi dz alibi ꝛ alibi. qz mutari est aliqd vtriusqz extremi. vñ phus. 6. physico. vult ꝙ quāuis aliquid sit i vno medio tamen illud ē aliud ꝭm extremum vtrūqz. Sed quomō ex hoc soluatur illa .q. phi quam mouet. 4. physic. vtrum idem nūc ꝭm substantiaz maneat in toto tempore vel nō. Dico ꝙ sicut questionem illam vtrū tempus sit nunꝙ soluit expresse. sed aliqua dicit ex qbus potest colligi eius solutō. ita ꝛ in isto. si. n. quodcunqz vnum mobile precise habeat identitatem scōm substātiam. hoc ē ad se ꝛ distinctōnem scōm esse hoc ē ꝭz ordinem ad aliam ꝛ ad aliam partē motus. ꝛ eodem mō de instanti respectu ptium temporis. ꝛ non est tanta idētitas instātis in toto tempore quanta est vnº igr instās i toto tempore est aliud ꝛ aliud ꝭm sbaz. Dico tūc ad istātiam si aliquod nūc similiter se hēt ad substantiā mobil sicut euum ad substātiam angeli illud nunc non est aliud ꝛ aliud aq ipsa substātia nec est aliquod indiuisibile in genere quātitatis. ꝛ si fingat aliquod nc de genere quātitatis mensurare mobile ꝭm substantiam nihil tale est in angelo actualiter existente sicut prius ꝑbatum

Sed contra istud arguit sic moblē potest considerari tripliciter. vel vt est sub medio mutatiōum. i. inter termios mutationum. vel sub terminis mutationū vel vt est prius motu ꝛ mutatiōe possi-

bile tñ recipere ista. p̊mo° corrñdẽt sibi
diuersa nũc ƺ eẽ. 2° mõ corrñdet sibi tẽ
pus medium inter illa nunc. igr̃ 3° mo-
do corrñdebit sibi aliqua ꝓpria mensu
ra. ꝫ hoc non ẽ nisi nũc ꝺm sᵭaꝫ. igitur
rc̃. R° si oportet tp̃s differre a motu ⁊
per ↄñs instans a mutatione nõ est silr̃is
rõ ꝙ ponatur aliq̈d differens ab exñtia
ipsi⁹ angeli vniformi qđ sit mensura ei⁹
nam si tempus differt a motu hoc iõ ẽ.
qꝛ partes eiusdem ꝓportionis alic⁹ mo
tus non nec̃io sũt eq̃les in numero ⁊ q̃
titate partium eiusdẽ ꝓportionis tem-
poris. nulla aũt quantitas est eadem al
teri q̃titati nisi partes eiusdeꝫ ꝓportõis
⁊ quantitatis in ea sint equales partib⁹
eiusdem ꝓportionis in reliqua. ⁊ h° eq̃-
les tam in numero q̃ i magnitudine. lo
quendo aũt de quantitate que est i mo-
tu quam hẽt ex p̃te magnitudinis siue
forme ꝺm quam est motus pñt aliq̃ par
tes motus. puta decem p̃tes integrates
totum motũ esse cum decẽ p̃tibus tp̃is
sed non sunt eedem eis. qꝛ cum eisdeꝫ p
tibus tp̃is pñt eẽ plures partes mot⁹ eq̃
les priorib⁹ p̃tibus motus vel tot iequa
les. qꝛ si dupla virtus mouet idem mo
bile. ⁊ per ↄñs duplo velocius nulla ps
erit in motu tardiori que non erit i mo
tu velociori loquendo ỏ partibus quas
habet in magnitudine secũdum formã
qua est: quia mouens mobile motu ve
lociori non facit simul pertransire aliq̃s
partes magnitudinis sed precise alteraꝫ
post alteraꝫ. g̊ tot p̃tes sunt in motu ve
lociori ⁊ tante loquendo de ista quanti
tate quot ⁊ quante sunt in motu tardi-
ori. non potest aũt idem tẽpus ⁊ habẽs
easdem partes esse cum isto motu ⁊ cuꝫ
illo motu. ergo ille partes temporis nõ
erunt eedem nec p̃tibus istius mot⁹ nec
illius. quia non in eadem ꝓportõe se ha
bentes ad totum ⁊ equales istis partib⁹
totius si hoc est verum. ex hoc conclu-
deretur ꝙ indiuisibile vnius vnius quã
titatis non est indiuisibile alterius quã
titatis. sed ex hoc non sequitur ꝙ in ali
quo permanente hñte semper eẽ vnifor
me oporteat ponere aliquid aliud a se
ꝓ mensura. quia ibi non tenet ratio de
illis magnitudinibus nec partibus eaꝝ
est ergo falsa ↄñtis a maiori affirmatĩe
si mutatio ⁊ motus habent mensuras
alias a se. igitur ⁊ ip̃a sᵭa que p̊or ẽ mo
tu ⁊ mutatione habet mensuram aliaꝫ
a se. minus. n. videtur eẽ distinctio siue
nõ identitas p̃manente q̃ in fluxu siue
in motu ⁊ eius mensura. Si tñ placeat
dare aliquam aliã mensuram illi mobi
li ꝺm ꝙ est in se prius motu ⁊ mutatio-
ne illa mensura erit euum sicut patebit
in. q. de mensura operationum angeli:
Et si queras aliã mensurã eius inq̃tũ
est in se ⁊ inquãtum est susceptiuuꝫ mo
tus ⁊ mutationis. Dico ꝙ non est aliud
quia sᵭm ꝺm illud quod est in se est sus
ceptiuũ sue ꝓprie passionis. Et simlr̃ si
qua sit mensura eadem ẽ. vñ nõ est alia
mensura sup̃ficiei inq̃tum superficies ẽ
⁊ inquãtum susceptiua ẽ albedinis ⁊ ni
gredinis. ita dico ꝙ si sᵭa primimobilis
vel cuiuscũqꝫ alterius mensuret euo nõ
est alia mensura eius inquãtum ẽ prius
motu nãlr̃ ⁊ mutatione ⁊ inquãtum ẽ
receptiuũ mot⁹ ⁊ mutatõis. Et si dicat
ꝙ inquãtum quiescens est habebit aliã
mensuram q̃ euũ: hoc flm ẽ sic patebit
ibi.

Ad secundã partẽ

questionis qua queritur an debebat po
ni in angelo exñte aliquid mensurãs ei⁹
exñtiam. Dico ꝙ mensurare est quanti
tatem ignotam certificare p quãtitateꝫ
magis notam. certificatio autem aliqñ
põt fieri per quantitatem exñtem in re
vel imaginatione. sicut artifex expertus
p aliquam quãtitatem quam habet in
sua imaginatione mensurat quantita-
tem quãcũqꝫ sibi occurrẽtẽ. aliqñ ãt p̃t
fieri p q̃titatẽ aliquã exñtem in re. ⁊ h°
tripliciter. vel excedentẽ. ⁊ tũc certificat

intellect' ō quantitate minore p acces'
sū ei' ad quantitatē maiorem vel reces
sū ab ea. Et hoc mō mensura ponit i q̄
ditatibus rerū ⁊ mensura est pfectior ip
so mensurato que dr̄ esse notior nālr ip
so mensurato sicut albedo ponet mēsu
ra in gnē colorū. ⁊ deus dr̄ pᵃ mensura
oīum que sūt in gnē aliq̄ Alioº mensu
rat p quantitatem excessā. qꝫ quātitas
nota minor ē ⁊ pars quantitatis maio'
ris q̄ magis ignota est. ⁊ tūc illa quanti
tas minor per sui replicatōeꝫ mensurat
ipm totum q̄tum mai'. ⁊ hocº minor
motus pōt eē mensura maioris motus
ex nā rei. 3º mō mensurat quātitas ig'
ta p aliam quātitatem notā ⁊ distinctā
⁊ equalem sibi. ⁊ hoc fit p applicatōem
siue supponem. Et qꝫ illud qd̄ est mēsu
ra ex nā rei dꝫ esse noti' nālr ipso mēsu
rato iō in isto mō. s. tertio vnū equaliū
non ē mensura alioꝝ nisi illa equalitas
nota fuerit ex nā rei. ⁊ hoc mō tps si est
alia quātitas a motu ⁊ notior eo pōt es
se mensura motus ex nā rei. alicui tn̄ in
tellectui pōt illud esse mensura qd̄ ex nā
rei non est mensura. puta si alicui sit no
ta quātitas vlne ⁊ quantitas pāni igno
ta: pōt tunc quātitas vlne eē mensura
quātitatis pāni. lꝫ ex nā rei neutra quā
titas habeat maiorem certitudineꝫ alia
Ad ppoᵐ igr̄ applicando dico ꝙ i ac
tuali exn̄tia angeli non oꝫ q̄rere aliquā
mensurā intrīsecam aliā a nā rei ipsius
mensurate. qꝫ sicut pbatum est iā nihil
est ibi aliud realr a nā rei mēsurate. mē
sura aūt ex nā rei aliud est a mēsurato.
Et pꝫ ꝙ si ponit in angelo aliq̄ mensura
non ponet in eo nisi hoc tertio mō. nec
.n. est excedens nec excessa sed eq̄lis. nec
illa exn̄tia videt posse eē mensura suiip
sius sicut i aliῑs quātitatibus vt distin'
cte cognita pōt esse mensura suiipsi' ꝭꝫ
ptes suas cōfuse cognitas. non ita ē hic
cū ista exn̄tia sit indiuisibilis non potes
cōciperes parte ꝯfuse i se. qꝫ nō hēt i se
ptes. s. mplr. g̊ n̄ est nec̄e i angelo exn̄te
ponere aliq̄d aliud ab actuali ei' exn̄ti
ꝙ sit mensura illius exn̄tie actualis. ⁊
non ē plalitas ponenda sine nec̄itate ⁊
non sit nec̄itas non videt eē hic ponēd
plalitas. non solū aūt non est necessari
ponere aliq̄d absolutū p mēsura sꝫ ne
relationem aliquā. qꝫ non est necesse
aliā relationem aliquā ponere q̄ illam
que est ad cām efficientē vel ꝯseruante
⁊ illa non ē aliud a fūdamento ex. q. vl
tima pme di. hº. 3.

Ad primum princi

pale pꝫ ꝙ ꝯn̄a non vꝫ de tpe ⁊ motu cō
parando ad exn̄tiam angeli. ⁊ rō priue
dicta est rn̄dendo ad vnū arᵐ. qꝫ illud
qd̄ ꝯcludit dr̄iam motus ⁊ tp̄is non cō
cludit hic esse aliq̄d distictū ⁊ aliud ab
exn̄tia actuali angeli. iō nec mensura.
Ad scdm̄ pꝫ ꝙ non conceditr aliq̄d eē i
actuali exn̄tia angeli ꝙ sit pprie quanti
tas nec indiuisibile de gnē quātitatis qꝫ
sola exn̄tia videt posse nosci absqꝫ oīni
alio addito.

Ertio quero

Utrū oīm euitnorū sit vnuꝫ
euum. ꝙ non. pmo qꝫ tūc illud esset i vº
sbiecto quo destructo vel mutato mu'
tarent oia alia euiterna. qd̄ videt icōueni
ens. ⁊ silr destructis aliῑs videt illō mu'
tari. qꝫ non est i eo euum respectu alio'
rū. Contra vnū est tempus oium tpa
lium. 4. phy. g̊ vnum euuꝫ oium euiter
norum.

Hic dicitur

ꝙ tot sūt eua q̄t euiterna
ita ꝙ in quolꝫ euiterno est aliqd̄ indiui
sibile pprium ptinens ad genus quāti'
tatis. ⁊ ex multis talib' pōt cōstitui vn'
numerus sicut recitatum ē. Sꝫ ista po
sitio ponere videt pluralitatē sine neces
sitate. iō videt dicendū ꝯtra eam sicut i
pcedenti. q. dictum ē. qꝫ aut euū vocat
actualis exn̄tia āgeli euiterni. ⁊ hoc mō
quot sunt angeli tot sunt eua. aut dicit

aliquid intrinsecum alicui actualr exñti mensurans ipsaꝫ exñtiam. ꝛ hoc mō euum nihil ē sicut ꝓbatū ē in ꝑcedenti .q. Aut euum dr̄ aliquid extrīsecū aliō ab actuali exñtia euiterni. qō tm̄ extrīsecū ex nā sui natum ē mensurare actualem exñtiam ipsius euiterni. ꝛ tunc pōt poni tripliciter. qꝛ vel pōt negare tale extrinsecū ex nā sui natum mensurare actualem existentiā ipsius euiterni ponendo oīa euiterna habere existentiā eq̄ inuariabilem: qꝛ lꝫ vna existentia sit ꝑfectior alia ꝛ per hoc posset eā mensurare tali mensuratōe q̄dditatiua. sicut loquitur phs. io. meth. ꝙ ꝑmum in omni genere ꝛc̄. tm̄ mensuratōe duratiua que dicitur aliq̄ mō reducit ad genus quātitatis non videt vna existentia iuariabilis esse iuariabilior alia: qꝛ cuilibet oīno repugnat successio ꝑtium ī ipsa. ꝛ tunc dicētur ꝙ cum euū ponat mensura alic° ī quātum durās est inuariablr ꝛ illud sic extrīsecū oporteret esse notius ex nā rei ꝼm rōem inuariabilitatis. ꝛ cū nō sit talis dr̄ia inter existentias euiternoꝝ nihil sic erit euuꝫ. Uel alio mō potest dici ꝙ quelibet existentia superior est simplicior qualꝫ existentia īferiori ꝛ nata certificare de ipsa existentia inferiori ex nā rei ꝛ ꝓ tanto quelꝫ existentia suꝑioris posset dici euū respectu inferioris. ꝛ tūc tot sī eua q̄t euiťna excepto hoc ꝙ in vltio euiterno non est euū. qꝛ existentia eius nullam aliam existentiā inuariabilem mensurat. ꝛ silr existentia suꝑmi angeli est tm̄ euum respectu alioꝝ inferiorum qꝛ existentia ei° iuariablr mensurat oēs alios ꝛ non hꝫ euū aliquod isto mō. qꝛ nullā aliā existentiam hꝫ suꝑiorem se.

Uel potest dici tertio mō ꝙ si euū nō dicat quocūqꝫ existentia simpliciō alia ꝛ notior nata certificare de ea sꝫ illa simplicissima que ex rōne sua formali ꝛ in se est certissima. ꝛ ꝑmo nota nata certificare de aliꝫs hoc° pōt ꝯcedi tm̄ vnum euum. s. exñtia ꝑmi angeli respectu oiuz alioꝝ euiternoꝝ. Quecūqꝫ aūt istarū viarū ponat saltem non ē in aliq° euiterno suū euū nec in vltimo euiterno ē aliquod euū nec ꝑmuꝫ siue suꝑmū euiternū in quo est primū euū mensurat aliq° euo. qꝛ nihil tale hꝫ in se ex. q. ꝑcedenti. nec ī alio ex nā rei nata est certificari. qꝛ quelibet alia ē minus certa. Cōtra istō primo arguit ꝙ tūc sequeret si ita est ꝙ ꝑmus motus non mēsurabit tēpore sic nec primū euiternū mensurat euo. videtur. n. similis cōpatio hinc ꝛ iñ. Cōceditur ꝯñs ꝑꝑ istā rōnem. qꝛ ꝼm phm. 4. phy. oē quod est in tpe excedit a tpe ꝛ corrūpitur ꝛ tabescit in tpe. ꝛ iō necīa ꝛ impossibilia nō sūt in tpe. prim° igī motus qui nō corrūpitur in tpe nec excedit ab eo nō est in tpe nec mensurat tēpore.

Sed ista rō nō vꝫ. qꝛ aliquid esse in tēpore est sicut aliquid esse in numero. nō est aūt de rōne exñtis in numero ꝙ excedatur a numero. immo si accipiat pri^m numeratū hoc est adequatum numeratū illud adequatur ipsi numero sed de rōne numerati est ꝙ pars eius excedat a numero. qꝛ ipm est maius sua ꝑte ꝛ ipꝫ totum est adequatū numero. igit pars eius exceditur a numero. Ita dico ꝺ ente in tpe ꝙ exquo ōe tale ens est de necītate variabile ꝼm aliud ꝛ aliud esse necesse est ꝼm aliq̄d sui. puta ꝼm aliquam distinctōem quā hꝫ ex parte tpis ꝙ excedatur a tpe. qꝛ alr se hēbit in alia parte tpis. ꝛ iō impossibilia ꝛ necīa non sunt in tpe. qꝛ nō est alia ꝛ alia dispositio in eis vt possint excedi a tpe vl aliter se habere. ꝑmus aūt motus licet ꝼm se totuꝫ non excedatur a tpe tm̄ exceditur a tēpore ꝼm quālibet eius partem ꝛ hoc suffic ad hoc vt vere dicat mēsurari tpe. ꝛ videt incōueniens ꝙ tp̄s cum sit mensura vniformis quin habeat aliquod pri^m vniforme. tale videtur primus motus. Tūc ad argumentum nego ꝯñam. qꝛ ñ est similis ratio hic ꝛ ibi. Similiter etiā primus motus mensuratur tempore h°

est qȝ vel motus pōītur aliud a tpe ꝓpter illā rōem q̄ supi⁹ posita ē ꝺ 4.⁰ phy. vel ponendo tp̄s esse idem motui pōt ille mot⁹ mensurare se non q̄dem p̄mo sȝ ſm ptem que nota est nata mensurare totum sicut dicit philosophus 4.⁰ phy. tempus mensurat ipsum motum in determinando quēdam motū postea mēsurabit totū motum sicut longitudinez cubitus in ꝺterminando aliquā magnitudinē que metieť totum. neutra tm̄ rō pōt esse in ꝓposito. qȝ non ē aliq̄d i euiterno p̄mo aliud ab exn̄tia sua. nec ipsa exn̄tia sua est quāta vt mensuraꝛ possit se ipsā ſm aliquā ptē notā sibi.

Ad primum argu^m dico ꝙ destructo p̄mo non sequiť alia mutari nisi ſm q̄dam relatōem in eis. puta qȝ tunc non erūt mensurata a p̄mo sicut p̄us fuerit mensurata nec est incōueniēs ponere talem mutatōem in aliquo qd̄ prius hūit relatōem ⁊ modo non. Similiter qd̄ infertur ꝙ illud mutabitur destructis aliis. dico ꝙ non sequiť. qȝ prius ad i⁹ alia non habuit relatōem realē sed tm̄ rōis. qȝ non se habuit ad illa sicut mensura dependens ad mēsurata sed sicut excedens. ⁊ iō destructis alijs non mutabiť absolute nec ſm aliquam relatōem realem. qȝ nulla relatio realis p̄us fuit i eo ad illa. Ad argumentū in oppositū pōt dici ꝙ loquendo de euo ꝓut dić aliquid extrinsecū aliud ab exn̄tia angeli mensurata. p̄ma opi. sola negat vnum euum cē illo mō. scd̄a aūt ⁊ tertia concedūt vnum euum lȝ scd̄a non ꝯcedat v^m euum tm̄. Et tūc si arguas ꝙ tm̄ ē vnuz tempus oīum tpaliuȝ. ḡ oȝ esse tm̄ vnū euum oīum euiternoꝝ. ꝯn̄a non valet. qȝ non oīs motus superioꝛ hȝ rōem mēsure ex nā rei respectu inferioꝛis. nec hȝ ꝯditōes mensure ex nā rei sicut hēt quelibet exn̄tia superioꝛ respectu inferioꝛis loquēdo ꝺ exn̄tijs inuariabilibus angeloꝝ. ⁊ iō nō est similis rō hic ⁊ ibi. s. ꝙ sicut ibi tm̄ est vnum tp̄s oīum tpaliuȝ ꝙ ita sit hic tm̄ vnum euum omniū euiternoꝛum.

Quarto et ulti mo quero quātuȝ ad istā materiam vtrū opatio angeli mēsureť euo ꝙ non ꝑ auctoꝛem de cāis. ꝓpōne penultima. Inter rē cuius sb̄a ⁊ actio mensurať tēpoꝛe ⁊ rō cuius sb̄a ⁊ actō mensurať eternitate ē res media cuius sb̄a mēsurať eternitate vľ euo ⁊ actio mensuratur tpe. angelus est hi⁹. ḡ ⁊c̄. Preterea 8. phy. nihil generať vt statim non sit. ḡ oīs operatio angeli duraṫ ꝑ tp̄s. ⁊ ꝑ ꝯn̄s p̄cise non est in instāti. si aūt esset i euo cum nō sit sempiterna eēt p̄cise in aliq̄ instanti. ḡ ⁊c̄. Oppositum. opatio angeli nō mensuraṫ tpe nec eternitate. igiť euo. ꝯn̄a ꝓbatur. qȝ non ponunť plures mensure in moꝛa eēndi. Añs ꝓbatur ⁊ patet de eternitate: de tpe ꝓbatur. qȝ angelus posset hr̄e opatōem nō exn̄te motu celi. sȝ motu celi n̄ exn̄te n̄ ē tp̄s. ḡ ⁊c̄.

Hic dicitur ꝙ opatio angeli intrīseca mensuratur tpe discreto quod ponit sic. mensura que ē duratiōis rei est modus quo res mensuratur ⁊ ipsa ꝓpoꝛtionať mensurato sicut mensura p̄manētis est p̄manens ⁊ fluentis est fluens. igr̄ talem ꝓpoꝛtōem oȝ inuenire inter cognitiōes vel opationes angeli ⁊ mensuras eoꝛuȝ iste aūt cognitiones sunt trāseuntes. q̄a angelus nō oīno hȝ vnam intellectōem sibi possibilem sed multas: ⁊ transeunt oꝛdine quodam. ita ꝙ vna post aliaȝ. ⁊ tm̄ absq̧ ꝯnexione ita ꝙ angelus nō habet vnam cognitionem cōnexe post aliam vel ex alia. quia non discurrit absȝ etiam successione. quia nulla istaꝝ opationum est in ꝯtinua acquisitione ⁊ deperditione. sed dum est tota simul ⁊ indiuisibilis. ḡ coꝛrespondebit eis mensura ꝓpoꝛtionalis habēs partes trāseuntes oꝛdinatas idiuisibiles. tale est tp̄s discre

tum. igr̄ ⁊c̄. Et ꝯfirmatur ista rō̄ ꝑ Au-
gu. sup genes. ad lr̄am vbi vult ꝙ deus
mouet creaturam spūalem ꝑ tp̄s. Si āt
queritur q̄d sit illud discretum tp̄us. dr̄
ꝙ est vere quātitas ⁊ quātitas discreta
distincta spē a ꝯtinua. nec est spēs discre
te que est numerus. q꜠ ꝑtes hu⁹ tp̄is n̄
ꝑmanent. numeri quidem ꝑtes perma-
nent. ita ꝙ si non ꝑmaneant hoc accidit
numero. pars aūt orōnis necessario nō
permanet. ⁊ tn̄ non ꝯtinuat cū alia par
te. ꝯuenit ḡ tp̄s discretum cū orōe ꝑ hoc
ꝙ pars eius non ꝑmanet. sed differt ab
oratione. q꜠ quelibet pars orōnis voca
lis cū vocali vel ꝯsonantis cū cōsonāte
p̄t eē in tēpore nr̄o vere ⁊ mensurari ab
aliqua parte tp̄is. lꝫ non necessario ꝯti-
nuet alij parti. nulla autē cognitio ange
li pōt in se mensurari tp̄e. q꜠ indiuisibl'e
est nec potest ꝯtinuari cum alia. Sꝫ si
queritur quare istā quātitatem discre-
tam non ponit Ari. inter spēs quātitatis
rn̄detur ꝙ posuit intelligentias eē quos-
dam deos. ⁊ ideo nō posuit aliquā mē
suram corrn̄dentē operatiōi tali eorum
nō simul totā. Si queratur quō se hꝫ
istud tp̄s discretum ad tp̄s nostrum. dr̄
ꝙ nunc tēporis discreti necessario coexi
stit alicui parti tp̄is nostri: ⁊ per ꝯn̄s oī
bus ꝑtibus que sunt simul cum illo istā
ti. Si. n. angelus cum aliquo instāti no
stro hēat aliquā cognitōem primo non
statim in ꝓximo instāti hēbit aliaꝫ sed
in tp̄e sequenti habet aliam cognitionē
⁊ in vltimo instāti illius tēporis sequen
tis pōt hr̄e aliam cognitōeꝫ continue cū
tēpore nostro. Et additur ꝙ instās istō
non hꝫ aliquam ꝓportōem ad instans
nostrum. quia idem nunc illius tēporis
discreti potest coexistere cum quātocun
ꝗ nostro tēpore maiori vel minori scōꝫ
ꝙ angelus pōt continuare eandeꝫ itelle-
ctōem indiuisibilem cū maiori vel mīo
ri parte tp̄is nostri absꝗ alia noua itel-
lectione. Cōtra ꝯclusionem hu⁹ posi
tōis arguo p̄mo sic. que hn̄t vniformeꝫ
modū manendi dum manēt hn̄t men-
suram eiusdem rōis in morādo. lꝫ vna
diutius maneat ꝙ̄ altera. sed ista cogni
tio angeli dum manet habet modū ma
nendi eundem cum existentia angeli. lꝫ
non habeat tantam duratōem sicut exi
stentia eius hꝫ. igitur hꝫ mensurā eiusō
rōis cum illa existentia. ⁊ ita mensurat
euo sua operatio ⁊ non tēpore. maior
ꝓbatur. q꜠ formali rōni existentie ange
li ſm vniformitatē vel difformitatē cor
rn̄det ꝓpria ratio mensure. ſm istos di
stinguēdo tres modos mensure rerū. ⁊
ita patet maior. pꝫ etiam minor. q꜠ vo
lunt ꝙ mensura media correspōdeat il
lud qō hꝫ moram indiuisibilē ⁊ tn̄ defe
ctibilem ita ꝙ pōt ex se non eē. ⁊ ita mē
suram ponit euum. nunc aūt sicut ange
li existentia est idiuisibilis ⁊ tn̄ defectibi
lis. ita ⁊ cognitio eius ſm istos. Si di
catur ꝙ cognitō non semꝑ erit ⁊ exn̄tia
eius semꝑ erit. ⁊ ita non ē sil'e de exn̄tia
ei⁹ ⁊ cognitione. Istud non videt valere.
q꜠ etiam si angelus foret statim anni
hilandus non ꝓpter hoc nō mēsuraret
euo dū manet. Si etiā dicat ꝙ in ptā-
te ei⁹ est hr̄e cognitōem istā vel nō habe
re. sic nō est de actuali exn̄tia eius. Nec
hoc videt valere. q꜠ sicut aliqn̄ non fore
nō variat exn̄tie mēsuram dū māet. ita
multomagis illa cā per quā pōt ista po
tentialitas reduci ad actum. puta ꝑ cre-
atā vel icreatam non variabit formaleꝫ
rōem mensure exn̄tie eius vel morā ei⁹
in exn̄do. Preterea scōo. oēs cōcedunt
actum beatificuꝫ angeli mensurari euo
patet per Augu. de fide ad Pet. 18. Ille
autem actus necessario includit vel pre
supponit actum naturalem ⁊ hoc ponē
do angelum habere aliquam ꝓductio-
nē in actu suo beatifico. licet n̄ possit ex
se in totalē ꝓductōem actus beatifici. i-
possibilē aūt est euiternū nec̄io includē
vel p̄supponere aliquid posteri⁹ euit̄no
quod. s. mēsurat mēsura posteriori euo
igr̄ ille act⁹ naturalis q̄ icluditur i actu

beatifico non pōt eē tpalis. Cōtra mo
dū ponendi videtur ꝯcedere magnā mľ
titudinem tpoꝝ sine necītate: sequiꝉ .n.
ꝙ quilibet angelus hēat suū tp̄s discre
tum. qꝛ vnus pōt ꝯtinere cognitōem su
am cū die nr̄o. ⁊ angelus aliꝰ pōt suā ꝯ
tinuare cū dimidio die. 3ꝰ cuꝫ hora. Et
ita vnus angelus hēbit q̄tuor instantia
dū alius hꝫ vnum instans. immo sequi
tur ꝙ in qlꝫ angelo erūt duo tpa discre
ta. qꝛ quilꝫ poterit ꝯtinere intellectōem
suā nō ꝯtinuando volitōem. ⁊ ita hēbit
duo istātia itellectōis ⁊ tm̄ vᵐ ē volitōis
Preterea eua fm istū in diuersis euit
nis sunt alteriꝰ rōnis. si exn̄tie actuales
euiternoꝝ sūt altius rōis ⁊ in angeľ
diuersarū specierū ponit eua diuersarū
specierū. igī silr intellectionum alterius
speciei erunt nūc tpis discreti alteriꝰ spe
ciei. Ex hoc arguo sic. nulla vna quāti
tas cōponiꝉ ex pluribus oino diuersaꝝ
rōum. qꝛ licet senarius possit cōponi ex
binarijs ⁊ trinarijs quod tm̄ negat phus
.7. meth. qꝛ sex sūt tm̄ semel sex. ⁊ Aui
ce. 3. meth. tm̄ nlľa quātitas cōposita ex
pluribus quātūcūqꝫ distinctarū rōnuꝫ
pōt esse eadem quātitas. puta ꝙ senari
us posset esse ex denarijs ⁊ binarijs ⁊ q̄
buscūqꝫ. Sꝫ dū fluit dies nr̄a posset an
gelus itelligere quecūqꝫ itelligibilia nā
lia distinctarū rōnum. puta lapidem li
gnū ferrū aquā ⁊ quodcūqꝫ aliud post
quodcūqꝫ aliud. g̊ ⁊ tp̄s suū componēꝉ
ex instātibus diuersarū rōum corrn̄dē
tibus illis intellectōibus diuersarū spe
cierū. posset ēt non cogitare ista vel itel
ligere. sed alia plura vel tot aliarū spēꝝ
posset ēt per ꝯn̄s tp̄s suū corrn̄dens isti
diei esse cōpositū ex oibus alijs partibꝰ
⁊ in nā determinata positiue se hn̄tibꝰ
ad istud tp̄s. g̊ ⁊c̄. Preterea ꝙ ponitur
vnū nūc illius tpis necessario coexistere
pluribus instātibus nostri tpis videtur
eē fuga. ⁊ ꝑpter hoc poni videꝉ ne cōce
datur tp̄s nr̄m esse discretum. qꝛ si istan
tia illius tpis p̄cise coexisterent istātibꝰ
tpis nostri tūc sequereꝉ ꝙ sicut illud tp̄s
est discretum ita ⁊ nr̄m tp̄s est discretū
⁊ hoc fugiendo videꝉ poni istud sine rō
ne ꝙ oporteret vᵐ instās illiꝰ tpis coexi
stere multis ꝑtibꝰ nr̄i tpis. ꝙ aūt hoc n̄
sit necīum. ꝓbo: qꝛ quecūqꝫ intelligibi
lia possū ego intelligere in aliq̊ tpe tot i
telligibilia vel plura pōt angelus intelli
gere in eodem tpe distincte. qꝛ in intelle
ctu creato q̄ nō pōt oia simul intelligeꝛ
videꝉ esse pfectōis posse multa intelligē
sine aliq̄ mora. nā hoc magis inest igēio
sioribus. sꝫ intellectꝰ humanꝰ pōt hr̄e in
tellectōem aliquā in aliq̊ vno instanti ⁊
post statim pōt hr̄e aliā. ⁊ sic multas in
aliquo tpe dato. igiꝉ nō est necesse intel
lectū angeli si itelligat a. cū aliquo instā
ti nr̄o sistere in itellectōe ipsiꝰ a. ꝑ aliq̊d
tp̄s ⁊ ꝑ instātia illiꝰ tpis in quoꝝ aliq̊d
posset intellectꝰ meꝰ hr̄e aliā intellectōeꝫ
Si. n. dicaꝉ ꝙ intellectꝰ meꝰ post istās n̄
pōt intelligē imediate. sꝫ oꝫ ꝙ ꝑ tp̄s ma
neat in illa cognitōe. alioq̄n non eēt da
re pᵐ instās illius cognitōis sequētis. si
.n. ponereꝉ intellectōem illā idifferenter
mēsurari tpe ⁊ instāti nō ꝯcluderet arᵐ
tūc. n. sicut n̄ est mediū iter instās ⁊ tp̄s
ita nec inter itellectōem meā que est istā
ti ⁊ illam que ē i tpe imediate hito. ⁊ tc̄
scōe intellectōis non ē dare pmuꝫ. Sed
incōueniens videꝉ ꝙ siles itellectiōes nō
hēant p̄cise siles mensuras. si aūt inteᵒ
angeli mensureꝉ euo sic postea diceꝉ tūc
etiā posset eē aliqua cū vno instāti ⁊ ali
qua cū tpe hito. ⁊ illa scōa hꝫ priᵐ sui es
se sicut ⁊ prior. qꝛ illa scōa hꝫ mensurā
indiuisibilē sicut ⁊ pma hꝫ. sꝫ tm̄ nihil tē
poris nr̄i coexistit illi scōe intellectiōi. ⁊
hocᵒ est de itellectōibus angeli. qꝛ si ali
quid intelligat cū tpe nr̄o non oꝫ illā in
tellectōem manere ꝑ tp̄s habitū. sed si
statim hēat aliam intellectōeꝫ illa coexi
stit tpi habito instāti cū q̊ fuit prior iteᵒ
⁊ tunc nihil erit tpis nr̄i primū coexn̄s
illi scōe intellectōi. Preterea videꝉ ꝙ
iste deberet dicē silr ꝯn̄ter ꝙ itellectiōes

nr̄e mensurent̄ tp̄e discreto. qꝛ itellectiones nr̄e videtur eē tote siml' ꝫm ph̄z. io. ethi. cū sint ꝑfecte ꝛ transeūtes ꝛ ordie. quodā se habentes. Et si dicat̄ sicut ip se videt̄ dicere ꝙ h̄nt ꝯnexionem. qꝛ itelligimus discurrendo dicēdo hoc ē hoc angelus non sic. Cōtra hoc nō facit ꝑ se continuationē vel non per se ꝯtinuatōem intellectōis ad intellectōem. nō. n. magl successiue acq̄rit̄ cognitio ꝯclōnis vel ite° ꝯclusionis ꝛ hoc qꝛ ꝑs acq̄rit̄ p⁹ ꝑtez ꝛ cognitio cōclusionis acquirit̄ p⁹ cognitōem principij̄ ꝙ̄ si ista cognitō vꝫ ꝯclusionis h̄retur ṗcise post cognitōem ṗncipij̄ ꝛ sine ea. Silr̄ possumus h̄re intellectōes distinctas succedētes sibi absꝫ discursu. ꝛ si ille sint tote siml'. igr̄ ille essent nō ꝯtinue q̄si in tp̄e discreto. qꝺ est ꝯtra ph̄m in de memo. ꝛ reminiscentia qꝛ intelligim⁹ cū ꝯti° ꝛ tp̄e. Preterea quod dī de dr̄ia numeri ꝛ oratōis ꝛ huius tēporis. qꝛ partes numeri manent ꝛ partes or̄onis possunt esse in se ꝯtinue. sed partes tēporis istius nec manēt nec p̄nt esse i se ꝯtinue. om̄s iste dr̄ie vident̄ eē māles non formalr̄ distiguere rōnem quātitatis discrete inquātum discreta ē accidit. n. quātitati habēti partes nō copulatas ad terminuꝫ cōem siue ille partes sil' maneāt siue fluant siue quelꝫ i se sit indiuisibilis siue nō.

Concedo conclusi

onem duaꝝ ṗmarum rōnū ꝙ intellectiones angeli mensurat̄ euo. Et breuiter q̄cūqꝫ ex̄ntia actualis inuariabilis hoc ē cui repugnat vt ꝫm ipsaꝫ sit variatio siue fluxus vel acquisitio partis post ꝑtez nec. n. perpetuitas aliq̊rum vl' corruptō vel annihilatio aliquorū variat mēsuram formalr dummō existētia sit eiusꝺ rōnis dū manet. Sed ꝯtra hoc. quia tunc videtur ꝙ oīa ꝑmanētia mensurātur euo. nihil. n. est permanēs cuius existētia nō maneat eadē dū manet. ꝛ hoc absqꝫ successione ꝓprie dicta que sit acquisitio vel perditio partis post partez ꝯn̄s videtur esse incōueniēs ꝓpter duo p° qꝛ ꝫm ph̄um 4° phy. quies mensuratur tp̄e. igr̄ illa circa que natus est eē motus quādo nō sunt i motu mēsurāt̄ tp̄e sicut si eēnt in motu. 2° qꝛ oīum generabiliū ꝛ corruptibiliuꝫ generatōes ꝛ corruptōes mensurāt̄ instāti tēporis. cuius aūt ṗmū esse mensurat̄ nūc tēporis eius eē habitum mēsurat̄ tēpore. ğ oīuꝫ istorū esse habitū post generatōem mensurat̄ tp̄e. Ad primū dico ꝙ i entib⁹ ista se h̄nt ꝫm quendā ordinē fluxus forme 2° forma ꝫm quā est actualiter fluxus ꝛ 3° forma ꝫm quā potest esse fluxus ꝑtis post partē. ꝛ 4° ꝑmanens in q̊ non ē natus eē fluxus ꝑtiū tn̄ necc̄io hꝫ formā ꝯn̄tē in qua natus est esse fluxus. 5° illꝺ in quo nec potest eē fluxus nec i aliquo ꝯn̄te ipsum naturaliter primū essentialiter mēsuratur tēpore. quia cōtra ratōeꝫ eius formalem est permanētia vel ꝙ aliqua pars eius maneat eaꝺ. sed ratio ei⁹ requirit partez eius succedere parti. 5^m omino inuariabiliter manet ideꝫ dum manet. ꝛ ideo nullo mō mensuratur tēpore nec ꝫm totū nec ꝫm partē eius. nec etiā mensuratur ꝑ accidens. quartū nō mensurat̄ tēpore per se nec ꝫm ipsuꝫ est ꝓprie quies. quia nō est natū moueri. q̄escit tn̄ per accidēs. quia quies est ꝫꝫ aliquā formā necessario ꝯsequentē ipsum scꝺm ꝛ tertiū est eadē forma licet ꝫm diuersam dispositionē accepta. ꝛ ꝫm illaꝫ vno modo acceptā est actu motus ꝛ secundū aliū modū acceptā est actu quies De ista forma pōt dici ꝙ licet nō habeat esse actu variatū qꝛ est quies scꝺm ipsaꝫ. habet tam̄ esse variabile. ꝛ ideo nū̄ ꝙ̄ mensurat̄ euo. quāꝙ̄ nō sit actu variatum. qꝛ euum requirit in suo mēsurato esse iuariabile cui repugnat successio partis post partē. Si tamē dicatur ōne esse non variatū mensurari euo. tūc potest ꝯcedi ꝙ ista forma quādo scꝺm eaꝫ nō est actu motus potest dici mēsurari

euo. Sed ista pars videt minus ꝓbabil'
ꝙ prima. qꝛ ipsa actualiter exñs videt
habere instans tpis ꝓ mensura. nõ aũt
nũc eui. quod tñ oportet ponere ponen-
do ipsum inquãtum est actualiter sub
motu mensurari nũc tpis vt est actuali
ter sub quiete mensurari nunc eui. Qñ
ğ infertur ꝙ omnia pmanentia mensu-
rãtur nũc eui vel euo patet ꝙ non seqt
ẜm vnam viam sed sola illa que sũt ve
re pmanentia. s. inuariabilia dum ma-
nẽt in actu. ⁊ tũc improbatio pma ꝯñd
de quiete non valet. qꝛ quies non est ẜ3
aliquam talẽ formam sed scðm illã pre
cise scðm quã naturaliter est motus. Si
tñ aliquis velit concedere calorem inq̃-
tum habet esse non variatũ mensurari
euo. potest dici ꝙ quies eius mensurat
tempore. ⁊ tam̃ calor cui inest mensura
tur euo. qꝛ q̇es non est nisi priuatio ali-
cuius successionis partis post partez ẜ3
ꝙ vult phs. 5. phy. vbi tractat de cõtra
rietate motus ⁊ quietis ꝙ quies est pri-
uatio motus ⁊ alibi. ista autem priuatõ
presupponit actualem existentiaz illius
forme in qua est ista priuatio ita ꝙ ipa
non est prima ratio existentie actualis.
licet ergo hec priuatio mẽsuretur sic tẽ-
pore. non tñ sequit ꝓpter hoc existẽtia
talis forme mensuret tẽpore. sed magis
alia mẽsura priore. Et si dicas quomõ
potest ista priuatio vt distinguit contra
actualem existentiã mensurari tempore
Dico ꝙ sicut vacuum si eẽt mensuraret
eadem magnitudine qua plenum. si. n.
esset ista domus vacua maior distantia
esset mei ad vnum parietẽ q̃ ad aliuz; si
cut natum est esse maius plenum inter
me ⁊ illum parietem q̃ inter me ⁊ aliũ
tunc. n. diceretur vacuũ eẽ tantũ quan
tum corpus illud si vacuum non eẽt. es-
set interruptũ in vacuo ⁊ quantũ natũ
est esse plenum. ita in ꝓposito tanta pri
uatio est successionis in partibus forme
quanta nata est eẽ p motum in eadem
forma. hec eni mensuratio est quietis ñ
põitiue sed priuatiue per motũ qui tũc
posset ineẽ quando ista priuatio inest. si
cut in aliis priuatio semꝑ mensuratur
suo habitu. tantum eni malum est ceci-
tas in oculo apto nato ad videndum i
determinato tẽpore quantũ bonũ est vi
sio hoc mõ. licet Ari. non dicat ꝙ quies
mensuret nisi p accidens potest dici hoc
mõ ꝙ mensuratur p se eo mõ. s. quo pri
uatio mẽsuratur per se. quia hoc conue
nit priuationi p se quod conuenit ei in-
quantum est talis natura. hoc autez ꝙ
ipsa sit tanta vel tanta conuenit ei iquã
tum est tanti vel tanti positiui. Et si igi
tur concederetur calorem inquantũ q̇es
centẽ siue quietẽ calorũ mensurari tẽpo
re. non tñ. oportet ꝙ existentia calorum
actualis mensuret tpe que ꝓcedit natu-
raliter istã rationẽ quietis. illa. n. scðm
se non habet habitudinem ad tempus i
quantũ talis nec actualem nec aptitudi
nalem. Si tñ conceditur scðm illã aliã
viam oẽm talẽ formã dũ manet habere
existentiã variabilem ⁊ exñtiã non tm̃
variatã sed etiã variabilẽ mensurari tẽ
pore tunc oĩno est ponendũ illa entia ñ
mensurari euo ẜ3 quorũ formas potest
eẽ motus. sed bene ꝯcedendũ est sbas ge
nerabiles ⁊ corruptibiles p se mensura-
ri euo. licet p accñs hoc est scðm quanti
tatem naturalẽ ꝯñtẽ eas mensurent tpe
Et tũc ad scðam instãtiã que ẽ de gene-
rabilibus ⁊ corruptibilibus dicendũ ꝙ
accipiendo istarũ sbarũ mutatõem ẜm
ꝙ loquit phs de ea illa est indiuisibilis.
qꝛ non habet per motũ. tale vel est mu
tatio vel indiuisibile necessario cõcomi
tans indiuisibile terminãs motũ ita ꝙ
mutari est alr se habere nũc q̃ pri⁹. aliť
se hře nũc accipit ꝓ indiuisibili. s3 q̃ pri
us accipit ꝓ diuisibili. primum igr esse
forme p se terminans fluxũ p se primo
mensurat instãti. ⁊ ad illud ꝓprie ẽ mu
tatio. sed ad primũ esse forme qð non ẽ
se terminans fluxũ nõ est ꝓprie muta°
⁊ p°. sed quasi secũdario inquantũ illð

pᵐ eē ꝯcomitaṫ mutationē ꝓprie dictaꝫ Cōcedo igr̄ ꝙ primū eē ſbe generabilis inquantū ꝯcomitaṫ mutatōeꝫ ꝓprie dictam menſuraṫ inſtāti ſed nō ſequiṫ vltra. ḡ eē habitū poſt illud inſtās menſuraṫ tpe. qꝛ in pᵒ inſtāti cōpaṫ illud eē ad cām pticularem generātē a qua eſt. ⁊ pᵒ illud inſtaus nō hēt depēdentiā ad illaꝫ pticularē cām gnāntē ſed tm̄ ad pmam cām ꝯſeruantē. ⁊ tūc habet habitudieꝫ vniformē ad illā cām ꝯſeruātē ſicut eē angeli. qꝛ ꝯſeruaṫ in idētitate pfecta abſꝙ varietate. Et ex hoc patet ad arᵐ qđ poſſet fieri de ſucceſſione in euo. qꝛ ſi eſt ſucceſſio. ḡ innouatio. ⁊ p ꝯñs mutatō. ⁊ vlterius mutatio menſuraṫ inſtanti tēporis. ḡ euiternū eſt tpale quicqđ mēſuraṫ tpe vel inſtāti tpis eſt tpale. Rꝫ ꝙ non oīs forma ſm quā eſt inouatio vel variatio menſuraṫ tpe vel inſtanti tpis ſed ſolum illa ſꝫ quā mutabile aliter ſe hūit ſucceſſiue ꝙ nunc ſe hꝫ indiuiſibiliter. hoc eſt cuius termino ad quē diuiſibl'r habito neceſſario pſupponiṫ terminꝰ a q̊ indiuiſibl'r ⁊ i termio habitꝰ. ⁊ hᵒ vel ſcđm quē fuit motꝰ menſuratus tpe vt neceſſario cōcomitans motū menſuratū tpe. per hoc ēt patet ꝙ deus poſſꝫ creare aliquid ſine oī tpe. dato etiam ꝙ creatio vel annihilatio diceret̄ eē mutatio q̊ ad hoc ꝙ eſt ibi ſucceſſio forme pᵒ negatōem eius. qꝛ non eſt mutatio eoᵒ quo phs loquiṫ de mutatōe. qꝛ nō eſt indiuiſibile nec̄io terminans fluxū ſui oppoſiti nec vt pmo fluentis nec vt neceſſario cōcomitantis motum menſuratū tpe.

Ad primum argu

mentū principale dico ꝙ doctria đ cāis tradita eſt ſcđm doctrinā Auice. ac ſi intelligeret ille auctor intelligentias eē deos quoſdā ⁊ earū opatōes mēſurari nē tpis non quidē intriſecā opatōeꝫ. qꝛ ad hoc nō poneret potentialitat nec ſucceſſionē ſed extriſecā circa corpus eē vere i momento tpis: ⁊ iđ auctoritas illa nō ē hñda ſicut auctoritas. qꝛ tradita eſt per radicem erroneā. Ad 2ᵐ pōt ꝯcedi ꝙ inteᵒ angeli non raptim ē ſꝫ durat aliq̊ tpe nr̄o ⁊ tm̄ non ꝓpter hoc ſeqꝛ ꝙ ſit i tpe. pōt. n. quod ē in euo durare cū nr̄o tpe Uel pōt dici ꝙ aliq̄ inteᵒ pōt ineſſe angelo pciſe cū inſtāti tpis nr̄i. ⁊ pᵒ illđ inſtans pōt hr̄e aliā intellectionē imediate. Et qñ dicis nā nihil ꝓducit vt ſtatim nō ſit. verū eſt ꝙ nā nō intendit hoc ſtatim nō eē qđ ꝓducit nec ēt nā p gnātōem aliqđ ꝓducit quin iter gnātōem ⁊ corruptōem que ſunt i inſtātibꝰ tpis cōtinui ſit tp̄s mediū: ⁊ ideo gnātio ⁊ corruptio nō pn̄t ꝯtinuari ſibi inuiceꝫ perpetuo ſm intentōem phi ibi. tm̄ nō ē icōueniens aliqđ eē nō in tpe ꝯtiᵒ ⁊ ſtatim non eē ſicut appet de mutatōe ⁊ inſtāti que non habēt eē niſi rapti ⁊ ſtati nō ſi.

Ad aliud qđ adduciṫ ꝓ pma opi. ſcđꝫ Aug. deꝰ mouet per tp̄s. pōt dici qđ accipit ibi tp̄s ꝓ oī eo qđ pōt hr̄e eſſe poſt non eē: ſicut expoſite ſi auctes in pᵃ. q. đ euo. ⁊ hoc mō qđlꝫ aliud a deo ē tpale ⁊ illđ pōt dici moueri p tp̄s quod hꝫ aliquid ſuccedens alteri vt eē pᵒ non eē lꝫ ſuccedens vel illud cui ſuccedit nō ſit ꝓprie tpale. qꝛ nō eē vel nihil nullā hēt menſurā. ita dicendū ē in ꝓpoſito.

Quinto

circa ſcđam ꝑtem hꝰ di. in quā tractat magr̄ vbi fuerint angeli creati queriṫ de loco angeli. vbi quero vtrum angelus ſit in loco. videṫ primo ꝙ non. Boetiꝰ de hebdoma. Cōmunis animi conceptio eſt icorporalia non eſſe in loco. Secundo ſic Augu. 83. q. q. 20. videtur ꝓbare ex intentōne ꝙ deus non eſt in loco p hoc mediuꝫ ꝙ non eſt corpus. premiſſa eſt vera de angelo: ḡ ⁊ concluſio. Item ſuper gen̄. dicit de deo ꝙ mouet creaturam corporalem per locum ⁊ tempus ſpiritualem p tp̄s tantum. ḡ negat a ſpirituali motionē per locū. ⁊ ita negat eam eſſe in loco

3° Ari.4.phy. Locus ē vltimū corpo'
ris ꝯtinentis imobile primum ꝛc̄.ſꝫ nul
lum corpus ꝯtinet angelū.qꝛ continens
eſt actualius ꝯtento.nullū aūt corp' eſt
actualius angelo.ğ ꝛc̄. 4° ſic Oē lo'
catum hꝫ ſitū.ſed ſitus non ꝯuenit niſi
quanto.quod pꝫ.qꝛ poſitio vno mō eſt
dr̄ia quantitatis.ꝛ illo mō non conuēit
niſi quantitati. Alio mō vt eſt p̄dicam̄
tum eſt paſſio fundata in quantitate. ğ
nullo mō conuenit angelo.ğ nec locus.
Cōtra hoc eſt magr̄ in lr̄a.ꝛ di.37.pri
mi.ꝛ adducit auctoritatem Dam.c.13.
ꝛ.16.ꝛ.20.

Exto iuxta hoc que
ro ſine argu'
mentis.vtrū angelus req̄'
rat determinatū locum ita
ꝙ nec in maiori nec i minori poſſit eſſe
ſed preciſe in tāto loco.ꝛ includit vtruꝫ
hoc poſſit eē in loco punctuali. ꝛ vtruꝫ
in quantūcūqꝫ magno loco ꝛ quātūcū'
qꝫ paruo. Ad primā.q.dicit ꝙ angel'
eſt in loco per opatōem preciſe.ad qđ p
bādum addicit Dam.c.13. In corporea
inquit.natura vbi adeſt ꝛ operat̄ n̄ cor
poraliter ſed ſpūalr̄ continet̄. ꝛ infra eo'
dē.c. Intelligentia dr̄ circūſcribi vbi et
operat̄.c.16. Intellectualr̄ adeſſe ꝛ opa'
ri vbi vtiqꝫ miſſi fuerint ita ꝙ ſemp vi'
detur cū eē angeli in loco adiūgere opa
ri quaſi hoc ſit angelū eē in loco ipſum
operari in loco. Cōtra hoc eſt.qꝛ iſtō
videt̄ eē damnatum ſicut quidā articu
lus damnatus ab ep̄o pariſienſi ꝛ excōi
catus.ꝙ ſi dicatur ꝙ excōicatio nō trā'
ſeat mare vel dioceſim.ſi tn̄ fuit articl's
condemnatus ſicut articulus hereticus
vbi eſt ꝯdemnat' ſicut heretic' nō auc̄te
dioceſani tantū ſed ēt auc̄te pape: extra
de here.c.ad abolendā.vel ſaltem ſn̄ia ē
ſuſpecta qn̄ in aliqua vniuerſitate ſolē'
niter eſt dānata. Aliȷ̄ aūt volentes ver
bo ſuſpecto vti angelū vꝫ eſſe in loco p
opatōem dicunt ipum eē in loco per ap
plicatōem eius ad locū. ſed iſti vidētur
idē dicendo ſub alio vocabulo occulta
re.non.n.videt̄ applicatio poſſe intelli'
gi aliqd eē niſi ſit actus prim' vel actus
ſcđs.non act' prim'. pꝫ nec actus 2'. qꝛ
ſi intellr̄ actus ſcđs.ğ opatio ꝛ n̄ imma
nens vt inte° vel volitio qꝛ opatio eius
imanens ita abſtrahit a loco ſicut eēn̄ᵃ
angeli.igr̄ applicatio eſt operatio tranſi
ens i corpus.ꝛ ita erit in loco per opati
onē eius circa corpus i loco. Cōtra cō
cluſionem h' opi.arguit p̄mo ꝙ ſic po'
nens ꝯtradicat ſibi ipſi.qꝛ in .q. illa an
de' ſit vbiqꝫ pbat ꝙ ſic per hoc qꝛ ſcđꝫ
phum.7.phy.mouēs eſt ſimul cuꝫ mo
to.ꝛ deus eſt p̄ᵐ efficiens.ꝛ iō potēs mo
uere oē mobile.ex hoc concludit ꝙ eſt i
oībus ꝛ pn̄s oībus:quero qđ intendit p
hoc concludere aut eē preſentē oib' hoc
eſt mouentem:ꝛ tūc eſt petitio p̄ncipiȷ̄.
qꝛ ideꝫ eſt premiſſa ꝛ ꝯcluſio ꝛ nihil ad
ppoſitum qꝛ ibi intendit ꝯcludere imē
ſitatem dei ſꝫ quā deus ē pn̄s oib': aut
intendit ꝯcludere illaꝫ pn̄tiam q̄ cōpetit
deo inq̄tū eſt imenſus.ꝛ tunc ex opatō
ne alicubi ſꝫ ipm ſeqt̄ pn̄tia illa q̄ ptiet
ad imenſitatē diuinā que ē dei inquātū
dei.ita ꝙ pri' nālr̄ erit pn̄s inquātū imē
ſus q̄ inquantū operans:ꝛ hoc conclu'
ditur ex hoc ꝙ in oībus per opatōem ſi
cut ex poſteriori:igit̄ a ſimili i ppoſito
p̄us nāliter ē angl's pn̄s alicui loco ſꝫ eſ
ſentiā q̄ ſit pn̄s ſm ſuam opatōem. Cō
firmatur rō.qꝛ minus videt̄ de deo ꝙ
oporteat ipm eſſe pn̄teꝫ ei in qđ agat p
pn̄tiam ſiue p eēntiam q̄ꝫ angelus. qꝛ il
lud quod eſt illimitate po' videtur poſ
ſe agere in quātuncūqꝫ diſtās. ſed illud
quod eſt determinate ꝛ limitate virtut
requirit determinatam approximatōeꝫ
paſſi ad hoc ꝙ agat in ipſum.nullū.n.
videtur agens v̄tutis limitate ꝛ d̄termi
nate cuius actio non poſſit impediri p
nimiam diſtantiā ad paſſum.ꝛ ita ma'
gis videt̄ neceſſario ponere angelum eē
pn̄tem ad hoc ꝙ agat. Cōfirmatur eti
am.qꝛ ſi actio aliqua eſt in corpore ab

angelo quō se habet actio ista ad virtu-
tem illam a q̄ pcedit. aut mediate aut i-
mediate. si est imediata illi a qua pcedit
igr̄ immediate est angelus i tali corpore
vel iuxta tale corp9. si mediata. igr̄ ē ab
illa v̄tute per aliud mediū ꝛ de illo me-
dio fiat eadem. q. ꝛ tunc oportebit stare
ad hoc ꝙ illud quod p̄mo est a tali v̄tu
te imediatum ē tali virtuti. ꝛ p ꝯn̄s illi
cuius est talis v̄tus. ꝛ ita econuerso erit
pn̄s ibi. Preterea scd̄o sequit̄ ꝙ āgl's
aliqñ immo frequēter nusq̄z sit. nihil ei
operat̄ in celo empireo qꝛ illud non est
mutabile nec mobile. igi̅ nunq̄z angel9
est in celo empireo. ibi aūt est vt plimū

Jtem si trāseat de celo ad terram po
test opari in locis extremis nihil agēdo
in oibus locis intermedijs. qꝛ potest eē
aliquis angelus q̄ non est motor alicui9
orbis intermedij: igr̄ nec ille tunc erit in
celo nec in terra nec i medio. Preterea
tertio si angelus ē in loco p opationem
ğ ibi p̄mo est vbi p̄mo operat̄ sed p̄° opa
tur in toto celo. totū. n. celū est p̄° pportionatū
v̄tuti angeli ita ꝙ totum p̄° mo
uet. ꝛ ita pportionatū ẜm p̄hm de ce. ꝛ
mun. ꝙ si adderetur vna stella mouere
tur cū pena ꝛ labore. ꝛ tñ non est in pri-
mo toto celo. ğ ꝛc̄. Si dicas ꝙ p̄mo
mouet aliquam vnā ptem ꝛ ibi est. ꝛ p
motum illius ptis mouet aliā ptez qua
si ipellendo vel trahendo. Cōtra hoc
licet p̄hs imaginet̄ illum rusticū h̄re pe
des ꝛ caput in polis ꝛ brachia ptensa ꝛ
extensa ad orientem ꝛ occidentem ẜz v̄i
tatem tñ si primū celum ponat̄ mobile
ꝛ non q̄escēs nullus pūctus ē in celo ma
gis oriens q̄z alius. sed q̄libet pūctus est
oriens successiue. nullus etiam pūctus
est magis capax motus q̄z alius ẜm ve
ritatem: ꝛ ideo nō est in celo ex natura
rei dextrum ꝛ sinistrū sicut in aiali. pars
.n. dextra que est in aiali magis capax ē
virtutis aie q̄z ps sinistra. Jn nulla ğ p-
te pōt poni angelus p̄mo ex hoc ꝙ p̄mo
illam ptem moueat. Hoc etiam cōfir-
mat̄. qꝛ si esset in aliqua pte quasi quies
cens p se motus tñ p accn̄s. sicut nauta
in naui. ita ꝙ semp circunferet̄ cum illo
motu videret̄ inconueniēs talem motū
attribuere angelo mouenti orbē. nec eti
az pōt poni quasi p se quiescēs. ꝛ ꝙ iux
ta illuz sit quasi fluens pars ꝛ pars ipi
us celi ꝛ ꝙ ptem magis illi pn̄tem semp
primo moueat. ñ. n. est assignare i quo
quiescat ille angelus cum ꝯtinue moue
at ptem pn̄tē. ꝛ exn̄do in aliquo inquā
tum est motū non erit q̄escens in eo vt
videt̄. Preterea illud qd̄ est rō angelo
exn̄di in loco est in eo formal'r. alioquin
angelus nullo mō erit formal'r in loco.
opatio aūt transiens in corpus nō ē for
maliter in angelo. ğ ꝛc̄. Preterea i^a opa
tio est commensuratiue in loco p accn̄s
igi̅ si p eam angelus est in loco ꝛ nullo
alio mō est ibi cōmensuratiue. Preter
Dam. Cui maxime innituntur ñ est p eis
tñ qꝛ oēs auc̄tes cōiter semp copulant̄
ad esse ꝛ opari. vbi esset superfluitas ni
si aliud eēt formaliter angelum eēt in lo
co q̄z ipsum opari i loco. dicit. n. i p̄ma
auc̄te vbi adest ꝛ opatur. ꝛ in scd̄a auc-
toritate dr̄ angelum esse in loco ppter
adesse intellectualiter ꝛ opari. ꝛ in 3^a i-
tellectualiter adesse ꝛ operari vbi vtiq̄z
fuerunt missi. Similiter idem Dam. c.
2. dicit ꝙ celum est ꝯtinentia visibiliu̅z
ꝛ inuisibilium creaturaꝝ ꝛ infra ipsu̅z
angeloꝝ v̄tutes includunt̄ ita igit̄ scd̄m
ipsum sunt modo angeli in celo ꝙ iclu-
duntur intra celum non sic aūt include
bantur in principio sue creatōis. qꝛ ip̄e
c. 17. videtur assentire Grego. theologo
ꝙ conditi fuerunt ante corporalem cre
aturam. tunc enim non erant in loco si
cut modo sunt. qꝛ modo ꝯtinentur i lo
co. tunc autem nō ꝯtinebātur. ꝛ tñ tūc
nō potuerunt intelligere creaturaz cor
poralem ẜm Aug. super gene. qꝛ prius
habuerunt cognitōem matutinam q̄z
vespertinaz: ꝛ potuerunt intelligere ob
iectum ex parte obiecti sub eadez rōne

qua mō intelligūt illud. ꝙ per solā intel
lectōem obiecti non ponit eos Dam. eē
pn̄tes obō.

Ad questionem igiť sol-
uendā ꝑmo videndū est de loco corpo-
ris. cuilꝫ. n. corpori preť vltim cꝰ non est
aliud extra ꝯtinens qn̄qꝫ ꝯueniūt ꝑmo
eē in loco actuali. 2° esse i loco determi-
nato qꝛ equali. 3° eē in loco cōmensura
tiue. 4° esse in loco ꝺterminate hoc ⁊ il
lo. ⁊ 5° esse in loco naturalr̄ vel violen
ter. quatuor ꝑma conueniunt corpori i
quātum ꝙtum vel inquātū corpus. vl-
timū ꝯuenit sibi inquātum est corpꝰ nā
le. lꝫ. n. nullū quantū existat nisi ipsum
sit quale tn̄ existens priꝰ nāliter est quā-
tum ꝙ quale. ⁊ ſm hoc ꝑus naturalr̄ ē
mathematicū ꝙ quale. hoc est tale q̄le ꝑ
mo ꝯsiderať a mathematico ꝑ se ⁊ priº
⁊ hoc intelligit phs. 4. phy. de vacuo.
vbi vult ꝙ si corpus cubū ponať in aer̄
vel aqua lꝫ nullā hēat passionem nālez
tm̄: tn̄ facit distare quantum ē ipsū cor-
pus ibi positum. ita ꝙ quantū est ipsuꝫ
corpus tm̄ facit distare. ⁊ hoc nō ꝯuēit
sibi inquātum est nāle tm̄ sed inquātuꝫ
est quantū precise. ⁊ ita mathematicuꝫ

Exponendo aūt ista ꝑ ordinem dico
ꝙ oē corpus tale aliud a ꝑmo est i loco
hoc est in ꝯtinente ꝑcise ēt immobili. hº
. n. intelligiť per illā diffinitōeꝫ phi quā
ponit 4° phy. ꝺ loco. ſ. locus est vltimū
corporis ꝯtinentis imobile ꝑmuꝫ ⁊c̄. di
uisibilen. scōm illā dimensionē ſm quā
est diuisibile non pōt imediate eē appli
catum alicui vt ꝯtinens ipm̄ ſꝫ precisuꝫ
ꝯtinens alicꝰ ē indiuisibile. nihil aūt idi
uisibile de gnē quātitatis per se existit ſꝫ
in aliq̄ diuisibili. ⁊ sequiť illud precisuꝫ
ꝯtinens esse vltim alicꝰ diuisibilis ꝯtinē
tis. ista aūt vltimitas non ē de rōe loci
sicut est de rōne quātitatis precise. qꝛ si
posset indiuisibile ꝑ se esse ⁊ nullius di-
uisibilis vltimū illud indiuisibile vere
manens per se posset eē ꝑcisuꝫ ꝯtinens.

Ultra auteꝫ istam continentiā precisaꝫ
addit locus imobilitateꝫ q̄ distinguiť a
vase scōm phm̄. 4. phy. quā immobili-
tatem nisi sunt diuersi diuersimode sal
uare per respectuꝫ ad polos ⁊ ad cētruꝫ
Sed breuiter dico ꝙ si sbm̄ non mane-
at idem nullū accidens absolutū vel re
spectiuū manet idem scōm phm̄. ⁊ ideo
cū manifestum sit oēm sbam que conti
net hoc corpus posse moueri localiter
⁊ non manere idē numero patet oē acci
dens absolutū ⁊ respectiuum qđ est i cō
tinente istud corpus manere non posse
idem numero: ⁊ ideo nec locū siue locꝰ
ponatur eē aliq̄d absolutū in tali corpo
re siue respectiuum. Et si dicať ꝙ est vl-
timū totius vniuersi ⁊ lꝫ vt est vltimuꝫ
ꝯtinentis varieť. tn̄ vt est vltimū vniuer
si nō variatur. Nec hoc saluat. qꝛ non ē
vltimū totius vniuersi nisi qꝛ ꝑmo ē vl
timū alicꝰ ꝑtis eius: ⁊ iō si est aliud ⁊ ali
ud vt est alterius ⁊ alteriꝰ ꝑtis non ē iđ
vt est totius vniuersi. lꝫ. n. i aliquo toto
sint multe ꝑtes tn̄ quod competit sibi ꝑ
vnā partē primo precise ⁊ post per aliā
precise non est idem nnmero. Dico igr̄
ꝙ locus habet immobilitatē oppositaꝫ
motui locali oīno. ⁊ incorruptibilitatē
scōm equalentiā per cōparatōeꝫ ad mo
tum localem. primū patet: qꝛ si est aliq̄
modo mobile localiter quātūcunqꝫ ac
cipiatur per accn̄s posset dici eē in loco
per accn̄s. ⁊ ei assignari alius ⁊ aliꝰ locꝰ
sicut licet similitudo moueať q̄si accn̄ta
liter ꝑ accn̄s. qꝛ. ſ. in. 4. vel in. 5. gradu
qꝛ ꝑmo corpus ⁊ ꝑ hoc supficies. ⁊ per
hoc albedo ⁊ ꝑ hoc silitudo. tn̄ supfici-
es vel albedo vel silitudo vere ē qn̄ mo
uetur in toto corpore in alio ⁊ alio loco
similiter tc̄ aliq̄d quiescēs posset moue
ri localiter. nā quod hēt alium ⁊ aliū lo
cū successiue localiter moueť. fixū autē
posset habere aliū ⁊ aliū locum ꝯtinen-
tē si moueret locus ꝑ accn̄s. 2m ꝑbo. qꝛ
licet locus corrumpatur moto eius sbo
localiter ita ꝙ moto aere localr̄ n̄ manꝫ

in eo eadẽ rõ loci que ꝑus sic pȝ ex iaȝ ꝓ
bato. nec eadem rõ loci põt manẽ in aq̃
succedente. q2 idem accñs numero non
põt manere in duob⁹ subiectis. tñ illa rõ
loci succedẽs que est alia a rõne ꝑceden
ti ẜm veritatem est eadẽ ꝑcedenti ꝑ eq̃
ualentiam ꝙtuȝ ad motũ localẽ. nã ita
incõpossibile est localem motũ eẽ ab h°
loco in hunc locũ sicut si esset oĩno ideȝ
locus numero. nl̃s autem idem motus
localis põt esse ab vno vbi ad aliõ vbi
q̃ duo vbi non corñdent duobus locis
differẽtibus spẽ. q2 habentibus aliuȝ re
spectum non tm̃ numero sed etiã spẽ ad
totum vniuersum. Ex hoc illi respectus
qui sunt tm̃ numero alij̃ vident vn⁹ nu
mero. q2 ita sunt indisticti respectu mo
tus localis sicut si tm̃ esset vnus respec
tus. Exemplum huius patet aliqual'r
in noĩbus significatiuis. q2 hec vox ho
mo quotienscũq3 ꝓlata dicit̃ vna vox
nũero ⁊ distingui ab hac voce lapis nu
mero. cum tñ non possit eadeȝ vox nu
mero bis ꝓferri ita ꝙ quot sunt ꝓlatio
nes tot sunt voces distincte numero. ⁊
hec vox homo ⁊ hec vox lapis nõ tm̃
numero sed etiam specie distiguunt'. tñ
q2 ad finẽ vocis. s. ad exprimendũ ꝯcep
tũ per equiualentiã sunt idem numero
hõ ⁊ hõ lapis ⁊ lapis quotienscũq3 pro
lata. ideo dicuntur esse vna vox nume
ro respectu illius finis: sic dico in ꝓposi
to ꝙ locus est ĩmobilis per se ⁊ per acci
dens localiter. est tñ corruptibilis moto
s̃bo localiter. q2 tunc amplius non ma
net in eo illa relatio. ⁊ tñ non est corrup
tibilis in se ⁊ ẜm equiualentiam: q2 ne
cessario succedit illi corpori i q̊ fuit ista
ratio loci aliud corpus i q̊ est alia rõ lo
ci numero a ꝑcedenti. ⁊ tñ eadẽ precedẽ
ti ẜm equiualentiã per comparatiõem
ad motũ localem. Sed nunq̃d corpus
aliud a ꝑ̇mo corpore necessario sit in lo
co quia quantum. Phs diceret ꝙ sic.
q2 diceret non posse eẽ aliquod corpus
a corpore celesti quin sit in spera actiuo
rum ⁊ passiuorũ: ⁊ diceret illud necessa
rio ꝯtinetur sub aliquo precise ꝯtinente
Tñ oppositum videtur verũ scd̃m ca
tholicos. q2 deus posset facere lapidem
nõ existente aliquo alio corpore locãte.
⁊ lapidem existentẽ absq3 oĩ alio corpo
re. q2 posset illud facere extra vniuersũ
⁊ vtroq3 modo eẽt non in loco. ⁊ tam̃
esset idem scd̃m oẽ absolutũ in se. per ni
hil igit̃ absolutum in se necessario req̃
rit eẽ in loco. sed tm̃ habet neccio poten
tiam passiuam q̃ possit eẽ in loco. ⁊ hoc
posito loco in exñtia actuali ⁊ posita ꝑ
sentia eius respectu alic⁹ corporis locãt
De 2° dico ꝙ supposito ꝑ̇mo corp⁹ ꝙ^m
est in loco i actu. q2 in ꝑciso ꝯtinente ac
tualiter. non. n. põt eẽ in loco q̃n istud
vltimũ qd̃ est ꝓximũ ꝯtinens faciat ac
tu. q2 facit latera corporis ꝯtinentis di
stare. sec⁹ est de ꝑte in toto que non facit
suꝑficiẽ in potentia ꝯtinentẽ ipsã eẽ i ac
tu. ⁊ iõ non est ꝑs in toto sicut locatũ i
loco. 4. phy. De 3° dico ꝙ ꝓpter ean
dem ꝙtitatẽ neccio exigit corpus locũm
sibi coequalẽ. ⁊ ꝓpter idẽ est in loco cõ
mensuratiue. ita ꝙ pars suꝑficiei ꝯtenti
corñdet ꝑti suꝑficiei ꝯtinentis ⁊ totuȝ
toti. ^m cõpetit corpori ex d̊terminato
loco locante. 6^m cõpetit sibi inq̃tum ẽ
corpus naturale. ex hoc. s. ꝙ inquãtum
habet formam substantialem determi
natam ⁊ qualitates determinatas natũ
est ab aliquo locante conseruari ⁊ salua
ri ⁊ ab aliquo corrumpi. ⁊ quando con
tinetur ab vltimo illius quod natum ẽ
ipsuȝ saluare dr̃ esse in loco naturali. lȝ
naturalitas multum accidat rationi lo
ci. pro tanto igitur est in loco natura
li. quia est in locante naturaliter. i. est
in vltimo alicuius continentis quod na
tum est saluare contentum.

Ad propositum igit̃ ista

applicando de angelo dico ꝙ angelus ñ
necessario est in loco. q2 ml̃tomagis pos
set fieri angelus sine creatione creature

corporalis vel facta creatura corporali
posset fieri ⁊ esse extra oēm creaturam
corporalē. ⁊ tñ in angelo est potētia pas
siua qua posset esse in loco. Et ista potē
tia vel fūdatur imediate i eius sba qua
posset esse i loco vel in ipsa inq̃tum est
natura limitata actualiter exñs vel in
aliquo extrinseco angelo ꝗcquid sit illō
⁊ ideo nō oportet querere aliquā itrin-
secā rōnem essendi angelū i loco necessa
rio. qꝛ ibi nulla est sed tm̄modo est i ip
so potentialitate passiua qua potest eē i
loco. qꝛ non repugnat sibi. suppōito igi
tur isto pͦ nō oportet ꝙ sit i loco in actu
qꝛ nō oportet ꝙ sit in aliq̊ ꝯtinēte idiui
sibili actualiter exñte. non. n. facit latera
ꝯtinentis distare. ⁊ iō non facit superfi-
ciem ꝯtinentē in actu. De tertio est du
biū ⁊ de hoc mota est scōa. q. cōceditur
tñ cōiter ꝙ non pōt esse i loco quātūcū-
qꝫ magno. qꝛ hoc est ꝓprium dei. ⁊ ex
hoc videtur nō posse esse i loco quātū-
cūqꝫ ꝑuo. ex. 37. primi. Euclid. vbi vlt
ꝙ quicquid potest esse in vno equaliuꝫ
⁊ in reliquo si sibi figuratō ñ repugnat.
Ex hoc arͦ sic. quicquid pōt eē in vno
equali potest eē i altero si sibi non repu
gnat figuratio aliqua ſm quā vnuꝫ di
stinguit ab alio. sed angelo nulla figura
tio loci in quo est repugnat. igi si potest
eē in vno equali ⁊ in altero. ⁊ per cōse-
quēs si potest eē in quadrato quātūcun
qꝫ ꝑuo vel stricto ꝙ oportet ponere di
cendo ꝙ non repugnat sibi esse in quan
tocūqꝫ loco. sequit ꝙ nō repugnat sibi
esse in loco quātocūqꝫ lōgo. qꝛ quadrā
gulus est equalis isti quadrato paruo i
quo potest eē. Istud declarat per oppo
sitū in corpore naturali. ideo. n. aqua q̄
potest eē in quadrato nō potest eē in q̄
drangulo quantūcūqꝫ longo. qꝛ nō po
test eē in loco quantūcūqꝫ stricto. ⁊ iōo
non pōt quātūcūqꝫ ꝓtendi ſm longitu
dinē nisi ꝯstringat scōm latitudinē. ⁊ si
iniūctū ꝯstringi scōm latitudinē nō po
test in īfinitū ꝓtendi scōm lōgitudinem

oppositū est in ꝓposito. si. n. angelus ñ
determinet quantūcūqꝫ locū in minus
tunc poterit esse in loco quātūcūqꝫ stri
cto. ǧ ⁊c̃. Preterea si quātitas aliqua
v̉tutis est in angelo ſm quā potest eē in
aliquo loco ꝓportionabiliter scōꝫ vlti
mū potentie sue: puta ista tm̄ ⁊ ille tātū
posset tñ scōm vltimū potentie sue facē
se in minori loco isto quātūcūqꝫ sibi ad
equato. hoc aūt posse est alicuꝰ v̉tutis
actiue in eo. qꝛ in ptāte sua est vt posset
vti ea ad effectū sibi adequatum vel nō
igit magis posse habere istā q̃titatem i
potestate sua est perfectus. quia maio-
rem habet v̉tutem actiuā. ⁊ ita est potēs
vti illa v̉tute actiua in infinitū ad essen
dū in minori ⁊ minori loco q̄ꝫ sit ille lo-
cus vbi sibi adequatus. igit habet potē
tiam infinitā. ꝯñs est incōueniens igr ⁊
añs sicut igit non possꝫ i ifinitū eē i ma
iori ⁊ maiori loco cōcluderetur ifinitas
virtutis sue. ita cōcluderet infinitas vir
tutis sue si posset eē in infinitū in mino
ri ⁊ minori. Si tam̄ posset in pūcto vel
non videt rō necessaria nec ad vnā pteꝫ
nec ad aliam. qꝛ lꝫ sit indiuisibilis non
habet tñ indiuisibilitatem limitataꝫ sic
punctus. ⁊ ideo nō oportet ipꝫ esse i pū-
cto sicut in loco. nec forte repugnat sibi
esse in pūcto sicut in loco. qꝛ nullū incō
ueniens videt ex hoc inferri. qꝛ si ex esse
in pūcto sicut in loco hoc inferat ꝙ nō
posset moueri localiter nisi spacium eēt
ex punctis. non sequitur posset eniꝫ im
mediate ex loco punctuali ferre se i cōti
nuum cuius continui punctus est termi
nus. De isto igitur articulo videt cō-
cludendum ꝙ habet locum determina
tum indeterminate tamen hoc modo.
quia aliquis locus est quo maiorem
non posset habere ⁊ aliquis quo non
posset habere minorem loquendo de
loco continuo. licet forte posset esset in
puncto. Utrum autem determina-
tum locum requirat ⁊ determinate ita
ꝙ hñs tantā virtutem si est pñs loco de

necītate eſt pn̄s tanto loco. nec in ptāte
ſua eſt ꝙ ſit pn̄s maiori ⁊ minori loco ſi
cut eſt de corporibus: qꝛ qōlꝫ eſt necīo i
loco ſibi equali. aīa etiā intellectiua ne-
ceſſario ē in loco toti⁹ corporis aīati. ita
ꝙ nō eſt in ptāte ei⁹ eē in loco maiori vl'
minori. hoc iō dubiū eſt. qꝛ nec vr̄ poſ-
ſe facil'r ꝓbari vna ꝑs nec alia. qō. n. in
cōueniens ē ſi quātitas ſua v̓tualis per
quā pōt eſſe pn̄s alicui loco ſit nālis rō
eſſendi in tāto loco ſuo mō ſicut quāti-
tas corporis eſt nālis rō eſſendi in loco
ſuo mō ita ꝙ lꝫ i ptāte mea ſit me eſſe i
hoc loco vel in illo loco. non tn̄ eſt i ptā
te mea eē in tāto loco vel in tāto: qꝛ iſte
effectus ē nāl'r ꝯn̄s quātitatem q̄ non ſb̓
eſt ptāti mee. ⁊ ſicut nec in ſe ita nec quā
tuꝫ ad iſtū effectū. eſſe. ſ. in tāto loco vl'
tāto. nihil g̊ videtur ſeq̄ inconueniens
ſi ita poneret in angelis vel ſi ponatur
ꝙ quātitas eorū habeat aliquē locū ad
equātum quo maiorem non poſſet hr̄e
ſm ꝯditōes ſue virtutis ⁊ eſſentie. lꝫ tn̄
ipſa ſb̓ſit voluntati angeli vt poſſit nō
ſꝑ hr̄e illum locum ſed maiorem vel mi
norem non ſequit̄ incōueniens. De 4°
pꝫ ꝙ non eſt in loco cōmenſuratiue. qꝛ
non hꝫ ꝑtem ⁊ ꝑteꝫ cū ꝑtibus loci. De
5° dico ꝙ eſt in hoc loco vel illo. qꝛ non
eſt alibi. Et huius rō querenda eſt. dico
ꝙ ſi aliquid poſſet eſſe ſm ſe. in potētia
paſſiua determinatū ad aliquod genus
phycum ⁊ non eſt determinate in potē-
tia paſſiua ad aliquam ſpecieꝫ illius ge
neris tūc ab eodeꝫ reducit̄ illud ad actū
illi⁹ generis ⁊ ſpeciei. ſicut ſi ſuꝑficies vn̄
ſuperficies ſit ex ſe determinata ad colo
rem ⁊ non ſit ex ſe determinata ad albe
dinem vel nigredinē. tn̄ ab eodem agēte
reducitur ad actū coloris ⁊ alic⁹ coloris
qꝛ non eſt coloratum niſi qꝛ ſic eſt colo
ratum. ita dico hic ꝙ lꝫ angelus ſit i po-
tentia ad vbi in cōi ⁊ non ex ſe determi
natus ad hoc vbi vel illō. tn̄ ab eoō agē
te reducitur ad hoc vt ſit actualiter i lo
co ⁊ in hoc loco vel illo. illud aūt q̄ pri°
pōt eſſe in loco eſt a deo ꝓducente ipm
ſuper creaturam corporalem continen-
tem. ſed ex tunc poteſt reducere ſeipſum
ad actum iſtuꝫ. ſicut patebit in. q. ō mo
tu angeli. De 6° dico ꝙ non eſt in aliq̊
loco naturaliter. qꝛ tunc eſſet in aliquo
loco violenter. tunc etiam aliquod cor-
pus haberet naturaleꝫ aptitudinem ad
ipſum conſeruanduꝫ in loco ⁊ aliquod
corpus ad ipſum corrumpendum. Et
confirmatur ratio per Auice. 9. metha
phyſice. vbi vult ꝙ motus celi non eſt
naturalis. quia tunc terminaretur ad q̄
etem naturalem ⁊ motus ab illa quiete
eſſet violentus: ⁊ ita eſt in propoſito. ⁊
hoc accipiendo naturalitatem proprie
ſicut illō dicitur moueri naturaliter qō
inclinatur naturaliter ad motum. Ex
iſto patet ꝙ illa potentia paſſiua que ē
in angelo ad eſſendum in loco non eſt
naturalis nec violenta ſed neutra. quia
nec iſtud paſſum inclinatur ex ſe natu-
raliter ad iſtam formam nec ad oppoſi
tum ſed neutro modo ſe habet ad iſta.
ſicut ſuperficies ad albedineꝫ ⁊ nigredi-
nem indifferenter ſe habet.

Ad argumenta

Om̄s aucto-
ritates que negant āgelum eſſe in loco
ſunt exponende ꝙ verum dicunt ipſuꝫ
non eſſe in loco circunſcriptiue. circun-
ſcriptio autem includit eſſe in loco actu
⁊ equali ⁊ commenſuratiue ſcōm ſecun
dam tertiam ⁊ quartaꝫ conditiones lo-
ci que non conueniunt angelo. Ad il-
lud philoſophi poteſt concedi ꝙ ſuper-
ficies aliqua corporis continet angeluꝫ
non tamen ex hoc ſequitur ꝙ ſit agens
influens vel continens reſpectu eius. qꝛ
continentia loci eſt alterius rationis a
continentia forme vel ſpeciei. talis eniꝫ
continentia nihil aliud eſt hic niſi ꝯten
tum eſſe infra hanc ſuperficieꝫ continē-
tem ⁊ nihil eius eſſe extra ⁊ hoc verum
eſt in quocunqꝫ contento diffinitiue. qꝛ
nihil eius ē extra locum ambientem.

Ad illud de situ siue vt accip̄itur ꝑ
differentia quātitatis siue vt est p̄dica-
mentum si illud predicamentū presup-
ponat quātitatez neutro modo maior
est vera. quia nō oportet oē ens in loco
habere situm altero illorum modoruz
nisi sit in loco circūscriptiue. Ad. 2. q.
patet ex dictis in. 3. ar. 1. de loco d̄termi-
nato.

Eptimo que-
ro. Utrū vnus āgelus pos-
set esse simul i pluribus lo-
cis. ꝙ non. quia tūc distaret a se sicut lo-
cus distat a loco. ꝯn̄a ꝓbatur ex oppo-
sito ꝯn̄tis: quia illa que sunt simul ali-
cui tertio sunt simul iter se. Item ange-
lus est natura oīno limitata. igitur ſm
quodlibet quod pōt inesse sibi. igitur ſʒ
locum. ǧ non potest simul esse in pluri-
bus locis. Preterea duo vbi sunt for-
maliter ꝯtraria: quia iter ea potest esse
distātia localis ⁊ per ꝯn̄s motus ⁊ mo-
tus est inter duo ꝯtraria vel a cōtrario
in medium. Et i precedēti. q. dictum est
ꝙ oīa distincta vbi differunt specie. ⁊ q̄
differunt specie sub eodem genere sūt cō-
traria. ⁊ ꝯtraria non possunt simul ines-
se eidem. quia maxime distāt sicut nec ꝯ̄-
dictoria. ǧ ⁊c̄. Item si sic tūc posset sil'
quiescere ⁊ moueri. qꝛ quiescere ſm vᵐ
vbi ⁊ moueri ſʒ aliud. ⁊ quiescere ⁊ mo-
ueri inferunt quiescere ⁊ non quiescere.
que sunt incompossibilia in eodem. igr̄
⁊c̄. Preterea aut posset moueri simul
ad illa duo vbi aut ab vno vbi moueri
ad aliud. ⁊ tn̄ manere in illo primo vbi
⁊ acquirit scd̄m cum hoc nō primo mō
quia duo motus eiusdem speciei n̄ pos-
sunt inesse eidem. 3. phy. neqꝫ m'ltoma-
gis duo motus ꝯtrarij. nec scd̄o modo.
qꝛ termini motus sūt incōpossibiles: ⁊
ideo mob'le acquirēdo t̄minum ad quē
necessario amittit terminuz a quo. igit̄
⁊c̄. Cōtra pōt esse in aliquo loco toto
puta pedali faciat. igitur se in extremis
huius loci non exhibendo se p̄n̄tez' me-
dio. qꝛ non est ibi vt forma nec aliquoᵒ
alio qui videatur necessario req̄rere p̄n̄-
tiam toti. igitur erit in duobus locis n̄
ꝯtinuis. Preterea corpus pōt eē in du-
obus locis simul. ǧ multo magis sp̄us.
an̄s declarabitur in 4ᵒ in materia de eu-
chaᵃ. In ista. q. Dam. dicit. c. 33. ⁊. c.
16. ꝙ de facto non est simul i duobus lo-
cis. qꝛ ſm eū cum sunt i celo non sunt i
terra nec eꝯᵒ hoc est de facto. De possi-
bilitate tn̄ eoꝝ nāli videtur ꝓbabile. ꝙ
non pōt vnus simul eē in duobus locis
quorū vterqꝫ sibi sit adequatus ſm vl-
timum potentie sue. puta si ſm vltimū
potentie sue posset esse in loco vniᵘ mili-
aris non posset virtute ꝓpria esse i duo-
bus locis talibus. qꝛ tunc iste locus non
videretur sibi esse adequatus ſm virtu-
tem suam nālem. Sed vtrū in duob'
locis discontinuis posset esse quorum
nec vnus nec alius ē sibi adequatus: du-
bium est. nec videtur ratio necessaria ꝓ
nec cōtra. Sed ꝙ in duobus locis siue
adequatis siue non posset esse per potē-
tiam diuinam certum puto. qꝛ nullam
ꝯtradictionē includit. vt dicetur in 4ᵒ i
materia d̄ eucharistia

Et ideo ad argumenta ad
primam partem que vidētur ꝓbare nō
tm̄ impossibilitatem de potentia ange-
li naturali loquendo: verum etiam im-
possibilitatem simpliciter. quia ꝯtradi-
ctionē respondendum est. Ad primuz
dico ꝙ non sequitur sicut nec eꝯᵒ. quan-
do illud tertiuz ad qd̄ cōparantur extre-
ma est illimitatum ſm illud ſʒ qd̄ extre-
ma comparantur ad ipsum. sicut patet
de anima i manu dextra ⁊ sinistra que
anima non distat a se ⁊ tamē manus di-
stat a manu. ita deus non distat a se tn̄
distant inter se illa que cum illo sunt h
⁊ rome. quodcunqꝫ autem ponitur idē
i duobus vbi quacūqꝫ virtute sit in eis
est aliquo modo illimitatum ad illa: ⁊

ideo neutra ꝯña valet. Ad scðm dico
ꝙ ex se limitatus est ad naturam ⁊ ꝓpe
etates naturales ꝭm ad potentiam acci
dentalem siue ad respectū qualem dicit
vbi vel saltem ñ est sine respectu ñ opor
tet ipsuȝ esse limitatū oino. ita ꝙ impos
sibile sit ipsuȝ habere duo talia. licet for
te virtute naturali sit limitatus ad vnū
adequatum. Ad tertiū quere. Ad q̄r
tum dico ꝙ sicut mouere est aliter se ha
bere nūc q̄ꝫ prius. ita q̄escere ē nūc se ha
bere prius. non est aūt inconueniēs res
pectu huius vbi aliquid se habere nūc
vt prius. ⁊ respectu alterius vbi aliter se
hie q̄ꝫ prius. ⁊ ita non ē inconueniēs ꝙ
h possit quiescere ⁊ ibi moueri. Et ex
hoc ꝯcedo absolute ꝙ quiescit simul ⁊
mouetur. q2 predicata affirmatiua sim
pliciter sumpta sequuntur ex seipsis sū
ptis cū determinatione non diminuen
te. Et cū infertur vlterius. igitur quies
cit ⁊ non quiescit. ibi est ignorantia elen
chi ⁊ fallā ꝭm quid ⁊ simpliciter. naȝ q̄
escere non infert non mouere absolute.
sed tātū cū illa determinatione cuȝ qua
accipiebatur quiescere ꝓut antecedebat
ad q̄escē simpl'r. ⁊ ideo nō sequitur nisi
ꝙ hoc mouetur in hoc vbi ⁊ nō mouet
in illo vbi. que nō sunt ꝯtradictoria.
Exemplū huius est. hoc est duplū ad a.
⁊ dimidium ad b. igr̄ est dupluȝ ⁊ dimi
dium. sed non sequitur. ergo est duplū
⁊ non duplū. non enim sequitur ex pri
mis antecedentibus nisi cū ista determi
natione ꝙ est duplum ad a. ⁊ nō duplū
ad b. ⁊ ex illis non sequitur vlterius. er
go duplū ⁊ non duplū. sed est ibi igno
rantia elenchi. ita ꝙ in oibus talibus in
quibus ꝯtrahūtur predicata inferūt af
firmatiuas in quibus eadem predicata
simpliciter includūtur: sed non inferūt
negatiuas in quib' predicata inferūtur
simpliciter subiectis non conuenire ꝓp
ter causas dictas. Ad vltimū dico ꝙ
vtroq3 modo est possibile. ⁊ cum ipro
batur prim' modus dico ꝙ non est im
possibilitas motuū nisi propter incom
possibilitatem formarum ꝭm quas sūt
motus. ⁊ ideo si duo vbi nō sunt forma
liter icōpossibilia nec vt habent eē i mo
tu nec vt esse in fluxu. nec duo mot' ad
duo vbi in eodeȝ simul erūt incompos
sibiles. Est autem dictum phi. 3. physi.
veruȝ de motibus ꝭm formas incōpos
sibiles quales sunt forte forme absolu
te. sed non eiusdē speciei: ⁊ de hoc alias
Et cū improbatur scðs modus dico ꝙ
sicut generatio ⁊ corruptio sūt duo mo
tus distincti ⁊ habent ꝓprios terminos
distinctos licet frequēter ꝯcurrant. ⁊ tē
sunt quatuor termini. duo. s. a quibus
vna priuatio ⁊ vna forma. ⁊ duo termi
ni ad queȝ. s. vna priuatio ⁊ vna forma
ita in motibus est recessus a termino a
quo ⁊ accessus ad terminum ad quem.
⁊ tamen sicut generatio absq3 contradi
ctione potest esse sine corruptione vel
econuerso. quia non sunt eadem muta
tio ita potest esse motus vel mutatio i
q̄ꝫtum est accessus ad terminū ad quem
absq3 alio motu qui est recessus a termi
no a quo. Et tūc cū dicitur termi mot'
sunt incōpossibiles. verū est de ꝓrimis
termis eiusdē motus. sed nō est verū ꝺ
terminis qui pñt eē quorūcūq3 motuū
differentium.

Octauo quero

Utrum duo angeli pñt simł
esse in eodem loco. ꝙ non. q2 due cause
totales non pñt esse simul respectu eius
dem effectus. angelus aūt exñs in loco
est totalis causa respectu operationis in
tali loco ꝓpter quam dicitur eē ibi. igr̄
non potest esse causa cum eo alius ange
lus ꝓpter aliquam operationem ibi ex
ercitam. Alia rō ponitur ab alijs. q2 q̄
hñt eundē modū eēndi in non pñt esse
simul. quod declaratur de duobus cor
porib' gl'iosis q̄ non pñt nālr simul eē i
eodē loco. lȝ corpus gloriosum possit sił
eē cū non glorioso. ita ꝺ duobus dijs si

essent pares neuter posset esse cum alio
ſm Dama.c.5.⁊ tn̄ deus pōt esse simul
cū creatura ꝓpter aliū modū essēdi eo-
rū in loco.cū igr̄ angeli hn̄t eūdem mo-
dū essendi in loco non poterūt simul eē
in eodem loco.

In ista questione nō est
veritas ita clara ⁊ certa de facto sicut ē
in p̄cedenti.q.qꝛ Ric.4. de tri. videtur
arguere demones non hr̄e corpora ꝑ h°
ꝙ legio fuit in corpore vnius obsessi: n̄
.n.potuisset legio fuisse in aliquo si ha
buissent corpora.iō vr̄ arguere ꝙ si ha-
buissent corpora fuissent corpora eorūʒ
sil' in eodem loco.igr̄ modo quādo non
habent corpora videt̄ dicendū ꝙ sil' fue
rūt absqʒ corporibus. Si etiā vn⁹ an
gelus mouens celū sit in meridie ⁊ alius
bonus angelus missus de celo ad terraʒ
debeat transire ꝑ illum locū non videt̄
necessitas ꝙ non trāseat q̄si ꝑ lineā rectā
vel ꝙ alius cedat sibi. Si etiaʒ oēs an-
geli fuissent creati ante creaturā corpo-
ralem sicut videt̄ verum ſm Damas.c.
17.non videtur facile assignare quomō
non fuissent sil' ⁊ si tunc non fuissent n̄
sil' nec modo. Quicquid autē sit de fa
cto ⁊ de possibili de potentia dico natu
rali eorum de possibili tn̄ respectu potē
tie diuine non videtur esse impossibile
quin per ipsuʒ possent esse simul. Et tc̄
ad argumenta prima que vidētur ꝓba
re oppositū respondendū est ad primū
dico ꝙ falsum supponit.s.ꝙ angel⁹ non
sit in loco nisi ꝑ operatōem. quod ipro-
batum est in pri^a.q.huius māe. Si etiā
illud suppositum admitteret possʒ vn⁹
angelus operari circa illud vna operati
one ⁊ alius ⁊ alia operatione ⁊ vterqʒ
ſm illos posset poni per suam operatio
nem in loco videlicʒ illius corporis vbi
operaretur.⁊ sic esse simul.quod est op
positum conclusionis argumenti. Et
si dicas ꝙ non possunt operari nisi cor
poraliter mouendo.nec hoc iuuat qꝛ si
cut angelus mouet libere ita pōt moue
re ſm vltimuʒ potentie sue vel citra vl
timū potētie sue. Et si moueat citra vl
timū potentie sue ali⁹ pōt mouere illud
mobile secū sicut apparet in hoīe q̇ ſm
vltimū potentie sue potens portare q̈tu
or lapides pōt citra terminuʒ potentie
sue tm̄ portare duos ita ꝙ potentia sua
motiua nō habeat actum suum nisi cir
ca duos.⁊ tunc pōt habere aliuʒ coopā
tem portātem secū idem:cū ḡ angel⁹ sit
sba agens libere pōt aliud mouere secū

Ad 2^m dico ꝙ illa maior que est famo
sa in multis materijs non est rōnabilis
nam esse in nullā habitudinē essentialē
dicit nec̄io ad illud in quo ē. esse āt ab
dicit dependentiā eēntialem ad illud a
q̊ est aliq̊d.que igr̄ rōnabilitas ꝙ plura
pn̄t esse ab eodem ⁊ eodem mō.⁊ n̄ pos
sunt plura eē in eodē eoḋ modo essendi
in.q̈re.n.plus repugnat respectus accn̄-
talis vnius rōis q̈ dependentia eēntial'
vnius rōis.Silr̄ habent tpalia eundeʒ
respectum ad tp̄s sicut locata ad locuʒ.
Ex hoc videt̄ seq̇ ꝙ non pn̄t plura tpa-
lia esse in eodem tpe:q̊d videt̄ absurdū

Q̊d āt adducitur de duobus corpori
bus gloriosis ⁊ de duobus dijs si sil' es-
sent.si verū esset oporteret aliunde ꝓba
re.q̈ ex rōne eius q̊d est eē in loco eodeʒ
modo essendi in.qꝛ ex hoc non videt̄ eē
repugnātia aliqua simultatis.

Secundo quero Utrʒ ange-
lus possit moueri de loco ad
locum motu continuo.primo arguitur
ꝙ nō possit moueri: quia motus est ac
tus entis in potentia ſm ꝙ in potentia
ex.3.physi.vbi autem vel locus non est
actus angeli nec perfectio, quia omnis
ꝑfectio videtur esse nobilior perfectibili
aliquo mō.non sic aūt vbi respectu nāe
angelice. 2° ꝙ non possit moueri motu
continuo arguit̄.⁊ p̄mo in cōi ꝙ nulluʒ
successiuū sit cōtinuū:⁊ hoc duplici via
ꝓbat̄.p^a ex hoc ꝙ oē tale cōpōit̄ ex idi-

2ª qꝛ componitur ex minimis. primam
ꝯñam ꝓbat phus. 6. phy. qꝛ indiuisibi-
le nõ potest ꝯtinuari indiuisibili cuꝫ nõ
habeat vltimũ. añs illud. s. ꝙ successiuũ
ꝯponatur ex idiuisibilibus ꝓbo dupliꝛ
pͥmo qꝛ diuiditur i indiuisibilia. igit̃ cõ
ponitur ex eis. ꝓbatio hui⁹ añtis. possi
bile est ipsum diuidi in illa oĩa in que ẽ
diuisibile. sꝫm videtur includere p̄dica
tum huius ꝓpõnis. Et ex hoc videtur
vlterius possibile ipm eẽ diuisum in oĩ
bus in quib⁹ ipm possibile est diuidi.
Ista ꝯña ꝓbat̃ p illud. 6. phy. Qd im-
possibile est fieri ipossibile ẽ fcm̃ eẽ. ⁊. 3°
metha. ⁊. c. 2. de gn̄atiõe. dic̃ phs idem
Ulteri⁹ ista de possibili ponat̃ in eẽ ⁊ se
quetur. igit̃ est actu diuisum in illa oĩa
in que possibile est ipm diuidi. ⁊ ex hoc
sequitur ꝙ ẽ diuisuꝫ in indiuisibilia. qꝛ
si nõ. nõ est diuisum in oĩbus in quibus
posset diuidi. qꝛ adhuc posset vlterius
diuidi in partes illorum diuisibiliũ. 2°
ꝓbo idem. quia successiui nihil est actu
nisi indiuisibile: quia si aliquid ei⁹ esset
diuisibile actu simul esset successiuũ et
nõ esset successiuũ. illo igitur indiuisibi
li non exñte actu sed raptim transeũte:
quero q̄d succedit sibi: si aliqd idiuisibi
le succedit sibi in ꝯtinuo habet ꝓpositũ
ꝙ idiuisibile sit imediatũ indiuisibili. ⁊
sic ꝯtinuũ erit ꝯpositũ ex indiuisibilib⁹
Si nõ succedit sibi aliud idiuisibile. igit̃
tũc nõ erit. nam idiuisibile eius non est
actu. ⁊ sicut assumptũ est successiuũ nõ
est i actu nisi quia aliquod indiuisibile
ei⁹ est. igitur ⁊c̃. 2ª via est: qꝛ ꝯponit̃ ex
minimis. igr̃ nõ est ꝯtinuuꝫ. ꝯña ꝓbat̃.
qꝛ minimũ simpliciť quo. s. nihil est mi
nus ipo nõ habet ptem ex qua sit. qꝛ tẽ
illa esset minor eo. igr̃ est oĩo nõ q̄tum
qꝛ oẽ quantũ hꝫ partẽ minorẽ se. sed nõ
q̄tũ nõ põt ꝯtinuari ñ q̄to. g̊ mĩmũ nõ
põt ꝯtinuari. añs ꝓbatur ⁊ auc̃tibus ⁊
rõne pͥmo auc̃te phi. i. phy. vbi rões sue
videnť ꝯtra anaxagorã initi isti pͥncipio
ꝙ est accipere minimũ nãle vt minimaꝫ
carnẽ vel mĩnimũ ignem. sꝫ fm ipm. 6.
phy. eiusdẽ rõnis est ipꝫ motũ ⁊ magni
tudinẽ ⁊ tp̃s componi ex indiuisibilib⁹
⁊ diuidi in eis. igitur oportebit ponere
minimum motum ⁊ minimũ tp̃s sicut
permanẽs minimũ. Idem videt̃ haberi
a pho. 2. de aĩa. vbi vult ꝙ oĩuꝫ natura
ꝯstantium determinata est rõ magnitu
dinis ⁊ augmẽti. non autẽ pmanẽtia nã
lia sunt solum: sꝫ etiã successiua. igit̃ ha
bent determinatã ꝗtitatẽ ⁊ magnitudi
nẽ. Patet idẽ etiã per phm in de sen
su ⁊ sensato. in illa pͥma dubitatõe vbi
videtur velle ꝙ passiones nãles nõ sũt
diuisibiles in ifinitũ. ⁊ hoc videtur ꝓba
re. qꝛ tunc sensus videretur posse itendi
i infinitum. qꝛ ad percipiendum mini-
mũ indiuisibile requiritur acutio sen-
sus in infinitum. Rõne autẽ ꝓbatur
2° idem añs ex hoc ꝙ est dare primam
ptem mot⁹. igitur ⁊ minimã. ꝯña pꝫ. qꝛ
si quelibet pars habẽt minoreꝫ ptem se
habẽt etiam aliquid sui pͥus aliquo sui
in ifinitum. Añs istud de primitate. s.
ꝙ ꝯtingat dare primã partẽ motus ostẽ
ditur auc̃tibus phi. i. phy. ⁊. 8. vbi dicit
phs. Non. n. si ptibile in ifinitum est qd
alteratur pp hoc ⁊ alteratio. sꝫ velox fit
mlťotiens vbi habꝫ ꝯmẽtator subito. ⁊
exponit hoc est i instanti: ⁊ non i tpe.
Et quasi obijcit ꝯ se: qꝛ videtur hoc re-
pugnare illi quod dicitur i. 6. s. ꝙ añ oẽ
moueri p̄cedit mutatũ esse ⁊ añ oẽ mu-
tatum eẽ est moueri. Et rñdet soluẽdo
ꝙ illud ibi intelligitur de motu inquan
tum ꝯtinuus ẽ ⁊ diuisibilis. istud aũt i-
telligitur hic de motu inquãtum ẽ gene
ratus siue ꝓductus ad actuꝫ. Ad istã
intẽtionem videtur phus premisisse qd
dam exẽplum de guttis. ꝙ non est neces
se si multe gutte aliquã partẽ amouerẽt
de lapide penetrãdo lapidem ꝙ etiaꝫ q̄-
libet gutta aliquid amoueat ⁊ ꝙ sp ps
amoueatur ante partẽ. sꝫ aliquando to
tum simul amouetur. qñ igitur dic̃ tot
gutte amouent de lapide in aliquo tpe.

pars aut illaruz in nullo tempore amo
uet exemplificat sicut multi trahũt na'
uẽ nullus autem p se etiã in multo tem
pore traheret eam. videtur ĝ innuere ꝙ
post aliquas guttas tãdez tota ps lapi
dis simul amoueatur. ⁊ ita est in altera
tione ꝙ non semper pars sequitur ptez
sed quandoqꝫ alteratio tota simul fit.
Expressius hoc dicit in scda dubitatõe
de sensu ⁊ sensato. vbi vult ꝙ nõ opor
tet ꝙ similiter sit in alteratõne ⁊ latione
Contingit eniz aliquid simul totuz alte
rari ⁊ non dimidium prius velut aquã
simul totñ coagulari. attñ si fuerit mul
tum qd calefit aut coagulatur habituz
ab habito patitur. pmuz aũt ab ipso fa
ciente transmutari ⁊ siml' alterari ⁊ sub
ito est necesse. Idem ꝓbatur p rationẽ
quia inter contradictoria non est medi
um. igitur inter non esse forme inducẽ'
de per motuz ⁊ esse ipsius non est medi
um. non esse autez ipsius fuit in vltimo
instanti forme precedentis. igitur inter
istud instans ⁊ illud qd mensurat eẽ for
me succedentis non est medium. sed si
nullũ eẽt pm inter eẽ forme inducẽde p
motum ⁊ nõ esse ipsius illud pmum es
set indiuisibile. Ex ista primitate ꝓbata
concluditur ꝙ illud pmum sit minima
pars. non. n. põt istud eẽ primuz nisi in
diuisibile. qꝛ phus. 6. phy. oñdit ꝙ non
contingit accipe pmam mutationem i
motu. 3° pncipaliter arguitur ꝙ angel'
non posset moueri. qꝛ est indiuisibil'. ꝓ
bat. n. phus. 6. phy. c. 2. ⁊ vltimo. ꝙ nul
lum indiuisibile potest moueri. hoc pro
bat ex intentione. ⁊ illam rationẽ quã
facit. c. scdo replicat capitulo vltimo
qꝛ omne qd mouetur partim est in ter
mino a quo. ⁊ partim in termino ad
quem. quando. n. totaliter est in tmino
a quo non mouetur sꝫ quiescit. qñ aũt
est in termino ad quem totaliter mo
tum est. indiuisibile autem non potest
esse in vno termino ptim ⁊ ptiz in alio
qꝛ non hꝫ partem ⁊ partez. igitur ⁊c.
Secũda ratio sua est. c. penul. quia om
ne quod mouetur prius ptransit spac
um sibi. equale vel minus ꝙ maius. sec
indiuisibile non põt prius ptrãsire m
nus se. igitur ptransit pus equale qua
maius se. ⁊ pertranseundo semp spac
um sibi equale pertransiuit in totun
continuũ supra quod mouet. igitur i
lud componeretur ex indiuisibilib' e
libus indiuisibili moto. consequens e
falsum. ergo ⁊ añs. 3a ratio sua vide
esse. qꝛ omnis motus est in tempore si
prius probauit sexto phy. ⁊ omni tem
pore erit accipere minus temp' in qu
minori potest minus mobile moueri
igitur omni mobili põt accipi minu
mobile in infinitum. ⁊ ita nullum ind
uisibile est mobile. Quarto ꝙ non po
sit moueri localiter continue. quia no
habet resistentiam. quia sicut dicit con
mentator super. 4. physicoruz. c. de v
cuo succ° i motu ẽ ex resistẽa mobil' ad
motorẽ l' medij ad mobile vl' medij ad
motorẽ nll'a istaꝝ resistẽtiaꝝ ẽ i ꝓpoit
ñ ei ãgel' resistit me°. nec cꝯ° nec sibiip
ut motori. Et ꝯfirmat rõ. qꝛ sꝫ ipꝫ gra
ue i vacuo moueret i ñ tpe. qꝛ ibi nll'a
eẽt resistẽa q possꝫ cãre successionẽ i mo
tu ñ aũt magl resistit ãgel' sibi vl' me° q
graue vacuo l' vacuũ graui si pouerct
⁊c. Itẽ p rõnem phi ibi arguit. n. sic. q
ꝓportio medij ad mem in sbtilitate e
dẽsitate eadẽ ẽ ꝓportio mot' ad motũ
i velocitac ⁊ tãditate sꝫ nll'a ẽ ꝓportõ va
cui ad plem i sbtilitate igit nec mobil' ad
mobile i velocitate sꝫ oĩs mot' possibil
ad oẽz motũ possibilẽ põt eẽ aliq ꝓpo
tõ i velocitate. igit nll' mot' ẽ possibil' i
vacuo. sꝫ aliqs ẽ possibil' in pleno sicu
ipe arguit ex pte medij ita pt argui i ꝓ
posito. nã ceter' parib' q ẽ ꝓportõ mo
bilis ad mobile in velocitate eadem est
proportio angeli ad corpus in sbtilita'
te. sꝫ nulla ẽ ꝓportio angeli ad corp' in
sbtilitate. igit ⁊c. sicut in rõne sua. Alia
rõ sua ẽ ibi qꝛ si in vacuo fiat mot' acci
piat aliõ corpus plenum sbtile in tãta
ꝓportõe excedẽ aliõ corp' in sbtilitate

in quãta tp̄s motus vacui minus est ꝙ tp̄s motus pleni. p illud mediuꝫ plenū subtilius erit motus equalis motui in vacuo quod habet pro impossibili. ita potest in ꝓposito argui ex pte mobiliuꝫ s.n. angelus ꝗtūcūqꝫ velocius moueatur ꝙ corpus accipiatur aliquod corpus subtilius ꝙ corpus illud datum in tãta proportione in quãta tp̄s motus angeli minus est tpe motus corpis dati. illō corpus in tali proportione subtilius in equali tpe mouebitur cum angelo.
Ad oppositum videtur esse dam. c. 33. ⁊ 26. ubi vult ꝙ non sunt simul in celo ⁊ in terra. ⁊ frequenter mittuntur i terram apparet p scripturam.

Ad questionē dico

ꝙ oē receptiuum formarum alicuius generis qd̄ non est ex se determinatum ad aliquam vnam illarum formarum nec est illimitatum ad illas potest moueri siue mutari ab vna illarum formarum ad aliam. Ista propositio pꝫ p se. quia subiectum includit predicatuꝫ. sꝫ angelus est receptiuus alicuius ubi diffinitiue. licet non circumscriptiue sicut pꝫ prius in prima q. de locatiōe angeli. nec est illimitatus ad omnia ubi. quia non est imensus. ḡ potest ꝯtinue mutari ab vno vbi ad aliud. Et ꝙ ꝯtinue patet. quia inter duo ubi sunt infinita vbi media. quod ꝓbatur ex continuo motu corporis per omnia illa vbi. per omnia autem illa potest angelus transire ita ꝙ in nullo illorum ubi sit nisi i diuisibiliter. ⁊ p ꝯn̄s non potest omnia illa ptransire nisi continue moueatur.

Hoc etiã confirmatur. quia anima beata equabitur angelis iuxta ꝓmissū saluatoris. Mat. 22. Erunt sicut angeli anima autem beata mouetur imo beatissima mouebať localr̄. quia descendit ad inferos sicut dicit articulus fidei. patet etiam ex scriptura ꝙ angeli mittanť quandoqꝫ cum corpore assumpto ⁊ si tunc cuꝫ corpore mouebantur videtur ꝙ tunc fuerit aliqua motō passiua ipōrum alia formaliter ab ipsa motiōe passiua ipsius corporis: quia non erant formalit̄ aliq̄d ipsi⁹ corpis silr̄ credibile ē ꝙ frequēt̄ missi sit sine corpe sic ō i⁰ misso ad ioseph ō ꝯceptu beate ma᷎ dubitātē

Ad argumenta

q. dico ꝙ non est inconueniens omne cãtū quaꝫ tūcūqꝫ sit pfectū dūmō tn̄ non habet i essentia sua omnem perfectionem. esse capax uel potentiale respcū alicuius pfectionis. licet illa absolute mior sit sua natura sicut angelus hꝫ intellectionem que est perfectio potentie intellciue ⁊ tn̄ intellectio est simplicit̄ ignobilior natā angelica. ⁊ ita potest concedi de ubi vel p̄sentia corporali cum angelo ꝙ sit aliq̄ pfectio angeli sicut aliquis actus dicit̄ perfectio sed longe ignobilior illa natura cui inest. Ad secunduꝫ nego illud qd̄ assumitur. s. nullum successiuū esse continuum añs etiam qd̄ assumitur ad eius ꝓbationem. s. ꝙ cōponatur ex indiuisibilibus nego. ⁊ eius falsitatē ꝓbo p rationē phi. 6. phy. de proportione sexquialtera que plus conuincit aduersarium licet forte alique rationes eius magis sint a causa. quia supponit ꝙ inquacūqꝫ ꝓportione possit motus accipi velocior oi motu dato. ⁊ p cōsequēs motu aliq̄ dato mēsurato trib⁹ instātibus erit accipe motū duplo velociorē q̄ mēsurať vl̄ mēsurabit istāti cum dimidio Istō ēt ō successiuo ꝓbo p ꝯtinuitatē pmanētis. q2 pmanens ē ꝯtinuū. igiť ⁊ successiuū. ꝯn̄tiã ꝓbo q2 si i motu idiuisibi⁹ sit sibi iuicē imediata q̄ro ō mobili ⁊ ipis vbi q̄ hꝫ i ipis istātib⁹ imediatis si int̄ vltimū vni⁹ vbi ⁊ alteri⁹ nihil sit mediū. igiť vltimū vnius imediatum ē vltimo alterius. Si iter illa duo vbi sit aliq̄d mediū quero ō vltio ipi⁹ mobilis q̄n ē in ipō medio nō in altero instanti. quia nec in illis duobus indiuisibilibus

ē igitur i medio aliq̊ int̄ iª. duo instātia
g̊ illa duo instantia non erant immedi-
ata. ⁊ istā cōsequētiā declarat phus. 6.
phy. ꝙ. s. eiusdē rationis ē motū ⁊ mag
nitudinē ⁊ tempus cōponi ex indiuisi-
bilib⁹. Añs probari pōt manifesti⁹ ꝺ ꝑ
manentib⁹ q̄ꝫ de successiuis ꝑ rōes phi.
6. phi. qꝛ magis est euidēs ⁊ ꝙ indiuisi
bilia ꝑmanentia ñ faciant mai⁹ q̄ꝫ de in
diuisibilibus sibi inuicem succedētibus
Tamen efficatius probatur añs ꝑ duas
rōes uel per duas probationes geomet̄
cas q̄ꝝ ꝑma ē ista super cētꝝ q̊lꝫ q̄ꝫtū-
libꝫ occupādo spaciū ꝯtingit circulū de
signare ꝑꝫ illā petitōnem scđaꝫ ꝑmi eu-
cliđ super centꝝ igitur aliq̊đ datū q̊đ
dicatur a. describātur duo circuli ma-
ioꝛ qui dicatur b. ⁊ minoꝛ qui dicatur
d. si circunferentia maioꝛis ꝯponat̄ ex
punctis duo pūcta imediata sibi signē
tur q̄ sīt b. ⁊. c. ducat̄ linea recta alia ad
b. ⁊ liea rc̄a ab a. ad. c. ꝑ illā petitionē ꝑ
mi eucliđ. a pūcto ad pūctū lineā rectā
ducē ⁊c̄. Iste liee rc̄e ducte trāsibūt ꝑ cir
cūferētiā minoꝛ circuli quero aut seca
bunt eā in eodē puncto aut in alio. si in
alio. igitur tot pūcta i minoꝛi circulo si
cut in maioꝛi. sed impossibile ē duo in
equalia compōi ex partib⁹ equalib⁹ in
magnitudine ⁊ in mltitudine. pūctus
n. nō excedit pūctū i magnitudie ⁊ pūc
ta in circunferentia minoꝛ sīt tot quot
in circunferentia circuli maioꝛis. g̊ mi-
noꝛ circūferentia est equalis maioꝛi. et
ꝑ consequēs pars ē equal̄ toti. si autem
due recte linee a. b. ⁊ a. c. secent minoꝛē
circunferentiam in eodē puncto. sic ille
d. super lineā a. b. erigatur linea recta
secans. s. eam in puncto. d. que sit. d. e. q̄
sit etiā ꝯtingens respc̄u mioꝛis circuli.
ex. 15. tertij eucliđ. ista tn̄ linea a. b. ꝯsti
tuit duos rectos āgulos vel equales du
ob⁹ ꝛectis ex. 13. ꝑmi euclidis. igit̄ angu-
lus a. d. e. ⁊ etiā angul⁹. b. d. e. valēt du-
os rectos pari ratōe angulus a. d. e. ⁊ ā
gulus. c. d. e. valēt duos rectos. sed quicū

qꝫ duo anguli recti sūt equales quibu
cūqꝫ duob⁹ rectis ex 3ª petitōne ꝑmi eu
cliđ. igitur dempto cōi. s. a. d. ercsidu
erunt equalia. igitur angul⁹. b. d. ceri
equalis angulo c. d. e. ⁊ ita pars erit e
lis toti. Ad istud diceret aduersar
us ꝙ. d. b. ⁊. d. c. non includunt alique
angulum. quia posset illi angulo ba
subpꝛotendi a puncto. b. ad punctuꝫ. c
q̊đ ē oppositum possibilitati. quia b. c
ponuntur puncta immediata. quand
ergo accipitur ꝙ angulus. c. d. e. est tot
lis ad angulum. b. d. e. negatur. quia a
gulo. b. d. e. nihil additur in angulo c.
e. qꝛ int̄. b. ⁊. c. i ꝯcursu eoꝝ in. d. ñ est ā
gul⁹. Ista rñsio licet videatur absurd
negando angulum. ubi due linee cōcu
runt q̄ expanduntur super superficien
⁊ applicantur non directe ⁊ in hoc co
tradicat diffinitōi anguli ꝑme euclidi
negando etiam a. b. in. c. lineam poss
duci neget primam petitionem pꝛim
eucliđ. tamen quia hec non reputaren
in conuenientia. quia sequūtur ad ꝓpo
situm. Cōtra respōsionem aliter ar
guo angulus c. d. e. includit totum āgu
lum. b. d. e. ⁊ addit saltem punctum lꝫ
ꝓteruitas ꝙ non addit angulum ⁊ pun
ctus ꝑ te ē ps. igitur angulus. c. d. e. ad
dit super angulum. b. d. e. partem aliq̄
igitur ē totum ad illud. Assumptum
patet. quia si angulus dicatur spacium
interceptum inter lineas non includen-
do lineas tunc punctus pꝛimus linee. b.
d extra circunferentiam minoꝛem nihil
erit anguli b. d. e. ⁊ est aliquid anguli. c.
d. e. si autem angulus vltra spacium in
clusum includit lineam includentem et
tūc pꝛim⁹ pūct⁹ linee. d. c. extra circūferē
tiam minoꝛem nihil erit anguli b. d. e. ⁊
est aliquid anguli c. d. e. ⁊ ita vtroqꝫ mo
do angulus c. d. e. addit punctuꝫ super
angulum. b. d. e. Nec potest aliquo
modo obuiari demonstrationi pꝛinci-
pali q̄i in illa circunferentia non incipi
ant linee diuidi a se sꝫ alibi ꝓpinquius

centro vel remotius. quia vbicunqz h°
posueris ibi describam circunferentiaz
minorem. Istam secundam partez.s.
q minor circunferentia non secetur in
vno eodem puncto. si secetur a duabus
lineis non oporteret probare nisi ppter
proteruiam aduersarij. qz satis est mani-
festum q eadem linea si protrahatur in
continuum τ directum nunquã termi-
nabitur ex eadem parte ad duo puncta.
Et si istud manifestum verum concedit
statim ex deductione in pma parte patz
ppositum. 2ª probatio est ex quinta
siue septima decimi euclidis. dicit.n.illa
quinta q oium quãtitatum cõmensura
bilium pportio est ad inuicem sicut ali
cuius numeri ad aliquem numerum. τ
per consequẽs sicut vult septima si linee
alique sint cõmensurabiles quadrata il-
laruz se habebunt ad inuicem sicut vn⁹
numerus quadratus ad aliquem alium
quadratum. quadratum autem diame-
tri non se habz ad quadratum coste: sicut
numerus aliquis quadratus ad aliũ nu
merũ quadratum. igitur nec linea illa q
erat diamet quadrati ꝯmẽsurabilis erit
coste istius quadrati. minor huius pz ex
penul. pmi q quadratuz diametri ẽ du-
plum ad quadratuz coste p eo q est eq
le quadratis duarum costarum. nullus
autem numerus quadratus est duplus
ad alium numerum quadratuz. sicut pz
discurrendo per oẽs quadratos ex qui-
buscunqz radicibus in se ductis. Ex
hoc patet ista conclusio q diameter est
assimiter coste.i. incõmensurabilis. si.
autẽ linee iste componerentur ex punctis
non essent incõmensurabiles. haberẽt.n.
se puncta vnius ad puncta alterius i ali
qua pportione numerali. nec solum se-
queretur q non essent incõmensurabi-
les linee: sz etiam q essent equales quod
est plane ꝯtra sensum. pbatio huius cõ
sequẽtie accipiant duo puncta imediata
in costa τ alia duo opposita in alia co-
sta τ ab istis ad illa ducantur due linee

recte eque distantes ipi basi. iste secabũt
diametrum. Quero aut in punctis ime
diatis aut mediatis. si imediatis. igitur
non plura puncta in diametro sunt q i
costa. igitur non est diameter maior co-
sta. Si in punctis mediatis accipio pun
ctum mediuz inter illa duo puncta me-
diata diametri a quo trahatur linea in
continuum τ directum illa cadet extra
vtranqz lineam istaz ex datis ab illo pũ
cto duco eque distantem vtriqz linee da
te. ex. 31. primi. ista eque distãs ducatur
in cõtinuum τ directuz. ex scda parte p
me petitionis pmi secabit costaz τ i neu
tro puncto eius dato: sed inter vtrunqz
alioquin concurreret cum illa cum qua
ponitur eque distans quod est ꝯtra dif-
finitionẽ eque distantium. que est vltia
diffinitio posita in primo. igitur inter il
la duo puncta que ponebantur imedia
ta in costa est punctus medius. Sequit
hoc ex hoc q dicebatur inter duo pun-
cta diametri esse punctus medius. igitur
ex opposito ꝯñtis sequitur oppositum
añtis. igitur inter duo puncta prima in
diametro non est punctum medium. i-
mo generaliter tot⁹ decim⁹ euclid destru
it illam ꝯpositõnem linee ex punctis. qz
nulla esset oio linea irrationalis siue sur
da cum tamẽ principalr tractet ibi de ir
rationabilibus. sicut pz ibi de multis spe
ciebus irrationalis linee quas assignat.
Ex eodem etiam apparet improba°
alterius añtis de partibus minimis. qz
aut illud minimum posset precise termi
nare lineam indiuisibilem simpliciter.
aut posset intercipi inter terminos dua
rum linearũ. Si primo modo minimuz
ponitur simpliciter punctus indiuisibil
τ tunc est idem ponere isto modo mini
mum τ simplicit indiuisibile p parte.
Si 2°° ducãtur: igitur due linee protrac
te a centro ad terminos talis minimi in
circunferentia maiore. ita q includãt p-
cise tale minimuz in illa circunferentia.
tunc quero aut includũt aliquod mini

mū in circunferentia minore. aut precise
nihil includunt: sed oīo habent idem in
diuisibile cōtinuans. Si primo modo.
igitur erunt tot minima in miori circu
lo quot sūt in maiori erunt igitur equa
les. Si 2° sequitur ꝙ circunferentia
minor secabitur in vno puncto a duab'
rectis lineis exeuntibus ab eodē puncto
quod est improbatū in primo membro
īmo sequitur absurdius. s. ꝙ linee ille in
circunferentia maiore includant illō mi
nimum. ⁊ ducatur a termino vnius ad
terminū alterius linea recta ſm primaz
petitionē primi. ⁊ tunc illa erit basis tri
anguli duorum laterum. ⁊ per ꝯsequēs
poterit diuidi in duo equalia. ex. 10. pri
mi. ⁊ ita non erat minimum qd datum
ē esse minimum. īmo vlterius ducatur
aliqua linea eque distans illi basi trian'
guli illa erit minor illa base. ex. 21. ꝓmi.
⁊ ita erit aliquid min' minimo. Simil'r
ista positio siue vno mō siue alio modo
si tñ intelligat tale quid qd non hꝫ ptez
⁊ partez in toto ꝯcludit ꝯmensurabilita
tē diametri ad costam. īmo equalitatez
sicut deductum ē prius ꝯ primā opinio
nē. Ad ista argumēta rñdetur ꝙ nō
concludunt ꝯ minimum ſm formam ⁊
ita ponit minimum ſm formā non aūt
ſꝫ materiā. ⁊ habet ista distinctio a phi
losopho ꝓmo de gnātione. c. de augmē'
tatione. vbi vult ꝙ pars scdꝫ spēm que'
libet augeat ⁊ nō scdm materiam. Istō
dictum tripliciť intelligi potest. vel ꝙ ps
ſm spēm dicat pars ſm formam. pars
autez ſm materiam dicatur pars quāti
inquantum quanta est. quia quantitas
cōsequitur materiā. ⁊ tunc redit ī quod
dam antiquum dictuz. s. ꝙ quāta scdm
ꝙ quāta sunt diuisibilia in infinitū. nō
aūt ſm ꝙ naturalia. Uel potest intel
ligi pars scdm spēm que potest per se. eē
ī actu. ⁊ pars scdm materiaz dicat pars
ſm potentiam. vꝫ pars vt existit in toto
⁊ tunc redit in idem cum alio dicto an'
tiquo ꝙ est dare minimum qd pōt ꝑ se
existere. non aūt est minimum in toto q
non est minus exñs in eo in potentia.
Aut pōt intelligi 3° discordādo ab istis
duobus dictis antiquis ꝙ sit in aliquo
vt minima pars forme siue totius inꝙ'
tum habet formam. ⁊ non' minima ps
aliqua materie aut totius scdm mate'
riam. Et tunc videtur manifeste falsum
qꝛ nulla pars materie in toto est sine for
ma in actu. nec etiā sine forma eiusdem
rationis in totis homogeneis. īmo ibi si
cut totum diuiditur in partes homoge'
neas: ita materia per accidēs ⁊ forma ꝑ
accidēs diuiditur in partes suas homo
geneas. ⁊ eo modo quo est minimū toti
us est minimum vtriusqꝫ partis ⁊ econ
uerso. omittendo igitur istum 3m intelle
ctum illos alios duos intellectus exclu'
dendo ostendendo ꝙ nō impediūt pro
bationes ꝓcedentes. Primo quidez
hic arguo ꝯtra ꝓmam viam aucte ꝯmē
tatoris supra. 3° phy. super illud. ⁊ vice
mus platonē ꝯmento. 61. quere euz ibi.
2° Arl. de sensu ⁊ sensato in dubitati
one illa ꝓma vbi allegatur in oppoituz
ibi enim licet dubitationez illam obscu
re soluat. hoc tamen certum dicit ꝙ qli
tates sensibiles sunt determinate ſꝫ spe
cies. qd probat. qꝛ vbi extrema sunt po
sita necesse ē media esse finita. in omni
aūt genere qualitatū sensibilium extre
ma sūt posita: qꝛ ꝯtraria. sꝫ de quacūqꝫ
vna qualitate singulari vtꝝ ipa habeat
terminabilitatez in se videt dicere ꝙ nō
qꝛ existunt cum ꝯtinuitate. iō habēt ali
ud in actu aliud in potentia sicut ꝯtinu
uz hoc est. sicut cōtinuum vnū est per se
in actu ⁊ plura in potentia in que per se
ē diuisibile ita qualitas sensibilis vt ex'
istens in cōtinuo est vna in actu ⁊ plēs ī
potentia lꝫ per accñs. ⁊ tunc reducta po
tentialitate quanti ꝑ se ad actuz reduciť
etiā potentialitas passionis ꝑ accidēs ad
actum. ita ꝙ nunꝙ quantitas ꝑ diuisio
nē diuiditur in quāta mathematica. qꝛ
sicut ipe arguebat ad. q. ꝙ nāle nō ꝯpōi

tur ex ptibus mathematicis: sed nālib᷒: ita etiā in tales partes diuidit. Qualit aūt nō faciat ad ꝓpositum patebit respōdendo. Istud ēt ad qđ adducte sͭ auctes ꝯmētatoris ꝛ aristo. ꝓbatur per rōnes. qꝛ qñ aliqua passio ꝯuenit alicui precise ꝭm aliquā rōnez cuicūqꝫ ꝯuenit equalr̄ ꝭm illā rōem eidē ꝯuenit simplr̄ equalr̄. Sic videre natū est ꝑcise cōpetē aiali ꝭm oculos ꝛ nō ꝭm man᷒ cuicunqꝫ equalr̄ ꝯuenit ꝭm oculos ei simplr̄ eq̄liter cōuenit. lꝫ nō ꝯueniat ei ꝭm manus. sꝫ diuidi i ptes itegrales eiusdē rōis extēsas nulli ꝯuenit nisi ꝑ q̄titatez formalr̄ nec maxi᷒ nāli magis q̄ mimo igr̄ cū mimo ꝯueniat ꝭm istā rōez ita simplr̄ ꝯueniet minimo sic maxio. Qꝫ si dicat q̄ forma minimi ꝓhibet istud qđ ꝯpeteret ex q̄titate q̄tum ē ex pte q̄titatis. Cōtra si ꝑ se ꝯña aliqua sūt incōpossibilia ꝛ illa ad q̄ ꝯsequūtur illa sūt incōpossibilia: ꝛ mlto magis si illa q̄ sunt de essentiali ratione aliquoꝝ sūt incōpossibilia ꝛ ipsa erunt: sꝫ diuisibilitas i tales ptes vel eēntialr̄ ꝯseq̄tur quātitatē vel est de ꝑ se ratōe eius: sic phs assignat rōem eius talē .5. metha. igr̄ cuicunqꝫ forme ponit istō incōpossibile ei ē quātitas incōpossibil ꝛ ita simplr̄ non erit illud diuisibile inq̄tum quātū. qꝛ simplr̄ nō est quātum. hoc ēt ꝓbat. qꝛ nō est intelligibile aliq̄d esse quātuz quin sit ex ptibus: nec q̄ sit ex ptib᷒ quin pars sit minor toto: ꝛ ita nō est itelligibile q̄ aliq̄d sit quantum idiuisibile: ita q̄ non sit aliquid in eo minus eo inexñs: nec etiā potest poni aliq̄ caro simplr̄ indiuisibilis i tota carne. qꝛ sicut punctus sepatus nō faceret quātū separatuz ita nec caro punctalis. si esset cum alia faceret aliquid maius nec ꝯtinuū nec contiguum. vnde ita improbāt rōnes phi. 6. phy. indiuisibilitatem partis alicuius rei naturalis: sicut alicuius partis quanti inquātum q̄tum. Dico igitur q̄ ista respōsio de naturali ꝭm q̄ quantuz ꝛ ꝭm q̄ naturale si potest habere aliquā veritatem debet intelligi affirmando ꝛ ñegando rōem formalez diuisibilitatis: ita q̄ illa que dicit q̄ diuiditur inquantū q̄tum dicit q̄ diuidit inquantū nāle. ꝛ illa que dic̄ q̄ nō diuidit inq̄tum nāle negat nālitatez eē rōem formalē hui᷒ diuisionis: sic̄ si diceret q̄ aial inq̄tum hꝫ oculos videt non inq̄tuz hꝫ man᷒. Iste intellect᷒ verus est. sed ex hoc non sequitur q̄ simplr̄ ei nō conueniat qđ ꝯuenit ei ꝭm q̄titatem. nō eni per naturalitatē ꝯcurrētē ipeditur illud quod ꝯuenit naturalr̄ q̄titati: sicut nec ꝑ manus ꝯcurrētes in aiali tollitur illud qđ cōuenit ei simplr̄ ꝭm oculos. ita igit absolute est oē nāle diuisibile in semp diuisibilia in ifinitum sic̄ si illa q̄titas que ē cuꝫ forma nāli esset per se sine oi forma nāli. ꝛ ita oēs rōnes que ꝓcedunt de q̄titate absolute ꝭm rōem q̄titatis ꝯcludūt de ea vt ē in nālibus: qꝛ diuisibilitas est passio nālis eius: ꝛ ex ꝯñti de nāli cuius ē hec passio. 2ª rñsio non videt excludere rōes ꝑdictas quin totū nō esset cōpositum ex indiuisibilib᷒ vel ex mimis partibus in toto: tamē videt posse poni minimū in motu ꝓ eo q̄ ps mot᷒ per se est anteq̄ sit aliquid vlterius toti᷒. ꝛ illa ps forme ꝭm quā est mot᷒ precedit oēs alias ptes illi᷒ forme nō tm̄ nā: sꝫ ēt duratione. ꝛ ita tūc videt eē per se ꝛ nō i toto. si igit sit minimū in nālib᷒ q̄ possit ꝑ se eē videt esse minima ps forme q̄ pōt iduci ꝑ motum. ꝛ ita minimus motus.

Sꝫ ꝯ istam rñsionez arguo. qꝛ sic eēntiale ē q̄to posse diuidi in ptez. ita est essentiale q̄ singulū eoꝝ in q̄ diuidit pōti eē hoc aliquid. igit nulli eoꝝ repugnat ꝑ se eē. Confirmat rō ꝛ ista ꝯña. tum qꝛ ptes ille sunt eiusdē rōnis quantū ad formā ꝛ nām cū toto. igit pñt hr̄e ꝑ se exñtiam sic ꝛ totū pōt. tuꝫ qꝛ si essent ꝑ se eēnt indiuidua eiusdē spēi. cui᷒ totū ē idiuiduū. absurdū aūt videtur q̄ aliq̄d hēat in se nāꝫ illā. vñ sit idiuiduū l̄ posset eē indiuiduū alic᷒ spēi ita q̄ simplr̄ ñ

repugnat sibi posse indiuiduum illius
⁊ sibi repugnet posse esse simpliciter ⁊
hoc saltem de illis que non sunt accidē
tia. loquimur.n.modo de sbantijs hō
geneis q nō inherent eēntialiter. tū etiā
qꝛ ptes sunt naturaliter pores toto igit
ñ repugnat ei) cōtradictorie posse eē po
res duratione ipso toto sicut qꝛ repug
nat ipsi toti eē prius natura hꝰ mō. idō
sibi repugnat contradictorie ex pte sui
eē prius duratōe. Videtur ergo quo ad hꝰ
dicēd ꝙ sicut forma natural nō tollit a
toto naturali quin ita sit totum semp
diuisibile p q̄titatē sicut q̄titas eēt si so
la eēt ita etiam nō tollit quin qōlibꝫ di
uisum posset p se eē q̄tum ex se ē ⁊ ex p
te sui sicut posset q̄libet ps quātitatia i
quam diuideretur q̄tum . Et si dicas
ꝙ statim conuertētur incontinen). Ista
responsio non videtur esse ad intellec
tum qōnis. querimꝰ eni minimum po
tens p se eē ex ratione intrinseca. hoc est
cui per aliquod intrinsecum repugnat
cōtradictorie minus eo p se eē. nulla āt
rō hꝰ impossibilitat intrinseca assigna
tur si totuꝫ corrūpatur. circūscribamꝰ
eni omne continens ⁊ oē corruptiuū ⁊
ꝙ aq̄ sola sit i vniuerso quecūqꝫ aq̄ da
ta diuidatur. quia hoc est possibile vt
pbatū ē cōtra primā rn̄sionem. ista i q̄
fit diuisio ñ erūt nihila. qꝛ hoc ē cōtra
ratōnē diuisionis. nec erūt nō aqua ex
sola rōne diuisionis. qꝛ tunc aqua com
poneret ex nō aq̄s nō ēt repugnabit for
me aq̄ ista puitas que iā ē i actu. qꝛ ita
parua prefuit lꝫ in toto nec p ipsā diuisi
onem corrūpetur aq̄. qꝛ circunscriptū
ē oē corruptiuū nō videt igitur aliqua
rō intrinseca quare naturali repugnet
qui semp q̄cūqꝫ p se exn̄te possit aliq̄d
minus eo p se existere licet rō extrinseca
forte ipeditiua tal p se existētie assigne
tur contrarietas corrūpens. Arguo
etiam contra vtranqꝫ responsionem sil
qꝛ neutra saluat minimum in motu p
pter quod improbandum tacta est ali

qualiter precedens deductō. licet enim
medium in motu locali non posset ce
dere mobili nisi esset naturale. tñ si per
impossibile mediuꝫ mathematicuꝫ pt
cedere mobili mathematico vt eēt suc
cessio in motu tali ppter diuisibilitatē
medij: prius enim pertransiret mobile
priorem ptem spacij q̄ posteriorem eti
am modo. sicut per accidens est in loca
to ex parte locati inquantum locatum
est ꝙ habeat qualitates naturales. sicut
patet per phꝫ. 4. phy. de cubo. ⁊ per ac
cidens ex parte loci inquantum locus ē
ꝙ habeat qualitatem naturalem ex. q.
prima de loco. quia licet naturalitas cō
ueniat locāti. tamen per accidens cōue
nit loco. ita etiaꝫ lꝫ necessario tamē om
nino per accidens conuenit motui fm
locū siue motui fꝫ vbi quod est i locaº
per se inquantum respicit p se locum ꝙ
q̄litas naturalis sit in ipo motu l quod
sit in illo. fm ꝙ ē motꝰ siue in magnitu
dine sup quā fit motus p se. igit rō suc
cessionis ē q̄titas vl in magnitudine vl
in mobili vel in vtroqꝫ. Ex hoc destrui
tur prima rn̄sio ꝙ nō faciat p minimo
motu. qꝛ ex quo fm eam nō est accipere
in eo minimum fm ꝙ quantum. ⁊ suc
cessio ē i motu locali p se ex rōne alicuiꝰ
inquātum quantum sequitur ꝙ in mo
tu locali nullomodo pōt eē minimum
⁊ ita nec in alijs motibus. quia licet nō
ita immediate concedatur de alteratōe
si ponatur motus l successio fm formā
tñ sequitur p locum a maiori negatiue
nullus enim motus velocior ē latione ⁊
ita nullus pōt hēre ptes indiuisibiles si
iste necessario hēat ptes diuisibiles.
Ex eodē etiā destruitur scda rn̄sio. ꝙ ñ
faciat p minimo motu. quia in magni
tudine super quam est motus non est
accipe minimam partem inexistentem
igitur nec minimū trāsitū sup illā mag
nitudinē. qꝛ illo mimo trāsitu oportet
ptrāsire mimā ptēꝫ magnitudinis. secū
da ēt rn̄sio quātū ad minimū motū. de

struit ēt p alia. p̄mo q2 qñ mouēs ē pñs
⁊ vicens super motū ñ pōt poni illa rō
extriseca ꝑpter quā negat tale mimum
posse p se eē. s. pñtia corruptiui. q2 p̄sen
tia mouētis ⁊ ꝑducentis tale minimū
tunc vincit oē cōtrariū corruptiuū. silr
qōcūq3 datū minimū in successiuis pos
se eē in fluendo hoc est minimū ibi sim
pliciter eē in toto. quia ps successiui nō
habet aliud esse in toto ꝙ unam partez
fluere ante aliā ptem q̄ ptes fluentes in
tegrant totum. sicut igitur in toto pma
nente hoc est partem esse in toto. par
tem pmanentem eē continuaz alteri pti
permanenti in toto ita i successiuo par
tem esse in toto est partem fluentem
continuari alteri parti fluēti. Sic igr̄ ꝑ
batis illis duabus deductionibus añce
dētib⁹ rñdendum est ad probatōnes ad
ductas pro eis. Ad primum dicitur
ꝙ licet possibile sit continuuz posse di
uidi s3 oīne signū nō tñ est possibile di
uisuz eē q2 ista diuisio ē in potentia ⁊ i
fieri ⁊ nunquam potest esse tota in fac
to esse. ⁊ tunc ad illas probationes ad
ductas in oppositum conceditur de q̄
cunq3 vna potentia ad vnam factionē
nō tñ de infinitis actōibus cum quaruz
vna ducta ad actū nec̄io stat alia ñ re
ducta ad actū. ita ē in proposito ꝙ sūt
infinite potētie ad infinita diuidi cum
q̄p vna reducta ad actū necessario stat
alia nō reducta ad actuz. ⁊ iō l3 ꝯcedat
possibilitas ad diuidi ñ tñ ad diuisū eē
Confirmat ista rñsio p auer. sup. 3. phi
sico. vbi assignat rōez illi⁹ probatōnis
phi ꝙtā cōtingit magnitudinē eē i potē
tia tātā contingit eē in actu ñ sic i nume
ris propt̄ h⁹ ꝙ oēs ille potētie q̄ sūt ad
ptes magnitudinis sūt potentie eiusdez
potētialitat] ⁊ eiusdē rōis. ñ sic i nūeris
Cōtra istud sequit̄ p te ꝯtinuum potest
diuidi s3. a. igit̄ possibile ē ip3 esse diui
su3 s3. a. ⁊ ita de. b. ⁊. c. ⁊ quocūq3 alio
singulari. ⁊ hoc determinato uel inde
terminato. q2 nulla vna diuisio potest

esse que ñ potest eē ꝯpleta. igit̄ oēs singu
lares añtis inferunt oēs singulares ꝯñtl.
igit̄ añs infert ꝯñs. si pōt diuidi in infi
nitu3. ḡ possibile ē diuisionē eē iā factā
in actu i infinita. Qō si dicis singl'aria
ꝯñtis repugnare nō aūt singularia añtl
Cōtra ex cōpossibili nunq̄ sequūt incō
possibilia sed ex singularibus ill' sequū
tur illa patet inductiue. igitur ⁊c̄. Sed
rñdetur qō ista propositio possibile est
continuu3 diuidi s̄m quodlibet signu3
posset distingui s̄m compositionem ⁊
diuisionem vt esset sensus compositio
nis iste. ꝙ hec propositio est possibilis
possibile est continuum diuidi. s̄m qō
libet signum. sensus autem diuisionis
est ꝙ i continuo est diuidi posse ad qō
cunq3 signum. Primus sensus est ve
rus. secundus falsus. Uel potest distin
gui secundum ꝙ signu3 potest distribu
ere diuisiue vel collectiue accipi. posset
etiam distingui ꝙ possibile posset pre
cedere signum vel subsequi. ⁊ si prece
deret esset propositio falsa. quia nota
retur eē vna potentia ad attributione3
predicati s. si sequeretur eēt v̄a. quia no
taretur potentia multiplicari ad multi
plicationem subiecti. Jste responsio
nes non videntur multum logice. Ter
tia non. q2 mod⁹ compositionis puta
possibilitas non videtur posse distribui
ad plures possibilitates siue impossibi
litates pro plurib⁹ istātib⁹ ipossibilibus
⁊ ñ notaret p̄dicatū vniri sbiecto pro
aliquo vno instanti. Nec scđa rñsio ali
quid val3. q2 illa ñ h3 locū nisi accepto
hoc signo ois i plurali sic̄ ibi oēs apl'i
đi sūt duodeci. Nec rñsio pᵃ videt̄ vale
re. q2 nc̄ce est ꝙ accipiendo extrema pro
eodē tpe vel ꝑ alio ꝙ possibilitas dicat
modū ꝯpōnis vnientis extrema. Omit
tendo lōgas ⁊ plixas euasiones illaru3
iprobationū dº ꝙ ista ꝑpō signat vnio
nem predicati cu3 sbiecto possibilr̄ pro
aliquo vno nunc licet illud nūc sit inde
terminatū. ⁊ tūc illa ꝑpō eēt v̄a si talis

ampliatio ꝯpōnis possit fieri v̓tute pos
sibilitatis.non.n.potest fieri ampliatio
ad plura nūc ut ñ notet possibilitas cō
pōnis ꝓ aliq̊ vno nc̄ siue extm̄a accipiāt
ꝓ codē nunc siue pro alio.puta si sedēs
accipiatur pro vno instanti ⁊ stans pro
alio in omni sensu oꝫ ꝙ possibilitas mo
dificet ipsam compositionē iungentem
extrema ꝓ aliquo vno nunc tamen in
determinato ita in ꝓposito notatur di
uidi vniri conti⁹ ſꝫ signū ⁊ pro quolibꝫ
ei⁹ ⁊ hoc pro aliquo nūc indetminato
hoc aūt est impossibile.quia qn̄qꝫ vni
tur sibi predicatum pro aliquo vel ali
q̄bus singularibus'necio sibi repugnat
ꝓ aliȷ̄s.necesse ē.n.sicut dicit p̄ma rn̄°.
ꝙ cū reductōne potētie non tm̄ ad fac
tum eē sed ad fieri stet alia potētia non
reducta nec ad actum facti eē nec etiaꝫ
fieri.qꝛ nec̄ce est diuisione extn̄te in fieri
vel in facto eē ſm a.aliquid continuuꝫ
terminari p.a.⁊ ita potentiā q̄ ē in illa
parte continui non reduci ad actum.
Sed si arguas quelibꝫ singularis est ve
ra.igitur ⁊ vniuersal̓.posset dici ꝙ sin
gulares sunt vere nō tamē cōpossibiles
⁊ vtrūqꝫ requiritur ad possibilitatem
vniuersal̓. Contra. simul hec ē vera
continuū pōt diuidi ſm a.⁊ ſm.b.⁊.c.
⁊ sic de quolibet alio singulari simul.⁊
si dicas ꝙ singulares sunt cōpossibiles
accipiendo potētiā sed nō actū ṫminātē
potentiā ꝓ eodem .puta est sil̓ possibi
le continuum.diuidi ſ.a.⁊ ſꝫ b.⁊.c.nō
tamen est possibile simul diuidi ſm.a.
⁊ b.⁊.c.⁊c̄. Arguo ꝙ nō opꝫ accipe pos
sibilitatē diuidi ꝓ eodē ad hoc vt vni
uersalis sit vera.qꝛ singulares absolute
enūciātes predicatū de singularibus suf
ficienter enumeratis inferunt vl̓e abso
lute enuncians idem predicatum. ſꝫ si
tales singulares sunt vere oēs in se ⁊ ab
lute.igī ⁊ vl̓is.rn̄deo ꝙ singulares ꝓpō
nes de possibili absolute sūpte nō infe
runt formaliter vniuersaleꝫ de possibi
li.sed est falla figure dcōnis a plib⁹ det

miñatis ad vnum.possūt.n.singulares
ex vi sermonis vnire predicatū sbiecto
ꝓ aliq̊ nūc.vl̓is aūt vnit predicatū sbie
cto ꝓ quolibꝫ eius vniuersaliter.⁊ iō
proceditur ex forma significādi a pluri
bus determinatis ad vnum. Ista est
ratio quare a premissa de possibili vt
nunc ⁊ de alio possibili pro alio nunc
non sequitur conclusio ō possibili sim
pliciter ⁊ absolute.quia p̄misse ille nō
significāt ex forma sua extrema vniri
ipsi medio ⁊ sic nō sequitur vnio extre
morum inter se.nec ē possibil̓ ꝓ aliquo
codem.⁊ si queras qualiter sint accipi
ende singulares de possibili ut sufficien
ter inferant vniuersalem.dico ꝙ oꝫ eas
accipi in compositione specificata ꝓ eo
deꝫ nunc indeterminato .puta possibi
le est diuidi ſm.a.ꝓ aliquo nunc.⁊ pos
sibile est diuidi ſm.b.ꝓ codē.⁊ ſm.c.ꝓ
codem nunc.⁊ sic de singulis.⁊ tūc seq̄
tur vl̓is ⁊ aliter nō. Et si arguas ꝙ iste
singulares sunt alterius vl̓is. puta isti⁹
possibile est cōtinuū diuidi ſm qōlibet
signū ſm vnū nunc. q̄ formalit̓ differt
ab illa alia. Rn̄° ꝙ differunt ſm voceꝫ
qꝛ hoc qō ista exprimit h alia ex signi
ficatōe vbi demonstrat extrema vniri.
Et si dicas ꝙ etiam hoc modo specifi
cādo predicatū ꝓ aliquo nūc detmina
to vel indeterminato nulla singularis
repugnat alȷ̄ ut possibile est diuidi ſm
a.ꝓ eodem nūc non repugnat isti possi
bile est diuidi ſm b.ꝓ eodē nunc.⁊ ita
de.c.⁊ de quolibet alio singulari. quia
si aliq̄ repugnaret aut eēt illa q̄ recipet
pūctū imediatū aut mediatuꝫ.ñ illa q̄
accipet mediatum.qꝛ diuisio ſm vnū
signū ñ impedit diuisionē ſm aliō sigᵐ
mediatū.nec ista que immediatū.quia
nullū ē imediatū.igit̓ singulares ut in
ducūt vniuersalē istā vt nūc sunt vere
⁊ cōpossibiles. Rn̄°.dico ꝙ cuilibet sin
gulari accepte vel acceptabili nulla sin
gulari determinata accepta vl̓ accepta
bil̓ repugnat indetminata cōpositione

ꝑ eodē nunc. tamē cuicūqꝫ accepte repu
gnant infinite indeterminate. Et ratō il
lius repugnātie est assignata ꝑus ex im
possibilitate reductōnis omniū potenti
arum simul ad actum. huius simile nō
habetur faciliter in alijs. bene. n. potest
poni exemplū: vbi quelibet singularis ē
possibilis. ⁊ tamen vniuersalis non est
possibilis. qꝛ aliqua vna singularis ali
cui vni singulari est incompossibilis sic
possibile est omnem colorem tibi inesse
hoc est impossibile. quia aliqua vna de
terminata singularis alteri determina
te repugnat. sicut te esse albuꝫ repugnat
isti te esse nigrū. Tamen ponamus ꝙ
iste non posset portare decem lapides sꝫ
nouem tantū. ⁊ sint illi lapides. io. equa
les. ista ꝓpō: possibile est oēm lapidem
portari ab isto falsa est. ⁊ non quia aliq̄
singularis in se sit falsa. nec quia aliqua
singularis determinata sit alicui alteri
determinate incōpossibilis. sed aliq̄bus
determinatis est aliqua indeterminata
incōpossibilis. quecūqꝫ eni nouē singu
laria sunt cōpossibilia: ⁊ decimū inde
terminate est incōpossibile eis. isto mō
debet intelligi responsio auct̄. sup. i. de
generatōne. qui dicit ꝙ facta diuisione
in vno puncto ꝓhibetur fieri diuisio in
alio puncto. nō quidē in aliquo alio de
terminato signato vel signabili sed ī ali
quo indetermiato. Et tūc respondet ad
argumentū factū ꝯ me prius de media
to ⁊ imediato qȯ etiā fit cōtra eum. di
co ꝙ non est dandū diuisionē fieri ī ali
quo imediato sed in aliquo mediato. n̄
tn̄ determiato siue signato siue signabi
li sed indeterminato. qꝛ qȯcunqꝫ deter
minatū mediatū accipiat posset diuisio
stare ẜm illud signū simul cum diuisiōe
ẜm istud signū. repugnabit tam n diui
sioni isti diuisio ẜm aliud signū media
tum ẜm aliq̄d. s. qȯ nō est in cōtinuo de
terminatio ad hoc indiuisibile. Si q̄
ras de ista ꝓpositōne: possibile est con
tinuū diuidi ẜm qȯcunqꝫ signū. ista po
test ꝯcedi. qꝛ hoc signū qȯcunqꝫ nō tm̄
est distributiuū sꝫ etiā ꝑtitiuū. ita ꝙ ad
ṽitatē vl̄is cuꝰ sbꝫ distribuit ꝑ qȯcūqꝫ
sufficit singillata attributio p̄dicati cui
cunqꝫ singulari ita ꝙ nō omi singulari
simul sed cuicūqꝫ indifferent. ⁊ nō oꝫ ꝙ
alijs. omnis autē non sic significat. sed
significat subiectū simul accipi ꝑ quo
libet respectu predicati. De hoc aūt sig
no q̄libet est dubiū vtrū significet idem
cū eo qȯ est oīs vel cū eo qȯ est q̄cunqꝫ.
qȯcunqꝫ hoꝝ ponat dicendū ē de illo si
cut de illo cui eq̄ualet. cū tn̄ ȯ intellectu
ꝯstat nō est vis facienda in nomie. Ad
scȯam ꝓbationē illius aūtis dicit ꝙ in
diuisibile nihil est nisi carētia continui.
ita ꝙ nihil formal̄r est instans nisi carē
tia successionis ꝯtinue. ⁊ ita pūctus ē ca
rentia longitudinis. ⁊ nih l positiuū di
cit. ⁊ tūc neganda esset illa ꝓpō. qꝛ suc
cessiuū p̄cise habeat esse. qꝛ suū indiuisi
bile sit. imo p̄cise habꝫ eē suū successiuū
qꝛ pars eius fluit ⁊ nō. qꝛ induisibil eiꝰ
sit aliq̄d positiue. Pro ista pōne vi
dent multa facē. ꝑmo qꝛ posita sola rōe
ꝯtinui circūscripto omi absoluto videt
esse terminatū licet nō sit infinitū. Nec
videt ꝙ poss t deꝰ sep̄are finitatē a linea
nec ꝑ ꝯn̄s punctū. qȯ nō videt eē ꝓbabi
le si punctus eēt alia eētia absoluta a li
nea. Sil̄r si eēnt due eētie absolute n̄
videt possibile qūo fieret aliqȯ vnū ex
eis nisi vnū alteri accideret. nō eni sunt
vnū ẜm identitatē ꝑfectā. qꝛ ponūt due
eētie absolute. nec vnū tertiū cōpositū
ex se. qꝛ neutrū respectu alterius ē actus
aut potētia. Sil̄r indiuisibile habꝫ eē et
nō eē absqꝫ generatōe ⁊ corruptōe. qꝛ si
est tantū in medio linee ꝯtinue est tantū
vnus punctus. ipa aūt diuisa sunt duo
puncta in actu. igit est ibi aliq̄s punctus
qui nō p̄fuit ibi ⁊ sine generatōe. qꝛ nō
videt ꝓbabile ꝙ diuidens gnāuerit ibi
aliquā essentiā absolutam. similiter de
figura incisiōis vidī ꝑ auctorē sex ꝑnci
piorum ꝙ nō sit aliq̄d positiue dictum.

⁊ tamen ibi est superficies in actu q̄ pri⁹
non fuit in actu. Sed contra istud tē
sequitur ꝙ generatio substantie que nō
est per se terminus cōtinui nihil erit vel
saltem in nihilo: quia non ē eius aliqua
mensura positiua. ⁊ ita est de illumina-
tione ⁊ de omnibus mutationibus sibi
tis que non sūt per se termini motus. ⁊
lꝫ posset euadi de mutationibus que sē
termini motuū ⁊ fiunt in instanti: sicut
nihil in nihilo vel priuatio cōtinuitatis
in priuatione cōtinuitatis. tamen de istl
videtur absurdum. qꝛ non sūt per se ter
mini ꝯtinuitatis alicui⁹ ꝯtinui. qꝛ nihil
sunt cōtinui nec positiue nec priuatiue.

Preterea ꝟm phum primo poste. ra-
tio linee est ex punctis. hoc est in ratōne
essentiali linee cadit punctus que rō di-
citur de linea ꝓmo mō dicendi ꝑ se. nul
la aūt ꝓuatio pertinet per se ad rōnem
essentialē positiui. igitur ⁊c̄. Preterea.
ex eodē sequitur ꝙ si pūctus tm̄ est ꝓua
tio ꝙ ēt linea tm̄ erit priuatio ⁊ superfi-
cies ⁊ corp⁹. semper eni terminatū diffi
nit per terminans. ⁊ positiuū nō inclu-
dit essentialit̄ priuationem. Simil'r
seqtur idem propter aliud. quia tunc li
nea tm̄ erit carentia latitudinis ⁊ super
ficies tm̄ carentia profunditatis. ⁊ tunc
non erit nisi vnica dimensio que ponet
corpus. cū tamen illa dimensio que di-
citur ꝓfunditas posset alio respectu di
ci latitudo. iste. n. tres dimensiones disti
guunt ꝟm imaginatiōem trium linearū
se intersecantiū in eodem puncto. Ex
hoc infertur vlteri⁹ incōueniens ꝙ si su
perficies est tm̄ priuatio ꝓfūditatis q̄uo
erit pūctus nisi ꝓuatio ꝓuationis. nihil
eni videtur priuare priuatōnem nisi sit
formal'r positiuū. Preterea ꝟm supfi
ciē insunt multe qualitates corporales
⁊ sensibiles vt videtur. ergo nō tm̄ ꝓua-
tio. añs ꝓbatur de colorib⁹ ⁊ figuris: q̊ꝛ
utrūqꝫ est per se visibile. ⁊ per ꝯñs posi-
tiuū. figura ēt ꝓprijssime seqtur spēm: ⁊
iō videtur accñs manifestatiuū spēi. nō
aūt videtur ꝓbabile entitatē positiuam
talis ꝯñtis spēm nāliter ⁊ manifestantis
eā includere eēntialiter vl' pro subiecto
habere imediate priuationeꝫ. Si aūt
dicatur ꝙ indiuisibile per qđ successiui
hꝫ esse est tm̄ in potentia. Hoc nihil
iuuat. qꝛ eodem modo quo habet esse
i toto qñ cedit quero quid sibi succedat
si aliud indiuisibile stat argumentum.
si non tunc successiuum non erit. R̸
ad argumentū ꝙ eo cedente succedit pars
ꝯtinua fluens ⁊ non indiuisibile imedia
te. nec aliquid imediate nisi sicut ꝯtinu
uꝫ est imediatū indiuisibili. Et si obijcis. ergo non sꝑ habet tꝑs esse vniformi
ter ⁊ equaliter: qꝛ qñ illud instans posi
tiuū est tempus est. qꝛ suum indiuisibi
le est. illo autē transacto imediate nō est
qꝛ aliquid eius indiuisibile non est.

R̸° sicut linea non vniformiter habet
esse vbiqꝫ ꝓut vbiqꝫ distribuit ꝑ parti
bus linee ⁊ indiuisibilibus linee. qꝛ i istl
.s. partibus habet esse vt in vltimis. ⁊ in
illis. s. i punctis vt in terminis. ⁊ tñ vbi-
qꝫ est vniformiter ꝟm ꝙ vbiqꝫ distribu
it ꝑcise ꝑ istis vel ꝑcise ꝑ illis. ita est in
ꝓposito si semꝑ distribuit ꝑcise ꝑ indi-
uisibilibus vel ꝑcise pro ꝑtib⁹ tunc vni-
formit̄ habꝫ esse. sꝫ si ꝑ vtrisqꝫ simul nō
hꝫ esse vniformiter. Ad ꝓbationes
alterius añtis de ꝑtibus minimis rñdeo
ad primam dico ꝙ philosophus cōtra
Anaxagoram satis habet si per abla-
tionem a toto minoretur totum. ita ꝙ
non semper possit de eo equale abstra-
hi. oportebit enim anaxagoram dicere:
sicut imponit sibi ꝙ facta segregatione
a carne cuiuscunqꝫ generabilis de carne
adhuc remaneret caro tāta vt ex ea pos
set vlterius generari quodcunqꝫ genera
bile: ⁊ hoc est impossibile: quia quantū-
cunqꝫ caro potest in infinitum diuidi ⁊
minorari. saltem non remaneret tanta
vt posset ex ea quodcūqꝫ generabile ge
nerari. quia generabile quodcunqꝫ req-
rit quantitatem determinatam illius.

ex quo generatur maxime si generatio sit tm̄ segregatio vel motus localis seu lationis qȯ imponitur anaxa͑. ⁊ ultra quātitatem illam omnem ex qua generatur minueretur caro p continuam segregationem alioꝝ ex ipa. non g̊ ꝓpt̄ intentōnem phi ibi oꝫ ponē mimū in nālibus etiā sepatum per se exn̄s nec in toto. Ad aliud phi de sensu ⁊ sensato. dico ꝙ passiones sunt diuisibiles quantumcunqꝫ ita ꝙ nūꝙ ꝙtum posset diuidi nisi diuisa passione. ⁊ tn̄ non diuidit in infinitum inꝙtum sensibilis. i. inꝙtum est perceptibilis a sensu. sicut ipse vult ibi ꝙ ps quantumcūqꝫ minima pt eē sensibilis virtute lꝫ non actōe. hoc est ꝙ ipsa in toto pōt cooperari alĳs ptib⁹ ad sensum immutandum. ⁊ tamen licꝫ posset fieri diuisio in eam etiam per se existentem non immutaret sensum.
Et tunc patet ad argumentum eius qȯ adducitur in oppositum ꝙ sensus crescit in infinitum si apponatur ⁊c̄. veruꝫ est si sensibile inquantum actu pceptibile a sensu potest diuidi in infinitum nō autem sequitur si illud quod est sensibile potest diuidi in infinitum. Ad aliud de scḋo de anima patet ꝙ loquitur de ꝙtitate nāli argumētabil̄ ⁊ diminuibil̄ qȯ ꝯcedo. quia illa quantitas cuicūqꝫ naturali perfectio est determinata in maius ⁊ minus loquendo de illa quantitate in qua naturaliter producitur. aut saltem in minus in animatis loquēdo de illa quantitate ad quaꝫ procedit diminutio. phus tamen non loquitur ibi nisi de termino magnitudinis ⁊ augmenti. ⁊ ideo precise in illo loco intēdit phs ꝙ quantitas perfecta cuiuslibꝫ rei naturalis est determinata in maius ex q̊ habet ꝓpositum suum qȯ intendit ꝓbare. s. ꝙ ignis nō ē pncipiū augmētās in aliqua generatōe vel in aliqua spē oꝫ n. principale agens in aliqua spē eē determinatum ad quantitatem perfectam illius speciei vt illam solam producat ⁊ n̄ vltra illā ignis autē non ē determinat⁹ ad quantitatem determinatam in aliq̄ specie. quia quantum est ex se produceret maius quantum. quia crescit in infinitum si apponantur conbustibilia i infinitum. Et cū ꝓbatur illȯ an̄s ȯ minimo p hoc quod conuenit accipere p̄mum in motu posset consequentia negari: quia illi qui dixerunt primum in motu dixerunt mutationem illam ptē esse motus. tn̄ ne⁹ p̄mum vtroqꝫ modo ⁊ primum motum ⁊ mutationem p̄mā q: phs. 6. phisicoꝝ ex intentione on̄dit oppositum. s. ꝙ omne moueri precedit mutatuꝫ eē i infinitum ⁊ econuerso. Et psuadetur h̄ sic. quia si ignis causarꝫ aliquid primum in motu pari ratōe posset causare equale illi simul cuꝫ eo imediatum. ⁊ ita aut necesse esset fingere ꝙ inter primum causatum simul ⁊ s̄m eq̄le illi oporteret quiescere agēs ⁊ ita motus cōponeretur ex motibus ⁊ quietib⁹ intermedĳs. aut oporteret agens post p̄mum inductum inducere totum habitum successiue. quod videtur valȯ irrationabile. q: cū sit equalis virtutis ⁊ eq̄ approximatum passo sicut potest aliquem gradum simul causatum primū simul inducere ita illo inducto potest inducere ipsum totum simul. ⁊ ita componeretur totus motus immediate ex mutationibus immediatis vel ex mutationibus siue motibus ⁊ quietibus intmedĳs. Est ergo iste ꝓcessus. sit forma sub esse quieto ⁊ sub aliqua mutatiōe corrumpenda per motum. puta in alteratōne sub cāre in esse quieto. huius iquam mutatiōis ē accipere vltimūꝫ. s. imutationeꝫ terminatiue. q: mobile se habꝫ nunc indiuisibiliter ⁊ pri⁹ diuisibilr. ⁊ h° est mutari sic̄ mutāi ē alr̄ se hr̄e nc̄ idiuisibilr ꝙ pri⁹ diuisibilr. iō aut ē sub forma eadeꝫ sub qua quieuit in instāti mutationis. quia tunc agēs quod oꝫ ipsum mouere nihil egit prius nec nunc agit circa ipsum ab illo instanti incipit

mouere illud mobl'e. ⁊ hoc successiue vl'
ꝓpter partes mobil'. q꞉ nulla pars mobi
lis est eque ꝓpinqua agenti: ȝ pars pro
pinquior alteri pti in infinitū: ⁊ sol' pū
ctus mobilis est se toto imediat' agenti.
⁊ ille non ē mobil' siue ꝓpter ptes forme
ſm quas dȝ esse motus quaꝝ quelibet
añ aliaȝ ē inducibilis a mouēte pñte. q꞉
rō extrinseca ꝓpter quā minimuȝ non
posset eē p se in nālibus ē pñtia corrūpē
tis. hoc aūt tollit ꝓpter pñtiam agentis
corrūpētis oē corruptiuū sui effect'. ab
illo ergo instanti mutatōis ꝯtinue remit
titur calor qui infuit ⁊ acq̄ritur frigus.
nō. n. visil'e est ꝙ sit sol' mot' remissiōis
vsqȝ ad aliquod instans. ⁊ tūc pmo idu-
catur aliq̄d frigoris. vel. n. calor remittē
dus haberet vltimū sui inesse qd̄ negat
phs. 8. phy. vel si nō saltem frigus ime-
diate sequens ipm hēret pmum sui eē. ⁊
tūc esset pma mutatio mot' infrigidatō
nis. qd̄ est ita incōueniens: sicut de pma
remissione mot' caloris incōueniēs etiā
videt ꝙ agens remittat calorem nisi cān
do in ipso aliquid incōpossibile sibi ſm
aliquē gradū. ⁊ ſm ꝙ illud cāt in maio-
ri vel minori gradu corrumpit gradū ⁊
gradū ipius exñtis. Hoc ēt vult phs
manifeste. 6. phy. ꝙ oē quod mouet hȝ
aliquid vtriusqȝ extremi. ⁊ videtur ma
nifestū ad sensuȝ ꝙ aque successiue cale-
faciende aliquid caloris inē manente ad
huc frigiditate hac ⁊ non adhuc total'r
corrupta. Concurrūt g̊ simul ab instan
ti mutatōis mot' remissionis caloris et
motus intēsionis frigoris. quoꝝ neutri
us ē aliquid in pmo: ⁊ in aliquo instāti
in q̊ per mutatōem subitā inducit aliq̄s
gradus frigoris oio incōpossibilis calo
ri in illo pmo calor nō est: ⁊ vsqȝ ad illū
calor fuit. ita ꝙ calor nulluȝ vltimū ha-
bet sui esse: ȝ hȝ vltimū in esse quieto: ⁊
frigus nullū vltimū habȝ sui eē simpl'r:
ȝ hēat vltimū in eē quieto qd̄. s. accipit
p mutationē ȝ illud nō sit quies. Cuȝ
g̊ ꝓbatur pmū p phm. 8. phy. dico ꝙ in

tentio phi est ista. s. ꝓbare ꝙ non oia sp
mouentur ⁊ contra eos qui dicunt oia
semp moueri dicit ꝙ manifeste ꝯuincū
tur si consideremus illos motus ex qui
bus mouebant. moti. n. erant ad h' po
nendum ex augmentatione ⁊ diminutiō
ne aiatorum quā videbant fieri in aliq̄
magno tpe. puta in anno. ⁊ tamen i nul
la pte eius ex hoc ꝯcludebant ꝙ illa fie
bant in toto tpe ⁊ in nulla pte tpis par
tialit. quibus Arist. obuiat ꝙ bñ potest
tale mobile quiescere p aliqd̄ tps ⁊ in p
uo aliquo tēpe moueri illo motu: ita q̄
non oporȝ moueri sup illo motu. Et ꝓ
bat hoc per exemplū de guttis cadentib'
cauātib' lapidē q̄ in aliquo certo tpe et
nūero cadunt ⁊ nihil auferunt de lapidē
tandē tamē vna cadens sit cētesima au-
ferat in vtute oium aliarum aliquā ptē
lapidis q̄ tota sil' aufertur ⁊ nō ps añ p-
tē. nō intendit g̊ phs ibi ꝙ ablatio ptis
lapidis sit in istanti vel tota siml'. nā ista
ablatio est motus localis qui nullo° pos
set fieri nisi ps mobilis prius ptranseat
spaciū q̄ꝙ totū mobile: ȝ ista vna ps la-
pidis q̄ aufertur p vltimā guttaȝ in vtu
te oium p̄cedentiū lȝ successiue auferat:
tñ ablatio eius non est successiua corres
pōdēs toti successiōi casus guttaꝝ. non
. n. quot erāt gutte cadentes tot erāt par
tes ablatōis h' ptis a lapide: ȝ tota ista
pua ps p vltimā guttā aufertur licȝ suc
cessiue. negat g̊ phs successionē huic cor-
rñdentē. s. toti successioni casus guttaꝝ
ac p hoc ille lapis mot' nō mouebat sp
lȝ qñ mouebat p vltimā guttā tc̄ succes-
siue mouebatur. Et ſm istā intentioneȝ
sbdit postea de alteratōe ꝙ nō est neces-
se ꝙ ꝓpter hoc sit tota alteratō infinita.
frequēter. n. vbi habet lr̄a nostra velox.
illa ꝯm̄. habet subito. ⁊ exponit ꝯmēta
tor subito. i. in instāti ⁊ nō in tpe inferē-
do. que expositio est lr̄e ꝯtraria. qd̄ patȝ
ex translatione nostra ⁊ ex translatione
sua in multis locis. q꞉ in. 4. phy. vbi trā
slatio nostra habet repente sua transla-

tio habet subito. ⁊ notificatur ibi ꝙ illō
dicitur fieri subito quod fit in tempore
īperceptibili. ⁊ ita exponit ipse ibi. igit
exponere velox vel subito per instans ē
exponere tempus per instans. Sed iten
tio philosophi est ista ꝙ non oportet: si
cut alterabile est diuisibile in infinitum
ꝙ ita tempus infinitum correspondeat
alterationi alterabilis siue semper dum
alterabile est ꝙ pars eius post partē cō
tinue alteretur. sicut possꝫ esse successio
ex ratione partium alterabilis. sed fre
quenter alteratō est velox siue subito. i.
quiescente prius vsqꝫ tunc illo alterabi
li. ⁊ tunc non sunt simul nec fm primaꝫ
mutationem nec secundum primaꝫ par
tem motus. sed successiue. ⁊ hoc est ꝙ sb
dit statim ratio apposita a philosopho
ad eandem conclusionem ꝙ qñ quis sa
natur sanatio eius est in tpe ⁊ non in ter
mino tēporis. ⁊ tamen mobile non sem
per mouetur illo motu. qꝛ iste motus fi
nitus est inter duo cōtraria. quomodo
ergo acciperet ipe in rōne precedenti al
teratione fieri in instanti ad hoc vt pro
baret non omnia esse in motu. ⁊ in scda
ratione accipit oppositū. s. ꝙ sanatio nō
est in termino tpis: sꝫ in tpe. ⁊ tamē nō
semp est mot⁹: qꝛ est iter ꝯtraria. ⁊ ideo
acquisito illo cōtrario cessabit motus.
Subdit ḡ phus ꝙ dicere ꝯtinue moueri
multū in manifestis ambigere est. vbi cō
tinue accipit ꝓ sp. qꝛ illud mēbrum 5e
diuisionis quintimēbris iprobat ꝑ oia
ista. ⁊ adhuc ponit ibi vlterior expositō
ibi: qꝛ lapis manet dur⁹. ḡ nō alteratur.
non ergo ex aliquo verbo quod hic di
citur negat totam sententiam suam in
.6. phy. ⁊ dato ꝙ hic esset aliquod ver
bum quod expresse hoc videretur sona
re licet nullum sit nisi ex falso intellectu
sumptum magis tamē esset exponendū
secundum illud quod hic dicitur ꝙ to
tum istud qō est hic ꝑncipale alibi retra
ctare ꝑpter aliqua que dicuntur alibi ñ
ita ꝑncipaliter nec ex intentione sic hic.

Ad aliud de sensu ⁊ sensato dicetur
in argumēto vltimi h⁹. q. Ad rōem
de ꝯdictorijs dicitur ꝙ illa sunt ꝯdicto
ria que sunt accepta ꝓ eodē tpe ⁊ scdm
alias cōditiones requisitas ⁊ illa nō sūt
cōtradictoria que non sunt accepta pro
eodē tpe. quod ꝓbatur ꝑ diffinitionē
ꝯtradictōnis positam ꝑmo elencorꝫ. Et
ideo nō esse caloris vt ꝑcessit in vltimo
instanti mutatōis ⁊ esse caloris susceptū
in tpe habito non sunt ꝯtradictoria res
pectu caloris. Contra eē caloris ⁊ non
esse absolute sumpta non ꝓut intelligū
tur in eodē instanti sunt incompossibi
lia simplr ita ꝙ qꝛ sunt icompossibilia
simplr: iō non pñt esse in eodem instāti.
non eꝯ⁰. Et ratio incōpossibilitatis pro
eodē instāti non est alia nisi qꝛ ipsa for
maliter sunt opposita nulla alia oppo
sitōe formalr ꝙ ꝯdictoria. Cōfirma
tur hoc ꝑ sile in alijs: qꝛ ꝯtrium ꝯtrio suc
cedens vere ē ei ꝯtrium lꝫ nō sint simul i
eodē instanti. silr forma vt terminus ad
quē priuationis ve opponit sibi ꝑuatie.
⁊ ē motus iter opposita formalr. vnde
phs primo phy. c. 25. vult ꝙ ois motus
sit inter ꝯtria opposita vel priuatiua vel
media iter hec. ⁊ tamē ista vt sunt tmi
ni transmutatōis nunꝙ simul sunt.
Posset etiā argui ꝙ creationis termini
nō essent ꝯtrij: qꝛ nō esse quod ꝑcedit eē
creati nō pōt ei esse ꝯtrium nec ꝑuatiuū
nec medium int hec. qꝛ in nullo suscep
tiuo ē. ⁊ si nō eē ꝯtradictoriū ei creatio
ḡ non esset int ꝯtradictoria vel ꝯtria: qō
videtur absurdum. Qō aūt adducitur
de diffinitōe ꝯdictionis est equiuocatio
qꝛ alio modo ꝯdictio est in cōplexis ⁊
alio mō ē in icōplexis. Cōplexa nō sunt
ꝯtradictoria nisi accipiant ꝓ eodē instā
ti ꝓ quo oꝫ illa ambo enunciare ꝑdica
tum de sbo. Incōplexa aūt absolute sū
pta nō determinādo ad aliquod instās
sunt ꝯtradictoria. De ꝯtradictōe prima
loquit phs in periher. de scda vero in ꝑ
dicamētis. Aliter rñdeo ad arm ꝙ ime

diatum pōt accipi dupl'r. vno modo in
ter qd̄ ꝓm se totuȝ ⁊ aliud nō ē mediuȝ
alio° qd̄ ꝓȝ se totuȝ est cum altero statiȝ
vel post alteꝝ. primo mō ꝯtinuū est im
mediatū suo termino: qꝛ īter indiuisibi
le terminans ⁊ diuisibile terminatū ni
hil cadit medium. 2°° indiuisibili termi
nanti ꝯtinuū nihil est imediatum. nihil
eni ꝓm se totū statim sequit̄ illud indiui
sibile. sȝ pars illius toti⁹ quod ē imedia
tum totū ꝓmo° sequitur īdiuisibile scđȝ
ꝑtem añ partem in infinitum. Ad ꝓ
positum ꝰ dico ꝙ sicut mēsure iste se ha
bent ita ⁊ mēsurata. s. ꝙ qñ vnum con
tradictorium mensuratur indiuisibili ⁊
aliud mensuratur diuisibili. ⁊ tunc mi
nor est falsa. nullū. n. est medium int̄ cō
tradictoriū ꝓm ꝙ est in tota mensura sua
⁊ ꝯtradictorium aliud sic̄ nec īter totaȝ
mensurā eius ⁊ mensurā alterius ꝯtra
dictorium tñ quod mēsurat̄ indiuisibi
li nō est alicui imediatum: ita ꝙ ꝓm ali
quod eē sui vȝ ꝑut est in mēsura sua sta
tim reliquum ꝯ̄dictorium sequatur. ita
dico in ꝓposito ꝙ nō esse fuit in indiui
sibili. esse aūt forme inducte per motuȝ
est in toto tꝑe habito. ⁊ iō nullum ē me
dium īter illa. ⁊ tñ quod sequitur in tꝑe
nō est imediatū 2°° preexñti in instanti.
Ad 3ᵐ argᵐ principale qōnis qñ dicitur
ꝙ angelus non possit moueri: qꝛ ē indi
uisibilis. ꝙuis pōt facilit̄ rñderi ꝙ ange
lus occupat locum diuisibilē. ⁊ iō respe
ctu loci se hȝ ac si esset diuisibilis. aut si
occupat locuȝ punctualem: ⁊ ita vt pū
ctual'r exñs nō potest ꝯtinue moueri ut
semꝑ habeat esse punctale. Tamē qꝛ nō
videtur rō quare negatur īdiuisibl'e mo
ueri etiā si eēt indiuisibile quātitatis ꝑ
se existens. ideo pōt concedi ꝙ angelus
habens vbi punctale pōt continue mo
ueri vt in puncto semꝑ exñs. Et istō
quod assumptum est de indiuisibili pro
batur multipl'r. primo quia spera super
planū mota describit in plano lineaȝ. et
tamen non tāgit nisi in puncto. ꝰ illud

punctum ꝑtransit totā lineam. ⁊ tam
non ꝓpter hoc tota linea illa que sic ꝑ
transitur a puncto componitur ex pun
ctis. ergo a simili nec hoc sequeretur si i
le punctus esſȝ per se. Hic respond
multiplicit̄ ꝙ non ē spericum in natur
sȝ tantū in intellectu vel imaginatione
Sed hoc nihil est. quia celum simplic
est spericum. ⁊ tamē dato ꝙ nō esset al
quod spericum in natura adhuc nō eē
ꝯtradictio ex parte spere ⁊ plani ꝙ ho
super illud moueatur vt spera suꝑ pla
num. esset autem ꝯ̄dictio si ex motu i
diuisibilis super aliquid sequeretur iꝑ
esse diuisibile. vel componi ex indiuisib
libus. Aliter dicitur ꝙ natural' sper
tangit planum in linea non in puncto.
sȝ hoc videtur īpossibile. quia quod ap
plicatur linee circulari ita ꝙ eaȝ totam
tangit necessario est circulare. quia que
libet pars linee circularis est circularis
sicut linea recta ē in qualibȝ parte recta
recte aūt linee nulla pars est circularis
vel curua. Aliter dicitur ꝙ qꝛ pūct⁹
ille per accñs mouetur. iō non oportet
ꝙ cōmensuret sibi spacium suꝑ qd̄ mo
uetur. spera aūt per se mouetur ⁊ etiaȝ
est diuisibilis. Sed ꝯtra istud. qꝛ quā
uis pars in toto mouetur ꝑ accñs tamē
semꝑ est in spacio sibi equali ⁊ pertran
seundo illa describit totū spacium. imo
si albedo que magis mouetur per acci
dens moto quanto ꝙ̄ aliquid qd̄ est ꝑs
vel terminus quanti ꝓm quātitateȝ suā
quā habet ꝑ accidens competur ad spa
cium adhuc eius ꝙ̄titas accñtalis cōmē
suraretur spacio. vnđ non uidetur ꝙ ꝙ̄
tum ad cōmensuratōeȝ aliquid auferat
moueri per accidens aliter ꝙ̄ per se mo
ueri. Item linea ista supposita non con
mēsuratur spere: qꝛ tunc esset corp⁹ spe
ricum. sed ꝯmensuratur alicui moto su
per ipsam. ergo tm̄ puncto moto super
eam. Si etiam ponatur sperā esse in
vacuo ⁊ solam lineam esse plenam. ⁊ ꝑ
impossibl'e spera posſȝ moueri ī vacuo

⁊ iste punctū̃s super lineam plenam illa
linea plena non describeret nisi ꝑcise ex
puncto illo. ⁊ ita sequitur ꝓpositum ex
istis. Preterea accipiatur corpus cu-
bum ⁊ moueatur prima superficies eius
vel semper ē in aliquo sibi equali. ⁊ ita
in superficie. vel corrñdet sibi aliquid in
magnitudine supposita puta linea. ⁊ sic
semꝑ pertranseundo prius aliquid ma-
gnitudinis ꝙ̃ aliud ꝑtrāsit totā magni-
tudinem. g̊ tota magnitudo supposita
ꝯponit ex linea si rō̃ illorum valeat.

Preterea signetur punctꝰ primus in
linea suꝑ quā̃ alia linea mouet. iste pun
ctus in linea supposita describit totā li-
neā motā. q̃ꝛ sicut semꝑ quicunqꝫ pun-
ctus linee mote est ꝯtinue in alio ⁊ alio
puncto linee supposite. ita est ecꝰ quicū̃-
qꝫ punctus linee supposite supponit alĳ
⁊ alĳ puncto linee mote. ⁊ tñ cuꝫ oibus
istis stat ꝯtinuitas motus. Pō̃t ergo
ꝯcedi cum nō̃ videatur nisi fuga diceret
de moto ꝑ accñs ꝙ idiuisibile posset ꝑ
se moueri si per se esset. ⁊ tamē̃ continue
nec ex hoc sequeretur magnitudinē̃ per
transitā esse cō̃positaꝫ ex indiuisibilibꝰ

Propter tamen intentionem Aristo. q̃
allegabatur oꝫ intelligere ꝙ in motu lo
cali est successio ex duplici cā̃. vꝫ diuisi-
bilitate mobilis ⁊ ex diuisibilitate spa-
cĳ. quarū̃ vtrunqꝫ cā̃ si esset per se ⁊ ꝑci
sa esset sufficiens rō̃ successionis. Nam
quodlibet mobile prius pertransit vnaꝫ
ꝑtem spacĳ ꝙ̃ aliam: ⁊ ita esset successio
ex ꝑte spacĳ ꝯparā̃do idē̃ mobile ad di-
uersas ꝑtes eius. Quodcunqꝫ ē̃t idem i
spacio ꝑ̇us pertransit mobile ſm ꝑ̇maꝫ
ꝑtem sui ꝙ̃ ſm scḋam. ⁊ ita esset succes-
sio ex parte mobilis cō̃parando ad qḋ-
cunqꝫ idem in spacio. ita etiaꝫ posset as-
signari in motu alterationis ⁊ forte ī mo
tu augmentationis. negat igitur pħus ⁊
bñ ꝙ idiuisibile quātū̃ ē̃ ex se possit mo
ueri uel mouere. ita ꝙ ex eius parte pos
sit accipi ꝯtinuitas motus: ita ꝙ sit mo
bile hñs in se rō̃em ꝯpletam mobilis cō̃

tinui. q̃ꝛ nō̃ hꝫ in se ꝙ ꝯtinue moueatur
nō̃ tñ est illud cui repugnat cō̃tinue mo
ueri vel mouere actipiendo ab alio cō̃ti
nuitatē̃ motus. Et istud ꝯcludunt rō̃es
sue. ⁊ non plus: sicut pꝫ discurrendo per
rō̃nes eius oē̃s. cum. n. primo accipit ꝙ
omne qḋ mouetur partim est in termio
a quo: ⁊ ꝑtim in termino ad quē̃. veruꝫ
est si sit tale mobile ex cuius rō̃ne sit suc
cessio motus. tale. n. mobile est scḋm ꝑ-
tē̃ sui in termino ⁊ in termino. ⁊ nō̃ ita
solum sꝫ ſm idē̃ sui est partim in termi-
no vno ⁊ ꝑtim in alio. hoc est in aliquo
medio non quiescendo sꝫ inquantum ē̃
aliquid vtriusqꝫ hoc est inquantū̃ est ꝑ
quod tendit ab vno in alteꝝ. hoc est di-
ctu ꝙ ē̃ sub mutatione ⁊ sub aliquo sub
iacente mutationi. ⁊ sic ꝯtinuat partes
motus. Cuꝫ aū̃t accipitur idiuisibile nō̃
pō̃t esse partiꝫ in vno termino ⁊ ꝑtiꝫ in
alio. q̃ꝛ non hꝫ partes. veꝝ est de prima
ꝑtibilitate ⁊ iō̃ ꝯcludendo ꝙ sic non est
mobile ꝯcedo. falsuꝫ aū̃t est de scḋa ꝑti-
bilitate. Ad aliud cum dī ꝙ prius ꝑ-
transit omne mobile equale vel minus
ꝙ̃ pertransit maius. rñdeo ⁊ dico ꝙ per
transiri pō̃t accipi pro transitione diui-
sibili vel induiuisibili. si indiuisibili falsa
ē̃ ꝓpositio si intelligat ꝙ ante omne per
transire maius vlr pertranseat indiuisi-
bile equale. tunc. n. oporteret ꝯcedere ꝙ
esset dare ꝑ̇mam mutationem in motu
locali. qḋ etiā̃ nec ipsi ꝑuersores non ex-
positores dicentes ipm retractare qḋ di
cit in. 6. phy. pñt rō̃nabilit̃ dicere ꝙ i. 6.
ꝯtradicat sibiipsi. non ergo opꝫ ꝙ oē̃m
transitioneꝫ successiuam que est maior
ipso mobili precedat pertransitio diuisi
bilis. si autem intelligat de pertransitio
ne diuisibili tunc potest intelligi de toto
non ratione totius sed ratione partis. ⁊
hoc non comparando ꝑtem ad vbi sibi
equale. ⁊ totuꝫ ad vbi sibi equale. quia
cō̃tinuuꝫ est cuiꝰ motus est vnus ⁊ indi-
uisibilis. ex. 5. metha. ⁊ ita simul ꝑtran
sit pars spacium sibi corrñdens. ⁊ totuꝫ

mobile spacium totum sibi correspondens. sed intelligendo respectu alicuius certi ⁊ determinati puncti in spacio prius pertransit totũ ratõe ptis alicuius illud pũctũ. ⁊ in hoc ꝙ ptrãsit illud pertrãsit aliquid minus se loquẽdo de vbi alio a suo primo vbi totali ꝙ̃ sic ptranseat equale vel maius ⁊ hoc ẽ p accidẽs inquãtũ mobile põt habere vbi minus suo totali vbi. Sed si loquamur d̾ vbi maiori ⁊ minori ⁊ equali ſm que attenditur immediate continuitas motus q̊rum infinita sunt aliquid ꝑmi vbi simpliciter prius ptrãsit maius se ꝙ̃ equale sibi. Ad ꝓpositum igitur saluatur illud qd̾ ẽ de p se ratõne mot' continui nõ illud qd̾ ẽ de p se rõne eius. Et si obijcis ꝙ quicquid sit de rõe aristotelis in se semper iste pũctus est in spacio sibi equali ⁊ sic pertransit totum. g̊ cõmensurat totam lineam suppositam ⁊ ita illa linea supposita erit composita ex pũtis. Dico ꝙ sp. i. in q̊libet indiuisibili in spacio sibi equali non autem semper. i. in quacunq₃ parte temporis. Idẽ argui põt de superficie ꝑma corporis cubi q₂ licet in quolibet nunc temporis supponatur precise linee super ꝙ̃ mouet tñ in tempoꝛ̃ medio inter duo instãtia fluit super medium continuũ inter illa extrema. Ad vltimam rationem bene concedo ꝙ omni tempore dato contingit accipere minus tempus. sed ex hoc ñ sequitur in illo minori tẽpore posse mo ueri minus mobile nisi loquẽdo de mobili cõtinuo qd̾ erat ex pte sui causa cõtinuitatis motus. Ad 4^m argumentũ principale de cã successionis in motu. dico. ꝙ l₃ posset fieri contẽtio ⁊ altercatio de intentõe auer. ⁊ in quo contra dicit Auẽpenche sicut apparet. 4. phy. c. de vacuo. breuiter tñ dico ꝙ cã successionis in quolib₃ motu est resistẽtia mobilis ad motorem non quidã tal' ꝙ mouens nõ possit vincere mobile. tũc. n. ñ moueret ipm. sed nec tal' ꝙ mobile reclinet ad oppositũ. q₂ sic ẽ precise i motu violento. sed talis resistentia qd̾ mobile semper ẽ sb̾ aliquo cui nõ põt immediate succedere iminus intentus a mouente. ⁊ ista resistentia mobilis ad motorem est propter defectum v̓tutis mouentis. ⁊ cum hoc propter resistentiam medij ad mouens ⁊ mobile per qd̾ medium põt intelligi omne illd̾ qd̾ necio ꝑcedit inductionem termini intenti sed tale mediũ non est necessario medium. nisi virtuti limitate. Si. n. cẽt virt' infinita posset stat i ponere mobile in t̾mino ad quem. ita ꝙ nec ꝓpter formã oppositam termino a quo quã mobile iam haber₃. nec propter media naturaliter ordinata inter illam formam quã habet mobile ⁊ terminum ad que₃ cẽt necessitas ꝙ tale mouens prius mouẽt per talia media ꝙ̃ induceret terminum possibilitas igitur successionis est ex resistentia medij ad mobile ⁊ ad motorẽ ita ꝙ hic est vna resistentia. mobile. n. inquãtũ h₃ talẽ formã inter ꝙ̃ ⁊ t̾minũ nata sũt eẽ talia media põt cõtinue moueri p illa ad terminũ. ⁊ p ista media q̃ resistũt mobili vt possit ñ stati eẽ in termino ꝑt itelligi diuisibilitas ptiũ mobilis vl' diuisibilitas forme ſ₃ quã ẽ mot' vel vtraq₃ simul necessitas tñ successionis nunꝙ̃ est ex hac resistentia sed precise cõpando istã ad agens cui mobile resistit ꝓpter istã resistentia₃ medij ad ipsum. ita ꝙ sic erat possibilitas ex sola resistentia medij ad mobile ꝙ virtus illa limitata non possit tollere istam resistẽtiam. ⁊ ideo resistit illa resistentia agenti ne statim inducat terminum. Tũc ad illa q̃ adducũt ad oppoitũ. ꝙ. s. angeli ad se nulla est resistentia. dico ꝙ ex quo agit non ex infinitate virtutis actiue quando est in celo inter quod vbi ⁊ suum vbi in terra nata sunt esse multa media que etiam virtuti sui motiue sũt media ita ꝙ nec virtus sua motiua põt omnia illa media facere ⁊ terminum.

nec etiā pōt statim terminū facē nisi prīꝰ
faciēdo illa media. ⁊ iō est hic resistētia
tota q̄ requirit ad successionē i motu.
Et cū arguit de ipso dicto phī de graui
si ponat in vacuo ꝙ descēdēt sbito ꝓpt
defectū resistētie a parte medij. dico ꝙ si
vacuū poneret graue non moueretur in
ipso ſm phm. qꝛ vacuū non posset cedē
graui ⁊ dimēsiones sepate nō pn̄t esse si-
mul tamen si poneret vacuū posse cedeř
⁊ eē spaciū ⁊ nō ꝙ latā plena eēnt siľ. qꝛ
tūc nō eēt vacuū. dico tūc ꝙ motus gra
uis eēt successiue in uacuo. qꝛ prior pars
uacui pᵒ esset ⁊ totū graue ꝑus transiret
hāc ꝑtē spacij ꝙ̄ illā. ⁊ sic dictū fuit prīꝰ
in ꝑmo arti. ⁊ mō ꝑ se successio ē i motu
locali ex spacio inq̄tū q̄to. Ad argu
mēta phī inq̄tū inducūt ad ꝓpositum
dico ꝙ illa ꝓpō q̄ ē proportio medij ad
mediū ⁊c̄. vā ē ceteris paribꝰ. ⁊ iō sequit
motū nō eē in vacuo. Aut saltē vera ē ꝯ̄
eos qui posuerūt vacuū eē totā cāʒ mo
tus siue successiōis i motu. Sʒ ad ꝓposi
tū arguēdo h̄ siľr d̄ motibꝰ sic ibi de spa
cijs ista ꝓpō pōt negari q̄ ē ꝓportio me-
dij ad mediū i sbtilitate eadē ē proportō
motꝰ ad motū in velocitate. Et si ac
cipias q̄ ē proportio hꝰ sb rōne qua mo
bile ⁊ alterꝰ sub rōne q̄ mobile ꝯcedo.
sʒ tūc minor est falsa. angelus eni mobiľ
est ꝯtinue inq̄tū hʒ quātitatē vtualē ſʒ
quā pōt coexistere loco q̄to. sicut corpꝰ
ꝑ quātitatē suā formalē pōt coexistē lo
co q̄to. Siľr ꝙ phs īfert i 2ᵃ rōe sua ꝙ
motꝰ fit in eq̄li tp̄e ꝑ vacuū ⁊ plenuʒ si
inferat aliq̄d illi siľe. s. ꝙ in eq̄li moueret
angelus ⁊ corpꝰ nō est īpossibile. ibi aūt
est īpossibilitas ex rōne medioꝝ ſm qđ
videt rō hꝰ ꝓcedere. Sʒ dato ꝙ rōnes
phī nō multū ꝯcludāt ad ꝓpositū. qꝛ n̄
ita se hn̄t hic mobilia sic ibi spacia. va-
lent tn̄ rōnes sue simpľr ita ꝙ sua maior
ē ꝯn̄siua ⁊ reliqua ducens ad īpossibile.
Rᵒ. igit ꝙ si vacuū posset cedē ⁊ motus
posset esse i eo ꝙ ex diuisibilitate spacij
motꝰ haberet diuisibilitatē ⁊ successionē

sicut modo ex diuisibilitate spacij pleni
motꝰ hʒ ꝑ se successionē eēntialē. sʒ vltra
istā successionem pōt addi velocitas vel
tarditas rōe ꝯditiōis accidētalis ipsius
medij inq̄tū est ꝓmotiuū vel īpeditiuū
ipsiꝰ motꝰ. siue rōne sbtilitatis ꝑ quā ꝓ-
mouet aut saltē nō impedit. aut ratione
densitatis opposite. tūc igit fieret motus
successiuꝰ in vacuo ⁊ eēt ꝓportionabilis
motui in pleno. ⁊ hic loquēdo de succes
sione essentiali nō de velocitate ⁊ tardi
tate suꝑaddita. qꝛ oīno nullā velocitatē
aut tarditatem superadditam haberet
mobile in vacuo. haberet autem aliquā
in pleno. sed nihil ad aliquid non est ꝓ-
portio precise. ergo habet philosophꝰ ex
h̄ cōtra aduersarium dicentem motum
esse in vacuo ꝙ nullus motus habens
aliquam velocitatem uel tarditatē acci-
dentalem superadditaʒ essentiali potest
esse in vacuo. ⁊ iō negat philosophꝰ talē
accidentalē successionē posse eē in motu
⁊ hoc non est inconueniens si poneret ꝑ
cise esse motum in vacuo. sed esset si cuʒ
hoc poneret vacuum esse medium pro-
motiuum in motu uel medium necessa-
rium in motu ex parte cuius sumeretur
velocitas uel tarditas motus. Eodem
etiam modo illud quod infert in secun-
da ratione non est impossibile aduersa-
rio dicenti precise motum esse in vacuo
quia medium plenuʒ potest equare me-
dio vacuo inquantū est ratio vel causa
successionis essentialis in motu. ⁊ si ali-
quod plenū acciperetur in tali proporti-
one i q̄li accipit phs ad motū datū illō
eēt oīno neutrū nullā q̄litatē accidētalē
dās. nec mediū plenū nec mediū vacuū
Quid ergo hʒ phūs ꝯ̄ aduersariū ex 1ᵃ
rōe. Dico ꝙ hʒ tm̄ ꝙ vacuū nullā q̄lita
tē accn̄talē hʒ ultra successionē eēntialē
qꝛ si sic possʒ aliq̄d mediū plenū dari cq̄
le. ⁊ tūc ꝑ mediū pleᵐ ⁊ vacuū fieret mo
tus i tāto tp̄e q̄tū tp̄s corrn̄deret illi cō-
ditioni accn̄tali motꝰ. qđ ē īpossibile. qꝛ
ſm hᵒ media eēnt improportionabilia.

Ecimo quero
vtꝝ angelus possit mouere se
ꝙ non. quia nihil idem potest
simul esse in potentia ⁊ in actu secunđ
idem. mouens autem fm ꝙ mouens est
in accu ⁊ motū fm qđ motū ē in poten
tia. ergo nihil mouet se. Confirmatur
rō per hoc ꝙ aliqua diuidentia ens ut
sba ⁊ quātitas sunt incompossibilia in
aliquo uno eodem. ergo pari rōne act^{9}
⁊ potentia in quolibet uno sunt incom
possibilia. Item omne qđ mouet se di
uiditur i duo quoꝝ alteꝝ est ꝑmo mo
uēs alteꝝ primū motū ex octauo phi.
⁊ ꝓbať ex ꝑma conclusione. 7. ꝙ nihil
mouet se ꝑmo. qꝛ tunc quiesceret ad q̇e
tem partis ⁊ nō quiesceret ad q̇etē eius
q̄ ꝓbatio tenet de corpe moto. ⁊ ex hoc
sequitur ꝙ in quocūqꝫ corpore mouēte
se sit talis distinctio. et ex hoc uidetur
sequi vlīr ꝙ i quocūqꝫ mouente se req̄
ratur talis distinctō eadē enim videtur
īcompossibilitas ꝙ idez nō corpus mo
ueat se ꝑmo sicut ꝙ idē corpus moueat
se ꝑmo. sed angelus non diuidiť in duo
quoꝝ alterum sit ꝑmo mouens. alterū
ꝑmo motū. ergo ⁊c. Cōtra angel^{9} pōt
moueri localr̄ ex ꝑcedēti q. ⁊ nō a cor
pe effectie. ut uideť nec tm̄ miraculose
a deo. ergo mouetur a seipso.

Concedo ꝙ potest a se locali
ter moueri. q̇a cui
cūqꝫ inest potētia passiua ad aliq̇d acq̄
rendū uel habendū p motū nō est imp
fectōis in eo qđ hēat potētiam actiuaz
p quā possit illud acquirere sꝫ pfectio
nis qđ appet. qꝛ aiatis data ē potentia
actia respc̄u q̄titatis perfecte ad quaz
sūt in po^{a} quādo gnānť. pꝫ etiā in gra
uib^{9} ⁊ leuib^{9} ubi ē potētia passiua ad il
lud ubi cuius sūt receptiua naturaliter
similiter aialia hēnt potētiā actiuā re
spc̄u sensatōis ad quā sunt in potentia
passiua totalem tamen hr̄e nō pn̄t sic
declaratū est di. 3. ꝑmi. q̇a potētia n̄ pt
hr̄e oia obā. igiť cuꝫ angelo insit po^{a} ad
ubi ꝙ pōt acq̇rere p motū n̄ est ipfectō
nis in eo si hēat po^{am} actiuā respcū eius
dē imo vr̄ eē ipfectōnis in eo si nō hēat
potētiā actiuā respectu eiusdē ex quo n̄
repugnat alq̄s ētib^{9} min^{9} pfectis hr̄e ta
lē po^{am} actiuā. ⁊ si dicať qđ h^{o} ꝯucit tm̄
ipfectōib^{9} ut aialib^{9} ꝫ pte qꝛ possūt di
uidi in duo. s. mouens ⁊ motū. ⁊ qđ a
sumptū est de grauib^{9} ⁊ leuibus falsum
est ⁊ cōtra intentionē phi. 8. phi. ubi u
deť spālit ꝯ hoc facere. 4. rōes. ꝑ^{o} p ho
qđ graue nō ē aial. 2° p hoc ꝙ nō pōt
stere se. 3° ꝙ nō pōt mouere se motibu
diuers. 4° quia est continuū. i. eiusdem
dispositionis in parte ⁊ in toto. ⁊ tale
potest mouere se. ⁊ soluēdo qōnē dici
qđ. s. tm̄ habēt naturalia ꝑncipiū pati
di respectu motus ⁊ non faciendi. Pri
ostendo oppositum p auc̄tes. Secund
per rōes. Auc̄tas ꝑ^{a} est phi octauo ph
ubi soluēs dubitationem de grauibu
⁊ leuibus dicit qđ qꝛ potentia đꝛ mult
pliciter ꝓpter hoc nō est manifestū a
mouetur graue. distinguit aūt potētia
ad actū ꝑmū ⁊ ad actū 2^{m} ut pꝫ de po
ad sciaꝫ ⁊ ꝯsideratōꝫ ⁊ applicā^{o} ad ꝓp
sitū dicit qđ ignis ē in po^{a} eēntiali ut f
at frigidus ꝓut. s. aq̄ gnāť ex eo cū āt g
nita fuerit aq̄ ē in po^{a} accn̄tali ad age
i. ad infrigidādi. nisi impediať. ita ⁊ d
ipse de graui ⁊ leui. leue. n. fit ex grau
ut ex aqua aer cū aūt est iā leue opab
mox nisi ꝓhibeatur. act^{9} aūt leuis ē a
cubi eē ⁊ sursū. ꝓhibetur aūt cū in co
trario loco sit. vn̄ nihil vꝫ exponere
cū sit i actu leue. ē actu leue. ita ꝙ leui
ascēdere. qꝛ tūc idē ē dicere qđ qꝛ leue
actu ascēdit. qđ nihil aliud ē nisi cālit
dicit. n. ꝙ mox operabiť nisi ꝓhibeat
qđ nō pōt intelligi de actu leuis prim
qꝛ actus leuis nō pōt ꝓhiberi uel imp
diri duꝫ est actualiter talis. similiter
cit ꝙ ꝓhibetur cū est in contrario lo
nō aūt n̄ leue. qꝛ ē i ꝯrio loco. g^{o} intē
đ actu. 2°. s. ꝙ act^{9} ei^{9} ē alicubi. i. act^{9} ei

est sursum siue sursumitas sit opatō ei⁹ sicut ꝗ ignis hñs calorē in actu p̄° vere ꝛ effectiue se habet ad calefactionem q̄ est opatio ei⁹ 2ª. ita ꝛ ignis actu exñs leuis effectiue se hꝫ ad eē sursum siue ad opatōeꝫ scꝫ q̄ ē ferri sursuꝫ. Idem etiā.4.phy.c.de vacuo. ubi dic̄ ꝙ dēsū ꝛ raro ꝯcomitant due ꝯrietates.vꝫ graue ꝛ leue duꝝ ꝛ molle. ꝛ loquēs de ꝯrietate grauis ꝛ leuis dic̄ ꝙ ƀꝫ hāc ꝯrietatē erūt actiua mot⁹ ƀ aūt durum ꝛ molle passiua ꝛc̄. Et si obijcias ista nō est intentio sua q̄uis sic sonēt verba. qꝛ. ꝛ. de gnātōe enuāns qualitates actiuas exclu dit graue ꝛ leue a q̄litatib⁹ v̄e actiuis ꝛ passiuis. R°. dico ꝙ ꝯdiceret sibiipsi i 8.phy.ꝑ illud.2.de gnātōe. nisi alio mō intelligeret hic ꝛ ibi. Naꝫ in.8.phy.sic̄ ꝓ istis allegatū est dicit ꝙ hn̄t p̄nm non agēdi sꝫ patiēdi. in 2° aūt de gnātōe dic̄ ꝙ graue ꝛ leue nec sūt actiua nec passiua. ꝛ ꝓbatio sua pꝫ ibi. alr̄ igit loq̄t ip̄e de actōe i.8.phy. ꝛ alr̄ ubi occurrit sermo de actōe ꝛ passiōe. ꝛ alr̄ in p̄° de generatione. ꝛ alr̄ in 2ª de gnātōe. sic̄.n. in li.phy. loq̄t de motu in gnāli ꝛ vlī. in li. aūt ꝺ gnātōe ꝺ motu ad formā. ita i.3. phy. loq̄t ꝺ actōe ꝛ passiōe ī cōi ꝛ i vlī. ꝛ ita veꝝ est ꝙ dicit i.8.phy. ꝙ hn̄t p̄nm patiēdi respc̄u mot⁹ localis. in li. aūt de gnātōe loq̄t ꝺ actiōe ad formā ubi agēs ꝛ patiēs sūt ꝯria. qꝺ utiqꝫ veꝝ ē ꝺ actōe vniuoca que sūt in p̄n° eq̄uoca ꝛ in fine sūt vniuoca. Silr̄ in actōe eq̄uoca sile ē agēs ꝓducto ƀꝫ formā silitudie eq̄uoca sic ip̄e ꝓcedit ibi i p̄° aliq̄d agēs n̄ cōicar̄ cū passo sic̄ nec medicinā cū corpe sanato. hoc aūt mō negat in 2°. ꝺ gnātōe grauia ꝛ leuia nō solū esse p̄nª agēdi vl̄ faciēdi sꝫ ēt patiēdi. ꝛ hoc exp̄sse sonat rō sua. qꝛ ista nō sūt p̄nª agēdi alia. nec paciēdi ab aliis. ꝛ iō n̄ sūt p̄nª ꝓducēdi aliq̄d ƀꝫ formā aliq̄ ꝺ q̄ ꝓductiōe loq̄t ibi. nec p̄nª paciēdi ab aliq̄ agēte corr̄ndēte tali actōi. sꝫ tn̄ p̄nª actiā aliq̄ mō respc̄u mot⁹ localis ad ubi. ꝛ aliq̄ mō passiua respc̄u ei⁹ dē. q̄ꝛ vtrūqꝫ exp̄ssit ip̄e i.8. phy. ꝙ passiua in hoc ꝙ nālia hn̄t in se p̄nm paciēdi. ꝙ actiua in hoc ꝙ dic̄ opatōem leuis esse alicubi sic̄ sciētis ꝯsiderare. Ad hoc ēt pōt adduci auc̄tas ꝯmentatoris.3.ce. ꝛ mun. ꝯm̄to.27. i simplicib⁹ īquit iō est ƀꝫ potentiaꝫ motor ꝛ motum sed differunt ƀꝫ modū. lapis.n. mouet se inquātū grauis in actu. ꝛ mouet inq̄tū est potentia inferi⁹ inuenit.n. vno mō in actu. alio mō in potentia. ꝛ cā h⁹ est hic. qꝛ ꝯponit ex mā ꝛ forma. Sꝫ de hoc videt varie loqui. qꝛ i ꝯm̄to. 28. illius tertij ce. ꝛ mūdi. ꝛ.8.phy. videt velle ꝙ moueat se per accidens pellendo mediū. sicut nauta mouet se mouendo nauē in qua existit. ꝛ iō auc̄tibus eius non est multum inīrendū. Ad istā conclusioneꝫ sunt rōes. p̄ª talis. omnis effectus qn̄ in actu cāt hꝫ cāꝫ in actu. h° pꝫ per aristl .2.phy. ꝛ. 7.metha.c. de cā efficiens in actu ꝛ causatum in actu simul sunt ꝛ non sunt. patet etiam si nulla esset auctoritas per rationem manifestam. quia quod non est quando non ē non producit aliquid ad esse. igitur quādo descensus grauis est in actu tunc aliquid est causans in actu. non autem tūc est in actu remouente prohibens. neque per consequens ipsum graue fertur deorsum. quia pellens per se mouet deorsum. quia in hoc est quasi remouens ꝓhibens. ꝛ tale mouens ƀm phylosophū 8.phy. est quasi mouens per accidens. ꝛ preter mouens per accidens oportet dare mouens per se efficiens. quia omī per accidens habet reduci ad per se. nec istud potest esse centrum trahens. quia si per impossibile nullum graue esset in centro. sed tota terra amota ab eo ꝛ remanente centro sub sola ratione centri ut prius adhuc graue naturaliter tenderet ad centrum. quid ergo attrahit. nūquid ubi mathematicū constat ꝙ non quia non est forma actiua. nec etiam influentia celi. quia hoc uidetur esse fuga

recurrere ad agens vl'e. qđ est negare ef-
fectus ꝑticulares ⁊ cās ꝑticulares. influ
entia etiā celi quātū est de se vniformis
est in toto medio. quare ḡ vnā ꝑtē i toto
medio moueret sursum ⁊ aliā deorsum
nisi poneret agens ꝑticulare ꝺterminās.
nec istud actu moueſ qñ actu mouet po
test poni actu graue motū. qꝛ nihil mo-
uet se vniuoce ad illud qđ hʒ nec gnāns
qꝛ tūc potest nō eē. ḡ oʒ dare ꝙ sit aliq̇d
intrinsecū ipi graui. uel ipsūmet graue
ꝑ aliq̇d intrinsecū. Dicit ꝙ gnāns ma-
net in v̓tute in graui ⁊ ꝑ hoc mouet ipʒ
graue. Cōtra istud nō manʒ in v̓tute
nisi sic cā in suo effectu. ⁊ qđ sic manʒ ñ
est in se sʒ quia manet in suo effectu. Et
tunc si gnāns dicat efficere ⁊ nihil efficit
nisi hʒ ꝙ ē in actu necē est ꝙ efficiēs effici
at actu quia illud quod est efficiēs i v̓tu
te efficit ⁊ ita sequit adhuc ꝓpositū.
Preterea illđ qđ ñ mouet aliđ nisi pri'
nālr̄ ab alio motū ab eodē hʒ ꝙ moue-
at ⁊ ꝙ sit motū. sʒ graue cui alligatū est
leue c' leuitas ñ excedit grauitatē ei' mo
uet illud leue trahendo illud secū ad cē
trū ⁊ ñ mouet nisi qꝛ motū. ḡ pri' nālr̄
est motū q̄ꝙ moueat. ⁊ ab eodē mouet a
quo hʒ ꝙ moueat illđ sibi alligatū. mo
uet aūt illud nō ꝑ aliđ q̄ꝙ per grauitatē
suā. igit ⁊ seipʒ. Posset cōfirmari ista
rō. qꝛ qñ aliq̇d hʒ potētiā actiuā respcu
alicui' forme pōt eā cāre in quocūqꝫ pas
so ꝓportiōa° ⁊ approxiato. sʒ graue hʒ
potētiā actiuā respcū ubi deorsuʒ sic hʒ
respcū illi' qđ trahit secū ⁊ ipʒmet qñ ē
extra illū locū ē receptm̄ illi' forme ca-
rēs ea ⁊ ē ꝓportionatū ⁊ approxiatū si-
bi. ḡ pt istā formā cāre in seipo. Hoc
ēt poterit satis patet si ꝯsideret ꝙ quies
req̇rit cām actualr̄ cāntē sic ⁊ mot' tūc
n. oʒ dare cām coeue cāntē q̇etē natura-
lit grauis cū ipo graui. nulla āt cā coeue
cāns q̇etē istā cū ē nisi graue ⁊ ꝑ ꝯñs gra
ue effectiue mouet. ⁊ ꝑ ꝯñs mouet ad il
lā q̇etē. qꝛ ista duo sūt ab eadem cā.
Preterea graue ipeditū a motu remo
uet ꝓhibēs si grauitas ei' vincit v̓tutē

illi' ipediētis vl' resistētis. puta si suppo-
nat alicui ꝯtinuo ⁊ grauitas eius suꝑet
rōnē ꝯtinuitatis frangit illud. ⁊ sic soluē
do ꝯtinuitatē ei' soluit ipedimētū descē
sus ei'. hui' aūt fractōis cū sit mot' vio
lēt' oʒ ponere exñtē cām extrinsecā. ⁊ ñ
videt rōnabile fingere aliā cām q̄ꝙ ipm
met graue ñ aūt frangit illud nisi quia
intendit facere se in centro. igitur ab eo-
dem principio actiuo habet se facere in
centro a quo habet illud impediens re-
mouere. Hoc etiaʒ declarari potest alr̄.
quia grauius mouetur velocius. ⁊ tam̄
ab eodem videlicet generante posset ge
nerari aliquid grauius et etiam ali-
quid minus graue. ⁊ possent ista duo eē
in eadem distantia ad centrum ⁊ in ea-
dem influentia celi igitur difformitas
motuum in istis est ab aliquibus iutrin
secis. Item motus naturalis intenditur
in fine secundum phylosophuʒ primo
de ce. ⁊ mundo. cuius difficile esset assig
nare causaʒ si effectiuum istius motus
esset precise aliquid extrinsecum. R° tūc
ad phylosophū qui adducitur in cōtra
rium ⁊ ꝙ sit pro me sicut adduxi ꝙ gra-
ue se mouet effectiue sicut sciens mouet
se effectiue ad actum speculandi. ⁊ intel
ligo sic sicut habens formam aliquam
que nata est esse principium alicuius ac
tionis vniuoce potest per illam formaʒ
agere in receptiuum approximatum ⁊
proportionatum. ita etiam habens for-
mam que nata est esse principium actio
nis equiuoce potest per seipsum agere
equiuoce in passum approximatum. ⁊
si ipmet sit receptiuū illius actionis vl'
effectus equiuoci ⁊ carens eo ex quo est
maxime approximatum ⁊ proportio
natum sibi ipsi non soluʒ poterit immo
summe cābit istum effectum in seipso.
ita in proposito lapis existens sursum
est in potentia ad ubi deorsum. grauitas
autem respectu istius ubi est principiuʒ
actiuum equiuocum sicut vl'r respectu
vbi non oʒ querere nisi principium eq̇
uocū non. n. mouens mouet mobile

ad aliq̄d q̄ꝛ vbi formaliter mouēs ē in
actu ſm illud vbi. ſed tm̄ q̄ꝛ virtualiṫ
q̄ꝛ igitur ip̄mmet graue receptiuū ē ip
ſius effectus equiuoci ꝛ carꝫ eo cāt in
ſeipſo p̄mo iſtuꝫ effectū ꝛ in nullo alio
niſi prius cāndo in ſe. ita ꝙ cāre iſtud
ē opatio grauis ſicut dicit pħus. ut ca
lidi calefacere ſed ꝙ cauſet hoc in ſe ac
cidit ei. accidit. n. ſibi inq̄ꝛtum ē actiuū
reſpectu huius cauſatōis vl' reſpc̄u h^{9}
cauſabil' ꝙ ip̄mmet ſit receptiuū eiuſdē
effectus. Iſtud poſſet intelligi ſi graue
manens ſurſum poſſet ꝑpellere aliud
ad centꝝ tunc. n. nō dubitaret aliquis
qn̄o graue eēt p̄n^{m} deſcenſus in altero
nec mō minus eſt cā actiua reſpc̄u de
ſcenſus ſui ipſius. Tamē propṫ v^{m}
verbum pħi addo vltra ꝙ motus iſte
non eſt naturalis in ſe. ex hoc ꝙ ha
bet principium actiuū i ſe ſꝫ ſolū ex h^{o}
ꝙ mobile habet principiuꝫ intrinſecū
paſſiuum naturaliter inclināſ ad mo
tum. quod patet ꝑ diffinitionem natu
re. 2. phy. quia eſt principiū motus ei^{9}
in quo eſt per ſe ꝛ non ꝑ accidens. ni
hil. n. ē p̄n^{m} naturaliṫ mouendi alicui
niſi inq̄ꝛtum eſt per ſe ꝛ p̄^{o} in eo ꝙ mo
uetur nō ē aūt ꝑ ſe ꝛ primo i aliquo ꝙ
mouetur niſi inq̄ꝛtum ē paſſiuū g̊ non
ē aliq̄d nā vl p̄n^{m} nāle alicuius niſi q̄ꝛ
ē p̄n^{m} paſſiuū in moto. Hoc etiā pꝫ. q̄ꝛ
iō aliquid mouet̄ nāliṫ q̄ꝛ mouet̄ ſicut
aptū natū ē ip̄ꝫ moueri. ita ē in ꝑpoſi
to ita ꝙ lꝫ hic ſicut ꝛ in mltiſ aliiſ p̄n^{m}
actiuū ſit p̄ncipium mouendi n̄ ꝑpṫ il
lō p̄n^{m} actiuū mouet̄ nāliṫ ſꝫ ꝑpṫ p̄n^{m}
paſſiuū ꝑpter q̄ð ſic mouet̄. ꝛ hoc ē ꝙ
ſb'dit pħus poſtq̄ꝛ dixit ꝙ actus leuis
ē eē alicubi ꝛ ſurſū. tn̄ dicit ip̄e querit
quare mouentur in ip̄oꝝ loca. Et rn̄
det cā aūt ē. q̄ꝛ apta nata ſūt ibi eē ꝛ ſi
gnanter dicit ip̄orum loca hoc ē nāliṫ
mouēt i loca illa q̄ꝛ apta nata ſt ibi eē
i. hn̄t nālem inclinatōneꝫ ad illud vbi
ꝛ hoc modo poſtea ſb'dit ꝙ hꝫ p̄n^{m} tm̄
patiendi ꝛ non faciēdi. ſ. reſpc̄u mot^{9}
inq̄ꝛtum naturalis eſt. ꝛ ibi ita in ſolu
tione iſtius dubitationis de motu gra
uiuꝫ quaſi interſcaliter loquitur ð p̄n
cipio effectiuo huius motus ꝛ de prin
cipio nāli h^{9} mot^{9} ꝙ tm̄ paſſi^{m} ē. Rōes
ēt ei^{9} non concludunt contra me. naꝫ p̄
me tres que habent vnam vim oſten
dūt graue non mouer̄ ſe ſic̄ agens per
cognitionē mouet ſe. nō enim animal
poſſet ſiſtere ſe citra vltimū terminuꝫ
in centrū. nec etiam poſſet mouere ſe
diuerſis motib^{9} niſi geret per cognitō
nem. ꝛ ex hoc ſatiſ ſequitur propoſitū
phi ꝙ iſta n̄' ſunt prima mouētia. naꝫ
primum mouens mouet per cognitio
nem quia ſapiētis eſt dirigere ſicut oñ
ſum eſt de deo. ſ. di. ſcða primi de cog
nitōe dei. Quarta ratio ſua ð ꝯtinuo
nō concludit p̄cile inq̄ꝛtū q̄ꝛtū ſed ð cō
tinuo hoc ē ꝙ eſt eiuſdē diſpoſitōiſ i oī
ꝑte ꝑbat ei ꝙ graue n̄ mouet ſe effecti
ue q̄ꝛ n̄ eſt pars vna in actu que p̄t fa
cere aliā in actu ſm eādem qualitateꝫ
quomō ip̄e dicit in de ſenſu ꝛ ſenſato
ꝛ concedo ꝙ hoc mō ꝑs grauis exn̄s i
actu n̄ cāt motū i alia ꝑte ſꝫ totū gra
ue ē i actu ſꝫ actū pri^{m} ꝛ cāt i ſe actuꝫ
2^{m}. Sed obiicies qn̄o pħus ſi con
cedat graue ſic moueri effectiue a ſe lꝫ
non ꝑ cognitionem nec etiā ꝙ nālitas
eius ſit ab eo inquantum hꝫ p̄n^{m} acti
uum qn̄o habebit principale propoſi
tum ſuum ꝙ iſta nec̄io mouentur ab
alio. quod ipſe intendit principaliter
probare. Dico ꝙ ſatis habꝫ h^{o} ex diſti
ctōne potentie. iſta. n. nō reducūt ſeip
ſa de potētia 2^{a} ad actū ſꝫ niſi p̄us re
ducta fuerint ð potētia p̄^{a} ad actū p̄^{m}
vl' ſaltē poſſent reduci ad actū p̄^{m} q̄ð
dico ꝑ totis elementis que tota ſꝫ ip
ſū ſṫ ignābi^{a} ꝛ icorruptibi^{a} ꝛ tn̄ q̄ꝛ ſṫ
eiuſð rōis cū ꝑtib^{9} ſuis n̄ repugnat eis
reduci ð po^{a} p̄^{a} ad actū pri^{m} ſic ꝑteſ eo
rū reducūt. ſeq̄ṫ g̊ ꝙ oē graue ꝛ leue lꝫ
moueat ſe effectīe ð po^{a} 2^{a} ad actū 2^{m}
tn̄ mobi^{c} ē l' mouet̄ ab aliq̄ a^{o} extriſe^{o}

a potentia prima ad actum primū. non .n. oꝫ ꝙ si omne qd̄ mouet ab alio mouetur ꝙ in oi motu moueat ab alio. ⁊ sufficit pħo primū. q2 per hoc deueniet ad aliqd̄ aliud ab omnibus istis: qd̄ nec ī vno motu nec in quocūqꝫ poterit moueri ab alio: sꝫ est oio mouēs imobile. Silr̄ etiaꝫ potest dici ꝙ in isto motu ⁊ si moueantur a se effectiue. non tñ mouētur a se sicut a primis mouētibus: ex q̄ non mouent se per cognitionē. sequitur ꝙ presupponant aliq̄d sic mouens ꝑ cognitionē. ⁊ ita lꝫ moueāt se effectie. non tñ sic quin moueantur ab alio. licet non sicut a causa ꝓxima.

Ad primū argūmē

tū principale dictuꝫ est di. 3. primi qūo pōt aliquid agere in se. ⁊ rn̄sū est ibi ad illud argumentū. Qd̄ aūt addit ꝓ ꝯfirmatione ꝙ quedā diuidētia ens sunt incōpossibilia in quocunqꝫ. igit ⁊ ista. ꝯcedo de istis vt sunt opposita. Opposita aūt sunt ꝓut dicunt modos cuiuslꝫ entis. ꝓut. s. idē est ens in potentia antēꝙ actu sint qñ iā est. ⁊ isto modo nulli eidē ꝯueniūt nec formaliter nec ēt denoiatie. ꝙ. s. idē dicat ens denoiatū silr̄ ab aliquo ī aliq̄ actu ⁊ ab eodē in potētia: vt tamē actus accipit ꝓ principio actiuo: ⁊ potētia ꝓ ꝑn° passiuo q̄ cadunt infra eēntiā cuiuslibet diffinibil' vel diffiniti sic non sūt opposita nec sic diuidūt ens nec repugnant alicui eidē. Ad 2m argm dico ꝑmo ad auctēꝫ illā. 8. phy. ꝙ. s. omne mouens ꝑ cognitionē diuidit in duo quoꝝ vnū est ꝑmo mouēs ⁊ aliud est prio motū. ⁊ rō hui' est: q2 potentia motia talis mouentis ē potētia organica. ita ꝙ illa requirit nō tm̄ distinctōem int' corpus ⁊ aiam sic int' mouens ⁊ motū. sꝫ forte in ipso corpore in quo est virt' organica requirit ꝑtem corpis mouētē distinctaꝫ a ꝑte mota. nō est aūt ita nccē de mouēte se nō organice. q2 totū ē vniforme ꝙtuꝫ ad actū primū ⁊ totuꝫ in potentia ꝙtuꝫ ad actum 2m. Sꝫ ad ꝓbationē illius ꝓpōnis que accipitur ex princi°. 7. phy. vbi probatur ꝙ nihil mouet se ꝑmo. dico ꝙ hoc ꝙ dicit. prio dupl'r pōt accipi. vno mō potest dici idē qd̄ est scd̄m totū ⁊ opponit ei qd̄ ē sꝫ ꝑtem. ⁊ hoc mō accipit pħs moueri ꝑmo in. 5. phy. vbi distinguit ꝙ aliq̄d mouet sm accn̄s aliq̄d sm ꝑtem ⁊ aliquid ꝑmo. ⁊ silr̄ in. 8. vbi dicit ꝙ quicq̄d mouet i aliq̄ tēꝑe ꝑ° mouet in quolꝫ illi' tꝑis. ⁊ alibi frequenter alio mō hoc ꝙ dico prio dicit cālitatem ꝑcisaꝫ. qūo accipit in prio posteriorum i diffinitōe vl'is. Dico tunc ꝙ rō Ar' in prin°. 7. bñ ꝓbat ꝙ nullū corpus mouetur a se ꝑmo hac duplici primitate sil'. q2 si mouetur a se prio. i. sm se totū. igit mot' inest cuilibꝫ ꝑti ei'. ꝯña tenet ꝑ h° ꝙ totū inꝙtum mouēs ē homogeneū ⁊ moueri ē passio homogenea. passio autē homogenea nō inest toti prio hac primitate nisi insit cuilꝫ ꝑti eius. sequit igr̄ ꝙ si totū mouet prio hoc mō ꝙ si ꝑs q̄escit totū quiescit. accipiēdo aūt aliā primitatē cālitatis ꝑcise si totū mouet a se prio nō remouet hoc ꝑdicatuꝫ qd̄ ē moueri ab ipo ꝑꝑ hoc qd̄ remouet ab aliq̄ qd̄ nō est ipꝫ nec remouet ab ipo ꝑꝑ h° ꝙ remouetur ab aliquo qd̄ est aliq̄d ei'. si. n. triangul' hꝫ tres prio hac primitate non solū nō remouetur ab eo hr̄e tres: si remouet a q̄drāgulo. imo ēt nō remouetur ab eo ꝑꝑ hoc ꝙ remouetur a ꝑte trianguli. puta ab hoc āgulo vl' illo. igit ⁊ moueri nō remouebit a toto cui prio inest hac primitate ēt i remoueatur a ꝑte eius que pars non est ipsum. ⁊ iō si totū mouetur hac primitate prio non q̄escit ad quietē partis. prius autē illatum est quod mouetur primo, altera primitate quiescit ad quietem partis. ipossibile igitur est totuꝫ moueri primo vtraqꝫ primitate simul ⁊ includit cōtradictōeꝫ sicut ꝯtradictio sequitur. tamē altera ꝑmitate precise potest aliquod totuꝫ moueri a se primo. In ꝓposito aūt dico

ꝙ graue mouetur a se primo. qꝛ ꝫ quālibet ptez ⁊ mouet ⁊ mouetur ⁊ cuilibꝫ pti competit lꝫ non prio sꝫ inq̄tum est i toto ⁊ mouere ⁊ moueri. Sꝫ nunq̄d ꝯuenit graui prio moueri deorsuꝫ ꝓmitate 2° dicta. dico ꝙ possumus loqui d̄ moueri deorsum in cōi. vel de hoc mo' ueri quod cōuenit huic toti graui. vł d̄ pte hui' moueri qd̄ ꝯuenit ptib' grauis ⁊ dico ꝙ sicut totū graue ⁊ pars grauis sunt homogenea i grauitate: ita mouerī tale qd̄ est passio totalis totius ⁊ moue' ri ptiale qd̄ est passio ptis sīt moueri ei'' dē rationis. ⁊ sic moueri deorsum natu ralr̄ in cōi inest primo primitate cālitatꝭ precise graui in cōi: ita hoc moueri tota le inest huic graui totali simili primita' te. ⁊ hoc moueri ptiale qd̄ est pars hui' moueri totalis inest parti hui' grauis si mili primitate. non ergo hoc totū hōge neuꝫ graue mouet a se prio ita ꝙ moue' ri est cōe sibi ⁊ cuilꝫ pti eius insit sibi pri mo ꝫm hāc primitatē. qꝛ tūc non remo ueret a toto ⁊ si remoueretur a pte. hoc aūt ē falsum ꝓpter aliam primitateꝫ ne cessario ꝯcurrētē cū ista si ista ponatur in subō homogeneo respectu passionis hōgenee. tn̄ graue ēt hac primitate cāli' tatis vꝫ ꝑcise mouetur hac motiōe. ⁊ ve rum ē ꝙ hec motio totał non remouere tur a totali graui pp hoc ꝙ remoueret hec motio totalis a quocūq; qd̄ non ē hoc graue. veꝝ est aūt ꝙ pars toti' gra' uis non mouetur hac motōe totali: nec ꝓpter hoc remouetur hec motio totał ab hoc graui totali. Sꝫ obijcies q̄ sal tē remouetur a toto graui motio totał si a parte eius remoueatur motio parti alis. ḡ motio non inest toti cālitati preci sa vel primitate cālitatis precise. quia si sic inesset nullo modo remoueretur ab ipo ꝓpter remotionē alicui' alterius ꝑ dicati ab eo qd̄ non est ipm. R° ⁊ dico ꝙ hoc totale graue inq̄tum est tale hō' geneum est ex partibus silibus ⁊ partes iste sunt priores aliquo mō ipso toto. ita ꝙ destructis istis in ratōne partiuꝫ nō manet totuꝫ: ita dico ꝙ non est inconue ntēs ꝙ eis insint sue passiones vt motio nes partiales ⁊ quodāmodo pri' q̄ꝫ mo tio totalis cōueniat ipi toti. qꝛ ⁊ motio totalis ꝯponitur ex partiuꝫ motionib' ptialib' sic totū graue ex ptib' grauis. ⁊ tunc nego hāc ꝓpōneꝫ assumptā. ꝙ con uenit alicui primo. i. ꝫm cālitateꝫ ꝑcisaꝫ non remouetur ab eo. qꝛ aliquid qd̄ nō ē illud ꝑdicatum remouetur ab aliquo qd̄ nō est ipm sbm. hec. n. ꝓpositō ē fal sa vniuersalr̄ vbi sbm hꝫ sbum prius ⁊ passio passionē priorē. tunc. n. ad remo tionē prioris passionis a priori sbiecto sequitur passionem posteriorē remoue ri a posteriori sbo precise. ḡ ꝓbat ratio Arl. ꝙ totum non mouetur a se primo hoc est ꝙ moueri qd̄ est passio homoge nea nō inest toti homogeneo primo h° ē ꝫꝫ cālitatē ꝑcisaꝫ inq̄tū est illa passio accipitur vt homogenea hoc ē vt eiusd̄ rōis toti q̄to ⁊ parti q̄ti. qꝛ sic nō remo ueretur a toto licꝫ remoueretur a parte quod falsum est ꝓpter primitatē totali tatis que infertur hic ex ratione cālita tis precise. tamen non ꝓbat quin totuꝫ potest moueri a se primo loquendo de illa motione totali cuius partes sīt mo tiones partium. ⁊ de primitate cālitatꝭ precise. ⁊ cum hoc stat ꝙ moueatur pri mo alia primitate. s. totalitatis accipiē do moueri in cōi put. s. conuenit toti ⁊ cuilibet parti totius ita ꝙ alio mō opꝫ accipere predicatum quod debet inesse toti hac primitate ⁊ illa.

Trum angelus pōt moueri in instanti. ꝙ non. qꝛ tunc maior virtus potest moueri i mi̇o ri q̄ꝫ in instanti. ꝓbatio ꝯn̄tie. ita. n. ar guit phs. 6. phy. ꝙ si maior virtus mo uet in tpe ⁊ maxima virtus mouet in istanti. Contra. aliqui motus ab ali quibus corporibus mouentibus sunt i instanti vt illuminatio medij. igitur ⁊

motus angeli multo fortius potest esse
in instanti. qꝛ maior est virtus mouen-
tis ⁊ minor resistentia medij.

Hic dicitur ꝙ angel' po-
test moueri i
istanti sꝫ non tpis ꝯtinui sꝫ discreti qȯ
ꝓbatur. quere in Thoma. Ali' do
ctor dicit de isto tpe discreto. quere.

Contra primam põnem arguo. uidet
eni ꝯtradicere sibiipi. videt. n. angelum
ponere esse in loco ꝑ operationẽ. ⁊si in
telligat de operatione trãseunte in cor
pus illa operatio erit in tpe cõe vel i in
stanti tpis cõi. Si aũt intelligat de ope
ratione imanente. s. intellectõne ⁊ voli
tione illa ex dictis prius in mã de euo
nec ẽ i tpe nr̃o cõi nec alio sꝫ i euo ꝫ eũ
igit ⁊c̃. Preterea rõ sua nõ videt cõ
cludere. qꝛ tunc sequeret ꝙ in vltimo in
stanti ꝓlationis vboꝝ in ꝯsecratiõe es-
set ibi v̇a forma panis que p̃fuit in toto
tpe illi' ꝓlationis. silr cũ aer ꝗeuit in eẽ
tenebroso ꝑ totum tp̃s sequeret ꝙ in vl
timo instanti illuiationis illi' aeris tene
brosi aer esset tenebrosus: ⁊ ita sequeret
ꝙ illuiatio non fieret in istanti. Et si di
cas ꝙ ista illuiatio est termin' mot' lo-
calis quo sol sit pñs medio. Contra
ponat sol creatus de nouo ⁊ mediuꝫ p̃
exñs mõ etiam lꝫ. n. vbi ṫminante mo
tum localẽ ꝯcurrat illuiatio medij a so
le sic facto pñte tñ ista illuiatio non ẽ ꝑ
se termin' mot' localis sed aliquod vbi
acquisitum ipi soli. nec ẽt potest ꝑ hoc
euadi quin aer ꝗeuerit sb̃ esse tenebro-
so vsqꝫ ad hoc instans. Preterea si
oꝫ angelum in ꝗcunqꝫ tpe quiescenteꝫ i
vltimo instãti illius tpis imutatũ eẽ in
eodẽ vbi. igr̃ nunꝙ̃ mutat nec in tpe cõ
tinuo nec in tẽpe discreto. ꝓbatio ꝯñe.
accipio aliquã ptem tpis cuꝫ q̃ quiescit
⁊ per ꝯñs cũ vltimo illius imutatus ẽ.
Si etiã in aliquo instanti tpis discreti
debeat moueri localiter. quero aut illȯ
est imediatũ instans nostro istãti ṫminã
ti tp̃s quietis aut mediatũ. Si mediatũ
ꝗ inṫ instãs nr̃m in quo fuit angel' imu
tatus ⁊ hoc istãs est tp̃s mediũ in q̊ etiã
ꝗesceret angelus. ꝗ ⁊ in illo ⁊ cũ illo vl
tio instãti illi' tpis imutat' erit. ⁊ ita in
illo instãti mediato in quo ponebatur
mutari non mutat. Si aũt est instans i
mediatum quero ꝗd corrñdet ei in tpe
nr̃o. si igit instans in tpe nr̃o est imedia
tũ instanti. igit tp̃s nostꝝ ẽ discretuꝫ. si
tp̃s igit in illo instãti nõ mutat angelus
istãtanee. qꝛ illud instans ꝑ te coexistit
pti tpis nostri in q̃ vel cuꝫ q̃ põt ꝯtinue
moueri vl' quiescẽ. Propt̃ istȯ argm̃ for
te ponit 2a positio ꝙ inter duo instãtia
tpis discreti cadit q̃si quies media ipi'
angl'i cũ pte media tpis nostri. Sꝫ ꝯtra
illã scȯam põneꝫ ꝓbatũ est supra ꝙ nõ
ẽ ncc̃e operatõeꝫ angl'i durare cuꝫ istãti
tpis nostri. igit nec illa duratio erit rõ
quietis i termio transit' sb̃iti. q̃re etiaꝫ
ncc̃e erit ponẽ angl'ꝫ post trãsitũ subitũ
quiescere nõ videt aliq̃ ratõ: sꝫ tm̃ fuga
ne ponat tp̃s nostꝝ discretuꝫ ex hoc ꝙ
ponitur tal' transit' eius discretũ tp̃s.

Preterea qȯ ponit ꝙ in tali nũc po
test mutari ita ꝙ simul hẽat pl'a vbi eq̃
lia inter q̃ non erit ordo nisi tm̃ nãe vel
imaginatiõe nõ aũt duratione videtur
ipossibile ꝙ angelus v̇tute sua naturali
hẽat in vno instãti tpis nostri ⁊ sui plu
ra vbi sibi eq̃lia. ⁊ hoc declarat exẽplũ
de graui qȯ ipsi adducũt ad oppositũ
si. n. vacuum posset cedere corpi ibi po
sito ⁊ ita esset mot' in vacuo nõ eẽt itel
ligibile ꝙ graue eẽt i pl'ib' vbi sibi equa
lib'. sꝫ prius in vno vbi ꝙ̃ in alio vbi. ⁊
prius in priori vbi ꝙ̃ in posteriori. ⁊ p̃'
us duratione vna ps grauis eẽt in spa
cio ꝙ̃ alia pars. qȯ etiã ipe adducit de
corpe qȯ ptransit ifinita vbi in tpe fini
to ꝓpter hoc qȯ nõ est nisi in potẽtia i
illis vbi bñ ꝯcludit ꝙ tp̃s angeli bñ po
test esse ex ptibus finitis eiusdẽ q̃ntitatis
⁊ tñ in illo tpe potest pertransire spaci
uꝫ infinitum. sꝫ nõ ꝯcludit ꝙ in vno in
stanti possit ptransire tm̃ spaciuꝫ. imo

ꝯcludit oppositum. corpus. n. ita ptrã-
sit totum spaciuȝ in aliquo tpe ꝙ i alia
ꝛ alia pte tpis pertransit aliam ꝛ aliaȝ
partem spacij.

Dico ergo ad qõnem ꝙ qꝛ pluralitas
non est ponenda sine necessitate ꝛ non
ē necessitas quare debeat poni tp̃us di-
scretum mensurãs motum angeli. naȝ
quicq̇d saluat per illud tp̃us discretum
saluabit etiã per tp̃s ꝯtinuum in cõi. si
cut. n. oȝ eos dicere ꝙ si transeat i instã
ti non põt imediate hr̃e aliũ transitum
instantaneũ ita põt poni si trãseat instã
tanee in instanti tpis ꝯtinui ita ꝙ lȝ pꝰ
illud instans possit hr̃e motuȝ continu
uȝ in tpe habito. nõ tñ potest habẽ trã
situm instantaneũ imediatum. non g̊ ẽ
incõueniens ponere angelũ inq̃tum p-
ticipat ꝯditionẽ corporalẽ. i. que põt eẽ
eiusdẽ rõnis aliquo mõ in ip̃o ꝛ etiã in
corpe ꝙ ẽt participet mensurã corporis
aliquoꝰ. inq̃tum aũt mouet localiter p
ticipat vbi qđ est ꝯtradictõ ꝛ paꝰ corpo
ralis aliquoꝰ eiusdẽ rõnis in ip̃o ꝛ i cor
pore. g̊ etiã potest mensurari mensura
p̈mi corpis moti. Et si obijcias ꝙ põt
moueri stante celo. g̊ non oȝ motũ eius
eẽ in tpe. Rꝫ ita stante celo poterit petrꝰ
post resurrectõem ambulare. ꝛ tñ ista
ambulatio non finget eẽ in tpe quodaȝ
alio a cõi tpe nostro ꝯtinuo. silr̃ ẽt non
exñte primo motu celi mẽsurat quideȝ
quies ipiꝰ motꝰ celi potẽtialr̃ sic dictuȝ
est prius tpe illo quo motꝰ primꝰ mẽsu
raret si eẽt positiue ꝛ actualr̃. ꝛ illo tpe
potẽtiali põt mẽsurari motꝰ aliꝰ tc̃ actu
alit̃ exñs. ita ꝙ nõ est necesse mẽsuratũ a
motu p̈mi celi depẽdere inesse vl̃ esse a
motu illo sic fuit motus sub tpe Josue
stante celo. qꝛ mensuratio ista q̃ti per
quãtum ꝛ qualis per quale non est per
aliquid a quo mensuratum essentialit̃
dependeat sic est in mensuris quiddita
tiuis: sȝ tm̃ sufficit ꝙ motus iste qñ est
possit distincte cognosci ƀm q̃titatem
suam ex cognitione distincta tpis. ꝛ hꝰ
vel actualis vel potentialis. ꝛ ita dico
ꝙ quando iste motus celi non erit potit
tamen alius motus mensurari per tp̃s
huius motus primi celi inq̃tum. s. mo
tus ille posset fieri cum tanta parte illiꝰ
motꝰ si eẽt. ꝛ nũc ẽ cum tanta pte quie
tis cum q̃ta pars motus posset esse.
Hoc g̊ supposito ꝙ non est necesse po-
nere p motu angeli aliam mensuraȝ a
tpe cõi cum queritur vtrum possit mu
tare vel moueri in instanti. dico ꝙ du-
pliciter potest intelligi mutatio. ꝛ põt
dici duplex mutatio. vna includẽs totã
realitatẽ motꝰ. alia precise includẽs rea
litatem termini motus. Exẽplum huiꝰ
est ꝙ istud mutat ab. a. vbi vsq ad. b.
vbi põt intelligi duplr̃. vel ꝙ simul ha-
beat oĩa vbi intermedia sicut haberet
si p̃cise moueret successiue. vl̃ ꝙ illa mu
tatõe precise hẽret vltimũ vbi sic hẽret
si illa mutatio eẽt vltimus terminꝰ mo
tus p̈moꝰ ꝯtradicẽdo scđe opinioni nõ
video qualr̃ angelus virtute naturali
potest mutari vel moueri in instãti: qꝛ
nõ videt ꝙ v̇tute sua nãli põt habẽ plã
vbi equalia. 2ꝰ nõ videtur incõueniẽs
quin posset mutari in instãti. qꝛ ꝙ ṫmi-
nus motꝰ non statiȝ inducat hoc ẽ ex i-
pfectione virtutis ip̃ius mouentis que
iperfectio non est attribuẽda angelo ni
si aliqua necessitas appareret. qꝛ digni
ficanda ẽ nã q̃tum apparẽtia pmittũt.

Ad argumentum i oppositũ dico ꝙ illa ꝯñtia phi tenet ex
hoc ꝙ in añte includitur mensurã eẽ di
uisibilem per hoc ꝙ ponitur in eo. in q̃
cunq autem mensura diuisibili potest
aliqua virtus aliquid facere. maior po
test facere in minori. sed in isto añte an
gelus mutatur in indiuisibili non inclu
ditur esse diuisibile. hec igitur ꝯña mo
uetur in instanti. igitur aliquid in mio
ri tenet non tm̃ ex ꝓpõnibus verl ꝛ ex

nã rei ſed ex aliqua falſa que icluditur
in illo añte. eſt. n. iſta uera ex nã rei. q̈c'
quid cãt aliqua virtus in mẽſura diuiſi
bili maior v̇tus põt hoc cãſare in mẽſu
ra minori. ſꝫ minor q̃ erit ibi ſumenda
ſub illa maiori vera nõ eſt vera ex natu
ra rei. ſꝫ tm̃ ex hypotheſi iſta. vꝫ ꝙ mo
tus eſt in inſtant. ſi aũt dicatur angelũ
mutari in inſtãti ⁊ per hoc debeat īfer
ri ꝙ aliqua v̇tus debeat ip̄m mutare in
minori ꝙ̄ in inſtanti minor q̃ ibi erit ſu
menda ſb̓ maiori illa vera non erit v̇a
ex natura rei nec ex hypoteſi. ⁊ iõ ꝯñtia
non valebit. ⁊ ex hoc patet ꝙ multe cõ
ſeqñtie entimematice tenẽt ñ p̄ciſe v̇tu'
te alicuius vere ſb̓intellecte ſed qñq̧ v̇
tute alicuius falſe ſb̓intellecte dũ tñ iclu
datur in añcedente.

Ltimo q̃ro
v Utrum angelus poſſet mo
ueri ab extremo i extremũ
non trãſeundo per mediũ. ꝙ ſic. qꝛ aut
angelus eſt in loco ꝑ oparõnez ẜꝫ aliq̊s
⁊ vī planũ ꝙ põt opari in extremo non
opando in medio. aut ſaltẽ impio volũ
tatis mouet ſe lꝫ ꝑ aliq̄ aliã potẽtiaꝫ ex
ecutiuã ⁊ p̄t velle eẽ in extremo nõ volẽ
do eẽ in medio. ſicut põt intelligere ex'
tremũ non intelligendo mediũ. Prete
rea corpus xp̄i prius exiſtens in celo em
pireo nũc eſt in altari. ⁊ non tranſit me
diũ. igitur hoc poterit angelus cũ corp'
magis videatur ſequi leges loci ꝙ̄ ſpũs
Contra. nulla ps tẽporis põt tranſire an
futuro in preteritũ niſi per pñs. ſed ita
videt̃ eẽntialis ordo inter ptes loci ſicut
īter partes tẽporis. g̊ ñ põt per trãſiri ab
extremo ad extremum niſi ꝑ medium.

Hic dicunt quidã
ꝙ extrema pñt intelligi aut duo ubi di
ſtantia inter que eſt aliq̊d medium q̊d
nihil eſt extremoꝝ. aut duo īmediata q̃
ſunt media quoꝝ tñ q̊libet ẽ aliquid
extremoꝝ loquẽdo de medῄs ſc̊do mõ
⁊ de motu continuo angeli. dico ꝙ ñ p̄t
tranſire conti᷒ ab vno extremo in extre
mũ niſi ptrãſeundo ꝑ tale medium q̊d
ẽ aliquid vtriuſq̧ extremi. qꝛ tale me^m^
ẽ rõ continuitatis inter extrema trãſita
ſicut appet ex diffinitõne medῄ. io. me'
tha. Similiter etiã videtur eẽ loquenð
de motu ꝯtinuo ⁊ de medio alio modo
dicto. qꝛ ſi mouetur continue nõ ẽ tota
liter in altero termino. g̊ partim in vno
⁊ partim in alio vel in medio inter am
bo. nõ. n. põt dici vt videt̃ ꝙ ſit in ꝑte
vni' extremi ⁊ in parte alterius ⁊ tñ ꝙ
oio nõ ſit in tali medio inter talia extre
ma. qꝛ tunc eẽt in duob' locis diſcõtinu
is ⁊ nullomõ in loco medio quod non
videtur ſibi poſſe competere v̇tute nãli
Si aũt loq̃mur ȯ motu indiuiſibili di
co ꝙ in tali motu põt pertranſire ab ex
tremo in extremũ immediatũ non trã
ſeundo ꝑ mediũ q̊d ẽ aliq̊d vtriuſq̧ ex
tremi. imo nec̃e ẽ h°. qꝛ ſi trãſiret ꝑ tle
mediũ ꝯti᷒ trãſiret ⁊ ñ inſtãtanee. ſed ȯ
extremis diſtãtib' hñtib' mediũ diſtinc
tũ ab extremis ẽ dubitatõ. pꝫ q̇dẽ ex. q
p̄cedẽte ꝙ ñ põt ſe facere in extre° diſta
te mutatõe includẽte totã realitatẽ mo
tus. ſꝫ nũq̊d põt facere ſe in extremo di'
ſtãte mutatione p̄ciſe includente realita
tem termini motus ita ꝙ in aliquo to
to tempore ſit in. a. vbi ⁊ in parte illius
temporis preciſe ſit i. b. vbi ita ꝙ. b. vbi
ſit diſtans ab. a. vbi per aliquod medi
um in quo medio nunquam fuerit nec
in tempore nec in inſtãti. videtur ꝓba
biliter ꝙ non. quia ordo prefixus a ſuꝑ
iori agẽte videtur eſſe neceſſarius cuicũ
q̧ agenti inferiori quando hꝫ actionez
p̄ciſe circa talia ordinata. ex^m^ ordo for
marum naturaliũ ſuccedentiũ ſibi i ge
neratõe naturali detminatus ẽ ab inſti
tuẽte naturam. ⁊ ideo reſpc̄u cuiuſcũq̧
agentis naturalis ẽ neceſſari' ita ꝙ nul
lum agẽs naturale poteſt facere imme
diate acetũ ex vino. g̊ cũ a deo ſit p̄fix'

ordo partiū ꝑncipalium vniuersi cuili-
bet agenti creato ⁊ virtuti create videt
iste ordo eē necessariuſ quādo debȝ age
re circa ista quoꝝ ē talis ordo igit ange
lus quādo mouet ſe ꝑ corpora quorum
est talis ordo nō pōt absq̄ oi ordie de q̊
cūq̄ vbi facer ſe in q̊cūq̄ vbi immedi
ate. tunc. n. nulla distantia vel distincta
viderentur impedire actionem eius. Et
si obicias ꝙ ista rō concludit contra il-
lud membrum de medijs que sūt aliq̇d
extremorum dico ꝙ non. quia pertrāſe
undo ab vno ubi immediate ad aliud
vbi in instanti habet omnia ista vbi or
dine quodā nature inter que ē ordo po
tentialis ex natura rei. ſed nō oȝ ꝙ habe
at ea ordine duratōnis si aūt trāſiret a
distanti in distās absq̄ ordine oimodo
tunc nec ordine nature nec durationis
haberet illa quoꝝ est ordo naturalis cir
ca que tamen operatur ꝑſupponens ne
cessario ordinem eorum.

Ad primum argu

mentum dico ꝙ malus angelus pōt ior
dinate uelle nec oportet ꝙ possit illō q̇ͦ
sic vl̄ir bonus tñ ordinate vult. ⁊ ita si
vult statiȝ eē in aliquo ubi. non tñ uult
ꝙ potentia ꝓpria sit ibi. qꝛ hoc eēt inor
dinate velle si talis potentia sibi non cō
ueniat. ſed uult ꝙ potentia dei statiȝ sit
ibi. ⁊ uerisimile est ꝙ deus condeſcēdat
uoluntati eius si talis sit ut faciat cum
in tali ubi. nunꝙ autem potentia pro-
pria pōt alicubi eē nisi eo mō quo cōue
nit ſue potentie. Ad ſecundum dico ꝙ
corpus xp̄i potentia infinita fit pn̄s i al
tari de quo in q̄rto li. ista auteȝ potētia
q̊cūq̄ medium inter extrema pōt hr̄ē
ꝓ non medio ⁊ ordinē ꝓ non ordine. qꝛ
est ſupra illum ordinē prefigens illū ⁊ n̄
habēs illū ꝓ ꝑfixo nō sic v̇tus angeli li
mitata. Ex isto apparet ad illud de ſen-
su ⁊ ſēſato quod premissum fuit in q̊ōe
i. de locatōe āgeli nō eni ē incōueniēs ali
quā alteratōnē totā eē simul qn̄. ſ. agēs

reſpic̄ totū passū tāꝙ terminū indiuisi
bilē ⁊ formā ſm vltimū gradū ſm quē
ipsā totā inducit tāꝙ idiuisibilē tūc mu
tatōe indiuisibili iducit forma ꝑfecte in
passo diuisibili. ſȝ ſm talē formā nō est
mot⁹ ſȝ tm̄ mutatō vna vl̄ forte plures
habite aut ordie duratōis aut nāe sicut
ipe dicit ibi ꝙ si magᵐ fuerit hitū ab hi
to patit: q̇ͦ pōt intelligi duplr̄. vno° ꝙ
ꝑs posterior a ꝑte priori ꝑus nāl̄r ꝑfecta
ꝑficiat nāl̄r posterius ita tñ ꝙ sit tm̄ or
do nāe inter mutatōȝ ꝑoris ꝑtis ⁊ poste
rioris. alio mō ꝙ sit ordo duratōis. pu-
ta ꝙ ꝑs posterior mouet ſucceſſiue a ꝑte
ꝑore ⁊ tñ ꝑs ꝑor mutata ē ꝑciſe ab ipſo
agente extriſeco. Iste 2⁹ mod⁹ vr̄ iproba
bilior nisi poneretur ꝑtē ꝑorē trāſmuta
tā eē in ꝑfectōrē trāſmutātē ipſam ⁊ ita
nō pōt ſbito transmutare sicut ipſa trāſ
mutat ſubito ab agente extriſeco. dicit
ergo ibi ph̄us ꝙ n̄ ē ita i multiplicatōe
ſoni sicut in luce. qꝛ ml̄tiplica° ſoni q̄ fit
cū motu locali nec̄io ē ſucceſſiua nō sic
illa ml̄tiplicatō lucis. ⁊ ita n̄ repugnat si
multas rōe alteratōis. sicut rōi loci mu
tatōis ⁊ hoc compando ad virtutē nā-
lem. ſed tñ nūꝙ est nec in alteratōnibus
que sūt motus ꝑma mutatō sicut nec in
loci mutatōib⁹. qꝛ ubi ē mutatio instan
tanea ibi nō est mutatio initians motū
nec etiā vl̄r vbi mot⁹ ſeq̇t si ē dare i mu-
tatōem q̄ est termin⁹ q̇etis ꝑcedētis. vbi
aūt quietē ſeq̇tur mutatio imediate ꝓp
ter ꝑfectōeȝ v̇tutis ipsius agentis ibi nō
ē mutatō tminans q̇etē ꝑcedentem.

Irca distincti

onem tertiā quero ꝑmo d̄ di
sti. ꝑſonali in angelis. ⁊ ad vi
d̄edum de ista distinctōe in eis ꝑmo q̄rē
dū ē de di. indiuiduali i ſb̄ijs mālibuſ d̄
qua sicut diuersi diuersiōde dicūt ita cō
ſequēter dicūt de pl̄itate indiuiduorum
in eadem ſpē angelica. ⁊ etiā de inpluri
ficabilitate. ⁊ vt videatur de diuerſ opi
nionibus distincte que querūt de diſ. ul

in distinctõe spẽi mãl's quero sigillatiꝫ de diuersis modis ponẽdi primo.

Utrum materialis substãtia ex se siue ex nã sua sit indiuidua vel singularis. videtur ꝙ sic. phũs septio metha. contra platonẽ ꝓbat ꝙ substãtia cuiuscũqꝫ rei ẽ ꝓpria illi cuius ẽ. ⁊ nõ inest alijͤ. igitur sƀa mãlis ex natura sua circumscripto oĩ alio est ꝓpria ei cui inest. ita ꝙ ex natura sua non potest inesse alijͤ. ergo ex natura sua ẽ indiuidua. Contra quicquid inest alicui ex natura sua ꝑ se inest ei in quocunqꝫ. igitur si nã lapidis de se est hec i quocũqꝫ est lapidis natura ista natura esset hic lapis. ꝯñs est incõueniens loquẽdo de singularitate determinata de qua est questio. Preterea cui de se ꝯuenit vnũ oppositũ ei de se repugnat aliud oppositum. igitur si natura de se sit vna numero ex se repugnat ei multitudo numeralis.

Hic dicitur ꝙ sicut natura ex se formalit̃ ẽ nã ita ex se est singular̃. ita ꝙ nõ opꝫ querere aliã cãm singularitatis a cã nẽ. quasi nã ꝑus tꝑe vel nã sit nã anteꝙ sit singularis. ⁊ tunc per aliquid aduenies cõtrahatur si fiat singularis. qd̃ probatur ꝑ simile. quia sicut natura hꝫ ex se verũ eẽ extra aĩam nõ aũt hꝫ eẽ i aĩa nisi ab alio. i. ab ipamet aĩa. ⁊ rõ ẽ quia eẽ verꝫ ꝯuenit ei simpl'r. eẽ aũt in aĩa ẽ esse eius ꝑm q̃d: ita vl'itas nõ ꝯuenit rei nisi ꝑꝫ ꝙ hꝫ eẽ ꝑm q̃d. s. in aĩa. singularitas ãt ꝯuenit rei ꝑꝫ verꝫ eẽ ⁊ ita ex se ⁊ simpl'r est querẽda ergo cã q̃are nã est vl'is ⁊ dandus est intellectus ꝓ cã nõ aũt querẽda est aliqua cã quare nã ẽ singularis alia a nã rei medians inter ipsam ⁊ singularitatẽ eius. sꝫ que sunt cãe veritat̃ rei sunt ⁊ cẽ singularitat̃ rei. igitur ⁊c̃. Contra illud arguitur sic. obm̃ inq̃tũ obm̃ est prius naturaliter ipo actu. ⁊ in illo ꝑori parte obm̃ est de se singular̃: q̃r hoc semꝑ ꝯuenit nãe nõ accepte scd̃m q̃d siue ꝑm esse qd̃ hꝫ in aĩa. igitur inte' intelligẽs illud obm̃ sub rõe vl'is intelligit ipm sub rõe oppoita sue rõni: nã ut precedit actũ determinatur ex se ad oppositum illius rõnis. Preterea cuiuscũqꝫ veritas realis ꝓpria ⁊ sufficiens est minor vnitate numerali. illud non est de se vnũ vnitate nũerali siue nõ est de se hoc. sed nature existentis in isto lapide vnitas ꝓpria realis siue sufficiens est minor vnitate numerali. ergo ⁊c̃. maior de se patꝫ q̃r nihil ẽ de se vnũ vnitate maiori vnitate sibi sufficiẽte nã si ꝓpria vnitas q̃ debet alicui de se sit minor vnitate numerali. vnitas numeral' ñ ꝯuenit sibi ex nã sua ⁊ ꝑꝫ se. alit̃ ꝑcise ex nã sua hẽret maiorẽ ⁊ minorẽ vnitatẽ q̃ circa idẽ ⁊ ꝑꝫ id sunt opposita. quia cũ vnitate miori sine ꝯdictõe stare põt multitudo opposita maiori vnitate. que m'ltitudo nõ põt star̃ cũ vnitate maiori. q̃r sibi repugnat igit̃ ⁊c̃. ꝓbatio minoris. quia si nulla ẽ vnitas realis nature minor singularitate. sꝫ oĩs vnitas alia ab vnitate singularis ẽ vnitas ratõis tm̃. igitur nulla erit vnitas realis minor vnitate nũerãli. cõsequẽs ẽ falsũ vt ꝓbabo. quicqꝫ vl. 6. vijs g° ⁊c̃. Prima via ẽ tal' ꝑm phm̃. 10. metha. i oĩ genere ẽ vnũ ꝑmũ qd̃ est metꝛ ⁊ mẽsura oĩm que sunt illius generis. ista vnitas primi mẽsurãtis ẽ realis. q̃a phũs ꝓbat ꝙ vni ꝯuenit ꝑ° rõ mẽsure. ⁊ declarat ꝑ ordinẽ q̃uo illd̃ est vnũ cui ꝯuenit rõ mensurandi in oĩ genere. ista aũt vnitas ẽ alic' inq̃tũ est primũ i genere. g° ẽ realis. q̃r mẽsurata sũt realia. ⁊ realit̃ mẽsurata. ens aũt reale nõ põt realiter mẽsurari ab ente rõis. igitur vnitas illius ꝑmi ẽ realis. Ista aũt vnitas nõ ẽ vnitas singularis vel nũeralis. q̃r nullũ est singulare in genere quod sit mensura oĩum illorum que sunt in illo genere. nã ꝑm phm̃. 3. metha. in indiuiduis eiusdẽ spẽi nõ est hoc prius illud posterius. qd̃ licet ꝯmentator exponat de priori cõsti'

tu ente posterius. tamen nihil ad b. quia phs intendit ibi assignare rationem q̄re plato posuit rōnem spēi separatā ꝛ non generis. quia in spēbus est ordo essentialis ppter quod posterius potest reduci ad prius. ꝛ iō ẜm eum non oꝫ ponere ideaꝫ generis p cui⁹ pticipationē spēs sunt illō q̄ sunt. sꝫ ideaꝫ spēi ad quā omnes alie reducūtur: sꝫ in indiuiduis scōm platonē ꝛ ẜm phm recitantē non ē talis ordo igr̄ ꝛc̄. Est ḡ intentio phi ibi. In quo concordat cum platone ꝙ in idiuiduis eiusdē spēi non est ordo essentialis. nullum ergo indiuiduum ē per se mensura eorū que sūt in spē sua. igitur nec vnitas indiuidualis nec nūeralis. Preterea 2° pbo ꝙ idem ꝯñs est falsum. qꝛ scōm phm. 7. phi spē athō⁹ fit ꝯpatio. qꝛ est vna nā non aūt in gnē. qꝛ genus nō hꝫ taleꝫ vnitatem. ista vero vnitas nō est vnitas rōnis. qꝛ concept⁹ generis ē ita: vnus apud intellectū sicut conceptus spēi. alioquin nullus cōceptus diceretur in quid de mltis spēbus. ꝛ ita nullus conceptus eēt genus si tot essent cōceptus dci de spēbus quot sunt cōceptus spērum. qꝛ tunc in singulis p̄dicatōib⁹ idē predicaretur de se. Similit̄ vnitas cōceptus vel non ꝯceptus nihil ad intentionem phi ibi. s. ad ꝯpōnem vel non. ḡ phs intendit naturā specificam ibi esse vnā vnitatem nature specifice. non autē intendit ipam sic esse vnā vnitate numerali. quia i vnitate numerali non fit comparatio. igitur ꝛc̄. Item 3° ẜꝫ phꝫ. 5. metha. c. d adaliquid idem simile ꝛ equale fundant sup vnuꝫ. ita ꝙ lꝫ silitudo habeat p fundamento rem de genere qualitatis. relatio tñ non est realis nisi habeat fundamentū reale: ꝛ rōnem pximam fundādi realem. ergo vnitas que requiritur in fundamento similitudinis relatōis est realis non auteꝫ est numeralis. qꝛ nihil vnū ꝛ idē ē sile ꝛ equale sibiipi. Preterea. 4°. vni⁹ oppōnis real' sūt duo extrema realia ꝯrietas ē oppō real'. qō pꝫ: qꝛ realr̄ vnuꝫ destruit ꝛ corrūpit aliud circunscripto oi opere inte⁹. ꝛ nō nisi qꝛ sunt ꝯria. igitur vtrūqꝫ pmū extremū istius oppōnis realis vt ē extremū ē vnū aliq̄ vnitate reali nō aūt vnitate nūerali. qꝛ tūc p̄cise hoc albū esset pmū ꝯriuꝫ huic nigro. vl' p̄cise aliud albū. qō ē incōueniēs. qꝛ tc̄ eēnt tot ꝯrietates pme q̄t indiuidua ꝯria. igr̄ ꝛc̄. Preterea. vni⁹ actōnis sensus est vnū obm̄ ẜm aliquā vnitatē realē sꝫ nō nūeralē. ḡ est aliq̄ alia vnitas real' ꝙ vnitas nūcralis. pbatio minoris. qꝛ potentia cognoscēs obm̄ sic inq̄tū. s. hac vnitate vnū cognoscit ipꝫ inq̄tū distinctuꝫ a quolibꝫ qō nō est hac vnitate vnū. sed sensus nō cognoscit obm̄ inq̄tuꝫ ē distictū a quolibꝫ qō non ē vnū ista vnitate nūerali. qō pꝫ. qꝛ nullus sensus distinguit hūc radiū solis differre nūeralr̄ ab illo radio si circunscribant̄ oia sensibilia coia. puta diuersitas loci vl' sit⁹. ꝛ si ponerēt duo q̄ta sil' oio p potētiā diuaꝫ que essent oio silia ꝛ eq̄lia in albedie ꝛ quātitate visus nō distigueret ibi eē duo alba si tñ cognosceret alteꝝ istoꝝ inq̄tum ē vnū vnitate nūerali cognosceret ipm inq̄tum distinctū nūeraliter a quolꝫ alio

Posset ēt iuxta hoc argui de p° obō sensus qō est vnū i se aliqua vnitate reali. qꝛ sic obm̄ h⁹ potētie inq̄tum obm̄ p̄cedit inte^m: ita etiā ẜm vnitatē suā realē p̄cedit oēꝫ actū inte⁹. Sꝫ ista rō non ita ꝯcludit sic p̄cedēs. posset. n. poni aliq̄ō primū obm̄ vt ē adeq̄tū potētie eē aliq̄ō cōe abstractū ab oib⁹ obis pticlarib⁹: ꝛ ita nō hr̄e vnitatē nisi cōitat ad ista pla obā pticlaria. sꝫ de uno obō vni⁹ act⁹ sētiēdi nō vr̄ ve posse negari q̄n nccio haberet vnitatē realē ꝛ miorē vnitate nūerali. Itē 6° qꝛ si ois vnitas real' ē nūeral' ḡ ois diuersitas real' est nūeral'. sꝫ ꝯñs ē flm̄. qꝛ ois diuersitas nūeralis inq̄tum nūeral' est equal': ꝛ ita oia eēnt eque distincte. ꝛ tc̄ seq̄tur qō nō pl' pōt inte⁹ abstrahē a sor. ꝛ plone aliq̄ō cōe ꝙ a sorte ꝛ linea. ꝛ eēt quodlibet vl'e puꝝ figmētū

ꝑma ꝯña ꝓbatur dupliciť. ꝑmo qꝛ vnū ꝛ multa idem ꝛ diuersa sunt opposita. io. metha. totiens aūt dicitur vnum oppositum quotiens ꝛ reliquum. ex ꝑmo thopi. ergo cuilibꝫ vnitati corrñdet sua ꝓpria diuersitas. Preterea 2°. quia cuiuslibꝫ diuersitatis vtrunqꝫ extremū est in se vnum. ꝛ eodem modo quo est vnum in se eodem modo videtur diuersum a reliquo extremo. ita ꝙ vnitas extremi vnius potest per se esse ratio diuē sitatis alterius extremi. Cōfirmatur aliter. quia si tm̄ est in hac re vnitas realis numeralis quecunqꝫ vnitas est in re illa est ex se vna numero. ergo istud ꝛ illud ẜm omnem entitatez in eis sunt pri° diuersa ꝛ in nullo aliquo modo ꝯueniē tia. Cōfirmatur etiā per hoc: quia diuersitas numeralis est hoc singulare nō esse illud singulare. supposita tñ entitate vtriusqꝫ extremi. sꝫ talis vnitas est necessario alterius extremi. Item nullo existente intellectu ignis causaret ignem ꝛ corrumperet aquaz. ꝛ esset aliqua vnitas realis generantis ad genitum scđm formam: ꝓpter quā generatio esset vniuoca. intellectus enim considerans non fac̄ generationem esse vniuocam sed cognoscit eam esse vniuocam.

Ad questionem igitur concedo cōclusiones istarum rōnuz ꝛ dico ꝙ substantia materialis ex natura sua non est de se hoc. quia tunc sicut deducit prima ratio non possꝫ intellect⁹ intelligere ipsam sub opposito nisi intelligeret obiectum suum sub rōne intelligendi repugnanti ratōni talis obiecti. sicut etiam deducit scđa ratio cum suis ꝓbationibus omnibus aliqua est vnitas in re realis absqꝫ omni operatione itellectus minor vnitate nūerali siue vnitate ꝓpria singularis q̄ vnitas ē nature ẜꝫ se. ꝛ ẜꝫ istaz vnitatē ꝓpriaz nature vt natura est nā est indifferens ad vnitatē singularē. non ergo de se est sic vna vnitate illa. s. vnitate singularitatis. Qualiter autem potest hoc intelligi potest aliqualiter videri per dictum Auic. 5. metha. vbi vult ꝙ equitas sit tm̄ equitas. nec ex se vna nec plures nec vniuersalis nec particularis. intelligendo non est ex se vna vnitate numerali. nec plures pluralitate opposita illi vnitati. nec vniuersalis actu eo modo quo aliquid est vniuē sale factuz ab intellectu. non vt obiectū intellectus nec est particularis de se. licꝫ eniꝫ nunquā sit realiter sine aliquo istorum non tamen est de se aliquod istorū sed est prius naturaliter omnibus istis. ꝛ ẜm istam prioritatem naturalē est qđ quid est ꝛ per se obiectum intellectus ꝛ per se vt sic considerat a mē° ꝛ exprimitur per diffinitionem: ꝛ ꝓpōnes vere primo modo sunt vere rōne quidditatꝭ sic accepte. quia nihil dicitur de quidditate per se primo modo nisi quod includitur in ea essentialiter inq̄tum ipsa abstrahitur ab omnibus istis que sunt posteriora ipsā naturaliter. non solum aūt ipsa natura est de se indifferens ad eē in intellectu ꝛ in particulari ac per hoc ad esse vniuersale ꝛ singulare. sed ꝛ ipā habens esse in intellectu non habet primo ex se vniuersalitatem. licet enī ipsa intelligatur sub vniuersalitate vt sub modo intelligendi ipsam. tamē vniuersalitas nō est ps ꝯcept⁹ eius ꝑmi. qꝛ nō ꝯceptus methaphysici sꝫ logici. logicus. n. ꝯsiderat scđas intentōes applicatas ꝑmis ẜꝫ ipm Auic. ꝑma ꝗ intellectio ē nāe vt nō coītelligit aliq̄s mot⁹ neqꝫ q̄ est ei⁹ in intellectu neqꝫ qui ē eius extra intellectuꝫ lꝫ illi⁹ itellcī mo⁹ intelligendi sit vnitatis sꝫ non mo⁹ intellect⁹ ꝛ sic ẜꝫ illud eē non est natura de se vl'is sꝫ quasi vl'itas accidit illi nāe ẜm ꝑmā rōem eius ẜm quaꝫ est obiectum. ita etiaꝫ in re extra vbi natura est cum singularitate nō est nā illa de se determinata ad singularitatē. sed ē ꝑor naturaliter illa rōne ꝯtrahente ipaꝫ ad singularitatē illā. ꝛ inquantū est ꝑor

nāliter ipo ꝯhente nō repugnat sibi esse
sine illo ꝯhēte. ⁊ sicut obiectuꝫ in intelle
ctu ſm illā entitatē ei⁹ ⁊ vlitatē hꝫ vere
eē intelligibile. ita etiā in reꝝ nā ſm illā
entitatē hꝫ veꝝ eē extra aiam realē. ⁊ ſꝫ
illā entitateꝫ hꝫ vnitatē sibi ꝓportiona
bilē q̄ est indifferēs ad singularitatē. ita
ꝙ nō repugnat illi vnitati de se ꝙ cuꝫ q̄
cunq̈ꝫ vnitate singularitatꝭ ponat̃. Hoc
g̊ mō intelligo nām hr̃e vnitatē realem
minoreꝫ vnitate numerali. ⁊ lꝫ nō hēat
eā de se ita ꝙ sit intra rōem nāe: q̄ꝛ eq̄ni
tas est tm̄ eq̄nitas ſm auic. v. meta. tn̄ il
la vnitas est passio ꝓpria nāe ſm suam
entitatē ṗmā. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nec est ex se hec in
tranee. nec ſm entitatē ꝓpriā necio iclu
sā in ipsa nā ſm ṗmā entitatē suā. Sꝫ
ꝯ istud vident̃ eē due obiectōes: vna q̇a
vident̃ ponē vl'e esse aliq̇d reale in re qȯ
est ꝯ ꝯmentatorē. i. de aia. cōmēto. 8. q̇
dicit ꝙ intellect⁹ fac̃ vlitatē in rebus ita
ꝙ nō existit nisi ꝑ ipm. ⁊ sic ē ens tm̄ rō
nis. ꝓbatō ꝯn̄tie. nā ista nā ſm ꝙ est ens
in isto lapide ṗoꝛ tn̄ nāliter singularita-
te lapidis est ex dictꝭ indifferēs ad h° sin
gulare ⁊ ad illud. Preterea. Dam. c. 8
Oportet inquit scire: ꝙ aliud est re cōsi
derare ⁊ aliud rōne ⁊ cogitatiōe. igit̃ in
oibus creaturis hypostasū quidē diui-
sio re ꝯsiderat̃. cōitas aūt ⁊ copulatō in
tellectu ꝯsiderat̃. intelligimus eni intelle
ctu qm̄ pe. ⁊ pau. vnius sunt nāe ⁊ cōeꝫ
hn̄t nām. neq̈ꝫ. n. he hypostases in se in-
uicē sunt. seorsū. n. vnaq̈q̈ꝫ ⁊ ſm pteꝫ. i.
ſm seipam sepata ⁊ post. in increata vo
⁊ supsb'ali ⁊ incōp̄rehēsibili trinitate est
ecōuerso. illic. n. cōe quidē ⁊ vnū re cōsi
derat̃. cognitōe uero est diuisū. Ad ṗm
dico ꝙ vl'e in actu est illud qȯ hꝫ vnita-
tē indifferentē ſm quā ipm idē est in pō
ꝓxiͣ ut dicat̃ de q̊libet supposito. q̄ꝛ ṗ°
posterioꝝ. vl'e est qȯ est vnū in multꝭ ⁊
de multis. nihil. n. ſm quālꝫ vnitatē in
re est tale qȯ ſm ipsā vnitatē p̄cisā sit i
pō ꝓxima ad qōlꝫ suppositū ut dicat̃ ȯ
quolꝫ supposito p̄dicatōe dicēte hoc est
hoc. quia licet alicui exn̄ti in re nō repu
gnet esse in alia singularitate ab illa in
qua est. nō tn̄ illud v̇e dici pōt de q̊lꝫ in
feriori ꝙ qōlꝫ est ipm. hoc ē. n. solū pos
sibile ꝙ obiecto eodē numero actu cōsi-
derato ab intellcū qȯ quidē ut intellcm̄
hꝫ vnitatē ⁊ numeralē obiecti ſm quaꝫ
ipm idē ē p̄dicabile de oi singl'ari dicen
do ꝙ h° ē h°. Ex h appet iprobatio illi⁹
dc̄i: ꝙ intellect⁹ agēs fac̃ vlitatē in reb⁹ ꝑ
hoc ꝙ denudat ipm qȯ q̇d ē in fātasma
te exn̄s. Nam vbicunq̈ꝫ ē aliq̇ in intelle
ctu possibili habeat eē obiectiue siue in
re siue in fantasmate siue hēat eē certuꝫ
siue deductū ꝑ rōem. ⁊ si sic nō ꝑ aliqȯ
lumē: sꝫ sꝑ sit talis nā ex se cui non repu
gnet eē in alio. nō tn̄ est tale cui pō ꝓxiͣ
ꝯueniat dici de q̊lꝫ: sꝫ tm̄ est pō ꝓxima i
intellcū possibili. est g̊ in re cōe qȯ nō est
de se hoc. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ei de se non repugnat
eē nō hoc. sꝫ tale cōe non est vl'e in actu:
q̄ꝛ deficit ei illa indr̄ia ſm quā ꝯpletiue
vl'e est vl'e ſm quā. s. ipm idē aliq̇ idētita
te est p̄dicabile de quolꝫ indiuiduo. ita
ꝙ q̊dlꝫ sit ipm. Ad scȯam instantiam
de dam. dico ꝙ eo mō q̊ in diuinis cōe ē
vnū reale eodē mō cōe in creaturis non
est vnū reale. ibi eni cōe est singulare ⁊ i
diuiduū. q̄ꝛ ipsa nā diuia de se est hoc: ⁊
eodē mō manifestū est ꝙ nullū vl'e i cre
aturis est realr̃ vnū. hoc. n. ponēdo essꝫ
ponē ꝙ aliq̇ nā creata nō diuisa p̄dicare
tur de multis indiuiduis p̄dicatōe dicē
te hoc ē hoc. sicut dr̄ pr̄ est de⁹: ⁊ filius ē
idē deus. tn̄ in creaturis est aliqȯ cōe vm̄
vnitate reali minori vnitate numerali ⁊
illud quidē cōe nō est ita cōe ꝙ sit p̄dica
bile de multis: lꝫ sit ita cōe ꝙ non repu-
gnet sibi esse in alio q̄ in eo in q̊ ē. Du
pl'r igit̃ pꝫ q̊ mō auc̃tas nō est ꝯ me: ⁊ q̄ꝛ
loquit̃ de vnitate singularitatis in diui
nis. ⁊ hoc mō nō solū vl'e creatū non est
vnū sꝫ nec cōe in creaturis. 2° q̄ꝛ loquit̃
de cōi p̄dicabili nō p̄cise de cōi qȯ deter
minatū est de scō: lꝫ nō repugnet sibi eē
in alio. q̄le cōe p̄cise pōt poni i creatura

realit. Et p hoc pz ad illud arm̄ pncipale qꝛ phs iprobat illā fictiōem quā iponit platoni ꝙ. s. nō possit hic hō p se exñs q̄ ponit idea p se eē vl'e oi hoi. qꝛ oīs sba p se exñs est ꝓpria ei cuꝰ est. hoc ē uel ex se ipsa uel ē ꝓpa p aliqḋ ꝯhens fcā ꝓpa q̄ ꝯhente posito nō pōt ineē alteri: sz nō repugnet ei ex se inesse alij. Ista etiam glo. vera est loquēdo de sba fm ꝙ sumitur p nā. ꝛ tūc sequit ꝙ idea nō erit sba sortis: qꝛ nec nā sortis: qꝛ nec ex se ꝓpria nec appropata sorti ut sit tm̄ in eo sz etiam in alio fm ipm. Si aūt accipiat sba p sba pa tūc verū est ꝙ q̄lz sba est ex se ꝓpa illi cuꝰ est. ꝛ tūc multomagis seq̄t ꝙ illa idea q̄ ponit sba p se exñs isto mō nō possit eē sba sortis vel platonis. sz pmū mēbrū ad ꝓpositū sufficit. Ad cōfirmatōem opi. pz qꝛ nō ita se hz cōitas ꝛ singularitas ad nām sic eē in intellcū ꝛ eē veꝝ extra aiam: qꝛ cōitas ꝯueīt nāe extra intellcm̄ ꝛ silr singl'aritas. ꝛ cōitas ꝯuenit ex se nāe. singularitas aūt ꝯuenit nāe ꝑ aliq̄d in re ꝯhens ipsā. sz vl'itas n̄ ꝯuenit rei ex se. ꝛ iō ꝯcedo ꝙ q̄rēda ē cā vl'itatis: nō tn̄ q̄renda ē cā cōitatis alia ab ipsa nā. ꝛ posita cōitate in ipsa nā fz ꝓpriā entitatē ꝛ vnitatē necessario opōtet querere causam singularitatis que superaddit aliquid illi natura cuius est

Secundo querē

dū est: vtruz sba mālis p aliq̄d positiuū intrinsecū sit ꝺ se indiuidua ꝙ nō: qꝛ vnū nō dicit nisi puatōem diuisionis in se ꝛ puatōem idētitatis ad aliud igit cū singularitas uel indiuiduatio nō dicat nisi duplicē negatiōem nō oz eius cām positiuā querē sz sufficit negatio. pma ꝓpō ꝓbat: qꝛ si vnū diceret rōnem positiuā nō diceret eandē quā dicit ens tūc. n. eēt nugatio dicēdo ens vnū nec aliā rōem dicit: qꝛ tūc in q̄cunqꝫ ente eēt entitas addita entitati: qḋ ē incōueniēs Cōtra. pma sba p se gnāt. 7. meta. ꝛ p se opat. i. meta. ꝛ ex hoc distinguit a 2a cui neutrū ꝯuenit. g̊ ista ꝯueniūt pe sbe p illud qḋ addit supra scdam sbam. nō aūt ꝯueniunt ista alicui formal'r p negatōem. g̊ pa sba nō addit tm̄ negationem supra secundam.

Hic dicitur ꝙ non

indiuiduat p aliqḋ positm̄: qꝛ illud esset mā uel forma uel aliq̄d ꝯñs mām ul' formā. ꝛ hoc uel est absolutū ul' respectiuū nō p mām ut pꝰ oñdet. nec p formā: q̄a querā de forma p q̄d indiuiduat: qꝛ nec ex seipsa sit nec nā de q̄ dcm̄ est supra. q̄rā g̊ p q̄d: ꝛ ulterius de illo alio. ꝛ sic in infinitū nec pt dari aliq̄d ꝯñs absolutū qꝛ q̄rā de illo eodez mō. nec p respectm̄ qꝛ respectꝰ psupponit fundamentū. ꝛ sic nō indiuiduat ipm. g̊ negō est rō. vn̄ ponit henricꝰ duplicē negatōem eē. vide in q̊dlibeto. 5. q. 8. Cōtra ista pmo expono intellctm̄ qōnū motaꝝ de ista mā n̄ eni q̄ro q̄ nā est singularis ul' indiuidua si ista significēt intentōem scdam: qꝛ tūc intētōe 2a formalit esset nā singularis ꝛ effectiue ab intellcū cānte illā intētiōem scdaz ꝯferēte. s. hāc nām ad nām sic sbijcibile ad pdicabile. nec etiā q̄rit de vnitate nuāli reali q̊ formalit nā est sic vna. nā vnitate nuāli reali est res formaliter vna siue illa vnitas ꝯuertat cū ente siue sit de genē q̄titatis siue dicat puatōez siue positōem. Sz qꝛ in entibꝰ est aliq̄d indiuisibile in ptes sbiectiuas h̄ est cui formalit repugnat diuidi in pl'a quoꝝ qḋlibet sit ipm. querit nō q̄ formalit illud repugnat qꝛ sic repugnātia formalit repugnat: sz q̊ ut fūdamēto ꝓximo ꝛ itrīseco ista repugnātia insit isti. Est g̊ intellectꝰ. q. ꝺ hac mā q̄d sit in hoc lapide p qḋ sicut p fundamentū ꝓxim̄ simplicit repugnat sibi diuidi i pl'a quoꝝ q̊dlz sit ipm. qual' diuisio est ꝓpria toti vl'i i suas ptes sbiectiuas. h̄ mō itelligēdo ꝓbo ꝙ nō sit aliqḋ indiuiduū formalit p negatōem uel puatōem: sic vī ista positio ponē. Primo qꝛ nihil simpl'r repugnat

alicui enti p solā p̄uatōem in eo: sꝫ p ali qd̄ positiuā in eo. igit̄ diuidi in ptes sb' iectiuas nō repugnat lapidi in eo qd̄ est q̄ddā ens p aliq̄s negatiōes. pbō añtis: qꝛ quātūcunqꝫ negatio tollat pōm pxi mā ad agē ꝛ pati ut p hoc idē ens i quo est negatio careat pō pxima ad aliquid nō tñ ponit formalē repugnātiā illi⁹ en tis ad aliq̄d. qꝛ p possibile uel ipossibile circūscriptis illis negatōib⁹ cū non sint staret tale ens cū opposito illaꝝ negaci onū. ꝛ ita cū illo cui dr̄ repugnare per se qd̄ est ipossibile. Ex^m h⁹ si sb̄a intelliga tur nō q̄ta nō est diuisibil' hoc est ñ pos sibilis diuidi pō ppinqua. non tñ repu gnat sibi diuidi: qꝛ tūc repugnaret sibi recipe q̄titatē p quā formalit̄ posset di uidi. stante igit̄ nā sb̄e corporee nō repu gnat sibi ꝙ sit diuisibil'. Silr̄ si nō hr̄e visū tollat pōm pximā ad vidend̄. non tñ facit repugnantiā ad vidē: qꝛ pōt sta re eadē nā positiua in q̄ fuit hec negatō ꝛ pōt sibi ineē oppositū illius negōnis si ne repugnātia ex pte nāe. ita pōt argui i pposito cū iste ponat nām ex se non eē vnā ꝛ indiuiduā. nunq̄ꝫ tñ p aliq̄ negō' nē positā in nā repugnabit sibi formalr̄ diuidi. ꝛ ita nūq̄ꝫ erit aliqd̄ ens positiuū in rebus qd̄ erit ꝯplete indiuiduū. Et si aliq̄ mō instet̄ p̄me ppōni h⁹ rōnis fal tē assumo istā ppōnem. nulla impfectō repugnat alicui nisi ppter aliq̄d positi uū in eo ita ꝙ nulla impfectō repugnat alicui nisi ppter aliquā pfectōez q̄ ē ali' quid positm̄ ꝛ entitas positiua: sꝫ diui' di est q̄dā impfectio: ꝛ iō nō pōt ꝯpeter̄ nāe diuine. g̊ ꝛc̄. Itē negōne nō ꝯstitui tur aliq̄d formalit̄ in entitate pfectiori q̄ꝫ sit illa entitas p̄supposita negōni. ali' oq̄n negatio eēt formalit̄ entitas positia sꝫ p̄ma sb̄a p phm in p̄dicamētis ē ma' xime sb̄a ꝛ etiā magis sb̄a q̄ꝫ 2ª. g̊ nō for malit̄ ꝯstituit̄ in entitate p̄me sb̄e per ne gatōem inquātū distinguit̄ a 2ª. Itē d̄ singulari p se p̄° p̄dicat̄ illud cui⁹ est sin gulare: sꝫ de aliq̄ ente accepto sub negōe nō p̄dicat̄ p se aliq̄ entitas rōne toti⁹ sb̄i qꝛ totū nō est p se v^m. si rōne ptis tūc nō est p̄dicatio supioris de inferiori sꝫ eius dē de se. Pre^a lꝫ ista pō videat̄ eē falsa in se pp argumēta iā facta si intelligat in diuiduū ꝯstitui in entitate ꝛ vnitate sin gularitatis p negōnē. tñ vr̄ oīo supflua ꝛ nō rn̄dere ad. q. qꝛ ipsa posita adhuc remanet eadē qō. nā de duplici negōne quā ponit q̄ro q̄re negō ista ꝯuenit illi si istā duplicē negōnē dicit eē p se p cām dat cām sui ipsius. si non dat cām h⁹ nō rn̄det̄ ad. q. querit̄. n. illō p qd̄ repugnat op^m istaꝝ negōnū. ꝛ p ꝯn̄s p q̄d insunt iste negōes. Silr̄ q̄ro vñ negō sit hec cū sit eiusdē rōnis in isto ꝛ in illo. Nā sic i forte est duplex negō opposita illi que ē in platone ita in platone est negō dupli cis rōnis. vñ g̊ sor. est singularis hac sin gularitate ppa ꝛ detminata. ꝛ nō singu laritate platon. nō pōt dici nisi dicat̄ vñ ne° sit hec negatio. ꝛ hoc nō pōt eē nisi per aliq̄d positm̄.

Concedo igitur cō clusiones istarū rōnū ꝙ nece est p aliqd̄ positm̄ intrinsecū huic lapidi tanq̄ꝫ per rōnem ppriā repugnare sibi diuidi i par tes sb̄iectiuas. ꝛ illud positm̄ erit qd̄ dr̄ eē cā indiuiduatōis: qꝛ p indiuiduatōez intelligo istā indiuisibilitatē siue repugnā tiā ad diuisibilitatē. Ad ar^m ad opp^m lꝫ assumptū sit falsū de q̊ forte alias. tñ si verū eēt ꝙ vnū significaret formalr̄ il lā duplicē negōnē nō sequit̄ ꝙ non hēat aliquā cām positiuā p quaꝫ insit ei illa duplex negō. nā ꝛ vnitas specifica pari rōne significaret duplicē negatōem ꝛ tñ nullus negat entitatē positiuā eē rōnem vnitatis specifice a qua entitate positiua sumit rō dr̄ie specifice. ꝛ istud est bonuꝫ ar^m p solōne. q. ꝛ p opi. qꝛ cū in q̄libet vnitate minore vnitate nuāli sit dar̄ en titatē positiuā q̄ sit rō p se illius entitatī ꝛ illius repugnātie ad multitudineꝫ op positā. maxime uel equaliter erit h° dar̄

in vnitate pfectiſſima q̄ ē vnitas nūalis

Ertio q̄ro ſine argumē
tis an ſb̄a mālis
p actualē exn̄tiā ſit indiuidua
vel rō̄ indiuiduādi aliq̄d aliud. dī q̄ ſic
qꝛ ex. 7. meta. act⁹ deīminat ⁊ diſtīguit
ḡ vltima diſtinctio eſt p vltimum actū.
Ultim⁹ act⁹ ē indiuiduoꝝ ſm eē exn̄tie
qꝛ q̊dlꝫ aliud ab ipſo intelligit in pō̄ ad
ipm. Cōtra iſtud. p̄mo qꝛ qȯ nō̄ eſt ex ſe
diſtinctū. nec deīminatū n̄ pōt eē̄ p̄muꝫ
diſtinguēs uel deīmināſ aliud ſꝫ eē exn̄
tie eo mō̄ q̊ diſtinguit ab eē eēntie nō̄ eſt
ex ſe diſtinctū nec deīminatū. nō. n. eſſe
exn̄tie hꝫ ꝓprias dr̄ias alias a dr̄ijs eſſe
eēntie: qꝛ tūc oportēt ponē̄ ꝓpriaꝫ coor
dinatōem exn̄tiaꝝ aliā a coordinatōne
eēntiaꝝ. ſꝫ p̄ciſe deīminat ex deīminati
one alterius. igit n̄ deīminat aliqȯ aliō

Ex hoc pōt argui alit: qꝛ illud qȯ pre
ſupponit coordinatōem ⁊ diſtinctiōem
alterius nō̄ eſt rō̄ diſtinguēdi ipm vl̄ de
īminādi ipm. ſꝫ exn̄tia ut deīminata et
diſtincta p̄ſupponit ordinē̄ ⁊ diſtinctio
nē eēntiaꝝ. igit ⁊c̄. Et ſi dicat q̄ p̄ſup
ponit diſtinctōem ⁊ deīminatōeꝫ eēntia
rū aliā ab illa q̄ ē ab indiuidua. ſꝫ iſtā q̄
ē. q. p indiuiduū cāt. igit. Cōtra. in co
ordinatōe p̄dicamētali ſp oia q̄ p ſe pti
nēt ad illā coordinatōem circūſcripto q̊
cūq; qȯ nihil eſt illius coordinatōis: qꝛ
ſm phm. i. poſte. ſtatus ē in q̊lꝫ p̄dicato
⁊ in ſurſū ⁊ in deorſū. igit ſicut inuenit
ſup̄mū ḡnē̄ p̄ciſe ↄſiderādo illud ſb̄ rō̄
ne eēntie: ⁊ inueniūt gnā intmedia ⁊ ſpe
cies ⁊ dr̄ie ita inuenit etiā infimuꝫ. i. ſin
gulare abſq; oi exn̄tia actuali: qȯ pꝫ eui
dent: qꝛ hic hō nō̄ pluſ includit formal̄r
exn̄tiā actualē q̄ hō. P̄. eadē. q. eſt de
exn̄tia q̊ ⁊ vn̄ ↄ̄hit ut ſit hec q̄ ē ⁊ de nā
Nā etſi nā ſpecifica eadē ſit in plib⁹ indi
uiduis hꝫ exn̄tiā eiuſdē rōnis in eis. ſic
ḡ ꝓbat in ſolōne p̄ᶜ. q. q̄ iſta nā nō̄ ſit ȯ
ſe hec. ita p̄t q̄ri p q̄d exn̄tia ſit hec: qꝛ n̄
eſt dare q̄ ſit de ſe hec. ⁊ ita nō̄ ſuffic da
re p̄mā exn̄tiā q̄ nā ſit h. Per h pꝫ ad
arᵐ p opi. dico q̄ act⁹ diſtinguit eo° q̊ ē
act⁹. ſꝫ act⁹ accn̄talis diſtinguit accn̄tali
ſicut act⁹ eēntial̄ diſtinguit eēntial̄r: ita
dico ultima diſtinctio in coordinatōe p̄
dicamētali eſt diſtinctio indiuidual̄: ⁊ il
la eſt p ultiᵐ actū p ſe ptinenteꝫ ad coor
dinatōem. ſꝫ ad hanc nō̄ p ſe ptinet exn̄
tia actual̄. actual̄ aūt exn̄tia eſt vltimuſ
actus poſterior tota coordinatōe p̄dica
bili: ⁊ iō ↄcedo q̄ diſtinguit vltimate ſꝫ
diſtinctōe q̄ ē extra totā p ſe coordinati
onē p̄dicamētaleꝫ q̄ diſtictio eſt aliquo
mō̄ accn̄lis. lꝫ nō ſit vere accn̄talis tn̄ ſe
quit totā diſtinctōem ſm eē q̊dditatiuū
eo ḡ mō̄ q̊ eſt act⁹ diſtinguit etiā in quo
eſt vltim⁹ actus vltimate diſtinguit.

Uarto quero

Utrū ſb̄a mālis ſit p quātita
tē indiuidua uel ſingularis. q̄ ſic. Boe.
de trini. In nūero dr̄iaꝫ variabilitas ac
cidentiū fac. nā tres hoies nec ſpē nec ge
nere differūt ſꝫ ſuis accn̄tib⁹. Naꝫ ſi oio
cūcta eius accn̄a ſepem⁹: loc⁹ tn̄ cunctis
diuerſus eſt quē vnū fingē duob⁹ mini
me poſſum⁹. duo igit corpa vnū locum
nō̄ obtinebūt q̄ eſt accn̄s: ⁊ iō ſunt pl̄es
nūero q̄to accn̄a plura ſūt. int oia autē
accn̄tia p̄mū eſt q̄titas quā vī ſpālit ex
p̄mere in loco dicēdo q̄ eundē fingē du
obus nō̄ poſſum⁹ q̄ ↄpetit eis in quātuꝫ
q̄ta. Preᵃ dam. in elorio. c. 5. nō̄ ↄpu
tando p̄emiū. Ois res in q̄ differt hypo
ſtaſis ab eiuſdē ſpēi hypoſtaſi dī aduen
titia dr̄ia ⁊ caractiſtica ꝓpetas ⁊ q̄litas
hypoſtatica. hoc aūt accn̄s eſt uelut hō̄
differt ab altero hoie qm̄ h quidē lōguſ
h aūt breuis. Preᵃ. 5. meta. aui. nec q̄
eget mā ad ei⁹ eē adueniūt accn̄tia ⁊ di
ſponēs extrinſece p q̄s indiuiduat. Cō
tra. ſic arguit ad. 2. q. p̄ma ſb̄a p ſe gnāt
⁊ p ſe opat. ⁊ h inq̄tū diſtinguit a 2ᵃ cui
iſta nō̄ ↄueniūt p ſe. ſꝫ iſta nō̄ ↄueniunt
enti p accn̄s de gnāri pꝫ. 4. meta. ȯ opa
ri pꝫ. qꝛ vnū p ſe agens eſt vnū p ſe ens
⁊ hoc in vno ordine cauſe.

Hic dicitur ꝙ sba mãlis ē
singularis per
q̃titatē. ⁊ ponit talis rõ: qꝛ qđ pmo cõ
uenit alicui ⁊ p se ꝯuenit cuilꝫ alteri per
rõem eius. sꝫ sba ⁊ q̃titas nõ faciũt vm
p se: sꝫ tm̃ vnũ p accñs. ⁊ p ꝯñs nulla ꝓ
prietas ꝯuenit p se vna ei sil' ⁊ eq̃ pmo:
sꝫ vni p aliud. diuidi ãt in ptes eiusdem
rõis ē ꝓprietas q̃ vna p se ꝯuenit q̃tita
ti ex. v. meta. ğ ꝯuenit alῡ. s. sbe p rõem
eius. talis ē diuisio spẽi in ei⁹ indiuidua
qꝛ ista diuidēda nõ sũt formalr alterius
rõis: sicut sũt spēs diuidētes gen⁹. ⁊ ex h
vltra esse diuisibile in ptes eiusdē rõnis
ꝯuenit alicui rõne q̃ntitat! ex. 5. meta. ⁊
idē ē pnm diuisiõis in aliq̃ nã ⁊ distictio
nis diuisoꝝ. igĩ p q̃ntitatē distiguunt in
diuidua indiuidualr ab inuicē. ⁊ ex hoc
ꝯcludit ꝙ p q̃ntitatē ꝯuenit rei disio in
indiuidua cui p° ꝯuenit talis distinctio
ğ p q̃ntitatē indiuiduũ fit indiuiduum.
Pre^a hic ignis nõ differt ab illo igne
nisi qꝛ forma differt a forma. nec fõma
differt a forma nisi qꝛ recipit in alia ⁊ a
lia pte mãe. nec ps mãe ab alia pte nisi
qꝛ est sub alia ⁊ alia pte q̃ntitatis. ğ tota
distictio h⁹ ignis ab illo igne reducet ad
q̃ntitatē sic ad pmũ distinctm̃. Confir
mat rõ: qꝛ generãs gnãt aliud pp distin
ctõem mãe materia ista geniti ne͡cio pre
supponit q̃ta ⁊ sub q̃titate distincta: ꝙ
q̃ta pꝫ: qꝛ agēs naturale nõ pt agē in nõ
quãtũ. pꝫ etiã ꝙ q̃ta alia q̃titate: qꝛ nõ
pt eē q̃ta q̃titate gnãntis. sꝫ ista q̃titas
pcedit nãlr eē ipsi⁹ geniti. igit ⁊ distictio
nē ipsius generãt! ⁊ geniti. nõ ãt pcedēt
nãlit si nõ eēt nãlr reqsitũ ⁊ p se ut disti
ctiuũ ipsius. Cõtra istã ꝯclonē ar° q̃tu
oꝛ vῠs. pmo ex idētitate rõnis nuãlis si
ue indiduatõis uel singularitat!. 2° ex or
dine sbe ad accña. 3° ex rõe coordinatio
nis pdicamental. ⁊ iste tres vie ꝓbabũt
cõiter ꝙ nullũ accñs pt eē p se rõ p quã
sba mãlis indiduat. 4ª via erit spãliter
ꝯ q̃titatē q̃tũ ad ꝯclonē opi. ⁊ 5° arguet
spãlr ꝯ illas rões opi. Quantũ ad pm
pmo expono q̃d intelligo p indiduatio
nē siue vnitatē nuãlez siue p singularita
tē nõ quidē vnitatē indetminatã sꝫ quã
q̃dlꝫ in spē di vm nũero: sꝫ vnitatē signa
tã ut hãc. ita ꝙ sic pus dcm̃ ē ꝙ indidu
um ipossibile ē diuidi i ptes sbiectiuas
⁊ q̃rit rõ ipossibilitat! ita dico ꝙ ididu
um ē incõpossibile nõ eē h° signatũ hac
singularitate. ⁊ q̃rit cã nõ singularitat!
in cõi. sed h⁹ singularitatis in spãli signa
te. s. ut est hec detminate. hoc mõ intelli
gendo singularitatē ex pma via arguit
duplr. p° sic: sba actu exñs nõ mutata a
liq̃ trãsmutatõe sbali nõ pt fieri de hac
nõ hec: qꝛ ista singularitas sic mõ dcm̃ ē
nõ pt ineē alia ⁊ alia eidē sbe manēti ea
dē nõ sbalr mutate. sꝫ sba actu exñs nul
la sbali mutatõe facta in ipsa uel muta
ta põt sine ꝯdictõe eē sb alia ⁊ alia q̃nti
tate ⁊ q̊cũq; accñte absoluto. ğ nllo mõ
tali est formalit hec sba hac singlaritate
signata. minor pꝫ: qꝛ nõ ē ꝯdictio ꝙ de⁹
sbam q̃tã ista q̃titate eandē ꝯseruet ⁊ i
formet eã alia q̃ntitate. nec ꝓpter h sba
illa actu exñs mutabit mutatõne sbali:
qꝛ nõ erit mutatio nisi a q̃ntitate in q̃n
titatē. Silr si mutet a q̊cunq; accñte si
ne mutatõe sbali siue h sit possibile siue
ipossibile nõ ꝓpter h erit formalr nõ h
Si dicas ꝙ istud est miraculũ: ⁊ iõ non
ꝯcludit ꝯ rõem nãlē. ꝯ. miraculũ ñ est
respcũ ꝯdictorioꝝ ad q̃ nulla ē põ. sꝫ ꝯ
dictio ē eandē sbam manētem eē duas
sbas sine mutatõe sbali. ⁊ h tã successiue
q̃ sil. qđ tñ sequit si p aliqđ accñ eēt for
malr hec sba. tũc. n. accñte succedēte ac
cidēti eadē sba nõ mutata eēt successiue
due sbe. Confirmat etiã illud p sile de
vnitate specifica: qꝛ ipossibile est vnam
sbaꝫ manentē nõ mutatã specifice eē sil
uel successiue hãc spēm ⁊ nõ hãc spēm.
ğ a sili in ꝓposito. 2° sic. duaꝝ ꝓductõ
nũ ꝯpletaꝝ in eē sbali nõ pt eē eadē sba
pm⁹ ⁊ min⁹ ꝓbo: qꝛ tũc vtraq; accipet p
fectũ eē sbale exq̃ vtraq; ē cõpleta. ⁊ ita
idē bis ꝓduceret ꝯplete. ⁊ tũc si iste due

ꝓductõꝫs nõ essent sĩlr eadꝫ sb̃a ꝑ se et a-
ctu exñs ꝓduceret cũ iã actu existit saltẽ
igitur duaꝝ ꝓductio{m} successiuaꝝ extre
mũ ⁊ ťminus idẽ eẽ nõ põt. sꝫ gñatõnis
panis erat hic panis ťmin⁹ post. panis
aũt iste trãsb̃atus ẽ manẽte eadẽ q̃ntita
te creet igiť alius panis ⁊ afficiat ista q̃n
titate manẽte sequiť ꝙ ťminus creatõis
erit panis idẽ cũ illo pane q̃ erat ťminus
gñatõis: qꝛ eadꝫ singularitate nũero erit
hic panis formalr h̃ q̃ fuit ali⁹ paĩs hic.
⁊ sequiť ultra ꝙ idẽ panis erit trãsb̃at⁹
⁊ nõ trãsb̃at⁹. imo sequiť ꝙ nullus pãis
sit trãsb̃at⁹. qꝛ nõ ꝓanis vlĩs. nec paĩs h̃
singularis: qꝛ iste panis manet nõ muta
ta q̃ntitate q̃ erat hic formalr hic panis
ex dato. igiť nihil oĩo est trãsb̃atũ ĩ cor
pus christi qꝺ ẽ hereticũ dicẽ. Ex scꝺa
via arguiť sic: sb̃a ẽ ṗor nãlr oĩ accñte ꝺꝫ
phm. 7. meta. ⁊ ẽ intẽtio sua de sb̃a ꝺm
ꝙ est v{m} istoꝝ q̃ diuidũt ens. ita ꝙ expo
nere ibi sb̃am ꝓ deo uel ꝓ ṗ{a} cã nihil ẽ
ad intentõem eius. ita. n. ꝓbat sb̃am eẽ
ṗmã quõ ꝓbat sb̃am eẽ de nũero didẽ-
tiũ ens: qꝺ est ṗor oĩ accñte ita. s. ꝙ ad
deťminandũ de oĩb⁹ q̃ diuidũt ens suf
ficit deťmiare ꝺ sb̃a taq̃ꝫ ꝺ ṗ° ꝓ eo ꝙ co
gnitõ accñtiũ hꝫ ex eo ꝙ attribuunť sb̃e
istud aũt nõ põt eẽ nisi de sb̃a ꝺm tota-
lẽ coordinatõem suã. igiť nihil posteri⁹
ista coordinatõne põt eẽ rõ formalr q̃ ali
q̃d est in ista coordinatõe. ex rõne igꝫ ṗo
ritatꝭ sb̃e ꝺm ꝙ cõis est sufficit deťmina
tio sb̃e ṗme cui ꝯuenit ista ṗoritas nãlis
ad oẽ accñs. g̊ ꝯuenit sb̃e ṗme ex rõe sua
ꝙ sit hec ṗus nãliter q̃ꝫ deťmineť aliq̊ ac
cidẽte. Et põt ꝯfirmari ꝯñtia. qꝛ si ali
q̃d sit ṗus ad aliud maxime ṗ{m} illi⁹ ẽ ṗ
mũ ad illud. sꝫ maxi{e} ṗmũ sb̃e in cõi est
sb̃a ṗ{a}. igꝫ sb̃a ṗma est ṗor simplr oĩ ac-
cidẽte. ⁊ ita ẽ ṗus hec q̃ꝫ aliq̊ deťmineť
ꝑ aliq̃d aliud. Hic dꝫ ꝙ lꝫ ṗ{a} sb̃a sit ṗ-
or q̃ntitate in eẽndo. nõ tñ in diuidendo
sicut etiã sb̃a est ṗor in entitate nõ tñ in
disibilitate. Cõtra. ista rñsio se ipsã de
struit. qꝛ si ṗma sb̃a est ṗor nãlr in essen

do ipsa quãtitate. ⁊ non põt intelligi ṗ{a}
sb̃a in suo eẽ nisi inquantũ hec. g̊ ñ erit
hec ꝑ q̃ntitatẽ. Pre{a} for{a} est simplr ṗ-
or ꝯposito ꝺm ꝓbõnẽ aris. 7. meta. c. 2.
g̊ si q̃ntitas sit for{a} ṗme sb̃e ipsa erit ṗor
ṗma sb̃a in eẽndo: ꝙ si nõ sit for{a} in eẽn
do. igiť nec in vnitate ꝯpetẽte ṗme sb̃e i
q̃ntũ tale ens. quãlꝫ. n. entitatẽ cõsequiť
ꝓpria vnitas nõ hñs aliã cãm ꝓpriam
sui q̃ꝫ cãm entitatꝭ. Pre{a} eodẽ mõ sb̃a
est ṗor nãlr oĩ accñte q̊ est sb̃m omniuꝫ
accñtiũ. inq̃ntũ eni sb̃m ꝓbať eẽ ṗus dif
finitõe oĩ accñte: qꝛ sic poniť in ordie cu
iuslibet diffinitõis ꝑ additamẽtũ. sꝫ ut ẽ
sb̃m ẽ hec sb̃a: qꝛ ꝺm phm. 2 metha. sin
gulariũ sũt cãe singulares in q̊cunq; ge
nere cãe. igꝫ singularꝭ accñtꝭ singulaŕ sb̃
iectũ ẽ cã. Et ꝯfirmať maxime ꝺ accñte
ꝑ accñs. qꝛ illud prĩo inest singlari scꝺm
phm. 5. meta. c. de eodẽ. Pre{a} oẽ qꝺ ẽ
ṗus alio nã ẽ ṗus duratõe h{oc}. s. ꝙ q̃ꝫtuꝫ
est de se nõ repugnat sibi ꝯdcõrie posse
eẽ ṗus duratõe suo posteriori. vlĩt. n. ṗ
oritas nãe includit in ṗori posse eẽ sine
posteriori sine ꝯdictõe ex. 5. meta. ca. de
posteriori. igꝫ sine ꝯdictõe posset q̊cũq;
sb̃a q̃ntũ est ex se eẽ ṗus duratõe oĩ accñ
te: ⁊ ita q̃ntitate. Ex 3{a} via arguiť sic:
in q̃cunq; coordinatõe ṗdicamẽtali sũt
oĩa ꝑtinẽtia ad illã coordinatõem circũ
scripto q̊cunq; alio qꝺ nõ est aliq̃d illi⁹
coordinatõis eẽntialiť. hoc ꝓbať: qꝛ due
coordinatõẽs sũt ṗmo diuerse. ⁊ ita ni-
hil vnius est tale ꝑ aliq̃d coordinatõnis
alterius. sꝫ ad coordinatõem istã inq̃ꝫtũ
finita est ⁊ in sursum ⁊ deorsũ ꝺm phm
i. poste. sic ꝑtinet aliq̃d ṗ{m} ṗdicatũ de q̊
nihil ṗdicať. ita ꝑtinet infimuꝫ sb̃m cui
nihil subĳciť. g̊ singulare uel indiduũ ẽ
in q̃lꝫ coordinatõe ꝑ nihil alteri⁹ coordi
natõis. Pre{a} 2° in q̃lꝫ coordinatione
circũscripto q̊cunq; alteri⁹ coordinatio
nis est rõ spẽi. nã spẽm nulla opi. fingit
in aliq̊ genere eẽ ꝑ rõem accñtis loq̃ndo
de absolutis. sꝫ de rõe spẽi est ꝙ sit ꝺ plĩ
bus differẽtib⁹ nũero ṗdicabiľ. g̊ in q̃lꝫ

coordinatõe põt inueniri aliq̃d intrise
ce indiuiduũ ꝛ singulare ꝺ q̊ spẽs p̃dica
tur. aut saltẽ põt inueniri aliq̃d nõ ꝺ mľ
tis p̃dicabile. alioq̃n nõ erit in ista coor
dinatõe aliq̃d spẽs specialissima: de cui⁹
rõe est eẽ p̃dicabile si nihil h⁹ sit subijci
bile. Pre^a 3° infimũ subijcibile ꝛ sb
iectũ recipit p se p̃dicatõem cuiuslibꝫ p̃
dicabilis sic pmũ p̃dicatũ p̃dicaẗ p se ꝺ
q̊lꝫ p̃dicato illius coordinatõis. sꝫ ens p
accñs inq̃ntũ ens p accñs nulli⁹ recipit
p̃dicatõem p se. igẽ infimũ subijcibile ñ
põt eẽ ens p accñs. aggregãs aũt res di
uersoꝝ generꝝ est ens p accñs ꝭm phm
5. meta. c. de vno. Pre^a qñ aliq̃d cõue
nit seu natuꝫ est ꝯuenire alicui p̃cise ꝭm
aliquã rõem cuicũqꝫ ꝯuenit essentialiẗ
ꝭm illã rõem ꝯuenit ei simpľr ꝛ eẽntialľr
sꝫ eẽ singulare uel vľe in coordinatõe ge
neris sbe ꝯuenit alicui p̃cise inq̃ntũ ẽ il
lius coordinatõis circũscripto oi qȯ est
alterius. igẽ cui eẽntialľr ꝯuenit cõitas in
q̃ntũ est isti⁹ coordinatõis ꝯuenit ei sim
pľr eẽntialľr. sꝫ q̃ntũcũqꝫ ꝫhaẗ p aliȯ al
terius generis nihil tolliẗ circa ip̃m pti
nẽs ad suã coordinatõem. q̃tũcũqꝫ. n.
soẽ. determineẗ p albũ uel nigrũ ad q̃ fuit
in po^a nõ est soꝛ. magis determinate i ge
nere sbe q̃ erat p̃us: qꝛ p̃us erat h. igẽ q̃
tũcũqꝫ ponaẗ nã in gnẽ ꝫbi ad indidua
p aliqȯ alterius generis remanebit illa
natura formaliẗ cõis ꝫcta sicut nõ ꝫcta.
ꝛ ideo ponẽ cõe fieri indiuiduũ p aliq̃d
alterius generis est ponẽ illud esse cõe si
mul ꝛ indiuiduũ ꝛ singulare. Propẗ ar
gumẽta forte istarũ duarũ viaꝝ fugien
da teneẗ pȯ de q̃ntitate alio mõ h mõ. s.
q̃ sicut extẽsio mãe est alia nã a nã quã
titatis ipsius mãe. ꝛ nihil addit sup eẽn
tiã mãe sic signatã. sic signatio mãe quã
hꝫ cãliter p q̃ntitatẽ ẽ alia a signatõe q̃n
titatis ꝛ p̃oꝛ nãliter signatõe quã habet
p quantitatẽ. ꝛ ista signatõ est alia ab il
la que est quantitatis. sꝫ nõ est alia a sb
stantia: ita q̃ sicut mã nõ est hñs ptes p
nãm quãtitatis: qꝛ ps mãe est mã. sic sb
stantia signata nõ est nisi substantia. si
gnatio eni solũ dicit modũ se habendi.
Cõtra ista positio vẽ includẽ ꝯdcõria
dupľr. p̃mo qꝛ ipossibile est aliq̃d depẽ
dẽs a posteriori naturaliẗ eẽ idẽ p̃ori na
turaliter: quia tunc esset prius ꝛ non pri
us. sꝫ sba est p̃oꝛ nãliẗ q̃titate p eos. igẽ
nihil cãtũ p q̃ntitatẽ siue q̃liẗcũqꝫ p̃exi
gẽs nãm q̃ntitatꝫ põt eẽ idẽ sbe. nõ igiẗ
ista signatio ẽ idẽ sbe: ꝛ tñ cãta a q̃ntita
te. pbõ maiorꝫ. ubi est ṽa ꝛ realľ idẽtitas
lꝫ nõ sit formalľ ibi ipossibile ẽ h eẽ ꝛ illȯ
nõ eẽ: qꝛ tũc idẽ realiẗ eẽt ꝛ tñ eẽt. sꝫ pos
sibile est p̃us nãľr eẽ sine posteriori nãľr
g̊ p ꝯñs multomagꝫ absqꝫ eo qȯ dereli
ctũ ẽ uel cãtũ a posteriori nãliẗ. Pre^a
illud qȯ ẽ nec̃ia ꝯditio cãe: in cãndo nõ
põt hr̃e eẽ a cãto: qꝛ tũc cã inq̃ntũ suffi
ciens ad cãndũ eẽt cãta a cãto. ꝛ eẽt illȯ
cãtũ suiipsi⁹ cã. ꝛ p tãto posset dare cãe
cãtionẽ suiipsius. sed singularitas sbe si
ue signatio est nec̃ia ꝯditio i sba ad cãn
dũ q̃ntitatẽ. qꝛ sicut ar^m est cãtũ singula
re req̊rit cãꝫ singularẽ. g̊ ipossibile ẽ istã
signatõeꝫ eẽ a cãto a sba inquãtũ singu
laris. Preterea quero quid est quan
titatem dereliquere uel cãre modum ta
lem in substantia. si nihil est nisi quod
p̃fuit quantitati tunc nullo modo est si
gnatio p quantitatez: quia tunc simpľr
signatio substantie p̃cederet naturaliter
quantitatẽ. si autem aliquid aliud que
ro quomõ causetur a quantitate ꝛ q̃uo
genere cãe nõ videẗ posse assignari ibi:
genus cause efficiẽtis. sed quãtitas ñ est
forma actiua. Preterea quare magi
derelinquit quãtitas talẽ modũ in sub
stantia eundẽ realiter substãtie q̃ quali
tatis ut albedo. nõ videẗ rõ: qꝛ sic albe
do seip̃a est foꝛ^a supficiei ꝛ nõ mediante
aliq̃ alia forma derelicta: ita videẗ quan
titas eẽ foꝛ^a substãtie qua substantia est
quanta ꝛ nõ derelinquere formã. Ex
quarta via arguo sic: quãtitas ista qua
substã^a ẽ hec signata aut ẽ q̃titas ťmia
ta aut inťmiata. ñ ťmiata. qꝛ illa sequiẗ

esse forme in mã. ⁊ p ꝯñs singularitatẽ
ſbẽ:qꝛ sicut ſbã est cã eius vt ẽ termina
ta:ita hec ſbã est cã ei⁹ vt ẽ hec termina
ta.si aũt interminata sit cã quare ſbã ẽ
hec q̃ntitas interminata manet eadẽ in
gñãto ⁊ cõrupto. g̊ nõ est cã alicui⁹ siue
gñãtionis ĩminate. Si dicat ꝙ nõ seq̃
tur:qꝛ q̃titas nõ ponit cã singularitatꝭ
nisi p̃supposita vnitate specifica. sed ge
neratũ ⁊ corruptũ nõ sunt eiusdẽ spẽi.
Cõtra.pono ꝙ ex aqua p̊ generet ignis
2° ex igne generet aq̃ in p̊ª aq̃ corrupta:
⁊ in 2ª generata ẽ eadẽ q̃titas:⁊ nõ solũ
q̃titas intminata sed etiã terminata:qꝛ
põt hr̃e eundẽ terminũ a forma:vel sal
tem sufficit eadẽ intminata.⁊ illa p te ẽ
cã singularitatꝭ p̃supposita vnitate spe
cifica. g̊ p̊ª aqua ⁊ 2ª aqua sunt hec aq̃
eað nũo:qð vr̃ impossibile:qꝛ idez indi
uiduuz nũo nõ redit nãli actiõe ex.2.de
gñãtione ⁊.v.physi. P̃:si q̃titas sit p̊
indiuiduãs ſbam:oportet ꝙ ipa in se p̊
sit hec ⁊ de se distincta nũaliter ab alia
sed tũc tua ꝓpõ nõ est vã.s. ꝙ oĩs dr̃ia
formalis ẽ specifica.q̃titas.n.hec ⁊ illa
sunt forme.g̊ differunt specifice.⁊ si q̃ti
tatem excipias ab ista ꝓpõne fundamẽ
tali edificiũ ruinosi.vñ ꝓbat ꝙ dr̃ia for
malis sit specifica.quecũqꝫ.n.rõ fuit ad
ducta ex forª eque hr̃bit locũ in ꝓposi
to:cũ q̃titas sit forma sicut alia p̃dicamẽ
ta. Et si dicas:imo q̃titas hꝫ ex se situz
detminatuz:⁊ p hoc distinguit ex se ab
alia q̃titate. Cõtra. q̃ro de q̊ situ loq̃
ris:aut de situ q̊ est p̃dicamẽtũ:⁊ iste est
nãliter posteri⁹ q̃titate:aut de situ q̊ est
dr̃ia q̃titatis ꝓut q̃titas dr̃ ꝯstare ex p
tibus hñtib⁹ positiõem.⁊ tũc ẽ eadẽ qõ
q̃ prius q̃liter.s.sit⁹ isti⁹ q̃titatis dr̃t ab il
lo situ illi⁹ q̃titatis:que qõ est quõ nãli
ter q̃titas hec dr̃t ab illa ⁊ ita vt vr̃ assi
gnas rõem suiipsi⁹.nõ.n. notius ẽ ptes
pmauentes ⁊ ꝯtinuatas in isto toto sei
psis distingui a ptibus pmanẽtib⁹ ⁊ cõ
tinuatis in illo toto:q̃ duo.s.ꝯtinuatio
nem ⁊ pmanentiã includit positio vt ẽ

dr̃ia q̃titatis q̃ ꝙ hec q̃titas differat se
ipa ab illa. P̃ oĩa arª q̃ facta sũt ꝯ op.
in.j.q.ad ꝓbandũ ꝙ caro nõ sit de se h
põt eað fieri ad ꝓbandũ ꝙ q̃titas ñ sit
ð se h.nã manifestũ ꝙ rõ linee de se cõis
ẽ huic linee ⁊ illi.nec maior ẽ ꝯdictio in
telligere lineã sub rõne vlis q̃ carnẽ. hꝫ
etiã linea aliquã vnitatẽ realẽ minorẽ
vnitate nũali sicut ⁊ caro hꝫ ꝓpt easdem
rões q̃ posite sũt in 2ª rõne ꝯ opi. in.j.q.
pꝫ etiã ꝙ linea ⁊ supficies sũt eiusdẽ rõis
in hac aq̃ ⁊ in illa.q̃re g̊ hec aq̃ ẽ hec aq̃
⁊ singlaris. ⁊ nõ loquor de singularita
te vaga ⁊ indetminata sed signata ⁊ det
minata. Cõtra rões opi. arguo p̊ ꝯ
p̊mã ꝙ q̃titas nõ sit rõ diuisibilitatꝭ et
indiuiduatõis:qꝛ q̊cq̊d est rõ diuisibili
tatis inest formalit illi qð ẽ disibile ista
diuisione. sed q̃ntitas nõ inest formalit
spẽi seu toti vli inq̃tũ ẽ diuisibil in ptes
ſbiuas. igit ipa nõ est rõ diuisibilitatis
tal toti⁹ in ptes tales. Cõfirmat rõ:qꝛ
totũ vle qð diuidit in indiuidua ⁊ in p
tes ſbiuas p̃dicat de q̃libet illarũ ptiuz
ſbiuarũ:ita ꝙ q̃libet ps ſbiua ẽ ipm.p
tes aũt q̃titatiue in q̃s fit diuisio totius
ꝯtinui nunq̃ recipiũt p̃dicatiõem toti⁹
diuisi in ipas: ⁊ lꝫ ꝯcurrãt diuisio toti⁹
hõgenei i ptes q̃titatiuas ⁊ diuisio spẽi
siue diuisio totius vlis in ptes ſbiuas q̃
ptes sũt indiuidua:nõ tñ sũt vni⁹ toti⁹ di
uisi:qꝛ totũ q̃ntũ diuidit diuisiõe q̃tita
tiua:⁊ nõ p̃dicat de aliq̃ pte dividente:sic
nec q̃ntũ etherogeneũ de suo diuidẽte.
vlr.n.nulla ps q̃titatiua ẽ totũ illud cu
ius ẽ ps:sed cũ hoc ꝯcomitat ꝙ sũt plu
ra indiuidua hñtia idẽ esse qð cõe. diui
dit in ipa alia diuisiõe:et illud cõe nõ e
rat illud q̃ntũ qð diuidebat diuisiõe q̃
titatiua.ẽ igit aliud totũ diuisuz hac di
uisione ⁊ illa.⁊ tñ in easdẽ ptes p accñs
sed formalit ptes alteri⁹ rõis respcũ hu
ius toti⁹ ⁊ illi⁹: qꝛ respcũ hui⁹ itegrales
⁊ respcũ illi⁹ ſbiue. Et ꝓpt istũ ꝯcursuz
duarũ diuisionuz duoꝝ totoꝝ in ptes
in quib⁹ cõcurrit diuersa rõ ptis: puta

uerunt aliq̄ ꝙ iſta duo tota diuiderētur in ptes eiuſdē rōis. Et qđ accipit a pħo dicenđ ꝙ phs nō dicit q̄ntū diuidi in ptes eiuſdē rōis. ſed ꝙ ē diuiſibile in ea q̄ inſunt quoꝝ ſingulū ē natū eē aliq̄d et hoc aliq̄d in ea q̄ inſunt inq̄t tanq̄ ꝯponentia totū cui inſūt. igiť nō ſic in ptes ſbīuas q̄ nō ſic inſūt quoꝝ vtrūq; ſi diuiſio fiat i duo aut ſingl'a ſi i plura natū eſt eē aliq̄d p ſe.ſ. exñs eo mō q̊ totū: qꝛ inq̄tū aliq̄d ē ps q̄titatiua diuidēs ita p ſe pōt eē ſic totū diuiſum: ⁊ hoc ꝯ diuiſionē ꝯpoſiti in mām ⁊ formā. ⁊ hoc aliq̄d ⁊ hoc ꝯ diuiſionē generis i ſpēs. ⁊ ſi nūs ꝯponeret ex diuerſis nūis: nō obſtaret rōi nūi inq̄tū q̄nt' ꝙ diuideret in nūos alteri' rōis. ⁊ eođ mō nō obſtarꝫ vlī puta q̄nto ꝙ diuideret in pteſ alterius rōnis ſi ꝯponeret ex bicubito ⁊ tricubito q̄ dīnt ſpē: ita etiā q̄titati nō obſtaret diuiſio ſui ſbī in ptes eiuſdē rōis. cōcedo ğ vlr de facto ꝙ lꝫ totū nō req̄rat ꝙ diuidat in ptes alteri' rōis: tñ nō req̄rit eas eē diſtincte rōis: qꝛ inq̄tū ſt ptes q̄nti nō ſt alteri' rōnis. lꝫ.n. caput coꝛ ⁊ man' ſt ptes q̄titatiue ⁊ alteri' rōis: nō tñ ſt alteri' rōis inq̄tū ſt ꝑciſe ptes q̄nti eo ğ mō q̊ verū eſt lꝫ a pħo nō poſſet accipi ꝙ q̄ntū diuidat in ptes eiuſdē rōis oīno nō eſt ad ꝓpoᵐ: qꝛ nō diuidit in ptes in q̄b' includat rō diuiſi: ſed in ptes q̄ inſuerūt diuiſo ⁊ hñt rōnem vnā nō illi' ſed alicu' cōis illi toti ⁊ ipſis. ſpēs aūt diuidit in ptes eiuſdē rōis quarū q̄libet includit rōem diuiſi ⁊ nō aliq̄d aliud alteri' rōis cōe diuiſo ⁊ diuidētib'.

P̄: arguo ꝯ ſcđam rōem: gnāns inq̄ᵐ gnāns circūſcripto oīni alio diſtinguit a genito: qꝛ nō eſt intelligibile ꝙ idez generet ſe. etiā in diuinis pſona nō gnāt ſe ſed gnāns inq̄tū gnāns nō includit q̄titatē ſic ꝓpriū pnᵐ gnātiuū: nec genituz vt genitū includit quantitatē vt p ſe formalē ĩminū gnātionis. ğ circūſcripta vtraq; q̄ntitate. ſ. gignētis ⁊ geniti h ſbā diſtingueret ab illa nūalit. Cōcedo ğ

ꝯcluſionē oīm iſtarū rōnū ꝙ ipoſſibile ē p aliqđ accñs ſbam eē indiuiduaꝫ: h' ē ꝙ p aliqđ accñs ſibi diđat in ptes ſbīuas: ⁊ ꝙ p illud repugnet ſibi eē nō h'.

Ad primā rōnem ꝓ op̄. pꝫ .v. arti. ad p̄mā q. quō male accipit minoꝛē: ⁊ q̄ nō pōt hři a pħo: ⁊ eo mō q̊ hři pōt vā illa minoꝛ nō ē ad ꝓpoᵐ de diuiſione toti' in ptes q̄ntitatiuas. Qñ etiā vlteri' accipit ꝙ eodē eſt aliqđ diuiſibile: ⁊ ꝙ ptes diuidētes diſtinguunt: hoc fl̄m ē. nā nā cōis diuiſibil' ē ex ſe indiuidētia. nō aūt diuidētia diſtinguit ex rōe nāe ſed ex ꝓpꝛijs diſtinctōib'. ita.n. apparet in gnē: qꝛ gen' eſt diuiſibile ſm ſe in plura gnā ⁊ in plures ſpēs: ⁊ tñ genus nō eſt rō diſtinctōis ſpecierū: ſed dr̄ie conſtituētes plures ſpēs. Ad ſcđam rōnem pꝫ quō ex illa pōt ꝯcludi ꝙ idē gnāret ſe. ſed ad formā argumēti dico ꝙ ambe p̄miſſe ſt falſe. lꝫ.n. alia foꝛᵃ ſit in alia mā: nō tñ ꝓpť alietatē māe eſt alia foꝛᵃ: ſed ſic entitas forme eſt ṗoꝛ illa: ita ⁊ ſua alietas ſiliter alia p̄miſſa. ſ. ꝙ eſt alia ps māe ꝓpter aliā partē q̄titatis falſa eſt: qꝛ ſiue ſit diſtinctio ptiū māe in ſe p̄ter q̄ntitatem ſiue nō pꝛioꝛ eſt diſtinctio ptiū materie q̄ quātitatis: qꝛ hui' accñtis ſbm eſt hoc aliq̄d. Ad ꝓbōnem cum dr ꝙ generās nō genāt niſi de mā quāta alia quātitate. ſiue ita ſit ſiue nō de q̊ al's ſaltem in ptibus māe diſtinctis ſm formā quātitatis. dico ꝙ vnitas māe ē paſſio metaphyſica: ita ꝙ vnitas ei' nāliter p̄cedit rōnem quancūq; generatiōis. rō .n. generātis p̄cedit generās. tale. ſ. nāle qđ. ſ. requirit extra mām ſuaz aliā de q̄ generat: ⁊ requirit iſtā quantitatē ſicut ꝯcomitantē diſtinctōez māe a mā. ⁊ deberet ꝓbari ꝙ q̄titas eſſet ꝓpꝛia ratio vnitatis talis. ſ. ſingularitatis in ſbā: ⁊ ꝓbat ꝙ eſt rō ſine qua nō reſpectu vltimi. vñ loc' illi' ꝯñtie nullus ē. Si obꝗciatur ꝙ ſaltez ex ꝯfirmatiōe habebit ꝙ q̄titas p̄cedit nāliter indiuiduatiōez

sb̃e generãde qḋ est cõtra ꝯclonem scḃe vie improbãtis op̃. nã si generãs prius requirat mãm quantã anteꝗ̃ generet. g̊ naturalit̃ p̃supponit̃ quãtitas mãe in diuiduationi ipius geniti. Rn̊ ꝙ indi uiduatiõi geniti p̃supponit̃ q̃ntitas cor rupti ordine duratõis: qꝛ corruptũ pre existit cũ om̃ib⁹ ptib⁹ suis. sed ex hoc ni hil sequit̃ ad. b. ꝙ sit ṗoritas nãliter q̃n titatis ad eius indiuiduationẽ vel indi uiduationẽ sb̃e illi⁹ in q̃ est q̃ntitas. naꝫ ista accñtia corrupti que p̃cedũt tp̃e ge nitum sequunt̃ sb̃am illã in qua sunt: ⁊ etiã illã vt singularẽ. ⁊ eo mõ accña ge niti sequunt̃ sb̃am genitã. Sꝫ adhuc vlterius reducit̃ ar^m: qꝛ quãtitas nõ tm̃ p̃cedit vt in corrupto genitũ: sed p̃cedit nãliter formaꝫ geniti. ꝓbõ: alioquin in instãti in quo generãs inducit formã in duceret in nõ quantũ: qḋ vĩ esse ꝯ illã ꝓpõem: ꝙ agens ꝑticulare nõ attingit ad sb̃am mãe. sed p̃cipue attingit eã in q̃ntum quantã. Sil'r hoc vĩ esse ꝯtra auer. in de sb̃a orbis: vbi vĩ velle ꝙ ma neat eadẽ q̃ntitas in gñãto ⁊ corrupto. alioq̃n generãs gñãret de nõ corpe cor pus. Cõtra illud ṗ° arguit̃ ꝙ hec ratõ nõ valet nec dꝫ adduci ꝓ ista positiõe: qꝛ fundator hui⁹ positiõis vĩ tenere cõ tra hoc adductũ. tenet. n. ꝙ q̃titas non sit ṗmus actus mãe neqꝫ ꝙ aliq̃ forma corporeitatis maneat eadeꝫ in gñãto et corrupto: loquẽdo de corporeitate ĩ ge nere sb̃e dicit nullã quantitatẽ manere eandẽ nũo in isto ⁊ in illo. ⁊ etiaꝫ cũ po nat eã ꝑficere sb̃am ꝯpositã ⁊ nõ mãm immediate vt sb̃m dꝫ ponere illaꝫ aliaꝫ q̃titatem geniti posterioreꝫ nãliter ipso genito: sicut illã corrupti posterioreꝫ nã liter ipo corrupto. ⁊ ita ista deductio ḋ ṗoritate quãtitatis ad sb̃am vel formã geniti quicq̃d sit de Auer. nõ est de op̃. ponẽtis eã. hoc quo ad hõiem. Sꝫ ad ꝯclonem in se dico cũ isto quo ad istud ꝙ si nulla forma corporeitatis maneat formalit̃ in igne ⁊ in aqua nullũ omni

no accñs quod req̃rit pro sb̃o sb̃am cõ positã põt manere idẽ nũo. sed q̊dlibet vel erit in corrupto vt in sb̃o: vl' in geni to vt in sb̃o. ⁊ ita quãtitas ⁊ quodcũqꝫ aliud accñs erit posterius nãliter sb̃a. et ita q̃titas corrupti ⁊ quodcũqꝫ accidẽs ei⁹ fuit nãliter posterius sb̃a corrupta. ⁊ tũc de ista ꝓpõne nõ multũ curo: qꝛ vĩ ipossibil'. nihil. n. aliud vĩ eẽ agẽs attin gere passum in rõne passi q̃ inducere i ipm actũ quo ꝑficiatur. agens aũt par ticulare inducit formã sb̃alem qua mã ꝑficitur ⁊ nõ mã inq̃tum q̃nta ita ꝙ q̃n titas sit rõ media int̃ agens ⁊ passum. g̊ agens nãle illã attingit ſm sb̃am nudã vt passum ab eo imediate trãsmutatũ. Ad auer. dico ꝙ de eo qḋ aliq̃n esset nõ corpus posset gñãri corpus sed forte nõ posset nãle agens gñãre de nõ corpe corpus: sicut de corrupto: qꝛ mã nõ cor rumpit̃ sed totũ. sed de eo qḋ fuit corp⁹ vsqꝫ ad instãs gñãtionis ⁊ hoc q̃titate inherẽte sibi põt agẽs nãle aliud quãtũ alia q̃titate gñãre in illo instanti: qꝛ sic põt ꝓducere sb̃am q̃ nõ prefuit: ita põt ꝓducere oĩa accñtia ꝯñtia eã. Et si di cas ꝙ si nõ ꝓducat corpus de nõ corpe vt corrupto: ꝓducet tñ de mã nõ vt q̃n ta aliqḋ corpus q̃ntuꝫ. dico ꝙ neč ẽ de nõ ꝯposito vt ꝑ te fieri vel ꝓduci ꝯpo^m ⁊ ita de mã ſm suã sb̃am absolute vt ḋ parte põt ꝓduci corpus aliqḋ qḋ ẽ sb̃a ꝯposita ⁊ ꝯcomitat̃ sb̃a quãta: qꝛ q̃nti tas ẽ passio istius sb̃e ꝯposite. Ista rñ sio negat dimẽsionẽ interminatã manẽ eandẽ nũo in gñãto ꝯposito ⁊ corrupto de q̊ al's diffusius si occurrat. sed nũc ta ctũ est ꝓpt̃ ar^m. Ad auc̃tes q̃ adducun tur ad Boe. ꝯcedo ꝙ varietas accñtiuꝫ facit in sb̃a diĩam nũalem: eo mõ q̊ for ma dĩ facere diĩam: qꝛ oẽs distincte for me faciũt aliquaꝫ diĩam in eis in quib⁹ sunt. accñtia aũt nõ pñt facere diĩaꝫ spe cificã in sb̃am in q̃ sunt ex. x. meta. c. pe nul. sed faciũt in substãtijs diĩam ⁊ h° nũalem sed nõ faciũt ṗmã diĩaꝫ. sꝫ alia

est ṗoꝛ dr̄ia nūalis: nec illa sola faciunt
dr̄iam nūalē. ⁊ nullū istoꝝ dicit auctas
illa: ⁊ nisi alterū istoꝝ duoꝝ haberet:
nō haberet ꝑpoᵐ qḋ intendit. Sꝫ q̄d
ad intentōem Boe. dico ꝙ Boe. intēdit
ꝓbare ꝙ nō est dr̄ia nūalis diuinarū ꝑ
sonarū. ⁊ lꝫ sparsim in ṗncipio illiꝰ libel
li de trini. possint hr̄i tales ꝓpōnes: vr̄
tn̄ ꝙ velit sic arguē in nūo. varietas ac
cidentiū differentiā facit. sed in ꝑsonis
diuinis nulla ē talis varietas accn̄tium
qꝛ forma simplex sbm esse non pōt. igit
ibi nō est dr̄a nūalis. videret arᵐ nō va
lere nisi ip̄e intenderet ꝙ sola accidētia
possent distinguere nūaliter. si. n. distin
ctio nūeralis pōt esse ꝑ aliqua alia. g̊ ex
negatōe accn̄tis nō sequit negatio distin
ctionis nūalis. Dico ꝙ oēm distinctio
nem numeralē cōcomitat distinctio ac
cidentiū. ⁊ ꝓpterea vbi nulla pōt eē ac
cidentiū varietas: ibi nulla pōt eē distin
ctio nūalis. ⁊ ex hoc patet argumtū bo
ecij tenere ꝙ cū nō possit in diuinis esse
accn̄s aliqḋ nec accn̄tiū varietas ibi nō
pōt esse distinctio nūalis vel differētia
nūalis. nō sicut a cā ṗcisa negata ad ne
gationē illiꝰ cuiꝰ est cā. sed tanq̄ a nec̄io
ꝯcomitante ad negatōem illiꝰ qḋ nec̄io
ꝯcomitatur. Sed quō ad intentōem ē
verū ꝙ varietas accn̄tium facit dr̄iam
nūalem. dico ꝙ facit aliquā differentiā
sed nō primā: ⁊ necessario ꝯcomitatur
oēm. ⁊ ita hꝫ intelligi ꝙ facit differētiaꝫ
numeralē. nec vr̄ ista glo. extoꝛta a lr̄a:
sed lr̄a ip̄a facit vt sic intelligit cū opoꝛ
teat eas necessario exponere qḋ ip̄e sub
dit ibi de loco. nō enim ē locus ṗmū di
stinguens duo indiuidua ad inuicē. nec
loquēdo de loco q̄ est passio locātis nec
de loco q̄ est passio locati. s. de vbi dere
licto in locato. cum g̊ opoꝛteat exponer̄
locū ꝑ quātitate ſm opinionē suā quid
mali ē exponere facit differentiā ꝑ face
re nō primā: sed facere aliquā ⁊ ꝯcomi
tari primā. Ad dam̄. patet ꝑ ip̄m in fi
ne. c. illiꝰ: vbi exponit quō intelligit ibi

accn̄s: dicens: q̄cunqꝫ in aliquibꝰ earuꝫ
que vniꝰ speciei hypostasum sunt. cōce
do igit ꝙ q̄cquid ē extra rōem ꝑ se ipsiꝰ
nāe specifice: ⁊ nō est ꝑ se ꝯn̄s nām illaꝫ
est tali nāe accn̄s. ⁊ hoc mō quicq̄d po
nitur indiuiduās est accn̄s. nō tn̄ est ꝓ
ṗrie accn̄s sicut alij intelligunt: ⁊ ꝙ ipse
nō intelligat ꝓṗrie de accidēte patꝫ per
ip̄m. j. li. sententiarū. c. viij. Intelligimꝰ
enim qm̄ pe. ⁊ pau. sunt eiusdem nāe et
cōem hn̄t naturā. ⁊ paulopost: neqꝫ. n.
he hypostases in se inuicē sunt. seoꝛsuꝫ
aūt vnaqueqꝫ ⁊ ſm ꝑtem. i. ſm seip̄am
seꝑata ē plurima seꝑantia eā ab altera
hn̄s. etenim loco distāt ⁊ temꝑe differt
⁊ mēte diuidunt ⁊ v̊tute ⁊ foꝛma. i. figᵃ
⁊ habitu ⁊ cōplexione ⁊ dignitate ⁊ ad
inuētionibꝰ ⁊ oīmibus distinctis chara
cteristicis ꝓṗrietatibꝰ. ⁊ sb̄dit notabile:
Plus aūt oīmibus eo ꝙ nō sunt in se in
uicem sed seꝑatim sunt. vn̄ ⁊ duo ⁊ tres
hōies dicunt ⁊ multi. hoc aūt in oīm vi
dere ē creatura. Nota valde qḋ dicit:
ꝙ plus q̄ characteristicis ꝓṗrietatibus
differūt hypostases create ꝑ nō in se in
uicem esse sed seꝑatim. ⁊ ꝑ oppᵐ ibideꝫ
statim dicit: Hypostases trinitatis in se
inuicē esse cā cuiꝰ est vnitas nāe ṗsuppo
sita distinctōi ꝑsonali ex di. 2. ṗmi. est g̊
diuisio nāe in suppositis creatis ṗma et
maxima rō distinctōis. Ad auic. dico
ꝙ ṗcisissime ꝯsiderat q̄dditatē inquan
tum nihil includit qḋ nō ꝑtinet ad ꝑ se
rōem quidditatis eius. ⁊ hoc mō equi
nitas tm̄ est eq̄nitas: et nec vna nec plu
res quantūcunqꝫ vnitas eius nō sit alia
res addita: sed necessario ꝯsequat istam
entitatē: sicut ⁊ oē ens ſm quantūcūqꝫ
entitateꝫ ꝯsequitur ꝓṗria vnitas. nō tn̄
ista vnitas est intra foꝛmalē rōem quid
ditatis vt q̄dditas ē: sed est q̄i passio cō
sequēs quidditatē: ⁊ oīme tale apud eū
vocat accidens. ⁊ hoc mō ph̄s q̄nqꝫ ac
cipit accidens: a quo dicit fallacia accn̄
tis ꝑ oīmi eo qḋ est extra rōem foꝛmalē
alterius. omne aūt tale est extraneū illi

alīi ex ꝯpatōne ad aliud. ꝛ hᵒᵒ dīa acci
dit generi: ꝛ q̄cq̄d sit indiuiduās accidit
nāe specifice: ſʒ nō sic ipsi intelligūt ð ac
cidēte: ꝛ iō ibi ē eq̄uocatio de accn̄te.

Quinto quero

Utrū sb̄a mālis sit hec ꝛ idi-
uidua p mām. ꝙ sic: qꝛ ẜm phm. 5. me.
c. de vno. Unū numero sūt q̄ꝝ mā vna
ꝛc̄. Cōtra. 2. meta. Antiq̄ trāslatōis in
fundamēto nāe nihil est distinctū. ſʒ qð
nō est ẜm se distinctū nec diuersū nō pt
eē pma rō distinctōis uel diuersitatis. ſʒ
mā est fundamentū nāe oīo indistinctū
ꝛ indeꝛminatū. ḡ nō pōt eē pma rō disti
ctōis uel diuersitatis alterius.

Hic dicitur ꝙ sic: qð ma-
xime tenet pp
multas auc̄tes arist. q̄ hoc vident sonaꝛ
quarū vna est in. 7. meta. ꝙ generās ge
nerat aliud ppꝛ māʒ. callias inq̄t ꝛ soꝛ.
sunt diuersa q̄dē ppter mām idē vo spē
nā indidua ē spēs. Itē in. 7. c. de ptib᷒
diffinitōis: qð q̄d erat esse in q̄busdā sb̄
stātījs idē ē. q̄cunqꝫ vo in mā sunt ul̄ ac
cepta sunt cū mā nō idē ꝛ idē vī in. 8. c.
3. nā aīa ꝛ aīe eē idē hō ꝛ hoīs eē nō idē
nisi ꝛ aīe eē hō dicat. ḡ vī ꝙ mā sit extra
rōnem q̄dditatꝭ ꝛ cuiuslibet hn̄tis pᵒ q̄d
ditatē: ꝛ ita cū sit in entib᷒ aliq̄d vī esse
ps indiuidui siue indiuiduatio toti᷒. q̄c
q̄d est in indiuiduo qð repugnat rōi q̄d
ditatis oīo hoc pōt poni pᵃ rō indiduā
di. q̄re ꝛc̄. Preᵃ. xij. meta. pbat ꝙ non
pn̄t esse pl̄es celi. si inq̄t essēt pl̄es celi ut
hoīes foret pnᵐ qð circa vnūq̄dqꝫ specie
vᵐ numero vo mnlta. ſʒ q̄cunqꝫ inq̄t nu
mero sūt multa hn̄t mām. qð aūt quid
erat esse nō hʒ mām pmū. endelechia e-
nim vᵐ genē ꝛ rōe ꝛ nūero pᵐ mouēs i-
mobile ens ista rō q̄ ꝯcludit vnitas celi
ex vnitate motoꝛis: ꝛ vnitas motorꝭ nō
tm̄ spē ſʒ numero ppter hoc ꝙ nō habʒ
mām nō vī valere nisi distinctio nūālis
fieret p illā. ḡ ꝛc̄. Preᵃ pmo ce. ꝛ mun.
Cū dico celū dico formā cū dico h celū
dico mām. Cōtra istud pmo p auc̄te
eiusdē phi. 7. meta. c. de ptibus diffinit
onis. palā aūt ꝙ aīa quidē sb̄a pᵃ. cōp᷒
vo mā. hō vo aut aīal qð ē ex vtrisqꝫ u
vl̄iter coꝛuscus ꝛ socrates supple ex hi
Siq̄dem aīa dupl̄r dī. ꝛ postea sb̄dit. s
vo aīa hec ꝛ coꝛp᷒ h ut ꝛ hō quidē vl̄e ꝛ
singulare. ꝛ aīi in eodē. c. hō ꝛ equ᷒ et q
ita in singularib᷒ nō sunt sb̄a. i. foꝛᵃ: sec
sil̄ q̄ddā totū. i. ꝯpositū ex hac maīa e
hac rōe. vbi p ly hac n̄ itelligit māʒ vn
foꝛmē ꝛ singularē ſʒ deꝛminatā. alioq̄n
ꝯdicēt sibiipsi. vn̄ subdit ibidē ꝛ ut vl̄i
ꝛ subdit postea ex vltiᵃ mā socrates ia
est ꝛc̄. Preᵃ idē p eundē. 12. meta. c. 4.
ubi vult ꝙ pnᵃ sūt eadē sicut pncipiata
ꝛ hoꝝ inq̄t q̄ sunt in eadē spe diuersa n̄
spe ſʒ qꝛ singulariū aliud tua mā ꝛ mo
uens ꝛ spēs ꝛ mea. ſʒ tn̄ rōne vl̄i eadem
ḡ ita ꝯcedit distinctōem foꝛme sic māe i
pticulari ꝛ ita vnitatē māe in cōi sic foꝛ
me. ꝛ ideo opoꝛtet adhuc q̄reꝛ qᵒ ma
teria sit hec. Preterea sicut pbatur ex
multis locis. 7. meta. ca. de ptibus diffi
nitionis materia est de eēntia substantie
ꝯposite puta hoīs. ꝛ nō est tale ꝯpositū
pcise essentia foꝛme. ergo sicut illud cō-
positū non pōt de se esse hoc ex pma. q.
ita nec mā que est ps eius est ð se hec: qꝛ
nō pt eē ꝯpoᵐ cōe ꝛ eiusdē rōis in diuerꝭ
q̄n q̄dlibet qð est de essentia eius posset
esse eiusdē rōnis cū eis. Preᵃ p rōem
materia est eadē in generato ꝛ coꝛrupto
ḡ habet eandē singularitatē in genito et
coꝛrupto. Et si rn̄deas ꝙ nō sit eiusdē
speciei in genito ꝛ coꝛrupto arguo sicut
pmo cōtra quātitatē interminatā. ꝛ ita
erit generatō circularis. pmo ignis ex a
qua. 2ᵒ aque ex igne aqua primo coꝛu-
rupta ꝛ aqua secūdo genita habent ean
dem materiam ꝛ sunt eiusdeʒ spēi. ergo
sunt realiꝛ hec aqua. igiꝛ pmuʒ redit na
turaliter idē numero quod est ꝯtra eos

Quia uero solutio auctoꝛitatū phi-
losophi ad oppositū req̄rit solutōnem
sexte questionis.

Exto q̃ro vtruz substã
tia mãlis sit indiuidua p ali
quã entitatẽ positiuam p se
deĩminantẽ nãm ad singularitatẽ. ꝙ ñ:
qꝛ tũc illud deĩminãs ad illã nãm hñet
se vt act⁹ ad põm. ĝ ex nã specifica: ⁊ il-
lo deĩminãte eẽt v̇e ⁊ ꝓprie ꝯpoᵐ vnũ:
qð ẽ incõueniẽs. nã illud deĩminãs aut
eẽt mã aut forᵃ aut ꝯpoᵐ ex eis. q̊dcũqꝫ
deĩ est incõueniẽs: qꝛ tũc in ꝯposito eẽt
alia mã ab illa mã que ẽ ps nãe: vł alia
forᵃ ab illa forma q̃ ponit ps nãe: vł ali
ud ꝯpoᵐ q̃ꝫ ꝯpoᵐ nãe. Jtẽ tũc singłare
ꝯpoᵐ ex nã ⁊ illo p se deĩminante eẽt p
se vnũ. ĝ p se intelligibile: qð vĩ ꝯ phm
iij de aĩa: ⁊. vij. meta. vbi vĩ aperte vel-
le ꝙ ĩtellectio ẽ vlis: ⁊ sensus vł sensatio
singularis. ꝓ: si esset p se intelligibile
posset de ip̃o esse demr̃atio ⁊ scia: ⁊ ita
de singularib⁹ eẽt scia ꝓpria inq̃tuz sin
gularia: qð negat phs. 7. meta. c. de pti
bus diffinitõis. Jtẽ si includeret nãm
specificã ⁊ illud p se deĩminãs posset p
se diffiniri p ista duo inclusa in rõe sua
⁊ ita eẽt alia diffinitio indiuidui ⁊ alia
spẽi: saltẽ addẽs sup diffinitõez spẽi: sic̃
diffinitio spẽi addit sup diffinitõem ge
neris. Oppoᵐ: oẽ inferi⁹ includit in se
aliq̃d qð nõ includit in intellectu supio
ris: alioq̃n ꝯcept⁹ iferioris eẽt eque cõis
sic̃ cõcept⁹ supioris: ⁊ tũc p se inferi⁹ nõ
eẽt p se inferi⁹: qꝛ nõ subesset cõi ⁊ supi
ori. ĝ aliq̃d p se includit in rõe idiuidui
qð nõ includit in rõe nãe. illud aũt iclu
sum ẽ entitas positiua: ex soł̃one pᶜ. q. ⁊
facit vnũ p se cũ nã ex solutõe q̃rte. q. ĝ
est p se deĩminãs illã nãm ad singulari-
tatem siue ad rõem illius inferioris.

Hic dicitur ꝙ nã specifica de se est hec: ⁊
tñ p q̃titatẽ põt eẽ nã cõis in pluribus
singularib⁹: siue q̃ntitas põt esse rõ q̃re
plura singularia pñt eẽ sub nã. ṗmũ sic
declarat: spẽs spẽaᵐᵃ de se ẽ athõ. ĝ ⁊ in
diuisibił. Et hoc ꝯfirmat p illud Por.
dñdentib⁹ nobis a gnãlissimis ad spẽa
lissima iubet plõ q̇escẽ. sꝫ si possibile eẽt
diuisionẽ esse vlteriorẽ hui⁹ nãe nõ eẽt
q̇escendũ in illa nã. ĝ ⁊c̃. ꝓ: Boe. li. di
uisi. enumerãs oẽs diuisiones nõ tm̃ p
se sꝫ etiã p accñs nõ enũat diuisionẽ spe
ciei in indiuidua. ĝ nã specifica nõ ẽ hec
p aliq̃d aliud. Jtẽ si aliq̃ realitas esset
in idiuiduo p̃ter solã nãm specifice nãe
spẽs nõ diceret totũ eẽ indiuiduoꝝ: qð
est ꝯ porphy. Jtẽ 2ᵐ declarat qꝛ lꝫ q̃nti
tas nõ sit formał rõ diuisiõis alicui⁹ in
ptes sbiuas: tñ qñ totuz q̃titatiuũ diui
dit in ptes q̃titatiuas nã diuidit p se in
illa q̃ sunt eiusdẽ rõis. idẽ. n. est ṗnᵐ di
uisionis in aliq̃ ⁊ ṗnᵐ distinctõis illoꝝ
diuidentiũ. ĝ sicut ip̃a q̃titas est ṗnᵐ di
uisionis: ita est ṗnᵐ distinctõis illoꝝ di
uidentiũ. sꝫ ille sunt ptes sbiue nãe cõis
ĝ q̃titas est ṗnᵐ distinctiõis taliũ ptiũ.

Qualit̃ aũt ista duo mẽbra pñt stare
sił pꝫ p exᵐ: qꝛ ẽm phm. j. phy. sba de se
est indiuisibilis: loq̃ndo de ptib⁹ eiusdẽ
rõis. ⁊ tñ aduẽniẽte q̃titate ẽ partibilis
in ptes tales: imo tũc hẽt tales ptes: ita
ĝ põt nã spẽi eẽ de se hec: ⁊ tñ p q̃titatẽ
aduenientẽ sibi ext̃nsece esse hec ⁊ hec.

Jsta positõ vĩ posse hĩe duplicẽ intel
lectũ. vnũ ꝙ sba mãlis inq̃tũ distingui
tur essentialit̃ a q̃titate maneat eadem
oĩno nõ distincta ẽm rõem sue ꝓprie ⁊
essentiał entitatis: ⁊ tñ recipiat multas
q̃titates: ⁊ recipiẽdo eas cũ eis ꝯstituat
młta singularia. hoc ẽ dictũ planis ver
bis ꝙ eað sba mãlis in se nõ diuisa nec
distincta informat multis q̃titatibuꝫ ⁊
ex hoc sũt multa indiuidua sub specie.

Alio° põt intelligi ꝙ ista sba mãlis q̃
de se esset hec circũscripta oñi q̃titate
postea q̃titate informãte erit hec ⁊ ista
ita ꝙ nõ tm̃ recipit q̃titates distinctas
sed ip̃a hẽt distinctiõem in se in entitate
sua sbali: ita ꝙ ista sba q̃ subijcit illi q̃n
titati ⁊ distinguit ab ea essentialit̃: nõ ẽ
illa q̃ subest alij q̃ntitati ⁊ distinguit ab
ea essentialit̃: licꝫ tñ istud. s. ꝙ hec nõ sit

illa nõ possit esse sine q̃titate i hac ⁊ in
illa. Prim⁹ intellect⁹ vĩ impossibil᷑:qꝛ
ex eo sequunt̃ incõueniẽtia in theoᵃ me
taphysica ⁊ scia nãli. i theoᵃ.s. ꝙ nõ sit
ꝓpriũ eẽntie diuine esse hanc: sic ꝙ ipa
exñs vna in se distincta possit eẽ in plu
ribus supposit̄ distinct̄ : qȯ tñ nõ intel
ligit̃ cõiter nisi de ꝑsonis tm̃ relatiue di
stinctis. h aũt poneret̃ ꝙ vna nã sb̃alis
nulloᵒ in se distincta hr̃et plura supposi
ta re absoluta distincta. 2ᵒ sequit̃ ꝙ nõ
possit aliq̃ sb̃a panis ⁊ vini transb̃ari i
corp⁹ ⁊ sanguinẽ nisi tota sb̃a vini trã
substãtiaret̃:qꝛ vinũ nõ transb̃atur nisi
ꝺm sb̃am suã. naꝫ q̃titas manet eadẽ ⁊
ꝑ te sb̃a q̃ est in hᵒ vino ẽ eadẽ illi q̃ ẽ in
illo vino. idẽ aũt nõ est transb̃atũ ⁊ nõ
transb̃atũ. ğ ⁊c̃ In meᶜᵃ sequunt̃ incõ
ueniẽtia. pᵐ:qꝛ poneret̃ idea pl̃onis vel
plus q̃ꝫ idea quaꝫ posuit pl̃o. pl̃o.n. po
suit ideã esse nãm ꝑ se exñtẽ sepatã sine
accñtib⁹ sic sibi iponit̃ a pho in q̃ eẽt to
ta nã spẽi:q̃ ꝺm ꝙ iposuit sibi aris. dice
ret̃ de q̃libꝫ indiuiduo ꝑdicatiõe forma
li dicẽte:hoc ẽ hᵒ. hec aũt op̃. dicit hãc
sb̃am dici de q̃libet h⁹ spẽi ꝑdicatiõe di
cẽte:hoc ẽ hᵒ: ⁊ tñ eẽ sub hoc accñte ⁊ il
lo. h ğ op̃. ponit tantã cõitatẽ quãtã po
suit pl̃o in ideis. 2ᵒ:qꝛ ꝑ istos duo accñ
tia eiusdẽ spẽi nõ pñt eẽ in eoḋ sb̃o si fu
erint accñtia absoluta:qꝛ ꝺm eos seq̃ret̃
ꝯdictio manifesta:ꝙ.s. idẽ eẽt in actu ⁊
poᵃ ꝺm idẽ. oppoᵐ aũt sequit̃ ex isto:qꝛ
eaḋ nã erit in actu ꝺm mľtos act⁹ eiusdẽ
spẽi. ⁊ iuxta hᵒ põt inferri ipossibile ad
metaphysicũ:inq̃tũ ꝑtinet ad ꝯsiderati
onẽ metaphysici.s.ꝙ due q̃titates dimẽ
siue eiusdẽ rõis sil̃ idẽ ꝑficerẽt q̃ntuꝫ qȯ
est ꝯ ꝓpriã rõnem q̃titatũ dimẽsiuarũ
eiusdẽ rõis loq̃ndo ꝺm intentõem meta
physici. 3ᵒ in scia nãli sequunt̃ duo in
cõueniẽtia. pᵐ ꝙ nulla sb̃a nãlis põt ge
nerari ⁊ corrũpi. nõ quidẽ gnãri:qꝛ si h
lapis ẽ erit in eo oĩs sb̃a q̃ põt eẽ in lapi
de q̃cũqꝫ. põt tñ huic sb̃e lapidis acq̃ri
tãta q̃titas ⁊ tãta nã alia. acq̃sitio autẽ

noue q̃titat̄ nõ est gnãtio. pꝫ ex t̄minis
gnãtõis. ğ ⁊c̃. Sil̃r hoc lapide manẽte
manet nã lapidis specifica i isto. oĩs aũ
nã lapidis ẽ ista nã. ergo manẽte ista nã
manet oĩs nã:⁊ sic nl̃la corrũpit̃. 2ᵒ se
quit̃ ꝙ lꝫ ꝺm fictõem illi⁹ maledc̃i auer.
de vnitate intellc̃s in oĩbᵒ hõib⁹ possi
sic fingi de corꝑib⁹ tuo ⁊ meo sic̃ de lap
dib⁹ illo ⁊ isto:tñ nõ ꝺm fidẽ sꝫ ꝺꝫ phia
nec̃ario tenẽdo aliã ⁊ aliã aĩam intelle
ctiuaꝫ nõ põt poni nã humana eẽ de s
athõ. ⁊ tñ alia ⁊ alia ꝑ q̃titatẽ: qꝛ i isto
hõie ẽ alia ⁊ alia forᵃ sb̃alis ꝑcedẽs nã
liter q̃titatẽ. ⁊ iõ ad istã instantiã tanq̃
insolubilẽ nõ nitunt̃ ipi rñdere: ⁊ iõ trã
ferũt se ad alia hõgenea lapidẽ vl̃ aquã
⁊ tñ si hñt aliq̃d ꝑ se ex rõe nãe specifi
ce athoᶜ ita ꝓcederẽt de hõie sic̃ de lapi
de. pñt igit̃ vidẽ ꝙ nulla sit pnᵃ ex quib⁹
ꝓcedũt cũ ex eis sequũt̃ mãifesta ipossi
bilia. 2⁹ intellect⁹ vĩ destruẽ seipm:qꝛ
illud qȯ est de se hᵒ illoᵒ q̊ expposituꝫ est
ꝑus aliq̃d eẽ de se hoc est de se cui repug
nat ꝑ se diuidi i plures ꝑtes sb̃iuas: cui
etiã repugnat de se eẽ nõ hᵒ. tl̃e ꝑ nihil
adueniẽs põt diuidi in plures ꝑtes:qꝛ si
sibi ex se repugnat diuidi:sibi repugnat
ex se aliq̃d recipe ꝑ qȯ fiat nõ hoc. dicer
ğ nãm eẽ de se hãc ꝺm inteᵐ ꝑexpositũ
de nã q̃ de se ẽ hec: ⁊ tñ ipam posse esse
hãc ⁊ aliã alio adueniẽte ẽ dicẽ ꝯdcõria
⁊ hᵒ pꝫ in exᵒ posito i illa positiõe: qꝛ lꝫ
sb̃a nãlis nõ sit ex se diuisa in ꝑtes eius
dem rõis:tñ ipa nõ ẽ de se indiuisibilis
in ꝑtes tales:qꝛ si eẽt de se diuisibil᷑:hoc
ẽ repugnaret ei diuisio:nõ posset recipe
q̃titatẽ q̃ formalit̃ diuidit̃ in tales ꝑtes
qȯ pꝫ. nã aĩa q̃ de se ẽ indiuisibil᷑ hᵒ mȯ
nõ põt recipe q̃ntitateꝫ sic̃ nec ꝑtes. vĩ ğ
deceptio in ꝯñtia hac:nõ ẽ de se tale. ğ ẽ
de se nõ tale. fallacia ꝯñtis. vᵉ.n. sb̃a ꝺꝫ
aliquã positõeꝫ nõ ẽ hñs de se ꝑtes eius
dem rõis: ⁊ tñ nõ est de se nõ hñs tales
ꝑtes eiusdẽ rõis:ita ꝙ repugnat sibi hr̃e
ꝑtes:qꝛ tũc nõ posset recipe formalit̃ ꝑ
aliqȯ sibi adueniens tales ꝑtes: ⁊ ita nã

spẽi spã^me ñ ē de se hec sič nec aliq̄ð diſi
bile ex nã sua ē ð se h° ita ꝙ repugnet si
bi de se diui i ptes: q̄ tūc ñ posset recipe
aliqð p qð formalr ꝯpetēt sibi tal̄ diſio

Ad qōem g̊ rñdeo ꝙ sic. ad
qð sic arguo: sič
vnitas in cōi p se ꝯsequit̄ entitatē in cōi
ita q̄cunq̄ȝ vnitas per se ꝯsequit̄ aliquā
entitatē. g̊ vnitas simplr q̄lis ē vnitas i
diuidui sepe p̄us descp̄ta. s. cui r̄pugnat
diuisio i plures ptes sb̄iuas. ⁊ cui repu
gnat nō eē h° signatū si ē in entib⁹ sicut
ois opi. supponit ꝯsequit̄ p se aliquā en
titatē: nō aūt ꝯsequit̄ p se entitatez nãe:
q̄ illi⁹ est aliq̄ vnitas ꝓpria ⁊ p se real̄:
sič ꝓbatū ē in solone p̊e. q. igit̄ cōsequit̄
aliquā entitatē aliā deẗminantē istã: et
ista faciet vnū p se cū entitate nãe: q̄ to
tū cui⁹ ē hec vnitas pfectū ē de se. Itē
ois dr̄ia differētiū reducit̄ ad aliq̄ p̊° di
uersa: alioq̄n nō eēt stat⁹ in dr̄ntib⁹. sed
indiuidua ꝓprie dr̄nt: q̄ sūt diuersa ali
q̄d idē entia. g̊ eoꝝ dr̄ia reducit̄ ad aliq̄
p̊° diuersa. illa p̊° diuersa nō st̄ nã in illo
⁊ nã in isto. q̄ nō est idē q̊ aliq̄ ꝯueniūt
formalit̄ ⁊ q̊ dr̄nt realit̄: lȝ idē possit eē
distinctū realit̄ ⁊ ꝯueniēs realit̄. multuȝ
.n. refert eē distinctū ⁊ esse q̊ aliq̄d p̊° di
stinguit̄. g̊ sic erit de vnitate. igit̄ p̄ter na
turā in h° ⁊ in illo st̄ aliq̄ quib⁹ hoc ⁊ il
la dr̄nt. hoc i illo: ⁊ h° in isto. ista ñ pñt
eē negatōes ex 2ª. q. nec aliq̄ acciª ex. 4.
.q. g̊ erūt aliq̄ entitates positiue p se deẗ
minātes nãm. Cōtra p̊mã rōem obr̄:
q̄ si ē aliq̄ vnitas real̄ minō vnitate nu
merali aut ē alicui⁹ in eoð vno nũaliter
aut in aliq̄ alio. nō in eoð in nũo: q̄ q̄c
q̄d ē in eodē nũo ē vnū nũo nec ē in du
obus: q̄ in eis nihil ē vnū nũo realr: q̄
hoc ē ꝓpriū suppositis in diuinis: sič ex
posituȝ ē dictū Dam. s. R̄° sic dc̄m est
in solone p̊e. q. de hac mã ꝙ nã est prius
nalr q̄ hec nã: ⁊ vnitas ꝓpria ꝯñs nãm
vt nã p̊or ē nalit̄ vnitate ei⁹ vt hec nã:
⁊ sb̄ ista ꝯsideratiōe est de ea ꝯsideratio
metaphysica: ⁊ assignat̄ diffi° ei⁹: ⁊ sunt
ꝓpōes p se p̊°° in eoð. g̊ qð ē idē nũo est
aliq̄ entitas quā cōsequit̄ minor vnitas
q̄ sit vnitas nũalis ⁊ ē real̄. ⁊ illud cui⁹
ē vnitas tal̄ formalit̄ nō ē de se vnū vni
tate nũali. ꝯcedo g̊ ꝙ vnitas real̄ nō est
alicui⁹ entitatꝭ exñtis i duob⁹ indiuiduis:
sȝ in vno. ⁊ cū obĳcis q̄cq̄d ē in eodē in
diuiduo nũo ē idē nũo. R̄ñ°: p̊° i alio
sili māifestiori q̄cq̄d ē in vna spē ē vnū
spē. color g̊ in albedine est vnū spē. g̊ nō
hȝ vnitatē minorē vnitate spẽi nō seq̄t̄.
nã sic al̄s dc̄m ē. s. in. j. li. c. de attributꝭ:
soluēdo p̊ᵐ dubiū. aliq̄d pōt dici aiatū
denōiatiue: vt corp⁹. vel p se p̊° vt hō. ⁊
ita supficies dr̄ alba denōiatiue. supfici
es alba dr̄ alba p se p̊°°: q̄ sb̄m includit
p̄dicatū. ita dico ꝙ pōle qð ꝯhit̄ p actu
ale informat̄ ab isto actuali: ⁊ p h° ifor
mat̄ ab ista vnitate ꝯñte illaȝ actualita
tem siue illū actū. ⁊ ita ē vnū vnitate ꝓ
pria illi⁹ actual̄: sȝ denōiatiue ē sic vnū
nō aūt ē de se sic vnū nec p̊° nec p ptem
eēntialē. color g̊ in albedine ē vnū spē lȝ
ñ de se nec p se nec p̊° sȝ denōiatiue tm̄.
Dr̄ia āt specifica ē vna spē p̊°: q̄ sibi p̊°
repugnat diuidi i plura spē. albedo est
vna spē p se sȝ nō p̊°: q̄ p aliq̄d intn̄secū
sibi vt p illā dr̄iam. ita ꝯcedo ꝙ q̄cq̄d ē
in isto lapide ē vnū nũo vel p̊° vel p se
vl̄ denōiatiue. p̊° forte vt illud p qð vni
tas tal̄ ꝯuenit huic ꝯposito p se vt h̄ la
pis cui⁹ illud qð est p̊° vnū hac vnitate
est p se ps denōinatiue tm̄ vt illud pōle
qð pficit isto actuali: qð q̄si denōiatiue
respicit actualitatē ei⁹ ⁊ vnitatē siliter.
Ulteri⁹ declarãdo solonez istã q̄ sit ista
entitas a q̄ sit vnitas ista pfecta p sile ad
entitatē a q̄ sumit̄ dr̄ia speᶜᵃ pōt declari
nã dr̄ia q̄dē specifica siue entitas a q̄ su
mit̄ dr̄a specifica pōt ꝯpari ad illud qð
ē infra se vl̄ ad illud qð ē supra se vl̄ ad
illud qð ē iuxta se. p̊°° dr̄e specifice ⁊ illi
entitati specifice repugnat p se diuidi in
plura eēntialit̄ spē vl̄ nã. ⁊ p hoc repug
nat toti cui⁹ illa entitas est p se ps. Ita i
ꝓposito huic entitati idiuali r̄pugnat

p̄mo diuidi in q̄ſcū̄qꝫ ptes ſubiectiuas
ꝛ p ip̄am repugnat talis diuiſio p ſe to
ti cuiꝰ illa entitas eſt ps: ꝛ tm̄modo eſt
dr̄ia in hᵒ qꝛ illa vnitas nãe ſpecifice mi
noꝛ eſt iſta vnitate: ꝛ ppt̄ hoc illa nō ex
cludit oēm diuiſionē que ē ſm ptes q̄ti
tatiuas: ſed tm̄ illā diuiſionē que ē par
tium eſſentialiū. iſta aūt excludit oēm.
Et ex hoc ↄfirmat̄ ſatis ppoᵐ. qꝛ ex q̊
quecū̄qꝫ vnitas minoꝛ vnitate iſta hēt
entitatē ppriā quā p ſe ↄſequit̄: non vr̄
pbabile iſti vnitati pfectiſſime negare
ppriā entitatē quā ↄſequit̄. Compan
do autē ad illud qȯ eſt ſupra ſe: dico ꝙ
illa realitas a qua ſumit̄ dr̄ia ſpecifica ē
actualis reſpc̄u illiꝰ realitatis a q̄ ſumit̄
genus vel rō̄ generis: ita ꝙ hec realitas
nō eſt formalit̄ illa: alioq̄n in diffinitōe
eēt nugatō: ꝛ ſolū genꝰ ſufficient̄ diffini
ret: qꝛ indicaret totā entitatē diffiniti ſi
ne dr̄ia. qn̄qꝫ tm̄ illud ↄ̄hens eſt aliud a
forma a q̄ ſumit̄ ratō generis: qn̄. ſ. ſpēs
addit realitatē aliquā ſup nãm generis
qn̄qꝫ aūt nō eſt res alia ſed tm̄ alia foꝛ
malitas vel aliꝰ ↄceptꝰ real̄ eiuſdē rei: et
ſm hoc aliq̄ dr̄ia ſpecifica hꝫ ↄceptū nō
ſimpl̄r ſimplicē: puta q̄ ſumit̄ a forma.
aliq̄ hꝫ ↄceptū ſimpl̄r ſimplicem: q̄. ſ. ſu
mit̄ ab vltiᵃ abſtractiōe forme: de q̄ di
ſtinctōe dr̄iarum ſpecierū dc̄m ē di. iiȷ.
p̄mi li. qualit̄ alique dr̄ie ſpecifice inclu
dunt ens ꝛ alique nō. q̊ ad hᵒ iſta reali
tas indiuidui ē ſilis realitati ſpecifice ꝙ
eſt q̄ſi actꝰ dēminans illā realitatē ſpēi
q̄ſi poſſibilē ꝛ pōlem. ſed q̊ ad hoc diſſi
milis: qꝛ iſta nunq̄ ſumit̄ a forᵃ addita
ſed p̄ciſe ab vltiᵃ realitate forᵉ. q̊ ad ali
ud etiā ē diſſil̄e: qꝛ illa realitas ſpecifica
ↄſtituit ↄpoᵐ cuiꝰ eſt ps in eſſe q̄dditati
uo: qꝛ ipſa ē entitas q̄dam q̄dditatiua.
iſta āt entitas indiuidui ē pᵒ diuerſa ab
om̄i entitate q̄dditatiua. qȯ pbat̄ ex hᵒ
qꝛ intelligēdo quācū̄qꝫ entitatē q̄ddita
tiuam loq̄ndo de q̄dditatiua entitate li
mitata nō hr̄ in q̄dditate intellecta: vn̄
ipſa ſit hec. g̊ illa entitas q̄ de ſe ē hec: eſt

alia entitas a quidditate vel ab entita
q̄dditatiua. nō pōt g̊ ↄſtituē totū cuiꝰ
ps in eē q̄dditatiuo: ſꝫ in eē alteriꝰ rōi
Et qꝛ apud phm̄ q̄dditas dr̄ forᵃ freq
vt pꝫ. v. meta. c. de cā. ꝛ i. vȷ̄. c. de ptil
diffinitōis: ꝙ in q̄buſcū̄qꝫ nō eſt mā i
eſt ꝙ q̄cq̄d ē cū eo cuiꝰ eſt: ſic exponet̄ l
quēdo de mā ꝛ forᵃ. ꝛ mā apud euꝫ v
cat̄ q̊dlibꝫ hn̄s q̄dditatē ↄ̄ctam. ꝛ Bo
vult ꝙ nulla forᵃ pōt eē ſbm accn̄tis i
li. de tri. qꝛ forᵃ dr̄ in q̄d de q̊cū̄qꝫ ali
ꝛ ſi hūanitas ſit ſbm hoc nō cōuenit
inq̄ꝙtū eſt forᵃ. hūanitas q̊dē nō eſt fo
alteriꝰ ptis ↄpoſiti vt forme vel mãe:
totiꝰ ↄpoſiti hn̄tis q̄dditatē ↄ̄ctam ſiu
in q̊ eſt q̄dditas ↄ̄cta: iō ois realitas ſp
cifica ↄſtituit in eē formali: qꝛ i eſſe q
ditatiuo: ꝛ realitas indiuidui ↄſtituit
ciſe in eē mãli hoc ē in eē ↄ̄cto. ꝛ ex h
quit̄ illa loᶜᵃ ꝙ iſta entitas eſſential̄r e
formal̄: ꝛ illa mãlis: qꝛ iſta ↄſtituit i r
ne ſubȳcibil̄: ꝛ illa in rōe p̄dicabil̄ prec
ſe. p̄dicatū aūt formale hꝫ rōem forme
ꝛ ſubȳcibile hꝫ rōem mãe. Cōpand
v̊o ad illud qȯ ē iuxta ſe. ſ. dr̄iam ſpeci
cam lꝫ qn̄qꝫ poſſet eē nō pᵒ diuerſa ab
alia ſic eſt illa entitas q̄ ſumit̄ a forᵃ: t
vltiᵃ dr̄ia ſpecifica eſt pᵒ diuerſa ab alia
illa. ſ. q̄ hꝫ cōceptū ſimpl̄r ſimplicē. ꝛ q̊
ad hoc dico ꝙ dr̄a indiuidual̄ aſſil̄atur
dr̄ie ſpecifice vltimo ſumpte: qꝛ ois en
titas indiuidual̄ eſt pᵒ diuerſa a q̊cū̄qꝫ
alio. Et p hᵒ apparet ad iſtā obiectōeꝫ.
obr̄. n. aut hec entitas ꝛ illa ſt̄ eiuſdē rō
nis aut nō. ſi ſic: g̊ pōt ab eis aliq̄ entitas
ſpecifica abſtrahi. ꝛ de illa q̄rendū eſt p
q̊d ↄ̄hit̄ ad hāc entitatē ꝛ illā. ſi ȯ ſe pa
ri rōne potuit eē ſtatꝰ in nã lapidis. ſi p
aliud: igit̄ erit pceſſus in infinitū. ſi aūt
alteriꝰ rōis: igit̄ ꝛ ↄſtituta erūt alterius
rōis: ꝛ ſic nō erūt indiuidua eiuſdē ſpēi.
Rᵒ: dr̄ie ſpecifice vltime ſunt pᵒ diuer
ſe: ꝛ iō ab eis nihil vnū p ſe cōe pōt abſ
trahi: nō tm̄ ppt̄ hoc ſequit̄ ꝙ cōſtituta
ſint pᵒ diuerſa: ꝛ nō alicuiꝰ vniꝰ rōnis.
Aliq̄. n. equalit̄ diſtingui pōt intelligi

duplr. vel qr eqlit incōpossibilia. s. qr ñ
pñt ineē eidē. uel qr eqlit in nullo ꝯueni
unt. ꝛ pmo mō uerꝫ est ꝙ distincta sit eq̄
diuersa sicut ipsa distinguētia. nō. n. pñt
distinguentia eē incōpossibilia qn etiaꝫ
distincta sūt incōpossibilia. 2°° vlr est i
possibile: qr distincta nō solū includunt
distinguētia: sꝫ etiā aliqd qd est q̄si potē
tiale respcū distinguētiū. ꝛ tñ distinguē
tia in eo nō ꝯueniūt sic visū est de diūs
pmo diuersis. ita rñdeo de entitatibus
indiduātib' q̄ sūt pmo diuersa. i. i nllo
nuō eodē ꝯueniētia. ꝛ tñ nō oꝫ distincta
simplr eē diuersa: sic tñ ille entitates sīt
incōpossibiles: ita etiā indidua hñtia il
las entitates. Et si q̄ras q̄ ē ista entitas i
didualis a q̄ sumit dña indidualis. ē ne
mā uel forª vel ꝯpom. R°. oīs entitas
q̄dditatiua siue ptialis siue total' alicu'
generis est de se indifferēs ut entitas q̄d
ditatiua ad hāc entitatē ꝛ illaꝫ ita ꝙ ut
entitas q̄dditatiua est nālit pōr ista enti
tate ut est hec. ꝛ ut pōr est nālr sicut nō
ꝯuenit sibi eē hāc ita non repugnat sibi
ex rōe sua suū oppositū. ꝛ sicut ꝯpom ñ
includit suā entitatē q̄ est hec inq̄ntum
nā. ita nec mā inquantū nā includit suā
entitatē q̄ est hec mā. nec forª inq̄tū nā
includit suā. g° ista entitas nō est mā uel
forª. nec ꝯpom inq̄ntū qdlꝫ istoꝝ est nā.
sꝫ est vltima realitas entis qd ē mā uel
qd est forma uel qd est ꝯpom. ita ꝙ q̄dlꝫ
cōe ꝛ tñ determinabile. ad hec pōt distin
gui q̄ntūcūq; sit vna res in plīes realita
tes formaliter distinctas: quaꝝ hec for
malit nō est illa. sꝫ hec ē formalr entitas
singularis. ꝛ illa est entitas nāe formalr
nec pñt iste due realitates eē sicut pñt eē
realitates vñ accipit gen': ꝛ realitas vñ
accipit dña ex quib' realitas specifica ac
cipit. sꝫ sp in eodē siue pte siue toto sunt
realitates eiusdē rei formalr disticte. Et
p hoc pꝫ ad arm pm pncipale qd ꝯcludit
ꝙ oē indiduū in q̄ nā est ꝯhibil' ē ꝯposi
tius illa nā. dico ꝙ ꝯpō pōt intelligi pro
prie put est ex re actuali ꝛ re potentiali

uel min' ppe put est ex realitate ꝛ reali
tate actuali ꝛ potētiali in eadē re. p°° nō
ē indiduū ꝯpositius respcū nāe specifice
qr nullā rē addit: qr nec māꝫ nec formā
nec ꝯpom sicut pcedit arm. 2°° est nectio
ꝯpositū: qr illa realitas a qua accipit dif
ferētia specifica potential' est respectu h'
realitat a q̄ accipit dña indidual'. sicut
si eēnt res ꝛ res. nō. n. realitas specifica
ex se hꝫ vñ p identitatē includat realita
tē indidualē: sꝫ tm̄ aliqd 3m includit am
bo ista p idētitatē. Et hec est talis ꝯpō q̄
lis nō pōt stare cū simplicitate diuia. il
la. n. nō tm̄ nō ꝯpatit ꝯpōnem rei ꝛ rei a
ctualis ꝛ potētialis: sꝫ nec realitat actu
alis cū realitate potētiali. ꝯpando enim
q̄dcūq; eētialē ad q̄dcūq; eētiale i di
uinis est formalit infinitū: ꝛ iō ex se hꝫ
vñ per idētitatē includat q̄dcūq; qd pōt
secū eē sicut freq̄nter tactū ē supra i prio
li. q. de attributis soluēdo arm pncipale
pm ꝙ nō sūt pcise illa extrema eadē pfcē
qr aliqd tertiū includit vtrunq; pfecte
sꝫ in pposito nec entitas specifica inclu
dit p identitatē entitatē indiuidualem.
nec ecōuerso: sꝫ aliqd tertiū tm̄: cui' ista
ambo. q. sūt p° p se ptes includit ambo
ista p idētitatē. ꝛ ita tollit ista ꝯpō perfe
ctissima q̄ est ex re ꝛ re nō tñ oīs. vlr eni
q̄cunq; nā nō est de se hec sꝫ determinabil'
ad eēndū hec siue determinet p aliā rē qd
est ipossibile in q̄cunq;. siue p aliā reali
tatē nō est simplr simplex. Ad 2m cōce
do ꝙ singulare est p se intelligibile quā
tū est ex pte sui. si aūt alicui intellectui ñ
sit p se intelligibile puta nr̄o de hoc al'.
saltē nō est incōpossibilitas ex pte singu
laris qn posset intelligi sicut nec ex pte
solis est ipossibilitas vidēdi vel visiōis
in noctua sꝫ ex pte oculi. Ad illud d
diffinitōe dico ꝙ si aliqua rō possit exp
mere q̄cq̄d ꝯuenit ad entitatē indiui: ñ
tñ illa rō erit pfecta diffinitio: qr non ex
primit ꝙ q̄d erat eē. ꝛ fm phm. i. thop.
Diffinitio est exprimēs ꝛc. ꝛ iō ꝯcedo ꝙ
singulare nō est diffinibile diffinitōe aª

a diffinitõe ſpẽi. ⁊ tñ eſt ꝑ ſe ens addenſ aliquã entitatẽ entitati ſpẽi: ſ3 illa per ſe entitas quã addit nõ eſt entitas q̃ddita ua. Per hoc p3 ad aliã de ſcia ⁊ d̃mõ ſtratõe: q2 diffinitõ ſbi eſt meᵐ in demõ ſtratõe potiſſima. ſingulare aũt nõ hẽt diffinitõem ꝓpriã ſ3 tm̃ diffinitõem ſpe ciei. ⁊ ita nõ eſt de ipſo demõſtratio pro pria: ſ3 tm̃ demõſtratio q̃ eſt de ſpẽ. ñ. n. habet aliquam paſſionẽ ꝓpriam: ſ3 tm̃ paſſionẽ ſpeciei.

Ad argumẽta pro

opi. cũ ṗmo di ꝙ ſpẽs eſt athoma dico ꝙ eſt athoma hoc eſt indiuiſibil' in pl'es ſpẽs. nõ eſt tñ pure athoma: hoc eſt ſim pl'r indiuiſibil'. indiuiſibilitas. n. in pl'es ſpẽs ↄpatit' ſecũ diuiſibilitatẽ in pl'a eiuſ dẽ ſpẽi. Et cũ ꝓbat' indiuiſibitaſ per il lud platonis ꝙ iubet pl'o q̃ſcere ⁊c̃. di co ꝙ diuiſio ariſ. ſtatũ h3 ad ſpẽ3 ſpãliſ ſimã: q2 vlterius ꝓcedẽ eſt in infinita q̃ ſunt relinquẽda ab arte ſm ipm. nõ eſt eni ex ꝑte indiuiduoꝝ vñ ſit eoꝝ nũerꝰ certꝰ: ſ3 pñt eẽ infinita nõ repugnãte rõe eoꝝ. ⁊ ſi accipiat' diuiſio ſtricte ꝓut ẽ in illo qȯ req̇rit de᷑minatas ꝑtes in multi tudine ⁊ magnitudine. hoc mõ ſpẽs nõ diuidit' in indiuidua. genuſ aũt req̇rit d̃ ᷑minatã multitudinẽ ſpẽꝝ. q2 ſm Boe. ṗꝰ diuiſibile eſt in duo. quantũ aũt req̇ rit de᷑minatã magnitudinẽ. ⁊ iſta p̃ſup ponit de᷑minatã multitudinẽ: q2 ſũt in toto due medietates. ⁊ ſi ſtricte accipiat' diuiſio ꝓut eſt in ꝑtes ꝓportiõem habẽ tes ad totũ que uel ↄſtituũt ul' ſub eo cõ tinentur in de᷑minata multitudine uel magnitudine. ſpẽs ꝑ ſe nõ diuidit' in idi uidua. Et ꝑ hoc p3 exponi tam pl'o q̃m por. ſi aũt accipiat' diuiſio cõit' ꝓut ẽ in q̃cunq3 ꝑticiᵃ nãm diuiſi ſiue h3 talẽ ꝓ portõem ad totũ integrãdo ſiue in ſbĳ' ciẽdo ſiue nõ ſpẽs ꝑ ſe diuid' t' i indidua ⁊ reducit' iſta diuiſio ad genꝰ apud boe. q2 ille ↄditões ⁊ ꝓprietates q̃s aſſignat boe. in diuiſiões generis ↄueniunt huic diuiſiõi que eſt ſpẽi in indiuidua. Ad aliud ſpẽs dicit eẽ totũ ⁊c̃. dico ꝙ ibi eẽ accipit' ꝓ q̃dditatiuo ſicut Por. loquit' in. c. de dĩa. vbi vult ꝙ dĩa ꝑ ſe nõ reci pit magis neq3 minus: ⁊ ꝓbat ibi. eẽ. n. vnicuiq3 vnũ ⁊ idẽ eſt nec intentõe3 nec remiſſionẽ ſuſcipiẽs accipit eẽ ꝓ q̃ddita te ſicut phs. viĳ. meta. aia ⁊ aie eſſe ſũt idẽ. ⁊ q2 iſta entitas quã addit ſingular' ſuꝑ ſpẽm nõ eſt entitaſ q̃dditatiua. dico ꝙ tota q̃dditas q̃ eſt in indiuiduo ẽ enti tas ſpẽi. ⁊ ita ſpẽs dicit toᵐ eẽ indiduoꝝ

Ad arᵐ ꝑ alio mẽbro de q̃ntitate dico ꝙ iſta ꝓpõ eſt falſa idẽ eſt ṗnᵐ diſibilita tis ⁊ diſtinctõis diuidẽtiũ ↄceptꝰ q̃dẽ ſ3 ſe cõis ſpẽbꝰ eſt rõ diuiſibilitatis eius in ſpẽs. ſ3 nõ eſt rõ diſtinguẽdi ſpẽs ab iui' cẽ. ſ3 ſpẽs vna ab alia diſtinguit' ꝑ dĩa3 in q̃ntitatiua aũt diuiſione tota q̃titas ut ↄfuſe ↄtinẽs oẽs ꝑtes ẽ rõ diſibilitat' in toto q̃nto. nõ ſic aũt ẽ rõ diſtictõis ꝑ tiũ ad inuicẽ. ſ3 hec q̃ntitas inq̃ntũ diſti cta in actu nõ ẽ illa in actu q̃ ẽ i toto: qȯ ẽt deducit' ultra ꝙ diſo toto q̃to hõge' neo hĩ ꝑ q̃ntitatẽ diſio ſit ita. tñ iſta di uiſio nõ ẽ ṗᵃ diſio indiuiduoꝝ. ſ3 h ſba ⁊ illa hñt diſionẽ ab inuicẽ ⁊ diſtictiões inquantũ h ⁊ hec ṗoꝛ ẽ nãl'r diſtinctõne inq̃ntũ erãt ꝑtes diſticti q̃nti ꝑ accñs. ac cidebat. n. eis eẽ ꝑtes. tñ facta diſiõe ſm ꝑtes q̃dditatiuas ꝑ accidens ſit diſio ſ3 ꝑtes ſbiectiuas.

Ad queſtionem pꝛe

cedentẽ de mã p3 ſol'o ad arᵃ ↄ̃ opi. cõce do. n. ꝙ mã abſolute ut nã non eſt rõ di ſtinctõis nec indiuiduatõis. q̃cq̃d. n. eſt nã in q̊cunq3 genẽ totalis uel ꝑtial' nõ ẽ de ſe hoc: ⁊ iõ inq̇rendũ eſt ꝑ q̃d ſit hoc

Ad auctẽm ariſ. 5. meta. vnũ nũero ⁊c̃. rñdeo ꝙ ibi accipit mãm ꝓ illa enti' tate indiuiduali q̃ ↄſtituit in eẽ mãli. nõ autem in eſſe foꝛmali: pꝛout quidditaſ di foꝛᵃ: q2 iſta entitas nõ ẽ q̃dditatiua. et iſta expõ p3 ꝑ illud qȯ ſubdit. ſpẽ q̊ꝝ rõ eſt vna ⁊c̃. Rᵒ. n. ibi ſumit' ꝓ q̃ddita

te que dr̄ foꝛᵃ respcū eē indiuiduali. Per idē pꝫ ad illud de celo ⁊ h̄ celo. qȯ cōfir mat ꝑpoᵐ. p idē ad illud. xij. metap. qȯ ꝯcedo ꝙ nō pn̄t eē ples motoꝛes p̄mi: qꝛ in p̄ᵒ motoꝛe nō ē mā. h̄ ē nō ē in eo ali q̄d ꝯhēs ut mā uel aliq̄d aliud ſꝫ ē de se hoc sine alio ꝯhēte. nā talis ꝯctio ñ stat cū pfecta simplicitate. ⁊ iō q̄dditas dei ē de se hec. Ad illud. 7. meta. in eis q̄ sr̄ sine mā qȯ q̄d ē rei ē idē cū eo cuiꝰ ē. di co ꝙ q̄d rei p̄t ꝯpari ad illud cuiꝰ e p se ⁊ p̄ᵒ. ⁊ ad illȯ cuiꝰ ē p se ⁊ ñ p̄ᵒ. ⁊ vlr eoᵒ q̊ ē alicuiꝰ eo mō ē idē sibi. qꝛ sic ph̄s ar. 3. c. 7. singl̄m ⁊c̄. ⁊ q̄cq̄d erat eē dr̄ singu la ſb̄e. si. n. illud qȯ nō ē ens nihil ē. qȯ q̄d aūt rei ē illud q̊ p̄ᵒ res ē. ⁊ iō cuiꝰ ē q̄d p̄ᵒ ip̄m ē idē ipsi p̄ᵒ cꝰ ē p se ip̄m ē idē illi p se cꝰ ē p accn̄s i li idē ē p accn̄s. ⁊ iō il li nō ē simpl̄r idē. vn̄. qȯ ipse vult in. 3. c. ꝙ in dcis p accn̄s nō ē idē qȯ q̄d ē cū eo cuiꝰ ē. nō mirꝝ: qꝛ in. 2. c. declarauit ꝙ ni hil eoꝝ est qȯ q̄d est nec diffinitio. hn̄s aūt qȯ q̄d ē p̄t intelligi uel ipsa nā cuiꝰ ē p̄ᵒ qȯ q̄d ē. uel suppoᵐ nāe cꝰ est qȯ q̄d ē p se lꝫ nō p̄ᵒ. p̄ᵒᵒ qȯ q̄d ē tā in mālibꝰ q̄ i imālibꝰ ē idē cū eo cuiꝰ ē etiā p̄ᵒ. qꝛ p̄ᵒ hꝫ qȯ q̄d ē. 2ᵒᵒ hn̄s nō ē idē ipsi. qꝛ includit entitatē extra rōem sue q̄dditatꝭ qȯ nō est idē cū qȯ q̄d est p̄ᵒ. qꝛ qȯ q̄d ē nō est eius p̄ᵒ. p eo ꝙ hn̄s illud includit entita tē aliquā extra rōem eiꝰ qȯ est qȯ q̄d est p̄ᵒ. Ad ꝑpoᵐ ꝑ phi dico ꝙ in nō ꝯstitu tis cū mā hoc ē cū nō entitate indiuidu ali ꝯhente q̄dditatē idē ē qȯ q̄d ē p̄ᵒ cuꝫ eo cuiꝰ ē. qꝛ tale cuiꝰ ē nulla rōem inclu dit extra rōem eius qȯ ē p̄ᵒ qȯ q̄d ē. i cō stitutis aūt cū mā hᵒ est cū entitate indi duali ꝯhēte q̄dditatē nō est idē p̄ᵒ qȯ q̄d est cū eo cuius est. qꝛ sic acceptū p̄mo ñ hr̄et quod q̄d ē ex se ſꝫ tm̄ p p̄tē. s. p nāꝫ q̄ ꝯhitur. s. p illā entitatē indiuidualem. ñ igit̄ ex isto hr̄ ꝙ mā que est altera ps cō positi sit extra rōem p se q̄dditatis. imo uere ptinet ad q̄dditatē. ⁊ spēs hn̄s for mā in vlī hꝫ p̄mo qȯ q̄d est ⁊ p̄mo ē idē sibi: ⁊ iō ñ sequit̄ ꝙ mā que est altera ps cōpositi sit indiuiduās. ſꝫ tm̄ sequitur ꝙ mā que est entitas ꝯhens quod ꝯcessi.

Utrū aūt carentia māe que est alte ra pars inferat carentiā huius entitatis indiuidualis ſm phum. de hoc in. q. se.

Ad illud aris. ꝙ generans generat a liud ꝑpter materiā. dico ꝙ intentō phi est ibi ꝙ idee nō sūt necessarie ad genera tōnem. quia tam distinctio gignentis a genito q̄ silatio geniti cū generante que duo requirunt̄ ad generatiōeꝫ vniuocā pn̄t hr̄i sine eis. agētis. n. p̄ticulare ex fō ma sua hꝫ vnde assilet sibi passum ⁊ ge nerans genitū. ⁊ ex mā habet ꝙ sit disti ctū a genito nō p̄ncipalr̄. lꝫ tn̄ sequat̄ ne cessario ꝙ distinguit̄ per materiā a geni to: qꝛ mām nō suā sed aliā pficit per foꝛ mā terminantē generatiōem. sua. n. mā iam pfecta est foꝛma. ⁊ ex hoc ꝙ assilat p foꝛmā pficit aliā māꝫ q̄ suā. ⁊ ita sua alia est ab illa que p̄uat̄ foꝛma tali. cuiꝰ cunqꝫ aūt est alia mā ex quo mā ē ps es sentialis rei ip̄m est aliud ab eo. Dico tn̄ ꝙ assilatōis vel silitudinis p̄ncipalis rō est ipsa foꝛma inter generās ⁊ genitum. ⁊ hoc nō ſm vnitatē uel identitatē indi uidualē inquātum foꝛma hec. ſꝫ ſꝫ vni tatem uel idētitatē illam minoꝛē inquā tum foꝛma est. ⁊ ſm hoc est rō gignēdi. foꝛma aūt est p̄ncipalioꝛ rō distinctiōis q̄ mā: quia sicut foꝛma est illud p̄ncipa lius quo ꝯpoᵐ est q̄ mā: ita est p̄ncipali us quo cōpositū est vnum. ⁊ p ꝯn̄s i se distinctū ⁊ ab alio distinctū. appropria te tn̄ distinguo assilatiuū ꝯtra distincti uū foꝛma est assilatiua ita ꝙ nō mā ꝑp̄e qꝛ nō ē q̄litas ſbalꝭ uel accn̄talꝭ. mā āt est distictia approp̄ate loq̄ndo: qꝛ nec io ex h̄ ꝙ caret foꝛᵃ distinguit ab illa mā q̄ p̄ habet foꝛmā. ⁊ ita ꝯpoᵐ a ꝯposito. pōt ēt alioᵒ ꝯpoᵐ intelligi aliud pp mām; si cut ꝑpter cām alietatꝭ p̄exn̄teꝫ. foꝛᵃ. n. geniti lꝫ sit cā alietatꝭ in ꝯposito p̄ncipa lioꝛ q̄ mā. nō tn̄ ē cā p̄exn̄s hᵒ alietatꝭ ſꝫ mā. ⁊ h̄ qꝛ ipse p̄existit p̄uata. ⁊ iō non pōt eē eadē cū mā infoꝛmata.

Ltimo quero

quātū ad istā māz vtrū sit pos
sibile plēs anglos eē in eadē spē ꝙ nō. qꝛ
p. 7. meta. c. de ptib⁹ diffinitōis. dīc ꝙ i
his q̄ sūt sine mā idē est qđ q̄d ē ⁊ illud
cuius ē. igī cū angl's sit sine mā qđ q̄d est
eius ē idē ipi anglo. ḡ ipossibile est ange
lū distingui ab anglo nisi qđ q̄d est eius
distinguat a qđ q̄d est alterius. ḡ nō pōt
eē distinctio indiuiduoꝝ in angel' manē
te eodē qđ q̄d ē. ℞: auicē. 9. me. poit
ordinē intelligētiarū: ubi vī uelle ꝙ ītel
ligenᵃ inferior ꝓducit a supiore q̄i ipsā
creāte. illa cālitas nō est in aliq̄ respectu
alteri⁹ eiusdē spēi. Preᵃ arguo p rōez
ōis dr̄ia formalis ē dr̄ia specifica angeli
cū sint plēs ⁊ forme differūt aliq̄ dr̄ia fō
mali. ḡ specifice. ꝓbō maio. sumit ex. 8.
meta. ubi forᶜ ꝯpant numeri in quibus
q̄dcunq; additū uel subtractum uariat
spēm. ita in formis. igī ⁊c̄. Item. io.
meta. Masclus ⁊ feia nō dr̄nt spē: quia
masculinitas ⁊ femineitas sr̄ dr̄ie māles
forme hūanitatis. ex hoc innuēs ꝙ dr̄ie
formales oēs distiguāt spē: qꝛ forᵃ ⁊ spe
cies idē sūt. Preteᵃ ois forᵃ sepata a
materia in se hꝫ totā pfectōem spēi illi⁹
ḡ si ponat aliq̄ talis forma in spē ut for
ma h⁹ angeli ⁊ illius illa erit ista: ⁊ ista
erit illa. qꝛ vterq; angelus est forᵃ sepaᵃ
a mā ⁊ p ꝯn̄s q̄lꝫ hꝫ pfectōem toti⁹ spēi
ꝓbō an̄tis: qꝛ ꝙ forma nō hꝫ totā eēnti
am spēi hoc est qꝛ pticipat eā. nō aūt hꝫ
eēntiā forme p pticipatiōem nisi ut ē in
materia. igī ⁊c̄. Preᵃ: in entib⁹ pfecti
nihil est qđ n̄ intēdat a nā. sꝫ plr̄itas nuā
lis nō p se intēdit a nā: qꝛ dr̄ia nūeralis
q̄ntū ē in se pōt intēdi in infinitū. infini
tas aūt nō intendit p se ab aliq̄ agēte. q̄
aūt sunt in angelis tanq̄ in pfectissimis
entibus vniuersi sūt p se intēta. ḡ nō est
in eis dr̄ia numeralis: sꝫ solū specifica i
qua p̄ncipalr̄ ꝯsistit pulchritudo vniuē
si. Preᵃ. q̄. đ aīa vī hr̄i ꝙ multitudo
indiuiduoꝝ nō est nisi ꝓpter saluatōez
spēi sꝫ in incorruptibilib⁹ saluat sufficiē
ter natura in v° indiuiduo. ḡ ⁊c̄. Con
firmat etiā de p̄° ce. ⁊ mū. qꝛ in corpib⁹
supcelestib⁹ nō est nisi vnū indiduū vni
us spēi sicut vn⁹ sol ⁊ vna luna. ḡ ⁊c̄.

Opᵐ arguit. p dam. in elario. c. 12. s̄m
vnāquāq; spem fecit de⁹ angelos.

Qui dicunt ad que

stiones p̄cedētes de indiuiduatōe p̄nciᵐ
indiuiduatōis eē q̄ntitatē uel māz dicūt
ꝯn̄ter ad istā. q. negatiue. s. ꝙ nō pn̄t eē
plēs angeli in eadē spē: qꝛ nō pōt i angel
rō ꝓpria talis dr̄ie inueniri. ⁊ hn̄t dicer̄
ꝙ nō tm̄ hoc est ipossibile ex ꝓꝑetate in
trinseca: sꝫ etiā ex ꝓꝑetate extrinseca: q̄a
simplr̄ incōpossibile: ita ꝙ nec isti nō p̄t
ꝯpetē distinctio indiuidual': ex quo sibi
repugnat illud: qđ p̄cise pōt eē p̄ncipiū
talis distinctōis sicut ipossibile eēt sb̄ a
nimali eē plēs spēs si repugnaret aniali
alia ⁊ alia actualitas p q̄s spēs distigue
rent. Fundamēta aūt istius opi. in aliīs
q̄ōnibus p̄cedentibus dicta sūt. Te
nēda est ḡ ꝯclo simplr̄ opposita ꝙ. s. sim
plr̄ possibile est plēs anglos eē in eadez
spē: qđ ꝓbat p̄mo: qꝛ ois q̄dditas q̄tuz
est de se cōicabil' est etiā q̄dditas diuina
qꝛ nec ex pfectōe repugnat sibi ut pꝫ de
essentia diuīa. nec ex ipfectiōe repugnat
qꝛ ꝯuenit generabilib⁹ ⁊ corruptibilib⁹
nulla aūt est cōicabilis in idētitate nūe
rali nisi sit infinita. ḡ q̄lꝫ alia est cōicabi
lis. ⁊ hoc cū distinctōe nūerali. ⁊ ita pro
poᵐ. Preᵃ q̄lꝫ q̄dditas creature pōt
intelligi sub rōe vl'is absq; ꝯdictōe. si āt
ipsa de se esset hec cōtradictio eēt intelli
gere eā sub rōne vl'is. sicut ē ꝯdictio itel
ligere eēntiā diuinā sub rōe vl'is uel vl'i
tatis: qꝛ rō intelligēdi repugnat oio suo
obiecto intellecto: qđ ē intellcm̄ eē falsū

Preᵃ si deus pōt hūc angelum in hac
spē annihilare isto ānihilatō pōt istam
spem de nouo ꝓducere in aliquo alio
idiuiduo. nō aūt in isto s̄ꝫ illos qui sūt
istius opi. qꝛ homo s̄m istos nō posset

resurgere idē numero nisi aīa intellecti-
ua maneret eadē nūero Itē aīe intelle
ctiue distinguunt nūero in eadē spē: et
tñ sūt forme pure lꝫ pfectie māe. igr̄ nō ē
ipossibilitas a pte formaꝝ ꝙ distiguan
tur nūero in eadē spē. q̄cq̄d eni ꝯcludēt
istā ipossibilitatē rōe forme in angel' cō
cludet in aīabus. Qꝫ si dicas ꝙ anie
hñt inclinatōem ad diuersa corpa. igit
p hec distinguunt. Cōtra inclinatio nō
est entitas absoluta: qꝛ nō pōt aliq̄d icli
nari ad se. g̊ p̄supponit aliquā entitatez
absolutā ⁊ distinctā. qꝛ. n. est hec aīa iō
hꝫ talē iclinatiōez ⁊ nō ecōuerso. g̊ h̄ icli
natio nō est rō eēndi hāc aīam: sꝫ p̄sup
ponit eā. Et ꝯfirmat hoc etiā p aliquos
quib' ē incōueniens ꝙ aliq̄ spēs sit' tota
sit dāṅata nāe intellectual' simpl'r. mlt̄e
aūt spēs essent angeloꝝ in q̄bus nll'a eēt
saluata posita ista pōne. igr̄ nō est uera.
Et p̄suadet p̄ma ꝓpō p hoc ꝙ dicit au
gus. ench. ca. xvij. Placuit itaqꝫ vl'itatis
creatori atqꝫ moderatori deo ut qm̄ nō
tota multitudo angeloꝝ dn̄i deserendo
perierat illa q̄ pierat in pditiōe ppetua
remanēt. q̄ aūt cū deo illa deserēte pste
terat de sua certissime cognita sp futura
felicitate gaudēt. alia v̊o creatura rōnal'
q̄ in hoibus erat qm̄ peccatl atqꝫ suppli
cijs ⁊ originalib' ⁊ ꝓprijs tota pierat ex
eius pte repata qd̄ angelice societati ru
ina illa diabolica minuerat suppleret.
ista totalitas ⁊ ptialitas in angelis non
vr̄ eē rōnabil' nisi ponat ꝙ nulla spēs an
gelica q̄ntū ad oia indidua total'r perie
rat ⁊ ita aliq̄ de q̄cunqꝫ spē corruerūt ⁊
aliq̄ pstiterūt. igr̄ ⁊c. Pre^a si ꝯcedat
ꝙ q̄dditas angeli ex se in pl'a sit diuisibi
lis uel plibus cōicabil'. ⁊ p ꝯn̄s q̄ntū est
de se infinitū: qꝛ nō est rō finitatl ex pte
multitudinis nūeral': si p h̄ ꝙ ipsa natu
ra ꝓducta est in ipso indiduo aufertur
pōlitas eius eēndi in plibus. est g̊ in hoc
indiduo ſm totā cōicabilitatē suā. ⁊ per
ꝯn̄s infinite. qꝛ est infinite cōicabil' ſꝫ q̄d
ditatē suā. igit ille vn' angelus esset for-
maliter infinitus: ꝯn̄s aūt est incōueniēs
igr̄ an̄s. Dico igr̄ ꝙ oīs nā que nō est
de se actus pur' pōt ſm illā realitatē ſꝫ
quā est nā esse potential' ad realitatez il
lā qua est hec nā. ⁊ sicut de se nō icludit
aliquā entitatē q̄si singularē ita nō r̄pu
gnant sibi q̊tcunqꝫ tales entitates. ⁊ ita
pōt in q̊tcunqꝫ talibus inueniri. in eo tñ
qd̄ est necesse esse ex se est deīminatio in
nā ad eē hoc. qꝛ q̄cq̄d pōt esse in nā ē ibi
ita ꝙ deīminatō nō pōt eē p aliqd̄ extri
secū ad singularitatē si possibilitas sit i
nā p se ad infinitatē. secus est in oi natu
ra possibili ubi pōt cadē multitudo.

Ad primuz ar^m dico licet phs intelligat
ibi p se de mā hoc ē de entitate ꝯhēte p
se q̄dditatē tñ applicādo ad hn̄s mām q̄
ē altera ps ꝯpositi ⁊ nō hn̄s. ꝯcedo itel
lectū phi fuisse ꝙ oē nō hn̄s mām ꝓ ali
qua nā ꝯponēte est idē suo qd̄ q̄d est p̄°.
qꝛ oē tale qd̄ q̄d ē ponit p se hoc. ⁊ ratō
ad hoc ē qꝛ oē tale qd̄ nō hꝫ mām ptez
sui posuit formalir̄ necessariū. q̄cq̄d aūt
pōt eē in nā formalir̄ necessa^m ē in ea. g̊
qdl'ꝫ qd̄ pōt hr̄e illā q̄dditatē hꝫ eā. qꝛ n̄
est pō distās ab actu. igr̄ oēz possibilita
tē quā posuit in tali nā ad supposita po
suit in actu. Si aūt ibi esset possibili
tas ad pl'a indidua eēt pōlitas ad infini
ta. igr̄ eēnt infinita in actu. q̄re cū infini
tas sit impossibil' in aliq̄ nā. igr̄ ⁊ in hac
nā ſm eū ē impossibilitas ad infinitatē
iō est de se hec ſm ip̄m. Sꝫ discorda
mus ab eo in hac ꝓpōne: oīs q̄dditas n̄
hn̄s mām est formal'r necia. ⁊ iō in con
cl'one. rōnabili' ē. n. theologo discordā
ti a pho in p̄ncipio: ꝓpter qd̄ tenet aliq̄
ꝯcl'onem ꝯn̄ter discordare in ꝯcl'one q̄
errare cū eo in ꝯcl'oe ⁊ discordare ab eo
in p̄n° ꝓpter qd̄ ipse errauit. ita. n. ꝯcor
dare cum eo nec est phari: nec theologi
ce sentire: quia talis nō habet rōem que
ualeat apud phm: quia nec phs ꝯcedēt
ꝯcl'onem nisi ꝓpter p̄nci^m illud. nec ad
ꝯcl'onem suā habet p̄n^m theologicuz: qꝛ

p̄cise ad ea est p̄n^m phycū qȯ ipse negat
Per idē pz ad auic. dico ꝙ intētio ei⁹
fuit ꝙ tm̄ sit vn⁹ angelus in vna spē: sꝫ
ꝓpō cui hec ꝯclō innitit̄. s. ꝙ angelus su
perior creat inferiorē a nullo theologo ul̄
catholico ꝯcedit̄ q̄re nec eius ꝯclō dꝫ cō
cedi ab aliquo theologo. Ad rōem p̄
mā al̄ fuit dictū ꝙ dr̄ia formal̄ pōt acci
pi ꝓ dr̄ia in forma. ⁊ hoc vr̄ ꝓprie signi
ficare h̄ qȯ dr̄ dr̄ia formalis. uel pōt ac
cipi dr̄ia formalis ꝓ dr̄ia formaꝝ lꝫ nō
sit in forma ut in rōne differēdi. p̄^o pōt
ꝯcedi maior. ⁊ sic est minor falsa. ꝓbatō
aūt minoris. s. ꝙ angelus differt ab āge
lo q̄ est forma. g̊ habēt dr̄iam formalēꝫ
includit fall̄am ꝯn̄tis. non. n. sequit̄: for^e
differūt. g̊ formalit̄ dn̄t uel dn̄t in for^a
sicut nō sequit̄ hoies pl̄es differūt. igr̄ in
hūanitate dn̄t. aliud. n. est aliq̄d distin
gui ⁊ aliud ip̄m esse p̄mā rōnem distin
guēdi uel distinctōis: qꝛ cū hoc ꝙ ipsuꝫ
sit distinctū stat ꝙ ipꝫ nō sit rō distiguē
di. cū hoc aūt ꝙ ipsum sit p̄ma rō disti
guēdi nō stat ip̄m nō esse distinctū. Et
rō lo^ca est ad hoc. qꝛ negō inclusa in no
mine dr̄ie nō tm̄ ꝯfundit t̄minū h⁹ rel̄o
nis ꝯfuse ⁊ distributiue. sꝫ etiā illud qȯ
specificat dr̄iam ut in q̊ notat̄ eē dr̄ia. h°
q̄ppe ꝯfundit̄ q̄ntū ad negōnē inclusam
in hoc noie dr̄ia. qꝛ si sor̄. differt a pl̄oe
in albedine nō est ideꝫ sibi nec in hac al
bedine nec in illa albedine. Si aūt acci
piat̄ maior iꝓprie. s. s̄m 2^m inte^m nego
maiorē. Ad ꝓbōnem dico ꝙ ph̄us loq̄t
in. 8. meta. de for^a ꝑut indicat q̄dditatē
qȯ appet ex p̄ma ꝯpatōe formaꝝ ad nu
meros. dicit. n. Si. n. in q̄d sūt aliq̄liter
nūeri s̄bē sic sunt. nā diffinitio numer⁹
q̄dē. disibilis. n. etiā in indisibilia. nō. n.
infinite rōes. ⁊ numer⁹ aūt tale. hoc ē re
sol̄o diffinitionū sic stat ad indiuisibile:
sicut resol̄o nūeroꝝ ad indiuisibile. ⁊ ta
lis diffinitio ē eius qȯ vocat s̄bam hoc
eē q̄dditatis nō forme q̄ est altera ps ei⁹
hoc autē mō dico ꝙ nihil addit̄ forme
q̄n uariet spēm. uel simpl̄r hoc est de v^a
spē aliā facit ꝯriam uel disꝑatā. vel s̄m
q̄d hoc est de nō tali spē faciat aliā spēꝫ
si addat̄ dr̄ia ꝑtinēs ad eē q̄dditatm̄ ge
neri faciet spēꝫ spālissimā. ⁊ nō p̄fuit ta
lis spēs spālissima: sꝫ tm̄ p̄fuit spēs inter
media. ⁊ hoc mō dico ꝙ q̄cq̄d est citra
naturā i inferioribus nihil addit forme
siue sit ꝓprietas indidualis siue mag̃ ul̄
min⁹. uel q̊dcūqꝫ aliud nō respicit nām
ut est in suo eē q̄dditatiuo nō aufert nec
addit aliq̄d s̄bē h° mō. Ex^m h⁹ eēt si vni
tas inq̄ntū ps trinarij eēt ps p̄cisa inq̄n
tū dr̄ia nūeralis uel indidualis. ⁊ tn̄ ip
sa posset in se intēdi ⁊ remitti. ista diffe
rētia esset eius ꝑ se ⁊ ꝑ accn̄s inq̄ntuꝫ est
ps trinarij: iō nō esset alius trinari⁹ vni
tate intensa ⁊ remissa. Qn̄ g̊ dicis ꝙ q̄
cunqꝫ distinctio formaꝝ ē sicut distictō
nūeri falsū est nisi sit eoꝝ s̄m eē formale
qȯ ꝑtinet ad q̄dditatē ꝑ se. ⁊ talis nō est
hic. Ad illud de. 10. meta. dico ꝙ ē fal
latia ꝯn̄tis inferēdo ex textu oēs formas
differre specifice. vere. n. ph̄s vult ibi ꝙ
differentia non formalis non ē specifica
sed ex hoc nō sequit̄ ꝙ dr̄ia nō specifica
est nō formalis. sꝫ istud ē ꝙ isti ⁊ ipi uo
lunt h̄re sicut nō sequit̄ in affirmatiuis
eq̄pollentib⁹ istis: qꝛ vl̄is affirmatia nō
ꝯuertit̄ termis eodē mō se h̄ntib⁹. a ph̄o
igr̄ accipi pōt ꝙ sola dr̄ia formal̄ est spe
cifica: nō ꝙ ois dr̄ia formalis ē specifica
qꝛ lꝫ exclusiua inferat affirmatiuā ō ter
minis trāspositꝭ. nō tn̄ eodē mō de t̄mi
nis n̄ trāspositis: sꝫ ē fall̄a ꝯn̄tis. sicut cō
uertēdo indefinitā in vl̄em affirmatiaꝫ
imo ex illo loco magis vr̄ accipi oppo^m
h⁹ ꝓpōnis. ois dr̄ia formaꝝ est specifica
dr̄ia. n. hōis albi ⁊ equi nigri est dr̄ia fō
maꝝ ⁊ aliq̊ mō ꝑ formas non tn̄ specifi
ca dr̄ia s̄m eū ibi. qꝛ ille forme respectu
naturarū in quib⁹ sūt nō sunt formales
immo ꝯn̄tes indiuidua: nō aūt ꝑ se con
sequētes uel per se determinātes esse q̄d
ditatm̄. Ad aliud dico ꝙ si aliq̄d in
diuiduum ex hoc solo ꝙ est sine mā hꝫ
in se totā spēi ꝑfectōem q̄ ex se nata ē eē

in infinitis q̃ntum est ex se igĩ videretur
hr̃e pfectõem infinitã ex sola caren^a ma
terie. q̃cq̃d aũt põt hr̃e pfectiõem infini
tã habet eam. ⁊ ita in qualz spẽ eẽt per/
fectio infinita. ⁊ per ꝯñs pfectio spẽi nõ
esset finita uel detĩminata p detĩminatio
nem uel specificatõem uel limitationez
dr̃e vltime que vltimate spẽm ꝯstituit
addita generi quod est falsũ ⁊ ꝯtra oẽs
ph̃os. falsa est g̊ ista ꝓpõ ꝙ. s. illud indi
uiduum qȯ põt esse sine mã ex hac sola
cã ꝑuatiua: q2 est sine mã h3 totã pfecti
onẽ spẽ. q2 si cũ hoc ponat̃ ꝙ nihil posi
tiue fiat circa ip̃m. s3 sola sepatio mãe
nihil ponit̃ qȯ nõ p̃fuit. si aũt intelligat̃
ꝓut h3 aliquã ꝓbabilitatẽ: ꝙ. s. forma
si eẽt sepata a mã ipsa hr̃et totã pfectio
nẽ spẽi: q2 nõ pticipabilis a mã illa esset
falsa. ⁊ petit principiuz: nisi intelligatur
ꝓut materia dicit illam entitatẽ indiui
dualem cõtrahentẽ formam hoc modo
intelligendo equiuocatõnem istius pro
positionis assumpte. omnis forma ha/
bet totam perfectiõem speciei: etiam est
de se hec que nõ est participabilis a ma
teria: ⁊ tunc est minor sũpta sub ȯ ange
lo simpliciter falsa. quia licet ista essẽtia
nõ sit participabilis a materia que ẽ al
tera pars compositi. est tamẽ participa
bilis a pluribus mãlibus. i. a plib' idiui
duis habentib' quidditates materiales
que dicantur materiales sicut sepe dcm̃
est respectu quidditatis contracte prout
quidditas dicitur forma. Ad aliud
dico ꝙ in forma arguendi est fallacia cõ
sequentis. infinitas non intenditur. igit̃
nec pluralitas numeralis. non eniz plu
ralitas numeralis est de se infinita. sed
tantũ stare potest infinitas ip̃a nõ repu
gnante. licet ergo nullus intendat infini
tatem per se. tamẽ aliquis potest intẽde
re multitudinẽ numeralẽ que de se non
est infinita: quia sicut compatitur secũ
infinitatem ita ⁊ finitatem. ⁊ sic potest
intelligi illud cõmuniter dictum eoruz.
⁊ secundũ ueritatez licet in toto vniuer
so principaliter ordo attenditur secund̊
distinctõnem specierũ in quibus est im
paritas pertinens ad ordinẽ. tamẽ quia
s̃m Augustinũ. de ci. li. 19. c. 13. Ordo ẽ
parium impariuz vnicuiq3 loca sua di
stribuens cõgrua dispositio ab isto agẽ
te qui principaliter intendit ordinẽ vni
uersi sicut ꝑncipale bonum intrinsecuz
sibi non tantũ intẽditur ista imparitas
que est vnum requisitum ad ordinem:
sc3 spẽrum: sed etiaz paritas indiuiduo
rum in eadem specie que est aliud ꝯcur
rens ad ordinẽ. ⁊ similiter indiuidua in
tenduntur ab ip̃o ꝑmo ꝓut ip̃m inten
dit aliquid aliud a se nõ ut finẽ sed ut a
liquid aliud ad finẽ. vñ ꝓpter bonitatẽ
suam cõmunicandã ⁊ ꝓpter suam bea
titudinẽ plura in eadẽ specie ꝓduxit. in
ꝑncipalibus aũt entibus est adeo inten
tum indiuiduũ ꝑncipaliter. ⁊ cum hoc
modo non sumitur nõ intenditur diffe
rentia numeralis falsum est. ⁊ cum ꝓba
tur hoc modo potest esse infinitas non
sequitur. potest esse infinitas. ⁊ ista infi
nitas nõ intenditur. ergo nulla differen
tia numeralis intenditur non sequit̃ po
test. n. esse aliqua differentia numeralis
finita et est. ⁊ ista potest intendi ⁊ inten
ditur. Ad vltimũ licet ph̃us dicat ꝙ
generatõ est perpetua ad saluanduz esse
diuinum. ⁊ hoc in corruptibilibus in q̃
bus non potest species semper maner̃ in
vno indiuiduo nõ tamen dicit ꝙ multi
tudo est p̃cise in indiuiduis corruptibili
bus. vñ ista est vna cã multitudinis idi
uiduoꝝ in eaȯ spẽ s3 ñ p̃cipua cã: s3illa
q̃ dicta ẽ. Et qȯ addit̃ de corpib' celesti
bus ꝙ tm̃ in vna spẽ est v^m singl'are cor
pus: sua rõ fuit ꝙ tale corpus singulare
fuit ex tota mã illius spẽi. ⁊ h̃ nõ tantũ
actuali s3 etiã põli s̃m eũ: q2 s̃m eũ nll'a
erat mã possibilis manẽte spẽ tali q̃ nõ
erat tota in v° singulari in tali spẽ. nihil
enĩ posuit posse ꝓduci nouũ in imobili
bus seu i sempitnis s̃m ꝙ talia sc̃. s. imo
bilia ⁊ sempiterna. ⁊ q2 non concordãt

cũ eo theologi in hac ꝑpõne: oẽ corpus sempiternũ ẽ ex tota mã illi⁹ spẽi actuali ⁊ potentiali: iõ nõ est cõcordandũ cuꝫ eo in cõclusione.

Jrca cognitõeꝫ angeloꝝ quero vtrũ anglus possit se cogscere ꝑ essentiã suã: ita ꝙ essentia sua sit rõ cognoscẽdi sine aliq̃ repñtante ꝑcedente actũ nãliter. ꝙ nõ: qꝛ hoc nõ esset nisi qꝛ eius eẽntia est actu intelligibilis ⁊ pñs ipi intellectui. sed aia nr̃a ẽ actu intelligibilis ⁊ actu sibi pñs ſm Aug. in plurib⁹ locis. g̊ ipsa eẽt rõ intelligẽdi seipam respectu suiipius. sed h⁹ est ꝯ phm. iij. de aia: q̃ vult ꝙ aia intelligat se sic alia: ⁊ ꝙ nihil eoꝝ ẽ q̃ sunt añ intelligere: ⁊ ꝙ nõ põt se intelligere aliis nõ intellectis. Preterea: eẽntia angeli ẽ singularis. singulare aũt nõ est ꝑ se intelligibile nec ꝑ se rõ intelligendi. g̊ ⁊c̃. Preterea oẽm cognitiuã potẽtiam oportꝫ ſm se denudari ab illo qȯ est rõ cogscendi. sed angelus inq̃tũ cognitiuus nõ denudat ab eẽntia sua. g̊ nõ est rõ cogscendi seipm. ꝓbõ ma. tũ ſm phm. ij. de aia: Oportet inq̃t oculũ esse extra oẽm colorẽ ad hoc vt oẽm colorẽ possit vider̃. tũ ex. iij. de aia. vbi vult ꝙ intellect⁹ est imixtus ⁊ immãlis ad h vt oia possit intelligẽ. ꝓ nihil idẽ patit a seipso. qꝛ idẽ eẽt in actu ⁊ in poᵃ. eẽntia angeli est idẽ sibi. nõ g̊ est obm̃ imꝑmẽs immediate in ipm intellectũ. Jtẽ si ita eẽt tũc ista intellectõ eẽt eadẽ vel idẽ cũ angelo vel eẽntia sua. ꝯñs est ſlm̃. qꝛ h⁹ ꝓpriũ ẽ soli deo ꝙ sua intellectio sit idẽ cũ eẽntia sua. g̊ ⁊ añs ẽ falsum. ꝓbõ ꝯñtie: qꝛ medium int̃ extrema magis inest vtriqꝫ extremo q̃ alteruꝫ extremũ alteri extremo. intelligere mediat int̃ potentiã ⁊ obm̃. g̊ si idẽ est poᵃ ⁊ obm̃: multo magis erit idẽ act⁹ cũ obiecto. Cõtra: aliq̃ forma mãlis ẽ rõ agẽdi ſm eẽntiaꝫ suã sicut calor in igne ad calefacienduꝫ: aut saltẽ aliqua in cõi: alit̃ est ꝓcessus i infinitũ in rõibus agendi. g̊ cũ immãlia mag sint actiua q̃ mãlia: forma immãlis erit ꝑ essentiã suã rõ agendi actiõem suã sibi cõpetentẽ. talis est rõ obiecti ad actum cognoscendi.

Hic dicitur ꝙ lꝫ in actiõe trãseũte obm̃ sit sepatum ab agẽte: tñ in actõe immanente oportet eẽ vnitũ ipsi opanti. ⁊ vt vnitũ est rõ formalis talis opatiõis immanẽtis sicut spẽs visionis in oculo. ex hoc vltra cũ eẽntia angeli ȯ se sit vnita intellectui suo põt esse pnᵐ intellectiõis q̃ est opatõ immanẽs. Et si obijciat ꝙ oportet formã talẽ inesse illi cui inest talis opatio: vident rñdere ꝙ forᵃ exñs in alio est pnᵐ opandi ⁊ si ꝑ se eẽt nihil minus eẽt rõ agendi: sic calor sepatus esset pnᵐ caloris q̃tum ex se ẽ. g̊ ita ẽ de eẽntia angeli ꝙ lꝫ ꝑ se subsistat: põt tñ eẽ rõ opandi istas opatiões immediate. Et si obijcis iterũ ꝙ oportet passum aliq̃d recipe ab agẽte: hic ãt intellect⁹ nihil recipit ab ipa eẽntia: qꝛ nõ ponit aliq̃ spẽcies ꝑcedens actũ. Rñdent ꝙ poᵃ cognitiua aliq̃ qñqꝫ ẽ cognoscẽs in poᵃ: qñqꝫ in actu. alia aũt nõ sic. ꝙ autẽ oporteat eã recipe hoc nõ est qꝛ poᵃ cognitiua: sꝫ tm̃ qꝛ est in poᵃ ad actuꝫ. nõ sic hic. q̃re ⁊c̃. Cõtra hec opi. ponit vt vĩ ꝙ intellectus sit in poᵃ eẽntiali ad opatõem vl̃ intellectõeꝫ quã ponit immanentẽ. ⁊ ꝙ tota rõ opationis sit obm̃ vnitũ sibi in sua opatione sic calor ẽ in ligno tota rõ calefaciẽdi. Ex h⁹ arguo: nihil põt hr̃e pnᵐ actõis alicui⁹ immanẽtis nisi sit in actu ꝑ illud qȯ est pnᵐ talis actõis. intellectus aũt nõ est in actu ꝑ illã eẽntiaꝫ in hoc qȯ est ꝑ se subsistẽs: qꝛ nõ informat nec actitatẽ aliquã tribuit ipi intellcũi g̊ ꝑ hoc ꝙ talis eẽntia ꝑ se exñs est pñs ipi intellectui nõ põt intellect⁹ hr̃e opationem cui⁹ eẽntia vel silitudo nata est esse rõ. Cõfirmat istud ꝑ exᵐ suũ ꝯtra ipm: qꝛ lꝫ calor sepatus eẽt calefaciẽs vl̃ rõ calefactõis: nõ esset tñ rõ calefactõis ligno a q̃ esset sepatus: ita ꝙ si calere di

catur opatio immanēs: impossib le est calore sepato a ligno lignū hēe istā opationez immanentē que ē calere. ita in ꝓposito. Itē 2° ꝯtra illud qḋ dicit ꝙ pō cognitiua nihil recipit: qꝛ nō est in poᵃ qñqꝫ: qñqꝫ in actu. Cōtra: obm̄ respectu ei⁹ qḋ est in intellectu de eo. s. respcū intellectōis nō est tm̄ cā in fieri sic ē edificatoꝛ dom⁹ sed ē causa tā in fieri ꝙ in esse: alioqn sic edificatoꝛe coꝛrupto manet dom⁹: ita obiecto qñtūcūqꝫ absente vel coꝛrupto in rōe obiecti remaneret illud qḋ est eius vt obiecti apud intellēm qḋ est fīm sic in visu apparet. cā aūt in eē ꝛ in fieri semp eque cāt: vt pꝫ de sole respcū radīj. g̊ si obm̄ respcū cuiuslibet sui ē apud intellectum sine receptōe sue spēi: qꝛ ponit pn̄ᵐ intellectōis. ꝛ cū obm̄ semp eque causet: ꝛ p ꝯñs intellcs semper eque recipit. nō igit solū ab obiecto recipit intellect⁹: qꝛ recipit actū nouum quē qñqꝫ nō recipit. sed qꝛ ipm est cā in eē respcū ei⁹ qḋ habꝫ semp recipit illud ab eo.

Ad qōnem igit dico ꝙ angelus pōt intelligere se p essentiā suā fm intellectuꝫ expositū in pnci. q. qḋ ꝓbo p°: qꝛ obm̄ hꝫ aliquā causalitatē ptialē respcū intellectionis. ꝛ hoc ꝙtum ē actu intelligibile ꝛ intellect⁹ hꝫ suā cālitatē respcū eiusdē act⁹ fm quā ꝯcurrit cū obiecto ad talē actiōem pfecte pducēdā: ita ꝙ ista duo qn̄ sunt in se pfecta ꝛ vnita sīt vna cā integra respcū intellectōis. Ex h° arguit sic ois cā ptialis q̄ est in actu sibi pfecto ꝓprio fm ꝙ talis cā pōt cāre cālitate sibi coꝛn̄dente effectū. ꝛ qn̄ est vnita alteri cāe ptiali in suo actu pōt cū ea pfecte cāre. sed eēntia angeli est de se in actu p° coꝛn̄dente obiecto. qꝛ de se ē actu intelligibil: ꝛ etiā de se ē vnita intellectui sic obm̄ in ꝯiunctōe vtriusqꝫ cāe ptialis. g̊ pōt imediate cū alia cā ptiali vnita hēe actū pfectū intellectōis respcū sue essentie. P: in intellectōib⁹ hn̄tibus spēs intelligibiles iste spēs v̊tute obōꝝ cū intellectu causant intellectiōem: in q̄bus tn̄ obiecta hn̄t esse diminutū. g̊ si in se hn̄t tale eē absolutū ꝛ eē simplr. s. actu intelligibile: possent meli⁹ ꝛ veri⁹ cāre eund effectū: qꝛ quicq̄d pōt cāri ab aliq̊ diminute tali in aliq̊ eē v̊tute alicui⁹ simplr talis pōt ab illo simplr tali cāri. sed eēntia angeli vt in se est pn̄s intellectui suo q̄ quidē eēntia ē simplr tale. s. actu intelligibilis q̄lis ipsa est fm q̄d in specie itelligibili. igit si in specie itelligibili vbi hꝫ eē tale fm q̄d pōt cāre intellectōez: multo magis hoc pōt vt ē in se fm eē simplr ꝛ abᵐ. Obī ꝯ istud p°: qꝛ fm hoc etiaꝫ res sensibilis posset imediate absqꝫ specie intelligibili cāre intellectōem: qḋ negatū est in. j. li. di. iij. qꝛ res sensibil pn̄s sensui ē simplr talis q̄lis ē fm q̄d in specie intelligibili. igit si in spē intelligibili vbi ē fm q̄d pōt cāre intellectiōem. igit multomagis vt ē in se fm esse simplr ꝛ abᵐ. P: vī ꝯtra istā positiōez posse argui sicut argutū est ꝯ opi. qꝛ nihil ē alicui rō opandi opatione immanēte nisi infoꝛmet illud. essentia aūt angeli lꝫ sit actu intelligibil ꝛ pn̄s intellectui: tn̄ nō infoꝛmat istū intellectum. g̊ nō est ei rō operandi opatione immanēte. P: ista duo agētia semp ꝯcurrūt ad eundē effectum cōem. igit hn̄t oꝛdinē cū non sint eiusdē rōis. alterū igit est p̄us siue supi⁹ alterū posteri⁹ siue inferius. ꝛ ita vnū ē mouēs motū: ꝛ alterū in respcū ei⁹ erit mouēs nō motū. obm̄ aūt nō ē mouēs motū respcū intellectus. igit intellectus est mouēs motū respcū obiecti. P 4° qḋ dī de istis ꝯcurrentib⁹ ad eundē effectum cōem vī inconueniens. qꝛ duo distincta genere nō pn̄t cāre effectū eiusdē rōnis. spūale ꝛ coꝛpale siue intelligibile ꝛ sensibile differūt genere. q̄re ꝛc̄. ꝓbo maioꝛē: qꝛ duab⁹ illis rōnib⁹ in causis ptialibus coꝛn̄dent aliq̄ duo distincta in effectu. ꝛ ita idē effect⁹ erit coꝛpalis ꝛ spūalis qḋ est incōueniens. tum qꝛ oīe

agẽs est ṕstantius patiẽte. corpale aũt si
ue sensibile nullo mõ est ṕstantius spũ
ali. igit nõ põt eẽ agens respectu ei⁹ nisi
ṽtute alicui⁹ alterius ṕstantioris agẽtis
ꝛ ita erit mouens ꝛ motũ. cum 2° quia
tũc vnuz posset ita intendi ꝙ ṽtus tota
amboꝝ eẽt in altero. ꝛ tũc illud potest
cãre istũ effectũ sufficiẽt sine alio qḋ ẽ
incõueniens de talib⁹ duob⁹ agẽtibus.
Ad ṗm dico sicut dictũ est dis. iij. ṗmi
iõ posita ẽ spẽs intelligibili) differẽs ab
actu: qꝛ obm̃ siue vt in se exñs siue in q̃
cunqꝫ specie extra intellectũ possibilez:
nõ hꝫ rõem actu intelligibil. ꝛ tũc cõce
ditur h° ꝙ vbicũqꝫ ẽ aliq̇d exñs ꝑm q̇d
tale. ꝛ põt aliq̇d facere simpl'r si eẽt ibi
simpl'r tale in actu posset simpl'r idẽ fa
cere. obm̃ aũt ꝑm q̇d est in spẽ intelligi
bili ꝛ nõ est extra istã actu intelligibile:
ꝛ iõ lꝫ in isto vbi ẽ ꝑm q̇d possit causaꝛ
diminutã intellectiõem: nunq̃ tñ extra
illã põt cãre nec diminutã nec ꝑfectam
qꝛ nõ ẽ extra istã actu ens tale: sed poª
tm̃ quale ẽ suũ actiuũ. eẽntia aũt angl'i
est diminute ens tale in spẽ. est aũt in se
simpl'r ens tale. s. actu intelligibile. q̃re
ꝛc̃. Ad 2m dico ꝙ ꝯ illã opi. que nõ po
nit intellectũ hr̃e actiuitatẽ aliquã aliã
ab illa quã habꝫ formalir̃ ab obõ vel ꝑ
spẽm obiecti: sicut nec lignũ hꝫ aliquaz
actõem in calefaciẽdo aliã ab illa que ẽ
caloris: necessario sequit ꝙ intellect⁹ nõ
hñs aliq̇d formalir̃ nõ opat formalir̃. ꝛ
ita argutũ est ꝯ primã opi. q̃ hoc idẽ vĩ
sentire de intellcu. sed sic dictũ fuit in ṗ
mo li. intellect⁹ hꝫ actiuitatẽ suã ꝓpriã
siue obõ p̃nte in se: siue in specie sua cõ
currente secũ ad causanduz effcm̃ cõem
amboꝝ: ita ꝙ suffic̃ vnio ꝛ approxima
tio istarũ ꝑtialiũ causarũ. nec tñ req̇rit
ꝙ altera alterã informet. qꝛ neutra dat
alteri actũ ꝑtinentẽ ad suã causalitatez
ꝑtialẽ. Ad 3m dico ꝙ mouẽs motum
põt intelligi duob⁹ mõis. vel ꝙ recipiat
a mouẽte nõ moto formã aliquã q̃ mo
ueat sic actuꝫ ṗm. vel ꝙ ipa forª habita
sic actus ṗm⁹ recipiat ab eo aliã formã
vlteriorẽ sic actũ 2m qua agat. ṗ° mõ est
in q̇busdã causis ordinatl ꝙ ṗª dat ṽtu
tem scḋe. h° mõ nõ ẽ in ꝓposito: qꝛ nec
intellect⁹ vt agẽs cãlitate sua ꝑtiali dat
spẽi obiecti istũ actũ q̊ opatur ad intel
lectionẽ. g̊ nec ml'to magis ecõuerso: q̇a
spẽs nullã actiuitatẽ dat intellectui ꝑti
nentẽ ad cãlitatem ei⁹. 2° mõ vĩ eẽ in q̇
busdã mouẽtib⁹ localir̃ sicut man⁹ mo
uet baculũ: ꝛ baculus mouet pilam. nõ
aũt man⁹ dat baculo duriciẽ ꝑ quaz ex
pellit corp⁹ ad locũ: sꝫ dat ṕcise baculo
motionẽ localez q̃. s. applicat ad istã ex
pulsionẽ ꝓpter incõpossibilitatẽ corpis
duri ad aliud corp⁹ qḋ cedit ei. hoc mõ
vĩ eẽ in agentib⁹ ad aliquẽ effcm̃ produ
ctum ꝑ gñationẽ vel ꝑ alteratõem. qꝛ lꝫ
ibi cãe ordinate habeãt aliã rõnem cau
sandi: ꝛ inferior nõ causet nisi in ṽtute
supioris: ista tñ ṽtus siue assistẽtia siue
influẽtia quõcunqꝫ nõiet nõ ẽ impssio
alicui⁹ forme vel alicui⁹ inherẽtis in cã
inferiori. sed tm̃ ẽ ordo siue actual' ꝯiun
ctio taliũ causarũ actiuarũ. ex quib⁹ sic
ꝯiunctis ꝛ suis ꝓpriis actiuitatib⁹ ṕsup
positis ꝯiunctiõi: sequit effect⁹ cõis am
barũ causarũ. Ad ꝓpom igit dico ꝙ ñ
solũ ista nõ sunt mouẽs ꝛ motũ ṗ° mõ
sꝫ nec 2° mõ ꝓprie sicut se hꝫ sol ꝛ pater
in gñatione. sed tm̃ sunt due cãe q̃si ex
equo se hñtes q̃tũ ad hoc ꝙ neutra per
se totalir̃ mouet: ꝛ tñ vna hꝫ priorẽ cau
salitatẽ respectu effectus q̃ altera. forte
.n. cã inferior nunq̃ agit in ṽtute cãe su
perioris ꝓprie loquẽdo nisi in forª sua
q̃ agit aliq̃ mõ dependeat a supiori for
ma lꝫ nõ tũc qñ agit recipiat cã ab illo:
sed ṕus duratiõe vel nã. nec. n. obm̃ de
pendet ab aia saltẽ vt est intellect⁹ possi
bilis q̃tum ad istã formã q̃ actualir̃ ope
ratur ad istã intellectionẽ. nec ml'to ma
gis ecõuerso: ꝛ iõ nullo mõ est obm̃ mo
uens nõ motũ respcu aie vt opatur ad
intellectõem. põt tñ eẽ mouen) respectu
ei⁹ inq̃tũ ipa respicit spẽm intelligibilez

sed tūc nō mouet aīam ꝙtū ad cālitatē quā hꝫ aīa p se. sed p accn̄s ꝙtū ad istā formā respc̄u cause ꝑtialis inꝙtū opat ad illā. ⁊ hoc mō dictū fuit in ꝑmo di. iij. ꝙ intellect⁹ agēs ⁊ fantasma sūt vna cā ꝑtialis spēi intelligibilis: ⁊ vlteri⁹ species intelligibilis ⁊ aliqͩ anīe siue sit in tellect⁹ agens siue possibilis: sūt vna cā totalis intellectōis: ita ꝙ in ꝑ° signo obiectū siue fantasma mouet aīam ad intellectione ⁊ nō adactū primuꝫ ꝗ sit aīe vt aīa est: sed ad illū qui ē reliqua cāe ꝑtialis sibi ꝑuīa. in 2° aūt signo obm̄ omīno nō mouet aīam neqꝫ ad actuꝫ ꝑmo° neqꝫ ad aliquā aliā cām ꝯcurrentē. sed ꝑcise agit ad effectū cōem: ⁊ tūc aīa p suum actū quē habuit agit in suo ordine ad eundē effectū. ita ꝙ nulla ē ibi motō aīe ad agenduꝫ ꝑor nāliter effectu ꝓducto. ad effcm̄ tn̄ mouet aīa nō inqn̄tum actiua: sed inꝙtū receptiua illi⁹ effectus ⁊ lꝫ sit mota: nō tn̄ est mouēs mota: qꝛ nō mouet ad mouē actiue sed ad recipe

Ad. 4. dico ꝙ illa ꝓpō est falsa ꝺ causis ordinatis ꝑtialib⁹ quocunqꝫ ad eundem effectū: hoc est ꝙ sit ordo eēntialis earū: ⁊ nō sint oīno eiusdē rōis. tales .n. ꝗ sunt alteri⁹ rōis nō sunt tm̄ distincte specie: qꝛ hmōi nō ꝯcurrūt cōiter ut cāe ordinate ad eundē effcm̄ . nec tm̄ distincte nūo. qꝛ nō talis rōis vel generis igit̄ distincte gnē. ⁊ si accipias ꝙ nō tali gnē ex rōe distinctōis generis: nō ꝑt q̄ri magis h° in hoc genere ꝙ̄ in alio.

Ad argumēta prin

cipalia. Ad ꝑm̄ cōcedo ꝙ aīa de se actu intelligibilis ē ⁊ pn̄s sibi. ⁊ ex h° seqͭur ꝙ possit intelligē se si nō esset impedita. nihil. n. deficit actui ꝑ° neqꝫ ex pte vni⁹ cāe neqꝫ ex pte ambarū neqꝫ a pte vnionis earū. ⁊ ita tot⁹ actus ꝑm⁹ de se pfectus ē ad quē oꝫ seqͥ iste act⁹ scōs ꝗ est itellectio. ⁊ forte ꝓpt̄ h° dicit freq̄nt aug. ꝙ aīa nouit semp se ꝓpt̄ istā ꝓpinquitatem ad actū noscēdi vbi nulla ē impfectio in actu ꝑ°. h° aūt mō aīa nō semp nouit lapidē: qꝛ etsi semp hēat actū pfectum intelligēdi lapidē rōe sue ꝓpe cālitatis ⁊ ꝑtial: nō tn̄ semp hꝫ aliā cām ꝑtialē in actu pn̄teꝫ. ⁊ iō pōt dici ꝙ qn̄qꝫ ē in po^a eēntiali ad intelligendū lapidē qn̄. s. caret ista for^a ꝗ ꝑtialis nata ē esse in actu ⁊ in actu vniri sibi. ⁊ h° mō trinitatē pōit aug. ⁊ tn̄ ad solā memoriā ptinē. qꝛ istud totū nō ē nisi pn̄tia obiecti sb̄ rōe itelligibil̄ qꝺ ptinet ad memoriā sꝫ in h° ē intellec° vtual̄ obiecti illi⁹ ꝗ ptinet ad intelligētiā. ⁊ h°° cū volūtas sit pn̄s vt act⁹ ꝑm⁹ pfect⁹ ad hn̄dū actū 2m̄ respc̄u sui ē ꝗdāmō act⁹ scōs sic̄ effect⁹ in cā efficiēte vt in volūtate ⁊ i co sine ꝗ nō vt i intellectōe sꝫ qꝛ nihil ē de isto toto i actu nisi solū qꝺ ptinet ad mēoriā: iō tota ista trinitas q̄. s. nata ē eē trinitas tm̄ ē in memoria ꝙtū ad realitatē eius actualē. Sꝫ q̄re nō exit iste act⁹ totalis ꝑm⁹ in actū 2m̄ cuꝫ sit p se sufficiēs pn̄m̄ eliciēdi actū 2m̄. R°: qꝛ ē impedimētū ꝙ ista cā vincē nō pōt: sic̄ ꝙtuncūqꝫ poneret cā nālis pfecta nunꝙ rō posset ager̄ ꝓpt̄ impedimētū vincēs. Sꝫ qꝺ ē istud impedimētū. Rn̄°: intellect⁹ nr̄ ꝓ statu isto nō ē nat⁹ moueri imediate nisi ab aliqͦ imaginabili vel sensibili extra ꝑus moueat. Et q̄re h°. forte ꝓpt̄ pccm̄: sicut vl̄ aug. dicē. xv. tri. c. xv. h° tibi fecit infinitas: ⁊ ꝗ cā infinitat̄ nisi iniqͭas. Idē dic̄ ꝯmētator. vj. ethi. ⁊ Lynco. ibidē. ⁊ sup. j. poste. silr̄ vl̄ forte ista cā est nālis ꝑut nā isto° instituta ē: nō absolute nālis: puta si ordo iste potētiarū de ꝗ dicēdum ē in ꝑ° diffuse necio hoc reqͥrat ꝙ ꝗdcūqꝫ vl̄e intellect⁹ intelligat oꝫ fantasiaꝫ actu fantasiare singlare eiusdē. sed h° nō ē ex nā: nec ista cā ē absolute nāl: sed ē ex pccō: ⁊ nō solū ex pccō sed ēt ex nā pōrum ꝓ statu isto qcqͩ dicat aug.

Ad formā argumēti igit̄ dico ꝙ ista cā ꝗ est ex pte angeli ē sufficiēs ad h° ꝙ eēntia angeli sit sufficiēs rō intelligēdi se: ēt ipa talis ē ex pte aīe: sꝫ i aīa sit ipedimēta

in angelo nõ.nõ.n.intellect⁹ angeli hꝫ ta
lẽ ordinẽ ad imaginabilia ſicut hꝫ intel
lectus nr̃ ꝑ ſtatu iſto.ꝛ ꝓpter iſtã ipõm
intelligẽdi imediate itelligibilia in actu
que in põ nõ eſt ex ipoſſibilitate intrin
ſeca ſꝫ extrinſeca quã etiã expiebat phs
ꝛ ñ aliquã poſſibilitatẽ:iõ dixit ipe phs
ꝙ intellectus nõ eſt aliqḋ intelligibiliuꝫ
añ intelligere.i.nõ eſt poſſibile intelligi
a ſe añ intelligere alioꝝ:que ꝑpõ multi
plex eſt ẜm ꝯpõnem ꝛ diuiſionez ſicͣ illa
vi.thopi.hoc nũc ẽ p̊ imortale uel icor
pale ex eo ꝙ ꝑpõ cũ ſuo caſuali eq̃pollꝫ
aduerbiali determinatõi:ꝛ põt ꝯſtrui cuꝫ
infinitiuo illo ſignificãte ẗminũ potẽtie
ꝛ eſt ſenſus ꝯpõnis.ud cũ ipſa ꝯpõne ſi
gnificata ꝑ ẗminũ nel ꝑ verbũ indicaᵐ
ꝛ eſt ſenſus diuiſiõis ut p̄m⁹ ſẽſus ſit iſte
nõ ẽ poſſibile inteᵐ intelligi a ſe añ intel
ligẽ alioꝝ:ꝛ iſte ſenſus ver⁹ eſt ẜm eum
Alius ſenſus eſt ꝙ añ intelligẽ alioꝝ in
telligibiliũ nõ põt intellect⁹ intelligẽ.fal
ſa eſt ſicut iſta.hoc nũc p̄mo eſt imorta
le falſa eſt ꝓ hoie in ſtatu innocẽtie.ꝛ h̄
mõ phs dicit ꝙ aĩa intelligit ſe ſicͣ alia.
ꝛ ẜm iſtũ modũ expõnis mouet ab om
nib⁹ imaginabilib⁹ ꝛ eis cognitis p̄t ex
eis cognoſcere rões cões imãlibus ꝛ mã
libus.ꝛ ita reflectẽdo cognoſcit ſe ſb̾ rõ
ne cõi ſibi ꝛ imaginatõib⁹.nõ aũt p̄t ſta
tim intelligere ſe nullo alio intellecto qꝛ
nõ põt ſtatim moueri a ſe ꝓpter ordinẽ
potẽtiaꝝ eius neceſſariũ ꝓ ſtatu iſto ad
imaginabilia. Ad ſcḋum vn⁹ doctor
dicit ꝙ ſingulare põt ꝑ ſe intelligi:ſꝫ nõ
ſingulare mãle:qꝛ ſingularitas nõ ꝓhi
bet ſꝫ mãlitas.alioq̄n de⁹ nõ eẽt intelli
gibilis cũ ſit ſingulare qḋ falſũ eſt.ꝛ tũc
pꝫ rñſio ꝙ ꝓpõ aſſumpta de nõ intelli
gendo ſingulare nõ ẽ v̄a niſi de ſinglari
mãli. Alius dicit ꝙ nõ.ſ.nec ſe nec alia
intelligit ſb̾ rõe ſingulari mãlis uel imã
lis ſꝫ ſb̾ rõe vlis:qḋ eſt ꝑ ſe obm̃ intelle
ctus qḋ etiã relucet in habitu intelligibi
li.ꝛ ẜm hoc pꝫ rñſio ad arᵐ.neutrũ cre
do eẽ verum niſi forte loq̄ndo ꝺ intelle
ctu q̊ ꝓpter impfectõem ſui nõ põt for
te q̊dcunq; intelligibile intelligẽ nõ ſic i
tellect⁹ angelic⁹. Ad tertiũ dico ꝙ rõ
iſtius ꝓpõnis maioris in potẽtĳs ſenſiti
uis eſt iſta ꝙ ois põ ſenſitiua requirit ꝺ
terminatũ organũ vñ ex detmiato nũe
ro poſſibili organoꝝ ꝯcludit.p.2° ꝺ aĩa
determinatũ nũeꝝ actionũ uel obiectoꝝ
iſtud aũt organũ oꝫ ita eſſe diſpoſitum
ut poſſit recipe ipm ſenſibile ſine mã.ꝛ
in corpalib⁹ q̊cq̊d eſt receptiuũ forme ſi
ne materia nõ eſt receptiuũ forme cõit:
ideo dico cõiter ꝙ non eſt modo ſermo
de organo tactus de q̊ eſt difficultas ſpã
lis.organũ igit ſenſus oꝫ eſſe nõ tale h⁹
eſt carens obiecto ẜm ſuũ eẽ mãle ꝛ ſen
ſibile nõ tm̃ in actu:ſꝫ etiã poͣ ꝙ nõ ſit
receptiuũ iſtius ẜm eẽ materiale ẜm qḋ
eẽ ipm eſt obiectuꝫ ſenſus:ſicut bene ap
paret de colore cuius receptiuũ ẜm eſſe
mãle ẽ ſupficies corpis ẗmiati. receptm̃
ãt eius ſine mã ẽ corp⁹ ꝑſpicuũ ſiue ñ ter
minatũ.ꝛ ita oppoſite diſpões req̊run
tur in organo ſẽſus qḋ dꝫ eẽ receptm̃ ſẽ
ſibil̄ ſine mã.ꝛ in eo qḋ dꝫ recipe obm̃
ẜm eẽ mãle.iõ igi oꝫ organũ denudari a
forma quã recipit.ꝛ ꝑ ꝯñs ſẽſus q̊ ẽ i ta
li organo.ex h̄ ſequit ꝓpoᵐ phi.3.de aĩa
ꝙ.ſ.inte⁹ nõ ſit poͣ organica. ꝛ iõ ſepat
ab oi mã:ſicͣ ab oi organo q̊ opat.ſi eni
req̊rẽt aliqḋ illud eẽ detmiate diſpõnis
ſicͣ ẽ oẽ orgaᵐ corporeũ:ꝛ iõ ex h̄ ꝙ eſſet
receptiuus aliquoꝝ ẜm eẽ mãle detmia
tũ ꝓpter detminatã diſpõnẽ corpis nõ
eſſet receptiuus oium formaꝝ corpaliũ
ẜm eẽ mãle.ꝛ ita inte⁹ nõ poſſet recipeꝛ
formas oium nãliũ ut oboꝝ ſi eẽt vtus
mãlis ꝛ organica.tñ hoc habito ꝙ ſit ñ
organica nõ oꝫ ipm eẽ nõ tale realiꝛ q̄le
illud cui⁹ dꝫ eẽ receptiu⁹ intellectualiꝛ.ñ
eni oꝫ oppoſitã eẽ diſpõem i receptiuo
alic⁹ realiꝛ ꝛ intellcũalꝛ ſuppoſito ꝙ ite⁹
ñ ſit vt⁹ organica:qḋ tñ req̊rẽt ſi eẽt vt⁹
organica.Idẽ.n.inte⁹ põt eẽ ipemet rea
liꝛ ꝛ in actu ꝑ habitũ realiꝛ:ꝛ tñ recepti
uus intellcũalꝛ ꝛ ſui ꝛ habit⁹ ꝛ cui⁹ cũꝫ

informãtis euȝ realit͛. ⁊ est tota rõ qꝛ talia sic recepta intellectualit͛ nõ requirũt in recipiente determinatã dispõnem oppositã enti intelligibili reali. ista igit͛ ꝓpositio q̃ dicit ꝙ oportet cognoscẽs esse nõ tale vl͛ eẽ denudatũ ab eo qȯ cognoscit vel recipit ⁊ a rõe cognoscẽdi si gnãliter accipiat ꝯcludit oẽm intellectũ esse nihil: qꝛ ois intellect⁹ ẜm se ẽ toti⁹ entis ⁊ ita ipe nihil erit entiũ. ⁊ intellect⁹ iste ẽ falsus. sed tm̃ nõ est mãle vl͛ organicũ vt sit capax oim: qꝛ si eẽt mãle vel organicum: esset tm̃ capax aliquoꝝ sine mã quoꝝ talis receptio nõ repugnaret sue entitati mãli. sue autẽ entitati intellectuali nõ repugnat receptio intellectualis quorũcũqꝫ. Ad q̃rtũ rñsum ẽ frequẽt͛ ꝙ idẽ pȯt se mouẽ nõ tm̃ motiõe corpali sed etiã spũali. ⁊ etiã vl͛iter quecunqꝫ actio v͛tualis vniuoca pȯt stare cũ po^a^ ad actũ suũ formalẽ. ⁊ tũc quõ idẽ non sit in po^a^ in actu ꝑut sit dĩe entis opposite neqꝫ ꝑ se neqꝫ denõiatiue: ⁊ tñ idẽ ẽ in po^a^ hoc ẽ ꝑn^m^ passiuũ ⁊ in actu hoc est ꝑn^m^ actiuũ eiusdẽ. hoc freq̃nt͛ dcm ẽ.

Ad vlti^m^: etsi aliq̃ ꝯcedãt ꝯclõem illã sibi illatã que vĩ impossibilis: qꝛ tũc seq̃retur ꝙ illa intellectio eẽt actu infinita. pȯt. n. intellect⁹ quicũqꝫ eẽ infinitoꝝ intelligibiliũ. et si tunc hr̃et intellectiõem eanȯ sibi: pari rõe intellectio cuiuslibet eẽt eaȯ sibi. ⁊ ita hr̃et intellectõem eanȯ sibi q̃ eẽt vel eẽ posset infinitorũ intelligibiliũ. nego igit͛ ꝯñiam. ⁊ ad ꝓbõnem dico ꝙ intellec^o^ illa ẜm v͛itatẽ est extre^m^ tã respc̃u po^e^ q̃ꝫ respc̃u obiecti: qꝛ effect⁹ ẽ amboꝝ: sic q̃ñ a diuersis cog̊scente et cognito parit͛ noti^a^: noti^a^ illa ẽ effectus cõis istoꝝ duoꝝ. ix de tri. c. vlt͛. ita etiã q̃ñ gignit͛ ab eodẽ hñte rõnem tã po^e^ q̃ꝫ obiecti ẽ effect⁹ illi⁹ vni⁹ hñtis realit͛ illã duplicẽ cãlitatem: ⁊ nõ mediãs int͛ ideȝ ⁊ se ẜm nãm rei quõ mediat mediũ int͛ ꝯtraria. ⁊ de tali medio ꝑut ẽ ex nã rei v͛a est ista ꝓpositio: ꝙ plus ꝯuenit cum extremo quocũqꝫ q̃ꝫ extrema inter se.

Secũndo q̃ro de intellectõe angeli aliorum a se. ⁊ ꝑ^o^ an ãgelus habeat noticiã nãlem distinctaȝ eẽntie diuine. ꝙ nõ: qꝛ aut eẽt ꝑ essentiã diuinã: aut ꝑ spẽm eẽntie. nõ ꝑ eẽntiã qꝛ tũc eẽt nãliter btũs qȯ nõ pȯt cõpetẽ creature. nõ ꝑ spẽm: qꝛ eẽntia diuina ẽ intimior intellectui q̃ꝫ sit ista spẽs. igit͛ superfluit ibi ponẽ spẽm: qꝛ eẽntia diuina pȯt sibi efficaci⁹ ꝑ se facẽ illud ꝓpt͛ qȯ ponit species q̃ꝫ ipa spẽs. ph̃s aũt in. iij. de aia nõ vĩ assignare spẽm necãriaȝ nisi qꝛ obm̃ nõ est ꝑ se in aia. lapis inq̃t nõ est in aia sed spẽs lapidis. q̃re ⁊c̃. Cõtra: vel igit͛ angelus nullã noticiã hr̃et eẽntie diuĩe: ⁊ tũc frustra eẽt sibi dictũ illud p̃ceptũ: v͛. Diliges dñm deũ tuũ ⁊c̃. frustra. n. p̃cipitur illi⁹ dilectio qȯ omĩno ignorat͛. vel tm̃ hr̃et noticiã ꝯfusam isti⁹ essentie ⁊ tunc vĩ intellectus iste eẽ possibilis sicut nr̃ qui pȯt ꝓcedere a ꝯfuso ad distinctũ quod videt͛ incõueniens.

Hic cõcordant aliqui in ista negatiua ꝙ angeli nõ hñt distinctam noticiã nãliter. qȯ ꝓbat͛. v. q̊dli. v. q. ix. ⁊ Tho. ꝑma ꝑte. lvj. arti. vj.

Istã negatiuã tenendo si q̃ris ꝑ quid affirmatiue. Rñdetur ꝙ angelus nõ cognoscit essentiã diuinã nãliter ꝑ aliquã spẽm ⁊c̃. Cõtra ꝑmũ qui posuit istas rõnes ad istã ꝯclõnem negatiuã arguit sic: qꝛ ex eisdẽ posset ꝓbari ꝙ ꝑ nullum repñtatiuum creatũ angelus cognoscit nãliter essentiã diuinã. ⁊ ꝑ essentiã non cognoscit ẜm euȝ: qꝛ nulla creatura pȯt nãliter videre illã essentiaȝ. ⁊ ex hoc vĩ sequi ꝙ nullã noticiã nãlem potuit angelus hr̃e de illa essentia. nõ. n. de ea distincte ⁊ in ꝑticulari aliquid vĩ: qꝛ hoc nõ vĩ possibile nisi ꝑ essentiaȝ vel ꝑ aliqȯ repñtatiuuȝ distincte. quoꝝ vtrũqꝫ negat͛. nõ aũt indistincte siue in aliq̊ priori cõceptu cõiori qui nõ sit ꝓprius isti

eſſentie:qꝛ oẽm ꝯceptuꝫ cõem vniuocũ
iſti eſſentie ⁊ aliȷ̃ negat iſte. P̄:eſſentia
diuina ſm̄ iſtũ nata eſt tm̄ facere conce
ptum vnũ realeꝫ in intellectu diuio:ita
ꝙ nullus alius hr̄i de ea niſi p intellectũ
negociantẽ. igiť iſta eẽntia nata ẽ facere
tm̄ p ſe ꝯceptum vnũ realẽ in quocũqꝫ
intellectu. ꝓbõ ꝯñie: oĩs ꝯceptus qui
natus hr̄i ⁊ etiã cauſari v̓tute huiꝰ eẽn
tie in aliq̄ intellectu ẽ natꝰ hr̄i v̓tute eiꝰ
in intellectu ꝯprehendẽte ipſam. talis ẽ
diuinꝰ intellectꝰ. igiť ⁊ vltra ſequiť ꝙ cõ
ceptus nullus realꝭ poſſit hr̄i de iſta eẽn
tia niſi vnꝰ. ꝓbõ iſtius ꝯñie:qꝛ oẽm ꝯce
ptum realẽ quẽ põt aliq̄s intellectꝰ hr̄e
de iſta eẽntia ipa põt cauſare alioq̄n nõ
eẽt pfecta in rõe obiecti. qꝛ illud qȯ ẽ in
rõe obiecti impfectiſſimũ põt cãre oẽm
ꝯceptum de ſe cauſabilẽ. ⁊ tũc ſequiť vl
tra ꝙ vꝉ intellectꝰ angeli hẽbit iſtũ vnũ
ꝯceptũ vndecũqꝫ cauſeť vel oĩo nullũ
habebit. illũ aũt hr̄e nõ poterit niſi vel
cognoſceret p eſſentiã vel p ꝓpriã rõem
repñtantem:q̄re nullũ hẽbit. Contra
2^m qui ponit ꝙ angelus intelligit illam
eẽntiã p ſeipam inq̄ꝑtuꝫ ẽ imago dei: lꝫ
imago q̄ eſt tm̄ rõ cognoſcẽdi repñtet ñ
vt cognita:ſicut ẽ de ſpẽ viſibili in ocu
lo:⁊ de ſpecie intelligibili in ĩtellectu q̄
repñtat obm̄ imediate abſqꝫ diſcurſu.
tñ illa imago p quã nõ cognoſciť illud
cuiꝰ eſt niſi vt p ſpẽm cognitã nõ eſt rõ
cognoſcẽdi illud niſi tm̄ p diſcurſum ſi
cut diſcurriť a cognoſcẽte ad cognitũ. ſꝫ
eẽntia angeli tm̄ põt poni 2° mõ ⁊ nõ p°
mõ. nõ igiť p illã imaginẽ cog̊ſcit angl̓s
eſſentiã diuinã niſi diſcurrẽdo:qȯ ẽ in
cõueniens:qꝛ ſm̄ eos angelicꝰ intellectꝰ
nõ diſcurrit. P̄:oĩs diſcurſus p̄ſuppo
nit noticiã illius ſimplicis a q̊ diſcurriť
igiť ſi p illã eſſentiã cognitã hr̄ notiᵃ de
eẽntia diuina p diſcurſum opoꝛtet p̄ha
bere ꝯceptũ ſimplicẽ de eſſentia diuina
⁊ tũc illiꝰ querẽda eſt rõ alia p̄oꝛ. Con
firmať etiã:qꝛ nullũ obm̄ fac̃ diſtinctaꝫ
noticiã alteriꝰ obiecti:niſi includat ĩ ſe
v̓tualiť illud aliud obm̄:qꝛ vnũqȯqꝫ ſic̃
ſe hꝫ ad eẽ ſic ad cog̊ſci. qȯ igiť nõ inclu
dit aliud v̓tualiť in entitate:nõ includit
illud in cog̊ſcibilitate. ſed eẽntia angeli
nõ includit v̓tualiť eſſentiã diuinã ſub
illa rõne diſtincta. igiť nõ eſt rõ cog̊ſcen
di eam diſtincte ſub aliqua rõne.

Ad qõem igiť rñdeo aliť. p° diſtinguẽdo ȯ du
plici rõne. põt. n. aliq̄ eſſe cognitio obie
cti ſm̄ ꝙ abſtrahit ab oĩ exñtia actuali
⁊ põt eẽ aliq̄ eius ſm̄ ꝙ exñs:⁊ ſm̄ ꝙ p̄
ſens in aliq̄ exñtia actuali. iſta diſtictio
ꝓbať p rõem ⁊ p ſiꝉe. p^m patꝫ ex hoc ꝙ
poſſumꝰ hr̄e noticiã de aliquibꝰ q̇ddita
tibus. ſcia aũt ẽ obiecti ſm̄ ꝙ abſtrahit
ab exñtia actuali:alioq̄n ſcia poſſit qñ
qꝫ eẽ ⁊ qñqꝫ nõ eẽ:⁊ ita nõ eẽt perpetua
ſed coꝛrupta re coꝛrũpereť ſcia illiꝰ rei:
qȯ ſlm̄ eſt. 2^m ꝓbatur:qꝛ qȯ eſt pfectõis
in poᵃ inferioꝛi vĩ eminẽtius eẽ in ſupi
oꝛi q̄ eſt eiuſdẽ generis. in ſenſu aũt qui
eſt poᵃ cognitiua inferioꝛ intellectu per
fectiõis eſt ꝙ ẽ cognitiua rei ſm̄ ꝙ in ſe
exñs eſt ⁊ ſm̄ ꝙ ẽ pñs ſm̄ exñtiam ſuã.
igiť hoc ẽ poſſibile in intellectu q̇ eſt ſu
prema vis cognitiua. igiť põt hr̄e cogni
tionẽ rei ſm̄ ꝙ pñs. ⁊ vt breuiꝰ vtar ver
bis p̄mã voco abſtractiuã que eſt ipius
q̇dditatis ſm̄ ꝙ abſtrahit ab exñtia a
ctuali ⁊ nõ exña. Scḋam. ſ. q̄ eſt q̇ddita
tis rei ſm̄ eiꝰ exñtiam actualẽ vel que ẽ
rei pñtis ſm̄ talẽ exñtiam voco cogniti
onem intuitiuã:nõ ꝑut intuitiua diſtin
guitur ꝯ̄ diſcurſiuã:qꝛ ſic aliq̄ abſtracti
ua eſt intuitiua:ſed ſimpl'r intuitiua eo
mõ quo dicimur intueri rẽ ſicut ẽ in ſe.
Iſtud etiaꝫ 2^m membꝝ p hº declarať ꝙ
nõ expectamꝰ cognitõem de deo qualiſ
poſſet hr̄i de eo ipo p impoſſibile nõ ex
iſtente vel nõ pñte p eẽntiã. ſed expecta
mus intuitiuã que dĩ facie ad facieꝫ. q̇a
ſic̃ ſenſitiua ẽ facialis. ſ. rei ſm̄ ꝙ ẽ pñti
aliter exñs. ita ⁊ illa quã expectamus.
2ᵃ declratio huiꝰ diſ. ẽ p ſiꝉe. in potẽtijs
ſenſitiuis. aliť. n. poᵃ vel ſenſus ꝑticula

ris cog̊scit obm̄ alit̃ fanta^a. sensus. n. pti
cularis ē obiecti ꝑm q̄ ē ꝑ se vel in se ex
istens. fanta^a cog̊scit idē ꝑm q̄ ē pn̄s per
spēm: q̄ species posset eē eius lz nō eēt ex
istens vel pn̄s: ita q̄ cognitio fantastica
est abstractiua respc̄u sensus ꝑticularis
qꝛ. n. q̄ sunt dispersa in inferiorib' qn̄qꝫ
sunt vnita in supiorib': ita ibi duo mōi
cognoscēdi q̄ sunt dispersi in potentijs
sensitiuis ꝑpt organuꝫ: qꝛ nō est idē or
ganum qd̄ est bn̄ receptiuū ⁊ qd̄ ē bn̄ re
tentiuū vniti sūt in intellectu cui vt vni
do' pōt vterqꝫ act' ꝯpetere. Hac distin
ctione p̄missa ad qōem rn̄deo: q̄ lz ꝑm
cōiter loquētes nō posset angelus ex pu
ris nālib' hr̄e cognitōem dei intuitiuā:
de qua in. iiij. li. tn̄ nō vr̄ negandū quin
possit nāliter hr̄e cognitiōem ei' abstra
ctiuā. hoc mō intelligēdo q̄ spēs aliqua
distincte repn̄tet istā essentiā lz nō repn̄
tet eā vt in se pn̄tialit̃ exn̄tem. bn̄ quidē
possibile ē hr̄e cognitōem distinctā licꝫ
abstractiuā. naꝫ abstractiua distinguit
in ꝯfusam ⁊ distinctā penes rōem aliaꝫ
⁊ aliā cog̊scendi. ⁊ istā talē spēm repsen
antē eēntiā diuinā intellectui angelico
nō vr̄ incōueniēs ponē intellectui ange
li inditā esse a p̄ncipio: ita q̄ licꝫ ip̄a nō
sit nālis intellectui hoc mō q̄ iste intelle
ctus possit ex nālibus suis eaꝫ acq̄rere.
neqꝫ etiā q̄ possit eā hr̄e ex actiōe alicu
ius obiecti agētis nālit̃: qꝛ nō pōt eā ha
bere pn̄tialitate alicui' obiecti mouētis
nisi eēntie diuine tm̄: q̄ nihil aliud a se
causat nāliter nāli causatōe: tn̄ sicut ꝑfe
ctionis date angelo in sua p̄^a creatiōe lz
nō necessario sequant̃ nām ei' dicerent̃
nāles distinguēdo ꝯ mere supernāles. s.
grē ⁊ glorie. ita ista ꝑfectio data intelle
ctui angelico q̄ eēntia diuina eēt ei pn̄s
distincte lz abstractiue pōt dici nālis et
ad cognitōem nālem angeli ꝑtinere. ita
q̄ quicq̄d cog̊scit angelus de deo v̄tute
hui' spēi aliq̊ mō cog̊scit nāliter: ⁊ aliq̊
mō nō nāliter. nāliter inq̄ntū ista nō est
p̄nci^m gratuiti act' nec gl̄iosi. nō nāliter

aūt inq̄tum ad istā nō posset ꝑtingē ex
nālibus neqꝫ aliq̄ actōe nāli. Q: āt tal'
spēs poni dēat distincte repn̄tans eēnti
am diuinā lz abstractiue ꝑsuadet. p̄° sic
qꝛ beatitudo nālis angeli excedit nālem
beatitudinē hōis: etiā si fuisset i statu in
nocētie tā angelus q̄ hō ꝑ q̄tūcūq̄ tp̄s
igit cū hō ꝓ statu nāe lapse possit hēre
cognitōem de vltimo fine in vlī: ⁊ ꝓ sta
tu innocētie hr̄e potuerit aliq̊ mō noti
ciam distinctā. ⁊ volitio sūmi boni seq̄
tur cognitōem vltimi veri: sequit vt sic
q̄ in tali cognitōe ⁊ volitiōe summi bo
ni distincte possit hr̄i maior beatitudo
q̄ in hōie ab angelo. 2° mō ꝑsuadet per
hoc q̄ aliq̊s rapt' vidēs trāsitorie eēnti
am diuinā: cessante isto actu vidēdi pt
hr̄e memoriā obiecti: ⁊ h° sb̄ rōe distin
cta sub q̄ erat obm̄ visionis: lz nō sb̄ rō
ne pn̄tis actualr̃: qꝛ tal' pn̄tia nō manet
post actū in rōe cog̊scibilis. igit ꝑ aliam
rōem ꝑficientē intellectū talē pōt obm̄
istud isto mō obiectiue eē pn̄s. ⁊ ita nō
est ꝯ rōnem eēntie q̄ spēs illi' sit in aliq̊
intellectu distincte repn̄tans eā. igit nec
vr̄ talis spēs negāda ab intellectu perfe
ctissimo creato. nihil. n. vr̄ debere nega
ri ab intellectu summo creato qd̄ nō re
pugnat alicui itellectui creato in nālib'
qꝛ nō est ꝑfectio excellēs nimis. Assum
ptum pōt ꝓbari ꝑ raptū pauli: q̄ trāse
unte isto raptu recordabat̃ istoꝝ visoꝝ
ꝑm q̄ ille scribit ad Coꝛ. Scio hōieꝫ in
xp̄o an̄ annos. xiiij. siue in corꝑe siue ex
tra corpus nescio de' scit ⁊c̄. et audiuit
archana v̄ba q̄ nō licet hōi loqui. Q:
aūt post raptū possꝫ spēs obiecti distin
cte manere vr̄: qꝛ hec est ꝑs ꝑfectiōis in
intellectu: q̄ pōt ꝯseruare spēm obiecti
cessante pn̄tia obiecti. 3° ꝑsuadet ꝓpo^m
qꝛ ꝑm Aug. iiij. sup gen̄. xxiij. vel. xxix.
dies illi sex nō erant in successione tp̄is
sed in cognitōe angelica creaturaruꝫ or
dinē nālem hn̄tium. ita q̄ p̄us nālit̃ no
uit angelus creaturā in v̄bo: 2° in gener̃
ꝓprio, ⁊ nō stādo ibi redijt in v̄bū lau-

dans ſp̄m ex op̄e ſuo. ⁊ in iſto iteruʒ vi
det rōnem ſequētis creature nāliter: ita
ꝙ qn̄ deus dixit Fiat lux. vidit angelus
ſe in v̓bo eterno cū̄ facta eſt lux. ⁊ cuʒ fa
ctum ē veſpere vidit ſe in genere ꝓprio
⁊ cū̄ factū̄ eſt veſpere ⁊ mane dies vnus
ex ſe exurrexit in laudem dei in quo vi
dit ſcđam creaturā: ita ꝙ iſta viſio erat
terminus p̄cedētis diei inquantū̄ ex co
gnitione creature p̄me in v̓bo ſurrexit
in cognitōem verbi: immo redes oīum
creaturaꝝ in p̄mo artifice ⁊ opifice. ita
diſtinguit Aug. ſingl'os dies vſq3 ad di
em ſeptimū̄ cui⁹ erat mane vltime crea
ture in v̓bo ⁊ nō ſequebat̄ veſp̄e. ⁊ erat
principiū̄ ſequētis diei inquantū̄ vidit
illam creaturā in genere ꝓprio. Et lʒ
ip̄e illam cognitōem rerū̄ in v̓bo poſue
rit cognitōeʒ beatificā ſicut apparet ibi
in p̄nci. xxij. c. Cū̄ ſancti angeli ſemꝑ vi
deant faciē dei v̓boq3 eius vnigenito ſi
cut p̄ri equalis eſt ꝑfruantur in ip̄o ver
bo dei p̄us nouerū̄t creaturā vniuerſaʒ
in qua ip̄i p̄ncipaliter ſunt cōditi. ꝑfrui
tio igit̄ pertinet ad beatitudineʒ. ſimilit̄
in eodē. c. tūc nox ad diē pertinet: nō di
es ad noctē: cū̄ ſublimes ⁊ ſancti angeli
illud qđ creaturā in ip̄a creatura noue
runt referū̄t in ip̄ius honoreʒ ⁊ amorē
in q̊ eternas ratōes quib⁹ creata eſt con
templant̄. eaq3 cōcordiſſima ꝯtemplati
one ſunt vnus dies quē fecit dn̄s: cui cō
iungitur eccl'a ex hac peregrinatōe libe
rata vt ⁊ nos exultem⁹ ⁊ letemur in eo
⁊c̄. Pōt tn̄ probari ex dictis eius ꝙ h̄
cognitio que vocat̄ cōmuniſſime cogni
tio matutina ſit naturalis ⁊ nō preciſe
beatifica: q2 ſm̄ euʒ iſte ordo erat in co
gnitiōe angelica creature poſt creaturā
ꝙ p̄us nāliter p̄ceſſit cognitio angelica
creaturarū̄ in verbo cognitōem earum
in genere ꝓprio. factis aūt creaturis in
genere ꝓprio ſtatim potuit angelus co
gnitionem earū̄ hr̄e in genere ꝓprio. igi
tur oēs iſte cognitōes in v̓bo p̄ceſſerū̄t
nāliter cognitōem creaturarū̄ in genere
ꝓprio. om̄s igitur ſm̄ eū̄ erant ſimul ꝓ
ducte. igit̄ cognitio iſta in v̓bo naturalr̄
p̄ceſſit ꝓductōem earū̄ in genere ꝓprio
ſed tūc erant angeli in ſtatu innocētie et
nō beati: q2 aliqua morula fuit int̄ crea
tionē ⁊ lapſuʒ ei⁹. erat igit̄ aliq̄ cognitio
angeloꝝ matutina. ſ. creaturaꝝ in v̓bo
exiſtentiū̄ in nālibus aut ſaltē nō btōꝝ
⁊ ita vī ꝙ oporteat dare diſtinctam co
gnitionem angeli ſtantis in cognitōe na
turali vl' in gr̄a: quia al's in ip̄a cauſa p̄
ciſe cognita nō poſſet p̄us cognoſcē cre'
aturas ⁊ effectus ordinatos q̄ꝑ in gener̄
ꝓprio. nā ratio cognoſcendi rem ꝯfuſe
nō eſt ratio cognoſcendi eaʒ diſtincte et
effectus ordinatos. Et ſi obijciat̄ quō
potuit in verbo nō intuitiue ſed abſtra
ctiue cognito alia cognoſcere. Rn̄deo
tota ſciētia nāliter eſt nūc de paſſionib⁹
abſtractiue ꝑ intellectū̄: ita ꝙ nō tm̄ ſb̓
iectū̄ intuitiue cognitū̄: ſed etiaʒ abſtra'
ctiue eſt illud in quo cognoſcit̄ paſſio.

Dico igitur ad q̄
ſtioneʒ: q2 nō habemus regulā de intel
lectu angelico. neq3. n. poſſum⁹ attribu
ere illi oem ꝑfectioneʒ que eſt in intelle
ctu ſimplicit̄: neq3 tantā impꝑfectionem
quantā experimur in intellectu nr̄o: q̊a
rōnale eſt illi attribuere oēm ꝑfectōem
que ꝯuenit intellectui creato: ⁊ nulla re
pugnantia occurrit ꝙ intellect⁹ creatus
habeat talem cognitōem ꝑ ſpeciē diſtin
cte rep̄n̄tantem diuinā eſſentiā: dum tn̄
nō intuitiue. iō hoc vī rationabile con
cedere. Si obijcitur ꝙ de⁹ pōt imme'
diate cauſare illā intellectōem ſine ſp̄ē.
Rn̄deo ad rōnes pro p̄ma opi. q̄ impro
bant iſtā ſpeciem. Ad p̄mā dico ꝙ nō
videt̄ eſſe propriū̄ vocabuluʒ loquēdo
de deo hoc vocabulū̄ effigies. forte eniʒ
effigiatuʒ nō dicit̄ aliquid ꝓprie niſi qđ
eſt figuratuʒ. ſed vtendo ꝓprijs verbis:
ſi accipiat̄ iſta ꝓpoſitio: om̄is ꝓpria ra
tio intelligendi aliquod obiectū̄ per ad
equationem rep̄ſentat illud obiectum.

dico ꝙ hic potest itelligi adequatõ sim/
plicit entis ad entitatẽ vel adequatio ꝭꝫ
ꝓportõem repñtantis ad representatuꝫ
vel 3° mõ per adequatõem ꝭm ꝓportõ
nẽ non absolute sed ꝑ ꝯpatõem ad actũ
talẽ. sicut mã dr̃ adequari forme ꝭm ꝓ/
portiõem lꝫ nõ ꝭm entitatẽ ꝓ eo ꝙ eorũ
entitates sũt inequales. tamẽ ista est ita
ꝑfectibilis, sicut ista est perfectiua hoc ẽ
ꝙ tm̃ ista repñtat q̄tuꝫ ista est repsenta/
bilis. puta ꝙ istud repñtat obiectũ ita ꝑ
fectũ ꝛ ita ꝑfecte sicut ip̄m apprehendit
a potentia per talẽ actũ quẽ repñtat. ꝑ°
mõ vlr̃ nullũ per se repñtans qd̓ est rõ
repñtandi ꝛ nõ cognitũ adequat illi qd̓
repñtat. sed deficit sicut patet de albedie
ꝛ spẽ albi. 2° mõ aliqua rõ representat ꝑ
adequatõem sicut spẽs ꝑfectissima albi
repñtat illud albũ ꝛ ipsa est rõ quasi ꝯp
hensiue videndi albũ illud. 3° mõ que/
cũqꝫ albi spẽs etiã in oculo cecuciente lꝫ
nõ ita ꝑfecte repñtet albũ sicut eẽt repñ/
tabile tñ ꝑfecte repñtat illud ꝑ ꝯpatiõeꝫ
ad actũ sequentẽ qꝛ ita ꝑfecte repñtat si
cut req̄rit ad hñdũ talẽ actũ circa obm̃
Ad ꝓpositũ igit dico ꝙ nulla spẽs ꝑ ad
equatõem potest repñtare essentiã diui
nã 2° mõ nec etiã ꝑmo mõ quia illa eẽn/
tia que cõprehensibilis est ab intellectu
suo nõ potest cõprehendi nisi per eẽntiã
ut per rõnem. sed 3° modo ꝯpando ad
intellectuꝫ creatũ aliquo mõ potest hr̃e
spẽm que. s. ita ꝑfecte illaꝫ essentiã repñ
tat sicut actus talis intellectus attingit.
Cũ probat minor ꝑmo per illã infinita
tẽ dico ꝙ sicut actus finitus põt habere
obm̃ ex ꝑte sui infinituꝫ ꝛ tñ actus ime/
diatius attingit obm̃ q̄ spẽs ita spẽs põt
repñtare non tñ ipsa est adequata in es/
sendo nec in cognoscẽdo simplr̃ qꝛ ipsa
nõ est principiũ ꝯprehendẽdi. Ad aliã
ꝓbatõeꝫ de spẽ vnius creature respectu
alterius. dico ꝙ silitudo naturalis in es/
sendo non est ꝑ se rõ repñtandi vnius re
spectu alteri⁹: qꝛ hoc albũ q̄tũcũqꝫ sil'e
sit alteri albo nõ est rõ repñtandi illud

spẽs aũt que multominus est in entitate
nãli similis huic ita hic licet spẽs ꝓpter
suã finitatẽ in entitate ꝛ in essendo plus
ꝯueniat cũ eẽntia creata q̄ cũ essentia di
uina: non tñ plus ꝯuenit cum ea ꝯueni/
entia ꝓportõis que est repñtantis ad re
pñtatũ. Ad 2m dico ꝙ determiatio in
obiecto põt intelligi duob⁹ modis. vno
mõ ad singl'aritatẽ ꝑ oppositũ determi/
natõis vl'is. alio mõ determiatio ad cer
tũ gradũ ꝑticipatũ ꝑ oppom ad illimita
tõem istius qd̓ ꝑticipat. ꝑmo mõ determi
natio in obiecto nõ impedit intellectõeꝫ
summi boni quod deus est imo est ipsũ
summũ bonũ qd̓ de se singularitas q̇dã
est. 2° mõ impedit qꝛ non est bonũ ꝭm a/
liquẽ gradũ determinatuꝫ sed absolute
bonũ ꝑticipabile ab oibus gradibus. et
lꝫ Augꝰ. dicat de hoc bono ꝛ illo bono
forte singularibus bonis que occurrũt
aie tolle hoc ꝛ tolle illud ꝛ vide ip̄m bo
nũ si potes ꝛc̃. nõ tñ distinguit h̓ nisi q̄a
ista bona ꝑticularia includũt limitatio
nẽ qua limitatiõe remota ꝛ ablata stat
in illimitatõe boni in cõi. ꝛ in hoc intel
ligit deus in vl'i ut dictũ fuit in ꝑmo li°
di. 3a. vel vlterius stat in bono vl'imo ꝭm
ꝑfectõem. ꝛ tunc intelligit deus magꝭ in
ꝑticulari ꝛ illud bonũ nec est hoc nec il
lud per ablatõem gradus boni limitan
tis. Ad 3m dico ꝙ imago vno mõ acci
pit ꝓ silitudine ꝑcise imitãte siue repre/
sentãte qꝛ nõ repñtat qꝛ cognita sed ꝑci
se qꝛ rõ cognoscẽdi. alio mõ imago acci/
pit ꝓ imitante qd̓ est aliq̇d aliud a se et
repñtat qꝛ cognitũ. ꝑmo mõ spẽs albi ĩ
oculo est imago. 2° modo statua hercul'
est imago eius. ꝑmo mõ ista spẽs dei in
angelo magis est imago q̄ angelus. 2°°
angelus est imago ꝛ ad istã imaginẽ ꝑti
net silitudo aliquo mõ nãlis in exñdo ꝛ
consistit in ꝓposito aliqualit in hoc ꝙ
aĩa habet ĩmitatẽ ꝛ vnitatẽ aliquo mõ
sicut essẽtia diuina habet ꝛ illa silitudo
ꝯcurrit ad rõem beatificabilis. lꝫ igitur
spẽs diuina repñtet distinctius essentiaꝫ

diuinã q̃ angelus tñ angelus.est magis
imago ꝓut imago est aliq̇d simile magl
in nã habens actus siles illis actibus q̇
ponunt in trinitate cui ex hoc ꝙ hꝫ tales
actus ꝯuenit esse capax istius cuius est
imago. ⁊ hoc per ista media. s. silitudieꝫ
naturalẽ in actibus ꝯuenit imagini dei
ꝓut Augl. loquit de ea ꝙ sit capax eius
⁊ particeps esse possit. Ad aliud possꝫ
dici ꝙ licet illa spẽs in intellectu angeli
sit rõ distincte cognoscendi essentiã diui
nã nõ tñ est rõ distincte cognoscẽdi mo
dũ istius essentie in suppositis. sicut ẽt
in nobis disticte cognosci põt aliqua q̇d
ditas creata lꝫ nõ cognoscat in quibus
suppositis sit vel qualit sit in eis. Et si
obijcit ꝯtra istud ꝙ qñ supposita sunt i
natura ex nãli necessitate intrinseca qȯ
est ratio distincta cognoscẽdi nãꝫ erit rõ
distincte cognoscẽdi supposita ista in nã
⁊ tũc videret ꝙ angelus posset cognoscẽ
nãliter essentiã diuinã in rebus supposi
tis ꝓ eo ꝙ posset nãlit cognoscere in pͦ
supposito esse mẽoriã infinitã ꝓductiaꝫ
alterius suppositi ⁊ in duob' esse volũ
tatẽ infinitã ꝓductiuã alterius supposi
ti. Posset dici ꝙ illa cognitio nõ eẽt ma
terie nãlis q2 ad eã nõ posset angelus nã
liter attingere ex nãlib' suis neqꝫ ex cãis
necessarijs alicu' nãlit agẽtis ita ꝙ licet
angelus habẽs spẽm essentie diuine pos
set nãliter vti ea tñ ipsa spẽs est a cã sup'
nãli ⁊ supnãliter agente. Contra istud
obijcit ꝙ quodlibet etiã aliud a deo nã
lit cognoscit lꝫ illas al's recipiat a deo su
pnãliter imprimẽte. Possꝫ dici ꝙ illas
alias posset habere ab illis obiectis i se
nullis alijs ab ipsis agẽtibus requisitis
sed nullo modo posset habere illã spẽꝫ
distinctã respectu essentie diuine nisi ab
ipso impmente ⁊ hoc nõ nãliter sed sup
naturalit. Ad vltimũ dico ꝙ si tenea
tur ꝙ angelus beatus non videt istã spe
ciẽ tunc nec alius vidẽs eaꝫ in intellectu
eius videbit p eã supnaturalia. si auteꝫ
ponat ꝙ ista sit rõ ipsi intellectui ut in q̇
videndi trinitatẽ põt concedi ꝙ etiã an
geli videnti sit rõ. q2 etiã ⁊ alius habꝫ i
se silem spẽm vidẽdi ⁊ tunc oportet dicẽ
ꝙ visio est nãlis vnoͦ ⁊ non alioͦ sicut
est expositũ in rñsiõe pcedẽte. Ad aliȯ
ꝓ opi. 2ª ꝙ angelus est imago dico ꝙ eq̇
uocat imago q2 nõ est talis imago q̃ sit
pcise rõ cognoscẽdi ut ꝯgniti sed est ima
go habens similitudinẽ nãlem aliquoͦ
in cognoscẽdo ⁊ in rõne cognoscendi ut
cognita. ⁊ preter omnẽ talẽ cognoscẽdi
rõem que est rõ inq̈tũ cognita oꝫ ponẽ
aliã presuppositã discursiui ab ipsa. Ad
ratõnes principales pꝫ qũo angelus po
test per species distincte cognoscere essen
tiã diuinã. Et cũ obijcit ꝙ essentia fꝫ se
ipam est intimior intellectui q̃ ipsa spẽs
dico ꝙ ꝓpter istã intimitatẽ posset cãre
immediate illũ actuꝫ quẽ cãt spẽs nõ tñ
iste actus esset in potestate angeli sic nec
ipsa causa cãns ipsiuꝫ. ⁊ si quãdoqꝫ cessa
ret ab actu non posset istũ actũ iteꝝ ha
bere nisi ab essentia illa causante illũ ac
tũ qȯ non esset in potestate ipsius angeli
vt igit iste actus necessario ꝑpetuus sit
in ptãte opantis ponit spẽs.

Ertio quero.

de cognitione angeli respectu
cognitoꝝ alioꝝ a se vtꝝ ad hoc ꝙ ange
lus cognoscat q̇dditates creatas alias a
se req̇rat necessario ꝙ habeat ꝓprias et
distinctas rões cognoscẽdi eas. ꝙ nõ. 8.
metha. forme se habẽt sicut nũeri. igr p'
fectior includit v̄tual'r impfectioreꝫ. ⁊ p
ꝯñs erit sufficiens ratio cognoscendi eã
sicut maior numerus est ratio cognoscẽ
di minorẽ. Confirmat p phm 2ͦ d aia
vbi vult ꝙ sensitiua est in intellectia sic
trigonũ in tetragono. ⁊ talis videt esse
ordo formaꝝ ordinataꝝ in vniuerso. te
tragonũ autẽ potest esse sufficiens ratio
cognoscendi trigonũ. igit. ⁊c. Item res
mãlis perfectior est sua spẽ quia ista ad
rem mãlem cuius est habet habitudinẽ
mensurati ad mensurã sed mensuratuꝫ

est nāliter posterius ⁊ imperfectius sua
mensura. nihil autē impfectius re mate
riali videt̄ perfectio rei imaterialis. igit̄
nulla species rei material' erit intellectui
angeli ꝓpria ratio cognoscendi. sed illō
quod est ei ratio intelligendi quodcūq̨
intelligibile est ei pfectio naturalis vel i
quantū intellectualis est igit̄ ⁊c.. Item
intelligit se p essentiā suā ex pma. q. igit̄
⁊ alia. ꝯña pꝫ. qꝛ eodē mō est q̄dditas ei⁹
intelligibilis sicut alie q̄dditates create
sunt intelligibiles. igit̄ si alicui intellectui
essentia ipsius est immediata ratio cog
noscendi seipsam pari ratōne quidditas
alterius erit ratio cognoscendi se ⁊ ita
non erunt proprie rationes respectu q̄d
ditatū propriarum alie ab ipsis. Item
ex propria ꝓpositione de causis omnis
causa pmaria plus influit in causatū q̄
causa 2ª. igit̄. Istud confirmat̄ quia in
tellectus humanus perspicatōr plura i
telligit in vna ratōne intelligendi vel co
gnoscendi q̄ minus perspicax. igit̄ ita vi
detur intellectus angelicus propter ma
iorē perfectionem intellectualitatis sue
ꝙ possit plura intelligere distīcte p vnā
rationem. Contra. intellectus diuin⁹
ſm multos plura intelligit distincte per
plures rōnes respectu pluriū intelligibi
liū. ⁊ propter hoc ponit̄ ab aliquib⁹ ide
aꝝ necessitas. ⁊ intellectus noster precise
intelligit plura per plures rationes. igit̄
hoc ꝙ est habere plures rōnes respectu
pluriū intelligibiliū nec est ex imperfecti
one intellectus quia conuenit supremo.
nec ex perfectione intellectus quia cōue
nit infimo. igr̄ est absoluta pfectio intel
lectus in se. Hic dicit̄ ꝙ angelus omnes
quidditates cognoscit per vnū habituꝫ
scientialem. Modus ponendi est iste ꝙ
licet habitus sit in intellectu sicut forma
in subiecto siue impressiue. tamen obiec
tum quod respondet in ipso habitu nō
est nisi obiectiue. Et qualiter per habitū
possit obiectū esse presens tanq̄ resplen
dens dicitur ꝙ habitus scientiales licet
sint habitus de prima spē qualitatis ta
men sup ipsam sciam fundat̄ respectus
essētialis ad scibile qui ab ea absolui nō
potest tāq̄ ad aliquid a quo in essentia
⁊ esse suo dependet ita ꝙ intellectus ca
pere eam non potest nisi capiendo scibi
le respectu cuius est propter naturalem
colligantiam correlatiōis quā habet ad
illud. ⁊ diuinitus indita non minus ha
bet respectum illū essentialem ad scibile
ita ꝙ ex natura habitus sciētialis resplē
det semper scibile ab eo cuius est in ipso
intellectu multo naturalius q̄ possibile
esset fieri per spēm q̄to essentialius de
pendet sciētia a scibili q̄ spēs a re a qua
habet causari. Et si querat̄ quomodo
per vnum habitum sunt plura obiecta
presentia. Rn̄detur ꝙ vnicus habitus
sciētie continet virtualiter multa intelli
gibilia circa que est scientia ⁊ tanto ma
gis actualiter q̄to simplicior est ita ꝙ si
essent infinite species creaturaꝝ ille vn⁹
habitus sufficeret ab itelligendū omnia
illa etiam in infinitū procedendo vnam
post aliam. ⁊ hoc tāto facilius ⁊ lipidi⁹
singula intelligēdo q̄to habitus fuerit
magis indeterminat⁹ ⁊ minus determi
natus in natura ⁊ essentia sua. ſm ꝙ an
geli supiores ponunt̄ itelligere per habi
tus vl'iores ⁊ simpliciores q̄ inferiores.
Si autē querat̄ quomodo iste habitus
reducit intellectū angeli de potentia itel
ligendi ad actū intelligēdi. Dicit̄ ꝙ intel
lectus angeli habitu illo sibi concreato
naturaliter inclinatur ad intelligēdum
reꝝ simpliciū quidditates quēadmodū
graue non impeditū statim sua grauita
te inclinatur deorsum. ⁊ tanto magis in
clinatur illo habitu naturaliter ad intel
ligendū hoc q̄ illud q̄to ille habitus es
sentialius ordinatur ad vnū q̄ ad aliud
vt ad intellectōem sui ipsius vl' creature
magis perfecte que habet plus intelligi
bilitatis. ⁊ tunc cum intellectus sit fact⁹
in actu primo ad intelligendum p̄m libe
ro arbitrio volūtatis ex habitu discurrit

ad singula tã cõplexa q̃ incõplexa cognoscẽda. discursu dico cognoscẽdo h° post hoc nõ cognoscẽdo hoc ex hoc. ⁊ sm q̃ ex imperio volũtatis ad aliqd tẽdit determiate ad illud idẽ habitus inclinat õ terminate. habitus. n. determiate mouz ad aliquid sm q̃ impellit erga illud ex imperio voluntatis. Pro ista opi. ex dictis sic opinant possunt elici quiq3 rões quaꝝ Prima est q2 sm phm 2° ethi. in aĩa nõ sunt nisi tria: potentia: habitus: ⁊ passio. sed rõ intelligẽdi in angelo nõ potest esse sola potentia sua q2 aliqd sic nãle esset sufficiens principiũ repñtandi oĩa intelligibilia. nec passio certuz est ğ ⁊c. 2ª talis est in intellectu nõ habente habitũ põt generari habitus p frequẽtes actus elicitos. ğ si angelo non esset ꝯcreatus habitus scialis ad cognoscendũ posset in se generare talẽ habitũ ⁊ sic esset i potẽtia essentiali ad actũ non solũ 2ᵐ sʒ primũ sicut intellectus noster. qõ est incõueniens. 3° q2 dicit Dio° de di. no. c. 7°. q̃ ꝯnexio vniuersi ꝯsistit i hoc q̃ supremũ inferioris ꝯiũgit cũ infimo supioris. sed supremũ in cognitiõe humana est q̃ ꝓmpte cognoscat p habitũ scientialẽ huius. ğ hec cognitõ ponẽda est i angelo. 4° si nulla esset rõ nisi q̃ spẽs siñ habitu nõ sufficit ad pfectam cognitõez ⁊ habit° pfectus sine spẽ sufficit frustra ponit spẽs ꝑpter actũ intelligẽdi. 5° i volũtate nõ ponunt aliqua plura ut pn cipia volẽdi diuersa obiecta. igr̃ nec i intellectu ponunt diuersa principia intelligendi sed sufficit vnus habitus in intellectu perfecto ad repñtandũ quecũq3 sibi nãliter cognoscibilia. Alia opi. dicit q̃ non oȝ ponere in angelo ꝓprias rões respectu quidditatũ creaturaꝝ singularũ q2 angelus inferior lʒ p plures rões cognoscẽdi cognoscat plures q̃dditates supior tñ põt cognoscere p aliquã vnã rõem sm q̃ ꝓbat per Dio. c. 17. angeli. ierarch. angeli inqt supiores habẽt vniuersaliorẽ sciam q̃ inferiores. Et p rõez q2 priora sunt pmo ꝓpinquora sicut i entitatibus ita ⁊ intellectõibus. igr̃ cũ intellectus primus intelligat oĩa per rõnem vnã intellectus supior per paucõres rões intelliget que intellectus inferior intelligit per plures. Preterea q̃to aliqua rõ cognoscẽdi est in aliq° imaterialiori siue actualiori tãto vlius repsentat. maior ista patet de spẽ in sensu. fantasmate ⁊ intellectu. rõ huius est q2 receptũ est i recipiẽte p modũ recipiẽtis. igr̃ rõ illa q̃ est in angelo supiori actualiori erit rato cognoscẽdi plura in supiori q̃ in inferiori. Ista opi. vr̃ coincidere cũ precedẽte q2 sicut illa pcedẽs ponit q̃ infinite qdditates possunt cognosci p illũ vnũ habitũ q̃tũ est ex se: ita ista habet ponere q̃ in aliquo vno angelo erit aliq̃ ratio vna que esset rõ repñtandi nõ tot qdditates q̃n plures. ꝓcedendo. n. sm multitudinẽ q̃dditatũ in vniuerso ⁊ speꝝ intelligibiliũ in angelis quaꝝ semp est mior nũerus in supiori deueniet tandẽ ad aliquã vnã spẽm in aliquo angelo que poterit esse rõ cognoscẽdi oĩa inferiora vl saltẽ ad aliquot paucas spẽs. ⁊ ita quecunq3 q̃dditates inferiores possent fieri possẽt cognosci p tot spẽs ⁊ ita attribuẽdo vni spẽi aliquã certã multitudinem q̃dditatũ cognoscibiliũ nõ eẽt ex pte ei° inuenire vnde esset rõ cognoscẽdi tot et nõ plura. ⁊ licet ista opi. 2ª posset aliq° vitare hanc ꝯclõnem tñ ꝯ ipsam lʒ non sit pma rõ quã ponã. erunt tñ ꝯtra eam alie tres sicut ꝯtra primã. ꝓbo igr̃ prio q̃ vna rõ creata nõ potest esse rõ cognoscẽdi infinitas q̃dditates siue nõ tot q̃n plures. q2 vbi plalitas nũeralis reqrit maiorẽ pfectõnem ibi infinita plalitas siue nũeralis infinitas reqrit infinitã pfectõem. Exemplũ si posse portare siml plura pondera cõcludit maiorez vtutez posse simul portare infinita siue nõ tot q̃n plura ꝯcludit infinitatẽ intensiuam sed aliqd esse rõem distincte cognoscẽdi plures q̃dditates ꝯcludit maiorẽ pfcõez

in ipso q̄ esse rõem cognoscēdi tm̄ vnaz
igit si aliquid potest esse ratio cognoscē-
di infinita siue nõ tot quin plura illud
erit infinitum quod est impossibile. As
sumptũ pbo qꝛ accipiat ppria ratio re
pñtatiua istius quidditatis aliquã pfec
tionẽ includit inquantũ est ratio repñ-
tatiua istius. silr ppria ratio illius quid
ditatis aliquã perfectõez includit. ꝛ ille
pfectões in ppꝛijs rõnibus repñtatiuis
sunt alterius rõis. igit illa vna que repñ
tat distincte ambo illa ut obiecta inclu-
dit in se vtualiter plures pfectões alteri⁹
rõis. ꝛ ita est q̄d perfectius in se q̄ sit tm̄
alterũ illoꝝ. Hoc cõfirmat ex hoc qȯ
dictũ est li° p°. di. 2ª. vbi pbatũ est deuz
esse infinitũ ex infinitate repñtatoꝝ per
essentiã suã. 2ª p° q̄ nulla vna rõ crea
ta potest esse ratio distincte cognoscendi
plures quidditates. pmo qꝛ omnis vna
ratio cognoscēdi habet obiectũ vnũ ad
equatũ sibi in quo obiecto includũtur
omnia cognoscibilia per rõnem illaz. si
plura sunt cognoscibilia p illã. pꝫ p sile
de essentia diuina ut ratio ꝛ ut obiectũ.
Ideo. n. ut ratio est respectu infinitoꝛuz
obiectoꝝ distincte repñtatiua. qꝛ vnius
obiecti qȯ perfecte includit oĩa illa inq̄
tũ cognoscibilia sed illa vna ratio que
ponit non habet aliquod primũ obiec-
tũ includens vtualiter omnes alias q̄d-
ditates sm totã cognoscibilitatẽ suã. po
nit. n. precise habere p obiecto oĩa crea-
ta ꝛ nulla creatura sic includit oms. ma
ioꝛ pbat per rõnem. qꝛ vnitas posterio
ris nãliter dependet ab vnitate prioris.
omnis autẽ rõ cognoscēdi que nõ est p-
ticipata sicut est essentia diuina se habꝫ
ad ipsũ cognitũ sicut mensuratũ ad mẽ
surã. ꝛ ita sicut posterius nãliter ad pus
q̄ vnitas ei⁹ nãlit depēdet ab vnitate ob
iecti. Preterea oĩs rõ vna cognoscēdi pt
haber aliquẽ actũ intelligēdi adequatũ
sibi. sed ista que ponit esse ratõ respectu
pluriũ q̄dditatũ cognoscēdaꝝ non põt
habere aliquẽ vnũ actũ adequatũ sibi.
quia sm istos intellectus iste nõ põt sil
cognoscere disticte plures quidditates
quaꝝ est illa rõ. quare ꝛc. p° ma. quia
oĩs memoria pfecta põt hr̃e intelligētiã
adequatã sibi quo ad hoc q̄ ipsa sm ac
tũ suũ primũ ꝛ totalẽ põt pducere effec
tũ sibi adequatũ. quod pꝫ. quia ēt mēo
ria infinita patris põt esse pncipiũ pdu
cendi notitiã actualẽ infinitã. Contra
istas duas rões instat. qꝛ aliqua forma
pluriũ pductiua nõ opoꝛtet q̄ habeat
vnũ obiectũ pmũ in quo cõtineant oĩa
alia obiecta vtualit sicut pꝫ de forma so
lis respectu formaꝝ generabiliũ ꝛ coꝛru
ptibiliũ. nec etiã opoꝛtet q̄ possit haber
vnũ actũ sibi adequatũ. sed plures: sic i
pposito rñdeo. vis illimitata aliq° mõ
ad aliquos effectus est equoca ꝛ ideo est
simplr nobilioꝛ ꝛ supioꝛ quolibet suo
effectu ppter qȯ vnitas eius nõ depen-
det ab vnitate effectus: sed effect⁹ depē-
det a causa ista: ꝛ effectus possunt eẽ plu
res hac causa exñte vna qꝛ in posterioꝛi
bus põt esse pluralitas cũ vnitate nãlit
pꝛoris. In opatõibus aũt que nõ sunt p
ductões obm̄ hꝫ ibi rõem pꝛoris nãliter
respectu eius qȯ est pxima rõ operandi
loquēdo in creaturis. ꝛ vnitas posterio
ris nãlter dependet ab vnitate prioris.
Silr etiã talẽ formã pductiuã non opꝫ
habere necessario passuz adequatũ sibi
tam sm intensionẽ q̄ sm extensionẽ ita
q̄ posset agere actõe adequata sed mēo-
ria ipsa inq̄m opatiua hꝫ intelligentiam
nãlem in eadẽ natura tanq̄ passũ vl. q.
passũ sibi adequatũ. qȯ. s. potest recipe
actõem siue actũ 2m oĩ mõ adequatũ tã
intẽsiue. s. q̄ extẽsiue actui pmo ipsi⁹ me
moꝛie alioq̄n esset in memoria aliq̄ rõ
cognoscēdi que oĩo excederet virtutem
gignēdi ipsius memoꝛie ut est parens. et
ita nõ caperēt se partes imagis mutuo:
qȯ est ꝯtra Augm. de tri. ideo. n. equant
ꝯpando ad obiecta. qꝛ oĩe obm̄ eo mõ
quo põt esse i memoria põt esse in intel
ligētia actualr: ꝛ in volũtate sm actum

eius amabilit̃ vel odibilit̃. Et mgr̃ di. 3.
ꝑmi li. adducit auctes Aug. ad hoc. d.
ꝙ quicq̃d scio memini. 3° arguo sic. Il
le intellectus nõ eodẽ formalit̃ nouit ha
bitualit̃ plura q̃ sine ꝯdictiõe põt nosse
hoc hitualit̃ ⁊ nõ nosse illud qꝛ ꝯdictio
est ꝙ habeat idẽ formalr̃ ⁊ nõ hẽat. ⁊ ꝙ
hẽat aliq̃d q̃ sit formalit̃ tale ⁊ nõ sit ta
le. igr̃ si põt nõ esse. a. habitualit̃ ⁊ nosse
b. habitualit̃ nõ eodẽ nouit. a. ⁊. b. habi
tualit̃. sed oĩs intellectꝰ creatꝰ põt nosse
vnũ obm̃ nõ noto alio. igr̃ nullꝰ talis no
uit eodẽ habitualit̃ plã obiecta. ꝓ° mi.
qꝛ si nõ posset nosse habitualit̃. a. absqꝫ
hoc ꝙ cognoscẽt. b. sine ꝯdictiõe. aut hꝰ
esset ex pte intellectus talis. qõ falsũ est
qꝛ põt aliq̃d nõ nosse hitualr̃ aut ex pte
necessarie colligãtie obiectoꝝ. qõ falsũ
est. qꝛ vnũ illoꝝ intelligi põt ab intellec
tu nostro nõ intellecto alio. si g̊ nõ ꝓpt̃
necessariã ꝯnexionẽ obiectoꝝ nec obiec
ti ad põm. g̊ nullo°. ℞ in spẽali ꝯ ꝑmã
opi. õ habitu ar° q̃drupl̃r. ꝑmo ꝯ id qõ
ponũt de respectu ẽentiali vr̃ ꝯtradicere
Aug. 7°. de tri. c. 2°. om̃e qõ relatiue dr̃
est aliq̃d recepto relatiuo. ⁊ ꝓbatũ ẽ di.
i. hꝰ 2ᵉ. q. de relatõne creature ad deũ ꝙ
nulla relatio est formalit̃ vel ẽentialiter
eadeꝫ fũdamẽto. lꝫ ꝑ idẽptitatẽ sit qñqꝫ
eadẽ res. si igit̃ iste habitus est quedã q̃
litas ⁊ entitas absoluta nõ hꝫ respectuꝫ
ita ẽentialẽ q̃n posset sine ipso intelligi.
℞. si respectꝰ ponat̃ idẽ alicui absoluto
nõ est nisi ad ꝑus nãlit̃ sic pꝫ ex. q. ꝑall̃.
ille aũt respectꝰ habitus i intellectu an
gelico ad lapidẽ nõ est ad ꝑus nãliter. qꝛ
lapis in nullo genere cãe se hꝫ respectu
talis habitꝰ. 2° ꝯ hoc ꝙ possint obm̃ ꝑ
sens sb̃ rõe intelligibilis ꝑ habitũ. ⁊ ꝓ° ꝑ
rõem suã. ꝓbat. n. ꝙ spẽs intelligibilis ñ
põt eẽ rõ pñᵉ obiecti. qꝛ ꝑficit intellectũ
ut ens quoddã est sic forma mãm. ⁊ ꝑ
ꝯñs nõ ꝑficiet inteᵐ ut intellectus ẽ. nec
ꝑ se erit intelligibile pñs inq̃ᵐ intelligi
bile. multomagis põt hoc argui de hitu
qꝛ habitus inq̃ᵐ habitꝰ est ꝑfectio põᵉ.

Preterea 2° sequeret̃ ꝙ hitus nr̃ sciẽtia
lis esset illud ꝑ qõ obm̃ intelligibile pñs
esset ⁊ ita adepto habitu sciali nõ req̃re
ret ꝯuersio ad fantasmata ad actualem
intellectõem qõ ipse negat. ℞ñ. ꝙ intel
lectio nostra depẽdet a sensibꝰ. nõ sic itel
lectio angeli. Cõtra si necessaria col
ligatio siue respectꝰ ẽential̃ in habitu est
rõ ꝓpter quã obm̃ est sufficiẽter pñs ꝑ
habitũ ⁊ ille respectus est ẽentialioꝛ i hi
tu nr̃o q̃ꝫ in habitu angeli. qõ vr̃ qꝛ cãt
ab obõ nõ ãt ille igr̃ ꝓpter istũ respectũ
ẽentialẽ magꝫ erit hitus nr̃ rõ talis pñᵉ
q̃ꝫ habitꝰ angelicus. 3° ꝯ hoc qõ dĩc ꝙ
om̃e obm̃ intelligibile creatuꝫ est pñs ꝑ
istũ habitũ. hoc. n. vr̃ incõueniẽs qꝛ si ã
gelus in puris nãlibꝰ crearet̃ sine aliq̃ ta
li habitu qõ ẽ possibile. qꝛ nullã ꝯdictõ
nẽ icludit cũ ille habitꝰ drat sicut q̃litas
ab ẽentia angeli ille angelꝰ nõ possꝫ se co
gnoscẽ ⁊ ita eẽt impfectioꝛ in itellectua
litate nã angeli de se q̃ꝫ nã homis. qꝛ nã
hois q̃tũcũqꝫ nuda facta hꝫ vñ acq̃rat
cognitõeꝫ intellectualẽ aliq̃ꝝ obõꝝ. an
gelꝰ aũt nõ posset acq̃rẽ istũ habitũ nec
sine isto posset aliq̃d intelligere. g̊. ℞ hi
tus ꝑm istũ iõ ñ repñtat singl̃are sicut re
pñtaret spẽs qꝛ nõ ẽ natus generari ime
diate ab ipsa re. sed tm̃ ꝑ actũ intellectꝰ
ꝯferẽtis simplicia sꝫ ipse arguit ꝯ spẽm
qꝛ qñ aliq̃d genitũ a sua cã nãli natũ est
sic repñtare a q̊cũqꝫ impꝑmat semꝑ sic re
pñtabit. igr̃ habitus q̃ si gigneret̃ a sua
cã nãli seq̃ret̃ nãlit̃ apprehẽsionẽ simpli
ciũ a quocũqꝫ ẽt impꝑmat̃ sequet̃ ⁊ ꝑsup
ponet illã apprehẽsionẽ simpliciũ. igr̃ ñ
põt esse ꝓpria rõ apꝑhẽdẽdi simplicia.
℞ 4° qõ dr̃ ꝙ iste habitꝰ ẽ ꝑncipiũ co
gnoscẽdi quecũqꝫ disticta obã vr̃ esse ꝯ
hec ꝑ° rõ ꝯ opi primã. qꝛ seq̃ret̃ ꝙ eẽt nã
lit̃ infinitꝰ ꝙ etiã dĩc ꝙ nãlit̃ inclinat i id
ad qõ volũtas iperãdo detmiat vr̃ eẽ ir
rõabile qꝛ illꝰ habitꝰ ut forme nãlis est
inclinatio ita detminata nãlis. ⁊ si sint mł
te inclinatões ad diuersa sũt ordiate. ita
ꝙ saltẽ vna ẽ ꝑma ⁊ ꝑ ꝯñs vti eo ad ali

q̄d ad qḋ nō inclinat p̄mo vr̄ esse ꝯ p̄am
inclinatōem ei' nālem. ⁊ ita nō mere nā
lit ad hͦ incliabit. nec vr̄ rōabile ꝙ vna
forma nālis q̄ꝰm ad inclinatōez suā nālē
sbsit volūtati create. si.n. graue manēs
actu graue moueret sursū a deo. ⁊ si gra
ue sit i pfecta pō obediētiali ad deū non
tn̄ vr̄ moueri passiue nālr ex pte sua et
q̄cq̄d sit ibi nō vr̄ ꝙ aliq̄ forma nālis in
eliatōe sua nāli sbsit oīo i oi actu suo uo
lūtati create ita ꝙ ad hoc nālit inclinet
ad qḋ volūtas creata vult eā inclinari.
Preterea q̄nocūq; ipse poterit dicere ꝙ
p imperiū volūtatis habit' repn̄tet aliḋ
⁊ aliud multomeli' pōt poni ꝙ hn̄s mlt
tas spēs intelligibiles posset vti nūc vͣ
spē nūc alia. ⁊ erit nālitas in q̄libz spē re
pn̄tante ⁊ inclinante ad suū obiectuz et
libertas in ip̄o vtēte hac spē vel illa.

Ad qōnem

igit ꝯcedo conclusiones. 4. p̄
maꝝ rōnū q̄ probāt ꝙ angel' ad cogno
scendū distictas q̄dditates hēat distictas
rōes cognoscēdi. Et si querat que sūt il
le rōnes cognoscēdi. dico ꝙ hz rōes cog
noscēdi alias ab eēntijs cognitl repn̄tan
tes eas que rōes ꝓprie ⁊ ve dicunt spēs i
telligibiles. ⁊ si ab aliq̄bus dicant hitus
p hoc exp̄munt ut p accn̄a spēi. nā rō hi
tus accidit spēi put spēs est in intellectu
a quo nō de facili delet. ⁊ iō hz rōem ha
bitus. q2 rōem forme pmanētis. sed hͦ
nō dr̄ in quid de hac qualitate sicut ha
bitus nō dr̄ in q̄d de spē. eadez. n. eēntia
absoluta in genere qualitatl pōt esse ha
bitus ⁊ dispō. silr habitus est vle ad ta
lē spēm intelligibilē fixā q2 lz oīs tal fir
mata sit habitus. nō tn̄ econuerso imo
nec habitus intelligibilis est eiusdē spēi
cū spē intelligibili. qḋ patet. tū q2 spēs p̄
mi obiecti qḋ nō est pn̄s nāliter p eēntiā
p̄cedit nāliter actū cognoscēdi illud. ha
bitus aūt respectu illius obiecti sequitur
nāliter illa ex q̄bus generat. Idē aūt esse
tialit non sequit nāliter ⁊ p̄cedit nāliter
q2 non est circul' in essentialit ordinatis
nec in cāis nec in cātis. tū q2 habitus p̄t
eē intēsior cui' spēs intelligibil est remis
sior ⁊ econuerso. nā hn̄s intellectū imp
fectū in quo recipit spēs intelligibilis i
pfecta habet spēm intelligibilē remissio
rē q̄ꝰ alius hn̄s pspicatiorē intellectū qḋ
pz q2 cause nāles in isto ⁊ in illo sunt ine
quales. s. intellectus agēs ⁊ fantaᵐᵃ ⁊ cē
nāles agūt ƀm vltimū sue potētie ḡ spēs
intelligibilis in isto impfectiori intellec
tus est remissibilior q̄ꝰ in illo pfectiori
vbi est intēsior. ⁊ tn̄ ille tardior pōt fre
quētius ꝯsiderare istud intelligibile cui'
habet spēm ⁊ ex hoc babere intēsiorem
babitū respectu illius obiecti qui habi
tus sit qualitas facilitās ad ꝯsideratiōez
istius obiecti. sic igr̄ per accn̄s ⁊ in vli dr̄
ista rō intelligibilis habitus. per se autē
⁊ essentialiter dr̄ esse talis rō spēs intelli
bilis. quia in hoc ꝓprijssime exp̄mitur
magis ꝓprie inq̄ꝰ in rōne similitudinis.
Q2 aūt talē rōnem cognoscēdi aliaꝫ ab
eēntia sua habeat respectu aliaꝝ quid
ditatū a se. probat. quia cognoscit p ali
quid p qḋ illas q̄dditates cognoscēt etl
si ille q̄dditates nō essent in se exn̄tes. hͦ
eni est pfectōis in intellectu nostro ꝙ ha
bemus cognitōem actualē de re ipsa nō
exn̄te. igit mltomagis ꝯuenit intellectui
angelico. sed talis cognitō de re que pōt
haberi de ipsa nō exn̄te in se non posset
haberi nisi p rōnem repn̄tantē ipsā igr̄.
Et ex hoc sequitur vlterius ꝙ etiam de
quidditate sua habeat ratōnem cogno
scendi quia nulla cognitio ex suo gener
iperfecta ꝯuenit superiori angelo q̄n in
ferior posset habere de eodem impfecti
orem ƀm genus. sed superior potest ha
bere de inferiori cognitionem ex iam ꝓ
bato per speciem ⁊ per essentiam. cogni
tio autem per speciem est imperfectior
ex suo genē ꝯgnitōne p essentiā igr̄ āgel'
inferior p̄t habere de se ꝯgnitiōez p spēz

Et si obijcit ꝙ hoc ꝯdicit dictis in pͥma
q. ꝙ angelus cognoscit se ꝑ essentiã suaꝫ
dico ꝙ angelus quãlibet q̃dditatẽ aliaꝫ
a se ⁊ suã ⁊ seipm pōt cognoscere ꝑ essẽ
tiã qñ cognoscit cognitōe intuitiua. s. ſb
rōne qua pñs est in exñtia actuali. ⁊ pt
cognoscere ꝑ spēm qñ cognoscit eã cog
nitōne abstractiua de q̃ aliq̃ntulũ tanget
di. 9ª. q. de locutōe angeloꝝ.

Ad argumenta

Ad pͥmum
dico ꝙ intẽtō phi. 8. metha. est de spēb'
subalternis pꝫ ex pͥma ꝓprietate nũeri
vbi vult ꝙ sicut stat ad indiuisibilia ita
resolutio diffinitōum stat ad indiuisibi
lia. igr̃ cũ q̃dditates iste sũt ordinate in
vniuerso sicut nũeri sunt ordinati reso
lubiles in vnitatẽ. loquit̃ g̊ de spēbus ſb
alternis. ⁊ ita non est ad ꝓpositũ loquẽ
do de spēbus spēalissimis in vniuerso.
tñ si de illis accipiat̃ nō ab auctoritate. sꝫ
tanq̃ aliq̃d in se veꝝ. dico ꝙ supioꝛ an
gelus hꝫ ꝑfectioꝛẽ entitatẽ q̃ inferioꝛ. ñ
tñ includit totã entitatẽ inferioꝛ ita ꝙ i
ferioꝛ nō dr̃at ab eo nisi ꝑ negatōem. nō
eni spēs in vniuerso distinguũt̃ ꝑ negati
ones sed ꝑ ꝓprias rōnes. verũtñ eẽntia
diuina que infinita est icludit eminẽter
oĩs ꝑfectōes ⁊ ideo nulla supioꝛ est suf
ficiẽs rō cognoscẽdi inferioꝛẽ sed sola es
sentia diuia. Ad illud 2° de aia dico
ꝙ phs loquit̃ ibi spãliter de sensitiua ve
getatiua ⁊ intellectiua. nec est sĩle de spē
bus nũeroꝝ ⁊ figuraꝝ ⁊ spēbus spēalis
simis in vniuerso q꞉ nũeri ⁊ figure ma
ioꝛes includũt mioꝛes sicut ꝑtes fꝫ totã
entitatẽ eoꝝ. ⁊ ex hoc sunt rōnes suffici
entes cognoscẽdi eos nō ita spēs in vni
uerso supioꝛes includũt inferioꝛes. Ad
2m dico ꝙ spēs rei nãlis est ꝑfectio angli
in esse intelligibili nō q̃dẽ ſbalis vel essẽ
tial' sed accñtalis. ⁊ talis nō semꝑ excedit
suũ ꝑfectibile simplr̃ imo oĩe accñs est
simplr̃ min' ens q̃ ſba ex 7°. metha. Et
si dicat̃ qualr̃ pōt eẽ ꝑfectio accñtal' nãe
ita ꝑfecte si est inferioꝛ infima nã. s. ſbe
coꝛꝑali. dico ꝙ nō est oio iferioꝛ illa nã
q꞉ nō est effectus ei' ut cãe total': sed ẽ ef
fectus ei' ⁊ intellect' angeli tãq̃ aliq̊ꝝ in
tegrantiũ vnã cãm totalẽ. possibile ãt ẽ
effectũ alicui' cãe ꝑtialis exceder̃ suã cãꝫ
ꝑtialẽ q꞉ aliq̃d ꝑfectōis pōt hr̃e ab aliq̃
cã ꝑtiali ꝓpter quã ꝑfectōeꝫ pōt excedẽ
illã cãm ꝑtialẽ ita ꝙ spēs albedinis i in
tellectu angeli est ꝑfec° intellectus ei' nō
quiò ꝑfectioꝛ entitatis entitate que ẽ al
bedo fꝫ ꝙ est genita ab albedie q꞉ ut sic
deficit aliquo° ab entitate simplr̃ q꞉ est
accñs genitũ ab albedine. sed q꞉ est etiaꝫ
genita ab intellectu angeli est ꝑfectio vi
talis ⁊ quoddã° ꝑfectioꝛ ipsa albedine.
sed iste ꝓcessus ꝑfectōis nō est nisi fꝫ q̃d
Ad vltimũ pꝫ ꝙ sil' stant ꝙ intelligat se
ꝑ spēm ⁊ per eẽntiã sic quecũq꞉ alia a se
⁊ h° nãlit̃ excepta sola eẽntia diuina.

Ad argumenta

pro pͥª opi.
Ad pͥmũ de 2° ethi. ꝓcedẽdo per diui
sionẽ eoꝝ que sunt in aia ꝯce° ꝙ spēs vẽ
pōt dici habitus. vñ habitus pōt pͥdica
ri eẽ ipa spẽ tanq̃ predicatũ vl'e ⁊ ꝑ acci
dens. ꝙ si debeat ꝑ se ⁊ in ꝑticulari exp
mi recte dr̃ spēs intelligibilis talis nō ãt
intelligit phus ꝙ nihil sit in aia nisi qō
est habitus ꝑ se imo illud cui ꝯuenit rō
habitus est sic pͥdicatũ vl'e. Ad 2m dico
ꝙ angelus nō pōt generare in se habitũ
ex actibus. habitũ dico qui sit alia res
a spẽ q꞉ habitus nō generat̃ in nãlit̃ icli
natis. sicut non generat̃ in graui ꝑ quo
tienscũq꞉ descendẽ rō descensus. nec ge
nerat̃ in violẽter motis ꝑ quotienscũq꞉
tale moueri aliqua ratio vel habit' faci
litãs vel habilitans ad talẽ motũ violẽ
tũ sicut pꝫ de lapide moto sursuꝫ sed ge
nerat̃ in potẽtῠs de se indetermĩatis ad
actũ per actũ frequẽter elicitũ non aũt
est ꝑfectōis aliquẽ intellectũ creatũ esse
sũme habilitatũ ad intellectōeꝫ. ꝙ si ali
quis est talis erit angelicus ⁊ ita in illo
sicut in sũme habilitato ad actũ nō po
terit generari habilitas aliq̃ que dicat̃

habit⁹ illo mõ. aut ſi careat tali habitu qui fuit habilitas quedã ad ꝯſiderandũ hoc intelligibile ⁊ intellectus ei⁹ erit capax. tunc dico ꝙ non eſt inconueniẽs ꝙ poſſit in ſe generare talez habitũ. Et cũ dicis ꝙ̊ eſt potẽtialis ſicut noſter nõ tm̃ ad actũ primũ ſed ad 2^m nego ꝯñaz. ꝗa actus ꝑmus in intellectu eſt ille qui preſupponit actui 2° qui eſt intellectio. habitus aũt ille qui eſt habilitas quedam ad intelligendũ ⁊ diſtinguit a ſpẽ nõ precedit actũ naturalit̃ ſed ſequit̃. Preterea eſt poſterior actu 2° ⁊ ita nõ eſt actus ꝑmus ⁊ ꝓpter hoc potẽtia ad iſtud non eſt potẽtia eẽntialis imo quaſi poſterior potẽtia accidẽtali. q2 potentia eẽntialis ꝓprie eſt ad actũ primũ ꝑcedentẽ 2^m actũ. per hoc patet ad illud Dyo. dico.n. ꝙ ſupremũ in inferiori eſt infimũ in ſuperiori vbi non repugnat ſupiori illud quod ponit ſupremũ in inferiori. h aũt repugnat q2 in nobis eſt ꝑfectio ſupplẽſ impfectõem intellectus noſtri ꝓ quãto noſter nõ eſt ſũme habilitatus de ſe etiã qñ non h3 rõem actiuã per quã obiectũ eſt pñs ſufficiẽter. adhuc.n. deficit talis inclinatio ſũma que requirit̃ ad actũ ꝑfectiſſimũ iſta perfectio lic3 in nobis ſuppleat impfectõnem angelo tñ repugnat q2 non põt in eo eſſe ipfectõ que ſuppleat per iſtã ꝑfectõem. ita poſſet dici in mixtis alijs. q2 ſi ſupremũ in elemẽto ſit generare ſibi ſile non op3 ꝙ ſit infimũ in quolibet mixto ꝓximo q2 aliq̃ mixta ñ generãt ſibi ſile q2 repugnat eis talis ꝑfectio ſupplens impfectõe3 in inferiori. ita etiã inferiori põt repugnare qȯ eſt infimũ ſupiori ⁊ tunc nõ valet ecõuerſo .ſ. ꝙ infima ſupiorꝝ ſint ſupma inferioruz Ad 4^m dico ꝙ ſi non eſſet alia ratio niſi ꝙ ſpẽs qñ eſt ꝑfecta ſufficit ad ꝑfectaz intellectõem ſine aliq̃ ſpẽ a ſe ⁊ habitus vel eſt impoſſibilis ut diſtinguit a ſpecie vel ſi eſt ibi poſſibilis nõ ſufficit ſine ſpẽ hoc ſolũ ſufficit ad negandũ habitũ in angelo aliũ a ſpẽ. Ad vltimũ dico ꝙ ſi obiectũ appetibile eſſet pñs appetitui ꝑ ſentiã ꝓpriã alia ab illa qua eſt pñs potentie cognitiue illius appetitus reqrerẽtur in appetitu ꝓprie ratõẽs quibus diuerſa obiecta eſſent pñtia. ſed ſuppoſi^m eſt falſu3. q2 obm̃ pñs alicui potẽtie cognitiue per idẽ eſt pñs appetitiue correſpõdenti illi cognitiue. Et tũc ſi arguas volũtas non requirit diuerſas rões igit̃ nec intellectus. dico ꝙ añs eſt falſu3 ſi intelligat̃ de illis rõnibus quibns obm̃ eſt pñs intellectui q2 ille ſunt diuerſe ⁊ illis eiſdẽ ſunt obiecta pñtia volũtati. ſed ſi intelligas ꝙ nõ requirunt̃ in ipa volũtate rões ꝑ quas obiecta ſint pñtia. dico ꝙ ꝯña non valet. q2 appetitiua nõ eſt nata habere obm̃ in ſe eo mõ quo eſt pñs potentie cognitiue. Nec valet inſtare ꝯ h⁹ de potẽtijs cognitiuis ordinatis. nõ.n. eſt ſilis ordo eorꝝ inter ſe que ſunt eiuſdem generis cuiuſmõi ſunt potẽtie cognitiue ordinate ⁊ eorꝝ que ſunt alteri⁹ generis cuiuſmõi ſunt potẽtie cognitiue ⁊ appetitiue eis correſpõdentes. ⁊ iõ diuerſe cognitiue ordinate habẽt diuerſas rões q̃bus obiecta ſũt eis pñtia nõ ſic aũt cognitiue ⁊ appetitiue ſibi correſpõdentes.

Ad argumenta alteri⁹ opinionis ad Dyo. p3 ꝑ aliã tranſlatiõe3 q̃ adducit corpale ⁊c̃. quere linco. iſta aũt totalitas eſt ꝑfectõis ut limpiditatis ⁊ intẽſionis nõ aũt ꝙ vna rõ ſit vni rõ cognoſcẽdi plura ꝙ̃ alij q2 h⁹ eſt equale in oi intellectu finito. q2 q̃libet reſpectu pluriũ cognoſcẽdorꝝ reqrit ꝓpas rões. Cũ arguit 2° ꝙ ꝑma ſũt ꝓpinq̃ora ꝑ°. ꝯcedo. ſed nõ o3 in hoc eſſe ꝓpinquiora ꝙ per paucioza. ſed q2 põt limpidi⁹ cognoſcer̃ nihil aũt depit ſibi ſi ꝑ aliud ⁊ aliud cognoſcat ⁊ tñ limpidius cognoſcat. ſi.n. ꝑ idẽ cognoſceret ⁊ nõ lĩpidius non ꝑfectius cognoſceret qȯ eſt falſũ. In iſta.n. limpiditate eſt ꝑ ſe ꝓpinq̃tas nõ aũt in paucitate rõnũ cognoſcẽdi. q2 abſolute hoc nõ eſt in rõne alicui⁹ rõis create ꝙ

vna sit pluriū. ⁊ per hoc patet ad illud argᵐ qd̄ factū est de igenuitate ꝙ cognoscere ꝑ pauciora ⁊c̄. falsū est si.n. tot spēs cognoscibiliū habet quot ⁊ tardius tn̄ clarius per illud cognoscit obiecta ⁊ citius vtitur eius ꝯponēdo hoc obiectū cū illo ⁊ discurrēdo ab vno cognito ad aliud ſʒ ex limpiditate maiori ⁊ velocitate

Ad illud qd̄ dictū fuit ibi de auctoritate auctoris de causis nō est curandum.

Ad vltimū ꝓ ista opi. dico ꝙ non est vna spēs in sensu imaginatōe ⁊ itellecū sed alia ⁊ alia. nec est hoc solum ꝙ est in subiecto imālıori repn̄tat vl'ius qꝛ si per impossibile illa spēs que est in sensu essʒ in fantasia. ⁊ illa que est in fantasia esset in intellectu nō repn̄taret ꝑfectius neqꝫ ſm q̄ditatē neqꝫ ſm intensionē. s. ꝙ eēt ratio pluriū. nō igit̄ ex sola imālitate vl' maioritate/actualitate recipiētis pōt cōcludi maior actualitas spēi recepte in repn̄tando. sed hᵒ tn̄ erit ex nā ipsius spēi in se: tn̄ iste ꝯditōes spēꝝ receptaꝝ proportionant̄ receptiuis iuxta illō Boetij Receptū est in recipiēte ꝑ modū recipiētis ⁊c̄. sed absolute sicut nulla essentia recipiēs est vl'is respectu oiuʒ essētiaꝝ nec etiā ꝑfecte ꝯtinens omnē aliā essentiā a se ita nec aliq̄d receptū in ea pōt esse rō vl'is repn̄tandi oia alia ꝑfecte sed talis vl'is repn̄tatio ꝯpetere pōt eēntie infinita ⁊ eminēter ⁊ nulli alteri essentie.

Circa quartum vtrū. s. angeli possint ꝑficere accipiēdo cognitōnem a rebus. Arguit̄ ꝙ non: qꝛ oʒ receptiuū denudari a toto genere receptibilis 2ᵒ de aia. sed angelus non denudat̄ a spēbus imo est plen' formis qꝛ nona ꝓpōne de cāis. dr̄ ꝙ intelligentia est plena formis. Itē Aug. 12. super Gen̄. ad l'ram. agēs est prestātiuſ paciente. sed corpus nō est ꝓstanti' spū per ipsum ibidē. igr̄ corpus nō pōt agere in angelū qui est spūs. igr̄ non pōt angeluſ accipe cognitōeʒ a rebus. Itē Dio. 7ᵒ. c. āgelice hierar. angeli nō ꝯgregāt diuinas illūiatōes vel notitiā diuinā ex reb' sensibilibus. Itē angelus est mediū int̄ deū ⁊ hoiem vel aiam. sed deus non intelligit ꝑ aliquas spēs. aia aūt intelligit ꝑ spēs receptas a rebus sensibilib' ⁊ itelligibilibus. igr̄ angelus medio mō intelligit. s. spēs non acceptas ab alijs rebus sed sibi ꝯcreatas. ⁊ iste modus arguēdi patet per ph'm pᵒ de genera. ⁊ ꝑ Ricar. pmo de tri. Contra. oēe quod cognoscit̄ cognosci videt̄ ꝑ silitudinē ipsius. ſʒ angelus cognoscit singulare. igr̄ ꝑ silitudinē singularis. sed silitudo singularis non est sibi ꝯcreata qꝛ silitudo vni' ⁊ alterius. ⁊ cū singularia possint esse infinita haberet infinitas rationes vel species sibi concreatas.

Vna opinio dicit. non accipit cognitōem a rebus nec ꝑfic̄ in accipiendo vel recipiēdo cognitioneʒ ab eis. qꝛ tūc angelus haberet intellectū causatiuū istaꝝ spēꝝ ⁊ intellectū receptiuū siue intellectū agentē ⁊ possibilem sed non habet intellectū agentē qꝛ intellectus agens solū requirit̄ in illis intelligibilibus vbi. s. primū obm̄ intellectus est intelligibile in potentia. ut. s. per itellectū agentē reducat̄ ad actū. sed primū obm̄ intellectus angelici est actu intelligibile qꝛ imateriale. Itē non habet intellectū possibilē qꝛ intellectus possibil' qn̄qꝫ est in potētia. intellectus aūt angeli semꝑ est i actu quare ⁊c̄. Confirmat̄ quo ad vtrūqꝫ qꝛ ſm Aug. 2ᵒ. sup Gen̄. res iste prius fuerūt in cognitōe angelica q̄ꝫ in ꝓprio genere. igr̄ nūc nō recipit ab eis cognitiōem ut sint in ꝓprio genere.

Item corpora supiora. s. celestia habēt qualitates ⁊ ꝑfectōnes suas sibi possibiles non receptas ab alijs sed sibi cōcreatas. igr̄ silr̄ erit in spēbus supioribus et inferioribus ꝙ supiores cuiusmōi sunt angeli suas qualitates ⁊ ꝑfectōes non recipiūt a rebus inferioribus sed illas ha-

debūt ſibi cōcreatas. ſpūs aūt inferiores
⁊ hūane anime habent illas receptas a
rebus. Jtem ſicut ſe habet modus eſſē
di aie noſtre ad modū eſſendi angeli ſic
modus operādi ad modū operādi ſ3 in
tellectus noſter ex hoc accipit notitiam
a rebus corpalibus q2 quo ad eſſe cōpo
ſiti dependet a corpore ⁊ vnit corpi. ſed
angelus quo ad eſſe non vnit corpi nec
dependet a corpore. g̊ nec quo ad recep-
tōem notitie. Jte3 intellectus agens et
poſſibilis nō diſtinguūtur niſi p ꝯpatio
nem ad fantaſmata. ſ3 in angelo n̄ ſūt fā
taſmata. g̊ nec iſtoꝝ intellectuū diſtictio
igr̄ nec a rebus receptio. Jtē nō ꝯuenit
trāſire de extremo in extremū niſi p me
diū. ſed inter ſenſibile ⁊ intelligibile eſt
mediū imaginabile. igr̄ ab eſſe ſenſibili
non ꝯuenit tranſire ad intelligibile niſi
p imaginabile. ſed in angelo nō eſt ima
ginatio. igr̄ nec talis tranſitus. Dic̄ tn̄
iſta opi. ꝙ angelus cognoſcit ſingularia
⁊ arguit hic cōtra Auic̄. ſic ꝙ angelus
h3 ꝓuidentiā de ſingularibus qd̊ nō eēt
niſi cognitōem haberet de eis. Jte3 qd̊
continet ſparſim ⁊ diuiſim i inferiorib᷒
ꝯtinet vnitiue in ſupiorib᷒. ſed in inferi-
oribus eſt ſparſi3 cognitō reꝝ. ſ. pticula
riū vel ſingulariū per ſenſū ⁊ vliu3 per
intellectū g̊ in intellectu ſupiori intuitiue
ꝯtinent iſte due cognitōes. Jtem 3°. me
tha. ꝯtra Empedo. h3 Ariſto. p incōue
nienti ꝙ deus non cognoſcit lite3. Mo
dus aūt ponendi vr̄ eſſe talis. Sicut res
effluūt a deo quo ad eſſe eſſentie ⁊ exn̄ˢ
ſupiores ⁊ inferiores quo ad mā3 ⁊ for-
mā ſic etiā fluūt in intellectu angeli quo
ad cognitōem ſingularis ⁊ vlis. ita ꝙ ni
hil accipiūt ab iſtis inferioribus ⁊ corp
alibus ſed fluit ab ideis illa cognitio.
Cōtra ex eiſdē ꝑncipijs arguo ꝯtrariū.
Angelus habet intellectū agentē ⁊ poſ-
ſibilē. g̊ pōt haber̄ notitiā a rebus. ꝯn̄a3
ꝯcederet ipſe ſm dicta ſua ſupra. probo
antecedēs. potentia actiua que nō eſt im
perfectōis imo ꝑfectōis in creatura aliq̄
nō eſt negāda a ſupiori creatura que eſt
ſupior q̄tum ad hoc. ſed angelus ē ſupi
or hoie in intellectu agente. intellectus
aūt agens qui eſt potētia actiua in hoie
nō eſt impfectōis in ipſo imo pfectōnis
g̊ nō deb3 negari angelo qui eſt creatura
ſuperior. quare ⁊c̄. Tunc ad ratōem
qn̄ dicis ꝙ nulla nā habet intellectu3 a-
gentē niſi cuius intellectus obm̄ primu3
eſt itelligibile in potentia. dico ꝙ eſt ibi
equiuocatio de ꝑmo. Si. n. loquaris de
primo. i. adequato hoc non eſt aliquod
vnū ſingulare imateriale quia nihil eſt
vnū intelligibile adequatū itellectu cre-
ato niſi in illo cōtineant eminenter vel
v̊tualiter omnia cognoſcibilia ab illo in
tellectu ꝓbo quia nihil eſt obm̄ adequa
tū intellectus niſi in quo ſaluat ratō ois
illius ad qd̊ poteſt ſe extēdere ſed ſm eū
pōt ſe extēdere ad oia ſingularia. g̊ obie
ctū eius adequatū o3 ꝙ ꝯtineat v̊tualit̄
rōnes oiu3 ſingulariū cognoſcibiliū ab
ipſo. Sed tale quid nō poteſt eſſe eſſen-
tia angeli nec aliqua eſſentia imaterialis
creata ſingularis ſiue que de ſe eſt hec.
niſi in eſſentia increata que eſt obiectu3
adequatū intellectus diuini ⁊ nō angeli
ci. g̊ op3 intelligere ꝙ obm̄ adequatū in
tellectus angelici ſit aliqd̊ cōe cōitate p̄-
dicatōnis vel ānologie reſpectu omniū
cognoſcibiliū ab ipſo ⁊ ideo oportet ꝙ
ſit cōmune per p̄dicationē ad intelligibi
lia oia ⁊ ad ſenſibilia quia etiā iſta con
ſiderant ⁊ intelligunt ab angelo. cū ergo
ſenſibilia ſint intelligibilia in potentia
oportebit ꝙ habeat intellectū agentem
reducentem illa ad hoc ꝙ actu intelligā
tur ab eo. Jtem habet intellectū poſ
ſibilem ergo ⁊ agentem. patet ꝯn̄tia. ꝓ-
bo antecedens. Jn omni quod formam
recipit neceſſe eſt dare potentiam recep-
tiuam ipſius forme etiam ſi recipiens
non precedat duratione receptiōem for-
me ipſius. ſed angelus recipit ſpēm aliā

a ſe. ꝙ habet potentiã intellectualẽ recep
tiuã illius. igit in angelo eſt intellectus
poſſibilis. Cõfirmo vtrũqꝫ per ex^m. qꝛ
ſi deus ꝯcreaſſet aĩe noſtre ſpẽs oĩm itel
ligibiliũ adhuc eſſet in ea intellect' agẽs
qꝛ eſt pfectio nãlis eius ꝛ etiã intellectuſ
poſſibilis ꝙ ꝛc̃. Cõſilr etiã pꝫ in chriſto
qui licet omnia viderit in verbo ab iſtã
ti ſue natiuitatis tñ fuit in eo intellect'
agẽs ꝛ poſſibilis. al's nõ fuiſſet pfectuſ ꝛ
eodẽ mõ ſi vidiſſet oĩa in genere ꝓprio
habuiſſet intellectũ agẽtem ꝛ poſſibilez
Jdeo ſimiliter poſito ꝙ angelus ſpecies
omniũ receperit ab inſtãti ſue creatõniſ
ꝛ nõ poſſit nõ eſſe in actu cum ſit pͤuen
tus ab agente ſupiori tamẽ eſt perfectõiſ
nãlis ſue ꝙ habeat potentiã qua poſſit
in opatiõem ſuam ſi nõ eſſet pͤuentus a
ſupiori agẽte. Exemplũ etiã de igne qui
ꝯburit paſſũ ſibi approximatũ niſi illõ
paſſũ preueniat a deo calefaciẽte ſic i ꝓ
poſito. Jtem ad illud cũ dr̃ intellectuſ
agẽs ꝛ poſſibiliſ non diſtinguuntur niſi
per cõparationẽ ad fantaſmata. falſum
eſt imo diſtinguũtur inter ſe formaliter
vel per ꝯpatõem ad obiecta vel ad illa
in quibus obiecta relucent. Ad arg^m ꝺ
corporibus celeſtibus. dico ꝙ eſt ad op
poſitũ. ꝛ arguit ſic. illã perfectõem neceſ
ſe eſt a ſolo deo cauſari vt ẽ adminiſtra
tor totius nature dico neceſſitate ordia
ta quã non poteſt tota natura creata cã
re. ſed qualitas celi a tota natura creata
non poteſt cauſari. ergo a deo debuit ſi
bi cõcreari. ſed qualitateſ alioꝝ que poſ
ſũt cãri a natura creata de' pmittit illaſ
habere ſuas cauſalitates proprias. quia
ſic. n. deus res quaſ cõdidit adminiſtrat
ꝛc̃. virtus autẽ creata poteſt cauſare cog
nitionẽ alicuius incogniti in intellectu
angeli. ut patet infra di. 9. de locutione
angeloꝝ. nam intellectus angeli cuꝫ ob
iecto poteſt cauſare pfectam cognitõem
obiecti. ex quo igit poſſibile eſt angeluꝫ
recipere cognitionẽ a rebus ñ eſt neceſſe
deũ cauſare iſtam cognitõnem. Dices
iſta cognito eſt perfectio angeli ꝙ nõ po
teſt cauſari a creatura inferiori. veꝝ eſt
principaliter vel ut a cauſa totali. Jſta
autẽ cauſalitas principaliter in angelo
vel habet perfectiõeꝫ in angelo ex parte
intellectuſ agentis nõ autẽ ex parte intel
lecti vel obiecti. Ex 3^a rõne eoꝝ arguo
ſic cõtra eos. neceſſe eſt omnẽ intellectũ
nõ habentẽ in ſe obiectũ dependere ab
ipſo aliqualiter. ſed hic angelus non ha
bet obiectũ in ſe cuiuſcũqꝫ corporis vel
rei corporalis: ergo dependet ab eo in in
tellectõe. ꝛ tunc patet ꝙ ratio eſt ſophi
ſtica: quia nõ ſequit nõ dependet a cor
pore ut ſit actus corporis. ꝙ non depen
det a corpore ut ab obiecto aĩa auteꝫ de
pẽdet a corpe ut actus eius. Et ſi. n. con
cludat modus eſſendi anime in corpor
ꝙ recipiat a corpore nõ tamẽ incorpore
itas angeli ꝯcludit ꝙ nõ recipiat niſi cõ
cederes ꝙ angelus eſſet infinitus ſicut ꝗ
dã deus habẽs in ſe oĩuꝫ ſingulariũ rõ
nes. Et ad illud de imaginabili medio
arguo ſic ꝯtra eos. Quod eſt mediũ vir
tuti minori nõ eſt vel nõ oportet eẽ me
diũ maiori. Exemplũ ſi aliqͦ calidũ ali
quid calefaceret poſſet eſſe ita debile in
calefaciẽdo ꝙ nũꝙ induceret. x. gradus
caloris niſi pͥus induceret duos vel qua
tuor. vel ſic. aliud vero poſſet eẽ ita vir
tuoſuꝫ ꝙ induceret in pͥmo actu caloreꝫ
in. x. gradu: ꝛ tunc nõ eſſet ſibi mediuꝫ
aliquis gradus infra. x. qui tñ erat me
diũ vͥtuti minori: ſed intellectus pfectõr
eſt in angelis ꝙ̃ in nobis. ꝙ non oportet
ꝙ ſi imaginabile eſt in nobis mediũ ꝙ
etiã ſit in angelo ſimiliter. Jtem ſi eſ
ſe imaginabile ẽ p ſe mediũ vel ꝙ ex pte
rei in ſe: vel ex pte potẽtie. ſi ordo iſte ſe
tenet ex pte rei vel obiecti intelligibilis
vel intellecti tunc ſequeret ꝙ deus non
poſſet intelligere niſi mediãte fantaſma
te vel imaginatõe. ſi ex parte potẽtie ſic
dico ꝙ angelo nõ eſt mediuꝫ tamen eſt
mihi medium propter naturam meam
quã habeo ꝯpoſitã ex corpali ꝛ ſpũali.

Aliter potest dici ꝙ nō est mediū mihi
esse imaginabile ⁊ esse sensibile sūt duo
extrema vel quasi vnū extremū ad esse
intelligibile. ⁊ esto ꝙ sit mediū nobis nō
tamē angelo ut dictū est. De isto aūt
modo cognoscendi singulare quē ponit
p effluxū a deo. dico ꝙ posito ꝙ res q°
ad mām ⁊ formā fluant a deo non tñ se
quit ḡ quod ad cognitōem singularitatł
fluant in intellectu angeli precise ẜm euꝫ
qꝛ ipse tenet ꝯ ꝯmen. 4°. metha. ꝙ mā p
tinet ad qd̄ quid non indiuidualis tñ ut
ponit. ḡ lꝫ res effluant a deo ẜm formaꝫ
⁊ mām ut sunt partes q̇dditatis non oꝫ
tñ arguere cognitōem singularis. Item
ẜm eos deus nō influit nisi spēs. sed spēs
est rō cognoscēdi q̇dditatē non singłare
ut pbatū fuit. s. de cognitōe angeloꝝ
ḡ per hanc spēm nō cognoscet singulare
Et cū dicis ꝙ essentia diuina est ra° cog
noscēdi singulare ⁊ vniuersale vel q̇ddi
tatē ḡ ⁊ spēs influxa in mente angeli di-
co ꝙ in ꝯña est fallacia accedētis pcedē
do a magis perfecto ad minus pfectum
affirmatiue.

Alii dicunt ꝙ si an
gelus nō haberet habitū cōcreatū nihil
intelligeret nec singulare nec vniuersale
sed per habitū qui repñtat quidditateꝫ
intelligit pmo ipꝫ vniuersale 2° singula
re quia singulare non addit ẜm euꝫ sup
vłe in eēndo nisi duplicē negatōem ⁊ io
etiā nec in cognoscēdo nō tñ sicut nos.
s. ẜm lineā reflexā. Hoc pbat pmo sic.
sicut res se habet ad esse sic ad cognosci.
2° metha. sed singłare nō addit quo ad
esse sup vniuersale ḡ cognitio eius non
addit etiā aliquid sup cognitiōem vłis.
Preterea inter illud qd̄ obijcit alicui v-
tuti pmo ⁊ ipam virtutē oꝫ esse ppor-
tiōeꝫ determinatā. ḡ si intellectus angeli
ex natura sua est pmo apphensiu' singu
laris ⁊ directe cognoscit singulare. tunc
est determiatoꝛ ꝙ noster intellectus qui
nō est sic determinat' ad singulare sꝫ sen
sus ⁊ tunc videt ꝙ intellectus angeli esse
magis limitatus ꝙ noster intellectus sic
sensus videt respectu intellectus nostri.
⁊ si intelligeret per spēm singularis ḡ ēt
magis determiabilis ꝙ itellectus noster
quia sic determiari tali spē videt ppe eē
ipsius sensus. Itē ista cognitio singula
ris sb ppria rōne impediret cognitōem
vłis. qꝛ. n. singulare impedit cognitōem
pter hec fit abstractio. ḡ ⁊c. Itē si in-
telligerꝫ singularia pmo posset de eis ac
quirere ppriū habitū quia propri' ha-
bitus ex proprijs actibus generat ⁊ per
ꝯñs sciam a rebus qd̄ videt incōueniēs
Itē si singulare esset pmo cognitū eēt p°
pñs intellectui angelico. hoc autē nō eēt
p essentiā angeli qꝛ illa est tm̄ rō cogno-
scēdi seipsam nec p illū habitū predictū
qꝛ habitus est rō cognoscēdi tm̄ vłia. ḡ
per seipm qd̄ est falsum. qꝛ qd̄ sic cogno
scit verius cognoscit ꝙ vłe qd̄ cognoscit
pe habitum.

Contra istam viaꝫ
de illo habitu ē mihi valde pbabile qꝛ
ponere talē nām pfectissimā ita sicut est
angelica ⁊ tñ ꝙ nihil posset cognoscere si
ne habitu ꝯcreato ita ꝙ sine influxu spā
li talis habitus vel spēi a deo nō posset
acquirere cognitōem sed sine habitu ta-
li staret sicut trūcus vr̄ mirabile. talis ēt
nā precise sine tali habitu nō videret de
se magis intellectualis ꝙ sba vel nā lapi
dis. Ad primā rōnem dico ꝙ tota enti
tas singularis non ꝯtinet sub vłi. ⁊ hoc
suppo° modo sicut supponit ipse. ḡ silr
nec tota cognoscibilitas singularis cōti-
net sub cognoscibilitate vłis. Ad aliō
dico ꝙ nō est impfectōis cognoscere sin-
gulare qꝛ hoc ꝯuenit intellectui diuino
non tñ est tāta pfectio ꝙ tm̄ sibi ꝯueiat
sed etiā alijs. quia sicut sensus est ois sē-
sibilis sic intellectus est ois intelligibilis
sed singulare est intelligibile ḡ ⁊c. nō igr
impedit cognitiōem angeli singulare ex
quo est intelligibile. Et cū dicis ꝙ intel-

lectus noster non intelligit singulare primo dico ꝙ hoc est impfectiõis pro statu isto. Ad aliud dicendũ ꝙ si habitus accipit̃ ꝓut habilitat potentiã sic nõ oportet ponere in intellectu angeli aliquẽ habitũ eo ꝙ intellectus eius ex sua natura est habilitatus ad intelligendũ sicut graue ad moueudũ vel ad motũ deorsuʒ ꝑ̃ter hoc ꝙ spẽs ⁊ intellectus subsunt libere inclinacõi ⁊ motõi voluntatꝭ qḋ si ñ esset eque nãliter inclinaret sicut graue inclinat deorsuʒ. si tñ ibi ponit̃ habitus iste ita potest poni singularis sicut vl'is. nec iste ꝑtinet ad diffinitiõem ⁊ ꝭm hoc nõ est habitus scientificus nec ꝑtinet ad sciam ꝑ se qꝛ scia est quidditatũ. Ad aliud qḋ ibi dicũt nihil mouʒ intellectũ nisi in rõne primi obiecti sed primũ obiectũ intellectus creati est vl'e. ġ ⁊c̃. Rñ° hic est equocatio de ꝑ̇mo ⁊ ꝑ se qꝛ vno° dicit̃ per se obiectũ qḋ tñ in sua formali rõe nõ includit rõem formalẽ primi obiecti per quã mouet potentiã sicut patʒ de sensibili cõi qḋ est per se obm̃ visus sicut maguitudo ⁊ figura lʒ sint ꝑ se obiectũ potẽtie visiue nõ tñ includũt rõem formalẽ primã motiuã visus sine qua ñ est videre sicut est color ⁊ lux. Alio mõ sumit̃ obiectũ solũ primũ adequatiõe et hoc includit in se vel sub se multa ꝑ se obiecta que tñ essentialit̃ includũt rõem ꝑ̇mi obiecti ⁊ addũt respectũ primi obiecti aliquas dr̃as perficiẽtes ꝭm quem modũ albedo ⁊ nigredo se habẽt ad colorẽ. ⁊ isto modo qḋlibet moueret potẽtiã sub rõe primi obiecti cõis inꝗ̃tuʒ includit in eo ⁊ etiã sub rõe ꝓpria quo ad hoc ꝙ addit ꝑfectõem ꝑtinentẽ ad illud genus. ⁊ hoc mõ ens est obiectũ cõe adequatũ ⁊ hoc potẽtie intellectiue. ens dico in cõi ⁊ quodlibet ens spẽale quacũʒ dr̃ia entis ꝯtractũ sub eadẽ rõne mouʒ siue hoc sit ratio indiuidui siue ratio speciei.

Respondeo ergo ad questionẽ ꝙ angelus potest ꝑficere in cognitione reꝝ ⁊ hoc accipiẽdo noticiã actualẽ aliquaʒ a rebus. Et dico ꝙ tribus modis potest acquirere a rebus notitiã. ꝑ̇ma notitia est singularis ut singulare quod ꝓbo. quia angelus põt cognoscere hoc sigulare ut hoc quia hec cognitio nõ est iproportionata nec repugnat intellectui creato sed nõ potest cognoscere singulare ⁊ hoc ex rõe vl'is. ꝓbo ꝙ hec nã ut hec nõ ꝯtinet determiare. s. ut hec sub vl'itate. si ġ cog° scit singularit̃ hoc ut hoc: hoc est ꝑ propriã spẽm. sed nõ est ꝓbabile ꝙ sint concreate om̃s spẽs singulariũ oiuʒ possibiliũ sibi ꝯgnoscere: qꝛ cũ talia sint ifinita haberet spẽs infinitas actu. quodlʒ eniʒ indiuiduũ potest cognoscere. Preterea 2° dico ꝙ si haberet notitiã sigularis ut singulare est nõ acceptã a rebus adhuc necessario habet accipe notitiã exñtie actualis rei, vel nõ exñtie: ⁊ etiã accidentiũ notitiã que requirũt ad exñtiã vel ñ existentiã a rebus. ꝓbo qꝛ ex notitia ꝗddi tatũ ⁊ vl'iuʒ que. s. sunt necessaria nõ potest cognosci ꝯplexio cõtingẽs sed exñtie reꝝ vel nõ exñtie sunt ꝯtingẽtes ġ nõ suf ficit habere notitiã quidditatũ ⁊ vl'ium ad hoc ꝙ cognoscat hoc singl'are eẽ hũc sortẽ currere. sed oʒ ꝙ istã notitiã accipiat a rebus. Cõfirmat̃. qꝛ si hʒ rões terminoꝝ ꝯplexionis cõtingẽtis sibi cõcreatas. aut iste rões istoꝝ. s. termioꝝ me sedere cras repñtant determiate hãc veritatẽ me sedere cras. vel nõ determiate si determiate igr̃ impossibile est ꝑ ipsos termios ipʒ habere notitiã ꝙ hoc sit cõtingẽs. si nõ determiate ġ nũꝗ̃ ꝑ hos termios habebit ꝙ determiate sedeã. igr̃ oʒ ꝙ accipiat aliũde notitiã huius. Item idee diuine nõ sũt rões repsentãdi ꝯtradictoria. ġ nec ꝯtingẽtia. nõ. n. repñtant nũc vnã rem nũc oppositã vel cõtradictoriũ illius. sed notitia ꝯtingẽtis dependet ex volũtatꝭ determiatõe ut detmiat ea ponere in effectu vel nõ. igit̃ nec rões termioꝝ exprimũt ex sua euidentia nec

faciũt notitiam cõtingẽtium in angelis. 3° dico ꝙ ꝙ̃tumcũꝗ haberet cõcreataꝫ sibi notitiam singularis ⁊ notitiam existẽtie cõtingẽtis: tamẽ cognitõem intuitiuam singulariũ necessario recipit a rebus. ñ. n. omnia cognoscẽs existẽtiaꝫ alicuius cognoscit ipaꝫ intuitiue qꝛ potest ipam cognoscere abstractiue. nam cognitõem intuitiuam singulariũ nõ potest habere in verbo. vbi tamẽ cognitõnem existentie habet ⁊ ideo ad cognitiõem intuitiuã rei necessario cõcurrit obiectuꝫ reale vel ipsa res ut presens. Iteꝫ impossibile est cognitiõem ituitiuã esse per aliã ⁊ aliam rõem que sit in eadem dispositõe ⁊ eodẽ modo repñtans re manẽte ⁊ etiã nõ manente. Sed vl'e quod est spẽs vel habitus. vel quicq̃d ponit̃ in intellectu angeli eodem modo se habet re existẽte uel nõ exñte. igit̃ nullum eoꝝ potest esse ratio cognoscẽdi rem intuitiue. ergo oportet ꝙ angelus accipiat ipam a re ipsa singulari si habet eam vel ad h° ꝙ possit eam habere. ꝓbo ꝙ possit eaꝫ habere quia possibile est imperfectiori potẽtie. ergo ⁊ perfectõri. est. n. possibil' potẽtie sensitiue. 4° dico ꝙ spẽs vl'es possẽt accipe a rebus si nõ essent sibi cõcreate. quia probatũ est supra ꝙ habet intellectũ agẽtem ⁊ possibileꝫ. ⁊ vtrũꝗ perfectiorẽ habet ꝙ̃ habemus nos sicut etiã est perfectioris nature. cum ergo intellectus noster agens possit abstrahere ergo ⁊ superior ⁊ etiã modo perfectiori vel cum sensibile eque repñtat vniuersale sicut imaginabile possibile est ipsum recipere species a sẽsibili. ⁊ si nulla ratõ esset alia adhuc sufficeret mihi cõcedet̃ hoc quia non oportet remouere ab aliqua natura nobiliori ꝙ nõ possit acquirere perfectionẽ suam si nõ habet eam. ꝫ nec ab angelo cũ hoc possit sensitiua.

Ad ratones princi

pales. Ad primã rationẽ si velim tenet̃ auctoritatem istam de causis. dico veꝝ est ꝙ plena est formis vl'ibus nõ tamen singularium aliũ processuꝫ concedo in argumento. Ad aliud dico ꝙ ratio Aug. bene cõcludit ꝙ nullum corporale potest agere in spiritũ ut totale agens ⁊ ut totalis causa vel principalis nõ tamen ut partialis ⁊ minus principalis. Intellectu. n. angeli agente ut causa magis principali potest corporale causare notitiaꝫ illam. Ad Dionisiũ dico ꝙ auctoritas illa soluit se ipsam quia concedo ꝙ diuinas illuminationes vel notitiam diuinaꝫ. quia illam a solo deo habent non congregant ex sensibus. bene aliam notitiam possunt habere ex sensibilibus. Ad aliud de simili modo arguẽdi phylosophi ⁊ Ricardi scilicet de medio angelus tenet medium ⁊c̃. Iste modus arguendi fundatur in ista propositione. ꝙ scilicet in ente omnis gradus possibilis est. ⁊ hoc concedatur. et ego concedo ꝙ angelus habet aliquam cognitionem quam non recipit a rebus vt est cognitio vniuersalium in quo differt ab anima ⁊ aliquam in qua cum anima conuenit ut istam quam accipit a rebus.

Irca distictõ

nem quartaꝫ vbi magister tractat quales angeli creati fuerunt perfecti vel imperfecti beati an miseri. Quero vtrum inter creationem ⁊ beatitudinem angeli boni fuerit aliqua mora. ꝙ non. quia sine mora habuit beatitudineꝫ naturalem ergo ⁊ supernaturaleꝫ. probatio antecedentis statim enim creatus angelus habuit speciem illam de qua dictum est distinctione. 3ª. ⁊ per consequens non impeditus potuit vti illa specie non considerando essentiam diuinam sub illa ratione. neꝗ

enim erat impeditus ⁊ etiã illa spẽs mouebat sup omnes alias. ꝯsiderãdo autẽ essentiã diuinã sub illo modo cẽntiã diuinã intelligẽdo ⁊ eã diligẽdo erat beatitudo nãlis. ꝓbatio ꝯñtie quia cã nãlis non est ꝑfectior ad ꝓducẽdũ suũ effectũ ꝙ̃ cã supernãlis ad ꝓducendũ suũ. ꝫ cã naturalis statim habuit effectuꝫ suũ .s. beatitudinẽ naturalẽ. g̊ ⁊ deus suũ .s. supnatalẽ beatitudinẽ. Preterea Augl. 13°. de ciui. c. 9 simul ꝯdens nãm ⁊ largiens grãm. g̊ statim habuit angelus creatus grãm sed simul habuit grãm ⁊ beatitudinẽ. ꝓbatio qꝛ simul in malis fuit culpa ⁊ pena alioqn culpa eoꝝ esset remediabilis. Contra. Augl. super Geñ. angelus ṗmo factus est informis. 2°. lu. g̊ ⁊c̃. Et quia solutio huius. q dependet ex solutõe questionis sequentis ideo soluet post illam.

Jrca distincti.

quintã. vtrũ angelus prius meruerit beatitudinẽ ꝙ̃ eã acceperit ꝙ non. qꝛ aliq̇s meret aliquid ex obsequijs impensis hõi. non autẽ meret aliq̇d quod expectet quia spes q̃ differt affligit aiam. igĩ illud quod meret iam habet. hoc non esset nisi iã haberet illã beatitudinẽ quã meret ꝓ obsequio Preterea maius premiũ requirit maius meritũ ꝫm rectã regulã sed angeli maiorẽ gloriã habent multis homibus electi g̊ requirit maius meritũ in eis. hõ autẽ est viator magno tempe ⁊ habet multa opera bona ⁊ merita ⁊ opera difficilia. g̊ ista requirunt premiũ angeloꝝ. sed tãta mora non fuit ante beatitudinẽ angeloꝝ. g̊ ⁊c̃. Ad oppositũ est Aug. de correctõne ⁊ grã angeli qui sancti ꝑstiterũt meruerũt illius vite mercedẽ recipe sed non meruerũt illud recipe postꝙ̃ receperunt g̊ prius. ⁊c̃. quere ibi.

Jn ista questione

secũda nõ tenet magister qui in fi. huiꝰ quite. di. magis illã opi. approbat q̃ dicit ipsos fuisse beatos anteꝙ̃ ipsi eaꝫ meruerũt. ꝫ merent eã modo ꝑ obsequia impensa electis sicut miles meret equũ bñ militaturus per eũ. Sed nõ tenet hic ṗ° qꝛ si hõ nõ fuisset creatus angelus non habuisset beatitudinẽ qꝛ non habuisset actũ extrinsecũ per quẽ mereret sibi ꝫm istos. hoc aũt videt incõueniẽs qꝛ angelus non depẽdet ab hoie in merẽdo. silr actus intrinsecus est meritorius circumscripto actu extrinseco. igr̃ ꝑ illũ potuerũt mereri. Preterea per hoc ꝙ aliq̇s preuidet bene vsurus accepto non meretur accipe illud. tũc. n. posset hõ mereri primã grãm qꝛ preuidet a deo dante eã bene vsurus ea. ⁊ tunc gratia non esset grã qꝛ esset ex meritis lꝫ non positis in effectu tñ preuisis. igr̃ angelus nõ meruit beatitudinẽ sed tm̃ habuit eaꝫ ꝓpter bonũ vsuꝫ ꝑuisuꝫ ipsius circa electos. Jtem tunc status beatitudinis non esset ex se certus. nã licet de facto mũdus finiet ⁊ ex hoc numerus obsequioꝝ sit finitus que impendunt a quibuscũqꝫ angelis electis tñ posset mũdus diutius durare vel ꝙ̃tũcunqꝫ duret non ꝓpter hoc status beatitudinis esset minus certus sed hoc posito nõ esset certitudo meriti ꝙ̃m essꝫ. g̊ istud premiũ de se certũ non correspõdꝫ illi merito quod de se nõ est certũ inꝙ̃tum meritum.

Jdeo tenetur ꝙ an

geli meruerũt beatitudinẽ suã ⁊ ṗus ꝙ̃ receperũt eam. primũ declarat qꝛ omnis natura ꝯsequit suã ꝑfectõem per opatõnem ꝓpriã. sed ꝑfectio ⁊ finis cuiuslibet creature rõalis est beatitudo q̃ soli deo est naturalis. omnis aũt opatio talis in finẽ ducẽs vel est factiua finis qñ. s. finis nõ excedit ṽtutẽ opantis ꝓpter finẽ. sicut medicatio respectu sanitatis. vel est meritoria finis quãdo. s. finis excedit ṽtutẽ operantis ꝓpter finẽ ⁊ tũc expectat finis ex dono alterius. beatitudo aũt excedit

omnē naturam creatam. ideo tam an-
gelus ꝙ homo meruit suam beatitudi-
nem. 2^{m} declarat sic. non pōt idem eē
ex gratia perfecta ⁊ imꝑfecta. meritum
aūt est ex gratia imꝑfecta. p̄miū ex gra
tia perfecta. Sed ista ratio non videt
cogere. quia est possibile aliquaȝ aīam
habere tantā gratiā in via quantaȝ ha
bet in patria: licȝ non mō possit haber̄
ita perfectū vsum eius sicut habebit in
patria. vnde idem habitus manebit ⁊
posset equalis manere sed nō idē actus.
Ideo aliter declaro 2^{m}. quia voluntas
nō simul vult mutabiliter ⁊ imutabili
ter siue fixe. ita ꝙ tunc inquantuȝ elicit
actum posset velle oppositū. qn̄ autem
premiat vult imutabilit̄. hoc est inquā-
tum ꝯsideratus vt eliciēs actū. ⁊ ꝑ con
sequens vt prius naturalit̄ ipso actu cō
paratur ad illā. sed qn̄ meret non imu
tabiliter vult sed vt eliciens actum. con
tingenter videt elicere. Ad hoc etiam
adducunt congruentie q2 dispositio de
bet precedere illud ad qd̄ est. ⁊ via ter-
minum. merituȝ est dispositio ⁊ via re
spectu beatitudinis. quare ⁊c̄.

Ad argumenta

Ad p̄mum concedit ꝙ per illa obsequia meret ali-
quam beatitudinē accidentalē. imo ob
sequia sunt quedā opera redundantia
ex ꝑfectione beatitudinis ⁊ nō sunt or-
dinati ad vlteriorē perfectionē sicut est
de actibus generatis ⁊ ꝓcedentibus ab
habitu generato ꝑfecto. illi .n. nullaȝ ꝑ
fectionē generant neqȝ intendunt habi
tum. q2 non est intensibilis. sed tm̄ ꝓce
dunt ex plena ꝑfectione ipsius habitus
ita hic. eo aūt modo quo merent beati
tudinē accidentalē ꝯcedo ꝙ non habēt
illam quando merent nec ex hoc ē affli
tio q2 habent beatitudinē essentialem
quā maxime volunt. Ad 2^{m} dico ꝙ
maximū meritū fuit angeloꝝ volēdo
finem vltimuȝ motu intrinseco quādo
mali auersi erant a fine isto suꝑbiendo
sicut patebit di. 6. non aūt ad magnuȝ
premiū requirit multitudo meritoruȝ.
sed multo magis requirit vnum meri-
tum intensum ꝙ centū millia remissa.
⁊ in eis fuit motus meriti valde inten-
sus ꝓ ista morula qua merebant. intā
tum forte ꝙ nullus homo ꝺm cōem le-
gem posset habere ita intensum actum
meriti sicut ipsi habuerunt.

Ad primam

questionem que depen-
det ex solutione istius duo sunt vidēda
primo quot erāt more ponēde circa an
gelos. 2° que sunt ille more. Quan-
tum ad primū pōt dici multiplicit̄. pos
sunt eniȝ poni due more. vna .s. in qua
sint in termino. ⁊ alia sola p̄cedēs. qua
sunt in via. ⁊ ita ponit quidā doctor ꝙ
simul erant creati in gratia omnes in p̄
mo instanti. ⁊ in illo nihil meruerūt. in
2° instanti isti meruerūt ⁊ nō illi q2 po-
suerunt obicē. ita ꝙ si n̄ posuissent fuis
sent premiati sicut alij. Possunt ta-
men poni tres more. ⁊ hoc multiplicit̄.
Uno mō ꝙ in p̄ma mora fuerunt oēs i
naturalibus suis. in 2^{a} mali in peccato
⁊ iusti in merito. in 3^{a} in gratia ⁊ fuer̄t
boni simul ⁊ in p̄mio ⁊ in gloria ⁊ ma
li in pena. Et hec videtur via mgastri
qui videt dicere ꝙ mali demeruerūt ap
poni sibi gratiā quādo apponebat bo-
nis quasi iam peccassent in 2^{a} mora an
teꝙ in tertia in qua imponebat bonis.
⁊ tunc in tertia mora boni simul dura-
tione habuerūt gratiā ⁊ gloriā. Alio
modo ponendo tres moras. ꝙ .s. in pri-
ma omēs fuerunt in naturalibus in 2^{a}
boni in gratia ⁊ in merito. ⁊ mali in de
merito. in tertia ⁊ isti ⁊ illi in termino.

Tertio modo ponēdo tres moras. ita
ꝙ omnes in p̄ma mora fuerūt creati in
gratia ⁊ meruerunt. in secūda mora bo
ni steterūt in merito ⁊ mali ceciderunt.
in tertia fuerunt isti ⁊ illi in termino.

Alio modo possunt poni q̄tuor mo
re ⁊ hoc dupliciter. Uno modo ꝙ oēs

in prima mora fuerunt in naturalibus
in secūda mali peccauerūt ⁊ boni ꝓsti-
terūt. in tertia ꝙ bonis apposita sit gra
tia ⁊ meruerunt. in quarta boni p̄mia
ti sunt ⁊ mali similiter condemnati.

Alio modo ꝙ in prima mora omnes
fuerunt in naturalibus. in secūda om
nes in gratia. in tertia boni steterunt ⁊
meruerūt in gratia ⁊ mali deliquerūt.
in quarta ⁊ hi ⁊ illi in termino.

Ad inquirendum

de istis vijs supponēde sunt. 6. ꝓpōnes
ꝓbabiles. Quarū prima est hec. Me
rentes vsq₃ ad nunc p̄miationis in illo
nunc p̄miati sunt. hoc ꝓbatur. quia in
isto nunc nō sunt in via. quia illud nūc
est nunc premij. ergo in isto nūc nullus po
test demereri. quia illud nō potest im
pediri quin reddatur sibi premiū debi
tum pro merito ꝓ tota duratione me
riti contracta vsq₃ illud nunc. Con-
firmatur. homo eniz tota vita sua exi
stens in merito in instanti mortis non
potest demereri nec ponere obicē quin
premietur. meruit. n. vt tunc daret sibi
impeccabilitas ne tūc posset ponere obi
cem. ⁊ ideo demerētibus per totaz mo
ram vie nō potest dici ꝙ ille in instanti
remunerationis ponat obicez ⁊ ille nō
hoc enim videt ponere ꝙ instans pre-
mij non sit termin⁹ sed ꝙ tūc sit in via.
aut saltem ille qui potest ponere obicē
est in via. ⁊ irrationale videtur ponere
obicem. Et ex hoc improbat statiz pri
ma opinio. ꝙ non possunt tantū poni
due more sicut illa ponit. Secunda
ꝓpositio est illa ꝙ meritum p̄cessit du
ratione premium. que ꝓbatur ex ꝓba
tione precedentis questionis. Item ex
hoc improbat via ponēdi tres moras.

Tertia ꝓpositio est ista ꝙ tota mo-
ra vie prefixe quibuscūq₃ angelis erat
eis eq̄lis. hoc enim est verisimile. quia
sicut tota mora p̄fixa homini est vsq₃
ad instans mortis ita etiam istis ⁊ illis
prefixa est equalis mora eēndi in via.

Et ex istis sequit quarta. ꝙ quādo bo
ni vltimate meruerūt in eodem instan
ti tunc mali demeruerunt. nam si non
demeruerūt aut tunc meruerūt. ⁊ per
consequens cum bonis p̄miati fuissent
ex ꝓpositione prima. aut tunc fuissent
in termino. ⁊ hoc est contra secundā ꝓ
positionez. quia tunc boni erant in via
aut tunc fuissent in puris naturalibus
⁊ ita adhuc in mora sequente fuissent
in via in qua tamē boni erant in termi
no. ⁊ hoc est cōtra tertiam ꝓpositiōez.

Quinta ꝓpositio est ꝙ omnes crea
ti sunt vniformes. Et ex istis ꝓpositio
nibus sequit ꝙ necesse sit ponere ad mi
nus tres moras. vnaz. s. in qua omnes
in termino sunt. ⁊ vnaz in qua boni vl
timate merentur ⁊ mali demerent. ter
tiam in qua omnes creati sunt vnifor
mes ex quinta ꝓpositōne. ⁊ tunc si po
natur ꝙ omnes fuerunt in gratia tenet
vltimus modus ponendi tres moras.

Possunt etiam poni ꝓbabiliter qua
tuor more s̄m ponētes quatuor moras

Sed ad inquirendū vlterius de dispo
sitione eorum in moris istis videt ponē
da ꝓpositio sexta ꝓbabilis. ⁊ est ꝙ qui
libet angelus aliquādo fuerit in gratia
siue in instanti creatiōis siue postea. nā
⁊ si non sit necesse sicut al's forte dicet
ꝙ ad hoc ꝙ aliquis peccet p̄us habuit
gratiam. tamen cōgruum est ꝙ illi nō
solum nō fuerunt iniusti. quia accepe-
runt libertatem naturalē per quam po
tuerunt saluare iusticiā naturalem: sed
ꝙ acceperunt iustitiam gratuitam s̄m
Ansel'. de casu diaboli. 12. ⁊. 16. similiter
videt illa sexta ꝓpositio ꝓbari ex pro-
positione quadā septima ꝙ deus nō di
scernit inter istos ⁊ illos anteq̄ ipsi se ꝑ
act⁹ suos discernerint. quia s̄m Aug[m].
12 super gen̄. quere ibi. ⁊ ponitur di. 32
quare isti distinguebant ⁊ nō illi. quere
ibi. non enim deus est p̄us vltor q̄ ali
quis sit peccator. igit vsq₃ ad instās me

riti ⁊ demeriti erant omnes vniformes ⁊ si tunc pmo gratia apponebat bonis videtur etiam tunc q debuerit etiã apponi aliis. naz ante illud instans nõ demeruerunt. quare igit non debuit eis apponi gratia sicut aliis qui meruerũt si autẽ illaz fuissent demeriti igit prius eam habuerũt. q2 grã ⁊ culpa non sunt simul. igit si pcedat ista ppositio sexta: q quilibet peccãs aliqñ fuit in gratia. sequit necessario q ille tres more si ponant erunt iste. pª mora est omniuz in gratia. ⁊ 2ª istoz bonoruz in merito ⁊ istoz malorũ in demerito. in 3ª oẽs in termino. vel si dicat eos aliqñ fuisse in puris naturalibus: necẽ est tunc ponere quatuor moras. ita q oẽs in pª mora fuerũt in puris naturalibꝰ. in 2ª oẽs in grã ⁊ meruerunt boni ⁊ mali demeruerunt. ⁊ 3ª boni pseuerauerũt in bono ⁊ mali in malo. in 4ª ⁊ isti ⁊ illi in termino. Et ista via de q̃tuor moris saluat plures status in eis ⁊ plures affirmatiuas auctes que pluralitas si nõ placeat q2 nõ habet necessitatẽ euidentẽ saltem ad minus. 3. istas moras prius assignatas pbabile est ponere.

De secundo articulo .s. que fuerũt iste more q̃uis aliqui ponãt ea eẽ diuersa instantia tpis discreti. tñ ex di. 2ª pz q pter nihil in angelis oz ponere tempus discretũ. sed diuersa nunc eui. Sed quibus corrñdebant ista nũc eui in tpe nostro ptinuo. dico q vltima mora .s. exñdi in termino corrñdet toti pti post instans pmiũ beatitudinis bonoz ⁊ dãnationis maloz. mora tñ pma in qua erant vniformes põt poni coexistitisse cum instãti nostro vl pte tpis nñi. ⁊ fm hoc pñter oz ponere de 2ª mora. si. n. pma mora coexistit tpi ⁊ vltimo instãti eius. igit 2ª mora non habuit aliqd primum instãs in tpe nño corrñdens sibi. Et lz videat quibusdã q necẽ fuit angelum pmo peccasse in instanti vel cuz instanti tpis nostri. ⁊ aliis videbat q necessario oporteat ipsuz peccasse cũ tempore nostro. pmi habent p se. q2 inter puatiue opposita circa sbm aptũ natũ nõ est mediũ. ⁊ qñ est sbm indiuisibile nulla est cã successiõis a termino in terminuz neq ex parte terminoz neq ex parte mobilis. secundi aũt hñt p se q nulla vtus creata agit in instanti. quia tũc maior virtus agẽt in minori q̃ in instanti. neutre tñ rõnes pcludunt. de prima patebit. li. 3. di. 3. vbi rñdet ad istas rõnes sustinẽdo q aĩa beate vginis potuit pcise eẽ in peccato p instãs ⁊ postea fuisse mũda. nec etiã 2ª pcludit ⁊ rñsuz est ad eam pus. di. 2. hꝰ. 2. vtroq g mõ potuit eẽ. ⁊ q pma illa mora innocẽtie coexisteret tpi ⁊ nõ vltimo eiꝰ instanti. ⁊ tunc 2ª mora habuit pm instans tpis coexistens sibi. vel q pma mora coexisteret tpi ⁊ vltimo instanti eius aut soli instanti vni tpis. ⁊ tunc secũda mora ñ habuit aliqd premiũ instans sibi corrñdens. sicut nõ est dare pmã mutationẽ in motu ptinuo. ex. 6. phys. Sed qualis erat secunda mora in se nunqd instãtanea vel indiuisibilis videt q nõ ppt duo pmo q2 angeli mali peccauerũt pluribus peccatis diuerse speciei. ⁊ nõ habuerunt simul oẽs actus illos. igit habuerunt vnũ post aliũ. ⁊ in tota mora in q habuerunt actus istos fuerunt in via. alioquin actus eoz posteriores nõ fuissent eis demeritorij sed quasi pene existentium in termino. 2º quia angelis bonis p magno merito ascribit q vicerunt preliũ tentatiõis. apoc. 12. Factuz est preliũ magnũ i celo Michael ⁊ angeli eius pliabant cũ dracone ⁊c. si. n. pcise eẽt vnũ instans in q mali demeruerunt ⁊ boni meruerũt in illo nõ fuisset ista repugnantia nec victoria tentatõis ⁊ ita nõ ascriberetur ista victoria eis in laudem ⁊ excellens meritum eorum. Assumptuz pbatur. quia si tm fuisset vnuz instans sil peccassent mali ⁊ boni

meruiſſent. ſed in illo inſtante tēporis i quo mali peccauerunt peccatū eoꝝ nō tentauit bonos. nec enim tentauit eos niſi poſterius natura ꝙ fuit cōmiſſum a malis. poſterius igitur vicerunt boni tentationē quā mali peccauerūt. ex quo concludit ꝙ mora demeriti malorum nō erat indiuiſibilis. Ex hoc ſequit ꝙ nec mora meriti bonoꝝ q2 erant equales ex ꝓpoſitiōe quinta ⁊ ſecūda via h9 ſpecialiter cōcludit de mora meriti bonorum.

Ad argumenta

Ad ꝑmum dico ꝙ ꝯſequentia non valet. Ad ꝓbationem ꝯmen. dico ꝙ de9 potuiſſet eis dediſſe beatitudinē in inſtanti creationis ſi voluiſſet. ſed glorioſius eſt eaȝ habere ex merito. ⁊ ita diſpoſuit ſua ſapientia. meritum autē iſtud nō potuit eſſe ſuppoſita libertate diuina que creauit omnes equales niſi adminus duabus moris precedentibus ipſam beatitudinem. Ad aliud licet negeť ſimilitudo de gratia ⁊ gloria ad culpaȝ ⁊ penam tamē dico ꝙ nō ſimul erant mali demeritorie culpabiles ⁊ damnati. q2 ñ ſimul erant ipſi in via ⁊ in termino. ſic nec boni. ⁊ licȝ modo ſint in culpa non tamen demerenť vt viatores eliciendo actum quem elicere imputeť eis ad demeritum. Ad ꝓpoſitionēȝ que inuiť pro opiniōe que ponit duas moras tātum. ſ. quia intelligant ſine diſcurſu. ⁊ ita acquirunt perfectionē ſuam. Rñdeo ſi ex hoc fuiſſent ſtatim boni poſt vnum actum ſequereť ꝙ mali qui ſm eum demeruerunt in ꝑmo inſtanti fuiſſent beati ⁊ nunꝙ peccaſſent. ⁊ ideo illud aſſumptum eſt falſum de perfectione angelorum naturali. ſicut tactuȝ eſt di. 3. q. 3. huius libri. ⁊ multo falſius ō perfectōne ſupnaturali quā acquirunt meritorie. illa enim eſt ſm acceptionēȝ premiantis cuius lex ē ꝙ qui pſeuerauerit vſqȝ ad finē hic ſaluus erit. ⁊ qui ceciderit ꝯdemnabiť. ⁊ ideo ſi aliquando meruerūt ⁊ nō perſuerauerunt ꝓ tota mora deputata vie nō ſufficient ad beatitudinem eternā meruerūt.

Queritur hic

vtrum angeli boni fuerūt beati in primo inſtanti creationis ſue. ⁊ angeli mali miſeri. ꝙ ſic. videť naȝ in ꝑmo inſtanti fuerunt beati beatitudine naturali. ğ ⁊ beatitudine ſupnaturali. ꝓbatio ꝯñtie. Cauſa efficiens beatitudinis ſupernaturalis eſt efficatior cā efficiente beatitudinis naturalis. ğ eque cito vel citius pōt ꝓducere effectū ſuum. ꝓbatio añtis. quia angeli in ꝑmo inſtanti ſue creationis habuerunt vel habere potuerūt intellectū pfectū ⁊ voluntatē ⁊ obiectū vtriuſqȝ pſens. ergo fuerunt vel eſſe potuerūt beati beatitudine naturali in ꝑmo inſtanti. Item boni fuerunt in ꝑmo inſtanti in gratia. ğ in primo inſtanti fuerunt beati. ꝓbatio añtis per Aug. 12°. de ciui. c. 9°. dicentē ꝙ de9 fuerit ſimul condens naturā angeloruȝ ⁊ largiens grām. ꝓbatio ꝯñtie q2 angelus ſine diſcurſu ſtatim cōſequiť ſuam perfectionē naturalē habita diſpoſitione naturali requiſita. ğ ⁊ habita diſpoſitione ſupnaturali que eſt gratia ſtatiȝ ſine diſcurſu cōſequiť ſuam pfectionēȝ ſupnaturalē. quia diſpoſitio ſupnaturalis que eſt gratia nō magis repugnat vel nō minus ꝯuenit pfectioni ſupnaturali ad illaȝ inducendā ꝙ diſpoſitio naturalis pfectōni naturali ad quā diſponit. Item ꝙ mali ab initio fuerunt miſeri. ꝓbatio. Aug. ſup geñ. li. 3°. c. 8°. ⁊ habeť di. 3. c. i. putauerunt quidā ⁊c̃. ⁊ ꝓbatur ibi vt videť hoc per illā auctoritatem Jo. ille homicida erat ab initō ⁊ in veritate nō ſtetit. Item Aug. vbi ſupra. ⁊ poniť di. 3. c. c. quo ꝑus allegat auctoritatē Job. 4. vbi dr̄ de diabolo. Hic eſt inquit figmentum dei. ⁊ noſtra

translatio habet ipse est pncipiū viarū dei. Et ibidem allegat auctoritas psal. draco iste quē formasti ad illudendū ei. ergo in pncipio fuit malus. Oppositum de bonis Aug. li. i. c. 2. sup gen. τ ponit di. 3. c. 2. alijs autē videt τc. angelicam inquit naturā primo informationem creatā τ celum dictā postea formatā τ lucem appellatā quando. s. ad creatorem est cōuersa perfecta dilectione sibi inherens. Item de malis φ nō statim fuerunt mali. probat per auctoritatē Orige. in glo. super Ezech. τ ponitur di. 3. c. adhuc aūt videret τc. vbi dicitur. serpens hostis cōtrarius veritati. non tñ a principio super pectus suū τ ventrē ambulauit. sicut nec Eua nec Adam statim peccauerūt. τ loquit de diabolo sub nomine serpentis. Item Ezech. 18. dicit. Tu signaculū similitudinis plenus scientia τ pfectus decore i delitijs paradisi dei fuisti. ḡ non statim in miseria.

Respondeo primo dicendo φ boni potuerūt in primo instanti esse beati. cuius ratio ē ista. quia beatitudo nō potest inesse alicui creature capaci beatitudinis nisi a deo. ḡ pro quocūq3 instanti est beatitudo possibilis dari a deo τ inesse creature capaci illius p illo instanti est simpliciter possibilis sed p quocūq3 instanti deus potuit illā dare ita bene in pmo sicut in secūdo vel in tertio instanti. τ angelus bonus p quocunq3 instanti fuit capax. qr per naturā est imago dei qua est capax dei. τ illam plenā habuit naturā τ perfectam in naturalibus. quare τc. Utrū autē in primo instanti potuerūt eē miseri distinguit de miseria. est. n. duplex. scilz pene τ culpe. de miseria pene quātum ad illud quod est. s. quantū ad illud incōmodū quando nunc infligitur vel infliget p culpa potuerunt esse miseri in pmo instāti. quia nō videtur cōtradictio φ in pmo instanti insit vel in fuisset nature angeli. potuit etiam immediate dari a deo p illo primo instanti: sicut τ beatitudo. dicente Aug. 3°. de li. arbi. si deus ab initio fecisset hominē in pena nō esset ppter hoc vituperandus deus nec iniustus. sed si ab initio n̄ fuisset in pena τ postea fecisset eum in pena sine suo demerito vituperandus esset. De miseria culpe dicit φ non potuit in pmo instanti peccasse. Et ratio vnius doc. prima est hec. quia illud peccatū in primo illo instanti aut eis in esset a deo creante. quod nō est verum. quia deus nō est actor mali culpe. nec potest esse causa defectiua respectu culpe. aut inesset eis p propriū actum voluntatis sue. τ tunc hoc esset pati. pbatio quia omnis operatio que simul incipit cum esse rei est effectiue a causa pducente rem in esse. Exemplū. quia descensus grauis simul incipit cum esse eius. ideo descēsus ille causatur a generante graue. ponit etiam exemplū de tibia clauda. cum igit nec a deo effectiue quia deus nō potest esse causa vl actor mali. nec a proprio actu sue voluntatis. vel a propria uolūtate effectiue in pmo instanti potuerunt habere peccatū vel actum talē viciosum. sequit τc. Sed hec ratio nō valet. quia fm Aug^m. 2°. de ciui. dei. c. 13. vbi dicit qui dicunt angelos a principio fuisse malos sentiunt cum manicheis qui manichei ponebāt vnum deum malū imediate esse causā mali. τ alterū esse imediate causam boni. ḡ fm Aug^m non sequit ipsi fuerunt mali a pncipio. ḡ eorū malitia fuit causata a deo. Item defectus cause secunde in agēdo inquantū defectus ē nō est effectus cause pme. ḡ defectus procedēs a voluntate angeli in illo pmo instanti si fuisset nō fuisset a deo nec a causa prima nec nunc est. Item secūda causa. s. voluntas semp equaliter causat a deo. non solū quantū ad cōseruari. sed φtū

ad causari ꝫm Aug^m^. 8. sup gen̄. volen
tez ꝙ sol sicut causat lucē in aere ꝙ aer
semper sit lucidus a sole q̄diu lux est in
aere sic deus semꝑ causat. nam cōserua
ri continue ab ipso ē continue causari
sicut ergo defectus cause secūde infuisset a
deo in secūdo instanti cuz deus nō cau
set voluntatem: sic in pⁱmo instanti nec
causaret peccatū. sic in principio. Ar
guitur etiā ad eandē conclusionē 2° sic
Angelus non pōt habere primū velle a
se sed ab alio. sz tale velle nō faceret an
gelum peccare vel eē in culpa. quare ⁊c̄
ꝓbatio assumpte ꝑ Ansel. de casu dia
boli. c. iz. quia ꝫm eum si primū velle a
se habet aut hoc est nolens aut volens
si volens igit illud nō est primū velle. si
nolens idem sequit. qꝛ ante illud velle
voluit illud. igit uoluit illud esse. igitur
aliquid voluit. cum igit per oppositū
peccatū fuerit in primo instanti nō fuit
ab actu voluntatis ꝓprie nec a deo. igit
nullo modo. Dico ad istud argumen
tum supposito ꝙ voluntas possit esse
causa actiua sue volitōis obiecto sibi p̄
ostenso ⁊ presente. Dico tunc ꝙ pōt esse
causa pⁱme volitionis sicut ⁊ secūde cū
sint eiusdem rationis. imo ꝫm sic ponē
tes esset ꝓcessus in infinitū nisi haberet
primum velle a se pⁱmo. nam quero a q̊
primū habet velle. aut a se. ⁊ habet pro
positum. aut ab alio. ⁊ tunc hoc erit ꝑ
aliud velle. ⁊ de isto quero a quo habz
si a se habet ꝓpositū. si ab alio erit ꝓ
cessus in infinitum. Ad Ansel. dico:
ꝙ ipse finxit vnum angelū qui prius es
set vna essentia nuda nō habens forma
liter potentiā volitiuam quā ipse voca
uit instrumentū. iste angelus sic imagi
natus ꝫm Ansel. nō pōt habere primū
velle a se. quia oportet ipsuz reduci ad
actum pⁱmū. s. ꝙ habeat voluntatē an
teq̄ eliciat volitionē. ⁊ hoc nō pōt a se
esse. Et tunc cum dicit si habet a se aut
volens aut nolēs. dicendū ꝙ nec volēs
nec nolens habet pⁱmū velle. vel si dica
mus illum angelū habere instrumentū
s. potentiā volitiuā. tamen fingimus ip
sum sine affectione cōmodi vel incōmo
di vel iusti vel iniusti. tunc non potest
habere velle a se sed a deo ꝫm primam
affectionem cōmodi vel incōmodi que
superaddit nature sue. sed habita affe
ctione cōmodi prima volitio elicita est
a se. ⁊ isto modo intelligit Anselmus.

Arguit 3°. ad istā questionē sic. si vo
luntas angeli peccat in pⁱmo instanti. ergo
non peccat. ꝓbatio ꝯñtie. quia si in pri
mo instanti peccauit nō potuit nō pec
care. ergo necessario peccauit. ꝓbatio isti
ꝯñtie. qꝛ si potuit nō peccare aut poten
tia ante actū. quod falsum ē. nam ante
primū instans non fuit potētia in ipso.
nec potētia cum actu. quia in isto instā
ti in quo peccauit nō potuit non pecca
re. ⁊ ideo per illaz potentiā non potuit
non peccare. Sed hoc argumentū nō
valet. solutum enim ē di. i. huius. 2. in
questione de eternitate mūdi. ⁊ in pⁱmo
libro de p̄destinatione. quia vt dictū ē
ibi causa non causat effectū nisi vt pⁱor
natura non prior duratione. nam ⁊ si
non sit duratiōe prius causa q̄ causans
tamen prior fuit natura. ergo si omnis cau
sa dum causat necessario causat omnis
causa necessario causat. ⁊ tūc nihil con
tingenter eueniet. quia causa non ē con
tingenter causans anteq̄ causet. Item
omnis libertas arbitrij tollet. nam vo
luntas in isto instanti nō elicit actum li
bere. ⁊ non elicit illum libere anteq̄ eli
ciat. si ergo nunc elicit de necessitate per te.
quia ꝓnunc potest nō elicere. ergo nunq̄ li
bere eliciet. Hoc etiam esset cōtra eos
qui dicunt ꝙ voluntas necessario vult
finem nō autez ea que sunt ad finem. si
ergo necessario vult quando vult. tunc ita
necessario vult ea que sunt ad finē sicut
finem. quia neutrum vult anteq̄ velit
⁊ ideo vtrūqz volet vel vult necessario
vt dictum est. Ideo dico ꝙ potētia cō
tradictionis nō necessario est potentia

ante actū. nam cuilibet cōtingenti ꝓpositioni ꝺ futuro correspondet sua de p̄senti contingens. similit̄ sic ista. tu sedes est vera contingens de presenti. sic̄ fuit illa sibi correspōdens cōtingēs de futuro. tu sedebis. sed ista est magis determinata. ista de futuro minus. vnde Arl. p̄mo phier. dicit in ꝓpositōibus de presenti esse veritatē determinatā ⁊ nō necessariaȝ. Cum ergo dicis aut potuit potentia ante actum. aut potētia cū actu. dico ꝙ potuit peccasse potētia ante actum anterioritate vl̄ ordine nature. nō prius duratōe necessario. ⁊ sic ista glo. non valet deus nullum ꝯtingenter sed necessario predestinauit. quia nō est dare instans vel tempus durationis ante predestinationē. Ideo ſm illud non potuit non p̄destinasse. quod falsum ē. sufficit enim ad hoc ꝙ causa contingenter producat ꝙ prius ordine nature sit q̄ꝫ effectus ꝓductus. nec requirit̄ necessario prius duratione ad hoc ꝙ cōtingenter deus aliquid ꝓducat extra se. Arguitur etiam 4° sic ad dictam cōclusioneȝ angelus nō potuit in primo instanti habere deliberatiōeȝ. ergo nec peccare. cōsequentia patet. ꝓbatio antecedētis. qꝛ in p̄mo instanti non potuit simul multa intelliger̄ distincte. quod tamē oportebat si deliberasset. Nec ista ratio valet. nam volitio quādo elicitur a volente nō requirit nisi vnam intellectioneȝ: si sit volitio vnica. intellectionem dico vnicam distinctā quia plures intellectiones distincte simul nō possunt esse in intellectu. ⁊ si possent eē tamē vna sufficeret ad vnam volitionē eliciendam. ita posset esse vna intellectio distincta: etiam si deliberatio nō precederet sicut si multe precessissent. g̊ deliberatō respiciens plures intellectiones nō requirit̄ ad vnam uolitionē. sed in vna sola volitione potest esse obliquitas ⁊ peccatū. quare ⁊c̄. Rationes etiam p̄tacte sunt cōtra ipsos quia ponūt ꝙ angelus in p̄mo instanti potuit mereri. maior enīȝ prime rationis eoꝝ ad illam opinionē fuit ista. p̄ma operatio rei simul existēs cum re est a ꝓducente rem. tūc subdat minorē sub ista sic. sed operatio angeli nō sua nō potest sibi eē meritoria. g̊ nō potuit mereri in p̄mo instāti. Item 2ª ratio ē contra eos. qꝛ in illo instanti nō potest mereri in quo non pōt peccare. quia in quocūqꝫ instāti potuit peccare in eodem potuit mereri. ⁊ ecōtra. sed ꝑ illam rationē si in primo instāti eliciat actum meritoriū vel bonū non pōt peccare. qꝛ nō potentia ante actū ⁊c̄. Iteȝ alia ratio videt̄ adduci ꝯtra eos. equaliter enim videtur requiri deliberatio vl̄ magis ad bene operandū sicut ad male bona enim operatio nō pōt esse nisi cōcurrentibus circūstantijs debitis omnibus. sed male quacunqꝫ deficiente. g̊ si sine deliberatione posset meritorie agē multo fortius male. Si instet̄ de xp̄o qui potuit mereri. ⁊ tn̄ non potuit peccare. patebit de h° li. 3°. di. 13. Videt̄ aūt ille doc. ꝯcedere ꝙ xp̄us potuit peccare denoīatiue. non aūt effectiue. Arguit̄ etiam 5° sic ad ꝯclusionē. Motus naturalis voluntatꝭ angeli in p̄mo instanti fuit rectissimus. g̊ in illo instāti non potuit esse malus actus vel motus malus liberi arbitrij. si. n. fuisset malus remissum. ⁊ ꝑ ꝯsequens minus rectū fecisset motū vel actum naturalem voluntatꝭ. ⁊ tunc nō fuisset volūtas rectissima vl̄ actus eius naturalis. Nec illa ratō valet. quia semꝑ duȝ manet integra natura voluntatis manet inclinatio vel motus nālis integer rectus ita bene in primo instanti sic̄ in 2°. Sed ſm Diony^{m} naturalia in damnatꝭ angelis manent splendidissima. g̊ ⁊ inclinatiōes rectissime. Nec illa ratō valet. quia sequit̄ ꝙ sicut nō posset peccare in primo instāti sic nec in 2° vel 3°. sicut enim peccatum nihil nature adimit. alioq̊n tota posset consumi per peccata. sic etiam nihil in

clinationis naturalis adimit. Aliter
arguitur ꝛ ꝓbatur sic. in habitu ꝯcrea
to ipsi angelo ṗmo relucēt quidditates
intelligibiles ab angelo. cum igiť intel-
lectus angelicus non intelligat alia nisi
vt p̄sentata in isto habitu intelligit pri
mo istas quidditates ꝛ deinde specialia
singularia. ideo in ṗmo instanti nō po
tuit habere cognitionē practicam. igiť
nec peccare. quia quidditates iste relu-
centes in tali habitu scientiali ad quas
primo habitus inclinat sola speculatia
cognitione intelligunť. Preterea ista-
rum cōsiderationē quidditatū cōsequi
tur primo quedā complacentia natura
lis sicut cum cōsidero lunam cōplacet
mihi. igiť ꝛ in primo instanti quando
ista cōplacentia naturalis fuit non po-
tuit demereri vel peccare. Hoc potest
solui. quia velle ꝯcupiscentie presuppo
nit velle amicitie. nullus enim cōcupi-
scit nisi magis amet illud cui cōcupiscit
bonum cōcupitum q̄ amet ipsum con
cupitum ꝛ prius aliquo modo. g̊ prius
amat quis se amoꝛ amicitie q̄ aliquod
bonū sibi. ꝛ in isto priori potest vel po
tuit eē inordinata volitō amicitie. plus
.s. amando se q̄ iuste debuisset amare
ſm rectaꝫ rationē. sed ista volitio inor-
dinata potuit esse in ṗmo instanti crea
tionis angeli. quia in ṗmo instanti po
tuit sibi ostendi bonum diligibile sibi.
ꝛ eque ṗmo vľ ṗus natura potuit ama
re se in se. g̊ potuit inordinate amare se
in primo instanti. prius etiā natura po
test obiectum bonum esse cognitū in se
ꝛ etiaꝫ amabile in se q̄ vt relucet in ha
bitu. quia nō quietat amantem nisi vt
in se. Istud confirmať per Augᵐ. qui
dicit. 14°. de ciui. c. vltimo. q̄ ciuitateꝫ
diaboli fecit inordinatus amor sui. ista
autē potuit esse in primo instanti vt di
ctum est. Septimo arguiť pro cōclu
sione sic. Nullus potest peccare nisi de-
bitor iusticie. sed in ṗmo instanti nō fu
it angelus debitor iustitie. g̊ ꝛc̄. maior
patet. quia iustitia ꝛ peccatū sunt sicut
habitus ꝛ ṗuatio. ꝓbatio minoris. qꝛ
sicut patet per Anseľ. in li. de casu dia-
boli. 12. ꝛ. 14. in ṗmo instanti non acci-
pit iustitiā. Nec istud valet. duplex enī
est iustitia. s. acquisita ꝛ infusa. ꝛ ȯ neu
tra cōcludit ratio. Iustitia enim infusa
statim amittitur vnico actu peccati. g̊
ista amissa nō posset iste amplius pec-
care. quia non est debitor iustitie cum
nō habeat iustitiā. similiter sarracenus
qui nunq̄ habuit institiaꝫ infusam nō
esset cultor iustitie. ꝛ per ꝯsequens nō
posset peccare. Item manifestū est q̄
si non fuit in illo primo instāti debitor
iustitie. quia nō accepit eaꝫ. sequeretur
q̄ semper existens in peccato mortali
nunq̄ esset debitor iustitie. quia nunq̄
accepit eam. nec ille qui nūq̄ fuit iustus
moraliter tenetur ad iuste operari si nō
esset debitor iustitie. quia nunq̄ istā ac
cepit. Dico igitur q̄ iustitia ista ratio
ne cuius debitor est homo vel angelus
iustitie nō est nisi potētia naturalis vo
luntatis moderandi inclinationē natu
ralem que est cōtra iustitiam infunden
dam. ꝛ illud ē libertas que nō est aliq̇d
superadditū voluntati. imo ȯ per se ra
tione eius. dico igitur q̄ illam iustitiaꝫ
naturalē. s. potentiam qua potuit con-
seruare iustitiā infusam sibi recepit an
gelus. ꝛ per consequens peccare in pri-
mo instanti. ꝛ ideo debitor iustitie fu-
it. Ad Anseľ. dico q̄ non accepit iusti
tiam. ꝛ hoc dicit Aug⁹ 2° sup geñ. ꝛ po
nitur auctoritas in ṗncipio 2ᵉ di. ꝛ est
notanda. Alia ratio est. due mutatio
nes nō sunt simul quaruꝫ terminus ad
quem vnius est terminus a quo alteri⁹
sed mala volitio vel peccare sequiť ter-
minum ad quem creatiōis. quia p̄sup-
ponit esse. g̊ non sunt simul. Istud nō
valet de passionibus ꝛ obiectis que cō
sequunť se solum ordine nature. quia
possunt esse simul duratione. naꝫ luna
in eodem instanti temporis in quo acci

pit lumen a sole diffundit ipsum in ali as partes medij. Si tamen fiat vis de vocabulo mutatiōis. dico φ peccatum in p̄mo instanti tēporis nō est mutatio sed est passio de genere passionis. quia mutatio est a p̄uatiōe in habitū vel ecō uerso. que nō se compatiunt in eodem instanti durationis. nec p̄us fuit dura tione iste habitus cuius p̄uatio est pec catum in voluntate angeli si peccauit i primo instanti. ideo nō est mutatio sed est passio de genere passionis. de hoc in 4° in materia de resurrectione. Alia ratio ponitur talis. actio creature non potest eē in instanti. igit in primo instā ti non potuit habere actum aliquē per quem peccaret. p̄batio antecedentis per rationē Aristo. 6. phys. vbi arguit sic. si aliqua virtus potest mouere in instā ti. ḡ maior virtus pōt in minori φ̄ in in stanti. hoc ē impossibile. sed omni vir tute creata potest eē maior ⁊ ē. ḡ nulla virtus creata potest mouere in instanti Dico φ ratio Aristo. p̄cedit in his in quibus potest esse excessus in mensura φ. s. si aliquā virtus mouet i aliquo tē pore dupla virtus mouebit in dimidia parte temporis. sed instās non pōt exce di ab aliqua mēsura in paruitate. ideo non valet. tamē ō motu tenet argumē tum Aristo. quia motus necessario ha bet mensurā diuisibilē cum ip̄e sit diui sibilis. ⁊ ideo si motus esset in instanti: necessario instans esset diuisibile. ḡ con tingeret dare mensurā minorē.

Teneo igitur φ potuit in primo instanti habere potentiā vltimā perfe ctam ⁊ nō limitabat ad rectā operatio nem. nō enim habuit in 2° instanti ma gis determinans φ̄ in p̄mo. ḡ ⁊c. ⁊ hoc potuit eē vt dictum ē. quia in illo instā ti potuit se amar̄ amore amicitie vltra rectam rationē.

De secūdo articu

lo. vtrum boni de facto beati in primo instanti fuerūt. ⁊ mali damnati vel mi seri. dico p̄mo de malis φ mali nō fue runt beati in p̄mo instanti. p̄batio. qꝛ tunc nō fuerunt certi ō beatitudine sua sic enim postea nō cecidissent. sed si nō fuerint certi de beatitudine nō fuerunt beati. Similiter sicut dicit Aug. 4°. su per geñ. nō prius discernebat deus bo nos a malis φ̄ essent discreti inter se. nō ergo qui mali modo sunt in p̄mo instā ti fuerunt beati. qꝛ nō fuerūt creati vni formes boni ⁊ mali. nec erant in p̄mo instanti miseri vel mali. vt patꝫ in litte ra p̄ᵃ di. c. sed hic magis. vt etiam dicit Aug° sup geñ. vbi dicitur φ deus non est p̄us vltor φ̄ aliquis peccator. Jtem Esai. 14. dicitur de malo angelo. Quō cecidisti lucifer qui mane oriebaris. ⁊ ponitur di. 6. c. i. ḡ p̄us oriebat̄ ⁊ luxit φ̄ caderet. Jtem Ezech. 28. ⁊ ponitur vbi supra. Jn delitijs paradisi fuisti. ḡ non statim cecidit. ideo cōcludit φ mo ra fuit inter principiū creationis ⁊ dam nationis. ⁊ eodē modo patet de bonis in littera di. ista. c. i. ⁊ simili di. 3. c. i. alijs aūt videt̄ ⁊c. vide ibi.

De tertio articu

lo quot fuerunt more ⁊ quāte. cōmuni ter dicitur duas fuisse moras. vna ē in via ⁊ alia in termino. nam ponit φ nō simul p̄miabatur. ⁊ meruerunt nec bo ni nec mali. Sed vtrum p̄ma mora i via fuisset vnica. dicit vnus doctor φ vnica. qꝛ omnes angeli in p̄mo instāti tēporis discreti habuerūt gratiā p quā in eodē instanti potuerūt elicere actum meritoriū. ⁊ p ꝯñs in 2° instanti t̄pis di screti potuerūt premiari ⁊ p̄miati sunt boni. sed mali in instanti t̄pis posuerūt obicē. ideo nō fuerunt p̄miati. Rō ad hoc est. qꝛ gr̄a non tollit naturā sed p̄fi cit eam. sed nā angeli acquirit suaꝫ p̄fe ctionē naturalē sine discursu. ḡ ⁊ p̄fecti onem quaꝫ pōt acquirere p gr̄am que

est beatitudo acq̄rit sine discursu. qua
re 7c. mali aūt non acquisierūt illā bea
titudinē in 2° instanti. qꝛ posuerūt obi
cem. Cōtra illud. quicūq꜄ ꝓ tota mo
ra vie manet in merito necīo i termino
erit beatus. 7 h° pꝫ ex euāgelio Math.
24°. vbi dicit qui pseuerauerit vsq꜄ ad
finem hic saluus erit. in vltimo. n. instā
ti vie in quo debuit recipe beatitudinē
nō potuit ponere obicē. alit illud instās
non fuisset termin°. sed ꝓ mora vie p te
boni 7 mali fuerūt eq̄les in p̄mio. Di
co g̊ q boni 7 mali fuerūt ad inuicē di
screti in via. alr nō fuissent discreti fina
li discretione in termino. In via g̊ fuerāt
necīo more due. p̊ᵃ in qua fuert vnifor
mes in grā si volum⁹ dicere q mali ha
buerunt grām. vel vniformes saltez in
natura. 2ᵃ mora in q̄ adhuc in via exi
stentes fuerūt difformes ita. s. q isti vl
timate meruerūt. 7 isti vltimate deme
ruerunt. 3ᵃ mora fuit distinctio finalis
vnius ab alio necīo. ꝓbabile ē etiam q
in 2ᵃ mora in qua fuerūt difformes in
via fuerunt multe morule. qꝛ mali pec
cauerunt multis spēbus peccati. s. sup
bia. odio. 7 inuidia. 7 isti actus ordina
te secūdi nō in eodē instanti fuerūt elici
ti. vt pꝫ di. 2. in p̊n°. 7 ē ibi auctas Aug.
hoc iterū pꝫ p illud apoc. Fiebat preliū
magnū in celo. 7 dr ibi q Michael fe
cit victoriā: que victoria cedebat in lau
dem bonoꝝ. hoc n̄ fuit nisi qꝛ peccatū
maloꝝ angeloꝝ fuit incentiuū tentatō
nis in bonis qui tentationē istā vicerūt
cum igit angelus bonus nō fuit p̄scius
futuroꝝ p̊us fuit elicitū peccatū a ma
lo angelo anteq̄ ipsum eēt tentatio bo
ni. 7 ideo in 2ᵃ mora fuerūt multe mo
rule elicite a malis. Sed de p̊ᵃ mora in
qua fuerūt vniformes pōt ꝓbabilit su
stineri q in p̊° instāti fuerūt vniformes
in statu nature creati sine grā. postea in
2° instāti erāt i grā vniformes. 7 postea
in 3° instanti vie mali multiplicit deme
ruerunt. 7 boni multiplicit meruerūt.
7 in 4° fuerūt in termino. 7 hoc vr rō
nale. qꝛ sic experti erāt de oi statu 7 ma
iorem occasionē habebāt intēsius elici
endi actū meritoriū postea cum sil ha
bebant grāz ex hoc q expti erant q ex
naturalibus in p̊° instanti hoc nō pote
rant. Uel pōt dici q p̊° erāt vniformes
creati in grā. 7 in 2° instāti boni merue
runt. 7 mali demeruerūt ante terminū
qꝛ deus nō discernit eos anteq̄ fuissent
inter se discreti. Nec valet qd̊ dicebat
superius q si stetissent in p̊° instanti de
bebant recepisse beatitudinē. 7 iō boni
tunc fuert in t̄mino. longior. n. fuit via
illoꝝ q̄ mora vnius instantis. 7 forte p
duo vel tria sequētia non debebāt hic
beatitudinē. Si dicamus q tm̄ in p̊° in
stanti erāt vniformes in nālibus ita q
nunq̄ fuerūt vniformes in grā. tunc oꝫ
dici q in 2° instanti dabat grā nō ponē
tibus obicem. 7 tunc fuisset data malis
si nō apposuissent obicē. Et bene potu
erunt ponere obicē respectu grē recipi
ende lꝫ nō respectu p̄mij recipiēdi in in
stanti in quo debuit recipi. qꝛ tunc nō
est recipiēs in via. sed in termino. 7 tūc
ipsi demeruerūt 7 boni meruerunt oēs
adhuc in statu vie exntes. 7 in termino
isti erāt beati. mali v̊o obstinati. ita q
nō credo q oio pares in via fuissent di
spares in t̄io. Sed q̄te sunt iste more
dicit vnus doc. q dicūt eē discreti tpis.
dictū est aūt q nulla ē necītas ponēdi
tps discretū 2ᵃ di. hui⁹. q. p̊ᵃ. 7 q̄re ibi.

Ad primuz princi
pale dico q cā efficatior nō necīo ꝓdu
cit effectū eque cito sicut cā minus effi
cax si illa efficatior sit agēs voluntariū
quale ē deus respc̄u beatitudinis. Ad
2ᵐ dico q dubiū ē vtꝝ boni fuert in p̊°
instanti in grā. Et ad auctē Aug. pōt
dici q intelligit de grā gratis data que
non facit ad ꝓpositū. vel esto q fuerūt
in grā gratū faciēte in p̊° instāti adhuc
nō valet ꝯn̄ia. qꝛ lꝫ sine discursu statim

angeli habeant beatitudinē naturalem tamē non oportet ꝙ statim habeāt habita ista gratia supernaturalē. quia diceretur ꝙ ē quedā dispositio in fieri tm̄ non in facto esse remanēs requisita ad beatitudinē supnaturalem. ⁊ huiusmodi dispositio ē actus meritorius respectu beatitudinis simplicit̄. ideo non simul insunt angelo. In naturali autez beatitudine nō ē huiusmodi dispositio requisita. Ad aliud ō auctoritate Jo. 8°. rn̄dit Aug. 2° super geñ. c. zi. ⁊ ponitur di. 3. c. i. deinde qualit̄ verba dominica. vbi dicit sic ꝙ ab initio homicida fuit ⁊ in veritate nō stetit. qꝛ exquo homo conditus fuit ipsum p inuidiam in mortē precipitauit. vnde post initiū tēporis cecidit. vt ⁊ ibi dicit. patz ꝙ homicida nō fuit in primo instāti sue creatōnis respectu hominis quem tētauit. ⁊ quāuis etiam in pmo instanti sue creationis malus nō fuit sed satis cito post tamē bene nunc dicit ꝙ in veritate non stetit simplicit̄ loquēdo. Ad rationez factaz in 3° articulo posset negari ꝙ angelus sequat̄ omnē suam perfectionem naturalē sine discursu. nō est eniz necesse ꝙ simul cognoscat pncipiū ⁊ oēs conclusiones virtualit̄ cōtentas in pncipio licz non ponat annū vel diem. vel non tm̄ sicut intellectus noster ꝓ statu isto. vel esto ꝙ nō discurrat si vnus act° meritorius sufficit in vno instāti tm̄ ad h° ꝙ angelus sequat̄ suam beatitudinē supernaturalem. quare ḡ angeli mali nō habuerūt beatitudinē exquo oēs in illo primo instāti eliciebant vnū actum meritoriū sm illum doc. non. n. videt̄ congruum sm iusticiā cōmutatiuā ꝙ viatores eliciāt actus equales ꝓ toto statu vie. ⁊ ꝙ vnus puniet i termino ⁊ alius non. Ideo dico ꝙ vnū opus supnaturale ⁊ vnus act° meritorius nō ē sufficienter inductiuus ex cōgruo beatitudinis supnaturalis. si. n. dispositō nālis est ꝙ operando hoc post hoc acquirat̄ beatitudo naturalis. multo mag̃ requirit̄ in gratia que ē dispositio respectu beatitudinis supnālis opatio huius post hoc ī acquirendo beatitudinē supnālem.

Irca distinctionem sextā. quero vtꝝ angelus malus potuerit appeter̄ equalitatē dei. ꝙ non. intellectus intelligendo summū verū nō errat. ḡ nec voluntas aman do summū bonū nonpeccat. ḡ appetens equalitatē dei nō peccaret. ḡ angelus in primo actu peccādi nō potuit appetere summuz bonū. Contra magister in littera.

Dicitur ꝙ non potuit equalitatē istam appetere. ad quod vident̄ esse ꝗtuor rōnes. Prima qꝛ nō peccauit ex passione patz. nec ex ignorātia. quia pena nō precessit culpam. igitur ex electione. sed electō non est impossibiliū. ex 3° ethi. angelū autē esse equalem deo est impossibile. ḡ ⁊c.

Preterea angelū esse equalem deo includit contradictiōez. ḡ non includit aliquam rationē entis. ḡ non includit aliquo mō sub primo obiecto voluntatis vel intellectus. ḡ non est aliquo mō volibile. Preterea 3° nihil pōt voluntas velle nisi qō est pintellectū. ḡ angelum esse equalem deo oportuit esse preintellectum vel postensuz ab intellectu. aut igitur ab intellectu errāte. ⁊ tunc pena ante culpā. vel ab intellectu nō errante ⁊ hoc est impossibile. qꝛ intellectus nō errans nō pōt ostendere illud qō includit ꝯtradictionē. Preterea 4° ⁊ videt̄ esse ratio Ansel. de casu diaboli. c. 4°. angeluz esse equalē deo includit angelū non esse. quia angelus nō potest esse angeluz nisi sit inferior deo. sed nullus potest appetere se nō esse. ḡ nullus inferior potest appetere equalitatē dei.

Quia tamen iste rationes nō cogunt pōt aliter ad. q. respō

deri. s. q angelus potuit appetere eq̄litatem dei quod psuadetur pmo sic. quia voluntas habet duplicē actū amandi. s. amore amicitie. ⁊ actū concupiscendi aliquid amato. ⁊ sm vtrunq̨ actū habet totum ens p obiecto. ita q sic qdcunq̨ ens pōt ipse amare amore amicitie. ita quodcūq̨ ens pōt ɔcupiscere ipsi amato. igit cum angelus potuerit se amare amore amicitie potuit sibi ɔcupiscere omne bonū cōcupiscibile. ⁊ ita cum equalitas dei sit bonū quoddā cōcupiscibile sm se sibi potuit illud bom cōcupiscere. Preterea si eq̄litas dei esset possibilis angelo posset angelus istā ɔcupiscere sibi. planū est. sed impossibilitas huius nō phibet quin possz angelus hoc velle. q: voluntas pōt eē impossibiliū sm phm. 3° ethi. ⁊ Dam. Hoc etiā pbat. q: damnati odiunt deū ex illo psal. Qui te oderūt ⁊c. odiens autē vult oditū non eē sm phm 2° rhetori. g volunt deū nō esse. sed hoc est impossibile in se ⁊ incōpossibile. g impossibilitas istius appetibilis nō prohibet quin posset appeti a volūtate peccāte. Hoc etiā ɔfirmat. q: voluntas peccās potuit velle deū nō esse. ⁊ potuit etiā cuz ho velle illum gradū ⁊ illā eminentiā dei esse in aliq. g potuit velle eam eē in se sicut in alio. ⁊ ita potuit velle sibi eminētiaz dei. Preterea sm Augm. 83. q. q. 30. voluntas pōt vti fruēdis ⁊ frui vtendis. g pōt frui se. cum g nō debeat frui nisi summo bono. ⁊ pōt frui se pōt sibi cōcupiscere tantū bonū quantū bonuz potest cōcupiscere summo bono. ⁊ hoc est equalitas diuina.

Respōdeo ad questionē ⁊ dico q actus volendi duplex ē simplex sub ɔditione. vel sub aliis vbis q est volitio efficax ⁊ volitio cōplacentie. Exemplum. Alio mō infirmus sperans sanitatē vult sanitatez. ⁊ alio mō infirmus desperās de sanitate. vult. n. sanitatē primus. q: sperat sanitatē sibi possibilē. ⁊ habet respectu eius volitionem efficacē ⁊ impatiuā mediis inducentibus sanitatē. Sed desperans vult volitione ɔplacentie sed nō volitiōe efficaci. q: nō querit media inducētia sanitatem p eo q nō existimat illā posse sibi acquiri. ⁊ ista volitio secūda que ē solū ɔplacētie pōt eē impossibilis. ⁊ ho sufficit ad meritū ⁊ demeritū. q: ⁊ si sit impossibile. tn̄ pōt consentir illi pleno consensu. ⁊ ista volitione potuit angelus appetē equalitatē diuinaz. Sed de prima volitione que efficax est dico q angelus nō potuit appetere. simplici tn̄ volitione potuit sibi ɔcupiscere tantū bonū ⁊ tanto desiderio quāto cōcupisceret si esset sibi possibile.

Ad argumenta p opinione

Ad primū dici pōt q electio equiuoce accipit. Uno mō pro actu volūtatis cōsequente plenam apprehensionē intellectus. quō dicit quis peccare ex electione qn̄ non est passio pturbans intellectuz nec ignorantia. Alio mō p actu voluntatis ɔnte ɔclusionē syllogismi practici que electio nō est nisi volitio efficax obiecti que est ad inquirēduz mediū p qd possit obiectū attingi. primo modo electio est impossibiliū. sicut dicit phs. 3°. ethi. q volūtas est impossibiliū nō tm̄ voluntas errās sed voluntas psupposita plena apprehēsione intellect9. 2° mō intellectio nō est impossibiliū. q: null9 de impossibilibus syllogizat practice. Syllogismus. n. practicus ex fine ɔcludit illud qd est ad finē. vt p illud qd est ad finē deueniat ad finē. ⁊ talis discursus nunq̄ habet ō impossibili. Quod planius dici potest. q electō vno modo precise dicit plenā acceptationē vel volitionem. Alio mō volitionē efficacem sequentem syllogismū practicū. primo modo potest eē cuiuscūq̨ cui presupponitur notitia pfecta obiecti. 2° mō non

potest esse alicuius nisi ad cuius eẽ operatur voluntas quantũ pōt. quia nihil vult efficacit̃ nisi ad quod disponit media per que potest deduci. ⁊ talis volitio efficax nunꝙ est alicuius impossibilis. nullus enim cõsiliat̃ de impossibilibus nec ꝑcipit intellectui practico ad inquirendũ media ad illud. ⁊ hoc mõ habet intelligi verbũ phi. Electio non est impossibiliũ. hoc etiã modo angeli nõ peccauerunt ex electione. hoc est ex volitione efficaci per quaz vellent niti ad consequendũ ꝓpositum in pugnãdo ⁊ surripiẽdo sibi eminentiã dei. potuerũt tamẽ peccare ex electione hoc est ex nõ surreptione. sed ex ꝑfecta volitione illius equalitatis. Ad secundũ dico ꝙ sicut est duplex intellectio. s. absoluta ⁊ ɔparatiua. ⁊ absoluta quidẽ nõ est nisi alicuius obiecti simplicis contenti sub obiecto intellectꝰ. ⁊ cõparatiua siue collatiua potest esse ad quodcũqȝ. ⁊ hoc siue ista cõparatio sit possibilis siue impossibilis. nõ enim intellectus tantũ cõponit ꝓpositõnes possibiles sed impossibiles. ita etiaȝ aliqua volitio est absoluta. ⁊ illa nõ est nisi alicuꝰ obiecti simplicis cõtenti sub ꝑmo obiecto volibili Aliqua est ɔparatiua. ⁊ ista potest cõparare quodcunqȝ volibile simplex ad quodcunqȝ. licet in illa cõparatione includat̃ cõtradictio. De ꝑma volitione loquendo hoc cõplexũ nõ est volibile. quia nõ est aliquid simplex includẽs in se rationẽ ꝑmi obiecti. sed tm̃ est quedã habitudo obiecti simplicis ad aliud obiectum quorũ vtrũqȝ obiectũ simplex est per se volibile. nam ⁊ illud qᵒ vult ⁊ illud cui vult est ꝑ se volibile. quãdo ergo dicis ꝙ hoc totũ nõ includit in se rationẽ primi obiecti sui. falsum est loquendo de partibus totius. vtraqȝ enĩ pars. s. qᵒ ⁊ cui ꝑ se ĩcludit ĩ se obiectũ voluntatis. ⁊ hoc sufficit ad hoc ꝙ voluntas velit illam partẽ in ordine ad illam. sicut ad hoc ꝙ intellectus ɔponat quodcũqȝ simplex cuicũqȝ simplici sufficit ꝙ vtrũqȝ simplex possit per se apprehendi ad intellectũ. Ad 3^m dico ꝙ intellectus simplex potest appꝛhendere equalitatem dei sine errore. ⁊ sufficit sola simplex appꝛhensio ad hoc ꝙ appetitus appetat illud apprehẽsum alteri. sicut intellectus apprehendẽs albedinẽ ⁊ appꝛhendens coruũ potest velle albedinem coruo. equalitas autẽ dei potest apprehẽdi sine errore. quia in aliquo ẽ sine errore. naȝ filius dei est equalis patri ⁊ ille potest apprehendi. vel si nihil esset equale adhuc equalitas posset apprehendi absolute. nec in apprehensiõe illa simplici est error nec aliqua falsitas ⁊ tamẽ illa apprehẽsio simplex sufficit ad volitionẽ illius simplicis cuicũqȝ intellecto ⁊ amato. Si igit̃ arguas a q̊ intellectu hoc ostendit̃ errãte vel nõ errante. dico ꝙ a nõ errante sed simplici cuius nõ est errare nec verũ dicere. iste enim sunt ɔditiones intellectus ɔponẽtis ⁊ diuidentis. ⁊ nõ oportet intellectuȝ ante appetere hoc. cõponere cum hoc vel diuidere hoc ab illo. sed sufficit voluntatẽ cõparare hoc ad illud. qꝛ volũtas est eius collatiua sicut intellectus. ⁊ per consequens potens conferre quecunqȝ simplicia sibi ostensa sicut intellectus potest. Ad 4^m pōt dici ꝙ voluntas posset velle cõsequenter se nõ eẽ quia quilibet peccans mortalit̃ vult aliquid ĩ quo nõ vult subesse deo. ⁊ in hᵒ ex ɔsequenti vult se nõ esse. quia nõ potest esse nisi subsit deo. Tamen ad formam argumẽti potest dici ꝙ non oportet ꝙ velit ɔsequens. ⁊ si vult antecedẽs quando ɔsequens nõ est de se de intellectu antecedẽtis. sicut ponit̃ exemplũ ꝙ aliquis pōt appetere episcopatũ nõ volendo sacerdotiũ. cuius ratio est ista. qꝛ sicut ad scire antecedẽs non sequit̃ scire consequẽs nisi sciat̃ cõsequentia huius ex illo. ita ex velle antecedentis nõ sequitur velle ɔsequentis: nisi sit velle huius

ꝯñsequentie. ſi. n. vel neſciat ꝯſequen-
tia vel nõ ſit velle ꝯſequentie nõ opor
tet ꝓpter velle antecedẽs velle ꝯſequẽſ
nunc autẽ in ꝓpoſito cõſequens nõ eſt
de intellectu antecedẽtis. nec ſi eſſꝫ eſſet
per ſe iſta habitudo cognita vel volita
⁊ ita poteſt nõ velle cõſequens. Ad
illud Anſel. de ſimilitudinibuſ dicitur
ꝙ non põt quis ordinate velle peius eẽ
quia ordinata voluntas nõ eſt volẽdo
aliquid ⁊ nõ volendo illud quod neceſ
ſario ſequit ad ipſuꝫ. ſiue vt ſibi intrin-
ſecum ſiue non. ſed de voluntate nõ or
dinata nõ oportet.

Ad primum prin

cipale dico ꝙ intellectus intelligẽs ſum
mum verũ de aliquo nõ ſummo vero
errat. ſicut intelligẽdo lapidem eẽ ſum
mum verũ. nõ tamẽ errat intelligendo
lapidẽ in ſe intellectione ſimplici vel in
tellectione collatiua intelligendo illud
cui ipſum cõuenit. ita voluntas volen
do primũ bonum volũtate ſimplici cõ
placendo nõ errat nec volẽdo illud ali
cui cui illud bonũ conuenit. non auteꝫ
congruit niſi ipſi ſoli ⁊ ideo volendo il
lud cuicunqꝫ aliȷ̃ a ſe quaſi volitõe col
latiua errat.

Ecundo quẽ

ro vtrum primũ peccatuꝫ
angeli formalit fuit ſuper
bia. ꝙ ſic. Aug. 9°. de trini. c. 15. Male
voluntatis initiũ quid potuit eſſe niſi
ſupbia. ⁊ ꝓbat per illud ſcripture. Ini
tium omnis peccati ſupbia ⁊c̃. Pre
terea in can. Jo. omne quod eſt i mun
do aut eſt ꝯcupiſcẽtia carnis. aut cõcu
piſcẽtia oculoꝝ. aut ſupbia vite. nõ pec
cauerunt ꝯcupiſcẽtia oculoꝝ. nec cõcu
piſcẽtia carniſ. g̊ ⁊c̃. Preterea. per viã
diuiſiuã. quia non potuit peccare p ali
quod nolle. ⁊ p ꝯñs nõ primo p iram
nec p auaritiã. ⁊ ꝓbatur añs. qꝛ omne
nolle p̃ſupponit aliqͦd velle. nec pecca
uerunt aliq̃ velle inordinato circa tem
poralia. nec peccato carnis. qꝛ talia nõ
ſunt eis appetibilia. g̊ p diuiſionẽ exclu
ſis aliȷ̃s ſequit ꝙ peccauerũt p ſupbiaꝫ
Preterea pſal. ſupbia eoꝝ qui te ode
runt ⁊c̃. ſed nõ peccauert niſi vnico pec
cato. qꝛ alias peccatũ eoꝝ fuiſſet reme
diabile. nec peccauerũt ſimul pluribus
peccatis. qꝛ voluntas nõ põt habere ſi
mul duos actus pfectos ſicut nec intel
lectus. igit ſi peccauert pluribus pecca
tis peccauerũt vno poſt alterũ. ⁊ ita in
illo inſtanti 2° potuerũt penitere. ⁊ ita
peccauerũt poſt p̃mũ inſtans qͦd tenet
coiter ꝓ incõuenienti. qꝛ tenet cõmuni
ter ꝙ peccatũ eoꝝ fuerit irremediabile
Oppoſitũ. peccatũ eoꝝ fuit maxi-
mum qꝛ irremediabile. ſupbia non eſt
maximũ peccatũ qͦd pꝫ p eiuſ oppoſitũ
qͦd nõ eſt maximũ bonũ. tum qꝛ humi
litas põt eẽ informis. charitas aũt nõ.
g̊ eſt humilitas minus bona. tum quia
loquẽdo de v̓tutibus moralibuſ humi
litas eſt quedã tẽperantia. ois aũt tem-
perantia eſt minus pfecta v̓tuſ q̃ amici
tia que ẽ perfectiſſima virtus ſub iuſti-
tia. 8 ethi. Preterea ſupbia cõſiſtit in
iraſcibili. null9 ãt act9 iraſcibilis põt eẽ
primus ſimplicit. quia iraſcibilis eſt ꝓ
pugnatrix cõcupiſcibilis. ideo paſſiões
iraſcibilis oriunt ex paſſionib9 cõcupi-
ſcibilis. Preterea ſupbia videt eſſe ap
petitus excellentie. ⁊ per ꝯñs excellẽtia
reſpcũ al quo ꝯꝝuibuſ excellat. ſed non
primo appetebat aliq̃d i ordine ad ali-
los. ſed p̃mo appetebat aliq̃d in ſe q̃ in
comparatione appeteret ad alteros. ſi-
cut nihil eſt ad alterũ niſi qͦd prius ẽ ad
ſe. ita nullus appeteret aliquid in ordi-
ne ad aliud niſi qꝛ primo appetit ſibi. ⁊
per cõſequenſ p̃mo appetebat ſibi illã.
Preterea inferiores demones non vi
dentur appetiuiſſe dominiũ diſcõueni
ens. nec etiã ꝯſenſiſſe dominio Luciferi
qꝛ magis videt ꝓbabile ꝙ magis appe
tierũt ſubeſſe deo q̃ Lucifero. igit p̃mũ

peccatū eoꝝ non fuit supbia.

In ista questione tenet pars coiter affirmatiua ꝑpter argumentū diuisiuū ad pmā partē. Sed ad videndū veritatē qōis pmo ē oñdendum que fuit malitia in pº angelo peccante. ⁊ 2º ad qō genus peccati ptinebat ista malitia. Circa pmū videndū ē de ordine actuū voluntatis. Et circa hoc dico ꝙ cuȝ sit in cōmuni duplex actus voluntatis. s. velle ⁊ nolle. nolle enī est actus positiuus volūtatis quo fugit discōueniens seu resilit ab obiecto discōueniente. velle ē actus quo acceptat obiectum aliqd ꝯueniēs. ⁊ cū sit vlteriꝰ duplex velle qd pōt noiari amicitie ⁊ ꝯcupiscentie. ⁊ dicat velle amicitie eē istius obiecti cui volo bonū. ⁊ velle ꝯcupiscētie est istius obiecti qd volo alicui alȳ amato. Istoꝝ aūt actuuȝ pȝ ordo. qꝛ omē nolle ꝑsupponit aliqd velle. a nullo enim refugio nisi qꝛ nō pōt stare cuȝ aliquo qd accepto tanꝙ ꝯueniente. Et hoc dicit Ansel. de casu diaboli. c. 3. ponens exemplū ꝺ auaro in uino ⁊ pane.

Et istoꝝ duoꝝ velle patȝ ordo. qꝛ cōcupiscentia ꝑsupponit illud velle amicitie. cum. n. amatū sit respectu cōcupiti q. finis cui volo bonū. nam ꝑpter amatum ꝯcupisco sibi bonū qd sibi volo ⁊ cum finis voluntatis habeat pmā rōnē obiecti voliti pȝ ꝙ velle amicitie precedit velle ꝯcupiscētie. Ex isto ꝓbato sequit vlterius ꝙ similis ē ꝓcessus in velle de ordinatis. nullū. eniȝ nolle est pmus actus deordinatꝰ voluntatis. qꝛ nō posset hīe nolle nisi respectu vł in ṽtute alicuius velle. ⁊ si velle eēt ordinatū acceptando obiectū cū circūstantȳs debitis nolle qd habet ꝯñtis esse sibi ordinatū nam si ordinate amo ordinate odio nociuo amati. eodē modo si velle amicitie esset ordinatū velle ꝯcupiscētie ꝯsequēs ei esset ordinatū. nam si ordinate amo illud cui volo bonū ordinate ꝯcupisco sibi bonū. Sequit igit ꝙ simplicit actꝰ primꝰ inordinatus voluntatis fuit primum velle amicitie respectu eiꝰ cui voluit bonū. hoc aūt obiectū nō fuit deꝰ quia nō potuit deum inordinate ex intensione amare amore amicitie. naȝ deus est tale amabile quod ex sola ratiōe sui vt obiectū est dat completā rationē bonitatis actui ꝑfecte intenso: Nec est verisimile ꝙ aliquid aliud a se minꝰ intense dilexit actu amicitie. tum quia inclinatio naturalis magis inclinauit ad se ꝙ̄ ad aliquid aliud creatū sic amandum. tum quia nō videtur ꝙ aliquid aliud creatū a se sic intellexerit sic se. ergo pmus actus inordinatus fuit actus amicitie respectu suiipsius. ⁊ hoc ē qd dicit Augꝰ. 14. de ciui. dei. hoc est ꝙ fecit duas ciuitates. ciuitatē dei amor dei vsqꝫ ad cōtemptum sui. ⁊ ciuitateȝ diaboli amor sui vsqꝫ ad cōtemptum dei. Prima igit radix ciuitatis diaboli fuit inordinatus amor amicitie sui que radix germinauit vsqꝫ ad cōtemptū dei: in quo est cōsummata ista malitia. sic patet ꝺ inordinatione simpliciter pma que fuit similiter in primo velle inordinato. Restat nunc videre de inordinatione ipsius velle ꝯcupiscentie. Et videtur ibi dicenduȝ ꝙ primo cōcupierunt sibi imoderate beatitudinē. quod probat primo sic. nam pmū cōcupiscere inordinatū non ꝓcessit ex affectione iusticie sicut nec aliqd peccatū ꝓcessit ex illa affectione. g̃ precessit ex affectiōe cōmodi. qꝛ omnis actꝰ voluntatis elicitus aut elicitur ꝺm affectiōeȝ iustitie aut cōmodi ꝺm Ansel. maximū igit cōmodū maxime appetitur a voluntate non sequente regulaȝ iustitie. ⁊ ita pmo quia nihil aliud regulat illam voluntatē nō rectaȝ nisi inordinatus appetitus ⁊ immoderatus illius maximi cōmodi. maximum aūt cōmodū est beatitudo ꝑfecta. Et hec rō habet ab Ansel. de casu diaboli. c. 10. quere in textu. 2º ꝓbat

hoc quia primū peccatū in ꝯcupiscēdo
fuit aliquod velle. nihil.n.refugit a se:
hoc ē ne aliquid sibi ꝯtingat nisi quia
cōcupiscit oppositū sibi. aut igit illud
cōcupiuit amore honesti vel vtilis aut
delectabilis. quia nō est nisi iste triplex
amor quo aliqͩ amat. nō amore hone
sti. qꝛ tūc nō peccasset, nec amore vtilis
quia ille nō est p̄mus amor. ex quo enī
vtile est ad aliqͩ utile nullus p̄us cōcu
piscit vtile ꝙ illud ad qͦ est vtile. ğ pri
mo peccauit amādo aliquid excessiue
tanꝙ delectabile summū. delectabile
aūt summū bonū est honestū inquātū
honestū ꝛ ipsa beatitudo. Ista rō pōt
accipi a pħo.8°.ethi. ꝛ ex illa di. boni
vtilis honesti delectabilis. 3° hoc per
suadet sic. qꝛ omnis potētia appetitiua
ꝯsequens in actu suo actū apprehēsiue
primo appetit delectabile ꝯuenientissi-
mum sue cognitiue. vel delectationē in
tali delectabili. qꝛ in tali appetibili ma
xime quietat. qͦ patet de appetitu con
sequente apphensionē gustus vel audi
tus vl' tactus. qꝛ quilibet talis maxime
appetit obiectū ꝯuenientissimū potētie
cognitiue cuius actū sequit in appeten-
do. igit voluntas sepata ab omni appe
titu sensitiuo. primo oīno appetit illud
quod est ꝯuenientissimū intellectui cu-
ius ꝯuenientiā sequit illud appetere. vl'
primo appetit delectationē in tali obie
cto. ꝛ ꝑ ꝯsequens beatitudinē includen
tem in beatitudine obiectū ꝛ actū ꝛ de
lectationē ꝯsequentē. 4° hoc ꝑsuadet
sic. illud.n.primo appetit a voluntate
nō regulata per insticiā quod si esset so
lum appeteret ꝛ nihil aliud sine eo. tale
est delectatio. nō.n. excellētia vel quod
cunqꝫ aliud si eēt triste appeteret. sed de
lectatio vel aliqͩ tale appeteret. Quā
tum igit ad istū 2^m gradū. s. quantū ad
peccatū angeli videt ꝙ primo ꝯcupiuit
beatitudinē. qꝛ sicut peccatū p̄mū appe
titus visiui eēt in appetendo pulcherri
mum visibile ꝯuenietissimū sue cogni-
tiue ꝛ sibi in quo ꝑfectissime delecta-
tur. ita voluntatis ꝯiuncte appetiui se-
sitiuo quādo ipsa nō sequit iusticiā n-
regulā rōnis videt primū appetibile
aliquid summe delectabile illi appe-
tui cui volūtas maxime ꝯformatur i-
agendo. ꝛ ideo in hoībus ꝫm diuersit-
tem ꝯplexionū ē dominiū appetitiu-
sensitiuoꝝ. ꝛ siquidē quelibet cogniti-
habet ꝓpriū appetitū tunc ꝫm diuer-
tatē cōplexionū est diuersitas domin-
in cognitiuis diuersis ꝛ in eoꝝ appet-
uis in quolibet i quā voluntas ꝫm p-
dominiū appetitus sensitiui maxime
clinat ad actū eius. ꝛ ideo quidā sequ-
tes inclinatiōez primā sine regula ius-
cie. primo inclinant ad luxuriā. quida-
primo ad superbiā. voluntas ğ separa-
ta ab omni appetitu sensitiuo ꝛ per cō-
sequens ad nihil inclinat ꝓpter inclin-
tionē appetit' sensitiui ip̄a deserta a i-
sticia sequeret absolutā inclinatiōez v-
luntatis vnde voluntas est. ꝛ ista vide-
ad maximū ꝯueniens volūtati siue po-
tentie cognitiue. nam in quo ꝑficit m-
xime cognitia in illo ꝑficit maxime a-
petitiua correspondēs illi cognitiue.

Et si arguas ꝯtra istud p̄mo quia ꝫm
Aug^m. 13°. tri. c. 5. beatitudo ab oību-
appetit. Qꝫ autē in omnibus est vnifo-
miter videt eē naturale. igit beatitud-
naturaliter appetit. appetitus aūt natu
ralis semp est rectus. qꝛ a deo. igit ꝛ vo
luntas sibi cōsona semper est est recta.
in appetēdo beatitudinē nullus pecca-

Preterea nullus intellectus errat cir-
ca p̄ncipia. 2. meth. ğ nec voluntas circa
vltimū finē. ꝯñtia ꝓbat circa illā simi-
litudinez phi. ex. 7°. ethi. ꝛ. 2°. phyſ. sic
p̄ncipiū in speculabilib'. ita finis in agi
bilibus vel opabilibus. Preterea bo
ni habuerūt affectionē cōmodi sic ma
li ꝫm Ansel. de cōcor. voluntas ꝯmodi
non esse nequit velle. igit ita volunt cō
moduꝫ boni sicut mali. igit oēs equalit
peccauerūt si ex affectione cōmodi pec-

tauerunt ḡ. Ad p^m. Ad videndū solu
tionem istarū rationū distinguo quid
possit intelligi p̱ istas affectiones iusti
tie ⁊ cōmodi. de quibus loquit̄ Ansel.
de casu diaboli. Justitia potest itelligi
vel infusa que dicit̄ gratuita. vel acqui
sita que dicit̄ moralis. vel innata que ē
ipsa libertas voluntatis. si.n.intellige
retur ſm illam fictionem Ansel. de ca
su diaboli. quere ibi. angelus enim ha
bens affectionē ꝯmodi ⁊ nō iustitie h°
est habens intellectū ⁊ appetitū intelle
ctus mere vt appetitū talē ⁊ nō vt libe
rum talis angelus nō posset nō velle cō
moda. nec etiā non summe velle talia.
nec imputaret̄ sibi in peccatū. quia iste
appetitus se haberet ad suā cognitiuaꝫ
sicut modo appetitus visiuus ad visuꝫ
necessario ꝯsequēdo ostēsionē istius co
gnitiue ⁊ inclinationē ad optimū ostē
sum a tali potētia. quia nō haberet vn
de se refrenaret. illa igit̄ affectio iusticie
que est ṗma moderatrix affectionis cō
modi ⁊ quantū ad hoc ꝙ non oportet
voluntatē actu appetere illud ad qͦ in
clinat affectio cōmodi nec etiā appeter̄
summe. illa inquā affectio iustitie est li
bertas innata voluntati. qꝛ ipsa est pri
ma moderatrix affectiōis talis. Et licꝫ
Ansel. frequent̄ loquat̄ non tm̄ de actu
iustitie que ē infusa sed acquisita. tn̄ ibi
videt̄ loqui de infusa. qꝛ illā dicit amit
ti per peccatū mortale. qͦ non esset ve
rum nisi de iusticia infusa. tn̄ distinguē
do ex natura rei duas rōnes ṗmas ista
rum rationū inquantū altera inclinat
voluntatē naturaliter ⁊ summe ad cō
modū. altera aūt. q. moderat̄ eam ne i
eliciēdo actū oporteat eam sequi incli
nationē eius. nihil aliud sunt ista ꝙ̄ ea
dem voluntas inquantū est appetitus
intellectiuus nude ⁊ vltra hoc inquan
tum libera. qꝛ sicut dictū est inquantū
est mere appetitus intellectiuus sūme i
clinaret̄ actualit̄ ad optimū intelligibi
le sicut est de optimo visibili ⁊ visu. tn̄
inquātū libera ē pōt se refrenare in eli
ciendo actū ne sequat̄ istā inclinationē
nec quantū ad sb̄am actus nec quantū
ad intensionē ad quā potentia natura
liter inclinat̄. potētia aūt aliqua si fuis
set appetitiua p̄cise sequēs in actu suo i
clinationē eius sicut appetitus visiuus
sequit̄ visum ⁊ eius inclinationeꝫ. tunc
licꝫ illa nō posset appetere nisi intelligi
bile sicut appetitus visiuus non pōt ap
petere nisi visibile. tn̄ nō posset tūc pec
care qꝛ non esset in potestate eius aliud
nec aliter appetere ꝙ̄ cognitiua ostēde
ret ⁊ inclinaret. Ipsa eadeꝫ facta iam li
bera. qꝛ nihil aliud est nisi ꝙ vna res in
cludat virtualit̄ plures rationes pfectō
nales ꝙ̄ includeret si eēt sine ratione li
bertatꝭ. ipsa.n.per rōneꝫ libertatis pōt
se moderari in volēdo ⁊ quantū ad h°
qͦ est nō velle illud ad qͦ inclinat affe
ctio cōmodi. ⁊ quantū ad hoc qͦ non
summe velle illud ⁊ exquo pōt mode
rari tenet̄ moderari ſm regulā iustitie
que accipit̄ ex voluntate supiore. Se
cundū hoc ḡ patꝫ ꝙ volūtas libera nō
tenet̄ oī mō velle beatitudineꝫ quo vo
luntas si esset tm̄modo appetitus intel
lectiuus sine libertate vellet eam. sed te
net̄ in eliciēdo actū moderari appetitū
vnde est appetitus intellectiuus. qͦ est
moderari affectionē cōmodi. ne. s. imo
derate vellet. Pōt aūt voluntas seipsā
potens moderari imoderate beatitudi
nem velle que sibi cōgruit triplicit̄ vel
quantū ad intensionē. puta volēdo eaꝫ
maiori conatu ꝙ̄ sibi ꝯueniat. vl̄ quan
tum ad acceleratiōeꝫ. puta volendo cā
sibi citius ꝙ̄ sibi ꝯueniat. vel quātū ad
causam. puta volēdo sibi eam alit̄ ꝙ̄ si
bi cōgruat. puta sine meritis. vel forte
modis alijs de quibus oībus non opor
tet hic curare aliquo istoꝝ modoꝝ est
probabile ꝙ excesserit volūtas eius. s.
vel plus appetendo sibi beatitudinē in
quātū est bonū sibi ꝙ̄ amādo illud bo
num in se. vl̄ plus appetēdo illud bonū

vt obiectum beatificū esse bonū suum
tanq̄ sibi bonū q̄ appetēdo illud ines-
se alij vt deo suo. ⁊ in hoc est summa p
uersitas voluntatꝭ que ē vti fruendis ⁊
frui vtendis s̄m Aug. 83. q. q. 30. Uel
2° mō potuit appetere hīc statim eā cū
tm̄ deus velit cum illā hīc post morulā
vie. vel 3° mō appetēdo eam ex nālibus
haberi non hn̄do eam gratiose cum tm̄
deus velit eaȝ haberi ex meritꝭ. debuit
ḡ libera voluntas moderari affectionē
quantū ad istas circūstantias quas re-
cta ratio habuit ostēdere. qꝛ beatitudo
debuit minus appeti sibi q̄ deo ⁊ de-
buit appeti ꝓ tpe ꝓ quo deus uoluit ⁊
ex meritis ꝓ quibus deus voluit eam
debere appeti. ergo si aliquo istoꝝ mo
doꝝ sequebat affectioēȝ ꝯmodi nō mo
derando eam p iustitiā hoc est p infusā
si habuit vel acq̄sitā vel innatā siue nā
lem que ē ipsamet libertas peccauit.

Per hoc ergo ad
argumenta. Ad primū voluntas nālis
non est de se imoderata sed tm̄ inclinat
per modū nature. ⁊ in hoc non est imo
deratio. qꝛ inclinat sicut accepit inclina
ri. nec est in potestate sua aliud. In po-
testate aūt uoluntatꝭ vt libera est in eli
ciendo actū est tm̄ inclinari vel minus
qn̄ ḡ accipis q̄ voluntas naturalꝭ s ē re-
spectu beatitudīs cōcedo. sed nō actua
liter imoderata actu elicito. nō est. n. in
clinatio appetitus nālis aliq̄s actus eli
citus. sed est sicut pfectio pma. ⁊ hec nō
est imoderata sicut nec natura cuius ē
cum ita inclinatur affectione ꝯmodi in
obiectū suū. q̄ si haberet ex se actū eli-
citum nō posset illū moderari quin eli
cetur summe quātū posset elici. sed vo
luntas vt hn̄s solam affectionē ꝯmodi
nālem nō est cā alicuius actus eliciti sȝ
tm̄ vt libera. ⁊ ideo vt eliciens actū ha
bet vnde modereṫ passionē. Quādo ḡ
accipiṫ q̄ voluntas cōsona volūtati na
turali semp est recta. qꝛ ⁊ illa semp ē re

cta. Rndeo ⁊ dico q̄ si ꝯsonat sibi i
eliciendo actuȝ sicut illa eliceret si ex
sola ageret non est recta qꝛ hȝ aliam r
gulam in agēdo q̄ illā non hr̄et si ex
sola ageret. teneṫ. n. sequi voluntatē s
periorē in moderādo illā inclination
nālem exquo in ptāte eius ē modera
vel nō moderari. qꝛ in ptāte eius ē n
summe agere vl' nō tantū quantū pō
Ad 2m dico p idē q̄ nō est in ptāte i
tellectus moderari assensuȝ suū veris
apprehēdit. naȝ quantū ōn̄diṫ verita
principioꝝ ex t̄is. vel ꝯclusionū ex p̄i
cipijs tm̄ oȝ assentire ꝓpt̄ carētiā libe
tatis. sed volūtas pōt in se ⁊ in potēti
inferiorib⁹ moderari ne ista inclinati
oino dn̄eṫ in eliciendo actū. vel saltē n
actus eliciaṫ. pōt. n. auertere intellectu
ne speculeṫ talia speculabilia circa qu
inclinareṫ. ⁊ teneṫ auertere si speculat
sit peccatū mālitер intellectui ⁊ forma
liter volūtati. sic ex alia pte voluntat
respectu finis vltimi teneṫ moderari i
clinationeȝ sui ad ipsum ne imoderat
velit aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ. Alite
pōt dici q̄ sicut actus intellect⁹ ꝯsider
do p̄ncipiuȝ in se nō pōt esse falsus. it
nec actus volūtatꝭ amādo finē in se po
test esse malus. ⁊ iste actus ē actus ami
citie nō actus ꝯcupiscētie. tm̄ sic actus i
tellectus posset eē falsus attribuēdo v
ritatē p̄me cause alicui p̄n° creato cui
ꝯuenit illa v̄itas. ita actus volūtatꝭ po
test eē malus ꝯcupiscēdo bonitatē vlti
mi finis alicui alij ab vltio fine eo mō
quo nō ꝯgruit alicui alij. Ad 3m dico
q̄ in bonis erat inclinatio nālis ad bea
titudinē tanta quāta erat i malis ⁊ ma
ior si habebāt meliora nālia. qꝛ inclina
tio ista ē s̄m pfectionē naturaliū. tm̄ bo
ni in eliciēdo actū nō vtebanṫ volunta
te s̄m eius rōnē impfectā inquantū. s. ē
tm̄ appetit⁹ intellectiuus agendo. s. tali
mō quo ꝯpeteret appetitui intellectio
agere. sed vtebanṫ volūtate s̄m pfectaȝ
eius rōneȝ qui est libertas, agēdo. s. s̄m

voluntatē eo mō quo ꝯgruit ageꝛ̄ libe
re inquantū liberū agit. Hoc aūt erat
ſm regulā ſupioꝛis voluntatꝭ determi-
nantis. ⁊ hoc iuſte. Et cuꝫ dicit̄ ꝯmodū
non velle nequit. Rn̄deo boni nec po-
tuerunt nec voluerūt nolle ſibi beatitu
dinē etiā ſibi ꝯcupiſcēdo. ſed illā nō vo
luerūt plus ſibi ꝙ̄ deo bene eſſe in ſe. ſꝫ
minus. q꞉ illud velle ita potuerūt mo
derari p libertatē. Et ſi obijcias ꝙ̊ nul
lo modo appetebāt bene ſibi beatitudi
nem ſed tm̄ bene moderabant̄ illud ap
petere. Rn̄deo appetere actū pfectum
vt per illū magis amet̄ obiectū in ſe eſt
ex affectiōe iuſtitie. q꞉ vnde amo aliq̄d
in ſe inde nolo aliq̄d in ſe. ⁊ ita boni po
tuerunt appetere beatitudinē vt hn̄tes
illā pfectius amarent ſummuꝫ bonū. ⁊
iſte actus ꝯcupiſcendi beatitudinē eſſet
meritoꝛius. q꞉ nō vtit̄ fruēdo ſed fruit̄
eo. q꞉ bonū qđ cōcupiſco mihi ad hoc
ꝯcupiſco vt plus ameꝫ illud bonū in ſe
Viſo igit̄ de p° inoꝛdinate ꝯcupito pōt
poni ꝙ inoꝛdinate vlterius ꝯcupiuit ſi
bi aliqđ bonū. ſ. excellētiaꝫ reſpectu ali
oꝛum. vel habuit inoꝛdinatū nolle no-
lendo. ſ. oppoſita eoꝝ que ꝯcipiuit pu-
ta nolendo beatitudinē ſibi min⁹ ineſſe
ꝙ̄ deo in ſe. ſiue ꝙ̄ deū eē. vel nolendo
expectare beatitudinē vſqꝫ ad terminū
vie. vł nolēdo eam hr̄e ex meritꝭ ſed ex
ſe. ⁊ ex ꝯſequente nolēdo ſubeſſe deo. ⁊
tandē nolendo deū eſſe. in quo tanꝙ̄ in
ſummo malo conſummata videt̄ mali
tia. ſicut. n. foꝛmaliter nullus actus eſt
melioꝛ ꝙ̄ deū diligere. ita nullus peioꝛ
eſt ꝙ̄ deū odire. Sed hic eſt vnū du
bium an. ſ. aliq̄s poſſet appetere deum
nō eſſe. q꞉ ſicut nihil pōt eē obiectū vo
litionis niſi ſub rōne boni. ſic nec noli-
tionis niſi ſub rōe mali. in deo aūt nul
la apphēdit̄ ab angelo rō mali. nec po
teſt dici ꝙ ꝓpter iuſtitiā poſſit odiri. q꞉
in ſua iuſtitia nō apprehēdit̄ aliqua rō
mali ſicut nec in ſeipſo. licꝫ. n. in effectu
eius appareat rō mali aliqua. nō tm̄ in
ipſo. ⁊ ſi hoc eſt verū tunc ē dicendum
ꝙ odiū non eſt reſpectu dei in ſe. nec re
ſpectu iuſtitie eius. ſed quātū ad effectū
appropriatū pfectioni iuſtitie. ⁊ p hoc
pōt dici ad illud pſal. Supbia eoꝝ qui
te oderunt ⁊c̄. nō quantū ad ipſū in ſe:
ſed volēdo iuſtitiā eius nō vindicātē: ⁊
ſic nolūt iuſtitiā eius quantū ad effectū
vindicantē. ſed ſi h° verū ſit tūc ē dicen
dū ꝙ odiū dei nō eſt maximū peccatū.
q꞉ nō reſpicit deū in ſe. ſed eſt ꝯ ipſū in
ꝯparatione ad affectū. ſiłiter tūc ſequit̄
ꝙ amare deum nō habeat actū directe
ꝯtrariū. ſed tm̄ ꝯ̄rie dilectioni effect⁹ in
quo tanꝙ̄ in ſūmo malo ꝯſuumma vr̄
malitia. ſicut. n. nullus actus foꝛmalit̄
melioꝛ eſt ꝙ̄ deū diligere. ſic nec aliquiſ
act⁹ foꝛmalit̄ peioꝛ ꝙ̄ deū odire. Quā
tum ad 2^m articulū reſtat videre de im
moderato amoꝛe amicitie. q̄le peccatuꝫ
fuit. ⁊ de imoderata cōcupiſcenſcia bea
titudinis quā cōcupiuit ſibi ſm aliquē
trium modoꝝ expſſoꝝ. ⁊ de imodera-
to nolle ꝯſequente. ⁊ hoc q̄lecunqꝫ nol-
le inoꝛdinatū p̄dictoꝝ fuerit. Quan-
tum ad pꝛimū dicitur ꝙ fuit ſuperbia.
⁊ videtur eſſe intētio. Aug. i4°. de tri.
c. i7°. vbi vult ꝙ pꝛeſumptio eſt nimis
placere ſibi. ⁊ ideo ſuperbi in ſcriptura
dicuntur ſibi placētes. ergo iſta immo
derata dilectio ſui ꝓpꝛie fuit ſuperbia.
⁊ ita pꝛeſumptio. Sed hic videt̄ du-
bium. quia ſi ſuperbia ꝓpꝛie ſit immo-
deratus appetitus pꝛopꝛie excellentie ⁊
immoderata cōplacentia ſui non vide-
tur eſſe pꝛopꝛie imoderatus appetitus
pꝛopꝛie excellentie quomodo igitur ſu
perbia. Item 2° pꝛeſumptuoſus vide-
tur pꝛeferre ſe alijs vel in bonis que ha
bet vere vel in his que reputat habere
de ſe. amoꝛ autē ſui imoderatus nō vi-
detur eſſe talis pꝛelatio ſui. quia eiuſdē
rationis videtur eſſe in malitia imode
rate ſe amare amoꝛe amicitie: ⁊ alium
vt ꝓximuꝫ. ſed amando aliū imodera-
te nullus dicit̄ ſupb⁹ vel p̄ſumptuoſus

sed magis luxuriosus. ergo nec sic amando
se. Item nõ peccant pͥmo in appetẽdo
excellentiã respectu alioꝝ vt tanꝗ do
minus. quia bonũ sibi ⁊ ad se est prece
dens. nec appetendo excellentiã in opi.
aliorum. quia tũc falsam excellentiam
appetiuisset. Ideo dico ꝙ primũ pec
catum eius nõ fuit supbia ꝓprie dicta:
sed ꝓpter delectationẽ quam importa
bat magis videt reduci ad luxuriaz. sicut
peccatũ quo inordinate delectat quis i
speculatione ꝯclusionis geometrice ad
luxuriã reducit. Ad ista dico ꝙ amãs
aliquod bonum imoderate vult illud
immoderate esse magnuz bonum imo
maximũ. ⁊ ideo imoderate. quia absqꝫ
eo ꝙ velit aliquid aduenire ꝑ quod cre
scat vult illud magis eẽ in se ꝗ sit. ⁊ qñ
non põt ad hoc attingere vt illud in se
sit maius ꝗ est. quia hoc ẽ impossibile
vult ex ꝯsequenti illud esse maximũ sicut
potest esse maximũ. vel in cõparatione
vt. s. presit bonis. vel in opinione. vt. s.
opinent bonum suum esse maximũ. iõ
voluntas ꝑeminendi vel dominãdi su
per alios omnes sequit illud velle quo
quis vult imoderate bonũ suum. Di
co igitur ad primuz argumentũ ꝙ pre
sumens vt ꝑsumptio est prima species
superbie nõ vult bonũ suum ꝑeminere
bonis alioꝝ sm aliquam superiorita
tem. nec etiã vult ꝑeminere illud sm fa
mam sicut ẽ de illo qui appetit laudez
sed vult illud magnũ esse sm se magnum.
⁊ ita magnũ ꝙ sine alicuius alteri⁹ ad
uentu vult illud eẽ maius omnib⁹ aliis
que nõ ita diligit. hoc modo põt conce
di ꝙ imoderata dilectio sui que est ra
dix ciuitatis diaboli est ꝑsumptio. quia
quilibet imoderate se diligẽs vult se eẽ
tantũ bonum quantũ posset ꝓportio
nari actui quo se diligit. Et hoc modo
põt exponi Aug. 14°. de trini. ⁊ bene ꝙ
si placens imoderate est supbus. ⁊ hoc
prima specie supbie. ⁊ hoc nõ appeten
do excellentiã que est quedã relatõ. sed
appetendo excellentiam. i. magnitudi
nez in se ex qua magnitudine sequitur
eius excellentia ad alios. Ad 2m dico
ꝙ ꝑsumptio non est peccatũ intellectus
quasi intellectus ꝑsumptuosi iudicare
vel ostenderet se esse tantũ quantus nõ
est. sed est peccatũ volũtatis imoderate
appetentis bonũ suum esse tantũ quan
tum nõ est. ⁊ ex hoc sequit excecatio in
tellectus. sed quãdo addit ꝙ etiaz illud
velle sui imoderatũ nõ videtur supbia
sicut nec velle imoderatum alterius.

Rñsionẽ quere. Quãtũ vero ad de
ordinationez velle ꝯcupiscẽtie videt ꝙ
ille appetitus beatitudinis nõ fuerit ꝓ
prie supbia. nõ quidez quantũ ad eius
primã speciez patz. quia ꝑsumptio sm
ꝙ expositũ est in precedẽti articulo. si ꝑ
tinebat ad pͥmuz velle inordinatũ ami
citie nõ pertinet ad aliquod velle inor
dinatum cõcupiscentie. ⁊ si ad aliquod
debeat reduci videt magis cõsonare cũ
peccato luxurie. lz enim ꝓprie luxuria
sit in actib⁹ carnis. tamẽ omne delecta
bile imoderate appetituz inquantũ de
lectabile potest dici luxuria si nõ est ex
cellentia appetita qualis nõ fuit ista ap
petitio beatitudinis. Quantuz ad de
ordinationez tertiũ. s. nolle satis patet.
quia quodlibet istoꝝ nolle inordinato
rum fuit ira vel inuidia. Et si obiicia
tur de ipso cõcupiscere inordinato ꝙ nõ
fuit peccatũ luxurie. ergo fuit ꝓprie aliquod
aliud peccatũ. ⁊ nõ videtur ꝑ diuisiõez
ꝙ fuerit aliud ꝗ supbia. ⁊ ꝓbatur diui
sio per illam famosam ⁊ cõmunẽ diui
sionem peccatoꝝ mortaliũ in. 7. Re
spondeo siue peccata mortalia distin
guant per habit⁹ malos oppositos bo
nis quales sunt. 7. habitus boni. quatu
or. s. morales. ⁊ tres theologici. siue quod
magis videt per actus bonos quales sunt
actus decez preceptoꝝ. siue sic. siue sic.
nõ esset illa diuisio septẽnaria peccato
rum capitaliũ sufficiẽs. quia pͥmo mõ de
berent eẽ septem peccata capitalia alia

ab istis. siquidē infidelitas ⁊ desperatō
sunt ꝓprie opposita illi septēnario. ⁊ ñ
sunt ꝯtenta sub aliquo istoꝝ septē. 2°
modo deberēt esse decem capitalia ſm
transgressionē decalogi. h ḡ diuisio nō
oportet ꝙ teneat sufficiēs in oībus ma-
lis actib⁹ siue quo ad oēs malos actus
qꝛ iste nō sunt p̄me radices nec forte p̄n
cipalia peccata sed forte multū cōes ad
alia peccata sicut occasiones peccādi.

Ad argumenta principalia.

Ad primū dico ꝙ Aug⁹ loquit̄ de sim
plicit̄ p̄mo peccato. quod fuit inordina
tum velle amicitie. ⁊ illud fuit p̄sūptio
⁊ ꝯcedo ꝙ illa p̄sumptio fuit simplicit̄
primū peccatū. sed non vt est p̄ma spēs
superbie ſm ꝙ ꝓprie sumit̄. Ad aliud
de illa diuisione Jo. patꝫ ꝑ hoc ꝙ p̄mit
tit omne qđ est in mūdo. ita ꝙ peccata
quibus coīter peccant hoīes ꝯtinentur
sub illo trinario. sed nō oꝫ primū pecca
tum spūale angeli quo angeli primitus
peccauerūt sub isto peccato carnali cō-
tineri. imo illud peccatū ꝯcupiscēdi in
2° gradu si deberet reduci ad aliqđ isto
rum magis deberet reduci ad ꝯcupiscē
tiam oculoꝝ. sicut. n. in nobis ad cōcu
piscentiā oculoꝝ spectāt imoderati ap
petitus alicuius visibilis pulchri. ita ⁊
in eis ad ꝯcupiscentiā oculoꝝ debet spe
ctare imoderatus appetitus delectabi-
lis. Ad 3ᵐ patꝫ ꝙ ista diuisio ꝑ septē-
nariū istuꝫ de peccatis capital. b⁹ nō est
sufficiēs ꝯparando ad actū ꝯcupiscētie
nisi ꝑ quandā reductionē. ⁊ sic pōt ꝯce
di ꝙ reducit̄ ad luxuriā sicut oīs inordi
natus appetit⁹ delectabilis vt delectabi
le ad ꝯcupiscentiā oculoꝝ. Ad. 4ᵐ di
co ꝙ nō fuit vnicū peccatū tm̄. qꝛ fuer̄t
multa pctā sicut dictū fuit di. 5. Et cū
dicis ꝙ p̄mū fuit irremediabile. dico ꝙ
qñ peccauit 2° pctō cum adhuc fuerit in
via. ⁊ ꝑ ꝯñs qñ peccauit 2° pctō potuit
penitere de p̄° pctō. ⁊ ita p̄ᵐ peccatuꝫ ex
se nō fuit irremediabile. qꝛ si penituissꝫ
inuenisset veniā ⁊ misericordiā. tñ exq̄
in illo pctō deuenit ad t̄minū oīa pctā
eius facta sunt irremediabilia. oē. n. pec
catum alicuius pctōris ꝑdurās vsqꝫ ad
terminū vie ē irremediabile. ⁊ q̄lit̄ ista
irremediabilitas sit tm̄ ex lege dei nulli
hñti gratiā cum fuerit in rio dicet̄ di. 7
nego igit̄ qđ assumit̄ ibi tm̄ esse vnum
pctm̄. vnde incepit malitia demonis ab
imoderato amore sui. qđ nō erat maxi
mum pctm̄ ⁊ ꝯsummebat̄ in odio dei.
qđ est maximū pctm̄ qđ sequebat̄ ex h⁹
qꝛ nō potuit hr̄e volita manente deo. ⁊
iō ex inordiato appetitu p̄⁹ potuit deū
velle nō esse. ⁊ ita odire. Ad p̄ᵐ argᵐ
in oppositū dico ꝙ p̄ᵐ pctm̄ nō fuit ma
ximū. sic. n. in bonis ꝓcedit̄ a mag bo
nis ad min⁹ bona. s. a dilectiōe finis ad
dilectionē eoꝝ que sunt ad finē. ita eꝯ.
in malis a minus malo ꝓcedit̄ ad ma-
gis malū. iuxta illud Aug. 14. de ciui.
dei. c. vlti. amor sui vsqꝫ ad ꝯtēptū dei.
Alia duo argumēta. s. de passione ira-
scibilis respectu ꝯcupiscibilis. ⁊ de ap-
petitu excellētie loquendo de excellētia
ꝓut dicit ꝯparationē excellēt ad alios
posset cōcedi ꝙ quantū ad actū ꝯcupi-
scentie non p̄mo cōcupiscit excellentiaꝫ
que est passio irascibilis vel cōcupiscibi-
bilis. sed ꝑfectissimā beatitudinē. tñ si
loquat̄ de primo velle inordinato ami-
citie potest dici ꝙ iste nō erat actus nec
passio irascibilis sed ꝯcupiscibilis. si. n.
concupiscibilis est cōcupiscere bonum
amato. eius est amare bonuꝫ amatum
cui cōcupiscit illud bonū.

Jrca distinctōnem septimā

quero vtrū ma
lus angelus velit necīo male.
ꝙ nō. Jaco. 2°. Demones credūt ⁊ ꝯtre-
miscunt. isti aūt vt videt̄ sunt actus bo
ni. ḡ ⁊c̄. Preterea in eis manet imago
ſm illud psal. Jn imagine ꝑtransit hō.
⁊c̄. in hoc ḡ sunt capaces eius. in hoc. n.
imago dei est in aīa quo capax dei est.

ꝛ particeps eius esse pōt ₰m Aug. 14. ꝺ
trini. 8. nō possunt aūt ꝺeū capere nec
participes eius fieri nisi per actū bonū
ergo in illis possunt eē actꝰ boni. Pꝛe
terea Dionysius. 4. ꝺe ꝺiui. no. In ꝺe-
monibus manent nālia integra. ǧ libe-
rum arbitriū integruȝ. sed posse peccar̃
nec est libertas nec pars libertatis ₰m
Ansel. ꝺe li. ar. c. 10. Liberū enim arbi
trium ē potestas seruandi rectitudineȝ
ꝓpter se. ǧ habēt libertatē libꝛi arbitrij
quantū ad illud qꝺ est ꝑ se quod est be
ne velle. ergo possunt bene velle. Pꝛe
terea nullus intellectꝰ est ita auersus q̇n
possit intelligere aliqꝺ verum. qꝛ ṗma
pꝛincipia omni intellectui sunt nota ex
terminis. ǧ nulla voluntas ē ita auersa
ab vltimo fine q̇n possit velle vltimuȝ
finem. ꝯsequentia patȝ per illā similitu
dinem phi. 2. phys. ꝛ. 7. ethi. Sicut ṗn
cipium in speculabilibꝰ sic finis in mo-
ralibus. ꝓbatur etiā aliter ꝯsequentia
quia omnis malus est ignoꝛās. 3. ethi.
ergo nō est malitia in voluntate sine er
roꝛe in intellectu. ǧ vbi nō potest intel-
lectus excecari circa obiectū vt intelligi
bile. ibi nec voluntas poterit obliquari
circa idem vt appetibile vel amabile.

Item si necessario male volunt. ꝛ sem
per sunt in actu volēdi. quia nō habēt
aliquod impedimentū. ǧ semper male
volunt. ꝛ ita in infinitū augēt malitiaȝ
suam. sed ex lege iustitie ꝺiuine agumē-
to culpe coꝛrespondet augmentū pene.
ergo in infinitū cresceret pena eoꝛuȝ. ǧ
nunq̄ erunt in termino. Sequit̃ etiaȝ
aliud incōueniens ꝙ pari ratiōe posset
augeri charitas i infinitū in bonis si in
istis posset augeri malitia. ꝛ ita sequit̃
ꝙ boni nūq̄ essent in termino beatitu-
dinis. sicut nec mali in termino malitie
qꝺ est incōueniēs. Pꝛetea nullū violē-
tum ē ꝑpetuū. ṗº ce. ꝛ mun. quia est cō-
tra inclinationē eius cui inest. ꝛ ideo si
ipsum sibi ꝺimittat̃ redit ad oppositū
eius. sicut aqua si ꝺimittat̃ sibi redit ad
frigiditatē. sed malitia est ꝯtra nām ₰m
Dam. ǧ nō est ꝑpetua. non igit̃ necc̃ie in
est voluntati. Ad oppoᵐ. in psal. sup
bia eoꝝ qui te oderūt ꝛc̃. sed hoc ñ po
intelligi intensiue. qꝛ ita nō esset aliq̄
malū intensiue quo nō eēt maius mali
ǧ ꝺebet intelligi extēsiue. ꝛ ita semꝑ pec
cant. Hic ponit̃ ꝺuplex rō ꝯtinuatōis
malitie in eis. ṗmo sic. Appetitꝰ ꝓpoꝛ
tionat̃ sue apṗhensiue a qua mouet̃ si
mobile motoꝛi. angelus aūt apṗhēdit
imobilit̃ sine ꝺiscursu qꝺ intelligit hō
per rōneȝ in qua viā hȝ ꝺiscurrendi ad
vtrūqȝ oppositū. igit̃ voluntas angeli i
mobilit̃ adheret post ṗmaȝ apṗhensio
nem ꝯpletā. voluntas aūt hois post vo
litionē ꝯpletā sequentē ratiōeȝ adheret
mobiliter. ꝛ ideo lȝ voluntas angeli an
teq̄ firmasset se ꝑ volitionē ꝯpletā fuis
set mobilis ad opposita. alioquin ñ po
tuisset indifferent̃ peccasse vel meruisse
tñ post pꝛimā electionē imobilit̃ adhe-
sit ei qꝺ elegit. ꝛ ita radicabilit̃ ex imo-
bilitate cognitiue factus est bonus ipec
cabilis. ꝛ malus impenitēs. Alia via
ponit̃ sic. ꝙ voluntas quāto ꝑfectioꝛ tā
to ꝑfectius imergit se in volibili. volun
tas separata a coꝛpoꝛe q̄lis est angelica
est oīno ꝑfecte libera. nostra aūt coꝛpo
ri coꝛruptibili ꝯiuncta hȝ libertateȝ ꝺi-
minutā. ꝛ ideo lȝ nostra habeat liberta
tem. illa tñ maxime hȝ libertatē que est
oīno seꝑata a coꝛpoꝛe. volūtas etiā no
stra seꝑata vel existēs in coꝛꝑe incoꝛru-
ptibili imobilit̃ se imergit i obiecto. ita
vt ab illo resilire nō possit. Modus as
signat̃ ex illo ꝓuer. Peccatoꝛ cum in ꝓ
fundū ꝑuenerit ꝯtemnit. q̄n est ǧ volū-
tas ꝑfecte libera p̄cedente electione ꝑfe
cta efficacit̃ currit in volitū ponēdo ibi
finem. veniēs aūt ad obstaculū finderi
sis nō ibi sistit. sed ꝯtemnēdo impingit
ꝛ illā etiaȝ retundit̃. vt se retrahere nec
velit nec possit velle. vt si ferrū impin-
gat̃ ossi retundit̃ nec retrahi pōt nec ea-
dem virtute qua imittit̃ nec maioꝛi.

Contra cōclusionē

quā tenent iste due opiniones videt͛ eē auctoritas Aug. d̾ fide ad Pe. c. 5. vbi sic ait. si possibile essʒ vt hūana nā que postq̄ a deo auersa est bonitatē ꝑdidit voluntatꝭ ex seipsa rursus eam hr̄e posset multo possibilius hoc hr̄et nā angelica que quanto min᷒ grauat͛ corporis terreni pōdere tanto magis hac esset ꝑdita facultate. ⁊ h° hīe posset. Arguitur igit͛ sic. si voluntas hūana ex se possit redire ad iustitiā multo magis volūtas angelica. g̊ illa nec ꝓpter imobilitatem sue potētie cognitiue qualis nō est cognitiua volūtatꝭ nostre. nec ꝓpꝫ plenam libertatē eius ex h° ꝙ est sepata a corpore est ipossibilis redire ad iustitiā postq̄ peccauit. imo ſm eum magis videt͛ possibilis q̄ nostra. P. ꝯ cōclusionem istā arguo p° sic. Nō tm̄ voluntas angeli dānati est obstinata. sʒ etiā hoīs dānati. ⁊ oʒ vtriusq̄ assignare cām cōmunē ſm ꝙ videt͛ Aug᷒ dicere de fide ad Pe. paulopost lr̄am ꝑallegataʒ. vbi vult ꝙ sit vna cā cōis quare deus iudicabit simul spūs hūanos ⁊ angelos dānatos. ⁊ ideʒ videt͛ velle de ciui. dei. sed neutra istaꝝ pōt poni cā obstinatōnis hoīs dānati. g̊ nec angeli. ꝓbatō assumpti. qꝛ aīa ꝯiuncta nō hʒ cognitiuaʒ imobilit͛ apꝑhendentē sicut angelus ſm primā viam. nec vt se imergat in volitum ⁊ imobilit͛ ſm ꝑfectā libertatē ſm secundā viā. g̊ oʒ assignare causam istius obstinationis in aīa qn̄ est separata aut g̊ tunc ante oēm actū elicitū ē obstinata. ⁊ ꝑ ꝯn̄s neutra ꝑdictaꝝ cāꝝ ē cā obstinationis sue. qꝛ anteq̄ velit aliq̄d ſm actū intellectus imobiliter apꝑhendentis vel ex plena libertate quā hʒ separata est obstinata ꝑ aliquē actū quē elicit sepata qui ſm ꝑmā viā sequit͛ apprehensionē intellect᷒ sepati imobilem vel pennes ſm secundā viā ex sua libertate imergit se in volitū. sed hoc 2^m videtur incōueniens. qꝛ sepata nō demeret. sed tm̄ ꝑ actus quos habuit ī via recipit qd̾ meruit vel qd̾ demeruit. g̊ nullum actū habet ꝑcedentē obstinationē per quē reddat͛ obstinata. Et possʒ cōfirmari de Lazaro quo mortuo intellectus habuit apꝑhensioneʒ aīe sepate ⁊ eius voluntas habuit plenā libertateʒ qꝛ tunc separata. ⁊ tn̄ ex neutro istorū imobiliter voluit qꝛ tunc fuisset impeccabilis si bonus vel obstinat᷒ si malus quoꝝ vtrūq̄ est falsum. qꝛ adhuc erat viator nisi fingat͛ ꝙ de᷒ miraculose suspendit eum ab opatione qualis consequitur aīam separatā ꝓ tanto. qꝛ ꝑordinauerat eum resurrectuꝝ. sed h° non videt͛. qꝛ multa dicit͛ narrasse que viderat. Preterea 2° causa totalis nō alit͛ cāt nisi ipsa ſm ꝙ cā alit͛ se habeat. ⁊ h° qn̄ nō ponit͛ aliqua diuersitas ex parte passi vel aliquoꝝ impedimētoꝝ extrinsecorum. sed volūtas vt ꝑor nālit͛ actu suo est cā actus sui qd̾ est manifestū ex hoc ꝙ est cā libera actus sui que libertas n̄ est eius nisi vt ꝑor actu suo. qꝛ vt ē sub actu habet actū vt formā naturalē. pʒ etiam. qꝛ aliquid vt est sub effectu tāq̄ forma eius posterius est. sicut cōpositū est posterius forma sua. 7° meth. volūtas ergo nō aliter se habet in eliciendo actum nisi aliter se habeat inquantū ē prior actu. Sed ꝑ hoc ꝙ ponit hr̄e actum inherentē sibi ipsa nō alit͛ se habet inquātū est ꝑor naturalit͛ actu. quia lʒ alit͛ se habeat inquantū ē sub actu quātum videlicet ad aliqd̾ accn̄s. nō tamē quantū ad suā naturā ſm quā est talis actus ꝑmus qui est volūtas. g̊ ipsa sub quocunq̄ actu intelligat non aliter se habebit in eliciendo actum quēcunq̄. g̊ per nullū actū vel habitū qui potuerit poni in ea separata. qui non pōt poni in ea cōiuncta erit ipsa opposito modo eliciens actum bonū vel malum illi modo quo ꝑus eliciebat. ⁊ ita si ꝑus cōtingenter egit ꝑ nihil tale in ea positum

necessario eliciet. Et ꝯfirmat ratio. qꝛ nulla causa 2ª pōt esse cā p̄ncipali cause agendi opposito mō illi que cōuenit principali agenti ex sua cālitate. sic enī cū p̄ncipalis nō esset principalis. qꝛ deteminaret ad oppoᵐ modū a cā 2ª ad agēdum suo ꝓprio mō agēdi. ergo cum volūtas sit cā p̄ncipalꝭ sui actꝰ qōcūqꝫ ponat in volūtate respēu actꝰ eius. vel nō erit cā actꝰ sic eliciēdi. vel si sit cā est 2ª cā respectu voluntatꝭ ⁊ nō cā principalis. sequit ergo ꝙ voluntas ꝑ nihil aliud determinat ad agendū. Preterea sicut fuit dictū di. 5. ⁊. 6. tam bonus q̄ malus angelus habuit tēpus vie. ita ꝙ non tm̄ ꝑ instans fuit viator. sꝫ habuit malus angelus diuersa peccata ordinata. puta ex actu amādi se eliciebat actū ꝯcupiscendi sibi summuꝫ cōmodū. ⁊ ex illo actū excellentie quo voluit habere illud cōmodū nō sub regula voluntatꝭ superioris sed ꝯtra eam. ⁊ tandē actū odiendi deū qui restitit sibi in illud appetēdo. ⁊ nō habuit oēs istos actꝰ distinctos simul. ergo qn̄ demerebat 2° peccato adhuc fuit in via. ⁊ tamen peccauerat iam primo peccato ex p̄ma electōe. ergo nō qualiscunqꝫ imobilis app̄hensio vel qōcunqꝫ primū peccatū vl̄ plena imersio in obiectum fecit ipsuꝫ ipenitentē. qn̄cunqꝫ. n. aliquo istorum peccatoꝝ peccauit sistebat in via. ⁊ nō fuit idem peccatū cum pctō precedēti. Preterea ꝯtra p̄mam viā arguit spāliter. p̄mo qꝛ ipsa supponit falsum. s. ꝙ intellectus sit sufficiens motor voluntatꝭ sicut declarabit di. 25 huius. 2. 2°. hoc falsum repugnat dictis eoꝝ in ista positiōe dupliciṫ. p̄mo quia cum intellectus angeloꝝ ante p̄mū peccatum fuit rectus in app̄hendēdo. non enim pena p̄cessit culpā. ergo mouit volūtatem ad aliquid recte appetendū. nec potuit aliter mouere qꝛ intellectus mouet per modū nature. ⁊ per ꝯsequēs nō potest mouere nisi ꝫm modū cognitionis quā habet. ergo mouit volūtatē ad recte volendū. ergo voluntas illa nunq̄ potuit peccare. 2° cōtradicit illud falsum positioni eoꝝ. qꝛ si ex ratione motoris ⁊ mobilis sit talis ꝓportio volūtas nō tm̄ esset imobilis post p̄mā electiōeꝫ voluntatis. sed in ipsa p̄ma vel ante p̄mā qꝛ intellectus eoꝝ sicut imobiliṫ ostēdit aliquid post primā electionē ita ⁊ ante eam. ⁊ si ipse imobiliṫ app̄hendens mouerat appetitū imobiliṫ. ergo in p̄mo actu mouebitur imobiliter. ⁊ per ꝯn̄s non tm̄ post p̄mū actū. Pretea ex illa via videt sequi ꝙ cum ꝫm eos angelus fuerit creatꝰ in gratia. ⁊ sic habuit aliquem actum in gratia. quia nō est verisimile ꝙ in primo instāti fuerit otiosus. quia nō fuit impeditꝰ. ⁊ si fuisset tūc otiosus peccasset forte peccato omissionis. nec simul cum gratia peccauit planuꝫ est quia aliquādo ꝫm gratiam habuit bonā electionem ⁊ plenā. qꝛ sequentē perfectam apprehensionē intellectus. quia ꝫm eos nō est nisi talis app̄hensio in eis. ⁊ hoc imobiliter ⁊ nō per discursum. ergo quilibet in illa electiōe p̄ma bona firmauit se ⁊ factus est impeccabilis. Preterea differētia de volūtate hominis ⁊ angeli nō valet. quia ⁊ si intelligat angelus sine discursu qō ꝫm eos homo itelligit ꝑ discursum tn̄ intellectus hominis nō mobiliter adheret illi ad qō discurrit. ita enim certitudinaliṫ hoc est nō dubitando tenet ꝯclusionē ad quam discurrit. sicut angelus tenet eam videndo eā in principio sine discursu. ergo ista immobilitas intellectus humani hoc est certitudo haberet eque imobilē voluntatē sicut illa alia que ponit in angelo. Quod etiaꝫ negat ab angelis omnis discursus non videt ꝓbabile sicut ꝓbatur supra in ꝓemio primi libri questiōe illa. vtrū theologia sit sciētia. Cōtra secundam viam arguit specialiter. quia sicut agēs naturaliṫ non dominatur actui sic nec modo agēdi. ⁊ per oppositū sicut agēs liberum dominat sue actioni sic ⁊ mō

agendi. ⁊ per ꝯsequens in potestate eiuſ est intenſe vł remiſſe agere. igiẗ nõ oportet ꝙ ex hoc ꝙ volũtas ꝑfecte libera ꝙ cum summo conatu se imergat in obiectum. imo ipſa magis dominaẗ ſibiipſi cum quãtocũꝗ conatu tendat in obiectum. ⁊ ita libere fertur in quodcunꝗ obiectũ fertur ⁊ poſſet etiam de abſoluta eius libertate non ſic ferri in illud.

Hoc etiam cõfirmaẗ. quia non videntur omnes angeli mali ex ſummo conatu peccaſſe ſicut nec omẽs boni ex summo conatu meruiſſe. aut ſaltẽ poſſibile fuit nõ ſm totam facultatez nature ſue elicere actum. Preterea eodẽ ṗncipio tendit aliquid vel moueẗ in terminum ⁊ quieſcit in termino. ergo ſi volũtas ꝑfecte libera ex ꝑfecta libertate ſua tẽdat in obiectũ ex eadem libertate quieſcit ĩ obiecto. ergo ex tali plena libertate tendendi in obiectũ quali angeli mali peccauerunt nõ neceſſario ſequiẗ quietatõ eius in illo. ſed tñ voluntaria ⁊ contingens ſicut cõtingenter tendit in illud.

Preterea ſicut tactũ fuit ſupra cõtra ambas vias nõ poteſt dici ꝙ voluntas anime ſeparate per aliquẽ actum quez tunc eliciat reddat ſe obſtinatã. qꝛ priuſ naturaliter ꝙ̃ ipa ſeparata aliquẽ actũ eliciat eſt obſtinata. quia ẽ in termino. ergo per aliquẽ actum quẽ eliciebat in corpore reddidit ſe obſtinatũ impingẽdo tunc in ſyndereſim. ſed hoc eſt falſũ tum quia viatoꝛ. tum quia põt aliquis ex minoꝛi conatu peccaꝛ̃ illo peccato ꝓpter quod damnetur ſi nõ ſequaẗ penitentia ꝙ̃ quo alius peccat. vel ipſemet alio peccato quod deleẗ ꝑ penitentiaz.

Preterea cõtra exemplũ eiuſ de ferro acuto impingendo in os quãuis videẗ exemplũ illud ⁊ tota poſitio ſimilis poſitioni Eſiodi 3° meth. qꝛ imoꝛtales facti ſunt qui guſtauerũt nectar ⁊ mãna. quoſ ibi deridet phs. quia deſpexerunt intellectũ noſtrũ. non enim põt intelligi ſm phm ibi. quid diciẗ per tales ſermones parabolicos vł methaphoꝛicoſ vel nec ẽ modus phi vel ſcientifici ſic loqui tñ accipiẽdo exemplũ ꝓ quãto põt eſſe ad propoſituz poteſt reduci ad oppoſitum. quare eniz ferrũ acutum infixum duro coꝛpoꝛi nõ põt extrahi a cã vel virtute illa que ipſum infixit ratio eſt. quia partes coꝛpoꝛis magis cõcurrunt in quas impinxit. ⁊ ideo magiſ coartatur illud infixuz ꝙ̃ in ṗncipio quãdo infigebaẗ ſed ſi augmentareẗ virtus motiua ſm augmentationẽ quã addit illa coartatõ partiũ. ⁊ illud infixum remaneret in ſua natura eque rectuz poſſet iam extrahi. ergo cum voluntas impingens in quodcũꝗ remaneat recta ĩ naturalibns licz habeat curuitatẽ hoc eſt quandã diffoꝛmitatẽ quaſi priuatõnem inherentẽ. ⁊ illud cui ſe imergit ñ habeat maioꝛẽ virtutẽ includẽdi ipſaz cum in ſe imergit. quia nõ eſt ĩ obiecto aliquis talis ꝯcurſus ſequiẗ ꝙ volũtas actiua põt ſe retrahere.

Ad ſolutionem iſtius

questioniſ duo ſunt vidẽda. ṗmo. ſ. de gradibus bonitatiſ ⁊ malitie. 2° que bonitas poſſit ineſſe volitiõi angeli dãnati vel ſi aliqua malitia neceſſario inſit. De primo dico ꝙ vltra bonitatez naturalẽ volitionis que cõpetit ſibi inquantũ eſt ens poſitiuũ que etiaz cõpetit cuicũꝗ enti poſitiuo ſm gradũ ſue entitatis magis ⁊ minus. ṗter illam eſt triplex bonitas moꝛalis ſm gradum ſe habens. ṗma diciẗ bonitas ex genere. 2ᵃ poteſt dici bonitas virtuoſa ſiue ex circũſtantia. 3ᵃ bonitas meritoꝛia ſiue bonitas gratuita ſiue bonitas ex acceptatiõe diuina ĩ oꝛdine ad ṗmiũ. Prima cõpetit volitioni ex hoc ꝙ ipſa trãſit ſup obiectũ cõueniens tali actui ſm dictamen recte rõnis. ⁊ nõ ſolum qꝛ eſt conueniẽs tali actui naturaliẗ vt ſol viſioni. ⁊ hec eſt prima bonitas moꝛalis que ideo põt dici ex generꝛ̃ quia ẽ quaſi

materialis respectu omnis boni vlterio
ris in genere moris. Nam actus transi
ens sup obiectũ est quasi formabilis p
quãcunqȝ aliaȝ circũstantiam moralẽ.
⁊ ita quasi potentiale nõ oino extra ge
nus moris sicut fuit ipse actus in generẽ
nature. sed in genere moris qꝛ iam hȝ
aliq̃d de illo genere. puta obiectũ cõue
niens actui. 2ª bonitas ꝯuenit volitio
ni ex hoc ꝙ ipsa elicit a volũtate cuȝ oi
bus circũstantijs dictatis a recta ratiõe
debere sibi ꝯpetere in eliciẽdo ipsaȝ. bo
num eniȝ est ex cã integra ꝑm Diony^m.
4° ð diui. no. ⁊ istud est quasi bonũ in
specie moris. qꝛ iam habet q̃si oẽs diffe
rentias formales cõtrahentes bonũ ex
genere. 3ª bonitas cõuenit actui ex h°
ꝙ presupposita duplici bonitate iaȝ di
cta ipsa elicit ꝯformiter ꝑncipio meren
di qð est gr̃a vel charitas siue ꝑm incli
natiõnẽ charitatis. exemplũ de ꝑmo da
re elemosynã. exẽplũ de 2° dare elemo
synam de ꝓprio pauperi qui eget ⁊ in
loco q̊ meli⁹ põt sibi cõpetere ⁊ ꝓpt dei
amorẽ. Exẽplũ tertij istud opus facẽ ñ
tm̃ ex inclinatiõe naturali sicut potuit
fieri in statu innocentie vel forte mõ po
test fieri a peccatore si adhuc peccator
existens ⁊ nõ penitẽs ex pietate natura
li moueret ad ꝓximũ. sed ex charitate
ex qua faciens est amicus dei inquantũ
respicit opa eius. Hec triplex bonitas ẽ
ita ordinata ꝙ ꝑma ꝑsupponit 2ᵉ. ⁊ nõ
eꝯ° 2ª tertie ⁊ nõ eꝯ°. Huic triplici bo
nitati opponitur triplex malitia. Pri
ma quidẽ malitia ex genere. qñ. s. actus
qui tm̃ habet bonitateȝ nature ex quo
deberet ꝯstitui in genere moris hȝ mali
tiam. qꝛ transit sup obiectũ discõueni
ens. puta si odire trãsit sup deũ. 2ª est
malitia ex aliq̃ circũstantia deordinan
te actũ licȝ trãseat sup obiectũ ꝯueniẽs
ꝑm rectã rõnẽ actui. 3ª est malitia in
demerito. quelibet istarũ malitiarũ po
test accipi ꝯrie vel ꝑuatiue respectu sue
bonitatis. ⁊ vt ꝑuatiue accipit tm̃ ꝑuat

ipsam bonitateȝ. vt accipit ꝯtrarie p[o]
nit aliquid vltra carẽtiã illã repugnã[s]
tali bonitati. Hec distinctio apparet [p]
Boetiũ sup ꝑdicamẽta. c. de qualitat[e]
sed malitia ex genere cõtrarie accepta [⁊]
priuatiue ꝯuertunt. ⁊ ideo sicut int pr[i]
uatiõeȝ ⁊ habitũ imediatũ nõ est me[di]
um. ita bonũ ex genere ⁊ malũ ex ge[ne]
re sunt ꝯtraria imediata. rõ est qꝛ ac[tus]
non põt esse quin trãseat sup obiect[ũ]
⁊ illud necessario est cõueniens vel di[s]
conueniẽs actui. ⁊ ita necessario actu[s]
bonus ex genere ex obiecto ꝯuenient[i]
vl' actus malus ex genere ex obiecto d[is]
conuenienti. malitia ꝑuatiue accepta i[n]
2° modo ⁊ ꝯtrarie nõ ꝯuertunt. põt. n[.]
aliq̃s actus carere circũstantia req̃sit[a]
ad ꝑfectionẽ actus vtuosi ⁊ tñ nõ ẽ eli[ci]
cum circũstantia repugnãte que redd[e]
ret illũ actũ viciosuȝ puta si det elem[o]
sinam pauperi nõ ex circũstantia fini[s]
qꝛ nõ ꝯsiderat nec ꝑm alias circũstant[i]
as requisitas ad actũ virtuosũ. iste qu[i]
dem actus nõ est bonus vel virtuosu[s]
moralit. qꝛ non est circũstantionatus.
nec tñ malus cõtrarie. qꝛ nõ ordinatu[r]
ad finẽ indebitũ. sicut faceret qui dare[t]
elynam pauperi ꝓpt vanã gloriã vl' ꝓ
pter aliquẽ alium finem indebitũ. mali
tia 3°° ꝯtrarie ⁊ priuatiue accepta non
cõuertunt. qꝛ actus põt esse malus ꝑua
tiue ita ꝙ nõ eliciat ex gratia. ⁊ tñ non
erit demeritorius. qð patet ex 2° mem
bro. qꝛ ille actus qui est bonus simplici
ter in genere moris nõ est meritorius. ⁊
tamen nõ omnis actus talis est demeri
torius. ⁊ ita tam in 2° membro q̃ꝫ in h°
3° videtur poni actus indifferẽs qui licȝ
sit malus priuatiue. non tamẽ cõtrarie
quia indifferens. ⁊ de hac indifferentia
dicet alias. Similiter nõ solum ꝓpter
neutritateȝ actus in 2° modo potest esse
neuter in 3° modo. i. nec bonus nec ma
lus accipiẽdo ista contrarie. sed ꝓpter
dispositionẽ ipsius operãtis. puta si in
statu innocentie absqȝ gratia aliquis re

ete egisset fuisset quidē ille actus ꝑfecte
bonus 2° modo. ⁊ tamen nō bonus ter
tio modo. quia nō habuisset ṗncipiuz
merendi. nec malus ꝯtrarie. forte tamē
in statu isto nō est aliquis actus neuter
inter bonū ⁊ malū sumpta tertio mō.
nisi in vno casu quādo actus est bonus
ex circūstantia ad quez nō inclinat cha
ritas. ⁊ ratio ē. quia modo quilibet vl'
est in gratia vl' in peccato. si in gratia ⁊
habet actum bonū 2° modo. ergo gra-
tia inclinat ad illum. ⁊ ita est meritoriꝰ
si autez habet actum malum 2° modo
planum est ꝙ ille est demeritorius. sem
per enim malitia prior infert secundaz.
non ecōuerso. si est malus ⁊ habet actū
malum 2° modo peccat illo actu. si est
malus ⁊ habet actū bonum 2° modo il
le non est bonꝰ tertio modo nec malus
tertio modo. ergo neuter quātū ad bo
num ⁊ malum vt sunt cōtraria tertio
modo. nec tamen est neuter loquēdo d̄
secūdo modo.

De secundo dico

ꝙ angelum maluz nō posse habere vo
litionem bonam potest intelligi de ista
triplici bonitate. Et de illa ṗma que ē
ex genere non est dubium quin habere
possit ⁊ habeat multas volitiōes tran-
seuntes super obiectum cōueniens tali
actui. puta amādo se odiendo penam.
⁊ sic de alijs multis. Sed de alijs duo-
bus modis bonitatis. s. virtuose ⁊ me-
ritorie est difficultas. Et primo viden
dum est de bonitate meritoria. vbi di-
co ꝙ nō potest habere volitionē sic bo-
nam intelligendo in sensu cōpositionis
quia non stant simul ꝙ sit malus ⁊ ha
beat volitionez sic bonam. sicut nec al-
bum potest eē nigrum in sensu cōpositi
onis. quia tunc idem simul esset albuz
⁊ nigrum. Sed in sensu diuisionis pōt
ibi negari aut potētia logica. aut poten
tia realis. si realis. aut illa que dicit ra-
tionem ṗncipij. aut illa que est differē-
tia entis que dicit ordinez ad actum.
De potentia igit̄ reali videndū est quō
non habet potentiā que ē principiū ad
sic volendū. vbi dico ꝙ hoc principiuz
aut intelligitur esse passiuū aut actiuū.
si passiuuz dico ꝙ illud habet. quia vo
luntas est quoddā receptiuū recte voli
tionis. quod enim de se est receptiuum
alicuius recte volitōis ꝙdiu idem in se
manet nō est nō receptiuū illius illa au
tem voluntas fuit aliquādo receptiua
bone volitiōis. quia ante damnationē
potuit meruisse ⁊ fuisse beatus. De
principio actiuo respectu recte volitio-
nis possumus loqui aut de ṗncipio to-
tali volitionis aut principio partiali.
voluntas quidē respectu recte volitōis
est principiū actiuum partiale. sicut ta
ctum fuit di. 17. primi. ⁊ tangetur ī. 25
⁊ illam habet integrā ſm Dionysium.
⁊ eandē quam habuit in statu innocen
tie. ⁊ per ꝯsequens non est verū negare
ab eo potentiā hoc est principium acti
uum partiale volitionis meritorie. sed
istud principiū non est totale. quia nō
sufficit sola voluntas ad meritorie vo-
lendum. sed requirit̄ gratia tanꝙ ṗnci-
pium cooperās. nec ista voluntas est ꝑ-
tiale principiū principale vel sufficiens
ad ponendū partiale principium. s. gra
tiam inesse. quāuis eniz gratia iam ha
bita voluntas vtens sit principale agēs
respectu actus. tamē gratia non habita
ipsa non est sufficiens ad ponendū gra
tiam inesse. quia gratia nō potest eē ni
si a solo deo creante. ⁊ ita angelus non
habet totale principiū actiuum ad agē
dum talem actum. nec est partiale prin
cipium actiuuz in cuius potestate sit ꝓ
ducere reliquū principium actiuū par-
tiale inesse. ⁊ āmouere impedimentum
vsus sui ⁊ sui cōprincipij ad eliciendux
actum ⁊ effectū cōmunez eoꝝ. Exem
plum istius esset. si quis habens visum
esset in tenebris. licz tunc habeat princi
pium partiale actus vidēdi. ⁊ ṗncipale

pꝛincipium videndi quando cõcurrũt
lumen ⁊ potẽtia visiua. nõ tamẽ habet
tunc totale pꝛincipiũ nec pꝛincipiũ pꝛin-
cipale sufficiẽs ad ponendũ illud qȯ re
quiritur ad effectũ istoꝝ duoꝝ pꝛinci-
pioꝛum partialiũ. nec etiã posset ãmo
uere impedimẽta. ⁊ ideo lꝫ iste habeat
potentiã visiuã ꝓ quanto hꝫ pꝛincipiũ
diminutũ respectu visionis. nõ tñ in po
testate eiꝰ esset videre. Ita dico ꝙ in po
testate angeli nõ est meritoꝛie velle. qꝛ
non ẽ in potestate eiꝰ habere grãm. nec
per ꝯñs vti grã. nec etiam vti volũtate
sua cum grã ista ad actũ suũ eliciendũ.
⁊ oẽs he negatiue sunt vere. qꝛ non est
in potestate eius habeꝛ̃ foꝛmã qua vta
tur nec ãmouere impedimenta. Sed
hic est dubiũ. qꝛ quod dictũ est de pꝛn-
cipio actiuo ⁊ si veruꝫ sit cõparãdo ad
effectũ pꝛincipalẽ qui est meritoꝛie age
re ex grã qua meritoꝛie velit. restat du-
bium de pꝛncipio dispositiuo siue acti-
uo ad dispositioneꝫ respectu pꝛncipalis
agentis. An. s. habens voluntatẽ tanq̃
pꝛincipale pꝛincipiũ actiuũ possit se di
sponere ad grãm. ⁊ si hoc videt in ptã-
te eius sit bene velle sicut in ptãte pecca
toꝛis viatoꝛis. non plus. n. põt peccatoꝛ
viatoꝛ malus nisi se disponere. ⁊ tunc
dabit sibi gratia a deo qua bñ postea
agit. Utrum aũt viatoꝛ possit hr̃e ali
quem motũ attritionis ex puris natu-
ralibus existente influentia generali. vł
requirit aliqua operatio spãlis. de hoc
in. 4°. sed supposito ꝙ sic negaret aliq̃s
istam potentiã dispositiuaꝫ ab angelo
damnato. ⁊ diceret eam cõuenire posse
peccatoꝛi viatoꝛi. Sed huic videt ob
uiare auctoꝛitas Aug. supꝛa allegata ȯ
fide ad Pe. que magis cõcedit potesta-
tem angelo lapso redeundi ad bonũ ex
puris naturalibus q̃ꝫ homini lapso. g̊
si homo viatoꝛ põt ex naturalibꝰ suis
habere istã potentiaꝫ dispositiuã mul
to magis angelus. Scd̃m hoc g̊ quã-
tum ad omnia mẽbꝛa de potẽtia vt est

pꝛincipiũ nõ videt negandũ ab angel
posse meritoꝛie velle nisi qꝛ non hab
pꝛincipiũ merẽdi totale nec pꝛincipal
partiale respectu volitiõis bone. nec r
spectu gratie spãlis que requirit ad b
nam volitionẽ. nec tñ codeꝫ modo p
ipse bene velle quo viatoꝛ peccatoꝛ. s
postea dicet. Si autẽ intelligat de pot
tia que est differentia entis. que. s. oꝛd
natur ad actum concedi põt de potẽti
remota. que. s. consequit rõnem pote
tie actiue ⁊ passiue. licꝫ secundario ⁊ d
minute. non tñ potest cõcedi de pote
tia pꝛopinqua. quia illa non exit in a
tum nisi ãmotis omnibꝰ impedimẽti
ita ꝙ habens eaꝫ statim posset exire i
actum qualis nõ est ex illa potẽtia pa
siua quam habet angelus nec ex illa c
partiali que ẽ voluntas. deficit. n. vn
causa partialis que requirit ad agendi
Si intelligat de potẽtia logica que d
cit modũ cõpositionis foꝛmate ab inte
lectu. hoc mõ impossibilitas põt esse
cõpositiõe vel ex repugnãtia intrinsec
extremoꝝ inter se. vel ex aliquo extrin
seco quod requirit ad hoc ꝙ extrema
sint vnita. exemplũ pꝛimi. homo est i
rationalis. exemplũ secũdi. si oculus e
set in tenebꝛis ⁊ impossibile esset illud
opacum causans tenebꝛã ãmoueri im-
possibile esset talem oculũ videre non
quidẽ ex repugnantia intrinseca termi
noꝛum que ẽ oculi ad videre. sed ex re
pugnãtia alicuius extrinseci ad alterũ
extremoꝝ. s. illiꝰ opaci ad videre. Ad
ꝓpositũ g̊ applicãdo dico ꝙ nõ est hic
impossibilitas ex repugnantia intrinse
ca extremoꝛũ. imo in subiecto nõ est re
pugnantia intrinseca ad ꝑdicatũ. siqua
ergo sit impossibilitas erit ex repugnã-
tia alicuius extrinseci ad vnioneꝫ isto-
rum extremoꝝ. Illud extrinsecum nõ
potest esse nisi cã cuius actõ requiritur
ad hoc vt extrema vniãtur talis causa
respectu vnionis gratie ad aliqȯ subie
ctum nõ est nata ẽẽ alia nisi solus deus

tantū igitur erit impoſſibile angelū be
ne velle vl' gratiā habere. quia impoſſi
bile eſt deum ſibi gratiā dare. Impoſſi
bilitas aūt ex parte dei aſſignat duplex
ſ. ex parte potētie dei abſolute ⁊ poten
tie ordinate. abſoluta ē reſpectu cuiuſli
bet quod nō includit cōtradictionez. ⁊
patet q̄ ſic nō eſt impoſſibile deum da
re gratiā illi nature. cum eniz illa natu
ra ſit capax gratie ſicut tactū fuit ſupra
in materia de potētia paſſiua. ſequit q̄
nulla ſit cōtradictio in hoc q̄ eſt gratiā
actu informare illam naturā. Poten
tia ordinata dei ſicut tactū fuit in p̄mo
li. di. 44. eſt illa que ꝯformis eſt in agē
do regulis p̄determinatis a diuina ſapi
entia vel magis a diuina voluntate. ⁊
quantū ad creaturā rationalē beatificā
dam vel puniēdā ſunt regule iuſtitie or
dinate. he regule ex ſcriptura colligunt
inter quas ē illa auctoritas ecclīa. Ubi
cunq; ceciderit lignū ibi erit. hoc eſt in
cuiuſcūq; creatura rōnalis amore per
manſerit i illo pmanebit. ⁊ Eſa. Ignis
eoꝝ non extinguet ⁊ vermis eoꝝ non
moriet. ⁊ Math. 25. Ibūt hi in ſuppli
cium eternū: iuſti aūt in vitā eternam.
Et ex talibus regulis ſcripture cōcludit
Aug'. 21. de ciui. dei. c. 22. q̄ certū ē deū
nūq̄ daturꝫ eis gratiā. ſm hoc g̊ impoſ
ſibile eſt eos bene velle. q2 impoſſibile ē
deo de potentia dico ordinata eis gra
tiam dare. Sed cōtra iſtud arguit. q2
tunc videret eodē modo eſſe impoſſibi
le de peccatore viatore qui tn̄ finaliter
nō penitebit. nam deus nō p̄ordinauit
dare illi gratiā. ⁊ ſi tn̄ ſit impoſſibilita
tis ex parte iſta ꝑpter talē ordinationē
non videt ipoſſibilius demonē peniteř
q̄ talem viatorē penitere. Rndeo po
tentia ordinata dei nō reſpicit act' par
ticulares diuinos de quibus nō ſunt le
ges vl'es. ſed reſpicit leges vel regulas
vl'es operabiliū talis eſt lex de damna
tis. nō aūt de malis dum ſunt in via lʒ
finaliter remaneāt mali. Exemplum
huius. ſi quis ſtatuiſſet q̄ omnis homi
cida occideret nō poſſet de potētia ordi
nata ſm illum ordinē iam poſitū ſalua
re iſtum homicidaz. ſi tamē ipſe poſſet
alium occidere. nō ꝑpter aliquā talem
legem vl'em illum poſſet ſaluař ſiue nō
occidere etiaz de potentia ordinata. ita
viator qui nō ſaluabit pōt ſaluari. q2
cōtra hoc nō eſt aliqua lex vl'is iam ſta
tuta qualis eſt ꝯtra ſaluationē damna
ti. Si obijciat ꝯtra hoc q̄ ſicut lex eſt
de vniuerſali. ita iudiciū conforme legi
eſt de vl'i. ⁊ illud iudiciū ſequit ex lege.
g̊ qua rōne non pōt ꝯtra legem pari ra
tione nec contra iudiciū ex lege. ſed iſte
viator ſi damnabit erit ſm iudiciū cō
ſonum legi. g̊ ⁊c̄. Rndeo lex eſt de illo
qui eſt malus in termino. ⁊ ideo qn̄ ad
aliquē particularez applicat illa lex pu
ta ad hunc vel illū iam iudicatū. q2 eſt
in termino nō magis reuocat iudiciuz
q̄ lex. ſed de iſto malo adhuc exn̄te in
via nō eſt iudiciū p legem aliquā. ſicut
nec lex illa in cōi ſe extendit ad viatorē
Aliud dubiū eſt ſi illa obſtinatō vo
luntatis male ſit a deo vl' ab ipſa volū
tate mala. ſi. n. ſit a voluntate videt q̄
ipſa poſſit reſilire ſe ab ea. ſicut ipſa po
tuit ex ſe illud malū male uelle. qua. n.
virtute mouet ſe ad aliquid eadē quie
ſcit in illo. ⁊ equali pōt ſe retrahere ab
illo. ⁊ mouere in aliud magis inclinās
quale eſt oppoſitū illius. Si aūt iſta ob
ſtinatio ponat a deo. g̊ iſta malitia erit
a deo. ⁊ ſic deus eſt cā peccati. qd̊ videt
incōueniens. De iſto quāuis videat
Aug. dicere de fide ad Pe. auctoritate
ſupra allegata. q̄ deus ordinauit auer
ſionē voluntatꝭ in malū ſemp manere.
⁊ obſtinatio ſit ſignuz voluntatꝭ male.
tn̄ q2 actus duz manet hʒ quaſi ꝯtinue
cauſaz. q2 eius eſſe eſt q̄ſi in ꝯtinuo cau
ſari. ſic deus nō pōt eſſe cā mali inquā
tum malū in p̄ma electōe ſui. ita nec in
eſſe ſuo cōtinuato. quod eſt ꝯtinue elici
g̊ ſola voluntas erit cā. a deo tn̄ eſt illa

pena ignis. quod est malũ puniens hec
etiam obstinatio vt dicit maliciã pecca
ti in volũtate põt dici esse a deo nõ po'
sitiue volente eam sed deserente ꝛ nolẽ
te dare gratiã. sicut enim illũ gratificat
cui disposuit dare gratiã. ita illum non
gratificat quez dereliquit. hoc est respe
ctu gratificationis eiꝰ habet nolle. Cuz
ergo arguit ꝙ si ista est a voluntate so'
la. ğ voluntas sola põt in oppositũ resi
lire. s. ab illo obiecto in quod inordina
te se inclinauit. Rndeo dico ꝙ ad resi
liendum meritorie requirit aliud pnci
pium a voluntate. puta gratia quã an
gelus malus nõ põt ex se habere ꝛ deus
fm ꝙ deseruit ipsum disposuit sibi eaz
non dare. Sed si arguas ꝙ saltez põt
habere velle circũstantionatuz circa il'
lud quod inordinate voluit. licet illud
velle nõ sit sibi meritorium hoc ptinet
ad membrũ sequẽs. s. ð bonitate mora'
li. Ex dictis ğ videt ꝙ non sit negatio
potentie hoc est pncipij actiui nisi acci'
piatur actiuũ principiũ totale vel par'
tiale pncipale. nec potẽtie que est ordo
ad actum nisi ppinque. nec potentie lo
gice nisi ex extrinseco. ex cuius parte ñ
est impossibilitas ad vniendũ extrema
loquendo de potẽtia eius absoluta sed
de potentia ordinata que colligitur ex
scriptura. sicut pus dictum est ð Aug.
ꝙ nõ disposuit deus illa extrema vnire
ꝛ ꝙ non sit aliqua causa pmanentie eo
rum in malo nisi derelictõ diuina. siue
ꝙ disposuit eis nõ dare gratiã cum sint
in termino. quomodo non disposuit ð
viatoribus malis. Et dicet etiaz hoc p
bari per auctoritates sanctoꝝ. pmo per
Dam. c. 18. quod est angelis casus hoc
est hominibus mors. 2° per Augᵐ 2° ð
ciui. dei. In scriptura nihil ẽ certius ꝙ
sententia scripture.

Restat nunc dicen

dum de bonitate morali ꝛ malitia sibi
opposita. vbi dicit ꝙ nõ possunt habe
re volitionẽ moralit bonã. qꝛ oẽm d
formãt ex aliq̃ circũstantia inordinat
referẽdo illud iordinate ad amorẽ su
siliter habitus in eis est pfecte malus
termino. ꝛ iõ pfectissime inclinat i m
lum. nunq̃ ğ bene volũt ppter primi
sed semp male volũt ppter 2ᵐ videli
ppter vehementẽ inclinatiõez in mal
Ad primũ istoꝝ adducit Augᵒ. su
psal. Deduc me do. in se. man. t. Co
tra pmũ hñt nãlia integra fm Diony
de diui. no. ğ est in eis inclinatõ natur
lis ad bonum. ğ fm illam inclination
possunt aliqd conformit velle. quia p
tentia vt in natura sua mere cõsidera
potest aliquẽ actũ elicere consonũ incl
natiõi naturali. ğ possunt habere actu
non malũ. quia nõ est contrariũ natu
re eorum. Preterea habent vermen
qui est remorsus de peccato eoꝝ remo
sus iste est aliqua displicẽtia. hec displ
centia nõ est actus malus moraliter. q
licz posset deformari per circũstantia
inordinatã. tamẽ sistẽdo in hoc quod
nolle se peccasse nõ videt esse formali
malitia moralis. Preterea si nolũt p
nam inquantũ est lesiua nature sistẽd
tm̃ in hoc absq̃ aliqua circũstantia n
videt actus malus moralit. qꝛ sicut p
test amare naturã suam non male m
raliter. ita potest odire cõtrarium sibi
Contra 2ᵐ arguo triplicit. pmo qui
videt ꝙ volũtas ex libertate sua posse
nõ velle. ꝛ ita nullũ actum hẽ. qõ pr
bat. qꝛ fm Aug. li. retractationũ pᵒ. c.
22°. nihil est tam in potestate volũtati
q̃ ipsa voluntas. qõ nõ intelligit de vo
luntate quantũ ad esse eius pmũ. qui
quantũ ad esse pmũ magis ẽ in potesta
te eius nõ volũtas q̃ voluntas. sed in
telligit quantũ ad operari. ğ voluntas
magis est in ptãte eius quantũ ad ope
rari q̃ alia potentia inferior. sed volũ
tas põt aliquã potentiã inferiorẽ suspẽ
dere ab omni actu. ğ seipsam. ergo nõ
necessario vult malũ. Preterea quod

etiā adducitur de habitu improbat̃ du
pliciter. ꝑmo qꝛ omnis habit⁹ inclinat
ad aliquē actum in eadē specie. ille ꝰ ha
bitus qui ponit̃ causa peccādi. aut incli
nat tm̃ ad actum supbiendi. aut tm̃ ad
actū odiendi ad quēcūqꝫ actū ponat̃ in
clinare videt̃ ꝓbabile ꝙ possit aliqñ il
lum actum non habere. qꝛ pōt habere
alium distincte ⁊ ex toto conatu. ⁊ non
pōt simul habere duos actus ꝑfectos si
mul. ꝰ nullus vnus actus est qui neces
sario sit ꝑpetuus ex vehemēti inclinati
one ad ipsum. ⁊ p ꝯñs nec in cōi neces
sario inest act⁹ malus ex habitu. Pre
terea 2° habitus nō est ratio agendi po
tentie modo opposito ꝓprio mō ipsius
potētie. qȯ ꝓbatur sicut fuit s̈. ꝓbatū
cōtra duas opi. in illa ratione de prio
ritate cause inquātū causa. qꝛ causa 2ª
non determinat modū agēdi cause pri
me sed ecōuerso. ꝰ si voluntas nō habi
tuata possit nō necessario velle h°. hoc
est libertatis in ea. ꝰ voluntas habitua
ta nō necessario volet hoc. Et tunc qȯ
dicit Aristo. 7. ethi. ꝙ malus est impe
nitens. oportet ꝙ exponat̃. i. de difficili
penitens. quia nullus actus pōt ita esse
intensus in volūtate ꝙ tollat omnino
eius potentiā ad oppositū.

Quantuz ergo ad
istum articulū videt̃ posse dici ꝙ nō ne
cessario hñt aliquē actum malū nec lo
quendo de aliquo actu determinato vł
indeterminato siue vago. ⁊ videt̃ satis
patere. quia si tantū habeāt habitū de
terminatū ille inclinat ad certū actum
vnū in specie. ⁊ patet ꝙ pōt habere ali
quem aliū actū ab illo in specie. ⁊ pro
tunc nō habere illū. ⁊ p ꝯñs nō habere
quēcunqꝫ aliū ad quē nō est talis habi
tus inclinans. si etiaꝫ habeat plures ha
bitus inclinātes ad diuersos act⁹ in spe
cie. aliquis tñ habitus nō vehemētissi
me inclinat. ⁊ pōt non hr̃e actū illi⁹ ha
bitus nō maxime inclinantis. ꝰ pōt non
hr̃e actū cuiuscūqꝫ alteri⁹. De indetmi
nato siue vago ꝓbat̃ idē. vel ꝙ possit se
suspēdē ab oī volitōe sicut ꝓcessit vna
rō que tñ assumit dubiū. qꝛ non vr̃ ꝙ
possit suspēdere ab oī actu sine volitōe
vel qꝛ aliqñ pōt habere volitionē ma
lam nō malitia ꝯria bonitati morali lꝫ
nō habeat bonā bonitati morali cōple
tam que ē ex oibus circūstantijs. licꝫ in
h° nō appareat īpossibilitas quin pos
sit hr̃e ꝯplete bonū moralit̃. saltē h° vr̃
ꝓbabile ꝙ actū bonū ex gener̃ pōt hr̃e
hoc est sistēdo ibi nō deformādo p cir
cūstantias ꝯrias circūstantijs bone vo
litionis. Ul' si habeat illū actū circūstā
tionatū quibusdā bonis ⁊ deordinatū
quibusdā malis. nō tñ oꝫ ꝙ ille sit sem
per malus. mīꝝ. n. videt̃ negare poten
tiam nālem in natura illa excellēte. vbi
nō apparet ꝓpter quod sit neganda. ꝓ
babile est tñ ꝙ ꝼm hanc potētiā nō exe
ant in actū ꝓpter vehementē malitiaꝫ
ꝼm quam magis ꝓbabile est ꝙ agūt ꝙ̄
ꝼm potestatē naturalē ꝼm quā possent
in actus aliquo modo oppositos.

Ad primum argumentū
dicit̃ ꝙ lꝫ cre
dant ille tñ actus credēdi ē in eis mal⁹.
qꝛ odiūt illud creditū. Sed ꝯ h° act⁹
intellectus vt ꝓcedit actū volūtatis nō
habet deformitatē ab actu voluntatis
sequēte. sed in illo priori pñt aliqȯ veꝝ
ꝯcipere. ⁊ hoc tam speculabile. puta de
um esse ternū. ꝙ̄ agile. puta deum esse
diligendū. Potest ergo dici ꝙ hoc ar
gumentū ꝓbat veꝝ. s. ꝙ hñt aliquē bo
num actuꝫ diminute bonitate morali.
qꝛ non malū malitia cōtraria. puta nō
habente aliquā circūstantiā ꝯtrariā cir
cunstantie debite. licꝫ careat aliqua cir
cunstantia debita. nō. n. credit ꝓpter il
lum finē ꝓpter quē credēdū est. ⁊ circū
stantia finis est necessaria ad bonitateꝫ
moralem. Ad 2ᵐ dico ꝙ voluntatem
esse capaceꝫ vel participem sonat in po
tentiā remotā loquēdo de potentia ad

actū. vel loquēdo de potētia que ē prin
cipium sonat in principiū actiuum vel
passiuum ꝑtiale diminutū. Ad 3m cō
cedo ꝙ in eis sit li. ar. ⁊ cum arguis ꝙ
posse peccare nō est pars libertatis ſm
Ansel. dico ꝙ aliud ē loqui ď posse pec
care. aliud de potētia ad peccatum. pri
mum dicit ordinē ad actū difformē. 2m
dicit rōnem ꝑncipij quo pōt elici actus
difformis. prim⁹ ordo non est li. ar. nec
aliq̄d eius. nec absolute aliq̄s ordo ad
actum est aliquid principiū actiuū vel
pars eius. 2° mō dico ꝙ illud quo pōt
peccare includit duo quoꝝ alteruꝫ est
posse aliud deficere. ⁊ illud quo pōt in
illud est eius posse: qď posse est per se li
bertatis arbitrij ⁊ potentia. reliquū ve
ro nō est eius vnde liberū arbitriū sed
vnde tale. s. defectiuuꝫ. ita ꝙ sicut in cō
muni li. ar. est quo quis pōt velle. ⁊ h°
accipiēdo ita in cōmuni sicut Ansel. ac
cipit. s. vt ꝯuenit deo ⁊ beatis. ita li. ar.
hoc. s. viatoris ē quo quis pōt velle de
fectibilit̄. tn̄ quantū ad aliquid pōt po
ni diffilē. q2 ad absolute velle tota enti
tas positiua li. ar. ⁊ sola est principium
ad illā auteꝫ difformitatē in actu nihil
positiuū in li. ar. est principiū. ⁊ tūc ad
formā dico ꝙ dato ꝙ ibi sit libertas ar
bitrij nō sequit̄ nisi ꝙ est poteutia qua
pōt in actum positiuū qui actus ē a po
tentia positiua vnde positiuus. ⁊ ꝑ ꝯse
sequens vnde ad ipsum est li. ar. nō est
peccatū. tn̄ ex defectu cōcomitante illū
actum pōt esse peccatū. potest tn̄ ꝯcedi
totum argumentū. s. ꝙ ipsi habēt potē
tiam non peccādi. q2 habent potentiā
que nō est formalit̄ peccatū. licꝫ nō ha
beant potentiā non peccādi. hoc ē non
esse in peccato. quō peccator dicit̄ eē in
peccato postq̄ trāsiuit actus quē cōmi
sit ⁊ ꝓuatus grā remanet reat⁹ vsq3. s.
ad penitentiam de peccato ꝯmisso hoc
modo nō possunt ex se nō peccare. i. nō
esse in peccato. nec oportet li. ar. esse po
tentiā ad nō peccandū. hoc est ad nō eē

in peccato. Et si arguas ſm Ansel. l
ar. est potestas seruādi rectitudinē ꝓ
se. g̊ ex ipsa hn̄s eaꝫ pōt seruare recti
dinem. ⁊ ita nō est in peccato. Rn̄d
ꝙ seruare eam cū inest pōt quis ꝑ li. a
nō alit̄. ⁊ hoc mō exponit̄ Ansel. A
aliud dico ꝙ in agētibus mere natu
libus cessantibus impedimn̄tis redit̄
dispositionē nālem nō ꝓhibente ac
ne violenta. ⁊ rō est. q2 ꝑn̄m intrinse
est necessariuꝫ respectu bonitatis nā
quantū est ex se. ⁊ iō semp cāt eam n
vincat̄ ꝑ dn̄ans. hoc mō volūtas nō
cā respectu sue bonitat̄ in actu suo.
tn̄ hꝫ inclinationē quandā nālē q̄si p
siuam ad bonitatē in actu quā lꝫ po
dare actui. nō tn̄ inclinat̄ ad dandū
necessitate nāli sic̄ graue ad descend
dum deorsum. Alit̄ pōt dici ꝙ pec
tum est ↄ̄ nām. hoc ē ↄ̄ illū actū qui
tus ē elici ꝯcordit̄ ⁊ ꝯformit̄ inclinat
nāli. sed ex h° nō oportet qď ↄ̄riat̄ ef
ctui vel accn̄ti ↄ̄riari cause vel sbď n
xime qn̄ talis cā nō est cā nālis effect
sed libera. Ad aliud de silī dico ꝙ
ꝯcluderet illud ↄ̄ illos qui dicūt inte
ctum esse motiuū sufficiens volunta
quia oportet eos dicere intellectum p
mi angeli nullum principiū practicū
cte concipere. quia si recte cōciperet m
uet voluntatē conformiter sibi. ⁊ ita
cte. tamen credo hoc esse falsum. qu
sicut ꝑncipia speculabilia sunt vera
terminis. ita ⁊ princinpia operabilia
per ꝯsequens intellectus qui potest c
cipere quidditates terminoꝝ ꝑmi pri
cipij practici ⁊ illos componere hab
sufficiens motiuū ⁊ per modū natu
mouens ad assentiendū illi ꝑncipio. e
go per voluntatē cuius actus est post
rior non potest impediri vel saltē no
ferretur in cōtrariū. Quomodo au
hoc sit verū quod dicit̄ 3° ethi. ꝙ om
nis malus est ignorās: habet alias tr
ctari. potest tamē dici ad argumentū
simile nihil valet. quia intellectus p

cogi ad assentiēdum. ita q̄ n̄ potest esse ita cecus qui apprehēdens aliquos terminos ex euidētia eoꝝ potest cōcipere eoꝝ veritatē cōplexionis composite ex eis. voluntas autē nō cogitur ex bonitate obiecti. ideo potest esse ita auersa: q̄ q̄tūcunq; bonum sibi ostēsum nō mouet ipsaz ad amādum ipsuz saltez ordinate. Ad aliud dico q̄ habitu existente perfecto vel in sūmo quātum potest perfici in tali subiecto vel ſm terminuz sibi prefixū a sapiētia diuina omnes actus sequētes nihil augent. sed tātum pcedunt ex habitu iam generato queādmodū actus angeli boni nō augent habitū charitatis eius nec effectiue nec meritorie. quia ille est in termino. vel scḋꝫ naturā habitus. vel scḋm capacitatem subiecti. vel saltē ſm terminū sibi prefixum a deo. sed omnes illi actus procedunt ex plenitudine illius habit⁹ sic perfecti. ita in proposito perfectio istius habitus est in termino ſm regulā diuie sapientie que nō permittit eos crescere in malitia intēsiue. ⁊ ideo actus sequentes tātum se habent sicut effectus habitus mali. ⁊ nō sicut cause agentes. Per idē ad illud de pena. quia sicut premiū sbstantiale in pmo instanti in quo aliq̄s angelus est beat⁹ est determinatū. nec ex tunc crescit. q2 actus boni qui sequunt nō sunt meritorij licet sint boni. ita etiā in angelo damnato in pmo instanti sue dānationis determinatur ad certaz penā que nō crescit intēsiue nec tamē erūt mali actus eius quos elicit impuniti sicut nec boni angeli boni actus erunt irremunerati. illi quidē boni actus includūtur in primo actu. q2 procedūt ex pfectione actus beatifici. sed quātum ad accidentale premiū qḋ possunt habere quilibet actus est sibi premiū. ita etiam isti mali actus quos elicit dānatus includuntur in pma pena sibi certitudinalr determinata ⁊ quilibet sicut posset hēe penā accidētalem ⁊ propriā hꝫ seipsum pro pena. Iussisti domie inquit Augu. lib° cōfessionū. ⁊ ita ē vt sit sibi pena oīs peccator. potissima ei ⁊ maxima pena est priuatio maximi boni qualis est formaliter in actu malo malitia peccatorē auertēte a deo. crescet ergo pena eoꝝ in infinitū extensiue sicut ⁊ malitia. ⁊ neutrū intensiue. Et si obijcias q̄ 2^{m} maluz est actus demeritorius. ergo correspondet sibi propria pena. Respōdeo etsi cōcedi possit esse culpa: nō tamē prope demeritoria. q2 nō elicitur a viatore c̄ solius est mereri ⁊ demereri. qui magis proprie potest dici eē actus dānatorius siue dānati. sicut ex alia parte actus beati licet sit acceptabilis deo. nō tn̄ pprie est meritorius. sed magis act⁹ beatificus vel act⁹ beati vel ex beatitudie pcedens.

Circa distinctionē octauā. quero vtrū angelus possit assumere corpus in quo exerceat opera vite: q̄ nō videtur: q2 si assumat. ergo habet maiorē vnitatē ad corpus assūptum q̄ ad nō assūp^{m} q2 assumere est ad se sumere. sed hoc nō videtur possibile. q2 non potest eē illius corporis forma: patet. q2 est forma separata naturalr. nec illud potest sumi ab eo in vnitatē suppositi quomō verbum assumpsit naturā nostrā. ergo erit tātū vnitas sicut motoris ad mobile. sed tal' vnitas potest eē eius ad corpus nō sumptum. vt ad celū qḋ mouet. ergo ⁊c. Preterea 2° si assumeret corpus aut assumeret corpus elemētare. qḋ nō apparet q2 nō habet illud corpus accidentia vt colorē ⁊ huiusmodi qualitates que apparent. aut corpus mixtū qḋ non videt tū q2 nō potest habere virtutē actiuam ad miscendū elementa omnia ſm cōmixtionē talis corporis. tū quia a tota natura agente nō potest generari corpus mixtum ita perfectum sicut est corpus humanū. nec assumit corpus celeste planū est. quia illud nō recipit peregrinas

impressiones. ⁊ nec per cōsequens ope-
rationes vitales. Preterea 3° si potest
in corpore assumpto exercere opera vi-
te. igitur est ibi aliquid viuū. ꝯsequens
est falsuꝫ. qꝛ corpus nō est viuū nisi per
formā vitalē informātem. talis autē nō
est ibi. ꝯsequentia probatur. qꝛ operati-
ones vitales sunt cōpositi ꝑmo de aīa.
⁊ de sensu ⁊ sensato. probatur etiā. quia
forma separata a materia ñ potest trās-
mutare materiā ꝭm cōmenta. 7. meta.
In istis actibus vite saltē in actibus vi-
te vegetatiue transmutatur materia. ergo
⁊c. Ad oppositū geñ. 18. de tribus an-
gelis apparentibus abrahe ⁊ thobie ꝑ
totum de raphaele. ⁊ in pluribus alijs
locis scripture.

In ista questione si-
cut tangunt tria argumēta tria sunt vi-
denda. ꝑmo quid sit angelum assumere
corpus. hoc quidē nō est informare cor-
pus nec etiā hypo^ce sibi vnire. sed tantū
eē intrinsecus motor corporis. naꝫ tunc
assumit. i. ad se sumit. qꝛ ad operatiōes
proprias, sibi exercēdas vtitur illo sicut
instrumēto. nec dicitur ista assūptio fie-
ri quādo corpus assūptū mouetur mo-
tu progressiuo. qꝛ talis motus nō ꝯgru-
it fini per quē assumitur tale corpus.
2° dico ꝙ nō assumit corpus celeste nec
corpus elemētare in quibus appareat.
qꝛ in elemētari nō visibiliter appareret.
nec corpus elemētare est susceptiuū illo-
rū accidentiū in quibus apparꝫ corpo-
ra aut mixta iaꝫ a natura generata pōt
assumere sicut est cadauer mortui vł la-
pis vel aliquid tale. ⁊ qñ assumit aliqđ
corpus qđ nō videtur prius causatum
vel formatū a causis naturalibus. sed q̄
si formari tunc. ⁊ subito cōpleta opera-
tione disparere sicut fuit de raphaele ⁊
samuele. tunc videtur probabile ꝙ illō
erit corpus mixtū propter accidentia q̄
apparent in corpore. sed nō mixtū plēa
mixtione. tū qꝛ ex generatione tale mi-
xtū nō possit ita subito formari. qꝛ nō
eēt natū generari nisi ꝭm determinatū
processū nature qualis nō est ibi. puta
si appareat in corpore homis nō prius
geniti per naturā illud corpus non eēt
natū vel aptum generari nisi in matrice
nec potest dici ꝙ angelus subito īducat
illaꝫ formā in materia. qꝛ nō potest na-
turalē formā inducere. sed tantū elemē-
ta actiua ⁊ passiua potest cōuenienter si-
mul adhibere ⁊ corporibus celestibus ī
situ cōuenienti approximare vt induca-
tur forma particularis qualiꝭ nata est a
talibus agentibus particularibus īduci
Itaqꝫ corp⁹ qđ ita quasi subito formať
⁊ resoluitur est mixtū imperfecta mixti-
one qualis potest induci ab agentib⁹ na-
turalib⁹ quasi subito facta approximati-
one elemētorū. ita ꝙ magis tale corpus
assimilatur impressioni que est imperfe-
cte mixta: ⁊ signū huius est. qꝛ quando
disparet tale corpus nō remanet aliqđ
talis corporis in qđ naturaliter eēt ime-
diate resolubile corpus illud assūptum
si perfecte fuisset mixtuꝫ. corpus. n. hu-
manū si eēt perfecte mixtū nō eēt natuꝫ
redire nisi ad cadauer. sed tale imperfe-
cte mixtum resoluitur statiꝫ in elemen-
ta. sicut ex eis potuit statiꝫ generari ꝑꝑ
eorum imperfectā mixtionē. De 3° di-
co ꝙ motū localē potest causare in cor-
pore assūpto. ⁊ ita motū qui videtur eē
progressiu⁹. motū ēt q̄ eēt inspiratōis ⁊
respiratōiꝭ motōꝫ palpebraꝝ ⁊ manuū
⁊ similiū. Et ratio est qꝛ nō est aliquod
corpus ita imperfectū in vniuerso quin
hēat in virtute sua actiua aliquod vbi
patet de graui respectu centri. ergo mul-
to mag̃ habet hoc angelus respectu cor-
poris. Sed operationū naturaliū que
cōsistunt in agere ⁊ pati cuiusmodi sūt
operationes sensuales in illaꝭ nō potest
quia ille nō sunt nate recipi nisi in cōpo-
sito ex organo saltē perfecte mixto. ⁊ ex
anima inquātum habet potentiā perfe-
ctiuā. quoꝝ neutrū est ibi. nec. s. tal mi-

ꝑxio nec anima perficiens. ⁊ ideo simpli
citer in tali corpore ↄposito qͦ assumit
nulla est sensatio. Operationes et que
cõsistunt in vere agendo. cuiusmodi sũt
operationes vegetatiue nõ cõpetunt illi
cõposito. qȝ vel ille operationes nate. sĩ
eẽ cõpositi animati quale nõ est ibi. vel
nate sunt eẽ corporis perfecte mixti. pu
ta si caro generaret carnẽ. neutrũ autez
est ibi. Quãtum autẽ ad cognitionez
quã videtur habere de particularibus
factis audiendo vel vidẽdo nihil aliud
est ꝙ intellectio. ⁊ illã intellectionẽ suaz
potest exprimere formãdo verba ⁊ mo
uendo linguã localiter. Quãtum etiã
ad actus vegetatiue qui apparent si lo-
quamur de vera nutritiõe nihil ibi po
test nutriri. sed si loquamur de comesti
one que precedit nutritionẽ illa non est
nisi diuisio cibi per motuz localẽ maxil
laruz. ⁊ traiectio eius in ventrẽ per mo
tũ localez. ⁊ tunc potest fieri exalatio ⁊
resolutio in humores vel elemẽta. ⁊ isti
motus locales possunt fieri circa corpꝰ
virtute actiua angeli. Sicut autẽ dcm̃
est de nutritiua ita dicendum est de au-
gmentatiua. quia ibi nulla est nutritio
vel augmentatio. potest tamen eẽ vera
iuxtapositio si ipse velit subito alia ele-
menta que possunt imperfecte misceri
ad talẽ imperfectaz mixtionẽ apponere
corpori suo vt videatur crescere. Et si
dicas si cõmestio non sit operatio vita-
lis. ergo nõ valet argumẽtum ad probã
dũ veraz christi resurrectionẽ de come-
stione eius cuz discipulis suis qͦ est cõ-
tra sanctos. Respõdeo ad probanduz
resurrectionẽ eius sunt multa alia argu
menta in euangelio efficatiora isto. ⁊ ita
cum alijs bene probat ⁊ si nõ per se tan
tum vel dico ꝙ erat comestio ordinata
ad veraz nutritionẽ. qͦ nõ est inconue-
niens ꝙ corpus gloriosum possit cõuer
tere corpus nõ gloriosuz in ipsuz sicut es
se simul potest cũ corpore nõ glorioso.
nec propter hoc est corruptibile. qȝ po-
test aliud cõuertere in se. possȝ enim de
us facere corpus gloriosum in minima
quãtitate ⁊ illud augere per comestionẽ
nec tamẽ aliquid corrũperetur de nutri
to ⁊ aucto. in corporibus autẽ talibus
assumptis nõ est nutritio: sed tantũ ad-
ditio vel appositio. Sed quantũ ad ge
nerationẽ dicenduz ꝙ illa fit virtute se
minis decisi a mare in feminã in qua ꝑ-
uatur virtus patris: sicut cõmuniter di
citur si ipse potest illud semẽ ab aliquo
succumbẽdo recipere ⁊ seruare illud in
sua naturali qualitate cõueniente sue ge
nerationi naturali quousqȝ illud tran-
scendat. ipse nihil facit ibi nisi quia pri-
mo recipit in corpor̃ illo assumpto illõ
qͦ postea mouet localiter in aliquam
cui est incubus. ⁊ si illud semẽ antequã
sit receptũ in matrice nõ amittat suam
qualitatẽ naturalẽ potest per ipsum fie
ri generatio. sicut si ĩmediate transfun-
deretur a primo decidente in candẽ ma
tricẽ. Et hoc modo attribuitur nõ qui-
dẽ angelo bono. quia absit ꝙ talibus vi
libus se ĩmisceat. sed demoni generare:
quia idẽ primo succubus ⁊ postea incu-
bus semen a decindente primo transfu
sum recipit. ⁊ deinde transfundit illud
in matricem.

Ad argumenta. ad

primũ dico ꝙ celũ ñ dicitur assumi. qȝ
ad nullã specialẽ assumptionẽ vel for-
mã. ⁊ maxime in qua angelus intẽdat
apparere visibiliter nobis ad se assumit
celũ. similiter qui mouet celũ perpetuo
mouet. ⁊ ita nõ tẽporaliter assumit cor-
pus. hec eniȝ assumptio appropriata est
corpori qͦ ad tẽpus mouetur. ⁊ mouet
propter aliquẽ effectũ appariturũ ho-
minibus. Ad 2m dico ꝙ iã apparet per
ea que dicta sunt ꝙ assumit corpus im-
ꝑfecte mixtũ. qͦ quidẽ ipse nõ producit
ad eẽ virtute propria. sed tm̃ nãliter mi
scibilia vnit int̃ se ⁊ respectu celi in tali
ꝓportiõe i qua virtute celi ⁊ miscibiliũ

possit talis forma induci. Ad tertium
patet ꝙ nullus actus vegetatiue vel co-
gnitiue competit proprie angelo in cor
pore vel etiam corpore assumpto: sꝫ tm̄
act⁹ potētie motiue: nō quidē actus po
tētie motiue organice q̄lis est potentia
motiua animati: quia eius actus ē act⁹
compositi sicut ⁊ actus cognitiue sensi-
tiue ⁊ vegetatiue: sed potentie motiue
superioris qua angelus potest corp⁹ mo
uere de loco ad locum qd̄ non impro-
portionabiliter excedit ipsius virtutem
motiuam.

Circa distincti

onē 9[am] vbi magister tractat
de ordinibus angelorum vbi
dicitur ad superiores angelos pertinet
inferiores illuminare. Quero primo
vtrū angelus superior potest illuminare
inferiorem. ꝙ nō: illuminare vel ē lumē
causare vel lumē causatū intēdere: neu-
trum aūt p̄t aliquis angelus. p̄mū non
qr lumen causare in alio non potest nisi
p creatōnem. angel⁹ aūt nō p̄t creare vt
dicit dam. li°. 2°. c. 17°. 2[m] non: quia ab
eodem causat habitus ⁊ intenditur fm
phm. 2°. ethi. Preterea scd̄o omnis
mutatio est inter opposita: g̊ om̄e illud
qd̄ illuminatur p̄us fuit tenebrosum. i
angelis autem beatis non est aliqua te-
nebra g̊ ⁊c̄. Preterea 3° angelus supe-
rior est lumen superius respectu inferi-
oris. sꝫ in corporibus maius lumē obfu
scat minus lumen vel saltē impedit effe
ctū suū sic pꝫ: qr de die nō vident stelle
in p̄ntia solis: g̊ a sili i ꝓposito angelus
supior impedit iferiorē ab operatiōe: g̊
non pficit eum ipm illuminando. Cō
tra dam. li°. 2°. c. 17°. ⁊. 18. ⁊c̄.

Juxta hoc que

ro de locutōe angelorū: qr silis ē
p̄cedenti: Utrū vnus angelus possit itel
lectualiter loqui alteri. ꝙ non: essentia
angeli est sibi intimior q̄ꝫ sua intellectio
⁊ tamē nō obstante illa intimitate vn⁹
angelus videt essentiam alterius: ergo
⁊ suam intellectōnem: sed frustra fit lo
cutio de hoc quod ante locutōnem fuit
manifestum: g̊ ⁊c̄. Preterea 2° si ange-
lus posset loqui ita posset alicui distan
ti sicut presenti: quia ⁊ hoc cōuenit ho-
minibus in quibus est imperfectior vir
tus: sed consequens est falsum ꝓpt duo
p̄mo quia tunc optet ꝙ p̄mo imutaret
medium ⁊ postea angelum: quia omni
actione in extremum p̄or est actio i me
dium: sed hoc est inconueniens: qr nec
ab intellectuali gignitur aliquid in me-
dio corporali: nec vlterius a medio cor
porali potest aliquid gigni in ipso ange
lo. 2° quia tunc oportꝫ eum loqui om
nibus angelis eque presentibus. ⁊ prius
oporteret eum loqui angelo ꝓpinquio
ri q̄ꝫ distantiori in eadem linea recta. q̊-
rum vtrunqꝫ videtur inconueniens. vi
detur enīꝫ ꝙ possit vnicuiqꝫ loqui sine
alio. Preterea 3° angelus non intelli-
git nisi per species innatas: sed illas ha-
bet quilꝫ angelus de quocunqꝫ sibi intel
ligibili: ergo quilibet angelus quodcun
qꝫ intelligibile habet sibi pri⁹ eo modo
quo potest esse presens: g̊ superflua est
locutio: ꝓbatio p̄me ꝓpositionis vide-
tur: quia si possent intelligere per spēs
acquisitas: g̊ haberent intellectum agen
tem per quem potentia intelligibile fiēt
in eis actu intelligibile: sꝫ hoc est falsum
qr cum obiectum eorūꝫ sit de se actu in-
telligibile non oportet ꝙ fiat de poten[a]
intelligibili actu intelligibile. similiter
non videtur in eis esse intellectus possi-
bilis: g̊ nec intellectus agens. probatur
antecedens: qr intellectus eorum non ē
aliquando in actu: aliquando in poten
tia ad actum primum. 2° sicut se hn̄t
ad esse sic ⁊ ad operari: sed angeli non
dependent in esse a corpore: g̊ nec in ope
rari: g̊ non accipiunt aliquam spēm a
corpore. Confirmatur ratio. ꝓpt hoc
eni anima intelligendo depēdet a corpe

qz vnit corpori. ꝛ hec est rō vnionis ei⁹
cū corpore. qz recipit perfectionē suam
a corpore. Tertio qz ab extremo ad
extremū nō transitur nisi per medium.
eē autē imaginabile est mediuz inter eē
sensibile ꝛ esse actu intelligibile. ergo cū
angelus nō possit habere aliquid in eē
imaginabili. qz nō habet fantasma nec
potest aliquid de esse sensibili ad eē in-
telligibile transire in angelo: quare ꝛc.
Quarto qz sicut corpora celestia ad
alia corpora. sic intellectus angelicus ad
alios intellectus. sed illa corpora habēt
perfectionē sibi cōcreatam: ꝛ nō acqui-
runt eam per motū. ergo a simili intelle
ctus illi habēt perfectiones suas sibi cō
creatas. Quinto qz si possunt habere
species acquisitas. ergo obiectum extra
ageret ad gignitionē illius speciei. ꝛ opz
ponere ꝙ intellectus angeli etiā coagat
alioquin intellectus possibilis angeli es
set vilior ꝙ intellectus noster. simul igit
ista duo agent ad gignitionē speciei acq̄
site alicuius obiecti intellectus. s. ꝛ obie
ctum. sed hoc falsum est. qz agentia di-
uersa genere nō possunt producere eun
dē effectū. talia autē sunt ista. ergo ꝛc.
probatio maioris. qz aut requiruntur i
quantuz diuersa genere: aut nō: si sic. ḡ
correspōdet eis in effectu aliqua diuersi
tas proportionabilis. ꝛ sic effect⁹ nō eēt
simplex ꝛ homogeneus. sed etherogene
us: si nō. igitur sine tali distinctione pos
set esse virtus ita intensa ꝙ alteruz coa-
gentiū sufficeret ad talē actionē produ-
cendaz. hoc probatur. qz vbi accidit di
stinctio in duobus mouentibus potest
virtus in vno ita intendi ꝙ potest sup-
plere vicē vtriusqz. ergo obiectuz corpo
rale posset ita intendi in actione sua ꝙ
ipsuz solū posset gignere illā speciē in in
tellectu angeli: sed hoc est falsum. tū qz
agens est prestantius paciente scōm au-
gus. 12. super geñ. nullum autē corpus ē
prestantius spiritu. ergo nulluz corpus
agit in spiritū scōm euz hoc videtur ve
rius posse intelligi de agente virtute ꝓ-
pria ꝙ de agente virtute alterius. ḡ cor-
pus nō agit in intellectum angelicū vir
tute sua. sed virtute intellectus angeli.
nō ergo ista duo erunt due cause parti-
ales quarū neutra agat virtute alterius
Preterea simile cognoscitur per suū
simile. singulare igitur si gigneret speciē
singularē in intellectu angeli. ergo intel
lectus assimilatus per illā speciē cogno
sceret singulare per rationē propriā. qđ
est absurdū. ergo ꝛc. Oppositū vult
dam. vbi prius quere eum.

Circa istas q̄ōnes

primo videndū est de locutione angelo
ruz. ꝛ pretermissis multis opinionibus
vna opinio tātum recitabitur vbi qua-
tuor sunt videnda. primo videlicz quo-
modo loquens cognoscat illud de quo
loquitur. qđ ponitur eē singulare scōm
illā opinionē. scđo quomodo illud ab
vno cognitū possit aliū latere. 3° quo-
fit eis patens quādo loquendo ei expri
mit illud. ꝛ quarto de illusione. Quā-
tum ad primū dicitur ꝙ angelus cogno
scit singulare nō primo nec per aliquaz
rationē propriaz. sed per vniuersale cō-
creatū sui intellectui. qđ probatur qua-
drupliciter. primo quia vnūquodqz si-
cut se habet ad esse ita ad cognitionem
scđo metaphy. forma autē singularis ni
hil addit super eē vniuersalis nisi nega-
tionē. ergo nec in cognitione. Scđo qz
si cognosceret singulare sub ratione sui
vniuersalis cū nō sit alia ratio sibi intri
seca qua cognoscatur. qz nec eēntia ange
li nec habitus. qz habitus est ꝑmo respe
ctu vniuersalis sequitur ꝙ ipsum singu
lare presentaretur ipsi intellectui angeli
ad mouendum ipsum tanꝙ primū ꝛ ꝑ
se obiectuz eius sub ratione singularita
tis. qđ est falsum. quia que sunt per se
obiecta ꝛ nō primo nō mouent nisi per
rationem eoruz que sunt per se ꝛ primo
obiecta. sicut magnitudo ꝛ figura. non

monēt visum nisi simul cuz colore. sin/
gulare autē nō est primū obiectū intel/
lectus. quia nihil est: obiectuz pri^m intel/
lectus nisi vniuersale. Tertio sic: oēm
virtutē cognitiuaz oportet in apprehen
dēdo eē determinatā proportionabiliṫ
illi qḋ debet apprehendere. ergo intelle
ctus intelligēs singulare est determinat⁹
proportionabiliter determinatiōi illius
singularis. ꝛ tunc vel ex natura sua est
determiatus vel determinabilis ea spe/
cie quā recipit: vt per speciē illius singu
laris. ꝛ tunc intellectus ille essz magis ḋ
terminabilis ꝙ intellectus noster. imo
vtroqꝫ modo sequitur determina° vel
determiabilitas intellectus angelici ma
gis ꝙ sensus noster. qꝛ sensus noster nec
ex natura sua est limitatus vel determi
natus vel determinabilis ex specie quā
recipit. spēs enim singularis nō recipiṫ
in sensu primo sed in organo. Ultra ḋ
ducitur tunc ꝙ talis determiatio ad sin
gulare obiectū eēt quedaz limitatio ꝛ i/
pedimētum ad intellectionē vniuersalis
sicut impedit eā in sensu. ꝛ multo mag
hic ꝙ in sensu. qꝛ nō recipit spēm singu
laris. 4° qꝛ sicut per apprehēsionē vni
uersaliū ad extra generatur in intellcu
nostro habitus sciētialis. sic in intellectu
angeli si primo cognosceret singularia
possit eē habitus sciētie acquisitus pter
sciam vlium suoꝝ. qḋ est cōtra Ari. 7.
meta. vbi vult ꝙ non est alius habitus
sciētialis vniuersalium ꝛ singularium.

Quantum ad istuz articulū modus cognoscēdi singularis
ab angelo loquēte ponitur iste. intellcs
angeli apprehendit formā per rationez
vniuersalis a suo habitu. sed postꝙ sup
positū habz eē in re vel in imaginatiōe
statiz apprehendit formā in illo sub ra
tione vniuersal' primo ꝛ per se eadē ap
prehensione qua eā apprehendit anteꝙ
fuit presentata in illo. ꝛ accidit intelle/
ctui angelico ꝙ eā apprehēdit in illo sic
accidit essētie rei ꝙ sit in illo qḋ est infe
rius. primo ergo ꝛ per se cognoscit i sin
gulari formā sub ratiōe vniuersalis .i.
sub ratiōe indeterminata ꝛ cōfusa ꝛ in/
designata. sed qꝛ ipsa eadem forma vt
est in ipsa re determinata est ꝛ designa°
intellectus secūdario intelligit hanc de
signationē. ꝛ est eadē cognitio vniuersa
lis ꝛ singularis additio solo respectu ꝛ
negatiōe qua intelligitur vt in hoc desi
gnata. nō eniz differunt ex parte rei co/
gnite. neqꝫ ex parte actus cognoscēdi. sz
solūmodo in modo cognoscendi indesi
gnate ꝛ designate quoꝝ vnuz super ali
ud nō apponit nisi ratiōz negationis vt
dictū est. Et ex hoc apparet quomō i
tellectus angelicus quasi ƀm lineaz pro
tensaz intelligit singulare. primo quidē
essētia in habitu mouet nō sub ratione
obiecti. sed sub ratiōe alicuius inheren
tis terminat autē actū cognoscēdi sƀ ra
tione cogniti ꝛ nō alicuius inherētis. ꝛ
ita ab obō in habitū nō est circūflexio
proprie sed quasi linea protēsa a pūcto
in punctū. ḋinde ab obō in vli cognito
ꝓcedit intellect⁹ ad vle in supposito sub
rōe vlis. ꝛ tandē ab eodē cognito i sup/
posito sƀ rōe vlis ad cognoscēdum idē
sƀ rōne singularis. ita ꝙ est quasi linea
recta ab obiecto in habitū quasi a pmo
puncto ad singulare quasi ad vltimum
pūctum per duo puncta media. Et ex
hoc etiā apparet 2^m quomō. s. potest an
gelū aliquē latē intellecto huius angeli
de singulari. nā ƀm istam positiōz eadē
apprehensione antiqua qua apprehēde
bat prius quidditatē sibi oppositam in
habitu absolute cōprehendit eā modo
in quocūqꝫ fuerit siue existens siue reue
lata qꝛ in nullo potest eū latere. sed so
lū prius cōceptū modo cōcipit sƀ nouo
respectu. Exemplū si in oībus essz vn⁹
intellectus numero a cuiuscūqꝫ fantas/
mate abstraherz vle postꝙ semel habe
ret abstractū illud. ꝛ i illo a quo abstra
xit illud intellexerit si stante illo intelle

ctu in alio incipit illud intelligere non
nouo intellectu nouū vl'e perciperet. ſ;
solū antiquū qđ prius perceperat ſb an
tiquo respectu modo perciperet sub no
uo respectu vt in hoc fantasmate. sic est
de intellectu angelico ꝙ nō innouando
aliquid ſb cōceptu vl'i: sed renouādo cō
ceptū multotiēs cōcipiēdo vl'e in diuer
sis particularibꝰ cōcipit hoc singulare ⁊
illud. ⁊ q₂ iste videt singulare qđ priꝰ nō
vidit sine oī inouatione cōceptus. iō l;
alius videat in isto formas vl'es que sīt
rōes cognoscēdi particularia. per illas
tamē ñ videt particularia que ille videt
siue existētia siue reuelata. aut saltem si
existentia posset videre per habitū suu;
⁊ per vl'ia relucētia in illo. nō tamen re
uelata. nec etiā posset videre ꝙ ille videt
singularia illa. q₂ videt ea sine omi ino
uatiōe cōceptus. Breuiter igitur quātū
ad istū articulū ideo ponit singulare in
telligi ab illo ⁊ latere aliū. q₂ l; itellc̄io
huius ⁊ vl'e qđ est ratio intelligendi hu
ic pateat illi. nō tamē p; eo cōceptus hꝰ
vt est de illo singulari. q₂ per hoc ꝙ iste
vtitur forma vl'i ad cōcipiēdum singu
lare nihil innouatur in intellectu istius
⁊ si singulare nō sit existens non potest
alius videre etiā ipsum cognitū per ha
bitū suum. nec per habitū alterius. si āt
sit existēs ⁊ possit illu; videre per habi
tum suum propriū. nō tamē potest vid
re actus illius propter singl'are cognitū
vel nō cognitū. ⁊ ideo vel est necessaria
locutio propter singulare reuelatum ñ
existēs. vel propter ipsu; actū cognoscē
di latētem alium angelū. ⁊ hoc siue de
singulari reuelato siue naturalit' cogni
to. De tertio dicitur ꝙ sicut signata sin
gularia a nobis cognita nos alteri loq̄n
do exprimere nō possumus. nisi expri
mēdo singularia vaga cum quibus nisi
exprimēdo singularia vaga cū quibus
cūq; proprietatibus ⁊ accidētibus desi
gnatur. sic nec pōt vnꝰ angelus ſb eade;
significatiōe ſb qua ei reuelatū est alte

ri loquēdo māifestare. sed format alterū
cōceptū nouū real'r alium de singulari
vago. quē quidē cōceptū aliꝰ intellectus
angelicus videt in intellectu ipius āgeli
q̄si legēs in li. q̄ imutat intellectꝰ angl'i vi
dētis ad percipiēdū illud. vt nō tm̄ vt ē
aliq̄d in se. sed vt est aliq̄d latēs sic est ī
ꝑmone nr̄o. vñ ⁊ angl's format silem cō
ceptū vagū in suo intellectu de iº ꝑticl'a
ri ſb rōe vl'is. ⁊ per hoc lᶜ dı̄ audire. q₂ ī
angl'o dicē ⁊ audire nō dı̄nt. ⁊ q₂ ille 2º
cōceptꝰ nō ordinat nisi ad vidēdum ꝯce
ptū occultū mētis. iō nō dicit proprie ī
telligē sed loqui. licet intelligere in se sit
quoddā loqui. De 4º articulo dicitur
ꝙ potest quadrupl'r intelligi angl'um su
periorē illuminare inferiorē. v; lumē in
fundēdo vel luminosū offerēdo. vl' ob
staculū āmouēdo vl' aliquid faciēdo q̄
facto causetur lumē in receptiuo. ꝑmo
sol illuminat medium. 2º modo deferēs
candelam illuminat domū de nocte. 3º
modo aperiens fenestrā de die. 4º mo
do sanās oculum qui prius infirmus ñ
erat capax lumis. ⁊ modo est capax dr̄
illuminare oculum. Primo modo dı̄
ꝙ solus deus illuminat. ⁊ hoc siue cau
sando lumē nāle. siue imprimēdo lumē
supernāle creatū gratie vl' gl'ie. vl' increa
tū siue dicat rationē vidēdi siue obiecᵐ
visum. ⁊ hoc vel transitorie sicut in ra
ptis vel permanēter sicut in beatis. 2º
modo vnꝰ angelus illuminat aliū ō ve
ro perfectiuo intellectus loquēdo ei mō
predicto. 3º modo etiā illuminat sicut
probat per augu. super illud psal'. Da
mihi intellectū. potest inquit angl's agē
aliquid in mētem hoīs vt sit capax dei
quēadmodū quisq; dicitur illuminare
domū qui fenestrā aperit. 4º etiam
modo pōt angl'us illuminare. ⁊ probat
per augu. ibidē. Deus inquit angelū ta
lem fecit vt operari tale aliquid possit.
vnde ad capiēdum lumē dei mens iuua
retur humana. Et hoc ēt probat ꝑ rōe;
q₂ oīa sī ordinata ⁊ ad inuice; cōnexa

ꝺm pħm. 12. metaphy. ⁊ diony. de diui. no. ⁊ attendit iste ordo nõ tm̄ ꝺm eēnti as: sed etiã ꝺꝫ opationes. Et ex hᵒ argui tur: angelus iferioꝛ p nãlem influentiã angeli supioꝛis in ipm reducibilis est i statum sue vltimate pfectõis nãlis. vlti ma aũt pfectio eius ē opus vltimũ siue in opere vltimo. Ultimum autem ⁊ p fectissimũ opus angeli est intelligere ali quid vt opus diuinum supra cõem cur sum itelligēdi lumine intellectus nãlis: ġ per influentiam supioꝛis angeli redu citur inferioꝛ de potentia ad actũ: ġ ali q̃d facit in eo vt quo ad actũ cognitõis illuminet. Cõtra ista: ⁊ pmo contra p̊ mum articulũ: sicut vnũquodqꝫ se hēt ad esse sic ad cognitõnem. 2ᵒ. metha. sed singulare addit aliam entitatem supra entitatem vniuersalis ex di. 3ª. huiꝰ scdi q. de indiuiduatõne: ġ vl'e cognitum nõ est ratio perfecta cognoscēdi singulare ꝺm totam cognoscibilitatem singularis quod est contra opinantem. Preterea vbi pluralitas concludit maioꝛem per fectionem infinitas numeralis conclu dit infinitam perfectionem: sic aũt est i rationibus repꝛesentatiuis: quia posse repꝛesentare plura concludit maioꝛē p fectõem. cõcludit eñi hanc vnam rõem includē pfectionē duaꝝ ꝓpaꝝ rõnũ re pñtatiuaꝝ: posse igitur repñtare infini ta distincta cõcludit rõem repñtantem esse infinite perfectam: vel esse infinite perfectõis. Preterea ratio repꝛesentãs vniformis in se ⁊ in intellectu non rep̃ sentat diffoꝛmiter aliquid: imo nec idee diuine: qꝛ sũt ratões naturaliter repꝛesē tantes pñt repꝛesentare intellectui diui no aliquã diuersitatē in obiectis nisi ip sam nãlit necessario repñtēt sicut tactuꝫ fuit di. 38. pmi. de futuris contingētibꝰ ġ ista ratio vna q̃ ponitur vel repñtabit simul opposita ptinentia ad exñtias re rum: ⁊ hoc nãliter: ⁊ tunc semper repñ tabit opposita: ⁊ ita angelus intelliget opposita: ⁊ ita nihil: vel repñtabit alte rum istoꝝ determinate: ⁊ ita nunq̃ re liquum: si igitur qñqꝫ habebit certam ⁊ detminatam cognitõnem de vno op posito quantũ ad existentiam nunq̃ p eãdē rõem hēbit noticiã determinatam ⁊ certam de alio opposito. Preterea 4ᵒ arguitur spãlit ꝙ nõ põt angelus p istum habituꝫ cognoscere singulare re uelatũ. ponit enim ꝙ singulare non co gnoscat p vl'e relucēs in habitu nisi q̃a ipm vl'e pticipatũ est ab ipo singulari: hoc supposito arguo sic: pus naturalit singulare est in reuelatõe q̃ꝫ habitus sit ratio cognoscendi illud: ġ pꝛius nãliter singulare cognoscitur distĩcte q̃ꝫ habi tus sit rõ cognoscēdi illud: ġ habitꝰ non est rõ pme cognitõnis distincte ipiꝰ sin gularis: ⁊ ita ꝓpositũ. ꝓbatio añceden tis ex dictis eoꝝ: qꝛ vniuersale relucens in habitu nõ est rõ cognoscēdi singula re: nisi p hoc ꝙ vl'e est in singulari. vl' ex istente in se vel in reuelatõne. pus ergo naturaliter singulare hēt esse tale vl' ta le: ⁊ ita vl'e iu eo abstractuꝫ ab eo q̃ꝫ ha bitus sit ratio cognoscēdi illud singula re. ꝓbatio pme consequētie esse in reue latõne non est nisi esse actu cognitum i eo cui fit reuelatio. non enim est esse in intellectu reuelantis: quia hoc ē eternuꝫ ⁊ ppetuũ. nec est esse in aliqua existētia alia a cognitõne illius cui fit reuelatio: quia tũc per hoc ꝙ esset in tali esse fierꝫ naturaliter cognitũ cuilibet alij sic po nit ista opi. ꝙ ō quolibet exñti pt q̃libꝫ p habitum suũ habē distinctam notici am. Preterea ex ista positõe seq̃tur ꝙ q̃libet singulare exñs statim eēt natu ralit notũ cuilibet alteri angelo: ⁊ ita di stantia local' nõ impediret intellectõeꝫ angeli quod a multis negatur. ⁊ videt esse contra aug. li. de cura pꝛo moꝛtuis agenda. Preterea rationes sue quibꝰ ꝓbat nõ posse singulare intelligi ab an gelo videntur pꝛocedere ex hoc ꝙ imp fectionis est in intellectu cognoscere sin gulare sed hoc est falsum: quia tunc itel

lectus diuinus non intelligeret singula
re:ğ ratões non cõcludunt:nec conclu
sio est concedenda nisi rationes necessa
rie inducantur. ꝓbabile eniꝫ est ꝙ sicut
sensus cõis aliquis potest sentire oẽ sẽsi
bile ꝙ sic intellectus creat⁹ aliquis põt i
telligere omne per se intelligibile cuius
modi est singulare. Cõtra 2m articulũ
arguitur sic: ipsemet improbat speciem
in beatitudine ꝑ hoc ꝙ vnus beatus vi
deret eam naturaliter ĩ intellectu alteri⁹
beati:⁊ ꝑ ꝯñs videret naturalit̃ obiectũ
illud qȯ repñtat illa spẽs:ita arguitur i
ꝓposito.si habit⁹ ẽ rõ naturalit̃ cognos
cendi singularia cũ vnus angel⁹ videat
eũ nãlit̃ in alio nõ poterit eũ latẽ obm̃
qȯ ꝑ istũ habituꝫ cognoscit ille angel⁹.
Preterea qñ duo itelligibilia comparãt̃
ad eundem intellectum non alligatum
v̓tuti fantastice magis actuale ⁊ ꝑfecti⁹
non excedens facultatem nãlem illi⁹na
ture magis est intelligibile ab illo intel
lectu:sꝫ ꝑ eum conceptus vagus forma
tus i intellectu angeli loquentis ẽ intelli
gibilis ab angelo alio v̓tute nãli: ğ mul
to magis ille cõceptus determinat⁹ quẽ
exꝓ̇mit ille concept⁹ vag⁹: quia ille det
minatus est ꝑfectior ⁊ magis intelligibi
lis ⁊ intellectus cuiuscũqꝫ angeli habet
ꝯceptũ cãtum quẽlibet ꝓ itelligibili nõ
excedẽte suam v̓tutem nec alligatus est
v̓tuti fantastice vt pꝫ ğ ⁊c̃. Preterea 3°
aut est vnus actus intelligendi oĩm sin
gulariũ aut ali⁹ ⁊ ali⁹.si ideꝫ ⁊ ille est nã
liter oĩm.ipse est eñi eorum inquãtũ p̃ce
dit actũ volũtatis ipsius itelligentis:q̇a
ꝑ actõeꝫ intelligendi p̃cedẽtem omnem
impatã intellectõem ⁊ volitõem:ğ non
põt ille actus eẽ vnius singularis quin
sit alterius singularis sicut nec aliq̃ cau
sa naturalis põt quantum est de se esse
vnius effect⁹ ad quẽ ordinat̃ nãliter ⁊ ñ
alterius:etsi vna actõe est oĩm effectuũ
in vl̃i necessario est omniuꝫ simul.si er
go iste actus non potest esse simul oĩm
non potest inquantuꝫ naturalis eẽ vn⁹

⁊ idem omniuꝫ: quia tunc inquantum
talis posset esse simul omnium. Si est
ali⁹ ⁊ ali⁹:ğ vn⁹ vidẽs istũ ⁊ illum actuꝫ
eẽ aliũ ⁊ aliũ in intellectu angeli potest
distincte videre cuius obiecti ẽ iste act⁹
⁊ cui⁹ ille:⁊ sic nõ latebit eũ qȯ singula
re ꝯsiderat iste ꝓṗ idẽptitatẽ act⁹ i isto
non variati.esset eñi alius ⁊ ali⁹. Con
tra 3m articulũ p̃mo seq̃tur ꝙ in intelle
ctu angeli loquentis sunt ꝯceptus duo
de eodem vn⁹ vagus signãs:⁊ ali⁹ signa
tus detminat⁹.tũc eñi est determinatus
qñ est rõ gignẽdi illũ vagum signãtem
Preterea superfluum videtur ponere
illũ ꝯceptum vagum.nos eñi exꝓ̇mim⁹
singulare determinatum nobis notum
per singulare vagum:qꝛ scim⁹ nos non
posse cãre cõceptum in intellectu illius
cui loquitur:⁊ scimus ei notas eẽ cõdi
tões vl̃es particularis vagi:sed si posse
mus facere ꝯceptuꝫ distinctũ de illo de
quo loqueremur nõ exꝓ̇merem⁹ singu
lare determinatũ nobis notum per va
guꝫ particulare:ğ cũ angelus possit im
mediate facẽ ꝯceptum distinctuꝫ singu
laris sibi distincte noti in intellectu alte
rius vt patebit soluendo frustra ponit
conceptum vagum indeterminatum.
Contra 4m articulum p̃mo non videt̃
ꝙ dispositio illa ad formam mere sup
naturalem possit causari ab angelo:q̇a
licet ad formam immediate ꝓducibileꝫ
a deo tñ cooperãte communi cursu na
ture possit aliqua causa nãlis disponẽ
sicut de corpore organico respectu ani
me intellectiue ad formã:tñ oĩno super
nãlem.i.non cooperãte cõi cursu natu
re dispositõem immediatam agẽs nãle
ꝓducẽ videt̃ inconueniens. Preterea
rõ adducta ad illum articulum ꝯcludẽt
ꝙ angelus superior posset angelum ife
riorem aliq̇d vidẽ in v̓bo reuelatũ.hec
eñi ẽ ꝑfectio vltimata intellect⁹ intelligẽ
verbum.multo magis ꝙ̃ intelligere ali
quod verum reuelatum vltra ꝯmuneꝫ
cursuꝫ intellectõis nãlis. Preterea ꝯtra

totam illã opi. sunt duo difficilia: ꝑmo
q̃modo loquẽs nõ cuilibet loquit. si ei
loqui ẽ precise exꝑmẽ ꝯceptum qui non
in ipo videt sicut i li. ⁊ hᵒ expssum a q̃li
bet põt videri eq̃liter: g̊ exꝑmens illud
cuilibet eq̃lit loq̃tur. Aliud ẽ q̃ũo isto
loq̃tur illi i q̊ nihil causat: sꝫ tm̃ i se nul
la eni vĩ ratio q̃re aliꝰ nũc magis intelli
gat q̃ͥ priꝰ si nihil aliud fiat in eo. ⁊ spã
liter vĩ absurdum hoc in illuminatõne
nã cõstat primum angelũ illuminari a
deo imediato: ⁊ deus illuminans nihil
facit i se. sꝫ ꝑmũ qȯ facit est in intellectu
vel in angelo illuminato: ergo ita veri
simile ẽ in alijs illuminantibus inferio-
ribꝰ q̃ͥ illũinãs ñ cãt aliq̃d i se ꝑ hᵒ q̃ͥ ẽ il
lũinãs sꝫ pᵐ cãtũ ẽ i illũinato. Ad q̃stio
nẽ istã de locutõe ꝑmo rñdeo q̃ͥ angelꝰ
loq̃tur angelo cãndo i eo ꝯceptũ imedi
ate illiꝰ obiecti de q̊ leq̃tur: ad qȯ pono
duas rões. ꝑma ẽ talis: omnis loquens
intellectualit causarꝫ imediate in eo cui
loq̃tur de eo de quo loq̃tur ꝯceptum si
posset. angelus aũt hoc potest respectu
alterius angeli g̊ ⁊c̃. ꝓbatõ maioris: qȯ
libet agẽs nãle statim inducẽt si possꝫ il
lud qȯ principaliter intendit: ⁊ loquẽs
ꝑncipaliter intẽdit exꝑmere conceptũ il
li intellectui cui loq̃tur. Probatio mi
noris: illud quod sufficienter est in actu
ꝑmo respectu alicuius effectꝰ p̃t illũ cã-
re in receptiuo ꝓportõnato approxia-
ta. angelꝰ aũt hñs noticiam habitualeꝫ
alicuius obiecti qȯ sit a ẽ sufficiẽter in a
ctu ꝑmo ad cãndũ intellectõem actualẽ
illius a g̊ põt illũ effectũ causare in q̊cũ
q̃ꝫ intellectu receptiuo illiꝰ effectus. itel
lectus autẽ alterius angeli non cõcipien
tis a distincte receptiuus ẽ: g̊ in illo intel
lectu potest angelus talis causare talem
cõceptum. ꝓbatio maio. q̃ꝛ ꝑma extre
ma ꝓpositionis actiui ⁊ passiui sũt vlĩs
sima abstracta a quocunq̃ꝫ actiuo: ⁊ a
quocunq̃ꝫ passiuo: ⁊ ista ꝓportõ inest ꝑ
ticularibus sb̃ vtroq̃ꝫ extremo per rati
onem cõem: ⁊ per cõsequens extremis.

ꝓbatio mi. angelus in se habet actum
ꝑmum cognoscendi a ⁊ spẽm ⁊ quecun
q̃ꝫ ponũtur necessaria ad cognitõeꝫ ⁊ ꝑ
ꝯsequenꝭ per illud quod habet põt facẽ
intellectum suum in actu 2ᵒ cãndo i se
intellectõem a sicut effectum. seq̃tur igi
tur q̃ͥ in itellectu alterius passiuo q̊ est
eiusdẽ rõnis cum intellectu suo p̃t hoc
cãre. Instat cõtra ratõem: q̃ꝛ nõ videt
ꝯcludẽ nisi de angelo: ⁊ angelo absolu-
te sumptis: q̃ꝛ si distent abinuiceꝫ distã-
tia erit impedimentum ꝓpter quod nõ
põt vnus agẽ in alium. nõ eni p̃t distãs
agere in distans nisi prius agat in medi
um. medium aũt non est locutõnis an-
geli receptiuũ nec auditm̃ angeli loquẽ
tis g̊ ⁊c̃. Cõfirmatur istud per arist. 2ᵒ.
de aĩa vbi vult q̃ͥ si esset vacuum nihil
videretur: q̃ꝛ spẽs visibil nõ possit ꝑtin
gere ad oculum. Item vult. 7ᵒ. phy. q̃ͥ
mouens ⁊ motum sint sil: ⁊ hoc loquẽ-
do de moto immediato: qȯ oꝫ ꝑus mo
ueri a mouente q̃ͥ moueatur motũ me
diatũ. Ad ista exhibenda ꝑmo osten
do q̃ͥ angelꝰ etiam distãs põt causare cõ
ceptum in angelo distante: nam si nõ es-
set prioritas nature actõis i mediuꝫ ad
actiõem in termino actio in terminum
nõ depẽdẽt ab actõe in mediũ. patet ex
rõe ꝑoritatis nãlis: quia causa sufficiẽs
duoꝝ quoꝝ neũtruꝫ ẽ ꝑus naturaliter
alio potest vtrũq̃ꝫ sine alio causare: sed
in ꝓposito nõ est talis ꝑoritas: g̊ põt an
geluſ agẽ in terminũ distãtem nihil agẽ
do in medium. ꝓbatio mi. Actõ in me
dium nõ p̃cedit nãliter actõem i termi
num nisi duplici de cã. aut q̃ꝛ ẽ eiusdeꝫ
rõnis medium ⁊ terminꝰ: ⁊ tũc ꝑus nã
liter recipitur in medio sicut passũ ꝓpi
quius nãliter prius patit q̃ͥ passum re-
motius. aut si est alterius rõis agẽs hẽt
duas formas actiuas quaꝝ vna est ꝑor
nãliter reliqua: ⁊ ꝭm illam formã que ẽ
ꝑor actiua natum est agere in mediũ: ⁊
ꝭm aliam in terminum: exemplum pri
mi est vt quando sol illuminat partes

medij. exemplum secundi vt quādo sol
generat mineram in visceribus terre:
vel vermē in terra ⁊ illuminat mediuz
interpositum: ergo exclusa vtraqꝫ harꝫ
causarꝫ. s. ꝙ nec mediū sit receptiuū eius
dem actionis cum termino: nec agēs hꝫ
aliā formam actiuam realiter vel v̓tua
liter per quā sit natū agē in mediū actō
ne alterius rōis ab actōne in terminum
nullo mō p̄cedit actio i mediū actōem
nālem in terminum: ⁊ ita est i ꝓposito
mediū eni corporale qd̓ est int̓ angelos
distātes: necꝫ est natum recipe actōnem
eiusdem rōis cum angelo distāte audiē
te: nec aliam alterius rōis p̄orez illa: q̄a
angelus loquēs nec hēt formaz v̓tualit̓
nec fōrliter actiuā actōis p̄oris ad illā q̄
est locutio. Confirmatur istud vltimū
tripliciť: p̄mo ponendo vnum impossi
bile. s. ꝙ deus non eēt vbiqꝫ ꝓm eēntiaz
eēt tn̄ oīpotēs ꝓm supi⁹ dicta di. 37. pri
mi li. ⁊ tunc posset immediate aliq̄d cā
re alicubi vbi tn̄ non eēt pn̄s per eēntiā
nec tamen ageret in mediū actione eius
dem ratōnis nec alterius: q̄ causatum
esset immediate ab eo. 2° si non admit
tať ista positio ipossibilis remota ipossi
bili rōe satis habebiť ꝓpositū: q̄ sol im
mediate cāt v̓mē vl̓ aliā sb̄az gn̄ābilē ⁊
corruptibilez: ⁊ tn̄ actōe illi⁹ rōis. s. gn̄ā
tōis nō agit in medium: nec actōne alte
rius rōnis nisi q̄ sol hꝫ aliā formā acti
uam. s. qualitatem per quā nat⁹ est age
re p̄us aliquo modo q̄ꝫ p suam formaz
sb̄alem sicut alteratio p̄cedit gn̄ātōem
Preterea 3°. si hoc nō ꝯcedatur patꝫ ꝙ
omne corpus generans gn̄āt corpus nā
le non tm̄ supficiem: ⁊ tamen non est i
mediate pn̄s nisi ꝓm supficiem: ⁊ in sup
ficie ipsius geniti agiť g̊ generās vbi non
est nec p eēntiam nec p contactum ma
thematicū pn̄s agit: est tn̄ ibi per conta
ctum v̓tualem: ⁊ hoc sufficit ad agēduz
sicut si esset pn̄s p essentiam vel mathe
matice: ⁊ ꝙ agat p̄us in medium int̓ ip
sum ⁊ illud cui est sic pn̄s non requiriť

absolute ad hoc ꝙ agat in illud: sed h°
est quia mediuz est capax actōis eiusdē
rōnis cum termino. Post hec tria ap
tius exēplum ad ꝓpositum est de actu
cognoscēdi: q̄ cognitio intuitiua visus
non est eiusdem rōnis in medio cū illa
que est in organo: ⁊ si actio alterius rati
onis fiat i medio q̄ꝫ in organo visus ac
cidit visioni inquantum est effectus vi
sibilis per hoc ꝙ visibile est natum gi
gnere ⁊ speciem ⁊ visionem sicut duos
effectus ordinatos. hic igiť receptiuum
remotum recipit aliquid cui nihil eius
dem rōnis recipitur in medio: sed rece
ptum alterius rationis recipitur in me
dio: ⁊ hoc accidit quia receptum in me
dio non est causa recepti in termino: sꝫ
est sicut effectus prior illo comparando
illa ad eandem causam. Per hoc patet
ad instātiā 2°. de aīa ꝙ nō videreť aliq̄d
nisi esset medium. non ꝙ de p se ratōne
coloris visibilis sit aliquid causare in
medio ad hoc ꝙ videatur: sꝫ q̄ spēs vi
sibilis ⁊ visio sunt effectus ordinati eius
dē obiecti vt coloris: ita ꝙ spēs pri⁹ nata
ē gigni q̄ꝫ visio sicut actus p̄mus q̄ꝫ act⁹
scd̓s: ⁊ p̄m⁹ ē spēs in medio vel organo
ꝓpinquiori q̄ꝫ in medio vel organo di
stantiori: sicut ⁊ vl̓r forma eiusdez rōis
p̄us causať in ꝓpiquiori q̄ꝫ i remotiori.
Et p idem patet ad illud. 7°. phy. agēs
eni est imediatum passo ꝓximo: ⁊ h° i
mediatōne corn̄dēte tactui mathema
tico qn̄ medium est receptiuum actōis
eiusdēm rōis vel alterius rōis respectu
cui⁹ agēs hꝫ formā: vel imediatōe corn̄
dente tactui v̓tuali: q̄ ita est agens pn̄s
distāti mathematice ad effectū cāduz
in eo sicut si esset pn̄s sibi ꝓm eēntiam
suam: ⁊ hoc modo esse pn̄s p potētiam
suam est sic: non ꝙ potētia sua sit ibi: sꝫ
ꝙ potētia sua possit causare ibi effectuz
ac si eēt ibi: lꝫ nec ip̄m nec po^a sua sit ibi
Sꝫ ꝯtra hoc obijcitur: quia tūc distā
tia localis non impediet locutionez an
geli. Si eni angel⁹ distās imediate cāret

illuminationem in alio distante nihil
causando in medio illud mediũ erit in
actione sua sibi tanꝙ eẽt indistans. par
eniz est quãtum ad actionẽ eius ac si es
sẽt imediati. ergo ita est ꝙ localis distã
tia nõ impediet locutionẽ. Respõdeo
inter agens ⁊ patiẽs potest eẽ medium
mathematicũ tripliciter. Scdo princi
paliter ad solutionẽ arguo sic. Angelus
inferior cognoscit se intuitiue per eẽnti
am: vt patet supra di. 3. ergo ⁊ superior
cognoscit illũ inferiorẽ per eẽntiam suã
intuitiue. proba° cõsequẽtie. quia omne
obiectũ cognoscibile ab inferiori potest
eẽ cognoscibile a superiori eque perfcẽ
vel perfectius. nulla aũt cognitio abstra
ctiua alicuius obiecti perfectior ẽ cogni
tione intuitiua. qr cognitio abstractiua
per speciẽ potest eẽ de re nõ existente in
se presẽtialiter. ⁊ ita nõ perfectissime co
gnoscit nec attingit. nõ autẽ oportet an
gelos eẽ imediatos sibi localiter ad hoc
vt superior intelligat inferiorẽ intuitiue
ergo dato ꝙ distent localiter superior i
tuitiue cognoscit inferiorẽ. sz ista cogni
tio nõ est per aliquã speciẽ vel habituz
qui possit eẽ re nõ existente. ergo a simi
li in angelo intuẽte illam cognitionẽ in
tuitiuã. ⁊ tamẽ illa existẽtia cognita ni
hil eiusdẽ ratiõis vel alterius ratiõis gi
gnit in medio. qr mediũ nec est capax i
tellectionis nec speciei materie intelligi
bilis. ergo a simili si in illo angelo pona
tur aliquid actu intelligibile natum gi
gnere aliquaz cognitionẽ licet nõ intui
tiuã in quolibet intellectu passiuo ⁊ re
ceptiuo potest illud actu intelligibile gi
gnere suaz notitiaz. sed intellectus ange
li distantis est receptiuus talis notitie.
ergo illud intelligibile actu in intellectu
angeli exñs põt causare in intellectu an
geli distãtis notitiã actualẽ sui.

Ad ulteriorez autẽ
declarationẽ propositi restãt duo intel
ligẽda. primo quid gignat in intellectu
audienti ab angelo loquẽte. 2° qualiter
angelus põt loqui vni ⁊ nõ alteri si sint
eque pñtes. De primo dico ꝙ potest
cãre actũ tm̃ ita ꝙ nõ spẽm. ⁊ põt cãre
simul actũ ⁊ spẽm. ⁊ põt causare tm̃ spe
ciẽ. Probatio primi. locutio potest eẽ
de aliquo habitualiter noto audiẽti. qr
sicut nos possumus perfecte loqui d̃ eo
qd̃ perfecte sciremus cõicando cõcept⁹
nostros alijs lz sciremus illos eosdẽ alij
scire. ita possibile videt̃ ibi locutionẽ eẽ
de habitualr̃ noto vtriqz. sed tunc non
gignitur spẽs ab angelo alia ab illa que
hr̃. qr tunc eẽnt due in eodẽ respectu ei⁹
dẽ obiecti. nec ẽt prehita illa intẽditur.
qr ponamus ꝙ p̃habeatur pfectissima
Silr̃ locutiones vt plurimũ sũt de cõ
plexis pertinẽtibus ad actualẽ exñtiam
rerũ. tales ãt cõplexiones nõ sunt euidẽ
tes ex terminis. lz g° aliquis habeat spẽs
extremoꝝ nõ propter hoc est intellect⁹
suus minus capax alicuius intellectõis
siue cognitionis cõplexe de illis extrẽis
que vz ẽ determinate d̃ altera parte cõ
tradictionis vt de existẽtia rei vel non
existẽtia. potest g° tũc causari aliquis ac
tus cognoscẽdi tale cõplexũ sine causa
tione alicuius spẽi. 2m probo. qr si ange
lus audiẽs nõ habet speciẽ illius singu
laris de quo loquẽs loquit̃ intellect⁹ su⁹
ẽ receptiu⁹ tã spẽi ꝙ act⁹ ⁊ carẽs vtroqz
⁊ intellect⁹ angeli loquẽtis est in actu p°
sufficiẽti° ad gignitionẽ vtriusqz: qd̃ pz
de spẽ. qr spẽs intelligibilis põt gignere
spẽz itelligibilẽ eiusd̃ rõis. sicut spẽs rei
sensibilis in medio potest gignẽ speciez
sensibilẽ eiusd̃ ratiõis. similiter de actu
pz. qr illa spẽs que est in loquẽte princi
piũ cognoscẽdi illud cuius est. põt etiã
eẽ ratio gignẽdi actualẽ intellectionẽ il
lius obiecti in intellectu alio capace. 3m
pbo. qr minor virtus actiua nõ potest
maiorẽ v̄tutẽ ipedire a sua actõe. g° si su
perior ꝯsideret aliqd in genẽ ppo: puta a
inferior volẽs loqui sibi de. b. nõ pote
terit impedire suã intellectionẽ actualẽ

ergo tunc non caūsabit intellectōem a
ctualem ipsius b: qꝛ non pn̄t due inesse
sibi ꝛ aliq̇d causabit quātuȝ poterit: qꝛ
vult ꝯceptū suū alijs cōicare quantuȝ p̄t
ġ causabit spēm illꝰ b si non p̄habeatur
in intellectu supioris. Ex eadem etiam
maioꝛe q̄ pꝛiꝰ ꝛ ista minoꝛe ꝙ .s. supioꝛ
ꝛ inferioꝛ possunt sil̄ loqui eidem sequi
tur ꝙ superioꝛ faciet istū actu intelligē
tem illud de quo vult loqui. iferioꝛ aūt
non: sȝ tm̄ faciet aliquid cōpossibile cuȝ
intellectōe sua .s. spēm illius de q̊ vult
loqui. In istis duobus casibꝰ ita potest
loquens gignere spēm qȯ nulluȝ p̄ot gi
gnere actū: dato etiaȝ ꝙ nullum sit ipe
dimētum ex pte audiētis: qm̄ vtrunqȝ
possit ꝛ spēm ꝛ actum recipe loquens
exquo volūtarie causat sicut dicet po
stea p̄ot causare vnū ꝛ nō alteꝝ .s. prius
non causādo posterius exquo se non ne
cessario cōcomitant: ꝛ in isto vltio mē
bꝛo loquens loquit: ꝛ tamen audiēs nō
audit pfecte: qꝛ auditio non est aliqua
intellectio actualis illius qȯ exp̄mitur
a loquēte: ꝛ est simile sicut si homo lo
queret homini distracto p studium in
cuius aure accipetur spēs soni: ꝛ tamē
non audiret. i. non cōcipet illud disticte
sḃ rōne signi nec haberet intellectioneȝ
de illo exp̄sso. sȝ tm̄ ista spēs soni gigne
ret in memoꝛia vel fantasia aliam spēȝ
remanentē: ꝛ posset postea rediens a di
stractōne ꝯsiderare illud cuius est signū
ꝛ ita locutio pꝛecedens eēt sibi occasio
illius intellectōis. etiā licȝ p̄us p eam ni
hil distincte audisset: sed in alijs duobꝰ
p̄mis mēbꝛis in quibus intellectō actu
alis exp̄mitur a loquente qn̄ aliquis lo
quitur: tunc ille cui loquit audit q̄ audi
tio intellectio quedam est. Sed qualis
actus intelligendi est iste actus q̄ dicit
auditō. Rn̄deo quadrupliciter potest
angelus itelligē a pꝛeter visionem ipius
i verbo vȝ intuitiue in se. intuitiue i itel
lectu alterius angeli cognoscentis illud
ꝛ abstractiue per speciē habitualē ꝯcre

atam vel acquisitam. ꝛ nulla istaꝝ itel
lectōnuȝ est auditio: qꝛ nulla est p se ex
pressa ab intelligente inquantuȝ intelli
gēs est: imo accidit huic ꝙ obm̄ sit itelli
gens: eque eni mouēt si non esset intelli
gens: ꝛ in omnibus istis si aliq̇s intelle
ctus causet est intellectus ipsius intelli
gentis non alterius: ꝛ ipm obm̄ ꝯcurrit
ibi cū intellectu vt causa partial̄ sic fuit
dictū di. 3ª. p̄mi li. 4° modo p̄t iste co
gnoscē a: ita ꝙ intellectio fiat in eo p in
tellectum aliū exp̄mentem ꝛ intellectus
istiꝰ nullam habeat cālitatem respectu
actꝰ sȝ tm̄ sit passiuꝰ. Ista aūt sola cogni
tio est auditio ꝛ est exp̄ssa ab intelligen
te inquantum intelligēs est. Patet ergo
dr̄a auditionis ab illa triplici cognitio
ne que cōiter potest dici visio: qꝛ i audi
tōne intellectus audientis tm̄ ē passiuꝰ:
ꝛ quicquid est in eo: ita ꝙ si habȝ spēm
habitualē ipius auditi illa spēs etiā nō
agit ad auditōem: quicquid etiā est ibi
pꝛesens nihil agit ad eā. naȝ si intuitiue
esset idē singulare sibi pn̄s qȯ est pn̄s lo
quenti illud vt pn̄s sibi non gignēt i eo
auditōem. sed solum gigneret in eo visi
onē solūmō ġ intellectus loquētis vl̄ q̄
sūt i ipo vt in ipo: vel pn̄tia vt sibi sūt
actiua respectu auditōis: ꝛ hoc nō vt p
ximi effectus: nā prius cānt ista pn̄tia lo
quēti intellectōem actualem in loquen
te q̄ꝙ causent illam auditōem i audiēte.
Ex hꝰ pȝ quomodo volūtas loquētis
faciat ad ipam locutōem: qꝛ sicut ipsa
post p̄mam itellectōem facit ad copula
tionem memoꝛie ꝛ intelligentie ad quē
cunqȝ actum scd̄m habēdum i ipo an
gelo in quo est voluntas: ita potest facē
ad actū illū posterioꝛem hn̄dum i ange
lo audiente. si enim effectus pꝛioꝛ sine q̊
non causat posterioꝛ est in ptāte alicuiꝰ
si pꝛioꝛ non sit nec posterioꝛ erit. Et ex
hoc etiam apparet aliud quō .s. actual̄
intellectio in ipso loquēte non ē rō agē
di sibi inquātum loquitur: sȝ aliq̇d pti
nēs ad memoꝛiaȝ loquētis: qꝛ i effectibꝰ

ordinatis quasi eiusdem rõnis quorũ vterq₃ natus ẽ gigni a causa equoca nõ oportet põrẽ eẽ cãm posterioris. ſ₃ vtrũq₃ cãri ab eadẽ causa equiuoca: ⁊ hoc spẽaliter est in ꝓposito: q₂ intellectio actualis nõ ita habet rõnem parentis sicut memoria: vnde pater in diuinis gignit memoria non intelligẽtia. Patet etiã tertio q̃s sit ordo auditõnis ad itellectõnẽ q̃ est visio: licet enim i michaele visionem obiecti sine itellectõe ipi⁹ obi posset sequi locutio gabrielis de eodem tñ tunc non causat cognitõem alicuius nõ ꝑus noti: nec tunc ẽ locutio ita necessaria sicut qñ p̃cedit vtranq₃ visionem illã. qñ eni₃ gabriel nouit aliq̃d in genere ꝓpo: vel reuelatũ quod nõ nouit michael in ꝑticulari põt iste in intellectu ipi⁹ causare ꝯceptũ qui ꝓꝓe dicitur auditio quo causato põt michael cõuertẽ se ad intellectũ gabrielis videndum ⁊ i eo videbitur illa intellectio quã gabriel habet: ⁊ etiam in ista intellectione videbitur aliquo mõ obm̃ ipsius intellectionis: ⁊ si illud obm̃ non possit vlteri⁹ videri nec i se nec in v̈bo vltima perfectio quã põt michael de hoc cognito hr̃e est vidẽ illud i intellectu gabriel: sic igitur i quantum auditio ordinatur ad cognitionem habẽdam alicuius incogniti ipsa p̃cedit omnem visionem ta₃ rei in se q̃ rei in intellectu alteri⁹ videntis q̃ etiã rei per spẽm habitualẽ que triplex visio dicta est distingui ab auditione. dicitur etiã auditio differre ab omni visione quãtũ ad certitudinẽ que differentia forte põt concludi ex ratõne effectuum ordinatorum quorum posterior est perfectior ⁊c̃.

De secundo princi

pali. s. quõ põt loqui vni ⁊ nõ alteri. dico q̃ sicut in potestate angeli ẽ quãtum ad primã intellectionẽ vti hac specie in memoria: vel illa ad illam intellectionẽ actualẽ istius vel illius: et si hr̃et ꝑles intelligẽtias ess₃ in potestate ei⁹ q̃ notitias gigneret in ista intellligẽtia vel in illa: ñ eni₃ magis determinat passiuũ nãle ad patiẽdum: q̃ actiuũ nãle ad agẽdum: sicut g̊ illud actiuũ q̃d de se sb̃est volũtati põt ex se agẽ ⁊ non agẽ ꝓpter eius imperiũ ita põt illud actiuu₃ determinari ad agẽdu₃ in hoc passiuũ ⁊ non i illud ⁊ sicut fieret deẗminatio ad intelligentias intrisecas ipsi angelo si essent plures sic põt fieri deẗminatio ad intellectum hunc vel illum extrinsecu₃: qui quo ad hoc sunt passiua eiusdem rõnis cum illo passiuo intrinseco i quod ageret actiuum intrinsecum ꝑ imperium volũtatis. Ex hoc seq̃tur correlariũ q̃ tot sũt locutõnes quot audientes: q₂ quãtũcũq₃ sũt pñtes vel vn⁹ ꝓpiquior ali⁹ remotior sicut memoria nõ gigneret in intelligẽtia michaelis nisi ex imperio volũtatis sue: ita non gignit in intellectu vnius ⁊ non alterius nisi ex deẗminatione ipsius loquẽtis. Sed tunc est dubiu₃ q̊t potest simul loqui: quia agens nãle nõ potest quotcũq₃ effectus adequatos simul habere: ⁊ ita vna gignitio nõ sufficit ad h⁹ vt ꝑles audiãt q₂ vna gignitio est vni⁹ itellectõis in vno quã ille solus audit. Rñsionẽ quere.

Ad aliã questionez

de illuminatõne dico q̃ illuminatio in angelo est quedam locutõ de vero perfectiua in esse secundo. sic̃ enim nõ oĩs intellectio est simpliciẗ perfectio angelici intellectus: ſ₃ visio v̈bi ⁊ nõ visio q̃ddĩtatũ siue ꝑ spẽs habituales siue intuitiue sic nec oĩs cognitio singulariũ alia a visione v̈bi ⁊ a cognitõe q̃dditatũ eq̊ ꝑficit intel^m angelicũ q̃si scd̃ario: sed visio veri reuelati ꝑficit in esse scd̃o: nõ autem sic cognitio singularis in genere ꝓprio. dico tunc q̃ angelus superior cui s̄m cõem cursũ reuelatur ꝑmo aliquod particulare cãt in inferiori conceptum quẽdam de illo reuelato qui dicitur au

ditio: ꝛ hoc causare qȯ est quoddã spã
le loqui ẽ illuminare. ꝓbabile etiã vide
tur ꝙ angelus illuminans aliquid cau/
set in illuminato ꝛ nõ in se: qꝛ ipse deus
illuminans ṗmum angelũ nihil causat
i seipo sed in angelo illuminato. Sȝ ẽ
dubiũ vtꝝ supioꝛ illuminans possit fa/
cere inferioꝛeȝ aliq̇d videre in verbo: ꝛ
an inferioꝛ possit illuminare superioꝛẽ
videt ꝙ sic si sibi sit reuelatum. Ad ṗ
mum videtur ꝙ sicut cognitio v̇bi est
mere supnãlis ita ꝙ non sb̓est cãlitati a
licui⁹ cause causate: sic nec etiã visio ali
cui⁹ i verbo: tñ supioꝛ modo p̃dicto il/
luminãdo inferioꝛẽ pȯt dispositiue agẽ
vt videat i v̇bo: nam illa auditio dispo
nit vt audiens ꝯuertat se ad intellectuȝ
loquẽtis: ꝛ ibi videat illud de quo loq̇t
loquẽs: ꝛ ista visio ẽ aliq̊ modo perfecti
oꝛ illa auditõne: ꝛ vlterius disponit ad
hoc vt angelus videns in angelo videat
idem verbo: quia si desideret illud qȯ
ibi videt sicut in speculo impfecto vide
re in speculo pfecto videbit gaudens: ꝛ
tunc perfecte illuminatur. pfectius q̇dẽ
a v̇bo: dispositiue aũt ab angelo supio/
re. Ad 2ᵐ dubiũ dico ꝙ deus de potẽ
tia sua absoluta potest aliquid reuela/
re angelo inferioꝛi: quod nõ eẽt reuela/
tum vel notũ supioꝛi: ꝛ tunc ille iferioꝛ
posset loqui aliquo modo supioꝛi ȯ h°
qȯ supioꝛ igͣraret: ꝛ illa locutio eẽt ali/
quo modo illuminatio: tñ non p̃t habẽ
tantã efficaciã sup intelᵐ supioꝛis sicut
sup intelᵐ inferioꝛis: ꝛ ideo non posset
iste necessario facẽ supioꝛẽ audire sicut
ecõuerso: qꝛ si supioꝛ ꝯsideret aliquid i
gnẽ ꝓpo iste inferioꝛ non facẽt ipm au/
dire simplr. simplr aũt supioꝛ pȯt facẽ
inferioꝛẽ audire: ꝛ pȯt impedire intelle
ctõnem eius de aliquo intelligibili: de
facto tamẽ verisimile ẽ ꝙ de⁹ oꝛdinate
distribuat suas illũinatõnes: sic distri/
buit angelos in oꝛdinibus suis: pꝛimo
quidem superioꝛibus: deinde inferioꝛi
bus.

Ad argũmenta pꝛi

me questionis. Ad ṗmũ dico ꝙ angel⁹
p̃t care illã auditõeȝ. i. visionẽ pfectiuã
in eẽ 2°: ꝛ cum dicit igit creabit: non se/
quit sicut patebit in. q. de rõnibus semi
nantib⁹. creatio eni ẽ actio nõ ꝯcurrẽte
alia causa alicuius generis nisi tm̃ ṗmo
efficiẽte ꝛ ṗmo fine ꝛ talis nulla ẽ actio
creature. Ad 2ᵐ dico ꝙ visio ẽ pfectis
sima illuminatio: ꝛ ideo intellectus ha
bens illam dꝛ pfecte luminosus vel illu
minatus quãtũcũqꝫ non habeat illã co
gnitõem que respectu istius dꝛ se hꝛe ad
lumen sicut tenebꝛa: ꝛ iõ nec carẽtia cu/
iuslibet alterius intellectõnis in habẽte
istam dꝛ facẽ intellectum tenebꝛosum.
potest tamen concedi ꝙ sicut i potentia
sũt ad aliq̇d quod est lumen ita sunt in
potẽtia ad aliquid quod ẽ tenebꝛosum

Ad 3ᵐ qȯ accipitur de lumine coꝛpo
rali quãtũ ad aliq̇d falsum ẽ. non enim
sol impedit alias stellas multiplicare ra
dios suos ad supficiem terre. qȯ pꝫ: q̇a
existẽs in ꝓfundo puteo in meridie vi/
dẽt stellas. nõ enim ad oculos eius per
tingerẽt radꝫ nisi ṗus attigerẽt ad sup/
ficiem medꝫ illuminati. ipe tñ sol lumi
naria minoꝛa impedit ab aliqua actio/
ne. s. ab illa quam habẽnt in visum: q̇a
nõ pñt videri in pꝛesentia solis: ꝛ rõ est
qꝛ excellẽs visibile pꝛius agit in visum
excellẽter: ita ꝙ actuat ipm ꝰm totã ei⁹
capacitatem: ꝛ foꝛte aliquo modo imu
tat cũ doloꝛe ꝰm alacẽ ṗmo pspectiue.
sȝ ad h° nõ est silẽ de lumie itelligibili re
spectu itellect⁹: sic pꝫ per arist. 3°. de aia
nã post excellẽtia intelligibilia nõ min⁹
intelligim⁹ alia sȝ magis: sȝ post excellẽ/
tia sẽsibilia min⁹ sentim⁹ alia sẽsibilia:
qꝛ potẽtia vel oꝛganũ debilitatur.

Ad argumẽta secũ

de. q. Ad ṗmum licet aliqui dicãt ꝙ an
gelus pȯt intellectõem suã p actum vo/
luntatis sue occultare ꝛ non occultare:

ꝛ istud nō occultare est loqui. tamē non
videt quare aliquid actu intelligibile es
set presens intellectui passiuo. ꝛ ñ possꝫ
ipm imutare. nec videtur maior ratio
quare per voluntatē suā possit occulta
re magis intellectiōem suā ꝙ̄ essentiā. q̄
re ēt alius angelus cui vl't occultare in
tellectiōem suā nō potest videre illā vo
litionē si ponat illa occultari. ğ per aliā
volitionē. ꝛ sic in infinitū. Et ideo si cō
cedat ꝙ cognitio huius angeli est p̄sens
alij sicut essētia sua. tamē locutio potest
esse qua exprimit ista cognitio vel cogi
tatio nō propter hoc ꝙ sine tali exp̄ssio
ne nō posset videri. sed qꝛ sine exp̄ssiōe
nō cognosceret cognitione illa que ē au
ditio. ꝛ ēt frequēter sine auditione pri^a
nō essꝫ visio huius cognitionis. Et si di
cas ꝙ tunc saltē potest frustra loqui ex
quo posset illud esse manifestū de quo
vult loqui sine locutione. Dico ꝙ licet
angelus prius videret intellectionē alte
rius angeli ꝙ̄ haberet auditionē ab eo.
nō tamē frustra essꝫ auditio. quia essꝫ ꝑ
se perfectio cōicata angelo ab alio ange
lo liberalit̄. ꝛ ad hoc potissime est locu^9
in intelligentibus vt liberaliter ꝛ libere
cōicent sibi inuicē cōceptus suos. si autē
cogita^9 huius videret in hoc iste libera
liter nō cōicat suum cōceptum alteri. se
eni hꝫ iste in ista visione sic angl's nō in
telligens ꝛ nō nolēs. qꝛ ista cogitatio est
naturalr̄ visibilis. naturalit̄ āt actiuum
ꝛ motiuū ad sui visionē silī modo agēt
si nō essꝫ in intelligēte ꝛ volēte. Simil'r
ēt auditio quādo precedit excitat ad in
tellectionē visiōis angeli loquētis. ita ꝙ
licet illa visio posset eē sine excitatione:
nō tamē est sine. Cōfirmatur istud ꝙ
nō ponitur frustra locutio. qꝛ angeli cō
cedūtur loqui deo. ꝛ tamen nō possunt
aliquid sibi facere manifestius ꝙ̄ prius
nec ēt aliud vel alio modo manifestū ꝙ̄
prius. ꝛ tamē hec possūt esse in angelo.
sed tm̄ ex liberalitate velle hoc eē patēs
deo appetunt oio quātum possunt. ita
ꝙ si possent causare in eo cōceptuꝫ illuꝫ
cārent. ꝛ hoc est loqui deo. magis ergo
necessaria est hic locutio. Ad 2^m arg^m
pꝫ ex dictis quomō potest vnus angel^9
alij distāti angelo loqui nihil agendo i
mediū. ꝛ quomō vni ꝛ nō alteri siue ꝓ
pinquiori siue magis distanti. Ad 3^m
dico ꝙ ꝛ si verū sit deuꝫ cōicasse angelo
species oium quidditatū. tamē si non es
sent ille species cōicate siue cōcreate nō
essꝫ incōueniens angelū acquirere illas.
qꝛ illud qd̄ est perfectionis inferiori itel
lectu nō est negādum ab intellectu supe
rioris ꝛ perfectiori. perfectiōis autē in
intellectu nostro est ꝙ habeat aliquid q̄
actiue possit acquirere species omnium
quidditatū. ita ꝙ licet posse recipere ta
les species sit imperfectiōis. tamē actiue
posse eas acquirere perfectiōis ē supplē
tis imperfectionē. quales sunt cōiter p'
fectiones creaturarū. Similiter etiam
dato ꝙ deus cōicauerit species quiddi
tatū ñ oportꝫ tamē dicere ꝙ cōicauerit
species oium singulariū intelligibilium
ab angelo. nō enīꝫ est verisimile ꝙ possi
bile essꝫ aliquid singulare fieri cuius nō
possꝫ angelus habere distictam notitiaꝫ
ꝛ tamē si mūdus duraret in infinituꝫ si
cut est possibile durare essēt infinita sin
gularia quoꝝ quodlꝫ posset angelus di
sticte cognoscere. ꝛ tamē nō h̄ret simul
infinitas species cōcreatas. ergo posset
speciē alicuius de nouo acquirere. Da
to etiā ꝙ tā species singulariū ꝙ̄ quiddi
tatū cōicauerit deus intellectui angeli.
adhuc tamē per illas nō potest habere
oēm cognitionē sibi possibilē. qꝛ nō in
tuitiuā. ista enī nō potest haberi per spe
ciē obiecti que māere potest obiecto ab
sente. hoc āt est cōtra rōnem cognitiōis
intuitiue ꝙ sit de re nō actualiter existē
te ꝛ principaliter neget. ergo propositō
illa assūpta. ꝙ nihil pōt angelus cogno
scere nisi per spēm inatam. Et dato 4°
ꝙ essꝫ vera adhuc posset eē locutio de
cōplexis, quoꝝ incōplexoꝝ habꝫ spēs

ĩmatas. q2 iste spẽs nõ essent sufficiẽtes
cã cognoscẽdi cõplexionẽ vnionis cõti
gentis de ipsis extremis. q2 talis cõtigẽs
nõ cognoscitur eẽ vera extremis. Ad
probationes illas que adducũtur ꝙ nõ
pñt habẽ spẽs acquisitas. Respõdeo
ad primã ꝙ habz itellectũ agentẽ ⁊ pos
sibilẽ. ⁊ cuz hoc improbat de intellectu
agẽte. dico ꝙ obm̃ suum primũ. i. ade
quatũ nõ est essẽtia sua. sed totũ ens cõ
prehendens sub se species intelligibiles
⁊ sensibiles. licz autẽ essẽtia sua sit actu
intelligibilis. nõ tamẽ singulare sensibi
le loquẽdo de intelligibili intellectione
abstractiua tali quali cognoscitur vl'e.
Cũ etiã improbatur de intellectu pos
sibili ꝙ nõ est in potẽtia ad actũ primũ
dico ꝙ si supficiens essz creata sub albe
dine nõ minus essz de se receptiua albe
dinis. quia potẽtia receptiua ñ oportet
ꝙ precedat duratiõe actum ad quez est
sed tãtum natura ita intellectus angeli
licet creatus essz sub omnibus speciebus
intelligibiliuz. essz tamẽ vere possibilis
⁊ vere in potẽtia ad actum primũ. licet
illuz nũquaz duratiõe precederet. nec in
nobis etiã negaretur possibilis si creat'
fuisset sub speciebus intelligibilibus. q2
simultas duratiõis nõ aufert rationem
passiui. Eodez etiã modo ex alia parte
dato ꝙ angelus nõ indigeret abstrahe
re aliquas species. sed haberz omnes ta
les cõcreatas nõ minus haberet poten
tiam abstrahendi. quia potẽtia actiua
que est perfectiõis in natura inferiori ñ
debet negari in natura superiori. licet
causa superior preuenerit actiõem infe
rioris illius potẽtie actiue sicut nõ nega
retur in nobis intellectus agẽs dato ꝙ
agẽs noster nõ potest habere actum ali
quẽ abstrahẽdi nõ ratiõe sui. sed quia p̃
ueniret ab aliquo agente superiori pro
ducẽte effectũ qui posset per euz produ
ci. Ad scõm si arguitur vniformiter
cõcedo totuz. Angelus eniz est sine cor
pore qõ sit pars eius vel organũ eius in
operãdo. ⁊ ita cõcludẽ ꝙ nõ dependet
a corpore vel a parte vel organo ei' me
diãte quo operetur. sed nõ sequitur ꝙ
nõ depẽdeat a corpore vt obiecto. om̃is
enim intellectus passiuus qui nõ potest
in se habere totã perfectionez obiecti dẽ
pẽdet ab obiecto circa qõ operatur ⁊ p
portiõabiliter scõm proportionẽ obie
cti. Et cũ dicitur de vniõe anime ad cor
pus dico ꝙ nõ tãtum vnitur vt operet
circa corpus vt obiectum sed vnitur vt
totũ cõpositũz sit cuius ipsa est pars ita
ꝙ totũ operãs habet corpus nõ tãtum
pro obiecto sed pro parte operatiõis. ñ
sic autẽ angelus. Ad 3m dico ꝙ cõclu
deret ꝙ deus nõ posset intelligere singu
lare. quia nõ posset habere obiectuz in
illo eẽ medio. s. imaginabili. ideo dico
ꝙ mediũ agẽti inferiori alij agẽti perfe
ctiori nõ est mediũ sicut dictũ est in. q.
de motu angeli. licet sit possibilis succes
sio in medio. nõ tamẽ actualis successio
nisi cõparãdo ad virtutẽ limitatã cui il
lud mediũ est qõ est ex se mediũ iter ex
trema. nec potest facere siml' mobile sb
medio ⁊ termino. nec stati sub termino
quasi nõ essz mediũ. secus autẽ de virtu
te infinita. simil'r oporteret calorẽ imp
fectũ procedere per multos grad' vsqz
ad gradũ. a. oẽs illi gradus calori perfe
cto nõ essẽt gradus medij. quia stati in
ciperet ab ipso. a. Ita dico ꝙ intellectus
agẽs perfectior potest statiz ab obiecto
sensibili causare spẽm intelligibilẽ in q̃
res habeat eẽ vt actu intelligibile. virt'
autẽ imperfectior potest requirẽ eẽ ima
ginabile sicut dispositionẽ mediã ad eẽ
intelligibile. Aliter posset responderi
dicẽdo ꝙ esse imaginabile nõ est mediũ
in proposito. sed extremũ. quia duo ex
trema sunt hic nõ intelligibile in actu.
⁊ licet hoc extremũ qõ est nõ intelligibi
le in actu posset habere multa extrema
puta esse sensibile esse imaginabile ⁊c̃.
accidit tamẽ in quo istorum sit illud ex
tremum. quia omnia ista habent illud

extremum. ⁊ ab illo extremo vt in vno
istorū potest aliqua virtus imediate age
re ad aliud extremū: aliqua autem non
Ad 4m dico ꝙ illa congruētia de cor
poribus celestibus non concludit naꝫ si
qualitates ille nō essēt cōcreate corpori
celesti cum nihil sit datū ei vnde posset
illas qualitates acquirere semper essꝫ ñ
perfectum compando ad se ⁊ ad omnē
causaꝫ naturalē. qꝛ nulla causa natura
lis potest illas qualitates producere in
corpore illo. vniuersaliter autē omnem
perfectionē quaꝫ nō potest natura sup
plere supplet deus imediate. nō sic autē
est in proposito. qꝛ angelus habet vnde
cum alijs causis naturalibus cooperan
tibus possit talē perfectioneꝫ acquirere
.s. oium rerū cognitionē dato ꝙ sibi nō
essēt cōcreate species. posset eniꝫ cuiusqꝫ
obiecti ex naturali virtute intellectus ⁊
obiecti habere intellectiōem. nam acti
one intellectus ⁊ obiecti vt causaꝝ par
tialiū potest habere spēm quidditatis
cuiuscūqꝫ obiecti. ⁊ postea vti illa specie
ad intellectionē abstractiuā. Et cuꝫ po
stea accipitur ꝙ tunc obiectum agēt ad
intellectionē angeli. cōcedo ꝙ veruꝫ est
cū intellectu angeli. Et cuꝫ accipitur ꝙ
duo diuersi generis nō possunt esse cau
sa vnius effectus. dico ꝙ hoc est vniuer
saliter falsum. nā essētialis ordo nō est i
indiuiduoꝝ eiusdē speciei. patet per auic.
6. metaphy. indiuidua eniꝫ eiusdē spe
ciei nō sunt ad inuicē ordinata: neqꝫ or
do eētialis causarū est diuersoꝝ spē.
talia eniꝫ sunt cōtraria vel media: que
nō ordināt̄ essētialiter ad causanduꝫ
idē. ergo oēs cause efficientes diuerse
essētialiter ordinate sunt diuerse genere
Et cū probatur vlterius. qꝛ aut requirū
tur inquātum altera genere. aut inquā
tum eadē genere ⁊c. Dico ꝙ vtrūqꝫ
mēbrum potest dari propter argumen
tū qd' fit cōtra ipsuꝫ. si eniꝫ dicatur ꝙ re
quirantur inquātum sunt altera gener̄
nō sequitur qui effectus sit homogene9
⁊ simplex effectus. effectus eni simplicis
sim9 potest causari a causis essētialiter
ordiatis qui differūt genere. pꝫ hoc de
calore qui gignit̄ a corpore celesti ⁊ igne
vel a sbstantia ⁊ qualitate quoꝝ prima
duo differunt genere phyco. alia auteꝫ
duo genere predicamētali. ⁊ tamen effe
ctus est simplex nō cōpositus ex rebus
diuersis genere. si hoc est vlr falsum ꝙ
effectus ordinati ab aliqua causa requi
rant duas naturas i effectu quaꝝ vna
sit causata a superiori. ⁊ alia ab inferio
ri. tunc eniꝫ nō essꝫ effectus ordinati re
spectu vnius nec respectu alterius. nam
hoc essꝫ imediate causatū ab vna causa
⁊ hoc imediate ab alia. Si autē detur
aliud mēbrū ꝙ nō requirantur inquām
altera genere nō sequitur ꝙ tunc tātum
posset vnū intēdi ꝙ sufficeret ad agēdū
aliqua. n. perfectio causalitatis requiri
tur in duobus licet nō oporteat esse di
uersa genere que perfectio nō potest eē
in altero eoꝝ quātūcūqꝫ intēsorita nec
effectus eoꝝ. Sed nō curādo de ꝯsequē
tijs que nō valēt ad veritatē dico ꝙ nō
requirūtur per se inquātum diuersa ge
nere diuersitate absoluta. bene enim re
quirūtur due causalitates ad intellectō
nē quaruꝫ vna causalitas sit ex parte in
tellectus. ⁊ alia ex parte obiecti. sꝫ quā
doqꝫ iste due causalitates pñt cōcurrere
in vna natura sicut quādo intellectus in
telligit se. nā altera causalitas est cōis to
ti enti. illa. s. que est ex parte obiecti. reli
qua autē est determinata ad determia
tam naturaꝫ. s. intellectualē. ⁊ sic in na
tura intellectuali ꝯcurrit ista causalitas
cōmunis cū illa speciali. nō ergo requi
runtur per se ad causandum inquātum
differentes genere diuersitate absoluta
⁊ concedo nō propter arm in se. quia ꝫ
veritatē in eodē potest ꝯcurrere vtraqꝫ
causalitas. naꝫ vbi est illa entitas quam
cōsequitur causalitas obiecti. ⁊ illa enti
tas quā consequitur causalitas intelle
ctus ideꝫ potest esse totalis causa scdm

vtranqꝫ causalitatē respectu intellectio-
nis. Sed adhuc obijcitur. quia licet
diuersa genere possunt causare idē. nō
tamē sic diuersa genere vt intelligibile
⁊ sensibile. aut saltē nō possunt ita cau-
sare quin vnū agat in virtute alterius.
⁊ ita vel obiectū ageret in virtute intel
lectus vel ecōuerso. ⁊ nō erunt due cau-
se agentes ad effectum ex equo. Re-
spondeo dico ꝙ si arguatur ex ratione
diuersitatis genere. ⁊ applicetur ad itel
ligibile ⁊ sensibile quasi magis. hoc cō
cludat in illis q̃ in alijs receditur a me
dio vnde arguitur. quia hic nō est ma-
ior diuersitas generis q̃ in alijs. magis
enim sunt diuersa substantia ⁊ accidens
que sunt diuersa genera generalissima:
q̃ substantia sensibilis ⁊ intelligibilis q̄
sunt eiusdem generis generalissimi. pos-
sunt enim substantia ⁊ accidens eē cau
se agentes respectu eiusdē effectus etiā
simplicis vt caloris. ⁊ in proposito etiā
dico ꝙ ad actionē illā que consequitur
omne ens necesse est sensibile operari si
cut ⁊ intelligibile. sensibile eni est quod-
dam ens. Talis autē actio est imutare in
tellectū. ⁊ ideo accidit sensibili illa diffe
rentia generis quā habet ad intelligibi-
le inquantū sensibili ꝯuenit imutare in-
tellectum. q᷑ illud nō cōpetit sibi precise i
quantū nō est intelligibile. sed compete
ret sibi si esset intelligibile. nec potest ali
quid ita differre genere ab itelligibili q̃
si sit in genere desperato. quia quodcū
qꝫ ens quātūcunqꝫ sensibile. est tamen
intelligibile. quicquid enim potest virtus
inferior per se ⁊ n̄ primo hoc potest vir
tus superior per se ⁊ primo. quando er-
go dicitur ꝙ ita diuersa genere sicut sūt
intelligibile ⁊ sensibile nō possunt cau-
sare idem nec concurrere ad eandem ac
tionem falsum est de illa actione in qua
sensibile est quoddam intelligibile. Et cū
addis ꝙ vnum agit in virtute alterius.
Dico ꝙ. a. agere in virtute. b. potest in-
telligi dupliciter. vl' ꝙ. a. r̄cipiat ab ipo
b. formam qua agat. vel ꝙ habita for-
ma recipiat ab ipso ipsam actionem vel
motum ad actionem. scd̕o modo causa
efficiens non agit in virtute alterius. nā
ignis habens formam actiuam qua agit
nō accipit actionē calefaciendi a sole si-
ue specialem motionem ad calefaciēdū.
tantū igitur dicitur ibi inferius agere
in virtute agentis superioris. quia for-
mam illam aliquo modo accipit a supe-
riori. sic agentia naturalia ordinata ha
bent formas suas ordinate. ita ꝙ elemē
tum recipit formam suam aliquo modo
a corpore celesti vt a superiori agente. in
proposito autē nec actum primū nec se
cundū accipit vna causa partialis ab a^a
⁊ ideo neutro modo in proposito dicit
vna causa agere in virtute alterius. nec
etiā hoc est de ratiōe causarum ordinata-
rum agentiū. ꝙ. s. vna agat in virtute al-
terius. sed sufficit ꝙ vna pricipalius agat
q̃ alia. Ad 5^m 12. super gen̄. respōsum
fuit di. 3^a primi li. ibi enim probat aug.
ꝙ corpus nō potest eē totalis cā alicuius
actiōis in spm̄: qd̕ cōcedo. potest tn̄ esse
cā partialis. q᷑ patiēs potest excedē i no
bilitate cām partialē agentē. Nā ista ꝑ
positio. 12. super gen̄. vt al's dictum fuit
dependet ab ista cā vel agens prestantius
est effectu. ⁊ effectus vt actus prestātior
est receptiuo actus vt potētia. quarum
prima nō est vera nisi de virtute agente
totali. nec 2^a nisi de perfectiōe simplicit
ergo nec ista que infert de actiuo compara
to ad passiuū erit vera loquēdo de agē-
te partiali. ⁊ ita nō oportet ꝙ illud agē
sit in virtute partialis agentis. Ad vl
timū cū arguitur ꝙ simile cognoscit ꝑ
suum simile in angelo nō cōcludit incō
ueniens. q᷑ angelus potest habē cogniti
onā tā abstractiuā q̃ ituitiuā de singu
lari scd̕m rationē propriā. nō eni negā-
da est perfectio ab illo intellectu ad quā
negādam nō habetur ratio manifesta.
perfectionis autē est in intellectu posse
distincte cognoscē singulare: alias non

competēt intellectui diuino. Sz si argu
atur de intellectu nostro ꝙ fantasma in
nobis quod ē obiecti singularis gignit
spēm intelligibilem: ꝗ reducit intellectū
ad actum respectu singularis. Dico ꝙ
in illatione est fallacia consequentis. nō
enim similitudo concludit omnez simi
litudinem. fantasma quidem gignit spe
ciem sibi similem ⁊ presentatiuam obie
cti similitudine naturali: sed non simili
tudine determinationis vel indetermi-
natōnis: nam ista similitudo potest au-
ferri ratione intellectus agentis concre
antis: qui potest tribuere effectui maio
rem indeterminationem ꝙ̄ potuit hr̄e
a solo fantasmate: ita ꝙ similitudo est
nature repn̄tate siue fantasma sit causa
totalis siue partialis. sed de similitudi-
ne determinatōnis vel indeterminatio
nis nō est oīo sil̄e ɔcurrēte agēte potēte
tribuere maiorē indeťminatōem.

Ad argumenta pro

ṗma opi. recitata que posita fuerunt ꝓ
primo articulo. Ad ṗmum pz ꝙ minor
est falsa ⁊ improbata in. q. de īdiuidua
tione di. 3ª hui⁹ scōi. Ad scōm dico
ꝙ equocat de obiecto primo ⁊ ꝑ se. nā
vno mō dī obiectum ṗmū illud quod
hz per se rōnem mouendi potentiam ⁊
per se illud quod non habet ꝙ moueat
sz tm̄ cū alio mouet: ⁊ hoc modo loqui
tur phs 2° de anima de sensibili primo
quale est sensibile ꝓprium: ⁊ de sensibi-
li ꝑ se q̄le est sensibile cōmune. Alio mo
do dī quandoqꝫ obm̄ ṗmum adequa-
tum ⁊ hoc potentie vel actini: ⁊ cōtētuz
sꝫ ṗmo adequato potentie dicitur ꝑ se
obiectum. inclusū aūt in ṗmo adequa-
to actui dī per se obm̄ actus. licet igitur
obm̄ ꝑ se nō ṗmo eo modo quo loqui-
tur de eo. arist. 2°. de aia non possit mo
uere nisi v̇tute ṗmi obiecti vel cū ṗmo
obō. loquendo aūt de obō ꝑ se non ade
quato potētie: sz contento sꝫ ṗmo obō
adequato illud pōt mouere potētiam
sꝫ ꝓpa ratōne etiaz inquantum addit
aliq̄d supra ṗmum obm̄. Cum aūt acci
pitur ꝙ vl'e est ṗmum obm̄ intellect⁹ an
gelici. falsum est de ṗmo obō. i. adequa
to loquendo de vl'i inquatum vl'e est qꝛ
licet illud cui accidit vl'itas vt ens sit h⁹
modo ṗmū obm̄: tamē ipm eque salua
tur in singulari sicut in vl'i: ⁊ ita ipsum
sꝫ ratione qua vniuersale non est obm̄
adequatum: ita ꝙ vl'itas inclinatur in
adequato. Silr̄ vniuersale non ē ṗmuz
illo alio modo quo loquit̄ phus 2° de
aia. ⁊ singulare ꝑ se illo modo sicut sen
sibile cōmune respectu sensus: qꝛ eandē
rōem motiuam includit singulare quā
includit vl'e: ⁊ tamen non ꝓcederet ar-
guendo sine equocatōne nisi glosando
vel sumendo maiorem de h⁹ mō ṗmo.

Ad 3m dico ꝙ ꝓportionalitas nō sem
per includit sil'itudinem: sed multotiēs
dissimilitudinem magis. quatuor eniz
sunt duplū ad duo: ⁊ est sibi proportio
nale ꝫm proportionē ⁊ agens est
ꝓportionale passiuo: qꝛ hoc actū ⁊ illō
potētia: ⁊ mā est ꝓportionalis forme: ⁊
tn̄ in istis oib⁹ reqrit̄ dissil'itudo magis
ꝙ̄ sil'itudo: ita dico in proposito ꝙ potē
tiā oz ꝓportionari obō: nō aūt assil'ari
qꝛ nec si obm̄ est indeterminatū seu ifi-
nitum oportet potētiā esse infinitaz: qꝛ
intellectus finitus cognoscit finite infini
tum vt infinitū: neqꝫ oz potētiam eē de
terminatam. i. finitā si obm̄ sit determi
natū. nam intellectus infinitus infinite
cognoscit finitū vt finitū: qn̄ agitur acci
pitur potētiā esse deťminatā: qꝛ obm̄ ē
determinatū si intelligatur ꝙ oz eaz sic
eē deťminati obī: ⁊ in hoc ꝓportionari
obō determinato veruz est: ⁊ tunc cum
in minore accipitur ꝙ intellectus āgeli
non pōt esse deťminatus hoc est non hz
ꝓportōem ad obm̄ ita determinatum.
falsum ē: ⁊ cum q̄ris per quid est sic de
terminatus aut ex natura sua: aut ꝑ spe
ciem: dico ꝙ vtroqꝫ modo: naz sine spe
cie ꝑt cognoscere singulare vt singulare

cognitione intuitiua. ⁊ per spēm potest
cognoscere singulare vt singulare cogni
gnitōne abstractiua. Et cū concluditur
contra primū membrū. q₂ tunc ess₃ ma
gis intellectus angeli determinatus q̄ꝫ i
tellectus noster. Et contra scōm q₂ tūc
ess₃ magis determinabilis q̄ꝫ sensus no
ster. dico ꝙ determinatio ista non est in
trinseca potentie nec de se. nec per spēm
sed est ad determinatū obiectū. ⁊ h° mo
do intellectus diuinus est ad determia
tū singulare. ⁊ non est inconueniens in
tellectum perfectiorē eē determinatū ⁊
determinabilē respectu obiecti quomo
do intellectus imperfectior non est der
minatus vel indeterminabilis respectu
eiusdē. Sed si cōcluditur igitur est limi
tatior quasi ista determinatio inferat i
perfectionē: nego cōsequētiam illa₃. q₂
ista determinatio nō est limitatiōis. s₃
perfectionis. omnino eni₃ intellectus ē
determinatus ad obiectū omnino der
minatissime cognoscēdum. Et si obij
citur ꝙ magis passiuus eēt intellectus
angelicus q̄ꝫ noster. q₂ a pluribus obie
ctis. Rn̄deo quere. Ad 4^m dico ꝙ ha
bitus vel nō potest esse in intellectu an
gelico accipiendo habitū pro illa quali
tale cōsequēte actus que distinguit con
tra primū actum per quē res est presēs
sub ratione actui intelligibilis ⁊ hoc si
ille intellectus de se esset sūme hilitatus
vel si ille intellectus est capax ⁊ nō esset
talis habitus cōcreatus sibi. tunc cōce
do ꝙ posset generare in se talē habitum
ex actibus sicut dictū est di. 3ª hui⁹ scōi
ad simile argumētum de generatiōe ha
bitus in intellectu angelico. Et cū addu
citur de Aris. qui vult ꝙ nō sit aliuſ ha
bitus vniuersaliū q̄ꝫ singulariū. dico si
cut dictū est in. q. vltima de indiuidua
tione ꝙ singulare n̄ habet proprias pas
siones que sint de ipso scibiles. ⁊ iō nec
de ipso est proprie sciētia. ⁊ ita nec habi
tus aliquiſ loquēdo de illo habitu quo
scibilia sunt presentia intellectui q̄ apō
phūm dicuntur proprie scibilia. s. conti
nētia passiones demōstratas de eis vt
subiectis. tamē habitus qui est facilitas
cōsiderādi derelicta ex actibus bene po
test esse alius de singulari q̄ꝫ vniuersali.
potest eni intellectus distincte cognitiu⁹
singularis hoc cōsiderare frequēter ⁊ n̄
frequēter cōsiderare illā materiā in vni
uersali. ⁊ in illo fieret qualitas hilitans
ad actus cōsimiles cōsiderandi hoc. nō
āt vniurrsaliter inclinās ad cōsidrādū
naturā in vl̄i. ⁊ si ergo sit alius habitus
sequēs actus singularis q̄ꝫ vniuersalis.
qui. s. est qualitas hilitans ad cōsiderā
dū respectu obiecti. nō tamē ē alius ha
bitus sciētialis eo modo quo phus loq̄
tur ibi de habitu sciētiali.

Irca distincti
onē decimā vbi querit magr̄
de missiōe āgeloꝝ. quero vtꝝ
omnes angeli mittātur: ꝙ nō Danielis
. 7. c. Millia milliu₃ ministrabant ei. ⁊
decies centena millia assistebāt ei. ergo
⁊c̄. Cōtra ad hebre. primo. Oēs sunt
administratorij spiritus.

Respondeo abso
lute cōcedenda est auctoritas apostoli.
sed distiguendū est de missione intra ⁊
extra. ſm eni cōem processum ⁊ ordiem
reuelātur maiora dei mysteria superio
ribus priusq̄ꝫ inferioribus. ⁊ ita superio
res mittūtur ad inferiores loquēdo ⁊ il
lumināndo eos interius. ⁊ alij inferiores
mittūtur exterius ad illa reuelata nun
ciāª hoibus vel explēda. ⁊ ita nō oīes
cōiter mittūtur extra. ⁊ sic pn̄t exponi
oēs auctoritates dicētes ꝙ oēs mittunt
extra vel intra. Videt tamē ꝙ supmi
vel aliquis de supremis mittātur quan
doq₃ ad extra. nā incānatiōem nesciert
multi angeli an̄ tēpus incarnatiōis vel
passiōis xpi. sicut p₃ per illud Esa. 63.
vbi queritur in persona inferiorū ange
loꝝ. Quis est iste qui venit tictus ⁊c̄. ⁊

per illud psal. Quis est iste rex glorie. ⁊ respõdit. dñs fortis ⁊c̃. Apparet ẽt per apostolũ ad ephe. 3°. Ut innotescat pri cipibus ⁊ potestatibus per ecclesiaꝫ ⁊c̃. vbi glo. hiero. angelicas potestates vel dignitates prefatũ dicit mysteriũ incar natiõis ad plenũ nescisse donec comple ta essꝫ passio xpi ⁊ apostoloꝝ predica° fuisset gẽtibus dilatata. qᴅ̃ tamen vsqꝫ tũc nõ latuit maiores ꝭm glo. Aug ibi dẽ dicẽtis. Cõstat autẽ ꝙ angelũ missuꝫ ad beatã virginẽ ad hoc nũciãdum nõ latuit. ergo ille cui hoc patuit erat de su perioribus ⁊ nõ de infimis quos latuit illud sacrũ mysteriũ. Per hoc patꝫ ad illud Dañ. 7. dicẽdo. n. est ȯ cõit assistẽ tib⁹ ⁊ ȯ cõit mistrãtib⁹. Auctoritas ãt apl'i cõcedẽda est ad l'ram. sed indisticte de missiõe ad intra ⁊ ad extra.

Circa distincti

onẽ vndecimaꝫ vbi magister tractat de custodia hoiuꝫ ab angelis. Quero vtrũ angelus custodiẽs possit effectiue aliquid cãre in intellcũ hoiꝭ custoditi: qᴅ̃ sic. qꝛ aliter frustra cu stodiret nisi posset ipsũ dirigere in acti bus humanis ⁊ regere inquãtum hõ q̊ ad ea que sunt ipsius ꝙ̃tum ad intelle ctũ ⁊ volũtatem. nec aliter posset aliq̃d circa ipsũ facere inquantũ ratiõalis est ex quo nec circa volũtatem vel intelle ctũ aliquid facit. Preterea angeluꝭ po test effectiue aliquid cãre in ĩtellectu al terius angeli. sicut dictũ est di. 9. ergo ⁊ ĩ intellectu homis. probatio cõsequẽtie qꝛ actm̃ qᴅ̃ potest aliquid causare i pas siuo excellẽtioꝛ potest. ⁊ in passiuo mi nus excellẽti. Tũ qꝛ omne agens hñs actũ primũ potest causare actũ scᴅ̃m in quocũqꝫ receptiuo. per hoc eni proba^m^ est propositũ di. 9^e^. Angelus autẽ actu cognoscens est habẽs actũ primũ. ⁊ in tellectus noster est in potẽtia ad actum 2^m^. ꝫ ⁊c̃. Preterea sensibile potest ime diate aliquid agere in intellectũ nostrũ sicut pꝫ de fãtasmate. ergo ⁊ multoma gis illud qᴅ̃ est actu intelligibile quale ẽ illud qᴅ̃ est in intellectu angeli. Cõtra glo. aug. super illud mat. angeli eorum ⁊c̃. dicit hoies nõ sunt cõtemnẽdi. qꝛ ad illoꝝ custodias mittuntur angeli.

Hic est opinio

Auic. 6 natu raliũ parte 6^a^. c. 6°. quere ibi. Cõtra opi. Auic. arguitur ꝙ tunt frustra aĩa vniretur corpori. qꝛ propter nullã per fectiõem ipsius aĩe vnite. nõ eni propt̃ perfectionẽ ipsius in se. qꝛ forma nõ est propter materiã. sed ex° 2° phi. nec pro pter perfectionẽ ipsius in operãdo. qꝛ ñ vnita posset hr̃e spẽm ab intelligẽtia sicˉ vnita. Ista rõ videtur peccare. qꝛ vi detur concludere ꝙ frustra vniret aĩa beata corpori. qꝛ nõ propter perfectiõꝫ aliquã necessariã ad suã operatõem. qꝛ operationẽ habꝫ in qua nihil recipit a corpore. Preterea ꝭm aliquos aĩa ĩtel ligit inquãtũ est supra corpus. ergo nõ cõuenit sibi intelligere inquãtum vnit corpori. ergo nec vnitur per se propter aliquã perfectionẽ. que si. q. necessaria propter operationẽ eius. vt propter ĩtel ligere. Aliter improbatur dicta posi° pri° qꝛ oĩs nostra cognitio orit a sensu p°poste. p° meta. ⁊. 2. phi. Cecus ei nat⁹ nõ potest habere perfectã notitiã de co loribus: Hec aũt oĩa essent falsa si spẽs ille intelligibiles imprimerentur in aĩa ab ipsa intelligentia. Preterea si nulla maneret notitia habitualis nõ manẽte actu intelligẽdi sequeretur ꝙ semper es set intellectus eque in potẽtia essentiali ad intelligendũ. licet. n. ex actib⁹ gnãret aliqua hilitas ad facil'r cõuertẽdũ intel lectũ ad intelligendũ. qꝛ tam̃ nunꝙ̃ ha beret forma qua posset intelligere que ẽ actus primus faciẽs ipm eẽ in po^a^ acci dẽtali. sed semp de nouo optẽt recipere talẽ formã per quã posset operari semp in intellectu nõ intelligente essꝫ potẽtia essentialis ad actũ intelligendi. quia in

potētia ad forma illā que eēt principiū
intellectionis. licet eni intellectus habēs
illū habitū acquisitū sequentē act⁹ pos
set facilius acquirere illā formā quā ali
us nō hñs eū. vnde licet vnū passiuū sit
magis dispositū ad patiendū ꝙ aliud.
vtrūqꝫ tamē est in potētia eētiali an
teꝙ formā recipiat. sicut si lignū qñ nō
calefaceret esset nō calidū. ⁊ vnum esset
siccum ⁊ aliud humidum. quāuis siccū
esset faciliter receptiuum caloris humi
dum autē difficilius. vtrunqꝫ tamē qñ
nō calefaceret esset in potātia essentiali
ad calefaciendum ita hic.

Ad questionē ergo

respōdeo primo quid nō possit angel⁹
effectiue causare in intellectu homis cu
stoditi. 2° quid possit. De primo dico
ꝙ nullā intellectionē actualē nec spēm
intelligibilē potest angelus causare in i
tellectu nostro vt totalis cā. rō autē nō
est ex aliqua impotētia ex parte angeli.
qr sufficiēter est in actu primo. ⁊ potest
cāre in alio angelo actū 2ᵐ. Sed ratio ē
ex itellectu nostro qui pro statu isto est
passiuū determinatū ad determinatuꝫ
actiᵐ vt ad fantasma ⁊ intellectū agēteꝫ
⁊ iō impedit ne possit recipere imediate
imutationē ab aliquo actu intelligibili
sine fantasmate. qr fantasmata se hñt p
statu isto ad intellectū nostrū sicut sensi
bilia ad sensū quo ad hoc. s. vt sicut sen
sus nō remutat p° nisi a sensibili extra.
sic nec intellectus noster prima imutati
one imutatur nisi a fantasmate. vñ aūt
hoc sit tactū est di. 3ᵃ primi. s. ex ordine
potētiarū qui ordo nō est mere ex natu
ra hois: vñ homo. qr tunc nō eēt alius
ordo in beatitudine. vel igitur ex culpa
vel ex isto statu propter aliquid pritinēs
ad culpā cu⁹ cā queratur. Ex hoc se
quit qōdā correlariū. s. ꝙ angelus non
potest aliquē intellectū rapere ad intel
lectualē visionē. ⁊ ꝙ ois raptus factus
virtute diaboli est precise ad aliquid in
tense imaginandū. qr illa intensa imagi
natio facit aīum ita distractuꝫ ab oī aᵃ
cognitione cuiuscūqꝫ actualis intellecti
onis ꝙ videtur ipm intellectualiter vi
dere. Et cōcomitatur forte illā intēsam
imaginationē alicuius rei inte° illi⁹ ima
ginabilis. sed nulla est ibi inte° alicuius
materie intelligibilis nō imaginabilis.
Ita ēt ois raptus ad quē potest homo
seipsum disponere in hac vita per con
suetudinē non est ad aliquā visionē in
tellectualem sed imaginariam. ⁊ intelle
ctionem cōcomitantē illaꝫ imaginariā.
licet forte talis quietatio in hoie ab oī
bus extrisecis per talē visionē quādoqꝫ
disponat vt deus aīum sic tranquilluꝫ
rapiat ad visionē intellectualē.

De secundo mani

festū est ꝙ angelus potest docere homi
nē sicut homo facit sed perfectius. quia
homo docet ꝑponēdo quedā signa no
ta audiēti. quibus propositis audiēs cir
ca illa sola ꝙ plurimū occupatus est. ⁊
ita in se vnitus. q̄lis vnio nō est in adin
ueniente sciam. qr inueniens sciam cir
ca multa distrahitur. silr ex illis signis
ordinate cōponit adinuicē cōcept⁹ sim
plices sicut cōponit loquens ⁊ docēs ⁊
cōceptus complexos ordinate coniun
gens. sicut sunt signa ordinate cōiūctio
nis apud loquentē. ⁊ ex talib⁹ signis pci
pit vītatē cōplexoꝝ ex termis ⁊ hitudi
nē cōplexi ad cōplexū a quo habꝫ veri
tatē suā. ⁊ ita adiscit quā veritatem vel
cōplexionē per se nō hžet nec disceret si
ne oī docēte. licet hžet spēs oīum incō
plexoꝝ nō eni habēs multoꝝ incōple
xoꝝ conceptus nouit qualiter cōponat
ea. ⁊ que cōplexa faciant incōplexa qua
litercūqꝫ ordinata. si eni hoc facere pos
set cito ex terminis cōciperet veritates
multaꝝ cōplexionū. ⁊ ex quibusdā cō
plexionibus veritatē aliarū cōplexionū
⁊ sic adiscunt ingeniosi per se adinueni
endo. sed tardioribus oportet ꝑponi ab

alio aliq̃ ſigna nota vt addiſcāt per do
ctrinam: ⁊ hoc mō certum eſt angelum
poſſe docē ſiue vtēdo ſignis ad placitū
inſtitutis: ⁊ hoc in corpore aſſumpto:
vel modo alio formando talia ſigna: vł
vtendo ſignis naturalibus ſcilicet ipſis
rebus adhibendo eas preſentes ſenſibꝰ
a quibus ſenſus ordinate immutantur
⁊ ex eis fantaſmata ordinate generātur
⁊ ſic vlterius ex eis ſpecies intelligibiles
ordinate abſtrahūtur. Dubium autē
eſſe vtrum citius poſſet angelus vti ſi-
gnis naturalibus ꝙ̃ ipſe vel homo poſ-
ſet vti ſignis ad placitū inſtitutis. mirꝝ
enim videretur ſi citius poſſet imutare
viſū multis ſenſibilibꝰ vel viſibilibꝰ a q̃
bus abſtraherētur ſpecies neceſſarie ad
vnā magnā argumētatōnem hominis
ꝙ̃ poſſet ipſe vel homo vti ſignis ilł ad
placitum inſtitutis repreſentantibꝰ illa
obā. Sed de alijs affirmatiuis. quid
ſ. poſſit angelꝰ circa v̓tutez fantaſticam
hominiſ agē vel cāre. Utrum poſſit no
uum fantaſma cauſare effectiue: vel of
ferendo nouum imaginabile: vel tran-
ſportare ſiue trāſponere fantaſmata iā
habita. dubiuz eſt: concedit tamen cōit
ꝙ fantaſma nouum nō poſſet cāre ſine
cā naturali: puta obō nato cauſare tale
fantaſma. De tranſlatione fantaſma-
tis etiam de vno organo ad organū al-
teriꝰ dubium eſſe videtur: vtrum ſpiri
tū vel humorē informatū fantaſmate i
organo ſortis poſſit transferre ad orga
num platoniſ manēte eodem fantaſma
te. non eni pōt aliter fantaſma tranſfer
re niſi tranſferat ſbm. Et forte dicere-
tur ꝙ tranſlato humore ab organo ſor
tis non remaneret in eo fantaſma: q꜡ ñ
eſſet in eadem ꝓportione ad ſuā cām a
qua gignebatur. Sed iſta ratio non
cōcludit: quia ſenſus particularis reſpe
ctu fantaſmatis eſt tm̄ cauſa i fieri: ⁊ nō
in facto eſſe. Si etiam talis tranſlatio
fieret a ſorte informato fantaſmate ma
nente negaret ille ad cuiꝰ organuz fieret
trāſlatō poſſe vti tali fantaſmate: quia
nullius fantaſia nata eſt vti fantaſmate
niſi genito a ſenſibili preſenti ſuo ſēſui.
Sed nec iſta ratio cogit: quia ſi deus
imprimeret ceco nato fantaſma de co-
lore poſſet vti eo vigilans ad imaginā
dum colores: qd̓ enim non eſt cā forme
in eſſe: ſz tm̄ in fieri non videtur eſſe ne
ceſſaria cauſa forme quantum ad actū
eiꝰ ſcd̓m. Ad neutrum iſtoꝝ duorum
videtur eſſe ratio neceſſaria ꝓ vna pte
vel ꝓ alia. 3° modo de trāſlatōne fan
taſmatū in eodem dicitur ꝙ poteſt facē
motū localē humoꝝ ⁊ ſpirituū ad quē
motum ſequitur trāſpoſitio fātaſmatū
⁊ ordinata immutatio intellectꝰ poſſibi
lis ab eis: ſz hoc videtur difficile ad itel-
ligenduz. nō eni quodlibet fātaſma hēt
ſpiritū vel humorē ꝓ ſbo: q꜡ tot poſſēt
ſimul fantaſmata eſſe in virtute fanta-
ſtica ꝙ eis non poſſent aſſignari ꝓpria
ſbiecta. nec etiam morꝰ aliq̓s locał ſpiri
tus vł humoꝝ videtur facē aliquod fā
taſma mouere magis ꝙ̃ priꝰ niſi aliq̓d
faciat circa illud fantaſma per alterati-
onem. Hoc tandem 4° concedit ꝙ poſ
ſit circa v̓tutem fantaſticam āmouere i
pedimentuz: puta ſi ipedimētū ordiate
immutatōis a fātaſmatibꝰ erat ꝑturba
tio ſpirituū vel humoꝝ angelꝰ pōt illā
ſedare qua ſedata occurrent ordinate.
Poſſet etiam dici ꝙ pret̓ illā viā qua
poteſt docē ꝑ ſigna ſenſibilia excellenti
us ꝙ̃ homo ⁊ ꝑter quācunq; viā circa
v̓tutem fantaſticam vbi nō eſt aliq̃ via
multum certa niſi vltima de āmotōe i-
pedimenti aliq̓d poſſz operari circa itel
lectū poſſibilē non immediate cauſādo
ſpēz intelligibilem vt totał cā: ſz vt cā
partialis ꝑ intellectū ſuū agentem coa-
gens intellectui agenti hominis: ita ꝙ il
li duo intellectus agētes angeli ⁊ hois
qui ſunt eiuſdē rōnis poſſent cū fantaſ
mate efficacius operari ꝙ̃ ſolus intelle-
ctus agens hominis: ⁊ ita ꝓducē ſpēm
intelligibilem perfectiorem: ⁊ diſtinctiꝰ

representantem quidditatem.

Ad argumenta ad primũ dico: q non frustra custodit hominem: qz pōt circa intellectum eius docēdo per signa sensibilia efficacius aliqd facere q̄ hō: ⁊ forte aliquid operando circa fantasiam: ⁊ forte circa ītellectum possibilē ſm vltimũ modũ. Dato etiā q nullũ istoꝝ possit esse adhuc non frustra essz custodia eoꝝ: quia custodiunt nos a multis impugnatōnibus demonum: ſm q dicit hieronymus in homel. sup illud matth. 18°. Angeli eoꝝ semp vident ⁊c. neqz etiā tuta posset esse vita mortalium ⁊c. quere eum ibi. Ad 2m ꝯñа non valet: qz istud passũ inferius nō est capax pro statu isto ab illo agente: ⁊ hoc qz passiuũ est ipeditum ꝑ statu isto ne aliquid tale recipiat: vnde ista ipotētia nō est ex defectu potentie actiue angeli vel ex impotētia v̄tutis passiue itellectus nostri absolute ī recipiēdo: sz ex ipedimēto ꝑ statu isto. Per hoc patz ad vtranqz ꝓbationem ꝯsequētie. actiuuz eni pōt agē in passiuum quādo non est impeditum a receptōe forme ad quam agit tale agēs: sz dū est impeditũ nō pt agere potētia ꝓpinqua: lz possit agē potētia remota. Et si dicas tunc nō pōt deus ꝑ statu isto īmediate agere in itellectum nr̄m sine fantasmate. Dico q cōsequentia non valet: quia illud īpedimentũ ꝑ statu isto. s. ordo int̄ potētias inferiores sb'est causalitati dei. non aũt cālitati alicuius creature: ⁊ ideo cuilibz creatur que p̄supponit istũ ordinē est impedimentũ. non autē deo vel ad deum q̄ est sup istũ ordinē. Ad vltimũ pz q sensibilia possunt immutare ītellectũ ꝑ statu isto. non aũt mere intelligibilia. n̄ qz illa nō sunt actiua: nec qz intellectus noster non est passiuus respectu eorum absolute sed quia ꝑ statu isto īpedit̄ ne paciatur vel recipiat a talibus īmediate āmoto autez tali impedimento tunc recipit sicut est in beatitudine: tunc loquetur angelus homini beato: ⁊ homo beatus aliȷ̈ homini beato: sicut dictum ē prius angelum loqui intellectualiter angelo: quia tūc ſm ꝓmissũ saluatoris ī matheo erimus sicut angeli dei cui laus ⁊ gloria ⁊c. Et ex hoc pz q̄re doctor nō pōt cāre sciam ī discipulo: nō ꝓpt̄ defectum v̄tutis actiue in scia docētis: se ꝓpter capacitatē intellectus discipuli ꝑ statu isto ꝑ quo hz impedimētũ ne sic immutet̄: qz ꝑ statu isto determinatur ad fātasmata sic̄ ad ip̄z īmutātia sic̄ dc̄m ē

Circa distinctō

nem. 12am in qua magister agit de creatura pure corporali q̄rũtur duo de principio materiali. p̄mo vtꝝ in sb̄a generabili ⁊ corruptibili sit aliqua entitas positiua realiter disticta a forma. Secũdo vtrum per aliquaz potentiam materia posset esse sine forma. Circa primuz arguitur q nō pħs 7°. metaphy. materia non est quid nec quale: ⁊ sic de aliȷ̈s predicamentis: ergo non continetur sb̄ aliquo illorum q̄bus ens diuiditur ⁊ distinguit̄: g̊ non distinguit̄ a forma. forma eni sb̄alis est sb̄stātia. Sed dices q non est ens actu sed tātũ est ens in potentia. Contra. materia non est materia in potentia: qz materia non ē in materia: nec est forma vt dictum est nec compositum: ⁊ sic de aliȷ̈s: ergo nihil. Preterea. 5. physicorũ quod mouet̄ est: sed qd̄ generatur non est: per hoc volens probare differētiam gn̄ationis a motu: igitur oportet q itelligatur ibi eodem mō esse in 2° negatiue ⁊ in primo affirmatiue. Sed esse quod affirmatur de eo q mouet̄ est esse in potentia: qz motus ē actus entis in potentia ſm q hmōi 3°. physicoꝝ: g̊ esse negatur de eo q generatur est eē in potētia igitur materia que est sb̄iectum generatōnis non est ens in potētia: quia argumentũ non ꝓcedit de termino gn̄atōis:

sed de sbiecto: quia de motũ non est ve rum dicere q̃ nõ sit. Cum igit materia non sit ens actu: nec ens in potẽtia: g̃ est nihil. Preterea p̃mo physicoꝝ: mate ria non est scibilis nisi in annalogia ad formam. sed si esset per se ens sine enti tate forme siue ens distinctum a forma esset per se intelligibilis g̃. Preterea si materia esset aliquid esset aliquis actus quia ens positiuũ extra animam actus quidam est. Sꝫ non ẽ actus qꝛ actus di stinguit ⁊ diuidit: materia aũt nec diui dit nec distinguit: quia in fundamento nature nihil est distinctũ. 7°. metaphy. ⁊c. Preterea si esset actus compositũ non esset per se vnum: quia ex duobus entibus in actu non fit per se vnum: nec põt esse compositum: quia cõpositum non ẽ p̃ncipium: sed p̃ncipiatũ. Si autẽ eẽt actus eẽt vel actus qui est forma: vl actu ens ꝯpositum. Cum igitur non sit nec hoc nec illud est nihil. vel nõ est ali qua entitas distincta a forma. Contra phs. 7°. physicoꝝ: ⁊. 5. metaphysi. ma teria est ex qua fit res cum insit: ⁊ poni tur cum insit ad differentiã termini op positi ex quo fit res non tamẽ inest. for ma aũt est terminus factionis: vel p h° qd̃ est: ex quo patet q̃ non est forma: qꝛ illud ex quo fit cõpositum precedit for mam p hoc q̃ dicitur cum insit excludi tur priuatio g̃.

Hic dicit unã opi nio. rem gñabilem ⁊ corruptibilem ha bere in se tñ vnam realitateꝫ positiuã: ⁊ q̃dam dicũt illã eẽ materiam: ⁊ q̃daꝫ formã. Et differũt opi. iste solũ in voce ⁊ non in re. Nã dicẽres illã realitateꝫ eẽ materiã dicũt materiã p̃ficẽ in graduꝫ entitatis nõ p aliq̃d extrĩsecũ: sꝫ p suuꝫ i trĩsecuꝫ. exẽplũ de quãtitate infinita a q̃ terminat non p aliquid extrinsecum. sed p terminũ intrinsecũ. Sicut dicunt forma non ẽ terminus extrinsecus: sꝫ in trĩsecus mãe: q̃ licet sit terminꝰ nõ tñ est aliud a mã: ⁊ ipa vt alit ⁊ alit terminat dĩ aliud ⁊ aliud compositũ: ⁊ tñ oẽs il li gradus sunt idem mãe idẽptice. Po sitio ista nõ videt rõnalis: nec vĩ eẽ ẽm intẽtõem phi. Arguo eni sic: in gñatio ne nãli ẽm phm p̃mo de gnãtõe sẽp ali quid corrũpit ⁊ aliq̃d gñatur. Sꝫ tunc accipit phs q̃ in gñatione ex opposito fit opposítũ non q̃ oppoᵗᵘᵐ maneat sꝫ ali qd̃ cõe vtriqꝫ termino: qd̃ vult esse ma teriam q̃ non põt esse idem cuꝫ aliq̃ op positoꝝ: qꝛ vnum oppositoꝝ nõ manꝫ cum alio. Sed rñdetur q̃ agens natu rale requirit aliquid in qd̃ agat: ⁊ hoc ẽ terminus corrũpendus. Tũc igitur q̃n dicitur q̃ hoc fit illud veꝝ est: nõ tamẽ dĩ q̃ aliquid maneat eius quod prefuit qd̃ sit cõe illis: sed ita fit ex opposito q̃ h° totum sit hoc totũ. ⁊ ista vĩ intentio phi p̃mo de gnãti. vbi dicit q̃ in h° disti guitur gnãtio ab alteratõe: qꝛ in genera tõne totũ cõuertitur in totũ: nõ sic in al teratõe ꝑpter h° q̃ gnãbilia ⁊ corrupti bilia sunt p se entia simplicia. Cõtra nihil ꝓhibet effectũ ꝓduci ab agente si ne illo quo p̃nte v̄tus agentis magis de bilitatur q̃ fortificetur: sed p̃ntia ꝯrũ in aere qd̃ debet corrumpi ab igne magis debilitat v̄tuteꝫ ignis ad ꝓducẽdũ ignẽ q̃ fortificet: g̃ ignis agens qui prehabet in v̄tute sua totũ ignẽ generandũ: quia ignis generandus non ẽ nisi q̃d simplex ẽm illos non hñs ptem ⁊ partẽ realiter distinctas poterit ignem gnãre nullo cõ trario p̃supposito. Et hoc idẽ arguit aliter sic: agens nãle potens in aliquem effectũ totum de necessitate ꝓducit eum si non ꝓhibetur: quia agẽs naturale nõ impeditũ de necessitate agit i quodlibꝫ qd̃ est in v̄tute eius actiua vt patꝫ de for ma quam ꝓducit ⁊ inducit necessario agens nõ impeditum nec ab aliquo agẽ te nec ex parte passi. Si igit agens natu rale hꝫ aliquem totalẽ effectum in v̄tu te sua actiua necessario ponet ipꝫ si nõ fuerit impeditũ: sꝫ non impedit nisi per

ꝯriū corrūpēdū. si autē i corrūpēdo nō sit aliquid nō ꝯrium corrūpendum qȯ de se sit pars cōpositi: sꝫ totū est contrarium agēs non indiget opposito in ꝓducēdo nec oportet ꝙ corrūpat qꝛ nō corrūpit nisi vt aliquid quod ē i corrupto sit ipsi⁹ geniti: qꝛ etiaꝫ ex eius pñtia magis impediretur ꝙ̄ ꝓmoueret in actōne sua. iō enim agens non pōt ꝓducē nisi corrūpendo quia nō hēt totū effectum in v̓tute sua: ⁊ ideo oꝫ corrūpere aliqd vt qȯ fuit aliquid alterius scꝫ corrupti fit aliquid ipsius geniti g̊ ⁊c̄. Preterea 2° sic: aliqua substantia est corruptibilis per aliquid intrinsecū sibi ſm phm. 7°. metaphy. c. 5. Sed nulla sb̄stantia que est forma simplex est corruptibilis per aliquid sibi intrinsecum: g̊ cum aliqua sit corruptibilis hoc erit ꝑ aliqd intrinsecū aliud a forma: h° nō ē nisi materia vt dicit phs in eodem. 7°. ꝙ mā est qua res pōt eē ⁊ non esse. Dices ꝙ ideo est corruptibilis qꝛ habꝫ ꝯtrarium: sed h° non valet: quia non est cōtrariuꝫ alicui ratione cuius sit corruptibile nisi quia hēt aliquid intrisecū rōe cui⁹ habet posse nō esse. qꝛ. s. per hoc pōt recipe suū cōtrariū: ⁊ hoc insinuat phs dicens ibi ꝙ mā est illud quo res potest eē ⁊ non esse Et ratio ē quia est capax alicui⁹ forme quam non habet que opponitur illi sb̄ qua est. Preterea. si materia nō est distincta a forma nō est possibilis aliqua mutatio substantialis: probo per phm 5. physicoꝝ. mutatō quedam est de nō sb̄iecto in sb̄iectū. alia a sb̄o in nō sb̄m alia de sb̄o in sb̄m. de non sb̄o autē in nō sb̄m est impossibilis. sed oīs mutatō est alit̓ se habētis: tunc sic: generatio est mutatio de non sb̄o in sb̄m. igitur ē ibi aliquid aliter se habens: sed si non ē ibi mā q̄ ponit̓ sb̄m cōe: igit̓ gnātio non est a non sb̄o in sb̄m: nec corruptio a sb̄o in non sb̄iectum: hoc est non erit in corruptione mutatio a forma in priuatiōnē nec i gnātōe a ꝑuatōe ad form: sꝫ ibi nō ē sb̄m mā: qꝛ ꝑuatio nō ē nisi i apto nato. Etsi dicas ꝙ ignis q̊ gnātur vl̓ corrūpit̓ alit̓ se hꝫ: nō valet: qꝛ nihil ignis manꝫ: g̊ nec ignis alit̓ se hꝫ: qꝛ alit̓ se hr̄e est ꝯditio entis vt pꝫ. 10. metaphy. Etsi dicas q̄re nō pōt ꝯuerti totū in totū vt ex toto generetur totum. Dico ꝙ bene potest hoc fieri: sed non generando: sed magis trāsubstātiādo sicut panis ꝯuertit̓ in corpus xp̄i: ⁊ ista conuersio non ē mutatio: vt dicit̓ in. 4°. Et tunc rn̄deo ad auctoritatem que est vocal̓ cum dr̄: Gnātio est mutatio toti⁹ in totū. Sciēdū est eni ꝙ i aliȷ̄s mutatōib⁹ extra sb̄aꝫ sic̄ in alteratōe nō ē mutatio toti⁹ i totū qꝛ ibi nō ē ꝓꝑe aliqȯ totū: tñ eo modo quo est ibi totum quasi per accidens ⁊ quadā aggregatōne eo modo ē ibi mutatio toti⁹ in totū: vnde in. 7°. dicit phs ꝙ non gnātur albedo sꝫ ligonuꝫ albū: tñ lignū albū non est vere totū nisi ſm qd sic̄ nec aceru⁹ lapidū est ꝓprie totuꝫ: sꝫ partes vel lapides: sed lignū ē quoddaꝫ ꝑ se totū ⁊ gnātur totuꝫ ꝑ se: qȯ est ꝑ se vnuꝫ quotcūqꝫ forme sint in tali per se vno: qꝛ enim ignis ē aliqȯ totū ꝑ se vnū ens qȯ est gnātū: ⁊ aqua simili̓t ē quoddam totū hñs partes realiter distictas q̄ vere faciūt vnū per se: ideo tota dicit̓ corrūpi vel esse corrupta quādo ex ea fit ignis: ⁊ hinc est ꝙ totū dicit̓ ꝯuerti i totū: qꝛ totū ꝑ se vnū fit post corruptōnem alicuius totius: qȯ vere fuit vnū: ⁊ ꝑ ꝯsequēs v̓e totū corruptū quāuis subiectū maneat cōe. In oī eni genere est reperire ꝑ se ordineꝫ ⁊ statū 2° metaphy. sicut pꝫ in genere cāe efficientis. In genere igit̓ cāe mālis erit ordo essentialis: ⁊ sic in receptiuis materialibus erit dare primum receptiuum essentialiter. sꝫ primum receptiuū non est nisi ad primuꝫ actum: sed primus actus est sb̄stantialis Idem autē non recipit seipsum: sꝫ oꝫ ꝙ realiter distinguat̓ ab illo: g̊ ꝑmū ꝯpositum erit compositum ex receptiuo: ⁊ actu primo realiter distincto ab illo.

Preterea aliqͦd causatū est causatuꝫ
a quatuor causis. qꝛ si nō sequitur ꝙ ali
qua vltima causabit sine priori. vel erit
dare ꝙ materia nō erit causa per se ali-
cuius. probō. nullū causatuꝫ est qui ha
beat formā. igitur si nō est ex oībus qua
tuor causis sequitur ꝙ vel nō habeat ef
ficientē siue fineꝫ que sunt cause priores
ꝙ̄ sit forma vel si habet illas: sequit ꝙ
materia nullius erit causa. tunc arguo
sic. Si aliquod causatū est vere causatū
vere est a quatuor causis. sed materia n̄
est idē causato. ergo tātum hꝫ in se materiā
⁊ formā que sunt due cause. Preterea
substātia per se exn̄s diuiditur in sbstā
tiā simplicē ⁊ cōpositā. Sed composita
nō potest eē per se diuisa cōtra simplicē
nisi habeat partes realiter differentes ⁊
realiter distinctas a forma. ergo Pre
terea Aug. li°. cōfes. Duo fecisti domie.
vnū prope te ⁊ aliud ꝓpe nihil. qͦd vo-
cat materiā. forma autē nō potest eē ꝓ-
pe nihil. Preterea Augu. probat ibi
materiā eē permutationē. quia oportet
aliquid moueri sicut dicit phs propter
quod dicit cōmen. ꝙ transmutatio fecit
scire materiā. Ad rationes op. dico
ꝙ si forma substātialis nō essꝫ nisi gra-
dus intrinsecus materie sequeretur tūc
ꝙ per illos gradus generabilia nō disti
guātur specie. qꝛ isti gradus sunt essēti-
aliter idē tertio. s. materie. nec est alteri
us rationis scdm illos gradus. Pre
terea certum est ꝙ anima intellectiua n̄
potest eē gradus intrinsecus materie. qꝛ
ipsa est terminus creationis.

Est igitur uidendū quale ens est materia. Ad qͦd premitto
quādam distinctioneꝫ de potentia. Ali-
quid eniꝫ potest eē in potentia dupliciť.
Uno modo vt terminus. alio modo vt
subiectum qͦd est in potētia ad terminū
⁊ forte est eadē potētia. sed vt compara
ta ad diuersa dicitur obiectiua vel sbie
ctiua ita ꝙ sbiectum existēs dicitur po-
tētia sbiectiua ⁊ eadē vt respicit agēs di
citur obiectiua. possunt tn̄ separi vt in
creabili vbi est poᵃ obiectiua ⁊ nō sbie
ctiua. qꝛ ibi nō subijcitur aliquid. Di
cunt ergo aliqui ꝙ mā est in poᵃ obiectiua
tātum. sicut albedo est in poᵃ obiectiua
quādo nō est. que tamē scdm quid est.
qꝛ est in virtute cause vel cārum suarū.
Contra hoc cōcludunt oēs rōes facte
superius. Et iterū arguo sic. Qui hꝫ to
tū ignē gnāndum in virtute sua actiua
potest totū illū generare ex quo nō sup
ponit aliquid per se ens in poᵃ sbiectiua
ergo. Similiter ēt nec ignis nec qͦdcunqꝫ
gnātum vel generāduꝫ erit realr̄ ꝯpoᵐ
ex diuersis entibus. sed simplex qͦdā.
Nō saluatur ēt mutatio sbalis fm hāc
viā. qꝛ nihil alr̄ se hꝫ in mutatōne sbali
qͦd. n. aliť se hꝫ nunc ꝙ̄ prius opꝫ manē
et eē. ⁊ fm hāc viā mā nō est nisi in ter-
mino. vel terminus gnātionis vt videť.
Similiť pꝫ ꝙ hec via negat composi
tionē. sicut. n. quādo albedo de poᵃ obie
ctiua redit ad actū nō propter hoc fit i
albedine realis cōpositio. sic cū ex igne
in poᵃ fiet ignis in actu nulla erit ibi cō
positio. ⁊ ideo ponēs māꝫ solum in po
tētia obiectiua ⁊ non subiectiua negat
omnē rōem philosophi de mā.

Dico igitur ꝙ mā est per se vnū prici-
piū nature vt dicit phus. j. phyco. ⁊ 2°.
ꝙ est per se causa. vt dicit 2° phy. ⁊. 5°.
metaphyce. ꝙ est pars alicuius compo
siti. 7. meta. ꝙ est per se fundamentum
formarū primo meta. ꝙ est per se subie
ctū mutationū sbalium. 5. phi. ꝙ ē per
se causa compositi 2° phi. ꝙ est terminꝰ
creationis. igitur sequitur ꝙ est aliquid
non in poᵃ obiectiua tātum. vt probāt
oēs rōes supradicte. sed oꝫ tunc ꝙ fit in
poᵃ sbiectiua exn̄s in actu vel actus nō
curo qͦdcunqꝫ dicatur fm ꝙ oē illud di
citur eē actu vel actus qͦd est extra cām
suā. cum. n. sit principium ⁊ causa entis
oportet necessario ꝙ sit aliquod ens. qꝛ

eum p̊ncipatum ⁊ causatū dependeat a
cã 2ª. ⁊ a p̊ncipio suo si eēt nihil vel nō
ens dependeret ens a nihilo vel non en
te: quod est impossibile. Preterea ma
net sb̄ terminis oppositis eadem ⁊ sub
potentijs numero diuersis que in ipsa
corrumpuntur. ⁊ est terminus creatōis
patet. ⁊ ẜm h° est realitas distincta a for
ma ex eisdem causis: ⁊ est quid positm̄
quia rececptiuuȝ forme: tamen dicitur
ens in potentia: quia quanto aliq̊d hēt
min⁹ de actu tāto magis est in potentia
Et qꝛ materia est receptiua omniuȝ for
marum sb̄stantialium ⁊ accidētaliū: iō
maxime est in potētia respectu earum:
⁊ iō diffinit per esse in potētia ẜm arist.
non eni hȝ actuȝ distinguētē vel diuidē
tem vel receptū vel informātem ⁊ dan
tem sibi esse specificum. Ex quo tamē ē
receptiuum istius actus ꝑ suppositū ⁊ ē
causa compositi non: pōt esse nihil: q̊a
nihil non est alicu⁹ receptiuum. Sed
contra hoc obijcitur ꝙ. s. mã non hēat
tale esse in actu. pħus enim p̊mo de ge
nera. arguit cōtra illos q̊ ponebāt sb̄m
gnātōis siue materiam aliquod corpus
in actu: quia tunc gnātio ẜm pħm non
esset nisi alteratio: qꝛ omne qȯ aduenit
enti in actu est accidens: igitur eodē mō
hic si materia sit de se aliqua entitas in
actu vel actualiter distincta ꝯtra formā
⁊ solū diceretur ens in potētia: quia re
ceptiua actus ꝯpletiui spēi. q̊cquid igit
adueniret constitueret vnū ens ꝑ accn̄s
cum eo. tolleretur igit̄ oīs mutatio sub
stantialis per hunc moduȝ. Preterea
potētiale in omnib⁹ alijs generib⁹ a sb̄a
non est actu illius generis. patet ī omni
genere accidētis. naȝ susceptiuū coloris
nihil est in genere coloris: igit in genere
sb̄e receptiuum istius generis: nihil erit
generis sb̄e: igitur susceptiuuȝ forme sb̄
stantialis non est realit̄ distinctuȝ a for
ma sb̄ali: quia illud receptiuuȝ non po
nitur in aliquo genere nec reducitur ad
aliquod genus ꝙ ad sb̄stantiam. nō igi

tur realiter distiguitur a for. Preterea
ex duobus entib⁹ in actu non fit per se
vnum: igit̄ ex materia que ẜm istuȝ mo
dum est in actu non fieret per se vnum
cū forma: nec resultaret vnū ꝯpositum
quod esset ꝑ se vnum. Rn̄deo vt prius
ꝙ mã dicit entitatē aliquā positiuā ex
tra intellectū ⁊ cãm suā ẜm quā entita
tem ē capax forꝝ sb̄aliū que sunt act⁹
simplicit̄: vn̄ oportet nihil ꝙ res gnābil
⁊ corruptibil sit oīno simplex vt forma
vel componatur ex aliquo ⁊ nihilo: vl
sit ꝯpositum ex aliq̊ ⁊ aliquo. primum
est absurdum. s. ꝙ gnābile sit simplex ⁊
contra hoc sunt rationes superius facte
2m etiā est impossibile. s. ꝙ aliquid com
ponatur ex nihilo ⁊ aliquo: igit seq̊tur
necessario 3m. s. ꝙ aliquid componitur
ex aliquo ⁊ aliquo sicut ex materia ⁊
forma. non est autem īconueniēs ꝙ ī cō
posito sit aliquid ⁊ aliquid sicut non ī
conueniens ꝙ aliquid sit compositum

Et tunc ad argumētum 3m dico ꝙ sic
non repugnat per se vni ꝙ sit composi
tum ita non repugnat ei ꝙ sit ex aliq̊b⁹
actualibus entitatibus realiter distictis

Sed dices ꝙ ita ex albo ⁊ ligno potest
fieri vnū ꝑ se: qꝛ quoddam compositū

Rn̄deo in ente cōmuni vnitas vl ē idē
qȯ ens: vel ē passio immediate ꝯn̄s ens
⁊ ideo non potest demonstrari de ente
quia si demonstraretur aut hoc essȝ ex
diffinitōe sbi. s. entis vel vnius. Sȝ ista
sunt trāscēdētia: ⁊ nō hn̄t diffinitōnem
⁊ ideo vnitas in cōi vel passio īmedia
ta entis que est esse vnum non p̄t demō
strari de ente: vel si eē vnum sit passio
mediata. illud tamē per qȯ inest enti n̄
est nobis notum. Sic etiam dico in spā
li vnitas entis spālis vel est passio ime
diata eius: ⁊ ẜm hoc cuilibet enti speci
ali imediate inest sua entitas: vl si inest
ex natura alterius illud non est nobis
notum. Quando g̊ queritur q̄re h⁹ cō
positum est ꝑ se vnum non est redden
da alia causa: nisi quia habet talem

formam qua est per se ens: ideo per se
vnitur ⁊ ita de composito non est alia
causa reddenda: ⁊ ideo sicut ens per se
pōt esse simplex ⁊ compositum: sic nec
repugnat per se passioni eius.s. sue vni-
tati esse simplex vel composita. Sed
dices: tu bene assignas ratōnem vnita-
tatis ex parte totius: quia.s. totum iō ē
ꝑ se vnuz: quia habet talem formam: ⁊
aliud est per accidens vnum propter ta
lem formam. Sed quero de partibus
compositi vnde habent ꝙ iste dant esse
per se vnum ⁊ alie non. Rn̄deo phus
8°. metaphy. querit quare aliquid est
vnum: ⁊ dicit ꝙ simplex est vnuz: quia
statim est id quod est. Sed in composi
tis est dare aliquam ratōnez ⁊ nesciuit
phus aliam dare nisi quia hoc est actꝰ
⁊ illud potentia: ita ꝙ hoc ē potētia eēn
tialiter receptiua ꝺm totum genus suū
⁊ illud actꝰ essētialiter perficiens aliud
⁊ ideo ex his fit vnum per se.s. ex mate-
ria ⁊ forma: non sic est de sb̄iecto ⁊ acci
dente: quia enim tam materia ꝙ̄ forma
sunt cause intrinsece entitatis composi-
ti: iō faciunt per se vnuz. albedo vero ⁊
homo non sunt cause intrinsece: q̊a ho
mo in vltima actualitate sua pōt esse si
ne albedine: ⁊ iō nec per se habet poten
tialitatem ad albedinez: ⁊ iō tm̄ faciūt
vnum ꝑ accidens. Aliqua etiā cōstitu-
unt vnū tm̄ aggregatōne: iō posset esse
vnum aggregatōne. aliqua etiam sunt
vnum vnitate ordinis. qꝛ.s. ordinātur
ad vnum. ⁊ si fiat altercatio sic argutū
est supra ꝙ ex actu ⁊ actu nō fit vnum
ꝑ se: nec ex eē ⁊ esse. Dico ꝙ si accipias
esse actu vt distinguit contra potentiaz
ꝺm ꝙ actus ⁊ potētia diuidunt totum
ens. sic dico ꝙ materia potest dici i actu
⁊ licet nō dicatur actus. qꝛ actus hꝫ eaz
distinguere ⁊ denominare: posset tamē
dici actus ꝺm ꝙ arist. accipit actuz. i 6°.
⁊. 8°. metaphy. Si aūt diuidatur cōtra
illud qꝺ recipit actum. sic mā non est a-
ctus: qꝛ est ꝑmum receptiuū actus. tale

aūt oportet eē denudatū ab omni actu
qꝛ est distinguibile per omnē actum vt
sic possit esse pars omnis entis. Cū igit
dicis ꝙ ex duobus entibus nō fit vnuz
dico ꝙ falsum est quando vnuz ē in po
tentia ad aliud: ⁊ siliter dicenduz est de
eē ⁊ eē. Ad aliud etiam qꝺ dicis ꝙ ge-
neratio eēt alteratio vt probatur ꝑ an-
tiquos. Dico ꝙ antiqui ponebant cor
pus hn̄s formam sb̄alem eē materiam
⁊ sb̄m generatōnis: vt ptꝫ ꝑmo de gnā.
alij.s. terrā ⁊c. Et sequitur ꝙ faciebant
omnem gnātionem alteratiōem. sed in
ꝓposito non pono ꝙ materia sit actua-
ta ⁊ distincta ꝑ aliquam formā sb̄alē.

Ad aliud de receptiuo in genere sb̄stā
tie ⁊ accidentis dico ꝙ si albedo ponere
tur compositum ex partibus eēntialibꝰ
ꝺm ꝙ phus videtur ponere. 12. metaph.
principia proporcionabilia in omni ge-
nere tunc est ad oppositum. ⁊ si hoc nō
ponatur pono tunc in accidentibus re-
ceptiuū alicuius accidentis non eē eius
dem ratōnis cum recepto nec per se nec
per reductōnem: ⁊ tunc etiam sequitur
oppositum: quia potentiale ⁊ receptm̄
accidentis alicuius in vno genere alicu-
ius generis ꝑoris est actuale vt recepti-
uum i genere coloris: ⁊ vl'r in genere q̄li
tatis est aliquod actuale de genere prio
ri.s. de genere quātitatis: vt supficies re
spectu colorum: igitur potentiale ⁊ rece
ptiuū in ꝑmo genere nō pōt esse de ali-
quo alio ꝑori genere: iō oportet esse de
eoꝺ gnē.s. de genere sb̄stātie. Sequit
3° videre quomodo materia realiter di
stiguitur a forma: vbi dico ꝙ sit oio alte
rius rationis ⁊ ꝑmo diuersa: quod pro
bo sic: actus ⁊ potentia que sunt princi
pia entis sunt primo diuersa: materia
⁊ forma sunt huiusmodi g̊. Si enim for
ma esset eiusdem ratōnis cum materia
non competeret sibi dare esse. Et si ma
teria esset eiusdem rationis cum for-
ma non competeret sibi recipere esse. si
etiam aliquid forme includeretur i ma

teria forma quantum ad hoc non esset apta nata recipi sz magis recipere: ꝛ sic forma non esset principium receptum: sed aliquid eius esset non receptum sed receptiuum. eodez modo si aliquid me re esset inclusum in forma ipsa non essz pmo receptiua sed recepta quantum ad aliquid sui: sic igitur sunt omnino alte rius rõnis: ꝛ primo diuersa inter se.

Quomodo igitur ex quo sunt duo pn cipia distincta ꝛ primo diuersa possunt constituere aliquid vnum simpliciter. Dico ꝙ quanto aliqua sunt magis di stincta ꝛ diuersa formaliter tanto sunt magis disposita ad faciendum p se vnũ quia in illa constitutiõe non requiritur similitudo in natura: sed pportio con ueniẽs: q̃ põt eẽ int pmo diuersa. Dico igitur ꝙ mihi ẽ contradictio ꝙ mã sit terminus creatõnis ꝛ pars compositi: ꝛ ꝙ non habeat aliquod esse cũ tñ sit ali qua essentia. ꝙ eniz aliqua eẽntia sit ex tra cãm suã: ꝛ ꝙ non hẽat aliqd eẽ quo sit eẽntia est mihi contradictio. Obijcitur etiã ab alijs ꝯtra dicta p ꝯmẽ. 8°. metaphy. vbi dicit ꝙ generans non fac aliud q̃ extrahat illud quod est ẽ potẽ tia ad actum: vnde dicit ꝙ non largitur multitudinem sed perfectõnem. Sed si produceret aliquam actualitatem que pus nõ fuisset in mã iã largiretur mul titudinem qd ẽ cõtra eum. oz g ꝙ sicut fuit tm̃ vnũ in potentia: ita sit vnuz tm̃ in actu: ꝛ sic non erunt due entitates ab solute in gnãto. Rñdeo in generatõib' ꝛ corruptionibus communiter cõcurrũt potẽtia obiectiua ꝛ sbiectiua. ꝛ ex potẽ tia obiectiua trahit agẽs ad actuz illud qd est i tali potentia: puta totalẽ termi num generatõnis qui includit formam ꝛ materiaz dũ ẽ in potẽtia obiectiua sic qñ ẽ in actu hz vtrũqz: ꝛ h°mõ agẽs nõ largitur multitudinẽ sz pfectõem solũ. sicut eni tot' ignis est fact' in actu: sic to tus fuit in potẽtia: ꝛ hec est pma extra ctio eius qd fuit in potẽtia obiectiua.

2ª extractio est fm ꝙ agens de poten tia materie preexistentis ꝛ que in fine ge neratõnis est pars compositi educit for mam q̃ est altera pars compositi q̃ pri' non fuit in actu nec in re extra sicut ma teria ꝛ sic agens vel gnãn largitur mul titudinem loquendo de multitudine in actu sic igitur generans largitur pfectio nẽ put accipit totũ terminũ gnãtõis qd erat in potẽtia obiectiua. Alio aũt mõ accipiendo potẽtiã sbiectiuam vt de q̃ extrahit formã. sic largitur aliquã mul titudinẽ actualem.

Ad argumentũ pri

mum dico ꝙ illa ppositio non facit ad ppositũ: qz arist. non dicit eã ex intenti one sed arguendo ad partẽ falsã p opi. antiquoꝝ: qd pz pmo ex pcessu littere qz postq̃ dixit ꝙ nec est quid nec quale ꝛc̃. sbdit. Sic quidem intendentibus ac cidit materiam sbm eẽ. sed ipossibile. sz non est modus arist sbiungẽ. sz impossi bile sue determinatõni. Esto tamen ꝙ sit verum. auctoritas tamẽ soluit argm̃ ponit enim illa quibus ens determiat ꝛ distinguitur. distinctio aũt vel detmina tio fit ab actu actuante ꝛ distinguente qualis est forma ꝛ nihil hmõi est mã.

Sed dices vltra ꝙ materia predicat ð omnibus denominatiue. vnde. 7°. me taphy. dicit phs ꝙ archa non est lignuz sz lignea g de nullo pdicat eẽntialiter: g si nullum est eorum que sunt erit nihil. Dico ꝙ ex hoc ꝙ materia pdicatur de noiatiue ð aliq̃ pz qz nõ ẽ nihil sz aliqd qz nihil nõ dnõiat aliqd. dico igit ꝙ de noiatiua ppe dicunt q̃ differũt cadẽtia ab alio. pz in pdicamẽtis. Casus aũt iste põt esse vel sicut accñtis ad sbm: vel sic forme ad suppositũ eiusdẽ nẽ: ꝛ fm h°ẽ duplex predicatio denoiatiua. vna acci dentis denominantis sbm. Alia forme non accepte in abstracto: nec fm rõem quidditatis absolute sed quasi in cõcre to per cadentiam forme ad suppom̃ nẽ

proprie ſm ꝙ dicimus. hõ eſt aiatus. nõ hõ eſt aia. ⁊ iſto modo oia ſuperiora dicuntur de ſuis inferioribus. vt ſoz. ē hõ homo eſt aial. nõ homo eſt aialitas vel ſoz. eſt humanitas. ⁊ ſic ēt in propoſito dicitur ꝙ materia eſt informata. nõ tñ ꝙ materia ſit forma. Ad aliud. 5. phi. qd mouetur ⁊c̃. Dico ꝙ licet entitas actualis nõ ſit mobili rõ recipiendi mo^m ſed magis vt eſt ens in potẽtia. eſt tamẽ actus neceſſario requiſitus ad h° ꝙ moueantur. ⁊ ſic loquitur phus dicẽs ꝙ mouetur eſt. nõ ꝙ hec ſit conditio mobilis per ſe ſed per accidens. requiſita tamen neceſſario ad motũ. per ſe ãt cõdi° mobilis eſt eẽ in potẽtia. bene tamẽ poteſt eẽ aliquid conueniẽs alicui per accidẽs ⁊ tamẽ neceſſario. per accidẽs inq̃. qꝛ ñ includitur in ratione forme illius. neceſſario tamẽ requiſitũ ad illud. quia ſine illo illud nõ eſſet. ſicut ꝑuatio eſt principiũ per accidens nature p° phi. Ad ꝓbandũ igitur ꝙ gñatio nõ ſit mot' ſufficit Ariſtoteli ꝙ ſbm gñationis nõ neceſſario eſt ens actu. ſed eſt ens in potẽtia. Subdõ ãt motus ſiue ei qd mouetur neceſſario coniũgitur ꝙ eſt ens actu lz per accidens: vt dictũ eſt. Ad aliud ꝺ materia ꝙ nõ eſt ſcibilis ⁊c̃. Dico ꝙ phus indiſtincte ⁊ in vli loquitur de motu vſ ꝙ ad 5^m librũ. ⁊ ideo cõſideratio eius ꝺ materia ſe extẽdit ad ſbm tam mutationis q̃ motus. loquitur eni ibi de materia vt eſt ſbm nõ ſolũ in generatiõe ſed ẽt in alteratione. ⁊ vt habet ordinez ad tranſmutationẽ. ſic nec ſbm motuſ nec mutationis eſt ſcibile per ſe. nec ſcitur p ſe. ſed in cõpatione ad illud. ſed nõ ſequitur ꝙ nõ ſit alio modo ſcibile per ſe ⁊ ſm ſe ſicut ignis vt tranſmutatur localiter nõ poteſt cognoſci niſi per ꝯpationẽ ad locũ. poteſt tamẽ cognoſci alio modo ⁊ perfectiori q̃ per ꝯpationez ad locũ. Intẽtio ãt phi eſt ibi ꝙ q̃tũcunq; materia vel ſbm cognoſcatur ⁊ ſit cognoſcibile in ſe ⁊ per ſe. eſt tamẽ cognoſcibilis in ꝯpatione ad formã. Dico igitur ꝙ materia ſm ſe in ſua eſſẽtia eſt cognoſcibilis. ſed nõ a nobis. primũ pz. qꝛ ois entitas abſoluta in ſe eſt cognoſcibilis. materia eſt hi°. ḡ hz eni ideã in deo. vel ex parte obiecti vel ſm rõz ex parte eſſẽ° ſm aliã opi. 2^m pz. Nã forma eſt magis cognoſcibilis a nobis q̃ mã. ſed forma nõ cognoſcit niſi ex operationib°. igit nec mã. quãto. n. eſt aliquid magis remotũ a ſenſibus. tanto minus eſt a nobis cognoſcibile. cognoſcim' igitur mãz vt dicit ꝯmẽ. per tranſmutationẽ. videmus. n. vnã formã nouã poſt aliã. qꝛ videm' nouã operationẽ que arguit nouã formã. igi ſbm tranſmutatiõis cõe manet hoc eſt mã. Non igit ſequitur eſt cognoſcibilis in analogia ad formaz. igit alio modo vel in ſe vel ſm ſe nõ eſt cognoſcibilis. Ad aliud de actu dico ꝙ ſi accipis actũ pro actu informante materia nõ eſt actus. Si autẽ accipias actũ pro omni eo qd eſt extra cauſam ſuam ſic materia poteſt dici ens actu vel act° Sed ſecundum cõmunem modum loquendi eſſe actu attribuitur ⁊ appropriatur forme. Ad oppo^m pz qũo mãia eſt ens actu. ⁊ quomodo nõ.

Ecũdo quero vtrũ per aliquã potẽtiam materia poſſit eẽ ſine forma videtur ꝙ non. Quanto aliqua ſunt magis vnũ tantũ. tanto ſunt minus ſepabilia ſed materia eſt magis vnũ cũ forma q̃ paſſio ꝓpa cũ ſbo. ⁊ paſſio nõ põt ſepari a ſbo. ergo nec materia a forma maior eſt manifeſta. mi. ꝓbo. qꝛ mã facit vnũ eẽntialr cũ forma ⁊ per ſe. Sz ꝓpa paſſio nõ ſic facit vnũ cũ ſbo. qꝛ facit vnũ 2° modo dicendi per ſe tãtuz. Itẽ omni eo qd poteſt per ſe eẽ põt aliqd fieri inferius. probo illud qd nõ poteſt p ſe eẽ eſt inferius eo ꝙ poteſt per ſe eſſe. ergo deus poteſt facere. Sed nihil poteſt eẽ inferius materia. qꝛ cũ mãia ſit

ens in potentia illud inferius esset nihil
Item priuationes sūt opposite sicut ⁊ forme quibus sūt oppoīte. Sz forme opposite nunq̄ sūt simul in mā. g̊ nec ꝑuationes opposite. Sz priuatões opposite nō sūt siƚ nec pñt esse. qꝛ forma opposita vni actui ē in mā. Si igiť materia non hꝫ aliquā formam sť in ea opposita ꝑuationes simul. qḋ ē ipossibile. g̊ ⁊c̄. Contra. non minꝰ dependet accidens a sb̄a q̄ꝫ mā a forma. Sz accñs pōt fieri sine sb̄o. g̊ ⁊ mā sine forma.

Respōsio secūduz

illos qui dicunt q̄ꝫ mā nō est aliḋ a forma non est mirꝫ si non pōt esse sine forma. idem. n. non pōt fieri sine seipo. sꝫ hoc ē falsum. vt ꝓbatum ē supra. qꝛ oē gnābile ē ꝯpositū ex re ⁊ re. Aliꝗ dicunt mām habere realitatem distinctā a forma. non tñ pōt esse sine forma. qꝛ nō est actus nec habens actū. qꝛ est tm̄ ens potentiale vel possibile. Cum. n. diuidať ens ꝑ actū ⁊ potentiā mā non cadit sub prio mēbro. sꝫ sub 2°. Est. n. potentia. nihil g̊ hꝫ actus vel actualitatis. sꝫ tm̄ hꝫ esse potentiale. qḋ tamē esse est aliqualis realitas distincta a forma. ⁊ ꝑ hoc saluant ꝯpositōem realem. Implicat aūt ꝯ̄dictionē q̄ꝫ aliquid hēat eē tm̄ potētiale ⁊ sit actualr̄. Si isti intelligant ꝑ realitatē materie aliquaꝫ entitatē vel realitatē extra cāꝫ suā non video q̄ꝫ sit ꝯ̄dictio si ponať v̄tute diuina siñ forma. Aliꝗ hñt aliā imaginatiōem de materia. qꝛ ponūt eam eē terminuꝫ creatōis alium absolute a forma. tñ dicūt q̄ꝫ non pōt esse sine forma. qḋ ꝓbāt qꝛ si fieret sine forme eēt actus. Sz mā aūt non ē actus. g̊ ⁊c̄. Itē ꝑ Boeᵐ oē esse est a forma. g̊ si materia sit sine forma erit sine esse. qḋ est ꝯ̄dictio. Preterea qḋ nō hꝫ ideā nō pōt fiēi sine alio mā est huiusmōi. g̊ ⁊c̄. Preterea illḋ in quod deus non hꝫ actōem nō potest fieri per se. sꝫ ꝑm doctores peritissimos deus non hꝫ actionem in materia. g̊ ⁊c̄.
Itē que analogant in aliquo primo illud est realiter in vno primo ⁊ in aliꝗs non. nisi per attributōnē ad illud. pꝫ ḋ sanitate que est realiter in animali ⁊ in vrina nō nisi per attributionē ad illud aliud. sed esse est a forma. ergo mā non est nisi i analogia ad formā cui primo attribuitur.

Respōsio ad questionē

tenēdo vt in priori qōne dictum ē reꝫ mālem esse compositam ex duobꝰ que sunt partes rei composite. ⁊ q̄ꝫ sēp aliquid generati preexistit gnāto sb̄ forma corrūpendi. dico q̄ꝫ non est ꝯ̄dictio materiam esse sine forma quacūqꝫ sb̄ali ⁊ accñtali. Qḋ ꝑ° absolutum distinctum ⁊ prius alio absoluto pōt esse siñ ꝯ̄dictione sine illo. materia ē absolutuꝫ distinctum ⁊ prior forma quacūqꝫ sb̄ali. s. ⁊ accñtali. igiť pōt esse sine alio absoluto siue siñ forma sb̄ali vel accñtali absoluta. maior declaratur. nam iḋ ponitur ibi absolutum ad excludendum correlatm̄. qꝛ in his esset instantia. ꝑus ponitur ibi ad excludendū simultatem originis q̄ includit ēt simultatē correlatiuoꝝ. minor ēt ꝓbata ē supra in. q. p̄cedēti. Qꝛ. n. mā sit quid absolutū satis pꝫ. qꝛ facit cōpositionem realeꝫ ⁊ absolutā. q̄ꝫ aūt sit prior forma saltem natura ⁊ origine pꝫ. qꝛ est receptiuū forme ⁊ fundamētū eius. Sed receptiuum ⁊ fūdamētuꝫ forme est prius forma. Hoc ēt confirmatur ꝑ Aug. qui. 1ꝫ. cōfes. dicit q̄ꝫ prius ordine terminatur creatio ad materiam q̄ꝫ ad formam. lꝫ ꝑm eum primo fuerit creata cum forma. Itē quicq̄d deus absolutum facit in creaturis mediante cā scḋa potest facere siñ illa causa secunda que non est de essenᵃ causati. sed forma ē causa secunda que nō est de essentia materie quantum materia est siue que dat māe esse. ergo deꝰ sine illa ⁊c̄. Qḋ autem forma non licꝫ ḋ

essentia materie pz. qꝛ adueniente alia ⁊ alia for^a eēt alia ⁊ alia eētia mãe. Itē qð deus imediate creat imediate ꝯseruat vl' pōt ꝯseruare. sz mã est terminus creatōis etiã ẜm alios. ⁊ sic imediate creat a ðo. ut ꝓbabo. g̊ ⁊c̄. quia ex quo mã ē aliq̄d ꝑmũ in entib' nō pōt sbesse cãlitate alicui' creature. similr cũ non possit ꝓduci nisi ꝑ creatiōem ⁊ nulla creatura potest creare ut ꝓbatũ est in ꝑma. q. quarti sequit necessario ꝙ sol' deus eam creat. sed entitas absoluta que est a solo deo sine alia aliqua entitate absoluta posterioꝛ potest ꝯseruari a deo. quia deus sine oī absoluto qð ñ est de essentia rei ⁊ est posterius ipsa re potest rem conseruare. Itē nō est necesse deum velle aliquid aliud a se absolute ⁊ de necessitate. g̊ si uult necessario formã esse ad hoc ꝙ velit materiam eē hoc non est simpliciter sed ꝓpter necessariam ꝯnexionem materie ad formã. Sed non est talis necessitas absoluta ꝯnexionis materie ad formam. ꝓbo. qꝛ si est necessitas absoluta materie ad formam ut tu dicis. igitur materia sibi determinat aliq̄ formam de necessitate. probatio consequentie. quod ðterminat sibi aliquod genus determinat sibi aliquã spēm in genere illo. ⁊ omne quod determinat sibi speciem de necessitate determinat sibi esse in aliquo vno indiuiduo istius speciei ut omne quod ð necessitate est homo est hic homo vel ille. sed materia non determinat sibi ð necessitate hanc formaz vel illam manifestum est. g̊ nec totum genus forme.

Confirmat quicq̄d ꝯtingēt se hz ad qðlibz cuiuslibz generis absoluti hz se cōtingēt ad illð gen' absolutũ. hoc pz. sz mã cōtingēt se hz ad q̄libz formaz. g̊ ⁊ cōtingēt se hz ad totũ genus forme ꝓbo etiã. ꝙ si de necessitate absoluta determinat sibi genus forme ꝙ necessario ðterminat sibi vnum solũ illius generis. qꝛ vnũ eētialit vnũ ⁊ singulare est impossibile dependere eētialit a plurib' eiusdē generis. Si g̊ mã necessario determinat sibi totum genus forme. hoc est qꝛ necessario determinat sibi aliqð vnuz illius generis. quod falsum est. si igitur cōtingent se hz ad totũ gen' forme pōt ṽtute diuina esse sine forma. Et si q̄ras ubi eēt illa materia sine forma. dico ꝙ sicut angelus qui non ē quantus est in loco aliquo diffinitiue non circũscriptiue supposito ꝙ sit in vniuerso. si tñ fieret extra vniuersum ubi locus nō est nō esset in loco diffinitiue. sic mã si fieret in vniuerso sine forma eēt diffinitiue alicubi. si āt fieret extra vniuersuz nusq̄ esset localit uel diffinitiue. tamē esset natura quedam absoluta. Si queras etiã an habeat partes. dico ꝙ partes substantiales habet. illas. n. non habet per quantitatem. Si dicas ꝙ est ens in potentia. g̊ si conseruetur sine forma esse erit sibi accidens. Dico ꝙ falsum est. quia sicut homo essentiã propriam habet extra omnem intellectum. sic ⁊ esse. ⁊ tunc etiã haberet illud esse sicut ⁊ essentiam. Si etiam dicas materia sic existens sine forma habet saltem respectum ad deum conseruantem. igitur habet aliquam formaz

Dico sicut dictum est supra di. ꝑma illa res est idem realiter cum materia. nec ē forma addita. quelibet. n. essentia creata non est aliud q̄ dependentia sui ad deum.

Ad argumenta ꝑncipalia.

Ad ꝑ^m q̄to aliq̄ sī magis. ⁊c̄. dico ꝙ ꝓcedit ð vnitate idētitatis q̄ aliq̄ dicũt vnũ. qꝛ idē realr̄. ñ ð idētitate vnionis aliq̊z in 3°. sic ex mã ⁊ for^a fit vnũ 3^m. i. ꝯpo^m si itelligit ꝑ° mō tũc maioꝛ ꝓpositō est ṽa. si 2°° ē falsa. ul' sic. si maioꝛ itelligat ð vnione idētitatis aliq̊z int' se. minoꝛ ē falsa. si āt itelligat maioꝛ ð vniōe aliq̊zum in tertio sic maioꝛ est falsa: quia illo modo in maxime dependentibus potest eē ordo ad aliquod vnum. ⁊ i q̄bus est mima dependentia nō pñt ordi

nari ad aliqȯ vnum. Ad aliud dico
concedendo maiorem. q2 non vido q̄n
esse in alio ente sit inferius q̄ eē in se ⁊
q̄n sit magis impfectōis dependere q̄ n̄
dependeꝛ. Et ideo dico q̄ oē eē cuiuscū̄
q3 alterius generis a substātia .s. accidē
tis est impfectius quocū̄q3 qȯ est pars
sbē.s. materie. Et tunc ad augustinum
qui cōiter hic allegaꝛ duo fecisti domi
ne vnū ppe te. ⁊c̄. vt materiam. dico q̄
loquitur de ordine entiū̄ in genere sbē̄
⁊. ibi ē āgel⁹ ēs sup̄ᵐ ⁊ mā̄ ens infimu3
Sed dices nihil alterius generis p̄t
eē superius āgelo. ḡ. nihil alterius gene
ris pōt esse inferius mā̄ ṗma. Dico
q̄ non est simile. Jdeo. n. non est superi
us q2 nullum genus est supius genere
substantie: sed alia genera sunt inferio
ra. Utrum autem poss3 fieri in ge
neꝛ substantie aliquid inferius de hoc
est dubium. Ad tertium dico q̄ nul
le priuationes sūt opposite i eodē nisi
sint priuatōnes formaꝝ oppositaꝝ im
mediataꝝ circa idē ȯ necessitate seq̄nti
um. ⁊ si sic sit. tūc dico q̄ ṗuatōes sic s̄t
incompossibiles. Sic. n. se habent for
me opposite q̄ si susceptiuū̄ h3 vnā̄ ca
ret alia ⁊ ecꝯ°. al̄s eēt cōtradictō si ꝯseq̄
retur susceptiuū̄ de necessitate ⁊ tm̄ pos
set eē sine eis. Sed circa mā̄m nulle
forme sic sunt simpliciter immediate.
l3 alique sint imediate respc̄u agētis nā̄
lis. qȯ n̄ agit nisi in quanto. ⁊ per conse
quēs simpl'r ⁊ immediate non pōt atti
gere ad nudā̄ eēntiā̄ mā̄e. nec etiā̄ deus
posset faceꝛ materiā̄ sine forma s3 Ari
sto. Sed hoc fuit p tanto. quia ipse
posuit necessariam connexionem cāꝝ
ita q̄ impossibile est s̄m eū̄ ṗmas cās
agere sine scdis. siue cā̄m omnino ṗmā̄
sine secū̄da causa. Sed si hoc negas
set habuisset ponere s̄m ea q̄ posuit ȯ
mā̄ q̄ potuisset cā̄ de⁹ fecisse sin̄ forma

Ad primam opini
onem alterius dico q̄ si accipiatur act⁹
put distinguitur contra potentiam s3
que. s. actū̄ ⁊ potentiam totu3 ens diui
ditur sic actus non conuertitur cū̄ for
ma s̄m hoc. n. omne qȯ est extra causā̄
suam est in actu. ⁊ s̄m hoc etiam ṗuati
tiones dicuntur eē actu unde cecitas dr
esse actualiter in oculo carente visu. sic̄
dicitur in. 4. ⁊. 7. metha. si āt loq̄rl de
actu s3 qȯ loq̄t phy. 7. meta. s. s̄m qȯ ē
actus receptus ⁊ actuans ⁊ distinguēs.
sic distinguitur contra receptiuu3. ⁊ ma
teria est receptiuum illo modo ⁊ non ē
act⁹. Ad auctoritatē boetij. oē eē ē a for
ma. veꝝ ē eē specificū̄ ⁊ pfectū̄ Ul' dȯ.
q̄ loq̄t ȯ facto ⁊ nō̄ possibili fieri p po
tētiā̄ dei. ⁊ eē ē̄t formale l3 sit cōicatum
mā̄e a forma tm̄ ē cōicatū̄ mā̄e eē ṗpu3
qȯ ē idē cū̄ eius eēntia n̄ sibi cōicatū̄ a
forma sic̄ nec eius eēntia. Ad aliud di
co siue idea accipiꝛ p obō cognito siue
p rōe cognoscēdi falsū̄ ē q̄ mā̄ nō̄ hēat
ideā̄ imo quocū̄q3 mō̄ idea accipiaꝛ di
co q̄ mā̄ ipsa h3 ideam. sicut. n. mā̄ est
quid creabile distinctum a forma sic
est quoddam ideale qȯ habet ideam di
stinctam siue etiam idea ponatur ratō̄
imitandi essentiam diuina3 in tali gra
du adhuc habet ideam. quia aliu3 gra
dum imitand habet materia essentiam
diuinam q̄ forma uel aliud quodcū̄q3
Ad aliud quod ipsi dicunt q̄ deus
non habet actionem in eā̄. dico q̄ fal
sum ē. ⁊ si dicant hoc doctores periti n̄
tm̄ in hoc sūt piti. imo s̄m eos hab3 eā̄
p termino actōis sue. ḡ pōt aliq̄d circa
eam agere. ⁊ hoc concedūt alij q̄ nllū̄
agens nā̄le pōt attigere eentiā̄ mā̄e. de⁹
tm̄ pōt vt illi dicūt in quarto sniarum
⁊ hoc nec̄io habēt dicere sui sequaces.
Ad aliud ȯ anologia q̄ illȯ recipit tm̄
i vno realiꝛ. ⁊ in alijs p attributōnem
Dico q̄ hoc ē falsū̄. q2 si ita ē in vno ex
emplo in centū̄ est contrarium. nulla
enim maior est anologia q̄ sit creatuꝛ
ad deū̄ in rōe eēndi. ⁊ tm̄ sic eē primo ⁊
principaliter conuenit deo q̄ tm̄ realiꝛ

conuenit creature. simile est de bonita
te ⁊ sapientia. ⁊ h' gradus sunt in pfec
tionibus specieꝝ ⁊ p attributõnẽ se ha
bent ad aliquam impfectõnem ⁊ tamẽ
nõ est tota pfectõ i vrina. nec etl tota en
titas in sba. ita ꝙ accñs ñ sit ens nec ha
beat formalem entitatem ꝙuis p attri
butionẽ se habeat ad sbam. nec etiã ex
emplũ multũ valet. qꝛ nõ est idẽ ꝯcept'
sanitatis qui dicitur de vrina ⁊ de aia
li ⁊ de dieta. nam non est idem formal
conceptus sanitatl vt ẽ equalitas huõꝝ
⁊ ut ẽ quid cãtiuũ sanitatis. vel signifi
catiuũ sanitatis. lꝫ in vtroqꝫ materiali
ter includatur formal ꝯceptus sanitatis
⁊ tunc dico ꝙ h' cõceptus sũt formalit
diuersi in illis de quib' dicũt nã cãtiuũ
sanitatis est formalit in dieta vl' in tali
potatõe vel herba. significatiuũ in vri
na ẽ. ⁊ hi conceptus formaliter diuersi
ordinantur ad istũ conceptũ sanitatis
qui est equalitas vel ꝓportio humoꝝ.
vt sic formaliter ẽ solum in animali.
Ad aliud rñdit vnus doctor ꝙ mã põt
intelligi habere triplex eẽ. pmo eẽ suuꝫ
qȯ debetur sibi fm ꝙ ẽ aliqua eẽntia a
quacũqꝫ alia. aliud eẽ qȯ cõicatur sibi
a forma. 3m esse qȯ cõicatur sibi super
naturaliter a deo. ⁊ illȯ eẽ cõmunicatũ
sibi a deo nou habet quando ẽ in cõpo
sito. qꝛ repugnarꝫ p se vnitati suppositi
sed illud haberet si deus faceret ipsaꝫ si
ne forma. Sed hoc est falsum. quia h°
ñ ẽ aliud dicer̃ ꝙ materiã sine omni ad
dito non posse eẽ sine forma. Itẽ sicut
accidẽti postꝙ panis trãsbaur non cõ
municatur aliȯ eẽ ꝙ habuit qñ fuit ac
tu informãs panẽ. sꝫ idẽ sibi cõsuatur si
cut ꝓbatũ fuit in 4°. li. ꝰ similiter in p
posito nõ cõmunicaret mãe aliud eẽ ab
illo qȯ hꝫ dũ ẽ sub forma. Et eedẽ ratõ
nes que ibi posite sunt de accñtib' con
cludũt de materia. Si vero itel igit sic
ꝙ materie separate a forma ⁊ sine for
ma cõicatur esse a deo non actus aliqs
ad negatõeꝫ ipsi' eẽ cõicatia forma. i. ꝙ
mã sit p existens sine esse sibi communi
cato a forma. ita ꝙ per se eẽ sit quedaꝫ
negatio talis eẽ cõicati a forma. qꝛ ex is
to eẽ p se non recipit eẽ a forma. si inꝙ
sic intelligit potest concedi ꝙ materie se
parate communicatur a deo hi' esse vl
per se eẽ negatiue vt dictum est. Et con
sequenter etiam posset dici ꝙ tale esse ñ
conuenit sibi in composito. ⁊ eadeꝫ ra
tione sicut supra dictum est. quia com
positum fm hoc non esset vnum. oꝫ. n
ad vnitatem per se compositi mãꝫ reci
pere formam ⁊ subesse forme. non ꝙ tẽ
materie detur aliqua actualitas noua
quando non est sub forma. Posset
enim fieri vna ratio contra conclusio
nem principalem sic materia videt plus
dependere a forma ꝙ forma quecunqꝫ
a materia. sed forme naturales alique
non possunt separari a materia. ꝰ nec
mã a forma. mi. ꝓbo quia si essent sep
ate essent spirituales. ⁊ sic intellectuales
⁊ per consequens immateriales. sed for
mã talẽ eẽ intellectualem l' formã mate
rialem eẽ immaterialem videtur inclu
dere contradictõnem. ꝰ nec materia pt
separari a forma. Potest dici vnomõ
ꝙ licet entitas materie si minus pfecta
ꝙ forme non tñ plus est dependens imo
minus. ⁊ ideo põt fieri sine forma ⁊ nõ
econuerso. Alio mõ põt dici ꝙ for
ma ẽ magis ens nec tamen ẽ cã cõstitu
ens eẽ mãle sꝫ ẽ cã cõcurrens ad eẽ com
positi cõstituẽdi. ⁊ idõ põt separi a for
mã sic ecõuerso. Et ad ꝓbatõeꝫ iste for
me eẽnt spñales. dico ꝙ ñ oꝫ. qꝛ sicut ꝙ
titas ẽ forma eiusdẽ nature qñ sepatur
⁊ qñ ẽ in subiecto. sic eẽ iste forme eẽ in
eiusdẽ nãe si separẽtur. sicut cum sunt
cõiuncte. siue cũ informãt mãm nec es
sent intellectuales. quia hoc repugnat
eis fm se.

Irca distinc
tioneꝫ tredecimaꝫ quero

simul de luce ꝛ lumine. Et pͥmo quero vtrū lux gignat lumen tanꝙ ꝓpriam spēm sensibilē sui. ꝙ non. Aug. 7° sup geñ. ad litteram. aīa mistrat corpa per lucem ꝛ aerem. ꝛc̄. Preterea lumen gignit substantiam ut patet de igne. ḡ ē substantia. Preterea lumen frangit ꝛ reflectitur. ḡ est corpus. quia iste sunt passiones corporis. Preterea ꝙ nō sit species. quia denominat medium ñ sic species coloris. Excludit etiaꝫ oppositum. s. tenebrā. non ita species. simul n. sunt species oppositorum ut simł sūt species albi ꝛ nigri in medio. 3°. quia habet effectum realem in medio ꝛ organo. s. uisum. corrumpere ꝛ gignere caloreꝫ effectus realis non conuenit speciei. ꝛc̄. Contra lux est de se sensibilis secundo de anima. ḡ. habꝫ aliquam speciem sensibilem non aliam a lumine. ergo ꝛc̄.

Hic tria sunt uidē

da. prima quid sit lux. secundo quid lumen. tertio q̄lit lumen a luce gignatur.

De primo dico ꝙ lux nō potest poni substantia. quia est per se sensibilis nō sic substantia. ergo ꝛc̄. lux etiam in aliquo ē accidēs. ergo in nullo est substantia. qḋ. n. vere est nulli accidit ex pͥmo phy. antecedens pꝫ. qꝛ si in igne eēt lux forma sb̄alis uł eēt ultia dria specifica uł aliq̄ imꝑfectioꝛ que esset in potentia ad formā specificā. nō primo mō. quia tunc quecunq; haberent lucem essent eiusdem speciei. non secundo modo. qꝛ tunc ista forma esset imꝑfectioꝛ forma specifica ignis. ꝛ ita nō esset forma sb̄alis alicuius corporis celestis in quo nulli est forma sb̄alis imꝑfectioꝛ forma elementari. Tertio est ꝓbabile formaꝫ sb̄alem corporis celestis consequi aliq̄ꝫ formam actiuam. sicut formas sb̄ales generabilium ꝛ corruptibilium consequūtur qualitates actie. non est āt alia qualitas ꝯsequēs formā sb̄alem corpis celestis quaꝫ lux. Confirmatur per Dam̄. c. 8. querere. De secundo dico ꝙ lumen non est substantia cōpleta hꝰ est per se subsistens. quia nec spiritualis cum sit extensibilis. nec corporalis. qa tūc duo corpora essent simul. est. n. lux cum toto aere. nec oportet aerem moueri localiter adueniente lumine. ꝛ nō moueri recedente uel non adueniente lumine. quia tunc in medio illuminato non esset respiratio aeris. si illud corpꝰ esset localiter motum propter lumen. nec etiaꝫ lumen est forma substantialis quia illud cui aduenit manet perfectū in specie illo recedente. sicut apparet de aere quādoq; illuminato quādoq; tenebroso nec est materia patet. nec aliq̄d pertinens ad genus substātie. nec est vꝫ simile ꝙ ad aliquod aliud genus pertineat preter quam ad genus qualitatis. Cum aūt q̄tum ad tertiam speciem distinguatur qualitas ꝛ que est species siue intentio qualitatis sensibilis notandum ꝙ intentio non dicitur hic illud ī quod intendit sensus. quia hoc modo ipsum obiectū esset intentio sed intētio hic dicitur illud per quod tanꝙ per pͥncipium formale in obiectū tendit sensꝰ ꝛ sic quicq̄d ē signū ē res ſm Augᵐ de doctria xp̄iana lꝫ ñ eꝯ°. ꝛ iō ī distictōe rei ꝛ signi res accipit ꝓ illa re que ñ est signū. lꝫ illa que est signuꝫ sit etiam res ita in distinctōe rei ꝛ intētiōis. lꝫ intētō sit res. ꝛ forte sensibilis res ī quā possit ſsus tēder̄. tñ illa dicit ītentio q̄ ñ ē tm̄ res in quā tēdit ſsꝰ ꝛ ē rō tēdēdi ī alteꝝ cuiꝰ est ꝓpria silitudo Hoc mō dico ꝙ lumē ꝓpria ē ītētio siue spēs sensibilis ipsiꝰ lucis. qḋ ꝓbat̄. tuꝫ qꝛ si ñ eēt ītētio tūc positū supra ſsuꝫ ꝓhiberꝫ sensū. qꝛ qḋ ē tm̄ sēsibile ꝛ ñ rō sentiēdi si ponat̄ supra sensuꝫ īpedit sensatōeꝫ. qꝛ sensibile supra sensū positū ñ sentit̄. ꝛ ita lum̄ supra positū oculo īpedirꝫ ipꝫ videre. Hꝰ āt ē falsuꝫ. ꝛ ꝯ ꝯm̄. sup ō sēsu ꝛ ſsato ubi vlt ꝙ necē ē lum̄ ꝓpuꝫ ī oculo esse

ad h⁹ ut recipiat spēs coloꝝ ⁊ videat.
Modus ponit iste ꝙ sicut lux ut visibile est ꝑus nālit colore. ita ⁊ spēs eius nālit ꝑor spē coloris. ⁊ ita tā in pficiēdo mediū ita ꝙ mediū nō illuminatū nō sit capax ad ꝑcipiendū colores ꝙ̄ in pficiendo visuz ita ꝙ organū nō illuminatū ñ sit visiuū ꝓxie. Et ꝙ̄tum ad 3ᵐ articulū q̄ declarat istū 2ᵐ notāduz ꝙ ē dare triplicē radiū. vz radiū rectū ⁊ fractū ⁊ reflexū ſm ipm Alacen in ꝑspectiua sua. rect⁹ radi⁹ ē qui defundit a luminoso in medio eiusdē diaphoneitatis ꝙ̄tū durat v̓tus luminosi. radius reflexus ē q̄ occurrēte opaco anteꝙ̄ terminet v̓tus actiua luminosi diffundit i ꝑtē oppositā ñ ex electōe. s3 q2 nāle agēs cuius virtus actiua non est totaliter exhausta i directo agit quātum potest. ⁊ quod ñ potest i directū agit i obliquū. Radius fractus est qui occurrēte medio alterius diaphoneitatis. ñ tamen omnino opaco multiplicatur i illo medio. sed ñ secūdum lineam rectam sed icidit ibi angulus. quādo autem occurrit medium densius frāgitur radius ad perpendicularem. quia ex q̄ o est perpendicularis est fortissimus i agendo. vnde cum frangitur ad agendum i medium densius requiritur situs propinquior perpendiculari radio. talis est situs radij fracti ad perpendicularem. quando autem occurrit medium rarius frangitur radius a perpendiculari propter oppositam cām. Dico tunc ꝙ lumen multiplicatum ſm istos tres radios imediate gignitur ab ipa luce. ⁊ etiā imediate est species sensibilis ipi⁹ lucis. de recto p3. de reflexo probatur. tum quia per illū radiū vr̄ res in se. nō autem aliqua species ipressa speculo reflectēte. tum q2 querere cōclusionem ō h̄ que est. Eodem modo etiā p radiuz fractum videtur ipa res multiplicans se ⁊ non species aliqua ipius rei vise. ⁊ sic ista lumiaria ꝑmaria m̄ltiplicatōe diffusa sunt imediate species lucis gig⁹nentis forte ita imediate gignitur ab ea loquendo de imediatōe ad cām non excludendo ordinē effectuū ordinatoruz respectu eiusdem cāe. sed preter ista est aliud lumē secūdarium. qd̄ dicit lumē accidentale quale est vbi est umbra. in hoc. n. distinguitur vmbra in actu a tenebra. quia tenebra est ꝑuatio luminis tam ꝑmarij ꝙ̄ scdarij. vmbra est ꝑuatio luminis primarij. Istud aūt secūdariuz lumē licet quādoꝙ̄ diffū datur per reflectionem. nō tamē a corpore polito quia reflexio a tali corpore ē ginitio radij primarij. q2 ē imediata species ipi⁹ lucis gignētis. nō aūt sic istud lum̄ scdarium. imo gignit ab ipo lumine ꝑmario. ita ꝙ si per ipossibile reflexio remaneret in lumine radij iprimentis gigneret sperice ul̓ emispice istud lumen secūdarium. ñ sic aūt gigneretur lumē reflexum a radio primario qualis est reflexio a corpore polito. est g̊ omne lum̄ species. sed lumē ꝑmariū ē species lucis gignentis. lumē scdariū species luminis ꝑmarij. Et ex hoc p3 ad argumenta que possunt fieri ꝯtra istaz partē. quia cum lumen videatur non erit spēs visibilis. R⁹ species aliqua intensa non obstante ꝙ sit intentio ⁊ spēs alteri⁹ visibilis. potest tam̄ in se esse visibilis. sic dicit comē. sup de sensu ⁊ sensato. c. p⁹. q2 quādo lumē reflectit ad virides plātas colorant parietes. simil̓r species nō sunt visibiles nisi qñ terminat ad opaca. ita ꝙ ñ ꝯtiguate opacis ñ pñt gigner̄ spēs sui q̄b⁹ videat. sic spēs coloris dū ē i medio ñ videt. s3 qñ ꝯtiguat opaco tunc videri pōt. sic p3 de radio trāseunte p vitrum coloratū appar3 color i pariete ubi terminat radi⁹ ille. ⁊ videt coloratu⁹ simil̓r sic vitrū. ⁊ tñ i medio ñ erit ille radi⁹ colorat⁹ visibilis. nec tñ ꝓpt̄ h⁹ negat ille rubor eē spēs q̄ appet i pariete. quia oculus ibi existens cui si supponeretur ille rubor videret rubeuz vi

trũ vel rub orem vitri. ꝛ eodem modo lumen non terminatum ad opacum ñ videtur. qd̄ patet. tũ quia radij solares de nocte non apparent qui tñ intercipiũtur inter nos ꝛ celum supra conũ pyramidis vmbre terre. tum quia existens in carcere opaco ꝛ tenebroso vbi p opposita foramina trãsiret radi9 solaris non videret. ita qd̄ nusq̃ reflectēte se ad opacũ non videret illũ radium si corpuscula illa non frangãtur. Similiter si mediũ illuminatum est ĩfinitum ꝛ non terminatum ad corp9 opacum sole existente super orizontem nihil videretur. quia non eēt t̃minans. eandem ḡ cõditõnem hꝫ lumē quã habent alie spēs p̃ncipales colorum quantum ad videri ꝛ nõ videri. ꝛ sicut p̃ncipales spēs colorum que. s. radiose ml'tiplicantur possunt generare alias secũdarias accidentales non radiose multiplicatas ꝛ per illas videre. ꝛ tñ nõ negatur illas p̄mas eē intentiones p eo q̄ simplr̃ sunt silitudines illorũ primorũ colorum gignentiũ m. ita in ꝓposito. vnde hec est falsa. illud qd̄ est intentio obi visibilis non est visibile. ꝫ ista ē va omnis itẽtõ nõ tñ est visibil'. sed ē ēt rõ videndi. vnde forma illuminans lunam lumen est ꝛ nõ lux. quia est corp9 terminatum in luna. ꝛ tamē est sensibil' ꝛ spēs lucis. similiter per Ari. in de sensu ꝛ sensato. fulgor emissus ab oculo moto in tenebris visibilis est. ꝛ tñ est spēs lucis tm̄.

Ad argumēta.

Ad p̄mum dico q̄ august. accipit ibi lucem p corpore subtili. puta forte ꝓ igne q̄ est corpus subtilius in mixto. vel ꝓ aliquo corpore subtili multũ cõueniente cum igne in nã. sicut ꝛ scriptura dicit lucem factam fuisse prima die. non q̄ tunc fieret accidens sine subiecto. ꝫ tũc fiebat corpus luminosum cuius forma notior erat lux. ꝛ ideo describitur subiectum ignotum p terminum notiorē Ad scd̄m dico q̄ alterans in fine alterationis generat. non autem illa qualitas qua alterauit. Ad tertium dico q̄ ista sunt methaphorice dicta de lumine. sic patet per Auicen. 6. naturalium. nõ. n aliquid idem procedit recte quasi motu locali. ꝛ tam̄ quandoq3 obliquatur frangendo vel refrangendo. sed quãdo virtus actiua non est totaliter exhausta. i. non tantum cãuit quantũ potest causare. tunc vlterius si non potest secundum lineam rectam agere secundum quam natura maxime agit. quia illa ē breuissima ꝛ efficacissima ad operandum agit secundum aliam lineã isti ꝓpinquiorem ꝛ hoc fractam vel reflexam. si nihil potest agere. vlterius reagendo in idem passum in quod prius egit causando tamen ibi cum illo pri9 causato aliquid simpliciter imꝑfectius Et si obijcias q̄ cum perfectiori causato priori non potest esse causatum imꝑfecti9 posteri9. ꝛ ita cũ toto medio illuiato radio ñ p̄mario p̄t eē lux nec etiam cum medio illuminato radio recto p̄t eē radius reflexus. Dico q̄ falsitas cõclusionis apparet ad sensũ. pꝫ. n. si radi9 sol' incidat i aquã ꝛ reflectat in aliquē locũ tenebrosũ. vbi ñ ē radi9 rectus sensus dicit reflexionē fieri vsq3 in locum illũ tenebrosũ. nõ aũt illic fieri nisi prius esset radius reflexus i medio illuminato radio recto. eodem modo dicit sensus lumen secundariũ siue speciē luminis p̄marij diffundi a lumine primario cõtiguato alicui corpori opaco vsq3 ad oculũ. alioqñ ñ videret illõ lumē primariũ. ꝛ tñ p totũ illõ mediũ ē lumē primarium. Tunc ḡ illa ꝓpositõ ē negãda vbi est forma pfectior ibi ñ p̄t mltiplicari aliq̃ ipfectior siue species q̃ sit forma ipfectior. Ad alia q̃ sunt cõtra spēm siue intentionem dico ad p̄mũ q̄ oē accidēs forte possꝫ denomiare sbꝫ suũ i quo est si eēt denominans

vel nomeñ impoſitum quod ſignifica-
ret denominationem conuenienteꝫ for
me reſpectu talis ſubiecti. Hoc modo
non eſt denominatiuum impoſitum a
ſpeciebus colorum. quia denominatia
impoſita a coloribus denominant ſub
iectum habens colores ſm eſſe reale. ſi
autem eſſet denominatiuum impoſitū
ꝙ denominaret ſubiectum habere for
mam ſm eſſe intentionale non ſcđm eſ
ſe reale bene poſſet medium denoīari a
tali nomine albi. ⁊ tale eſt impoſitum
a lumine. ⁊ forte magis hic ꝙ̃ in colori
bus ꝓpter maiorem perfectioneꝫ ⁊ eui
dentiā huius intentionis ꝙ̃ aliaruꝫ in-
tentionum viſibilium. Qđ additur 2°
de oppoſito dico ꝙ lumen vnum non
excludit aliud lumen alterius ratōis. ſi
cut lumen ſolis non excludit lumē lune
in eadem ꝑte mediȷ̃ vel alterius ſtelle.
ſicut nec ſpēs nigri excludit ſpēm albi:
vel eꝯ° in eadem parte mediȷ̃. ſed ſic̄ lu
men quodcunqꝫ excludit a medio tene
bram que eſt eius priuatio nō ↄtrariū
vel deſperatum. ita ſpecies cuiuſcunqꝫ
coloris excludit priuatōem illius colo-
ris in medio. Ad 3^m concedo ꝙ res
eſt ⁊ effectum realem habere poteſt, nō
tamē ita res ꝙ poſſit non eſſe intentio.
quia cum rōne ſua ſtat ꝙ ipſa per ſe ſit
rō tendendi in obm̄ ⁊ hoc ſufficit ad ra
tionē intentionis. Qꝫ aūt totus radius
gignatur imediate ab ipā luce. ⁊ nō ꝑs
radiȷ̃ a parte ꝓbatur. quia ſi ponat ꝙ
lumen in aliqua parte mediȷ̃ gignat lu
men ex ſe quilibet punctus lucis multi
plicat ſe ſperice. quia omne actiuuꝫ na-
turale agit in medium circunſtans ſpe-
rice ſi ſit ex omni parte eque diſpoſitū
⁊ ſi habeat opacuꝫ obſtans ex vna par
te ſui ſaltem multiplicat ſe emiſperice.
ergo eodem modo ſi lumen eſſet gignēs
reſpectu alterius luminis ex quo nō ha
bet opacum impediens ex aliqua parte
ſui ſperice ſe multiplicat. ⁊ ita ſicut lu-
mē pricipale gignit aliud lumē vlteri⁹

ſcđarium indirectum. ita gigneretur ex
omni parte radiȷ̃ diſtantis. quod eſt cō
tra ſenſum. Preterea aliquod lumi
nare poteſt agere in diſtans localiter. qꝛ
ſi non poſſet agere niſi vbi eſt localiter
tm̄ poſſet illuminare aliquod indiuiſi-
bile. ꝙ ſi preſens eſt in ratiōe agenti ali
cui diſtanti localiter. ergo ⁊ pari ratio
ne toti medio vſqꝫ ad tantam diſtanti-
aꝫ ad quantam ſufficit virtus eius. ⁊ ſi
preſens eſt illi toti ⁊ poteſt in toto cau-
ſare lumen. ergo cauſat. quia ipſum lu
men genitum ab ipſo dato ꝙ poſſet cā
re aliud lumen. tamē luminare preſens
eſt maioris virtutis ꝙ̃ lumē genituꝫ. ⁊
ita preuenit ipſum lumen in agendo in
partem remotam.

Irca diſtincti

onem 4^am. quero primo
vtruꝫ corpus celeſte ſit eſſentia ſimplex
R° alia videtur reſponſio danda ſcđm
theologos. alia ſm phos. ſcđm intenti
onem phi cum omnis potentia paſſiua
māe ſit potentia contradictionis ex 9°.
metha. ⁊ ibidem cum quodcunqꝫ ſem
piternum ſit neceſſarium. ⁊ ita nullo° i
potentia ↄtradictionis ⁊ celum ſecūdū
ipſum ſit ſempiternum. ſequitur ſcđm
ipm ꝙ nihil ſit i ipſo qđ ſit in potentia
ↄtradictiōis vel corruptiōis. ⁊ per con-
ſequens nec habens materiam. quia ſi
haberet materiam eſſet formaliter cor-
ruptibile. ſicut ignis: dato. n. ꝙ non eēt
aliquod agens extra quod poſſet ipſuꝫ
corrumpere. qꝛ non haberet ↄtrarium
hoc nō tolleret quin intra haberet p̄n-
cipium corruptiōis. ſ. materiaꝫ qua res
poteſt eſſe ⁊ non eſſe ſicut ignis. ⁊ i hoc
videtur ille Auerro. in tractatu de ſba
orbis melius habere intentionē phi ꝙ̃
aliȷ̃ ponentes in celo mām. Ad oſtē
dendum tamē incorruptibilitatē celi ex
ſe que hic ſupponit oportꝫ ꝓcedere ſm
viam Ariſto. p̄mo ce. ⁊ mun. ⁊ in hoc
oſtendere ꝙ non ſit alicui⁹ nature elārū

qua incorruptibilitate ostensa ostende
tur carentia materie. nisi forma icorru
ptibilis posset necessario actuare mate
riam possibilem de se carere illa forma
ita ꝙ habitudo non ess; vtriusqꝫ neces
saria. sꝫ tm̄ ex parte forme eꝰ quātum
est ex parte materie esset contingens: q̄
re nō est simile de necessaria inherētia
alicuius accidentis subiecto vbi necessi
tas ē ex parte vtriusqꝫ extremi. Qꝺ
si dicat materiaꝫ illā nō esse eiusdeꝫ ra
tionis cum materijs receptiuis diuersa
rum formarum. ⁊ iō non posse q̄tum
est ex se transmutari ab vna forma ad
aliam. Hoc videtur inconueniens:
Et primo quideꝫ quia tunc essent due
materie prime alterius ⁊ alterius ratio
nis. cōsequens est falsum. ergo ⁊ añs. ꝓ
batio falsitatis cōsequentis non sꝫ duo
fines primi nec duo efficientes primi al
terius ⁊ alterius rōnis. ergo nec similit
due materie prime alterius ⁊ alteriꝰ ra
tionis. Iteꝫ videtur difficile assigna
re vnde sit ista alteritas ratōnis in hac
materia ⁊ in illa. 2° data hac alterita
te saltem ista materia est in potentia ad
hanc formam. ⁊ ad ꝑuationeꝫ huiꝰ for
me. ita ꝙ ista mā de se est ī potentia ad
hanc formam. ⁊ ad ꝑuationem huiꝰ for
me. ita ꝙ ista materia de se est in poten
tia ꝯtradictōnis. lꝫ non ponatur: ī qua
potentia forme est. nunc aūt nō est mā
per se ratio corruptibilitatis inq̄tum ē
in potentia ad formā aliam ab ea quā
hꝫ: sed inq̄tum est in potentia ad ꝑua
tionē forme quā hꝫ. Silr phus non
ponit materiam nisi ꝓpter potentiali
tatem ad mutatōnem. in celo non ē po
tentialitas mutationis nisi ad vbi.

Si dicatur ꝙ materia in celo nō est i
potentia ꝯtradictionis. qꝛ forma eiꝰ cō
plet totū suū appetitū. Contra. nl'la
forma ꝯplet totū appetituꝫ mãe sue res
pectu alterius forme nisi det actū oppo
sitū ꝑuationi illiꝰ forme. forma celi nō
dat actum oppoᵐ priuatōni cuiuscūqꝫ
forme alterius a se. puta forme ignis. q̄
priuatio forme ignis ibi manet. ꝓbatō
mi. nulla forma dat actum oppositum
ꝑuationi cuiuscūqꝫ forme nisi in se ꝯti
neat omnes formas saltez v̓tualiter. sꝫ
forma celi non sic ꝯtinet omnes formas
qꝛ non aīam intellectiuā. Ex hoc se
quitur vlterius ꝙ scd̓m phos celum nō
posset esse animatū formaliter. qꝛ tunc
vel celum erit essentialr̓ aīa tm̄. ⁊ hoc ī
tellectiua. qꝛ ipi non posuerūt ibi aīam
nisi intellectiuam. ⁊ ita solus inteꝰ erit
q̄tus. qꝺ non est intelligibile. qꝛ celum
vt pꝫ est q̄tum formaliter. vl' preter ani
mā que ē de essentia celi erit aliq̄d aliō
per se ꝑfectibile per aīam. ⁊ ita erit ibi
potentia passiua. ⁊ potentia ꝯtradictio
nis. ⁊ ita celum non erit sempiternū et
necessarium. vnde siue phs siue ꝯmen.
ponat celum aīatum formalit aīa q̄ sit
per se de essentia celi videt statim rece
dere a prima positione prehabita.
Quicquid sit de Auer. nō dicamꝰ Arl.
recessisse a positione prima. nec verba
eius cogūt hoc sibi imponere. quia vbi
cunqꝫ vocat aīam celi exponatur q̄tuꝫ
ad ꝯditionem qua aīa est motrix. nō q̄
est forma. ⁊ illa anima est intelligentia
ꝓpria motiua huius orbis ꝯiuncta hu
ic vt motrix ꝓpria. talis nō est nisi vni
ca vnius. Ita ꝓbaretur ab Auic. q̄ pla
ne distinguit int̓ primam inteᵃᵐ ꝓduc
tam ⁊ aīam primi orbis. sꝫ nulla est ne
cessitas tāte pl'alitatis. Pro hoc ē phs
.8. phy. qui motum ex se distinguit in
duo. quorum unū est motum tm̄ ⁊ reli
quum mouens tm̄ illud distinguibile ē
ꝯpoᵐ ex duobus vnitis. s. mouēte ⁊ mo
bili. ⁊ hoc vere mouet ⁊ illud vere mo
uetur. sꝫ in nobis anima non mouet sꝫ
est ratio mouendi tm̄. iō mouetur ꝑ ac
cidens. quia est forma moti. ibi aūt mo
uens nec per accn̄s mouetur.

Secūdum theolo

gos ponenda est materia ibi. quia illud

chaos quod ponit ab eis attigisse vsq₃ ad celum empireum erat materia oı̄uz corporalium ꝯtētoꝝ a celo empirco. ⁊ ēt ponetur materia ſm se ⁊ ꝙtuz ē ex te eiusdem rōnis in quocūq₃. ⁊ ita hn̄t ipsi discordare a pho in hac ꝓpositiōe celum ē necessarium ⁊ icorruptibile: ꝙtum .n. est ex nā sua esset simplr corruptibile. q₂ sibi iesset illa potentia ad cōtrariū. q₂ tamē forma celi non h₃ ꝯtrarium potens vincere istā formaz. iō nō potest corrumpi ab agēte nāli a quo recipit istaz formā vel ēt corrumpi i ignē vel aquam. S₃ tunc videt ꝙ saltem celū posset corrumpere ⁊ ꝯuertere ignē i celum. q₂ virtus actiua celi excedit formā ignis ⁊ est a forma celi. ē etiā capax forme celi. g̊ potest trāsmutari ad eē tale ab agente tali. Forte celum nō potest alterare elm ad qualitates ꝯuenientes tali corpi celesti. ⁊ tamē forma illa i tm̄ dominat illi materie vt non possit ab aliquo alterari recipiendo ꝑegrinas īpressiones. ⁊ per ꝯsequens nec corrumpi. Quantū ad aiationē videt eē dubium. q₂ Aug. in Ench. c. 42. vel. 43°. loquit dubitatiue. nec illud certuz hēo. vtrū ad ciuitatē supernaz ꝑtineat sol ⁊ lūa. ⁊ aiata sidera ꝙuis nōnulla corpa lucentia nō tamē intelligētia videant.

Silr 2° sup Gen̄. ⁊ pmo retractationū. c. 18. quere vbi fac mentiōem de eo qđ dicitur. c. 5°. videt dicere celum hr̄e aiam. quod. c. 10. dicit nō retractat tāꝙ falsuz vbi dic aial esse mundū istuz nec auctoritate nec ratōne indagare potui. nō tamen ꝓpter hoc negat. vn̄ videtur manifeste ꝙ in nullo libro scripto an̄ libruz retractationū asseruit qđ in libro retractationū retractet. g̊ illa auctas q̄ adducitur de li. Augu. de agnitione ve vite nihil valet. qui aūt dicit celos eē ratiōales ipi merito sūt irrōales. ostendit etiā illum librum non esse Augu. vel ꝙ illū fecerit post librū retractationuz. q₂ nusꝙ videt Augu. asseruisse qđ in li. retractationū est negatum. Sed alius grecus. s. Dam̄. asseruit celos non eē aiatos. ratō ad hoc ponitur. q₂ illa aia frustra vniret tali corpori. ex q̊ non h₃ sensum. nec per cōsequens aliquā pfectōez ex corpore acquirit. Sed illud non videt ꝯgrue dictum vt potētia vniatur materie vt pfectionē accipiat a materia sed magis vt perfectionē cōicet mām. imo pncipalius vt ex eis totū compositū sit perfectuz. Rn̄deo. forma vnita māe ab ea recipit aliquā perfectiōez alioquī aia beata frustra vniretur corpori. ex quo ex corpore non acquireret pfectionē. Breuiter si celi non st aiati hoc est creditum ⁊ nō rōne cōclusuz. q₂ nulla est conditio i corpore illo ita perfecto manifeste apparēs repugnare aiationi corpis. hoc de isto.

Ecūdo quero

de motu celoꝝ vtrū aliqđ sit celū mobile aliud a celo stellato. ꝙ nō. Gen̄. 10. dicit de stellis ꝙ posuit eas deus in firmamēto celi. g̊ oēs stelle sūt i vno firmamēto. Silr per rōem. ꝯtinuuz est cui⁹ motus est vnus ſm phm. 5. metha. motus aūt cuiuscunq₃ celi inferioris vnus est in celo superiori. q₂ quodcunq₃ celū inferius si ponat mouet motu diurno: ⁊ ēt aliis motibus ꝓpriis celi supiori si ponātur alij. g̊ quodlib₃ inferius si ponatur est cōtinuum cum toto celo superiori. Item totuz celum preter stellam a se: ⁊ ſm se est vniforme g̊ ꝓpter ipum nō esset ponere aliquem modū. quia idē facit vna pars pūs qđ alia. nō est g̊ necessarius mot⁹ nisi mot⁹ stelle: sed motus stellarum ꝓprij videntur posse saluari i vno celo. sicut ⁊ multi motus ꝓprij possunt saluari in aqua vel aere. g̊ ⁊c̄. Oppositum stelle diuersimode mouētur. ergo habēt diuersos celos. q₂ si stelle mouerētur ꝓprio motu suo siue motu orbis. ⁊ ita vl eēt in celo vacuuz vel scissio orbis. vl duo

corpora simul.

Ad videndū de nūero celoꝝ primo ostendēdum est illud i quo oēs astrologi ꝯcordant. 2° videnduz ē de illo in quo aliꝫ ab aliꝫ discordant.

Quātū ad pᵐ hoc supponēdū ꝙ nl'la stella hꝫ ꝓpriū motū localē. i. ꝙ mouet motu alio ꝗ motu orbis in quo locat̄ si. n. ipsa partem illam orbis in qua est relinqueret aliquādo. ꝛ ad aliquā aliā ꝑtem moueretur. vel sibi nihil succederet. ꝛ ita esse vacuuz vl' aliquid aliud sibi succederet: ꝛ ita corpus celeste essꝫ rarefactibile ꝛ cōdensabile. vel posset scindi. ꝛ recedente corpore scindente rursū ꝯtinuari vel si nulluz istoꝝ ꝯcedatur sequitur ꝙ stella mota semꝑ sit simul cū alio corpore mouente. hec est intentio Aristo. 2° de ce. ꝛ mū. Si natura dedisset v̄tutem ꝓgressiuā ꝛc̄. Hoc supposito sequitur ꝙ quecunqꝫ stelle nō sunt inter se eque distātes non sunt in eodez celo. nam distantia alia ꝛ alia diuersis tꝑibus non potest esse per ꝓprium motuz stelle. sꝫ tm̄ ꝑ motum celi in ꝗ ipsa ē ꝛ si distet difformiter stella a stella. ꝗ celum huius difformiter mouetur a celo illius. ꝛ ita aliud est celum est huius et illius. mouent autem. 7. stelle difformiter: ita ꝙ nō semper eque distant a stell' illis fixis. que ideo dicunt fixe. qꝛ semꝑ īter se eque sunt distantes: ꝛ eundem situm ꝛ figuram seruantes. ꝛ ideo respectu oīum illarum fixaꝝ non opꝫ ponere nisi vnum celum. nec ille septem īter se semꝑ eque distant. Ista duo de ineq̄li distantia planetarum īter se ꝛ ad al's que dicuntur fixe supponantur scđm cōsiderationem astronomorum. possibile est eniꝫ de locis planetarum certificari per instrumenta. de quorū vno. s. armularum tractat Ptholomeus in almag. di 5. c. 2°. Et si obꝫciatur ꝙ radius visualis frangitur ꝓpter diuersitatem mediorum. ꝛ ideo non certificatur de vero loco stelle saltem certificabit de loco visibili stelle. ꝛ si stelle secūdū locum visibilez eorum equaliter distent. ergo ꝛ ꝺm locum verum. qꝛ loca visibilia nunc ꝛ tunc ꝓportionabiliter se habent ad loca eorum vera nunc ꝛ tunc. aut saltem non ita iproportiōabiliter vt posset esse tanta distantia locorum visibilium sine aliqua distantia locorum verorum. ꝛ ista distantia sufficit ad ꝓpositum. Ad minus ergo ꝑter celum quod ponitur oīum stellarū fixaruz que semper vniformiter distāt ponuntur. 7. celi ꝓpꝛꝫ. 7. planetarum que difformiter mouentur ꝛ ab istis ꝛ inter se sunt. ergo. 8. celi. Ulterius ēt cōmuniter conceditur nouum celuz superius celo stellato. quia vnius corporis celestis tantum est vnus motus proprius. motus autem diurnus non est motus ꝓprius celi stellati. cum illud celuz moueatur alio motu: sicut probatuz ē ex consideratōibus. nec enim quecūqꝫ stella fixa semper eque distat a polis īmobilibus. nec etiam semper in temporibus equalibus eque distat a capitib' arietis ꝛ libre. ergo iste motus diurnus est ꝓprius alicuius alterius corporis. ꝛ nō nisi superioris. quia hoc motu mouetur celum octauum. non autem mouetur aliquod celum motu proprio alterius nisi illud alterum sit superius. Erit ergo aliquod mobl'e quod vniformiter mouetur motu diurno superi' celo stellato. hoc dicit Auic. 9°. metha. ꝛ Ptholomeus i almag. quere.

De secundo i quo non concordant omnes tractantes de ista materia dubiū est an sufficiat vnū celum vnicuiqꝫ planete. ꝛ sic sufficiat tantum ponere nouem celos. triplex quippe in motibus planetarum apparet differentia. vna in latitudine.

q̄ʒ nō semper planeta eque distat a po
lis immobilibus .alia iest lōgitudine.
quia diuersi non equaliter percurrunt
zodaicū 3ª in eleuatione ⁊ depressione
q̄ʒ idem planeta quādoqʒ plus appro
pinquat ad centꝝ terre. qn̄qʒ plus di-
stat sicut ꝓbat Ptholome⁹ in almag.
q̄ʒ circulus cuius diameter visualis in
longitudine longiore in longitudie bre
uiore est tanta. apparet etiā de marte
q̄ qn̄ est in auge apparet notabiliter
pue q̄titatis respectu illius quam hʒ
qn̄ est in opposito augis. ꝓbatur etiaʒ
de luna. q̄ʒ ipa ⁊ sole existentibus eque
prope caudā ⁊ caput draconis nō sem
per eclyps̄ eque durat. sed qn̄qʒ diuti⁹
qn̄qʒ minus. hoc est ipossibile nisi q̄ʒ
luna qn̄qʒ plus qn̄qʒ minus in vmbrā
terre intrat. ita q̄ vbi transit diameter
lune diutius moratur vmbra p eo q̄
est diamiter vmbre lōgior q̄ alibi iux
ta conū. si etiam vniuersaliter negaret
ista eleuatō ⁊ dēpressio solis ⁊ lune. nec
ex parte vnius nec ex parte alterius pos
set assignari diuersa quātitas vmbre sē
per. n. vmbra eq̄ i altū porrigeret. ⁊ ibi
eēt equalis quātitas ⁊ semper luna qn̄
equalit̄ eēt ꝓpe conū eq̄ eēt iuxta ⁊ pro
pe vmbrā. Ex his ⁊ alijs cōsideratōib⁹
ptholomei supponatur eleuatō ⁊ dep̄s
sio. Primas duas differentias. s. lō
gitudinis ⁊ latitudinis possʒ quis forte
saluare attribuēdo planete vnum celū
p exitū poloꝝ illius celi. quomodo ni-
sus est Alpetragius saluare in libello
suo de qualitate motuum celestium
qui ponens polos celi stellati exire po-
los noni celi. ⁊ per consequēs circa illos
polos immobiles describere puos cir
culos ponit celum octauuʒ super suos
polos. sed non cōtrario motu moueri
motui celi noni. sed ad eandem ptem
⁊ q̄ polus octaui celi minus efficaciter
recipit influentiā q̄ ipsum celū nonum
⁊ ideo ipse polus non cōplet circulum
dum punctus aliquis in ce° 9° cōplʒ cir
culū. ⁊ q̄ polus inferioris celi deficit a
completione circuli vocat intercisionē
primam quā s̄ʒ eū supplet mot⁹ celi in
ferioris super illum polum. ⁊ in celo oc
tauo perfecte supplet q̄tum ⁊ ad longi
tudinem. sed quātū ad latitudinē neces
sario est differentia. nam polus exit po
lum. nam motus factus super poluʒ ce
li inferioris licet compleat m toum celi
illius circa polum supiorem .quātum
ad longitudinem tamē non pōt eē ver⁹
circulus alicuius stelle mote in celo ife
riore. sed spera quia non redit ad eūdē
punctuʒ a quo incepit motus. Ita vni
uersaliter p diuersitatē poloꝝ quorun
dā celoꝝ ab alijs ⁊ per intercisioneʒ p̄
mam ⁊ suppletionem eius. ⁊ spāliter i
quibusdam stellis p hoc q̄ nō situant
in medio sui celi nititur dare fundamē
ta ad saluandum differentias longitu
dinis ⁊ latitudinis in motibus planeta
rum ⁊ hoc nō ponēdo aliqd celū infe
rius moueri cōtra motū celi supioris.
q̄ʒ talis. sed ponendo celum supius mo
ueri ad eandem ptem ad quā inferius
sed tn̄ minus efficacit. q̄ʒ nāle est q̄ vt⁹
recepta in aliq̄b⁹ adinuicem ordinatis
efficati⁹ recipiat in ꝓximioribus. Ista
traditio sat videtur cōsonare cū pnci
pijs nālibus si possēt p eā saluari ōnia
apparētia s̄m longitudinē ⁊ latitudinē
forte enim p eam posset saluari statio
nes ⁊ retrogradationes. ⁊ ꝓcessiones
planetaꝝ sicut ⁊ ipe nititur saluare i q̄
busdā polis in li. suo. Sed tertiam
differentiam vʒ eleuatōnes ⁊ depressi-
onis impossibile est saluare ponendo
oēs celos eē cōcentricos. q̄ʒ tunc si pla-
neta non exit celum suum .sed tantuʒ
ptē sui celi ⁊ illa ps celi sui q̄litercūqʒ
moueat sp eq̄ distat a cētro p eo q̄ totum
istō celū circularit̄ rotatū ē cōcētricum
idō vbicūqʒ stella fuerit sp eque eleua
bitur ⁊ eque deprimetur p respectū ad
suū celū. ⁊ lʒ nō eēt necessariū ꝓpt du
as primas orias ponere concentricos.

⁊ epiciclos ſm Ptolomeū ⁊ alios aſtro
nomos . tamen propter tertiam differē
tiam eſt neceſſariū. Et hoc ſupponendo
ad ꝓpoſitum cōcludit nulli planete ſuf
ficere ad motum ſuum vnicum celum.
Accipiat ergo exēpli gratia celū ſaturni ſi
ponat cōcentricū mūdo dū celū octauū
ſit cōcentricū mūdo moueat celū ſatur
ni. ſuccedit ergo aux iſtius celi augis oppo
ſito ſi aux iſti⁹ nō intrauit celū ſtellatū.
q2 duo corpora eēnt ſimul. ſ3 tm̄ attinge
bat oppoſitū augis. aut minus ē diſtās
a cētro terre ꝙ aux non attiget ſupficie3
cōcaua3 celi ſtellati. ⁊ ita erit ibi vacuū
ergo non pōt vitari inconueniens de inciſi
one vel ſimltate corporū vel vacuo niſi
attribuendo cuil3 planete ad min⁹ tres
celos circundantes terram quorū duo
extremi valet ſupior ⁊ inferior habeāt
ſupficies vltimas ɔcentricas . ⁊ v3 ſupi⁹
cōuexā ⁊ inferius ɔcauā. hēant aūt ille
due ſupficies alias duas. v3 ſupius ɔca
uam ⁊ inferius cōuexā ɔcentricas mū
do. ⁊ inter illas duas ſupficies ſit terti⁹
orbis qui dicat deferens. ecentricus q̄
dem terre. cōcentricus autē illis duab⁹
ſuperficieb⁹ deferētib⁹ ita ꝙ illi duo re
uoluētes ad quācūq3 ptē moueant nō
ſequit vacuū. ſemp n. ſpiſſior ps vni⁹
eſt cōtra ptē min⁹ ſpiſſa3 alteri⁹. ⁊ eɔ°.
ſilr qualrcūq3 moueat deferēs int̄ iſtoſ
duos reuoluentes ſuperiorē ⁊ inferiorē
ex motiōe ei⁹ n̄ ſeqt vacuū nec ſciſſio.
q2 ſupficies ſunt ambe cōcentrice illis
ſupficieb⁹ int̄ quaſ ɔtinet ⁊ mouetur. ⁊
ita ſtella fixa pte vna illi⁹ deferētis qñ3
erit in auge quando. ſ. illa ps deferētꝭ ī
qua eſt ipa directe ſupponit ſpiſſiori p
ti iferiorꝭ reuoluētis. ⁊ ſupponit minuſ
ſpiſſe pti ſuperioris reuoluentis. q2 tūc
maxie diſtabit a cētro terre. erit aūt ſtel
la in oppoſito augis quādo illa ps or
bis deferentis ⁊ vbi ipa fixa eſt ſuppo
nitur tenuiſſime pti inferioris reuoluē
tis. ⁊ ſupponet ſpiſſiſſime pti ſupioris
reuoluētis. quia tūc mīme diſtabit a cē
tro terre. Iſtius imaginatio p3 expſſiuſ
in figura. Ulterius cum mercurius
hēat deferenſ cui⁹ cētrū mouet ⁊ n̄ circa
terrā. ſicut centrū lune ſed ex vna parte
deſcribendo circulū puu3. ſicut p3 in al
mageſtis ſequit ꝙ orbis deferentis non
ſit concentric⁹ reuoluētib⁹ . ſupmo. ſ. ⁊
infimo. ⁊ iō neceſſe eſt ad minus ibi po
nere quinq3 orbes quatuor reuoluētes
⁊ quintum deferentem. Preter iſtoſ
autem neceſſe eſt ponere epiciclos qui
non ſunt orbes circundantes terram.
ſed parui orbes ſituati in determinata
parte orbium circundantium terram.
⁊ hoc quia maior eſt eleuatō ſtelle quā
doq3 ꝙ alias. q̄ eleuatio non poſſet eē
ex ſolo deferente. proceſſio etꝭ. ⁊ ſtatio
⁊ retrogradatio facilius ſaluantur per
epiciclum. ſed quicquid ſit de epiciclis
ſaltem celi mobiles circundantes terrā
erunt. 25. ſ. 33. planetaru3. ⁊ preter hos
celum octauum ⁊ celum nonū. Ad
argumentum ad primum dico ꝙ ſcrip
tura accipit firmamentum pro toto ce
lo inter empirreum ⁊ elementa. Ad
ſecundum dico ꝙ illa conformitas mo
tuum non concludit continuitatem.
Ad tertium dico ꝙ non poteſt celum
cedere ſtelle mote ſicut poteſt aqua vel
aer corpori impoſito moto per ipſa. q2
corpus naturaliter incorruptibile eſt
naturaliter indiuiſibile. ſi ſit incorrup
tibile tam ſecundum parteſ ꝙ ſecundū
totum quale ponit eſſe celum. ⁊ ita nō
poteſt eſſe motus alicuius in celo non
moto p aliqō agēs naturale

Circa tertium

ſ. vtr3 ſtelle agāt i hec inferi
ora arguitur ꝙ non ſecundu3 ph3 7°.
phy. oportet mouens ⁊ motum eſſe ſi
mul vel imediate vel mediante medio.
ſed ſtelle ⁊ hec inferiora non ſunt ſiml
p3 q2 mltū diſtant nec poſſunt eſſe ɔtiū
ad ager mediāte medio. q2 illō mediu3
eſſet aliquis orbis vel aliqui orbes. hi⁹

aūt orbes nō recipiunt ipressiōes tales quibus.s. hec iferiora alterant ⁊ generātur ⁊ corrumpuntur.ḡ. Preterea si stelle agerent i hec iferiora cum ipse determinate agāt ⁊ nō ꝯtingēter in istis iferioribus ꝙtum ad motum ⁊ alterationem siue ꝙtum ad generatōem ⁊ corruptōem ipsorum nō esset aliqua cōtingentia nec cōtingēter ibi aliquid eueniret. Preterea si agerent in hec iferiora hoc eēt per aliquem motum localez vel per aliquam formam pmanētem. nō primo modo: quia mot⁹ localis nō est qualitas actiua nec prin^m agendi cū tm̄ sit vbi fluens. ⁊ sic non videtur dicē formam absolutam sbalem nec accn̄talem. nec ēt p formam permanētez substātialē vel accn̄talem. qr tunc stāte motu. s. si starent possent agere. ⁊ per ꝯn̄s stāte celo ⁊ cessante motu possent eē alterationes. ⁊ hi⁹ mutatiōes ⁊ motus in istis iferioribus. quod est cōtra Arist. qui vult ꝙ primo motu cessante ipossibile ē esse aliquem alium inferiorem.

Cōtra. Gen̄. primo dicitur de stellis ꝙ posite sunt in firmamēto vt sint in signa ⁊ tpa. ⁊ non solum aeris ⁊ terre vt exponit magister. Preterea 2° phy. dicit Aristo. homo generat hoiez ⁊ sol Et 2° de gene. dicit ꝙ motus solis i circulo obliquo est cā perpetue generationis ⁊ corruptionis in istis iferioribus.

Preterea rōne sic. si stelle non haberent aliquaz actōem in hec iferiora frustra poneret varius motus in orbibus nam orbis in se vniformis est. ⁊ motus orbis vniformis. ⁊ iō oz varietatem effectuū reduci i varietatē nature stellaꝝ.

Dico ad questionem ꝙ stelle habent actōem in hec iferiora in elemēta. inmixta inaīata ⁊ aīata irrōalia. In elemēta habent actionē dupliciter. ⁊ quo ad alterationē ⁊ quo ad generatōnem. Accedente. n. sole ⁊ aliis stellis calidis ad zanith alicuius regionis elemēta superiora. s. ignis ⁊ aer augētur ⁊ inferiora s. terra ⁊ aqua minuūtur ⁊ ꝯuertuntur i supiora. ⁊ econuerso recedente sole ⁊ accedentibus stellis effectiue frigidis vt saturnus ⁊ mercuri⁹ accidit generatio eorum aque ⁊ terre. Et si dicat ꝙ tūc spera aque erit aliqñ minor aliqñ maior. ⁊ etiam videt eē vacuum si non tm̄ augmentatur vnum elemētum ꝙtum aliud minuitur. Dico ꝙ sicut accedēte planeta. puta sole a zanith vnius regionis generatur ibi p ei⁹ accessuz plus de igne ⁊ minuitur de aq̄ ita per eius recessum ab alia regione generatur plus ꝓportionabiliter de eīs frigidis ⁊ minuitur de calidis. ⁊ sic gnātur ibi equalitas quo ad totuz. Preterea 2° stelle habēt actiōem quo ad loci mutationē. superior. n. pars aeris fertur circulariter ad motuz celi. quod pz quia impressiōes ignite vt comete ⁊ hi⁹ que i illis locis gnāntur videmus transferri circulariter. ⁊ multo magis spera ignis que est ꝓpinquior celo mouetur motu circulari ad motum corporis celestis. Preterea corpora celestia non solum causant motum in istis eīs sibi ꝓpinquis: sed in remotioribus vt in aq̄ Nam luna cāt motum in mari qui vocat fluxus ⁊ reflux⁹: ⁊ ex hoc supponūt astrologi p experimentū ꝙ luna hz dominiū sup humida: sicut sol sup sicca. Super quācunqz. n. regionez eleuatur luna aqua maris ascendit directe tanꝙ visus cām suam. ita ꝙ aq̄ maris in illo loco qui directe supponit centro lune ē altior ꝙ in quocūqz alio loco. Iste autē loc⁹ habet p lineā ductā a cētro. illa. n. linea necessario trāsibit p locū illum q̄ ē eminētior in aqua. ⁊ vocat tumor aq̄ Quō aūt ista eleuatō fiat effectiue a luna diuersimode di. Uno⁹ ponit ꝙ luna hz virtutē quādam sibi ꝯnaturalez ad attrahendū ad se aquas maris. sicut magnes trahit ferruz. Alio modo dicit ꝙ hoc fit ꝓpter diuersitatem angulorum

quos faciunt radij lune super aquas in principio ortus lune ⁊ in medio celi existentis. ponitur exemplum de pulmēto in olla super ignem. ⁊ de vapore resoluto a cibo faciente aial dormire: de hoc nihil ad p̄ns. Prima op. fuit Albumasar. 2. li. maioris introductorij i astronomia. sed sequēdo viam illam q̄ cōis ē vtriq3. s. q tumor ille semp est indirecto lune vbicunq3 sit luna sequitur q ille tumor circuit totā terrā in tāto tēpe quāto luna circuit suum orbem p motum firmamenti. s. 25. fere horis. q2 lūa ab ortu eius vsq3 ad eius iteratum ortū ɔsumit plus tpis q̄ sit dies nālis habēs 24. horas per spacium tēporis in q̄ oriuntur. 3. gradus equinoxiales: quia in vna reuolutione firmamēti tm̄ pertrāsit luna de spacio motu suo ꝓprio qui est ad oriētem cōtra motum firmamenti. sed eleuatio. 5. graduum equinoxalis facit vnam horam. ideo ferunt q luna percurrit orbem suum in. 25. horis minus duobus gradibus. ⁊ tumor aq̄ in totidē horis circuit totum oceanum regulariter. ⁊ si tamē irregulariter accidat fluxus in maribus mediterraneis ⁊ fluuijs. rō est q2 iundatio alioꝝ mariū venit ex isto tumore oceani in directo alicuius regionis ⁊ tumore oceani in directo motu lune. ps aūt aque eiusdez tumescentis in oceano fluit ad locum ⁊ alueos hūiles vicinos ꝓpter nām grauitatis aque ⁊ fluunt tūc maria mediterranea. Recedente aūt luna ab illo aspectu vel situ recedit tumor p̄dictus. ⁊ per ɔns in loco oceani vbi p̄us fuit aq̄ eminentior q̄ in mari ⁊ in flumib' mediterraneis iā p recessuz illi' tumoris fit aq̄ ibidē humilior terra. ⁊ iō aque inundātes ad loca illoꝝ fluuioꝝ ꝓpter loci humilitatē ex eadē lege nāe fluunt ad oceanū. ⁊ hec ē cā in generali flux' ⁊ refluxus maris. Sed mare mediterraneum magnum quod decurrit ab occidente i orientem diuidens Italiam ex Egypto ⁊ ex alijs regionibus ariphee ⁊ asie nō fluit ex illa cā ita sensibilr. quia ocean' ingreditur mare illud per angustum introitum ex parte orientis v̄sus hispaniaz qui vocatur angustia maris. regulariter tñ non accidit in alijs maribus sic in oceano quia maria q̄to ꝓpinquiora sunt oceano tanto citius fluunt. sic maria septētrionaria precipue mare inter normandiā ⁊ scotiā: ⁊ int̄ hyberniaz ⁊ hispaniam. maria autem distantia tardius. Sed quare bis in die fluit ⁊ refluit Albumasar vbi supra dicit q luna in quartis celi habet effectum consimilem in quartis terre oppositis: ita q sicut in quarta orientali inter orientem ⁊ meridiem dum luna est in ascendendo super emisperium tunc habet fluxū in hac quarta ⁊ descendente luna a pūcto meridiei ad occidentem continue icipit mare decrescere in illa quarta in qua prius creuit ⁊ fluit in alia quarta occidentali. ⁊ descendente luna ab occidente sub terram vsq3 ad angulum medie noctis fluit mare in quarta orientali super terram illi quarte opposite in qua tunc est luna. ⁊ ita iam bis in illa die fit fluxus in illa quarta. ⁊ ita ō alijs

Sed que sit causa huius ipse non dicit. Nam videtur q radij lune non possint penetrare terraz. ⁊ ideo videtur q eundem effectum quez causauit per radios incidentes duz esset in quarta orientali sub terra eundem causaret. tunc per radios suos reflexos a firmamento dum est in quarta occidentali. 2° dico q planete ⁊ stelle habent actionem super mixta. nam mixta imperfecta vt impressiones quedam generantur ab illis. nam materia illarum impressionuz que est vapor non eleuatur ad locum generationis illarum nisi per calorem incorporatum. vel virtute alicuius stelle. ⁊ hoc maxime patet in stellis comatis que non tantum mouentur ab oriente in occidens sequendo motum celi

sed ab aquilone in austruz sequendo.i. determinatū motum alicuius planete s q̄ generātur. Sed dices ex quo hñt talem cālitatem stelle ⁊ orbes super īfe riora que quidē cālitas est determinata ⁊ necessaria quare nō iudicant determinate astrologi de effectibus eorum.

Dico ꝙ cā huius est. qꝛ non sciūt perfecte qualitates ⁊ virtutes celorū ⁊ stellarum concurrentium ad talem effectū quas si cognoscerent possent de his iudicare. ⁊ iō credo ꝙ angeli habent haꝫ ꝑfectam noticiam: ita ꝙ pñt de his bñ iudicare ⁊ quo ad tps qñ venturi sūt illi effectus. ⁊ quo ad qualitatē eorum vł q̄titatem. ⁊ ēt si talis effectus sit ipedibilis p aliam stellam. poterunt.n. scire ꝙ nō eleuabitur nisi tm̄ de materia vł sic ⁊ possunt scire si erunt venti dissipātes ⁊ in quo situ ⁊ vbi dissipabuntur ⁊ cadunt. hec vero oīa quia non plene nouerūt astrologi. iō nec plene nec perfcē nec secure de his possunt iudicare. tot eniꝫ cās oꝫ ibi concurrere ꝙ minis est difficile iudicare de talibus. 3° dico ꝙ habent actionem in mixta perfecta inaīata vt sunt metalla que in quibusdā regionibus generātur ex cōstellatōe habente respectum ad illam regionem. et non ad aliam. naꝫ terra non est actiua huius diuersitatis. 4° dico ꝙ habent actionē super aīata alterando.s. corpa mixta ad qualitatē ꝯuenientē vel discōuenientē aīe perficiēti tale corpus ⁊ ita pñt agere ad gnātionem ⁊ corruptōem ⁊ ita silr in sensitiuis. naꝫ organa sensuū que sunt corpora mixta pñt imutari ⁊ alterari ad aliquem gradum ꝯuenientem illis. vt nata sunt esse organa sensuū ⁊ ēt ad disconuenientem sensui. ⁊ ita posset organum corrumpi ⁊ ledi. ⁊ per ꝯñs pñt habere aliquam actiōem quo ad intellectiōeꝫ quodāmō. quia si deordinatur sensus in actu suo: per cōseq̄ns deordinatur intellectus. vtputa in freneticis ⁊ lunaticis in quibus ē imaginatio cōfusa. ⁊ etiā quo ad hoc potest esse causa deordinationis in volūtate. pōt enim appetitum sensitiuuꝫ alterare vt magꝭ inclinetur ad hoc ꝙ ad illud. ⁊ qꝛ in viatore volūtas rōnalis inclinat ad ꝓsequendum quod efficaciter appetit ab appetitu sensitiuo. iō hoc modo iclināt volūtatem planete ⁊ alia corpora celestia. in nullo tamē necessitatur absolute voluntas ꝓpter hoc: sed ex sua libertate pōt ꝯire ⁊ ꝓpter istam ꝓnitatē ad sequendū appetitum sensitiuū cōtra dictamen rōnis quā cānt corpora celestia accidit frequēter astrologos vere ꝑnosticare de moribus hominū. puta ꝙ erunt luxuriosi vel huiusmōi per cōstellationes natiuitatis. non ꝙ ita eueniat necessario ꝙ nō posset aliter esse de his q̄ depēdent a volūtate rōali si hō vellet magis sequi p voluntatē legeꝫ rōnis ꝙ sensus. sed cogitatōes hominū ꝓne sūt ad malum. Geñ.8. ⁊ Eccl.i. puersi difficile corriguntur. ⁊ stultoꝝ infinitus ē numerus.

Ad primū argumētum dico ꝙ agens ⁊ patiens sint simul ſm ꝯtactuꝫ mediāte aliquo medio. Et ad ꝓbatōem in oppositum dico ꝙ non oꝫ ꝙ mediū sit capax actōis ſm eandeꝫ rōem cum extremo i quo perfecte dicitur eē alteratio. sꝫ ſm aliam rōem huiꝰ actiōnis alterius rōnis. puta sub rōne luminis bñ est capax celum. oīs.n. pars celi que potest eē sub.7. pyramidibus potest esse tenebrosa. pꝫ de luna ⁊ alijs que patiuntur tenebras. ⁊ huiusmodi Et pꝫ per exempluꝫ cōe ð pisce q̄ per rete medium facit stuporem qui tamē stupor non est in rete. Ad 2m dico ꝙ circunscripto omni li.ar. humano angelico ⁊ diuino oīa euenirent de necessitate ⁊ nihil ꝯtingenter eueniret. ⁊ nihil esset in entibus in potentia ad ꝯtradictoria. Si enim aliqua causa nata esset eleuare vaporem de necessitate generaret

pluuiam. Si vero fortior cā in oppositū eueniret ō necessitate impediret ⁊ hoc notum est angelo. ⁊ ſm hoc quicquid ex talib⁹ cāis euenit pro illo instāti in quo euenit. ⁊ in sensu diuisionis ñ euenit contingenter. ita ꝙ possit nō euenire. Sed quid de infirmitatibus agant ne ad hoc. dico ꝙ sic. hñt. n. aliquā actionem dispositiuā in remittendo qualitates. ⁊ hi⁹. ⁊ sic est conueniēs ⁊ necessariū ꝙ bonus medicus habeat sciētiam astro꜀. possunt. n. ꝓpinare aliquo tempore medicinā que interficit ⁊ tñ alio tempore liberaret. Ad 3m dico ꝙ non possunt tm̄ p motū localez quia omnis forma absoluta ē pfectior respectiua. g̊ oꝫ ꝙ fit p formā absolutā sbalem vel accñtalem. qȯ cōcedo Tu dicis contra. qꝛ tunc si planeta vel corpus celeste staret concedo cāret ꝙm de se eēt. nec ei⁹ motus localis facit ad actōnem suā. latio. n. vel motus solis requiruntur ad hoc vt adducat agens patet 2° de gene. nec vꝫ illud cessante ꝓmo motu. ⁊c. quod. n. est ꝓmum sol' ſm eminentiaꝫ ⁊ ñ eēntialiter respectu aliorum non oporteat ꝙ ipso destructo alia destruantur.

[C]Irca distinctionem. 15am. quero vtrū in mixto remaneāt ela ſꝫ sbaꝫ in actu. ꝙ nō uidet. nā animalia aliqua ꝓducebātur siue gnābantur ex aqua. patet h⁹ geñ. ꝓ° ꝓducāt aque reptile ⁊ viuentia super terram. sꝫ gnātio vnius est corruptō alterius. ergo aqua corrunpitur cū ex ea gnātur piscis. g̊ ⁊ silr alia elemēta corrūpuntur ⁊ non manent. Itē si aliqȯ elemētuꝫ ſm sbam manēt in mixto eadē rōne ⁊ oē elm̄ maneret. ⁊ tunc cum inclinatio illoꝝ sit ad loca contraria mixtū ex ill' violenter mouētur ⁊ quiesceret in quo suo loco. Item omne habens in se cōtraria necessario corrūpitur a cā itrinseca. sed non omne mixtum corrūpit a cā intrinseca. vt patet de lapidib⁹ ⁊ metallis ut auro. ⁊ hi⁹. que ñ nutriūtur. g̊ nec corrūpuntur a cā intrinseca. oīa n. inaīata que non recipiūt alimētum ñ marcescunt ex se nec corrūpuntur nisi ab extrinseco. g̊ non omne mixtum habet in se elementa ſm substantiam.

Contra primo de generatōe. c. ō mixtione. mixtio ē alteratoꝝ vnio. ex h° dupl'r arguo. si est alteratoꝝ. g̊ non est corruptorum. Similiter si mixtio est vnio miscibiliuꝫ. ⁊ vnio non est corruptoꝝ. sꝫ entiū. ergo miscibilia manēt

Item qualitas el'i nō ē mixtio. sed q̄litas elemēti apparet i mixto. g̊ ⁊c. ꝓbatio ma. 2° de aīa dixit Ar'l. ꝙ corpora ñ pñt se tangere in aere vl' aqua nisi intercipiatur aer vl' aqua medius. qȯ ꝓbat qꝛ humida sunt in superficiebus contingentibus. ⁊ humiditas aque noñ est sine aqua. Item primo celi ⁊ mundi. mixtū mouetur ſm nāꝫ el'i predominātis. sed si effectus est causa est. g̊ si graue mixtum mouetur deorsum in eo ē terra actualiter. Item Ar'l. li. ō morte ⁊ vita. In omnibus corruptibilib⁹ duplex ē corruptio. mercedo est corruptō interior. ⁊ extinctio que est corruptio exterior. sed non eēt corruptio intrinseca nisi a contrarijs intra existentibus. ergo q̊ ad primā corruptionem necessario est dare aliquid intrīsecum actiuū quod agit ad corruptōneꝫ. ⁊ aliqȯ passiuū corruptū. vbi aūt in trāsmutatōe sbali ē dare actiuū ⁊ passiuū ē ibi saltē dare duas substātias in actu vnā corrūpētem ⁊ aliā que corrūpitur. g̊. ⁊c.

Hic ē una opinio

Auic. quam recitat commentator tertio ce. ⁊ mun. cōmēto. 66. ⁊ primo ō generatōe. c. de mixtione. ꝙ elementa manēt in mixto ſm substātiā nō remissa. sꝫ ſm q̄litates sunt remissa. Contra

Illud arguit cōmē. ꝙ si remittantur ſm qualitates ꝙ etiam remittantur ſm sb̄stantiam. primo quia idem ē iudicium de toto ⁊ de pte. ergo si qualitas potest remitti secundum partem manēte substantia elementi omnino non remissa eadem ratione potest elementum remanere ſm substantiam amissa tota qualitate. ⁊ posset eē ignis ⁊ ñ calidus. Jō ponit ipe substantiam elemēti remitti sicut ⁊ q̄litatem. probat autez ꝙ elemētum aliqualiter manet. sed tamen ſʒ substantiam remissam. sic primo. Elementum est ex quo cōponitur res ⁊ in ea manet. 5. methaphy. ergo substātia elemēti manet licet remissa. 2° sic. si elementa non manerent in mixto sed omnino corrumperentur adueniente forma mixti sequeretur ꝙ materia prima imediate suscipet omnem formam sine ordine. Sed ipse arguit contra se tripliciter primo sic. qr tc̄ forma mixti adueniret ente in actu composito ex materia ⁊ forma elementari. ⁊ sic esset forma accidentalis. Jtem contra h̄ ꝙ dicit formam substantialem remitti arguit. quia nulli forme intendi conuenit ⁊ remitti nisi accidētali. ergo forma el'aris accidentalis esset. Jtem ꝙ nō maneat forma elementaris probat sic. quia oportet receptiuū denudari a natura recepti ergo oportet materiam carere omni forma substātiali ad hoc ꝙ possit aliā recipe ut formā mixti. Ad ulti^m rñ. ꝙ ñ opʒ ipm denudari a toto gnē recepti. sʒ oʒ denudari a nā specifi^a r̄cepti. Contra. tc̄ materia sb̄ forma aque existēs possit recipere formā ignis.

Sed ad hoc innuit responsionem i fine cōmēti. quia omnes forme elemētares sunt eiusdem ordinis i sb̄stātialitate. sic autez ñ sunt forme elemētares cum formis mixtorum ⁊ tūc maior debet intelligi ꝙ necesse est receptiuum denudari ab omni forma eiusdem ordis ad hoc ꝙ aliquam illarum recipiat si non oportet ꝙ denudetur ab omni forma alterius ordinis. vnde dicit ꝙ non oportet recipiens denudari a toto genere eius quod debet recipere. sed tātū ab eis que sunt eiusdem generis proximi non autē remoti. ⁊ ideo non potest materia manente forma vnius elementi quantūcunqꝫ remissi recipere aliam formam elementarem. quia tunc non esset mixtio. ⁊ ideo dicit ꝙ oportet materiam denudari ab omni forma eiusdem generis proximi ⁊ eiusdeʒ ordinis si debeat aliquod eorum recipere. hi⁹ sunt forme elementares inter se. non in comparatione ad mixtum. Ad aliā obiectionem respondet ꝙ forme elemētares sunt sicut medie inter formas substantiales ⁊ accidentales. ideo utriusqꝫ habent proprietates. ⁊ ideo possunt intendi ⁊ remitti. hoc non tractabitur modo. Qui autem necesse sit ip̄as intendi ad intentionem qualitatum ñ concludit ratio commē. Nam dicit eadem est ratio totius ⁊ partis qualitatis verum est inter se comparata. sed non oportet respectu tertij. Nam quantum ad esse in subiecto necessario uel contigenter uel concomitare subiectum nō est eadem ratio totius caloris ⁊ partis caloris subiectum enim siue elementum habet talem qualitatem in qua latitudine. sed non precise sub tali vel tali gradu. vnde sicut non hoc corpus potest esse sine hoc loco ⁊ sine illo. ergo pari ratōne sine omni. sic in proposito non videtur valere ratio commenta.

Dico ergo ad que

stionē tenendo oppositum vtriusqꝫ ꝙ elementa non manent in mixta scōm substantiam. siue remissaʒ sicut dicit cōmentator. siue nō remissam sicut ponit Auic. c⁹ rō ē. qr ñ ē ponēda plītas sine necītate. nibil āt cogit ponē pl'atatē el'orū ul' forū sb̄aliū manē i mixto. qr nō opatō q̄ maxie cōcludit formā. ñ. n. opa

tio mixti ē eiusdē spēi cū aliq̄ opatōne
elī nec trāsmuta° nam forma elī mix
hn̄t sufficientem entitatem vt vna sit
t̄minus vnius generatōis ⁊ alia alteri⁹
vel ut hec sit terminus a q̊ corruptōis
⁊ ille terminus ad quē gnātōis. g̊ sicut
nihil pōt eē sil̓ sub forma aeris ⁊ ignis.
sic nec sub istis ⁊ mixti. Item forma
elementaris nata est constituere suppo
situm p se subsistens in genere substan
tie. g̊ si sint plures forme elementares ī
imixto q̄libet cōstituet suppositũ. ⁊ sic
in oī mixto eēnt plura supposita. quia
ibi erit suppositum aque ⁊ suppositũ
ignis. quoꝝ quodlibet natū ē p se sub
sistere. Item oēm substātiam corpora
lē cōsequitur quātitas q̄ ē ppa passio
substātie corporee. sed forma elementi
q̄tuncūq̧ remissa cū mā constituit sub
stantiā cōpositam. ergo ipsā consequit
ppria q̄titas sicut passio ppria. sed ea
dē ppria passio non est plium subōrũ
g̊ in vno subiecto erunt plures quātita
tes vt alia quātitas mixti. ⁊ alia elemē
ti. vel quecunq̧ pars mixti nō erit mix
ta. ⁊ non erit mixtio nisi iuxtapositio

Item mixtum gnātur ex elemento
vel elementis ⁊ corrūpitur in illa. g̊ tal̓
incōpossibilitas inter formam mixti ⁊
formā elementi qualis ē inter terminū
gnātionis a quo ⁊ terminū gnātōis ad
quē. g̊ non cōpatiunt se i eodem suscep
tiuo sil̓ forma mixti ⁊ forma elementi
vnde sicut impossibile ē qn̄ ex aqua fit
ignis materiā perfici siml̓ forma aque
⁊ forma ignis. ita in pposito. Sed
tn̄ propter verba Ari. q̄ videtur dicere
q̄ elementa manēt in mixto oportet di
cere quō manent. dico g̊ q̄ in oī genere
ē innuere medium eiusdē ratōnis cū ex
tremis. ut pʒ ex. io. metha. ⁊ mediū oʒ
cōponi ex extremis vt rubor ex albo et
nigro. ⁊ ista compositio non est nisi cō
uenientia naturalis mediĳ cuʒ extremis
que nō ē extremi ad extremū. nō ita q̄
media qualitas habeat extrema ptes
sui. immo est ita simplex sicut extremū
⁊ iō sicut qualitates extreme dicuntur
manere vel habere eē in medio. ⁊ non
dicitur q̄ extremum sit in extremo. ita
dico de forma mixti q̄ in mixto dicun
tur manere forme substantiales elemē
torum ppter naturalem conuenientiā
que est forme mixti cum elementis q̄ n̄
est vnius elementi ad aliō. Itē Ari.
vult q̄ forma generati siue mixti est ac
tualior ⁊ perfectior forma elementi.
ita q̄ forma elementi inferior ⁊ poten
tialior est ideo dicuntur elementa vir
tualiter manere in mixto sicut impfec
ta ⁊ inferiora manēt in superioribus ī
quibus nō manet nisi v̓tualiter. vnde
Ari. postq̄ dixit q̄ elementa manēt in
mixto subdit saluatur. n. virtus eorũ
dico g̊ q̄ elemēta non manent ī mixto
sʒ substātiā. nec oʒ dicere qd̄ maneant
sʒ q̄litates suas sicut nec q̄litates extre
me manēt in medio. manēt g̊ in mixto
sicut si diceretur qd̄ sensitiua ⁊ vegeta
tiua manent in intellectiua Sʒ quō
generatur mixtū ex elemētis. dico q̄ n̄
oʒ necessario quatuor elemēta cōcurre
re ad cōpositōnem mixti. aliquādo. n.
mixtū fuit factum ex vno elemento. pʒ
p litteraʒ geñ. vbi supra. pducāt aque
reptilia. ⁊c̄. Qn̄ ēt ꝯcurrūt el̓a ad gnāti
onē n̄ gnātur mixtū per actionē illoꝝ
corrumpentium se mutuo. Quia
quero de instanti in quo generatur mi
xtum. vtrum in illo sint omnia corru
pta vel adhuc manent. si omnia sint cō
rupta ⁊ in illo instanti in quo inducit
forma substantialis mixti est vera ac
tio ⁊ productio ⁊ generatio. ergo mix
tum generatur ex non ente si aliqd̄ illo
rum maneat. g̊ non corrūpunt se mu
tuo in generatione mixti ⁊ tunc etiam
nō generaretur mixtū nisi ex illo vni
co. Preterea cā equiuoca nobilior ē
suo cāto. sʒ el̓a in instāti in q̊ corrūpūt
⁊ i q̊libʒ istāti sūt ipfectōra ipo mix° g̊
n̄ cānt nec gnānt ipʒ mixtū p actōʒ suā

Dico ꝙ quattuoꝛ elementa manent
in vno mixto virtualiter habente foꝛ-
maȝ ſubſtātialē ꝯtinentē in virtute foꝛ
mas elementoꝝ. non tñ ſcd̄m ſbam vt
ptes ſui. ſed ꝓpter predictā ꝯuenientiā
ꝛ cōtinētiam virtualem. ꝛ ꝑ hoc videt
eſſe phs qui dicit ꝙ manent potentia ꝛ
virtute. Ad pmū in oppoſituȝ dico
ꝙ alteratoꝝ eſt preteritum paſſiuuȝ. ꝛ
veꝝ eſt ꝙ mixtionē eoꝝ que fuerunt al
terata. ſed qd̄ dicitur ꝙ eſt vnio oȝ ſic i
telligi. qꝛ oiȝ mixtio eſt quedā generatō
ꝛ per cōſequens coꝛruptio alterius. In
gnātione autē illius foꝛme mixti dicun
tur elementa vniri ſm v̓tutem nō ſcd̄m
ſbaȝ: ita ꝙ aliqua foꝛma ꝑducatur ex il
lis que cōtineant vnitiue qualitates il-
loꝛum in virtute ꝛ nō ſbas in actu. ma
nent ergo in mixto: ſicut ſi diceret ꝙ ſē
ſitiua ꝛ vegetatiua manent in itellectia
Ad aliud cū dicit qualitates elemē
ti non ſūt ſine elemento dico ꝙ in mix
to ſunt qualitates ſimiles qualitatibuſ
elementi nō eedem. Ad aliud dico
ꝙ prednūȝ elementi in mixto attendit
ſcd̄m cōuenientiam in qualitate nāli q̄
qualitas eſt principiū motus vt graui-
tas moueri deoꝛſum non ꝙ elm̄ ſit ſm
ſbam. vñ ſm diuerſam mixtōem eloꝝ
cōcurrentiū in gnātione illa aliqñ mix-
tū magis ꝯuenit in foꝛma cuȝ vno elo
q̄ cū alio: ꝛ ſic in qualitate ſimili que ē
qualitas mixti ꝛ nō elementi. ꝛ iō hēt
ſilem mo^m ꝯñtem ꝛ ſimilem actōem.
Ad aliud dico ꝙ dubium ē vtrum
iſta coꝛpoꝛa que nō nutriūtur nec fluit
aliquid ex illis vt auꝝ ꝛ hiꝰ inanimata
habeant coꝛruptionē intrinſecam que
vocatur marcedo. ſed oībus viuis ma
nifeſtum eſt ꝙ habent coꝛruptiōem in-
trinſecam: qꝛ nutriuntur ꝓpter reſtau
rationē deperditi. ſed huiuſmōi cauſa
non eſt: qꝛ habent in ſe contraria ela in
actu. quia extrema vt ſunt in medio nō
agunt ad coꝛruptionē ſui ſicut cum ſūt
in ſeipis. non. n. ruboꝛ i quo dicuntur
extrema manere coꝛrūpit ſe magiȝ q̄ al
bedo vel aliud extremum. Sed qūo tē
dico ꝙ animalia habent ptes multas
oꝛganicas ꝛ diuerſas. ꝛ in iſtis partibꝰ
oꝛganicis diuerſis nihil ꝓhibent eſſe q̄
litates ꝯtrarie alterantes ſe inuiceȝ. coꝛ
eni eſt calidum ꝛ cerebꝛum eſt frigiduȝ
ꝛ epar etiaȝ. vnde caloꝛ in coꝛde pōt al-
terare frigiditatē epatis ſiue cerebꝛi. qñ
aūt vltra debitaȝ ꝓpoꝛtionem auget q̄
litas actiua vniꝰ oꝛgani ſupꝛa qualita-
tem ꝛ virtute alterius accidit īfirmitas
ī animali ſi ſit pars minus pncipalis ꝛ
moꝛȝ ſi ſit pꝛincipalis niſi ei apponatur
medicina iuuans ptem debilioꝛem. nō
ſoluȝ aūt ſic accidit coꝛruptio ab intri
ſeco ꝓpter ꝯꝛietatem partiuȝ oꝛganica
rum: verū etiam ꝓpter coꝛruptiōem q̄
poteſt accidere in eadem pte vt in digi-
to ſunt diuerſe qualitates. nam vna ps
fluit ꝛ alia refluit que conuertitur ī car
nem ꝑ virtutem caloꝛis nālis que debi
litatur in agendo cum ſit actiuum nāle
ꝛ caro 2°genita non eſt ita pura ſicut p
ma ꝛ ideo magis eſt diſpoſita ad iterū
fluendum ꝛ etiam tandē redditur ipꝛo
poꝛtionabilis anime. ꝛ ſic ex iſta actiōe
cōtraria accidit coꝛruptio intrinſeca in
omnibus illis que nutriuntur: lȝ nō ha
berent ptes oꝛganicas diuerſarum cō-
plexionū. Ad dictum ꝯmentatoꝛis
de diffinitione elementi. dico ꝙ diffini
tio illa elementi poſita in. 5. metha. cō
uenit ſoli māe pꝛime generalit̓. naȝ illa
manet in re q̄ ꝯponit ex ea. Ad aliō
cum dicit ꝙ non eēt oꝛdo foꝛmarum ſi
elementum non maneret qꝛ imediate q̄
libet perficeret mām pꝛimaȝ. dico ꝙ ni
hil ꝓhiberet foꝛmam mixti eque ime-
diate pficere mām pmam ſicut foꝛmaȝ
elementi. ꝛ hoc loquendo de imediatio
ne pfectionis. ſ. ꝙ perficiat māȝ nō me-
diante alia foꝛma ſed nō perficit imedi
ate imediatōe trāſmutationis. nā. n. ſer
uat oꝛdinē in trāſmutando. qꝛ vna foꝛ
ma pꝛecedit aliam in mā q̄tum ad fiēi

ꝛ transmutari. Nam prius est materia sub forma seminis ꝙ sanguinis ꝛ sanguinis ꝙ carnis ꝛ carnis ꝙ hominis ita ꝙ obseruatur ordo formaꝝ in trāsmutando sed non in eēndo ꝛ pficiendo. et sic dico de formis elementoꝝ respectu forme mixti. forma. n. mixti nō pficit materiā mediante forma elementi licȝ sit ordo in trāsmutari quia ꝑus materia transmutatur in formam elementi ꝙ mixti itaqȝ non inducit forma mixti nisi precesserit forma elementi.

Circa distinctionem

ionē. 16. quero vtꝝ imago trinitatis cōsistat ī tribus potentijs aīe rōalis realiter distinctis. ꝙ sic videtur. qꝛ in trinitate psone sūt realiter distincte. sȝ imago trinitatis ē in aīa hōis. ꝰ aīa hois hȝ tria realiter distincta. sȝ nō sunt actus. qꝛ imago est ppetua cuiusmodi ñ sunt actꝰ. ꝰ sūt potentie. Item 2° de aīa potentie distiguūtur per actus. sed actus illaꝝ potētiaꝝ in quibus ē imago trinitatis sunt realiter distincti. ꝰ ꝛ potentie. Itē quorum est idemptitas realis eoꝝ est ꝑdicatio vera predicando hoc eē hoc. si ꝰ intellectus ꝛ voluntas eēnt idem realiter hec enim esset vera intellectus est voluntas quod est inconueniens. qȝ si non habeatur pro incōuenienti. Contra si intellectus formaliter eēt volūtas quicquid formaliter cōuenirȝ alicui per vnum illoꝝ conueniret sibi per alteꝝ. ꝰ sicut aliquis dicitur intelligere p intellectū ita dicet intelligere p volūtatē. ꝛ per idē ꝑbatur cōclo principal' ꝙ. non sint idem realiter. quia tunc ꝙ realiter cō ueniret vni realiter cōueniret alteri. Contra Augꝰ. 14. de tri. c. 16. in eo querenda est imago quo ī aīma nr̄a nihil ē melius. sed eēntia aīme nihil ē meliꝰ. ꝰ potētie ī quibꝰ ē imago ñ differūt ab eēntia realit. qꝛ si sic tūc eēntia aīe que ē sbā simplex ꝛ indiuisibilis eēt melior ipsis. Preterea aīa ē immaterialis intrinsece ꝛ p eēntiam suam. ꝰ p eēntiā ē intelligibilis ꝛ intellectualis siue intelligens. ꝑm illā ꝑpōnem ꝑculi famosam: oē immāle ē supra se cōuersiuū ꝛ sic intelligens ꝛ intellectum sunt idem realiter in aīa. ꝰ potētia ñ differt ab eēntia ꝛ sic erit de alijs quare nec inter se. Preterea Augꝰ. 15. tri. c. 67. de ꝑuis dicit ꝙ memoria ptinet ad imaginem. quia repñtat piem ꝛ intelligētia similiter. qꝛ repñtat filiū. cuius rōnem assignat qꝛ memoria perfecta est ꝑncipium sufficiens intellectōis tāꝙ actus ꝑmus. sȝ actus primꝰ ē pricipium opatōis. ꝰ memoria ꝛ intelligētia que sūt principium operatōis ñ differunt realiter. ꝛ sic erit de volūtate.

Hic est unus mo

dus dicēdi ꝙ itellectus ꝛ volūtas sunt due potentie realiter distincte inter se ꝛ ab essentia anime. de memoria modo non loquor. passiones enim anime sūt ille due potentie ꝛ proprietates ꝛ accñtia fluentia ab ipsa. accñs aūt realit' differt a substātia. Alius modus dicendi est ꝙ iste potentie non sūt accñtia aīme sȝ ptes eēntiales eius. primus modus tenetur a mltis. ꝛ ꝑbatur sic ab vno antiquo doctore. potentia ꝛ actus ptinēt ad idē genus. sȝ actus potētiaꝝ istarū s. intelligere ꝛ velle sūt accñtia aīe. ꝰ ꝛ potentie anime. Preterea si anima ꝑm suam eēntiam sit immediate principium opatōis cum semper sit ī actu. qꝛ est actus semp ageret ꝛ opatur. igit' hñs aīam sp intelligit sicut hñs aīmaȝ vel eēntiā aīe sp viuit. Unus doctor modernus addit talē rōem nullū simplex creatū pōt esse imediatū ꝛ totale ꝑncipiū diuersarū operationū ꝛ hꝰ ꝑbat in illo vbi magis videtur. Nam materia vna ꝛ simplex nō potest ꝑm se eē ꝑncipiū receptiuū diuersarū formarum al

terius ratõnis nisi mediantibus pfectõ
nibus ꝛ dispositõnibus quibusdaꝫ de
terminãtibus ipaꝫ ad diuersas formas.
al's.n. qõlibet posset fieri ex q̊lꝫ. patet
primo.phy. ꝛ multo minus in potẽtijs
actiuis igitur vna essentia simplex non
potest esse principium imediatum di/
uersarum operationuꝫ cuiusmodi sũt
intelligere ꝛ velle.ergo hoc erit per po/
tentias realiter distinctas. Unus alius
modernus ponit rationem talem.acci/
dens variabile nõ inest substantie nisi
mediante accidente inuariabili .intelli
gere ꝛ velle sunt etiã accidẽtia variabi
lia.ꝛ conueniunt anime mediante intel
lectu ꝛ voluntate.ergo maior ꝓbat.qꝛ
maior d̊.vel dĩia nõ ꝓcedit ab vnitate
nisi mediante aliqua d̊.minori. Pretea
oppõit rõ talis.agẽs per ẽẽntiaꝫ suã uel
semp agit ul' semp põt ager.sꝫ aĩa cũ in
operãdo maxĩe depẽdeat ab alro agẽte
non põt sic semp agere .igit q̊ agit ñ est
ẽẽntia. Preterea sic ẽẽ ad ẽẽntiã ita op/
ari ad potẽtiã.igit p cõmutatõeꝫ ꝓpor
tõis sicut ẽẽ ad opari ita ẽẽntia ad po/
tentiaꝫ. sed in omni creato esse realiter
differt ab opari.ergo ꝛ essentia a potẽ
tia. Preterea hoc ostendit p Aug.
de spũ ꝛ anima.per Ar.in predicamen
tis.per simplicium super predicamẽta
s.de qualitate.ꝛ per Dam.i logica sua
que omnes ponunt potentias natura/
les in secunda specie qualitatis.igitur
sunt accidentia. Preterea cõmẽ.primo
d̊ anima dicit ꝙ anima diuiditur i has
potentias sicut pomũ in colorem ꝛ sa/
porem.talis est in accidentia.ergo.
Preterea qd̊ recepit magis ꝛ minus nõ
est sb̃a sed iste potẽtie recipiunt magis
ꝛ minus.ergo.ꝛc̃. maior patet in predi
camentis.minor videtur ponere Aug⁹
15.de.tri.c.23ᵉ. Preterea Ansel.de cãu
ria.c.8.dicit ꝙ potẽtie iste ꝛ si sunt sb̃e
nõ sunt tamẽ nihil. Rationes iste ñ
cogũt cũ pluritas ñ sit sine rõe cogente
ponẽda.g̊. Ad p̃maꝫ dico ꝙ ibi ẽ eq̊
uoca° de poᵃ.nã potentia vno° ẽ pricĩ/
piũ opandi ꝛ sic diuidit i potẽtiaꝫ acti/
uã ꝛ passiuaꝫ.5.ꝛ.9.methaᵉ. Alio mõ
accipit ut diuidit ꝯ actũ.ꝛ h° mõ poᵃ
ꝛ act⁹ ñ st tm̃ ei⁹dẽ spẽi sꝫ ẽt eiusdẽ nũe
ri.ut dĩ.9.metha.illd̊.n.indiuiduũ qd̊
nũc ẽ in actu illud idẽ fuit i poᵃ.poᵃ at
p̃mo mõ est p̃nᵐ trãsmutãdi aliõ iq̊tũ
aliõ uel alio inq̊tũ aliõ.Cũ g̊ dĩ ꝙ poᵃ
ꝛ act⁹ sũt eiusdem generis falsum ẽ de
potẽtia q̃ ẽ p̃nᵐ trãsmutatõis. qꝛ acci/
dens imediate recipit in sb̃a.alit ẽẽt ꝓ/
cessus i infinitũ.g̊ poᵃ passiua ul' actiua
sic accepta non i eiusdẽ generis cũ suo
actu hoc etiã ꝓbat per Ar.7.methaᵉ.
in fi.q̊ dicit ꝙ sb̃a nõ ꝓducit in ẽẽ nisi a
sb̃a p̃exñte in actu.sed q̊tũ vl' q̃le ꝓdu
cit in esse nullo q̊to ul' quali p̃supposi/
to in actu sꝫ in potẽtia tm̃.g̊ fm ipsum
sb̃a ponit imediate ẽẽ effectia accñtis.
Itẽ iste ponit i aĩa virtutẽ actiuã i spe
ctu istarũ potẽtiaꝝ.qꝛ fluere ab ẽẽntia
attribuit virtuti actiue ẽẽntie. Similiter
doctor iste ponit i 3°.suo ꝙ ẽẽnᵃ aĩe est
imediatũ pricipiũ ꝛ ꝓximũ receptiuũ
istaꝝ potentiaꝝ q̊tũcũq3 sit accñtia fꝫ
ip̃m.ꝛ tñ fꝫ ip̃ꝫ ñ st in eodẽ genere cum
ẽẽntia aĩe.g̊ receptiuũ nõ sep ẽ eiusdem
generis cum recepto. vel receptiuũ act⁹
ꝛ ip̃e act⁹.2ᵃ rõ nõ valet.nõ.n.sequitur
aĩa fꝫ suã ẽẽntiã est act⁹.igit hñs ip̃am
semp opat uel põt opari semp .sed hñ
siq̃t g̊ semp est i actu nec ẽ simile d̊ dar
vitã ꝛ opari ꝙ.s.sic est pricipiũ opandi
per ẽẽntiam ita ẽ p̃nᵐ viuendi per essen
tiam ꝛc̃.quia aĩa est principiũ formale
quo viuũ est viuũ quia ipsa formalit
dat esse viuum.sed anima est principiũ
opationis fm ꝙ reducta ad genus cãe
efficientis.ꝛ sic ars se habet ad effectũ.
s.in genere principij effectiui. Est igitur
ibi equiuocatio q̊tum ad imediationẽ
vno.n.modo est sic ꝛ alio modo nõ sic
Est enim anima imediatum p̃ncipium
formale ẽẽndi ꝛ imediatũ p̃nᵐ opandi.
sꝫ nõ sic se habet ad ẽẽm formaleꝫ ꝛ ad

effectiuam nō. n. oportet ꝙ hñs formā sit semꝑ in actu 2°. Tu dicis actus non est immediatum ꝑncipium recipiēdi actum falū ē. ⁊ etiā contra te sicut contra me. quia eēntia ⁊ sb̄a q̄ ē actus ē receptiua actus alicuiꝰ accn̄tal'. s. potētie q̄ ē forma quedam ⁊ actus in aīma ſꝫ cos nec ē maius incōueniēs ꝙ̄ de forma sb̄stātiali q̄ ē ꝓpria ratō recipiendi ꝓpriā passionem sicut ꝓpria forma hoīs est ratō recipiendi risibilitatem. Preterea. si actus non pōt recipe actū cū oīs potentia nālis aīe sit quidā actus nulla recipiet actū. Sed dicunt ꝙ aīa nō recipit actū ꝑ potētiā q̄ sit actus inꝙ̄m huiꝰ. sꝫ ꝑ ratōem intellectiuā q̄ non est actus sed potentia pura vt dr. 3. de aīa ꝙ intellectus añ suū intelligere nihil ē de numero intelligibiliuꝫ. sꝫ ē sicut mā prima. hoc nihil est. qꝛ oēs ponūt ꝙ intellectus ē quidā actꝰ. Preterea oēs ponūt ꝙ accn̄s simplr̄ nō recipitur nisi in entitate actuali q̄ est necessario subiectum accn̄tis non in potētia pura ꝙ̄ ponis esse intellectum. Preterea si intellectus eēt pō pura seq̄retur ꝙ tot eēnt intellectus in hoīe quot intellectiones. qꝛ pura poᵃ est variabilis sicut actus sunt varꝗ. dicēte Ari. 3. phy. ꝙ posse sanari ⁊ posse egrotari differunt sicut sanari ⁊ egrotari. Ad aliō aūt phi. 3. de aīa dico. ꝙ illa ꝓpō est distinguenda ſm amphiboloiam eo ꝙ li añ pōt ꝯstrui cum li intelligere. ⁊ tūc ꝓpō est vā sb̄ hꝰ intellectu. Intellectus nihil intelligit añ intelligere l' intellcūs ñ ē potēs de ꝓpinq̄ seipsū intelligere añ intelligere alioꝝ intelligebilium. Si aūt cōstruitur cū li posse l' cū li possibil' sic est ꝓpō falsa. qꝛ tūc eēt sensus ꝙ ñ est possibile ꝙ hēat itelligere. Qō addit ō mā dico ꝙ hoc nō cōcludit nisi ꝙ intellectꝰ nō ē primo intelligibilis a se. Ad 3m idē simplex nō pōt eē principiuꝫ diuersaꝝ opatōnū falsū est. tūc. n. sb̄e aīe nō possꝫ eē imediatū receptiuū triū potētiarum. Dices ꝙ veꝝ ē eque primo sꝫ q̊dā ordine sic ꝙ vna recipit mediante alia vel prius nā alia. hoc ñ vꝫ. quia vna forma in corꝑalibꝰ nō ē principiū recipiendi aliā. ut raritas nō est principiū recipiendi calorē etiā si prius recipiatur nec calor. in igne vel in ligno est ratio leuitatis. qꝛ si sic nusꝙ̄ posset iueniri leuitas nisi eēt ibi calor ex quo eēt ꝑ se ratio recipiendi ip̄am. sic in ꝓposito si vna prius alia recipiatur, tamen immediate intelligere ⁊ velle in eodem susceptiuo recipiuntur. s. in eēntia anime. Quod dicis de materia ꝙ nō recipit diuersas formas nisi diuersimode determinata. hoc posito habetur ꝓpositum. qꝛ saltē immediate recipit 1° absoluta. Et qō dicis ꝙ mediantibꝰ illis recipit falsuꝫ est. qꝛ qō est ꝑ se receptiuum vel per se rō recipiendi formā substantialem est de substania compositi. igitur illud absolutum qō determinat materiam vel est forma substantialis ⁊ tunc sunt plures forme in eodem. quod tu negas. quia prima faceret ens vnum ꝑ se cum materia. ⁊ sic secunda adtieniret enti in actu ⁊ ita eēt accn̄tal' si est simplr̄ accn̄s hoc est impossibile. qꝛ tūc de ratōe compositi qō est in gnē sb̄e esset accidens. Ad aliō q̄ro vtꝝ potētia sit variabilis uel nō. si nō cum anima sit ita inuariabilis sicut potentia ip̄a poterit immediate recipere actꝰ variabiles sicut potentie. si autem potentia est variabilis nō potest per te recipere variabile nisi mediante inuariabili. cuiusmodi est essentia. g. Ad aliō dico ꝙ agere per essentiam est dupliciter. vnomodo idem est quod in agēdo non dependere ab alio ⁊ non habere essentiam per perticipationem. ⁊ secundum hoc maior est vera. sed minor falsa. Alio° idē ē qō ñ ꝑ accidēs siue ꝑ additū lꝫ depēdeat. ⁊ ſꝫ h° maior ē falsa. ⁊ h° pꝫ ꝑ Auic. 6. metha. c. 2. qui dicit ꝙ v̊tutes aliq̄ sunt agentes ñ ꝑ additū

Ad aliud dico ꝙ maioꝛ ꝓpõ est fal
sa. sicut se hꝫ esse ad essentiam: ita opa
ri ad potẽtiam. qꝛ esse est idem realr cũ
essentia nõ ꝓgrediens ab essentia. actꝰ
aũt vel operari ẽ ꝓgrediens a potentia
nec est idem sibi realr. Sed si argueres
sic. sicut essentia ad esse sic potentia ad
posse. igr̃ sicut essentia ẽ potentia sic eẽ
est posse. ꝯcederet argᵐ. auctes soluent
inferius: qꝛ solutõ eaꝝ dependet a solu
tione. q. Alia opi. dicit ꝙ sunt sicut
partes aie realiter distincte inter se quã
uis nõ ab eẽntia. Qð ꝯfirmat per phm
3° de aia. de parte inquit aie ꝛc. Pre
terea. ꝑ Boe. in li. diuisionũ aia diuidi
tur in potẽtias sicut totũ in ptes vtua
les. Preterea. Aug. 15. de tri. c. 7. de
tracto ẽt corpore si sola aia cogitet ali
quid eius est mens tanꝙ caput eiꝰ vel
oculus vel facies. Et sequitur nõ igitur
aia sꝫ qð excellit in aia mens vocat.

Preterea Ansel. de ꝯcoꝛ. grẽ ꝛ li. ar
bi. c. 19. dicit ꝙ potentie sic sunt in aia
sicut in corpore mẽbra. g̊. Hoc videt
ꝯtra Aug. 9. de tri. c. 5. vbi dicit ꝙ que
libet istaꝝ ꝯplectitur totã essentiaꝫ aie
pars aũt nõ ꝯplectitur suuꝫ totum. Et
ibi ẽt cõcludendo dicit vnius eiusdẽqꝫ
essentie necesse est hec tria eẽ. nulla aũt
ps est eiusdẽ essentie cum alia. vñ, si iste
tres potentie sunt in vna eẽntia vna vi
ta vt in plĩbus locis dicit sequitur ꝙ nõ
sunt ptes essentie. Preterea ps in eẽ
nãli precedit suũ totũ origine. sed intel
lectus vel quecũqꝫ alia potentia sequit
essentiã anime. g̊ non est ps aie. Pre
terea. si sũt ptes aut integrales aut eẽntia
les. si integrales igit oꝫ dare aliqð 3ᵐ ꝑ
ter ista. qꝛ semp ptes integrales faciũt
aliqð totum aliud a q̃libet partiũ ꝑ ali
quod formale ꝯcurrens. vt pꝫ. 7. metaᵉ
de hac syllaba ab. cuius ptes sũt a. ꝛ. b.
ab aũt non est nec a. nec b. si sũt partes
essentiales fbales. igitur una erit perfe
ctibilis ab alia essentialr vt intellectꝰ a
volũtate. igit anima nõ posset informa
re corpus. ꝓbo. qꝛ potentia receptiua ꝛ
ꝑfectibilis ab alia potentia nõ potest eẽ
magis dependẽs ꝙ mã ignis vel alteriꝰ
corporis: sꝫ mã ignis vel ignis ipse non
põt inesse alicui ipm informando. igit
sic nec aia potest esse forma vel actus ꝓ
mus alicuiꝰ. qꝛ sue pti essentiali. s. potẽ
tie illi repugnat informare. igitur tota
aia non potest esse forma alicuiꝰ. Si ãt
dicatur ꝙ in idem redit. s. ꝙ vna nõ per
ficit aliaꝫ. sed oms perficiunt nãm aie.
tunc videt idem qð prius. s. ꝙ toti aie
repugnat esse actum primũ alicuius ꝛ
informare primo. qꝛ parti sue essentia
li. s. sue mãe repugnat informare. hõ ẽt
nõ esset vnũ per se ꝛ primo. Alĳ di
cunt ꝙ potentie aie sunt ideꝫ eẽntie aie
distincte tñ inter se realiter relatiua. qꝛ
aia scðꝫ se non dicit potentiã. qꝛ. 9. me
tha. dicitur ꝙ potẽtia diffinitur ꝑ actũ
ꝛ eꝯ°. aia aũt scðm se ꝯsiderata nõ dif
finit hic per actũ. ergo nec sic ẽ potẽtia.
sed essentia anime sub tali respectu dĩ
talis potẽtia. scðm hoc igit ꝙ anima fꝫ
se compat ad diuersos actus sũt in aia
diuersi respectus qui dicunt diuerse po
tentie. Aliter tñ ꝛ aliter determinat his
respectibus fm quosdã: nam ad poten
tiarũ organicaꝝ actus determinat aia
per organa. ad intellectum aũt agẽtem
ꝛ voluntatem que sunt potentie actiue
determinatur aia ex comparatione ad
obiectum siue determinetur ex se ex eo
ꝙ huiusmodi potentie habẽt determi
natum agere sicut intellectus agens et
voluntas siue per species receptas sicut
intellectus possibilis. Hec opi. videt
consona ratõni imaginis que est in aia
nam sicut in diuinis est vna eẽntia ꝛ di
stinctio ꝑsonalis per tres relatiuas sic i
imagine creata erit vna essentia cuꝫ tri
bus potentĳs re relatiua distinctis.

Preterea. Aug. 9. de tri. c. 5. vnius g̊
eiusdẽqꝫ essentie necesse est hec tria esse
ergo nõ sunt tria absoluta. Item pro
hoc auctoꝛ de spiritu ꝛ aia. c. 2. Cõtra

q2 nō querimus hic de potentia put di
cit respectum ad actum. sȝ querimus d
fundamento istius respectus quasi de
potentia que est vel potest esse pricipiū
operationis siue actus q̄tum ad poten
tiam actiuam vel pricipium receptiōis
alicuius absoluti q̄tum ad passiuam.
querimus igitur de pmo fundamen
to relatōnis pricipij ad principiatum si
ue pricipio imediato actionis vel opa
tionis. Istud aūt principium nō pōt eē
absolutū cum relatione. pbo. q2 ipossi
bile est absolutum cum rlone facere p
se vnum. sed vnius opationis per se est
vnū pricipium p se. g ipossibile est q in
rōe illius principij includatur per se re
latio: sed intelligere est actus per se vn9
τ similiter velle. ergo τc. Preterea.
principium per se vnum prius est ope
ratione τ potest esse absq3 cōtradictio
ne sine ipsa: sed relatio nec potest esse
nec intelligi sine termino q in pposito
est operatio. g. Preterea respectus
non est per se de ratione potētiarum re
ceptiuap siue passiuarum. g nec actiua
ruȝ. pña pz. aūs pbatur. q2 recipiens cu
iusmodi ē mā recipit formas p essentiā
suam nō per relationem. Aliter pbat.
q2 quod est per se de rōne pricipij passi
est per se pars compositi faciens per se
vnum cum illo. respect9 aūt nō est p se
ps alicui9 absoluti. nec facit p se vnū cū
absoluto. Preterea. sm ipȝ respect9
est idem eēntialr τ realr cum fundamē
to. ergo essentia aie non est nobilior re
spectu. nec ēt vna potentia erit nobiliō
alia. que. n. vni τ eidez fundamento re
ali sunt eadem realiter vnum nō est no
bilius alio. quod est ɔtra eum qui po
nit voluntatem nobiliorem itellectu re
aliter. Preterea ipse ponit q itellec
tus τ voluntas sunt duo distincta: ita
q nō est talis distinctio in aliquo eorū
per se. vt in voluntate per se vel in intel
lectu per se qualis est inter itellectum τ
voluntatem. sed posito q isti respectus
sint idem fundamēto suo non videtur
hoc verum. Preterea. si potētia in
cludit respectum τ distinguitur per res
pectum voluntas erit due potentie vel
plures. pbo. quia ante relationem ad
actum vt ad velle non distinguitur vel
non est distincta voluntas ɔtra aliam
potentiam. igitur scōm multiplicatōeȝ
respectuum ad diuersa velle erit multi
plicatio potentiarū volitiuaruȝ. ibi aūt
sunt diuersa velle. s. respectu finis τ res
pectu eorum que sunt ad finem. τ sic ēt
erit de intellectu. Preterea. ɔtra illō
quod dicit de potentia organica ē phs
pmo de aia qui dicit q membra cerui
nō differunt a membris leonis nisi q̄a
aia cerui differt ab aia leonis. forma. n.
determinat sibi membra cōuenientia τ
distinguit. non aūt materia respectu ta
lium actuum. mā. n. non distinguit for
mam: sȝ eō. Preterea. dicit q intel
lectus possibilis determinatur ad actū
per spēm: τ tamē negat spēs recipi i in
tellectu sed tm̄ ponit fantasmata. quō
aūt determinetur intellectus vel distin
guat per fantasmata nō video. Pre
terea. si spēs determinat inte^m possibilē
igitur spēs alterius rōnis ɔstituet inte^m
alterius rōis. Si eni determinātia aliq
rum sunt alterius rōnis τ determinata
erūt simlr. Ad primum. p opi. ista
dico q necesse est imaginem creatam i
aliquo deficere ab increata. Et illud in
quo deficit est quia principiuȝ opandi
τ distinguendi nō potest esse relatio.
Ad auctes dico q loquūtur de relatio
nibus potentiarum comparati inter se
non aūt vt compantur ad extra.

Dico igitur q potentie n̄ distinguū
tur realiter iter se nec ab essentia. Illō
eni est ponendum i natura quod meli9
est si sit possibile ex 2° de ge. nā. n. semp
desiderat quod melius est. sed paucitas
sine multitudine est melior in natura si
sit possibilis. pz pmo phy. igitur si pnt

eē actus diuersi ab vna essentia simpli
ci aie sine distinctōe reali potentiarum
hoc est ponenduz. sed huiusmodi pau-
citas est possibilis. pz autem per predi-
cta ꝙ non est necesse ꝙ iste potentie sint
accn̄tia absoluta vl' relatiua. nec partes
anime essentiales siue integrales. Hec
enim oīa patent per rn̄sionem ad arga
opi. Qd̄ autem ista paucitas sit nobi-
litas pz. qꝛ aliter non ꝯpeterz enti nobi
lissimo cui competit per vnicam essen
tiā suam opari diuersa. Preterea.
q̄to ordinatum ad finem imediati' at-
tingit finem tanto maioris nobilitatis
ē. sed essentia ordinat ad finez. igitur q̄
to imediatiori mō attingit finez tanto
erit nobilior: sed hoc est si seipa imedia
te nō mediante aliquo accn̄te realit' dif
ferente ab ipa operet ꝛ agat. g°. Et p̄
terea sequeret ꝙ aia nō esset btā nisi p
accn̄s. pbatio illa nō est perfectio ppa
alicui' que non recipit in illo nisi recipi
atur prius in alio realr differente ab il
lo in quo ēt recipetur si esset sepatuz ab
illo. vbi gr̄a. Color nō est ppria pfectio
sb̄e corporee. qꝛ nō recipitur in illa nisi
mediante supficie q̄ realiter distinguit
ab ea ꝛ reciperet in ipa si esset separata
ab ipa ꝛ maneret. iō sb̄a est colorata p
accn̄s: sed visio vel intellectio dei nō re
cipit in aia nisi qꝛ recipit in intellectu q̄
sꝫ re est potentia realis distincta ab aia.
ꝛ reciperetur in ipo etiā si esset sepatus
igitur anima nō esset beata nisi per ac-
cidens ꝛ intellect' per se. Preterea.
aliquis actus vel aliqua forma inferior
aia potest esse pn̄m imediatum agendi.
pz de calore ꝛ qualitatib' actiuis aliter
esset pcessus in infinitum. hoc ēt nobi
litatis aliter nō ꝯpeteret deo sic opari
.s. imediate per eēntiam suā. igitur mlt'
to magis dz hoc ꝯpetere aie intellectie
Preterea. necesse est sb̄az generari a
sb̄a tā in gn̄atione vniuoca q̄ equiuo-
ca. pbo. qꝛ necesse ē ꝙ forma generanti
q̄ est principiū gn̄ationis sit nobilior vl'
eque nobilis: sicut forma geniti. sꝫ ipos
sibile est formam accn̄talem quācunqꝫ
esse perfectiorē forma sb̄ali. ergo nō po
test esse pricipium imediatū gn̄andi.
Dices ꝙ non ē agens pncipale sꝫ instru
mētale. Contra. qꝛ si sic habet ppom.
Instrumētale. n. agens non mouet nisi
qꝛ motum. igitur aliqua imediata effi
cientia dat supiori agenti. s. sb̄e. Pre
terea. pncipale agens vbi non potest ha
bere instrumentū quod attingat termi
num vel passum ibi imediate attingit
terminū: sꝫ in gn̄atione sb̄ali instrm̄ nō
pōt attingere passum. s. mām primam
g° tunc nō vtitur eo. igit saltē tunc attin
git imediato passum. s. mām pmam.
Dico igitur ꝙ pōt sustineri ꝙ essentia
aie in distincta re ꝛ rōne est pncipium
pluriū actionum sine diuersitate reali
potentiaꝝ: ita ꝙ sint vel ptes aie vl' ac-
cidentia eius vl' respectus. naz nō est ne
cesse ꝙ pluralitas in effectu realis argu
at pluralitatē realez in cā. pluralitas. n.
ab vno illimitato pcedere potest. Di-
ces ꝙ erit ibi saltē dr̄ia rōnis. ꝯcedo. sꝫ
hoc nihil faciet ad pn̄m opationis real'
concipere. n. solem vt ē principiū vmis
vel rane iste ꝯceptus nihil facit ad hoc
ꝙ sol pducat realiter vmez vel ranaz.
Et tūc dz dicere ꝙ potentie vt distincte
includunt respectus: sꝫ nō vt sunt prin-
cipiū operandi. Ista via sustineri possꝫ
sicut sustinet de deo ꝙ oio idē re ꝛ rōne
reali est pncipium plurium realit' disti-
ctoꝝ. Sꝫ qꝛ via hec non posset saluare
aliquas auc̄tes que ponunt ꝙ potentie
exeunt ꝛ ꝙ fluunt ab essentia ꝛ hi'.

Ideo dico aliter sicꝫ Dio
ny. 5. c. de di. no. ꝯtinētia vnitiua non
ē eoꝝ que oio sunt idem. quia illa non
vniuntur. nec est eorum que manent
distincta ista distinctione qua fuerunt
distincta ante vnionem. Sed que sunt
vnum realiter manent tamen distincta
formalr siue q̄ sunt idē identitate reali

distincta tñ formaliter. Huiusmõi aũt ꝯtenta sunt in duplici dría. quia quedã sunt de nã ꝯtinentis vt quecũqꝫ sunt superiora ad cõtinens. vbi gratia. Ab eadem re accipitur rõ albedinis coloris q̃litatis sensibilis ⁊ qualitatis. ⁊ hec sũt supiora ad hanc albedinem. ⁊ ideo oĩa sunt de essentia eius. Alia sunt ꝯtenta in aliquo vnitiue quasi inferiora. qꝛ q̃si passiones continentis nec sunt res alie ab ipo cõtinente. isto modo ens cõtinet multas passiones que non sunt res alie ab ipo ente. vt ꝓbat Arist. in pn̈ci. 4. metha. distinguunt tñ ab inuicẽ formalit ⁊ quidditatiue. Et ẽt ab ente formalitate dico reali ⁊ quidditatiua alit metha^a ꝯcludens tales passiones de ente ⁊ illas ꝯsiderans non esset scia realis. sic ergo ens ꝯtinet vnitiue rõem vnius veri ⁊ boni ⁊ alioꝝ: sic aĩa cõtinet potentias istas vnitiue q̃ꝙ formalit sint distincte. Preterea. accipio hanc ꝓpõnem positam in pn̈° primi sniaruꝫ. quecũqꝫ hñt aliquã distinctõeꝫ realẽ si essent separata realit illã distinctõnem hñt scdm rõem vbi nõ sunt distincta realr: sꝫ ens ⁊ vnum si essent separata essent distincta distinctione q̃dditatiua reali. igit ⁊ nc hñt illã formalẽ distinctionẽ scdm rõem Uel forma sic rõem q̃cunqꝫ habent aliquẽ ordinem inter se vbi sunt distincta realiter eundem ordinem hñt vbi sunt vnitiue cõtenta vñ si eẽt vnum prius ꝙ veꝝ si eẽnt distincta realr ẽt ⁊ in ente i q̊ vnitiue cõtinent ⁊ hñt distinctõnem rõis vnũ eẽt prius ꝙ veꝝ. Si g̊ vnum veꝝ ⁊ bonum essent realr distincta ab ente eẽnt passiones entis sequit etiaꝫ ꝙ vnitiue cõtenta in ente habẽt eundẽ ordinẽ ad ens. s. ꝙ sũt quasi passiões enti Sic g̊ possumus accipere de itellectu ⁊ voluntate q̃ non sunt ptes essentiales anime: sꝫ sunt vnitiue cõtenta in aia q̃si passiones eius ꝓpter quas aia est opatiua non ꝙ sint eẽntia eius formalr: sꝫ sũt formalr distincte. idẽ tñ idẽtice ⁊ vnitiue vt in pmo li. ꝓbatũ est de attributis diuinis. imaginandũ est g̊ ꝙ aia q̃si in pmo instanti nãe est nã talis. In 2° instanti est opatiua siue potens opari scdm hanc opationem vel illã: ⁊ potentie q̃ sunt pn̈ci^a opationum cõtinent vnitie in essentia. Et scdm istam viam pñt saluari oẽs auctes ille que dicunt ꝙ hui9modi potentie egrediunt ab essentie aie vt virtutes. Iteꝫ ꝙ sunt medie inter formas sbales ⁊ accñtales. qꝛ sunt q̃si passiones aie. ⁊ passio egreditur a sbo vel ebulit. sunt tñ idem eẽntie aie: vt dictũ ẽ. ⁊ pñt ẽt dici ptes scdm ꝙ nulla dicit totã perfectionem essentie ꝯtinentis sed q̃si ptialem. Silr isto mõ facile ẽ concipe ꝙ vna potentia nõ ꝯtinet perfectiones oium nec totam pfectionẽ ipius aie: lꝫ sit eadẽ res ꝓpter illam distinctõeꝫ formalem. vñ sic cõtenta non ꝯtinẽt se mutuo. quia sunt distincta formaliter ⁊ inter se ⁊ a cõtinente pmo cui sũt idẽ realiter. vñ duo ꝯtenta iter se distinguunt ⁊ respectu tertij sunt idem realr. Ex hoc pꝫ ꝙ relatio in diuinis ẽ idem essentie ⁊ cõtinet ab eẽntia. nõ tamẽ cõtinet aliquã rlonem nec eẽntiam formalr. sꝫ oẽs rlones cõtinent vnitiue ab eẽntia. vna tñ persona in diuinis habet intra se oẽs perfectões ꝓpter illimitatõnem eẽntie. non sic aũt est in imagine creata vel in aia: qꝛ aia non ẽ illimitata. Ex hoc pꝫ ad Aug. qui dic ꝙ mens meminit sui: qꝛ meminit eius qd est idẽ sibi realr nõ tñ formalr. Silr ad illd. 3. de aia de pte aũt aie. pꝫ. n. ꝙ sunt perfectões ptiales. Silr ad Ansel. est dicẽdũ ꝙ sic in corpe sunt diuersa membra que respondent diuersis potentijs. sic i anima sunt diuerse perfectiones formaliter distincte: propter quam formaleꝫ distinctionem currit similitudo.

Ex hoc dico ad formã q. ꝙ imago nõ ꝯsistit i aliqb9 trib9

potentijs realiter distinctis. sed consistit
in aliquibus tribus realiter distinctis.
puta in actibus. vbi scienduꝫ ꝙ differt
imago a vestigio ut dictum est in p° li.
quia imago representat per moduꝫ to
tius p°. vestigiũ autẽ p° rep̃ntat parteꝫ
licet arguitiue rep̃ntat totum. ut pꝫ de
pede in puluere. trinitas aũt in diuis ẽ
quasi quoddã totũ nũerale. ⁊ iõ qd re
p̃ntat ptes dr̃ vestigiuꝫ. aia aũt rep̃n
tat totaꝫ trinitatẽ iq̃tuꝫ. n. vna eẽntia
hñs intellectuꝫ ⁊ voluntatem rep̃ntat
diuinam eẽntiam. non sic autem tres pso
nas. q2 eẽntia ⁊ intellectus ⁊ voluntas
sunt in qualibet persona. rep̃ntat auteꝫ
tres personas vt potentie sue sunt sub
actibus suis q2 vnus actus est ab alio p
modum originis sicut psone. inter se o
riginant. sicut. n. a p̃re verbũ ⁊ ab vtro
qꝫ. s. s. sic quodãmodo a memoria act⁹
itellectus ⁊ velle ab vtroqꝫ originatur

Ad primum argu

mentũ dico ꝙ imago trinitatis non est
complete in aia absolute considerata
nisi in radice. sed vt est sub actib⁹ suis
cũ vnitate sue eẽntie rep̃ntat trinitatẽ.
⁊ sic consistit imago in tribus realiter
distinctis non aũt i potentijs q̃ realiter
nõ distinguuntur. imago. n. vt est ppe
tua solũ est v̓tualiter i aia ⁊ formaliter
vt ẽ sub actibus. Ad aliud potentie
distinguuntur per actus verum est nõ
tamen oportet ꝙ sit tanta distinctio in
potentijs sicut in actibus licet sit aliq̃
vna. n. potentia visiua est plurium co-
lorum. Ad aliõ de predicatione vni
us de alio. dico ꝙ quantũcunqꝫ iste per
fectiones sint vnitiue in essentia exquo
tamen non sunt quidditatiue idem es-
sentie non sequitur in abstracto ꝙ hoc
sit illud. sicut animal est de ratione q̃d
ditatiua hominis. ⁊ tamen non sequi-
tur ꝙ vnum abstractiue predicetᷣ ð alio
hec enim est falsa animalitas est huma
nitas. Accipiendo aũt ꝯcretie sic vnuꝫ
predicatᷣ de alio. ut homo ẽ aial sic etiã
põt dici ꝙ intellectiuũ est volitiuũ.
Ad auctoritates p opi. ponẽte ꝙ sunt
accidentia. dico ꝙ eque pbabiles ⁊ ap
parentes auctoritates sunt ad opm naꝫ
Aug⁹. 5. ð tri. dicit ꝙ sunt vna essentia
⁊ vna substantia ⁊c̃. Item phus. 7.
metha c. ⁊. 2. de aia. dicit ꝙ vnũquodqꝫ
dicitᷣ tale cum põt in operationem sibi
debitam. qd aũt nõ põt nõ dr̃ tale nisi
equiuoce. pꝫ de dolobra acutie remota
⁊ de oculo eruto. sꝫ ppt̃ amissionẽ ac-
cidẽtis ñ dr̃ tale equiuoce. g̊. Preterea
Ari. 2. de aia dicit ꝙ si oculus eẽt aial
potentia visiua esset eius forma. g̊.
Ad auctoritates in oppositum. Ad pri
mam dico ꝙ potentia nãlis absolute
nõ ẽ in 2ª spẽ qualitatis sed facilitas ad
vtendum illa potẽtia. vnd posse leuarᷣ
festucã uel baculũ nõ est in 2ª spẽ. sꝫ fa-
cilitas leuandi. vñ hi⁹mõi agililitas dr̃
hic poª nãlis. ⁊ pꝫ h° p ei⁹ exª ð pugila
toꝝ ⁊ cursoꝝ. ⁊ iõ ei⁹ poª currẽdi absolu
te ñ ẽ i 2ª spẽ. sꝫ agilitas illi⁹ po siue in
utẽdo illa poª siue poª q̊ ad illã agilita
teꝫ. Ad illud ꝯmẽ. dico ꝙ siĩtudo ẽ p
tãto q2 sicut color nõ ẽ tota pfectõ po-
mi ut est q̃d sensibile. siĩr nec sapor. sic
vna poª nõ ꝯtinet totã pfecõeꝫ aĩe.
Ad illud Ansel. dico ꝙ ñ dic̃ ꝙ ñ sĩ ſbe
sꝫ supposito ꝙ ñ eẽnt ſbe adhuc h̃ret ĩ
tẽtũ suũ q2 ñ sĩ nihil ⁊ h̓ sufficit sibi.
Ad illd ð magl ⁊ min⁹. dico ꝙ poª de
2ª spẽ q̃litatl recipit magl ⁊ min⁹. vnus
n. dr̃ magl igenios⁹ altero. ñ tñ illd qd
verᷣ ẽ poª sꝫ habiliates ille. Ul' põt aliẽ
dici ꝙ ipe. 10. de tri. dic̃ ꝙ sĩ vna mens
vna vita. vñ ibi ponit eas eq̃les. Et tũc
ꝙ i. 15. ponit eas ieq̃les ẽ itelligẽduꝫ ut
sũt sub actib⁹ suis. ⁊ nõ aliter.

Circa distincti

onem. 17. in qua magrᷣ agit ð
origine anime Ade. ⁊ de loco
in quo productus fuit. queruntur duo.
Pmo vtrũ aia Ade fuit creata i corpore

2° vtrum paradisus sit locus cõueniẽs
habitatõni humane. Circa pmũ ar
guitur ꝙ non. qꝛ eadem ꝓductione ꝓ
ducit̃ ꝯpositum ⁊ forma compositi. qꝛ
forma non producitur nisi qꝛ ꝯpositũ
ꝓducitur. 7. metha. mã nõ fit nec forᵃ
ſ3 compositu3. sed Adam nõ fuit ꝓdu
ctus creatione: qꝛ fecit eũ deus de limo
terre. ḡ nec eius forma. s. aia fuit creata

Preterea sicut res se h3 ad esse ita ⁊
ad fieri. s3 aia Ade cum sit ps sit ei⁹ non
habuit esse nisi in mã. s. in corpore. ḡ ⁊
ĩ corpore fuit fcã. minor ꝓbatur: quia
pars alicuius totius non h3 eẽ nisi esse
totius. ergo aia Ade que est pars com
positi vt totius non hab3 esse nisi esse
compositi. ⁊ per cõsequens nec fieri ni
si fieri compositi. Contra magr̃ i lit
tera. vbi exponit illud Geñ. formauit
deus hominẽ ⁊ inspirauit in facie3 eius
spiraculum vite dicit. i. aiam in corpo
re creauit.

Responsio

Circa ista3 q̃stionem fuit
vnus error ꝙ aia esset de sb̃a dei ꝓdu
cta. Et ad hoc accipit argᵐ ab Aug. 7.
super Geñ. super isto verbo inspirauit
vbi dicit ꝙ flatus dicitur esse de sb̃a flã
tis. ⁊ hoc dicit glo. Aug. sup illud Jo.
20. Insufflauit ⁊ dixit accipite spm̃ san
ctũ. Hic error est nullus: qꝛ qui conci
pit sb̃am dei concipit ea3 vt indiuisibi
lẽ ⁊ ialterabilẽ que nullo mõ potest ali
ter ⁊ aliter se habere. igitur si aia est de
sb̃a dei est tota sb̃a dei. ⁊ sic erit deus.

Preterea. anima potest mutari ⁊ mu
tat̃ ab ignorantia ad scientiã a vitijs ⁊
virtutes ⁊ econuerso. deus aũt non sic
mutabilis est.

Dimissa opinione

ista videndu3 est. vtrum aia sit ex mã.
vbi dicit vna opi ꝙ sic. ⁊ tñ creatur. qꝛ
non ẽ ex materia p̃cedente vel p̃exñte.
sicut videt̃ dicere Aug. 7. sup geñ. Sed
retractat illud ṗmo retractationũ. ⁊ iõ
qꝛ aia ⁊ eius mã simul non de aliquo
ꝓducit̃. iõ aia creari dicitur. Quicq̃d
sit de hoc dico ꝙ possibile est aiam cre
ari sine corpore. Forma. n. que ꝓducit̃
in esse non nisi ꝓductione totius non ꝓ
ducitur nisi per accñs: qꝛ non nisi ꝓdu
ctione totius. nec etiam est nisi ꝑ accñs
loquẽdo de entitate per se. que compe
tit composito. p3. 7. metha. forma ḡ q̃
potest per se esse producit̃ ꝓductione ꝓ
pria vel potest sic ꝓduci. aia ade est hi⁹
ḡ. Sed quid est de facto: dico ꝙ non
potest demonstrari ꝙ sit ꝑ se ꝓducta.
Non. n. põt demonstrari ꝙ sit imortal̃
vt visum ẽ in. 4°. igitur nec ꝙ sit per se
ꝓducta ꝓpria ꝓductione. Supposi
to etiã ꝙ sit imortalis ⁊ ꝙ nõ subsit ali
cui agenti nãli nec q̃tum ad esse nec q̃
tum ad non esse adhuc ph̃s non ponet̃
eam creari. qꝛ dicerent ph̃i ꝙ sicut forᵃ
non potest ꝓduci nisi a solo deo ⁊ tañ
non d3 creari qꝛ deus non alia ꝓductio
ne produxit formã celi q̃ totum celum
⁊ iõ non prius nã fuit forma celi termi
nus creationis q̃ celum. ita dicerent ꝙ
passo exñte disposito crearet ⁊ produ
ceret eius de necessitate aiam. non crea
tione que terminaretur ad formã s3 ad
compositũ. vnde non concederet aiam
creari. non. n. est imaginatus sicut nos
. s. ꝙ actio dei in primo instanti nature
vel tpis terminet̃ ad esse ipsius anime ⁊
postea in 2° instanti infundat̃ corpi: sed
poneret actionem dei terminari ad esse
totius in primo instãti nãe. S3 sup
poito ꝙ fuerit creata fuit ne simul crea
ta cũ formatõe corporis De hoc videt̃
sentire Aug. ꝙ sic. 7. super geñ. s. ꝙ fue
rint create cum angelis ⁊ postea acces
sisse ad corpora. Sed contrariu3 h⁹
habetur ab Aug. de Eccl̃. doc. c. 17. vbi
dicit sic. animas hominum non esse ab
initio inter ceteras intellectuales natu
ras nec simul creatas sicut fingit Orig.
vide litteram in dis. sequenti Prete
rea ad hoc rõ congruentie talis. Dei ꝑ

fecta sunt opera in ps. quod etiam est
rationabile si ppheta taceret q opera
dei sint perfecta. anima est pars iperfe
cta dum actu non informet. igitur non
debuit sic creari. Preterea non fuis
set rönabile si fuisset creata añ corpus
qn habuisset aliquez actum vel opera
tionē ppriam ante corpus. igitur simi
liter potuit mereri τ demeri. qd est con
tra aplm Ro. 9. loquens eniz ibi de Ja
cob τ Esau dicit. cum nondū nati eēnt
aut aliquid egissent vt sm electionez p
positum dei maneret non ex operibus
τc. Ad primum argumētuz dico q
illud verum est de forma que nō pdu
citur alia pductione q productione to
tius: qñ autem forma pducitur pductō
ne que saltem ordine nature pcedit vni
onem sui cum materia non ē verum. τ
sm hoc possunt assignari hic due pdu
ductiones passiue. vna ad aiaz sicut ad
vnum terminum ptialem. alia ad totū
2m etiam argm currit de forma q acci
pit esse q2 compositum accipit esse. In
hac enim pductione fieri totius est via
τ ratio ad esse partis. illa etiā pbatio d
parte non est vera de parte cui non re
pugnat per se esse si separet. vel vā est q
tum ad esse totius in quo includitur eē
partis.

Jrca secūdū.

Utrum. s. paradisus sit lo
cus cōueniens habitatōni humane. ar
guit q non. quia magr dicit q paradi
sus p altitudine loci attingebat ad glo
bum lunarez. sz spera ignis attingit ad
illū globum lune. g non ē cōueniens ha
bitatio hominū. Preterea paradi
sus ē locus superior omni monte. q2 aq
diluuij ascendentes sup cacumina mō
tium. 15. cubitis non ascenderunt vsq3
ad padisum sed in aliquibus mōtibus
non est cōueniens locus habitationi hu
mane ppter raritatem aeris. qd pz per
phos qui volentes inquirere de astris
ascendebāt altissimos montes portātes
secū spongias plenas aqua ad cōdensan
dum aerem siue ad hauriendu3 aerem
grossum. vñ nec ros nec pluuia nec ven
tus ibi ascendunt. sicut dicit solinus de
monte olimpi. Contra Geñ. 2°. tulit
deus hominem τ posuit eum in para
diso voluptatis τc.

Dico q sic tam p statu nāe la
pse q innocentie. p statu
nāe lapse pz de Enoch Eccl. 44. τ Ge
ne. 2. τ de Helia. 4. Reg. c. 2. nec oz rcur
rere ad miraculum ex quo non est necci
tas vt patebit p statu nāe recte patz de
Adam τ Eua. De mō altitudis di
cunt quidam q attingit vsq3 ad globū
lunarem. sz quo ad lōgitudinem dicūt
ipm esse ad orientem. vñ alia trāslatio
hz paradisus quā plantauerat deus ad
orientem τc. Quātum ad latitudinem
dicūt ipm esse sub equinoxiali. τ dicūt
vltra q locus equinoxialis ē maxime
habitabilis. q2 licz habitātes ibi habe
ant solez bis in anno sup zenith capitū
suorum: cito tñ redit ab eis ppter mo
tū quem hz ibi velociorē. τ iō modicuz
calorem causabit τ temperatū q2 pauci
ores facit ibi reflexōes. Qd aūt sit mo
tus solis velocior pz. q2 circulus eqno
xialis est maior circulus cum attingat
alterutrum tropicoruz. vna aūt die nā
li sol currit totam terram motu firma
menti. igitur sub equinoxiali citius mo
uetur q sub altero tropicorum. patet per
illam regulam. mobile in equali tempe
magis transiens de spacio velocius mo
uetur. Si ratō ista valeret videtur ma
gis concludere oppositū. q2 motus fac
calorez τ per cōñs maior vel fortior mo
tus maiorez calorem cābit. Rō etiā in
se non valet sz ē falsigrafica. ppter qd
currendum est ad sniam Auicen. pmo
cano. f. 3. doc. pma. c. 8. quod intitulat
de accidentibus aeris τ impressionibus.
τ ad Ptholo. li. de dispositione spere.
Quantū ad hoc q dicunt q est ad

orientez dico ꝙ in quocunqꝫ situ sit po test intelligi esse ad orientez. quilibꝫ.n. punctus in terra potest intelligi esse ad orientem in comparatione ad celuz vł respectu diuersorum situum terre pret ꝙ respectu duorum polorum qui sunt imobiles. vnde per esse ad orientem nõ habetur aliqua determinatio terre cer ta ꝛ precisa in qua.s. parte terre sit pa radisus. Quod dicunt de altitudi ne ꝙ pertingit vsqꝫ ad globum lunarẽ vel sunt verba methaphorica vel falsa supposito ꝙ paradisus sit locus habita bilis: quia experimur ignez moueri su per aerem ex motu.s. elementorum. ꝛ si enim paruus ignis non possit ascende re super aerem vsqꝫ ad sperã ignis hoc est ꝓpter virtutem paruam ipius non potentem resistere corrumpentibꝰ ipaz igitur oportet locum ignis esse vsqꝫ ad locum lune. sed in igne non est habita tio conueniens humane nature nec na ture mixtorum ꝓpter calorem nimiuz Nec potest dici ꝙ sit in superiori parte aeris. quia illa inflammatur vehemen ter ꝓpter ꝓpinquitatem ignis. Nec ẽt potest attingere vsqꝫ ad medium inter stitium aeris: quia locus ille est frigidis simus perpetuo scđꝫ philosophũ. cuiꝰ causa positiua est frigiditas nubium in eisdem locis. causa priuatiua duplex.s. carentia caloris generati per reflexiões radiorum solis a terra ꝛ carentia calo ris causati a sole directe. Cuꝫ igit para disus ponatur locus conueniens habi tationi humane sequitur ꝙ non sit ĩ lo co aliquo predictorum nisi ponatur lo cus ille accidentalr̃ temperatus sicut st̃ loca sub polo artico ſm Martianum in mandi descriptione ꝛ Plinium. 6°. naturalium ꝛ. 2°. Nec vꝫ argm̃ de dilu uio. quia aque diluuŋ iundauerũt mi raculose sic ascendentes ad punitionez peccatorum. vbi igit non inundauerũt non fuit factum miraculũ ibi. in para diso autem cum non essent ibi peccato res non debuerunt per miraculũ inun dari. Nec ratio istorum valet qui po nunt ꝙ fuit naturał ascensus ille. q̃.s. per congregationem stellaꝝ humidaꝝ in aliquo signo sicut alibi patere poterit qꝛ hoc satis per scripturaꝫ ꝛ scõs patet oppoitũ. Quod dicit de equinoxia li ꝙ ibi est regio temperata nõ videtur verum. quia quãdo hyemps est nobis frigidissima non remouetur ab eis sol nisi per. 24. gradus ꝛ tunc est in eis ꝓ pinquior ꝙ sit nobis in maxima estate in qua distat a nobis per. 25. gradus. quare plus habent de calore in fortissĩ ma hyeme nostra ꝙ nos in maxĩa esta te nostra. Aliaꝫ rõeꝫ nõ posuit doctor iste. Dico igitur ad qõem ꝙ est locus conueniens habitationi humane. quia non oportet ꝙ sit in tãta altitudine nec sub equinoxiali sꝫ est in regione tempe rata nec est necessariuꝫ ꝙ sit ad orientẽ ꝛ si ibi est tamen est eque temperata. ꝓ dicta patet ad argumenta.

Irca distincti onem. 18. in qua magister agit de ꝓductione mulieris ꝙtum ad corpus ꝛ aiam principaliter ꝛ de rõnibus seminalibus incidenter q̃ si vnum queritur vtrum.s. in materia sit ratio seminalis ad formam natura liter educendam de ipsa. ꝙ sic. Quero enim aut aliquid forme p̃cedit in mate ria ꝛ habetur ꝓpositum. aut nihil ꝛ tẽ forma creatur. quia de nihilo ꝓducit: ꝛ pari ratione per corruptionem anni hilatur. a quo enim res incipit in idem resoluit. ergo agens naturale põt anni hilare ꝛ creare. Preterea. generatio ẽ nãlis. igit hꝫ p̃ncipiũ actiuũ intrĩsecũ nãle. añs pꝫ. ꝯña ꝓbat. qꝛ. 2. phy. nã est p̃ncipiũ motꝰ ꝛ quietꝭ. forma ẽ magis nã ꝙ materia. vt dicitur ibidem. g̊ opꝫ ꝙ sit non tm̃ principium passiuum sed actiuum. illud autem principium non est forma inducenda: qꝛ illa nonduꝫ est

igit oportet ꝙ sit inchoatiuū forme qđ
est rō seminalis. Preterea. 7. metha.
dicit phus ꝙ ea que fiunt vel generant
a casu generant a causa equiuoca ut a
corpore celeste. igitur oportet ꝙ in eis
pars forme sit principium intrinsecum
sicut in generatiōe vniuoca extrinsecū
mouet materiam. Contra. si est aut
est eadem respectu contrariarum for-
marum aut sunt singule rationes semi
nales singularum formaruz specificaꝝ
non eadem quia forme contrarie in ali
quo differunt ⁊ non in illa ratiōe semi
nali vniuoca. quia illa est eadem r̄spec
tu earum secundum te. igitur ex quo ꝯ
ueniunt ⁊ differunt sunt composite qđ
est falsum. si sint singule singularuz igi
tur vel vna informauit materiam ⁊ nō
alie. ⁊ tunc ille alie erunt subsistentes
existentes partes formarum materiali-
um nec informātes materiam. aut om
nes informant ⁊ sunt distincte scđz spe
ciem ⁊ tunc illa vna materia erit infor
mata diuersis formis substantialibus
specificis quod est impossibile. quia n̄
magis repugnat formas specie differē-
tes intensas informare simul vnuz ma-
teriam ꝙ remissas. Rn̄sio.

Hic uidendum est

quid sit ratio seminalis ⁊ quomodo ⁊
ad quid ponatur in materia. Ubi sciē
dum est secundum aliquos ꝙ in mate-
ria sunt tres. s. materia. potentia recep
tiua. ⁊ actus. Ratio seminalis non po-
test esse ipsa materia uel potentia passi
ua materie si non differunt realiter. qa
Aug. 10. super Gen̄. dicit ꝙ Leui fuit
in abraham. Et similiter christus secū-
dum apostolum ad Heb. 7. sed diuersi
mode. nam secundū Aug. leui fuit in
Abraham ſm rationem seminalem.
vn̄ ⁊ apostol' ibiđ dicit eū fuisse in lū-
bis patris. sed xp̄s n̄ fuit i Abrahā ſm
rōez semialē sed tantā ſm corpulētam
substantiam. vtꝗ tamen tā leui ꝙ chri
stus fuit ibi ſm materiam ul' poam pas
siuam materie. igit materia ⁊ potentia
passiua eius non est ratio semialis.
Probatur etiaz ꝙ n̄ sit ratio seminalis
potētia receptiua materie. quia secūdū
Aug. 9. super Gen̄. ⁊ ponitur i littera
huius dis. deus multa producit i mate
ria l' đ materia ad que n̄ fuit potentia
seminalis i ea sed deus nihil potest cā-
re vel producere de materia ad qđ ipa
nō sit i potētia receptiua. igitur potētia
receptiua n̄ est ratio semialis Reliquit
igit ꝙ sit actus ⁊ huiusmodi actus po-
nitur ab eis eiusdem ratiōis vel eēntie
cum forma per generatiōem inducēdo
que imperfecta p̄existens est ratio semi
nalis. que licz imperfecta est tamē nata
coager generanti extrīseco. ⁊ in hoc sal
uare volūt ꝙ ibi nō sit creatio. quia ali
quid forme presupponitur. i hoc etiaz
saluāt ꝙ est generatio naturalis. si. n.
pricipium actiuū eēt totaliter ab extri
seco nō videretur generatio naturalis.
Hoc autem cōfirmāt p Ari. 2. phy. ubi
dicit ꝙ artificialia differunt a naturali
bus. q2 naturalia habēt in se p̄ncipiū
motus artificialia nō Sed illud pricipi
um nō ē pricipium passiuum. quia illđ
habēt artificialia igit debet intelligi de
pricipio actiuo. Pretera. 6. methae
dicit phus ꝙ pricipiū artificialiuz ē in
cognoscēte ⁊ pricipm nāliū i moto. cū g
accipiat ibi pricipiū equalit vl' vnifor-
mit alit arm nō valeret. ⁊ p̄ncipiū artifi
cialium i cognoscēte sit actiuū oportet
⁊c. Preterea. 3. ethi. violentū ē cui'
pricipm ē extra n̄ ꝯferēte vi passo. igit p
oppositū passum nāle qđ n̄ mouet to-
talit ab extrinseco sz ab intra cōfert ali
quam vim. aliter si passum naturale
totaliter moueretur ab extra eēt mot'
violentus. Contra p̄mum motiuuz
de creatione arguitur sic. quero enim
vtrū illa pars forme de nouo adueniēs
p generatiōez prefuerit aut non. si non
igit cum illa pars non sit a se nec aliqđ

eius prefuerit ꝙ creatur. si prefuit ꝙ nihil
noui p generationem acquiritur. igit ni
hil est totaliter nouū: sed omnia fuerūt
simul creata ⁊ quodlibet erit i quolibꝫ
quod phs improbat pmo phy. Pre
terea illud pcedens ponit forma imper
fectior forma iducēda p generationem.
aliter añ generatōem esset in materia fō
ma pfecta eiusdem ratōis cū forma in
ducēda per generationem. Et tūc vltra
cum i his que sūt eiusdem rōnis minus
pfectum nō agat nisi i virtute magis p
fecti sequit ꝙ ratio seminalis vel illa for
ma perfecta pcedēs nō aget nisi in virtu
te forme inducēde que nōdum ē. Ul' for
metur sic ratio. oportet ꝙ forma pcedēs
⁊ sbsequēs que ponitur pfectior sūt eius
dem rōis aliter illa forma esset ex diuer
sis rebus diuersarum rationuꝫ. tūc sic.
Agēs ꝙ in virtute sua actia habꝫ formā
perfectiorem hꝫ etiā impfectiorē eiusdeꝫ
rōis. igitur sic perfectior ponit in esse p
generans sic ⁊ impfectior. nō igit in ma
teria pfuit ratio semialis ppetuo. Pre
terea ps forme que p generationē indu
citur aut educit imediate de potētia ma
terie. ⁊ tūc frustra ponit ratio semialis
pcedere in mā. aut nō imediate de mā:
sed de illa parte forme pexñte siue ō rōe
seminali vel de mā vt est sb illa pte vel
rōe seminali. ⁊ vtrobiqꝫ sequit inconue
niens scꝫ ꝙ aliquid educeret ad actū de
aliquo eiusdem rōis cum ipso. Ad
ratōeꝫ aūt que pbat creationem ibi esse
ratōe noui acquisiti qnod nō prefuit. di
cunt ꝙ aliquid noui fit ibi naturalit qō
oportet ponere ppt causationē causaꝝ
scōaꝝ ⁊ motū ⁊ mutationē earum que
sūt ad illud nouum causandū. nō est ibi
tamē creatio. quia creatio est pductio q̄
excludit omeꝫ aliā causalitatem ⁊ cause
mālis ⁊ formalis ⁊ efficientis creati. qō
libet autem agēs creatuꝫ requirit aliqd
in agendo vt concausam efficientem vel
saltem vt pncipium materiale. igit eius
actio nō est creatio. patet igit ad ratōem
de creatione. quia licet forma illa perfe
cta vel noua nō sit de aliquo vt dicit cir
cumstantiam rei materialis ad creatio
nem tamen requirit ꝙ nihil precesserit
necessario requisitum ad esse suū. ⁊ per
idem patet ad rationē de annihilatōne

Arguit etiā ꝯtra illud quod dicunt
de naturalitate gnātionis vel de ratōne
trāsmutationis naturalis. Naturalis. n
mutatō est quādo passū mutat sicut ap
tū natuꝫ est mutari a quocunqꝫ agente
fiat. sicut dicitur. 2. ⁊. 8. phy. sed nūquā
passum est sic aptum ppter pncipiū ac
tiuum intrinsecum inexistens sibi: sꝫ so
lum ppter principium passiuum.
Preterea natura vt est principiū mot⁹
vel mutationis naturalis est pncipium
intrinsecum. sed natura est hi⁹. rōe pnci
pij passiui. ⁊ nō quia est principiū actiū
ꝙ. pbatur minor p Aristl. 2. phy. q̄ vult
ꝙ accidit infirmo qui mouet ad sanita
tem ꝙ sit medicus vel ꝙ habet illam ar
tem qua est principium actiuū intrīsecū

Tūc. n. si per se esset ꝙ hrēt tale pnci
piū saneret inqtū medicus. qō est falsū.

Preterea illa vis actiua nō agit nisi
agens extrinsecū agat pus. si. n. agerꝫ añ
per vnum dieꝫ eadem rōne ⁊ per qtuor.
⁊ sic semper ascendendo ⁊ ita perpetuo
illa rō egisset in mā. Agens igit extrinse
cum pus agit ⁊ pus illam excitat. sed in
illo instanti in quo prius agēs agit extri
secum est actio naturalis aliter nūquaꝫ
esset naturalis. quia nō est transmutatō
nisi causata ab illo. Rndet ad argu
mentū de artificialibus ⁊ naturalibus.
Rndent distinguendo de natura ꝙ vno
modo natura distinguit ꝯ agens a ppo
sito. ⁊ sic distinguunt artificialia a nāli
bus ⁊ ex parte principij actiui. quia na
tura est principiū intrinsecū sic determi
natum quo agens nāle agit sic ⁊ nō alit
sed ars vel voluntas vel ppositū est pn
cipium quo habēs illud potest sic ⁊ alit
agere sicut placet sibi. Alio modo disti
guitur artificiale contra naturale ex pte

p̄ncipij passiui. quia naturalia habēt in
se p̄ncipium passiuum inclinans ⁊ ten-
dens in hoc ad hoc vt sic agant. artifici
alia aūt nō hn̄t hi⁹ p̄ncipiū sic inclinati
uū vel inclinās ad talē incisionē vl' erec
tionē vt pꝫ in edificijs. imo iclinat ad ꝯ
riuꝫ. vn̄ artificialia vel mouēt ad formā
talē ꝯ inclinationē nālē. ⁊ p ꝯn̄s violent
vl' diceret ꝙ sūt in potentia neutra si ta
lis forma artificialis nō insit eis ꝯ inclia
tionem p̄ncipij receptiui. Ad hoc igitur
ꝙ motus sit naturalis sufficit ꝙ potenᵃ
passiua rei sit ad talem formā inclinata
nec requirit ibi p̄ncipiū actm̄ intrīsecuꝫ
sed a quocūqꝫ agente agat erit qd̄ acqui
ritur simpl'r nāle solū ꝓpt illā inclinati
onē ex p̄te p̄ncipij passiui. vn̄ graue posi
to ꝙ nō habeat in se p̄ncipiū actm̄ descē
sus deorsum a quocūqꝫ tn̄ actiue descē-
dat mouet nāliter. Ad illud de diffō
ne nāe: dico ꝙ nā vt est p̄nᵐ passiuū dr̄
nō solū de mā sed etiā d̄ forma. mot⁹. n.
lapidis deorsū ē ex forma. s. ex grauitate
lapidis. nā p eandē formā p quā res est
hec per eandē est receptiua passionis ꝯn̄
tis nāliter nāꝫ eiusdem rei. vt pꝫ d̄ risibi
litate respectu forme specifice hōis. ideo
dico ꝙ natura vt est p̄ncipiū passiuum
motus dr̄ de forma. Ad aliud d̄ drīa
artificialiū ⁊ nālium dictū est ꝙ differt
in p̄nᵒ passiuo. passiuū. n. rei artificialis
valde bn̄ recipit formā ꝯ inclinationeꝫ
suā. vt dictū est. nō sic aūt passiuū rei nā
lis sed s̄m inclinatōeꝫ suā mouet. Ad
aliud. 6ᵒ methaᶜ. p̄nᵐ rei factibilis ē i co
gnoscēte vez⁹ esse actm̄. p̄nᵐ aūt rei nālis
est in moto vez est p̄nᵐ passiuū. vt dic-
tum est. s̄. Ad illud d̄ violēto ꝙ ē ab
extra nō ꝯferente vim passo. Dico ꝙ dꝫ
exponi nō ꝯferēte. i. nō p̄bente incliatio
nem ⁊ tendentiā. imo magis ꝯriā inclia
tionē. nō aūt dꝫ exponi nō ꝯferēte. i. nō
coagenti agenti exteriori. vn̄ respectu nl'
lius forme pōt eē gnātio violenta i ma-
teria: quia mā inclinatur nālr̄ ad quāli
bet formā inducendaꝫ in ea quāuis per
compationē ad qualitates que expellūt
⁊ corrumpunt ⁊ ad formā etiā s̄bālem:
que corrumpunt per accidēs posset dici
violenta. Patet igit ꝙ ratio semialis
nō est materia nec potētia receptiua ma
terie nec actus s̄m istos. pꝫ etiā ꝙ nec ꝓp
ter vitandā creationē vel annihilatōem
nec ꝓpter nālitatem gnātionis seruādā
sūt necesse rationes semiales. Restat
igitur nūc videre de affirmatiua in quo
sit ratō semialis ⁊ ad q̄d ⁊ q̄liter. vbi sci-
endum ꝙ aliq̄ ꝓducunt sibi dissilia i spē
⁊ in forma. vt sol ꝓducens ranā. ⁊ agen
tia equoca. Alia sūt que ꝓducūt sibi si-
milia. ⁊ hoc dupl'r. vel imediate vt ignis
ignē vel mediāte ꝓpagatōe. In p̄mis du
obus nō requirit rō semialis mediante
q̄ forma inducat. sed in vltimo sic. nihil
eni ē dicere ꝙ ignis in ꝓducēdo igneꝫ de
aq̄ p̄mo causet sibi rationē semialē que
sibi coagat vel agēti vl'i. qꝛ elemēta sunt
imp̄fectissima entia in gnē s̄be s̄m ꝯmē.
3. ce. ⁊ mū. cōmento. 22. Semē aūt cuiu-
scunqꝫ agentis est imp̄fectius eo. non g̊
rō illa seminalis ageret ad formā p̄fectā
mixti. Preterea ratō seminalis agit
absente agente p̄ncipali. sed cessāte igne
a sua actione non ꝯtinuat caliditas vel
actio caloris mediāte qua generat ignis
sed redit aq̄ ad frigiditatem g̊. Pre-
terea semi ponit vt sit mediū int' gnāns
⁊ genitū. sed hic est actio ignis im̄ediata
sine semie. qꝛ ignis imediate gnāt ignē. g̊
Preterea. Aristl. 7. methaᶜ. dicit: ꝙ
sicut in artificialib⁹ nō fit aliq̄d nisi ab
extra ita in nālib⁹ fit aliq̄d tm̄ ab extra
vt ignis ab igne. igit nō p̄cessit in mate-
ria ratō semialis que est inchoatō forme
¶ Quid g̊ est semē ⁊ q̄d ratio semialis
dico ꝙ semen est corpus quoddaꝫ cuius
forma nō est intēta ꝓpter se. sed ꝓpt aliō
vt scꝫ ex illo generet aliquid simile agen
ti. Et vt hoc melius videat potest di-
stingui in natura duplex p̄cessus in for-
mis. vnus ascendendo vt a forma semi-
nis ad formam sanguinis. a forma san-

guinis ad formā aliā.ſ.embrionis vł al
terius.ꝗ ⁊ iſte ꝓceſſus eſt ab ipfecto ad
ꝑfectum. Alius proceſſus ē deſcēdēdo
ecōuerſo a ꝑfectis ad impꝑfectiora reſol-
uendo.ſ.in cadauer ⁊ in feces. ⁊ ſic ꝓce-
dendo vſqȝ ad elemēta vł mãȝ pͥmam.
Illud aūt a quo icipit natura in pͥmo ꝓ
ceſſu eſt ſemen. ⁊ conſtat nãm in illo nō
ſiſtere ſed vlteriꝰ ꝓcedere ⁊ aſcendē vſqȝ
ad vltimā formā ꝑfectam. ⁊ ecōuerſo ē
in deſcēdendo vel reſoluēdo ꝙ nã nō ſi-
ſtit circa vltimā: ⁊ tota natura ē aſtricta
huic ordini ⁊ ꝓceſſui. Semē igit ē quod
dam corpꝰ impꝑfectū ꝓductū a generāte
vt ſit via aſcendēdi ad vlteriores formas
ꝑfectas. Quid eſt rō ſemialis: dico ꝙ eſt
aliq̃ forma ſeminis inq̃tum ſemen eſt. ⁊
illud vł eſt forma ſbalis ſeis vł qualitas
neceſſario ꝯſequēs formā ſbalem ſemis
ſicut forma tritici in tritico vel qualitas
ꝯſequēs formaȝ ſbalem eius. nec ſemen
nec ratio ſeminis ſūt coeq̃ materie. quia
ſemen fit ex nutrimento in quo ſemine
eſt ratio ſeminalis ſicut i ſbiecto. nec ſp
eſt ſemen i ſeminante cum fiat de ſuper-
fluo alimēti. Ad quid ē ſemē: eſt ne ꝓpͥ
generationē ita ꝙ ſit pͥncipiū generatōis
actiuuȝ. dico ꝙ nō. ſi eſt ſemē vniforme
quod dico ꝓ ſemine maris quod agit i
ſemine mulieris. Semen tamē vnifor
me ex quo fit res. quod ſcȝ deciſuȝ eſt a
generāte ſiue ſit patris ſiue matris exquo
eſt vniforme reſpectu geniti vel generan
tis que vniformitas ⁊ vnigeitas in ſemi
ne poni debet nō poteſt eſſe pͥncipiuȝ ac-
tiuum generatōnis ꝓpter duplicem ra
tionem. pͥmo quia quod nō eſt non po-
teſt eſſe pͥncipium ꝓductiuū ſbſtantie.
ſed ſemen nō eſt in inſtāti generatōis. er
go tūc nō eſt principiū inductiuū vel ꝓ
ductiuū generatōnis vel termini genea-
tionis. nec etiam dū eſt : poteſt eſſe prin-
cipium actiuum tale. quia ſemen eſt ali
quid de ꝓximo ꝯuertibile i illud quod
debet generari. hoc aūt habet ratōnem
paſſiui nō actiui. Pretcrea imperfec-
tius nō eſt cauſa ſufficiens actiua perfec
tioris. ſed ſemen ē imperfectius q̃ res ge
nerāda etiam cū omibus ſpiritibus ſuis
igitur etiā ſi maneret nō poſſet eſſe prin
cipium actm̄ generatōis. Reſpōdet.
ꝙ ſemē mouet ⁊ agit in virtute deciden-
tis. ⁊ ideo ſic pōt agere ad ꝓductionem
ſbſtantie ⁊ geniti. Et hoc patet ꝑ Galie-
num qui dicit i ſemie eſſe virtutē diuiaȝ
Cōtra. in virtute nō entis eo modo
quo eſt nō ens nihil agit. Sed generans
vel decidēs ſemē in ꝓpoſito eſt non ens
cū nō ſit preſens illi corpori in quod de-
bet agere ſemē vel ratio ſemialis. ⁊ pōt n̄
eſſe ſimpliciť. ergo ſi hic agit hoc erit vͥ-
tute alicuius infra ſe contēti. Prete
rea. cauſe per ſe ⁊ eſſentialiter ordiate lȝ
ſimul ꝯcurrant ad vnū effectum cauſā-
dum. ſicut patet de ſole ⁊ homine in ge-
rādo hoiem. cauſe tamē accidētaliť ordi
nate nō requirūt ſe in cauſādo. ſed licet
vna ſit ab alia: exquo tamē ē habȝ ⁊ ha
bere poteſt ꝓpriā cauſalitatē reſpectu a-
licuius effectus nō exn̄te cauſa a qua eſt
ſicut patet de Platone gnāto a Sor. ꝙ
poteſt generare Lycheronē Sorte nō exn̄
te nec cauſāte. vnaquaqȝ igiť cauſaꝝ ac-
cidētaliter ordiataꝝ agit ⁊ cauſat ꝓpria
virtute. ſed generās vel ſeminās ⁊ ſemē
ſūt accn̄taliter ordinata ſicut ſor. ⁊ pla.
igiť ad actionē introductiuam forme vl
time nō ꝯcurrit vͥtus generātis.

Dico igitur ꝙ nul
lum ſemen : nec aliquid in ſemie eſt pͥnͥus
actm̄ generatiōis vel vltime forme. nec ē
a patre. quia patre nō exn̄te filius gene-
ratur. nec a forma celi quia multa viuē
tia ſūt ꝑfectiora forma celi. vł igr̄ ab āge
lo vł a deo ē aia dans vitā. vł oȝ iterimē
aliquā premiſſarum nō ab angelo. quia
angelus non agit niſi mediante motu ce
li. Relinquitur ergo ꝙ a deo. ſed eſt ne
pͥncipium alteratiuum precuium illud ſe-
mē: videtur ꝙ nō. quia ſi ē vniforme nō
pōt ꝑ aliquē gradū entitatis ſue vel per

qualitatem suam seipsum corrumpere:
vel ꝓmouere ad vlteriorē gradū. sicut
patet de igne ⁊ suo calore: ista etiā qua
litas si esset ꝑncipiū alterādi si alteraret
alteraret se. Preterea. ꝑncipiū vnifor
me nō est ꝑncipium actiuū deformitatē
nisi passiuū sit difforme. s; semē est vni
forme ⁊ vnigeneū etiā si est actiuū. ⁊ silr
materia. igit̄ nō potest alterare ad tantā
diuersitatē quāta appar; in organis ip
sius geniti. s. corporis organici. Quid g̊
Dico ꝙ recurrendū est hic ad virtutem
diuinam sicut ⁊ Auerroys facit vt pat;
in dissolutōe illaꝝ questionū difficiliū.
2. celi ⁊ mūdi. Et Galienus etiā virtutes
seminū vocat diuinas. illa igit̄ virtus q̄
facit diuersitatē organoꝝ i corpore ani
malis oportet ꝙ sit agēs difforme. ⁊ hu
iusmodi est difformis actio caloris vel
corporis celestis q̄ ꝯsona est virtuti diui
ne. Qualiter g̊ ponitur rō seminalis
in alijs aīalibus. dico ꝙ omnia mixta
pn̄t habē rōnes seminales qꝛ a generāte
recipiūt qualitates q̄ sūt vie ad formas
vlteriores ⁊ ꝑfectiores. In cadauere eni
bouis potest induci qualitas aliq̄ a cor
pore celesti que est via ad formā apis. et
est similis illi que datur a generāte vni
uoco ⁊ est rō seminalis. potest etiam rō
seminalis esse in nō vere mixtis sicut in
mixtis per iuxtapositionē. corpora eni;
celestia nō semꝑ generant de vere mixtis
sed de mixtis per iuxtapositionē. ⁊ tale
mixtū pōt hr̄e qualitate; que est via ad
formā perfectiorē. Iterū vnū elementū
pōt esse per potentiā diuinā quasi rō se
minalis respectu mixti. ita ꝙ ex vno ele
mento potest deus causare mixtū: sicut
de aqua fecit pisces. Gen̄. i. Ex dictis p;
qūo intelligendū est illud Aug. i;. ď tri.
c. 9. ꝙ in elemētis mundi huius ponēde
sunt rōnes seminales. qꝛ pn̄t sic contēpe
rari vel per simplicē mixtionē vel ꝑ illā
que est per iuxtapositōnem qđ causabi
tur ex eis quedam qualitas vel forma q̄
erit via ad aliquid ꝑfectius. ⁊ ex hoc p;
Augꝰ. hr̄e intentū suū. 3. de tri. vbi ostē
dit qūo magi pharaonis fecerūt ranas
nam rōnes seminales istoru; sunt in ele
mentis contemꝑatis ad inuicē que con
temꝑantia non est nisi quedā iuxtaposi
tio elemēti cum elemento fm ꝓportio
natam quantitatē. Et quia malus ange
lus nouit illam quantitatē ⁊ ꝓportionē
⁊ corpora huius mundi talia obediunt
ei ad nutum q̄tum ad motum localem
⁊ ideo potest cōiungere ⁊ potuit elemē
ta actiua passiuis fm debitū contempe
ramentū: ⁊ apponere illa directe corpo
ribus celestibus habētibus influere fm
huiusmodi contemꝑamentū ⁊ sic gene
rare ranas. Ex hoc patet ꝙ huiusmodi
rationes seminales non sunt perpetuo
cum ipsa materia prima.

Ad argumenta

de cre atione ⁊ annihilatione solutū est iam ⁊ simili
ter ad alia. Ad illud in oppositū di
co. ꝙ sūt singule rōnes singulaꝝ forma
rum. ⁊ ꝙ sunt ibi per informationē. nec
hoc est incōueniens. quia plures forme
similes sub gradu imꝑfecto non repug
nant sicut repugnarēt sub esse perfecto
patet de frigido calido in tepido. Ex
his que dicta sunt p; qđ q̄ querit̄. vtru;
in costa Ade de q̄ formata fuit eua fue
rit ratio semīalis. Dico eni ꝙ nō. qꝛ fm
Aristo. 5. methaᶜ. c. 6. semē nō est potēᵃ
quecūq; remota sed potētia ꝓpinqua ď
quo ꝓxime ⁊ per vnū ꝓcessū potest for
mari res. sed in costa Ade nō fuit aliq̄d
hiꝰ. qꝛ nō solū per vnā transmutationē
sed nec per quācūq; poterat sic cōuerti
nāliter. Potest g̊ dici ꝙ duplici rōne nō
poterat costa illa esse semen nec in ea rō
seminalis. ꝑmo quia vt dictū est semen
est ꝓpinquū ꝯuertendū in genitū cuius
modi nō fuit costa illa. 2° qꝛ ꝑ quācūq;
transmutationē nō potuit transmutari
costa in totū corpꝰ Eue qđ fuit i ꝑfecta
quantitate formatū sine mār̄e additōne.
nec etiā aliq̄d illiꝰ corꝑis fieri potuit ex

ista costa naturalit̃ nisi p m̃ltas trãsmutatões. Adducit etiã mgr̃ auctoritatem Aug. i vltimo. c. h' di. q̃ factura mulieris de costa Ade ñ habuit cãz nisi a deo sic dicẽs mulierẽ illam fieri. ꝛc̃.

Olet queri.

ꝛc̃. Circa istaz di. 19. in qua magister agit de statu hois ẜm se ꝛ absolute quem habuisset i vita sua ista. Querit̃ vnũ. vtꝝ in statu innocentie habuissemus corpa immortalia. q̃ nõ. quia corpus qd̓ indiget alimento ꝛ nutrit̃ videt̃ esse corruptibile tale fuisset corpus in illo statu. patet Gen̄. 3°. de omi ligno paradisi ꝯmedes ꝛc̃. maior satis patet. quia om̄e nutribile habꝫ ptes fluentes que indigent restauratione: vt i etate debita ꝛ restauratõe ꝛ augmentatione vsq; ad etatem debitam: que quidem restauratio nõ fit sine deperditõne vel debilitatõe humidi radicalis ꝛ caloris naturalis. si igitur pars sit deperdibilis ꝛ totum. Preterea. ẜm phm̄ p̊mo celi ꝛ mũdi. oẽ generabile necessario corrumpet̃. cum igitur ñ sit maioris virtutis posse rem corrumpere q̃ posse rẽ generare si poterãt generari p ꝯsequẽs poterãt corrumpi. Preterea nullũ violẽtum ẽ ppetuũ. sed in corpe nãli mixto tali sũt elimẽta extra loca sua naturalia ergo violent̃ detinẽtur. sũt etiã ibi qualitates ꝯtrarie simul quod videt̃ violentum. Cõtra. Ad Ro. 2. p vnũ hoiem itrauit mors in om̄es. ꝛ. c. 8. corp' ppter peccatũ mortuũ est.

Hic dicitur q̃ hoc

corpus in statu inocẽtie fuisset immortale equipollet huic corpus i statu innocẽtie nõ potuit mori. Hoc tamẽ distiguit̃ quia ly nõ potuit determinare vel addi ad hoc vbũ potuit in habitudie ad illõ infinitum mori. ꝛ sic est falsa. 2° modo põt p̃cise determinare vel addi ad illud infinitum mori. dicẽdo sic. homo in statu inocẽtie potuit nõ mori. ꝛ sic est vera exquo. n. nõ habet potentiã moriẽdi cũ per peccatũ nõ sit facta mutatio i natura ad hoc q̃ dicta ppositio sit vera negatio nõ debet addi ad posse vel ad potentiam quã semp habuit. sed ad terminuz illius potentie qui potuit nõ esse. Cõceditur etiã q̃ in sensu composito: hec ẽ vera. homo in statu inocentie nõ potuit mori. quia ly nõ determinat potuit i hĩtudine ad mori stante statu innocentie: quo stante homo nõ potuit mori. In sẽsu diuisionis est falsa. ꝛ hoc patet in hac album potest esse nigrũ. Ratio autem quare nõ potuit mori stante illo statu assiguatur talis. pena non potest esse sine culpa mors aũt est pena peccati. Gen̄. 3 quacunq; hora ꝯmederitis ꝛc̃. stante autem statu innocẽtie nõ potuit esse peccatum. igit̃ nec mors. Preterea in statu illo fuisset plenũ dominiũ anime super corpus. ꝛ ideo nõ poterat fieri resolutio i corpe. q2 vires inferiores obedisset aĩe ad nutum. Alia rõ assignatur scꝫ. q̃ fuisset hoc propter aliquam qualitatez supnaturalẽ traditam aĩe in statu illo q̃ quidem ꝯseruasset corpus a corruptõe. ꝛ hec dicit̃ esse illa iusticia originalis nõ tñ video q̃ illa qualitas posset facere q̃ tale corpus nõ pateret̃ a ꝯtrario. ꝛ sic tãtum potuisset pati q̃ fuisset mortuum. nec aliquid morti repugnãs necessario ĩcludebatur in innocẽtia. Cõcedo. q̃ p̊mus parens habuit potentiã ad mori. sed cum dicũt q̃ stante statu innocentie nõ potuit mori. nego ꝛ dico q̃ homo ĩ statu seu stãte statu inocentie potuit mori. ista tamẽ potentia nõ fuisset reducta ad actum. ꝛ sic nõ poterat mori. sicut si diceret̃ de aliquo ꝛ vere q̃ põt esse ep̄us qui tñ nunq̃ erit ep̄us. vel cui' possibilitas nunq̃ reduceret̃ ad actũ. ꝛ hoc patꝫ in pposito p causas mortis post lapsuz que sũt duo in genere. s. vel ab intriseco vel ab aliquo extriseco. p̊ma est duplex. quia vel corrumpitur ab intrinseco per

rationē vel actionē mutuā ↄtrariorum
inter se ⁊ infra corpus. vel ꝓpter actōeʒ
intensaʒ vnius intrinseci in aliud. vł cor
rumpit ꝓpter defectum alterius ↄtingē
tem scʒ ex sbtractōne nutrimenti vł hu
iusmodi. primo modo accidit corruptō
naturalis inaiatis non ꝓpter actionem
elementi in elementum. vel ꝓpter aliꝙ̄
qualitatem elementarem actiuam : vel
passiuam. quia nec elementa nec eorum
qualitates manēt in mixto. vt dictum ē
supra. in. q. de mixtione elementorum:
sed ꝓpter actionem vnius partꝭ organi
ce in aliam ꝑtem corrumpēdo ipam vt
corpus fiat indispositum ⁊ inhabile ad
animationē. Ista aūt actio ponit calo
ris naturalis in humidum radicale cor
rūpendo ⁊ cōsumendo humidū ad cu
ius corruptionē ⁊ ↄsumptionē sequitur
corruptio ⁊ ↄsumptio ꝓpria etiaʒ calo
ris ⁊ ꝑ ↄsequēs animalis: vt patet ꝺ igne
⁊ oleo: ⁊ hoc mō quia pars ꝭm speciem
habet certā periodū ⁊ determinataʒ: in
qua pōt ↄuertere in se ꝑtem nutrimēti
oppositam ⁊ in qua no. hoc aūt pōt ꝙ̄
diu pōt agere sufficienter in nutrimentū
⁊ quia oīe agens physicū agendo repa
titur ⁊ repatiēdo debilitatur ita tandeʒ
ꝙ non pōt amplius ↄuertere nec resiste
re corrumpenti. ⁊ tūc huiusmodi ꝑs ꝭʒ
speciē incipit esse ꝭm naturaʒ ⁊ fluere in
ꝑtem ꝭm materiā desinendo esse ꝭm spe
ciem. hec ḡ ē causa corruptōnis. s. deper
ditio paulatina illaꝝ partium. ⁊ de ista
corruptione dicūt ꝙ non fuisset homo
in statu innocentie corruptus. quia deꝑ
ditio paulatiua fuisset restaurata ꝑ esuʒ
fructus ligni vite. quod ꝓbat per illud
Geñ. 2. ne forte sumat de fructu ligni vi
te ⁊ viuat in eternuʒ. Sed ↄtra ꝙcꝙ̄d
fuisset ꝓ̇ncipiuʒ actiuum in hoīe non
potuisset ↄtinuare actionē qn̄ aliquādo
debilitaret. quia oīe agēs physicum in
agendo debilitat. Esto ergo ꝙ natura
esset debilitata ⁊ sumeret de fructu non
potuit sustentari ꝑ istum fructū nisi cō

uertendo ipm vt alimentū in sƀstantiā
⁊ materiam suam. sed illud conuersum
nō potuit esse nobilius ꝙ̄ ↄuertēs. simi
liter natura ↄuertēs prius fuit debilita
ta ⁊ in ↄuertendo etiam nutrimentum
illius fructus debilitat magis. sicut. n. i
vna actione ita ⁊ in alia. ⁊ ideo magis ⁊
magis debilitat ꝙ̄to magis ⁊ magꝭ agit
in ↄuertendo ergo semꝑ debilitat. ⁊ iđo
qn̄qꝫ deficiet. exemplū Arꝭ. ꝺ aq̄ mixta
vino nam vinum ꝓ̇mo ↄuertit aquā in
se. totiens aūt pōt apponi aqua ꝙ defi
ciet v̇tus vini in ↄuertendo. vnde 2ª vi
ce minus fortit opatur ꝙ̄ ꝓ̇ma. Dico
tamē ꝙ stante innocentia non accidisset
mors cuius causā assigno talem. quia ꝙ
libet fuisset translatus in ꝑadisum añꝙ̄
fuisset alteratus alteratōe inproportōa
ta anime siue forme. ⁊ hec translatio nō
fuisset miraculosa sed iusta ⁊ regularis
quod sic ostendo. nam illi parentes : aut
semper ↄtinue meruissent dum essent in
vita ista vel nō. si sic. ⁊ postea omnes siꝉ
fuissent translati. primo natus fuissʒ ma
ioris meriti ꝙ̄ posterius natus. qđ falsū
est. nam si mansisset status innocētie be
ata virgo ⁊ mlti posteriores fuissent be
atiores ꝙ̄ multi precedentes vel ꝙ̄ vllus
ꝓ̇cedentium. Si dicas ꝙ in illo statu nō
semꝑ meruissent. sed vsqꝫ ad certum ter
minum vite. tunc si nō fuissent translati
ad gloriam illo termino adueniente deꝰ
fecisset eius iniusticiam differēdo dare ꝓ̇
mium postꝙ̄ oꝑa meritoria consūmas
sent que facturi erant. Ideo sequit ꝙ in
statu innocentie vnus fuisset translatus
ꝓ̇us alio: ⁊ cuilibet fuisset redditū ꝓ̇mi
um suoꝝ meritorum anteꝙ̄ virtus ali
cuius esset in tm̄ debilitata ꝙ necessario
adesset corruptio. Sed fuisset ne ibi cor
ruptio 2° modo ab intrinseco. s. per sub
tractionem alimenti possibilis stāte ino
centia. dico ꝙ stante innocētia particula
ri in isto potuit esse corruptio ⁊ mors ꝑ
sbtractionem siue nō ministrationē nu
trimenti conuenientis. cuiꝰ ratio est. naʒ

paruulus in statu innocētie ñ habuisset
vsum membroꝝ vt nūc supposito. ⁊ iō
non potuisset sibi acquirere cibum per
potentiam propriam. ⁊ per ꝯñs potuis-
set deficere stante innocentia in ipo. sed
stante innocentia vniuersali in omnib'
dico ꝙ nō fuisset talis defectus. quia pa
rentes ꝓuidissent filijs suis. aliter fuissēt
nocētes. nec etiam adultus innocēs fuis
set passus talem defectum illatū ab alio
stante innocētia in omnibus alijs.
Sed quid de causa extrinseca corrupti-
ua. dico ꝙ illa est duplex. vl' scilicꝫ ꝓpter
dispositōnem ꝯtrariā continētis: vel ꝓp
ter violentiā illatam ab aliquo extrīse-
co. ṗmo modo ꝯtingit dupliciter. quia
vno modo cōtinens directe corrumpit
ꝯtentū: vt ignis corpus quod ꝯtinet. ali
ud est continēs quod nō directe corrum
pit. sed ꝓhibet illud quod est necessariū
ad vitam. cuiusmodi est aqua que ꝓhi-
bet inspirationem ⁊ respirationem. ⁊ si-
militer terra. ⁊ ista sūt cito corrumpētia
Est etiā ꝯtinens corrumpēs sed non ita
subito vt aer regionis intempate. A ṗma
⁊ 2ª corruptōne fuissēt immunes stante
innocētia vniuersalit' in omībus. qꝛ tūc
non exposuissent se ꝑiculis aliter fuissēt
nocentes. nec vnus alij intulisset violen
tiam cum vterqꝫ fuisset īnocens nec etiā
fuisset ibi corruptio ex cā 3ª. quia in pa
radiso fuissent: vbi est aer tempatissim'
Quid de corruptione ꝑ violētiam.
dico ꝙ illa pōt fieri vel ab homie. vl' ab
angelo malo. vel a bestia siue animali ꝗ
cunqꝫ. Dico igit ꝙ a nullo animali rece-
pissent nocumentū stante statu inocen-
tie. quia omia aialia fuissent hoi mitia:
⁊ amicabilia. vel salem nō inimica. nec
ab angelo malo. quia deus ꝯseruassꝫ eū
Nunquid potuisset corpus inocētis sci-
di ⁊ diuidi a malo angelo cui obediunt
corpa inferiora. Job. Nō est potestas
que ei valeat cōpare. ⁊ etiā ab alio malo
homie si nō fuisset innocētia vniuersal'.
sed deus innocentē conseruasset. Dico
ergo ꝙ solum habuit posse non mori ꝑ
illatum ab his causis extrinsecis. Ad
ṗmū ar^m dico ꝙ habuit tūc ⁊ habuisset
ptes fluxibiles ⁊ deꝑdibiles. non tñ fuis
set corruptus. quia fuisset translatus añ
mortē vt dictū est. Alij aūt dicebant
ꝙ fiebat restauratō ꝑ esum ligni vite.
Ad 2^m patet. ꝑ dicta in corpe. q. s. ꝙ po-
terant corrumpi. illa tamē potentia nō
fuisset reducta ad actum. quia fuisset ṗ-
uenta ꝑ illam translationem. Ad ali
ud possit negari assumptum. quia non
oꝫ ꝙ omne violentuꝫ aliqñ corrumpat
nisi naturaliter loquendo. Uel pōt dici
ꝙ non sūt ibi violenter. nec est ibi actio
vel passio violenta. nam si sit violent aq̄
vt aq̄ per se considerat calefieri ab igne.
vel moueri sursum. nō tamē ꝯsiderādo
aquam vt est ꝑs vniuersi. vnde ⁊ aqua
ascendit ꝓpter vacuū fugienduꝫ ⁊ ignis
mouetur circulariter ad motum spere
cuius tamē motus ē rectus vt ꝭm se cō-
sideratur. Elementa etiā nō sunt in mix
to formaliter sed solum virtualiter.
Ad arg^m in oppositū dico ꝙ verum est
ꝓ tanto quia ꝓpter peccatū fuit poten-
tia illa reducta ad actum. si tamen non
peccassent nihilominus habuissent hu-
iusmodi potentiaꝫ moriendi. Ad ar-
gumētū opi. ꝙ mors ē pena pcti. dico ꝙ
stāte illo statu si de' nō trāstulissꝫ hoies
mō q̄ dictū est si fuissēt mortui mors nō
fuisset pl' pena i hoib' q̄ꝫ i brut. ⁊ fuissꝫ
ꝯditio vl' passio ꝯsequēs talē nāꝫ sic per
mixtioꝫ ꝯpositā sicut mō.

Ost hoc ui
dēdū ⁊c. Circa istā. 20. di.
in q̄ magr̄ agit de statu ṗ-
mi hois ꝭm ꝙ erat ṗn^m alioꝝ q̄rūt tria
Primū ē vtꝝ filij ꝓcreati i statu inocen
tie fuissēt stati ꝯfirmati i iusti^a. 2^m. vtꝝ
i statu illo fuissēt illi soli geiti: q̄ nūc sūt
electi. 3^m. vtꝝ filij creuissēt i corpe ⁊ scia
sic mō. Circa ṗ^m vr̄: ꝙ sic ꝓbatō ans. cur
de' hō. li. i. c. 18. dic si ṗmi ꝑntes vixissēt

primo tentati non peccassent. ita confir
mati fuissent cū omni ꝓgenie sua vt vl
tra peccare nō possent. Item Greg⁹.
4. moralium. dicit ꝙ parētes non genu
issent reprobos in statu innocentie. ergo
nec potentes peccare. quia tūc potuissēt
esse damnati: ⁊ per cōsequens reprobi.
ergo in iusticia confirmati fuissent geni
ti. Item Diony. 4. c. de di. no. bonū
est potentius malo. sed malum peccati
originalis in primis parentibus est cau
sa ꝙ filij nascuntur mali malicia pecca
ti originalis. ergo si p̄mi parētes stetissēt
in iusticia ⁊ rectitudine in qua cōfirma
ti fuissent genuissēt filios in illa iusticia
confirmatos. Item si vnum opposi
toꝝ est alicuius oppositi causa ⁊ suum
oppositum erit consimile causatiuū. sꝫ
peccatum in homine est causa peccati in
ꝓgenito. g̊ ⁊ iusticia fuissꝫ causa iusticie
Oppositū. quia illi filij fuissent via
tores. g̊ peccatores esse poterant. non er
go confirmati. Dico ad questionem
ꝙ aliquis potest dici cōfirmatus in iusti
cia: vel quia nō potest peccare eo modo
quo nō posse peccare potest creature cō
petere de quo dicet li. 4. Alio mō pōt
dici cōfirmatus ꝙ nō peccat vel nō pec
cabit. sicut de multis viatoribus scifica
tis in vtero. ⁊ forte omēs peccauerūt ve
nialiter. quia si dixerimus ꝙ peccatum
nō habuerimus ⁊c̄. non posse p̄mo mō
nō potest competere viatori. alioqui eēt
contradictio. quia certitudo de beatitu
dine est maxima beatitudinis pars. nō
posse autē peccare quod fuisset tunc sci
bile a quolibet sicut ⁊ modo posse pec
care a nobis est certitudo infallibilis de
beatitudine. hoc autē competē pōt com
p̄hensori soli solū. viator aūt ⁊ compre
hensor distinguunt sicut esse citra termi
num ⁊ esse in termio. Itē q̄diu in ob
iecto voluntatis viatoris est defect⁹ bo
ni potest volūtas viatoris deficere a re
ctitudine volendo illud nō ſm debitaꝫ
circunstantiā: sed dum est viator nō po
test volūtas cōiungi tali obiecto in quo
est oīs boni rō. igit̄ q̄diu viator pōt de
ficere a rectitudine ⁊ p ꝯn̄s peccare. 2°
accipiēdo esse cōfirmatū. dico ꝙ sic mē
viator posset esse cōfirmat⁹ ⁊ fuissent fi
lij in statu innocentie in iusticia sic cōfir
mati. s. postq̄ primā tentationē vicissēt
sicut pater p̄mus fuisset ꝯfirmatus si p̄
me tētatōni restitissꝫ in ista iusticia quā
tunc recepisset ꝑ filijs ſm Ans. pro tan
to: quia omēs illā habuissēt ⁊ in ipa cō
firmati fuissent qui p̄me tentatōni resti
tissent sic̄ ⁊ p̄mus pr̄. Sed transfudisset
ne Adam istā iusticiā. dico ꝙ nō cuꝫ sit
donū supnaturale. sed ex mera liberta
te diuina esset datū proli sicut fuit datū
parenti qui si ꝓprie tentationi restitisset
cōfirmatus in illa iusticia fuisset. s. sic in
quā cōfirmatus. quia nunq̄ illam ami
sissꝫ nec peccasset. Sed habuisset ne fili⁹
illā per patrē vel per merita p̄ris vel pa
rentū. dico ꝙ nō. qḋ eni cōgruit toti na
ture nō datur vni indiuiduo mediante
alio. vel per meritū illius. sꝫ singulis in
diuiduis singule fuissent apposite iusti
cie originales. Sed fuisset ne filius ꝯfir
matus in illa natus. dico ꝙ nō. q2 filius
nō recepisset perfectiorē iusticiā q̄ pater
sed pater potuit eā ꝑdere ⁊ ꝑdidit. ergo
⁊ filius. nec etiā illa iusticia necessitabat
eos ad bene agendū. Potest etiaꝫ sic
ꝑsuaderi. nam si nullū fuisset meritū in
prole respectu iusticie sed in pente soluꝫ
illud nō fuisset tm̄ sicut meritū christi q̄
fuit 2⁹ Adā. ⁊ tn̄ gr̄a que ꝯfert ꝑ meritū
xp̄i in baptismo vel in alijs sacris n̄ cō
firmat recipientē. multo minus sufficis
set meritū cuiuscunqꝫ parentis vel ꝓlis
ad confirmandum in iusticia.

Ad primū argumē

tum dicit ꝙ Ans. hoc dicit opinādo. vł
hoc dixit q2 mirabiliter fuissent adiuti
filij ne peccassent tū ꝓpter iusticiā origi
nalē. tū etiā ꝓpter sollicitā doctrinā pa
rentū. q̄ filij si habuissēt victoriā de p̄ᵃ

tentatione sic fuissent cõfirmati sicut et
p̄mus parens si p̄me tentationi restitissꝫ
ꝛ victoriam habuisset. qui fuisset sic cõ
firmatus ꝙ nunꝙ̄ postea peccasset: sed
peccare potuisset occurrente inductiuo
ad peccandū. Ad argm̄ dico ꝙ bonū
est efficacius ꝙ̄ malū. tamē malū aliqḋ
potest pluribus obesse ꝙ̄ bonū aliquod
prodesse. Aliter potest dici ꝙ ꝛsi ma
lum fuisset causa mali tamē nullus fuis
set nec est obstinatus in malo. ergo silr̄
nec iusticia causa cõfirmatõnis iusticie
fuisset in prole. Ad vltimū dico ꝙ si
illa duo opposita essent a causa vniuo
ca. s. bonum iusticie originalis ꝛ maluz
peccati arm̄ concluderet.

Utruz in sta
tu innocētie fuissent illi so
li geniti qui nūc sūt electi.
ꝙ nõ. p°. qꝛ aliqui nūc ele
cti ex reprobis sunt nati. sed tūc nõ fuis
sent reprobi. ergo nec filij eorum. vel opor
tet dicere: ꝙ vnus ꝛ idem filius electus
posset eē a diuersis parētibus: ita ꝙ iste
electus qui nūc est de patre malo in sta
tu innocentie fuisset de patre bono. qḋ
est incõueniens. Item in illo statu fuis
sent tot vnius sexus sicut alterius. sꝫ nõ
ꝓbabile est ꝙ nūc saluentur tot de vno
sexu sicut de alio. ergo eedem ꝑsone electe
nūc nõ fuissent. ꝛ tunc assumptum pro
batur: quia nulla persona fuisset ꝯiun
cta cum alia in linea ascendēte vel descē
dente. quia hec cõtra naturā fuisset. vn̄
Adam si nunc viueret nõ posset contra
here. quelibet tamē persona fuisset alie
coniuncta per obligationē istius precep
ti. Crescite ꝛ multiplicamini ꝛc̄. ꝛ vnus
etiam non fuisset cõiunctus duabus. qꝛ
bigamia fuisset contra legem nature. ergo i
linea laterali oportebat tot esse feminas
quot viros. Oppositū pꝫ p Greg. 8.
moraliū in fine. si parentē primū nulla
peccati rubedo corrupissꝫ nequaꝙ̄ ex se
filios gehenne generaret. sed illi qui nūc
per redemptorem saluandi sunt soli ab
illo electi nascerentur.

Dico ꝙ soli nunc electi fuissent
in statu innocētie nati. rõ
huiꝰ est. qꝛ oīs ordinate volens post vo
litionē finis imediate vult illud qḋ ē im
mediatius vel ꝓximius fini. deus est vo
lens ordiate. ergo p̄mo vult seipsum vl' bo
nitatē suā tanꝙ̄ finem. 2° vult bonū cre
ature rõnalis vltimatuz qḋ est cõicatio
creature. siue cõicatio beatifica sue boni
tatis creature tali. ꝛ postea vult grām q̄
ordinat ad beatitudinē huiꝰ. vel ad frui
tionē eius. ꝛ posterius vult istū btm̄ vel
beatificabilē eē nascituꝝ a tali parente.
si ergo vt dictū est p̄us sūt beatitudi de
terminati ꝙ̄ ꝙ nascant a talibus ꝑentī
bus per quoscūqꝫ parentes nascant exq̄
hn̄t rõnem posterioris hiꝰ parētes n̄ po
terunt variare determiatos beatifican
dos a volūtate diuina qui idē in nūero
nascant. Sed dices ꝯtra ꝙ̄tūcūqꝫ medi
cus p̄mo velit sanitatem sibi vel amico
suo. qꝛ tn̄ illā nõ potest dare sine potiōe
amara tali. ideo vult talē potionē ama
ram. ergo silr̄ in ꝓposito ꝙ̄uis deus velit il
lum beatificare. qꝛ tn̄ nõ potest generari
iste nisi per illū parentē: iō sicut iste bea
ficandus est determinatus vnus ꝛ idez
in nūero sic suꝰ parēs. lꝫ posteriꝰ nā vt sic
ꝯsideratꝰ. Dico sicut dictū est ꝙ idez hõ
in nūero nõ solū quo ad aīam sed etiaz
quo ad corpus organicū potuit eē filius
Ade ꝛ filius Abrahe. ꝛ ex quocūqꝫ isto
rum duoꝝ fuisset idē i nūero fuisset, qꝛ
si nihil substātie filij sit de sb̄a pr̄is. sꝫ to
tum de mēstruo vt vult phus. 2. de ge.
aīalium. vel si ibi cõcurrat semē viri cū
isto semine mulieris. dico tn̄ ꝙ eadē mā
ex qua iste generat que fuit in statu nāe
lapse sub forma elementi talis potuit eē
in statu innocentie sub forma alia. puta
pomi vel hiꝰ. Dices ꝙ identitas nūeral'
in effectu nõ solū requirit identitatē nu
meralē mãe. sed etiā efficiētis. sic tangit
p̄mū arm̄. Dico ꝙ nõ oportet. ignis eniz

ã quãtitatis ꝛ virtutis tãte si ex tali mã
ignẽ talẽ generaret. ignis b. eiusdẽ virtu
tis ꝛ q̃litatis pro eodẽ instanti si in istaꝫ
materiã agẽt eundẽ ordinẽ in nũero ꝓ
duceret. nõ obstante ꝙ generãs sit aliud
ꝛ aliud numero. qꝛ generatũ nõ sequit
p̃cise vnitatẽ vel pluralitatẽ ex generãte
vnde corpus organicũ ad hoc ꝙ sit ideꝫ
nũero nõ requirit agens idem numero.
licet requirat ibi materia eadem nume
ro. ꝛ tũc materia exñte eadẽ induceret a
diuersis generãtibus eadẽ forma nũero
si ponam̃ ğ filios ꝓcreari de semine qd
est supfluum alimẽti idem alimẽtum in
numero qd etiaꝫ potuit eẽ in vtroqꝫ sta
tu. vel materia nutrimẽti que potuit eẽ
hic sub vna forma ꝛ ibi sub alia idutũ
ꝛ induta forma seminis ab vno agente
per actũ virtutis generatiue posset trãs
mutari ad eandẽ formã ab alio agente.
ꝛ sic esset idem numero. ꝛ sic q̃ modo ẽ
filius reprobi potuit fuisse filius electi.
ꝛ ex hoc patet ad p̃m argm. Ad 2m di
co ꝙ si volumus dicere ꝙ equalis est nu
merus saluandoꝝ viroꝝ sicut ꝛ mulie
rum solutũ est arm. sed esto ꝙ nõ sint eq̃
les in nũero potest dici vt videt ꝙ nõ fu
issent in numero equali in statu innocẽ
tie per hũc modum. ꝙ marit9 diu vixis
set ꝛ accepisset aliã vxorẽ sua mortua. ꝛ
sic fuissent in statu illo plures femine. vl
si ecõuerso plures viri. sed quia 2e nup
tie nõ sunt mõ multũ laudabiles ꝛ mul
to minus tunc. Ideo dico ꝙ eadẽ perso
na potuit eẽ mas ꝛ femina. nam mascu
lus ꝛ femia sũt differẽtie accidẽtales ita
ꝙ hi9 sexus nõ variãt spẽm ꝑm Aristo.
10. methac. ꝛ sicut sexus muliebris non
variat spẽm hois. sic nec hic sexus hanc
ꝑsonam. ꝛ tunc q̃ nũc est talis sexus po
tuit fuisse tũc alterius vel ecõuerso.

Truꝫ filii in

statu innocentie creuissent
in corpore ꝛ in scia sic mõ.
Dico ꝙ fuissent p̃o nescĩj. et
ꝙ nerui eoꝝ nõ fuissent primo apti ad
motum progressiuum. ideo ꝛc̃.

Jrca disticti

onẽ. 21. querit. vtꝝ peccatũ
hois p̃mũ in statu innocẽ
tie potuit fuisse veniale. ꝙ
sic ꝓbo. rectitudo inocẽtie magis repu
gnat pctõ mortali q̃ꝫ veniali. sed nõ ob
stãte sua rectitudie potuit peccare mor
taliter. igit multomagis potuit peccare
venialr. etiã ip̃o remanẽte in statu inno
cẽtie. alr nõ videret magis repugnare re
ctitudini innocẽtie pctm̃ mortale q̃ꝫ ve
niale. si vtrũqꝫ totalr corrumpet. Jtem
ab extremo in extremũ nõ fuit transitus
nisi per mediũ. pctm̃ veniale mediũ est
iter iusticiã ꝛ pctm̃ mortale. ğ ꝛc̃. Op
pom. pctm̃ omẽ est deordinatio aliq̃lis
sed deordinatio q̃cunqꝫ q̃ꝫtũcũqꝫ modi
ca non potuit stare cũ sũma rectitudine
possibili tũc hõi in statu innocentie in q̃
creatus fuit. ğ qdcũqꝫ peccatũ corrupis
set illã rectitudinẽ rõnis ꝛ volũtatis. ñ
ergo fuisset veniale. Jtẽ omi pctõ debet
aliqua pena. ğ si Adam peccasset q̃cũqꝫ
modo sibi debebat pena. sed pena ñ po
tuit sibi deberi ip̃o remanẽte in statu in
nocẽtie. ergo omẽ peccatũ fuit sibi mor
tale ꝛ nullũ veniale. qꝛ nõ patiebat secũ
illam innocẽtie rectitudinẽ.

Dicitur ꝙ p̃mũ peccatũ ñ po
tuit fuisse veniale. qꝛ
pctm̃ pure veniale corrumpere nõ hꝫ re
manẽs veniale summã rectitudinẽ quã
habuisset hõ in statu innocẽtie. peccatũ
aũt qdcunqꝫ tũc illã corrupisset q̃re nõ
potuit eẽ nisi mortale. Jtẽ q̃ꝫdiu vires su
periores sũt ordinate ad deũ in viribus
inferioribus nulla põt eẽ obliq̃tas. quia
stante illo statu nõ est deordinatio in vi
ribus inferiorib9 nisi p̃o sit in supiorib9.
pctm̃ ğ p̃mũ oportuit ꝙ hẽret deordina
tionẽ viriũ supioꝝ. sed ois talis deordi
natio fuisset pctm̃ mortale. ğ ꝛc̃. Cõ
tra. qꝛ illud donũ nõ ꝯiungebat ꝑfecti9

vltimo fini q̄ q̄cunq; gr̄a gratū faciens cōiungit nūc viatorē. ſ3 cū gr̄a quacūq; nūc p̄t ſtare veniale etiā in pfectiſſimis vn̄ Jo. in ca. ſua. ſi dixerim⁹ q̄ pctm̄ nō hēmus noſipos ſeducim⁹ ꝛc̄. Itē ſuppo no q̄ aliq̄s actus ex genē p̄t eē pctm̄ veniale puta verbū ocioſū. ſ3 Adā potuit talē actū exercere: ocioſe. ſ. loquēdo. ſed actus de ſe venialis nō fit mortalis niſi q̄tenus ſup ip̄m cadit p̄ceptū. g̊ cū nullū p̄ceptū habuiſſet Adā de abſtinēdo ex necitate ſalutis a talib⁹ vbis. nimis eni3 ad difficile obligaſſet viatorē ſi eū i iſto ſtatu de necitate ſalutis obligaſſet ad faciendū ſemp quod fuiſſet melius vel expedientius vel ad vitandum quodcūq; retardatiuum ad melius.

Dico ergo q̄ potuit peccare venialiter in illo ſtatu. Circa qd̊ ſciendū q̄ pctm̄ mortale nō diſtinguit a veniali in h° q̄ vnū ē reſpectu finis vt mortale. ꝛ aliud eorū que ſūt ad finē vt veniale. ſ3 vtrūq; pōt eē ꝛ circa ea que ſūt ad finē ꝛ circa finē. Sed in h° diſtinguunt. q2 pctm̄ mortale eſt deordinatio oppoſita ordinatōni ſine qua finis nō pōt ſequi al quo mō. que q̄dem ordinatio habet p̄ceptū ꝯtra qd̊ deordinatio fit. ꝛ iō ōis deordinatō cadēs ſb̊ p̄cepto auertit a fine necio S3 alia eſt ordinatio q̄ pōt eē reſpectu finis ſequēdi que nō eſt necia ſed vtilis q̄ nō eſt de p̄cepto: ſed potius de ꝯſilio. ꝛ deordinatio oppoſita huic eſt pctm̄ veniale. nec facit cadere a fine necio. l3 talis n̄ pcedat meliori mō quo pōt. Dico ergo q̄ Adā potuit nō tm̄ exercere actū deordinatū ꝯtra p̄ceptū. ſed etiā ꝯtra ꝯſiliu3 tm̄. vt nō faciendo maxie expediēda vel faciēdo aliqua retardatiua: l3 nō faceret directe cōtra p̄ceptū neceſſariū ad ſalutem. Ad p̊m̄ p opi. oppoſita dico q̄ mortale plus repugnat ꝛ q̊ ad intenſionē ꝛ q̊ ad neceſſitatē illi rectitudini non ſolū habituali ſ3 etiā actuali q̄ venialiſ obliq̄tas. q2 illa potuit ſtare cū ſūma rectitudine habituali tunc poſſibili viatori. ſic cū certitudine intellect⁹ de aliqua ꝯclōne p̄t ſtare opi. de alia. q2 non repugnāt. ꝛ forte etiā nō repugnabat actuali. ſic nūc actū maximū meritoriū ꝛ valde excellentē p̄t nūc ſequi aliq̄ vana gloria q̄ eſt pctm̄ veniale. nec veniale illud tolleret meritū iſtius act⁹ ſic meritorij. Sed dices q̄ tūc poſſet eē ſilr in btō veniale. dico q̄ ſi btūs dimitteret ſibi poſſet in illū actū. ſ3 nō eēt ſibi venialis rō p̄cepti qd̊ h3 de ſp eliciēdo illū actū beatificū. ꝛ ppter p̄ceptū de ſp opando optima eēt ſibi quecūq; deordinatio talis mortale pctm̄. Ad 2ᵐ eſto q̄ verū ſit q̄ in inferiorib⁹ viribus nō potuerit fuiſſe deordinatio niſi p̄fuiſſet in ſupioribus. tn̄ dico q̄ nō ōis deordinatio i virtute ſuperiori ē pctm̄ mortale. na3 leuis mot⁹ per ſurreptōnē ȯ opi. aliq̄ circa articulos fidei eſt deordinatio in portōne vel in virtute ſupiori. nā p̄t eē circa tale obiectū qd̊ nō p̄t ꝯſiderari niſi p v̄tutes ſupiores. vt deū eē trinū ꝛ vnū. ꝛ tn̄ nō ōis motus leuis eſt ibi peccatū mortale. lic3 in ſuperiori virtute ſit graui⁹ pctm̄ q̄ in inferiori. vt patebit di. 24.

Ad primum in oppoſitū per dicta p3 Ad 2ᵐ de pena dico. q̄ alia pena q̄ mors p̄t rn̄dere veniali puta diſplicētia aliq̄ vel aliq̄d hi⁹. Uel p̄t dici q̄ pena ſibi ꝓprie nō corrn̄det. ſed cōmittēs veniale eſt debitor feruētioris actus volūtatis q̄ prius qui feruor cōſumeret peccatū veniale. de h° li. 4. di. 21. c. 2. nec obfuiſſet innocentie Ade habuiſſe penam debitam veniali preter mortē.

Jrca 2ᵐ queritur. vtrum peccatu3 Ade fuerit grauiſſimū. q̄ ſic. per Aug̊ᵐ. in enchi. qui vult q̄ peccatū iō eſt malum. q2 adimit bonū. ſed peccatum Ade adimit maximū bonū. q2 iuſticiā originalē a ſe ꝛ ab oībus ſuis poſteriorib⁹. g̊ ꝛc̄. Itē ſm̄ iuſticiā diuinā pēa corrn̄det

culpe. quia in apo. q̄tū glorificauit ꝛ in delitijs fuit ꝛc. ꝛ ibidem ꝑm mēsuraꝫ delicti erit ꝛ plagaruꝫ modus. sed peccato Ade maxima pena fuit inflicta. qꝛ mors que est vltimū terribiliū ꝛ sui ꝛ omniū posteriorꝫ ergo ꝛc. Item glo. Aug⁹. super illud verbū ps. que nō rapui tunc exsoluebā. dicit q̄ Eua ꝛ Adam rapere voluerūt diuinitatē ꝛ ꝑdiderunt felicitatem. sed appetere diuinitatē sibi voluisse inesse fuit: vt dr̄ maximū malum in angelo malo. patet de hoc supra. adhuc aūt multomagis in homie. quia diuinitas multo magis ē improportōata hoi q̄ angelo. ḡ magis peccauit Adam q̄ āgelus. ꝛ ponit ista auctoritas in lr̄a.

Oppositū Au. 12. super Gen̄. c. vlt. ꝛ ponitur in lr̄a. c. i. in qua mãifeste dic Augustī. q̄ Adam nō carnali ꝯcupiscentia victus sed amicabili quadā compulsus beniuolētia qua plerunqꝫ fit vt offendat deus ne offendat amicus peccauit. Eua autem ꝑm eum multomagis peccauit: qꝛ appetiuit illā equalitatē diuinaꝫ.

Hic sunt tria uidēda. Primo quale fuit ꝑmum peccatum Ade. 2° q̄ graue fuit eius peccatū. 3° de compatōne grauitatis peccati ad grauitatem peccati Eue. De ꝑmo dico: q̄ in genere sūt duo actus voluntatis velle ꝛ nolle. in nolle aūt nō pōt ꝑmo consistere peccatū vt dictū est s̄. sed in velle. est aūt velle duplex. aut est velle aliquid amore amicitie qui est ꝑpter se vl̄ ꝑpter amatū vl̄ amore ꝯmodi qui ē ꝑpter aliud. ꝛ ita quod amat amore amicitie magis amat q̄ quod amat amore ꝯmodi. vt dicit Aristo. ꝑmo posteriorꝫ. ꝑpt qd̄ vnūquodqꝫ ꝛc. ꝑmū aūt peccatuꝫ Ade non fuit ex imoderato amore sui. sic fuit ꝑmū peccatū angeli. angelus aūt ꝑ essentiā suam intelligit se ꝑmo. ꝛ hō prius intelligit alia q̄ se. ꝛ vtit obiecto sensibili in sui cognitōne. ꝑmū ḡ peccatū hois non potuit esse imoderat⁹ amor sui. sed ꝑm q̄ dicit aug. vbi. s̄. imoderat⁹ amor amicitie vxoris. nam dicit Aug⁹ q̄ noluit contristare eam quam credebat sine suo solatio contabescere ꝛ a se alienataꝫ omnino interire. vt hr̄ in lr̄a. Ex quo manifeste patet q̄ non fuit amor ō concupiscentia vel libidinis. quia ille nondū fuerat. Ex isto aūt amore inordinato peccatū grauius sequebat. s. voluntas explendi illud quod non licuit. puta preceptū de esu pomi violare. qd̄ quidē nō fuit exꝑsse preceptū ex natura rei vel de lege nature sicut sunt ꝑcepta decalogi. esus. n. illius pomi in se non fuit de gnē mali. sed solū fuit malum quia ꝓhibitū ad experiendum eorꝫ obedientiam. Ex isto patet scdm. s. de grauitate hui⁹ peccati. nam grauitas peccati vel concludit ex hoc q̄ opponit magis intense bonitati. vel quia bonitas opposita ē magis necessaria. s. quia peccatū tale ē magis contra plura ꝑcepta ꝛ magis ardua q̄ aliō peccatum. neutro aūt modo fuit peccatuꝫ Ade maximū. quia non ꝓuabat formaliter bonitatē maximam. non. n. fuit directe contra maximū bonū diuinum sed formaliter circa bonū creatuꝫ: q̄uis indirecte ꝓuaret bonuꝫ maximum: nec etiā fuit illud peccatū directe contra arduissimum vel necessariū ꝑceptum. qd̄ est diliges dominū deum ꝛc: nec contra 2m magis necessariū post illud quod est de dilectione ꝓximi. excessus. n. de diligendo deum magis ē directe contra illō q̄ odium ꝓximi idem excessus ꝛ de diligendo ꝓximū minus est contra dilectōnem q̄ ē odiuꝫ dei si tñ deus pōt odiri. quia igit esus ligni vite non fuit peccatū nisi quia ꝓhibitum. ita. n. bene licuisset sumpsisse de illo ligno sicut de quolibet alio si non affuisset ꝑceptum. peccata aūt contra. x. ꝑcepta decalogi sunt peccata: que sunt contra illud cuius ꝯtrariū ꝑcipit. ꝛ quod ē etiā tenendū ꝛ obseruandū ex lege nature. ergo sequit q̄ peccatū hominis ꝑmi ñ fuit q̄tū ad h⁹ grauissimū

immo dico ꝙ multa peccata fiūt mō a
multis que sūt grauiora. ita ꝙ si Adam
debuisset fuisse dānatus ꝑ illo mlto mi
norē penā sustinuisset. 3° dico ꝙ pecca
tū Eue fuit grauius ꝙ̄ peccatū Ade pro
eo ꝙ voluit sibi vsurpare equalitatē di-
uinitatis. vt dicit mgr̄ ⁊ Aug. pꝫ in lr̄a.
vn̄ hn̄s auiditatē eq̄litatis dei ⁊ scie di-
uine fuit seducta. vir aūt n̄ fuit seduct⁹.
ut vult apl̄s ad Thi. 2. c. ⁊ iō sic appetē-
do n̄ peccauit. sꝫ ex inordiato amore. vt
dictū est. ⁊ iō pctm̄ mulieris fuit grau⁹

Itē fuit peccati viri cā. ⁊ iō grau⁹ ad-
dendo qδ p̄dictū est. Dico tn̄ ꝙ pctm̄
pōt aggrauari ex circunstantia accn̄tali
vt pp excellentiā ꝑsone ⁊ dignitatē que
ex hoc magis dꝫ p̄cauere pctm̄. Itē pp
fortitudinē ⁊ possibilitatē resistendi. iō
dic̄ mgr̄ in lr̄a. ꝙ q2 Adā exteriori tēta-
tōne pulsat⁹ cecidit tāto grau⁹ plecten-
dus erat q̄to leuiori ipulsu erat ꝓstrat⁹
tentatio eni carnis difficilius vincit̄. q2
de nr̄o ꝯtra nos roborat̄. q2 igit̄ Adam
fuit circumspectior ⁊ nobilior ⁊ fortior
ad resistendū. iō per accn̄s suū peccatuꝫ
fuit maius. tradita eni fuit Ade iusticia
originalis tanꝙ̄ digniori ⁊ circūspectio-
ri ⁊ fortiori. ita ꝙ si eam perderet pro se
⁊ tota sua posteritate perderet. n̄ sic aūt
fuit tradita mulieri. ideo Ade peccatuꝫ
accidentaliter fuit grauius peccato Eue
formal'r tn̄ per se mere ⁊ precise in se pec
catum Eue fuit grauius.

Ad primū argumē

tū. illud est grau⁹ qδ plus adimit δ bo
no: veꝝ est si adimit formal'r. qδ n̄ fecit
pctm̄ Ade. vt visū ē. sed nec iusticiā ori-
ginalē ademit formal'r sꝫ solū demerito
rie. Ad 2m dicendū ꝙ peccatū illud ē
maius cui debet̄ maior pena dūmō illa
pena sit formal'r punitio illius culpe. sic
aūt peccato Ade nō debebat̄ maxia pe-
na. imo si ip̄e damnat⁹ fuisset ꝑ illo pec
cato nō fuisset ita grauit̄ punit⁹ pro isto
pctō sicut multi alij. Et cū dicis ꝙ mors
infligebatur sibi ꝑ illo pctō que ē maxi
ma pena. dico ꝙ non dicebat̄ imortalis
ante culpā ꝑ aliq̄ intrinseca que postea
fuissent corrupta ꝑ pctm̄. sed ꝑ gratuita
sibi collata. videm⁹ aūt aliqn̄ ꝙ ex vna
culpa subtrahunt̄ maxia bn̄ficia licet ꝑ
illa nō infligat̄ maxima pena imo mo-
dica. Et pōt dici ꝙ mors que debet̄ pec-
cato Ade lꝫ sit pena generalior ⁊ magis
extensa ꝙ̄ alia qcunqꝫ pena hōi ꝑ q̄cūqꝫ
peccato data. nō tn̄ est maior pena ꝙ̄ il-
la que debet̄ peccato mortali. nā lꝫ Adā
ꝑ peccatū suū amiserit iusticiā origina-
lem ꝑ eo ⁊ ꝑ tota sua posteritate nō seq̄
tur ex hoc ꝙ mors ꝯsecuta ꝑ subtractio
nem illius iusticie sit grauior pena sicut
nec dehereditatio que sequit̄ deheredi-
tatū ⁊ posteritatē totā ē grauior pēa ꝙ̄
decapitatio vni⁹ homis quā non sequit̄
decapitatio alicui⁹ de posteritate nec ex-
ulatio alicuius quā sequit̄ tota posteri-
tas est maior pena ꝙ̄ illa decapitatio.

Ad aliud dico ꝙ Adā nō appetebat
equalitatē dei directe ⁊ formal'r sed tm̄
interp̄tatiue. ⁊ sic omis peccās ƨm ꝙ di-
cit Ans. de casu dyaboli vult rapere eq̄
litatē dei. imo vult esse maior deo in eo
ꝙ voluntatē suā vult preferri volūtati
diuine nō obediendo voluntati eius. ⁊
hoc est solū interp̄tatiue ⁊ nō formal'r
appetē eq̄litatē dei. ⁊ sic tm̄ interp̄tatiue
⁊ nō formaliter appetierūt taꝫ hō ꝙ̄ an-
geli mali equalitatem dei.

Irca distincti

onē. 22. querit̄. vtrū pctm̄
p̄mi homis fuerit ex igno-
ran^a. ꝙ sic. Aug⁹. de ci. dei
2. ⁊ ēt sup Gen̄. dic̄ ꝙ Adā credidit pec-
catū suū fuisse veniale. Itē ōis peccās
vel peccat ex electōe vel ex passiōe vl' ex
ignorantia. illud pctm̄ nō fuit ex passiōe
q2 nulla inordiata passio potuit eē an̄ p̄
mū peccatū. nec ex electōne. q2 electio se
quit̄ ꝯsiliū. vn̄ electōis defect⁹ videt̄ pro
uenire ex rōe cui⁹ defect⁹ p̄supponit pctm̄

ꝓtum ad illū statū. ğ ex ignorātia peccauit. Cōtra ad Cor. i. Adā nō ē seductus sed Eua. Rº ꝓprie loquēdo pctm̄ ex ignoranᵃ ē triplex. vel vbi ignorātia est cā: ꝛ sic pcedit pctm̄: qꝛ si sciret nō peccaret. ꝛ sic est quasi dispō ad pctm̄. 2ᵒ concomitat pctm̄. sic eni dr peccare ignorās vel aliqs peccādo ignorare. 3ᵒᵒ pōt ignorantia sequi ex peccato quasi pena eius.

Jtem distinguit ꝙ pōt accipi ꝓ simplici nesciētia vel ꝓ ignorātia erronea.

2ᵒ pōt esse ipius facti in se vl' quo ad aliquas circūstātias. vl' quo ad aliquid ꝯñs. loquēdo ğ de ignorātia que ē error sic nō peccauit ex ignorātia. qꝛ error nō pcessit. ita. s. ꝙ crederet illud factū eē bonum. vel bonū ex hoc sequi. qꝛ vt dicit Aug. 3. de li. ar: approbare vera ꝓ falsis est nature lapse nō institute. Cōtra si offerebat sibi qñ peccauit bonū verū in eliciendo nō peccauit si bonū apparens errauit. Dico ꝙ aliqd simplex offerebat sibi. ꝛ vt verū bonū potuit apprehendi s. diligere vxorē. tn̄ nō est visus sicut apprehēdit. vn̄ sciuit eē meliᵒ deo placē ꝙ vxori. ꝛ volitio qua voluit vxori placē fuit pctm̄. ꝛ ante illā nō habuit errorē nisi improprie vocādo errorē. ꝛ iō pus peccauit ꝙ errauit. cuiᵒ ꝓbatio ē. quia si ante peccatū errauit bonū aliqd. ğ apparuit sibi qd nō erat bonū sed apparebat. ꝛ tūc circa pncipiū potuit eē error. qꝛ illud est pnᵐ qd apparet de se veruz.

Si aūt dicat ꝙ nō est pnᵐ. ğ si apparuit falsū ex syllogismo falso in forma nō ꝯcluditur sibi necessario. qꝛ nō oꝫ volūtatē adherē ppt syllogismū sophisticū. si ex syllogismo falso in mā. quero aut de se apparet falsū: ꝛ sic eēt opᵐ pncipij veri qd neminē decipēt si ex alio appareret falsū tūc erit pcessus in infinitum. aut erit deuenire ad aliqd qd de se apparet verū. ideo dicendū ꝙ nō peccauit ex errore. Silr ignorantia facti nō pcessit peccatū. sciuit eni hoc esse cōtra pceptū dei comedere de ligno. sed ignorātia circunstantiaꝝ ꝯsequentiū. vtpote vtrum tanta pena sequeret bene potuit hr̄e illā ignorantiā ante peccatū. Silr ignorantia potuit sequi peccatū pmū inquantū ex imoderato appetitu complacēdi vxori sue peccādo credidit oppositū. s. esse veniale qd erat mortale. Ad primaꝫ rōnem dicendum ꝙ ista credulitas erronea vel concomitabat vel sequebat primū peccatū. Ad 2ᵐ dico ꝙ peccauit ex electōne in eo ꝙ elegit sic complacere vxori. nō tn̄ intelligendo electionē put est conclusio syllogismi practici. potuit eni qd inordinate appetijt fuisse absolute apprehensuz. apprehensione simplici absqꝫ aliquo erroneo iudicio precedente. ꝛ hoc sufficit ad hoc ꝙ illud inordinate appeteret.

Jrca disticti onem. 23. quero vtrū deus possit facere voluntatē creature rōnalis impeccabilē per naturā. qd sic ꝓbo. deus potest facē aliqd corpᵒ qd nō pōt deordinari a motu suo. ğ silr potest facere aliquē spiritū qui nō poterit deordinari a motu suo. ğ erit impeccabilis. Jtē deus pōt facē voluntatē aliquā que necessario tendit in aliqd bonū puta in finē. ğ facere poterit ꝙ necessario ista voluntas tendet in omne ordinatū ad illū finem. quare ꝛc. Añs patet per Aug. 3 de tri. qui dicit ꝙ omēs volunt beatitudinē. ꝯña ꝓbatur. eadē eni necessitate qua aliqd tendit in finem: tendit ꝛ in ea que sunt ad finem.

Preterea. Anſ. dicit ꝛ ē supra dictū ꝙ posse peccare nō est libertas: nec pars libertatis. sed qd nō est de essentia alicuius potest per potentiā dei saltē si est absolutū fieri sine illo. ğ liberū arbitrium esse sine potētia peccandi nō includit cōtradictionē. Jtē deus potest facē creaturā impeccabilē per grām. ğ ꝛ per naturā. añs patet de angelis confirmatis. ꝯña ꝓbatur. quia deus potest facere in

creaturā quicq̄d nō repugnat limitatio ni creature. sed non repugnat nature li mitate q̄ deus creet aliquā creaturā in qua vnitiue cōtineat pfectio charitatis vel gratie. Charitas eni est q̄d finitū sic ꝛ gratia. ꝛ ideo nō possūt facere creatu ram infinitā: licet vnitiue contineant in ea. ꝛ ita videt cum deus possit omi crea tura data nobiliorē creare q̄ possit cre are creaturam in tali gradu entitatis q̄ vnitiue cōtineat pfectionē charitatis et gratie. vel pba sic ꝯñam. quia qȯ non opponit alicui creature potest cōcreari illi. ꝛ per ꝯñs potest esse cōnāle sibi. gr̄a vl' charitas est hꝰ respectu rōnalis crea ture. g̃ ꝛc. Itē aliqua volūtas pōt eē ꝛ est impeccabilis in p̄mo instanti crea tōnis. q2 in p̄mo instāti tali est motꝰ vo luntatis nālis. ꝛ per ꝯñs rectꝰ nāl'r ꝛ ne cessario. g̃ ꝛ in q̄libet instāti sequēti pōt volūtas illa tali ꝯtinuari. ꝯña pz. q2 ex quo manet forma eadē in instātibus se quētibus sicut in p̄mo. si in p̄mo potest ꝛ necessario est impeccabilis. igitur ꝛ in alijs. Oppoᵐ Ans. Cur deus homo li. 2 c. 10. in fi. rn̄dens discipulo querēti ab eo: cur nō potuit deus facere creatu ram rōnabilez impeccabilē per naturā. dicit Ans. q2 nō potuit ip̄az facere deū. g̃ nulla creatura pōt esse ipeccabilis nisi sit assūpta a supposito diuino. Itez hoc idem dicit Aug. ꝯtra Maxiᵐ. li. 3. c. 13. vnde dicit ibi q̄ angeli peccauerunt ꝛ demones facti sunt. ꝛ cuicūq3 rōnali creature prestat vt peccare nō possit nō est hoc nature ꝑprie s3 dei gratie. Itē Hieroꝰ. in tractatu de filio ꝓdigo dicit q̄ solus deus est in quē nō pōt cadē pec catum. ꝛ ponitur di. 7. c. 2.

Ad questionem di

citur. q̄ deus nō potest. qȯ pz per aucto ritates dictas. Et per rōnes. p̄ma talis ē omis volūtas que nō est regula sue acti onis sed habet regulā sup̄iorem aliā. s. a se potest ab ista sibi dimissa discrepa re: ꝛ per ꝯñs peccare. sed omīs volūtas creata est hꝰ ꝛc. Preterea. voluntas creata sibi derelicta vel s̄m se considera ta nō t̄m h3 pro obiecto adequato p̄mū bonū ꝛ verū qȯ est finis vltimus. s3 bo nū quod cōuertit cum ente. s. bonū cōe ad bonū verū ꝛ ad bonū apparens. sed nulla potētia esse pōt que nāliter nō pos set tendere in totū suū obiectū. g̃ omnis voluntas creata per naturā potest ten dere in bonū apparens. ꝛ per ꝯñs pote rit deficere ꝛ deuitare. Itē omīs crea ta voluntas ex hoc q̄ est de nihilo neces sario tendit in nihil. g̃ non potest de ni hilo creari quin possit deficere.

Dico q̄ iste ratio

nes nō ꝯcludūt. Ad p̄ᵃᵐ nego assūptū. nō eni est nece q̄ volūtas que nō est sua regula in agēdo possit d̄ficere. Sufficit eni q̄ in agēdo conformet necio regule que nō p̄t deuiare. Exᵐ intellectꝰ noster nō est supra p̄ncipia. q2 añ omne intelli gere ē sic̄ tabula rasa in q̄ nihil depictuz est. ꝛ t̄n intellectꝰ nr̄ circa p̄ᵃ p̄nᵃ n̄ p̄t er rare. 2. methaᵉ. cū t̄n nō sit i itelligendo regula sua. eodē mō de volūtate bti. nā in opando nō p̄t errare. vn̄ omne illud qȯ necio ꝯformat regule sue ꝛ si non sit ip̄a regula sua nō pōt plus deficē q̄ ip̄a regula sua. Cōtra 2ᵃᵐ rōem q̄cq̄d sit obiectū volūtatis diuine volūtas dina extendit se ad omne id ad qȯ extēdit se volūtas creata. sicut intellectꝰ diuinꝰ ex tendit se ad oia intelligibilia ad q̄ exten dit se intellectus creatꝰ. igit̄ extēdit se vo lūtas diuina ad bonū apparēs sic̄ volū tas creata. ꝛ t̄n nō p̄t deuiare. Et sil'r vo lūtas bti extēdit se ad qȯcunq3 obiectū extēdit se volūtas d̄nati. ꝛ tamē nō se quitur q̄ possit peccare. Dico igitur q̄ bonū apparens potest eē obiectū vo luntatis dei ꝛ bti nō t̄n q̄tū ad oēz actū voluntatis quē h3 circa illud viator vel damnatus. q2 duplex est actus volunta tis. s. velle ꝛ nolle. ideo bonū apparens

potest esse obiectū dei voluntatis ⁊ bt̄:
sed nō respectu cuiuscūq; act⁹ volūtatis
Ad aliud. si ↄcedat ꝙ volūtas sibi di
missa tēdat in nihil: tn̄ ex hoc nō sequit
ꝙ possit peccare vl' errare. qꝛ pari ratōe
cū intellectus sit ex nihilo pōt deficere ⁊
per ↄn̄s ſm tuā rationē posset errare cir
ca ꝑma ꝑncipia quod falsū est. qꝛ circa
ꝑma ꝑncipia nō pōt errare stāte nā sua.
Similiter amare deū est actus volūtatl
create de nihilo. ⁊ tn̄ stante actu ipossi
bile est ip̄m deficere a rectitudine: ita ꝙ
posset esse nō rectus. si etiā esset bona cō
cluderet ꝙ lapis possꝫ peccare. qꝛ sibi di
missus tendit in nihil. ⁊ volūtas etiā be
ati. Dico igit̄ ꝙ omis creatura pōt tendē
in nihil. ⁊ in nō esse eo ꝙ de nihilo est. ⁊
sua actio simılit̄ tendit in nō esse. ⁊ hi⁹.
tendentia surgit necessario ex nā rei. sed
ex hoc nō pōt poni defect⁹ culpabilis.

Dico igitur ad
questionē ꝙ nō potest fieri talis natura
siue voluntas q̄ sit impeccabilis per nāꝫ
qꝛ auctoꝛitates sanctoꝝ sūt exp̄sse ō h°.
Ad qō ꝓbabiliter declarādū suppo°
hic. ꝙ ois voluntas pōt appetere ↄmo
dū. quia hoc ↄpetit appetitui sequenti.
app̄hēsionē. ⁊ si ois appetit⁹ pōt appetē
ↄmodū pōt appetē ꝓpriū. tūc sic ꝓbabi
tur. ois volūtas in q̄ nō necessario ↄiun
git̄ appetē ↄmodū ⁊ recte appetē pōt ap
petere recte ⁊ nō recte. sed in nulla volū
tate creata pn̄t ↄiūgi illa necessario igit̄
⁊c̄. mioꝛ pꝫ. qꝛ nulla volūtas pōt appetē
recte ex hoc solo ꝙ appetit nisi volūtas
ꝑmi. maioꝛ est sılit̄er plana. qꝛ exq̄ non
necessario ↄiūgit̄ vnū pōt ab alio separi
Dices: ꝙ volūtas pōt creari talis: q̄ ex
hoc ꝙ appetit recte appetit. ⁊ pōt creari
in tali natura: ꝙ nō possit apperere nisi
ↄfoꝛmiter regule sue. ⁊ ꝑ ↄn̄s in appetē
do siue ex hoc ꝙ appetit nō poterit non
recte appetē sicut nec regula. Contra
ois volūtas sicut pōt sibi velle ↄmoduꝫ
sic vr̄ ꝙ pōt velle eo modo quo esset sibi
maius ↄmodū si sic inesset sibi. q̄ quideꝫ
modus nō est oꝛdinatus a deo vt suppo
sito. ⁊ per ↄn̄s volūtas appetēs ↄmodū
ſb̄ tali modo quo esset sibi maius vl' sū
mū ↄmodū nō ↄfoꝛmabit̄ regule sue.
Ex hoc pōt ↄfoꝛmari rō vna soluta sic.
ois volūtas q̄ nō est sua regl'a nec neces
sario est ↄfoꝛmis regule sue pōt deficere
in rectitudine. sed ois volūtas creata de
relicta nāe sue est talis vt pꝫ. Item 2°
argu necessario omnis voluntas que ē
in appetēdo: nō ē satiata nec q̄etata nec
pōt sibi dimissa quietari nisi in obō infi
nito qō nō habet pn̄s. ⁊ ꝑ ↄn̄s nō tendit
actualiter in illud talis inq̄ volūtas pōt
appetē aliq̄d nō in oꝛdine ad illō vl' ten
dere in bonū apparēs exquo non ē imo
bilitata in isto infinito. sed ois volūtas
creata naturalit̄ sibi dimissa est hi⁹. q̄re
⁊c̄. Et ex hoc pōt ↄfirmari ⁊ verificari
2ª ratio soluta q̄ dicebat obiectū volun
tatis create bonū indifferens esse ad ap
parēs bonum ⁊ ad veruꝫ bonum. quia
eni voluntas creata i puris naturalibus
nō pōt necessario imobilitari in sūmo
bono. ideo potest tendere in aliud non i
oꝛdine ad illud. Et 3ª ratio etiaꝫ soluta
posset etiam ex hoc confirmari. Te
neo igitur ꝓpter auctoꝛitates magis: ꝙ
deus nō potest facere volūtatē rōnalem
impeccabilē ꝑ nāꝫ sed ꝑ donū supnāle.
Sed quomō dictum est li. 4. di. 49. in
mā de beatitudine.

Ad primum veruꝫ
est ꝙ deus potest facere coꝛpus quod nō
potest deoꝛdinari in suo motu deordi
natione culpabili. quia coꝛpus tale non
potest esse susceptibile peccati vel culpe:
sicut voluntas. tamen nō potest facere
coꝛpus quod non posset moueri diffoꝛ
miter: nec cui repugnet necessario ex ꝑn
cipio itrīseco diffoꝛmit̄ moueri si de⁹ ve
lit illō sic mouē. Et ꝑ sil'e volūtas q̄ ex
nā sua credat libera n̄ pōt creare q̄n nāe
sue dimissa posset se mouē sic oꝛdinate.

vel aliter vel q̄n possit sic moueri ⁊ ꝯrio
mō q̄tū est de se nisi imaginet̃ vnus an-
gelus sicut fingit Ansel de casu diaboli.
ꝙ p̄mo eēt quedā nā. ⁊ deinde daret̃ sibi
affectio ꝯmodi sine rōne. tunc ista volū
tas nō esset capax peccati nisi daret̃ sibi
plus sicut ⁊ est in freneticis ⁊ in hn̄tibus
vsuȝ rōnis ꝑpetuo impeditū. talis. n. nō
est capax peccati nec actus meritoꝝ cū
illis circūstātijs. sȝ qō intelligi debet de
habēte volūtatē ⁊ sil' vsuȝ rōnis. Ad
aliud dico sicut dixi in p̄mo ꝙ volūtas
creata nō necessario tendit in finem sibi
ostensum nec in vli nec in ꝑticulari. Te
nēdo tn̄ cōem viā pōt dici ꝙ non sequit̃
tendit necessario in hoc bonū infinitū.
g̊ ⁊ in qōlibet qō est in illud ordinatum
q2 in illis nō est ꝑfecte rō boni. ⁊ si etiaȝ
tenderet in finē necessario nō sequit̃ ꝙ tē
deret in omne qō est ad finē mō debito
Ad aliud de ansel. posse peccare non est
libertas nec ps libertatis. dico ꝙ veꝝ est
ꝙ posse precise in peccatū qō est carētia
vel p̄uatio debite circūstātie nō est liber
tas vel libertatis ps tn̄ posse in actū cui
annexa est deformitas est bene ps liber-
tatis non simpliciter sed create. vel dici
potest ⁊ redit quasi in idē ꝙ potest loq̄
de posse peccare ꝓut dicit ordinē ad ac-
tū talē qui quidē ordo est relatio q̄ ni-
hil est sui fundamēti vel potētie que est
p̄ncipiū illius actus. ⁊ sic posse peccare
non est libertas vel pars libertatis nec
tn̄ sequit̃ fundamentū ⁊ principiū illius
actus posse esse sine tali respectu q2 quā
do respectus de necessitate sequit̃ funda
mentū lȝ nō sit ps vel aliq̄d fundamēti
tn̄ non pōt esse fundamentū sine illo sic
nec respectus iste sine fundamēto. Si āt
accipiat̃ posse peccare ꝓ fundamēto illi⁹
respectus qō quiō fundamentū ⁊ p̄nci-
piū actus cui annexa est deformitas pōt
esse ps libertatis hui⁹ nō dico libertatis
absolute que abstrahit a creata ⁊ increa
ta sed est ps libertatis create. vn̄ deformi
tas actus magis ꝯuenit libero arbitrio

inq̄ꝫm creatum q̄ inq̄tuȝ liberꝝ. Ad ali
ud an angeli beati vel hoīes sint impec-
cabiles per grām patebit in 4°. Et si ita
sit nego tn̄ ꝯn̄am. q2 illud qō habet de
rōne sua formali ꝙ sit ꝑficiēs alteꝝ ⁊ al
teꝝ susceptiuū illius ⁊ de rōne sua est ꝑ
fectibile ab illo hec inq̄ꝫm hi⁹ sunt diuer-
sa p̄mo in tm̄ ꝙ impossibile est ꝙ vnuȝ
q̄tūcūq3 crescat i ꝑfectiōe s̄bali ⁊ eētia
li in suo genere sit alteꝝ eētialit̃ vel cō-
tineat illud vnitiue. sicut pȝ de mā ⁊ for
ma s̄ba ⁊ accn̄te. nam stante limitatiōe
s̄bi impossibile erit ip̄m includere ꝑfec-
tionē suā eētialit̃ ⁊ vnitiue. puta si poᵃ
māe sit potētia receptiua forme q̄tūcūȝ
crescat hi⁹ poᵃ iperfectōe talis potentie
nūq̄ ꝯtinebit vnitiue formā nec s̄bm si
ue s̄ba accn̄s. sed q̄tūcūq3 crescerēt hi⁹ ꝑ
fectibilia tm̄ crescerēt in capacitate ⁊ pō
nisi poneret̃ s̄ba creata formalit̃ infinita
sicut deus. tunc. n. vnitie ꝯtineret suas ꝑ
fectōes ⁊ esset eadeȝ eis sicut deus. qō est
impossibile ip̄am. s. esse infinitā. q̄tūcūȝ
igit̃ charitas sit ꝑfectio finita vel grā cū
nullus gradus entis siue s̄be q̄tūcūȝ ma
xim⁹ exq̄ tn̄ finit⁹ est pōt esse in q̊ vnitie
ꝑfectio charitatꝭ ꝯtineat̃. q̄tū igit̃ crescēt
creatura rōalis in entitate ⁊ nōbilitate
s̄bali tn̄ crescet in potētia vel capacitate
⁊ non alit̃. q̄tūcūq3 etiā ꝯcrearet̃ grā ali
cui creature semꝑ tn̄ grā essȝ grā nec eēt
nālis ita ꝙ de nā sua vel ꝯn̄s nām neces
sario. Ad vltiᵐ dico ꝙ motus nālis
vel inclinatio volūtatis in finē nō ē act⁹
elicitus si tn̄ volūtas in p̄mo instāti ha-
beat actū elicitū nō video q̄n possit tūc
peccare nullus tn̄ actus elicit⁹ volūtati
est nālis nisi ꝓ tāto q2 est cōformis incli
natōi nāli q̄ nō est actus elicit⁹. sȝ omnis
actus volūtatis elicit⁹ est mere liber. Il
li aūt qui negarēt voluntatē angeli vel
hoīs posse habere actū elicitū nisi rectū
in p̄mo instāti. dicerēt ꝙ nō est sile de p°
instāti ⁊ de alijs q2 dicerēt ꝙ totū q̄cq̄d
est in p̄mo instāti creatōis vel ꝓductōis
esse a ꝓducēte vel creante. ⁊ iō in primo

instanti nõ posset peccare nisi r̃dũdaret ꝛ in deũ. sed in sequẽtibus instãtib' aliĩs posset elicere actũ bonũ vel malũ: de actu tñ elicito' angeli vtrũ in pͥmo instãti potuit esse malus dictũ est. s̃.

Jrca distinc.

24. quero vtrũ portio supꝛior sit põ distincta a portiõe inferiori. ꝙ sic. ſm Aug. 12. de tri. c°. 4. imago est in supiori portõe sed in inferiori nõ est. sed hoc non esset si essent vna ꝛ eadẽ potentia. Jtẽ potẽtie distinguũt p obiecta. 2. de aia. sed obm̃ portõnis supioris est eternũ ꝛ inferioris tpale q̃ sũt obiecta valde disticta. ğ ꝛc̃. Oppo^m^ p Aug. vbi. s̃. in pn. c. aĩam in hec duo. s. portõem supiorẽ ꝛ inferiorẽ nõ nisi per officia geminamus.

Dico ꝙ potest esse vnus intellectus. q. vtrũ portio supior sit tm̃ vna potẽtia ꝛ portio inferior tm̃ vna alia distincta ab alia. ꝛ tunc dico ꝙ ille intellectus est falsus ꝛ impossibilis. quia neutra portio tm̃ est vna põ. nam ſm Aug. vbi. s̃. portio supior est respectu eternoꝝ. sed respectu eternoꝝ potest esse ꝛ est memoria intelligẽtia ꝛ volũtas que sunt plures potentie disticte. igr̃ ꝛc̃. maior pꝫ p Aug. distinguẽdo supiorez portõem ab inferiori. mior pꝫ p eundez qui dicit ꝙ imago trinitatis non est nisi ꝙtũ ad illas tres potẽtias in portõe supiori rõnis: ğ sequit̃ ꝙ portio supior non est vnica potentia. Q2 etiã hi' potẽtie dicte sint respectu eternoꝝ pꝫ p potẽtias q̃ ponunt̃ pͥncipia ꝓductiõis in diuinis q̃ sunt necessario itellectus ꝛ volũtas hec eni principia siue potentie sunt respectu obiecti eterni. s. essẽtie diuine. nõ. n. p̃dicte potẽtie intelligẽdo ꝛ volẽdo obm̃ tẽpale siue nõ eternũ ꝓducũt filiũ ꝛ spm̃ sanctũ. q2 tunc depẽderẽt psone iste a tẽpali. sed hi' principia vel potentie intelligẽdo ꝛ volẽdo essentiã diuinã que eterna est pͥncipiãt psonas igr̃ silr̃ erit de hi' potentĳs i creatura rõali. s. ꝙ memoria intelligẽtia ꝛ volũtas erũt respectu eternoꝝ portio. igr̃ supior q̃ ẽ respcũ eĩnoꝝ cũ non sit respectu eoꝝ nisi rõne p̃dictarũ potentiaꝝ nõ erit vna põ tñ. Eodez mõ de portiõe inferiori in q̃. s. est illa eadẽ imago trinitatis que etiã ↄsistit i illis tribus potentĳs q2 aĩa potest esse ꝛ est qñꝙ in potẽtia accñtali respectu obiecti tpalis intelligibilis habẽs notitiã habitualẽ siue habitũ scie vel ↄclonis alicu' ꝛ hoc respic̃ memoriã. aliqñ est in actu 2° intelligendi illud. ꝛ h° respicit intelligentiã. Ex hoc aũt ꝙ in actu intelligit sequit̃ volitio que respic̃ volũtatẽ. q2 cuz ista tria nõ possunt esse vna põ. portio etiã supior ꝛ iferior nõ possunt distigui p hoc ꝙ vna sit ↄtemplatiua vel speclatiua ꝛ alia practica. imo tam speculatia ꝙ practica ptinẽt ſm Aug. ad portõez supiorẽ. quia ↄtemplatio ſm Aug. nõ est nisi actus respiciẽs eternum ꝛ praxis eiusdẽ portõis supioris est actus eius respiciẽs tpale respectu eterni siue in ordĩe ad eternũ. Est igr̃ alius intellectus. q. accipiẽdo aliquã potentiã in portiõe supiori ut itellectiuã ꝛ aliquã similẽ in inferiori. s. etiã intellectiuã ꝛ sic de volũtate ꝛ memoria vtꝝ sint disticte po^e^. Et dico ꝙ nõ. hoc ꝓbo pͥmo ex actu ꝛ opatione. nã Aug. vbi. s̃. dic̃ ꝙ portio supior intẽdit regulis eternis ꝛ supiorib' ↄtemplãdis. Jnferior aũt intẽdit tpalib' agẽdis. arguo tũc sic. eadẽ põ cognoscit pͥncipia ꝛ ↄcloem alit̃ nulla põ cognoscerz pͥncipiũ q2 pͥncipiũ nõ cognoscit̃ nisi sciat elici conclo ↄtenta in illo. Et Arl. etiã 2° de aia dicit ꝙ oꝫ esse sensũ vnũ q̃ cog°scat diuersa obã diuersoꝝ sensuũ ꝛ diuersitatẽ illoꝝ obiectoꝝ. sed portio inferior cognoscit ↄcloez que est de hoc agibili tpale cuius pͥncipiũ ꝛ regulã eternã cognoscit portio supior. s. ꝙ p̃cepta dei ex charitate sunt implẽda ꝛ aliqd̃ tale ğ eadẽ erit põ intellectiua illius portõnis supioris cognoscẽtis pͥncipiũ ꝛ portõnis

inferioris cognoscētis concl'oem. 2° ꝓ'
bat idē ex actu beatifico spēali. nā beati
tudo nō ꝯsistit in plībus potētijs eiusdē
rōnis. nā si sit in itellectu simul ⁊ volun
tate nō tñ est in duab' intellectiuis potē
tijs vel in duabus volitiuis. ſ; tñ in vna
intellectiua vl' volitiua q₂ beatitudo ſ;
oēs phos est optimū hoīs. iō in vna
ṽtute ꝯsistit eiusdē rōnis. sed beatitudo
est portōis supioris rōis hoc est manife
stū ⁊ etiā portōis inferioris rōis. ꝓbo q₂
oꝫ ꝙ beatitudo sit istius potētie que est
ꝑncipiū merēdi hi' est tota portio rōis
inferioris si ḡ tota intellectiua ⁊ supiori
⁊ inferioris portōis est beatificabilis illa
intellectiua vtriusqꝫ portōis erit vna pō
3° ex rōne habitus idē ōndit. idē habit'
simplex nō ꝑficit duas potētias. sed eadē
charitas ꝑficit voluntatē supioris porti
onis ⁊ inferioris. igr̄ nō sunt due po^e. et
silr̄ erit de intelligētia. ꝓ° maioris q₂ di'
stinctio in posteriori nō arguit distincti
onē in ꝑori. maior vnitas sp̄ dꝫ esse in ꝑ
ori q̄ in posteriori. sed habitus est vnus
igr̄ pō quā informat magis est vna. ꝓ°
mioris q₂ charitas est in volūtate porti
onis supioris qua deus diligit. ⁊ eadē i
volūtate portōnis inferioris qua diligit
ꝓximus qui est obm̄ tpale. vna. n. chari
tas extendit se ad oīa diligibilia. igit nō
est nisi vna voluntas. ⁊ silr̄ igit nisi vn'
intellectus.

Ad primuꝫ dico ꝙ
imago cōsistit in aīa nō ſm ꝙ totaliter
est vnū ens q₂ essentia aīe repn̄tat vnita
tē ⁊ distinctōeꝫ. vnitatē respectu eēntie.
distinctōem respectu pōꝝ: ut sue potētie
sunt sub actibus q₂ tūc cōsiderat ibi ori
go. q. vnius potētie ab alia ut dictuꝫ est
di. 16. potētie aūt aīe possūt ꝯpari vel re
spectu tēpaliū vel respectu eternoꝝ. Et
ut respectu etetnoꝝ habēt quandā spēa
lē siītudinē rōne qua est expressior ima
go in ipsis ut sic q̄ ut sub actibus respcū
tpaliū. min'. n. repugnat mēoria intelli-
gentia ⁊ volūtas create ut sunt respecta
eternoꝝ patri. ⁊ filio ⁊ spūi sancto eter-
nis. q̄ ut sunt respectu lapidis vel alterius
obiecti tpalis ⁊ q₂ minus expsse repn̄tat
imago in aīa ꝑut huiusmōi potētie aīe
sunt sb̄ actibus respectu tpaliū q̄ qn̄ sūt
sub actibus respectu eternoꝝ. hinc ē ꝙ
Aug. dicit imaginē esse in portōe supio
ri que est respectu eternoꝝ nō in portōe
iferiori que est respectu tpaliū: nō ꝙ ibi
nō sit imago in eisdē potētijs lꝫ min' ex
pressa vt dictū est. Ad aliud cū dr̄ po^e
distinguūt per obiecta. dr̄ ꝙ duplex est
obm̄ formale. s. ⁊ mãle. formale est adeq̄
tū potentie. ut color visui. mãle quod n̄
est adequatū ut albedo. Sed nō video
qn̄ albedo sit obiectū visus ita formale
sicut color. si. n. nullus esset intellect' ab
strahens hoc vl'e quod est color oculus
bouis viderꝫ albū ⁊ nigrū. imo color ut
quid cōe abstractū nō videt sed h° albū
⁊ hoc nigrū quoꝝ neutrū est obiectum
adequatū visui. q₂ nulla pō haber obm̄
adequatū nō abstractū nisi diuinus itel
lectus q₂ nulla res est in qua ꝯtineātur
oīa perceptibilia a potētia nisi essentia
diuina. obiecta igit formalia in re pos-
sunt esse albū ⁊ nigrū. sed non est aliqđ
istoꝝ obiectū adequatū visiue potentie
Dico ḡ ad argumentū ꝙ non oīs distin
ctio obiectoꝝ formaliū facit distinctōeꝫ
potentiaruꝫ. nam manifestū est ꝙ non
oportet tot esse visus quot sunt colores
nec tot esse auditus quot sunt soni. imo
phus. 2° de aīa. ex ratione talis mixtiōis
in tali organo puta visus concludit illā
potentiā puta visum esse istius obiecti
⁊ non alterius. ⁊ pro tanto sequitur ꝙ
distinctio obiectoꝝ facit distinctionem
potentiaꝝ. quia tale obiectum limitatū
⁊ distinctum non percipitur nisi a tali
potentia ⁊ nunq̄ ab alia que quidē po-
tentia est limitata ad tale obiectum rati
one talis mixtiouis organi. Sed ali-
ud est de potentijs non organicis que
sunt abstractissime ⁊ sunt totius entis.

vnde ibi non hȝ veritatē ꝓpō illa ꝙ di-
stinctio obiectoꝝ facit distinctōem potē
tiaꝝ. sed solū est vera in organicis potē
tijs que nō sunt abstractiue. Si queras
qꝺ est obm̄ adequatū potētie nō organi
ce. Dico ꝙ si ens pōt habere ꝯceptū vel
rōem cōem ad ens creatū ⁊ increatū est
obm̄ adequatū intellectꝰ. nō ꝙ p abstra-
ctōez illā sit obiectū intellectus sed qꝛ a
quolibet intelligibili pōt abstrahi vna
talis rō vel ꝯceptus ⁊ tūc nō distinguerē
tur portio supior ⁊ inferior nec etiā in-
tellectus ⁊ volūtas formalr̄ p obiecta. si
aūt ens nō posset habere talē cōceptum
cōem si debeāt assignari potētie nō orga
nice que se extēdit ad om̄e ens aliqꝺ ob-
iectū adequatū ⁊ primū illud nō erit ni
si essentia diuina in se ꝯtinēs om̄es rōes
alioꝝ entiū ⁊ ad quā oīa alia entia hn̄t
attributōem. sed hoc falsuȝ est ut ꝓbatū
est in pº li. s. ꝙ essentia diuia nō pōt esse
obm̄ primū ⁊ adequatū intellectus crea
ti. sed solū intellectus dei cui est ꝓporrō
nata. ⁊ respectu creati intellectus est im-
ꝓportōata. Et si essentia diuina non po
nat esse obm̄ primū intellectus creati cū
ſm cōiter loquētes creato ⁊ increato ni-
hil posset esse cōe vniuocū sequit̄ ꝙ po-
tentia nō organica non hēbit vnū obm̄
vniꝰ rōis ⁊ adequatū. ⁊ hoc est ꝓbabile
ꝓpter perfectōem potētie. a sensibilibus
eni pticularibꝰ puta albo ⁊ nigro ⁊ ab
alijs ad que se extendit potētia visiua q̄
ab illa limitata est abstrahē quoddā cōe
vniuocū. ⁊ vltra ab hiꝰ sensibilibꝰ ⁊ ali-
is aliaꝝ pōꝝ quoddā cōe vniuocū ⁊ tā
dē pōt ꝓcedi sic abstrahēdo ꝙ vnū erit
vniuocū obm̄ sensibile cōe oibus sensibꝰ
sic etiā ⁊ obm̄ potētie diuine obm̄ dico
opabile nō potest esse aliqꝺ adequatuȝ
nisi tm̄ ens possibile qꝺ non est vnū i re
sed aliquo mō est vnū hoc est tm̄ in itel-
lectu qꝛ nō pōt esse aliqꝺ vniuocū reale
oibus opabilibꝰ a pō diuina. sic ēt ponit
ꝓpter pfectōem intellectꝰ ꝙ ipse intelle-
ctus ad tot se extēdit ꝙ nullū vnū obm̄
hȝ sibi i adequatū ⁊ vniꝰ rōis. vel dic ad
aliā rōem ꝙ q̄tūcūqȝ obā distinguūt pº
penes necessariū ⁊ ꝯtingēs vl̄ penes eter
nū vl̄ tpale si tn̄ vnū illoꝝ possit accipi
ut pncipiū cognoscēdi alteꝝ talis distin
ctio obiectoꝝ n̄ reqrit distinctiōez pōꝝ
Sic aūt est de obiectis portōis supioris
rōis ⁊ inferioris. q̄re ⁊c̄.

Irca distinc.
25. quero vtrū aliqꝺ aliud
a volūtate causet effectiue
actū volendi in volūtate. qꝺ sic ꝓbo. 3º.
de aia ponit Arl. ordinē mouētiū ⁊ mo
toꝝ sic. s. ꝙ appetibile est mouens non
motū. Appetitus mouēs ⁊ motū ab ip
so. s. obiecto appetibili. ⁊ 3º. motū non
mouēs quod. s. mouet̄ p actū ⁊ imperiū
volūtatis vel appetitus ut corpus aialis
non potest dici ꝙ appetibile mouet me-
thaforice sicut finis mouet qꝛ tūc phus
statim equocaret de mouēte in suo ꝓces
su cū dicit ꝙ primū puta appetibile mo
uet 2^{m}. s. appetitū. ⁊ 2^{m}. s. appetitus mo-
uet 3^{m}. quia 2^{m}. s. appetitus mouet ꝓpe
⁊ in eēntialiter ordinatis vr̄ ꝙ eo genere
motus quo mouet̄ vltimū a medio mo
ueat̄ mediū a primo. Item volūtas nō
est potētia actiua ḡ effectiue nō cāt suaȝ
volitōem. ⁊ oȝ tūc ꝙ ab alio causet̄. ꝯn̄a
patet. ꝓbo an̄s. qꝛ pō actiua est pncipiū
trāsmutandi aliud inq̄^{m} aliud 5. meth.
⁊ sic potētia actiua habet actū trāseūtē
in aliud sed volūtas nō potest agere in
obm̄ quia illud nō patit̄ a pō. magis igr̄
est dicendū ecōuerso. Item accn̄s p ac-
cidēs nō egredit̄ de p se pncipijs sui sbi.
sed volitio est accn̄s per accn̄s qꝛ qn̄qȝ
inest qn̄qȝ nō inest. ḡ ⁊c̄. Itē qꝺ est de se
indetermiatū ad vnū oppositoꝝ inq̄tū
hiꝰ nō agit nisi ꝯcurrat agēs determians
qꝛ ut indeterminatū nō plus se habȝ ad
esse effectus q̄ ad nō esse. volūtas auteȝ
de se sic se habet ad actū suū q̄re oȝ dare
aliud agēs qꝺ nō vr̄ esse nisi obm̄. Ap
oppositū p Aug. 12. de ci. c. 6º. dicit ꝙ si

duo sint equalit affecti aio ꝛ corpore et postea tentant eadem pulchritudine vel obiecto. vnde est ꝙ vnus cadit ꝛ alius non cadit. Et dicit ꝙ hoc solum est a voluntate. Jtem idem dicit Ansel. de concep. virgi. c. 9. Jtē Augꝰ. 2. de li. ar. ꝙ nisi ea que sunt volūtaria nobis essēt posita in ptāte nostra volūtas neqꝫ eēt laudanda neqꝫ vitupanda neqꝫ etiā eēt mouēda. Et qui dicit vł sentit voluntatē non eē mouendā talis est exterminādus ab hoīm nūero. Arguo igr̄ sic. i potestate paciētis nō est ꝙ ipm patiat inq̄ᵐ patiens. pꝰ quia patiēs nō patit nisi qa agens agit. sꝫ pꝰus nō est i ptāte posterioris. igr̄ actio agentis nō est in ptāte patientis inq̄ᵐ patiens. igr̄ nec passio eius. pꝰ qꝛ si agens agit patiēs necessario patit. ḡ volūtas si est solū receptiua ꝛ passiua respectu sue volitōis nulla volitio ē in ptāte eius. ḡ ꝛc. Jtē adducunt auctes Ansel. volūtas mouet nos tanq̄ sua instrumēta. Et de cōcep. vgi. c. 4. volūtas est instrm seipm mouens. Et Augꝰ. 2. li. retrac. c. 28. vbi dicit ꝙ nihil est tā in potestate nr̄a q̄ ipsa volūtas. igr̄ ex hoc pt haberi ꝙ nulla actio in nobis ē ita a nobis sicut volitio volūtatis. Jtē Augꝰ. 83. q. 8. auctas etiā Arꝰ. 9. metha. c. 8. vbi dicit ꝙ ptās rōnalis est ad opposita igit cū ſm ipm oporteat tale indeterminatū determiari ab alio. iō subdit Arꝰ. hoc soluendo hoc autē dico appetitū ꝛ pheresim. i. electōem. igr̄ appetitus ē effectiuus sue nolitōis. Jtē vna rō tal. obiectū volūtatis est finis ad quē terminat eius volitio ꝛ ppter quē est volitio eius Sed finis nō mouet nisi methaphorice pmo de ge. igit nō effectiue inq̄ᵐ finis qꝛ vere mouens effectiue mouet ppter finē sed finis inq̄tū finis nō mouet ppter finē. ḡ nullū obm̄ volūtatis ipam mouet ad volendū effectiue. ḡ a se mouetur. Jtem nobilissime potētie ꝯñtes formaꝫ nobilissimā nō pñt esse tm̄ passiue. intellectus ꝛ volūtas sunt nobilissime potentie maxie voluntas. ḡ ꝛc.

Dicitur hic ab uno doctore moderno ꝙ aliquid aliud a voluntate est effectiua causa volitōis in ipsa ꝛ illud ponit esse fantasma. Ratō sua pncipalis est ista. oportet mouens ꝛ motū esse distincta sbo sed in pte aie intellectiua nihil potest esse distinctū sbo a voluntate. igr̄ ibi nihil est motiuū ipiꝰ. igit oꝫ esse aliquid aliud extra partē intellectiuā. ꝛ illud ponit fantasma: primā pbatōeꝫ pbat sic. qꝛ idē est ponere mouēs ꝛ motū non esse distincta sbo ꝛ idē mouere se quod est impossibile. pmo qꝛ iō tunc respectu eiusdē esse in actu ꝛ in potentia. qꝛ 2ᵒ. phy. dr̄ ꝙ tale est mouēs in actu quale est mobile in potentia. Jtem dicit ꝙ illud. s. ꝙ idē non pōt seipm mouere est pncipiū methaphysicū. iō tollere illud est auferre pncipiū inqrendi veritatē in methaphysica. 2ᵃ rō est talis. mā ꝛ efficiēs non coincidūt in idē nūero. 2. phy. ḡ nec agēs ꝛ patiens. Jtē. 5. metha. mouens refert ad mobile realiter. sꝫ eiꝰdem ad seipm nō est relatio realis. pbᵒ qꝛ relatiua realit sūt realit oppoᵃ sꝫ opposita simul nō possunt cōpetere eidem Jtē agens approximatū passo disposito agit necessario: iō dicit Arꝰ. 2ᵒ de aia. ꝙ si sensus eēt actiuus semp ageret sicut ignis semp ꝯbureret si haberet ꝯbustibile pñs. ḡ eodē mō volūtas semp vellet si esset causa actiua sua volitōis. Dices ꝙ volūtas libera est iō non sequit ꝙ semp agat sicut ignis qui nō est liber. Contra saltē sequit ꝙ semp pōt ager cū vult ꝛ semp potest velle. Dices ꝙ obm̄ apprehensuꝫ requirit sicut causa sine qua nō qꝛ ſm Augꝰ. Jnuisa possumꝰ diligere incognita nequaq̄. Contra. qꝛ sic posset sustinere ꝙ qōlibet agit in se. naꝫ si ligᵐ approximatū igni ꝯburat dicā eodēᵒ ꝙ ignis nō ꝯburit sed lignū ꝯburit se ꝛ ignis est cā sine qua nō. ꝛ sic dicā de oibus Jtem ad pncipale omne agens equocuꝫ

est nobilius effectu suo sꝫ volũtas si cãt volitiõem suã non cãt nisi sicut cã equi uoca. cũ igit volũtas ut p̄cise est causa actiua vel ꝓncipiũ ꝓductiuũ volitõnis cũ ex hoc ꝙ est ꝓncipiũ ꝓductiuũ volitionis non sit hñs volitõez sequeret̃ ꝙ eẽt nobilioꝛ q̃ȝ ut volens foꝛmaliter. Dicit g̊ illa opi. ꝙ intellectus agens nec mouet intellectũ possibilẽ nec volũtatẽ sed fantasma irradiatũ ab intellectu agẽte mouet imediate intellectũ possibilẽ. qꝛ q̃ꝙ vbi sit fantasma ibi sit intellectus. Intellectus tñ est alicubi vbi non est fãtasma ⁊ sic saluat̃ ꝙ mouẽs ⁊ motũ sunt distincta sb̃o. fantasma igit̃ irradiatũ imediate causat intellectõez ⁊ volitõem imediatõe cause sed non imediatõe effectus. qꝛ pꝛius cãt intellectõem q̃ȝ volitionẽ.

Alia est opi. docto.

antiquioꝛis que ponit eandẽ conclõem s. ꝙ volũtas mouet̃ ab alio sꝫ ponit illõ aliud esse obm̃ cognitũ vel intellectum Et hoc ꝯfirmat̃ per auc̃tem Auer. 2. metha. qui dic̃ ꝙ balneũ in re extra mouet vires sensitiuas quas. s. mouet effectiue sed balneũ in aĩa mouet volũtatẽ igitur obm̃ ut cognitũ mouet effectiue appetitũ. Itẽ appetit⁹ sensitiu⁹ effectie mouet̃ ab appetibĺi sẽsibĺi. igr̃ ⁊ itellectiu⁹ ab appetibili intelligibili. Si dicas ꝯtra hoc qõ non est non põt esse cã alicuiuſ entis sed obm̃ intelligibile põt esse nõ ens i se simplicit̃. g̊ non põt esse cã volitõis. Rñdent ꝙ obm̃ ut cognitũ causat. ⁊ hoc est dicere ꝙ intellectus p intellectiõem suaz causat volitiõem. ⁊ sic nõ oꝫ ꝙ illud qõ cãt hoc sit nihil. cognitio. n. abstractiua nõ est nihil in intellectu lꝫ non sit in se vel in re extra. Iste due opi. concoꝛdãt in hoc ꝙ ponũt aliq̃d aliud a volũtate mouere ipsam sed discoꝛdãt in mouẽre ut patet. Cõtra conclõem in se sunt rõnes ꝓncipales ⁊ replico eas sic deducẽdo agens nãle non põt esse p se causa ꝯrioꝝ circa idẽ passuꝫ ut excludat̃ p hoc instãtia de dissolutõne glaciei ⁊ ꝯstrictõe luti sed in ptãte voluntatis nr̃e est hr̃e nolle ⁊ velle que sunt ꝯria respectu vni⁹ obiecti. g̊ illa non pñt fieri ab agẽte nãliter. g̊ non ab obõ qꝛ est agenſ nãle. Esto igr̃ ꝙ obm̃ esset cã ipsius velle opoꝛteret tñ eẽ aliud qõ esset cã ipsius nolle. Sed illud aliud a volũtate nõ posset esse nisi obm̃ malũ sꝫ malũ cũ sit q̃d pꝛiuatm̃ nõ posset esse cã actuſ positiui cuiusmõi est nolle. g̊ oꝫ ꝙ sit effectie a volũtate. Itẽ passio nõ est in ptãte paciẽtis spẽalit̃ qñ est ab agẽte nãli. sed si obm̃ est agens nãlit̃ volitionẽ ⁊ non volũtas. igr̃ ⁊ volitio nõ erit in ptãte volũtatis. ⁊ si sic tũc nec aliq̃s actus alius impatus a voluntate erit in ptãte volũtatis. ⁊ sic nec merebit̃ nec demerebit̃ p volitõem. Dr̃ ꝙ ꝓ tãto in ptãte volũtatis est volitio ꝓ q̃to põt determinare intellectũ ad ꝯsideratõnem huius vel illius. vel auertere eũ ab hoc vel ab alio ⁊ sic est in ptãte volũtatı volitio lꝫ non q̃tũ ad actũ pꝛimũ. Cõtra. accipio ꝓmã actõez in volũtate cãtã ab obiecto qõcũq; sit illud. qõ oꝫ poner̃ ſm te. illa actio est mere nãlis. g̊ illa non est in ptãte volũtatis nec. n. est in ptãte nr̃a q̃n visis tãgamur ſm Aug. Si igit̃ post istũ actũ possuꝫ mouere intellectuꝫ ad ꝯsiderandũ hoc vel illud. quero per quẽ actũ: non p istũ. qꝛ iste nõ est in ptãte volũtatis. g̊ oꝫ ꝙ per aliũ: de illo alio quero per quẽ actũ nõ per istũ qꝛ iste ñ est in potestate volũtatis. g̊ oꝫ ꝙ p aliuꝫ de illo alio quero vnde est. vl̃ est ab ipa volũtate. vel ab obiecto vel a fantasmate. si a volũtate habeo ꝓpositũ qꝛ tunc est in eius ptãte illa volitio ⁊ est effectie ab ipsa. ⁊ eadẽ rõne ꝓma volitio aut ẽ ab alio. s. ab obõ vel fantasmate. ⁊ si sic tunc erit actus naturalis. ⁊ p ꝯñs non plus erit in ptãte volũtatis sic impare ĩtellectui de ꝯsideratiõe hui⁹ vel illius q̃ȝ fuerit pꝛimus actus. Dices ꝙ in cõsiderando per intellectũ potest cõcurrere impedimentũ in illa circulatõne actuũ. est

eni isti fantasmati p̄mo mouenti coniũ/
ctũ aliud ⁊ aliud vicinũ sibi. ⁊ ideo for/
tius mouet vel potest mouere intellectũ
ad intellectõnem vel consideratõnez sui
⁊ per ꝯsequens voluntatē ad actum vo
litõnis ita ꝙ non erit necesse ꝙ obiectũ
quod p̄mo occurrit causet volitõez. Si
enim cogito aliquod delectabile mouēs
appetitũ non est nec͡sse moueri ad illó
quia potest occurrere per ꝯsideratiõem
intellectus ad obiectũ magis mouēs vo
luntatē ita ꝙ distat voluntas a p̄ma sua
volitione. Sed contra cõcedo ꝙ po
test occurrere impedimentũ a casu sed il
lud non erit in potestate voluntatis nec
ad imperiũ eius. eodē. n. modo est de ap
petitu bruti. nam bos videt herbaz que
mouet appetituz suũ ⁊ ex illo appetitu
mouetur progressiue ad herbā sed i mo
tu illo occurrit obiectũ magis delectabi
le fortius mouens appetitũ ⁊ tunc sistit̃
a primo motu ⁊ tamen non libere quia
necessario mouet̃ ab illo maiori delecta
bili occurrente q̄ꝙ̄ casualiter occurrat.
Aliȷ̃ dicunt ad rõnem ꝙ obiectũ intelle
ctus occurrit sub duplici ratione. s. sub
ratione illiciti ⁊ sub ratõne delectabilis
ut patet in obiecto fornicatiõis. ⁊ tũc in
potestate volũtatis est sistere intellectuz
in turpi dimittendo aliā partem ⁊ tunc
sequit̃ mala electio. Cõtra quero vel
iste due rõnes equaliter mouēt vel non.
si equaliter ergo causabũt simul nolle ⁊
velle in volũtate respectu eiusdem obie/
cti quod est impossibile. Si inequaliter
mouēt ğ alterꝫ mouet efficatius volũta
tē ⁊ mouet naturaliter ⁊ necessario. ⁊ p
ꝯñs non erit illa volitio in ptāte volũ/
tatis sed necessario ēt ꝑm illaz mouebit
intellectũ. non igit̃ poterit sistere euz in
alio. Contra illud de fantasmate. agēs
equiuocũ totale est nobilius effectu. sed
fantasma per ip̄m est agēs equiuocũ to
tale intellectõis ⁊ volitõis. ğ est nobilius
omni intellectõe ⁊ volitõe. igr̃ fantasia/
tio est nobilior felicitate ph̄orꝫ quā po/
nebant cõsistere in intellectõe ⁊ volitõe
nec potest solui ꝑ lumē intellectus agētis
qꝛ illud non est distinctũ sb̓o a volũtate
⁊ intellectu. ğ fantasma non põt agere i
ipsam voluntatē ꝑ ip̄m vel ꝑ intellectuz
possibilē. nec etiā intellectus agens i fan
tasma cũ non sit distinctum sb̓o ab ip̄o
agens. n. ⁊ patiens oꝫ esse distincta sb̓o
ꝑm eũ. Itē sequeret̃ cũ in aīa sepata vel
in angelo non sit fantasma ꝙ nõ potue/
rũt velle. vel oportet ꝙ deus immediate
causet malũ velle in angelo vl̓ aliud ob
iectũ extrinsecũ. ⁊ tunc p̄ma volitio an/
geli non fuisset culpabilis ex quo nõ fu/
isset in potestate sua nec causa actiua ei⁹
nec est ꝓbabile ꝙ anime sepate vel ange
li nullo mõ possint se mouer̃ sꝫ ꝙ starēt
imobiliter vbicunqꝫ ponerent̃ ac si essēt
in carcere. Nec vꝫ dicere ꝙ ph̄i nõ vide/
rũt quomõ esse poterat noua intellectõ
in angelis qꝛ de angelis errauerũt. ⁊ vbi
falsa sunt principia non est mirum si se
quant̃ false ꝯcl̓oes. Si tamen ꝯuenisse͂t
nobiscũ ꝙ angeli accepissent esse nouũ
siue eē post nõ esse bene admisissent no/
uas intellectões in angelis. Ad primā
ratõem pro illa opi. cũ dr̃ ꝙ mouens et
motũ debēt esse sb̓o distincta necessario
verꝫ est in corporalibus solũ. credo etiā
ꝙ ibi nõ necessario est verũ saltem dico
ꝙ in spiritibus est simpliciter falsa quia
deus non possꝫ vnũ angelũ ita nudũ in
nālibus creare q̄n ille suis nālibus relic/
tus posset suam essentiam intelligere et
sic esset mouens ⁊ motũ indistinctũ sb̓o
Ad probationē suam ꝙ ista sunt eius/
dem ratõis mouēs ⁊ motũ esse indistin
cta subiecto. ⁊ idem mouere se patet ꝙ
alius doc. concederet voluntatē moueri
ab obõ ut apprehenso ab intellectu ⁊ tñ
ob m̄ ut apprehensũ ab itellectu vl̓ intel
lectus oñdens tale obm̄ nõ sunt disticta
sb̓o a voluntate. ⁊ tñ non ꝯcederet mo/
uens ⁊ motũ ibi esse idez. Sed ego dico
ꝙ nõ solũ indistincta subiecto sed vnuz
⁊ idē simplex põt esse mouens ⁊ motuz

Cū dicis quale est agens in actu tale est
passū in potētia ⁊c. dico ꝙ si accipiatur
actus ⁊ potentia ut sunt due prime drīe
entis sic diuidunt ens. vñ ⁊ hoc ens ⁊ iō
numero diuidūt. ⁊ isto modo est ꝯtradi
ctio ꝙ idē sit in actu ⁊ in potentia simul
respectu eiusdē qꝛ potentia ut est differē
tia entis disticta ꝯtra actū est necessario
includēs oppōem vel negatōem eius re‑
spectu cuius ponit̄ potentia. vt albuz in
potentia nō est albū in actu q̄diu est in
potētia. ⁊ isto mō est impossibile ꝙ ali‑
quid sic existēs in potētia faciat se i actu
nō tñ est necc̄e omne passū vel motū eē
sic in potentia ⁊ agens suū in actu. Alio
eni mō possunt ꝯsiderari actus ⁊ poten
tia. put. s. diuidūt pōm vel ṗncipiū acti
uū ⁊ passiuū ꝑ vniuocū. In vniuocꝭ .n.
agentibus veꝝ est ꝙ tale est passū in po
tentia quale agens in actu: ⁊ iō impossi
bile est ꝙ idez sit in actu formalit̄ tale et
in potentia tale sil͛: tñ in actōe equiuoca
nūq̄ oꝫ hoc esse veꝝ qꝛ ibi agēs oꝫ esse
nobilius ⁊ v̓tualiter tale. Et si dicas ꝙ
nihil idē potest esse simul idez in pō ad
aliud ⁊ actu habere illud eminent̄ vel v̓
tualiter. dico ꝙ hoc est falsuz qꝛ hoc nō
est aliud dicer̄ q̄ ꝙ tale nō sit capax sue
ꝑfectōis. Uidem⁹ aūt ꝙ illi cui nā dedit
pōm ut possit augmētari dedit ei poten
tiā augmētatiuā actiuā ⁊ effectiuā aug‑
menti ⁊ nutritiuā ad hoc ꝙ possit ꝯser‑
uari. ⁊ ideo absurdū est ꝙ nobilissima
forma cuiusmōi est aīa intellectiua non
habeat pōs actiuas sue ꝑfectōis accñtal̄
⁊ receptiuas eiusdē. Et qꝛ nō pōt in tali
bus formis dari pō actiua ⁊ passiua que
sint distincte sbo cū non sint potētie or‑
ganice iō nō distiguūt sbo ⁊ iō ibi erūt
vnitiue sine distinctōe rōe sbi nō tñ sine
distinctōe formali. Item ꝯñsuz est i. 4.
li. ꝙ aīa sepata hꝫ potentiā mouendi se
ipsaz ad aliud ⁊ aliud vbi nā sic moueri
ꝯpetit enti imꝑfectissimo. ꝑfectōes. n. di
stincte in nā inferiori debent esse vnitiue
vel non negari esse in nā ꝑfectiori ⁊ ad
quā inferior ordinat̄. Cū dr̄ est ṗncipiū
methaphysicū. dico ꝙ nō est veꝝ: qꝛ ṗn
cipia talia cognoscūt̄ esse vera notis ter
minis ab oibus rōne vtētibus vel saltez
sapientibus. sed notis termis illius ṗnci
pij non patet ꝑ illud principiū multis sa
pientibus esse veꝝ. vel potest dici ꝙ si i
telligat̄ potētia pro ṗncipio receptiuo ⁊
actus ꝓ forma qua agēs agit tunc nihil
est aliud dicere q̄ ꝙ nihil est receptiuuz
qđ habet rōem actiui vel eminētioris.
sed hoc oꝫ esse falsū de sba respectu ꝓṗe
passionis vel alterius accñtis respectu
cuius est actualior ⁊ cuius est receptiua.
Si dicas ꝙ agens v̓tualiter tale nō pōt
facere se formaliter tale qꝛ habēs aliqđ
modo eminētiori faceret ꝙ haberet illđ
mō minus eminēti qđ est impossibile. si
cut patꝫ de sole qui est calidus virtualit̄
⁊ de deo in quo est virtualis potētia ꝓ
ducēdi asinū. vel in quo v̓tualit̄ ꝑfectio
asini ꝯtinet̄ ⁊ neutrū potest esse formal̄r
tale. Rñdeo in talibus exēplis com‑
mittit̄ nō cā ut cā. qꝛ qñ in aliqua re sūt
plures ꝓprietates rōne quaꝝ ꝓprietatū
possunt sibi aliqua plura inesse. ⁊ i vna
alia re est vna istaꝝ ꝓprietatū rōne cui⁹
dicant̄ illa plura debet̄ eidē inesse cōmit
tit̄ non cā ut cā sic in ꝓposito. Et iō di
co ꝙ vniuersaliter hec ꝓpositio ꝙ nihil
exñs virtualiter tale vel mō eminētiori
exñs tale pōt esse formalit̄ tale est simpli
citer falsa ex terminis. Et si est vera non
est vera nisi rōne materie in qua est. ꝓ°
sicut in exēplo tuo si precisa cā est ꝙ ali‑
quid nō pōt recipe aliquā formā forma
liter sic qꝛ mō eminētiori habet eā. tunc
oppositū erit cā oppositi ꝙ. s. si non hꝫ
mō eminentiori vel v̓tualiter eā ꝙ pote
rit recipe formaliter vel mō minus emi
nēti. Cū igr̄ saturnus nō sit calidus v̓tu
aliter poterit fieri formalit̄ calidus. qđ ē
falsuz. Rō igit̄ quare sol virtualiter cali
dus nō pōt fieri formalit̄ calidus nō est
qꝛ est virtualiter calidus. Sed qꝛ calidi‑
tas est qualitas sensibilis que nō est na‑

ta recipi nisi in corpe mixto. corpus.n. solis qz non est corpus sic mixtũ ⁊ cõpositũ non põt recipe formalit̃ calorẽ. iõo sol virtualr calidus nõ põt esse formaliter calidus vel cãre in se caliditatẽ. sicut ignis qui si frigesceret substracto infrigidãte qz est ṽtualiter calidus fieri posset a seipso formaliter calidus. sicut patet ð aqua summe calefacta que sbtracto calefaciente reducit se ad frigiditatẽ. nõ ḡ rõne qua sol est calidus ṽtualiter non põt esse calidus formaliter. Nec etiã ex^m de deo valet qz nõ ex eo ꝙ deus pfectões omniũ virtualiter habet ⁊ mõ eminẽtõri ideo non põt eas habere formaliter. sed ex eo ꝙ est essentia simplicissima in qua nõ potest esse ꝯpositio rei ⁊ rei. vel qz pfectio dei est infinita ideo nõ potest recipe aliã ⁊ aliã rem. ꝓpõ igit vlr intellecta est falsa. vnde credo ꝙ vlr omne sbm virtualit̃ contiñz passionẽ suã ⁊ tñ formaliter recipit eã ⁊ hec vr̃ sententia phi. 7. metha. vbi dicit ꝙ ad h° ꝙ generet q̃tũ ⁊ quale nõ oꝫ precedere nec ꝑexistere nisi sbam. Ad aliã de mã ⁊ efficiẽte que nõ coincidũt dr̃ ꝙ in volũtate possumus duo ꝯsiderare vel inq̃tuz est appetitus vel inq̃tũ est liber. inq̃tum liber efficit: inq̃tũ appetitus recipit: ita ꝙ est ibi dr̃a intentõis in volũtate inq̃tuz est appetitus ⁊ inq̃tuz est libera. Hoc non bene capio qz ꝓxima rõ constituendi spẽm cuiusmõi est dr̃a vltima est ꝓxima rõ recipiendi ꝓpriã passionẽ. nõ. n. recipit homo risibilitatẽ rõne aialis sed rõne qua rõnalis. Ratio aũt formalior volũtatis est magis libertas q̃ rõ appetitus quare est rõ magis recipiẽdi inq̃^m libera. sicut ratio libertatis est magł rõ ꝯstituẽdi. p illã etiã rñsionẽ patet ꝙ q̃lz spẽs posset agere in se ita bene nõ libera sicut libera. ita ꝙ rõne mãlis siue generł posset recipe ⁊ rõe dr̃e vel forme posset efficere. Manifestuz etiã est ꝙ cũ aqua calefacta redit ad propriã naturalitatez ⁊ frigiditatẽ ꝙ tota aq̃ agit ⁊ tota patit̃

forma. n. non agit in mãz suã quã actu informat. Preterea iste doc. dicit alibi ꝙ genus ⁊ dr̃a differũt penes intentões ⁊ dicit ꝙ dr̃a intentõis non arguit ꝙ sit res alia. igr̃ ipse habet cõcedere ꝙ volũtas cũ agit inq̃tum libera ⁊ patit̃ inq̃tũ appetitus rõe eiusð realitatis ꝑmo agit ⁊ patit̃. Jdeo cõcedo ꝙ p eandẽ realitatẽ ꝑmo est volũtas receptiua actus ⁊ effectiua eiusdẽ. nec per illam rõnez realẽ eligit ⁊ recipit nisi p aliã rõem causatã ab intellectu nostro. Cũ igr̃ dicit̃ ꝙ mã ⁊ efficiens non coincidũt dico ꝙ Arl. 2° phy. vbi hoc scribit loquit̃ ibi de mã q̃ est sbm transmutatõis realis que est a^a q̃ sit sbm receptiñ de quo nũc loqmur qð coincidit cum efficiẽte. Preterea mã idest sbm nõ coincidit in idẽ nũero cum efficiẽte qð dr̃ proprie efficiẽs distinctũ ꝯtra agens. sic. n. efficere transit in mãm extrinsecã sicut ⁊ factio sed non sic transit actio agentis ꝓprie loquẽdo de agente cu⁹. s. actio est tñ ad intra. Ad illð de relatõibus oppositis dico ꝙ relatões reales sunt in triplici dr̃a. quedã sunt relatiua que habẽt dependentiam essentialẽ ut cause ad causatũ. alie sũt relões originis que tñ nõ hñt depẽdẽtiã int̃ se vt paternitas ⁊ filiatio in diuinis. Alie habẽt depẽdẽtiã accñtalẽ mutuo ut mouens ⁊ motũ. motũ. n. non depẽdet eẽntialit̃ a mouẽtꝫ qz non dependet nisi rõe illius. accñtis qð recipit. quicq̃d. n. est ð eẽntia moti ꝑsupponit̃ motui. ꝑme due relatões repugnãt in eadẽ natura vel ꝑsona siue suppo° 2^e repugnãt in eadem ꝑsona vel supposito qz nullũ suppositũ ꝓducit se sed nõ repugnãt ut in eadem nã si illa est illimitata. sicut pꝫ ꝙ in natã diuina est ꝓducẽs ⁊ productũ. Sꝫ relatõnes 3° dicte nõ repugnant in eodẽ siue nã siue supposito qz idẽ põt acq̃rere sibi ⁊ efficere in se pfectõem suaz accñtalẽ et sic accñtaliter depẽdere a se. vñ dico ꝙ non repugnãt ex rõne relationũ opposita; ut opposite sunt. s. ꝙ non possunt

fundari in eodem sed quia habēt depē-
dentiā eēntialē. Ad ꝓbatiōē cū dicit
relatiua realia esse opposita ⁊ opposita
non insunt simul. dico ꝙ relatiua realia
hꝰ denoīatiue accepta nō sunt sic oppo
sita ꝙ .s. vnū denoīatiue sumptuꝫ neget
suū correlatiuū. ut s ꝙ sequat si est actīū
ġ non est passiuuꝫ sicut inferunt ↄ̄ria ut
s. si hoc est albū ġ nō est nigrū sed in ab-
stracto bene inferūt. ut si est actio. ġ nō
est passio. vel si est motio actiua ġ nō est
motio passiua tñ non repugnāt qn pos-
sint simul esse in eodē sicut repugnat al-
bedo ⁊ nigredo. Ad aliud sustinēdo ꝙ
ꝗ̄ꝙ̄ volūtas sit actiua tñ intellectio vel
obm̄ apprehensuꝫ est illud sine quo nō.
sicut ponūt alij ꝙ intellectio sine fantas-
mate non est in actu ⁊ hoc facit nālis or
do potentiarꝫ cū dicit ꝙ tunc pari rōne
posset dici ꝙ lignū agit in se ⁊ cōburit a
se p̄nte igne. ⁊ ignis est sine quo nō ⁊ sic
de alijs. dr̄ ꝙ nō est sīle q2 ignis approxi
matus huic cōbustibili ⁊ illi equalit̄ dis
posito equaliter ↄburit ⁊ vniformit̄ ipꝫ
lignū duobꝰ aūt ostensis volūtati ꝗ̄uis
equaliter dispositis non semp equaliter
vult volūtas ⁊ ideo patet ꝙ illud ↄburi
non pōt esse actiue a ligno sicut volitio
a voluntate. Sed hec respōsio non suffi
cit q2 diceret aduersariꝰ ꝙ hoc est quia
lignū naturaliter ↄburit se presente igne
sicut causa sine qua non sed volūtas li-
bere. vel sic solue instantiā ſm aliā repe
titionē. Cū arguit ꝙ tunc sustineri possꝫ
ꝙ qōlibet ageret in se puta ꝙ lignū ↄbu
rit se p̄nte igne sicut causa sine qua non.
non sequit q2 nos videmus ꝙ iste ignis
appositus alij ↄbustibili ꝗ̄ ligno ↄburit
illud ⁊ ideo scimus ꝙ cū calefacit hoc li
gnū non est actio sua. Sed hoc nō suf-
ficit. nam ego semp dicā ꝙ cuiuscūqꝫ cō
bustibili applicet ignis si illud ↄburatur
hoc erit ꝑ actōem suā ꝓpriā in seipm̄ ne
cessitate nāli. tñ non sine igne p̄nte sicut
causa sine qua non solū. Dico igit hic
p̄mo ꝙ debet in hac mā etiā ſm eos da

re aliq̄d prius quod tñ non sit cā effici-
ens sed sit cā sine qua non. Et hoc ꝓbo
per ipsuꝫ qui hāc opi. ponit. nā ſm ipsū
intellectus nō est cā intellectōis nec volū
tas volitōis sed solū fantasma est causa
vtriusqꝫ. ⁊ tñ ſm eū impossibile est fan-
tasma ꝑus cāre volitōēꝫ nisi ꝑus nā cāet
intellectōem. ⁊ ita ponit intellectōem eē
causā sine qua nō est ipius volitōis. qō
igit voce negat dictis suis affirmat. s. cāꝫ
sine qua non. Intellectio. n. ſm eū est pri
or nā volitōe. tñ in nullo genere cause se
habet respectu volitōis. qñ. n. aliq̄s effe
ctus p̄cedit aliū effectū ordine nāe non
pōt cā exire in actū cāndi effectū posteri
orē non prius cāto effectu ꝑori illa ꝑori-
tate. Exemplū. sol non pōt illūiare po-
steriorē partē medij nisi ꝑus nā illumiet
ꝑtem ꝓpinquiorē ⁊ tñ ps ꝓpinqua illu
minata nō hꝫ aliquā rōem cāe respectu
illūiatiōis ꝑtis magis distātis. q2 ⁊ ipsa
imediate illūiat a sole imediatōne cause
vñ esto ꝙ fantasiatio vel obm̄ apprehē-
sum requirat ad hoc ꝙ sit volitio non
tñ requirit nisi sicut causa sine qua non
2° ad auc̄tem Ari. 2° de aia. cū dicit ꝙ
si sensus esset actiuus semp sentiret dico
ꝙ effectus ꝑor nō depēdēt ab effectu po
steriore. ⁊ si esset effectus simplr̄ primus
non dependeret ab aliquo effectu sed so-
lū a suis causis. ꝑma aūt pō inter poten
tias aīe est sensus exterior. ideo eius effec
tus nō depēdꝫ ab aliquo effectu sed solū
a suis cāis. Si igit sensus exterior eēt ac
tiuus ⁊ haberet in se p̄ncipiū sufficiēs ef
fectiuū sensatōis ipse semp ageret. Sꝫ sic
non est de intellectu ⁊ volūtate q2 voli-
tio est effectus posterior intellectiōe nālr
⁊ intellectio fantasmate vel fantasiatiōe
⁊ ꝑ illū ordinē necessariū nō p̄t cāri vo-
litō a volūtate nisi prius causet ab intel
lectu intellectio. ⁊ sīle est de intellectione
respectu fantasmatis vel fantasiatōnis
ꝗ̄ꝙ̄ igit sensus semp ageret vel sentiret
si esset actiuus nō tñ oꝫ hoc dicere de vo
lūtate nec etiā de intellectu. Dico 3° ad

instantiā de ligno calefactiuo sui. cuz dr̄ si ita esset de volūtate ita posset dici de quocūq3 alio. s. ꝙ lignū ꝯburit seip3 presente igne qui est cā sine qua non. ꝯcedo ꝙ exn̄s in actu ṗmo mouēdi se seipo actiue ⁊ non alio exit in actū 2^{m}. sicut hn̄s sciam in actu ṗmo nō indiget aliq̊ effectiuo vel motiuo ducēte ip̄m ad actū cōsiderādi nisi hn̄s actū ṗmū deficiat ī aliquo qd̄ necessario requirit ad h^{o} quod possit exire ad actū 2^{m}. sicut q̄uis ocul' hois qui nō pōt imutare mediū haber3 actū primū videndi nō tn̄ posset videre rē in tenebris. Sed rōale est ꝙ cū taz nobilis ꝑfectio aīe cuiusmōi est volūtas q̄ aīa est in actu ṗmo possit exire in actuz 2^{m} quo aīa formaliter perficit in actu 2° nullo alio actiuo requisito. Sed ad hi' passiones que sunt calefieri ⁊ hūectari quibus corrūpit nā ligni ⁊ nō ꝑficit nō pōt poni rōnabilit̄ ip̄m lignū hr̄e actuz ṗmū seu ṗncipiū actiuū q̊ actiue pn̄te igne sic cā sine qua nō solū reducat se ad actū illū 2^{m} q̊ nā ligni corrūpit. Si etiā instes sic. effectus nō dependet a cāis ṗoribus q̄tū ad suū fieri nisi a mā ⁊ efficiēte. Cū igr̄ obm̄ respectu act' volitiōis n̄ se habet nec ut mā nec ut efficiēs. igr̄ volitio nō depēdebit ab obō ⁊ sic esse poterit sine obō. Pz satis ꝑ ṗdicta hi' obiectōis solo. l3. n. effectus depēdeat solū a cāis ṗoribus q̄tū ad suū fieri ꝑ se ⁊ suū esse ꝑ se mā. s. ⁊ efficiēte. pōt tn̄ depēdere ex alio tanq̄ ex illo qd̄ est cōcomitās 2^{m} actū necessario. Si dicas ēt ꝙ hn̄s actū primū pōt eē rō sufficiēs actus scdi non in se sed in alio. Cōtra si nos ponamus ꝙ hec pō ṗma est actiua puta calefactia quero q̊d reducit ip̄m ad actū. vbi grā. quid reducit potentiā calefactiuā ad actū pn̄te ligno certū est ꝙ nihil nisi ipsamet pō actiua dicente Arl. 5°. metha. ꝙ ad idē genus cause reducūt ars ⁊ edificator. sed ars nō reducit ad actū nisi a se respectu artificiati. g̊ pō actiua est de se sufficiens ṗncipiū eliciēdi actōem suā que ē

actio vera de genere actiōis cuius terminus est oꝑatio. forma igit̄ que non hab3 actū primū vel principiū actiuū nisi respectu actus scdi imanentis seu oꝑationis que est terminus istius actōnis poterit habere huiusmodi actuz scdm imanentē a seipsa, sicut potentia actiua que non est nata exire in actum 2^{m} in alio receptū vel in aliud transeuntem exit a seipsa presente obiecto in actum illum

Ad aliud cum dicitur causa equiuoca totalis est nobilior suo effectu vl' producens equiuocū est nobilius producto. verum est ꝙ est nobilius termino formali productōnis ratione cuius productum quod est composituz vnū per accidens dicitur productū. vnde voluntas virtualiter est nobilior volitione. non tamen oportet ꝙ sit nobilior voluntate sub volitione formaliter existēte imo nobilior est voluntas volens actualiter ratōne bone volitionis q̄ voluntas solum volens virtualiter. ponitur exemplū ꝙ nō oportet producens esse nobilius producto simpliciter nisi scilicet ratione termini formalis de accidente generato in homine de nouo ab alio accidente. qd̄ quidem accidens non generatur puta albedo sed homo albus. ⁊ tamen non oportet ꝙ generans album sit nobilius homine albo. Ad aliud de balneo si sustineatur ꝙ obiectū mouet effectiue licet nō sit causa totalis. potest tamē sustineri ꝙ balneū intra mouet ut efficiens et extra ut finis. Sustinendo tamen ꝙ sit tantum causa sine qua non ⁊ nullo modo mouens effectiue tunc oportet glosare ꝙ non mouet effectiue per se sed ꝑ accidens. Dices causa per se est prior causa per accidens. sed obiectum prius est natura ⁊ origine volitione voluntatis vel voluntate volente. ergo ⁊c̄. Dico ꝙ causa per se est prior causa per accidens vel natura vel perfectione. non autem simpliciter origine vel natura sicut amotio vel fractio trabis que est causa

p accñs descẽsus grauis est ꝑoꝛ nã cã p
se ipuis motus grauis. cã etiã p accñs re
ducit ad cãm p se prioꝛẽ vel ad seipsam
vt est cã p se respectu alterius effectus si
cut fodiens fodiatõe est cã per accñs in
uentõis thesauri. ⁊ est cã inuentõnis aq̃
p se. ⁊ ut p accñs reducit ad seipam p se
vel reducit ad aliã p se ꝑoꝛẽ perfectõnez
ut dictũ est. Ad aliud de appetitu sensi
tiuo qui mouet ab appetibili dico ꝙ est
ad oppositũ qꝛ ex hoc mouet appetitus
sensitiuus sic qꝛ nõ est liber sed alius est
liber. vñ Dama. 42. c. dicit ꝙ sensus du
cit ⁊ non ducit. sed intellectiu⁹ ducit ⁊ ñ
ducit. Dico ğ ad. q. ꝙ nihil aliud a vo
lũtate est cã totalis volitõis in volũtate
vna rõ preter predictas est ista aliquid
euenit in rebus ꝯtingenter. Et voco con
tingẽter euenire alit si omnia ineuitabi
liter euenirẽt nõ oporteret ꝯsiliari neq̧
negociari. ut dicit Arl. p° piarme. quero
ğ vtrũ illud quod ꝯtingent euenit vnde
vel a qua causa eueniat nõ a cã determi
nata qꝛ ꝓ isto instãti ꝓ quo est sic deter
minata effectus non põt euenire ꝯtingẽ
ter. ğ a cã determinata ad alteꝝ opposi
toꝝ. aut ğ illa cã põt seipsaz determiare
ꝯtingẽter ad vnũ illoꝝ cũ non possit in
vtrũq̧ simul. sicut dic Arl. 6. metha. de
põ rõali. vel non põt seipaz determiare
sed aliud determiat ipam ad vnũ illoꝝ
si põt seipam determiare ad vnũ illoꝝ
ꝯtingenter vel nõ ineuitabilit hr ꝓpo^m
Si ab alio determinat ad vnũ illoꝝ vel
ğ necessario vel ꝯtingenter. Si necessa
rio effectus euenit ineuitabiliter. si deter
minãs ꝯtingent ⁊ euitabiliter ad vnum
illoꝝ determinat ita ꝙ possit determia
re ad aliud tale determinãs non põt eẽ
nisi volũtas. qꝛ omnis cã nãlis actiua ẽ
determiata ad vnũ effectũ: vel si cã nãlis
est indeterminata non põt seipsam nec
aliã determiare. Dices ista indetermia
tio est ex pte intellectus sic repñtant ipz
obm̃ voluntati. ut foꝛe vel non foꝛe.
Contra. intellectus non põt determiare
volũtatẽ indifferẽt ad alteꝝ ꝯdictorioꝝ
puta hoc foꝛe vel non foꝛe nisi de vno
demõstrando ⁊ de altero palogisãdo si
ue sophistice sylogisando ita ꝙ in cõclu
dendo decipiat. ğ si illa ꝯtingẽtia q̃ hoc
potest foꝛe vel non foꝛe sit ab intellectu
dictante sic ꝓpter ꝯclones oppositas ꝫ
hoc a voluntate dei vel a deo nihil ꝯtin
genter eueniret qꝛ ipse nõ palogiçat nec
decipit. Sed hoc est falsũ ⁊ improbatũ
di. 8. ꝑmi li. Item intellect⁹ agit modo
maxime nãli. p Aug. 3° tri. ⁊ in multis
aliis locis. iõ intellectũ põit ꝑncipiũ ap
propriatũ respectu ꝓductõis filij in diui
nis qui maxime nãlit ꝓducit. ğ intellec
tus minime est causa indetermiata alic⁹
effectus sed determinata. Dices phus
diuidit nãm ꝯtra intellectũ ⁊ ꝯtra agẽs
a ꝓposito. non igit intelligit ꝙ intellect⁹
sit cã per modum nature. Dico intelle
ctus põt accipi vel per se ꝫ ꝙ est quedã
potentia opatiua tali opatiõe distincta
cõtra opationẽ voluntatis ⁊ sic q̃tuz est
de se naturaliter agit: vel ꝭm ꝙ est potẽ
tia practica respectu agibilis extra ⁊ sic
ꝓ eodem phus habet artem. intellectuz
ꝓpositũ intellectõem ⁊ appetitũ. ⁊ isto
modo accipiẽdo intellectũ distinguit a
gens p intellectũ ꝯtra agens per naturã
⁊ illo 2° modo frequẽter loquit de intel
lectu fere p totũ libꝝ ethi. ⁊. 5°. metha.
⁊. 3°. de aia. ⁊. 2°. phy. de potẽtia rõnali
sed primo mõ paꝝ loquit phus de intel
lectu. Item sine omni cõtradictione
posset intelligi appetitus intellectiu⁹ nõ
potens se determiare si appeteret p mo
dum nature. sicut fingit Ans. de cãu dia
boli. c. 12. ꝙ esset vnus angelus qui ha
beret intellectũ ⁊ appetitũ tãtũ respectu
affectõis commodi ⁊ non data esꝫ ei af
fectio iusti. iste angelus non posset appe
tere nisi tantũ intelligibilia ⁊ hoc p mo
dũ nature. sicut appetitus sensitiu⁹ appe
tit conuenientia ꝭm sensuz. Sed si liber
tas in appetitu intellectiuo eẽt cãta nãlr
ab intellectu nõ posset eẽ aliquo mõ ap

petitus intellectiu' ꝛ liber nec i itelligibi li. Ad primũ ꝑncipale qui diceret ꝙ obm̃ mouet volũtatẽ effectiue nõ tñ ut total' cã sed ut aliq̃d ibi faciẽs tũc nõ eẽt glosãda auc̃tas que dic̃ ꝙ mouz metha phorice ꝛ tũc auctoritas esset ꝑ me. vel sustinẽdo ꝛ dicẽdo ꝙ appetibile mouet appetitũ tm̃ methaphorice. tunc dz itel ligi ꝙ sicut appetibile mouet appetituz methaphorice: ita appetitus sic motus mouet effectiue mẽbra ad exequendum ut acquirat illud appetibile. Et cũ dr̃ eq̃ nocaret de mouẽte hoc nihil valet q2 ñ oz ꝙ oia ordinata ꝯm rõez cãndi sint or dinata in vno genere cãe. causa. n. effici ens ordinat ad finalẽ que est cã alterius generis que mouet methaphorice. vnd̄ potest dici ꝙ Arl. assignat ibi ordinem cãꝝ qualitercũqꝫ mouentiũ. Et non est mirandũ si glosat auctoritas sic qñ auc toritas vna dignior ꝛ supior. s. scripture glosat mirabilius vtpote ꝙ vna ps illi' auctoritatis refert ad quẽlz sãctũ ꝛ alia solũ ad xp̄m que tñ vr̃ apparentius loq̃ de vno ꝛ eodẽ sicut ista qui potuit trãs gredi ꝛ nõ est trãsgressus qui potuit trãs gredi ad quẽlibet sanctũ refert ꝛ non est transgressus ad solũ xp̄m. Ad aliud cõcedo ꝙ volũtas est potentia actiua. Et cũ dr̃ ꝙ potẽtia actiua est ꝑncipium transmutãdi aliud inq̃m aliud. dr̃ ꝙ ibi dat diffinitio potentie factiue. ꝛ cõcedo ꝙ idem non potest facere seip̃m. Sz di co alr̃ ꝙ Arl. in. 5. vel. 9. metha. vbi h° dicit ponit exm de medico qui sanat seip suz qui tñ non est aliud a seipso sed inq̃m medicus est sanans est aliud a seipso in q̃tũ sanat. Sanat. n. inq̃tũ infirmus ñ inq̃tum medicus. si dico in ꝓposito ꝙ volũtas inq̃tuz potentia actiua que põt elicere suã volitõnem est alia formal' rõ a potentia vel rõne recipiẽdi suã volitõ nẽ ipsam ꝑficientẽ. vnde ly inq̃tũ aliud reduplicat formalẽ rõnem aliã solũ qñ mouens ꝛ motũ sunt indistincta s̄bo. sz qñ sunt distincta s̄bo reduplicat rẽ aliã ꝛ rõnem aliã. Ad aliud dico ꝙ accñs ꝑ accñs non nisi a ꝑncipijs intrinsecis a licuius entis orit. cum. n. cãre tale accñs ꝑ accñs puta volitõem nullã ꝑfectiõem tollat a cãnte vel impfectõem ponat in recipiente q2 potius ip̃m ꝑficit. concedẽ dũ est ꝙ talis forma ꝑfecta puta volun tas possit cãre in se volitõem que. s. ẽ ta le accñs ꝑ accñs. Item oz ponere ꝙ ta le accñs ꝑ accñs cuiusmõi est volitio ab aliquo ꝓcedat. nec potest poni ut ꝓba tũ est supra ꝙ ꝓcedat nisi ab illo qd̄ cõ tingenter se habet ad illud. id̄ illud ñ vz Ad aliđ d̄ põ ꝯdictõis qd̄ ẽ i põ ꝯdcõis ad aliqua non se determiat ad vnũ illo rũ. dico aliqua est forma in potentia cõ tradictõis ut scia que est ꝯrioꝝ: ꝛ ista ñ potest se determinare q2 est diminuta et impfecta q̃tuz ad hoc ꝛ respicit vtrũqꝫ ꝯrioꝝ. vnd̄ Arl. vult ꝙ si ex se sine alio determinãte ꝓcederet ad actũ simul ꝓ duceret ꝯria. Alia est forma vel potẽtia indetermiata ꝑfecta tñ ꝛ non diminuta obiecto sibi pñtato cuiusmõi est volun tas. ꝛ ista potest se determiare ꝛ etiã a° vñ Arl. 9. metha. q2 dixerat ꝙ scia est ꝯ rioꝝ ꝛ tñ ad nullũ illoꝝ potest se deter minare ideo subdit determinatiuũ hoc autẽ dico appetitũ vel ꝓ heresim. potẽ tia igit rõnalis ꝑfecta cuius est volũtas q̃uis sit ꝯdictorioꝝ poterit determiare se obõ pñte ad vnũ illoꝝ.

Circa distinc.

26. quero de gr̃a. Et primo vtrũ ista sit in essentia aie vel in potentia. ꝙ in essentia ꝓbo: quia essentia prius exit a deo q̃ potentia. igit ꝑus reducit in deũ. ꝯña ꝓbat. tum per Dyo. quia res reducunt in deũ eo mõ q̃ exeunt a deo. tum q2 sicut quelibet crea tura habet deũ pro proprio efficiẽte ita ꝛ pro vltimo fine. Preterea essentia est indetermiatior q̃ potentia. igit magis i diget determiari q̃ potentia. sed gratia ponit tanq̃ formalit determinãs aiam

indeterminatã.ergo ꝛc. Preterea grã
semper est in actu suo:potentia nõ.ergo
non est in potentia.prima ꝓbatur quia
actus grẽ est gratificare.sed gratia semꝑ
gratificat.ꝯña probat quia habitus nõ
potest semper in suo actu nisi illud cuꝰ
est sit in actu. Item acceptatio essentie
sufficit ad acceptionem potentie ꝛ non
ecõuerso. ergo gratia que est principiuꝫ
acceptandi debet poni per se in essentia.
probatio antecedentis.Geñ.4°.Respex
it deus ad abel ꝛ ad munera eius. Pre
terea cũ essentia sit prior essentialiter in
esse ipsa potentia. igit similiter in accep
tatione. Preterea forma determinãs
ad agendum magis debet poni in prin
cipali agente q̃ in instrumento essentia
est principale agens ꝛ potentia sicut in
strumentale ſm Ansel.de concordia .c.
19.ergo ꝛc. Preterea correspondentia
debet esse magis recreate ad imaginem
creatam.imago creata requirit vnitatẽ
essentie ꝛ trinitatem potentiaꝝ. ergo et
illud quod recreat requirit vnitateꝫ grẽ
perficientem essentiã ꝛ trinitatem virtu
aliter perficientem potentiam. Oppo
situ gratia est aliqua forma in anima ſꝫ
q probat di.17.primi li. sed non est pas
sio vel potentia.ergo habitus ſm illam
diuisionem phi.2.ethi.omnis aũt habi
tus est in potentia q̃ opus habentis bo
nũ reddit.g ꝛc.

Hic dicitur q grã

est primo in essentia. quod ꝓbatur per
Augꝰ. de laude charitatis quia ipsa est
radix ꝛ vita oim bonoꝝ. Ibideꝫ etiam
charitas est vita morientiũ vita autẽ et
mors pertinent ad essentiã.ergo ꝛc.
Confirmat.quia si ibi ponat dat esse su
pernãle ꝛ primũ. igit pari rõne poterit
dare agere supnaturale. non autẽ daret
esse per se supernaturale si tantũ esset in
potentia cũ tamen necesse sit omne ager
precedere esse. ꝛ esse naturale precedere
agere naturale. ꝛ esse supnaturale agere
supernaturale. Contra illã positõem
arguit dupliciter. primo quia cũ grã sit
idem realiter cũ gloria vel per se est dis
positio ad eam sequit q per se sit in eodẽ
subiecto in quo est beatitudo .beatituꝰ
autẽ non est per se in eẽntia sed in potẽ
tia.ergo ꝛc. Respondet q beatitudo
ꝑncipaliter est in essẽtia ꝛ redundat me
diante illa in potẽtias. ꝑmo modo aia
est deformis sicut carbo ignitus ex spe
ciali illapsu dei. Contra.g circũscrip
tis potentijs posset aia esse beata per se
ꝛ ita esset beatitudo non in aliquo actu
2°.neqꝫ etiã in attingendo obiectũ vltiᵐᵘ
nam non attingit obiectũ ut obiectũ ni
si per actũ 2ᵐ qui cõuenit aie ut est põ.
Preterea si beatitudo poneret in eẽntia
ꝛ eiusdẽ rõnis sit gratia in essẽtia in via
ꝛ in patria.ergo nunc esset beata licꝫ mi
nus q̃ in patria.ꝯñs est falsũ.ergo ꝛ an
tecedeus.ꝯña probat. quia nunc habet
actũ primũ eiusdẽ ratõnis per te cũ isto
in quo est essentialiter beatitudo. Rñ
det q ita posset argui de grã in potẽtia
quia eiusdẽ ratõnis est actus nũc ꝛ tũc
nec valet instare de actu videndi ꝛ lumi
ne glorie quia ista per se non ꝑtinent ad
gliam.ergo.ꝛc. Dico q arguᵐ de actu
ꝑmo concludit q nũc esset aia beata licꝫ
minus q̃ tunc.non autẽ si ponat beati
tudo in actu 2° etiã diligẽdi quia ille nõ
est eiusdẽ ratõnis in via ꝛ in patria. Si
eniꝫ intellectio sit per se causa partialis
respectu volitõis sicut dicit.3.opi.in.q.
precedẽte sequit q visio ꝛ cognitio enig
matica que sunt intellectões alterius rõ
nis possint cõcurrere ad volitionẽ sim
pliciter alterius rõnis.ꝛ hec fuit vna rõ
tacta supius pro.3ᵃ opi.quia idẽ obiec
tũ diuersimode cognitũ potest diligi di
uersis actibus etiã ſm spẽm. Preterea
2° quando aliqua forma est indetermia
ta ſm virtutẽ actiuã ad plura illud qđ
precise respicit vnã actõnẽ determinatã
non perficit eam inq̃tuꝫ indetermiataꝫ

sed inq̃tū est potentia determiata respe
ctu illius actōis. Exemplū si aia est inde
termiata ad plures actus cōuenientes si
bi ꝼm plures potētias sapia vel quicūꝫ
habitus intellectualis alius non perfic̄
aiam inq̃tuꝫ determinata sed precise in
q̃tum intellectus. Et ratio ꝑpōnis est
ista quia si perficeret eam inq̃tum inde
terminata ꝼm virtutē actiuā g̊ eque pos
set eam perficere in ordine ad quēcunqꝫ
actū suū. Similiter si perficeret eaꝫ pre
cise in ordine ad determinatū actuꝫ ita
perficerꝫ eam si tantū esset potētia actia
determiata ad istū actū ⁊ nō indetermi
nata ad plures. sed grā tantum perficit
aiam in ordine ad determinatū actū .s.
meritoriū qui.s.est solius voluntatis ꝼꝫ
Ansel.de concep.virgi.c. 4°. ⁊ alibi fre
quēter. g̊ perficit precise inq̃m est illa po
tentia cuius est talis actus. h est volūtas
ergo ⁊c̄. Cōfirmat ista rō quia si pos
set perficere vel ꝑficeret essentiā aie ut
essentia posset redundare in actū ṗoris
potentie.s.intellectus. ⁊ sic actus intellec
tus ut precedit actū volūtatis posset cē
gratificabilis ⁊ meritorius.imo si solus
intellectus esset sine volūtate in essentia
illa posset esse gratia ⁊ meritū. Cōcedi
potest conclo istaꝝ rationū. qꝛ iste ha
bitus qui ꝓbatus est esse supnālis. dis.
17.ṗmi.perficit potentiā aie.⁊ determia
tā.s.voluntatē: qꝛ in ordine ad obiectū
determinatū talis potētie ⁊ etiā actū nō
aūt essentiā qꝛ ipa ut sic nullū respic̄ ob
iectū nec aliquē etiā actū. Confirmat
per Ansel.de cōcep.virg.c.3.ois iusticia
⁊ iniusticia est formaliter in voluntate.
gratia est quedam iusticia et rectitudo.
ergo ⁊c̄.

Ad Argumenta in

oppositū dico ꝙ gratia determinat ad
opatōeꝫ gratuitā sicut ptinet ad habitū
determinare ⁊ hoc mō potentia est inde
terminata indeterminatōe ꝓxima ⁊ nō
essentia. Ad aliō dico ꝙ ⁊ si gratificar̄

idest gratū reddere significet actiue non
tn̄ est agere.sicut nec albedinē facer̄ pari
etē albū est agere sed informare parietē.
Ad 3m dico ꝙ acceptatio potentie suf
cit ad acceptatōem essentie ⁊ nō ecōuer
so.sicut.n.si homo posset videre actuꝫ
alterius diligēdi ꝓpter illū actū accepta
ret totū suppositū. ita deus ṗmo accep
tat actū libere elicitū a potentia. nō qui
dē acceptatiōe generali q̃ acceptat om̄eꝫ
creaturā.quia sic ṗmo essentia acceptat
sed acceptōe speciali qua ordinat accep
tū ad beatitudinē. Acceptat āt sic ṗmo
⁊ ṗncipalir̄ potentiā que est ṗmo beatifi
cabilis ⁊ per illā ipaꝫ essentiā. Et cū ob
ijcit de Abel ⁊ munerib⁹ eius.dico ꝙ ac
tus exterior non acceptat nisi qꝛ interior
nec interior nisi quia potentia illa cuius
est actus vel elicitus vel impatus. sꝫ nō
est vlterius resoluere illā acceptatōnem
istius potentie in acceptatiōem alicuius
prioris acceptati.qꝛ nihil est ṗus accep
tabile acceptatōne spēali nisi mediante
illa potentia. Ad aliud de instrumen
to: posset cōcedi maior de instrumēto ex
trinseco non aūt de intrinseco quod est
idē opanti. sic ipsemet operans dicitur
instrumentuꝫ inq̃tum habet rōnem de
terminatā operatiuā quia illo modo ac
cipiēdo instrumentū forma determināns
actionem debet poni in instrumento nō
autem in principali agente ut distinguit
ab instrumento debꝫ poni nisi forma re
cipiens actionem.

Jrca distinc.

27. quero vtrum gratia sit
virtus. ꝙ non. quia sic se
habet lumen supnaturale respectu vir
tutum gratuitarum sicut lumen natu
rale respectu virtutum naturalium.sed
lumen naturale non est virtus natural̄
ergo nec gratia que est lumen superna
turale est virtus supnaturalis. Cōtra
grā est habitus ex precedenti.q. ⁊ non

viciū.ḡ est habitus virtus.

Opinio fuit hic.

aliquādo ꝙ gratia est quoddā lumē su-
ꝑnaturale se habēs ad v̓tutes theologi
cas sicut lumē naturale ad v̓tutes acqui
sitas. sicut aīa ponit idē suis potētijs. vł
gr̄a esset radix eaꝝ vel iste tres ꝑficerēt
in ordine ad lumē supnāle qḋ est gr̄a sic̄
virtutes acquisite ꝑficiunt in ordine ad
lumē nāle. Sed ex hoc sequeret̄ ꝙ fides
nō posset manere informis q̄ꝛ nō posset
ꝑficere nō manēte illo lumie in ordie ad
qḋ perficit. sicut nec virtus acq̄sita pōt
manere virtus nō manēte habitudie ei⁹
nāli ad illud quod respicit. Et si dicat̄
ꝙ est assignare gradus in gr̄a ⁊ ꝭm gra-
dū inferiorē est fides: spes: ⁊ ꝭm graduz
supiorē meret̄ nomē charitatꝭ. ⁊ ita infe
rior pōt maner̄ sine supiori ⁊ hoc mō fi-
des ⁊ spes manent sine charitate. Con
tra hoc. eadē essentia nō pōt ita diuersi-
mode ꝑficere potētias aīe. 2° etiam vr̄ ꝙ
iste tres virtutes theologice eēnt in p̄ria
manebit. n. tunc ꝑfecta gr̄a ⁊ ita omnes
virtutes ꝭm illā opi.

Ideo alia ē opinio

que dicit ꝙ gr̄a formalit̄ est virtus q̄ est
charitas ⁊ quecūq̄ꝫ excellētie attribuūt
gr̄e ⁊ charitati ⁊ ecōuerso. vtraq̄ꝫ. n. for
malit̄ equalit̄ diuidit inter filios regni ⁊
ꝑditōis. 15. de ci. c. 18. vtraq̄ꝫ est etiā for-
ma virtutis ⁊ neutra pōt esse informis.
vtraq̄ꝫ etiā ꝯiūgit vltimo fini ꝑfecta cō-
iunctōe qualis pōt esse in via. ⁊ si ponēt̄
distincta altera supflueret q̄ꝛ reliqua suf
ficeret. Et ꝭm hoc pōt teneri opi. mgr̄i si
cut tenebat̄. di. 17. p̄. ꝙ spūs sanct⁹ nō ꝑ
aliū habitū distinctū a charitate mouet
volūtatē ad diligendū deū meritorie et
distīctū ab illo habitu quo aīaꝫ inhabi
tat qui est gr̄a ⁊ ipsa est charitas. ⁊ eodē
habitu quo spūs sanctus inhabitat aīaꝫ
inclinat̄ volūtas in suū actū meritoriuꝫ
nō sic aūt eodē habitu quo spūs sanct⁹
inhabitat credit oīa ⁊ sperat sed alijs ha
bitib⁹ impfectis q̄ꝛ actus istoꝝ habituū
requirūt impfectōem. Sed ex hoc vr̄
sequi distinctio inter gr̄am ⁊ charitateꝫ
q̄ꝛ charitas est ꝑfectio simplr̄. alˀs eni nō
formalit̄ ꝯpeteret deo q̄ ꝭm Jo. est chari
tas. gr̄a aūt nō est ꝑfectio simplr̄ nec for
malit̄ ponit in deo. ḡ. ⁊c̄. Rn̄. charitas
dr̄ qua habens eā habet deū caꝝ. ita ꝙ
respicit deū nō in rōe diligibilˀ sed i rōe
diligibilis. gr̄a est qua deus hꝫ aliquem
gratū. ita ꝙ ipsa respicit deū acceptāteꝫ
siue diligentē nō autē dilectū. nō aūt dr̄
gr̄a qḋcūq̄ꝫ ꝓpter qḋ de⁹ diligit q̄a tūc
essentia diuina in filio posset dici gr̄a q̄ꝛ
ꝓpter eā diligit filiū. sed illud ꝓpter qḋ
deus acceptat hn̄s ut dignū beatitudine
dignitate que est incorrespōdētia meriti
ad p̄miū illud dr̄ gr̄a. ⁊ ita aliquā imp-
fectōem includit illud qḋ est gr̄a q̄ꝛ talis
dignitas aliquā ꝑfectiōem ponit in dig°
quia nō est per se beatus. Sic ergo pos
sumus cōcedere ꝙ licet idem absolutuꝫ
sit in anima per quod aīa diligit deū ut
obiectū ⁊ per qḋ acceptat̄ spēali accepti
one a deo ⁊ ordinat̄ ad beatitudineꝫ tn̄
alia ⁊ alia ratio est in isto absoluto inq̄
tū sic ⁊ sic respicit deū ⁊ vna ratio p̄ma
s. principalis competit sibi inquantū est
perfectio simpliciter. alia competit sibi
ut est perfectō limitata. ⁊ ita appropria
te ꝭm primā est charitas: ꝭm scḋam dr̄
gratia ⁊ ut sic omnis gratia est charitas
licet non ecōuerso. sed nec tamen ista di-
stinctio rationū vel non cōuertibilitas
cōcludit ꝙ vbi cōcurrunt in eodem aīa
gratia ⁊ charitas ꝙ sint distincta ꝭm for
mam sicut licet sapiētia sit perfectō sim-
pliciter ⁊ sapiētia talis sit perfectio limi
tata: vbi tamē ꝯcurrunt nō sequitur ꝙ
hec ab illa sit forma distincta vel ꝙ sint
distincta ꝭm formam ⁊ tamē sunt distin
cta ab inuicē formaliter. idem. n. est qḋ
est in intellectu meo scia ⁊ quod est acq̄-
situm per doctrinā ⁊ tamē in deo est sa-
piētia ⁊ nō aliquis talis bitus limitat⁹.

Differunt etiam in ratõne connotati: quia illud absolutum potest considerari ut est habenti principium operandi. ⁊ sic non dicit imperfectionem. et potest esse in deo ⁊ dicitur charitas potest etiam cõsiderari ut obiectũ dei i mo put deus habet me charum. ⁊ si determinat obiectũ ⁊ dicitur gratia. Ad argumentũ dicendũ ꝙ virtutes acquisite morales pficiunt in ordine ad quoddam lumen quod potest dici prudentia que nõ perficit in ordine ad aliud lumẽ nisi intellectus agentis. prudentia tamẽ ẽ virt᷑. sic in ꝓposito vͭutes supnãles pficiũt in ordine ad vͭutẽ que ẽ charitas ⁊ illa vlterius in ordine ad finem supernaturalem.

Circa distinctõnẽ. 28. quero de errore pelagij vtrũ liberũ arbitrium homis sine gratia posset cauere omẽ peccatum mortale. ꝙ sic apl's ad Ro. ij. gentes que le. ⁊c. ubi vi' apl's increpare iudeos in h ꝙ gentes sine lege data seruabant legem ꝗ cauebant ab omni peccato: ⁊ tamẽ videtur ꝙ nõ habuerũt grãm. Pre͡a augus. 3. d li. arbi. nullus peccat i eo quod vitare nõ potest. ergo nullũ peccatũ est quod non possit vitari. Itẽ ansel. de li. arbi. Liberũ arbitriũ est potestas seruãdi rectitudinem ꝓpter se. ergo manẽte libero arbitrio manet ptãs eius. Cõtra hoc videt eẽ heresis pelagia͡a ꝙ liberũ arbitriũ sufficiat sine gr͞a. Itez hec heresis vi' potissime increpata ab aug᷑. de rectitudine iusticie quere. Itẽ grego. in omelia. Peccatũ quod penitentia non deletur mox suo pondere ad aliud trahit.

Hic dicitur ꝙ propter uerba aug. que adducit ꝯtra pelagianos nõ põt caueri ab oĩ pctõ sine gr͞a. Sz hoc diuersimode ponit. vno mõ ꝙ liberũ arbitriũ possit vitare singl'a peccata mortalia: ñ tñ oĩa. ex͞m ponit d exñte i vase pforato qd lz possit qdlz singulo⁊ foraminũ obstruere nõ tñ oĩa. dũ enĩ vnũ obstruit relinquit aliud patens Alio mõ di' ꝙ liber⁊ arbitriũ põt ꝯsiderari tripl'r. vno mõ añ deliberatiõem et tp̃s deliberatõis. 2° mõ post utrunq;. s. deliberatõem ⁊ ipm tp̃s deliberatõnis. vel tertio mõ post tp̃s deliberatiõis elapsum. nõ aũt post deliberatõem hitam pmo mõ ponit nõ posse peccare mortaliter sz venialiter. 2° mõ ponit posse vitare omne peccatũ mortale post deliberatõem habitam. 3° mõ dicitur nõ posse cauere si sit in peccato mortali ꝓpter defectũ intellectus ante tempus deliberãdi ꝓpter quod nõ recte deliberabit licet trãseat tempus in quo haberi potuit deliberatio. ⁊ ita tenebit: quia quãdo trãsit cõueniens tempus deliberatiõi. si nõ tunc deliberet est ꝯsensus interpͥtatiuus

Cõtra h arguit ⁊ pmo ꝯ ꝯclõem: q͞a pctm̃ mortale nõ est nisi in trãsgredien᷑ pceptũ dei. sz fm Hiero. q̇ dicit deũ pcepisse ipossibilia anathema sit. Rñdet ꝙ exñti in pctõ mortali possibile est seruare pceptũ nõ aũt ut manet in peccato. sz possibile est ipm ꝓpare ⁊ disponẽ se ad grãm: qua data põt seruare preceptum. ⁊ ita si nõ ꝓparet se illa ip̃paratio imputaret sibi in peccatũ sicut exemplificat ansel. Alia rñsio ꝙ licet manẽs i peccato mortali posset seruare pceptũ q̃ntum ad eius explicatõem: nõ tñ quãtũ ad intentõem mandãtis quia inten᷑sua est ut ꝯsequeret finẽ per ipm. nõ autẽ p illo⁊ obseruatõem ꝯsequitur aliquis finẽ nisi obseruet illa ex charitate. Cõtra si de᷑ pcipiens intendebat quelz obſuare ad ſuandũ pceptũ ex charitate. ergo quicunq; faciẽs opus pcepti: ⁊ ñ ex charitate peccat mortaliter. ⁊ hoc tã de precepto negatiuo ad qd tenet sp ⁊ p semp ⁊ si teneat ad illud seruandũ ex charitate qñ illud ſuat non ex charitate peccat mortal'r. Sil'r de pcepto affirmatio ad

qȯ teneť ꝓ aliqñ si ꝓ tunc nõ seruat ex
charitate peccat mortaliť. ⁊ ita q̇cunq3
ꝯmisit pctm̃ mortale si postea non occi
dit:q2 deus p̃cepit nõ occidere. si etiam
nõ fureť:q2 de⁹ p̃cepit non furari peccat
mortaliter. Similiter si seruat sabbatũ
etiam quia deus hoc p̃cepit peccat mor
taliť. Hoc dicere nõ vĩ aliud ꝙ peruerte
re oẽs qui semel cõmiserũt pctm̃ morta
le ut nullũ bonũ opus ex genere postea
faciat ad qȯ tñ al's sunt astricti. cũ tamẽ
suadẽdi sint ⁊ monẽdi ad oppositũ: ut
s. faciãt bona opa ex genẽ: q2 illa dispo
nunt eos ad grãm citius ⁊ facilius obti
nendã. siliter existens in charitate põt fa
cere aliquod opus p̃cepti non tunc mo
tus ex charitate sed ex pietate ⁊ mansue
tudine naturali: uel ex aliquo alio non
referendo tunc actualiť ad finẽ vltimu3
ita ꝙ ista impletio opis p̃cepti nõ eẽt si
bi meritoria ꝙ si teneretur seruare pre-
ceptũ ſm intentõem mandantis: ut. s. ꝑ
ip̃m possit fine3 ꝑtingere teneť tunc ad
meritũ: ⁊ tunc peccaret mortaliť facien⁹
tale opus qȯ est bonũ ex genere ⁊ ex pre
cepto qȯ est absurdum. Per ide3 ar.
ꝯtra ṗmã r̃ñsionẽ: quia ponamus ꝙ nõ
disponat se aliquis ad grãm si tũc stat i
culpa nõ põt se seruare a culpa. g̊ ꝓ tunc
est sibi impossibile seruare se a cl'pa: qȯ
est falsũ: q2 ois culpa est volũtaria. si au
tẽ ꝓ tunc põt se seruare a culpa qȯ saltẽ
vĩ manifestũ q̃ntum ad genus opis p̃ce
pti redit ar^m ṗus factum: q2 hoc sufficit
ad excusandũ eũ a pctõ mortali. Cõ
tra istas duas vias ar. in spãli. ṗmo cõ-
tra ṗma3. si in hoc tpe põt cauere ab h⁰
peccato mortali ⁊ illo: ⁊ dũ cauet h⁰ ca
uet om̃e. ⁊ sil'r de tẽpe ꝯsequẽte: ⁊ sic de
semp. g̊ si põt sp cauere hoc ⁊ illud siml'
põt cauere oia. assumptũ ꝙ si põt caueř
hoc pctm̃ mortale ꝓ nunc ꝙ põt etiã ca
uẽ illud aliud. ⁊ ita omne ꝓ tẽ p3: q2 uo
luntas nõ potest hr̃e distinctos ꝯsensus
qui requiruntꝰ ad pctm̃ mortale. ⁊ ad re
sistendũ peccato mortali. ⁊ ita dum di-
stincte habet actũ resistendi huic pecca
to mortali nullũ velle h3 tunc ꝑ qȯ ali-
ud uelle ꝓ tũc peccet mortal'r. maxime
cũ p̃seruãdo se ab vno peccato mortali
fit fortior ad resistendũ aliĳs. g̊ si nũc po
test hoc pctm̃ cauere de quo timeť mul
tomagis illud põt al's cauẽ ⁊ sic de aliĳs
Contra scd̃am viã arguo sic: tpe illo
q̊ possit hr̃i deliberatio ȯ hoc peccato a
aut põt deliberare de a. ⁊ sequiť ꝙ du3
deliberat nõ peccat mortaliter. cõpleta
etiã deliberatõe cauere: põt ꝑ te ut non
peccet actualiť ipso peccato: nec aliquo
alio tunc aut nõ põt deliberare de a. i il
lo tpe deliberatõis. ⁊ ita nõ habebit vsũ
rõis. Q2 si dicas ñ posse deliberař re
cte ꝓpter excecatõem intellectus. h⁰ vi-
deť absurdũ: quia vnũ peccatũ mortale
nõ facit aliq̊ mõ intꝑatũ generali intẽ-
ꝑantia: q2 vna hirũdo nõ facit ver. nec
vnus act⁹ v̓tuosus uel viciosus facit ho
minẽ v̓tuosũ uel viciosũ general'r. nec ꝑ
ꝯñs excecatũ general'r circa oia ṗncipia
oꝑabiliũ. g̊ põt hr̃e rectã deliberatiõem
de multis de quibus tentať nõ obstante
ꝙ sit in vno pctõ mortali. Simil'r vi
cia nõ sũt ꝯnexa in tm̃ q3 vnũ pctm̃ ex
cecet cir^a oia ṗn^a oꝑabiliũ ad bñ agenȯ
q2 nec etiã vnũ pctm̃ deprauat appetitũ
ꝑ se inclinando ad aliud. imo cũ v⁰ pctõ
p̃t stař v̓tus acq̊sita ꝯria illi pctõ: q2 v^m
pctm̃ mortale nõ corrũpit totũ habitu3
v̓tutis. igĩ ꝑ istos habit⁹ tam acquisitos
circa idẽ agibile ꝙ acq̊sitos circa alia a-
gibilia põt iste recte iudicare ⁊ delibera
re siue de eodẽ peccato siue de alio. et si
posset recte deliberare nec peccet cõsen-
su interp̃tatiuo põt ꝑ te cauere oẽ pctm̃
g̊ simpl'r põt.

Ad questionem po

test dici ꝙ pctm̃ vno mõ põt accipi ꝓ ip
so actu elicito deformi. loquẽdo de pec-
cato ꝯmissionis. Alio mõ ꝓ macula q̃
remanet post actũ elicitũ siue ꝓ reatu ꝑ
manẽte quousq3 peccatũ fuerit deletu3

ꝑ penitentiā. 2° mō dico ꝙ liberuꝫ arbitriū nō pōt ex se cauere omne pctm̄ mōtale ꝑ statu isto: qꝛ aīa sine gr̄a aliꝗ̄ peccato maculaꝛ uel originali uel actuali a quo nō liberaꝛ nisi ꝑ grāꝫ. Sꝫ si q̄ratur vtrū hoc sit ꝓpter imediatā oppositōem culpe ⁊ grē. dico ꝙ nō: qꝛ ista non essent imediate opposita ꝑ statu innocētie. tunc. n. potuit aliꝗs esse in puris nālibus tam sine gratia q̄ꝫ culpa. g̊ nllo mō sunt imediate opposita. nec etiā ꝑ ꝯpatione ad pōm facientis: quia q̄lem potuit deus facere volūtatē talē pōt eā repare postq̄ꝫ peccauerit. sꝫ hoc tm̄ est ex lege illa vlī qua nullo mō remittiꝛ inimicicia nisi fiat nō tm̄ nō inimicus: sꝫ etiaꝫ amicus sibi acceptus ꝑ grām gratificantem

Si obijciaꝛ quō de⁹ posset remittere culpā nō dādo grām. videreꝛ. n. esse mutatio in deo si nō ponaꝛ in ipso iustificato. R°. duplex. ꝑmo mō dī ꝙ ⁊c. q̄re in henri. Et pōt illa opi. ꝯfirmari per hoc ꝙ illud p̄ceptū: diliges do. de. ⁊c. est ꝑmū a quo tota lex pendet ⁊ ꝓphete. i Math. Ad actū igitur huius p̄cepti aliquando eliciendū teneꝛ uolūtas. ita ꝙ nō pōt esse semꝑ omissio actus huius p̄cepti sine peccato mortali. q̄nꝗꝫ autē uolūtas actū huius p̄cepti exequiꝛ licꝫ vniformiter ⁊ disponit se de cōgruo ad gratiam gratificantē cui oblate uel resistet et peccabit mortaliter uel cōsentiet ⁊ iustificabiꝛ. Hec igitur opi. non ponit partem negatiuam q. ꝓpter impotentiaꝫ liberi arbitrij absolute: sed inquantuꝫ ipsū ꝯpatur ad deum liberaliꝛ grām offerentē libero arbitrio aliqualiter tamen disposito.

Ad argumēta. Ad illud ad Ro. dici potest ꝙ si nō erāt obligati ad legem moysi nisi filij israel alij gentiles potuerunt iuste viuere seruan⁹ legem nature. ⁊ tunc ipi facti sūt sibi ipsis lex. i. ꝑ legem nature scriptam in cordibus eorum interius dixerūt se recte viuendo: sicut iudei per legem scriptaꝫ. sꝫ isti non bene vixerunt sine omni gratia quia gratia potuit esse in eis supposita hypothesi absꝗꝫ obseruatōne legis moysaice. Ad aliud concedi potest ista ꝓpositō Aug⁹. absolute s̄m istā opini. Et ad minorē pōt dici ꝙ iste cui auferꝛ gr̄a pōt cauē ne resistat gr̄e. sꝫ non pōt caueꝛ a peccato. Si. n. nō resistat gr̄e iustificabitur. solū igꝛ pōt hoc caueri. sꝫ non potest caueri stando in peccato ꝑus cōmisso Ad 3ᵐ rn̄dit ansel. ꝙ quantū ē ex ꝑte liberi arbitrij potest seruari iusticia sꝫ q̄n iusticia nō hꝛ iusticia seruari non possit.

Irca distinctōnem. 29. quero vtrum iusticiā originalem in Adam necesse sit ponere aliquod donuꝫ supernaturale. ꝙ non: quia si poniꝛ ponitur ꝓpꝛ rectitudinē excludentē omnē rebellionem potentiarū: ⁊ ꝓpter immortalitatē pro statu illo habitā. vtrunꝗꝫ istoꝝ pōt saluari ex puris naturalibus. quia vtrūꝗꝫ istoꝝ est pena. pena aūt non est sine culpa. ꝙ mors sit pena patet: de rebellione etiā ꝓbaꝛ: quia pugna potentiaꝝ iferiorū ad suꝑiores pena est. Pre^a. uoluntas in puris naturalib⁹ suis est recta: qꝛ non fuit facta a deo curua. ⁊ ita rectitudo ē ab origine g̊ originaliter ꝯuenit homini ⁊ per ꝯn̄s iusticia: quia rectitudo uoluntatis est iusticia. ergo uoluntas in puris naturalibus habet iusticiam originaleꝫ

P̄. si tm̄ eēt donū suꝑnāle. g̊ pctm̄ originale tm̄ eēt caren^a istius doni suꝑnāl. g̊ aliꝗs fact⁹ in puris nālib⁹ actu eēt eq̄l illi q̊ ꝑ pctm̄ amisisset iusticiā originalē ⁊ ita essent eq̄liꝛ puniēdi qꝺ vꝛ incōueniens. Cōtra. nālia manēt integra ī pctōre s̄m Dyoni. iusticia originalis nō manet pꝫ ꝑ effect⁹ sibi assignatos g̊ ⁊c.

Hic dicitur ꝙ p̄ter istā rectitudinē infusā si q̄ fuerit oportet

ponere in voluntate rectitudinẽ que est
sicut qualitas in quantitate cui opponi
tur curuitas naturalis inflicta ipi volũ
tati quã ipa incurrit peccando. ꝛ ex ista
curuitate sequitur inobedientia viciuꝫ
inferiorũ: quia licet voluntas recta pos
sit eis dominari non tamẽ voluntas sic
incuruata. Exemplum ponitur de v̊ga
recta: ꝛ postea icuruata cuius rectitudo
est naturalis. non tamẽ ita ꝙ sit de essen
tia eius. declaratur istud: quia alias non
videtur ꝙ possit saluari ꝙ peccatũ vul
neret in naturalibus. Si enim corrum
peret tm̃ aliquod donum gratuitũ spo
liaret tm̃ in gratuitis. ergo ad hoc ꝙ vul
neratio ponatur ĩ naturalibus oportet
ponere aliquam rectitudinẽ que ꝑuetur
per peccatum. Si ergo ponat aliqđ do
num supernaturale preter illam rectitu
dinem oportet dicere: ꝙ iusticia origina
lis includat vtrunqꝫ: quia si tm̃ attendi
tur ſm illud donum equales essent iste
qui est in puris naturalibus ꝛ peccator
ꝛ sicut deduxit q̊ddam ar^m in opponen
do sequeretur ꝙ essent equaliter puniẽ
di. Contra istud obijcitur. quia ſm
istam positõem nõ videt possibile uolũ
tatẽ peccare nisi habeat rectitudineꝫ na
turalem que posset corrumpi per pctm̃
fiat igitur sine isto addito in sola essen^a
sua ipa non poterit peccare: quod videt
absurdum: quia ipsa potest iusticiam te
nere. hoc est velle cõcorditer dictamini
legis naturalis. ꝛ non est necesse ita uel
le quia libera est. ergo potest peccare. g̊
non oportet ponere talem qualitateꝫ ut
eius opposita curuitas inducatur ꝑ pec
catum. Pre^a. non tm̃ ꝓpter illaꝫ cur
uitatem videt esse rebellio potẽtiarum:
quia uolũtas ex libertate sua naturali
videt melius ꝛ magis dñari virtutibus
inferioribus q̃ ex illa qualitate acciden
tali: quia ipsa ſm essentiam suã est sup̃
ma potentia. igit nõ erit ista qualitas to
ta rõ dñandi. ita ꝙ si ipsa nõ insit ñ do
minet uoluntas. Pre^a tunc possꝫ co
gnosci ꝑ rõem naturalẽ hunc statuꝫ nõ
esse naturalẽ: quia manifestũ est nũc eẽ
rebellionẽ in potentijs inferioribus. ꝛ ꝑ
te nõ põt esse nisi corrumpat rectitudo
uoluntatis. ꝯñs est incõueniẽs: quia pre
clarissimi phi ad hoc pertingere nõ po
tuerunt. Prete^a ista rectitudo corru
pta est totaliter per peccatum mortale.
igr̃ cum scdm pctm̃ ita formalit sit pec
catum sicut p̊mũ oꝫ ꝙ ita corrũpat ipsã
scdm sicut p̊mũ. Sed scdm nõ põt illaꝫ
rectitudinẽ corrumpere: quia iam ñ ma
net. ergo nec p̊mũ est pctm̃ ex hoc ꝙ cor
rumpit istã. Pre^a illa rebellio videt
esse in hoie exñte in puris nãlibus. igr̃ ñ
est ꝓpter aliquã curuitatẽ quã incurrit
uoluntas ꝑ pctm̃. ꝓbatio ãñtis. nãle est
vnicuiqꝫ appetitui ferr̃ in suũ appetibi
le. ꝛ si est appetitus non liber nãle est ei
summe ferri quãtũ põt: quia sicut talis
appetitus ſm Dam̃. 43. ducitur ꝛ non
est in potestate sua eius act⁹: ita nõ est in
potestate eius intẽsio act⁹ qñ agat q̃tuꝫ
põt. igitur cum appetitus sensitiu⁹ exñs
in puris ñãlibus hẽbat ꝓprium appeti
bile ꝛ delectabile summe hr̃et tender̃ in
illud quantuꝫ est ex se. ꝛ illud tendẽ ipe
diret actũ rõis: qꝛ adhuc essent iste potẽ
tie in eadẽ eẽntia sicut mõ: ꝓpter quam
vnitatẽ ipediũt se mutuo in actib⁹ suis i
tensis: ſm Auic. 6 nãliũ. g̊ deberet cona
ri rõ ad ipediendũ istã delectatõnem sũ
mã ptis sensitiue ꝛ nõ posset inferiõ põ
cohiberi sine aliq̃ tristicia ꝛ difficultate
in ipsa exñte: quia sicut ipsa sũme incli
nat ad hoc: ita ex ꝑte sui sũme renititur
ad oppositũ. igr̃ ibi esset rebellio: quia ĩ
clinatio potentie inferioris ad delectan
dũ ꝯ iudiciũ rõis: ꝛ difficltas in refrenã
do illum appetitum.

Potest dici ergo
ꝙ si originalis iusticia habuit illuꝫ effe
ctum facere s. perfectam tranquillitatẽ
in anima quantũ ad omnes potentias:
ita ꝙ natura inferior non inclinaretur

contra iudiciū supiozis. aut si inclinare
tur quantum est ex se. posset tñ regulari
⁊ ozdinari sine difficultate supiozis ⁊ si
ne tristicia inferiozis cuz hoc nō hūerit
pō facta in puris naturalibus necesse ē
ipsam ponere donum supnaturale quo
sit ista tranquillitas perfecta in anima.

Ex hoc pōt formari scđa rō. uolun
tas eni ꝯiuncta appetitui sensitiuo nata
est condelectari sibi: sicut intellectus cō
iunctus sensui natus est intelligere sensi
bilia. ⁊ si talis uolūtas multis appetiti
bus sensitiuis ꝯiungit nata est condele
ctari illis oībus. ⁊ ita nō tm̄ illum appe
titū nō pōt retrahere a suo delectabili:
sine aliqua ꝯtraria inclinatiōe ex parte
istius appetitus ⁊ difficultate. Sed nec
etiam seipm vī posse retrahere sine dif
ficultate a condelectando illi appetitui
ab hoc igī ut se delectabilit̄ retrahat oz
eam in aliud ferri sibi delectabilius q̄m
sit illud delectabile appetitus inferiozis
cui ꝯdelectaret si hoc nō esset. igī ad h°
ꝙ uolūtas possit se retrahere delectabi
lit̄ ab oī delectatōne inozdinata cū aliq̄
vi inferiozi opoztuit aliq̄d ex se ipsi vo
luntati esse delectabilius q̄ aliqđ delcā
bile alicuius vis inferiorīs. ⁊ cū nihil sit
tale ex ꝑte ipsius uolūtatis: oz aliq̄d fu
isse in uoluntate supnāle quo fieret sibi
finis delectabilioz q̄ aliqđ delectabile a
licuius appetitus sensitiui ꝓpter quam
rōem delectabilius se retrahet a cōdele
ctando appetitui sensitiuo q̄ recedet ab
illo delectabili. s. fine. Si igī in p° hōie
fuit ille effectus. s. ꝑfecta trāquillitas et
erat effectus ozīginalis iusticie illa iusti
cia fuit donū supnāle: qz fecit deuz dele
ctabiliozē uoluntati q̄ aliqđ appetibile
sensibile: quod nō potuit esse ex aliquo
dono nāli ipsius uolūtatis. Sed nū
quid ex hoc tollit̄ oīs rebellio ut pō in
ferioz delectabilit̄ se retrahat a suo dele
ctabili ꝓpzio. R° si uolūtas abstinet
delectabilit̄ a ꝯdelectādo potētie inferi
ozi tot⁹ hō delectabilit̄ abstinet a delcā
bili appetit⁹ sensitiui inferiozis. nō āt to
tus hō cū tristicia abstinet si vis illa ife
rioz abstinet cū tristicia. h. n. ꝯuenit hōi
simplr̄ qđ ei ꝯuenit ꝑm pōm supiozem
nec ꝓpter h ab eo negat. ⁊ si nō ꝯueniat
ei ꝑm pōm inferiozē. Q2 si dicat q̄ ipsa
pō inferioz ex ꝑte sui delcābilr̄ obediat
rōi. tūc vī q̄ opozteat aliq̄d ponere i pō
inferiozi q̄ sic delcābilr̄ ferat in delcābi
le uolūtatis. nō. n. vī q̄ ex nā illius po
eēt delcābilr̄ auelli a suo delcābili. nec e
tiā erat ex nā sua inq̄ntū est inferioz uo
lūtate delectabiliter auelli a suo delcā
bili ab ipsa uolūtate qz iste ozdo eēntia
lis manet nunc: ⁊ tñ nūc nō est talis đle
ctatio. opozteret. n. ponē in singul' potē
tijs appetitiuis inferiozib⁹ singula dona
ita q̄ q̄lz ꝑ suū donū delcābilit̄ mouere
tur a uolūtate. ⁊ ipsa uolūtas ꝑ donuz
suum delcābilr̄ mouēt se ad potētias in
feriozes. ⁊ si eēnt talia pl'a dona: potissi
mū tñ fuit iusticia ozīginalis q̄ fuit i uo
lūtate. ꝑ illud. n. donū uolūtas q̄sdam
delcātōnes appetit⁹ sensitiui ꝑuenicbat
ne vnq̄ ille incesset: puta adulterādi cuz
pulchza aliena: q̄sdā impasset ⁊ bene eis
fuisset vsus hō: puta cog̊scēdi suā obedi
endo ꝑcepto diuino: illi. s. crescite ⁊ mul
tiplicami ⁊c̄. ita q̄ istas delcātōes licitas
q̄nq̧ hn̄das ꝑ tc̄ q̄n infuissent nō hūiss3
volūtas ꝓ fine s3 ad finē debituz retulis
set. a q̄busdā etiā delcābilib⁹ licit' q̄nq̧
hn̄dis q̄nq̧ auertisset. sic ab illa delcāti
one q̄ nō erat hn̄da nisi ꝑ tꝑe. ⁊ q̊dcūq̧
istoꝝ siue ꝑuenire siue bn̄ vti habitis si
ue auertē ab hn̄dis delcābilib⁹. volūtas
delcābilr̄ faceret ꝑ donuz illud supnāle
q̊ delcābili⁹ fuit sibi fini ult° inherē. ⁊ oī
bus ozdinat' ad illū q̄ ab illo separi in
herēdo alicui delcābili nō ozdinato ad
istū finē ista oīa ex puris nālib⁹ suis nō
potuit hr̄e. ⁊ si ex se hr̄et aliqđ donū cui
hec oīa ꝯuenirēt. nec ꝓpter h esset dele
ctata l3 tot⁹ hō delcāret cuius ista erat
ꝑncipal' pō delectādi. nec forte necesse ē
ponē q̄ nll's sensus appetit⁹ potuit tunc

tristari.potuit.n.visus tunc videre tur
pe visibile.⁊ auditus audire turpe audi
bile.⁊ vtrunq₃ potuit offendere appeti´
tū sensitiuū.sicut ⁊ ꝯueniēs sensibile de
lectare.Sed uolūtas tūc bn̄ vsa fuisset
istis tristicijs ⁊ delectabiliū appetituum
inferioꝝ.ita ꝙ n̄ ꝯtristata fuisset imode
rate ab appetitib⁹ inferiorib⁹ sicut bene
vsa fuisset delectabilib⁹ eoꝝ non imode
rate ꝯdelectando. De alio effcū qui
attribuit iusticie.s.imortalitate nō opō
tet arguere:qꝛ ista imortalitas ut dictū
fuit di.xix.nō fuit ipossibilitas morien
di etiā stāte isto statu.s₃ possibilitas nō
moriēdi q̄ possibilitas ꝯseruata fuisset
in actu nō moriēdi p multa adiutoria q̄
dicta sunt ibi:puta p esū ligni vite:p cu
stodiā angeloꝝ:p ꝓtectōem diuinā: et
bonū regimen intrinsecū. ⁊ cet̄a ibi dc̄a

Ad primum

arg^m dico ꝙ
neutrū isto´
rū ex puris naturalib⁹ pōt hr̄i. Cū ꝓbat
qꝛ opposita istoꝝ sunt pene.dico ꝙ nō:
sed conditōes nāles:sicut nō est pena bo
ni mori s₃ nāle.⁊ ꝙ appetit⁹ eius feratur
in suū delectabile.ex quo.n.hō ꝯposit⁹
est ex multis ptib⁹ organicis.⁊ ita sūt in
eo multi appetitus nāle est quēl₃ ferre i
suū delectabile.⁊ etiā ipm corp⁹ ꝯsumi
pōt nisi sint remedia q̄ suppleāt abūdāt
ne ꝯsumptio ista vincat. Cōtra istud
qꝛ ista fuissent passiōes inuolūtarie.g̊ et
pene. R°.dico ꝙ l₃ inuolūtarie uolū
tate nāli nō tn̄ pene.nā ꝯ̄ inclinatōe₃ nā
lem bonis est mori.⁊ tn̄ illa non est sibi
pena.Si aūt dicas inuolūtariū:qꝛ ꝯ̄ a´
ctū uolūtatis.dico ꝙ nō fuisset pena in´
uolūtaria uolūtati exn̄ti in puris natu´
ralib⁹.si.n.ipsa voluisset nām suā ha´
buisse ꝯditiōem supnālem:peccasset.

Ad scd̄m dico ꝙ ista rectitudo nālis
est libertas innata ipsi uolūtati in q̄ ne´
cessariū est uoluntatē fieri a deo.nec illa
p pctm̄ corrumpit.⁊ ita iusticia origina
lis si ponat rectitudonaturalis uolunta
tis erit ipsa libertas eius.s₃ ista nō h₃ il

los effcūs q̊ attribuunt iusticie originali
ꝙ si isti effcūs attribuant vni q̄litati me
die inter nām ⁊ v̉tutē infusam illā q̄lita
tē mediā non est necesse ponere: qꝛ que´
cunq₃ apparēt incōueniētia de uolūtate
saluabunt sine ea. Ad tertiū dico :ꝙ
exn̄s in puris nālib⁹ nō est equal̄ ei qui
peccauit exn̄ti in iusticia.nō qꝛ iste habe
at aliquā curuitatē quā istē nō h₃.Sed
qꝛ iste debitor est iusticie originalis quā
accepit ille nō:⁊ iō iste est reus ⁊ ille nō.
⁊ si neutri ꝯferat visio dei vni tn̄ est carē
tia visiōis pena alij nō est.reus.n. ꝓuat
ea ꝓpter reatū peccati.alter v̉o ꝓuat ea
ex ꝯditōe nāe. Ad 4^m dico ꝙ si fuerit
aliqd̄ donū supnāle:nō tn̄ o₃ ꝙ sit ꝓn^m
meriti.Si.n.h₃ ad grām q̄ est ꝓn^m me´
riti sicut excedēs ad excessū.excedēs q̄dē
qꝛ fini vltimo ꝯiunxit firmius uolūtatē
q̄ꝙ gratia.ita.n.ꝯiunxit ſm aliquos ꝙ n̄
patiebat secū aliqd̄ pctm̄ ueniale. chari
tas aūt compatit.uel ſm p̄dicta saltem
ita ꝯiunxit ꝙ facilius ⁊ delectabili⁹ erat
ei pati ab aliq̄ tristicia inferiori q̄ꝙ alicui
delectatōi inferiori acq̄escere recedendo
a delectatōe finis.Istam facilitatē nō fa
cit gr̄a cū q̄ stat ꝓnitas ad malū ⁊ diffi´
cultas ad bonū.Sed excedit gr̄a in hoc
qꝛ ipsa ꝯiungit fini ut bono supnāli. et
ut supnāliter p meritū attigēdo tale bo
nū.nō sic istud donū:sed tm̄ ꝯiungebat
illi bono ut ꝯuenienti ⁊ delectabili. Ad
aliud qd̄ tāgit in pōne de v̉ga nō est sile
non.n.q̄ntitas corpalis pōt fieri in aliq̄
ut vī sine aliq̄ detminata q̄litate quarte
spēi.s₃ essen^a ⁊ pō spūalis pn̄t fieri sine
habitu. Ad aliud qd̄ tāgit de vulne
ratōibus in nālibus dicet.j.di.35.qn̄ di
cet ꝙ pctm̄ est corruptio boni.⁊ cui⁹ bo
ni.vtrū ipsius nāe in qua est. uel alteri⁹
de h̄ etiā in fi.istius questionis.

Irca distinctō

nem.30.q̄ro vtrū q̄l₃ ſm lege₃
cōem ꝓpagatus ab adā ꝯ̄hat
pctm̄ originale ꝙ nō.Aug.de v̉a religio

ne.pctm̄ adeo uoluntariū est ut si nō est uoluntariū pctm̄ nō dr̄.sed nihil ē uolūtariū in puulis q̄ nō hn̄t vsū rōis. ergo ⁊c̄. Item nullus peccat in eo qd̄ vitare nō pōt iij.de li.arbi.puulus qd̄ sibi a cceptiōe puenit vitare non pōt.igr̄ defectus nālis qui intrat ab origine nō est defectus culpabilis sꝫ penalis. Item arᵐ qd̄ ponitur in lr̄a nō peccat q̄ creat: non peccat qui generat. p quas igr̄ rimas inter tot psidia innocētie intrat peccatum

Item.iij.ethi.ceco nato nullus iproperabit sꝫ magis miserebit.igr̄ defectus naturalis non est culpabilis : sed magis penalis. Item adam non fuit nobilior tota natura humana.ergo se inficiendo non potuit totam naturaꝫ humanā inficere.antecedēs patꝫ:quia natura humana habuit aliquod indiuiduum ita nobile sicut ipse uel habere potuit.pbatio pn̄tie:quia corruptio minoris boni nō includit corruptōem maioris. Cōtra ad Ro.p vnum hominē peccatum i mundū intrauit in quo omnes peccauerunt.⁊ ibidem sicut per inobedientiam vnius hominis peccatoris constituti sr̄ multi ita p vnius hominis obedientiaꝫ iusti pstituimur multi. Itē aug.d fide ad Pe.firmissime tene ⁊c̄.⁊ pōit in lr̄a

Ecundo quero

Utrū istud pctm̄ sit carenᵃ originalis iusticie.ꝙ nō.qꝛ anglus caret ea:⁊ tamen nō habet aliquod peccatū. Preᵃ Adā caruit ea.amisit.n. iusticiam originalē peccando.⁊ tam̄ nō habuit pctm̄ originale sed actuale. Preterea baptizatus paruulus caret iusticia originali:⁊ tamen non habet peccatum originale.Si dicatur ꝙ aliquo mō per gratiam est dimissum:ideo aliquo mō non habet illud. Cōtra. baptizatꝰ relapsus nō hꝫ grām.g nō habet vnde remittitur sibi illud peccatū ⁊ non habet iusticiam originalē.ergo peccatuꝫ originale redit in eo. Preterea. tunc ipsa carenᵃ esset in volūtate sicut ⁊ iustiᵃ eius est puatio fm ans.de conce.virg.cōsequens est falsū:quia voluntas est vis immālissima.⁊ per consequēs maxime a carne separata.ergo non potest infici a carne exquo a carne separatur. Contra.peccatum originale non potest eē aliud ꝙ ista priuatio.non enim est concupiscētia:tū qꝛ illa est nālr ex di.29.tū qa ista ē in pte sensitiua ubi nō ē pctm̄ fm ansel.tū qꝛ nō est actual:qꝛ tūc ista cōcupiscētia eēt actualr.nō hitualr qꝛ hitus derelictꝰ in aia ex pctō mortali nō ē pctm̄ mortale.manet.n.talr hitus dimisso peccato p pniaꝫ.nec ēt igranᵃ est:qꝛ puulus baptizatus ita igrat sicut nō baptizatus Preᵃ:deordinat totā aiam.g si ē aliq vna culpa in illa pō est ad cuiꝰ deordiatōem tota aia deordinar.illa sola ē volūtas:qꝛ sicut ipsa ordinata ordiat alias ita dordiata dordiat.n̄ ē āt alio positm̄ g ē pua° iusticie alicꝰ oppositio huic clpe

Irca distinctō

nem.3i. quero vtrū aia ɔhat pctm̄ originale a carne infecta pcupiscibilir seminata.ꝙ nō:qꝛ mā nō agit in formā.g nec caro in aiam. Cōfirmar ꝙ fm aug.i2.sup geñ.agēs pstantius ē patiēte.⁊ fm ipm ibidē nilm corpus ē pstātiꝰ spū.ex qbus pcludit ꝙ nullū corpꝰ agit in spm̄.ex q hr̄ ppoᵐ. Itē si dicar ꝙ maior aug.vā est in bonis nō in malis:qꝛ defectus pōt eē peior. Contra.cā nālis mali culpe nō pōt eē sola pena:qꝛ pena iusta est ⁊ ad iustū pcise non sequir nāliter culpa.illud aūt qd̄ ē i carne ē pure pēa.⁊ si ē cā culpe:nō ē nisi cā nālis:qꝛ nō ē libera.g ⁊c̄. Preᵃ.si a carne ifecta ɔhit.g ɔhet a pri° pente:qꝛ ab ipso seminar tal caro.pn̄s ē falsū:qꝛ tūc pctm̄ originale posset augeri in parentibus intermedijs.plura enim agentia eiꝰdem ratōnis pn̄t in effectū perfectiorem ⁊ ita parens primus cū parentibꝰ intermedijs pōt intendē pctm̄ originale ultra

illud qd̄ esset in filio p⁹ immediate a p⁹ parēte genito. Cōtra mgr̄ in lr̄a adducit auctēs scōꝝ ꝙ aīa a carne inficiať qꝛ nisi eēt ita nō vī posse assignari aliq̄ cā vn̄ istud pccm̄ causareť in aīa. nō. n. causatur a se actu suo: qꝛ tūc eēt pccm̄ actuale nec a deo. pꝫ nec ab ip̄o Adā: qꝛ ponamus ꝙ fuerit annihilatus: vel modo si ē saltē modo nō hꝫ aliquā culpaꝫ: q̇a ponit btūs. ğ modo nō est sub rōe pccoris sub q̄ rōne poni hr̄et cā huius pcc̄i.

R̄: ꝯtraximus istud pccm̄ inq̄tum fuimus in adā ꝭm rōeꝫ seminalē ꝭm aug⁹. iiij. sup gen̄. hoc aūt fuit ꝭm corpus nō ꝭm animā. aīa. n. nō ē ex traduce: sicut adducit magr̄ auctēm in lr̄a.

Jrca distinctionem. 32. quero vtrū i baptismo remittať pccm̄ originale. ꝙ nō: qꝛ culpa nō remittiť nisi iusticia opposita restituat: sed iusticia originalis nō restituiť in baptismo pꝫ p effect⁹ eius. Cōtra ē magr̄ in lr̄a: ⁊ ecclesia tenet oppositū.

Jn illa mā de pcc̄o originali tenendo ip̄m in esse sicut sonāt auctēs que sunt p̄me qōnis: duo sunt mōi dicēdi circa hoc. vnus magr̄i ⁊ alioꝝ sequentiū ⁊ exponentiū ipsuꝫ.

Ad intellectū aūt istiꝰ vie q̄ttuor sūt videnda. p̄mo q̄liter ab aīa cōtrahiť infectio in cāne. 2° qualiť seminať caro infecta. 3° qualiť ab ip̄a inficiť aīa. 4° q̄liť aīa ab infectōe illa liberať p baptismū.

Ad p̄m dī ꝙ volūtas peccās in carne causauit quandā qualitatē morbidam ꝯn̄tem curuitatē volūtatis. hec aūt q̄litas morbida dī fomes. lex membroruꝫ tyrānus: ⁊ est sicut quoddā pondus in carne excitās mot⁹ sensuales ⁊ inclinās aīam ad ꝯdelectandū carni: ⁊ ita retardans ⁊ reprimēs a delectatōibus supioribus siue supernālib⁹: iuxta illud sap. ix. Corpus qd̄ corrūpiť aggrauat aīam ꝓpter istā qualitatē morbidā in ip̄a cāne sic aggrauāte. i. inclināte ad inferiora: ⁊ ꝭm quendā ista q̄litas nunq̄ minuitur in eēntia sua lꝫ in effectu suo minuatur: hoc est ꝙ lꝫ gr̄a tāta possit esse ꝙ magis inclinet ad supiora q̄ fomes ad inferiora: nō tn̄ minuit fomitem q̄tum ad essentiā suā: qꝛ nō ꝯtrariať fomiti q̄ est in carne: ⁊ gr̄a est in aīa. Et poniť exemplū d̄ lapide appēso ⁊ ligato ad alas auis: q̄tuncūqꝫ cresceret vis motiua in ala nunq̄ decresceret pondus lapidis licet q̄tū ad effectū minus posset dep̄mere: qꝛ v̄tus ꝯtraria vinceret in effectu.

De 2° dī ꝙ vel tota caro parentū fuit infecta hac q̄litate morbida: ⁊ ita illa q̄ seminať. vel si nō tota aut illa que seminatur nō fuit caro pr̄is saltē ex feruore ⁊ libidine in seminatōe inficiť ip̄a caro seminata. ⁊ huic 2° vī cōsentire Aug. p infectōem illā attribuit nō ꝓpagationi sed libidini in ꝓpagatōe: sicut pꝫ di. xx. huiꝰ scd̄i. De 3° arti. diciť ꝙ in instāti creatōis ⁊ infusionis aīe ip̄a maculať a carne infecta: ita ꝙ lꝫ infectio vel maculatio carnis nō fuerit culpa formaliter: sed sequela culpe: est tn̄ occasio culpe in aīa carni vnita: qꝛ qn̄ aīa vniť infectio eius talis ē qualis nata ē esse in aīa. tal’ est culpa. exēplificať de pomo dato mūdo ⁊ fedato a manu recipiētis. De 4° vel poniť ꝙ ista curuitas manet in volūtate quā incurrit peccando: vel si nō saltem manet fomes i carne. sꝫ siue vtrūqꝫ siue alterū manet non imputať aīe post baptismū sicut an̄: qꝛ totaliť tollit reat⁹ manet aūt p̄cise vt pena pcc̄i p̄cedentis ⁊ mā exercende v̄tutis. Scd̄m istā viaꝫ patet q̄d est dicendū ad. q. motas. est. n. culpa originalis in q̄libet sic ꝓpagato: ⁊ hoc q̄tum ad p̄mā qōnem. ⁊ q̄ ad tertiam qōnem dicendū est carnē infectaꝫ sic seminari ⁊ ab illa infecta aīam inficiť culpabiliť q̄ culpa q̄ ad scd̄am qōem vł ē curuitas opposita rectitudini nāli voluntatis. vel ꝯcupiscētia. i. ꝓnitas ad cōcupiscenduꝫ effrenate delectabilia. ⁊ re

mittitur q̄tum ad quartā qōem: nō in se sed q̄tum ad reatū. Cōtra istā viaȝ q̄tū ad singulos articulos sunt aliq̄ dubia. Quantū ad ṗm dubiuȝ est quō voluntas habeat tm̄ dominiū sup̱ corpus vt possit imediate alterare totū corpus ad istā qualitatē morbidā: maxime cū nō habeat ꝓ obiecto ṗo corpus. potuit enim peccare ṗo pcc̄o appetendo excellētiam dei: vel alio pcc̄o spūali: ⁊ in isto nō erat corpus obm̄ volūtatis: qȯ tam̄ ponit alterari a voluntate. aut si salueṫ quō ista alteratio potuit fieri vi̇ difficile quō eadē cā etiā cū maiori adiutorio extrinseco nō potuit corrūpere istā qualitatē. volūtas. n. q̄tuncūq3 adiuta gr̄a nō pōt corrūpere fomitem ꝭm istos: et quecūq3 cā totalis alicui⁹ effectus illuȝ effectū vi̇ posse corrumpere. maxime si augeaṫ v̓tus ei⁹ actiua. 2m dubiū est ad q̄d ponit illa fomes in carne. si ponit vt ṗncipiū rebellionis nō oportet. nō. n. p̱ se rebellat caro volūtati: sed appetitus sensitiuus: q2 ꝭm phm. j. Politi. voluntas dñatur corpi ṗncipatu dispotito. sȝ appetitui sensitiuo principatu politico ğ fomes deberet ṗncipaliṫ poni in appetitu sensitiuo. vel si in corp̱e nō nisi in illo qȯ est organū appetitus sensitiui. ⁊ si hoc cū nulla talis caro transfundatur. ğ nō transfundit caro infecta fomitē.

3m dubiū est: q2 in puris nālibus esset rebellio: sicut dictū est di. xxix. ğ ꝓpter eā nō oportet ponere aliquā qualitateȝ morbidā in carne. Si dicaṫ q̄ esset delectatio appetit⁹ sensitiui ꝓpterea ⁊ in ꝓposito delectabili etiā in puris nālibus nō tñ ipsa esset cū libidine. i. nō effrenata nec imoderata sicut ē modo: ⁊ hmōi libidinose delectatōis ṗncim fomes est.

Cōtra: sicut in ptāte appetit⁹ sensitiui nō est delectari q2 nō ducit sed duciṫ: ita nec modus delectādi. ğ summe q̄tū potest delectaṫ in summo delectabili sensibili p̄ñte quid addit ğ libido supra hoc qȯ est summe delectari i delectabili sensibili p̄ñte nō facile videṫ. Circa 2m articulū primū dubiū vi̇ esse q̄ semen nū q̄m fuit animatū aīa p̄ris. est. n. relictū aliquid qȯ nō est necessariū mēbro alēdo. illud autē qȯ assumiṫ a mēbro cum quo erat eiusdem dispōnis nō erat aīatum. ğ nunq̄ semen ꝯtraxit infectiōem ab aīa qua nunq̄ p̱ficiebaṫ. Cōfirmaṫ p̱ Ansel. de ꝯce. vgi. c. vj. ⁊. vij. ubi vult q̄ nō magis ē semen effectū q̄ sputū uel sanguis. ⁊ si de istis formareṫ corpus organicum: nō videreṫ qualiṫ ex eius infectione aīa inficereṫ. 2m dubiuȝ est: si semen fuit infectū cū transmutaṫ per mltas formas sb̄ales anteq̄ de ip̄o fiat cōpus organicū ⁊ fora sb̄alis ṗor que cōstituebat sb̄m istius q̄litatis morbide ñ manet. ğ nec illa q̄litas morbida. Diceretur q̄ de infecto generaṫ infectū. Exm de semine p̄ris leprosi gnātur corpus filij leprosum. Cōtra leo comedēs cadauer hōis mortui ꝯheret ꝭm hoc fomitē ꝓbō ꝯñie. illud. n. cadauer infectū ē fomite: ⁊ p̱ te de infecto gnātur infectū. ğ. ꝓbō assumpti. resuscitet mortuus sicut fuit de Laçaro: aīa reunita carni inueni et carnē rebellem spūi. ğ tūc erit fomes in corp̱e illo. a quo ğ. nō ab aīa: q2 ipsa fuit purgata a pcc̄o originali: ponam⁹ p̱ baptismū vel circūcisionem. nec opōtet fingē q̄ a deo. remāsit igiṫ fomes in cadauere mortuo. Ad ista dubia posset rñderi p̱ hoc q̄ v̓tus actiua seminis infecta gnāt de infecto infectū: ⁊ etiam de nō infecto infectum. Et iō ad primū de nutrimento nō infecto generat v̓tus actiua p̄ris infecta semē infectū ⁊ culpā originalē transfundit. Ad 2m virt⁹ illa infecta de infecto semine gnāt carnē infectam. ⁊ tūc nō valet tertia instātia de leone: q2 v̓tus ei⁹ actiua cōuersiua cadaueris in membꝛ leonis nō est infecta. Tertiū dubiū circa istud vi̇ esse: q2 miraculose formatus de carne digiti mei ꝯtraheret pcc̄m originale: qȯ est cōtra Ansel. c. xix. vbi vult q̄ due sunt rōnes

quare xp̄s nō ꝯtraxit pcc̄m originale ꝛ
quarū vna p se sufficēt sine altera. vna:
quia pura fuit caro ei⁹ in beata virgine
2ª qꝛ nō erat filius nālis ade: ꝛ iō nō ob
ligabat in adam. Circa tertiū arti. est
dubiū qualit caro causet istā infectiōez
anime. si. n. aia creauit illā infectōem in
carne ꝛ ex carne creat in aia vtraqꝫ cā ē
eq̄uoca suo effectui ꝛ videt ꝙ totalis. ꝛ
difficile etiā erit saluare illū modum q̊
volūtas que ē poª mere immālis trans
mutet immediate a corruptibili: ꝛ cum
intellect⁹ nō ponatur immediate posse
trāsmutari a fantasmate nisi virtute in
tellectus agētis: sequitur ꝙ intellect⁹ sit
immālior ꝙ̄ voluntas. Videt etiā sequi
ꝙ istud pcc̄m p̄mo sit in eēntia: qꝛ essen
tia p̄° pficit carnē. sed ꝯn̄s est falsum: qꝛ
in eēntia vt eēntia nō vi eē culpa forma
liter. Cōtra oēs tres articulos est vnū
dubiū cōe: q̄re. s. potuit p̄us hō actu sue
voluntatis inficere carnē suā quin scōs
ꝛ ꝯtius post eū possit silr: ꝛ ita cū multi
pr̄es intermedij peccauerūt mortaliter
semp caro seminata ē magis ꝛ magl in
fecta. qō vi absurdum: qꝛ nō om̄is mo
do genitus pnior est ad inordinate dele
ctandū ꝙ̄ quicunqꝫ antiqui p̄us geniti.
tum etiā qꝛ videret sequi ꝙ pcc̄m origi
nale intenderet. ꝙ̄uis. n. si ponat pcc̄m
originale p̄uatio totalis nō recipiat ma
gis ꝛ min⁹: tn̄ si ponat curuitas vel ꝯcu
piscētia f̄m illā opi. illa pōt eē maior vł
minor. Cōtra 4ᵐ arti. est dubiū: quia
pcc̄m nō dimittit formalr nisi illud qō
est formale in pcc̄o deleat nō illud qō ē
mālē. debitū autē iusticie originalis nō
est formale in pcc̄o originali. nō. n. fuit
debitū in statu nnocētie. nisi quia hēns
eam debuit eā. igitur nō videt formalit
remitti nisi tollat illa deformitas vł ca
rentia aut in se aut saltē p habitum ali
quem equalentē habitui hui⁹ p̄uatōis.

Circa istam mām est alia via que vide
tur Ansel. in toto. j. li. de ꝯce. virgi. vbi
tractat de pcc̄o originali. Ad quā vidē
dam etiā q̄tuor sunt tangēda. p̄mo q̄d
sit pcc̄m originale: ꝛ in hoc soluit 2ª qō
2° an tale pcc̄m insit quo ad p̄mā q̄stio
nem. 3° qualit ꝯtrahat quo ad ꝯtiā que
stionē. q̄rto qualr remittat p baptismū
ꝛ hoc q̊ ad q̄rtā qōem. Quo ad p̄mū
dicit Ansel. in li. j. de ꝯce. virgi. c. xxvij
hoc pcc̄m qō originale dico aliud intel
ligere nequeo in ip̄is infantib⁹ nisi factā
p inobedientiā ade iusticie debite nudi
tatem p quā oēs sunt filij ire. ista rō pec
cati originalis pbat ex hoc: qꝛ peccatū
formaliter est iniusticia igit ꝛ tale pcc̄m
talis iniusticia. iniusticia aūt f̄m eū ibi
c. v. ꝛ. xvj. de casu diaboli: nō est nisi ca
rentia iusticie debite. Dico igit ꝙ pcc̄m
originale qō est carētia iusticie originał
nō est nisi carētia iusticie debite. Et si
obijcit ꝙ aliqui sancti vident dicere cō
cupiscentiā esse pcc̄m originale. R° ꝯcu
piscentia pōt accipi vel put ē actus vel
habitus uel pnitas in appetitu sensitio
ꝛ nullū istoꝝ est formal'r peccatū: quia
nō ē pcc̄m in pte sensitiua f̄m ip̄m .c. iij
ꝛ. iiij ibi. Vel pōt accipi put est pnitas
in appetitu rōnali i. in volūtate ad ꝯcu
piscenduꝫ delectabilia imoderate q̄ na
ta est ꝯdelectari appetitui sensitiuo cui
ꝯiungit: ꝛ hoc mō cōcupiscentia est mā
le pcc̄i originalis: qꝛ p carentiaꝫ iusticie
originalis que erit sicut frenū cohabēs
ip̄am ab immoderata delectatōne ipsa
nō positiue sed p priuatōem fit pna ad
ꝯcupiscendū immoderate delectabilia:
sicut exēplificat. ca. v. de naui fracto gu
bernaculo: ꝛ de equo fracto freno q̄ di
mittit sibi. ꝛ ex hoc exequit motuꝫ inor
dinatū quē cohiberet illud frenuꝫ. Sic
ad ppositū p hoc soluitur 2ª qō qua q̄
ritur quid sit pcc̄m originale. Est. n. for
malis carentia iusticie originalis debite
ꝛ nō qualitercūqꝫ debite: sed debite q̄a
accepte in p̄mo parēte ꝛ in ip̄o amisse.
ꝛ ideo Adam nō habuit pcc̄m origina
le: qꝛ illud debitū nō fuit ad ip̄m tradu

ctum p aliquem pntem: sed ip̄e in se ac-
cepit illam iusticiā ⁊ actu suo amisit.
Quantū ad 2m soluitur p̈a qō tenendo
ẜm auctes scōꝝ ꝙ sit hoc pcc̄m in om̄i-
bus cōiter propagatis. hoc declarat ex
ista rōne pcc̄i originalis. hēt. n. quilibet
sic ꝓpagatus carentiā iusticie original'.
patet ex defectib⁹ illi⁹ iusticie p̈us dictis
di. xxix. istius scōl: ⁊ ē debitor isti⁹ iusti
cie q2 accepit eā in p̈mo parēte p cuius
pntis actū amisit eā. g̊ ẜm dictā descp̄ti
onem q̊libet sic ꝓpagatus h3 pcc̄m ori-
ginale. añs patet ibi p Ansel. c. xxvij. nā
accusat spōtanea quā fecit iusticie deser
tio nec psonas excusat recupandi i poa
vt declarat. c. 2. qm̄ ip̄e sibi impotentiā
fecit deserendo iusticiā in p̈mis pntibus
in quibus tota nā erat ⁊ semp debitrix
est hr̄e ptātem quā ad obseruandā sem
per iusticiā accepit. Ex istis dictl vide
tur ꝯcludi debitū in puulis ꝓpter h° ꝙ
adam accepit iusticia3 ꝓ se ⁊ ꝓ tota nā
que tūc erat in eo. ⁊ ideo iuste de⁹ exigit
a tota natura in quocūq3 est illam iusti
cia3 quam dedit nāe: ita ꝙ ẜm ip̄am. c.
vij. adam pcc̄o personali nudauit nām
iusticia debita: ⁊ nudata nā a tali iustia
debita in quocūq3 facit nām nudam et
talem debitricē. Cōtra hoc obijcitur:
q2 hec nā numero que ē in peccato non
fuit in adam: l3 ibi fuerit nā eiusde3 spe
ciei. g̊ illa nā nō accepit aliquā iusticiā.
ergo nō est debitrix. Et si dicas ꝙ ista
natura fuit in adam causalit̄: ita etiam
hec psona fuit in adā causalit̄. g̊ idem ē
loqui de psonis ꝓpagatis ⁊ de naturis
ꝓpagatoꝝ q̄tum est ad ꝓpositū. eodē
enim mō oportet ostendere ꝙ p̈sona sit
debitrix sicut hec nā ꝓ eo ꝙ fuit in adā
causalit̄ qñ accepit iusticiā formalit̄. q̄li
ter igitur sufficit modus accipiēdi iusti
ciam ad debere iusticiā acceptā. si enim
nō fuit in ip̄o ẜm voluntatē sed tm̄ ẜm
carnem: ⁊ nō pōt esse debitor iustic nisi
ẜm volūtatē ẜm quam pōt hr̄e iusticiā
nō igitur q2 fuit in aliquo causaliter vt

in p̈ncipio ꝓpapagatiuo: iō est debitor
iusticie. Rn̄deo nō faciēdo mentione3
de hac nā ⁊ hac psona: oñdo ꝙ iste de-
bitor ē iusticie q2 iusticiā accepit forma
liter adam ⁊ ipse in eo. ⁊ hoc ꝓbat sic:
oē donum est debitu3 quia dat ab ipso
deo dante volūtate añcedente. i. q̄tum
ē ex parte dei sine speciali gr̄a ⁊ merito
l3 nō voluntate ꝯsequentie. sed adā acci
piente iusticiā filio eius data est iusticia
volūtate dei añcedente. i. q̄tum erat ex
parte dei q2 sine speciali dono cōferret
filio nisi adesset impedimentū. g̊ ex illa
collatōe facto patri filius est debitor iu
sticie sic date. maior ꝓbatur. accipiens
enim voluntate3 ⁊ gr̄am l3 ei nō datur
opus meritoriū in se sine voluntate ꝯse
quente: datur tm̄ sibi gratia in qua ē vo
luntate añcedente ⁊ v̉tualiter. et ꝓpter
hoc accipiens gr̄am debitor est bonoꝝ
operū que v̉tualiter ꝯtinētur in gratia
illa: ita ꝙ amittens gr̄am ⁊ frequenter
peccās nō tm̄ punitur ꝓ amissione gr̄e
q2 tūc qui pluries ⁊ q̄ paucius peccarēt
equalit̄ punirent. minor pat3 ex lege di
uina que statuit p̄cem nō ponente3 obi
cem p pcc̄m quasi nāliter iusticiā origi
nalem dari ꝓpagatis. nō quidem q2 p̄i
eam trāsfunderet cum sit donū supna-
turale. sed ꝙ deus ip̄e nature cooparet
regulariter dando iusticiā ꝓpagato: sic
modo animā intellectiuā creat corpe p
fecte organiçato. Instatur ꝯtra ꝓbati
onem maioris: q2 si opa pfecta accepta
formaliter in gratia sint debita hoc est
ab eadem volūtate que accepit gratia3:
quia in ip̄a virtualiter cōtinent illa ope
ra. s3 in ꝓposito ista volūtas filij nunq̄
accepit iusticiam: nec videt ista iusticia
posse v̉tualiter accipi in illa iusticia vo
luntatis alterius: sicut opa accipiuntur
virtualit̄ in ip̄a gratia data. Hanc in
stantiam excludēdo cōfirmatur rō sic:
Rō debiti tam ex pte doni qd debet q̄
ex pte volūtatis q̄ debet ē ip̄a datio da
tis: q̄ dat donū receptu3 ⁊ dat volūtati

recipienti.ergo datio eiusdem rationis
sufficit ad hoc ꝙ voluntas sit debitrix
qualiꝭ sufficit ad hoc ꝙ donum sit debi
tum. Sed ad hoc ꝙ donū sit debitū suf
ficit datō uolūtate añcedēte siue v̇tualr̄
dare licet nō in se formaliter.ġ ad h° ꝙ
uoluntas sit debitrix sufficit simĺ datio
facta illi uoluntati. Sed qñ facta est da
tio uoluntati ade fcā est tali mō ꝙ q.ea
dē datōe quantū erat ex se dabaṫ simili
ter omni uoluntati cuiuscūqꝫ filij si nō
poneret obex.ġ ex tali datōe fit uolūtaꝭ
cuiuscūqꝫ filij debitrix.lꝫ ergo nō sit oio
siĺe de opibus meritorijs datis v̇tualiṫ i
gr̄a ꝛ in ꝓposito est tñ siĺe q̄ntū ad ꝓpo^m
qꝛ vtrobiqꝫ est p̄cise datio ex pte danti
.s. voluntate añte ꝛ nō ꝯñte.ꝛ ipsa ē ita
rō uolūtati ut sit debitrix sicut dono ut
sit debitū. Cōfirmaṫ hec: qꝛ si deus
creasset oēs hoies siĺ ꝛ dedisset Ade iu
sticiā originalē.si tūc solus adā peccasſꝫ
nō vꝛ aliq̄ lex iusticie ꝙ alij qui accepert
in se iusticiā sint debitores illius iusticie
ġ nec mō.qꝛ nō potuerunt plus mō ob
ligari p adam q̄ꝫ tunc.si de⁹ tunc statuis
set ꝙ adam nō peccāte dedisſꝫ oib⁹ iusti
ciam assumptū.s.ꝙ ipsi nō essent debi
tores.ꝓbaṫ p hoc qꝛ si de⁹ dedisset eiꝭ iu
sticiam ꝛ imediate eos p̄uasset ea sine a
ctu suo nō reputarenṫ debitores iusticie
q̄ carerent.magis tñ pñt accipe rōem de
biti a deo dante:q̄ꝫ ab hoc ꝙ pater eorū
accepit iusticiā formaliṫ ꝛ suo actu ami
sit:ꝛ ita filius erit debitor:ita ꝙ caren^a
imputeṫ sibi ad culpā. Propt̄ solōnē
argumētorꝝ est intelligendum:ꝙ duplr̄
pōt eē iusticia debita. Uno° qꝛ in se acce
pta ꝛ actōe accipiētis omissa. Alio° q̄a
accepta in alio ꝛ actiōe alterius amissa.
p̄mo° pctm̄ actuale ē iniusticia ꝛ caren^a
iusticie.2°° originale.vñ magis ꝯpatur
pctō.q.q̄escenti in aīa post actū transeū
tem q̄ꝫ ꝯpaṫ pctō actuali qō eliciṫ ab ipa
uolūtate peccante. Quantū ad t̄tiuꝫ
articulū ꝛ tertiā.q.dꝛ fm istā viā ꝙ aia
ꝯtrahit mediāte carne nō ita ꝙ caro.q.

p qualitatē quandā causatā i ea causet
istud pctm̄ originale.sed ex hoc ꝙ caro
ꝯcupiscibiliṫ semiaṫ:ꝛ ex ipsa formatur
corpus organicū cui infundiṫ aīa ꝯstitu
ens personā que est filius ade.ista ġ pso
na quia nālis filius ade:ideo debitrix ē
iusticie originalis date a deo ipi ade ꝓ
omnibus filijs ꝛ caret ea.ergo hꝫ pecca
tū originale.ꝯtrahit igiṫ illud peccatuꝫ
in carne inquantū est nālis rō ꝛ ex hoc
debet iusticiam qua p pctm̄ ade caret.

Quantū ad q̄rtū arti^m ꝛ q̄rtā.q.dꝛ:
ꝙ illud qō ē formale i pctō deleri dēt in
se p oppo^m formalr̄ vel v̇tualr̄ in remis
sione peccati.formale aūt in pctō nō est
debitū iusticie pꝫ:qꝛ in statu innocentie
fuit iusticia debita:sꝫ est caren^a iusticie.
ista ġ dꝫ deleri uel p positiuū ꝓpriuꝫ op
positū: vel qua aliud v̇tualiter ꝯtinens
illud oppositū.gratia aūt lꝫ nō ita perfe
cte ꝯiungat fini vltimo quantū ad aliq̄
ꝯditōem accidentalem sicut iusticia ori
ginalis:perfectiuꝭ tñ ꝯiungit sicut dictū
est dist.xxix.ꝛ hoc quantū ad illud fm
quod disiungit a fine vltimo peccatum
originale. Simpliciter.n.perfectius ꝛ e
minentius cōiungit gratia fini sub rōne
finis q̄ꝫ iusticia originaĺ ꝛ ideo in baptis
mo cum redditur gratia simplr̄ dimit
titur illud peccatū eminentius q̄ꝫ remit
tereṫ per ꝓprium positiuū. ꝛ licet rema
neat carentia illius positiui non tamen
est culpa:quia illud positiuū non est de
bitum soluitur eniꝫ debitum habendi
istud donum ꝛ cōmittatur indebitū ha
bendi aliud donū.

Ad argumenta questionum

p ordineꝫ. Ad p̄mū dico ꝙ voluntariū
pōt accipi uel ꝓ eo quod est in volunta
te.vel ꝓut cōiter sumiṫ ꝛ magis ꝓprie ꝓ
eo quod est in uoluntate ptāris ut est a
ctiua.p̄mo modo istud peccatuꝫ posset
dici uoluntarium:qꝛ ipm sicut qōlibet
pctm̄ est in volūtate: vbi solū nata ē eē
iniusticia fm iusticiaꝫ sibi oppositā fm

Ansel. c. iiij. ⁊ v. 2° mõ dico ꝙ peccatū
nõ oportet esse voluntariū ipi hñti sed
ei vl' alij. s. a quo ꝯtrahit istud peccatū.
⁊ vtrūqʒ sufficit Aug. ꝯtra manicheos
qui posuerūt peccatū esse ab aia mala:
⁊ ita simplr esse necessariū ꝑpter istam
animā malā ⁊ inuoluntariū cuicunqʒ.
Ad illud de li. arbi. dico ꝙ peccare pt
esse vel elicere actū peccādi vel hēre pec
catū. pmo mõ pōt concedi illa auctas
quia puuli nõ eliciunt actū peccādi: qa
illud peccatū nõ est eis actuale: sed tm
contractū a pntibus. 2° mõ propō ē fal
sa, nisi intelligat in gnāli. sic in eo quod
nec ipe in se vitare pōt nec in illo p quē
cõtrahit peccatū. ⁊ 2m falsum ē in ppo
sito. ⁊ ista propō sic disiūctiue vera suf
ficit Aug. ꝯtra manicheos sicut prius.
Ad tertiū dico ꝙ ad istud pcēm ꝯcur
runt duo carentia iusticie. s. vt formale
⁊ debitū hñdi eam vt mãle: sicut i alijs
puationibus ꝯcurrit priuatio ⁊ aptitu
do ad habitū debitū. istud est a deo sta
tuente legem istā: Do iusticiā tibi Ade
⁊ omibus filijs tuis nālibus do eadem
datiõe q̄ntum ē ex pte mea: ⁊ iō ex hac
datione tenent omes eam hēre: ⁊ ex pre
ppagante p cuius actiōem iste est filius
nālis ade. g hoc debitū p nullas rimas
ignotas intrat: sed p istas duas cās po
sitiuas. illa aūt carentia nõ hʒ cām nisi
negatiue. s. nõ dantez iusticiā originalē
Cui⁹ si querat vlterius cā nõ est nisi de
meritoria: qz. s. adam demeruit ne iusti
cia original' daret negatiua nõ dans de
us est demeritoria. quare nõ dat adam
peccans. Et si obijcitur ꝙ q̄n effectus
actu efficit necesse ē ponere tūc causas
eius in actu. si aūt adam esset annihila
tus vel si mõ de facto in voluntate ade
nullū esset peccatū vl' demeritū: quõ in
isto instāti ꝯtrahit iste puulus peccatū
ab adam: Rñdeo: sicut demeritū cum
trāsit in se manet tm in scia ⁊ acceptatio
ne diuina: qz ita pmiat p eo ac si esset p
sens. ita cū demeritū transit q̄tum ad
actu: manet tm in scia diuina: qz ita pu
nit p eo ac si iā esset pñs. ita g hui⁹ nega
tionis nõ hʒ iusticiā originalē erūt vie
p quas intrat deum nõ dare: ⁊ demeri
tum ade in scia dei ꝑpter quod nõ dat.
Ad aliud de. iij. ethic. dico ꝙ nullus ē
defectus ꝯtractus ab origine increpabi
lis nisi iste: ⁊ iō lʒ oms defectus alij sint
pene nõ increpabiles: nõ ita iste. Ad vl
timum dicit ꝙ adam nõ corrumpit na
turam hāc numero: sicut nec personaʒ
hāc numero: sed corrūpit se pcco perso
nali: ⁊ in hoc demeritorie totā posterio
ritatem suā. Ad argumta scōe qōnis.
Ad pmū de adam pʒ ꝙ habuit carenti
am hui⁹ iusticie actu pprio ⁊ iusticie de
bite qz in se accepte. talis carētia nõ est
peccatū originale. Sed illa que hʒ actu
alieno ⁊ iusticie debite ex acceptatiōe al
terius. Et ad aliud de angelo pʒ ꝙ vel
nõ est capax iusticie originalis: vel si sic
est habet eā. si enim nõ respicit p se nisi
voluntatē ⁊ nõ appetitū sensitiuū: etsi
respiciat finem sub rōe ꝯuenientis ⁊ de
lectabilis: nõ est incõueniens ponere ali
quod tale donū in angelo. Ad tertiū
dico ꝙ in baptismo soluit debitū hñdi
illud donū in se ⁊ cõmutatur in debitū
hñdi donū equiualens. s. grām. ⁊ istud
debitū 2m semp extūc manet: nec pmū
redit: ⁊ qui caret 2° dono debito graui⁹
peccat ꝙ qui caret pmo. nec tm est pccoꝛ
pcco originali: qz nõ redit debitū habē
di illam iusticiā. Ad q̄rtū patʒ ex solu
tione scōe qōnis. Ad quintū ꝯcedo ꝙ
nõ est nisi in volūtate. Et cū dicis volū
tatē esse immaterialē ⁊ iō nõ posse pati
immediate a carne. Dico ꝙ ista iusticia
nõ est ibi q̄i in sbo alterato a carne alte
rante: sed ē ibi qz iusticia nõ inest que tm
debita est: qz ista est voluntas filij ade.
Ad argumēta in oppositū cõtra cõcu
piscentia. patʒ: qz nõ concludūt opposi
tum sm intentiōem qōnis. Ad ara ter
tie questionis. Ad primū dico ꝙ nõ est
a carne in animā agente. Et p idem ad

Aug. super Geñ. tm̃ est eniz a carne illa
relatio in ꝓducto q₂ est filius naturalis
ade: ⁊ hanc ꝯsequitur debitū ex lege di
uina: ⁊ carētia est ibi ex negatiōe cause.
Luz arguit recitando illud arᵐ ꝙ pena
non est cā culpe: verū est ṗncipalis cā. si
tñ ponat aliqua infectio in carne qḋ nō
est necariū ꝭm istā viā ipa pōt eē instru
mētalis cā culpe: aut si nulla sit ibi infe
ctio adhuc caro pōt esse cā instrumēta
lis inquantū in ipo semine est vis actia
ꝓducendi filiū ade qui ꝑ hoc ē debitor
Ad aliud de ꝓximo parente rñdeo: q̄
cunqꝫ accepisset iusticiā originalem i se
formalit̄ vel volūtate ꝯsequente fuisset
debitor ꝓ se ⁊ ꝓ tota sua posterioritate
ꝓ quo accepisset v̇tualiter. ⁊ ita si Adā
nō peccasset sed cayn: tñ filij cayn cōtra
xissent originale nō ab adā sed a cayn.
nunc aūt nullus accepit formaliter nisi
adam. ⁊ iō oīs alij habuerūt eandem
ratōem debiti hñdi iusticiam: ⁊ eandez
rōnem carētie ipius: q₂ ꝑ actū alterius
⁊ iō modo a nullo parente ꝓximo con
trahit. ita vt per ipm posset intendi: si
cut nec ꝑ ipm posset ꝑ se causari. Ad
arᵃ in oppositū patet: q₂ auc̄tes q̄ dicūt
ꝙ anima inficit a carne sunt intelligēde
mō p̄dicto: inquātū. s. anima est forma
carnis ex quoruz vnione resultat filius
ade qui ē debitor hñdi iusticiaz qua ca
ret. Sed h̄ facit dubium auc̄tas aug.
de fide ad Pe. quam adducit magr̄ di.
hac que sonat ꝙ istā maculā non trans
fundit ꝓpagatio sed libido. ḡ vī ꝙ non
ex hoc solo ꝙ iste ē filius nālis ade: ē sic
tali pc̄cō obnoxius. sed ex hoc ꝙ est fili
us ade libidinose ꝓpagatus iste contra
hit pc̄cm originale. Rñdeo: si fuissꝫ ꝓ
pagatus in statu innocētie: nō fuissꝫ pec
catum originale ꝯtractum: ⁊ tūc fuissꝫ
oīno sine libidine: q₂ propagātes ha
buissent iusticiā originalem. nunc autē
quecūqꝫ ꝓpagatio cōis libidinosa est.
ex illa igit̄ q₂ maculosa est maculat pro
lem: non aūt quia ꝓpagatio: q₂ ꝓpaga
tio nō est mediū inter parentē ⁊ filium
ꝑ quod filius maculet ꝭm illam absolu
tam rōnem ꝓpagationis que fuisset in
statu innocētie: sed ex carētia iusticie ori
ginalis in ꝓpagantibus: quā carentiaz
ꝯsequitur libido: ita ꝙ illa auc̄tas debꝫ
exponi vt libido accipiat ꝓ carentia iu
sticie originalis in ꝓpagantibꝰ que ē cā
libidinis in actu ꝓpagandi. Ad argu
mentū. q. 4. patet ꝙ iusticia originalis
restituit in dono equiualēti: immo etiā
p̄eminenti. Sed h̄ dubitat. cum. n. iu
sticie original' nō sit formaliter gr̄a. igit̄
nec eius oppositū. s. ṗuatio formalit̄ est
priuatio gr̄e. ḡ ista ṗuatio iusticie origi
nalis pōt stare cum gr̄a. ⁊ ita lꝫ gr̄a det:
manet tñ peccatū originale: nisi dicat ꝙ
p̄cise soluitur debitū hñdi iusticiā origi
nalem. ⁊ hoc incidit cū alia respōsione.
Rñdeo. in statu innocētie erāt dona or
dinata: ita ꝙ iustiᵃ originalis potuit eē
sine gr̄a: nō ecōuerso. ⁊ tūc ṗuatio prio
ris includebat v̇tualiter ṗuationem po
sterioris cuiusqꝫ. igitur tūc restituta fu
isset gr̄a sine iusticia originali: si hoc fa
ctum fuisset nō habuisset ipe ꝑfectū sta
tum innocētie: sed ꝓ statu isto nō hēnt
talem ordinē. sed gr̄a pōt inesse sine tali
iusticia: ⁊ ipa simplicit̄ est donū excellē
tius q̄ꝫ talis iusticia. ipa igitur gr̄a inexi
stens simplicit̄ restituit hōinem in statu
isto ad ꝑfectionē supernālem sibi possi
bilem: sed hoc sine iusticia licꝫ ḡ absolu
te nō ꝯtradicant. vñ nō repugnāt caren
tia iusticie originalis absolute loquēdo
⁊ gr̄a ꝓ statu isto: repugnant tñ inq̄tuz
illa carentia ē culpa auertens a fine vlti
mo: quia cōuersio opposita illi ꝓ statu
isto nata est inesse filio ade ꝑ gr̄am sine
isto dono.

Irca disticti
onem. xxxiij. quero vtruz
pc̄cō originali debeat sola
carentia visionis diuine ꝑ
pena. ꝙ nō. Aug. enche. xxiij. Firmissi

me tene ꝛ nullatenus dubites: qui sine
sacro baptismatis de hoc sc̄lo transeūt
eterni ignis supplicio puniēdos. Pre
terea puuli habebūt corpa passibilia qꝛ
nō gloriosa. igit poterūt pati ab actiuo
eis p̄nte. ḡ ab igne. aut si dicis ꝙ p̄serua
buntur ne ignis possit in ip̄os ager̄: sal
tem vident posse pati pena interiori .s.
famis ꝛ sitis: ꝛ ita pena sensus. P̄: fo
mes erit in eis nō extinctus. ḡ poterunt
h̄re ꝯcupiscentias inordinatas s̄m euȝ.
poterūt igit sibi inordinate appetere de
lectabilia ꝓpter quoꝝ ablatōem ꝛ sub
tractiōem poterūt tristari: ꝛ ita pati pe
na interiori. P̄: habebūt vsum rōis et
cognoscēt nām suam. ḡ poterūt cogno
scere se ordinatos ad vitā eternā: ꝛ cuȝ
quilibet h̄ns inordinatū appetituȝ ap
petat illā s̄m aug. xiiij. trini. c. v. ḡ ex cer
titudine carētie illius desiderati poter̄t
tristari ꝛ ita pati pena interiori. P̄ exi
stens in puris nālib' h̄ret istud damnū
ḡ exn̄s deordinatus p culpaȝ cū habeat
maliciā quā iste nō hȝ dȝ h̄re penā quā
iste nō hȝ: alioquin culpa eēt impunita
ꝛ ita nō soluȝ damnū erit pena istis sed
aliq̄d aliud. Oppo^m vult magr̄ in lr̄a
ꝛ aug. enche. ꝙ mitissima pena ꝛc̄.

Hec videt magroꝝ esse sentētia:
ꝙ damnati ꝓ solo pc̄co ori
ginali nullaȝ habebūt penā sensus exte
rioris: puta ignis: qꝛ nullā delectatōem
inordinatā habuerūt cui delectatiōi rn̄
dent acerbitas ignis affligentis vt ꝓp̄a
pena. nullam etiā habebūt penaȝ interi
orem vt tristiciaȝ: qꝛ si tristarent de sta
tu suo: ꝛ tristicia s̄m aug. sit de his que
nobis inuitis accidūt. ḡ ip̄i inuolūtarie
sustinerent statum suū ꝛ vellent oppo^m
ꝛ ita murmurarēt ꝯtra dispōnem diui
nam: ꝛ ita h̄rent inordinatā dispōnem
volūtatis qd̄ videt absurdum. nā sentē
tia diuina ē dispositū ꝙ vbicūq; cecide
rit lignū ibi erit in eccl̄iastico. igit cum
isti nullā inordinatā volitioneȝ habue
runt in isto statu: sequit ꝙ nullā tristici

am interiorē habebūt. P̄: si tristarent
ꝓ carētia beatitudinis ꝛ visionis diui
ne cū desperent de ea quia nō habebūt
spem. igit h̄rent penā grauissimā inter
penas omniū dānatoꝝ. s. tristiciā et de
sperationeȝ. vi̇ etiā ꝙ sil̄r maior erit pe
na tristicia hōi vt distinguit ꝯ doloreȝ
q̄ aliq̄ pena alia sensus. qꝛ sic voluntas
est magis appetit' hominis inq̄tuȝ hō
q̄ appetitus sensitiuus: ita quicq̄d agit
vel patit s̄m voluntateȝ simpl̄r: magis
agit ꝛ patit inquantū hō q̄ s̄m aliqueȝ
actū appetitū: ꝛ ita simpl̄r magis patit
si tristat q̄ si doleat. ꝛ ita nō vi̇ ꝙ sit po
nenda in eis aliq̄ tristicia. Et si querat
de eis q̄tuȝ ad cognitōem sine assertiōe
pōt ꝯcedi ꝙ cū nō habeāt intellectū im
peditū corpe corruptibili intm̄ quantū
nr̄ intellectus impedit in isto corpe nec
etiā erit impeditū p tormenta sic habe
bunt damnati: poterūt h̄re cognitōem
nālez rerū: ꝛ hoc de nouo acquisitā: qꝛ
hoc nō repugnat immobilitati stat' eo
rum: cū hoc etiā nō repugnat immobi
litati status btōꝝ ꝙ de nouo intelligāt
aliq̄ facta ꝯtingentia. igit a sili nō repu
gnat firmitati stat' eoꝝ q̄ est in vidēdo
verbū qd̄ de nouo itelligat aliqd̄ verū
necessariū qd̄ prius nō intellexerunt: et
ex vno vero nec̄ario intelligē aliud ve
rum necessariū. ꝛ ita p̄nt addiscere aliq̄
vera necessaria de necessarijs in genere
ꝓprio. ita igit ꝛ isti cum nō habeāt ita
pfectam cognitiōeȝ vt nullā possunt re
cipere: nec sit verisimile ponere i eis im
pedimentū propt̄ quod istā nō possunt
acquirere vi̇ ꝓbabile ꝯcedere ꝙ omniū
nāliter cognoscibiliū p̄nt nāliter cogni
tioneȝ h̄re excellentius q̄ aliqui ph̄i ha
buerunt ꝓ statu isto: ꝛ ita aliqualē bea
titudinem nālem de deo cognito in vl̄i
poterūt attingē. Sed si querat de cog
nitione beatitudinis in pticulari: vtrū
illā habeāt vel de ea tristent. R̄° sicut
dc̄m fuit in p̄^a. q. p̄mi: ista cognitio nō
est possibilis homini nisi supnaturalit

eleuet. vł igitur nō dabit illis illa cognitio supnaturalis in ꝑticulari: qꝛ eēt eis ad tristiciam quā nō demeruerūt habere sicut demeruit paganus ꝓpter quod demeritū sibi cedit cognitio beatitudīs in ꝑticulari ad penam grauissimā vt. s. tristetur desperās se posse ad istā peruenire: vel si istā cognitioēm in ꝑticulari habuerint nō tristabunt: qꝛ erūt ꝯtenti de statu suo scientes deuȝ de se ita disposuisse nec suo actu hoc aliqñ demeruisse.

Ad primū arᵐ rñdet Boñ. dicens ꝙ aug. excessiue loquit de illis penis sicut frequent faciūt sancti: qꝛ aliqui dixerūt eos nullā habere culpā ⁊ ita nullam penam: qꝛ ſm phm sicut in moribꝰ via deueniēdi ad mediū est aliqualiter ꝓcedere vltra mediū versus extremū. ij. ethi. ita frequent sancti extinguēdo cōtra se hereses pullulantes excessiue locuti sūt volentes declinare ad aliud extremū ⁊ ita multū ponderandū est contra q̊s hereticos sancti sunt locuti: sicut Augꝰ. cōtra Arriū videt quasi declinare ad Sabeliū ⁊ ecōuerso. siliter videt ꝯtra pelagium declinare ad Arriū ⁊ ecōuerso.

Alit posset dici ꝙ eīni ignis supplicio in sensu diuisiōis. i. in illo supplicio qȯ est in eterno igne sunt cremādi. Ad 2ᵐ dicendū ꝙ sicut damnatoꝝ corꝑa patientur ab eterno igne sed nō dissoluētur ita isti carebunt perpetua visione dei supernaturali sine oīni tali passione exteriori. nullā etiā passionē interiorē patiētur ꝑ quā possint ꝯsumi: ita ꝙ ex dispositione diuina corꝑa illa erūt impassibilia lȝ nō ex dote impassibilitatis: ita ꝙ nec ab extra nec ab intra patient. Ad aliud de fomite dico ꝙ sicut fomes iste nullaȝ motuȝ inoꝛdinatū suscitauit eis in via ista: ita nec ibi aliquē suscitabit.

Ad aliud dico ꝙ desideriū naturale nō causat tristiciaȝ nisi sit electiuū. sed hoc nō videt ponere ꝑ se istū magis punitum q̄ illum: qꝛ sicut nō est ꝑ se pūnium intellectui cognoscē creaturā sed deum: ita nō videt ꝑ se pena damni intellectui nō cognoscer creaturā. sed per se pena est visione dei ꝑuari: ⁊ quo ad hꝰ sunt isti equales. ⁊ iō dici pōt sicut dcm est di. xxix. huius scdi ꝙ alter punitur: alter nō. aliter. n. debitoꝛ ē iusticie quaȝ accepit iste ⁊ mō nō habet ⁊ alit ille cui nō datur: nō ꝓpter aliquā culpam suā ⁊ reatū: sicut si duos ꝑmo ex equo acceptarem gratuite ad aliquē honoꝛem vł ad aliquod donū accipiendū postea alter offenderet ꝑ quod demeret illuȝ honoꝛem ⁊ alter nō: tñ nō offendenti non datur nō ꝓpter aliquod demeritū: sed qꝛ nō placeret mihi istū honoꝛē sibi dare. isti v̊o essent inequales: qꝛ alter ꝑuat qꝛ reus ⁊ alter nō: tñ ȯ facto nunq̄ erit aliquis in puris nālibus: qꝛ deus nām rōnalem quam fecit semꝑ ꝓducit ad finem: si nō fuerit ex ꝑte illius impedimētum vel defectus.

Circa distinctionem

Circa distinctionem. 34. in qua magister agit de pcc̄o actuali quero de causa pcc̄i: vtrū. s. pcc̄m fit a bono sicut a cā. ꝙ nō: qꝛ matt. vij. dē ꝙ nō pōt arboꝛ bona fructus malos facere. Et glo. ibi: Nihil dubiū quin cā boni sit bona ⁊ mali mala. Preterea: oē agēs assimilat sibi effectū. j. de gnātione. in saltē remotissimis remotissima assimilatio est: puta in cōmissiuis. ğ ad minus in ꝑfectionibꝰ cōmissiuis assimilatur effectus cause. ğ ⁊ in bonitate ⁊ ꝑ ꝯñs a bono vt a cā nō pōt esse peccatū: sed a malo. Preterea: quicq̊d est a bono vt ab efficiente est ad bonuȝ vt ad finem. peccatū nō est ad bonū vt ad finē: quia deoꝛdinat a fine. ergo ⁊c̄. ꝓbō maioꝛis: phus. v. metaph. ⁊. ij. phisi. Efficiens ⁊ finis sibi inuicē sunt cause. Preterea: malū in natura nō ē in effectu ab efficiente sicut a causa. nunq̄. n. ꝓducit effectꝰ monstruosus vel malus malicia nature nisi a causa imꝑfecta. ğ ita hic.

Preterea aliqd est primũ malũ ut pbabo. ğ ab ipso ē omne aliud malũ. ista pñtia pbat de bona dicto in aliis. ut pz di. 2. primi libri. ꝛ probat a pho. 2°. metaphi. de hoc qd est maximũ tale a quo omnia alia sunt talia. ꝛ ulterius sicut ab illo primo malo non est aliqd bonuz. ğ nec malũ quod est a primo malo est ab aliquo bono. ista ꝯsequētia pbat. quia idē nõ est a diuersis causis que sunt inordinate. pbatio pme ppositiõis. quia aut est aliqd sũmũ malũ ꝛ ita habebit ppositũ ꝛ h est pmũ aut nõ. ꝛ ita omni malo est accipe aliqd peius in infinitũ. sed est incõueniēs pcedere in infinitũ in pmanentibus. 2°. metaphi. ꝛ delaratũ ē prius di. 2. primi. ğ põt esse vnũ malum intensiue infinitũ qd est ppo^m^. Cõtra est magr in lra ubi adducit Augu. 2. de nuptiis ꝛ cõcupiscentia.

Circa distinctionem 35.

Irca distictionem. 35. quero utrũ peccatũ sit p se corruptio boni. ꝙ nõ. Augu. 25. cõtra Faustuz. ꝛ habet in lra peccatũ est dictũ ul factũ uel concupitũ contra legē dei. quodlibet istorũ est peccatum. ğ ꝛc. Item illud est p se de ratõne peccati ƀm cuius distinctionē distinguit peccatũ. sed ipsa distinguunt ex distinctione alicuius positiui. puta ex cõuersione ad tale bonum creatũ uel tale. igit ipsa cõuersio ad bonũ creatũ in cõi est ꝯuersio ad ipm pcc̃m in cõi. Preterea quero cuius boni sit corruptio. non illius in quo est. quia accidēs nõ corrũpit subiectũ. qꝛ nãliter p̃supponit ipsuz. qd aũt p̃supponit aliqd nãliter nõ corrumpit illud nec etiã alteri' boni. quia ƀm beatũ Aug. 12. de ciui. c. 6. malũ illd bonũ corrũpit cui nocet. sz nõ nocet nisi illi in quo est. igit ꝛc̃. Oppositũz vult Aug. sup illud Jo. pmo. Sine ipso fcm̃ est nihil. d. peccatũ nihil est. Et Anse. d conce. virgi. ꝛ casu diaboli ex intentõne hoc pbat. c. 16. vide eũ ibi diligenter.

Circa distinctionem 36.

Irca distictionem. 36. querit utrũ pctm̃ sit pena peccati. ꝙ non. August. pmo. retrac. c. 25. omnis penea iusta est omne iustũ a deo est. ğ omis pena a deo est. nulla aũt culpa a deo est. ğ nulla culpa est pena peccati. Itē omne peccatuz est voluntariũ ƀm Aug. de vera religione. pena est inuolũtaria ƀm Anse. de cõcep. virgi. c. 4°. ğ. Pretea pena nõ excedit culpã. quia deus punit semp citra cõdignũ. sed qñqz sequēs peccatũ mai' est p̃cedente. Similit etiã cũ sit status i peccatis ultimũ nõ punit per aliqd peccatũ ğ nõ ita punit sicut aliqd p̃cedens. ꝛ tñ ultimũ põt esse maius p̃cedente. igit aliqua pena minori punit. qd est incõueniens. Cõtra est magr i lra. ꝛ adducit auctoritates: ut ibi apparet.

Circa distinctionem 37.

Irca distictionem. 37. querit primo utruz peccatũ possit esse a deo. 2°. vtrũ volũtas sit causa totalis sui actus.

Circa primũ arguit ꝙ sic. cuiuscũqz cã inferior põt esse cã: ꝛ cã superior eiusdē erit cã. quicqd est etiã cã: cãe est cã cãti. volũtas creata que est cã inferior respectu dei. quia deus est eius cã est cã pcti. ğ ꝛ deus. Si dicat ꝙ non est cã peccati inquantũ est a deo sed inquantuz est ex nihilo. Contra. deus magis coegit cãe actiue create superiori ꝙ̃ inferiori nulla ē cã superior voluntate. sed deus ita coagit nature ꝙ nihil est nãle cui deus nõ coagit in natura. igit ita coagit voluntati ꝙ nihil est volitũ cui deus nõ coagat i volendo. Preterea ad principale. act' sbstratus peccato in volũtate a deo est. igr deus est cã peccati. pbatio añtis. tuz qꝛ est aliqd ens ꝛ nõ a se. ğ ab alio. ꝛ ita a deo. tũ qꝛ dare elemosynã. p̃dicar xp̃m facere miracula. generare filiũ sunt opa eiusdē rõnis inesse nature siue fiat bene moraliter siue male. ğ habēt cãm eiusdē

rationis quantū ad eē nature eorū. deus
aūt est cā istorū actuū quādo sunt boni
moraliter. g̊ ⁊ qñ sunt mali moralit̄. pro
bat̄ etiā illud añs ꝑ illud Jsido. nūquid
gloriabit̄ securis. loquit̄ de senacherib.
vbi glo. sicut instr̄a ꝑ se nihil pn̄t. ita se-
nacherib nihil ꝑ se potuit cōtra iudeos
erat igit̄ instr̄m dei ī isto actu. ⁊ tñ mor-
taliter peccauit. sicut pȝ in. c. 14. istū igit̄
actū sb̄stratum peccato mortali creauit
deus. ꝓbatio cōsequētie. quia voluntas
creata nō ab alio est cā peccati. nisi quia
causat actū subtractū deformitati quia
ſm Diony. de di. no. c. 4. nullus ad ma
lū aspiciēs oīno opat̄. Preterea 3°. ad
ꝑncipale. deus pōt subtrahere manute-
nentiam suā a gr̄a. ⁊ tūc nō inerit. imo
qñcunq̄ gr̄a nō inest annihilat̄. annihi-
lare cōuenit soli deo. g̊ ꝑ actionē dei ꝑt
anima esse nō grata deo. g̊ eodē mō pōt
esse causa peccati. q² nō videt̄ magis eē
rō mali in pctō q̄ in ꝑuatōe gr̄e. Pre-
terea deus est cā pene. g̊ ⁊ peccati. ꝓbatō
ꝯñtie. q² pena ita ē ꝑ se malū sicut culpa
imo magis ꝑ se maluȝ ut videt̄. q² pena
oppōit̄ bono nāe. culpa opponit̄ bono
moris. bonū nāe est ꝑ ꝑus bonuȝ q̄ bo-
nū moris. añs pȝ ꝑ Aug. ꝑmo retrac. c.
i. omis pena iusta ē ⁊c̄. In oppositū est
Aug. sup illud Jo. Sine ipo factū est ni
hil. ꝑ v̓bū nō est factū pctm̄. Preterea
q̄ nō possit eē cā actus substrati pctō. ꝓ
bat̄. q² tūc faceret cōtra suā ꝓhibitionē
ꝓhibuit enī Ade comedere. nec aliq̄ de-
lectatio in actu est pctm̄. nisi quia prohi
bet̄. g̊ si fecisset illū actū positiuū fecisset
īmediate cōtra suā ꝓhibitōnē. qd̓ videt̄
eē duplicitatis. Preterea q̄cq̄d deus fa
cit ꝓpter se facit. oia. n. ꝓpt̄ seipm̄ opa-
tus est altissim᷒. ⁊ ex charitate ꝑfectissi-
ma que ipse est facit. g̊ eius actus est or-
dinatissim᷒ tā ex fine q̄ ex ꝑncipio opa-
tiuo. si g̊ ille est actus inordinatus a vo-
luntate creata peccāte idē actus videt̄ or
dinatus ⁊ inordinatus. qd̓ videt̄ impos
sibile. Itē liberū arbitriū nō erat qñ in
agendo cōcordat sue regule. regula eius
in agendo est volūtas diuina. g̊ si deus
vult q̄ liberū arbitriū peccans vult tūc
illō liberū arbitriū qñ peccat nō peccat.

Iste questiones licet scd̓m
magr̄m ꝑtineāt ad diuersas distinctōes
tñ sūt cōnexe solutiones earū ꝓpt̄ quā
cōnexionē pn̄t hoc mō simul queri. Et
inter istas ꝑmo soluēda est secūda. quia
eius solutio habet locū in alijs. ⁊ licȝ ibi
possit ꝑfigi q̄d dicat̄ ꝑ nomē peccati nō
ꝓbando. q² ante omnē qōnē de aliq̄ oȝ
istā ꝑcognitionē hr̄e. q̄d. s. dicit̄ ꝑ nomē
tñ q̄ peccatum sit formalit̄ ꝑuatio boni
oñdit̄ ꝑ auctes adductas ī oppositū. ⁊ ꝑ
rōnem talē. q² agens inferi᷒ tenet̄ in agē
do cōformare se agēti supiori. quia si in
ptāte eius sit se cōformare illi ⁊ nō ꝯfor
mari. nō conformari illi est pctm̄. ideo
loquēdo de pctō siue cōtra legē diuinaȝ
siue cōtra legē humanā aliq̄d dr̄ pctm̄.
q² peccans potuit ꝯcordari legi supiori
agētis ⁊ discordauit. iste igit̄ actus qui ē
in ptāte discordantis ⁊ ꝑ hoc volūtari᷒
nō est formalit̄ pctm̄. q² si ille eēt ꝯcors
regule supiori nō eēt pctm̄. g̊ in illo actu
ꝑcisa rō peccati est ꝑuatio illi᷒ ꝯcordie.

Ex hoc ulteri᷒ pōt iferri cui᷒ boni pec
catū est formalit̄ ꝑuatio. ponit̄ q̄ illius
boni in quo ē. q² illi nocet. sicut argutū
est ꝑ Aug. 12. d̓ ciui. c. 7. Alio. n. mō po
nit̄ q̄ boni supnālis. s. gr̄e peccatū est pri
uatio. 3°. mō ponit̄ q̄ est priuatio habi-
tuū acquisitoꝝ quib᷒ repugnat act᷒ vir
tualiter mali. sicut habit᷒ gn̄atus ex acti
bus formaliter malis repugnat formali
ter habitibus v̓tuosis. Cōtra ꝑmū isto
rum modoꝝ. ꝑmo quia cū illud bonuȝ
in quo est peccatū sit finitū ꝑ ablatōem
alicuius finiti boni ab eo aliquotiēs fa-
ctam totaliter posset cōsumi. Et si dicat̄
q̄ ista ablatio fiat ſm partes eiusdē pro
portionis. g̊ fit ꝓcessus in infinitū. Cō
tra secundū malū pōt esse equale. ꝑmo
in malitia uel maius eo. ergo corrūpit

partem eiusdē quantitatis uel maiorez. igit sic ꝓcedendo in peccatis equalibus uel maiorib⁹. sequit ꝙ natura tandē totaliter consumet. 2°. quia natura intellectualis a solo deo est creabilis. ⁊ ex hoc simpliciter est incorruptibilis respectu creature. ita ꝙ nulla creatura potest eaz destruere. ergo peccās ꝑ actū suū nō pōt aliquid de natura sua destruere cū illud esset eiusdē rōnis cum tota natura quātum ad incorruptibilitatē. quia incorruptibile non cōponit ex corruptibilibus.

Preterea ꝙ repugnat effectui formaliter nō destruit causā nō necessariā isti⁹ effectus. peccatū dicit formaliter deformitatē ⁊ obliquitatez repugnantē rectitudini in actu. igit non destruit causam nō necessariā istius rectitudinis. voluntas est causa hui⁹ rectitudinis non necessaria. tuz quia nō necessario causat actū suū sed cōtingēter. tum etiā quia si causat actum nō necessario causat eum rectum. probatio maioris istius. quia causa contingens respectu alicuius potest esse ⁊ non causare. ergo propter nō esse istius peccati causati non oportet causam destrui. patet per oppositū in simili. ideo enim precise alterans inducens aliquid repugnās qualitati corrumpit formā substantialē. quia ipsam necessario cōcomitat qualitas talis. igit qd̄ est ꝑcise corruptiuū alicuius ꝯtingenter cōcomitantis nō potest corrūpere illud qd̄ sic cōtingenter cōcomitat. Preterea tunc peccata non differrent specie. quia sunt ꝑuationes vni⁹ boni. quia ꝑuationes nō habēt distinctionē specificā. nisi ab habitib⁹. Eadē argumenta aliqua ꝓbant ꝙ peccatū nō est formaliter ꝑuatio seu corruptio grē. licet hoc nō ꝓbet primū. quia ꝑ primū pctm̄ mortale grā tollit totaliter. Tn̄ aliud est h̄ speciale .s. ꝙ ƀm pctm̄ nō erit pctm̄. qꝛ nihil corrūperet. qꝛ peccatū natū ē ꝑ se corrūpe. ⁊ grā nō inest q̄ corrūpat. 2ᵐ cōcludit h̄ quia grā est a solo deo ꝑ creationē ⁊ ab eo solo cōseruat ⁊ qn̄ destruit annihilat quia cui⁹ ꝓductio ē creatio: eius destructio est annihilatio. 3ᵃ etiā rō h̄ ꝯcludit qꝛ grā est cā ꝯtingens respectu rectitudinis in actu. 4ᵃ similit. qꝛ pctā mortalia eēnt eiusdez rōnis. in formali rōne ꝑuationis. Eadē etiā argumēta cōcludūt cōtra iustitiā siue virtutē acquisitā. qꝛ licz illud nō semꝑ remaneat incorruptibile sicut nā nec ꝑ vnicuz pctm̄ mortale corrūpit sicut grā. nō tn̄ ē pctm̄ mortale ꝑuatio ei⁹. qꝛ p̄t stare tā isto peccāte mortalit ꝙ i illo nō peccāte. puta si iste hūit iustitiā. 9. graduū ⁊ alter. 10. graduū. ⁊ iste hn̄s iustitiā. 10. graduuz peccat mortaliter. ponam⁹ ꝙ corrūpit i eo gradus 10. ꝗ adhuc hz iustitiā equalē illi q̄ non peccauit mortaliter. igit si alter peccasset mortalit sili pctō. illud pctm̄ i eo nō repugnasset sue iustitie. ix. graduū. ⁊ ita nō corrūpisset eā. 3ᵐ arᵐ cōcludit h̄. qꝛ quicunqꝫ talis habitus ē tm̄ cā ꝯtingēs respectu actus peccati. Cōcedo igit iuxta solutionē qōnis ꝑmissam ꝙ pctm̄ est corruptio rectitudinis i actu 2°. nō aūt nālis nec cuiuscūqꝫ habitual. sed nō itelligo de corruptōe q̄ est mutatio. pōt enī pctm̄ manere ꝑter talē mutationē iustitie ab eē in nō esse. sꝫ intelligo corruptōnem formalit. sicut ꝑuatio dicit formalit corruptio sui habit⁹. hoc. n. mō peccatū est formaliter corruptio rectitudis in actu 2° q̄ opponit illi rectitudini ut ꝑuatio hitui. nō quidē rectitudini q̄ iest quia tūc duo opposita simul ineēnt. necque ꝑus infuit illi actui. qꝛ actus nō manet ut possit alterari ab opposito in oppositū. sed que deberet iesse. volūtas. n. libera debitrix est ut omnē actū suū eliciat ꝯformiter regule superiori. s. ƀm diuinū preceptū. ⁊ ideo qn̄ agit discordit ab illa regula caret iustitia actuali debita. hec est iustitia q̄ deberet ineē actui ⁊ nō inest. ⁊ h̄ carētia inquantū est actus volūtatis deficientis sicut dicet in alia solutione est formaliter peccatū actuale.

Istud patet p auctes. primo p Aug.
li. de. 2. aiabus. peccatū est volūtas ꝯue
niendi uel retinēdi ꝙ iustitia vetat ⁊ a q̊
liberū est abstinere. hoc est dictū breuiꝰ
peccatū est velle vetitū. ita ꝙ ipsa volū-
tas est ibi mālis. ⁊ pro tanto totū impu
taꝰ volūtati. quia totū est in ptāte eius.
vetitū aūt uel ꝓhibitū est ibi formale.
qȯ significat discordiā a regula supiori.
Similiter Ambrosi. in li. de paradiso ⁊
poniꝰ in lr̄a celestiū transgressio manda
torū ⁊c̄. Huic etiā ꝯsonat qȯ dicit Aug.
de ciui. 12. c. 8. In eo inquit fit mala vo
luntas qȯ si nollet nō fieret. ⁊ ideo volū
tarios ōfectus iusta ꝯsequiꝰ pena. deficit
enim nō ad mala sed male. i. nō ad ma-
las naturas. sed quia ideo cōtra ordinē
nāruz ab eo qȯ sūme est ad illud qȯ mi
nus est ⁊c̄. quere eū ibi. quasi diceret iste
actus positiuus volēdi creaturā nō est
formaliter peccatū sed carētia debiti or
dinis in actu illo q̊ illud debet amari ꝓ
pter sūmū bonū a q̊ ordine deficit volū
tas quiescens in bono creato. ⁊ iste defe
ctus est formaliter peccatū. Cū istis au-
ctoritatibus ꝯsonat rō. quia omē pecca
tuz est iniustitia formaliꝰ ⁊ tale peccatū
talis iniustitia. ⁊ p ꝯsequēs ꝑuatio talis
iustitie. g̊ peccatū actuale est formaliꝰ in
iustitia actual̄. g̊ ⁊ ꝑuatio iustitie actual̄
. s. iustitie que deberet esse in actu. Ex
ista solutōe pȝ solutio ad illā. q. de pecca
to. primo utrū mag̃ p se sit de rōne pec
cati auersio ꝙ̄ ꝯuersio. 2°. quōlpossent
peccata mortalia distingui specie si for-
malis rō est in auersione. 3°. quō vnuz
pōt esse alio grauius si sint auersiones
ab eodem bono. nō eni videꝰ ꝑuatio. pu
ta recipe magis ⁊ minus ẜm Anse ȯ cō
cep. virgi. ca°. 24°. Ad primū dico ꝙ
auersio a fine ultimo pōt intelligi dupli
citer. formaliter uel virtualiter. formali
ter cōtrarie uel negatiue. sic ꝙ volūtas
nolit illuz finē ⁊ tale nolle est odire. uel
nō velit cū deberet velle: ⁊ tale nō velle
omittere illud preceptū. di. do. de. tuū.

virtualiter sic ꝙ qn̄ aliq̇d est necessariū
ad cōsequendū finem ultimuz. volūtas
auersa ab illo in hoc virtualiter a fine
auertiꝰ. sicut intellectus negās ꝯclusionē
virtualiter auertiꝰ a ꝑncipio. ꝑma auer-
sio ẜm se ē eiusdē rōnis nec includiꝰ for-
maliter in quolibet pctō. est eni odium
dei spāle peccatū ⁊ omissio istius p̄cepti
di. do. ⁊c̄. est aliud spāle pctm̄. 2^{oo}. auer
sio est cōis omni pctō mortali. q2 i omi
tali peccato mortali volūtas inordinate
se habet respectu alicuꝰ necessarÿ ad fi-
nē. vnde aūt est illud necessariū. dico ꝙ
a volūtate diuina p̄cipiēte illud obſua-
ri si vis vitā ingredi. nō ab alio syllogis
mo practico. h. n. nō oportet q̄rere mo-
ralem doctrinā ph̄orū. sed p̄cepta dei in
scriptura. hmōi auersio a deo ē eēntial̄
rō peccati cuiuscūq3 sicut. n. formal̄ rō
rectitudinis est ꝓpria virtus i actu finis
circa ens ad finez. sic ⁊ carētia rectitudi-
nis talis est carētia ꝓprie virtutis a fine
q2 propria auersio formalis ab eo qȯ ē
necessariū ad finē. ⁊ hoc modo nihil ali
ud est auersio nisi inordinatio volūtatl
circa aliq̇d ordinatū ad finē ex precepto
diuino circa qȯ deberet ordinari. Ex
hoc pȝ 2^{m}. quia cū priuatōes distinguāꝰ
specie ex distinctōe habituuz specifica. ⁊
numero ex distinctōe habituū numera
li. peccata que sūt ꝑuatōes quedā. s. recti
tudinū que deberent inesse actibꝰ. distin
guunꝰ formaliꝰ ex distinctione taliuz re-
ctitudinū. ut qn̄ debēt haberi diuerse re
ctitudines spē sunt carētie diuerse specie
⁊ ita nō p cōuersiones ad obiecta q̄ non
sūt mala nisi māliꝰ: nō distinguunꝰ ipsa
peccata. sed formal̄ rō in eis distinguiꝰ i
compatione ad rectitudinē aliā ⁊ aliaz
specie que deberet inesse. ita etiaz plura
peccata eiusdē speciei inesse que priuant
plures rectitudines que deberent inesse
in diuersis actibus successiuis. Ad 3^{m}.
etiā patet. quia illud peccatū est grauius
ex genere qȯ opponiꝰ rectitudini melio
ri. illa aūt ē melior q̄ est fini imediatior

ceteris paribus. hoc patet p simile in pn cipio ꝛ cōclusione. ille enim error ē ma ior qui magis redundat in pncipijs sine quo negat cōclusio verior ꝛ pncipio ppinquior. loquēdo aūt in eod gener pec cati mortalis illud est grauius in q vo luntas maiori libidine peccat. quia quā to magis conat tanto pfectiorē actū cau saret. ꝛ tenet illi dare rectitudinē ppor tionalem si est capax rectitudinis ul ma gis cauere se ab illo si nō sit capax recti tudinis ꝙ ab alio actu minus repugnā te. ꝛ ita hoc cōmittendo magis peccat. huiꝰ exemplū est si intellectus errans cir ca vnā conclusionē habeat obiectū ma gis necessariū ꝙ errās circa aliā conclu sionē. error iste peior est pro quāto actꝰ verus oppositus deberet esse pfectior.

Ex isto etiā faciliter apparet ꝙ si pec cata possent in infinitum continuari: ni hil sequeret incōueniens. quia quodlibꝫ in infinitūbonū corrumperet nō corru ptione que est transmutatio. sed forma liter corruptione que est puatio. ꝛ h nō boni qd infuit sed qd deberet inesse. In finita aūt bona hoc ē infiniti actus recti sūt debiti a volūtate si in infinitū pserue tur. ꝛ ideo absqꝫ diminutōe voluntatis ꝛ cuiuscūqꝫ actus primi in ea pnt infini ta talia bona puari. Et si obijcit cōtra istā viā p alijs duabus que ponūt natu ram corrūpi uel grām. ꝙ nā. pbat per illud Luce. xº. plagis impositis ꝛc. Glo. peccatū vulnerat in naturalibꝰ. qd non esset verum si nihil auferret a pfectione nature. sed tm phiberet tales pfectōnes ab actu secūdo. ꝙ gra. probat. quia pert peccatū mortale destruit gra. qd nō eē. nisi peccatū esset formalit corruptū gre als posset stare cū eo qd est absurdum.

Ad primū respōdeo ꝙ qui vulnerat nullā partē sui dimittit. licet cōtinuitas soluat ꝛ per hoc reddat minus habilis ad opatōnes suas. imo priuet bono usu sui. Natura eni integra manēs fm Dio nysi. de di. no. vulnerat qn sit inhabilis ad usuꝫ rectū. qd fit per crebrā carentiā rectitudinis actualis. Ad secundū di co ꝙ peccatū nō potest effectiue corrum pere grām sed tm demeritorie. ita ꝙ pri us voluntas auertit se naturalit ꝙ deus cesset naturaliter cōseruare grām. neces se est aūt omnē priuationē esse alicuius positiui formaliter cū q impossibile est ipsam stare. non est igit peccatū siue for maliter priuatio gratie ꝙ nō ex incōpos sibilitate destruit sed ut demeritū.

Ad argumenta

Ad pmū di co ꝙ dictū factū cōcupituꝫ accipit tanꝙ materiale. sed dictū ꝛ factū ut materiale remotū. sed concupituꝫ dicit materiale primū. contra legē dei dicit formale in peccato. Ad secundū patꝫ ꝙ distinguit modo priuationū sicut priuationes pos sunt distingui. Ad tertiū dico ꝙ est cor ruptio formaliter hoc est priuatio illius boni qd inesset actui nisi ipsa esset ꝛ pri uatur per ipsam. Et ad Augu. dico ꝙ nocet illi in alio nō in se ab eo auferēdo aliquā pfectionē sibi cōuenientē. s. iusti tiam actualē. Et si obijcit ista iustitia nō infuit. g non pōt corrūpi. patet rnsio ex dictis. Sequit enim ꝙ nō corrūpitur corruptione que est mutatio ab esse ad nō esse. sed corrūpit formaliter p hoc ꝙ eius priuatio inest ꝛ nō ipsa. sicut pecca tum originale corrūpit iustitiā origina lem quā priuat. nō tamē prius inexisten tem. ꝛ ita illā formaliter corrūpit. Ad aliā qōnem qua pmo querebat de cau sa peccati. dico ꝙ peccatū eo modo quo pōt habere causam est a bono. qd pbat quia nullū est primuꝫ malū. alioqn illd in se careret sūma pfectione sibi conue niente. sed nulli nata est cōuenire sūma pfectio nisi sūmo bono in natura. igitur summū malū esset summū bonū in na tura. ꝛ ita deus. quia nihil aliud a deo est summuꝫ bonuꝫ in natura. ꝛ ad hanc heresim sequunt multa alia incōuenien tia non tm contra fidē sed etiam contra

phiam. quia destruit seipsam ꝛ includit contradictionē. quia si ponat ſūmū malum primū ex eq̄ ad primū bonū oportet ꝙ illud sit necesse esse ꝛ oio independens ꝛ impartitū. ꝛ tn̄ ista nō ꝯueniunt enti nisi pfectissimo. itaqꝫ igit si malum habet cām non pōt habere nisi bonū loquendo de pmo malo creato. hoc patet per Aug. 12. de ci. c. 6. ipi sibi ipsis videntur fecisse voluntatē malū ꝛc̄. vbi videt velle ꝙ ꝓpria volūtas sit causa cadendi imoderate fruendo aliquo bono creato .i. aliq̄ qḋ est in ptāte ipsius voluntatis ita ꝙ ipsa voluntas talis sicut ex se pōt frui ꝛ nō frui: ita imediate pōt frui ꝛ nō frui aliquo bono sibi ꝯueniente. ꝛ ita pt illud peccatū primū esse imediate ꝛ primo a sola volūtate. Sed ḋ modo ponēdi diuersimode dicit. vno mō ꝙ bonuꝫ est cā per accn̄s mali. Et hoc pōt intelligi dupliciter. uel ꝙ accidentalitas sit ex parte cause. sicut phs loquit de causa p accidens. 5. metaphi. ꝛ 2°. phi. ḋ. ꝙ policletus est causa statue p accidēs. uel ex p te effectus. sicut dicit. ubi. ś. ꝙ cause per accidens sunt casus ꝛ fortuna. ubi nō est aliq̄d accidentaliter cōiunctū cause per se qḋ dicat causa per accn̄s. sed est aliq̄d accn̄taliter coniunctū effectui p se qḋ dicitur effectus p accidēs eiusdē cause cuiꝰ effectus per se est intentus. pmo mō dicitur ꝙ volūtas nō quidē vt volūtas. sed vnde defectibiliꝭ est causa peccati. ꝛ hoc ulterius reducit in hoc ꝙ volūtas ex nihilo est. Et hoc videt probari p Augu. vbi prꝰ. vbi dicere videt ꝙ si querat aliquis cur eam fecit inueniet malā voluntatem nō ex eo incipere ꝙ facta est: ꝛ eo ꝙ de nihilo facta est. Aliter ponit ponēdo accidētalitatē ex parte effectus. puta ꝙ voluntas per se intēdat positiuū in effectu cui per accidēs coniungit deformitas. ꝛ istā deformitatē nō per se intendit voluntas. sicut est in fortuitis. sicut patꝫ per Dionysi. de di. no. c. 4°. Nemo agit ad malū aspiciens. ꝛ multa similia ibi.

Et similes auctoritates inueniunt apud philosophū. vnusquisqꝫ talia eligit qualia sibi vident. 3° ethi. ꝛ ideo virtuosus bona eligit. ꝛ que sibi sunt bona: simpliciter sunt bona. Cōtra primā viam arguit sic. aut defectibilitas in volūtate est causa peccati per se aut per accidens. si per accidens. ergo frustra ponit. si per se ꝛ defectibilitaꝭ in volūtate est a deo ut a per se efficiēte. ꝛ quicq̄d est per se in causato inquantū causatū est per se a causa eius. igit peccatū esset per se a deo. probatio assūpti. s. ꝙ defectibilitas sit a deo efficienter. quia licet defectibilitas consequat naturaꝫ creatā. quia est ex nihilo. nō tamē est effectiue ex nihilo. quia terminus a quo nō dat effectui ꝓducto aliquā proprietatē sui. igit defectibilitateꝫ hꝫ talis natura ab ipso deo sicut ab ipso efficiente. Si dicat ꝙ voluntas defectibilis ē causa p accidēs peccati ꝓpinquior q̄ꝫ volūtas absolute. sicut scḋm phm. 5. metaphi. c. de cā. ordo est in causis p accidens. ꝓpinquior enim est policletuꝭ q̄ꝫ albū respectu statue. Cōtra hoc primo quia volūtas creata videt esse conuertibiliter causa respectu peccati. licet cōtingens. defectibilitas aūt que cōuenit alicui inquantū est ex nihilo nō est cōuertibilis. ergo magis proprie causa respectu peccati est volūtas talis q̄ꝫ volūtas defectibilis. Confirmat ratio. quia idē sub eadē ratione ꝓpria est propriū subiectū priuationis ꝛ habitus. ꝛ etiā in causa libera que pōt in opposita idē sꝫ eadē rōne ꝓpterea ē causa oppositoꝝ. licet vnꝰ per se ꝛ alterius cōtingenter ꝛ p accidēs uel amborū ꝯtingent. sed volūtas ut voluntas est subiectū propriū ꝛ causa propria bone volitionis. ergo ꝛ male. Cōfirmat iterū ratio. qui ꝫ si volūtaꝭ inquātum defectibilis peccat ita ꝙ defectibilitas sit per se ratio uel ꝓpria ratio peccādi uel per accidēs ꝓpria. sequit ꝙ inquātum defectibilis nō pōt bene velle. ꝛ ita si peccat nō peccat. quia nulluꝭ peccat in

eo qȯ oīno vitare non pōt. Preterea non pōt poni defectus actualis esse causa per accidens. quia tūc ante primū defectum voluntatis esset defectus. igit̄ tm̄ potentialis. sed nō alterius rōnis ab illo actuali qui inerit. quia iste defectus potentialis nō est ꝓxima causa per accidēs respectu actualis defectus alterius rationis. igitur erit defectus ut potentialis respectu sue cause potētialis per accidens. Respondet ꝙ nō est idē defectus potentialis. sed potentialitas ad deficiendū. ⁊ ista nō sunt eadē. sicut nec est idem albedo in potentia ⁊ potētialitas in supficie ad albedinē. Contra. aut ista potentialitas in voluntate est actiua aut passiua nō passiua. quia volūtas inquantū passiua nō comparat̄ ad malū ut causa. sed ut subiectū. si actiua cum illa nō sit nisi libertas ei cōcreata. igit̄ redit propositū ꝙ libertas talis propria volūtati erit cā per accidens peccati. Sed tm̄ valet dicere voluntatē istā esse causam per accidēs peccati. sicut dicere libertatē eius eē proximam rōnem cause per accidens peccati. Cōtra secundā viam arguit̄ sic. quia tunc peccatū videret̄ esse casuale. sed casuale nō est peccatū. Preterea si tm̄ p accidēs est volūtas causa peccati. quia p̄cise vult illud positiuū ad qȯ sequit̄ ista deformitas. ⁊ deus per se vult illud positiuū ad quod sequit̄ ista deformitas. igr̄ nō magis sequit̄ ꝙ voluntas creata peccet q̄ꝫ diuina. tertio mō ponit̄ ꝙ peccatū nō habet causā efficientē sed deficientē. ⁊ sic habet voluntatē pro causa deficiēte nō efficiente. qȯ cōfirmat̄ per Aug. 12. de ci. c. 7. nemo querit efficientē causam male voluntatis. nō enim est efficiens. sed deficiens. quia nec effectio sed defectio. deficere nanq̧ ab illo qȯ summe ē ad id qȯ minus est. hoc est incipere habere malā voluntatē. causas porro istarum defectionū cum deficientes nō sint uelle inuenire tale est ac si velit quisq̄ꝫ videre tenebras vel audire silentiū. ⁊ in sine. cum inquantū deficiūt male faciūt ⁊ quid faciūt nisi vana que causas deficiētes habēt. Et idē ibidē. c. 9. in principio. nec talē volūtatē facit nisi defectio qua deserit̄ deus cuius etiā defectionis causa deficit. Cōtra illud. quia tūc sequit̄ ꝙ deus sit cā peccati sicut voluntas creata h̄ enī deficere ē nō efficere. sicut ph̄s dīc̄ 5. metaphi. ꝙ quēadmoḋ naute p̄ntia ē cā saluti nauis. sic ei⁹ ab̄ntia ē cā piclitatōis illi⁹. ⁊ utrūq̧ est in eodē gn̄e cāe. ita igr̄ nō efficē rectitudinē q̄ deberet effici ē q̄si cāre effectiue ul' defectiue pctm̄. sed h̄ ita ꝯuenit deo sic̄ voluntati create. qȯ ꝓbo dupl'r. p̄° qꝛ nō nec̄io cāt uel dat rectitudinē actui. qꝛ nihil aliud a se nec̄io cāt. ⁊ ita p̄t nō dar̄. igr̄ p̄t eē cā defectiua respectu pcti. i. nō efficiē positiuū qȯ excludēt pctm̄. 2° qꝛ p̄us nāliter cāret totā istā rcitudinē si ieēt q̄ꝫ volūtas creata. cā enī nālit̄ p̄oꝛ p̄us nālit̄ cāt. igr̄ qn̄ nō iest de⁹ p p̄us nō cāt q̄ꝫ volūtas creata n̄ cāt ⁊ ita volūtas creata iō deficit. qꝛ de⁹ deficit. i. nō efficit aliq̄d cāndo. Hec rō excludit quādā r̄n̄sionē q̄ posset fieri ad p̄mā rōnē. qꝛ de⁹ n̄ deficit cū n̄ cāt. nisi p⁹ demereat̄ volūtas creata. istud nō ꝓbat nisi ꝙ nō est p̄ª nō cātio ex pꝛe dei. Et si dicat̄ ƀm Ansel. ḋ casu diaboli. c. 3. ꝙ lꝫ de⁹ dederit nec angelus nō accepit. nō tm̄ qꝛ de⁹ nō dedit. iō angel⁹ nō accepit. sed ecōuerso. ita h̄. Cōtra. accipio tp̄s in q̊ volūtas peccat ⁊ diuido i duas istātia nāe. a ⁊ b. In a. ꝯpat̄ de⁹ ad volūtatē ut cā p̄oꝛ In b. volūtas ꝯpat̄ ad se ut cā posterioꝛ tūc q̄ro aut i a. de⁹ cāt rectitudinē ⁊ seq̄t volūtas etiā cāt in b. illā. alioq̄n si volūtas cāret i b. pctm̄ oppositū rectitudini eēt sil' in volūtate. ⁊ p ꝯn̄s sil' erūt i volūtate illȯ pctm̄ ⁊ rcitudo sibi oppª. igr̄ oꝫ dr̄e ꝙ de⁹ nō cāt rcitudinē. ⁊ p ꝯn̄s ꝙ volūtas i b. nō cāt. h̄. n. p̄exigit nāliṫ deū in a. nō cāre. R̄. in causis p̄cisis si negatio est cā negatōis ⁊ affirmatio affirmatōis deū cāre rectitudinē est p̄cisa cā eius ꝙ est voluntatē creatā cāre rectitudinē in

ſuo ordine cauſandi. igit ibi negatio eſt
cauſa negationis. maior patet ꝑmo po-
ſteriorū de habere pulmonē ⁊ reſpirare
Ex hijs tribus vijs ſi bene intelligant
pōt colligi vna ſolutio de modo q̄ vo-
lūtas eſt cauſa peccati. tamē quia iſtud
⁊ ſolutio quarte q̄ōnis. an. ſ. deus ſit cā
peccati dependet ex cognitōe actiuitatis
volūtatis create reſpectu ſui actus. iō cir
ca ſecūdo queſitū quero ſine argumētis
utrū voluntas creata ſit totalis cauſa ⁊
imediata ſui velle ita ꝙ deꝰ reſpectu illi
us nō habeat aliquā efficiens imediatā
ſed tm̄ mediatā. Et pōt dici ꝙ voluntas
eſt totalis cauſa reſpectu ſue volitionis.
q̄ꝺ ꝓbat per rōnes. primo quia alit ipſa
non eſſet libera. ſecūdo quia etiā aliter
nihil cōtingenter cauſare poſſet. tertio
quia aliter nō poſſet peccare. quarto q
aliter oīno nullā actionē habere poſſet.
quinto ex compatōne eius ad alias cau
ſas creatas. Ex prima via arguit dupli
citer. ꝑmo ſic. nulla potētia habet perfe
cte in poteſtate ſua effectū qui nō poteſt
cauſari ab ea imediate nec ab aliqua cā
cuius cauſatio nō eſt in ptāte illius potē
tie. cauſatio aūt dei non eſt in poteſtate
volūtatis create. pꝫ ſicut nec virtus agē
tis ſuperioris eſt in poteſtate inferioris
agentis. igit ſi deus neceſſario imediate
cōcurrat ut cauſa imediata reſpectu vo
litionis create volūtas creata nō plene
habet in ſua poteſtate illā volitionem.
ꝓbatio ma. aſſūpte. patet. q q̄ꝺ habꝫ i
poteſtate ſua ꝑfecte effectū uel pōt ex ſe.
ſolo in illud uel cauſatio cuiuſcūqꝫ con
currentis eſt in ptāte eius. ſ. ꝙ illud cau
ſat uel nō. Exemplū de intellectu qui ſi
ꝯcurrat ad cauſanduꝫ volitionē ſm. 3.
opi. di. 25. huius li. nō tamē cauſat niſi
voluntate cauſante. ita ꝙ eius cauſatio
eſt in ptāte volūtatis. ſecūdo arguit ſic.
q̄ꝺ ab alio determinat ad aliq̄d non hꝫ
ꝑfecte illud in ſua ptāte. volūtas creata
determinat ex hypoteſi a volūtate diui
na. ad hoc ergo minor ꝓbat. quia aut
vna voluntas determinat aliā ⁊ nō nr̄a
diuinā. patꝫ. quia tp̄ale nō eſt cauſa eter
ni. ergo ecōuerſo. ⁊ habet ꝓpoſituꝫ. aut
neutra aliā. ⁊ tunc neutra erit mouens
mota. nec erit inter iſtas ordo eſſential.
imo ſi voluntas diuina non determinat
nr̄am ſicut arguit ſecūda rō poſſet illa
aliquid velle q̄ꝺ nō fieret ꝓpter volūta
tem nr̄am nō cōcordantē. Preterea
ex ſecunda via arguit ſic. Illud nō ē cō-
tingēs ꝓpter habitudinē ſui ad aliquā
cauſam ad cuius euentū cā ſupior ē de-
terminata cuiꝰ cauſe determinationē ne
ceſſario ſequit determinatio oīum cau-
ſarum inferiorū. Exemplū ſi voluntas
mea eſſet mō determinata ad vnā partē
de ſcribendo cras ⁊ nō eſſet impedibilis
nec mutabilis nō eſſet meū ſcribere cras
contingens ad utrūlibet. ex habitudine
ſui ad manū. quia ſicut voluntas eſt de
terminata modo ad alterā partē. ita in
ipſa virtualiter ſunt omēs cauſe inferio
res ad idē. ⁊ ſimiliter ex quo illud deter
minatū eſt ad cuius ꝺterminationē effe
ctus determinatus erit euentus iſtiꝰ effe
ctus nō eſt ſimpliciter indeterminatus
ad utrūqꝫ. ſaltē nō eſt eius eſſe ꝯtingens
ꝓpter ptātem cauſe inferioris. ſed ſi vo
lūtas diuina ſit cauſa imediata mee vo
litionis iam eſt aliqua cauſa determina
ta reſpectu eius. quia voluntas dei eter
naliter eſt determinata ad altrū contra
dictoriorꝫ. ⁊ determinationē huiꝰ cauſe
neceſſario concomitat determinatio vo
luntatis mee reſpectu eiuſdē. alioquin ſi
mul ſtarēt deū velle hoc ⁊ hoc non fore
igit illud velle nō eſt ꝯtingens ad utrūli
bet ꝓpter ptātem voluntatis mee. Ex
tertia via arguit ſic. ſi deus ſit cauſa im
mediata volitionis ꝯſtat ꝙ erit cā ꝑor
voluntate. ergo prius natura influit ad
effectū q̄ volūtas creata. accipio ḡ illud
ſignū nature in quo deus cauſat velle in
quantū ē priꝰ illo ſigno in quo volūtas
agit ad illud velle. aut in illo ſigno deus
cauſat imediate rectitudinē ꝑfectam in

velle. ⁊ per ꝯsequēs voluntas in secūdo
signo nō peccat. quia nō causat ī effectu
oppositū istius qȯ prima cā causat. aut
in isto primo signo deus nō causat recti
tudinem perfectā imediate in velle. Et
sequit̃ ꝙ voluntas in secūdo signo non
peccat. quia nō pōt tunc in velle rectū.
In nihil enim pōt ipsa in secūdo signo
nisi in illud qȯ causa prior ī ṗmo signo
producit. sed nō habendo velle rectum.
si nō potest habere rectum non peccat.
ergo ⁊c̃. Ex quarta via arguit̃ sic. si deꝰ
sit causa istius volitionis erit totalis cā
eius. quia volendo causabit eā. volēdo
autem est totalis causa ꝑfectioris crea-
ture. puta angeli uel cuiuscunqȝ creatu
re de nihilo. ergo si volendo esset causa
eius esset totaliter cause eius. sed cū tota
li causa alicuius nihil aliud potest causa
re cum illa in eodē genere cause. igit̃ vo-
luntas nullaȝ causalitatē haberet respe
ctu volitionis sue. Ex quinta via argui
tur sic. si aliqua est totalis causa creata
respectu sui effectus hoc maxime conce
dendū est de voluntate. quia ipsa est su-
prema inter omēs causas actiuas. sȝ ali
qua pōt esse totalis causa respectu sui ef
fectus. ergo ⁊c̃. minor ꝓbat̃ dupliciter.
primo quia hoc nō repugnat creature.
licet enim aliq̄d sit totalis causa coloris
effectiua. hoc tamē nō ponit ī eo aliquā
infinitatē nec ꝑfectionē repugnantē crea
ture. si enim sit causa vniuoca nō opor-
tet ꝙ excellat effectū suū in ꝑfectione. si
aūt equiuoca nō oportet in infinitū ex-
cellere effectū. sed in aliquo gradu deter
minato. secūdo probat̃ mior. quia illud
est totalis causa alicuius qȯ si esset omi
alio per impossibile circūscripto ꝑfecte
causaret illud. sed subiectū si esset omni
alio circūscripto per impossibile adhuc
causaret suā propriā passionē. ergo sub-
iectū est totalis causa sue passionis. Ex
hac mino. dupliciter ꝓbata infert̃ con-
clusio ꝙ voluntas pōt esse totalis causa
respectu sue volitionis. Et vltra cū ꝑter

totalē causaȝ nihil aliud causet in eodeȝ
genere cause. alioquin idē bis causaret̃.
uel causaret̃ ab aliq̄ sine quo nihil minꝰ
esset. ⁊ sic sequit̃ ꝙ deus imediate nō cā
bit istā volitionē. Per auctoritates ꝓ
bat̃ ꝓpositū. ṗmo ꝑ illud Eccle. 15. deus
ab initio creauit hominē ⁊ reliquit euȝ
in manu cōsilij sui. ⁊ adiecit mandata ⁊
p̄cepta ei. si volueris mādata seruare cō-
seruabunt te. apposui enim ante te ignē
⁊ aquā ad qȯ volueris porrige manuȝ.
ante hominē bonū ⁊ malū vita ⁊ mors
qȯ placuerit ei dabit̃ ei. Aug. etiā. 7. d̊
ci. c. 30. Sic deus res quas cōdidit admi
nistrat ut eas agere ꝓprios motus sinat
Ansel. etiā de ꝯcordia pre. ⁊ gͤ. dicit
deus facit omēs actiones ⁊ oēs motus.
quia ipse facit res a quibus ⁊ in quibus
⁊ ex quibus fiūt. ⁊ nulla res habet vllaȝ
ptātem volendi aut faciendi nisi ipō dā
te. Ibidē etiā parte secūda: nō ea deus
que p̄destinat facit volūtate cognoscen-
do aut volūtati resistendo. sed in suo eē
dimittendo. Ad hoc etiā cōmentator
9. metaphi. cōmento. 7. sup illud. ergo
possibile est ut aliq̄d habeat potentiam
ubi dicit sic. moderni ponūt vnū agens
omnia entia causare sine medio. s. deuȝ
⁊ cōuenit illis dicere ut nullū ens habet
ꝓpriā actionē nāliter. ⁊ cū entia nō ha-
buerūt actiones ꝓprias nō habebūt eēn
tias proprias siue potētias. Actōes eni
nō distinguunt̃ nisi ꝑ essentias diuersas
⁊ ista opinio ē valde extranea a natura
hominis ⁊c̃. Si hec via quinta esset
vera posset scḋm eaȝ faciliter assignari
quō deus non sit causa peccati. loquen-
do enim siue de materiali siue de forma
li in peccato totū esse causatū a volūta
te sicut a totali causa. ⁊ ita nullo modo
a deo nisi mediate. quia deꝰ ꝓduxit vo-
luntatem talē que posset sic ⁊ sic velle.
Sed cōtra istā viam obijcit̃. qꝛ ista via
non saluaret deū esse causaȝ meriti cum
meritū sit ita liberū sicut peccatū. Et si
militer nō saluaret ordinē eēntialē cārū

quia ſm primã ꝓpoſitionẽ de cauſ. oīs
cã primaria ⁊c̃. Sed ſm iſtã viã cauſa
primaria non influeret in effectũ. niſi qꝛ
produxit cauſam iſtã. Ad primũ iſto
rum põt dici ꝙ deus aliquo mõ eſt cau
ſa meriti. quõ non eſt cã peccati. qꝛ ime
diate cauſat in anima grãm uel charita
tem que ꝑ modũ nature inclinat ad me
rendũ. Et qñcunqꝫ forma actiua ꝑ mo
dum nature ẽ ab aliquo agẽte etiã actio
forme illius eſt ab eo. Et ex hoc etiã pa
teret quõ effectus aliarũ cauſarũ aliter
eſſent a deo ꝙ effectus volũtatis. qꝛ iſte
cauſe determinate acceperũt inclinatio
nem a deo ⁊ neceſſitatẽ ad tales effectus
nõ ſic voluntas. Ad ſecũdũ diceretur.
quia licet ſit aliquãdo ordo cauſarũ pn
cipaliũ ⁊ minus principaliũ quarũ neu
tra mouet aliã ſicut ſe habent obiectũ ⁊
potentia cognitiua reſpectu actus cogno
ſcendi. ex di. 3. primi li. aliquando ſit or
do ita ꝙ pncipale mouet minus pncipa
le uel ad actũ ſecundũ uel pmũ. Ita tam̃
ꝙ iſte due cauſe ſint partiales ⁊ integrẽt
ꝑ ſe vnaꝫ cauſã totalẽ ſicut manus ⁊ ba
culus reſpectu motus pile. uel ſicut ſol
⁊ pater reſpectu filij. tamẽ in cauſis tota
libus reſpectu ſuorũ effectuũ imediato
rum poteſt etiaꝫ eſſe ordo eſſentialis ita
ꝙ cã ſecunda ſit cauſa totalis imediata
reſpectu ſui effectus. ſicut cã prima reſpe
ctu ſui effectus ⁊ tamẽ eſſentialiter ſit 2ª
qꝛ ſm ſuã cauſationẽ ſicut ſm ſuũ eſſe
eſſentialiter depẽdet a pma. nõ tñ ita ꝙ
iſta depẽdentia ſit imediata effectus ſui
ad ipſaꝫ ⁊ ad cãm priorẽ. Et cũ dicit illa
ꝓpoſitio ꝙ cã pma plus cãt. verũ eſt qꝛ
cãt ſecundã. Exemplũ hui' poni poſſet
in cauſis eẽntialiter ordinatis alio' cau
ſandi. Si eni ponamus plures mãs or
dinatas in cõpoſito reſpectu ultime for
me nõ quelibet iſtarũ materia reſpectu
ultime forme ita ꝙ quelibet earũ ꝑficia
tur ab ultima forma. ſed ſoluꝫ pma mã
quecunqꝫ ſit ꝑficiat ab aliqua forma po
re que cõſtituit mãle reſpectu poſterioꝛi

Contra iſtã opinionẽ arguit dupliciꝛ.
primo quia ex ipſa ſequit ꝙ deus nõ ſit
naturaliter preſcius futurorũ. ſecũdo ꝙ
nõ ſit omnipotẽs. ꝓbatio prime ꝯſequẽ
tie. quia nõ habet ſcientiã de futuris cõ
tingentibus niſi quia certitudinalit' no
uit determinationẽ volũtatis ſue reſpe
ctu eorũ ad q̃ voluntas ſua eſt imutabil'
⁊ ipedibil'. ſꝫ ſi voluntas creata ẽ totalis
cã reſpectu ſui velle ⁊ ipſa cõtingenter ſe
habet ad illud velle. g̊ quantũcũqꝫ volũ
tas diuina ponat determinata ad vnaꝫ
partẽ eoꝝ que dependẽt a volũtate crea
ta poterit volũtas creata aliter velle. ⁊
ita nõ ſequit certitudo ex cognitione de
terminationis volũtatis diuine. ꝓbatio
ſecũde ꝯſequẽtie dupliciꝛ. pmo qꝛ qcq̃d
vult omnipotẽs hoc fit. ſed ſi velit voli
tionẽ meã fore ⁊ iſta eſt in ptãte volũta
tis mee ut totalis cauſe cõtingenter ſe ha
bentis ad illud. g̊ ipſa põt determiari ex
ſe ad vnã partẽ uel ad aliã indifferenter
⁊ ita põt nõ fieri illud aliud ad qõ volũ
tas diuina nõ põt impedire voluntatem
meã niſi violentãdo eã. ſi eni ex ſe deter
minet ad vnã partẽ ex quo determinata
eſt ad vnũ nõ põt impediri niſi violent'.
ſed voluntatẽ violẽtari includit ꝯdictio
nem. igit deus nõ põt volitũ a volũtate
mea impedire. tertio quia volũtas omi
potentꝫ ꝓducit volitũ in eſſe pro tũc ꝑ
quãdo vult illud eſſe. nõ eni eſt ali' act'
voluntatis diuine reſpectu angeli uel ali
cuius alterius creati quo ꝓducit in eſſe
ſed ſi volũtas mea eſt totalis cauſa hui'
volitionis illa volũtas nullo mõ ꝓdu
cit iſtã volitionẽ in eſſe. Propter igit
iſtas duas rõnes de omnipotẽtia ⁊ omi
ſcia dei nõ tenẽdo iſtã viã reſtat inquirẽ
q̃liter pctm̃ poſſit eſſe a volũtate creata
q̊ ad pmã qõnẽ. ⁊ quõ nõ a deo q̊ ad qõ
nem. 4. Quantũ ad primũ dico ꝙ ex
illis tribus vijs duab'. ſ. q̃ ponũt cãm ꝑ
accñs reſpectu mali. ⁊ tertia q̃ ponit re
ſpectu ei' cãm deficientẽ põt colligi vna
ſolo integralis talis. In peccato mortali

cõcurrunt duo actus. s. positiuus ut mã le ꝛ ꝓuatio iustitie debite ut formale. respectu hui⁹ ꝓuationis nulla est cã efficiens sed tm̃ deficiẽs ſm tertiã viã. voluntas eni que est debitrix dãdi rectitudinẽ suo actui ꝛ nõ dat deficiendo peccat. nã formaliter peccare est cãm hmõi liberã nõ dare debitã rectitudinẽ suo actui q̃ tũc posset dare. Ex hoc apparet illa via de cã p accñs. licet eni ista cã non causet formaliter qd̓ est in pctõ efficiẽdo sed deficiẽdo. cãt tñ efficiendo aliqd̓ positiuũ cui annexus est iste defectus deficiendo cãtus. ꝛ ita stãt auctes Diony. de accñte ex parte effectus. Est etiã accidentalitas ex parte cãe nõ ꝓprie sicut albũ dicit̃ eẽ cã edificandi accñtaliter. ꝛ vl̓r omne qd̓ accidit cause p se ita q̃ facit vnũ p accñs cũ ea. Sed extendendo accñs ad qd̓libet qd̓ est extra p se rõnem alicui⁹. quõ drĩa dicit̃ accidere generi. hoc eni mõ illud q̊ volũtas nr̃a specifice est hec volũtas accidit volũtati in cõi. quia volũtas i cõi est ꝑfectio simplicit̃ ꝓpter qd̓ ponit̃ formaliter in deo. ꝛ volũtas sub ista rõne nõ est proxima cã etiã cõtingẽs respectu peccati. q2 tunc qd̓libet inferius sub ipa haberet talẽ rõnem cãlitatis. ꝛ ita volũtas diuina. Sed volũtas ꝯtracta p differentiã aliquã ad voluntatẽ creatã quã circũloquimur p qd̓ est limitatũ est proxima cã defectiua ꝛ p h̓ accñs respectu peccati. ꝛ iõ accñtaliter etiã ex parte cãe accipiendo voluntatẽ in cõi ꝓ causa. q2 ꝓ quanto intelligit̃ ista drĩa supaddi accidit sibi p accñs esse cause respectu peccati. sicut si diceret̃ q̃ animal nõ est p se cã intelligẽdi sed p accidẽs. quia animal ꝑfectissimũ intelligit nõ q̃ animal perfectissimũ sit ꝓpria ratio intelligendi. q2 animali simpliciter accidit si rationale qd̓ animali accidit ut differẽtia generi. qd̓ ratõnale circũloquimur per hoc qd̓ est ꝑfectissimũ. ita in proposito illã differentiã specificã q̊ volũtas in cõi ꝯhit ad volũtatẽ creatã q̊ ꝯctio ul̓ drĩa nos mõ latet circũloq̃mur p h̓ qd̓ est eẽ limitatũ ul̓ defectibile uel ex nihilo. ꝛ isti toti attribuũt act⁹ isti tãq̃ cãe mag̃ ꝓpe q̃ volũtati de se qd̓ verũ ẽ si itelligat̃ de h̓ cõtracto. s. de ista volũtate i spẽ. ei eni ꝯuenit nõ tm̃ p accñs sic̃ volũtati i cõi. s3 q̃si cãe ꝓpinq̃. ita qd̓ cuil3 tali volũtati põt ꝯuenire ꝛ nulli alĩ. ꝛ h̓ mõ d3 itelligi ꝑ° opi. õ defectibilitate volũtatis. S3 tũc restat vidẽ quõ volũtas defectibil̓ sit cã deficiẽs respectu pcti aliť q̃ dĩna volũtas imo q̃ ipsa sit cã ꝛ dĩna volũtas non sit cã. ꝛ h̓ quantũ ad solutionẽ q̃rte qõnis ubi dr̃ ꝛ tenet̃ cõiter q̃ volũtas dĩna nõ pt eẽ cã pcti ad qd̓ pñt poni. 3. rõnes istorũ. Prima tal̓. Aug. 83. q. q. 3. nullo homine sapiente auctore fit hõ deterior. tãta enim est in hoie culpa ut in hoie sapiente nõ cadat. Est aũt deus omi homie sapiẽte ꝑstantior. nõ igit̃ deo auctõe fit homo deterior. ut vult ibidẽ Aug. q. 4.

Item in eodẽ li. q. 21. qui causa est oĩ enti ut sit nõ est cã nõ essendi ut non sit. quia illud qd̓ est ab eo inquantũ est bonũ. est aũt deus cã oĩs boni. non est ergo deus cã nõ essendi alicui. g̊ nec causa peccati alicui qd̓ formalit̃ est nõ esse. tertia rõ est Ansel. de li. arbi. c. 8. cũ deus omnẽ sbam ꝛc̃. q̃re ibi. Cõtra istas rationes instat̃ ꝑmo ꝯ ꝑmã. q2 hõ sapiens tenet ad seruandũ ꝑceptũ dei. ꝛ iõ nõ põt eo auctore alius eẽ deterior nisi ipse peccet. ꝛ ita fiat nõ sapiẽs. Nõ enim in ptãte eius est libere coopari. alĩ ad bñ agẽdũ ul̓ nõ coopari. qd̓ si eẽt posset nõ coopari manẽs sapiẽs. ꝛ iõ eo auctore eẽt ali⁹ deterior. i. eo nõ efficiẽte bonitatẽ i actu alteri⁹ ali⁹ nõ bñ agẽt. In ptãte aũt dei est libẽ coopari voluntati create ad bñ agendũ uel non coopari. g̊ ipsa recte manente põt nõ coopari volũtati create ꝛ ita ipsa peccabit. Cõfirmat̃ ista rõ quia sicut de⁹ prius nãliter agit ad actõnem rectã q̃ volũtas creata. ita videret̃ q̃ deus prius nõ ageret q̃ volũtas creata nõ agat quãdo actio esset non recta.

Contra secundã rationẽ arguit. quia
causa necessaria siue naturalis respectu
entitatis tantũ non est causa nõ essendi.
quia talis agit scdm ultimũ potẽtie sue.
⁊ ita nõ potest nõ agere illud qd natum
est agere. sed deus nõ est talis causa cẽn-
di creaturarũ siue cuiuscunq; esse respe
ctu cuius potest esse principiũ agẽdi cu-
ius ulterioris esse carẽtia est malũ. ergo
deus põt esse deficiendo causa mali.

Preterea quare potest deus magis esse
causa pene ꝙ culpe cum pena sit forma
liter malũ sicut culpa. ita enim est sim-
pliciter malũ nõ frui deo ⁊ p compatio
nem ad bonũ qd priuat ⁊ per compara
tionẽ ad naturã cui nocet. sicut nõ dili-
gere deũ actu meritorio in via. ⁊ tamen
ista pena concedit esse a deo fm Augu.
pmo retracta. 25. Preterea tantũ ma
lum est priuatio gratie in se ⁊ in natura
illa a qua priuat sicut est priuatio recti-
tudinis iustitie. sed deus põt esse imedia
ta causa priuatõis. imo est causa huius
quãdocunq; gratia annihilat. quia ipse
solus potest aliqd annihilare ⁊ maxime
illud qd ipse imediate cõseruat sicut igr
deficiendo ab actione. i. nõ conseruãdo
gratiã potest esse causa nõ essendi grãm
ita nõ agendo põt esse causa carentie re
ctitudinis in actu elicito. Contra 3am
rõnem arguit. quia videt concludere ꝙ
homo nõ possit peccare. qd ꝯsequẽs est
falsũ. igit ratio nõ cõcludit. ꝙ aũt illud
cõsequens sequeret ex illa rõne. probo.
possum peccare in a. ergo deus põt non
velle me esse rectũ in a. Sequit eniz in
illis de inesse si pecco in a. ergo nõ vult
me esse rectũ in a. quia ex opposito seq-
tur oppositũ si vult me esse rectũ in a.
sum rectus in a. ⁊ ita nõ pecco. sed si nõ
vult me esse rectũ in a. nõ vult me velle
illud in a. quod vult me velle in a. hoc
enim est esse rectuz scilicet scdm rõnem
eius velle quod deus vult me velle. ergo
deus potest nõ velle me velle in a. quod
ipse vult me velle in a. quod est impossi
bile. Qd si dicat rationem cõcludere ꝙ
deus non possit de potẽtia ordinata au
ferre rectitudinẽ volũtatis sine actu vo
luntatis. Contra. ratio illa absolute
ostendit ꝙ sequat ex ratione illa absolu
te voluntatẽ meã non posse peccare. Si
militer si cõcluderet hoc sine actu volũ
tatis mee cõcluderet de deo scdm poten
tiam absolutam. Intendit enim inferre
cõtradictoria. sed cõtradictoria nõ con-
sequunt. nec est hoc possibile etiã poten
tia dei absolute ꝙ licet eni aliud a se de9
contingenter vult ⁊ cõtingenter conser
uat. quia põt nõ cõseruare.

Ad solutionez isto

rum obiectoum ⁊ solutionem principa
lem istius questionis. dico ꝙ quãdo due
cause partiales cõcurrũt ad effectum cõ
munẽ ambarũ põt esse defectus in pdu
ctione effectus ex defectu utriusq; cause
cõcurrentis. Exemplũ ad velle fm opi.
3. di. 25. huius cõcurrit intellectus ⁊ vo
luntas libera. põt igitur esse defectus in
actu isto ex defectu voluntatis. licet nõ
precedat defectus in cognitione. Ita igr
si ad velle voluntatis create cõcurrunt
due voluntates scilicet voluntas creata
⁊ diuina potest esse defectus in ipso vel-
le ex defectu alterius cause. ⁊ hoc quia
ista causa posset rectitudinẽ dare actui
quam tenet dare ⁊ tamen non dat. alia
autẽ licet non teneatur eam dare. tamẽ
quantũ est ex se daret si volũtas creata
cooperaret. vniuersalit enim quicquid
deus dat antecedenter: daret illud cõse-
quenter quantum est ex se nisi esset im-
pedimentũ. dando autẽ voluntatẽ libe-
ram: dedit antecedẽter opera recta que
sunt in potestate volũtatis. ⁊ ideo quan
tum est ex parte sui dedit rectitudinem
omni actui volũtatis. ⁊ volũtati ex con
sequenti daret si ipsa voluntas quem-
cunq; actum elicitum ageret ex parte
sui. Est igitur defectus in effectu duarũ

caufarū nō propter defectū cauſe ſupio
ris ſed inferioꝛis. nō quia cā ſupioꝛ cau
ſet rectitudinē in effectu ⁊ inferioꝛ obli-
quitatē. ſed quia cā ſupioꝛ quantū ē de
ſe cauſaret ſi cā inferioꝛ ſm ſuā cālitatē
cauſaret. ⁊ ideo rectitudinē nō cauſari ē
ꝓpter h̄. quia cā ſecūda quantū ad ſe ꝑ
tinet nō cauſat. Et ſi obijcit̄ ō illiſ duo
bus inſtantib' nāe ſicut obm̄ eſt ꝙ deus
in ṗmo daret rectitudinē actui. Rn̄deo
dico ꝙ ṗoꝛitas q̄ includit poſſe eſſe ſiue
inuicē abſq; ꝯdictione nō eſt oꝛdo i cau
ſiſ ut cānt effectū cōem ſed ſimul cauſāt
ſicut. n. loquendo de diuerſis generibus
cāruꝫ nō ṗus nā mā materiat ꝙ̄ efficiēs
efficiat q̄ nāſi ſine ꝯdictōe poſſit eē mātū
⁊ nō effectū uel eꝯ°. ſed tm̄ ṗus nā h̄ ē ꝑ-
fectius vna cā cāt ꝙ̄ alia. ita in eodē gn̄e
cāe diuerſe cāe oꝛdinate licet hēant oꝛdi
nem ſm ꝑfectius ⁊ imꝑfectius cauſare
nō hn̄t ṗoꝛitatē nāe q̄ dicat poſſe eē ſiue
inuicē reſpectu tertij. imo ſicut in vno i'
ſtanti nāe mā materiat ⁊ efficiēs efficit.
ita due cauſe efficiētes oꝛdinate in vno
inſtanti nāe cauſant effectū cōem. ita ꝙ
neutra tūc cauſat ſine altera. ſed ꝙ effe-
ctus nō rectus cauſet. hoc nō eſt tūc ꝑ-
pter cām prioꝛē que quantū eſt ex ſe re-
cte cauſaret ſi ſecūda cauſaret. ſed ꝓpt̄
defectū cauſe ſecūde que in ptāte ſua hꝫ
cōcauſare cauſe ṗme uel nō cōcauſare. ⁊
ſi nō ꝯcauſat illi ut tenet non eſt rectitu
do in effectu cōi amboꝝ. Ex iſto rn̄det
ad obiectōes. Ad ṗmā ꝙ ſapiens nō tm̄
quia tenet ex p̄cepto nō ſubuertere ꝓxi
mū. ideo nō p̄t eē auctoꝛ q̊ ꝓximus ē de
terioꝛ. ſed ex ꝑfectōe ſapientis eſt ꝙ ma
nens ſapiēs nō p̄t eē ṗma rō deficiendi.
⁊ q̊ ad hoc bn̄ tenet rō Aug. eſt. n. omni
efficiēti p̄ſtantioꝛ. i. volūtas ei' ē ſimpl'r
ꝑfectioꝛ. qꝛ ipa nō ē ṗma rō deficiēdi ali
cui cui ipſa p̄t coagē. Ad 2m dicit̄ ꝙ ⁊
ſi nō neceſſario cauſet entitatē cōpetentē
huic actui. tn̄ ita diſponit ꝙ q̄cq̄d dedit
antecedent̄ det quantū eſt ex pte ſui con
ſequenter. Sꝫ tūc ē dubiū quantū ad
principalē q̄ōnem. licet eni ſaluet̄ ꝙ pec
catū non aſſcribat̄ deo ſicut cauſe ſꝫ vo
lūtati create. non tn̄ oñdit ꝙ deus n̄ poſ
ſit eſſe cā ṗma deficiēdi. ex q̊ enim libere
cauſat rectitudinē ⁊ ꝑ ṗus ꝙ̄ voluntas
creata videt̄ ſemꝑ ſtare ꝙ ṗus poſſit nō
cāre rectitudinē quā volūtas creata nō
cauſet. ⁊ ita p̄t eē rō deficiendi. licet nō
ſit ꝓpter illā legē ſuā quā dedit. quicq̄d
deus antecedent̄ dedit ⁊c̄. R°. ꝙ de' in
ſe peccare nō poſſit. ptꝫ ꝑ hoc ꝙ nō p̄t a
ſe auerti nec foꝛmalit̄. qꝛ non p̄t ſe non
diligere ſūme ⁊ oꝛdinate ⁊ cū oibus cir-
cūſtantijs requiſitis. alioq̄n uel nō poſ
ſet ſe oꝛdinate diligere uel poſſet muta
ri quoꝛū utrūq; eſt impoſſibile. nec etiā
virtualiter p̄t a ſe auerti. qꝛ nihil aliud
a ſe eſt neceſſariū ſibi ad volendū ſe. qd̄
cunq; eni' aliud a ſe eſt. quia ab eo voli-
tum. ⁊ hoc mō volitū ⁊ ꝓ nūc. ⁊ ex hoc
eſt ſic oꝛdinate volendū. Sꝫ q̄re volū
tas increata nō p̄t eſſe ṗma rō deficiēdi
R°. ſi deus nō cauſat libere rectitudinē
que deberet eſſe in actu uolūtatis create
⁊ hoc ꝓpter libertatē volūtatis ſue. nō
aūt ꝓpter defectū volūtatis create non
volūtarie cooꝑantis. non eſt tūc cā pec
cati in volūtate creata. qꝛ nō eſt ibi carē
tia iuſtitie debite. non eni eſt iuſtitia de
bita a volūtate creata niſi inquantū in
ptāte eius eſt recte agere. ita ꝙ nulla in-
telligitur ſubtractio cauſe ṗoꝛis ꝓpt̄ cu
ius defectū nō poſſit volūtas recte ageꝛ
ſi igit̄ deus eſſet ṗma cā non agens recti
tudinē actus non rectus non eſſet pecca
tū. Ad aliā obiectionē de pena pate
bit in q̄ōne. 3. iſtaꝝ. 4. q̄ōnū. Ad aliud
de gr̄a pꝫ ex dictis. qꝛ ſi deus imediate
ſubtrahēdo manutenentiaꝫ ſuā annihi
laret gratiam ſine defectu voluntatis in
oꝑando. iſta carētia non eēt peccatū. qꝛ
non eſſet carētia iuſtitie debite. volūtas
enim non ē debitrix iſti' iuſtitie niſi in
quantū in ptāte eiuſ ē cōſeruare eā ne. ſ.
demeritoꝛie coꝛrūpat eā. licet igit̄ mai'
malum ſit ṗuatio gr̄e ꝙ̄ ṗuatio iuſtitie

actual. tñ ista pt eē a deo nõ agēte. i. nõ
ꝯseruāte. ſz nõ pᵒ nõ agēte. ſz iõ nõ agēte
qꝛ voluntas demeruit illõ ꝓpt qȯ deus
ſbtrahit ꝯseruatõis ſue manutenētiā a
gr̃a. ſz respectu illiꝰ rectitudis actual ſi ē
pmū pctm̃ nõ ē aliqȯ pctm̃ pcedens uel
demeritū ꝓpt qȯ deꝰ poſſet ſe ſbtrahe-
ret illa rectitudo nõ inſit quātū ē ex pte
dei. igit nec puatio gr̃e ē pctm̃ niſi inquā
tū ē iuſtitie ȯbite q̃ volūtas ȯmeritoꝛie
ſe puauit. lꝫ a deo nõ cāte ſit iſta ānihi
latio. gr̃e. ſz ſi iſta ānihilatio eēt nõ ꝓpt
aliquā obliquitatē i volūtate poꝛē. iſta
nõ eēt pctm̃. Ad illȯ ꝯ rõnē Anſel. pōt
dici ꝙ nõ ꝯcludit ꝯdictõꝫ. qꝛ equocat ȯ
velle. nā rectū eē includit volūtatē velle
qȯ deꝰ vult eā velle. vult itaqꝫ volūtate
ſigni ⁊ āñte ñ volūtate bñplaciti ⁊ ꝯñte
nā p inſtāti ꝓ q̊ volūtas creata peccat
deꝰ nõ vult eā velle h volūtate ꝯñte: uel
volūtate bñplaciti qñ igit iferꝭ ꝙ deꝰ nõ
vult me velle qȯ vult me velle. nõ ē ꝯdi
tio. qꝛ negaꝭ volūtas bñplaciti ⁊ ꝯñs. ⁊
⁊ affirmaꝭ volūtas ſigni ⁊ āñs. alioq̄n. n
ut argutū ē videreꝭ abſolute ꝙ volūtas
creata nõ poſſꝫ peccar̃ qȯ falſū ē. ⁊ ꝙ de
us de pō abſoluta nõ poſſet facere recti
tudinē i volūtate creata ul' i actu eiꝰ abſ
qꝫ merito volūtatꝭ create. q̊ruꝫ utrūqꝫ ē
alſū. Tñ exponēdo rõnē ſuā ibi pt di
ci ꝙ ſua rõ ꝓbat ꝙ deꝰ actu poſitiuo nõ
pt auferre rectitudinē volūtatꝭ. qꝛ tunc
volēs auferret. ⁊ ita volēs volūtate bñ
placiti. ⁊ p ꝯñs volūtate bñplaciti vellet
me nõ velle qȯ vult voluntate āñte me
velle. Sz h ꝯñs lꝫ nõ includat ꝯdictõem
ē tñ falſū. qꝛ q̊cq̊d vult volūtate āñte h
vult volūtate bñplaciti ⁊ ꝯñte q̄tū ē de
ſe ⁊ cꝯᵒ. ſi nõ ponaꝭ ipedimētū i volūta-
te creata. Sz ſi auferꝭ ſine actu meo: ego
nõ pono impedimētū. igit hoc caſu po-
ſito ipm deū velle volūtate beneplaciti
me nõ velle qȯ vult volūtate āñcedente
me velle eſt falſū. licꝫ nõ includat ꝯtradi
ctionē. ⁊ tūc non probat plus iſta ratio
niſi ꝙ ſine demerito volūtatꝭ create nõ

pōt deꝰ de potētia oꝛdinata auferre vo-
lūtati rectitudinē. ſz nõ ꝓbat hoc de po
tentia abſoluta. nec etiā ꝓbat ꝙ deꝰ nõ
poſſet negatiue auferre. ⁊ hoc ꝓpter de
meritum volūtatis create.

Ad argumēta prin

cipalia pme q̄ōnis. Saluatoꝛ intelligit
p arboꝛē actū interioꝛē. ⁊ p fructū actuꝫ
exterioꝛē. ⁊ increpat hypocritas. i. pha
riſeos mouēs eos ut cōfoꝛmēt actus ex-
terioꝛes interioꝛibꝰ ⁊ ecōuerſo. ut. ſ. ap-
pareāt quales ſūt ⁊ ecōuerſo. Ad 2ᵐ
qñ eſt cauſa efficiēs ſimilitudo eſt inter
cām ⁊ cātum licet remota in cāis equo-
cis. hic aūt nõ eſt cā efficiēs ſed deficiēs
reſpectu peccati. Ad aliud dico ꝙ nul-
lum malū eſt a malo. cum ꝓbaꝭ. dico ꝙ
vno mõ pōt malū intelligi p puationeꝫ
partiū eiuſdē nāe. Alio mõ p puatõeꝫ
pfectionū ꝯuenientiū tali nāe. pmo mõ
eſt ꝓceſſus in infinitū ſm ptes eiuſdē ꝓ
poꝛtionis ſm ꝙ finituꝫ diuidiꝭ in infini-
tum ſm ꝓpoꝛtionē uel ſm quantitatē.
ita. n. poſſet ab alia nā auferri pars ⁊ pſ
⁊ ſic ſm ptes eiuſdē ꝓpoꝛtõis. ⁊ ſic in in
finitū. Scōm aūt ptes eiuſdē quātitatꝭ
ſtatus ē nõ ad malū ſed ad nihil. quõ ē
ſtatus i diuiſione ꝯtinui ad nihil ſi par-
tes diuiſe deſtruerenꝭ. 2ᵒ mõ dico ꝙ illõ
qȯ ē bonū alicui cuius carētia ē malū ei
poſſet auferri ab eo iſta nā ſbtracta du-
pliciter p modū pdictū. ſ. ſm ptes eiuſȯ
ꝓpoꝛtõis. ⁊ ſic ꝓcediꝭ i infinitū uel eiuſ
dē quātitatis. ⁊ ſic ſtat ad nihil. alius tñ
ꝓceſſus eſt ibi ſm quē natura pfectibilis
eſt melioꝛ ⁊ pfectio ſibi coꝛreſpondēs ē
melioꝛ qua tñ caret. ⁊ hoc mõ eſt ſtatus
in malo. ſ. ad vnū bonū creatū carēs ſū
ma pfectõe ſibi ꝯueniente. ⁊ hoc mõ ſu-
premus dyabolus ul' aliqua creatura fa
ctibilis nobiliſſima que caret pfectione
ſibi ꝓpoꝛtionata diceret ſūmuꝫ malū. ſꝫ
a tali malo ſūmo nõ ſūt talia mala poſi
tiue nec a poſitiuo. neqꝫ puatõ a puatõe
Ad aliud dico ꝙ illõ qȯ ē ab efficiēte ñ

efficiēdo sȝ deficiēdo nō ē ad finē ōbitū.

Ad argumenta quarte q̄ōnis dicit ꝙ ꝛ si peccatuȝ sit a voluntate
creata. nō tamē est a deo. quia deus non
ꝑmo deficit sed quantū est ex ꝑte sui ōio
nō deficit. sed tm̄ est defectus in actōe ꝓ
pter deficere cause secūde in agendo. nec
etiā pōt deus ꝑus deficere ita ꝙ defectus
in effectu sit pctm̄. qꝛ si ipse ꝑmo nō age
ret carētia rectitudinis actu nō esset de
bita. Cū ꝓbat de cā supiori ꝛ inferio
ri. Rn̄deo hoc est verū de cā efficiēte. nō
deficiēte. Cū cōfirmat de alijs ut de
causis nālibus. dico ꝙ iste nō pn̄t causa
re nisi ƀm illā inclinationeȝ quā accepe
rūt a cā supiori ꝛ ꝯformant illi. volun
tas aūt accepit libertatē ut possit agere
cōformiter cause supiori uel difformit.
hoc est ꝙ quātū est ex se causaret qō cā
supior cāt. ꝛ hoc sibi ꝯformit uel diffor
miter. Ad 2m cōcedo an̄s ꝛ nego ꝯn̄tiā
Et ad ꝓbationē ꝯn̄tie dicit ꝙ nō ꝓpter
hoc solū imputaret pctm̄ volūtati crea
te. qꝛ ipsa p accn̄s cāt defectū. sed qꝛ ip̄a
tenet agere recte inquantū effectus ē sub
ptāte sua ꝛ nō agit recte. nō sic aūt tenet
volūtas diuina. ꝛ ex hoc ip̄a in se pecca
re nō pōt. neqȝ etiā ipsa pōt nō causādo
ꝑmo deficere respectu rectitudinis debi
te in actu ita ꝙ tūc fiat debita quādo nō
est ex defectu volūtatis ceeate. Ad ar
gumēta in oppositū q̄ ꝓbant ꝙ act⁹ sub
stratus pctō nō sit a deo. Rn̄deo. ad ꝑ
mū dico ꝙ multa vult deus voluntate
bn̄placiti q̄ ꝓhibuit volūtati signi. ꝛ vo
luit oia fieri q̄ ꝑcepit. sicut noluit Jsaac
imolari qō tn̄ precepit. eius aūt qō vult
deus volūtate bn̄placiti oppositū nūq̄
ꝑcepit. ꝛ hoc est signū volūtatis duplici
ꝛ duplicitas est qn̄ aliqs est ꝑcepti finis
cōsonus recte rōni. sicut ibi fuit manife
statio ꝑcepti Abrahe sicut pȝ. Tēptauit
deus Abrahā Ad aliud dico ꝙ illud
qō est formalit actus voluntatis mee q̄
.s. volūtas mea vult nō est act⁹ volūtatis
diuine sȝ effectus ei⁹. qꝛ volūtas diuina
semp ē ordinata ꝛ actus eius rect⁹. ꝛ iste
actus volūtatis mee est inordinatus. qꝛ
caret rectitudine debita. iste aūt actus a
deo cānte ē ordinate volitus sicut māle
respectu cāntis. quēadmoḋ i nobis act⁹
nr̄ mālit ē bon⁹. qꝛ ꝑt eē ex charitate eli
citus. sequit igr̄ ꝙ velle diuinū sit simplr
pfcm̄. qꝛ ex charitate elicitū ꝛ habȝ finē
optimū. ꝛ ita op⁹ exteri⁹ isti⁹ velle qō ē
meū velle ē ordinatū mālit siue ƀm qd.
inordinatū aūt simplr inquātū ē act⁹ q̄
formalit volūtas mea vult. Ad ultim.
dico ꝙ volūtas dina nō ē regula volun
tatis mee uel volūtatis create quātuȝ ad
rectitudinē q̄ ad ip̄m volituȝ. ut .s. volū
tas creata corr̄ns volūtati illi iuolito sit
recta. sȝ ē regula inqāātū ē volēs volūta
tē creatā sic uel sic velle. ꝛ h̄ volēdo vo
lūtate signi ꝛ an̄te. nō autē semp volūta
te beneplaciti ꝛ cōsequēte.

Ad questionē 3am in ordine dico ꝙ
oē pctm̄ ē pena ꝛ vnū pctm̄ ꝑt eē pēa al
teri⁹. ꝑm ꝓbo. qꝛ pena formalr ē carētia
boni ꝯuenientis voūtati ꝛ volēti. ita ꝙ si
distiguam⁹ i volūtate affectōȝ boni iusti
ꝛ boni ꝯmodi. pȝ ꝙ abla° boni cōmodi
pena ē. sȝ bonū iustitie ē magis ꝯueniens
volūtati q̄ꝙ bonū ꝯmodi. igr̄ ei⁹ abla° ꝑ
se ē pena. ꝓbō mi. q̄to pfectibile ē pfecti
us. ꝛ p ꝯn̄s pfectio corr̄ns tāto eoꝝ ma
ior ē ꝯueniētia ꝛ melior ꝛ ꝑuatio peior.
sȝ volūtas iquātū hȝ affectōeȝ iustitie. i.
inquātū libera ē loquēdo ḋ iustitia ina
ta ē simplr nobilior seip̄a inquātū hȝ af
fectōȝ ꝯmodi. ꝛ h̄ ꝯuenit sibi simplr. igr̄
maior ꝛ est melior ꝯueniētia iustitie ad
volūtatē absolute q̄ꝙ boni ꝯmodi ad vo
lūtatē. igr̄ abla° isti⁹ ē simplr pena ꝛ ma
ior pena q̄ꝙ abla° c⁹cūqȝ ꝯmodi alteri⁹ a
iusti°. ꝛ i h̄ bn̄ v̇ificat illō Aug. 3. ḋ li. ar
bi. Juisti dn̄e ꝛ ita ē ut oīs inordinat⁹ ai
mus pena sit sibi. neqȝ. n. ad momētuȝ ē
dedec⁹ culpe sine dedecore iustitie. ut .s.
ip̄a voluntas seipsam ꝑuans iustitia in

hoc se priuat maximo bono sibi cōueni
ente. cuius carētia ē sibi formalit̃ maior
pena q̄ carētia alicui⁹ boni cōmodi que
infert ꝓpter talē culpā ⁊ inde ē q̄ pena
dicit̃ ordinare culpā: qr exquo deus nō
vult culpā auferre nō pōt melius siue or
dinatius aīa culpabilis esse q̄ sit ī pena
que nō est tm̄ malū formaliter quantū
est culpa. qr naturā manentē sub culpa
ordinat. Et si obijcit̃ quō pōt eadē ca
rentia iustitie esse formaliter culpa ⁊ pe
na formaliter. Rn̄dit magister distiguē
do carentiā inquantum est ꝑuatio boni
actiue uel passiue. primo mō est culpa.
2° mō est pena. hoc pōt sic exponi q̄ ipa
culpa est a volūtate ut a cā actiua sed tm̄
deficiente. ⁊ ipsa culpa est in voluntate
sicut in sbō qđ p culpā ꝑuat̃ bono cōue
niente. qđ quiđ bonū debitū erat inquā
tum volūtas ꝓm primā rōnem. s. inquā
tum potuit agere ad rectitudinē sibi de
bitā ⁊ nō egit. ⁊ ideo primo mō ē culpa.
⁊ sic volūtaria. quia in ptāte volūtatis
ut causa actiua. sicut pn̄tia dicit̃ in ptāte
naute p quā posset saluare nauē si pn̄s
diligenter laboraret. 2° mō formaliter ē
pena. quia corruptio siue priuatio boni
debiti in volūtate ⁊ maxime sibi cōueni
entis. ⁊ ut sic nō est formalit̃ volūtaria.
quia volūtas inquantū subiectū nō hꝫ
formā sibi inherentē in sua ptāte. ⁊ ita ꝑ
uatio iustitie debite inherens voluntati
est cōtra inclinationē nālem voluntatis
magis q̄ quecūq; carētia boni cōmodi
nō iusti uel pn̄tia incōmodi. secundū ꝓ
bo. qr sicut ablatio grē est pena peccati.
ꝓ eo q̄ existēte ꝑmo defectu in volunta
te nō agēte ad rectitudinē debitaꝫ de⁹ ex
demerito huius defectus subtrahit ma
nutenentiā suā ne grā cōseruet̃. ita ex de
merito hui⁹ defectus volūtatis deus ꝑt
se subtraheṙ a volūtate ne agat ad recti
tudinē in secūdo actu sicut ageret si nul
luꝫ ꝑcessisset demeritū. ⁊ ita ex hac sub
tractione est carētia rectitudinis in secū
do actu. ⁊ ista rectitudo erat debita. qr
licet nō esset in ptāte volūtatis nūc dar̃
rectitudinē. fuit tn̄ in ptāte eius pri⁹ an̄
.s. primū peccatum dare. quia ꝑuauit se
illa assistentia diuina qua deus paratus
erat coopari sibi ad rectitudinē. ⁊ ideo
imputat̃ sibi ad peccatū. sicut etiā impu
tat̃ q̄ nō gratuite agit in secūdo actu p⁹
grām corruptā. qr licet tūc nō hꝫ grām
nec possit ex se habere in hanc tn̄ impo
tentiā ex se incidit. potuit enim custodiṙ
se eā ⁊ dabat̃ sibi ad hoc posse ut custo
diret eam. Sed iste modus ut videt̃ est
valde difficilis. q̄. s. in aliquo actu elici
to carentia rectitudinis possit esse ex p
te dei nō cāntis ꝓpter demeritū alicuius
peccati. tunc eni licet volūtas prius po
tuerit nō demereri. ⁊ tūc deus sibi affuis
set ⁊ quantū est ex parte dei in secundo
actu egisset ad rectitudinē nisi in primo
actu deuiasset. tunc exq̊ semel peccauit
si deus in secūdo actu nō assistat ad cau
sandū rectitudinē in eo videt̃ q̄ illđ pec
catū extūc nō sit in ptāte voluntatis. ita
q̄ ipsa tūc nō possit nō deficeṙ. qđ videt̃
incōueniens. Ideo posset dici aliter q̄
licet deus in actu secūdo quantuꝫ ē ex se
assistat volūtati sicut ⁊ in ꝑmo. ⁊ ī quo
libet actu ꝑma cā deficiēs hoc ē nō iuste
uel recte agens ē volūtas creata. tn̄ defe
ctus secūdus ē pena pcti ꝑmi ꝓ quanto
ꝑuat se bono maxime sibi ꝯueniēte. nec
est simile de ꝑuatōe grē ⁊ rectitudinis in
actu secūdo. puta q̄ deus sicut ꝓpter de
meritū nō assistit ad cāndum graꝫ ī aīa
ita nec ad cāndum rectitudinē in volun
tate. qr ipse nō dedit grām an̄cedent̃ sic
dedit rectitudinē. ⁊ ideo pōt eā nō dare
ꝯsequenter. Carētia etiā grē est vna in
iustitia habitualis in aīa. nō ꝓpt̃ aliud
⁊ aliud peccatū. sed in actib⁹ malis suc
cedentibus sibi est semp nouū malū. ⁊
ideo oportet illi quēlibet eē in ptāte vo
lūtatis create. nō sic aūt carētia grē post
instans annihilatōis oportet eē in ptāte
volūtatis. quia nō est noua iniustitia. sꝫ
tm̄ vna habitualis malicia ꝗescēs ī aīa.

Sed primũ arᵐ ad qõnem hʒ difficultatem quõ peccatũ ſit pena. cũ oĩs pena ſit a deo. Ad qȯ dicit ꝙ ⁊ ſi non ſemper illud quod eſt pena ſit a deo tñ inq̃ꝟtum eſt ordinatiuum culpe ſic eſt a deo quia ipſe ordo eſt a deo. Contra ſi pena nõ eſt aliquod ens quod poſſit eẽ a ḋo nec ẽt culpa poteſt eſſe deo. ğ nec relatio fũdata in altero extremorũ. ⁊ ita nullus ẽ ordo qui poſſit eẽ a deo. Preterea pari ratiõe culpa poſſit eſſe a deo ⁊ effectꝰ dei. culpa. n. ordiatur per penã ſicut pena ordinat culpam. tñ nullꝰs concedit ꝙ pẽa ſit nihil. Jȯ poteſt aliter dici ꝙ pena aliqua eſt ſolum carentia boni conuenientis nature intellectuali. ſicut ẽ carentia viſionis ⁊ fruitiõis dei. Alio mõ põt dici pena aliquod poſitiuũ ⁊ tñ diſconueniens tali nature. ſicut calor excellens eſt aliquod poſitiuum diſcõueniẽs carni. oẽs pene ſcḋo mõ dicte poſſũt poni a deo. q2 ſunt aliqua poſitiua ⁊ ȯ iſtᵈ debet intelligi illud primi retrac. c. 25. ait. n. in bonis opibuſ dei bona opa ſũt iſta punitiua licet ſint mala iſtis punitiſ q2 diſconueniunt eis. ſed pene ṗmoᵒ nõ ſunt a deo efficiente. q2 non ſunt effectibilia nec deficiente ṗmo. ſed tm̃ ꝓpter ḋmeritum voluntatis in actu peccati nõ coagendo voluntati nũc ad illud bonũ habẽdum ad quod operatus fuiſſet q̃ꝟtum eſt ex ſe. talis ğ pena eſt a deo non iſligente vel efficiente nec deficiente ṗmo ſed deſerente. i. naturam que deficit reliquente in ſuo defectu ⁊ in oĩbus defectibus ꝯñtibus ad illum defectũ. vbi icluduntur multe carentie perfectõum conuenientium tali nature. ſic ğ pena que ẽ peccatum nõ eſt deo efficiente vel deficiente ṗmo. ſed tm̃ eſt a deo deſerente voluntatem rõne ṗmi demeriti. q2 deſerta a deo cadit in 2ᵐ demeritũ. Ad 2ᵐ arᵐ patet per idem q2 ſi eẽt pena iſlicta a ḋo non eẽt maius malũ ſed minꝰ. ita ꝙ 2ᵐ peccatũ eſt pena inflicta a volũtate peccante ⁊ a deo tm̃ vt deſerente.

Jrca diſtinctionem. 38. querit vtrũ itentio ſit actus ſolius voluntatis. ꝙ non. omne ꝑ ſe agẽs agit ꝓpter finem ex ſcḋo phy. ex itentiõe. Preterea. non eſt diſtincta viſio ſine intentõne copulante. ſm Aug. 2. de tri. c. 2. ſed põt eſſe diſtincta viſio p̃cedens actũ intellectus ⁊ per ꝯñs omnẽ actum voluntatis ğ intentio non erit actus ſolius volũtatis. Preterea Math. 5. ſi ocl'ſ tuus fuerit ſimplex totum corpus tuum erit lucidum. Et ibidem. vide ğ ne lumen qȯ i te eſt tenebre ſint. glo. exponit oculum ⁊ lumen de intentõe. ſed oculus ⁊ lumen ꝑtinent ad intellectũ. ğ ⁊c̃. Preťea intẽtio includit relationem vnius ad alterũ ſed referre ſicut ⁊ ꝯferre eſt ſolius intellectus. Contra magr̃ in lr̃a. Et p̃terea Aug. 12. de tri.

Reſpondeo ṗmo videndum eſt q̇d dr̃ per hoc nomen intendere. Intẽdere. n. dicit in aliud tendere. hoc põt accipi generaliter. ſiue ab alio hẽat ꝙ in illud tendat. ſiue a ſe mouente ſe in illud põt ẽt tendere in aliquid ſicut in obm̃ p̃ſenſ vl' vt in terminũ diſtantem vel abſentẽ ṗmo mõ conuenit om̃i potentie reſpectu ſui obiecti. 2ᵒ mõ magis ꝓprie ſumit ꝓ illo. ſ. qȯ tendit in aliud ⁊ non ducit in illud ſed ducit ſe in illud. ⁊ hoc mõ ñ poteſt eſſe alicuꝰ potentie naturalis ſed tm̃ libere. q2 ſm Damaſce. c. 33. appetitꝰ non liber ducitur ⁊ non ducit. ⁊ iſta eſt de oĩpotentia naturali. hoc ğ mõ ꝓp̃e accipiendo intendere ꝓut. ſ. dicit in aliud tendere ex ſe eſt ṗncipaliter potentie libere. ſed cũ libere velle ſit totius li. ar. quod includit intellectum ⁊ voluntateʒ ſm illam opi. 3. di. 31. huius totꝰ erit itendere. ⁊ hoc ſi ꝓpriiſſime ſumatur ⁊ non erit alicuꝰ potentie reſpectu ſui obiecti ſed reſpectu finis. Et cum in omni volitione ſcḋm Anſel. ſit accipere quid

ꝛ cur. intendere respicit q̊d. sed cur ꝑut
.s. dicit tendentiam in aliq̊d vt distans
ꝑ aliq̊d tanq̄ per aliqđ mediū. erit igit
intentio actus liberi ar. rōne volūtatis
ꝛ erit actus ei⁹ respectu ei⁹ ꝙ vult. ꝙ si, ꝛ
politi ꝛ ei⁹ ꝑpter qđ est volitū sit idem
actus volendi idem actus erit visus ꝛ in
tentio. si aūt alius intentio dicat forma
lit actum istū quo tendit volūtas ī finē
ꝛ nāliter actū vtendi quo refert aliud i
istum finem.

Ad prmum

arᵐ pꝫ ꝙ ꝑce
dit de intēde
re ꝑut dicit tendentiā alicuius determi
nati ꝛ terminati ab alio. Ad 2ᵐ dico
ꝙ p̊mā visionem nō cāt intentio volun
tatis copulans. sed totū pōt copulare ꝛ
ꝯcedo ꝙ in eodē istanti tpis. ꝛ ita firmā
do illam visionē. sed posita prima intel
lectōe voluntas pōt se ꝯuertere ꝛ auer
tere respectu aliarū opatōum ad copu
landū vel non copulandū. neganda est
ista maior ꝙ nulla visio distincta possit
hr̄i sine intentōe copulante nisi itelligat
ista copulatio non eē actus ꝯcomitans.
ꝛ hoc mō neganda est ista ꝙ visio distic
ta precedit tpe oēm intellectōem siue in
tentōem lꝫ ista nā p̄cedat vł si illa visio
que est sine intellectōe ꝛ intentōe ꝯcomi
tātibus pōt esse sine intentōe volūtatis
copulante sicut ista cū qua ꝯcomitat in
tentio ꝛ volitio tūc neganda est ista pro
positio absolute ꝙ visio distincta n̄ pōt
esse sine intentōe copulante. nec istaꝫ ne
gare est ꝯ̄ Aug. vult. n. ꝙ ipsa voluntas
pōt aciem ꝯuertere ad obm̄ ꝛ tendere in
obm̄. Sed nō vult ꝙ nulla visio possit
fieri nisi intentio sic teneat ꝛ conuertat.

Ad vltimū dico ꝙ conferre ꝑ modum
iudicij est solus itellect⁹ sicut ꝛ intelligē
vtendo aūt siue ordinando referre vnū
amabile ad aliud est voluntatis. sic. n.
voluntas est reflexiua. qꝛ immālis ita ꝛ
collatiua vel potens cōferre suo modo
vel referre.

Irca disticti

onē. 39. querit p̊mo vtrum
sinderesis sit in voluntate.
ꝙ sic. semp. n. remurmurat malo. r̄mur
murare est voluntatis. Preterea volū
tas nec̄io vult commoda ꝟm Ansel. de
concordia. 44. cōmoda non velle neq̊t
ǵ eque nec̄io vult iusticiam. qꝛ iusticia ē
ꝑfectio eque ꝯueniēs sibi sicut cōmodū
sed illud quo hō necessario inclinat i iu
sticiam ponit sinderesis. ǵ aliq̊d ē in vo
luntate qđ pōt poni sinderesis. Preter
ea volūtas nālis necessario vult illud i
qđ tendit. qđ pꝫ ex. 13. de tri. c. 5. vbi vlt
Aug. ꝙ certū oēs velle beatitudinē ꝑp
ter inclinatōem nālem ad illā. qđ nō eēt
certū si voluntas non nec̄io vellet ea. ǵ
nāliter volitum est nec̄io volitū. sed iu
sticia est nāliter volita a voluntate. qꝛ ē
perfectio ita nālis voluntati sicut com
modū. ǵ est necessario volita: debet ǵ il
lud poni in voluntate qđ ponit necessa
rio principiū inclinandi volūtatē ad iu
sticiā. hoc est sinderesis. ǵ ꝛc̄. Preterea
nā inferior puta irrōalis hꝫ principium
tendendi in illud qđ sibi ꝯuenit recte ꝟꝫ
nām suam. ǵ ꝛ voluntas hēbit necessa
rio principiū tendendi in iusticiā q̄ sibi
ꝯuenit ex nā sua. Oppoᵐ vult magr̄ i
lr̄a adducens Hiero. sup Ezech. ꝙ supe
rior portio rōnis est sinderesis. ǵ est i su
periori portōe rōnis. ǵ in intellectu q̊ in
tendit contemplationi.

Ecundo que

ro. Utrū ꝯscia sit in volū
tate. ꝙ sic. voluntas bona
ꝛc̄. ad Heb. bonitas ptinꝫ ad voluntatē
igr̄ ꝛ ꝯscia. Preterea si eēt in itellectu
tunc pl⁹ sciens de agibilibus eēt pl⁹ ꝯsci
entiatus. ꝯn̄s falsum est. ǵ ꝛ an̄s. Ad
oppoᵐ ecclastes. v. Scit. n. ꝯscia tua ꝙ
maledixisti ei ꝛc̄. hoc etiā pꝫ de actibus
ꝯscie. qui sunt testificare accusare iudi
care ꝛc̄. que oia ꝑtinent ad rationē ꝛ in

tellectum.ḡ ⁊c̄.

Hic dicitur ꝙ lex nãe pn̄cipia nãlia agendorũ ↄtinet. quere Hen. pᵒ q̄oli. q. 18
Contra istud arguit̄ p̄mo de sinderesi.
qꝛ si ipsa hẽat actũ elicituȝ necessario tẽ
dentem in boᵐ ⁊ resistentẽ malo ⁊ nihil
tale est in voluntate. ḡ ipsa non ẽ in vo
luntate. ꝓ° assumpti. qꝛ di. i. p̄mi li. oñ
sum est ꝙ volũtas non necessario fruit̄
sine oñ so: nec aliqua vis vel hitus in ea
pōt esse principiũ necessario fruẽdi. igit
nec p̄ncipiũ necessarium ↄcordit̄ volen
di p̄ncipijs practicis que sumunt̄ a fine.
Preterea si eẽt aliqua talis potẽtia vel
vis vl' portio in voluntate que actu eli
cito necessario tenderet in bonũ ⁊ resi
steret in malo ipsa esset suprema in tota
voluntate. ip̄a qꝛ respicẽt finẽ vltimũ a
q̄ sumunt̄ p̄ma principia practica. igit̄ i
ptãte eius eẽt ipsa voluntas ƀm quanli
bet vim ⁊ portõem eiꝰ inferiorẽ. ita ꝙ ip
sa mouente portio vel vis inferior obe
diret sibi ⁊ cõformit̄ moueret. igr̄ ipsa i
pediret oẽ peccatum in volũtate. qꝛ sic
ipsa necessario moueret. ita tota volun
tas necessario moueret̄ ad eius motum
⁊ ab ea. ⁊ si tota voluntas esset recta nl'
lum esset peccatũ in voluntate. Cõtra
aliud de ↄscia arguit̄ p̄mo. qꝛ habitꝰ ap
petitiuus non generat̄ ex vno actu. sȝ ex
vno syllogismo practico deducendo eui
dent̄ aliquid ↄclusiuum ex p̄mis princi
pijs practicis fit conscia. igit̄ non est hitꝰ
appetitiuus acquisitus. pȝ etiam ꝙ nõ
est inatus neqȝ portio nec vis. Preterea
qȯ natum est cãri ab aliqua causa non
potest causari ab alia nisi virtualiter cõ
tineat ꝑfectõem illius cause habitus vo
luntatis natus est cãri ab actu volunta
tis sicut a ꝓpria cã. igit̄ non potest cau
sari ab alio actu nisi iste actus cõtineat
i se v̄tualr̄ actum voluntatis. sed actus
intellectus non pōt ↄtinere in se virtua
lit̄ actum volũtatis ƀȝ istũ. qꝛ actus vo
luntatis est ꝑfectior. igr̄ non pōt intellec
tus p actum suũ causare in volũtate ta
le pondus qȯ sit quasi habitus volũta
tis. Preterea aut pōt voluntas istȯ põ
dus nõ recipe ⁊ tũc itellectus nõ erit cã
eius sufficiens. cã. n. sufficiente agente se
quitur effectus qñ passiuum est debite
approximatũ. aut non pōt nõ recipere.
⁊ tunc stante illa consideratõe actuali
in rõne non pōt voluntas istud pondus
deponere. qꝛ non minorẽ necessitatem
habet rõ in conseruando pondus crea
tum ꝙ̄ i causando. Preterea aut neces
se est voluntatem agere ƀm illud pondꝰ
datũ aut non. si sic. igr̄ non est libera. qꝛ
agens huius ponderis est nãlis cã. igr̄ ⁊
effectus eius erit forma nãlis. igit̄ neces
sario agens ƀm illud pondus non liber̄
agit. qꝛ nõ est in ptãte eius sic vel aliter
agere. si non necesse est agere ƀm istȯ põ
dus qȯ ẽt videt̄ velle apl's ad Ro. scȯm
illam glo. quicq̇d est ↄtra consciam ⁊c̄.
ex quo pȝ ꝙ peccatum aliqȯ pōt cõmit
ti ↄ̄ ↄsciam. ⁊ tũc sequit̄ ꝙ stãte ↄscia ꝑ
fecta pōt volũtas velle opᵐ eius qȯ dic
tat ƀm illã. ⁊ ita nunꝙ̄ p actum volũta
tis corrũpet̄ iste hitus: qȯ videt̄ absurdȯ
ponendo ꝙ sit habitus voluntatis.

Ad questiones istas si sinderesis ponatur aliquid habens actuȝ eli
citum semp necio tendentẽ in actũ iustũ
⁊ resistentẽ peccato. cũ nihil tale ponat̄
in voluntate non potest ibi poni: igr̄ est
i intellectu. ⁊ si sic nõ potest aliud poni
ꝙ̄ habitus pricipioruȝ qui semp ẽ rectꝰ.
qꝛ ex ratione terminorum virtute lumi
nis inteꝰ naturalis statim intellectus ac
quiescit illis. ⁊ quãtum est tunc ex parte
intellectus li. arbi. natuȝ est concorditer
velle istis p̄ncipijs. lȝ ꝓut deficit reliqua
causa partialis libere non velit. qꝛ non
est ibi aliqua necessitas ƀm hoc etiã con
scientia pōt poni habitus ꝓprius cõclu
sionis practice scȯm cuius actu nata est
cõformari electio recta in agibilibus ⁊
ita dicit̄ stimulare ad bonuȝ inquantuȝ

ll. ar. totam hȝ vnā cām ꝑtialem recte dispositam. ⁊ sequeretꝛ recta ⁊ bona volitio nisi eēt alteri⁹ cāe ꝑtialis concurrētis. s. voluntatis.

Ad primum arᵐ dico ꝙ r̄murmurat ostensiue qꝛ oñdit bonum eē volenduȝ ⁊ in hoc ē occasio remurmurādi ꝯ malum. Ad aliud dico ꝙ voluntas que ē potentia libere agens nō necessario vl̄t cōmodum sicut nec necessario vult iustum actu elicito. tñ si ista vna potentia consideratur vt habet affectionem commodi tm̄ ⁊ non vt habȝ affectionē iusticie. i. qñ appetitus nō liber non esset in ei⁹ potestate sic non velle commodo. qꝛ sic precise eēt appetitus naturalis nature intellectualis non liber sicut appetit⁹ bruti est appeitus naturalis nature sensitiue. Dico igitꝛ ꝙ illa ꝓpositio Ansel. cōmoda non velle neqt. debet intelligi non de tota potentia que mō libere pōt non velle nō tm̄ commoda sed etiaȝ iusta. quia libere potest hec ⁊ illa velle ⁊ ñ velle. sed debet intelligi de illa inquātū precise affecta affectōe commodi. hoc ē vt cnsiderata sub rōne talis appetitus ñ tñ includendo in appetitu tali libertatē sed hoc mō nullū actum elicit in nobis. iō dixi in soluendo ꝙ si sinderesis est aliquid habens actū elicitum. Per idem ad 3ᵐ ꝙ voluntas naturalis vt necessario tendit in volitum nō hȝ actū elicitū circa illud sed ipsa est tm̄ inclinatio quedam in tali natura ad ꝑfectōeȝ sibi maxime conuenientē ⁊ ista inclinatio necessario est in nā licet actus cōformis huic inclinationi ⁊ nāe nō necessario eliciatꝛ. actus. n. nō elicitꝛ siue conformis qui dicatur naturalis siue difformis qui dicatur ꝯ nām nisi a volūtate libera q̄ q̄tūcunqȝ velit oppᵐ ei⁹ ad qḋ ē inclinatio nihil min⁹ ē necīa illa incliatio ad illud ad qḋ inclinat qꝛ stat stante nā. Ad vltimū dico ꝙ hec sola nā est libera. ⁊ habēs modū agēdi supiorem oi aᵃ nā creᵃ

Ad argūmenta 2ᵉ. q. dico ꝙ huius itellectus practici dicuntꝛ boni vel mali ꝑpter ꝯuenientiā eoꝝ ad volūtatē. sic eꝯ°. volūtas pōt dici recta l' curua pp ꝯuenientiā ei⁹ ad actuȝ vl' ñ rectū rectū speculatiuū qui est formal'r i itellectu. tñ bonitas est volūtatis sicut rectitudo inte⁹ sed bonitas magis trāsumitꝛ ad inteᵐ practicū ꝙ speculatiuuȝ. Ad aliud r̄ñderi pōt per illud phi. 7. ethic. c. 3. ꝙ in passionibus exñtes quidaȝ dicunt verba enip̄. sciunt autē nequaq̄. ⁊ ita posset cōcedi ꝙ simpl'r sciēs scia practica nō tm̄ sciens dicere v̄ba est ꝯsciat⁹ ⁊ magis sciens magis ꝯsciatus. ⁊ h° maxime videtꝛ debere dici ab illo cui⁹ opi. est iā improbata. qꝛ scōm eū in eodē instanti tpis in quo est volūtas mala rō excecatꝛ. vt sic nullus hēat min⁹ de ꝯscia etiam si ꝑtineat ad voluntatē. est igitur arᵐ ꝯñe sibi sicut alȳ parti. ⁊ solui pōt sicut mō predicto.

Jrca distinctionem. 40. quero vtrū oīs actus sit bonus ex fine. ꝙ sic Aug. c. iȝ. in lr̄a bonū opus intentio facit. Preterea actus intelligēdi est verus ex ꝑncipio. sed finis est hic sic ibi ꝑncipium. g̊ ⁊c̄. Preterea bonitas est ab aliqua vna cā. nulla alia pōt dari nisi finis. Cōtra Aug. ꝯ mendaciū v̄. ⁊ ponitꝛ in lr̄a dicit ꝙ multi act⁹ non pn̄t eē boni ēt si ꝑpter finē bonū fiāt.

Respondeo ꝑmo dicenduȝ ē de bonitate nāli. 2° de bonitate morali. De ꝑmo dico ꝙ sicut in corpore pulchritudo est ex aggregatione oīum ꝯuenientium illi corpori ⁊ iter se puta quantitatis coloris ⁊ figure. sicut vult Aug. 2. ḋ tri. 4. bona facies ⁊c̄. ita bonitus nālis non est illa que ꝯuertitꝛ cum ente. lȝ ista que habet oppoᵐ malum ē ꝑfectio 2ᵃ alicuius rei integrata ex oibus ꝯuenientibus

sibi ꝛ sibi inuicem. ꝛ omnibus illis con currentibus est perfecta bonitas. iuxta illud Dionys. bonum ē ex pfecta ꝛ cā in tegra oib⁹ aūt istis deficientib⁹ ꝛ nā stā te que deberet pfici illis est pfecte mala quibusdā subtractis est mala sed nō pfe cte sicut de pulchritudine ꝛ turpitudie in corpore. Actus aūt nālr natus est cō uēire cāe sue efficienti obō fini ꝛ forme tunc igit bonus est naturalr quādo hȝ omnia conuenientia q̄tum ad ista que nata sunt ꝯuenire sibi nāliter ꝛ concur rere ad esse eius naturale. De 2° dico ꝙ bonitas actus moralis est ex aggrega tione oium ꝯueniētiuȝ actui. non abso lute ex natura actus. sed qui cōueniunt ei ſm rectā rōnem. quia igni actui ratō recta dictat determinatū obiectū ꝯuēir ꝛ determinatū modum. ꝛ alias circun stātias non est cōpleta bonitas ex solo fine. sed pᵃ rō bonitatis eius est ex con uenientia actus ad efficiens. a q̄ act⁹ dici tur moralis q꜠ libere elicitus. ꝛ hoc ē cō mune actui bono ꝛ malo. neq꜠. n. actus est laudabil nec vitupabilis nisi sit a vo luntate. 2ᵃ ꝯditio est ex obiecto. quod si sit ꝯueniens tūc est actus bon⁹ ex gnē. q꜠ est indifferens ad bonitates vlterius que sumunt ex circūstātijs specialibus. sicut genus est indifferens ad mltas dif ferentias. post istud. ꝑma circūstātia ē ꝑ mus finis nec ista sufficit sine alijs circū stātijs. sicut est circūstantia forme. puta ꝙ debito mō fiat. qō ptinet ad q̄rtā cir cūstantiā ꝛ sequunt circūstantie magis extrinsece. s. qn̄ ꝛ vbi ꝛ hī⁹. pȝ igit ꝙ so la bonitas finis etiā cum intendit ſm re ctā rōem nō sufficit ad bonitatē actus. sed requirunt alie circūstantie ſm ordi nē ꝑdictū ad hoc ꝙ bonitas sit. Ad au ctoritatē Aug. pȝ ꝙ ē ad oppoᵐ. q꜠ ꝛ si finis sit ꝯditio ꝑncipalior ptinēs ad bo nitatem actus non tn̄ est sufficiēs simpli citer. loquēdo ēt ō bonitate meriti que addit sup bonitatē moralem illa est pri cipalr ex fine. q꜠ supposita ꝯpleta ex bo nitate morali supaddit bonitas merito ria ex relatōe debita istius act⁹ in finem q̄ relatio debita sit inq̄tum elicit a cha ritate. ꝛ q̄ ad hoc pn̄t auctes de fine ex poni ꝙ. s. bonitas meritoria est ex fine.

Ad 2ᵐ dico ꝙ cā efficiēs actus itelligē di illa que ē ex pte intellect⁹ vel hit⁹ itel lectus nālr agit. nec pōt difformit agere ipsi obiecto. ꝛ iō sp recte agit. non sic vo lūtas sp conformit agit suo obiecto. q꜠ est cā libera non nālis. qn̄ igit est rectitu do ex pte ꝑncipij mouētis tot⁹ actus est rect⁹ nō sic hic ex pte finis. Ad 3ᵐ dico ꝙ illa vna bonitas integrat in se pfectio ones omnes cōuenientes actui ꝛ non est aliqua vna sola. sicut pulchritudo i cor pore.

Irca distincti

onez. 41. querit vtrū aliq̄s actus possit eē indifferens ꝙ non. q꜠ inter habitū ꝛ priuatōem nō est mediuȝ. bonū ꝛ malū sunt ꝑuatiue opposita. g̊ ꝛc. maior pȝ q꜠. 10. meth. op posita ꝑuatiue sunt ꝯtradictorie opposi ta circa aptum natū inꝰ ꝯtradictoria n̄ mediū. 4. meth. g̊ ꝛc. Preterea ex actib⁹ generat habit⁹. g̊ si iter actū bonū ꝛ ma lum esset aliquod mediū aliq̄s eēt habi tus q̄ nec eēt bonus nec malus. Cōtra Ambro. in lr̄a affectus tu⁹ opi nomen iponit. sed si nullus act⁹ ex se cāet indif ferens non posset ex vno esse bon⁹ p se ꝛ ex alio malus.

Hic dicitur

ꝙ nullus sin gularis actus est indifferens act⁹ tn̄ in hoc est differēs quere Bon̄. Aliter posset dici esse de bonitate ꝛ malicia morali ꝛ de bonita te meritoria ꝛ malicia demeritoria. In ꝑma bonitate ꝛ malicia compando ad actū nālem videt posse inuenire act⁹ in differēs. qui. s. hēat determinatā spēm i gnē nāe per cōpatōem ad omnes causas suas: ꝛ possit tn̄ hr̄e indifferēter bōitatē moralem ꝛ maliciā. qō ꝑbat p° q꜠ scōȝ

ꝭm phm.2°.ethi.habit⁹ iusticie gnāt ex
opibus iustis non tm̄ iuste factis.iste act⁹
non est bon⁹ moralr qꝛ non ex virtute.
Similiter de actibus elicitis post virtu
tem.qꝛ non videt necessitas ꝙ volūtas
hn̄s virtutē sp vtat ea necessario.sꝫ tm̄
qn̄ occurrit passio ita vehemens q̄ sub
uerteret rōnem nisi vtat vtute. 2° etiā
modo loquēdo de bono ⁊ malo videt
eē medium inter actū bonū ⁊ malū.sup
posita.n.bonitate morali vt dictū est in
.q.precedēti.meritum videt esse ex rela
tōe ad finē debitū que relatio est ex cha
ritate i exn̄te.pōt āt act⁹ referri ex chari
tate in finem vltimum triplr. Uno mō
actualiter sicut cogitans actualr de fine
diligit illū ⁊ vult aliquid ꝓpter istum.
Alio mō vtualit.sicut ex cognitione ⁊
dilectōe finis deuentū est ad volitiōem
hui⁹ entis ad finem.puta ex cognitione
⁊ dilectione dei pertinente ad portionē
superiorem portio inferior considerat
talem actum puta pn̄ie esse assumendū
⁊ postea illum exeqt volendo nō tamē
tūc referendo in finē.quia nec tūc actua
liter cognoscit nec diligit.3° modo ha
bitualit puta si omnis actus referibilis
in finem manēs cum charitate que ē pn
cipium referēdi dicat referri habituali
ter.Triplici aūt modo potest dici actus
non referri.Uno modo negatiue abso
lute.qa non refert actualiter nec virtu
aliter.Alio mō priuatiue.quia nō ē na
tus referri sicut peccatum veniale.quia
licet stet cum charitate.non est tamē na
tum cum charitate referri in finem. 3°
modo contrarie.s.corrumpit principi
um referēdi.s.charitatem.vt pctm̄ mor
tale.de illis duobus mēbris vltimis cer
tum est ꝙ illi actus sint mali.s.peccatū
veniale ⁊ peccatum mortale.de duob⁹
primis certū est ꝙ primus actus est me
ritorius.⁊ satis ꝓbabile est de scdo.de
duobus medijs.s.de actu qui tm̄ refert
habitualiter ⁊ negatiue.i.qui non refer
tur.nec actualit nec virtualit dubiū est
vtrum talis actus sit meritorius vl' pec
catū veniale.quia mortale peccatum.n̄
potest eē aut sicut talis actus indifferēs
si ponat alterū duorum primorū mem
brorum videt ꝙ hō existens cōtinue in
gratia vel mereat cōtinue vl' peccet mor
taliter vel saltē venialit.qꝛ multos tales
actus elicit cōtinue qui nec referunt ac
tualiter nec virtualiter scdm dictū mo
dum.Ideo ꝓbabile videt tales actus in
differentes ponere.quia non habēt suf
ficientem rationem malicie pertinentē
ad peccatū vēiale.quia possibile est nul
lam deordinationem esse in eis que suf
ficiat ad rationem peccati.non eīm tene
tur hō nec tentione necessitatis contra
quam sit peccatū mortale.non tentione
minori ꝯtra quā sit peccatū veniale re
ferre sēper actū suū in deum actualit vl
virtualit.quia deus non obligauit nos
ad hoc.neqꝫ videt esse in istis actib⁹ suf
ficiens ratio bonitatis vt sint meritorū
qꝛ non videt minor relatio sufficere ad
meritum ꝙ relatio virtualis qualis nō
est hic.Sūt ergo multi actus indifferen
tes non tm̄ scdm eē qd hn̄t in spē nāe.sꝫ
ēt scdm esse quod hn̄t in eē morali.⁊ sīt
etiā indifferētes ad bonum meritorium
⁊ malū demeritoriū.quia vnū indiui
duū potest esse tale ⁊ aliud tale.mlti eti
am singulares actus eliciti sūt indifferē
tes qui nec sūt tales neqꝫ tales.⁊ non so
lum actus nō humani de quib⁹ non est
sermo sicut mouē barbā.leuare festucā
causa.⁊ hi⁹.que ꝓcedunt ex sola ima
ginatiōe non ex libero arbitrio impellē
te sed etiā ꝺ actibus libere elicitis. Ad
argumenta.Ad pmū dico ꝙ non sunt
priuatiue opposita circa actum loquen
do de bonitate ⁊ malicia morali.vel eti
am loquendo ꝺ bonitate ⁊ malicia me
ritoria ⁊ demeritoria.non eni est actus
malus ex hoc solo ꝙ caret bonitate tali
vel tali.sed quia caret bonitate quā de
bet habere.non aūt omnis actus debet
habere talē bonitatem. Ad aliud cōce

do q̄ ex similibus actibus generat̄ simi
lis habitus. ⁊ ita ex multis actibus idif
ferētibus potest generari consimilis ha
bit⁹ ad cōsimiles actus in genere imo
biliter inclinās. non tam̄ incliat ad eos
vt bonos nec vt malos. sicut etiaʒ ipse i
se neqꝫ etiā bonus neqꝫ malus. sicut nec
etiā generat̄ ex actibus bonis vel malis
⁊ ita incōueniens ad quod deducit ra
tio non est inconueniens. sed tanq̄ verū
cōcedendū est.

Um autem

volūtas. Circa istā. 42. di.
in qua magister recitat dic
tum Hiero. in quo innuit q̄ peccatum
consistit in cogitatōe. sermone. ⁊ opere
querunt quīqꝫ. primo vtꝝ peccatū pos
sit esse in cogitatōe. 2° vtrū in sermōe. 3°
vtrū consistat in opere. 4° vtrū diuisio
Hiero. de peccato sit sufficiēs. 5° posset
q̄ri de di. 7. pctōꝝ capitaliū.

Jrca primum

arguit̄ q̄ non. quia scōꝫ Aug.
de duabus aīabus peccatū nusq̄ est nisi
in volūtate. Jtē de vera religione pec
catū adeo voluntariū est ⁊c̄. sed non est
volūtarium nisi qꝛ in volūtate vel i po
testate voluntatis. cogitatio aūt non est
in potestate volūtatis dicēte Aug. 3. de
li. ar. c. 15. nō est i potestate nostra quin
visis tāgamur. g̃ nō est in cogitatōe pec
catū. Preterea nihil ē pctm̄ nisi sit co
gnitū. qꝛ nō est pctm̄ nisi volitū. ⁊ nihil
est volitū nisi cognitū. sed cogitatio nō
est cognita vel intellecta. qꝛ si sic aut igr̃
q̄ñ est quod nō ꝯtingit. quia tūc duo ac
tus essēt simul i intellectu quod nō ē ne
cesse ad hoc q̄ aliquis peccet. nec anteq̄
insit. qꝛ tūc ꝺ ista itellectōe quererē vtꝝ
eēt intellecta vel nō. ⁊ si sic iterū quere
rē de illa. ⁊ sic in īfinitū. nec etiā postq̄ i
fuit. quia tūc in illa nō esset pctm̄ actua
lit: quod est ꝑpositū. Preterea in cogi
tatōe nō est malū. g̃ nō est pctm̄. ꝓbatio
aňtis. qꝛ si hoc esset verū nō eēt nisi. qꝛ
tal' cogitatio est alicui⁹ mali. sed ite⁹ ma
li nō est mala. hꝫ. n. de⁹ cogitatōem ma
li i quo tñ nō est maluꝫ vel pctm̄. Scia
ēt est eadē respectu oppositoꝝ ⁊ respec
tu vni⁹ oppositi est bona. igit̄ ⁊ respectu
alterius. Cōtra est Hiero. i lr̄a. ⁊ sup
Ezech. Jn omēm aūt ⁊c̄. idem etiā dicit
Aug. 12. de tri. c. 5.

Jrca secundā.

vtrū pctm̄ pos
sit eē i ſmōe arguit̄ q̄ nō. vtēs i
istīo ad finē i^m ad quē ē ordiatū ñ peccat
sic vtendo sed sermo iuent⁹ ē ad exp̄mē
dū mutue volūtatis indicia ſm Plato
nē in ethimeo. Preterea si eēt peccatū
in sermōe hoc eēt vel inq̄tū ē vox vel i
q̄tū significatiua. nō inq̄tū vox qꝛ tūc
i brutis eēt pctm̄. nec vt significatiua qꝛ
ad significādū est iposita. ⁊ eius ipositō
nō est pctm̄. tū ēt qꝛ ex hoc q̄ est signifi
catiua nō impmit̄ sibi aliq̄ qualitas. g̃.
Cōtra. Math. v. q̄ dixerit fratri suo
racha re⁹ erit iudicio. q. d. fa. ⁊c̄. Pre
terea Jac. 3. si q̄s v̄bo nō offēdit. Jteꝫ
ibidē lingua ignis est.

Jrca tertium

Utrū pctm̄ cōsistat in opere
arguit̄ q̄ nō. qꝛ qd̄ nō est volūtariū nō
est pctm̄. op⁹ nō est voluntariū. ad Ro.
.8. ñ qd̄ volo bonū hoc facio g̃. Pret̄
ea i eo qd̄ ē cōe brutis ⁊ hoibus nō pōt
eē pctm̄. p illō. n. cōe ñ possum⁹ nos cō
uertē ad finē nec auerti a fine. sed i mul
tis opibus in q̄b⁹ debēt esse pctm̄ cōica
m⁹ cū brutis. g̃ ⁊c̄. Cōtra in p̄s. reddet
vnicuiqꝫ iuxta opa sua. ⁊ Apoc. opa ei
illoꝝ sequunt̄ eos.

Jrca quartum

Utrū diuisio Hiero. de pctō
sit sufficiēs ꝓcedit sine argumētis.

Ad questiones

istas p̄mitto
quoddā generale scilicet q̄ malicia p⁹ ⁊

formaliter nō ē nisi in aliq̄ actu volūta
tis. p° q2 iusticia habitualis vt distigui
tur ꝯ pctm̄ originale ⁊ actualis iusticia
vt distinguit ꝯ pctm̄ actuale ē in volun
tate. g̊ pctm̄ originale ⁊ actuale ē in vo
luntate. hoc satis patz p Ansel. de pctō
originali. c. 4. Itē Aug. 3. de li. ar. cā
p̄mo peccandi est voluntas. nihil. n. est
pctm̄ nisi qđ ē i ptāte facientis. ⁊ nihil ē
in ptāte facientis nisi qđ est in ptāte vo
luntatis eius. q2 nihil preter hoc est ipu
tabile. ⁊ iō dicit. 12. de ci. c. 8. ꝙ defectus
volūtarios sequit̄ ꝯbita pena. Ex q̊ seq̄t
ꝙ in solo velle est pctm̄ primo ⁊ in alijs
non nisi mediante velle. Preterea ois
cā actiua in vniuerso p̄ter voluntatem
est nālr actiua. g̊ nulla pret̄ voluntatē est
vitupabilis ꝑpter suam actōem. hoc. n.
pz p Aug. 3. de li. ar. cā. n. nālis ꝟm eum
non agit nisi ꝟm ꝙ accipit vt agat ab a°
⁊ iō in nulla sua ꝑpria actōe est vitupa
bilis. ⁊ iō in nulla actōe sua est peccatū
Ex q̊ sequit̄ ꝙ in cogitatiōe. sermone. ⁊
ope. non est pctm̄ formalr ⁊ p̄mo: sz h°
est in solo actu voluntatis. 2° dico ꝙ li
cet pctm̄ non possit eē formalr nisi i vo
luntate vel in actu eius. mālr tn̄ pōt
esse in istis actibus dictis. s. cogitatōe. ꝟ
mone. ⁊ ope. q2 ꝟm Ansel. vbi. s̊. volun
tas est motor in toto regno aie ⁊ omia
obediunt sibi. sicut g̊ voluntas tenet̄ ha
bere in actu suo rectitudinē. sic tenetur
hr̄e illam in alijs actibus exteriorib᷑ ad
quos coopat̄ vt motor. sicut igr̄ mouen
do recte potentias inferiores actus earū
sunt recti rectitudine participata. Ita
etiā mouendo non recte sunt recti. quā
rectitudinem debet voluntas illis dare
⁊ ita mouendo eas non recte priuat eas
illa rectitudine: ⁊ hoc habet̄ expresse ab
Ansel. vbi supra. c. 4. vbi loquens i for
ma aliarum potentiarꝫ dicit. dedisti no
bis dominum cui non obedire non pos
sumus ⁊c̄. ⁊ dicit ꝙ mouet alias poten
tias in nobis sicut instrumenta. Ex quo
etiam sequitur ꝙ nullus actus possit eē
malus etiaz materialiter nisi qui potest
imperari ab actu volūtatis formaliter
malo.

Ex istis Rn̄deo ad primaz. q.
vbi primo videnduz
est si cogitatio sit in ptāte voluntatis ⁊
quō. scđo quomodo potest esse mala. p̄
mum enim est necessariū ad scđm. cum
. n. i cogitatiōe non sit formaliter mali
cia vel peccatum ad hoc ꝙ sit aliquali
ter mala. oportet ꝙ subsit imperio vo
luntatis ex qua subiectione contrahat
maliciam a malicia voluntatis. Quā
tum ad p̄muz non videtur ꝙ subsit im
perio voluntatis. q2 omnis volitio req̄
rit necessario intellectōem nālr prio
rem lz simul duratōe. quero igit̄ quam
cogitatōem pōt imperare non illam p̄o
rem pz. nec aliam scđaz q2 ad nihil mo
uet voluntas simul duratione nisi ad il
lud quod fuit precognitum. igit̄ si mo
uet ad cogitatiōem scđam illa erat iam
cognita. ⁊ sic posset procedi in infinituz
Aliter deducit̄ arm̄ sic. si voluntas po
test imperari intellectui cogitatiōem ali
cuius obiecti tunc aut illam a qua auer
tit intellectum aut illam ad quam con
uertit ipsum. non primum q2 tunc non
auerteret ab ea. nec scđm q2 vt dictū est
volitio requirit in intellectu actualem
cognitionem simul duratione ⁊ priorez
natura. cogitatio vero ad quaz ꝯuertit
est posterior natura volitione per quaz
intellectus conuertit̄ ad illam. igitur nō
videtur ꝙ voluntas possit imperare co
gitationem aliquam intellectui nec ipz
auertere a ꝯsideratōe alicui᷑ obiecti ⁊ ꝯ
uertere ad aliud. Preterea i p se cāis
eiusdem speciei non potest esse circulus
ex primo posteriorū. tūc. n. idem eēt eēn
tialiter p̄us ⁊ posterius. sed cogitatio in
intellectu ē per se causa requisita ad vo
litionem cuz voluntas non pōt velle ni
si precedente cogitatione in intellectu. g̊
non erit ex° voluntas causa cogitatiōis
in intellectu. ⁊ per ꝯn̄s nec impabit illā

Dices ꝙ cogitatio in intellectu non est
per se causa volitionis in voluntate sed
tm̄ cā sine qua non. Contra. cā prior
non solum non hꝫ esse a cā posteriori sꝫ
nec ad actum suum presupponit actum
cāe posterioris. sed si voluntas imperat
cogitatōem in intellectu oꝫ eam eē cām
priorem intellectu ꝰ non p̄supponit actū
intellectus vt cām sine qua. Preterea
q̄lꝫ effectus hn̄s cām sufficientem potest
cāri ab ea. sed quelibet intellectio hꝫ cāꝫ
sufficientem. s. memoriam perfectaꝫ ad
cuius rōem non concurrit voluntas vt
pꝫ in diuinis vbi ad actum memorie p̄
fecte non concurrit voluntas concausās
qꝛ voluntas non concurrit ad ꝓductio
nem filij ex di. 6. primi libri. ꝰ nō potest
impare nec intellectum mouere ad actū
intelligēdi. Preterea cā efficiens itelle
ctionis mee videt esse obiectū intellectu
ale cum intellectu agente. ex quo sequit
ꝙ voluntas non haber cālitatem super
illam: qꝛ cāe nāles hn̄tes causalitateꝫ su
per effectum cōem cāntem illum totalr.
Rndeo ꝛ dico ꝙ oꝫ actum intellectus
eē in potestate voluntatis ita ꝙ possit i
tellectum auertere ab vno intelligibili
ad aliud intelligibile conuertendo. alias
inte' staret semp in cognitōne obiecti p
fectissimi habitualiter sibi noti. p° agēs
perfectius circa idem passum forti' agit
ꝛ impedit minus perfectū. pꝫ de igne ꝛ
ꝛ aqua que si agant circa. ideꝫ ignis for
maliter impediet aquam in sua actōne
ita ꝙ non habebit effectum suum. Sed
obiecta intelligibilia respectu intellectō
nis sunt cāe nāles actiue ꝛ inte' agens ꝛ
possibilis si ponant agere ad intellectio
nem. igit minus perfectum intelligibile
p̄nte magis p̄fecto intelligibili mouēte.
nunq̄ moueret neqꝫ auerteret inte' ab il
lo magis p̄fecto ꝛ efficacissimo intelligi
bili. Preterea Aug. ij. tri. c. 3. ꝛ. 5. c.
dicit ꝙ voluntas vult ꝛ copulat intelli
gentiam pli. verū est tm̄ ꝙ in 2° loqt de
sensu sed in. 15. de intellectu. Preterea
2° de aia intelligimus cū volum'. s. q̄rū
noticiā habitualem hēmus. Preterea
habitus est quo q̄s pōt vti cū voluerit
p̄° ethi. ꝰ. Dico igitur ꝙ aliq̄ intellectio
vel cogitatio est a voluntate impata. ꝛ
cū possit distingui cogitatio gnālr i pri
mā ꝛ scdām. de p̄° ꝓbo ꝙ non pōt esse
in ptāte voluntatis. qꝛ aliqua cogitatō
p̄cedit necessario oē velle saltē nā. sꝫ qd̄
p̄cedit oē velle ꝛ est prius. nā saltē nō ē
in ptāte nr̄a hoc et dicit Aug. 3. de libe.
ar. c. i. non est in ptāte nr̄a q̄n visis tan
gamur. Sed de scda cogitatōe vr̄ diffi
cile ꝙ sit in ptāte nr̄a cum ad nihil vide
at mouere voluntas nisi ad cognitum.
Et dr̄ hic multiplr. Uno mō ꝙ sufficit
ad hoc ꝙ voluntas moueat ad cogitati
onem alicuius ꝙ illud sit cognitum so^m
habitualiter non actualiter. Alio mo
do dr̄ ꝙ sufficit cognitio vel cogitatio
alicuius obiecta in vniuersali vel in ali
quo simili vel in cōtrario. Alio modo
dicit ꝙ sufficit cognitio illius obiecti re
missa. vel ꝙ voluntas remittat intellec
tum ad cogitatōem illam inexn̄teꝫ sibi
ꝛ tunc illa cogitatione remissa occurrit
aliud cogitabile. Alij dicūt ꝙ intellect'
hꝫ actum collatiuum ita ꝙ inquātū co
gnoscit vnum correlatiuuꝫ comparan
do ipsum ad aliud voluntas mouet ad
standuꝫ in cognitione illius. Alij dicūt
ꝙ in potestate voluntatis non est cogni
tio simplex sed discursiua sed ex simpli
ci mouet ad discursiuam: ita ꝙ intellec
tui apprehendenti cognitione simplici
aliqua duo obiecta voluntas imperat
collatōem vnius ad alterum. Cōtra
primum modum. impossibile enim est
voluntatem velle actu nisi sit actualis i
tellectio in intellectu. si eim sufficereꝫ ha
bitualis tunc dormiens vel quantum
cunqꝫ distractus posset velle aliqd no
tum in habitu. Nec secundus mod'
valet. quia tunc cum in lapide intelliga
tur substantia corporea intellectio lapi
dis sufficeret ad volendum auē vl' bouē

qꝛ hec itelligant in sb̃a corporea vt in
vlī. Jtē illa intellectio in vlī vel est idē
cū intellectōe i pticulari vel nō pōt esse
alia: qꝛ sicut vl̃e in singulari nō est aliō
q̄ singulare sic nec inteº vl̃is in pticula
ri est alia a pticulari. ğ est idē in particu
lari. sed p hanc nō intell̃r nisi aliq̃d det
minatū. ğ. Preterea itelligēdo vl̃e pos
sū vl̃e qōlꝫ contentū sub vl̃i qō est voli
bile vel appetibile. puta intelligēdo aial
possum velle ouē vel bouē hoc tñ non
possū sine spē ꝓpria ouis vl̃ bouis quā
spēm nō cāt illa itellectio vl̃is. nec ēt vo
luntas sed obiectū singulare ꝛ inteº agēs
igr̃ inteº vniuersalis nō sufficit. 3º etiaꝫ
modus nō est ꝯueniēs. bñ. n. concedo ꝙ
volūtas pōt remittere cogitatōem i exñ
tē sed tūc a casu accidit ꝙ occurrit aliō
intelligibile vel cogitatio alterius intel
ligibilis vel eiusdē alr̃ q̄ ṗus. qō quideꝫ
intelligibile moueat intellectū ꝛ volun
tatē. ꝛ sic solū casualiter ꝛ nō p se eēt co
gitatio in ptāte voluntatis. Preterea
non saluat ꝓpositū qꝛ quantuncūq; vo
luntas moueat ad aliud remittendo ṗo
rem cogitatōem hoc tñ nō est p se ad ali
qō determinatum. qꝛ hoc solū est ad fā
tasma fortius quod fortius mouꝫ. ꝛ hº
per accñs inq̄tum. s. remittit illam cogi
tatōem. 4º etiam modus non sufficit
non. n. semp ad hoc ꝙ volūtas auertat
intellectum ab vno ꝛ conuertat ad aliō
oportet ꝙ cognitio vel cogitatō sit com
paratiua. quia vnum obiectū potest co
gnosci p se sine comparatione ad aliud
ꝛ ab intellectione illius potest voluntas
auertere intellectū. Ultimus etiā mo
dus non valet. quia si non est in ptāte il
lud sine quo nō pōt hr̃i nec ēt ipe discur
sus erit in ptāte nostra. discursus auteꝫ
necessario presupponit cognitōem app
hensiuaꝫ obiecti. ꝛ illa simplex inteº ob
iecti ad quā debet intellectus discurrere
non est in ptāte voluntatis vt ꝓbatum
est supra. ğ nec discursus. Jtē ꝯtra oēs
modos simul. qꝛ nullus pōt assignare
aliquē actum in intellectu in eodē instā
ti cū volitōe q̄ ad hoc sufficiat. ñ ṗmus
qꝛ ille nullū actum ponit sed solū cogni
tōem hitualem. nec 2º qꝛ volitio est i se
disticta sed actus vel cognitio in vl̃i ē in
disticta: nec 3º qꝛ remissio intellectionis
vniº obi nō ponit aliquā intellectōeꝫ al
terius obi nisi a casu. nec 4º qꝛ qñ intel
ligo lapidē absolute nō hēo cōpatōnem
ṗuiā nec absoluta inteº suffic̃ ad hoc ꝙ
velit compatiuā. nec 5º. qꝛ instās i q̄ vo
luntas ꝯuertit nō intelligit extremuꝫ a
quo discurrit qꝛ ab intellectōe illiº auer
tit. nec extremū ad quod discurrit. qꝛ il
lius intellectio ē nāliter posterior voliti
oñe. Stat ğ difficultas ṗdicta.

Respondeo ğ ṗmittēdo tres ꝓpōes
ṗma ꝙ vna itellectiōe pfecta ꝛ distincta
exñte in intellectu multe intellectōes idi
stincte ꝛ impfecte pñt ineē. pꝫ in exēº i vi
su q̄ in pyramide ꝛ infra basiꝫ videt vᵐ
punctum in cono distincte ꝛ tñ in eadeꝫ
pyramide ꝛ infra eandē basim videt mľ
ta impfecte ꝛ indistincte si hoc est pos
sibile in sensu multomagis in intellectu
2ª ꝓpō est ꝙ intellectōe in exñte lꝫ non
cognita vt obm̃ potest voluntas velle ꝛ
cōplacere sibi in obō illius itellectionis
ꝛ in illa intellectōe ꝛ non cōplacere sibi
alr̃ enim voluntas nō posset copulare
parentem cum ꝓle. qō est ꝯtra Augu.
q̄si vbiq; in li. de tri. 3ª ꝓpō est ꝙ volū
tate cōplacente intellectōi intellectio fir
mat ꝛ intēditur. ipsa aūt nō placēte vel
nolēte infirmat ꝛ remittit. ꝛ hoc ꝺclara
tur sic. agēs quod est diuersarum opati
onū ꝛ actionū si circa vnū ꝛ idem agit
fortius agit ꝛ pfectius q̄ si simul agat cir
ca desperata. virtus. n. vnita fortior est
ꝛ perfectior. igitur si anima scd̄m oēs
suas potentias agit circa idem fortius ꝛ
perfectius agit q̄ si circa diuersa secūdū
diuersas potentias ageret. ꝛ ideo si vo
luntas operatur circa idem circa quod
intellectus confirmatur inteº in actione

sua. ꝛ hoc est ratio ꝑpter quid. ꝙ vero ita sit patet per experientiã certam sicut quilibȝ põt expiri in se. Preterea agẽs inferius pfectius agit ꝯcurrente agẽte superiori lȝ non necessario requisito. sed volũtas est agens supius respectu inteͦ lȝ non necessario reqrat ad actõem iteͦ. g ꝛc̃. Dico igr̃ ꝙ vna intellectõe intellectus exñte pfecta pñt ibi esse multe ꝯfuse ꝛ impfecte. nisi illa inteͦ essȝ ita pfecta ꝛ actualis ꝙ non pateret secũ aliã. illis g ꝯfusis ꝛ impfectis ibi exñtib' põt volũtas fm ꝑpõem scdam cõplacere in qlȝ eaꝝ ẽt si illa intellctio nõ fuerit cognita vt obiectum actualr. ꝛ ex tertia volũtate complacente in aliqua ĩtellectõe cõfirmat illam ꝛ intendit. illa igr̃ que fuit remissa ꝛ imperfecta fit p istã complacentiam pfecta ꝛ intẽsa. ꝛ sic põt impari cogitationi ꝛ conuertere intellectũ ad illã voluntate aũt nolente aliã intellectõem ꝛ non cõplacente in ea illa remittit vl ꝺ sinit esse: ꝛ sic dicit voluntas auertere inteᵐ ab intellectõe illius. Et est sile vt dictum est de oculo q stans in compatiõe eadẽ ad aliquod corpus visum sine motu aliquo ꝛ manifeste eadem pyramide põt virt' visiua in aliud punctũ qꝺ prius videbat licet imperfecte nisi forte visio illa esset ita perfecta ꝙ non permitteret secum aliam.

Ad argumẽta

Ad primuȝ dico ꝙ volitio reqrit intellectõem priorẽ nã sed sufficit ꝙ illa inteͦ sit impfecta ad hoc ꝙ voluntas illi complaceat vt dcm est. Ad 2ᵐ dico ꝙ nõ est incõueniẽs eẽ circulũ vbi cã supior non est simplr necessaria sed ꝯtingent ꝯcurrit cũ inferiori ꝛ põt effect' inferioris eẽ sine illa. sic aũt est in ꝑposito. voluntas. n. nõ est cã necessaria intellectõis. In cãis aũt nãlibus ꝛ necessarijs ordinatis simplr illa ꝑpõ est vera. Ad 3ᵐ dico ꝙ intellectões habent cãm sufficientem memoriam quo ad pfectõem quam illa põt cãre. ipsa tñ eadem cã ꝯcurrente cũ supiori vel hñte ordinẽ eẽntialeȝ circa illud circa qꝺ agit ipsa ꝑpter quẽ ordinẽ nate sunt iste potentie se inuicem ipedire cuȝ circa diuersa operant. ideo circa idem se intẽdũt. ꝛ tunc sequit opatio itẽtior ꝛ pfectior. vñ qñ inteͦ intelligit aliquid si eẽt opaͦ voluntatis circa idem ꝛ imagiatio circa idꝫ imaginabile. ꝛ sensus circa idẽ pticular puta ꝙ esset pñs perfectior esset intellectio. qꝛ potẽtie distincte circa diuersa remittuntur in actionibus suis. Aliter posset dici ꝙ voluntas habeat immediatam actionem super intellectũ sȝ hoc ẽ difficilius.

Sequitur

scdm quõ. s. põt eẽ peccatũ in cogitatione. Ad qꝺ dico ꝙ ipsius volũtatis sũt duo actus. s. cõplacentie ꝛ ꝯcupiscentie ꝛ actus ꝯplacẽtie prior ẽ qꝛ prius cõplacet voluntati ex dilectiõe in illo cui ꝯcupiscit ꝙ ꝯcupiscat aliquid sibi. volũtas igr̃ põt aliquid sibi inordinate ꝯcupiscere ꝛ complacere in illo. ꝛ etiã potentijs inferioribus potest aliquod inordinatũ ꝯcupiscibile ꝯcupiscer ꝛ in hoc complacere i illo. ꝛ eoꝺ mõ potest quo ad actuȝ inteͦ. qñ igit voluntas imperat cogitationem alicuius illiciti qua vult ꝙ obm̃ sit sibi presens ad continuandum delectationem ꝛ complacẽtiam in illo si illꝺ cogitatum sit illicitum in complacentia plena illo modo predicto est peccatum mortale. ꝛ hoc non solum de carnalib' vt cogitare luxuriam sed etiam in actibus intellectus respectu aliorum obiectorum vt imaginari ꝛ morari cum delectatione in cogitatione mortis inimicorum. ꝛ sic patet ꝙ cogitatio de obiecto illicito ꝑcedens ex complacentia voluntatis in illo post deliberationem est peccatum mortale. sicut. n. est peccatuȝ mortale voluntati cõcupiscere sibi delectationem de obꝺ illicito ꝛ illam etiam vel aliam concupiscere potentie inferiori sic etiã pctm̃ ad hoc velle cogitatõem

de isto obiecto. Hec est snia Aug. 12. de ci. c. 12. et magi allegat di. 24. c. p°. Itaqz vt breuiter summã pstringam etc. Et q Aug. ibi intelligat q delectatio sine consensu in opus sit peccatum mortale. patet per illud quod dicit si sola mulier cogitat de re illicita totus homo dãnabit nisi mediatoris gratia interueniẽte liberet. q si esset veiale posset sine gratia opposita liberari. ex quo in eadem cogitatõe põt esse peccatum et nõ esse. qr quãtuncunqz cogitatio sit delectabilis cum tñ obm̃ sit delectabile non est peccatum vnde vir sãctus põt delectari in cogitatione alicuius peccati quod detestat. delectari tñ in cogitatõe alicuius peccati q̃tenus obiectũ sit sibi pñs vt delectet i illo vt i obiecto est peccatum. et hoc patz p Aug. 9. tri. c. 10. diffinire intẽperantiam verbũqz eius dicere ptinet ad artez moralem. esse aũt intẽpatum pertinet ad illud qd̃ in illa arte culpat. sicut noscẽ et diffinire quid sit soloecismus ptinz ad artem loquẽdi. facere aũt illud viciũ est quod in eadem arte reprehendit. sic ergo si cogitatio placet et continuatur ñ ppter cogitatum sed vt p eã q̃s ad finez debitum deducat non est peccatum: sed si ppter obiectum illicitũ vt in ipso delectet sic est pctm̃. et isto mõ sancti viri detestant cogitatões illicitas.

Ad primum

pz per predicta. concedo enim q peccatum formaliter non est nisi in voluntate. sed mãliter posset esse i alijs actibus. non tñ nisi vt impent a voluntate. vñ pma cogitatio vt pz. s. non inducit peccatum. sed totiens habet hõ pmas cogitationes quotiens sibi occurrunt diuersa obiecta et quotiens surgit a somno. Ad 2m concedo q pma cogitatio non est in potestate voluntatis. sz sic complacere cogitationi et sic acceptare et tenere intellectum ibi bñ est in potestate voluntatis. Ad 3m dico q nõ seqtur cogitatio non eẽt prius cognita. ergo nec volita. nam sufficit q actus cogitationis sit pñs in rõne actus non in rõe obiecti considerati nec recte nec reflexe ad hoc q voluntas velit illam et cõplaceat sibi in illa. vnõ ad hoc q aliquid sit volitum sufficit eius cogitatiõez actualiter intellectui inherere. Ad vltimum patet ex alio articulo qõnis quomõ. s. peccatum est in cogitatione.

Ad questionem

scđaz soluẽdã p° videndum est quomõ sermo sit in ptãte voluntatis. 2° quõ in ea est malicia. Quãtum ad pmũ dico q potẽtia motiua i hoie est in obedientia seruili respectu voluntatis que pmo politice vocat disposita. vnde in tm̃ sibi obedit q nullum membrum habile ad motuz nisi sit aridum resistit imperio volũtatis sed formare voces articulatas est actus potentie motiue licz non possit elici nisi pcedente actu imaginationis vel inte. g̃ sermo est in ptãte voluntatis si ligua non sit impedita. sed disposita ad motũ. Quãtũ ad 2m dico q malicia vel peccatum ẽ in sermone materialr: formaliter vero in voluntate. naz recta rõ iudicat ões actus humãos debẽ eẽ recte circũstantionatos rectitudine sibi debita. s. pticipata loquendo de actib9 potẽtiarũ inferiorũ sed actus potentie motiue subest voluntati. g̃ debet esse circũstãtõnatus et rectus rectitudine sibi debita. vt q transeat super materiam debitam vt ordinetur ad debitum finem. vt scilicet edificet proximum: et q notificz illõ qõ est in conceptu mentis. aliter eim esset mendaciũ. ex defectu igr̃ alicuius circũstãtie quã debet impare voluntas est pctm̃. et malicia formaliter in voluntate et materialiter in sermone.

Ad primum argu

mentum dico q vsus instrumenti ad finẽ suũ lz in se non sit formaliter malus põt tñ esse malus mãlr ingrtum impat

sed in volūtate in qua est malicia formalit̄. vt cum intendit malum finem. Si aūt talis vsus sit s̄m dictamen recte rōnis n̄ est in eo malicia aliquo mō: Ad 2m di co q̄ illa malicia est in voce materal'r ꝑ ut est significatiua. Et cum dicis q̄ ipo° ad significandum nullam qualitatē vo ci tribuit concedo nec aliquam intētio nem nec aliquem conceptū. vnde nihil valet q̄ dicunt aliqui q̄ vox significati ua continet in se cōceptum rei quē cau sat in aīo audientis. Si.n.hoc esset verꝫ tunc vox significatiua audita mouere posset intellectum audientis scōꝫ illam intentōem inquātum.s.est sic significati ua ꝛ tūc vox latina significatiua moue ret intellectum greci audientis eaꝫ ad ꝯ ceptuꝫ quē exprimit. quod falsū est. vn̄ per hoc q̄ est significatiua nl'la qualitas sibi imprimit nec aliquē conceptum i se cōtinet. sicut nec in circulo causat̄ quali tas aliqua de nouo ꝑ hoc quod impōi tur ad significandū vinuꝫ. Ideo dico q̄ vox significatiua solū est signum reme moratiuū ad placitum. vn̄ vox tantū i mutat sensum auditus nec h3 cāre i sen su vel infantasia vel i intellectu nisi con ceptum vocis ex se. auditu tn̄ imutato a voce significatiua imutat̄ fantasia ꝛ memoria. ꝛ rememorat̄ rei cui tale no men fuit impositū. ꝛ sic excicat itellectū ad ꝯsideratōem illius rei cuius ꝑus ha buit noticiaꝫ. alit̄ eni nihil moueret nisi res cui imponit̄ prius fuerit sibi nota ꝛ q̄ ad rem illaꝫ significandam iponebat̄ ꝛ sic reducit intellectum ad actualem in tellectōem rei pri⁹ note habitual'r. ꝛ isto mō pōt eē mal'r malicia in voce vt est in sīm voluntatis.

Ad questionem tertiā soluē dam: videnduꝫ est primo vt prius quō opatōes aliarū potentiarū sūt in ptāte volūtatis 2° quō i eis ē malicia. Quā tum ad prim dico q̄ opus accipit̄ in pro posito ꝑ operatōe potentiaꝝ inferiorū aliarū a potentia motiua lingue: l3.n. s̄ mo sit quoddam opus distinguit̄ tn̄ cō tra alia opa. q2 scōm illud opus sermo nis maxime se h3 hō ciuil'r ꝛ politice.

Dico ḡ q̄ poa motia ē in ptāte volūta tis vt supra visum ē. ꝛ simil'r potētie sē sitiue. ꝛ etiā vegetatiue q̄tenus depēdēt a motiua sicut potentia vegetatiua quā tum ad nutritiuā requirit appositionē nutritibilis ꝛ similit̄ approximatōnem actiui ad passiuū. ꝛ scōm hoc potentia generatiua est in ptāte nr̄a ꝛ in ea pōt eē pctm̄ mal'r inquantū ad actū inordina tū p̄cedit potentia motiua que est ptāte volūtatis. sil'r. ēt quantū ad potētias sē sitiuas q̄tenus opatiōes earū depēdēt a potentia motiua. vn̄ Aug. 2. de tri. c. 8. dicit q̄ q2 opatio palpebrarū nec̄io req̄ rit ad visionem ꝛ mot⁹ localis palpebra rū obedit aīe eatenus visio est in ptāte volūtatis. Sed sūt ne hi⁹ potentie alit̄ in ptāte voluntatis q̄ ꝑ p̄ncipiū motim

Dico q̄ sic. inquantū. s. pfectius pn̄t i actum suū ex hoc q̄ voluntas h3 actuꝫ suum circa idē obm̄. p3 in visu. nā stan te eadem dispōne obi ꝛ oculi pōt visus impari a volūtate vt absq3 motu loca li intueat̄ nunc aliquē punctū pfecti⁹ q̄ prius ꝛ hoc in eadē pyramiō ꝛ infra eā dem baxem ꝑpter copulatōem volūta tis. De 2° dico q̄ malicia est in eis mā liter eodē mō sicut in aliis. s. sermone ꝛ cogitatōe. s. qn̄ non sunt cuꝫ debitis cir cunstātiis elicite ꝛ carent rectitudie par ticipata quā debent h̄re. Ad primū d̄ aplo dico q̄ illud debet intelligi d̄ ad p̄ mos motus de q̄bus non video q̄ sint peccatū q2 p̄cedunt oēm actū volūtatis ꝛ nulla rō culpe est in aliq̄ p̄cedēte actū voluntatis. delectatōes vero que sunt i voluntate tanq̄ p̄mi motus sunt pctm̄ qn̄ sunt de obiecto illicito vt qn̄ volun tas delectat̄ appetiui sensitiuo. q2 ille nō sunt sine actu rōnis ꝛ voluntat̄ p̄ceden te. Si dicas q̄ p̄mi mot⁹ sunt pctā ex eo q̄ voluntas non p̄uenit. tūc non ē pctm̄

cõmissiõis sȝ omissionis. ⁊ sic illa opera q̄ sũt pctã formalr sũt illa opa interiora Ad 2m dico ꝙ appetitus nr̃ in quo cõ uenimus cũ brutis est liber ⁊ rõnalis p pticipatõem non aũt p actum suũ sȝ p actum altius potentie. s. voluntatis cui sub est. ⁊ iõ põt cõuerti ad bonũ ⁊ auer ti a bono. In brutis aũt licet sit appeti tus sensitiuus non tñ est pticeps rõis in eis sicut in nobis.

Ad questionem 4. di cẽdũ ꝙ Hiero. non diuidit hic pctm̃ mortali ter nec sðm peccati formalis. qꝛ hoc est actus volũtatis ⁊ nõ cogitatio nec ſmo nec opus exterius. nec ẽt origiale pecca tũ qꝛ illud est solum in aïa. sed distiguit h tm̃ sðm materiale peccati. ⁊ posset cõ tieri illa diuisio peccati sub duplici mẽ bro. s. ꝙ quoddam ẽ peccatũ in actu ite riori qðdam ꝯsistit in actu exteriori. pᵒ mõ est pctm̃ cogitatõis. 2ᵒ mõ subdiuidi uitur qꝛ sic continet locutõem ⁊ opatio nem. qꝛ locutio maxime cõuenit hoi vt est rõnalis ⁊ vt est hõ. qꝛ vt sic est cõica tiuus ⁊ sic circũloquimur actum exteri orẽ per duo membra. ⁊ debet itelligi di uisio positiue quo ad pctm̃ cõmissionis negatiue q̄ ad pctm̃ omissionis in cogi tatõe locutione ⁊ ope.

Circa quintum. s. de distinctõe peccatoꝝ ca pitaliũ est sciendũ ꝙ eius solutio pȝ di. 6. huiᵘ. vbi quesitũ fuit de peccato ãge li. voluntas. n. ꝯiuncta appetitui sensiti uo nata est tendere in delectabilia talis appetitus. ⁊ maxime i maxima delecta bilia ⁊ appetibilia appetitui sẽsitiuo ex cellentiori sicut intellectus ꝯiunctus na tᵉ est itelligere sensibilia ⁊ pus ea que sͣ prius sensibilia. voluntas igr̃ nr̃a ꝓpter ꝯiũctionẽ sui cum appetitu sensitiuo na ta est tendere in delectabilia tali appeti tui. ⁊ ſm ista delectabilia posset assigna ri peccata capitalia carnalia. spualia ãt ſm illud qð est delectabile volũtati i se non ꝓpter appetituȝ sensitiuũ. peccatũ aũt auaritie nõ videt eẽ nisi circa appe tibile vtile qð ordinat ad appetibile ſm se altero dictorũ modorũ. s. ad volupta tem vel honorẽ. Scðm tñ formalẽ rõeȝ pctõrum ista diuisio septimẽbris non ẽ sufficiens imo eẽt per se accipiẽda disti nctio pctõꝝ vel ex carentia vel ex obliq̃ tate ꝑceptoꝝ ita ꝙ sicut sunt. 10. ꝑcepta ita sunt. 10. pctã capitalia. ⁊ ex oppone ad vͣtutes ⁊ de hoc dictũ ẽ ꝑdicta di. 6.

Et preterea qðdã genus pcti. Circa istã 43. di. in qua magr̃ agit õ pctõ in spm sctm querunt duo. pᵒ vtrũ voluntas possit peccare in spm sanctuȝ 2ᵒ vtrũ volũtas creata possit peccare ex malicia volendo aliqd non ꝯñsum sibi sð rõne boni veri. i. boni simplr̃ vel bõi apparentis ⁊ ſm quid. Circa pm̃ argui tur ꝙ non. qꝛ q̄ odit me odit ⁊ patrem meum. Jo. xv. vbi dicit glo. ꝙ qui pec cat in vnã psonam peccat ⁊ in aliaȝ. Et Jo. 15. qui diligit me diligit ⁊ patrẽ me uȝ. Itẽ si põt eẽ pctm̃ in. s. s. hoc erit pec catũ qð opponit charitati. qꝛ ſȝ magiȝ di. 17. ꝑmi li. charitas ẽ. s. s. ⁊ pȝ pᵃ Jo. 5. Deus charitas ẽ. sed charitati oppõi tur odiũ. sed voluntas non põt odire õ um. qꝛ in eo nulla rõ mali est. Preterea si est aliqð pctm̃ in. s. s. illud est irremissi bile ſm sniam saluatoris Math. 12. sed nullũ pctm̃ est irremissibile scðm Augꝰ ꝑmo retrac. g̃ nllm̃ pctm̃ est i. s. s. Con tra ẽ magr̃ in lr̃a.

Respondeo hic ꝑmo vi dendũ est q̄ mõ põt esse peccatũ aliqð precise in. s. s. vbi sciendum est ꝙ peccatuȝ est auersio a deo ⁊ conuersio ad creaturam inquã tum aũt peccatum formalr̃ vel virtua liter auertit a deo ⁊ inquantum cedit i irreuerentiam alicuius persone sic non potest auertere ab vna psona q̄n auer

tat ab alia virtualr̄ nec vt sic pōt q̄s pec
care in vnam personam quin peccet in
aliam. Sed si intelligat questio de auer
sione actuali posset videri eadem ratio
ne ꝙ nec auersio actualis posset fieri ab
vna persona nisi actualiter fieret ab oi-
bus. Uidetur tamen mihi contrariuz
.s. ꝙ possz fieri auersio actualis ab vna
persona nō ab alia. quod ꝓbatur ṗmo
sic. cū. n. sint tres articuli respicientes di
stincte tres ꝑsonas possibile est aliquem
errare i vno articulo ⁊ nō in alio. ⁊ per
ꝯn̄s peccare actualit̄ in vnā personaz ⁊
non in aliā. q2 habita actuali considera
tione de vna non oportet ꝙ habeat de
alia. In qualz aūt persona inuenit ratō
vltimi finis. q2 ratō omnis boni. igitur
illi vt sic pōt fieri reuerentia ⁊ irreuerē-
tia non habita ꝯsideratōe ad alias per
sonas. ⁊ hoc videt facere ecclesia vt patz
in collectis in quibus includit in fine ꝑ
dn̄m nostrū Jesum christū ⁊c̄. ṗ°. n. pre
mittit pr̄ ad quē orō cōiter porrigit ⁊ i
fine subnectitur mediator in cuius noie
petit ⁊ orat ecclesia. vnde si quis orādo
ꝑ. d. n. J. x. ⁊c̄. intenderet petere in noie
trinitatis nihil peteret. q2 petit in noie
mediatoris qui christus est. videt g° eccle
sia in orando orare vnā personam ⁊ nō
aliam actualr̄ hoc etiam patz in i° hym
no. Ueni creator spiritus. vbi multa po
nuntur que non conueniunt nisi spūi sā
cto. vt puta ꝙ sit donū ⁊ talia. Preter
ea magis distiguit ꝑsona a persona q̄ꝫ es
sentia a ꝑsona: q2 inter ꝑsonas ē opposi
tio relatia nō sic aūt inter eēntiā ⁊ ꝑso-
nam. Sed possibile ē aliquē stare i actu
ali ꝯsideratōe eēntie diue nihil cogitan-
do de ꝑsona vt pz in phis. ⁊ sic ꝯsidera
re eēntiam nō ꝯsiderādo ꝑsonā iueniet
in ea rōem finis ⁊ omnis boni: ⁊ ꝑ ꝯn̄s
eēntie vt eēntia est pōt facere irreueren-
tiam vel irreuerētiā non faciēdo alicui
ꝑsone. g° pōt facere vni ꝑsone nō faciēdo
alteri. Dices ꝙ non est simile de ꝑsōis
⁊ de persona ⁊ essentia. q2 persone sunt

correlatiue ⁊ intellect⁹ non habere actū
circa vnum correlatiuuz q̄n habeat cir
ca aliud. ⁊ sic non pōt fieri irreuerentia
vni persone quin fiat oibus. Sz hoc
nō valet q2 quātuncūq3 sint correlatia
tn̄ circa extrema sunt duo actus intelle
ctus. sicut pz de accn̄te ⁊ sb̄o. qui. n. itel
ligit accn̄s non ꝓpter hoc itelligt sb̄m
eadem intellectione lz actus compandi
sit vnus. Preterea pater sub rōne pr̄is
non dr̄ correlatiue ad spūm sctm̄. igr̄ pa
tri pōt fieri reuerentia actualiter. lz actu
aliter nō fiat. s. s. ⁊ sic possibile est ꝙ ac-
tualiter quis peccet in vnā personā non
peccando in aliam actualiter. sed tn̄ vir
tualiter necesse est ipm cogitare de om-
ni cum facit reuerentiā ⁊ irreuerentiaz
vni ⁊ ita virtualiter facere idem omni.
⁊ si eliciat aliquā opini. erroneam circa
vnam personam virtualiter elicit circa
omnes. q2 earum est vna bonitas ⁊ vna
sapientia. non tn̄ est necesse si actualiter
peccet in vnam ꝙ peccet actualit̄ in aliā
Sed isto modo non accipit peccatum
in spiritū sanctū. vt. s. aliquis peccet in
ipm ⁊ non in aliam personā sed dr̄ pec
catū in spūm sctm̄ non ꝓprie sed appro
priate. vt q2 peccatū aliquod ē ꝯtra ap-
propriatum. s. s. sm̄ ꝙ dicimus ꝙ boni-
tas est appropriata. s. s. ideo peccatuz ex
certa malicia dr̄ esse pctm̄ i. s. s. patri āt
appropriatur potentia ideo peccatū ex
infirmitate dr̄ appropriate ꝯtra patrez
sapia aūt appropriat filio ideo peccatū
ex ignorātia dr̄ esse ꝯtra filium. Dico
tn̄ breuit̄ ꝙ omne peccatū qd̄ est i volū-
tate non p̄cedente ꝑturbatione vel pas-
sione nec ex ignorantia in rōne est pctm̄
ex certa malicia. ⁊ sic forte peccauit A-
dam. quia in eo nō fuit perturbatio ex
passione p̄cedente. nec ignorātia sed tn̄
non est peccatum sic ex malicia vt sine
ꝑturbatōe voluntatis ⁊ ignorātia rōis
est pctm̄ in. s. s. q2 sic peccatu in. s. s. non
esset peccatum grauissimū. peccatuz. n.
ex certa malicia pōt esse ꝯtra p̄cepta ⁊

esset peccatũ grauissimum. peccatuȝ .n. ex certa malicia pōt esse cōtra precepta scđe tabule que nō sunt grauissima. q̄a tm̄ v̓tualr̄ auertunt a fine. oȝ igr̄ vt sit ꝯ preceptum p̄me tabule. qꝛ tūc actualr̄ ⁊ formalr̄ auertit ab obō illo perfectissio ⁊ vltimo fin̄. nec adhuc omia precepta p̄me tabule sunt in. s. s. qꝛ oȝ ad hoc ꝙ sit peccatum grauissimū ꝙ opponat ac tui perfectissimo conuersiuo ad deum. ⁊ sic quia actus charitatis vt dilectō di est actus perfectissimus conuersiuus ad deum si haberet oppositum. s. odiū dei hoc esset maximum peccatū. Sȝ nō credo ꝙ talis actus charitatis habeat oppositum actum contrariū. qꝛ deus non potest odiri ab aliqua voluntate vt dixi in. 4°. g̊ peccatum in. s. s. non est odiū dei. qꝛ formalit̄ non potest deus odiri. cum igit̄ post dilectōem dei actus perfectissimus q̊ volūtas tendit in deū sit actus spei op^m eius erit peccatū grauissi^m ⁊ hoc est peccatum desperatōis siue obstinationis in malo cū despatōe ⁊ ꝓposito non penitendi. ⁊ hoc est peccatum in. s. s. Et scđm hoc ad peccatum in. s. s. requirunt̄ tria. s. ꝙ sit ex certa malicia. ꝙ sit ꝯtra preceptū prime tabl̄e. ⁊ ꝙ sit actus oppositus ꝑfectissimo actui conuersiuo. ⁊ hoc mō est peccatum in. s. s. ⁊ est finalis impn̄ia non qꝛ homo decedit sine pn̄ia sed quia hȝ ꝓpositum d̓ nunq̄ penitendo. ⁊ orit̄ ex desperatōe. ⁊ sic dicit Augu. de fi. ad Pe. ꝙ pessimi hoies incidunt in hoc peccatū. vt patet de Cayn. qui dixit Gene. 4°. maior est iniq̄tas mea q̄ꝫ vt veniam merear. credidit .n. misericordiā dei esse minorem suo d̓licto. ⁊ mia dei est bonitas que approp̄at̄ s. s. ⁊ ideo dr̄ peccatū in. s. s. vt patet i lr̄a. Eodem mō Judas Math. 26. ⁊ ponit in lr̄a. c. Est autem peccati huius assignatio. de quo dicit Augu. li. i. de ser. domini in monte ꝙ Judas desperans facilius cucurrit ad laqueum q̄ꝫ humiliate veniam peteret: ⁊ de numero isto fuit Achitophel ille. Dr̄ autem peccatū hoc irremissibile non simplr̄. vnde scđȝ magr̄m in lr̄a hoc peccatū non remittet̄ hic nec in futuro quādo non hȝ pn̄iam comitem sed hoc cōuenit cuilȝ pctō mō tali. Uerū tn̄ hoc peccatuȝ dr̄ irremissibile eo mō quo nullum aliud peccatuȝ dr̄ irremissibile dupliciter. Primo modo qꝛ nullum peccatū aliud opponitur directe p̄ncipio remissionis in remittente nisi istud. qꝛ hoc solum directe aufert a deo miam que est p̄ncipiū remittendi pctā ⁊ non dat sibi nisi iusticiam ⁊ hoc hȝ inquātum est cū desperatōe. talis .n. desidit ⁊ desperat de mia dei. 2° quia corrumpit dispōem ad remissionē in eo cui dȝ remitti. qꝛ sic dictum est in. 4. p̄ncipiū dispositiuum ad remissionē pcti in pctōre est aliqualis displicentia d̓ peccato cū ꝯuersione ad deum. hoc aūt peccatū inq̄tum hȝ ꝓpositum de non penitendo in tali obstinato tollit oē tale dispositiuum. Ad p̄muȝ pȝ per p̄dicta ꝙ non pōt quis diligere nec odire vnā ꝑsonam nisi virtualr̄ diligat vel odiat aliā pōt tn̄ actualr̄ diligere vnā non diligendo actualiter aliam. Ad 2^m pȝ quia illud peccatuȝ est principalr̄ ꝯtra spem ⁊ pōt sic dici ēt si teneat̄ opi. magr̄i d̓ charitate. Ad tertium patet quomō est irremissibile.

Tru uoluntas

cāta possit peccare ex malicia volendo aliquid non ostensum sibi sub ratione boni veri. i. boni simplr̄ vel boni apparentis ⁊ scđm quid. Et hic dr̄ ꝙ non fm̄ auctem Diony. 4. de di. no. nullus operat̄ ad malum aspiciens. Sed contra hoc qꝛ tunc videt̄ ꝙ volūtas creata non posset tendere i obm̄ sb̓ aliqua rōne sub qua non posset tendere volūtas diuina. voluntas .n. diuina potest tendere in oē bonum sb̓stratū illi deformitati lȝ non in illam rōem malicie cōcomitantem. Et si dicat̄ ꝙ om̄e volibile

ab vna volūtate sit volibile ab alia. qꝛ
oīs voluntas habet obm̄ eque cōe non
tm̄ illud quod est ordinate volitum ab
vna voluntate est ordinate volitum ab
alia. qꝛ ordinatum velle non est ex solo
obō sed ex conneniētia actus ⁊ obi cir
ca illā pōm. pōt. n. ꝯueire vni volūtati
aliquis actus circa aliquod obm̄ qui n̄
conuenit alteri. Aliter arguitur con
tra illam opini. qꝛ apprehendatur odi
um dei ab aliqua potentia intellectiua
creata non errante nec per consequēs
ostendente illud sub ratione boni ſʒ tm̄
mali. si voluntas pōt istud velle pʒ pro
positum. qꝛ nulla est bonitas in isto ac
tu prior ipso actu volendi. Si. n. assig
natur aliqua bonitas propter actū vo
lendi hoc non ē in obō ut p̄cedit actuʒ
sed ē in ipo ut sequitur actū volēdi.
Si aūt nō pōt in illud malū oñsum ni
si sb̄ aliqua ratione boni ⁊ nō mali. er
go vel simplr non pōt in illud vł oʒ rō
nem esse execataʒ prius naturaliter. qō
vr̄ inconueniens ⁊ contra argumentū
illud. 7. ethi. stāte rōne vniuersali ⁊ p
ticulari ⁊c̄. Si tenetur in ista. q. ꝙ
sic facile est distinguere peccatū in . s. s.
ab alijs peccatis. volūtas. n. qꝛ cōiunc
ta est appetitui sensitiuo nata ē cōdele
ctare sibi. ⁊ ideo peccans occasionaliter
ex inclinatione appetitus sensitiui ad
suum delectabile peccat ex passione. ꝙ
dr̄ peccatū ex infirmitate siue ex impo
tētia. ⁊ ē appropriare in prēm cui attri
buitur potentia. ipsa igitur agit p cog
nitionem intellectualeʒ. ⁊ ideo ratione
errante ipsa recte nō vult. ⁊ peccatum
eius ex errore rōnis dicitur peccatum
ex ignorantia: ⁊ est contra filiuʒ cui fm
se ex libertate sua. n̄ ex cōdelectādo ap
petitui sensitiuo neqꝫ ex errore rōis. et
istud ē ex malicia ⁊ appropriate ꝯ spʒ
scm̄ cui appropriat bonitas. si tamē nō
pōt voluntas creata posse velle malū
sub rōe mali adhuc pōt assignari pcēʒ
ex certa malitia qñ volūtas ex liberta
te sua absqꝫ passione in appetitu sensi
tio ⁊ errore in rōe peccat. ibi. n ē plenis
sima rō peccati qꝛ nihil aliud ē a volū
tate alliciens eam ad malum. sʒ ex pu
ra libertate sine alia occasione extrin e
ca eligit sibi malū velle. nō tamē ex ma
litia ita ꝙ volūtas sic peccans tēdat in
malū inqꝫtum malum.

Trum poten

tia peccādi sit a deo. vr̄ ꝙ nō
fm Ansel. de li. arbi. posse peccare nō
est libertas nec ps libertatis. g̊ ex h° ꝙ
li. ar. ē a deo nō ē ptās ab eo peccādi. sʒ
nō ē a deo p h° ꝙ aliqd aliō a libero ar
bi. ē a deo. ergo nullomō ē a deo. Con
tra magister adducit in littera ꝙ lʒ pos
se peccare. Respōdeo aut pō peccādi di
cit immediatū ordinē ad actum peccā
di. aut dicit ipm fundamētū h' ordis.
rōe c' hñs illud dicitur potens peccar̄
Si pmo mō aut ordo est ad actuʒ sub
stratū deformitati aut ad illā difformi
tatē q̄ est in actu. Si primo ille ordo ē
a deo sicut ⁊ vtrūqꝫ extremū ordinis.
⁊ ad illud etiā substratū deus hʒ potē
tiam qꝛ ipse illud creat ⁊ nō tm̄ volun
tas creata fʒ vnā opi. Secūdo mō iste
ordo ad peccare nihil est sicut ⁊ imin'
s. peccare nihil est. ⁊ ideo non est a deo
si autem loquimur de fundamēto h'
ordis d° qꝛ aliquid positiuū ē fundam̄
tū illius ordinis vtroqꝫ mō sūpti. sicut
. n. ē in potētijs passiuis idē ē pxi[m] sb
iectū hitus ⁊ priuationis. ⁊ ita pō acti
ua libera defectibilis ē immediatū sb
iectū agendo ⁊ deficiēdo oppositoruʒ.
agēdo qdē rectitudis. deficiēdo aūt pec
cati. ⁊ istud absolutū ē propria poten
tia respectu vtriusqꝫ eo mō quo poten
tia pōt eē respectu eoꝝ. s. effectiue ⁊ de
fectiue. hoc mō po[a] peccādi ē a deo h°
est illa natura qua habēs est potēs pec
care. potens quidē nō efficiendo sʒ de
ficiendo cuius tamen deficere istud po
sitiuū ē pxima rō. Et si obijcitur qō

voluntas semp deficit inqͦtũ est ex nihilo nõ p aliquid positiuũ in ea. R͞x esse defectibile. i. esse vertibile in nihil consequitur omẽz creaturaz quia ex nihilo sed esse sic defectibile. s. peccando ẽ proprium huic nature ⁊ cõsequit̃ eam rõe qua hec natura specifica que potest esse principium oppositorũ agẽdo. s. ⁊ deficiendo. Ad Ansel. dico ꝙ libertas absolute est perfectio simpliciter. vnde formaliter ponit̃ in deo ẜm eundem. libertas ĩ nobis est limitata. põt tñ considerari ẜm ratõem eius formalem sine illa limitatõe ⁊ tunc nõ ẽ pfectio limitata sed perfectõ simpliciter. Exemplum sapientia est pfctõ simplr̃ ⁊ illꝰ ⁊ rõ absolute est in nobis. nõ tñ sic sed cũ limitatõe ita ꝙ sapientia nr̃a includit duo quorũ alterũ ẽ perfectio simpliciter alterũ non. ita dico ꝙ h̃ voluntas huꝰ spẽi q̃ ẽ in nobis icludit libertatẽ q̃ ẽ pfectio simplr̃ sed non eã solã sed cũ limitatiõe que limitatio nõ ẽ pfectio simplr̃. rõe ꝑmi non cõuenit sibi peccare posse. nec ẽ fundamentũ ꝑximũ huius ordinis ad deficẽ actualiter sed rõe scði. Ita igit̃ exponẽda est auctoritas Anse. q2 posse peccare nihil est libertatis vt libertas ẽ pfectio simpliciter. nec aliud ꝓbat rõ sua per hoc ꝙ nõ ẽ in deo. Si aũt accipiat ista libertas cãta ẜm ordinem suum adhuc non est aliquid eius. sꝫ vt dicit fundamẽtũ ꝑximũ huꝰ ordinis ẽ aliq̃d ipius. Sicut aũt ista ptãs est aliqð ens positiuũ ita ẽ a deo qm̃ ex ipo ⁊ i ipo ⁊ per ipꝫ sunt oia. ipi honor ⁊ gloria i secula seculorũ Amen.

Explicit scriptũ sup 2° sniaꝝ sbtilissimi doctoris ioannis schoti fris ordis mioꝝ a frẽ thoma penket ãglico sacre theologie pfessore clarissiõ emẽdatũ. Impssũ venetiis ope ac ipẽsa Joãnis de Colõia Nicolai Jenzon: sociorũqꝫ. Curã habuit i his magr̃ Joãnes herbort alemanꝰ merito laudãdus.
Anno salutis. 1481. 22. die Nouẽbris.

uidua p aliã entitatẽ positiuã p se determinãtẽ nãz ad singularitatẽ.
7 Utrũ sit possibile plures angelos eẽ in eadem specie.
8. Utruz angelus possit se cognoscẽ p essentiaz ita q essentia sit sibi ratio cognoscendi.
9. Utruz angelus habeat notitiã nãlez distinctaz essentie diuine.
10 Utrum ãgelus ad hoc q cognoscat quidditates creatas alias a se requirat necẽo q habeat ppas z distinctas rões cognoscendi eas.
11. Utruz angeli possint pficere accipiendo cognitionem a rebus.
Post hoc videndum est . distinctio. 4.
Utrũ iter creationẽ z beatitudinem angeli boni fuit aliqua mora.
Post hoc consideratio. distinctio. 5.
1. Utruz angelus prius meruerit beatitudinem q acceperit.
2. Utrũ angeli boni fuerint beati in pmo instanti sue creationis z angeli mali miseri.
Preterea sciri oportet. distictio. 6.
1. Utruz angls potuerit appetere eqlitatem dei.
2. Utruz formalr pm peccatum angeli fuit supbia.
Supra dictũ ẽ q angeli. distinctio .7.
Utrũ mal9 ãgls necẽio velit malũ.
Solz etiã in qõe vsari. distinctio. 8.
Utruz angelus possit assumere corpus in quo exerceat opera vite.
Post predicta superest. distinctio. 9.
1. Utruz ãgls supior possit illuminar inferiorem.
2 Utrũ angls põt loqui intellectualir alteri.
Hoc etiã inuestigãdũ. distinctio. 10.
Utrum omnes angeli mittantur.
Illud quoqz sciendũ est. distinctio. 11.
Utrũ angelus custodiẽs hoicz possit effectiue aliquid causare in intellectu hominis custoditi.

Hec de angelice nature. Distinctio. 12.
1 Utrũ in sba gnãbili z corruptibili sit aliqua entitas positiua realiter distincta a forma.
2. Utrũ p aliquaz potentiam materia possit esse sine forma.
Prima aũt distinctiõis opatio. di. 13.
Utrũ lux gignat lumen tãq ppriaz spẽm sensibilem sui
Dixit quoqz deus. distinctio. 14.
1. Utrũ corpus celeste sit eẽntia siplex
2. Utrũ aliqõ celum sit mobile a celo stellato
3. Utrũ stelle agãt in hec inferiora.
Dixit etiã de9 pducãt aque. di. 15.
1. Utrũ elemẽta remaneãt in mixto i actu fm substantiaz.
2. Utrũ imago trinitatis in aia rõnali psistit i trib9 psonis realr distinctis
His extensis. distinctio. 16.
Utrũ aia ade fuerit creata i corpore
Hic de origine anime. distinctio. 17.
Utrũ paradisus sit locus cõueniens habitationi humane.
In codẽ quoqz paradiso. distinctio. 18.
Utruz in mã sit aliqua rõ semialis ad formã nãliter educendam.
Solent etiã qri pla de hois statu. di. 19
1 Utrz in statu innocẽtie habuissem9 corpora immortalia.
2 Utrz filij procreati in statu innocẽtie fuissent stati pfirmati i iusticia.
Post hoc videndũ est. distinctio. 20.
1 Utrz in statu innocentie fuissent illi soli geniti qui nũc sũt electi.
2 Utrz filii in statu innocentie creuissent in corpore z scientia.
Uidens ergo diabolus .di. 21.
Utruz peccatum primi hominis in statu inocentie potuit eẽ veniale.
Hic videtur diligenter. di. 22.
Utrum pecatuz ade fuit grauissimũ
12. Utrum peccatum primi hoinis fuit erit ex ignorantia.
Preterea queri solet. distinctio. 23.

Finis tabule.

¶ Nota pro intellectu huius tabule ꝙ primus numerus cotat cartaȝ seu folium. secundus vero numerus cotat columnam. Littera autem. a. cotat ꝑmuȝ columne. Littera vero. b. cotat mediuȝ ⁊ littera. c. cotat finem. Item notandū ꝙ prima charta non numeratur. sed illa computatur pro prima ubi incipit liber non autem cartha vacua. Et ista tabula iuuat ad inueniendum oia notabilia que continētur in hoc scōo doctoris subtilis.

Absolutum.

Abstractum.

Accidens

Actio

Actus

Adam

Adequatio.

Affectio.

Agens

Agere.

Finis laus deo.

A Cutissimas phorum ꝓpōnes
doctor subtilis in hunc 2m snia
rū decidēs. multaqꝫ ꝺ astrolo
gorū sentētijs inducēs. ꝙ plima ex Eeu
clide seu ex perspcua declarat. que pro
fecto ante subtilissimaꝫ impssionis arteꝫ
ꝓpter textuū incorrectionē. tum in que
stionibus. tū in distinctionibus ordinā
dis. aut in lr̄a sparsim habita copulāda
admodū castigatōe digna erāt. Quare
diligentia eximij theologie professoris
magr̄i thome penlcer clara castigatione
datū est opus. Postremo cura ꝓuido
rū viroꝝ Joannis de colonia: Nicolai
Jenson: sociorūqꝫ. iterū impressum ho
mibus donatū fuit. visū per clarissimū
theologie doctorē magistrum Bartho
lomeū bellatuꝫ feltrenseꝫ. qui ad maio
rē operis declaratōeꝫ ac littere explana
tionē breui quidem opusculo conclusi
ones oēs doctoris subtilis huic libro ꝑti
nentes: cū aliorū doctorū ⁊ phōrū ꝯclu
sionibus inscribendo necessario scribē
da. quotādo insuper Auerois cōmēta.
excludēdo a textu que excludi debuerāt
accuratissime data adiūxit.

I N ꝑma igit̄ di. doctor mouet
sex q̄ōnes i quib⁹ agitur de cre
atura in generali. aut ꝯparan
do ad principia extrinseca aut intrinse
ca. ⁊ de natura angelica in spāli. Unde
in ꝑma. q. huius di. querit̄ de principio
quo ⁊ quod. ⁊ hoc fit ad videndaꝫ dif
ferentiā inter hereticos ⁊ fideles. quorū
hereticorū male de creatione sentientiū
12. fuerunt secte. s. simoniani. menādria
ni. apelite. ancohoniam. martioniste. a
loḡḡ. manichei. boetiani. hermogeni
ani. arriani. sabeliani. tritoite. Titul⁹ vo
talis est. Utrum primaria causalitas re
spectu omniū cābiliū ꝺ nec̄itate sit i tri
bus personis. ad quā soluendā post ar
gumenta ad partes itroducit opinionē
dn̄i henrici quolibeto. 6. q. 2. que in for
ma talis est. Ad cuius intellectū sci
endū ꝙ deus est causa ꝓductionis crea
turarū per eēntiaꝫ qua ip̄as cognoscit
⁊ amorem quo eas diligit. nō tm̄ per sa
piam ⁊ amorē quocūqꝫ modo se hn̄tes
quia nō ꝑ ip̄os vt sunt simplicis intelli
gentie ⁊ voluntatis. sed ꝑ sapientiaꝫ vt
est intellectus disponentis operanda. et
per amorē ut est voluntatis opus affec
tantis. quantumcūqꝫ enim intellectus
cognosceret operanda si non de eisdeꝫ
operandis disponeret. quantūcūqꝫ vo
luntas operanda diligeret si ꝓductio
neꝫ eorū nō affectaret nunq̄ per intelle
ctū ⁊ uolūtatē. siue per sapiētiā ⁊ amo
rem illa produceret. qꝛ sapiētia ⁊ amor
huius ad puram speculationē ꝑtinent.
Sꝫ tūc ꝑmo opus producit̄ cū sapiētia
disponitur ⁊ volūtate affectat̄. qꝛ sapi
entia ⁊ amor huius ad praxim ꝑtinet.
Queādmodū eni forma nālis non est
ꝑn^m actōis sꝫ ꝙ ē perfectio eius i quo ē
sꝫ solūmō ſm ꝙ habet respectuꝫ ad effe
ctum. Similiter sapientia aut amor sꝫ
ꝙ ē forma intellectus aut volūtatis nō
est actionis ꝑn^m: sꝫ solūmodo ſm ꝙ hꝫ
respectū ad effectū. Sapiētia aūt dispo
nens ⁊ amor affectans qui respiciūt ac
tū non sunt nisi sapientia ⁊ amor proce
dēs. quod patet per exemplū in artifice
ꝑmo ex parte intellectus. Artifex eni in
sapientia artis duplicē hꝫ notitiaꝫ ꝺ ar
tificiato. vnā simplicis noticie in arte ꝑ
ticulari concepta de arte vl̄i qua intuet̄
oꝑanda pure speculatiue. ⁊ aliā notitie
dispositiue ad opus que i arte vniuersa
li intuet̄ ordinē ꝓductōis sue ⁊ ē cogni
tio practica sine qua artificem ipossibi
le est in opus procedere. Simil̄r ⁊ ex
parte voluntatis artifex ꝑmo habet du
plicē amorem artificiati. vnuꝫ simplicē
q̊ placet ei formaliter artificiatū qui nō
ordinat ad opus. amorē vero affectiuū
q̊ opus fieri desiderat. ⁊ est primus aōr
bn̄placiti. 2⁹ vero cōcupie. ꝑmo. n. placꝫ
bonū. 2° vero bono quod placet vl̄t bo
num. ⁊ ꝓcedit iste amor 2⁹ in volunta
te de ꝑmo. qꝛ enim placet mihi bonum
ideo mihi bonum desidero. Consil̄r

autez ē ex parte dei in simplici eni noti
tia ei⁹ eēntialis ē quā agit i intellectū for
ma intellecta ⁊ ē ipse actus intelligendi
nouit figula simpliciter ⁊ absolute tanq̄
in manufactione quadā habita de re in
tellecta. In notitia vero producta de ea
per actū dicendi nouit eadē vt in decla
ratiuo ⁊ manifestatiuo quodam. ⁊ hoc
siue pertineat ad suā essentiā siue sint o
peranda extra. Sed specialier nouit i
ea operanda tanq̄ in quodā dispositi
uo ⁊ ordinatiuo eorū ad opus. ita q̄ lz
iste due noticie sint vna ⁊ eadez re sicut
omnia que sūt in deo. vna est vt mani
festatiuū ⁊ dispositiuū. altera vero ē so
lūmodo vt manifestatio quedā. Et est
vna procedens de altera equalis ei per
omnia. Et sicut est de duplici noticia ex
parte intellectus. ita suo modo ḋ dupli
ci amore ex parte voluntatis. ita q̄ no
titia ⁊ amor secūdū q̄ sunt procedentes
sunt rationes ſm quas creature produ
cūtur in esse ita q̄ productio creaturaꝝ
p̄supponit cāliter productionē persona
rū. Non quia a tota trinitate. ⁊ ita ab
ipsis personis productis ꝓducūtur cre
ature secunduz genus cause efficientis.
sed quia sapiētia et amor ꝓductiui sūt
rationes i intellectu essentiali ⁊ volun
tate trinitatis dispositiue ⁊ ordinatiue
ad creaturarū productionē secundum
genus cause formalis sine quibus intel
lectus ⁊ voluntas essentiales cum sapia
⁊ amore essentiali non sufficienter dis
ponerent. intelligentes ⁊ volentes ad ip
sas creaturas producēdas. Sapia. n. vt
essentialis est in essētia nō est nisi specu
latiua. ⁊ idec vt sunt in tali sapiētia nō
sunt nisi rationes cognoscendi. Sapien
tia vero ut ē personalis siue genita in v̄
bo nō tātū est speculatiua ad cognoscen
dū ea que sunt in deo ⁊ extra ipm ha
bendo rationes ideales vt sūt solum p̄n
cipia cognoscendi. sed etiaz est practica
respectu compandorū. cōtinēs in se ide
as vt sunt principia operandi. propter
quod dicit apostolus Col. 2. Predica
mus cristum dei virtutem ⁊ dei sapien
tiam. virtutem in quantum habet ra
tionez sapientie practice. ꝓut etiā verū
de operatiua. Sapientia inquantuz hz
rationem sapientie speculatiue nō que
sapit sapientia ingenita sed in que sapit
⁊c. Qua opi. posita ⁊ iprobata po
nit conclusionem suaz in. 3. articulo ad
titulū questionis responsiuā ⁊ est talis.
q̄ de facto cālitas ad extra in quocūq3
esset presupponit productiōes ad intra
sed non de ratione formali terminoꝝ
est ordo inter illa.

N. 2. q. eiusdez di. doc. subtilis
ponit diffinitionem creationis
⁊ distinguit illam particulaz ḋ
nihilo. Qua distinctione posita ponit
opi. Auicen. ⁊ tenet eam. Que talis est.
⁊ est expresse capituluz tertiuz. s. Ex agē
tibus autē est quod aliquando non est
agens nec eius patiens non est patiens.
sed cum suum patiens non est patiens
cōtingit agenti occasiones propter quas
fit agens. Et tūc ab eo est esse postq̄ nō
fuit ergo illi rei ⁊ est esse ⁊ est q̄ ei non
fuit non esse. Sed ab agente nō est hoc
q̄ nō fuerit nec hoc q̄ postq̄ nō fuerit.
sed ab agente habet tm̄ q̄ est. Postq̄
aūt res ex seipa habet nō esse sequitur
vt esse eius sit post nō esse. et fiat postq̄
non fuerat. igitur q̄ illi essentialiter ab
agēte hoc ē. s. esse. hoc v̇o nō esse nō est
ei nisi quo illi rei ꝯcurrunt oia. ex quo
rū cōcursu debet vt preter eē qḋ hz essē
tialiṫ hēat aliud esse. Sed hoc q̄ nō ha
buit eē non est ei ex cā agente. hoc autē
q̄ nō hūit esse iam referunt quidā ad a
liquā cāz que est priuatio sue essentie.
Uuū eni eē potest nō eē ē qḋdā qḋ non
ē factū p cāz. Nō est aūt possibile vno
mō vt sit ei nisi post nō eē. Qḋ aūt nō
ē possibile nō hz cāz. veꝝ ē aūt ut suuz
eē pōt eē ⁊ nō eē. sui eē cā ē. sed suū non
eē aliqn̄ erit. igiṫ pōt eē vt sui non eē sit
cā ⁊ sui eē postq̄ non fuit eē. Immo ad

dit illi opi. qȯ addi oȝ ƀȝ mentē fidei ƀȝ ꝙ de nihilo deus pȯt ꝑducere. vt ly ni hil negat eē eēntie ⁊ exñtie tā via natuꝛ quā durationis nō eē ꝑcedēte eē rei.

N. 3. q. eiusdē di. doctoꝛ ponit duas opi. ꝯdictoꝛias. Prima ē beati Tho. qui tenet ꝙ nō implicat cōtradictōeȝ creaturas fuisse ab eterno. 2ᵃ opi. ē Henrici qui tenet equalē eē ꝯdictōeȝ de vna entitate specifica ⁊ de oibus vt sint ab eterno. certuȝ ē aūt apud ipm ꝙ si ab eterno asinꝰ fuisset et potēs generare gn̄atio ab eo fuisset. ⁊ ꝑ ꝯn̄s vsqȝ ad hanc diē īfiniti asini fuisset Quaꝝ vtraqȝ doctoꝛ asserit eē probabilē saltē in quibusdam entium spēbus ƀȝ non in omnibus.

N. 4ᵃ. q. eiusdē di. doc. mouet difficultatē de relatione angeli ad deuȝ que dr̄ creatio passiua ⁊ silr̄ ꝺ quacūqȝ relatiōe creature ad deuȝ. vtrū relō illa sit idem realit̄ angelo. ⁊ quia hec dependet ab vna alia ideo q̄rit ꝑus i gn̄ali. vtꝝ ois relatio sit idē fōmalit̄ fundamēto. Et ꝑus soluit quītā. q. q̄ȝ quartā cū decisio 4ᵉ dependeat a decisione 5ᵉ. Jn solutione igit̄ 5ᵉ. ponit̄ opi. Henrici hanc conclusionē tenentis ꝙ ois relatō est idē realiter fundamēto. quā opi. Scho. improbat ⁊ tenet ꝙ ois relō ꝑdicamētalis realiter distinguitur a fundamento.

N solutōe vō. 4. q. que solutio incipit. Hoc g̃ viso ꝺ relatōibꝰ ⁊c̄. ponūt due rn̄siones oio opposite. Prima est Henrici qui dicit ꝙ creatio passiua angeli nō distinguitur realit̄ ab angelo. 2ᵃ vō rn̄sio ē Henrici iterū dicētis oppositū. ꝙ relatio angeli ad deū distinguit realr̄. quibꝰ duabus rn̄sionibꝰ improbatis doc. ponit suā q̄ ē ꝙ relatio creature ad deū ē ideȝ realr̄ fūdamēto. q̄uis nō sit idē formaliter. quia tn̄ difficultas ē quō creatio passiua possit eē idē realr̄ creature cū ita sit ꝙ creatio passiua dicit non eē añ eē. iō doc. facit. 3. mēbra de h̄ ?mino creatio.

N. 6. q. eiusdē di. ponit doc. duas opi. que tenent eandē cōclusionē. ꝙ āgelꝰ ⁊ aia differāt spē. ſȝ rō per quaȝ distinguant spē diuersa a diuersꝭ ponit̄. Primo recitat a Scho. opi. dn̄i Bona. q̄ tenuit ꝙ rō ꝑ quā aia ⁊ angelus differunt ē ista. s. quia aia ē vnibilis coꝛpori. anglꝭ nō. quaȝ doc. improbat. 2ᵒ ponit rn̄sio dn̄i Alex. de ales dicētis. ꝙ aia differt spē ab āgelo. quia ƀȝ aliū gradū intelligendi q̄ȝ habeat angelus. ⁊ hanc doc. improbat. Tunc ponit suā cōclusionē. ꝙ angelus ⁊ aia differunt spē nō sicut spēs ⁊ spēs ſȝ sic spēs ⁊ pars spēi. rō est a prioꝛi. s. per suas rationes formales. quibus quidditatiue sunt tales.

Jn 2. di. Scho. facit duodecim. q. quatuoꝛ p̄mas ꝑ mā de q̄n angeloꝛū. Octo ꝑ mā de loco. Jn p̄ma auteȝ. q. vbi queritur an illud quod mensurat exñtiam angeloꝛuȝ sit aliqua ētitas successiua. an sit aliquod indiuisibile. Pro rn̄sione ponit primo opi. domi Bona. qui dicit ꝙ ētitas mēsurans existentiā angeli est entitas successiua. 2ᵒ ponit̄ opposita opi. que ē domini Henrici. ꝙ mensura angeloꝝ est solū absolutū indiuisibile. Et in illa. q. doctoꝛ docet improbare vtranqȝ. ⁊ cōclusio sua scho. in illa. q. quaȝ tamē nō ꝓbat ibi. est illa. ꝙ nō ē necē ponerē nec vno modo nec alio mō aliquid mensurans distinctū realr̄ ab angeli existētia.

Ed notandū ꝙ aliqui textus in illa. q. imediate ante illam linea3 hāc ꝯclusionē negatiuam tenendo non habent auctoꝛitatem Aug. de ci. dei. li. capᵒ. que auctoꝛitas adducitur contra dominū Bona. et debent habere ⁊ est talis. Que cū ita sint nullo quidem modo. secundum aliquod tēpoꝛis spaciuȝ prius erant spiritus illi tenebre quos angelos dicimus. sed illi simul vt facti sunt lux facti sunt. non

tamē ita tm̄ creati vt quoquo mō essēt
⁊ quoquo mō viuerent. sed etiā illumi
nati vt sapiēter beatiq; viuerēt. ab hac
illuīatiōe auersi quidā angeli non obti
nuerunt excellētiā sapientis beateq; vi
te. que proculdubio nō nisi eterna est et
nitatisq; sue certa atq; secura. sed rōna
lē vitā lʒ insipientē sic hn̄t vt eā nō pos
sint amittere nec si velit. Quatenus āt
anteq̄ꝫ peccassent illi9 sapientie fuerint ꝑ
ticipes definire quis pōt. in eius tamen
participatōe equales fuisse istos illis q̊
ꝓpterea ve pleneq; beati sit ꝙ nequaq̄ꝫ
de sue beatitudinis eternitate fallūtur.
Quō dicturi sumus quādoquidē si e-
quales in ea fuissent et isti in ei9 eternita
te māsissent parit̄ beati. q2 parit̄ certi.
Neq; .n. sic vita q̄ꝫdiucūq; fuerit ita et-
na vita verecit̄ dici poterit. si finē habi
tura sit. siquidē vita tm̄mō viuendo.
eterna vero finē nō habēdo nominata
est. quapropter q̄ꝫuis nō quicquid eter
nū ꝯtinuo beatū sit. dicit̄.n. penal' ignis
eternus. tamē si vere ꝑfcēq; beata vita
nō nisi eterna ē nō erat tal' istoꝝ qn̄q;
desitura. ⁊ ꝓpterea non eterna. siue id
scirent siue nesciētes aliqd putarent. q2
scientes timor nesciētes error beatos eē
vtiq; non sinebat. Si aūt hec ita nescie
bāt vt fals icertis sue nō fiderēt. sʒ vtꝝ
sempiternū an qn̄q; finē habiturū eēt
bonū suū i neutrā partē firma assertōe
ferrēt. ipa de tante felicitate cūctatio eā
beate vite plenitudinē quā in sanctis an
gelis eē credimus nō habebat. neq; enim
beate vite vocabulū ita cōtrahimus ad
quasdam significatōis angustias, vt so
lum deum dicamus beatum. qui tamē
ita vere beatus est vt maior beatitudo
eē non possit. In cuius cōpatione ꝙ an
geli beati sunt sua quadam summa bea
titudine quāta esset in angelis potest qd
aut quantum est. Posita autem illa
auctoritate debet poni in textu opi. Hē
rici ⁊ debet poni triplex differētia inter
eternitatem. euum. ⁊ tempus. que oīa

talis est. quolibeto. 5. q. 13. p̄mo q2 eter-
nitas mēsurat rē nō mutatiōi sbiectā
nec ad mutationē habētē potētiā. Euū
vero ⁊ tempus opposito modo. 2° eter
nitas indeficiens ⁊ indefectibilis. Euū
defectibile lʒ nō deficiat. Tempus vero
defectibile ⁊ deficiens. 3° eternitas est
ꝑmanēs. ⁊ simili͛ euum. Tempus vō
successiuū tanq̄ꝫ mensura motus. secū
dum prius ⁊ posterius in partib9 mobi
lis. ex. 4. physicorū.

N. 2. q. 2e di. doc. vult inuestiga
re veritatē illius ꝯclusionis quā
in alia. q. posuit. s. ꝙ non est ne-
cesse ponere in angelo aliquā entitatē
realiter distinctā a sua exn̄tia mēsuran
tē exn̄tiam talē. ⁊ anteq̄ꝫ probet illam
replicat opiniones recitatas in alia. q.
s. domini Bona. ⁊ dn̄i Henrici. quibus
epilogatis probat suam conclusionem
⁊ probādo improbat ꝯclusiones illoꝝ
vnde decisa qōne ⁊ ꝓbata sua cōclusio
ne inducit difficultatem cōē vtrū idē
nunc maneat in toto tpe vl' non.

Reterea in. 3. q. eiusdē di. doc.
recitat opi. Henrici ⁊ ea recita-
ta ponit. 3. mēbra de euo. ⁊ ter-
tiū mēbrū diuidit in alia. 3. membra.
Concludit tn̄ ꝙ pōt ꝯcedi ꝙ oīum euit
noꝝ ē vnū euū oīʒ euitnoꝝ si pl'a eua.
aliter ⁊ a' ꝯsiderādo exn̄tias euitnoꝝ

N. 4. vero. q. doc. subtilis poīt
opi. Henrici. qui dixit ꝙ opera
angeli mensurātur q̄ꝫtitate dis-
creta. quā opi. improbat ⁊ ponit suam
tenendo hanc conclusionem. s. ꝙ intel-
lectōnes āgeloꝝ mensurāt euo.

Inita prima parte secunde di. q̄
est de quando angelorum. nūc
in hac secunda pte mouentur. 8. q. de
loco ⁊ motu. ⁊ mouet Scho. duas. q. si
mul de loco. s. 5. ⁊ 6. quintā mouī cū ar
gumentis 6am sn̄ argumt' ad ptes. Et i
soluendo quintā itroducit opio. beati
Tho. dicentis ꝙ angelus est precise i lo
co per operationem. Quam iprobat ꝑ

cipue per articulum parisiensem pro-
mulgatum a dño epo ꝛ ꝯdẽpnatum
auctoritate romani pontificis. in cuꝰ
virtute condemnantur minus bene sẽ-
tientes de scriptura vt patet per. c. ex-
tra de here. ad abolendá. 2° poit doc.
opi. Hof. dicẽtis ꝙ angelus erat i loco
per applicationem eius ad locum. Et
isti timentes verbum suspectum etiaꝫ
improbantur a doc. Doc. autem poit
suam conclusionem. ꝙ angelus nõ ne-
cessario est in loco actu. tamẽ est aptꝰ
natus esse in loco actu. sed aduertenð
ꝙ ibi allegatur Euclides.

D secundá. q. rñdet doctor ibi
de isto articulo videtur ꝯclu-
dẽdũ ꝛ tenet hanc cõclusioneꝫ
ꝙ angelus habet locum determinatuꝫ
indeterminate tamen.

Ciendum insuper ꝙ multi tex
tus antiqui non habent istam
7. q. s. vtrum vnus angelus
possit simul eẽ in duobus locis. sed ꝓ
septima. q. habent qõnẽ ꝓximam. scꝫ
vtrũ duo angeli possint simul eẽ in eo
dem loco. ꝛ sic nõ ponũt nisi vndecim
q. in tota ista. di. Tamen dꝫ eẽ ista qõ
in textu. ꝛ in ea doctor tenet. 3. ꝯclusio
nes. ꝑma ꝙ de facto nullus angelus õ
se est in duobus locis. 2ª nullus angelꝰ
de se naturaliter põt eẽ in duobus locí
3ª quilibet angelus est in potentia obe
dientiali vt sit in duobꝰ locis. ꝛ fũdat
se super verbis Dam. Et aduẽte ꝙ ibi
in rñsione ad 3ᵐ doctor dicit rñsionẽ
quere. ꝛ ẽ ista ꝙ non est verum. ꝛ ubi
esse cõtraria nisi per accidẽs. i. ratõne
qualitatum ꝛ virtutum que sunt in il
lis vbi. ꝛ ponitur in. 4. i mã de eucbaª

N. 8. q. eiusdem di. doc. ponit
3. conclusiones similes istis iã
dictis in alia q. immo remittit
istam. q. ad precedentem.

Reterea in. 9. q. doc. q̃rit mag
nam difficultatem. s. vtruꝫ an
gelus possit moueri de loco ad locum
in qua q. adducit magna argumenta
phisiª ꝛ multas rõnes phi ꝛ ꝯmẽtato
ris. tñ qꝛ nõ allegat ꝯmẽtatorẽ in q̃bꝰ
ꝯmẽtis adducat volui ad maiorẽ faci
litatem eoꝝ quoꝝ ꝓcibꝰ ductꝰ sum apꝑi
re. ꝛ quotare ꝯmẽta. sciẽᵐ g̊ ꝙ in 2ª via
q̃ fundatur sup ꝯpõe ex mimis adduc̃
rões phi. in ꝑ° phy. ꝛ ille tãgũtur a cõ
mẽtatore ꝯmto. 36. 37. 38.

Duertẽdũ silr in illa linea. añ
cedẽs istõ de ꝑmitate ꝛc̃. parũ
post doc. dicit. ubi habꝫ ꝯmẽ
tator sbito ꝛ exponit. ꝛ illa expositõ ẽ
in cõmento. 23. qõ ꝯmẽtũ ẽ magne di-
gressionis. silr in illa linea. 4. ꝙ nõ pos
sit cõtinue moueri localiter allegatur
ꝯmẽtator ꝛ ẽ in ꝯmẽto. 71. ꝛ. 72.

Post oẽs istas rõnes adductas ponit
doc. ꝯclõnẽ suã. ꝙ nõ repugnat angelo
moueri õ loco ad locũ diffinitie tñ. de
mũ rñdet ad motia Arist. ꝯ ꝯclõnẽ in
ꝑn. q. ꝛ in soluẽdo istã rõeꝫ de mimis
nã ibus iducit rñsionẽ dñi egidij de ro
ma qui distinguit de mimo secũdum
formã ꝛ de mimo fm mãm. In solutõ
ne etiã argumentoꝝ ꝑncipaliũ adduc̃
solutõem ꝯᶜ secũdi argumẽti. ꝛ ibi idu
cit Rogerium Bachonis rñdẽtem de
disibilitate q̃ti in infinituꝫ. que rñ° ha
betur in illo li. quẽ scripsit ad dñꝫ Cle-
mentem 4ᵐ. Tñ sciẽdũ ꝙ in ĩ la linea
Obmittẽdo igit istũ 3ᵐ in toto allegat
ꝯmtator. ꝛ ẽ in ꝯmto. 61.

Otandum qõ in. 10. q. doctor
ponit opi. Hof. volentis rñde
re non ad quesitum sed ad dif
ficultatem quã impertinent adduc̃. s.
de graui et leui quõ mouentur. qua o-
pi. improbata ponit ꝯclõnẽ affirmati
uã de angelo. s. qõ angelꝰ põt se mouer̃

N. 11. q. eiusdem di. in qua q̃ri
tur vtrum angelus possit mo
ueri in instanti doc. sic proce-
dit. ꝑ° facit duo argumenta. vnũ pro
ꝛ aliud contra. et nõ debent esse plura
immo mali sunt textus qui habent plus

ra argumēª.secūdo poīt opionez bea
ti Tho. qui tenet hanc conclusionem
ꝙ angelus pōt moueri in instanti tpis
discreti nō ꝯtinui. ⁊ nō dꝫ eē in textu
illō.s.quere in Tho.sꝫ imediate post
ṽbū.sꝫ illō discreti dꝫ eē. Aliᵒ doc.dicit
⁊ ille alius doctor est henricus. ⁊ i tex
tu non dꝫ eē aliud nisi alius doc dicit
de isto tempore ⁊c. Non āplius dꝫ esse
in textu ⁊ post illa verba dꝫ sequi con
tra primam pōnē. Conclusio aūt hen
rici est. qō angelus pōt moueri ⁊ in in
stanti temporis cōtinui ⁊ tpis discreti
Postremo doctor ponit suā cōclusio
nem qō angelo non repugnat ⁊ in tpe
⁊ instanti moueri.

N.12.q.doctor pᵒ ponit opi
nionē dñi Bona.2ᵒ ponit suā
negatiuā qō nō est possibile ā
gelo pertransire de extremo in extreᵐ
quin pertranseat spacium.

Ertia di. huius libri tractat ō
personali distinctōe angelorū
et de mō cognoscendi illorum
Que di. diuiditur in.11.q. septem per
tinent ad materiam de indiuiduatōe
quatuor ad materiam de ꝯgnitōe an
gelorum. pª igitur.q.de indiuidua
tione est. Utrū substantia materialis
de se sit hec seu singularis. pro cᵘ solu
tione ponit mentem egregij magistri
dñi fris ade anglici. q frater adā tenet
qō sbā materialis seipsa est singlaris
sicut ex se ē nā. quā doct. improbat et
ponit suaz conclusionem ꝙ sba mate
rialis non est singularis ex se nec de se
ē hec et nota ꝙ ibi ponuntur rōes ꝓ
bātes q̇dditates vniuersales ex nā rei.

Ecunda.q.incipit. vtrū subā
mālis ꝑ aliqō positiuū sit hec
ad solutōez.q.inducit opi. do
mini Henrici. q tꝫ ꝯclonē negatiuā ꝙ
sba mālis nō indiuiduat ꝑ aliqō posi
tiuū ⁊ illā improbat. demū ponit suā
ꝯclonē affirmatiuā qō neċe ē ꝑ aliqō
positiuū intrinsecum huic lapidi tāꝙ
ꝑ rōem ꝓpriā repugnare sibi diuidi i
partes sbiīmas.

N.3.q. mouet titulᵘ. vtꝝ subā
mālis per actualē existētiā sit
hec. ⁊ mouet ista.q. sine argu
mētis ad ptes.sꝫ in pn.q.poīt vna op.
⁊ ponitur suū motiuū. q q̇dē opi. fuit
Gof. et illā sequitur dñs magr Nico
laus Boneti. in sua sū. methaᶜ. quam
opi. doctor improbat. ⁊ tꝫ iplicite ꝯclo
nē negᵃᵐ ꝙ idiuiduatō ñ sit ꝑ exñtiam

Uarto queritur a doctore ꝓp
ter dñm Egidiū. Utrum sba
mālis sit indiuidua per quāti
tatē ⁊ in soluēdo qōnem poīt opi.2.do
mini Gof. qui tenet qō indiuiduatio
fit ꝑ quātitatē. ⁊ adducūtur ibi q̄tuor
vie per quas scho. improbat illā opi.
⁊ antequā doctor ponat quartā viā. ꝯ
Gof. inducit opi. dñi egidij de roma q
correctius voluit loqui dicēdo qō sig
natio substantie materialis fit per quā
titatē non solum habentem prioritatē
ad corrūpēdū sed etiā ad formā gene
randi ⁊ illa signatio nō est aliud ab ip
sa sba sed tm̄ modus. Hāc opi. eti
am doc. improbat. ⁊ post dictas qua
tuor vias ponit doc. vnam quintā ad
quam habendam remittit nos ad pri
mā.q. huius tertie di. Post iprobatō
nem vero conclusionum illaꝝ duarū
opi. doc. improbat rationes illarum
opi. super quibus fundabantur. ⁊ fcā
improbatōe rōnū ponit scho. suā con
clusionē negatiuā qō impossibile est ꝑ
aliquod accidēs sbaz eē indiuiduam.

Uinta.q. mouetur a doc. nro
subtili ꝓpter beatū Tho. ⁊ est
talis titulus. vtrū sba māl sit
hec ⁊ indiuidua ꝑ materiā. Ad quā
soluendā inducitur mens beati Tho.
cū suis rōnibus. ⁊ postremo improba
tur. ponitqꝫ scho. opi. suā implicite. ⁊
tenet qō indiuiduatio non fit ꝑ mām
partis. ⁊ quia auctoritates quas addu
xerat beatus Tho. requirebant aliq̄lē

declaratõꝫ ideo ĩmediate mouet. 6ª. q.
Uerebat igit a doc. in opere an
glicano 6° loco. vtꝝ sba mãlis
sit hec per aliquã entitatẽ posi-
tiuã per se determinãtẽ naturã ad sin-
gularitatẽ. Et ad soluẽdũ iducitur opi.
dñi Henrici ꝙ nõ. qua posita ⁊ impro-
bata ponit suã conclusionẽ doc. ꝙ sba
materiaľ ẽ hec entitatẽ detmĩnãtẽ natu
rã ad singularitatẽ que cõi noĩe dicitur
hecheitas.

Eptima. q. ⁊ vltima circa p̃maꝫ
partẽ huiꝰ tertie di. est. Utꝝ sit
possibile plures ãgelos eẽ in ea
deꝫ specie. Ad quã soluẽdã inducũtur
dñs Egidius ⁊ btũs Tho. qui tenet cõ
clusionem negatiuam. scilꝫ ꝙ nõ ẽ pos-
sibile esse plures angelos in eadẽ spẽ.
Immediate aũt doc. subiũgit suã cõclu
sionẽ affirmatiuã. s. ꝙ ẽ possibile i eadẽ
spẽ eẽ plures angelos.

Ctaua. q. est p̃ma circa mãꝫ de
cognitione angeloꝝ que ẽ. vtrũ
angelus possit se cognoscere p
eẽntiã suã. Ad cuiꝰ solutõeꝫ ponit p̃mo
opi. beati Tho. qui dicit ꝙ anglus cog
noscit se p eẽntiã suã tãꝙ p obm̃ qđ in
actione ĩmanẽte ẽ vnitũ potẽtie ꝯgnos-
centi. Et improbat doc. hanc opi. nõ in
cõcľone sꝫ i fũdamẽto ꝯcľonis. postmo
dũ accedit ad soluẽduꝫ argumẽta p̃nci-
palia. ⁊ in solutõe scd̃i argumẽti ibi.
Ad 2m vnꝰ doc. dicit. sciẽdũ ꝙ ille doc.
fuit beatꝰ Tho. qui ad difficultatẽ tac
tam in 2° argumento intendit rñdere.
Querebat eni. vtꝝ singulare sit itelligi
bile ab angelo. ⁊ dicit ꝙ singulare mãle
nõ ẽ intelligibile p se. nõ quidẽ rõne sin
gularitatis sed rõne mãlitatis. Inducit
etiã ĩmediate post aliꝰ doc. s. Henricus
de gandauo qui tenet ꝙ angelꝰ nõ põt
intellig singulare nec mãle nec ĩmãle
nec se vt singularis est. Quoruꝫ conclu
sionibꝰ positis ĩmediate doc. suã ꝯclusi
onẽ ⁊ rñsiõeꝫ ad illđ argumẽm sbiũgit
tenendo ꝙ vterqꝫ illorum dicit falsum

Ono querit et ẽ 2ª. q. circa ma
teriã de cognitõe angeloꝝ. vtꝝ
ãgelus distincte cognoscat essẽtiã
diuinã nãliter. In solutõe hꝰ. q. concor
dant dñs Henricus ⁊ Thomas ď aqui
no tenendo conclusionẽ negatiuaꝫ. s. ꝙ
nec in se nec p spẽꝫ nec per creaturas po
test haberi determinata cognitio eẽntie
diuie. Tamẽ doctori nõ placet illa con
clusio totaliť in se. qꝛ videt dicere ꝙ an
gelus nãlr̃ non põt nec intuitiue nec ab
stractiue cognoscere deitatem. Quare
Sco. posita diuine noticie. s. in abstra-
ctiuã ⁊ intuitiuã ĩmediate subiũgit hãc
cõclusionẽ affirmatiuã rñsaleꝫ ad quesi-
tũ. ꝙ q̃uis iutuitiue angelus non possit
deũ distincte cognoscẽ nãliter tñ bñ põt
hr̃e notitiã abstractiuã distícte de eẽnª
diuina. Et posita sua cõcľone ac proba
ta respondet ad rationes negãtes spẽꝫ i
intelligibilem de diuina essentia.

Ertio queritur circa materiam
de angeloꝝ cognitione. vtrum
angelus ad cognoscendum alia
a se. s. inferiora requirat distinctas spẽs
representantes illa. Ad soluenduꝫ hoc
recitatur mens domini Henrici qui di
cit ꝙ per vnum habitum seminalem ã
gelꝰ ꝯgnoscit quidditates creatas. quaꝫ
opinionem doc. munit quiqꝫ rõnibus
⁊ illis quiqꝫ rõibꝰ positis statiꝫ induci-
tur alius doc. rñdens. s. beatus Tho. q̃
dicit ꝙ nõ oꝫ ponere pluralitatẽ repre
sentantiũ ad intelligendũ creatas q̃ddi
tates. Subiũgit aũt doc. post improba
tionẽ beati Tho. ꝯclusionẽ suã ꝙ nẽce
est ponere diuersas spẽs in intellectu an
geli distincte r̃pñtãtes creaturas.

Ndecima. q. tertie di. i multis
textibꝰ nõ habet. tñ parisius le
gitur et est vtruꝫ angeli possint
ꝓficere accipiẽdo cognitioneꝫ a rebus.
Ad quã soluendã inducit opi. domini
Gof. de fontibus. quã sequit Rogerius

Bachonis in solutione cuiusdam argumenti in suo 2°. ꝙ angeli nõ accipiũt ꝯgnitionem a rebus nec perficiũt accipiendo aliquid ab eis. quaz iprobat Scho. ⁊ illa improbata subiungit doc. opi. domini Henrici qui per habitum cõcreatũ volebat ãgelũ omnia itelligere. quã etiã improbat. Postremo ponit suã cõclusionẽ affirmatiuã ꝙ angelus põt ꝑficere in reruz cognitione. ⁊ hoc accipiẽdo aliquid ab ipsis rebus.

Jnita tertia distinctione ponit doctor simul quartã ⁊ quintã. Pro quarta soluz mouet vnaz questionẽ que talis est. vtrũ inter creationẽ angeli ⁊ suaz beatitudinẽ fuerit aliqua mora. Titulus vero questionis 5e distinctionis ẽ. vtrũ angeli prius meruerint beatitudinẽ ꝙ̃ eã acceperit. Et pri⁹ soluit quitã ꝙ̃ quartã distinctionẽ. Jn cuius quinte solutione ponit opi. mgr̃i sententiaꝝ. quam improbat. Secundo ponit suaz ꝯclusionẽ hñtẽ duas partes. ꝑmã probat tã pro se ꝙ̃ ꝑ beato Tho. Secundã ptẽ probat per mediuz beati Tho. quod mediũ nõ acceptat. ideo ponit aliã rõez ad probandũ illã secundã ptẽ. Conclusio sua ẽ talis. ꝙ angeli meruerũt beatitudinẽ priusꝙ̃ eã acceperit.

Ost huius distinctionis solutionẽ doctor r̃spondet ad quartã distinctionem. Et ad illam soluendam ponit duos articulos. primo. scilicet. quot more. 2°. que more. R̃ñdendo ad ꝑm articulũ adducit mẽtez beati Tho. ꝙ due more fuerunt. vna in via altera i termino. Qua opi. adducta sb̃mittit conclusionem suam. ꝙ tres more fuerunt. ⁊ hoc potest esse multipliciter Aut secundum mentem magistri sentẽtiarum. aut secũdum mentem domini Alex. de ales. aut secundum mentẽ domini Bona. aut secundum suã vbi põt dicendi quinque moras fuisse. Ad quod clare intelligendũ adducit sex ꝓpositiones solemnes. Post primi articuli ꝺclarationem respondet secũdo articulo. ꝙ ille more ⁊ possunt dici nec eui. aut possunt dici instantia coexistentia tempori nostro uel instantibus tp̃is nostri.

Duertenduz ꝙ ante sextam di. non ponitur in multis libris alia questio. in multis ponit̃ ⁊ debet esse. s. vtrũ angeli boni in primo instanti sue creationis fuerint beati. ⁊ vtꝝ mali fuerint miseri. Respondẽdo huic quesito dicit Scho. ꝙ potuerunt boni esse beati in primo instanti. Et induciť ibi Henricus.

Exta distinctio continet duas questiones. prima est. vtrũ angelus malus potuerit appetere equalitatem dei. Ad cuius solutionem adducitur mens domini beati Thome dicentis ꝙ non. Quam conclusionem probat quatuor rationibus. Cui opinioni subiungit aliam opinionem. s. domini Guilhelmi Uarronis. Doctor vero supposita vna distinctione de volitione efficaci ⁊ simplici ponit vnam conclusionem habentem duas partes. s. ꝙ volitõne efficaci ãgelus nõ potuit appetere equalitatem. potuit tamen appetere volitione simplici. Qua conclusione posita respondet ad argumenta aliarũ viarum.

Ecunda. q. est vtrum primum peccatum angeli fuerit formaliter superbia. Jn qua. q. soluenda adducitur mens domini Bona. ꝙ ꝑmuz peccatum angeli fuit superbia. Doc. vero sb̃tilis tenet ꝙ secundum varietatem principiorum aut modorum operandi in voluntate potest teneri ꝙ primuz peccatum fuit odium dei. secũdum vero alium modũ voluntatis potest dici ꝙ fuit luxuria. ẜm aliũ moduz

dicendum q fuit ira vel inuidia. vel q
pmū peccatum fuit superbia extenden
do nomen superbie.

N. 7. di. queritur. vtrū mal' an-
gelus velit necio male. Ad cuius
solutionē inducitur p° opi. beati
Tho. qui dicit q immobiliter angelus
vult ideo male necio vult τ etiā colligi
tur hec conclusio ex solutionibus dñi
Alex. de ales. in sū. scda collatione de
sbā angeli ar. 5. q. vnica. τ in 4. suo sb
iungitur alia opi. respondens quesito.
que est domini Henrici. cuius cōclusio
ē. q angelus malus necio vult male. q̄s
duas opi. doc. improbat. Tandem des
cendit ad solutōnem. q. faciendo duos
articulos. In primo disputat de bonita
te multiplici τ malitia opposita. In 2°
articulo ponit conclusiones cōformes
membris diuisionū factarum in pmo
articulo. Sed in corpe scdi articuli vlt
videre vtrū possint hre mali angeli bo
nitatē moralem. Et ad soluēdū istā dif
ficultatem ponitur opi. dñi Bona. qui
tenet in suo 2° q non. doctor tñ impro
bat illam opi. τ ponit suā cōclusionem
ibi quantum ad istum articulū. que cō
clusio talis est q mali angeli pñt hrē
actū moralē q̄uis sint obstinati. quib'
pactis accedit doctor ad argumētoruz
solutionem. τ in soluendo primū indu
cit opi. dñi Bona. q q̄uis angelus ma
lus credat. tamen ille actus credēdi est
malus in eis. Quā rñsionē improbat
schotus τ aliter rñdet.

Ctaua di. vnica. q. ɔprehendit
τ est talis titulus. vtrū angls pos
sit assumere corpus in quo exer
ceat opera vite. In qua. q. nullā opinio
nem adducit. sed per. 3. articulos deci-
dit quorum primus continet istam cō
clusionem. q assumere corpus non est
aliud nisi angelum applicari corpori
tanquam motor mobili p quod corp'
exerceat opera vite. Secūd' articulus
cōtinet istā cōclusionē. q āgel' ñ pōt as
sumere quodcunq corpus. Terti' ar
ticulus continet istam conclusionem.
q angelus in corpore assumpto potest
causare motum localem.

N nona distinctione queritur.
vtrum angelus superior possit
illuminare inferiorem. Et huic
q. apponit vnam aliam. s. vtrum vnus
angelus possit intellectualiter loqui al
teri angelo. In quarum qōnū rñsionē
sic procedit. Prius respōdet ad secūdā
questionem. postea ad primam. Et in
soluendo secundam talem modū obs
uat. ponit primo quatuor articulos τ
ad vnumquenq respondet secundum
mentem Henrici. vbi postq̄ soluit fm
dictam opi. illos quatuor articulos po
stea improbat Henricum in singulis
articulis. factaq improbatione ponit
conclusiones suas Scho. p quas rñdz
ad dictā secūdā. q. tenēdo hanc ɔclōnē
q angelus loquit alteri angelo causan-
do in eo conceptū imediate illi' obiecti
de quo loquit. τ hoc non solū veruz est
de angelo proximo sed etiam de distan
te. Et nota ad maiorem declarationem
doctor inducit nouam difficultatez. s.
q̄d cāet in āgelo audiēte ab āgelo loquē
te. Et rñdet q tā actū q̄ spēz. tā diuisiz
q̄ coniunctim. Tunc ad secūdū articu
lum respondet. Qua resolutōne facta
respondet ad primam questionem. s. ō
illuminatione. τ tenet conclusionē affir
matiuā. q angelus superior pōt illumi
nare inferiorem angeluz.

Ciendum q multi textus nō ha
bent decimam distinctionē nec
debet poni in opere anglicano. Tamē
si aliqui textus habeant sic deducitur.
Primo arguit ad partes solum per du
as auctoritates. τ imediate tenet cōclu-
sionem. q angeli mittantur tam de or-
dine superiori q̄ inferiore.

Irca. 11. di. de āgelo custodiente
querit vtrū angelus custodiens
possit aliquid effectiue causare.

in intellectu hominis custodit. Respō
dendo inducitur mens domini Auic.
Et nota qꝺ nō bñ stant libri qui quo
tāt aliquē preter Arist. nec dꝫ poni in
textu quere eū ibi. Tamē mēs ⁊ verba
Auic. 6. nālīū pte. 6.c.6. erant ista. ꝙ
illa intelligentia datrix formarum erat
cā eēndi hoī ⁊ erat cā cognoscendi qñ
hō cōuertebatur ad ipsam. ita qꝺ ali
q̄d cābit in intellectu hominis. hanc
opi. vult beatus Tho. impugnare. ⁊
male. ideo doctor adducit suā impug
natōem contra Auicen. vt possit ipug
nare falso impugnantem. Postmoduꝫ
scho. soluit p duos articulos p̄mo q̄rē
do quia nō pōt angelus cāre in intelle
ctu hois. rñdet ꝙ nec actū nec spēm vt
totalis cā. 2° vero articulo declarat q̄d
pōt cāre angelus. dicit ꝙ pōt hominem
docere perfectius quā doctor. Sine tñ
nouitate obiecti nullo mō pōt cāre nec
immutare fantasma.

Undecima di. ꝯtinet vnam. q.
tm̄. q̄uis ꝓm aliquos text⁹ po
nantur due. q. p̄ma vtrū i sb̄a
generabili sit aliqua entitas realiter di
stincta a forma. Ad quā soluēdā indu
citur mens domini Ric. de media vi
la. ꝙ est ens in pura potētia. ⁊ inducit
opi. Alberti magni. Post oia illa doc
tor ponit mentem suā ⁊ tꝫ hāc ꝯclonē
ꝙ mā ē ens realiter distincta a forma.
⁊ ad hanc declarādā premittit vnā di
stinctōnem de ente in potentia.

Simil̄r in. 2. q. si ponatur in tex
tu dꝫ sic exponi ꝯclo doc. ꝙ nō
repugnat entitatē potētialem,
q̄ ē p̄ncipiū ꝯpoiti gnābilis eē sine for
ma tā sb̄ali ꝙ accñtali.

Sciendū ꝙ in multis textibus ñ
poit 13° di. sed si ponatur in tli
titulo. vtrū lux gignat lumen
tāꝙ ꝓpā spēm sensibilē sui. Ad quam
soluēdā facit doc. 3. articulos. Respon
dendo ad p̄mū tenet hanc ꝯclusionem
ꝙ lux nō est sb̄a. Respōdendo ad 2m tꝫ
istā. ꝙ lumen nō est sb̄a. Et in. 3. articu
lo tꝫ istā. qꝺ lumē multiplicatū p istos
tres radios imediate gignitur ab ipa lu
ce. ⁊ etiā imediate ē spēs sensibilis ipsi
us lucis. Ad quā tertiā ꝯclonē declarā
dā p̄mittit vnā distinctōnē de radiis.
Et nota qꝺ post illa v̄ba textus. Lumē
scd̄arīū spēs luminis primarii. aliq̄ tex
tus habent. ⁊ ex hoc patet ad argum̄
ta. ⁊ durat p colūnā. nec dꝫ eē q̄ꝛ addi
tio. sed imediate dꝫ poni post dicta ver
ba. Ad argumenta principalia.

N. 14. di. ponūtur due qōnes.
P̄a vtrum corpus celeste sit sb̄a
simplex. Et sine argument sol
uit. In soluēdo tꝫ hūc ordinē. p̄mittit
vnū suppositum ꝙ aliud ē loqui ꝓm
phos aliter ꝓꝫ theologos. Post h° sup
positum adducit fundamenta. Goth.
⁊ domini Henrici. quotlibeto. 4. q. 16
tenentiū ꝙ in celo ē mā. Quibus im
probatis ponit cōclusionē negatiuā ꝓꝫ
phōs tamen ꝓm theologos ponit doc.
mām in celo. ⁊ respondet ad dubium
an celū sit aiatū. inducēdo etiaꝫ respō
sionē beati Thome.

N secūda q. huius distinctōis
sic proceditur. Primo arguit
ad partes. 2° articulat. q. i duo
bus articulis. In p̄mo vlt videre quō
ꝯueniūt astrologi in numero celorum
2° articulus est videre i quo discordāt
astrologi. cōclusio scho. ē. ꝙ ꝓꝫ Ptho
lomeū ⁊ Auic. ponendi sunt nouē ce
li. In secūdo articulo tenet qꝺ nō suf
ficit vni planete vnicum celum ad hoc
vt moueatur. q̄ꝛ imediate sequeretur
qꝺ daretur vacuum.

Circa hāc. 14. di. mouent aliq̄
vnā tertiā questionem que nō
ē de textu sꝫ ptinet ad reportati
ones parisienses. ⁊ ē vtrū stelle agant i
hec inferiora. Cuius solutio stat in q̄n
ꝙ cōclusionibus nō inducendo nouaꝫ
opinionem. Prima cōclusio est hec.
stelle agunt in elementa quo ad gene

ratione̅. 2ª conclusio. stelle agunt i ele menta quo ad loci mutationem . 3ª co̅clusio stelle agunt in mixta imperfecta 4ª stelle agunt in mixta perfecta inani mata. 5ª stelle agunt in hec inferiora animata tam anima vegetatiua q̄ aia sensitiua. tamen directe in voluntatez agere non possunt q̄uis indirecte.

Uindecima di. co̅tinet duas. q pª. Utru̅ elementa maneāt for maliter in mixto. sed antequā deueniamus ad decisione̅ e̅ sciendu̅ q̄ opus anglicanu̅ no̅ hz decimāquintā di. nec alias di. vsq̄ ad. 27. ꝛ ideo ea que sunt hic capiunt de reportatoni bus parisiensibꝰ. Decidit g̊ qo̅ sic. pº ponitur opi. Auice̅. q̊tata a commetato re. 3. ce. ꝛ mun. ꝛ 2º ponit opi. Auer. co̅ quā arguit ex proprijs ro̅ibus Auerois ꝛ soluit. 3º ponit co̅clusione̅ suā tenen do mentem vtriusq̄. s. q̄ eleme̅ta no̅ manent in mixto s̄m s̄bam bene tam̄ virtualiter.

Ecunda. q. huius di. e̅ vtrum imago trinitatis co̅sistat in tri bꝰ pote̅tiis aie realit̄. Ad cꝰ so lutoe̅z pº poit̄ mens dni bti Tho. q̄ i tellcu̅s ꝛ volu̅tas distiguit̄ realr̄. ꝛ po nit ro̅ez bti Tho. ꝛ illa posita s̄biu̅git aliā ro̅em ad eāde̅ cōclōne̅. que ro̅ e̅ do mini Henrici natalis. ꝛ addit vnā ali am ro̅ez tertiā ad eāde̅ cōclōne̅. que ro̅ est dn̄i Egidij. ꝛ ponit̄ in textu. ibi. Ite̅ arist. sic arguit. Accn̄s variabile. s̄cdo loco ponitur me̅s Bona. ꝛ improbat o̅es vias iā dictas. 3º ponit tertiā op. q̄ e̅ Henrici. ꝛ iprobat. 4º loco ponit suam conclusionem. q̄ intellcu̅s ꝛ vo lu̅tas no̅ distinguu̅t̄ realr̄ ab aīa nec in ter se. tame̅ distinguuntur formaliter.

Jrca. 16. dist. querit̄. Utru̅ aīa ade fueit creata i corpore. in q̄ q. sic procedit. p̄mo ponit opi. hereticā. ꝛ improbat. s̄cdo ponit opi. Bona. tenentis q̄ anima e̅ composita ex mā ꝛ forma. tertio loco doc. ponit suā co̅clusione̅ habentem duas partes. scz q̄ anima fuit producta in corpore et cum hoc fuit creata.

Jrca di. 17. Utrum paradisus sit locꝰ co̅ueniēs habitatoi ho minu̅. Jn soluēdo facit. 3. arti culos. vnu̅ de longitudine. s̄cdm de la titudine. tertiu̅ de altitudine. ꝛ loquen do de longitudine inducit̄ auic. vbi co̅ muniter textꝰ su̅t falsi. ꝛ dz sic ee̅. prop ter qo̅ recurre̅du̅ e̅ ad sniam Auic. pª cano. siue 2ª doctrinarum. c. 8. qo̅ intitu latur de accn̄tibus aeris ꝛ impressioni bus. Qn̄ vero loquit̄ de latitudine in ducuntur opi. dni Alex. de ales. dni al berti magni in sua summa. etiā domi ni Nicolai Boneti. qn̄ loquit̄ de altitu dine etiā su̅t illi ide̅ doc. p̄noiati. ꝛ q̊ta tur plinius. cuiꝰ quotatio dz sic ee̅. s. Et tene̅do istos ptz paradisu̅ terestre̅ n̄ esse co̅uenie̅nte̅ locu̅ habitationi hominum

Jstinctio. 18. vna tm̄ questo̅ne decidit̄. s. vtrum i mā nāli sit ro̅ seīalis ad formā ad quā solue̅ dā poit̄ opi. dn̄i Alberti magni qui di cit q̄ i mā pot̄ co̅siderari ro̅ passiui. ro̅ receptiui. ꝛ actus. Tenz g̊ co̅clusione̅. q̄ i mā e̅ ro̅ seīalis ad formā generādam Hāc improbat doc. ꝛ i solutoe sua do ctor. p̄mo diffinit q̄d e̅ seme̅. 2º q̄d ro̅ seminalis. tertio dicit co̅clusione̅ nega tiuā qo̅ i mā nec semen nec aliq̄d semi nis e̅ p̄nm actiuu̅ gn̄atōnis forme.

Jrca di. 19. Utrum homines in statu innocentie habuissent corpora corruptibilia. soluto̅ sic procedit. primo ponitur opi. Bona uen. ꝛ distinguit de immortali. aut ly in negat mori. aut negat posse. si p̄mu̅ vera. si secundum falsa. s̄cbo. vero sic se resoluit. quia homo in statu innoce̅ tie habuisset corpꝰ possibile no̅ mori.

N. 20. di. mouentur due questi ones tm̄. Prima. vtrum filij p creati in statu innocentie fuis sent statim confirmati in iustitia. Ad quam solue̅dam nullam opi. de nouo inducit. sz stati p quandā diuisione̅ de

ↄfirmatōe decidit qōnē. Si capiat con firmatio primo mō nūꝙ̄ fuisset ↄfirmati q2 r̄pugnat creature. Si capiat 2° sic dicit Scho. ꝙ victa prima tentatōe statim fuisset filij sicut ⁊ pater cōfirmatus in iustitia.

Ecundo querit in hac di. vtruz in statu inocētie fuissent illi filij geniti qui mō sunt electi. Sine inductione alic' opi. doc. soluit ⁊ tenet hāc ↄclōnez. ꝙ soli nūc electi fuissent in statu innocentie.

N di. 21. due. q. mouēt. p̊ª vtrū p̊ᵐ peccatum p̄mi hois in statu inocentie potuerit esse veniale. que soluit sic. p̊° adducit opi. dn̄i alex. de ales. ꝙ non potuit eē veniale peccatum p̄mi hois. que iprobatur. Scho. postmodum ponit suam conclusionem ꝙ sic.

Ecunda questio huius di. sin̄ adductione alterius opinionis soluitur per tres articulos. p̊mo quale fuit peccatuz ade. secundo q̄ꝙ graue. 3° qō grauí' pctm̄ an peccatū eue an ade. Rn̄det demū q̄sito ꝙ pctm̄ ade fuit grauissimū ⁊ grauí' peccato eue extensiue ⁊ ex circumstantia. peccatuz vero eue grauius intensiue.

Jrca. 22. vtꝝ primum peccatum fuerit ex ignorātia. sine iprobatione aliorū soluit Scho. ⁊ tꝫ hāc ↄclōnē. Q peccatū ade nō fuit ex ignorātia facti aut iuris. bene tamen ex ignorantia circunstantiarum.

N. 23. di. doc. mouet vnā. q. tm̄ que est de natura ipeccabili. Et soluēdo adducit opi. dn̄i Alex. de ales qui tenet ꝙ nō. ⁊ iprobatur nō in ↄclusione. sed i ratōib'. cōclusio tn̄ Scho. est silis. ꝙ deus non potest facere volūtatē creatam ipeccabilez.

Jstinctio. 24. vnica. q. deciditur Utrū portō supior distinguitur a portōne inferiore. Ad soluēdū adducit tres intellectus q̄b' pōt intelligi titulus. q. ⁊ cōcedit ꝙ nō propter actus nec propter potētias distinguitur portio superior ⁊ inferior. sed ppt̄ obā secundaria potentiarum.

Jgesimaquita di. vnica. q. ↄtinetur. Utrum aliquid aliud a volūtate cāet effciue actuz volēdi. Ad quā soluendā inducitur mens dn̄i Goff. ibi. Dicitur hic ab vno doctore Et infra ibi. Dicunt alij ad rōnez. Ponitur opinio Henrici. Et no. ꝙ qn̄ docto. respondet rationibus gof. ad primā introducit rationem domini Henrici: Similiter ad 2ᵐ argumentum ipsius Gof. introducitur opinio domini Hēnrici. qui distinguit de voluntate vel vt appetitus vl' ut libera. Tunc post istas solutiones soluit ipse. ⁊ postremo ponit suam conclusionem. scilicet ꝙ nihil aliud a voluntate est causa totalis volitionis.

Duertendū ꝙ ista. 26. di. est vltima que extracta est de reportatōnibus ⁊ posita in opere āglicano. ⁊ cōtinet vnā. q. Utrū grā sit in pō vel i essentia anime. Et ad soluēdū ponit opi. Tho. ⁊ improbatur. qui tenuit ꝙ grā erat in eēntia anime. Jlla autez improbata poitur propria opi. q̄ tenet ꝙ gratia non est in eēntia aie sed in potētia.

N. 27. dist. poit vnica. q. s. vtrū grā sit virt'. Et ad soluendum recitatur opinio Henrici qui dixit ꝙ grā ē sicut v̇tus aliarū v̇tutū theologiacarū ⁊ improbatur. Ponit tandē opi. suā que ē ꝙ grā fūdamētalit est v̇tus. sꝫ grā formalit nō ē v̇tus.

Ciendū ꝙ. 28. di. cōtinetur vnica. q. s. vtrū p liberum arbitriuz homo possit se cauere ab omni peccato sine gratia. Ad quā soluendaz inducitur respōsio dn̄i henrici. 2ª ponitur opi. dn̄i Bona. ibi. Alia rn̄sio dat ⁊ improbātur ābo. 3° ponit suā cōclusioni. ꝙ homo in statu isto nō pōt cauere omne peccatuz sine gratia.

Jstinctio.29.vnica.q. continet. Utrū sit concedendū iusticiam originaliter esse donuz supernaturale. Ad quam soluendaz inducitur opi. Henrici. ⁊ improbat. 2° ponit suaz ꝯclusionem ꝙ neče est dicere iusticiam originalez esse donuz supernaturale si ponatur ipam debuisse ponere trāqllitatem in omnibus potentijs.

N.30.di.ponuntur due.q.⁊ fiunt argumenta pro ⁊ contra. in vtraqꝫ. Prima est hec. Utrū quilibet scd̄m legem cōmunem ꝓpagatus ab Adam contrahat originale peccatum. Secunda est. vtrum peccatum originale sit carentia originalis iusticie. Post quarum questionum argumenta: ad partes immediate introducitur illa distinctio. anteꝙ̄ soluat illas duas questiones. 31ª.vnica etiam questione continetur. s. utrum anima contrahat originale peccatum a carne infecta Et similiter arguit ad partes. ⁊ postꝙ̄ arguit introducit etiam 32^{am}, anteꝙ̄ soluat alias. Et etiam vnica questione cōtinetur. scilicet vtrum in baptismo tollatur originale peccatum. Et in solutione.32. di. soluet omnes alias precedentes. Jdeo ad soluendam istam materiam format quatuor articulos. ⁊ vnum quēqꝫ soluit. ſm mentem Henrici. quolibeto.5.⁊ quolibeto.6. quibus quatuor articulis expeditis soluit postmodū ſm mentem propriam quatuor articulos nouos inducendo. per quorum solutionem pꝫ solutio ad oēs.q. p̄cedētes per p̄mū articuluz.s. quid sit originale peccatū soluitur.2. q.30.di .⁊ tenz hanc cōclusionē ꝙ originale nō est aliud nisi p̄uatio iustitie originalis debite in esse. Et sic patet solutio ad.2.q. per 2^{m} arti^{m} patet responsio ad primaz.30. di.ꝙ peccatum originale cōmuniter est in omnibus ꝓpagatis ab adā. per tertiū articulum soluitur.q.3.6. ꝙ a carne trahit anima peccatum.per quartū articulum patet ad.32. dist.responsio.ꝙ per baptiismum tollitur originale.

Jrca.33. di. queritur.vtꝝ pena debita originali sit sola carētia visionis diuine. Ad quam soluendam tenet hāc viam. ꝙ peccato originali non debetur pena sensus . nec pena damni .sꝫ priuatio ⁊ pena de nō habendo visionem diuinā.

Jmiliter doc . simul mouet.5. qōnes.p̄mā. ꝓ.34ª. scd̄am pro 37ª tertiā ꝓ.36ª.quartā ⁊ quintam pro 35ª.distinctiōibus. Questio faciēs pro 34ª.est vtruz peccatū sit a bono sicut a causa. Questio faciens ꝓ 35ª est.utrum peccatuz sit per se corruptio boni. Q.ō faciens pro 36ª est.utrum peccatum sit pena peccati. Questio faciens pro 37ª p̄ncipaliter est. vtrum peccatum possit esse a deo. Ad quas soluendas primo soluit.2.⁊ dicit ꝙ peccatū est formaliter corruptio boni. vel ꝙ peccatū est boni supnaturalis priuatio. vel ꝙ peccatū ē corruptio rectitudis debite inesse actui Ad alias questiones simul patet quō bonum potest dici causa peccati.⁊ quō peccatum est causa peccati.

Jstictio.38. vnica.q. ꝯcluditur vtrum intentio sit actus voluntatis. Rn̄det sco.ꝙ intendere in proprie qd̄ ē duci in obiectū nō ē actus voluntatis. si capitur proprie.sic est actus volūtatis.

Jrca.39.vtrū sinderisis sit i volūtate.2ª.q.vtrū ꝯscia sit in volūtate. Ad p̄mā soluendā ponitur.opi. Hērici qui rn̄det ad utrāqꝫ.q. ꝙ tā sinderisis ꝙ̄ ꝯscia sunt in voluntate. Et improbatur.adde. Sco.tādē ponit ꝙ sinderisis est in itellcū.⁊ silr ꝯscia

Uadragesima distinctio vnica .q.terminat.s.vtrum ois actus sit bonus a fine. Rn̄det sco. ꝙ ois actus est bonus a fine partialiter. sed formaliter ⁊ totaliter est bonum ex aggregatione oīm circunstātiaꝝ iuxta

illud bonum est ex causa integra

N.41.di. mouet questio vtruz aliquis actus noster possit esse indifferēs. Ad quā soluendam ponit mēs beati Thome pª. rᶜ. Scho. tamen finaliter ponit conclusionē suaz ꝙ possūt esse in nobis actꝰ idifferentes. nō solū indifferētes i genere nature. sed etiam in genere moris.

Uātū ad. 42. di. mouet questio sine argumentis. sed soluz queritur distinctio peccatoruz. Et Scotus remittit se ad di. 6. hꝰ doc. tñ tenet hanc opi. hic ꝙ distictio peccatoruz pōt sumi vl' ex obliquitate preceptoruz vel ex cōpatione ad virtutes.

Irca. 43. vtrū voluntas possit peccare ex malitia. ⁊ facta distictioue de peccato ex infirmitate ex ignorantia ⁊ ex malitia. tenet cōclusionē affirmatiuā ꝙ sic.

Irca. 44. di. de inmortali duce resoluendā qrit vnica diffinitas vtrū potētia peccādi sit a deo. Et rñdet Scotus ꝙ potentia aut capit ꝑ fūdamēto aut ꝑ respectu. Si pro fundamento sic tenenda est hec conclusio. ꝙ potentia vero peccandi est a deo. Si vero capiatur pro respectu ⁊ hoc dupliciter. aut ꝑ rſpectu ad actū peccati. aut pro respectu ad difformitatē. Si pro respectu ad actū sbstratū difformitati sic est a deo. quia est quid positiuū. cū etiā fundamentū ⁊ terminus sint positiua. Si capitur pro respectu siue pro ordine ad difformitatem sic nō est a deo. qr est mere negatiuuz sicut ⁊ difformitas que formaliter ē peccatū. cū peccatū formaliter nihil sit ex sententia Io. pmo.

Debet i fine oiz harū ꝯclusionū Schoti poni illud extra quod ē pro 6ª distictione āgeloꝝ. ⁊ quoꝝ pricipi deo sit laus ⁊ gloria per eterna secula. Amen.

Finis.

שבתות ולא בערבי ימים טובים מפני
הטורח קס״ד מר אליהו לא אתי משיח
נמי לא אתי במעלי שבתא לישתרי אליהו
לא אתי משיח אתי וכיון דאתי משיחא
הכל עבדים לישר׳ בחד בשבא נמי לישתרי
וליפשוט מינה דאין תחומין דאי ישתרי

ליה לרב חסדא איליט׳ בדלא מלו גברי
עסיקי וקמיבעיא ליה הלכה כר׳ אלעז׳
או אין הלכה כר׳ אלעז׳ או דילמ׳ בדמלו
גברי עסיקי וקמיבעיא הלכה כרבן גמל׳ או
אין הלכה כרבן גמל׳ פשי׳ בדלא מלו
גברי עסיקי׳ דאי ס״ל דר״ע בדמלו וכו׳

פסיל התם דלאו מחיינה היא הכא שרי
דלאו מידי קעביד ור׳ יהוד׳ דקמכשיר
התם אלמא מחיינה היא הכא אסר
ותיסברא אומר דשמעת ליה לר׳ מאיר
בהמה אדם וכלים מי שמעת ליה ותו ר׳
מאיר אליב׳ דמאן אי אליב׳ דר׳ אליעזר

יינא מכיתו רמי׳ [illegible]
שלו פשי׳ מהו דתימ׳ הואיל ועקר עקר
קמ״ל רב שימי בר חייא אמ׳ הכי קאמ׳ אם
היו תחומין שנתנו לו חכמ׳ מובלעים
בתוך תחומו שלו כילו לא יינא מתו
תחומו וכמאי קמיפלגי מר סבר הבלעת
[illegible] הבלעת תחומין

